*Q.402.8

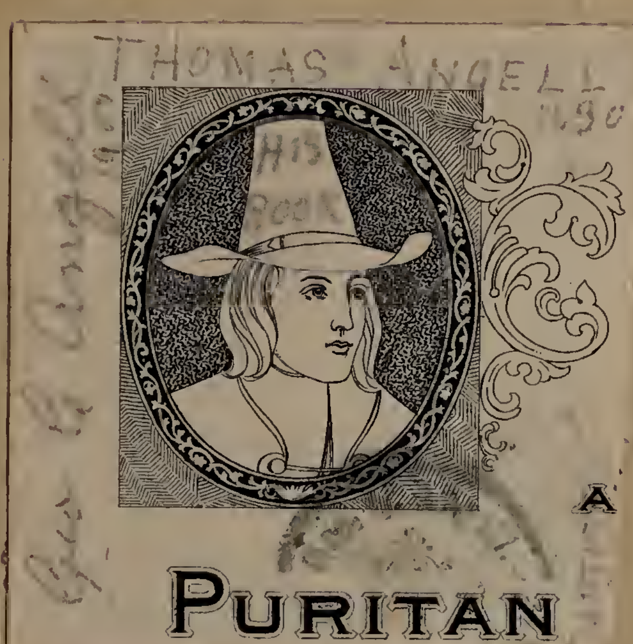
No. G.401.13.
(*G.382.16)

THE TRUSTEES OF THE PUBLIC LIBRARY
OMNIUM LUX CIVIUM
OF THE CITY OF BOSTON
1852 1878

Bought with the
Charlotte Harris Fund
Charlestown Branch.

IOANNIS FRANCISCI PHILOMVSI PISAVRENSIS TETRASTI CHON IN CORNV COPIAE PEROTTAEI LAVDEM.

Varronis: Nigidiiq; olim monumenta latinam
Ditarunt linguam Romuleoſq; patres
Pro quibus ammiſſis Perotti copia raptas.
Omnifero e cornu plena refundit opes

C

Johannis Ephraim Scheibel Vratisl.

Charlotte Harris

Sept 4 1901

A

NICOLAI Perotti Ponti. Sypontini in. C. Plynii Secūdi prooemiū: Cōmētariolus: in quo Ioannem Andream epiſcopū Allerienſē duobus & uiginti erroribus taxat. Ad Antonium Moretum

Solebā nup ætati nr̃æ gratulari mi Antoni q̄ſi magnū quoddā ac uere diuinū beneficium hac tēpeſtate adepti eſſemus ob nouū ſcribēdi genus e Germania nup ad nos delatū. Videbā enī tantū uno mēſe ab uno hoīe hoc tpe īprimi litterarū poſſe: quātū uix toto anno ſcribi alias a pluribus: potuiſſet. Quod uno uerſu Cāpanus noſter Aprutinus pōtifex elegātiſſime ſcripſit: Imprimit ille die quantū nō ſcribit̃ anno. Ex qua re tantā breui tpe librorū copiam ſperabam: ut nullū ſupfuturum eſſet opus: quod uel ab inope atq₃ egeno homine poſſet amplius deſiderari. Hinc fore exiſtimabā ut uigerēt īdies magis ingenia hominū: & florerēt ſtudia litterarū: oēſq₃ ad capeſſendas p̄claras artes tanta librorū cō noditate allicerent̃. Iā uero: o uanas hoīum cogitationes: longe aliter q̄ ſperabā uideo rem ſuccedere. Nam cū liceat unicuiq₃ pro libidine animi ſui quæcūq₃ uelit īprimere: fit ut & ommiſſis ſæpenumero quæ optīa ſunt: ea ſcribāt placēdi grā: quæ oblitterari potius ac deleri ex oībus libris deberēt. Et ſi qd ſcribūt boni: ita puertāt atq₃ corrumpāt: ut melius ſit his libris carere: q̄ īn exēplaria mille trāſcriptos p orbis oīs prouincias mittere: ne. ſ. ſtudioſis occaſio det tot mēdacia legendi. quippe ſanctius ē uera ignorare: q̄ falſa pdiſcere: quēadmodū tacere uerū minus peccatū eſt: q̄ mētiri. Huius aūt rei cā eſt nō tā inſcitia eorū qui īprimunt: q̄ negligētia nequid grauius dicā quorūdā qui ſe correctores ac magr̃os ueterū librorū cōſtituunt. Hi enī dum falſa exiſtimāt: q̄ parū aīaduertunt: puertunt: recte ſcripta: & de ſummoꝝ uiroꝝ opibus ſnīam temere ferre nō dubitāt. O rem indignā: ī qua nō modo graues uiri & prudentes: ſed etiam qualeſcūq₃ ſtudioſi merito perturbātur. Non eſt facile ab his diſcedendū quæ paſſim ſcripta reperiūtur: nec cū primum difficultatis aliquid accurrit errori aſcribēdum eſt: nō rectum iter relinquendū: ut deuios ſequamur anfractus: nec plana deſerēda ſunt: ut per p̄cipitia labamur. Alioquin quæ ſtultitia eſt tantū ſtudium: tantā curā: & ut dicam tantā ſollicitudinē adhibere: ut doctiſſimorū uirorū libros depraues: atq₃ corrumpas: neq₃ me iſta ad te uelim exiſtimes ſcribere: q̄ eorū laborē damnādū putēt: qui hanc corrigēdorum librorū ꝓuinciā ſumpſere. Quin potius laudo doctrinā eorū: laudo ſtudiū: laudo laborē: ſed quatenus modum nō excedūt: hoc eſt quatenus nihil addūt de ſuo. ſed uel aliis exēplaribus: uel ſnīa ipſius auctoris alibi clarius expreſſa. uel eius ſcriptoris: a quo id ſumptū eſt auctoritate: uel explicata alicuius imitatione: uel alterius linguæ ueritate aliquē locū emēdat: quod nos nup in Marco & Papinio fecimus. Aliter enī fruſtra eos tātum laboris haurire exiſtimo. Fruſtra dixi: īmo cū īngēti hoīum detrimēto: quādoquidē frequētius corrūpunt: q̄ emēdent. Quāq̄ illud quoq₃ laudare uix poſſum: qđ prooemia ſua clariſſimoꝝ uiroꝝ libris inſerūt. Quid enī turpius uideri pōt: qd magis indignū: q̄ aræ cloacam iungere. Non bene cōueniūt: nec in una ſede morant̃: Maieſtas & amor eo magis ſordeſcit uitiū quo uicinius eſt uirtuti: eo deformior eſt turpis facies: quo formoſæ ꝓximior eſt. Quis aūt eorū qui in præſentia uiuūt tā temerarius ſit: ut auſit ſcripta ſua etiā cū infimis ueterū cōferre. Eqdē in libris quos redemi oībus tantā deformitatē nō potui pati: ſed uel abraſi Prooemia uel ſubſtuli Excepta Cāpani epiſtola: quæ & grauitate & facundia: & breuitate digna uiſa eſt: quæ plutarchi uitiis præponeret̃. Sed cur iſta ad me ſcribis inquies: ut tu q̄ præſtas doctrina: & faues ingeniis: Impreſſoribus iſtius inclytæ Venetiarū urbis ſuadeas: eoſdēq₃ horteris ad ꝓuidēdū rei tā neceſſariæ: ut unus aut alter huic muneri p̄ficiatur q & īprimēdoꝝ libroꝝ legē īpreſſoribus p̄ſcribat: & adhibeat aliquē mediocriter peritū: qui ſingulas q̄ſq₃ tabellas ante īpreſſionē examinet atq₃ emēdet. Sūmo præterea ſtudio curet ne primi iſti correctores augurari aliquid temere auſint: ſed modū quē pauloante diximus ſeruēt. In his acre ſit ingeniū: ſingularis eruditio: incredibile ſtudiū: ſūma uigilantia. Hoc ſi fiet: & multos habebimus libros: & integros. Vt aūt manifeſtius oſtendere eis poſſis correctorū noſtrorum errores: reecognoſce quæſo mecū parūper q̄ multis in locis plynianū prooemiū deprauauerint: quod eo magis admiratione dignū eſt: quo maiorē huic uni libro q̄ cæteris oībus diligentiā adhibuerunt. Idq₃ & palā profeſſi ſunt: & nūc ꝓfitent̃. Eſt autē prooemiū totius operis: ut noſti: pars facillima: & in qua uel exponēda uel emendāda: ut plus ſtudii: ita minus laboris ponere cōſueuim⁹: Quod ſi ꝓoemio ſolo tot errores deprehēdemus: quid in reliquo opere poterimus ſperare: Quanq̄ ſcio multa illic & intellecta acute & emēdata diligenter a Theodoro Gaze Beſſarioneæ academiæ principe: cuius præſidio uſi ſunt correctores: quē ſi pari modo ſecuti in omnibus fuiſſent: certe nō modo prooemium: ſed totū opus integrū haberemus. Atqui nos ſimul & errores rimabimur: & ꝓœmiū ipſum exponemus: partim ut cognita autoris ſententia: errores ipſi facilius deprehendendi ſunt: partim ut opa ac diligentia noſtra intelligāt ſtudioſi loca quædā: quæ ſexcentis iam annis uel nemo: uel q̄ pauciſſimi intellexere: ſed iam prooemiū ipſum uideamus.

PLYNIVS VESPASIANO SVO SALVTEM. Præponit auctor operi ſuo epiſtolā pro more ſcribentium: quā Tito diui Veſpaſiani filio ſcribit. habēt autē codices oēs Veſpaſiano. Corrector quia animaduerterat nō poſſe referri epiſtolā ad patrē: quoniā paulo poſt ita auctor ſubdit. Sit enī hæc tui præfatio ueriſſima: dū maximo cōſeneſcit in patre: mēdoſum putauit hūc locū: & ita corrigēdum cenſuit. Ply. Domitiano ſuo ſalutē. O ſubtilitatē hoīs ſingularē: An qa referri ad Veſpaſianum epiſtola nō poterat: quoniā patrē nō habuit imperatorē: tu ſtatim ad Domitianū referendū duxiſti: Cur nō ad Titū potius: in quo oīa Plynii uerba mirifice quadrantur. Ille enī paulopoſt ita ſubdit: Vt

S

ſciant omnes q̄ ex æquo tecū uiuat īperiū triūphale:& cenſoriū ius:exeaſq̧ cōſul ac tribunitiæ pote-
ſtatis particeps:& qđ his nobili⁹ feciſti:dū illud patri pariter:& equeſtri ordini præſtas:ꝑfectus præ
torii eius.Certe hic nihil eſt:qđ referri ad domitianū poſſit.Quis enī de eo legit unq̄: qđ equū cum
patre imperiū habuerit:Exercuit quidē fateor dominationis uim patre uiuente tā licenter:ut iā tum
qualis futurus eſſe oſtēderet.Officia urbana ac peregrina ita diſtribuit:ut mirari ſe Veſpaſianus di-
xerit quod nō ſucceſſorē ſibi miſiſſet.habitauit cū patre una:ſellamq̧ eius ac fratris quotiēs ꝓdirent
lectica ſecutus eſt:triūphū quoq̧ iudaicū equo albo comitatus:ſex cōſulat⁹ geſſit:ex qb⁹ unū dūtaxat
ordinariū:eūq̧ cedēte:ac ſuffragante fratre.Hæc certe legere de domitiano poſſumus tū apud Sue-
toniū:tū apud hiſtoriarū ſcriptores. ꝗ uero æquū cū patre imperiū geſſerit:ꝗ cum eo triūphauerit.
ꝗ cenſor:ꝗ tribunus ſimul fuerit:ꝗ ꝑtorii eius curam habuerit:nemo nunq̄ legit:niſi id forte corre-
ctor noſter in bicipiti parnaſo:ut Perſius inquit:ſomniauerit.De Tito uero utrū referri hæc ueriſſi-
me poſſint:dicat Suetonius:cuius uerba:hæc ſunt.Cū nata de Tito ſuſpitio eſſet:quaſi deſciſcere a pa
tre:Orīētiſq̧ ſibi regnū uēdicare tentaſſet:auxit eā ſuſpitionē:poſtq̄ Alexandriā petens in cōſecran-
do apud Memphim boue apii diadema geſtauit:de more quidem rituq̧ priſcæ religioni: ſed nō de-
erant qui ſecus interpretarēt.Quare feſtinās in Italiā:cum ſe Rhegium : deinde Puteolos oneraria
naue appuliſſet.Romam deinde contendit expeditiſſimus:inopinantiq̧ patri:uelut arguens rumo-
rum de ſe temeritatē:Veni inquit pater ueni:neq̧ ex eo deſtiti participem : atq̧ etiā tutorē imperii
agere.triūphauit cū Patre:cenſuramq̧ geſſit una eidē collega & in tribunitia poteſtate:& in.vii.con-
ſularibus fuit:etiam quæſtoris uice:præfecturam quo prætorii ſuſcepit:nunq̄ ad id tēpus niſi ab equi
te romano adminiſtratam.En q̄ aperte Sueto. oſtendit Plynii dicta non ad Domitianum:ſed ad Ti-
tum referri debere.Quādoquidē in ſingulis fere uerbis.ita cum Plynio conuenit:ut ab eo ſumpſiſſe
quæ ſcribit plane uideatur. At qui corrector noſter:dum Veſpaſiani nomē ponere perhorreſcit: in
errorem lapſus eſt longe maiorem:& ut in ueteri prouerbio eſt.Cecidit in Syllam cupiēs uitare cha
rybdim. Vides igitur mi Franciſce q̄ dānanda ſit ſiue incuria:ſiue negligētia huius hominis:qui prin
cipium ipſum tanti operis : quod patri mō in oībus libris legebatur: ſine ratione ſine auctoritate ali
qua mutare auſus ſit:& ita mutare: ut plane peruerterit.Hāccine igitur librorum correctionem dice
mus:an potius deprauationem ac corruptionem : hanccine librorum copiam & fœlicitatem noſtri
temporis.an potius cōmunem calamitatem: atq̧ iacturam : non eſt hoc excitari litteras : & florere:
ſed potius damnum facere atq̧ perire. Verum rogabit me quiſpiam fortaſſe:qua ipſe quoq̧ uel ra-
tione:uel auctoritate mūtare hunc locum auſim. & pro Veſpaſiano Titum ponere. Ego uero ita il
li reſpondeo:me nec mutaſſe quidem hunc locum:nec mutandū cenſere.illud uero & ratione & au-
ctoritate docuiſſe Plyniū nō ad domitianū:ſed ad Titū ſcribere: huius uero cognomine poti⁹ q̄ noīe
uti uoluiſſe:& quēadmodum imperii:ita etiam nominis appellatione patri ſuo q̄ ſimilimum faceret:
quod etiam libri ipſius ſecūdo uolumine longe apertius facit cū inquit . Nam ut in duodecim diebus
utrunq̧ ſydus quæreretur:& noſtro æuo accidit impatoribus Veſpaſianis patre .iii. filio iterū coss.
En q̄ aperte diuum Veſpaſianū patrem & diuum Titum Veſpaſianū filium: & imperatores : & Ve-
ſpaſianos uocat:quēadmodum libro ſeptimo & Veſpaſianos nominat & Cēſores:cum ſic ait: Acce-
dunt experimenta & exempla recētiſſimi cenſus:quē intra quadriēnium imperatores Cæſares Ve-
ſpaſiani pater filiuſq̧ cenſores ægerunt.Item libro tertio. Imperatoribus cenſoribuſq̧ Veſpaſianis.
Quod autē Titus cognomine Veſpaſianus ſit dictus: teſtatur etiā Suetonius: dum Titum inquit co-
gnomine paterno fuiſſe ; teſtātur ueterum complura nummiſmata; in quibus ita ſcriptum legimus:
Diuus Titus Veſpaſianus Auguſtus. teſtatur ingens arcus adhuc Romæ integer in honorē eius di-
catus:ubi nunc quoq̧ litteræ extāt huiuſmodi:Diuo Tito diui Veſpaſiani filio Veſpaſiano Auguſto.
Sed faceſſat corrector noſter cum correctionibus ſuis : nos cum erroribus patrum noſtrorum po-
tius erremus:non Domitiano:ſed Veſpaſiano legentes: nunc reliqua proſequamur. Libros na-
turalis hiſtoriæ nouitium camœnis quiritium tuorum opus natos apud me proxima fœtura licen-
tiore:epiſtola narrare conſtitui tibi iucundiſſime imperator.Ordo eſt:o iucundiſſime imperator cō
ſtitui narrare tibi hac licentiore epiſtola libros naturalis hiſtoriæ:appoſitiue nouitiū opus camœnis:
hoc eſt muſis quiritiū tuorū natos apud me proxima fœtura:hoc eſt ultimo partu . Vtitur ex meta-
Licentia phora:quaſi libri pariātur:& pro liberis habeantur:ideo & natos inquit: & proxima fœtura. Licen
tiore: liberiore & nimis audace:ac ueluti temerarie.Licētia enim dicitur libertas quædam potius ad
male agēdum:fitq̧ a uerbo licet:cum licet quicquid libet: ideo autem licētiorem epiſtolam ducit : ꝗ
nimis temerarium uideatur libris ſuis tanti principis iudicium flagitare: quod ipſe auctor paulo infe
rius exponit:præſertim dum inquit.Meæ quidē temeritati acceſſit hoc quoq̧ ꝗ leuioris operæ hos
tibi dedicaui libellos. Sit enim hæc tui ꝑfatio ueriſſima:dum maximo conſeneſcit in patre: hoc per
parētheſis dictum eſt:nam quia eum impatorem nominauit:hæc inquit ſit ueriſſima appellatio tui:
quādoquidem in maximo imperatore patre tuo iam conſeneſcit. Namq̧ tu ſolebas meas eſſe ali-
quid putare nugas.Hæc eſt ratio : cur cōſtituerit dicare ei libros naturalis hiſtoriæ : quia ſcilicet ſoli-
tus erat in precio habere res ſuas etiam quæ leuioris operæ:& nugis ſimiles erāt . Eſt autem Catulli
Veronenſis poetæ carmen quod iure emēdare corrector potuiſſet. Cum in omnibus fere codicib⁹
mendoſe ſcriptum reperiatur hoc modo: Putare eſſe aliquid meas nugas. Sed non eſt mirandū eum
qui recta deprauat: etiam quæ deprauata reperit dimittere. Vt obiicere moliar Catullum cōterra-

neum meum.Conterraneū inuſitato uerbo cōciuem uocat᷑.Plynius enim Veronēſis fuit quanq̃ al-
ter Plynius ſororis huius filius aliquando ſe Nouocomēſem faciat: aliquãdo Veronēſem: cuius rei
ratio eſt:quia in illa urbe natus.In hac auunculi gratia aſcitus fuit nouocomenſem ſe facit libri quarti
epiſtola ultima:cum attuliſſe ſe ex patria ſua refert pro munuſculo quæſtionē.Patriam autē deſcribit
iuxta Larium lacum:qui eſt Nouocomi. Veronēſem autem ſe oſtēdit nouiſſima epiſtola ſexti libri:
cum ita inquit: Recte feciſti: ꝙ gladiatorum munus Veronēſibus noſtris promiſiſti.Sunt qui hunc
quoq̧ Plynium Nouocomēſem fuiſſe ſcribãt:ſed ego cum eo ſentire malui:qui ſe Veronēſem quidē
facit: Nouocomēſem nō facit. Agnoſcis & hoc caſtrenſe uerbum ideſt nō tam eruditum:q̄ militare:
& quaſi uernaculum.Raro enī quiſquam hoc uerbo uſus eſt:& uix alius præter Plynium.Ille enim ut
ſcis ꝑmutatis prioribꝰ ſyllabis duriuſculū ſe fecit quam uolebat exiſtimari a uernaculis ſuis hic locus
diligenter animaduertēdus eſt. nam auſim dicere nemīnē noſtræ dūtaxat ætatis eū ſatis intellexiſſe.
Senſus autem talis eſt: nō ſine ratiōe obiicere molior Catullū: quia & cōterraneus meus eſt: & quē-
admodum ego ſum duriuſculus:fuit ob priores ſyllabas immutatas. Cōſtat ſane Catullū metri legē
præuaricatum de induſtria fuiſſe:præſertim in endecaſyllabis uerſibus:Ponēdo primam ſyllabā car
minis breuem:cum requireretur producta:ut in ipſo uerſu quē nunc Plynius adduxit. Meas eſſe ali-
quid putare nugas: & alibi legiſtis: Male me marem putaſtis. Item alibi duobus continuis uerſibus.
Amabo mea dulcis ipſitilla.Meæ delitiæ:mei lepores.Itē Poetæ tenero meo ſodali:& aliis pene infi
nitis in locis.Hoc autem facit uerſum proculdubio duriorem: q̄ cum ſpōdeum in principio habet:
unde deriſum a quibuſdā ſui temporis Catullum tradunt:ꝙ iambum in endecaſyllabo poneret:iacta
retq̧ nihilominus ꝓbari ſe a ciuibus ſuis:quod nō illepidos:neq̧ inuenuſtos ſuos endecaſyllabos pu-
tarent. A uernaculis ſuis:a ciuibus & in eadem urbe natis. Verna enim ſeruus dicit᷑ ex ancilla noſtra
in noſtris ædibus natus: unde uernaculum appellamus quicquid in domo & patria noſtra natū eſt.
Et Vernaculam linguam cōmunem atq̧ uulgarem. Recte igitur uernaculis ideſt ciuibus uernacula
utentibus lingua.Hunc quoq̧ locum emēdare corrector debuiſſet:& ſuis ſcribere:nō tuis: & abrade
re famulis:quæ dictio ab ignaris expoſitoribus addita fuit.Equidem oſtēdere poſſum Plynii librum
ſatis ueterem in quo ita plane ſcriptum legitur:ut ſupra dictum eſt. Simul ut hac mea petulantia fiat:
quod proxime nō fieri quæſtus es:ſecūda ratio cur Tito Veſpaſiano dicare opus ſuum uoluerit:ut.ſ.
occaſionem haberet aliquid de eo ſcribendi: quod in alia epiſtola ommiſſum a ſe Titus fuerat con-
queſtus.Petulantia ꝙ pauloante licentiam dixerat:hic dicit petulantiam: eſt autem Petulantia nimia
quædam audacia:& procacitas a petendo dicta: quaſi ea petantur: quæ abſurda ſunt: quēadmodum
Procacitas procãdo dicitur.procari enim ueteres petere dicebant: unde Proci quaſi petitores dicti:
In alia procaci epiſtola noſtra licētiorem:petulantē procacem in eūdem ſenſum accepit. Vt in quæ-
dam acta exeam:ut aliquid de rebus eius ſcribam:modus eſt loquendi apud doctos. Quintilianus:Et
quid exierit numeris aptius fortaſſe nō poſſit:ſed tamen ſi quid exierit:nō erit atticum. In quo Perſi-
um ſecutus uidetur:qui ita inquit.Non ego cum ſcribo ſi forte quid aptiꝰ exit. Quãdo hæc rara auis
eſt:ſi quid tamen aptius exit laudari metuam.hic quoq̧ locus a correctore præteritus eſt. Exam enī
ſcribēdum eſt:non exeant᷑: quēadmodum ipſe fecit uulgarem errorem ſecutus eſt. Sciantq̧ omnes
q̄ ex æquo tecum uiuat imperiū. Quomodo particeps ſis imperii paterni: hoc eſt quod ſuperius di-
xit.Sit enī hæc tui præfatio ueriſſima dum maximo cōſeneſcit in patre.hoc eſt: quod Suetonius ait:
Neq̧ ex eo deſtitit imperii participem agere.Triumphale & cēſorium ius ſubintelligēdum eſt: q̄ ex
æquo tecum uiuat.Hoc eſt enī quod ſcripſiſſe Suetoniū ſupra memorauimus. Triumphauit cum pa
tre:cenſuramq̧ geſſit una:ſed animaduerte obſecro quomodo corrector noſter corrumpat hunc lo
cum:Ita enim ſcribit triumphalis & cēſorius tumulta ſunt hic plane ridicula. primo nō cohæret ora-
tio:deinde nullum eſt uerbum:cum quo hæc uocabula cōſtruantur:præterea quis adeo rudis & bar-
barus:ita loqueretur. Triumphalis & Cēſorius tu:nō eo inficias diu cenſorium hominē: qui cēſuram
geſſit:ſicut prætorium qui fuit prætor:& quæſtoriū qui fuit quæſtor. Item triumphalē aliquãdo acci
pit pro eo:qui triumphū geſſit:quēadmodum cōſularem accepimus pro eo: qui geſſit cōſulatum: &
Primipilarem pro eo qui geſſit primipilatus:frequētius tamen hæc nomina cum rebus q̄ cum homi
nibus iungūtur:ut cenſorium dictum:prætorium ius:quæſtorium munus: triumphalis corona: pri-
mipilaris auctoritas: dicimus etiam cēſorias:prætorias:quæſtorias:triumphales: cōſulares primipi-
lares ueſtes:ideſt ueſtes cenſores:prætoris quæſtoris:conſulis primipilatum gerentis: & triumphan
tis:uel ueſtes quibus cenſores:prætores:quæſtores triūphantes cōſules: primipilatum gerētes digne
uti poſſent:ſicut regalē ueſtem dicimus:nō regiam ideſt eam qua utitur rex: ſed eam qua uti rex me-
rito poſſet. Enimuero huius tam ridiculi erroris cauſam hāc fuiſſe exiſtimo: ꝙ corrector: quoniam
ſcribi ad Domitianū hāc epiſtolam putaret:nec triumphaſſe illum: uel cenſorium ius cum patre ex-
ercuiſſe uſquam legiſſet:ita emendandū putauit:ut per triumphalem:& cēſorium uirum triumpho
& cenſura dignum ſignificaret᷑. Exeaſq̧ cōſul ac tribunitiæ poteſtatis particeps.hic quoq̧ ſubintelli-
gendum eſt:q̄ ex equo:ut ſit ſenſus: ſciantq̧ omnes q̄ ex æquo exeas conſul & tribunus.at corrector
exeas mutauit in ſextum:emēdauitq̧ uel potius peruertit hoc modo.Sextumq̧ cōſul: cum Titus ad
quem Plynius ſcribit:non in ſex tãtum: ſed in ſeptem cōſulatibus collega fuit genitoris ſui. Et quod
bis nobilius feciſti:dum illud patri pariter: & equeſtri ordini præſtas præfectus prætorii eius. Hæc
particula cum ſuperiori cōnectitur:& eſt ordo. Sciantq̧ omnes q̄ ex æquo exeas cōſul: & tribunitiæ

Conterraneus
Caſtrenſe
Catullus
Verna
Vernaculū
Vernacula lingua
Petulantia
Procacitas
Procari
Proci
Cenſorius
Quæſtoriꝰ
Triūphalis
Conſularis
Primipilaris Prætorium ius
Quæſtoriū munꝰ
Triūphalis corona
Primipilaris auctoritas
Cenſoriæ ueſtes
Prætoriæ ueſtes
Quæſtoriæ ueſtes
Triumphales ueſtes
Cōſulares ueſtes
Primipilares ueſtes

poteſtatis particeps:& præfectus prætorii paterni:quod minus feciſti nobilius illis dum præſtas:ſed pariter:& patri ſeruiẽdo ei:& ordini equeſtri gerẽdo officiũ: quod ſoli equites: ut Suetonius refert: ante id tempus adminiſtrare conſueuerãt:illis autem nobilius nõ ſine cauſa dixit: ut oſtẽderet tantũ huic magiſtratui ornamẽtum a Tito additum eſſe:ut iam ſine dubio præferatur etiam cæteris magi

Præfectus prætorii

ſtratibus:qui nõ ab equitibus:ſed a patriciis atq; ipſis impatoribus geri ſolebãt. Præfectus prætorii eius:præfectus prætorii talis apud Cæſares erat: qualis olim apud reges tribunus celerũ:& apud di/

Tribun⁹ celerum

Magiſtri equitum

ctatores magiſter equitum:gerebat enim ſecũdas partes poſt Cæſarem:præeratq; diſciplinæ publi/cæ emẽdandæ:ſed a principio parui huius magiſtratus auctoritas fuit: nec niſi per equites romanos exerceri ſoliti. Poſtea uero a paruis orta principiis uſq; adeo creuit:ut cum alias prouocare a præfe/cto prætorii licuiſſet:omnis poſtea ab eo ſublata fuerit prouocatio. Merito enim exiſtimauit impe/rator:eum qui fidei atq; integritatis ſuæ ac teſtimonio præſtito ad huius poteſtatis amplitudinẽ ſub/latus eſſet: nõ aliter pro dignitatis ſuæ ſplendore indicaturum q̃ ipſe faceret ab huius quoq; ſentẽtia minores ætate ſicuti ab aliorum magiſtratuũ iudiciis reſtitui nõ licebat. Omniaq; hæc reipu. ſubin/telligendum eſt præſtas. Et nobis quidem qualis in caſtrenſi contubernio:qualis es inquit nobis: hoc eſt qualem te exhibes nobis in caſtrenſi cõtubernio:quaſi dicat mitem & humanum. Ne quicquam mutauit in te fortunæ amplitudo:niſi ut prodeſſe tantũdem poſſes & uelles. Corrector hunc quoq; locum pro more ſuo emẽdare uolens deprauauit:& prout uelles:ſcripſit & uelles hac cauſa: ut arbi/tror:deceptus:quod tantũdem putauit bis tantum ſignificare:queãdmodum uulgus in doctorũ opi/natur:exiſtimauit igitur hunc eſſe auctoris ſenſum. Nihil mutaſſe in tito amplitudinẽ fortunæ niſi ut bis tantum poſſet: & bis tantum uellet:quam antea uolebat & poterat: ſed hæc ſententia parum gra uis eſt:& indigna Plyniano acumine:uult enim Plynius nõ uolũtatem in eo mutatam eſſe: ſed pote/ſtatem:& nihil inquit mutauit in te fortunæ amplitudo: niſi ꝙ ubi prius pro innata ingenii tui facili/

Tantũdem

tate multa uolebas:quæ nõ poteras:nunc tantum prodeſſe poſſis:quãtum uelis. Tantũdem non bis tantum ſignificat: ſed æque tãtum:dictumq; eſt quaſi tãtum idem. Itaq; cum cæteris in ueneratione tui pateant omnia illa nobis ad colendum te familiarius audacia ſola ſupereſt. Senſus talis eſt: Cum cæteri in te experiãtur omnia illa:quæ de dignitate atq; auctoritate tua ſupra memoraui. hos uero in caſtrenſi cõtubernio etiam humanitate tua fruamur: fit ut cæteri te mirum in modum uenerentur: nobis uero ſuperſit audacia: ut te colamus familiarius. Ideo addit. Hanc igitur tibi imputabis: ideſt ſi indicãdo tibi librum nimis uideor audax: hanc meam audaciam imputabis tibi: & in noſtra culpa

Perfricui faciem

tibi ignoſces:quia uidelicet tu culpæ noſtræ cauſa es:cum tãtum nobis indulgeas. Perfricui faciẽ: nec tamen profeci quãdo alia uia occurris ingens. Mos eſt eorum qui cum pudore aliquid agunt:ut faciẽ perfricent:natura ipſa ad id impellente. quaſi ad abigẽdum ſanguinem:qui ex præcordiis ad faciei ſu perficiem cõfluit:propter quod Ariſtoteles in poblematibus quærit cur pudore:& uerecũdia facies hominis erubeſcere:timore uero:& metu paleſcere ſoleat:cum præſertim pudor nihil aliud ſit: q̃ ti/mor futuræ repræhẽſionis. Ita enim ab eo diffinitur.

hinc ergo ortum eſt prouerbium:ut quotiens dicere uolumus nos pudorẽ deponere: dicamus Per/fricui faciem:hoc eſt pudorem expuli:eſt ergo ſenſus auctoris: Putabam pudori meo cõſuluiſſe:& ſa tis excuſaſſe audaciã: ſed uideo hoc parum profuiſſe. Nam ſi hinc erga tuos mitis es: atq; humanus: illic tamen occurris ingens: & ſubmouens me longius faſcibus hoc eſt magnitudine & pondere in/

Fulgurat

genii tui: Fulgurat in nullo unq̃ uerius dicta uis eloquentiæ: tribunitiæ poteſtatis facundia ordo eſt: fulgurat in te tribunitiæ poteſtatis facũdia quæ in nullo unq̃ uerius dicta fuit uis eloquentiæ: quaſi plus in Tito poſſit facundia:q̃ in aliquo antea potuerit eloquẽtiſſimus certe habitus & Titus: impri/miſq; in extemporaria dictione commẽdatus:Fulgurat autẽ traxit a ſimilitudine fulguris:unde mox ſubiunxit. Quãto tu ore patris laudes tonas:tonitrua enim ſemper fere fulguribus ſuccedunt:queãd modum ipſa pluuiæ ſequũtur. Corrector neſcio qua ratione motus: hoc loco tibi pronomen addi/derit ſcribens: Tibi tribunitiæ poteſtatis facũdia:niſi forte ubertate linguæ ſuæ locupletiorẽ facere Plynii eloquẽtiam uoluit. O magna fœcũditas animi queãdmodum fratrem quoq; imitareris exco/gitaſti: laudat in iſto ſtudium poeticæ:& facilitatẽ ingenii ꝙ fratrem quoq; natu minorem nõ ſit de/dignatus imitari. Conſtat enim Domitianum in poetica maxime claruiſſe: unde de illo ſcribit Silius Italicus Qum & Romuleos ſuperabit uoce nepotes. Quis erit eloquio patrum decus:huic ſua muſæ Sacra ferẽt:meliorq; lyra cui ſubſtitit Hebrus Et uenit Rhodope:phœ bo mirãda loquetur. Item. M. Valerius Mar. ad eum ſcribens ita inquit. Non quercus te ſola de/cet: nec laurea phœbi. Fiat & ex hedera ciuica noſtra tibi.

Aeſtimare

Exiſtimare

Sed hæc quis poſſit intrepidus æſtimare ſubiturus iudiciũ ingenii tui. Poſtquam laudauit ingeniũ & doctrinam Titi:infert nõ poſſe ſine timore ad eum ſcribi:quãdo iudicium eius merito formidan/dum eſt. Aeſtimare. cõſiderare. Aeſtimare enim & Exiſtimare differũt. nam prius rem æſtimamus ideſt cogitamus:deinde qualis ſit:exiſtimamus: Vnde æſtimare cõſiderare eſt: exiſtimare uero iudi/care. Quintilianus: Velauit ei caput:& ſuo cuiuſq; animo dedit æſtimãdum. dictum autem æſtima/re ab æs æris: & τιμη precium. ſæpe enim latina nomina cum peregrinis componũtur: ut biciniũ: & epitogium:& de quo paulopoſt loquemur: flexibula. Ouidius.

Quod quicunq; leget: ſi quis leget: æſtimet ante.
Compoſitum quo ſit tempore ſiue loco.

Laceſſitum

Laceſſitum: prouocatum: propter illud: quod mox ſubdit: quia aliud eſt opus ſimpliciter edere:ali-
ud alicuius nomini dedicare. Publicātium ſimpliciter libros edentiū: non ſcribētium ad aliquem
nominatum. Humili uulgo: declarat quod ſit humile uulgus: quum inquit agricolarum: opificum:
turbæ:ſtudiorum ocioſis: qui in ſtudiis litterarum ociantur: hoc eſt deſides ſunt: & minime ſtudent:
quales ſunt mercatores: atqꝫ artifices. Quid te iudicem facis:cum ſit opus iudicio tuo deſtinatum.
Quum hanc operā cōdicerem: nō eras in hoc albo: Perſtat in ſimilitudine iudicis: cuius mētionem
fecit.erant enim iudices coram quibus cauſæ agebant̃. Eſt igitur ſenſus:cum denūciarem uel hāc cau
ſam acturum nō eras unus ex iudicibus.Opera enim & opus differunt.Opus inquit Seruius dicimus Opera
quādo ipſum ſignificamus quod geritur: ſi autē fœminino genere dixerimus operas: perſonas ipſas Opus
oſtendimus: quæ aliquid faciunt:quod q̄q̄ uerum ſit:nō tamen abſolute diffiniuit quod ſit opera: nō
ſolum enim perſona eſt: quæ aliquid agit:ſed etiam actio ipſa:& labor:ut do operam uirtuti: do ope-
ram rei militari:do operam agriculturæ.Ci.operam inquit exigēdam a ſeruis ideſt laborem & ope-
rationem corporis.Rectius igitur Vlpianus ait: Operæ ſunt diuinum officium: opus finis fructuſqꝫ
opere.Terentius in uno uerſu optime utrūqꝫ expreſſit. Quod in opere faciūdo operæ cōſumis tuæ.
hinc Operæprecium dicitur ideſt fructuoſum:& ad rem pertinēs. Iuuenalis: Eſt operæprecium pe- Opere pre
nitus cognoſcere toto. Quid faciant agitentqꝫ die. At qui Condicere priſca lin- cium
gua iuriſcōſulti dicunt denūciare:ſed proprie quādo actio datur in perſonam:Quum igitur condice Cōdicere
rem hanc operam: hoc eſt cum denūciarem me laborem tractādæ huius cauſæ ſumpturū:nō eras in
hoc albo:ideſt nō eras inter iudices deſcriptus.In albo enim nomina ſcribebātur eorū: qui magiſtra-
tus & dignitates principis iudicio cōſecuti erant:unde duum uiri primo: deinde centum uiri in albo
deſcriptis leges etiam in albo prætoris deſcribebātur: unde qui album uitiaſſet:uel quodcunqꝫ aliud
ſcripturæ genus ſua præſumptione turbaſſet:capitaliter:ut Paulus inquit nō expectata ordinis ſentē
tia puniebatur. Quintilianus: Multos cognouimus:qui tedio laboris:quē ferre tendentibus ad elo-
quentiam neceſſe eſt:cōfugerint ad hæc diuerticula deſidiæ:quorum alii ad album ſe ac rubricas trā-
ſtulerūt: & formula. uel ut Cicero ait:quædā legum eſſe maluerūt:perinde itaque eſt:ac ſi dixiſſet cū
hoc opus editurus eſſem:nō putabam te ipſum lecturū:nec iudicem eius futurum: ideo cauſam ſub-
dit.Quia maiorem te ſciebam q̄ ut deſcēſurum huc putarem. Præterea eſt quædam publica: & eru-
ditorum reiectio. Alia ratio cur formidare Titi iudicium debeat:quippe alioquin potuiſſet illum ab
huius operis lectione reiicere:quēadmodum Cicero & alii docti ſæpe fecerūt. Extra omnem: inge-
nii aleam poſitus:Cuius ingenium ſine dubio omnibus præfertur. Alea dicitur omnis ludus magna Alea
ex parte in fortunæ uarietate cōſiſtens:unde Mar.de nucibus ita inquit.

Alea parua nuces:& nō damnoſa uidetur. Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates.

Sed proprie de theſſaris dicitur: ſunt autem theſſaræ quibus in fritillis: hoc eſt alueolis ludit̃: a ple- Theſſare
riſqꝫ appellatæ ſunt:eſt enim ex ſex lateribus æquali latitudine planitierū per quadra-
tus:is cum eſt iactus:quēcunqꝫ in partem incubuerit:quādiu eſt intactus immotā habet ſtabilitatem.
imperiti quidem hunc uocāt talum ſiue taxillum. Eſt enim talus oſſis genus:non plani: ſed omnibus Talus
quatuor lateribus parū cōcaui:quo ludētes turricula utebātur: quā Perſius orcam uocat: cum inquit. Orca

Quid dexter ſenio ferret. Scire erat in nouo damnoſa canicula quantum.
Raderet anguſtæ collo non fallier orcæ.

De turricula ſcribit Martialis. Quærit compoſitos manus improba mittere Turricula
talos. Si per me miſit:nil niſi uota facit. Cæterum ex hoc fit: ut alea etiā pro fortuna po
natur.Liuius:Nec tam celerem aleam uniuerſi certaminis timens.Quoniā uero fortunæ omnis euē
tus anceps:ac periculoſus eſt: & continue mutatione obnoxius:unde Apelles quondā interrogatus:
cur fortunam ſedentē finxiſſet:quoniā inquit ſtare nō poteſt. Fit ut alea non modo pro fortuna ſed Alea p̄ for
etiam pro dubitatione:& periculo ponatur:ut hoc loco extra omnē aleam ingenii:hoc eſt extra om- tuna
nem dubitationē:& extra omne periculū: ut aliquis ei ingenio præferatur. Et quod miremur: quia
Cicero ob ſummā excellētiam nō uidetur egere defenſore. Per aduocatū defenditur:quia utitur au-
ctoritate Lucilii. Hæc doctiſſimū omniū perſium legere nolo. Lælium Decimū uolo. Verba ſunt
Lucilii:quibus uſus eſt Cicero in libro de republica.Qui primus condidit ſtili naſum: qui primus ſcri
pſit ſatyram:quæ acerbitatē quādam & acrimoniā ſtili habet in uitiis inſectandis. Nam ut Quintilia
nus inquit:primus lucilius in ſatyra inſignem adeptus eſt laudem. Naſum autem dixit acrimoniam: Naſus
quoniā irati & ſeueriores obrugare naſum ſolēt:atqꝫ torquere:quod etiā deriſores faciunt:unde Va- Naſutus
lerius Mar.exprimere uolens multos Romæ deriſores eſſe:ita inquit.

Maiores nuſq̄ ronchi iuueneſqꝫ ſeneſqꝫ.

Et pueri naſum rhinocerotis habent. Hoc eſt repādum atqꝫ cōtortum: ac ſi diceret indignabūdum:
& ſemper deridētem:& alibi.Non cuicūqꝫ datum eſt habere naſum. Hoc eſt uerborum acrimoniā:
& dicacitatē.Idem acres atqꝫ deriſores frequēter naſutos uocat. Quod ſi hoc Lucius qui primus con
didit ſtili naſum dicēdum ſibi putauit ſi Cicero mutādum.p̄ſertim cum de republica ſcriberet. Qui
enim de republica ſcribit uidet̃ nō ad hūc potius q̄ ad illū:ſed ad oēs pariter ſcribere debere. Quan-
to nos cauſatius:quāto maiori cauſa quādo.ſ.neqꝫ Lucilio comparādi ſumus neqꝫ Ciceroni. Ab ali-
quo iudice defendimur. Duobus modis ab aliquo defendi dicimur: uel cum ille nos defendit: uel cū
ipſi defendimus nos:uel alius defendit nos:ab illo tanq̄ iniuriā inferēte:ut ſi nobis aduerſentur iudi-

ces:& Cicero tueatᷣ.Recte dicemus defendi nos:a iudicibus:nõ quod illi nos defendat: ſed quod pſi⁄
dio Ciceronis ab illorũ iniuria defendamur. Hoc ſecũdo modo intelligẽdus eſt hic locus: ut ſit ſen⁄
ſus:quãto honeſtius poterimus ipſi nos tueri ab his qui uolent de opere noſtro ſententiã ferre. Nam
ſi Lucilio & Ciceroni licuit iudices:quos uoluerũt reiicere:longe profecto id nobis licebit. Verũ cor
rector noſter cum hũc loquẽdi morem ignoraret:errorẽ aliũ fecit magis inſignẽ:& pro defendimur
diffidimus ſcripſit:hoc modo:quãto nos cauſatius ab aliquo iudice diffidimus. Sed hæc ego nõ mihi
patrocinia ademi nũcupatione:quia.ſ.nũcupaui:& aduocaui te iudice dicãdo tibi libros meos. Quã
plurimũ refert ſortiatur aliquis iudicem:an eligat:quia ſiquis ſpõte ſe iudicẽ fecerit poſſem quod ſu⁄
pra rettuli dicere. Quid te iudicem facis. Si uero elegi iudicem:nullã habeo culpæ deprecationẽ.cor⁄
rector addit ne hoc modo:ꝗplurimũ refert ſortiatᷣ ne aliquis iudicẽ:an eligat. Putans in eo errorem
Intereſt eſſe:quod elegãtius dicitᷣ.Cice.parũ intereſt noſter:an illius ſit.Quint.Quid enĩ refert aduerſas res:
an ſecũdas æquo animo feras. Multũqꝫ apparatꝰ intereſt apud inuitatũ hoſpitẽ & oblatũ. Nam obla
tus eſt hoſpes:nõ põt accuſari tenuis apparatus:ſi uero inuitatus: facile reprehẽdi põt.Intereſt hoc lo
co auctor pro differt accipit:& cũ recto cõiungit.Seneca eodẽ modo uſus eſt: cũ inquit id uero parũ
intereſt.Cũ apud Catonẽ illũ ambitus hoſtẽ. Duobus exẽplis idem oſtẽdit uerũ eſſe quod dixit Pluri
mum refert utrũ quis ſortiatᷣ iudicẽ eligat: quoniã quicũqꝫ eligit: facit eũ ſummũ ſuæ cauſæ iudicẽ: ꝗ
uero ſortitᷣ:põt ei ſi uelit cõtradicere. Primũ exẽplum eſt Catonis:hic cũ ꝓprio romano largitionibꝰ
corruptus tanꝗ mercenaria opa ſuffragiis uteretᷣ:ut Plutarchus refert: pſuaſit ſenatui ut decerneret
quoſcũqꝫ deſignatos cogi debere etiam ſi nullos accuſatores haberet ſubire iudiciũ:& rationẽ ſenatui
reddere:ꝙ & ſi inique tuliſſet:& qui magiſtratũ petebãt:& plebs largitionibꝰ aſſueta mox tamẽ cãdi
dati oẽs in unũ cõuenerũt:cõtulerũtqꝫ unuſqſqꝫ duodecim milia & ſemis dragmarũ argẽti: facta ſpõ⁄
ſione:ut qui & eis largitionẽ faceret:amitteret id argentũ:arbitrũqꝫ elegerũt Catonẽ:& pecuniã oẽm
apud eum deponere ſtatuerũt.Sed Cato reiecta pecunia uades accepit.Cũ uero comitiorũ dies adue
niſſet:obſeruatis ẽt ſuffragiis quendã dephẽdit cõtra ſpõſionẽ egiſſe: ꝗpropter dãnauit eũ pecuniãqꝫ
iter alios diuiſit. Ille uero iuſticiã atqꝫ ĩtegritatẽ hoĩs admirati:mulctã remiſerũt:ſatis pœnaꝝ dediſſe
eũ exiſtimãtes:quãdo a Catone dãnatus fuerat.Cõflauit ea res Catoni nõ mediocrẽ ĩuidiã: ꝗſi ſenatꝰ
iudiciũqꝫ ac magiſtratuũ uim & poteſtatẽ ſibi arrogaret.Et repulſis tanꝗ honoribꝰ ĩceptis gaudentẽ:
hoc eſt qui gratas habebat repulſas:tanꝗ is ꝗ huiuſmõi honores parui faciebat. Cãdidati magiſtratũ
petẽtes.Mamertinꝰ in panægyrico.Quis ignorat tum quoqꝫ cũ honores populo romano ſuffragiis
mandabantᷣ:multos fuiſſe cãdidatorũ labores ediſcẽda oĩum noĩa tributũ oẽs: atqꝫ etiam ſinguli ſalu
Candidati tandi:ꝓhẽſandæ obuioꝝ manus:oĩbus arridendũ.Cãdidati aũt dicebantᷣ ꝙ cãdidis utebãtur ueſtibꝰ:
ſiue ad denotandũ integritatẽ:ꝙ ſolus hic color ſincerus ac purus:& minime inquinatꝰ eſt:Siue ut ꝓ⁄
ſpici ab oĩbus poſſit eos pecuniã nõ habere: ꝗ ciues corrũperent:unde & tunicati id faciebãt & nõ to
gati:quod tunicæ nullũ ſinũ habebãt:ſiue ut cicatrices uulnerũ:quæ ꝑ republica in bello ſuſceperãt ui
derentᷣ:quibus potius ꝗ genere aut pecunia dignos impio iudicabãt.Ire autẽ cãdidati ꝑ Comitia ſole
bant:ſuadẽdo:rogãdo:ſubmittẽdo ſe oĩbus & nudato etiã corpore cicatrices oſtẽdẽdo. Cũ tribunos
appellaret Lucius Scipio Aſiaticus.Alterũ exẽplum Scipionis Aſiatici:hic cũ peculatus dãnatus eſſet
ob antiochenã pecuniã:& ob eã rem Caius Minutius Augurinꝰ tribunꝰ plebis: ꝗđ predes nõ daret:
duci eũ in carcerẽ iuſſiſſet:ad collegiũ tribunorũ appellauit:inter quos erat.T. Gracchus: ꝗ aduerſus
eũ & Africanũ fratrẽ ex ꝓfeſſo inimicitias gerebat.Cũ uero cæteri tribuni plebis iter cætera recula
ret. Tiberius gracchus iurauit primũ ſcipionibꝰ ſe ĩ gratiã nõ rediſſe:deinde huiuſmõi decretũ recita
uit.Quũ.L.cornelius Scipio die triũphi ſui currũ actos hoſtiũ duces in carcerẽ coniecerit: indignũ &
a maieſtate populi romani alienũ uidetᷣ eſſe ipm duci quo cõiecti ſunt hoſtiũ duces. Itaqꝫ Luciũ Cor⁄
neliũ Scipionẽ Aſiaticũ a collegæ ui ꝓhibeo.eſt igitᷣ ſnĩa Plynii. Cãdidati quidẽ Catonẽ ſeueriſſimũ
uirũ: Scipio Aſiaticus Tiberiũ Gracchũ hoſtiũ iudices elegere:ſed illi quidẽ ad oſtẽdendã innocẽtiã:
quod in rebꝰ humanis maximũ putatᷣ.Scipio uero qa talẽ eſſe cãm ſuã ſciebat:quæ nõ poſſet & ab ho
ſte nõ ꝓbari.Ego uero merito temerariꝰ uideri poſſum:qui libellos meos leuioris operæ dicaui tibi:
quẽ in ſummo faſtigio poſitũ ſcio etiã a ſalutãtibus religioſe adiri.Inimico iudici ſe ꝓbari poſſe:apud
inimicũ iudicẽ cãm ſuã ꝓbari:qa.ſ.magna eſt uis ueritatis:& iuſtitiæ. Corrector hũc locũ corrumpit
hoc mõ ſe approbare poſſe neſciẽs ꝗđ cũ ꝓbari aliquẽ dicimus ſignificamꝰ cãm eiꝰ bonã fieri.Vnde
ꝓuocatio appellatᷣ a prouocãdo.ſ.queadmodũ appellatio ab appellendo:ſed illud notandũ ꝓuocare
Prouoco accuſatiuũ reqrere cũ ꝓpoſitione ad:ut ꝓuoco ad tribunos ꝓuoco ad ſenatũ. Appellare uero frequẽ
Appello tius accuſatiuũ habere ſine ꝓpoſitiõe:ut appello ſenatũ:appello tribunos:unde & iudex ad quẽ appel
latᷣ:appellari dicitᷣ & appellatᷣ:nõ autẽ collitigator cuius grã appellatũ eſt:ut uulgus accipit: in quo ſe
re oẽs noſtri iuriſcõſulti errare cõſueuerũt.Summa eloquẽtia ſumma eruditiõe præditũ:ſummã elo⁄
quẽtiã & ſummã eruditionẽ habentẽ ꝓditus enĩ nõ dicitᷣ ornatꝰ ut quidã putãt:ꝗđ dũtaxat ĩ bonã ꝑtẽ
Præditus accipitᷣ:ſed uſurpatᷣ in bonã & in malã partẽ:ut ꝓditus ſum bono:& ꝓditus malo ꝗſi affectꝰ. Cice.pro
ſylla:Me ſingulari ĩmanitate:& crudelitate ꝓditũ:idẽ ꝑ Papirio:Senectute affectꝰ morbo ꝓditus: ꝗđ
aũt eloquẽs atqꝫ eruditꝰ fuerit Titus: teſtatᷣ Suetonius:Cũ inqt:latinæ græcæqꝫ linguæ uel in orãdo
Mola uel in fingẽdis poematibꝰ prõptus:& facilis ad extẽploralitatẽ uſqꝫ.Et mola tantũ ſalſa litãt. Mola di
Orationes citᷣ far toſtũ & ſale ſparſum:ꝙ eo molito hoſtiæ aſperguntᷣ. Leuioris opæ:leuioris laboris ꝓpter rõ⁄
Sermones nes ꝗ ſequuntᷣ.Per quã mediocre:ualde mediocre hoc eſt manu ꝗ mediocre. Orõnes ſermones ue:

orationes

orões & ſermones differũt:orõ enĩ magis ad oratorẽ ꝑtinet omnior ex parte ꝑfecta eſt. habet nu/
meros figuras affectus.Sermo uero magis ad philoſophũ : unde Ci. Mollis eſt orõ philoſophoꝝ &
umbratilis nec ſentẽtiis nec uerbis inſtructa popularibus:nec iuncta numeris & ſoluta: nihil ratũ hẽt
nihil inuidũ:nihil atrox : nihil mirabile : nihil aſtutũ.Caſta uerecũda:uirgo incorrupta quodãmodo.
itaq; ſermo potius q̃ oratio dicit̃.Quanq̃ enĩ oĩs locutio oratio eſt:tamẽ unũ orõnis locutio hoc ꝓ/
prio ſignata noĩe eſt.Aut caſus mirabiles euẽtus uarios:omnes antiqui codices habẽt mirabiles:cor/
rector emẽdauit miſerabiles:qua rõne id fecerit neſcio:cũ præſertim mox ſequat̃ nõ alia iucũda di/
ctu:quod certe nõ ſequeret̃:recte poſt caſus miſerabiles:nõ enĩ iucũditatẽ ſed mœſtitiam potius no
bis afferunt quæ miſerabilia ſunt. Sterili materia natura rerũ hoc eſt uita narratur propter ea: quæ
ſupra dicta ſunt quaſi mollis eſt oratio philoſophorũ & umbratilis:nec laborat ut facunde ornate co
pioſe dicat:ſed ut rem de qua agitur declaret.Et hæc ſordidiſſima ſui parte:narrat̃ ſcilicet ſterili ma/
teria utpote uocabulis plurimarum rerum aut ruſticis: aut externis immo barbaris. Cum honoris
præfatione ponendis.i.temporibus & nõ ponendis niſi cũ ꝑfatione reuerẽtiæ.ſolemus enĩ quotiẽs
turpe aliquid uel parũ honeſtũ uerbũ uſurpamus:ꝓponere hæc uerba:ꝙ cũ uenia dictũ ſit uel honor
ſit auribus ueſtris: uel honor ſit legentiũ auribus:uel aliquid ſimile:unde quũ uolumus dicere turpia
uerba honeſtius poſſumus dicere cũ honoris ꝑfatione ponẽda:hoc eſt quæ ponẽda nõ eſſet : niſi ꝓ/
poſitis illis uerbis honor ſit legentiũ auribus.Præterea intereſt:ꝑſens eſt propoſita eſt.Non trita au/
ctoribus uia ꝓpter id qđ ſequit̃:qa apud latinos qdẽ nemo fuit q̃ hæc tẽtauerit: apud græcos nemo
q̃ oĩa ſcripſerit.Nec qua ꝑegrinari animus expectet:hoc eſt deſideret:neſcio cur corrector expectet
dicere maluerit.Magna pars ſtudioꝝ amœnitates quærimꝰ:elegãs loquẽdi modus pro magna pars
noſtroꝝ quærit:uel nos magna ex parte quærimus:qđ genus figuræ apud grãmaticos dicit̃ ſynthe
ſis:ſic Virg. Pars in fruſta ſecant.Studioꝝ amœnitates:ſtudia amœna: quẽadmodũ ecõtrario. Vir.
Ferimur ꝑ opaca locorũ.i.per loca opaca:atq; obſcura.Quæ uero tractata ab aliis dicuntur imenſæ
ſubtilitatis:obſcuris rerũ tenebris ꝑmunt̃:qa nemo eſt qui ea attractet:nemo q̃ legat:Iã oĩa attingen
da nobis.ſ.ſunt:obicit enĩ quædã quæ retrahere eũ a ſcribendo uident̃.deinde ea ſoluit quæ
uocãt:hoc eſt particulariũ rerũ diſciplinas enĩ propriũ dicit̃.
diſciplinã. Eqdẽ ita ſentio.ſoluit obiectionẽ quã fecerat:quãquã enĩ uideant̃ inquit illa quæ dixi me
retrahere:tamẽ magis cẽſeo laudãdũ ut utilitas iuuãdi ꝑferat̃ gratiæ placendi.In animus inqes : ani/
mus inqetus:adiectiuũ enĩ nomẽ eſt hic & hæc & hoc inqes inquietis.Profecto enĩ populi gentiũ ui
ctoris:Et nõ noĩs gloriæ:& reliqua.Ordo eſt:decuit enĩ ꝓfecto illa cõpoſuiſſe Liuiũ nõ ſibi ſed glo/
riæ populi gentiũ uictoris & gloriæ romani noĩs: ut Liuius:iõ ſcribere ſe dicit:qa animꝰ inqes paſcit̃
opæ hoc eſt laborat:ponit̃ enĩ interdũ opus pro opa:ut hoc loco:& apud Virg.Mollibꝰ e ſtratis opa
ad fabrilia ſurgit:quaſi ad operas & labores fabriles.Nõ animi cauſa non uoluptatis & delectationis
gratia:dicimus enĩ in ꝓpinquũ rus animi cauſa ꝓfectus ſum.i.uoluptatis : & recreandi animi cauſa.
Vigintimilia rerũ:poſtq̃ ſoluit obiectionẽ:& cõfirmauit ꝓpoſitũ ſuũ. nũc modũ & ordinẽ ſcriptoꝝ
ſuoꝝ ponit:dicit enĩ ſe ex locutione circiter duoꝝ miliũ libroꝝ:qui raro uideri ſolent elegiſſe aucto
res centũ:ex qbus ſumpſit.xx.milia rerũ:quæ.xxxvi.uoluminibus incluſit:multis additis quæ aut ne
ſciuerũt priores licet extarẽt:aut nõ extabãt tũc:ſed poſtea expientia & tẽpus uitæ hominũ ea inue/
nit.Theſauros oportet eſſe nõ libros:oportet nõ libros eſſe ſed theſauros.xx aũt milia rerum dixit:
hoc eſt infinitas res ponẽdo numerũ finitũ pro infinito.Exquiſitis auctoribus:hoc eſt electis.Quæ/ Quærere
rere enĩ & exqrere differũt:nã quærere eſt ſcrutari:inqrere.Exqrere uero eſt ſecernere : & eligere: Exquirere
quẽadmodũ cogitare eſt mẽte uel ingenio aliquid rimari:Excogitare uero eſt cogitãdo iuenire.Sub Cogitare
ciſiuis tꝑibus:tꝑibus a rebus neceſſariis ſubtractis:dicunt̃ enĩ ſubciſiua tꝑa ea quæ ſubtrahunt̃ a rebꝰ Excogitare
nobis neceſſariis:ut ad aliquẽ uſum accõmodemus:quæ uernacula lingua dicimus tẽpora furto ſub/ Subciſiua
tracta.Declarat hoc optime Aulus Gellius cũ inqt: Quantũ aũt uitæ mihi deinceps deum uolũtate tempora
erit:q̃tũq; a cura & a re familiari ꝓcurãdoq; cultu libroꝝ meoꝝ dabit̃ ociũ:oĩa ſubciſiua tꝑa ad colli
gendas huiuſmodi memoriarũ delectatiũculas cõferã:dictaq; ſunt a ſuccidẽdo quaſi ſcrutant̃ a rebꝰ
neceſſariis:iõ addidit.i.nocturnis:qa ſuccidere aliquid nõ poterat ex diurnis tꝑibus quæ non ſibi:ſed
aliis impendebat. Corrector qa huius uerbi ſignificationẽ minime intellexit:addidit qetis:ſcripſitq;
ſubciſiuis quietis tꝑibus:ꝙ ſi quis eũ rogaret quæ ſint ſubciſiua tꝑa quietis:neſcio quid muſſitaret.Ne
quid noſtris putetis ceſſatũ horis:ne putetis nos a ſtudio ceſſare:& his horis quæ curãdo corpori na
tura indulſit:quod mox declarat.Dies uobis impẽdimus:dũ exercemus officia nobis a Cæſare dele/
gata:multas enĩ procurationes geſſit Plynius:multos magiſtratus obiuit:ut ſcribit Suetonius.Cũ ſõ/
no ualitudinẽ cõputans:facta cũ ſõno rõne tantũ ei ĩpendimus:quãtũ curandæ ualitudini ſatis ſit.Dũ
iſta muſſitamus.i.ſecreto loquimur:noctu uidelicet ſcribentes.Muſſito frequẽtatiuũ eſt ab hoc uer/ Muſſito
bo muſſo.Muſſare eſt ſecreto loqui:& quaſi murmurare.Ennius:in occulto muſſabant.Vulgo autẽ Muſſare
pro citare ponit̃:ideoq; non decet muſſare bonos.Mutire etiã loqui eſt.Idem : Palã mutire plebeio Mutire
piaculũ eſt.Profecto enĩ uita uigilia eſt:quia ſõnus morti ſimilis eſt : & homo ſoporatus parũ differt
a morte.Quibus de cauſis atq; difficultatibus nihil auſo ꝓmittere.hoc ipſum cũ preſtas ꝙ ad te ſcri/
bimus.Cũ inquit propter huiuſmodi difficultates nihil de me ꝓmittere audeã:tu hoc ut audeã ꝑſtas:
quoniã ad te ſcribo:& nõ eſt fiducia hæc quaſi de me ipſo cõfidã:ſed dicit̃ quia hoc accidit dũ librũ ti
bi dedico:multo enĩ ideo ꝑcioſa uident̃:quia ſunt tẽplis dicata. Corrector nõ emẽdauit hunc locum

ut dicatura ſcriberetur:ſed ſcripſit indicatura uulgarem ſequunt' errorem : nec animaduertit Plyniũ
declarare ſeſe cum inquit: Multa enim ideo p̃cioſa uidentur:quia ſũt templis dicata. Nec fiducia ope
ris hæc eſt:quæ me audacem facit.Nos quidem omnes patrẽ te fratremq; diximus:excuſat ſe ꝙ non
amplius in laudibus uagaretur : ſcripſimus ĩquit de uobis omnibus patre ſcilicet Veſpaſiano & te &
Domitiano fratre.Quo loco non poſſum non admirari ꝙ corrector noſter non aduerterit ad Titũ
non ad Domitianum epiſtolã fratri ſcribi:cum eũ tanq̃ natu maiorem præpoſuerit:alioquin enĩ di-
xiſſet fratrem teq; diximus.Opere iuſto temporũ noſtrorum hiſtoriam orſi a fine Aufidii Baſſi : or
Iuſta res do eſt orſi hiſtoriam temporum noſtrorũ a fine aufidii Baſſi.Iuſto:hoc eſt magno uolumine.dicim'
Bona pars enim iuſtã rem magnã quẽadmodum bonã:ut bonã partem & iuſtam partem magnã partem:& be
Benedoct' nedoctus:ideſt ualde doctus:ſcripſit autẽ Ply.unũ &.xxx.libros hiſtoriarũ a fide Aufidii Baſſi. Quæ
Sancire iam pridẽ pacta ſancitur:quæ iam pridem cõfirmatur per res geſtas noſtras:hoc eſt uera eſſe com-
Sanctio probatur:ſic ſuperius: Vt in quædã acta exeant hoc eſt in quaſdam res geſtas. Sancire eſt firmare ro
Sancta res borare decernere:unde Sanctio dicit':& ſancta res.i.decreta & inuiolabilis. Et alioquin ſtatutũ erat
hæredi mandare ne quid ambitioni dediſſe uita iudicaretur niſi uirtute noſtra & rebus geſtis confir
marentur uera eſſe quæ de patre te & fratre ſcripſi:ſtatueram hiſtoriam omnẽ delegare hæredi: ut
ſi uiuus ederem quæ uerum excederent uiderẽ conſuluiſſe ambitioni:& per mendacia principũ gra
tiam quæſiuiſſe. Vbi ſit ea quæ res a correctore temere additũ eſt.Perinde uero occupãtibus locum
faueo ego & poſteris:hic opus ſuũ cõmendat Plynius:dicit enim ſe ſcribendo fauere æque & his qui
ante eum ſcripſere:& his qui poſt eũ ſcripturi ſunt:nam & gloriæ illorũ cõſulit:non fraudando illos
noĩbus ſuis:& hos ad certandam ſecũ prouocat:quẽadmodum fecit ipſe cum prioribus.Perinde ali-
quando ſignificat ita:& nunc flagitat poſt ſe ac uel ac ſi : uel atq;:uel atq; ſi:ut fac perinde ac ſi res tua
eſſet:& faueo rei tuæ perinde ac meæ. Si uero negatio p̃cedat:flagitat q̃.Suetonius in uita Domitia-
Perinde ni:Nulla tamen re perinde motus q̃ reſpõſo mathematici. Aliquãdo uero ſignificat ſatis ſiue multũ
cũ abſolute ponitur:ut idem Suetonius in uita Galbæ:Quare aduentus eius nõ perinde gratus fuit:
hoc eſt nõ ſatis gratus:uel nõ multũ gratus:nõnunq̃ ſignificat æque:ut hoc loco:& apud Ciceronem
in epiſtolis:Ego te & Dolobellã perinde diligo.Corrector nõ perinde ſed proinde ſcripſit : quod cũ
ſignificet ideo:uel potius ideoq;:& ſemper a ſuperiore ſentẽtia dependeat:quomodo hic ſtare poſ-
ſit ipſe dicat.Argumentũ huius ſtomachi mei habebis.ꝙ.ſ.æque faueã prioribus & poſteris. Stoma-
chus aliquãdo in malã partẽ capit' pro indignatione:ut nõ poſſum ſine ſtomacho ſcribere: aliquãdo
Stomachus in bonã pro facilitate:ut hoc loco huius ſtomachi mei.i.huius meæ facilitatis:& mãſuetudinis:& be-
nignitatis.Nõ ut pleriq; ex his quos antiqui : quos cõmemoraui: Corrector ſecutus cõmunẽ errorẽ
attici ſcripſit:quod uſq; adeo admiror:ut nõ ſciã quẽ locũ corrigere potuerit : quãdo hunc nõ corre-
xit:præſertim cũ Plynius mox dicti ſui rationẽ reddat:cum inquit.Scito enim conferentẽ me aucto-
Abiurati res deprehẽdiſſe ab abiuratiſſimis & p̃ximis ueteres tranſcriptos ad uerbũ neq; nominatos. Abiura
ti cuius uerbi ſuperlatiuo Plynius utitur hi dicũtur qui uinculo quodã amicitiæ quaſi ſacramẽto aſtri
Deuoti cti ſunt:hi ab aliis Deuoti dicunt' ſociantes galli ſoldurios uocant:abiuratiſſimis igitur ideſt coniun-
ctiſſimis. Nõ illa uirgiliana uirtute ut certaret. Virgilius licet nõ nominauerit auctores a quibus ſũ-
pſit:ita tamen uerſus illorũ ſuis inſeruit:ut uideret' de carminis excellentia uelle certare. Non cicero
niana ſimplicitate : qui & Platonẽ & Crantorẽ & Panætiũ quos ſecutus eſt noĩauit. Alioquin ſi neq;
auctores nominẽt:neq; de doctrina certent : ut Cicero & Virgilius fecere : non tam ſcribere q̃ alio
Obnoxiũ rum ſcripta furari dicendi ſunt:Obnoxii animi.nõ liberi ſed ſeruilis.Id enĩ obnoxiũ dicitur quod ali-
cui obligatum eſt & ſubditum.Cum ſors fiat ex uſura : tunc enim fenus minime dãnandum eſt cum
Sors uſura cedit in ſortem.Sors principale mutuum dicitur: Vſura quod ſorti accedit.Inſcriptionis apud
Vſura græcos mira fœlicitas:nunc de titulo operis acturus primo irridet copiã titulorum:quibus græci utun
tur:deinde oſtẽdit noſtros feſtiuioribus titulis uſos:tertio ſe conſulto inſcriptionẽ dimittere feſtiuã
profitet'.Mira fœlicitas:mira ubertas: dicũtur enim fœlices & lætæ ſegetes quæ uberes & fœcũdæ
Cerion ſunt.Cerion inſcripſere:alii inquit opus ſuũ inſcripſerunt cerion quaſi ſuaue & iucundũ:græci enim
κεριον uocant fauum:alii Ceras amaltheas inſcripſerũt ſcilicet:hoc eſt copiæ cornu : ita enim dicunt
κεράσ άμαλτειασ. hoc aũt feciſſe inter alios dicitur Helius Meliſſus in libro quẽ ſcripſit de loquẽ
Cerasamal di proprietate:quem cum ederet ingentis cuiuſdam illecebræ titulo inſcripſit:& ceras amaltheas ap
theas pellauit. Velut lactis gallinacei ſperare poſſis in uolumine hauſtum:perinde ſcripſit opus cornu co-
Prouerbiũ piæ:ac ſi in eo lac gallinæ liceret haurire:antiquũ enim prouerbium eſt cũ ſignificare uolumus oĩa in
Pandecta aliquo loco reperiri : omni dicamus gallinaceum lac facile ibi inuentũ eſſe. Iam iam mox pandectæ:
genitiui caſus pandectæ:dicitur autẽ pandecta πάνδεκτά.ꝙ omnia habeant : quaſi omne rerũ atq;
doctrinarum contineat genus.Inſcripſit autem hoc nomen opus ſuum Tyro Tullius:ut Aulus Gel-
Enchiridiõ lius refert:cum quid pandectæ dicuntur exponit.Enchiridion pinachidion:genitiui caſus ſunt:iã in-
Pinachidiõ quit mox eſt ενχειρίδιον & πινακίδιον.Ita enim apud græcos dicuntur.Enchiridion aliquãdo gla
diolum ſignificat:aliquando libellum:qui haberi frequenter in manibus debeat:quale eſt enchiridi-
on Epicteti: & enchiridion Aurelii Auguſtini : Appellabant igitur opera ſua enchiridia hoc eſt uti-
les libros:& ſemper habendos in manibus πινακεσ autem & per diminutiuum πινάκιδιά dicun-
tur tabellæ : in quibus capita omnium rerum continentur:latine indices dicimus. Itaq; pinachidia
libros ſuos uocant quaſi multarum indices rerum. Inſcriptiones propter quas uadimonium deſeri

poſſit.hæc clauſula per oppoſitionē poſita eſt.eſt enī ordo.Iam iā mox pandectæ enchiridion pina-
chidion:quæ tales inſcriptiones ſūt ut liceret earū gratia etiā fidē uiolari. Antiquū enim ꝓuerbiū eſt Prouerbiū
quotiés magnū aliqd ſignificare uolumꝰ:ut dicamꝰ poſſe ꝓpter id uadimoniū deſeri:ꝙ ꝓinde eſt ac ſi
diceret ius uiolari. Deſerere enī uadimoniū ſummū eſt ſcelus. Ac cū intraueris dii deæq; oēs q̃ nihil Deſerere
in medio inuenies:licet tā magna tituli polliceant̃:cū libros aperis nihil inuenis.Noſtri craſſiores an uadimon
tiquitatū excēplo℞ artiū q̃ facetiſſime lucubrationē dicūt.Noſtri inqt hoc eſt latini:qui in antiqtatibꝰ
& exēplis & artibus meliores ſunt q̃ græci magis faceta inſcriptione utētes:lucubrationē dicit quaſi
opus nocte.lucubrari enī eſt aliquid nocte ad lucernā cōponere elaboratū ad lucernā. Aulus Ge. ea- Lucubrari
dē rōne opus ſuū noctes atticas uocauit. Vt qui ait Bibaculus erā & uocabar pātomimꝰ. Aſſerit Var Noctes attice
ro in ſatyris ſuis ſuſtulit & flexibula. Varro ut multis in locis: ꝑſertimq; apud Noniū Marcellū in te
legi pōt ſatyrā ſcripſit:cui nomē īpoſuit flexibula:quod īterꝑtari pōt cōſiliū flectēs βουλη enī apud Flexibula
græcos cōſiliū dr̃:& eſt ſenſus quēadmodū Bibaculus qui ob egregiā:imitationē Pātomimus diceba
tur.Refert Varro in ſatyris ſuis:Suſtulit inſcriptionē quā fecerat.i.flexibula q̃ſi pœniteret opus ſuū
tam illecebroſo titulo nūcupaſſe:ita enī flexibula dici pōt:quēadmodū flexamina dicebat̃. Ci. Sed tā Flexamina
tam uim habet illa quæ recte a bono poeta dicta eſt flexamina:atq; oīum regina rerū oratio. Apud
græcos deſit nugari Diodorus:quia neq; feſtiuis inſcriptionibus uſus eſt:neq; hiſtorias ſuas alicuius
nomini dedicauit. Appion quidā grāmaticus:īter eos qui illecebroſis titulis utebant̃: ponit etiā Ap Appiō grā-
pionē grāmaticū:qui tantum inſcriptionibus ſuis pollicebat̃:ut donare ſe īmortalitate dicere eos ad maticus
quos ſcribebat.Hinc filius fuit Pliſtonici:cui cognomē mochtus fuit genere ægyptius:q̃uis Heliceri
us cretenſem fuiſſe dicat grāmaticū: Apoloni archebii diſcipulū.audiuit & Eufranorē ſenio iam cō-
fectum.Centeſimū enī ætatis annū exceſſerat:docuit publice grāmaticā romæ ſub Tiberio & Clau
dio cæſaribus:ſucceſſitq; Theoni grāmatico:floruit tpe Dionyſii Halicarnaſei & Ioſephi:qui librum
aduerſus eū ſcripſit.ædidit hiſtorias oīum gentiū:& pleraq; alia opera ſcripta reliquit. Quæ iberius
Cæſar cymbalū mundi uocabat:cum publicæ famæ tympanū potius uideri poſſet. neceſſe enī erat
maxime eū de his ſcribere:quos īmortalitate donare pollicebat̃. Me nō pœnitet nullum feſtiuiorē
inueniſſe titulū.ſenſus talis eſt:mihi & ſi gratum ſit ꝙ nullo tali titulo uſus ſim ne tamē omnino uide
ar græcos improbare:ſequar nobiles illos pictores Apellē & Polycletum: qui etiam perfecta opera
pendenti titulo inſcripſerunt. Conditoribus:compoſitoribus:ut legum conditores dicuntur.In libel Cōditores
lis:his quos ad te mitto.Pendenti titulo īperfecto:nam titulus eius talis erat uidelicet. APELLES. fa Apelles
ciebat. Similiter & POLYCLEtus faciebat. hi enī erāt tituli eorū tanq̃ inchoata ſemper arte & im- Polycletus
perfecta:non enim ſcribebatur Apelles fecit:Polycletus fecit:ſed Apelles faciebat:Polycletus facie-
bat. Vt contra iudiciorū uarietates ſupereſſet artifici regreſſus ad ueniā: ueluti emendaturo quicqd
deſideraret̃ ſi nō eſſet interceptus:hinc eſt ꝙ Apelles etiam ꝑfecta opera in pergula tranſeuntibꝰ ꝓ-
ponebat:ipſe uero poſt ipſam tabulā latens uitia quæ notarentur auſcultabat uulgum ſeipſo longe
diligentiorem iudicem exiſtimans. Si nō eſſet interceptus:ſi nō antea moneretur. Tanq̃ aliquod ſin-
gulis fato ademptū:tanq̃ morte intercepti ꝑficere ea nequiuiſſet. Tria opera fuiſſe Apelli dicunt̃: in
quibus titulus erat Apelles fecit:imago Veneris exeuntis e mari:Caſtor & Pollux cū uictoria:& Ale
xandro magno.Itē imago belli reſtrictis a tergo manibus Alexandro in curru triumphāte. Quo ap
paruit ſūmā artis ſecuritatē auctori placuiſſe in illis tribus .ſ. in quibus exiſtimauit nihil prorſus addi
poſſe.Et ob id magna inuidia affuere omnia ea.oēs enī ea habere cupiuerūt:unde primam Veneris
imaginē Diuus Auguſtus dicauit in delubro patris Cæſaris: cuius inferiorem partem corruptā qui
reficeret non potuit inueniri. Poſtremas uero tabulas poſuit in foro ſui partibus celeberrimis. Ego
plane meis abiici poſſe multa cōfiteor: ego inquit aperte cōfiteor multa addi poſſe meis libris non
ſolum his quos in præſentia ad te mitto:ſed aliis etiā quos intereā edidi. Obiter quod uulgo dicit̃ in- Obiter
cidenter. Iuuena. Atq; obiter leget:dictio eſt cōpoſita ex ob & iter quaſi inter eundum:Iſtos homero Zoilus ho-
maſticas.ſ.inuidos & maledicos. Alludit enī ad Zoilum:hic cum libros aduerſus iliadem atq; odyſſe meroma
am Homeri cōpoſuiſſet Alexandriā ueniēs recitauit eos Ptolæmeo regi: Ptolæmeus cum animad- ſtix
uertiſſet poetarū parentē īmerito abſentē uexari:nullū illi dedit reſponſum: Zoilus cū diu fuiſſet in
regno:tandē inopia oīum rerum compulſus regem adiit: rogans ut dari ſibi aliquid iuberet. Tū rex
Homerus qui ante annis mille deceſſit æuo ꝑpetuo tot milia hominū paſcit: quare tu quoq; debes
qui meliori ingenio te profiteris nō modo unū:ſed etiā plures alere poſſe. Dignū profecto ſapiētiſſi-
mo rege reſpōſum:a quo nō longe poſt eundē paricidi dānatū pœnas iuiſſe cruci affixum tradūt:hi
uero cognomē adoptauerat:ut Homeromaſtix uocaret̃:quod uerbū apud græcos flagellū ſignifi- Homero
cat. Tractū inde ꝓuerbiū:ut oēs huiuſmodi doctorū uirorū calūniatores homeromaſtiges dicantur. maſtix
Ita enī uerius dixerim q̃ ut audio ſtoicos & ꝑipateticos & epicureos quoq;: tales enī ſe faciebant Ply
nii calūniatores.ſenſus quidē manifeſtus eſt: At corrector qui ita ſcribebat: ita enim uerius dixerim
quoniā audio & ſtoicos & dialecticos:& epicureos quoq;:qd ſignificare uelit ipſe aperiat. Nā de grā-
maticis ſemp expectaui parturirēt aduerſus libellos meos:quos de grāmatica ædidi: expectaui īquit
iam diu ut grāmatici parerēt aliqd aduerſus libros quos de grāmatica ſcripſi. Illi uero enī frequēter
iā.x.ferūt abortiuos:hoc eſt nihil peperūt ꝑter minas:& inania uerba. Subinde ſignificat frequenter Subinde
cū quodā īteruallo:ut ſi dicā me ſubinde reſpicere an poſt terga aliqs me ſequat̃. Cū celerius etiā ele Elephanti
phāti pariāt.hoc iō inquit qa.x.annis geſtari in utero elephātos uulgus exiſtimet. Ariſto. biēnio: nec

amplius q̄ ſingulos uno partu gigni refert:uiuere autē annis ducētis & quoſdā trecētis:eſt autē uetus
rouerbiū ꝓuerbium:Cum ſignificare uolumus aliquid tarde fieri ut dicamus Celerius elephanti pariunt. Cer
heophra/ſtus nimus etiam aduerſus Theophraſtum:conſolat̄ ſe exemplo Theophraſti:quaſi dicat nō eſſe miran/
dum ſi aduerſus ſe aliquid ſcribant: cū etiā aduerſus Theophraſtū ſcribere quoq; mulier auſa fuerit.
Corrector noſter Proternimus ſcripſit.C. Tuberōis: in quo quid ſibi uoluerit:aut cui uerbo is caſus
iungat̄ ipſe exponat hominē in eloquētia tantū:ut nomē diuinū inde inuenerit. Dictus eſt enī Theo
phraſtus q̄ſi θιαφρασισ: hoc eſt diuina quædā cōpoſitio orōnis:Sic enī ab Ariſtotele ꝑceptore īpo/
ſitū ei nomē fuit:cū antea Tyrtanus uocaret̄.Et prouerbium inde natū ſuſpēdio arborē eligendam:
hoc eſt prorſus deſperandū eſſe:quādo aduerſus doctiſſimos uiros ſcribere etiā mulierculæ ꝑſumūt.
Nō queo mihi temperare:adducit aliud exēplū Catonis.ſ.cenſorini:qui licet ſub Aphricano:licet cō
tra Annibalē militaſſet:nec potuiſſet ferre aphricanū ſuperiorē:& īperator triūphū reportaſſet: nō
potuit tamē carere calūniatoribus qui libros ſuos de rei militaris diſciplina carpere auderent. Et ne
Aphricanū quidem ferre potuiſſet: quaſi indignaret̄ ſub eo imꝑatore militare. Quid enim ad te in
meo uolumine:hæc ſunt uerba Catonis aduerſus calūniatores operis ſui. Scio ego quæ ſcripta ſunt
& ſi palā proferant̄ multos fore qui ita reprobēt ut eligāt: ſnīa & acuta & clara eſt:corrector ita ru/
pit multos fore qui inuiti legant:ita nō ſatis ei fuit peruertere Plyniū:niſi Catonē quoq; deprauaret.
Nec Plācus illepide:tertiū exēplū refer de Plāco:qui cū audiſſet Aſiniū. Pollionē orōnes aduerſus ſe
parare q̄s ipſo mortuo ne reſpōdere poſſet uel ipſe aſiniꝰ uel filiꝰ eius ederat dixit cū mortuis nō niſi
aruæ laruas luctari.Nec Plancus illepide:ſubaudi dixit.Nō niſi laruas luctari: Laruæ dicunt̄ noxiæ īferoꝝ
umbræ & nocturni lemures. Varro de uita patrum:In ſacris fabas iactant noctu: ac dicunt ſe laruas:
aruati & lemures domo extra ianuā eiicere.nunc generali uocabulo laruæ ſeu laruati dicunt̄ quicunq; alie/
ecurus nas facies ſumunt.Ergo ſecuri:nihil formidātes propter rationes quas ſupra diximus: dicitur enī ſe/
Tutus curus quaſi ſine cura: unde ſecuri ſunt qui periculū nō timent etiā ſi periculi obnoxii ſunt. Tuti uero
Vitiligato/res e contrario qui periculo obnoxii nō ſunt etiā ſi ſecuri nō ſunt:ſed periculum timeant. Contra uitili/
gatores.i.uicioſos litigatores: hoc eſt obtrectatores & calūniatores:hi enī nihil aliud q̄ uitiligatores
ſunt cum ſola prauitate cōtentionē querunt.Exequamur reliqua ꝓpoſiti:honeſtus loquendi modus:
hoc eſt exequamur reliqua qua ad propoſitū pertinet:Quia occupationibus tuis publico bono par/
cendū erat:hic rationē affert quare oīum librorū capitula in principio operis poſuerit:& hæc eſt ra/
tio quia parcendum tibi erat publico bono:hoc eſt propter publicas occupationes:ſubiūxit huic epi
ſtolæ quid ſingulis libris contineretur:ut neq; tu:neq; tua cauſa cæteri perlegendi omnia laborē ſu/
ſciperetis.Sed inueniri facillime poſſet quod quiſq; deſideraret.Quod fecit in litteris noſtris ideſt in
Epoptidon latina lingua:confirmat enī inſtitutū ſuum auctoritate Valerii Sorani.In libris quos Epoptidon ſcri
pſit:in libris quos ſcripſit de ſpectaculis:hoc enī εποπτιδον ſignificat:quod uerbū ἀποτου εποπ
των deductum eſt.nam οψισ aſpectus eſt:liber ergo εποπτιδον hoc eſt liber ſpectaculorū. Neſcio
qua ratione corrector nō epoptidon:ſed epoptendon ſcripſerit: niſi ut in penultimo quoq; ꝓœmii
uerbo erraret.En igitur tibi abſolui mi Morete quod a principio pollicitus fuerā: & una cū expoſiti
one Plyniani procemii duos & uiginti errores correctoris ſatis inſignes ad te miſi ꝙ beniuolentiam
noſtram teſtor:quā ſola uirtus:& ſūma illa ſtudiorum neceſſitudo contraxit me non inuidia feciſſe:
neq; enim inuideo aliis bonū quo ipſe careo:quin potius glorior:& ſenſum quēdam uoluptatis per/
cipio cum illa quæ mihi deſunt:intelligo aliis ſupereſſe: non odio cum nō modo doctos & eruditos
uiros:ſed quoſcunq; bonarum artium ſtudioſos non amore tantū uerū etiam ſingulari obſeruantia
proſequar:non ſtudio laudis quā expectare ex re tam parua uel nullam:uel per quā mediocrem pote
ram:ſed ſolo ueritatis deſiderio.Et quia tam egregium auctorem pati non poteram tam lacerum ac
ſordidatum circunferri:ut non modo nō alliceret homines ad legendum: ſed potius faſtidio quodā
& quaſi ſtomacho abalienaret.Tum ꝙ uidebam in tanta talium librorum multiplicatione latinā lin
guam:niſi prouideretur:contra ſpem atq; opinionem omnium breui tempore peniturā. Ferāt hæc
æquo animo correctores:nec nobis ſuccenſeant: ſed agant potius gratias: ꝙ hoc breui opuſculo uiā
eis quā tenere debeant ueluti intento digito demonſtrauimus:ſeq; ad reliquos errores quos toto li/
bro pene infinitos uel dimiſerunt:uel fecerunt emendandos accingant:in quo nō deerit eis beſſano
naeæ academiæ opera:ſi ea uti uoluerint:& nos certe quantū ingenio:quantum mediocri doctrina:
quantum ſtudio ualebimus rei tam utili atq; honeſtæ operam nauabimus. Tu uero mi Antoni quē
& ingenio excelſum:& natum altūq; in litteris:& optimarum artium ſtudiis flagrantē omnes & no/
runt & prædicant:talem te in hoc opere præſta:ut intelligant uniuerſi neq; conſilium neq; operam:
neq; fidem tuam in re tam neceſſaria defuiſſe. Vale beneq; & fœliciter. FINIS.

Nicolai Perotti Pont. Sypontini:in.C.Plynii procemiū expoſitionis.Finis.

Ab 143
Abatos 106
Abatos 159
Abdomen 101
Abdomen 234
Abellinũ 163
Abemo 244
Aberceo 247
Abeo & deriuata 298
Abrũcaſſo 299
Abiicio 5
Abiectus 5
Abiudico 153
Abila 190
Abigere 211
Abigei 211
Abidos 267
Abidæus 267
Abies et deriuata 298
Abiegnus 289
Abolla 78
Abpatruus 154
Ab re 143
Abrodietus 207
Abripio 248
Abrogo 333
Abſtemius 143
Abſonum 155
Abuti 12
Acaliphæ 58
Acar 135
Achanthis 268
Ac 46
Acherontius 3
Accedo 25
Aceruus & cõpoſita 179
Acer 83
Acerbus 83
Acetum 84
Acetarium 84
Accerſire 107
Acheta 136
Accenſus 158
Accepſo 161
Achelous 189
Acheron 200
Acheruſia ſpecus 200
Acherõtini 200
Acherontius 200
Acceto 209
Aceſis 320
Achileum 78
Acies 83
Aciæris 83
Acinus 84
Accire 107
Accipio 161
Accipiter 161
Accipenſer 161
Acis 203
Acyphantes 204
Accido 246
Accidens 246
Aconitũ 203
Acon 203
Acopon 267
Acrocorĩthus 204
Acſi 46
Actus 63
Actus 209
Actum ẽ 209
Actũ ago 2n9
Acta 210
Actor. Actio 210
Actuoſus 210
Acus 56
Accũbo 256
Acus 264
Acupedius 278
Acuſtici 290
Accuſo & deriuata 304
Ad et cõpoſita 247
Addax 10
Adaſus 75
Adamo 157
Adhamo 157
Adad 158
Adaſſo 211
Adagia 211
Adare 264
Adæquo 145
Ad diem uenio 9
Adeps & deriuata 182
Adedo 248
Adiicio 5
Adiectiuum 5
Addico 153
Adiudico 153
Adimo 243
Adides 298
Adytus 298
Admiror & deriuata 4
Admiſſarie aues 217
Adoriá Actor 159
Admiſſariꝰ equꝰ 217
Adoreus 159
Adoptio 257
Adrianẽ galliæ 128
Ad ſummũ 33
Ad tẽpus 248
Ad vnguem 34
Adueito 141
Aduena 142
Aduenio 142
Adulta 145
Aduoco 154
Aduſtum 211
Adulor 252
Adulter & deriuata 283
Aedituus 38
Aeditimus 51
Aedilis 51
Aedo 52
Aedes & cõpoſita ac deriuata 54
Aedilitium 153
Aedictum 153
Aeditii iudices 153
Aedepol 206
Aedes hẽrculis 206
Argipães 183
Aegiale 189
Aegyptini 190
Aegeum mare 203
Aeger & deriuata 210
Aegreſco 210
Aegiale 121
Aegialeus 169
Aemulor 156
Aenalia 134
Aenigma 236
Aenalum 314
Aenatores 314
Aenobarbus 314
Aequidiale 21
Aequimẽtum 21
Aequidium 21
Aequatio iuris 21
Aequus & compo. ac deriuata 146
Aequimelium 146
Aer 23
Aerarium 51
Aereſis 178
Aereticus 178
Aeripes 277
Aeruſco 314
Aerii tribuni 314
Aeroſus lapis 314
Aero.as & alia 314
Aeſtus & deriuata. Aes 29
Aes ductile 159
Aes caldariũ 159
Aes caluarium 205
Aes corinthiũ 206
Aeſtimo & deriuata 314
Aeton 4
Aether 24
Aethia 24
Aetalia 134
Aethiops 152
Aeternum 145
Aetas 145
Aetolia 193
Aeuum 145
Afficio & deriuata 96
Affluo 149
Africã 160
Agathyrſus 204
Agathyrſi 204
Agger 49
Ager & compo 60
Agere reum 209
Agere ſeſe 209
Agere cũ pp̃lo 209
Agea 210
Ager 210
Age & compo. 210
Agenoria dea 212
Aggero 300
Ager 300
Agilis 204
Agina 210
Aginor 210
Agmen 210
Agnaſcentia membra 116
Agnus 133
Agnus 271
Agninus 271
Ago & compo. ac deriuata 209
Agolum 210
Agonum 210
Agonus 210
Agoneſis 210
Agoreus 210
Agonia 219
Agrorum ſpẽs 62
Aggrauo 159
Agrippa 277
Agripina 277
Aiax elephãti 251
Aitibernalis 288
Aizon 228
Alae 10
Alauda 23
Alacer 83
Alauda & eius nomina 312
Alabaſtrum 353
Albarium 68
Albunea dea 102
Alba 289
Albani reges 289
Albulæ equæ 299
Albannm vinum 304
Albula 322
Albus 334
Albigaunium 334
Album intemelium 334
Albnm prætoris 334
Album iudicũ 334
Albiona 334
Albicalculi 334
Albor 334
Alba 334
Alboſia ſcuta 334
Alburnuſ 334
Albogalerus 334
Albegmin 334
Albarium tectorium 334
Albo & deriuata 334
Alchmeua 125
Alceſte 204
Alcides 249
Alcedines 323
Alcedonia 323
Aleſicacum 72
Alemani 116
Alena 134
Alexandria 342
Algor 122
Allicio 109
Allia 283
Allienſis dies 283
Alius & compoſita 283
Alieuus & compoſita 283
Alieno 283
Aliuta 283
Alyſyus 241
Alica 342
Alicarii 342
Alicariæ meretrices 342
Almicies 342
Alo 143
Alopecta 213
Alo & deriuata 342
Alphos 124
Alphæus 124
Alpus 334

Alpes & compo.
ac deriuata 334
Altiſonum 155
Altercum 206
Altercagenum 205
Altus & compo.
ac deriuata 250
Altare 250
Altellus 250
Altanuſa 250
Alter & comp. 283
Alternis 283
Alterno & comp.
ac deriuata 283
Altercor et
deriuata 283
Alterpex 282
Alterta 283
Alueoli 17
Aluta & de. 69
Aluus 123
Allucinor 123
Aluus 302
Alumnus 342
Amaracus 33
Amaſonite 143
Amator 156
Amarum 156
Amarum 258
Ambroſia 128
Ambio & de-
riuata 212
Ambages 212
Ambegni 271
Ambulacrum 60
Ambigo &
deriuata 298
Ambiguum 313
Ambulo &
derinata 322
Ambrones 322
Ambracia
vrbs 322
Ameronnos 128
Ametus 156
Ameta 156
Ametabunda 156
Amerius 231
Ameria 231
Amella 231
Amentum &
deriuata 157
Amecus 341
Ameca 341
Amicio 6
Amiculum 6
Amicinum 6
Amites 6
Amita 156

Amites 156
Amineum vi-
num 304
Amnis 298
Ammonis tem-
plum 8
Amoniacum 34
Amo & compo.
ac deriuata 156
Amœnus 177
Amodites 260
Amphora 13
Amphiteatrũ 51
Amphimala 75
Amphitheatrica
carta 145
Ampeluſia 190
Amphitrite 196
Amphibolum 212
Amphibologia 212
Amplio &
deriuata 212
Amplius 212
Ampluſtre 212
Amphiſibena 259
Amphitape 287
Ampedices 387
Amphibium 338
Ammun 8
Amuletum 75
Amuſſis 156
An & compo. 279
Annales 9
Anas 73
Anabaſis 146
Anates 220
Annales 220
Anaglypta
vaſa 308
Annare &
compo. 220
Anna 220
Anacephaleoſis 257
Anagyros 267
Ancuſa 34
Anchora 199
Ancho-
rarii 199
Andron 55
Androgynus 121
Andros 149
Androgeus 203
Andrus 203
Andromeda 269
Andes 335
Anneus
mela 345
Anneus lu-
canus 335

Anhiporcus 49
Anguinum
ouum 51
Anguilla 56
Ango 212
Angina 212
Angeronia 212
Angina vi-
naria 212
Angor 212
Aniſſum 105
Anicetum 105
Animad-
uerto 132
Anima & compo.
ac deriuata 142
Anniratio 193
Anniculns 220
Ani morbi 335
Annona 220
Anſer & eorum ge-
nera 73
Anſegetes 287
Antica 6
Antidoſis 101
Anti & comp. 101
Anicetum 105
Antropophagi 143
Antidotum 107
Antiſtrephon 108
Antoniaſter & alia
in aſter 127
Anticanis 127
Anthus 133
Anticipo 162
Antidotum 163
Antea 175
Antipariſtaſis 188
Autiſthenes 196
Antnnius
muſa 196
Antenna 199
Antandrus 203
Antiquus 216
Antiquare 216
Antiquarius 216
Antipodes 279
Antiæ 312
Ante &
compo. 263
Antæ 263
Antes 263
Antiæ 263
Antium 263
Antigrapgice 273
Anubis 6
Annus ſo-
laris 220
Annus magus 220

Annus uer-
tens 220
Annus ſa-
turni 220
Annus unde 220
Annulatus 220
Annus 220
Anxur 13
Anxius 212
Aparine 127
Apparitor 177
Aper me-
nalius 188
Apexabo 235
Aper 235
Aperio & deriuata:
ac compo 236
Ape 277
Apes 277
Apex 277
Appello.as. 306
Appello.is. 306
Apprehendo 150
Apyrotus 4
Apiarium 125
Apis 137
Appiana
uitis 138
Api ge-
nera 137
Apiaſtra 238
Apica ouis 157
Apina
vrbs 163
Apie 204
Apiria 258
Apis 277
Apiculus 277
Apia 277
Aplyſie 77
Apricus 119
Aphricus ui-
cus 146
Apprime 146
Apollo ge-
nitiuus
Apologus 16
Apologatio 16
Apotheca 52
Apodyterium 53
Apocynon 137
Apollo
nomius 171
Apophoreta 184
Apollinatis 206
Apoſtoli 285
Apoxyomeos 295
Apœninus 334
Aponus 335

Apollodori ſex 335
Aphrodiſia 190
Apud &
penes 228
Apluda 83
Aprunos 235
Aqua & deriuata:
ac compo. 24
Aqua in tereus &
eius ſpeties 24
Aquarium 24
Aquæductus 159
Aquitania 24
Aquilæ
ſignum 223
Aqfolia 283
Aquila 294
Aquilarum ge-
nera 294
Ara 7
Aranea 7
Ara 7
Araneus 20
Arachne 20
Arabia &
deriuata 160
Arabarches 160
Arabice dare 160
Araxes 252
Arbos 4
Arbutus 32
Arbona 116
Arbitror
& deriuata 217
Arbor & de. 329
Arction 127
Arctos & de. 156
Arctophilax 170
Arcturus 170
Archiatrus 170
Archander 147
Archemorus 148
Archias 148
Archigenes 138
Archos & de. 148
Arcus 201
Arcere 246
Arca 247
Arcanum 247
Arculns peus 247
Arcera 247
Arculata 247
Arculi 247
Arceſſo 247
Ardus 7
Ardeo 7
Ardeo 218
Arduus 218
Ardea auis 217

Ardeola 218
Ardelio 218
Ardea vrbs 218
Ardeates 219
Area 7
Areola 7
Areo 7
Arete & compoſita 130
Arethuſa 130
Arethous 130
Area morbus 213
Aretina uaſa 261
Argiphontes 50
Aræus 160
Argentarius 166
Arguo & deri.ac compoſitā 287
Argo 267
Argus 267
Argyritis 353
Aritudo 7
Ariolus 7
Aritia 130
Aries & aiia 130
Ariſtæus 160
Arripio 248
Ariſta 264
Ariſtocratia 272
Arma 53
Armarium 54
Armamētariū 54
Armile & compō. harmis 54
Armentū & de. 54
Armariū & alia in arium 110
Armeniæ duæ 252
Arema 93
Arematopola 93
Aros herba 214
Arrogatio 257
Arrogo & de. 333
Aro & deriuata: ac compoſita 333
Arquus & de. 201
Ars & compoſita: ac deriuata 215
Artopta 92
Arteria 123
Artemiſia 128
Artemis 138
Artemite 203
Articulus 115
Articulatim 215
Artus & deriuata: ac cōpoſita 215
Artitus 264
Arteria 264
Artro 353
Aruſpex 7
Aruum 60
Aruales fratres 60
Arunca 166
Aruiſium 203
Aruiſia vina 203
Arundo 263
Arundinum genera 264
Arx 246
As & par/tes eius 22
Aſſaron 55
Aſſarotū 55
Aſſaris 207
Aſcalum op. 314
Aſcia 81
Aſclepios 171
Aſculum 189
Aſcalabotes 20
Aſſe 63
Aſſecla 63
Aſſeſſor 111
Aſſeſtrix 111
Aſſentor 242
Aſſentior 252
Aſſiduus 4
Aſſimilo 8
Aſſi deo 111
Aſſiduus 111
Aſſidela 111
Aſſis & comp. 133
Aſylus 136
Aſia 160
Aſini 188
Aſſiſto 248
Aſini & de. 291
Aſini arcades 291
Aſini reatini 291
Aſinius 291
Aſſoleo 158
Aſotus 224
Aſotia 224
Aſpergo 248
Aſpis 259
Aſpara/gus. Aſper 264
Aſpiro 352
Aſturco 17
Aſtrum 19
Aſtronomia 20
Aſtro/logia 20
Aſtrolabium 20
Aſtræus 20
Aſteriſcū 145
Aſtapus 149
Aſtaboes 149
Aſtuſapes 149
Aſthma 173
Aſteria 203
Aſtyochia 204
Aſtutus 205
Aſterias 218
Aſturia 232
Aſſus 7
Aſſum 63
Aſueſtum 23
At 152
Atlanticum mare 160
Atlantides 174
Atlas 196
Atlantes populi 196
Atratus 36
Atramen/tum 36
Atrabilis 36
Athenæ 180
Atheſis 334
Athena 34
Athene 34
Attis 180
Attica 180
Articiſſo 180
Atys 194
Attica 343
Atrium 35
Atriplex 36
Atri dies 36
Atrienſes 37
Atrium 52
Atriplex 306
Atocius 20
Atocum 20
Atomus 194
Atrox 36
Atroces 36
Auarus 40
Aucupor 123
Auctores pū/pillorum 210
Auctor 210
Auctoro 210
Auctoritas 210
Auctora/mentum 210
Auctio 210
Auctionor 210
Auctiona/rius 210
Auctarium 210
Auctonus 160
Auceps 162
Audiētia 106
Audio & compoſita 106
Audacia 224
Audentia 224
Aueo 40
Aue 40
Auena 83
Auentinus 142
Aues 179
Aues apice inſigite 312
Augurium & alia 68
Auguſta 146
Auis 142
Auis & de riuata 232
Auilla 271
Aulæa 37
Aula 37
Aulicocium 37
Aula 52
Auleticos 159
Auoco 154
Aureus
Anummus 22
Aureum malum 33
Aurata 56
Auris 106
Auriſcal/pium 106
Aura 164
Aurora 164
Aurum 164
Auro et compoſita 164
Aurarii 164
Aurata 164
Aurichalcum 164
Auri pig/mentum 164
Auriginoſus 164
Aurigo 164
Aurifera flu/mina 320
Auri ſpēs 320
Auſpicium & cō.a ſpicio 68
Auſter 106
Auſtra 106
Auſculto 106
Auſterum 258
Auſonia 166
Auſon 166
Automedon 279
Auto/graphum 286
Autumo 315
Autumnus 210
Auus 154
Auunculus 157
Axamentū 133
Axare 133
Axanthos 149
Axeuus 203
Axis 133
Axius 133
Axila 34
Axungia 34
Babylon 4
Babylonia 4
Babylonicus 4
Babylonius 4
Babactes 241
Baccar 34
Baccus 222
Baculum & deriuata 241
Bacchi noīa 241
Bactes 241
Bacchos 241
Bacchatus 241
Bacchiadæ 241
Bacchæ 241
Bacca 231
Baccar 241
Bælua 182
Bæluinus 182
Bælutus 182
Baiæ 334
Baius 334
Baiulus 334
Baiulo 334
Balbus 3
Balbutire 3
Balaninum vnguentum 33
Balſamum 34
Balneæ 52
Balnearis gueſtis 61
Balteus 76
Balauſtinæ 89
Balare 133
Balearicum mare 134
Baliſto 137
Baliſtarium 137
Balauſtium 326
Bapti ſterium 56
Baptæ 200
Barbarus 3
Barba/riſmus 3
Barbaricus 3

Barbaries 3
Barba 3
Barbæ 3
Barba petræ 3
Barbula hircina 3
Barbatus 3
Barbitos 3
Barrire 133
Barri 133
Bardiacus 332
Bardocu/ culus 332
Baſilica 52
Baſium 222
Baſſareus 241
Baſſarides 241
Baſſara 241
Baſiliſcus 259
Batalum 49
Batillum 49
Bauli 172
Baubare 127
Blactero 30
Blacto 30
Blacta 136
B abſigonia 138
Blacturia 225
Blandior 252
Blandicella 252
Blanduſia 252
Bractea & de. 71
Brachium 237
Brachiale 237
Brachia 237
Bracha 326
Brachyca/ talecton 326
Beatus 345
Becchion 296
Bellū & com. 181
Bellus 181
Bellior 181
Bellitudo 181
Beliatulus 181
Belio & deriuata: ac compoſita 182
Bellona 182
Bellicrepa 182
Bellaria 182
Belloſus 182
Bellerophon/ tes 268
Belus amnis 320
Benna 75
Benedico & deriuata 153
Bene & com. ac deriuuta 182
Beneuentū 182
Beo 345
Berecyntia 129
Berecyntus 159
Berenice 200
Berenices crines 187
Beto 298
Blæſus 3
Brenno 294
Brennona 294
Breue 326
Bibliotheca 52
Bibeſia 102
Bibo 246
Bibax 246
Bibaculus 246
Biboſus 246
Biberius 246
Bibula papyrꝰ 246
Bibliographus 281
Bibo & de. ac compoſita 320
Biclinum 296
Bidens 103
Bidental 104
Biduum 164
Bidentes 200
Biennium & alia 220
Biga 168
Bilanx 21
Bilis 36
Bilutus 36
Bilbilis 328
Bimus & alia 220
Bimater 241
Binoctium 164
Binus 296
Binomius & alia a bis compo. 296
Bipennis 296
Biſſinæ ueſtes 82
Biſtones 189
Biſtonis 189
Biſſum 269
Blitum 125
Britannia & deriuata 149
Bryſeus 141
Boarium foꝝ 170
Boare 171
Boaria lappa 172
Boalia 172
Boa 259
Bocas 171
Boetia 190
Boire 170
Boia 72
Bolus terræ 235
Bolus argentr 235
Bombix 82
Bombilis 82
Bombiſonum 155
Bomb tatio 145
Bona dea 16
Bonus & deri. 181
Bonus 159
Bootes 170
Boreas 329
Boſphori duo 170
Botrys 128
Botrio 230
Botulus 235
Bouille 158
Bouillus 171
Boua 172
Bouinor 173
Bromius 241
Bronchi 253
Bua 172
Bubulcus 170
Bubulcito 170
Buberii ludi 171
Bubulus 171
Bubalus 171
Bubona 172
Bubonocele 172
Bubo 173
Bubino 175
Bubalus 265
Bucephalus 144
Bucephalus 171
Bucolicnm 171
Bucentas 171
Bucardia 171
Bucca. Buccula 171
Buccea 171
Buccella 171
Buccinum 171
Bucerum 171
Bucerīæ 171
Bucepas 172
Bucrntaurus 173
Buffo 173
Bugloſus 171
Bulga 74
Bulla 75
Bullo & compoſita 76
Bunion 248
Bunias 248
Bupetii 159
Bupreſtis 171
Buphthalmos 171
Bupleuros 172
Buphonos 172
Eupedes 173
Bupetiæ 174
Bnrrus 88
Buris 309
Bura 309
Buſiris 190
Buſiritica præfectura 190
Buſtum 309
Buſtuarii 309
Buſtum 333
Buteo 161
Buttubata 175
Buteo 173
Butyrum 171
Bruſcus 84
Brutii 85
Brutum 85
Bhutus 85
Brutiani 85
Brupeo 85
Brucus 136
Bruma 329
Caballus 144
Cacus 191
Caca 192
Cacophaton 192
Cacoſynthetō 192
Cacethos 192
Caco & deriuata 192
Cacabus 192
Cacula 192
Cacodæ/ mones 256
Cadmus 170
Cado & compo. ac deriuata 246
Cadu cor 246
Crducum 246
Caduca au ſpicia 246
Caduca hæ/ reditas 246
Caducarius 246
Cadauer 246
Cadiūa poma 246
Caduceus 249
Cadurcum 246
Cælo 26
Cælum 26
Cælebs 26
Cælibaſis haſta 26
Cælla 27
Cælarium 27
Cællarius 27
Cællares pa/ lumbæ 27
Cædo 27
Cædes 27
Cæſtus 28
Cæſaries 28
Cæſar 28
Cæſim 28
Cæſa 28
Cæſpes 28
Cæcus 28
Cæculus 28
Cæcutio 28
Cæcilii 28
Cæmentū 29
Cæſena 28
Cæditiæ ta/ bernæ 29
Cædo & compoſita 29
Cærites ta/ bulæ 47
Cære 47
Cærimonia 47
Cæſitium 78
Cæroma 140
Cærotum 140
Cæroſus 140
Cænatoria 77
Cæcubum vi/ num 304
Cæteri 335
Cæter 335
Cæterum 335
Cætera 335
Cætra 335
Cedrum 353
Caicus 205
Calidonius 4
Callim 27
Caldari/ um æs 34
Caidarium 52
Chalaſis 75
Caliptra 78
Calantica 78
Calais 120
Chalcis 137
Calamita 137
Calaca 80
Caldius 146
Caliſto 170
Calones 177
Calais 189
Calpe 190
Calix 191
C lypſus inſula 195
Calliroe 2021
Callipolis 203
Calli/

dromus 204
Calotechnius 215
Calator 221
Caldaicus 222
Callus
aprinus 235
Callus 235
Calleo & de. 235
Caleo & de 245
Callis 235
Calamus 263
Calamitas 264
Calamiſtrum 264
Calumniari 273
Calx 276
Calcaneum 276
Calopodium 279
Calculo &
deriuata 288
Calamus 292
Caldus 297
Caluo 312
Calumnia 312
Caluitium 312
Chalybes 328
Calybs 328
Calueo 342
Caluaſter 342
Calx 251
Calco &
deriuata 251
Calculus 351
Calcitro 351
Callible
pharum 353
Campus 51
Caminus 52
Camera 55
Camurum 55
Campus 61
Campania 62
Campeſtria 62
Camedaphne 129
Camæleon 134
Campe 136
Camæleon 172
Camenæ 187
Camemelon 181
Cameſis 185
Campus la-
pideus 19
Camaros 204
Cameræ 223
Camezelon 321
Canaria 14
Cauis 54
Cancer 97
Canis 12
Canini 6
dentes 127
Caninum
prandium 127
Canarri 127
Canicula 127
Canatim 127
Canterius 133
Cantharis 136
Canina ſentis 136
Cantharo-
lethrus 136
Canopicum
hoſtium 149
Canterius 169
Cantharrus 169
Cano & compo.ac
deriuata 176
Canis 177
Canor 180
Cantio &
alia 180
Cancer 188
Cangrena 188
Cancellus 188
Cancello 188
Cancellatim 188
Canopus 190
Cantharus 191
Canarii 195
Canobos 201
Canchris 334
Canded &
compoſita 243
Candidati 243
Canus &
deriuata 243
Caniſtrum 243
Canna 292
Canalis 292
Canalibole 292
Canopus 327
Canis 353
Chaos 52
Chaos 310
Capularis
ſenex 3
Capulus 13
Capis 62
Capua 62
Capitium 78
Capitulum 78
Capital 79
Capſarius 97
Capus 133
Caper 133
Capra 134
Caprea 134
Capero 134
Caperatum 134
Capraria 134
Caprimulgus 134
Capronæ 134
Caprificus 134
Capillus 147
Capere 161
Capax 161
Caput 161
Capulus 161
Capruncu'u 161
Captiuus 161
Captiuo 161
Capſo 161
Capſa 161
Capſarius 161
Capto 161
Captiuncula 161
Captus lo-
cus 161
Capitium 161
Capis 161
Capidula 161
Capula 161
Capeſſo 161
Capedo 161
Capitellum 313
Capital 313
Capidulum et
alia 313
Capitatu
porrum 313
Capitolium 313
Capitis di-
minutio 313
Capita
deorum 313
Capillata
arbor 316
Cares.Caria 11
Careo 22
Carnarius 50
Carcer 51
Carcinias 57
Carpio 57
Carbaſus 83
Caro et comp.ac
deriuata 96
Carnifex 96
Carna dea 96
Cariſſa 96
Charites 121
Carduelis 133
Caracias 136
Cariotes 136
Carina mōs 136
Charta 146
Carthago 146
Chartularius 146
Charteus 146
Chartaceus 146
Caruſii 160
Cardines mūdi 170
Carmen 177
Carmenta 178
Carmētalia 178
Carmētalis
porta 178
Carcinus 188
Carcinias 188
Carcinoma 188
Carcinotes 188
Carteſium 191
Carteia 191
Carteſius 191
Cartheſium 191
Carpheotum 194
Carbunculus 195
Carbo 195
Carbūculare 195
Carybdis 197
Carpathos 205
Carrum 245
Carrus 245
Carruca 245
Carpentum 245
Carmenta 245
Carpentarius
equus 245
Carpentarius
faber 245
Carinatim 246
Carina 246
Carinatum 246
Carino 246
Carpophorus 246
Carinata 349
Cardo limes 288
Cardiacus
morbus 301
Carum &
deriuata 320
Caries 320
Carex 337
Carecta 337
Charta
virgo 337
Chartophilaciū 337
Caſſiterum 43
Caſtra & alia 47
Caſa 69
Caſtula 82
Caſcus 173
Caſius iuppiter 190
Caſtor et
polux 202
Caſiorum
inſulæ 205
Caſtigo 213
Caſus 246
Caſabūdus 246
Caſſiopea 269
Caſtū & de. 300
Caſtro 300
Caſtra 300
Caſtigo &
deriuata 300
Caſteria 300
Caſtanea 300
Caſtanearum
genera 300
Caſſis.Caſſes 320
Caſſida 320
Caſſia uia 320
Caſſius 320
Catillꝰ 4
Catillones 12
Cataplaſma 34
Catapocia 34
Cataracta 49
Catillo 57
Catillus 57
Catus 126
Cato 126
Catullus 126
Catullire 126
Catena 127
Catullio 145
Catinum 151
Cataractæ 189
Catta 198
Cataſcopus 198
Catoblepas 259
Catullus 294
Cato & de. 295
Catena & de. 304
Cato vticēſis 325
Catabaſis 338
Catedra & à cata
compoſita 343
Cauillor 16
Cauea 29
Cauædrum 52
Caudex 146
Cauſidicus 153
Caupona 161
Cauponor 161
Cauponaria 161
Caucaſus 202
Caurus 202
Cautes 203
Caulias 276
Cauſa &
deriuata 304
Cauſarum
genera 304
Cauſor 304
Cauillatio 312

Cauea 328
Caula 328
Cauda 328
Caudicariæ
naues 328
Cauerna 328
Cauere 351
Clam 27
Clauis 27
Claudo 27
Chlamys 77
Clauus 78
Clauum figere 79
Claua 79
Clauſtrum 79
Claudus 79
Claudius 79
Claſſis 177
Claſſica 177
Clſſici 177
Claſſiarius 177
Clades 209
Clamo & de. 330
Clarus & de.ac
compoſita 339
Clarigo 339
Clarigatio 339
Cecrops 24
Cecropia 199
Cedo 25
Cello 26
Cella 52
Chelys 95
Celetes 119
Chelidonia 119
Chela 137
Celeres 144
Celetes 168
Chele 188
Celox 198
Celotis 198
Celydros 260
Celtæ 328
Celtiberi 328
Centrum 28
Centuſſis 65
Cenchris 128
Chenopus 138
Centurio 147
Centuripe 151
Cenſor 158
Centi/
manus 165
Centau
rion 171
Centau/
ri vnde 198
Centaurorum
nomina 192
Centurio/
natus 270
Chenturiones 270
Cenſnr 293
Cenſus 293
Cenſio 293
Cenſionem
facere 293
Cenſeo &
compoſita 293
Centum capi/
ta herba 313
Centuria/
tus ager 351
Cētenariæ cæne 351
Centones 351
Cephalus 57
Cephenes 138
Cephalea 172
Cephiſus 202
Cephiſia 202
Cepheus 269
Ceratia 3
Ceruus 10
Ceroſtratum 10
Ceratum 34
Cherſina 58
Cerebrum 36
Ceruſſa 43
Certe 64
Certo 64
Ceruleus
color 88
Cerinus 93
Ceres 97
Ceritus 117
Ceres 129
Ceraſtes 135
Cerinthus 138
Cerealia 159
Cercos 161
Cerberus 199
Cercha 203
Cercyon 203
Cerno &
com.ac de. 224
Certo & com. 224
Certiſſo 224
Certi 224
Cernuus 224
Ceroix 264
Cerannium 275
Cheroneſus 299
Cherſoneſus 299
Cercops 322
Cerdo 322
Ceruì &
deriuata 330
Ceſſo &
compoſita 26
Ceſtus 28
Ceſtrcillus 28
Ceſſuliæ 248
Ceſpes 278
Ceſtrum 308
Cete &
deriuata 56
Clerus 148
Cleone op/
didum 188
Clemens 303
Cneus 341
Crepundia 82
Creo & deriuata:ac
comooſita 96
Creſco 97
Cretaceus & alia
in ceus 124
Crepida 157
Crepidarius 157
Crepo 157
Crepitus 157
Crepitaculum 157
Crepido 157
Crepa 157
Crepi luperci 157
Crepēra res 158
Crepuſculum 158
Chreſtos 158
Credo &
deriuata 168
Creta &
deriuata 175
Cretæ ge
nera 175
Cretæ inſulæ no/
mina 175
Creta nympha 196
Creſco 346
Cibaria
lex 65
Cibium 80
Cibus 125
Chibis 136
Cybele 159
Cybelus 159
Cybelis ſacerdotū
nomina 175
Cicur 11
Cicum 11
Cicuta 69
Aicatrix 69
Cyclaminum 75
Cicy 136
Cicindrla 136
Cicapa 136
Cico/
rium 158
Cicerones 159
Cyclarus 198
Cyclades 203
Cicatrix 213
Ciconio 226
Cicinia 260
Cicer 322
Cieeris ge/
nera 322
Cydonium 33
Cydnus 151
Cygnus 332
Cilia 27
Cylindri 32
Cilium &
compoſita 66
Cilicium 135
Cilicia 151
Cilix 151
Cilicina
veſtis 151
Chilas 167
Cylleborus 189
Cylicranī 191
Cymindus 161
Cy merii 170
Cymba 198
Cymbium 198
Cima 248
Chimēra 268
Cynnabarbis 34
Cingo & comp.ac
deriuata 79
Ciniligium 79
Cinixia iuno 79
Cinabaris 90
Cynoſura 128
Cinyphs 135
Cxuachante 136
Cynomyia 136
Cinnus 176
Cynoſarchis 183
Cynoſar/
cina 183
Cynopolis 195
Cynocephalen 196
Cyno/
gloſſa 196
Cynici 196
Cynthia 203
Cynorhodus 196
Cynthius 202
Cynanche 212
Cinis &
deriuata 287
Ciniflonss 287
Cinelones 287
Cinaſones 287
Cinædi 292
Cynorhoda 352
Cio & compo.ac
dēriuata 107
Cgione 317
Cyprus 33
Cypariſſia 136
Cyperos 169
Cypirus 169
Cypariſſus 205
Cypſelus 279
Circumiicio 5
Circūiectū 5
Circūforaneus 14
Circus 52
Chlrodita 75
Circum/
fluuius 149
Circum 154
Cyrene 160
Chiron &
bderiuata 171
Circerus 198
Cyrnus 204
Cyrnos 204
Cyrnæus 204
Cyrnea 204
Circe 268
Circeum 268
Circei 268
Chirargra &
deriuata 270
Circus &
deriuata 280
Circenſes 280
Circinus 280
Circulator 280
Circites 280
Circanea auis 280
Circum &
compoſita 280
Circa &
compoſita 280
Circuli 280
Circi tres
romæ 280
Chirurgus 180
Cyſthus 10
Cis &
aderiuata 108
Ciſſium 108
Cyſſus 108
Cyſſitubium 198
Ciſterna 53
Cito &
compoſita 107
Cytheris 122
Cytorus 122
Cythera 122
Citanos 203

Cithara 342
Ciuitas & alia 47
Chius 80
Clyſter 34
Clyus 61
Clybanus 92
Cliens 118
Clitella 18
Clitæmneſtra 202
Chryſomelum 33
Cryptoporticus 52
Crypta 53
Chryſocolla 88
Chryſotheles 118
Chryſalis 136
Crinis 152
Chryſotoas 193
Crimen & de/ riuata 224
Chryſos & com/ poſita 320
Crypta 328
Chryſitis 353
Coaſſatio 69
Coaxare 133
Coætaneus 145
Coæus 145
Coæquo 145
Coaſpis 151
Coagulum 157
Coagulor 212
Coagmentum 212
Coclea 10
Coclides 53
Cocleate 53
Cloclea 53
Coccus 90
Cõcix auis 199
Cocytus 199
Cocalus 168
Coctiuus 324
Cocula vaſa 324
Coccentum 324
Coccus ilicis 326
Codex 148
Codicillus 148
Codicaria nauis 198
Codex 281
Codion 136
Coda 328
Cœnatio 9
Cœnatio 52
Cœpio 162
Cœmo 244
Cœrceo 247
Cœnobium 290
Coeo & de/ riuata 298
Cogamus flu. 194
Cogo & de/ riuata 212
Cois 205
Collaudo 6
Cola 27
Coloſſus 38
Colonia 47
Collis 61
Colobium 75
Colores pictorũ 88
Colo & de/ riuata 118
Colina 118
Colonus 118
Colus 118
Coleus 118
Color & com/ poſita 119
Colus 119
Colum 119
Collum 119
Columba 122
Colubraria 134
Coluſtrum 173
Coloſtratus 173
Columbarum ge/ nera 152
Colurnus 163
Collyuſte 166
Cholera 151
Columbæ liuiæ 152
Columbarum ge/ nera 152
Columbinus 152
Columbatim 152
Coles 234
Colei 234
Colluo & de/ riuata 311
Collutilo 311
Collabello 253
Coluber 260
Collega 262
Colchi 279
Collatiuum ſa/ crificium 19
Collatia 19
Colymbades oliuæ 327
Columbæ 353
Coma 3
Cõmata 27
Cõmarus 32
Cõmitium 51
Cõpitum 51
Cõpluuium 52
Comædiarum ge/ nera 76
Comes 81
Comœdia 102
Comeſſatio 102
Comunes animi cõ ceptiones 162
Comilitium 167
Combibo 146
Compilo 147
Cõprehẽdo 150
Cõplaceo 157
Coma mor/ bus 200
Comaticus 200
Comitialis morbus 206
Cõmitia 206
Comitia/ les dies 206
Comitia/ les homines 206
Comperio & de/ riuata 236
Complura 239
Cõpluria 239
Compernes 278
Cõpago 284
Cõpagino 284
Cõpingo 284
Compages 284
Cõmbino 296
Combinatio 296
Cõmiſcor & de/ riuata 303
Comentarius 303
Comentariũ 303
Comentũ 303
Compellare 306
Compellere 306
Coma 312
Como & de/ riuata 312
Comis 312
Comætarum ge/ nera 312
Commeatus 265
Concubium 3
Cõticinium 3
Coniicio 6
Conrecto 6
Cõiector 6
Cõiectura 6
Coniectura/ lis ſtatus 6
Cõiectores 6
Cõiectarium 6
Cõfuto 99 15
Cõfero 19
Cõſto & de. 45
Cõclaue 52
Conus 66
Conoides 66
Cõſpicuum 67
Cõtignatio 69
Cõchilium 91
Cõcha 91
Cõchis 92
Cõdo 104
Cõditio 104
Cõditorium 104
Cõdictio 104
Cõdico 104
Cõditaneuum 105
Cõditura 105
Cõtendo 105
Cõtentio 105
Cõcio 108
Cõcha 122
Cõuicium 115
Cõuictor 115
Cõuiuium 115
Cõcopos 136
Conopeum 136
Cõuoluolus 136
Cõiunx 168
Cõiungo & de/ riuata 168
Cõtundo 148
Cõtus 148
Cõfluo & de/ riuata 149
Cõfluges 149
Cõfarreatio 11
Cõtorqueo 152
Cõfiteor 153
Cõcidere 153
Cõuoco & de/ riuata 155
Cõſono & de/ riuata 155
Cõtũebo & de/ riuata 155
Conſolido 157
Conſolor 157
Cõſolabundus 157
Cõſul 158
Cõduco & de/ Criuata 160
Cõcipio & de/ riuata 162
Concepti/ uæ feriæ 162
Cõceptaculũ 162
Cõtamino & de/ riuata 165
Cõfugela 166
Cõcilia 206
Cõdamatũ eſt 209
Cõcupiſco & de/ riuata 216
Cõquiniſco 232
Cõſulo & de. 237
Concilio & com/ poſita 238
Cõcilium 238
Cõciliabulũ 238
Confœta ſus 244
Confœduſti 244
Conueo 249
Conuexum 249
Contẽtus 284
Contubernium & deriuata 284
Cõſciſco 289
Cõgero & de. 300
Cõcorditas 302
Cõſentio 252
Cõſentia 252
Cõflo 255
Cõflages 255
Cõgeadus 329
Copiã facere 161
Copiã dare 161
Copiæ 161
Copio 161
Copona 161
Coquus 118
Coquiuaria 161
Coquo & deriuata ac cõpoſita 324
Coridalus 23
Corona 27
Coronariũ æs 37
Corobus 61
Cortex 69
Corium 69
Corymbus 102
Corſica 134
Corimbites 136
Coronatum man/ cipium 147
Corax 148
Corycum 151
Corycius 151
Corbita 198
Corinthienſes 197
Cordum 176
Chorda 176
Corybatin 175
Corybãtes 175
Coróa cæleſtis 203
Corſica 204
Corſicus 204
Corinthus 204
Corinthia/ cus ſinus 204
Corpus & deriuata ac cõpoſita 216

Corripio 248
Corax 299
Corruo 299
Corruda 299
Cor & de/
riuata 301
Cordatus 301
Cordire 301
Corculum 301
Cordolium 301
Coragium 301
Corgo 302
Chorus 270
Chorea 270
Choraules 270
Coronarum ge/
nera 270
Corolariũ 270
Coronarius 271
Coronamẽtũ 271
Corone vrbs 271
Coroneus ſinus 271
Coruſcus 274
Coruus 332
Corax 332
Cornix 332
Corduba 335
Coſſus 135
Cos 203
Coſmus 345
Cotoneum 33
Cotes 203
Coticula 203
Coticula 353
Cous 166
Coxa 212
Coxendix 212
Coxa 276
Cloaca 15
Chloris 193
Crotalia 32
Crotala 32
Crocota veſtis 94
Crocodillus 120
Crocitare 133
Croton 135
Cronium 149
Crocum & de/
riuata 151
Crocota 151
Crocotarius 151
Crocomegma 151
Crocinum vn/
guentum 151
Crocare 155
Crocire 155
Crocus 171
Chronica & deriua
ta accõpoſita 184
Chronia 184
Chromis 204
Cubo & deriuata
ac cõpoſita 256
Cubitus 256
Cubiculum 52
Cubus 80
Cuculus 199
Cucumis 159
Cudo & cõpo. 27
Culina 53
Culina 118
Culus 118
Cultor & cõp. 118
Culex 136
Cumulus & com/
poſita 79
Cum 113
Cumba 256
Cum primis 146
Cuneus 29
Cunctus 31
Cunctor 31
Cunio 118
Cuna 118
Cuniculus 126
Cuniculares in/
ſulæ 134
Cunila bubula 145
Cunilago 145
Cunilia herba 183
Cuneus 315
Cupido 121
Cupreſſus & de/
riuata 205
Cupio & deriuata
ac cõpoſita 205
Cupedia 216
Cupes 216
Cupedinarii 216
Cupedula 216
Cupencus 216
Curia 6
Curetes 175
Curis 186
Curruca 189
Curia calabra 221
Curro & deriuata
ac cõpoſita 245
Cura & de/
riuata 153
Curatio 253
Curatura 253
Curioſus 253
Curia hoſtilia 253
Curiones 253
Curiales 253
Curia romana 253
Curifugia 253
Curuum 254
Curuo & cõpoſita
ac deriuata 254
Cuſtodio 253
Cuſtodela 253
Cutis & com/
poſita 69
Cludo & com/
poſita 79
Clunes 118
Cluacina venus 122
Crus 276
Cruſculum 276
Crux 214
Crucio 214
Cruciũ vinũ 214
Cruor 214
Cruento 214
Crudus 214
Crudeſco 214
Crudaria 214
Crudelis 214
Crumenta 214
Cruſtum 214
Cruſta 214
Cruſto & com/
poſita 214
Cruſtariæ ta/
bernæ 214
Cruſtã ducere 214
Cruſtumium 214
Cruſtumi/
na tribus 214
Cruſtumi/
na pira 214
Cruſtuminũ 173
Crudaria 353
Dactylus 171
Dæmon & com/
poſita 256
Dagnades 341
Damia 16
Damno & deriuata
ac compoſita 244
Daminas 244
Dama 329
Daniſtæ 107
Danubius 116
Danae 279
Dapes 103
Dapſa 103
Dapſilis 103
Dapatice 103
Dapaticum ne/
gocium 103
Dapa/
lis cœna 103
Daphnõ 213
Daphne 214
Daphnis 214
Dare fidem 101
Dardanarius 220
Dadatim 107
Datarius 107
Daunus 147
Daunia 147
Daui 310
Draco & de/
riuata 169
Draco heſpe/
ridum 191
Dracon/
tium 215
Dracũ/
culis 215
Dracena 259
De 238
Deamo 157
Debilo 166
Debeo & de/
riuata 166
Decollo 119
Decurioni 147
Decrepitus 158
Decipio & de/
riuata 162
Decotes toœ 204
Decet & deriuata ac
compoſita 227
Decus 227
Decumbo 256
Decennis &
alia 269
Decima 270
Decimo & cõpoſi/
ta ac deriuata 270
Deci/
manus 270
Decurio 270
Decarchus 270
Decures 270
Decas 270
Decachordiũ 270
Decalogus 270
Decaphorũs 270
Declamo & de/
riuata 223
Decerno & de/
riuata 225
Decermina 225
Decutio 232
Decuma/
nus limes 288
Decoquo & de/
riuata 324
Dedo 101
Deduco 104
Dedecus 227
Deficio & de/
riuata 95
Defraudare ge/
nium 116
Defluo & de/
riuata 149
Degrum/
mari 178
Dego 211
Deiicio 5
Deitas 8
Deinceps 46
Deinſuper 150
Delia 7
Delubrum 8
Deleo & de/
riuata 19
Delitiæ 109
Delitio 109
Delecto 109
Delitia 109
Delitia/
tum 109
Delico 109
Delphinus 197
Delos 203
Delius 203
Deliacus 203
Delta 149
Delator 155
Delphos 194
Delibro 284
Delin/
quo 335
Deli/
quium 335
Delos 341
Dema 230
Demo 244
Demo/
phoon 284
Demon/
ſtratio 203
Dentifricium 92
Dentiſcalpium 92
Dens & com/
poſita 103
Dentium ge/
nera 103
Dentire 103
Denſum 204
Dendroides 136
Denarius 270
Denariæ ceri/
moniæ 270
Denaſõ 291
Depilo 147
Depuber 246

Dryadæ 272

Deprehenſa 150
Deriuatum 215
Derogo & de/riuata 333
Deſtino 45
Deſultores 118
Deſero & de/riuata 242
Deſeruio 242
Deſino 267
Deſinentia 267
Deſuper 250
Deſerta 250
Deterum 239
Deterior 239
Deteriæ parcæ 239
Deturbo & de/riuata 155
Detrecto 300
Deus 8
Deuteria 76
Deucalion 192
Deuoco & de/riuata 154
Dextera 233
Dexter & alia 233
Drepanum 184
Diana 7
Diarium 9
Diapaſmata 34
Diana faſcelis 175
Diaſatyrion 183
Dia 188
Dias 220
Dialectice 290
Diaulus 316
Dibapha pur/pura 92
Dibutades 334
Dictymus 7
Dictyma 7
Dicere 29
Dicax & de/riuata 48
Dictamus 145
Dicere & de/riuata 152
Dictio 152
Dicaxit 152
Dicto & de/riuata 152
Dictum 152
Dicterium 152
Dicax & de/riuata 152
Dictator 152
Dictatura 153
Dicare 153
Dicte 175
Dictæus 175
Didima 190
Dies & deriuata ac compoſita 8
Diecula 8
Diæta 9
Dietarius 9
Diebima 9
Dierectus 9
Dierecta 9
Dieſpiter 9
Diequarti 9
Diepriſtini 9
Diẽdicere 10
Dierum noĩa 221
Die 314
Diffluo 149
Dignuus & cõpoſita ac deriuata 224
Dignor 224
Diglitto 252
Digitorũ noĩa 141
Digitus 348
Di iouis 9
Diiudico 153
Diiuglans 163
Diicoon 204
Dii ꝑ diei 314
Diluculaſcit 266
Diluculum 266
Diluo & de/riuata 311
Dynaſtæ 64
Dindyma 159
Dindymene 159
Dione 121
Diomedes 121
Diomedeæ aues 121
Diomedeæ ĩſulæ 121
Dioſcorrõ ĩſula 195
Diodorus 204
Dionyſius 241
Dipſas 259
Diplois 297
Diotota 297
Diplomata 297
Dirus 10
Dire 10
Dirrachium 244
Dirripio 248
Diſſimulo 8
Diſſono & de/riuata 155
Diſplicentia 157
Dis 200
Diſtichon & alia 216
Diſcerno 224
Diſcerniculum 225
Diſcrimino & de/riuata 225
Diſcutio & de/riuata 232
Diſſipo 236
Diſſero 242
Diſſentio 252
Diſcumbo 256
Diſpnœa 173
Diſpnoicus 173
Diſco & de/riuata 317
Ditio 8
Dito 8
Diteſco 8
Dius 8
Diuus 8
Diuino 8
Diues 8
Diuito 8
Diu 8
Diurnare 8
Diutule 8
Diutinus 8
Diuerto 142
Diuidia 221
Diuidicula 221
Diuidium 221
Diuaricari 273
Dryades 272
Doceo & de/riuata 107
Dolor 262
Doleo & de/riuata 302
Doloro 302
Dolabra 302
Dolium 302
Doliolum 302
Doliola 302
Dolus & de riuata 302
Dolentia 302
Dolones 302
Domus & deriuata ac cõpoſita 41
Dominus 41
Domitius 41
Dominus 111
Domicilia iouis 188
Domo & de. 269
Donum 71
Dono 107
Bonaticæ co/ronæ 107
Donatiuum 107
Donum ho/norarium 107
Dono & cõp. 107
Donax 264
Doris 150
Dorion 158
Doripetron 208
Dorſum 238
Doriſcus 263
Doron 275
Dos 270
Doto 107
Dromedarii 208
Dubenus 159
Dubito & de/riuata 166
Dubio 166
Dubitare 166
Dubitatim 166
Dubiũ & alia 313
Ductor & alia 159
Duco & cõp. 159
Duellum 182
Duellona 182
Duello 182
Duidens 297
Duicenſus 297
Dulce & deriuata ac compoſita 109
Dumus & de/riuata 61
Dũ & cõpoſita 229
Duodeuiginti 267
Duonum 282
Duo & deriuata ac compoſita 297
Dupliones 297
Duplare 297
Duria 325
Duracinæ vuæ 325
Duro & de/riuata 325
Dureo 325
Dux 159
Druydes 232

E in cõpoſitõe 106
Ebur & de/riuata 133
Eboſus 134
Ebibo 146
Ebrius & deriuata ac cõpoſita 218
Ebrioſus 218
Ebrio 218
Ebriolo 218
Ediſmata 34
Edo & cõpoſita ac deriuata 102
Edulis 103
Eduſa 103
Edeatra 103
Edera 145
Edico 153
Edor 159
Echeneis 58
Echinnus 58
Eccho 137
Echidna 269
Echemithia 290
Ecligmata 34
Eccho 338
Effluo 149
Effugium 166
Effœta 244
Egeo & cõpoſita ac deriuata 115
Eiicio 5
Eficio 109
Elices 109
E icius iup/piter 109
Eleborum 132
Elops 161
Elychnia 169
Elice 170
Elis 193
Eleuſius 200
Eleuſis 203
lephas 250
Elephan/tiaſis 251
Elephantia 251
Elephan/tinus 251
Elephantium 251
Eleuies 200
Elegans 262
Elegantia 262
Elegi 262
Eleemo/ſyne 262
Eleus 241
Elimino 288
Elumbis 302
Eluuio 311
Elaphus 330
Elapha/boſcos 330
Eliſium 348
Emplaſtrum 34
Emporium 51
Embãma 105
Emblema 135
Emporeti/ca charta 146
Emporium 146
Emanci/patus 165
Emphaſis 186

Dexa 23

Emathia 199
Emiſſarium 217
Emortual' dies 239
Emo & cōpoſita 243
Emineo 265
Emaneo 265
Emanſor 265
Eminus 265
Emproſthonō 301
Emendo 303
Emeritus 305
Energia 35
Encimiboma 78
Enodis 132
Enodo 152
Enimuero 153
Enucleo 163
Enterocele 172
Enhydris 172
Enthei 222
Enyo 267
Enyalus 267
Ennoſigæus 276
Encimoidem 278
Enſis 295
Encauſtice 308
Encauſtum 308
Eo & cōpoſita 298
Epulum 103
Epulones 103
Epheſiæ diane templum 5
Ephimerides 9
Epiphora 14
Epitheton 22
Epitogium 75
Epirhedium 75
Ephippium 118
Epheuron 145
Ephipiatus 145
Ephipiarii 145
Ephebus 145
Ephebia 145
Epiſtolaris charta 146
Epicrocium 151
Epitoma 324
Epiplocele 172
Epops 180
Epie 194
Epii 194
Epagris 203
Ephyre 204
Epileſpia 206
Epileptici 206
Ephimeris 220
Epodus 226
Ephodus 226
Epithium 226
Epidamnus 244
Epiſtopus 259
Epiſtolium 285
Epitritus 306
Equus 144
Eques 144
Equeſter ordo 144
Equila 144
Equiria 144
Equitium 144
Equiſo 144
Equiſetum 144
Equio 145
Ergaſtes 35
Ergaſtulum 35
Eruca 136
Erythace 137
Erythros 158
Eriboea 171
Erimanthus 188
Eraſinus 189
Erythea 190
Erythrotum 194
Erebus 200
Erginus 201
Eropia 203
Eris 215
Eraphiotes 241
Eripio 243
Erciſcor 247
Erciſcundæ pecuniæ 247
Erctum 247
Ercius 247
Erigeron 268
Erro & deriuata 288
Eruo & deriuata 299
Ergo 302
Erinis 308
Eris 308
Erogo & deriuata 333
Eſſentia 63
Eſca 102
Eſculus 103
Eſcalos 161
Eſſedum 351
Et 40
Etſi 40
Etria 163
Ethice 290
Ethia 290
Euanne 61
Euzomon 136
Euco & deriuata 154
Europa 160
Eupheme 171
Europa 173
Euander 178
Euryſtheus 187
Euenus fluuius 193
Euphorbia 196
Euphorbius 196
Euxinus 203
Euritus 204
Euripylus 205
Eugium 210
Euan 241
Euchius 241
Euius 241
Eudæmones 256
Eunuchus 300
Eunucho 300
Eutrapelus 327
Exibilo 3
Exiphilo 3
Explodo 3
Expenſa 21
Excido 27
Exciſſatum 27
Exoticum 78
Exto & alia 44
Extra & deriuata 46
Extrarius 46
Exfio 97
Ex in compoſitione 106
Exorcizatio 117
Excludo 128
Exbaliſto 137
Expilo 147
Exupero & deriuata 150
Extorqueo 152
Exhæredo 153
Exturbo 155
Examen 157
Exul 157
Extorris 157
Excipio & de. 162
Exilica cauſa 166
Exigo & de. 211
Exanclatū 211
Expergo 212
Expergiſco & alia 212
Expectoro 215
Excerno 225
Exodium 226
Exodus 226
Exorcizo 229
Exorciſmus 229
Excutio & de. 232
Expior & de. 236
Expers 236
Experitus 236
Exilio 237
Exulto 237
Ex 238
Expato 240
Expergo 240
Eximo 243
Eximium 243
Exerceo 247
Exercitus 247
Exercire 247
Exoletus 250
Exalto 250
Exuo 253
Exuuiæ 253
Excurio 253
Excubo 256
Excubiæ 256
Exqliæ & de. 256
Expedio & de. 277
Excuſo 304
Exequiæ 333
Fabolinus deus 15
Fabulor 16
Fabula 16
Fabitor 17
Fab afreſa 93
Fabacia 93
Faba græca 141
Fabii 159
Fabula pelopeia 205
Fabariæ 219
Fabius pictor 272
Faba 310
Facūdus 17
Facetus 17
Facio ago:gero 95
Facio & compoſita ac deriuata 95
Facto 98
Factor 98
Faceſſo 98
Facile & alia 98
Facies 98
Factura 98
Factio 98
Facinus 98
Factitius 98
Facultas iuris dicendi 153
Fæcineæ 352
Fagus 234
Fagutal 234
Falx ii
Falæ 15
Falarica 15
Falces 15
Fallo 16
Falſarius 16
Falla 16
Falx & deriuata 62
Falco 62
Falcidia lex 62
Falſidicus 153
Faliſcus 235
Falernum 304
Fama 15
Fames 15
Fama 313
Familia 344
Familutas 344
Famul 344
Famuletiū 344
Fandum 15
Fanum 15
Fanaticum 15
Fani laus 99
Fāniana charta 146
Far. Farina 11
Farcio ii
Farreū. Farrago ii
Farctilia ii
Fari 15
Fas 15
Faſti dies 15
Faſtus 16
Faſtidio 16
Faſtigium 16
Faſcis 98
Faſcelis 98
Faſcinum 98
Faſcia 295
Fato 15
Faſtus 15
Fatuus 16
Fatua 16
Fatalis 16
Fatiſco 17
Fatigor 17
Fauna 16
Faueo 17
Fauſtum 17
Fauus 138
Fauii 243
Fauonius 244
Fauiſſæ 244
Fauilla 245
Fauſtianū vinū 304
Fauus 325
Fauces 343
Flammeus 93
Flamen 93
Flaminiꝰ & alia 93

Flages 95
Flaméaris toga 255
Flamenarii 255
Flamma & com-
poſita 255
Flagro & de-
riuata 255
Flagellum 255
Flagriones 255
Flagitium & de-
riuata 255
Flagito & com-
poſita 255
Flagitium 255
Framẽta 255
Flabellum 255
Flatũ æs 255
Flautiſſæ 255
Flacceo & de-
riuata 255
Flaccũ 255
Flauus 334
Flaueo 334
Flauii 334
Flaccus 352
Frater 11
Fratria 11
Fratrare 11
Fratrueles 11
Fratilli 11
Fraus 17
Frauſus 17
Frago & deriuati-
ua ac cõpoſita 302
Fragor 302
Fraccidum 302
Fraxo 309
Fragro & de-
riuata 309
Fraxinus 309
Fracceo 309
Frages 309
Febris 11
Februare 11
Februarius 11
Felix 150
Felo & de-
riuata 292
Fel 302
Felices arbores 315
Felix & de-
riuata 315
Felicones 315
Felicata patera 315
Femen 17
Femur 212
Feminoſus 212
Fenicurus 103
Ferre 11
Eera 11
Ferinus 11
Feralia 11
Ferox 11
Fere 11
Fermen 11
Feriæ 11
Ferculum 11
Ferio 11
Ferabites 11
Ferueo 11
Ferax 13
Fertile 13
Feronia 13
Ferrum 13
Ferrugo 13
Ferrumen 13
Ferruminatio 13
Fero & com-
poſita 17
Ferruginẽ color 89
Ferrum 243
Fe 243
Feſſus 11
Feſtinus 11
Feſti dies 15
Feſtino 38
Feſtra 54
Feſcenini verſus 98
Feſtino & de-
riuata 151
Fex & de-
riuata 98
Flexumines 144
Flemma 255
Fleo 317
Frequens & deriua
ta ac compoſita 8
Frequẽtarius 8
Fretum 12
Fretus 12
Frendo 309
Fremo 309
Feænum 309
Fiber 338
Fibra 338
Ficus egyptia 3
Ficedula 103
Ficoſus 213
Ficꝰ ruminalis 289
Ficus & de-
riuata 335
Ficolea 335
Ficitor 335
Ficitas 335
Ficuũ genera 335
Fides 98
Fides & de. 176
Fido & cõpo. 176
Fidelia 176
Fidicule 176
Fiducia 262
Figlinæ iũctio 168
Figulus 261
Figura 261
Filicula herba 279
Filicis genera 315
Filius 344
Fimum 17
Fimbria 338
Finis & cõpõ. 257
Finio & cõpo. 258
Fingo & de. 261
Fio 98
Firmus 14
Fiſtula 55
Fiſcales calũnie 155
Fixula 261
Fligo & cõp. 209
Fritillus 17
Friuolũ 309
Frigeo & compoſi
ta ac deriuata 309
Frigo 309
Friƈilla 309
Focus 244
Foculus 244
Focillo & cõ. 244
Focllius 244
Fodio & compoſi
ta ac deriuata 243
Fodico 243
Fœnũ & deri. 61
Fœtus & deriuata
ac compoſita 244
Fœcolo & cõ. 244
Fœdus & cõ. 244
Fœteo & de. 244
Fœnus & de. 244
Fœnebris lex 244
Fœnicuus 244
Fœnogrecũ 172
Fœderis iuẽtor 203
Fœmina 212
Follis 218
Folliculare 218
Folium 284
Fomẽtum 244
Fomes 245
Fons 55
Fons niger 149
Formica 14
Formido 14
Forago 14
Forda 14
Fore 14
Fortis 14
Fortuna 14
Fors 14
Fortunatæ iſulæ 14
Forum 14
Fori 14
Forare 14
Fores 14
Forulus 14
Foria 14
Foriolus 15
Forica 15
Forum cupedinis
& alia 50
Forenſia 77
Formica 137
Forceps 162
Fornix & de-
riuata 201
Forceps 211
Forfex 211
Forbea 211
Eormido 251
Fora tria
romæ 288
Formix & de
riuata 317
Foſſa 49
Foſſitia harena 160
Foſſa 243
Foſſor 243
Foſtia 244
Foſtes 244
Fotus 244
Fouea 243
Fouius 243
Foueo & cõm-
poſita 244
Floci 95
Flox 255
Flos & com
poſita 255
Flora 255
Floralia 255
Flo & deriua ac cõ
poſita 255
Frons 17
Frondariũ 17
Fucus 138
Fugio & de-
riuata 166
Fugia 166
Fugitiua aqua 166
Fuluus color 93
Fullo 136
Fullonia ars 245
Fulgeo & com-
poſita 274
Fulgur & de-
riuata 274
Fulminum ge-
nera 274
Fulginates 275
Fulcio & com-
poſita 285
Fulcrum 285
Fumus & de-
riuata 299
Fumigo 299
Fundus 60
Fundum 60
Fundo 99
Funda 99
Fundus & cõ. 99
Fundare & compo
ſita ac deriuata 100
Funis 100
Funus & de. 100
Fungor 100
Fũgoꝝ genera 100
Funetum 169
Funebres ludi 179
Furor 12
Furiæ 12
Furfur 12
Furca 13
Fur 17
Furcifer 19
Fur 138
Furialis herba 158
Furnus 201
Furuum 211
Fur & compoſita ac
deriuata 211
Furio & de. 307
Furiæ tres 307
Furiarum varia ap-
pellatio 307
Fuſoria ars 99
Fuſcina 100
Futio 99
Futile 99
Futare & de. 99
Flumen & de-
riuata 148
Fluo & de. 148
Fluuius & de. 148
Fluonia iuno 148
Flumentana
porta 148
Fluctus & de-
riuata 148
Fluſtrum 148
Flutæ 148
Fruƈtus 12
Frutex 12
Fruges 12
Frumen 12
Frux 12
Frugi 12

Fruiſcor 12
Frutinal. 12
Frunitus 12
frumentũm 12
Frumentor 12
Fruſtrà 13
Fruſtum 13
Gades 190
Gadium 190
Gaditanus 190
Gaeſa 310
Gaetuli 160
Gagates flu. 155
Gagates Lapis 155
Galerita 23
Galena 43
Galerus 69
Galbanum 76
Galbinus 76
Gale 125
Galeus 125
Galantis 125
Galba 136
Gallica 157
Gallicinium 164
Galla 134
Gallus 319
Gallare 319
Gallulo & alia 319
Gallipes 319
Gallia 319
Gallaici 319
Galleci 319
Gallatæ 319
Galeta & de/
riuata 319
Galeſus flu. 319
Galilæa 319
Galba 324
Ganges 164
Ganimedes 294
Garamantes 118
Gargarus 175
Gargara 175
Garrire 300
Gaſterochiræ 193
Gauſape 75
Gauli 108
Gaudeo 200
Gaudiolum 200
Gauranum 304
Gaza 194
Glarea & de/
riuata 160
Glaux 164
Glaucus color 164
Glaucus 196
Glandia 234
Glandulæ 234

Glandium ge
nera 234
Glandatio 234
Glauci tres 271
Glaudius & de/
riuata 280
Gnaritas 187
Gnariter 187
Gnarigauit 187
Gnariuiſſe 187
Gnaphalon 324
Gnaphos 324
Gnaphaliũ 324
Gradus 53
Gradior & com/
poſita 53
Grallator 53
Gradiuus 53
Graſſator 53
Gramen 53
Graminea co
rona 53
Graphiarium 84
Graphis 84
Gratiæ 121
Gratias agere 121
Gratulor & de/
riuata 121
Gratus & compoſi
ta ac deriuata 121
Grandæuus & de/
riuata 145
Grauedinoſus 151
Graue & de. 155
Grauaſtellus 156
Grauo & de/
riuata 156
Græcoſtaſis 158
Græcia 192
Græcus 192
Græciſſo 192
Grammatocy/
phon 186
Grandis & deriua/
ta ac cõpoſita 291
Grandio 291
Grãdo & de/
riuata 291
Grãdino 291
Gracculus 303
Gracile 211
Gracilens 211
Gracilitudo 211
Grabatus 326
Granata mala 326
Granũ cnidiũ 326
Granũ &
acinus 326
Gelbánitæ 194

Gelonus 204
Geloni 204
Geloi 204
Gela 204
Gellius 293
Gelo & de/
riuata 298
Gemini 202
Gemini & de/
riuata 263
Gemma 32
Gẽmarũ genera 86
Gemo 352
Gemmo 352
Gemmurſa 352
Gena 66
Geniculum 83
Gens 115
Gentilitium 115
Genſelia 115
Genus & cõpoſita
ac deriuata 115
Genæ 116
Genua 116
Genuini dẽtes 116
Genius 116
Genialis 116
Gerea 116
Genu 376
Geon & deriuata
ac cõpoſita 150
Georgus 150
Georgia 150
Georgica 150
Geometriæ in/
uentores 190
Geruſia 51
Gerundium 94
Germen 115
Germania 115
Germani 115
Germanicus 116
Gerionaceus 191
Gereſtum 203
Gero & compoſita
ac deriuata 300
Gerro 300
Gerræ 300
Gerrus 300
Gerundium 300
Geſtus 300
Geſtio 300
Geſtitudor 300
Geta 310
Grex & compoſita
ac deriuata 54
Gigno 115
Gigantes 187
Giluus 93

Gymnaſiæ 134
Gymnoſo
phiſtæ 291
Gymnaſiarches 291
Gymnici ludi 291
Gymnaſium. 291
Gingiuæ 116
Gingrire 179
Gindes 179
Gypſum 176
Gypſeus 176
Gypſatus 176
Glis 127
Gnixus 115
Gryphes 189
Grynia vrbs 340
Gorgonia 134
Gorgõis caput 269
Goſſipinæ veſtes 82
Gloria 15
Glocire 254
Globuli 280
Gnoſco 187
Gnoro & cõ. 187
Gnomon 265
Gula 264
Gurguſtium 69
Gurgulio 137
Gurges 264
Gutta & de. 47
Guttus 47
Guttatim & alia
in tim 47
Guttur 264
Gutturnium 311
Guttus & alia 31
Glutinum 174
Glutẽ Glutino 174
Gluma 264
Glumire 264
Grues & de. 178
Grumiæ 178
Gruma 178
Grũire 178
Grunuli lares 178

Habeo & de. 165
Habito & cõ 165
Habẽtia 166
Habilis 166
Habitudo 166
Habena 166
Habitus 166
Habeo & cõ. 166
Hecate 7
Hecatõbe 7
Hecatophylon 7
Hæreo & compoſi
ta ac deriuata 293

Hæres & cõ. 293
Heredipeta 294
Hærediolum 294
Hærennius 294
Hærba 294
Hærbeſco 294
Hærbarius 294
Hædus 135
Halicacabus 158
Halicalios 158
Halmas 230
Haclyones 323
Halcyonides 323
Halizones 323
Halicarnaſus 323
Hamus 157
Hamiotæ 157
Hamadriades 272
Hamotraho 157
Harpagæ 15
Harpax 57
Harpago 57
Harena & de/
riuata 160
Harpia 188
Harpiæ quot 189
Harpalice 199
Hardagones 199
Harpagare 199
Harpe 199
Harpaſa 199
Harpalus 199
Harmonia 302
Harmonia 121
Haſta 232
Haurio & com/
poſita 116
Hebrus 164
Hebe 188
Hebdomada 221
Hebes 345
Hebeo 345
Hebenus 345
Hederarum ge/
nera 102
Heluus color 89
Helle 135
Helleſpontus 135
Helioſcopiũ 136
Helintropiũ 158
Helius 158
Heliogabalus 158
Heliopolis 158
Heliochryſos 158
Helis 194
Helii 194
Helico 198
Helene 202
Helena 202

Helenium 202
Heluo 310
Helciſma 353
Hemiciclus 79
Hemis & com/
poſita 79
Hemorobion 136
Hemorrhois 260
Hemitritæus 306
Hermes 51
Hermupoa 51
Herculis nod⁹ 51
Herculanus
nodus 79
Hermaphrodi/
tus 121
Heracleos 171
Hercinia ſilua 171
Hernia 172
Hernici 172
Herculis gen⁹ 187
Hercules vnde 187
Heras 187
Heraclea 194
Heracleotes 194
Heraclea 203
Heraclius lapis 204
Herculides 206
Heraclides 206
Heraclius 206
Herculeus
morbus 206
Heracleon 206
Heraclituſ 207
Heracleæ
quinq; 207
Herculaneum 207
Herculis
portus 207
Hercius 247
Herpes 259
Herciniiſ ppli 265
Here & de/
riuata 294
Heri 294
Herix 330
Heſperia 121
Heſperus 121
Heterocranea 323
Heu 289
Heus & alia 289
Hiacynthus 33
Hiarbas 160
Hias 174
Hyades 174
Hiaſcyamos 206
Hyalus
& deriuata 320
Hybridæ 11
Hybla 140
Hyberno & de/
riuata 149
Hybernia &
deriuata 149
Hybris 161
Hic 38
Hydropſis &
ſpeſeius 240
Hydrus 172
Hydria 172
Hydromeli 172
Hydratgirũ 172
Hydrocele 172
Hydruſa 172
Hydroce 172
phalea 172
Hydrolapatõ 172
Hydrus vrbs 172
Hydromãtia 200
Hydropotes 172
Hydra 272
Hydruſſa 203
Hydrargyrũ 353
Hyems &
deriuata 225
Hyemo &
deriuata 225
Hierobotane 225
Hierarcha 231
Hieratica
carta 146
Hiera 231
Hieri ppli 231
Hierorex 231
Hieronymbs 231
Hieropolis 231
Hierotheus 231
Hieroſolyma 231
Hiella 231
Hierapicra 231
Hyena 264
Hilla 258
Hylas 195
Hylus 204
Hilum 255
Hymetus 240
Hymnus 178
Hymnetes 178
Hymenæus 318
Hypophetæ 15
Hypocauſtũ 52
Hypenemiũ 128
Hippolytus 130
Hypanis 136
Hiphodrom⁹ 60
Hippocampe 136
Hippomanes 144
Hippuris 144
Hippopotam⁹ 145
Hippocãpus 145
Hypſiphile 148
Hippoconii 165
Hippolapatõ 172
Hippace 173
Hippocẽtaur⁹ 192
Hippomaratrõ 244
Hipotheca 245
Hippocrene 198
Hippagium 199
Hippago 199
Hircus & cõpoſi/
ta ac deriuata 134
Hircipili 134
Hirſutus 134
Hirtus 134
Hirqtallus 135
Hircquus 135
Hyrcania 252
Hircanũ mare 9
Hiſtoria 197
Hiſpaniẽſes 197
Hiſter. 158
Hiſtrio 226
Hiſtrix 331
Hodidocus 226
Holoſchenõ 169
Holographũ 332
Holocauſtum 332
Holophãta 332
Hõ & deriuata 223
Homographia 227
Homoeſis 227
Homonium 227
Homelleum 227
Homolus 227
Homicida 227
Honor &
deriuata 6
Honeſtitudo 6
Horus 170
Hormus 179
Horia 198
Hortor et comp .ac
deriuata 223
Hora 326
Horologium 265
Horoſcopus 266
horoſcopauaſa 266
Horizon 266
Hortus 62
Horti 60
Hortor &
deriuata 182
Hordeum &
deriuata 331
Hordũ.Horda 331
Hoſpes 60
Hoſtia &
victima 182
Hoſtiarum
genera 182
Hoſtis &
deriuata 182
Hoſtire 182
Hoſtimentũ 182
Hoſticapax 182
Hoſtilia 203
Hoſtorium 38
Hudus 227
Humerus 227
Humus &
deriuata 227
Humo & cõpoſita:
ac deriuata 227
Iactãtia. Iactuoſe 5
Iacto &
deriuata 5
Iaculũ .Iaculor 5
Iaculus 5
Iacchus 241
Iaceo &
compoſita 245
Iaculus 259
Iam 41
Iamdudum
et alia 41
Iam vero 153
Ianua 52
Ianus 55
Ianthina
purpura 93
Ianus 185
Iani noĩa 186
Ianuarius 186
Ianual 186
Iapetus 210
Iaſon 268
Ibices 10
Ibis 145
Iberus &
compoſita 328
Iberia 328
Icarus 168
Icarius 168
Ichthyophagi 59
Ichneumon 120
Ictis 126
Ichnuſa 134
Icon. 227
Ico.Icor Ictus. 243
Icon.Icones 339
Iconimus 339
Idolatria 118
Idalia. 122
Idæa.Idolum 130
Idolatra 130
Idios 130
Idiotes 130
Idiographus 130
Ido.ea 130
Idomeneus 130
Idume 130
Ida 175
Idalius 175
Idus. Iduo. 221
Idula 221
Iecur 302
Iecinus 302
Ientaculum 102
Ignarius
lapis 4
Ignis &
derinata 24
Igilium 134
Ignigena 241
Ilaboro &
deriuata 5
Ille. 38
Illicet 40
Illecebræ ar/ [illegible]
gentariæ 190
Illicio 110
Ilarus 226
Ilarodus 226
Ilaris 226
Ilaritudo 226
Ilarius 226
Ilia 255
Ilinus 191
Illitium 158
Ilia 302
Illuo &
deriuata 311
Illuſtris 311
Illex. Illix 110
Illico 110
Ile 123
Iliũ. Ilia 123
Illyria 123
Imago &
deriuata 339
Imberbis 5
Imbibo 77
Imber &
deriuata 149
Imbrex 149
Imbritium 149
Imbricoſus 149
Im 164
Imbubno 175
Imbulbito 175
Imbecillis 241
Immuſulus 74
Immunis 177

Immineo 265
Impendo 22
Impluuium 52
Impluuia 77
Impero & deriuata 111
Immanis 164
Impetigo 343
In 19
Inanis 22
Inarime 134
Inachus 169
Inachis 169
Inachia 169
Incitega 14
Incido 28
Inciſum 28
Inciſim 28
Incile 28
Incilare 28
Inciens 156
Incipio & deriuata 162
Incoo & deriuata 162
Incanto & deriuata 180
Incoxo 212
Incerno 225
Incerniculum 225
Inconſultus 238
Incēdiaria auis 243
Incumbo 256
Incubi 256
Incuſo 304
Indiem 10
Indies 10
Indulgeo & deriuata 122
Indiē addictio 153
Indico & deriuata 153
Index 153
Indigito 153
Induciarum inuentor 179
Indago 212
Indigetes 212
Indigito 212
Induo & deriuata 253
Induuiæ 253
Indoles 327
India & deriuata 341
Ineo & deriuata 298
Ineptus & alia 334
Infortunium 14
Infrunitus 12
Infandum 15
Infans 15
Infatuatus 16
Infenſus 18
Infeſtus 18
Infeſtumino 18
Infra & deriuata 46
Infumibulum 52
Inficio & deriuata 97
Inficior 97
Inficialis ſtatus 97
Influo & deriuata 149
Infumo & deriuata 158
Ingenium & deriuata 116
Ingenuus 116
Ingens 117
Iniquus 146
Inimiciter 156
Iniicio & deriuata 5
Innoxius & alia 162
Innuo 243
Inopioſus 159
Ino 202
Inoculatio 242
Inſto & deriuata 44
Inſtauro 44
Inſtitor & deriuata 44
Inſula 46
Inſectum 73
Inſita 78
Inſidiæ 111
Inſiſto 111
Inſono 155
Inſolo & deriuata 158
Inſolens 158
Inſolum 158
Inſignis 185
Inſignire & deriuata 185
Inſicia 235
Inſilio & deriuata 237
Inſitio 242
Inſuo 253
Inſanus 282
Inſula & deriuata 299
Interiicio 5
Interciſi dies 16
Inteſtinorum genera 46
Intus & deriuata 46
Inter & deriuata 46
Intinctus 105
Interdico 153
Interſono 155
Interturbo 155
Intubum 158
Intercapedo 161
Interdius 163
Intercalo & de. 220
Interfero 242
Internuncius 243
Interimo 243
Interpolo 247
Interpolis 247
Interpres 283
Interpello 306
Inuidia & deriuata 36
Inuidentia 36
Inuidus 36
Inueho 249
Inuectiua 249
Inuro 273
Inuſtum 273
Inuſtaria ars 308
Inuus 338
Io 169
Iocus 258
Iocor 258
Iolaus 187
Iolenſes 187
Iole 193
Iole 204
Iouis dies 175
Iouiſte 175
Iphigenia 174
Iphiclus 187
Iphitus 192
Ips 136
Ipſe & compoſita ac deriuata 186
Ipſippe 186
Ipſulces bracteæ 186
Irrumo 12
Iris 33
Iris 201
Ira & deriuata 218
Ir 162
Irceus 162
Ircipes 162
Irenarches 156
Irrogo & deriuata 333
Ironia 354
Iſagoge 159
Iſagogicon 159
Is 38
Iſte 38
Iſacia 134
Iſchiadicus 180
Iſchia 180
Iſetes 128
Iſſa 141
Iſis 169
Iſmenus 79
Iſmarus 118
Iſoconon 236
Iſthmos 204
Itaceſia 134
Iter & deriuata 41
Ithyreus 201
Ithyrea 201
Itys 221
Ithoneus 204
Ithone 204
Iubilare 115
Iubar 115
Iuba 115
Iubeo & deriuata 227
Iucunditas 115
Iudico & deriuata 153
Iugum 61
Iugerum 63
Iugla 163
Iugum & deriuata 168
Iuga Iuno 168
Iugarius vicus 168
Iugis & alia 168
Iuga 169
Iugulus 169
Iugulo 169
Iulia 190
Iumentum 250
Iunonia 14
Iungo & deriuata 169
Iuncus 169
Iunonis inſula 190
Iunius 250
Iunices 250
Iuno 250
Iuppiter 175
Iuridictio 111
Iuriſdicus & alia 153
Iurgo 213
Iurulentus 228
Iurgo & compoſita ac deriuata 228
Iuro & compoſita ac deriuata 228
Iuſpatronatus 115
Ius & eius ſpēs 228
Iuſticium 229
Iuturna 116
Iuuo 115
Iuuenis 250
Iuuentas 250
Iuuo & compoſita 250

Labor 4
Laborioſus 4
Laborini campi 5
Laboriæ 5
Labo 5
Labilis 5
Labes & alia 5
Labrum 56
Labyrinthus 168
Labium 253
Labellum 253
Labruſca 253
Labrum 253
Lacus 59
Lacunar & alia 59
Lacuna 59
Lacerna 78
Lacinia 29
Lacto 109
Lactes 109
Lac & compoſita 109
Lactuca 109
Lactucini 109
Lacerta 137
Lacertus 137
Lacinius 195
Lacinia Iuno 195
Lacinium 195
Lacer 215
Lacero 215
Laceſſo 215
Laciniata veſtis 215
Laconia 274
Laconicꝰ ſinꝰ 274
Lacæna 274
Lacon 274
Lacedæmon 274
Lactes 302
Lada 103
Ladanum 103
Laenones 109
Laena 109

Læuis & de/riuata 233
Læuor 233
Læuus 233
Læua 233
Lænis & de/riuata 233
Lænia 233
Lædo 219
Lædoria 219
Lætus 200
Lætor & com/poſita 200
Lagana 92
Lagia 203
Lageos vua 277
Lais 377
Laletania 329
Lamentor 115
Lama 114
Lamine 114
Lamiæ 114
Lamius 114
Lampyris 136
Lampheus 188
Lanius 50
Lanionia 50
Lanerum 77
Lãgia 148
Lãcea 233
Lãcino 233
Lãgor 312
Laniſta 316
Lanius 316
Lapatium 172
Lapitæ 192
Laphitæ 192
Lapis & de/riuata 297
Lapit 297
Lares 116
Larua 116
Lara 117
Larius 117
Lariſſa 117
Laridum 182
Larentia 255
Lares 256
Laruæ 256
Largior 351
Laſſus 5
Laſſo 200
Laſſia 203
Laſerpicium 276
Laſſer 276
Laſciuia 283
Laſtiuio 283
Latrina 54
Latria & com/poſita 118
Latro 127
Latium & de/riuata 283
Latialis 283
Lateo & de/riuata 283
Latibula 283
Latex 283
Latratus 283
Lateranenſe pa/latium 283
Latifolium 283
Latinus 293
Laudo & de/riuata 6
Lauacrina 54
Lauernio 55
Lauerna 56
Laureolus 213
Laurentia 213
Laurentalia 213
Laurige/nera 213
Laureo 214
Lauretum 214
Laurolauiniũ 214
Lauo & deriuata ac compoſita 310
Laxus 5
Learchus 202
Leaenæ na/tura 207
Leaena 208
Lea 208
Lectus 109
Lectica 209
Lectiſternium 209
Lecticarius 209
Lectipes 278
Legio 167
Legeæ 204
Lego & com/poſita 261
Legulus 261
Legaticium via/ticum 261
Legare & com/poſita 261
Leguleius 261
Legiurpa 261
Lembus 198
Lemures 256
Lentuli 159
Lentus & de/rinata 233
Lens 233
Lentigo 233
Lendiginoſus 233
Lenteo 233
Lenteſco 233
Lentiſcus 233
Leneus 241
Lenobates 241
Leniſcus 270
Leo & de/riuata 19
Leontophon 137
Leo cælæſte ſi/gnum 187
Leo 207
Leo marinus 208
Leontopelon 208
Leõcopodiõ 208
Leontius 208
Leogoras 208
Leodanus 208
Leocrates 208
Leopardus 208
Lepus 48
Lepor & de. 48
Leporarium 125
Lepus 277
Lepidum & com/poſita 277
Leporaria vua 277
Lerne 172
Lethũ & cõ. 200
Letargus 200
Lethe 200
Leucopos 86
Leucogrophia 186
Leuir 131
Leucaſia 134
Leucoæthiopes 160
Leucothea 202
Leucas 202
Leucargillos 202
Leucon 218
Leuis & de. 233
Leuo & cõp. 233
Lex 227
Lex 261
Liæ 181
Liæus 241
Libra & deriuata ac compoſita 21
Libanotis 36
Libertinus 116
Libelli 146
Libri 146
Libero 153
Lybicum mare 160
Lybs 160
Lybies 160
Lybiſſa 160
Lybiſſinus 160
Lyburnus 177
Liburnum 177
Liburnia 177
Liburnice 177
Liburnæ 177
Liburnæ 177
Liburnus viator 177
Liber 241
Liber & compoſita 280
Libelliones 281
Liberalia 281
Liberi 281
Libertas 281
Libertus 281
Libertinus 281
Libero & compoſita 281
Libra 281
Liber & deriuata 281
Libentia 281
Libido 281
Libitina 281
Libentina 181
Lyceus 57
Lycus 57
Lycaon 58
Licium 84
Lictor 84
Licio & compoſita 109
Lyctos 130
Lychnus 136
Lictores 177
Lycus 204
Lyciminus 204
Lycæa ſacra 241
Licentia & deriuata 281
Licet 281
Liceor & cõp. 281
Licitor 281
Lychnites 346
Lychni penſiles 266
Lycium mare 268
Lycus 268
Lido 84
Lydia 194
Lyde 194
Lydus 194
Lydius lapis 204
Lien 302
Lienteria 311
Ligo 84
Ligellum 84
Ligurio 85
Liguria 85
Lygies 86
Lygdamus 86
Ligna 262
Lignor 262
Liguſtrum 262
Limentinus deus 14
Limbus 78
Limen & de.ac com. 288
Limus 288
Limes 288
Limax 288
Lima 288
Limo & compo 288
Limaces 288
Lymphatius vinum 297
Lymphaticus 272
Lingo 34
Linozoſtis 51
Linea 80
Linorum ge nera 83
Linum 84
Lino 84
Lingua & compoſita 85
Lingula 85
Lingo 85
Linctus 85
Linx 100
Lyncurium 100
Lindus 194
Lingua canina 197
Lintres 198
Lynceus & ida fratres 202
Lynx & deriuata 266
Lyngones 332
Lyoceonos 203
Liquare & deriuata 276
Liquere & deriuata 276
Liquo & deriuata 276
Lyrare & compoſita 86
Liris fluuius 86
Liricum carmen 85
Lis & deriuata 213
Lythoſtratum 55

Littus 61
Lithocolla 82
Litura 84
Litui 127
Lithoron 208
Littera & deriuata accópoſita 285
Litteræ 285
Liuor 321
Liueo & de/riuata 321
Lixa 85
Lix 85
Lixiuium 85
Lixiui 190
Loci 74
Locuſta 91
Locus & de/riuata 100
Loculus 110
Locare 110
Locatarius & alia in apus 110
Locuples 110
Loculta 110
Locuſta 136
Locu acon/iugatis 168
Locrus 134
Locrinus 334
Lodix 78
Lœdoria 18
Logodædalus 168
Logos & com/poſita 262
Loligo 74
Longus 247
Longario 247
Longiſco 247
Longe & com/poſita 247
Longitrorſum 247
Longæuo 235
Lógeuus 145
Longum ce/rebrum 252
Loquor & com/poſita ac de/riuata 29
Loripes 76
Lorum 76
Lorica 76
Lora 76
Lothos 141
Lothometra 141
Lothophagi 141
Lothophagia 141
Lotium 311
Lubido 311

Lucina 7
Lucetius 9
Lucus 62
Lucani 136
Lucius 164
Lucania 170
Lucanica 235
Lucido 266
Lucar 266
Lucaris 266
Lucaria feſta 266
Lucilius 266
Lucullus 266
Lucerius 266
Luceres 266
Luceria 266
Lucumo 266
Lucerenſes 266
Lucinus 266
Lucanus 266
Luculentus 266
Lucubro & de/riuata 263
Lucioſus 263
Lucio 263
Luceo & com/poſita 263
Lucem facere 267
Lucretilis 267
Lucto & de/riuata 311
Luctor 312
Lucrio 322
Lucrinus 334
Lucretia 347
Ludio 226
Ludus 258
Ludicrum 258
Ludio 258
Lues & peſtis 311
Lugeo & de riuata 312
Luna 62
Lunaria falx 62
Lumen & de/riuata 266
Lumbi & deriuata accópoſita 311
Lumbago 311
Luna 7
Lunaris annus 158
Lunati/cus morbus 206
Lunati calcei 330
Luo & de/riuata 311
Lupus 20
Lupus 57
Lupercal 57

Lupinus 57
Lupa 57
Lupatum 57
Lupercalia 241
Lura 311
Lurcones 311
Luridum 311
Luſtricus 9
Luſcinia 179
Luſtrare 182
Luſus 258
Luſcus 216
Luſtrum 311
Luſtro & alia 311
Luteus color 93
Lutea 93
Lutum vene/tum 176
Luto 311
Lutaui 311
Lutum 311
Lux 58
Luxatus 180
Lux & de/riuata 266
Luxor 312
Luxurior 312

Maceria 48
Macellum 50
Macto 50
Macte 50
Macellus 50
Macer 50
Machæra 50
Machina & de/riuata 65
Mactici ho/mines 181
Machlis 265
Mæotis 267
Mænalus 241
Mænades 204
Magidæ 31
Magmata 34
Magar 62
Magalia 62
Magnus annus 158
Magmentum 210
Magiſter & de/riuata 219
Magiſtro & de/riuata 219
Magis & de/riuata 219
Magniloquus & có/poſita a ma/gnus 219
Magus 222

Magydaris 276
Magudaris 276
Maialis 135
Maiores 154
Maieſtas reus 219
Maieſta 219
Maius 219
Malleus 6
Malleolus 6
Malta 24
Malagmata 34
Mala 66
Malua 93
Malope 93
Malache 93
Malaſſo 93
Malacia 93
Maledico 153
Malum 153
Malluuium 164
Malluuiæ 164
Malitia 181
Malus & de/riuata 181
Male & com/poſita 181
Malú & prauú 181
Malus 181
Malea 181
Maliacú mare 181
Malimnus 181
Maleus rex 181
Malea vrbs 181
Maliees pli 181
Malorum ge/nera 324
Mâma 172
Mamertini 196
Mamertinú vinum 196
Mamma 350
Mamillare 350
Mamilii 350
Manceps 22
Manifeſtum 43
Mágo 50
Mandones 102
Máducones 102
Máduci 102
Mádo & com/poſita 106
Mandare & com/poſita 106
Máſutius 106
Manes 117
Manapia 149
Manliana impe/ria 151
Mnihon 158

Mâne 164
Manium 164
Maniæ 164
Mania dea 164
Maniola 165
Mano 165
Manalis lapis 165
Manius 165
Manus 165
Manumiſſio 165
Manus cor/reptio 165
Manipulus 165
Manubrium 165
Manica 165
Máſuetus 165
Manſues 165
Mancu/pi emptio 165
Mancipio & de/riuata 165
Manuarius 165
Manua/riæ tunicæ 165
Manuor 165
Manuatus 165
Mantile 165
Manubiæ 165
Mancus 165
Manlius 165
Mancinus 165
Mancinatus 165
Mantiſſa 165
Mantica 165
Manticulor 165
Mágo 165
Mágonicus 165
Mangonium 165
Mangonizo 165
Maneo & com/poſita 165
Manto 165
Manna 194
Manſio 265
Mantua & de/riuata 335
Mappa 165
Mappum 165
Margarita 32
Marceo 50
Martes 126
Mariana 134
Marmor hy/mettium 140
Mars & de/riuata 53
Mare & de/riuata 157
Maris mós 157

Maris flu. 157
Mariſcus 169
Mars 181
Mareotis 190
Marplacida nauis 198
Marthon & deriuata 202
Martis ſtella 205
Mare mortuũ 239
Marathron 244
Marſi 280
Marſica vina 280
Margo 284
Maria 318
Marius 318
Mariani muli 315
Mariſca 335
Maſtruca 75
Maſculetum 169
Maſtiche 233
Maſtix 233
Maſtigia 233
Maſpetus 276
Maſſicum vinum 304
Maſſilia & deriuata 305
Maſſilienſium mos 231
Maſtice 353
Matula & deriuata 24
Materia 61
Maturum 206
Maturo & deriuata 151
Maturus 151
Mater deum 159
Mater phrygia 159
Mathematici 222
Mater & deriuata 238
Matertera 238
Matrimus 238
Matreſco 238
Matralia 238
Matronalia 238
Mathemata 290
Matta 324
Matuta 334
Mauſolæum 21
Maurus & deriuata 341
Maxilla 66
Max. Curio 219
Max. annales 219
Max. hoſtia 219
Max. multa 219
Maximates 219
Mecchanicus 66
Mecaſtor 206
Mecchus & deriuata 342
Medicamentum 123
Mediaſtimus 157
Media nauis 198
Medioximus 351
Mediſtuticus 351
Medulla 351
Medeor 351
Medium & compoſita 351
Meditullium 351
Megaléſes 33
Megara 140
Melinum 33
Melinus color 93
Mellites 93
Melas 124
Melliſones 125
Mellaria 125
Melápodion 132
Melliſphilon 137
Melligo 138
Melliceris 140
Mel atticum 140
Mellis genera 140
Mellona 140
Melli mella 140
Meli 140
Melos 140
Melodia 140
Meliſſus 141
Meliſſa 141
Melite 141
Melena 141
Melitine 141
Melitites 141
Mellilotos 141
Mellicrató 141
Melculum 141
Mellifluus 149
Melo 150
Melis 167
Melancranus 169
Melibæus 172
Meliboea 172
Mellona 173
Melum cotoneum 181
Meleager & deriuata 193
Melicertes 202
Mellarium 219
Meleager 246
Melápus 279
Meláphillon 284
Melior 324
Memphis & deriuata 3
Memerilos 32
Membrana 146
Membraneus 146
Membrum & compoſita 215
Membrana & deriuata 215
Memoria 302
Memini 302
Membrana 337
Menſa 106
Mentaſtrum 126
Menaria 134
Mendeſium hoſtium 149
Menapii 151
Menſarius 166
Menſium nomina 219
Menſis diuiſio 221
Meneſthius 272
Meno & deriuata 302
Mentior 303
Mendacium 303
Mentula 303
Menta 303
Mendicus & deriuata 303
Menſa 351
Meo & deriuata ac compoſita 265
Meridies & deriuata 9
Meridio & deriuata 9
Merco & deriuata 50
Meretrix 50
Merces 50
Mercor 50
Mercurius 50
Meritorium 50
Merenda 102
Merops 138
Mero 146
Meribibulus 146
Meroe 149
Merum & deriuata 297
Merula 297
metaphora 351
Mereo & deriuata ac cóp. 305
Meriſmos 307
Merda 344
Merdo & compoſita 344
Meſauli 60
Meſena 196
Meſanenſes 196
Meſſalla 196
Meſſena 196
Meſſenii 196
Meſſis 351
Metys 138
Met 186
Methymne 197
Metropolis 238
Metropolites 238
Metuo & alia 251
Merapótũ 267
Metaphiſica 290
Metopoſcopus 290
Metreta 351
Metiri 351
Meta & compoſita 351
Metalla 353
Metalli 353
Meuania 275
Meuanates 275
Mica 14
Mico 14
Micropſycos 141
Micone 203
Micto & cópo. ac deriua 217
Mictilis 217
Mydia 203
Myia 32
Myia 136
Millus 57
Miluus 74
Milicta 122
Mylocos 136
Milium 167
Milearia auis 167
Miles & deriuata 167
Miletus 167
Mileſius 167
Milo 158
Miles beneficiarius 182
Mymphur 148
Mimalonides 241
Mimalones 241
Mimas 241
Minimus 321
Minium 90
Minores 154
Minotaurus 168
Minos 173
Minyei 194
Minyeum 194
Minilus 201
Minyates 201
Minye 201
Minoa rupes 203
Minois 203
Minor & deriuata 223
Minæ 223
Minatiæ 223
Minerua 273
Miniſter & deriuata 297
Mintha 303
Minus & deriuata 309
Minuo & cópoſita ac deriuata 309
Minutal 309
Minutia porta 309
Mincius 309
Minium 353
Myoparo 198
Myoctonos 203
Mirum & deriuata ac cópoſita 4
Mirius 4
Miraculum 4
Myrmecion 20
Myropola 33
Myrrha 48
Mirtatum 105
Myrtus & de. 122
Myrtilus 122
Myrſus 122
Myrſinites 136
Myrinus 149
Myrtopetaló 241
Myrrini cápi 340
Myſterium 61
Myſer & deriuata 70
Milceo & cóp. 260
Miſcelle 260
Myſi 276
Mithos 16
Mythicus 16
Mythologia 16
Mitis 229
Miteſco 229
Mithridaticum antidotum 259
Mixtarium 260

Mixa 266
Modus & compoſita 20
Modiperator 21
Mœnia 48
Mœrus 48
Mœreo 50
Mœſtus 50
Mollis 6
Mollio & deriuata 6
Moluſca 6
Mollicina veſtis 6
Molibdena 43
Molior & compoſita 65
Moles 65
Mola & ſpecies eius 66
Molochinus 93
Moletrina 253
Molibditis 253
Momentū 322
Mons & cōpoſita ac deriuata 61
Monile 71
Mona 149
Monas & deriuata ac cōpoſita 158
Monichus 158
Monoſceli 158
Monoxilum 158
Monœchus & alia 158
Moneta 166
Monetarius 7
Monaulos 19
Monedula 211
Monodia 226
Monoſtylon 245
Monopodiū 278
Monopoliū 278
Monogrāmos 286
Moneo & cōpoſita ac deriuata 303
Monumentū 333
Morbus 124
Mordeo & cōpoſita ac deriuata 236
Moror & deriuata ac cōpoſita 265
Morū 341
Moracia nux 239
Moracillum 239
Mors & deriuata ac compoſita 239
Morticinium & alia 339
Morticini claui 239
Mos 21
Moſſillus 227
Motus & alia 322
Moto 322
Motacilla 322
Mox 322
Muccus 210
Mucor 210
Mucro & deriuata 265
Mugio & deriuata 329
Mulceo & deriuata 6
Mulciber 6
Mulier 6
Mullus 57
Multicia 78
Mulier & deriuata 129
Mulſum 141
Multatio 158
Multa 158
Multo 159
Mulgere & deriuata 159
Multus & compoſita 159
Muli 291
Mulio 291
Municipium & alia 47
Munus & compoſita 71
Mundus & deriuata ac cōpoſita 72
Munio & deriuata 72
Mundus 116
Mungo & compoſita 210
Murus & deriuata 48
Murcea dea 48
Murmillonica 48
Murrhinum 48
Murinus 127
Muricidus 127
Murgiſo 127
Murginari 127
Murena 148
Murcidus 212
Murmuro & deriuata 337
Murmurillum 337
Murmurillo 337
Mus araneus 20
Muſteum 33
Muſeacum 55
Muſio 127
Mus 127
Muſtela 125
Muſculus 127
Muſcerda 127
Muſipula 127
Muſeacum 135
Muſca 136
Muſtea mala 140
Muſa 177
Muſarū appellationes 178
Muſaꝝ noīa 178
Muſæus 178
Muſcariū 255
Muſſo & de. 337
Mutuū 20
Mutus 337
Mutio & de. 337
Mutilum 337
Mutili q̄drāguli 337

Nabatæum tus 194
Nabathæa 194
Nabath 194
Nabis 208
Nacæ 267
Næuia 267
Næuia 341
Næuus 341
Næuoſus 341
Naiades 272
Naiadum nomina 272
Nanum 73
Nanus 327
Napheha 24
Napi 248
Napunculi 248
Napeæ 272
Narciſſus 33
Narciſſites 33
Naritia 72
Nardus 241
Narica 72
Nar 72
Naſamones 7
Naſſa 72
Naſus 72
Naſiterna 73
Naſturtium 73
Naſcor 116
Naſutus 291
Nato 72
Natrix 72
Nattnator 72
Nates 280
Natus 116
Naualia 51
Nautilus 58
Nauis 198
Nauis & compoſita 267
Naualia 267
Nauus & compoſita 267
Nauo 267
Nauiter & compoſita 267
Naumachia & cō. a machia 267
Nauſea 267
Nauſeoſum 267
Nautea 267
Nauſcit 267
Nauſtibulum 267
Nauia 267
Nauci 267
Nauſithous 267
Naxus 203
Ne & deriuata 176
Neapolis 190
Nec 4
Mec 7
Neceſſitas & alia 25
Necim 176
Necunq̄ue 176
Necus 181
Necromātia & cō. a mantia 222
Neco 268
Necto & cōpoſita ac deriuata 274
Nefaſti 15
Nefrendes 136
Nefrundines 302
Negociū & de. 176
Nego & de. 213
Negabundus 213
Neleus 193
Nemus & de. 61
Nempe 64
Nem 64
Nemeus 188
Nemee fons 202
Nenia 178
Neo 346
Neos & comp. 299
Neomonia 299
Nepos & com. 116
Nepotes 154
Nepenthes 202
Nepos & com. 321
Nepoto 321
Nepotanus 321
Nepa 321
Neptus 321
Neptunus 276
Neptunalia 276
Neq; enim 4
Neq; uero 4
Neq; 114
Nequinum 114
Neq; 153
Nequeo 176
Nequinunt 176
Nerite 132
Nereus 271
Nereides 271
Nereidū noīa 271
Neſſus 193
Neſtus 207
Neſtor 194
Neſcio 289
Neutiq; 114
Neuris 188
Neutrale 176
Neuola 253
Nex 268
Nice 128
Nicander 128
Nicolaus & alia a nici de. 128
Niciteria 129
Nycticorax 163
Nyctimene 163
Nyctileus 163
Nicoſtrata 178
Nyctileus 241
Nicto 243
Nidus 348
Nidor 348
Nigretes 191
Nigris 195
Niger & de. 315
Nihil 155
Nihilum 155
Nilus 149
Niloticus 150
Nilotici piſces 150
Niliacus 150
Nil 155
Nimirum 4
Nimirum 64
Nimbus & compoſita 151
Nymphea 206
Nympha & derinata 272
Nympholepti 272
Nymphius 272
Nymphus 272
Ningues 291
Ninguo 291
Niphates 272

Nyſeus 241
Nyſa 241
Nyſæa 241
Niſyrus 205
Niſeus portus 202
Niſus 241
Niſæ 241
Niſæus 241
Nis 328
Niſi 331
Nitedula 236
Nitor & cōp. 321
Niteo & de. 338
Nix & de. 291
Nixus 321
Nixurire 321
Nixidi 321
No & deriua ac cō poſita 72
Nobilis & com/ poſita 186
Noctiluca 136
Noctua 136
Nocticorax 163
Noctipuga 164
Noctis & diei tem/ pora 165
Nodus militū 152
Nodus herculis 152
Nodus hercul' 160
Nœnon 318
Nœs 318
Nœgeum 318
Nœolæ 318
Nomius 160
Nomen & com/ poſita 186
Nomēclator 186
Nomē getiliciū 186
Nomentū 352
Nonæ 9
Noneolæ 134
Non aūt 153
Nonacris 188
Nonæ ca/ protinæ 222
Noricum 318
Norma 318
Noſco & cōpoſita ac deriuata 186
Noſatabundus 186
Noſco vnde 187
Nouēdiale ſacrū 9
Noua verba 45
Nouus & de. 299
Nouitius 299
Noxa 162
Noxia 162
Noxales actiōes 162
Noxius 162
Noxitudo 163
Nox 163
Nubo & cōpoſita ac deriuata 296
Nubilum 296
Nubecula 296
Nubiger 296
Nucū genera 163
Nucleus 163
Nuctucia 198
Nudius tertius 9
Nudo & deriuata ac cōpoſita 214
Nudus & de. 295
Nugax 313
Nugigerulus 213
Nugiuendus 213
Nugor 213
Nuge 299
Numida 160
Nummus 166
Numiſma 166
Nūmoſus 166
Nummatus 166
Numularius 166
Numero & de. 167
Numerius 167
Numerarius 167
Numeratim 197
Numerorū de/ ſcriptio 167
Numella 172
Numen 242
Numa pōpilius 242
Nundinæ 9
Nunc 216
Nuntius 243
Nūtio & cōp. 243
Nuo & cōpo. 242
Nuper 9
Nuptiæ & de. 296
Nuperus 299
Nutus 242
Nuto 242
Nux 163
Oatarica 271
Ob 239
Obduco 169
Obeliſcus 4
Obedio 106
Obex 5
Obeo & de. 298
Obiicio 5
Obiectus 5
Obiectum 5
Obino 298
Oblittero & de. 286
Obnoxius 162
Obrizū aurū 320
Obripio 248
Obſcœnum 29
Obſto & alia 44
Obſes 111
Obſidio 111
Obſono 282
Obſonor 282
Obſonium 282
Obſcurum 253
Obthuro 52
Obtrigo 163
Obtundo 148
Obtrunco 240
Obtrecto 300
Obuarico 173
Obuaricare 277
Occare 27
Occare 86
Occaſio 246
Occaſus 246
Occepſo 161
Oceanus 333
Occido & alia 29
Occipio 161
Occipus 234
Occipitium 234
Occido 246
Occiduum 246
Occidens 246
Ocyum & de. 333
Ocyor 333
Ocinum 333
Ocymum 333
Ocris 333
Ocrea 333
Occupo & cō. 162
Occupatitius 162
Ochus 203
Occumbo 256
Ocnus 352
Oeagrus 164
Oeagrius 164
Odorus 123
Oecos 59
Oeconomica 59
Oeconomus 59
Oecumenicus 59
Oechalia & de. 204
Oedipus 278
Oenophorū 124
Oenorria 124
Oenotrides 134
Oeſtrum 136
Oeta mons 204
Oetæus 204
Officium 97
Officina 97
Offendo & de. 332
Ogygius 192
Ogygia 192
Ois 271
Olearus 203
Olea 327
Oleum 327
Olearius 327
Olentica 327
Oleo & deriuata ac cōpoſita 327
Olei genera 327
Oliſatrum 36
Olympus 86
Olitor 62
Olympus 192
Olympū cœlū 192
Olympus vn̄ 192
Olympius 192
Olympicus 192
Olympia 192
Olypias 192
Olympiacus 193
Olympionyces 193
Olympiodorus 193
Olynthus 193
Oliuum 327
Oliua 327
Oliuetum 327
Oliuarū genera 327
Olli 345
Ollic 345
Olyras 204
Olorinæ veſtes 86
Ololygones 137
Olos 332
Olos 332
Olor 332
Olus 62
Oluſatrum 137
Omaſum 2[illegible]8
Omentum 2[illegible]8
Omen 105
Ominor 105
Omniuaga 7
Omnis Totus 24
Omnimorbia 25
Omnis & cō. 25
Omphalæ 204
Onager 50
Onero 250
Oneratus 250
Onyx 86
Onyſcus 136
Onyches 315
Onomatopeia 286
Onocrotalus 240
Onus 250
Opalia 171
Opera 35
Operio 236
Operior 236
Opercula 236
Oppeto 257
Oppidum & alia 46
Opiter 154
Opimus 159
Opiparū 159
Opis 159
Opitulor & deriuata 159
Opitulus Iup piter 159
Opigena iuno 159
Opifer 159
Oppidum 159
Ophiucus 201
Ophiuſa 203
Ophis morbus 213
Ophites 260
Opilio 271
Opiſthotouon 301
Oportet 35
Opportunus & alia 35
Opopanax 171
Opimates 156
Opto & cōpo. 257
Optimus 324
Opus 35
Opulentus 159
Opulentitas 159
Opuliſco 159
Ops 158
Ophthalmus & alia 27
Ophiucus 131
Ophiophagi 131
Orata 164
Oratio 167
Ora 265
Orarium 223
Orator 353
Orchis 196
Orcus 199
Orcheſtra 29
Orca 49
Orchomenus 201
Orchomenum 201
Ordo & de riuata 273
Ordinarius 273
Ordior & com/ poſita 223
Ordinor & com/ poſita 223
Ordeſſus 223

Oreoſelinum 137
Oreon 230
Oreus 241
Orexis 257
Oreades 272
Oreadum no/ mina 272
Orea 223
Orgia 199
Orythia 120
Orion 127
Orion 137
Origanum 145
Oriculum 164
Oricalchum 164
Origani ge/ nera 183
Orythos 189
Oryx 189
Orificium 223
Orior & deriuata: ac cōpoſita 223
Oro & cōpoſita: ac deriuata 223
Orpheus 85
Orthon 37
Orthopnea 37
Orthopea 37
Orthopnoicus 173
Ortygia 203
Ortygometra 203
Orum 164
Os & com/ poſita 222
Os & ab oſſe com/ poſita 223
Oſculum 185
Oſcillum 185
Oſiris 169
Oſirites 196
Oſtium & de/ riuata 222
Oſtrum 91
Oſtrea 91
Oſtracum 92
Oſtreatum 92
Oſtrinæ veſtes 92
Oſtendo 105
Oſtentum 105
Othrys 192
Ouare 115
Ouatio 115
Ouum 128
Ouilia 206
Ouis 271
Ouatio 271
Oxalis herba 172
Oxeas 204
Oxyſcoenon 169
Oxylapaton 172
Oxygala 172
Oxybaphum 173
Oxymel 173
Oxyalme 173
Oxyporopoli 173
Oxyſaccaron 173
Oxia 173
Oxyporum 173
Oxia nauis 198
Oxus 173

Pabulum 143
Pacio 156
Pactio 156
Paciſcor 156
Paco 156
Paces 156
Pactolus 164
Paciſcor 211
Padus 164
Padua 342
Paeonia herba 199
Paeon 199
Paonia 199
Pagus 47
Pagina 284
Pages 284
Phalangium 20
Palpebra 66
Palpo & de/ riuata 66
Palleo 69
Palla 75
Pallium 75
Pallium & de/ riuata 77
Paludamentū 77
Palmaria 134
Palumbes 151
Palumbi 152
Palumbæ tor/ quate 152
Palumbinus 152
Palumbula 152
Pales 159
Palilia 159
Palamedes 179
Palinodia 180
Pallene 199
Palæmon 202
Palladiū forū 273
Palladium 273
Pallantias 276
Palmipes 278
Palam 284
Palus & de/ riuata 284
Palla 284
Palestra 314
Parhypermia 198
Phalera 285
Phalecium car/ men 287
Palici 310
Palphurius 331
Palatium 339
Palo & cōp. 339
Palatum 339
Palatinus 339
Palatual 339
Phalanges 345
Palangæ 345
Palmes 346
Pamphilus 147
Pamphile 205
Pampinacio & alia 355
Pandora 91
Panū genera 92
Panifex 92
Pando 92
Pādana porta 92
Pandiculari 92
Pantices 92
Panus 92
Pannus 92
Panula 92
Pandataria 134
Panis 143
Panchaia 150
Pancration 158
Panacea 183
Panes 183
Pandora 201
Pangeus mons 207
Pango & cōp. 215
Panaria 217
Panſe 277
Pātolobus 321
Pān & cōp. 338
Papyrus 146
Papyraceus 146
Papyrius 146
Papyria tribus 146
Papula 172
Papilla 172
Papus 172
Papeus 172
Pappa 172
Papula agria 195
Papule ſudorū 195
Pappous 321
Papæ 321
Pape 321
Papeus iuppiter 321
Papilio 136
Pharetra 13
Parcus 23
Paronychia 28
paragoge 338
pandirix 338
Paries 49
Parergon 51
Paries 54
Parietina 54
Parietaria 54
Paradromis 60
Paraſange 71
Pardalius 94
Paralites 93
Pars & cōpoſita: ac deriuata 93
Paraticulones 93
Partior & cō. 94
Parum & de. 94
Parco & deriuata: ac cōpoſita 94
Parcarum no/ mina 94
Parturio 101
Pharmacū 123
Parthenis 128
Paralius 136
Pharia 141
Pharus 141
Phariſei 141
Par 153
Paricida 154
Parilia 159
Paraſiopeſis 162
Parrhaſia 170
Pariliciū ſidus 174
Parthenius 188
Pharmaceutria 188
Parachelois 189
Pharuſii 191
Pharſalici cāpi 193
Pharſalum 193
Paro 198
Paros 203
Pardalianches 203
Pardus 208
Pardalis 208
Paraclytus 221
Parabola 227
Paragolima 227
Pario & deriuata: accōpoſita 235
Parento 235
Parentalia 235
Parens 235
Pars 236
Par & com/ poſita 236
Paria facere 236
Parilis 236
Paro & com/ poſita 236
Parro & com/ poſita 236
Paradoxa 23
Parazonium 295
Parochos 295
Parthenopeius 246
Paraſiti 252
Para & com/ poſita 252
Parma 260
Paſtillus 34
Paſtinum 53
Paſceolus 69
Paſtillus 92
Paſto & com poſita 143
Paſtomis 144
Paſiphæ 168
Phaſiana 180
Phaſelus 198
Paſtinum 284
Paſſiones quat/ tuor 291
Paſſus & com/ poſita 292
Paſſer 292
Paſſim 292
Paſſum 292
Paſcha 292
Phaſe 292
Phaſis 269
Paſillus 319
Phaſeolus 319
Patagium & de/ riuata 77
Patella 79
Pater & de riuata 154
Patrimus 154
Patritus 154
Patruus 154
Pratruelis 154
Patriarcha 154
Patronus & de. 154
Patriſſo 154
Patro 154
Pater patratus 154
Patera 191
Patricida 235
Patrimes 238
Pateo & de/ riuata 240
Patulum 240
Patinarium 240
Patulico 240
Patior & deriua: ac compoſita 291
Paticus 292
Pataiuum 342
Pauio & deriuata ac cōpoſita 54
Pauimentum 54

Pauimentorum ge/ nera 54
Pauſia 54
Pauſa 54
Pauor 261
Paueo 261
Pax 156
Platicerotes 10
Plaga 78
Plagæ cumanæ 83
Plagiarius 99
Plagium 99
Plagula 99
Platea 134
Platyphylon 136
Pla 171
Placo & de/ riuata 157
Placenta 157
Placitum 157
Plato 275
Platanus 275
Plante 276
Planci 276
Plataria 276
Plautus 277
Planipes 278
Plaſmare 308
Plaſtes 308
Plaſma 308
Plaſtice 308
Plauſtrum 284
Planaratrum 333
Pragmatici 15
Phraſis 15
Præcido 28
Præcidanea agna 28
Præciſum 28
Prædium 60
Præs 60
Prætexo 70
Præmium 71
Prætexta 75
Praſinus 91
Prandium 102
Præſes 11
Præſidium 11
Præſter 11
Præfluuium 149
Præcor 151
Prædicare & de/ riuata 153
Prædicere 153
Præiudico 153
Prægnas 156
Prata quinta 159
Præcipio & de/ riuata 162
Præda 165
Pragmatica ſanctio 165
Praxiteles 165
Praxaſpes 165
Præceps & de/ riuata 220
Præmetium 230
Præputium 234
Præſul 237
Præſiſilio & de/ riuata 237
Præmioſus 247
Præſentio & de/ riuata 252
Præpoſterus 255
Præuaricator & de riuata 273
Præuarico 273
Præco 228
Prætor 228
Præcinctoriũ 300
Præcordia 302
Præcocum 324
Præciæ uiuiæ 324
Prærogo & de/ riuata 333
Præfericulum 17
Præſepe 52
Præfica 97
Præfectus 97
Præ & com/ poſita 104
Prædo 104
Præda 104
Prædium 104
Pectoroſus 215
Pectoralis 215
Pectuſculum 215
Pecto 215
Pecten 215
Pectino 215
Pectinatim 215
Pecus & de/ riuata 206
Peculium 261
Peculatus 261
Pecus & de/ riuata 277
Pecua 277
Pecuda 277
Pecunia 277
Peculatus 277
Pecten 284
Pedamentum 169
Pedeſter & de/ riuata 276
Pedẽſtruere 277
Pedum 277
Pedio & cõpoſita: ac deriuata 277
Pediculus 277
Pedarius 277
Pedaria ſnĩa 277
Pedaneus 277
Pedica 277
Pedalis & com/ poſita 277
P edo & com/ poſita 278
Pedẽponere 278
Pedagogus 278
Pedicoſus 278
Pedicularis morbus 278
Pedagogium 278
Pedotriba 278
Pedotribes 278
Pedoterus 278
Pedia 278
Pedaratus 278
Pedo 278
Pedor 278
Pegma 40
Pegaſus 189
Pegaſa 198
Pegaſicus 198
Pellis & cõpoſita: ac deriuata 69
Pella 69
Pelion 69
Pelias 69
Pelliones 71
Peloponeſſus 204
Pelaſgia 204
Pelops 204
Peluſiacum ho/ ſtium 150
Pelluuium 164
Peluis 164
Pelluuie 164
Peluſium 190
Pelion 192
Pelias 193
Pelluceo 266
Pello & deriuata: ac cõpoſita 306
Pelignum & de/ riurta 315
Pendeo & de/ riuata 21
Penu & de/ riuata 27
Penitus 27
Penates 27
Penuria 27
Penetro 27
Penna 49
Penu 52
Penula 77
Penis & de/ riuata 77
Pentaphillon 284
Peninſula 299
Pentapolis 239
Peplum 78
Peplios 260
Perennare 8
Perendie 9
Perendinus 9
Perdius 9
Pernox 9
Peripetaſmeta 37
Periſtromata 37
Perna 49
Pernio 49
Pergula 50
Periſtyllium 52
Peragro 60
Peregrinus & alia 60
Peroratio 78
Perpẽdiculũ 81
Per 101
Perdo 101
Pernix 101
Perduaxo 101
Peredia 102
Perinthus 207
Periſtereon 225
Periodus 226
Periodica febris 226
Periphraſis 226
Pericles 226
Periclimenes 226
Perillus 226
Peripherema 226
Periſſologia 226
Perioecus 226
Peripheria 226
Percutio & de/ riuata 232
Perotta 146
Pergamum 146
Pergama 146
Pergamene 146
Periſteriones 152
Perpetro 154
Perperi 154
Perperam 154
Perplaceo 157
Pernocto 164
Peripneumenia 173
Peripneume/ nicus 173
Perduellis 182
Perduellio 182
Peregrecor 192
Perorri 196
Perſona & de riuata 282
Pereo & de/ riuata 298
Periculor 298
Periculum 298
Periclitor 298
Perizonium 300
Perrotti 326
Pero 326
Peronatus 326
Pera 326
Permiſſis 343
Permeſſus 343
Perſeus 269
Perſia & de/ riuata 272
Perpero 236
Perperus 236
Perperitudo 236
Pes 71
Pes & cõpoſita: ac deriuata 276
Peſſulus 277
Peſſum 277
Peſſundo 277
Peſſeſtas 277
Petaſum 49
Petaſus 49
Petaſo 49
Petrea 150
Peto & deriuata: ac cõpoſita 256
Petiſſo 357
Petulans 257
Petulcus 257
Petimia 257
Petigo 257
Petaurum 257
Petauriſta 257
Petiolus 278
Petilus 278
Petilanſura 278
Petaſo 278
Petra & de/ riuata 297
Petreleon 297
Petroſelini ge/ nera 297
Pexati 215
Pexo 284
Pezite 279
Pleiades 44
Plecto & alia 98
Plectrum 99
Phlebotomia 145

Pleureticus 173
Pleureſis 173
Phlegethon 200
Plemyriū 203
Plebiſcita 228
Plebæi ediles 228
Plebeia pudicitia 228
Plebs 228
Plenaſmos 229
Pleriq; 239
Phlegonitis 255
Phlegyas 255
Phlegye 255
Phlegma 255
Phleſes 255
Phlegmon 255
Plenum 349
Phreneſis 124
Prelum 53
Precor & deriuata: ac cōpoſita 293
Precabundus 293
Precario 293
Pſeudo & compoſita 17
Pterygium 28
Pte 186
Pterna 191
Piaculum 249
Piamen 249
Piacularis porta 249
Piacularia auſpicia 249
Phiala 249
Picus 189
Picenum 189
Picus martius 189
Picens 189
Picentinus 189
Pica 189
Pictanum vinum 304
Pieria 192
Pietas 249
Pignus 245
Pignero & cōpoſita: ac deri. 245
Piger & compoſita 278
Pigero & deriuata 278
Pilula 34
Philātropos 127
Phylure 146
Pilum 147
Pilatus 147
Pilani 147
Pila 147
Pilumnus 147
Pileuus 147
Pileatus ſeruū 147
Pilo 147
Pilus 147
Pile inuentor 147
Pilates 147
Pylemones 147
Pyleus 147
Pylemeneus 147
Pilartes 147
Pilentum 147
Pylos 147
Philos & compoſita 147
Philtra 147
Philenorū are 190
Pile 204
Pilarum genera 218
Philoſophorum ſecte 290
Phyllis 284
Pilus 312
Phylura 327
Pinna 49
Pinnirapus 49
Pumaculum 49
Pinnoteres 82
Pintos 134
Pinus 163
Pinaſter 163
Pingueo & cōpoſita 182
Phineus 189
Pinarii 192
Pindus 192
Pingo & cōpoſita, ac deriuata 272
Pynthos 134
Pro & compoſita ac deriuata 249
Piper 319
Piperites 319
Pyramus 4
Pyrop œcilus 4
Pyramidalis meta 4
Pyreus 4
Pyralis 4
Pyrodes 4
Pytous 4
Pyrgus 4
Pyrene 4
Pyreneus 4
Pirate 4
Pyrgoteles 4
Pyrites 4
Pyretia 4
Pyra 4
Pyromantia 4
Pyrrhus 4
Pyretus 4
Pyr 4
Pyros 4
Pyriaſis 4
Pyrolabes 4
Pyrobola 4
Pyrauſta 24
Pirum 163
Pyrus 299
Pyrrhus 299
Pyrrichius 299
Pyrrhonii 299
Pyrocrocorax 332
Pyra 333
Pyrpile 203
Piſtrinum 52
Piſcina 166
Piſcor & compoſita 166
Piſcarius 166
Piſces ſignum celeſte 69
Piſcine 125
Piſtor & deriuata 147
Piſones 147
Phyſicus 147
Piſa 193
Piſum 193
Piſiſtratus 193
Piſæus 194
Phiſice & deriuata 194
Phiſionomia 290
Piſones 322
Piſſoceros 138
Pitiſina 259
Pitho 272
Pytheas 272
Pithodorus 272
Pythagoras 272
Pythermus 272
Phythonici 222
Pithonoſcomes 226
Pithadnæ 275
Pythecuſe 134
Pithyuſe 134
Pithiocāpe 136
Pix 354
Plidiades 130
Phlius 188
Pliſſima 239
Plico & deriuata ac compoſita 98
Pridie 8
Pridianus 8
Pridem 9
Princeps 37
Phryngianæ veſtes 76
Phrygiones 76
Primæuus 145
Prima fax 165
Primus & deriuata 165
Priuignus 146
Primanus tribunus 146
Priſcum 146
Priſtinum 146
Primitie 147
Primipilus 147
Primūpiium & deriuata 147
Prior 147
Priuilegium 228
Priuum 228
Priuatæ feriæ 228
Priueres 228
Primipara 235
Prymno 272
Primneſius 272
Priapus 318
Priapum vrbs 318
Phrynos 138
Pſimithium 43
Pſylli 130
Phtiriaſis 133
Phtir 133
Phtirophagi 133
Ptinges 161
Phtia 193
Phtiote 193
Phtyas 259
Pthiſis 259
Phoca 128
Phocis 128
Phocees 128
Phocion 128
Podia 279
Podager 279
Podalirius 279
Podex 280
Pœnus 249
Phœnix 249
Pheniſſa 249
Phonicopterus 249
Pœma 261
Pœſis 261
Pœte verbici 324
Phœbus 339
Phlegethon 340
Podagra 279
Phœbe 339
Phœbi nomina 340
Polis & compoſita 48
Polio & deriuata 48
Polydorus 132
Polydectus 132
Polyr zon 132
Polydamas 132
Pholyphemus 132
Polyxena 132
Polis & compoſita 132
Polus 133
Polleo 141
Pollex 141
Pollentia 141
Polorum nomina 170
Pholoe 188
Pollinarium cribrum 225
Polygon 230
Polii 246
Polypus & deriuata 279
Polypodium 279
Polliceor 281
Pollen 306
Polenta 306
Polluo 311
Pollubrum 311
Pollinctor 311
Pollinceo 311
Pomærium 49
Pomarium 49
Pomum 163
Pompei 207
Pomilio 327
Pompilus 58
Pons & compoſita 21
Pontones 21
Pontifex 21
Pondus & deriuata 21
Pono & deriuata: ac compoſita 117
Pontia 134
Pons ſublicius 185
Pontus 267
Ponti nomina 267
Pōtina palus 267

Populus & cõpoſi
ta:ad deriuata 110
Populus
arbor 110
Populonia 110
Poples 99
Porricio 5
Porro 5
Porta 49
Portus & de/
riuata 50
Portunus 50
Porthmeus 50
Portorium 50
Porticus 52
Portero/
manæ 55
Porphyra 91
Portentũ 105
Phorcus
& filie 196
Phorbas 102
Porrigo & de/
riuata 212
Porca 213
Porcus 235
Pocetra 235
Porcellus 235
Porceo 247
Portulaca 259
Porto & deriuata:
ac cõpoſita 294
Portia 325
Poſtulo 45
Poſco 45
Poſtilena 45
Poſticũ 45
Poſſeſſio 60
Poſſum & de/
riuata 64
Poſſioleo & de/
riuata 64
Phoſphorus 120
Poſt vorta 133
Poſterior 150
Poſthu/
mus 227
Poſt & deriuata: ac
cõpoſita 255
Poſtlimi/
nium 255
Poſterus & com/
poſita 255
Poſtulo & cõ/
poſita 256
Poſco & cõ/
poſita 256
Poſtes 339
Poteſtas 64
Potior & cõ/
poſita 64
Potis & de/
riuata 64
Poto & cõ/
poſita 144
Potionor 144
Potans iu. di/
cendi 153
Poticii 192
Plodo 3
Phlorum 155
Plote 148
Plotus 177
Prolixus & de/
riuata 5
Proiicio & de/
riuata 5
Proſerpi n 7
Proſerpo 7
Prophete 15
Profe/
ſti dies 15
Proæmium 16
Profari 16
Proculus 27
Procul 27
Prouin/
cia 37
Prope & deriuata:
ac cõpoſita 39
Proprius & cõ/
poſita 39
Propero & cõ/
poſita 39
Prouiden/
tia 39
Proinde 46
Promonto/
rium 61
Proboſcis 89
Prodius 104
Prodigium 105
Procurari 105
Procus & de/
riuata 107
Procor 107
Procitum 107
Procella 120
Proſopo/
peia 127
Proſopis 127
Procyon 127
Prorſus 133
Prochyta 134
Propolis 138
Procerum 139
Proceres 139
Procris 139
Proconeſſus 139
Prœlium 216
Prœliares
dies 216
Proh 237
Proconſul 237
Proſilio 237
Proprætor 238
Procuro & de
riuata 253
Procumbo & de
riuata 256
Protertius 257
Propilare 147
Protagoras 147
Protheſilaus 147
Proteus 147
Protos & cõ/
poſita 147
Proſapia 150
Pro 154
Plepſis 161
Profugus 166
Proteruio 174
Proteruia 174
Procax 174
Proæmii noīa 177
Prœmor 277
Proletarii 177
Progne 179
Proſedanum 183
Proſumia 198
Promulco 199
Prometheus 201
Prochuſtes 202
Prodigo & de/
riuata 211
Promitto & cõpoſi
ta ac deriuata 217
Pronus 218
Proſodia 226
Proſteſis 226
Protelo 226
Proetus 279
Probo & deriuata:
ac cõpoſita 282
Probatica
piſcina 283
Probrum 283
Propago & de/
riuata 284
Propages 284
Propalam 284
Propalo 284
Progymnaſi/
nata 291
Prodinunt 298
Proplaſtice 308
Proluo & de/
riuata 311
Protinus 328
Proſelenes 330
Promo & cõpoſita
ac deriuata 334
Propinare 337
Procapis 313
Ptolemeus 154
Publicus & de/
riuata 110
Publius 110
Publipor 110
Pubes 145
Puber 145
Pubeſco 145
Publius
melius 145
Pubes & de/
riuata 234
Pucinum
vinum 304
Puerpera 235
Puerperium 235
Puer & de/
riuata 291
Puellus 291
Pueraſco & cõ. 291
Pugna & de. 216
Pugno & deriuata:
ac cõpoſita 216
Pugil & de. 217
Pugillares 217
Puluinus 49
Pullaſtra 127
Pulex 135
Pullus & de. 291
Pulligo 291
Puls 291
Pulmentũ 291
Pulmo 302
Puluis & de. 306
Pulmentariũ 306
Pullaria 306
Pulpitum 343
Pulcher & de. 343
Pumex 337
Pumico & de. 337
Punctũ & de. 49
Punio & de. 216
Punicus 249
Pupus 291
Pupillus 291
Pupe 291
Pupilla 291
Purgo 25
Puro & alia 25
Purpura 91
Pus & de. ac cõ. 25
Puſio & de. 291
Puſus 291
Puſa 291
Puſillanimis 291
Puteus 25
Puteal 25
Putearius 25
Puteoli 25
Puto 26
Pluma 49
Plumbum 43
Plumbago 43
Pluteus 15
Plus & deriuata: ac
cõpoſita 239
Pluria 239
Pluſculum 239
Pluo & de. 249
Pluto 199
Prudentia 39
Pruſa 193
Prunus egyptia 230
Pruina & de. 291
Pruna 308
Prurio & de. 308

Qua & cõpo. 113
Quadrata 80
Quadatenus 114
Quadrinoctiũ 164
Quadriga 168
Quadrigarius 168
Quadra 305
Quadratal 305
Quadrans 305
Qualis 112
Qualus 119
Quamuis 113
Quam 114
Quantus & cõpoſi
ta: ac deriuata 114
Quando 114
Quapropter 114
Quartarius 56
Quartarii 305
Quartũ cõſul 305
Quarto cõſul 305
Quaſi 114
Quatenus 114
Quatriduum 164
Quattuor & deri/
uata: ac cõpo. 305
Quater & de/
riuata 305
Quatrurbs 305
Quatio & cõ/
poſita 232
Quæ & cõ/
poſita 114
Quæro 114

Quæſtio 114
Quæſo 114
Quæſtores 114
Quæſtus 114
Que 7
Queo & cõ. 113
Quẽtia 113
Quercus 234
Querquerũ 234
Querquetũ 234
Quercuũ genera 234
Quernus 234
Querquetulane nymphæ 234
Querquetulana porta 234
Querquedule 246
Quiſq; 7
Quiq; 7
Quippe 64
Quis & cõp. 112
Quiſqlie 112
Quia 112
Quin 112
Quietus 113
Quies 113
Quirito 114
Quirinus 114
Quiris 114
Quirites & alia 114
Quid 115
Quidita 115
Quidni & alia 115
Quinquertiũ 115
Quirinus 252
Quotus & cõ. 25
Quod ad 113
Quot 113
Quotus & a alia 113
Quõdam 113
Quod & cõ. 115
Quo 115
Quum 113

Rabies 248
Rabio 248
Rabia 248
Rabula 248
Rabidus 248
Rachinon 20
Racemus 230
Radius 38
Radifico 96
Radamãthus 173
Rado & cõp. 229
Radius 229
Radico & deriuata 229
Ramex 172
Ramicoſus 172
Ramentum 229
Ramus 229
Ramale 229
Rhamnis 230
Rhamnuſia 230
Rhamnus 230
Rhamnetes 230
Rana 137
Raphanus 239
Raphanorum genera 239
Rapio & deriuata: ac cõpoſita 248
Rapones 248
Rapunculi 248
Raro & alia 287
Rarenter 287
Raſtrum 229
Ratus 19
Rates 19
Ratio 19
Rataria 298
Rauum 248
Raucus & de. 248
Rauiliæ 248
Rauis 248
Re & cõpoſita 104
Reapſe 19
Recula 19
Reciſamẽtũ 28
Recido 28
Recidiuum 28
Rector 37
Rectus & alia 37
Recinum 77
Recidpna 77
Reciprocum 107
Recipio & de. 172
Reciperatia 162
Recens 246
Recento 246
Recũbo 256
Recubo 256
Recondo 302
Recuſo 304
Rediuia 28
Rediuio 28
Rediuus 28
Reddo 101
Rediuũ 125
Redimo 244
Redimiculũ 244
Redeo & de. 298
Redinunt 298
Refuto 15
Refero 18
Refrina 18
Refluo 149
Rego 19
Regula 19
Regina & cõpoſita ac deriuata 37
Rhegyũ 37
Regaliolus 37
Regulare aes 37
Regio 47
Regiones celi 119
Regalis charta 146
Reiicio & de. 6
Reicula 6
Relaxo & de. 5
Religio & alia 262
Reluo 311
Reliquie 333
Remiculus 198
Remus & de. 199
Remex 199
Remulco 199
Remillum 199
Remo 199
Remorbeſco 239
Remoror 265
Remeligo 265
Remores 265
Remora 265
Remulinꝰ ager 290
Renus 290
Remoria 290
Rhenones 75
Rhenus 115
Rhenes 302
Repaſtino 63
Repocia 144
Reperio & de. 236
Repo & de. 259
Repente 259
Repello & de. 306
Reſes 4
Reſto 45
Reſtes 45
Reſcire 105
Reſideo 111
Reſina 111
Rheſus rex 111
Reſignatũ æs 185
Reſilio & de. 237
Reſideo 237
Reſina 354
Rotundo 148
Rhetor & de. 223
Rhetoriſſo 223
Rete 231
Ræte 231
Retracto 300
Rhetor 353
Rex & de. 37
Ricinus 36
Recinea 149
Rictus 155
Rideo & cõpoſita: ac deriuata 293
Rigeo & alia 38
Runa & deriuata: ac cõpoſita 317
Ringo 155
Ringor 155
Rhyparographus 286
Ripa 329
Ritus 19
Rituales 19
Rythinus 166
Riuo 38
Riualis 38
Riuus 148
Rixa 155
Rixor 155
Robus 13
Roboraria 125
Rhodope 118
Rhodanus 194
Rhodi noĩa 201
Rogator 256
Rogo & cõpoſita: ac deriuata 333
Rogus 333
Rogatio 333
Rhõbus 58
Roma 100
Romulus 101
Romanenſes 197
Romulus 282
Roma & deriuata 289
Rhopalõ 206
Rhopadion 208
Roro & cõp. 291
Rorarii 291
Rorariũ vinũ 291
Roſeus color 91
Roſtra & deriuata 199
Ros & deriua. 291
Roſcius 291
Rote inuentio 168
Roto & deri. 229
Rubigo 13
Rubeus 88
Rubus 88
Rubeta 88
Rubrica 88
Rubellum 88
Rudus 56
Rudis 56
Ruderatus 56
Rudentes 56
Ruffus 88
Rugo 299
Ruma 12
Ruminor 12
Rumex 138
Runcina & alia 299
Ruo & deriuata: ac cõpoſita 299
Rupes 61
Ruſcus 62
Ruſpor 62
Rutilus 88
Ruta 145
Rutrum 229
Rutabulum 229
Rutor 299
Rutuba 299

Saba 151
Sabei 151
Sabatinus 151
Sabatum 151
Sabate 151
Sabe 151
Sabulum 160
Saburra 160
Sabuloſus 160
Sabuletũ 150
Sabota 194
Saba 194
Sabis 194
Saburro 178
Saburror 178
Sacripiſces 57
Saccus 78
Sacos 93
Sacondios 93
Saccaron 173
Sacra liberi patris 199
Sacer morbus 206
Sacer mons 230
Sacra via 230
Sacrimum 230
Sacrificio & deriuata: ac compoſita 231
Sacro & compoſita 231
Saceranus 231
Sacrilegus 261
Sæculum 267

Sæculares ludi 267
Sagmara 34
Sagum 68
Sagax 123
Sagitta & de-riuata 201
Saga 213
Sagio & comp.ac deriuata 213
Sagmina 213
Sagina 213
Sagino 213
Sagena 214
Sage 215
Saguntina uaſa 261
Sagarus. 213
Sagarus 213
Saiticum ho-ſtium 149
Salii 29
Salmo 57
Salpa 57
Salſum 48
Saltus 61
Salix 129
Salamandra 137
Saltiæ 133
Salone 177
Saltationum genera 179
Salicum ge-nera 231
Salignum 231
Saliraſtrum 231
Salictum 231
Salio & comp.ac deriuata 237
Saltim 237
Saltem 237
Saliunca 237
Salaces 237
Salacia dea 237
Salebre 237
Salii 237
Saliares cœnæ 237
Sal & comp.ac deriuata 323
Salarii 323
Sales 323
Salarium 323
Salio & de. 323
Salaria uia 323
Salſedo.Salũ 323
Saline.Salinũ 323
Salentinum 323
Saluia 323
Salamin 323
Salnacidus 323
Salo 329
Saluus 282
Salue 282
Saluia 282
Salus & de.ac comdoſita 282
Salutaris porta 282
Sam 109
Samnites 182
Samos 261
Samotrhacia 261
Samius 261
Samiare 261
Sambuca 342
Samna 227
Sanſucus 33
Sandaraca 138
Sandaliotis 187
Sanguis & de.ac compoſita 230
Sanguen 230
Sancio & com.ac deriuata 230
Sanctuarium 230
Sanguinaria herba 230
Sanus & de.ac compoſita 282
Sanies 282
Sane 282
Sappho 118
Saprum 173
Sapſa 186
Sapa 190
Sapio & de.ac compoſita 290
Sapientes 290
Saperde 290
Sargus 57
Sargophagus 65
Saraballum 75
Sarranæ ueſtes 92
Saranus 92
Saraſtes ppli 92
Sardinia 134
Sarmate 143
Sarpedon 173
Sardꝰ.Sardous 187
Sardõia herba 187
Sardoũ mare 187
Sardanapalus 187
Sardare 187
Sardis 194
Sardonix 194
Saros 204
Saronicus ſinꝰ 204
Sarcio & de.ac compoſita 247
Sactor 247
Sarrio 247
Sarculum 247
Sarmentum 237
Sarcina 247
Sarcinator 247
Sarmentus 324
Sardanibalani 300
Sas 109
Satiſdo 106
Satiſpreſto 106
Satureia 145
Satis & compo.ac deriuata 183
Satagite ppli 183
Satnois 183
Satio 183
Saturo & comp.ac deriuata 183
Satyra 183
Satyrij 183
Satyrion 183
Satyriaſis 183
Saturnus 183
Satyrii genera 183
Saturnalia 184
Saturnaliciũ 184
Satornaliorum origo 185
Satelles 213
Saucio 238
Saucius 238
Scandix 3
Scæna 29
Scænophegia 29
Scale 53
Scaros 57
Scarifico 96
Scamander 132
Scarabeus 136
Scapha 198
Scaphium 198
Scaber & de. 198
Scapto 198
Scaptenſula 198
Scaptia 198
Scalpo & cõ. 198
Scalpurio 198
Scalprum 198
Scapule 237
Scapularis 237
Scapiliũ & cõ. 237
Scandule 245
Scapus 255
Scabellum 303
Scamum 303
Scandulaca 304
Scando 303
Scauri 277
Scæuus & comp.ac deriuata 182
Scæuola 308
Scænomates 308
Spadix 90
Spaciatim 240
Spargo 240
Sparus 240
Statera 21
Stare 41
Staaulum 42
Status 42
Statio & deri uata a ſto 42
Statuo 42
Stator 43
Staguum 43
Stamnum 43
Statilinus 44
Statin & alia 44
Stadium 70
Stlata 198
Ltlatarius 198
Stragula 209
Stramen 209
Stramentum 209
Stractum ino 209
Srrages 209
Sſquamma 198
Squldus 198
Squaroſus 198
Squatina 58
Stadiodro-mos 245
Sebeniticum ho ſtium 145
Seco & deriuata 81
Secta 81
Securis 81
Secium 81
Secus & deriuata 81
Secundum 81
Seco & compoſita 82
Secerno & deriuata 225
Securus 253
Secundus uir 282
Sedeo & compoſita 111
Sedulo 111
Seditioſ 111
Sedẽtaria opa 112
Sedum 112
Seduculum 112
Seduco & de. 160
Segmentũ 72
Segmen 81
Segnis & de. 218
Segnitas 218
Seges 242
Segobriga 328
Seiuges 168
Seiugi 168
Selinũ & cõ. 137
Sela 145
Sellaria 111
Semel 8
Semicintium 78
Semis & com. 79
Sempiternum 145
Semiuocalis 154
Sempuiuum 157
Semen 242
Sementis 242
Sementinæ ferie 242
Semiplociã 277
Semiliſſule 280
Sentinum 13
Senaculum 51
Seuio 80
Sentina 99
Sentio & de.ac compoſita 251
Senſus 251
Senſa 251
Sentis 251
Senticoſum 251
Senſiculus 252
Senatus 267
Senex & de. 268
Senecio 268
Septum 28
Sepius 189
Sepio & com.ac deriuata 206
Sepia 206
Sepes 260
Sepulchrum 333
Sepelio & de. 287
Sequor & com. 82
Serice ueſtes 82
Seranus 159
Serapis 169
Serum 173
Serotinus 173
Seres & de. 215
Serere & cõ.ac deriuata 242
Serare & com.ac ſteriuata 242
Sera 242
Sertum 242
Series 242
Serium 242

Saxifragia frangit calculi fo 132 Suada 272
capillos veneris
polypodium: aut blat / herba 132

Serilla 242
Seria 242
Sermo 242
Seruns 242
Seruo & de. 242
Seruio 242
Seruium 242
Serenum 242
Sereſcit 242
Serpo 259
Serpillum 259
Serpens 259
Serpula 259
Seſelis 3
Seſſus 112
Seſtos 167
Seſtertius 334
Seſtertium 334
Setinum 304
Sete 312
Setia 312
Seuum 182
Sextula 22
Sextarius 56
Scelero 55
Scelus & de. 55
Screo 96
Schemata 261
Sceda 327
Scheda 327
Schedia 327
Sceptrum 36
Spheriſterium 59
Specio & com. ac deriuata 66
Specto & com. ac deriuata 67
Specula 67
Specillum 67
Specus 67
Speræ inuētor 148
Splēdeo & de. 232
Splēdophorus 232
Spes & comp. 262
Spero 262
Speratus 263
Sperno & cō. 263
Stella 19
Stello 19
Stellio 19
Stellionatus 19
Sterilis 150
Sthenobœa 175
Steſicorus & deriuata 180
dtereogonia 194
Stlembus 198
Sterno & deri. ac compo. 209
Sternax 209
Sternuo 209
Stemma 250
Stercux 244
Stercucius 244
Strepitus 349
Si 348
Siambis 149
Siades 174
Sibilum 3
Sibilo 3
Sibur 3
Sibaris & de. 144
Sybilla 304
Sicilire 81
Sicilia 81
Siciliçes 81
Sicambri 151
Sicinnium 179
Sicinniſte 179
Siciliſſo 180
Sicoris 197
Siciliæ noīa 197
Siciliæ pro/montoria 197
Siculus 197
Sicilis 197
Sicilienſis 197
Sicilia minor 203
Sic & de. 214
Sycois 335
Sycos 335
Sycophanta & deriuata 335
Sycomorus 335
Siccum & de. 315
Sidus 19
Sideratus 20
Sideratio 20
Sideritis 20
Siderites 145
Syene 169
Sygeum 3
Signi datio 179
Signum ſpe/culare 179
Sigilaria 184
Sigillum 184
Signa celeſtia 184
Signifer 184
Signo & compo. ac deriuata 184
Sigillo & de. 185
Signatūpecus 185
Signata uirgo 185
Signinum uinum 304
Sileo 3
Silentia loca 3
Silex 3
Silicernium 3
Silatum 3
Sile 3
Silus 3
Silones 3
Silæ 3
Siliqua 3
Silua & de. 61
Siluani 183
Sylla 304
Sylphion 276
Siliqua 297
Simus 3
Simia 3
Simulo & de. 8
Simulacrum 8
Similis & de. 8
Simitu 8
Simul ac 8
Similitas 8
Simois 121
Symetria 139
Symphatia 139
Symbolum 139
Symathetes 139
Symplegma 139
Sympotis 144
Sympoſium 144
Simplus & alia 144
Simon 167
Simplex 283
Synonimum 32
Syntheſis 78
Syntheſis 95
Syntheticus 95
Syncerum 138
Synodus 139
Synonia 134
Synagoge 139
Sinalœphe 139
Syn & com. 139
Singraphum 139
Singuli & reliqua 167
Synanche 212
Sinus 231
Sinuo & de. ac compoſita 231
Sinciput 234
Sincipium 234
Sino & compo. 324
Syngra/phum 286
Singuli & derinata 306
Sin 352
Sipunculus 56
Sypontum 121
Sipus 121
Siphnus 203
Siquidem 352
Syrius 127
Sirilum 134
Syrenes 138
Syrenes 189
Syros 203
Syrmion 335
Si ſto & compoſita 43
Siſamon 136
Siſelis 136
Siſtrum 157
Siticen 179
Sitio & deriuata 306
Scilicet 40
Scirpus 62
Scirpicula 62
Scyron 65
Scython 118
Scincus 120
Sciopodes 158
Schiſton 173
Scyphus 191
Scylla 197
Scylleta 197
Scilaceum 197
Scioman/tia 200
Scyron 202
Scyronia ſaxa 202
Scyros 202
Scrinium 225
Scrinarii 225
Scita 225
Scintilla 245
Sciſſus 246
Sciſma 245
Smilax 24
Spica 67
S icus 67
Spiculum 67
Spico 67
Spinarum genera 230
Spinturnix 243
Sphinx 279
Spiro & de. 352
Squella 82
Stribligo 3
Stilla 19
Stiria 19
Stillicidium 19
Strigia 75
Stypo 83
Stipulor 83
Stips 83
Stipes 83
Stica 134
Strigmentum 140
Strygnon 157
Strychnium 158
Strychnis 158
Stix 169
Stigma 186
Stymphalides 189
Styphalus 189
Stymphalum 189
Sti mula dea 212
Stimulus 255
Stimulo 255
Stigo & comp. 255
Stringo & com. ac deriuata 295
Strigones 295
Strigoſus 295
Strige 295
Strigil 295
Strio 395
Striges 295
Stiua 333
Stimi 353
Stibia 353
Sobrinus 154
Socci 78
Socius 81
Socienus 81
Socordes 133
Socer 156
Sodalis 81
Soleciſmus 3
Solœcus 3
Soloe ciſare 3
Solea 58
Solium 111
Soliſternium 111
Solarium 111
Solpuga 137
Solifuga 137
Solimnus 149
Sollicitudo 157
Solidum 157
Solum & deriuata 157
Soliſtimus 157
Solitau/rilia 197
Solon 157
Solifer/reum 157
Solemnis 157
Solor & compoſita 157

Solox 157
Solitas 157
Sol & de. 158
Solaris herba 158
Solanus 158
Solſtitium 158
Solati 158
Solidurius 158
Solidurius 158
Solophitus 191
Solemnius 221
Soluo & como.ac deriuata 224
Soleo & de. ac compo 286
Somnus & de. 330
Sonus 154
Sono 154
Sons 154
Sonticus morbus 155
Sono & com. 282
Sonus & com. ac deriuata 282
Sophon 204
Sophaci 204
Sophia 290
Sophi 290
Sophos 291
Sophiſte 291
Sophiſtes 353
Sorex 127
Sors 222
Sortilegus 222
Sortior 222
Scoma 158
Scoria 43
Scorpius 56
Scorpites 56
Scortum 69
Scorteum 69
Scolimos 133
Scolopendra 136
Scorpio 136
Scorpiuros 137
Scopulus 258
Scopus 258
Scopelos 259
Schœnus 190
Schola & de. 318
Scoria 353
Spodium 43
Spongia 77
Spondilus 92
Spondeo & com. ac deriuata 95
Sponte 95
Sponſa 263
Sporta 326
ſtrober 288
ſtrobina 288
ſtropa 288
Stola 78
Strophium 78
Stomachus 123
Strophades 189
Strongile 203
Stolidus 325
Stolones 325
Stomachus 302
Suauium & alia 222
Suaue 258
Suadeo & de.ac compo. 107
Subiicio 6
Subex 6
Subdio 8
Subdiale 8
Subulo 10
Subula 10
Subrumi agni 13
Subſcudes tabulæ 28
Subſto 44
Subinde 46
Suburbium 47
Subucula 75
Subligar 82
Subdo 104
Subduco 104
Subiugnm mitti 104
Sub corona venire 104
Sub uitem preliari 104
Sub lucem 104
Sub 104
Subio 145
Subter 150
Subſolanus 158
Subiugo 168
Subigo 211
Subcerniculū 225
Subſanno 226
Subrepticiæ littere 248
Subrepſit 248
Subula 252
Sublabro 253
Sublimo & de. 288
Sublego 261
Subeo & de. 298
Subſellia 313
Succido 28
Succidanea hoſtia 28
Succida lana 28
Succidia 28
Succidium 28
Succerda 28
Succento 75
Sucula 82
Succintorium 82
Sucule 174
Succutio &c. 232
Succumbo 256
Succubi 256
Succubo 256
Sudo & cō. 227
Sudarium 227
Sudum 227
Sueſco & cō. 252
Sufficio 97
Suffio 97
Suffitus & alia 97
Suffuſio 100
Suffrago 309
Suffragor et de. 309
Sugillo & de. 185
Suggero 300
Sugeſtus 300
Sui 170
Sulcus & cō. 195
Sulcare 195
Sulphuris genera 299
Sulmo 335
Sum & comp. 63
Sūmo & cō. 64
Summum 65
Sumptus 65
Sūptuaria lex 65
Sumates 146
Sumen 234
Sūmenium 317
Sunium 202
Suo & cō.ac de. 252
Suppuratio 25
Supparus 75
Supplicium 99
Supillo 147
Superfluo 149
Supra 150
Super et de. 150
Supus. Supinꝰ 150
Suppreſſum teſtamentum 234
Suppetn 257
Suppetie 257
Supernati 278
Supernia 278
Supercilium 292
Sūpbia & de. 298
Sura 276
Surus 242
Surculus 242
Surrogo 333
Surrentinum vinum 304
Stephanoploco 241
Surdus 316
Surdaſter 316
Suſq; deq; fero 19
Sus 233
Sus 238
Suſpiro & de. 352
Sutrus 251
Sutrina 252
Suterna 252
Sutela 252
Suus 108
Scutica 69
Scutula 77
Sculna 82
Scrutelus 234
Scutillū. Scutū 260
Scurra 321
Spuo & de.ac compoſita 25
Spurius 25
Spuma & alia 25
Spuma 323
Strues 12
Struefertarii 12
Struma 13
Srutio camelus 65
Stupa 83
Stupeo 84
Strumum 157
Struthopus 279
Studeo & de. 287
Strutomellus 292
Stuprū. Stupre 300
Tablinum 52
Tabes & com. 95
Tabanus 136
Tabulæ 234
Tabulæ 287
Tabellio 287
Tabularia 287
Taberna & com.ac deriuata 288
Tabula luſoria 288
Tabulo & cō. 288
Taceo & comp.ac. deriuata 282
Taceo & de. 328
Tacitæ amiclæ 332
Tæniæ 129
Tænaius 197
Tagus 329 164
Tages 194
Tago & com. 292
Thalamus 52
Talus. Talipedō 80
Talea. Talior 80
Thalami 169
Thalaſſio 318
Tantalus 204
Tantalides 205
Tanunia 231
Tandem 256
Tantum & com. ac deriuata 282
Tango & comp.ac deriuata 292
Tharſos 151
Tarentum 163
Tartarus 200
Tartara 200
Tardities 325
Tardo 325
Tareaco 329
Thaſos 163
Tata 162
Taurus 169
Taurus 173
Taurinꝰ ſāguis 174
Taurinū fel 174
Taurominium 174
Tauri ludi 174
Taurilia 174
Taurii. Taurā 174
Taurus mons 175
Taurus & de. 202
Tauri montis nomina 202
Taxus 123
Taxo 167
Taxo & de. 297
Taxis. Taxim 292
Trapetum 52
Tragœdia 102
Tragopa 102
Tragos & cō. 102
Trapeza 106
Thracia & de. 118
Tranſmarinus 157
Tradux 160
Trapezito 166
Tragopanaces 189
Trapezus 269
Tragelaphus 330
Thraſeas 295
Traho & de. ac comp. 300
Trabax. Trabs 300
Trabica nauis 300
Theatrum 29
Thebaicus lapis 4
Thebe. Thebæꝰ 170
Thebanus 170
Thebais 190
Tectum & cō 68
Tectorium 69
Technides 215
Tego & cō. 68
tranſenna 298

Teges 69
Tegillum 69
Telum 54
Teligonon 183
Theleboæ 187
Telones 226
Themeſe 58
Templum 6
Templũ Dianæ Epheſiæ 7
Templum iouis Ammonis 7
Templum 51
Tempus 184
Tempe 193
Tempſis 193
Temetum & deriuata 224
Temere & deriuata 224
Temno & cõ. 224
Temeritudo 224
Tẽpora tria 254
Tempeſtas & de.ac compoſita 355
Tempeſtum 354
Temporariũ 354
Tẽporaneũ 254
Tẽpero & cõ.ac deriuata 254
Tendo & cõ. 105
Tentipelliũ 105
Tentigo 105
Tenus 105
Tenue. 105
Tenos 203
Tener & alia 263
Teneo & comp .ac deriuata 285
Tento 285
Tenitæ 285
Tenax 285
Tenebricoſus 285
Teneſmus 285
Tepidarium 52
Tepidus & de.ac compo. 324
Terra & cõ 25
Terentus 25
Terraneola 25
Thermæ 51
Tergum & de.ac compoſita 69
Term: rum nomina 70
Thermarum partes 70
Terebra 82
Teredo 135
Termes 135
Theron 187
Thermopylæ 204
Therapne 204
Thermyſcira 191
Thermodoon 191
Tero & de. 239
Tergo 239
Tertagalea 239
Termentum 239
Terebro 239
Terminus 239
Terra 239
Termino & cõ. 240
Terminalis lapis 240
Theriace 259
Tergiuerſari 273
Tertiana febris 306
Tertio 306
Tertium 306
Ter et com.ac deriuata 306
Terræmotus 322
Terentius 338
Teſtudo 52
Teſſera & de. 80
Teſtaceum pauimentum 92
Thegmophoeia 129
Theſmothetes 139
Teſſelatum 155
Teſta 148
Teſtus 148
Theſſalia 192
Theſſalus 193
Theſſalonicenſes 193
Theſmophoria 200
Theſeus 202
Teſtor & de.ac compoſita 234
Teſtamentum procitum 234
Teſtamentum autographum 234
Teſticuli 234
Teſticulor 234
Teſtilor 234
Teſtamẽtarius 235
Tetigometræ 137
Thetis 150
Tettius caballꝰ 325
Theucitis 169
Theutrania 205
Theumeſus 187
Texo & com. 70
Tlepolemus 204
Tibicen 179
Tibiarũ genera 179
Tib cines 179
Tibialis calamus 179
Tiburs 299
Tibur 299
Tiburtinus 299
Tybris 322
Tyberis & de. 322
Tyela 189
Tigris flu. 252
Tigris al' 252
Tylus 136
Tile 140
Timauus 24
Tympanum 31
Thymus 188
Thymum 188
Thymalos 206
Timeo & de. 251
Thymele 293
Thimelicus 293
Tymbra 340
Tintinabulũ 71
Tinea 73
Tinctor & alia 105
Tinunculus 128
Tineæ rotundæ 136
Tinge 190
Tin 328
Thyoneus 341
Typhon 120
Tipula 137
Typhos 268
Typhœus 268
Thyre 52
Thyridion 52
Tirannus 111
Tirynthius 193
Tiryns 193
Tyrrhenia 194
Thiriomacus 204
Titii ſodales 103
Titiẽſes tribus 103
Titia curia 103
Tithymalus 136
Titulus 286
Titus 286
Triclinium 52
Trigla 56
Trigles 56
Tripudium ſoliſtimum 54
Triumpho 115
Triumphus 115
Triptolemus 129
Thrips 135
Tribunus equitum 152
Triorchis 161
Trica 163
Triga.Trigo 163
Trinoctium 164
Triduum 164
Triones 170
Triquetra figura 170
Triton 171
Tritonia 171
Triopas.rex 201
Trixalis 137
Tripolion 237
Trigon 218
Triſtis 239
Trico & com. 239
Trito 239
Triturio 239
Triticum 239
Tribula 240
Triangulus iſopleurus 275
Tripos 278
Tridens 306
Triens 306
Triental 306
Trifinium 306
Trifer & alia 206
Triſmegiſtus 306
Tris & com. 307
Triarii 307
Tribole 307
Triparcus 307
Tribuo & cõ. 307
Trieteris 307
Trieterica 307
Tribades 347
Thoas 203
Toga 68
Toga & cõ ac de. 75
Tolero.Tol'o 17
Toles.Tolluti 17
Talutarius 17
Tolutiloquẽtia 17
Tholus 339
Thomma 194
Tomacla 235
Tomus 267
Tomaculum 324
Tomꝰ.Tomẽtũ 324
Tomicus 324
Tonſille 17
Tonarion 179
Tono & com. 274
Tonimus 274
Tonus 274
Tonitrus 274
Topiarium 60
Toparchia 190
Torus 49
Torcular 53
Torpedo 56
Torrẽs.Torrũ 148
Torris 148
Toreuma 148
Tornus 148
Torqueo & de. 151
Tormẽ & de. 151
Torqs & de. 151
Torpor 200
Toropetron 208
Thorax 295
Toreutice 308
Toreutes 308
Toſtum 148
Toxicũ 123
Tmolus 193
Trochiſcus 34
Trochilos 120
Troia & de. 123
Troſſuli 144
Troglodytę 160
Tropus 202
Tubulos 52
Tubus 55
Tuber 75
Tubicen 179
Tubarũ genera 179
Tubuluſtrum 179
Tubus 234
Tuburcinor 275
Tubercula 275
Tudicula 148
Tudiculo 148
Tudites 148
Tuditanus 148
Tueor & com.ac deriuata 286
Tuguriũ 69
Tum 112
Tumultus 251
Tumeo & de.ac compo. 275
Tumulus 275
Tunica & de. 75
Tundo 148
Turricula 4
Turris 49
Turibulum 96
Turbo 120
Turma 152
Turbela 155
Turba & de. 155
Turbo 155
Turbare 151
Turrita corõa 159
Turifico 194
Turbaſis 363

Tuſcanicum 52
Tus 148
Tuſcia & de. 194
Tus & gene/
racius 194
Tuſſis 296
Tuſſilago 296
Tutelares dei 101
Tutela 134
Tutulus 286
Tutanus deus 286
Tutilina dea 286
Tutó 286
Trutina 21
Trux & de. 174
Trucido & comp.
ac deriuata 174
Trudo 240
Truſatilis 240
Trutino 240
Trunco &
compoſita 240
Truncus 240
Trua 240
Trulla 240
Truo 240

Vacuum 22
Vaco 22
Vacillo 22
Vadimoniū 106
Vado &
compoſita 106
Vadum 107
Vadare 107
Vagio 16
Vagus &
deriuata 288
Vagor 288
Vaſer 119
Vallis 61
Vallo 61
Vallum 61
Vallus 61
Valentia 207
Valeo & comp.ac
deriuata 303
Valitudinariꝰ 303
Valor 303
Vanus 22
Variæ 208
Varus 275
Varix 275
Varicoſus 275
Varius 275
Vario &
deri. accō. 275
Varico 275
Varus flu. 275
Varus 275
Vaſtus 23
Vas 106
Vates 16
Vaticinor 16
Vaticanus 16
Vatiæ 275
Vatinii 275
Vatrax 275
Varricoſus 275
Vatican; uinū 304
Vbi & com
poſita 38
Vdus 227
Ve 42
Vectis 149
Vectabulum 249
Vecticularia
uitu 249
Vectura 249
Vediouis 175
Vehemens 124
Veho & compo.ac
deriuata 249
Vehia 249
Vehiculum 249
Veiouis 175
Veii 351
Velati 13
Velites 13
Velo 13
Velitor 13
Velox &
deriuata 72
Velabrum 74
Veles 74
Velo & com
poſita 74
Venuſtum 48
Veneror &
deriuata 66
Venum 74
Venio 119
Ventorum
nomina 119
Ventilo 120
Venus 120
Venus 121
Venuſtas &
alia 122
Venia 122
Vena 123
Venum 123
Venor 133
Venabulum 123
Venter 123
Vendo &
compo. 123
Veneo 123
Venalitium 122
Vendico 124
Venio &
compoſita 143
Ventriculus 211
Ventricnli ce
rebri 251
Vepris 230
Veprecula 230
Veru 4
Veruculum 4
Verſipellis 57
Vergere 99
Vertex 120
Ver &
deriuata 131
Ver ſacrum 131
Vergiliæ 131
Vereor & de.ac
compoſita 131
Verum 151
Verna 131
Verto 131
Verſutus 132
Verutum 132
Verutunus 132
Veratrum 132
Verſus &
compo. 133
Verſura 133
Verticulum 133
Vertebra 133
Verſiculor 133
Vernexi 133
Verris 133
Vertigo 133
Vermis 135
Verminor 135
Vermina 135
Vermiculus 135
Vermiculatū 135
Verro &
compoſita 141
Verruca 141
Verpus 141
Verto &
compo. 141
Vero 153
Verum & cō. 153
Verticulum 213
Verber 225
Verberones 225
Verbena 225
Verbaſcon 225
Verbenaca 225
Verberalis 225
Verbum &
de.accō. 225
Veriuerbiū 225
Vereor 282
Verecundor &
deriuata 282
Verona 294
Verni/
litus 321
Vero flu/
uius 329
Verrones 329
Veſti/
bulum 42
Veſtiſpicus 66
Veſtis &
compoſita 74
Veſtimentorum ge/
nera 75
Veſper &
deriuata 120
Veſpillo 120
Veſpa 120
Veſpertilio 130
Veſperna 120
Veſpe 138
Veſſicaria
herba 158
Veſſuuius 207
Veſſicea 235
Veſtales
virgines 236
Veſta 236
Veſanus 282
Vetus 42
Veterator 123
Vetus & de.
ac compo. 129
Vetus & an/
tiqum 268
Vexilum 74
Vexo 249
Via & de.accō. 40
Vibex 128
Vibro & de. 131
Vibo 207
Vicus & alia 47
Vicus 51
Victoria 129
Victima 129
Victa 129
Vices & de 131
Vicus patritius 154
Victricus 299
Video & de. 40
Videor 40
Videlicet 40
Vidua 221
Viduare 221
Viduertas 221
Viduo & de.
compo. 221
Vietus 129
Viere 129
Vietores 129
Vigeo 130
Vigi & com. 130
Vigiliæ 256
Villa & de. 62
Vilis & de. 62
Vimen 129
Viminalia 129
Vindico 124
Vinulus 124
Vinum 124
Vindemia 124
Vinea 124
Vinco 128
Vinco & com. 129
Vincio &
compo. 129
Vinca puinca 129
Viniolus 129
Vinago 152
Vindieia 164
Vindicacio 164
Vinearum
genera 169
Vinorum ge/
nera 305
Violacia
purpura 92
Violarius 92
Viola 124
Violo 124
Vipera 124
Vipſana por/
ticus 352
Virtus qd 124
Vireo &
deriuata 129
Virga & de. 128
Viriatus 129
Virgo 129
Virtus 130
Virago 130
Virbius 130
Vir et de. accō. 130
Virus & de. 131
Viſcus 224
Viſcerari 224
Viſceratio 224
Viſcum & de. 232
Viſci
genera 232
Vito 124
Vitium 124
Vitupero 124
Vituligo 124
Vitis 124
Vitigineum 124

Vita 128
Vitulor 128
Vitula 128
Vitelus 128
Vitex 129
Vitile 129
Vitiſotor 241
Vitulantes 304
Viuo & compoſita 125
Viuiradix 135
Viuarium 125
Viuerra 125
Vix 128
Vlcus 74
Vlciſcor 74
Vls 46
Vltra 95
Vltimum 95
Vltro citroq; 95
Vlula 85
Vlulo 85
Vllus & compoſita 32
Vlex 320
Vmbria 9
Vmbella 99
Vmbra & compoſita 99
Vmbo 337
Vmbilicus & deriuata 337
Vna & compoſita 32
Vnedo 32
Vnda & compoſita 33
Vncus 33
Vndeuiginti 267
Vnguis 35
Vnguen 35
Vngulum 35
Vngo 35
Vnguentorum genera 35
Vnus & deriuata 31
Vnio 31
Voberca 329
Vocula 154
Voco & deriuata 154
Voculatio 176
Volo 72
Volito 72
Volucris 72
Volo uis & compoſita 73
Voluptas & compoſita 72
Vola 73
Voluo 74
Volupia 212
Voluntas 272
Voro & de.ac compoſita 308
Vortex 308
Voueo 316
Vox 154
Vranus 184
Vrbs 46
Vrbicus 48
Vrbanus 48
Vrcaus 47
Vredo 308
Vrgeo 308
Trino & alia 47
Vrinæ fiſtula 234
Vrina 308
Vriculum 308
Vrinum ouũ 128
Vrna 47
Vro & de:ac compoſita 308
Vrſus 214
Vrſa 214
Vrtica 58
Vruũm 47
Vrus 171
Vſtulo 308
Vſtrina 308
Vt & compoſita 250
Vtiq; 250
Vtputa 250
Vtcunq; 250
Vter & alia com. 33
Vterus 74
Vtiq; 64
Vtpote 64
Vua paſſa 292
Vulua eie/ ctitia 234
Vulua por/ caria 234
Vulpes & deriuata 277
Vulpinor 277
Vulſinii 274
Vulſinienſes 274
Vxor & deriuata 344
Xanthus 282
Xanthii populi 272
Xenium 284
Xenos & compoſita 59
Xenodochia 59
Xenia 59
Xilinæ ueſtes 82
Xiſtus 60
Xilotropos 136
Zancle 196
Zanclæum 196
Zanclia 196
Zeta 52
Zetus 120
Zephirum 128
Zea 242
Zedoros 242
Zelus 200
Zephirium 190
Zetus 189
Zeretra 189
Zeuſis 273
Zeuzites 279
Zelotypus 348
Zygnis 137
Zooph/ thalmos 128
Zodiacus 184
Zopyro/ cheron 278

FINIS

Lodouicus Odaxius Patauinus Illuſtriſſimo
principi Guido Vrbini duci ſalutem.

Tolemæus Philadelphus: qui a rerum ſcriptoribus tantopere celebratur
Illuſtriſſime princeps: nō tantum ex opulētiſſimo atq; ampliſſimo regno
gloriari ſolebat: q̃tum ex Bibilotheca illa: quā omnis generis librorum re
fertiſſimam Sūmo tum ſtudio: tum impēſa cōſtruxerat: Sciebat.n.rex pru
dētiſſimus multos ante ſe fuiſſe reges: nōnullos etiam poſt ſe fore conici/
ebat: q parem aut maiorem potentiæ dignitatem con ſecuturi: ac lōge pluribus nationib9
impaturi eſſent: qđ uero tā copioſam: tam lautā elegātemq; monumentoꝝ ſupellectilem
ipſe cōparaſſet eam demū ſoli ſibi gloriam potiſſimum uēdicabat: quippe cuius neminem
omnibus retro temporib9 ſocium ſibi participemq; meminiſſet. Nec ſane hominē fefellit
opinio. præter alios.n. Aegypti reges & viuus admirationi fuit & defūctus immortalitatē
nominis cōſequi meruit. Itaq; ad eū ex vniuerſa græcia: aſiaq; philoſophi: poetæ: oratores:
hiſtorici: ac cæteri id genus eruditiſſimi hoīes veluti piſces ad limpidiſſimū uiuariū cōflue/
bant. Qui quom ab eo benigne ac liberaliter ſuſciperent̃: vix explicari pōt: q̃tum regi de ſe
benemerito afficerent̃: q̃tū illi obſeruātiæ atq; honoris preſentes abſēteſq; imptirētur. Præ
cæteris autē clariſſimis uiris habuit Demetriū phalereū quom philoſophū tum oratorē in/
ſignem: cuius opera: & induſtria innumerabiles vbiq; codices & uolūia ꝑquiſita cōſcribe/
bant̃ cōſcriptaq; ex toto terrarum orbe Alexandriā deferēbant̃: ut ornatior indies: & pre
cioſior Bibliotheca redderet̃. Hanc animi vel magnitudinē: vel elegantiam ætate noſtra in
Federico principe patre tuo Illuſtriſſimo: ac ſapientiſſimo ānotauimus: q præter rei bellicæ
gloriam: qua cunctos ſui temporis principes ita facile ſuperauit: ut priſcis tantum impato
ribus conferendus appareat: præter arces munitiſſimas: ædeſq; magnificētiſſimas: quas plu
rimis in locis exædificauit: præter alias uirtutes: quæ in eo pene innumerabiles floruerunt.
Bibliothecā & ipſe in primis locupletiſſimā: & omniū q̃ in Italia memorent̃ pulcherrimā
quaſi cādoris & magnificentiæ ſuæ teſtimoniū tibi reliquit. De qua nemini dubium ē quin
præclariſſimis ædibus præcipuū ornamentū inducat̃. iam uero hoc litterariū ſtudiū ita nō
in poſtremis habendū cenſuit. ut doctiſſimos hoīes ſemp apud ſe domi: foriſq; detineret:
nec vnq̃ adeo uel pace uel bello eſſet occupatus: qn lectionibus fere quotidianis opam im/
pēderet. Qua qdem in re Iul. Cæ. & Octauiū Auguſtū imitari uidebat̃: quoꝝ alter cū exer
citu ꝓficiſcens plurimū lectitare: & ſi quo temporis momēto in caſtris morabat̃: libros ac
curatiſſime ſcribere ſolebat. Alter in Mutinēſi bello rem tantā adortus ſemp aut legere aut
ſcribere quotidie etiam declamare conſueuerat: quo fiebat ut alius nemo in promerēdis ac
ſubleuādis ingeniis patre tuo Illuſtriſſimo benignior: aut liberalior haberet̃. Hinc oēs q ſe
doctrina qppiam ꝓfeciſſe cognoſcerent: huius vnius beniuolentiā affectabāt: & familiari/
tatē ambibāt: huic vni præcipue opum ſuoꝝ labores: & ſcripta dedicabāt: hūc vnū deniq;
laudibus: & præconiis ꝓſequētes imortalitati cōmendare nitebant̃. quorſū igit̃ hæc Gui/
de princeps Illu. nempe ut intelligas a me ſtudiū tuū ſūmope laudari: qđ ita veterū impato/
rū inſtitutis & patris inuictiſſimi tui præſerti ueſtigiis inſiſtas: vt eoꝝ uirtutes examuſſim
æmuleris. Nā quom rei militaris excellentiā adhuc ꝑ ætatem in te deſiderare nō debeamus
probitatē tamē: & modeſtiam & grauitatem quandam ſenilē in adoleſcentulo plurimi fa/
cimus: Huc ad te litterarū ſtudia: quæ te tantope delectāt: & linguæ vtriuſq; ꝑitiam: ob quā
ita excultus iam euaſiſti: vt alterum non dico principē: ſed ne priuatum qdē huius ætatis in
tota Italia facile reperias: q tibi eruditōe ac rerum cognitione ſit cōparādus. gratias itaq; ti
bi ſemp debebūt ſtudioſiſſimi uiri quom aliis de cauſis: tum qđ hoc tēpore Nicolai Perot
ti epiſcopi Sipontini cōmentarios linguæ latinæ imprimēdos & publicādos curaueris: qua
certe in re plurimam laudē meo iudicio mereris: Vel quia bonarū artium cupidis hoc ope
diuulgato mirificā & iocunditatē & utilitatē attuliſti: vel quia paternæ gloriæ: q̃tum in te
fuit: ꝑia ſedulitate conſuluiſti: dum libꝝ illius nomini dedicatum celeberrimū efficiēs cona
ris: vel qđ honeſtiſſimū huius autoris laborem ab interitus periculo uēdicaſti: qui ſane pa/
ucos poſt annos fuit interiturus: niſi plurimis exemplaribus effigiatus hic liber in lucē ꝑ te
prodiiſſet Atqui hanc abs te gratiā facile merebatur uir. quom in romana Academia prima
rius: tum omniū ætatis ſuæ doctiſſimorum nemini ſecūdus. Is & complura alia ingenii ſui
monumenta nobis reliquit: in quibus paſſim ipſe compoſitus elegans: accuratus facilis in/
cedit: Et hos præſertim Cornucopiæ libros: Quos linguæ latine commentarios non
immerito nuncupauit: In quibus quom ualerium Martialem interpretandum deſumpſe
rit non ſententias modo & uocabula eorumque figuras: ut reliqui ſolent. Sed hiſtorias

etiam longius repetitas: & uniuerſam grammatice rationem Varie concinne luculenterque complectitur. Vbi quanq̄ pleraq; friuola & uulgaria & ad inſtituendos veluti pueros tradita uidentur: longe tamē plura ocurrunt quæ doctiſſimorum aures reſpuere non debeant Ita peritis: imperitiſq; profuturum ſe pollicetur. Hos aūt commentarios ex dimidio abſolutos: ut ipſe in calce operis teſtatur Illuſtriſſimo principi tuo. Cui erat imprimis deditiſſimus Attitulauit. Huic igitur alteri commentariorum parti: quā pre manib9 habemus. ſupremam ipſe manum impoſuit: quæ tametſi unum duntaxat poete librum interpretet' tot tamen ac tanta: & tam uaria continet: ut aliquāto minus eſſe id omne: quod ſupereſt: ipſe autor egregie fateatur. Alteram uero partem: cui propriæ continuis vigiliis: & lucubrationibus inſiſtebat ut compertum habeo morte præuentus abſoluere non potuit. Quicunq; igit' de hac recte ſentiet in illa non parum amiſiſſe ſe iudicabit. Quin etiam hoc opus eodem ut opinor caſu pluribus in locis mēdoſum nec recognoſcere ſatis: nec caſtigare potuit. Quod ego proximis menſibus iuſſu: & auſpicio tuo diligentiſſime lectitaui: & quoad per me fieri potuit emendatiſſimum reddidi: vt quicquid legentes ex hoc labore uoluptatis: utilitatiſq; percipient: totum vni tibi principi elegantiſſimo eruditiſſimo atq; optimarum diſciplinarum amātiſſimo acceptum referent. V A L E

PYRRHI PEROTTI IN CORNV COPIAE:SIVE COMMENTARIOS LINGVAE LATINAE AD ILLVSTREM PRINCIPEM FEDERICVM DVCEM ET ECCLESIASTICI EXERCITVS IMPERATOREM INVICTISSIMVM.

PROHOEMIVM.

MORIENS olim.P.Maro poeta optimus maximus librum æneidos:quẽ
tum forte in manibus habebat:teſtamento cremandum reliquit:indignum
Octauius — opinor exiſtimans opus imperfectum: & cui nondum ſuprema manus im
poſita foret:ad poſteros peruenire. Diu ũ id:atq; difficile uiſum diuo Octa
uio fuit.hinc.n.ſupremæ uoluntati parere iuſq; faſq; ſuadebant:illinc com/
miſeratio quædam tot laborum uigiliarũq; & communis iactura:ne id faceret:hortabatur.
Tandẽ uero pietati potius in diuinum uatem:ac cõmode poſteritatis: q̃; legum ſeueritati
indulgendum ratus:in hæc uerba prorupit. Frangatur potius legum ueneranda poteſtas:
Quam tot congeſtos:nocteſq; dieſq; labores:Hauſerit una dies.uiuat Maro doctus ubi/
q;:Ingratuſq; ſibi ſtudiorumq; inuidus orbi : Laudetur:uigeat: placeat:relegatur:ametur.
Idem mihi nunc uſu uenit Federice imperator.Nam cum iam ſupra quintum annum Põ
Pompo. fortunatus — ponius Fortunatus uir ſeculo noſtro doctiſſimus:& Romanæ academiæ princeps ac ple
riq; alii ſtudioſi uiri Nicolaum Perottum Siponti pontificem patruum meum hortati eſ
ſent.Vt.M.Valerium Martialem optimum quidem poetam:ſed uitio librariorum infini
tis pene erroribus plenũ pro communi ſtudioſorum utilitate emendandum ſuſciperet:ag
greſſus eſt ille hanc prouintiam libens:& corrolarium addidit.Et.n.lepidiſſimum poetã
non modo emendauit:ſed etiam interpretatus eſt .In qua re haud facile dictu eſſet:quos ſu
ſtinuerit labores:quot noctes inſõnes duxerit:quot græcorũ ſimul ac latinorũ ĩ oĩ diſcipli/
narũ genere uolumina euoluerit:tũ propter multarũ rerũ ac recõditarum in hoc poeta ua
rietatem: quarum etiam uocabula uix aut nullo modo intelligi poterant:tum propter ma/
gnitudinem errorum:quos emendare fere ſupra uires hominis fuit: tum uero in primis ꝙ
nõ eſt in eo opere cõmunem interpretum morem ſecutus.Sed ita hunc poetam expoſuit ut
ne uerbum quidem reliquerit intactum:uiſuſq; plane fuerit nõ unum poetam :ſed uniuerſã
linguam latinam uelle interpretari.Omnem tamen difficultatem ſuperauit ſtudium & di/
ligẽtia hominis:quiq; omnia uincit: improbus labor:talemq; poſt epotas lucubrationem
fuligines hunc poetam reddidit.Vt q ſupra octingentos annos a nemine fuerat intellectus
iam ab adoleſcentibus quoq; uel mediocriter eruditis poſſit intelligi. Verum nullis un/
quam precibus:nullis amicorum illecebris:quin etiam nullis conuitiis adduci potuit.Vt lu
cubrationes ſuas in lucem proferret:emendari duntaxat a ſuo cæteros codices paſſus eſt:plu
ra etiam loca cognitu difficilia quærentibus aperuit:ædere cõmentarios noluit.Cuius cõſi
lii ſui rationes afferebat huiuſmodi.Si opus æderet:non defuturos:qui ſe reprehenderent:
ꝙ iam & ætate grandior:& dignitate Pontifex ad ſtudia poetarum: a quibus ante uigeſi
mum annum ſeſe ad Cæleſtem philoſophiam tranſtulerat:nunc temere uideretur reuerſus:
tum multa eſſe apud hunc poetam uulgi iudicio obſcena:quæ interpretari pontificem in/
decens putaretur. Quandoquidẽ ſunt nonnulli qui legere etiam Martialem nepharium
cenſent. Ad hæc non eo animo ſcriptos a ſe commentarios:ut proferrentur in lucem: ſed
ſua cauſa duntaxat:ut quæ tanto ſtudio:labore:uigiliis inueſtigauerat:quotiens opus eſſet
haberet in promptu. Icci rco non modo hinc atq; hinc plenos eſſe totius ſui codicis mar/
gines:ſed multa quoq; a ſe ſeorſum nõ breuiter & carptim:ut interpretum mos eſt:uerum
longe diffuſeq; conſcripta ſæpe etiam ex libris autorum:qui græce latineq; ſcripſerunt:fere
ad uerbũ ſumpta:quæ ſi ædi oporteret:ĩ grãde nimis uolumen opus excreſceret:nec tã uni
us poetæ q̃; totius linguæ latinæ interpretatio uideri poſſet.Non deerant autem:qui eas ra
tiones ita infringerent nequaq̃; turpe eſſe Pontifici emendare:atq; interpretari eum librũ:
Hierony. — quem non puduit ſanctiſſimum Hieronymum non modo lectitare:ſed etiam teſtimonio
eius plerunq; inter ſacras litteras uti.Contemnendum præterea uulgi iudicium:cuius mos
eſt dãnare quæ neſcit. Nihil apud hunc Poetam eſſe non religioſum:& ſanctum:reprehẽ
di ab eo obſcenitate quadam uerborum uitia non laudari :ut mos eorum eſt: qui hodieq;
in templis contionantes:quos uulgo predicatores uocant. Quod ſi hunc legere nephan
dum ſit:certe non minus illos audire.Neminem profecto non modo ex poetis:ſed ex om
nibus latinæ linguæ autoribus eligi potuiſſe:in quo tanta eſſet & uocabulorum:& ſenten
tiarum:& rerum omnium copia:tanta ubertas:tanta uarietas. Poſtremo breuitatem tãtũ
ibi cuſtodiendam eſſe:ubi cauſa poſtulat.Alioquin preuaricationem eſſe tranſire:quæ ne/

ceſſaria & utilia ſunt:aut quæ inculcare:infigere:repetere opo rtet:curſim breuiterq; attin/gere.Commentarios huiuſmodi eo meliores eſſe:quo lõgiores.vt iter Demoſthenis & .M. Tullii orationes eæ ferũtur optimæ eſſe:quæ maxime.Ob id uero imprimis expeti ꝙ non modo multaꝝ rerũ cognitionẽ habeant:ſed plane omnem latinã linguam comprehẽdere videant̃.nec propterea minus probãdos:ſi qua in iis ex aliis ꝓbatiſſimis autoribus ſũpta ſunt. Quãdoquidem optimi quiq; ſcriptores idẽ fecere:Ita deniq; diſpoſitos eſſe atq; ordinatos:vt ñ ſit neceſſe aliquos ꝑlegere:ſed tantũ quiſq; ex iis quærere poſſit :quantũ cõcupierit:& quod quiſq; quæſierit:facile inuenire.Illud etiã pleriq; addebant:niſi commentarios æderet:exiſtimaturos omnes:vel non recti eum eſſe iudicii:vel inuidere gloriæ ſuæ:inuidere pñtium poſterorũq; vtilitati:At ſurdo fabula canebat̃.Inter hæc pleriq; adoleſcentes ardentiſſimo mecum amore coniuncti certatim me adeunt:alii diſſimulanter & furtim :alii ſimpliciter libereq; hortantes:ne amplius tot hominũ deſyderia protrahi ſinerem: æderem ipſe cõmentarios vel volente patruo vel inuito: audiſſe ſe a pceptoribus ſuis nihil fieri aut ſtudioſis vtilius:aut eruditis gratius:aut latinæ linguæ commodius poſſe: Si tantũ a me beneficium cõſequantur:omnes mihi obnoxios ꝑpetuo futuros.Vix poſſem exprimere quo ſtatim ardore flagrauerim id opus ædẽdi.Subreptis itaq; mox ex bibliotheca patrui cõmẽtariis cœpi clam legere:quæ notauerat:vbi quãtum dii boni rerũ?quantũ verboꝝ?quãtum vetuſtatis?quæ interpretationes vocabulorũ?quæ explicatio elegantiæ:ac ꝓprietatis latinæ linguæ?quæ fabularum monumẽta?quæ numina hiſtoriarũ?quæ dignitas exemplorũ atq; maieſtas?Certe nõ liber mihi:ſed theſaurus quidam viſus eſt optimarũ in omni genere rerũ ac reconditaꝝ.Hinc grãmatici:hinc Rhetores:hic Poetæ:hinc Dialectici:hinc earũ artium:quas liberales vocant:ſtudioſi:hinc medici:hinc Philoſophi:hinc Ciuilis ac Pontificii iuris antiſtites:hinc rei militaris periti:hinc Agricolæ:hinc Pictores:hinc Architecti:hic Fabri omnes atq; opifices multa & pene infinita haurire poſſunt eorũ ſtudiis neceſſaria:& ita neceſſaria:ut affirmare auſim plurima eos:niſi hæc legerint:ad ipſoꝝ diſciplinas arteſq; maxime pertinentia ignoraturos:ne dicam in multis:vt nunc faciunt:permanſuros erroribus:quos:ſi hæc legent:aliquãdo recognoſcẽt:& hoc opus nõ vnius poetæ: ſed omnium latinoꝝ auctoꝝ cõmentarios iure optimo dici poſſe intelligent.Non potui patruũ meum tacitus nõ damnare:ꝙ in tanto conſenſu honeſtiſſima rogantium durum ſe potius negando ꝗ̃ conſtantem oſtenderet.Et qđ Diuus Auguſtus fecerat in verba illa prorupi.Tam ſacrum ſoluet̃ opus?tot bella?tot enſes.In cineres dabit hora nocens:& ꝑfidus error.Quid plura?Accinxi me ſtatim operi:& quanto potui ſtudio labore vigilantia ab illo:vbicunq; notata excerpſi:in ordineq; redegi:Nihil aũt fere de meo addidi ꝑterquam ꝙ loca quædã:quæ ille quoniã impuritate quadã atq; obſcenitate verboꝝ caſtis ac pudicis auribus execrabilia viderent̃:curſim breuiterq; tetigerit:ipſe latius expoſui:nihil tam fœdũ eſſe exiſtimãs:quod nõ turpiſſimũ ſit ignorare.Ita preterea opus digeſſi vt ſi quis ſola huius poetæ interꝑtatione contentus eẽ velit:deterreri libri magnitudine non poſſit: habent.n.ſingula quæq; Epigrãmata ſententiã ſuã in principio ſummatim expreſſã.Deinde vbi rubræ ſunt ac grãdiuſculæ litteræ:vis vocabuli ſiue fabula ſiue hiſtoria ad cognitionẽ auctoris neceſſaria ſuccincte oſtenditur:quibus ii qui ꝑter intellectum poetæ nihil optabunt:poterunt eſſe contẽti.De cæteris uero tantũ ſũmere cuique fas erit:quantũ volet:cũ in fine operis:quid ſingulis libris contineat̃ ſeruato litteraꝝ ordine ueluti qbuſdã tabellis mirifice ſit expreſſum.Properantem autẽ me tam expetitũ ac deſyderatum opus emittere illud magis ac magis accendit atq; inflãmat:ꝙ neſcio quem viliſſimũ pædagogum nõ puduit nuper:ut eſt omniũ impudentiſſimus:pleraſq; ſententias e ſacrario patrui meo ſumptas.hũc.n.humaniſſime ſemper omnibus expoſitũ adire freques diſcendi gratia ſolebat:tanq; ſuas promere:& tã præclaris iuẽtis ĩpudentiſſime gloriari.Nullũ.n.vltionis genus in hãc beluam accõmodatius fore exiſtimo:ꝗ̃ vt omnes hac noſtra æditione illius furta vel potius ſacrilegia recognoſcãt & hominis temeritatẽ:ſcelus:ingratitudineq; condemnẽt.Recognoſci aũt furta facillime poterunt ex errorũ multitudine:cuius cõmentarii eius vndiq; ſcatent: quoꝝ bonam partẽ patruus meus duobus epiſtolarum Romanarũ.ſ.ac Peruſinaꝝ ꝓclaris voluminibus oſtendit.Quis.n.ita deſipiat:vt autorẽ alicuius ꝓclaræ ſententiæ exiſtimaturus ſit eum quẽ tam frequenter ac pueriliter errare labiq; cognoſcatur.Cum ipſe quoq;:qđ omnium miſerrimũ eſt:negare nõ poterit:quod erit turpiſſimũ fateri.Nec uero me ab hac ædendi auiditate deterret:quod grauiter atq; indigne hoc latuꝝ patruum meum ſimile veri videat̃.Neq; enim recuſo ſi ita res ferat:pœnas luere ad honeſtiſſimũ factum:& ſubire optimi Pontificis qualemcunq; indignationẽ malo:ꝗ̃ aut hanc iniuriã facere lucubrationibus eius:vt diutius in tenebris iaceant:aut hanc gloriam relinquere ſordidiſſimo Pædagogo:vt alioꝝ inuenta ſibi aſcribat:aut tot eruditorum hominũ preces deſyderia vota contẽnere:ne dicam perpe/

Demoſthe.

Cicero.

Fœdum ẽ etiam turpia ignorare

tuum poſteritati damnũ inferre. Sed inueniſſe me modũ opinor: quo patrui indignationẽ euitare facile poſſim. Ná qũ te Federice p̃nceps vnũ ex iis eſſe cognouerim: qui hanc cõmẽtariorum æditionẽ maxime concupierũt: ſtatui hoc opus tuo ſacratiſſimo nomini dedicare: cuius ille virtuti atq; auctoritati tantũ tribuit: vt te inſtar numinis habeat colat ueneret̃. Feret certe æquo animo patruus: me abſte benigne inuitatum lucubrationes ſuas tibi uni feciſſe cõmunes. Tuo uero nutu prodiiſſe in lucem: & in eruditorum tandẽ manus deſcendiſſe pro ſua in te obſeruantia iraſci nõ poterit: aut ſi poterit: nolet. En igitur librũ ipſum: quem Cornucopiæ ſiue linguæ latinæ cõmentarios inſcripſi: tibi princeps inuictiſſime mitto: ut tuo iuſſu auſpiciiſq; ædatur: ob id certe fœlix futurus: ꝙ te autore tot eruditi homines ipſum læti alacreſq; excipient: cõplectent̃: oſculabunt̃: & certatim laudibus cumulabunt. Sed ob id longe fœlicior ꝙ tu omniũ primus accipies: & in iſtud tuũ dignũ diis palatium dignã principe uictore gentium ſedem ĩduces: ubi qum omnia cernet marmore argento auroq; nitentia & in bibliothecha illa pulcherrima collocabit̃: ꝗq̃ mutus ſit & anima carens mirifice tamen ſentire lætariq; uidebit̃. Legetur aliqñ abſte in quo uirtutes oẽs uigent: quæ deſyderari in principe poſſent: experietur humanitatẽ: clementiã: benignitatẽ: continentiam tuã: contemplabit̃: tecum porticus: ædes delubra tanto ſumptu: arte pulchritudineq; ſurgentia: admirabit̃ in te ciuilium ſimul ac multarũ rerum uſum: audiet res domi ac foris geſtas: uictorias omnium opiniõe maiores: ſtratagemata: gloriam: triumphos quæ iiſdem quibus ſolis curſus terminus continentur: Admirabit̃ in te diuinã illam corporis proceritatem:: membroꝝ robur eximium: uenerandam oris dignitatem: ætatis maturã grauitatem: diuinã quandam maieſtatẽ cũ humanitate coniunctã: totum præterea talẽ qualem eſſe oportebat eum Principem: quem nuper Pontifex maximus & uniuerſus ſenatus omnium rerũ ſuaꝝ & totius æccleſiaſtici imperii Ducem moderatoreq; cõſtituit. Tuorũ præterea ſtudioꝝ atq; ſermonũ comes erit & particeps. Videbit atq; intelliget quem honorem dicendi magiſtris: quam dignationẽ ſapientiæ doctoribus habeas. Vt ſub te uno ſpiritũ & ſanguinẽ & patriã bonaꝝ artiũ ſtudia receperit: quæ ante hac natali ſolo priuata & perpetuo exilio damnata uidebant̃. O fœlix atq; iterum fœlix liber. Sed utinam mihi Federice Princeps una cum ſuauiſſimo patruo meo fœlicitate iſta perfrui aliquando liceret Vale princeps Mitiſſime.

BREVIS COMMEMORATIO VITAE. M. VALERII MARTIALIS.

Valerius in hiſpania bilbili nobili Celtiberiæ oppido natus eſt: Patre Frõtone: matre Flacilla. Venit ad urbem Romã ſtudioꝝ gratia: tenuiq; ſupellectile contentus in litteris dũtaxat uerſatus eſt. Scripſit librum Epigrammaton. Vt laudaret honeſta: hortaret̃ homines ad uirtutẽ: & uitia ſui tẽporis notaret: quod admiſtis ſemper ſalibus: & fere cũ riſu facit: ut mos eſt ſcribentium Epigrãmata: hoc. n. a Satyris differunt: ꝙ illi uitia tantũ carpunt: hi etiam honeſta laudant: & ad uirtutem hortant̃. Illi graui atq; aſpera oratione ſtomacho ſemper pleni: hi blando ſermone atq; iucundo ſcelera ſuoꝝ temporum notant. Illi longo plerunq; lemate: & uerboꝝ copia id faciunt: hi carptim & breui ſermone atq; collecto. Vnde hæc Epigrãmata: hoc eſt inſcriptiones dicunt̃. Illi in perſonis etiam propriis nominibus inuehunt̃: hi fingunt noua nomina: propriis parcunt: quod de ſe hic poeta teſtatur dum inquit. Hunc ſeruare modũ noſtri nouere libelli Parcere perſonis: dicere de uitiis. Exceſſit facundia: acumine: copia: ſuauitate: ſalibus omnes: qui ante & poſt eum carmina ſcripſere. Laudat ſimul atq; reprehendit acriter & ardenter: nec minus polite & ornate. Habet uelut innumerato ſñias aptas ſemp & crebras: grauem & decorã ſtructurã ſonantia uerba & antiqua: quædam ipſe fingit̃ aptiſſime. Sunt plerunq; in ſermone eius latentes aculei. Suſpenſum etiam aliqñ lectorẽ relinquit: & aliquid uult illum augurari potius ꝙ̃ legere: tanta præterea in eo copia: tãta rerum uarietas ẽ atq; cognitio: quantã apd̃ nullum uel græcum uel latinũ autorẽ eſſe contenderim. Floruit temporibus Domitiani Neruæ & Traiani: quibus variis modis in hoc ope aſſentatur: idq; ea ratione facit: vt per ea quæ in iis eſſe cõmemorat: quales & ipſi & cæteri principes eſſe debeãt: oſtendat. Hinc ſæpe ædificia: porticus: templa: venationes: ludos: ſtratagemata imperatoꝝ: aliorumq; viroꝝ: ac mulieꝝ commemorat. Et. n. mos apud veteres fuit: quoniam monere ſimpliciter principes periculoſum uidebatur: per ironiam eos: hoc eſt aſſentãdo docere. Sic omnia huius Poetæ epigrammata aut bona ſunt: in quibus videlicet ſimpliciter: atq; aperte ad virtutem hortatur: aut mediocria: in quibus ea laudat: quæ turpia non ſunt: ſed aliqd habent honeſti: aut mala in quibus vitia hominũ carpit obſcenis verbis & turpibus. Hoc eſt qd̃ Pœta ipſe ad Auitũ

Quid ſcriptores Epigrammatum a ſatyris differãt

Epigrammata.

Mos veterum in laudandis principibus

libro primo ſcribit. Sunt bona: ſunt quædam mediocria: ſunt mala plura. Quæ legis hic: ali
ter non fit Auite liber: Amicos habuit Plynium ſecundum Oratorem. Stellamqꝫ & Silliũ: Plynius
poetas: ad quos ſæpenumero ſcribit. Publicis quoqꝫ honoribus functus eſt: donatus eq̃ſta Stella
dignitate: p̃tura: & iure trium liberoꝝ. In graueſcente demũ ætate: tedio urbanaꝝ rerum Sillius
affectus: in Hiſpaniam rediit: Obiit in natali ſolo inter ſuos magno doctoꝝ omnium mœ
rore p̃ſertim plynii: cuius Epiſtola extat: in qua audiſſe ſcribit Martialẽ deceſſiſſe: idqꝫ mo/
leſte ferre: quia vir erat ingenioſus: acutus: & qui plurimum in ſcribendo ſalis haberet: & fel
lis. nec candoris minus. Librum hunc Epigrammaton eo ordine ſcripſit: quo in p̃ſentia le/
gitur: primis Epigrammatibus exceptis: in quibus ſpectacula: & ludos ſui temporis deſcri/
bit. Hæc in antiquis Codicibus non reperiuntur: haud tamen dubium eſt Martialis eſſe.

NICOLAI PEROTTI CORNVCOPIAE: SIVE COMMENTARIORVM LINGVAE LATINAE AD ILLVSTRISSI. PRINCI. FEDERICVM VRBINI DVCEM: ET ECCLESIATICI EXERCITVS IMPERATOREM INVICTISSIMVM. LIBER PRIMVS.

DE AMPHITEATRO EPIGRAMMA PRIMVM

ARBARA PYRAMIDVM. Blanditur Domitiano
quod Amphitheatrum eius præclara totius orbis ædifi/
cia operis magnitudine ſuperet. BARBARA. Fera
inculta moribus. Barbari ab initio dicti ſunt factitio no
mine: qui dure: atq; aſpere loquebantur: quemadmodum Barbarus
b Bleſos etiam balboſq; dicimus: q lingua impediti ſunt. Bleſus
Vnde balbutire eſt cum quadam linguæ confuſione trepi Balbus
dare. Cicero. Me quidem autore etiam Peripatetici: vete Balbutire
reſq; Academici balbutire aliquando deſinãt. Metellum
Cicero Pontificem adeo impeditæ: ac balbutientis linguæ fuiſſe
Metellus tradũt: vt multis menſibus fatigatus: tortuſq; fuerit dum
meditatur in dedicanda æde opifere dicere. Simus quip
pe: vt Strabo inquit: ad confingenda cognata rebus vo/
cabula ingenioſi: qualia ſunt murmur: clangor: ſtrepitus: crepitus: & ſimilia. Sed quemad/
Strabo modum ex iis multa iam proprie proferuntur: ita hoc vocabulum Barbarus: q̃uis a princi
pio eum tantum ſignificaret: qui craſſe loquebatur. Nunc tamen ad eos omnes tranſlatum
eſt: qui non ſint Græci: aut Latini. qđ ii mitiorem linguam habeãt: ac magis cultam. Quin
ẽt iter hos ſiqs non recte proferat: barbare loqui dicitur. Vnde fit Barbariſmus: qui diffi/ Barbare
nitur vna pars orationis enunciatione: vel ſcripto corrupta: & a Poetis Metaplaſmus vo/ Barbariſmus
catur. Differtq; a ſolœciſmo: q ab Aſinio capitone diffinitur: impar & i conueniens com Metaplaſmus
poſitura partium orationis. A noſtris Imparilitas a vetuſtioribus latinis Scribligo diceba Solœciſmus
Aſinius tur: a verſura: & prauitate tortuoſæ orationis tanq̃ ſtrebligo quædam: ſiquidem ϛρεβλῶ Imparilitas
apud græcos torqueo ac deprauo ſignificat. Vnde & ſcriblita appellata eſt: qđ in circuitu Scribligo
ad reſtis modum torqueretur: hoc ſolũ differens a placenta: quod ſine melle coquebatur: &
feruentiſſima edi ſolebat. Martialis. Circumlata diu menſis ſcriblita ſecundis. Vrebat ni/
mio ſæua calore manus. Plautus. Dum ludi fiunt in Popinã pediſſequi Irruptionẽ facite.
Martialis Nunc dum occaſio eſt: Nunc dum ſcriblite æſtuant: occurrite. Veteres & Latini & Græci
Plautus non ſolœciſmũ barbariſmũq; dixerunt: ſed βάρβαρον: σόλοικονq;: hoc eſt barbarum
ac ſolœcum. Solœci aũt nomen a Solone deductum Lærtius Diogenes teſtatur: q cum in Barbarus
Cilicia vrbem a ſuo nomine Solœn condidiſſet: pauci ex Athenienſibus: quos in ea reliqt: Solœcus
non multo interiecto tempore. Corrupto patrio ſermone inconuenienti partium ſtructu/
Solon ra loqui cœperunt. Quapropter q eo vitio aliqñ vterentur: dicti ſunt σολοικίζειν: hoc ẽ
Dioge. la. Solœciſſare. A poetis Solœciſmus pro errore methaphorice capit᷑. Iuuena. Solœciſmum
liceat feciſſe marito. Martia. Sæpe ſolœciſmum mentula noſtra facit. Maiores noſtri non
Barbare: ſed ruſtice loqui dicebant. Quapropter Barbariſmi vocabulo nemo ante Auguſti Solœciſſare
ætatem vſus fuit: Græci a principio omnis homines ſe ſolis exceptis barbaros dici voluere. Ruſtice loqui
Per methaphoram quoq; barbari dicuntur illiterati: malis moribus: feri: crudeles. A barba
ro fit barbaricus eiuſdem pene ſignificatõis. Apuleius. Feris ac barbaricis moribus. Et Bar/
baries inciuilitas: incultus feritas. Et Barbaricũ neutro genere. Clamor exercitus: qꝑ eo voci
ferandi genere Barbari vtantur: Stulte quidam Barbam hinc deductam putant: quod eam Barbaricus
barbari ꝓlongam ferre conſueuerunt. Barba enim primogenium nomen eſt: & tam de ho/ Barbaries
minibus q̃ de brutis: atq; etiam inanimatis vtroq; numero dicitur. Nam quod ſcribit Serui Barbaricum
us. Barbam hominum: barbas brutoꝝ eſſe falſum eſt. Ply. Hircoꝝ ſi mulceatur barba: mi/ Barba
tior eſt: eadem ꝓciſa non abire eos tradunt in alienum gregem. Idem. Piſces: qui mulli dicũ Barbæ
tur barba gemina inſigniuntur inferiori labro. Idem. Tragopagus dicta: quod barbulas ha
beat ad hircinæ barbæ ſimilitudinem. Hæc herba eſt: qua in acetariis vtimur. Vulgo barbã
petræ appellant. In gallia tranſpadana barbula hircina dicitnr ad græcorum ſimilitudinẽ Tragopagus

Barba petræ
Barbula hircina
Comæ
Scandix
Barbatus
Imberbis
Barbitos
Memphis
Memphiticus
Memphitis
Sileo
Sibilum
Sibilo
Sifilo
Exibilo
Exifilo
Sibilatio
Explodo
Plaudo
Plodo
Explodo
Sibur
Silentium
Concubium
Conticinium
Silẽta loca
Silex
Siliceum
Silicerniũ
Capularis ſenex
Acherõtius ſe/
nex
Silatum
Sile
Seſe'is
Silus
Silones
Sila
Simus
Simia
Simiæ Capellæ
Siliqua
Cerrannia
Ficus ægyptia

Τράγοσ quippe hircus eſt. πώγων. Barba. Alii hanc Come vocant a Comæ ſimilitu/
dine: ꝙ folia in circuitum ſpargat. Alii ſcandicem: vnde per iocum Ariſtophanes: Eurypi/
di poetæ obiecit: quod mater eius ne olus qdem legittimũ venditaſſet: ſed ſcádicẽ. A barba
barbatus dicit᷑: & cõtrariũ eius Imberbis. Barbitos quoq; nõ a barbaro deducit᷑: licet Bar
baꝝ hoc eſt pegrinũ vocabulum ſit. Significat aũt maiorẽ lyram: organo ſimilẽ ſono. Qui
dam latiorem partem lyræ eſſe exiſtimant: & tam fœminino genere ꝙ̃ neutro repitur. Oui
dius. Non facit ad lachyrmas barbatos vlla meas: Horatius. Age dic latinæ barbite carmẽ.
Idem. Leſboum refugit tendere barbiton. MEMPHIS. Ordo eſt. Barbara mẽphis ſi/
leat miraucla Pyramidum. Memphis ægyptioꝝ regia eſt ab Ogdoo rege ædificata: cuius
filia mẽphis ei nomen dedit: cum qua Nilus concubuit ſub imagine Tauri: ab hoc fit Mem
phiticus adiectiuũ. Martialis. Dat chartis agiles calamos mẽphitica tellus: & Memphitis.
Ogdous aũt prius cognominatus eſt Vohereus: vt diodorus ſiculus teſtatur. SILEAT
taceat: non amplius laudet. Silere tacere eſt fictũ verbum ab S littera: quæ nota ſilentii eſt.
Vnde in ludis litterariis: publiciſq; conuentibus dum volũt ſilentiũ indicere S litterã quaſi
ſibilando pronunciant: a quo Sibilum qdam deductũ exiſtimant. Et ſibilare: qđ veteres ẽt
ſuffilare dixerũt: & ẽ cõtumelioſa ſignificatio vocis. vñ Exibillare: ſiue Exifilare aliquẽ dici
mus: dũ populari & tumultuaria ſibillatione eum expellimus: ſicut Explodere: dũ eũ fuga/
mus cũ plauſu. Cicero. Hiſtrio ſi paulũ ſe moueat extra numeꝝ: aut ſi uerſus pronunciatus
ẽ vna ſyllaba breuior: aut lõgior: exibillat᷑ atq; explodit᷑: qđ i litterariis ludis hac tẽpeſtate
frequẽtiſſime fieri uidemus. Quidã Siphilare a græco deductũ putãt. græci .n. σιφλων cõ
tumeliã nominant. & quã nos dicimus exibillationẽ. Et σιφλωζιν dicunt explodere: atq;
deridere. Equidẽ factitia hæc vocabula eſſe arbitror. Nã plaudere ſiue plodere eſt manibus
pulſare & ſtrepitũ facere: qđ uel letitiæ uel deriſionis cã fieri ſolet: a quo explodere eſt non
ſimpliciter eiicere: ſed manibus cũ ſono pulſantibus e domo: ſchola: theatro: aut alio cõuẽ
tu eiicere. Cicero. Quãdo pyrrhonis Ariſtonis Erilli iã pridẽ exploſa ſententia ẽ. Veteres
ſibur vocabant calidũ & acutũ. A Si'eo Silentiũ deriuatur: qđ taciturnitatẽ ſignificat. Vñ
ſilentiũ noctis pro nocte intẽpeſta ponit᷑: quã alii Cõcubiũ: alii Cõticiniũ nnncupant. Et
Silenta loca: in qbus ſilet᷑ & Silex ſecundũ quoſdã: qđ ſaxi genus eſt: quia ſilentem intra ſe
ignẽ habeat: qui attritu aut percuſſu excitet᷑. Silicem tenere in manu ſolebãt iuraturi p Io/
uem: hæc uerba dicentes. Si ſciens fallo: q me deſpicit ſalua vrbe arceq;: is me eiiciat: ubi hũc
ego lapidẽ. Ab hoc Siliceũ dicit᷑: quicquid ex ſilice eſt. Virg. Spem gregis ah ſilice in nuda
cõnixa reliquit. Et Silicerniũ de cuius ſignificatione diuerſi diuerſa ſentiunt. Põpeius Ge/
nus ſarciminis eſſe ſcribit: quo familia a fletu in luctu purgabat᷑: dictũ Silicerniũ: quia cu/
ius nomine inſtituebat᷑ ea res: is iã ſilẽtiũ cerneret. Cecilius. Credidi me ſilicernium eius eẽ
eſurũ. Donatus. Silicerniũ inquit cœna eſt: que infert᷑ diis manibus: uel qđ eam ſilentes cer
nãt umbræ: uel qđ qui hæc inferãt cernãt: neq; deguſtẽt. Nã de iis quæ libant᷑ inferis: qſqs
ederit aut biberit: funeſtat᷑. Hinc Terentius in Adelphis appellat ſenem ſilicerniũ: qui iã iã
ſilentibus umbris cernendus ſit. Alii ſilicerniũ nomen fictũ a Terentio exiſtimarũt pro ſe/
ne: qđ incuruitate ſilices ſpectet. Qui recte ſentiunt: ſilicerniũ affirmãt funebre conuiuiũ eẽ
qđ apud veteres exhiberi ſenibus ſolebat dictũ: qđ cũ ſilentio edentes cernerent᷑: uel pro/
pter defuncti memoriã: uel qđ cogitarẽt ſe mox illũ ſecuturos: quapropter abeũtes a con/
uiuio ueluti ſe amplius nõ uiſuri: mutuo ſe ſalutabãt. Varro. Funus executi laude ad ſepul/
chrum antiquo more ſilicerniũ cõfecimus. i. conuiuium: in quo pranſi diſcedentes dicimus
aliis alii Va'e. Silicerniũ ergo Terentius ſenẽ uocat: atq; decrepitũ: hoc ẽ dignũ: vel cui ſili/
cerniũ fiat: vel qui ad ſilicerniũ uocet᷑. Alibi Capularẽ ſenẽ nominat: quaſi mox capulo ef/
ferendũ. Plau. Acherõtiũ Acherõtius ſenex vetus: decrepitus. Quidã Silatũ quoq; a ſilẽdo
dictum putãt: ſed falſũ eſt. Silatũ .n. a ſili deriuat᷑. Sile aũt herba eſt: quã alio nomine Seſelin
uocãt: cuius uel radice uel ſemine vinũ condiebãt: qđ ante meridiẽ ſumere mos erat. Propte
rea Silatũ antiqui dixere: qđ nũc Ientaculũ dicimus: Nec a ſilẽdo Silus deducit᷑: nec Silões
ſed Silus primogeniũ eſt: ſignificatq; naſum ſurſum uerſum: & aduncum. Vñ Galeæ quoq;
a ſimilitudine Silæ appellatæ ſunt: queadmodũ Simus uocat᷑: qui pſſis ẽ naribus: a quo Si/
mias quidã nominatas putant: & maſculino genere Simios: ꝗ̃uis alii quaſi mimias dictas
uelint: hoc ẽ imitatrices μιμοῦμαι enim apud græcos imitor ẽ. Et græci σιμιν Simũ di
cnnt: vſurpatq; id uerbũ frequenter Heſiodus de apibus. Virg. Capellas Simas vocat. Dũ
tenera attondent ſimæ uirgulta capellæ. Silones uero dicti ſunt a Silono quodã: quẽ hirſu/
tis ſuperciliis fuiſſe tradũt. Sunt aũt Silones qui prominẽtia habẽt ſupercilia. Siliquæ quo/
q; primogeniũ vocabulũ eſt. Sunt hæ foliculi leguminũ. Virg. Grãdior vt fœtus ſiliquis fal
lacibus eſſet. Itẽ fructus arboris: quã græci Ceranniã: quidã Ficum ægyptiam nominãt: &
arbor ipſa ſiliqua appellatur: pdulcis eſt: & cortex ipſe mãdit᷑. Digitorũ hominis longitudi

Ariſtopha.
Ouidius
Horatius
Idem
Ogdous
Nilus
Martialis
Cicero
Cicero
Virg:
Põpeius
Cecilius
Donatus
Terẽtius
Varro
Plautus

nem hn̄t:latitudinē uero pollicarē:& nō nūq̄ falcatæ ſūt. A ſiliqua fit ſiliquor uerbū:quod Siliquor
eſt ſiliquas facio. Plynius. Inter omnes aūt cōſtat nihil eſſe utilius lupini ſegete priuſq̄ ſiliq
tur aratro uel bidētibus uerſa. Nō defuerūt ēt:q ſilentiū a græcis ſumpti exiſtimauerint qui
buſdā litteris cōmutatis:Hi.n. σιγιν Silentium dicūt:& σιγω Sileo. Vnde ſegarū Troiæ
promontoriū appellatum eſt propter herculis taciturnitatem. Hic.n.qa prohibitus hoſpi-
tio fuerat:ſimulauit abſceſſum:moxq̄ ꝑ ſilentium aduerſus Troiam ueniens eam cepit.
MIRACVLA PYRAMIDVM. Admiratione:ac ſtupore dignas pyramides ꝓpter
earum ſcilicet magnitudinē. Tam altæ eni q̄dā fuiſſe ī ægypto tradunt̄:vt magna oīum ad Pyramus
miratio fuerit:qua rōe in tantam altitudinē ſubiecta ſint cementa. Vnam ex iis: quæ ex ara
bicis lapidicinis conſtabat a trecentis ſexaginta hoīum millibus annoꝝ viginti ſpacio cō-
ſtructā prodiderunt:& in raphanos:alium:et cœpas quibus operarii veſcerent̄ mille octin
genta talenta errogata. Neq̄ aliā ædificandaꝝ pyramidū rōem fuiſſe q̄ Regū ægypti in er
rogandis pecuniis ſtultam oſtentationem:ſiue ne pecuniam ſucceſſoribus relinquendo in
ſidiandi ſibi cām ꝑberent:ſeu ne plebs eſſet ocioſa:tres aūt inter Mēphim & Deltam Pyra
mides fuiſſe conſtat:quaꝝ due inter ſeptē orbis ſpectacula numerant̄. Tertia minor ē: licet
impenſa maior. Medietas inferior ex nigro lapide conſtat:quo mortaria fiunt. Hæc dicit̄
Sapho meretricis ſepulchrū fuiſſe ab amantibus factū:quam Sappho Doricā vocat fratris ſui Ca
raxi amicā:dum e leſbouinū naucraten cōportaret. Alii Rhodopen noīant cuius:qum laua
retur:alteꝝ calceū Aq̄la rapuit:& in gremiū Regis iura memphi dantis dimiſit. Rex admi
ratus ꝑquiri mulierē iuſſit:inuentā duxit vxorem. Defunctæ poſtea ædificata Pyramis fuit
Pyramides ſunt moles maximæ ita conſtructæ:vt e lato in acutū tendant:quales Romæ ad
huc extāt duæ iam vetuſtate fatiſcentes dictæ:vl' q̄d flāmaꝝ ſimilitudinē hn̄t:græci.n. πυρ
ignē vocāt:vl' a lapide. Pyropœcilo:ex quo ſæpe ædificabant̄. Hic & Thebaicus vocat̄ ab Pyropœcilus
ignea q̄nadā varietate Pyropecilos dictus:a græcis.n: πυρ ignis dicit̄. ποικιλοσ varius lapis
Pyramidē noſtri metā uocant:quod termini agrorū:qui a metiendo hoc eſt menſurando Thebaicus lapis
metæ dicunt̄:forma Pyramidū edificati ſolent:atq̄ ea figura Pyramidalis uocat̄. Quāuis Pyropœcilus
Paulus iur. paulus Iuriſcōſultus metā eſſe dicit partem molis inferiorē: & Catillū ſupiorē. Differunt Pyramidalis
Pyramides ab Obeliſcis:quod hi trabes ſunt lapidei longe pyramidibus minores: ſolis nu Meta
mini ſacrati propter quod ad radiorū ſimilitudinē fiebāt. Apud Aegiptios nomē hn̄t a ra Catillus
dio:& plane talis eſt radii forma:dum ꝑ feneſtram ītrat Græci a ueru ſimilitudine ei nomē Obeliſcus
impoſuere:apud quos οβελοσ ueru eſt:atq̄ eius diminutiuū ē οβελισκοσ Veru a nr̄is Veru
Varro a uerſando deducit̄:ut Varro affirmat:ſignificatq̄ nō modo inſtrumētū:quo cibi aſſant̄:
Virgilius ſed etiā telum ad eius ſimilitudinē factum. Virg. Et tereti pugnāt mucrone: ueruq̄ ſabello.
Vn̄ ueruta Pila dicunt̄:quæ uerua hn̄t ꝑfixa. Et ueruculū ab eo deducit̄:quaſi paruū ueru. Veruta pila
Plynius Inſtrumētū eſt:quo fabri e ferro utunt̄. Plynius. Spuma ex argento ſublata ueruculis ferre Veruculum
is:atq̄ in ipſa flamma cōuoluit̄ ueruculo:ut ſit modici ponderis. A pyr etiā Græca uoce
ignem ſignificāte Pyræus deducit̄. Sic eni uocitatus eſt atheniēſium portus ab aduentātiū Pyreus
peregrinorū multitudine ſemper feruēs:uel a Pyrræo promontorio: ut q̄dā ſentiūt: quod
radiis ſolis exurit̄. Et Pyralis uermis in igne uiuēs:de quo inferius dicemus. Et Pyramus ꝓ Pyralis uermis
prium nomen. Adoleſcens Memphiticus fuit:qui Tiſbes amore ardens ſeipſum interemit. Pyramus
Item eſt hoc nomine flumē inſtar Nili limū deferens:quod magnam Ciliciæ partem adie-
cit:de quo extat illud Oraculū. Tunc erit undiſonus latæ cum Pyramus olim littora ꝓfun-
dens Ciprū labetur in almā. In mediis quippe Cataoniæ campis nauigabilis defertur: & ꝑ
anguſtias Tauri in Ciliciā elabens ad oppoſitū huic:et Cypro trāſitū erumpit. Et Pyrene
mons hiſpaniæ a crebris fulminū ignibus:unde Pyrenæus deducit̄: quippe Pyrenæi mon
tes vocitant̄:qui in hiſpania a Pyrene ortū habentes in Galliā protendunt̄ uſq̄ ad alpes: Pyrene
Item Pyrenæus propriū nomē. Et Pyrodes Cilicis filius:qui primus e Silice excuſſiſſe ignē Pyreneus
dicitur:quēadmodū aſſeruaſſe in ferula Prometheus. & Pyrous nomē vnius ex ſolis equis Pyrodes
quaſi ardēs:quēadmodū alius Aethon vocitatus ē ἀπο του αιθω. Alius Phlegō επηρα Pyrous
του φλεγω ardeo. Nam alius a lumine Eous appellatus eſt:q̄d mane aſſurgens orbē illu Aethon
minet εωσ enim græce lux eſt:unde εωσφοροσ lucifer dicit̄ pro quo nos Eoum dicimus. Phlegon
Et Pyrgus turris:quod fulgureis ignibus feriri turres cōſueuerūt:a cuius ſimilitudine Pyr- Eous
gus etiā uaſis genus dicit̄ quo iactari tali cōſueuerūt:latine turricula dicit̄: de qua Martia- Pyrgus
Martialis lis. Quærit cōpoſitos manus improba mittere talos: Si ꝑ me miſit nil niſi vota facit. A pyr Turricula
gus quē turri ſignificat. Pyrgū dictū ē nobiliſſimū tuſciæ caſtellū eo tpe quo tyrrheni pyra Pyrgum
ticā exercebāt. Siquidē Pyratæ dicunt̄:qui maria latrociniis infeſtāt:unde ars ipſa pyrati Pirati
ca appellatur:ſumpto vocabulo ab eo:qui primus hoc nomine mari infeſtus nauigantibus Pyratica ars
fuit:& Pyrgoteles propriū nomē. Ita enim uocatus eſt gēmaꝝ ſculptor nobiliſſimus:pro Pyrgoteles
pter quod Alexander Macedo:ædictū feciſſe perhibet̄:ne imagines ſuæ ab alio q̄ a Pyrgo

Pyrites
Viuus
Ignarius
Apyrotus
Pyretra
Pyra
Pyromantia
Pyrum
Pyrrhus
Pyretus
Febris
Pyriaſis
Pyrodes
Pyrithes
Pyr
Pyros
Pyrolabes
Pyrobola
Miraculū
Mirum
Mirius
Miror
Memiror
Temiraris
Semiratur
Ad miror
Mirabile
Mirificum
Mirifice
Mirmimodū
Nimirum
Admiratio
Admirabundus
Babylon
Babylonia
Semiramis
Babylonius
Calidonius
Babylonicus
Nec
Neque
Nec enim
Neque uero
Aſſiduus
Aſſiduitas
Reſes
Aſſidue
Labor
Labos
Arbos
Honos
Colos
Vapos
Clamos
Valeſius
Fuſius
Lebeſus
Laborioſus
Laborimus

tele ſculperētur. Et pyrites lapis: quod plurimus illi ignis ſit: hunc nos ignariū dicimus: qui
dam etiā Viuū uocāt: exploratoribus caſtrorū maxime neceſſarius: quia Clauo uel altero
lapide pcuſſus ſcintillas edit: quæ ſulfuratis: aut fungis aridis: uel foliis exceptæ dicto celeri
us ignē trahunt. Qum & molaris lapis Pyrites uocatur: quod ī eo quoq; ignis cōſpiciat᷑.
Eſt & alius Pyrites æris ſimilitudine in Cypro reperiri ſolitus: & circa a Carnaniā: cuius
uſus in medicina nō paruus eſt: & Apyrotus gemma: de qua inferius dicemus: cui ignis nō
nocet. Et Pyretram herba quā uulgo nunc Draconem uocāt adurens linguā: & mordicās
tam folio q̄ radice. Gratiſſima in acetariis: uerūtamē nec ſalem nec acetū exigēs: qum utri/
uſq; ſaporem in ſe habeat. Et Pyra lignorū ſtrues: in qua Cremari corpora ſolebāt. Et Py/
romantia: de qua inferius dicemus: & ut quidā putant Pyrū: quod id genus pomi ad ſimi
litudinem Pyramidis e lato in acutū tendat: flammæ ſimilitudinē reddens: q̄uis non per
y.pſilon: ſed p.i. noſtrū ſcribi uſus obtinuerit. Et Pyrrhus rufus. a quo Pyrrhus nomē pro/
priū: de quo īferius dicemus. Et Pyretus febris ab incēdio appellata: queadmodū apud nos
febris a feruore. Et Pyriaſis fomentū: qbus uocabulis medici noſtri plerunq; utunt᷑. Et Py
rodes lapis: quē ſupius diximus pyritē appellari. Pyr ēt nucleus oliue dr̄: ꝙ facile ignē cōci/
piat. Et Pyros frumētū: & Pyrolabes: ꝙ ea q̄ ignita ſūt capiat. ſic pyrobola maleus: ꝙ ignita
pcutiat. MIRACVLA. Miraculū dr̄ qcqd admiratōem afferre pōt: q̄ſi ſit cōtra naturā: ꝑ
pt qđ veteres mira: & miracula ꝓ mōſtris atq; horrēdis poſuere. Plau. Nimia mēoras mira — Actius
Vir. Oīa cōmutat ſeſe ī miracula rerū. Hic actius. Perſonas diſtortas orib9 deformes miri
ones appellat. Mirius quoq; ātiq dixere ꝑ magis miꝝ. Var. Nūqd hoc mirius. Hæc a ver/
bo miror đducta ſunt. Mirari aūt ꝓprie ē re aliq̄ tāq; noua obſtupefieri. Vir. Artificūq; ma — Martialis
nus īter ſe: opeꝝ q; laborē mirat᷑. aliqn̄ tū mirari ē cū voluptate & đlectatōe ītueri. Idē. Seu
qs olympiacæ miratus pmia pugnæ. Paſcit equos. Sed cū dicimus Memiror: te miraris: ſe
mirat᷑: tūc mirari ſignificat placer᷑: & de ſe magnifice ſētire. Martia. Qui ſe mirat᷑: ī illo. Ab — Martialis
hoc fit cōpoſitū admiror: qđ ē aliqn̄ ſtupore afficior. Cic. Cū ob id vehemēt admiratus ī vr
bē rediiſſē. Aliī Veneror. Vir. Ille opeꝝ cuſtos: illū admirant᷑: & oēs circūſtāt: Ab hoc fit
mirabile & admirabile: qđ admiratōe dignū ē. Et mirificū: & mirificæ aduerbiū: & miꝝ ī
modū hoc ē ī maiorē modū & nimiꝝ: qđ ſignificat certe. Et admiratio ꝑ ſtupore: & admi
rabūdus: hoc ē plēus admiratōe. ASSIDVVS IACTET NEC BABYLONA LA/
BOR. Nullus extollat āplius mœnia babylōis: qđ tāto labor᷑ ædificata ſint. Babylō meſo
tāiæ vrbs ē Chaldaicaꝝ gentiū caput: quæ diu ſummā claritatē obtinuit ī toto orbe: ꝓpter
quā reliqua pars Meſopotamiæ: Aſſyriæq; Babylonia appellata ē. Muri ambitū habet tre
centoꝝ & octuaginta qnq; ſtadioꝝ: quoꝝ altitudo pedes duceni: latitudo quinquageni in
ſingulos pedes ternis digitis menſura ampliore: q̄ noſtra: via in mœnibus ipſis tā lata: vt
quadrigæ ſibi inuicem occurentes facile ptranſire poſſint. Quapp inter ſeptē orbis ſpecta/
cula numerant᷑. Hanc vrbem Semiramis condidit: quam cū aliqn̄ circa cultum corporis oc
cupata defeciſſe intellexiſſet: ſoluta adhuc altera criniū parte ad eam recuperādam cucurrit:
nec prius decorem capillorum redegit in ordinem: q̄ vrbem in ſuam poteſtatem reſtitutam
vidit: tautæ alioquin libidinis: vt non modo filium: ſed equum quoq; vſq; in coitum ama/ — Otho
uerit. Quam longe in hoc ab Othone differens: qui qum Romanis omnium gentium for
tiſſimus imperaret: Speculum in bello ciuili contra Vitellium deferebat: vt ſe dum tolli ſi/
gna iuberet: armatum comptumq; intueretur. A Babylone Babylonii dicuntur quemad/
modum a Calydone Calydonii: Item Babylonicus adiectiuum: Vnde Babylonicæ ueſtes
dictæ. NEC & non. Neq;: & quod ab eo per apocopen factum eſt. Nec incopulatiuam &
negationem reſoluuntur ideſt in. & non. Vt non feci hoc: neq; facerem. Sed ſi ſequatur. n.
uel uero ſimplicis negationis uim habet: ut nec enim id facerem, ideſt non enim facerem.
Ponitur etiam aliquando pro etiam. Quintilianus. Perſolui gratia non poteſt: nec malo — Quintilia.
patri. Cicero. Quidē hoc mōdicēdi non utit᷑: nec unq; & uel nec pro etiā ponit: quod fere — Cicero
omnes poſteriores fecere. ASSIDVVS. Iugis cōtinuis ab aſſideo verbo: qđ in ea
re quā cōtinue agimus: quaſi cōſediſſe uideamur. Vn̄ aſſiduitas pro diligentia ponitur. Et
ecōtrario Reſides dicūtur ſegnes atq; ocioſi. Aliqn̄ aſſiduus pro frequēs capitur: & aſſidue
pro frequenter. Virgilius. Aſſiduus veniebat. Aſſidui etiam dicebantur: qui locupletes erāt
& facile cū id tēpus poſtulabat munera populo preſtabāt: & tūc ab aſſe hoc ē aere dādo di
cuntur. Item aſſiduos aliquando dictos inuenimus: qui aſſe ſuo: hoc eſt ſua pecunia & ſine
ſtipēdio militabāt. LABOR. Opera defatigatio in mœnibus ædificādis. Antiqui
in nominatiuo labos dicebant: ſicut Arbos: Honos: Colos: Vapos: Clamos: quæ etiā apđ
probatiſſimos autores frequenter repeiunt᷑: ſicut econtrario. Valeſius Fuſiuſq; pro Vale/
rius & Furius: & Lebeſum pro liberū. Ab hoc nomine laboro uerbū deriuatur: quod īter/
dū eſt fatigor: & cū labore ago. Seneca. Iugiter fodiendo laborat. Vnde & laborare ꝓ me/

thaphorã capimus pro male habere:propter qđ laborare febre:laborare podagra: labora — Phlegrei cam/
re dolore dentium dicimus.Plynius.Succus eius podagra laborãtibus prodeſt.Interdum — pi duo
enitor:conor:qđ etiã eius cõpoſitũ elaboro ſignificat.Cicero.Nihil.n.mihi ita elaborãdũ
eſt:ꝗ̃ vt conſilia noſtra nemo intelligat.Et aliud cõpoſitum eius Illaboro: qđ ſignificat la
bore uaco.Vnde inellaboratũ atq; Illaboratum deducuntur:quæ ita inter ſe differunt: qđ
inellaboratum dicitur:quod non ſatis artificio excultum eſt. Illaboratum uero : quod ſine
labore uř factũ.Illud uitio dari ſolet:hoc laudi.Quintilia.de Cicerõe. Cũ iterim hæc oĩa q̃
uix ſingula qſq; ĩtẽtiſſima cura cõſeq poſſet:fluũt illaborata.& illa qua nihil pulchrius au/
ditu ẽ orõ p̃ ſe fert tã fœliciſſimã facultatẽ.Aliqñ cõpono colo. Vir.Arte laborate ueſtes.i.
compoſitæ:& laboratũ agrũ cultũ appellamus:hinc laborioſus homo dicit̃ laboris ſuſtinẽs
Virg. — Et laborioſum opus difficile:& qđ nõ ſine labore perficitur.Et laborinus campaniæ no/
Teren — bilis campus:in quo adeo pinguis terra eſt:ut ſtipulã tantæ craſſitudinis faciat:qđ ea inco/
Varro — le pro ligno vtuntur.Propterea dictus laborinus:qđ ingens labor eſt in eo colẽdo:quippe
Cicero — ſolũ habet arduũ opere:difficile cultu:bonis ſuis vt Ply.inquit.Pene acrius ꝗ̃ uitiis quę pa
Plautus — ſcit:affligit agricolã.Græci phlegræum appellãt απο τυ φλεγειν:qđ eſt urere atq; inflã/
Virg. — mare:qm̃ ea terra prælioꝶ concitatrix fuit:dũ ibi Gigantũ bellũ exarſit. Duo.n.Phlegræi
campi ſũt:alter in Græcia:ubi cũ gigantibus a Ioue pugnatum ẽ:alter in campania:in quo
Strabo — Hercules cũ iis preliũ cõmiſit.De quo Strabo.Fortunatus erat & cãpus nomine Phlegræ/
us:in quo nõ a Gigãtibus geſtas fabulæ diuulgant.Nullã aliã ob cauſam:ut credi fas ẽ: quã
ꝙ terra ipſa ſuapte natura prelioꝶ concitatrix eſt:de hoc cãpo ſic ſcribit Plynius.Quantũ
aũt vniuerſas terras Campus Cãpanus antecedit:tantũ ipſum pars eius quæ laboriæ uocan
tur.Finiunt̃ laboriæ via ab vtroq; latere cõſulari:quæ a Puteolis:& quæ a cumis Capuam
dicũt.Quidã laborẽ a labo dictũ putãt:quod nõ ſine labore ſurgũt:quæ facile ceciderunt.
Labare.n.ruere eſt:& repẽte cadere. Virg. Labat ariete crebro Ianua. A quo fit labaſco.
Terentius — Terẽ.Labaſcit victus uno uerbo.Et vtrũq; primã ſyllabã correptã hñt.Reperit̃q; ẽt Laba
Varro — ſcor.Varro.Poſtq; uidi miſericordia labaſci mẽtẽ ĩfirmã ppli.Labor aũt verbũ ꝓducit pri
Cicero — mã ſyllabã:& ſignificat leniter ac ſenſim deſcendo.Cicero.Non quaſi vnũ ex hac vrbe miſ — Illaboro
ſum:ſed quaſi de cœlo delapſum in hanc vrbẽ intuentur.Labi etiã dicimus eos:qui in lubri — Laboriæ
co figentes veſtigia in terrã ruunt.Vñ lapſus aliqñ pro ruina accipitur:& p trãſlationẽ eos — Labo
qui vel a nimia infirmitate vel impudentia deliquerũt:lapſos nominamus. Elabi quoq; eſt — Labaſco
periculũ fugere.Nã queadmodũ anguis lubricus & murena:& anguilla manu prehẽſa la/ — Labaſcor
pſu fugiũt:qđ ẽ e manu elabũt̃:ita q e medio piculo euadũt:Elapſi dicũt̃.Plau. Quid qum — Labor
Virgilius — manifeſto tenetur:anguilla ẽ elabitur. Virg:Ecce aũt elapſus pyrrhi de cede polites.Cicero — Lapſus
p tranſlationẽ.Hic fratre ſuo cenſore:qui proximus ante me fuerat elapſus eſt.hoc ẽ accuſa — Elabor
toꝶ:ueluti preſentiũ manus effugit.A labor deducitur Lubricus:quaſi labricus: eſt aũt ꝓ/ — Elapſus
prie lubricus in quo quis inſiſtere & ingredi nõ põt:quin labat̃:quales ſunt herbæ profuſæ — Lubricus
ſanguine:marmora læuigata.Glacies cõgelata:& huiuſmodi.hinc p tranſlationẽ lubricam — Allabor
adoleſcentiã uocamus:in q̃ q ſũt facile labũtur. Anguilla quoq; & Murena & ſimilia lubri — Inter labor
ca dicũtur:& pes lubricus:quod in lubrico eſt:& oculi lubrici qđ in lubrico poſiti ſint: ita — Delabor
vt nõ poſſint cõſiſtere.Hinc lubrici ut quidã exiſtimãt appellati:de qbus ĩferius diſſeremus — Ellabor
Claudia. — Itẽ ab eadẽ cõpoſita fiũt. Allabor quo poetæ vtuntur pro iuxta nauigo. Claudianus. Sicu — Dilabor
lis allabitur oris.Item Inter labor.i.inter aliquid labor.Delabor:deorſum labor. Ellabor — Prolabor
effugio & eiuſdem pene ſignificatiõis. Dilabor: Prolabor idem fere: qđ labor. Prælabor — Labilis
ante labor:Illabor intra labor.Collabor uel labor:uel ſimul cũ aliquo labor. A labor fit la — Labes
Virgilius — bilis:qui facile labit̃.& labes quæ modo ruinã ſignificat. Virg. Hic mihi prima mali labes — Labefacio
mõ maculã tractũ ab oleo:aut alio liquore:qđ in veſtẽ lapſa eã fœdent.Hinc fit labefacere — Labefacto
& frequẽtatiuũ eius Labefactare:q̃ ſignificat inficere maculare. Laſſum quoq; a labore di — Laſſus
ctũ pleriq; exiſtimãt:ſignificat aũt tam corpore ꝗ̃ aĩo fatigatũ:hoc ẽ labore affectũ.Vñ laſ — Laſſitudo
ſitudo pro defatigatõe accipit̃:& ea moleſtia:quã ex labore ſuſcepimus.Laxũ uero a lato — Laxum
deducit̃ ꝓprieq; latũ ſignificat & ſpacii maioris.Virg.Et primũ laxos tenui de numĩe Cy — Laxo
clos ceruici ſubiectæ.A quo Laxo uerbũ:dilato:remitto:& Laxitas dilatatio remiſſio.Re — Laxitas
Cicero — laxatio.nã & Relaxo ab eodẽ deriuatur.Cicero.Et admittẽda hominũ cuiuſq;modi mul — Relaxatio
Martialis — titudo adhibẽda ẽ cura laxitatis.Et laxũ aduerbiũ p late.Martia.Et adhuc ſupererat cẽties — Relaxo
tibi laxũ.Aliqñ tñ laxũ ſignificat mole:remiſſũ:lãguidũ.Virg. Et pmere & laxas ſciret da — Laxum
re iuſſus habenas.vñ laxi rudẽtes:laxi funes dicunt̃:hoc ẽ lãguidi ſemicõſũpti: & vela laxa — Prolixum
qñ vẽti nõ flãt.A laxũ fit ꝓlixũ:quaſi porro laxũ:qđ lõgũ latũq; ẽ.:& aliqñ ſupfluũ.Vñ ꝓ — Prolixa oratio
lixã orationẽ:prolixũ iter:prolixa uerba dicimus:a quo Prolixe aduerbiũ: longe lateq;.Et — Prolixe
Pacuuius — prolixitas longitudoq; :& prolixitudo a ueteribus dicta ẽ.Pacuuius.Oro in me ne flectas — Prolixitas
fandi prolixitudinẽ. IACTET. Laudet extollat.Iactare proprie eſt frequenter ia/

Prolixitudo cere.Seneca.Dum lapillo iactaret in puteum:ponit̃ & pro ſuo primogenio. Virgilius.Et
Iacto dextra iactata recumbit,in armo . Per metaphoram autem aliquando iactare pro uoluere
accipimus.Idem.Atq; illũ tales iactanté pectore curas:modo pro fatigare: concutere uexa
re affligere.Idem.Iactatas æquore toto Troas reliquias danaũ atq; immitis achili. Cicero
Iactat̃ domi ſuæ uir primarius:& homo honeſtiſſimus pro ſe q́ſq; manus afferet. Ex quo
apparet ridiculá eſſe differentiá:quá facit Seruius cum inquit.Iactamur in mari fluctibus:
fatigamur in terris.Cũ Virg. ipſe dicat.Multũ ille & terris iactatus & alto. Ab hoc fit ia/
ctura pro dãno.Et qm̃ verba :q vel ianiter ul' temere effũdunt̃:quodámõ,iactari vident̃ fa
ctũ,é ut iactare interdũ ſit inaniter loq.Virg.Talia iactanti ſtridés aquilõe procella Velum
aduerſa ferit.Modo temere laudare:vt hoc loco:& apud eundé Virg.Qué iuxta ſequit̃ ia
ctantior Ancus.Ab hoc iactátia deriuat̃:quæ eſt inanis de ſe & ſtulta predicatio.A Cicero
Iactantia ne etiá iactatio dicit̃:& diffinit̃ voluptas geſtiés & ſeſe efferens inſolentius.Iactanter ad/
Iactatio uerbiũ cũ iactátia ſignificat:& ſimiliter Iactuoſe:quo uſus eſt Cicero. Cũ ſint multa iactuo
Iactanter ſe dicta:& alibi nomine eius é uſus.Cũ ſint luminoſe & quaſi iactuoſe partes duæ.Iactabũ
Iactuoſe dus pro gloriabundo accipit̃:& ſeſe ianiter iactáte.Iacto a iaceo deductũ eſt: qđ mõ ſigni
Iacto ficat emitto.Apuleius.Multis in eũ lapidibus iactis:a quo Iaculũ dicit̃ quicquid iaci in lon
Iaculum gũ pót.Et Iaculor uerbũ.Claudianus.Latis iaculatus í aruis.Et Iaculatio ꝑ Iactu & emiſ/
Iaculor ſione.Et Iaculus Serpétis genus:qui ſubit arbores e quibus ui maxima uibrat: penetrat aíal
Iaculatio quodcunq; obuiũ fortuna fecerit.Lucanus.Et natrix uiolator aquæ: iaculiq; volucres. Et
Iaculus ſerpens Iaculamétũ pro Iaculatione.& quo Apuleius vtit̃:Iaculamen. Et Iaculator & Iaculatrix
Iaculamétũ modo Iacio ſignificat pono.Cicero.In quo téplo quátũ in me fuit ieci fundamenta pacis. Lucanus
Iaculamen Virg.Omnis in hac certá regio iacit arte ſalueté.A iacio cõpoſita fiũt Adiicio : qđ eſt addo Apuleus
Iaculator adiungo:a quo Grámatici adiectiua dixerunt quæ ſubſtátiuis adiungunt̃.dicimus aũt adii Cicero
Iaculatrix cio huic rei:& adiicio ad hác rem.Circumiicio circum aliquid iacio. Interiicio inter aliqđ Virg.
Adiicio iacio. unde circũiecta impediméta dicimus:& interiectũ tépus hoc é interpoſitũ. Et apud
Adiectiuũ grámaticos Interiectio pars oratiõis quæ in oratione interponit̃.Obiicio:oppono: unde
Circumiicio obiectus oppoſitio cuiuſcunq; rei ac etiá verboꝝ dicit̃.& Obex qđ proprie ſignificat obie
Interiicio ctũ ſiue obiectioné cuiuſcunq; rei. Virg.Intra ſe uaſti Protheus tegit obiice ſaxi.Quapro/
Circũiectũ impe pter peſſulum ſeramq; hoſtioꝝ obices dicimus.Philoſophi neutro genere obiectũ uocant
dimétũ quicquid cerni pót.hoc é quicquid oculis obiicitur.Obiicio etiá aliqñ é repéte oñdo.Clau Virg.
Interiectio dianus.Extéplo ſeſe mediis obiecit in aruis.Traiicio qđ interdũ eſt tráſporto. Saluſtius.Iá Claudia.
Obiicio omné exercitũ traiecerat:interdũ tranſeo.Iuſtinus.Poſtq; copiæ oés amné traiecere.Aliqñ
Obiectus etiá vtrunq; coniunctim.Liuius.Traiecit copias hibeꝝ.Plau.Traiecit exercitũ Iſará.Tra/ Saluſtius
Obex iectus & tranſfretatioué & tráſitũ ſignificat.Eſt qñ Traiicio pro extédo poſitũ reperiat̃. Iuſtinus
Obiectum Virg.Et volucré traiecto fune columbá.Quo tédũt ferrũ malo ſuſpédit ab alto. Traiecti/ Liuius
Traiicio tia pecunia:ut Modeſtinus affirmat:dicit̃ quæ tráſmare vehit̃.Quod ſi eodé loco cõſuma Plau.
Traiectus tur:nõ é traiectitia. Abiicio eiuſdé fere cũ proiicio ſignificationis:unde Abiectus dicit̃ hõ Virg.
Traiectitia pe/ vilis atq; cõtéptus:Proiectus uero puer expoſitus:qui ſi educat̃ Proiectitius vocat̃. Porri Modeſti.
cuniæ tio quaſi porro hoc é ualde iacio:qđ uerbũ ſoléne ſacrificantibus erat. Veranius.Exta por
Abiicio riciunto dis í altaria. aráue focumue: eoue quo exta dari debebút.Virg.Qum ſacrificium
Abiectus diis maris faceret.Di quibus imperiũ é pelagi:quoꝝ æquore curro. Vobis lætus ego hoc cá Veraniuſ
Puer proiectus dentém in littore taurũ.Cõſtituá ante aras uoti reus:extaq; ſalſos Porriciá in fluctus & uina Virg.
Proiectitius liquétia fundá.Plautus.Ná ſi ſacrificé ſummo Ioui atq; ímanibus exta teneam:ut porriciá
Porricio Interea loci ſi thuri quid det̃:potius ré diuiná deferá.Porro interdũ idé ſignificat:qđ uero
Porro & aũt:quæ ita collocant̃ frequéter,vt nunq; referant̃:ſed tantũ ſentétiá a ſentétia diſtiguát
Veꝝ hoc ab illis differt:quod illæ nunq; in fronte ſententiæ collocant̃. Porro uero ſæpi/
us.Quintilia.Porro qui cõſenſũ defendit.nõ abſolutioné ſceleris petit:ſed licentiam ꝑ illa
diceremus:q uero:ul'q aũt conſcéſũ defédit.Interdũ uero porro ſignificat longe:ualde:cer
te:poſtea:ultra:ideo ſæpe nõ in principio ſententiæ:ſed in medio inuenit̃. Virg. Hinc ma
Deiicio xima porro Accepit roma & patrium ſeruauit honoré.Ideſt poſtea nel poſt longũ íterual
lũ:eſtq; aduerbiũ téporis.Deiicio:qđ proprie eſt deorſum mitto.Virg.Toto genetrix quæ
plurima cœlo Deiicit,in terras.Aliqñ proponitur pro depello.Cicero.Si me ædilitate de/
Deiectus ieciſſet.Aliqñ pro auerto.Idem.Nec uero uſq; nec a republica deiiciebá oculos.Hinc fiunt
Deiectio Deiectus & Deiectio notæ ſignificationis. Eiicio proprie excludo . Virgilius. Necnon
Eiicio Tarquinum eiectũ Porſenna videbat Accipere.Aliquando extendo.Idem. Eiectoq; in/
cũbit cernuus armo.Eiectũ. Idé ꝑ naufragio poſuit.Eiectũ littore egété excepi. Ab hoc fit
Proiicio Eiectitiũ adiectiuũ. Ply. Vulua eiecto partu melior q̃ ædito eiectitia uocat̃ illa: hæc porca
Porroiacio ria.Proiicio abiicio vt diximus.Cice.Quid ſi cũ ex vrbe ꝓieceris. Aliqñ porroiacio exté
do porrigo. Vir.Proiectaq; ſaxa pachini.Et alibi.Proiecto dũ pede læuo Aptat ſe pugnæ

Siſenna. Vetus atq; ingens erat arbor ilex: quæ circum proiectis ramis maiorem partē loci Proiectus
Lucretius ſummi tegebat. Ab hoc fit Proiectus quartæ declinationis pro extenſione & porrectiōe. Lu Iniicio
Plautus cretius. Qualibet in mani proiectu corporis extet. Iniicio intro iaceo. Plautus. Anteq̄ hæc Iniectio manus
in domū iniicias uel in aliquid iacio. Idem. Iniiciā in eum manū. A quo manus iniectio di
cit̄. Eſt aūt manus iniectio nō pulſatio & ui facta iniuria: vt Leguleii noſtri tēporis accipiūt
Quintilia. ſed uendicatio rei nobis debitæ nulla iudicū auctoritate expectata. Quinti. Patri in filium
Paulus Patrono in libertū manus iniectio fit. Paulus. Si titius ſeruū uendidit ea lege ut ſi Romæ
moratus eſſet manus iniicere liceret: emptor alii eadē lege uendidit: & ſeruus fugit a ſecun/
Virg. do emptore: & Romæ moratꝰ: quæro an ſit manus iniectio: & cui. Virg. Inicere manū par Subiicio
cæ: hoc eſt traxerunt debitū ſibi. Subiicio modo ſubdo ſuppono. Idē. Et ramea coſtis ſubi Subex
Cicero iciunt fragmēta. Aliquādo ſubiugo. Cicero. Tot ſibi populis repente ſubiectis: unde Subi/
Ennius ces Ennius pro ſubiectis poſuit. Ergo deū ſublimis ſubices. humidus: unde oritur imber ſo
Virg. nitu ſæuo & ſtrepitu. Aliqñ etiā Subiicio noue pro ſurſum iaceo ponitur. Virgilius. Quā Reiicio
tum uere nouo uiridis ſeſubiicit almis. Reiicio modo retro iacio: repello. Virgi. A flumīe Reicula
Apuleius reiice capellas: modo refuto abiicio. Apuleius. Me uero tanq̄ inutilē reiecerūt. A quo Rei/ Reiectio
Cato culæ dictæ ſunt oues: aut ætate aut morbo graues. Cato. Et ut in grege opilio minus idone/ Reiectus
Plynius as oues remouere ſolet: quas reiculas appellāt. Reiicio etiā honeſte pro euomo ponit̄. Ply/ Amicio
Idem nius. Vini pluſculū ſi a ieiuno ſumat̄: deinde reiiciat̄. Inde Reiectio & Reiectus pro uo/ Amiculū
Celſus mitu. Idem. Et uernatio vtilis erit: ſi poſtq̄ ſorpta fuerit: ſtatim reiectio ſequat̄. Celſus. Et Amicinum
reiectus cibi nō erit inutilis: ſi raro fiat. Amicio induo circuiitio: a quo amictus indutus. Et Amicibor
Amiculū ueſtimēti genus: qđ inſtar Pallii humeris circuiicitur. Amicinū uero utris pedicu Amites
Plautus lū ē: ex quo uinū difundit̄. Veteres Amicibor uſurpauere. Plautus. Subnixus alis me iferā Coniicio
Virg. atq; amicibor glorioſe. Amites uero aucupales perticæ dicunt̄. Cōiicio iterdū iaceo. Virg.
Afranius Telumq; imbelle ſine ictu cōiecit interdū certo. Afrānius. Noli matrē me pñte cū patre cōii
Idem cere. Aliqñ ago. Idem. Cauſā cōiicere hodie apud te uolo. ambon adeſtis? profituros arbi Coniectio
Plautus tror. Nonnūq̄ abſcōdo. Plau. Coniice cōde: cæla ne qs uideat. Plerunq; ſubtiliter cōſyde Coniector
Cicero ro & q̄ſi futurū ītueor: a quo fit Cōiecto & Cōiector eiuſdē ſignificatiōis: & Cōiectus dire Coniectus
ctio qdā rōnis ad ueritatē: a quo dcā ē cōiectura a quo apđ rhetores ſtatus Cōiecturał. Vñ Coniectura
ēt ſōnioꝝ atq; omniū īterptes Cōiectores uocamus. & Cōiectariū dicimus efficax atq; pfe Cōiecturalis ſta/
ctū. Cicero. Illud uero mihi met cōiectariū. MOLLES. Nō duri: nō ſolidi atq; cō tus
ſtantes: quales ſunt Amphitheatri: quod duro marmore cōſtat: & hoc inquit propter uiti/ Coniector
gineū ſimulachrū ac ſcalā: & cætera armamēta lignea: quæ cōparatione lapidū: ex qbus ædi Coniectarium
ficatū ē amphitheatrū: mollia ſunt. Cōſtat ſane i tēplo Epheſiæ Dianæ: de quo loquit̄ tectū Epheſiæ dianæ
fuiſſe e Cedrinis trabibus. Simulachrū uero dcæ uitigineū. multis additis foraminibus ex templū
quibus Nardus fluebat: ut medicatus humor aleret: cōtineretq; iūcturas. Itē ſcalis tectū ſcā Mollis
di ſolitū uite una Cypria: Valuas uero fuiſſe e cupreſſo: quæ poſt quadriugentos annos ita
Cteſiphon durabāt: ut nouis ſimiles uiderent̄. Huius tēpli Architectus Ctheſiphon tradit̄: Incenſum
Heroſtra. olim fuit ab Heroſtrato ea dūtaxat ratione: ut ob aliqđ facinus nominaret̄: rurſuſq; orna/
mētis a mulieribus collatis ædificatū. Mollis ꝓprie ſignificat teneꝝ: & cōtrariū duri a mo
Virg. uēdo q̄ſi mobilis: qđ ī quācūq; par: ē facile trahi ac moueri poſſit: Virg. Quid nēora æthio
Idem pū molli canētia lana. Idē. Mollia luteola pingit uacinia calta. Inde fit: qđ cū homine iun/
ctū: mō laudē ſignificat: mō uituperationē. Laudē: ut molle ingeniū: quod facile diſcit: faci
Idem leq; īſculpit̄: Vituperationē: ut mollis hō. i. effeminatus: nō ſeuerus: nō fortis: nō animi cō
Idem ſtātis: reſiſtētiſq; fortunæ. Per methaphorā uero: qm̄ ea quæ tenera ſūt: pro uolūtate noſtra
Idem facile tractamus: & quocunq; libet ducimus: mollē aliqñ pro domito ponimus. Virg. Bel/ Mollicies
gica uel molli melius feret eſſeda collo: uel pro facili. Idē. Iuuat ire iugis: qua nulla priorum Molliter
Caſtaliū molli diuertit̄ orbi ta cliuo. Vel pro maturo. Idē ſunt nobis mitia poma: Caſta/ Mollio
neæ molles: & pſſi copia lactis. Vnde uina mollia dicunt̄. i. defecata & aſperitate carētia: Emollio
uel pro oportuno ac tēpeſtiuo. Idem. Sola uiri mollee aditus & tpa noras: uel pro remiſſo Molleſco
& cōtemnēdo. Idem. Tua mœcenas haud mollia iuſſa: uel pro ſuaui ac iucundo. Idē. Mol Mollifico
Cicero leſq; ſub arbore ſomni: uel pro placido. Cicero. Et Hānibalē iuueniliter exultantē patiētia Mollifacio
ſua molliebat: hic fit Mollicies: & Molliter aduerbiū: & Mollio mollis: qđ ē placo & cōpo Mulceo
ſitū ab eo Emollio: & Molleſco: & Mollifico: Mollificatio & Mollefacio: & Mulceo: q̄ ē Demulceo
delinio: q̄ſi molliceo: vñ Demulceo, mulſū: aqua mulſa: & Mulcibor: de qbus inferius dice/ Mulcibor
mus: & mollitudo ꝓ mollicie. Cicero. Lenitudo orōnis mollitudo corpis. & molluſca ge/ Mollitudo
nus nucis a mollicie ita appellata: de qua īferius dicemus: & malleus: ut quidā putāt fabrile Molluſca
inſtrumentum vulgo notum: uel qđ res duras molliat quaſi molleus: uel quod ea: quæ du/ Malleus
ra ſunt molliunt̄ ad ignē: ut malleis flagellent̄: a malleo fit diminutiuum malleolus: quod Malleolus
modo paruū malleū ſignificat: mō nouellū palmitē vitis innatum prioris anni flagello co

Mulier gnominatū ab ipſius mallei ſimilitudine:uel qḋ in ea parte:quæ decidit̃ ex veteri ſarmento
Mollicinia prodiens vtrinq̧ malleoli ſpeciē prebet:vel qḋ vt Plynius ait. Solebat capitulatus vtriq̧
Honor duro ſurculus ſeri:eoq̧ argumento malleolus etiā nūc vocat̃.Et Mulier quaſi mollier: & Plynius
Mollicina veſtis a mollicie.Nonius.Mollicinā:chiroditā: Reciniū. HONORES.
Pulchritudines.Honor.n.proprie dicit̃ reuerentia & dignitas:quæ quauis ex cauſa alicui Nonius
exhibetur.Virg.Nec me tali dignor honore.Cicero.Tu cum ea quæ es a ſenatu ſūmo cum
honore tuo conſecutus.Quoniā uero multa ſunt propter quæ exhibere honorē ſolemus:
factū eſt vt pro diuerſitate ſubiectæ materiæ hoc uocabulū diuerſa ſignificet.Hinc aliquan
do honorē pro pulchritudine ponimus:ut hoc loco:& apud Virgilium. Frigidus & ſiluis
aquilo decuſſit honorem.Aliqñ pro obſeruantia & cultu.Idem.Semper honore meo:ſem
per celebrabere donis.Nonnunq̧ pro pudicitia.Idem.Et rapti Ganimedis honores. Mo
Honor munici/ do pro hoſtia.Idem.Meritos aris mactabat honores. Interdum pro p̄mio. Idem.Ipſis
palis præcipue ductoribus addit honores. Plerunque pro ſepultura. Idem .Cernit ibi mœ/
Honori non ce/ ſtos: & mortis honore carentes. Item pro ſacrificio.Idem. Forte die ſolemnem illo rex
dere archas honorē Amphitrioniadæ magno diuiſq̧ ferebat.Item pro dilectōne & amore.Idē.
Ius honorariū Per ſiquis amate:Tāgit honos animū.Honorē municipalē appellat Caliſtratus Iuris Cō.
Honorarii ludi Reipu.adminiſtrationē cum dignitatis gradu ſiue cum ſumptu ſiue ſine erogatione cōtin
Honoro gens.Honori non cedere eſt parem eſſe meritis accipientis in dandis muneribus. Virgili/
Honorum us.Nec cedit honori:Teſtilibuſq̧ onerat donis.Ab honore dictum ē ius honorariū: ius p̄
Honorificum toris.Ita honorarii ludi:quos & liberarios uocabant:& Honoro uerbū:quod ē colo &
Honorifice ueneror. Et honorum adiectiuū ſicut a cano canorꝯ.& Honorificum quod ē plenū hono
Honorificētia ris:unde fit Honorifice aduerbiū:Et honoroficentia nomē:& Honeſtū: quod modo pro
Honeſtum bū ſignificat: A quo Honeſtas & Honeſtitudo deducunt̃:& Honeſte aduerbiū:& Hone/
Honeſtas ſtū ſubſtantiuū:q̄ uirtutē & probitatē ſignificat:diffiniturq̧ honeſtum eſt: quo cauetur ne
Honeſtitudo quid indecore:effeminate:libidinoſe:turpiter fiat:cogiteturue:& q̄uis a nullo laudetur:eſt
Honeſte ipſa natura laudabile:modo pulchrū:unde inhoneſtū dicimus turpe.Terentius.Illū ne ob Terentius
Inhoneſtum ſecro inhoneſtū ſenē & mulierem. LAVDENTVR. Celebrentur:extollant̃.Lau
Laudo dare enī aliqñ ē uerbis extollere.Virg. Laudato īgētia rura.Aliqñ nominare. Plau. Id vt
Illaudatus ſcias Iouē ſupremū teſtem laudo Egio:unde Illaudatus dicitur:qui ne nominari quidē di
Illaudabilis gnus eſt:hoc eſt illaudabilis:nec unq̄ nominādus: Sicuti quondā a cōmuni conſilio Aſiæ
Elaudo decretum fuit:uti nomē eius:qui templū Dianæ:de quo hic poeta ſentit: Epheſi incēderat
ne qs ullo tp̄e nomīaret. Virg.Quis aut Euryſthea durꝰ: aut illaudati neſcit buſyridis aras
& Elaudare ueteres uſurparunt pro eo qḋ eſt pluſq̄ nominare. Varro. Elaudat nomenq̧
eius milies repetit.Quidā tamē illaudatū dictum putant:qḋ nihil faciat laude dignū:nam
ſicut omnis culpæ priuatio inculpatū facit:Inculpatus autē inſtar eſt abſolutæ uirtutis: ita
qui omni laude caret:illaudatus eſt:qḋ eſt finis extreme malitiæ.Nemo enim ita feris ē mo
Prouerbium ribus:quin aliqñ faciat aut dicat:quod laudari poſſit:unde antiquiſſimus ille uerſus uſcę p̄
Laus uerbi celebratus ē.πολλακι καὶ κηπωρος ανηρ μαλα καιριον ειπεν hoc eſt.Sæ
Laudatio pe ēt ē Olitor ualde opportuna locutus.A laudo deriuat̃ Laus:quæ proprie uirtus ē nō ali
Laudatiuum unde proueniēs:ſed ſuis nixa radicibus. Virg.Primā merui qui laude coronam. & Lauda
Laudabilis tio:quæ ē ipſa laudātis oratio.Interdū etiā laus pro laudatiōe ponit̃:& Laudatiuū genus
Collaudo apḋ rhetores:qḋ & demoſtratiuū dicit̃.Et laudabile:qḋ laudari merito pōt.& Collaudo
compoſitū eiuſdē cum ſuo ſimplici ſignificationis.Quidā tamē nō laudē a laudo:ſed lau/
do a laude dictā uolūt:Laudē aūt appellatā απο τοῦ λαοῦ: hoc eſt a populo:quod pro
Templum prie laus ſit uox populi de aliquo recta loquētis. TEMPLO. In templo . Templū
hoc loco ædem ſacram ſignificat:frequenterq̧ in hūc ſenſum accipitur. Proprie tñ templū
Siniſtra pars cœ eſt locus:vel in cœlo notatus ab augure:uel in terra a tuendo:hoc eſt cōſpiciendo dictū:qḋ
li ex omni parte:vel ex quo omnis pars aſpici poſſet.Primo autē cœlum ipſū:dictū eſt tēplū
Dextra quia ipſum primo tuemur.Ennius.Contremuit templū magnum Iouis altitonantis. Eius Ennius
Anica quattuor partes dicunt̃.Siniſtra ab oriente:Dextra ab occaſu:Anica ad meridiem:Poſti/
Poſtica ca ad ſeptentrionē.In terris aūt dictū tēplū:qḋ quibuſdā cōceptis uerbis ab augure finieba
Contemplo' tur:unde tueri quamcunq̧ cœli partē cōmode poſſet.A quo Cōtemplo:ſiue Contēplor de
Contemplor ducta ſunt:pro cōſpicor & diligenter intueor.Ennius.Contēpla & templū Cereris ad læ
Contemplatio uam aſpice.Ponit̃ etiā pro cōſydero:unde Contēplatio pro cōſyderatione accipit̃.Vnde
Contemplatiua Cōtēplatiua uita que contēplationi dedita eſt:differtq̧ ab actiua.Et Extēplo aduerbium:
uita quod ſignificat cōtinuo:ſiue vt Varro inquit: quod omne tēplum debet continue ſeptum Varro
Actiua uita eſſe:nec pluſquam unum introitum habere:ſiue quod poſt templum factum illico captan/
Extemplo tur Anguria: ſeu quod Augures ſtatim uiſis auſpiciis: uel a templo cœli oculos auerte/
Curia bant: uel etemplo terre diſcedebant. Ab hoc templo etiam alia loca ſcepta: & vnum

tantũ introitũ habentia dici tẽpla cœpere: etiã ſi ſacra nõ eſſent. Quippe Curia hoſtilia tem
plum erat: licet ſacra non eſſet. Deinde ædes quoq; ſacræ templa appellata ſunt. Vnde
Ennius & i cœlo templa dicunt̃ quaſi deoꝝ ædes. Ennius. O magna tẽpla cœli cõmixta ſtellis ſplẽ
didis. Et in terra Idem. Scrupea ſaxa bacchi tẽpla prope aggreditur. Et ſub terra idẽ. Ache
runtia templa alta orci ſaluete infera. Item templũ uocatur tignũ: qđ in ſacro ædificio tráſ
uerſum ponit̃. Capit̃ etiã aliqñ pro ſepulchro. Virg. Præterea fuit in tectis de marmore tẽ
plum Coniugis antiqui. TRIVIAE. Dianæ: quæ nemoꝝ & ſiluaꝝ dea erat: & ue Triuia
Papinius natõni indulgebat: propter qđ mos uenatorum erat prædæ partẽ huic deæ offerre Papini
us. Et diues prædæ tñ accipit omni Exuuias diana tholo. Triuia aũt dicebat̃: quod triuiis ꝑ
Ouidius eẽt: propter qđ tris facies habere fingebat̃. Ouidius. Ora uides hecates i tris uergentia par/
tes: Seruet & internas compita ſecta uias. Virgilius. Tria uirginis ora dianæ. Intelligit au
tem tẽplũ dianæ epheſiæ. Epheſus Lydiæ urbs eſt Amaronũ opus. Templum habuit dianæ
ducentis uiginti annis a tota Aſia factum in ſolo paluſtri: ne terræmotus ſentiret: rurſus ne Templũ dianæ
tantæ molis fundamenta in lubrico parum firma eſſent: ea primo carbonibus: deide lanæ Epheſiæ
uelleribus ſubſtrauere. Centum uigintiſeptem columnæ in hoc tẽplo fuerũt a ſingulis regi/
bus factæ: ſexaginta pedum altitudine: inter quas trigintaſex celatæ fuerunt miro artificio.
Diana Iouis & Latonæ fuit filia eodẽ partu ædita cum Apolline: hanc perpetua uirginita
te inſignem tradidere: quod ſpreto hominũ conſortio ſiluas coluerit: uenationibus uacans Dianæ fabula
& paucarum uirginũ comitatu contenta. Arcũ ferebat: & pharetram: ſuccincta ſemper in/
cedens & cothurnos induta: ob hanc cauſam ſiluaꝝ & nemoꝝ dea putabat̃: hæc creditur Luna unde
luna eſſe dicta: qđ noctu ſola luceat: quaſi lucens una: quapropter & in palatio Noctiluca Noctiluca
uocabat̃: quod ibi noctu tẽplũ eius luceret: ſiue ꝙ lumen a ſole accipiat. ꝓpter qđ σεληνη
Cicero a græcis uocatur: quod σελα ſplendorem ſignificat αὐνω deſuper Cicero. Tum illa: quæ
luce lucet aliena. Diana uero iccirco appellata eſt: quod quaſi diem noctu efficiat: uel Diana unde
quaſi Duana: quod duobus temporibus die ſcilicet nocteque appareat. ab ea Dianus Dianus
dicebatur locus ei Deæ conſecratus. Eadem & Iuno Lucina appellatur. Iuno a iu/ Iuno lucina
uando: lucina ſiue quod partũ in lucem prodat: ſiue vt Plynius ſentit ꝙ oculis præſit: & lu
ci ſiue a luco: quẽ Romæ i exquiliis habebat. Et Proſerpĩa uł qđ græca uoce ϖορσεφονη Proſerpina
uocat̃: uel a ſerpendo. Veteres enim proſerpere & ſerpere dixerunt. Plautus. quaſi ꝓſerpẽs Proſerpo
beſtia. Serpere. n. luna uidet̃ dũmõ in dextram modo in ſiniſtrã partẽ mouet̃: propter qđ Serpo
etiam omniuaga nuncupat̃. Et Dictynna qđ dum Minoem regem uim ei inferre uolentẽ Omniuaga
fugeret: in mari ſeſe præcipitem fertur dediſſe. Cadauerq; eius a piſcatoribus inuentum: pro Dictynna
pter quod a retibus: quæ græce δίκτυα dicunt̃ nomen ei impoſitũ. Qumq; poſthac peſti/
lentia in Creta inſula orta fuiſſet: habito reſponſo: ut ædem Dianæ conſtruerent. Aedifica
tum ei templum fuiſſe: Dianamq; ipſã Dictynnam uocitatã: & montẽ in quo templũ ſitum
erat Dictynnũ dictum: & Delia: de qua inferius: & hecate: quod Proſerpina uel centũ ui/
ctimis placaretur: vt inſtituit Menelaus: uel centum annos errare faceret inſepultos: græci Dyctynnus
enim ἑκατον centum: a quo hecatombe centum boũ ſacrificium dicunt. Et Hecatõphylõ Delia
oppidum centũ portaꝝ. Dicitur etiã Pergæa a Perga oppido Pamphiliæ: in quo tẽplum Hecate
habuit inſigne. Ideo autẽ preeſſe partui credit̃ hæc dea: quod fœtus aut ſeptem: vt nõnunq; Hecatombe
aut plerunq; nouem lunæ curſibus: quos ἀϖοτου μηνός menſes uocant: matureſcunt. Hecatophylon
DISSIMVLET QVE DEVM CORNIBVS ARA FREQVENS. Apud Naſa Templũ Iouis
monas libyæ populos colebat̃ Iupiter in forma arietis: cuius templo erant aræ centũ. Vir/ amonis
gilius. Templa iouis centum latis imania regnis. Centum aras poſuit. De hoc templo loqui Naſomones
tur nunc poeta. Eſt ergo ſenſus. Et ara frequens non diſſimulet deum cornibus: hoc eſt non Que
iactet ſe ãplius magnificentia templi: in quo diſſimulat̃ deus ſub ſpecie arietis: hoc eſt ita co Nec
litur. ut diſſimulato deo arietis imago oſtendatur. QVE. Et Virgilius. O terque qua Neq;
terque beati. Aliquando pro quia accipitur. Cicero. Non ſolum nobis nati ſumus: ortuſq; Quiſq;
noſtri partem patria uẽdicat: partem amici: Aliquãdo pro ideſt. Plautus. Rudis eſt: neſcitq; Quiq;
Virgilius quid expediat. Nonnunq; completiua coniunctio eſt. Virgilius. Alcandrumq;: Haliumq;: Queq;
Hœmonaq;: Prytanũq;. Quandoq; uenuſtatis dumtaxat gratia duplicatur: preſertim i re Quodq;
bus diuerſis. Idem. Egregiam uero laudem & ſpolia ampla refertis: tuq; puerq; tuus. Idem. Quidq;
O rex hominumq; deumq;. Saluſtius. Seq; nobiſq; dignum eſt. Eſt quãdo ſignificat etiam. Quicunq;
Apuleius. Id ei ſerioq; loquẽti non credere: hoc ẽ etiã ſerio loquẽti: ꝙ ĩ Nec & Neq; ſiliter Quecunq;
cõtingit. Quintilia. Perſolui gratia ñ põt nec malo patri: hoc ẽ ẽt malo patri. Cõponit̃ cũ Quodcunq;
Quis Qui Quæ Quod uel Quid: & per ſe: vt Quiſq; Quiq; Quæq; Quodq; Quidq;: et Abſq;
adiecta cum ſimul cũ Qui Quæ Quod uel Quid: ut Quicunq; Quæcunq; Quodcunq;: Neq;
& præpoſitione abs: ut Abſq;: & cum aduerbio: ut neq;: quod per Apocopen dicitur nec: Atq;
& cum coniunctione: ut Atq;. Quæ uero relatiuum cum diphtongo ſcribitur ad differen/ Quæ

tiã huius:quam legem & ab eo deriuatam ſeruant:vt quænam quædã:quæpiam:quæro & ſimilia.Quæro enim a quæ & res cõpoſitũ eſſe conſtat:qum nihil aliud ſit quærere ꝙ quæ ſit res aliqua inueſtigare.

ARA. Altare locus:in quo diis ſacrificia fiebant:hoc tamẽ inter altare & aram intereſſe quidã exiſtimant:quod aræ ſuperis atq; inferis diis conſtituebantur.Altaria tantum ſuperis.Virg.En quatuor aras:ecce duas tibi Daphni: duoq; altaria Phœbo.Ab altitudine altaria dicta:quod ueteres diis ſuperis in ædificiis a terra erectis ſacrificia faciebant.Diis terreſtribus in terra:diis inferis in effoſſa terra.Aræ uero dictæ ſũt quaſi Anſæ.Vaſa enim erãt:quæ tripodes dicebant̃:propter qđ Varro in libro diuinarum rerum ſcribit Aras primo anſas dictas:quod eſſet neceſſariũ a ſacrificantibus eas teneri:anſis aũt hoc eſt manubriis teneri uaſa ſolere manifeſtum eſt. Quoniã ergo qui immolabant: non modo deos uoce precabant̃:ſed etiã manibus aras apprehendebãt:primo anſæ dictæ deĩde cõmutatiõe litterarũ aræ uocari cœptæ.Vt Valeſius:Fuſius:Odos:Colos:labos:Vapos:Clamos:Honos.Veteres dixerunt pro Valerius Fuſius Color labor Vapor Clamor honor.Item Maioſibus Melioſibus Laſibus Feſiis:pro melioribus:maioribus: laribus: feriis.Hinc Virg.Talibus orantẽ dictis:Araſq; tenentem.Idem.Tango aras medios ignes ac numina teſtor.Erat tamen dumtaxat ara apud quã nulla hoſtia cædebat̃:ſed tantũ ſolẽnes preces adhibebant̃.Cloatius.Deli ara eſt Apollinis γενήτορος:in qua nullũ animal ſacrificatur?quam Pythagoram uelut inuiolatam adorauiſſe produnt.Cato.Nutrix hæc oĩa faciebat in uerbenis ac rubis ſine hoſtiis:ut Deli ad Apollinis genitiui aram. Quidã tamẽ aras ab ardendo dictas exiſtimant:quod in iis uictimæ adolerentur. Ab hac ara nonnulli Aream deductã exiſtimãt:quod ſicut hæc ara pura eſt:ita areæ in urbe ſiue in domo loca pura ſunt:ideſt ſine ædificio:uel qđ ſicut aræ flãmis:ita areæ ſolis ardore torrẽtur. Et area ubi ſegetes purgant̃ ſine herbis:ꝗ̃uis hanc quidam ab ariditate uocatã putant:quod exaruerit nec poſſit quicquã generare.Virg.Area qum primũ ingenti eſt æquãda Cylindro: Et uertẽda manu:& creta ſolidanda tenaci Ne ſubeant herbæ:neu puluere uicta fatiſcat.Ab area diminutiuũ eſt areola.Hara aũt cum aſpiratione ſtabulũ eſt porcorũ.Cicero.Ex hara productæ nõ ſchola.Nam Ouiũ boũ aliorũq; huiuſmodi clauſtra & receptacula Mandrã uocamus.Iuuenalis.Et ſtantis conuitia mandræ Eripuit ſomnũ druſæ.Eſt etiam hara:ſi Seruio credimus:Auis quædã auguralis: a qua Hauruſpex & Hariolus ſunt deducta.Ego uero nihil uſq; de hac aue memini me legiſſe:Neq; apud græcos Ariſtoteles:aut Theophraſtus:neq; apud nos Plynius mentionẽ eius facit.Itaq; potius Aruſpicẽ ab ara hoc ẽ uictima: quæ ad aram ducitur inſpicienda:dictũ exiſtimo:Hariolũ uero quaſi fariolũ:ſicut hanula quaſi fanula :hoc eſt parua fana appellant̃:aſpiratione ut plerunq; fieri ſolet:pro.F. littera poſita.eſt.n. hariolus qui diuina mente fatur:quæ uentura ſunt: Neq; mihi ratio Seruii obſtare uidetur:ꝙ Ara deorũ primã ſyllabã productã habet.Aruſpex uero correptã:qum hoc in aliis pleriſq; uideamus accidere:ut in Curru:ꝙ primã ſyllabã productã habet: & Curuli: ꝙ habet primã breuẽ:atq; aliis ſimilibus.Area etiã ab huius:de qua diximus:areæ ſimilitudine uocat̃ morbus capitis cũ profluuio capillorum:de quo inferius dicemus. Quoniã uero ariditatis mentionẽ fecimus:ſciendũ eſt ꝙ Areo uerbũ ab ara deducitur: ĩ qua quæ diis immolabant̃:torreri ſolebãt:nã arere torreri ac ſiccari eſt:ſiue torridã ac ſiccũ eſſe: a quo Aridum ſiccũ dicimus:& Ariditatẽ ſiccitatem:& Aride aduerbiũ:& comperatiua ſuperlatiuaq; eorũ.Itẽ diminutiua Aridulũ & Aridule.Item harenã de qua ſupius diximus: & ut quidã putant:Araneam a nimia eius ariditate.Itẽ Ariſtã:quæ proprie ẽ prima ſpicæ pars Virgilius tamen poetice pro frumento poſuit.Chaoniã pingui glandẽ mutauit ariſta.Aridum etiam per methaphoram aliquando pro eo ponimus quod irrigari deſierit.Plynius. Non horti hyeme aridi ſeruantur.Itẽ pro nimio ſiue horrifico:qum de ſono loquimur:ꝙ ea quæ arida ſunt:qum frangi cœperint nimium atq; horrificum ſonũ edunt.Virgilius. Et aridus altis montibus audiri fragor.Veteres:Ardũ pro aridũ dixere.Lucillius.Aridum:miſerrimum atq; infœlix lignum Sabucum uocant.Et Aritudinem pro ariditate.Varro. Frigus calore atq; humore aritudinem miſcet.Item ab areo Aſſum deducitur: hoc eſt ad ignẽ torrefactum.Proprie enim aſſum dicitur:quod eſt ſine pigmento ſaporis alicuius: quemadmodum Merum ſolum dicimus:unde Aſſa uoce ueteres dixerunt ſola uoce linguæ tantũmodo aut uocis humanæ nõ admiſtis aliis muſicis.Varro.In cõuiuiis pueri modeſti: ut cãtarẽt carmina antiqua:in qbus laudes erãt maiorũ:& aſſa uoce & cum tibicine. Cato. Melos aũt in cantibus eſt bipartitũ:unum quod eſt in aſſa uoce:alterum quod uocant organicum.Item ab areo Areſco exiccor:& compoſita Perareo: Exareo: Subareo: Inareo eiuſdem fere cum areo ſignificationis.Item Arefacio: quod eſt exſicco:& Arefio exiccor. Sunt qui non ab ara:ſed per contrarium ſenſum ἀπὸ τοῦ ἀρδεῖν:quod ſignificat irrigare aridũ deriuatũ putent:quod minime ſit irrigatum:& ab arido areo poſtea deductũ

Quænam
Quædam
Quæpiam
Quæro
Ara
Altare
Tripus
Valeſius
Fuſius
Colos
Labos
Vapos
Clamos
Honos
Maioſibus
γενήτορος
Melioſibus
Laſibus
Feſiis
Apollo genitiuus
Area
Areola
Hara
Mandra
Hauruſpex
Hariolus
Area
Areo
Aridus
Ariditas
Aride
Aridulus
Aridule
Harena
Aranea
Ariſta
Ardus
Aritudo
Aſſus
Merum
Areſco
Perareo
Exareo
Subareo
Inareo
Arefacio
Arefio
Areo
Ardeo

Virgilius
Virg.
Idem
Cloacius.
Cato
Virg.
Cicero
Ariſtoteles
Theophra.
Plynius
Virgilius
Plynius
Virgilius
Lucillius
Varro
Varro
Cato

& ſimiliter Ardeo:qđ quæ arida ſunt:facile ardeant.FREQUENS.Crebra.Centum eni
Aræ erant vt ſupra diximus in templo Iouis Amōnis:quē ſub arietis ſpecie colebant:quod
hoc mō tradūt inſtitutum.Qum Liber pater per deſerta Libyæ exercitū duceret: vniuerſa
iam Aſia deuicta:& ſiti admodū laboraret imploraſſe a patre auxilium dicitur:quo facto
apparuiſſe ei extemplo arietem:quē dū fugientē ſequit̄ perueniſſe illo duce ad fontē amœ
niſſimū:quapropter deſyderio potitū exiſtimaſſe arietem illum fuiſſe Iouē:eiq; templū mi
ræ magnitudinis in harena cōſtituiſſe:& deum vocaſſe Ammonē:hoc ē Iouem harenariū:
Græci.n.ἄμμον:harenam vocāt:vnde eſt frequens illud apud eos prouerbium de iis qui
fruſtra in re difficili laborāt:ἄμμον μετρεῖς:hoc ē harenam menſuras. Sunt qui dicāt
lingua Aegyptia Ammun Iouē dici:hinc corrupto nomine Ammonē vocitatum. Alii tra
dunt Ammonē dictū ab Ammone quodā paſtore:qui primus illic templū ædificauit. Fre
quens modo crebrū ſignificat ſiue de loco ſiue de re animata dicitur. Vt frequens miles:fre
quens ſenatus.i.creber copioſus multus.Item frequentes domus:frequentes aræ:hoc eſt cre
bræ multæ:modo quod ab aliis frequentat̄:vt freqūes locus:frequens templū:in quo multi
conueniunt:& quod multi frequentāt.Frequentariū veteres dixere pro frequentē.Ab hoc
fit frequento verbū:& paſſiuum eius frequentor.Frequentare eſt vel ſæpe adire: uel cū mul
tis adire.Frequentari uero vel ſæpe adiri:vel a multis adiri.hinc fit frequentatio & frequen
tia pro conuentione & concurſu.Et apud Grāmaticos Frequentatiuū verbū:quod aliquid
frequenter fieri ſignificat.Item frequenter aduerbiū pro crebro.Et infrequens dicit̄: vel pa
rum frequentatū:vt infrequens forū.i.in quo pauca conueniūt vel rarum:vt Phœnix infre
quens auis:hoc eſt quæ rara reperitur:Ex quibus apparet falſum eē:quod ſcripſit Valla ali/
ud ſignificare frequens:qum loco adiungit̄:aliud,qum adiungitur perſonæ. DISSIMV/
LET.Fingat.Simulo & diſſimulo differunt.Simulamus.n.eſſe quæ non ſunt.,Cicero. Si
mulabat ſe romā rediturū cum in Africā nauigaturus eſſet. Diſſimulamus ea non eſſe quæ
ſunt.Virgilius.Diſſimulare etiā ſperaſti perfide tantū Poſſe nefas? A ſimulo fit ſimultas:
hoc eſt odiū.quod qui ſimultates exercent:inter ſe ſimulata loquunt̄: quāuis alii ſimultatē
dictā velint a contrario:quia minime ſunt ſimul.Item Simulator Simulatio & Simulāter
Saluſtius ſicut a Diſſimulo Diſſimulator Diſſimulatio & Diſſimulanter.Saluſtius Simulator ac diſ
ſimulator.Itē a ſimulo fit Inſimulo:quod eſt crimen ingero:a quo Inſimulatio falſi aut ve
ri criminis incuſatio.Terētius.Si herum inſimulabis malitiæ male audies: & Simulto ver
bū:quod ē odiū:hoc ē ſimultatē exerceo:& Simulachrū qđ fit ficta imago alicuius. Simu
lachra.n.principio ex deſyderio mortuoꝝ orta ſunt:vt quæ iā defecerant:viuere viderētur.
Simulatio græce εἰρωνία:hoc ē Ironia dicit̄ freqūes apđ latinos vocabulū:vnde Ironice
loqui dicimus:qum aliquid quaſi deriſionis cauſa per contrariū efferimus. Virg.Egregiam
vero laudē & ſpolia ampla reportas Tuq; puerq; tuus:magnū & memorabile numen: Vna
dolo diuum ſi fœmina victa duoꝝ eſt.Horatius.Optat ephippia bos piger:optat arare ca
ballus.Simulo aūt a ſimul deductū eſt:quod eſt aduerbiū congregandi.Nihil.n.aliud eſt ſi
mulare:ꝙ ea quæ abſunt ſimul eſſe oſtendere.Aliqn̄ tn̄ ſimul geminata reperitur: & habet
Quintilia. quaſi eandem vim quā cum & tum:ſiue partim.Quintilianus.Simul vt pleniori obſequio
demererer amātiſſimos mei:ſimul ne vulgarē viā ingreſſus alienis veſtigiis inſiſterem. Vir
gilius.Obſtupuit ſimul ipſe ſimul pculſus achates. Cicero.Pro ſimul poſuit vna.Vna & id
quod facio:probabit:Vna & in hac cauſa ꝑfecto neminē ꝓponendū mihi eē exiſtimabit.
Ab hoc eodē aduerbio fit ſemel quaſi vna nō diuiſim.nā quod ſemel fit nullā recipit diuiſi
onē.Aliqn̄ tn̄ ſemel pro cito vſurpatur.Virg.Qui ne quid tale videret Procubuit moriens
& humū ſemel ore momordit.Et Similis quaſi ſimulis: vnde Veteres Simulter ꝓ ſimiliter
vſurparūt.Plautus.Exoſſabo ego eum ſimulter vt murenā cocus .Iungit̄ aūt ſimilis aliqn̄
cū datiuo:aliqn̄ cū genitiuo.cum datiuo qum vel in forma vel in ætate vel in fortunis:aut
aliis huiuſmodi rebus ſimilitudo eſt.Plynius.Effigie ac lineamētis corporis patri ſimilis.
Cū genitiuo qn̄ paritas in aliis rebus eſt:vt puta in doctrina in moribus atq; aliis ſimilibus
Cicero.Vt aliquoꝝ ſimiles in dicendo valeamus eſſe.Quādoq; tn̄ hæc apud autores cōfun
dunt̄.A Similis fit Similitudo:quæ apud veteres etiam ſimilitas dicebatur. Cecilius. Vide
quid ferat morum ſimilitas.Et Diſſimilis atq; Abſimilis eiuſdē ſignificationis:& cōtrariū
eius cōſimilis:& diſſimilitudo & Similiter:ac Diſſimiliter aduerbia.Et Simitu quo vete/
Plautus res pro ſimul utebant̄.Plautus:Nō ego cum uiuo ſimitu ebibi imperiū tuum. Idē. Ita tres
Idē ſimitu res agēdæ ſūt:qn̄ unā occeperis.Et Similo uerbū:qđ eſt ſimilis ſū:iungiturq; cū accu
Martialis ſatiuo.Martialis.Cum ſint crura tibi:ſimilent quæ cornua lunæ.Et Aſſimilo: quod ē com
paro.Et Veriſimile quod licet non ſit uerum:ueri tamen ſpeciem habet. Ab eo Veriſimi/
litudo.Et Veriſimiliter.A ſimul fit compoſitum inſimul; quod ſignificat una: & Simul
ac:& Simulatq;:quæ ſignificant poſtquam. DEVM. Iouem.Deus

Ammonis tēplū
Prouerbium
Ammun
Frequens
Frequentarius
Frequento
Frequentor
Frequentatio
Frequentia
Frequentatiuum
Frequenter
Infrequens
Simulo
Diſſimulo
Simulator
Simulatio
Simulanter
Diſſimulo
Diſſimulanter
Diſſimulator
Diſſimulatio
Inſimilo
Inſimulatio
Simulto
Simulachrū
Ironice loqui
Simulo unde
Vna
Semel
Similis
Simulter
Similitudo
Similtas
Diſſimilis
Abſimilis
Conſimilis
Diſſimilitudo
Similiter
Diſſimiliter
Simitu
Similo
Aſſimilo
Veriſimile
Veriſimilitudo
Veriſimiliter
Inſimul
Simulac
Simulatq;

8

Deus
Deus vnde
Deus
Diuus
Dius
Medius fidius
Mehercules
Deitas
Delubrum
Candelabrum
Diuino
Diuinatio
Diuinitas
Deitas
Diuinitus
Diuinipotens
Diues
Diuito
Diuitior
Diuitiæ
Opes
Dis
Dites
Ditior
Ditiſſimus
Diteſco
Ditio
Prædiues
Dito
Dium
Subdio
Dies
Diecula
Subdiale
Diurnus
Nocturnus
Diu
Interdiu
Diurnare
Perennare
Iamdiu
Diutius
Diutiſſime
Diutule
Aliq̃diu
Tamdiu
Quãdiu
Diutinus
Diuturnus
Biduum
Triduum
Quatriduum
Biduanum
Triduanum
Quatriduanum
Pridie
Poſtridie
Pridianus
Poſtridianus

licet facilius ſit dicere: qd nõ ſit: q̃ qd ſit: ita tñ deſcribi põt. Deus eſt mens uniuerſi. Vel deus eſt: qcqd uides totũ: & quicqd nõ uides totũ. Vel deus eſt aĩus ꝑ ĩmenſas mundi partes omnẽq; naturam cõmeans atq; diffuſus: ex quo oĩa quæ naſcunt̃: aĩalia uitam capiũt. Vel deus eſt infinita mens: quæ ꝑ ſe ipſam mouet̃. Vel deus eſt pſtans q̃dam natura: qua nihil ẽ melius cuius prouidẽtia mundũ: quem cõdidit: aſſidue gubernat. Simonides quũ ab eo Hiero tyrannus quæſiuiſſet: Quid eſſet deus: deliberãdi ſibi ſpatiũ unũ diẽ poſtulauit. Quum idẽ ex eo poſtridie rogaret: biduũ petiit: tũ ſæpius idẽ petẽte: duplicauit ſemp numeꝝ dieꝝ. Tandẽ uero interrogãti Hieroni cur ita faceret: quia quãto inquit diutius cõſydero tanto mihi res uidet̃ obſcurior. Deus: ut quidã putant: a dando dictus eſt: quia hoĩbus dat: qcqd cõmodũ eſt. Alii Deum dictũ uolunt: quod nihil ei deſit: uel a greco θεός: quod deum ſignificat: uel ἀπὸ τοῦ θεῶ: quod ẽ uideo ſpeculor qđ ꝑuigil dei oculus oĩa cõtemplet̃ & uideat uel ἀπὸ τοῦ δέομαι: timeo: qđ mortalibus ſit timẽdus. Statius. primus ĩ orbe deos fecit timor. Deũ & diuũ qdã indifferẽter capiũt. Alii volũt deos ꝑpetuos eſſe: diuos uero ex hominibus factos: ꝑpter quod diuos ĩpatores uocari. Varro diuos ꝑpetuos eſſe ſcribit: qui propter ſui exeeratiõẽ timẽtur: ut ſunt dii manes. Ego diuũ adiectiuum eſſe exiſtimo: & ſignificare diuinũ qđ etiã Diũ dicimus: quaſi ἀπὸ τοῦ Διός: hoc ẽ a Ioue genitũ: uł quia ueteres in ſingulari diũ dicebant: hoc eſt deũ. Vñ nunc quoq; in plurali a dio dicimus dii ſicut a deo dei. Itẽ Medius fidius: ſicut Mehercules: hoc eſt ꝑ Deũ fidiũ. Nam fidius deus eſt: qui fidei pꝑeſt. Plautus. per deũ fidiũ credis iurato mihi. A deo Deitas fit: hoc eſt diuinitas. Et delubrũ: ut quidã putant: hoc eſt locus: in quo dei ſimulachrũ dedicatũ ſit. Nam ſicut locum: in quo figerent̃ candelæ: Candelabrũ dixerunt: ita in quo deũ ponerent: Delubrũ. Quidã etiam delubrũ arcã añ aras deorũ cã aſſumptã. Alii qđ uno tecto plura cõplectit̃ numina: ut Capitoliũ in quo eſt Minerua: Iupiter: Iuno. Nonnulli templũ: in quo aqua currit a defluẽdo. Sũt ẽt: qui Delubrũ dei Simulachrum eſſe affirmẽt a delibrato ligno ita appellatũ. A Diuo fit uerbum Diuino: qđ eſt auguror. proprium enĩ dei eſt futura pdicere. Ab hoc fit Diuinatio ꝓuidẽtia futurorũ: q̃uis diuinatio etiã dr̃ interdũ iudiciũ: qđ reddit̃ ſup cõſtituendo accuſatore: eo quia diuinare quodãmodo oportet iudicẽ: q nã idoneus accuſator ſit. Item Diuinitas: ſicut a deo Deitas: & aduerbiũ Diuinitus: & Diuinipotens. Apuleius. Saga inquit: & diuinipotens cælum deponere: terrã ſuſpẽdere: fontes durare: mõtes diluere: manes ſublimare: deos ĩfimare: ſydera extĩguere: tartarũ illuminare. Itẽ Diues: nã qui diues ẽ: quaſi deus nihil indigere uidet̃. teſte Varrone: a quo fit Diuito: hoc ẽ Diuitẽ facio. Actius. Nihil credo auguribus: qui aures uerbis diuitant alienas: ſuas ut auro locupletent domos. Turpilius. Dii me diuitãt: & Diuitior cõparatiuũ. Cicero. Inde ille licẽtior & diuitior fluxit Dithyrambus. Et Diuitiæ: quæ ita ab opibus differũt: quod diuitiæ ſunt ut utare: opes ut aliis opitulando colare. Cicero. Sũt ergo diuitiæ ad neceſſariũ uſum: Opes uero ad magnificẽtiam. Et Dis ditis pluto: quod diuitiæ oẽs e terra ſint: uel quod omnes in terram redeant Vñ pluto ipſe apud Claudianũ inqt. Semperq; tenemus: quod ſuperi tenuere ſemel. Ditem etiã ueteres diuitem dixerunt: unde Ditior: & Ditiſſimus: & Diteſco: quod eſt diues fio Et Ditio imperiũ. Prædiues ualde diues. Ditari diuitem facere. Diũ etiã ueteres dixerunt diurnũ ſub cælo lumẽ. unde nũc quoq; ſub dio fieri dicimus: quod nõ fit ſub tecto. Ab hoc Dies dictus eſt: a quo Diecula diminutiuũ. Cicero. Præterea Dieculã adderẽ: & Subdiale: quod ſub dio permanet. Plynius: Subdialia pauimẽta græci inuenere: a quo ẽt Diurnus: ſicut a nocte Nocturnus. Et Diu aduerbiũ pro die: a quo Interdiu. Plautus. Nec noctu nec diu qetus. Et diurnare: quo Veteres uſi ſunt pro diu uiuere: quemadmodũ Perennare. Et iamdiu: quod ſignificat olim: qm̃ diu quoq; aliqñ pro lõgo tpe ponit̃. Vnde fit Diutius hoc eſt longiori tpe. Et Diutiſſime longiſſimo tpe. Et Diutule diminutiuũ: q ſignificat aliquãdiu. Gellius. Cum diutule tacitus cogitãdo fuiſſem. Et Tãdiu tãto tpe. Et Quãdiu q̃to tpe. Et Diutinus ac Diuturnus eiuſdẽ ſignificatõis: hoc ẽ cõtinuus. Cicero. Libertatis deſyderio tedio q diutinæ ſeruitutis. Et Biduũ Triduũ & Quatriduũ: pro ſpatio duorũ triũ & quatuor dierũ: a quibus Biduanũ Triduanũ & Quatriduanũ deducta ſunt. Et Pridie & Poſtridie aduerbia q̃ſi primo die. Et poſtero die. Et enim pridie eſt quaſi heri: non tñ pſentis diei. Et Poſtridie quaſi cras: non tñ pñtis diei: ſed alicuius alterius aut pteriti aut futuri. Præteriti ſic. Pridie q̃ intrares mare: ſerena lux fulſit: futuri ſic. Pridie q̃ ducas uxorem: amicos cõuocato: ideſt pcedenti die quo intraſti mare: aut duces uxorem. Itẽ Poſtridie q̃ pater mortem obiit: epulũ feci: & poſtridie q̃ uxorem duxero: mihi abeundũ eſt. hic deducunt̃ Pridianus & Poſtridianus: qui pridie aut poſtridie alicuius diei eſt: ſicut Poſtriduanus: qui poſt idus eſt. Sed Poſtridianus in uſu nõ eſt: pro quo abutimur Craſtinus nõ ſolũ pro die ſequẽti hodiernũ: ſed pro quolibet alio. Virgilius. Si uero ſolẽ ad rapidũ lunaſq; ſequẽtes Ordĩe reſpicies: Nunq̃ te Craſtina fallet hora. Eodem mõ abutimur Heſternus pro pridiano. Te

Statius
Apuleius
Actius
Turpilius
Cicero
Claudia.
Plynius
Plautus
Gellius
Virgilius
Terentius

rentius.Iure heſterno panẽ atrum uorent.Item a die fit hodie:quaſi hoc die a quo hodier/
nus:ſicut ab heri Heſternus:& a cras Craſtinus.& Quottidie hoc ẽ omnibus diebus:a quo
Quottidianus.Et Propediem:quaſi prope eſt dies.Cicero.Et præſens propediẽ loquar.i.
cito.Et Perẽdie quod ſignificat qui craſtio proximus fuit uel erit:quaſi perempto vno die.
Cicero.Scias igitur cras aut ad ſuminũ perẽdie.Vnde dies Perendinus dicit̃ ad hinc terti/
us.Et Cõperendinare conferre in longũ de die in diem:a quo fit Cõperendinatio.Macro
bius.Ne nonaꝝ aut idiũ religionẽ nouella comperẽdinatione corrũperet.Dies uero Cõ/
perendinata a veteribus dicebat̃ iudiciũ in diem tertiũ conſtitutũ.Et Pridẽ quaſi prius die
Significat autem modo longo tempore prius:modo paruo: De paruo.Plynius.Ipſi uero
pridem uidimus ea omnia preter pubertatem in filio Cornelii taciti æquitis romani.Pau.
Iuris con.Et nõ mirũ eſt ſi peculium quoq; defũcti pridem filii defertur.Vlpianus.Que/
ritur enim ordinẽ tenere:quem pridem habuit.De longo Apuleius.Quod pridem Plato
affirmauerat.Eiuſdem ſignificationis ſunt Iampridem:quod ab eo fit:& Dudũ:Iamdudũ
Nuper:Iamdiu.oĩa enim interdũ de paruo tempore:interdũ de longiori dicunt̃.De par/
uo vt ſi dicam:dudũ intraui:nuper intraui:iamdudum te expecto:Iãpridem ueni.Boetius.
Hic aũt ꝙ nuper diximus.Curtius.Qui nuper ab Alexãdro miſſi erant.Cicero.Quã mul
ta de balneis:quæ nuper ille vendiderat.Ab hoc Nuperũ deriuatur: quod ſignificat recens
nouũ.Plautus.Recens captũ hominẽ nuperum:nouitiũ.Et Nuperime aduerbiũ: qđ ſigni
ficat recentiſſime:& Nuperimus recentiſſimus.Seneca.Iampridẽ te expectantes ibi ſedera
mus.De lõgiori Macrobius.Iãdudũ ĩqt hæc qõ ab Ariſtotele:& præpoſita ẽ & ſoluta.Ply
nius.Somno uero ac ſecuritatibus iamdudũ hoc fuit:quod illa helena ante cibum miniſtra
uit.Idem.Quod maiores noſtros iampridẽ feciſſe manifeſtũ eſt.Quod genus nuper & pa
trũ fere noſtrorũ memoria inuentũ eſt.Quod ſi cũ pridem:aut dudũ non uel ꝙ uel ita ad/
damus ſignificãt ſemp multo tpe ante.Idem.Medica nõ pridẽ uenit in italiã:ideſt nõ mul/
to tẽpore ante.Cicero.Quãpridem nomen fannii detuliſti:hoc ẽ ꝙ multo tempore ante.
Idem.Noſtra autẽ ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata.i.non multo tempo/
re ante.Plautus.Quãdudũ e foro aduениſti domũ:non ita dudũ.Aliqñ tamẽ Iamdudũ &
iampridẽ a poetis pro continuo ponunt̃.Virg.Iamdudum ſumite pœnas.Lucanus.Tol
lite iampridẽ uictricia tollite ſigna.Et Perdius tota die aliquid agens:ſicut Pernox tota no
cte vigilans.Et Diæte cenaculum:in quo æſtate cenatur ad umbrã: hyeme ad ſolem: quod
& Cenatio dicitur:ꝗuis aliqui a græco deductũ hoc nomen uolunt.Varro.Ita appellatã
exiſtimat:quod in ea die edat̃.In hortis fere ædificari ſolebat:licebatq; teſtatori diætã ĩ hor
tis vxoris ædificatã dirueda legare:ſi fieri id ſine fundi detrimẽto poſſet:qum alioqn diruẽ
dam domũ teſtamẽto legare fas non eſſet.Ab hac Diæta Diætarii uocabant̃: qui in aliena
Cœnacula furandi gr̃a ſe dirigebant:quos Vlpianus ſcribit pluſq; fures eſſe puniẽdos.Ita/
ꝙ aut ad tẽpus relegãdos:aut in opus publicũ dandos:aut fuſtibus cædendos.Diæta etiam
Diariũ hoc in vnius diei cibũ ſignificat.Et apud Græcos pro Iudicio arbitrorũ accipitur:
& pro loco:in quo arbitri cõueniũt.Quapropter & ipſos arbitros græci Diætitas vocãt.
Et Diariũ a die deductum eſt:quod modo cibũ vnius diei ſignificat:vt diximus:modo hi/
ſtoriã:quæ p ſingulos dies ſcribit̃:& a græcis dicit̃ εφημεριϲ hoc ẽ Ephemeris.Iuuena/
lis.In cuius manibus ceu pinguia ſuccina tritas Cernis.Ephemeridas:quẽadmodũ annales
dñr:qum res geſtæ pluriũ annorũ obſeruato cuiuſq; anni ordine componũtur.Nã hiſtoria
vtrũq; cõphendit:diffiniturq; rerũ geſtarũ expoſitio.Item Meridies quaſi medidies:hoc
eſt medius dies dictus:quod nũc mediã lucẽ ſignificat.Veteres etiam de nocte meridiẽ dice
bãt:hoc ẽ eã partẽ noctis:qua totius diei dimidiũ eſſet.Ab hoc fit Meridianus: & Pomeri
dianus:qđ ad meridiem:vel poſt meridiẽ pertinẽt.Quĩtilianus.Pomeridianis ſcholis Ari
ſtoteles ꝑcipere artem oratoriã cœpit.Et meridio ſiue Meridior verbũ:quod aliqñ eſt me/
ridianũ cibũ capio.Plautus.Ientãdo meridiano comeſſando pergræcando vitã ducere:hic
Merenda dicta eſt cibus: qui ſumitur ante cœnã.Aliqñ Capio meridianũ ſomnũ.Corneli
us Celſus.Longis diebus meridiari potius ante cibũ vtile eſt.Sin minus poſt cum per Hie/
mem potius totis noctibus conquieſcere.Suetonius de Caligula.Gloriatuſq; eſt expergefa
cte ſomno Ceſonie quantũ egiſſet:dũ ea meridiaret.Idẽ de Nerone Miſſos a Meſſallina
vxore claudii:qui eũ meridiãtem quaſi Britãnici æmulũ ſtrangularent.Itẽ a die Aequidiale
dictũ.Sic eni Veteres dixerunt:quod nũc dicimus æquinoctiale:quia nox diei potius ꝙ di
es nocti adnumerari debet.Sic etiã æquidiũ:quod nũc æquinoctiũ.Itẽ a die Diluculũ hoc ẽ
aurora:quod tum dies luceſcere inciperet.Dies apud Romanos a media nocte incipiebat:
Apud Athenienſes ab occaſu ſolis ad aliũ occaſum.Apud Babylonios a ſolis ortu.Sumit̃
aũt dies tribus modis.Vno cõtinet ſemel reuolutionẽ primi mobilis: quæ fit horis.xxiiii.
Alio mõ dr̃ dies ab ortu ſolis ad occaſum ille naturalis:hic artificialis noiat̃.Tertio modo

Left margin: Cicero · Idem · Macrobi. · Plynius · Paulus · Apuleus · Boetius · Curtius · Cicero · Plautus · Seneca · Macrobi. · Plynius · Idem · Cicero · Idem · Platus · Virgilius · Lucanus · Varro · Vlpianus · Iuuenalis · Quintilia. · Ariſtoteles · Plautus · Corne.cel. · Suetonius

Right margin: Craſtinus · Heſternus · Hodie · Hodiernus · Quottidie · Quottidianus · Propediem · Perendie · Perendinus · Comperendino · Cõperẽdinatio · Pridem · Iampridẽ · Dudum · Iamdudũ · Nuper · Nuperũ · Nuperime · Nuperimus · Quãpridem · Non ita pridem · Quamdudum · Perdius · Pernox · Dieta · Coenatio · Diætarius · Diarium · Diætite · Ephemerides · Hiſtoria · Meridies · Meridianus · Pomeridianus · Meridio · Meridior · Merenda · Aequidiale · Aequinoctiale · Aequidiũ · Aequinoctium · Dies

dicit̃ dies tẽpus interminatum. Virgilius. Multa dies variuſq; labor mutabilis æui Rettu/
lit in melius. Et Iuriſcõſulti Bima Trima Quadrima die pro tempore: biẽnii triẽnii qua/
driennii dicũt: & ad diem nõ venit.i. preſtituto tempore nõ venit. Et in hac vltima ſignifi/
catione frequẽtius eſt fœminini generis. Virgilius. Iamq; dies infanda aderat. Ab eoq; fit
diminutiuũ. Diecula pro paruo tẽpore. In Maſculino aũt genere tempus determinatũ ple/
rũq; ſignificat: vt heſterno die ad te veni. Nudius tertius: & Nudius quartus a die dicta ſũt:
q̃ſi nunc eſt dies tertius: nunc ẽ quartus: ſemperq; de præterito dñr. Dierecti quoq; a die vo
cati ſunt Crucifixi: ſi marcello Credimus: quaſi ad diem erecti. Varro. A page in dierectũ
a domo noſtra iſtam inſanitatẽ. Pompeius tamẽ ſcribit Dierectũ dici p antiphraſim apud
Veteres volentes ſignificare in alium diem: vnde dierecta aduerbialiter dicimus. Plautus.
Quin tu.i. dierecta cũ ſucula & cum porculis. Dierecta inqt quaſi in malã diem. Sunt etiã
qui Inducias a die dictas exiſtiment: quaſi in diẽ vti iam. Pactum enĩ induciarũ huiuſmodi
eſt. vt in diem certũ nõ pugnet̃: nihilq; incõmodi det̃. Sed ex eo die poſtea vti oĩa belli vim
agantur. Itaq; ex his particulis inducias dictas: quaſi in diẽ vti iã pugnet̃. Alii nõ quaſi ĩ diẽ
vti iã: ſed ĩ de vti iã appellatus volũt. Nõnulli tñ inducias exiſtimãt dictas: q̃ſi initus atq; in
troitus: ꝙ induciæ ſint qum hoſtes iter ſeſe vtriq; vltro citroq; alteri ad alteros ĩpune & ſine
pugna ineũt. Varro. Inducias ita diffiniuit. Inducie ſunt pax caſtrẽſis paucorũ dieꝝ. Et ali
bi. Induciæ ſunt belli feriæ. Græci ſignificãtiuſ ceſſatõem iſtã pugne Pactitiã εχεχειριαν
noĩant: q̃ſi manuũ cõtinẽtiã. Item a dies Dieſpiter dictus Iupiter quaſi diei pr̃. Sicut Diio/
uis appellatus eſt: q̃ſi diẽ Iuuãs: ꝙ hoĩes die & luce quaſi vita ipſa iuuaret. Vnde lucetium
quoq; nominatũ a veteribus legimus. A principio Iouis appellatus eſt a iuuãdo. Poſtea ad/
iũcto altero vocabulo dictus ẽ Iupiter: q̃ſi Iouis pater: ſicut Neptunnus pr̃ & Saturnus pr̃:
& Ianus pr̃ dicere ſolemus. Ecõtrario vero Veiouẽ veteres appellarũt deũ: cui dẽpta eſſet:
atq; detracta iuuãdi facultas. Nam deos quoſdã: vt ꝑdiſſent: celebrabant: quoſdã ne obeſ/
ſent placabãt. Ve aũt particula mõ auget: vt Vehemẽs: vegrande: mõ ςερητικον μοριον
hoc ẽ priuatiua ꝑticula ẽ: vt Vercos veſanus. Veiouis ædes Rome inter arcẽ & Capitoliũ
erat: Eius ſimulachrũ ſagittas tenebat: quæ ſunt videlicet paratæ ad nocẽdũ. Quapp eum
deũ pleriq; Appollinẽ eſſe dixerunt. Ob hãc cãm Virgiliũ tradũt numina læua in Georgi/
cis deprecari: ꝙ vis quædã ſit huiuſmodi deorũ in ledẽdo magis q̃ in iuuãdo potẽs. Sic eni
inqt. In tenui labor ẽ: at tenuis nõ gloria ſi quẽ: Numina leua ſinunt: auditq; vocatus Apol
lo. Nũdinas quoq; a die dictas eẽ manifeſtũ ẽ: q̃ſi nouendinas. Ita.n. Nũdinæ a Romanis
iſtitutæ ſunt: ut octo qdẽ diebus ĩ agris ruſtici opus facerent. Nono ãt die ĩtermiſſo rure ad
mercatũ: legeſq; accipiẽdas Romã uenirent: & ut ſcita atq; cõſulta frequẽtiore pplo referrẽ
tur: quæ triundino die ꝑpoſita a ſingulis atq; uniuerſis facile cognoſcebant̃. Vnde ẽt mos
tractus: ut leges triundino die ꝑmulgarent̃. Si qdẽ flaminica oĩbus nundinis Ioui Arietẽ
in regia ſolebat immolare. Sed lege hortẽſia effectũ ẽ: ut faſtæ eẽnt quo ruſtici: q nundinãdi
cã in urbẽ ueniebãt: lites cõponerent. Nefaſto enĩ die ꝑtori fari nõ licebat. Nundinarũ ori
ginẽ Romulo aſſignãt: quẽ cõmunicato cũ. T. Tatio ĩperio ſacrificiiſq;: & ſodalitatibus ĩ/
ſtitutis nũdinas quoq; tradũt adiaciſſe. Alii diẽ nũdinarũ exactis regibus celebrari cœpiſſe
cõmemorãt. quia pleriq; ex plebe repetita Seruii Tullii memoria ei nũdinis parẽtarẽt. Pri/
mis aũt Kalendis & Nonis oĩbus Nũdinæ cauebant̃. Nã quotiẽs ĩcipiente anno dies cœ/
pit: qui additus eſt nundinis: omnis ille annus infauſtus luctuoſis caſibus fuit: quæ opinio
læpidiano tumultu maxime cõfirmata fuit. Nonis aũt cõuẽtus vniuerſæ multitudinis uitã/
dus exiſtimabat̃. q̃m populus Romanus exactis etiã regibus hũc diẽ nonarũ maxime cele/
brabat: quẽ natalẽ Seruii Tullii exiſtimabat eſſe: quia cũ ĩcertũ eſſet: quo menſe ſeruius Tul
lius natus eſſet: nonis tamẽ conſtaret eſſe natũ: oẽs nonas celebri notitia frequẽtabãt. Veri/
ti ergo q diebus ꝑerant: ne qd multitudo collecta ad deſyderiũ regis nouaret: Nonas a Nũ
dinis ſegregandas eſſe dixerũt. Nũdinas etiã Nundinũ neutro genere appellatas ĩuenimus
Liuius. Poſtq̃ uero cõmitia decemuiris creãdis in trinũ nũdinũ ĩdiecta ſunt. Quintilianus
Siue nõ trino forte nũdino prolõgata: ſiue nõ idoneo die: ſiue cõtra interceſſionẽ: uel au/
ſpitia: aliudue: quod legibus obſtet: dicitur lata eſſe uel fieri. Trinũdinus aũt dies: uel Tri/
nundinũ: ſiue triũnundinũ dicebat̃ dies tertiarũ nundinarũ: qui ꝑdici antea ſolebat: ut no/
tior eſſet uniuerſis. Idem ẽ enĩ dicere trinũdino: & tertiis nũdinis: & in trinũdinũ: hoc eſt in
tertias nũdinas. Nũdina uero Romanorũ Dea erat a nono die naſcẽtiũ nũcupata: q Lu/
ſtricus appellat̃. Itẽ Nouẽdiũ nouẽ dierũ ſpatium: a quo Nouendialis dictus eſt ſacrificiũ:
quod mortuo fieri ſolebat nono die poſtq̃ erat ſepultus. Horatius. Nouẽdialis diſſipare
pulueres. Veteres die quarti: & die quartæ dixere ꝑ eo quod ẽ die q̃rto: & die quinti & die/
q̃ntæ & deinceps ꝑ die q̃nto. Itẽ die Priſtinii uel priſtinæ ꝑ die priſtino. quod nos cõuerſo
cõpoſitiõis ordine pridie dicimus. Et die Craſtinii ꝑ die Craſtino. Et die ꝓximii ꝑ die ꝓxi

Bima die
Trima die
Quadrima die
Ad diẽ uenio
Diecula
Nudius tertius
Nudius quartus
Dierectus
Dierecta
Inducie
Dieſpiter
Diiouis
Lucetius
Veiouis
Nundinæ
Nundinarũ ori go quæ
None q̃obrem celebres eſſent
Nundinum
Trinũdinus dies
Nundina dea
Luſtricus dies
Nouemdium
Die quarti
Die quartæ
Die quinti
Die quintæ
Die priſtinii
Die priſtinæ
Die craſtinii
Die proximii

Virgilius
Idem
Varro
Pompeius
Plautus
Varro
Virgilius
Romulus.
T.Tatius
Serui.Tul.
Liuius
Quintilia.
Horatius

m):& alia multa. Videnť aũt differẽtiã feciſſe quodãmodo inter die quarto:& die q̃rtæ: ut illud ꝓ pterito ſit:quod nos nudius quartus:hoc de futuro. Sũt aũt hæc oĩa cõpoſita:&
Cicero ꝓ aduerbiis accipiunť. Antiq ét in gtõ huius dies:uel dii dixerũt. ſicut huius fames uľ fami.
Virgilius Cicero. Eqter uero daturos illius dies pœnas. Virgilius. Libra dies:ſomniq; pares ubi fece Dies
Ceſa rit horas. Idẽ. Munera lętitiaq; dii:hoc eſt diei. Cæſar in libro:quẽ de Anologia ſcripſit hu Dii
Saluſtius. ius die:& huius ſpetie dicendũ exiſtimauit. Saluſtius. Vix decima parte die. Diẽ dicere ali/ Fames
cui eſt cõſtituere tẽpus:quo uel in iudicio cõparere uel aliqd aliud agere debeat:ut nuptia/ Fami
rũ diẽ dixit:hoc ẽ tẽpus cõſtituit:quo nuptiæ fieri debeãt. In diem:& In dies differũt. Illud Die
Quintilia plerũq; cũ hoc uerbo uiuit cõiungiť. Quinti. Nõ ut fere uolucres pſentis mõ cibi memores Spetie
Saluſtius in diẽ uiuũt. Aliqñ ét cũ alio uerbo. Salu. Panem in diẽ mercari:quaſi dicat pſentis diei hr̃e Diem dicere
rõnem. Et apud Iuriſcõſultos. In diẽ addicere eſt rẽ uenalẽ ita uendere:ut niſi alius ad cer/ In diem
tũ pſtitutũ diem maius ptiũ obtulerit:illius ſit:q primo obtulit. In dies uero ẽ quottidie:ſed Iu dies
Cicero ꝓprie cũ quodã incremẽto. Ideoq; plerũq; cũ Comparatiuo iũgiť. Cicero. Cũ id malũ ſer/ In diẽ addicere
Liuius peret in dies magis. Reperiť ét ſine cõparatiuo:ſed tñ cũ uerbo ſignificantis incremẽtũ. Li/ Quottidie
Seneca uius. Creſcẽt i dies multitudine. Seneca. Cũ in dies augureť audacia. Quottidie aũt ét ſine
Cicero incremẽto dr̃. Cicero. Quottidie uel potius in dies breuiores litteras occulte te mitto: ideſt
nõ mõ quottidie breuiores:ſed etiã in dies breuiores. Nã hæ quottidianæ litteræ ſunt bre/
uiores iis:quas añ mittere ſolebã:quæ poterant oẽs eſſe pari breuitatiſ:atq; in dies mitto bre
uiores: ideſt tales ſunt:ut hodiernæ ſint breuiores heſternis:& Craſtinæ hodiernis:& perẽ
Idem dinæ Craſtinis:& ita deinceps. Eandẽ plane dr̃iam habẽt In horã:& In horas. Cicero. Ne In horam
qui in horã uiuunt:nõ mõ de fortunis & bonis Ciuiũ:ſed ne de utilitatis qdem ſua cogita/ In horas
Virgilius uerũt. Virgilius. Gallo cuius amor tantũ mihi creſcit in horas. Quãtum uere nouo uiridis Dirus
ſe ſubiicit alnus. Diẽ de die ducere ẽ rem in lõgũ protrahere. Veteres diũ iugẽ ac cõtinuum Diræ
Plautus dicebãt. Plautus. Sol motibus diis illuſtrans terrã. Sunt ét q a deo Dirũ deductũ exiſtimãt Dirior
hoc eſt crudele infeſtũ:& quaſi deorum ira imiſſum. Virgilius. Priuſq; dira p incautũ ſerpãt Diriſſimus
cõtagia uulgus. hinc furiæ Diræ dicuntur:quaſi deorũ iræ. Itẽ Cõparatiua ac Suplatiua eo Dirius
Cicero rũ Dirior Diriſſimus. Dirius Diriſſime. Itẽ Diritas. Cicero. Intelligi põt ex iis fratribus: q Diriſſime
in Adelphis ſunt quanta in altero Diritas:in altero Comitas. Item Diruncio uerbũ:quo ue Dir itas
teres utebanť:hoc eſt depurgo:& quod Dirũ eſt eiicio. Aliqñ tamẽ Dirum ꝓ magno acci/ Diruncio
Virgilius pitur. Virgilius. Iam tũc religio pauidos terrebat agreſtes Dira loci. CORNIBVS. Effi/ Cornu
gie arietis:cuius generi cõuoluta in amphratũ Cornua natura dedit. Cornua & multis aq̃ti Ceruus unde
lium preſertim marinorum data ſunt:& ſerpẽtibus:Sed quæ uere cornua dici poſſint: qua Cornu unde
drupedi tantum generi:in iis uero tanta uarietas:ut nullibi maior naturæ laſciuia appare/ Subulo
at. Sparſa ſunt in ramos ceruis tantæ magnitudinis:ut ei animali nomẽ dederint. qppe cer Subula
ui ἀπὸ τῶν κεράτων hoc eſt a Cornibus appellati ſunt: unde & Cornua ipſa nomen Subulones
ſumpſere:q̃uis Varro a Curuore Cornua dicta exiſtimet. Subulonibus uero ſimplicia ſũt
Varro hoc animal e ceruorũ genere eſt ita uocatũ:quod cornua habet ſimilia ſubulæ quod inſtru/
mẽtũ eſt:quo perforãdis calceis:ac ſuendis utunť ſutores:a cuius ſimilitudine thuſci Subu/
lones tibicines uocãt. Aliis Cornua ſunt in palmas ficta:ac digitos:ut Platicerotibus:hi ſũt Platicerotes
ex damarũ genere dicti a latitudine cornuũ. πλάτος enim latitudo eſt:κέρας Cornu Rupricapræ
Ramoſa ſunt capreis:ſed parua:Arieti ut diximus conuoluta. Infeſta tauris. Rupicaris in/ Ibices
dorſum adũca ſimilia Ibicibus:in quæ ſe librant e mõtis aliquo in aliũ trãſire cupiẽtes. Da/ Sterpſiceros
mis in aduerſum erecta & rugarũ ambitu cõtorta ac in leue faſtigiũ acuminata:ut lyras de/ Addax
cerent. Sterpſiceroti quẽ Addacem africa appellat. Græci a cõtortis cornibus indidere no Monoceros
men. Armẽtis phrygiæ ad ſimilitudinẽ auriũ mobilia. Troglodytarũ in terrã directa pro/ Rinoceros
pter quod obliqua ceruice paſci ea neceſſe eſt. Singula ſunt Monoceroti:& Rhinoceroti il Cochlea
li medio capite:huic naribus:de quibus paulopoſt dicemus. Cochleis ad ptendandũ iter da Vri
ta ſunt gemina cornua:qm̃ oculis carent:& talia ut ptendanť ac reſiliãt. Mirũ eſt:quod de Remedium ad
Narniẽſibus tradunt:uſq;:adeo huius tam exigui animalis effigi aliquãdo fuiſſe perterri/ atritas ungulas
tos:ut ad id arcẽdum pulcherrimũ illum pontem:& a ſcriptoribus tantopere celebratũ cõ/ boũ
fregerint. Vrorũ Cornibus Barbari ſeptentrionales pro poculis utunť. binaſq; urnas uni/
us capitis cornua implent. Alii his pila cuſpidant. Nos in laminas ſectis utimur pro later/
nis: quoniã lumen incluſum latius infundunt. Omnibus fere caua:& in mucrone tantum
cõcreta ſunt cornua:ceruis tantũ ſolida & ſingulis annis decidua. Bobus qum attritas un/
gulas habuerint: aruina unguẽdo Cornua mederi agricolæ ſolent. A Cornu Vnicornium
& Bicorniũ & Tricorniũ & Quadricornium dicimus:quod habet unũ duo tria & qua/ Vnicornium
tuor Cornua. Itẽ Cornutũ:uel quod Cornua habet: uel quod ex cornu ꝓcedit. Martialis Bicornium
Martialis Occubuit tandẽ cornuto ardore potitus. Et Cornutæ quadrupedes a ueteribus dicebantur Quadricornus
Elephanti. nã quod in iis dentes multi dicunt:Cornua ſunt. Idẽ Et lucæ boues:ſiue lucanæ Cornutus

boues appellabant̃. Neuius. Atq; prius pariet locuſta lucã bouẽ. Ideo dicti boues: quod ue
ſtri qum maximã quadrupedẽ quã haberent: uocarent bouẽ: & in lucanis pyrrhi bello pri/ Neuius
mum uidiſſent: apud hoſtis Elephantos a magnitudine bouẽ: a lucanis Lucas uocitauere.
Alii lucã: quaſi Libycã dictã uolũt ꝙ ex Africa huiuſmodi beluæ primo fuerint in Italiam
ductæ. Varro a luce lucas appellatas exiſtimat: quod elephãti relucebãt ꝑ pi auratos regios Varro
Clypeos: qui i turribus iis erectis cõſpiciebant̃. A græco uero κεραο: & ſterno latino uer
Ceroſtratum bo Ceroſtratũ cõpoſitũ eſt: hoc eſt picture genus cũ ex cornibus ramẽta tingunt̃ uariis co/
loribus: deinde uerniculatim ligno inſeruntur. Principio hoc ex ligni brattæis fieri cœptũ.
Sed nõ ſatis hoc fuit. Cœpere tingi animaliũ cornua dentes Elephantorũ ſecari: lignumq;
ebore diſtingui: mox totũ operiri. Teſtudo etiã in hũc uſum ſecta eſt: & principatu Nero/
nis inuentũ ut pigmẽtis perderet ſeſe: & lignũ imitata maiori ꝑtio uenderet̃. Item a Cornu
Corneum fit Corneũ: quod ex Cornu eſt: unde hibernæ Coronæ dictæ ſunt: quoniã negantæ: tũ flo/
Corneæ corone res terra laminis e cornu tinctis fieri ſolebant. Itẽ Cornipetã dicimus taurũ: ſiue aliam bel
Cornipeta uam Cornu feriẽtẽ. Et Cornigerũ Cornua gerentẽ. Vnde Bacchus Corniger dictus: quo/
Corniger niam ſimulachro liberi pr̃is cornua adiiciebant̃: quod uini inuẽtor fuerat. Homines eni ni
Cornua fluminũ mio uini potu truces redũtur. Per metaphorã Cornua fluminũ curuitatẽ alueorũ: quod mľ
Cornua antẽna/ tis in locis ad Cornuũ ſimilitudinẽ flectant̃. Item cornua antennarũ: utramq; partem an/
rum tennæ. Virgilius. Cornua uelatarũ obuertimus antennaꝝ. Et in ꝑlio Cornua dicunt̃ utra Virgilius
Cornua exercito q; pars exercitus. eſt enim in exercitu dextrũ cornu: & ſiniſtrũ: & quod inter utrũq; eſt dicit̃
Alæ mediũ: ſicut Alæ uocãtur ab alarũ ſimilitudine eqtũ ordines: ꝙ circũ legiones dextra ſini/
Cornicen ſtraq; tanq̃ alæ in auiũ corporibus locabant̃. Itẽ Cornu tubæ genus obtortæ: a quo Cor/
Corniculum nicines dñr. Iuue. Quadraginta dedit Gracchus ſeſtertia dotẽ cornicini: ſiue hic recto can Iuuenalis
Cornigenum tauerat ære dictũ ita: quia quod nũc ex ære eſt: tunc fiebat Bubulo Cornu. A Cornu per di/
Caprigenum minutionẽ fit Corniculũ: hoc eſt paruũ Cornu. & Cornigerũ: qđ eſt ex genere Cornua ha
Capricornus bentiũ: ſicut Caprigenũ: quod eſt ex genere caprarũ. Et per cõpoẽm Capricornus Cæleſte
ſignũ: qđ Pana fuiſſe exiſtimãt. Tradũnt eni qum plures dii in Aegyptũ cõueniſſent: ueniſ
ſe eodem Typhona gigãtem: accerimũ deorũ hoſtem: cuius aſpectu ꝑterritos deos in uari/
as ſeſe figuras uertiſſe. Mercuriũ in Ibin: Appolinem in eã: quæ treicia auis dr̃. Dianam in
Chlorionem: ꝓpterea ægyptios hæc auiũ genera uiolare nõ ſinere: quod deorum imagines
dicant̃. Eodem tp̃e Pana tradũt in flumen ſe deieciſſe: & poſteriorem partem in effigiem
piſcis: priorem uero in forma hyrci cõmutaſſe: Cuius ingeniũ admiratum Iouem hanc fi/
guram in cœlũ tranſtuliſſe. Spectat ad occaſum: & toto corpore ab hyemali circulo diuidr̃
Aquarii leuæ manu ſubiecta. Stellã habet in naſo unã: in pectore duas: in pede duas: iter ſca
Cornucopiæ pulas ſeptem: in uentre ſex: in cauda duas. Cornucopiæ eſt: quod hercules cum Acheloo in
ſpetiem tauri mutato congreſſus ei detraxit: hoc Nayades acceptum: & oĩum fructuũ pri/
mitiis refertũ Copiæ cõſecrarũt. Vnde apud ouidiũ: Achelous Rigidũ fera dextera cornu Ouidius
Dum tenet: infregit: truncaq; a fronte reuellit Naiades hoc pomis & odoro flore repletũ:
Sacrarunt: diueſq; meo bona copia cornu eſt. Phocion peripatecæ diſciplinæ nõ ignobilis Phocion
philoſophus librũ multũ uariæq; hiſtoriæ refertũ cum cõpoſuiſſet: eũ κεραο αμαλθειαο:
quaſi Cornucopiæ inſcripſit. Aliam ſecutus fabulam. Tradũt eni Iouem Saturni & Opis fi
lium eodem partu cũ Iunone ædictũ: ne a Saturno occideret̃: in Idam montem cretæ a ma
tre miſſum fuiſſe: ibiq; duabus Nymphis Amalteæ & Meliſſæ nutriendũ: datum: Amalteæ
capellã fuiſſe: cui gemini hædi erant: & propterea lactis ubertas: huius igitur uberibus Iouẽ
nutriuiſſe. Sed cum Capella Cornu: quod ampliſſimum habebat forte i obiecta arbore fre
giſſet: ſuſtuliſſe id Nympham: & diuerſis herbis cinctum: ac pomis plenum ad Iouis ora
tuliſſe. hunc uero poſtq̃ expulſo Patre cœli regnum obtinuit: bñficii memorẽ tam Capel/
lã: q̃ Cornu inter ſydera collocaſſe: Cornu autẽ ſeruato nomine nymphæ: quæ Capellæ do
Cornu Amal/ mina fuerat: κεραο αμαλθειαο: hoc eſt Cornu Amaltheæ dici. Germanicus in arato. Il
theæ la putat̃ nutrix eſſe Iouis ſi uere Iupiter iſans Vbera Creteæ mulſit fidiſſima Capræ: Syde/
re quæ claro gratum teſtat̃ Alumnum. Ouiduis. Ille ubi res cœli tenuit: ſolioq; paterno: Se Ouidius
dit: & inuicto nil Ioue maius erat: Sydera nutricem nutricis fertile Cornu fecit: quod do/
Olenus minæ nunc quoq; nomen habet. Hanc Amalteam in urbe Oleno nutritã fuiſſe affirmant:
quæ in Boetia eſt ab Oleno Vulcani filio ita apellata: Vnde olenia capella uocitata eſt. Idẽ
Oleniuſ Naſcit̃ oleniæ ſignũ pluuiale capellæ. Fuit & alia Olenuſ urbſ Aetholie iuxta quã fuit Aper
Cornu arbor Calydonius: A Cornu etiã Cornu arborem deductã exiſtimant: quæ ramos habet duritie
Cornetum & rigiditate cornibus ſimiles: fructum circa ſolſtitia reddit primo candidũ: poſtea ſangui
Salicem neum. Ex eo genere femina poſt Autumnum fert baccas acerbas: & cunctis animantibus i
Oliuetum guſtabiles: ligno quoq; fungoſo: & inutili. Ab hac Cornu Cornetũ dicitur locus iis plenus
Pinetum ſicut a Salice Salicetum: ab Oliua Oliuetum: a Pinu Pinetum: & fructus eius neutro gene/

re Cornũ uocat᷑. Virgi. Bacæ lapidoſaq; corna. hinc. Corniculũ oppidũ vocitatũ ẽ iuxta
Tarquinios: a quo Oppidani Corniculani ſunt dicti. Et ab hac Corneũ dicit᷑: quod ex cor
nu ligno conſtat. Plautus. Durã ac Corneam uirgã. Plynius. Cornus freq̃uẽter maſculino
genere uſurpat. Dentes mobiles cõfirmat: Cenuini Cornus cinis. Idem. Quidam æfficatio
rem ad omnes uſus crudi. Cornus farinã arbitrantur: Cornua liberi patris ſimulachro adii
ciebant᷑ eo quod homines nimio uino truces fieri manifeſtum eſt. CARES. Populi ſunt in
Aſia minori Contra Rhodiũ: quorũ Metropolis eſt Alicarnaſus. Caria ipſa regio eſt: cu/
ius res fuit Mauſolus: quem Arthemiſia uxor uſq; adeo amaſſe tradit᷑: ut illo mortuo: luctu
ac deſiderio mariti fragrans oſſa ac cinerem eius miſta odoribus cõtuſaq; in aqua ebiberit
ſepulchrum pterea ædificauerit toto orbe celeberrimũ: tandẽq; continuo luctu ac moerore
contribuerit. FERANT. Efferant extollant. Fere proprie portare eſt. Virgilius. Vix illum
famuli Phebeus phabariſq; ferebant. Qũauis Caius Iuriſconſultus ea ferri proprie dicat:
quæ noſtro corpore geſtamus: portari ea: quæ iumento nobiſcum ducimus: agi quæ anima
lia ſũt: Ferre oſtẽtare. Virgilius. Captiuo ſiue it ſe ferret in auro Venatrix: ferre dicere. Idẽ
Et ſcelus expendiſſe merentem lacoonta ferunt: ferre offerre. Idem. Sacra dioneæ matri di/
uiſq; ferebam: ferre ducere. Idẽ. Hinc uia tartarei quæ fert Acherontis ad undas. Ferre pati.
Martialis. Nam tantos rogo quis ferat labores. Virgilius. Miſerere animi nõ digna feren/
tis: Fere extollere ut hoc loco. Quod ſi cũ hoc uerbo Præ me: uel præ te: uel præ ſe addan
tur: ſignificat dicto facto uel geſtu aliquid oſtendere ac cõfiteri. Vt præ me fero laborẽ: præ
te fers iracundiã: præ ſe fert auaritiam. Cicero At beneficio ſum uſus tuo ꝙ ꝗꝗ illud ipſum
quod cõmemoras: præ me ſemper tuli: malui tamen me me tibi debere confiteri: ꝗ cuipiam
nimis prudẽti nõ ſatis gratus uideri. A fero Feræ dictæ ſunt: quod toto corpore ferant᷑: ul᷑
quod cum impetu: & ſine ratiõe ferant᷑: uel Dicũtur feræ: ſiue Fera animalia ĩproprie oẽs
quadrupedes pecudibus exceptis: proprie uero quæ ferocitatẽ hñt: ut Leones: Pardi: lupi:
quæ ubi mãſuefactæ ſunt: Cicures appellant᷑. Cicurare enim: ut Varro ait: manſuefacere eſt
& quicqd a fero diſcretum eſt: dicitur Cicur. Cicero. Nam aliæ ſunt feræ: aliæ Cicures: aliæ:
natantes: aliæ uolucres. Cicur Ingeniũ dicunt mite atq; mãſuetũ. A cico natũ Cicur uidet᷑.
Cicum ueteres dicebãt: mẽbranã tenuẽ: quæ eſt in malo punico diſcrimẽ. Senufera uero ani
malia aliquãdo dñr: quæ ex fero placidoq; naſcunt᷑: ut ex Apro & Sue: ex Lupo & Cane
illa hybridas a cõtumelia. συβρισ enim apud grecos cõtumelia dicit᷑: hæc lyciſcas uocant
a lupo: qui λυκοσ a grecis nominat᷑. Virgilius. Multũ latrãte lyciſcas. Semifera etiam ap
pellãtur: quæ nec placida nec fera ſunt: ſed mediæ inter utrunq; naturæ: ut in uolucribus hi/
rundines: in campo lepores: damæ: Cimiculi: in mari Delphini. A fera Ferinus adiectiuũ.
Apu. ferino ac beluino ritu: Et feralis dirus a feralibus ſacrificiis: quæ mortuis fieri ſolebant
Et ferilia ipſa ſacrificia: quod tunc epulas ferebãt ad ſepulchrũ eius: cui uellẽt parentare. Vir
gilius. Solaq; culminibus ferali carmine bubo Sæpe queri. Et Ferus quod mõ ſeuerũ atq;
atrocem ſignifieat. Idem. Inq; feri curuã cõpagibus aluum Contorſit. Modo ſæuũ. Idẽ. Pe
ctebatq; ferum: puroq; in fronte lauabat. Idem. Ferus omnia Iupiter argos Trãſtulit: a quo
feritas dicta eſt nature quædã aſperitas: differtq; a Feroci: quod ferox fortis eſt: & præ ani
moſus: & ipſum quoq; a fero deducit᷑. Idem. Stat Sonipes & Frena ferox ſpumantia man
dit Salus. Ille animo feroci negat ſe ſuſum totiẽs mimidam pertimeſcere. A quo fit Ferocio
uerbum. Et Ferociens: Et aduerbium Ferociter: Et Ferocia: ac Ferocitas nomina. Fere
quod ſignificat feſtinãter: & parũ abeſt: quin quaſi cõtinue ferẽdo: & ut Varro ĩquit quod
id: quod feratur: eſt in motu atq; uentat. Vt fere hominem occidit: hoc eſt parum abfuit qn
occideretur. Hinc Frater dictus quaſi fere alter: a quo Fratria uxor fratris appellata: & Fra
trare quod de puerorum in animis dr: qum primũ tumeſcunt: quod ueluti fratres pares ori
untur: hoc etiã ſpica in frumẽto facere dicitur. Et Fraterculus paruus frater: Et fraternus poſ
ſeſſiuũ nomẽ: ut fraternus amor: fraterna Caritas: & fraterne aduerbiũ ad ſimilitudinẽ fra
tris. Aurelius. Qum eũ a teneris annis artendiſſimo illo puerilli amore mihi coniunctum
pluſq; fraterne amarem. Et Fratrueles duorũ fratrũ filii: qui & Fratres Patrueles a iuriſcõ/
ſultis dñr. Fratilli uero uilli ſordidi intapetis dñr. Sũt etiam qui fratrem a græco deduci exi
ſtimẽt. Græci eni φρατιρασ Coniunctos appellant: & φρατιαν uocant Conturbe/
nium. Et ferme eiuſdẽ proprie cum fere ſignificationis. Teren. Iam ferme moriens me uo/
cat. Ideſt qum parum abeſſet: quin moreretur. Ita tamẽ aliquãdo hæ duæ particule in orõ/
ne ponũtur: ut neceſſe ſit quandã uniuerſitatem ſubintelligere. Quinti. hæ fere ſunt emenda
tæ loquendi: ſcribendiq; partes: ideſt fere omnes. Cicero. Memini meum ſermonẽ incidere:
qui tum fere erat in ore. ideſt fere omnibus. Plynius. Hoc ferme accidit: ut eo tempore laſci
ui aut greges. ideſt fere ſemper. Et feſſus hoc eſt fatigatus: quoniam ferendo homines fatti/
gantur: a quo feſtinus: de quo cum eius deriuatiuis inferius dicemus. Et deffeſus pluſq; fati/

Vir. Plautus Plynius Mauſolus Virgi. Idem Martialis Cicero Varro Cicero Virgilius Varro Aurelius Quintilia. Plynius

Cornum
Corniculum
Corniculani
Corneum
Cornus
Cares
Caria
Ferre
Porto
Ago
Præ me fero
Præ te fers
Præ ſe fert
Fera
Cicur
Cicurare
Cicur ingenium
Cicum
Semiferum
Hibridæ
Ferinus
Feralis
Feralia
Ferus
Feritas
Ferox
Ferocio
Ferociens
Ferociter
Ferocia
Ferocitas
Fere
Frater
Fratria
Fratrare
Fraterculus
Fraternus
Fraterne
Fratrueles
Fratres Patrueles
Fratillus
Ferme
Feſſus
Feſtinus

Deffeſſus gatus.Eſt autem feſſios generale nomen.Dicimus enim feſſus aio:feſſus Corpore:& feſſus *Virgilius*
Ferio rerũ a fortuna uenientium.Virgilius.Feſſi rerum:hoc eſt penuria fatigati.Et Ferio hoc eſt *Virgilius*
Feralia percutio:quaſi fero atq; agito.Virgilius.Cornu ferit ille Caueto.Vnde feralia diis mani/
bus ſacrata feſta a feriendis pecudibus appellata:ſiue quod ferunt͡ tum epulæ ad ſepulchrũ
Ferculum eius:cui parentatur.Et ferculũ:quod modo dapes ſignificat:quia in menſam Ferantur.Iuue
nalis.Quis fercula ſeptem ſecreto cœnauit auus? modo Feretrum:ĩ quo pompa ferat͡.Sue
tonius.Sed & ampliora etiam humano faſtigio decerni ſibi paſſus eſt.Sedere auream in
Feriæ curru:& pro tribunali tenſam:Et ferculum circenſi pompa.Item Feriæ ab epulis ferendis.
in iis enim Epula fiebant ex porco⁊ frugũq; ꝓmouentibus.Feriarũ publicarũ genera qua/
Feriæ ſtatiuæ tuor erant.Statiuæ:vniuerſi populi cõmunes:quæ certis & conſtitutis diebus fiebant:Inq/
Ferie Cõceptiuæ bus precipue ſeruabantur Agonalia:Carmentalia:Lupercalia.Conceptiuæ:que quottan/
nis a magiſtratibus:uel ſacerdotibus concipiebant͡ incertos:ſiue incertos dies:ut ſunt lati/
Feriæ ĩperatiuæ næ:Sementinæ:Paganalia:Compitalia:Imperatiue:quas Conſules:uel Prætores pro ar/
Nundine bitrio indicebant.Nundine paganorum:ac ruſticorum:quibus ad negocia & merces con/
Feriæ Claudie ueniebant.Erant ꝑterea proprie familiarum feriæ:quas quæq; familia ex uſu domeſticæ ce
Feriæ Aemiliæ lebritatis obſeruabat:ut Claudiæ Feriæ:& Biniliæ.Item ſingulorũ:ut nataliũ dierum:quæ
Feriæ Natalicie natalicie dñr.Et fulgurum:& funerum expiationes.Item Flaminica quotiens tonitrua au
Feriæ Flaminiæ diſſet feriata erat:donec deos placaſſet.Affirmabant aũt polui ferias:ſi in iis opus aliquod
fieret:Ideo per præconem denunciabat͡:ne quod opus fieret:& præcepti negligens multa
batur.Sceuola Iuriſconſultus interrogatus.Quid feriis agere liceret:reſpondit quod ꝑter/ *Sceuola*
miſſum noceret ut ſi bos in foueam decidiſſet:non erat piaculum patremfamilias illum ad
hibitis operis extrahere:nec ille ferias polluebat:qui trabem tecti fractam fulciendo ab im/
minenti ruina liberaſſet:Vñ Virg.qum ſciret lauari ouem:& lanæ purgandæ:Et Scabiei *Virgi.*
curandæ gratia ſcripſit:tum demum mergi oueſ per ferias licere:ſi hoc remedii non lotionis
Feriati dies cauſa fieret.Balantumq; gregem fluuio merſare ſalubri:manifeſte oſtendit curandi dumta
Feriales xat gratia hoc facere licere:nõ lanæ purgandæ.A Feriis feſti dies dicti ſunt feriati:hoc eſt in
quibus feriæ celebrant͡.Item a ferio Feriales dicti:quod fœdius ferirent.Quippe Roma/
ni:ut Varro refert:bella nõ niſi tarde & magna lentitia ſuſcipiebant:quod bellũ nullum ni *Varro*
ſi pium putabant geri oportere.Itaq; priuſq̃ indicerent bellũ iis:a quibus iiurias factas ſcie
Feciales bant.Feciales legatos:quos Oratores nominabant:ad res repetendas imitebant.Si qui le/
gati uiolati eſſent:qui id feciſſent:q̃uis nobiles eſſent:uti Ciuitates delerẽtur:ſtatutum eſt
Feciales autem uiginti conſtituti:qui de rebus huiuſmodi cognoſcerent:iudicarent:ſtatue
rent:iidem bello confecto fœdera feriebãt in hũc fere modũ.Fecialis regẽ rogabat:Iubeſne
me rex cum patre Patrato eius populi fœdus ferire.Iubẽte rege.Sagmina dicebat te res po
ſco.Rex reſpondebat.Purã tollito.Fecialis ex arce uerbenam purã tollebat:Poſtea Re/
gem interrogabat.Rex facis ne me tu regium nuntium:populiq; Romani Quiritum:ua/
ſa Comiteſq; meos:Rex reſpondebat.Quod ſine fraude mea:populiq; Romani quiritũ
fiat facio.Tum fecialis patrem patratum faciebat:uerbena caput capilloſq; tangens legibuſ
deinde fœderis recitatis.Audi dicebat Iupiter:audi pater patrate Populi talis:audi tu po/
pulus talis:ut illa palam prima poſtremum ex illis tabulis cera ue recitata ſunt ſine dolo ma
lo utiq; ea hic hodie rectiſſime intellecta ſunt:illis legibus populus Romanus prior nõ de
ficiet ſi prior defecerit:publico conſilio:dolo:malo tu illo die Iupiter populum Romanũ
ſic ferito:ut ego hunc porcum hodie feriam:tantoq; magis ferito:quanto magis polles po
teſque:Vbi dixerat:Porcum Salice percutiebat:ſua deinde carmina alter populus:
ſuumque iuſiurandum per ſuos magiſtratus:ſuoſque ſacerdotes peragebant:hinc etiam
Fœdus Fœdus quidam deductũ exiſtimant:quod ĩ fœdere porca feriret͡.de quo inferius dicemus
Ferabites Item a fero ferabites pro agreſti.Siſena.Partim ferabite:partim lauro ac pinu abundat.Itẽ
Ferueo a fero fit ferueo verbũ:quod eſt bullio:feror:agitor:a quo deducitur feruor:q non mõ fit ex
Feruor igni & flãmis:ſed etiam ex frigore & vento.Vñ feruere hyemẽ feruere æſtatẽ:feruere mare
Deferueo dicimus:a quo & Deferuere ſiue deferbere pro mitteſcere:& placidũ fieri.Virgili.Omnia *Virgi.*
Deferbeo tum pariter vento:nimbiſq; videbis feruere.Et feruere opus dicimus:dum ſtudio & diligen
Febris tia elaboratur:& hoĩem ira feruere:aut odio:aut calore dum ira aut odio aut calore incen/
Febricula ſus eſt.Vnde a feruendo febris:q̃uis aliqui a feritate potius morbi vocitatã velint:ab hac ꝑ
Febriculoſus diminutõem febricula:a quo febriculoſus.Gellius.Nõ morbus hic febriculoſus:aut nimiũ *Gellius*
Febricito grauis.Et verbũ febricito:hoc eſt febrẽ patior:& febrio eiuſdem ſignificationis:& febrilis
Febrio adiectiuum.Apuleius.Ardore æſtuans febrili.Et Februare a ferueo dictum:quod eſt luſtra/ *Apuleius*
Febrilis re:purgare:hoc enim adolendo:& flãmis feruentibus fieri ſolebat:a quo februarius menſis
Februare vocitatus:quod tum id eſt extremo menſe anni populus februaretur:& Iuno februata:ſi/
Februarius mẽſis ue ferualis ſiue februllis:quod ei hoc menſe ſacra fiebant:eiuſq; feriæ erãt lupercalia quo die

mulieres februabantur a lupercis amiculo Iunonis:ideſt pelle Caprina. Quam ob cauſam
is quoq; dies februatus appellabat᷑:& quæcunq; purgamenti cauſa in quibuſcunq; ſacrifi/
ciis adhibebantur:Februa appellabantur:& id quod purgatum erat: Februatum dicebat᷑.
Et Frebruus ditis pater uocatus eſt:quod ei menſe Frebruario ſacrificaret᷑.Quidam tamen
hæc nõ a ferueo uerbo deducta opinant᷑:ſed a Sabinorum lingua:qui februm purgamentũ
dicunt.Item a ferueo feruidus fit:hoc eſt calidus diligens.Et feruenter aduerbiũ diligenter.
Varro Et fretum locus anguſtus ĩ mari:ac etiam ipſum mare a ſimilitudine:ut Varro exiſtimat fer
uentis aquæ:quod efferueat aqua maris atq; ebulliat.Vnde Tranſfreto & Tranſfretatio de
ducunt᷑:Et Fermẽtum:quod feruendo creſcat.Eſt enim fermentũ farina:quæ ſubigit᷑ pri/
uſq̃ addatur ſal ad pultis modum decocta:& relicta donec aceſcat:Vulgo autem nec ſuffer
uere faciunt:ſed tantũ pridie aſſeruata materia utunt᷑.Ab hoc fit Fermento uerbum: cuius
Plynius paſſiuum eſt Fermentor.Plynius.Palamq; natura eſt acore fermentari.Idem. Qum fieret
Idem panis hordeacius: Cicerculæ farinæ admiſtione fermentabat᷑.A fermento Fermentatio de
ducitur.Præterea a fero fertum dicit᷑ genus libi:qđ ſæpe ad ſacra ferebat᷑:nec ſine ſtruc al/
tero genere libi:quæ qui afferebant:Struſetani appellabantur.A Fero Arferia aqua:quæ in
feris libabat᷑:ſeu uas uini:quod adhibebatur ſacris.Et fiſcinia inſtrumentum ruſticum:quo
comportantur fructus:ac res neceſſariæ.eius diminutiuũ fiſcella:in qua Caſei ferunt᷑:& ab
ea Fiſcelli uocitati mollis Caſei appetitores.quemadmodum Catillones dicunt᷑ Catillorũ
liguritores.Ponitur tñ aliquãdo Fiſcello pro boum mulorũ ue aut iumentorum capiſtro.
Plynius Plynius Fiſcellis Capiſtrari boues oportet:ne germinũ tenera decerpãt.A fero etiam furor
quod qui furore agitant᷑:huc atq; illuc temere ferantur.Ab hoc Furioſus furio Furibundus
Furiæ furialis:de qbus inferius dicemus.Et Far:quod apud Veteres de omnibus frugibus
dicebatur:quia id fert terra:ab eo Farina dicta:Et furfur purgamentum farinæ:a quibus fa
rinaceus & Furfureus adiectiua:Et Farcio quod proprie eſt ſaturo:quaſi farere impleo.uñ
per metaphoram farcire pro implere dicimus:a quo Infarcio:Et Refercio eiuſdem ſignifi/
Plautus cationis.Item Offercio:a quo Offertiſſimum pinguiſſimum.Plautus.Sine ſacris hæredi/
tatẽ ſum adeptus offertiſſimam.Et Fertum genus libi:quod diis in ſacrificiis offerebatur.
Perſius Perſius.Attamẽ hic extis & opinio uincere ferto Intẽdite.Et Farctus:& Referctus:& far/
cimen inteſtinũ uaria ac minutim conciſa carne refertum.Et Farreum genus libi ex fare/
re factum. Plinius.Qum & in ſacris nihil religioſius confarrationis uocabulo erat:no/
uæq; nuptæ farreum ꝑferebant.Farreum quoq; apud ueteres Horreum dicebãt a Farre:ſi/
cut Granarium a grano:Et horreũ ab hordeo.Et Farctores nomenclatores quidam qua/
ſi ne farcirent nomina ſalutatorum in aurem candidati.Et farrago:qua equi & iumẽta uer
no tpe purgant᷑:& ſaginant᷑:quod primum in farraria ſegete ſeri cœpta ſit:q̃uis aliq a far/
ciendo potius:hoc eſt ſaturando dictam Farraginem uelint.Et Differatio genus ſacrificii:
quod inter uirum & uxorem fiebat.Et Diſſolutio dicta diffaratio:quia fiebat farreo libo
adhibito.Et a Farre ſecando per commutationẽ litteræ:ut Varro Exiſtimat: Falx & Farfi
lia:quibus implent᷑ ea:quæ decoquunt᷑.Plynius.Iecur anſerinũ fartilibus creſcit mira ma/
gnitudine:Fructus etiam a ferundo dicuntur res illæ:quas fundus & quæ in fundo ſunt fe/
runt.Vnde fructiferum dicimus fructũ ferentem:hoc eſt pinguem fertilẽ.Et Fructiferæ ar/
bores appellantur:quæ fructum ferũt: diſtinguũturq; ab iis:quæ neq; ferunt᷑ neq; fructũ fe/
runt:& propterea Infœlices arbores dicũtur.Et Fructifico:quod eſt fructum facio:Et Fru
ctificus:ſiue Fructuoſus:quæ fructum hoc eſt utilitatem preſtat. Et Fructifica fructuũ dea.
Et Frutex:qui ab herba & arbore differt.Eſt eñ frutex:qui ad iuſtam magnitudinẽ arbo/
ris nõ aſſurgit & ſtatura ſimilis eſt multis herbis:ſed non demoritur neq; areſcit:ut herba:
Cicero uerum perennis a quo fit Fruticor uerbum:hoc eſt pululo: & quaſi frutices emitto.Cicero.
Exciſa eſt eñ arbor:non euulſa.Itaq; quaſi fructicetum uides.Vnde Fruticari pilum p me/
taphoram dicimus.Et frutetum & Fruticetum:ubi multi frutices ſunt:ſicuti uinetũ & oli/
uetum:ubi multæ uites: & multæ oliuæ.Veteres pro fructu fœmenino genere etiã Fructã
dixerunt:& in genitiuo fructuis pro fructus.Varro.Quero utrum fructuis an delectatio/
nis cauſa uendatis.Dicebaturq; ſpecialie fructus oleum iuſtum ex oliuis expreſſum: quod
uero poſt molam primum fluebat:flos fructus uocabatur.Et Fruges quod eſt generale:eſt
nomen:& nõ modo frumẽta:leguminaq; cõplectitur:ſed quicquid ex fructu terræ in ali/
moniam uertimus.Vnde frugiferæ arbores dictæ ſunt quecũq; fructum ferũt:a quo fit De
Plynius frugo uerbum:quod eſt omni fructu ſpolio:omnem fructum exhaurio.Plynius.Oraculũ
Columella illud magnopere cuſtodiendum:ſegetẽ ne defruges:Columella.Conſtat enim ſegetem ni
Pompeius mia defrugatiõe exinaniri. Pompeius tamen & Seruius & Donatus. Frugis uocabulum
a frumine deductum exiſtimant.eſt aũt frumen eminẽs ſub mento gutturis pars:qua cibus
in aluũ demittit᷑ a ferẽdo cibo appellatum:& alio mõ dr̃ rumen:a quo fit Rumino uerbũ

Februata Iuno
Ferualis Iuno
Febrũlis Iuno
Lupercalia
Februa
Februatum
Febrius.Febrũ
Feruidus
Feruẽter. Fretũ
Tranſfreto
Tranſfrectatio
Fermentum
Fermento
Fermentor
Fermentatio
Fertum. Strues
Struſetani
Arferia. Fiſcina
Fiſcella. Fiſcelli
Catillones
Faror. Furioſus
Furio
Furibundus
Furiæ. Furialis
Far. Farina uñ
Furfur
Farinaceus
Furfureus
Farcio. Infartio
Refercio
Offercio
Offertiſſimum
Fertum. Farctus
Referctus
Farcimẽ. Farreũ
Granarium
Horreum
Fractores
Fartago
Diffaratio
Falx. Fartilia
Fructus
Fructifer
Fructiferæ arbo/
res
Infœlix arbor
Fruſtifico
Fructificus
Fructuoſus
Fructifica
Frutex
Fruticor
Frutetum
Fruticetum
Fructa
Fructuis
Fruges
Frugifer
Defrugo. Frugis
Frumẽ. Rumen

Rumino
Ruminatio
Rumina
Ruma
Rumo
Irrumo
Subrumi agni
Rumialis ficus
Rumula ficus
Struma
Strofula
Strumoſus
Strumoſa pars
Ruminor
Frux
Frugi
Piſo frugi
Frugales
Frugaliter
Frumentum
Fruor
Vtor
Vſus
Vtilis. Vtilitas
Vtiliter
Vſuſfructus
Abuti. Abutus
Abuſio
Abuſum
Vſucapio
Preſcriptio
Vſucapio
Vſitor. Vſurpor
Vſurpo. Vſitató
Vſurpatio
Vſura
Vſurarius
Frui
Fruitum
Fruitio
Fretum
Fretus
Fretum
Fruiſcor
Defruor
Defrutum
Perfruor
Heſpema
Spema
Defrutum
Frutinal
Fruiſcor
Frunitum
Infrunitum
Frimentũ
Frumentor
Frumentatio
Frumentator
Frumentarius

ſiue ruminor: quod eſt reuomo: ac rurſus confirmo: a quo ruminatio deducit̃ per quam de
miſſus cibus reuocatur ac manditur. Et Rumina dea: que rumæ preſtet: hoc eſt pueris lacté
tibus. Ruma ueteres uocabant mammã: a qua rumare pro lactare dictum eſt: quaſi mam/
mam in rumẽ immittere: unde & Irrumare deductum fœdæ ſignificationis uerbum: quod
penis in os quaſi ſugendus imitat̃: Et ſubrumi agni dicunt̃: qui adhuc ſub mamma habent̃
Et Ruminalis ficus: ſub qua Lupa Remo & Romulo dicit̃ mammam ꝑbuiſſe: quæ & Ru
mula nocitata eſt. Ouidius quoq; vocatur Romula nũc ficus: Rumula ficus erat: ſiue quod
ſub ea pecudes æſtatis tẽpore frigora captantes herbas ruminare cõſueuerunt. Quidã Stru
mam quoq; a Ruma dictam exiſtimant: quaſi ſtruens rumã: morbus eſt: quem uulgo a Scro
phis: ut opinor: quæ eo morbo affictantur: Scrofulam uocant̃ tumor ſcilicet: i quo ſubtus
concretæ quædam & pure & ſanguine quaſi glandulæ oriunt̃. Strumoſi dicuntur qui id ui
tium patiuntur. Et Strumoſa pars corporis: quæ eo læſa eſt. Interdum tamẽ ruminor ꝑ me
taphoram accipitur pro reuoco in memoriam. Varro. Nõ modo abſcens de te ſæpius co/
gitabit: ſed & ruminabitur humanitatem tuam. Liuius. Nemo hæc noſtræ ruminabit̃ mu
lieri. Veteres in nominatiuo Frux pro fruge dixerunt. Varro. Frux legumen triticũ: a quo
frugi indeclinabile nomen deriuat̃. Sunt autẽ frugi homines: quos græci. Χнσιμους ap
pellant: qui in omni remotibus animi moderant̃: Vnde eſt piſonis illius Cognomẽ tanto/
pere celebratũ. Idem etiam Frugales dicuntur. Et Frugalitas dicta: quæ motus animi appet
tentes regit & ſedat: moderatamq; in omni re nouit ſeruare conſtantiam. Et Frugaliter ad
uerbiũ tẽpate modeſte. Et Frumẽtũ quaſi frugamẽtum. Et fruor quaſi ex eſu frugũ dilecta/
tõem capio. Vtor. n. & fruor differũt: qđ uti: ſi cũ hoĩe iungat̃: Cõuerſari ẽ. Cicero. Cuius
p̃re familiariter. i. cũ quo familiariter vtebar. i. cũ quo familiariter cõuerſabar. Si vero cũ ali
is iũgatur: eſt uſum hr̃e. Martia. Vtere latucis & mollibus uteræ maluis: hinc uſus fit: qđ in/
terdum ipſam vtendi ſignificationẽ habet: Virgilius. Nam neq; erat Coriis uſus: interdum
Conſuetudinẽ conuerſationem. Terentius. Sic mihi eſt uſus. Quinti. Mulierẽ: cum qua lõ/
gius illi: fuerat uſus. Vnde uſu uenire pro accedere ponimus. Plynius. Id eni frequenter uſu
uenit ut mali bonis ꝑferantur. Aliqñ ponit̃ ꝓ opus eſt. Virgilius. Nunc uiribus uſus. nunc
manibus. Itẽ quia ſolemus uti rebus: vt ex iis utilitatẽ percipiamus: uſus aliqñ ꝓ utilitate ac
cipit̃. Apuleius. Cũ id ex uſu meo nõ eſſet. Hinc Vtilis: & Vtilitas dicunt̃: & aduerbiũ Vti
liter. Itẽ apud Iuriſcõſultos Vſuſfructus dr̃: cũ res aliqua nõ noſtra ẽ: ſed ꝑinde ex ea fructũ
atq; utilitatẽ capimus: ac ſi nr̃a eſſet: diffiniturq; ab Vlpiano ius alienis rebus utendi fruẽdi
q; ſalua rerũ ſubſtantia. Abuti uero eſt ꝑperam vti: ſiue nimis licenter uti. Cicero Noli abu/
ti nimis patientia noſtra. Vñ abuſus: & Abuſio dñr. cũ aliqua re ꝑ licentiam male utimur.
Itẽ Abuſum dr̃: quod utendo conſũptũ eſt. Plautus. Vbi illa quæ dedi añ? Abuſa: ſi ea dura
rent mihi: mulier mitteret̃ ad te. Et Vſucapio abuſa dr̃ acqſitio: ſiue adiectio dñii ꝑcõtinua
tionẽ poſſeſſiõis lõgi tꝑis diffiniti: ut puta trigĩta aut q̃draginta annoꝝ: ſi res ĩmobilis ſit:
quã poſſidemus: Itẽ triũ annoꝝ: ſi res mobilis ſit. Recẽtiores primã illã ꝑſcriptiõem uocãt:
hãc uero vſucapionẽ. Ita. n. dr̃ vſucapio: ſicut Pignoricapio. Cato. hæc pignoricapio ab æs
militare fcã ẽ: qđ æs tribuno ærario miles accipe debeat. Et uſitor & uſurpo eiuſdẽ ſignifi/
catiõis: a qbus vſitatio: & vſurpatio dñr. Cicero. Poſt ĩuẽta Cõcluſio ẽ: q̃ credo uſuros ve
teres illos fuiſſe: ſi iã nota atq; uſurpata res eẽt: qua inuẽta oẽs uſus magnos Oratores uide
mus: & vſura quæ mõ ꝓ uſu accipit̃. Seneca. Si mihi vnius dieculæ vſurã ꝑmiſiſſet: mõ ſi/
gnificat fœnus: a quo fœnerator a qbuſdã vſurarius dr̃. Frui aũt ex re: q̃ vtimur dilectatio/
nẽ capere. Vñ fieri põt ut eadẽ re vnus vtat̃: alter fruat̃ ut ſi ꝑ æſtum duo frigida aqua ma/
nus lauẽt: alter vt abluat ſordes: alter vt frigiditate illa oblectet̃. Habet hoc verbũ tria ſupi/
na Fruitũ vñ fruitio fit: quo verbo Theologi vtunt̃ volũtq; ad deũ tm̃ referri: Et fretũ: vñ
fit fretus ideſt Cõfiſus. Quintilia. Tua fretus hũanitatis id egerã. Et frutũ vt paulo mox oñ
demus. A fruor fit fruiſcor: ſicut a fateor fatiſcor. Lucilius. Aequæ fruiſcor ego ac tu. Et ꝑfru
or: qđ ẽ ĩ totũ fruor. Et Defruor oẽm fructũ ꝑcipio. A quo Defructũ appellatũ uini genus
huiuſmõi Decoqt̃ muſtũ ad tertiã partẽ mẽſure ad ſyreñ. dr̃. Græci αποτου εψειν qđ
ẽ decoq̃re heſpema uocãt: nr̃i a ſapiditate vt arbitror: Sapã noĩant: hoc ſi ad dimidiã ꝑtem
decoq̃tur: fit Defructũ: quod oĩs fructus ex eo muſto detractus ſit: frutũ quoq; & frutã uete
res dixerũt paſſiue eũ: ſiue eã: qbus nos cõtigiſſet. Vñ frutinal dictũ eſt tẽplũ ueneris frutæ.
Cato ẽt fruniſcor ꝓ fruor & frunitũ dixit prudẽtẽ: hoc ẽ eũ: quo ꝑfrui liceret: ſiue ecõtrario
ĩfrunitũ iſipiẽte ac ſtolidũ: q nullli vſui eẽt: Sed nos frunitũ & ĩfrunitũ a græco potius dedu
cta exiſtimamus. nã græci φρονιμον prudẽtẽ: αφρονα demẽtẽ dicũt. Itẽ a ferẽdo frumẽ
tũ dictũ: ſiue ut qdã putãt a frugibus q̃ſi frugamẽtũ. Frumẽta aũt dici putãt quæcũq; emitũt
ariſtas: a frumẽto fit frumẽtor verbũ: qđ ẽ frumẽtũ colligo. Vñ frumẽtatio collectio frumẽ
ti: & frumẽtator: q frumẽtatũ ꝑfectus ẽ. Et frumẽtariũ: qđ ad frumẽtũ ꝑtinet: vt frumẽtari

Ouidius
Varro
Liuius
Varro
Martialis
Virgilius
Terentius
Quintilia.
Plynius
Virgilius
Vlpia.
Cicero
Plautus
Cato
Seneca
Cato

us ager. Frumẽtariũ cribrũ: frumẽtaria lex de frumẽtis: ſicut agraria de agris. Itẽ a ferẽdo fru
ſtrum cuiuſq; rei particula: quod facile feratur. Virg. Pars in fruſtra ſecant: verubuſq; tremẽ
tia figunt. M. Cato. Fruſto panis conduci põt: vel uti taceat vti loquatur. Vnde fit aduerbiũ
fruſtatim & fruſtillatim: hoc eſt minutatim. Et perfruſtra. Item Plautus. Fruſtullum: & fru
ſtillum vſurpat pro paruo fruſto. Fruſtra quoq; aduerbiũ hinc deductum quidam exiſtimãt
quod ſignificat incaſſum: quaſi imperfecte: a quo fit fruſtor verbum: quod eſt fallo deludo:
& paſſiuum eius fruſtor: quod ẽt deponens reperitur. Vnde ſunt verſus illi vetuſtiſſimi poe
te ab. A. Gel. cõmemorati. Nam qui lepide poſtulat alterum fruſtrari: quẽ fruſtrat̃: fruſtra
reũ dicit: fruſtra eſſe. Nam qui ſeſe fruſtra quem fruſtrari ſentit. Qui fruſtratur is fruſtra eſt
ſi non ille eſt fruſtra. Quidam tamen hæc a frangendo potius deducta exiſtimant. A ferẽdo
etiam furca dicta inſtrũ: quo ſtrumenta feruntur: a quo Bifurcum & bifurcatum & bifurca
tim: & furcifer: a quo trifurcifer. Plautus. Tu triũ litteraꝝ homo vituperes me: & fur trifur/
cifer. Et furculam & furcillam deducimus: & furcilis: quo vtimur ad extrahendum fimum.
Item ferax abundans: a quo feracitas pro abundãtia deducitur. Plynius. Vt tam ferax bona
rum artium ſeculum videremus. Et fertile eiuſdem ſignificationis: a quo Fertilitas: & fertili
ter aduerbium. Et feronia nemoris dea a ferendis arboribus. Tradunt. n. cum nemus eius a/
liquando fortuito arſiſſet incendio: & ab id tranſferre inde ſimulachrum incolæ vellent: ſu
bito nemus euiruiſſe. Virg. Et viridi gaudens feronia luco. Sunt q ſcribant circa tractus Cã
paniæ: vbi circei ſunt Iouem coli ſolitum: qui anxurus dicebatur quaſi ανοξυρου: hoc eſt
ſine nouacula: quia barbam nunq̃ raſiſſet: & Iunonem: quæ feronia vocabatur. Fontẽ aũt
fuiſſe in campania iuxta Tarracinam: quæ aliquando anxur eſt dicta. Sed illud magis con/
ſtat ſub monte Soracte urbem fuiſſe feroniam: & in ipſo monte eiuſdem nominis deã: quã
finitimi mira religione venerabantur. Erat eo in loco templum eius: mirificũ ſacri genus ha
bens. Nam qui eius numine afflabantur: nudis pedibus ſuper incenſos carbones: & calidiſ
ſimum cinerem ſine aliqua oſtenſione ingrediebantur. Ingens eo mortalium multitudo cõ
ueniebat: & celebritatis eius: quæ quotannis fi ſolebat: gratia & ſpectaculi. Et ferentarii mili
tes leuis armaturæ: qui quicqd opus auxilio ferrent ex curſu leui armis grauibus minime im
pediti: vel ab auxilio ferendo: uel quod fundis: & lapidibus pugnarent: quæ tela ferũtur: nõ
tenentur. Cato eos ferentarios dixit: qui tela ac potiones militibus pugnãtibus miniſtrabãt
hi & Velati vocabantur. Velare. n. licet proprie cooperire ſit: vnde & velum pro tegmine
accipitur. Et veliuolum mare dicitur: per quod velis volatur. & veliuolæ naues: quæ velis vo
lant: vnde & reuelare nudare eſt atq; detegere: Aliqñ tamen pro ligare accipitur. Pompon.
Recte velet gulam. Alqñ pro veſtire. Plau. Muliebri velatus toga. Velati ergo vocitati ſunt
milites: tui veſtiti & inermes exercitum ſequebantur: & inde mortuorum locũ ſubſtitui ſo/
lebant: hi poſtea mutatis litteris velites appellati ſunt. Et Velitaris pugna dicta: quæ fundis
ac lapidibus interdum etiam haſtis fieri ab inermibus ſolet. Hinc velitor verbum deductum
eſt pro contendo: & iurgor & velitatio contentio. Plautus. Neſcio quid velitati eſtis inter
uos. A. Gel. Cum inquinatiſſimis hominibus non eſt conuitio decertandum: neq; maledi/
ctis aduerſum impudentes: & improbos velitandum: quia tantiſper ſimilis & compar eoꝝ
fias: dum paria & conſimilia dicas atq; audias. A Velitor velitatim aduerbium deducitur:
quod ſignificat per ſaltus & interualla: quod velites fundis: ac lapidibus pugnãdo huiuſmo
di ſaltibus vtantur. Siſenna. Nos vna æſtate in Aſia: & Græcia geſta icciro continentia lit
teris mandauimus: ne velitatim aut ſaltuatim ſcribendo: lectoꝝ animos impediremus. Itẽ
a fero feciales dicti: quod apud eos belli paciſq; ferendæ ius erat: neq; enim licebat bellum a
licui inferre: niſi hi & iuſta cauſa ſuſceptum declarauiſſent: & prius indixiſſent. Varro. Ita/
q; bella tarde: nec magna licentia ſuſcipiebant: quod bellum nullum niſi pium putabant ge/
ri oportere: & priuſq̃ indiceret̃ bellũ iis: a qbus iniurias fcãs ſciebãt. Feciales legatos res peti
tũ mittebãt quattuor: quos oratores vocabãt. Idẽ. Si cuius legati violati eẽnt: q id feciſſent:
q̃uis nobiles eẽnt: vt ciuitati dederẽtur ſtatuerũt: fecialeſq; viginti: q de rebus cognoſcerent
iudicarẽt & ſtatuerẽt: cõſtituerũt. Sunt tñ q feciales a faciendo vocitatos exiſtimãt: qđ apđ
eos belli ac pacis faciendæ ius eſſet. Item ferꝝ a ferẽdo qdam dictũ putant: qđ in agros co/
lendi gr̃a ferat̃: ego a feriẽdo potius appellatũ arbitror: qđ cætera eo feriãtur hoc eſt domẽ
tur: Ab hoc ferrugo dr̃: q̃ proprie eſt rubigo ferri: ſicut ærugo æris. Plynius. Sudor virgæ cor
nu arboris: lamina cõdente ferrea exceptus nõ contingẽte ligno illita: quo deĩde ferrugo ici
piẽtes lichenas ſanat. Rubigo atq; ærugo: vt Marcellus ſcribit: idẽ fuit: ſed falſum hoc eſſe
oſtendit Ply. Qui de auro ſcribit. Super cætera non rubigo vlla: non aliud ex ipſo eſt: qđ
conſumat̃ bonitatem. Non coniunxiſſet vtrunq; hoc loco Plynius. niſi inter ſe differrent.
Dicendum eſt igitur rubiginem eſſe: quæ in metallis ſitu quodam contrahitur arida: & ru/
bra metallũ paulatim abſumens: qualẽ in ferro videmus. Dicta rubigo a colore. Veteres. n.

Virgilius
M. Cato
A. Gelius
Plautus
A. Ggelius
Siſenna
Varro
Pylnius

Fruſtrum
Fruſtratim
Fruſtillatim
Fruſtullũ
Fruſtillum
Fruſtillatim
Fruſtra
Fruſtor
Fruſtror
Furca
Bifurcum
Bifurcatum
Bifurcatim
Furcifer
Furcula
Furcilla
Furcilis
Ferax
Feracitas
Fertile
Fertilitas
Fertiliter
Feronia
Anxurus
Feronia vrbs
Anxur
Ferentarius
Velati
Velo
Velinolũ mare
Veliuolæ naues
Reuello
Velites
Velitaris pugna
Velitor
Velitatio
Velitatim
Feciales
Ferrum
Ferrugo
Aerugo
Rubigo
Robum

Robur
Robuſtus
Robigo
Robigus
Robigalia
Rubigo
Aerugo

robum rubeum dicebant: & bouem iccirco robum ruſtici vocabant: vnde & materia quæ
plurimas huius coloris venas habet: dicta eſt robur: & homines valentes ac boni coloris
robuſti. Græci hanc ενυσιβην vocant: quod apud eos quoq; ενυθρον rubeũ dicitur: hinc:
vitium illud: quod ſegetes occupat. Robigo dicitur: quod ut illa ferrum: atq; alia metalla: ſic
iſta ſegetes exurit. Vñ & Robigus deus: & Robigalia dicta: quod huic deo ſacrificia fierent (Ouidius)
ne robigo ſegetes occuparet: & Rubigo dea. Ouid. Flamen in antiquum lucũ rubiginis ibat
Erugo vero eſt: quæ in metallis ex humore contrahit̃ non rufa & ſicca: qualem diximus ro
biginem eſſe: ſed viridis: atq; humida: dicta ab ære: quod proprie æris ſit ærugo: vt ferri ferru (Plynius)
go. Scribit Plynius æs muliebribus menſtruis contactũ graue uirus odoris accipere. Et Eru
ginem: ex lapide quoq;: ex quo coquitur: æs ærugo deradit̃: quéadmodum ex lapide ex quo
coquitur: ferrum rubigo: Sed in omnibus metallis: præſertim: quæ nõ pura ſunt: & ærugo ſi
mul: & rubigo eſſe poſſunt. Ferrum diuturno ſitu rubiginem cõtrahit. Si citro aut Ompha
cio aut alio acri tangatur: ſtatim ærugo inceſſit: hoc ipſum accidit in argento: niſi purũ pu/
tũq; ſit: & in ære atq; aliis metallis: Itaq; eadem ſæpe metalla & rubiginoſa eſſe: & ærugino (Hierony.)
ſa conſpicimus. Eruginẽ græci ιον χαλκου̃ nominant ferugine ιον σιδήρου: ideſt flo/
rem æris: ac ferri. Nõ recte interp̃tatus eſt noſter Hieronymus locum illum in ſacris litteris.
Και ἔδωκε τη ενυσι βητοισ καρποισ αυτωυ̃. Και τοισ πὶνοισ αὐτωυ̃ τη αὶ

Rubiginoſus
Aeruginoſus
Ferrugo
Ferrugineus
Ferreum
Ferrarium
Ferraria
Ferramentum
Ferratum
Saxum feratum
Sentinum
Sentinus annus
Ferrimen
Ferruminatio
Ferruminare
Farri
Ferrum uiuum
Fero unde
Pheretrum

κρίδι. Et dedit erugini fructus eorũ & labores eorũ locuſtæ. Rubigini. n. interp̃tari debuit
nõ erugini. A rubigine rubiginoſus dr̃: ſicut ab ærugine æruginoſus. Ferrugo etiam p̃ meta
phoram dicitur color rufus ſubniger: qualis eſt hyacynthi floris: a colore ferri: dum eſt rubi
ginoſum. Virg. Cum caput obſcura nitidum ferrugine texit. Ab hoc fit ferrugineus. Idem.
En ferrugineus hyacynthus. Manifeſtus eſt Marcelli error: qui ferrugineum colorem ceru/
leum eſſe ſcripſit. A ferro etiam ferreum deducitur: quod ex ferro eſt: & ferrarium: quod ad
ferrum attinet: vnde fodinas ferrarias dicimus: ſiue ſimpliciter ferrarias: ſicut ærarias: argẽ
tarias: aurarias loca: in quibus ferrum æs: argentũ auꝝ q; efoditur: & ferramentũ inſtrm̃ fer
reum: unde ferramẽta fabrilia: & ferramenta tonſoria dicimus. Et ferratum: cui ferrum in/
ditum eſt: vnde ferrata ſpicula: ferratas lanceas: ferratas ſagittas nominamus. Et Saxũ fer/
ratum natale Oppidum meũ in piceni: atq; vmbriæ finibus ſitũ: a ferro vocitatum eſt pro/
pter fodinas ferrarias: quas eo in loco multas fuiſſe eaꝝ reliquiæ oſtendunt. Ea vrbs Senti/
num a veteribus dicebatur a Sentino amne iuxta mœnia labente: quem nunc quoq; Senti/
num incolæ vocant. Item a fero ferrumen vocitatum: quod gluten ſignificat. Et ferrumina
tio conglutinatio atq; iunctura. Sed proprie ea: quæ fit in metallis: q̃uis & ad alia transfera
tur. Et ferruminare eſt metalla coniungere: ac vt ita dicam: cõglutinare: licet de aliis etiam
dicatur. Plynius. Namq; ſurculo ſup̃ bina oua impoſito: ac ferrumĩato: alui glutino ſubla
ta ceruice medio muros: domoſq; maſſis ſalis faciunt aqua ferruminantes. Idem. Sine ferru
mine ſuo cementa componentes. A ferrumino conferua herba deducitur: de qua inferius di
cemus. Ferrum viuum vulgo dicitur: quod ex magnete lapide virus accepit: idq; enim qua/
dam vtriuſq; natura longo tempore retinet aliud app̃hendens ferrum: vt aliquando annu/
lorum cathena ſpectetur. Fero ipſum a græco deducitur: & enim græci quoq; φερω dicunt
a quo tam apud illos q̃ apud nos pheretrum dictum: quo vel cadauer fertur: quod & a ca/
piendo capulus appellatur: vnde Plautus. Capularem ſenem nominat morti vicinũ: vel ali (Plautus)
quid aliud cum pompa. Liuius. Spolia ducis ſuſpenſa fabricato ad id apte feretro gerens in (Liuius)
Capitolium aſcendit: ibiq; cum ad quercum paſtoribus ſacram depoſuiſſet: templum deſi/

Capulos
Capularis
Pheretrius Iupi/
ter
Federici laus
Fharetra
Pharetrati
Amphora
Amphoreopho
rus
Amphorarius

gnauit: & addidit cognomen Iupiter pheretri. Rudes ſunt qui hunc locum deprauant pro
pheretro ferculo ſcribentes: qum & nomen ipſum pheretri Iouis pheretrum eſſe ſcribendũ.
Et græci quoq; pheretra vocent: argentum: aurum: gemmas: imagines principum: ſpolia ho
ſtium: & cætera quæ in pompa feruntur. Dep̃henditur etiam hoc loco Plutarchi error: qui
non a ferendo: ſed a feriendo dictum Iouem feretrium ſcribit: & Pompeii feſti: qui ideo ap
pellatum cenſet. Feretrium Iouem: qđ pacem ferre putaretur: quoniam extemplo eius: quod
Romæ primum a Romulo ædificatum eſt: ſumebant ſceptrum per quod iurarent: & lapi/
dem ſilicem: quo fœdus ferirent. Hinc etiam archano quodam prouidentie cõſilio factum
arbitror: vt tibi quoq; Federice: ac gentilibus tuis feretrii cognomen inditũ ſit: ſiue a ſpoliis
hoſtium: quæ totiens opima domum rettuliſti. Siue quod pacem quandoq; Italiæ eras latu (Plynius)
rus. Quis enim ignorat huius tranquillitatis: qua hæc prouincia orbis regina in p̃ſentia frui
tur te ſolum eſſe & autorem & arbitrum. Malo itaq; Feretrium montem a familiæ tuæ gen
tilitio nomine deriuari: q̃ familiæ tuæ: tuumq; nomen a feretrio monte feretrium dici. Item
a phero græco pharetra dicta iſtrm̃: quo ſagittæ ferũt̃: & q eá ferũt: dñr phatetrati. Itẽ Am
phora vaſis genus figulini duas anſas hñs: ita appellata: qđ ex vtroq; latere capta ferat̃. Cõ/
tinet q̃drátas: vñ áphoreophoꝝ græci: nos áp̃horariũ vocáus eũ: q mercedis gr̃a amphorá

gerunt.Et Incitega machinula erat:in qua amphora vini conſtituebatur: vnde vina ſubin/ Incitega
de in cōuiuia ſubminiſtraretur.Item Epiphora:quæ latinæ eodē modo dicitur ἀπὸ τοῦ Epiphora
ἐπιφέρειν:hoc eſt ab inferendo dicta morbus oculoꝶ eſt:quem vulgo lachrymā vocant Lachrima
Plynius cum deſcenſus humoris oculos male angit.Plynius.Caro peponum epiphoris oculorum: Formica
& doloribus prodeſt.Formica quoq; a ferendis micis vocitata eſt.Mica proprie eſt pului/ Mica
ſculus ille:qui in arena quaſi argentum fulget:a quo & panis & oīum reꝶ minime ptes mi/
cæ dicuntur:quaſi minutim cadentes a mica quæ in arena fulget:deductū eſt mico verbum:
Virgilius qđ propriæ eſt ſubinde:& per interualla:vt micæ faciunt:fulgeo.Virg.Micat ignibus æther Mico
Idem.Ardentes clypeos:atq; æra micantia cerno.Et qm̄ talis q̄dam variatio:dū digitis ſor/
timur:apparet:p metaphorā micare aliqñ accipimus pro digitis ſortiri.Varro.Micādum
erit cū græco:vt ꝗ ego illius numeꝶ:an ille meū ſequat̄.Cicero.Dignū eſſe dicunt:q cū in te
nebris mices.Quia vero hoc p vices fit:micare aūt capimus pro eo:quod eſt p uices:& ſine
ordine mouere.Vir.Micat auribus:& tremit artus.Idem.Et linguis micat ore triſulcis.Ab
hoc cōpoſita fiunt promico:quod eſt extendo vel longe iacio.Neuius.Si qd loquis non p Promico
docere:multa longe promicanda oro eſt.Emico quod eſt reſplendeo.Plau.Ex oculis quaſi Emico
radii emicant ſolis.Dimico:cōtendo:pugno:a quo dimicatio deriuat̄.A formica fit dimi/ Dimico
nutiuum formicula:& formicinus:ſicut a belua beluinus:& muſca muſcinus.Plau.Homo Dimicatio
formicinus:ac muſcinus:& formicatio vitiū corporis:quod græci μυρμηκίαν vocant:cū Formicula
pua tubercula rotunda:pinguia:corpus infeſtant.Plynius.Cinis muliebriū crinium cū fue Formicinus
rint combuſti addito mille ſanguinem ſiſtit illico.Et formicatōem corpoꝶ:dicta formica/ Formicatio
tio quod veluti ex eſſe:carnem formicæ uideātur.Et deformicatum a formicis ſubmerſum: Deformicatum
qbus confoueri ſolitum erat.Item a fero formido:hoc eſt metus:qu vehementius in mouen Formido
do:vt abſe abeat:foras fertur.Ab hoc fit formido uerbū:hoc eſt timeo:& formidabile timē Formido
Terentius. dum.Et formidoloſus:quod modo accipitur pro eo:q formidat.Teren.Num formidolo/ Formidabile
Saluſtius ſus es mi hō.Mō pio eo:qui formidatur.Saluſtius.Ita talibus uiris nō labor inſolitus:nō lo Formidoloſus
cus vllus aſper:aut arduus erat:nō amatus hoſtis formidoloſus.Ab hoc formidoloſe aduer Formidoloſe
bium cum timore.Item a phero græco Apophoreta:munera quæ dari ſaturnalibus ſolebāt Apophoretum
quem morem hodie quoq; ſeruamus menſe Decembri dicta apophoreta:quod ab iis quos
Martialis. ſalutabant:referentur:ἀποφέρειν enim mō auferre:mō referre ſignificat.Hinc Martial̄.
Suetonius. nouiſſimū librum operis ſui Apophoreta inſcripſit:hoc eſt munera ſaturnalioꝶ.Sueto.de
Idem Caligula.Agitatori cithio comeſſatione q̄dam in apophoretis vicies ſeſterciū contulit.Idē
de Veſpaſiano.Sicut ſaturnalibus dabat viris apophoreta:ita p Kal̄.Martias fœminis.Itē
a ferendo:forago dicitur filum:quod a textricibus fertur:vt diurnū opus diſtinguant:q̄uis Forago
hoc a forando potius deductū exiſtiment.Item forda bos pregnans:quod teſtatur Ouidi. Forda
Forda ferens bos eſt:fœcunda q dicta ferendo.Hinc fordicidia dies appellati:qbus p̄gnan
Varro tes boues imolabat̄:ut Varro teſtatur.Fore quoq; a ferēdo qdā dictū uolūt:qum nihil fere Fore
aliud ſit fore q̄ ferri:licet.n.vocem habeat infinitiui pn̄tis:ut eſſe:ſignificationem tamē po
tius futuri habet.Idem.Sane fore eſt:quod futuꝶ eſſe licet forem fores foret:idem ſit:quod
eſſem eſſes eſſet.Quapropter fore raro cum participio:frequenter cum nomine iungit̄.Ci
cero.Spero amicitiam nr̄am notam poſteritati fore.Aliqñ cum participio inueniri teſtatur
Cæſar Cæſar:quod miꝶ eſt Vallam nō animaduertiſſe.Nōnulli etiam Cæſari nunciabāt cum ca
ſtra moueri:aut ſigna ferri iuſſiſſet:nō fore dicto audientes milites.Idem ꝙ non fore dicto
audientes milites:neq; laturi ſigna dicantur.Cum participio uero futuri nunq̄ iūgitur fore. Affore
Virgilius Compoſita uero a fore nuda:hoc eſt ſine nomine:& ſine participio ponuntur.Virgilius.
Statius Eſſe quoq; in fatis reminiſcitur affore tempus.Quod uerbum Statius pro ſignificatiōe pn̄ Defore
tis accepiſſe uidetur.Senſit manifeſto numine ductos Affore:quos nexis ambagibus augur Abfore
Cicero Apollo ædiderat.Defore.Cicero.Vtrum arbitrabantur non defore:qui illam reſtituerent. Abfuturi
Abfore quod rarius in vſu eſt:vnde dicuntur abfuturi.Cōfore & Perfore apud Poetas pro Confore
Horatius fore.Profore profuturum eſſe.Horatius.Quæ nocuere ſequar:fugiam quæ profore credā. Perfore
Nos tamen potius fore quaſi futurum eſſe dictum exiſtimamus:q̄ a ferendo deductum.Ad Profore
hæc fortis a ferendo vocitatus eſt:quod æquo animo ferat aduerſa.Vnde Fortitudo a Cice Fortis
Cicero rone ita diffinitur.Scientia rerum perferendarum:vel affectio animi impatiendo:ac perfe/ Fortitudo
rendo ſummæ legi parens ſine timore.Et alibi.Fortitudo eſt conſyderata periculorum ſu/ Fortiter
ſceptio:& laborum perpeſſio.A fortis fit aduerbium fortiter:& fortifico pro fortem facio Fortifico
Plautus.Fortifica animum.Et forteſco pro fortis fio.Neuius.Creſcit animus:& forteſcūt Forteſco
uires:& Forticulus diminutiuum.Cicero.Quamuis idem Epicurus forticulum ſe i tormi/ Forticulus
nibus:& in ſtranguria ſua p̄beat.Fortis propriæ eſt:qui animum habet infractum:vel qui Fortis
validis viribus p̄ditus ē.Vir.Forteq; Cloantū.Aliqn̄tn̄ pro celeri ponit̄.Idem:Si fœmi/ Firmus
na forti fidis equo.Aliqñ pro formoſo.Plautus.Ecquid fortis viſa eſt.Nōnunq̄ etiā pro Firmitas

Firmiter. Firmo
Firmator
Firmitatrix
Firmatio
Affirmo
Affirmator
Affirmatrix
Affirmatio
Affirmatiuum
Affirmatiue
Offirmo
Infirmus
Infirmitas
Refirmo
Confirmo
Confirmator
Confirmatrix
Confirmatio
Confirmatiuum
Confirmatiue
Fortũa. Fors
Fors fortuna
Fortunatus
Infortunatus
Infortunium
Fortuno. Fortũe
Fortunam
Fortunate iſulæ
Heſperion ceras
Obrion
Iunonia maior
Iunonia minor
Capraria
Niuaria. Canari
Fortuitum
Forte. Fortaſſis
Fortaſſe. Forſitã
Forſan. Fors
Fortuito. Forũ
Forum Iuliũ
Forũ Sẽproniũ
Forum boarium
Forũ. Olitoriũ
Foriũ piſcarium
Forũ Cupedinis
Cupes. Cupedia
Forenſis
Pragmatici
Forenſia
Circõforaneus
Forum agere
Veſtibulũ ſepul.
Fori. Spectaculũ
Foruli. Forare
Perforaṙ. Forarñ
Foratus. Forago
Fores. Valuę
Forule.
Forculus deus
Cardinea dea
Limentinus deus

diuite. Idem. Eam ſororem ſpopondiſſe ſuam in tam fortem familiam: hoc eſt diuitem &
copioſam: Firmus quoq; hoc eſt ſtabilis: cõſtãs a ferendo dictus: quod conſtanter omnia fe
rat. A quo Firmitas: hoc eſt ſtabilitas cõſtanter: quæ & firmitudo dicitur. Plau. Si iſtam fir/
mitudinem animi obtines: ſalui ſumus. Et firmiter aduerbium ſtabiliter inconcuſſe. Et Fir/
mo verbum: quod eſt ſiſto ſtabilio: a quo Firmator: Firmatrix: Firmatio. Affirmo: quod ſi
gnificat aſſeuero: vnde Affirmator: Affirmatrix: Affirmatio: Affirmatiuũ: & aduerbiũ affir
matiue. Offirmo idem quod firmo. Plau. Offirma peſulum. Infirmo debilito: a quo infir/
mus debilis. Et Infirmitas debilitas imbecillitas: Refirmo rurſus firmo. Cõfirmo approbo:
roboro: a quo Confirmator Confirmatrix Confirmatio: Confirmatiuũ & aduerbiũ con/
firmatiue. Et Fortuua a ferendo dicta: quod temere & ſine rõe feratur. Eſt. n. Fortuna acci/
dentium reꝝ ſubitus atq; inopinatus euentus. Hæc a veteribus dea credita eſt: a quibuſdam
etiam deus variis caſibus humana deludens: & propterea cæca exiſtimata. Iuuena. Te faci/
mus fortuna deam: cœloq; locamus. Hæc eadem rõe: Et fors dicitur. Virg. Forte ſua liby/
cis tempeſtas appulit oris. Fors: & Fortuna ita a qbuſdam diſtinguitur: vt fors caſus ſit: hoc
eſt id quod fortuito accidit. Fortuna vero ipſa dea. Actius. Namq; audire volo: quo captus
mõ fortuna ne an fortis reperitur. Teren. O fortuna: o Fors fortuna. Donatus. Aliud fortu
na eſt: aliud fors fortuna. Fortuna dicta eſt incerta res. Fors fortuna: euẽtus fortunæ bonus
Nam fors fortuna eſt: cuius diem feſtum colunt: qui in arte aliqua viuunt: huius ædes trãſty
berim erat. Fortunæ vocabulum mediũ eſt. Sed cum fortunam ſolam dicimus: intelligimus
fœlicitatem. Vnde fortunatos fœlices nominamus. Infortunatos vero infœlices: & Infor
tunium malam fortunam. Fortunatos tamen pro propitiis ponimus. Affranius. Deos ego
omnes: vt fortunati ſint ꝑcor. Fortunare etiam proſperare eſt: ac bonis augere. Cicero. Tibi
patrimonium dii fortunent. Hinc fortunæ dicuntur diuitiæ: & fortunatim aduerbium pro
ſpere ac fœliciṫ. Plau. Si dederit Iupiter: vt fortunatim omnia ſuccedant. Et fortunatæ inſu
læ a fructuum vbertate dictæ ſunt i mari Athlantico vltra gorgadas: aduerſæ promõtorio:
quod vocatur heſperion ceras. Prima vocatur Obrion habens in montibus ſtagnum: arbo
res ferulæ ſimiles: ex quibus aqua exprimitur ex nigris amara: ex candidioribus dulcis: et po
tui iucunda. Altera Iunonia appellatur: in qua vna tñ ædicula erat lapide extructa: ab ea ter
tia eodem nomine minor. Deinde Capraria lacertis grandibus referta. In conſpectu haꝝ
Niuaria aere nebuloſo ac coacto: & propterea ſemp niualis. Proxima ei Canaria ita voci/
tata a Canum multitudine ingentis magnitudinis. Omnes pomoꝝ & auium omnis gene/
ris copia abundant: hæc vltima etiam Palmetis Cariotas ferentibus: & Nuce pinea. Papy/
rum quoq; ac Siluros in amnibus habet. A forte & enudo fortuitum dicitur: quod caſu ac/
cidit. Item forte aduerbium. Fortaſſis fortaſſe forſitan: forſan: quæ aliqñ pro temere accipi
untur: aliqñ ſunt aduerbia dubitandi: eodẽ mõ fors: & forte: & fortuito. Itẽ a ferẽdo Foꝝ
appellatũ negotiatõis locus: quo venalia feruntˀ: vt Foꝝ Iuliũ: foꝝ flãminiũ: foꝝ ſẽproniũ
ab eoꝝ nõibus: q ea fora cuſtodienda curaret: qđ ẽt in locis priuatis: & in viis: & in agris fie
ri ſolet. Vnde forum boariũ dicimus: in quo boues uenduntur: forum olitorium in quo her
bæ vendũtur: quod erat antiquũ macellum: quapropter nũc quoq; oleꝝ locũ lacedæmonii
Macellum vocant. Foꝝ piſcariũ: in quo piſces veneunt. Foꝝ cupedinis: in quo venduntur
cupedia. Cupes. n. & Cupedia antiqui lautiores cibos nominabant. Vnde cupedinarii di/
cti ſunt omnes: qui eſculenta vendunt ab eo: quod alimenta rebus cupidinis ꝓbeant. Dicitur
tñ etiam foꝝ locus: in quo cum populo agitur: contiones habentur: lites tractantˀ: quod ibi
iudicia feruntur: vnde & forenſes dicuntur: qui in foro verſantur. Et ſæpe numero interpo/
nentes ſolites dirimiunt: quos græci πραγματικοισ: hoc eſt Pragmaticos appellant. Et
forenſia veſtes: quibus in foro vtuntur. Et circumforanei: qui circa forum ſpatiantur vendi
tantes aliquid: aut ementes: aut ſiſcitantes: aut tempus inaniter terentes. Forum quoq; agere
dicitur is qui prouinciæ ꝑeſt: dum ciuitates vocat: & de controuerſiis eaꝝ cognoſcit: ac ſen
tentiam fert. Forum item veteres appellabant: quod poſtea veſtibulum ſepulchri dictũ eſt.
Fori autem virili genere: & multitudinis numero ſunt tabulata nauium ab eo: quod inceſ/
ſus ferant: ſiquidem per eos nautæ diſcurrunt. Virg. Impleſſemq; foros flãmis. Cicero. Alii
malos ſcandant: alii per foros curſitent. Item ſpectacula: hoc eſt loca erecta: vt ex iis ſpectetˀ
Liuius. Tum primum circo: qui maximus dicitur: deſignatus eſt locus: diuiſa loca patribus:
equitibuſq;: vt ſpectacula ſibi quiſq; faceret: fori appellati. Ex iis minores forulos dicimus: q
aliquando armariola ſignificant: in qbus reponũtur libri. Iuuenalis. Hic libros dabit: & fo/
rulos. Hinc & forare penetrare & quaſi in forum exire: a quo perforant. Et foramen: & fo
ratus quartæ declinationis. Et forago filum: quo textrices diurnum opus diſtingũt: a forã/
do dictum. Et fores: quibus ianue clauduntur: quod foris aperiãtur: quemadmodum value:
quod intus reuoluuntur: hæ per diminutionem forulæ appellantur. Vnde forculus deus

Plautus
Idem
Iuuenalis
Virgilius
Actius
Donatus
Cicero
Plautus
Virgilius
Cicero
Liuius
Iuuenalis

q foribus præerat ſicut Cardinea dea:quæ cardinibus præerat.Et Limentinus deus:qui præ
erat limini.Et foramina:hoc eſt paruæ fores.Cicero. Nam non quidem q̃q; foramina illa
quæ patent ad animos a corpe calidiſſimo:artificio:natura fabricauit. Et Foras & Foris:
quaſi ad Fore:& in Foro:& Forinſecus eiuſdem ſignificatõis cũ foris & Foria ſtercora li
quidiora:qđ facile ferant̃ foras:vnde cõforire verbũ:quod eſt ſtercore liq̃do fœdare quod
Plautus cõcacare dixit.Põponius.Cõforiſti me.Diomedes.Et Foriolus:q ventrẽ habet ſo
lutũ.Et Foria facile emittit.Laberius.Foriolus es:in coleos cacas:vñ Forica locus dr̃ publi
cus:in quo licet oĩbus ventrẽ exonerare:qum latrina ĩ priuatos vſus ſit a latẽdo dicta. Cloa
ca vero locus cauus:p quẽ Colluuies q̃dam fluit:a quo fit Cloacare verbũ:quod eſt inq̃nare
deduci.Cloacæ tñ appellõe.Vlpianus ſcribit:& tubos & fiſtulas contineri.Pertinebat aũt
ad ſalubritatem ciuiũ:& tutelã:vt foricæ purgarent̃:ac Cloacæ reficerent̃. Nam & celũ pe
ſtilens:& ruinam imundæ minant̃.Iuue.Inde reuerſi cõducunt foricas. Sũt qui Frenum ẽt
a ferendo dictũ exiſtimãt:quod equos vertat:feratq; quo velit:vñ Effrenes & Infrenes atq;
Effrenatos dicimus:q cohiberi:& pro arbitrio nr̃o agi nõ pñt.Et freno verbũ: quod ſigni
ficat Cohibeo:& refreno eiuſdem ſignificatõis.Seneca.Cohibendus.n. ac refrenandus eſt
aĩus.Frenũ in ſingl̃i neutri generis eſt:in plurali vero Frena & frenos dicimus. Quidam tñ
frenũ non a ferendo:ſed a frangendo dictũ putant:q equo℞:alio℞q; aĩalium ora frangat:
ideoq; cũ æ diphthongo ſcribi debere.Fiſtula quoq; ab aqua ferẽda dicta eſt:q̃uis alii a fun
denda aqua dictam malint.Proprie.n.fiſtulæ ſunt:vt Põpo.inq̃t:p quas aquas ducimus a
qua℞ ſimitudine inſtrm̃ muſicum fiſtulã vocamus:cuius Pan dicitur inuẽtor fuiſſe.Virg. Se
ptem compacta cicutis fiſtula.Eadẽ quoq; ſimitudine fiſtula vocatur vlcus altũ anguſtũ cal
loſum:ſiue ex vulnere fit:ſiue ex vitio intus orto:quod ad ſuppuratõem puenerit.Quã pri
mo tentare ſpecillo medicus debet:vt quo tendat:& q̃ alte pueniat ſcire poſſit. Ab hoc fit
Fiſtulo verbum:quod ſignificat fiſtulam ago.Ply.Et pumicis fiſtulans vice. Itẽ For faris a
fero deductũ eſt:q̃uis prima pſona in vſu non ſit:nihil.n.aliud eſt ferre q̃ fari: hoc eſt loq.
Qua q̃ Varro iter fari:& loq hoc intereſſe ſcribit:quod fatur his q primus ſignificabilẽ vo
cem ore emittit nullo verbo℞ ordine ſeruato:vñ pueri:anteq̃ id faciant infantes dñr. Loq
tur aũt his q ſuo loco vnũquodq; verbũ ſciẽs ponit.A Faminor in impatiuo deducit̃:quod
veteres pro dicito vſurpabãt.Et Fabolinus deus:q pueris primo fari incipiẽtibus pẽſt.Et fa
co dr̃:quod eſt multa loquor:a quo refuto:& cõfuto:de q̃bus inferius dicemus. Et Fatus lo
cutus.Et Fama:q proprie eſt inanis de aliqua re rumor ſine veri cognitõe:ſiue bonus ſit: ſi
ue malus.Et hoc tñ differt a rumore:quod rumor ſemp de receti dr̃.Cicero.Improbiſſimis
rumoribus diſſipatis.Liuius.Manat tota vrbe rumor: Fabios ad cœlũ laudibus ferunt.Fa
ma ẽt ſæpe dr̃ de re inueterata:firmataq; in hoĩum opiniõe:q̃uis incerta.Martia. Quicq̃d
fama canit donat harena tibi:hoc eſt q̃cq̃d incertũ:fabuloſumq; narrauit vetuſtas: tu opere
pſtas.Quint.Fama eſt Iouem olim in imbrem aureũ cõuerſum puellæ in gremiũ deſcẽdiſſe.
Ponitur tñ freq̃nter pro laude ac celebritate: vt fama fabio℞:fama cami lo℞:fama ſcipio
num.Virg.Sum pius æneas fama ſup æthera notus.Aliq̃n pro opiniõe.Plynius. Huc eum
liberalitatis tuæ fama perduxerat.Vir.Nos munera templis Quippe tuis ferimus: famãq;
fouemus inanẽ.Hinc fit famoſum:Et infame eiuſdẽ plane ſignificatõis. Cice. Nõ pol inq̃t
audeo:nam me ad famoſas vetuit mater accedere.Plau.Qui ẽt me miſe℞ famoſum fecit fla
gitiis ſuis.Saluſt. Largitõem famoſam:ipudentẽq;.Vñ Infamia:& qua Apule.vtitur:Infa
matio deriuatur.Et famiger:& famigero verbum hoc eſt diuulgo:& famigerabile vulgan
dum apud antiquos:vt Varro teſtat̃.Et Famigeratio diuulgatio:Famã græci φημην no
minãt:q ſiĩr απο τησ φασεωσ:hoc eſt a fando deriuat̃:differtq; fama a gloria:quæ con
ſtans:& ſolida eſt:atq; ita diffinitur.Gloria eſt freq̃ẽs de aliquo fama cum laude:Eſt tñ a
lia inaniſgloria vitiorum pleruq; laudatrix:quæ diffinitur popularis fama ex honeſtatis ſi
mulatione proueniens:ab hac diminutiuum fit Gloriola: & Glorior verbum notæ ſignifi
cationis. Et Gloriabundus qui gloriatur: & Glorioſus: qui ſe vel inaniter iactat: vel alte
rius inani laudatione effertur:& laudari quærit.Et Inglorius:qui nulla laude aut gloria di
gnus eſt:& veluti ignobilis.Rumor & aliquando pro fauore ponitur. Virgilius. Ergo iter
cœptum peragunt rumore ſecundo.Ab hoc Rumuſculus paruus rumor: & Rumifero ho
neſte dictum pro rumores fero.Plautus.Thebani vero rumiferant: probant.Quidã etiam
Rumigero vſurparunt:& nõnulli Rumito.Neuius. Simul alius aliunde rumitant inter ſe
ſe.Item Adrumauit inuenitur pro eo:quod eſt rumorem fecit:ſiue cõmurmuratus eſt. Qui
dam hæc a rumine:hoc eſt parte gutturis putant deduci.Fames vero hoc eſt edendi cupidi
tas nõ a fando:ſed απο του φαγω deducit̃:quod ẽ edo:vñ Famelicus:q edẽdi cupidita
te agr.& famelicoſus:q freq̃nter famelicus ẽ.Vñ famelicoſã turri paluſtrẽ veteres uocitabãt
Et faceo eſurio:a quo faceſco.Falæ ãt a fando dictæ ſũt qđ thuſci cœlũ vocabãt.Sũt aũt ligneæ

Cicero
Plautus
Vlpianus
Iuuenalis
Pomponi.
Virgilius
Plynius
Varro
Cicero
Liuius
Martialis
Quintilia.
Virgilius
Cicero
Plautus
Saluſtius
Varro
Virgilius
Plautus
Neuius

Foramina
Foras
Foris
Forinſecus
Foria
Conforio
Foriolus
Forica
Latrina
Cloaca
Cloaco
Frenum
Infrenis
Effrenis
Effrenatus
Freno
Refreno
Frena
Frenos
Fiſtula
Fiſtulo
Fari
Infans
Loqui
Fabolinus deus
Fato
Refuto
Confuto
Fatus
Fama
Rumor
Famoſum
Infame
Infamia
Infamatio
Famiger
Famigero
Famigerabile
Famigeratio
Fama
Gloria
Gloria inanis
Gloriola
Glorior
Gloriabundus
Glorioſus
Inglorius
Rumor
Rumuſculus
Rumifero
Rumigero
Rumito
Adrumauit
Fames
Famelicus
Famelicoſus
Fameo
Fameſco
Falæ

Infandum	turres.Item a fando Infandum:magnum:quod uix fari quis poſſit.Virg.Infādum regina	Virgilius
Infans	iubes renouare dolorē.Et infans puer:qui nondū fari cœpit:quod ēt de brutis dicit̃:atq;	Plynius
	ēt auibus.Ply.Quadrupedes infantes ſuos cognoſcūt.Idē.Veſptilio volucꝝ ſola lacte nu	Idem
	trit ubera admouēs gemios volitat āplexa īfantes.Itē de in animalibus.Idē de boleto.Nec	Idem
Infantia	tunicæ minor gr̃a ī cibo īfantis boleti:hoc ē pui:& nōdū adulti:a quo īfantia fit.i.ætas īfan	
Infantile	tilis.Nam & ab infante infantile deducit̃.Iuſtinus.Hūc ſeu miſericordia fortunæ eius:ſeu	Iuſtinus
Fandum	fantilibus blandimētis inductus diu protexit.Thuſci.Fandū cœlum vocabant:a quo falæ	
Fale turres	ob altitudinē turres ligneæ vocitate ſunt:a qbus falarica dicta inſtrm̄ telū maximū:quod ī	
Falarica	fulminis modū pugnantes de falis iaciebant.Virg.Sed magnū ſtridens cōtorta falarica ve	Vir.
Falces	nit.Falces aūt & harpagæ armoꝝ genera erant muroꝝ oppugnatiōibus apta.Siſenna.Fa	Siſenna
Harpagæ	lces iniectas cōmuniūt:pluteos propius collocatis harpagis deiiciunt e turribus.Plutei cra	
Plutei	tes ſunt corio crudo intextæ:quæ apponi ſolebat militibus opus facientibus:ioq; appella/	
Infantior	bant̃ militares.Nunc ēt tabulæ qbus qd pſcribitur:eodē nōie ſignificant̃:Infantem ēt p me	
Infantiſſimus	taphoram dicimus ſtultū:& quaſi loq neſcientē.Et Infantiorē:& infantiſſimū pro ſtultio	
Infantia	rem:& ſtultiſſimū.Et Infantiam hoc eſt ſtultitiā.Et Infantiliter:ſtulte pueril̃r.Et Infantili	
Infantiliter	tas puerilitas.Sic aūt a Fero Fari deducūt latini:quēadmodū græci a phero φραζειν quod	
Infantilitas	eſt fari & diſſerere:vñ Phraſis deducta ē:quā Quin.diffinit æloq̄ntiæ corpus:a qua Theo	Quintilia.
Far	phraſtus appellatus:quaſi diuina æloq̄ntia pditus:Item a fando fas dr̃ hoc eſt pium & reli/	
Phraſis	gioſum:& fari dignū:ad deos.n.refert̃:ſicut iuſtū ad hoīes.Virg.Fas & iura ſinūt:hoc ē di	Virgi.
Theophraſtus	uina:& humana iura pmittūt.Cuius cōtrariū eſt Nefas:hoc eſt impiū:& execrabile:a quo	
Fas	fit Nefandū & Nefariū:hoc ē ſceleſtū:& quod Nefari qdē liceat:ꝗuis aliq Nefariū a fare	
Iuſtum	potius deductū volūt:quo ſcelerati quaſi vita indigni vti nō debent.Itē Faſti dies dicti ſūt	
Nefas	qbus licet fari ptori tria verba:do:dico:addico:& Nefaſti iis contrarii:qbus fari non licet	
Nefandum	Ouid.Ille nefaſtus erit p quē tria verba ſilent̃:Faſtus erit:p quē lege licebit agi.Hinc faſtoꝝ	
Nefarium	libri appellati ſunt:in qbus totius anni deſcriptio continebat̃.De qbus idem Ouidius ſcri	Ouidius.
Faſti dies	bit.Sacra recognoſces annalibus eruta priſcis.Et quo ſit merito quæq; notata dies.Inuēies	
Nefaſti	illic:& feſta domeſtica vobis.Sæpe tibi pater eſt:ſæpe legēdus auus.Priſcis aūt tpibus libri	
Faſtorum libri	ſolis pontificibus noti erāt:& Sacroꝝ Regi:quos primus Numa ad etruſcoꝝ imitatōem	Numa
Rex ſacrorum	dr̃ inſtituiſſe:hos.n.legens minor Pont.& obſeruatiōe ſacrificulo regi patefacta:celebrato	
	ab vtroq; ſacrificio:idem Pōtifex:calata:ideſt uocata ī capitoliū plebe:iuxta curiā Calabrā	
	quæ caſæ Romuli prope erat:dies pplo:qūo obſeruari deberēt:indicebat.Sed poſtea Faſti	
Feſti dies	CN.Flaui ſcribæ opa ēt inuitis patribus in oīum notitiā puenere.Oēs aūt totius anni dies	
Profeſti dies	ex inſtitutōe Numæ aut feciſti erant feriis ita dicti:aut Profeſti:aut interciſi.Feſti erant in	
Interciſi dies	qbus vel ſacrificia diis offerebant̃:vel dies diurnis epulatōibus celebrabat̃:vl ludi in hono	
Feſtiuus	rem deoꝝ agebant̃:vel Feriæ obſeruabātur:a qbus feſtiuus deducit̃.Et Feſtiuitas:& feſti/	
Feſtiuitas	uo verbū:hoc eſt diem feſtum ago.Et Feſtus.a.um.feſtus dies dr̃.Res feſtiua hoc eſt iucūda	
Feſtiuo	& lepida.Frondē feſtiuā dicimus:quæ læta & iucunda eſt.Frondē feſtam:q̄ feſtis adhibet̃.	
Feſtus.a.um.	Profeſti:q hōibus ad rem vel priuatam:vel publicā adminiſtrandā conceſſi erant.Hi aūt fa	
Cōperēdini dies	ſti erant:qbus licebat ptori ius dicere:aut comitiales:qbus licebat cum pplo agere:aut Com	
	perendini:qbus licebat vadimoniū iubere:aut ſtati:q iudicii cā cum Peregrino īſtituebant̃.	
	Plautus.Status:cōdictus cū hoſte interceſſit dies:hoſtem.n.hoc loco more veteꝝ noīat pe/	Plautus
	regrinū:aut pliares:qbus fas eſt res ablatas repetere:vel hoſtē laceſſere.Sed eligendi ad pu/	
	gnandum diei tunc Romanis erat licentia:qum ipſi bellū inferrent.Alioqn cum exciperent	
Interciſi dies	nullus obſtabat dies quo minus vel ſalutē ſuam:vel publicā deſcenderēt dignitatē.Interciſi	
	dies erant deoꝝ:hoīumq; cōes:hi inter ſe:non in alia diuidebant̃.Illoꝝ.n.dieꝝ qbuſdā ho	
Dies atri	ris fas erat:qbuſdam fas nō erat iuſdicere.Nam cū hoſtia cædebat̃:fari nefas erat:intercæſa	
Aegyptiaci dies	& porrecta fari licebat:rurſus cum adoleret̃:non licebat.Dies atros vocabant priſci:quos	
Cōmunes dies	nūc ab obſeruatrice huiuſmodi reꝝ prouincia Aegyptiacos vocamus:qdam ad emendatio	
Poſtriduani dies	nem infauſti noīs cōes nuncuparunt:q veluti īfœlices ad oīa cauenda ſunt:quales erāt apud	
Fanum	Romanos poſtriduani dies quod.Qu.Sulpitius Tribunus militū ad Alliam aduerſus Gal	
	los pugnaturus:rem diuinā poſtridie idus quintiles dimicandi gr̃a fecerat.Item a fando fa/	
	num deducit̃:hoc eſt templum:quod Pontifex in dedicatione templi certa verba pfari ſo/	
Prophætæ	let:ꝗuis ſint aliqui:qui ἀπο τοῦ φανεκοῦ dictum malint:quod ſignificat manifeſtū qđ	
Hypophetæ	e fano reſponſa dabantur:vnde Prophetæ dicti ſunt Antiſtites fanorum:& oraculorum in	
Fanaticus	terp̄tes.Et Hypophetæ vaticinandi miniſtri:quibus ſcilicet prophetæ imperabant.Et Fana	
Fanum vrbs	ticus inſanus dicitur:quoniam ſacerdotes qum reſponſa dabant:furore pleni inſanire vide	
	bantur.Hinc Fanum picæni vrbs dicta in littore Adriatico inter Piſaurum ac Senogalliā	
Fanum fortunæ templum	omnium Italiæ vrbium meo iudicio amœniſſima:ſiue loci naturam:ſeu Ciuium inge/	
	nia conſyderes:quod in ea pulcherrimum fortunae templum fuerit:cuius adhuc re/	

liquiæ conſpiciuntur. Hinc fanenſes ſiue faneſtres appellati. Item Profanum irreligio/ ſum:non ſanctum. Plautus. Sacrũ an profanum habeas parũ pendititur: is enim profanus eſt:qui fani religione non tenetur:quaſi porro a fano:& a religione ſecretus. Profanum ẽt appellatur:quod ex religioſo:vel ſacro in hoĩum vſum conuerſum eſt. Virg. Faune ꝓcor mi ſerere iqt:tuq; optima ferꝶ. Terra tene:colui veſtros ſi ſemꝑ honores. Quos cõtra æneade bello fecere profanos. Dixerat.n.ſupius. Sed ſtyrpem teneri nullo diſcrimine ſacꝶ ſuſtule/ rant. Hinc profanare eſt ex ſacro humanis vſibus promiſcuũ facere. Vñ Profanatũ Tẽplũ dicimus:cũ in eo vel dimicatũ eſt:vel aliqd turpe cõmiſſum:a quo ꝓfanatio deducit᷑. Qui/ dam hæc oĩa a græco deducẽtes p.ph.potius q̃ p.F.ſcribenda exiſtimant. Veteres pro fanũ hanũ ſcripſere:& hannulũ pro puo fano. A fando ẽt fatuus deriuat᷑: hoc eſt ſimplex inſul/ ſus:& quaſi afari neſciens:quapp & cibos inſulſos:atq; inſipidos fatuos dicimus. Et fatui/ tatẽ ſtultitiã. Fatui ẽt dicũtur Fauni agreſtes dii:quod fari neſciant:vñ et infatuatæ mulieres dicũtur:quæ faunoꝶ ludibriis agitãtur:& ſilr infatuati viri: quos nunc vulgus ſpũ plenos noĩat.qdam ẽt dæmoniacos:& Infatuo:atq; ĩfatuor verba. Itẽ Fatua dea dicta eſt terra:qd infantes ꝑtu æditi nõ prius vocẽ ædũt:q̃ terrã attigerint. Eadẽ & Bona dea noĩata:quod oĩum nobis ad victũ bonoꝶ cã eſt. Et fauna:qd oĩ vſui aĩantium fauet:a quo fauni agreſtes dii:qd e terra geniti ſint. Et Ops qd ipſius ope:atq; auxilio vita cõſtat. Et Damia:qa ei ĩ op to ſacrificabat᷑:vñ & ſacerdos eius Damatris appellabat᷑. Et Sacrificiũ quod ei fiebat dami um a cõtrario ſenſu::qd mĩme eẽt δημόσιον:hoc eſt publicũ. A fando fateor: quaſi vehe menter loquor:& affirmo. Fateri.n.eſt ſpõte aliqd affirmare. Cõfiteri aliquo mõ coactum profiteri ad gloriã aliqd præ ſe ferre. Diffiteri negare:a Cõfiteor Cõfeſſio fit:& Confeſſor nõ q pctã alterius audit:vt impitũ vulgus vſurpat:ſed q propria cõfitetur rogatus. Itẽ Pro feſſio cõfeſſio facta palam. Et Profeſſor:q aliqd publice cõfitetur. Vñ profeſſores bonaꝶ artiũ dicimus vel eos q in iis eruditi ſunt:vel q eas publice legunt: Nam & Profiteri vſurpa mus pro publice legere. Itẽ a fando ꝑfari dicit᷑:quaſi ante fari:vñ ꝑfationẽ noĩamus exordi um:quod & principiũ & prohœmiũ nũcupatur:& profari eiuſdẽ ſignificatõis: a quo pro phetæ dñr Antiſtites Phanoꝶ:oraculoꝶ q; interꝑtes:quos græci ſilr ἀπὸ τοῦ προφαίνειν: quod oñdere ẽ: προφήτας appellant. Præfari tñ aliqñ ſignificat ꝑ quandã veluti ꝑ/ fatõem id qd dicturi ſumus:vel ĩdicare uel remediis qbuſdam ꝑmunire. Vñ Præfanda dñr turpia:q ſcilicet ea ꝑfari oporteat. Vale. Caſſius nunq̃ ſine ꝑfatõe publici parricidii noĩan dus. Quint. Vitãdũ eſt:cũ iũctura deformiter ſonat: vt ſi cũ hoĩbus notis loq nos dicimus niſi hoĩbus medium ſit:in ꝑfanda videmur incidere:qd Virg. fecit. Et numeꝶ cum nauibus æquat. Solemus aũt in ꝑfando his verbis vti:ſi licet dicere:ſi cõmemorare fas ẽ:quod dictu quoq; fœdum eſt:honore dicto:Honor ſit auribus veſtris:& alia huiuſcemodi. Ply. Alius os verberat:aliud pectus & ventrem:atq; ẽt fœdum dictu verecũdia contundit. Quintilia. Honor ſit auribus veſtris. Iubet proſtare gladio cinctum. Item a fando faſtus:quod ſuper/ biam ſignificat. Et elationem quandam cum iactantia verborum: eſtque quartae decli/ nationis cum liber:qui dierum obſeruationẽ cõtinet ſit ſecundæ. Aliqñ tamẽ:& pro libro quartæ declinatõis ĩuenit᷑. Lucanus. Nec meus eudoxi uincet᷑ faſtibus amnis. A faſtu fit Fa ſtidio uerbũ:quod ꝓprie eſt cũ faſtu quodam cõtemno. Virgilius. Inuenias aliũ:ſi te hic fa ſtidit Alexis: Vñ & pro ſtomachor accipitur:a quo fit Faſtidiũ afferens: & faſtidioſe ad/ uerbium:hoc eſt ſtomachoſe:quod & faſtidiliter ueteres dixerunt. Et faſtigiũ: quod ꝓprie altitudinẽ ac ſummitatẽ operis ſignificat. Virgilius. Et faſtigia ſuſpicit urbis:a quo fit faſti/ gatum:quod Cacuminatum ſignificat:& quaſi ĩfaſtigiũ erectũ. Plinius. Germinat roſa oĩs primo incluſa granoſo cortice:& quæ mox intumeſcẽte: & inuirides alabaſtros faſtigato paulatim rubeſcẽs dehiſcit. Aliqñ tamẽ pro ĩmo ponit᷑. Virgilius. Forſitã & ſcrobibus quæ ſint faſtigia quæras. Item a fando fit famen:quo uerbo poæte ꝑ ſermone ac locutione utũ/ tur:& fabulor:quod eſt loquor:a quo Confabulor ſimul loquor. Apuleius. Is enĩ dum una cõfabularemur:hoc mihi teſtatus ẽ:a Cõfabulãdo Cõfabulatio deriuat᷑:hoc ẽ collocutio: & a fabulãdo fabula:cuius diminutiuũ eſt fabella. Eſt ãt ꝓprie ſermo:& Cõfabulatio. Mar tia. Quodq; tibi mœchum fabula nulla dabat. Itẽ fabula res ad utilitatẽ: ſiue delectatiõem hoĩum cõficta ut ſunt poetarũ fabulæ:ut hæ que licet ab heſiodo poeta initiũ acceperint:no mine tamẽ dicunt᷑ æſopeiæ:quod iis in primis uſus fuerit Aeſopus:hæ mirũ ĩmodũ aĩos di cunt:ꝑſertim ruſticorũ & inpitorũ:qui & ſimplicius:quæ ficta ſunt:audiũt:& iis quibus de lectemur:facilius capti uoluptate cõſentiunt:qualis eſt nota illa de membris humanis aduer ſus uentrem diſcordantibus. qua Meneuius agrippa plebem cum patribus in gratiam tra/ ditur reduxiſſe:aut illa:cuius mentionem facit Horatius. Olim quod uulpes ægroto cauta leoni hæ: & Apologus:ſiue Apologatio dicitur:diffiniturq; ex rebus humilibus compoſi ta quædam forma ac ſpecies ad uidendum. Plautus. Priuſquam abis preſente te huic apo/

Plautus — Virgilius — Valerius. — Quintilia. — Virgilius — Plynius — Lucanus — Virgilius — Idem — Plynius — Virgilius — Apuleius — Martialis — Aeſopus — Meneuius Agrippa — Horatius — Plautus

Fanenſis · Faneſtris · Profanum · Profanare · Profanatio · Hanum · Hanulum · Fatuus · Fatuitas · Fauni · Infatuata mulier · Infatuati viri · Infatuo · Infatuor · Fatua dea · Bona dea · Fauna · Ops · Damia · Damatris · Damiũ ſacrificiũ · Fateor · Confiteor · Diffiteor · Confeſſio · Confeſſor · Profeſſio · Profeſſor · Profeſſores · Præfatio · Principium · Prohœmium · Profari · Prophetæ unde · Præfari · Præfanda · Si licet dicere · Si commemora re fas eſt · Honore dicto · Quod deũ quo/ q; fœdum eſt · Honor ſit auri/ bus ueſtris · Faſtus · Faſtidio · Faſtidium · Faſtidioſe · Faſtidiliter · Faſtigium · Faſtigatum · Famen · Fabulor · Confabulor · Confabulatio · Fabulla · Fabella · Aeſopia · Apologus · Apologatio

Argumentum logum agere vnum volo. Quidam fabulam: & argumentum ita diſtingunt: vt fabula ſit
Mythios res contra naturam dicta: ſiue facta: ſiue nõ facta ut de paſiphæ. Argumẽtũ qcquid ſecun
Mythicus dum naturã dicit̃: ſiue factũ: ſiue nõ factũ eſt. vt de phedra. Fabula græce mythos dicitur: a
Mythologia quo Mythicus fabuloſus: & Mythologia ſmo fabuloſus. Item a fando fit fatũ: quod pro/
Fato cõcedere prie a Cryſippo ita diffinit̃. Fatũ: qđ græcæ εἱμαρμένη vocãt: eſt ſempiterna qdã & in
Fatalis declinabilis ſeries rerũ: & Catena voluẽs ſemetipſa ſeſe: atq; implicans p æternos conſequẽ
Fatiferum tiæ ordines: ex qbus apta nexaq; ẽ. Aliqñ tñ fatũ pro natura ponit̃. Virgilius. Nã quia nec *Virgilius*
Fatale fato: merita nec morte peribat. Et pro voluntate. Idẽ. Fatis Iunonis iniquæ. Itẽ pro oracu
Fatidicus lo: quod dii fant̃. Idẽ. Oblitus fatoꝝ. Itẽ pro morte: quia nihil tã neceſſario impẽdet hoi: q̃
Vates mors: Vñ fato concedere pro mori vſurpamus. Et fatalis dies dicit̃ pniciosus. Et fatiferum
Vaticinor mortiferũ. Fatale etiã vocamus qcqd ex nobis fato debet̃: ſiue bonũ ſit: ſiue malũ. Fatidicũ
Vaticinium dicit̃: qui nobis fata: hoc eſt decreta deorũ exponit: hoc eſt qui vaticinat̃. Et Vates quaſi fa
Vaticanus colis tes dicti. Et Vaticinor quaſi faticinor hoc eſt fata Cano. Et Vaticiniũ quaſi faticiniũ. q̃uis
Vaticanus deus ſint: qui a uiendis hoc eſt colligandis uerſibus uates dictos exiſtiment. hinc Vaticanus col/
Vagio lis: & vaticanus ager: & Vaticanus deus agri preſes appellat̃ uel a vaticiniis: quæ vi & in/
Vagitus ſtinctu eius dei in eo agro fieri ſolita erant: vel quoniã penes hũc deũ ſint vocis humanæ ini
Effata tia: quoniã pueri ſimul atq; parti ſunt: eam primã vocẽ ædunt: quæ prima in Vaticano ſilla
Effari ba eſt: a qua fit Vagire facticiũ verbũ: & Vagitus: vel ꝙ eo colle potitus fuerit populus Ro
Fallo manus vatum reſponſo expulſis inde etruſcis. Item a Fando effata dicunt̃: quæ augures in
Fallax fine auſpiciorum extra vrbem ſunt effati: & Effari templa ab auguribus dicunt̃ cũ fines no
Refello tant̃. Effari enĩ proprie eloqui eſt. Virgilius. Sic effatus veſtigia preſſit. Item a Fando fallo *Idem*
Purgo deducitur: vt Varroni placet: quod fando decipiamus: ac cõtra q̃ diximus faciamus: nam *Varro*
Falſarius ſi quis te fallit: improprie fallere dicitur. Et fallax appellatur: qui mentiendo decipit. A fal/
Falſifico lo fit compoſitũ Refello. eſt enim refellere id quod dictũ eſt: arguendo falſum oſtẽdere. Te *Terẽtius*
Falſificatio rentius. Qum tu hoꝝ nihil refelles. Vnde Rhetores refellere & purgare ita diſtingũt: vt re
Falſus fellere dicat̃ de eo: qui factum negat. Purgare uero de eo: qui fatet̃ quidẽ factum: ſed defen/
Falſus tutor dit. Et falſarii dicunt̃: qui decipiendi gr̃a publica ſcripta falſificant: Et falſifico verbũ: a quo
Falſum teſtm̃ falſificatio & falſus: quod iterdũ ſignificat eũ: qui deceptus eſt. Terẽtius. Falſus es: hoc eſt de *Idem*
Falſus liber ceptus: interdũ eum: q fallit. Paulus Iuriſcõſultus Falſum eſſe dicit: ſi quis Chirographũ al *Paulus*
Falſum iudiciũ terius imitet̃: aut libellũ: aut rõnem intercidat: aut diſcribat: & falſum tutorẽ: qui tutor non
Falſa ſentẽtia eſt: ſiue habenti tutor datus: ſiue nõ: ſicut falſum teſtamẽtũ: quod teſtamẽtũ nõ eſt: nã falſũ
Fallacie librũ pro mendoſo improprie dicimus: recte tamẽ appellamus falſum iudiciũ: falſum no/
Cauillatio men: falſam ſentẽtiam: pro nõ ueris: nõ quod fallendi gr̃a dicta ſint: ſed quod opinionẽ ho
Cauillor minum fefellerint: hinc fallaciæ uerba ad decipiendũ compoſita dicunt̃. Et Cauillationes
Falla Eſt. n. proprie Cauillatio ſubdola ratio: quam cõſcii nobis mendatii uincendi tamẽ cauſa
Falſo proferimus. Et Cauillari eſt fallacia & dolo vti: vnde Iuriſconſulti Cauillationẽ pro Calũ
Falſitas nia vſurpant: vtrũq; enĩ a caluẽdo hoc eſt decipiẽdo deducit̃: vt inferius docebis. Cicero ta *Cicero*
Falſi crimen men pro genere quodã facetiarũ Cauillationem accipit. Qum duo ingt ſint genera face/
Fallaciter tiarum: alterum æqualiter in omni ſermone fuſum: alterũ peracutum: & breue: Supior Ca
Falſiſſimus uillatio: alter Dicacitas nominatur: Veteres pro fallacia Fallam dixere. Et falſo aduerbiũ
Falſum habere dicit̃ nõ uere. Saluſtius. Falſo qrit̃ de natura ſua genus humanũ. Et falſitas: & falſi crimen *Saluſtius*
qum ſcriptura publica falſificat̃: Et fallaciter: hoc ẽ cã decipiẽdi: Falſiſſimus a ſcriptoribus
uſurpatur: q̃uis falſior non ſit in uſu: Falſum habere fallere eſt. Saluſtius. Neq; ea res me fal *Idem*
ſum habuit. Falſum græci ψεῦδον dicunt: hinc Pſeudo prophetæ falſi uates appellati ſunt
Pſeudo pphetæ Et pſeucanchuſa herba ſimilis Anchuſæ: a quibuſdam Enchiſa & Doris dicta: lanuginoſi
Pſeucanchuſa or q̃ Anchuſa: & minus pinguis: tenicioribus foliis & languidioribus: contra ſerpentes ef
ficax potu foliorum uel ſeminis. Anchuſe radix in uſu eſt digitali craſſitudine: ſinditur pa
pyri modo: manuſq; inficit ſangnineo colore: præparat lanas pcioſis coloribus: uariis ægri
tudinibus prodeſt: in primiſq; lepræ: & lentigini ſi liniatur. Galienus quattuor eius genera *Galienus*
memorat Onochlian: Lycapſon: Onochilon: quartum dicit eſſe ſine nomine. Onochilon
a ſimilitudine labiorum aſini dictum eſt: propter quod quidam labrum aſininum nuncu/
pauere: ſiue ꝙ aſini labiis huius herbæ libenter paſcantur. Alii Enchryſon eũ nominant par
uo frutice: flore purpureo: aſperis foliis & ramis: radice meſſibus ſanguĩea: Cætero nigra.
Sunt qui eandem Archenion uocãt: Alii Rhexiam efficaciſſimã contra ſerpentes. Et Pſeu
Pſeudoblimion dobimion: alii herba napi folia habens fructificans palmi altitudine laudatiſſima in Creta
contra tormina: atq; ſtranguriam efficax ramis in potu ſumptis: quiriis ciathes e niue: Hæc
herba Bimio ſimilis eſt: unde nomen habet: quam aliqui Arction uocant: Vrinam mirifice
Pſeudodictamũ prouocãtem. Et Pſeudodictamũ: quaſi falſum Dictamũ cũ accentu in penultia pronunci
andum eſt: Hanc herbam ceruæ monſtrauere: quod dum uulneratæ ſunt: ſi eo paſcantur: ſta

tem decidunt tela.Non eſt alibi q̃ i Creta ramis p̃tenue pulegio ſimile:feruẽs & acre guſtu
folijs tantum vtuntur:flos ei nullus eſt.Radix tenuis & ſuperuacua.In Creta quoq; nõ ſpa
tioſe naſcitur:mireq; a Capris expetitur.Nam hoc quod vulgo pro dictamo oſtenditur:fe
re vbiq; naſcens Pſeudodictamũ eſt:folio ſimili ramulis minoribus: a quibuſdam Cõdris
vocatũ mioris effectus ſtatim itelligit̃.Dictamũ.n.mĩma portiõe accẽdit os.Sunt q tradãt
vtrunq; naſci multifariam:ſed deterius in agris pinguibus.Verum quidem Dictamũ nõ ni Pſeudodictamũ
ſi in aſperis:& quod in Creta naſcitur:vt cætera nomina in eadem inſula naſcentia:infini/ Dictamnum
to p̃ſtant iis quæ eiuſdem generis alibi gignuntur. Eſt & tertium genus dictami: quod aliq Pſeudoſpecis
dictamnũ vocant:ſed neq; facie neq; effectu ſimile:folio ſiſymbrii:ramis maioribus. Tra/ Pſeudiſodomõ.
dunt Arcades neq; hac neq; aliis herbis vti:ſed lacte circa ver:quoniam tunc maxime ſuccis Iſidomon
herbæ turgeant:bibunt autem lac Vaccinum:quoniam boues veri feræ prorſus ſint herba/ Eupleɔon
rum.Potentia herbaꝝ in quadrupedibus manifeſta eſt:quia circa Abderam & limitem: q Pſeudoſmarag/
Diomedes vocatur.Equi paſti inflãmentur rabiæ:Circa Pothniam vero & Aſin: Pſeudo dus
ſpecen vocant Veſpam:quæ ſingularis volitat.Hanc magi ſiniſtra manu apprehenſam ſub Pſeudologus
nectunt ad quartanas pellendas:in quibus medicina clinice prope modum nihil pollet. Et Pſeudologra/
pſeudiſodomon genus ſtructuræ in ædificiis.Quippe græci veteres e lapide duro ac ſilice phus
æquo conſtruebant veluti lateritios parietes.Qum ita feciſſent Iſodomon vocabant genus Pſeudomartyr
ſtructuræ quaſi æqualiter directum.At qum in æquali craſſitudine ſtructa eſſent Pſeudiſo/ Pſeudadelphus
domon.Tertium genus erat Eupleɔon tantũmodo frontibus politis quaſi αϖληκτον: Pſeudulus
hoc eſt bene cæſum.Reliqua enim fortuito collocabant.Et pſeudoſmaragdus.de quo inter Facundus
lapillos dicemus.Et pſeudologus falſidicus.Pſeudolographus falſarius.Pſeudomartyr fal Facunde
ſus teſtis.Pſeudadelphus falſus frater. Et Pſeudulus falſus ſeruus. Vñ & Plautinæ fabulæ Facetus
Pſeudoli nomen inditum:in qua pſeudulus ſeruus introducitur: qui ſe Syrum aliũ ſeruum Facetiæ
eſſe ſimulauit.A fando etiam facundus dicitur:diſertus:& qui ea: quæ mente concepit: ad Facete
audientes facile atq; ornate perfert:a quo fit facundia:hoc eſt facultas diſſerẽdi cum gratia. Fatim
Et facunde aduerbium pro diſerte.Item a Fando facetus:hoc eſt elegans in dicendo:& de Affatim
litias quaſdã ſermõis habens:quæ Facetiæ dicunt̃: a quo facete aduerbium hoc eſt exculte: Fatiſco
eleganter:vrbane.Sunt etiam qui fatim aduerbium:quod ſignificat abundanter:a fando di Fatico
ctum velint:ꝙ verborum maior q̃ rerum copia ſit.vel quod fari difficile ſit:a quo fit com/ Fatigor
poſitum Affatim eiuſdem ſignificationis:& fatiſco:quod ẽ abundanter aperior:quaſi af/ Fatigatus
Virgi. fatim hiſco.Virg.Rimiſq; fatiſcunt:ideſt aperiuntur:ſoluuntur.Et fatigo quaſi fatim ago: Fatigatio
hoc eſt abundanter agito.Proprie enim fatigare eſt ad laſſitudinem deducere.Virg. Velo Comifariam
ces iaculo ceruos:curſuq; fatigat.Ponitur tamen aliquando pro percutere .Idem. Verſaq; Multifariam
Idem iuuencum terga fatigamus aſta. Aliquando pro excitare. Idem.Socioſque fatigat præci/ Bifariam
pites vigilate viri.& alibi. Collecta fatigat ex longo rabies: & ſiccæ ſanguine fauces. In/ Trifariam
Cicero terdum pro cogere comprimere.Cice.Qui non verbis ſunt: & diſputatione philoſopho/ Quadrifariam
Virgilius rum:ſed vinclis & carcere fatigandi.Quandoq; pro cõmouere p̃turbare. Virg.Quæ ma/ Plurifariam
re nũc terraſq; metu:cœlũq; fatigat.Huius paſſiuũ eſt fatigor: a quo fatigatus & fatigatio. Multifarius
Itẽ a fando oĩfariã & multifariã aduerbia deriuant̃:q̃ ſignificant oĩs generis:& multoꝝ ge Omnifarius
neꝝ:ſiue in oẽs p̃tes:& in multas p̃tes:ſiue oĩbus modis:ſiue multis modis:quaſi quod omĩ Plurifarius
bus modis:aut multis modis fari poſſint. Itẽ Bifariã:Trifariã: Quadrifariã:in duas: tres: Faueo
quattuor p̃tes:ſiue duobus tribus quattuor modis.Itẽ Plurifariã eodẽ mõ dicimus:ẽt mul/ Fauor
Suetonius. tifarius:& oĩfarius:& plurifarius adiectiua nõia.Sueto. Gladiatoria munera plurifaria ac Fauentia
Varro multiplicia exhibuit.Varro.Quod volumen vnũ nos lectitauimus:poſtea ſeptifariũ hoc ẽ Fautor
Apuleius ſeptifariam diuiſum.Apule.Omnifario ſermone depinxit.Itẽ faueo.Proprie.n. fauere eſt Fabitor
bona fari.Virg.Ore fauetis oẽs.Hinc fauor vox eſt bñ p̃cans alicui ſiue alicuius cõmodum Fautrix
& laudẽ tuens:& fauentia bona ominatio.Nam p̃cones clamantes pp̃lm fauere ſacrificiis Fauorabilis
iubebant:& fautor q fauet:pro quo veteres fabitorẽ dixere.Et femininũ eius fautrix & fa/ Fauorabiliter
uorabilis:a quo fauorẽ hẽmus:& fauorabiliter cũ fauore paſſiue:& fauſtũ fœlix:cui oẽs fa Fauſtum
uent:a quo aduerbiũ fauſte hoc eſt fœliciter.Quoꝝ cõtraria ſunt infauſtũ & infauſte: hoc Fauſte
eſt infœlix & infœliciter.Et Fauna dea:quod oĩ aĩantium generi faueat. Præterea a ferẽdo Infauſtum
frons dr̃:quod indicia aĩ præ ſe ferat:eſt.n.triſtitiæ:hilaritatis:clementiæ:ſeueritatis indiciũ Infauſte
Varro Varro tñ a foraminibus potius oculoꝝ dictã exiſtimat.Antiq frontẽ maſculino gñi dixe/ Fauna
runt.A fronte fit compoſitũ bifrons:quod geminã frontẽ habet:& deriuatũ Frõtoſus:qđ Frons fis
nõnulli pro impudente vſurpant.Silr̃ a ferendo frõs frondis:quod frõdes arboꝝ huc atq; Frons dis
illuc a vento ferãtur:proprieq; arboꝝ dñr frondes:folia vero tam arboꝝ q̃ herbaꝝ & flo Frondeſco
rum:a quo frondeſcere arbores dñr:dum frondes emittũt:ſicut floreſcere: dum emittũt flo Floreſco
res.Item Frondeũ:quod totum ex frondibus eſt:& frondoſum:qđ abundat frondibus.Et Frondeus
frondator:q arbores amputat:& q e frondibus manipulos facit p̃ hyemẽ aĩalibus in paſtũ Frondoſus

offerendos:& q manibus vitiũ folia euellit:quo ardor ſolis uuam reddat maturiorem.Et
Frondariũ:quod ad frondes ptinet.Plynius.Vnus frondator q̃ttuor frõdarias fiſcinas cõ
plere in die iuſtũ habet.Et Frondicius vici cognomen:de quo inferius dicemus.Itẽ a ferẽdo
deducit̃ fraus hoc eſt deceptio:quæ alicui infert̃:ſicut ab imponẽdo dr̃.Impoſtura.Quan
doq; tñ fraus ꝓ piculo accipit̃:ſicut.n.i iure legit̃.Fraudi erit illa res hoc ẽ piculo.Vir.Quis
deus in fraudẽ.Interdũ pro pœna uſurpat̃.Idẽ.Iam noſces uentoſa ferat cui gloria fraudẽ
Vlpianus de fraude & pœna ſic ſcribit.Fraus aliud eſt.aliud pœna.Fraus.n.ſine pœna eẽ
põt:pœna ſine fraude eſſe nõ põt.Pœna eſt noxæ uindicta:fraus & ipſa noxa dr̃.& quaſi
pœnæ quædã ꝑparatio.A fraus fit fraudolentus:hoc ẽ fraudis plenus:a quo fraudolẽter ad
uerbiũ:hoc eſt cum fraude.Et fraudo uerbũ:cuius paſſiuũ eſt fraudor.Quinti.Primo uiuẽ
tæ floræ fraudatus.Et Defraudo:quod eſt fructum minuo:uľ p fraudem aliqd decerpo.Te
rentius.Suũ defraudans geniũ cõparſit miſer.Platus.Ten ego difraudẽ:cui ipſi nihil eſt in
manu niſi quod tu porro vxorẽ defraudaueris.Veteres frauſum fraudatũ dicebãt:hoc ẽ eũ:
qui ad fraudis fructum ueniſſet:& frauſus erit:fraudẽ cõmiſerit.A fraudo & defraudo uer
balia noĩa fiunt Fraudator:& defraudator.Itẽ a ferendo fratilli:ſunt villi ſordidi in tape/
tis:quod per terram ferant̃.Et fritelli tabulæ luſoriæ:quod ſup iis teſſeræ ferant̃:ſiue vt qui
dam putant a crepitu ipſo teſſerarũ:Martialis.Dũ blanda uagus alea december incertis ſo
nat hinc & hinc fritillis.hi & alucoli dicunt̃.Varro.Quales ſunt teſſeræ qbus in alueolo lu
dit̃:& fimi.Oratius.Mitteret in fimũ.Item a fero fur ſecundũ quoſdam:quod ferat hoc eſt
auferat res alienas:ut inferius dicemus.Item femen quaſi ferimen:quod hac maxime parte
ſuſtineat̃ hõ atq; ferat̃.Præter hæc a pterito huius uerbi:quod ẽ tuli:fit Tollero:quod ſigni
ficat patienter fero:a quo Tollerant̃ aduerbiũ:hoc eſt patienter:& Tollerant̃ patiæntia.
Item Tollo:quod ꝓprie effero elleuo.Cicero.vel in cœlum nos:ſi fieri poterit:humeris no
ſtris tollemus.Aliqñ tñ capit̃ ꝓ differro.Plautus.Oẽs tollo ex hoc die in alium diem.Ali/
qñ pro neco:ut Nero matrem tulit:hoc eſt ſuſtulit:interfecit.Et pro Aufero.differunt tam̃
tollo & aufero:quod tollimus erectum:auferimus ligatum.Virgilius.Tollite cuncta inqt
cœptoſq; auferte labores.Interdũ pro capio:ut tolle quod tuũ eſt:& abi.Nonnũq; ꝓ edu/
co:Iuuenalis.Tollere dulcem cogitat hæredẽ cariturus turture magno:modo ꝓ ſuſcipio.Pa
pirianus.Mãdo meæ filiæ pro ſalute ſolicitus ipſius:ut quo ad liberos tollat:teſtamentũ nõ
faciat.A.Gellius.ſcribit tollere Aliqñ ꝓ corrigere accipi.Varro.Vitiũ vxoris aut tollẽdum
aut ferendũ eſt:qui tollit vitiũ:vxorẽ cõmodiorẽ ꝑſtat:qui fert ſeſe meliorem facit.At ego
hoc loco tollendum nõ pro corrigendũ exponi debere exiſtimo:ſed pro auferendũ:corri/
gunt̃.n.errores:q ex parte emendant̃:tolunt̃:q auferunt̃ totũ.Eſt ẽt qñ pro emitto accipit̃
Virgilius.Vnius in miſeri exitũ conuerſa tulere:Et pro infero.Idẽ.Tollentemq; minas &
Sibila colla tumentẽ.Et ꝓ offero oſtẽdo.Idem.Cui mater media ſeſe tulit obuia ſilua.Et ꝓ
ſuſtineo patior.Terentius.Ego te cõplures aduerſus ingeniũ meum menſes tuli.Quamuis
hæc duo extrema a fero potiuſq;:tollo deducta uideri poſſint.Ab hoc compoſita fiunt de
tollo:quod aliqñ ſignificat erigo.Virgilius.Attollit ſe diua lacinia cõtra.Aliqñ aufero.Pa
cuuius.Cuſtodite iſtũ uos:ne eum qs attollat:ne ue quis attingat.Et extollo quod proprie
eſt effero.Virgilius.Extullit hæc Decios.Ponit̃ tñ aliquãdo pro differo Cecilius.Abi in
tro:atq; iſtec aufer:tamẽ hodie extollat nuptias.Itẽ a Tollo qum ꝓ ſuſcipio accipit̃:fit ꝑte/
ritum ſubſtuli:quod ſignificat habui:& enim quẽadmodum de matre dr̃ peperit filium:ita
de patre ſuſtulit filiũ:quũ uero tollo pro educo capitur:ſubſtuli ſignificat educaui:Hoc idẽ
aliquãdo ꝓ ſubmoui:& abſtuli uſurpamus.Virgil.Iubet & ſublata reponi Pocula.Aliqñ
ꝓ in altũ tuli.Idẽ.Et ſublatũ ſurgit i enſem.Quæ duo ſignificata ex illo i Neronẽ epigrãme
te declarant̃.Quis neget Aenæ magni de ſtirpe Neronẽ Suſtulit hic matrẽ:Suſtulit ille pa
trẽ.Suſtulit inqt matrẽ:hoc ẽ occidit:& de medio ſubſtulit.Subſtulit patrẽ ſup humeros ſu/
pſit:& de incendio eripuit.Hinc ſublatũ mõ pro ſuſcepto accipimus.Virg.Troiæq; labo/
res ſublatũ erudiit:mõ ꝓ ablato.Idẽ.Sine me hic haud mollia fatu ſublatis apire dolis.Nõ
nunq; pro erecto.Terẽ.Quia paululũ vobis acceſſit pecuniæ ſublati aĩ ſunt.Itẽ a tollo Tol
les dñr:q tollant̃ & tumeãt:cuius diminutiuũ eſt tõſillæ:eæ aũt ſunt tõſillæ in hoĩe:q glãdu
læ in ſue:q̃uis Tõſilla ẽt a tõdendo uocet̃.Palus dolatus in acumẽ & in cuſpide ꝑferratus:
q nauis religãdæ cã i littore figit̃.Acti.Tacete:& tonſillas littore æditc.Itẽ ab codẽ Tolluti
nõnulli deductũ exiſtimãt:a tollẽdis equoꝝ pedibꝰ.& Tollutariũ equũ:& Tolluti loqntiã
ióq; p geminũ.ll.ſcribũt:ſed hoc falſum eẽ doctiſſimoꝝ viroꝝ auctẽpbat̃.Quippe a vol/
uẽdo Tolutim dr̃:q̃ſi volutim:hoc ẽ volubilr̃:& Tolutarius q̃ſi volutarius equus:q alio no
mine ab Aſturia Hiſpaniæ regione Aſturco appellat̃:queadmõm inferius latius oñdemus
Itẽ a fero cõpoſita fiũt Affero:qd̃ eſt apporto:Circuifero:circũporto:Offerro:qd̃ iterdũ ẽ
reuerẽter tribuo:vñ offerre diis frugũ potẽtias dicimur.Interdũ bonũ aliqd̃:aut malũ repẽ

Frondator
Frondatius
Fronditius
Fraus
Impoſtura
Fraudolentis
Fraudolenter
Fraudo
Fraudor
Defraudo
Frauſus
Defraudo
Fritilli
Alueoli
Fimi
Fur
Femen
Tollero
Tolleranter
Tollerantia
Aufero
Attollo
Extollo
Subſtuli
Sublatus
Toles
Tonſillæ
Glandulæ
Tonſilla
Tollutim
Tollutarius equus
Tolluti loqntia
Aſturco
Afferro
Circuifero
Offero

Plynius
Virg.
Quintilia.
Terẽtius
Plautus
Martialis.
Varro
Oratius
Cicero
Plautus
Nero
Virg.
Iuuenalis
Papiriãus.
A.Gellius.
Varro
Virg.
Idem
Terentius
Virg.
Pacuuius
Cecilius
Virg.
Virg.
Idem
Virg.
Idem
Terentius
Actius.

Virgilius	te oculis obiicio. Virgilius. Strictamq; aciem uenientibus offert. Teretius. Ná uitiú eſt ob	Oblatio
Terentius	latú uirgini olim. Aliqñ polliceor. Iuſtinus. Cum ei auxilium obtuliſſet. Nónúq̃ ſponte	
Iuſtinus	do. Lucillius. Homines ipſi hanc ſibi moleſtiam: atq; erúnam offerút. Terétius Offerimus	
Lucillius	iniuriam nó meréti: Hinc oblationes proprie dicunť: quæ diis offerunť. Veteres. Offeru	Offerumentum
Terentius	menta dicebát. Perfero, tollero: aufero tollo. Terentius. Vos iſtec intro auferte: ideſt tolli/	Perfero
Idem	te hinc: & ítro ferte. Nec ꝓbandú eſt: quod donatus ſcribit. Auferimus quæ cú faſtidio cer	Aufero
Donatus	nimus: ferimus quæ cum honore tractamus. Si qdem & fures & Prædones ea auferút: quæ	
Virgilius	iucundiſſima ſunt: Defero quod mó eſt adduco. Virgilius. Defer í italiá. Mó affero. Idem	Defero
Idem	Celeris mádata ꝑ auras Detulit. Modo cælatum aliqd ꝓdo & accuſo. Cicero. Certú eſt no	
Cicero	mé deferre hominis. Hinc Delatores occulti accuſatores dicunť: & calúniatores. Suetoni/	Delator
Suetonius	us de Domitiano. fiſcales Calumnias magna calumniátiú pœna repreſſit: ferebaturq; vox	
	eius. Princeps qui Delatores nó caſtigat irritat. Hinc Delatio: quæ Græce διαβολη di/	Dilatio
	ciť. Macrobius. Præter Cathegoriam quæ eſt ψογοσ: & præter. διαβολην: quæ dela/	Lædoria
	tio eſt. Sunt alia duo nomina apud græcos. Lœdoria & Scoma: quibus nec uocabula lati	Scoma
	na reperio niſi forte dicas lœdoriá exprobratióem eſſe ad directá cótumeliá Scoma pene	
	dixerim morſum figuratú: quia ſæpe fraude uel urbanitate: cogitur: vt aliud ſonet: aliud in/	
Macrobius	telligat. Effero: quod interdú eſt ſepelio. Lucillius. Depugnabút pro te ipſi & morientur ac	Effero
Lucillius	ſe ultro efferent. Nunc profero. Virgilius. Túc ſatus Anchiſa ceſtus pater extulit æquos. Idé	
Virgilius	Vt belli ſignú laurenti Turnus ab arce Extulit. Nónunq̃ leuo: erigo. Idem. Oſtendit dex/	
Idem	tram inſurgens Entellus: & alte extulit. Interdú pro ueho extollo. Idem: Extulit hic decios	
Idem	Cicero. Nimiú forſitan hoc illi mirentur atq; efferant. Plerunq; extra fero. Plautus. Ne pe	
Idem	dem domo efferrem. Hinc tractum qdá exiſtimát: ut efferri cadauer dicatur: dú celebratur	
Entellus	funus: uel dum ſepeliť: quaſi extra domú ferri: Sed falſum eſt. efferri enim diciť: quaſi pro	
Cicero	uehi & extolli: quoniam Pompa ferri ſolebat: humeris clarorum uirorum feretro ſuppo/	Tractus
Plautus	ſitis: quod nunc quoq; fieri uidemus. ꝓpter quod antiqui mortuos nó modo Elatos: ſed ét	Elati mortui
Idem	Sup̃bos uocabát. Plautus. Faciá ego hodie te ſup̃bú: niſi hinc abis. Profero: quod mó ſigni	
Plynius	fico protendo. Plynius. Cú lineá ꝓtuliſſet longiſſimam: atq; rectiſſimá: Hinc Ennius. Pro	
Ennis	lato ære dixit ꝑ eo quod eſt ſcuto añ ſe ꝓtéſo: Mó palam dico: ꝓnútio. Seneca. Anteq̃ ſen/	
Seneca	tentiam proferá. Lucillius. Proferat ergo iam noſter ordo ſcelera: quæ in ſe admiſerit. Hinc	
Lucillus	Prolatio hoc eſt pronúciatio deriuať. Præfero: p̃pono. Plynius. Quod hominé rudé atq;	
Plynius	ignarú ſibi p̃ferret. Item Antefero: quod & ipſum a fero cópoſitum é. Saluſtius. Poſtq̃ hi:	Superbi
Saluſtius	qui ſigna p̃ferebát: intellecto diſcrimine: cóſtitere. Vnde Prefericulú dictú uas æneú ſine an	Profero
Apuleius	ſa patens: ueluti peluis: quod præferre in ſacrificiis ſolebát. Item oſtédo. Apuleius. Et uultu	
	in patiétiam præferés. Infero facio quaſi cótra fero: vñ inferre bellú: iferre iniuriá dicimus.	
	A quo Infenſus dicitur: q ira in aliú elatus eſt: & odiú gerit. Et Infeſtus tam is: q alicui ma/	
Cicero	lum infert: & pluſq̃ inimicus eſt: iamq; aduerſus eum ferť: q̃ is cui aliúde malú impédet. Ci	Prolatio
	cero Dolebam iudices & acerbe ferebam: ſi huius ſalus ob eá ipſam cám eſſet infeſtior: quod	Præfero
	is meá. ſaluté: atq; uitá ſua beniuolétia p̃ſidio cuſtodiaq; texiſſet. hinc Infeſtare é crebris cur	Antefero
	ſibus moleſtiam inferre: & Signa infeſta dñr: quæ aduerſum tendút: hoc é uexilla in hoſtem	
	euntia: ut moleſtiá inferant. Et Infeſtatio moleſtatio. Vnde Infeſtuminare ueteres dixerút	Præfericulum
Nigidius	pro mare latrocinádo infeſtare. Nigidius tñ non ab inferendo: ſed a feſtinando dictum i/	Infero
	feſtum affirmat. Nam q inſtat inqt alicui: eumq; properans urget: & opprimere eú ſtudet:	Infenſus
	atq; feſtinat: uel contra de alicuius periculo & exitio feſtinatur: is vterq; infeſtus dicitur ab	Infeſtus
	inſtantia fraudis: quá uel facturus alicui: uel paſſurus eſt. Interdú infero cócludo: q̃ſi in unú	
Seneca	fero. Seneca. Cú iis argumétis: quod ꝓpoſuerat: intuliſſet: Suffero ſubſtineo: patior. Virgi	
Virgilius	lius. Nec clauſtra: nec ipſi cuſtodes ſufferre valent. Aliqñ ſuppono. Plautus. Intro ad vxo/	Infeſto
Plautus	rem meá: ſufferáq; & meú tergú ob iniuriá. Differro: quod mó ſignificat prorogo: & ſpa	Infeſta ſigna
Virgilius	tiú temporis extendo. Virgilius. Diſtulit in ſeram comiſſa piacula mortem. Vñ Dilationé	Infeſtatio
Lucillius	temporis ꝓrogationé appellamus. Modo diuulgo. Lucillius. Gaudes qum de me iſta ſermo	Infeſtumino
Virgilius	nibus differs. Nonnúq̃ diuido: ſcindo: diſſipo. Virgilius. Atq; arida differt nubila. Teren	
Terentius	tius. Miſeram me differor doloribus. Virgilius. Haud procul ide citæ metiú in diuerſa qua	Suffero
Virgilius	drigæ Diſtulerant. Aliqñ diſpono. Idem. Ille etiá feras inuerſum diſtulit ulmos. Sæpe etiá	Differo
Idem	diſto. Cicero. Ac uide quid differat inter noſtrá & illorú opinioné. Ab hoc fit differétia. Et	Dilatio téporis
Cicero	Indifferens: & Differenter: atq; Indifferenter aduerbia. Veteres pro dñia Differitaté dixe	Differentia
Virgilius	re. Refero núc recéſeo. Virgilius. Cogere donec oues ſtabulis: numerúq; referre iuſſit. Nunc	Indifferens
Suetonius	aſcribo. Suetonius. Et in deorú numerú rettulit. Cicero. Si ad unú omnia referéda ſunt: di/	Differenter
Cicero	gniſſimú eſſe Pompeiú: hoc eſt ſi uni oia aſcribéda ſunt: Modo narro: qum habet datiuú.	Indifferenter
Virgilius	Virgilius. Referes ergo hæc: & nútius ibis Pelidæ genitori. Si uero accuſatiuú habet cú præ	Differitas
Quintilia.	pónead: in cóſultationé pono. Quintilianus. Nó rettulit ad matré: nó ꝓpinquos cóſuluit	Refero

nō amicos: Aliqñ reporto quaſi retro fero. Quinti. Ad prēm arma nō rettulit. Nōnūq̄ re/
uoco. Virgi. Ille pedē referēs: & inutilis inq; ligatus. Itē reddo. Idē O mihi pteritos referat
ſi Iuppiter annos Itē refero. Cornelius Tacitus. Cū ex agris ſegetes domū referēt Vñ Refri
na dicebant̃ ea: quæ ex ſegete cauſa auſpicii domū ad ſacrificiis referebāt Quādoq; cōuerto
Virgilius. Multa dies: uariuſq; labor mutabilis æui Rettulit in melius. Plerūq; ēt renouo: &
q̄ſi rurſus fero. Idē Rettulit: & priſcos docuit celebrar̃ penas: Are fero Relatiuū Grāmatici
dixere: quod aliqd ſupius dictū referat: ut Qui quæ quod: Itē Dialectici: quod aliqd referat
ſine quo nec ipſum poſſit cōſiſtere: ut pr̄ & filius: dñs & ſeruus: relatiua ſunt quia nec pr̄ eſſe
p̄t niſi filiū hēat: nec dñs niſi ſeruū: & talis ut ita dicā reſpcūs: Relatio uocat̃: a relatiuo fit re
latiue aduerbiū. Notandū aūt quod relatiuū ſæpe ad ſe ancedēs trahit: idq; fit ſæpius ance/
dēte poſtpoſito: nec apud poetas mō: ſed ēt apud oratores. Quinti. Timeo ne quos porre/
xerim cibos uenena fiāt. Ouidius Cecidere manu quas legerat herbas: In quo ēt hita eſt rō
uetuſtatis. Cicero. Sed hoc nō cōcedo: ut qbus rebus gloriamini ī uobis: eaſdē in aliis rephē
datis. Virgi. Vrbē quā ſtatuo ueſtra ē. Refero acceptū idem ē: quod fateor me accepiſſe: &
tā in bonā ptem capit̃ q̄ in malā. Cicero. Vitā acceptā refert Clæmētiæ tuæ: Idem. Oia de/
niq; quæ poſtea uidimus quid aūt mali nō uidimus ſi recte ratiocinabimur uni accepta re/
feremus Antonio. Acceptū fero eſt hēo pro recepto: & fateor me accepiſſe quod nō accepi:
qum nulla ſolutiō interuenerit: uñ accepti latio dicta ē: quā Iuſtinianus p interrogationē &
reſponſionē fieri dicit. Referre īpēſum ē rōnē de expēſis uel facere uel reddere. Præterea re/
fert in tertia dūtaxat pſona ꝓ utile ē capit̃. Plynius. Quippe uictimas cædi ſine pcatiōe nō
uī referre: nec deos rite cōſuli. Itē p intereſt. Virgi. Præterea iā nec mutari pabula refert: & ī
his duobus nō cū re ꝓpoſitōne cōponit̃ fert: ſed cū hoc noīe res quaſi res fert: iō cū mea: tua
ſua cuia nominatiuis cōiūgimus: ut mea refert: res mea fert: tua refert: res tua fert: ſua refert:
res ſua fert: cuia refert: res cuia fert. Alioqn cū genitiuis ſemp iūgimus: ut platonis & Socra
tis refert: ideſt res Platonis: & res Socratis fert: quod ſimiliter accidit in hoc verbo Intereſt
qum cōpoſitū ſit ex in & re & eſt: q̄ſi in re ē. Dicimus. n. mea intereſt hoc ē mea ī re ideſt uti/
litate ē: tua intereſt: tua in re ē. Platonis & Socratis intereſt: ī re Platonis ac Socratis ē: & cū
hoc uerbo cōiūcta mea: tua: ſua: cuia ablatiui caſus nō nominatiui ſunt: īterdūq; ſepatim po
nunt̃. Liuius. Quid. n. in re ē aliud: ſi plebeiā patricius duxerit: ſi patriciā plebeius: qd iuris
tandē mutat. Plautus. Si tuā eſt qppiā in rē: hoc eſt ſi tua intereſt. Idē. Vtrū ueniat nec ne ni
hil in re eſt mea Aliqñ tñ intereſt: ab inter ꝓpoſitiōe & ē cōponit̃: ſignificatq; ī medio. Ply/
nius. Arborū ſucco manantiū picē reſināq; alie ortæ in oriente: aliæ in europa ferunt̃: quæ
intereſt Aſia utrinq; quoſdā habet: hoc eſt quæ in medio eſt: ſiue inter utrāq; partē ē. Res ſa/
ne ſtatutū ac conditionē ſignificat. Vñ res publica: & res priuata dr̄: & res meæ: res tuæ bo/
næ aut nō bonæ uocant̃. Cicero. Id eni rebus nr̄is minime cōducebat: hoc ē ſtatui nr̄o. Ali/
qñ res ē: quæ a pſona diſtinguit̃. Vnde loci Argumētorū ſunt a rebus: & a pſonis. Nōnū/
q̄q; diſtinguit̃ a uerbis. Horatius. Verbaq; ꝓuiſam rē nō inuita ſequent̃. Interdū accipit̃
ꝓ cōtentione atq; comercio: ut res eſt mihi cū latrōe nefario: & res eſt mihi cū homine agre/
ſti: Plerūq; p cauſa: uñ dicimus: Ea re: Qua de re Quāobrem: Quaſobres: ideſt ꝓpter quā
cauſam: & pp quas cauſas: & Ea de re: ideſt ob eā cām: Et Ab re ideſt ſine cauſa. Vnde Res
Cōperēdinata dr̄: cū cauſa hoc eſt iudiciū in die tertiū conſtitutum ē. Et Reus qui in rē hoc
eſt cām ac iudicium uocatus eſt. A quo Reus ſtipulando eſt. q ſtipulat̃. Reus promittēdo: q
ſuo nomine quid pro altero promittit. Ad hæc Reus uoti eſt q ſuſcepto uoto ſe numinibus
obligat. Damnatus aūt uoti: qui ꝓmiſſa uota iam ſoluit: & ſunt propria ſacrorū uerba: Vir
gilius. Conſtituā aū aras uoti reus: Reum agere eſt accuſare: Reū peragere eſt condemnare.
Reatus eſt culpa & crimen: Item pro Coitu. Terētius. Miles: cū quo tum rem habebā. Et ꝓ
cenſu. Idem. Eius frater aliquātulū ad rem eſt auidior. Horatius. Nūq̄ ſic facies rem. Et pro
imperio. Virgilius. Poſtq̄ res Aſiæ priamiq; euertere gentem Immeritā uiſum ſuperis. Et ꝓ
utilitate Plynius. Quod ex eius rę magis q̄ noſtra eſſet: Poſtremo res dicit̃: qua ſubſtantia
qualitas actio cōprehendunt̃: quod Dialectici Tranſcendens uocāt. Paulus. Rei appellatō
latior eſt: q̄ pecuniæ: quia etiā ea: quæ extra computatiōem patrimonii noſtri ſunt cōtinet
cū ſignificatio pecuniæ ad ea referat̃: quæ in patrimonio ſunt. A res fit Reor uerbū quod eſt
exiſtimo. opinor: nā et opinari putar̃ eſt: a quo Opinio: & Opinatio: hoc exiſtimatio: iudi
ciū & Inopinatū: quod preter opinionē accidit. Et Opinabile: quod Opinione cōcipi po
teſt: cuius cōtrariū eſt Inopinabile. Opinio græce Δοξα dr̄: a quo paradoxa dñr: quæ ad/
miratione digna ſunt: & opinionē hoīum ſuperant. Doxa etiam gloria ſignificat: uñ Eudo
xia uera gloria dicit̃: Et Eudoxus propriū nomē quaſi gloria īſignis: fuit patria gnidius fi/
lius Eſchinis: geometer & aſtrologus ſūmus. Didicit geometriā ab Archita: primus hic ut
aliq tradūt annū cōpoſuit: poſt quē hipparchus: poſtea Cæſar fuit & alius Eudoxus Rho/

Refrina
Relatiuum
Relatio
Relatiue
Refero acceptū
Acceptum fero
Accepti latio
Refere īpenſum
Refert
[illegible]c eſt
Ea re
Qua de re
Quamobrem
Quas ob res
Ea de re
Ab re
Res comperēdi nata
Reus
Reus ſtipulādo
Reus ꝓmittēdo
Reus uoti
Damnatus uoti
Reum ago
Reum perago
Reatus
Tranſcendens
Reor
Opinor
Opinio
Opinatio
Inopinatum
Opinabile
Inopinabile
Paradoxa
Doxa
Eudoxa
Eudoxus

Virgilius
Idem
Cornelius
Virgilius
Idem
Quinti.
Ouidius
Cicero
Virgilius
Cicero
Idem
Virgilius
Liuius
Plautus
Idem
Cicero
Horatius
Virgilius
Terentius
Idem
Virgilius
Plynius

dius hiſtoricus: Itẽ alius Siculus Agathoclis filius poeta comicus. Ratus putãs: interdũ etiã certus ac firmus: vñ ratũ habere: ac Ratificare ẽ approbare: ac cõfirmare: quod adũ eſt. Veteres id ratare dicebãt: a quo factum irritare: quod ẽ infringere: nec ratum habere: Vñ Irritum dicitur: quod improbatum ẽ: & Inirritum aduerbiũ pro fruſtra: p metaphorã quoq; irritare ẽ ad nihilum redigere. Virgilius. Irrita ppetua ſoluẽt formidine terras. Hinc Ritũ vocatum exiſtimãt morẽ: & approbatã cõſuetudinẽ: quã oẽs ratã habẽt: a quo Rite aduerbium: quod ſignificat bene: & ſecundũ ritum. Itẽ Rituales etruſcorũ libri: in quibus ſcriptũ eſt quo ritu urbes condãtur: aræ ædeſq; ſacrent̃ curiæ tribus & cẽturiæ diſtribuant̃. Si vero irrito penultimã pductã habet: ſignificat incito ſtimulo: uel ab ira quaſi in irã prouoco: uel ab irruẽdo: a canũ ſimilitudine q in eos: a qbus puocãtur irruũt. Virgilius: Irritaq; virũ tel & uoce laceſſit. Suetonius: Princeps q dilatores nõ caſtigat irritat. Et Rates hinc dicũtur cõnexæ & rectæ cõpactæ inuicẽ trabes: quæ p aquã trahunt̃: & abuſiue a poetis vſurpãtur pro nauibus. Virgilius: Diſiecit que rates: Hinc etiã Ratio deriuat̃: quæ ẽ motus animi: vera a falſis diſtinguẽs: a quia fit Ratiocinatio: quæ a græcis Syllogiſmus dicitur: diffiniturq; Oratio: in qua qbuſdam poſitis & conceſſis: neceſſe eſt p ea quæ poſita & cõceſſa ſunt: aliud euenire: & Rationale rationes capax: & rationabile cum ratiõe. Et Raciocinor Syllogizo. Rationẽ hr̃e: ſi cũ genetiuo iungat̃ eſt hr̃e reſpectum: ut habenda eſt ratio ſalutis: ratio honoris: rõ rei familiaris. Si vero iungat̃ cum ppoſita cum ppoſitiõe: eſt hr̃e negociũ. Cicerõ Ratiõnẽ habet cum terra: quæ nunq; recuſat impium. Rationẽ conſtare pprie eſt æquã legitimãq; rõnem oſtendi: aut apparere oſtẽdi poſſe. Plynius. Mirũ eſt q̃ ſingulis diebus in urbe ratio aut cõſtet aut conſtare uideat̃ pluribus cunctiſq; nõ conſtet. Ratiſſimum a Rato ſuplatiuũ ẽ: Recula a re diminutiuũ eſt: hoc eſt parua res. Reicula uero dicit̃ aut ætate aut morbo grauis. Reapſe ueteres dicebant pro re ipſa Pacuuius. Si nõ eſt ingratus reapſe: qđ feci. Item a re deducit̃ rego: quaſi rem populi ago: a quo. Regula. quæ ut Paulus diffinit: rẽ quæ eſt breuiter enarrat. ppter quod dicunt regulã eſſe breuẽ rerũ perceptionẽ Regulam etiam aliqñ pro norma ponunt: qua linea dirigunt̃ hãc ſimul cum torno & daue Theodorus Samius inuenit: Sed de iis quæ a rego fient deriuatiuis: inferius diſſeremus: Et Verus quaſi nõ fictus: nõ ſimulatus: ſed ipſa res: ut enim auget: ut in ueſtibulũ: uehemens. & deriuatiua uero: de quibus inferius dicemus. Item a fero Cõfero: quod aliqñ ſignificat ſimul fero. Cicero. Omnes meas curas cogitationeſq; ĩ eam cõferebã. Aliqñ cõtollo. Virgilius. Et conferre gradum & pcedere longius audet. Interdum cõfero. Idẽ. Et conferre manũ furor: itaq; mõſtrat. Nonnũq; cõparo. Cicero. Quæ cõferri cũ eorum ſtudiis poteſt. Sæpe etiã pſum. Plynius. Et ad tuſſim in uno ſumptũ maxime cõfert. Quãdoq; trãſfero. Idẽ. Ab hoc nos ſtudiũ potiſſimũ contuliſſemus. Hic Collatiuũ ſacrificium dicit̃: quod ex collatiõe offert̃. Et Collatiuũ uentrem magnũ: ac turgidũ Plautus nominauit: quia in eum omnia ædulia cõgerũtur. Et Collatia oppidũ: ac Collatiua porta: & Collatiua Dea: de quibus inferius dicemus. Item a fero deductũ eſt. Suſq; deq; fero: quod & Suſq; deq; habeo: dicimus. Significat autẽ animo æquo ſum: & quod accidit nõ magnifacio: & interdũ negligo atq; contemno: Multa pterea a fero cõpoſita fiunt: quæ enumerare omnia difficile foret: ut Legifer ferens leges Scutifer ferens ſcutum. Signifer ferens ſignũ: mortifer ferens mortem: Peſtifer ferens peſtẽ Furcifer ferẽs furcã. Hi enim furciferi dicebant̃: qui ob leue dictum cogebant̃ a dñis ignominiæ magis q̃ ſupplicii gratia circa furcam ĩ collo ferre ſubligatis ad eam manibus: & prædicare peccatũ ſuũ: ſimulq; monere cæteros: ne quid ſimile admitterẽt. Terẽtius hoc uis tibi ut credam furcifer. Fatifer idẽ quod mortifer. Ouifera: quæ fert oua: fœtifera ferens fœtum Pomifera arbor ferens poma: Baccreſcera ferens baccas. Glandifera ferens glandẽ: frufera ferens fructum. Odoriferum Ferens odorem: quod & odoratum dicit̃. Luctiferũ ferens luctum. Lætiferum ferẽs mortẽ: Letum enim mors eſt: ſiue a cõtrario ſenſu quod minime læta ſit: ſiue a leo verbo: quod ueteres utebant̃: nunc ſolo cõpoſito eius utũtur: qđ eſt Deleo: quia mors omnia deleat a quo Deletile dicimus: nõ quod deleatur: ſed quod deleat: Varro. Spongiam deletilẽ: & Celectionẽ conſumptionem. Lucillius. Delectionem noſtri ad unũ exercitus. Monſtriferum ferens moſtrum. Oſtentiferũ ferẽs oſtenta. Portentiferũ portans portenta. Scelliferum ferens ſtellas. Opiferum ferens opem. ſalutiferum. Plynius. Folia fraxini iumentis mortifera: cæteris ruminantiũ innocua. In Italia nec iumẽtis nocent: Contra ſerpẽtes uero ſucco expreſſo ad potũ: & impoſita ulceribus opifera. Margaritifera: quæ fert margaritas. Idem. Concharum genera: iter quæ & Margaritiferæ Cochleæ: & mille alia huiuſmodi IN ASTRA. Ad aſtra. In enim cum accuſatiuo iuncta aliquando intra ſignificat: ut In nauim igreſſus: in domũ pfectus: ideſt intra nauim: & ĩtra domũ. aliqñ cõtra Plynius. Cũ mihi ſermo in adulterũ eẽt hoc ẽ cõtra adulterũ. Et Virgi. Quid meus Aneas in te cõmittere tantum: quid troes potuere? modo. pro. Idem. Accipit in Teucros animum:

Virgilius
Virgilius
Suetonius
Virgilius
Cicero
Plynius
Pacuuius
Paulus
Theodorus Sa.
Cicero
Virgilius
Idem
Cicero
Plynius
Idem
Plautus
Terentius
Varro
Lucillius
Plynius
Idem
Plynius
Virg.
Idem

Ratus
Ratum habeo
Ratifico
Rato
Irrito
Irritum
Ritus
Rite
Rituales libri
Rates
Ratio
Ratiocinatio
Syllogiſmus
Rationale
Rationabile
Ratiocinor
Rationem hẽo
Ratio conſtat
Ratiſſimum
Recula
Reicula ouis
Reapſe. Rego
Regula
Regule inuentor
Rerus
Clauis inuẽtor
Collatiuũ ſacrificium
Collatia oppidum
Collatiua
Suſq; deq; fero
Suſq; deq; hẽo
Legifer
Scutifer
Signifer
Mortifer
Peſtifer
Furcifer
Fatifer
Ouifera
Fœtifera
Pomifera
Baccifera
Glandifera
Frugiferum
Odoriferum
Odoratum
Luctiferum
Lætum. Leo
Deleo. Delectile
Delectio
Mõſtriferum
Oſtentiferum
Portentiferum
Stelliferum
Opiferum
Margaritifera
In

mentemq; benignã: Nonnũq; ad ut hoc loco: & apud Virgiliũ. Impulit in latus: ideſt ad la
tus & Lucanum. In puppim redire rates: pro ad puppim. Quãdo uero hæc ꝓpoſitio abltõ
adiungit᷑: eãdẽ uim habet quam apud græcos. εν: ut in Italia: in Vrbe in tempore: & ali/
qñ ſignificat uel pro ad: ut hoc eſt in retua: ideſt ad utilitatem tuam: uel pro utilitate tua. In
cõpõne uero aliqñ priuatiua eſt: ut Indoctus: iniuſtus: inutilis: impius: impurus: Aliquan
do intentiua imprimo incurſo irrũpo: impugno incumbo. Illud in hac ꝓpoſitione notan/
In marmore | dũ: quod in marmore inciſæ ſunt litteræ dicimus: in gemma: in lapide: in ligno: nõ autem in
In lapide | marmore: in gemmam: in lapidẽ: in lignũ. Ediuerſo uero in æs non in ære. Liuius. Priuſq;
In ligno | urbem ingrederent᷑: leges decemuirales: quibus duodecim tabulæ eſt nomen in æs inciſas in
In æs | publico ꝓpoſuerũt. ASTRA. Cœlum pars ꝓ toto. Aſtrum græcum uocabulum eſt: Græci
Aſtrum | enim αςρον uocant: quod a noſtris dicit᷑ ſydus. Sydus ſtella differunt: qđ oſtendit Cice
Stella | ro qum inquit: quæ ſidera & Stellas uocatis. Stellæ eni ſunt ſingulares: quæq; non admiſtæ
Sydus | aliis ſole ferunt᷑. Sydera uero: que ad aliqđ ſignũ complurium ſtellarum compoſita ſunt:
Stella unde | ut Aries Taurus: Andromeda Preſeus: & ſimilia. Vnde απο του συνειδειν: hoc eſt a
ſimul uidendo dicta ſunt: qđ plures ſtellæ ſimul conſpiciantur. Et απο του πλανεσθαι
Planetæ | hoc eſt ab errando Planetæ: unde huiuſmodi ſtellas quidam errones uocitauere: quod mo/
Errones | do ad auſtrum ferunt᷑: modo ad Septentrionem: mõ cũ mundo: mõ cõtra mundum. Stella
Erraticæ | uero uel aſtãdo appellata ẽ: quod ſtare ſtellæ uideãtur: uel quod aliqui ſenſerũt: & tanq; ni/
Stilla | mis curioſum a Quintili. rephenditur: quod ſit quaſi luminis ſtilla: hoc eſt gutta. Apuleius. | Quintilia.
Gutta | Et ſanguinis eruptionẽ utriculo admoto excipit diligenter: ut nulla ſtilla cõparent uſq;: q;/ | Apuleius
uis Palæmon uincẽtinus inſignis grãmaticus interrogatus quondã: quid inter ſtillam guttã | Palæmon
Stilla | q; intereſſet: gutta inquit ſtat: ſtilla cadit. Aſtiria aũt p diminutionẽ dicta eſt ſtilla. Stiria ꝓ/ | Martialis
Stiria | prie eſt aqua frigore cõcreta pendẽs ſtillanſq; guttatim. Plynius. Diſtillantes hiberno gelu | Plynius
Stiricidium | ſtirias. Virgilius. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Item ab eadẽ dicitur Stiricidiũ: | Virgilius
Stillicidium | ſicut a ſtilla Stillicidiũ: ubi e tectis guttæ fluunt. Item Stillicidiũ ab Vlpiano ita diſtingui/
Flumen | tur a flumine: q; ſtillicidium ſtillatim cadat: flumen continue fluat. A ſtilla fit Stillo uerbũ:
Stillo | quod aliqñ ſignificat guttatim fluere: Martialis. Viuebant laceri membris ſtillantibus artus | Martialis
Diſtillo | Aliqñ guttatim emitto Plynius. Frutex eſt reſina ſtillans. Ab hoc fit Diſtillo: quod ſimiliter | Plynius
aliqñ eſt paulatim fluo. Vnde fluxus humoris a Capite diſtillatio dicitur. Aliqñ guttatim
extrano humorẽ: unde diſtillare flores: diſtillare herbas: hoc eſt humorẽ ex iis paulatim ex/
Diſtillatio | extrahere dicimur: & Diſtillatio humoris extractio. Et Subſtillũ tẽpus dr̃: quod añ pluuiã
Dubſtillum | uel poſt pluuiã eſt: nõ ſiccũ. ſed humidũ: quod aut iam ſtillet: aut nondũ ſtillare deſiſtat. Eã/
Aſter | dem differentiam græci faciũt inter Aſter: & Aſtron. Aſter eni ſtella una eſt. Aſtron ſignum
Aſtron | ſtellis coactũ: quod nos ſydus uocamus. Quandoq; tñ autores ſydus ꝓ ſtella uſurparũt. Ci | Cicer
cero. Itaq; neſciũt hos ſyderũ errores. Idem. Nam qum duo ſint genera ſyderũ: quorũ alte/ | Idem
rum ſpatiis mutabilibus ab ortu ad occaſum cõmeans. nullũ nunq; curſus ſui ueſtigiũ infle/
ctit. Alterũ aũt cõuerſiones duas iiſdem ſpatiis curſibuſq; cõficiat. Quintili. Quid hæc ful/ | Quintili.
gentiũ ſyderum uenerãda facies: quæ quadam uelut infixa ac coherentia perpetua ſemel ca/
pta ſede collucent. Alia toto ſparſa cœlo uagos curſus certis emetiuntur erroribus. Stellam
Stello | nunq; pro ſydere poſuere. A ſtella fit uerbum Stello: quod eſt luceo: & quaſi ſtellas facio a
quo fit participiũ Stellans hoc eſt lucens. Martialis. Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia | Martialis
Stellor | frontem. Et Stellor paſſiuũ. Plynius. Quoniã ſtellarũ hyadum & numero & diſpoſitione | Plynius
Stellatum | ſtellant᷑ hinc Stellatũ ſtellis plenũ: & ſtelliferũ ſtellans ferẽs: utrũq; cœli Epithetũ ẽ: ſed ſtel/
Stelliferum | latũ ꝓprie dr̃: qum ſerenũ ẽ: & ſtelle vbiq; uideri pñt. Item a ſtella Stellio uocitatus ẽ: quem
Stellio | medici nr̃i tpis magno errore putãt lacertũ eſſe: qum lõge aliud aĩal ſit: ẽ eni lacerta minor: a
græcis ασκαλαβωτης: hoc ẽ Aſcalabotes dr̃: qđ apud eos ασκαλος circulus ẽ ſtellio/
nes aũt circulis qbuſdã depicti ſunt: & ueluti lucẽtibus guttis in modũ ſtellarũ: uñ ſtelliones
Tarantula | a noſtris uocitãtur pleni lentigine ſtridoris acerbi. Romani uulgo nunc Tarãtulas uocant.
Stellionatus cri/ | Ab hoc animali Stellionatus crimẽ apud iuriſcõſultos nomẽ ſumpſit: cuius cognitio: ut Vl | Vlpianus
men | pianus ſentit: ad ꝑfidem ſpectat: qum ſcilicet aliqd dolo factũ eſt: ut ſi qs rem alii obligatam
diſſimulata obligatiõe p calliditatem: alii diſtraxerit: aut ſi quis merces ſuppoſuerit uel cor
ruperit aut ſi impoſturam fecerit cuius nulla ordinaria pœna eſt: ſed extra ordinarie ple/
ctitur. Cauſa autem nominis ſecundum quoſdam hæc fuit: quod qui huiuſmodi crimi/
nis rei ſunt: aſtu & dolo uelut quodam ſtellionis medicamento homines fallunt: fit enim
e ſtellione malũ medicamentũ. & enim qum mortuus eſt in uino: faciem eorum: qui bibe/
rint: lentigine obducit. Propter quod in unguento necãt eũ: formæ mulierũ iſidiãtes: cuius
rei remediũ eſt oui luteum: & mel: ac nitrum. Nos autem cauſam nominis ueriorem hanc
eſſe exiſtimamus: quod nullum animal fraudolentius inuidere homini tradũt. Ideo nomen
hoc uerſum eſt in maledictum: & quotiens inſidiatorem aliquem ſignificare uolumus: Stel

ſionem nominamus:a quo Crimē Stellionatus a ueteribus eſt deductum Scit. Stellio nihil   Tunica ſtellio/
tuniculæ ſuæ in Comitialibus morbis ꝑferri:idcirco eā:ſimulatq; exuta ē:deuorat.Propter   nis
hoc obſeruant cubile eius æſtate: quod eſt in locis hoſtiorum:feneſtrarumq;: ac cameris:uel
ſepulchris.Ibi uere incipiente caueas ex fiſſis harundinibus textas opponunt. Quarum il/
li anguſtiis gaudentes:quo ſe facilius exuant per eas egrediunť:quia propter dimiſſa tunica   Aſcalabotes
remeare nō poſſunt.Eſt & alius Stellio ex araneo℞ genere: qui ſimili modo Aſcalabotes a
græcis dr̄.& Colotes:& Galeotes:lentiginoſus:in cauerniculis dehiſcentis ꝑ æſtum terræ ha
bitans:hic maiorū noſtrorū temporibus in Italia uiſus nō fuit.Nunc frequēs in Apulia ui/   Tarantula
ſitur:aliqñ etiā in Tarquinenſi & Corniculano agro:& uulgo ſimilr̄ Tarātula uocať.Mor
ſus eius perraro interimit hominem:ſemiſtupidum tamen facit:& uarie afficit: Tarantulā
uulgo appellant.Quidam cantu audito:aut ſono ita excitanť:ut pleni lætitia ac ſemper ri/
dentes ſaltent:nec niſi defatigati ac ſemineces deſiſtant:alii ſemp flentes:quaſi deſyderio ſuo
rum miſerabilem uitā agant:alii uiſa muliere libidinis ſtatim ardore incenſi: ueluti furētes i
eam proſiliant:qdam ridendo:qdam flendo morianť.Multa ſunt Araneorum genera om   Phalangium
neſq; græco uocabulo:ſed apud latinos uſitato phalangia dicunť.Vnum genus eſt formicæ
ſimile:ſed multo maius ruffo capite: reliqua pte corporis nigra: albis guttis reſperſum: ui/
uit maxime circa furnos:& molas.Ictus eius q̄ ueſpæ acerbior ē.Eſt ſecūdū phalāgii genus: Lupus
quod lupum uocant:Itē tertiū lanugioſum grandiſſimo capite: quo diſſecto inueniunť in/
tus uermiculi duo: adalligatiq; mulieribus ceruina pelle ante ſolis ortū: impediunt concep/   Atocius
tum:propterea hic Araneus Atocius dicit:græci enim ἄτοκιον:hoc eſt Atocū uocant om   Atocum
ne medicamentū:quod ſterilitatē inducit.Quartū quoq; phalangii genus Rhachinon dici   Rhachinon
tur ore nigro.minimo:ſubalbo:pedibus breuiſſimis tanq̄ inꝑfectis:dolorē morſu: qualem
ſcorpio facit:Quintū genus Aſiortion diſtinctum uirgulis albis:cuius ictus genua labefa/   Phalangium
ctat.Sextum Ceruleū eſt:lanugine nigra:caliginem concitans:& uomitus araneoſos:hoc ē   Vomitus
in quibus tæle araneæ cōſpiciunť.Septimū a Crabrone tantum pēna differēs:quod ad ma/   Araneoſos
ciem perducit:Myrmecion octauū formicæ ſimile capite: aluo nigra:guttis albis diſtinguē   Myrmecion
tibus.Præter hæc Tetragranthii duo genera hn̄t:peior in quo mediū caput diſtinguit linea   Tetragranthii
alba:& tranſuerſum altera:hic oris tumorem facit.Alter Cinericius eſt poſteriori parte can
dioris: Vltimus ac minime noxius:qui eodē calore:telas in parietibus late texit:ueluti retia   Mus araneus
muſcis capiēdis.Mus araneus exiguū animal eſt muſtellæ ſimilitudine per tenuiſſimū filum
ſiue gladii aciem impune ambulans.μυγαλῆ a græcis dicit.Eius morſus Venenatus ē:tra
Virgilius   dunt equos:ſi herbas:in quibus hi fuerint:depaſcanť:ſtatī exanimari.Araneus proprie ipm   Araneus
animal uocatur:Aranea tela:Sed poetæ etiā fœmininū pro animali uſurpāt. Virgilius. Nā   Aranea
ſæpe in floribus ſuſpendit aranea caſſes.Græci ἀράχνην dicunt .Arachne puella fuit Ly   Arachne
Martialis   dia lanificii peritiſſima:quæ qum ſe temere Mineruæ ꝓpoſuiſſet:conuerſa eſt in araneū. A
Sydere autem fit Sydereus:quod mō altum ſignificat. Martialis. Hic ubi ſydereus propius   Sydereus
Virgilius   uidet aſtra Coloſſus:mō fulgentē. Virgilius.Et Splendidus æthra ſyderea polus.Aliqñ etiā
quod ex ſydere eſt:ut ſydereus ignis:ſydereus afflatus:ſydereus ſplendor.Itē Præſidero uer   Præſydero
bum ꝓſyderare enim dicimus:qum maturius hiberna tempeſtas moueť: quaſi ante ſyderis
tempus.Item.Conſydero a ſyderū cōtemplatione:a quo Cōſyderatus dr̄:q agenda conſy/   Conſydero
rat.Et Cōſyderatio contemplatio.Et Cōſyderate aduerbiū cum Cōſyderatione & matu/   Conſyderatus
ritate.Item.Deſydero a ſydere deduciť:quod ueluti lucē ſyderis:quæ amamus: optemus: a   Conſyderatio
quo fit deſyderiū.Item a ſydere. Syderor quod eſt ſydere afflor:a quo Syderatio morbi ge   Conſyderare
Curtius   nus:& qui eum morbum patiunť.Syderati dicunť:& qui mortui ſunt:Deſyderati.Curtius   Deſydero
In eo prælio trecenti capti:quinquaginta deſyderati ſunt:q̄uis ob id etiam Deſyderatos di   Deſyderium
ci uideri poſſit:quod mortuorum deſyderio tenemur:quemadmodum abſentiū:Eſt autem   Syderor
Syderatio morbus partem aliquam corporis ſæpe etiam pene totū corpus percutiens ſu/   Syderatio
bito atq; exiccans:& plerumq; hominem enecans:quod cum repentino quodam impetu   Syderatus
eueniat:non cauſa aliqua inferiori:ſed e cœlo ui quadam ſyderis prouenire putať. Vnde   Deſyderatus
Plynius   Plynius:Syderatio inquit tota e cœlo eſt.Idcirco a ſydere nomen ſumpſit:hinc morbus il/
le notiſſimus & formidoloſus omnibus:quē græco uocabulo ἀποπληξίαν:ſiue Epiple
xian noīamus:hoc eſt ſubitā pcuſſionem πλήκτειν enī pcutere eſt: Syderatio etiā dr̄:qd
corpus ſtupore quodam attonito ſubito conficiat: Nec in humanis tantum corporibus:ſed
in arboribus etiam ac plantis uitibuſq; ſyderatio eſt:humanæ prorſus ſimilis:qñ ſub ortu ca
nis uapo℞ ſiccitate arbores moriūť Græci a ſyderis pcuſſiōe ἀστροβολίαν noīant.ἄστρον
enim ſidus dicūnt:βάλλειν iactare:pcutere:Sunt etiā qui ꝑ aſtrobolia Sphaleciſmum
Martialis   uocent Martialis.Sydere percuſſa eſt ſubito tibi Zoyle lingua. Idem: Hoc opus eſt ſubito
Plautus   fias ut ſydere mutus.Plautus.Syderatus eſt:moueri non poteſt Syderitis autem non a ſyde   Syderitis
re dicitur:ſed ἀπὸ τοῦ σιδήρου hoc eſt a ferro:Eſt autem ſyderitis lapis:quem alio no/

Heracleos	mine heracleon: alio Magnetem uocamus:a quo trahitur ferrum: & qum proprius uenit:	
Magnes	aſſiſtit: teneturq;: & complexu hæret:dictus magnes ab inuẽtore:ut Nicander tradit: Inue	Nicander
	niſſe autem hic fertur in India:dum armenta paſceret:clauis crepidarum:& cuſpide bacu/	
Aſtronomus	li hærentibus.Ab aſtro autem Aſtronomus:& Aſtrologus dicti:qui aſtrorũ ſcientiam pro/	
Aſtrologus	fitent̃:& Aſtrolabium inſtrumẽtum:ex quo aſtrorũ motus colligunt̃.Aſtronomia quoq;:	
Aſtrolabium	& Aſtrologia:hoc eſt ſciẽtia de ſyderibus:aliud enim uocabulũ a lege & norma: aliud a ra/	
Aſtronomia	tione aſtrorũ deductum eſt.Et Aſteriſcus ſignum ad ſtellæ ſimilitudinẽ paruæ: quo utimur	
Aſtrologia	qum aliquid in ſcribendo omniſſum eſt hoc modo.Et Aſtræus unus ex titanibus qui cũ au	
Aſteriſcus ſignũ	rora concũbens uentos genuit:& Aſtræa huius Aſtræi filia ex Aurora quam ob ſummã æq/	
Aſtræus	tatem iuſtitiam appellatam fuiſſe ſcribit Aratus.Nam qum adhuc terras habitaret: Nõdũ	Aratus
Aſtræa	ueſanos rabies nudauerat enſes Nec conſanguineis fuerat diſcordia nota.Sed poſtea creſcẽ	
Modicum	tibus uitiis euolauit in cœlum: Vnde ſubdit idem Aratus.Et cœli ſortita locum: quẽ proxi	Idem
Immodicum	mus illi Tardus ĩ occaſum ſequit̃ ſua plauſtra bootes.IMMODICIS.Maximis. Modicũ	
Immodici	enĩ aliqñ paruũ ac puſillũ dicimus.Apuleius.Modico labore fatigatur:itaq; e diuerſo Im/	Apuleius
Modice	modicũ ꝑ maximo ponimus.Modici etiam pauci dicunt̃.Plautus.In angiportu turba eſt	Plautus
Modus	domum modici introierunt.A quo Immodicos dicimus plures.Martialis.Atriaq; ĩmodi/	Martialis
Ratio	cis artat imaginibus.Modicum tamen ꝓprie pro moderato uſurpat̃.Plautus.Cui animus	Plautus
Quomodo	modicus:continens:expers ambitionis:hinc modicum aduerbiũ ſignificat parum:Idẽ.Ede	Idem
Quemadmodũ	pol id modicum curat.Modice uero moderate.Idem.Modice ſapis.Cicero.Res pura.ex/	Idem
Admodum	tribus illis generibus regali:& optumatum:& populari confuſa modice.A modo autem	Cicero
Propemodum	deriuatum eſt modicũ.Modus enĩ ꝓprie rõnem ſignificat.Ratio uero iubet:ne quid nimis	
Mirũ inmodum	ſed omnia cum moderatione fiant:vñ qũo:& quemadmodum dicimus.ideſt quia rõne: &	
Maiorẽ ĩmodũ	Admodum pro ſatis quaſi ſecundũ rõnem:uel ꝑ ualde:ut ad intenſiua particula ſit:& Pro	
Commodum	pemodũ fere quaſi parum abſit a mõ:hoc eſt a ratione:& mirũ inmodũ:ac maiorem inmo	
Accõmodum	dũ:quaſi ultra rationẽ:& Cõmodũ:atq; Accõmodum:quod ꝓprie ſignificat aptum cõue/	
Cõmoditas	niens:quaſi cum modo:& rõne.Virgilius.Accõmoda fraudi.Capitur tamen aliquando ꝑ	Virgilius
Cõmode	integro.Plautus.Viginti argenti cõmodas minas:Et pro utili. Cornelius Celſus:Sed inter	Plautus
Cõmodum	oĩa maxime cõmodum ẽ modice exerceri.Hinc fit Cõmoditas:quod interdũ aptitudinem	Cornelius
	quandã:cõuenientiamq; ſignificet:interdũ utilitatẽ.Et Cõmode aduerbiũ hoc eſt apte uti/	Cel.
	liter. Item aliud aduerbiũ cõmodum:quod ſignificat iã.Apuleius.Cõmodum lumen euaſe	Apuleius
	rãt:Et fores ad priſtinũ ſtatum integræ reſurgunt.Idem.Intuli me:Eumq; accubãtẽ exiguo	Idem
Commodo	admodum grabatulo:Et cõmodum coenare incipientem inuenio.Et Commodo uerbum	
	quaſi incõmodum do.Cõmodare enim eſt alicuius rei uſum ad tempus concedere.Cicero.	Cicero
	Dando ac accipiendo:mutuãdiſq; facultatibus:ac cõmodandis nulla re egeremus. Nec rei	
	tantum mobilis cõmodatio dicit̃.Vt Vlpianus exiſtimauit:ſed etiam ſoli. Plautus.Qum	Plautus
Mutuo	ædes pauperi commodaſſet:differtq; hoc uerbum a mutuo:Mutuamus enim ut Paulus Iu	Paulus
Mutuatio	riſconſultus inquit:non eandem ſpetiem recepturi.Mutui datio in iis rebus eſt:quæ ponde/	
	re:numero:menſuraue dari ſolẽt:quoniam earũ rerũ datione poſſumus in creditũ ire:quia	
	magis in genere ſuo functionem recipiunt per ſolutionem q̃ per ſpetiem.Nam ĩ cæteris re/	
	bus ideo ire in creditum non poſſumus:quia aliud pro alio inuito creditore ſolui non po/	
	teſt.Appellata eſt aũt mutui datio ab eo quod eſt de meo fiat tuum.Mutuatio a mutuo de	
Mutuum	ducit̃:& Mutuũ quod ſic a foenore differt:quia mutuũ ſine uſuris eſt: fœnus cum uſuris.	
	Plautus.Nam ſi mutuo nõ potero:certum eſt ſumam fœnore:& Mutuo aduerbium: qđ	Plautus
	aliqñ ſignificat inuicem: ut mutuo ſe amant:ideſt alter alterũ amat:Aliquãdo e diuerſo.Ci	Cicero
Mutuor	cero.Fac me mutuo diligas:hoc eſt fac mihi in amore reſpondeas.Mutuor uero paſſiue ſi	
	gnificat mutuo accipio.Plautus Decẽ minas a patre mutuatus:Aliqñ cõmodare eſt cõmo	Plautus
	dum facere:ſiue cõmoditatẽ præſtare.Cicero.Cui ego quibuſcunq; rebus potero:libentiſſi	Cicero
Cõmodatarius	me cõmodabo:Cõmodatarius uocat̃:cui aliqd cõmodatũ ẽ:ſicut Depoſitarius penes quẽ	
Depoſitarius	aliquid eſt depoſitum.Accõmodare vero adiungere:& applicare eſt.Virgilius.Lateriq; ar	Virgilius
Accõmodo	giuum accõmodat enſem.Cicero.Qui ſe ad rẽ.p.& ad magnas res gerẽdas accõmodaue	Cicero
Accõmodatus	re.Interdũ accõmodatum ſignificat procliue:propenſum:Cicero.Ad ſummum græcorum	Cicero
Modifico	ociũ potiuſq; ad ullã vim aut tumultũ accõmodati. Interdũ accõmodare adhibere. Idem	Idem
Modificor	Tãtũ dabit amicitiæ:ut uerã amici cãm eẽ malit:vt orãdæ litis tp̃s quoad leges liceat accõ/	
Modificatio	modet.Itẽ a mõ fit modifico:ſiue Modificor:a quo Modificatio:& moderor: qđ mõ cũ	
Moderor	actõ:mõ cũ dtõ cõiũgit̃:a quo moderatõ:& modeſtia.Cicero.Tẽpantẽ græci σωφρονοι	Cicero
Moderatio	vocãt:eãq; virtutẽ σωφροσυνην:quã ſoleo eqdẽ cũ tẽperãtiã: tũ moderationẽ appellare	
Modeſtia	ñnũq; ẽt modeſtiã.Itẽ a moderor moderator:hoc ẽ rector:gubernator:& moderate aduer	
Moderator	biũ:& modeſte hoc ẽ mediocriter:& tẽperate.Idẽ modeſtia:moderatio:modus: modicũ:	Idem
Moderate	Mediocre hũc hñt ordinẽ qđ modeſtia fũdamẽtũ:ſoliditas:baſis ipa uirtutis ẽ:ex q̃ gignit̃	
Modeſte		

moderatio:q̃ tēperat:aurigatq̧ modos q̃ ex ſupra mēoratis diſciplinis: ĩ factis & ĩ dcīs & Modiperator
cæteris talibus:quæ agēdi officia ſūt:iūgūt͛. Amō ēt Modipatores:atq̧ mgrī. & p̄ ſyncopē. Mos
Mos hoc ē uitæ iſtitutū cōſuetudīe firmatū cū deriuatis ab eo de quo iferius dicemus. Et mo Modius
dius mēſuræ genus cōtinēs duo & uiginti ſeſtertia: a quo Modiolus quarta ps modii. Eſt ēt Modiolus
Varro modiolus paruū uaſculū q̃dratū: quo cū tympanis ad hauriēdū ex puteo aut lacu aut flumīe
Vitruuius aquā utunt͛. vitruuius. Ita cū rota a calcātibus uerſabit͛: modioli pleni ad ſūmū elati: & rur Modulor
Virgilius ſus ad imū reuertētes infundēt in caſtellū ipſi p̄ ſe: quod extulerūt. Et Modulor: qđ ſignifi/ Modulus
cat cū mēſura: & numeroꝝ rōe cōpono. Virgilius. Et modulās alterna notaui. a quo Mo Modulatio
dulus ipſa cōpoſitio: & cātus. Itē modulatio: & Modulamē. Modus etiā aliq̃n p̄ fine acci Modulamen
pit͛: atq̧ euentu. Idē. Sed qs erit modus. Idē. Quis rebus dexter modus? Modo cū o finalē Modo
lrām correptā habet: tp̄s ſignificat pn̄s: uel mox p̄teritū: uel nondū p̄teritū: uel ſtatim futuꝝ Ammodo
ut modo id ago: mō ueni: mō id dicebā: mō faciā. A quo fit: quo Apuleius & quidā alii utū Poſtmodū
tur: amodo p̄ poſt hac. Vt nemo me amodo tā mane egredientē ſolū uidebit. Itē Poſtmo/ Poſtmodo
dū: & quod nōnulli uſurpāt: poſt modo: & mox quod n̄ ſignificat paulo poſt: ut Pōpeius Paulomox
inquit: ſed ſtatim. Quippe & paulomox dicimus: hoc ē ſtatim cū paruo iteruallo. Plynius. Solūmodo
Et Paulomox calefactum uulneri iponat͛. Aliq̃n etiā mō pro tātū accipit͛. ut tace modo: a Tantūmodo
quo ſolumō: & tātūmō deducūt͛. MAVSOLAEA. Mauſolæū plurali s p̄ ſingulari. Erat Mauſolæum
autē mauſolæū ſepulchrū mauſoli regis Cariæ ab Artemiſia uxore ædificatū. Dorans huic
erat theatri curuaturæ ſimilis: lateritia. In imo ſecūdū portū: foꝝ habebat. Per mediam aūt
curuaturā latitudinis plateā amplam: in q̃ media mauſolæū cōdidit ita egregiis opibus con
ſtructum: ut inť ſeptē orbis miracula numeret͛. Ad huius poſtea ſimilitudinē diuus Augu/
ſtus ſepulchrū ſibi ĩ cāpo martio ædificauit mirabili opere: duodecim hoſtiis adhibitis ad
duodecim cœleſtiū ſignoꝝ imitationē: erecto p̄terea ibi obeliſco: quod inſcriptā rerū natu
ræ interp̄tationē ægyptioꝝ philoſophiæ habet: cui diuus Auguſtus mirabilē uſum addidit
ad dep̄hendēdas ſolis umbras: dierūq̧ ac noctiū magnitudines ſtrato lapide ad obeliſci ma
gnitudinē: cui par fieret umbrarū effectus. Addidit p̄terea porticū pedū mille: & hortos: ac
nemora miræ pulchritudinis hoc ad illius de quo loq̄mur noīe mauſolæū uocauit. Sueto/
nius de Auguſto. Reliquias legerūt primores equeſtris ordinis truncati & diſcincti: pedi/
buſq̧ nudis: ac mauſolæo cōdiderāt. Id opus inť flamineā uiā: ripāq̧ Tyberis ſexto cōſula/
tu ſuo cōſtruxerat: circumiectaſq̧ ſiluas: & ambit latrones in uſum populi iā tunc publica/ De mauſolæo
rat. PENDENTIA. Ita columnis incluſa: ut quāuis is ſubnixa eēnt: pendere tn̄ in aere vi/
derent͛. Patebat hoc opus ab aſtro: & ſeptētrione ſexagenos ternos pedes: breuius a fronti
bus toto circuitu pedes vndecim ſupra quadrigētos. Attollebant in altū uiginti q̄nq̧ cubi/
tis. Cingebat͛ Columnis ſex & triginta. Opus totū cælatū erat. ab oriente celauit Scopas: a
ſeptentrione Bryaxis: a meridie Timotheus: ab occaſu Leochares. Prius aūt q̧ opus abſol
uerēt: Regina Artemiſia: quæ uiri memoriæ id opus extruxerat: extincta ē: Neq̧ tamen illi
receſſerūt niſi ope pfecto: ut gloriæ ipoꝝ: artiſq̧ monumētū relinquerēt. Acceſſit & q̄ntus
artifex Theon: q̃ ſupioris pyramidis altitudini inferiorē æquauit. vigīti quatuor gradibus
in metæ Cacumen ſe cōtrahēs. In ſūmo quadriga erat marmorea: quā fecit Pytis: quæ adie/ Pendeo
cta cētū quadraginta pedū altitudine totū opus includebat. Pendere p̄prie ē ſuſpenſum eē
tractūq̧ eſt a pēnis auiū. Virgilius. Depēdēt lychni laquearibus aureis. Hinc p̄ metaphorā
pēdere pro ſuſtentari accipitur. Ouidius. Pendet & a nr̄a nr̄a ſalute ſalus. Itē pendere dici/
tur qui nimio deſiderio alicui rei intentus ceſſat ab oī alio ope: & ad vnum ſolicitus expe/
ctat. Idem pendetq̧ iterum narantis ab ore. Idem. Dum cōſulta petis: noſtroq̧ in limīe pē/
des. Vnde Pēdere pro dubitare accipimus. Seneca. Pendet animus: & in diuerſa trahitur.
Item p̄ ceſſare. Virgilius: Pendēt opa interrupta: minæq̧ Muroꝝ ingētes. Ab hoc fit de/ Dependeo
pendeo: quod modo eſt ex aliquo pendeo: modo ſuſtētor. Cicero. Oīs enim illoꝝ ſalus a Pendulus
noſtra ſalute dependebat. Et Pendulus: qui pendit. Ouidius. Laſſaret viduas pendula tæ/ Penſa
la manus: Vnde Penſa dicūtur manipuli lanæ: qui pendēt ex colo: & fuſo trahuntur: & pē Pēſilis hortus
ſiles horti: qui ſupra ædificia facti ſunt. Et Penſilis urbs: quæ ſubter cauata eſt. Plynius: legū Penſilis urbs
tur & penſiles hortos: imo uere totum oppidum feciſſe nullo oppidanorū ſentiente. Ideꝫ. Penſil' homo
Magnitudo & frequentia cloacarū urbē penſilem fecit. Item Penſilis homo: qui ſuſpēſus Penſil' lychnus
eſt. Plautus. Reſtim uolo mihi emere: qui me faciam penſilem. Certum eſt an̄ tenebras per
ſequi tenebraſ: & lucernæ ſiue lychni penſiles: quibus in delubris utebant͛: arborū mō ma/
la ferratiū lucētes: qualis fuit Romæ in tēplo Apollinis palatini: quem Alexander theba/ Cyma
rum expugnatione captum in Cyma eidem deo dicauerat. Cyma oppidum eſt AEolicum Pons
Virgilius in Aſia. Et pons q̧ ueluti in aere pendeat. Significat autem omne per quod ſuper a/ Ponticulus
quas tranſimus: vnde & pro ſcala nauium ponitur. Virgilius. Interea AEneas ſocios de
puppibus altis pōtibus exponit. Hinc fit Ponticulus paruus pons. Et depontare ſenes po/

Deponto ſtulatores qui ſexagenarii de ponte deiiciebantur. Et Pontones naues: quibus in traiicien/ *Papinia.*
Pontones dis amnibus loco pontium vtimur. Papinianus. Flumine publico interueniente uia con/ *Idem*
Pontifex ſtitui poteſt: ſi autem uado tranſiri poteſt: aut pontem habeat. Diuerſum ſi Pontoni/
Pōtificatus bus traiiciatur. Idem. Quia uia confirmari ſolet: uel ciuitate tenus: uel uſq; ad uiam publi/
Conſulatus cam: uel uſq; ad flumen: in quo pontonibus traiiciatur. Et pontifex ſacer magiſtratus: de
Pontificius quo īferius dicemus: quod inſtaurādorum pontiū curā hēret. Erāt aūt minores & maiores pō
Ius pontificiū tifices: int̄ quos nimis ſūmus: q̄ pōtifex maximus: ſiue ſūmus pōtifex dicebatur: qđ a roma
Pontificalis nis ueteribus ſūptū nr̄æ quoq; ſectæ hoīes ſeruāt. Ab hoc Pōtificatus dr̄: ſicut a Cōſule Con
Pons oppidū ſulatus: & Pōtificius: a quo ius pōtificiū: & Pōtificalꝭ: vn̄ Pōtificales libri: ī qbus ſacræ ceri
Tripontiū moniæ cōtinent̄. Itē a Pōte Pons ūmbriæ oppidū qđ pulcherrimū pōtē ſupra Narē amnē
Pontina palus hēat. Et Tripōtiū aliud oppidū huic ꝓpīquū: qđ tres hēat pōtes. Et Pōtina palus iuxta Cir
Pontia inſula ceios: q̃ vigitiqtuor quōdā urbiū fuit: qđ pōtonibus traiiceret̄: vn̄ Pōtia urbs dcā: Et Pon
Pontia tribus tia īſula: ſicut Pādaria huic oppoſita. Et Romæ pōtia tribus: Erat āt Pontina palus iuxta
Pendo viā appiā: q̃ Brūduſiū uſq; lapidibus ſtrata cernit̄: latronibus quōdā abūdās. Iuuenalꝭ. Ar/
Magnipēdo matæ quotiēs tutæ cuſtode tenent̄: Et Pōtina palus: Et Gallinaria pinus. Lucanus. Et qua
Flocipendo Pōtinas uia diuidit uda paludes. Et Pēdo: qđ ꝓprie ſignificat pōdero: qm̄ q̄ pōderant̄ ex
Paruipendo libra pēdēt: & ꝑ trāſlationē cōſidero: æſtimo: vn̄ fit Magnipēdo: Flocipēdo: Paruipēdo: *Gellius*
Multipendo Multipendo: Nihilipēdo: ideſt ī magna: parua nulla æſtimatiōe hēo. Et Pēſito ac Pēſicu/ *Virgilius*
Nihilipendo lo eiuſdē ſignificatiōis. Gellius. Pēſicula utrūq; modulare repies ſuo quodq; ī loco ſonare *Varro*
Penſito aptiſſime. A Pēdo Pōdus dcm̄: qđ graue ē: Virgilius. Ignotū argēti pōdus & auri. Intdū *Plautus*
Penſiculo ꝑ numero: hoc ē multitudīe ponit̄. Varro. E græcia cōportaſſe magnū pōdus omniū artifi *Plynius.*
Pondus cū. Itē Pōdero qđ aliqn̄ ſignificat libro. Plautus. Dū nūmularius pōderaret argētū. Aliqn̄ *Actius*
Pondero ꝑ metaphorā capit̄ ꝓ cōſidero: examino. Plynius. Sed hoc pluribus viſū ē. Numerātur eni
Ponderitas ſniæ nō pōderant̄. Ab hoc Pōderitatē ueteres pro grauitate dixere. Actius: Quod pōderi *Liuius*
Pondo tatē: grauitatēq; hoīs agnoſcerēt. Et Pōderoſū graue. Et Pōdo qđ licet aliqn̄ ꝓ libra īuenia
Duapondo tur: ꝓprie tn̄ ſignificat pōdus duodecim librarū & īdeclinabile ē. Liuius: Argēti pōdo bi/
Trepondo na: & ſex libras ī militē pſtaret: Nec caret ſingulari: ut nōnulli exiſtimāt: ſed ſic pōdo ꝓ du *Quintilia.*
Dipondium odecī libris dicimus: Vt aſſem ꝓ duodecī unciis. Itē dicimus duapōdo: & Trepōdo. Quī/
Tripondium tilianus. Dua: et trepōdo diuerſoꝝ geneꝝ ſūt barbariſmi. At cōiūctim Duapōdo: & Tre/
Aſſipondium pōdo uſq; ad nr̄am ætatē ab oībus dcm̄ ē: & recte dici Meſſalla cōfirmat. Ab his Dipōdiū *Virgilius*
Pendo & Tripōdiū deducunt̄. Et Aſſipōdiū pro unūpōdo: q is erat libræ pōdus. Pēdo ēt aliqn̄ *Seruius rex*
Libra pro ſoluo accipit̄. Virgilius: Tū pēdere pœnas: Cecropidæ iuſſi: quod ex eo tractū ē: quia
Bilanx romani ueteres pēſo nō numerato ære utebant̄. Seruius rex primus ſignauit æs. Argenti ſi
Statera gnati an̄ Pyrrhū regē deuictū uſus nō fuit. Hinc librā dixerūt aſſem: qđ eēt pōdus duodeci *Cicero*
Libro unciaꝝ cū proprie libra inſtrm̄ ſit quo res cū lācibus pōderant̄: alio noīe bilācē uocāt. Ci
Libella cero.: Critolaus librā cōſtituebat: ī cuius alterā lācē aīi bona ponebat: ī alterā corpis: & exter
Simbella na: tātūq; pēdere illā bonoꝝ aīi lācē putabat: ut terrā & maria deprimeret: nā ſtatera iſtrm̄ *Plynius*
Libralis eſt quo res ſine lancibus pōderant̄. A libra fit libro quod eſt pondero: & aliqn̄ grauefacio. *Ouidius*
Libripens Plynius. Apes ſi oriat̄ procella: apphenſis peduſculo lapillꝭ ſe librāt: hoc ē grauiores faciūt
Librile Intdū ſuſpēdo. Ouidius. Et iā finitima ſeſe librabat ī herba. Et Libella q̄ erat de argēto par
Librilla ua: & æris libra ualebat: hoc ē aſſi. Et Simbella libellæ dimidiū: hoc ē ſemis aſſis. Itē inſtrm̄
Libramentum puū: quo ſinguli nūmi pōderant̄. Et libralꝭ vnius libræ. Et libripens ſtipis pōderādæ penſa *Apuleius*
Libra tor. Et librile ſcapus libræ. Et Libella inſtrā bellica: hoc ē ſaxa ad brachii groſſitudinē in *Cicero*
Trutina modū flagelloꝝ loris deuīcta: qđ librari manu hoc ē pōderari uideant̄. Aliqn̄ librare ꝑ ex *Apuleius*
Examen aminare pōitur. Apuleius. Oīa priuſq; aliqd ſtatuas: librāda ſūt: Et pro æqre. vn̄ Librame *Virgilius*
AEquamentū tū dr̄ æqui libriū: Et libra cæleſte ſignū uocatur: qđ octauo kalē. Octobris ſol ꝑ illud trāſi
Libramentū ens æqnoctiū facit: Librare etiā trutinare dr̄. Et Trutina ꝓprie foramē ē: ī quo examē regi
AEquilibrū tur: pōitur tn̄ aliqn̄ ꝓ iudicio. Cicero. Quæ nō artificis ſtatera: ſed populari qdā trutina ex
Examino aminātur. Apuleius. Trutinatā ſniā; uocat graue & recte examinatā. Examē ꝓprie lingula *Varro*
Examen apū dr̄ q̄ trutina regitur. Virgilius. Iupit ipe duas æqto examie lāces: Nō nulli æqmentū alii li
AEquatio iuris bramētū: alii æqlibꝝ uocāt. Nā æqmentū capitur ꝓ mercede: ut ꝓ eo qđ dr̄ admiſſū. Var
Aeribus grauibꝫ ro. An ſi equā emiſſes qdrupedē: ut meo aſino reatino admictēs: quātū popoſciſſes dediſſe
Expenſa æquimenti. Hinc Examinare eſt inquirere: & ueluti æquandi gratia inueſtigare. Et exa/
Expenſæ men inquiſitio: & æquatio iuris. Dicitur etiam examen apum congregatio uel locuſtarum
Impendiū aliorūq; hmōi. A pendēdo ære: æris grauis pœna appellata ē: cuius pluratiuū. Cato. Protu *Cato*
Impendio lit æribus grauibus. Et expēſa ī roibus dnr̄: & expēſæ hoc ē ſūptus. Et Impendia eiuſdē ſi
Compendiū gnificationis. Et Impendio aduerbium: quod ſignificat magis. Plautus. Atq; ille minus *Plautus*
Diſpēdium minuſq; īpēdio curare. Itē cōpēdiū appellamus: quod parſimonia qdā ſeruamus: ſicut ecō
trario diſpēdiū: quod uel ī curia uel negligētia uel īmoderatiōe diſpēdimus. Plinius. Bubu

las carnes caules caprifici magno lignoꝝ cōpēdio ꝑcoquūt.Idē.Magno id lignoꝝ diſpen
dio fit addito ſale:Nā ꝑcoq integro die uix pōt.Aliqñ tñ cōpēdiū ꝑ utilitate & lucro po/
nitur.Tibullus.Nec uagus ignotis repetēs cōpēdia terris: Præſferat externa nauita merce
ratē.Aliqñ ꝑ breuitate:vñ cōpēdioſū dicit̃ breue:quod ea:quæ ſimul pendūt̃: celerius ex/
pediātur.Itē a pēdēdo pēſio dicta:quod pro aliq re conducta ſoluit̃.Et Pēſionarius:qui
pēſionē alicui ſoluit.Et Expēdo erogo:ab ea cōſuetudine itē poſt nūmos ſignatos in is em
ptionibus quæ mancupi erāt:interponere librā ſolebāt.Mancupi aūt emptiōes dicebātur:
quin aliqd a populo emebat̃:Et Māceps uocabat̃:q a populo aliqd emebat:cōducebatue
quia manu ſublata ſignificabat ſe autorē ēmptiōis eē.hinc Mācipia appellata ſeruis ancil/
læq; empticiæ qſi manu ſublata accepta:uel quod manu ab hoſtibus capta eēnt.Argētū pri
mo ſignatum eſt anno urbis quīgēteſimo octogeſimo qnto.Q. fabio cōſule: qnq; annis
añ primū bellū punicū:Et Denarius pro decē libris placuit:qnarius pro qnq;. Seſtertium
pro dipōdio ac ſemiſſe.Libræ aūt pōdus æris īminutū primo bello punico fuit: cū īpenſis
res publica nō ſufficeret:inſtitutūq; ut aſſes ſextātis pōdere ſignarent̃. Sic qnta pte lucri fa
cta oē æs alienū diſſolutū fuit.Nota æris fuit:ex altera pte Ianus geminus:ex altera roſtruȝ
nauis.Nā quia Saturnū claſſe deuectū hoſpitio Ianus acceperat & ab illo peritiā ruris edo
ctus:ferā illā ac rudē añ fruges cognitas uitā in melius redegerat:regni eū ſociū fecit: & qm̄
naui fuerat aduectus:in ſignādo ære ex una qdē pte ſui capitis effigiē:ex altera nauis roſtrū
īpreſſit:ut quātū in eo eēt Saturni memoriæ cōſuleret:& accepti ab eo bñficii haud imme/
mor eē uideret̃ hāc ſignādi cōſuetudinē Seruius rex:q primus poſt urbē cōditā ſignare æs
cœpit:rurſus ītroduxit:ꝑpt quod ī aleæluſu diu poſt ea tpa pueri denarios ī ſublime iactan
tes:capita aut nauim exclamare cōſueuerūt.Triēs & Quadrās ex ære erāt.Quadrās antea
Triūcis dicebat̃ a tribus ūciis:poſtea Annibale urbē īfeſtāte dū.Qu.Fabius maximus dicta
tor eēt:facti ſūt aſſes unciales:& Denarius ſexdecim aſſibus ꝑmutatus ē.Quinarius octo
uis:Sextertiū qternis.Sic res publica dimidiū lucrata ē.In militari tñ ſtipēdio ſp denarius
pro decē aſſibus datus ē. Nota argēti bigæ ac qdrigæ fuere:& inde Bigati:& Quadrigati
nūmi appellati ſūt.poſt hæc lege Papyriana Semūciales aſſes facti.Liuius Druſus in tribu/
natu plebis octauā ptē æris argēto miſcuit.Victoriatus lege Clodia ꝑcuſſus ē:ita dictus a ſi
gno uictoriæ:quo erat inſculptus Aureus nūmus ſexageſimo ſecūdo āno poſt argēteū per
cuſſus ē.Scrupulū ualebat ſeſtertiis uicenis:quod faciebat ī libras rōne ſeſtertii:q tunc erat
ſeſtertios noningētos.Poſt hæc placuit ex auri libris qdragīta milia ſignari. Nūmis aureis
cōſulū primo:deinde īperatoꝝ capita īprimi cœperūt:& ab is ſæpe noīa accepere.As pro
prie iuris cōſulti diffiniūt oēm quātitatē:& oē corpus duodecim uncias cōtinēs: eius ptes
ſunt:ut Varro tradit.Vncia ab uno dicta duodecima ps aſſis.Sextās ſexta ps aſſis: hoc eſt
duæ unciæ.Quadrās qrta ps aſſis:hoc ē tres unciæ.Triēs tertia ps aſſis:hoc ē qtuor unciæ.
Quincūx:qnq; unciæ.Semis dimidiū aſſis:hoc ē ſex unciæ. Septunx:ſeptē unciæ. Deunx
qſi de una dēpta uncia.Dextās dēpto ſextāte.Dodrās dēpto qdrante.Bes ut olim Des dē
pto triēte: æris minima ps Sextula dr̃:quod ſexta ps unciæ. Semiuncia dimidia ps unciæ.
Sextertiū dictū qſi ſemis tertiū.Dipōdius enim & ſemis antiquū ſeſtertiū facit.Triūciū &
Nouiūciū dr̃:quod triū unciaꝝ & nouē unciaꝝ ē.A pēdo cōpoſita ſiūt Appēdo qd̃ ē ad
iūgo:ſuſpēdo:a quo Appēdix dr̃:qd̃ adiūctū ē:qſi ex alio pēdeat.Cicero. Vidit eni qd̃ ui
dēdū fuit:appēdicē aīeſſe corpus:nihilq; eē in eo magnū.Plynius.Atq; vuas iā maturas ad
ſolē appēdere.Appēdo ēt ē ad lancē uel ſtaterā pōdero.Cicero.Vt iā appēdat̃ pecūia: nō
numeret̃.Idē alibi ꝑ trāſlationē hoc uerbo uſus ē:ꝑ pōdero:hoc ē exacte cōſidero. ea pu/
taui nō numerare lectori debere:ſed tāq; appēdere.Perpēdo:qd̃ ē pōdero:examino:nō āt
ut uulgus putat:ītelligo:& animaduerto.Idē. Quid ī amicitia fieri oportet: q tota uirtute
ꝑpēdit̃.hic Perpēdiculū dictū fabrile inſtrm̄ quo altitudinē ſeu æqlitatē opeꝝ ꝑpēdimus
cuius īuentor Dædalus fuit:a quo Perpēdiculare Geometræ uocāt:qd̃ recte ī aliqd̃ incidit
ut radii ſolis recte ex alto ī aquā deſcēdentes ꝑpēdiculares appellant̃: illos ītegros:hos cō/
fractos ī aqua uidemus appere.Expēdo:qd̃ eiuſdē fere ſignificatiōis ē.Idē.Deide hæc ex/
pendite atq; æſtimate.Aliqñ ēt capit̃ ꝑ expono:vñ expēſæ dictæ.Impēdo qd̃ ꝑprie ē ī ali
quā rē expendo:vñ Impenſa & Impendiū deriuātur:a quo ꝑ metaphorā Impendere opaȝ
īpendere laboreȝ:īpendere ſtudiū dicimus: qſi exponere:& ī totū expendere.Et īpenſa bñ
ficia:ac merita dicūtur.Marti.Impenſis uitā pricipis ānumeres.Dicimus āt Impendo huic
rei:& ī hāc rē exēplis referta ſūt oīa. A pēdeo ēt Impēdeo cōpoſitū repitur.ē āt īpēdere pe/
nul.ꝑdu.ſupra caput aliqd ueluti caſurū pēdere:ut ne īpēdēt nubes.Suſpēdo qd̃ aliqñ ē al
te ligo.Virgi. Quo tēdāt ferrū malo ſuſpēdit ab alto.Aliqñ Solicito.Plautus. Vix cōpos
mētis ſum:ita mihi ſuſpēdit animū.Virgi.Suſpēſi Euripylū ſcitatū oracula Phoebi Mitti
mus.Et qm̄ dū ſoliciti ēt dubii ſumus:ſuſpēſum:aliqñ ꝑ dubio capimus. Seneca. Suſpēſuȝ

Plynius
Tybullus
Seruius
Qu.Fabi.
Liuius
Druſus
Cicero
Plynius
Idē
Cicero
Idem
Idem
Idem
Martialis
Virgilius
Plautus
Virgilius
Seneca

Compendioſū
Penſio
Penſionarius
Expendio
Mancupi
Manceps
Mancipiū
Argētū quo pri/
mo tpe ſignatū
Notæ æris
Triens
Quadrās
Triuncis
Aſſis uncialis
Notæ argēti
Bigati nūmi
Quadrigati nū
mi
Victoriatus
Nūmus aureus
Scrupulū
As
Vncia
Sextans
Quadrās
Triens
Quincuns
Semis
Septunx
Deunx
Dextās
Dodrās
Bes
Des
Sextula
Semiuncia
Siſtertiū
Triunciū
Nouiunciū
Appendo
Appēdix
Perpendo
Perpendiculum
Perpendiculo
Expendo
Epenſæ
Impendo
Impenſa
Impendium
Impendeo
Suſpendo

Suſpenſum
Suſpendium
Diſpendo
Diſpendium
Diſpenſo
Diſpenſator
Rependo
Compendo
Compendium
Compenſo
Compenſatio
Vacuum
Epitheton
Epitheſis
Epithetis
Epithima
Vacuum
Inane
Inanitas
Inanio
Exinanio
Exinanitio
Inaniter
Vaco
Careo
Vacat
Vacillo
Vacillatio
Vaco
Superuacaneū
Superuacuum
Supuacāea auis
Vanum
Falſum
Fictum
Vanum
Vano
Euaneſco
Vanitas
Vanitudo
Vaniloquentia
Vane
Vacuo
Euacuo
Vacuefacio
Vacuatio
Euacuatio
Vacuitas

aio quid ageret cogitabat. Itē. Suſpenſum ꝓ placido & ſilēti qn̄q; accipit̃. Terētius Ad fores ſuſpēſo gradu placide ire perexi. Itē ſuſpēdo aliqn̄ eſt pēdendo ſtrangulo: a quo Suſpēdiū. Gellius. Suſpēdio uitā finiuit Diſpendo: quod mō expēdo ſignificat: a quo fit Diſpēdiū: & Diſpēſo: & Diſpēſator: q pecunias dn̄i expēdit: & neceſſaria in familia diſtribuit: mō expādo: & tūc nō a pēdo: ſed ā pādo deducit̃. Plautus: Vbi lubet diſpēdite hoīem diuerſuni atq; diſtēdite. Rependo: quod ē cōpēſo. Virgi. Et fatis cōtraria fata repēdens. Cōpēdo ſimiliter: a quo Cōpēdiū fit: de quo ſupra diximus: & Cōpenſo: a quo Cōpenſatio: quæ eſt ut Modeſtinus inquit debiti: & crediti īter ſe cōtributio VACVO AERE In Vacuo aere hoc eſt uacante: ut pēdere opus oñdat: q̄ſi nō ſubſtētent̃ ſolo: uel uacuū Epitheton eſt aeris: qa aer nō habitat̃. Epiteton. n. figura ē: quæ interp̄tari Impoſitū pōt: quod aut ad augumētū: aut ad diminutionē: aut ad diſcretionē poni ſolēt: ut Cœlū ꝓfundū: uenuſta Venus: uacuus aer: & ſimilia. Inde Epitheſis quod mō īpoſitionē: mō Impoſturā ſignificat: de q̄ inferius dicemus: Et Epithetis Impoſtor fraudator Et Epithima: qcq̄d alicui rei īponit̃: ex quo medicamīa: quæ ad refrigerādū cor īponūt̃: Epithimata uocamus. Vel Vacuo dixit quo magnitudinē opis oñtaret: ut ſit in uacuo aere: in magno aeris ſpatio. Nā qa quæ magna ſunt plurimū uacui hr̄e neceſſe eſt. Vacuū ſæpe ꝓ magno uſurpamus. Virgi. Vacua atria ditis. Idē Saltibus in Vacuis errāt: Quod ſi ſubtiliore rōne indagare uelimus: dicere poſſimus idcirco uacuū aerē dici: quod uacua oīa ipleat. Nihil. n. pati natura uacuū Pōt Vn̄ & iane uocamus aerē. Lucretius. lōgū p̄ inane reſoluit: qum inane ꝓprie uacuū ſit Virgi. Atq; illis iā ſæpe rotæ ducant̃ ianes. Idē. Galleā aū pedes ꝓiecit ianē: a quo Inanitas dicta: quod ꝓ uacuitate aliqn̄: nōnūq; ꝓ uanitate accipit̃: Si qdē & inane aliqn̄ ꝓ leni capimus. Virgi. Intabiles aīos ludo ꝓhibebis inani. Hinc Inanio uerbū fit: & exinanio: quod mō ē euacuo mō attenuo: mō ad nihilū redigo. Et Exinanitio defectio: Et Inaniter aduerbiū fit: hoc ē fruſtra: A Vacuus Vaco uerbū deducit̃: quod ꝓprie ſignificat uacuus ſum: Cæſar. Id ea maxie rōne fecit: quod noluit eū locū: vn̄ Heluetii diſceſſerāt: uacar̃. Vn̄ ſi i pſonalr̄ accipiat̃: ſignificat uacuū tp̄s eſt: Plynius. Quo magis te: cui uacat: hortor. qum in urbē ꝓxime ueneris: uenias aūt ob hoc maturius: illi te poliendū liniādūq; pmittas. Virgi. Sed ſi tātus amor caſus cognoſcere nr̄os: & uacat annales nr̄orum audire laboꝝ. Vaco: ſi cū ablatiuo ſine p̄pōne iungat̃: ꝓ Careo accipit̃: ut Vacas ſapientia: hoc eſt cares ſapiētia: q̄q; carere ꝓprie ē uacare qbus indiges. Cicero. Satiatis uero & expletis iucundius eſt carere: q̄ frui: q̄uis nō caret is: q nō deſyderat: Improprie tn̄ dicimus Careo culpa: careo periculo: careo dāno. Si vero iungatur ablatiuo cū ꝑpoſitione ab: eodē mō ſignificat vacuus ſum: ut vaco ā ſtudiis: vaco ab agricultura: ab oī moleſtia. Eſt etiā qn̄ vacat imperſonalr̄ acceptū ponat̃ ꝓ eo: qđ cura eſt. Quintilianus. Rēu oderit verba aucupātē: et auxium de fama igenii: & cui eē deſerto vacet: Ab hoc deriuat̃ vacillo: qđ eſt incōſtās ſū: & quaſi alternatim moueor: a quo fit vacillatio. Idē. Eſt & illa indecora in dextrū ac lenonē latus uacillatio alternis pedibus inſiſtentiū vtiq; & naues uacuæ dicūtur uacillare. Cicero. de quodā præ infirma valitudine non recte ſcribente inquit: Vacillātibus litterulis. Ad animū quoq; hoc verbum aliqn̄ trāfferimus: ut apud iuriſconſultos de fide teſtis uacillāte: q incōſtātia & diuerſa teſtimonia dixerit. Itē vacare interdū accipit̃ pro ſuperabūdare: qđ ocioſū eē videatur: quod ſuperabūdat. Vn̄ Superuacaneū dicit̃: quod ē ſupfluū: idē etiā: qđ vacuū hoc ē ocioſū fit: ſupuacuū dicit̃. Supuacanea quoq; auis dicebatur: q ex ſūmo cacumine uocē emiſiſſet: q̄ ſupuacuū aera volitet canatq;. Itē a vacuo vanū deriuat̃: qđ interdū eādē cū primitiuo ſuo ſignificationē habet. Virgilius. Sed illos expectata ſeges vanis eluſit auenis. Intdū mēdacē ſignificat. Idē: Ni fruſtra auguriū vani docuere parētes. Idē: Hec ſi miſerū fortuna Sinonē finxit: Vanū etiā mēdacēq; iproba finget. Ponit̃ etiā pro ſtulto: q̄ſi mēte vacuo: & q in rebus inanibus ſtudium collocat. Iuuenalis: Sic libitū vano q nos diſtinxit Otoni. Quidā falſū: fictū: vanū ita diſtiguūt: ut falſū loq mēdacis ſit: fictū callidi. vanū ſtulti. Falſū loq culpæ ſit: fictū virtutis: vanū uecordie: falſis decipiamur: fictis delectemur: uana ſpernamus. Gelius tn̄ vanos ſcribit ꝓprie dici mendaces: & infidos: & leuia inaniaq; ꝓ grauibus & veris aſtutiſſime cōponentes. Ab hoc fit verbū vano: quo ueteres vſi ſunt pro fallo. Actius. Sic illū vanās in Angiportū deduxit: & Euaneſco quod ſignificat inanis fio: & in nihilū redigor. Virgilius: Et ꝓcul in tenuē ex oculis euanuit aurā. Et vanitas. Plinius. Id vero magica vanitas ē: Et vanitudo: Plau. Vt rē video: tu inētus a uanitudie. Et Vaniloquētia: Apule. Nihil hōis naniloquētia cōmotus: Et Vane aduerbiū: qđ mō ſtulte mō mēdacit̃ ſignificat. Itē a Vacuus fit Vacuo uerbū: & Euacuo: Et Vacuefacio: quæ oīa ſignificāt exinanio: Vn̄ Vacuatio: & Euacuatio & Vacuefacio ꝓ exinanitiōe ponunt̃: & Vacuitas ꝓ ianitate. Itē a Vaco: ſiue Vacuo deducit̃ iuſtus qđ ꝓprie magnū ſignificat. Nā q magna ſūt: fere uacare: ſeu uacua eē ſolēt. Virgilius. Vaſtūq; Caua trabe currimus æquor Sed qm̄ quæ magna ſunt corpora: ferocia eſſe ēt

Terentius
Gellius
Plautus
Virgilius
Modeſtinus
Virgilius
Idem
Lucretius
Virgilius
Idem
Cæſar
Plynius
Virgilius
Virgilius
Idem
Idem
Gellius
Actius
Plynius
Plautus
Apuleius
Virgilius

ſolēt: Ponitur aliq̃n uaſtus ꝑ feroci. Cicero. Quæ barbara india uaſtior: aut anguſtior. Ab hoc fit Vaſto: & Deuaſto: quod eſt depdor: ſpolio: ꝓfligo: & quaſi uacuū reddo. Idē Oēm ꝗ eam regionē ferro: igni q; vaſtauit. Hinc Vaſtitas: & Vaſtitudo deducūt̃: quæ modo magnitudinē ſignificāt. Apuleius. Cui in primis tanti corporis uaſtitas horrori fuit: mō uaſtationē: ſiue Deuaſtationē: quæ a uaſto uerbo deriuant̃ Actius. Propterea tot tantaſq; habemus uaſtitates funerum AERE. Aer ꝓprie dr̃ mediū ſpatiū: quod eſt inter cœlū & terram. Virgilius. Vbi aera uincere ſummū Arboris haud ullæ iactu potuere ſagittæ Idem. Aera dimouit tenebroſum: & diſtulit umbras. Dictus eſt a græco: αηρ: quod mutatis litteris απο της ηρασ deducitur hoc eſt a Iunone: quæ aeris dea eſt: & a noſtris quoque aliquando hera appellat̃. Ennius. Vos ne uelit: an me regnare hera: quid ue ferat ſors Virtute expiamur. Ab aere fit Aereus: quod aliq̃n altū ſignificat: unde aereæ arces dicūt̃: aliq̃n quod ex aere cōſtat: ut aerea corpora: aereus fulgor. Item aeripes celer: quaſi aereos pedes hñs hoc eſt leues. Virgilius. Fixerat aeripedē ceruā. Ab aereus æſtus deducit̃: quod ꝓprie ſignificat calorē: & æſtiui flagrātiā tp̃is. Idē Aeſtibus in mediis umbroſam exqrere uallem. Vñ & ꝑ æſtiuo tpe ponit̃ Idē. Propiuſq; æſtus incēdia uoluūt Significat aūt fluctuationē: atq; impetū maris quod feruore quodā id fieri uideat̃. Plautus. Quo magis te in altū capeſſas æſtus te in portū referet. Ab hoc fit Aeſtuo: qđ ē ferueo agitor. Virgilius. Fūdoq; exeſtuat imo: & Aeſtas quæ ꝓprie ſignificat tēpus: quod incipit ab Aequinoctio uernali & finit̃ Aequinoctio Auctunali: cōſtatq; ſenis menſibus: & totus annus in æſtatē: hyememq; diuidit̃. Idem. Incipiens ſtabulis edico in mollibus herbas Carpere oues: dum mox frondoſa reducit̃ æſtas: hoc enī de Vere loquit̃. Particularius tñ æſtas capitur ꝑ quarta pte anni. hoc eſt ꝑ tribus menſibus: q incipiūt ſole Cancrum ingrediēte Nā ſole ingrediēte librā Autūnus: eſt: Ingrediētis Capricornū hyems: ingrediēte Arietem. Ver: ab æſtate fit aeſtiuus: unde Aeſtiuū tēpus: æſtiuum ardorē: æſtiuā ſiccitatē dicimus: & æſtiua loca dicunt̃ umbroſa: in quibus per æſtatem pecora uitant calorē. Statius. Et umbroſi patuere æſtiua lycii. Abuſiue tamē & ꝑ gregibus uſurpant̃ quæ morant̃ in æſtiuis. Virgilius. Nec ſingula tm̃ corpora corripiūt: ſed tota æſtiua repēte. Ab æſtu etiā Aeſtuaria appellata. Dicunt̃ aūt æſtuaria loca: quæ marinis aquis referta ſunt ex inundationibus pelagi: per q̃s ſæpe in mediterranea fluuiorū inſtar nauigantes aſcēdunt: aliq̃n nō niſi nando trāſiri pñt. a græcis. αναχυσισ: hoc eſt inundatio dr̃ Cæſar Pedeſtria eſſe itinē cōciſa: æſtrauariis nauigationē impediri. Aer unū eſt ex q̃tuor rerū prīcipiis: quæ elemēta dicunt̃. Ita enim diſpoſita ē hæc mūdi machina: ut in medio oīum ſit terra poſita: circa eam aqua globum terræ circūdans parte a parte inmuni relicta ad uitā animātium tuendā: circa aquā aer: circa aerē ignis purus: atq; integer lune globū attingens. Ex iis omnia gignunt̃: aluntur q; uñ ab alēdo Elemēta ſunt dicta. Terra primū elemētū eſt a terēdo dicta: quod ſcilicet terit̃: itaq; terra i augurū libris cū ſimplici r ſcribi ſolebat: ab hac locus cōmunis: q circa oppidū Colonis relinquit̃: territoriū appellat̃: quod maxime terrat̃. Quāuis Pomponius Iuriſcōſultus territoriū ſcribit eſſe uniuerſitate agrorum intra fines cuiuſq; Ciuitatis dictū ab eo: quod magiſtratus eius loci: terrendi ius hñt. In ſingulari terra elemētum eſt totū: Quum pluratiue proferimus plures terras ſignificamus. Virgilius. Multū ille & terris iactatus: & alto. Ponit̃ tñ aliq̃n terra & pro territorio: & pro ꝓuincia: ſiue regione: Cicero. Eorū qui in hac terra fuerūt: magnāq; græciā: quæ tum florebat inſtitutis: & preceptis ſuis erudierūt. Vnde Conterraneus dr̃ q ex eadē terra ē. q̃ ꝓpter Catullū Cōterraneū ſuū Plynius uocat: q nō Veronæ: ſed in Benaci inſula natus erat. A terra fit Terreus: quod ex terra ē: ut Vas Terreū: Terrenus: & terreſtris: quod uel in terra natū ē: uel in terra uiuit: uel aliqd cōe cū terra habet: ut Terrenū: ſiue Terreſtre animal: terrena labes: terreſtris. Exercitus: terreſtris Copiæ: & Terrigena: quod ex terra natū eſt: uñ terrigenæ Gigantes dicunt̃: & terricola: quod colit hoc eſt habitat terras. Et Terentū locus in cāpo Martio: quod i eo ara ditis pr̃is in terra occultaret̃. Erat hic locus Diti: ac proſerpinæ ſacer: in quo omniū: q aut naſcerent̃: aut morirent̃ noīa ſcribi ſolebāt. Quotiēs Ciuitas luſtrabat̃: quæ res initiū habuit huiuſmodi. Cū ingēti Peſtilētia urbs uaſtaret̃: Valeſius uir locuples: ſed ruſticæ uitæ duobus filiis: & filia ad deſpationē morbo laborātibus aquā calidā a foco petebat: ubi genibus nixus lares familiares orauit: ut puerorum periculū in eius caput trāſferret. Audita ſtatim uox fuit eos ſaluos habiturū ſi cōtinuo Tyberi deuectos Terētū deportaſſet: ibiq; ex Ditis patris: & Proſerpinæ Ara petita aq̃ recreaſſet: Qua propter mente confuſus q̃ſi nimis longa & periculoſa nauigatio Terentū imperaret̃. Pueros tñ ad ripam Tyberis ſtati detulit ex uilla: in qua habitabat: prope uicinū Sabinæ regioni fretum: ac lintre oſtiā petens in tēpeſta nocte: ad campum Martium appulſus eſt. Vbi ſitientibus ægris ſubuenire cupiens: cum ignis in nauigio non eſſet: a gubernatore didicit fumum nō procul apparere: iuſſuſq; Terentū egredi: id nomē ei loco eſt: hauſtā Calice aquā eo detulitq; uñ uiſus fuerat ſumus oriri lo

Cicero
Idem
Apuleius
Actius
Virgilius
Idem
Ennius
Virgilius
Pompeius
Virgilius
Cicero
Plynius
Valeſius

Vaſtus
Vaſto
Deuaſto
Vaſtitas
Vaſtitudo
Vaſtatio
Deuaſtatio
Aer
Aereus
Aeripes
Aeſtus
Aeſtuo
Aeſtas
Autunnus
Hiems
Ver
Aeſtiuus
Aeſtiua loca
Aeſtuaria loca
Aer
Elementum
Terra
Tera
Territorium
Terræ
Conterraneus
Terreus
Terrenus
Terreſtris
Terrigena
Terricola
Terentum

cũq; fumantem potius q̃ ulla flámæ ueſtigia habẽtem tenacius cõcitans cõtractis:quæ ſors
obtnlit:nutrimẽtis pertinaci flatu ignem exciuit:calefactáq; aquam pueris bibendam dedit
qua epota ſalutari quiete ſopiti:ſtatim liberati ſunt:& uocato patre indicauerunt ei uidiſſe
ſe in ſomnis:a neſcio quo deorũ corpora ſua ſpõgia tergi:& p̃cipi ut ad ditis patris:& Pro
ſerpinæ aram:aqua potus eis allatus fuerat:furuæ hoſtiæ immolarent᷑:lectiſteriaq; : & ludi
nocturni fierent.Is quoniá eo in loco nullam aram inſpexerat:deſyderari credens: ut a ſe in
ſtitueret᷑:aram empturus in vrbem perrexit:relictis qui fundamẽtorum gratia terrá ad ſoli
dum foderẽt:hi qum ad uiginti pedum altitudinẽ humo egeſta ꝑueniſſent: animaduete rũt
Aram Diti patri Proſerpinæq; inſcriptam.Quod poſtq̃ Valeſius nuntiante ſeruo accepit
Furuæ hoſtiæ omiſſo emendæ aræ propoſito hoſtias nigras:quæ antiquitus furuæ dicebant᷑:Terento im
molauit:ludos quoq; & lectiſternia continuis tribus noctibus:quia totidẽ filii periculo libe
rati erant:fecit:Cuius exemplũ Valerius publicola qui primus Cõſul fuit: ſtudio ſuccuren/ Valerius
di egris ſecutus:apud eandẽ aram nũcupatis publice uotis:cæſiſq; atris bobus Diti maribus Publi.
Proſerpinæ feminis:lectiſternio ac ludis trinoctio factis:ará terra:ut añ fuerat:obruit.Re/
ligionẽ deinde ludorum creſcentibus opibus lauticia ſecuta eſt.Primus.Q.Catulus Cá/ Q.Catul
panam imitatus luxuriam:ſpectantiũ cõſeſſum uelorũ umbraculis texit.Primuſq; GN.Põ lus
Sæculares ludi peius:inductis ꝑ ſemitas aquis:æſtiuũ feruorem moderatus eſt:hoc ſæculariũ ludorum initi GN.
um fuit:qui ideo appellati ſunt ſæculares:ꝙ vno ſæculo hoc eſt centũ annis ſemel tantũ fie/ Pompe
rent:q̃uis hic mos aliqñ fuerit interruptus.Sæculũ centũ annorũ ſpatiũ dicitur a ſene ꝙ lon ius
giſſimũ ſpatium ſeneſcendorum hominum id putarent:Vt Varro inq̃t. Huiuſmodi ludos
pro hominũ ſalute faciebant:& renouari atq; inſtaurari hoc ſacrificio ciuitatem putabant: Varro
ac morbos omnes:præcipueq; peſtilentiam expelli.Aperiebatur aũt ara Terenti in ſæcu/
laribus ludis:deinde rurſus occultabatur.Martialis.Bis mea Romano ſpectata eſt uita Te
rento.Et nihil extremos perdidit ante rogos: hoc eſt mortua ſum omni mea ꝓle ſuperſtite Martialis
bis viſis ſæcularibus ludis:hoc eſt ætate prouecta:nam ludos ſæculares nõ ſeruato centũ an
norum ordine & Auguſtus:& Claudius:& Domitianus addiderunt:Papinius.Nec tan/
tum induerint fatis noua ſæcula crimen Aut inſtaurati peccauerit ara Terenti:hoc eſt nõ cõ Papinius
mittat tantum ſcelus ara Terenti:ut inſtauratis a Domitiano pro ſalute hominũ ibi ſacrifi/
Extorris ciis ſinat Gallicũ hoc morbo perire.Item extorris: quaſi extra terrá dicitur quemadmodũ
Exul Exul quaſi extra ſolum.Et terraneola auis Alaudæ ſimilis: preterq̃ quod in capite apicem
Terraneola non habet:quemadmodũ a lauda:quæ olim a Galeæ ſimilitudine Galerita uocabatur:po/
Alauda ſteá Gallico uocabulo appellata ẽ A lauda.Galli enĩ hoc noĩe ſignificant Galeá:uñ milites:
Galerita qui Galeis utunt᷑:dicti ſunt Alaudæ.Legionis Alaudarũ meminit Cæſar in Cõmẽtariis.A/
Alaudæ lauda a græcis uocat᷑ κορυδαλοσ κοριο enim galea eſt.quidá hanc parcũ quoq; dici ex Cæſar
Corydalus iſtimant:ſed falſum ẽ.Parcus enĩ auicula ẽ palumba minor aliquáto:ſub corpore alba:colo
Parcus re ſuperioris plumæ:& Criſta fere ſimilis pauoni.Dicta ẽ aũt Terraneola:ꝙ nõ in arbori/
Terrancola bus:ſed in terra uerſet᷑:ibiq; nidificet:Sunt qui Terreo quoq; uerbum a terra deductũ exiſti
Terreo mant:eſt enĩ terrere timorẽ alicui icutere:quaſi eum in terrá proſternere uelimus.Ab hoc fit
Terror Terror hoc eſt timoris incuſſio.Et Terrificus timorẽ incutiẽs:Et terribilis ideſt formida/
Terrificus bilis:atq; horrẽdus:& Terrefacio:& Perterreo:& Perterrefacio:& exterreo:& Deterreo:
Terribilis & Abſterreo:eiuſdem fere cum ſuo ſimplici ſignificationis. Exterritum tamen aliqñ Paue/
Terrefacio factũ dicimus.Virgilius.Plauſumq; exterrita pennis Dat tecto ingentem:mõ accẽſum: in/
Perterreo flámatum.Idẽ.Sæuit agris:aſperq; ſiti atq; exterritus æſtu.Itẽ a terra.Terræ motus dr̃ cũ ter Virgilius
Perterre facio ræ incluſo ſpũ cõtremiſcũt:magno ſæpe habitátiũ dáno:alibi proſtratis urbibus: alibi hia/ Idem
Exterreo tu profundo hauſtis:alibi egeſtis molibus:alibi emiſſis amnibus:nõnũq; ẽt ignibus:& cali
Deterreo dis fontibus:alibi uerſo fluminũ curſu:quod ipſi nr̃a ætate Calliſto põtifice maximo ĩ Apu
Abſterreo lia atq; Campania uidimus:tanta earum ꝓuinciarũ ruina:ut fuerint qui de nactali ſolo re Caliſtrus
Terræ motus linquẽdo perpetuo cogitauerint. Itẽ a terra Tellus per diminutionẽ deducit᷑:quod ꝓprie
Exterritus deá terræ ſignificat: ponitur tamẽ ꝓ ipſa terra.Itẽ Tripudiũ quaſi terræ pauiũ.Cicero.Sed
Terra mater quia cũ pulli paſcunt᷑:neceſſe ẽ aliq̃d ex ore cadere:& terrá pauire:Terripauiũ primo:poſt
Terripudiũ dictũ ẽ:deinde Tripudiũ:qum igit᷑ offa iá cecidit ex ore pulli:tũ auſpicáti tri/
pudiũ ſoliſtimũ nũciat᷑. Hác uná rerũ naturæ partẽ ꝓpt᷑ eximia ĩ nos merita matris cogno/
mẽto ueneramur. Hæc enĩ naſcẽtes nos excipit:natos alit:ſemelq; editos ꝑpetuo ſuſtinet.
Nouiſſime cõplexa gremio:& quaſi a reliqua natura abdicatos:tũ maxime ueluti mater
operit:hæc ſola nũq̃ iraſcitur homini.Aer denſatur nubibus:furit procellis:aquæ ſubeunt
in imbres:rigeſcũt in grandines:tumeſcunt in fluctus:præcipitát torrẽtes.Ignis cuncta exic
cat cuncta comburit.At tera mitis:benigna: indulgens: miniſtra hominũ:quæ coacta non
generat? quæ ſponte non fundit? hæc nobis odores:ac ſapores præparat: hæc ſuccos: hæc
tactus hæc colores: hæc bonafide creditum reddit fœnus: hæc noſtri cauſa cuncta alit:

& ſemp̄ homini noua parturit: hæc frugem: vinum: carnem: lignū: lapidem: herbam: ferꝝ:
æs: argentū: auꝝ: cæteraq; metalla: margaritas: gemmas: & quicqd vitæ hoīum non mō vti
le: ac neceſſariū: ſed ēt decoꝝ: ac iucundum eē: abunde ſuppeditat. Secundū elementum eſt
aqua: quæ ſm quoſdam ab æqualitate dicta ē: nihil .n. eſt illa: dum qeſcit: æquabilius: vt ego
ſentio: quaſi a qua viuamus. A qua .n. & ignis humanā vitam maxime continēt. Vnde aqua — Aqua
et igni interdici ſolebat damnatis: aquam et ignem ſummebant nuptæ: & q funus proſecuti
fuerant: redeuntes ignē ſupgrediebant̄ aqua aſpſi: quod purgationis genus vocabant Suffi — Suffitio
tionem. Hoc elementū cæteris oībus vr̄ impare. Terras .n. deuorant aquæ: flāmas necant: ſcā
dunt in ſublime: & ipſum quoq; ſibi vendicant cœlū. Quid eſſe mirabilius pōt: q̄ ſtare i cœ
lo aquas? At illæ non mō in tantā altitudinē pueniunt ipſæ: ſed ſecum piſciū quoq; exami/
na: & lapides rapiunt. Eadem cadētes oīum terra naſcentiū cauſa fiunt: fruges: arbores: fru
tices iuuant: migrant in cœlum: vt vitalem aīam deferant herbis. Præterea alibi calidæ ſunt
alibi frigidæ: alibi tepidæ: & pene oībus morboꝝ generibus auxiliant̄. Aliæ ſulphuris: aliæ
ferri: aliæ aluminis: aliæ ſalis: aliæ vitri: aliæ bituminis: aliæ ferri: alie æris: aliæ acidæ ſūt: aliæ
ſalſæ: & cunctæ hoīum tm̄ cauſa vidētur erupiſſe. Generatim neruis proſunt oēs: aliæ pedi/ — Aquaꝝ virtutes
dibus: aliæ coxendibus: aliæ luxatis: aliæ fractis: aliæ exinaniunt aluos: aliæ ſanant uulnera:
aliæ capiti auribuſq; & oculis priuatim medētur: aliæ ſterilitatē mulieꝝ: & uiroꝝ inſaniam
abolere pduntur: nōnullæ iuuant calculoſos: aliquæ prohibēt abortum: ſunt quæ tollūt vi
tiligines: aliæ podagricis proſunt: aliæ tertianas febres diſcutiūt: aliæ dentes ſiſtunt: aliæ vn/ — Aquæ Perottæ
gulas ēt iumentoꝝ indurant: aliæ ſubtiliores faciunt ſenſus: aliæ memoriā afferunt: aliæ ob — Aquor
liuionem inducūt: aliæ canoras voces faciunt. Sed vt de cæteris taceamus: Perottæ quas ipſi — Aquatio
paucis ante annis: nō mediocri ope ac ſumptu in agro Viterbiēſi deduximus: Lethargicos — Aquilex
& hydropicos: & colicos curant: luxatos ſtatim ſanant: collutæ dentes ſiſtunt: ſcabiem liche — Aquilegium
nas vitiligines mira celeritate tollunt: cruditati medent̄: famē ſublato omni faſtidio īducūt: — Aquæductus
fœcunditatē mulieribus afferūt: Venerem ſi debilitata fuerit excitant: calculoꝝ vitia diſcu/ — Aquagium
tiūt: Lymphaticos ſudando mox ſanant: aptiſſimæ ſtomacho: neruis: vniuerſo corpori. Ab — Aquælicium
Curtius — aqua fit aquor verbū: quod eſt aquam haurio: ſiue aquam fero. Curtius. Cum miles aquatū — Aqua intercus
Virg. — profectus eſſet. Virg. Sed circū tutæ ſub mœnibus vrbis aquant̄: a quo fit aquatio: hoc eſt a — Hydropiſis
Varro — quæ vectio. Aquilex: qui aquam colligit. Varro. An hoc pſtat Hero filius Diogenis: qd̄ illæ — Hydropicus
e uentre aquam emittit: an hoc te iactas? At hoc pacto vtilior te thuſcus aquilex. Et aqlegiū — Hydrops
Plautus — collectio aquæ. Plautus. Si pluet aqlegio me iuuabo. Et aquæductus: & quod eiuſdem ſigni — Tympanites
ficationis eſt. Aquagiū quaſi aquæ agiū. Et aquæliciū: qum aqua pluuialis remediis qbuſdā — Leucophlegmā/
elicitur. Et aqua intercus: quod ſignificat hydropiſim: hydropici dnr̄: quos aqua iter cutem — tia
male habet: ideoq; απο του ὕδωρ: quod aqua eſt: græci hūc morbū ὑδρωπα vocāt. — Hypoſarx
Eius tres ſpecies ſunt. Aut .n. ventre vehementer intento creber intus ex motu ſpūs ſonus eſt: — Aſcytes
aut corpus inæquale eſt tumoribus aliter: aliterq; p totum id orientibus: aut intus in vnum — Aqualiculus
aqua contrahit̄ & moto corpe: ita mouetur: vt impetus eius conſpici poſſit. Primū Tym/ — Aquarium
panitem. Secundū Leucophlegmantiā vel hypoſarca. Tertium Aſcytē græci noīant. Cōis — Aquariolum
oīum eſt humoris nimia abundantia. Itē ab aqua Aqualiculus dictus eſt: quod proprie uas — Lauatrina
Perſius — eſt: in quo porci ſorbent: p metaphoram uero pro uentre vſurpatur. Perſius. Qum tibi cal/ — Aqualis
ue pinguis aqualiculus propenſo ſexqpede extet. Et Aquariū ſiue aquariolū locus: in quem — Matula
ſordida aqua iactat̄: q & Lauatrina a lauando appellatur. Et Aqualis vas ad aquam tenen — Matella
Plautus — dam: quod & Matula dr̄: & Matella a Matellio. Plautus. Ne tu poſtules matellam vnā tibi — Matellio
aquæ infundi in caput. Et aqlus color ſubniger ita dictus: q: qum antiq duos oīo naturales — Aquilus color
colores noſſent album & nigꝝ: interueniret aūt is quoq;: qui ita neutri ſīlis eſt: vt ab vtraq; — Aquilius
proprietas trahat: eū potiſſimū ab aqua denoīarunt: cuius incertus eſt color. Hinc Aquilius — Aquila
pnomen fcm̄ a colore ſubnigro: & Aqla appellata: q̄uis aliq ab acute volando dictam po/ — Aquilo
tius Aqlam velint. Aqlo vero ventus ob vehementiſſimū volatū ab aqla denoīatus eſt. Item — Aqueus
ab aqua Aqueus dictus: quod ex aqua eſt: vt color aqueus. Item Aquatus aqua infuſus: vt aq̄ — Aquatus
tum vinū: & aquoſus plenus aqua: vt aquoſa hyems: aquoſus autūnus: aquoſus Orion. Et — Aquoſus
Plynius — Aquaticus: quod in aqua degit. Ply. Terreſtres: & aquatici piſces: et adaquo verbū: quod eſt — Aquaticus
Theophra — aqua infundo. Et Aqfolia arbor ex genere ilicis: quā græci qdā ſmilacē vocāt. Theophraſt. — Adaquo
ſtus — Smilacē vitant arborē ilici ſīlem folio tn̄ nō aculeato: ſed molliori: nec materia: vt illa ſoli/ — Aquifolia
da ſpiſſaq;: ſed ſoluta: molliq; i ope. Arcades: Phyllodrin nūcupāt. Quidā hanc feiam ilicē — Smilax
putāt eē: Dores Agreſtē ilicē vocāt. Vtriuſq; ilicis fructus breuior: & gracilior: q̄ qrcus. Ho — Phillodris
merus. Acylon appellat: roboris aūt glādem: & æquus .i. æqlis: qd̄ aqua dū qeſcit pfectā eqli — Agreſtis ilex
tatem habet: de quo atq; deriuatis ab eo inferius dicemus. Et Aquæ Galliæ vrbs: iuxta quam — Aequus
ſunt calidæ aquæ. Et Aquitania regio ab obliquis aquis legeris: hæc a circio Oceanū habet: — Aquæ galliæ
q Aqtanicus ſinus dr̄: ab occaſu Hiſpaniā: a ſeptētriōe Lugdunēſem puinciā: a meridie Lug — Aqtanicus ſinus.

Timauus dinenſem.Sunt etiam qui Aquileiam a legendis aquis appellatam exiſtiment urbem extra
Venetiæ fines:iuxta quam defluit Timauus:in Carnorum regione:iuxta regionem Iapi/
dum a Romanis condita: & imminentibus impoſita barbaris:ad quam flumine aduerſo
Natiſo onerariis nauibus per Natiſonem flumen nauigatur plus ſtadiis ſexaginta. Et aquarius Ce
Aquarius leſte ſignum pedes habẽs in hyemali circulo defixos manum ſiniſtram uſq; ad Capricorni
porrigẽs tergus:dextra iubam Pegaſi prope contingẽs:ſpectat ad exortũ: occidit: oriturq;
capite priuſq̃ reliquis membris:Habet in Capite ſtellas duas ſub obſcuras:in utriſq; hume
ris ſingulas magnas:in ſiniſtro cubito grandem vnam:in vtriſq; mammiſ ſingulas obſcuras
in limbo interiori unam:in utriuſq; genibus ſingulas:in dextro crure unam:in utriſq; pedi/
Ganimedes dibus ſingulas:effuſio aquæ cum urna ipſa trigita.Aquarium putant Ganimedẽ eſſe Troi
Regis filium:quem Iupiter pulchritudine eius captus ab Aquila ĩ cœlum raptũ miniſtrum
Deucalion ſuum feciſſe exiſtimatur.Alii putant Deucaliona eſſe:quod eo regnante tanta uis aquæ ſe/
Cecrops de cœlo profuderit:ut factum ſit diluuium. Nonnulli Cecropem eſſe affirmant.Cecrops
enim ante: Vini uſum regnauit quo tempore aqua in ſacrificiis deorum uſos fuiſſe homines
Aer manifeſtum eſt.Tertium elementũ eſt aer:de quo diximus: hunc maiores noſtri cœlum ap/
Cœlum pellauere qcqd inani ſimile:uitalem hunc ſpiritũ fundit. Hic nubila tonitrua:fulmina:hinc
grandines pruine:imbres:procelle:turbines.hinc plurima mala:& inter ſe rerum nature di
ſcordia: Aer aliquãdo pro ſono accipitur. Varro: Anima ut cõcluſa in ueſica:quando eſt ar Varro
Aereus te ligata: ſi perculeris aera reddet.Ab aere Aereus deducit᷑:& Aeripedes hoc eſt pedes leuiſ
Aeripes ſimos & q̃ſi aereos habẽs. Virgilius.fixerit aeripedem ceruam. Vbi fecundus pes proceleu/
Ignis maticus eſt.Quartum elementum eſt ignis ita fecundũ ut ſe ipſum pariat:paruiſq; ſcintilis
Comagene creſcat in immẽſum.In Comagene urbe Samoſata ſtagnum eſt emittens limũ. Maltam uo
Malta cant flagrantem & qum quid ſolidi attigerit:hærẽtem: tactũ præterea ſequentem fugientis:
Naptha Sic defendere muros olim oppugnante Lucullo:flagraruntq; propriis armis milites. Simi Lucullus
lis fere naturæ eſt Napthæ circa Babiloniam profluens bituminis liquidi modo: huic ma/
gna cognatio igniũ:tranſiliũtq; prorſis in eam undecũq; uiſam. Sic ferunt a Medea crema Medea
tam pellicẽ:poſtq̃ ſacrificatura ad aras acceſſerat:corona igne correpta.Ignem dictum exi
Pyralis ſtimant:quod nihil ex eo gignat᷑ preter q̃ in Cypri ærariis fornacibus ex medio igni pen/
Pyrauſta natum quadrupes:maioris muſcæ magnitudine:quod Pyralis appellat᷑:a quibuſdam Py/
Igneus rauſta:q̃diu eſt in igne uiuit qum tua ſit longiore paulo uolatu:tũc moritur. Ab igne uero
Ignitus Igneus deducitur:quod ex igne eſt:ut Calor igneus:fulgor igneus.Et ignitus cãdens:ut igni
Igneſco tũ ferrũ.Et igneo.Et igneſco:& Ignefio eiuſdẽ ſignificatõis.Et Ignarius lapis:ex quo ignis
Ignefio excutit᷑. Et Ignefacio accẽdo ignẽ.Et Ignigena ex igne gẽitus.Et Ignipotẽs Vulcãus:quod
Ignarius lapis ignis poteſtatem habeat.Et Igniuomũ:quod ignem uomit.Et Ignia uitia uaſorũ fictilium:
Ignefacio quæ coquendo contrahunt᷑.Et Ignitabulum ignis receptaculũ.Et Ignis ſacer morbi genus
Ignigena cuius duæ ſpecies ſunt.Alter eſt ſub rubicundus aut miſtus cum rubore:atq; pallore:ex aſpe
Ignipotens ratuſq; per puſtulas continuas:quarũ nulla altera maior eſt:plurimæ pexiguæ:in qbus ſem
Igniuomium per fere pus eſt:& ſæpe rubor cum calore:ſerpitq; id nonnunq̃ ſeneſcẽte eo:quod primum
Ignitabulũ uitiatum eſt:fit maxime in pectore:aut lateribus.aut eminentibus partibus: precipueq; ĩ plã
Ignis ſacer tis. Altera ſpecies eſt in ſummæ cutis exulceratiõe:ſed ſine altitudine.hoc latum eſt: ſubliui/
dum:inæqualiter tamen:mediũq; ſeneſcit extremis procedẽtibus:ac ſæpe id quod iam ſa/
nũ uidebat᷑:iterum exulceratur.Cutis colorẽ habet ex rubo ſub nigrũ. hoc morbo corpora
fere ſeniora tentantur:aut quæ mali hĩtus ſunt:ſed in cruribus maxime.Ignis Elementũ qdã
Aether æthera uocant græco uocabulo quod ἀπὸ τοῦ αἴθω deducit᷑: quod eſt cremo: a quo fit
Aethra Aethera:quod Aetheris ſplendorem ſignificat. Virgilius.Nec lucidus Aethra ſydera polus
Interdũ Aether pro aere ponit᷑:quẽadmodũ cœlũ. Virgilius.Reſonatq; frigoribus æther. Virgilius
Ariſtoteles Aethera p̲ cœlo ponit:quẽ ſeqt᷑ Ouidius.Sic hĩtes terras:& te deſyderet æther. Idem
Cleãtes Phyſicus Aethera ſummũ deũ eſſe exiſtimauit.Quod Virgilius quoq; uidet᷑ ſenſiſ Ariſtoteles
ſe qum inqt.Tum pater omnipotens fæcundis imbribus æther.Coniugis in gremiũ latæ de Ouidius
Aethra mulier ſcendit.Aethra quoq; Aegæi Athenarum regis coniũx fuit mater theſei:& alia eiuſdem no Cleantes
minis helenæ comes.Ouidius.Cætera p̲ ſocias Clymenen Aethramq; loquamur Quæ mi/ Virgilius
Aethereus hi ſunt Comites:conſiliũq; duæ.Ab Athere fit Aethereus:quod modo id quod ex Aethere Ouidius
Omnis eſt:modo altum ſublimẽq; ſignificat.OMNIS LABOR.Omne opus labore ac ſumptu
Totus factum.Omnis: diſtributiua dictio eſt:& tamẽ differt a toto:nam Omnis: ad numerum re
fertur.Totus ad quãtitatem:totũ dicimus corpus aliquod integrũ ut tota domus:tota urbs
Omne de vniuerſis dr̄ numero diſtinctis:ut omne pecus:oĩs grex. Pœtæ tñ hanc p̲prietatẽ
Totus ſæpe cõfundunt.Totus a tot deriuatur: quemadmodum Quotus a quot: vnde frequenter
Quotus Quotus pro quot ponitur.Martia.Dic quotus es quanti cupias cœnare:nec ullum addi/ Martialis
deris uerbum:menſa parata tibi eſt:ideſt quot eſtis: & quot tecum habes. Cicero.Quotus

enim iſtud quiſq; feciſſet: ideſt nullus aut rarus. Aliquando quotus continuam quantitatem
ſignificat: & ponitur pro quantus Iuuenalis. Quota portio fecis Achææ. A quot cōpoſita
fiunt quotquot: & Quotcunq; quorū ſignificatio nota eſt: Et Quotānis ſingulis annis. Et
Quottidie ſingulis diebus: a quo Quottidianus: a tot Totidem ideſt plane tot: nec plures
nec pauciores. Item a quot fit aduerbium Quoties: a tot Toties notæ ſignificationis. Ab
Omnibus uero duo aduerbia deriuant̄: Omnino quod ſignificat prorſus. Vnde apud Iu/
riſconſultos oīo receſſiſſe dicit̄ is: qui receſſit aīo permutandi domiciliū. Et Omnifariam:
quod ſignificat omnis generis: ſiue omnibus modis. Item nomina omnigena: ex oī genere.
Omnipotēs omnia potēs: a quo Omnipotentia omniū rerum facultas. Omniualens om/
nia ualēs: a quo Omniualentia. Omnimodus: oīum modorū. Omniuagus p oīa uagās. Oī
parens qui oīa genuit. Omnitenēs: qui oīa complectit̄. Oīpudens: quē omnia pudet: Omni
factor: qui oīa fecit: Oīcreator: qui oīa creauit. Omnimorbus: oībus morbis ſubueniēs. Vn̄
oīmorbiam herbam qdam Maluā appellāt. Tradūt eni ſi quis quottidie ſucci eius dimidiū
ſorbeat cyathum: oībus morbis cariturū. Alii Omnimorbiam herbā uocant heleniū: quod
ab hælenæ lachrimis: ex quibus natū credit̄: nomen ſumpſit: fauet formæ & cutē mulierum
in facie ac reliquo corpore nutrit incorruptā. exiſtimāt præterea quandā gratiā iis uſu illius
dari: & uenerē conciliari. A malua Maluaceus deriuat̄ pro eo quod ex malua eſt: ut Malua
ceus caulis. Et Maluaciæ frondes. CEDIT. Dat locum: uictum ſe fatet̄. Cedere eni proprie
eſt abire: & locum dare uictori. Virgilius. Conuenit Euādri uictos diſcedere ad urbem. Idē
Cede deo. Cicero. Cui quidē exercitus nr̄i: impatoreſq; ceſſerunt. Ab hoc p metaphoram
Cedere accipimus pro uenire in ius alicuius. Vt cedunt mihi ea bona: hoc eſt in ius meū ve/
niunt. Virgilius. Hec oīs regio: & Celſi plaga pinea montis Cedat amicitiæ teucrorū. Idem
Aut abeat uictus: cedat lauinia coniūx. Itē Cedere p diſcedere accipimus. Lucillius. Quā/
doq; pudor ex pectore ceſſit. Hic Cedere iræ: dicimus: dare locum iræ: & quaſi ab ira diſce/
dere: cedere bonis: diſcedere: a bonis: & qdquid noſtrum erat: tradere creditori: cedere Iuri
diſcedere a Iure: & ius qd̄ habebamus alteri tradere: quod & de iure cedere dicimus. Item
Cedere capimus pro dare. Ennius. Saluete optima corpora: cedite manus ueſtras: meaſq;
accipite. Hinc cedere noſtrum aliis dicimus: hoc eſt dare: a quo ceſſio iuris: & ceſſio bonorū
Item cedere eſt ſubtrahere ſe. Virgli. Celeriq; elapſus corpore ceſſit. Plautus Cedamus um/
bri. Cedere cōcedere: obſequi: non repugnare. Virgilius. Cedamus phoebo: Et moniti me/
liora ſequamur. Item Cedo equidē: nec nate tibi comes ire recuſo. Cedere: Incedere. Varro
Cedit uelocibus iuuenis membris leuibus nitidis oleo: Cedere ſuccedere. Virgilius. Ceſſerit
auſonio ſi fors uictoria Turno. Cedere diem: ut Vlpianus inquit: eſt incipere pecuniam de
bere. Sicut uenire diem: eſt eum diem ueniſſe: in quo pecunia peti poſſit. Non cedere hono/
ri: quemadmodū ſupra diximus: eſt parem meritis eſſe: & hæc omnia in præterito faciūt ceſ
ſi: ac ſine diphtongo ſcribunt̄. Ab hoc Cedo fit ceſſo: quod eſt ab ope uaco. Virgilius: Et ſi
quid ceſſare potes reqeſce ſub umbra: a quo Cōceſſo eiuſdem ſignificationis. Plautus poſt
q̄ aurora eſt: nunq; conceſſauimus lauari: aut fricari: aut ornari: Et Ceſſabundus ocioſus.
Et neceſſe: ſiue Neceſſum: quod vi aliqua cogente fieri opus eſt: quia nō ſit in eo ceſſandum
a quo Neceſſariū eiuſdem ſignificatiōis: vnde fit neceſſario aduerbiū & Neceſſitas: ac Ne
ceſſitudo eiuſdem ſignificationis: mō enim pro vi quadam urgēte accipiunt̄: mō pro uincu
lo quodā religioſæ cōiunctionis: a quo Neceſſarii dicunt̄: qui iure affinitatis coniūcti ſunt
quod nulla inter eos ceſſatio: hoc eſt ſeparatio ſit: ul' quod neceſſaria inter eos officia cōferā
tur. Cæſar. Equidem mihi uideor pro noſtra neceſſitate nō labore: nō opera: nō induſtria
defuiſſe. Saluſtius. Coactus rerum neceſſitudine ſtatuit armis certare. Item Cello quo uete/
res utebant̄ pro Cedo: Nunc compoſitis tantum utimur excello: & Præcello: quod eſt ex/
cedo: & antecedo: a quo excellentes: & Præcellentes dicunt̄: excellentia: & præcellentia: &
aduerbia excellenter: & præcellenter. Item Celſus altus ſublimis excellens: a quo Celſitudo
excellentia: & A præcello Præcelſus: ab excello Excelſus. Item Antecello eiuſdem ſignifica
tionis. Et Præcello: quod ſignificat differo. Lucillius. Ad nonū hoc præcellit annum. Com
poſita fiunt Accedo: quod eſt aduenio: appropinquo: a quo fit Acceſſus pro aduētu: & Ac
ceſſio: quod modo acceſſum ſignificat: ſicut Deceſſio receſſum. Cicero. Eorū neq; acceſſio
ne uitam meliorem fieri: neq; deceſſione peiorem: modo additamētum: & accumulationē
Seneca. Magna rebus noſtris facta erit acceſſio. Intercedo quod modo ſignificat interue/
nio conciliandi gratia: Apuleius. Dum pro inope ac calamitoſo intercederem. Item inter/
cedit mihi tecum amicitia. Intercedit tibi cum illo affinitas: hoc eſt media eſt: quæ me tibi:
& te illi conciliat. Modo uerbis & ui medium me oppono. Vt tribuni interceſſerunt hoc
eſt oppoſuerūt ſe: & rem impediuerunt. Ab hoc fit Interceſſio: & Interceſſor: quæ in utro/
q; ſignificato capiuntur. Abſcedo diſcedo: a quo Abſceſſus fit: quod iterdum diſceſſum ſi/

Iuuenalis
Virgilius
Idem
Cicero
Virgilius
Idem
Lucillius
Ennius
Virgilius
Plautus
Virgilius
Idem
Varro
Virgilius
Vlpianus
Virgilius
Plautus
Cæſar
Saluſtius
Lucillius
Cicero
Seneca
Apuleius
Acceſſio
Deceſſio
Intercedo
Interceſſio
Interceſſor
Abſcedo
Abſceſſus

Quotquot
Quotcunq;
Quotannis
Quottidie
Quottidianus
Totidem
Quoties
Totiens
Omnino
Omnifariam
Omnigena
Omnipotens
Omnipotentia
Omniualens
Omniualentia
Omnimodus
Omniuagus
Omni parens
Omnitenens
Omnipudens
Omni factor
Omnicreator
Omnimorbus
Omnimorbia herba
Malua
Heleniū herba
Maluaceus
Maluacia
Cedo
Cedere ius
Ceſſio iuris
Ceſſio bonorū
Cedere diem
Veniſſe diem
Cedere honori
Ceſſo. Conceſſo
Ceſſabundus
Neceſſe. Neceſſū
Neceſſarium
Neceſſario
Neceſſitas
Neceſſitudo
Neceſſarii
Cello. Excello
Præcello
Excellens
Præcellens
Excellentia
Præcellentia
Excellenter
Præcellenter
Celſus. Celſitudo
Præcelſus
Excelſus
Antecello
Præcello
Accedo
Acceſſus

gnificat:interdum concurſum mali humoris in aliquam partem corporis:ex quo ſuppura/
tio fit quam græci uocant Apoſtema.A pure ſuppuratio dicta:Pus ſanies eſt:& quicūq; hu
mor inputredinem uerſus.A quo fit purulentum plenū ſanie.Et putreo:& putreſco: quod
eſt in purem uertor.Et putrefacio corrumpo.Et putre Corruptum:ac reſolutum.Virgilius.
Et Zephiro putris ſe gleba reſoluit: & ſuppuratus locus:in quem factus eſt malorum humo
rum concurſus:qui ſi in ſanié uertit̃ maturari ac matureſcere dicit̃: ſin minus diſcuti:ſiue re
ſolui.Et putredo.& putrefactio:ideſt Corruptio.Et Putridum corruptum:& puteo quod
ſignificat feteo:a quo putor fetor:& putidum:ſiue putulentum:quod eſt odoris mali.Cice/
ro.Putidas ac peminoſas aures:vnde per metaphoram orationem quoq; putidā dicimus:
quæ auribus auſtera:inſuauis:& ut ita dicam rancida eſt:& putide aduerbium fœtide ac rā
cidule.Et Præputium:quod eſt añ putidū:hoc eſt ante id quod putet.Eſt eni præputium pel
licula in ſūmitate penis:quæ operit glandem:quam qui muttilantur dicuntur Circuncisi:ſi/
ue Recutiti:& Puteus:quod fetet dum cauat̃:& aliqñ hominé perimit:a quo putal:a quo
Puteus cooperitur:& Putearius foſſor puteorum. Plynius. Depræſſis puteis ſulfurata uel
aluminoſa occurrentia putearios necant:& Puteanus.Idem Quod ſi tātum aquæ puteanæ
adiicias:& Puticuli quoddam uetuſtiſſimū genus ſepulturæ:quia ibi cadauera putreſcerét.
Et Puteoli urbs Campaniæ ab aquarum calidarum:& ſulphuris fœtore ſiue a multitudine
puteorum huiuſmodi aquarum gratia factorum:& Putitius:quod Plautus ꝓ ſtulto uſurpa
uit.Et Puſtula:quod ſignificat tuberculum ex inflāmatiōe quadam in ſūmitate cutis naſcés
ſub rubicundum.Puſtularum quædam ſunt humidæ:quædam ſiccæ.Peſſima autem puſtula
eſt:quæ ſurgit in ſūmitate digitorum:ſæpe ſcabriciem vnguiū faciens cum dolore maximo.
Martial̃.Feruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat Exornēt docilé garrula plectra lyrā.Ité
a pus ſputum deducitur:hoc eſt ſaliua:& ſpuo ſaliuam emitto:a quo fit ſputo:cuius paſſiuū
eſt ſputor.Plautus.Nam illic iſti q ſputatur interdum morbus uenit:qui ſputatur ĩquit:hoc
eſt in quem inſpuitur.Et Conſpuo actiuum:quod ſignificat ſputo aliqué fœdo:cuius paſſi/
uum eſt cōſpuor.Plautus.Ab omnibus deriſus atq; conſputus.Item Inſpuo in aliqué ſpuo.
Expuo extra ſpuo.Reſpuo: repudio:& quaſi cum ſputo per cōtemptum reiicio.Et per me
taphoram cum contemptu expello.Terentius.Vbi illam expueret miſeriam ex animo.De
ſpuo idem quod conſpuo. Præterea a ſpuo ſpurcum:quod proprie ſignificat impurum:ob
ſcenum:lutulentum.Plautus.Tot noctes reddat ſpurcas:quod puras habuit. Aliquando ꝑ
metaphoram capitur ꝓ fœtidū.Apuleius.Tam multæ res ſpurcæ & graues nares infeſtant.
Non nunq; pro uehemens aſperum.Cicero.Iactati tempeſtate ſpurciſſima. Varro.Nunc
de re meliuſculam ſpem habeo:qui rem ſpurciſſimam geſtare uoluerim.Interdum pro ſæuū
ac ſanguinarium.Varro.Spurcus gladiator:& carnifex.Ab hoc ſpurcitia deducit̃:quæ ſi/
gnificat immunditiam:& ſpurce aduerbium:hoc eſt turpiter:atq; immunde.Et ſpurcum ui
num aqua admixtum:aut igne Calefactum:aut muſtum anteq; deferueſcat:quod genus of/
ferre in ſacrificiis nefas habebat̃. Et ſpurius nō qui græco uocabulo dicit̃ Nothus: hoc eſt
ex adulterio natus.nam is latinum uocabulum nō habet:ideoq; vtimur peregrino:ſed incer
to patre natus:quem Modeſtinus:uulgo conceptum appellari ſcribit:ſiue is qui eum patré
habet:quem habere non licet.Vnde ſpurios etiam verſus dicimus alterius:ac incerti autoris
Auſonius de Ariſtarcho.Quiq; notas ſpuriis uerſibus appoſuit.Item a ſpuo ſpuma dicta
quæ quaſi ſputum eſt:hoc eſt ſordes earū rerū a quibus eiicitur:a quo fit ſpumeus: quod ex
ſpuma eſt.Et ſpumoſus:quod ſpumam facit.& ſpumo ſpumam facio: & Deſpumo mun/
do:ſpumam extraho. Apure etiam fit purgo uerbum:hoc eſt mundo:& quaſi purem ago:
hoc eſt educo:a quo purgamenta dicunt̃ ſordes:quæ purgando colliguntur:a poetis dicta
Purgamina.Et purgatio emūdatio.Vnde Purgamus corpora veneno aut Clyſtere:aut ba/
lano:aut alio ſimili:& hoc purgatio dicit̃:Purgationes etiam mulierū mēſtrua uocant̃.Et
ipſæ purgari dicunt̃.dum menſtrua patiunt̃.Purgo etiam per metaphoram capitur ꝓ ex/
cuſo.Et purgatio apud Rhetores eſt qum factum quidem cōcedit̃:ſed culpa remouet̃:quæ
tris habet partes:Imprudentiā:Caſum:Neceſſitatem.Item a pure Puro uerbum:quaſi pu/
rem extraho:a quo Depuro.Vnde Depuratum dicimus deſiccatum atq; mūdatum: Et Pu
rum mundū ſine ſorde:hinc pura veſtimenta a veteribus dicebant̃:quæ ſacerdotes ad ſacri/
ficia ſumebant:ideſt non obſita:nō fucata:non maculam habentia.Et Pure lautū:quod aq̃
pura lotum erat.Et Purum aurum:quod recte expurgatū coctumq; eſſet:ſiue quod in vſu ꝓ
fano nō fuiſſet. Et Purime retinero: pro puriſſime tenuero Vlpianus:Purum locum eſſe
diffinit:qui nec ſanctus:nec ſacer:nec religioſus eſt:ſed ab omnibus huiuſmodi nominibus
vacare videtur.Apuro deducitur Puritas:quod modo ꝓ munditia:modo pro inani ſim/
plicitate accipit̃:huius cōtrarium eſt Impuritas:hoc eſt turpitudo:ſiue improbitas: quem/
admodū contrariū puri eſt Impurus:quod modo é ſordidus Cōtaminatus:a qbus Pure &

Suppuratio
Apoſtema
Pus
Purulentus
Putreo
Putreſco
Putrefacio
Putre
Suppuratus
Maturor
Matureſco
Putredo
Putridum
Puteo.Putor
Putidus
Putulentus
Putide
Præputiū
Circūciſus
Recutitus
Puteus
Puteal
Putearius
Puteanus
Puticuli
Puteoli
Puticius
Puſtula
Sputum.Spuo
Sputo.Sputor
Conſpuo
Conſpuor
Inſpuo.Expuo
Reſpuo
Deſpuo
Spurcus
Spuritia
Spurcæ
Spurcū vinū
Spurius
Nothus
Vulgo cōceptus
Spurii verſus
Spuma
Spumeus
Spumoſus
Spumo
Deſpumo
Purgo
Purgamentum
Purgatio
Menſtrua
Puro.Depuro
Purum
Pura veſtimenta
Pure lautum
Imprudentia
Caſus
Neceſſitas

Virgilius
Cicero
Plynius
Idem
Plautus
Martialis
Plautus
Plautus
Terentius
Plautus
Apuleius
Cicero
Varro
Modeſtius
Auſonius
Purū aurū
Purime re
tinero
Purus lo/
cus
Puritas
Impuritas
Impurus
Pure
Impure

Cicero Impure aduerbia deriuanť.Cicero.Quã multis illum ingenuis:q̃ multis matribus familias
Terentius in illa tetra atq; impura legatione uim attuliſſe exiſtimatis:mó ponitur pro improbo.Teré
tius.Mei loci atq; ordinis hominé haud impurũ.Et purifico:a quo Purificatio:& quo nó/
nulli utunť Purificus.Sunt etiá qui puto uerbum a puro deductũ exiſtimant: Putare enim
proprie ueteres dicebant depurare:hoc eſt uacantia ex quacũq; & non neceſſaria:aut etiá
non obſtantia & aliena auferre atq; excidere.Sic putari arbores ac uites dicunť.Et putami
na appellanť ſarmenta:& cortices:& argentum:atq; aurũ purum:hoc eſt expurgatũ: exco
ctumq;:atq; omni alia materia carens:hinc factũ eſt:ut Putare pro cogitare:atq; animo uo
luere capiamus:cogitando ení reſecamus mente:quæ falſa:aut inutilia:aut ſuperuacua ſunt
& quod uerũ ac bonum eſt:huic cogitádo hæremus.Terentius.Recte putas.Virgilius.Mł/
ta putans:ſortemq; animo miſeratus iniquam.Ob eandé cauſam & putare pro cóferre:&
colligere uſurpamus.Plautus.Putatur ratio cum argentario:& ꝓ rarefacere.Virgilius.Fin
gitq; putando.Ab hoc Compoſita ſiunt Deputo:quod pro aſcribo accipiť.Apuleius.Ad
ergaſtuli curam deputatus:Imputo quod ad ſignificationem exprobrantis accedit:ſed citra
reprehenſióem.Quintilia.neq; egó grauiſſimũ pr̃em ſũma ſua iuueni iactaſſe crediderí: q
heredem filium ſcriberet.Non eſt res quæ imputeť.Idem.Imputas nobis propitios uentos
& ſecundũ mare:ac Ciuitatis opulentæ liberalitatem:quæ tantũ fruméti uendidit: quantũ
duobus populis ſatis eſſet.Nõnũq; tamé Imputo pro adnumero: & cóputo poniť:quod
& ipſum a puto componiť:Vlpianus.Præterea ſi narrem aluit pupilli tutor:putat labeo i
putare eum poſſe:Sed eſt uerius nó niſi per qué egenti dedit:imputare eum oportere.Item
Reputo quod aliqñ pro conſydero:& recolo capiť.Apuleius.Qum id mecum ſæpe repu/
tarem:Aliqñ pro computo.Vlpianus.Item ſumptus litis tutor reputabit & uiatica ſi ex of
ficio neceſſe habuit aliquo exire uel proficiſci.Diſputo hoc eſt diſcepto: diſſero:a quo Di/
ſputatio:cuius diminutiuũ eſt Diſputatiuncula:Et Amputo quod eſt circumcido:quaſi Cir
cumputo.Item ſunt q a pure Pudorem dictum uelint:nihil ení aliud é Pudor:q̃ ob aliquá
rem ſordidam timor.Quippe ab Ariſtotele ita diffiniť αἰσχύνη ἐστὶ φόβος δικαίου
ψόγου hoc eſt Pudor eſt timor iuſtæ reprehenſionis.Quidam Pudorem a uerecundia
ſic ſeparant:ut pudor ſit rei turpiter actæ:uerecundia uero etiam recte facti atq; honeſti.Ab
hoc fit pudibundus:qui pudore duciť & Pudibunde aduerbium cum pudore.Et pudenda
uirilia:quæ & uerenda dicunť.Et Pudicus Caſtus:a quo Pudice aduerbiũ caſte:& pudici/
tia Caſtitas quorum contraria ſunt Impudicus:& Impudice.Poniť & pro religioſa mun
dicia ac puritate.Virgilius.Caſta pudicitiam ſeruat domus.Item pro dea gentilium.Quip
pe Pudicitiæ ſignum romæ colebať:quód nephas erat attingi:niſi ab ea:quæ ſemel nupſiſ/
ſet.Hinc Depudicare uerbũ:quo ueteres utebanť:hoc eſt uiolare:ſtuprare: & q̃ſi pudicitiá
auferre.Ennius leniter rubentem auroram pudori colorem appellauit.Ab eodem etiá Pu/
det uerbum deducitur quod a piget ita diſtinguunt:ut pudere ſit in iis:quæ turpiter fiunt: Pi/
gere in iis quæ cum malo dánoq;:pudere ad dedecus: pigere ad doloré referať.Pudet enim
eius:qđ turpe é:piget eius:quod dolet: ac moleſtũ eſt.Alii pudere uerecũdiæ eſſe dicunt:pi/
gere pœnitentiæ.Terentius.Fratris me quidem pudet:pigetq;.Saluſtius.Nam poſtea quæ
fecerit incertum habeo:pudeat an pigeat magis:ab hoc fit impudicus hoc eſt temerarius: q
nullo pudore duciť a quo Impudenter:temere: petulanter: inuerecunde.Et Impudentia
temeritas.Quidam etiá Diſpudet uſurparunt pro bis pudet ſeu ualde pudet ueteres etiam
Pudeo:& Pudeſio dixere.Gellius.Tibiam pudefactus oris deformitate abiecit.Et Pro/
pudium:a quo Pudor:& Pudicitia procul ſit.Decedo:quod aliqñ ꝓ diſcedo accipiť: pro Diſcedo
prie tñ Decedere é a mandato cuſtodiæ ſuæ loco recedere.Vñ Cóſules ꝓcóſules Præſides
dñr e ꝓuicia decedere.Ité Præſidia ex urbibus:aut Caſtellis.Sine appoſitione ꝓ mori acci
pitur:quaſi e cuſtodia:& gubernatione corporis proficiſci:ut eo modo dicať deceſſit:quo
defunctus eſt:& ſubintelligať uita.Excedo diſcedo & ſimili modo pro morior uſurpať: Excedo
ſed additur ſemper uita:nó ſubintelligiť.Cicero.In ipſa cura: & meditatione obeundi ſui
muneris exceſſit e uita.Procedo:quod modo ſignificat progredior:modo ſuccedo: a quo Procedo
fit ꝓceſſus:qđ & progreſſum ſignificat:& ſucceſſum Præcedo antecedo: quod & ipſum a Proceſſus
cedo componiť.Incedo:quod pro ambulo capiť:a quo Inceſſus fit: ſiue celer ſit: ſiue tar/ Præcedo
dus:ſiue compoſitus:ſiue ímoderatus.Proprie tamen incedere eſt cum grauitate quadam: Incedo
Virgilius & ueluti faſtu ambulare.Virgilius.Regina ad templum magna ſtipante caterua Inceſſit. Inceſſus
Idem Idem.Et uera inceſſu patuit dea.Seneca.Tenero ac molli paſſu ſuſpendimus gradum: nec Inceſſo
Seneca ambulamus:ſed icedimus.Aliqñ icedere ſubire eſt Vt iceſſit mihi cupiditas:hoc é ſubiit.Ab Succedo
Gellius hoc fit Inceſſo:qđ é accuſo:ipeto moleſto.Gellius.Quum me maledictis inceſſeret.Succe/ Succeſſor
Cicero do qđ mó ſignificat i alterius locũ uenio.Cicero.Vt ueros hæredes moueat:i eorũ locũ ipſo Succeſſio
Virgilius ſuccedat:a quo Succeſſor:& ſucceſſio deduciť notæ ſignificatióis.Mó igredior.Virgilius.

Et noſtris ſuccede penatibus hoſpes. Aliqñ ét ſuccedere: capimus ꝑ euenire: vñ ſucceſſus pro fœlici euentu uſurpatˀ. Plynius. Faceſſite hinc: atq; a nobis diſcedite: Aliqñ Hio: diuidor diſtẽdor. Cicero. Hinc ille giges inducitˀ a Platone: qui qum terra diſceſſiſſet: magnis ibribus deſcendit in illum hiatum. Ab hoc Diſceſſus pro receſſu deducitˀ: & Diſceſſio ꝑ hiatu. Recedo ab eo: diſcedo: vñ Receſſus ꝑ diſceſſu. Item Recedo ꝓtrahor extẽdor: a quo Receſſus ꝑ ſpatio ponitˀ. Curtius. In eo nemore lõgo receſſu domus erat. Item Retrocedo: a quo fit aduerbium Receſſim: qđ ſignificat retro cedẽdo. Plautus. Receſſim cedã ad parietẽ. Seccedo ſeorſum abeo: a quo Secceſſus: quod mõ diſceſſum ſignificat: mõ ſinũ ſecretionẽ. Virgilius. Eſt in ſeceſſu longo locus. Interdũ etiã ſecedere ſpatiari ẽ: & negotiis vacare: vñ ſeceſſus ſiue ſeceſſiones uacatiões dicuntˀ. Cõcedo quod modo ẽ trado: uel permuto. Terẽtius. Hui metuiſti: ſi nũc de tuo iure cõceſſiſſes paululũ: Modo cedo. Idem. Hic uideo me eſſe inuiſam imerito: tẽpus eſt cõcedere. Aliqñ proficiſcor. Plautus. Cũ domũ conceſſiſſet: inuenit patrẽ Nõnunq; Conſentio. Terentius Nunq; ne hoc die concedes mihi: neq; itelliges. Ab hoc cõceſſio fit pro cõſenſu. Eſt & aliud caedo: quod ad differentiã huius cum Diphtongo ſcribitˀ & præteritũ facit Cecidi: & ſuppinũ Cæſum: hoc ꝓprie ſignificat flagello. Terentius. Verberibus te cæſum in piſtrinũ Daue dedam. Ponitˀ tamẽ aliquãdo pro excido. Virgilius. Ceditur & ſilia ante iugo leuis. Cicero. Aut eius partes quaſi membra quædã cædenda. Interdũ pro occido. Virgilius. Non aliam ob culpam baccho caper oĩbus aris Cæditˀ. Idẽ. Ceduntur uigiles. Cicero. Cedit græges armentorũ: per metaphorã quoq; cædo ꝑ immolo uſurpatˀ Virgilius. Cædũt binas de more bidentes. Et ꝑ frãgo. Cicero. Cedere Ianuã ſaxis inſtare ferro: hic Cællo eiuſdẽ ſignificatiõis: a quo Percællo: hoc eſt ꝑcutio: euerto. Varro. Alius teneram abietẽ ſolus percællit. Procællo eiuſdẽ ſignificatiõis: a quo Procella. de qua tertio Epigrammate diſſeremus. Itẽ detracta una littera Cælo: quod eſt ſigno ſculpo: a quo Cælata uaſa appellata ſunt quæ: Veteres Ancæſa uocabant: quod circũ cædẽdo fiant: Et Cælum ipſum inſtrm̃: quo Cællantˀ: ſicut Cæſtrũ: quo Ebur cauatˀ: Et Cæntrũ punctũ: ſiue ſtimulus. Item Cælum: quod alio mõ dicitˀ mũdus: Cuius Circumflexu cũcta teguntˀ: quod Cælatũ hoc eſt ſignatũ ſyderibus ſit Nam quod Varro a Cauo dictũ exiſtimat: nimis durũ eſt a græco vero hoc eſt απο του κοιλου: quod ſignificat Cõcauũ: deduci nõ eſt putandũ: ſi quidẽ ꝑ oe ſcriberetˀ: quod nuſq; animaduertimus. A cælum deriuatˀ Cælſus: hoc ẽ altus ſublimis: a quo fit Excelſus: & Præcelſus eiuſdẽ ſignificationis: Et Excelſitas: Cicero. Et enĩ magis eſt ſecundũ naturã excelſitas animi: & magnitudo: Et Excello ac Præcello: hoc ẽ extollor: ſupero: A quo excellens excellentior: Excellentiſſimus: Præcellens. Præcellentior Præcellentiſſimus. Excellenter & Præcellenter: Excellentia: & Præcellẽtia: Excelſe & Præcelſe: & Recello quod ſignificat reclinor: humilis fio: & interdũ actiue pro reclino uſurpatˀ: Item Cæleſtis: quod ex cælo eſt: vñ Cæleſtia numina dicuntˀ: & cæleſtia auguria uocantˀ: quæ a cælo fiunt: cũ uel fulminat: uel tonat. Et Cælicola Habitator cœli. Et Cælebs: quod caleſtem uitã agat. Is enĩ proprie Cælebs dicitˀ: q caret: ſeꝑq; caruit uxore: abuſiue tñ ponitˀ ꝑ eo: q uxorem nõ habet: ét ſi alias habuerit. Hinc Cælibatus dr̃ uita: quæ agitˀ ſine uxore. Plautus. Vtrum nũc te cælibẽ eſſe mauis liberum: an maritũ ſeruum ætatẽ agere. Suetõius. Verũ amiſſa uxore lepida: duobuſq; ex ea liberis manſit in cælibatu ex iis cõſtat Cælibẽ & maritũ relatiua eſſe: quod etiam Quintilianus oſtendit Clarus an obſcurus magiſtratus: an priuatus: quis an pereginus: liber an ſeruus: maritus an cælebs: parens liberorũ an orbus ſit: Hinc etiã Cælibans haſta dicebatˀ: qua caput nubentis comebatˀ: eã oportebat in corpore gladiatoris ſtetiſſe abiecti: occiſiq;: ut quemadmodũ illa cõiuncta fuerat cũ corpore gladiatoris: ſic ipſa cum Viro eſſet uľ quia matronæ in tutela Iunonis Curitis ſint: quæ ita appellabatˀ a ferẽda haſta: quæ ſabinorum lingua dicitˀ Curis: uel quod fortis uiros geniturã ominaretˀ: uel quod nuptiali iure imperio ſubiiciatˀ nubens: quia haſta ſumma armorũ: & imperii eſſet. Quã ob cauſam uiri fortes ea donãtˀ: & captiui ſub eadẽ ueniũt: quos græci δορυληϖτον & δορυσρωτους nominant. Hanc Conſuetudinẽ nunc quoq; in nuptiis Romani obſeruant pro haſta gladium ſupra caput nubentis tenentes. Item a cælo fit Cælitus: hoc eſt Cæleſtis. Vnde Cælica regna poetæ dicunt. & Cælitus aduerbiũ quod ſignificat ex cælo. Ab huius Cæli ſimilitudine Palatũ quoq; Cælum appellatur. Plynius. Cerebrũ: uiſcerũ excellentiſſimũ eſt: proximumq; cælo capitis: ſine cruore: ſine ſordibus. Ariſtoteles υϖο δε τον ουρανον εν τω στοματι ηγλοττα τοισ ζωοισ εστι: hoc eſt ſub cælo aũt lingua animalibus eſt. Idẽ. ϖολλοι δε χοισι και ν ταισ γλωτταισ οδοντασ και εν τοισ ουρανοισ. Ideſt. Multi autẽ habent & in lingui dentes: & in cælis hinc Cæliſtomia: dicitˀ: qum uox quaſi in recæſſu omnis auditˀ: a Cælo hoc de quo loquimur: & στομα: quod ſignificat os: q̃ſuis poſſit & a concauitate oris uideri deducta. κοιλον enim græci ut diximus Concauũ dicunt: & hoc mõ per oe diphtongum ſcribendum erit quemadmodũ græci ſtribunt κοιλοστομια. Celuma

Hio
Diſceſſus
Diſceſſio
Recedo
Receſſus
Seccedo
Secceſſus
Seceſſio
Concedo
Conceſſio
Caedo
Cællo
Percællo
Procællo
Procella
Cælo
Cælata uaſa
Ancæſa uaſa
Cælura
Centrum
Cæſtrum
Cælum
Excelſus
Præcelſus
Excelſitas
Excello
Præcello
Excellens
Excellẽtiſſimus
Præcellens
Præcellentior
Præcellẽtiſſimus
Excellenter
Præcellenter
Excellentia
Præcellentia
Excelſe
Præcelſe
Recello
Cæleſtis
Cælicola
Cælebs
Cælibatus
Cælibaris haſta
Curitis
Curis
Cælicus
Cælica regna
Cælitus
Celuma

Cicero
Curtius
Plautus
Virgilius
Terentius
Idem
Idem
Idem
Cicero
Virgilius
Idem
Cicero
Virgilius
Cicero
Varro

uero clamor eſt nautarũ:cum uno aliquid iubente omnes uniformiter reſpondẽt:quaſi ſibi inuicẽ̃ iubentes:αϖοτῦκελον:quod eſt iubeo. Vñ & Procelleumaticus dictus eſt pes ex quatuor breuibus conſtans:quod uerſus hoc pede conſtans prior cani in ſacris mineruæ ſolebat:uel quod propter breuitatem:& quaſi curſum ſyllabarum ſimiles clamori nautico canticũ facere uideatᷣ:Item a Cælum fit Cælo celas:quod eſt tego:abſcondo:quoniã cælum

Ouidius omnia tegit.Ouidius.Ante mare & terras:& quod tegit omnia cælum.Vnde Cælaſſo pro cæla uero ueteres dixere Ab hoc Cælla deriuatur quod i ea cæletur: quod uolumus eẽ occultum.græci hanc Apothecam dicunt: in qua res Aeſculentæ: & poculentæ reponuntᷣ: q̃uis proprie Apotheca cælla uinaria ſit:capitur tamẽ abuſiue Cælla pro omni loco:in quo quid reponitᷣ. Virgilius.Fauorũ cauernas cællas appellauit Diſtendunt nectare cællas.Item loca quædam in domibus:in quibus lauamur:aut ungimur cællæ dicuntᷣ:ut inferius oſtẽdemus Et Cællariũ ſimiliter:quod ſic diffet a Penu: quod Cellariũ eſt paucorum dierum: Penus uero temporis longi:Quicqd enim longæ uſionis gratia reconditᷣ ex eo:quod nõ impromptu eſt:ſed intus & penitus hr̃:& locus ipſe dicitᷣ penus: Penitus enim proprie intrinſecus ſignificat.Vnde penitior dicitᷣ interior:& penitiſſimus intimus. Vnde fit penetrare quaſi penitus intrare:a quo penetrabilis:qui facile penetrat.Virgilius.Penetrabile telum: & penetrabile frigus. Item qui facile penetratᷣ.Liuius.Et in aſperis locis ſilex ſæpe impenetrabilis ferro occurrebat.Et penetrabile ſubſtantiuũ:quod ſignificat id:quod eſt in intimis partibus.Vnde penetrale ſacrificiũ dicebatᷣ:quod in penetrabili:hoc eſt in intima parte domus fieri ſolebat:Item Penates:q̃ penes nos nati ſunt:Penitus a penes deductũ eſt: id enim penes nos maxime uidetᷣ eſſe:quod eſt penitus reconditũ. Ponitur aliquãdo penitus pro longe.Virgilius.Penituſq; alias aduexerat oras:aliquando pro ualde. Idem penituſq; ſonãtis acceſtis ſcopulos.Sunt qui uelint in penu:thus cereos ligna carbones: aliaq; ſimilia contineri:ſed proprie ea ſola penui tribuuntᷣ:quæ ad uictum pertinẽt.Penuarium ſignificat omne id:quod in penu reponitur:& ipſum penu:& quod penu eſt:unde penuaria cælla appellatur.Dicimus aũt hic penus:& hæc penus quartæ declinatõis:& hoc penus:ris tertiæ: & hoc penũ peni ſecundæ.A penu ut quidã putãt: penuria deducitur:quaſi urens penu:Significat autẽm inopiam omniũ rerũ:preſertimq; earum quæ in penu recondi ſolent:quemadmodum inferius latius dicemus. Alii Penuriam a pene dictã uolunt quod pene urat:uel quod pene minus ſit q̃ neceſſe ẽ.Item a Cella ſiue Cellarium deriuatᷣ Cellarius:ſignificatq; ut Vl

Vlpianus pianus inquit:eum qui ideo præpoſitus eſt:ut rationes ſaluæ fiant.Item a Cella Cellares palumbæ:quæ domi nutriũtur.Item a cælo fit compoſitum Occulo: a quo Occulto: quod ueteres etiam Deculto dixerunt:Et Occulte aduerbium. Et Oculus quod ciliorum: quæ & ipſa a cælando dicuntur: Vnde ſupercilia:teguminibus occulatur:a quo oculatus præſens.

Plautus Plautus.Quomodo dixit oculata die:ideſt præſenti.Idem.Pluris eſt oculatus teſtis vnus:

Idem q̃ auriti decem:ideſt qui præſens fuit:uideritq;: Et Oculiſſimus cariſſimus. Idem oculiſſi

Idem mum hoſtium amice. Et Oculitus ſicut medullitus animitus:quod ſignificat aliquid tam carum eſſe:q̃ oculum.Idem.Qui amant ancillam meam oculitus:Et ocellus ab oculo fit.hoc eſt paruus oculus.Et Monoculus vnum oculum habens.Et Lanoculus:qui lana tegit oculi vitium Et occo a quo Occatio:quod occulat hoc eſt ocultat ſemina:Eſt enim occare quum ruſtici ſatione facta bobus dimiſſis grandiores glebas cãcellant ac ligonibus frangunt. Et

Apuleius oculeus perſpicax:& quaſi ex oculis cõſtans.Apuleius.Perſpicatiorẽ ipo lince:uel argo: &

Plautus oculeum totum.Et Cocles quaſi ocles:qui vnum habet oculum.Plautus. Decoclitam pro

Idem ſapia eſſe arbitror.Nam hi ſunt vnoculi.Idem etiam Monoculus dicitur:quod monõ hoc ẽ ſolum oculum hẽat.Itẽ. Monophtalmus: nam græce Ophthalmos oculus dicitur: a quo Ophthalmia oculorum ægritudo uocitata ẽ.Et Triophthalmus:& Aegophthalmus lapilli:de quibus inferius dicemus.Et procul quaſi porro ab oculis. Vnde poteſt & ſatis longe ſignificare:& non ualde:hoc eſt præ oculis.Virgilius.Eſt procul in pelago ſaxum:quod ſatis

Virgilius

Idem longe fuiſſe intelligi non poteſt:periret enim ſpectaculi uoluptas.Idem. Serta procul tantũ capiti delapſa iacebant:a Procul uero proculos:ac Proculeios cognominatos putant: qui nati ſint patre peregrinante a patria procul: Item Proculeio uerbum extendo: promitto. Item Cilia a Cælando dicuntur:quaſi Celia: quod oculos celent. Item Clam aduerbium ideſt occulte:a quo Clanculũ diminutiuum & perclam compoſitum: ideſt ualde occulte.Et Clandeſtinus occultus:a quo Clandeſtine aduerbium oculte:& clandeſtino dictum inueni

Lucillius tur.Lucillius.Ait enim dici Clandeſtino tibi: quod commiſſum fuerit. Item callim: quod ueteres pro clam uſurparunt:& Claudo:& Clauis:ut qdam putant.Item a cædo Cudo dictum: quod proprie eſt ferio:a quo Incus incudis dicitur inſtrumentum:in quo aliquid cudimus:hoc eſt feriendo formamus.Itẽm a Cædo Cædes hoc eſt occiſio dicta:ſiue nex:& excido:a quo excidium:ſiue excidio peremptio:& quaſi nex urbis:aut prouinciæ: quæ tamen

Procelleumaticus
Cælo.Cæla
Apotheca
Cællarium
Penus
Penu
Penitus
Penitior
penitiſſimus
Penetro
Penetrabilis
Penetrabile
Penetrale ſacrificium
Penates
Penitus
Penuarium
Penuaria cella
Penuaria
Cellarius
Cellares
Palumbæ
Occulo
Occulto
Deculto
Oculte
Oculus
Supercilum
Occulatus
Occultiſſimus
Occulitus
Medulitus
Ocellus
Monoculus
Lanoculus
Occo.Occatio
Oculeus
Codes.Monon
Monophthalmus
Ophthalmos
Ophthalnia
Triophthalmus
Aegophthalmus
Procul
Proculus
Proculleii
Proculleio
Cilia.Clam
Clanculum
Perclam
Clancleſtinus
Claudeſtine
Claudeſtino
Callim.Claudo
Clauis.Cudo
Inus
Cædis.Excido
Excidium

a cadendo deducta uideri poſſunt Veteres etiam exciſſatum pro uulnerato: & laniato dixerunt. Plautus. Capillo ſcuſſo: atq; exciſſatis auribus. Et homicida: qui hominem occidit: a quo homicidium: & Tirranicida: qui tyrrannum: a quo Tyrranicidiũ: & Bouicida qui bouem: a quo Bouicidium: & Paricida proprie qui patrem: a quo paricidiũ: & Matricida q matrem: a quo matricidium: & Cæſtus: quod proprie ſignificat cingulum a uariis cæſuris hoc eſt inciſionibus: quibus inſigniri cingula ſolebant. q̃uis ſint: qui απο τυ κοντιν: hoc eſt a uariis punctis appellatum Cæſtum exiſtiment. κοντειν enim pungere eſt: a quo Centrum dicit̃ idem punctus: qui eſt in medio circuli: a quo omnes lineæ ad circunferentiã ductæ inter ſe ſunt æquales. Quamobrem admirabile illud ueneris cingulum a poetis tantopere decantatum: quo Venus Martem: & ab illa mutuata Iuno Iouem ſibi conciliabant: quotiens in Pellices erant proniores: cæſtum dixere. Martialis. Collo necte puer meros amores Ceſton de ſinu Veneris calentem. Idem Sue Citheriaco medicatum nectare cæſton Viſit amatorem baltheus iſte Iouem. hoc alibi Idem poeta nodum acidalium uocauit. Lũdit Acidalio ſed non manus aſpera nodo Quem rapuit collo parue cupido tuo. Nam de Cæſto intelligi ſequentes uerſus oſtendunt: Vt Martis reuocetur amor: ſũmiq; Tonantis Ate Iuno petat Cæſton: & ipſa Venus. Ab hoc Cæſto cæſticillus dictus eſt quaſi paruum cingulum: circulus ille: quem quaſi corollam capiti ſuperponũt: qui aliquid oneris ſupra caput impoſituri ſunt: quod facere imprimis mulieres conſueuerunt. Item Cæſtus quartæ coniugationis inſtrumẽtum illud: quo Pallæſtritæ ac pugiles utebant̃. Nihil eni aliud erat apud uetuſtiſſimos q̃ lorum ex corio bubulo manibus circum uolutum: quo & ictum minus ipſe ſentirent: & aduerſarium grauius ferirent. Homerus. ζωμα δεοι πρωτον παρακαμβαλεν αυταρ επειτα δωκεν ιμαντασ αδμητουσ βοοσ αγραυλοιο. Primũ inqt ſubligar ei adhibuit: deinde lora dedit apta bouis agreſtis. Quintus εισηκειπονι Χορσιν εχων βοοσ ιφι δαμεντοσ ρινουσ αζαλεασ: hoc ẽ ſtabat manibus tenẽs bouis ualidi mactati ſicca tergora. Idẽ. ωσ των αζαλενσι περικτυπεοντο γονειαι ρινοισ. Ideſt Sic eorũ maxillæ aridis obſtrepebãt tergoribus. Idẽ. των δεαυτομενωσ θεναπωντεσ ρινουσ αιματοεντασ αφαρ αδεναρων απι χειρων λισαν. qđ eſt his propere famuli tergora ſanguinolenta ſtatim a ualidis manibus ſoluerũt. Valerius Flaccus. Aſpice & hæc crudis durata uolumina tauris. Sed poſtea huiuſmodi loris hoc ẽ uoluminibus coriorum: ut eſt auida ſemp nouarum rerũ mortalitas inſuere magni ponderis plumbeas maſſas coepere: ferro etiam addito: quibus inter ſe pugiles magno diſcrimine: immo certa morte dimicabant: hi ſunt memorabiles illi Cæſtus: quos latini dumtaxat poetæ decantant: nam in græcis nihil legit̃ præter lora fuiſſe: magnæ quidem moles: & non niſi fortiſſimis Viris tentatæ. Virgilius. In medium geminos immani pondere Cæſtus proiecit quibus acer Eryx in prælia ſuetus ferre manum duroq; intendere brachia tergo. Obſtupuere animi tantorum ingentia ſeptem: Terga boũ plũbo inſuto Ferroq; rigebãt. Papinius. Ac dũ nigrantia plumbo Tegmina cruda boum non mollior ipſe lacertis Induitur. Item a Cædo Cæſaries dicta: quod comam ſignificat: quæ cædi ſolet. Virorum enim dumtaxat cæſaries eſt: non mulierum: unde cæſariati comati dicunt̃. Item Cæſar non quod cum Cæſari natus ſit: ut ſtulte Pompeius Affirmat: uel qđ Elephantum in africa occiderit: ut ait Seruius Afri enim Elephantum cæſam uocant: ſed quod cæſo matris utero prolatus ſit: hoc natiuitatis genus a ueteribus auſpicatius putabat̃. Sic natum tradunt Scipionem africanũ priorem qui propterea primus omniũ Cæſar appellatus eſt. Qui ita naſcunt̃ cæſones a ueteribus dicti. A cæſare cæſareus dicit̃: hoc eſt imperatorius: quoniã Imperatores omnes: q poſt Iulium cæſarem fuerunt Auguſti. Item cæſarianus: unde cæſariani milites dicti ſunt milites cæſaris: Et cæſaria Vrbs Paleſtinæ: & altera philippi a philippo fratre herodis in honorem cæſaris cõdita & Tertia Cappadociæ: & q̃rta Mauritaniæ. Itẽ Cæſar ea Auguſta urbs hiſpaniæ Taraconẽſis a Iuba maurorum rege ædificata. Item a cædo cæſim aduerbium: quod ſignificat cædendo: ſicut punctim pungendo: unde cæſim ac punctim ferire hoſtem docebantur Tirones. & cædua ſilua: quæ habetur in eum uſum: ut ex ea materia cædatur. Itẽ cæſicium linteolum purum: ac candidum: uel quod cædendo ad candorem perueniat: uel quod oras circunciſas hẽat. Plautus. Linteolũ cæſiciũ: Et cæſa Gallicum telum. Varro. Qui gladiis cincti ſine ſcutis cum binis cæſis eſſent: hæc & Gallorum lingua Geſa dicunt: Vnde & Viros fortes galli Geſos uocant. Virgilius. alyma Coruſcat Geſa manu. Et cæſa pticulæ orationis: quæ græci cõmata uocant. Differuntq; a membris: quæ græci uocant κωλα. Membrum enim eſt pars orationis ex pluribus uerbis abſolute aliquid ſignificans hoc modo. Et ſi uereor iudices ne turpe ſit pro fortiſſimo uiro dicere incipientem timere cæſum aũt pars orationis nondum ex duobus: aut ex pluribus uerbis quicquam abſolute ſignificãs. hoc modo. Et ſi uereor iudices ne turpe ſit. Interdum tamen cæſam dicimus orationem: quum nõ eſ/

Excido
Exciſſatum
Homicida
Homicidium
Tyrranicida
Tyrranicidium
Bouicida
Bouicidium
Paricida
Paricidium
Matricida
Matricidium
Cæſtus
Centrum
Acidarius nodus
Ceſticillus
Corolla
Cæſtus
Cæſaries
Cæſariati
Cæſar
Cæſones
Cæſareus
Auguſtus
Cæſarianus
Cæſaria
Cæſar auguſtus
Cæſim
Punctim
Cædua ſilua
Cæſicium
Cæſa
Geſa
Geſus
Cæſa
Membra
Coma
Colum
Cæſa oratio

Plautus
Martialis
Idem
Idem
Homerus
Quintus
Idem
Idem
Valerius Flaccus
Virgilius
Pompeius
Seruius
Scipio

ficiuntur membra ex connexione uerborum: ſed ſingula uerba aliquid ſignificantia proferā
tur hoc modo. Quis eſt iſte? Gelius: armiger Catilinæ: ſtipator tui corporis: concitator ta/
bernariorum: latrator fori: depopulator Curiæ: Eadem & Inciſa dicuntur: vnde fit aduer/
bium inciſim. Cicero. Hæc quidem duo binis pedibus inciſim: deinde membratim dicere ſo/
lebas. Et Cæſura a cedenda uoce: quæ diffinit̃ decora terminatio uocum ĩ medio uerſuum
notata: ut quando poſt duos primos pedes ſuperans ſyllaba ĩuenit̃: quæ dictione terminet:
cæſura eſt: quæ Pentimemeris dicit̃. Vt arma uirũq; cano. Qum uero id poſt tres pedes fit:
eſt Cæſura Heptimemeris. Vt Arma uirumq; cano Troiæ: hic enim uerſus utramq; cæſurã
habet. Item Cæſpes quod eſt terra cum herba in modum lateris cæſa: uel frutex reciſus ac trũ
catus: quod pedem cædat. Ab hoc fit Cæſpito uerbum. Cæſpitare autem dicimur: qum pede
aliquid percutientes quaſi ruere cogimur dictum Cæſpitare quaſi cæſpitem offendere: uel ĩ
cæſpitem ferri. Vnde Cæſpitatores equi dicuntur: qui ſæpe in cæſpitem: aut lapidẽ: aut aliud
offendiculũ pedẽ ĩpingũt. Item a Cædo Cudo quod eſt percutio: a quo Incus dicta iſtrumẽ
tum fabri ferrarii ſupra quo ferrum cudit̃. Item aliorum metallorum. A cudo fit compoſi/
tum Excudo: Per metaphoram tamen pro inuenio uſurpatur. Virgilius. Vt uarias uſus me
ditando excuderet artes. Idem. Quis deus hanc muſæ: quis nobis excudit artem? Item a cu
do Recudo: quod eſt iterum cudo. Varro. Vt ii ſolent: qui uetera metalla recudunt. Et Pro
cudo cudendo dilato. Virgilius. Durum ꝓcudit arator Vomeris obtuſi dentem. Item a cæ
do cæcus dicit̃: quod ſit oculis conciſus: q̃uis alii Cæcum quaſi oculis captum: alii quaſi ca/
rentem oculis appellatum uelint: eſt aũt Cæcus: q caret lumĩe. Itẽ Inſidioſus: occulte malus
latens: tacitus: qui uideri non põt. Virgilius. Cæca regens filo ueſtigia: A quo Cæcum ual/
lum dicimus: in quo præacuti pali terræ affixi herbis uel frondibus occulunt̃: & cæci dolo/
res uocant̃ a medicis: quorum cauſa ignorat̃: qum mox ueniant: abeantq;: transfertur etiã
ad animum: vnde cæcos conſules improuidos dicimus. Ab hoc fit cæco uerbum: & obceco
& Excæco quæ ſignificant luminibus priuo. Et Cæcitas tam corporis q̃ animi orbitas. Et
Cæcutio uerbum: quod proprie ſignificat parum uideo. Et cæcutientes dicunt̃ quaſi ſemi/
cæci. Varro. Vtrum oculi mihi cæcutiunt: an ego uidi ſeruos in armis contra dominos. Et
Cæculus diminutiuum. Et Cæcultor obtuſam aciem habeo: & quaſi Cæco ſum ſimilis. Plau
tus. Num nam mihi oculi cæcultantur? Eſt ne hic noſter Hermio? Cæculus etiam nomen ꝓ
prium fuit eius: qui condidit præneſte: a quo cæcilios ortos putant: quorum familia Ro/
mæ nobiliſſima fuit. Cæcum inteſtinum ẽ: quod a dextra parte incipiens in ſiniſteriorem
peruiũ: & longũ eſt in dexteriorem nõ eſt: ideoq; dicit̃ cæcũ. nam id qđ peruiũ ẽ late fuſum
ac ſinuatũ minuſq; q̃ ſuperiora inteſtina neruoſum: ab utraq; parte huc atq; illuc uolutum
magis tamen ſiniſteriores inferioreſq; partes tenens: & iecur: ac Ventriculum contingens:
ac deide cum quibuſdam membranulis a ſiniſtro rene uenientibus uinctũ: atq; hinc dextra
recuruatum: quia in imo: qua excernit: dirigit̃: Rectum appellat̃. Ieiuniũ uero inteſtinum:
eſt: quod ab ea iũctura eſt incipiens: quam græci ϖιλωρον uocãt nõ ita implicitum eſt: di
ctum Ieiunium: quia nunq̃ quod accipit continet: ſed protinus in inferiores partes tranſ/
mittit. Inde tenue inteſtinum eſt: in ſinus uehementer implicitum: cui id quod diximus: cæ/
cum adheret omnia hæc contegit omentum ex interiore parte leue: & ſtrictum ex ſuperio/
re mollius. Item Cæci Smaragdi dicunt̃: qui ſunt obſcuriores. Item a Cædo Cæmentum.
Sunt enim cæmenta cæſi lapides parui apti ad ædificandum. Liuius. Nec erat difficile mu/
rum ſubruere: quod Cæmẽta nõ calce durata erãt: ſed interlita luto. Varro. Non te pudet
Mani: qum domi tuæ vides commilitonum tuorum cohortes ſeruis tuis miniſtrare cæmen
ta. Aliquando Cæmentum ponitur pro ipſo opere Cæmẽtario: hoc eſt ædificio: quod ſtru/
cto lapide erigitur: Plynius. Pallidus lapis in Cæmento raro utilis licet enim cõtra iniurias
fortis ad ſtructuram: tamen infidelis eſt: niſi multa ſuffrenatione deuinctus. Hinc Cæmẽ/
tarii dicunt̃ ædificiorum: quæ ex lapidibus ſunt fiunt ſtructores: quos aliq fabros murarios
uocãt. Itẽ Ab hoc cædo Cæſius color de quo ĩferius dicemus: quod q̃ſi Cæſus atq; aptus Vñ
Cæſuliæ dicti ſunt: q Cæſios oculos habẽt. Quidã tñ Cæſium a cœlo dictũ uolũt̃ q̃ſi cœliũ
ꝑterea ab eodẽ cõpoſita fiũt circũcido. Vñ iudæi Circũciſi dñr: qđ pelliculã illã circa glan/
dẽ quæ ꝑputium uocat̃: Cæſam hẽant. Intercido reſeco: ſiue iterſeco. Decido penultia lõga
quod proprie eſt amputo per metaphoram tamen capitur pro determino quaſi amputãdo
ſuperflua: quod integrum eſt: oſtendo: Vnde Decidere dubia: decidere queſtionem dicimus
Et Deciſionem iuris: hoc eſt determinationem. Excido exſeco: cædo. Cicero. Excidant Clo
dii fluenta Ab hoc Exciſſo frequentatiuum: quod eſt dilanio. Plautus. Capillo ſciſſo: atq;
exciſſatis auribus Præcido: quod proprie eſt antecædo: hoc eſt immolo. Vnde Præcidanea
agna uocabat̃: quæ ante alias cædebatur: Et Præcidanea porca: quæ mactabatur Cereri ab
eo: qui mortuo iuſta non feciſſet quod facere mos erat priuſq̃ nouas fruges guſtarent. Præ

Virgilius
Idem
Varro
Virgilius
Varro
Plautus

Inciſa
Cæſura
Pentimemeris
Heptimemeris
Cæſpes
Cæſpito
Cæſpitator
Cudo
Incus
Excudo
Recudo
Procudo
Cæcus
Cæcum uallum
Cæci dolores
Cæcus conſul
Cæco
Obcæco
Excæco
Cæcitas
Cæcutio
Cæcutiens
Cæculus
Cæcultor
Cæculus
Cæcilii
Cæcum
Rectum
Ieiunium inteſti
num
Tenue inteſtinũ
Omentum
Cæci Smaragdi
Cæmentum
Cæmentarius
Faber murarius
Circumcido
Præputium
Glans
Intercido
Decido
Decidere dubia
Decidere q̃ões
Deciſio
Excido
Præcido
Præcidãea agna
Præcidanea por
ca
circumciſi

cidere et capiť p̄ re turpi mare intra podicē coeūdo:labefactare:quemadmodum pædica
re eſt puerum iter femora fœdare. Martialis.Præcidi gaudes:Præciſus Neuole ploras:& Martialis
Præciſum Præciſum uocať pars carnis uiſcerum:hoc eſt circa quod uiſcera inuoluta ſunt:quod oras
Omaſum circum cæſas habeat.Lucillius.Illi præciſo:atq; epulis capiuntur opimis. Nam Omaſum
appellamus inteſtinū pingue.Plynius.Socium laboris:agriq; culturæ habemus bouem: tā Plynius
ta apud priores cura ut ſit inter exempla a prætore damnatus.Romæ die dicta:qui Con/
Incido cubino procaci ruri:omaſum ediſſe ſe neganti occiderat bouem:actuſq; in exilium eſt tan
Inciſum q̄ colono ſuo interempto.Incido cædo:ſcindo:ſculpo:vnde Inciſas litteras in marmore
Inciſim dicimus:Ab hoc fit:quod Oratores uocant inciſum:hoc eſt ſenſu non expleto numero cō
Incile cluſum:quod pleriſq; uidetur eſſe pars membri: Et Inciſim aduerbium:quod ſignificat mi
Clauſa nutatim Cicero.Hæc quidem duo binis pedibus inciſim:deinde Membratim dicere ſole/ Cicero
Septum bas. Et Incile locus depræſſus:ut Vlpianus inquit:ad latus fluminis ex eo dictus: qđ inci/ Vlpianus
Incillare ditur:Scinditur enim uel lapis:uel terra:unde primū aqua ex flumine agi poſſit:queādmo
Reciſamentum dum in piſtrinis fermentariis fieri uidemus:quod aūt ad incile opponiť aquæ deriuandæ
Sucido compellendæ ue ex flumine cauſa:quod uulgo Clauſa dicitur:Eodem Vlpiano teſte latine Vlpiano
Præcido Septum appellatur ſiue id ligneum ſit:ſiue lapideum:ſiue ex qualibet alia materia ad con
Succidanea ho/ tinendā tranſmittendāq; aquam excogitatum.Item ex quocunq; riuo aqua irrigandi cau
ſtia ſa deducať Incile dicitur locus per quod primum deduciť.Incilare uero Veteres dicebant
increpare uel improbare.Actius. Qui me incilant probris: ſermone indecorant. Plautus Actius
Melius eſt tamen ita uiuere: ne quis noſtra incilet facta.Et reciſamentū paruum fruſtrum: Plautus
& quaſi ramētum ex aliquo reciſum.Plynius.Ociſſime uero eruginem cōtrahit æs corona Plynius
rium: reciſamentis in acætum additis.Succido quod ſignificat poſt cædo:ſicut præcido an
cædo. Hinc Succidaniæ hoſtiæ uocabanť:quæ ſecūdo loco cædebantur.Apud Veteres enī
ſi primis hoſtiis litatum non fuerat:aliæ poſt eaſdē ductæ hoſtiæ cædebātur duæ:quæ prio/
ribus iam cæſis luendi piaculi gratia ſubdebantur.Item a cædo.Succiſiuum tempus dicitur
quod ſubtrahitur a rebus neceſſariis:ut ad aliquem uſum accōmodemus. Gellius. Quan/ Gellius
tum aūt uitæ mihi deinceps deum uoluntati erit:quantūq; a cura:& a re familiari: procurā
doq; cultu liberorum meorum dabitur ocii: omnia ſucciſiua& ſubſecundaria tempora ad
colligendas huiuſcemodi memoriarum delectatiunculas conferam.Plynius. Homines enī
ſumus & occupati officiis: ſucciſiuiſq; temporibus iſta curamus.ideſt nocturnis:ne quid
nr̄is putetis ceſſatum horis:Dies uobis impendimus:cum ſomno ualitudinem cōputamus.
Et Succida lana a ſuccidendo:quod talis ſit qualis ſucciſa eſt:hoc eſt plena ſordibus: impu/
ra non lota.Quod ſi lento igni in æneo uaſe ſufferueat:deinde refrigereť:& pingue illud:
quod ſuper natat:in uas fictile colligať:rurſuſq; priore materia decocta utraq; pinguitudo
Succida frigida aqua abluať:& in linteo ſicceť:ac torreať ſole:donec candeſcat:& tranſlucida fiat
Oeſypum poſthac in ſtannea Pyxide reponatur ſit Oeſypum: quod innumeris medicinæ uſibus adhi
Eſopum ſuccidū beť:p̄ſertimq; ulceribus genitaliū cum adipe Anſerino:hoc Galienus medicus:& alii qui/ Galienus
Succidia dam Autores Eſopum ſuccidum uocant.Varro tamen ſuccidam lanam a ſudore uocatam Varro
Succidium exiſtimat quod qum tondeť ſudare oues incipiant.A ſuccidendo etiam ſuccida deducitur.
Succerda Eſt aūt ſuccidia Caro ſalita & in neceſſarium uſum ſeruata:quæ quotiens opus eſt: ſuccidi
Subſcudes tabu tur.Cicero.Iam hortum ipſi agricolæ ſuccidiam alteram appellant.Succidium quoq; lari/ Cicero
læ dum uocant.Varro.ſuccidum non a ſuccidendo ſed a ſuibus cædendis nominatum putat: Varro
quod pecus primum occidere cœperunt domini:& ut ſeruarent:ſalire. Vnde Sucerdā quo
q; a ſue deductam opinatur:quæ eſt ſtercus ſuillum Titumius. Quid habes niſi unam Arcā Titumius
ſine claui:eo condis ſuccerdas.A ſuccido quoq; ſubſcudes appellatæ ſunt tabellæ: quibus ta
bulæ inter ſe configunť:quia:quo immittuntur:ſuccidit.Pacuuius. Nec ulla ſubſcus pro/ Pacuuius
Recido hibet compagem.Intercido in medio cædo:a quo Interciſi dies:de quibus ſupra diximus
Recidiuū appellati:qꝫ quibuſdam eorum horis ius dicere liceret:quibuſdam non liceret. & ideo cæſi
Recidiuia uiderentur.Recido:reſeco: vnde Reciſos ramos dicimus:hoc eſt cæſos reſecatos.Et Reci/
Rediuio diua poſt caſum reſtituta:& quodammodo renaſcentia ab arborum ſimilitudine:quæ ſe/
Rediuium ctæ repullulant ac nouæ fiunt.Virgilius.Et recidiua manu poſuiſſem pergama uictis.Nam Virgilius
Parouychia Rediuia eſt morbus:qum circa unguem cutis reſoluitur:non ſine dolore id patientis dicta
Pterygiū a rediuiendo.Rediuire enim Veteres pro reſoluere uſurpabant:hæc & neutro genere Re/
Occido duuium appellatur a græcis dicitur parouichia:nam παρα ad præpoſitionem ſignificat
Occiſitor ονυξ dicitur unguis Pterygium uero ulcuſculi genus eſt:quod naſcitur iuxta ungues Ply/ Plinius
Occiſus nius. Lana ſuccida rediuias ſanat ex aqua frigida.Idem.Qum etiam cum oleo Patonichi Idem
Necatus as:& Pterygia tollit.Occido penultima longa interficio:a quo Veteres occiſitantur dice/
Occido bant pro frequenter occiduntur.Quidam occiſum:& Necatum ita diſtingunt: ut occiſus

cum ictu: & uulnere ſit: necatus etiam ſine ictu. Vnde veneno necatos non occiſos di Occiſio
cimus. Qui aliter vſurpant loquuntur improprie. Ab occido fit Occiſio hoc eſt cædes: Occidiū
& quo Veteres uſi fuere: occidium quidam etiam occidionem vſurparunt. Occiſam etiā Occidio
Plautus Occidionem vſurparunt. Occiſam etiā rem dicimus deſperatam & perditā. Plautus. Oc/
ciſa iā eſt hæc res: hæret hoc negociū. Vnde & Occiſiorem: & Occiſiſſimū veteres dixere. Occiſiſſimu m
Plautus Plautus. Occiſiſſimus omnium; q viuunt. Concido: qđ aliqñ ſignificat minutatim cædo.
Idem Plynius. Caro eius conciſa: ac decocta adhibēda eſt: aliqñ frango. Idē. Et nucleus dētibus
conciſus ſupra vulnus imponit̃. Ab hoc Conciſa orō dicit̃: quæ nō cōtinua: ſed ueluti mē Conciſa orō
bratim cæſa eſt. Reperit̃ etiā cædo prima breui: accētū in ultima habēs: qđ mō da: mō dic Cedo
Plautus ſignificat. Plautus. Cedo hominē. Idē. Quid ſit cedo. Sunt qui exiſtiment Cæſenam quoq; Cæſena
flaminiæ Vrbem a cædēdo appellatā: qđ exiguo intus amne cæſa hoc ē diuiſa ſit: uel qp ager
eius duobus fluminibus Sapi ac Rubicone ſit diuiſus. Mirū videt̃ adeo maiorū noſtrorū
Cicero temporibus in cōteptu fuiſſe: ut Cicero duo⁊ ciuiū Romano⁊: q deſignati conſules fuerāt
indignitatē oſtenſurus: ita ſcripſerit. Nā iſti duo vix ſunt digni: quibus alteri Cæſenā: alteri
Coſſutianarū tabernarum fūdamēda credas. A Cæſena Cæſenas deriuat̃: vnde Cæſenatē Cæſenas
agrum: & Cæſenatia vina frequent̃ legimus: quæ apud maiores noſtros int̃ generoſa cōnu/ Cæſenatia vina
merabātur. Cædiciæ tabernæ: nō a cædēdo dictæ ſūt: ſed a domini noīe: qui Ceditius uoca Cæditie taberne
bat̃: a quo i via appia ædificatæ ſunt. A cædo Ancile quoq; dictū eē manifeſtū eſt. Scutum Ancile
breue fuit: qđ regnante Numa Pōpilio: qum peſtilēs annus eſſet: e cælo cæcidiſſe fert̃: ideo
ſic appellatū: quia ex utroq; latere erat reciſum: & ſūmū: infimūq; eius latus medio pateret
Eo tpe vna ſimul vox audita ē: omniū: potētiſſimam fore Ciuitatē: q̄diu id in ea manſiſſet
Itaq; facta ſunt eiuſdē generis plura: qbus admiſcētur: ne internoſci cæleſte poſſet. Probatū
ē maxīe opus Mamurii Vetruuii: q premii loco petiit: ut ſuū nomē int̃ carmina Salii canta Mamurius Ve/
rent. Ideo Mamurii Vetruuii nomē in cantibus Romani maxime frequētabant. Circūſe truuius
rebant̃ aūt Ancilia menſe Martio a duodecim Saliis: ita enī Martis ſacerdotes appellabā Salii
tur: uel a Salio Samothrace: uel a Salio Mantineo uel potius (ut ego arbitror) a Saliendo:
ſiqdem gladiolis ancilia pulſātes: ſaltare ſolebant. Primo Martis: deinde Mamurii laudes
canentes Plutarchus dubitare videtur an ab an: quod ſignificat circum: Ancile dicatur: qđ
in orbem eſſet figuratum: an ab ἀγκών: quod eſt cubitus: an uero ab ἀκής: quod ſignifi/
cat remedium: quoniam peſtilentiæ remediū fuit ancile. CAESAREO. A Cæſare ædi/
ficato. Amphitheatrū: de quo loqtur: ab Auguſto deſtinatum fuit: a Veſpaſiano ædificatū:
a Tito conſecratum. Id tamen Domitianus ad gloriam ſuam referebat: iactare in ſenatu ſo
litus & patri ſe: & fratri imperium dediſſe: & illos ſibi reddidiſſe. Quapropter & operi/
bus omnibus: quæ poſt mortem illorum uel reſtituit ipſe: uel perfecit: ſuum duntaxat titu/
lum addidit ſine ulla priſtini autoris memoria. AMPHITHEATRO. Amphithea/ Amphitheatrū
trum locus erat ſpectaculorum gratia: forma rotunda: & ueluti ex duobus conſtans thea/
tris: Vnde Amphiteatri nomen impoſitum. Theatrum Hemicycli ſpē conſtructum erat: Theatrum
ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι: quod eſt video: appellatum: latine dici ſpectaculum poteſt. Conſue/
tudo eius a græcis ſumpta eſt. Nam cum agrorum cultores feriatis diebus ſacra diuerſis nu
minibus per pagos celebrarent: Athenienſes hoc in urbanum ſpectaculum tranſtulerūt the
atrum græco uocabulo appellantes: quod in eo conueniens turba a longe ſine aliquo im/
pedimento ſpectaret. hunc morem poſtea Romani: ut pleraq; alia in urbem tranſtulerunt.
Theatrum ita diſpoſitum erat: ut a fronte inter duo cornua Scæna eſſet: dicta ἀπὸ τῆς Scæna
σκηνῆς: quod apud græcos tabernaculum ſignificat: ita appellatum a faciēda vmbra: quā
græci σκεαν nominant: Vnde Scænitæ nobiles arabiæ populi dicti ſint: quod tentoriis Scænitæ
vtantur: & raras: paruaſq; habeant domos. per diphtongum ſcribitur conſuetudine poti/
us q̄ ratione. Inuenta primo eſt Scæna inumbrationis gratia: in qua incondita carmina
decantabantur: quapropter quidam tabernaculum interprætati ſunt. Vnde Scænophegia Scænophegia
tabernaculorum feſta dicuntur. Apud uetuſtiſſimos Theatralis ſcæna parietem non habe/
bat: ſed frōdibus tantum tegebatur poſtea tabulata cœperunt componere in modum pa/
rietis: vnde permanſit conſuetudo: ut ab iis qui Theatrales ludos ædunt: pegmata compo/
Labeo nantur. Scæna a Labeone diffinitur: quæ ludorum faciendorum cauſa quolibet loco: ubi Scæna
quis conſiſtat: moueaturq;: ſpectaculum ſui præbiturus: poſita ſit in publico: priuatoq; uel
in vico: quo tādem loco paſſim homines ſpectaculi cauſa admittantur. Hæc aut uerſatilis
erat: aut ductilis. Verſatilis: quæ ſubito tota machinis quibuſdam uertebatur: & aliam pi/ Scæna Verſatil'
Virgilius cturæ faciem oſtendebat. Ductilis: quæ contractis tabulatis hac atq; illac interiorē picturæ Scæna ductilis
Claudius ſpeciē denudabat. Vtrumq; tetigiſſe videtur Virgilius qum inquit. Vel Scæna inuerſis di/
pulcher ſcedat frondibus. Primus Claudius pulcher Scænam uarietate colorum adumbrauit:

cū antea tabul' pictura uacuis extenta eēt: quā totā argēto. C. Antonius: auro Petreius Ebore. Q. Catulus ꝑtexuit: uerſatileq; fecerūt locū: quē argentatis corrigiis. P. Lentulus ſpinter adornauit. A Scæna fit adiectiuū Scænicus: vnde Scænicos ludos dicimus: & Scænicas ueſtes: hoc ē hiſtrionicas. Itē Obſcænū ſm Varronē: qđ ſignificat turpe: fœdū: q̄ſi obſcænā quia ad ſcænā turpia ꝑpetrabant'. Virgilius. Obſcænæq; canes: īportunæq; uolucres. Alii tñ a græco potius deducūt κοινῶ: qđ ē inquino. vñ Cœnū: hoc ē lutū dictū putant: a quo Cœnoſus ſordidus: lutoſus. Obſcenū etiā aliqñ pro ꝑnicioſo & vitabili ponit'. Idē. Obſcenāq; famē q̄ prima pericula vito. Ab hoc fit Obſcenitas turpitudo. & Obſcene aduerbiū: turpiter: & Obſceno uerbū: qđ ſignificat malū Omen affero. Nā Obſcænæ uolucres dicūtur: q̄ canēdo aduerſa ſignificāt: propt' qđ Obſcenū qdā ex ob & cantu deductū exiſtimant q̄ſi aduerſi: & infauſti cātus. Plautus. Sed qd illuc: qđ exanimatus canit huc Leonida: Metuo qđ illic obſcenauit meæ falſæ fallaciæ: obſcenauit inqt: hoc ē obſcenū & malū Omē attulit. Scæna Theatri binis: & ſæpe pluribus cōtignationibus cōſtabat: deinde erat Proſcæniū pulpitū. ſ. añ ſcænā ædificatū: in quo ludi exercebātur. Virgilius. Et ueteres ineunt ꝓſcænia ludi. In medio Orcheſtra: in q̄ ſenatoꝝ ſedibus erāt loca deſignata: vñ omniū agētium geſtus ſpectari poſſent: Itē liberarū ſociarūq; gentiū legatis: quos poſtea noluit Auguſtus in Orcheſtra cōſydere: qđ quoſdam libertini generis muti dep̄hendiſſet. Iuuenalis. Quæq; reportādis poſita eſt Orcheſtra cathedris. Scænæ lōgitudo ad Orcheſtræ diametrum duplex erat. Orcheſtra ī Cuneos diuiſa: ut mediæ viæ relinqrent'. Dicta Orcheſtra: q̄ in ea ſaltationes fieri cōſueuiſſent. Nā apud græcos ὀρχοῦμαι ſalto eſt: ὄρχησις Saltatio: ὀρχηστής Saltator: ὀρχήστρια Saltatrix. Refert Titus liuius qum ludi circēſes Apollini aliqñ celebrarent'. & Anibal nunciatus eēt circa Collinam portā urbi ingruere: oēs raptis armis eo cōcurriſſe. quos deinde reuerſos cū piaculū ſeſe feciſſe formidarēt: inueniſſe ſaltātē ī Circo ſenē quēdā: hūc interrogatū dixiſſe minime a ſe intermiſſā eē ſaltationē. Itaq; ortū exinde eē ꝓuerbiū. Salua res eſt ſaltante ſene. In Cauea: q̄ pars media theatri erat: ſiſt' Subſellia eqtū erāt ī Cuneos eodē mō diuiſa. In circūferentia hemicycli erant gradus ita diſpoſiti: ut altiores in ambitu ſp excreſcerēt. In iis plebs promiſcue ſedebat: Quibus nō erat ſedēdi locus: ii ſtantes in Cauea ſpectabāt. Caueæ theatrorū nullis fornicibus obductæ: uelis tegi ſolebāt. Primus oīum Catullus linteis in theatro vmbrā fecit. Primus etiā byſſina uela in theatrū duxit. Pricipio tēporaria fiebāt theatra: Primuſq;. M. Scaurus in ædilitate ſua trigita tātūmō diebus Scænicoꝝ ludorum duratoꝝ theatrū extruxit opus: ut Plynius inqt: maximū omniū: q̄ vnq̄ fuere hūana manu facta. Scænā habuit triplicē: colūnas lucullei marmoris trecētas ſexaginta: duodequadraginta pedū altitudine: Signa int' colūnas tria millia ſūmæ colūnæ tabulis erāt inauratis: ꝑs Scænæ inferior e marmore: media e vitro. Cauea ipſa octuaginta hominū millia capiebat. C. uero Curio theatra duo fecit ampliſſima e ligno: qbus int' ſeſe auerſis: ne iuicē obſtreperēt ſcænæ: & repēte circūactis: ac cornibus int' ſe coeuntibus faciebat amphitheatrū & gladiatoꝝ ſpectacula ædebat. Manſurū uero theatrū e quadrato lapide primus Romæ cōſtruxit Pōpeius magnus: propt' qđ Cornelius Tacitus icuſatū eū fuiſſe a ſenioribus ſcribit: qđ māſurā theatri ſedem poſuiſſet: qum antea ſubitariis gradibus: & ſcæna in tēpus ſtructa foret: ſed Parſimoniæ cōſultū: qđ ꝑpetua ſedes theatro locata eſſet: potius q̄ imēſo ſūptu ſingulos ꝑ annos cōſurgeret: ac ſtrueret'. Nero Priceps Nobilibus germanis: populi Romani magnitudinē oñſurus eos ī hoc theatrū populo plenū introduxit. Idē etiā alias inſano ſūptu inaurauit: ut in eo Tiridatē Armenioꝝ regē exciperet. Amphitheatri uero molē primus ī Cāpo Marcio poſuit. C. Iulius Cæſar: quā paulo poſt Auguſtus Mauſoleū ædificaturus deſtruxit. hoc aūt amphiteatrū: de quo poeta loquitur in ꝑte domus Aureæ Neronis ædificatū fuit: quā diui Veſpaſianus & Titus penitus deleuere: vñ in ſequēti Epigrāmate inqt. Hic ubi cōſpicui uenerabil' amphitheatri: Erigit' moles: ſtagna Neronis erāt. A theathro Theathral' deducit': & ab Amphitheatro Amphitheatralis: vnde Theatrales: & Amphitheatrales ludi dicunt'. Theatrū figurate aliqñ ꝑ ſpectaculo ponit'. Martial'. Quicqd in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro Dicit': exhibuit Cæſar harena tibi. Itē ꝑ multitudīe ſpectātē: ut magno theatro hæc acta ſūt. i. mltis ſpectātib9.

LOQVATVR. Prædicet extollat: Proprie loqui eſt uerba proferre: & a dicere differt quod eſt eleganter & facunde loqui. Quintilianus. Nam mihi ne dicere quidem uidetur: niſi qui diſpoſite: ornate: copioſe dicit. Cicero. Vt non modo cæterarum litterarum rudes ſed etiam docti aliquantulum ſe arbitrarentur adeptos: & ad dicendum: & ad iudicandū ideſt & in Oratoria arte: & in philoſophia. Loquor a loco deductum eſt: quod is qui loquitur ſuo loco quodque uerbum ſciens ponit. Nam qui primo incipit iam fari: & uocabula: & reliqua uerba dicit: antequam ſuo loco ea ponere poſſit. Hunc Chryſippus affirmat nō loqui: ſed ut loqui. Quapropter ut imago hominis non ſit homo: Sic in Cornis

Left margin notes: Scænicus · Obſcænum · Obſcenitas · Obſceno · Obſcænæ uolu/cres · Scæna theatri · Proſcæniū pul/pitum · Orcheſtra · Cauea · Cuneus · Lintea theatri · Theatra tparia · Theatrum. M. Scauri · Theatra duo. C. Curionis · Theatꝝ māſuꝝ · Theatꝝ Pōpeii · Theatralis · Amphitheatral' · Loquor · Dico · Loquor vnde

Right margin notes: C. antoni9 · Petreius · Qu. Catu. · P. Lēt. ſpi. · Virgilius · Idem · Plautus · Virgilius · Iuuenal' · Plynius · C. Curio · Pōponius magnus · Cornelius Tacitus · Nero · Tiridates · Cæſar · Auguſtus · veſpaſian9 · Titus · Martialis · Quintilia. · Cicero

Cornicibus:pueris primitus incipientibus fari uerba non eſſe uerba proloqui non dican/
tur. A loquor fit loquẽtia:qđ i cõpoſitione dũtaxat vſurpať:ut Breuiloquẽtia:& Multilo
quẽtia:quæ græci βραχυλογίαν.& μακρολογίαν noĩant:Magniloquẽtia:Grãdiloqn
tia:Stultiloquẽntia:Blãdiloquentia:& ſiqua alia ſũt hmõi:q̃uis Valerius probus grãmati/
cus illuſtris illud Saluſtianũ ſic legẽdũ:& ſic ab eo relictũ affirmare ſolitꝰ ſit:Satis loquẽtiæ
Sapiẽtiæ paꝝ ꝙ loquẽtia nouatori uerboꝝ Saluſtio maxĩe cõgrueret:eloquẽtia cũ inſipiẽ
tia nĩme cõueniret.& Loquiũ quo ſiliť in cõpoſitõe dũtaxat vtimur:ut Breuiloquiũ: Mul
tiloquiũ:Stultiloquiũ:a qbus fiũt Breuiloquus:Multiloquus:Grãdiloquus: Stultiloquus:
Blãdiloquus.Itẽ Soliloquiũ:qđ ſignificat ſermonẽ illius:q cõtẽplãdo:ſolus ipſe ſecũ loqui
tur:vñ & ſoliloquus dr̃.& añloquiũ primus loquẽdi locus:ſeu prĩcipatus loquẽdi.Macro/
bius.Hic aſſenſi oẽs Prætextato anteloquiũ detulerũt.Itẽ a loquor loquax: hoc ẽ uerboſus
garrulus:vñ & Corui:& aliæ aues:q humanã uoce imitanť:loq̃ces dicunť:a quo fit cõpa/
tiuũ Loquacior:& ſuplatiuũ Loq̃ciſſimus:& Loq̃ciť aduerbiũ:& Loq̃citas nomẽ q̃ ẽ ſtul
ta & inanis copia loquẽdi.Cicero.Dũmõ hoc cõſtet:neq; iſantiã eius:q rẽ norit: ſed eã ex
plicare dicẽdo nõ deſiit:ẽẽ laudãdã: quoꝝ ſi alteꝝ ſit optãdũ: malim eq̃dẽ indiſertã pru/
dẽtiã:q̃ ſtultã loq̃citatẽ.Loq̃citatis vitiũ in M. Celio iſectatus ẽ Cato: q̃ inq̃t.Nunq̃ tacet
quẽ morbus tenet loquẽdi:tanq̃ ueternoſũ dormiẽdi.Quod ſi nõ cõueniat:tñ cõuocari iu
bet.Ita ẽ cupidus orõnis:ut cõducat:q auſcultet.Itaq; auditis nõ auſcultatis tanq̃ Pharma
copolã.Nã eius uerba audiunť:uerũ ei ſe nemo cõmittat:ſi æger ẽ.Idẽ de eodẽ Celio.Fru/
ſto panis cõduci põt:uel uti taceat:uel uti loq̃tur.Ob idẽ vitiũ Homerus Therſitẽ ἀμετρο
επῆ:& ἀκριτόμυθον:hoc ẽ ſine iudicio & ſine mõ loquẽtẽ appellabat:& uerba illius
multa:& ἄκοσμα:idẽ incõpta:ſtrepẽtiũ ſine mõ graculoꝝ ſilia ẽẽ dicebat. Nihil enim ẽ
aliud ἀμετροεπὴς ἐκολῴα:hoc ẽ ſupra modũ loquax cõturbabat.Eupolis loq̃cẽ hoĩeꝫ
ita deſcribit.λαλεῖν ἄριστος. ἀδυνατώτατος λέγειν:hoc ẽ ad loquẽdũ optimus:
ad dicẽdũ ineptiſſimus.Quod Saluſtius nr̃ imitari uolẽs loquax inq̃t magis:q̃ facũdus.Itẽ
a loquor locutor deducitur.Gellius:Qui ſũt leues & futiles:& iportuni loquutores:q q; nul/
lo rerũ põdere innixi uerbis humidis:& laſſantibus defluũt: & Locutuleius: qđ ſignificat
eũ:cuius ligua tãꝑdiga:infreniſq; ẽ:ut teterrima q̃dã colluuione uerboꝝ fluat ſp:& æſtuet:
hũc maiores nr̃i mõ a ligua Linguacẽ:ſiue Lingulacẽ:ſeu lingulacã: mõ a blacterãdo blac/
teronẽ dixere.Blactire & Blacterare ueteres dicebant incõdite & inaniť loq:f[a]cticia uerba
ſunt a uoce cameloꝝ tracta.Plautus.Qui malũ itelligere q̃ſq; potis ẽ:ita nugas blactis.Idẽ
Vbi tu es:q̃ blacterauiſti iã vicinis oĩbꝰ.Quidã uolũt hoc uerbũ a græcis deductũ apđ quos
βλάξ appellať:q ſeſe inaniť iactat:& βλακεία iactatio dr̃:q̃propť G lr̃am addentes
blacteronẽ & blacterare ſcribẽdũ exiſtimãt.Nobis prior ſñia magis placet: Qui hac licen
tia loquẽdi utunť:uocẽ ex ore mittere dicunť.Cõtra Homerus Vlyſſem ſapiẽti facũdia ꝓ/
ditũ:uocẽ ſcribit nõ ex ore:ſed ex pectore mittere:qđ ſeruãdũ ẽẽ ſapiẽti exiſtimat: ut nõ tã
inanẽ ſonũ uerboꝝ:q̃ ſentẽtiaꝝ cõceptã altitudinẽ promere uideanť.Ideo libertati liguæ
Vallũ ẽẽ oppoſitũ dentium dixit:ut temeritas loquẽdi nõ mõ cordis vigiliis:ſed ẽt dentiũ
excubiis ſepareť.Ariſtophanes poeta facetiſſimus uaſtã illã atq; inanẽ hominũ inſipientiũ
loq̃citatẽ pluribus uocabul' inſigniuit.ἄνθρωπον ἀγριοποιὸν αὐθαδόστομον ἔχ
οντα χαλινὸν ἀκρατὲς ἀπύλωτον στόμα, ἀπεριλάλητον κομποφακελ
ορημόνα hoc ẽ hominẽ agreſti ferocia:ore temerario:infreni:prodigo:petulante: loqua
cẽ:futilẽ:& q̃dã uerboꝝ cõgerie ac faſtu ꝑfuſũ.Heſiodus vitiũ hoc deteſtãs nõ vulgãdã lin
guã:ſed recõdendã ẽẽ dicit q̃ſi theſaurũ:magnã q̃ppe eius grãm ẽẽ:ſi parca & moderata ſit
γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος φειδωλῆς. πλείστη δὲ χ
άρις κατὰ μέτρον ἰούσης. quod dici latine poteſt.Optimus ẽ homini linguæ the/
ſaurus:& ingẽs grã:quæ parcis mẽſurat:ſingula uerbis.Lepide etiã Epicarmium illud ſe ha
bet οὐ λέγειν δεινός, ἀλλὰ σιγᾶν ἀδύνατος. hoc eſt: non idoneus ad dicen/
dum:ſed ad tacendum impos.Ex quo illud ſũptum ẽ q qum loqui nõ poſſet:tacere nõ po/
terat.De hoc genere hominũ locutus ẽ Emypedes:qum inquit ἀχαλίνων στομάτων
ἀνόμου τ' ἀφροσύνας τέλος δυστυχία: hoc eſt effrenati oris: & immoderatæ dementiæ fi
nis ẽ infœlicitas.Item a loquor Locutio:& Loquela:q̃ ſmonem & uerbũ ſignificat. Præ/
ter hæc cõpoſita ab eo fiũt Alloquor:qđ eſt conuenio.Cicero.Qum pridie eius diei eum al
locutꝰ fuiſſẽ.Ab hoc Allocutio:& Alloquiũ deriuãť.Circũloquor ꝑ circuitũ q̃ndã declaro
a quo Circũlocutio deriuať:quã græci Periodũ noĩant:ut ſi elephãti dẽteꝝ ebore dicamus
Interloquor:inť aliq̃d agẽdũ diffinio:a quo interlocutoria ſñia uocať : q̃ nõ diffinit cõtrouer
ſiã:ea.n.diffinitiua dr̃:ſꝫ aliq̃d ob iter decernit ad cãm ꝑtinẽs.Obloquor:qđ ꝑprie ẽ cõtra
loquẽtẽ loquor.Virgi.Necnõ Threiciꝰ lõga cũ ueſte ſacerdos obloq̃ť numeris.Põiť tñ ali
q̃ñ ꝑ maledico:vñ Oblocutores dicunť maledici.Obtrectatores:& oblocutio obtrectatio

Valerius probus
Saluſtius
Macrobiꝰ
Cicero
M.Celius
Cato
Idem
Homerus
Therſites
Eupolis
Saluſtius
Gellius
Ariſtopha.
Homerus
Heſiodus
Epichar.
Emipedes
Cicero
Virgilius

Loquentia
Breuiloquẽtia
Multiloquẽtia
Magniloquẽtia
Grãdiloquẽtia
Stultiloquẽtia
Blandiloquẽtia
Loquium
Breuiloquiũ
Multiloquium
Stultiloquiũ
Breuiloquus
Multiloquus
Magniloquus
Grãdiloquus
Stultiloquus
Blandiloquus
Soliloquiũ
Soliloquus
Anteloquiũ
Loquax
Loquacior
Loquaciſſimus
Loquaciter
Loquacitas
Loquax
Loquitor
Locutuleius
Linguax
Lingulax
Lingulca
Blacero
Blatro
Blatero
Vocẽ ex ore mit tere
Vocem e pecto/ re mittere
Locutio
Loquela
Alloquor
Allocutio
Alloquiũ
Circũloquor
Circũlocutio
Periodus
Interloquor
Interlocutoria ſen tentia
Diffinitiua ſen/ tentia
Obloquor
Oblocutor
Oblocutio

Eloquor:qđ aliqñ ꝓ loquor ponit᷑. Virgil ĩ's. Eloquar an ſileã: a quo fit Elocutio:q̃ ẽ ſer/
monis expſſio. vñ rhetores:& grãmatici Schæmata lexeos figuras elocutionis noĩant ſicut
Schæmata Dianoeas figuras ſniaꝝ. Aliqñ ſignificat dico:qđ ꝓpriũ oratoris ẽ:a quo Elo/
quẽtes dicunt᷑:q in dicẽdi rõne pfecti ſũt. Et Eloquẽtia dictio ex oĩ pte pfecta. & Eloquent
aduerbiũ ꝓ facũde.ut.M. Antonius dicere ſolebat diſertos ſe uidiſſe multos:eloquẽtẽ uero
neminẽ. Eloquiũ quoq; ab eloquor dictũ:qđ mõ ſermonẽ:mõ facũdiã ſignificat. Aliqñ ẽt
pro Elogio ponit᷑. eſt aũt Elogiũ teſtificatio de aliquo ſiue honoris:ſiue vituperatiõis cã.ho/
noris. Cicero. In quẽ illud Elogiũ plurimũ cõſẽtiũt gẽtes:virũ ẽẽ ciuitatis primariũ. vitupa
tiõis. Quĩtilianus. Si exhæredatũ a ſe filiũ pať teſtatus fuerit elogio: ꝓptea qđ is meretricẽ
amaret. Pro ſimplici aũt ſniæ ſuæ teſtificatiõe. Cicero. Solonis qdẽ ſapiẽtis elogiũ ẽ:quo ſe
negat uelle ſuã mortẽ dolore amicoꝝ:& lachrimis uacare. De Eloqo Plautus. Dulci ac blã
do eloqo amicã ſolatus. Apuleius. Platonis eloqo monitus nõ nobis ſolis: nos natos eſſe.
Claudianus. Eloquio dulces quõdã ſolatus amicos. Proloquor decerno:ſniam fero:a quo
Proloquiũ proprie dr̃ ſnia:ĩ qua nihil deſiderat᷑:ponit᷑ ẽt ꝓ exordio:& pricipio:qđ & an
tiloquiũ:ut diximus:& a Præloquor Præloquiũ dr̃:& a græco logos: Prologiũ. Plautus.
Examinauit me prologio ſuo. Differtq; a Prologo:qđ prologus tm̃ ẽ:ubi aut poeta excu/
ſat᷑:aut fabula cõmẽdat᷑. Itẽ prolocutio a proloquor fit:qđ ꝓ proloqo ponit᷑. Colloquor
ſimul loquor:a quo Colloquiũ:& collocutio ꝓ cõfabulatiõe:& Collocutores:q ſimul lo/
quũtur. Perloquor quoq; apud aliquos iuenit᷑ ꝓ pfecte loquor: hoc ẽ ſermonem perficio.
VNVM OPVS. Amphiteatrũ.ſ. Vnus aliqñ numẽ pricipiũ ẽ. Ouidius. Vnus erat toto
naturæ vultus ĩ orbe. Quẽ dixere Chaos. Aliqñ ꝓ ſolo ponit᷑. Plautus. Vnus tũ domi erã:
& fores erãt clauſæ. Aliqñ ſignificat pricipium ut hoc loco:& apud Virgiliũ. Cadit & Ri
pheus iuſtiſſimus vnus Qui fuit ĩ Teucris:& ſeruãtiſſimus æq. Illud notãdũ ẽ:q̃ qñ ꝓ ſolo
accipit᷑:cũ gtõ iũgit᷑. Plynius. Accipẽſer vnus omniũ:ſquãmis ad os uerſis cõtra aquas na/
tãdo meat. Ab vnus fit Vnoſe aduerbiũ:quo ueteres vſi ſunt ꝓ ſil:& Vnitas: & Vnicus.i.
ſingularis:ut Phœnix ẽ vnica auis:a quo fit Vnice aduerbiũ:hoc ẽ ſingularit᷑. & Aduno ver
bũ:qđ ẽ in vnũ cõgrego:vñ Adunati dicũtur:q ſil cõgregati ſunt. & Adunũ aduerbialit᷑ ſũ
ptũ:qđ ſignificat nemie excepto. Curtius. Oẽs adunũ periere. Virgilius. Iuppit oĩpotẽs ſi
nõdũ exoſus adunũ. & Vnio uerbũ:qđ ẽ cõiũgo:& quaſi vnũ facio:vñ vniti aĩ dicũt᷑: qũ
vnius ſũt uolũtatis:& Vnitio ꝓ cõiũctiõe:& iũctura accipit᷑. & Vnio nomẽ:qđ aliqñ cõ/
cordiã ſignificat. Aurelius. Nã hoc fieri poſſe ĩ tãta aĩoꝝ vnione qs dubitet? Aliqñ Marga
ritã:q̃ nullæ duæ margaritæ ſil repiant᷑:ſed ſp diſcretæ & vnæ. Magnus ĩ iis hominũ luxus
ſp fuit:quas indicus maxime Oceanus mittit. verũtñ etiã Britãnicus: fertiliſſima caꝝ ẽ Ta
probane inſula & Perimula Indiæ promõtoriũ. Imprimis aũt laudant᷑ circa Arabiã ĩ Per
ſico ſinu maris rubri. Cõchæ ſũt haud mlũ ab Oſtreaꝝ Cõchis diuerſæ:q margaritiferæ di
cũtur. Hæc vbi genitali libidine ſtimulant᷑:pãdũt ſeſe:& quodã roſcido cõceptu grauidæ fi
unt: deide pariũt margaritas:ꝓ qualitate roris accepti. Si purus influxit:cãdore cõſpicuæ
ſũt. Si turbidus:ſordeſcit:& fœtus. Si tẽpeſtiue ſatiãt᷑:ptus grãdeſcũt:ſi fulgurat: cõprimũ
tur Cõchæ:& ꝓ ieiunii mõ minuunt᷑. Tonitruis pauefactæ:ac repẽte cõpræſſæ faciũt:q̃ uo
cãt Phyſemeta a bullaꝝ ſiſitudine. Græci eni. φιοηματα ampullas noĩant:ſiue quas nos
dicimus bullas:hæ margaritaꝝ qdẽ ſpẽm hñt:ſed aere ĩflatæ corpus nõ hñt: cõchaꝝ abor
tus dicunt᷑. Sole rubeſcũt margaritæ:cãdoreq; pdũt ad ſiſitudinẽ corpis humani flaueſcũt
ẽt ſenecta:ac rugis torpeſcũt:adhæreſcũt cõchis:nec ab iis niſi lima auelli pñt: q̃ ab vna pte
rotũdæ ſũt:ab altera planæ a tympanoꝝ ſiſitudine Tympana noĩant᷑. Tympanũ qppe in
ſtrumẽtũ ẽ ex vna pte planũ mẽbrana clauſũ ĩtus vacuũ:qđ baculo pulſat᷑: vti eo ſolebãt in
ſacrificio Matris deum:a quo fit Tympanites genus hydropiſis:de quo ſupra diximus: &
Tympaniſtria tympana pulſãs. & Tympanizo tympana pulſo. Suetonius de Auguſto. Et
aſſenſu maxĩo cõprobauit uerſũ in Scæna ꝓnũciatũ de Gallo mr̃is deũ Tympanizãte. vi/
des ne ut Cinædus orbẽ digito tẽperet? Eſt ẽt Tympanũ uehiculũ tectũ. Virgilius. Hinc ra
dios tenuere ratis:hinc tympana plauſtris. Itẽ Tympanũ inſtrm̃:ſeu machina ẽ ad haurien
dã aquã ſũma celeritate:qđ hoĩbus calcãtibus uerſat᷑ ad hortos irrigãdos: & ſalinas utile:
cuius alterũ genus dr̃ Tympanũ dẽtatũ quo ſilit ad hauriẽdas aquas utũtur:ſil ẽ ẽi Tympa
no:cuius dẽtes ĩpellẽdo cogũt fieri molaꝝ circuitionẽ:& ĩpẽdẽs ĩ ea machina in fũdibulũ
ſubmiſtrat mol frumẽtũ & eadẽ uerſatiõe farina ſubigit᷑. Præť hæc Feneſtella:q nouiſſimo
tpe Tyberii cæſaris claruit:Tympana ſcribit ſe iuuene appellata Patinas:& lãces:quas an
tiq; Magidas appellauerũt. In aq mollẽ vnio:exẽptus ꝓtinus dureſcit. Tradũt hmõi Con
chas quaſi apes examina facere:his duces eſſe:quæ uetuſtate ac magnitudine præcipuæ ſũt
Eas vrinantium cura peti:quibus captis cæteras palantes ſtatim retibus includi:tum mergi
leſa in uaſis fictilibus:quarum eroſa carne: nucleos quoſdam corporum: hoc eſt vniones

Left margin: Eloquor · Schæmata lexeos · Schæmata dia/noeas · Eloquens · Eloquentia · Eloquenter · Eloquium · Elogium · Proloquor · Proloquium · Antiloquium · Præloquium · Prologium · Prolocutio · Colloquor · Colloquium · Collocutio · Collocutor · Perloquor · Vnus · Vnoſe · Vnitas · Vnicus · Vnice · Aduna · Adunati · Adunum · Vnio · Vnitus · Vnitio · Vnio · Taprobane · Perimula · Margaritifera · margarita · Tympanũ · Tympanites · Tympaniſtria · Tympanizo · Tympanũ den/tatum · Infundibulũ · Tympana · Magidae

Right margin: Virgilius · M. Anto. · Cicero · Quintilia. · Cicero · Plautus · Claudian9 · Plautus · Ouidius · Plautus · Virgilius · Plynius · Curtius · Virgilius · Suetonius · Virgilius · Feneſtella

in ima decidere. Atterunt uſu: coloreq; idiligẽtia mutãt. Dos oĩs i cãdore: magnitudine: or
be: læuore põdere. Qui colore pſtãt: exaluminati uocant. Sũt ẽt quos Elechos appellãt fa
ſtigiata lõgitudie alabaſtrorũ figura i pleiorẽ orbẽ deſinẽtes: eos digitis ſuſpẽdere: & binos Exalumiati vniones
ac ternos auribus fciarũ gloria ẽ Crotalia hæc a ſono uocant: ppt colliſionẽ ipam Marga
ritarũ. Nã crotala inſtrã ſũt: q manu pulſant laminis qbuſdã ex ære rotũdis ſonũ ex colli/ Elenchi
ſione reddẽtibus: dicta a pulſatõe. κρόΤον eni græci plauſũ uocãt: & κρούειν dicũt pul/ Crotalia
Virgilius ſare atq; pcutere. vtebant hoc inſtrõ ægyptii iudeorũ ſolẽnitatibus. Virgilius. Copa Syriſ Crotala
ca caput graia redimita mitella Criſpũ ſub crotallo docta mouere latus. Elẽchi aũt dicũtur
quia græci ἐλεγκον pprie indicẽ dicunt: & eni quo mõ librorũ indices: & pulchritudine
& uarietate colorũ: & magnitudine lrãrũ libros exornãt: & res alias ſui idices: ita hi geſtan
Iuuenal tiũ habitũ illuſtrare: & qſi indices eorũ uident eẽ. Iuuenal. Auribus extẽſis magnos cõmit/
tit elecos. Magna eorũ ſtulticia ẽ: q Cylindrũ: & elenchũ idẽ eẽ affirmãt. Quippe Cylidri
lapilli ſũt teretes: hoc ẽ oblõgi atq; uolubiles: inſtar eius colũmellæ: q æquãdis areis utimur Cylindri
Virgilius hmõi eni formã Cylindrũ uocamus: ἀπὸ Τοῦ κυλίων: hoc eſt a uoluendo. Virgilius.
Area tũ primũ ingẽti ẽ æquãda Cylindro. At q tali forma nõ repiunt Margaritæ: qs natu/
ra non ars facit: & enim ſi artificium addas: ſtatĩ deficit fulgor: i quo omnis earum dos cõ/
ſiſtit. Cæteri uero lapilli magna ex parte fieri teretes pñt: ut puta Berylli: Smaragdi: & alii
ſiles: quos nõ auribus ſuſpẽdere mulieres: ſed circũdare collo: aut innectere monilibus: ſiue
Iuuena aliis ornamẽtis cõſueuerũt. Iuuenal. Tu nube: atq; tace: donãt arcana Cylindros. Idẽ. Nil
Idem nõ pmittit mulier ſibi: turpe putat nil: Dũ virides gẽmas collo circũdedit: hos antiq Cylin
dros a forma queadmodũ aliarũ figurarũ lapillos gẽmas uocauere a ſilitudine gẽmarũ: qs i
vitibus: ſiue arboribus cernimus. Gẽmæ eni pprie ſũt pululi: quos primo vites emittunt: &
Plautus Gẽmare vites dicunt: dũ gẽmas emittũt. Plynius de Beryllo. Indi mire gaudẽt lõgitudine Gemma
eorũ: ſoloſq; gẽmarũ eẽ pdicãt: q carere auro malint: & ob id pforato Elephãtorũ ſetis reli
gãt: & alios cõuenit nõ oportere pforari: qm ſit abſoluta bonitas: vmbilicis ſtati ex auro ca Gemmo
pita cõphẽdẽtibus: iõq; Cylindros ex iis facere malũt: q̃ gẽmas: qm ẽ ſũma cõmẽdatio i lõ
gitudine. In nr̃o mari repti ſunt aliqñ vniones circa Boſphorũ Thraciũ rufi: ac parui i gene
re cõcharũ: qs Myas uocãt: & i Acarnania: q Pinna uocat: eos gignit. Itaq; nõ i ſol marga
ritis repiunt vniones. In Britãnia puos: ac decolores naſci manifeſtũ: qm diuus Iulius tho Myæ
racẽ: quẽ Veneri genitrici i tẽplo eius dicauit: ex Britãnicis Margaritis factũ eẽ teſtatus eſt. Pinna
Lolliaʒ Paulinã Caii pricipis cõiugẽ vulgatũ eẽ habuiſſe tunicã ex margaritis ſeſtertio tũc
qdringẽties æſtimatã. Duos aũt cõſtat fuiſſe vniones ob eximiã magnitudinẽ toto orbe ce
leberrimos. Vtrũq; Cleopatra ægypti regina poſſedit: q cũ Antonio edixiſſet vna ſe cœna
Antonius Cẽties ſeſtertiũ abſũpturã: idq; fieri poſſe nequaq̃ putaret Antonius: additæ ſũt ſpõſiones.
Poſtero itaq; die magnificã cœnã: ſed quotidianã Antonio appoſuit: q qum eã irrideret:
cõputationeq; expoſtularet: Corollariũ id eẽ Cleopatra dixit: cõſũpturamq; ſe in ea cœna:
quãtũ promiſerat: cõfirmauit. Inferri itaq; ſecũdã mẽſam cõfeſtim iuſſit: qumq; ex pcepto
eius miſtri vnũ dũtaxat uaſculũ aceti añ eã poſuiſſent: ſpectãte Antonio: qd nã agere uellet:
detractũ ex auribus alterũ vnionẽ in uaſculũ merſit: ac mox liqfactũ abſorbuit: iniecerat al
L. Plancus teri manũ: ut idẽ faceret: ſed nequaq̃ id paſſus ẽ: ſpõſionis eius iudex. L. Plancus: uictumq;
Antoniũ pronũciauit. Is poſtea Vnio: q ſupfuit: diſſectus i duas ptes: in vtriſq; Veneris au
Clodius ribus Romæ in Pãtheo poſitus fuit. Prior hoc idẽ in vnionibus fecerat Clodius Tragœ/
di AEſopi filius i ampliſſimis opibus hæres relictus: ſingul vnionibus i cœna ad ſorbendũ
cõuiuiis appoſitis. vnionis nomẽ maioribus margaritis ipoſitũ tpe Iugurtini belli: nõnul/
li pdidere. Margaritã: & Margaritũ dicimus eãdẽ generali noie uocamus etiã lapillũ. Nã
Lapillus & gẽmarũ & margaritarũ cõe ẽ nomẽ: ſubintelligit q̃ pcioſus. Quod ſi maiuſculi Margarita
Seruius fuerit: pcioſi lapides dicũtur. Nã qđ Seruius ſcribit gẽmas diuerſi coloris eſſe: Margaritas Margaritũ
uero albas uel gẽmas ĩtegras: margaritas pertuſas: plane ridiculũ ẽ. A gẽma fit Gẽmula di/ Lapillus
Sabinus minutiuũ. Sabinus Iuris cõſultus margaritas ſcribit lapillorũ noie nõ cõtineri. ſed hoc fal/ Lapis pcioſus
Curtius ſũ eẽ multorũ exẽplo docet. Curtius. Lapilli auribus pendẽt. Idem. Pẽdebãt ex auribus in/ Gemma
Idem ſignes candore: & magnitudine lapilli. Horatius. Nec magis hinc intra niueos virideſq; la
pillos. Vbi profecto de margaritis: & ſmaragdis itelligit. Itẽ ab Vnus Vnedo dicta fructus Vnedo
Horatius ẽ arboris: ſilis terreſtribus fragris. Arbor ipſa Vnedo ẽt dr: folio citro ſilis fruticoſa. fructꝰ
ãno matureſcit: pitq; ſubnaſcẽs floret: prior maturat. Pomũ inhonorũ eſt: iõq; Vnedo dr:
quod vnũ tantũ mandi poſſit: Græci Comaron: & Memerylon uocant. A noſtris alio no Comarus
mine Arbutus appellatur. Virgilius. Et quæ nos rara viridis tegit arbutus vmbra. Et poma Memerylus
Virgilius ipſa Arbuta dicuntur. Idem. Dant arbuta ſiluæ. Sunt qui ſcribant quinquagenum cubito Arbutus
rum altitudine in Arabia reperiri: fructus eius concoctioni difficilis: & ſtomacho inutil Arbuta
ẽ. Putãt ſuccũ foliorum ſudore excitato peſtilẽtia laborãtibus prodeſſe. Item ab vnus vna

Vna aduerbiū fit:qđ ſignificat ſimul:& vndeuiginti pro decē & nouē: q̄ſi vno dēpto de vigiti
Vndeuiginti eodē mō vndetriginta:vndeq̄dragita vndecētū:& vndeuigeſimus: & vnde trigeſimus vn
Vndetriginta deq̄drageſimus:vnde q̄nq̄geſimus:vndecēteſimus & ſilia.Et vnigenitus filius:q vnicus eſt
Vndeq̄driginta q̄ſi ſolus genitus:ſicut primogenitus:q primo genitus ē:etiā ſi alii nō ſunt geniti:Et vnani
Vndecētū mus:q vnius animi:vnius ſentētiæ:vnius volūtatis:cū altero ē:vn & vnanimē conſenſū di
Vn̄uigeſimus cimus:qui animoꝝ cōcordia ē:Ab hoc vnanimitas:hoc ē aioꝝ cōcordia deriuat᷑:& vni
Vn̄trigeſimus color vnius coloris:Et vnicaul' herba:q̄ vnū caulē habet:nec in ramulos ſpargit᷑: Et vnicu
Vn̄q̄drigeſimus ba mulier:q cū vno tātū viro cōcūbit:Et vniuira: q̄ vnū tātū cōiugē habuit. Et vnicornus
Vn̄q̄nq̄geſimus aīal qđ græce Monoceros vocat᷑:Et vnioculus:q & Monoculus dr̄: q vnū tātū oculū ha/
Vn̄cēteſimus bet.Plautus.vneocule ſalue.Græci Monophtalmon appellāt.Et vniuocū:cuius & nomen Plautus
Vnigenitus cōe ē:& eadē ſubſtātiæ rō: qđ græce Synonymū dr̄:ſicut AEquocū cuius nōmē tm̄ cōe eſt:
Primogenitus ſed ſubſtātia nō diuerſa:Et a græcis Homonymon appellat᷑.Homo & Equus vniuoca ſūt
Vnanimis quia ſub vno aīalis noīe cōphēdunt᷑:& eadē ē vtriuſq; ſubſtātia:homo uerus: & hō pictus
Vnanimitas æquoca ſūt:quia de vtroq; aīal pdicat᷑:ſed ſubſtātia eoꝝ diuerſa ē.Grāmatici Homonyma
Vnicolor dicūt eē:q̄ uoce n̄ ſignificatiōe cōueniūt:ut Nepos & filius filii:uel luxurioſus. Synonyma
Vnicaulis q̄ nō uoce ſed ſignificatiōe cōueniūt:ut Enſis & Gladius. Ab æquoco & vniuoco fiūt uer/
Vnicuba ba AEquocare:& vniuocare:Et AEquocatio:& vniuocatio noīa.Et AEquoce & vniuo
Vniuira ce aduerbia.Et vncia:qđ vna ſit ex duodecim ptibus aſſis.Eſt etiā vncia mēſuræ genus exi/
Vnicornus guæ:a quo Quincuncē uocamus uaſculū qnq; vnciaꝝ capax. Martial'. Quincunces puto Martialis.
Monoceros poſt decē pactas.Et ullus q̄ſi vnus aliqs: vllus eni idē ē:qđ aliquis. Sed hoc ab eo differt:ꝙ
Vnioculus nūq̄ ponit᷑ affirmatiue.Neq; eni licet dicere:ullus homo currit:ſicut aliqs hō currit:ſed ſp
Monoculus pōit᷑ uel negatiue:ut nō erat ullus:q curreret:uel interrogatiue:ut ē ne ullus q me uocet? ul'
Monophtalm9 ſubiūctiue:ut ſi ullus me uocabit:ſtatim adero.Ad hoc fit cōpoſitū Nullus q̄ſi nō aliqs:ul'
Vniuocum ne vnus q̄dē.qđ ueteres etiā Ningulū dixere q̄ſi nec ullū.Martius: Nec ningul' mederi qat.
Synonymū Huius ſignificatiōis ē nemo.Neq; eni uerū eſt:qđ Seruius affirmat.Nemo idē ſignificare: Seruius
AEquocum q̄ſi nullus hō:nā ſi ita eēt:nō adiūgeret᷑ hō:ut ſæpe fit.Cicero.vtrū aūt ſit melius:dii imorta Cicero
Homonymū les ſciūt:hoīem q̄dē ſcire arbitror neminē.Saluſtius. Quo nemo vir melior: nec pſtantior. Saluſtius
Sinonymū verū eſt ꝙ nemo de hōibus tm̄ dr̄.Plautus.Hominis me miſeret:nā mei miſeret neminē.Et Plynius.
AEquiuoco de feminis.Idē.De lanificio mulierē neminē metuo vna ætate q̄ ſit. Aliqn̄ etiā de diis. Vir/ Idem
Vniuoco gilius.Turne qđ optāti diuū promittere nemo auderet.A Nullus fit Nullatenus: qđ ſigni Virgilius
AEquocatio ficat nulla ex pte:nullo mō:& nullibi:hoc ē nullo loco:& Nōnullus hoc ē aliqs:& quo q̄/
Vniuocatio dā utunt᷑:Nullit:hoc ē fruſtra.Itē ab vnus deducit᷑ vniuerſus:q̄ſi oīs ad vnū hoc ē ſine aliq̄
Equiuoce exceptiōe.Significat aūt i ſingulari totus :ut vniuerſus ager: vniuerſa cāpania: vniuerſus ex
Vniuoce ercitus:In plurali uero omnes cōiūctim.aliud eni ē:ſi dicamus:oēs ſibi domiciliū cōſtituerīt
Vncia aliud vniuerſi ſibi domiciliū cōſtituerūt:illic ſignificat᷑ domiciliū ſibi vnūquēq; cōſtituiſſe:
Quincunx hic oēs ſimul vnū ſibi pro oībus domiciliū feciſſe.In quā ſignificationē Cūctus ēt: & cūcti
Vllus Nullus etiā accipere ſolemus:ꝓpt qđ cūctos q̄ſi cōiūctos dici exiſtimāt: & vniuerſos q̄ſi in vnum
Mingulus oēs redactos.Ab illo fit cūctor uerbū:qđ ꝓprie ſignificat differo: moror:tractū ab eo: qđ
Nemo cuncti:hoc ē oēs ſimul ſine difficultate moueri nō pñt.Ennius: vnus hō nobis cūctādo re/ Ennius
Nullatenus ſtituit rē.Per metaphorā tn̄ aliqn̄ cūctari pro dubitare accipit᷑. Virgilius.Cūctātē amplexu Virgilius
Nullibi molli fouet.Aliqn̄ pro manere.Idē.Reginā thalamo cūctātē.Idē. Cūctātes glebas ſcripſit Idem
Nonnullus pro eo:qđ ē ualidas:magnas:graues:nā q grauia: & magna ſūt:ita i loco manēt:ut nō niſi
Nulliter cū difficultate idē moueri poſſint.A Cūctor fit Cūctatio:hoc ē tardatio:mora:dubitatio:
Vniuerſus Et Cūctant aduerbiū:hoc ē cū mora: & tarditate.Et Percūctor:qđ ſignificat diligent inq̄/
Omnes ro.Plautus.Quid iſtuc i mēte ē tibi ex me mi vir percūctarier.Percūctari hoc ē id q̄rēdo imo Plautus
Vniuerſi rari:ſiue p cūcta inqrere.Nos tn̄ nō cūctari:& Cūctatio:& Percūctari.Sed Cōtari:& Cō
Cūctus Cuncte tatio:& Percōtari cēſemus ſcribi debere:& nō a Cūctus: ſed a Cōto deduci: tractūq; eē a
Cunctor nautis:q altitudinē aq̄ cōtis ptentāt: hoc ē teretibus lignis atq; acutis: q & Fuſtes & Sudes
Cunctatio dicūt᷑.Itaq; cōtari ē īmorari:& q̄ſi cōtis uada rimari.Percōtari uero introgare:q̄uis ꝓprie
Cunctāter ad finē coarguēdi:ut Quītilianus teſtat᷑ qū inqt:qd eni tā cōe q̄ introgare & pcōtari: quo
Percūctor rū utroq; indifferent vtimur:qū alteꝝ noſcēdi:alteꝝ arguēdi gr̄a adhiberi videat᷑. Intro/
Vniuerſale gare igit᷑ adhibet᷑ noſcēdi gr̄a:Percōtari uero arguēdi. Vniuerſale dr̄:qđ ad vniuerſos pti
Vniuerſalitas net:Et vniuerſitas generalitas:Et vlīter generalit:Et In uniuerſū p vniuerſalit:& qđ græci Idem
Vniuerſalit dicūt.κPόολου.Quītilia.In uniuerſū aūt pcipue.i.generalit:& ē eē pcipe:qđ ēt genera Cicero
Inuniuerſū tī dicimus.Cicero.Infinitū mihi vr̄ id dicere:i quo aliqd generatī q̄reret᷑. Aliqn̄ tn̄ generatī Virgilius
Generatim capim9 p eo qđ ē p ſingula gn̄a. Virgi.Gn̄atī diſcite cultas:ſicut Sūmatī: qđ mō ſignificat
Summatim p ſingulas ſūmas.Apule.Oia ſūmatī tetigerat:mō breuiter:& oībꝫ q̄ſi ſil' cōphēſis.Ply.S;
Inſummā ut de hac re ſūmatī dicā.Cuius ſignificatiōis fere ē i ſūma:& ad ſūmā.Perinde eni eſt:ac ſi di Apuleius
Adſūmā ceremus:qđ ut ſūmatim cōphēdā:& magis mō loquēdi:ꝙ ſignificato a ſummatiꝫ differūt Plynius

Quītilia. Quuintilianus.In ſūma nō recedo:fas ē mihi inuitis etiā parētibus pie facere. Cicero. Ad
Cicero ſūmā ne agā de ſingulis cōem totius generis humani ſocietatē:cōgregationē:& cōciliatio-
nē colere tueri cōſeruare debemus.Differt tñ ad ſūmā:& ad ſūmū. Nā ad ſummū refertur
ad numerū:& aliqñ ſine ad:dicit' Sūmū qđ pinde ē: ac ſi diceremus ad plus. Cicero. vnus
aut ad ſūmū duo inuēti ſunt:q Milonis cām nō probarēt: ideſt nō plures ꝗ̄ vnus aut duo.
Quītilia. Quintilianus Hoc modo dicēdi uti frequēter ſolet p aduerbiū ſemel.Deniq₃ ut Semel fini
Idem am:ſic fere cōponēdum:qum ꝓnunciabis erit.Idē.Et ut ſemel oīa cōplectar.Idem. Et ut ſe Summū
Idem mel:qđ eſt potētiſſimū:dicam ſecretū meditādo perit:ideſt in ſūma dicā. Cuius rei cauſa ē Semel
illud ſemel:quod ſignificat:vno ut ita dicā tempore:uel vno loco pro oībus:ideoq₃ accipit'
Idem pro imutabili:& irreuocabili:quia qđ ſemel tātū fit nō habet regreſſum:ut rurſus fiat.Idē
Quid hæc fulgētiū ſyderū ueneranda facies:quod quædā uelut infixa:& cohærētia ppetua
ſemelq₃ capta ſede collucēt:alia tota ſparſa cælo uagos curſus certis emetiuntur erroribus.
Virgilius Virgilius.Procubuit moriens & humū ſemel ore momordit.Ouidius. Nulla reparabil'ar
Ouidius te læſa pudicitia ē.deperit illa ſemel.Lucanus.Dixitq₃ ſemel naſcētib᷒ autor Quicqd ſcire
Lucanus licet.In eūdē ſenſum.Quintilianus accipit breuiter:& alii qdam pclari autores.Quintilia
Quintilia. nus.Breuit' tamē longæ crudelitatis explicāda ſæuitia ē:ex oībus quæ protuli leuiſſimū fuit
Idem ꝙ occiſus ē.Plynius.A reliqua uero Gallia:cultu viroꝝ:moꝝ dignatione amplitudīe opū
Plynius nulla ei prouintiarū præferēda:breuiterq₃ Italia uerius ꝗ̄ prouintia.Idem de luſcinia. Spi Breuiter
Idē ritus plenus:grauis:acutus:creber:extētus:ubi viſum ē:vibrans:breuiterq₃ oīa tam paruulis
infaucibus:quæ tot exqſitis tibiarū tormētis ars hominū excogitauit. Item ab vnus deriua
tur Vter:quod ſignificat:quis vnus ex duobus:poniturq₃ uel interrogatiue:ut uter ueſtrum
hoc fecit? uel indefinite.vt Neſcio vter ueſtrū hoc fecerit: hoc ē qs vnus veſtrū hoc fecit:uel
Plynius fecerit. Notādūq₃ ē in hoc noīe:qđ vter alterū elegāter dicimus.Plynius.Vter alteri:dixe Vter
Cicero rit neſcio:& vter vtrū ſiliter.Cicero.Vter vtri inſidias fecerit.Ab hoc fit Vterq₃: qđ ſignifi
cat ambo. hoc tñ int' ſe hæc duo noīa differūt:qđ cū utrūq₃ aliqd feciſſe dicimus:& ab hoc
& ab illo ſepatim id factū intelligimus:ut uterq₃ ſibi domū ædificauit:ideſt. & hic ædifica- Vterq₃
uit ſibi domū: & ille.qu₃ uero ambo dicimus feciſſe:ab utroq₃ coniūctū id factū oñdimus
ut ambo ſibi monumētū cōſtituerūt:hoc eſt hic & ille ſimul vnū ſibi cōmune monumentū
fecere.propt' quod vtrūq₃ alterū verberaſſe recte dicimus:hoc ē hunc illū:& illū hunc uerbe
Cicero raſſe.Cicero.Quoꝝ vterq₃ ſuo ſtudio delectatus cōtempſit alterum.Quintilianus.Qum
Quintilia. enī vterq₃ alteri obiiciat:palā eſt vtrūq₃ feciſſe.Eodē mō vtrūq₃ vtriq₃ aliquid feciſſe.Teren
Terentius tius.Quia vterq₃ vtriq₃ eſt cordi.Hircius. Interim diſſenſiōe orta int' Achilla:& Arſinoen
Hircius qum vterq₃ vtriq₃ inſidiaret':& ſūmam imperii ipſe obtinere vellet.Ambos aūt alteru₃ ver
beraſſe:uel ambos verberaſſe:ambos nō recte dicimus:ſignificaretur enī ambos ſeipſos ver
beraſſe.Quod ſi recte loq velimus:ita dicendū ē:ambo ſe mutue verberarūt.Ambo a græ-
Plautus co deductū eſt.græci enī ἄμφω dicunt.Itē ab vter fit vtrū aduerbiu₃ interrogātis.Plautus
Vtrū id verū putas an nō: Aliqñ etiā dubitantis.Seneca.vtrum id nobis cōueniat:aīaduer
tendū.Itē vterlibet:quod non ſignificat vterq₃:ut qdā ignari exiſtimāt:ſed alter ex duobus
hoc ē vter quē tibi capere libet:ſicut vteruis vter quē tu vis.Quod idē in Quiuis: & Quili
bet accidit:quæ nō ſunt vniuerſalia:ut multi exiſtimāt: ſed pticularia. Nihil qppe eſt aliud Vtrum
Quiuis:ꝗ̄ vnū quē tu vis.& Quilibet ꝗ̄ vnus:q tibi magis libet.hoc enim differūt vteruis Vterlibet
& vterlibet:a quiuis:& quilibet:qđ illa vnū ex duobus ſignificāt:hæc vnū ex pluribus.Te- Quiuis
Terētius rētius.Ab quis hoīe:qū eſt opus bñficiū accipe gaudeas:veꝝ enīuero:id demū iuuat: ſi quē Quilibet
æquū ē facere:is bñ facit.Quītilia.Periculoſū:& cū cura ītuēdū genus:ꝙ ſi ipponēdo vnū Quantalibet
quēlibet amiſerius:cū riſu quoq₃ tota res ſoluit':tutius ſic ītrogare:ſi hæc actio ñſit:q ſit: ſiſ' Quantūlibet
n.remouēt' oīa:uel qū duo ponēt' int' ſe cōtraria:quoꝝ tenuiſſe vtrūlibet ſufficiet.Ecce ī eo Vtrobiq₃
dē loco Quītilia.vtrūlibet:& quodlibet vſus:altero ꝑ eo:qđ ē vnū de duob᷒ alteroꝑ eo ꝙ Vtrinq₃
Hierony. ē vnū de plibus. Hieronymus adducet' ad Aarō:l'ad vnū quēlibet filioꝝ eius:qđ græce ita Vtraq₃
ſcribit' πρὸς ἀαρὼν ἢ ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ hoc ē ad Aaron:ſeu ad vnū filio Vtroq₃
rū ipſius: qđ in cæteris quoq₃ a libet cōpoſitis accidit. Et enī quātalibet ſtatura: quātūlibet Neuter
ſpatiū nō oēm quātitatē ſtaturæ:& ſpacii ſignificat:ſed vnā quātā tibi capere libuerit: Præ Vnuſquiſq₃
terea vtrobiq₃ aduerbiū:qđ ſignificat vtroq₃ loco. Et vtrinq₃ ex vtroq₃ loco. Et vtraq₃ per Vnuſquilibet
vtrūq₃ locū.Et vtroq₃ ad vtrūq₃ locū.Præterea neut': qđ eſt vtriq₃ cōtrariū ſignificatq₃: nec Vnuſquiuis
hic nec ille.In quo aīaduertēdū eſt:ꝙ Neut' alteꝝ ſp dicimus:non aūt Neuter neutrū:ſicut Vndiq₃
vterq₃ vtrūq₃.Nā ſi ita dicamus: Neut' alteꝝ diligit:hoc ſignificamus: neq₃ ille hūc diligit: Vndecunq₃
neq₃ hic illū:qđ ſi neut' neutrū diceremus ſignificaremus: ne ſe qdē ipm vtrūq₃ diligere. Itē Vnquā
ab vnus deriuat' vnuſqſq₃ dictō vniuerſal':& vnuſqſlibet:ac vnuſquis:q idē ſignificāt qđ q Nunq₃
libet oī loco:ex oī pte:ex oi regione. & vnq₃ qſi vno quouis tpe: a quo Nunq₃: ideſt nulo Nonnunq₃
tpe.vū deducit'.Nōnūq₃:qđ ſignificat aliqñ.Et nūq₃ nō:qđ ſignificat ſp.Itē vſq₃:qđ ſigni Vſq₃

ficat alicubi:quaſi vno quouis loco. Et Nuſq̃ nullibi. A quo nõnũq̃ alicubi. Et Nuſq̃ nõ ubicũq̃:Et Vſq̃quaq̃:hoc eſt paſſim:quaſi in vnoquoq̃ loco: ſiue ĩ vnoquoq̃ tpe: & uſq̃ q̃ſi ad vnũ uel locũ uel tps:uel aliud hmõi:ut Vſpiã quod ſignificat uſq̃:& vñ quaſi de quo uno loco:a quo Vndeuis:& Vndelibet:ideſt ex vno quouis loco: & Vſq̃quo q̃ſi ad vnũ aliquod tps:uel locũ.Itẽ ab vnus Vnda deducit̃ q̃ vna ſit:hoc ẽ ſimul vnita: & ĩ ſe coacta Vnda eni proprie ps aquæ ĩ ſe collecta appellat̃:& in vnã ptẽ tẽdẽs: ut qum fluctuat mare vnde Vndoſũ pelagus:hoc ẽ fluctuoſũ dicimus.Et Vndabundũ.Gellius.Quibus ĩ his ſpi/rantibus: vndæ tum factæ diutius tumẽt:& a uẽto quidẽ iãdudũ trãquilla ſunt:ſed mare eſt etiã atq̃ etiã vndabundum & vndiſonũ :quod vndis ſtrepat: vñ mare vndiſonũ dicit̃.Et Vndatim:fluctuatim.vel Vndatim ad ſilitudinẽ vndarũ.& Vndare fluctuare:hoc ẽ vndas facere:a qua ſimilitudine:& aerẽ:& nubes:& fumũ vndare dicimus:quotiẽs vndarũ inſtar mouẽtur. Ab hoc fit Inundo:quod interdũ abſolute ponit̃:& ſignificat creſco:& extra al/ueũ uerſor.Plynius.Anteq̃ Nilus inũdaret:aliqñ actiue & ſignificat abluo.Idem. Agros: & ſata oĩa inundauit.Hinc fit Inundatio:quæ pro diluuio ponit̃.Seneca: Quidã confla/grationi:atq̃ diluuio tps aſſignãt:Arſura eni terrena cõtendũt:qñ oĩa ſydera in Cãcrũ cõ/ueniẽt:Inũdationẽ futuram:qum eadẽ ſyderũ turba in Capricorno conſiſtet.Itẽ Abundo quod proprie ſignificat affluo:& ſupra modũ aliq̃d habeo.Virgilius. Ergo apibus factis idem atq̃ examine multo.Primus abũdare tractũ ab amnibus:q̃ quo maioribus:ac crebrioribus imbribus augẽtur:tãto erigũtur magis:& iõ abundare dicũtur.Idẽ. Præſertim ĩ certis ſi mẽſibus amnis abũdans Exit.ab hoc Abũdanter:& Abunde aduerbia pro copioſe deducũtur.Itẽ Redũdo:quod aliqñ pro redeo capitur.Plautus. Hoc facinus in tuũ redundabit caput.Interdũ pro Abundo.Plynius.Redũdant opes:vitia rebellãt.Itẽ Exundo q̃d eſt alueũ ex eo:a quo fit Exũdatio.Ab Vnda fit diminutiuũ Vndula. & cõpoſitũ Vndiſo/nus:hoc ẽ fluctuando ſonitũ reddẽs.& Vndulata ueſtis:quæ fit ex hircorũ:& caprarũ pilis potius q̃ lanis:q̃ ad vndarũ ſimilitudinẽ picta ſit:nõ ut quidã exiſtimauerũt:quod pura ſit ſic eni ab vndis vndulatæ ueſtes dicũtur:qũo a Scutulis Scutulatæ.Varro .Et a q̃buſdã dicitur eẽ Imaginis fortunæ ſimulachrũ:ab eo q̃ duabus togis ẽ optũ:pinde ut olim reges nõſtri Vndulatas:& prætextas togas ſoliti ſunt hr̃e.Itẽ aliud cõpoſitũ Vndiuomus:hoc ẽ aq̃s uomens. Vnda eni aliqñ pro aqua ponit̃:ut ps pro toto.Ouidius.Et terris miſcuit vndas. Itẽ ab vnus Vncus:ut q̃dã exiſtimãt:q̃ vncus ſit:qum duo eſſe videãtur. Eſt enim vncus fuſtis ab vno latere incuruus:ac ſeſe retorquẽs:ſed hoc falſum ẽ: nam vncus a græco fit. græci eni ογκοῦσθαι exuberare & intumeſcere dicunt:& ὄγκον tumorẽ: a quo ὀγκίνον vncũ ſiue vncinũ quod vbi incuruatur:quodãmõ tumeſcere atq̃ extuberare vr̃ . Ab hoc fit Vncus adiectiuũ:hoc ẽ incuruus:a quo Aduncus: & Vncinatus vncinis armatus. Cicero. Nec ut alæ aſperis & leuibus armatis: vncinatiſq̃ cõpluſcul' cõcreta hæc eẽ dicat. & Inũco uerbũ quaſi vnco inuado:& arripio.Lucillius: Aut q̃ nũmos triſtis inuncat.Itẽ ab vnus deriuat̃ Vngo:ſiue vnguo:quaſi vnũ ago:vngẽdo eni cõplanat̃ caro:atq̃ vnitur. Ab hoc fit vnguentũ:ſiue vngẽtũ quod nõ eſt:ut vulgus exiſtimat: tenax illa cõpoſitio: qua Chirurgi vtũtur ad vulnera curãda:ſed cõmixtio diuerſorũ odorũ addito oleo:aut balſamo:aut ali/quo pingui ad vngẽda corpa deliciarum: & luxuriæ cã inuẽta.Quis primus vnguẽtũ iue/nerit:nõ cõſtat.Iliacis certe tpibus nõ erat in vſu. Primũ de eo legitur: quod Caſtris Darii regis expugnatis int̃ reliquũ apparatũ Alexãder vnguẽtorũ ſcriniũ cepit. Poſtea voluptas eius int̃ laudatiſſima vitæ bona admiſſa ẽ: cœperũtq̃ etiã defũctorũ corpora vngi.vnguẽtorũ alia a locis in quibus fiunt:cognomina habẽt:ut Deliacũ a Delo inſula. vna Cycladũ. Mendeſiũ a Mẽdeſo Aegypti vrbe.Panathenaicũ ab Athenis:Suſinũ a Suſis vrbe Perſi/dis.Aliqñ ab odoris ſimilitudine:ut Pardaliũ:quod Pardal' odorẽ reddat. Tradũt eni ex oĩbus aĩalibus hanc ſolã eẽ odoratã:Panthera a nr̃is dicit̃:ut iferius oñdemus. Nõnũq̃ ab iis:apud quos hmõi vnguẽta in vſu ſunt:ut Regale vnguẽtũ: quo Parthorũ reges vtebantur.Conſtat Myrobolano Coſto: Amomo:Cinnamomo:Comaco:Cardamomo:Nar/di ſpica:Maro:Myrrha:Caſia:Styrace:Ladano:Opobalſamo:Calamo:Iunco ſyrio:Oenanthe:Malobatro:Sericato:Cypro:Aſpalotho:Panace:Croco:Cypero:Amaraco:Colito melle:vino. Interdũ a dignitate:& excellẽtia ſua:ut Megaliũ a magnitudine:græci.n. μέγα magnũ dicũt.vnde Megalenſia:ſiue Megalẽſes ludi dicti ſũt:q̃ in honorẽ magnæ Matris deũ fiebant.Liuius.M. Iunius Brutus ædem magnæ matris deũ in palatio dedicauit:& ludos ob eãdẽ dedicationẽ factos Megalẽſia appellauit.frequẽtiſſime a rebus ex q̃/bus ipſorũ vnguẽtorum oleum conficitur:ut Irinum quod oleũ eius ex iride fiat.Irim medici nr̃i tẽporis magno errore putant Narciſſum eſſe. Eſt aũt Narciſſus lilii genus: radice carnoſa:atq̃ odora flore purpureo.folia ĩ radice hñs ad ſilitudinẽ foliorũ harundinis:ſed aliquãto Craſſiora:dictus ab adoleſcẽte eiuſdẽ noĩs Cephiſi amnis:& Liriopes Nymphæ

Alicubi
Nuſq̃
Nonnunq̃
Nuſq̃non
Vſq̃quaq̃
Vſq̃
Vſpiam
Vnde
Vndeuis
Vndelibet
Vſq̃quo
Vnda
Vndoſum
Vndatim
Vndare
Vndabũdũ
Inunda
Vndiſonũ
Inundatio
Abundo
Abundanter
Abunde
Abundãtia
Abundus
Redundo
Exundo
Exundatio
Vndula
Vndiſonus
Vndulata veſtis
Vndiuomus
Vncus
Aduncus
Vncinatus
Inunco
Vngo
Vnguo
Vnguentũ
Vngentũ
vnguẽtũ deliacũ
Mendeſium
Panathenaicũ
Suſinũ
Pardaliũ
Pardalis
Panthera
Regale vnguẽtũ
Megalium
Megalẽſia
Megalẽſes
Narciſſus

Seneca
Lucillius
Darius
Alexãder
Liuius

filio:qui in eũ mutatus eſt florem.Nam qum pulchritudine præſtaret:uenationi indulgens
a multis Nymphis amatus eſt:Inter cæteras uero Echeo miro amore in eũ exarſit:quas om
nes cũ ſuperbe nimium cõtempſiſſet:tandem illarũ præcibus factũ eſt:vt ſua ipſius pulchri/
tudine caperet᷑.Et enim qum feſſus aliquãdo ad propinquũ fontem decubuiſſet:imaginem
ſuam in aqua conſpicatus:ac Nympham exiſtimans:qum potiri ea non poſſet nimio deſy
derio contabuit.Alii non a fabuloſo adoleſcente: ſed a Narre hoc eſt torpore Narciſſum
dictum exiſtimant:quippe odor eius maiorem in modũ aggrauat caput: Græci. ναρκεν
torporem uocant.Hinc Narciſſites gemma eius coloris appellata eſt.Iris autem longe alia
herba eſt:radicem ſimili modo odoratam habens:& unguentis:ac medicinæ utilem.Caulẽ
habet cubitalem:& rectum:radicem Raphano ſimilem:quæ ſternutamenta mouet:.floret
aduerſorum colorum ſpetie quaſi arcus cæleſtis: a quo nomen habet. Natura eſt feruens:
tractataq; ambuſti modo puſtulas facit laudatiſſima in Illyrio eſt.Irim pœtæ hoc eſt cæle/
ſtem arcum deorũ nuntiam dicunt eſſe:& fere ad diſcordiam mitti:ut Mercuriũ ad concor
diam.Huius arcus cauſa eſt radius ſolis cauæ nubi imiſſus:qui repulſa acie in ſolem refrin/
gitur:nubes enim formã arcus diſcoloris efficiunt: quia aliæ partes earum tumidiores ſunt
aliæ ſubmiſſiores:& quædam craſſiores:q̃; ut ſolem trãſmittant:aliæ imbecilliores:q̃; ut ex/
cludant:hæc in æqualitas alterius lucem:umbrãq; cõmiſcet:& exprimit illam mirabilem ar
cus uarietatem. eſt & alia cauſa arcus:tenuis pluuia ſolaribus radiis eam itrantibus:ut qum
fiſtula aliquo mõ rupta uidemus aquam p̱ tenue foramẽ elidi quæ ſparſa cõtra ſolẽ obliq;
poſitum:arcus faciẽ rep̃ſentat:quod etiã accidere uidemus:qum fullo os aqua ipleuit:& ue/
ſtimẽta tendiculis deducta leniter aſpergit:apparet enim in illo aere aſperſo uarios ædi co/
lores:qui quaſi fulgere in arcu ſolent Ariſtoteles noctu aliquãdo uiſum fuiſſe arcum affir/
mat:Sed id niſi trigeſima luna fieri poſſe:quia tunc plus ſolet uirium a ſole hr̃e. Nunq̃; plu
res ſimul q̃; duo arcus ſunt uiſi.Item.Nardinum quod fit ex nardo nardus:ſiue Nardũ fru/
tex eſt graui & Craſſa radice:ſed breui:ac nigra:fragiliq; q̃uis pingui:aſpero ſapore: folio
paruo:denſoq;:Cacumina in ariſtas ſpargunt.Ideo geminã dotẽ eius ſpicas:ac folia Cele/
brant:unde unguentũ ex eo factũ Nardinum:& foliatũ dicit᷑.Apud gangen damnat᷑ quod
uirus oleat:Ideoq; απο Τοῦ οζειν:quod olere eſt ozenitis dicit᷑ Adulterat᷑: & Pſeudo/
nardo herba:quæ ubiq; naſcit᷑: craſſiore ac latiore folio:& colore languido in candidum
uergente:Quod ex ſpica fit:præcioſius putant unguentũ eſſe.Quod ex foliis fit:diſtinguit᷑
amplitudine foliorum.Nardum enim maioribus foliis Nardoſphærum uocãt: mioribus
Meſeſphærum.Principalis hic frutex eſt in unguentis.Laudatur maxime Nardum Syria/
cum.mox Gallicum:Tertio loco creticum:quod aliqui uocãt Agriõ.ali Phum folio oleris
atri:caule Cubitali.geniculato:in purpura albicante:radice obliqua:uilloſaq; imitante aui
um pedes:Baccarem quoq; Nardum ruſticum uocãt:de qua alibi diximus.Hæc omnia her
bæ ſunt præter Indicum Nardum cum Gallico nardo ſemp naſcit᷑ herba:quæ a grauitate
coloris Hirculus uocat᷑.Quidam & aſſarum ſiluestre Nardum appellauere:eſt aũt hederæ
foliis rotundioribus tantum mollioribuſq; flore purpureo:radice Gallici nardi ſimile:aci
nõſum:ſaporis calidi ac uinoſi:montibus in vmbroſis locis bis anno florens.Item Rhodi
uum vnguentũ:quod roſaceo hoc eſt roſarum oleo fiat.Græci ροςινον roſcum dicũt.Cro
cinum:quod oleum eius ex croco.Oenanthinum:quod ex flore labruſcæ. Oenanthæ enim
uitis labruſcæ uua eſt:quæ cum flore colligitur:cum optime olet:ſiccatur in umbra ſubſtra/
to linteo:atq; in Cados conditur:dicta quaſi οινου ανθοσ:hoc eſt uini flos,Amaricinum
ſiue Sanſucinũ:qđ ex amaraco:ſiue Sanſuco:herba eſt notiſſima.quam vulgo perſam uo/
cant.Hinc factum eſt prouerbium.Nihil cum Amaricino ſui:quod illi ſimile eſt:nihil cum
fidibus Aſello.Amaracus puer regius fuit vnguentarius:qui caſu lapſus dum ferret vnguen
ta:fregit alabaſtrum:deinde cum nimio dolore contabuiſſet:uerſus eſt in ſanſucum:quæ ex
Virgilius eius nomine Amaracus Cœpta eſt appellari.Virgilius.Vbi mollis Amaracus illum flori/
bus:& dulci aſpirans complectitur vmbra.Seritur & fæmine:& ramo:odoris eſt iucundiſ
ſimi.& ſemen habet copioſiſſimum:oleum eius ad excalefaciendos ac molliendos neruos
mirifice prodeſt. Melinũ:quod e ſtruteo:Cotoneum enim per excellentiam μῆλον:hoc
eſt melum uocamus:a quo fit Melinum.Cotonea græci Cydonia uocant e Cydone: in ſi/
gni Cretæ oppido aduecta.Plura eorum genera ſunt.Alia Cryſomela dicuntur inciſuris di
ſtincta colore aureo:a nobis mala aurea interprætant᷑.Alia appellantur noſtratia: quæ can
didiora ſunt:Minora ex eodem genere ſtrutea odoratius fragrant:ſeroq; proueniunt. Præ
cocia muſtea nominantur Struteis Cotonea inſita ſuum genus efficiunt:quod dicit᷑ Mel/
uianum:& hoc ſolum manditur crudum.Sunt præterea ſiluestria parua e ſtruteis odoriſ/
ſima:quæ in ſæpibus naſcuntur: ex quibus oleum fit: ſeruanturq; in cubiculis ſalutatoriis
odoris gratia.Cyprinum:quod ex Cypro arbore:hoc eſt ex eius arboris flore.Cyprus eſt

Narciſſites
Iris
Arcus cæleſtis
Nardinum
Nardus
Nardum
Spica
Nardi
Folia
Nardi
Pſeudonardus
Nardoſphærũ
Meſoſphærum
Nardũ Syriacũ
Nardum Galli/
cum
Nardũ Creticũ
Agrion
Phum
Nardũ ruſticum
Indicũ Nardũ
Hirculus herba
Aſſarũ ſiluestre
Rhodiuum vn/
guentum
Crocinum
Oenanthinum
Amaricinum
Sanſucinum
Perſa
Prouerbium
Amaracus puer
Melinum
Cotoneum
Melum
Cydonium
Cydon
Cryſomelum
Malum aureum
Noſtratia Co/
tonea
Struteum
Præcocia
Muſtea
Meluianum
Cubiculum ſalu
tatorium
Cyprinum
Cyprus

arbor oliuæ ſimilis folio: ſemine Coriandri: flore candido: & mirum in modum odorato. Coquitur hoc in oleo: premiturq; poſtea: quod Cyprinum uocatur. Hanc arborem in Italia Liguſtrum nominãt. Naſcitur multis in locis: ſed in Cypro inſula odoris ſuauitate præſtat: & ideo Cyprus appellata eſt. Cyprus inſula eſt in Carpathio mari ab ortu occaſuq; Ciliciæ ac Syriæ obiecta quondam nouem regnorum ſedes. Antea Acanantida uocatam tradunt: & Ceraſtin: & Aſpeliam: & Amathuſam: & Macaram: e cuius aduerſo. Eleuſa inſula eſt. Vrbes in ea præclaræ Paphos & Palæpaphos: & Salamina: Contra quã eſt inſula ſalamine. A Cypro Cyprius deducitur hoc eſt ex inſula Cypro: vnde tres paruæ inſulæ huic propinquæ & Steriles Cypriæ nominãtur. Et Cypricus nominatur: & Cypricus poſſeſſiuum Cyprum Sabini bonum dicunt: unde Cyprius uicus Romæ appellatus eſt: quo Sabini ciues additi conſederant: ſic enim a bono omine uocitandum cenſuere A Cypro etiã Cypria dicta eſt Venus: quod eo primum loco templum ei conditum ſit Cyprio bouĩ me rendam uice prouerbii ueteres dicebant turpem coenam ac uilem ſignificare uolentes: quoniam in Cypro inſula boues humano ſtercore paſcebantur. Item a Cypro Cyprianus proprium uiri nomen deriuatur. Magnus eſt Seruii error: qui uerſum illum Maronis exponẽs Alba liguſtra cadunt uacinia nigra leguntur. Liguſtrum inquit lilium eſt album: uacinium uero flos nigri coloris: qui græce hyacinthus dicitur. Nos quid liguſtrum ſit: oſtendimus: ex cuius ligno teſſeræ fiunt aptiſſime. Vacinium ſimili modo arbor eſt: quæ in Italia aucupiorum gratia ſeritur: nec niſi in aquoſis locis prouenit. In Gallia uero ꝓuide ſerit̃: quod ex flore eius tinguntur ſericorũ ueſtes. Taceo qđ hyacinthũ ſcribit nigrũ eſſe: quo nihil po teſt dici abſurdius: qum ipſe: quem interpretatur: Virgilius ſcribit: & ſuaue rubens hyacintus. Eſt autem hyacintus ruber flos ex herba eiuſdem nominis naſcens: a cuius ſimilitudine rubræ ueſtes hyacinthinæ nominantur: hoc eſt hyacintho flore ſimiles. Homerus ουλασ ηκε τριχασ υακινθινω ανθει ομοιασ. Perſius. Hic aliqs cui circa humeros hyacinthina læna eſt: Vnde inter gemmas: quæ Berilli dicuntur hyacinthi Zontes uocantur: qui rubore quodam ſuffuſi ſunt: & hyacinthus per ſe gemma eſt Amethiſto ſimilis: & hoc ſolo diſtans: quod ille emicans in Amethiſto uiolaceus fulgor dilutus eſt in hyacintho: & ita oculos implet: ut non ſatiet: citius q̃ floris ſui color euaneſcens. Hyacinthinus color Hiſginus etiam dicitur a genere herbæ: quæ hyſge uocatur: hic uero ſupradicto ſimilis eſt. Conſtat autem Hyacinthum: qui in Gallia plurimus prouenit Hiſginum tingere: radicemq; habet bulbaceam: quam Mangones id circo habent in pretio: quod pubertatẽ arcet: nec ſinit pilos erumpere: florem uero: ut diximus: Coccinum ita diſcurrentibus quibuſdã uenis: ut græcarum litterarum figuram exhibeant: de quo duplex extat fabella. Nam & hyacinthum puerum dilectum ab Apolline: quem dico imprudens interfecit: in hunc florem mutatum tradunt: unde in eo primæ duæ litteræ inſcriptæ cernuntur αι: quæ uox lugubris: hoc eſt dolentis iteriectio eſt: propter qđ Apollo apud Ouidium dicit: Floſq; nouus ſcripto gemitus imitabere noſtros. Et alibi. Ipſe ſuos gemitus Floribus inſcribit Et ai flos habet inſcriptum Funeſtaq; littera dicta eſt. Et Aiacem in eundem florem conuerſum affirmant: dum impatientia prælati ſibi Vlyſſis: ſeipſum iteremit: cuius nomẽ ſimiliter in principio ai litteras habet. Ouidius. littera cõmunis mediis pueroq; uiroq; Inſcripta ẽ foliis: hæc nominis illa querelæ. Et Virgilius de iis floribus loquens multitudinis numero uſus ẽ. Dic quibus in terris inſcripti nomina Regum naſcuntur flores: & Phyllida ſolus habeto. Regum dixit hyacinthi & Aiacis: non quod ipſi fuerint reges: ſed quia regum filii fuerunt: quemadmodũ alibi. Magnum Reginæ ſed enim miſeratus amorem: de Ariadne dixit: quæ Paſiphæs reginæ filia fuit. Ob hanc cauſam: quidam diligentiores primam huius nominis ſillabam: & ſine aſpiratione & non per ypſilon: ſed per iota ſcribendam eſſe cẽſuere: q̃q̃ ut aliter ſcriberetur: uſus obtinuit. Item Telinum: quod fit ex oleo fœnogræci: quod alio nomine Siciliam uocant: alio Buceros. Plynius. Quædam qum uirent: non olent propter humorem nimium: ut buceros: quod eſt fœnogrecum: alii Aegoceras: ꝙ ſemẽ eius corniculis ſimile ſit: alii Carphos Nam id græci nominant τηλιν. Conſtat oleo recenti: Cypro Calamo: Mæliloto: fœnograeco: mello: melle: maro: Amaraco. Hoc Menandri poetæ ætate celeberimũ fuit. Balaninum: quod fit ex glande Myrobalani. βαλανον enim græci glandem dicunt Vnde Myrobalanum dixerunt: quaſi unguentariam glandem. Solis enim unguẽtis naſcitur: quæ græci μυρα appellant: unde Myropolas nominant unguentorum uenditores: quos noſtri Vnguentarios uocitant. A quibus Myropolia officinæ eorum nominantur. Plautus. Quẽ ſum deffeſſus quærere per medicinas: Tonſtrinas: in Gimnaſio atque in foro: per Myropolia. Myron etiam proprium nomen. Sic enim uocatus eſt elegans ſtatuarius. Item Myronides ſimiliter proprium nomen. Et Myriſtica nux dicitur unguentaria: quam uulgo muſca/

Liguſtrum
Cyprus
Acanantida
Ceraſtis
Aſpelia
Amathuſa
Machara
Eleuſa
Paphos
Palepaphos
Salamina
Salaminæ
Cyprius
Cyprie ſteriles
Cypricus
Cyprius uicus
Cypria uenus
Prouerbium
Cyprianus
Hyſginus
Hyſgæ
Hyacinthus
Paſiphæ
Foenogrecũ
Telinũ
Sicilia
Buceras
Aegeceras
Curphos
Balauirum
Myropolas
Vnguentarius
Myron
Myriſtica nux muſcata

Seruii
Virgilius
Ouidius
Ouidius
Virgilius
Plynius
Plautus

tum uocant. Myrobalanum arbor eſt heliotropii foliis: fructus glandi ſimilis ad ma/
gnitudinem nucis Auelanæ Vnguentarii tantum cortices Premunt. Medici etiam nu/
cleos tundunt. De Myrobalano locutus eſt martialis: qum inquit. Quod nec Virgi/
lius: nec carmine dicit Homerus. hoc ex unguento conſtat: & ex balano huiuſmodi un/
guentum propter gloriam appellatum eſt Megalium: fit ex oleo Balamino: balſamo ca
lamo: iunco: Xylobalſamo: Caſia Reſina: Ventilaẗ incooquendo donec deſinat olere
refrigeratum odorem ſuum recipit. De Balſamo multa mentiti ſunt ueteres. Arbuſcula
eſt uni fratrum Iudææ quondam conceſſa: & in duobus tantũ hortis utroq; regio. Oſtẽ
dere hanc primum urbi Impatores Veſpaſiani: quorum temporibus ſimul cum earum
gente ſeruire Romanis: & pẽdere tributa cœpit. Viti ſimilior eſt quam Myrto ſeritur
maleolis ut uitis & colles implet uinearum modo: ſuſtinens ſeſe ſine adminiculis: Intra
tertium annum eſt fructifera. Proceritas intra bina cubita ſubſiſtit. Tria huius arboris
genera. Tenui & Capillacea coma Anthericeum uocaẗ. Antherices enim græce Ariſtæ
dñr. Alterum ſcabro aſpectu incuruum: Incurruũ: fruticoſum: odoratius: Cirthracũ no
minant. κυρτον enim incuruum ſignificat. ςρωχσ ſcabrum. Tertium euineces: quod
læui cortice cæteris ſit procerius: græce ευμηκησ procerus dicitur. Inciditur cortex ui/
tro: lapide: oſſeis ue cultellis: Ferro lædi uitalia odit ſtatim emoriens. Libraẗ manus ar
tificii temperamento: ne quid ultra corticem uiolet: Succus e plaga manat: quẽ opobal/
ſamum uocitant: quod omnibus odoribus in unguentis præferẗ. Iuuenalis. Hirſuto ſpi
rant opobalſama collo: tenui autem gutta fluit uix cõcham toto die æſtiuo iplens. Adul
teratur multis modis: raroq; ad nos ſincerum affertur. Sarmentum quoq; eius impretio
eſt Xylobalſamum uocatur: & coquitur i unguentis pro ſucco id ſubſtituere officinæ cor
ticis etiam ad medicamenta pretium eſt: præcipua gratia lachrimæ. Secũda ſemini. Ter/
tia Cortici: Summa opobalſami probatio eſt: ut lac coagulet: & in ueſte maculas non fa
ciat. Narciſſinum: quod ex flore Narciſſi fieri ſolebat: ſed ſtatim oblitteratum fuit: Meto
pium quod fit ex ãmoniaco. Metopion quippe arborem uocãt: quæ in Aethiopiæ ſubie
cta africa naſciẗ: ſtillans in harenis ſuis lachrymam: ueluti reſinam: quæ & ex ab Ammo
nis templo: quod iuxta eſt: ammoniacum dicitur: Genera eius duo ſunt. Traſton maſcu
li thuris ſimilitudine: quod maxime probatur: & alterum pingue ac reſinoſum quod Py
rama appellant: Sunt qui oleum quoq; Amygdalinũ metopium uocent: quod in eo con
ficiendo ægyptii Galbanum: & ammoniacum addere excogitauerũt: Ex baccaris quoq;
radice unguentum fieri ſolitum Ariſtophanes Comicus poeta teſtatur: baccaricum id di
citur. Baccar herba eſt radicis odoratæ ad Cynamomi ſimilitudinem gracili ſolo nec hu
mido prouenit hederæ pene foliis rotundioribus: mollioribuſq;: quidam Nardum ru/
ſticum appellant: alii Aſaron: quod in coronas non addatur σαροῖναι enim ornare ſi/
gnificat: ſed hoc falſum eſt ut alibi dicemus. Vnguenta exotica dicũtur externa & aduen
ticia: quæ a Græcis. εξωτερικα nominãtur. Plautus non omnes poſſunt olere ungũe/
ta exotica Rege Antiocho deuicto urbis anno quingenteſimo ſexageſimo quinto. P. Li
cinum Craſſum: & Iulium Cæſarem ceſores edixiſſe conſtat ne quis unguenta exoti/
ca uenderent. L. Plocium proſcriptum a triumuiris in Salternitana latebra unguẽti odo
re proditum tradunt. Diuus Veſpaſianus adoleſcẽtem fragrantem unguento: qum ſibi
pro impetrata præfectura gratias ageret: nutu aſpernatus uoce etiam grauiſſima increpu
it: Malluiſſem alium oluiſſes: litteraſq; reuocauit: Viliſſimum genus unguenti: quo paſ/
ſim uulgo utebãtur: a limo ut quidam putãt epilinna dicebaẗ. Malobatrum uero unguẽ
ti genus erat ex Syria Horatius Coronatus nitentes malobatro Syrio capillos. Schoenũ
peſſimum unguenti genus uocabãt: unde meretrices propter eius unguenti uſum ſchoe/
niculæ ſunt appellatæ: Schoenes etiam græca uoce funis eſt: a quo Schoenebates: qui per
funes diſcurrit ludendo quaſi funi ambulo. Item Schoenos urbs fuit Boetiæ ſic dicta: ut
Ariſtarco placet: a Schoeno patre Atlantis. Vnguentis omnium prouintiarum accom/
modatiſſima eſt ægiptus propter roſarum: ac Cytrorum: & myrti multitudinem. Pro/
xima campania eſt. Vnguenta omnia aut ſucco Cõſtant: & hæc Sagmata uocantur
quaſi diſtillationes: quippe ςακρῆν ſtillam ſignificat aut corpore & hæc appellãtur he
dyſmata: græci enim. λῦσμα condimentum dicunt. his addi interdum ad gratiam cor
poris augendam color ſolebat: in quo cinnabari tantum: & anchuſa utebantur: Cinna
baris ſanguis eſt draconis elephantorum morientium pondere eliſi dum ſimul pugnant
utriuſq; animalis cruore permixto: nec eſt alius color qui magis proprie ſanguinem red/
dat humanum: antidotis præterea medicamentiſq; miſcetur. Anchuſa uero herba eſt cu
ius duo genera ſunt. Alterum habet folia pene lactucæ ſimilia: ſed acuta: aſpera: ſubnigra

Martialis
Veſpaſia/nus
Ariſtophanes
Antiochus
P. Licinus Craſſus
Iulius Cæ/ſar
L. Plocius
Veſpaſia/nus
Horatius

Myrobalanum
Megalium
Balſamum
Narciſſinum un/guẽtum
Metopium
Ammoniacum
Traſton
Pyrrama
Baccar
Nardum ruſticũ
Aſaron
Exoticum unguentum
Epilinna
Sagmata
Hedyſmata
Cinnabaris
Anchuſa

ſpinoſa: Radix ei ad digiti groſſitudinem coloris ſanguinei: inficit æſtate maxime digi/
Alcibiadon tos: folia habet ſupra terram in girum ſparſa: Altera eſt quam pleriq; Alcibiadon uocāt
quod uti ea ad formam conciliandam ſolitus ſit Alcibiades maioribus foliis: & aſperio Alcibiades
ribus: radice ruffa: oblonga: naſcens præcipue aridis: atq; harenoſis locis. Addunt qui/
Sentinates dam: & tertium genus ſimile ſupradictis: niſi colorem haberet purpureum: quo ſentina/
tes mei in pueritia utuntur ad oua tingenda: quibus ludere uerno tempore mos patrius ē
Veteres ceram ea tingere ſolebant ad reddendas ſimilitudines: & tabularum picturam:
Magmata Vnguentorum feces: quibus etiam in paſtillos redactis odoris gratia uti ſolebant: Mag/
mata appellantur hoc eſt maſſæ quædam & paſtilli ἀπὸ τοῦ μάττυ. quod eſt terere
Pulueres cypri & comiſcere Atqui ea quæ ſiccis odoribus conſtant: ut ſunt hi pulueres: quos uulgo nūc
Cyprios uocant: & aliæ huiuſcemodi compoſitiones: quæ ex ſiccis odoribus fiunt ſine
oleo: aut alio liquore: ut puta ex ladano Cinnamomo: Caſia: thure: coſto: myrra: Styra/
Diapaſmata ce: Calamo: Iunco: Syrio: Xylobalſamo: aliiſq; ſimilibus: non unguenta ſed diapaſma/
Inſpergimen ta dicuntur ἀπὸ τοῦ διαπάσω. quod eſt inſpergo: ut dici diapaſma inſpergimē poſ
ſit. Sparguntur enim huiuſmodi odores: cum unguentis linantur corpora uel perfundā/
tur. Martialis. Quid quod olet grauius miſtū diapaſmate uirus. Sic etiā uocari poſſunt Martialis
paſalli ex diuerſis odoribus facti: quos adolere cōſueuimus. Itē ii quos ſparuas pilas reda
ctos manibus geſtare ſolemus præſertim peſtilentiæ tempore. Quæ uero nunc unguenta
Emplaſtra uulgo a latinæ linguæ ignaris appellant̃: a doctis græco uocabulo dicūtur emplaſtra: quæ
Cataplaſmata autem emplaſtra uulgo nominantur cataplaſmata: ſiue Malagmata uocitantur a peritis
Malagmata Conſtant ſane Cataplaſmata ex floribus fere eorumq; ſurculis: & axūgia: emplaſtra: pa/
ſtilliq; magis ex quibuſdam metallicis. Item malagmata contuſa abunde molleſcūt: nam ſu
per integram cutem iniiciuntur: unde ἀπὸ τοῦ μαλάσσειν. dicta ſunt: quod eſt ſubi
gere: & mollire: laborioſe uero conteruntur ea: ex quibus emplaſtra: paſtilliq; fiunt ne le
dant uulnera: qum impoſita ſunt. Inter emplaſtrum aūt & paſtillum hoc intereſt: quod em
plaſtrum: utiq; liquati aliquid accipit in paſtillo tantum arida medicamenta aliquo hu/
Emplaſtrum more iunguntur. Emplaſtrum imponitur: paſtillus illinitur: aut alicui molliori miſcetur
Paſtillus Apane dictus eſt paſtillus: quod parui panis formam habeat: qum ſit rotūdus: & planus
ad rotæ ſimilitudinem propter quod a græcis trochiſcus appellat̃: quod dici latine rotu/
Trochiſcus la poteſt: Paſtillus etiam libi genus dicitur rotundi. Ceratū nec emplaſtrum eſt propriet
nec paſtillus: ſed p̃ cumq; ex paſtillis fit: conſtat ex rebus ſiccioribus: & igni appoſitum
Ceratum molleſcit. Poſtea applicatum corpori dureſcit: ac pertinacius hæret: dictum a cera: quæ fe
re omnibus cæratis adhiberi ſolet: quidam hoc non ceratum ſed cerotum appellāt a græ
co: quod eſt κηρωτον. Cæterū quæ uulgo haud quidem inepte pilulæ dicūtur: quod ſint
Catapocia ueluti exiguæ pilæ: a doctis tam græcis q̃ latinis catapocia nominātur ἀπὸ τοῦ κατα
πίπει quod eſt deuorare quoniam neque eſtur: neq; lingitur id genus: ſed deuoratur Re
Pilula cte tamen & pilulæ dici poſſunt. Si quidem: Plynius: rotūdum illud: quod in robore na Plynius
ſcitur pilulam uocat: & ex bulbis fieri pillulas tradit: quæ ad conuulſa cum Silphio dan
Lingo tur. Lingere proprie dicimur: cum aliquid in ore tenentes paulatim diſtillando ſorbe/
Eclignata mus: & quæ in hunc uſum fiūt dr̄ Eclignata. Plynius. E ſemine lini fiunt eclignata: &
Linctus actus ipſe lingendi dicitur linctus. Idem. Multi tuſſim ueterem linctu ſalis diſcuſſere: qd̃ Idem
uero per inferiorem partem purgandi gratia in uentrem immittitur: Clyſter uocatur ἀπὸ Idem
Clyſter τοῦ κλυζειν quod abluere ē. Plynius Cucurbita infuſa clyſteribus inteſtinorum om/ Plynius
nium uitiis medetur. Quod autem in orificio durum ponit̃ ad excrementum prouocā/
Balanus dum: & uulgo ſuppoſitorium dicit̃: docti honeſtiori uocabulo a glādis ſimilitudine Ba
lanum dixere. Idem. Cæpas ſubditas pro balanis ſcribit Aſclepiades hæmorroidas tolle Plynius
Vnctio re. Item ab ungo unctio dicit̃: & unctura notæ ſignificationis: & vnguē quod ſignificat
Vnctura omnem ſuccū: ex quo aliqd ungi poteſt. Virgilius. Idæaſq; pices & pingues unguina ce/ Virgilius
Vnguen ras. Plynius. Epiphoras bubulo ſeuo cum oleo cocto illinunt: cerium cornus cinis ſcabri Plynius
Axungia cies eodem unguine ſanat. Item axungia ab axe plauſtrorum ungendo appellata eſt q̃/
uis græci quoq; hoc uocabulo vſi fuerint. Eſt autem axungia adeps ſuillus inueteratus: aut
cum ſale: aut ſincerus: qui quāto uetuſtior tanto utilior eſt: & multas uires hr̄e credit̃ quo
niam id animal herbarum radicibus ueſcitur. Apud antiquos religioſus etiam habebat̃
ſi quidē nouæ nuptæ domum intrātes ſolenne habebāt illo poſtes attingere vnde vxo/
Vnguis res quaſi unxores dictæ ſunt: quemadmodum inferius latius differemus. Vnguis quoque
ut nōnulli putant ab ungo deducitur: quod politus: ac tranſlucidus ſit & quaſi unctus:
unde marmorarii planitiem operis ungue experiuntur: & qum nō ſentiunt iūcturas: per
Adunguem fectum id eſſe intelligūt: quia p̃pter adunguem capimus pro perfecte Horatius Adūguē Horatius

factus homo:hoc eſt omni ex parte perfectus.Alii unguem ab uno & ago deriuatum ex
iſtimant:ꝙ in iis nerui in vnum agantur:ſunt enim ungues clauſulæ neruorum ſummæ.
Alii a græco deduci:unguis enim a græcis.ονυξ.uocatur.Ab Vngue fit Vngula diminuti Vngula
uum:& unguicula:ſed hoc inter ſe differunt:quod unguis eſt eorum animalium:quæ di/ Vnguicula
Plynius gitos habent ſeparatos:penituſq; diſtinctos:ut ſunt homines:ſimiæ aues.Plynius.Vngu
es Simiæ imbricati ſunt:hominibus lati:rapacibus unci: cæteris recti:ut canibus præter
eum:qui a crure pleriſq; dependet. Item de Aquila.Vngues quoq; huic generi inuertun/
Idem tur. Vngula uero de his dicitur:quæ digitis carent. Idem de Structio Camelo:qui ex ge/
nere uolucrum eſt Vngulæ huic ſunt ceruinis ſimiles:quibus dimicant biſulcæ compræ/
Idem hendendis lapidibus utiles:quos in fuga contra ſequentes ingerunt pedibus.Idem inqua
drupedibus ſolidas habent ungulas:quæ non ſunt cornigera:Igitur pro his telum ungu/
Idem la eſt illis.Idem.Sues in illyrico quibuſdam locis ſolidas habent ungulas.Idem uno in lo
co utrunq; poſuit:& hanc differentiam apertiſſime demonſtrauit: ſic inquiens. Omnia
digitos habent:quæ pedes excepto Elephanto.huic enim imformes numero quidem qn
Ouidius q; ſed indiuiſi:ac leuiter diſcreti unguliſq; non unguibus ſimiles.Idē uno uerſu fecit Oui
dius dum Io deſcribit e bouis effigie in primam formam redeūtem.Vngulaq; in quinos
delapſa abſumitur unguis.Vnguicula autē de his tantum dicitur:quæ ungues habēt:vn/
de A teneris vnguiculis dicimus pro eo quod eſt ab infantia:ab ineunte ætate: a pueris a A teneris unguicu/
pueritia a tenera ætate: ab icunabulis:hæc quippe omnia pene hæc idem ſignificant. Ab lis
Cato Vngula Cato ungulanos uocauit ungues magnos:ac ſcabros:quaſi ungulis ſimiliores ꝙ Ab infantia
vnguibus.Vngulum oſcorum lingua ſignificat anulum:quidam tamen ideo appellatum Ab ineunte ætate
ungulum putant quod ſicut in digito vnguis carne ita in illo gemma uel ſignum aliquod A pueris
auro clauditur.Vnguis etiam morbus eſt oculorum:quem græci Pterygium uocāt: qum A pueritia
membranula neruoſa oritur ſub angulo oculi:& ad pupillam quoq; peruenit: eiq; ſæpe A tenera ætate
numero officit:aliquando anarium: nonnunq̃ a tēporū parte.Vnus uero ipſum a græ Ab incunabulis
co deducit quippe græci ερα unum dicunt OPVS.ædificium Opus & opera differūt Vngulanus
Cicero Opera enim actio eſt:& diurnum officium.Cicero. Non male præcipiūt qui ſeruis uti Vngulum
iubent vt mercenariis iuſta præbenda:operā exigendam:hoc eſt laborem:& operationē Vnguis
Modeſti/ corporis.Item operæ ipſæ pſonæ laborantes uocant. Modeſtinus. Operarum nomine Pterygium
nus ipſa pſonas:quæ aliquid faciunt ſignificamus.Opus vero eſt finis fructuſq; operæ: vnde Vnus
opera autorum dicuntur:& opera tam publica ꝙ priuata:hoc eſt ædificia. Aliquando ta Opera
men opus ꝓ opera capi videtur.Virgilius.Mollibus e ſtratis opera ad fabrilia ſurgit:qua Opere
ſi ad operas.Vbi notandum eſt:quod quotiens non ad laborem corporis: ſed ad laborē Opus
animi:& ad artem induſtriamq; reſpicimus magis opus ꝙ operam dicimus:ut in opere
ruſtico:in opere fabrili:in opere faciundo.Opus etiam aliquando pro neceſſe ſiue neceſ
ſario capitur:ut opus eſt feſſum quieſcere.i.neceſſe eſt:& nihil mihi opus eſt hoc eſt nihil
mihi eſt neceſſarium:& ægrotanti opus eſt medico.i.neceſſarius eſt medicus ægrotanti.
Apuleius Quod etiam p accuſatiuum dicitur.Apuleius cui eam rem factam opus fuerat. Ab hoc
Paulus fit oportet:quod ſimiliter ſignificat neceſſe eſt. Paulus. Oportere uerbum non ad facul/ Oportet
tatem iudicis ptinet qui poteſt uel pluris: uel minoris condemnare:ſed ad ueritatem re/
fertur.In hoc uerbo notandum eſt:quod oportet legere libros:oportet haberi quos ſe/
quamur:in eundem ſenſum eleganter dicitur.Inpræterito autem ſecus. Nam & feciſ/
Cicero ſe hoc oportuit:legitur & factum hoc oportuit ſine uerbo aliquo. Cicero. Tamen id fa/
Idem ctum non oportuit.Idem.Apollinis ſignum ablatum certe non oportuit.Idem. Totam
Cicero rem illi integram ſeruatam oportuit.Non diſſimilis huic:oratio fit per uerbū uolo. Idē
Idem Liberis conſultum uolumus:etiam ſi poſthumi futuri ſint.Idem.Percurram tamē breui:
ut non minus hominem ipſum:ꝙ ius cōmune defenſum velitis.Opportunus uero:quod Opportunus
p duplex.pp.ſcribitur non ab opere deducitur ſed ab.ob. præpoſitione & portus:quod
nauigantibus maxime utiles optatiq; portus ſint.Opportunum quippe eſſe ſiue oppor Opportunum eſſe
tune accidere dicimus:quod pro deſyderio noſtro accidit:a quo fit opportunitas: quod
commoditatem ſignificat:quemadmodum e diuerſo importunum eſſe:& importune fi Opportune accider̄
Virgilius eri dicimus:quæ ſunt:fiunt ve præter rationem loci: ſeu temporis ſeu perſonarum. Vir/ Opportunitas
gilius.De auibus quæ qum nocte tantum uolare ſoleant die apparent.Importunæq; uo/
lucres ſigna dabant.Propterea importunum hominem dicimus procacem: atq; mole/ Importunum eſſe
ſtum: a quo Importunitas dicta. Ponitur etiam aliquando importunum pro inquieto: Importune fieri
Idem & quaſi portu carēte.Idem.Bellum importunum ciues cum gente deorū. Ab opere Opi
ficem quoque dici quidam opinantur.Nos ab opera potius deductū exiſtimamus.Opi/ Opifex
fex enim artifex eſt:atq; operator:& ut ita dicam laborator non modo rerum:ſed etiam

uerborum.Cicero.Aduena quidam ignobilis uerborum Opifex inſinuaſſe in antiqua Cicero
Philoſophia uidet̃.Vnde etiam coquinarii:& blandarum artium ſectatores opifices ap
pellant̃.Cicero.Omnes autem opifices in turpi ſunt exercitio. Hinc deũ opificem: hoc Cicero
Opificium eſt operatorem omnium rerum dicimus.Ouidius.Illẽ opifex rerũ:cuius opus dicit̃ opi/ Ouidius
Ops ficium.Opifex etiam Crabronis genus eſt de quo inferius dicemus.Ops quoq;:quæ ter/
Opifex ra eſt:ab opere dicit̃:de qua atq; eius deriuatiuis inferius diſſeremus.Ab opera fit etiam
operula diminutiuum.Apuleius.Operulas etiam in eam contuli:quas adhuc uigenis ſac Apuleius
Operor cariam faciens merebam.Item Operor uerbum:quod ẽ ĩ opere aliquo faciundo laboro
Opator a quo operator:& cooperator:& operatio:ac cooperatio deducuntur:& operarius ꝑ
Coopator opa dum pſonam ſignificat.Qui græce εργαςησ.hoc eſt Ergaſtes uocatur unde latini
Oparium Ergaſtulum uocant locum in quo lapides:aut metalla fodiuntur.Iuuenalis.Nempe in lu Iuuenalis
Opatio canos & tuſca ergaſtula mittas:Quoniam uero ad hæc opera damnati mitti ſolebant:q
Ergaſtes catenati foderent:Factum eſt:ut ergaſtula ꝑ modo pro ipſis damnatis:ſerius ue fodien/
Ergaſtulum tibus:modo pro carcere uſurpemus.Varro.Miſitq; mox eo iiuriũ:qui tota ergaſtula do Varro
Ergaſtulus naret libertate.Pomponius qui ue domi erant uinc̃ti:qui ue in ergaſtula cuſtodiebãtur.
Ergaſtulos uero maſculino genere cuſtodes carceris:eoſq; qui dãnati fodiunt uocamus.
Cicero.Sed nos miramur ergaſtulorum non eadem emolumenta eſſe:quæ imperatorũ. Cicero
Plynius.Coli rura ergaſtulis peſſimum eſt:ut quicquid agitur a deſpantibus:Hæc autem Plynius
Ergon omnia a græca uoce deducuntur εργον:quæ opus ſignificat:a quo εργαζομαι ope/
ror:εργασια operatio:εργαλεια feramenta:εργαςηριον officina: εργασιμοσ
Enegia fabricabilis:εργαςη ριαρχησ tabernarius opifex εργαςικοσ oparius.Item ener
Energiticus gia:quæ dici latine efficacia poteſt:& Energiticus efficax.Eſt etiam Energia figura:qua
res geſtæ non tam narrari:q̃ ſub oculis ſubiici uidentur dicimus:Item aliquando Ope/
rarium:quod induſtria:atq; ope fit Plynius.Quæ iter uina oparia numerantur.Aliquã Plynius
do tamen opari pro ſacrificare ponitur:& opatio pro ſacrificium.Virgilius.Sacra refer Virgilius
Cereri:lætis operatus in herbis.Plautus.ut Iſtæc opatio crimen expiet.Itẽ opam dare: Plautus
Opam do Operam impendere:operam nauare dicimus ad aliquam rem agendam incũbere:& ſtu
Opam impendo dium:laboremq; impendere.Cicero.Da opam ut ualeas.Ideſt cura: enittere: elabora ut Cicero
Opam nauo ualeas.Idem.Iam mihi uideor nauaſſe opam:quod huc uenerim:hinc dedita opa dici/ Idem
Dedita opa mus de induſtria:quaſi cura adhibita:& labore impenſo:& quoniam nihil uel gratius:
uel dignius eſt:q̃ ut pro labore ꝑtium:hoc eſt merces debita pſoluatur:factum ẽ:ut ope
ꝑtium ꝑ fructuoſo uſurpetur & ad rem ꝑtinente:uel quia decens:uel quia utile:uel quia
glorioſum:uel quia iucundum.Liuius.facturus ne ſim opæ pretium:ſi a primordio ur/ Liuius
bis res populi Romani pſcripſerim.Cicero.Opæ pretium erat ludentes intueri.Plyni/ Cicero
us.Id uero audire pretium operæ ſit.Iuuenalis.Eſt operæ pretium penitus cognoſcere Plynius
toto:Quid faciant agitentq; die.PRAE CVNCTIS.Ante cuncta hoc eſt ante omnia Iuuenalis
ſimul collata ut ſit ſenſus plus laudis mereri vnum Amphitheatrum q̃ cætera totius or/
Præ bis opera ſi ſimul conferant̃.Nam quid cuncta ſignificet ſuperius oſtendimus.PRAE.
Ante:Aliquando enim hæc præpoſitio ſignificat propter.Terentius:præ amore hunc ex Terentius
cluſiſti foras.Apuleius.Præluxuria cuncta profuderat.Aliquando ad compatione:Præ Apuleius
illis nugæ omnia erant:hoc eſt ad compationem illorum.Terẽtius.Præ huius rabies quæ Idem
dabit:hoc eſt ad compationem huius rabies dabit:Non nunq̃ ante ut hoc loco:& apud Terentius
Terentium.I.Præ:ſequat̃.Interdum in compoſitione ſup:ut præſes pſidium: pſectus:in Idem
Præmaturus terdum ualde:ut pmaturus:pualidus:Aliquando tamen præmaturum dicitur:non quod Lucanus
ualde maturum eſt:ſed qd̃ maturuit ante tempus.Lucanus.Ad præmaturas ſegetum ie/
iuna rapinas.Iuuenalis.Non præmaturi cineres.a præ deriuatum eſt præter:quomodo
a ſub ſubter:quæ aliquando præpoſitio excipiendi uim habet:& ſemper regit accuſatiuũ
ut nuullum amas præter me:hoc eſt me excepto .Aliquando ſignificat ultra:Quintilia/
nus.Multa erant præter hæc quæ obiici merito potuiſſent.Ab hoc fit præterea aduerbiũ
quod ſignificat ultra:ea quæ dicta ſunt.Virgilius.Si duo præterea tales idæa tuliſſet.Ter
ra uiros:& præter quam quod ſemper requirit præcedentem caſum:quia idem uerbum
ſubintelligitur:ut nemo id dixit præterq̃ Cicero.Nullius id intereſt præterq̃ patris. Nul
li id placuit præterq̃ Cæſari: Neminem præterq̃ conſulem timeo.A nemine præterq̃ a
præceptore meo id audiui:O Vos omnes præterq̃ Cicero.Et præterq̃ quod quam vnã
dictionem eſſe nonnulli exiſtimant:ſignificatq; niſi quod.Plynius.omnia nobis exuo/
to ſucceſſerunt:præterq̃ quod initinere defunctam matrem audiuimus.Item præter ꝑ/
pter:quæ ſimiliter vna dictio eſt ſignificatque præterq̃ propter hoc ẽ propter aliam cau
ſam q̃ propter eam de qua loquimur.Vt præter propter uitam uiuitur:hoc eſt propter

aliam cauſam uiuitur:q̄ ut uiuatur ut puta propter Laudem: propter uirtutem: propter
gloriam. Ennius Ocio qui neſcit uti plus negocii habet:q̄ qum eſt negocium in negocio
Nam cui quid agat inſtitutum eſt nullo negocio id agit:ſtudet ibi:mentemq; animumq;
delectat ſuum:Ocioſo initio animus neſcit quid uelit: Hoc idē ē eni neq; domi nūc nos
nec militiæ ſumus: Imus huc:hinc:illuc:cū illuc uentum ē ire illinc libet:Incerte errat ani/
mus:præter propter uitam uiuitur.

AD DOMITIANVM EPIGLO. SECVNDAM HIC VBI SYDEREVS.

Laudat Domitianum:quod ex vna Neronis domo plura edificia publica in ſolatiū po
puli conſtruxerat. INVIDIOSA ATRIA. Odioſa:quia totam urbem occupare Ne/
roniana domus uidebatur:& ad eam ædificandam:ut ſpatia quedam circa eam haberet:
urbem Nero incenderat:qum etiam horrea quædam propinqua:quod ſaxeo muro con
ſtructa erant:bellicis machinis aperte fuerat demolitus: & incendium ipſe e turre Mece
natiana proſpectans:ac flammæ pulchritudine lætus ἅλωσιν Haloſin Ilii ſcenico habi
tu decantauerat. Inuidere proprie eſt ex alicuius rebus Secundis dolore affici: tractum a
nimis uidendo. Quod nimis intuemur formam illius:de cuius fœlicitate ſumus ſoliciti.
Qua propter minus fortaſſe uſitate:ſed præclare Actius acto coniunxit. Quis nam flo
rem liberum inuidit meum? Vt enim uidere ſic inuidere:florem rectius q̄ flori dr̄: Nos
Cicero conſuetudine ut. Cicero Inqt:Prohibemur:Pœta ius ſuum tenuit:& dicit audacius. Ab
Idem hoc fit paſſiuum inuideor:a quo inuiſus:hoc eſt odio habitus. Cicero. Diis hominibuſq; Inuideor
inuiſus. Item iuidia & iuidentia:quæ ita inter ſe differunt ut ebrietas & ebrioſitas. Quip Inuidia
pe inuidia eſt:qum iuidetur hoc eſt actus ipſe inuidendi. Inuidētia vero eſt ægritudo ani Inuidentia
mi:quæ propter res ſecundas alterius ſuſcipitur:quæ nullam iacturam afferant inuidenti
Nam ſi quis doleret eius rebus:a quo ipſe lederetur:non recte diceret inuidia. Item inui/
dus:& inuidioſus:quæ eo modo Inter ſe differunt:quo hebrius:& hebrioſus. Inuidus Inuidus
Ouidius enim dicit qui actu alicui inuidet: Inuidioſus:qui morbo inuidentiæ laborat. Ouidius Inuidioſus
Tempus edax rerum:tuq; inuidioſa uetuſtas:Omnia deſtriutis:Interdum tamen inuidio
Idem ſus paſſiue capitur pro eo:cui habetur inuidia. Idem Pactoloq; petit q̄q̄ non aureus il
lo Tempore nec caris erat inuidioſus harenis. Eſt etiam quando inuidia ꝓ odio capitur Inuidia
Quintilia. Quintilianus Ne ei tot ſcelerum commemoratione concitarem inuidiam. Terētius. Ita
Terentius ut ſine inuidia laudem inuenias:& amicos pares. Liuius. Nactus ſuperbum ingenium:
Liuius immodicamq; linguam:quam irritando agitandoq; in eas compelleret uoces:quæ ei in/
uidiæ eſſent:Hoc eſt odium concitarēt. Hinc iuidioſum pro inuiſo:atq; odioſo accipit Inuidioſum
ut hoc loco:& inuidioſa res dicitur:quæ atrocitatem facti auget:ut maius concitet odi/
Ouidius um. Aliquando etiam inuidioſus actiue accipitur pro odio flagrans. Ouidius. ante Iouē
Idem paſſis ſtetit inuidioſa capillis. Idem. Etiam contigerant portam Saturnia cuius Dempſe
rat oppoſitas inuidioſa feras Inuide facere dicitur:qui per iuidiam aliquid agit inuidio Inuide facere
A. Gellius ſe uero:uel qui per inuidiam:uel qui in aliquem excitat odium:eumq; iuiſum facit. A. Gel Inuidioſe facer
lius uſus eſt comparatiuo inuidius:pro inuidioſius:hoc eſt concitatius odii in aliquem Inuidus
Cicero Fortius:atq; inuidius potuiſſe dici non uidentur: Ab inuidia fit diminutiuū iuidiola:Ci Inuidiola
cero. Qum neſcio quid inter eos inuidiolæ exortum fuiſſet. Odium uero ab odi deduci Odium
tur anomalo uerbo:quod ſignificat odio habeo:a quo oſus & peroſus dicitur qui odio Odioſus
Plautus habet. Plautus. Inimicos ſemper oſa ſum optarier:& oſor:qui aliquem odit: & odioſus Odi
Cicero modo qui odio habetur. Cicero. Orem grauem:& omnibus odioſam:a quo odioſe ad Oſus
Terentius uerbium cum odio modo moleſtus. Terentius. Si porro eſſe odioſi pergitis. Nā & odi/ Peroſus
um a ueteribus pro moleſtia accipiebat. In oſus terminata nomina partim a nomine de Oſor
ſcendunt: partim a uerbo:partim ab utroq;. Et ea quidem quæ deſcendunt a nomine ha Odioſe
bitudinem:ſiue uehementiam copiamue Aut affectionem ſignificant:ut animoſus:In/
genioſus:lacertoſus:neruoſus:ſaxoſus:a quoſus:quod habent in ſe uehementiam:ſiue co
piam ſaxorum:neruorum lacertorum:ingenii animi:uinoſus libidinoſus:mulieroſus:ſe
ditioſus:factioſus:quod amant uinum libidines:mulieres:ſeditiones: factiones. Rurſus
quæ a uerbo ſunt partim actionem ſignificant:partim paſſionem:partī utrunq;: Studio
ſus faſtidioſus:ſtomachoſus:iniurioſus contumelioſus:curioſus:q operam dat ſtudio:q
faſtidit:qui ſtomachatur:qui iniuriam:contumeliam ue facit qui nimis curat: Odioſus ī
uidioſus paſſiue accipiuntur:ut diximus. quando a uerbo deſcendunt:quādo uero a no/
mine ueniunt ſignificant actionem formidoloſus:laborioſus:operoſus actiue:& paſſi/
ue capi poſſunt:uoluptuoſus:religioſus licet a uerbo nō ueniāt iſtis tn̄ ſimilia ſunt: & af Voluptuoſus

Cerebroſus
Cerebrum
Cerebellum
Pannoſus
Atrium
Veſtibulum
Sportula
Culina
Atrum
Atritas
Atramentum
Atramẽtũ ſcripto/rium
Atramentũ librariũ
Atramẽtũ tectoriũ
Atramentũ ſutoriũ
Chalcantum
Vitreolum
Atramentũ factitiũ
Atramentũ foſſile
Atra bilis
Melancholia
Bilis
Bilioſus
Bilis
Biluti
Olus atrum
Oliſatrum
Hippoſelinum
Olus pullum
Smyrnium
Petroſelinon
Libanotis
Roſmarinum
Atriplex
Atreplexum
Atritas
Atractum
Atrox
Atrax
Atroces
Atrocia
Atrocitas
Atrociter
Atraces
Atri dies
Comunes dies
Aegiptiaci dies

fectionem ſignificãti ſiue habitudinem:ſiue plenitudinem. ſimulq; actiue accipiunt᷑: & paſſiue uoluptuoſus homo qui uoluptatem amat uoluptuoſa rés quæ plena eſt uolupta tis:q̃ homo delectat᷑ ille recipit:hæc recipit᷑. Ita religioſus homo:religioſa ſepulchra:glo rioſus famoſus:impioſus:licet interdũ ſignificet eum:q plenus ſit gloria:fama impiumq; poſſideat:tamẽ ſæpius glorioſum hominẽ dicimus affectantem gloriam:famoſum infa mem:& turpem:imperioſũ oſtentatorẽ imperii in exercenda ſæuitia. Queſtuoſus ſum/ ptuoſus ab affectione magis q̃ ab habitudie ſiue plenitudine dicũtur:& ad homines ma gis pertinent q̃ ad rem. Luctuoſus uero magis ad rem:ut res luctuoſa:quæ luctu plena ẽ. Moroſus a more hoc eſt a nimia diligentia:& ſecuritate ſicut curioſus a nimia cura:ſiue peruerſa cura:& Cerebroſus a puerſo cerebro. Horatius. Donec cerebroſus ꝓſilit vnus ideſt inſanus:& peruerſi cerebri. Cerebrum cuius diminutiuũ eſt cerebellum uiſcerũ om/ nium excelſiſſimum eſt:proximumq; cœlo capitis ſine carne:ſine cruore:ſine ſordibus: hic homo ſenſuum arcem habet:& huc uenarum uis omnis a corde tẽdit:hic deſinit: hic culmẽ altiſſimum:hic mentis eſt regimẽ. Ab eo proficiſcit᷑ ſomnus. Quæ Cerebrum nõ habent non dormiunt: homo portione maximum: atq; humidiſſimum habet:omniũ/ q; uiſcerum frigidiſſimum duabuſq; ſupra ſubterq; membranis uelatum:quarum alteru/ tram rumpi mortiferum eſt. Aliud eſſe q̃ medullam ex eo percipitur: quod coquẽdo du reſcat: Inſunt medio oſſicula parua: Vni hominum in infantia Palpitat:nec roboratur ante primum ſermonis exordium. Pannoſus dicitur qui craſſo panno ac uili opertus eſt ATRIA. Prima pars domus pluralis ꝓ ſingulꝭ. Atriũ prima pars domus appellat᷑:quæ continet mediam aream:in quam collecta ex omni tecto pluuia deſcendit. Dictũ atrium uel quia id genus ædificii atriæ primum in Etruria ſit inſtitutum: uel Quod a terra oria tur Quaſi a terariũ:uel Quod atrum ex fumo eſſet propter culmina In atrio Enian tria habitacula erant. Veſtibulum:locus Sportularum q & ipſe ſportula dicebat᷑: ubi ꝓpo/ nebat᷑ eo die. quæ dono danda erant:& Culina:q̃q; ueſtibulũ proprie locus ſit añ ædes quemadmodũ inferius oſtendemus. Atrum proprie nigrum ſignificat:unde atritas a ue teribus nigredo dicebat᷑. Virgilius. Quinquaginta atris immanis hiatibus ydra. Idem Virgilius
Hic piſcibus atram improbus illuuiẽ: Ex hoc atramentum deducit᷑:cuius duo genera ſũt Atramentum ſcriptorum:quod & librariũ dicitur:& a Tectoriis tectoriũ:quo in ſcribẽ do:ac pingendo utimur:& atramentũ ſutorium:quod inficiendis pelibus ſutores uſur/ pant. Græci a quadam ſimilitudine æris uocant chalcanthũ quippe apud eos æs dicitur Χαλκον: Vulgo hoc a uitri ſimilitudine uitriolum nominant:fit multis in locis:præci pueq; in hiſpania a puteis ſtagniſq; habentibus id genus aquæ Decoequitur:ea admixta pari menſura dulcis aquæ:& in piſcinas ligneas funditur. Immobilibus ſuper has tran/ ſtris dependent reſtes lapillis extentæ:quibus adhærens limus uitreis acinis imaginẽ quá dam uuæ reddit exemptum triginta diebus ſiccatur:Color eſt cæruleus ſpectabili nitore uitrumq; eſſe credit᷑ diluendo fit atramentum tingendis aptum coriis:& hoc factitium uocant. Eſt & aliud genus:quod foſſile dicitur uariis medicinæ uſibus adhibetur præſer timq; in aſtringendo. In quo tanta eſt uis eius:ut ſi urſorum:& leonum ora eo aſpergan tur mordere non poſſint. Hinc etiam atra bilis dicitur:quam græci melancholiam uocát nam bilis cholera eſt:unde bilioſi dicuntur cholerici: Afri tamen bilim uocant ſemẽ hu/ manum humi proiectum:& bilutes ueteres dixere beſtiis ſimiles quaſi belutos. Item olus atrum ſiue incompoſitione oliſatrum alio nomine hippoſelinũ dictum:quod folia ha/ beat ſubnigriora:pp quod columella pullũ olus appellat: atq; oleris pulli radix: quidá etiá Smyrniũ uocant a Smyrna.i. mirrha:quod lachrima caudicis ſui myrrha ſit quidá petroſelinon:quod iter petras:& iuxta maceriá ſeri a ueteribus cõſueuerit. Gal. ονομα Galenus
ζουσι δε εν ρωμη σιωμιθωσ ηδη παντεσ ου σμυρνιον αλλα λισατρον το πετροσελινον:hoc eſt. Vocant iam omnes in urbe Roma non Smyrnium: ſed oliſatrum herbam:hác:quæ petroſelinũ dicit᷑. Radicẽ mirrhæ ſimilẽ odore habet etiá li/ banotis quá alio noíe roſmarinũ uocamus. Plynius. Libanotis radicẽ habet oliſatri:ni/ Plynius
hil a thure differentem Sunt q atriplex quoq; ab atro dictũ putent qd' hoíes pallidos fa ciat. Pythago. hác herbá accuſat táq̃ faciẽtẽ hydropicos:& morbos regios:& pallorẽ: Pythago/ras
ac ne ihortis quidẽ aliqd circa id niſi languidũ naſci affirmat. Veteres hanc atreplexum dixere. Itẽ ab atro atritatẽ ꝓ ĩmãitate dictá cõſtat & atratũ lugubri habitu ĩdutũ:& atro cẽ hoc ẽ aſperũ:crudelẽ:quod q atro uultu' ſũt aſpitatẽ:ac ſæuitiá præ ſe ferũt:alii tñ atro cẽ a græco potius appellatũ cẽſent:qd' græci. ατρωρια appellát q cruda ſũt:uel a beo qd' atroces nihil de ſe timẽt. τρειν. n. timere ẽ:ab atrox fit atrocia:& atrocitas:& aduerbiũ atrocit᷑. Atraces ppl'i ſũt Aetoliæ qbus nomẽ dedit Atrax Aetoliæ filius Aliqñ ẽt atrum

ꝓ funeſto accipit᷑: vñ atros dies ſupra diximus eos appellari: q̄ alio noīe cões: & uulgo
ægiptiaci dñr. Ab atterẽdo aũt atriũ dcm̃ ẽ qm̃ q atterunt᷑ liuorẽ cõtrahũt: atriũ græci vo
Seneca cāt αὐλὴν ꝓpt qd̄ poetæ quoq; nr̃i aliqñ aulā ꝓ atrio vſurpāt. Itẽ aulæ pricipiũ domus Aula
hoc ẽ regiæ dñr. Seneca. Notiſſima uox ẽ eius: qui i cultu regũ cõſenuerat: qũ qdā illũ in
terrogaret qũo rariſſimā rẽ i aula cõſecutus eẽt ſenectutẽ: iiurias inqt accipiẽdo: & grãs Aulea
ſæpe agendo. Ab hac aulea dicta ſunt vela: & ornamẽta: qbus parietes: & aulæ teguntur
quæ Peripetaſmata: & Periſtromata noiant᷑: ſicut tapetes: ſiue tapeta: ſeu tapetia dicũt᷑ Peripetaſmata
Plautus qbus equi menſæ: ſiue pauimẽta ſternunt᷑. Plautus. Vt ne Periſtromata quidẽ æque ſint Periſtromata
Virgilius cāpanica: neq; Alexandrina beluata conſuta tapetia. Virgilius. Inſtratos oſtro alipedes
Varro pictiſq; tapetis. Varro. Et minutæ pictis tapetibus capiũt ſomnos. Ideo aũt ab Aula Au
lea dicta exiſtimāt qd̄ primũ in Aula Attali regis Aſiæ inuẽta ſunt cui ſucceſſit populus
romanus. Genus etiā ueſtimẽti ẽ: de quo inferius dicemus. Itẽ Adulor uerbũ: qd̄ eſt uoce
uel geſtu fauorem capto: de quo inferius dicemus quaſi ad aulor: qd̄ hoc in aulis maxie fi
eri ſoleat. quidā tñ a græco potius hoc deriuatũ exiſtimant: hoc eſt ἀπὸ τοῦ δουλει Aulicociũ
εἴν quod ẽ inſeruire. Veteres Aulas dicebāt: quas nos dicimus ollas: vnde Aulicocia uo Olla
Plautus cant᷑ exta quæ in ollis coquunt᷑ hoc ẽ elixa: Et Plautus: Fabulā ſuam ab aula hoc eſt olla Aulula
inuẽta aululariā noiauit: Aulula aulæ diminutiuũ eſt & interdũ uocat᷑ Auxilla. Eoſdem Auxilla
pecuniā quoq; in atrio tenere ſolitos legimus: tm̃ honoratiores ſerui liminũ cuſtodiæ ad Atrienſes
hibebant᷑ ab atrio Atrienſes dicti. FERI. Crudelis quẽadmodũ ſupra diximus. hoc aũt
Nerõis epitheton ẽ: q omniũ quo; terra ſuſtulit crudeliſſimus fuit: cuius rei illa eius vox
inſigne teſtimoniũ eſt: Nā qum quidam in ſermone cõi ut fieri ſolet: dixiſſet ἐμοῦ θά
νόν τόσ γαῖα μιχ θήτω πυρί: hoc eſt me moriente: terra miſceatur igni: imo in
quit ἐμοῦ ζῶντοσ hoc eſt me viuẽte: hinc ꝓpriũ nomẽ in appellatiuũ commutatũ ẽ
& Nerones nunc Crudeles dicimus: & Neroniores crudeliores. REGIS. Domini. Nerones
Rex ꝓprie dicit᷑ qui regnũ poſſidet. Regna aũt dicuntur integræ regiones: quæ ab vno Neronior
principe hoc eſt rege poſſident᷑: ut Gallia regnũ eſt: & q Galliam poſſidet Rex galliæ di Rex
cit᷑. Sic eni diſtinctus erat olim orbis terrarũ: ut ſingulæ feræ regionis regna dicerent᷑: & Regnum
reges proprios haberent: a quibus & ipſe regiones appellatæ: quos ad faſtigiũ maieſtatis Regio
nõ ambitio popularis: ſed virtus: & ſpectata int᷑ bonos moderatio prouehebat: populi
nullis legibus coercebant᷑: arbitria regũ ꝓ legibus erãt: regna nationes ipſæ & morũ ac
Ninus linguæ ſimilitudo definiebant. Sic aſſyriorũ rex primus Ninus fuit: ſic ægypti Vizores
Vizores ſic Syriæ Tanaus: ſic aliarũ nationũ alii reges fuere qbus principio mos fuit fines impe
rii tueri: magis q̄ proferre. Poſtea uero gerere int᷑ ſe bella cœperũt ſeq; inuicẽ regnis ſpo
liare: Sic pluriũ ac diuerſoꝝ regnoꝝ: vnus aliqñ rex fuit. Quod ſi nõ in vnius regis ſed
in alicuius populi iperium regnũ ꝓuenit. fit ex regno Prouincia: qd̄ nomẽ inde tractũ ẽ
qd̄ porro. i. longe vinci videatur. Prouinciæ eni ꝓprie dictæ ſunt longe ab italia bello ac Prouincia
Vlpianus quiſitæ: a qbus ꝓuinciales vocati q ex ꝓuinciis ſunt ſiue ut Vlpianus inqt q in prouicia Prouincialis
domiciliũ habent: & Prouinciatim aduerbiũ p ſingulas prouintias. Et qm̃ prætores ad Prouintiatim
eas gubernãdas mitti ſolebãt: factũ ẽ etiam ut ipſi magiſtratus: & oẽ onus nobis ipoſitũ
Terentius ꝓuincia appellet᷑. Terẽtius. O Geta ꝓuintiā cepiſti duram. Aliqñ etiā diuiſa ſunt regna
& pars vna ſubiecta alicuius iperio. Is non rex ſed regulus dictus eſt quaſi paruus rex: a Regulus
quo principes qui hac etiam ætate urbes aliquas aut oppida poſſident: reguli: ſiue gene Dominus
rali uocabulo domini: aut principes dicuntur: quamuis proprie reguli ſint filii aut ne Princeps
potes regum. Dici tamen reges poſſunt etiam ſi vnius tantum urbis imperium habeant.
Sic principio reges romanorum dicti ſunt quibus imperium urbis permittebatur. hinc Regnum
Regnum dictum tam ipſa regio ſubiecta q̄ ipſe dominatus. Vnde Interregnum pro Interregnum
prie appellatur id tempus quo regnum vacat rege: hoc eſt antequam inde mortui locum Interrex
Nouus rex præficiatur: & Interrex qui interea regis locum tenet per methaphoram: ta
Liuius men Interregnum eſt dictum: cum loco magiſtratus interrex creatur. Liuius. Cum ſiue
curruli magiſtratu res publica eẽt. Patritii coiere: & interregem creauere: Contẽtio: Cõ
ſules ne? an Tribuni militum crearentur in interregno: rem complures dies tenuit. Ali
qñ Rex ponit᷑ pro domino etiā ſi per tyrānidem occuparit imperiũ: ut hoc loco. Eſt eti Rex
Martialis am quando rex capit᷑ pro potentiore: & eo: quẽ nobis ueluti in patronum eligimus quẽ
Columella ſeqmur. Martialis. Qui rex eſt: regem Maxime non habeat. Columella. An honeſtius
duxerim mercenarii ſalutatoris mẽdaciſſimũ aucupium circumuolutãtis limina potẽtio
rũ: ſomniũq; regis ſui rumoribus aucupãtis neq; .n. roganti qd agatur intus rñdere ſerui
dignantur. Itẽ rex aliquando pro diuite accipitur. Terentius. Regem me eſſe oportuit. Regina
Terẽtius & alibi. Quia ſolæ vtunt᷑ his reginæ. A rege Regina dr̃ regis vxor quæ. ul᷑ poſſidet regnũ

Regina
Regno
Regia
Regius
Regalis
Regium
Lepidum
Regium lepidum
Rhegyum
Regienſes
Rhegynus
Cumani
Albani
Albenſes
Alba
Regilla
Regius morbus
Aurigo
Arquatus morbus
Ictericus
Ictaus
Galgulus
Regalia exta
Regieſco
Regie
Regalit Regifugiũ
Regale vnguentũ
Regulus
Regaliolus
Rego Regula
Regulo
Regulare
Aes regulare
Coronarium es
Aes caldarium
Aes ductile
Metallum regulare
Regio E regione
Regionatim
Conregione
Regor Rectum
Rector
Rectætunicæ
Rectus homo
Orthon
Orthopnoea
Orthopnoeci
Orthographia
Orthopeia
Orthocoribanti
Rectitas
Rectitudo
Recte Recta
Rectus Caſus
Arrigo Erigo
Surgo Surrego
Surrexit Aſſurgo
Exurgo

etiam ſi virũ nunq̃ habuerit utpote ad quã regnũ ex ſucceſſione pueñit: & Regno verbũ
qđ eſt dominor & regnũ poſſideo: & Regia domiciliũ & aula regis: & Regius ac Re/
galis: q rege dignus eſt q̃uis Regiũ ꝓprie dicatur qđ eſt regis ut regius equus regia iuſſa.
hinc regium appellatũ Ciſalpinæ Galliæ oppidũ: a Lepido ædificatũ: & ob pulchritu/
dinẽ atq; amœnitatẽ loci regiũ noĩatũ. Itẽ Lepidũ a quibuſdã etiã regiũ lepidũ. Eſt tamẽ
& aliud Rhegyum in vltimo Calabriæ ſeu brutiorũ ſinu: quo loco ſicilia ab italia diru/
pta eſt: ſed hoc cũ aſpiratione atq;.y.græca lr̃a ſcribitur. ἀπὸ τοῦ ῥήγνυω dictũ qđ ẽ
dirũpo ab illo regienſes appellati: ab hoc Rhegyni ſicuti: Cumani a Cumis oppido cã/
paniæ: Comẽſes a Como oppido galliæ: & Albani ab Alba oppido latii: & Albẽſes ab
Alba oppido iuxta lacum fucinum. Item Regilla ueſtis: q̃ reges vtebantur. Plautus. Ba/
ſilica; an regiliã tunicam induam. Et Regius morbus qđ mulſo qđ genus potionis i re/
gum delitiis erat curaretur: ut Varro ſentit: ut alii quia eo morbo affectos: & lecto & cõ
claui cultiore & ludis: & laſciuia: vti perutile eſt per quæ mens ægrotãtis exhilaretur. Idẽ
morbus Aurigo antea dicebatᷣ a colore auri: quẽ bilis ꝑ totum corpus diffuſa repr̃tat:
& morbus arquatus: ꝙ cæleſtis arcus concolor fit de virore: uel ꝙ ita ſtringat hũana cor
pora ut in arcum ducat: Græci ictericum nominãt ut q̃dam putãt: ἀπὸ τοῦ ἰκτίνου:
hoc eſt a miluo qđ oculi bile ſuffuſi muluinis oculis ſimiles videntur. Alii ſcribunt auem
icterũ eſſe quæ ſi ſpectetᷣ ſanari morbum regiũ & auem mori: hanc latine uocari Galgu
lum & Regalia exta quæ potẽtibus imperiũ pollicebantᷣ humilioribus hæreditates filio
familias donationẽ: & Regieſco qđ ueteres vſurparũt ꝓ creſco & regiæ ac Regalit ad/
uerbia ꝓ ſplẽdide: & munifice: & Regifugiũ ſacrũ: quo die Tarquinius fugit ex urbe ro/
ma: & Regale vnguẽtũ de quo ſupra diximus: quo Parthoꝝ reges vtebãtᷣ: & Regulus q̃
int oẽs fere aues minima eſt. A q̃buſdã Regaliolus creditᷣ eſſe. Suetonius. Pridie autem
eaſdẽ idus auem regaliolũ cũ laureo ramo Põpeianæ curiæ ſe inferentẽ volucres varii ge
neris e ꝓximo nemore ꝑſecutæ ibidẽ diſcerpſerũt. Rex a rego deriuatᷣ: qđ eſt guberno.
Rego aũt dictũ: quaſi rem ago: Ab hoc fit Regula: de q̃ ſupra diximus: A quo Regulo
verbo qđ eſt dirigo: & Regulare: qđ ſm regulã eſt: uel qđ in regulã trahi poteſt. Vñ Aes
regulare dictũ eſt qđ a Caldario & Coronario ære differt. Coronarium ẽ qđ tenuatᷣ in
laminas: taurorumq; felle tinctum ſpeciẽ auri prebet in hiſtrionum coronis. Caldarium
qđ fũditᷣ tm̃ malleis fragile ẽ: Regulare qđ obſeqtur malleis & ab aliis ductile appellatᷣ
ſed & in cæteris metallis regulare dicitᷣ qđ excoctũ igni diligentius eſt: vitiiſq; purgatũ.
Item a Rego fit Regio ꝙ priuſq; ꝓuintiæ fierent regiones ſub regibus erãt: atq; ab iis re
gebantᷣ. poſtea maiores in vrbe ꝑtes regiones appellari cœptæ: vnde fit aduerbiũ Regio
natim hoc ẽ per ſingulas regiones: & E regione hoc ẽ aduerſo: quod veteres etiam Con
regione dixerunt. Eius præterea uerbi paſſiuũ eſt regor: a quo Rectũ dicitur modo qđ re
gitur: ſicut Rector qui regit: modo qđ ſtat: atq; erectũ eſt a quo rectæ appellatæ ſunt ve/
ſtimenta virilia: quæ a ſtantibus & ab imo in altũ texuntᷣ: modo ꝙ nullã in ꝑtem flectitᷣ
cuius contrarium eſt obliquum: vnde per metaphoram recti homines dicuntur iuſti: &
Rectum iuſtum. Item perfectum officium: quod græci vocant κατόρθωμα: nam
ὀρθὸν rectum græce dicitur: a quo Orthopinoea & Orthopnoeci de quibus alibi di/
cemus: & Orthographia recta ſcriptura: & Orthopeia emendata: ut Quintilianus diffi
nit cu; ſuauitate expoſitio: & Orthochorybãtii populi Scythiæ: quæ eſt in Aſia: & Re
ctitas ſiue Rectitudo iuſticia: & Recte bene iuſte: & recta aduerbiu;. Plynius. Qum do
mum recta profiſceretur. Virgilius. Nõ aſſis faciunt: euntq; recta. & apud grammaticos
rectus primus caſus: qui tamen improprie dicitur caſus: qum nominatiuus a nullo flecta
tur: cæteri caſus ab eo flectantur: & cadant atq; ideo nuncupentur caſus. Rego etiam
aliquando capitur pro rectum teneo. Cornelius. Qum nimio dolore regere caput non
poſſet: hoc eſt rectũ tenere. Ab hoc uerbo compoſita fiunt Arrigo: proprie de virili mẽ/
bro dicitur. Martialis. Arrigis ad vetulas: Veruntamen ad alia quoq; tranſfertur. Teren
tius. Arrige aures Pamphile: hoc eſt erige: eleua nam & erigo ex e præpoſitione & rego
componitur. Item Surgo a ſurſum & rego quod proprie ſignificat erigor. Terentius.
Vt triduo hoc perpetuo e lecto neq̃at ſurgere. hinc ſurgere venti dicuntur qum veluti ſe
erigentes flare incipiunt. Virgilius. Et fãdo ſurgẽtes demoror auſtros. Idem. Continuo
ventis ſurgentibus aut freta ponti Incipiunt agitata tumeſcere: ſicut econtrario quando
flare deſinunt ponere & reſidere dicuntur. Idem. Qum venti poſuere omnis que re/
pente reſedit flatus. Aliq̃ñ etiã ſurgo per metaphoram ꝓ creſco vſurpatur. Idem. Quis
ſine nec potuere ſeri nec ſurgere meſſes. Idẽ. Aſcaniũ ſurgẽtem & ſpes hæredis Iuli: Re/
pice. Veteres ſurrego ꝓ ſurgo: & ſurregit ꝓ ſurgit ſcripſere: Ab hoc Surrectio deriuatᷣ.

Lepidus
Plautus
Varro
Idem
Suetonius
Plynius.
Virgilius
Martialis
Terẽtius
Terentius
Virgilius
Idem
Idem

Item cōpoſita ab eo fiunt Aſſurgo qđ eſt erigor: requiritq; datiuū: fitque in alicuius ho/ Aſſurgo
norem officii: aut beniuolentiæ gratia: Aſſurgūt enim ſani ut ſtent: aut obuiā eant: aſſur
gunt ægroti ut ſedeant: hinc aduenienti magiſtro oēs aſſurgimus: & pater cū iaceret ī le/
Virgilius cto redeūti e militia filio aſſurrexit: optatiſſimū illud caput amplexus. Virgilius. Vtq;
Cicero viro phoebi chorus aſſurrexerit omnis: hoc eſt honorē fecerit. Exurgo e lecto ſurgo. Ci
cero. Excitamini omnes atq; exurgite. Præſurgo: ante ſurgo. Inſurgo: in aliquē inſilio. Exſurgo
Reſurgo rurſus ſurgo: vnde q reuixerūt reſurrexiſſe dicūtur: & ab hoc fit Reſurrectio: q Inſurgo
Saluſtius ꝓprie dicit̃ de defunctis: Conſurgo ſil' ſurgo: Saluſtius. Conſurrexere oēs: ſimulq; in eū Reſurgo
impetū fecerūt. Itē Surrigo eiuſdē ſignificationis eſt. Virgilius. Tot ſurrigit aures. Itē Di Surrectio
Virgilius rigo quod ꝓprie eſt obliquū emendo. Plynius. Tum regis dirigendus ne ullā in partē in Reſurrectio
Plynius clinet. Plautus. Dirigere aliquādo capit pro diffidere. Corrigo emēdo: a quo Corrector Conſurgo
Plautus emendator: & correcte emendate. Corgo uero ueteresꝑ eo: qđ eſt ꝑfecto vſi fuere. Irri/ Surrigo
Seuerinus go aūt non a regendo: ſed a rigando deductum ē: Rigare enī madefacere eſt. Seuerinus. Dirigo
Et ueris elegi fletibus ora rigant: vnde Irrigare dicimus adaquare: & quaſi riuos in agrū: Corrigo
Varro aut ortum deducere: a quo Irriguus dicit̃: & qui irrigatur. Varro. Ager q eſt irriguus: & Corgo
Virgilius qui irrigat. Virgilius. Irriguumq; bibant violaria fontē. Hinc Riuus dictus quaſi riguus Corrector
Vlpianus Eſt aūt Riuus: ut Vlpianus īquit: locus depſſus per lōgitudinē: quo aqua decurrit: a quo Correcte
fit Deriuo verbū: & paſſiuū eius Deriuor: quod eſt deduco: & deducor: & Deriuatio de Irrigo
ductio: & Deriuatiuū: quod ab alio deducitur. Item Riuo: & Corriuo: qđ proprie de Irriguus
brutis dicit̃: qum potādi gratia ad eundē riuum cōueniunt: vnde Riuales & Corriuales Riuus
dicti: qui duo: aut plures eandē amicam habent: uel quod ad eundē riuū accedere videāt̃ Deriuo
Terētius uel qđ inuicem contendant: ut feræ quæ ex eodē riuo hauſtum petunt. Terentius. Militē Deriuor
ego riualem recipiendum cenſeo. Rigo a græco deductū eſt: quoniam ea quæ irrigamus Deriuatio
frigefacere videmur. Apud græcos aūt ρίγις algeo eſt vnde ρίγοσ: dicitur frigus. Ab Deriuatiuum
hoc fit Rigeo: quod ꝓprie ē frigeo: a quo Rigeſco per metaphoram tamen quoniā quæ Riuo
Virgilius frigent horrent: & dureſcunt: Rigere & Rigeſcere pro indurari vſurpamus. Virgilius. Corriuo
Idem Veſteſq; rigeſcunt indutæ: cæduntq; ſecuribus humida vina. Hinc rigor non modo pro Riualis
Idem frigore: ſed etiam pro duritie capitur. Idem & ferri rigor: & Rigidus modo frigidum ſi Rigo
gnificat. Virgilius. Tellurem borea rigidam ſpirante moueri: modo durum: vnde Rigi/ Rigeo
dus homo dicitur aſper: & Rigiditas aſperitas: aliquando etiam erectum: quod non ni/ Rigeſco
Idē ſi ex duritie accidit. Idem. Tum Rigidas motare cacumina quercus: & Rigide aduerbiū Rigor
Seneca dicimus dure atq; aſpere: & Obrigere frigore contrahi: & quaſi obdureſcere. Seneca. Ita Rigidus
membra frigore obriguerant: ut ſeminecem putaremus. RADIABANT. Fulgebāt ꝓ/ Rigiditas
pter magnitudinem atrii aerem vndiq; admittentis: uel alluſit ad nomen domus Nero/ Rigide
nianæ: quæ aurea dicta eſt. Radiare fulgere eſt dictum a Radio: qui proprie eſt ſplendor Obrigeo
Varro a ſole micans. Varro. O ſumme ſol qui totam hanc mundi cōpagem tuis radiis illuſtras Radio
Plynius Transfertur etiam ad fulgorem oculorum. Plynius. Cuius ex oculis radii nocte micātes
Gellius cernuntur. Gellius. Stoici cauſas eſſe videndi dicunt radiorum ex oculis in ea quæ videri Radius
queunt emiſſionem. Item Radius dicitur virga philoſophorum qua geometræ lineas i Druella
Virgilius dicāt. Virgilius. Deſcripſit radio totum qui gentibus orbem. Item inſtrumentum texto/
Idem ris: quod vulgo Druellam noīant. Virgilius. Excuſſi manibus radii: reuolutaq; penſa:
Idem Radii etiam rotarum dicuntur. Idem. Hinc radios triuere rotis: & inſtrumentum ē quo Hoſtorium
Plautus radūtur mēſuræ: qđ alio noīe dicitur Hoſtoriū. Plautus. Dii deæq; oēs tantā nobis læti/
Virgilius tiā tot gaudia ſine radio cumulectis. Itē oliuæ genus oblongæ. Virgilius. Nec pingues vnā
in faciem naſcuntur oliuæ Orchades: & radii: & amara pauſia bacca. A radio fit cōpo/ Irradio
ſitū Irradio: qđ eſt illuſtro: & quaſi intus radio. Plautus. Faciunt qđ cōſueuerunt irra/
diāt ſalibus mēſam: oīs ad riſū ꝓuocant. HIC. In hoc loco: et.n. hic illic iſtic: hinc illinc
iſtinc: hac illac iſtac: huc illuc iſtuc: horſum illorſum iſtorſum aduerbia localia modo de
monſtratiua ſūt: modo relatiua ſicut ꝓnoīa: a quibus deducuntur: quæ ſunt hic ille: iſte:
Terētius hæc enī aliqñ demōſtrandi vim hñt. Terentius. Viden tu illū Thais? Virgilius. Sic iuppi
Virgilius ter ille monebat. Aliqñ referendi. Seneca. Et q hoc facit ſane prudēs appellādus ē: & tūc Is
Seneca hic eandē ſignificatioē hꝫ: quā Is & in ntīo pluralis numeri: ac maſculino: & feminino Hi
genere ſola ſcriptura mutuo diſtinguit̃: hi enī & hæ cū aſpiratiōe & vna vocali ab eo qđ Hæ
eſt hic & hæc deſcēdūt: ii uero & eæ cū duabus vocalibus & ſine aſpiratiōe ab is & ea de Ii
ducūtur: hoc aūt int̄ hæc tria uel ꝓnoīa uel aduerbia intereſt: qđ hic ſignificat rem ſiue lo Eæ
Cicero cū loquenti proximum. Cicero. Nihil hic noui eſt qđ ad te poſſim ſcribere. Iſte uero ſi/ Iſte
Idem ue iſtic rem ad locū proximum ei cū quo loqmur. Idem. Tu iſtis faucibus: iſtis lateribus Iſtic
iſta gladiatoria totius corporis firmitate tantum vini exhauſeras: ut tibi neceſſe eēt in cō

ſpectu populi vomere poſtridie. Ille uel Illic locum aut rem remotã ab vtroq;. Plautus.
Ille Quis eſt quem videmus venientẽ pannoſum: ac ſqualidum: ille ne eſt noſter. Syrus? Ply Plautus
Illic nius. Hæc omnia ad vos ex illa prouincia comportantur. Illinc ſucci: illinc odores: illinc Plynius
extremo orbe quæſitæ luxuriæ opes. Aliquádo tamen iſte accipitur pro hic. Cicero. Cũ
iſto tempore ſtent cum gladiis armati. Quintilianus. Iuuenis iſte de quo ſũma in rebus Cicero
humanis mõſtra finguntur. Nonnunq; etiam ille p dignitatem quandam: aut eminenti Quintilia.
am ponitur. ut Architas ille Tarentinus: Cato ille Cenſorinus: Alexander ille magnus:
Aliquando maiorẽ duntaxat exp̃ſſionem ſignificat. Virgilius. Ille ego qui quondã gra/
cili modulatus auena Carmẽ. Interdum Ille ponitur pro Is. Horatius. Qui didicit pa/ Virgilius
triæ quid debeat: & quid amicis: Quo ſit amore parens quo frater amandus: & hoſpes. Horatius
Quod ſit cõſcripti: qd' iudicis officium: quæ ptes ĩ bellum miſſi ducis: Ille profecto red/
dere pſonæ ſcit conuenientia cuiq;. Hieronymus. Non q ſeip̃m cõmendat: ille proba/
tus eſt: ſed quem dominus cõmendat. Hic & is alio etiã modo ab autoribus vſurpari ſo Hierony.
let: ut Alexander paruis copiis fretus ſuperauit Darium cũ infinito exercitu: & id ĩ ado/
leſcentia uel et hoc in adoleſcẽtia. Item hoc modo pauca veſtis: & ea detrita: ac ſordida.
Hic aliquando accipit' pro talis: Et quando aduerbiũ eſt pro tali loco. Virgilius. Hic pie
tatis honos ſic nos ĩ ſceptra reponis? Idẽ. Hunc ego te Euriale aſpicio? Plautus. Hic ne Virgilius
eſſe oportuit qui frugi eſſent: hoc eſt in tali loco: & tam ſordido: Hæc in plurali numero Idem
Hæc & genere neutro: aliquando de feminis dicitur. Mos enim ueterũ fuit ut neutra iungerẽt Plautus
feminis. Virgilius. Hæc quoq; nõ cura nobis leuiore tuendæ: qum de capris loquatur. Te
rentius. Hæc adornant ut lauent qum ſermo ſit de ancillis quod ſi componatur cum præ Virgilius
poſitione ad ſignificat preterea. Saluſtius. Cognouerã paruis copiis bella geſta cũ opu/ Teretius
lentis regibus. Adhæc ſcientia belli Gallos ante Romanos fuiſſe. Ab hic tam p nomine Saluſtius
Adhæc q; aduerbio Hicce & Hiccine fiunt illud eiuſdem cum hic ſignificationis eſt: Hoc ſemper
Hicce interrogatiue ponitur quaſi hic ne? Item ab eius genitiuo fit cõpoſitum Huiuſmodi: &
Hiccine Huiuſcemodi: nam ab Is Iſce fit: ſicut ab Hic Hicce: Ab Is deriuatur Idem quod accipit'
Huiuſmodi pro Is demũ. Aliquando tamen poni ſolet pro etiam. Cicero. Et huic coniuncta benifi/
Huiuſcemodi centia: quã eandem uel benignitatem uel liberalitatem appellare licet ideſt quam etiam. Cicero
Eiuſmodi Quintilianus. Si cauſam ueneficii dicat adultera: non Marci Catonis dãnata iudicio vi
Eiuſcemodi detur: qui nullã adulteram nõ eandẽ eſſe ueneficam dixit. Ab Idem fit Itidem quaſi itẽ Quintilia.
Iſce Idem quod ſignificat ſimiliter eodem modo: & Idendem: quod eſt frequenter eodem
Hicce modo. Plynius. Centũmillia nummorum pro domo eius identidẽ promittens. Idem
Idem Stupeo patres conſcripti: nec dum ſatis aut oculis meis aut auribus credo: atq; identidẽ Plynius
Itidem me an audierim interrogo. Item ab Is deriuatur Ibi aduerbium: quod dicitur dum locus Idem
Identidem ſemel demonſtratur: a quo Ibidem: dum locus ſæpius demonſtratur: & Inibi quod ali/
Ibi quando ſignificat in eodẽ loco: aliquando ſic: nõnunq; etiam mox. Apuleius. Multa ini
Ibidem bi dicta ſunt: quæ commemorare non eſt opus. Cecilius. Liber ne es? Non ſum: Verum Apuleius
Inibi inibi eſt. Plautus. Nos domũ properamus uos inibi adeſſe: & Nullibi quod ſignificat ĩ Cecilius
Is oppidum nullo loco: & ideo: & idcirco quæ ſignificant ob eam cauſam. Veteres in accuſatiuo pro Plautus
Is fluuius eum dixere: & inde ex ea parte ſeu loco: a quo Indidem ex eadem parte ſiue ex eodem lo
Nullibi co. Plautus. Indidem vnde oritur facito vti facias ſtultitiam ſepelibilem. Itẽ em pro eam Cicero
& eum pro eorum. Is etiam urbs fuit a Babylone diſtans itinere dierũ octo: apud quã
eſt Is fluuius: quo Bitumen totius Babylonis ſubminiſtrabatur. Iſmenius uero fluuius ẽ
Boetiæ ab Iſmeno filio Pelaſgi cognominatus. VBI. In quo loco. Vbi enim aliquãdo
Vbi aduerbium loci eſt ut hoc loco: aliquando temporis & tũc ſignificat poſtq;. Cicero. Vbi
id audiuimus: ſtatim pfecti ſumus. Quãdo aũt vbi eſt aduerbiũ loci aliqñ interrogatiuũ Cicero
eſt. Plautus. Vbi id audiſti? Aliqñ relatiuũ. Virgilius. Vbi Eacidæ telo iacet Hector: vbi Plautus
ingẽs Sarpedon. Ab hoc fiũt Alicubi: hoc eſt ĩ aliquo loco: Necubi ĩ nullo loco: Vbiuis Virgilius
Alicubi & Vbilibet in quolibet loco. Vbicũq; in quocũq; loco: Vbinã interrogatiuũ in quo lo/
Necubi co. COLOSSVS. Statua ænea Domitiani ingẽs eq̃ſtris: quã poſt victoriã germanicã
Sicubi ſupra ingẽtẽ molẽ colũnarũ pulcherrimis marmoribus cõſtructã ſibi dicauit in foro: de
Vbiq; q̃ Papinius. Quæ ſup impoſito moles gemmata coloſſo: Stat latium cõplexa forũ: &
Vbilibet Martialis alibi. Inde ſacro veneranda petes pallatia cliuo: Plurima q̃ ſũmi fulget imago
Vbicunq; ducis. Coloſſi dicuntur ſtatuarũ moles turribus pares: uel a Colaſſe artifice q ſol' coloſſũ Martialis
Vbinam q Rhodi fuit: tradit' feciſſe: uel ut qdã putant ἀπὸ τοῦ κολάζειν: qd' cruciare ẽ: quia
Coloſſus Dõitiani διὰ τὸ μεγεθὸσ καταπληκτικὸσ ὢν οὐκ ἦν ἐρασμιὸσ οὕτωσ οὐδὲ
σεβασμὶοσ διὰ το ἀφιλο χρηματον θαυμασὸσ ἦν: hec eſt pter magni/
Coloſſus ſolis tudinẽ toruus aſpectu ĩamabil' erat nec cultu nec veneratiõe dign9 ob ſũpt9 magnitudĩe;

Tal' fuit i Capitolio Apollo trãſlatus a lucullo ex Apollonia poti urbe triginta cubitorꝝ
tal' in cãpo Martio Iuppiter a Claudio cæſare dicatus: q a vicinitate theatri Põpeianus
dicebať talis & Tarenti factus a Lyſippo q̃draginta cubitorꝝ ſcribit Plynius. Ante oĩs
alios in admiratione fuiſſe ſolis Coloſſum Rhodi a Coloſſo Lyſippi diſcipulo factum
ſeptuaginta cubitorum altitudinis poſt quinquageſimũ ſextum annum terræmotu pro/
ſtratum: qui iacẽs quoq; miraculo eſt. Pauci pollicẽ eius amplectũtur maiores ſunt digiti
q̃ plereq; ſtatuæ. Duodecim annos pfectum fuiſſe tradunt trecẽtorum precio talento
rũ. Viſus & Romæ ẽ Apollinis coloſſus in bibliotheca templi Auguſti qnquaginta pedũ
a pollice non minus pulchritudine q̃ ære ſpectabilis. & Sp. Seruilius Ioue fecit: q erat in
Capitolio victis ſamnitibus e pectoralibus eorum: ocreiſq; & Galeis tanta amplitudine
ut a latiario Ioue cõſpiceretur: Reliquiiſq; limæ ſuam ſtatuam fecit: quæ ante pedes eius
ſimulachri conſpiciebatur. Nero ſibi coloſſum a Zenodoro fieri fecit. cẽtũ decem pedũ
lõgitudine qui poſtea damnatis ſceleribus: & ſæuitia eius principis venerationi ſolis di/
catus fuit. Dignũ memoria videtur fuiſſe Rhodi præter eum: quem diximus: centũ alios
coloſſos minores quidem: veruntamen tales ut ſinguli per ſe eum locum nobilitare po/
tuiſſent. SIDEREVS. Altus queadmodum ſupradiximus. PROPIVS. Magis ex ꝓ/
pinquo. Prope modo ſignificat iuxta: dum prepoſitio eſt. Curtius. Cum prope id oppi
dum Copiæ conſtitiſſent: Modo ex propinquo ut hoc loco. Quum uero eſt aduerbium
ſignificat fere. Plynius. Et in foribus templi prope collapſus expauet: A Prope fit De/
prope quod ſignificat ex ꝓpinquo: & Propior compatiuum hoc eſt Propinquior: &
Proximus Propinquiſſimus: ac nobis adhærens etiam ſi ſolus ſit. Veteres tamẽ nõ ſolũ
propinquũ & nobis hærentem proximum dicebant: verum etiam longe remotum. ſi tã
men inter duo diſcreta nihil medium extitiſſet. Virgilius. Proximus huic longo ſed pro
ximus interuallo. Paulus iuriſconſultus proximum dicit eſſe eum: quem nemo antecedit
Supremũ uero quem nemo ſequitur. Aliquãdo Proximus pro maxime propitio accipi
tur: & Propior pro magis propitio. Varro. Gradiuũ teſtor: qui deus eſt nobis omnium
proximus. Martialis. Nec propior: quã phœbus amet. Item ꝓximus aliquãdo non ha/
bet vim ſuperlatiui: ſed ꝓpinquũ ſignificat: quapropter compatiuũ facit proximior: qđ
eſt idẽ quod ꝓpinquior: & ab eo fit proximitas: & Proxime aduerbium. Veteres proxi
mi tertiæ declinationis dixerunt ꝓ proximo. Cato. Die proximi hoc dixit. Eadẽ decli/
natione & Craſtini: & Priſtini vſi ſunt. Item a prope fit Propinquus: & Propinquior
& Propinquiſſimus: & Propinquitas: & Propinque: Propinqui non modo ii dicũtur
qui iuxta nos ſunt: ſed interdum etiam affines: Vnde & Propinquitas pro affinitate ac
cipitur: & Propinquo uerbum: & Appropinquo quod ſignificat proximior fio: A quo
Appropinquatio: & Propriũ quod ſignificat peculiare: & id quod vniuſcuiuſq; ẽ. hoc
enim maxime prope eſt quod ꝓprium eſt. Virgilius. Nunc mihi da ꝓprium virgo ſatã
nocte laborem: A quo Proprietas notæ ſignificationis: & Proprie aduerbiũ peculiarit:
Quorꝝ contraria ſunt Improprium: Improprietas: Improprie. Aliquando tamẽ Pro/
prium pro diuturno ponitur. Siſenna. Atqui metu & ſuſpitione ꝓpriam habere quietẽ
non poterat. Aliquando pro perpetuo. Plautus. Atq; illum amatorẽ tibi proprium fu/
turum in vita. Virgilius. Da propriam tymbræe domum. Idem. Propria hæc ſi dona fu
iſſent. Terentius. Ego vitam deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror: q̃ volupta/
tes eorum propriæ ſunt: & Propediem quaſi prope eſt dies: quo hoc futurũ eſt: & Pro
pemodum quaſi iuxta mẽſuram. Idem enim ſignificat quod fere: & Propter: quod mo/
do idem ſignificat: quod Prope. Virgilius. Et viridi i campo templum de marmore po
nam: propter aquam: Modo cauſalis prepoſitio eſt. Idẽ. Te propter lybiæ gentes: numi
dumq; tyranni Odere. hoc eſt tua cauſa. Ab hoc fit Propterea aduerbium: quod ſignifi
cat ob eam cauſam: & Quapropter: hoc eſt propter quam cauſam. Item a Prope & Ito
i tas fit Propitium: quod ſignificat placidum: fauens. etenĩ qui nobis fauent: Prope nos
ire conſueuerunt: Ab hoc fit Propitio: ſiue Propitior: quod eſt placo: & Propitium red
do: & Propinabile ad propinãdum aptum: Vnde Propitiabilis hoſtia dicitur: & Pro
pitialis. Item Propitiabile quod facile flectitur: ut propitiabile numen. Item Propitia/
tio hoc eſt ſacrificium. Nec me latet eſſe nonnullos: qui propitium dictum uolunt quaſi
prorſus pium: hoc eſt ualde pium. Porro enĩ aliquando ualde ſignificat. Terentius. De
hinc ut quieſcãt porro moneo: & deſinant maledicere: maledicta ne noſcãt. Proprie tñ
Porro eo mõ ponit': quo uero & aũt: q collocant' frequent' in orone dũtaxat: ut ſnia; a
ſnia diſtinguãt. ſed hoc ab ill' differt: q illæ nũq̃ in frõte ſniæ collocãtur. Porro uero ſæ/
pius. Quintilianus. Porro qui conſenſum defendit: non abſolutionem ſceleris petit.

Lucullus · Claudius · Lyſippus · Plynius · Sp. ſeruiliꝰ · Nero · Zenodorꝰ · Curtius · Plynius · Virgilius · Paulus · Varro · Martialis · Cato · Virgilius · Siſenna · Plautus · Virgilius · Idem · Terẽtius · Virgilius · Idem · Terẽtius

Coloſſꝰ põpeianꝰ · Iuppiter latiarius · Cẽtũ coloſſi rhodi · Prope · Deprope · Propior · Proximus · Supremus · Proximior · Proximus · Proxime · Propius · Proximi · Craſtini · Priſtini · Propinquus · Propinquior · Propinquiſſimus · Propinquitas · Propinquo · Appropinquo · Propinquatio · Proprium · Proprietas · Proprie · Improprium · Improprietas · Improprie · Propediem · Propemodum · Propter · Quapropter · Propitium · Propitio ſiue · Propitior · Propitiabile · Propitiabil' hoſtia · Propitialis · Propitiabilis · Propitiatio · Porro

ſed licentiá per i.la diceremus:Qui uero uel qui autem conſenſum defendit.Apud ali/
quos autem : præſertimque apud poetas porro pro longe : certe : poſtea :ultra .accipi/
tur. Virgilius . Hinc maxima porro: Accepit Roma:& patrium ſeruauit honorem: id
eſt:poſtea:uel poſt longum interuallum : & eſt aduerbium temporis. Item a Prope ſm
quoſdam fit Propero:quod eſt feſtino.nam qui in aliquem properat id agit ut illi pro/
pinquior ſit.Ab hoc fit Properatio:& properantia: & quo ueteres vſi ſunt properitas:
Item aduerbia Propere:& Properatim:& Properiter:& quo plerique vtuntur Prope/
ranter.Saluſtius. Tum propere conſul educit exercitum.Cecilius. Properatim in tene/
bris iſtuc cõfectum eſt opus. Actius.Remiſq; nixi properanter nauim in fugam tradunt
Catullus.Animula miſerrima properiter abit.Properus etiam ab eodem deducitur hoc
eſt celer cuius comperatiuũ Properior:& ſuperlatiuum Properrimus ueteres vſurparũt.
Plautus.Properam video ancillam vomentem.Properare & feſtinare antiqui diſtinxe
runt.Cato.Qui vnum quod mature tranſigit:Properat:qui multa ſimul incipit nec p/
ficit feſtinat. Alii dicunt Properare eſſe animi ſtudioſe ad aliquam rem contẽdentis. Fe
ſtinare corporis neceſſitati obſequentis. Virgilius. Et mediis properas Aquilonibus ire
per altum.Idem.Feſtinate viri.nam quæ tam ſera moratur:Segnities? Nos tamen Pro
pero a Præparo compoſitum exiſtimamus ut inferius dicemus. VIDET. Aſpicit cer/
nit. Video enim idem ſignificat quod cerno . Virgilius .Quæque ipſe miſerrima vi/
di: & quorum pars magna fui. Interdum tranſfertur ad animum.Ouidius. Video me/
lioraproboq; Deteriora ſequor.Nonnunquam etiam pro Curo accipitur.Plautus.Tu
domi videbis:hoc eſt parabis.Idem.Intus para:cura:vide:quid opus ſit: qđ idem fit in
tueor:A quo Aedituus dictus:qui ædes curat ſacras.Ab hoc fit frequentatiuum Viſo:&
ab eo aliud frequentatiuũ Viſito:Viſere: & Viſitare proprie ad officium pertinent &
eiuſdem fere ſunt ſignificationis. Hinc fit Viſitatio & Reuiſo quod proprie ſignificat
reuertor:ut iterum videam.Terentius.Reuiſo quid agat Pamphilus. Video facit paſſi/
uum Videor:a quo Viſus & Viſio pro ipſo videndi actu:ſicut guſtus pro actu guſtandi
Odoratus pro actu odorandi : Auditus pro actu audiendi : Tactus pro actu tangendi.
Virgilius.Horrendum viſu:& viſum pro eo quod videmus.Apuleius.Quo non modo
viſa a nobis:ſed etiam ab aliis audita referrem.Hinc viſa ſomnia dicuntur:& nocturna
ſiue etiam diurna phantaſmata:quæ etiam vigilantibus apparent.Virgilius.Hoc viſum
nulli:non ipſi effata ſorori eſt . Viſiones etiam phantaſiæ dicũtur.Quintilianus.Quas
phantaſias græci uocant nos ſane viſiones appellemus:per quas imagines rerum abſen
tium ita repræſentantur animo:ut eas cernere oculis:ac præſentes habere videamur:has
quiſquis bene conceperit is erit in affectibus potentiſſimus : quale eſt apud Virgilium.
Excuſſi manibus radii:reuolutaque penſa.Hinc etiam Euidentia quam alio nomine il/
luſtrationem græci ἐναργεῖαν vocant:alii ὑποτύπωσιν propoſita quædam for/
ma rerum ita expreſſa uerbis: ut cerni potius videatur q̃ audiri:& Euidenter aduerbiũ:
hoc eſt clare:dilucide:expreſſe. A Video compoſita fiunt.Trãſuideo quod eſt video ali/
quid per corpus aliquod perſpicuum . Præuideo ante video . Plynius . Id nos futurum
præuideramus.Prouideo ſimiliter futurum aliquid video antequam factum ſit. Idem.
Hoc enim ſapientis eſt omnia quæ ventura ſunt prouidere.Quoniam uero ea quæ pro
uidemus:ſi mala ſunt:aut vitamus:aut emendamus factum eſt ut prouidere modo vita/
re ſeu cauere ſit. Terentius.Quæ ſi non aſtu prouidentur:modo remedium præbere. Ci
cero. Satis iam omnibus quæ neceſſaria erant prouiſum putabant . Hinc Prudentia &
Prouidentia dicuntur.Idem.Id enim ſapientis eſt prouidere: ex quo Sapientia appella
ta eſt Prouidentia. Idem. Quid plura? Sic mihi perſuaſi:ſic ſentio:cum tanta celeritas
animorum ſit:tanta memoria præteritorum: futurorumque prudentia. Quidam pru/
dentiã a prouidentia ita diſtingunt: Vt Prudentiã dicãt ĩ rebus humanis:Prouidentiã
in diuinis.Alii prudentiam diffiniunt rerum bonarum|& malarum|& vtrarumque ſci/
entiam.Prouidentiam uero:per quam futurum aliquid videtur antequã factum ſit: vn/
de prouidentiam aliquando pro deo ponimus. Quintilianus. Nullam ego res huma/
nas deſpicere prouidentiam reor.Idem de Cicerone.Dono quodam prouidentiæ geni
tus:in quo omnes vires ſuas eloquentia experiretur.Itẽ a Prouideo fit Prouidus hoc eſt
ante videns uel ſolers diligens . & Prouide aduerbium ſolerter: diligenter : & Prudens
quaſi prouidens quod interdum ſignificat ſapiens:interdum ſciens: Vnde Iuriſpruden/
tes dicuntur qui ius ſciunt: & Iuriſprudentia iuris ſcientia: & Prudens feci : ideſt ſciens
me hoc facere:feci quẽadmodũ e cõtrario.Imprudens hoc feci.i.non putaui me hoc fa/
cere quod feci:hoc tamen inter ſe differunt Prudens & Sciẽs:ꝙ prudẽs eſt q intelligẽtia

Propero
Properatio
Properantia
Properitas
Propere
Properatim
Properiter
Properanter
Properus
Properior
Properrimus
Propero
Feſtino
Video
Intueor
Aedituus
Viſo
Viſito
Viſitatio
Reuiſo
Videor
Viſus
Viſio
Viſum
Phãtaſia
Viſio
Euidentia
Euidenter
Tranſuideo
Præuideo
Prouideo
Prudentia
Prouidentia
Prouidus
Prouide
Prudens
Iuriſprudentes
Iuriſprudentia
Prudens facio
Imprudens feci
Prudens

Quintilia.
Virgilius
Saluſtius
Cecilius
Actius
Catullus
Plautus
Cato
Virgilius
Idem
Idem
Ouidius
Plautus
Idem
Terẽti
Virgilius
Apuleius
Virgilius
Quintilia.
Virgilius
Plynius
Idem
Terẽtius
Cicero
Idẽ
Idem
Quintilia.
Idem

ſua aliquid cognoſcit. Sciens qui alterius iudicio rem percipit: hoc eſt prudens per ſe: ſciens — Sciens
per alios. Itē Prudenter aduerbium: quod modo ſciēter ſignificat: mō ſapient: & Imprudētia — Prudenter
pro inſcitia: & inſipientia ſiue ſtultitia: & Imprudenter pro inſipienter & ſtulte. Item a Vi — Imprudētia
deo fit Euideo: hoc eſt clare & expreſſe video: A quo Euidens clarus. & Euidenter clare. — Imprudēter
Item Inuideo de quo vna cum ab eo deriuatis late ſuperius diſſeruimus. A Video etiam fit — Euideo
Viſibile quod videri poteſt. & Inuiſibile quod non videri poteſt. & Videlicet aduerbium — Euidēs
Terētius — confirmandi: quaſi videre licet. Terentius. Videlicet de pſaltria hac audiuit hoc eſt certe au/ — Euidēter
Virgilius — diuit. Sicut ſcilicet quaſi ſcire licet. Virgilius. Scilicet is ſuperis labor eſt: ea cura quietos Sol — Inuideo
Plautus — licitat. & Ilicet quaſi ire licet veluti iā finis rei ſit. Plautus. Ilicet hoc curato Samio. Ilicet eti — Viſibile
am pro ſtatim accipitur. Virgilius. Ilicet ignis edax ſumma ad faſtigia tecti: Voluitur. Itē — Inuiſibile
a Video Videor deponēs ut videor tibi bonus. viſus mihi fuit imprudens. In quo notan/ — Videlicet
dum eſt ruſtice quoſdam ita loqui. Videtur tibi quod recte faciam: & mihi non videtur quod re/ — Scilicet
cte loquaris: & uobis videtur quod male faciamus. Sic enim dicendum eſt: ſi latine loqui veli/ — Ilicet
mus. Videor tibi recte facere & non videris mihi recte loqui: & videmur uobis malefacere — Videor
& alia huiuſmodi ſimiliter. Sunt etiam qui auidum a non videndo dictum putant. Auidus — Auidus
enim proprie dicitur qui propter nimiam cupiditatem non videt quid agat: A quo Auide — Auide
aduerbium cupide: & Auiditas: cupiditas: & Aueo: cupio: De quo Auarus: qui nimium cu — Auiditas
pidus eſt pecuniæ: & Auaritia habendi cupiditas: & Auare aduerbium tenaciter: & com/ — Aueo
paratiua & ſuperlatiua eorum Auarior Auariſſimus: Auarius Auariſſime. Quidam etiam — Auarus
auarum quaſi auidum æris dictum putant: & ab Auido ita diſtinguant: ut auarus ſemper — Auare
Saluſtius — in malam partem accipiatur: Auidus autem etiam rerum honeſtarum dicatur. Saluſtius.
Laudis auidi pecuniæ liberales erant. Auara terra dicitur: qum id quod in ſe recipit amplio
re fœnore non reddit. Auere etiam a nimia cupiditate pro gaudere accipitur. Vnde ſalutā — Aue
Plautus — tes quoque aue dicimus hoc ē gaude lætare. ET. Atque & coniūctio aliquando copulatiua ē. Plau — Et
Idem — tus. Collaudato formā: & faciē: & virtutes cōmemorato. Aliquādo ponitur pro ideſt. Idē.
Virgilius — Annos natus iam ſexaginta & ſenex: nōnunquam pro quia. Virgilius. Audieras & fama fuit
Martialis — Martialis. Quod nummos cernis mitti nos credis amice: Falleris: & nummos iſta tabella
Quintilia. — rogat. Quintilianus. Has primum audiat puer: harum uerba effingere imitando conabi/
Virgilius — tur: Et natura tenaciſſimi ſumus eorum: quæ mollibus animis percipimus. Interdum venu
ſtatis gratia duplicatur: eſtque complectiua coniunctio. Virgilius. Multum ille & terris ia — Et et
Quintilia. — ctatus: & alto. Plerunque ſententiarum initiis competit. Quintilianus. Et finitæ quidem ſūt
partes duæ: quas hæc profeſſio pollicetur: Eſt etiam quando ſeruit affectui & quaſi inter/
Cicero — rogandi vim habet. Cicero. Et ſunt qui de via appia loquantur taceant de curia. Idem. Et
Idem — ad eum legatos de pace mittemus: qui pacis nuncios repudiauit. Et poſtea miramur quare
Idem — id moleſte ferat populus Romanus: Sæpe etiam ponitur pro quamuis. Idem. Defendi
legem Voconiam magna voce: boniſque lateribus: & videtis annos meos: ac ſi dixiſſet:
quamuis ſum ita ſenex. Item pro etiam quod tamē apud Ciceronem nunquam reperitur.
Virgilius — Quintilianus. Tamen ſiquid aduerſus te ipſe cōmiſit ſit hoſtis & meus. Cicero dixiſſet. Sit
Paulus iu/riſcon. — hoſtis etiā meus. Virgilius. Natus & ipſa dea. Quandoque etiā tum & quæque copulatiuæ con/
iunctiones pro diſiunctiuis ponūtur: ſicut diſiunctiue pro copulatiuis. Paulus iuriſcōſul.
coniūctā uel diſiūctā orōnē accipit ex mēte pronūciantis: quis nec coniūctionē habeat nec
diſiūctionē: Cōiuncta pro diſiunctis accipiūtur ut labeo aſſerit: queadmodū in illa ſtipula
tione. Mihi hæredique meo: te hæredēque tuū. Itē diſiūcta pro coniunctis ut qum dicimus: Su
per pecunia tutela ue ſua: qum tutor ſæparatim ſine pecunia dari non poſſit: ſed dubitādū
videri poteſt uerba illa quomodo accipiēda ſint: ope & conſilio: utrum & ſentētia coniū/
gentium: an ſeparantium: videturque melius: quod Labeo ſcribit ſeparatim accipiēda: quia aliud
factum ē eius qui ope: aliud eius qui conſilio furtum fecit. Sic enī alii condici poteſt: alii nō
poteſt. Et ſane poſt ueterum autoritatem conuētum eſt ut nemo uideatur furtum feciſſe: ni
Plynius — ſi & conſilium malignum habuerit: nec conſilium habuiſſe nocendi: niſi & factum ſecurū
fuerit. Ab Et compoſita fiūt Etſi: &: Tametſi: quæ ſignificāt quis. Plynius. dedit enim quātū — Etſi
Quintilia. — maximum potuit daturus amplius ſi potuiſſet: tametſi quid huiuſmodi dari poteſt maius
quam gloria: laus: & æternitas? Quintilianus. Etſi iudices in hac aſperrima conditione fra/ — Etſi
gilitis humanæ hæc omnibus natura eſt: ut ſua cuique calamitas præcipue miſera atque into/
leranda videatur: Item etiā ex et & iam: quod ſignificat quoque. Plautus. Tu ne etiā id reſci/
ſti miſer! & etiam num eiuſdem ſignificationis. Plynius. Quod eo magis miror ſi etiam
Plynius — num Homero prodente ægyptiis non erat. Item enim quod ſignificat quia & hoc ſolū dif
fert ab enim quod enim nunquam primū locum ſortitur in oratione Suetonius. Par enim utri
uſque arrogantia fuit: etenim uero aliquādo primū: aliquando ſecūdū locum obtinet. Plyni

us.Etenim multa de hac magi tradiderũt:quæ non ſunt a nobis commemoranda. Seneca. Seneca
Pegma — Quis eteni inter tot corporis cruciatus fœlicẽ eſſe quenꝗ poſſe exiſtimat? PEGMATA.
Moles pluratiuus numerus pro ſingulari.eam eni molem intelligit:ſuper qua ipoſitus erat
coloſſus Domitiani.Pegma græcum uocabulum eſt:et enim ἀπὸ τοῦ πηςιῦ quod eſt fi
go:πηκτὰ dicitur:ſignificatq; machinã:in qua ſtatuæ collocantur:& quaſi figuntur ad il
las ſuſtinẽdas:ſiue aliud quicꝗ eiuſmodi.Interdũ pegmata cum ludicris producebãt in ſcæ
nam pueris etiã conſidentibus ex lignis & tabulis quæ conſtabãt uario picturæ genere.Iu/ — Iuuenalis
uenalis.Et pegma:& pueros inde aduelaria raptos.Claudiũ tradunt abieciſſe aliquãdo be — Clodius
ſtiis:qui pegma in ſcænam parũ fœliciter produxiſſent.Scribit Plynius Caium principem — Plynius
Via — in Circum pægma duxiſſe:in quo fuere argenti pondo centũ uiginti quatuor. CAELSA. — Caius
Alta ſublimia de quo ſupra diximus. MEDIA VIA. Hoc eſt quod Papinius inqt.Stat — Papinius
latiũ cõplexa forum.Viam diffiniunt eẽ dimidium actum:qua poteſt ire vehiculum.Pau/ — Paulus
Iter — lus iuriſconſultus Viam cõſtitui inquit uel latiorem octo pedibus: uel anguſtiorem poſſe:
ut tamẽ eam latitudinem habeat qua vehiculum ire poſſit:alioquin iter eſſe non viam. Ab
uſiue tamen vſurpamus viam pro omni loco per quem habere iter omnibus licet:Plynius. — Plynius.
Qum te de via uocaſſem.Aliquando accipitur pro itinere.hoc eſt pro ipſo actu ambulan/
di.Cicero.Qumq; de via languerem:& mihimet diſplicerem.Interdum pro ratione.Vir/ — Cicero
Viator — gilius: Inueni germana viam gratare ſorori: Quæ mihi reddat eum.Nonnunꝗ pro con/ — Virgilius
ſuetudine.Terentius.Sed via peruulgata patrum quotidie accuſabam: hinc viatores dicti: — Terẽtius
qui magiſtratibus parebant:homineſq; ex agris ad magiſtratus frequenter euocabant.Cice — Cicero
ro.A villa in ſenatum accerſebantur & curius:& cæteri ſenes:exquo qui eos accerſebãt via
Auium — tores nominati ſunt.Item a via Auium:& Inuium dicitur: per quod iri non poteſt. Vnde
Inuium — auem quoq; quidam appellatã putant quaſi ſine via:ut inferius dicemus.Et Peruium:per
Peruium — quod facile tranſitur:& Præuium quod ante cedit.Cicero.Præuius auroræ: ſolis noctiſq;
Biuium — ſatelles. Item Biuium:quod duas vias habet.Triuium quod tres.Quadriuium quot quat/
Triuium — tuor: Vnde Dianam Triuiam appellatam ſuperius oſtendimus.Et Triuialis ſcientia gram
Quadriuium — matice dicta:quia in Triuiis docebatur.Triuialis uero lingua:vulgaris qua in triuiis pueri
Triuius — grammaticam diſcentes utebantur.Item Deuium:quod a uia remotum ẽ.& Deuiare:a via
Triuialis ſcia — recta recedere.Abuſiue tamen pro deflectere ponitur: & Deuius:qui a via recedit: & Du/
Triuial lingua — bius:quaſi duas vias videns:& vtram eligat neſciens:de quo & eius deriuatiuis inferius di
Deuium — cemus.Et Viaticũ quicquid iter agendi cã neceſſarium eſt: vnde eſt illud prouerbium. Su/
Deuio — am cuiq; artem prouiatico eſſe.Veteres tamen aliquando Viaticum pro facultate: ſiue ap
Deuius — paratu poſuere.Qu.Claudius in Annalibus.Simul forma:factis:æloquentia: dignitate:a — Qu.Clau.
Viaticum — crimonia:confidentia: pariter præcellebat:ut facile intelligeretur magnum viaticum: hoc
Dubius — eſt magna facultas:magnus apparatus: hoc modo græci ἐφόδιον: quod proprie viaticũ
Viatorium — hoc eſt ſumptum viæ ſignificat.ad aliarum quoq; rerum apparatus traducunt:ac ſæpe ἐφ
Vas uiatorium — οδιάζε dicunt pro eo:quod eſt inſtitue:inſtrue:aggredere:& obuio: quaſi ad viam eo: a
Vas viatoriũ — quo obuius:qui alicui occurrit:& Obuiam eo idem quod obuio:quaſi ad viam eo: & Via
torium:quod ad viam attinet: Vnde Viatorium vas:quo iter agentes ferendi potus gratia — Plynius
vtimur. Plynius. Vaſa viatoria ex taxo vinis in Gallia facta mortifera fuiſſe compertum
Vio — eſt.Viare quoq; veteres pro iter facere dixerunt. Via ab eundo deducitur: quaſi ia: qđ per
Via — eam eatur:q̃uis aliqui viam quaſi veham dictam velint a vehẽdo:quod per eam fructus ad
Iter — villam vehuntur.Iter a via differt:ꝙ arctius eſt ꝗ via:nec vehiculum capit: ſignificatq; etiã
Ito — ipſum actum eundi:& ab Eundo dicitur:cuius ſupinum eſt itum:ſiue ab ito quod frequen — Virgilius
tatiuum eſt huius verbi eo diciturq; & in mari iter & in terra. Virgilius.Hac iter Cælyſium — Terẽtius
nobis.Terentius.Ain tu tibi hoc incommodum eueniſſe iter.Non hercle parmeno verbis — Neuius
Iteris — dici poteſt quantum re ipſa nauigare incommodum eſt: facit in genitiuo iteris. Neuius — Actius
Ignoti iteris ſumus.Tu te ſcis.Actius.Præſto adſum exprome quid fers. Nam te longo ite
re cerno vadere.Veteres etiam Itiner dicebant: cuius nominatiuus nunc in vſu non eſt.ob — Varro
liquis autem vtimur cum obliqui huius nominis iter ab vſu diſceſſerint.Varro.Expectant — Plautus
Iter facio — itiner longum ſermone leuare.Plautus.Quin tu ergo itiner ſequi meũ me ſines.Iter facere — Plynius
Iter habeo — & iter habere dicimus.Iter facere eſt ire: proficiſci. Plynius. Qum per eam regionem iter — Virgilius
Iter teneo — facturi eſſent:quod etiam iter tenere dicimus.Virgilius.Quibus aut ueniſtis ab oris:Quo
ue tenetis iter:habere uero iter idem ẽ quod iturum eſſe:ut iter habeo ad cæſarẽ hoc ẽ opor — Cicero
tet me ire ad cæſarem:uel iturus ſum ad cæſarem.Cicero.Habebat iter ad Deiotarũ regem.
Viam facio — At viam facere:non eſt iter facere:ſed locum vbi non erat via:& tranſitus aperire:ſicut viã
Viam munio — munire eſt reficere: expurgare:iterdum lapidibus ſternere:quod proprie ſternere viam di/ — Idem
Sterno viam — cimus.Cicero.Ideo ne Appius ille cæcus viam muniuit:non qua populus vteretur:ſed qua
Struo viam — poſteri ſui latrocinarentur: Quo uerbo etiam per tranſlationem vtimur de corporeis ad — Quintilia.

Quintilia. incorporea. Quintilianus.Propterea quod plurimi autores q̄uis eodem tenderent diuer
ſas tamen uias munierunt:& in ſuam quiſq; induxit ſequentes.Quuemadmodum autē mu
nire uiam dicimus: ita munire ripam:munire alueum:munire aditum:cum illa uel refici/ — Munio uiam
mus uel paramus.Ab iter fit itero uerbum: quod eſt rurſus aliquid ago:& quaſi per iter fa/ — Munio ripam
Apuleius ctum reuertor:Et Iterum quod eſt rurſus:& itineror uerbū hoc eſt facio: quo Apuleius.Et — Munio aditum
quidam recentiores vſi ſunt.Et Itinerarium uiatorium:unde itineraria a quibuſdam uocan — Itero
tur commentarii carum rerum quæ in itinere acciderunt.Et Itidem:atq; item quæ ſignificāt — Iterum
Valla ſimiliter quaſi iterum idem & obiter quod non eſt:ut Valla & alii quidam exiſtimarēt ſpe — Itineror
tialiter:ſed quod uulgo dicitur incidenter:hoc eſt præter propoſitum quaſi in in itinere oc — Itinerarium
Iuuenalis currens.Iuuenalis: Atq; obiter leget.Plynius.Ego plane meis adiici poſſe multa confiteor: — Itidem
Plynius nec his ſolis:ſed & omnibus quæ ædidi vt obiter caueam iſtos Homeromaſticas.VNA — Item
QVE IAM TOTA STABAT IN VRBE DOMVS.Inuidioſa oratio eſt quaſi ue — Obiter
lit ſignificare ea ratione incenſam urbem a Nerone ut vnā domum ædificaret. Alluſitq; ad
diſthicon illud de ea factum.Roma domus fiet Veios migrate quirites:Si nō & Veios oc
Plynius cupat iſta domus.Plynius quoq; de ea ſic ſcribit. Vidimus urbem noſtram claudi duabus
domibus Caii & Neronis Principum.Tradunt hanc a palatio ad Eſquilias uſq; protēſam — omus
fuiſſe In ueſtibulo eius Colloſſus erat.Tanta erat latitudo eius:ut porticus miliarias habe/ — Neronis
ret & ſtagnum maris inſtar circumſeptū ædificiis adurbis ſimilitudinem.Rura præterea ar
uis uinetis:paſcuis ſiluis ornata cum multitudine omnis generis firarum . Reliqua pars au
ro picta erat:gemmiſq;:& vnionum conchis diſtincta Coenatiōes eburneis tabulis laquea
tæ uerſatilibus:ut flores & unguenta de ſuper ſpargerentur.Præcipua cœnationum rotun/
da die noctuq; inſtar mundi circumagebatur balneæ marinis:& albulis aqs fluebāt. Qum
Suetonius eam perfeciſſet dixit ut Suetonius refert ſe iam quaſi hominem habitare cœpiſſe Hanc lu/
xuriam notat Pœta in laudem Domitiani.Mos ueterum in laudandis uiuis pricipibus dā/
nare defunctos.Mos enim ueterum fuit:in laudatione uiuentiū principum defunctos iam
principes damnare:quo uiui admonerent͛:nullum locum:nullum eſſe tempus quo defun/
ctorum principū manes:ſi mali fuiſſent:a poſterorum execrationibus conquieſcerent:ſic/
q; a uitiis ipſi retraherentur.Merito præterea laudari uidentur uiuētes principes:ſi pariter
mortui repræhendantur. Nam qum de malo principe poſteri tacent manifeſtum eſt time
ri præſentem:quod eadem faciat.Ad hæc damnare priores principes nihil aliud eſt:q̃ hor/
tari præſentem:ut coruptos longa conſuetudine ac deprauatos mores reformet & corrigat
Plynius Poſtremo ut inquit:Plynius.Nihil nō parum grate ſine comparatiōe laudat͛.DOMVS. — Domus
Neronis ſcilicet:domus proprie dicit͛ ædificium ad habitandum factum:quod ex tecto at/
q; pariete conſtat: ponitur tamen pro habitaculo quocunq; unde & templa & auiū nidos
Virgilius domos appellamus.Virgilius. Hoſtia ianq; domus patuere ingentia centum Sponte ſua.
Idem Idem Antiquaſq; domos auium cum ſtirpibus imis Eruit.Sed hoc notādum quod domus
duos genitiuos habet unum ſecundæ declinationis domi & alterum quarte domus datiuū
ſemper quartæ:accuſatium in differentem:uocatiuum quartæ. Datiuū & ablatiuū ſecundæ
ſed cum utimnr Domi locus ſignificatur in quo quis manet: qum uero utimur domus ſi/ — Domi
gnificatur corpus ipſum atq; ædificium quod ex parietibus cōſtat & tecto ut domi maneo — In domo
non domus & partē domus demolitus ſum: ſiue ſuperiora domus aſcendi non domi.Ali/
quando domus pro familia capitur continens pro contento:ut domus meæ imperinm ha
Quintilia. beo.Domi:& in domo eiuſdem plane ſignificationis ſunt. Quintilianus. In domo furtū
factum ab eo:qui domi fuit.Quidam dicunt domi aduerbiaſcere ut qum dicimus ſum do
mi:& ſimiliter alios caſus:ut domum propero:ſeu domo uenio:ſed nomen potius eſſe pro
nomina indicāt quæ cum hac uoce iunguntur quæ ſunt mea:tua:ſua: noſtra ueſtra & alie/
na:ut eram domi meæ:tu eras domi tue:ille uiuit domi ſuæ:Nos ſumus domi noſtræ: uos
Cicero eratis domi ueſtræ.Cicero.Qui qum iſta ætate & forma alienæ domi nolo dicere. Quod
ſi quando hæc pronomina ſupprimant͛ ſubintelliguntur ut domi ero ideſt meæ: domi eri/
tis ideſt ueſtræ& domi eris ideſt tuæ:domi erimus ideſt noſtræ:domi erit ideſt ſuæ. Domus
a græco deriuatur:græci enim doma λωμα teſtum appellant:a domo fit Domeſticū qđ — Domeſticum
modo ſignificat quicquid ad domum pertinet ut domeſticæ curæ:domeſtici labores: dome
Plynius ſtica negocia:Modo manſuetum & mite.Plynius. Mite animal:atq; domeſticum. Itē do/ — Domeſticatim
meſtici dicuntur qui ex eadem domo ſunt & nobiſcum habitant:hinc fit domeſticatim qđ — Domicilium
ſignificat per uarias domos Item a domo Domicilium quod habitationem ſignificat lon/ — Domuncula
gi temporis.Vnde mutare domicilium dicuntur qui migrant:ut aliam urbem habitent & — Domuſcula
Apuleius domuncula parua domus: quæ & domuſcula uocatur:& domūtio .Apuleius. Iam deni/ — Domuntio
que nec larem requiro: nec domuntionem paro: & domo: quod proprie ſignificat man — Domo
ſuefacio: & quaſi domeſticum reddo: unde equorum domitores dicuntur: & domiti: — Domitor

atq; indomiti equi: & domitura equorum: ſiue aliorum animalium pro ipſo actu domandi. Plynius. Domitura boum intrimatu optima: & indomitæ gẽtes hoc eſt feroces: domitor etiam domator dicitur: Per metaphoram tamen capimus ꝓ uincere ſuperare: a quo domitos hoſtes dicimus uictos: & domitos populos in poteſtatem redactos. Itẽ a domo dominus deducitur: qui domui præeſt. Is enim proprie dominus appellat̃: qui domus imperium habet: & cui omnis familia paret: ex quo factum eſt: ut domus: & ſeruus relatiua ſint & domini appellatio ad omnis eos propagata ſit: qui alicuius rei proprietatem habent etiam ſi uſus fructus alienus ſit: Abuſiue tamen & filii familias: & cæteri liberi qui in poteſtate ſunt: & uſufructuarii domini dicuntur. Item dominus dicitur: cui populi ſubſunt. Virgilius. Romanos rerum dominos: gentemq; togatam. Hinc etiam Domis dictus a poetis. Lucretius. At qum mẽbra domis præſentit frigida ſeruis. Itẽ Dubẽus. Pacuuius. Tum dubẽus ligatos ſeruos peſſume uerberat. Hinc dominium pro imperio: & principatu accipitur: & dominor hoc eſt imperium gero: & dominatio imperium: & dominatus principatus. Item dominus: qui conuiuium exhibet. Varro. Aut dominum cõuiuii: aut uinum: aut aliud quid laudato. Plautus. Dum coenitant alii: ego foris eſurio dominus unde & domina cõuiua nominantur. Lucillius. Primum domina: atque ſodalitia omnia tollantur: dominus etiam amans uocatur & domina amica. Ouidius. Hæc tibi ſub domino eſt Pyrrhe puella ſuo. Idẽ Nam furor in dominam temeraria brachia mouit. Flet mea ueſana læſa puella manu. Item dominus pro marito accipitur. Virgilius. Cõnubia noſtra Reppullit & dominum Aeneã in regna recepit. Dominos quoq; & dominas deos: & deas dicimus. Idem. & uincti currũ dominæ ſubiere leones. Ouidius & domino ſoluere uota Ioui. Hic dies dominicus dictus: qui antea dies ſolis dicebatur. quod deo ſacer. Domitius quoq; & Domitianus a domo deriuari uidentur. Item a domo fit compoſitum Domiporta quam græci a ferenda domo φερεοικον Phereicon uocant de qua inferius dicemus. IAM. Iam aduerbium temporis eſt: & idem pene ſignificat quod tunc. Cicero. Ipſa uerba compone & quaſi coagmenta: quod ne græci quidem factitauerunt iam neminem antepones Catoni. Aliquando feſtinantis ẽ. Terentius: Ego iam proſpiciam mihi: Aliquando hortantis & ueluti moram increpantis Virgilius. Iam diu a precor. Interdum ponitur pro modo ſiue nunc. Idem At puer aſcanius mediis in uallibus acri Gaudet equo iamque hos curſu: iam præterit illos. Nonnunq; ſignificat præterea & quaſi nodus eſt quidam coniungens ſentẽtias. Idem. Iam maris i mẽſi prolem & genus omne natantum. Iam uarias pelagi uolucres: & idem efficit coniunctũ cum uero. Cicero. Iam uero urbibus conſtitutis. Eſt quãdo geminatur: & ſignificat mox repente ut Iamiam aderit. Et cum præſenti ponitur: licet ad futurum reſoluatur. Virgilius. Iaiamq; manu tenet & premit haſta: quaſi mox tenebit & nunc uidetur tenere. Plerunq; figurate per indignatiõem accipitur. Idem Iamiam nec maxima Iuno: Nec Saturnius hæc oculis pater aſpicit æquis: Et miſerationem. Saluſtius. Iamiã animo meo Cariſſime frater q̃q̃ tibi immaturo: & unde minime decuit uita erepta eſt tamen lætandum magis q̃ dolendum puto caſum tuum. Et per exhortationem. Quintilianus. Iamiam commilito quecunq; caſus manet etiam ſi imperator damnaturus eſt: habes ſolatium: ſatius eſt q̃ a patre occidi: A iam compoſita fiunt iamdudum: & iandiu: & iampridem de quibus ſupra diſſeruimus: & iam olim quod modo ſignificat iamdudum. Cicero Iamolim a principio id ſtatueram: modo aliquando. Virgilius. At iam olim ſeras poſuit cum uinea frondes & olim iam pro iam pridem. Quintilianus. Olim iam imperator inter fulgentes uirtutes tuas liuor locum quærit hoc eſt a longo tempore. Et iamtum quod ſignificat ex eo tempore. Plautus. Iamtum occepit uirginem amare. Veteres etiam Iamtum pro tantum uſi fuere: & iam pro tam. Item a iam compoſita fiunt etiam & etiamnum de quibus ſuperius diximus. STABAT. Erecta erat permanebat: quod inuidioſe dictum eſt: ut ſignificaret cæteras domos urbis conflagratas: ac dirutas eſſe. Stare aliquando conſiſtere eſt. Virgilius. Stare loco neſcit: Et Appelles iterrogatus: cur fortunam ſedentem pinxiſſet: quoniam inquit ſtare non poteſt. Stare permanere durare hoc loco. Cicero facere promiſſa: ſtare conuentis: reddere depoſitum. Virgilius. Et bene apud memores ueteris ſtat gratia facti. Stare. erectum eſſe. Seneca. Alios ſtãtes: alios genibus flexos uidiſſes ſedentem aut cubantem neminem. Virgilius. Obſtupui: ſteteruntq; comæ: & uox faucibus hæſit. Stare horrere. Cecilius. Stat ager ſentibus. Virgilius. Iam puluere cælum Stare uident. Stare prominere. Lucillius. Hic corpus ſolidum iuuenis: hic ſtare papillis: Pectore marmoreo. Stare. præſtitutum eſſe. Virgilius. Stat ſua cuiq; dies Stare in animo eſſe. Idem. Stat conferre manum Aeneæ: & alibi. Stat caſus renouare omnes. Stare poſitum eſſe. Idem. Stãt manibus aræ. Idem. Omnis in Aſcanio cari ſtat cura parentis. Stare conſtare: in pretio eſſe. Seneca tanto ei ſtetit improuiſa urbanitas. Gellius magno ei ſtetit ea nocte abſentem fuiſſe. Stare: qeſcere. Plautus. Stabat i portu nauis. Apuleius

Domitus
Indomitus
Domitura
Dominus
Domis
Dubenus
Dominum
Dominor
Dominatio
Dominatus
Dominus
Domina
Dominicus
Domitius
Domitianus
Iam
Iamiam
Iamdudũ
Iamdiu
Iampridẽ
Iam olim
olim iam
Iamtũ
Etiam
Etiamnum
Sto

Virgilius
Lucretius
Pacuuius
Varro
Paulus
Lucillius
Ouidius
Idem
Virgilius
Virgilius
Ouidius
Cicero
Terentius
Virgilius
Idem
Idem
Cicero
Virgilius
Saluſtius
Quintilia.
Cicero
Virgilius
Plautus
Virgilius
Appelles
Cicero
Virgilius
Seneca
Virgilius
Cecilius
Virgilius
Lucillius
Virgilius
Idem
Idem
Idem
Idem
Seneca
Seneca
Gellius
Plautus
Apuleius

Dum forte ſtarent in taberna ludentes. Stare firmum: eſt non moueri ſed conſtantem eſſe.
Liuius — Liuius. Reſiſtis autem aduerſus famam rumoreſque hominum: ſi ſtatis firmus ſteteris. hic
Vlpianus — ſtatio dicta locus: ut Vlpianus inquit: in quo naues tuto ſtare poſſunt. Quidam ſtationem — Statio
a portu ita diſtingunt ut ſtatõ ſit ubi naues ad tempus ſtare: portus ubi hiemare poſſunt. Sta — Portus
tio etiam dicitur quicunq; locus: in quo frequenter conſiſtitur. Vnde & locus in quo Ca/
Curtius — ſtrametatur exercitus ſtatio uocatur. Curtius. Cognitum id per exploratores: qui ſtatiões
Ouidius — hoſtium fuerant ingreſſi. Et locus ad cuſtodiam aſſignatus. Ouidius. Dẽt tibi celeſtes: quos
Virgilius — tu cæleſtibus annos: Proq; tua maneãt in ſtatione domo. Virgilius. Vigiles ſimul excitat illi
Succedunt: Sternuntq; uices ſtatione relicta. Ipſe comes Niſo graditur: Hinc Stationarii — Stationarius
milites dicuntur: quibus cuſtodiæ aut præſidii gratia ſtatio aſſignata eſt. Item qui ĩ urbibus
aut prouinciis tenentur ad populorum quietem tuendam & officina: in quam multi con/
Gellius — ueniunt: ut de aliqua re decernatur: & ius ibi dicatur. Gellius. In pleriſq; urbis ſtationibus
ius publice dicentium. Item Stabulum a ſtando dicitur: ſignificatq; proprie non præſepe ut — Stabulum
uulgus putat: hoc eſt locum in quo equi: muli: iumenta: Aſini: Boues: aliaq; huiuſmodi ani/
Petronius — malia domi tenẽtur: paſcunturque ſed hominum diuerſorium ſiue hoſpitium. Petronius
Idem — Sed nec uiam diligenter tenebam: quia nec quo ſtabulum eſſet ſciebam. Idem. Quũ errarẽ
Idem — inquit per totam Ciuitatem: nec inuenirem quo loco ſtabulum reliquiſſem. Idem. Ego ſum
ancilla quartille Cur uos ſacram ante ereptam turbatis? Ecce ipſa uenit ad ſtabulum: petitq;
ut uobiſcum loqui liceat. Hinc ſtabula dicuntur loca in quibus armenta grægeſq; conſiſtũt
Ouidius — in agris & ſubdiuo: ueluti quædam ſtationes huiuſmodi animalium. Ouidius in ſtabula al/
Virgilius — ta trahit. Virgilius. Montano flumine torrens Cum ſtabulis armenta trahit. Idẽ. Quattuor
Idem — a ſtabulis præſtanti corpore tauros: Auertit. Idem. Interea cum iam ſtabulis ſaturata moue
Idem — ret Amphitrioniades armenta: abitumque pararet. Ab hoc fit Stabulo ſiue Stabulor: quod — Stabulo ſiue
Idem — eſt ſto: diuerto commoror: & quaſi ſtationem habeo. Idem. Centauri in foribus ſtabulant. — Stabulor
Gellius — Gellius Tubero in hiſtoriis ſcriptum reliquit bello primo punico. Attillium Regulum Cõ
ſulem in Africa caſtris apud Bragadam flumen poſitis prælium grande feciſſe aduerſus ſer
pentem vnum in illis locis ſtabulantem inuſitatæ magnitudinis: eumq; magna totius exerci
tus conflictatione baliſtis: & Catapultis diu oppugnatum: occiſumq;: eiuſq; interfecti lon/
gum Corium pedes centum: & uiginti Romam miſiſſe. Hinc Stabulatio manſio in ſta/ — Stabulatio
Plautus — bulo: & Stabularii a ueteribus dicti ſunt hoſpites. Plautus. Pallium ſtabulario dedit. Apule — Stabularius
Apuleius — ius. Et ne inquit ĩmerito ſtabulario hos omnes hoſpites deteſtantur: nam iſte curioſus dum
importune irrumpit: credo ſtudio rapiendi aliquid clamore uaſto marcidus alioquin me al
Idem — tiſſimo ſomno excuſſit. Idem. Summo Sarcinulam & pretio manſionis ſtabulario perſolu
Idem — to capeſſimus uiam. Poteſt tamẽ & ipſum præſepe in hoſpitiis ſtabulum dici. Apuleius. Du
riſſimo caſui meo ſeruiens ad equum illum uectorem meum probiſſimum in ſtabulum con
cedo: ubi alium etiam Milonis quondam hoſpitis mei aſinum ſtabulantem inueni. Stabu/
Varro — lantem inquit quaſi hoſpitantem: Nam quod. Varro inquit Equinum pecus paſcendum ĩ
pratis potiſſimum herba: in ſtabulis ac præſepibus arido fœno: profecto ſtabulum: pro ſta
tione quacunq;: præſepe pro ſeptis: quæ domi fiunt Stabulum etiam pro quacunq; habita/
Virgilius — tione: & loco ubi quis ſtare conſueuit accipitur. Virgilius. Saucius at quadrupedes nota in/
Idem — tra tecta refugit: Succeſſitq; gemens ſtabulis. Idem. Ardua tecta petit ſtabuli: & de culmine
ſummo paſtorale canit ſignũ. Hinc etiã Veſtibulum: quod non eſt prima pars domus hoc — Veſtibulum
eſt atrium: ut aliqui putant. Sed locus añ Ianuã domus uacuus: per quem a uia ad ædes itur.
Nam qui domos amplas antiquitus faciebant locum ante Ianuam relinquebant: qui inter
fores domus & uiam medius eſſet in eo loco qui dominum eius domus ſalutatum uenerant
priuſq; admitterentur conſiſtebant: & neque in uia ſtabant neque intra ædes erant Ab illa
ergo conſiſtitione: & quaſi quadam ſtabulatione ueſtibulum eſt appellatum. Nam ue mo/
do intenſionem ſignificat: ut uetus uehemens: quorum alterum ab ætatis magnitudine com — Ve
Lucillius — poſitum eſt: alterum a mentis vi atq; impetu dictum modo munitionem ueſcum. Lucillius — Vetus
Lucretius — appellat cum edendi faſtidio: q̃uis. Lucretius. Veſcum ſalem dicat ex edẽdi intenſiõe quod — Vehemens
Seruius — eſt ex ue & eſca compoſitum. Seruius. Veſtibulum non ab intentiua ſed a priuatiua ſignifi/ — Vetus
catione dictum exiſtimat quod per eum locum tranſeant: & nemo ſtet: ut ſicut Veſanus nõ
ſanus: ita ueſtibulũ nõ ſtabulũ dicat̃. Alii q̧ Ianuã ueſtiat. Nõnulli quod ueſte cõſecratũ ſit
ſicut limen: & ueſta ipſa a ui ſtando nominata eſt quod terra ui ſua ſtet. Ouidius. Stat ui ter
ra ſua: a ui ſtando ueſta uocatur. Item a ſto ſtatus dicitur: quod modo conditionem ſigni/
Cicero — ficat. Cicero: Qui ſtatus rerum: quæ conditio temporum: modo quod Rhetores id in quo — Status
cauſa maxime uertitur: unde quidam teſtem dictum uolunt: quaſi tuentem ſtatum: quod cau — Teſtis
ſæ ſtatum tueatur: ego potius teſtem quaſi anteſtem hoc eſt ante ſtantem nominatum opi/
Idem — nor. Idem. Status eſt in quo primo inſiſtit quaſi ad repugnandum congreſſa defenſio. Sta/

Conſtituo tum quidam conſtitutionem uocant: alii quæſtionẽ: alii quod ex quæſtiõe appareat. Theo/ Theodo/
Queſtio dorus caput hoc eſt κεφαλαιον γενικωτωτον ad quod omnia referantur. Græci ϛω/ rus
σιν: uocant. Quod nomen alii ab Eucrate Socratis diſcipulo repertum tradunt: alii a Zo/ Eucrates
pyro Clazomenio q̃q̃ uidetur Eſchines quoq; contra Cteſiphonem uti hoc uerbo: qum a Zopyrus
iudicibus petit ne Demoſthenem permittant uagari: ſed cum dicere de ipſo cauſæ ſtatu co/ Eſchines
gant: quæ appellatio dicitur deducta: uel ex eo quod ibi ſit primus cauſæ cõgreſſus: uł quod
Aſyſtatum in hoc cauſa conſiſtat. Hinc genus illud Philoſophiæ ασυϛατον aſyſtatum dictũ quod
latine inſtabile: uel ĩ conſtans poſſumus dicere. Vt enim nihil ſciendũ ſit: aliquid ſciri neceſ
ſe eſt: nam ſi omnino nihil ſcias id ipſum ſciri nihil poſſe tolletur: Ita qui hæc ueluti ſenten/
tiæ loco pronunciat: nihil ſciri tanq̃ præceptum ꝓfitet̃ & cognitum: ergo aliquid ſciri po
teſt. Inaſiſtati generis exẽplum: & illud afferri ſolet: ſomniaſſe quendam ne ſomniis crede/
ret: ſi enim crediderit tamen ſequetur ut non ſit credendum: Si autem non crediderit tamen
ſequetur ut credendum ſit Proprie autem ϛασισ a nobis dicitur: & quod ab eo componi/
tur καταϛασισ. Vnde cataſtam quoque noſtri appellant madrinam ligneam qua ſerui ui/
cti tenentur. Perſius. Cappadocas rigida pingues plauſiſſe cataſta. Tibullus. Parua loquor
regnum ille tenet: quem ſæpe coegit Barbara luxatos ferre Cataſta pedes. Martialis. Non
de plebe domus nec auaræ uerna Cataſtæ. Plynius. Tandem in cataſta uidere Chriſogonũ
Syllæ. hanc & longam & magnam compedem uocant. Iuuenalis. Squallidus in magna fa
ſtidit compede foſſor Apuleius. Et longæ compedis diuturno ſqualore fœdati caldarium
quærunt. Item a ſto ſtatua quod ſtet hoc eſt promineat: proprie enim ſtatua ab imagine hoc
differt: quod ſtatua eſt quæ non modo ſuperficiem: ſed ſolidum corpus: atq; perfectum red
dit. Imago uero quæ ſuperficiem tantum refert eius rei cuius eſt imago. Vnde pictores ima
gines faciunt colorum diuerſitate: & lineamentis quibuſdam ſimilitudinem reddentes: Sta
tuas uero hi: qui dicuntur ſtatuarii: effigies rerum lignis uel marmoribus uel ebore uel me/
tallis exprimentes. quorum ars ſtatuaria uocatur. Solebant autem ſtatuæ hominum expri/
mi: quando ob aliquam illuſtrem cauſam perpetuitatem mereri uidebãtur: & Primo ſacro/
rum certamium uictoria maximeq; olympiæ: vbi omnium: qui uiciſſent: ſtatuas dicari mos
erat: eorum uero: qui ter ibi ſuperauiſſent: ex membris ipſorum ſimilitudine expreſſa: quas
Econas uocabant: Primum omnium Athenienſes Armodio: & Ariſtogitoni Tyranic/
dis publice ſtatuas poſuerunt. Excepta inde res eſt a toto orbe terrarum: ut memoria homi/
num prorogaretur: quorum nomina baſibus inſcribi ſolebant. Togata effigie apud Ro/
manos ſtatuæ dicabantur. Græci nudas haſtam tenentes faciebãt ab Epheborum gymnicis
exemplaribus: quas uocant Achilleas: Erantque & equeſtres: & pedeſtres ſtatuæ. L. acti/
um poetam tradunt in camenarum æde maxima forma ſtatuam ſibi poſuiſſe cum ipſe ad
modũ paruus eſſet. Tranſierunt deĩde & ad deos ſtatuæ: & ad bruta etiã animalia. Imago
tamen aliquando ponitur pro quacunque ſimilitudine. Virgilius. O mihi ſola mei ſuper A
ſtianactis imago. Idẽ. Atq; ipſius umbra Creuſæ: uiſa mihi ante oculos: & nota maior ima
go. Vnde aliquando etiam pro uagina accipitur: quod uelut imago ſit eius rei: quam clau/
dit. Idem. Curuam ſeruans ſub imagine falcem. Ab imago fit imaginor uerbum: quod pro/
prie eſt alicuius rei ſimilitudinem mente compræhẽdo a quo imaginarium dicimus: quod
re non eſt: ſed tantum cognitione compræhenditur: & imaginatio actus ipſe. Idem a Sto
Statuo Statuo: quod eſt decerno: ſignificatque ut Vlpianus inquit rem perfectam: & conſumatam Vlpianus
& ideo hæc uerba quod ſtatuerit: qui iuriſdictioni præeſt cum effectu accipimus: non uer/
bo tenus: Nam ſi cum uellet ſtatuere prohibitus ſit neque effectum decretum habuerit ceſ/
Deſtituo ſat edictum. Ab hoc compoſita fiunt deſtituo: quod modo ſignificat diſſoluo. Neuius. Mł/ Neuius
to nauem iubet deſtitui anchoris: modo derelinquo: deſero. Plautus. Sola in littore deſti/ Plautus
Proſtituo tuta. Interdum ſtatuo. Cecilius. Deſtituit omnes ſeruos ad menſam ante ſe. Proſtituo me/ Cecilius
Proſtibulum retricandam præbeo: unde proſtibulũ appellatur locus: in quo ſtabulãt: ac ſe proſtituũt me
retrices. Quamuis aliqui proſtibulum dictum uelint: quod meretricum ſtationes ante ſta/
bula: hoc eſt hoſpitia eſſe ſolebant propter concurſum aduenarum: propter quod & mere/
Proſtibulæ trices ipſe Proſtibulæ uocantur: & hoc inter ſe differunt: quod meretrix proprie eſt: quæ ho
neſtius quæſtum capit copiam ſui ſecretius faciens noctu tantum. Proſtibula uero quæ an/
Meretrix te ſtabulum ſtat: quæſtus diurni ac noctium gratia. Plautus. Intro ad bonam meretricem Plautus
Præſtituo Aſtare in uiam ſolam proſtibulæ eſt. Præſtituo præſcribo: prædeſtino. Ouidius. Dii ſumi/ Ouidius
Inſtituo mum præſtituere diem. Inſtituo quod aliquando ſignificat icipio. Plynius. Priuſq̃ id opus Plynius
inſtituerem Aliquando Inſtruo doceo. Seneca. Sunt enim nõ modo litteris: ſed etiam bo/ Seneca
nis moribus inſtituendi adoleſcentes: Nonnunq̃ ſtatuo decerno. Apuleius. Is ſcilicet Solõ
Inſtitutum aut lycurgus inſtituit: hinc inſtituta: & inſtitutiones dictæ: inſtituta aliquando principia di Apuleius
Inſtitutio cuntur. Plynius. Hæc ſunt rerum principia & inſtituta naturæ. Aliquando mores boni cõ/ Plynius

Quintilia. ſilio & ratione ſumpti.Quintilianus. Nam is quamq̃ nutricibus triennium dederit ta
men iam tum formari optimis inſtitutis mentem infantium iudicat: cur autem ad litte/
ras non pertineat ætas:quæ ad mores iam pertinet? Interdum decreta legũ: atq; ſanctio
nes. Vnde diuus Iuſtinianus opus ſuum inſtitutã inſcripſit. Inſtitutiones uero ſunt præ/
cepta:quibus inſtituuntur homines:atq; docentur:a quo. Quintilianus opus ſuum ĩſcri
pſit de inſtitutione oratoria. Inſtitutio autem actum ipſum hoc eſt inſtructionem ſigni/
Liuius ficat. Subſtituo ſubrogo. Liuius. In cuius locum ſubſtitutus centurio eſt. Reſtituo modo Subſtitutio
Terẽtius reddo. Terentius. Gnatum ei reſtituit:modo ĩ priſtinum ſtatum reduco. Iuſtinus. Hunc Reſtituo
Iuſtinus regno a pr̃e priuatũ filius reſtituerat. Hinc Reſtitutio ipſa repoſitio dicit̃. Caius iuriſcõ Reſtitutio
Caius ſultus reſtituere inquit plus eſt q̃ exhibere. Nam exhibere eſt præſentiam corporis præ/ Exhibeo
bere. Reſtituere uero ẽ etiam poſſeſſorem facere fructuſq; reddere. Ab hoc reſtibilis ager Reſtibilis ager
dicitur: qui quotanis reſtituitur de quo inferius dicemus. Conſtituo ꝙ aliquando eſt Conſtituo
Virgilius diſpono. Virgilius. Qui teneant nam inculta uiderit homines ne feræ ne. Quærere cõ/
Cicero ſtituit: Aliquando moderor:guberno: Cicero. Ineuntis enim ætatis inſcitia: ſenum con
ſtituenda & regenda eſt prudentia. Interdum inſtituo decerno:a quo conſtitutiones:de Cõſtitutio
Idem creta:atque inſtituta dicuntur. Nonnunq̃ etiam conſtituo pro paro accipitur. Idẽ. Ta/
met ſi erat ignarus quantum ſibi ac liberis ſuis iamtum mali cui cõſtitueretur. Item a ſto
Siſto deriuatur Quod eſt ſtare facio: Vnde ſiſtere gradum: ſiſtere fugam: ſiſtere lachri/ Siſto
mas quaſi retinere dicimus: atque comprimere:huius ſupinũ eſt ſtatum:a quo ſtator di Statum
citur qui aliquem ſiſtit:ob idq; Iupiter Stator eſt uocatus: quod Romulum precantem Stator
ut fugam ſuorum ſiſteret:audiuit: Siſto etiam aliquando pro repræſento capimus:& q̃/ Iupiter ſtator
ſi præſentiam corporis exhibeo dictum ab eo:ꝙ non tantum comparere quis debet:ſed Iudicio ſiſti
Cicero etiam manere:unde de Iudicio ſiſti hoc eſt deſiſtendo aliquem in iudicio dicimus. Cice/
ro. Des operam id quod mihi affirmaſti ut te ante Kalẽdas Ianuarias ubicunq; erimus ſi
Idem ſtas. Idem. Vas factus eſt alter eius ſiſtendi:ut ſi ille non reuertiſſet:moriendum eſſet ſibi
Virgilius Virgilius. Et patrio te limine ſiſtam. Hinc ſtator dictus nuntius:ſeu tabellarius conſu/ Stator
lis:aut alterius ius dicentis:Et ſtatus:ſiue ſtatutus dies indicii gratia conſtitutus:& ſtata Statutus dies
ſacrificia quæ conſtitutis:ac certis diebus fiebant. Cato. Sacra ſtata:ſolemnia ſancta ſer/ Status dies
Cato uaſti. Virgilius. Annua quæ differre nefas eſt: Cato ita ſcripſit Quod ſi uadimoniũ capi Stata ſacrificia
Virgilius te obuoluto ſtitiſſes:quem locum quidam deprauarunt pro ſtitiſſes ſcribentes ſtetiſſes. Stitiſſes
Cato Ennius. Modicam & modeſtam formam mulieris ſtatam uocauit. Bias qum rogatus eſ
ſet a quodam deberet ne uxorem ducere:an uitam uiuere cœlibem ἤτοι:inquit καλιν
ἐξἔισὴ αἰχραν κάι ει καλιν εξεισ κοινὴν ει δε αἰχραν εξεισ ποινὴν εκά
τερον δε ουκ αγαθον ου ληπτεον δρα. Aut pulchram inquit duces aut defor/
mem: Si pulchram:habebis communem:ſi turpem:habebis dolorẽ: Neutrũ autem bo/
num. Non eſt igitur ducẽda uxor. Omiſit Bias tertium genus inter duo iſta:quæ diſiun
guntur:quippe inter pulcherrimam feminam & deformiſſimam:media quædã forma
eſt:quæ a nimiæ pulchritudinis periculo:& a ſũmo deformitatis odio uacat. Ennius Igi/
tur eas feminas incolumi pudicitia eſſe ſcribit quæ ſtata forma forent. Veram hoc non a
ſiſto deducitur:ſed a ſto qum pro quieſco accipitur. Sed Cato eleganter ſtitiſſes ſcripſit
quoniam ſiſteretur uadimonium:non ſtaretur. A Siſto compoſita fiunt aſſiſto:quod ſi/ Aſiſto
gnificat aſto alicui opis & pſidii gratia:ut medicus aſſiſtit ægroto: Circũſiſto: quod mo Circumſiſto
do circundo eſt. Cæſar & mercatores in oppidis uulgus Circunſiſtit:quibuſq; ex regio/
nibus ueniant:quaſq; ibi res cognouerint pronuntiare cogit. Aliquando pro inuado:&
Virgilius irruo capitur:& quaſi cum terrore aggredior. Virgilius. At feſſi tandem ciues infanda
Cæſar furentem Armati circumſiſtunt: Nonnunq̃ accipitur pro faueo & conſolor. Cæſar. Si
quis grauiori uulnere accepto deciderat:circumſiſtebant. Obſiſto:obſto:contraſtro Per Obſiſto
Apuleius ſiſto duro:perſeuero: Apuleius. Cum me rogaſſet an in propoſito perſiſterẽ. Abſiſto de/ Perſiſto
Claudianꝰ ſino. Claudianus. Abſiſte rogari. Deſiſto eiuſdem ſignificationis. Plynius. Iam id deſi/ Abſiſto
Plynius ſtit:quærere. Deſiſtere etiam ut inquit Vlpianus:eſt a negocio abſtinere:quod calumniã Deſiſto
Vlpianus di animo inſtituerat. Inde deſtitiſſe is uidetur:non qui diſtulit: ſed qui liti renuntiauit
in totum. Plane ſi quis cognita rei ueritate negocium ſuum deſeruerit nolens in litem in
probam perſeuerare:quam calumniæ cauſa non inſtituerat is deſtitiſſe non uidetur: Exi Exiſto
ſto:emineo:prodo:exurgo. Cicero. Submerſus equus voraginibus non exiſtit. Idem Exi Præſiſto
Cicero ſtit hoc loco quæſtio ſubdifficilis: Exiſto etiam pro ſum uſurpatũ aliquãdo inuenit̃: Præ Inſiſto
Plynius ſiſto:anteſiſto:inſto:urgeo. Plynius. Frequenſq; ut id agerẽ inſiſtebat: Subſiſto:ſubſto:ſi Subſiſto
Apuleius ſtor. Apuleius. Ad hæc ille ſtupore quodam affectus ſubſiſtit: Reſiſto repugno:aduerſor Reſiſto
Virgilius Cicero. Quum reſiſtere eius ĩprobitati nõ poſſem. Cõſiſto modo ſto firmor. Virgilius Cõſiſto

Conſiſtorium Hic primum paribus nitens Cyllenius alis Conſtitit:a quo Cōſiſtorium nouum quidē
ſed elegans uocabulum pro loco:in quo prēs cum Pontifice maximo conſultandi gra/
tia conſiſtunt:item pro ipſa conſiſtentium multitudine:Veteres conſtitutum hominum
Manifeſtum dixere: modo erigor. Idem. Conſtitit in digitos. Item a ſto deducitur:Manifeſtum hoc | Idem
Nanifeſto eſt clarum apertum quaſi ad manus foris ſtans: a quo Manifeſto uerbum & paſſiuum
Manifeſtor eius Manifeſtor:& Manifeſte aduerbium:hoc eſt clare aperte:& Manifeſtarius:qui uul
Manifeſte go notorius dicitur. Plautus. Capio fuſtem:obtrunco gallum furem manifeſtarium. Itē | Plautus
Manifeſtarius a ſto ſtagnum deducitur:quæ eſt aqua ſtans:a quo fit ſtagno uerbum:hoc eſt ſtagnum fa/
Stagnum cio:& aquam contineo. Notandum tamen quod & ſtagnare aquam dicimus:cum non
Stagno effluit neque ſorbet. Plynius. Vbi marini fluctus effuſi ſtagnare ſolent & ſtagnare terrā | Plynius
quæ non abſorbet ſed continet aquam. Idem. Agris humidis atq; ſtagnantibus. Virgili/ | Idem
us. Stagnum pro parte maris profundiſſima poſuit quod ea minime moueatur: ſempq; | Virgilius
ſtet:hoc eſt quieſcat:Emiſſamq; hyemem ſenſit Neptunus & imis Stagna refuſa uadis.
Stannum Stannū quoq; metallum a ſtando dictum uideri poteſt:quod in fornacibus primum flu/
Plumbum album at ac per ſe ſtet. Eſt autem ſtannum plumbum album. Duo ſunt quippe plumbi genera ni
Caſſiterum grum & candidum:quod Græci Caſſiterum appellant. Homerus Χαλκον δὲν πυ | Homerus
ριβαλλὲν ατειρεα:κασσιτερον τχα. Ex albo plumbo non fit argentum quum
fiat ex nigro. Iungi inter ſe plumbum nigrum ſine albo non poteſt:nec hoc ei ſine oleo:
ac ne album quidem ſecum ſine nigro. Plumbi nigri duplex origo eſt:aut enim ſua ſpon
te naſcitur uena:nec quicq; aliud ex ſe parit:aut naſcitur cum argento:mixtiſq; uenis con
flatur. Primus liquor qui in fornacibus fluit album plumbum eſt: & ſtannum uocatur:
Galena Secundus Argentum:quod remanſit:Galena dicitur plumbi & argenti uena cōmunis:
Molibdena quæ & Molibdena uocatur: & latine dicitur Plumbago: Hæc rurſus conflata dat ni/
Plumbago grum Plumbum:Stannum illitum æreis uaſis ſaporem gratiorem facit:& tollit eruginis
uirus:mirumq; quod pondus non auget:Specula olī ex eo laudatiſſima brundiſii fiebāt
Poſtea uti argenteis cœperunt. Si albi plumbi nigriq; ſingulæ libræ miſceantur:fit ſtan/
num:quod argentarium uocant:& tertiariū nominant: in quo duæ nigri portiōes ſunt
& tertia albi. India neq; æs neq; plumbum habet gemmiſq; ſuis ac margaritis hæc per/
mutat. Aqua non liqueſcunt uaſa e Plumbo. Sed ſi in eadem aqua calculus aut æreus qua
drans addatur uaſa uruntur. Plumbi laminis lumborum & renum parti adalligatis ob/
Ad libidinem repri frigidiorem naturam impetus ueneris cohibetur. Caluus orator uiſa inqete uenerea ſpō | Caluus
mendam te naturæ erumpentia uſq; in morbi genus:his laminis tradtur repræſſiſſe & uires corpo
ris ſtudiorum labore cuſtodiſſe. Nero lamina plumbi pectori impoſita uocem alebat. | Nero
Spodium Fit e plumbo ſpodium ſicut ex ære quod deraditur ex parietibus fornacum miſtis ſcin/
Scoria tillis:aliquando etiam carbonibus:Scoria tam in plumbo q̄ i argento:ære:& ceteris me
Spuma tallis dicit̄ quicquid ſubſidet & quaſi fex eſt metallorum ſicut Spuma quæ ex ferueſcente
Pſimmitium materia tollitur. Item e plumbo fit pſimmythium:quod nos ceruiſſam nominamus: uel
Ceruſa per ſe in plumbariis officinis:uel ramentis plumbi tenuiſſimis ſuper uas aceti aſperrimi
impoſitis:atq; ita diſtillantibus. Quod ex eo in acetum cecidit areſactum molitur & cri
Ceruſſatus bratur:iterumq; aceto miſto diuiditur in paſtillos:& æſtate in ſole ſiccatur. Potus eius le
Stanneum talis eſt ſicut ſpuma argenti ad candorem tamen feminarum adhibetur:quæ ex eo dicun
Plumbeus tur ceruſſatæ. Ceruſa ipſa ſi coquatur ruſeſcit. A ſtanno ſtanneum dicitur quicquid ex ſtā
Plumbatio no eſt:unde ſtannea uaſa ſicut plumbea & argentea dicimus. Item Plumbeū nigrum ap/
Plumbo pellamus. Martialis. Plumbea ſelibra. Plautus. Plumbeum hominem liuidum uocat. A | Martialis
Plumbata plumbo plumbatio deducitur:hoc eſt feruminatio:& plumbare feruminare eſt. Plyni/ | Plautus
Manobarbuli us. Neque argentum ex ſtanno plumbatur:quoniam prius liqueſcit argentum:Et Plum | Plynius
batæ genus teli:hoc eſt plumbeæ pilæ:quas ueteres peregrino uocabulo manobarbulos
Iouiniani uocabant.a quo & milites ipſi:qui his utebantur:qui nos manobarbulos inſertos ſingu
lis ſcutis geſtātes manobarbuli ſunt uocati:hos poſtea Diuus Maximianus:quod ſe forti
ter ſtrenueq; in illyrio geſſiſſent Iouinianos: & Herculanos appellari uoluit: Legionē | Maximia/
Plumbago q; eorum cæteris legionibus prætulit A plūbo etiam plumbago dicitur:de qua diximus: | nus
Blumbatura quemadmodum græci απο του μολιβδου:quod plumbum eſt:uocāt molibdenam
Blumbarius & Blumbatura:quod modo ferruminatiōem ſignificat:modo quācunq; coniūcturam
Blumbeū ingeniū plumbo factam græce μολιβδωσισ appellatur:& plumbarius:qui opera facit ex plū
Statura bo:& μολιβδουργοσ.nominatur per Metaphoram quoque plumbeum ingenium
dicitur obtuſum:& quod penetrare cogitando non poteſt. Item a Sto ſtatura dicit̄:quæ | Suetonius
proprie corporis quantitatem ſignificat. Suetonius. Statura fuit eminenti: colore palli | Idem
do. Idem de Nerone Statura fuit prope iuſta; corpore maculoſo:& fœtido. Idem de | Idem

Otone. Fuiſſe enim & modicæ ſtaturæ: & male pedatus caluuſq; traditur. Item Stati/
linus:& Statanus dii præſides:quaſi nobis aſtantes horum nomina habebāt ſcripta pō/ Statilinus
tifices ſicuti Fabolini dei:cui ſacrificare ſolebant:cum primo fari incipiebant infantes. Statanus
Item a ſto Induſium dictum quaſi intuſtiu;:quaſi intus &: genus eſt ueſtis:de quo infe/ Fabolinus
rius dicemus.Item ſtatim aduerbium:quod proprie ſignificat perſeueranter & cōtinue: Induſium
Terentius quaſi inſiſtendo.Terentius.Bina talenta capiebā ſtatim.Plautus.Nec recedit loco: quin Statim
Plautus ſtatim remigret: Vnde pro mox uſurpatur:qđ ea:quæ mox fiunt:continenter fieri uideā
tur.Per me aut te aut illum aut aliquid aliud ſtare dicitur:cum nos aut aliquid aliud cau/ Per me ſtat
Plynius ſa ſumus ne quid fiat.Plynius.Omnia iam parata erant niſi per eum ſtetiſſet.Quintilia Per te ſtat
Quintilia. nus. Non per me ſtetit:ſed per illa A ſto compoſita fiunt Aſto:quod uerbum ſignificat Per illum ſtat
Virgilius ſto. Virgilius. Arrectiſq; auribus aſtant.Interdum ſum:quin de rebus loquimur:quæ ca/
dere non poſſunt:ut cum dicimus terra aſtare. Veteres aſtaſſent pro ſtatuerent ſcripſere.
Ab aſto Haſta dicta: ideoq; cū aſpiratiōe ſcribitur:ut a prima perſona imperatiui huius A ſto
uerbi differat:Hæc apud Veteres ſubiici ſolebat rebus:quas publice uenundabant: ideo Haſta
aſtare id ſignum dicebatur:erat & belli ſignum quemadmodum īferius dicemus.Ab hac Haſtatus
Gellius haſtati milites uocantur & haſtula diminutiuum.Anteſto excello:Gellius qui & uiribus
& magnitudine:& adoleſcentia:ſimulq; uirtute cæteris anteſtabat. Ab hoc fit antiſtes:
qui in aliqua re excellit.Vt ſi dicamus Seruius Sulpitius Ciuilis:ac Pontificii iuris anti/ Anteſto
Virgilius ſtes.Circūſto.Circūdo.Virgilius.Circūſtant Animæ dextra læuaq; frequētes a quo Cir
cūſtantiæ dictæ:quæ in vnaquaq; cōtrouerſia quæri ſolēt: & qſi quæſtionē circūſtant:de Antiſtes
Neuius qbus īferius dicemuſ.Cōtraſto aduerſor:Neuius.Cōtraſtat ſemp Nec me ſinit loqr.In Circumſto
terſto inter aliqd ſto.Intercedo:a quo.Interſtitiū ꝑ diſtātia & interuallo.Itē ꝑ īterſtātia Circumſtantia
Apuleius vñ.Interſticiū lunæ dr̄ īterluniū.Apulei9.Difficultas itieris:& globoſi ſyderis īterſtitiū: Contraſto
Higinius Higinius.Quod ab eo ſydere paruo interſtitio differt.Obſto:aduerſor:īpedio:vñ ob/ Interſto
Curtius ſtaculū impedimentū. Itē cōtra ſto.Curtius. Obſtāt oppido gemini colles.Hinc obſte/ Interſtitiuum
trix mulier: quæ parturiētiū curā habet quod cōtra parietē ſtet:Et obſtino uerbū:quod Interſtitiū lunæ
ſignificat obfirmo:unde obſtinatis animis hoc eſt obfirmatis:& obſtinatio hoc eſt firmi Interlunium
tas animorum:& obſtinate aduerbium firme.Obſtitum ueteres modo pro uiolatū:mo Obſto
Gellius do pro obliquum uſurparunt.Perſto:permaneo perſeuero.Gellius. Hoc modo ꝑdius: Obſtaculum
Virgilius pernoxq; perſtabat.Exto emineo ſuperſum. Virgilius.Stant circumfuſa pruinis Corpo Obſtetrix
ra magna boum:confertoq; agmine cerui Torpent mole noua:& ſūmis vix cornibus ex Obſtino
Cicero tant.Hinc extare libros:extare opera dicimus:quæ non perierunt. Cicero quæ(Vt ſci (Obſtinatus
extat oratio:Nam ut de homine:qui adhuc uiuit:dicimus ſupereſt:quaſi non eſt ſub ter Obſtinare
ra humatus:ita de rebus:extant quaſi extra ſtant:& nō ītra atq; in tenebris latēt.Ab hoc Exto
exta dicta ſunt:quæ ex uiſceribus ſacrificātur diis:& ex quibus haruſpices futura præno/ Extare libros
ſcunt dicta:quod ad hunc uſum præſecentur:quæ maxime extant:eminentq; propter qđ Extare opera
cor olim non ſolebat inter exta numerari:poſtea pinguitudo illa:quæ in ſummo corde
eſt:læta exta fecit Ab extis inſpiciendis extiſpices dicti ſunt haruſpices:& extiſpiciū haru Extiſpex
ſpicium.Proſto:modo ante ſto:modo proſtituo:de quo ſupra diximus: modo ſubdor Extipicium
Quintilia. ſcortandi gratia.Quintilianus.Iubet proſtare gladio cinctum. Præſto interdum facio Aruſpicium
Cicero.Emptorem indemnem præſtare oportet.Interdum beneficium do.Plynius.Plu Proſto
ra hic mihi præſtitit q̄ parentes: Nonnūq; exhibeo.Cicero.Tu talem te præſtare debes Præſto
ut dignus noſtra cōmendatione fuiſſe uideare. Aliquando Antecello. Saluſtius. Omnis Præſtat
homines:qui ſeſe ſtudent præſtare cæteris animātibus.Præſtat etiam pro melius:atq; vti Præneſte
lius eſt frequētiſſime uſurpatur. Virgilius.Præſtat Trinacrii metas luſtrare pachini: Hic
quidam Præneſte dictum uolunt oppidum:Italiæ urbi uicinum quod locus in quo con/
ditum eſt:mōtibus præſtet:Hoc oppidum a Cecubo Vulcani filio conditum fuit:ut ſen
ſiſſe uidetur Virgilius.Nec præneſtine fundator defuit urbis. Vulcano genitum pecora
inter agreſtia regem.Inuentumq; focis omnis quem credidit etas Cæculus: Alii hoc opi/
dum a Præneſte latini filio:& Vlixis nepote conditum malunt. Diciturque hoc præ/
neſte:& hæc preneſtis unde deducitur præneſtinus. Item iuriſconſulti atque oratores Præneſtinus
præſtare accipiūt pro polliceri:ne quid alicui fiat īcommodi:aut ſi fiat ſatiſfacere quod
uulgo dicitur cautionem dare:a quo Præs prædis dictus qui populoſe obligat:& inter/ Præs
terrogatus:an præs ſit amagiſtratu reſpondet præs hoc eſt qui promittit ſe ſi quid incom
Cicero modi fiat plene ſatiſfacturum.Cicero.Quin id quod ab homine non potuerit præſtari Præſto
euenerit.Præſto etiam aduerbium eſt:nec fere cum alio uerbo iungitur: q̄ cum ſum:&
Cicero apud poetas cum ad ſum.Proprie aūt præſto ſum idem quod præſens ſum.Cicero. Qui
bus quidem omiſſis tu etiam Brute præſto fuiſti. Per metaphoram tamen aliquando ca

pitur pro iuuo:faueo:defendo.Idem.Ius Ciuile didicit:multum uigilauit:laborauit præ
ſto multis fuit: Aliquando pro aduenio.Idem.Hirundines æſtiuo tempore præſto ſunt:
hyeme pulſæ recedunt.Idem.Stator tuis cum litteris mihi præſto fuit. Eandem plane ſi/
gnificationem habet Adſum:de quo paulo poſt dicemus. A præſto fit præſtans:hoc eſt
excellens. Virgilius.Sunt mihi bis ſeptem præſtanti corpore.Nymphe.Idem.O præſtás
animi Iuuenis.A quo præſtantia hoc eſt excellentia:& præſtes Antiſtes. Sic enim antiq
Præſtites:ut nunc ſtatiſtes:Præſtanter quoq; pro excellenter inuenitur.& Præſtabilis hoc
eſt præſtans. Aliquando præſtabile dicitur:quod præſtari poteſt:& præſtolor uerbum
Præſtolari enim is dicitur qui ante ſtando ibi moram trahit:quo uult uenturum excipe/
re.Donatus uero Præſtolari inquit eſt præſto eſſe & parere hoc eſt obſequi. Terentius
Quem præſtolare hic Parmeno.Additq; noue dixiſſe:Terentium quem pro cui. Verũ
ſuperior opinio magis mihi placet: Reperiturque frequenter præſtolor cum accuſati/
uo iunctum.Plautus.Dum eum domi præſtolor:adoleſcens aduenit. Apuleius. Equidẽ
magno gaudio eum præſtolabar:cum hic rumor increbruit.Itẽm a ſto fit compoſitum i
ſto:quod eſt inſiſto urgeo.Plautus.poſcit inſtat:urget hominem nõ ſinit quieſcere:unde
inſtans momentum temporis dicimus quod imminet:& inſtanter ſedulo:& inſtantia ſe
dulitas:& inſtar:quod ſignificat ad ſimilitudinem ſtatus:aut conditionis aut ad æquipa
rationem. Virgilius.Inſtar montis equum diuina palladis arte Aedificant. A quo fit uer
bum inſtauro:quod proprie ẽ renouo:& quaſi inſtar alterius facio:unde Inſtauraticius
dies dictus:qui additus eſt Circenſibus ad propitiandum Iouem iratum:& Reſtauratio
redintegratio uel renouatio. Quidam ex recentioribus ut Solinus.Apuleius: Aurelius:
ad inſtar dixere.Solinus.Meſopotamiam opimat annuæ inũdatiõis exceſſibus ad iſtar
amnis ægyptii terris ſuperfuſus inuecta ſoli fæcunditate Primus autem Serenus.Lyricus
ad inſtar ſcripſiſſe memoratur.Item ab inſtito inſtitor ex eo:ut Vlpianus ĩquit quod ne
gotio gerendo inſtet. Inſtitor enim dicitur cuicunq; negociationi præpoſitus:unde nõ
multum facit tabernæ ſit præpoſitus:an cuilibet alii negocio qum interdum etiam ad ho
mines honeſtos afferant merces:& ibi uendant.Nec mutat cauſam actionis locus emen
di uendendi ue:quibus ueſtiarii:uel lintearii hoc eſt ueſtium linteorumq; uenditores:dãt
ueſtem circumferendam:ac diſtrahendam quos uulgo circuitores appellamus:etiam in/
ſtitores uocat.Item muliones.Item ſi tabernarius ſeruum ſuum peregre mitteret ad mer
ces comparandas ſibiq; mittendas loco inſtitoris eſſe putatur.Ouidius.Inſtitor ad do/
minam ueniet diſcinctus emacem.Iuuẽalis.Inſtitor hibernæ tegetis:niueiq; Cadurci.Ab
inſtitor inſtitoria actio dicitur:quia dñs inſtitorem cõuenit: uel ꝑ inſtitore conuenitur:
& enim ſi quis aliquem ædificio præpoſuerit:uel frumento cœmendo:uel pecuniis fæne
randis:uel agris colendis:uel mercaturis:redempturiſq; faciendis inſolidum teneri. La/
beo ſcribit.Item ſi quis in menſa ſeruum præpoſitum habuit nomine eius tenetur.Si Li
bitinarius Polinctorem habuerit:iſq; mortuum ſpoliauerit:dandam in eum iſtitoriam
actionem:quis & furti & iniuriarum actio competeret.Plautus.Ancillam quoque pro
domina negociantem inſtitricem uocat.Vergiliarum quoq; ſydus inſtitor ueſtis dicitur
qđ menſe nouembri:qum earum occaſus eſt:ex hoc ſydere coniecturam hyemis faciunt
nam ſi nubilus fuerit Vergiliarum occaſus:pluuioſam hyemem denuntiat:ideoq; nego/
ciatores ſtatim augẽt lacernarum pretia:quo genere ueſtium pluuio tempore utimur. Si
uero Sereno tempore occiderint aſperitas hyemis denuntiatur:idcirco reliquarum ueſti
um pretia accendunt.Sic inſtitor ueſtis uidetur hoc ſydus eſſe:quod ut plus minus ne uẽ/
datur ueſtis efficiat. Vergiliæ aũt uocantur: quod uere exoriãtur eſt enim circa æquino
ctium earum ortus matutinus. Eadem a græcis pliades uocantur a pluralitate πλειο
νεσ.enim græca lingua plures dicuntur.Plures autem ſimul apparere manifeſtũ eſt. Phe
recides.tradit ſeptem ſorores fuiſſe Lygurgi filias ex Naxo inſula:& quia liberum edu
cauerunt:a Ioue inter ſydera fuiſſe relatas. Harum nomina putantur. Electra. Alcinoe
Celeno:Merope:Aſterope:Taigete:Maia:quarum ſeptima:ut ait aratus:uix cerni po/
teſt propterea quidam exiſtimant eam timore Orionis fugiſſe:Alii ſolem hanc perſecu/
tum exiſtimãt uocatãq; Electrã:Sunt qui pudore occultaſſe ſe dixerint: ꝙ qum aliæ diis
nupſiſſẽt ſola Electra nupſerit mortali.Alii quod electra ñ tulerit ſpectare ruinas Troiæ:
manũq; añ oculos oppoſuerit.Ouidius.Pliades incipiũt humeros releuare pr̃nos.Quæ
ſeptẽ dici ſex tñ eſſe ſolent:Seu quod in amplexũ:ſex hinc uenere Deorũ Nam Steropẽ
Marti cõcubuiſſe ferunt. Neptuno Alcionẽ:& te Formoſa Celæno: Maia:& Electrã
Taigetemq; Ioui.Septima mortali Merope tibi Siſyphe nupſit:Penitet & facti ſola pu
dore latet:Siue qđ Electrę Troiæ ſpectarẽ ruinas Nõ tulit:añ oculos oppoſuitq; manũ

Adſum
Præſtans
Præſtantia
Præſtes
Antiſtes
Præſtanter
Præſtabilis
Præſtolor
Inſto
Inſtans
Inſtãter
Inſtãtia
Inſtar
Inſtauro
Inſtauraticius dies
Inſtauratio
Ad inſtar
Inſtitor
Veſtiarius
Lintearius
Circuitor
Inſtitoria actio
Libitinarius
Inſtitrix
Inſtitor ueſtis
Vergiliæ
Pliades
Electra
Alcinoe
Celono
Merope
Aſterope
Taigete
Maia

Idem
Idem
Idem
Virgilius
Idem
Donatus
Terẽtius
Terentius
Plautus
Apuleius
Plautus
Virgilius
Solinus
Apuleius
Aurelius
Serenus
Vlpianus
Ouidius
Iuuenalis
Labeo
Plautus
Pherecides
Ouidius

Alii has Atlantis filias eſſe dixere.ex Plione Nympha genitas:vnde ſint pliades appella Plione
tæ.Item a ſto fit Subſto hoc eſt ſubſiſto:A quo Subſtãtia quæ proprie eſt: quæ per ſe ſtat Subſto
nullis adminiculis fulta: uel quæ accidenti ſeu qualitate ſubſtat:atq; ſubſiſtit:& quaſi illi Subſtantia
ſubiaceat: ſed quia i lam contineat. Aliquando tamen ſubſtantia ponitur pro materia:
Plynius & quaſi eſſentia:& ſoliditate:ac neruis cuiuſq; rei.Plynius.Subſtantia omnis orationis
Cicero fuit cohortatio eius ad pacem.Cicero. In his autem cauſis: vbi aliquid recte factum de/
Quintilia. fenditur:qum eſt facti ſubſtantia ratio.Quintilianus. Prima apud rhetorẽ elementa:&
Idem quæ de ipſa rhetorice ſubſtantia quæruntur tractabimus.Idem. Illa autem de qua loqui
mur rhetorice talis eſt:qualis æloquentia:Nam ipſam volumus ſignificare ſubſtantiam
Grammatici quoque hanc duplicem ſignificationem diſtinguere videntur: qum aiunt
nominum quædam eſſe ſubſtantiua:quædam adiectiua.Rurſus nomen ipſum diffiniũt Subſtantiuum
quod ſignificat ſubſtantiam:uel qualitatem propriam:uel communem cum caſu. Atqui Adiectiuum
hoc nomen qualitas:& infinita huiuſmodi non ſignificant ſubſtantiam: & tamen ſub/
ſtantiua ſunt.Ab hac fit Subſtantiale nomen:& Subſtantialiter aduerbium. Subſtantia Subſtantiale
Quintilia. etiam pro facultatibus ponitur.Quintilianus.Vt plus ſubſtantiæ filio reliquerem.& in Subſtantialiter
ſacris litteris de filio legimus:Qui conſumpſit omnem ſubſtantiam.Græci hanc modo
ὑπόςασιν:modo οὐσίαν vocant: Vtrũq; enim latini interp̃tant̃ ſubſtantiã q̃uis ſint Hypoſtaſis
qui ὑπόςασιν ſubſtantiam: οὐσίαν eſſentiã vocent:Hæc vocabula raro in vſu apud
Cicero veteres fuerunt: nunc paſſim omnes vſurpant: quod in pleriſq; aliis contingit. Cicero. Beatitas
Beatitas:& Beatitudo dura eſſe iudicauit: tamen ea putauit vſu fieri poſſe molliora: & Beatitudo
Beatitas magis latinum eſſe ſenſit:q̃ Beatitudo:tamen beatitas repudiata eſt:Beatitudo Reatus
Meſſalla recepta in vſum.Reatum primus Meſſalla dixit: munerarium. Auguſtus: piraticam: ut Munerarius
Auguſtus muſicam & fabricam Quintiliani tempore vix quiſq; vſurpare audebat fauorem & vr Piratica
Quintilia. banum Cicero noua eſſe teſtatur. In epiſtola quippe ad Brutum. Eum inquit amorem: Muſica
Cicero & eum ut hoc verbo vtar fauorem in conſilium aduocabo. Et ad Appium pulchrum: Fabrica
Idem Te hominem non ſolum ſapientem: verum etiam ut nunc loquimur Vrbanum.Idẽ pu/ Fauor
tant a Terẽtio primum dictum obſequium.Ceruicem ſi Varroni credimus primus hor Vrbanus
Seruius tenſius dixit: Veteres pluraliter tm̃ proferebant:ex quo apparet falſum eſſe : quod Ser/ Obſequium
uius ſcripſit: qum Ceruix numero ſingulari dicitur:collum ſignificat. ſi plurali vero ſu/ Ceruix
perbiam oſtendimus.Sic etiam multa quæ olim in vſu erant nunc repudiantur: ut expe
ctorat:quod ita olim in vſu erat:ut nunc examinat:ſignificabatque expectorare extra pe Expectorat
Actius ctus eiicere:quo tamen ego vtendum cenſeo:quando quidem vſus eſt Cicero. Actius. In
cuſant vltro fortuna:opibuſque omnibus deſertum:abiectum:afflictum: & animo ex/
Plautus pectorant. Item Antigerio:quo veteres pro valde vtebantur: & morſicatim. Plautus. Antigerio
Qui ſuis libellis morſicatim ludunt.Propter quod præcipiunt quidam ita verbis vten/ Morſicatim
dum eſſe:ut nummis:publicaque moneta.Quod ſenſiſſe Cæſar videtur:qui ſcripſit: tan
Horatius quam ſcopulum vitandum eſſe in auditum atque inſolens verbum.& Horatius cum in/
quit.Vt ſiluæ foliis pronos mutantur in annos:Prima cadunt: Sic verborum vetus inte
rit ætas:Et iuuenum ritu florent modo nata:vigentque: Multa renaſcentur quæ iam ce/
cidere:cadentque. Quæ nunc ſunt in honore vocabula:ſi volet vſus: Quem penes arbi
trium eſt & vis:& norma loquendi.Equidem ita iudico nouorum optima eſſe:quæ ma
xime vetera ſunt:& veterum quæ maxime noua. Audendumque tamen aliquid cenſeo
eruditis:& vocabula ſi non noua ponenda deriuanda ſaltem:flectenda:iungẽda:ne ſer/ Superſto
monis paupertate laboremus: ſed latina lingua indies locupletior fiat. Item a Sto Su/
Gellius perſto quod modo ſignificat ſupra aliquid ſto. Gellius. Qum ſedenti Aquila ſuperſta/ Superſtes
Quintilia. ret:modo ſuperſum: Vnde Superſtites dicuntur qui mortuis ſuperſunt. Quintilianus.
Idem Vnicus patri meo ſuperſtes.Idem. Defuncta vxore liberis tamen ſuperſtitibus oblecta/
Terentius bar.Hinc ſuperſtites per metaphoram antiqui dixerunt ſanos:atque incolumes. Teren/ Superſtito
Ennius tius.Deos quæſo ut ſit ſuperſtes. Ab hoc fit Superſtito verbum:quo veteres vſi fuere pro
ſaluo:& incolumem reddo.Ennius. Regnumque noſtrum ut ſoſpitent ſuperſtitentque Superſtitio
Superſtitionem:quoq; a Superſto deduci quidam opinantur: quod ſuperſtitioſi ſit ſu/
perſtare:atque immorari ſacrificiis.hoc enim differt religio a ſuperſtitione: quod reli/ Religio
Cicero gio nihil aliud eſt q̃ dei cultus.hic vero ſi nimius ſit:ut timeantur potius dii q̃ colantur:
nõ religio:ſed ſuperſtitio ẽ.Nos vero a ſupſtite potius ſupſtitionẽ dici Cicerone autore
didicimus.Nõ ſolũ philoſophi inq̃t verũ etiã maiores nr̃i ſupſtitionẽ a religiõe ſepaue/
rũt.Nã q totos dies p̃cabãtur inq̃t & imolabãt ut ſibi ſui liberi ſupſtites eẽnt: ſupſtitioſi
ſũt appellati: vel ſupſtitio dr̃ ut Lucretius refert qđ ſit ſupſtãtiũ rerũ.i.cæleſtiũ:& diuina
Lucretius rũ:quæ ſuper nos ſtant inanis & ſuperfluus timor. Aliqñ etiam ſuperſtes p̃ p̃nti accipit̃.

Plautus. Superſtitem vtrumque monui ne iniuſſi abeant. Item Diſto quod eſt differo: Plautus
Iuuenalis. Diſtat enim quæ ſydera te excipiant modo primos incipientem Aedere vagi Iuuenalis
tus. Aliquando abſum. Plynius: Quod circiter quinq; milia paſſuū diſtat ab vrbe. Hinc Plynius
Diſtātia fit Diſtantia: quod modo differentiam: modo interuallum ſignificat. Reſto quod aliqñ Terētius
Reſto eſt ſuperſum. Terentius. Reſtat Chremes qui mihi exorandus eſt. Cicero. Nec cum æqua Cicero
libus ſolum: qui pauci admodum reſtant: ſed cum veſtra etiam ætate. Virgilius. Aut qd Virgilius
iam miſero mihi deniq; reſtat. Aliquando: reſiſto. Cicero. Nullam quærentes voluptatē Cicero
ſtoici reſtant: Quidam illud Virgilii. Cui me moribundam deſeris hoſpes: Hoc ſolū no Virgilius
men quoniam de coniuge reſtat: ita exponunt ut de duobus nominibus mariti. ſ. & ho/
ſpitis vnum tantum hoſpitis hoc eſt de coniuge reſiſtit: hoc eſt repugnat: & contrarium
eſt: qum fidem non ſerues: quam hoſpes hoſpiti debet. Cicero. Per dextram iſtam quam Cicero
hoſpes hoſpiti porrexiſti. Ennius. Reſtat vſus fuit pro diſtat: & remotum eſt. Sunt qui a Ennius
Reſtes Reſto Reſtes dictas exiſtiment: quod auræ ventiſq; reſiſtant uel quod quæcūq; ligata ſta
re faciant. Reſtes enim funes ſunt. vnde nauticæ reſtes dicuntur funes nauium. Apuleius. Apuleius
Reſtim qua grabatulus erat intextus aggredior expedire. Idem. Vt ponderis deductu re Idem
Conſto ſtis ad ingluuiem aſtricta ſpiritus officia diſcluderet. Conſto quod interdum ſignificat
compactus: ſiue compoſitus ſum. Cicero. Vt hæc elementa ex quibus omnia cōſtant. In Cicero
terdum ſimul ſto. Saluſtius. Multitudinem procul hoſtium conſtare viderunt. Aliquan/ Saluſtius
do ſto: valeo. Cicero. Quod mihi conſtat carius: q̄ ſi in foro emiſſem. Nonnunquā eti/ Cicero
am conſtare accipitur pro conuenire. Idem. Adhuc quæ dicta ſunt arbitror mihi conſta Idem
re cum cæteris artium ſcriptoribus: & pro manifeſtum eſſe. Idem. Hoc mihi atq; aduer/ Idem
ſariis conſtat. Plerunq; etiam pro ſuppeditare. Iuuenalis. Quis ferat vxorem: cui con/ Iuuenal'
ſtent omnia? Item pro conſiſtere: & firmum eſſe: ut conſtat pedibus: conſtat animo: con
Conſtans ſtat mente: Ab hoc fit Conſtans hoc eſt firmus: ac tenax propoſiti: A quo Conſtātia ani/
Conſtātia mi firmitudo: Horum contraria ſunt: Inconſtans hoc eſt leuis: atq; inſtabilis. & Incōſtā
Incōſtans tia inſtabilitas leuitas. Itē ab eodē cōſtant atq; incōſtant aduerbia: & ꝓpria noīa cōſtās.
Conſtanter Cōſtātius cōſtātinus & muliebre vnū Cōſtātia a Cōſtātino Cōſtātinopol' dicta q̄ olim
Incōſtanter Byzātiū vocabat' antea Lygos noīata int' pōti ac ꝓpōtidis anguſtias liberæ cōditiōis.
Conſtans Chalcedoniæ quondā oppoſito littore ædificata. Sūt etiā qui Poſtulo a porro & ſto de
Conſtātius ductum exiſtiment: quaſi valde ſto: quod poſtulare ſit rem debitam ac iuſtam petēdo in/
Cōſtantinus ſtare. Curtius. Poſtulabat autem magis q̄ petebat. Hinc fit Expoſtulo quod eſt qum q̄re Curtius
Conſtātia ſa apud amicos inſto: & quaſi officium amicitiæ in alio deſiderio. Terentius. Qua; ipſi Terētius
Cōſtātinopolis fecerunt vltro iniuriam expoſtulant: hoc eſt de iniuria conqueruntur. ſed frequenter poſt
Bizātium ſe habet ablatiuum cum præpoſitione cum: Vt Quid habes quod mecum expoſtules: id
Lygos eſt conqueraris. Hinc Expoſtulatio pro querela accipitur. Quidam peto poſtulo & po
Poſtulo ſco ita diſtingūt: ut petere precario ſit: poſcere imperio: poſtulare iure. Ponitur tamē ali
Expoſtulo quando poſtulare pro velle. Plautus. Hos tibi mores eſſe: hanc vitam poſtularem. Item Plautus
Expoſtulatio Poſtulare ut Vlpianus inquit eſt deſiderium ſuum: uel amici ſui in iure apud eum: qui iu Vlpianus
Peto riſdictioni præeſt exponere: uel alterius iudicii contra dicere. Poſtulatio & Expoſtula/
Poſco differunt. nam Expoſtulatio apud eum fit: qui fecit iniuriam. Poſtulatio eſt querela de
Poſtulo altero apud alterum. Item poſtilena a poſt & ſtando dicitur: quod ſtet a parte poſterio/
Poſtulatio ri. Eſt enim Poſtilena in curuum lignum: quod ſub aſini aut iumenti cauda ponit'. Plau Plautus
Expoſtulatio tus. Ita te a gerunda curuum aqua faciam: ut poſtilena poſſit ex te fieri. Deſtino quoq; a
Poſtilena de & ſto compoſitum videtur: quod eſt delibero: aſſigno: deputo: addico quaſi ſtare fa/
Deſtino cio. Virgilius. Compoſitam rumpit vocem: & me deſtinat aræ. Iuuenalis. Laudo tamen Virgilius
Deſtinatio vacuis qd' ſedem figere cumis. Deſtinet. Hinc Deſtinatio fit hoc eſt deliberatio: additio: Iuuenal'.
Predeſtinatio deputatio. Vnde predeſtinationem theologi noſtri vocant prouidentiam dei in malam
Prouidentia partem: cum in bonam partem prouidentiæ vocabulo ſemper vtantur. Deſtinare etiam
Deſtino aliquando pro emere vſurpatur. Lucillius. Facio ab Lenone tribus ut libertatem mili/ Lucillus
Perſtino bus deſtinet. Idem ſignificat & ab eodem deducitur Perſtino. Apuleius. Et percunctato Apuleius
Poſticum precio quod centum nummis indicaret aſpernatus: viginti denariis perſtinaui. Poſticū
quoque a poſt ſtando vocatum exiſtimant: hoſtium eſt in poſteriori parte ædium. Vete/
res tamen etiam vicinum habitantem ad poſteriorem partem ædium ſic appellarunt.
Poſtica Item hoſtium ipſum poſtica feminino genere dicitur: A quo fit diminutiuum Poſticula
Poſticula Apuleius. Per quandam breuē poſticulam introuocat me. Poſtica etiam pars cæli ē: de Idem
Poſtica qua ſupra diximus. Itē poſtica linea ī agris diuidendis: quæ ab Oriēte ad Occidētē ſpe/
ctat. Omnia deniq;: quæ poſt nos ſunt: poſtica dicūtur ſicut quæ añ nos ſūt appellantur
antica. Item poſtes qd' poſt hoſtia ſtent dictos arbitrātur. ſunt autem valuæ hoſtiorum.

Virgilius Virgilius. Belli ferratos rupit ſaturnia poſtes. Item a ſtando & ſole fit aliud compoſitũ Solſtitium
Solſtitium: quaſi ſolis ſtatio: de quo inferius dicemus: & a iure & ſtando Iuſtitium quaſi
iuris ſtatio: quando uel propter ſupplicationem populi: uel propter imminentem aliquã
Liuius reipub. neceſſitatem ius non dicitur: ſed clauditur forum. Liuius. Iuſtitium edicit: claudi Iuſtitium
tabernas tota vrbe iubet: vetat quemq̃ priuatæ quicq̃ rei agere. IN. Hæc præpoſitio in IN
aliquando ſignificat in loco: & ponitur pro ἐπὶ græcia præpoſitione: tuncque requirit
Cicero ablatiuum. Cicero. Qum proconſul in Aſia eſſet. Aliquãdo ſignificat ad locũ: & ponit̃
Virgilius pro εἰσ. requiritq̃ accuſatiuum. Virgilius. Quo te mœri pedes: an quo via ducit? in Vr
Idem bem? Nonnunq̃ ſignificat contra: quod græci dicunt κατα. Idem. Quid meus Aeneas
Idem in te committere tantum: quid Troes potuere? Modo erga ſiue pro. Idem. Accepit in teu
Idẽ cros animum: mentemque benignam. Interdum ad. Idem. Impulit in latus: Lucanus. In
Lucanus puppim redіere rates. Quandoq̃ intra. Plautus. Induc iſta i domũ; plerũque vſque ad.
Plautus Martialis. In lucem ſemper acerra bibit: hoc eſt vſq; ad lucem. Illud notandum ꝙ in re
Martialis tua eſt ſignificat pro vtilitate tua: ſicut ab re tua contra vtilitatem tuam. Item in marmo-
re inciſæ ſunt litteræ dicimus: in gemma: in lapide: in ligno: non autẽ in marmor: in gẽ-
mam: in lapidem: in lignum. Econtrario in æs non in ære. Ita enim vſos fere autores in-
Liuius uenimus. Liuius. Priuſq̃ vrbem ingrederentur leges decemuirales quibus duodecim ta-
bulis eſt nomen: in æs inciſas in publico propoſuerunt. Item in compoſitione: in aliquã
do priuatiua eſt: ut indoctus: impurus: iniuſtus: impius. Modo intentiua: ut imprimo: ir
rumpo: impugno: irrideo. Aliquando ſimplicis ſui ſignificationem ſeruat: & ſignificat
in loco: ut inſum: impono. Aliquando ad locum: ut infero: importo. Aliquando intra
uel intro: ut induco: ingredior: Aliquando contra: ut inſulto: impugno. Ab in deducitur
inde: hæc omnia mala fluxerunt: A quo Deinde id eſt poſtea: & Perinde quod aliquan-
do ſignificat ita: quando ſcilicet poſt ſe habet ac: uel acſi: uel atq;: uel atqueſi: ut fac perin- Ac
Suetonius de ac ſi tua res eſſet: id eſt quaſi uel ita: ut aliquando tãtum: qum negatio adeſt. Suetonius. Acſi
Nulla tamen re perinde motus: quam reſponſo mathematici. Quod ſi nec ac ſi uel atq;ſi Atq;
Idem uel negatio ſequatur ſignificat ita: quod eſt multum. Idem. Quare aduentus eius nõ per- Atqueſi
inde gratus fuit & proinde quod ſignificat ideo uel quapropter. Semper enim depẽdet Proinde
a ſuperiore ſententia: & ſubinde quod aliquando pro deinde: uel ſtatim poſt vſurpatur. Subinde
Curtius Curtius. Hinc ſubinde armatus in medium proſiliit. Horatius. Si recte dicet: primum
Horatius gaudere ſubinde Præceptum auriculis hoc inſtillare memento. Frequentiſſime tamẽ ſub
Plynius inde accipitur pro identidem: hoc eſt crebro: qum quodam interuallo. Plynius. Tales tũ
etiam viatores erant: quibus idipſum nomen inditum eſt. ſubinde ex agris. Senatum du-
ceſq; accerſentibus. At nunc eadẽ illa vincti pedes: damnatæ manus: inſcripti vultus ex-
ercent. Item ab in fit Dein pro Deinde: ſicut Proinde & Subin pro proinde & ſubinde. Dein
a quo Deinceps quod aliquando capitur pro deinde: Proprie tamẽ ſignificat gradatim: Proin
quaſi per ſingula capita. Vnde veteres Deincipem proximum quemque capitum dice- Subin
Cicero bant quemadmodum principem primum capitum. Cicero. Sed tamen tres fratres ſum- Deinceps
mo loco natos: promptos non indiſertos: quos video deinceps tribunos plebis per tri- Deincipem
Idem ennium fore: te nolo habere iratos. Idem. Rhodium quendam morientem ſex æquales
nominaſſe & dixiſſe: qui primus eorum: qui ſecundus: qui deinde: qui deinceps moritu-
rus eſſet. Exinde quoque: & Exin ab eodem deducuntur & ſignificant deinde. Sunt ta- Exinde
men qui inde non ab in: ſed ab is pronomine deductum exiſtimant. Item ab in fit aduer Exin
Plautus bium intus: quod in loco ſignificat. Plautus. Quis intus eſt? A quo induſium veſtis ge- Intus
Terẽtius nus: quaſi intuſium: de quo inferius diſſeremus: & intro quod ad locum. Terẽtius. Vos Intuſium
Gellius iſtec intro auferte: & inter quod ſignificat μεταξύ. Gellius. Inter os & offam multa i- Intro
Virgilius teruenire poſſunt. aliquando tamen pro propter accipitur. Virgilius. Hunc inter fluuio Inter
Tyberinus amœno. Ab hoc fiunt inter hæc: & interea: & interim aduerbia eiuſdem ſi- Inter hæc
Quintilia. gnificationis. Interim tamen nonnunq̃ accipitur pro aliquando. Quintilianus. Prima Interea
barbariſmi ac Solœciſmi fœditas abſit: ſed quia interim excuſantur hæc vitia: aut con- Internuntius
ſuetudine: aut autoritate: aut vetuſtate: aut deniq; vicinitate virtutum acriter ſe in illud te Intercapedo
Idem nue diſcrimẽ grãmaticus intẽdat. Idẽ. Et q̃d al's vitioſum ẽ: interi rectũ ẽ. Infinita ꝑterea Interuallum
ab in ẽ cõpoſita fiũt: ut internũtius: ĩtercapedo: ĩtuallũ: ĩtpres & ſiſia. Itẽ ab in deriuat̃ Interpres
Lucanus intra. Lucanus. Intra caſtroꝝ timuit tentoria ductor. Intra diem mortis ut aliqd fiat: ſi Inter
Vlpianus qs dixerit: ipſe quoq; dies: ut inqt Vlpianus. In quo qs mortuus fuerit nũerat̃: ĩtra: citra: Intra diẽ mortis
vltra qbus vocibus certi locoꝝ fines demõſtrant̃ ſingularibus ſyllabis apud veteres ꝑſc In
rebant̃ In Cis Vls: quibus ꝑticul̃ qm̃ exiguo ſonitu obſcurius ꝓmebant̃ addita eſt eadẽ Cis
ſyllaba tra diciq; cœptũ ẽ intra: citra: vltra. Itaq; ĩtra idẽ ſignificat q̃d in: ut ĩtra oppidũ: Vls

Intrinſecus
Extrinſecus
Interi
Exteri
Interior
Intimus
Interius
Intime
Exterior
Extimus
Exterius
Extime
Internus
Interraneus
Interne
Externus
Exterraneus
Externe
Cōterraneus
Introrſum
Extrorſum
Intraneus
Extraneus
Intro
Extro
Intrarius
Extrarius
Extremus
Inteſtinus
Inteſtinum
Inteſtina
Induſtrium
Induſtria
Induſium
Induſiatus
Infra
Inferus
Inferior
Infimus
Inferius
Infime
Inferi
Infernus
Inferne
Infernum
Infernalis
Inferie
Inferum mare
Superum mare
Inſula
VRBS
Oppidum
Oppidanus
Oppidatim
Oppido
Oppido

intra cubiculum:intra tentorium ſignificat in oppido:in cubiculo:in tentorio:intra ka/
lendas:intra ferias:hoc eſt in kalendis in feriis.Sed conſuetudo obtinuit:ut intra ſigni/ Cicero
ficet interdum id quod citra & ante. Cicero. Sed tamen quoniam effugi eius occaſio/
nem:qui fortaſſe arbitraretur me hanc rempub.non putare:ſi perpetuo tacerem:modi/
ce hoc faciam. aut etiam intra modum: ut & illius voluntati: & meis ſtudiis ſeruiam.
Modice inquit hoc ē cum modo:intra modum.i.citra modum hoc eſt minus ꝙ̃ modi/
ce.Ab Intra deriuatur Intrinſecus aduerbium: ſicut ab Extra Extrinſecus. Item ab In/
tra antiqui Interos dicebant: ſicut nunc ab Extra dicimus Exteros. Ab illo fit Interior
comparatiuum:& Intimus ſuperlatiuum:& Interius atq; Intime aduerbia. Ab hoc Ex
terior Extimus: Exterius Extime. Itē ab Intra Internus:& Interraneus:& Interne.Ab
Extra Externus & Extraneus: & Externe.Illa ſignificant:quæ intus ſunt:& ſecreta:hæc
quæ foris & palam ſunt.Item Externi: & Exterranei dicuntur aduenæ: quaſi ex aliena
terra:ſicut Conterranei:qui ſunt ex eadem terra.Plynius. Vt obiicere moliar Catullū; Plynius
cōterraneum meum.Item ab Intra Introrſum:ab Extra Extrorſum: quæ ſignificant in
tra verſus:uel extra verſus. Item ab Intra Intraneus: ab Extra Extraneus. Poſtremo ab
Intra Intro intras:ad Extra Extro extras. Afranius. Simul limen intrabo:illi extrabūt
illico:hoc eſt exibunt.Ab iis Intranii dicūtur qui intimi ſunt.Plautus.Caros mihi atq; Plautus
intrarios amicos:Extrarii alieni.Afranius.Vt me eſſe in hac re ducat abſte extrarium. Afranius
Pompeius Extrarium ab Extraneo ita diſtinguit:ut extrarius ſit qui extra focum:ſacra Pōponius
mentum:iuſq; eſt:extraneus ex altera terra:quaſi exterraneus.Exterraneus tamen etiam
is vocatur:qui ante tempus natus:uel potius eiectus eſt:dictus exterraneus:quod eū ma
ter exterrita eiecerit.Ab Extra quoq; Extremus deriuatur. Significat autem extremum
modo initium alicuius rei. Plautus. Ab extremo narrare incipiam: hoc eſt a principio. Plautus
Sic Virgilius.Et tu ſanguinis vltimus autor:id eſt primus:modo finem.Idem. Extremū Virgilius
hunc Arethuſa mihi concede laborem.Idem. Triſtis ad extremi ſacrum caput aſtitit am Idem
nis.Ponitur etiam aliquando pro ſæuo peſſimo.Idem.Illam terra parens ira irritata de Idem
orum: Extremā ut perhibent Coeo Enceladoq; ſororem progenuit. Extremam inqt
hoc eſt peſſimam:quod non ſine ratione eſſe videtur.quando quidem medici affirmant
deteriores eſſe:qui vltimi naſcuntur. Ab intra quoque Inteſtinus dicimus: quod ſignifi/
cat intimum:a quo inteſtina Ilia dicuntur:quod interiori corporis parte claudantur.Itē
Inteſtinum odium: uel occultum: uel magnum: hoc eſt cor & animum premens. Item
Induſtrium: quod veteres induſtruū dicebant: quod quicquid ageret intro ſtrueret &
ſtuderet domi.Eſt enim induſtrius:ſtudioſus:vigilans:callidus: A quo Induſtria:ſtudiū:
vigilantia:calliditas.Item Induſium veſtis genus:de quo inferius dicemus: A quo Indu/
ſiatus dicitur:qui huiuſmodi veſtem indutus eſt. Præterea ab in fit Infra: a quo Inferus
cuius comparatiuum Inferior:& ſuperlatiuum Infimus.Terentius.Ego te eſſe infra om Terentius
nes infimos puto.Item aduerbia Inferius: & Infime: Hinc Inferi dicti quibus nihil eſt
inferius.Et Infernus adiectiuum:qui infra eſt: ſicut Supernus qui ſupra: A quo Inferne
aduerbium:& Infernas infernatis:ſicut Supernas ſupernatis. Plynius. Et ideo Romæ Plautus
infernas abies ſupernati prefertur. Et Infernus infernorum locus: A quo Infernalis: &
Infernales furiæ: & Inferiæ ſacra mortuorum:quæ inferis ſoluuntur: & Inferum mare
tyrrhenum:ſicut Superum Adriaticum: quod ex vrbe Roma verſus Adriaticum euntes
fere ſemper aſcendunt: quouſque tranſierint Apenninum:& contra ad vrbem: & mare
Thuſcum venientes deſcendunt.Sunt qui inſulam quoque ab infra dictam putant pro/
pter vittas quæ ex ea inferius pendent.Eſt autem inſula in modum diadematis a qua vit
tæ ab vtraque parte dependent. VRBE.Roma ſcilicet Vrbem quum dicimus: per Anto
nomaſiam intelligimus Romam: nam proprie hæc vrbs dicta eſt. cætera hac vna exce/
pta:Oppida ſunt vocitata:uel ab ope:quod opis cauſa mœnibus cingantur:uel ab ope/
re:quod opus ſunt ad vitam gerendam:uel ab opponendo ſe hoſtibus:uel ab opibus.hu
ius enim rei gratia mœnia conſtituta ſunt:ut homines opes ſuas eo conferrent: vbi nul/
lum eſſet hoſtium periculum. Ab Oppido Oppidani dicti ſunt incolæ oppidorum: &
Oppidatim aduerbium:quod ſignificat per varia oppida. Item aliud aduerbium Oppi
do:quod ſignificat valde multum. Plautus. Oppido interii obſecro hercle: quantus: ꝙ̃ Plautus
validus eſt: ex eo originem habet hoc uerbum ruſtici inter ſe confabulantes: quantum
quiſque frumenti faceret :quotiens copiam atque habundantiā eius ſignificare volebāt:
dicere ſoliti erāt ꝙ̃tū oppido ſatis eſſet. Hic venit i cōſuetudinē:ut de q̄cūq; re loquētes:
Oppido ꝓ valde multū capimus.Aliqñ cū quā iūgit:ſicut ꝓpoſitio p.Gellius.Oppido Gellius
q̄ libēs id feci.Cæſar.Quibus rebꝰ oppido q̄ pauci ſub pellibus acqeſcebāt oppidū locꝰ Cæſar

quoque in circo erat: vnde quadrigæ emittebantur. Vrbs autem ab vruo dicta eſt: quod an
tiqui etruſco ritu iunctis bobus tauro: & vacca interiore aratro circumagebant ſulcum:
intra quem vrbem ædificarent. hoc faciebant religionis gratia die auſpicato: ut vrbs foſſa Foſſa
muroq; munita eſſet: & locum vnde terram fodiſſent foſſam vocabant & introrſum factũ
murum. Alii ab orbe: & vruo appellatam vrbem opinantur: quod ſulcus in orbē ducere/
tur Vruum aratri curuatura dicitur: a quo Vrinare tractum: ſiue Vrinari: quod non eſt vri Vruum
nam facere: ut falſo ignarum vulgus exiſtimat: ſed in aquam mergi: & natando emergere: Vrino
nam & Vruum ita flexum deorſum eſt: ut redeat ſurſum. Vrinare ergo dictum quaſi ad ſi/ Vrinor
Plynius militudinem vrui nare: hoc eſt natare. Plynius. Canicularum multitudo circa eas vrinantes
graui periculo infeſtat. Hinc Vrinatores appellati teſte Caliſtrato: qui merces e mari extra Vrinatores
hũt leuandi nauigii gratia iactatas: & Vrna dicta: quod in aqua haurienda vrinat: queād/ Vrna
modum Vrinator facit: hoc eſt mergitur: atq; emergitur. Vas quippe aquarium eſt cuius di Vrnula
minutiuum Vrnula: a quo Vrnarium vocatur menſa quadrata: in qua vrnæ cum aqua po/ Vrnarium
Paulus nuntur. & Vrceus vas ut Paulus iuriſconſultus affirmat: vas quo aqua in vrnam infundi/ Vrceus
tur: cuius diminutiuum eſt Vrceolus. Vrina vero quid ſit: & vnde dicatur inferius dicemus
Virgilius Vrbs a ciuitate ita diſtinguitur: quod vrbs mœnia ipſa ſignificat. Virgilius. Vrbs antiqua Vrbs
Apuleius fuit: Tyrii tenuere Coloni Cartago. Ciuitas: Colonos qui ciues dicuntur. Apuleius. Quod Ciuitas
Cicero omnis ciuitas approbauit: Item ius ciuium. Cicero. Qui ciuitate donatus eſt. Aliquando ta Ciuis
Seneca men hæc confunduntur: & modo contentum pro continente ponitur. Seneca. Quum pic/
raſque ciuitates viderimus terræmotu funditus collapſas: modo continens pro contento.
Virgilius Virgilius. Inuadunt vrbem ſomno: vinoq; ſepultam. Ciuitas a Ciuibus appellata eſt: qua/
ſi ciuium multitudo. Ciues autem dicti a coeundo: ꝙ vinculo quodam ſocietatis in vnum
coeant cœtum: & ſub legibus viuant. Ab hoc fit Ciuile: quod ad ciues pertinet: Vnde Ciui/ Ciuile
le odium: Ciuiles diſcordias: & ius ciuile dicimus: & aduerbium Ciuiliter: & Ciuilitas no/ Ciuiliter
men quaſi ciuilis mos: & Ciuicus ad ciues ſpectans: a quo Ciuica corona: quam ciuis ciui Ciuilitas
a quo ſeruatus fuiſſet in prælio teſtem vitæ: ſalutis q; perceptæ dare ſolebat ex fronde quer/ Ciuicus
nea: quoniam cibus victuſq; antiquiſſimus e quercu capi conſueuerat. Item a Ciue Conci/ Ciuica corona
uis dictus eſt: qui ex eadem qua ego ciuitate eſt. Sicut Conterraneus: qui ex eadem qua ego Conciuis
terra uel territorio eſt. Terra enim maior eſt ꝙ̃ vrbs: oppidumque cuius habitatores vocan/ Conterraneus
tur Ciues. Poniturque pro territorio: & pro regione ſiue prouincia: ut ſupra diximus. Ab
Vrbe Suburbia dicuntur duntaxat plurali numero frequentes extra vrbem domus inſtar Suburbium
Vici Vrbani. Vicus proprie pars vrbis eſt: quippe Vrbs in Vicos: quaſi in minora membra Vicus
diuiditur: ut ſunt Suburra carinæ. Eſquiliæ: Nam regiones in Vrbe Roma circa viginti fue Regio
runt quarum hodie tredecim duntaxat ſeruant nomina dictæ regiones a ſimilitudine earũ
regionum: in quas orbis diuiditur: de quibus ſupra diximus. Vicus apellatus: ꝙ vias circũ
haberet vici & olim: & nunc ſupra mille. Extra Vrbem ergo frequentes domus inſtar vici
Liuius vrbani ſuburbia appellantur. Item vici Liuius Incendiis. deinde non villarum modo: ſed
etiam vicorum quibus frequenter habitabant Sabini exciti. A Suburbio fit Suburbanum: Suburbanũ
quod ſignificat prædium in ſuburbiis: & ſuburbanum meum: & ſuburbana mea: ſi plura
ſunt. Talia ſunt qum dicimus in cumano meo: in Thuſculano prædio tuo: ī Pōpeiano agro
Varronis. Dicitur etiam Vicus paganus: ſi plures ſimul villæ: quæ & pagi dicuntur: hoc eſt Vicus paganus
plures ruſticanæ domus coniũctæ ſint & aliquo ſpacio remotæ ab vrbe: dũmodo non ſint Pagus
clauſæ mœnibus. Nam ſi mœnibus clauſæ fuerint Caſtella vocantur a Caſtro: quod ſigni/ Caſtellum
ficat locum muris munitum: & Caſtello maius eſt minus oppido: quãuis Caſtellum aquæ Caſtrum
conceptaculum dicitur: quod locis oportunis fit: ut ſi aquæ exhauſtæ ſolis ardoribus fuerit
Frontinus aut venas ſitiens terra conſumpſerit nihilominus de receptaculis: hoc eſt Caſtellis aqua mi
niſtretur. Frontinus. Omne plumbum: & omnes impenſæ ad aquæ ductus: & Caſtella: &
lacus pertinentes inde erogantur. Caſtrum a caſa deducitur: quod ſit coniunctio quædam
caſarum: Nam in plurali Caſtra locus eſt vbi milites tentoria figunt: a Caſtri ſimilitudine: Caſtra
quod foſſa valloq; quaſi muro circundari ſolent: a quo Caſtrenſe dicitur quicquid ad ca/ Caſtrenſe
ſtra pertinet: vnde Caſtrenſis labor: Caſtrenſes curiæ: Caſtrenſes vigiliæ: Caſtrenſe priuile Caſtrēſe peculiũ
Marcellus gium. Hinc Caſtrenſe peculium vocat Marcellus iuris conſultus: Quod a parentibus uel
cognatis in militia agenti donatum eſt: uel quod filiuſfamilias in militia acquiſiuit: quod
niſi militaret: acquiſiturus non fuiſſet: & quaſi Caſtrenſia bona dicuntur: quæ licet in mi/ Quaſi caſtrēſia
litia a filiofamilias non acquiruntur: ita tamen fiunt illius ac ſi acquiſita in militia fuiſ/ bona
ſent: ut ſunt ea: quæ ex officiis acquiruntur. Item a Caſtro ſiue Caſtris Proceſtria dicta
ſunt Munimenta quædam: quæ fiũt ante mœnia caſtrorũ: ſiue aī Caſtra. Quidā etiā proce Caſtellanus
ſtria aditũ & veluti portā caſtrorꝝ appellauerũt: a caſtello dicunt Caſtellani ſicut ab Oppi Oppidanus
do Oppidani. Itē a Vico Vicini: nō tā hi q eundē incolũt locũ: ꝗ̃ q ꝓpe domũ noſtrā ha/ Vicinus

Vicinia
Conuiciniū
Vicinitas
Vicatim
Oppidū
Cateruatim
Gregatim
Manipulatim
Turmatim
Domeſticatim
Regionatim
Municipatim
Prouinciatim
Nioatim
Viritim
Guttatim
Gutta
Gutturniū
Guttum
Guttus
Guttula
Guttulus
Mēbratim
Cæſim
Punctim
Strictim
Carptim
Tractim
Generatim
Sūmatim
Spetiatim
Priuatim
Seperatim
Properatim
Diſſimulatim
Vbertim
Affatim
Raptim
Curſim
Colonia
Municipiū
Municeps
Cerites tabulæ
Cerimonia

bitant:Hinc Vicinia deducitur: & Conuicinium vbi plures inter ſe vicini ſunt:& Vicini/
tas pro propinquitate vicinoꝝ:nonnunq̄ ꝑ vicinoꝝ multitudine:ut laudāda ē:uel potius
amāda vicinitas.Itē Vicatim ꝑ varios vicos.hæc eni fere oīa:quæ in tim deſinūt huiuſmodi
ſignificationem habent:ut Oppidatim per varia oppida:Cateruatim:Gregatim:Manipu
latim:Turmatim:per diuerſas cateruas:diuerſos greges:diuerſos manipulos:diuerſas tur/
mas.Domeſticatim:regionatim:Municipatim Prouinciatim:per varias domos:varias vr
bis Romæ regiones:varia municipia:varias prouincias:Nominatim per nomina ſingulo
rum quāuis & de vno dicatur.Plautus.Nominatim quis fuerit exprome:quemadmodum
viritim per ſingula capita virorum:ut Graccus diuidebat viritim ſemodia frumenti: & ali Plautus
quando de vno dicimus.Curtius. Si quis Viritim dimicare vellet: prouocauit. Guttatim:
per ſingulas guttas.Plautus.Edepol cor miſerum meum quidem guttatim cōtabeſcit: qua/ Curtius
ſi in aquam indideris ſalem:nam gutta minima pars aquæ dicitur:aut alterius liquoris:hoc Plautus
eſt ſtilla. Vnde Gutturnium dicitur vas: ex quo aqua in manus datur ab eo: quod propter
anguſtias guttatim fluat & Guttum vaſculum:in quo odorifera vnguenta ſeruantur:quod
inde guttatim ſummantur vnguenta.Genus etiam poculi guttus erat:quo in ſacrificiis vte/
bantur.A Gutta fit Guttula diminutiuum: & a Guttus Guttulus.Plautus.Vt guttulā hau/
riret ex guttulo.Membratim per membra:Cæſim per inciſionem gladii: Punctim per pun Plautus
ctiones:inflictioneſq; gladii:ſiue incidendo & pungendo:Stricti ſingula ſtringendo. Car/
ptim hinc atq; illinc ſine aliquo ordine decerpendo.Tractim trahendo:ut ſeries non inter
rumpatur.Generatim per ſingula genera. Virgilius.Generati diſcite cultus. Speciatim per
ſingulas ſpecies differunt a generaliter: & ſpecialiter: quæ ſignificant omnia ſimul ſub vno
genere:aut vna ſpetie complectendo: Summatim per ſingulas ſummas. Aliquando tamen
dicimus Generatim:& Summatim:& Spetiatim non per ſingulas ſummas: & ſingula ge/
nera:& ſingulas ſpeties:ſed per vnam vnumue:ut dicam de hac re ſummatim.Cicero.Infi/
nitum mihi videtur id dicere: in quo aliquid generatim quæreretur: hoc modo expetenda Cicero
ne eſſet eloquentia expetendi honores .Aliquādo tamen huiuſmodi aduerbia nihil ab aliis
aduerbiis differunt:ut Priuatim nihil differt a Priuate:nec Separatim a Separate:nec Pro
peratim a Properanter:nec Diſſimulatim a Diſſimulanter:nec Vbertim a Copioſe:nec Af
fatim ab Abundanter:ſiue Abunde:nec Raptim a feſtinanter:nec Curſim a currendo. Vr/
bium ſiue Oppidorum aliæ ſui iuris ſunt : nec quicquam commune cum aliis habent : aliæ
Coloniæ : aliæ municipia ſui iuris ſunt : ut Roma: Carthago: Thebæ: Athenæ: Coloniæ
dicuntur:quæ non veniunt extrinſecus in ciuitatem:nec propriis radicibus nituntur:ſed q̄/
ſi ex ciuitate propagatæ:Iura inſtitutaque populi Romani:non proprii arbitrii habent:ut
Bononia:Feſulæ:Coloniæ ſunt:quæ conditio licet magis obnoxia: & minus libera videa
tur q̄ cæterorum oppidorum:potior tamen ac præſtabilior exiſtimatur: propter amplitu/
dinem:maieſtatemq; populi Romani: cuius huiuſmodi Coloniæ quaſi effigies paruæ: &
ueluti quædam ſimulachra eſſe videntur: vnde a colendo Coloniæ vocitatæ : quod popu/
lum Romanum coleret : uel quod ad eas colendas Romani proficiſcerentur . Municipia
autem vocabantur:quæ aliunde veniebant in ciuitatem:& qum ſuo iure viuerent:muneri/
bus tamen populi Romani:honoribuſq; fungebantur :a quo munere capeſſendo nomen
ſibi vendicauere nullis aliis neceſſitatibus:neq; populi Romani legibus aſtricta. Eorum in
colæ Municipes vocati ſunt.Primos autem Municipes ſiue ſuffragii iure Cerites factos fu
iſſe conſtat:conceſſumque illis:ut ciuitatis quidem Romanæ honorem caperent: ſed nego
tiis oneribuſque vacarent pro ſacris bello gallico receptis:ac cuſtoditis: Hinc tabulæ Ceri/
tes appellatæ:in quas Cenſores referri iubebant:quos nota cauſa ſuffragiis priuabāt.Qui/
dam etiam Cerimonias ab his putant appellatas : quamuis alii a carendo dictas malint :
quemadmodum inferius dicemus.De his Strabo ita ſcribit. Cærites capta urbe Roma re/ Strabo
deuntes Gallos in Sabinis aggreſſi prælio armiſque fuderunt : & ſpolia quæ a Romanis
ſponte offerentibus acceperant ab inuitis ipſi eripuere : Præterea eos qui ad ſe urbe capta
confugerant beneficiis affectos benigne exceperunt:ſimulque æternum atque inextinctum
ignem:ſacerdoteſque veſtales ſummo ſtudio protexere: cuius beneficii Romani ſane parū
memores videntur fuiſſe:Nam qum eos ciuitate donaſſent:ſuffragiorum tamen iure fun/
gi noluerunt quos aliqua cauſa ſuffragiis priuabant:ad Cæritum tabulas iubebant referri:
hunc locum extra inepte in latinum verterit Strabonis interpres: operæ pretium eſt vide/
re. Cere oppidum fuit Thuſciæ non longe a Tarquiniis : quondam Agilla nominabatur:
quæ a Pelaſgis e Theſſalia profectis condita fertur. Verūm quidem Lydis:quos poſtea tyr
rhenos vocauere:aduerſus Agillinos bellū gerentibus:quidam murum ſubiens urbis nomē
percontatus fuiſſet:reſponſū eſt a quodā Theſſallo e muro chære:qđ ſignificat ſalue:quo ve
luti bono omine a Thuſcis accepto: captā vrbem mutato priori nomine Cære vocauere : a

quo Cerites dicti: & Ceritiana balnea: Cæretum uero Vmbriæ oppidũ eſt inter Spoletum Cerites
ac Nurſiam: a quo Cæretani appellantur totum orbem Vano quodam ac turpi ſuperſti/ Ceritiana bal.
Vlpianus tionis genere ludificantes: ob quam cauſam fere continuę peregrinantur familia: atq; vxo/ Cæretum
ribus domi relictis. Municipiorum iura iam penitus oblitterata ſunt. Municipem: ut Vlpi Cæretani
anus inquit: facit aut ciuitas: aut manumiſſio: aut adoptio quoniam municeps: & qui liber Municeps
in municipio natus eſt dicitur: & qui in municipio a ſeruitute ſe liberauit: & qui in ciuita/
tem quamcunq; aſſecutus eſt: proprie tamen municipes dicuntur: qui in ciuitatem Roma/
nam recepti munerum participes fiunt: Sed abuſiue nunc municipes dicimus ſuæ cuiuſque
ciuitatis ciues utputa: Campanos: Puteolanos: Neapolitanos: a quo municipale ius dici/ Mũicipale ius
tur: priuatum ius vniuſcuiuſq; ciuitatis. Item Municipalia ſacra vocabantur: quæ ante vr/ mũicipalia ſacra
bẽ cõditã colebãtur: & Municipale vrbanũ: & a Municipe Municipaliter dicimus: quẽad Municipale
modum a Ciue Ciuiliter. Ab vrbe fit Suburbium: de quo poſtea dicemus. Et Vrbicus Vr/ Municipaliter
bica Vrbicum: quod ſignificat quicquid ad vrbem pertinet: ſicut Ruſticus ruſtica ruſticum Ciuiliter
quod pertinet ad rus: vnde Ruſticum poetam: & vrbicum poetam dicimus: ruſticam do/ Suburbium
Martialis mum: & vrbicam domum: Martialis. Quod non optimus vrbicus poeta. Gellius. Si quod Vrbicus
Gellius autem poſſet remedium eſſe: ut ne tam aſſidue domus Romæ arderent: venum hercle dediſ Ruſticus
ſem res ruſticas: & vrbicas emiſſem. Item Vrbanus Vrbana Vrbanum: quod modo eandẽ Vrbanus
ſignificationem habet quam Vrbicus: Vnde Vrbanas tribus appellabant: in quas vrbs a
Seruio Tullio Romanorum rege diſpartita fuerat: ut Suburra: Pallatina: Exquilina: Col
lina: & alia huiuſmodi quamuis a principio in tris tantum tribus diuiſa vrbs fuerit: ut po/
ſtea docebimus. Item prædia vrbana: mores vrbani: curiæ vrbanæ & ſimilia: Vnde Subur/
banum & Anteurbanum deriuãtur: de quibus inferius dicemus: modo Vrbanum dicimus
cultum atque diſertum: hoc eſt eum: qui in verbis & ſono & vſu proprium quendam pre ſe
fert vrbis geſtum: & ſumptam ex conuerſatione doctorum tacitam eruditionem: denique
cui contrarius eſt ruſticus: hoc eſt inepte & barbare loquens: & hoc differt a dicaci: quod di Dicax
Demoſthe. cax eſt cuius ſermo cum riſu aliquem inceſſit: ideo Demoſthenẽ vrbanum fuiſſe dicunt: di Dicaculus
Apuleius cacem negant. A dicace Dicaculus deducitur: a quo aduerbium Dicacule Apuleius. Eadem Dicacule
amatoris ſui vxorem: quod in eam dicacule probrum dixerat: perpetua prægnatione dam/
nauit. Quemadmodum autem Vrbanum & Dicacem hominem dicimus: ita Vrbanum: Vrbanitas
& dicacem ſermonem: vnde Vrbanitas & Dicacitas tam de homine q̃ de oratione dicitur Dicacitas
eodem modo venuſtus homo: & venuſta oratio: lepidus homo: & lepida oratio: ſalſus ho
mo: & ſalſa oratio: inſulſus homo & inſulſa oratio: facetus homo: & faceta oratio: iocoſus
homo: & iocoſa oratio: & venuſtas: lepor: ſales: inſulſitas: facetiæ: ioci tam de homine q̃ de Venuſtum
oratione dicuntur. Hæc autem ita inter ſe differunt: quod Venuſtum vocamus: quod quũ Lepidum
Lælius gratia quadam & Venere dicitur: Lepidum quod rotunditate quadam: & breuitate: & q̃ſi
celeritate: atq; acumine verborum venuſtum eſt: Quapropter Lælius vir doctrina excellens
quemadmodum id animal quod Lepus vocatur: a leuitate pedum dictum exiſtimant: ita Lepus
enim leporem in oratione a pedum ſuorum leuitate putat appellatum. habet enim oratio Lepor
quoq; ſuos pedes ſiue ſoluta ſiue nũeroſa ſit. A Lepido fit Lepidior Lepidiſſimus Lepide Salſum
Illepidus Illepidior Illepidiſſimus: Illepide: Lepiditas: Illepiditas. Salſũ in conſuetudine
pro ridiculo tantum capimus: quamuis non vtiq; hoc ſit licet ridicula oporteat eſſe ſalſa.
Cicero Nam Cicero: Omne quod ſalſum eſt ait eſſe atticorum: non quia ſunt maxime compoſiti
Catullus & Catullus qum dicit: Nulla in tam magno eſt corpore mica ſalis: hoc dicit nihil in corpo
re eius eſſe ridiculum. Salſum ergo erit quicquid non erit inſulſum: velut quoddã ſimplex
orationis condimentum: quod latente iudicio veluti palato ſentitur excitatq;: & a tedio de Facetum
fendit orationem: Facetum non tantum circa ridicula conſiſtit: qũm dicat Horatius face/
Horatius tum Catoni genus natura conceſſum eſſe: Virgilio decens: Sed excultæ cuiuſdam elegantiæ
Virgilius hæc appellatio eſt. Itaq; in epiſtolis Cicero hæc Bruti Verba refert. Nec vlli ſunt pedes face
ti: ac delitiis ingrediendi mollius: Iocum vocamus quod eſt contrarium ſerio: Nam & fin
gere & terrere & promittere: aliquando iocus eſt. Ab Vrbano Vrbane aduerbium deduci/
Põponius tur: hoc eſt culte: eleganter: & Vrbanatim pro Vrbane: modeſte. Pomponius. Ego ruſtica
tim tangam: vrbanatim neſcio. Cæterum quam nos vrbem vocamus: græci πόλιν appel
lant: Quamuis polis non modo vrbem: ſed etiam ciuitatem ſignificet: Vnde Politicus ciui Neapolis
lis dicitur: & Conſtantinopolis Conſtantini vrbs. Neapolis: noua vrbs: metropolis ma/ Metropolis
ter vrbs: hoc eſt cæterarum vrbium caput. Item Polio verbo: quod eſt colo: orno: & qua/ Polio
ſi vrbano & politico more: qui ruſtico contrarius eſt compono. Hinc Politum dicimus Politus
cultum ornatum: & ad auctorem deductum: & polite culte: ornate: & Politior Politiſſi/ Politio
Plautus mus: Politus: Politiſſime: & Politule diminutiuũ: quo vtitur. Plautus: Et Politiones agro Polimentum
rũ cultus diligentes: ſicut Politiones veſtimentorũ hoc eſt munditiæ: & cultus: & Polimẽta

Depolio teſticuli porcorũ:qum caſtrant̃:qđ ad ſimilitudinẽ veſtiũ poliant̃:& Depolio cõpoſitum
Depolitum quod modo polio ſignificat:mõ perficio:vnde Depolitũ perfectũ dicimus: qm̃ oẽs perfe/
Polit ctiones antiqui politiones appellabãt. Polit tamẽ aliquando ueteres ſcripſere pro eo: qđ
Mœnia eſt pila ludit. Atq; ut cætera ad urbem ptinentia obiter dicantur: mœnia ſunt proprie quæ
urbẽ cingunt. Virgilius. Et mœnia pandimus urbis. Significãt tamẽ & alia ædificia. Plau/ Virgilius
tus. Prohibentq; mœnia alia vnde ego fungar mea: & a muniẽdo dicta ſunt mœnia: quaſi Plautus
Pœnio munia. Veteres enim œ et u indifferẽter ponebãt. Vnde Pœnio pro punio dixere: & Mœ
Mœrus rus pro murus. Virgilius. Atq; ipſis prælia miſcent aggeribus mœrorum. A mœnibus Sum Virgilius
Murus menium quaſi ſubmeniũ dictum qđ ſub mœnibus urbis eſſet: a quo Sũmenianum de qui/
bus alibi dicemus. Meniana uero non a mœnibus dicta: ſed a Menio quodam: qui primus
id genus ædificii inuenit: extẽſis tignis vltra colũnas: quo ſupiora ampliarentur: vulgo nũc
quoq; mœniana ſiue podioli dicuntur. Suetonius. Pauci e proximis menianis ſpectabant. Suetonius
Muralis corona Murus quoq; a muniẽdo ſimiliter dictus eſt: ut Varro affirmat: A quo Muralis corona ap
pellatur: qua donari ſolebat ab imperatore: qui primus murum ſubiiſſet & in hoſtiũ oppi/
dum per vim aſcẽdiſſet: hæc aurea dari ſolebat. Et proximuriũ pontificale pomerium pro/
ximi muri: & Murceus Auentinus mons: quod e lapidibus: & veluti muro conſtaret: a quo
Mureia dea cuius ſacellum ſub auẽtino monte erat: & murmillonica ſcuta: ut quidã putant
cũ quibus de muro pugnabãt. Erãt enim ad hoc ipſum apta. Muria uero ſiue muries non a
muro: ſed a mari ut quidam exiſtimant deducitur. Eſt enim aqua ſalſamentorum. Murrhi/
nia vero ſiue Mirrhina vina dicũtur: quæ myrrha condita ſunt. Laudatiſſima enim apud
priſcos fuere vina myrrhæ odore cõdita: quibus & calamus odoratus addi ſolebat. Fabius. Fabius
Mittebant vinũ pulchrũ mirrhinum. Idem. Panem: & polẽtam: vinum mirrhinum. Plau/
tus. Quod ſi opus eſt ut dulce promant. Idem. Ecquid habeant roga Myrrhinũ: paſſum: de
frutum: mella. Idem. Vinum: & myrrhatum dicebatur: & myrrhata ſiue murrhata potio:
& ut Varro teſtatur Murrhiola. Myrrha arbuſcula eſt in Arabia præcipue naſcens: altitu/
do ei ad quinq; cubita nec ſine ſpina: caudice duro: & intorto: craſſioreq; q̃ thuris. Corticẽ
lenem habet: ſimilemq; Vnedoni: folium rotundius: ſed ſapore Iuniperi. Incidũtur bis iiſ/
dem temporibus: quibus thus. Sudant autem ſponte: priuſq̃ incidãtur. Stacten dictam: cui
nulla præfertur. Fuit autem Myrrha Cinaræ Cypriorũ regis filia: quæ patris amore capta
clam cum eo concubuit: Quapropter perſequente agnitam patre in arborem ſui nominis
conuerſa eſt. Item Murrhina uaſa dicũtur ex gemma murrha appellatur: hanc oriens mittit
præcipue que inſignia quædam luca Parthici regni & Carmania: humorem putant eſſe ca/
lore ſub terra denſatum. Splendor hinc ſine viribus: nitorq; verius q̃ ſplendor. Sed in pre/
cio eſt colorum varietas circumagentibus ſe ſubinde maculis in purpuram: candoremq;: &
tertinum: qui fit ex vtroq;. Sunt qui maxime in his laudent extremitates: & quoſdam colo/
ris repercuſſus: quales in cæleſti arcu ſpectant̃: his maculæ pingues placent. tranſlucere qcq̃
aut pallere vitium eſt. T. Petronius iuriſconſultus Moriturus inuidia Neronis principis:
ut menſam eius exhæredaret. Trullam Murrhinam .ccc. ſeſtertiis emptam fregit. Sed Nero
ut par erat principem .cccc. ſeſtertiis fragmenta emit: & cupedinem vnam parauit: qua pota
Mural' herba ret: Et muralis herba: quæ vulgo vitreolum dicitur: quod vaſa mirum in modũ confricata
Vitreolum purificet. Ideo Vrceolaris a veteribus dicta eadẽ parietaria vocatur quod in muris: ſiue pa
Vrceolar herba rietibus frequenter naſcatur: & Perdicium quoniam perdices ea præcipue veſcãtur: & Hel
Parietaria xune ἀπὸ τοῦ ἕλκω id eſt traho: quoniam cauliculos leuiter rubentes habet: & ſemina
Perdicium in capitibus lappaceis: quæ veſtibus adhæreſcunt. Et Parthenium: quod virgineum ſignifi/
Helxune cat: cuius nominis hæc ratio eſt: q̃ Vernula quidam Periclis Athenienſium principis nomi
Partheniũ ne Splanchnoptes qum forte repſiſſet ſupra altitudinem templi: quod tum pericles in arce
ædificabat: & inde cecidiſſet: hac herba dicitur ſanatus: monſtrata Pericli in ſomnis a Mi/
nerua: quæ græce παρθένος: hoc eſt virgo appellatur. hic eſt Vernula: & nobilis ille
Splanchnoptes: cuius effigies ex ære fuſa inter præclara opificum opera connumerata fuit.
Herbam hanc variis egritudinibus vtilem eſſe conſtat: Sed in primis contra vlcera rupta:
lapſuſq;: & precipitia: ac vehiculorum euerſiones ſingularem. Magica vanitas contra terti
anas ſiniſtra manu euelli eam iubet: diciq; cuius cauſa euellatur nec reſpicere: dein eius fo/
lium ægri linguæ ſubiicere: ut mox in cyatho aquæ deuoretur. A Parthenas Parthenius eti/
am: hoc eſt virgineus mons dictus Archadiæ a virginibus: quæ in eo venari frequenter ſole
bant. Eſt etiam Parthenius Paphlagonum fluuius. Paphlagones populi e Paphlagonia
minoris Aſiæ prouincia. Item Parthenope proprium nomẽ vnius ex Sirenibus: a qua præ
clara vrbs Campaniæ: quæ nunc Neapolis dicitur: nomen ſumpſit: hanc Cumani a paren
tibus digreſſi condidiſſe produntur: qui qum in eo loco: Parthenopes corpus in veteri mo
numento conditum reperiſſent nomen eius urbis indidere. Sed poſtquam ob locorum

vbertatem atq; amœnitatem maiorem ĩ modũ frequẽtari ea ciuitas cœpit ueriti ne Cinnæ
deſererẽtur: diruendi Parthenopen conſilium iniuere: quo facto mox immani peſtilentia
uexati: oraculo moniti ſunt ut urbẽ reſtituerent: Itaq; ſubito inſtauratam Neapolim: hoc ẽ
nouam urbem uocauere. A parthenope Parthenopeius deducit̃. Murus & Paries hoc dif/ Murus
ferunt: quod murus urbis eſt lapideus ambitus. Paries uero domorum. Maceria murus eſt Paries
Paulus ſiue paries cõſtans ex lapidibus: ſine calce: aut alio genere ferruginis. Paulus. Si precario vi Maceria
cinus in tuo duxerit. Maceriẽ interdicto: quod præcario habet agi nõ poterit: nec Maceria Maceries
poſita donatio ſeruitutis perfecta intelligit̃. Eadem & Maceries dicit̃. Extra murũ Agger Agger
eſt ab aggerẽda terra: quæ foditur: & foſſa ab eadem terra Effoſſa. Pomœrium tã itra q; ex Foſſa
Liuius tra murum eſt dictũ quaſi poſt mœrium. De quo. Liuius ita ſcribit. Pomœriũ eſt circa mu Pomerium
rum locus: quem in cõdendis urbibus quondam ethruſci: qua murum ducturi erant: certis
circa terminis in augurato conſecrabant: & hoc ſpatium: quod neq; habitari: neq; arari fas
erat: non magis quod poſt murum eſſet: q; quod murus poſt id pomœrium Romani appel
larũt ſicut Pomeridianum dixerũt ꝓ poſt meridiano. Nam locus pomis conſitus non Po/ Pomœridianũ
Ouidius merium: ut quidam exiſtimant: ſed Pomarium appellatur. Ouidius. Id metuens ſolidis Po Pomarium
maria clauſerat Atlas Mœnibus: in ſũmitate uero murorum pinnæ ab his: quas inſigniti Pinna
milites in Gallæis habere ſolent ita dicte: Pinnæ enim proprie ſunt pennæ quæ plumæ: hoc
eſt molliores: & exiguæ pennæ non ſunt: nam pennæ generale nomen eſt ad plumas & pin
nas. A penna Pennatus & peniger: & pennarium theca pennarum: quibus nũc pro calamis Pennatus
utimur: & impennatus ſine pennis. Quãuis ueteres pennatas impẽnataſq; agnas inſaliari Peniger
carmine pro ſpicis uſurparunt: quæ habent quæq; non habent ariſtas: agnas enim nouas vo
luerunt intelligi & bipennis de quo inferius dicemus a pluma. Plumeus & Plumiger: Et pul Plumeus
uinus & puluinar deducuntur. Dictum enim Puluinum exiſtimant quaſi pluminũ: & pul/ Plumiger
uinar: quaſi pluminar. Eſt autem puluinus quaſi lectulus quidam exiguus lana uł ramẽto uł
Cicero pluma aut alio genere huiuſmodi plenus: quo utimur in ſedẽdo. Cicero. Afferri iuſſit pului
nos: & omnes in ſuis ſedibus ſederunt. Iuuenalis. Et de puluino ſurgat equeſtri: a quo pului
Plynius natum dicimus: quod ad puluini ſimilitudinem molle ac cõnexum eſt. Plynius. Lanugino
ſo: ac puluinato Calice: & puluinũ in hortis uocamus partẽ terræ rectiorẽ ſulcum ex utro/
q; latere ſepiẽtem: qui & lira uocatur: habet enim ueluti puluinorum ĩ quibus ſedemus ſi/
Plynius militudinem: propter quod & torus a quibuſdã nũcupatur. Plynius. Areis diſtingui: eaſ/
q; reſupinis puluinorũ toris ambiri ſingulis tramitum ſulcis: qua dat̃ acceſſus hoĩ: ſcatebriſ
q; decurſus. Columella. Vlpicũ habet uelut aliũ plures cohærẽtes ſpicas: hæq; quum ſint diui
ſæ lyratim ſeri debebũt: ut in puluinis poſitæ minus infeſtentur hyemis aquis. Puluinaria au
Iuuenalis tẽ dicunt̃: quæ capitibus dormituri ſupponimus ad puluinorũ ſilitudinẽ. Iuuenalis. Fœda
lupanaris tulit ad puluinar odorẽ. His in tẽplis quoq; deorũ Veteres utebant̃: ut Nos quo
q; hac tempeſtate facimus: in quibus collocabant̃ numina: ac Deorũ imagines: ut eminẽtio
Plautus ra uiderent̃. Item a pluma plumatile: aut clauatũ: aut ex plumis factum: Plautus. Comatile
aut Plumatile plumis implere: & plumarium ex pluma: vnde plumariã culcitram dicimus:
quæ pluma plena eſt: & implume ſine pluma: vñ implumis: Culcitra ſine pluma: & implu/
mes aues nuper natæ: & quæ nõdum plumas emiſerũt. Pinnas etiã geſtare gladiatores ſole/
bant: vñ Pinnirapi retiarii dicũtur: quod pinnas e galleis mirmillonũ iacto rete exciperent. Pinnirapus
Iuuenalis. Hic plaudat nitidi præconis filius: inter Pinnirapi cultos iuuenes: Iuueneſq; lani
ſtæ: hmõi pinnam græco quidẽ: uerũtñ apud latios uſitato uocabulo. Petaſũ dicimus quod Petaſum
Plynius aliquando ex ære uel argento uel auro fieri ſolebat. Plynius. Achamenes phidiæ diſcipulus
æreum petalũ fecit qui uocat̃ Encrinomenos & αϖοτυ ϖἐταϑαι quod eſt uolare de/ Encrinomenos
ducit̃: tenuis quippe brattea eſt inſtar pinnæ. A pinna Pinnaculum dicit̃ faſtigiũ & ſummi Pinnaculum
tas ædificii in acumen tẽdentis: Siue quod veteres pinnam acutum dicebãt: vñ bipẽnis ap/ Bipẽnis
pellata ẽ ſecuris quæ utrinq; aciẽ habet ſiue qđ Pinnaculis addi pĩna cõſueuit quæ facili mo
tu uẽtorum indicet flatum quod genus uulgo nunc pẽniculum dicimus. Hoc etiã a uolatu pe Penniculum
Plynius taſum nominãt. Plynius. Supra id quadratum Pyramides ſtãt quinq;: quatuor in angulis: Petaſus
& in medio vna. In imo latæ pedũ ſeptuagenum quinum: Aliæ cẽtum quinquagenũ ita fa/
ſtigiatæ ut ĩ ſummo orbis æneus: & petaſus vnus oĩbus ſit impoſitus: ex quo pẽdeãt excepta
chatenis tintĩnabula: quæ uẽto agitata lõge ſonitus referant. Petaſi etiã alæ dicũtur: quibus Petaſatus
Mercurii talaria nectũtur: Et ipſa talaria. Item uela tenuiſſima: quibus uti in theatris ſole/
Suetonius bãt ex lino æſtiuo tpe: a qbus q petaſiis utũtur petaſati uocãtur. Suetõius de Auguſto: Aeſta
te apertis cubiculi foribus ac ſæpe in periſtilio ſaliente aqua: atq;: etiam uentilante aliquo cu
babat. Solis uero ne hiberni quidẽ patiens: domi quoque non niſi petaſatus ſub diuo ſpa/
tiabatur. Petaſo aũt ea pars ſuis dicitur: quæ ab aliis incipit: & coſtas cõpræhẽdit qbuſdã Petaſo
Martialis ueluti uirgulis pinguibus diſticta. Martialis de Perna. Ceretana mihi fiat uł miſſa licebit de Perna

Menapis:lauti de petaſone florent.Nam Pernæ tam priores q̄ poſteriores coxæ dicuntur.
Plynius.Caſtrant̃ ſues poſt bidui mediū ſuſpenſæ pernis prioribus.Ab huius pernæ ſimili — Plynius
Perna piſcis tudine piſcis quoq; genus Perna appellatus eſt ex concharū genere circa pontias inſulas fre
quentiſſimum.Stant Pernæ uelut Suillo crure longo in harena defixæ:hianteſq; qua lampi/
tudo eſt:pedali non minus ſpatio:cibum uenantur.Dentes incircuitu habēt pectinati ſpiſ/
ſatos:intus pro ſpondylo grandis eſt caro.Veteres.Pernas pedes appellabant:quod nomē
Pernio hodie quoq; ſeruāt hiſpani.Hinc Pernio appellat̃ morbus pedū ex nimio frigore ꝓueniēs:
& calcaneū p̄cipue infeſtans quem græci Χειμέϑλα uocāt.Plynius.Rapum domeſticū — Plynius
Perniones feruens impoſitum ſanat & crudum tuſſum cū ſale prodeſt cuicūq; uitio pedum.
Perniunculus Hinc fit diminutiuū Perniunculus.Idem.Perniunculos curat:& cotyledon cū axungia. A — Idem
Petaſunculus petaſo fit diminutiuum petaſunculus de quo.Martialis.Muſteus eſt propera caros ne diſ/ — Martialis
fer amicos.Nam mihi cum uetulo ſit petaſone nihil.Muſteum petaſonem uetulo præferri
oſtendit.Apitius.Ex muſteis petaſonem elixas cum bilibri ordei & caricis uiginti quinq; — Apitius
cum elixatus fuerit decarnas:& armillam illius candenti batillo uris:& melle contegis: uel
quod melius eſt:miſſum in furnum:melle obligas:qum collocauerit mittis in cacabum:paſ/
ſum:piper:faſciculum rutæ:merum temperas:qum fuerit temperatum dimidium in petaſo
nem perfundis:& alia parte piperati bucellas muſtei fractas perfundis:quam ſorbuerit:qđ
muſtei remanſerit petaſoni refundis:petaſo ob pinguitudinem facile rāceſcit.Ideo uetus im
Batillum probat̃.Muſteus uero pernis longe præponitur.Hic obiter oſtendēdum ē batillum: quod
Batullum Apitius nominat ferreum inſtr̄m eſſe:quo pruna colligitur ad ſimilitudinē palæ:id & bata — Apitius
lum quaſi patulū primo uocatū:deinde batillum p diminutionē dictum.Plynius.Batillis
ferreis cādentibus ramēto argenti impoſito:quod candidum ꝑmaneat probatur. In muris — Plynius
Turris ſunt turres arta atq; alta ædificia a terrēdis hoſtibus dictæ:ſicut arces ab hoſtibus arcēdis:uł
Arx quod aſpectu Toruæ ſint hoc eſt terribiles.Toruum quippe terribile dicimus uel a terrendo
Toruus uel a tauris:Toruitas eni ꝓprie taurorū eſt dicta:quaſi taurorū acerbitas.Ab hoc fiunt Tor
Toruitas ue & Toruū & Torua aduerbia.Plautus. Quid me torue aſpectas.Apuleius. Cum Tor/ — Plautus
Torue uum in eos intueretur.Virgilius.Talibus Aeneas ardētem:& torua tuentē. Lenibat dictis — Apuleius
Toruum A turris turritus deducit̃:hoc eſt altus atq; excelſus:ut turrita domus alta ſublimis:& ad tur — Virgilius
Torua ris ſimilitudinem ædificata.Interdum turritus turribus plenus:a quo turritæ urbes dicuntur
Turritus & mater deum turrita cognominatur:quia terra ēquæ urbes ſuſtinet.Virgilius.Qualis Be — Virgilius
Turrita recynthia mater læta deum partu.Phrygias turrita per urbes.Et turriger.Lucanus.Turrige — Lucanus
Turriger ro canos effundens uertice crines.Plynius.Sed turrigeros Elephantorum miramur hume/ — Plynius
Turricula ros.Turricula quoq; a turris per diminutionem dicitur:quæ modo paruā turrim ſignificat
modo uaſculi genus a turris ſimilitudine ita dicti:quo iactari tali ludendo ſolebāt.Martia/ — Martialis
lis.Quærit compoſitos manus iproba mittere talos.Si per me miſit nil niſi uota facit. Ea/
dem.Pyrgus appellatur quoniam græci Pyrgon turrim uocant.Horatius. Talos mitteret — Horatius
in Pyrgum.Quamuis pyrgum oppidum quoq; Tuſciæ fuerit nobiliſſimū eo tēpore: quo
Orca pyraticam thuſci exercebant Dicitur etiam Orca.Perſius.Anguſtæ collo ñ fallier orcæ qđ — Perſius
nomē ſumit a ſimilitudine marinæ beluæ:eſt enim ſpecies teres atq; uniformis. Belua ipſa
orca uocat̃:Balenis infeſta:cuius magnitudo nulla alia repræſentatiōe exprimi pōt q̄ car
nis inmenſæ dentibus truculentæ.Irrumpunt in ſecreta:ac uitulos balenarum:uel fœtus:uł
etiā matres grauidas:onere inmobiles lacerāt morſu.Orca in portu oſtienſi uiſa eſt:oppu/
gnata a Claudio principe.Venerat tūc eo portum ædificante inuitata naufragiis tergorum — Claudius
aduectorū e Gallia:ſatianſq; per complures dies alueum in uado ſulcauerat uſq; ad eo flu/
ctibus accumulata:ut circum agi nullo modo poſſet: Profectus eo Cæſar cū prætorianis — Cæſar
cohortibus populo Romano ſpectaculū prebuit milite e nauigiis lanceas cōgerēte: quorū
Turriū inētores vnus mergi uiſus eſt:reflatu beluæ unda oppletus.Turriū inētores:ut Ariſtoteles refert.Cy — Ariſtoteles
clopes:ut Theophraſtus.Phœnices fuere.Itē qa uiæ relinquimur in muro:qbus neceſſaria — Theophra
Porta portari in urbē poſſint a portādo portæ appellatæ:quæ fores habēt: qbus claudūtur: ape/ — ſtus
Fores riunturq;. Itē poſt ſe alias fores pendulas ex ligno ferro ue:quæ demitti ac tolli pro uolūta
Cataractæ te cuſtodū poſſunt:hæ cataractæ appellāt̃.Liuius.Porta Cataracta deiecta clauſa erat eam — Liuius
partim funibus ſubducunt in tantū altitudinis:ut ſubire recte poſſent.Dictæ Cataractæ:qđ
ex alto defluere uideantur.Græci eni καταρεειν.defluere dicunt vñ Cataracte ēt appellā
tur e terra exeuntes aquæ:& ita ex alto defluentes:ut ruere potius:q̄ defluere uideat̃: qualē
tyburi cernimus Aniené:& q̄les eſſe in Aegypto nili Cataractas legimus. Itē loca ipſa e q/
bus exeunt Cataractæ dñr:vñ in maximis imbribus apertas eſſe cæli Cataractas dicere ſo/
Cataractes lemus.Reperit̃ aūt hæc Cataracta fœminino genere:& hic Cataractes maſculio.A græcis
Porticula καταράκτης maſculino genere dicit̃.A porta diminutiuū fit porticula.Itē Angiportū
Angiportum intra urbē eſt uia anguſta nō facile puia q̄ſi uicus inter domos.Veteres qppe domos partim

Portus:partim inſulas uocabāt a portādo vñ etiā porticus appellatæ:quæ propter repenti — Portus
Ouidius — nos imbres & umbrarū:ac de ambulationis gratia ædificant̃.Ouidius.De porticu pōpeia — Inſula
Varro — na.Tu modo Pompeia lætus ſpatiare ſub umbra Cum ſol Herculei terga leonis adit. Var
Terentius — ro.Angiportum ab angēdo ꝑpter loci anguſtiam:& portu dictū affirmat.Terentius. Ego
Vlpianus — met in pedes quātum queo in angiportū quoddā deſertū.Portus proprie dictus:ut Vlpia/ — Portꝰ
nus ſcribit:locus cōcluſus:quo important̃ merces:& inde exportant̃.Nunc quartæ decli/
Turpilius — nationis eſt. Veteres in ſecunda uſi fuere.Turpiliꝰ.Nec nautæ quum eſſent circumuenti uen
tis:in certo itinere:portu indigentes.A portu Porticulus deducit̃:qui modo eſt paruus por — Porticulus
Marcellus — tus:modo is qui in portu modū dat claſſi:modo maleus:& portiſculus.Marcellus. Porti/
culum ſcribit eſſe hortatorem remigium qui eam pergulā tenet:quæ portiſculus dicitur qua — Pergula
Plautus — excurſum:& hortamenta moderatur.Plautus.Tu habes portiſculum:Et Portunus deus a — Portunus
portu dictus:qui portubus præeſt:græce Palemō uocat̃ hic idē Malicerta eſt Inos filius & — Palemon
Lucillius — portoriū merces:quæ portitoribus dat̃.Itē uectigal qđ ſoluit̃ portitori.Lucilliꝰ.Facit idē — Melicerta
quod illi qui inſcriptum e portu exportant clanculū:ne portorium dent:& portitor qui ue — Portorium
ctigal portus hoc eſt portorium conduxit.Item qui traducit hoīes ac uehit uel ad nauim de — Portitor
littore:uel ad littus de naui:uł ad ulteriorem fluminis:ſtagni:aut lacus ripam quē græca uo — Porthmea
ce Porthmea dicimus:Iuuenal.Iam ſedet in ripa:tetrumq; nouicius horret Porthmea.Itē — Importunus
abuſiue interdum is:qui portat̃ ſicut uector.Præterea Importunus importune.Importuni — Importune
tas opportunus opportune:opportunitas:de q̄bus ſupra diximus. Intra urbē quoq; forū — Importunitas
eſt:de quo ſupra diximus:in quod uenalia ferunt̃:uel in quo iudicia ferunt̃. Vnde forum — Opportunus
boarium:forum olitorium forum piſcarium:forū cupedinis: quæ omnia poſtq̄ Romæ cō — Opportune
tracta fuerunt in unum locum:quæ aduictum ꝑtinebant:& locus ædificatus appellatū Ma — Opportunitas
cellum ſeu quod ibi fuerit ortus:ut qdam putāt:quem Macellū a Lacedemoniis appellari — Forum
diximus:unde.Iones quoq; hoſtia hortorū Macellotas uocabant:ſiue quod ibi domus fue — Forum boariū
rit cuius:cui Macello cognomentū fuerit:quæ ibi publice ſit diruta:& ex ea ædificatum hoc — Forum olitoriū
quod uocat̃ macellum in foro.Tradunt enī hunc Macellū Latrociniū in urbe exercuiſſe: — Forum piſcariū
Aemilius — ideoq; eo damnato cenſores Aemilium & Fuluiū ſtatuiſſe:ut in domo eius obſonia uende — Forū cupedinis
Fuluius — rentur.Sunt qui Macellū a mactādis pecoribus exiſtimant appellatū.Mactare enī interfice — Macellum
Plautus — re eſt.Plautus.At ego certe cruce & cruciatu mactato tractū a ſacris:ubi mactari oues dicun — Macellotæ
tur:quæ imolant̃.Virgilius.Et nigrā mactabis ouē:lucūq; reuiſes.Dictum eſt autē macto q̄ — Macto
ſi magis aucto:hoc eſt augeo.Nā priuſq̄ uictimā imolaret:thus aut vinū ſup eā fundebant
vñ Mactū eſſe taurū dicebant thure:vel vino:hoc eſt cumulatā hoſtiā & magis auctā:Hinc — Mactum eſſe
Cicero — mactare ꝑ magis augere ueteres uſurparūt.Cicero.Ferunt laudibus:mactāt honoribus: &
Virgilius — Macte uirtute dicimus eū:q virtute præditus eſt q̄ſi magis aucte ſemp in uocatiuo. Virgili/ — Macte uirtute
Cato — us.Macte noua virtute puer:ſic itur ad aſtra.Cicero.Macte virtute eſto.Lucillius.Macte i/
Lucillius — q; virtute:ſimulq; iis verſibus eſto.Macte virtute eſto.Liuius.Tū uero abi inqt in te magis:
Apulus — q̄ī me hoſtilia auſus:Iuberem macte virtute eē:ſi ꝑ mea pr̄ia iſta virtus ſtaret. Nūc iure bel
Liuius — li liberū te intactum:inuiolatūq; dimitto.Per Metaphorā tū mactare aliqñ ꝑ male tracta/
Plautus — re accipimus.Plautus.Mactātem malo & dāno viros.Aliqñ pro ꝑcipitare.Actius.Aut illo
Actius — rū copias fundā in cāpo:aut nauis veſtras mactabo in mare:nō nunq̄ ꝑ honorare. Plautꝰ
Plautus — Tum honeſte mactatū reducā domum.Quidā etiā Macellum a macerando deductum ar/
bitrant̃:quod pecora:dum eo ducunt̃:ibiq; tenent̃:macerant̃.A Macello Macellarii di/ — Macellarius
cunt̃:q macellum exercēt nō ſolum carniū:ſed omniū obſoniorū:quin etiā panis & fru/
mēti uēditores quippe hæc omnia in macello venūdabant̃.Nam locus ubi carnes tātumo/ — Carnarius
do vēdunt̃:Carnariū appellat̃.Plautus.Cœnā e Carnario emit iā factus ſat̃. Varro. Ta/ — Carnarium
bernā Carnariā uocat Carnariū tamē ꝑprie dr̄ vbi ſalitæ carnes domi reponunt̃.Plynius — Lanius
Plautus — Quippe e Macello aut carnario uidēdū ē.Qui uero Carnes in Carnario uēdūt etiā laniuſ
Varro — cōſtat appellatos fuiſſe.Plautus.Iuuelabro uel piſtorē uł Laniū uel haruſpicē. Vñ lanienas
Plynius — officinas vocamus:in q̄bus fiunt:ac vēdunt̃ carnes.Idē.Per Myropolia & lanienas:circū — Lanionia mēſa
Plautus — q; argentarias rogitando ſum raucus factus:& lanionius ad laniū ſpectās.Vñ lanioniæ mē — Carnarius
Idem — ſæ dicunt̃:in q̄bus ſcindit̃ caro Suetonius.Carnificē ſtati acciri cū machæra menſaq; lani/
Suetonius — onia flagitauit:& Laniū aliqñ ꝑ carnario poſitū:hinc laniſtas dictos:q laniādis gladiato
Plautus — ribus præſunt: qnēadmodū inferius oſtēdimus. Carnariū quoq;. Plautus. Accipit ꝑ ipſa
carne:Qui mihi carnariū parauit rediculuſ ad ientādū.Itē Carnariuſ Maſculino genere dr̄ — Macellus
& q carnē vēdit:& q in edēda carne delectat̃.Martialis.Carnarius ſum Pinguariuſ ñ ſum — Macer
Martialis — quod ſignificat:Carnoſam hoc ē corpulētā amicā opto nō nimiſ pinguē.Macellū etiā ꝑ di
Lucillius — minutionē dicimuſ macrū.Lucilliuſ.Si noſti nō magnuſ hō eſt:naſutuſ:macelluſ:Macer ꝑ
Virgilius — prie vocat̃ exiliſ:atq; ex tenuatuſ.Virgilius.Heu heu q̄ pingui macer ē mihi tauruſ in aruo
& a græco:vt ego arbitror deducit̃:græci.n.μακρον lōgū dicūt:quæ aūt tenuia ſunt lōgio

ra uidentᷣ a Macros Macrocoſmus dictus hoc eſt lõgus mũdus: Sicut microcoſmus paruus
mũdus & macrologia lõga orõ: multiloquẽtia: ſicut Brachylogia breuiloquẽtia: & Macro
bius: lõgæuus. βιοσ. n. uitã ſignificat: & Macrochir lõgimãus. A macer uero Macilẽtus dr̃
eiuſdem ſignificationis: & Macreſco uerbum: quod eſt extenuor: & macies extẽuatio. Apu
leius. Vnde iſta tam ſubita macies: & tantus pallor: & macritudo: & macor eiuſdem ſignifi
cationis. Plautus. Oſſa atq; pellis ut miſer macritudine. Pacuuius. Corpuſq; meũ tali mæro
re errore macore ſenet: Ab hoc fit maceſco. Varro. Riualis homo iturus incuriam añ ma⁄
ceſcebat: Itẽ maceror eiuſdẽ ſignificationis: frequenter tamẽ ad animum transfertᷣ: & capitᷣ
pro affligor. Idem maceries hoc eſt paries ſine calce factus: quaſi ſine pinguitudine: q & ma
ceria dicitᷣ ſolis lapidibus conſtans. Maceries etiam ipſam macritudinẽ: ſiue macerationẽ
ſignificat. Machæra uero græca uox eſt: & latine ſica dicitᷣ: & culter ſiue cultellus. Iuuena⁄
lis. Armes nomẽ uictũq; machæræ: notum inſtrũm eſt ad ſcindẽdum ſimul: uulnerandũq; vñ
Machaerophori Sicarii dicuntᷣ. Item macula quod ſignificat turpitudinem: quoniam ma⁄
cies animal decolorat: ac fœdum facit. Plynius. Fullones eas maculas e ueſtibus tollunt: hic
Maculo: & Cõmaculo ideſt fœdo deturpo: Capitur etiã macula ꝑ nota: hoc eſt ſigno quo
cunq; unde genitiuæ notæ in corpore maculæ dicuntᷣ. Item pro infamia. Cicero. Cuius vt
adoleſcentiæ maculas: ignominiaſq; prætereã. Itẽ pro foramine in rete. Idem. Reticulumq;
ad nares ſibi admouebat tenuiſſimo lino: minutis maculis: plenum roſæ. A macula macu⁄
loſum dr̃: quod modo ſordidũ: immundũq; ſignificat. Plautus. Sordida ac maculoſa fa⁄
cie: modo uariũ ac notis plenũ. Virgilius. Succinctum pharetra: & maculoſæ tegmine lincis
Item a macro: ſiue macie fit marceo: quod eſt putreo: & marceſco putreſco: quoniã quæ ma
cie attenuata ſunt: facile putreſcunt: hinc marcor putredo: & marcidus putridus: & ſi Var⁄
roni credimus. Mæreo: doleo: quod mæror hoc ẽ dolor: corpus marceſcere faciat ab eo mæ
ſtum deducitᷣ: hoc eſt triſte miſerãdũ. Virgilius. Et moeſtas promere uoces: a quo mœſtitia
& mœſtitudo deducũtur. Quintilianus dolore: atq; aĩ mœſtitia languens. Actius. Ni ueſti
tus teter: mœſtitudo: uaſtitudo: prædicarẽt hominẽ eã. Plautus. Cui tãta mæſtitudo obtigit.
Veteres etiam mœro pro mœſtum: & mœrentẽ facio uſurparũt. Pacuuius. Qui multis me
mœrauit modis. At qum ſine diphthongo ſcribitur. Mereo longe diuerſam ſignificationẽ
habet. Mereri. n. proprie ẽ lucri gratia aliqd operari: unde merere dicimus ſtipẽdii gr̃a mi⁄
litare: Varro. Qui in exercitu donati eſſent: & equo publico mererẽt. Lucanus. Aere merẽt
paruo: a quo emeriti dicuntur qui iam a militia abſoluti ſunt: vñ mors ab emerita uita dicta
eſt. Quidam tamẽ emereor: & emeritũ a mereor potius deductũ exiſtimãt: ut ĩferius docebi
mus: & merere mulieres dicuntᷣ: quæ ſe ſordiſſimi quæſtus gratia proſtãt: a quo meretrices
ſunt appellatæ: A qbus meretriciũ ꝑ meretricia arte: & meretricari: quod eſt Scortari: & me
retricius meretricia meretricium qcqd quæſtum facit corpore ſuo: unde eq meritorii dñr: &
meritorii muli & meritoriæ rhedæ: quæ quæſtus gratia locantᷣ: aut cõducuntᷣ: & ſcorta me
ritoria: quæ lucri gratia proſtituuntᷣ: & pueri meritorii: qui uł iuſſu dominorũ uel ſua ſpon
te proſtant. Cicero. Ingenui pueri cũ meritoriis: ſcorta cũ mr̃ibus familias uerſabantᷣ. Cor
pus quoq; meritoriũ dr̃: & ratio meritoria: quaſi vilis: & male cœpta: & taberna meritoria
ſtabulum: ſiue diuerſoriũ eſt: hinc merces appellata: quæ pro labore & ſtipẽdio ſoluitᷣ. Iuue
nalis. Scire uolũt omnes: mercedẽ ſoluere nemo: & Mercenarius: q opam mercedis gratia
ꝑſtat: & mercor uerbum: quod eſt modo emo: mõ emẽdi aut uẽdẽdi cauſa mercaturã exer
ceo: a quo mercator: qui emit: ſiue ut teneat: ſiue ut alteri uẽdat: & qui mercaturã exercet: &
Merx: ac mercatura: quæ ita inter ſe differũt: quod merx eſt ſpeties ipſa: quæ emitur uenditᷣ
ue: a quo mercimoniũ: & cõmerciũ quaſi cõtrectatio quædã merciũ deriuãtᷣ. Mercatura ue
ro actus ipſe emendi: ac uendendi merces. Cicero. Mercatura autẽ ſi tenuis ẽ: ſordida putã⁄
da eſt. Sin magna & copioſa multa undiq; apportãs: multiſq; ſine uanitate impartiens: nõ
eſt admodũ uituperanda. Itẽ mercatus locus in quo agitᷣ mercatura. Idẽ. Quo qum tanq;
ad mercatũ bonarũ artiũ profectus ſis: inane redire turpiſſimũ eſt. Mercis appellatio ut Vl
pianus inqt ad res tantũ mobiles pertinet. Afranius. Addit mercis appellatiõe homines nõ
cõtineri: & ob eam rem Mangones nõ mercatores ſed Venalitiarios appellãdos cẽſet. Mer
cem. Varro a merẽdo ære dicit appellari: A merce uero Mercurius deriuatᷣ Iouis filius ex
Maia Atlantis filia: q mercaturæ deus ẽ: & deorum interpres ideo a græcis Hermes dictus
ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν: quod eſt interpretari: hic palæſtrã docuit: Lyrã inuenit. Her⁄
maphroditũ ex ſorore Venere genuit & ex Lycaone Deucalionis filia Autoliũ. Idẽ præci
bus Iunonis Martẽ e duris carceribus liberauit. Argũ interemit: Prometheũ in Caucaſo re
ligauit. Argiphõtes cognominatᷣ: quod argum peremerit: quem ferũt multis circa caput ocu
lorũ luminibus ornatum custodiſſe Iunonis imperio Inachi filiã eius deæ pellicẽ in bouis
ſpeciẽ conuerſam. Simulachrũ eius egyptii pennatis alis inſigniunt: alii petaſo hoc talaribꝰ

Macilentus
Macreſco
Macies
Macritudo
Macor
Maceſco
Maceries
Maceratio
Machæra
Macula
Maculo
Commaculo
Genitiuæ notæ
Marceo
Marceſco
Marcor
Marcidus
Mæreo
Mereor
Mæſtus
Mæſtitia
Mæſtitudo
Mereo
Meretrices
Meretricium
Meretricor
Meretricius
Meritorium
Meritorius equus
Meritorius mu⁄lus
Meritoria rheda
Meritoriũ ſcor⁄tum
Meritorius puer
Meritorium cor⁄pus
Meritoria ratio
Meritoria taber⁄na
Merces
Mercenarius
Mercor
Mercator
Merx
Mercimonium
Cõmercium
Mercatura
Mercatus
Mango
Venaliciarius
Mercurius
Hermes
Hermaphrodi⁄tus
Argiphontes

Apuleius
Plautus
Pacuuius
Varro
Plynius
Cicero
Idem
Plautus
Virgilius
Varro
Virgilius
Quintilianus
Actius
Plautus
Pacuuius
Varro
Lucanus
Cicero
Iuuenalis
Cicero
Idem
Vlpianus
Afranius
Varro

Statius alatis:& addunt capiti Galerū. Statius. Obnubitq́ comas: & tēperat aſtra Galero. Itē dāt ei Caduceū: quæ uirga eſt: qua bellum dirimit̃. Nam quia Mercurius orationis deus eſt: & deorum nuntius: merito & a diis mittebat̃ ut diſſidentiū animos oratione ſedaret. Hinc legati pacis Caduceatores dicti. Sicut eni ꝑfecialis bella indicebant̃: ita per caduceatores fi niebant̃. Caduceū Aegyptii in ſpeciem Draconis maris: ac fœminæ cōiūctorum figurauе runt: & Mercurio conſecrarunt: hi Dracones parte media uoluminis ſui: nodo quē uocāt herculis inuicē obligant̃: primæq́ partes eorū reflexæ in circulū preſſis oſculis: ambitū cir culi iungunt: & poſt nodū caudæ reuocant̃ ad Capulum Caducei. Cauſam aūt cur exter næ gentes Caduceū in pace tractāda circūdata anguiū effigie fecerint qdam hāc eſſe tradūt Cum Mercurius Lyram in Cyllene mōte Archadiæ ſeptichordē ad Atlantidū numerum ī ſtituiſſet: quod Maia mater eius ex illarū numero eſſet: ac non multo poſt depræhenſus ab Apolline fuiſſet Boues ſuas abigere: quo facilius ueniam ab eo impetraret: Apollini tradit̃ conceſſiſſe: ut lyram a ſe primo inuentam prædicaret: ꝑpter quod Appollinem ferunt uir gam quandā Mercurio dono dediſſe: quā qum manu tenens in Arcadiam proficiſceret̃ in uentos ab eo fuiſſe Dracones duos ſimul ligatos: & inter ſe mutuo pugnātes quo uiſo uirgā interpoſuiſſe:: & dicto citius prælium diremiſſe: Eo facto huiuſmodi uirgā pacis gratia di xit eſſe conſtitutā: & huius rei exemplo uirga poſtea duorū Draconum ſimilitudine finxe runt: eaq́ & in palæſtra & in reliquis certaminibus uſi ſunt ad prælium dirimēdū: Sed hæc fabuloſa ſunt. Veritas aūt hiſtoriæ hoc habet. Ouigenus eſt in magna fāma magorum. An gues eni numeroſi: ouorū cōuoluti ſaliuis: fauciū corporūq́ ſpumis artifici complexu glo merantur. Id Ouū Anguinū appellat̃. Magi dicunt ſibilis in ſublime iactari oportere: ſago q́ intercipi: ita ut terram nō attingat: raptorē equo profugere: ſerpentes enim inſequi do nec interuentu alicuius amnis arceantur. Experimentū eius eſſe: ſi cōtra aquas fluitet: uel au ro cinctum: Certa quoq́ luna capiendū cenſet̃ ad uictorias litium: ac regum additus maxi

Claudius me laudat̃ a Diuo Claudio principe interēptus eſt qdam eques Romanus nō ob aliā cau ſam q̄ ut eam uanitatē Cæſar experiretur: hāc igit̃ Caducei cām eſſe affirmant. Ideo Cri ſtatos angues in caduceo nō eſſe. A Mercurio. Mercurialis herba dicit̃: quā græci Linozo ſtin uocant: quam hermupoan quaſi ἑρμοῦ ποαν: hoc eſt Mercurii pabulum. Duo eius genera maſculus: & fœmina: Ocimo pene ſimilibus foliis: caule cubitali: ramoſo in cacumi ne: geniculis denſis: naſcunt̃ in Cāpeſtribus cultis. Mirū eſt: quod de vtroq́ prodit̃. Maſcu lū ut mares gignant̃ efficere: Fœminā ut mulieres: hoc fieri ſi poſt conceptū ſuccus ſtatim bibat̃ in paſſo: edāturq́ folia decocta ex oleo & ſale uel cruda ex aceto. Ab Hermes aūt eti am Hermopolis dicta: urbs quam Mercurius cōdidit. nam qum Argum occidiſſet: fugit in ægyptum: & qm̄ in omni diſciplinarū genere erudiſſimus erat: maximo in honore habitus eſt: primūq́ anni menſem ægyptii ex illius noīe nuncuparūt. Ipſe uero Triſmegiſtus hoc eſt ter maximus appellatus ē. Itē ab Hermes: & Aphrodite: qd̃ Venerē ſignicat: Hermaphro

Ouidius ditus ē dictus Mercurii & Veneris filius. Ouidius. Mercurii puerū: & diua Cythereide na tū: Naiades idæis e nutriuere ſub antris. Cuius erat ſpēs in q̄ materq́ paterq́ cognoſci poſ ſent: nomē quoq́ traxit ab illis. Hunc Poetæ finxerūt: quod uagabundus in Cariā aliqn̄ ꝑ ueniſſet: limpidiſſimū fontē cōſpicatū fuiſſe: quē Nympha Salmacis noīe incolebat: hanc ſubito amore eius correptā qum nullis flectere eū blāditiis: nullis precibus poſſet: tādē ſimu lato receſſu poſt ueprē latuiſſe. Iuuenē autē dū abiiſſe Nymphā exiſtimat: nudū fontē itraſ ſe: qd̃ cōſpicatā Nympham decurriſſe ſubito: & abiectis ueſtibus Iuuenē arctiſſime cōplexū fuiſſe: Sed qum obſtinatū exorare nō poſſet: Petiiſſe a diis: ut ex duobus corporibus in vnū redigerent̃: Itaq́ factū: ut q uir fontē intrauerat Androgynus hoc ē utrūq́ ſexum hn̄s exi ret. Quā ob rē a ſupis exoraſſe fert̃: ut qcunq́ eum fontē intraret. Idem pateret̃. Quod ali qua ea ratiōe fictū fuiſſe a pœtis exiſtimāt q a Salmacidis fontis aq̄ potātes eā molles atq́ effœminatos redderet. Sed hoc falſum ē neq́. n. molles & īpudici ex ea aq̄ potātes fiūt Sed & color fontis ꝑ lucidus ē: & ſapor aquæ egregius: aq́q́ ipſa ſalubris. Ratio autē fictionis hæc ē: qd̃ cū græci eo coloniā deduxiſſent. Caras & Lelegas inde eiecere: hi aūt ad mōtes fu gati cōgregari inter ſe: ac diſcurrere latrocinariq́ ſolebāt: agrūq́ oēm crudeliter uaſtare. In ter hæc vnū ex colonis ad eū fontē ꝑpter bonitatē aquæ quæſtus cā Tabernā oībus copiis inſtruxit: eāq́ exercendo barbaros allectabat. Ita ſingulatim decurrentes: & ad cœtus cōue niētes e duro: feroq́ more cōmutati in græcorum cōſuetudinē: & ſuauitatē ſua uoluptate ī ducebant̃. Ergo ea aqua nō īpudico morbi uitio ſed humanitatis dulcedie mollitis aīs bar barorū eā famā eſſe adeptam. Ab hoc hermaphrodito: hermophroditi dicti ſunt oēs utrū q́ ſexum habētes olim ī prodigiis: poſtea in deliciis habiti: & a græcis uocibus: quæ uirū ac

Vlpianus mulierē ſignificāt. Androgyni appellati: Hos eius ſexus exiſtimādos Vlpianus putat: q in eis ꝑualet uiſi ſunt: & aliqn̄ mares ex fœminis facti. Licinius Mutianus ſcripſit uiſum a ſe

Caduceus · Caduceator · Nodus herculis · Ouum Anguinū · Mercurialis herba · Linozoſtis · Hermupoa

Argis Ariſtené:cui nomẽ Areſtuſæ fuerat:hũc nupſiſſe etiá:mox barbã & uirilitatẽ ꝓueniſ/ ſe:vxoréq; duxiſſe:eiuſdẽ ſortis & Zinyrtiæ puerũ a ſe uiſum.Itẽ.Plynius.Prodit uidiſſe in Africa mutatũ in marẽ nuptiarũ die.L.Coſſiciũ Ciuẽ Tiſdritanũ.Itẽ ab Hermineno Her menia dr:quod interꝑtationẽ ſignificat:vñ extat Ariſtotelis liber Perihermenias:hoc ẽ de interꝑtatiõe.Itẽ vt Vrbe ærariũ eſt:ubi pecunia publica continetur ab ære dictũ:& carcer a coercẽdo:quod uincti in eo cuſtodiunť:& ꝓhibenť exire.Eſt.n.cuſtodiæ locus:quæ græce Phylaca diciť:Plautus.Illic eſt abductus rectã phylacã:ut dignus eſt & Carceres ex qbus eq mouenť:ad curſum:quod coerceanť eq:ne inde exeãt anteq̃ magiſtratus miſerit ſignũ: q̃uis hæc aliqñ a poetis cõfunduntʼ.Virgilius.Ruũtq; effuſi carcere currus.Comitiũ ĩ quo coiť ad litiũ & ſuffragiorũ cauſas.Curiæ.Vbi uel ſacerdotes res diuinas:uel magiſtratus hu manas curat.Senaculũ vbi ſeniores cõſultãdi gratia cõſiſtũt:dictũ: ut Geruſia apud græcos Lautulæ a lauando:quas græci Thermas appellãt:de qbus paulopoſt dicemus a quo locus extra urbem Romã:in quo propter fluẽtes aquas lauãdi uſum exercebãt:Lautulæ uocabãť Item in maritimis urbibus Portus:de qbus paulo ante diximus in quibus naues a tẽpeſtati/ bus defenduntʼ:& Naualia:in qbus fiunt naues:& remi:& oĩa ad claſſem neceſſaria tenen tur:& Emporia:hoc ẽ mercatus rerũ:quæ mari uehunťʼ.Itẽ in urbe Vici:de qbus ſupra di/ ximus & Regiones & Tẽpla.Compita.Quadriuia ab eo: quod multæ viæ in vnũ cõfluãt & quaſi vnũ petant locũ.Vnde Cõpitalia feſta dicta:quæ in Cõpitis ꝑagebanť:& Cõpita licius dies:ĩ quo Cõpitalia celebranť.Itẽ Areæ Plateæ Campi:de qbus paulo poſt dicemꝰ nam Amphitheatra:Theatra:cyrcos:aliaq; ꝑ multa.quæ nũc in uſu nõ ſunt:ſponte præteri mus.Ite; Veſtibulũ:quod ante Domos eſſe ſupra memorauimus: & græce ꝓpyleum diciť. Plynius.Prothogenes qum Athenis celeberrimo loco mineruæ delubro ꝓpylæũ pingeret adiecit paruulas naues longas in his quæ pictores Parerga appellant:Hic obiter notandũ ẽ Parergon dici:quod alicui rei præter ꝓpoſitũ additʼ:ut ſi pictor Iunonem pingẽs ornãdæ tabellæ grã arbuſculas:& auiculas:ſiue naues:mariaque: aut aliqd aliud huiuſmodi addide rit.Poſtremo domus:uocabulũ:ut ſupra diximus a græcis ſumptũ:quæ Aedes etiã multitu/ dinis numero dicunť:ut meas ædes nõ præſcribã.In ſingulari uero templũ ſignificat:ſeruat q; eandẽ ſignificationẽ plurali:hñs tñ ſemper in utroq; numero adiectionem Vt in æde [illegible] nis:in æde Mercurii:ĩ æde Mineruæ:in a de ſacra:ædes ſacræ:ædes deorũ.Cicero. Ex eo die quo in ædẽ Telluris cõuocati ſumus:in quo tẽplũ quantum in me fuit:ieci fundamẽta pacis Aliqñ ædes ꝓ ſepulchro poniť.Ouidius.Eſt mihi Marmorea ſacratus ĩ æde Sicheus Aedes ab aditu dictas.Varro teſtaťʼ:alii quod in ædito poni ſolerẽt:aliq ædem putãt appellatam quod in ea ſacrificantes edere cõſueuerunt.Aediũ appelatiõe omnes ædificii ſpẽs cõtineri. Paulus Iuris Cõſultus affirmat.Ab hoc fit Aedifico:quod ꝓprie ẽ ædẽ facio.Horatius. Di ruit ædificat:miſcet quadrata rotundis.Poniť tamẽ in omni genere conſtructionis:vñ ædi ficiũ oĩs cõſtructio dr: utputa quadrigæ:currus:portus:pontis:nauiũ:& aliorũ huiuſmodi: ædificii quoq; appellatione nõ ſolũ ſuꝑficiem ſignificari:ſed ſolũ quoq; ipm:cui ædificiũ ſu perpoſitũ eſt. Vlpianus putat. Ab ædifico fit Proedifico.Veteres qppe ꝓ ædificatum dice bãt:quod ex priuato loco ꝓceſſerat in publicũ ſolum.Itẽ ab Aede fit Aedepol iurãdi aduer bium quaſi ꝑ Aedẽ pollucis:& Aedituus:q curat ædes ſacras ab æde tuenda:a quo fit editu or uerbũ ꝓ ædẽ tueor.Veteres nõ æditũũ:& æditu or ſed æditimũ:& æditimor dixere.M. Varro.Aeditimũ dicendũ exiſtimat nõ æditũũ:quod alterũ ſit recẽti nouitate factum.Alte rũ antiqua origine incorruptũ.Cicero.In Veterẽ Aeditimi cuſtodeſq; mature ſentiũt.Aedi tuentes quoq; legimus ꝓ ædes ſacras tuẽte:hoc ẽ æditúos:& Adilis ab ædibus dr:ſiue ut qdã uolũt:quod facilis ad eũ plebi aditus eẽt.Hic Magiſtratus erat:q nõ modo ſacrarũ:ſed etiã priuatarũ ædiũ curam gerebat:ludos quoſcũq;:& ex quacũq; cã inſtituere ad eos ꝑtinebat. Vñ Põpeium legimus ædilẽ factũ Theatrũ:quod ſumma ipẽſa ædificauerat:magnificẽtiſſi mis ludis dedicaſſe:in qbus currus cũ Elephãtis ĩtroduxit. Comœdiæ quoq;: & tragœdiæ ædiliũ iuſſu recitabanť:& loca ĩ theatro aſſignabanť.Vñ Attiliũ.Seranũ:&.L.Scriboniũ legimus:dũ ædiles eẽnt:Senatus ac plebis loca ſecreuiſſe.Si qſpiã ſuũ:aut iumtũ morboſu; vitioſũ ue ꝓ ĩtegro ſanoq; uẽdidiſſent:edicto ædiliũ ẽptori ſuccurrebaťʼ:hi ẽt curã gerebãt: ut Cloacæ & aquæ ductus:cæteraq; ædificia tã priuata q̃ publica:lauta:mũda:& ĩtegra ſua renť.Deniq; qcqd uitioſu; ꝓ ſincero:fractũ ꝓ ĩtegro uenũdatũ eẽt ædiliũ ĩperio rehibebaťʼ idq; ædiliciũ ædictũ dicebaťʼ.Aediles ab initio duo ex plebe creati fuere.Poſtea alii duo pñ cii additi:q qm Sella curulli uterenť:Aediles Curules uocitati ſũt:alii plebei dicti:Primi ex pñciis ædiles creati ſunt.Capitolinus:&.P.Cornelius Scipio:qũ ludos ſolẽnes ꝓ ordini/ bus in cõcordiã redactis faciẽdos:& in faſtis referẽdos Senatus iuberet: idq; ædiles plebis ſe facturos negarẽt.Tũc.n.cõclamatum a iuuẽtute patricia diciť ſe ad honoris deorũ ĩmor taliũ grã libẽter facturos.Quibus qum ab uniuerſis gratiæ actæ forẽt Senatuſcõſultũ factũ

Aerarium
Carcer
Carceres
Comitium
Curiæ
Senaculum
Geruſia
Lautulæ
Thermæ
Portus
Naualia
Emporium
Vicus
Regio
Templum
Compitum
Quadriuium
Compitalia
Compitalicius dies
Area
Platea
Campus
Circus
Amphiteatrũ
Theatrum
Paregon
Veſtibulum
Domus
Aedes
Aedifico
Aedificium
Proedifico
Aedepol
Aedituus
Aedituor
Aeditimum
Aditimor
Aedituens
Aedilis
Aedilicium ædictum
Aediles Curules
Aediles Plebei

Plynius
Plautus
Virgilius
Plynius
Cicero
Ouidius
Varro
Paulus.Iu. Con.
Horatius
Vlpianus
M.Varro
Cicero
Pompeius
Attilius
Seranius
L.Scribonius
CN.Capitoli.P.Corne. Scipio

eſt: vt duos ex patrib9: q ædiles eēnt: Dictator pplm rogaret. Pres Comitiis autores forent.
Duos quoq; ædiles alios a Iulio Cæſare creatos legimus: q frumēto pĕeſſent: a quo Cereales
ſunt noīati. Ab ædili ædilitas & ædilitat9: & ædiliciū deducunt̄ p ipſa dignitate: ſiue magi/
ſtratu ædiliū. In prima parte ædiū. Hoc eſt poſt ueſtibulū: de quo iā diſſeruimus Ianua ē di
cta a Iano: quod huic deo cōſecratū ſit omne pricipiū: hinc Ianitror cui Ianuæ cuſtodia de
mandata eſt: cuius fœmininū eſt Ianitrix: & Ianeus quoq; a ueteribus dicebat̄. Ianus autē
ab hiatu dictus ē: detracta aſpiratiōe: eo quod fuerit omniū primus: cui ueluti parēti oīum
ſupplicabant: & a quo rerū oīum factū putabāt initiū. Et. n. Chaos appellarūt ueteres: ī pri/
miſq; Heſiodus cōfuſam quandā ab initio vnitatē hiantē: patētemq; in pfundū: a quo &
χάσκειν. græci: & nos hiare deduximus: & quod nos hiatū illi χάσμα dixere. Ouidius
Ante mare: & terras: & quod tegit oīa cælū: Vnus erat toto naturæ uultus in Orbe: Quē di
xere Chaos: rudis: indigeſtaq; moles: Nec qcq; niſi pōdus iners. Dicit̄ aūt Ianua etiā hoſti
um: uel ab obſtādo: uel ab ore: quod qſi os ſit: p quod ſit ingreſſus: & exitus. Quidā tn̄ Ianu
am ab hoſtio ita diſtingūt: ut Ianua domus ſit: hoſtiū uero partiū: nam & tricliniorū: & cu
biculorū: & cellarum: atq; aliarū partium hoſtia dicunt̄. Cōfundunt̄ tamē hæc ſæpenume
ro: & græce θύραι hoc eſt thyre dicunt̄: a quo Thyridion hoſtiolū: & obthuro uerbū qđ
ſignificat claudo: a quo obthurator: obthuratrix obthuratio. Mox atriū eſt: quod a quibuſ
dā etiā aula dicit̄: de quo ſupra diximus: cui proximū eſt tablinū locus hibernæ ſtatiōis a ta
bulis dictus: deinde porticus: quibus includi areæ ſolēt egregiū aduerſus tēpeſtates: ac ſeruo
rē ſolis receptaculū. Ab hoc Cryptoporticus dicit̄ nomē ex græco: latinoq; cōpoſitū κρυ
πτὰ eni græci ſubterraneas teſtudines uocāt. Sūnt aūt Cryptoporticus: ſubterraneæ por
ticus cū amplis feneſtris: qbus refrigerādi gratia p æſtatem utimur. Nec a porticu diſſimile ē
Periſtylliū: quod latine interptari circūcolumium pōt περὶ eni circū ſignificat: ςυλος
dicit̄ Columna: eſt aūt locus circūquaq; porticū hn̄s uel ſaltē a tribus lateribus: qlia fieri ī ru/
ſticis domibus ſolēt. Quædā ēt domus Atriolū habēt: hoc ē aliū paruū atriū. Cicero. Quo
loco te ſcribere aiūt: ut Atriolū fiat Mihi ut ē magis placebat: Neq; eni ſatis loci uidebat̄ eē
Atriolo: nec fere ſolet niſi in his ædificiis fieri: in qbus ē atriū maius. Poſtea Cauū ædiū: qđ
& Cauædiū a qbuſdā uocat̄: qui locus intra parietes relinquit̄ patulus: q ſit ad cōmunē oī
um uſum. In hoc ſi nullus locus relictus ē: q ſub diuo ſit: teſtudo dicit̄ a teſtudinis ſimilitudi
ne: ut Romæ in prætorio: & roſtris fuiſſe legimus: Si uero relictus eſt in medio locus: ut lu/
cē capiat deorſū: quo īpluit: īpluuiū dr̄. Surſum q cōpluit cōpluuiū: utrūq; a pluuia. Thu/
ſcanicū quoq; appellatū a Thuſcis poſtq̄ illorū cauum ædiū imitari Romani cœperūt. Re
liqrum partiū ordinē qdem referre ſupuacuū eſt: cū magna ſit ædificioru; ubiq; diuerſitas.
Qua ppter partes tm̄ ædium: ſunt loca ad res neceſſarias reponēdas ſepta: quæ a celādo: ut
ſupra diximus Cellæ uocant̄: & penariū: ſiue penu: in quo res ī lōgiorē uſum cōſeruant̄ &
granariū ī quo reponit̄ granū: qđ & ab horreo horreū dr̄: & a Veterib9 a farre Farreū uo
cabat̄. Quibuſdā tamē locis granu; ſuat̄ ī ſcrobibus in ſicco ſolo factis & palea ſubſtratis
q Syri uocant̄. Præterea apothecæ: quæ latine Cellæ uiariæ dicunt̄. Plynius: Vina in Apo
thecis canis ortu mutant̄: poſteaq; reſtituunt̄ ſibi: Proprie tn̄ Apothecæ dicunt̄: in qbus ui
nu; & ſeruat̄: & uēdit̄. Idē Apothecis fuiſſe & diffundi ſolita uina anno ſexcenteſimo tri
ceſimotertio urbis apparet. Idē. Tantū pecuniaꝝ detinēt uini apothecæ: nec alia res maius
incremētum ſentit. Fenilia. Farinaria. Piſtrina hoc ē loca in qbus fenū: & farina ſuant̄: ac
pinſit̄ triticum: & panis fit: & ſi aliqñ in domibus ſint: potius tn̄ extra domū faciēda uidē
tur: vt ædes ab ignis piculo ſint tutiores. Similit̄ Præſepia equoꝝ niſi teſtudiata ſiāt: qlia tu
Federice īperator ī iſta tua regia feciſti: tāto ſumptu: decore: ac magnificētia: ut cōnumerari
īter pclara totius orbis opa merito poſſint. Præſepia loca ſunt ñ tm̄ ī qbus eq: muli: iumē
ta: cæteraq; hmōi paſcunt̄: ſed oīa loca clauſa: ī qbus aīalia cōtinent̄. Virgilius. Ignauū fu/
cos pecus a præſepibus arcēt. Idē. Stabāt tercētum nitidi ī pſepibus altis. Dicimus ēt pſepi/
um: ſed hoc potius locus ē: ī quo pabulū animalibus porrigit̄. Plynius. Elephāti maxīe odo
re murē: & ſi pabulu; ī pſepio poſitū attigi ab eo uidere: faſtidiūt. Præſepia ēt dicimus par/
uā nubeculā ī cælo: qđ ī ea aſelli de qbus īferius dicemus: ſtabulari uidebant̄. Plynius Sunt ī
ſigno Cancri duæ ſtellæ paruæ aſſelli appellate. Exiguū iter illas ſpatiū obtinēte nubecula:
quā pſepia appellant: hæc cū cælo ſereno apparere deſierit: atrox hyems ſeq̄t. Poſt hæc tri/
cliniū ē locus: in quo diſcūbit̄ dictū a tribus lectis: nā tris mēſas in cōuiuio appōere veteres
ſolebāt: & iacēdo cœnare: vñ a cubo: quod eſt iaceo: factū ē diſcūbo: quod ad mēſam ſolū/
mō ptinet τρεῖς dn̄t tres κλῖναι lectū. Quintilianus de loco ubi Simonides artē memo
riæ tradit̄ iueniſſe. Vix eo limē egreſſo triclinium illud ſupra cōuiuas corruit. Cicero. Eun/
dē locū interptatus nō Tricliniū ſed Cōclaue dixit: ex quo notari pōt tricliniū a nr̄is Cōcla
ue appellari. Verba eius hæc ſūt: Nec iter cōclaue illud cecidit. Proprie tn̄ cōclaue appellat̄

Iulius Cæſar
Heſiodus
Ouidius
Cicero
Plynius
Idem
Idem
Federicus
Virgilius
Idem
Plynius
Quintilia.
Cicero

Aediles Cereales
Aedilitas
Aedilitatus
Aedilicium
Ianua
Ianitor
Ianitrix
Ianeus
Chaos
Thyra
Thyridion
Obthuro
Obthuratrix
Obthurator
Obthuratio
Atrium
Aula
Tablinum
Porticus
Cyroptoporti/
cus
Periſtiyllium
Circumcolumiū
Atriolum
Cauum ædium
Cauædium
Teſtudo
Impluuium
Compluuium
Thuſcanicum
Cella
Penarium
Penu
Granarium
Horreum
Farreum
Syrus
Apotheca
Cella uinaria
Fenilia
Farinarium
Piſtrinum
Præſepe
Præſepium
Triclinium
Diſcumbo
Conclaue

qcūq; locus ſecretior:ī quo vł uiri colloq; uł mulieres cōfabulari ſolēt: habetq; clauē vnā cō
Conclauatus munē domeſticis: nec ē oībus ad eū eūdi ptās. Vitruuius. In tricliniis āt cæteriſq; cōclauibus Vitruuius
Architriclinius maximus ē uſus luminiū: ab hoc cōclauatæ res dn̄r: q̄ ſub eadē ſūt claui. Atriclinio Architri
Ttriclinarius clinius uocat̄: q triclinio præ ē: & Triclinarius miniſter: q in triclinio miniſtrat: & Tricli/
nariæ res: quæ ad tricliniū ptinēt. Tricliniū tn̄ ꝓprie inſtrm̄ eſt: a quo locus ipſe denoīat̄: &
tris toros: ſiue tris mēſas habet ita coīūctas ut tranſferri huic atq; illuc poſſit. Plynius. Anti Plynius
qſſima æris gl'ia deliaca fuit: mercatus in delo celebrāte toto orbe: & iō cura officinis tricli/
nioꝝ pedib9 fulcriſq;: ibi pría nobilitas æris. Idē. Nā triclinia ærata ab acoſq;: & monopo Idem
dia. CN. Maliū aſia deuicta primū īuexiſſe triūpho ſuo: quē dixit āno qngētiſſimo ſexage
ſimoſeptimo. L. Piſo autor ē. Idē. Antias qdē refert. L. Craſſum heredē Lucii Craſſi orato Idem
Triclinia autuna ris multa ēt triclinia ærata uēdidiſſe. Sūt aūt in potentiorū pſerti domibus Triclinia: autūa
lia lia: & uerna: quorū feneſtræ ad orientē ſpectāt: Hibernaq; meridiē aſpiciūt. Aeſtiua quæ ſe
Triclinia verna ptētronē. Eadē eſt & Cubiculorū diuerſitas: quæ tn̄ ita ſæpe diſponunt̄: ut altera feneſtra
Triclinia hiber/ Orientē: altera Occidentē aſpiciant: uel altera meridiē. altera Septētrionē. Cubicula a cubā
na do dicta ſunt hoc ē iacēdo: ꝙ in iis quieſcere interdiu ſolemus: nā ea in qbus nocte quieſci/
Triclinia æſtiua mus: dormitoria cubicula dicunt̄: & ea ad quæ Salutatores admittunt̄ cubicula ſalutato/
Cubicula ria: & ubi Vir cū uxore dormit: græco uocabulo thalamus uocat̄: a quo Epithalamiū dcm̄
Cubicula dormi ſacer hymnus q in nuptiis canit̄: q̇le eſt illud Papinii in Stellā & Violentilā Procul ecce ca Papinius
toria noro Demigrāt Helicone deæ qtiūtq; nouena Lāpade ſolennē thalamis coeūtibus ignem.
Thalamus Ad hæc cœnaculū ē ſiue Cœnatio: ſiue Dieta: locus in quo æſtate cœnamus: ſatis a nobis ſu
Epithalamium pius declaratus. Itē Bibliotheca: & Pinacotheca hoc ē librorū & tabularū repoſitoria quæ
Cœnaculum ſpeſtare ad orietē debent: tum qa uſus matutinū poſtulat lumē: tū qa in his libri ac tabulæ n̄
Cœnatio putreſcūt: & eni quecūq; ad meridiē & occidētem ſpectāt: a tineis & humore libros uitiant
Dieta atq; mēbranas quoniā uenti humidi aduenietes ꝑcreant eas: & alunt: īfundētesq; humidos
Bibliotheta ſpēs pallore uolumina corrumpunt. Item Sacellum in quo res diuina fit: & Baſilica locus
Pinacotheca amplus in quo conſilia priuata: & iudicia & arbitria conficiunt̄: expecctant aliquando ſa
Sacellum lutatores conuiuia maxima fiunt & ſaltationes & ludi dicta quaſi regia. Nam græci
Baſilica hoc eſt Baſilicam regiā dicunt: quam uocem mos quoq; in eadem ſignifica
Baſilica veſtis tione frequentiſſime uſurpamus: & Baſilicam dicimus etiam ueſtem de qua inferius loquæ
mur: Et Baſilice aduerbium uſurpamus ꝓ eo quod eſt regie: excelleter. Plautus. Baſilice or/ Plautus
natus incedit: & fabre ad fallaciam Tum Zetæ quæ in uſu noſtra tempeſtate nō ſunt: Vete
res aūt frequētiſſimas in domibus habebant loca erant in uariis partibus domus: ad quæ ꝑ/
Baſilice meatur quoſdā intra parietē relictos: qui tubuli dicunt̄: aſcendentes ex imo ſpēs frigide ſeu
Zeta calidæ aquæ in pauimēto inferiori ſparſe locū ipſum aut tepefaciebant: aut refrigerabant:
pro ut ratio tēporum exigere uidebat̄. unde. Paulus. Iuriſcōſ. Tubullos eſſe diffinit ꝑ quos
Tubullus paries calore torret̄. Non erat tunc ignis uſus in cubiculis: nec ædes ſpiracula habebāt unde
Infunubulum fumus exiret: quæ nunc uulgus alieno uocabulo caminos uocat: dici aūt latine meo iudicio
Caminus Infumibula poſſunt. Et enim Caminus græcum uocabulum ē: ac latine dicitur fornax Pa/
pinius. Cælo ue pactum Fluxit opus? ſiculis an cōformata caminis Effigies laſſum Stero/ Papinius
Zeticula pē Brontemq; reliqt: a Zeta fit diminutiuū. Zetecula. Plynius. Mox Zetecula refugit quaſi
Pergula in cubiculū. Præterea Pergula locus apertus eſt ab oībus aut ſaltem pluribus lateribus aerē
excipiens: aliqn̄ extra parietē porrectus & mō tectus: mō ſub diuo expoſitus: a ꝑgendo di
cta quod in ea deambulare ſolemus: forūq; aut hortū: aut nemora: aut plateas: aut uias pſpe
ctare. Cœnare quoq; ibi aliqn̄ mos eſt: æſtiuo tpe. Iuuenalis. Sed nūc ſtructor erit cui cedeı̄ Iuuenalis
debeat oīs Pergula. Plynius. L. Fuluius argētarius bello punico ſecūdo cū corona roſacea Plynius
īterdiu e pgula ſua ī forū ꝓſpexiſſe dictus: ex autoritate Senatus in carcerem adductus: non
Portiſculus ante finem belli emiſſus eſt. Idem. Appelles perfecta opera proponebat in pgula tranſeun Idem
Balneæ tibus atq; poſt ipſam tabulam latens: uitia quæ notarentur auſcultabat. Pergula etiam in na
Balnearia ui dicitur excurſus eſt per totam nauim: & Portiſculus etiā appellat̄. Sūt quoq; in domibus
Hypocauſtum Balneæ in qbus ad lauādū aquæ calidæ & frigidæ: q. & balnearia dn̄r. Cicero. Eo latere qd̄ Cicero
ꝓximū ē balneariis colūnas poſuerat. Eſt hypocauſtū locus ad ſudādū qd̄
Præfurnium hoc ē a ſuccedēdo dr̄: habet. n. ſub pauimēto locū uacuū: ī quo ſuccēſus ignis cali
dos uapores emittit excitatq; ſudorē: h; ēt ab vno latere p̄furniū hoc ē paruā fornacē in q̄
Caldarium incluſus ignis: partim hypocauſtū calefacit: parti aquas tēperat ad lauādum: & eni ſupra eā
Tepidarium tria æna cōponunt̄: vnū Caldarium ex quo aq̄ Calida haurit̄ alterū Tepidariū ex quo te/
Frigidarium pida. Tertium Frigidariū: ex quo frigida: quātumq; aquæ calidæ ex Caldario exit: tantum
Vaporarium ex tepidario: in caldarium: & ex frigedario in fluit in tepidariū: hoc latine. Vaporariū dici
tur. Cicero. In balneariis hypocauſta: in alterum Apodyterii angulū ꝓmoui: ꝓpterea ꝙ ita Cicero
erant poſita: ut eorū uaporarium ex quo ignis erumpit eſſet ſubiectū cubiculo: Eſt & aliud

Hyppocauſtũ temperatius:quod unctuariũ dicit̃:in quo poſt ſudorẽ ac lotionẽ hoĩes ungũ
tur.Itẽ hypocauſtũ dr̃ locus in quo proiectis calidis: aut frigidis aquis ꝑ ſpiracula means
vapor Zetas uel calefaciebat uel refrigerabat.& Apoditerium añ balnei:ſiue hypocauſti i/
greſſũ in quo ſe exuũt hoĩes qđ exuere ẽ:ita appellat̃.Sũt & cu
bicula ſeruoꝝ:ac libertoꝝ vſibus deputata.Sũt & turres q̃ cubicula ſua hñt:& Zetas:præte
rea cœnationes:q̃ uel latiſſima muria:uel lõgiſſima littora:ve viridiſſimos colles monteſq;
uel amœniſſimos cãpos:uel placidiſſimos amnes ꝓſpiciãt.Quidã ẽt fructibus ruſticis ſerui
entes ĩ eoꝝ veſtibus ſtabula hoc ẽ diuerſoria hñt:& ĩ tabernas.Itẽ in ædibus cryptas ad fru
ctus ſeruãdos magis:q̃ ad elegãtiæ decorẽ.Sũt ꝑterea Culinæ in ædibus:hoc ẽ coq̄næ dictæ
ꝙ locupletiorẽ in his ignẽ colimus:ut Marcellus ſentit:uel a colluuiæ:ut ĩferius docebimus
Quidã & Torcular:qđ etiã Torculũ dr̃:domi habẽt:qđ ſignificat tã locũ in quo vuæ calca
tæ ꝑmunt̃:q̃ inſtr̃m ip̃m:quo ꝑmũtur a torquẽdo dictũ:ſi coclea ſit alioq̄n Prælũ a ꝑmen/
do vocat̃:ſiue ut q̄dã volũt a ꝑluendo.Itẽ Trapetũ locus:ĩ quo ẽ mola olearia:& ipſa mo/
la dictũ a terendo.Virgilius.Venit hyems:terit̃ Sicyonia bacca trapetis.Itẽ putei de q̄bus
ſupra diximus:& Ciſternæ: q̃ ita int̃ ſe differũt:ꝙ Putei aq̃ viua cõſtãt.Ciſternæ imbribus
colo purificatis ĩplent̃:dictæ ut Põpeio placet:qđ cis inſit infra terrã.Itẽ Scalæ ſũt:ꝑ q̃s gra
datim ab ĩferioribus ꝑtibus ad ſupiores aſcẽdit̃:q̃ cũ rotũdæ ſũt:& ꝑ circuitũ ſcãdunt̃:a co
cleaꝝ ſiĺitudine Coclides appellant̃:queãdmodũ Torcularia ad ſiĺitudinẽ Cocleaꝝ facta
Cocleæ noĩant̃.Coclides etiã gẽmæ ſunt ĩ Arabia:q̃ fiũt reꝑtis ingẽtibus glebis: melle exco
ctis ſeptenis diebus: noctibuſq; ſine intm̃iſſione: ita enĩ oĩ terreno puluere decuſſo purgatã
ingenio artificiũ glebã varie diſtribui ĩ venas:ac maculaꝝ ductus tãtæ intđũ magnitudinis:
ut aliq̄ñ eq̄s regũ pro faleris adhibuerint.Coclea aũt id aĩal ẽ:qđ alio noĩe a limo:ĩ quo vi/
uit:limacẽ vocamus:q̃uis proprie Limax ſit:quæ ſine teſta ſit.Coclea vero: quæ teſtem ha
bet.Coclearũ aliæ marinæ ſunt:aliæ terreſtres: vtraq; tñ pro piſce eſtur adeo ĩ delitiis apud
veteres habitæ:ut eaꝝ viuaria ĩſtituerit.Fuluius Lupinus.in Tarq̄nẽſi pauloante ciuile bel/
lũ:qđ cũ Pompeio magno actũ eſt: generaq; illarũ diſtinxerit:ut eſſent albæ: quæ in Reati
no agro naſcuntur.Illyricæ quibus magnitudo præcipua:Africanæ quibus fecunditas:Oli
tinæ quibus nobilitas:ex olito ſcilicet Africæ oppido.Item Aſtypaleicæ ex alio oppido:cui
nomen Aſtypalæ. Sunt præterea ſiculæ: quæ modicæ dicuntur. Balearicæ quas cauaticas
vocant:quia in ſpeluncis naſcuntur:& Aceratæ quæ late ſunt multifariam naſcentes.Sagi/
nare quoq; eas commentus eſt ſapa:& farre:ut Cocleæ quoque altiles eſſent: cuius artis glo
ria in tantam magnitudinem perducta eſt: ut ſcribat Varro. Octinginta quadrantes ſin/
gularum calices cœpiſſe.A Coclea Cocleare dictum inſtrumentum notum:quo Cocleæ &
alia huiuſmodi veſcendo ſummuntur.Martialis.Sum coeleis habilis: ſed non minus vtilis
ouis:Nunquid ſcis potius cur cocleare vocer? Et Coclea lapis ex flumine rotundus ad Co
cleæ ſimilitudinem.Scalas numero tantum plurali dici oportere Valla: & alii quidam exi/
ſtimarunt moti autoritate Saluſtii ita ſcribẽtis.Deinde vbi vnæ atque alteræ ſcalæ commi/
nutæ ſunt:qui ſuperſteterant afflicti ſunt.Sed numero quoque ſingulari Scala frequentiſſi/
me reperitur.Proprie tamen ſingulari nũro ea ſignificatur :quæ ex teretibus lignis: aut fu/
nibus:aliaue ſimili materia conſtans huc atque illuc transferri poteſt.Plurali vero ea quæ la
tiores habet gradus:& immobilis ac fixa permanet. De hac Plynius. Etiam num ſcalis te/
ctum Epheſiæ dianæ ſcanditur. De illa Caius Iuris conſultus. Vel Scalam ſciens commo/
dauerit ad aſcendendum.Cornelius celſus. Neceſſaria eſt ſcala lignea : quæ craſſitudinem
duorum digitorum habeat longitudine ab ala ad digitos perueniat . Idem . Si brachium
deligatum ſuper ſcalæ gallinariæ gradum poſuerit.Romanus aquila: Malo enim aſcẽſum
q̃ ſcalam aut gradiculos:ut quidam dicere. Aliquando tamen hæc apud autores confundũ
tur:Gradus autem hi ſunt: ex quibus ſcalæ conſtant : & quos ad ædificiorum altiora con/
ſcenditur:a gradiendo hoc eſt eundo dicti:quod per eos eatur. Virgilius. Aerea cui gradi/
bus ſurgebãt limina.Interdũ Gradus eſt gradiẽtium pedum viciſſitudo.Idem.Gradibuſq;
ſonare cõpoſitis.a quo Gradarii equi dicunt̃:qui ſine ſuccuſatura molliter quieteq; ĩcedũt.
Interdũ etiã gradus ẽ ipſa firmitas ſtãdi.Cicero.Nec tumultuãtes de gradu deiiciunt̃.Hinc
gradũ facere dicimus nõ tranſitũ facere:ſed ex aliqua re gradũ & q̃ſi ſcalã ad aliã facere.qđ
a quibuſdã gradũ iacere dr̃:ut ſi in arborẽ tectũue ſcãdere velim ex ſaxo:aut ſcãno aliquaue
alia re gradũ facio.Cicero.Hũc q̃ſi gradũ quẽdã:atq; aditũ ad cætera iactũ intelligetis.Gra
dus quoq; cognationis.Paulus iuris cõſultus affirmat dictos eẽ:ad ſiĺitudinẽ ſcalarũ: loco
rũue decliuiũ:quos ita ingredimur:ut a proximo ĩproximũ.i.in eũ q q̃ſi ex illo naſcit̃ venia
mus.q̃propt̃ graduũ hmõi alios ſupioris ordinis eẽ:Caius ſcribit: alios inferiores: alios ex
trãſuerſo ſiue latere.Supioris ordĩs:ut ſũt parẽtes:ĩferioris ut liberi:ex tranſuerſo ſiue latere
ut fr̃es:& ſorores:liberiq; eoꝝ.A Gradus fit Gradatim aduerbiũ:qđ ſignificat ꝑ gradus:&

Marcellus
Virgilius
Põpeius
Fuluius Lupinus
Pompeius
Varro
Martialis
Saluſtius
Plynius
Caius
Cornelius celſus
Idem
Romanus aquila
Virgilius
Idem
Cicero
Idem
Caius

Hypocauſtum
vnctuarium
Apodyterium
Stabulum
Crypta
Culina
Torcular
Torculum
Prælium
Trapetum
Puteus
Ciſterna
Scalæ
Coclides
Cocleæ
Coclea
Limax
Coclea marina
Coclea terreſtris
Cocleæ albæ
Cocleæ reatinæ
Cocleæ illiricæ
Cocleæ africanæ
Cocleæ olitanæ
Olitum
Cocleæ aſtypaleicæ
Aſtipalæ
Cocleæ ſiculæ
Cocleæ modice
Cocleæ balearicæ
Cocleæ cauaticæ
Cocleæ balearicæ
Cocleæ cauaticæ
Cocleæ aceratæ
Cocleæ alites
Cocleare
Scale
Scala
Gradus
Gradior
Gradarius equus
Gradus facio
Gradus iacio
Gradus cognationis
Gradatim

Gradatio ordinate:& lente.Itē apud rhetores Gradatio:quā græci ἐπιπλόκην vocant:qum ex pri
ma ſnia ſecūda orit̃:ex ſecūda tertia:atq; ita deinceps cōplures. Nā queadmodū in cathena
multi int̃ ſe circuli coniūcti vinciuntur:ſic in hoc ſchemate cōplures ſententiæ int̃ ſe connexæ
cōtinent̃.Lyſias.Cōſtat igit̃ iudices Simonē domo ſua a ſuis diis penatibus vi cū ſūma in
iuria eē exturbatū.Nā Cheremenes cū hōibus armatis ad eū venit:qum veniſſet:ſine vlla re
ligiōe domum eius expugnauit:vi domo familiā abſtraxit:abſtractā tormētis oībus excru
ciauit:cruciatā vinxit:vinctā in publicū ꝓiecit:ne ſuū maleficiū tacitū lateret:ſed qum ꝑte/
reūtes proſtratā familiā videret: & ab iis rem geſtā audiret ſimul & ocl'i: & auribus ſcelus
Grallator illius aiaduerteret.Itē a gradu:ſiue gradior Grallatores appellati ſūt pantomimi: q ut ſalta
tione imitarent̃ ægipanas adiectis perticis furculas hn̄tibus:atq; i his ſupſtātes ad ſilitudinē
Gradiuus crurū eius generis gradiebant̃:vtiq; ꝑpt̄ difficultatē cōſiſtēdi.Plautus.Vinceretis curſu cer
Mars uas:& grallatorē gradū.Gradiuūq; a gradiēdo dcm̄ qdā exiſtimāt:qd̄ i bello vltro citroq; Plautus
gradiat̃.Eſt eni gradiuus Mars belli deus Iouis filius ex Iunone:uel ut qdā ſentiūt:Iunonis
filius ſine pr̄e: nā qum Iuno aiaduertiſſet Iouem maritum pcuſſo capite ſiue muliere emiſiſ
ſe Mineruā armatā:verſus Oceanū ꝑfecta ē:ut ſcrutaret̃ quo pacto & ipſa parere poſſit ſi/
ne viro.S; cū itinere fatigata an̄ hoſtiū deæ Floræ vxoris Zephyri cōſediſſet: intrrogata ab
ea dr̄ quā ob cām ad Oceanum pgeret.Qua cognita facturā ſe voti cōpotē deā pollicita ē:ſi
id Iuno Iouē cælaret.Quod qum factuꝝ ſe Iuno iureiurādo affirmaſſet: mox illam Flora
monuit i cāpis oleniis florē eē:quo tacto repēte ſine viro cōciperet.Id expta Iuno Martem
cōcepit:deinde peperit.Quapropt̄ Flora apud Ouidiū loqtur.Mars quoq; ſi neſcis p nr̄as
æditus artes:Iuppit̄ hoc & adhuc neſciat vſq; pcor. hinc Gradiuū qdā nō a Gradiēdo: ſed Ouidius
Gramen a Gramine dictū volūt:qd̄ herbā ſignificat:quia gramine fit ortus:vn̄ & Graminea corona
Gramineus in re militari maxīe ē dignitatis.Alii a vibratiōe haſtæ dictū Gradiuū volūt:qm̄ græci κρα
Grāinea corona δαίνειν vibrare dicūt.Sūt q gradiuū:nec græcū eē nec latinū vocabulū velint: ſed thrax:
Mars ſignificareq; bellicoſū & fortē.Mars vero iō vocitatus ē: qd̄ maribus in bello p̄ſit: ſiue qd̄
Mamers a Sabinis acceptus ē:apud quos Mamers vocat̃:vn̄ Mamertus prænomē eſt a quo Mamer
Mamertini tini in Sicilia dicti:q Meſſanā habitabāt.Veteres etiā Marſpitrē:hoc ē Martē patrē appel/
Marſpiter lauerūt:a poetis Mauors quoq; vocat̃.Ouidius.Sic ego:ſic poſita dixit mihi Caſſide Ma/
Mauors uors.Hinc Martius:ſiue mauortius dr̄:qd̄ aliqn̄ ſignificat qcqd ad martē ptinet:ut martia Ouidius
Martius auis.Idē.Martia picus auis gemino pro ſtipite pugnat:& Martia ter ſenos proles adoleue
Mauertius rat annos.Hinc Martius mēſis dictus ē primus anni mēſis:qm̄ Romulus primū anni mēſē Idem
Martius mēſis genitori ſuo Marti dicauit.Idē.A te pricipium Romano dicimus anno.Primus de patrio
Martius cāpus noīe mēſis erit.Et Martius cāpus:qd̄ Marti cōſecratus ſit.Liuius.Ager tarqnioꝝ:q int̃ vr Idem
Martial' campus bē:& Tyberim erat cōſecratus Marti:martius deinde cāpus fuit. Ab hoc Martial' cāpus in Liuius
Celio monte appellatus ē:qd̄ in eo eqria ſolebāt fieri:ſi qn̄ aquæ Tyberis cāpū Martiū oc/
cupaſſet.Aliqn̄ Martius bellicū ſignificat:ut marti9 furor:martia arma. Aliqn̄ bellicoſū ut
Mars Martiæ gētes:Martius populus.Si qdē & Mars pro bello ponit̃.Ouidius.Sæuo cōtēdere
Marte.Liuius.Aliquādiu ibi Marte incerto varia victoria pugnatū fuit.Martius etiā aliqn̄ Ouidius
Qu.Martius propriū nomē ē:ut in.Qu.Martio:q iuſſus a ſenatu aqrū ductus Anienis reficere nouam a Liuius
Martia aqua noīe ſuo aquā Martiā appellatā Cunicul' p mōtē actis intra p̄turæ ſuæ tp̄s adduxit.Martial' Qu.Marti
Martialis quoq; a Marte deducit̃:& mō natū ſub martis ſtella ſignificat:mō viri cognomē ē: ob id p̄ us
cipue fœlix:qd̄ ab hoc:quē interp̄tamur:poeta illuſtratū ē:cuius cā fit:fietq; indies latina li/
Gramen gua locupletior.A Gradior etiā Gramē deriuat̃ herba vulgatiſſima:ita appellata:qd̄ geni/
culatis internodiis mirifice ſerpat:crebroq; ab iis:& ex acumine nouas ſpargit radices. Nō ē
herba gratior iumētis:ſiue viridis ſit:ſiue i fœno ſiccata. Gramē capiti circūdatū ſanguinis
Dactylos e naribus fluxiones ſiſtit:Eſt genus eius aculeatū: qd̄ dactylon vocāt eo ꝙ digitis medeat̃:
& Paronychias:ac pterygia vnguiū:carnēq;:q vnguibus excreuerit:tollat.Gramen tn̄ gene
Gramonea co/ rali vocabulo quācūq; herbā vocāt.vn̄ Graminea corona corona dicta ē: q ab vniuerſo ex
rona ercitu ſeruato ſeruatori dat̃:hoc ē a milite impatori:q & a liberatis obſidione caſtris obſi/
Obſidionalis co dional' appellat̃.Dabat̃ hæc viridi e gramīe decerpto idē:vbi obſeſſos aliqs ſuaſſet qd̄cūq;
rona id genus herbæ foret.Plynius.Nullæ ergo herbæ fuere certæ i hoc honore.S; qcūq; fuerāt i
Graſſor piculi ſede q̄uis ignobiles ignotæq; honorē nobilē faciebāt.Itē a gradior Graſſor deducit̃ Plynius
verbū frequētatiuū.Eſt āt graſſari aliqn̄ gradi:ābulare.Neuius.Sæpe hac eadē graſſat9 via.
Afranius.Cōſili graſſant̃ via:a qbus hic ē oīs cultus:a quo Oggraſſari ſili mō ꝑ gradi vſur Neuius
Oggraſſor pam9.Plau.Niſi cū pedicis didiciſtis oggraſſari gradu:Graſſari ēt ē gradiēdo ſæuire.Cæ/ Afranius
Graſſator ſar.Graſſari i hoſtes vetat.Hic latrōes quoq; vias obſidētes graſſari dicūt̃:a quo graſſato/ Plautus
res dci:q hoſtilit̃ gradiūt̃.Caliſtrat9.Graſſatores ſi p̄dæ cauſa id faciūt ꝓximi latrōib9 hn̄t̃. Cæſar
Tardigradus A gradior cōpoſita ſiūt.Tardigrad9:q tarde gradit̃:Vn̄ teſtudinē Tardigradā dicimus.& Caliſtratus
Spiſſigradus:q frequēti paſſuū motu i ābulādo vtit̃:A quo Spiſſigradior:& Spiſſigradiſ/

ſimus.Plautus.Hoies ſpiſſigradiſſimos tardiores q̃ corbitæ ſint in trãquillo mari.Spiſſu; eni:ut inferius dicemus:veteres aliqñ pro tarde vſurparũt:Aggredior qđ proprie ẽ inſulto inuado.Iuſtinus.Quos ex improuiſo aggreſſus facile fudit. Virgilius. Talibus aggreditur venerẽ Saturnia dictis.Ennius.Aggretus fari ſcripſit pro eo qđ eſt aggreſſus fari.Trãſgredior trãſeo.Hinc apud rhetores Tranſgreſſio dicit᷑: qum ab ea ſentẽtia:quã propoſuimus: cõuertimus ſermonem ad aliquã pſonã: aut rẽ:aut fortunã: & tanq̃ præſentẽ appellamus. Myron.Hæc mulier nuper fuit locuples:& potẽs in amore:atq; delitiis neceſſarioꝝ: ornatus eius opibus abũdabat:magnus ancillaꝝ quæ ſeqbant᷑ comitatus appellabat᷑. Nũc contra ſubito:& graui caſu afflicta vix mediocris ancillulæ dignitatẽ retinet.O fortuna q̃ vehement te rerũ varietas oblectat:& q̃ magno odio ẽ tibi beatæ vitæ ꝑpetuus: & cõſtãs fructus.Egredior exeo:a quo Egreſſus:& Egreſſio deriuant᷑.Progredior procedo. vnde Progreſſus pro proceſſu accipit᷑.Interdũ Prægredior hoc ẽ antecedo.Pacuuius.Extremu; ĩtra carcerẽ ipſum ꝓgredit᷑ parthenopeũ.Prætergredior prætereo.Apuleius.Qumq; ſtabulu; prætergreſſus fuiſſem:re cognita cœpi retrocedere.Ingredior modo intro:qđ & Introgredior dicimus.Cicero.Cũ paulo ante roſtra ingreſſus conſediſſet:mõ gradior.eo. Virgilius Continuo pecoris generoſi pullus in aruis: Altius ingredit᷑ & mollia crura reponit. Cicero.Si dormis expgiſcere:ſi ſtas ingredere:ſi ingrederis curre:ſi curris aduola.Supgredior ſuperius eo:Subtergredior:ſubter eo:Digredior diſcedo: A quo Digreſſio pro diſceſſu: Regredior reuertor: A quo Regreſſus:& Regreſſio pro reditu.Congredior manus conſero: dimico.Gellius.Qui ter cũ hoſte cõgreſſus victor rediit: A quo Cõgreſſus pro pugna accipit᷑.Saluſtius.Multi in eo cõgreſſu perierũt.Interdũ ſiſ gradior.Varro.Oẽſq; in vnam domũ cõgreſſi ſimul diſcubuere.Præterea a gradior Tardigradus:q tarde ambulat. Pacuuius de teſtudine.Quadrupes tardigrada:agreſtis:humil:aſpera:capite breui:ceruice anguinea: aſpectu truci:euiſcerata in anima cũ aĩale ſono.Feneſtræ quoq; in ædibus ſũt aliæ ãplæ:aliæ minores partim ad lucẽ reddẽdam factæ:& ἀπὸ τοῦ φαίνειν:qđ eſt lucere:nomẽ hñtes partim ut veniẽtes auras accipiant:trãſmittantq;:ne aere pigro & manente locus ingraueſcat.Ab hoc fit feneſtro verbũ:qđ eſt aperio pforo:& veluti feneſtras facio.Plautus. Nulla eſt feneſtratior domus.Ab hac Feneſtella:& Feneſtricula p diminutionem deducũtur:& p detractionẽ mediæ ſyllabæ.Feſtra:qđ ẽ hoſtiũ minuſculũ in ſacrario:Itẽ Latrinæ: de qbus ſupra diximus:quæ ita cõſtitui in domibus debẽt:ſpiracul etiã quibuſdã adhibitis:ut fœtorem reddere non poſſint.Itẽ Lauatrinæ:in q̃s lotura ꝓiicitur:quæ & Aquaria:& Aq̃riola dicũtur:nec in culina tñ:ſed in tricliniis quoq; & cubicul:& cœnationibus cũ dignitate & elegãtia fiunt.Ad hæc in parietibus ædiũ armaria inſerunt᷑:& Armamẽtaria nõ minus vtiliter q̃ elegant.Armaria proprie ſũt:in qbus libri reponunt᷑.Armẽtaria:in qbus arma bellica & naualia ac cætera domus inſtrumẽta illa ab armis dicũtur: hæc ab armẽtis. Plynius. Laudatus & Creſipho Gnoſius æde epheſiæ dianæ mirabiliter fabricata: & philon Athenis armamẽtario mille nauiũ.Arma quidã affirmãt proprie dici bellica inſtrumẽta:nec oia ſed ea tñ:quæ ab humeris depẽdẽt hoc ẽ armis:ut ſcutũ:gladius:pugio:ſica:ea vero qbus ꝓcul præliat᷑ tela eſſe nõ arma:cuius ſentẽtiæ ẽ Pompeius. Seruius vero arma dicit eſſe: quæ armos tegunt:qđ ſane videt᷑ abſurdũ:q̃ſi ocreæ:caligæ:lanceæ:ſcorpiones:baliſtæ:cæteraq; huiuſmodi bellica inſtrumenta arma non ſint.At Varro arma vocari exiſtimat omnia bellica inſtrumenta: quibus arceri hoſtes poſſint:ideoque non ab armis: ſed ab arcendo hoſte appellata:quapropt & fuſtes & lapides & alia hmõi arma eẽ. Cauis iuriſcõſultus affirmat quotiẽs his ad hoſtes arcẽdos vtimur.Nos arma dici putamus:nõ tñ bellica: ſed oĩu; generũ inſtrã.Quapropt Virgilius nõ ita ſimplicit ſcripſit:Arma viruq; cano: ſed hoc mõ ſcriptũ reliqt:At nũc horrẽtia Martis arma viruq; cano.Quãuis priores verſus: ab his qui emẽdare opus iperfectũ voluerũt propt humilitatẽ pricipii detracti fuerint.Erũt ergo martis arma inſtrã oĩa:qbus ĩ bello vtimur:vnde fraudes quoq; & cõſilia inſidiãtis: arma vocãtur.Virgilius.Et quærere cõſcius arma.Arma vero ruſticoꝝ raſtra:ligones:quali:crates:fiſcinæ:& alia hmõi villatica inſtrã.Idẽ.Cerealiaq; arma:& alibi:Colligere arma iubet.Item alibi dicendũ:& quæ ſint duris agreſtibus arma: Arma coqnaria:lebes:patella:tripus:olla: veru:& ſiĩa.Plautus.Quã elegant inſtructũ coqnariis armis.Arma ſtudioſoꝝ ſtilus: pugilares:calami:libri:lucerna:cæteraq; hmõi.Plynius.Cuius arma erãt: nõ venabulũ & lãcea: ſed ſtilus & pugilares.Dicta aũt arma exiſtimamus nõ ab arcẽdo:ut Varro ſẽtit:ſed ab armis:ut Põpeius & Seruius:nõ quia ab armis dependeãt:aut armos tegãt ut ipſi affirmant: ſed q̃ armis oneri ſint dũ gerunt᷑: ſic oĩa inſtrã arma dici iure optimo pñt: q̃n etiã ipſa cõſilia:qum p trãſlationẽ humeros etiã ad cogitationes & cõſilia referamus.Horatius.Sumite materiã vr̃is:q ſcribitis:æquã viribus & verſate diu qd ferre recuſẽt:Quid valeãt hũeri.hinc laurẽtum legibus ſãcitũ erat:Ne pomum ex alieno legatur in armũ:ideſt q̃ humeri onus ſit

Plautus
Iuſtinus
Virgilius
Myron
Ennius
Pacuuius
Apuleius
Cicero
Virgilius
Cicero
Gellius
Saluſtius
Varro
Pacuuius
Plautus
Plynius
Pompeius
Seruius
Varro
Caius
Virgilius
Idem
Idem
Plautus
Plynius
Horatius

Aggredior
Tranſgredior
Tranſgreſſio
Egredior
Egreſſus
Egreſſio
Progredior
Prætergredior
Progreſſus
Prægredior
Prætergredior
Ingredior
Introgredior
Supergredior
Subtergredior
Digredior
Digreſſio
Regredior
Regreſſus
Regreſſio
Congredior
Congreſſus
Feneſtra
Feneſtro
Feneſtella
Feneſtricula
Feſtra
Latrina
Lauatrina
Aquarium
Aquariolum
Armarium
Armamentariũ
Arma
Telum

Armata virgo
Armilla
Armus
Armillum
Armo
Armentum
Armipotens
Armiger
Armitenens
Inermis
Armiluſtrium
Armentũ
Grex
Arméta
Armentarius
Humerus
Armus
Gregatim
Gregarius
Egregium
Egregie
Exgregie
Aggrego
Abgrego
Diſgrego
Diſgregatio
Segreco
Segregatio
Congrego
Congregatio
Paries
Murus
Parietina
Aſtericum
Parietaria
Pauimentum
Pauio
Depuuio
Oppuuio
Oppuuia
Pauſia
Pauſa
Pauſo
Tripudiũ ſoliſtimum
Mediaſtinum
Silentium
Pullarius
Terripanium
Terripudium
Tripudium

& armata virgo dicebatᷣ ſacrificãs:cui lacinia togæ reiecta in humerum erat:& Armillæ vo
citatæ ſunt:q̃s viri militares ex auro ab ĩperatoribus donati gerũt:qđ antiq hũeros cũ bra/
chiis armos appellabãt:& armillũ vas vinariũ in ſacris:qđ armo.i.humero deportetᷣ. Ab
arma aũt deriuatᷣ armo verbũ:qđ eſt armis inſtruo.Saluſtius.Armati fores obſidebãt.Vir Saluſtius
gilius.Tũc quoq; fas nobis graios armare fuiſſet.Ab hoc Armaméta dicũtur:quæ ad inſtru Virgilius
endũ aliqd ptinét:ut in nauibus arméta ſunt non ſolum arma:ſed remi:vela antennæ:rudé
tes:clauus:& alia hmõi.Ité ab Arma Armipotens dr̃:& Armiger q in prælio arma dñi ſui
gerit:& Armitenens:q arma tenet:& Inermis mõ:q armatus nõ eſt:mõ q ſupplex erat:qđ
ex hiſtoria tractũ eſt:quia q ſe dedũt Inermes ſupplicant: & Armiluſtriũ feſtũ apud Roma
nos:quo res diuinas armati faciebãt:& ſacrificãtes canebãt tubis. Ité locus:in quo hmõi lu
di fiebãt.Varro tñ nõ ab armis:ſed ab ambitu luſtri Armiluſtriũ dictũ exiſtimat:qđ ibi cir/ Varro
cũ metas fertur pompa:& equi currũt.Ité ab Arma Armétũ deduciťr:qđ armis aptum:atq;
idoneũ ſit:eteni equi præliis interſũt:boues ac maiora aialia armãt ex coriis.Armenta qu ip
pe proprie maioꝝ aialiũ cõgregationes dicunťr:utputa cameloꝝ:boum:equoꝝ:aſinoꝝ:ſi
cut greges minoꝝ:ut ouiũ:porcoꝝ:capraꝝ.Ouidius.Mille greges illi:totidéq; arméta per Ouidius
herbas:Paſcebãt.Virgilius.Hæc ſatis armétis:ſupat ps altera curæ Lanigeros agitare gre/ Virgilius
ges:hirtaſq; capellas.Quidã tñ Arméta nõ ab armis:ſed ab arãdo dicta affirmãt:q̃ſi aramé
ta:& de bobus tm̃ dici ꝓprie volunt.Virgilius de Ceruis dixit armétum: Hos tota arméta Idem
ſequũtur:ut non ſit mirãdũ gregé quoq; de bobus eundé dixiſſe. Aut aliquã in magno ſeq/
tur grege:tñ ad diſtinctioné addit magno:Sicut Horatius adiecit mugientiũ. Aut in redu/ Horatius
cta valle mugientiũ proſpectat errãtes greges:Quaſi Grex generalius nomé ſit:Armétũ ve/
ro ſpetialius:& illud ſine appoſito de pecoribus minutis intelligatᷣ:qum appoſito poſſit ét
ad maiora trãſferri.Cicero.Fudit apothecas:cecidit greges armétoꝝ. Ennius.Fœminino Cicero
genere Armétas dixit.Ab arméto Armétarius dicatᷣ cuſtos armenti. Illud obiter addendũ Ennius
eſt armos ab humeris differre.Humeri eni ꝓprie eoꝝ ſunt:q recti in cælũ ſpectãt:vñ ſoli ho
mini int̃ mortalia humeros eé dicimus.Virgilius.Os humeroſq; deo ſilis.Armi vero ſũt ꝓ/ Virgilius
prie brutoꝝ:quãuis & de hõibus aliqñ dicanťr:Hũeros ab humo deductos exiſtimãt:quia
humeri ſicut humus ferendis oneribus apti ſunt.A grege vero fit Gregatim: qđ ſignificat p
diuerſos greges.& Gregarius ex grege vulgaris:vnde Gregarius miles diciťr nõ electus: ſed
tumultuarie vndecũq; collectus:& Egregiũ excellés q̃ſi ex toto grege electũ:& Egregie ad/
uerbiũ excelléter.quãuis aliqñ poniťr pro valde nimis.Terétius. Hoꝝ ille nihil egregie ꝑter Terétius
cætera ſtudebat. Veteres etiã Exgregie dixere.& Aggrego qđ eſt addo/adiũgo: & q̃ſi i gre/
gé duco:dicimuſq; Aggrego te in noſtrũ ordiné:uľ in noſtrũ numerũ.Abgrego ammoueo
& q̃ſi ab grege duco:Diſgrego:ſeparo:diſiũgo:Segrego ſiľiter cuius cõtrariũ eſt Congrego
hoc é coniungo:vnio:A quibus Diſgregatio Segregatio:& Cõgregatio deriuanťr.Ité mu/
rũ parietes cingũt:diuidũtq;:quéadmodũ vrbé ſiue oppidũ muri.A pariete Parietinæ dicũ
tur muri veteres:ac ſemiconſũpti.Plynius.Aſtericũ herba é folio ſilis ozimo nigrior tm̃:na
ſcés in tegulis:parietiniſq;: & Parietaria a pariete deriuatᷣ herba alia: de q ſupra diximus. Plynius
Ité in ædibus ſũt pauiméta:hoc é ipſa ſolidaméta domoꝝ dicta a feriédo: qđ dũ fiunt pa/
uimenta:pluribus ſimul diebus feriũtur:hoc é pcutiunťr virgis:ſeu marculꝭ ut ſolidiora ſint:
nec rimas faciãt.Veteres quippe Pauire pro ferire dicebãt:qđ a græcis ſumptũ eſt:q παίειν
dicunt pcutere:ab hoc Depuuire tractũ eſt:hoc é cedere. Lucillius. Palmiſq; miſellã depuit Lucillius
me:hoc eſt verberauit.Item Oppuuire:vnde Oppuuia verbera dicuntur.Afranius.Oppu Afranius
uiis pueri coercentur:& Pauſia oliuæ genus:quod non niſi pauiendo: hoc eſt tundẽdo ole
um emittat.Pauſa vero dicitur requies alicuius rei.Actius.Sed iam eum huc vadere cerno: Actius
& nobis datur pauſa loquendi. Lucillius. Hæc vbi dicta dedit tibi pauſam ore loquendi. Lucillius
Ab hoc Pauſo verbum quieſco:a quo Repauſo:qđ eſt requietem capio.Deducũtur autem
a græco παύομαι:quod ſignificat deſiſto ab opere:requieſco. A Pauio etiam Tripudia
ſoliſtima dicebantur auguria: quæ fiebant quotiens offa:quæ pullis dabatur:aliquo modo
cadebat in ſolum:ita enim a ſolo Soliſtimum ut a medio Mediaſtinũ dicimus.Solebãt qp
pe in auſpiciis apud veteres adhiberi non paſſim oés:ſed hi tñ qui eſſent periti.Peritos eni
oportebat eé eos:q quid ſilentiũ foret intelligeret. Silétiũ id in auſpiciis dicebatᷣ: qđ oi vi/
tio careret.Rogabat hunc augur:an adhuc ſilétiũ eét? Rñdebat ſtatim ſilétiũ ſibi eé videri
Tum ille ſi paſcerenťr petebat:aut vbi? Nõ qđ ad auſpicia ptineret vtrum paſcerentur nec
ne pulli:quos pullarius attuliſſet(ita enim nominabant eum:qui pullos in caueam ferebat)
ſed quia:qum paſcebantur:neceſſe erat aliquid ex ore decidere:& terrã pauire:hoc Terripa
uium primo:poſt Terripudiũ:deinde Tripudium é dictum.Qum igiťr offa iam ex ore pul
li ceciderat:tũ auſpicãti tripudiũ Soliſtimum nũciabatᷣ. Extabat decretũ collegii vetus om
ne; auem tripudium facere poſſe:deriſit hũc augurãdi modũ Flaminius.Nã qũ Tripudio Flaminius

auſpicaret̃ pullarius:diemq; commictẽdi prælii propterea differret. Tum Flaminius ex eo
quæſiuit:ſi ne poſtea qdẽ pulli paſcerent̃:qd faciẽdũ cẽſeret:qum ille quieſcẽdũ cẽſeret: præ
clara vero inquit Flaminius auſpicia:ſi eſuriẽtibus pull' res geri poterit:ſaturis nihil geretur.
itaq; ſigna cõuelli:& ſe ſeq iuſſit. Tripudiũ etiã ſaltatio dicit̃ ſiſr̃ a pauiẽda terra:qd̃.ſ.ſal
tãdo terra pauitur. Liuius. Ferre ac p vrbẽ ire cũ tripudiis:ſolẽniq; ſaltatu iuſſit. A pauimẽ
tum fit Pauimẽto verbũ:& paſſiuũ eius pauimẽtor: A quo Pauimentata loca dicũtur: in q | Pauimento
Plynius bus ſtrata ſunt pauimenta. Plynius. Ergo pauimẽtandũ vbi ſata ſit cẽſent:ut lachryma non | Pauimentor
abſorbeatur. Apud veteres primo facta ſũt pauimẽta:quæ barbarica:ſiue ſubtegulanea vo/ | Pauimentatum
cant̃ ex teſtis tuſis:rudere:& calce. In italia vero feſtucæ ſubiiciebãtur:ꝓpt qd̃ Cãnea voci/ | Pauimẽtũ ſubte
tata: Inuenta deinde ſunt a græcis elaborata arte picturæ:quæ Aſarota dicta ſunt: qd̃ verri | gulaneum
nõ debeãt ἀπὸ τοῦ α priuatiua particula ẽ & σαρῶ:qd̃ eſt verro. Solebãt quippe purga | Pauimentũ bar/
menta cœnarum:quæ Analecta vocãtur: in pauimẽto quoq; euerri: dũ ſubtegulanea paui/ | baricum
mẽta i vſu erant. Poſtea vero Aſarotis inuẽtis ceſſauit vſus ſcoparũ:& manibus colligi pur | Pauimentum cã
Martial' gamenta cœperũt:pauimẽta vero ſpõgiis mũdari. Martial'. In pcio ſcopas teſtat̃ palma fu/ | neum
Lucillius iſſe. Ocia ſed ſcopis nũc Analecta dabũt. teſtat̃ hoc Lucillius poeta: Arte pauimẽto:atq; em | Aſarotum
Papynius blemate vermiculato. Hoc pauimẽti genus laudat Papynius. in villa Tyburtina Manlii vo
Manlius piſci. Calcabam nec opinus opes: nã ſplẽdor ab alto Defluus: & nitidũ referẽtes aera teſtæ
vopis Monſtrauere ſolũ:varias vbi picta per artes: Gaudet humus:ſupatq; nouis Aſarota figuris.
Clariſſimus in hoc pauimẽti genere Zenodorus fuit:q pergami ſtrauit Aſarotũ paruis er/
Zenodor9 reſtul' tinctis in varios colores. vbi mirabil' colũba bibebat aquã vmbra capitis infuſcãs alia | Pauimentã ſcal/
ſibi eſcã arripiẽte. Scalpturata etiã pauimẽta fuerũt:in qbus picturæ radẽdo fiebãt quo mo | pturatum
do nũc ſcalpturata albaria in exteriori pte parietũ:ac murorũ facimus. Inuenere & alia pa
uimenta græci quæ:qm̃ ſub dio ſunt:ſubdialia nũcupant̃. his domos cõtegebãt facilibus lo | Scalpturatũ al/
cis:atq; tepentibus:qd̃ nunc Neapoli & p oẽm cãpaniã faciunt. Fallax genus:ac mĩme du/ | barium
rabile vbicunq; imbres gelant: Huiuſmodi pauimenta maxime idonea faciẽda ſũt: qd̃ con | Pauimenta ſub/
tignationes humore creſcẽtes:aut ſiccitate decreſcẽtes:ſeu pãdationibus ſedẽtes mouẽdo ſe | dialia
faciũt vitia pauimentis. Præterea gelicidia: & pruinæ nõ patiuntur integra pmanere. Itaq;
ſi neceſſitas coegerit:ut minime vitioſa fiãt:ſic erit faciẽdũ. Primũ obſeruãdũ eſt:ut æqualis:
& ſolida cõtignatio fiat: ne gradus ambulãtiũ tremor fabricæ titubãtis excutiat: deinde ut
axes querneæ cũ eſculeis nõ miſceant̃. Nã quercus humore concepto:qum ſe cœperit ſicca/
re:torq̃tur:& rimas in pauimẽto facit. Eſculus vero ſine vitio durat. Sed ſi quercu ſuppetẽ
te eſculus deſit:ſubtilit̃ quercus ſecet̃:& binæ p diuerſũ coaxationes ſubſternãtur:capita ea/
rum præfigant̃ frequẽtibus clauis:ne poſſint torq̃ri. De cerro: aut fago diutiſſime tabulata
durabũt:ſi ſtratis deſup paleis:ul' ſalice hũor calcis nuſq̃ ad tabulati corpus accedat. Poſtq̃
coaxatũ fuerit ruderi nouo tertia ps teſtæ tuſæ addat̃:deinde rudus i quo duæ quintæ calcis
miſceant̃ pedali craſſitudine feſtucet̃. Tũc nucleo craſſo ſex digitos ſtruat̃. faſtigiũ vero ſer
uet̃ in duos pedes:& ſeſcuncẽ:& cote diligent̃ deſpumet̃. Quod ſi nigrũ facere pauimentũ
voles:ſolo feſtucato iniiciat̃ rudus:aut teſtaceũ pauimẽtũ ſabulo:calce: ac fauilla mixta car
bonibus:ſpiſſe calcatis craſſitudine ſemipedali:tum cote depoliat̃. Hoc pauimentũ græca/ | Pauimẽtum græ
nicũ dr̃:qd̃ & nigrũ ẽ:& ſi qua ex pocul' fundũtur:velocit̃ rapta deſugit. Alio quoq; genere | canicum
pauimẽti vti Romani ſub Sylla cœpere. Lythoſtratũ vocãt q̃le præneſte fuiſſe in fortunæ | Lythoſtratum
delubro memorat̃. Paruul' id cruſtis cõſtat:ĩoq; Lythoſtratũ appellat̃:hoc a nr̃is dr̃ ſectile
λίθος enim lapis dr̃. ςρωτὸν aũt ſtratum. Cæſarẽ tradũt in expeditiõibus teſſellata etiã | Pauimẽtum ſte
pauimẽta circũ tuliſſe:de qbus inferius dicemus. Marmoreis etiã tabul' ſterni domus cœpe | latum
re: A quo Pœnica pauimẽta dicta ſunt numidico marmore ſtrata:deinde etiã lateribus. Pa | Pœnicum paui/
uimenta vero:quæ Lythoſtrata dicebant̃:humo pulſa i cameras trãſiere. Cameræ teſtudi/ | mentum
Virgilius nes dicunt̃ q̃ſi camuræ:hoc ẽ curuæ. Camurũ eñ curuũ ſignificat. Virgilius. Et camuris hyr | Camera
tæ ſub cornibus aures. vñ Camerinũ Piceni vrbs præclara a curuitate ſitus ita appellata. ab | Camurum
Liuius ea vero Camertes dicti:quos Liuius ſcribit:publio quondã Scipioni:i armãda claſſe:qua;
in Africã duxit:cohortẽ vnã ſexcẽtoꝝ militũ armatoꝝ pbuiſſe. Hinc etiã Cõcamerata lo/ | Concameratũ
ca dicimus teſtudinea:hoc ẽ q fornicibus cõſtãt. hmõi pauimẽta lapideis ſiue figulinis cru/
Agrippa ſtis cõſtãt vitro tectis:atq; encauſto pictis: iuẽtũ Agrippæ in thermis: q̃s Romæ ædificauit
Vulgo id opus nũc muſaicũ vocãt. muſeacũ aũt dici debet: qm̃ pumices hoc ẽ lapides leues | Muſeacum
mire eroſos i ædificiis muſea vocãt:depẽdẽtia ut Plynius inq̃t:ad imaginẽ ſpecus arte red/ | Muſeum
Plynius dẽdã. Itẽ i ædib9 Andron ẽ ſpatiũ illud:qd̃ ẽ int̃ duos parietes i qd̃ pluuia deſcẽdit. Plyni9
Tã alti abditiq; ſecreti:illa rõ ẽ q intiacẽs andrõ parietẽ cubiculi:hortiq; diſtĩguit: Atq; ita | Andron
Idem oẽm ſonũ medii ſanitate cõſumit. Sũt etiã plerũq; i domibus fõtes:uel viuis aqs ibi ſcaturiẽ
tibus:uel p tubos:aut fiſtulas aliũde deductis. Fõs a fũdẽdo dictus ẽ. vñ e tra fũdit̃ aq̃ viua: | Fons.
A quo etiã Fiſtula dicta eſt:p quam fuſa aqua deducit̃: ſicut Tubi ſeu p diminutionẽ Tubu | Fiſtula

ſi a tumore: & Canales a Canna: qđ ad eaꝝ ſimilitudinẽ facti ſint. A Fonte Fontana aqua
dicitur: quæ ex fonte eſt. Plynius. Fontanæ aquæ cyathos duos: & Fontanalia fontiũ ſacra
dicũtur: & Fõtinalis porta vrbis Romæ ob ꝓpinqtatem ſcaturientiũ fontiũ eadem: ut qui
dam putant: Capena vocabat᷑. Iuuenalis. Subſtitit ad veteres arcus: madidãq; Capenã. Li/
uius. Cenſores viã ſternẽdã a porta Capena ad Martis ædẽ locauerũt. Idẽ. Aediles alteram
porticũ ad portã fontinalẽ ad Martis aram: qua in cãpos iter eẽt: ꝑduxere. Romulus in cõ
ſtructione vrbis tris tñ portas ſtatuiſſe dicit᷑: Carmẽtalẽ primã appellatã a Carmenta ma
tre Euãdri: quæ ibi prius habitauerat: eratq; ei id nomẽ a Carminibus: qbus dabat reſpõſa:
qum ꝓprie Nicoſtrata vocaret᷑. Virgilius. Et Carmẽtalẽ Romano noĩe portã. Poſtea ve/
ro Scelerata vocata ẽ: ꝙ per eam ſex & trecẽti fabii cũ Clientibus quinq; milibus egreſſi ad
uerſus etruſcos ad amnẽ cremerã oẽs interfecti ſunt. Ouidius. Carmentis portæ dextro eſt
via proxima Iano. Ire ꝑ hanc noli: quiſqs es: omen habet. Illa fama refert fabios exiſſe tre/
centos: Porta vacat culpa: ſed tñ omen habet. Sic Sceleratus Cãpus Romæ appellatus ẽ ꝓ/
xime portã Collinã: in quo virgines veſtales: quæ icæſtũ fecerãt: defoſſæ ſunt: & Sceleratus
vicus Romæ: in quo qum Tarquinius ſuꝑbus interficiendũ curaſſet Seruiũ regem ſocerum
ſuũ: corpus eius iacẽs filia Carpẽto ſupuecta ẽ properãs in poſſeſſionẽ domus paternæ. hæc
oĩa ſcelerata dicta ſunt: hoc ẽ polluta: etenĩ ſcelerare polluere eſt. Virgilius. Parce pias ſcele/
rare manus. Interdum tamen ſceleratũ capitur pro nocẽte. Idem. At ſceleratũ exquirere fri
gus difficile ẽ. Quidã; Sceleroſum & Sceleratum ita diſtingunt: ut Sceleroſus ſit autor ſce
leris. Sceleratus vero in quo ſcelus ſit conſtitutũ: aut cõmiſſum. Terẽtius. Vbi ego illũ ſcele/
roſum: hæc a Scelus deducũtur: qđ ſignificat flagitiũ: facinus: A quo Sceleſtus idẽ: qđ ſcele/
ratus: & Sceleroſe: Scelerate: ac Sceleſte aduerbia: & Scelerator: cõtaminator. A græco aũt
hæc deducũtur quippe græci σκέλετον ſceleſtũ indicant. Secũdã portam inſtituit Panda
nam: qđ ad res quæ in vrbem ferebãtur: pãderetur. eadẽ & a libertate Libera dicebat᷑. Ter/
tiam Mugoniam a mugitu: qđ per eam venale pecus intraret. hæc & Trigonia: hoc ẽ trium
anguloꝝ cognoĩata. Addita præterea ab eodẽ intra vrbẽ Ianualis porta eſt: a Iano dicta:
& ideo ibi poſitũ Iani ſignũ: & inſtitutũ a Põpilio: ut eſſet clauſa ſemꝑ niſi qum bellum fo
ret. cuius rei cã hæc fert᷑. Qum bello Sabino: qđ virginũ raptarum grã cõmiſſum ẽ: Roma
ni portam: quæ ſub radicibus collis viminalis erat: claudere feſtinarent: quia hoſte in eã ir/
ruebãt: poſtq; clauſa fuerat: mox ſpõte patefacta ẽ: qumq; iterũ ac tertio idẽ contigiſſet: qm
claudi nõ poterat: armati pro limine plurimi appoſiti ſunt cuſtodes. qumq; ex alia ꝑte acer
rimo prælio certaret᷑: ſubito fama ꝑtulit fuſos Tatio Romanos. Quã ob cãm: q aditũ tue/
bant᷑: territi profugerũt. Qumq; Sabini ꝑ portã patentẽ irrupturi eſſent: magna vis torren
tium ex æde ꝑ eam portã dicit᷑ erupiſſe: multaſq; ꝑduellũ cateruas: aut exuſtas feruẽti: aut
deuoratas rapida voragine deperiiſſe: Ob eam rẽ placitũ eſt belli tpe velut ad vrbis auxiliũ
profecto deo fores reſerarent᷑. Hinc Patultius: & Cluſius dictus ẽ Ianus: quia bello portæ
eius patẽt: pace claudũtur. Dictus ẽ etiã deus geminus q̃ſi vtriuſq; Ianuæ cæleſtis potens: ꝙ
ſol ſit: & ex oriens aperiat diẽ: & occidẽs claudat: Vnde & ſimulacrũ eius fingi ſolebat ma
nu dextera trecẽtoꝝ: & ſiniſtra ſexaginta: & quinq; numerũ tenẽs ad demõſtrãdũ anni di/
mẽſionẽ. Itẽ deus Bifrõs: qđ & præterita ſciuerit: & futura præuiderit: uel quia ſuperũ atq;
inferũ Ianitor eſt: & Ianuſ pat᷑ quaſi deoꝝ deuſ: & Ianuſ Iunoniuſ: q̃ſi non ſolũ Ianuarii:
ſed menſiũ omniũ ingreſſuſ tenenſ. In ditione quippe Iunoniſ ſunt oẽſ kalẽdæ: vñ & Var
ro ſcribit: Iano duodecim araſ pro totidẽ menſibuſ dedicataſ: Ianuſ Conſiuiuſ a conſerẽ
do: hoc ẽ a propagine humani generiſ: quæ Iano autore cõſerit᷑. Ianuſ quirinuſ q̃ſi belloꝝ
potenſ ab haſta: quã Sabini Curim vocãt. Aliæ quoq; deinde diuerſiſ tẽporibuſ portæ ad/
ditæ fuerũt: int᷑ quaſ celebrioreſ ſunt Flumẽtana: quã Tyberiſ vrbem intrãſ in ſiniſtra ripæ
ꝑte relinquit: dicta: qđ tyberiſ qñq; in eã influxerit: qđ in aliam fieri non poterat. Liuiuſ.
Prædicta die i petilinũ lucũ extra portã Flumẽtanã vñ cõſpectuſ in capitoliũ nõ eſt cõcilii
populi indictũ. Collatina: quæ ꝑ eũdẽ circuitũ ad ſiniſtrã tyberiſ ꝑtẽ ꝓxima ẽ a Collatia ap
pellata oppido prope Romã in qđ aliaꝝ vrbiũ opeſ collatæ fuerũt. poſt eã Sabiuſia q re/
cta in Sabioſ ducebat: ſubſequeſ. Quirinal' ita vocata: uel qđ ea itur i collẽ Quirinalẽ: uſ qđ
ꝓxime eã Quirini Sacellũ erat. Eadẽ Aegonenſiſ: ut qdã exiſtimãt: vocabat᷑: qđ mõſ ipſe
Quirinal' priuſ Aegonuſ cognoĩatuſ ẽ: Hinc porta Collina ab eodẽ Colle: ad quẽ alia via
iter erat: Huic portæ ꝓpinquũ fuit Erycinæ veneriſ tẽplũ. Ouidiuſ. Tẽpla frequẽtari Colli
næ ꝓxĩa portæ: Nũc decet: a Siculo noĩa rege tenet: eadẽ nũc Salaria vocat᷑: qđ nomẽ viæ
quoq; ẽ: i quã exit. Corneliuſ tacituſ Tertiũ agmẽ ꝑ Salariã Collinæ portæ appropinqbat:
ꝑ eã ſal Sabini deferebãt: iõ ſalaria vocitata. deĩde Viminal': q ad Viminalẽ collẽ ducebat:
appellatũ a ſilua viminũ: quæ ibi dicit᷑ fuiſſe: eadẽ Numẽtana a numentana via quæ in ſa/
lariam intrat: hæc vero a Numentano agro: de quo inferiuſ dicemuſ. Poſt hæc Exquilina:

Tubus
Tubulus'
Fontanus
Fontanalia
Fõtanal' porta
Capena porta
Carmẽtal' porta
Scelerata porta
Sceleratꝰ Cãpus
Sceleratus Vicꝰ
Scelero'
Sceleratus
Sceleroſus
Scelus
Sceleſtus
Sceleroſe
Scelerate
Sceleſte
Pãdanã porta
Libera porta
Mugonia porta
Trigonia porta
Ianual' porta
Patulcius
Cluſius
Geminus deus
Bifrons deus
Ianus pater
Ianuſ iunoniuſ
Ianuſ conſiuiuſ
Ianuſ quirinuſ
Curiſ
Flumẽtana por.
Collatina porta
Collatia
Sabiuſia porta
Quirinal' porta
Aegoneſ porta
Aegonuſ
Collina porta
Salaria porta
Salaria via
Viminal' porta
Numẽtana por.
Numẽtana via
Numẽtanꝰ ager

Plynius
Iuuenalis
Liuius
Martialis
Romulus
Carmẽtes
Euander
Nicoſtrata
Virgilius
Ouidius
Tarqnꝰ ſu perbus
Seruius
Virgilius
Idem
Terẽtius
Varro
Liuiuſ
Ouidiuſ
Carneliuſ tacituſ

quæ in Exqlias ducit. Tyburtina etiã dicta aliqñ Taurina a capite Tauri: qđ illic inſculptũ erat. Exquiliæ ſũt gemini i vrbe mõtes: dictæ: ut Varro affirmat: uel ab excubiis regis: uel ꝙ excultæ a rege Tullio eẽnt. in altero eorũ nũc arcus extat: quẽ litteræ indicant appoſitũ ho/nori Galeni impatoris fuiſſe. In altero ſunt Diocletiani Thermæ: & duo equi marmorei in gẽtes: cũ uiris ſeminudis lora tenẽtibus miro artificio inſignes: quorũ vnus inſcriptum lati/nis litteris habet: Opus Praxitelis: alter: Opus Phidiæ: Cõſtat hos a Tyridate Armeniorũ rege Romam delatos: quẽ Nero ut laute exciperet theatrũ Pompeii vnius diei opa totũ in aurauit. Tum Neuia a Neuio: q ea loca tenuit: & Celimontana a Celio mõte: & Latina: qđ in Latium duceret: & Trigemina: p quã trigemini fratres Horatii exierũt. Sed tertius: q ſupſtes fuit: porta Capena rediit. Liuius. Minutius extra portã Trigeminã boue aurato donatus eſt. Eadem Oſtiẽſis appellatur: ꝙ per eã iter fit: oſtiã proficiſcẽtibus. Aurelia ab Au/relio: q eũ tenuit locũ. Querquetulana: ꝙ quercũ intra muros iuxta ſe habebat. Lauernalis a Lauerna dea: cuius i obſcuro: atq; abdito luco fures prædã: furtaq; inter ſe partiri ſoliti erãt: & ideo Lauerniones vocabant: qđ ſub tutela deæ Lauernæ eẽnt: cuius ædes erãt iuxta portã Lauernalẽ. Rauduſcula: quod ærata eẽt Aes Raudus a veteribus dictũ: vnde in vẽditio/nibus mancupi ſcriptũ erat Rauduſculo libram ferito. Proprie aũt Rudus: ſiue raudus di/citur res rudis aſpera: & impfecta: ideo hoiem iperitũ rudeꝫ noiamus: A quo fit Erudio qđ eſt doceo: inſtruo: & Eruditio doctrina: & Erudite aduerbiũ docte. & Ruditas imperitia: & obtuſitas igenii: & Rudis ipolita virga dicit: A quo fit Rudiculus diminutiuũ. Plynius Non ẽ opus in hoc vſu lanas rudiculis eẽ curatas. Idem. Vritur aũt in patinis p laminas minutas cũ ſulphure verſatũ rudibus ferreis: aut ferulaceis: donec liquor mutetur in cinerem. Quoniã aũt gladiatores iam ætate ingraueſcẽtes dũ libertate a prætore donabant: ne gladiatoriã amplius exercerẽt: virga donari ſolebãt: factum eſt ut pro libertate. & pro fine: rudis aliquãdo metaphorice ponatur. Iuuenalis. Ergo ſibi dabit ipſe rudẽ: Hinc nouum rudus & vetus rudus dicimus. Nouũ rudus eſt materia pauimẽti: hoc ẽ ſaxa de nouo cõtuſa: ſeu teſtæ fractæ ad pauimentũ faciẽdũ. Vetus vero Rudus ẽ materia veterum pauimentoꝝ: & diru/ptoꝝ ædificioꝝ: quæ lapidibus: & teſtis cõfractis: calceq; harena cõmixta conſtat. Plynius Complanatæ veteri rudere erant viæ. Hinc Ruderatus ager dicit: q veterũ ædificioꝝ materia ſcatet: hoc ẽ lapidibus cõfractis: harena: calce. Plynius. Roſam ſiccis locis ꝙ hũidis odoratiorẽ cõſtat naſci: Serẽdã nec pinguibus: nec argilloſis locis. cõtentã raris proprieq; ruderatũ agrum amare. De rudere nouo Vetruuius. Tunc ſupſtratum duces rudus: hoc ẽ ſaxa cõtuſa duabus partibus: & vna calcis tpate cõſtitues. Rudo vero factitiũ verbũ eſt: proprieq; de aſinis dicit: ſicut hinnio de equis. Perſius. Findor: ut Archadiæ pecuaria rudere credas. Hinc Rudẽtes aſini dicũtur. Virgilius. Sera ſub nocte rudẽtũ. Rudẽtes etiã appellant nautici funes: qm quæ vento agitant rudere vident. Idẽ Inſeqtur clamorq; virũ: ſtridorq; rudẽtum. Itẽ Rutumena porta: quæ a noie cuiuſdam aurigæ cognominata ẽ prope eam habitã/tis: & catularia: qđ non longe ab ea ad placandũ caniculæ ſydus inimicum frugibus rufæ canes immolabant: ut fruges ad maturitatẽ perducerent: & Triumphalis porta: p quam tri/umphantes impatores pompã agebant. Erat & in vrbe illa porta: quæ a Roma Romanula dicebatur habẽs gradus in Naualia ad Volupiæ ſacellũ. Itẽ alia in pallatio Mutionis appellata a mugitu: ꝙ ea pecus exigebatur. A fonte etiã Fonticulus deducit: hoc ẽ paruus fõs Plynius. Vbicunq; moueris humũ fonticuli ſcatẽt. Fons græce πηγὴ dicitur: vnde plures ſimul domus ruſticæ hoc ẽ plures villæ: pagus uocat: qđ circa fontes condi huiuſmodi vil/læ cõſueuerũt: Hinc Pagani dicti quaſi ex eodẽ fonte potãtes: hoc ẽ villani. Hinc Paganus vicus: Hinc Semipaganus quaſi ſemiuillanus. Lapis in quẽ aqua ſcaturiẽs colligitur: modo Crater: modo labrũ: modo a guſtãdo Guſtatoriuꝫ appellat. Crater a ſimilitudine vaſis huiuſmodi. Eſt eni Crater: ſiue Cratera vas rotũdum amplũ. Virgilius. Crateras læti ſtatuũt & vina coronant. Idem. Crateresq; duos ſtatuam tibi pinguis oliui. Et alibi: Fuſo Crateres oliuo. Nã qđ Marcellus ait Crateras dici vaſa vinaria. Crateres vero vaſa olearia: falſũ eſt Magnũ atq; amplũ eſſe. Idẽ Virgilius oſtẽdit. Sed magnũ metuens: ſe poſt cratera tegebat. græcum vocabulum eſt κρατήρ: & a capacitate hoc eſt ἀπὸ τοῦ κρατεῖν deducitur: quod eſt tenere: capere. Quidam ſcribunt tris vrnas continere. Vrnam vero quartarium dici manifeſtũ eſt: qđ quattuor ſextarios capiat. Ab huius vaſis ſimilitudĩe Crater in mõte Aetna/appellatꝰ ẽ foramen illud: per quod ignis: ciniſq; euomitur: quod qum aliqñ duobus in locis fieri videatur: duos eſſe huiuſmodi Crateres dixere. Strabo. Ipſa vero montis Aetnæ: cacumina flagrantibus incẽdiis multipliciẽ mutari manifeſtũ: ẽ Nũc qdẽ in Craterẽ collabit ignis: nũc diuiſus egredit: mõ igniti defluũt riui: mõ flãmæ: aut fumus: fuligoue cõſurgũt. Aliqñ ardẽs lapis exũdat. Ouidius de raptu ꝓſerpinæ. Et ꝑnos currus medio Cratere recepit: Exigua fiſtula ex ære: ſiue marmore: aut alia materia: ex q aqua exilit e fonte: & ꝑpter

Varro
Tyridates
Nero
Liuius
Plynius
Idem
Iuuenalis
Plynius
Idem
Vetruuius
Perſius
Virgilius
Idem
Virgilius
Idem
Marcellus
Virgilius
Strabo
Ouidius

Exqlina porta
Tyburtia porta
Exquiliæ
Neuia porta
Celimõtana porta
Trigemia porta
Oſtiẽſis porta
Aurelia porta
Querquetulana porta
Lauernal' porta
Lauernio
Lauerna dea
Rauduſcula
Raudus
Rauduſculum
Rudis
Erudio
Eruditio
Erudite
Ruditas
Rudis
Rudiculus
Rudus nouum
Rudus vetus
Ruderatus
Rudentes
Rutũena porta
Catularia porta
Triũphal' porta
Rõanula porta
Fonticulus
Pagus
Paganus
Semipaganus
Crater
Labrum
Guſtatorium
Vrna
Quartarius
Sextarius
Crater

ſigna:quæ fieri in ea ſolēt.Perſona aliqñ vocatᷓ:proprie ſipũculus dicitᷓ. Plynius. Aqua ve
lut expſſa cubantiũ pondere ſipunculis effluit:cauato lapide ſuſcipitᷓ:gracili marmore con
tinetur.Itē Baptiſteria in domibus ſũt:hoc ē veluti lacus quidã ex ligno:aut marmore: alio
ve genere lapidis ædificati:in qbus lauãdi gratia mergimur: dicta ἀπὸ τοῦ βαπτίζειν:
quod mergere ē:hæc in cellis ædificari ſolent:hoc ē ſecretioribus locis: in hunc vſum factis:
quarum aliæ Caldariæ ſunt:in qbus calda lauamur:aliæ frigidariæ:in quibus lauamur frigi
daria.Plynius.Cella frigidaria:in qua ē Baptiſteriũ amplũ:& opacum. Sũt etiam piſcinæ
in areis:in quibus natari latius poſſit.Piſcinæ ab initio dictæ ſunt: in qbus viui piſces coer
centur:quod nomē ipſum facile indicat.In his qm̃ natare etiam ſolebant: inualuit conſue/
tudo:ut omnes in hunc vſum collectæ aquæ:ſiue frigidæ ſint:ſiue calidæ:ſiue tepidæ piſcinæ
dicantur.Martialis.Piſcinam peto nõ licet natare.Cicero. Latiorem inquit piſcinam vo/
luiſſem:vbi iactata brachia non offenderentur. Plynius. Si natare latius aut tepidius velis
in area piſcina eſt in proximo puteus ex quo poſſis rurſus aſtringi.Quin etiam vaſa lignea
ampliora ad tenendã aquam:& ipſa Baptiſteria aliquando piſcinæ vocantur.Idem.Deco
quitur in aqua:& in piſcinas ligneas funditᷓ.Eadem generali vocabulo natatoria:& nata/
tiones appellãtur.a piſcina Cicero Piſcinarios vocat Lucullum:Philippũ: & Hortenſium
piſcinas habentes.Piſcina a piſce dicitur:a quo diminutiuum piſciculus. Terentius. Olera:
& piſciculos minutos:& Piſcor verbum:quod eſt piſces venor: A quo Expiſcor quod pro
prie ē diligenter:vbi nã piſces lateant:quæro.Metaphorice tamē expiſcari pro indagare ac
cipimus.Terentius.Perinde expiſcare quaſi non noris.Item pro lucrificare.Plautus.Tan/
demq; neſcio quid ab eo expiſcatus:& adipiſcor qđ ſignificat acqro:Veteres Appiſcor di/
cebant.Lucillus.Magnam inde appiſcatus infamiam:quod ſi adipiſcor cũ perſona iũgatᷓ:
ſignificat peruenio:& in præterito facit adeptus.Cicero.Nã medio itinere cũ adeptus am/
plexus ſum:hoc eſt qum medio itinere ad eum perueniſſem.Idē accidit in nanciſcor : quod
qum ſimiliter acquiro ſignificet ſi tamen cum homine iungatur:frequentiſſime capitur pro
inuenio.Cicero. Eum tu hominē tereto:ſi quē eris nactus iſtis mortis: aut exilii minis. Ab
hoc veteres renãciſcor dixere:pro eo qđ eſt reꝑhendo:& Indipiſcor:qđ ſimiliter ſignificat
aſſequor:Dicitur etiam in actiuo Indipiſco.Plautus.Neq; partē tibi adeo indipiſces: neq;
furem excipies.Ab Indipiſcor fit Indeptus a quo Indepto frequētatiuũ.Varro.Nec partē
aliquam indeptauit hæreditatis.A Piſcor Piſcator deducitur: qui piſcatur: & Piſcatus: ac
Piſcatio pro ipſo actu piſcandi.Plynius.Quos venatus:aucupia:piſcatuſq; alebant:& Pi
ſcatorium:quod ad piſcatorē ꝑtinet:ut Piſcatorius: Piſcatoria ſcapha:Piſcatoria fiſcina:
Piſcatorium tugurium:& Piſcoſum:qđ modo ſignificat piſcibus plenũ:modo in quo piſ/
cari facile eſt:qđ & Piſculentũ veteres dixerunt.Cato.Fluuiũ magnũ:pulchrum:piſculētũ:
Piſcatorii ludi dicebãtur:qui pro q̃ſtu piſcantiũ fiebant. Item Piſcariæ loca in qbus piſces
vendũtur:& Piſcarii qui piſces venditant.Varro.Nullus in piſcaria piſcis erat:Inter piſca
rios nemo vēdebat:Iidem & Cetarii dicuntur. Quamuis.Cetarii potius ſunt:qui magnos
piſces:& ſalſos vendũt.Cete eni maiores piſces in mari ſunt:nõ ouum:ſed animal parturiē
tes:ꝙ nulli ex paruis accidit præterq̃ Ranæ. Virgilius.In maria cete.Cetarii etiã piſcatores
magnoꝝ piſciũ dicũtur: utputa thynnoꝝ: & alioꝝ huiuſmodi. Varro. Aduertis cetarios
qum videre volũt in mari turmas aſcēdere in malũ:alti ut penitus per aquã perſpiciant:Hic
Cetariæ dicũtur loca iuxta mare ſtagnante lacu in qbus thynni:& alii huiuſmodi piſces ca/
piuntur:& iuxta ſaliuntᷓ.Plynius.Carteiæ in cætariis aſſuetus polypus exire:atq; ibi ſalſa/
mēta populari.Idē.Scombris in aqs ſulphureus color:extra:q ceteris:hiſpaniæ cetarias: hi
replēt thynnis nõ cõmeantibus.Piſces aliqñ a terreſtriũ aialiũ ſiſitudine nomē habēt: ut vi
tulus:ſcorpius:anguilla.Aliqñ a ſiſitudine auiũ:ut paſſer hirũdo: Nõnũq; ab aliquo inaia
to:ut a teſta:teſtudo:ab acu acus:q & belone dicitᷓ:qđ græci βελόνην acũ nõiant. Plyni
us.Acus ſiue belone vnus piſciũ dehiſcēte ꝑpē multitudinē vtero parit: a partu coaleſcit vul
nus:qđ & in cæcis ſerpentibus tradũt.Interdũ a colore ut aurata: a colore auri: & Mullus
a colore mulleoꝝ calceoꝝ:qbus primo reges albani:poſtea patricii vſi ſunt.erãt aũt purpu
rei coloris a millando:hoc ē ſuendo dicti.Vñ Millus collare canum venaticoꝝ conſutũ:fa
ctũq; ex corio clauis ferreis eminētibus aduerſus ĩpetum lupoꝝ.Scipio.Emilianus ad po/
pulũ.Nobis inqt:reiq; publicæ præſidio eritis q̃ſi millus cani.Mullus piſcis ē marinus ma/
ximæ nobilitatis:& gratiæ:magnitudinis modicæ:raro.n.binas libras põderis ſupat.Mar
tialis.Nolo mihi ponas Rhombum:Mullũq; bilibrē.Mutianus tñ tradidit Mullũ octua/
ginta libraꝝ ĩ mari rubro ſemel captũ fuiſſe:veſcitᷓ alga:oſtreis limo:& alioꝝ piſciũ carne:
barba gemina inſignitᷓ inferiori labro:ꝑpter qđ Veneti barbonem vulgo nõiant.a græcis
Trigla dicitᷓ:quo nõie in pñtia vtuntᷓ Romani:Hinc Trigles Lapillus dictus:qđ Mulli co
lorē habet:Sicut carcinias:qđ cancri marini:Echites qđ Viperæ:Scorpites qđ Scorpiõis:

Perſona
Sipunculis
Baptiſterium
Caldariæ cellæ
Frigidariæ cellæ
Piſcina
Piſciculus
Piſcor
Expiſcor
Adipiſcor
Appiſcor
Nanciſcor
Renanciſcor
Indipiſcor
Indipiſco
Indeptus
Indepto
Piſcator
Piſcatus
Piſcatio
Piſcatoriũ
Piſcatorius
Piſcoſum
Piſculentum
Piſcaria
Piſcarius
Cetarius
Cete
Cetarius
Cetaria
Vitulus
Scorpius
Anguilla
Paſſer
Hyrundo
Teſtudo
Acus
Belone
Aurata
Mullus
Millus
Barbo Trigla
Trigles
Carcinias
Echites
Scorpite

Plynius
Plynius
Martialis
Cicero
Plynius
Idem
Terētius
Plautus
Lucillius
Cicero
Idem
Varro
Plynius
Varro
Virgilius
Varro
Plynius
Idem
Plynius
Scipio
Martialis
Mutianus

Scarites quod Scari. Viliſſimus inter eos eſt: quē lutariū nominant. Hunc ſemper comitat᷑ — Scarites
Aſinius Celer — Sargus alius piſcis: & illo cœnum fodiēte: hic excitatū pabulū deuorat. Aſinius Celer. Clau — Lutarius mulli
dia principe Mullum vnum ſeptem milibus nūmum mercatus tradit᷑. M. Apicius i ſocio/ — Sargus
M. Apicius — rum Garo: de quo alibi dicemus. Mullos necandos putauit: & ex iecore eius alecem excogi
tauit. Mullum expirantem multiplici quadam coloriū uarietate ſpectare proceres gulæ præ
Seneca — clarum putabant: præſertim ſi uitro eſſet incluſus. Seneca parum uidet᷑ recens mullus: niſi q
in conuiuæ manu morit᷑. Vitreis ollis incluſi afferunt᷑: & obſeruat᷑ morientium color: quē
Idem — in multas mutationes mors luctante ſpiritu uertit. Idem Ante illa audiebamus: Nihil ē me
lius Saxatili mullo: At nunc audimus Nihil eſt moriente famoſius. Da mihi in manus uas
uitreum: in quo exultet: & diu laudatus eſt ex illo perlucido uiuario extrahitur. Tunc: ut qſ/
q̃ pitior ē mōſtrat. Vide q̃ exarſerit rubor omni acrior: minio Vide qs p latera uenas agat
Ecce ſanguineum putes uentrem: q̃ lucidū quidam cæruleum ſub ipſo tempore effulſit? Iā
porrigitur: & pallet: & in vnum colorem componit᷑: Non tempero mihi: quin utar: inter/
dum temerarie uerbis: & proprietatis modum excedā. Non ſunt ad popinā dentibus: & uē
tre: & ore contenti: oculis quoq; guloſi ſunt. Mulli nūc præſtantiſſimi capiunt᷑ i mari Tyr
rheno iuxta Croniculum: & Tarquinios: habēt eni & piſces ſua loca: ſicut Carpio in Be/ — Carpio
naci lacu: Salmo in rheno ac rhodano: qui duo piſces omnibus fere marinis præferunt᷑. At — Salmo
tilus in pado. Zeus: qui & faber appellat᷑: Gadibus: Muſtellæ in lacu Retiæ brigātino: Mu — Attilus
renis fere ſimiles: & cæteros omnes piſces noſtra ætate excedentes pretio: quas a lambendis — Zeus
petris uulgo nunc lampetras nominant. Circa ebuſū ſalpa obſcenis alibi: & qui coqui nō — Faber
poteſt niſi ferula uerberatus. Plerumq; nomen trahūt piſces ab ingenii: aut morum ſimilitu — Muſtella
dine vt Canes ſiue Caniculæ a morſu: hæ enī graui piculo Vrinantes īfeſtant ob id ſtilos p̄/ — Lampetra
acutos lineis adnexos habent: quia niſi pfoſſæ non recedūt. Atrox cum his dimicatio ē. In/ — Salpa
guina & calces omnemq; candorem corporum appetunt. Salus vna in aduerſas eundi: ſic — Canis
enim territæ retrocedunt: pauentq; hoīem æque ac terrent. Verum ubi ad ſumma uentū eſt: — Canicula
ibi periculum adempta facultate eundi contra dū conāt᷑ emergere: omnis ſpes ſalutis in ſo/
ciis eſt: niſi præceleri vi repente rapiant abſumi ſpectant. Omnis cura ad ſpeculandum hoc
malū adhibet᷑ anteq̃ mergatur. Certiſſima eſt ſecuritas cōſpexiſſe ibi planos piſces: quia nū
q̃ ubi ſunt Caniculæ: verſantur. Qua de cauſa urinātes Sacros eos appellant. Itē Lupi a uo — Sacri piſces
racitate: unde a græcis hic piſcis λάβραξ dicit᷑: hoc eſt uehementer edax λα.n. intenſiua — Lupus
particula eſt βορὸς edax dicit᷑: a quo Picētes mei Varolū nominant. Romani uulgo Lu — Varolus
pam: laneus ſiue lanatus lupus dicit᷑ a candore ac mollicia carnis. Tales eni inter eos lauda — Laneus
Martialis — tiſſimi Sunt. Martialis. Laneus Euganei Lupus excipit Ora timaui Aequoreo dulces cum — Lanatus lupus
Varro — ſale paſtus aquas. Varro. Lupo Tyberino palmam tribuit his uerbis. Ad uictū optima fert — Lupus
ager Campanus frumentū: Falernum: vinum: Caſſinas oleum. Thuſculanus ficum: mel Ta — Typernius
rentinus. Piſcem Tyberis. Optimi inter duos pontes lupi capiebant᷑: propter urbis latrinas
& cloacas: quas inſectantes maxime pingueſcunt: quæ res præcipua cauſa eſt: ut e mari nan
Macrobius — tes inter fluminū hoſtia meliores ſint: utpote pinguiores. Refert Macrobius Lucilliū acrē
& uehementem poetam oſtendere ſe ſcire hunc piſcem egregii ſaporis eſſe: qui iter duos pō/
Lucillius — tes captus eſſet: eumque quaſi liguritorem appellare. Catillonem. proprie autem Catillo/ — Catillo
nes dictos guloſos quaſi Catillorum liguritores: & præcipue eos: qui ad pollutum hercu
lis ultimi conueniebat: quod Catillos liguribant. A catino per diminutionem Catillus di/ — Catillus
ctus. Catinum autem a capiendo putant deductū. Fas eſt eſcariæ menſæ: vbi pultem aut ali/ — Catinus
quid iurulenti ponebant. Catillatio graue opprobrium obiiciebat᷑ hominibus generoſis: ſi — Catillatio
qui prouincias amicas populi Romani expolliaſſent. quod bona eorū liguris ſe uiderent᷑
Lucilli uerſus hi ſunt. Fingere præterea afferri quod quiſq; uolebat. Illum ſumma ducebant
Caius Titius — atq; altilium lanx. Hunc pontes tyberinos inter captus Catillo. Caium quoq; Titium ita
ſcripſiſſe commemorat. Quin potius potamus mulſum mixtum uino græco? edimus tur/
dum pinguem: bonumq; piſcem: Lupum Germanum: qui inter duos pōtes captus fuit. Re
Ariſtoteles — fert Ariſtoteles mugilem & Lupum perpetuo inter ſe odio conflagrare: Non certe puteolis
ſæpenumero congrum cum murena: cum lupo mullum acriter pugnantes Beſſarione no/
ſtro præſente animaduertimus: mugilemq; in metu: qum caput occultaſſet: totum ſe abſcon
Galenus — ditum eſſe exiſtimantem: propter quod Cephalum a græcis uocari: ueriſimile eſt. Galenus — Cephalus
quoq; excellens medicus de eo ſic ſcribit. λάβρακα ου τεθεασαι γιγνωσκων ον γλυ
κεσιν υδασιν: ιν μεντοι τηδ θαλασσηι ευπαναβαινοντα τω ποταμω ηλιμναις
εωρακα: διο και μιχθεν ως ολιγακις ευρισκεται καθαπερ κεφαλος παλ
λακις: ου φαγει δε ουδε τας λιμνοθαλα σας και τα στοματα των ποτα
μων και τι γε πελαγεος ων τουτι γον τουνομα τιθωται τοις εις το βα
θος απο χωρους Lupum inquit in dulcibus aquis natum nō uidimus: ſed ex mari in

flumina ac lacus aſcendētem conſpeximus:propter quod parumper limoſus inuenit̃ ali/
quando:quemadmodum Cephalus nō fugit autem ſtagna ſalſa:nec oſtia fluminum: q̄uis
Lupus in profundo maris uerſari ſit ſolitus.Conſtat autem a Lupo quadrupede animali appella
tum hunc piſcem fuiſſe:cuius tanta uarietas eſt:ut cibo alio deficiente terra ueſcat̃:luporuꝫ
uiſus creditur homini noxius eſſe:uocemq; ei: quem priores viderint: adimere. Virgilius Virgilius
Hunc oblita mihi tot carmina:uox quoq; Mœrim Iā fugit ipſa.Lupi Mœrim uidere prio
Prouerbium res.Hinc factum eſt Prouerbium Lupus eſt in fabula:quotiens ſuperueniēte eo:de quo ſer/
Verſipellis mo erat:neceſſe eſt tacere homines ī lupos uerti:rurſuſq; reſtitui ſibi:uſq; adeo uulgi animis
infixum eſt:ut hinc Verſipellis contumelioſum nomen ortum putet̃.Hi enim dicunt̃ Ver/
ſipelles:qui modo unum:modo aliud oſtendunt:& quolibet ſe fraudulenter commutant.
Lucillius.At libertinus tricorius Syrus iſte ad maſtigias: qui qum Verſipellis fio:& com/ Lucillius
muto omnia:Plautus.Verſipellem ſe facit:qñ lubet Sribit.Varro Arcadas quoſdā ſorte du Plautus
ctos ſtagnum quoddam eius regionis tranare ueſtitu in quercu ſuſpenſo: atque abire inde/ Varro
ſerta:tranſfigurariq; in lupos:& cum ſimilibus feris per nouem annos uictitare. Quo in tē
pore ſi humana carne abſtinuerit:rurſus ad idem ſtagnum reuerti:& cum tranauerint: prio
rem effigiem:habitumq; recipere:nouem annorum ætate addita. Et quia nullum tam ipu/
dens mendacium eſt:ut teſte careat:nominatim exprimit Demenetum quendam in ſacrifi/ Demene/
cio:quod Arcades īmolato puero facere deo ſuo lycæo ſolebant:qum humana exta degu/ tus
ſtaſſet:ſtatim in lupum conuerſum:& anno decimo in figuram priſtinam reſtitutum: hunc
pugillatu ſe ſe exercuiſſe:& Olympiaco uiciſſe certamine:Nec ob aliam cauſam.Varro exi Varro
Pan Lycæus ſtimat in Arcadia panem Lycæum:& Iouem Lycæum nominatos:q̄ꝫ propter hanc homi
Iupiter Lycæus num in lupos mutationem.Lupus enim græce λυκοσ dicitur:a quo lupi nomen deriuat̃:
Lycæus mons & ſimili modo lycæum Arcadiæ montem appellatum:qui pani deo ſacer eſt:qđ magis mi/
hi placet quā quod ſcribit Seruius.Lycæum dictū:quod lupos non ſinat in oues ſæuire.Lu Seruius
Amatoriū in lu/ pi caudæ uulgus exiſtimat Amatorium uirus ineſſe in exiguo uillo:eumq; qui capiat̃ ſtatim
pi ouida abiicere:nec vim habere uillum:niſi viuēti detrahatur.A lupo Ceruarius lupus dicit̃ aliud
Lupus Ceruari9 animal uulgo notum:cuius tanta obliuio eſt:ut maxima etiam in fame mandens:ſi reſpexe
Lupercal rit:non recordetur cibi:ſed digreſſus alium quærat.Item a lupo Lupercal dictum locus:ſiue
ſpelunca ſub palatino monte ſacrata ab Euando Pani deo Arcadiæ:qui Lyceus uocat̃:q̄ꝫ
uis alii ita appellatim uelint:uel quod lupa ibi Remum & Romulū nutriuerit:uł quod ibi
per caprum luebat̃:hoc eſt ſacrificabat̃:ut ſit dictio ex tribus orationis partibus compoſita
Lupercalia hinc Lupercalia ſacra:quæ in eo loco fiebant appellati:& Luperci a Romanas dicti quaſi
Lupercus ex illorum miſteriorum ſemine exorti:ſiue:ut Varro putat: quod lupercalibus in lupercali Varro
Lupæ ſacra facerent.A lupo etiam meretrices Lupæ appellatæ:quod ut illi cibi:ita hæ uł libidinis
Lupanar uel quæſtus appetentes ſint.Vnde Turpia carū loca Lupanaria uocant̃:& lupari ſcortari:
Lupor ac meretricari eſt.Actius.Qui cum meretrice peruias habitu noſtro lupantur.Hinc datum Actius
fabulæ locum uolūt:ut Romus ac Romulus expoſiti:a lupa nutriti eſſe dicant̃:quod qum
uagientes in ripa tyberis iacerent:a neſcio qua meretrice primum collecti fuiſſe:& primas
eius mamillas ſuxiſſe putent̃:deinde ad fauſtulum perueniſſe paſtorem:Alii tamē exiſtimāt Fauſtulus
hanc non fabulam:ſed hiſtoriam eſſe:& geminos infantes a lupa uere fuiſſe nutritos:quod
Marte geniti eſſent:in cuius tutela lupi eſſe dicunt̃: ut ideo lupa paruulis ubera admouiſſe
Lupatum credatur:quia filios eſſe dei ſui martis agnouerant.Lupata quoq; genus freni aſperrimi lu
pinis dentibus nomen ſumpſere: quia inæquales ſunt:& propterea morſus eorum aſperri/
Lupinum mus.Virgilius.Preſſiq; negabunt uulnera dura pati:& duris parere lupatis. Lupinum dici Virgilius
Adeps lupinus tur qcqd ad lupē pertinet:ut lupini dētes:lupini oculi:lupina rabies.Plynius.Maſurius pal Plynius
Lupinus mam lupino adipi dediſſe antiquos tradit.Ideo nouas nuptas illo perungere poſtes ſolitas
ne quid mali medicamenti inferretur. Lupinum quoq; leguminis genus appellamus: quod
non minus terram appetat:uorax q; illius ſit:q̄ꝫ lupus hoc vnum coli nō uult:ſeriturq; non
arato:& tellurem adeo amat:ut q̄uis frutetoſo ſolo cōiectum inter folia:ueprefq;:ad terrā
tamen radice perueniat.Quottidie cum ſole circum agitur: horaſq; agricolis etiam nubilo
die demonſtrat:ter floret:ab omnibus animalibus amaritudine ſua tutum eſt.Maceratum
Lupus inſtrm̄ calida aqua in cibo eſt homini.Lupus etiam inſtrumentum eſt aduncum: quo uaſa:quæ iu
Harpax puteum forte ceciderint:extrahuntur.Harpax græco vocabulo & Harpago noīatur:quod
Harpago rapax interpretari poteſt απο του αρπαξειν:quod eſt rapere.Item Lupus genus ara/
Lupus nei eſt:de quo ſupra diximus:a græcis λύκοσ appellatus:& herba quæ aſparagi uice man/
di ſolet:quæ & lupus Salictarius:quod Salices ad ſimilitudinem uitis aſcendat:& uulgo lu
pulus dicitur ex aculentarium genere.Germani ex ea Ceruiſiam faciunt admixta frugibus
Hoc genus potiōis:quo pro vino vtuntur:quale eſt in ægypto Zytium. Celia:& Cerea in
Lycus ꝑpriū.n. hiſpania:horum omnium ſpuma cutem fœminarum in facie nutrit.A Lycos etiam Lycus

deducitur proprium uiri nomen. Multi aūt hoc nomine clari fuerunt. Vnus Troianus. Vir — Lycus Troianus
Virgilius — gilius. Fata lyci. Alius Thebanus ignobilis genere: qui qum a Creonte Herculis ſocio i exi — Lycus Thebāus
lium miſſus fuiſſet: Hercule deinde cum pirithoo ad inferos profecto regnum thebarum oc/ — Duo Thebani
cupauit. Item alius thebarum rex: alius pandionis filius: qui a ſe Lyciam nominauit. Item a — Lycus Pandio/
Lycus Lychaon Caliſtonis pater Archadie rex: qui cum ſolitus eſſet hoſpites necare: idq; i — nis
Iouem hoſpitem moliretur: in Lupum ab eo conuerſus eſt. Fuit & alius hoc nomine Pria — Lycus
mi filius: pater Pandari: & Lycaſtus urbs Cretæ a luporum: quæ ibi eſt: multitudine: & Ly — Lychaon
ciola paſtoris nomen: & Lycimnius frater Aſtioches: & Lycinus proprium nomen: & Ly
comedes Creontis filius: & Lycopa urbs Aetholiæ: & Lycon Pythagoricus Philoſophus
alius Socraticus. Tertius poeta. Quartus æpigramatum ſcriptor: & Lycophron Periandri
Corinthiorum tyranni filius: qui patri quod matrem occiderat: nūq; cōciliari patuit. Qum
que patris ætate iam graueſcente in ſucceſſionem tyrannidis uocaretur: reſpondit ſe nunq;
Corinthium patre uiuente rediturum: & lycophelis urbs egypti: & Lyctus oppidum Cre/
tæ ſub Idomenei iperio: a quo Idomeneus lyctius eſt dictus & Lyctonia ſimiliter vrbs Cre
tæ: & Lycurgus Lacedæmonum rex: Phyloſophuſq; clariſſimus: qui Lacædemoniis leges
ſanctiſſimas condidit: aſtrictiſq; Ciuibus iuramento: quod tam diu eas intemerate obſerua
rent: donec ipſe rediret: & e patria nunq; rediturus emigrauit quo leges a ſe æditæ perpetuo
obſeruarentur. Fuit & alius Lygurgus Nemeæ regionis Rex. Item alius Rex thracum: qui
qum Bacchum deum eſſe negaret: uitem amputare conatus: ſibi crura præcidit: vnde eū tra
dunt abſtemium fuiſſe: & Lyciſca nomen habēs compoſitum a Lupo: & Cane: hoc ē ἀπο
Virgilius — τοῦ λύκοσ: καὶ σκύλαξ. Eſt enim canis natus ex cōmixtione Canū: Luporūq;. Virgi/
lius. Multum latrante Lyciſca: & Lynx: & Lycius Apollo: & Lux de quibus inferius di/ — Lynx
cemus. Item urticæ dicuntur: quod uredinem tactu excitent. Græce hoc genus ἀκαλήφη — Lycius
uocatur piſcis eſt Carnoſæ frondis: nocte uagatur: ueſcitur carne: contrahit ſe primo: mox — Apollo
prænatante piſciculo frondem ſuam ſpargit: complectenſq; deuorat. Dū admoueri ſibi ma — Lux
num ſentit: mutat colorem & contrahitur uis: pruritu mordax: nam tacta uredinem mittit — Vrtica piſcis
inſtar terreſtris herbæ: quæ ab urendo urtica dicitur: quod folia eius tacta acerrime urant: — Adralaphe
q̄uis genus Vrticæ eſt: quod Ononium uocāt: multo cæteris mitius: & foliis fere nihil mor — Ononium
dentius. Conſtat. Si quis decocto urticæ pedes hyeme lauerit: eo die non frigeſcere. Si equæ
marem non admittant: & vrtica infricetur natura: libenter coitum pati. Phanias Phyſicus
vtiliſſimam eſſe urticam ſcripſit in cibis coctam: conditam ue lieni duritiæ ventris: inteſti/
norum animalibus: articularibus: & podragricis morbis arteriæ: tuſſi: uentris diſtillationi:
ſtomacho: panis parotidi: pernionibus. Pectus præterea purgare: vrinam ciere: ſanguinem
narium ſiſtere: calculos rumpere: uuam reprimere. Nūnunq; etiam a figura piſces nomē ac
cipiūt: ut ſolea: quæ crepidæ ſimilis eſt quam ſoleā uocamus explanorū piſcium genere: & — Solea
Rhombus cōmendatus patinis a ſolea: & paſſare ſitu tantum corporis differens: & enim — Rhombus
Iuuuenalis — dexter Rhombo re ſupinatus eſt Sole & paſſeri leuus Rhōbi mentionem facit Iuuenalis: — Paſſer
quem fingit Domitiani tpibus in credibili magnitudine captum fuiſſe. Quum iam ſemia/
nimum laceraret Flauius orbem Vltimus: & caluo ſeruiret Roma Neroni. Incidit adriaci
ſpacium admirabile rhombi Ante domum Veneris: quam Dorica ſubſtinet ancon Imple
uitq; ſinus. Rhombos tradunt optimos eſſe Rauennæ: ſicut lupos inter duos pontes Ro/
mæ. Rhombus græca vox eſt: ſignificatq; ꝓprie figuram quadratā ſolidā: cuius latera om/ — Rhombus
nia ſunt æqualia: anguli uero omnes obliqui: hoc modo . ◊ . Hic Rhombus ſi in terra iac/
tetur: voluitur ad ſimilitudinem fere Cylindri. Vtebant eo maleficæ mulieres: quibus maxi
me theſſalia abundat ad deducendam lunam. Martialis. Quæ nunc theſſalico lunā deduce
Idem — re Rhombo. Idem Numerare quis pigri damna poſſit ſomni Dicere quot æra verberent — Themes
manus urbis. Quum ſecta colcho luna vapulat Rhombo. Solebant quippe veneficæ mulie
Ouidius — res ad deducendā lunā noctu æra percutere. Ouidius de anu lunam deducēte. Themeſæaq;
Theocritus — concutit æra: Themes enim antiquum oppidum Cypri eſt: in quo repertū primo æs ab eo
ſumpſit cognomen. Theocritus in æglogā: quā Pharmaceutriam inſcripſit: mulierem ma/
leficam inducit amore adoleſcentis captam inter multa alia quibus allicere ſibi amantē co/
nabatur hoc Rhombo vſam fuiſſe χωσ δινεῖθοδε ῥομβοσσ χάλκεοσ ἰξ ἀφροδι
τασ ὡσ κεῖνοσ δινοῖτο ποθαμε τεύρησι. Vt Rhombus iſte (inquit) æneus uertit: — Rhombus
ita vertatur meus amans ad me. Eſt etiam Rhombus Cylindrus: item torques: & inſtrumē/
tum illud: quo uertendo mulieres nent: ututurque eo ſimiliter in Theſſalia mulieres malefi — Torpedo
cæ ῥομβεῖν græci dicunt uertendo fundam lapidem iactare quandoque nominantur ab
effectu: ut Torpedo: quæ limo merſa occultat ſe ſe: & piſces ſupra natantes torpentes facit:
poſtq; uero obtorpuere deuorat. Et Squatina explanorum piſciū genere quod ꝓpter ſqual — Squatina
lorem: hoc eſt aſperitatem cutis ligna ea: & ebur poliantur: hæc in aqua mira ſolertia pin/

nas exertas mouet:ut Rhombus:vt ſpetie uermiculorum aſſultátes piſciculos attrahat:quos
Echeneis prope accedentes aſſiliat.Et Echeneis quod nauem retineat.εχειν enim tenere eſt: ναυσ
a græcis dicitur nauis.Magnus noſtri ſeculi:& ſuperioris error circa uocabulum fuit: omni
bus pro Echeneis Echinus apud Lucanum legentibus.In mediis Echinus aquis.In quo p̃/ Lucanus
ter ſenſum etiam uerſus ipſe corrumpitur qum Echinus primá ſyllabam correptam habeat
Echeneis igitur non Echinus legendum eſt hoc modo.Non puppim retinens euro tenden
te rudentes In mediis Echeneis aquis:oculiq; Draconum.Eſt autem piſcis admodum par/
uus in petris uiués: qui ad hærens Carinis naues retardat:ideo εχενηισ dictus a græcis.A
Remora quibuſdam uero e noſtris latinis Remora appellatus:qđ naues remoretur.Hunc Plynius Plynius
ſcribit ob eam cauſam amatoriis ueneficiis infamem eſſe tum propter iudiciorum ac litium
moram:Sed hæc crimina vna laude compenſat:quod fluxus grauidarum utero ſiſtit: par/
tuſq; ad puerperium continet:in cibos tamen non admittitur.Pedes eum habere arbitrat̃
Ariſtoteles.Mutianus muricem eſſe latiorem purpura:neque aſpero neque retundo ore ne Ariſtoteles
q; in angulos prodeunte roſtro:ſed ſimplici concha vtroq; latere ſe ſe colligente: quibus ad Mutianus
hærentibus plenam uentis ſtetiſſe nauem portantem nuntios a Periandro:ut nobiles pue/
ri Caſtrarentur.Alii pedalem eſſe tradiderunt:& craſſitudine quinq; digitorum náues mo
rari.Plynius De hoc elegantiſſime ſcribit in hunc modum.Quid violentius mari? uentiſ/ Plynius
ue?& turbinibus procellis?quo maiore hominum ingenio in ulla ſui parte ad iuta eſt q̃ ve
lis remiſq;?Addatur his & reciproci æſtus in enarrabilis vis:uerſumq; totum mare in flumẽ
Tamen omnia hæc pariterque eodem impelletia vnus ac paruus ad modũ piſciculus Eche/
neis appellatus in ſe tenet.Ruant uenti licet:& ſæuiant procellæ:imperat furori:vireſq; tan
tas cópeſcit:& cogit ſtare nauigia qđ nó vincula ulla: ñ ancoræ irreuocabili pódere faciũt
Infrenat impetus:& domat mundi rabiem:nullo ſuo labore:non retinédo aut alio modo
q̃ hærendo.Hæc tantilla eſt ſatis contra tot impetus:ut uetet ire nauigia: Sed armatæ claſ/
ſes imponunt ſibi turrium propugnacula:ut in mari quoque pugnetur uelut e muris: Heu
vanitas humana qum roſtra illa ære ferroque dictus armata ſemipedalis inhibere poſſit ac
tenere deuincta piſciculus.Fertur actiaco Marte tenuiſſe prætoriam nauim Antonii prope Antonius
rantis circumire & exhortari ſuos:donec tranſiret in aliam.Ideoque Cæſariana Claſſis im
petu maiore protinus uenit.Tenuit & Caii principis ab Aſtura antium remigantis: ut res Caius prin
eſt etiam auſpicalis piſciculus.Si quidem nouiſſime tum in urbem reuerſus ille imperator ceps
ſuis telis confoſſus eſt. Nec longa fuit illius moræ admiratio ſtatim cauſa intellecta: qum
e tota claſſe quinqueremis ſola non proficeret: & exilientibus protinus qui id quærerent
circa nauim inuenere adhærentem gubernaculo: oſtenderuntq; Caio ídignáti hoc fuiſſe:
quod ſe reuocaret: quadrigentorumque remigum obſequio contra ſe intercederet.Con/
ſtat etiam peculiariter miratum quomodo adhærens tenuiſſet:nec idem polleret in nauigi/
um receptus:qui tunc poſteaque uidere eum: limaci magnæ ſimilem eſſe dicunt.Quidam
Odinolyontes e græcis auctoribus hunc alio nomine Odinolyontem appellauere απο του λυειν
τασ ωδινασ:hoc eſt a partu ſoluendo.Quippe ſale aſſeruatum: & alligatum grauidis
Echinus partum ſoluere prodiderunt.Echinus uero piſcis eſt calicem habens echinatum inſtar caſ/
taneæ:propter quod echinus eſt dictus:græci enim εχινον hirtum vocant:ſpinas pro pe/
dibus habet.Ingredi huic eſt in orbem uolui itaque detritis ſæpe aculeis inuenitur. Ex hoc
Echinometra genere Echinometræ appellantur:quorum ſpinæ longiſſimæ:calices minimi: nec omnibus
idem rufus:& vitreus color.Circa Turonem candidi naſcuntur:ſæuitiam maris praſagien
tes operiunt ſe ſe:ut mobilitatem ſtabiliant pondere:ne nimia uolutatione atterant ſpinas
quod aſpicientes nautæ pluribus mox anchoris nauigia firmant.Oua omnium amara ſunt
quina numero:ora in medio corpore in terram uerſa.Vidi ego & ſæpe piſcatus piſcẽ hunc
in ſcopulis quibuſdam maris noſtri aqua contectis apud antii reliquias:& iuxta Baias pur
pureo colore: cæruleo: ac viridi mixto uſque adeo grata oculis ea varietate:ut ſi colores du
rarent nulla eſſet cum gemmis comparatio:ſed mortuo piſce colores tabeſcunt: ſcinditur
leui percuſſu hirta teſtudo:in duaſque partes diuiditur:abiicitur altera:altera vero leuiter aq̃
abluitur:decidunt ſordes:quæ in iis pro uiſceribus ſunt:remanent quinque partita oua ſub
rufa:ad ſtellæ imagine; formata:hæc cruda ſummunt̃ ſapore nó iniucundo:q̃uis neſcio qd
amaritudinis habeant:præſtant qui miſceni naſcũtur.Horatius.Oſtrea Circeis:miſceni ori Horatius
Mullus lutarius untur.Echini.Sæpe etiam a uitæ conſuetudine uocantur:vnde Mullum lutarium dicimus
Cherſina quod in luto verſetur:& Terreſtrem teſtudinem Cerſinam: quod χερσοσ apud grecos
dicitur continens.Martialis.Fœmineam nobis Cherſon ſi credis in eſſe Deciperis:pellagi Martialis
Nautilus maſcula turba ſumus.Sæpe etiam ab ipſorum piſcum ſpetie:vt Nautilus quod nauigantis
effigiem habeat ναυτιλλομαι enim apud græcos ſignificat nauigo:hic piſcis eſt:q ab
Pompilus aliis Pompilus nominatur:ſupinus in ſumma æquorum peruenit ita ſe paulatim ſub rigẽs:

ut emiſſa omni per fiſtulam aqua uelut exoneratus ſentina facile nauiget poſtea prima
duo brachia retorques membranam inter illam miræ tenuitatis extendit: qua uelificante
in auras cæteris brachiis ſub remigans media ſe cauda ut gubernaculo dirigit. Ita per altū
uadit liburnicarum imagine ludens: & ſi quid pauoris interueniat: hauſta aqua ſe merges.
Item Polypus a pedum multitudine. quaſi multipes piſcis eſt ex mollium genere multos — Polypus piſcis
habens pedes quos modo brachia: modo crines uocamus item caudam: quæ biſulcha eſt
& acuta fiſtulam præterea in dorſo: qua mare tranſmittit: eandemqꝫ modo in dextram:
modo in ſiniſtram partem tranſfert natat obliquus in caput per brachia uelut accetabu/
la quædam diſperſa habet: quibus haurit quodammodo: cui adheſit: & ita tenet: ut ne/
queat diuelli: compræhenſum hominem in terram deiicit: exit in ſiccum dumtaxat aſpe/
rum: læuia odio habet: colorem mutat ad ſimilitudinem loci. Captus olim fuit in hiſpa/
Lucullus — nia tantæ magnitudinis: ut caput eius Lucullo oſtenſum quindecim amphoraruꝫ capax
fuit crines: quid vis utroque brachio conplecti poſſent: accetabula ſiue caliculi inſtar pel
uim urnam æquauerint. Reliquiæ eius miraculo aſſeruatæ ſeptingenta pondo pepende
rint. Ex polyporum genere eſt Omnigena dicta graui capitis odore: propter quod Mu/ — Omnigena
renæ maxime eam conſectantur. Polypi ſemper fere tabe pereunt: fœminæ celerius: aui/
diſſimi ſunt Choncarum. Ille ad tactum comprimuntur brachia eorum præcidentes: ul
troqꝫ eſcam ex prædatore capiunt: Carent Chonchæ uiſu: omniqꝫ alio ſenſu: qꝫ cibi & pe
riculi inſidiantur Polypi apertis: inpoſitoqꝫ lapi lo extra corpus: ne palpitatus eiiciat: ſe
curi prædam faciunt: & deuorant carnes. Illæ ſe contrahendo diſcuneantur: Negant
aliqui ullum eſſe atrocius animal ad conficiendum hominem in aqua. In naufragos vri/
nantis ue maiorem imodum impetum facit. Ab huius ſimilitudine. Polypus etiam nari — Polypus morbus
Martialis — um morbus dicitur: a quo eum morbum patientes dicuntur Polypoſi. Martialis. Naſu/ — Polypoſus
tum uolo: nolo Polypoſum. Creſcit carnicula modo alba modo ſub rubra: quæ nariuꝫ
oſſi inhæret: & modo ad labra pendens narem implet: modo retro per id foramen: quo
ſpiritus a naribus ad fauces deſcendit: ita creſcit: ut poſt vuam conſpici poſſit ſtrangu/
lat hominem auſtro præſertim atque Euro flantibus: ferro in modum ſpatæ facto ab oſ
ſe reſoluitur: adhibita diligentia: ne cartilago lædatur: i qua difficilis curatio eſt. Eſt etiā
quando piſces nomina habeant: quorum nulla ratio reddi poſſit: ut Torſio piſcis Del/ — Torſio
phinorum ſimilitudineꝫ habens: niſi ꝙ triſtior eſt: caretque illa laſciuia: roſtris caniculæ
ſimilis: Et Attilus piſcis ſatis grandis: qui in Pado inertia pingueſcens ad mille ali/ — Attilus
quando libras captus eſt catenato hamo: nec niſi boum iugis extractus: & Carpio piſcis — Carpio
notus: qui capitur in benaco. Piſcis quoque Cæleſte ſignum eſt. Duo hoc piſces conſtitu — Piſcis
unt: alter notius: alter Boreus appellatur. Boreus inter æquinoctialem: & æſtiuum circu — Notius piſcis
lum ſub Andromedæ brachio collocatus: & arcticum polum ſpectans conſtituitur: no/ — Boreus piſcis
tus in Zodiaco circulo poſitus eſt ſpectans ad occaſum. Tradunt Venerem aliquando
cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem ueniſſe: eodem repente ſuperueniſ
ſe vnum ex gigantibus nomine Typhona: cuius aſpectu territam Venereꝫ ſe ſecum filio
in flumen proieciſſe: & in piſcium figuram eſſe mutatos: ita demum periculo liberatos
fuiſſe. Qua propter Syros ea loca incolentes ab eſu & captu piſcium poſtea deſtitiſſe: ne
numina ſua lædere uiderentur: uel edendo: uel capiendo. Hos piſces in propriam deinde
effigiem reuerſos eam imaginem in cælo collocaſſe. Fuere etiam qui lacus & ſtagna in
Nero — domibus habuerint: ut Nero princeps: qui marinas atque albulas aquas domi habuit
item ſtagnum maris inſtar circumſeptum ædificiis ad urbium ſpeciem. Quid ſtagnū ſit
Vlpianus — diximus ſuperius. Lacus uero a ſtagno: ut Vlpianus inquit: ita differt quod lacus eſt: qui — Lacus
perpetuam habet aquam. Stagnum uero: quod temporalem aquam habet ibidē ſtagnan — Stagnum
teꝫ: quæ plerūqꝫ hyeme colligi ſolet: æſtate ſiccari. In ſtagnis hyeme Cygni: Anſeres: Ana
tes: Onocrotali: Grues: Fulicæ: aliæqꝫ aquaticæ aues mira uoluptate ſpectantur: & uariis
aucupiorum generibus capiūtur. Eſt etiam lacus fontium: ſiue fluuiorum receptaculum
Virgilius — Virgilius. Iamqꝫ domum mirans genitricis: & humida regna: Spelunciſque lacus clau/
Plynius — ſos. Item vas in quo vua calcatur: ac muſtum defluit. Plynius. Ipſe vindemias colligo: ſi
tamen colligere eſt nonnunqꝫ decerpere vuā: torculum inuiſere: guſtare de lacu muſtum. — Lacunar
Tibullus — Tibullus. Nec ſpes deſtituat: ſed frugum ſemper aceruos Præbeat & pleno pinguia mu — Lacunarium
ſta lacu. Lacus etiam trabs eſt in ædificiis plana: a quo fit diminutiuum Lacunar: a quo — Laquear
Virgilius — Lacunarium & per antiſtichon: Laquear & Laquearium. Virgilius. Dependent lyhni la — Laquearium
Iuuenalis — quearibus aureis. Iuuenalis. Doctus ſpectare lacunar. Item a lacu: quando aquæ recepta — Lacuna
culum ſignificat: deriuatur Lacuna: quæ aquæ collectio eſt: quam alii Lamam: alii Lu/ — Lama
Virgilius — ſtrum nominant. Virgilius. Præſertim in certis ſi menſibus amnis abundans Exit: & — Luſtrum

obducto late tenet omnia limo. Vnde cauæ tepido ſudant humore lacunæ. Lacuna etiā
dicitur foſſa ad ſiccādos agros parata. Idem & totæ ſolidam inglaciem uertere lacunæ. Idem
Lacus a græco ſumpſit nomen græci enim λάκκιον lacū noīant. Piſcis græce ἰχθὺς
Ichthiophagi dicitur: a quo Ichthiophagi dicti ſunt populi montanas regiones Indorum habitantes:
quos ſubactos Alexander magnus iuſſit a piſcibus abſtinere: cum antea ſolis piſcibus alc
rentur: a quibus habent nomen. ἰχθυς enim piſcis eſt φάγω edo. Sunt præterea in
Sphæriſterium ædibus Sphæriſteria loca rotunda uariis luſibus: & uariis exercitationū generibus apta
Exedra Item Exedræ loca ſpatioſa quaſi triclinia: quæ quaſi fere ad Occidētē uerſæ eſſe ſolebāt
Cicero. Tunc dedita opera quieſcentibus aliis meam iam exedram ueniſſe: in qua Craſ- Cicero
ſus poſito lectulo requieuiſſet. Sunt Oeci: in quibus dumtaxat matres Familias cum lani
Gynoecium ficis ſedeat. Qui locus etiam Gynæciū dicitur: & Gynoeconitis. Aemilius Paulus. Ma-
ter familias apud Romanos primum locum tenet ædium: atque incelebritate uerſatur:
quod multo aliter fit in græcia. Nam neque in conuiuium adhibetur niſi propinquarum
Gynoeconitis nec ſedet niſi in interiore parte ædium: quæ Gynoeconitis appellatur: hæc autem ἀπὸ
Oecus τοῦ οἴκω: hoc eſt ab oeco deducuntur: quod ſignificat habito: vnde Oecos domus dici
Oeconimus tur: a quo Oconomus adminiſtrator rei familiaris: & Oeconomica: quæ ad rem dome-
Oeconomica ſticam ac familiarem pertinent: & Oeconomia adminiſtratio rei domeſticæ: & Oeco-
Oeconomia nomes uillicus: & Oeconomo uillicor: & διοικῶ: hoc eſt dioeco: quod ſignificat ad-
Dioeco miniſtro: a quo διοίκησις: hoc eſt Dioeceſis adminiſtratio dicta: hinc Pontificum
Dioeceſis Dioeceſes dicuntur: in quas adminiſtrandi officium ſui liberam habent Poteſtatem: pro
Dioeceſani pter quod a quibuſdam nouo quidem: ſed non inepto uocabulo Dioeceſani uocantur.
Oeconomicus Oecumenicus autem vniuerſalis dicitur & ad totum orbem pertinens: vnde Oecumeni-
Oecumenicum con cum concilium dicimus: nam græci ἰκουμινον orbem terrarum appellant. Et exant a
cilium xenos quod ſignificat hoſpes hoſpitalia ipſa Xenodochia dicuntur: quaſi hoſpitum re-
ceptacula. Item ab eodem. Proxeneta deducitur: quod proprie ſignificat eum: qui inter
aliquos eſt conciliator & medius: ut qui in uendendo aliquid: aut emendo medius eſt. Itē
Xenodotus nomen proprium fuit hoc nomine excellens apud græcos hiſtoricus patria
Troezenus: & Xenocrates vir Calcedonius Agathonis filius Platonis auditor q in Aca
demia Speuſippo ſucceſſit: ſcholā tenuit vigintiquinq; annis: obiit ſecundo & octogeſi-
mo ætatis ſuæ anno: qum forte ī Sartaginem offendiſſet: & Xenophanes uir Colopho
nius: ut Apolodorius refert: Octomenis filius: qui qum eſſet uiginti annorū: patria pul-
ſus fuit: ſcripſit Elegias contra Heſiodum: & homerum: fuit & alter Xenophanes leſtri
us poeta Iambici carminis ſcriptor. Xenophō Philoſophus: & dux inſignis patria At
hemenſis Grylli filius Socratis diſcipulus. Platonis æmulus: qui omnium Philoſopho-
rum ſcripſit hiſtoriam: & exultimis Babyloniæ finibus exaratum aſperis itineribus in pa
triam reduxit. Septem fuiſſe Xenophontes leguntur. Primus & ſecundus Athenienſes
philoſophi: tertius Cocis: quartus: qui Anibalis hiſtoriam ſcripſit quintus qui prodigio
ſa quædam & fabuloſa commentus eſt Sextus paphius ſculptor egregius: Septimus anti
quæ Comoediæ ſcriptor. Græcorum ædes præter hæc: quæ diximus etiam hoſpitalia ha
bent: hoc eſt domunculas quaſdam dextra ac ſiniſtra conſtitutas: quæ proprias Ianuas:
triclinia: & cubicula habēt. Item cum penu cellas. Mos enim græcorū erat primo die ad
cœnam hoſpites iuitare: Poſtero mittebant pullos: oua: olera: poma: reliquaſque res a-
Xenia greſtes. Ideo pictores ea: quæ mittebantur hoſpitibus: pictura imitantes. Xenia ap-
pellauerunt: nam ξίνος græce hoſpes uocatur: hinc Martialis tertiumdecimum librum Martialis
operis ſui: in quo eiuſmodi munera Diſtichis deſcribit: Xenia nominauit: quod uerſus
ipſos pro Xeniis mitteret: Hinc per diminutionem Xeniola dicuntur. Apuleius. Com-
modum meridies acceſſerat: & mittit mihi Xeniola porcum optimum: & quinque Gal
linulas: & vini cadum in ætate pretioſi. Omnis in hoc gracili Xeniorum turba libello.
Conſtabit nummis quattuor empta tibi. Quattuor ē nimium? poterit conſtare duobus:
& faciet lucrum bibliopola triphō. Hæc licet hoſpitibus pro munere diſticha mittas: Si
tibi tam rarus q̄ mihi nummus erit. Inter hoſpitalia: & porticus: ſiue Periſtilia ædium
Meſauli itinera ſunt: quæ Meſauli hoc eſt μέσαυλοι dicuntur a græcis: quod inter duas aulas:
hoc eſt inter duo atria ſint interpoſita noſtri Andronas appellant: nec græco nec latino
Andron uocabulo: græci enim Andronas uocant loca: in quibus bina triclinia ponuntur: & viri
lia conuiuia fiunt: quod in his mulieres non intereſſent. Poſt hæc in ædibus ſunt Horti:
Hortus horum alii in ſolo ſunt: alii penſiles hoc eſt ſupra hædificia conſtituti: quales a te Fede- Federicus
rice princeps ſupra regiæ tuæ ampliſſimæ præſepia ædificati ſunt tanto artificio: decore:
ſumptu: ut ſtuporem potius: q̄ adminiſtrationem ſpectantibus afferant. In inferioribus

hortis diætæ ſunt modo paruæ:modo maiuſculæ:in quibus etiam cubicula fiunt. Sunt
Stibadia hoc eſt paruæ coenationes:in quibus ſcriptum eſſe ſolebat:quot conuiuas coe
Martialis — natio caperet. Martialis. Stibadium accipe lunata ſcriptum teſtitudine ſignum. Octo ca
Plynius — pit:ueniat quiſquis amicus erit. Plynius. In capite Stibadium candido marmore uitæ p
tegitur. Fiebant etiam Stibadia e tabulis:quæ ebore atque auro ornabantur:transferebã
Martialis — turque de loco ad locum pro ut libido animi ferebat:de hoc locutus eſt Martialis: qum
inquit. Et teſtudineum menſus quater hexaclinon: Ingemuit atrio non ſatis eſſe ſuo: He
xaclinum uocat Stibadium ſex capiens conuiuas. Sunt Hippodromi:hoc eſt loca adcur — Hippodromus
ſus equorum diſpoſita:quæ ſtatim intrantium oculis tota ſimul offeruntur:hinc atq; hic
platanos:aut Buxos:aut Cupreſſos:aut alias arbores perpetuo uirentes habentia: & a
curſu equorum appellata. Græci enim ἵππον equm uocant: δρόμον curſum. Sunt
Xyſti hoc eſt loca exercitationi corporis accomodata: quas græci paradromidas uocãt — Xyſtus
Plynius — a latinis etiam ambulatiões dicuntur. Plynius. Ante Cryptoporticum Xyſtus eſt uiolis — Paradromis
Cicero — odoratus. Cicero. Sed tamen nihil ei reſtabat præter balnearia: & ambulationẽ: & Aui/ — Ambulatio
Idem — arium. Idem. Qua baſis uillæ erat:qua intercolumnia ambulationis. Ambulacra & ap/ — Auiarium
Plynius — pellantur. Plynius. Tum fora:atque Gymnaſia: & pro ſuis extenta porticibus ambula/ — Ambulacrum
cra miremur. Græci autem Xyſtum uocant porticum ampla latitudine:i qua athletæ per — Xyſtus
Xenophõ — hiberna tempora exercentur. Xenophon εἰν τῷ ξυςῷ περιπατοῖν:a quo Xyſtici di — Xyſticus
Suetonius — cuntur athletæ in Xyſtis pugnantes. Suetonius. Nec tamẽ eo minus aut Xyſticorum cer
tationes:aut gladiatorum pugnas ſeueriſſime ſemper exegit:ſignificat enim ξυςὸς Spi
culum:haſtam:telum. Item adiectiuum eſt: & dicitur ornatus:terſus politus. Et Sedilia — Sedile
in hortis uariis locis diſpoſita ſunt:quæ ambulatione feſſos ut cubiculum ipſum iuuant — Topiarium
a ſedendo ſedilia appellata:hæc maxima in hyppodromo:Xyſtoque cõſtituuntur. Sũt
præterea in hortis topiaria:hoc eſt opera ex arboribus aut fruticibus aut herbis facta ad
decorem:ut ſunt teſtudines:cameræ:naues:columnæ:auiculæ:aliaque huiuſmodi:quæ ex
ſanſuco libanotide hedera buxo:aliiſque herbis atque arboribus fieri conſpicimus:dicta
Cicero — ἀπὸ τῶν τόπων:hoc eſt a locis:quæ in his varia conſtituuntur. Cicero. Topiariũ lau
Plynius — dauit:ita omnia cõueſtiuit hedera. Plynius. Accedit in topiario opere lauri genus:quæ
Idem — Taxa dicitur ex creſcente in medio folio paruula ueluti lacinia. Idem Ramos ſpargit a
radice topiarii ac coronarii operis:hinc Topiarii dicuntur:qui topiaria faciunt:ſicut co
Idem — ronarii:qui faciunt coronas. Idem Statiue Myrti genera topiarii faciunt. Tarentinam
folio minuto:noſtratem patulo:exoticam denſiſſimo ſenis foliorum uerſibus. Item ars
Cicero — ipſa faciendi huiuſmodi operis Topiaria uocatur. Cicero. Vt denique illi Topiariam fa — Topiaria ars
Varro — cere uideantur: & heredam uendere. Extra urbem uero Ager eſt dictus:ut Varro: Exiſti/ — Ager
mat:quod in eo aliquid agatur:quis aliqui a græco potius deriuatum uelint: quod eſt
ἀγρὸς. Eſt autem ager modo territorium:quod urbi circumpoſitum eſt:ut ager Roma
nus:ager Leontinus:modo locus in rure:quem colimus:ſiue arando:ſiue conſerendo: &
is:qui ſeritur:frumentis ab arando dicitur Aruum. Primus ager plurali caret:dum tan/ — Aruum
tum loquimur de ſingularium urbiu; territoriis: & complectitur nemora:ſaltus: paſcua:
montes:lacus:flumina:cæteraque huiuſmodi. Quod ſi dicamus Romanos agros. Cam
panos: Leontinos:priuatim Ciuium agros intelligimus:in quibus hæc includuntur. Si
uero Romãum Campanum:ac Leontinum agros:profecto territoria ſignificamus:iõ/
q; omnia illa complectimur. Ab agro fit agricola:hoc eſt cultor agrorum: & agreſtis:qui — Agricola
ſilueſtrem uitam agit:ac feram:ſicut apud græcos dicitur Ferus vnde in compoſitione — Agreſtis
Onager dictus eſt aſinus ferus de quo alibi dicemus. Item agreſte:quod ad agru; attinet — Ferus
unde agreſte uocamus:quod in agris:non in hortis naſcitur:aut fit. Sicut Campeſtre:qđ — Onager
in Campis:ut agreſte olus:agreſte opus: & ſimilia: & Agricultor: qui agrum colit: & a — Agricultor
Virgilius — colendo etiam Colonus dicitur. Et Peragro:quod eſt inquirendo circumeo. Virgilius — Colonus
Illa fuga ſiluas:ſaltuſque peragrat:a quo fit Peregrinus:ideſt aduena: & aliena loca pera — Peragro
grans: & Peregrinatio itio per alienas terras: & Peregrinor uerbum:quod eſt per aliena — Peregrinus
loca peragrans proficiſcor:vnde Peregrina ſacra dicta ſunt:quæ ex aliis urbibus religio — Peregrinatio
Terentius — nis gratia ſunt aduecta: & Peregre aduerbium:hoc eſt peregrinando. Terentius. Peregre — Peregrinor
profectus. In hoc enim differt Peregrinus ab hoſpite:quod peregrinus ſimpliciter eum — Peregrina ſacra
Ouidius — ſignificat: qui in ſua ciuitate non eſt: hoſpes uero eum qui in aliena Ciuitate eſt. Hoſpi — Peregre
Cicero — tes ergo uocantur:qui ſiue in priuato:ſiue in publico hoſpitio ſunt: & tam qui recipiunt — Hoſpes
q̃ qui recipiuntur Ouidius. Non hoſpes ab hoſpite tutus. Cicero per dextrã iſtam: qua; — Hoſpitium
Idem — Hoſpitor
Hoſpitale

hoſpes hoſpiti porrexiſti: Sed proprie hoſpes dicitur: qui priuatim & amicitie cauſa uel
recipit: uel recipitur: unde & pro amico externo capitur: & hoſpitium pro amicitia. Idē
fuit mihi cum illo uetus hoſpitium hoc eſt amicitia: uel familiaritas: uel me hoſpitante
apud illum uel illo apud me contracta. Hoſpitium etiam diuerſorium ſignificat. Idem
Ex hac uita diſcedo tanquam ex hoſpitio: non tanquam ex domo. Commorandi enim
natura diuerſorium: non habitandi dedit. Ab hoſpes deriuatur Hoſpitor: quod ē ſtabu/
lor: diuerto: & hoſpitium: de quo diximus: & Hoſpitale hoſpitum domus: de qua ſupe/
rius diximus: & Hoſpitalis adiectiuum: quod modo ſignificat liberalem: & facile ſuſci
pientem hoſpitio: aptumque ad ſeruiendum hoſpiti: modo ad hoſpitem pertinentem:
vt Hoſpitalis lex: & Hoſpitalitas ipſa facilitas: & vt ita dictam benignitas in recipien
do: & Hoſpitaliter aduerbium benigne: faciliter: & Hoſpita: quæ facile ſuſcipiunt: vn/
de hoſpitam terram dicimus: in qua facile ſuſcipimur: & hoſpita æquora: ſiue hoſpita
flumina per quæ nauigari: aut tranſiri poteſt. Virgilius. Puppibus illa prius patulis: nūc
hoſpita plauſtris. Aliquando etiam hoſpita pro eo: quod eſt vicina accipimus: quia nihil
nobis hoſpitio uicinius eſſe poteſt. Inter agrum: fundum: aruum: prædium: & poſ/
ſeſſionem hanc eſſe differentiam tradunt. Ager eſt: ut diximus: locus in rure: quem coli/
mus. Aruum ea pars agri: quæ ſementi datur. Saluſtius. Quia numidæ pabulo pecoris
magis: quam aruo ſtudét. Quintilianus. Paup: & diues in agro uicini erát iunctis hortu
lis: ſed ex omni parte circunſtas diuitis ager: vix tenuem ad greſſus meos ſemitam da/
bat. Quid agimus? Vndique uallo diuitiarum clauſi ſumus. Hinc horti locupletis hinc
arua: inde uineta: hinc ſaltus. Ab aruo Aruales fratres dicti Sacerdotes: quos Romulus
primus inſtituit: ſeque inter illos duodecimum Fratrem appellauit: ut arua fruges fer/
rent: eique ſacerdotio Acca Laurentia: quæ poſtea populum Romanum heredem inſti
tuit. Romuli nutrix tribuit albas infulas: & ſpiceam coronam pro religioſiſſimo inſi/
gni: quæ prima apud Romanos corona fuit: & hic honor non niſi uita finitur: Exuleſ/
que & captos comitatur. Fundus etiam pars agri eſt. Singula enim prata: ſingulæ vineæ
ſinguli horti ſingula oliueta: pomaria: arbuſta: paſcua: ſalicta: nemora aucupatoria: ue/
natoria: piſcatoria loca: ſiue uillam atque ædificium: ſiue piſcinam: ſiue uiuaria habeant:
ſiue non habeant ſinguli fundi ſunt: & hoc in agro duntaxat. Nam in Vrbe: oppido: vi
co: caſtello quicquid tale eſt: Prædium dicitur: a præſtando: ſicut Prædes: ut Varro vult:
ut alii & prius dando: ſiue ualde dando. Sunt tamen prædia etiam in agro. Itaque diffi
nire poſſumus fundum eſſe ruſticam poſſeſſionem: Prædium uero & ruſticam & urba/
nam: vnde anteurbana Prædia uocabantur: quæ urbi erant propinqua. Poſſeſſiones
generale nomen eſt: nam & tabernæ & hoſpitia: & horrea in urbe poſſeſſiones dicun/
tur: & ſimpliciter omnia bona: quæ uulgo uocantur immobilia. Cicero. Poſſeſſiones
notabat: & urbanas & ruſticas. Idem. Et enim iſti callidi Aeſtimatores prata: & agros
magis exiſtimant: quod ei generi poſſeſſionum minime noceri poteſt. Dicitur tamen eti
am poſſeſſio non ipſa proprietas: ſed vſus: & actio poſſidendi. Modeſtinus. Quicquid
enim apprehendimus: cuius proprietas ad nos nō pertinet: aut nec poteſt pertinere: hoc
poſſeſſionem appellamus. Fundum a funda dictum quidam exiſtimant Vnde extant ri
diculi uerſus Ciceronis. Fundum uero uocat: quo poſſit mittere funda. Ni lapis excide/
rit qua caua funda patet. Alii a fundo: quod eſt una pars vniuſcuiuſque rei quod ſilicet
Fundus ſit: ac fundamētū pecudū: atq; pecuniæ: uel qđ fundit quotquot annis multa: uel
quod ſit planus ad ſimilitudinem fundi uaſorum. Campus obiter eſt planities terræ am
pla: & grandis: ideoque ſpecioſæ plateæ ſiue areæ campi uocitantur: ut Romæ campus
Martius: diciturque a capiendo: quod animalium: ſeu rerum multitudinem facile capi/
at: ſiue quod ueteres principio ex agro tantum Plano fructus capiebant. Collis eſt exi/
guus monticulus: ſiue per ſe ſit a monte ſeparatus: ſiue pars montis ita uocatus: quia col/
les poſt campos cæperunt colere. Ab hoc Collatina Dea: quæ collibus præeſt. Hic Vrbrs
Roma Septicollis dicta: quod ſeptem habeat colles. Palatinum: Quirinalem: Auen/
tinum: Cælium: Viminalem: Exquilinum: & Ianicularem. Iugum ipſa montis procli
uitas: & ut ita dicam: prona ſupinitas: qualis eſt incolæ cliuus. quamuis cliuus po/
nitur etiā pro colle mitiore: uel Cliuus Capitolinus. Cliuus q ducit ad Ianiculum: quos ī
Vrbe ſcimus colles eē: ꝑpter qđ dr̄ ſepticollis: & apud Veteres feſta q̄dā fiebát Septimō
tialia. Liuius. Quantū in altitudinem egrediebantur magis: magiſq; ſilueſtria: & pleraq;

Left margin notes: Hoſpitium diuerſorium; Hoſpitor; Hoſpitale; Hoſpitalis; Hoſpitalitas; Hoſpitalier; Hoſpita; Ager; Aruum; Aruales fratres; Fundus; Prædium; Prædes; Prædium anteurbanum; Poſſeſſio; Fundus; Fundum; Campus; Collis; Collatina Dea; Iugum; Cliuus; Septicollis; Septimontialia

Right margin notes: Cicero; Saluſtius; Quintilia.; Acca Laurentia; Varro; Cicero; Idem; Modeſtinus; Cicero; Liuius

Inuia loca excipiebant: ut vero iugis appropinquabat: quod mirum in aliis eſſet: adeo
omnia contenta nebula: ut haud ſecus q̄ nocturno itinere impedirentur. Dictus autem
Cliuus a Clino: quod eſt inclino: & Iugū a Iungendo: quod iungatur: & in acutum at/
tetur. Ab hoc Iugantinus Deus: qui præeſt iugis: & Iugoſum dicitur: quod in iugū acui/
tur: & Decliuis inclinatus: atque incuruus: & Accliuis: erectus: & Incliuum acuminatus:
A quo Accliuitas. Cæſar. Ab eo flumine pari accliuitate collis naſcebatur. Item Cliuium
veteres difficile dicebant: Vnde Cliuia auſpicia vocabantur: quæ aliquid fieri prohibe/
bant. Montes diffiniunt eſſe terrarum tumores altiſſimos. Diminutiuum montis eſt
Monticulus: hoc eſt paruus mons: Sicut Colliculus paruum collis: cum per duplex ll ſcri
bitur. Nam ſi per ſimplex l ſcribatur: ſignificat exiguum ac tenerum braſicæ caulem. Di/
uidit autem mons in radices: latera: iugum: verticem pro qualitate locorum. Inter/
dumque mons pro ſaxo ponitur. Virgilius. Præſantemque vncis manibus capita aſpe/
ra montis: Ferro inuaſiſſet: ſicut aliquando ſaxum pro monte. Idem. Saxi de vertice pa
ſtor. A Monte deriuatur Montanus: ut montani imbres: montanæ nebulæ: & Montu/
oſus: & Montuoſa regio: Montuoſa loca: & Montiuagus: qui per montes vagatur: &
Montigena: qui in montibus genitus eſt: & Septimontium locus ſeptem montes ha/
bens. Vnde Septimontialia dicta. Ab eminendo quidam montem appellatum exiſti/
mant: quaſi eminentem: propter quod omne: quod eminet: dici mons poteſt. Virgili/
us. Præruptus aquæ mons. Promontorium quaſi præeminens mons dictum. Signifi/
cat enim montem in mari prominentem. Plynius. Promontoria aperiuntur mari: & re
rum natura agitur in planum. Idem. Adiunctaque inſula Euboea: & excurrente velut in
altum promontorium attica terra. Vallis dicitur id ſpatium concauum: quod eſt inter
duos montes uel colles ſiue quaſcunque rupes altiores: quod hinc atque hinc vallata ſit:
Cuius diminutiuum eſt Vallicula. A Valle Vallonia Dea: quæ vallibus præeſt. Item Cō
uallis: quæ noſtra ſententia eſt arcta vallis: & quaſi coniuncta: quales ſunt: quas meta/
phorice Fauces appellamus: quamuis ab aliis dicatur eſſe Planities ex omni parte com/
præhenſa montibus: vallibuſue. Vnde Conuallis appellatur ſciſſio terræ manu facta ad
deducendam aquam. Plynius. Flumina ad lauandam hanc materiam iugis montium
duxere: Corrogos vocant a Corriuatione. Præcepiſſe libramento oportet: ut fruaris
quādo influat. Itaque altiſſimis partibus ducitur Conuallis: & interualla ſubſtructis ca
nalibus iunguntur. Vallare firmare eſt: atque munire: & quaſi vallum facere. A quo fit
Circumuallare. Vallum eſt munitio caſtrorum: quod ex vallis fiat. Vallus ſudis eſt: ſiue
palus: cui vitis alligatur. Virgilius. Et vallos primus ſubtecta referto. Solebant autem
milites ſudes ſecum geſtare: quibus Caſtra muniebant. Idem. Quadrifidaſque ſudes: &
acuto robore vallos. A Vallo veteres Valleſſit pro perierit dixere: quod qui vallo obii/
ciuntur: pro perditis habentur. Item a Vallus Interuallum: hoc eſt ſpacium: quod inter
palos eſt. Vallum caſtrenſe conſtituentes: a quo omne ſpacium interuallum eſt nuncupa
tum. A Vallum vero Vallaris corona: qua donari ſolebat: qui primus vallum hoſtium
fuiſſet ingreſſus. Vallus etiam per diminutionem fit ab eo: quod eſt vannus. Cereale hoc
cribrum eſt dictum: ut varro putat: a volatu: quod inde dum iactatur: leuia volent. Vir/
gilius. Et Myſtica vannus hyachi. In hoc etiam ob capacitatem Coloni frugum primi/
tias congerere ſolebant: ut libero ſacrificarent. Ideo poeta myſtica dixit. Quippe myſti
cum græci dicunt omne id: quod in arcanis deorum ſacris vtimur: qualia erant bacchi:
orgia: quæ noctu clam a ſolis mulieribus celebrabantur: & Myſteria arcana ſacra appel
labantur: hinc non ſine myſterio fieri dicimus: quod occulta aliqua quaſi ſacrorum ra/
tione perficitur. A Vannus fit verbum Vanno: A quo Euanno: quod eſt ventilo: mo/
ueo. Cuius paſſiuum eſt Euannor: ſicut Vannor a Vanno. Lucillius. Nunc molere illa
aut frumentum euannetur vis,. Varro de re ruſtica. Vt quod leuiſſimum eſt in ea: atque
appellatur acus: ac palea: vannatur foras extra aream. Euanne Martis filia fuit ex The/
be vxore Aſopi: vxor Capanei: quæ qum maritum apud Thebas raptum audiuiſſet: in
mortis ſtuporem diriguit: deinde cum funus eius celebraretur: ſe in rogum proiecit. Oui
dius. Accipe me Capaneu: cineres miſcebimus inquit. Rupes ſunt præruptæ partes ter/
ræ propter altitudinem: ac procliuitatem inacceſſæ: Hinc a Rumpendo dictas exi/
ſtimant: quales ſunt: quæ vi torrentium fiunt. Vnde fluminum quoque altiores: atque
inacceſſas: ut ita dicam: Ripas: Rupes appellamus. Nam Ripæ planæ ſunt: quas Vl/

Vlpianus
Cæſar
Virgilius
Idem
Virgilius
Plynius
Idem
Idem
Virgilius
Idem
Virgilius
Lucillius
Varro
Ouidius

Ripa
Clino
Iugantinus Deus
Iugoſus
Decliuis
Accliuis
Accliuitas
Cliuia auſpicia
Mons
Monticulus
Colliculus
Coliculus
Montanus
Montuoſus
Montiuagus
Montigena
Septimontium
Septimontialia
Promontorium
Vallis
Vallicula
Vallonia Dea
Conuallis
Corrogus
Vallo
Circumuallo
Vallum
Vallus
Interuallum
Vallaris corona
Myſticum
Myſterium
Vanno
Euanno
Euannor
Vannor
Euanne
Rupes

pianus diffinit eſſe: quæ flumen continent naturalem curſus ſui rigorem tenens. Vnde
Ripariæ hirundines dictæ: quæ in ripis nidos faciunt. Nam Littus maris proprie dicit᷑
diffinitũq; a Celſo quouſq; maximus fluctus a mari p̄uenit: idq; M. Tulliũ aiunt primũ
conſtituiſſe: qum arbiter fuiſſet electus. Poetæ littus aliquando capiunt pro terra ma/
ri vicina. Virgilius. Cui littus arandum. Interdum etiam pro ripa littus vſurpant. Eſt
præterea Littus locus circa aram pedes duodecim a litando dictum: quamuis lito pri/
mam ſyllabam correptam habeat. A littore Littoreum: & Littorale deducitur. Vt lit/
torea arena: littoralis plaga: & a Linendo dicitur littus: quod fluctibus oblinatur. Sil/
ua proprie dicitur: quæ cæditua eſt: hoc eſt quæ habetur in eum vſum: ut ex ea materia
cædatur. Quod ſi ſucciſa ſit: nihilominus ſilua dicitur: quoniam rurſus ex ſtirpibus aut
radicibus renaſcitur. Silua a græco dicitur ὕλη: quod ſignificat materiam: Quapro/
pter materia denotat omne lignum: qum Tigna dicantur duntaxat ea materia: quæ ædi
ficiis apta eſt: A quo Contignatio deducitur: hoc eſt ſtrues e lignis in domo habitandi
gratia facta: vnde ſuperior Contignatio: & inferior Contignatio dicitur. Hinc Materi
arius faber: hoc eſt lignarius dicitur: & Materia fabrica lignaria: & Materiari lignari.
Hinc etiam ſiluam vocant ſubitum illud ſcribendi genus: quod quadam feſtinandi vo/
luptate defluit: eſtque velut prima materia: quales ſunt Papinii ſiluæ: de quibus ipſe ſic
ſcribit. An hos libellos: qui mihi ſubito calore: & quadã feſtinandi voluptate fluxerũt:
qum ſinguli de ſinu meo prodiſſent: congregatos ipſe dimitterem. Quintilianus. Diuer
ſum eſt huic eorum vitium: qui primo decurrere per materiam ſtilo q̃ velociſſimo vo/
lunt: & ſequentes calorem atque impetum ex tempore ſcribunt: hanc ſiluam vocant. Re
petunt deinde: & componunt: quæ effuderant: ſed verba emendantur: & numeri manet
in rebus temere contextis: quæ fuit læuitas. Materiam quidam exiſtimant a matre dictã
eſſe. eſt enim materia ex qua aliquid fit: ut materia libri eſt membrana: & attramentum.
Item materia libri ipſa hypotheſis. Horatius. Sũmite materiã veſtris: qui ſcribitis: æquã
viribus: materia domus. Calx: cementa: tigna: tegulæ. Quapropter non immerito mate
riæ appellatione ligna compræhenduntur: ſiue quod ex his diuerſa ædificia fiant: ſeu qđ
græci ὕλην pariter & ſiluam & materiam vocent. Ab hoc fit Materiale: quod mate/
riæ eſt: & Materialiter aduerbium. Materialiter enim ſummi aliquid dicitur: qum non
forma rei: ſed materia ſignificatur. A Silua Silueſtrem: & Siluaticum dicimus incultum
moribus: atque aſperum: & ſiluanum ſiluarum deum: quem græci Pana vocant: & Sil/
ueculam: ac Siluulam paruam ſiluam: & Siluicolam ſiluarum habitatorem: & Siluium
quod in ſilua ortus fuit. Lucus nequaquam cæduus eſt: ut ſilua: quin potius manu con/
ſitus religioſuſque: ac alicui Deo: uel alicuius hominis cineribus cõſecratus: ideoque aut
circa delubra Deum: aut circa ſepulchra poſitus eſt: & a luce ſacrificiorum lucus appella
tus. Saltus ſilua eſt non facile peruia: ideo a ſaltando dictus: in quo paſci: & æſtiuare pe/
cudes ſolent: & ſi locus atque aer patiatur hyemare. A quo Saltuarii huiuſmodi ſilua/
rũ cuſtodes dicunt᷑: ſicut inſularii: inſularũ cuſtodes. Põponius. Dominus proprietatis
etiam inuito vſufructuario fundum vero ædes per ſaltuarium uel inſularium cuſtodire
poteſt. Nemora voluptatis cauſa comparata ſunt: & plena amoenitatis dicta ἀπὸ τοῦ
νέμω paſco: quod in his greges: atque armenta depaſci ſoleant: A Nemore Nemora
le dicitur: quod nemoris eſt: ut Nemoralis vmbra: Nemorale frigus. Item Nemorenſis
Suetonius. Nemorenſi Regi: quod multos iam annos potiretur ſacerdotio: validio/
rem aduerſariũ ſubornauit. Nemus appellabatur lucus quidem haud longe ab Aricia:
in quo lacus eſt: quod ſpeculum Dianæ dicitur. Item Nemorenſis lacus: & Nemorenſis
ager: & Nemorenſe ſicut Thuſculanum: & Nemorenſis rex: qui Dianæ Aricinæ ſacrifi/
ciis præerat. Suetonius de Cæſare. Villam in Nemorenſi a fundamentis incohatam:
magnoque ſumptu abſolutam: quia non tota ad animum ei reſponderat: totam diruit:
Nunc eo in loco exiguum oppidum: quod incolæ veteri loci appellatione Nemus ap/
pellant. Quidam Dumum a Nemore non diſtingunt. Græce δρυμός: hoc eſt Dru/
mus dicitur. Hinc Dumoſum frondoſum dicimus: & Dumetum locum nemoribus cõ
ſitum: qui Duſmoſus locus a veteribus dicebatur. Interſerebant enim frequenter ſ litte/
ram Coſmittere pro Committere dicentes: & Caſmenas pro Camenas. Prata ſunt ex
quibus foenum colligitur. Vnde Pratum Vlpianus appellat: in quo ad fructum percipi
endum falce duntaxat opus eſt: ex eo dictum: q̃ ſponte ſua paratũ ſit ad fructũ faciẽdũ:
quapropt᷑ & fructus ipſe foenũ vocat᷑ a foenore: qm̃ id ipſum manẽs quotannis nouum

Littus
Littoreus
Littoralis
Silua
Tignum
Contignatio
Materiarius
Materiarie fabrica
Materiari
Materia
Materiale
Materialiter
Silueſtre
Siluaticum
Siluanus
Pan
Siluecula
Siluula
Siluicola
Siluius
Lucus
Saltus
Saltuarius
Inſularius
Nemus
Nemoralis
Nemorenſis
Nemus
Speculum Dianæ
Nemorenſis lacus
Nemorenſis rex
Dumus
Dumoſus
Dumetum
Duſmoſum
Coſmitto
Caſmena
Pratum
Foenum

Celſus
Cicero
Virgilius
Papinius
Quintilia.
Põponius
Suetonius
Idem
Vlpianus

parit: A quo Feſtuca appellatur:& A Fœno Fœnifex:qui fœnum ſecat:& Fœniſecium
ſectio:& veluti meſſis fœni:& Fœnariæ falces:quæ apertæ ſunt:ſicut arboriæ:quæ non
apertæ:& Lumariæ:qbus lumeta: hoc eſt ſpinas ſecamus. Luma enim genus ſpinæ eſt:
quæ in pratis naſcitur dicta:quod Agricolæ eam e terra luunt:hoc eſt ſoluunt. A quo Lu
meta loca lumis plena:& Scirpiculæ quibus in ſcirpandis hoc eſt ligandis vineis vtimur
ad amputanda ſuperflua ligamentorum. Scirpi fragiles paluſtreſque ſunt: nec in fruti/
cum: veprumue: aut caulium: ſiue herbarum genere numerantur. ex his teguntur domus
& tegetes fiunt. Item detracto cortice candelarum luminibus & funeribus ſeruire olim
conſueuerunt. his velificant in pado nautici: & in mari piſcatores afri præpoſtero more
vela intra malos ſuſpendentes. Mauri quoque mappalia ſua hoc genere tegunt. Hinc fa
ctum eſt Prouerbium: Nodum in ſcirpo queris de his qui in rebus claris: atque apertis
difficultatē faciunt. Ab hoc Scirpo verbū deriuat̄:qđ eſt vincio|ligo. Hinc Scirpita di
cuntur dolia quaſſa:quum alligata ſunt. Item Scirpea quæ virgis ſcirpatur: hoc eſt colli/
gando implicatur: in qua ſtercus aliudue aliquid ſimile vehitur iumentis. Sunt etiam
Præliares falces quibus Cæſar Venetos ſuperauit. Sunt item Vineaticæ falces: quibus pu
tantur vites & ſiluaticæ quibus ſiluæ cæduntur: & Ruſticariæ quibus paſſim ad diuerſa
opera vtuntur ruſtici. A Falce Falcarii dicuntur: qui falces geſtant: hoc eſt meſſores: &
Macrobi9 Falciferi falcem ferentes: & Falcati currus falcibus inſtructi. Macrobius. Inducebat eti/
am currus cum falcibus: & elephantos cum turribus: & falcariæ cotes: quibus falces acu
untur: ſiue illæ olearıæ ſunt: ſiue aquariæ: & Falcatum quodcunque in falcis formam
Plynius arcuatum eſt. Plynius. Falcatæ ſiliquæ ſunt: & Falcare|ac Defalcare: quod ſignificat tol/
lere: amputare: & falcones quorum digiti pollices in pedibus intro ſunt curuati ad ſimi
litudinem falcis: A quo & Falcones aues ex Accipitrum genere appellatæ: īter quas præ
ſtant hi: quos græci ιερακας: hoc eſt ſacras vocant. Apud Thuſcos veteres Falco: Ca/
pis vocabatur: vnde Capuam vrbem Campaniæ a ſe conditam Capuam vocitauere:
quod viſo Falconis augurio eam condidiſſent. Sunt tamen qui velint eam a locis cam/
peſtribus: in quibus ſita eſt: appellatam. Ab hac ea regio Campania dicta eſt. A qua
Campani niſi maluimus Campaniam quoque: quod Campeſtris regio ſit: A Campis
vocitatam: & Falcidia lex: quæ falcat: hoc eſt amputat legata: quādo ſaltem quarta pars
bonorum non ſuperſit hæredibus. Ea eſt huiuſmodi. Quicunque ciuis Romanus poſt
hanc legem rogatam teſtamentum faciet quantam cuique Romano pecuniam iure pu/
blico dare: lega reue volet: ius poteſtaſque eſt: dum ita detur legatum: ne minus quā quar
tam partem hæreditatis eo teſtamento hæredes capiant: eis quibus ita datum legatumue
erit: eam pecuniam ſine fraude ſua capere licet: iſque hæres: qui eam pecuniam capere iuſ
ſus: damnatuſque erit: eam pecuniam iam debeto dare quam damnatus eſt. Falcem a
farre dictam ſupra demonſtrauimus. In campania a ſecando Secula appellatur. A Pra/
to fit Pratenſe: quod prati eſt: ut pratenſis herba: pratenſes fungi. Hortus eſt ſiue in vrbi
bus: atque oppidis: ſiue in villis: rurique locus: in quo arbores: & olera oriuntur. Apud
veteres omnis villa hortus dicebatur: quod ibi: qui arma capere poſſent: orirentur. Ea
autem ratione a quibuſdam aſpiratur: ut differat abortus: quando natum: ſiue natiuita
tem ſignificat. Quidam ita diſtingunt: ut hortus tam in ſingulari ꝙ̄ in plurali hortum
olitorium: hoc eſt herbarium ſignificet: Cuius diminutiuum eſt Hortulus: In plurali ve/
ro duntaxat Arborarium qui a noſtris Pomarium: a græcis παραδεισος: hoc eſt pa/
radiſus vocatur. Olitor eſt qui olerum hortum exercet. Olus enim dicitur omnis herba
foliis intubo ſimilis: cuius foliis & caule in edulium vtimur. Inde Horti olitorii dicun/
Plynius tur: horti herbarum: & Hoſtia olitoria Hoſtia hortorum huiuſmodi. Plynius. Eſt la/
Theophraſtus ctucæ genus adeo lati caulis: ut hoſtiola olitoria ex his factitari prodiderint. Theophra
ſtus. Olera enim vocamus: quæ in vſu cibario ſunt: ut in tubum: Aphaca: Porcellia: Se/
necio: atque in totum quæcunque intubacea ſunt propter foliorum ſimilitudinem. Ply/
Plynius nius. Gemina betis natura & oleris: & capite ipſo exilientis. Idem vſus betis & cum len
Idē te: ac faba: idemque qui oleris. Idem. Olus cauleſque quibus nunc principatus horto/
rum apud græcos in honore fuiſſe non reperio. Villa non ager eſt: ſed domus in agro.
Idem Plynius. Modus hic probatur: ut neque fundus villam quærat: neque villa fundum: Nō
L. Lucull9 ut fecerunt iuxta diuerſum eadem ætate exemplum. L. Lucullus: & Q. Scæuola: quum
Q. Scæuola villa Scæuolæ fundus careret: Villa Luculli agro. Hinc domus: quæ in vrbe eſt: vrbana
domus dicitur. Villa vero hoc eſt domus: quæ ruri eſt: domus ruſtica: quæ pœnorum lin
Virgilius gua Magar appellatur: Vnde villæ Magalia dicuntur. Mapalia vero eadem pœnica lin
gua agreſtes caſæ: & furnoꝝ ſiles appellant̄. Virgilius. Et raris habitata Mapalia tectis.

Feſtuca
Fœnifex
Fœniſecium
Fœnaria falx
Arboria falx
Lumaria falx
Lumetum
Luma
Scirpicula falx
Scirpus
Prouerbium
Scirpo
Scirpita
Scirpea
Præliaris falx
Falces vineaticæ
Falces ſiluaticæ
Falces ruſticariæ
Falcarius
Falcifer
Falcatus
Falcariæ cotes
Falcatum
Falco
Defalco
Falcones
Ierax
Sacerfalco
Capis
Capua
Campania
Campanus
Falcidia lex
Secula
Pratenſe
Hortus
Hortulus
Pomarium
Olitor
Olus
Hortus olitorius
Hoſtium olitorium
Villa
Domus vrbana
Domus ruſtica
Magar
Magalia
Mapalia

Dicta autem Villa eſt a vehendo:hoc eſt trahendo quaſi vehilla:quod in eam fructus cõuehebant ex agris: & euehebant:qum eos vendebant: Sicut Via: quod per eam vehebant: propter quod a principio vocabant veheam: non viam: & vellam:non villam: & qui vecturis viuebant:vellaturam facere dicebantur. Quidã tamen viã quaſi iã dictã exiſtimãt:ꝙ p eã itur:ut ſupra diximus. A villa fit Villula diminutiuum:hoc ẽ pua villa. Item Villicus: & Villica:qui villæ præſunt:& Villicari:quod modo eſt ruſticari. Pomponius. Ego rus eo: ut aliquot diebus villicer:modo villæ præeſſe. Idem longe ab vrbe villicare:quo herus rarenter venit. Non villicari:ſed dominari mea eſt ſententia. A quo Villicatio ipſa:ut ita dicam:negotia ruſtica:& Villaticum quod villæ eſt:vnde Villaticæ paſtiones dicuntur alimenta: quæ pertinent ad animalia muta: quæ ruri nutriuntur: utputa ad pecudes:aues:feras:piſces. Apuleius. Modeſto vero hoſpiti quies villatica:omnique denique prouinciæ voluptarii ſeceſſus ſumus: & Villanus:qui in villa habitat: ſicut Paganus qui in pago: Vnde Semiuillanus: & Semipaganus dicuntur: hoc eſt ſemiruſticus. Perſius. Ipſe ſemipaganus ad ſacra vatum carmen offero noſtrum. Sunt qui vile quoque a villa dictum velint vna littera abiecta:quod omnia in villa viliora ſint: hoc eſt minori precio vendantur ꝗ̃ in vrbe. Vile enim proprie dicitur: quod parum valet: cuius contrarium eſt carum. L. piſo Romulum dicunt ad cœnam vocatum:ibi non multum bibiſſe:quia poſtridie negocium haberet. Ei dicunt Romule: Sic iſtuc omnes homines faciant: vinum vilius ſit. Is reſpondit imo vero carum. Si quantum quiſque volet: bibat:nam ego bibi quantum volui. Hinc vile etiam pro abundanti ponitur:quia quicquid nimis abundat: vile eſt:hoc eſt paruo venditur precio. Virgilius. Vilemq; faſelum: Ab hoc fit Vilitas: & Vilito: quod eſt vile facio: & Vileſco vile fio: & Viliter aduerbium hoc eſt exiguo precio:& quaſi cum contemptu. Rus locus dicitur extra vrbem vbi agri ſunt:& villæ dictum:quod in agris quotquot annis rurſus eadem fiant: ut rurſus capias fructum. Hinc Ruro fit & Ruror:& Ruſticor eiuſdem ſignificationis: hoc eſt ruri dego. Plautus. Dum rurant homines:quos liguriant. Varro. Dum in agro ſtudioſus ruror. Plynius. Qum ſimul æſtate ruſticaremur:& Ruſticus:qui modo ruris eſt:ut domus ruſtica modo vita: & moribus incultus: quaſi ſemibarbarus: Vnde veteres ruſtice pro barbare vſurpabant:& Ruſticanus adiectiuum: A quo aduerbium Ruſticane. Itẽ Ruſticatim pro ruſtice. Pomponius. Ego ruſticatim tangam. Vrbanatim neſcio:& Ruſticitas contraria vrbanitati. Eſt autem Vrbanitas:qua ſignificamus proprium quendam: ut ſupra diximus: geſtũ vrbis: & ſumptam ex conuerſatione doctorum tacitam eruditionem:& Ruſtica uinalia:quæ quartodecimo Kalendas Septembris celebrabantur:quo die primum in vrbem vinum deferebant:& Ruſticula auis Perdici ſimilis: niſi quod roſtrum longius habet. Martialis. Ruſtica ſum perdix:quid refert ſi ſapor idem: Carior ẽ perdix ſic ſapit illa magis. & Rurigena:qui ruri gignitur: & Ruricola: qui rus colit: & Rureſtris idem:quod ruſticus. Apuleius. Rureſtri vocabulo vulgus indoctum roſas laureas appellat: & Ruſci virgulta:quibus vites ligantur. Virgilius. Nec non etiam aſpera ruſci: Vimina per ſiluam. Frutex eſt:ex quo nunc ſcopæ fiũt. Græci Χαμαιμυρσινην κὶ ὀξυμυρσινην nominant:hoc ẽ humilem myrtum:& acutam myrtum:folia quippe myrto ſimilia:ſed acutiora:& rigidiora habet: producitque baccas rufas ad ceraſiorum ſimilitudinem. Item Ruſpor:quod eſt diligenter ſcrutor: & quaſi rus quoque perquiro. Actius. Vacantes ruſpantur ſiluas. proprie autem ruſpantur gallinæ: hoc eſt ſcalpunt: Ab hoc fit compoſitum Corruſpor: quod ſignificat examino inquiro. Plautus. Corruſpare tua conſilia in pectore. Agrorum diuerſæ ſpecies ſunt:eſt ager cultus a colendo dictus: ſiue ut Varro ſentit quod ibi qum terra ſemina coaleſcant: & ager incultus. Item ager conſitus: in quo ſatæ arbores ſunt:& inconſitus: vbi non ſunt arbores. Ager reſtibilis: qui reſtituitur ac reſeritur quotannis. Plynius. Ordeum in nouali: & in agro: quod reſtibile poſſit fieri. Idem. Vbertatis tamen tantæ ſunt:ut ſequente anno ſponte reſtibilis fiat ſeges impreſſis veſtigio ſeminudis. Columella. Paſtinum vocant agricolæ ferramentum bifurcum:quo ſemina panguntur: Vnde etiam Repaſtinari dictæ ſunt vineæ veteres:quæ refodiebantur. hæc enim propria appellatio reſtibilis vineti erat. Nunc antiquitatis imprudens conſuetudo quicquid emoti ſoli vineis præparatur Repaſtinatū vocat:& ab hoc Repaſtinatio dicta. Ager noualis e contrario:qui intermittitur: ut nouetur: Noualis inquit Paulus eſt terra proſciſſa:quæ anno ceſſat:& Plynius. Nouale inquit eſt: quod alternis ſeritur. Virgilius. Alternis idem tonſas ceſſare nouales: & ſegnem patiere ſitu dureſcere campum. Hic & Nouatus ager dicitur. Cicero. Vt agro non ſemel ſubacto: ſed nouato. Accipitur tamen etiam Nouale: ſiue Noualis ager: ſeu

Via
Velia
Vella
Vellatura
Villula
Villicus
Villica
Villicor
Villicatio
Villicatum
Villatica paſtio
Villanus
Paganus
Semiuillanus
Semipaganus
Vilitas
Vilito
Vileſco
Viliter
Rus
Ruro
Ruror
Ruſticor
Ruſticus
Ruſtice
Ruſticanus
Ruſticane
Ruſticatim
Vrbanatim
Ruſticacitas
Vrbanitas
Ruſtica uinalia
Ruſticula auis
Ruricola
Rurigena
Rureſtris
Ruſcus
Chamæmirſine
Oxymirſine
Ruſpor
Ager cultus
Ager incultus
Ager conſitus
Ager inconſitus
Ager reſtibilis
Paſtinum
Repaſtino
Repaſtinatum
Repaſtinatio
Ager noualis

Pompeius
Idem
Apuleius
Perſius
Virgilius
Plautus
Varro
Plynius
Põponius
Martialis
Apuleius
Virgilius
Actius
Plautus
Varro
Plynius
Idem
Columella
Paulus
Plynius
Virgilius
Cicero

Quintilia. Noualis fœminino genere pro aruo primo proſciſſo. Quintilianus: Mox vigentibus ſa/ Noualis
Hierony. certis humum fodere. Segnem futuris noualibus eruere ſiluam. Hieronymus. Nouale eſt
Virgilius ager nunc primum proſciſſus. Vnde Virgilius. Impius hæc tam culta noualia miles ha
Romulus bebit. Ager aruus dicitur: qui aratur. Agri enim apud veteres Romanos binorum dun/ Ager aruus
Romulus taxat iugerum erant. Nullique maiorem modum Romulus tribuit. Iugerum vocaba/ Iugerum
tur quod vno iugo boum in die exarari potuiſſet. Actus: in quo boues agerentur: cum ara/ Actus
tur: vno impetu iuſto. hic erat centumuiginti pedum: duplicatuſque in longitudinem iuge/
rum faciebat. In domo ruſtica eædem fere partes eſſe poſſunt: quæ in vrbana: ſed in ruſtica
loco atrii cors eſt. Sunt autem cortes villarum intra maceriam ſpacia. Eſt etiam in domo
ruſtica ædificium prope aream ex vna parte apertum: in quod nubilo tempore reponi to/
ta meſſis poteſt: dum tritura inſtat: quod ex ea parte feneſtras habet: vnde commodiſſime
Nero perflari poſſit: id a nubibus Nubilarium appellatur. STAGNA NERONIS. Habuit Nubilarium
Nero ut ſupra diximus in domo ſua ſtagnum maris inſtar circumſeptum ædificiis ad vrbi/
um ſpeciem. ERANT. Sum es eſt verbum eſt ſubſtantiuum ita dictum: quia per ſe ſubſtat: Sum
nec indiget alio. In ipſum vero cætera verba reſoluuntur: ut ego lego ideſt ego ſum: qui le/
go: tu dicebas: ideſt tu es qui dicebas: ille intelligit: hoc eſt ille eſt: qui intelligit: & in hūc mo
dum cætera: propter quod huiuſmodi verbum ſæpenumero præpoſitis pronominibus de/
Virgilius monſtratiuis: non poſitum intelligitur. Virgilius. Hic cæſar & omnis Iulia progenies. Idē
Idem Tu ne ille Aeneas quem Dardanio Anchiſæ. Idem. Nam Polydorus ego. Sæpe etiam de/
Idem monſtratiuis aduerbiis poſitis non eſt neceſſe huiuſmodi verbum ponere. Idem. Ecce tibi
Idem Auſoniæ tellus. Item nomine ſubſtantiæ poſitum idem verbum frequentiſſime deficit. Lu/
Lucanus canus. Quis furor o ciues: quæ tanta licentia ferri? Virgilius. Quis tibi tunc Dido cernēti
Virgilius talia ſenſus? Quos ue dabas gemitus? Qualis quoque & quantus ſi addantur in oratione
Iuuenalis deſunt aliquando verba ſubſtantiua. Iuuenalis. O qualis facies: & quali digna tabella. Co/
Virgilius pulat autem ſubſtantiuum verbum aliquando ſimiles caſus. Virgilius. Rex erat Aeneas no
Idem bis. Aliquando genitiuo adiungitur. Idem. Grates perſoluere dignas Non opis eſt noſtræ
Idem Nonnunquā datiuo. Idem. Sunt mihi biſſeptem præſtanti corpore Nymphæ. Interdum
ablatiuo uel accuſatiuo cum præpoſitione in: vel ſub: vel apud: vel alia huiuſmodi: ut ius eſt
in armis: Omnes ſub cælo ſumus. Non eſt hoc apud perſas: non penes ægyptios. Prætor
qum hæc agerentur: pro tribunali erat. Aliquando etiam ablatiuo ſine præpoſitione: ut ma
gno animo ſum. Plerunque duobus datiuis: ut ſum tibi impedimento: hoc mihi curæ erit.
Virgilius Sæpe etiam aduerbio. Virgilius. Hic illius arma: hic currus fuit. Item infinitiuo alterius ver
bi: ut animi fortitudo eſt aduerſa cōtemnere. Interim nullum poſt ſe caſum habet: ut quæ
ſunt quæ fuerunt? & quæ poſt facta ſequentur. Ab huius verbi infinitiuo: quod eſt eſſe: fit
Perſius Eſſentia: quæ idem quod eſſe ſignificat: quando eſſe nominaliter accipitur: quale apud Per Eſſentia
Idem ſium. Et noſtrum illud viuere triſte. & alibi. Velle ſuum cuique eſt: nec voto viuitur vno. Eſſe
Idem Item alibi. Vſque adeo ne ſcire tuum nihil eſt: niſi te ſcire hoc ſciat alter: Quod genus loquē
di apud græcos frequentius eſt: qui infinitiuo tanquā nomini apponunt articulum: & præ/
poſitionem: Infinitiua non plane verba: ſed verborum nomina eſſe dicentes. Vt ergo vel/
le ipſum idem eſt: quod voluntas: & ſcire ipſum quod ſcientia: & poſſe ipſum quod poten
tia: & viuere ipſum: quod vita: ita ipſum eſſe: quod eſſentia. A quo Eſſentiale dicimus: qđ Eſſentiale
ipſius eſſentiæ eſt: & Eſſentialiter aduerbium: quo nonnulli vtuntur ſecundum eſſentiam. Eſſentialiter
Aurelius Aurelius. Sicut enim ab eo quod eſt ſapere: vocatur ſapientia: ſic ab eo quod eſt eſſe voca/
tur eſſentia nouo quidem nomine: quo vſi veteres non ſunt latini ſermonis auctores: ſed iā
noſtris temporibus vſitato: ne deeſſet etiam linguæ noſtræ: quod græci appellant ὀυσιαν:
hoc enim verbum e verbo expræſſum eſt: ut diceretur eſſentia. Item ab eodem Ens: & En/ Ens
tia deducuntur. Præterea compoſita fiunt Aſſum: quod non ſignificat præſens ſum: ut qui Entia
Virgilius dam putant: ſed prope ſum. Propter quod Virgilius: cum præſentem ſignificare vellet ad/ Aſſum
didit coram libro primo Aeneidos. Coram quem queritis aſſum Troius Aeneas. Hinc ve/
teres aſſas vocabant nutrices: quod aſſint his: quos nutriunt: nec ab eis uel exiguo tempore Aſſa
diuellantur: & Aſſeclæ ſerui: quod omnibus dominorū imperiis aſſint: hoc eſt præſto ſint Aſſeclæ
huius contrarium eſt Abſum: hoc eſt longe ſum: quod ex ipſa componentium præpoſitio Abſum
nū ſignificatiōe percipit. Ad enim prope ſignificat. Vnde Admouere dicimus aliqđ ꝓpi/
us facere: Ab vero longe: Vnde Ammouere aliquid longius facere. Declarat præterea hoc
Cicero Cicero. Inter hominem & beluam hoc maxime intereſt: quod hæc tantum quantum ſen/
ſu mouetur ad id ſolum quod adeſt: quodque præſens eſt: ſe accommodat. Quod ad/
eſt inquit hoc eſt quod prope eſt. Alioquin non addidiſſet: quodque præſens eſt: hoc
idem ipſe Cicero declarat mox ſubiungens: Paululum admodum ſentiens præteritum
aut futurum: ideſt: ſentiens tamen quod adeſt: hoc eſt quod mox abiit: uel mox fu/

turum eſt. Aſſum per duplex ſſ & non per d ſcribi debere declarat. Plautus. Nilphio aſſũ — Plautus
Perſum — apud te. eccum AGORASTOCLES. at ego elixus ſis volo. Perſum valde ſum. Gelius. — Gelius
Exum — Platoni & Socrati perfuit familiaris. Exum extra ſum. Sic enim lictor in quibuſdam ſacris
clamitare ſolebat. hoſtis victus: mulier virgo exeſto hoc eſt non introito: quia ſcilicet ingre
Interſum — di ea ſacra prohibebantur. Interſum: præſens ſum: & q̃ſi in re ſum. ex in enim & re & ſum
Obſum — componitur: ut ſupra diximus. Obſum quod eſt noceo: quaſi contra & aduerſus te ſum. cu
Proſum — ius contrarium eſt Proſum: hoc eſt iuuo: quaſi pro te ſum. Veteres aliquando pro oberit ob
Obeſſet — eſſet ſcripſere. aliquando etiam pro eo quod eſt aderit: Præſum uel ante alios ſum: ut homo
Præſum — cæteris animatibus præeſt: hoc eſt ſuperat: antecedit: uel præfectus ſum. Cicero. Hi qui por/ — Cicero
Præſens — tui faciendo præerant: ab eo ſubornati fuere. Ab hoc fit Præſens: quod ſignificat non eum:
Præſento — qui præfectus eſt: ſed qui coram hoc eſt ante nos: & in conſpectu noſtro eſt. A quo Præſen
to verbu3: quod eſt offero: & in mediũ adduco. & Repræſento hoc eſt rurſus præſento: in
Præſentia — terdum & in mentem reuoco. & Præſentia ipſa: ut ita dicam: interuentio: & duo aduerbia
Repræſentia — Inpræſentia & Inpræſentiarum: quæ ſignificant præſenti tempore: hoc eſt quod uel præ/
Inpræſentiarũ — ſens eſt: uel præſens fuit: uel præſens erit: ut Inpræſentia diſputandum non eſt: & qum a Ci
cerone quereretur quid eſſet virtus? Reſpondit non eſſe Inpræſentia de virtutis nomine di — Cicero
ſceptandum. Et ſi quis tibi difficultatis aliquid obiecerit: differendum tibi in poſterum di/
Præſens — em erit potius q̃ inpræſentia reſpondendum. Item Præſens eodem modo accipitur: hoc ẽ
non tantum ſignificat: quod huius temporis eſt: ſed etiam alterius: aut præteriti: aut futuri:
Cicero. Ego incolumitati ciuium primum: & poſtea dignitati. Ille præſenti potius q̃ futu/ — Idem
ræ dignitati conſulebat. De mortuo loquitur. Ergo non nunc præſenti: ſed tunc. Horatius. — Horatius
Pleraque differat: & præſens in tempus omittat: hoc eſt in ſuum tempus. Capitur tamẽ ali
Inpræſens — quando in præſens pro inpræſentiarũ. Idem Lætus inpræſens animus: quod vltra eſt: Ode — Idem
Præſens — rit curare: & amara Lento temperet riſu. nihil eſt ab omni parte beatum. Præſens quoque
pro ſubito capitur: & non dilato in alterum tempus. Virgilius. Præſentemque viris inten/ — Virgilius
Præſentaneũ — tant omnia mortem. Iuuenalis: Pœna tamen præſens: & præſens vltio: Vnde Præſentane — Iuuenal'
Præſentiſſimũ — um venenum: & Præſentiſſimum dicimus: quod ſtatim occidit: uel liberat. Et quoniam ea
quæ præſentem vim: atque effectum habent præſtantiora: ac potentiora cæteris videntur.
Præſens — Ideo Præſens accipere ſolemus pro efficax: fortis: potẽs: ut præſens virus ideſt potens. Vir — Virgilius
gilius. Nunc ſi cui virtus: animuſque in pectore præſens. Hinc Præſens etiam pro propitio
In rẽ præſentẽ — accipitur. Idem. Et vos agreſtum præſentia numina fauni. In rem præſentem non tempus: — Idem
ſed locum ſignificat: quaſi in locum differentiæ. Cicero. Vt ſi conſtitueris cuipia3 te in rem — Cicero
præſentem eſſe venturum: ideſt ad locum: de quo controuerſia eſt. Liuius. Reſponderi le/ — Liuius
gatis vtriuſque partis placuit miſſuros ſe in Africam: qui inter populum chartaginenſem
& regem in re præſenti diſceptarent. Idem. Eodem anno inter populum chartaginenſem: — Idem
& regem Maſſimiſſam in rem præſentem diſceptatores romani de agro fuerunt. Valerius — Valerius
Q. Labeo arbiter a ſenatu finium conſtituendorum inter Nolanos & Neapolitanos da
Præſente — tus: qum in rem præſentem veniſſet: tum vtroſq; ne nominatim monuit. Veteres præſente ꝑ
præſentibus dixerunt. Pomponius. Qui id apud forum præſente teſtibus mihi vendidit. — Põponius
Præſum — Nouius. Dona pulchra donare volumus præſente omnibus. Præſum & Præſideo diffe/ — Nouius
Præſideo — runt: & ab hoc fit præſes: ſicut ab illo præſens. Præſidere enim eſt duntaxat ad opem præ/
Præſes — ſtandam præeſſe: quam præſtant proprie: uel dii precantibus hominibus: uel homines ipſi
aliis hominibus iniuriam patientibus: uel in diſcrimen adductis. Aliquando tamen indiffe
renter accipitur. Suetonius. de Tyberio. Præſedit & Actiacis ludis: hoc eſt præfuit. Cice/ — Suetonius
cero. Noli animos eorum ordinum: qui præſunt iudiciis offendere. Idem. Quamobrem — Cicero
vos dii & patrii penates: qui huic vrbi: atque imperio præſidetis. Quitilianus. Nam & be/ — Idem
niuolum auditorem inuocatione dearum: quas præſidere vatibus creditum eſt: & intentũ — Quintilia.
propoſita rerum magnitudine: & docilem ſumma celeriter compræhẽſa facit. Idem. Quẽ — Idẽ
Præſides — præſidentes ſtudiis deæ propius audirent. Hinc tam dii q̃ homines præſides dicti ſunt: illi
in ſuo quiſque numine: ſuaque vi: hi vero in ſua quiſque prouincia a rege: uel populo ſibi — Idem
commiſſa. Quintilianus. Quod omnia ſic egerit: ut genitus præſidio bellorũ. Vlpianus. — Vlpianus
Præſes is eſt: qui maius in prouincia imperium habet omnibus poſt principem. Aliquan/
do tamen Præſes pro auxiliatore ponitur. Liuius. Dii deæque: qui Capitoliũ incolitis ſic/ — Liuius
Præſidium — cine noſtrum militem: ac præſidem ſinitis vexari ab inimicis? Hinc Præſidium dictũ prin
cipale auxilium: ut milites: qui in tutela alicuius oppidi collocati ſunt: præſidium dicuntur
Subſidium — Subſidium vero: quod in auxilium ſuccedit. Quemadmodum autem a Præſum fit Præ/
Abſum — ſens: & Præſentia: ita ab Abſum fit Abſens: & Abſentia: dicimuſque Abſente pro Abſen/ — Plautus
Abſens — tibus: ſicut Præſente pro Præſentibus. Plautus. Abſente nobis id actum eſt. Afranius. Si — Afranius
Abſente — hanc abſente nobis inuenerit puer. Terentius. Neſcio quid profecto abſente nobis — Terentius

Seneca turbatum eſt Deſū; deficio. Seneca. Fœlix eſt cui nihil deeſt ad bene beateqꝫ viuēdū. A quo Deſum
Dextans dicit̃: quia aſſi deeſt ſextás: quemadmodum deunx: & duodeuiginti. Inſum quod
ſignificat in aliqua re ſum: Vt ineſt mihi diſcendi cupiditas: hoc eſt in me eſt. In quo notan/ Inſum
Quintilia. dum quod ineſt huic rei dicimus: & ineſt in hac re. Quintilianus. Verum hoc melius faciet
Cicero natura ipſa duce: ſed naturis ipſis ars inerit. Cicero. Illud honeſtum: quod ſæpe diximus:
ſi in alio cernimus: tamē nos mouet: atqꝫ illi: in quo id ineſſe videtur: amicos facit. Subſum Subſum
Plynius quod proprie eſt infra ſum. Plynius. Suberant tecto abiegnæ trabes. aliquando tamen ſub/
Virgilius eſſe accipimus pro latēter ineſſe. Virgilius. Quippe ſolo natura ſubeſt. Superſum: quod in/ Superſum
Idem terdum eſt affluo abundo. Virgilius. Auxilio urbes italiæ: populiqꝫ ſuperſunt. Interdum re
Ennius ſto: reliquus ſum. Ennius. Inde ſibi memorat vnum ſupereſſe laborem: aliquando ſuperſtes
Pollio ſum. M. Aſſinius pollo ad Ciceronem. Neqꝫ deeſſe rei pub. volo: neqꝫ ſupereſſe. Nōnunqꝫ
Cicero vinco: ſuperior ſum. Cicero. Nec vero ſcientia viris maioribus ſuis. Q. Lelius Tubero de
Virgilius fuit: doctrina etiam ſuperfuit. Virgilius. Florentiſqꝫ ſecant herbas: fluuioſqꝫ miniſtrant. Far
raqꝫ ne blando nequeant ſupereſſe labori hoc eſt vincere: & ſuparare laborem. Quandoqꝫ
Gellius ſuperfluus: ac ſuperuacuus ſum. Gelius. Memini ego prætoris docti hominis Tribunali
me forte aſſiſtere: atqꝫ ibi aduocatum eum non habere: & cum is: qui verba faciebat: recla/
maſſet. Ego illi ſuperſum reſpondiſſe prætorem feſtiuiter. Tu plane ſuperes non ades. Supe
Virgilius res inquit hoc eſt ſuperfluis: ſuperuacaneus es. plerunqꝫ longius ac diutius duro. Virgilius.
Primus ego in patriam mecum: modo vita ſuperſit: Aliquando etiam Superſum reperitur
Cicero pro nimis & ſupra neceſſarium modum abundo. Cicero. Non grauarer læli: niſi & hos
velle putarem: & ipſe cuperem te quoqꝫ aliquam partem huius noſtri ſermonis attingere:
præſertim qum heri ipſe dixeris te nobis etiam ſuperfuturum: verum id quod fieri non po
teſt: Ne deſis: omnes te rogamus. Græci in eoſdem fere omnes ſenſus ϖοςἱειναἱ accipiūt
Poſſum quoqꝫ a porro hoc eſt valde & ſum componitur. Valde enim eſſe videntur: qui va Poſſum
lidi ac potentes ſunt: quáuis aliqui poſſum a potis: & ſum compoſitum malint: Ego a poſ/
ſum potius deriuatum eſſe potis exiſtimo: quod & pote neutrum habet. ſignificat autem eū
Virgilius qui poteſt. Virgilius. At non Euádrum potis eſt vis vlla tenere. Propertius. Qua pote qſqꝫ
Terētius in ea conterat arte diem. Ab hoc fit aliud verbum Poteſſum. Terentius. At pol ego amato/ Poteſſum
res audieram mulierum eos eſſe maximos. Sed nihil poteſſe. A poſſum deriuatur Po/
tens: qui poteſt. Cuius contrarium eſt Impotens: hoc eſt inualidus. A quibus Potentia: & Potens
Impotentia: & Potenter: atqꝫ Impotenter aduerbia. Impotens tamen aliquando pro val/ Impotens
Cicero de potens vſurpatur. & Impotentia pro potentia. Cicero. Qui nihil metuant: nihil agant: Potentia
Paulus nihil concupiſcant: nulla impotentia efferantur. Item Poteſtas: quod Paulus iuris conſul/ Impotentia
tus inquit plura ſignificat In perſona magiſtratuum imperium: In perſona liberorum pa/ Potenter
triam auctoritatem: In perſona ſeruorum dominium. At qum agimus de noxæ deditione Impotenter
cum eo: qui ſeruum non defendit: præſentis corporis copiam ac facultatem. Item Poteſta/ Poteſtas
tes dicuntur principes potentes: quos græci Dynaſtas vocant: & ii: qui magiſtratus gerunt: Poteſtates
& iudiciis præſunt: vnde non inepte nec parum latine prætores vrbis a vulgo nunc Potē/ Dynaſtæ
Plynius ſtates appellamus. Plynius. Pingue draconis in pelle dorcadum neruis ceruinis adalligatū
in lacerto victoriam iudiciorum conferre exiſtimant: primum ſpondylum aditus poteſta/
Apuleius tum mulcere. Apuleius. Sed iuſſit poteſtas officialem ſuū; magna ſeueritudine coerceri. vbi
notandum eſt officialis quoqꝫ nō inelegans vocabulum eſſe pro miniſtro magiſtratus. Idē Officialis
Idem alibi. Iam enim faxo ſcias quemadmodum ſub meo magiſterio mali debeant coerceri: &
profuſa in medium ſportula iubet officialem ſuum ſuper piſces inſcendere: ac pedibus ſuis
Plautus totos obterere. Poteſtam quoqꝫ veteres pro poteſtate vſurparunt. Plautus. Neqꝫ deſidiæ in Poteſta
ocio operam dediſſe: neqꝫ poteſtam ſibi fuiſſe: adeo arte cohibitum eſſe a patre. Item a poſ Poſſibile
ſum Poſſibile: quod fieri poteſt: aut non poteſt: quibus verbis vſi veteres non fuere: nūc au Impoſſibile
tem paſſim omnes vtuntur. Item Impos: qui alicuius rei potis non eſt. Compos qui uel ha Impos
Cicero bet aliquid: uel ſuo ſtudio aſſecutus eſt. Accipiturqꝫ & in bonam & malam partem. Cicero. Compos
Plautus Omnium deſideriorum ſuorum compos factus. Plautus. Cedo manum accipe erumnarū
& miſeriarum compotem hoc eſt qui ſimul tecum erunnas ac miſerias habet: ſic enim Com
potem mentis: Compotem rationis dicimus: hoc eſt qui mentem & rationem habet: & Im
potem: qui non habet. Cicero. Nam quomodo victores dicimus voti compotes: qui quic/
quid volunt faciunt: ſic victos e contrario voti impotes: qui non poſſunt facere: quod vo/
lunt. Item poſſideo quaſi in poſſe: hoc eſt in poteſtate mea habeo: A quo Poſſeſſor: qui Poſſideo
poſſidet: cuius fœmininum eſt Poſſeſtrix. Afranius. Poſſeſtrix ita dicitur: ita Tonſtrix: ita Poſſeſſor
Afranius Impulſatrix: ita Curatrix: ita Planctrix: ita Aſſeſtrix: & Poſſeſſio quod modo actum ipſm Poſſeſtrix
poſſidendi ſignificat: modo bona: quæ vulgo vocantur Immobilia: quemadmodum ſu/ Poſſeſſio
perius diximus: & poſſeſſorium iudicium: quod non ſuper re principali: ſed ſuper poſ/

Poſſeſſiuũ ſeſſione eſt: Et apud grammaticos Poſſeſſiuum nomen: quod aliquid ſignificat quod poſ/
ſidetur: ut Euandrius enſis: qui Euandri eſt: & regiæ ædes: quæ regis poſſeſſio eſt. Item Po/
tior & Potius comparatiua: hoc eſt melior: & melius: quaſi potentior: & potentius: & po
tiſſimum ſuperlatiuum pro optimo. Præſtant enim hoc eſt potentiora ſunt: quæ meliora
ſunt. Item potius & potiſſimum: & quo Iuniores quidam vtũtur potiſſime aduerbia: quæ
ſignificant magis: & maxime: potius enĩ de duobus: potiſſimũ ſiue potiſſime de pluribus
dicitur: ut hoc potius ꝙ illud elegi: & ex omnibus hoc potiſſimũ elegi: ideſt magis: & maxi
Vtpote me elegi: & quaſi pro meliori| atq; optimo elegi. Item a Pote Vtpote aduerbiũ deducitur:
quod cõfirmãtis ẽ: & quaſi cauſatiuũ. Cicero. Me incõmoda valitudo: quia iam emerſerã: Cicero
utpote cum ſine febri laboraſſem: tenuit. Idem. Ea nos utpote qui nihil contẽnere ſolemus Idem
nõ pertimeſcebamus: qđ perinde eſt ac ſi dixiſſet: quia| uel quoniã| uel quãdo quidẽ ſine fe/
bri laboraſſem: & quia uel quoniã: uel quãdo quidẽ nihil contẽnere ſolemus. Saluſtius. An Saluſtius
tonius procul aberat: utpote q magno exercitu locis æquioribus expeditus in fugam ſeque
retur. Aliquãdo ſine qum: & ſine relatiuo reperit̃. Vt Antonius aberat a bello utpote æger
Quippe ac iacens. In eadem forma reperit̃ & Quippe: Quintilianus. Si alienum & ignotum tãꝙ Quintilia.
cõmunis omniũ mortalium (Quippe ſub vno parẽte naturæ cognatio eſt) hominem cibo
forte iuuiſſem pœna dignum videretur ſeruaſſe perituram animam? Titus Liuius. Nota iu/ Titus liuiꝰ
Vtiq; dici fabulã petitur. quippe apud quem auctorem argumenti peragit. ꝓfecto quoq; & Vtiq;
eodem modo affirmãt: Sed vtiq; nunꝙ fere apud Ciceronem: apud poſteriores frequenter
reperitur. Quintilianus. Solẽt huiuſmodi negociatores aliquid proprium ac priuatum ſti/ Quintilia.
pulari: Vtiq; qum rẽ alienam vendãt profecto potius ad reſponſionem adhibetur Cicero. Cicero
Certe Quis hæc renunciat? is profecto qui interfuit. Quod etiã per Certe facimus. Idem. Tãtam Idem
ſolicitudinem: tantũ amorem omniũ: in quo meminimus Certe in nullo: & per nimirum.
Quintilianus. Demus id: quod nullo modo fieri poteſt: idem ingenii: ſtudii: doctrinæ: peſ/
Nimirum ſimo atq; optimo viro vter melior dicetur: orator Nimirũ: qui homo quoq; melior: & per Quintilia.
Nempe quod vſitatius eſt. Cicero. Apud quem hæc dico? nempe apud eũ: qui qum hoc ſci/ Cicero
Nempe ret: me tamen anteꝙ vidit: rei publicæ reddidit. Aliquãdo ſine interrogatione ponit̃ Nem
pe. Horatius. Nempe hoc quæſiſti. Perſius. Nempe hoc aſſidue: iam clarũ mane feneſtras Horatius
intrat. Quintilianus. Nempe enim in hoc plurimũ laboris exhauſimus: ut rhethoricã oſtẽ/ Perſius
Nem deremus bene dicẽdi: ſciẽtiã: & vtilem: & artem: & virtutem eẽ. Veteres Nem quoq; aliqñ Quintilia.
Sane pro Nempe ſcripſerũt: ꝗuis & pro niſi etiam quãdoq; ſumpſere. Sane quoq; aliquãdo af/
Ita ſane firmatiua ẽ: ut Ita ſane. Sane vero nonnunꝙ pro valde ponitur: ut homo ſane nobilis. Iun
giturq; interim ſuplatiuo. Suetonius. Bellum ſane difficillimum geſſit. Quandoq; permiſ Suetonius
Certe ſiue accipitur. Quintilianus. Tulerit ſane filius. noſter merito pœnas: dederit ſpiritum ſup/ Quintilia.
plicio: nihil de præteritis loquimur: quaſi eſto ita ſit: ut tu vis. Certe quoq; modo affirmat:
At modo pro ſaltem accipit̃: ut ſi non tãgere: at certe potero videre. Adiungitur aũt illud At:
quomodo iungitur ſed. qum tamen alterum eorum ſufficeret: quippe At nonnunꝙ idẽ ſi/
gnificat: quod ſaltem. Virgilius. At Meſſapus erit. Certe coniuncta cũ coniunctione & ſem Virgilius
Et certe per affirmat. Cicero. Et certe cõtra Cæſarẽ eſt ingreſſus armatus. Eodẽ modo ſane. Quin Cicero
Et ſane tilianus. Et ſane quis cõcipiat uel declamãtis habitum: uel orantis vocem inceſſum: pronun Quintilia.
Certo tiationem illum deniq; animi & corporis motum? Certe coniuncta cum ſcio: & ſimilibus
Potior verbis. e in. o. ſolet mutare Cicero. Et ſi Certo ſcio. Item a Potis fit Potior verbum: qđ eſt Cicero
modo teneo: quaſi in poteſtate habeo: modo obtineo: & in poteſtatẽ vendico. In primo ſi
gnificato fere genitiuũ ſemp requirit: Vt Lacedæmonii rerum diu potiti ſunt: ideſt rerum
imperium diu tenuerũt. In ſecundo ſignificato frequẽtius habet ablatiuũ: Vt Potitus ſum
victoria: Potitus ſum amica: ideſt pugnãdo: uel laborãdo obtinui victoriam: uel amicam.
Aliquãdo etiã Potior pro fruor accipit̃. Cicero. Quod ſi his voluptatibus bona ætas frui/ Cicero
tur: libẽtius primũ paruulis fruitur rebus: ut diximus: deinde his: ꝗbus ſenectus etiam ſi nõ
Potior potiris habunde potitur non omnino caret. Pro eodem poſuit fruitur ac potitur. Hoc verbũ non Ouidius
Potior poteris modo quartæ: ſed etiã tertiæ coniugationis reperitur. Ouidius. Tuq; tuis armis: nos te pote
Omnipotens remur Achille. A Potens quoq; fit Oĩpotens: a quo Omnipotẽtia: & Armipotens: & Bel/
Omnipotentia lipotẽs: qui armis & bello potens eſt. & Viripotens mulier: quæ coire iam cum viro p ætã/
Armipotens tem poteſt: & Vniuerſipotens dicit̃ deus: ꝙ vniuerſa poſſit: a quo Vniuerſipotentia deri/
Bellipotens uatur. Poſſum quãdo caret appoſito modo accipitur pro potens ſum. Plautus. Non hic ut Plautus
Viripotens poſſit edit: ſed poſſe cupit ut edat: modo pro eo: qđ diuinari ab aliis: modo ꝙ exprimere:
Vniuerſipotens quale eſt apud Terentium. Amatores mulierũ audierã eos eſſe maximos: ſed nihil poteſſe. Terẽtius
Vniuerſipotẽtia Item ab eſt tertia huius verbi perſona fit ambeſt: quod ſignificat circum eſt: nullamq; aliam
Poſſũ Sumo habet declinationem. Præter hæc a ſum Sumo verbum deriuatur: quod proprie eſt mul/
Ambeſt tum: & pene nimium mihi tribuo: & quaſi ſum mihi. Cicero. Quanquã non tantum mihi Cicero

ſumo iudices:neq; arrogo:ponitur tamen pro accipio:tollo.Saluſtius. Epiſtolam ſuper ca put temere poſitam ſumit. Aliquãdo pro eligo.Horatius Sumite materiam ueſtris:qui ſcri bitis:æquam Viribus.Plautus.Sumat aliquem ex populo monitorem officii ſui . Interdũ pro conduco.Cicero.Quoadenim peruentum quo ſumpta nauis eſt non domini eſt nauis ſed nauigantium.Veteres etiam ſumo pro impendo accipiebant. Ab hoc ſummũ deriuari quidam falſo exiſtimant.Summum enim per ſyncopen fit a ſupremum: ut inferius oſtende demus:nam ſignificat:quod eſt omniu; altiſſimũ.Virgilius.Sũmoq; ulularũt uertice Nim phæ.Cicero.Summam aquam attinget enectus ſiti Tantalus.Modo extremum. Virgilius Venit ſumma dies:& incluctabile tempus Dardaniæ. Aliquando laudabile glorioſu;. Idẽ Me ne igitur ſociũ ſummis adiungere rebus Niſe fugis? Hinc Sũmates appellati ſunt Prin/ cipes ciuitatis:qui & Optimates dicuntur:& Summitas altitudo:ex quo altior pars mon/ tis Summitas dicitur.Et Summa:quæ eſt ſententiæ alicuius:aut rerum de quibus uerba fiũt collectio. Virgilius.Hæc Summa eſt:hæc eſt præcepti mei ſuccincta collectio hinc Summa tim:ad ſummã in Sũma: Sũmũ:ad Summũ de quibus ſupra diximus. Summitudo quoq; apud aliquos ꝑ ſummitate reperitur:& Summula parua Summa:& ſummæ: maxime:ex/ cellenter.Sum pro eum.Ennius:& pleriq; alii ex ueteribus poſuere.Summanalia appellan tur liba Farinacea in modum rotæ facta.Item a ſumo dicitur ſumptus:hoc eſt impenſa:qđ pecunia impendatur:uel exponatur.Plynius.Qui eam domum magno ſumptu ædificaue rat.Ab hoc fit aliud uerbum Sumptifacio.Plautus.Si nunc me ſuſpendam:meam operam luſerim:& præter operam reſtim ſumptifecerim.Item Sumptuoſus:qui prodige pecuniam expendit:& magnos ſumptus facit:& Sumptuariæ leges:quæ de moderandis ſumptibus la tæ ſunt:quas Cato cibarias appellauit.Prima omnium de coenis lata ad populum Lex Or chia fuit:quam tulit.C.Orchius Tribunus plebis de ſenatus ſentẽtia tertio poſt anno:q̃; Ca to cenſor fuerat.Hæc numerum tantum conuiuarum præſcribebat iubebatq;: ut patentibꝰ ianuis coenitaretur:quo obſeruatio eius uideri poſſet.Poſt hæc cum plures præſcripto i cõ uiuio uocarentur:ideoq; auctoritatem nouæ legis aucta neceſſitas imploraret:poſt annum vigeſimumſecundum legis Orchiæ Fannia Lex lata eſt anno poſt urbem conditam quin/ genteſimooctauo:neq; eam prætores:aut tribuni:ut pleraſq; alias:ſed ex omnium bonorũ conſilio:& ſententia ipſi conſules pertulere:qum Reſpuca.Luxuria conuiuiorum maiora: q̃ credi poſſet:detrimenta pateretur.Quippe eo redacta res erat:ut pleriq; ĩgenui pueri pu dicitiam:& libertatem ſuam uenditarent:pleriq; ex plebe Romana uino madidi inconi/ tium uenirent:& ebrii de rei publicæ ſalute cõſulerent:Hec non cõuiuiis tantum:ut Orchia ſed ſumptibus etiam modum impoſuit aſſibus Centum præſcriptis:propter quod a Lucil/ lio Lepidiſſimo poeta Centuſſis appellata eſt.Fãniam legem poſt duodeuiginti annos ſe/ cuta eſt Lex Didia:cuius ferendæ duplex ratio fuit:prima: vt non ſola urbs Roma:ſed uni uerſa Italia lege ſumptuaria teneretur:Secundo:ut non modo qui conuiuia maiore ſum/ ptu feciſſent: ſed ẽt qui ad ea uocitati eſſent atq; omnino interfuiſſent poena legis tenerenť Poſt Didiam lata eſt Licinia a.P.Licinio Craſſo diuite:cuius ferundæ tantum ſtudium ab optimatibus impenſum eſt:ut Senatuſconſulto iubereť:& tantumodo promulgata anteq̃; trinundino confirmaretur:ita obſeruaretur ab omnibus q̃ſi iam populi ſententia cõpro/ bata eſſet:Hæc lex nihil a Didia ſeu Fannia differebat autoritas tantumodo per eã quæſita eſt exoleſcente metu antiquioris quemadmodum olim de decem tabulis factum fuerat qua rũ antiquitas qum cõtemni coepiſſet:eadem illa:quæ iis legibus cauebantur:in alia legũ lato rum nomina tranſierunt.Legis autem Liciniæ ſumma hæc erat.Vt Kalendis:Nonis:Nun dinis liceret cuiq; in dies ſingulos triginta dumtaxat aſſes edundi cauſa cõſumere. Cæteris uero diebus ne amplius apponereť q̃; Carnis aridæ pondo tria:& ſalſamentorum libra:& quod ex terra uite arbore ue natum eſſet:Harum omnium legum cauſa fuit nimia luxuria. Quippe uetus ꝓuerbiũ eſt.Leges bonæ ex malis moribus procreantur. Poſt has ſecuta eſt Lex Cornelia:quam Cornelius Sylla dictator tulit.In ea non conuiuiorum luxuria prohi bita eſt:nec gulæ modus impoſitus: ſed minora rebus facta ſunt pretia ea opinor ratione ut gulæ ſeruire etiam qui parui eſſent facultatibus:poſſent Sylla mortuo Lepidus Conſul legem tulit ſumptuariam:quæ Lepidiana dicta eſt.Paucis deinde interiectis annis aliam le gem ad populum tulit Antius reſtio:quæ Antia nominata licet optima eſſet:luxuriæ tamen obſtinatione nullo abrogãte oblitterata eſt:propter quod Reſtionẽ ipſum latore; legis tra dunt q̃; diu poſtea uixit foris non coenaſſe: ne legem a ſe latam contemni uideret. Aſumo compoſita fiunt aſſumo quod aliq̃n ſignificat accipio.Cicero. Neq; id onus inuitus aſſum pſit:mõ nimiũ tribuo.Idẽ.Si id mihi aſſumo:uideor id mihi meo iure quodã uẽdicare. Ab hoc Aſſumptio deriuatur.Tranſumo ex alio ſumo:vnde quæ ex primis tabulis tranſcripta ſunt ſolennitate Iuris adhibita dicuntur Tranſumpta .Et actus ipſe Tranſumptio.Item trã

Saluſtius
Horatius
Cicero
Virgilius
Cicero
Virgilius
Idem
Virgilius
Ennius
Plynius
Plautus
Cato
C.Orchia
Cornelius Sylla
Lepidus
Antius re/ ſtio
Cicero
Idem

Sumnumo
Summates
Optimates
Summitas
Summa
Summatim
Ad ſummam
In ſumma
Summum
Ad ſummum
Sumitudo
Summula
Summæ
Sum
Sumanalia
Suptus
Sumptifacio
Sumptuoſus
Sũptuaria Lex
Cibaria Lex
Orchia Lex
Fannia Lex
Centuſſis Lex
Didia Lex
Licinia Lex
Prouerbium
Lex Cornelia
Lex Lepidiana
Aſſumo
Aſſumptio
Tranſumo
Tranſumptum
Tranſumptio

ſumptio figura eſt apud Rhetores: quam græci μετάληψιν uocant cum rem ex alio ad
alium tranſmouemus. Demoſthenes. Quum bellum phocenſe conflatum eſſet: Et non per
me nõdum enim ego ad Rẽpublicam acceſſeram. Cicero. Referctum tribunitiis legibus ex
hauſtum: a quibus ſit ipſi ſciunt. Abſumo: & Conſumo notæ ſignificationis. Plynius. Sar/
cophagus lapis eſt fiſcili uena: corpora defunctorum condita in eo abſumi cõſtat intra qua
drageſimum diem ideo nomen habet a carne edenda σὰρξ enim caro eſt. φαγω edo.
Quodq; quidam Sarcophagum pro ſepulcro uſurpant. Idem Mitior eſt autem ſeruandis
corporibus: nec abſumendis Chemites ebori ſimillimus: in quo Darium conditum ferunt
Solinus. Sunt etiam in Lycia ſaxa: quæ uiuentium quoq; corpora ad alligata conſumunt.
Ab his Conſumptio: & ſemiconſumptum: hoc eſt magna ex parte Conſumptum: & abſũ/
ptio deriuatur. Idem aliud conſumo primæ coniugationis: quod ſignificat perficio a quo
conſumatum opus dicimus perfectum: & Conſumatio perfectio quod quæ perfecta ſunt:
omnia ſibi Sumpſiſſe uideantur Martialis: Quod magni Traſeæ Conſumatiq; Catonis.
Reſumo rurſus ſumo. Plynius. Reſumptis poſt longam ægritudinem uiribus. Præſumo an
tecapio. Apuleius. Qui ætatis meæ floſculos præſumpſiſti. Hinc Rhetores pſumere ꝓ præ
occupare accipiunt: & præſumptionem dicunt: quam græci uocant πρόληψιν qum id
quod uel in aduerſarii cauſa: uel in iudicis opinione contrarium nobis eſſe: aut fore arbitra
mur: preocupamus dicere: & cum ratione diſſoluere. Demoſthenes: atq; ego illum iudices
arbitror lycurgum laudatorem proditurum ſcilicet: qui ſit teſtis eius pudori: ac probitati
ſed ego lycurgũ uobis præſentibus hoc vnum interrogabo: uelit ne ſe ſimilem eſſe illius fa/
ctis: & moribus: quod ſi negarit: ſatis uobis factum eſſe illius factis & moribus de ueritate
noſtra debebit. Lyſias. Hac oratione ſæpius apud me utebatur: & orabat: ut ſuarum erũna
rum miſererer: inopiæ ſubuenirem Quid multa? Commotus humanitate precibus depre/
cantis: quod petebat: dedi ſolus ſoli: quo minus nota calamitas hominis eſſet. Sed ut para/
tus ueniſſe uidebatur: iam ſe negabit accepiſſe: & flens uobis ſupplicabit: ut ſe a calumniato
ribus eripiatis: Vos autem qum eum ita agentem videritis: facitote ut & illius: & mei me
mineritis. A ſum poſtremo fit eſto: quod modo futurum eſt imperatiui: modo aduerbium
concedentis. Virgilius. Eſto ægram nulli quondam flexere mariti. Item ſum in præterito fa
cit fui: a quo Veteres ſuam pro Sim frequentiſſime uſurparunt. Item fore: quod licet decli/
natione præſentis ſit temporis: ſignificatione eſt tamen futuri. Cicero. Quos puto iam te/
cum eſſe: uel prope diem fore: & eodẽ mõ affere. Ouidius. Eſſe quoq; in fatis reminiſcitur:
affore tempus. Statius tamen uidetur affore in ſignificatione præſentis temporis accepiſſe
ſenſit manifeſto numine ductos Affore quos nexit ambagibus augur Apollo. MOLES.
Magnitudo proprie enim Moles dicitur res magna: ac magni ponderis vnde Moleſtus di
citur: qui alicui grauis eſt: nec ſinit eum quieſcere: a quo Moleſtia ſollicitudo: & grauitas: &
Moleſte: grauiter: & Moleſto ango: ſolicito: & quaſi molem affero. Apuleius. Totiens quo
que moleſtaras obmutui. In hunc ſenſum molem accepit. Virgilius. Totãq; infuſa per artus
Mens agitat molem: hoc eſt magnitudinem mundi. Quoniam uero quæ magna ſunt: dif/
ficilia eſſe conſueuerunt: capitur aliquando moles pro difficultate. Idem. Tantæ molis erat
Romanam condere gentem: hoc eſt tantæ difficultatis. Item in mari moles dicitur quotiẽs
excluditur aqua. Accipitur etiam aliquando pro motu. Virgilius. Inde Gyan ipſamq; ingẽ
ti mole chimæram conſequitur. Et a mouendo dicitur moles: a quo fit Molior: quod ſigni/
ficat uel ingenio: uel corpore moueor ad aliquid agendum: & pro uarietate appoſiti uarie
exponitur etenim Moliri Claſſem eſt parare. Virgilius. Claſſemq; ſub ipſa Antandro: &
Phrygie molimur montibus idæ. Moliri iter ẽ per agere. Idem Datumq; Molitur iter. Mo
liri habenas eſt gubernare. Idem. Et manibus Molitur habenas: Moliri inſidias eſt Medi/
tari. Apuleius. Dum mihi Moliuntur inſidias: Moliri arcem eſt ædificare. Virgilius. Moli/
riq; arcem: & manibus ſubuoluere ſaxa: vnde fit Demoliri: quod eſt diruere: Cicero. Demo
liri ea: quorum altitudo officeret auſpiciis: & Amoliri expellere: ſubmouere: a quo Amula
vas: & Amuletum de quibus inferius dicemus. Terentius. Proinde hinc uos amolimini nã
mihi impedimento eſtis. Moliri etiam ſimpliciter poſitum inuenire eſt. Plautus. Aliquid
Moliar: quo me hoc diſcrimine liberẽ hoc etiã machinari dicimus a græco μηχανῶμαι
quod eſt inuenio: Molior: vnde μηχάνημα inuentum: & Molimen dicitur & μηχα
νη Molitio: machina: a quo bellicas machinas uocamus opera fabrilia: quibus ĩ bello vti/
mur. Item ipſa cõſilia: quibus decipere hoſtem conamur απο της μαχανης etiam di/
citur mechanicus: quod ſignificat fabrum: hoc eſt opificem eorum operum: quæ ingenio ſi/
mul: ac manibus fiunt: & Mechanica ars fabrilis: vnde quidam artes diuidunt in liberales:
atque Mechanicas. A Machinor: Machinator: Machinatrix: & Machinatio deducuntur.
Aliquando Moliri paſſiue accipitur pro retardari. Lucillius. Mutilantur: Molimur: ſubdu

Abſumo
Conſumo
Sarcophagus
Chemites
Conſumptio
Semiconſump/ tum
Abſumptio
Conſumo as
Conſumatim
Conſumatio
Reſumo
Præſumo
Præſumptio
Moles
Moleſtus
Moleſtia
Moleſte
Moleſto
Molior
Molior Claſſẽ
Molior iter
Molior habenas
Molior inſidias
Molior arcem
Demolior
Amolior
Amula
Amuletum
Molior
Molimen
Molitio
Domolio
Machina
Machinor
Machinator
Machinatrix
Machinatio
Moliri

Domeſthe nes
Cicero
Plynius
Idem
Solinus
Plynius
Apuleus
Demoſthe nes
Lyſias
Virgilius
Cicero
Ouidius
Statius
Apuleius
Virgilius
Idem
Idem
Virgilius
Idem
Idem
Apuleius
Virgilius
Cicero
Terentius
Plautus
Lucillius

cimur. Ab hoc fit molimē ꝑ eo:quod molimur:& molimētum pro cōatu: Si ſenna: ma
gno tam Molimento:ac perpetuo ſono procedunt. Emolumentum utilitas:quā ex ope
ra:& labore:& ut dicam Molimine noſtro aſſequimur:& molitio:ac demolitio: quibus
auctores frequenter utuntur. Item Mola.qua ueluti Mole quadam frumentũ:legumĩa:
& aliæ res quæcũq; terũtur:unde Molas frumentarias Molas fabarias:& Molas oleari
as dicimus. Quanquam etiam Mola far toſtum dicitur:ſale coſperſum:quo utebantur
Veteres in ſacrificiis. Virgilius. Sparge Molam:unde fit ĩmolo uerbũ:quod ē ſacrifico:
& quaſi Molam ſpargo:a quo ĩmolator. Immolatrix:Imolatio:& Molucrum lignũ qua-
dratum:quo Veteres Immolabant. Eſt etiam Molucrum tumor uentris:qui etiā uirgini
bus incidere ſolet. Afranius. Virgini tā creſcit uterus:q̃ grauidæ mulieri: Molucrũ uoca
tur:tranſit ſine dolore. Eſt enim etiam Mola a mole:de qua diximus:ſimilitudĩe appella
ta in utero mulieris caro informis:inanima:ferri ictum & aciem reſpuens:quæ ſiſtit mē
ſtrua:ut partus:& licet his quoque accidat:quæ coitu utuntur quotiēs mēſtrua uitioſa ſũt
aut ſemen uiri:aut formandum fœtũ debile eſt atque ineptũ:frequentius tamen his acci
dit:quæ a coitu abſtinent ſolitæ alias coire:quales uide ſunt. Fit enĩ in his tumor præter
naturā:& ſemen cum ſanguine miſtum indureſcit in carnem:q̃uis aliquādo ex ſolo ſpiri
tu fit mola:quin maior uis caloris ſemen illud cũ ſanguine conuertit in ſpiritum craſſio-
rem:quo ita ſæpe nũero uterus ĩtumeſcit:ut prægnantis ſpetiē præſe ferat. Mouet̃ mo-
la natura tentāte eā expellere:q̃uis medici motus cauſam aſſignent ſpiritum genitiuũ: q
incluſus eſt in ſemine mulieris:ſed huic opiniōi Philoſophi repugnāt. Simile quiddam &
uiris in uentre gignitur: quod ſcirron græci:hoc eſt Scirrum nominant:hoc plenis: &
epatis uitio extuberat præſertim in hydropicis:quod eueniſſe Oppio Capitōi prætorio
Viro memoriæ proditum eſt. Item a mola fit molo uerbũ:& molaris lapis:ex quo mola
fit. Hunc quidā Pyriten uocitent uel quod ei in ſit plurimus ignis:quem pyr græci uo-
cant: uel a frumento:quod nominat pyron: Eſt tamen aliud Pyritarium genus apo tu
pyros: hoc eſt abigne appellatum:quod plurimum ignis habet.& eſt ponderoſũ:noſtri
modo uiuũ:modo ignarium lapidem uocant:exploratoribus caſtrorum maxime neceſ-
ſarium:quoniā Clauo uel altero lapide percuſſum ſcintillas ædit:quæ Sulphure exceptæ
aut Fungis aridis aut foliis mira celeritate ignē trahunt. Itē molares dentes quod cibum
a cæteris dentibus confractum ipſi molunt. Hi & maxillares a maxillis dicuntur. Sũt enĩ
maxille:in quibus fixi ſunt dentes:& inferiores tantum in omni animātiũ genere mouē
tur:praeterq̃ ĩ Crocodillo qui mouet ſuperiores. Hae per diminutionē a malis uocitate
ſunt:malae a mali ſimilitudine dicuntur partes illae:quae homini tantnm ſũt ĩter oculos
& buccas ad mali ſpetiē rotundae:has priſci genas uocabāt. Ouidius. Sæpeq; purpureis
figere labra genis. Pacuuius: Nũc primũ opacat flore lāugo genas hinc lex illa duodecĩ ta
bularum erat. mulieres genas ne radunto:ne ue leſum funeris ergo habento. Dicātur ta
men etiam genae:quae ſuperius:ĩferiuſque ambiunt oculum. Ennius. Pādite quaeſo ge-
nas:& corde relinquite ſomnum. Plynius. Aquatilia dormire exiſtimant nō oculorũ ar-
gumento.quia non habēt genas:ſed ipſa quiaete placita:ſeu ſoporata. Extremus ābitus
ſuperioris genae Cilium dicitur:unde ſupercilia apellata Cilium uulnere aliquo diductũ
nō caleſcit. Quadrupedi ſuperioris tātum genae ſunt:uolucribus ĩferiores: & q̃bus mol
le tergus:ut Serpētibus:&quadrupedibus:quae oua pariũt:ut lacerte: Strucio|Camellus
alitum ſolo utrinq; genas habet:& Palpebras: Palpebre ſunt capilli:quos in genis homi-
nes utrinq; habeat:dictae uel a palpitando:ut quidā dicunt:hoc eſt tremendo:uel ut ego
ſentio a Palpando:hoc eſt praetentando obiecta ob hoc enim natura palpebras homini
dedit:ut ceu uallum quodam uiſus eſſet:& prominens munimentũ circa occurſātia ani
malia:aut alia fortuitu incidentia palpare ſiue palpari utroque enim modo dicitur. pro
prie eſt leuiter & quaſi tentādo tangere. unde pro adulari frequenter a capitur:& palpa-
tores ex eo dicuntur Adulatores. plautus. Vt palpator nullus eſt quādo hoc cœpit blādi
or. Hic palpo etiam dicitur. Idem: palpo percutus. Quidam etiam palpum pro blandi-
tiis uſurparunt: A palpo fit frequentatiuũ palpito:quod eſt leuiter ac frequēter moueor
& quaſi palpando unde palpitare cor dicitur ob frequentem motum: plynius. palpitat
certe cor:& quaſi alternatim mouetur. A palpo fit compoſitum ex palpo quod eſt elicio
plautus: Quid faciam? Exora:blandire:ex palpa. Idem. Nunc ſeruus argētum a patre ex
palpabit:pomponius. Si quid expalpare poſſum ab illo defluere palpcbras tradunt abun
dantibus uenere:preter hominem:& Strutiocamelum nulli animali ſunt niſi quibus & ĩ
reliquo corpore:pili. Strutiocamelus maxima auium eſt:ſi tamen auis eſt dicēda quo pē-
nas duntaxat habeat:ut adiuuent ad currēdũ:caetero uolucris non ſit:nec a terra tollat̃.

Sisenna
Virgilius.
Afranius
Oppius
Capito
Ouidius
Pacuuius
Ennius
Plynius
Plautus
Idem
Plynius
Plautus
Idem
Pomponius

Mechanicus
Mechanica
Mechāice artes
Molimentum
Mola Frumentaria
Mola Faſiaria
Mola Olearia
Mola muliebris
Imolo
Imolator
Imolatrix
Imolatio
Molucrum
Scirrum
Molo
Molaris lapis
pirates
Lupis unius
Lapis ignarius
Molaris dens
Maxillaris dens
maxilla
mala
Sena
Lex xii Tabularum
Cilium
Supercilium
palpebra
palpito
palpo
palpor
palpo
palpito
Expallo
Strutiocamelus

In Africa altitudinē equitis equo inſidentis excedit:celeritatem uincit. Vngulas Habet
Ceruinis ſimiles biſulcas compraendendis lapidibus utiles:quos in fuga contra ſequen-
tes pedibus ingerit:Concoquit quaecūque deuorat ſine aliquo delectu.Mira ī eo ſtolidi
tas eſt:& enī in tanta corporis altitudīe:ſi colla frutice occultauerit:latere ſe putat. Oua
eius in pretio ſunt propter amplitudinē pro quibuſdam uaſis habita:Item pennae : quia
Conos — conos bellicos:& Galeas uariis coloribus infectae adornāt.Conus ꝓprie a graecis uoca
tur nux pinea:propter quod geometrae eiuſmodi figurā Conum appellant.Hoc autem
Meta — differt a meta:ſiue piramide:quod meta lateribus conſtat. Conus rotunditatem habet
Pyramis — ſine lateribus.Hinc Conus appellatur curuatura:quae eſt ī ſumitate galeae:ſup qua Cri-
ſtae ponūtur & coniferae arbores dicunt:quae conos ferūt:hoc eſt nuces pineis ſimiles:
Conoides — Ouidius.Et coniferae Ciparissi.Quicquid praeterea tali forma ē conoides dicit. Vnde — Ouidius
Cupreſſus foemina Conoides eſt:quae in faſtigiū cōuoluitur: Nam mas ſpargit extra ſe
Coniferi — ramos:deputaturq;:& uitem accipit.Graeci etiā Konophorus:hoc eſt coniferos uocāt
eos:qui in bacchi exercitu:dū in Indiam proficiſceretur:thirſos ferebant:quod thirſi pi-
neae nucis ſpetiē habeant.Ob hanc cauſam mulieres poſtea in bacchi ſacris Conos: hoc
eſt pineas nuces geſtare cōſueuerūt:ſiue qd' hic fructus cordis ſimilitudinē habeat.Grae
ci autē humano cordi exiſtimant bacchum preaeſſe:quoniam cor hominis:in quo mēs
Moletrina — habitat:uino accenditur.A molendo praeterea Moletrina deducitur: quod priſtinū olī
piſtrinum — dici ſolebat:quo tēpore tundebantur frumenta:non molebantur. Quidam etiam molē
Molendinum — dinum uocant:a quo molendinarii opifices ipſi dicuntur.Item molēdinarium quicquid
Molendinarii — ad molendinum pertinet:unde molendinariam molam:& molendinarios aſinos dici- — paulus
Molendinariū — mus.paulus Iuriſconſultus Aſinam molendinariam:& molam negat ea appellatione cō
Meta — tineri.Idem autē eſt meta molēdinaria inferior pars mollae:Catillus ſuperior: priſtrinū — Varro
Catyllus — autem a piſcendo dicitur.piſcere enī tundere eſt. Varro.Nec piſorem ullū noſſent: niſi
eum:qui in priſtino piſceret farinam.Vnde piſores:ſiue piſtores Veteres uocabant tā
eos:qui frumenta piſebant:q̄ qui panes coquebant:iidē quippe erant utriuſq; rei artifi-
ces.Ab eodē etiam piſtillum dicitur:quo quid in mortario piſitur : Et piſtura actus ipſe — plynius
piſcendi.plinius.piſtura non omniū facilis.Quippe & Etruria ſpicam farris toſti piſcē-
te pilo praeferato feſtula ferrata:& ſtella ītus denticulata niſi intenti piſant: concidātur
Molle — grana:ferroq; frangantur.Secundū quoſdam mole:quod res molendo fiant molliores
Mola Olearia — Quidā molā non a mole:ſed a græco dictam exiſtimant:quod eſt Mylos: Vnde mylos
Trapetum — elaeon mola olearia nuncupatur:quam nos Trapetum diximus appellari.Ab hac dedu-
Amylum — citur Amylum:quod ſine mola fiat ex omni tritico:ac ſiligine.optimum uero extrime-
Moloſſa — ſtri fit.Inuentū primo in Inſula Chio.Id ita fit Madeſcit triticū aqua dulci inuaſis ligne-
Moloſſus — is ita:ut totum tegatur.Quinquies in die mutatur aqua:ita ut miſceatur pariter emolitū
anteq̄ aceſcat:linteoq;:aut ſporris ſiccatū tegulæ infunditur:quae illita ſit fermēto : atq;
Spectabilis — ita in ſolo denſatur.Probatur leuitate:laeuore:candore recentia.Moloſſa autē pars Epi
Admirabilis — ri eſt:a Moloſſo Pyrrhi:& Andromaches filio ſic noīata.Ab ea uero fit moloſſus adiecti
Formidabilis — uum.moloſſus ēt pes ē ab eius patriae ſaltatiōe ita noīatus. VENERABILIS.digna ue-
Riſibilis — neratiōe:ſicut amabilis dignus amore.Noīa enī:quae ī bilis deſinūt a uerbis uenietia.ali
Hinnibus — quādo īfinitiuū paſſiuum eius uerbi ſignificāt cū dignus: Vt Spectabilis dignus ſpectari.
Penetrabilis — Formidabilis dignus formidari. Admirabilis dignus:qui admiratiōi ſit. Aliqū infinitiuū
parabilis — uel actiuū uel paſſiuū cū pōt:uel natura aptū eſt:ut riſibilis q pōt:uel natura aptus ē ride-
Stabilis. — re hinnibilis q pōt uel natura aptus ē hinnire.Itē penetrabilis:qui pōt uel natura aptus ē
poſſibilis — penetrari.Stabilis q pōt:uel natura aptus eſt diu ſtare.Poſſibilis dicitur : qui fieri poteſt
Venerabilis — nec aliorum regulam ſeruat:propterea id nonnulli cum ſuo compoſito:quod eſt impoſ
Venerandus — ſibilis:tanq̄ parū latina reſpuerunt. Venerabilis a Veneror deriuatur:quod ē colo: ſigni
Veneratus — ficatq; eum:qui cultu & ueneratione dignus eſt.Plinius. Vir grauis:& ipſa iam ſenectute — Plinius
Veneror — uenerabilis.Idem & Venerandus dicitur.Seneca. Vocem aeſtimatione dignā:& oī ſae- — Seneca
Veneratio — culo Venerandā:Poetae Veneratum quoq; aliquando pro uenerabili:ſeu uenerādo po
Veneranter — ſuerūt:Virgilius.Curſuſq; dabit uenerata ſacerdos. Veneror autē compoſitū exiſtimāt — Virgilius
Venerabiliter — a uenia:& oro:ut ſit uenerari quaſi ueniā orare:ab eo fit ueneratio pro honore:& cultu
Specio — & ueneranter aduerbiū.Apuleius.Et ab eo ueneranter exceptus paululū quieui.Quidā — Apuleius
Conſpicuum — etiā uenerabiliter uſurparunt.CONSPICVI.Clari:Spectandi: Specio uerbum in uſu
Specere aues — apud Veteres fuit pro aſpicio:uideo:unde augures Specere hoc eſt iſpicere aues dicebāt
Spectio auium — & ſpectionē auium pro contemplationem:& inſpectiōem.Ennius uos epulo poſtquam — Ennius
Veſtiſpicus — ſpexit.& ueſtiſpici cuſtodes ueſtiū ſerui:quod frequenti diligentia ueſtes iſpiciebāt.Plau — plautus
Veſtiſpica — tus.Tum familia tota ueſtiſpici:iunctor auricuſtos.Afranius.Noui non inſciam ancillu- — Afranius

Iam ueſpere: & ueſtiſpicam: Ab hoc fit frequentatiuum Specto: quod interdum uideo ſigni — Specto
Virgilius — ficat. Virgilius. Heu magnum alterius fruſtra ſpectabis aceruum. Interdum inſpicio ca/
Plautus — ueo. Plautus. Spectandum ne tibi annulum det: neque roget. Aliquando approbo. Tereti/
Terentius — us. Spectandæ an exigandæ ſint uobis prius. Cicero. Non igitur ex ſingulis uocibus philo
Cicero — ſophi ſpectandi ſunt. Nonnunq̃ tendo: ut hic ad mortem ſpectat: hoc eſt quaſi reſpiciendo
Idem — tendit. Cicero ad extremum ſi ad perniciem patriæ res ſpectabit: patriæ ſalutem antepones
ſaluti patris. Quintilianus. Et quod ad peſſimum ſpectat euentum: miſerabilis ſis oportet
Apuleius — ut amator eſſe uidearis. Hinc ſpectabilis dicit̃ ſpectatiõe dignus: & quaſi admirabilis. Apu — Spectabilis
Virgilius — leius. Iubet conſtrui pulchrum: ac ſpectabilem currum: & Spectatus probatus: cuius ſcilicet — Spectatus
Plautus — ſpectata iam virtus eſt. Virgilius. Sunt nobis fortia bello pectora: ſunt animi: & rebus ſpe/ — Spectator
ctata iuuentus. Et Spectatores: qui ad ludos ſpectandi cauſa conueniunt. Plautus. Nũc ſpe
ctatores Iouis ſummi cauſa clare Plaudite. Item generaliter quicũq; aliquid aſpicit: eius rei — Spectaculum
Virgilius — ſpectator dici poteſt: & ſpectaculũ quod modo ſignificat id: quod ſpectat̃. Virgilius. No
Cicero — cte pluit tota: redeunt ſpectacula mane. Modo ipſam Spectationem. Cicero. O graue acer
Suetonius — bumq; ſpectaculum. Aliquando locum: qui ad ludos ſpectandos ædificatur: quem ſupradi
Liuius — ximus pluratiuo numero foros appellari: Suetonius de ſpectaculo excitatus deſcendit. Li/ — Fori
uius. Tum primũ circo qui maximus dicitur: deſignatus eſt locus diuiſa loca patribus: equi
tibuſq;: ut ſpectacula ſibi quiſque faceret: fori appellati. Item Aſpecto compoſita ſiunt Aſ/ — Aſpecto
pecto: quod eſt frequenter aſpicio: a quo Circumſpectus dicitur: non qui Circumſpicitur: — Circumſpecto
nunc enim Conſpicuum: uel Circumſpicuũ uocamus: ſed qui Circumſpicit: & in omnem — Circumſpectus
Plynius — partem ſpectat: hoc eſt prudens: & ſagax. Plynius: Quis eo acutior? quis Circumſpectior? — Conſpicuus
Expecto præſtolor: quia dum uenturum aliquem præſtolamur: an ueniat: frequenter aſpi/ — Circumſpicuus
Plautus — cere ſolemus. Plautus. Domi te Expecto. Aliquando tamen expectare accipimus pro mo/ — Expecto
Virgilius — ram trahere. Virgilius. Tyria Cartagine qui nunc Expectat. Nõnunq̃ pro deſyderare. Idẽ
Idem — Expectate uenis. Cicero. Nihil unq̃ expectatius fuit. Hinc fit Expectatio: quæ modo præ/ — Expectatio
Cicero — ſtolationem: modo moram modo deſyderium ſignificat. In Expectatione enim eſſe aliquẽ — Proſpecto
dicimus: dum eum cum ſpe & deſyderio expectamus. Proſpecto proſpicio Deſpecto deor — Deſpecto
Apuleius — ſum aſpicio. Apuleius. In puteum forte deſpectans. Suſpecto modo ſurſum aſpicio: & tunc
Martianus — a ſuſum componitur: Martianus. Oculiſque ſuſpectans ſydera. Modo deorſum aſpicio &
Martialis — tunc a ſub deducitur. Martialis. Sed ſuſpectat oculis deuorantibus Draucos. Item a ſpecio — Specimen
Seneca — fit Specimen: quod eſt argumentum quoddam: & probatio: ſiue exemplar. Seneca. Virtu/ — Species
Virgilius — tis Specimen: & patriæ ornamentum. Virgilius. Tale dabit Specimen. Et Species: quæ mo
Idem — do formam ſignificat: & ueluti effigiem rei: eſtque uocabulum meſſum. Idem. Neque enim
Specie: fama Ve mouetur: hoc eſt nec præſenti deformitate: nec rumore mox futuro. Spe/ — Specioſus
cioſus tamen ſemper in bonam partem accipitur: hoc eſt pro pulchro: quemadmodum for
Virgilius — moſus licet Forma meſſum uocabulum ſit. Virgilius. O Formoſe puer nimiũ ne crede co — Forma
Vlpianus — lori. Vlpianus. Tamen ſpecioſas perſonas dici affirmat clariſſimas perſonas utriuſque ſe/
xus. Item eorum: qui ornamentis Senatoriis utuntur modo ſpecies pro aſpectu: & re uiſa
Virgilius — accipitur. Virgilius. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Corebus: modo diffinit̃: quod
dicitur de pluribus differentibus numero: quomodo genus: quod dicitur de pluribus diffe
rentibus Spetie: Vtputa animal genus eſt: quod de homine: Elephanto: equo: auibus piſci/ — Species
bus: reptilibus: aliiſque: Specie differentibus Prædicatur. Homo uero eſt Speties: quoniam — Genus
de Socrate: Platone: Ariſtotele: Fabio Catone: Cicerone: aliiſque non ſpecie: ſed numero
differentibus dicitur: ob eam rationem ita appellata: quod multorum collectio una quaſi
uiſione compræhendatur. Hinc Speciale: & Specificum pro particulari accipiũtur: & Spe — Speciale
cialiter ac Speciatim pro particulariter: quod quidam etiam Specifice dicunt: & Speculum — Specificum
in quod aſpicimus: ac Spetiem hoc eſt effigiem noſtram contemplamur: quod datum no/ — Specialiter
bis a natura fuit non ut pilos e ſuperciliis: aut barba uelleremus: nõ ut faciem inficeremus: — Speciatim
coloribus: non ut rugas traheremus: ſed ut nos metipſos noſſemus: & formoſi deuitaremꝰ — Specifice
infamiam: deformes redimendum ſciremus eſſe uirtutibus: quicquic corpori deeſſet. Pro/ — Speculum
Socrates — pter Quod Socrates hortari adoleſcentes ſolebat: ut ſeſe frequenter in ſpeculo intuerentur:
Nam ſi inquit formoſi eſtis: elaborandum eſt: ut digni ea ſpetiæ ſitis: ſin autem deformes:
ut eam deformitatem virtute ac bonis artibus tegatis: q̃uis aliæ quoque ſint Speculi utilita
tes longe præſtantiores. Imprimis enim quid pulchrius eſt: q̃ naturam eius ſpeculari: & re
rum ad id pertinẽtium ratiões inquirere cur Concauum maiorem uera effigiem reddat: cõ/
uexum minorem: planum æqualem: Cur concauum modo intra: modo extra ſpetiem re/
præſentet: modo: rectam: modo conuerſam. Conuexum uero: planumq; ſemper eãdem: &
eodem modo. Cur concauum non lucem tantum: ac radios conuerſum ad ſolem reflectat:

ſed etiam calorem emittat talem:ut facilius accendatur:q̃ aliquis alius ignis. Planum uero
lucem tantum reflectat ſine calore:Conuexum nec luce; nec calorem? Ad hæc:quia imbeci
li oculi:quod ſubſtinere communis ſolem non poſſent:formam eius:habitumque:& uerũ
illum igneum colorem contemplari non ualebant:inuẽtum eſt ope atque adiumento ſpecu
li non modo Orientem:Occidentemque illum conſpicere:uerum etiam ſupra nos ſtantem
& nullo rubore perfuſum: ſed candida luce fulgentem. Præterea duorum ſyderum occur
Defectus ſolis uł Lunæ — ſum:quem Defectum:uł Defectiõem ſolis:ſiue græco uocabulo Eclypſin nominamus: quo
interpellari aliquando dies ſolet:quis unq̃ cernere potuiſſet: aut cauſam eius compræhen/
Defectio ſolis uł Lunæ — dere? niſi liberius in ſpeculo ſolis: Lunæque imagines uideremus. Taceo:quod iuuenis in
ſpeculo ſe videns admonetur flore ætatis:tempus illud diſcendi eſſe:& fortia audendi. Se/
Eclypſis ſolis uel Lunæ — nex uero:ut quæ canis indecora ſunt: deponat: & de morte iminente iam cogitet. Quid
quod uiri fortes cicatrices ſuas:ſi quas in facie habent:ſpeculis contemplantes memoria uir/
tutis excitantur. Audiui ego ſæpenumero Federice Princeps te quoties faciem tuam in ſpe/ — Federicus
culo contemplaris:nullo amiſſi luminis deſyderio affici:ſed læto:ac ſereno uultu modo uer
ba illa profere θαρρου φεδερικε και σαυτον βλεπε φανερωσ ινα τησ αρε
τησ καθημεραι μνημον ευ ησ: hoc eſt bono animo ſis Federice:teque ipſum mani/
feſte aſpice:ut uirtutis tuæ continue memineris. modo ita dicere:Dii boni quos ego uel uir
tutis:uel fortunæ ſocios habeo philippos:horatios. Annibales:Sertorios. Expergiſcere:ex/
pergiſcere:aliquando Federice:& illos non modo vnius luminis:ſed factis etiam: ac rerum
geſtarum gloria æquipararare contende:hæc nobis ab aliis relata ſunt. Illud uero ex me ipſo
uideor augurari:te quando per uigilem iſtum tuum oculum in ſpeculo contemplaris: non
mediocri lætitia affici:quod ſcias per omnem iam Italiam prouerbii loco haberi. Plus vnũ
Federicum vnico oculo uidere:Quem cæteros omnis principes duobus: Illa præterea Ser/ — Sertorius
torii uerba frequenti tecum uſurpare ſermone. Alii non ſemper uirtutis ſuæ inſignia ſecum
ferunt:ſed haſtas:torques:coronas domi relinqunt. Ego uero rei militaris inſignia mecum
aſſidue porto:eoſdemque & uirtutis meæ:& fortunæ habeo ſpectatores. Ad hæc igitur cõ
parata eſt materia excipiendarum imaginum potens:& inuenta ſunt ſpecula ex ferro:plum
bo:argento. Chryſtallo:uitro:miſtiſque materiis. Quin etiã natura ipſa nobis ſpecula pa/
rauit:quæ ſemper eſſent inpromptu. Fons cuique perlucidus:& quieſcens aqua:ac leue ſa/
xum imaginem reddit. Virgilius. Nec ſum adeo informis:nuper me inlittore uidi. Qum — Virgilius
Specularis lapis — placidum uẽtis ſtaret mare. A ſpeculo Specularis lapis dictus:quod ad ſpeculi ſimilitudinẽ
luceat:atque imaginem reddat. Finditur intenuiſſimas cruſtas:hunc olim tantum Citerior
hiſpania mtttebat:poſtea Cyprus:& Sicilia:& Africa miſere. Eſt & in bononiẽſi agro bre
uis:maculoſus:complexu ſilicis alligatus: nũq̃ uiſus eſt qninque pedum longitudine am/
plior:Humorem hunc terræ exiſtimant Cryſtalli modo glaciari:in lapidemq; concreſcere.
Huius olim ramentis circum maximum ludis cyrcenſibus ſtrauere:ut eſſet cõmendatio can
Specula — doris. Item a ſpecio Specula dicta:de qua aliquid conſpicimus. Virgilius. Specula Miſſenꝰ — Virgilius
Speculor — ab alta:a quo Speculor verbum:quod proprie eſt indago:perquiro:& ueluti e ſpecula pro
Speculator — ſpecto:a quo Speculatores dicti:q vel e ſpeculis aſpiciũt: uel in bello ante exercitũ explorã
Præſpeculor — di gratia mittuntur: & Præſpeculor uerbum ante ſpeculor. Suetonius de Cæſare. Exercitũ — Suetonius
neq; per Inſidioſa itinera duxit unq̃:niſi præſpeculatus locorum ſitus:per metaphoram ta
Speculatio — men ſpeculari accipimus pro ſcrutari:& exacte conſyderare:a quo ſpeculatio conſyderatõ
Specus — Specus quoq; a ſpecio deriuatur:quod locus ſit :ut Vlpianus diffinit:ex quo deſpicitur: uel — Vlpianus
Specu — quod vox in eo repercuſſa hominem ibi alterũ uideri faciat. Dicimuſq; hic ſpecus:hæc Spe
Specium — cus:& hoc Specus. Item hoc Specu:& in plurali hæ Specus. Item Specium cuius diminuti
Specillum — uum ẽ ſpecillum a ſpecio deducitur:inſtr̃m teres:ac paruum quo medici ad tentandam uul/
Oricularium — nerum:at fiſtularum uiam uel profunditatem utuntur. Pacuuius ut medici faciunt:qui pri/
us ſpecio uulnus tentant. Cornellius Cælſus:Ante omnia autem dimitti ſpecillum in fiſtulã — Celſus
Spica — cõuenit:ut quo tendit:& q̃ alte perueniat:ſcire poſſimus. Hinc Oricularium ſpecullum di
Spicus — citur:quod curandis auribus adhibetur. A ſpecu ſiue Specilli ſimilitudine Spiculum telum
Spiculum — dicitur ad ſimilitudinem ſagittæ. Item ipſa Sagitta:a quo Spiculor configo: & Spiculator
Carnifex:& Spica:quod ad ſpiculi ſimilitudinem acuta ſit:diciturq; & maſculino & neu/
Spico — tro genere ſpicus:& ſpicum. Eſt enini proprie qum perculmi folliculum ideſt extremum tu
Inſpico — morem ariſtæ adhuc tenues in modum ſpiculi eminent. Abuſiue tamẽ & de maturibus fru
gibus hæc uocabula dicuntur. A ſpica ſiue ſpico fit ſpico verbũ:quod ſignificat ſpicas emit/
to. Item in ſpico:quod eſt ad ſpicarum & ariſtarum ſimilitudidem incido uel fodio. Virgi — Virgilius
lius. Ferroque falx in ſpicat acuto:& Spiceus. Idem. Spicea iam Campis cum meſſis inho — Idem
ruit. Item ab eodem Spina hoc eſt ſentis:quod ad ſpiculi ſimilitudinem acuta ſit:a quo ſpiſ

ſeum:quod eſt ſpina eſt:ut corona ſpinea:& ſpinoſum ſpinis habundans:& Spinus pi
Idem rorum arbor:quod ſpinis referta ſit.Idem.Et Spinos pruna ferentes.Item a ſpecio com
Virgilius poſita fiunt Aſpicio:quod é uideo.Virgilius.Aſpice biſſenos lætantes agmine Cygnos Aſpicio
a quo fit Aſpectus:ideſt intutus atque effigies cuiuſq; animalis:ut horridus aſpectu:hoc Aſpectus
eſt uiſu horribilis:& qui effigiem habet horrendam.Transferturque etiam ad inanima/
Plynius ta.Plynius.Prærupata rupes:& aſpectu horrida.Deſpicio:quod proprie eſt deorſum Deſpicio
aſpicio.Quintilianus.Nullam ego res humanas deſpicere prouidentiam reor hoc eſt
humanarum curam habere.Quoniam uero ea:quæ contemnimus quaſi deorſum:& ad
Cicero pedes noſtros proiecta aſpicere ſolemus:capitur deſpicio pro contemno.Cicero.Deſpe
ctus ab omnibus:ac pro nihilo habitus.Ab hoc fit Deſpicus: hoc eſt itentus: uigil: cuius Deſpicus
exempla apud Apuleium frequentiſſima ſunt: & Deſpicientia: & Deſpectus quartæ Deſpicientia
declinationis pro comtemptu Exſpicio:Cuius frequentatiuum eſt expecto: quod pro/ Deſpectus
prie ſignificat obſeruo quaſi diligenter aſpicio.Terentius.Expecto quid uelis quoniam Suſpicio
uero aſpicientes aliquid diligenter manere diutius eodem loco ſolemus:Expecto aliquã Suſpicor
Virgilius do pro maneo uſurpatur.Virgilius.Tyria Chartagine qui nunc expectat.Martialis.Ex Spicio
Martialis pectant curæque catenatiq; labores.Item pro deſydero quoniam quæ deſyderamus: cũ Venio ĩſuſpicionẽ
uoluptate aſpicimus.Idem.Expectate uenis:& pro ſpero quoniam quæ ſperamus:qua/ Suſpicioſus
ſi cum præſentia aſpicere uidemur.Idem Sed illos expectata ſeges uanis eluſit ariſtis.Ab Proſpicio
hoc expectabundus:& expectatio deducuntur Suſpicio ſurſum aſpicio.Virgilius:& Proſpectus
faſtigia ſuſpicit urbis.Ab hoc fit ſuſpicor notæ ſignificationis dictum:quod cum timore Proſpicientia
quodam ea uidemur aſpicere:de quibus dubitamus.Virgilius.Suſpectaq; dona præcipi Proſpicus
tare iubet.Hinc fit ſuſpicio:quod ſi cum uenio iungatur ſemper paſſiue accipitur:ut ue/ Præſpicio
ni in ſuſpitionem:ideſt factus ſum ſuſpectus:& ſuſpicioſus tam qui ſuſpicatur: q̃ qui ſu/ Inſpicio
ſpectus eſt.Proſpicio longe uideo:quaſi porro ſpecio:vnde fit proſpectus:hoc eſt libe/ Introſpicio
ra & non impedita proſpectio.Item proſpicientia:hoc eſt cura: prouiſio:nam & pro/ Reſpicio
ſpicio pro curo:& pro uideo capitur.Plynius.Nam & rebus illius non minus:q̃ meis
proſpiciebam: & proſpicus intentus ac uigil.Præſpicio ante uideo:Inſpicio Cerno.In
troſpicio itrorſu; aſpicio Reſpicio retro aſpicio:ſiue rurſus aſpicio:ſiue aſpicio.A quo
fit reſpectus:quod modo ipſam ut ita dicam reſpectionem ſignificat.Plautus.Et me re/
Plynius ſpectu terruit:modo rationem:qua ad aliquid agendum mouemur.Plynius.Namq; eo
Virgilius reſpectu commotus abſceſſerat.Conſpicio cerno:vnde fit cõſpectus pro aſpectu.Virgi Conſpicio
lius.Vix e conſpectu ſiculæ telluris in altum:Vela dabant læti:& Conſpicilium iſtrumẽ Conſpectus
Plautus tum:quod adhibemus oculis:ut res maiores uideantur.Plautus.Vitrum cedo.Neceſſe é Conſpicilium
conſpicilio uti:& Conſpicuus adiectiuum quod modo ſignificat ſagacem perſpicacem Conſpicuus
Quintilia. acutum.Quintilianus.Conſpicuus ſagax callidus:modo clarum:& qui ab omnibus cõ Diſpicio
Martialis ſpicitur:quemadmodum hoc loco Martialis Conſpicuum Amphitheatrum appellat. Diſpitientia
Diſpicio prouideo diſcerno:hinc diſpicientia:hoc eſt diſcretio conſyderatio.Perſpi/ Perſpicio
cio intueor animaduerto:a quo Perſpicax:hoc eſt conſyderatus:acutus:vnde Perſpica/ Perſpicax
citer aduerbium.quod eſt conſyderate acute.Item Perſpicuus: clarus:tranſlucidus:ut a/ Perſpicaciter
qua uitrum.Cryſtallum:aliiq; tranſlucentes lapilli:a quo aduerbium Perſpicue hoc eſt Perſpicuus
clare:vnde Perſpicuam quoq; orationem dicimus:hoc eſt claram:atq; apertam:& per/ Perſpicue
ſpicuitas a quibuſdam ſicut perſpicacitas uſurpatur:illud ſplendorem ac facilitatem hoc Preſpicua oratio
conſyderationem & acumen ſignificat.Præter hæc Aruſpex a uictimis in araſpicien Perſpicuitas
dis:is enim eſt aruſpex:qui inſpectis extis futura prædicit: qui & extiſpex dicitur:a quo Perſpicacitas
aruſpicium inſpectio extorum:ſicut exſtiſpicium:& ars ipſa Aruſpicina: quæ Exſtiſpi/ Aruſpex
cina quoq; dicitur.Item Auſpicium ab inſpiciendis auibus:qum per inſpectionem ca/ Extiſpex
ptabat Auſpicium:hinc factum eſt: ut dicamus Auſpicia ductum atq; pricipium:quæ a Aruſpicium
ſolo duce capiuntur:a quo fit auſpicari quod non modo ſignificat auſpicium capere:ſed Exſtiſpicium
etiam incipere:nec in bonam tantum partem accipitur:quod frequentiſſimum eſt:ſed ét Aruſpicina
Plynius in malam.Plynius.At homo infœliciter natus manibuſq; pedibuſq; deuinctis animal Exſtiſpicina
cæteris imperaturum a ſuppliciis vitam auſpicatur:nam quando non eſt verbũ:fere ſem Aruſpicium
Terentius per in bonam partem accipitur.Terentius.Haud Auſpicato huc me appulli ideſt nõ fœ Auſpicor
Quintilia. liciter & quaſi non repugnatibus Auſpiciis.Quintilianus.Itaque apud illos Homerus Auſpicato
Virgilius ſic apud nos Virgilius Auſpicatiſſimum dederit exordium:hoc eſt fœliciſſimũ.Auſpex Auſpicatiſſimum
dicebatur:qui nuptiis præerat celebrandis:quia auſpiciũ pro nuptiis capere ſolebãt. Ad Auſpex
hibebaturq; hic ꝑ pte mariti ſicut ꝑnuba:quæ p̃eſt:& ipſa nuptiis celebrãdis ꝑ parte vxo Pronuba
Horatius ris.Aliqñ etiam pro eo ponit̃:qui dux militiæ eſt.Horatius Nil deſperandũ teucro du/
Virgilius ce:& auſpice.Virgilius.Auſpicium ꝑ poteſtate poſuit.Cõmunem hunc ergo populum

paribuſq; regamus auſpiciis:ab eo quod præcedit id quod ſequitur:quod iiſdem auſpi/
ciis creati conſules parē habent poteſtatem.Inter auſpicium:& augurium quidam hanc
Auſpicium differentiam faciunt:ut auſpiciū ſit auium conſpectio:& quod ex uolatu auium:& uoci
Augurium bus ſignificatur.Augurium uero quod rerum omnium coniecturas prudenter:ac diligen
ter complectitur:& tamen Augurium quoq; ab auibus:ac gerendo dicit̄:quaſi auigeriū
Augur ſiue ab auium garritu.Hinc Augur:qui futura præuidet:& Auguro:atq; auguror uerbū
Auguro eiuſdem ſignificationis:q̄uis aliqui ita diſtinguant:ut Auguro dicamus: qum præſagio
Auguror mentis futura colligimus.Virgilius.Et ſi quid ueri mēs augurat opto:auguror uero:qum Virgilius
Auguraculum futura ueris captamus auguriis.Ab eodem Auguraculum ueteres dicebant:quam nos ar
Auguſtus cem uocamus:quod ibi aues publice auſpicarentur.Auguſtum quoq; inde dictū opinan
tur.Eſt enim proprie auguſtum tectum augurio conſecratum:ſed per metaphoram po/
nitur pro nobili:& ſacro:ac maieſtatis pleno.Vnde Auguſti dicti ſunt omnes Romani
imperatores poſt Iulium Cæſarem ab octauio Auguſto:qui primus meruit hoc cogno/
Cæſar men:ſicut a Iulio Cæſare dicti ſunt Cæſares:& omnes Albani reges dicti ſunt Silui a Sil
Siluius uio Aſcanio Aeneæ filio:Et Aegyptii reges dicti ſunt Ptholemæi.Perſæ Arſacidæ.Lati/
Ptholæmeus ni Murani.Auguſtum quidam ab auiu; geſtu: alii a guſtatu dictum putant:quia aues pa
Arſacida ſtæ id ratum fecerunt.ERIGITVR.Eleuatur:ædificatur:in altum tollitur:de quo ſu/
Muranus pradiximus.AGER.Qui in ædibus Neronis erat incluſus cum ſiluis:atq; nemoribus.
SVPERBVS.Ingens magnificus: excellens: ſuperbus a ſuperbiēdo dicitur: Superbio
autem a ſupereundo:vnde quicquid in aliqua re excellit:ſuperbum dicere poſſumus:qua
Superbus ſi ſuper alia iens. Virgilius.Ceciditq; ſuperbum iliō: hoc eſt nobile magnificum:hinc ali Virgilius
Superbio quando pro elato ponitur:atq; alto.Idem.Et greſſus glomerare ſuperbos.Idem.Quin Idem
q; adeo magnæ poſitis in cudibus urbes Tela nouant Aruina potens.Tyburq; ſuperbū. Idem
Aliquando pro ornato.Idem barbarico poſtes auro ſpoliiſq; ſuperbi.Interdū pro opulē Idem
to. Idem. Simul enſe ſuperbum Ramnetem aggreditur:qui forte tapetibus altis extru/ Idem
ctus.Hinc fit quod ſuperbum aliquando etiam pro arroganti:ac truculento accipimus. Idem
Idem Stirpis Achilleæ faſtus:Iuuenemq; ſuperbum.Idem.Te Turne ſuperbū Cæde no/ Idem
ua quærens: & pro vitabili.Idem foribuſq; affixa ſuperbis Ora virum triſti pendebant Idem
pallida tabo: Et pro iniquo.Idem.Quos illi bello profugos ægere ſuperbo.Antiqui eti/ Idem
am ſuperbos propter Pompam funeris:quemadmodum ſupradiximus:mortuos dixe/
re.Plautus.Faciam ego hodie te ſuperbum:niſi abis:& mox addidit. Auferere:non abi Plautus
Superbia bis.Item a ſuperbio:quod eſt efferor:extollor:Superbia deriuatur:quæ diffinitur ſuper
Superbe grediens elatio mentis ex qua naſcitur arrogantia:nam niſi præceſſerit occulta elatio mē
Superbiloquens tis:non ſequitur aperta iactantia.Item Superbe aduerbium: hoc eſt elate arroganter: &
Superbiloquentia Superbiloquens:qui ſuperbe loquitur:a quo Superbiloquentia elatus atq; erogans ſer/
Superbiter mo.Cicero.O ſcelera animiq; impotentiam:& ſuperbiloquentiam.Ennius pro Super/ Cicero
Tectum be Superbiter ſcipſit.TECTA.domos:quas Nero incendi fecerat:ut domos ſuas ædifi Ennius
caret.Tectum proprie pars domus eſt ea ſcilicet:quæ domum tegit:ponitur tamen fre/
Architectus quentiſſime pro domo:ut hoc loco & generaliter pro omni loco:in quo tecti homines
Architector poſſunt habitare:unde ſpeluncæ:tuguria præſepia:caſæ:& generaliter omnia ædificia:te
Architectura cta dicuntur.Vnde Architecti:& Architectores dicti:qui ædificandi ſcientiam habent:
Machinalis ſcientia & Architectura ædificādi ſcientia dicitur.Plynius.Grande & Archimedi Machinalis Plynius
Architectari ſcientiæ teſtimonium:hinc fit Architectari:quod eſt componere machinari. Cicero. Vt Cicero
Tego optime poſſit Architectari uoluptates.A tegendo autem tecta appellāt̄. Tegere proprie
Nudo opire eſt:cuius cōtrariū eſt nudare:detegere.Plyni9.Hæ plātæ plauſtri harūdine p hiemē Plynius
Detego tegendæ ſunt p metaphorā tamen tegere p̄ cælare accipimus.Martialis. Quod tegit̄ ma Martialis
Tegmen ius credit̄ eſſe malum.Virgilius. Vix adeo agnouit pauitatē:& dura tegetem Supplicia Virgilius
Tegimen quemadmodū e cōtrario nudare pro indicare uſurpamus.Idē.Traiectaq; pectora ferro Idem
Tegmentum Nudauit.A tego fit ēt Tegmē:qđ ēt Tegimē dicit̄ Tegmentūq; pro quacūq; re aliqd te/
Tegulum gēte:& Tegulū eiuſdē ſignificatiōis.Plynius.Tegulo enī aq̄ticarū harūdinū domos ſuas Plynius
Tectum Septentrionales ppl̄i operiūt.Itē tectū ouiū genus:qđ maiori lana optū ſit.Idē.Ouium Idem
Colonicum ſūma gīa duo.Tectū:& Colonicū illud molli9:hoc i paſcuis delicati9 qppe q i tectū ru/
Toga bis ueſcat̄.Colonicū loca magis culta appetit:vñ h; nomē p̄terea toga ueſtimēti genus:
Togula de quo iferi9 dicem9:qđ corpus tegat:cuius diminutiuū ē Togula:& Tegulæ qđ domos
Tegula tegāt:ex qbus q ad balneas adhibent̄:a Laxitate dñr mămatæ:aliæ cōtiles appellant̄.
Mammatæ tegulæ Et Tuguriū q̄ſi teguriū ruſtica hītatio ita uocāt̄ tecta exulua paluſtri Tuguriis uti ab ini/
Tugurium tio cœpēt mortales priuſq; ad meliorē uitæ cultū ſe trāſferrēt.qppe aut de frōdibus facer
Spelea tecta:aut ſpelūcas fodere ſub mōtibus:q a græco uocabulo:vñ originem hñt:ſpelea dñr.

Virgilius Virgi.Certũ ẽ ĩſiluis iter ſpelea ferarũ Malle pati:aut hĩrũdinũ nidos mutãtes de luto:&
virgultis ſibi habitacula facerẽ ſolebãt.Tũ obſuãtes aliẽa tecta & cogitatõib9 ſuis res no Caſa
uas quotidie adiiciẽtes Caſas efficerẽ cœperũt a facile cadẽdo ita appellatas:qppe a Ca Caſo
Paulus do fit frequẽtatiuũ Caſo:A quo Caſito aliud frequẽtatiuũ.Paulus.Si antea ex tegula ca Caſito
ſitauerit ſtillicidiũ:poſtea uł extabulato:uł ex aliq̃ materia caſitarẽ ñ põt.Primũ.n.furcis
erectis:& virgultis ĩterpoſitis luto parietes texere.Alii luteas glebas arefaciẽtes: ſtruxere
muros:& ad dita materia quo ĩbres vitarẽt:& æſtus harũdinib9 texerũt:& fronde: po/
ſtea ſtramẽtis:& vlua paluſtri.Deĩde paulatim ingenii ſolertiã exercẽdo ad fabricatiões
ædificiorum gradatim progreſſi non caſas modo : ſed etiam domos fundauere e late/
ritiis parietibus : ſiue e lapide ſtructas : materiaque & tegula perficere tecta cœperunt :
quæ ut hybernis temporibus imbres ſubſtinerent: faſtigia facientes proclinatis tectis ſtil
licidia deduxere.Lutei ædificii inuentor Doxius fuit Celii filius exemplo ab hirundini
bus ſũpto:Laterarias domos conſtituerunt primi Euryalus & Hyperbius fratres Athe
nis oppidum Cecrops a ſe appellauit Cecropiam:quæ nunc eſt arx athenis.Quidã ta/
men Argos a Phoroneo rege ante conditum volunt : quidam & Sicyonem Aegyptii
multo ante apud eos Dioſpolin Tegulas inuenit Cynira Agriopæ filius:& metalla æris
vtrũq; in inſula Cypro.Item Forcipẽ:Marculũ:vectem:incudẽ:puteos Danaus ex ægy
pto aduectus in græciam:Lapidicinas Cadmus Thebis:Archeophraſius phœnice.Tra
ſon muros.Turres ut Ariſtoteles refert: Cyclopes:ut Theophraſtus phœnices.Aerariã
fabricam alii Chalybas putant inueniſſe:alii Cyclopas.Ferrum in Creta:eos qui vocati
ſunt Dactyli Idei:Ferrariam fabricam Cyclopas.Quæ ergo nunc veteri more ita ædi/
ficantur:ut nec parietes habeant:nec luto cruſtata ſint:ſed ſtramentis aut harundinibus
aut vlua:alioue ſimili genere tegantur:Tuguria dicuntur:Olim Teguria vocitata.A Tu Tugurium
gurium diminutiuum fit Tuguriolum:quod ſi arctius:atque anguſtius Gurguſtium no/ Tuguriolum
minatur:A Gurgulione verme:qui in horreis naſcens frumentum abſumit: Eius dimi/ Gurguſtium
Apuleius nutiuum eſt Gurguſtiolum.Apuleius.Ergo breuitatem Gurguſtioli noſtri ne ſpernas pe Gurguſtiolum
to:ſis contentus lare paruulo.Item a Tego Tectorium deducitur : quod modo adiecti/ Tectorium
uum eſt . nam & Tectorium opus dicimus : modo ſubſtantiuum. Eſt autem illud: quo
ædificatus paries incruſtatur ſupra quod poſtea illinitur: quod vocatur Albarium : niſi Albarium
pingi tectorium oporteat:etenim qum pingendum eſt:non illinitur Albarium. In ædi/
Murena litate Murenæ & Varronis Exciſum Lacedemone e lateritiis parietibus opus tectori/
Varro um fuit propter excellentiam picturæ:& incluſum ligneis formis Romam deportatum
ad comitium exornandum:quod opus:quod per ſe mirum eſſet:tranſlatum:tamen ma/
iori miraculo fuit.Item Teges ſtraguli genus e ſcirpo: aut ſparto: quo viliores vtuntur. Teges
Martialis Martialis.Nec eſt amici:filiuſue vicini.Sed in grabatis: tegibuſque concepti. Varro de
Varro re ruſtica.Sicque fiunt de Cãnabi:lino:iunco:palma:ſcirpo:ut funes:reſtes:tegetes.Ply/
Plynius nius.Nec in fruticum:nec in veprum:cauliumue:nec in herbarũ:aut alio vllo:q̃ ſuo ge/
nere nominentur iure ſcirpi fragiles:paluſtreſque ad tegulum:tegeteſque.Ouidius.Mat Matta ſcirpea
Ouidius tam ſcirpeam vocat.At dominus diſcedite ait:plauſtroque morantes: Suſtulit in plau/
Iuuenał ſtro ſcirpea matta fuit . Iuuenalis. Auſa Palatino tegetem præferre cubili. Hanc vulgo
nunc Storiam vocãt:quo verbo etiam veteres vſi fuere απὸ τοῦ ϛρωννύειν: qđ græ/ Storia
Plynius ci ſternere dicunt.Plynius.Cadiua mala ſeparari oportet:& ſtramentis:ſtoriis:paleiſue Tegillum
ſubſterni.Hircius.Storias aũt ex funibus anchorariis tres fecerunt.& Tegilũ paruũ te/ Tignum
Varro gmen.Varro.Ob aquam e nubibus tortã indicat fore : ut tegillum paſtor ſibi ſummat. Tigillum
Tignũ quoq; cuius diminutiuũ eſt Tigillum:a tegẽdo dictũ eẽ quis dubitat? ſignificat p Contignatio
Vlpianus prie trabẽ:cui tectũ ĩponitᷣ.Sed Vlpianus putat tigni appellatiõe cõtineri oẽm materiã Coaſſatio
ex q̃ ædificiũ cõſtat:vñ Contignatio textura ipſa trabiũ:ac tignoꝝ ſicut Coaſſatio aſſiũ Tegillum
dr.Quidã etiã putant tegulã & lapidẽ & calcẽ & harenã tignoꝝ appellatiõe nõiari. Itẽ Cortex
q̃cũq; vineis neceſſaria ſunt : ut pedamẽta: ꝑticæ & ſiſia.Eſt etiã Tegillũ cuculli vinculũ Corium
Plautus e ſcirpo.Plautus.Tegillũ mihi aret id ſi vis dabo.Corticẽ quoq; a tegẽdo q̃dã dictũ arbi Scortum
tranᷣ:q̃ſi coriũ teges.Eſt eñi Cortex veluti coriũ cuiuſq; rei:ut ĩ arboribus liber:& ĩ cæ/ Scorta
teris reb9 veluti Cruſta q̃dã ad tegẽdũ data.Nã Coriũ ꝓprie aĩaliũ ẽ ꝑſertim eoꝝ:q̃ craſ Scorteum
ſiorẽ pellẽ hñt:ac duriorẽ:qđ & Scortũ dr:vñ Scorta appellatæ ſũt meretrices:uel ꝙ ſi/ Scortor
cut pelliculæ ſubigantᷣ:qũ ſolũ calciamẽtoꝝ oĩbus ſubiectũ ſit:uel ꝙ ĩ grabatuł pelles ſtra Scortes
tas tenere cõſueuerũt:& Scorteũ qcqd ex pelle ẽ:& Scortor meretricor:& Scortes Arie Scutica
tinoꝝ teſtiũ pelles.Quidã ẽt Scrãteũ dcm̃ a ſcorto exiſtimãt pellẽ in q̃ ſagittæ recõdũtᷣ: Scuticula
ſed ſcortũ a græco tractũ eſt σκύτος eñi pellis eſt.vd Scutica fragellũ ex pelle: Cuius di Scutum
minutiuũ ẽ Scuticula : & Scutũ:qđ nõ ſine pellibus fit:De quo Scutulæ dictæ:q̃ſi parua Scutula

ſcuta:& Scutulata veſtis:de q̄ mox dicemus:& Scutra id ipm vaſis genus:q̄d & Scutu/
la dr̄. Horatius. Vilia vēdēte tunicato Scutra popello:& Scutilū tenue:ac macrū:i quo tantum exilis pellicula cernitur.Ponitur tamen Corium pro quacunque pelle:etiam re/
rum inanimatarum: A quo fit Excorio: hoc eſt Corium detraho: Sicut a Cortice De/
cortico:hoc eſt detraho corticem:& ab eiſdem Excoriatio:& Decoriatio. Corium eti/
am tergus dicitur. Virgilius.Tergora deripiunt coſtis:& viſcera nudant. Nam tergum dorſum eſt:Vnde a Tergo dicimus a parte poſteriori membranæ:ſiue papyri: aut alte/
rius cuiuſcunque rei.Iuuenalis.Scriptus & a tergo nec dum finitus horeſtes.Hinc fit Po
ſtergo verbum: hoc eſt poſt habeo:relinquo:poſtpono: & quaſi poſt terga iacio:A quo Poſtergator: & Poſtergatio:& Tergiuerſor:quod eſt fallo: & dicta muto. aliquando etiam contradico:quaſi terga verto:Nam Vertere terga proprie fugere eſt:quod & ter/
ga dare dicimus.Plautus. Quid expectas? Quid tergiuerſaris? Proprie tamen Tergi/
uerſari eſt eorum: qui terga vertentes adhuc tamen pugnant: nec ſeſe victos rationibus volunt agnoſci. Cicero. Et huc atque illuc tergiuerſantem teſtimonium contra ſe dice/
re cogo. Liuius.Monebant conſulem hæc: Sed Tergiuerſari res cogebat: ideſt quibuſ/
cunque rationibus poterat: veritatem diſſimulare:& quaſi ſubterfugere. Hinc Tergiuer
ſator dicitur:qui tergiuerſatur: & Tergiuerſatrix fœmininum: & Tergiuerſatio ipſe a/
ctus.Ponitur tamen aliquando Tergum pro Tergore. Virgilius.Obſtupuere animi tan
torum ingentia ſeptem.Terga boum plumbo inſuto:ferroque rigebant. quod de pelli/
bus intelligi Papynius indicat. At dum nigrantia plumbo tegmina cruda boum. Vn/
de quoniam ſcuta pellibus tegi ſolent:Tergum nonnunquam pro ſcuto accipitur. Vir/
gilius.Dentibus infrendens:& tergo decutit haſtas. A Terendo atem Tergum: & Ter/
gus dicuntur quoniam vehendis oneribus teruntur.A pellis Pellio dicitur: de quo poſt dicemus:& Pellicula diminutiuum: & Pelliceum: quod ex pelle eſt. & Verſipellis fal/
lax: De quo dicemus inferius. Plautus. Verſipellem ſe facit quando lubet. A pellendo autem dicitur pellis:quod externas iniurias tegendo repellat. Hæc poſtquam concinna
ta eſt ad calceos & cætera opera facienda aluta dicitur.Varro. Paſceolus ſacculus eſt ex Aluta factus.Cato.Pueris in ludo paſceolos furare. Ab aluta Alutamen ſiue Alutamen
tum veteres dixere opus ex concinnatis pellibus factum. Item Alutarii ſicut Coriarii hoc eſt pellium & coriorum concinnatores.Plautus. hic Alutarius cerdo. Proprie ta/
men Alutarii tenuiorum pellium dicuntur Coriarii craſſiorum. Pella autem vrbs Ma/
cedoniæ fuit in littore ægei maris illuſtrata maxime natalibus Philippi Macedonum Regis & Alexandri eius filii: vnde vterque pelleus vocitatus eſt.Iuuenalis. Vnus pelleo iuueni non ſufficit orbis.Lucanus.Illic pellei proles Veſana Philippi. Peleus vero Ea/
ci Regis: & Aeginæ filius fuit ex Cito filia Salmonei Regis quæ vxor fuit Cratei: cui Eſonem genuit patrem Iaſonis. Pelion mons eſt Theſaliæ ab orientali parte: in cuius vertice Pineta abundant:in reliquis partibus quercus.Ouidius. Pelion Emoniæ mons eſt obuerſus in auſtros: Summa virent pinu:Cætera quercus habent. Item a Pello Pel/
lirem galerum dixerunt quod fieri ſolebat ex pelle.Eſt autem genus clipei:A quo Gale/
rita auis de qua ſupra:& Galerus maſculino:ac Galerum neutro genere dicitur. Virgi/
lius.Et temperat aſtra Galero.Idem.Nec archadii bene protegit vmbra Galeri.Et pa/
lear quaſi pellear. Sunt enim Palearia pelles pendentes ex gutture quales in bobus vi/
demus. Virgilius. Et crurum tenus a mento palearia pendent.Et Pallor ſecundum quoſdam quaſi pellis liuor.A quo Pallidus & Palleo verbum.A quo Palleſco quod ſi/
gnificat pallidus fio:& Expalleo:A quo Expalleſco. Pallorem etiam veteres pro vetu/
ſtate & negligentia poſuerunt.Lucillius.Ocium inertia pallor eum ad pauperiem rede/
git. Pellem quoque ſiue corium alio nomine Cutem vocamus a græcis ſumpto voca/
bulo qui κωδιὸν nominant.Plynius.Ergo cutis ipſa ſenſu caret maxime in capite vbi cunque per ſe ac ſine carne eſt vulnerata non coit ut in bucca cilioque. Ab hoc fit Cuti/
cula diminutiuum: & Recutiti dicuntur iudei hoc eſt circumciſi:& cute hoc eſt præpu/
tio priuati:& Intercus aqua quæ inter carnem & cutem eſt. Item morbus de quo ſupra diximus:& Intercutaneum ſiue Subcutaneum ſiue Subtercutaneum quod intra cutem ſiue ſub cute:ſiue ſubter cutem eſt: & Cicatrix quaſi circa cutem. Eſt enim Cicatrix ſi/
gnum quod ex vulnere remanet: Vnde Cicatricare dicimus cicatricem inducere. Item Cicuta quod veluti cutem circumcirca habeat: intus autem vacua ſit. Eſt enim Cicuta quod inter Cannarum nodos eſt. Virgilius. Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta Ci/
cutis fiſtula: Vnde & Cicuta herba appellat̄ caule viridi:& geniculato:ac vacuo: ut ca/
lami:altiore ſæpe binis cubitis:& ĩ cacumine ramoſo: foliis coriādri tenuioribus: graui

Scutulata veſtis
Scutra
Scutilium
Corium
Excorio
Decortico
Excoriatio
Decorticatio
Tergus
Tergum
A tergo
Poſtergo
Poſtergator
Poſtergatio
Tergiuerſor
Tergauerto
Terga do
Tergiuerſator
Tergiuerſatrix
Tergiuerſatio
Tergum
Tergus
Pellio
Pellicula
Pelliceum
Verſipellis
Pellis
Aluta
Paſceolus
Alutamen
Alutamentum
Alutarii Coriarii
Pella Pelleus
Pelleus Pelias
Critheus Eſon
Iaſon Pelion
Pellis Pelliris
Galerita
Galerus
Galerum
Palearia
Pallor
Pallidus
Palleo
Palleſco
Expalleo
Expalleſco
Cutis
Cuticula
Recuticus
Aqua intercus
Intercutaneus
Subcutaneus
Subtercutaneus
Cicatrix
Cicatrizo
Cicuta
Cicuta herba

Horatius
Virgilius
Iuuenalis
Plautus
Cicero
Liuius
Virgilius
Papynius
Virgilius
Plautus
Varro
Cato
Plautus
Iuuenalis
Lucanus
Ouidius
Virgilius
Idem
Idem
Lucillius
Plynius
Virgilius

odoratu ſemie aniſi craſſiore:radice cõcaua nullius vſus. ſemini & foliis refrigeratoria
vis: quæ cum necat: incipiunt algere ab extremitatibus corporis: Remedium eſt prius
ꝗ perueniat ad vitalia: vini natura excalfactoria: Sed in vino pota irremediabilis ē: hac
Socrates extinctus eſt Socrates. Fit ex ea ad refrigerandum ſtomachum Malagma. Cohibet epi/
Anaxilaus phoras omnes: Dolorem in pleureſi ſuperpoſita mirifice ſedat. Anaxilaus tradit: mam/
mas a virginitate ſucco cicutæ illitas ſemper ſtare. Compertum eſt ſi teſtibus circa puber
tatem illinatur: venerem extingui. Item a Tego Texo: quod quæ texuntur: magna ex | Texo
parte tegunt. Ab eo Contexo: compono: Detexo: abſoluo: Intexo: ſimul texo: Retexo: | Contexo
interdum aperio: diſſoluo. Interdum rurſus texo: quod interdum ſignificat antetexo: A | Detexo
quo Prætexta: de qua inferius dicemus: Interdum Prætexo: contego: abſcondo: excuſ/ | Intexo
ſo: quaſi aliud ꝗ ſit oſtendo. Vnde Prætextum dicimus illud: quo moueri nos oſtendi/ | Retexo
Suetonius mus ad aliquid agendum: cum tamen alia cauſa moueamur. Suetonius. Et prætextum | Prætexo
Virgilius quidem illi ciuilium armorum hoc fuit. cauſas autem alias fuiſſe opinantur. Virgilius. | Prætextum
Non tamen anna nouis prætexere funera ſacris Germanam credit. Quamuis pretexēs | Textile
picta ferrugine cælum. Venturam amiciat imbrifer arquus aquam. Textile: quod texen/ | Textor
do factum eſt: ut textilis corona: textile opus: & Textor: ac Textrix vir: & mulier: quæ te | Textrix
xunt: & a Textrix Textricula per diminutionem deducitur: & Textura: opus: & actus | Textricula
ipſe textoris: ſiue textricis: & Textrina locus: in quo texitur: & Textim texendo. Item a | Textura
Tego compoſita fiunt Circumtego: hoc eſt circumcirca operio: A quo Circumtectum a/ | Textrina
mictus genus: quod circum habeat purpuram. Obtego: Intego: Contego: quæ fere a ſim | Textim
plicis ſui ſignificatione non differunt. Protego quod eſt foueo: tueor: Vnde Protector: | Circumtego
& Protectio deducuntur: Retego: & Detego: quæ pro denudo & aperio capiuntur. | Circumtectum
MISERIS. Infœlicibus: calamitoſis: qui propriis domibus expulſi fuere. Miſer pro/ | Obtego
Virgilius prie dicitur flebilis: ac calamitoſus. Virgilius. Stridenti miſerum ſtipula diſperdere car/ | Intego
Plautus men. Plautus. Studeo hūc Lænonem perdere: ut meum herum miſerum macerat. Cice/ | Contego
Cicero ro. O miſerum atque infœlicem hunc diem. Sunt qui exiſtimant miſerum dictum: quaſi | Protego
miſſum: hoc eſt dimiſſum & derelictum ab omnibus. Aliquando miſer pro ægroto po/ | Protector
Plautus nitur. nam & ægritudo genus eſt infœlicitatis. Plautus. Miſeram eſſe prædicat buccam | Protectio
ſibi fortaſſe medicos non eſſe putat. A Miſer Miſeria fit: hoc eſt infœlicitas. Idem. Ser/ | Retego
uire amanti miſeria eſt: qui præſertim: quod amat: caret. Item Miſeritudo eiuſdem ſigni/ | Detego
Actius ficationis. Actius. Qui fœlix miſeritudine factus eſt aliena: & Miſellus diminutiuum. | Miſer
Plautus Plautus. Cenſen miſello mali aliquid facturum: Et Miſereor: ac miſeror verba: quæ ita | Miſeria
diſtinguntur: quod miſereri paſſiuum affectum habet. eſt enim corde anxium eſſe ex | Miſeritudo
alicuius miſeria: Miſerari vero actiuum: eſtque verbis: aut lachrymis: aut ope dolorem: | Miſellus
quem ex alicuius miſeria habemus: oſtendere. Ab illo fit miſericordia: quæ eſt ægritudo | Miſereor
cordis ex miſeria alicuius iniuſte laborantis ſuſcepta. nam dolor ex parricidæ aut prodi/ | Miſeror
toris aut alterius ſcelerati ſupplicio ſuſceptus: mollities quædam animi: non miſericor/ | Miſericordia
dia eſt. Ab hoc fit Miſeratio: quæ eſt ſignificatio miſericordiæ: qua ex alicuius infœlicita | Miſeratio
te mouemur. Item a Miſerendo fit Miſericors: qui ex alicuius calamitate dolorem ani/ | Miſericors
mo ſuſcipit. A miſerando Miſerator: qui opus aliquod miſericordiæ exhibet in eum: cu | Miſerator
ius miſeret. Itē a miſer verbū aliud imperſonale deducitur Miſeret: quod ſimili mō paſ/ | Miſeret
ſiuum habet affectum. Idem. Eſt enī Miſeret me illius: & Miſereor illius: quippe vtrūq;
Cicero ſignificat ex illius me miſeria angorem ſuſcipere. Exemplis plena ſunt omnia. Cicero.
Virgilius Miſeret me infœlicis familiæ. Virgilius. Miſerere animi non digna ferentis. Idem. Num
Idem lachrymas victus dedit: aut miſeratus amantem eſt: quod perinde eſt: ſi dixiſſet. Num ſal
tem lachrymis oſtendit ſe amantis miſereri. Veteres Miſereo pro Miſereor dicebant: &
Ennius Miſero pro Miſeror: & e contrario miſeretur pro miſeret. Ennius. Miſerete manus: da | Miſero
Actius te ferrum: quo me anima priuem. Actius. Atque ita de illis merui: ut iure hæc nunquam | Miſeretur
Turpilius miſerarent mala. Turpilius. Nunc patris me miſeretur magis. Pacuuius. Vt accepiſti me
Pacuuius cum iſto verbo miſeretur me tui. A miſeror fit Miſerabilis: hoc eſt miſeratione dignus. | Miſerabilis
& Miſerandus: miſeratione proſequendus: & a miſereo: quo veteres vtebantur: Miſe/ | Miſerandus
Apuleius reſco: hoc eſt moueor miſericordia. Apuleius. Commodum omnes miſereſcimus. Vir/ | Miſereſco
Virgilius gilius. His lachrymis vitam damus: & miſereſcimus vltro. Item a miſer fit aduerbium
Cicero Miſere: quod interdum infœliciter ſignificat. Cicero. Neque moueri eius deſiderio nō | Miſerere
Terētius poſſum: qui tam miſere periit. Interdum ponitur pro valde. Terentius. Eam miſere a/
Virgilius mat. Miſerum aliquando dolentis eſt: ac ſi diceremus nefas. Virgilius. Cecropidæ iuſſi | Miſerum
miſerum ſeptena quotannis Corpora natorum. Miſerabiliter etiā aliq vſurpant. Apu/ | Miſerabiliter
Apuleius leius. Oppido ꝗ miſerabilit illachrymās. Itē a miſeratiōe Cōmiſeratio fit. Eſt aūt cōmi/ | Commiſeratio

Miſericorditer
Miſeriter
Thermæ
Thermopylæ
Thermæ agrippiãæ
Thermæ neroianæ
Thermæ Titi
Thermæ veſpaſiani
Thermæ domitiani
Thermæ ãtonianæ
Thermæ alexãdriæ
Thermæ gordianæ
Thermæ ſeuerianæ
Thermæ diocletiãi
Thermæ aurelianæ
Thermæ cnoſtãtinianæ
Thermæ nõatianæ
Diaula
Ephœbeum
Comſterium
Apoditerium
Lytron
Eleotheſium
Vnctuarium
Sudatio ɔcamerata
Lauatio calda
Paleſtra
Xyſtos
Platanones
Daphnones
Plataneta
Laureta
Ambulacrum
Xyſtum
Paradromis
Stadium

ſeratio: qum uel aſpectu alicuius: uel oratione: uel etiam cogitatione adducimur: ut eum
miſereamur: & amiſericorde fit aduerbium Miſericorditer: & a Miſero Miſeriter. Li/
berius. Mens incorrupta miſeriter corrumpitur. THERMAS. Balneas publicas.
Thermæ enim dictæ ſunt ab aquarum caliditate: Græci enim τερμὶν calidum di/
citur. Vnde Termopylæ dictus eſt mons longiſſimus: qui mediam græciam diuidit:
ut Apenninus Italiam incipiens a Leucade in occidente: & in ægæum mare haud longe
a Demetriade protendens: fauces habens anguſtiſſimas: iuxta quas calidæ aquæ ſcatu/
riunt: ideo a caliditate portarum nomen inditum. nã πύλας græci portas appellant.
Hic locus plurimorum ducum facinoribus inclytus eſt: ſed in primis memorabili mor/
te Læonidæ & ſexcentorum commilitonum: nec tam grandi q̃ turpi ſtrage Perſarum.
Mos veterum fuit ſingulis diebus lauari. Itaque omnes fere ditiores priuatas in domi/
bus ſuis balneas habebant. Erant præterea aliæ in publicum vſum ædificatæ: hæ thermæ
vocabantur. In primis celebres Romæ fuere Agrippinæ: Neronianæ: Titi: Veſpaſiani:
Domitiani: Antonianæ: Alexandrinæ: Gordianæ: Seuerianæ: Diocliciani: Aurelianæ:
Conſtantinianæ: Nouatianæ: hæ creſcente principum Luxuria magno ſumptu: ac ſplẽ
dore ædificabantur: ita ut lauacra ſæpe inſtar vrbium viderentur. Erant in his areæ am/
pliſſimæ: erant porticus in porticibus exedræ ſpatioſiores: habentes ſedes: in quibus phi
loſophi rhetores: reliquique: qui ſtudiis delectantur: ſedentes ſolebant diſputare: tum pe
ryſtilia quadrata: ſiue oblonga ambulationis circuitionem habent: quam græci vocant
Diaulam: vna ex quatuor porticibus: quæ ad meridianas regiones ſpectabat: duplex ſo
lebat eſſe vti: qum tempeſtates ventoſæ eſſent: non poſſet aſpergo in interiorem partem
peruenire. In duplici porticu ephœbeum in medio erat: hoc ẽ exedra ampliſſima cum ſe
dibus: tertia parte longior q̃ latior: Proxime Comſterium: quod & Apoditerium voci
tant: vbi veſtes deponebantur. A comſterio inuerſura porticus frigida lauatio: quã græ/
ci Lytron vocitant. Ad ſiniſtram ephebei Eleotheſium: quod noſtri Vnctuarium dicũt
iuxta id Eleotheſium frigidarium. Eregione frigidarii concamerata ſudatio. Ex aduer/
ſo calda lauatio. Atque hæc omnia non in ſolo tantum: ſed etiam penſilia erant. Tum
quæ dicebatur palæſtra: in qua exercebantur Athletæ. In palæſtra Periſtilia erant: qua/
lia ſupra diximus: Extra tres porticus diſponebant: vna ex Peryſtyllio exeuntibus: duæ
dextra: atque ſiniſtra ſtadiatæ: ex quibus vna ſpectãs ad ſeptentrionem perficiebatur du
plex: ampliſſima latitudine. Altera ſimplex ita facta: ut in partibus: quæ eſſent circa pa/
rietes: atque etiam quæ ad columnas margines haberent inſemitas non minus pedum de
num: mediumque excauatum: vti gradus eſſent marginibus in deſcenſum ſexquipedes
ad planitiem: quæ planities foret nõ minus pedes duodecim: ut veſtiti circum margines
ambulantes a cunctis ſe exercentibus minime impedirentur. Hæc porticus Xyſtos apud
græcos: ut ſupra diximus vocitatur: quod athletæ per hiberna tempora intectis ſtadiis
exercentur. Inter porticus ſiluæ erant: aut Platanones: aut Daphnones: hoc eſt loca Pla
tanis: uel lauris conſita: quæ Plataneta quoque: & Laureta dicuntur: in quibus perficie/
bantur inter arbores ambulationes: quas a noſtris etiam Xyſtos: & Ambulacra dixi/
mus appellari. Quidam etiam neutro genere Xyſta nominarunt: græci Paradromidas
vocant: in quas per hyemem ſereno cælo athletæ e Xyſto prodeuntes exercebantur. poſt
Xyſtum ſtadium erat ita figuratum: ut poſſent hominum copiæ cum laxamento athle/
tas certantes ſpectare. Stadium græca vox eſt. ςάδιον enim græci dicunt. Latinæ ap/
pellatur curriculum: in quo equi currunt: & certant athletæ dictum ἀπὸ τῆς ςάσεως
hoc eſt a ſtatione: quod Hercules eo ſpacio vno ſpiritu confecto conſtitiſſet: inſtitutum
quippe ab Hercule ſtadium tradunt: eumque pedibus ſuis metaſſe id ſtadium: quod
eſt Piſis apud Iouem Olympium: feciſſeque id longum pedes ducentos: Inde po/
ſtea cætera ſtadia in terris græciæ ab aliis inſtituta pedum quidem ſimili modo ducento
rum: veruntamen aliquãtulum breuiora: ex quo collegiſſe Pythagoras philoſophus di/ Pythagoras
citur plantam Herculis tanto fuiſſe q̃ aliorum proceriorem: quanto Olympicum ſta/
dium cæteris longius foret: comprehenſaque pedis menſura ſecundum naturalem mem
brorum omnium proportionem ſtatuiſſe: tanto fuiſſe Herculem corpore cæteris excel
ſiorem: quanto Olympicum ſtadium alia pari numero anteiret. Continet autem ſta/
dium octauam mille paſſuum partem: exquo inſtitutum: ut terrarum ſpacia: viæque
in ſtadia diuiderentur: antequam Romani mille paſſus inuenirent. Hinc Eratoſthe/ Eratoſthenes
nes in omnium litterarum ſubtilitate ſolertiſſimus vniuerſum orbis circuitum du/
centorumquinquagintaduorum millium ſtadiorum eſſe prodidit quæ menſura ſecun/
dum Romanam computationem efficit tricentieſquindecieſcentena millia paſſuum:

Hipparcus Hipparcus addidit ſtadiorum paulo minus uigintiquinque millia. Dionyſiodoro uero
Dionyſiodorus qui Geometriae ſcientia nobiliſſimus fuit: uita functo inuenta eſt in ſepulchro eius epi-
ſtola Dionyſiodori nomine ad ſuperos ſcripta. perueniſſe eum a ſepulchro ad infimam
terram: eſſeque id ſpacium ſtadiorum quadragintaduorum milliũ exquo Geometrae in-
terpretati ſunt a ſummo terrarum orbe: unde miſſa erat epiſtola: ad pilae mediũ eſſe lon
giſſimum ſpatium: & ex eo conſequi: ut in circuitu ſint ducentaquinquaginta millia ſta-
diorum: Cui mẽſurae Harmonica ratio: quae cogit rerum naturam ſibiipſam cõgruere
addit ſtadiorum ſeptem millia: terrarumque nonageſimamſextam milleſimã totius mũ
di partem conſtituit. Efficit nunc autem ſtadium centumuigintiquinque noſtros paſſus:
Poſſidonius hoc eſt pedes ſexcentoſuigintiquinque. poſſidonius non plus quadraginta ſtadiorum al pes
titudinem eſſe: in qua nubila: ac uenti: nubeſque perueniant: arbitratur: Inde purũ liqui-
dumque: & imperturbatae lucis aerem eſſe: Sed a turbido ad lunam uicieſcentum ſtadio
rum. Inde ad ſolem quinquies millies. perſae non ſtadio: ſed alio genere menſure uteban
tur: quod uocant paraſangen: Id uerbum apud hiſtoricos frequẽtiſſimũ eſt. praeter haec paraſange
nemora erant: prata: ſaltus: natatoria: aedificiis ſuperbiſſimis fornicibus camerata: colũ
nae marmoreae diuerſorũ colorum imenſae: inſignia pauimenta: teſtudines auro refer
tae: aliaeque deliciae: quibus non mirum eſt: ſi principes quoque ad frequentẽ thermarum
Cõmodus Imperator uſum alliciebantur. Cõmodum Imperatorem ſpeties in due lauaſſe: frequẽterque in ther-
mis coenitaſſe memoriae proditũ eſt. Succeſſorem uero eius pertinacem: quãuis in mul
pertinax tis eſſet modeſtiſſimus: in balneis tamen publico die natalis urbis Commodianis mini-
Gordianus ſtris lauiſſe. Gordianum iuniorẽ ita lauandi fuiſſe cupidum: ut bis hyeme quater & quin
Galenus quies aeſtate thermas adire conſueuerat. Galenum iuniorem hyberno tẽpore ter in die:
aeſtiuo ſepties lauiſſe: hunc qũ in hortos proficiſceretur: uniuerſa officia ſequi ſolita: iſſe
cũ eo praefectos: & magiſtratus omnes: adhibitoſque conuiuis: & natationibus ſimul cũ
principe lauiſſe: ſaepe etiam admitti ſolitas mulieres formoſas: & puellas: & cũ iis com-
mixtas aliquando deformiſſimas anus: quod ioci cauſa a ſe fieri dicere principem cõſue-
uiſſe. Vſque a deo autem thermarũ uſus promiſcuus erat: ut frequentiſſime principes cũ
Adrianus populo lauarentur. Tradunt Adrianum in primis hoc facere ſolitum. Is cum aliquando
Veteranũ quendam notum ſibi in militia conſpexiſſet: in balneo dorſum: ac poſteriores
partes corporis parieti atterentem: percontactus eũ fuiſſe dicitur: cur ſe marmoribus di
ſtringendũ dediſſet? cumque ille idcirco hoc a ſe fieri reſpondiſſet: quod ſeruis careret:
& ſeruis eum: & pecunia liberaliter donauit. Paucis uero ĩteriectis diebus: qum cõplures
ſenes ad prouocandã principis liberalitatem eodem ueniſſent: ſeque parieti identidem
Heliogabalus attererent: euocari eos iuſſit: & alium ab alio mutuo cõfricari. Heliogabalus. Bratteario Bractearius
rum: hoc eſt eorũ: qui Bratteas: ſiue per diminutionẽ Bracteolas: hoc eſt tenuiſſimas ex Brattea
auro uel argento uel alio metallo laminas faciebant: quorũ ars Brattearia uocatur: & qd' Bratteola
Bratteis tegitur: Bratteatum dicitur: & Vitrariorum: & Pellionum: hoc eſt eorum: qui ue- Brattearia
ſtes pelliceas: & alia ex pellibus opera faciunt: & clauſtrariorum. ideſt eorum: qui claues & Bratteatum
caetera: quae ad claudenda hoſtia pertinent laborant: & argentariorum: & aurificũ alia- Vitrearii
rumque artium uectigal maximũ inſtituit: ex eoque iuſſit thermas tam a ſe fundatas: q̃ a pelliones
ſuperioribus principibus factas populi uſibus exhiberi: ſiluas in thermis publicas deputa Clauſtrarii
uit: Tintinabulum ammouit: hoc inſtrumentum aeneum erat: quo populus lauãdi hora Tintinabulum
Martialis uocari ſolebat. Vulgo nunc Campana uocatur. Martialis redde pilam: ſonat aes therma
rum. Ludere pergis? Virgine uis ſola laetus abire domũ: de huius ſono Tintinire & Tin Tintinnire
tinnabunt. Neuius ſcribit: Oleum praeterea luminibus thermarũ addidit: qum antea nõ Tintinnabunt
ante aurorã paterent: & clauderentur ante ſolis occaſũ. Ipſe thermis frequentiſſime uſus
eſt cum populo aeſtate maxime: & ſaepe uiſus eſt cũ balneari ueſte domũ reuerti. E con Balnearis ue-
trario Alexander promiſcua balnea in urbe prohibuit. Itẽ. M. Aurelius Antonius a quo ſtis
dam philoſopho monitus Lauacra mixta traditur ſubmouiſſe ea lege: qua & difluentes
matronarũ mores compoſuit: & ſederi in ciuitatibus: equis: uehiculiſue prohibuit. Face-
te Diogenes philoſophus qum aliquando balneas exiret: interrogatus an in his multi ho
mines eſſent: pauciſſimos eſſe reſpondit: rurſuſque rogatus an turba multa? cõfeſſus eſt.
Idẽ in balneis pedes unxerat: a capite in aerem ſpirare unguentum dictitans: a pedibus
uero in nares prodire. MVNERA. Thermas ĩquit appoſitiue munera: hoc eſt dona da Donum
ta populo: Donum: munus: & præmiũ ſic ſeparat Donatus: quod Donum: & munus tã- Munus
ante factũ q̃ poſt factum dari dicit Præmium non niſi poſt factum. Donum uoluntariũ praemium
eſſe: Præmiũ deberi: Donum diis dari: munus hominibus: Præmiũ uiris fortibus. Donũ
Terentius a liberali homine: Præmium a praeclaro. Terentius. Quoduis donum a me: & praemiũ

dona:& munera hãc differẽtiam facit:quod munus eſt id:quod neceſſario ſubimus lege
more:imperio eius:qui iubendi habet poteſtatem.Donum autẽ:quod nulla neceſſitate
iuris:ſed ſponte præſtatur:& ſi non præſtatur nulla reprehẽſio: & ſi præſtatur plerunq;
eſt laus.Paulus uero Munus tribus modis accipi putat:uno pro dono :unde mũera dari paulus
ac mitti dicuntur:Alio pro onere:quod qum remittitur:uacationem militiæ præſtat:un
de Immunitas appellatur.Tertio pro officio:A quo munera militaria uocantur: & mi-
lites quidam munifici & municipes:qui in ciuitatem recepti munera nobiſcum faciunt:
de quibus ſupra diximus : Munus certe in ea ſententia proprie eſt donum dictum:ut
Varroni placet:quod qui mutuo animo ſũt:id dant officii gratia:nec a dono differt: niſi Varro
qum per metaphoram:uel pro officio ponitur:quoniam officia aut a prĩcipibus:aut a re
bus publicis muneris loco dari conſueuerunt:uel pro ludis:qui a principe populis quaſi
muneris loco exhibentur.Martialis de muliere leonẽ in ludis necãte.Priſca fides taceat:
Nam poſt tua munera Cæſar:Hæc iam fœminea uidimus acta manu uel pro onere:qa
Muneralis lex munera hoc eſt officia ſine labore atque onere exerceri non poſſũt.A mũere muneralis
lex appellata:qua Cincius cauit:ne cui liceret munus accipere.Plautus.Nec muneralẽ le plautus
Munus gem:neque Lenoniam rogo:fuerit nec ne flocci exiſtimo.Munem officioſũ ueteres di-
Munia cebant.Itẽ eum:qui onera populo ſoluit:unde Munia dicuntur obſequia lege debita: &
Immunus officia.Item Immunis:qui ab huiuſmodi onere liber eſt:& Immunitas exemptio ab one
Immunitas re.Munuſculorum dies appellabantur quĩquatriis idibus Iuniis:quia is dies feſtus erat ti
Munuſculorũ bicinum colentium Mineruam.Quĩquatriis proprie dies feſtus erat Mineruæ Martio
dies menſæ:quo tempore matronæ inter ſe inuicem munera miſſitabant:& cœnas ſeruis ap
Munero ponebant:ut uiri Saturnalibus.Item a munere fit munero uerbum:quod eſt dono. Ma- Macrobius
crobius.Ianus:qum Saturnum claſſe prouectũ excepiſſet hoſpitio:& ab eo edoctus peri
tiam iuris ferum illum & rudem ãte fruges cognitas uictum ĩ melius redegiſſet:regni eũ
Remunero ſocietate munerauit.Ab hoc fit Rẽunero:ideſt retribuo:redono:& munificus liberalis:
Munificus quaſi munera largæ præbens:Et munificẽtia:liberalitas:Et munifice:liberaliter:Et mũe
Munificentia rarius:quẽ græci Agonothetam uocant:qui ludos gladiatorios populo prebet: unumq;
Munifice uel plura paria gladiatorum ad ſpectacula pugnatura produnt:quæ res munus gladiato
Munerarius rum appellatur:quia populo tanquam munus donatur:& qui familiam gladiatorum ha
munus gladia- bet:gladiatoreſque domi inſtruit:ac poſtea uendit.A laniando dicitur Laniſta.Gladiato
torum res dicuntur generaliter omnes:qui gladiis pugnant:etiam diſcendi gratia antequam ĩ lu
Laniſta dum producantur.Specialiter uero inter gladiatores ſunt Retiarii:qui aduerſus mirmil
Gladiator lionem pugnabant dicti a rete:quod ſub ſcuto gerebant:ut mirmillionẽ inuoluerẽt:mir
Retiarius milliones dicebantur gladiatores:qui genere quodam gallicæ armaturæ utebantur: qđ
mirmillo mirmillionium nominabant:unde galli ante non mirmilliones nominabantur:in quorum
mirmillionum galeis piſcis effigies erat.Solebãt autem Retiarii aduerſus mirmillionem pugnãtes hæc
Gallus uerba cantare.Non te peto:piſcem peto:quid me fugis galle?Cuius ludi inuentorẽ fuiſ
ſe tradunt Pyttacum mitylenaeum unum ex ſeptẽ ſapientibus. Hic enĩ qum de finibus
inter Athenienſes:& mitylenæos cõtentio eſſet:creatus Imperator cũ Phrynone Athe phyrion
nienſium duce:qui Pancratiaſtes fuerat:ſingulari certamine pugnãt.In quo qum ræte ſe
cum ſub clypeo geſtaſſet:Phrynonem eo:dum non canit inuoluit:eoque perempto tuta
tus eſt agrum:quãuis poſtea orta rurſus de eo contentione electus cõtrouerſiae iudex Pe
Communis riander Athenienſibus adiudicauerit:Digna certe mẽoratu eſt illa pedõis urbanitas de periander
Communitas mirmillone:nam qum raetiarium conſequeretur:nec feriret:uinũ ĩquit capere uult. Itẽ pedo
Communiter a munis fit Communis:qui omniũ eſt quaſi omnibus conſentiens: A quo Communitas
munitas & aduerbiũ Communiter:pro quibus ueteres munitas:& muniter uſurparunt.Si quidẽ
muniter apud ueteres munes:& munifici non a largitione:quae ignota erat:dicebãtur:ſed ita ap
mumer pellabantur conſentientes ad ea:quae amici uellent.pacuuius.Nã quia tam largitio mul pacuuius
munifici tis ignota erat:munificus nemo putabatur:niſi pariter uolẽs.Lucillius:munifici comeſq; Lucillius
munico amicis noſtris uideamur uiri.A munis fit munico uerbũ:quo antiqui utebantur:Et a Cõ
Cõmunicatio munis Communico:A quo Comminio? & Communicatio deducuntur:quando qđ eſt
Communio aut eſſe poteſt priuatim fit uniuerſorum & actus ipſe communicãdi:unde ĩ communio
munuſculum ne bonorum eos eſſe dicimus:qui ſimul uiuunt:& redditus ſuos ac lucra cõmunicãt:hoc
munio eſt cõmunia faciunt.Item a munus per diminutionem fit munuſculum:hoc eſt paruum
Communio munus:Et munio uerbum:quod eſt proprie ĩſtruo:orno:& quaſi muneribus cõpleo: A
mœnia quo compoſitũ Communio:Et mœnia:Et murus de quibus ſupra diximus:Et mõile or
murus namentum gutturis:Quamuis aliqui hoc a moniẽdo potius deductũ uolunt:ut inferius
moniale dicemus:hoc etiã Segmentũ uocatur:quod quibuſdam Bratteolis quaſi præſegminibus

conſtet: Vnde Segmentatæ veſtes dicuntur Bratteolis argenteis: aureiſue depictæ. Iuue/
nalis. Segmenta & longos habitus. Plautus. Quam pulchre ſegmentatam veſtem. Vnde
opera quoqꝫ ex ligno vermiculatim depicta ſegmentata dicũtur. Iuuenalis. Et ſegmentatis
dormiſſet paruula cunis. Segmẽtatis inquit hoc eſt præſegminibus ideſt tenuiſſimis ligneis
ramentis: ac verſicoloribus depictis: ꝗuis etiã intelligere liceat ſegmentatis: hoc eſt ſegmen
to tectis. Item ornamentum equorum a collo in pectus præpendens: & Mundus hoc ẽ or
natus muliebris: quaſi munitus: quãuis alii a mouendo hunc dictũ volunt: quod mundus
id genus ornatus ſit: quod ſumitur: ac deponitur. Mundum etiam neutro genere veteres di
xerunt. Lucillius. Legauit quidam vxori mundum omne: penumqꝫ. Ab hoc Mundus adie
ctiuum: hoc eſt purus: terſus: politus: A quo Immundus: impurus: obſcenus: & Mundo: &
Mundifico verba: hoc eſt depuro detergo: & Munditia: quæ & Mundities dicitur: hoc eſt
lautitia: & contrarium eius Immunditia: ſiue Immundities: & Munde: atqꝫ Immunde ad/
uerbia. Vlpianus. Mundum muliebrem eſſe dicit: quo mulier mundior fit: contineriqꝫ eo
ſpeculum: matulas: vnguenta: vaſa vnguentaria: & ſiqua ſimilia ſunt. vnguenta autẽ: qui/
bus vnguntur valitudinis cauſa: mundo muliebri non cõtineri. Item ab hoc Mundo cælũ
ipſum appellatus eſt mundus. Nam ſicut græci Coſmon: quod apud eos ornatum ſignifi/
cat: ita nos a perfecta abſolutaqꝫ elegantia vocauimus mũdum: & ab hoc quatuor elemẽta
& quicquid cæli ambitu continetur ſimili appellatione mundum nominamus: A quo Mũ
danum dicimus: quod mundi eſt. Vnde interrogatus philoſophus: cuias eſſet? mundanum
ſe eſſe reſpondit. Mundum gentiles ter in anno patere putabãt poſtridie vulcanalia: & an/
te diem tertiam Nonas Octobris: & ante diem ſextum Idus Nouembris. Inferiorem enĩ
eius partem conſecratam Diis manibus arbitrãtes: clauſam omni tempore exiſtimabant:
præter eos dies: qui ſupra ſcripti ſunt: quos dies etiã religioſos iudicauerunt ea de cauſa: ꝙ
his diebus: quæ occulta & abdita religionis Deorũ inaniũ eſſent: in lucem proferentur: ni/
hil eo die in republica geri voluerũt. Itaqꝫ per hos dies non cum hoſte manus cõſerebatur:
non exercitus ſcribebatur: non comitia habebantur: non aliud quicquam in re publica: ni/
ſi ꝙ vltima neceſſitas coegiſſet: adminiſtrabatur. A Coſmus vero græca voce Coſmogra/
phia deducitur: hoc eſt mundi deſcriptio. ſicut Geographia dicitur terræ deſcriptio: & To
pographia loci deſcriptio. Item Coſmeta: qđ latine ornator: ſiue ornatrix interpretatur. Iu
uenalis. Ponũt Coſmetæ tunicas. Item Microcoſmus paruus mundus: quo verbo frequen
ter vtitur Ariſtoteles pro homine: Coſmus etiã excellens vnguentarius fuit: a quo vnguenta
dicta ſunt Coſmiana. Idem. Et Coſmi toto mergatur Aeno. Perionius. Affer nobis inquit
alabaſtrum Coſmiani. Item a munio fit Præmunio: quod ſignificat ante munio: uel valde
munio: & Munimen Munitio: ac Munimẽtum eiuſdem ſignificationis: quum ſcilicet caſtra
oppida: turres: aliæue huiuſmodi cõtra aduentum hoſtiuꝫ muniũtur ſiue vallo & foſſa: ſeu
alio quouis modo. Nam Monumentum a monendo deriuatur: ſignificatqꝫ quicquid mor
tui cauſa ædificatum eſt: uel quicquid ad memoriam alicuius eſt factum: Vnde ſepulchra: ſta
tuæ: tituli: libri: cæteraqꝫ quæ nos rei alicuius præteritæ moneant: monumenta dicũtur. Vir
gilius. Veterum monumenta virorum. Idem. Noſtri monumentum: & pignus amoris.
Per metaphoram tamen Monumenta aliquando dicuntur cellæ meretricum: ꝙ quaſi ſe/
pulchra ſint. Martialis. Abſcondunt ſpurcas & monumenta lupas. VELOCIA. Repen/
tina: quia diuus Titus Thermas iuxta amphitheatrum mira celeritate ædificauit. Suetonius
Amphitheatro dedicato: thermiſqꝫ iuxta celeriter extructis munus edidit apparatiſſimum
largiſſimumqꝫ. Velox celer dicitur a volando: quaſi volox: A quo Velocitas celeritas: &
Velociter: celeriter. Item Comparatiua & Superlatiua Velocior: Velociſſimus: Velocius:
Volo autem proprium eſt alas habentium: ſed per metaphoram & naues & eos qui celeri/
ter currunt: volare dicimus. Virgilius. Humilis volat æquora iuxta. Idem. Ecce volat: cal/
cemque terit iam calce diores. Terentius. Ne fruſtra illic expectet vola. Hinc Veliuolũ ma/
re dictum: quod per id velis volatur. Virgilius. Reſpiciens mare Veliuolum. Item Veliuo/
læ naues dicuntur: quod velis volant. Volare & Nare reciproce ponuntur. Virgilius. Ve/
lorum pandimus alas. Idem de apibus. Nare per æſtatem liquidam: quum nare proprium
piſcium ſit: A quo fit frequentatiuum Natare: Vnde compoſita ſunt: Adnatare: quod eſt
allabi: Circumnatare: Obnatare: ideſt contra natare: Tranatare: quod & Tranare dicitur:
ideſt natando tranſire: Enatare: hoc ẽ extra natare: Prænatare: ante natare: Innatare: Sub/
natare: Supernatare: ſupra vndas ſto: non mergor: Renato: rurſus nato: uel natando re/
uertor: Connato: ſimul nato: Nare quoque aliquando pro trepidare accipitur. Virgilius.
Conditque natantia lumina ſomnus. Et ab eo compoſita fiunt Anno. Idem. Huc pauci ve
ſtris annauimus oris: & Inno: Idem. Et fluuium vinclis innaret cloelia ruptis: & Trano
de quo ſupra diximus. Et Conno: ſimul nato: A quo Connatio dicitur: Sicut a Connato

Iuuenal
Plautus
Iuuenalis
Lucillius
Vlpianus
Iuuenalis
Virgilius
Idem
Martialis
Titus
Suetonius
Virgilius
Idẽ
Terentius
Virgilius
Idem
Idem
Virgilius
Idem
Idem

Segmẽtata veſtis
Segmentum
Segmẽtatũ opus
Mundus mulie/
bris
Mundum
Mundus
Immũdus
Mundo
Mundifico
Mundicia
Immundicia
Immundicies
Munde
Immunde
Mundus
Mundanus
Mũdum patere
Coſmus
Coſmographia
Geograohia
Topographia
Coſmeta
Micogroſmus
Coſmianum
Præmunio
Munimen
Munio
Munimentum
Monumentum
Velox
Velocitas
Velociter
Velocior
Velociſſimus
Velocius
Velociſſime
Volo
Veliuolũ mare
Veliuolæ naues
No
Nato
Adnato
Circumnato
Obnato
Tranato
Enato
Prænato
Innato
Subnato
Supernato
Renato

Connato
Anno
Inno
Tráno
Conno
Connatio
Neptunnus
Amnis
Antemna
Interamna
Natrix
Natatrix
Natator
Natare
Narinatio
Natinator
Naſſa
Naritia
Natatus
Natatio
Naſaniones
Narica
Naritia
Nar
Naſus
Naſum
Naſũ a diridẽdiſ
Ronchus
Ronchiſſo

Connatio.Plautus.Connationis noſtræ conſcius:hoc eſt ꝙ eandem adiremus mulierem. Idem.Connatat nobiſcum:hoc eſt riualis eſt:A Nando etiam Neptunnus dictus: ut Ciceroni placet:& amnis a circumnando:hoc eſt fluendo:ut quidam putant. Varro tamen ab ambiendo dictum amnem affirmat:ꝙ amnes:hoc eſt flumina omnia circũeunt: propt̃ qđ cornuta a veteribus pingebant̃. Ab Amnis Antemna:ut quidam exiſtimãt:quaſi anteamna:& Interamna vmbriæ vrbs: qđ inter duos amnes ſit conſtituta. Item a Nando Natrix ſerpentis genus:quod in aqua quoqꝫ venenum ſpargit.Cicero.Vt natricũ:viperarumqꝫ.Lucanus.Et natrix violator aquæ.Item Natrix herba eſt:cuius radix euulſa virus hyrci redolet:hac in piceno vtuntur: ut abigant a mulieribus faunos: ſiue fatuos: quoꝝ ludibria pati eas ꝑ noctem opinantur.Nec mirũ id videri debet:purgat enim eo humore:quo labefacta ta mens nocturnis viſis decipi ſolet.Natrix quoqꝫ dici poteſt mulier natans:ſicut Natatrix & Natator mas.Natare aliquãdo veteres pro nauigare accipiebant: A quo Natinatio dicebatur negociatio: & Natinatores ex eo negocioſi vocabant̃: & Naſſa a natando appellata vaſis genus:quo q intrauerit:piſcis exire nõ poteſt.Plautus. Nunq̃ ex iſta naſſa hodie eſcam petam.Naſamones populi ſunt Libyæ nauiũ ſyrtibus inuolutarũ ſpoliatores. Lucanus.Hoc tam ſegne ſolum:raras tamẽ exerit herbas.Quas Naſamon gens dira legit:quæ ꝓxima ponto.Nudus rura tenet: quẽ mundi barbara damnis Syrtis alit. Nam littoreis populator harenis imminet:& nullos portus tangente carina.Nouit opes:ſic cum toto commercia mundo.Naufragiis Naſamones habent.Item Naricã a nando quidam dictam putant:quod ẽ genus piſcis minuti.Nam Naritia inſula eſt in mari ægæo:quæ fuit Vlixis.Itẽ Natatus a Natando fit pro ipſo actu natandi:qui & Natatio dicit̃: quãuis natatio etiam pro piſcina:ſiue lauacro:ut ſupra oſtẽdimus. Sunt qui Nares etiam ac Naſum a nando deriuata exiſtimẽt:ꝙ per ea innatet:atqꝫ enatet ſpiritus. Natare eni videtur propter humorẽ in his exiſtentem:quæ veluti purgamentum quodã e cerebro defluit.Naſus quod & naſum dicitur:ea pars capitis eſt:quæ e ſupciliorum cõfinio oriens: & quaſi æquali porrecta iugo vtrãqꝫ aciem ſimul:& diſcernit:& munit:& ſuperius quidem vſqꝫ ad mediũ ſolida formata eſt.Inferius vero Cartilagine adhærente mollita:ut ad vſum digitoꝝ poſſet eſſe tractabilis.Duo aũt eius ſpiramina:geminiqꝫ hiatus: quos veluti quidã paries per medium ductus interſepit.Nares dicũtur ideo duplices a natura datæ:ut altera ſpiritum ducere:altera odorem capere:vtraqꝫ cerebri purgamenta ſine impedimẽto dimittere fas eſſet: hæ ſoli homini eminent:auibus:ſerpentibus:piſcibus foramina tñ ſunt ad olfatus ſine naribus.Notatum eſt aliquando auriũ:& narium foramina ſeptimo menſe genitis defuiſſe:a naſo Simorum ac Silonũ cognomina ſunt:de qbus ſupra diximus: hunc maiores noſtri ſubdolæ irriſioni dicauere.Quoniã ſcilicet deridentes naſo obſtrepunt: & quendam veluti ſtertentis ſonum emittunt: qui Ronchus facticio nomine dicitur. Martialis. Maiores nuſq̃ Ronchi iuueneſqꝫ: ſeneſqꝫ. Et pueri naſum Rinocerotis habent. A quo fit Ronchiſſo: quod eſt ſterto. Plautus.Cyathiſſat dum cœnat:dum dormit ronchiſſat.Quidam hoc a græcis tractũ exiſtimãt apud quos ῥύγχοσ roſtrum:& ῥυγχαίνα naſuta dicunt̃.Ponit̃ aũt Ronchus pro deriſiõe:uel quia deridẽtis roſtra labiis effingimus in acutum extendẽtes:uel quia quẽadmodum propt̃ ſomnũ:ita propter nimiũ riſum naſus humore impletur: plenus hunc ſonum reddit:quod notari ex epigrammate poteſt quod adoleſcentes ex phædro luſimus.

Mercurium hoſpitio mulieres duæ
Illiberali:& ſordido receperat.
Quarum vna in cunis paruũ habebat filiũ:
Quæſtus placebat alteri meretricius.
Ergo:ut referret gratiam officiis parem
Abiturus:& iam limen excedens:ait.
Deum videtis:tribuam vobis protinus
Quod quæqꝫ optarit:mater:ſupplet rogat
Barbatum ut videat natũ q̃primũ ſuum
Mœcha:ut ſequat̃ ſeſe quicquid tetigerit.
Volat Mercurius.Intro redeunt mulieres.
Barbatus infans ecce vagitus ciet
Idqumqꝫ forte meretrix ridet validius:
Nares repleuit humor:ut fieri ſolet.
Emũgere igitur ſe volens præhendit manu:
Traxitqꝫ ad terram naſi longitudinem
Et alium ridens ipſa ridenda extitit.

Ob hanc cauſam naſus quoqꝫ aliquãdo pro acrimonia:& dicacitate ponitur.Plynius.Primus Lucillius cõdidit ſtili naſum:hoc ẽ ſcripſit Satyram:quæ acerbitatem quãdam:& acrimoniam ſtili habet:in vitiis inſectãdis. Nã ut Quintilianus inquit:Primus Lucilius in Satyra inſignẽ adeptus eſt laudem. Martialis.Non cuiqumqꝫ datum eſt habere naſum:hoc eſt acrimoniam ad deridendum: & dicacitatem. A quo Naſuti dicuntur dicaces:ac deriſores. Idem. Nil naſutius hac: maligniuſqꝫ eſt:& Naſute dicaciter:& per diminutionem Naſutule.Apuleius.Naſutula mulier: ac dicacula.Hinc vetus prouerbium eſt in eos:qui dicaces ſunt:hoc eſt cuꝫ riſu aliquos inceſſunt. Naſus Rinocerotis:quia ſcilicet Rhinoceros cornu vnum in nare habet: vnde ei & nomẽ. Apud græcos enim ῥὶν narem ſignificat:κέρασ cornu.Animal ẽ:hoſtis Elephãti Cornu

Naſutus
Naſute
Naſutule
Naſus rinocerotis
Rinoceros

Plautus
Idem
Cicero
Varro
Cicero
Lucanus
Plautus
Lucanus
Martialis
Plautus
Plynius
Quintilia.
Martialis
Idem
Apuleius

prius ad ſaxa limato cum eo pugnat. In dimicatione aluum maxime petit: quia hanc intelli git ſuis ictibus per uiam eſſe. Longitudo ei quãta Elephãto. Crura multo breuiora: Colorẽ buxeum habet. Ludi Pompeii magni primo hoc animal oſtenderũt. Minores feras animi quadam generoſitate contemnit: nec niſi irritatus in eas fertur. Martialis. Sollicitant paui di dum Rhinocerota magiſtri: Seq; diu magnæ colligit ira feræ. Deſperabant promiſſi præ lia martis. Sed tamen his rediit cognitus ante furor. Namq; graue cornu gemino ſic extulit urſum: Iactat ut impoſitas taurus in aſtra pilas. Anaſo etiam naſiterna dicta uas aquarium anſatum: & patens. Varro. Vt ex ære aena urceos naſiternã: & alia. Itẽ. Plynius. Naſtur tium nomen accepit anarium tormento: hinc factum eſt Prouerbium ad excitandum tor porem εσθιε καρδαμον: hoc eſt Ede naſturtium: quod perinde eſt: ac ſi diceremus exp giſcere excitare: Hæc herba Erucæ contraria: qppe illa Venerẽ prouocat. Virgilius. Et uene rem reuocans eruca morantem. Columela: Et quæ frugifero ſeritur uicina Priapo. Excitet ut Veneri tardos eruca maritos: hæc uero cohibet: & exacuit animum. Commotas mentes ſedat ex aceto ſumpta: omnia inteſtinorum animalia expellit. Anſerem quoq; & Anatem ab ad natando dicta exiſtimant. Sunt enim ex aquaticarum: ac palmipedum genere: & in aqua coeunt præter eas: quæ domi continentur. Anſer Peruigil eſt: noctuq; excubias facit: cuius rei factũ eſt periculum: defenſo Capitolio ſilentibus canibus propter quod inſtitutũ eſt: ut Anſeres publice alerentur: & cibaria earum Cenſores in primis locarent. Martialis Hæc ſeruauit auis Tarpei Templa Tonantis. Miraris: nondum fecerat illa Deus. Ferũt. La cydi philoſopho Anſerem fuiſſe: qui tanq; perpetuus comes ei ſemper adhæſit: nuſq; ab eo neq; in publico neq; in balneis: neq; noctu: neq; interdiu digreſſus. Iecur anſeris pceres gu læ ſaporis bonitate cõmendant. Fartilibus creſcit mira amplitudine: & quod mirabilius ẽ: exemptũ quoq; lacte & mulſo augef. Martialis. Aſpice q̃ tumeat magno Iecur Anſere ma ius Miratus dices hoc rogo creuit vbi? Quis primus tantũ bonum inuenerit Scipio ne an Metellus uiri Conſulares: an. M. Seſſius eadem ætate eques Romanus: in quæſtione eſt. Il lud ſane conſtat Meſſalinũ Cottã Meſſale oratoris filiũ palmas pedum ex his torrere atq; patinis cum Gallineacorũ criſtis cõdire cœpiſſet. Velluntf his plumæ bis anno: rurſus plu migeri ueſtiunf: ea mollior pluma ẽ quæ corpori proxima. Laudatiſſimi uero: i Germania ubi: qui candidi ſunt uerũ minores Ganzæ uocãtur: E pluma nõ modo ceruicalia: ſed totos faciunt lectos: adeoq; deliciæ proceſſere: ut ſine hoc inſtrumẽto durare iam uirorum ceruí ces non poſſint. Syriæ pars: quæ Commagene uocatur. Adipem anſeris in uaſe æreo cum Cinnamomiue multa obrutũ: ac rigore gelido maceratũ ad uſu; præclari medicaminis uti tur: quod a gente dicif Cõmagenum. Ex Anſeru; genere ſunt penelopes a molliori pluma ita uocitati πηνια enim græci uocant fila molliora. Itẽ Chenalopeces: qbus pro lautiſſi mis epulis utuntur Britanni. Sunt aũt minores Anſeres habentes pennas nigricantes ad ſi militudinem uulpinæ pellis ꝓpterea Χηναλωπεκες dicti: & ẽt græci Χηνα Anſerem uocant: αλωπεκα Vulpem. Item Erythrotaones: in quibus nitor eximius: abſolutaque nigricia: & in ſuperciliis cocci rubor dicti απο του ερυθρου και ταωνος: hoc eſt a ru bro: & Paone. Et aliud genus Vulturibus maius quorum & concolorem reddit: ſignunf in Alpibus: & tota Septentrionali regione: nec eſt ulla auis maior excepto Struciocamelo: in tantumq; carne augetur: ut ſæpe in terra præhẽdanf immobiles. In auiariis perdunt ſa porem. Ab anſere Anſerinum deriuaf. Plynius. Tubera efficaciſſime anſerino adipe curã tur. De Anate locutus eſt. Martialis. Tota tibi ponatur anas: ſed pectore tantum: Et ceruice ſapit: cætera redde Coco. Hinc Anatarius cuſtos dicif: & Anatariæ plumæ: & Anataria Aquilia: quæ anates circa lacus uenatur. Nanũ quoque uas aquarium a natando dictum q dam exiſtimant: nos a paruitate potius appellatu; putamus: eſt enim breue uas: ac latũ: qđ uulgo Situlum barbatum appellant Græci autem νανους: hoc nanos uocant breui atque humili corpore homines paulum ſupra terram extãtes: quos noſtri Pomiliones appellant Sed nani uocabulum noſtri quoq; ueteres uſurparunt: nec de hominibus tãtũ: ſed de equis: muliſq;: ac etiam ſenſu carentibus. Heluius Cinna At nunc me geni nana per ſalicta: Bigis rheda rapit citata nauis Vnde quoq; nũc Mala nana appellamus: q̃ alio noĩe Melimella di cuntur. Item a uolo fit uolito frequentatiuum. Plynius ſuper aquas aſſidue Volitans. Inter dum tamen capitur pro diſcurro. Cicero. Qui per forum uolitant: & Volucres: quæcunq; uolant: nec aues ſolum: ſed illæ quoq; minutiores beſtiæ: ut apes: ueſpæ: tabani: & reliqua ex pennatis: quæ inſecta dicuntur: Sunt enim in Secta aliqua terræſtria: ut Scolopendræ: Stel liones: alia uolucria: ut Apes: ueſpæ alia utroque modo: ut Formicæ: alia & pennis & pedi bus carentia: ut tineæ: quæ in homine naſcuntur tricenum aliquando pedum: & plurium longitudine: putant hæc nec neruos habere: nec oſſa: nec ſpinas: nec Cartilaginem: nec pin guia: nec carnes: nec cruſtam fragilem: nec quæ iure dicatur cutis: ſed medie cuiuſdam inter

Left margin: Pompeius, Martialis, Varro, Plynius, Virgilius, Columela, Martialis, Lacys, Martialis, Scipio, Metellus, M. Seſſius, Meſſalius, Cotta, Ganzæ, Plynius, Martialis, Heluius, Cinna, Plynius, Cicero

Right margin: Naſiterna, Naſturtium, Prouerbium, Ede naſturtium, Anſer, Anas, Iecur anſeris, Commagene, Commagenum, Penelopes, Chenalopoces, Erythrotaones, Anſerinum, Anatarius, Anataria Aqla, Nanum, Pomilio, Mala nana, Melimella, Volito, Volucris, Inſectum, Tinea

hæc omnia naturæ corpus nihil intus niſi q̃ pauciſſimis inteſtinum implicatum: propter quod diuulſi uiuunt: & ſingulis partibus palpitant: quia in his ratio uitalis non certis mem bris: ſed toto corpore in eſt: minimeq̨ in capite: hoc enim ſolum non mouetur: niſi cum pe ctore ſimul auulſum. Dicta autem ſunt inſecta ab inciſuris: quæ nunc ceruicum loco: nunc pectorum ſunt atq̨ alui: Cupido etia; propter alas: quas gerere fingitur: uolucer dicitur: & aliquando ponitur pro Celer: facitq̨ comparatiuum uolucrior Martialis. Et uolucrem lon go porrexit uulnere Pardũ. Item a uolo Volatus fit: & aliud uerbum Volo uis: quod ani mus: in quo uelle eſt: talis ſit: ut puncto temporis peruolet: quo uult. Ab hoc deriuat̃ Volun tas: & uolentia eiuſdem ſignificationis: hoc eſt: quæ quid cum ratione deſyderat. Saluſtius Tamen Volentia plebi pro placentia plebi ſcripſit: hoc eſt quæ plebs uellet. Multiſq̨ ſuſpi tionibus uolentia plebi facturus uidebatur. A uolentia Beniuolentia: & Maliuolentia deri nantur pro amore & odio: quaſi bona & mala uolũtas: & Beniuolus: ac Maliuolus: & Be niuole: ac Maliuole aduerbia. Hinc Maliuoli Mercurii ſignum: hoc eſt ſtatuam appella bant ideo: quia in nullius tabernam ſpectabat: hoc eſt in nullius lucrum. A uoluntate uero dicit̃ Voluntarius: qui ſponte ſua aliquid uult: & Voluntarie & Volenter aduerbia. Item a uolo Volones: quod bello punico: qum deeſſent: qui ſcriberentur: ſerui ad octomillia pro dominis pugnaturos ſe polliciti in Ciuitatẽ recepti ſunt: & Volones quia hoc ſponte uolue runt: appellati. Item Voluptas: quæ diffinit̃ præter modum elata letitia opinione præſen tis alicuius magni boni: In qua Epicurus ſummum bonum conſtituit. Hinc quæcunq̨ aliq̃ delectatione animum demulcent: Voluptates dictæ: quod ea maxime uelimus: vnde fit Vo luptuoſum: & Voluptarium: hoc eſt plenum delectationis: & Voluptuoſus adiectiuũ pro Voluptuoſo: & delectabili. Plautus. Hic ſenex ſi quid clam uxore ſua animo fecit: Volup. Et Voluptia uoluptatis dea: quæ & Angeronia a tollendo animi angore appellat̃. Et Vo luptabile gratum: Voluptuoſum. Plautus. Voluptabilem mihi cum aduentu tuo attuliſti: Vultus quoq̨ a uolendo dictus: ſignificatq̨ proprie uoluntatẽ hominis: quæ pro motu ani mi in facie oſtenditur: cum facies ſit ipſa oris ſpecies. Saluſtius. Prorſus in facie: uultuq̨ ue cordia in erat. Ab hoc fit uultuoſus: hoc eſt triſtis. Cicero. In quo qum effeceris ne qd ine ptum ſit: aut Vultuoſum. Quidam exiſtimant faciẽ non os tãtũ: & oculos: ac genas dici qđ græci ϖροσωϖον uocant: ſed formam: & modũ: & facturã quandã corporis totius a fa ciẽdo dictum: ſicut ab aſpectu ſpeciẽ: & a fingendo figuram: quod ꝓclare oſtẽdiſſe Plautus uidet̃: dum inquit. Sed earum nutrix: qua ſit facie mihi expedi. Statura nõ magna Corpo re Aquilo: Ipſa eſt: ſpetie uenuſta: ore atq̨ oculis pernigris: q̃uis autem uultus ꝓprie ad ani mũ: facies ad corpus referat̃: ut mæſto uultu irato uultu: longa facie: breui facie: eſt tamẽ quã do utroq̨ uti liceat: fœdata facie: fœdato uultu: ſciſſa facie: ſciſſo uultu: conuerſa facie: con uerſo uultu: Item a uolo compoſitum fit Nolo: q̃ſi nõ uolo: pro quo Veteres Neuolo ne uis neuult. Plautus. Filiã meã tibi deſponſatã eſſe audio: niſi tu neuis. Titinnius. Ipſus qdẽ hercle ducẽ neuult: & Malo quod ſignificat magis uolo. Plautus. Mori mauult: q̃ in ſerui tute uitam agere. Volumen quoq̨ a uolendo dictũ nõnulli opinant̃: quod in uoluminibus hoc eſt libris ſcribentiũ uoluntas appareat: ſed melius ſentiunt: qui uolumen a uoluẽdo no minatũ exiſtimant: quod maiores noſtri in libris arboru; hoc eſt codicibus ſcribebãt: & li bellos illos quo ferrent cõmodius complicabant: ideoq̨ uolumina appellarunt libellis ſimi liora q̃ libris. Eſt enim proprie uolumen pars codicis Vtputa Metamorphoſeos liber in quindecim uolumina diſtinctus ẽ. Ouidius. Sunt mihi mutatæ ter quinq̨ uolumina formæ hinc & Euoluere librũ dicimus: quaſi complicatum explicare. Item a uolando Vulpes: ut Varro exiſtimat: dicta: quod uolat pedibus: a quo Vulpinari deducit̃: hoc eſt fraudibus at q̨ mendaciis uera peruertere: ſiue effugere tractum ab ĩtorto uulpiũ curſu: & Vulpinũ mo do quod Vulpis eſt. Suetonius. Vbi leonis pellis deficit: uulpina inſuenda eſt: modo aſtutũ Plautus. Vulpinus animus ne quid moliat̃ mali: & Vulpecula diminutiuũ hoc eſt parua uulpes: verſutum hoc animal eſt: & ſemper fallax: vnde tractũ eſt illud prouerbiũ. Vulpes pilos mutat: mores nõ mutat. Solertem in primis habet auditũ. In thracia locis rigentibus amnes gelatos: lacuſq̨ ad paſtus trãſit. Obſeruatũ eſt eam aure ad glaciẽ appoſita gelu craſ ſitudinẽ cõiectare. Itẽ a uolo ad uolo: circum uolo: interuolo notæ ſignificationis: Obuolo contra uolo: Peruolo uelociter uolo: Traſuolo ultra uolo: Abuolo uolando diſcedo: Pro uolo proculuolo: Præuolo anteuolo. Deuolo deorſum uolo: Euolo modo uolo: modo ex tra uolo. Inuolo irruo inſilio. Terentius. Vt ego unguibus facile illi in oculos inuolem Ali quãdo rapior: ſuffuror: & tunc a Vola deducitur: ut ſit inuolare quaſi intra Volam tenere eſt enim uola media pars manus: ſiue pedis: a quo Galli Volema appellant pira bona: & grandia eo: quod impleant palmam: Subuolo latenter uolo: ſiue latenter rapio: Reuolo re uertor: retrouolo Conuolo: ſimuluolo. Item a uolo Sis Veteres dixerũt pro ſiuis: & Sultis

Volucer
Volatus
Volo uis
Voluntas
Volentia
Beniuolentia
Maliuolentia
Beniuolus
Maliuolus
Beniuole
Maliuole
Maliuoli
Mercuri ſignum
Voluntarius
Voluntarie
Volenter
Volones
Voluptas
Voluptabile
Voluptuoſum
Voluptarium
Volup
Vultus
Facies
Voluptuoſus
Nolo
Neuolo
Malo
Volumen
Euoluo
Vulpes
Vulpinor
Vulpinus
Vulpecula
Aduolo
Circumuolo
Interuolo
Obuolo
Peruolo
Tranſuolo
Abuolo
Prouolo
Preuolo
Deuolo
Euolo
Inuolo
Inuolo
Vola
Volema
Subuolo
Reuolo
Conuolo
Sis
Sultis

Saluſtius
Epicurus
Plautus
Idem
Saluſtius
Cicero
Plautus
Plautus
Titunnius
Plautus
Ouidius
Varro
Suetonius
Plautus
Terentius

pro ſi uultis.Item ab eodem:ut quidam exiſtimant: Voluo deriuaẽ.Volando enim q̃ſi uo/lui alæ uidentur:ab hoc Voluens dicitur:Volubilis:qui facile uoluitur:Voluto quod pro/prie ſignificat uoluo:vnde Volutabra dicuntur loca:in quibus ſe apri uoluũt.Virgilius.Sæpe uolutabris pulſos ſilueſtribus apros:Latratu turbabis:agens:Aliquando tamen uolutare capitur pro eo:quod eſt mente uoluere:& cogitatione perquirere.Idem.Id quidẽ ago:& tacitus.Lycida mecum ipſe uoluto.Auoluo etiam.Tolutus quaſi volutus:& Tolutim quaſi volubiliter deducitur de quibus inferius dicemus.Volua ſeu Vulua appellata eſt:quæ non ſignificat naturam muliebrem:vt vulgus exiſtimat:ſed Vtriculum qui in fœminis veſicæ iunctus eſt:a quo uterus dictus:quem alio nomine locos appellant vulgo falſo matricem:qum matrix ſit fœmina:quæ fœtus gratia tenetur.Columella.Nam & octies anno pullos educat:ſi eſt bona matrix.Idem.Igitur cui placebit ſequi noſtra præcepta cõſyderet oportet primum q̃ multas:ſecundum cuiuſmodi parare debeat matrices.Idem.Sint ergo matrices robuſti corporis quadratæ:pectoroſæ:magnis capitibus.Eſtq; uterus duntaxat in mulieribus:Nam quod Virgilius de equo inquit:Vterumq; armato milite complet:ideo fecit:quia dicturus erat fœta armis.Apud Cecilium Vter pro vterus legitur.Nunc Vter creſcit non poteſt cælari.Dicta autem uulua eſt:quod fœtus inuoluat.Vulua ſuum:qua ueſcimur:enecto partu melior eſt q̃ ædito:Eiectitia uocatur illa:hæc porcaria.Illa amplior ẽ idcirco inquit.Horatius.Nil melius turdo:nil uulua dulcius ampla.Volua quoq; ĩ fungis dicitur tunica illa:quæ fungum inuoluit.Plynius de Boleto.Voluam enim terra ob hoc prius gignit ipſum poſtea in uolua:ceu in ouo:eſt luteum.Nec tunicæ minor gratia in cibo infantis boleti.Item a uoluo fit Aduoluo:quod eſt agglomero:& Circumuoluo notæ ſignificationis:& Deuoluo deorſum uoluo:& Reuoluo Explico:& Inuoluo:quod proprie ſignificat glomero.Per metaphoram tamen aliquando pro implico capitur.Cicero.Sed qđ uideret nomine pacis bellum inuolutum fore.Varro.Adeſt fax in uoluta incẽdii.Aliquando pro impono.Virgilius.Scilicet atq; Oſſæ frondoſum inuoluere Olympum.Interdum pro tego.Idem.Vertitur interea cælum:& ruit Oceano nox.Inuoluẽs umbra magna terrã q; poluq;.Hinc Inuolucrum dicitur:quod modo pro glomere capitur:modo ſignificat qc quid aliquid tegit.Cicero.Qum uerborum quibuſdam inuolucris uteretur.Idem.Scite enĩ Chryſippus:ut Clypei cauſa inuolucrum:uaginam autem gladii:ſic præter mundum cætera omnia aliorum cauſa eſſe generata:& Conuoluo ſimul uoluo:a quo Conuoluolus vermis:qui & Voluox dicitur:de quo inferius dicemus.Vulgus quoq; a uoluẽdo deductum quidam exiſtimant:quod ſtulte huc atq; illuc uoluatur.Eſt enim proprie uulgus & maſculino:& neutro genere ignobilior multitudo.Virgili.Sæuitq; animis ignobile uulgus:Vnde uulgarem dicimus uilem:ac communem:& uulgo:ac Diuulgo uerbum:hoc ẽ omitto:ac uile & quaſi commune omnibus facio.Plautus.Cuiq; me abſente corpus uulgauit ſuum.Virgilius.Quid me alta ſilentia cogis Rũpere:& obductum uerbis uulgare dolorem:& promulgo quaſi pro vulgo:vnde promulgare leges dicuntur qum primum in uulgus educũtur.Hinc vulgator Diuulgator prouulgator uulgatio diuulgatio promulgatio:vulgatrix:diuulgatrix:promulgatrix deducuntur.Et Vulgo aduerbium:quod ſignificat paſſim vbiq; cateruatim.Virgilius.Hinc lætis vituli vulgo moriuntur in herbis:Vulgo conceptos appellat.Modeſtinus:qui patrem demoſtrare non poſſunt:uel qui poſſunt quidem:ſed eum habent quem habere non licet:qui:& Spurii appellantur.Item a uoluo Vulga:quod nummos aliaſq; res inuoluat.Eſt enim Vulga:quam etia; Bulgã ueteres dixere:ſacculus ſcorteus:ſiue ex alia materia in quo ferre uel pecuniam vel alia auiæ neceſſaria ſolemus.Lucillius Inuulgam penetrare piloſam.Varro.Vt viaticum ex arcula adderem in vulgam:Eſt etiam vulga ſiue Bulga folliculus ad Brachium pendens gerendæ pecuniæ gratia.Lucillius.Cui neq; iumentum eſt:nec ſeruus nec comes vllus bulgam & quicquid habet nummorum ſecũ habet cum bulga coenat:dormit:lauat.Item Bulgam aliquando pro Vulua:hoc eſt matrice poſuere.Idem.Ita ut quiſque noſtrum e bulga eſt matris in lucem æditus:& econtrario Vulua pro ſacculo ponitur.Item a voluendo Vulnus:quod uoluendo hoc eſt uibrando ſiat.Diſtatque ab vlcere:quod Vlcus per ſe naſcitur dictum vt quidam putant:ab olendo:eſt q̃ tecta & clauſa malignitas.Virgilius.Quam ſi qs ferro potuit reſcindere ſummum.Vlceris os:alitur vitium:viuitque tegendo:a quo fit Vlcero dilanio & quaſi vlcus facio:& Exulcero:quod ꝓprie eſt Vlcus dilanio:per metaphorã tamen capitur pro exaſpero Exacerbo.Cicero.Ita mihi animum exulcerauit.Item Vlciſcor:quod ẽ vindico:vnde vltio:quod vindictam ſignificat:& Vlcerariæ herbæ dicuntur:quæ vlcera excitant:vt Marubium herba notior:q̃ indicari oporteat:quæ exulcerare veſicam exiſtimatur:græci Praſion alii Linoſtrophon:quidam philopeda:nonnulli Philochares nominant.Vulnus autem ẽ hians:patensque apertura corporis ictu facta.Virgilius.Preſſi ue oculos:aut vulnera laui veſte

Virgilius. — Idem — Columella — Idem — Idem — Cecilius — Horatius — Plynius — Cicero — Varro — Virgilius — Idem — Cicero — Idem — Virgilius — Virgilius — Virgilius — Modeſtinus — Lucillius — Varro — Lucillius — Idem — Virgilius — Cicero — Virgilius

Voluo — Voluens — Volubilis — Voluto — Volutabrum — Tolutus — Tolutim — Volua — Vulua — Vtriculus — Vterus — Loci — Vter — Eiectitia vulua — Porcaria vulua — Aduoluo — Circumuoluo — Deuoluo — Reuoluo — Inuoluo — Inuolucrum — Conuoluo — Conuoluolus — Voluox — Vulgus — Vulgaris — Vulgo — Diuulgo — Vulgo — Vulgo cõceptus — Vulga — Bulga — Vulua — Vulnus — Vlcus — Vlcero — Exulcero — Vlciſcor — Vltio — Vlcerariæ herbæ — Marubium — Praſion — Lynoſtrophon — Philopæs — Philocares — Vlnus

Vulnero	tegens.Ab hoc fit Vulnero:quod proprie eſt ſaucio:tranſfertur tamen ad animum & ſigni	
Conuulnero	ficat ango:vnde & vulnus animi pro angore accipimus:aliquando etiam pro damno.Ply	Plynius
Vulnerarius me	nius.Maximum illi fortuna Vulnus intulerat duobus filiis immatura morte ſublatis.A uul	
dicus	nero fit conuulnero:& Vulnerarius medicus Chirurgus:quod Vulnera curet.Præter Hæc	
Chirurgus	a volatu tardo vultur dicta nota auis:& propter magnitudinem corporis tarde volans: ni	
Vultur	dificat in excelſiſſimis rupibus.Fœtus eius fere bini conſpiciuntur:quidam auem hanc pare	
	re tradunt oua tria:vno ex his reliqua oua nidumq; luſtrare:mox abiicere.Sunt q exiſtimēt	
Vulturinus	Vulturē triduo ante aut biduo volare vbi ſint futura cadauera:Ab hoc fit Vulturinus ad/	
Immuſulus	iectiuum:vt Vulturina caro.Romani augures Immuſſulum Vulturis pullum eſſe exiſtima	
Sanqualis	uerunt:ſicut Sanqualem Oſſifragæ:de qua inter aquilarum genera dicemus.Alii tamen Im	
Vultur	muſulū putarunt Aquilæ pullum dici priuſq̄ albicare cauda incipiat:Vultur etiam Apu/	
Vulturnus	liæ mons eſt notiſſimus.Item a uolando Vulturnum deriuatum putant.Ventus eſt: qui ab	
Euronotus	Oriente hiberno ſpirat.Græci miſto nomīe:quod inter Notum & Eurū ſit ευρονοτον:	
Loligo	hoc eſt Euronotum nominant.Et loligo:vt Varro exiſtimat:quaſi voligo:volitat enim hic	Varro
Voligo	piſcis extra aquam ſe efferens:quod & pectunculi faciunt ſagitte modo.Emolliū piſcium	
Pectūculus	genere eſt ſicut Sepia:& Polypus:his caput inter pedes:& uentrem.Pediculi octoni omni	
Sæpia	bus.Sepiæ & Loligini pedes duo ex his longiſſimi:& aſperi:quibus ad ora admouent ci/	
Polipus	bos:& influctibus ſe velut ancoris ſtabiliunt.Cæteri autem Cirri ſunt:quibus venantur.Lo	
Calamarius	liginem nūc Vulgo Calamarium uocant:a thecæ calamariæ ſimilitudine:habet enim oſſi/	
	cula duo quaſi cultrum & calamum.Item Cruorem nigrum atramenti modo: quod vbi	
Loligungula	ſenſit ſe appræhendi:effundit atque ita infuſcata aqua cerni non poteſt.A Loligo Loligun	
Miluus	gula diminutiuum.Plautus.Emitto Sepiolas:Loligūculas:& Miluus ſecundum quoſdam	Plautus
	a molli volatu:q̄uis alii facticium hoc nomen potius a uoce velint.Auis eſt nota ex Accipi/	
	trum genere.Notatum eſt eam q̄uis rapaciſſima ſit:& ſemper famelica: nihil eſculenti ra/	
	pere vnq̄ ex funerum ferculis.Eadem videtur artem gubernandi docuiſſe caudæ flexibus ī	
	cælo mōſtrāte natura:quod opus eſſet in profundo.Latet hibernis menſibus: & Solſtitiis	
	afficitur Podagra.A miluis fit Miluinus adiectiuum. Ab huius auis ſimilitudine:& piſcis	
	Miluus appellatur ſubiens in ſumma maria:& vagando aliorum Piſcium prædam agens.	
Vulcanus	Vulcanum quoq; plerique nominatum exiſtimant:quod canus hoc eſt candidus volet Vo	
	lat enim flamma & candida eſt.Vulcanus autem ignis eſt.Deum hunc & Iouis filium fuiſ/	
	ſe ex Iunone Veteres finxerūt:qui qum deformis natus eſſet:nec ei Iuno arriſiſſet:præcipi	
	tatus a Ioue fuit in Inſulam Lemnō:vbi a thetyde & Euthimone Oceani filia ſuſceptus ac	
	nutritus eſt:vno claudus pede ex caſu factus.Alii a ſimiis educatum volunt Deorum hic fa	
	ber fuit & Ioui fulmina ac cæteris diis arma contra Gigantes fabricauit:fecit monile Her	
	miones coronas Ariadnes Arma Achillis & Aeneæ aliaq; complura quæ ſupra ingenium	
	humanum fuiſſe exiſtimata ſunt:Non tamen ob hæc ad Deorum menſam admiſſus eſt: &	
	cum Ioui ſupplicaſſet ut ſaltem Mineruæ nuptiis iungeretur ab ea ſpretus eſt:Vnde Virgili	Virgilius
	us.Cui non riſere parentes:Nec deus hunc menſa Dea nec dignata cubili eſt.Poſt hæc Ve	
	nerem habuit vxorem.Cicero.Præter hunc alios duos Vulcanos commemorat Alterū Cæ	Cicero
Vulcanius a um.	li filium:alterum Nili qui ab egyptiis egypti cuſtos exiſtimatur.A vulcāo fit Vulcanius ad	
Velū	iectiuum:vnde Vulcaniam tellurem & Vulcanias inſulas dicimus.Itē a volo deducitur Ve	
	lum:quod vela ventis agitata volitare videantur. Varro tamen a vellere dictum mauult:	Varro
Velaria	quod ex Ouium velleribus fierent vela:quibus homines tegebantur: q̄uis nauium Vela ex	
Velabrū	lino:aut ſparto fierent.Item ea quibus theatra tegebantur:quæ & Velaria uocabantur.Pa	Papynius
Velatura	pynius.Iam Velaria linea Pluebant.Auelo velabrum dictum locus in urbe Roma iuxta a	
Auentinus	uentinum montem:q ratibus ac uelis eo veheremur:quidam tamen non a velo: ſed a veho	
Velatus	Velabrum:ſicut Velaturam pro vectura vocari exiſtimant. Item Auentinum. Nam olim	
Veles	mons iſte paludibus erat ab reliquis diſcuſſus:itaque eo ex vrbe aduehebant ratibus:vt Var	Varro
Velitaris	ro teſtatur.Sunt tamen qui Auentinum dictum ab auibus putent:quæ ſe ſe e tyberi in eum	
Velitor	locum recipiebant:vel a Rege Auentino Albano:quod ibi ſit ſepultus: vel ab aduentu ho/	
Velitatio	minum:quod cōmune latinorum omnium ibi Dianæ templum ſit conſtitutum.Ouidius	Ouidius
Aduelitatio	Luna reget menſes:huius quoque tempora menſis Sciuit Auentino Luna colenda iugo.	
Reuelo	Ab hoc fit velo verbum cum ſuis deriuatiuis:de quibus ſupradiximus quæ ſunt Velatus:Ve	
Reuelatio	les:Velitaris:Velitor:Velitatio:a quo Aduelitatio velitatim:Reuelo:a quo Reuelatio: &	
Velamen	præter ea velamen:quod modo pro veſte accipitur:modo pro quacunque re aliquid uelan	
Vexillum	te:& Vexillum:quaſi paruum velū pro ſigno:quo in exercitu:aut claſſe Imperatores vtū	
Vexilliferi	tur:vnde Vexilliferi:& Vexillarii dicuntur ſigniferi.Veſtem quoque a velando dictā.Var	Varro
Veſtis	ro exiſtimant:quod corpus velet:ſiue indumentum ſignificat. Virgilius.Nec nō threicius	Virgilius
Inueſtis	longa cum veſte Sacerdos:ſiue barbam:vnde Inueſtes imberbes appellamus: ſicut quidam	

volunt impuberes:vt econtrario Veſticeps dicitur puer:qui iam veſtitus eſt pubertate. Ab hoc fit Veſtiariũ locus:ĩ quo Veſtes uel ſeruant᷑:vł vẽdunt᷑ & Veſtiarius:q veſtiario p̃eſt:ac veſtes uendit:& Veſtiplicia mulier:quæ complicat ueſtes:& Veſtio verbum:& Veſtitus:& Veſtiſpicus:ac Veſtiſpica ſeruus:ſiue Ancilla cuſtodiens ueſtes.Et ueſtigium quod ueluti in dumetũ fit pedis.Eſt enim proprie ueſtigium impreſſio pedis ideſt ſignum quod a pede relinquitur.Virgilius.Et gradiens ima uerrit ueſtigia cauda.Veſtigium etiam ſignificat extremam partem inferioris pedis.Idem ueſtigia primi alba pedis:frontemq; oſtentans arduus albã.Item ueſtigium pro indicio ponitur:cuiuſcunq; rei:q͡ ſcilicet ueſtigia indicio ſint illic eum affuiſſe:cuius ueſtigia ſunt.Liuius.Pecuniam ex theſauris Proſerpinæ noctu clam ſublatam:nec ad quos pertineat facinus ueſtigia ulla indago:& perueſtigo:atq; inueſtigo quæ ſignificant quærendo inuenio.Cicero.Ipſa cunctatio:& quæſtio quottidie ex ſe gignit ali/quid:quod cum deſidioſa delectatione ueſtiges.Idem.Noſſe regiones:intra quas uenias:& perueſtiges:quod quæras.Terentius nihil:eſt tam difficile:quod quærendo ĩueſtigari nõ poſſit.Hinc Veſtigabundus:Veſtigator:perueſtigator:& inueſtigator deducuntur.Et Veſtimentum:quod ita a ueſte differt:quod ueſtis generaliter dicitur:ut Stragula forenſis muliebris.Veſtimentum uero particulariter: ut pallium tunica:penula.Iuriſcõſulti Veſtem difniunt eſſe quicquid induendi:præcingendi:amiciendi:inſternendi:tegendi: accubandi gratia paratum eſt.Alii nihil exiſtimant ueſtem a ueſtimento differre: & ueſtimenta dicunt eſſe non modo lanea: linea:bombycina:ſerica:ſed etiam Scortea frondea:Scirpea:Palea/ria & exquacunque materia facta ſint ad corpus tegendum.Multa earum genera ſunt: Vi/rilia:quibus ſoli uiri utuntur: Muliebria: quibus ſolæ mulieres: Puerilia: quæ ſolis pueris conueniunt:Familiaria:quibus utuntur ſerui atq; Ancillæ.Scenica:quibus Comoedi.Tra/gica:quibus Tragoedi.Citharoedica: quibus Citharoedi: Hiſtrionica:quibus Hiſtriones: Paraſitica:quibus paraſiti: & huiuſmodi alia pene infinita. Aliquando: quod a barbaris ſumpta ſint:barbara habent nomina:ut quæ a Parthis ſumpta ſunt:Saraballa dicũtur flu/xe ueſtes:& ſinuoſæ:quæ a germanis Renones:ueſtes pelliceæ:quibus in caſtris utũtur: quæ ab hiſpanis.Strigia.Plautus. Nudus eſt: iurat ſe triobolo Strigium oppigneraſſe: Quæ a Sardis Maſtrucæ.Idem.Maſtrucatus:& plenus puluere.Item quædam interius ſummuntur:ut ſubucula dicta:quod ea ſubter induamur: quædam exterius: ut ſuparus: ſiue ſupa/rum(utroque enim modo dicitur)quod eo ſuper induamur:Eſt autem togæ genus leuis at/que anguſtæ.Afranius.Puella non ſum Suparo ſi iduta ſum Lucanus Supara nudatos cingunt anguſta lacertos.Ponitur tamen aliquando Suparum pro ſinu: & rugatura panno/rum.Idem.Imaque pandens Supara uelorum perituras accipit auras.Induſium quoque interius ueſtimentum erat:quod mox ſupra ſubuculam ſumebatur dictum quaſi intuſtium Plautus.Induſiata:patagiata.Sicut pallium:& palla uocata ſunt: & foris ſupra induſium: ſiue Subuculam tunica:erat ueſtis apud Romanos quidem breuior:& ſine manicis. Nam his quæ manicas haberent:longiores prope uſque ad digitos:& propterea græco uocabu/lo Chiroditæ nominarentur:uti Romæ:atque in omni latio uiros indecorum fuit. Solis fœminis id genus longe lateque diffuſum conuenire exiſtimabant adulnas: Cruraque ad/uerſus oculos protegenda.Viri ſub Criſpas tantum:ac breuis tunicas ſumebãt citra hume/ros definentes:quod genus græci uocant ἐξωμίδας tunicas illas longas: & manicatas quaſi fœmineas Cicero & Virgilius exprobãt.Cicero.Manicatis ac Talaribus tunicis.Virgilius.Et Tunicæ manicas:& habent redimicula Mitræ.Plautus:Manuleatam tunicã ha/bere hominem decet?Horatius Malcinus tunicis dimiſſis ambulat:eſt qui Inguen ad Ob/ſcenum ſubductis uſque facetus.Quintilianus.Cui latus clauus non erit:ita cingatur:vt tu/nicæ prioris oris infra genua paululum:poſterioribus ad medios poplites uſque perueniãt Nam infra mulierum eſt:ſupra Centurionum.Erat & aliud genus tunicarum:quibus antiqui Romanorũ utebant᷑:quas colobia vocitabãt:quod manicis eſſent mutilata Nã græci κολοβον truncum:ac mutilatum dicunt.Item alia tunica adaſus dicta:quæ ab humeris non erat conſuta.A tunica fit tunico verbum:hoc eſt ueſtio.Varro.Hæc lanigeras deton/deri docuit:tunicareque homulum:eius paſſiuum eſt tunicor:vnde tunicati dicuntur modo qui tunicas induti ſunt:modo expediti:& nullam aliam ſupra tunicam ueſtem habentes: quales dum ruri ſumus incedere ſolemus.Iuuẽalis.Tunicati fuſcina Gracchi.Martialis.O ſoles o tunicata quies Dicta autem tunica eſt:ut Varro ſentit:quod corpus tueatur.Amphimala tunicæ erant Gauſapinæ ex utraque parte uillos habentes:quæ & Gauſapia diceban/tur.Patauii ex lanis eius regionis:quæ mediocres ſunt:texi olim ſolita Recta tunica ita contexta erat:ut ueluti rigens ſtaret:hac tirones & nouæ nuptæ ſimul cum toga pura induebantur.Prima hanc contexuit Tanaquil:quæ & .C.Cecilia uocitata eſt:cuius lanam cum colo: & fuſo in templo Anci Martii longo tempore duraſſe tradit.Varro.Ideoque a Romanis

Virgilius
Cicero
Idem
Terentius
Plautus
Idem
Afranius
Lucanus
Idem
Plautus
Cicero
Virgilius
Plautus
Horatius
Quintilia.
Varro
Iuuenalis
Martialis
Varro
Tanaquil
C.Cecilia
Varro

Veſticeps
Veſtiarium
Veſtiarius
Veſtiplicia
Veſtio
Veſtitus
Veſtiſpicus
Veſtiſpica
Veſtimentum
Virile ueſtimẽtũ
Muliebre ueſti/mentum
Puerile ueſtimẽ/tum
Familiare ueſti/mentum
Scenicum ueſti/mentum
Tragicum ueſti/mentum
Citharedicũ ue/ſtimentum
Hiſtrionicũ ueſti mentum
Paraſiticum ue/ſtimentum
Saraballum
Renones
Strigia
Maſtrucæ
Subucula
Suparus
Suparum
Induſium
Pallium
Palla
Tunica
Chirodita
Manuleata
Colobium
Adaſus
Tunico
Tunicor
Tunicatus
Amphmiala
Gauſapa
Tunica recta

Chalaſis Inſtitutum:ut nubentes Virgines comitaretur colus compta: & fuſus cum Stamine Chala
ſis tunicæ genus erat:ut quidam putant:quod græci χαλάσαν vocant a laxitate.Alii di/
cunt nodum eſſe tunicæ muliebris:quo connexa circa ceruicem tunica ſubmittitur. Supra
Toga tunicam uaria ueſtimentorum genera ſumebantur.In primis Toga propria Romanorum
Togati a qua Romani Togati dicuntur.Virgilius.Romanos rerum dominos:gentemq; Togatã Virgilius
Vnde ante ambulones hoc eſt hi:qui principes Ciuitatis in forum officii gratia deducebãt
ac deinde domum reducebant:quoniam id togis amicti faciebant:Togati uocabantur.Iu/ Iuuenalis
Togatuli uenalis.Turbæ rapienda togatæ.Martialis.At tibi non multum eſt: vnum ſi præſto toga/ Martialis
Epitogium tum.Hi per diminutionem etiam Togatuli uocabantur.Item a toga Epitogium dictum
Epirhedium pallii genus:quod ſupra togam ferebatur:compoſitum nomen a latino & peregrino:ſicut
Epirhedium ex duobus peregrinis hoc eſt ἐπὶ græca præpoſitiõe:& rheda uocabulo gal
lico:quod ſignificat uehiculum.Cicero.Quod ſi tuam heri rhedam non habuiſſe;: varices Cicero
habere.Iuuenanis.Trito ducunt Epirhedia collo. Non diſſimile eſt huic aliud uehiculi ge/ Iuuenalis
Benna nus:quod eadem lingua Gallica Benna appellatur: vnde cõbennones dicuntur in eadem
Combennones Benna ſedentes.Item togatæ uocatæ ſunt Comoediæ:quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus: &
Togatæ habitum hominum togatorum:hoc eſt Romanorum:ſicut græcas fabulas ab illorum habi
Comoediæ tu palliatas appellamus:& enim græci ſupra tunicam pallium ferebant:Romani frequenti
Palliatæ us togam propter:quod a tegendo toga uocitata eſt.Pallium quod palam ſit:& foris:qum
Toga ſub eo tunica eſſet.Quoniam uero in pace dumtaxat togæ uſus erat:nam in bello depoſita
Pallium toga ſeu pallio chalamydem aut lænam:aut aliud militaris ueſtimenti genus ſumebant: fa/
ctum eſt:ut toga interdum metaphorice pro pace ſumatur:ſicut arma pro bello.Cicero.Cæ Cicero
dant arma togæ:concedat laurea linguæ.Plynius.Vt dubium ſit toga ne an bello p̄ſtãtior Plynius
fuerit In foro autem maxime togis uti uiri ſolebant. Nam principio Cõmunis hæc ueſtis
fuerat tam marium:q̃ fœminarum.Varro.Quas nunc in foro prius etiam in lecto habe/ Varro
bant togas.Ante enim fuit commune ueſtimentum:& diurnum & nocturnum & mulie/
bre & uirile:Poſtea uiris tantum relictus eſt togæ uſus:ſolæq; adulterii damnatæ mulieres Iuuenalis
ignominiæ ergo eam induere cogebantur.Iuuenalis.Talem non ſummet damnata togam Martialis
Martialis. Coccina famoſæ donas:& Iãthina moechæ. Vis dare quæ meruit munera:mit
Prætexta toga te togam.Togarum uaria genera erant.Imprimis toga Prætexta:quæ a uirili diſtinguebat̃
quoniam Prætexta duxtaxat adoleſcentes utebantur fere uſque ad ſextumdecimum annũ
deinde uirilem togam ſumebant.Seneca.Quantum credis me accepiſſe gaudii qum depo/ Seneca
ſita Prætexta ſumpſiſti uirilem togam.Cicero.Ego aũt a patre ita eram deductus ad Sceuo Cicero
lam ſumpta uirili toga:ut quoad poſſem:& liceret:a ſenis latere nunq̃ diſcederem:fuit ta/
men tempus:quo Prætexta non adoleſcentes:ſed uiri qui magiſtratum gererent utebantur
Quippe Tullus hoſtilius Romanorum Rex tertius debellatis ethruſcis Sellam curulem li/ Tullus hoſ/
ctores & togam pictam atque prætextam:quæ inſignia magiſtratuum Ethruſcorum erãt. tilius
Romam tranſtulit:Sed poſtea Tarquinius demarati filius quintus Romanorũ Rex:qum Tarquinius
de Sabinis egiſſet triumphum:quoniam eo bello filius eius annos quatuordecim natus ho
ſtem manu percuſſerat:& pro contione illum laudauit:& Prætexta ac bulla aurea donauit
inſigniens puerum ſupra annos fortem præmiis uirilitatis:& honoris.Nam ſicut Prætex/
ta magiſtratuum:ita bulla triumphantium geſtamẽ erat.Genus ſane togæ erat Prætexta: cui
Bulla purpura prætexebatur.Bulla autem inſigne aureum: uaſculi forma:quod triumphantes an
te pectus gerebant incluſis in eo remediis:quæ aduerſus inuidiam:& omnia ueneficia puta/
Alexicacum bant ualentiſſima eſſe:hoc genus remedii græci ἀλεξικακον:a depellendis malis dicunt
Amuletum quemadmodum Hercules Alexicacos uocitatus eſt ab eo: quod defenſor eſſet hominum.
Amula Nos a præbendo:ut ſit tutus:qui id in collo gerit: Præbium:& ab Amula amuletum uoca/
mus.Amula quippe uaſculi genus eſt:quod religionis:& expiandorum malorum gratia ge
Cyclaminum ſtatur dictum quaſi amola amoliendis periculis.Plynius.Infantibus alligat̃ Succinũ amu Plynius
leti ratione formam uaſculi habens.Idem.Vua aminea pro amuleto utuntur.Ide;.Cycla/ Idem
mini radix contra Serpentes omnes folia habet minora:q̃ hereda:ingriora & tenuiora ſi Idem
Tuber terræ ne angulis:in quibus albicant maculæ:caulæ exiguo inani:floribus purpureis:radice lata:ut
rapum uideri poſſit:cortice nigro:naſcitur in umbroſis.A noſtris Tuber terræ uocatur her
Panis porcinus ba in omnibus ſerenda domibus:ſi uerum eſt:vbi ſata ſit nihil nocere mala medicamenta:
Hæc eſt quam uulgo Panem porcinum uocant repræſentans ebrietatem:propterea ea ad
piſces capiundos utuntur radice tuſa:in amnem coniecta.Idem.Fel Canis nigri maſculi a/ Idem
muletum eſſe dicunt domus totius.Idem.Scarabæorum cornua grandia Denticulata:ad Idem
alligata infantibus amuleti naturam obtinent.Idem. Corallium religioſum inprimis eſſe Idem
geſtamen exiſtimant a moliendis periculis. Bullam ergo amulam eſſe manifeſtum eſt di/
ctam a ſimilitudine eius bullæ:quæ ſpiritu in aqua excitatur præcipue dum bullit: figura ro

tundæ a qua qum mox deficit:notiſſimum illud ueriſſimum Prouerbium eſt Homo bulla Prouerbium
Nulla certe fieri uerior comparatio potuit ad uitæ humane fragilitatem oſtēdendam. Nā Homo bulla
quod aliqui bullam απο της. βουλης:hoc eſt a conſilio deductam uolunt:plenum in/
Idem ſaniæ eſt. Ab hac bulla fit Bullo: verbum:quod ē bullas facio. Plynius. Mala ſigna ſunt uri Bullo
næ bullantis:& craſſæ. Et Bullula diminutiuum:& Bullio uerbum:quod ē ferueo:& Ebul Bullula
lio eiuſdem ſignificationis:a quo Ebullitio feruor. Prætextæ igitur:& bullæ geſtandæ mos Bullio
a priſci tarquinii filio deductus eſt. Alii tradunt eūdem priſcum:qum ſtatum ciuitatis ordi Ebullio
naret inſtituiſſe:ut patriciorum filii bulla aurea uterentur:& toga:quæ purpura prætexitur Ebullitio
Hi tantum quorum patres Ciuilem magiſtratum geſſiſſent:ceteris prætextam tantum in/
dulſiſſe uſque adeos:quorum parentes equo ſtipendia iuſta meruiſſent. Interiecto deinde
tempore etiam libertinis conceſſum:qui ex iuſta dumtaxat matre familias nati fuiſſent:ut
prætextam & Lorum in collo pro bullæ decore geſtarent. Lorum proprie corigia eſt ex co Lorum
rio:quam græci ιμαντα vocant. Ideo ponitur pro cingulo:vnde poetæ Balteum Vene/ Balteus
ris:qui ceſtus dicitur:Lorum appellant hinc Loripedes uocātur:qui pedum in modum lo/ Cæſtus
Iuuenalis ri tardum habēt. Iuuenalis. Loripedem rectus derideat:æthiopem albus Lora etiam habe/ Loripes
nas uocamus:& retinacula iumentorum. Item Zonas:ac uolumina ex corio bubalo: qui/
Papynius bus pugiles utebantur. Papynius. Et nigra gerebat lora manu. Præterea quæcunq; ligami/
Hierony/ na lora dici poſſunt. Et Loramenta ligamenta etiam:quæ ex tabulis fiūt. Hieronymus. Lo Loramenta
mus ramento ligneo circumdatum ædificii fundamentum non diſſoluetur. Ab hoc lorum etiā
pro corigia accipitur:qua homines uerberantur:unde Lorarii dicebātur:qui in Scenicis fa Lorarii
bulis parebant his:qui ludis erant præfecti:& uel uinciebant: uel cædebant eos: quos iuſſi
erant uincire:uel cedere. Tortores quoq; Lorarios uocatos inuenimus. Item Lora dicunt
Martialis corrigiæ:quibus lecti & ſellæ inſtruuntur ſuper quibus tomenta uel culcitræ imponuntur.
Martialis. Nouis Linteis loriſq;. Hinc etiam funiculus aureus argenteus ue:qui collo geſta
ri ſolet:lorum appellatur: A loro lorica dr̄ munimentū corporis:quale in Imperatorū an/
tiquiſſimis ſtatuis uidemus:quod ſi in numīe ſit: Aegis ægidis dicitur:habetq; in medio ca/ Aegis
Virgilius put meduſæ. Veteres e loris decorio crudo pectoralia faciebant. Virgilius. Cui pellis latos
humeros erepta Iuuenco Pugnatorem operit Poſtea ex annulis ferratam inſtituere. A lori Lorica
ca fit Lorico uerbum:quod eſt Loricam in duo capitur etiam pro armo. Ab eo compoſitū Lorico
Cicero fir dilorico:quod eſt diſcindo. Cicero. Qui in cauſa per oranda non dubitauit reum exci/ Lora loræ
re conſularem:& eius deloricare tunicam. Lora uero fœminino genere genus potionis eſt:
quam græci deuteriam appellant:quaſi ſecundariam nam δευτερον apud eos ſecundū Deuteria
dicitur. Non poteſt iure uocari uinum: q̄uis interuina operaria numeretur. Tria eorum ge
nera. Primum decima parte aquæ addita q̄ muſti expreſſa ſit:& ita nocte & die madefa/
ctis uinaceis:rurſuſq; prælo ſubiectis. Secundum tertia parte eius: quod expreſſum ſit: addi
ta aquæ expreſſoq; decocto ad tertias partes. Tertium fecibus uini expreſſum:quod fecatū Fecatum
Cato Cato appellat. Sunt qui exiſtiment a Romulo ingenuis pueris tributum:ut cordis figuram
in bulla ante pectus adnecterent:quam inſpicientes ita demum ſe eſſe homines cogitarent:
ſi corde præſtarent. Togam uero prætextam ea ratione aduinctam: ut ex purpuræ rubore
ingenuitatis pudorem præſe ferrent. A prætexta prætextati dicti:qui prætexta utuntur: ſi/ Prætextatus
cut a toga togati. Prætextati autem ſunt q̄diu uirilem togam nō ſumpſerunt. Hi pro male
factis non ſoluebant mulctam:ſed Anguillarum tergoribus uerberari ſolebant. Nefas au Anguillarum ter
tem his erat obſcoeno uerbo uti:ideo prætextum appellabant ſermonem:q nihil obſcoeni gora
tatis haberet prætexta pulla nulli alii licebat uti:q̄ ei:qui funus faciebat. Primus autem præ
textati cognomentum adeptus eſt papirius puer. Mos olim ſenatoribus erat incuriam cum
prætextatis filiis ingredi:quotiens in Senatu de re aliqua acturi eſſent: quod ſi inpoſterum
diem prolata res foret: Placuit ne quis rem ſuper qua ſermo habitus foret:nuntiaret priuſ/
q̄ decreta eſſet. Mater papyrii qui cum patre in curia fuerat quod nam in Senatu actum a
patribus foret: filium rogat. Ille nefas eſſe id dicere reſpondit fit illa cognoſcendi quid ac/
tum eſſet:auidior:filiumque importunius urget. Tum ille actum in Senatu confingit. Vtrū
rei publicæ utilius uideretur unus ne:ut duas uxores haberet:an ut duobus una nupta eſſet
Ea re intellecta mulier domo egreditur:rem cæteris narrat. Poſtridie magnus matrum fa/
milias numerus ad Senatum confluit:omneſque fluentibus lachrimis obſecrant una po/
tius ut duobus nupta ſit:q̄ ut vnus vir duas habeat uxores. Admiratur Senatus rei nouita/
tem ac Stupet. Tum puer Papyrius rem aperit. Senatus fidem atque ingenium pueri exo/
ſculatus Conſultum facit ne quis poſt hac puer cum patre curiam introeat præter vnum pa
pyrium:eique publico decreto Prætextati indit cognomen:ob tacendi loquendiq; in præ
texta ætate prudentiam. Id poſtea cognomen in omnem eius familiam tranſlatum fuit. Itē
a prætexta Prætextæ Dictæ ſunt fabulæ. Horatius Vel qui prætextas:uel qui docuere toga Prætextæ

tas. Togatarū enim Fabularum ſpecies tot pene ſunt quot palliatarum. Primæ ſpecies præ/
textæ dicuntur: in quibus Imperatorum negocia agebantur & publica: Regeſque romani
uel duces inducebantur perſonarum dignitate pene tragoediis ſimiles: dictæ prætextæ: qđ
in his fere regum aut magiſtratuum acta compræhenduntur: qui principio prætexta Toga
utebantur. Secunda ſpecies eſt togatarum: quæ Tabernariæ dicuntur: humilitate perſona/
rum: & ſimilitudine argumentorum Comoediis pares: in quibus non magiſtratus: reges ve
ſed humiles homines: & priuatæ domus inducuntur uocatæ Tabernariæ: quod olim tabu/
lis domus communiter tegerentur. Tertia ſpecies Atellanarum fabularum: quæ a Ciuita/
te Oſcorum Atellana: in qua primum coeptæ ſunt: Atellanæ ſunt dictæ argumentis dictiſ/
ꝗ iocularibus ſimiles Satyricis fabulis græcis. Quarta ſpecies Planipedes græce dicitur.
Mimus. Ideo enim latinæ Planipes uocatur: quia actores pedibus planis ideſt nudis pro/
ſcenium introibant: non: ut Tragici actores cum Coturnis: neque ut Comici cum ſoccis:
quod olim non in ſuggeſto Scænæ: ſed in plano Orcheſtræ poſitis inſtrumentis Mimicis ac
titabant. Togata prætexta a Tragoedia differt: quod in Tragoedia heroes introducuntur
ut Pacuuius. Tragoedias heroicis nominibus inſcripſit. Horeſten: Chryſen: & his ſimilia.
In prætexta autem introducunť magni uiri: inſcribunturque brutus: Decius: Marcellus: &
huiuſmodi. Togata tabernaria a comoedia differt: quod in Comoedia græci ritus inducū
tur: græceq; perſonæ: in illa uero latinæ. In hac maxime excelluiſſet afranius: niſi argumen
ta fœdis puerorum a moribus inquinaſſet. Atellana Satyrica differt: quod in Satyrica fere
Satyrorum perſonæ introducuntur: aut ſi quæ ſunt ridiculæ ſimiles Satyris. In Atellana ob
ſcenæ turpeſque perſonæ Mimus eſt ſermonis cuiuſlibet ſine reuerentia: uel factorum cum
laſciuia imitatio dictus quaſi ſolus ſolus imitetur μιμοῦμαι imitor Nam & ſi alia poe/
mata idem faciant ſolus tamen mimus quaſi priuilegio quodam quod fuit comune poſ/
ſedit. Mimus etiam hiſtrionem ſignificat ꝙ mores geſtus ac naturas hominum imiteť. To/
gæ Præterea alia quoque genera erant. Toga regia: quæ & vndulata dicebatur: qua Serui/
us Tulius Romanorum Rex uſus fuit facta primo a. C. Cecilia: & dicta Vndulata ab un/
darum ſimilitudine: quemadmodum ſupradiximus. Toga pura: quæ non erat obſita: non
fuliginoſa: non maculam habēs: Induebanturque ea ſacerdotes ad ſacrificium: & nouæ nu/
ptæ: & Tirones: qum ſacramento militiæ obſtringebātur. Toga picta: in qua aliquæ figuræ
intextæ ſeu pictæ erant. Nam picturam Homeri temporibus fuiſſe indicio eſt: quod picta/
rum ueſtium mentionem facit. Homerus τὴν δ᾽ αυρεν μέγαρῳ ἡ δὲ μέγαν ἰσον
υφαιμῳ διπλακα μαρμαρεον πολεας δενεπασσεν ἀέθλοις τρώωνθ
ιπποδαμον καὶ αχαιων χαλκοχιτώνων. Hanc inquit inuenit in atrio: hæc ma
gnum telum texebat duplex marmoreum: multa autem pingebat certamina. Troianoꝝ do
mitorum equorum & Achiuorum æneas habentium ueſtes Qui picturam uolunt Homeri
tempore non fuiſſe in uſu υνεπασυν exponunt non pingebant ſed intexebat: Toga So
riculata: quæ uariis conſerta coloribus erat. Varro. Vermiculata; ac Soriculatam ueſtem
dicta a conſerendo Nam & Sorilla nauigia iſtrica uocantur: quod lino ac ſparto cōſeranť
& condenſentur. Toga raſa Phrygiaque: quæ nullos habeat uillos: acuque texitur & a græ
cis fœminino genere γάλβανη: a nobis neutro Galbanum dicitur a colore albo ac ſub
lucido. Iuuenalis. Et Galbana raſa: a quo Galbanatus dicitur Galbano indutus. Et Galbi/
nus mollis laſciuus. Martialis. Galbinos habet mores: Et Galbaneus mali odoris: & Gal/
beum genus ornamenti muliebris. Galbanum arbor eſt Syriein Amano mōte ſimilis fe/
rulæ reſinam producens puram tranſlucidam: ſimilem Amoniaco candoræ: quæ lomento
& Sagapeno hoc eſt lachrima ferulæ obnitoris ſimilitudinem adulterari ſolet. Acu facere
huiuſmodi ueſtes Idæi phryges inuenere. Ideoq; appellatæ ſunt Phrygianæ: & qui eas fa/
ciebant Phrygiones dicti. Plautus. Stat fullo Phrygio aurifex lanarius. Hæc in uſu diui Au
guſti temporibus cœpere. Phrygia minoris Aſiæ prouincia eſt. A Phrygio amne: qui illa;
a Caria diuidit: ſic cognominata uel ut alii uolunt a Phrygia Cecropis filia in hac eſt Dar
dania a Dardano Iouis filio appellata: a quo Dardanidæ poſtea a Troe Nepote hoc eſt
filio Ericthonii filii Dardani troya nuncupata. Toga Crebra papauerata aliquanto an/
tiquior fuit. Si quidem a Lucillio pœta in Torquato notata eſt: Dicta crebra a ſpiſſitudine
Papauerata a colore candido Genus eſt Papaueris albi ſatiui: cuius ſemen toſtum in ſecun
da menſa cum melle apud antiquos edebatur: & eo panis ruſtici cruſtæ cū ouo infundebā
tur: hoc præcipuum quendam candorem lina & lanæ contrahunt. Eadem Toga & ſpiſ/
ſa dicebatur. Toga rara contraria cræbræ Martialis. Lis nunquam Toga rara: mens quie/
ta. Eadem per diminutionem & Ralla dicebatur. Plautus. Toga Ralla: tunica ſpiſſa. Erat
& alia Toga regia auro & purpura intexta: qua ſoli reges: & augures utebantur: eadem/
que Trabea uocabatur. Virgilius. Ipſe Quirinali Lituo paruaque ſedebat Succinctus

Togatæ Tabernariæ · Taberna · Atellanæ · Atellana urbs · Planipedes · Mimi · Mimus · Toga regia · Toga undulata · Toga pura · Toga picta · Toga Soriculata · Sorilla nauigia · Toga raſa · Phrygia · Galbanum · Galbanatus · Galbinus · Galbaneus · Galbeum · Galbanum · Phrygianæ ueſtes · Phrygiones · Toga Crebra · Papauerata · Papaueris · Toga ſpiſſa · Toga Ralla · Toga regia · Trabea

Seruius Tulius · Homerus · Varro · Iuuenalis · Martialis · Plautus · Lucillius · Martialis · Plautus · Virgilius · Plautus

Trabea: Læuaque ancile gerebat Et Regilla ac Baſilica: quibus ſimiliter reges vteban/tur. Plautus. An Regillam an Baſilicam induam an Mediculam? Toga Triumphalis: qua imperatores triumphantes vtebantur. hæc picta erat & Togæ Iouis ſimilis & palmata ſiue palmaris dicebať: qđ ea vtebantur q palmam hoc eſt victoriam meruiſſent. Martial. Palmatæq; ducem ſed cito redde togæ. Flammea toga ſiue flammas: qua boni ominis gra/tia ſponſæ vtebanť: ut inferius dicemus. Attalica toga: in qua aurum erat intextum: quod Attalum Regem in Aſia inueniſſe conſtat: ex quo ſumpſit nomen. Toga babylonica in q̃ diuerſi erant picturæ colores: quam babylon maxime celebrauit. Toga polymita: quæ plu rimis liciis contexta eſt. Græci μίτον filum vocant: quod nos Licium dicimus: A quo μο νόμιτα dicuntur: quæ vno licio cõſtant: δίμιτα: quæ duobus: τρίμιτα: quæ tribus: πολύμιτα quæ pluribus: hoc genus togæ alexãdria primum inſtituit. Alterũ eius genus eſt: quæ cubicularia polymita dicitur: de qua Martialis. Hæc tibi Memphitis tellus dat mu/nera: victa eſt pectine Niliaco iam Babylonis acus. Toga Scutulata: quæ Iſtriæ Liburniæq; & aliis huiuſmodi pilis potius q̃ lanis texta erat: & ſcutulis quibuſdã vndulatæ ſimilis. hãc prima gallia inuenit. Scutula aliquãdo ſerpẽtis genus eſt in Africa: aliquãdo vaſculi genus rotundi cõcaui. Martialis. Sic implet Gabatas: Paropſideſq; & læues Scutulas: cauaſq; lan ces. Lucillius. Et Scutulãq; ligneã i cerebrũ fixit: Huius diminutiuũ ẽ Scutella. Cicero. Col/locemus in culcitra plumea: pſaltriã adducamus: demus ſcutellã: dulciculæ potionis aliquid prouideamus & cibi nonnunq; ſignificat haſtam teretẽ: qua lina tunduntur. Quapropť & exigua haſtula: in qua Lacedæmonii mẽbranam inuoluẽtes litteras ſcribebant: Scutula vo cabatur. Id genus erat furtiuarum litterarum. Nam reuoluta ex trunco membrana litteras truncas mutilaſq; reddebat membraq; earũ ſpargebat in partes diuerſiſſimas: adeo ut nõ ni ſi implicata in eodem ſurculo mẽbrana legi poſſent. huiuſmodi epiſtolam Lacedæmonii σκυτάλην: hoc eſt Scutulam vocant. A Scutula igitur qñ vaſis genus eſt Scutulatæ veſtes appellatæ: qđ orbibus quibuſdam quaſi ſcutulis depictæ ſunt: Cærulea indutus Scutulata aut galbana raſa. Toga forenſis: quam ad forum proficiſcẽtes ſumebãt. Apuleius. Forenſi toga indutus accũbebat. Hæc & neutro genere Forenſia vocabãtur. Idem. Sumpſit pallium forenſia domi reliquit. Suetonius de Auguſto. Forenſia & calceos nunq̃ non intra cubicu lum habuit Toga triclinaris: cum qua diſcũbere in cõuiuiis ſolebant: hæc & cœnatoria di/cebãtur. Martialis. Cœnatoria mittat aduocato. Idem de cœnatoriis. Nec fora ſũť nobis ſed nec vadimonia nota: his opus eſt pictis accubuiſſe thoris. Vocabantur etiam recidipna compoſito ex vtraq; lingua vocabulo. Reciniũ enim apud nos eſt veſtis antiquiſſima qua/drata: ut Varro refert: cuius mediã partem retrorſum iaciebant: Vnde Reciniati Mimi di/cebantur. δεῖπνον vero apud græcos cœnam ſignificat. Itaq; Recidipna dictæ ſunt ve/ſtes: quas vocant Cœnatoria. Iuuenalis. Ruſticus ille tuus ſumit Recidipna Quirine. Ea/dem etiã triclinaria dicũtur. Plynius. Metellus Scipioni Triclinaria Babylonica ſeſtertiũ octuaginta milibus veniſſe iam tũc imponit in capitalibus criminibus: quæ Neroni princi pi quadringẽtis milibus ſeſtertium nuper ſtetere. Præter togam alia quoq; veſtimẽtorũ ge/nera in vſu fuere: Pallium ſupra tunicã ſereno tempore ſumebať: veſtis erat honeſtior lon/ge lateq; diffuſa & viris mulieribuſq; conueniẽs: Cuius diminutiuũ eſt Palliolũ: qđ ſignifi cat breuius Palliũ ad caput tegendum: Vnde Palliolatim aduerbium. Plautus. Palliolatim amictus ſic inceſſi ludibundus: & Palliolatus hmõi palliolo indutus. & Palliaſtrum rude Palliũ & vile. Apuleius. Ecce Socratem cõtubernalem meũ conſpicio: humi ſedebat ſciſſi/li palliaſtro ſemiamictus: & Pallio verbũ: quod pro cælo accipiť. Apuleius. Nec palliari tã aperta res poteſt. Palla vero duntaxat muliebre veſtimentũ eſt ad veſtigia vſq; demiſſum. Virgilius. Pro longæ tegmine Pallæ Tigridis exuuiæ per dorſum a vertice pendet. Idem. Pallam ſignis auroque rigentem. Plautus. Pallam ad Phrygionem fert confecto prandio. In gallia tamen viri quoque Palla vtebantur: ſed breuiore. Martialis. Dimidiaſque nates Gallica Palla tegit. Nebulo vero ſeu pluuio tempore pro pallio penulam ſupra tunicam ſumebant. Pomponius. Penulam in caput induce ne te noſcat. Quintilianus. Galbæ pe/nulam roganti: Non poſſum commodare inquit: domi maneo: qum cœnaculum eius per plueret. Idem. Galba penulã roganti: reſpondit non pluit: non eſt opus tibi: Si pluit ipſe vtar. hæc ſi e pellibus eſſet Scortea: ut ſupra diximus: vocabatur: Scorta enim veteres pelles nominabant. Martialis. Ingrediare viam cælo licet vſque ſereno. Ad ſubitas nũquam Scor tea deſit aquas. Erat etiam Penula Gauſapina candida ac villoſa: qua per æſtum vteban/tur. Idem. Is mihi candor ineſt: villorum gratia tanta eſt: ut me uel media ſumere meſſe velis. Abuſiue tamen Penula pro omni eo: quod tegit: Penularium quaſi theca eſt: & vagina Penula: ſiue locus: in quo Penulæ reponuntur. Peniculamentum vero non a Pe/nula dicitur: Sed a Pene quod proprie caudam ſignificat propter quod pudenda viri ho/

Martialis | Attalus | Martialis | Martialis | Lucillius | Cicero | Apuleius | Suetonius | Martialis | Idem | Varro | Iuuenalis | Plynius | Plautus | Apuleius | Idem | Virgilius | Idem | Plautus | Pompeius | Quintilia. | Idem | Martialis | Idem

Regilla | Baſilica | Toga Triũpha/lis | Toga palmata | Toge palmaris | Attalica toga | Toga babylõica | Toga polymita | Cubicularia po/lymita | Toga ſcutulata | Scutula | Scutella | Toga forenſis | Forenſia | Toga triclinaris | Cœnatoria | Recidipna | Recinium | Reciniati Mimi | Triclinaria | Pallium | Palliolum | Palliolatim | Palliolatus | Palliaſtrum | Pallio | Palla | Penula | Scortea | Penula gauſapi na | Penularium | Peniculamentũ | Penis

neſtiore vocabulo penem quaſi caudam appellamus. Eſt autem Peniculamentum pars
veſtis: quæ terram attingit. Ennius. Pendent Peniculamenta vnum ad quemque pedum. Ennius
Penita offa A pene etiam Penitam offam dicimus: offam porcinam cum cauda. Et Peniculos ſiue Pe
Peniculus nicillos. Item neutro genere Penicula & Penicilla: quibus calciamenta detergunt. Itē qui/
Pencillus bus pingūt: q̄m ex caudarum extremitatibus fiūt. Item quibus albariū tectorio inferūt: qui
Peniculum dicunt̃ Tectorii peniculi. Plynius. Setarū ex iis e penicillis tectoriis cinis cū adipe tritus. Itē Plynius
Penicillum quibus vulnera ſtipātur: uel ideo ne claudant̃: uel ut aperiātur magis: ut ſunt Penicilli ex lin
Penicillus tecto teolis cōcerptis ex medulla ſambuci: & ex ſpongia. Idē. Tum Penicillo vulnus apertum oē Idem
rius præterea quo ad aliquid mūdandum illinendumue vtimur: Peniculum ſeu Penicillū voca/
Penicillus mus præſertim ſi ex ſpongia factū ſit. Terētius. Quid ignaue Peniculon pugnare: qui iſtuc Terētius
Spongia huc portes cogitas? Plynius. Eſopumq; cū myrrha calidum Penicillo illitū. Item Spongiæ Plynius
genus eſt molliſſimū: qui Penicillus appellatur: ex quo fiūt Penicilli. Tria enim genera ſpō
giarum ſunt: ſpiſſum ac prædurum & aſperum: quod Tragos vocatur: quidā has fœminas
Achilleum putant maioribus fiſtulis. Spiſſum & minoribus fiſtulis ac mollioribus quos credunt ma/
Penicillus res & Achilleum nominatur: q vſus eo in vulnere curando fuerit Achilles: & molliſſimum
qui dicitur Penicillus. Spongias antiqui ī delitiis habuerūt: ſtrigilum vice linteorumq; illis
vtentes ad diſtringenda ac mūdāda corpora. Quapropē purpura tingebant eas: alias cura
cādidas faciebāt tinctas per æſtatem ſalis ſpuma ad lunam: & pruinas ſternentes inuerſas:
ut candorē biberent. Menſas etiā his tergere mos erat. Martialis. Hæc tibi ſorte datur tergē Martialis
dis ſpongia menſis. Vtilis expreſſo qum leuis imbre tumet. Animal hoc eſſe ex aquatilium
genere exiſtimant: aliq; conchis & piſce & limo. Intellectum in his eſſe apparet: quoniam
vbi auulſorem ſentiūt cōtrahūtur: & multo difficilius ex petris in quibus naſcūtur omnes:
auulſæ relinquunt in petris veluti cruoris veſtigium: atq; ex his quaſi radicibus molliores pe
Aplyſiæ nicilli recreſcunt. Peſſimum genus carū ē: quæ Aplyſiæ vocātur quia erui nō poſſunt. Aply
Plynius ſium enī illotum dicimus ab α priuatiua particula: & πλυνω lauo: a quo Plinio Vero/
nenſi inditum nomen putamus. Viuunt longiſſimo tempore: & ob hoc maxime proſunt
corporibus: quia noſtro ſuū miſcent vſus earum ad abſtergenda: fouenda: operienda in fo
mentis p̄ſertim: dum aliud remouetur: aliud imponit̃. Infinitæ pene earum vtilitates ſunt.
Impluuia Polybius ſcribit Penicillo ſup ægrum ſuſpēſos quietiores facere noctes. Impluuia quoque Polypius
Pluuiale veſtis erat: qua ſacerdotes per imbrem vtebantur. Pluuiale nunc vulgo appellatur. Varro. Varro
Lanerum Salium quoq; ſereno tempore Impluuia amictum fuiſſe criminabātur Lanerum genus ve/
Amictorium ſtimenti erat ex lana ſucida confectū vnde habet nomen. Amictorium veſtimentum puella
Chlamys re cādidum ac ſubtiliſſimum ex lino: de quo Martialis. Mammoſam metuo: teneræ me tra
de puellæ vt poſſint niueo pectore lina frui. Chlamys veſtis militaris ē pallio pene aduerſa
qum breuior multo: atq; arctior ſit. Plautus. Puer cape Chlamydē: & da pallium. Tū hoc Plautus
Clamydem hanc tene: ut ſi hæc vera non ſint: rurſus depoſito eam ſumam atq; inceptum
itiner perficere exequar. Idem. Cape ſis puer hoc pallio palliū: & da Chlamydem: ut habeā Idem
Chlamydula Ab hoc fit Chlamydula. Idem. Tu ſume Chlamydulam. Primus Numa Romanorum rex Idem
Chlamydem in vſum recepit. Nam qum legati Iſaurorum ad eum veniſſent: viſis illorū ve Numa
ſtibus ſumpſit Chlamydem: coniunxitq; veſtem regiam cum Senatoria non foris: ſed intus
purpura poſita: ut ex vtraq; vna conficeretur. Tranſlata poſtea hæc veſtis fuit in vſum mili
Prouerbium tarem. Virgilius. Sidoniam picto Chlamydem circūdata limbo. De hac Celebre prouer/ Virgilius
Siloſontis chla/ bium eſt. Siloſontis Chlamys: qd̃ de his dicitur: qui iactant ſe magnificentia veſtimentorū
mis quoniam Siloſon qum in exilio eſſet: veſtem habebat inſignem: ac ſumptuoſam: quā qum
Dario nondum Regi dono miſiſſet: is poſtea regno potitus ac beneficii memor natali ſo/
Chlamydatus lo eum reſtituit. A Chlamide Chlamidatus dicitur. Plautus. Quis hic homo Chlamydatus
eſt: aut non eſt: aut quem quæritat peregrina facies videtur hominis atq; ignobilis. Pallium
Paludamētum noſtri Paludamentum vocant: quāuis hoc etiam pro ornamentis militaribus capiatur. Sa
luſtius. Eodem tempore Lentulus duplici acie locum in æditum multo ſanguine ſuorū de/ Saluſtius
fenſus: poſtq; e Sarcinis Paludamenta obſtare animaduertit. Plynius. Coccum imperato Plynius
Palludati riis dicatum Paludamentis: Vnde Paludati dicuntur: qui uel imperatoriam Chlamydem
uel alia eius ornamēta geſtant. Cicero. Antonius gemens ante lucem Paludatus. Saluſtius Cicero
Aulæum Dum paludatus incederet: inire q̄ primum prælium cogitauit. Aulæum quoq; genus veſtis Saluſtius
eē manifeſtū ē peregrinū: & q̄ſi militare Paludamētū. Varro. Quod ex hæreditate attali/ Varro
ca aulea: Chlamides Pallæ aureæ. Virgilius. Purpurea intexti tollāt aulea Britāni. Sūt etiā Virgilius
Patagium Aulea vela picta: qbus aulæ tegunt̃: de qbus ſupra diximus. Patagiū aurea chlamis ē: q p̄ci
Patagiatus oſis tunicis ſup indui ſolet: vn̄ q ita induti ſūt: Patagiati dicūtur: & Patagiarii: q hmōi ve/
Patagiarii ſtes faciūt. Apuleius. Vberes enim crines leniter emiſſos: & ceruice depēdulos ac deinde p Apuleius
Patagio colla diſpoſitos: ſenſimq; ſinuato Patagio reſidētes pauliſper ad finē cōglobatos ī ſummum

vertice nodus aſtrinxerat. Læna ſimiliter veſtis genus eſt militaris villorũ craſſitudine cal/ Læna
Virgilius faciens chlamydem: vtũtur hac hyeme ac ſupra omnia veſtiméta induunt. Virgilius. Ty/
Varro rioq; ardebat muricæ Læna. Varro. Lænã a lana dictã putat. Ego potius ἀπὸ τῆς χλαί
νας Lænã deductam exiſtimo detractione primæ litteræ. Chlæna aũt ἀπὸ τοῦ χλαί
νειν deducitur: quod tepefacere ẽ. Item Abolla veſtis eſt militaris: ac etiam grauiorum: ac ma Abolla
Idem gnorũ virorum. Varro. Toga tracta eſt: & Abolla data eſt. Iuuenalis. Atq; audi facinus ma
Iuuenalis ioris Abollæ. Idem. Rapta properabat Abolla pegaſus. Sagum quoq; militare eſt veſtimẽ Sagum
Idem tum. Saluſtius. Occurrere duci: & ad prælium accedere adeo: vti Metello in Sagum. Hercu/
Saluſtius leio in brachiũ tela venirent. Virgilius. Virgatis lucent Sagulis. hac veſte utpote latiori &
Virgilius quadrata homini ſuppoſita iactare eum in altũ excutiẽdo ſolebant. Martialis. Ibis ab ex/
Martialis cuſſo miſſus in aſtra Sago. Suetonius. Ferebat & vagari noctibus ſolitus: atq; inualidum
Suetonius quemq; obuiorum uel potulentũ corripere ac diſtento Sago impoſitũ in ſublime iactare.
Hinc quidam ſaccum deductum exiſtimant: hoc eſt culeum: quod ad Sagi ſimilitudinem a Saccum
parte ſuperiori & inferiori æqualiter latus ſit. Saccus hordearius ſiue frumentarius eſt: quo
hordeum ſiue frumẽtũ geritur. Saccus niuarius: quo aquæ ex niuibus: Saccus vinarius quo
vini feces colãtur. Sacculus diminutiuũ eſt a Sacco: & ſignificat marſupium. Stolã veteres Sacculus
dixerunt quicquid corpus tegeret: & apud græcos στολὴ indumentum ſignificat: Vnde Stola
Varro Stola eſt deductum. Varro. Mulierem aliam cerneres cum Stola obſita. Poſtea ad honeſtæ
tantũ matronæ veſtem hoc nomen tranſlatũ eſt: quæ vſq; ad imos pedes demiſſa erat: & ex
Horatius tremam eius partem ambibat Inſtita aſſuta: quæ tenuiſſima faſciola erat: hanc notat Ho/
ratius qum inqt: Nil mediũ eſt: ſunt q̃ nolũt tetigiſſe niſi illas: Quarũ ſubſuta talos tegit In Inſtita
Ouidius ſtita veſte: Cõtra alius nullã niſi olẽti ĩ fornice ſtãtẽ. & Ouidius ĩ libro de triſtibus qum vel/
let oñdere ſe libros de arte amãdi nõ ſcripſiſſe grauioribus fœcis: poſtq; verſus illos repetiit.

Eſte procul vittæ tenues inſigne pudoris
Quæq; tegis medios inſtita longa pedes Mox addit
Ecquid ab hac omnes rigida ſubmouimus arte
Quas Stola contingi: ſumptaq; vitta vetat

Papynius Hinc Stola pro matronis & honeſtis mulieribus ponitur. Papynius. Omnis plebeio terit
prætexta tumultu: Hinc eques: hinc iuuenũ coetu Stola mixta laborat: & Stolatum matro Stolatus
Martialis nalem atq; honeſtũ dicimus. Martialis. Quis floralia veſtit: & Stolatũ permittit meretrici
Plautus bus pudorem. Limbus etiã muliebre veſtimẽtũ erat: purpuram in imo cõſutam hñs. Plau/ Limbus
tus. Textores Limborarii. Quidã tamen Limbũ putant Faſciam eſſe: quæ ambit partẽ ve/ Limborarius
Virgilius ſtis extremã: quam Inſtitã dici ſupra oſtẽdimus. Virgilius. Sidoniam picto Chlamidẽ cir/
Idem cundata Limbo. Peplum proprie palla eſt fœminea picta: & Mineruæ conſecrata. Virgi Peplum
lius. Interea ad tẽplũ nõ æquæ palladis ibant. Crinibus Iliades ſparſis: peplumq; ferebant.
Plautus Plautus. Tunc venio qum peplũ infertur. Lacerna pallii genus ẽ fimbriati dicta q; capitio Lacerna
minus ſit a lacerando: Lacerũ enĩ dicimus quicqd corpore ĩminutum eſt: hæc veſtis vtriq; Lacerum
indui poteſt: & ex vtraq; reiici parte. Capitiũ capitis tegmen ẽ a capite appellatum: Vel ſi/ Capitium
Varro cut Varro inquit. q; capiat: hoc eſt cõpræhẽdit pectus. Capitulum quoq; dicitur. Item Cu/ Capitulum
cullus operculum eſt capitis: Vnde penulæ gallicæ genus: ſi Cucullum non habet: Bardiacus Cucullus
Martialis dicitur: ſi cum Cucullo Bardocucullus vocat. Martialis. Gallia ſantonico veſtit te Bardo/ Bardiacus
cucullo. Cercopithecorum penula nuper erat. Item Calyptra genus ẽ veſtimẽti quo capita Bardocucullus
operiũtur. Rica quadratum veſtimentum eſt fimbriatũ: purpureũ: quo p palliolo vtebãtur Caliptra
Flaminicæ alii ex lana ſuccida fieri ſolitũ dicunt alba: qd conficiebant virgines patrimæ & Rica
matrimæ ciues: ut inficeretur luteo colore: quo indui Flammical mos erat. Eſt etiam Rica
Varro veli genus: quo mulieres capita tegunt dictum: ut Varro ſentit: a Ritu qd Romano Ritu
Serenus ſacrificia fœminæ: qum faciũt: capita velãt. Serenus. Aut Zonulã: aut Acum: aut Ricã. eius
diminutiuũ eſt Ricula: quæ pro ſudario accipitur. Flaminium tegmẽ: quo matronæ capita Ricula
tegebãt. Plautus. Flaminiarii violarii carinarii. Itẽ Flãmeũ genus veli lutei nuptial: de quo ĩ Flaminium
Plautus ferius dicemus. Suffibulũ veſtimẽtũ albũ prætextũ qdrãgulũ oblongũ: qd in capite veſtales Flaminiarius
virgines ſacrificãtes habebãt: idq; fibula comphẽdebat. Reticulũ tegmẽ capitis a rete dictũ Flãmeum
q; capillũ cõtineat. Rete: ut Varro ſentit a raritate Strophiũ faſcia ẽ pectoralis: q̃ virginalẽ Reticulum
tumorẽ cohibet papillarum. Turpilius. Me miſerã q; int vias epiſtola excidit mihi. Infœlix Strophium
Varro int tuniculã ac ſtrophiũ collocarã. Martial. Faſcia creſcẽtes dominæ cõpeſce papillas: Vt ſit Strophus
Turpilius qd capiat noſtra: tegatq; manus. Strophia etiam tenuiores coronæ a veteribus dictæ ab in Strophiolum
Martialis ſigni: quod ponebatur in capitibus ſacerdotum: quod ἀπὸ τοῦ στρέφειν: hoc eſt a ver/ Calantica
tendo, Strophus vocabatur: hinc nota ſunt Strophiola: quibus in ſacris vtebantur. Calan
Cicero tica tegmen muliebre: quod capiti innectit. Cicero. Tu ne qum mentirent pedes fuſci: qum
calanticam capiti accommodares. Ventrale: ſeu ſemicinctũ veſtimẽtũ eſt ventrẽ contegens. Ventrale

Plynius.Patris mei memoria cœpere Amphimala noſtra ſicut villoſa etiam vetralia.Martialis de Semicinctio.Det tunicã locuples:ego te præcingere poſſum: Eſſem ſi locuples munus vtrũq; darem.Plaga grãde erat lineũ tegmen candidũ: qđ ſindonem vocant: quale eſt quo nũc vtunť mulieres Romanæ:olim paſſim in vſu erat. Varro.Chlamydes:plagæ:vaſa aurea.huius diminutiuũ eſt Plagula.Nam lodices linteoli ſunt:qbus in lecto vtimur:& frequenter eos lauamus:vnde a polluendo Lodices appellatos nonnullos putant. Iuuenalis. Modo ſub Lodice relictis vteris in turba.Martialis de Lodicibus: Nudo ſtragula ne thoro paterẽt: Iũctæ nos tibi venimus ſorores. Cæſitiũ quoq; linteolus erat purus & candidus dictus:ꝙ cædẽdo ad candorem perueniret:uel ꝙ oras circũciſas haberet:ut ſupra diximus. Plautus.Linteolũ Cæſitum:Exoticũ peregrinũ veſtimẽtũ dicebatur.Idẽ.Baſilicã aut Exoticã induã.Mollicina veſtis a mollicie nomẽ ſumpſit.Nonius.Mollicinã:Chiroditã:Recinium:Succentonẽ quoq; legimus meretriciæ veſtis genus apud veteres fuiſſe. Item Encimibomata & Parnacidas veſtes appellatas puellares.Cato. Vt puellæ habeãt potius in veſtitu Chlamydas Encimibomata & Parnacidas ꝙ togas.Calaſſis quoq; veſtis genus eſt: qđ græci καλαασῶν dicũt.Alii dicunt nodũ eẽ tunicæ muliebris: quo cõnexa circa ceruicem tunica ſubmittiť.Item Cyclas veſtis genus ſuperius arcta:ampla inferius a circuli rotunditate ita appellata.Iuuenalis.Tenui ſudant in Cyclade:& Exomides comici veſtitus ſũt exertis humeris.Syntheſis veſtis erat breuis & expedita ex diuerſis lanaꝝ coloribus compoſita: quales ſunt qbus nunc milites in caſtris vtunť: propter quod Syntheſis dicta eſt: quod apud græcos cõpoſitionem ſignificat:hac veſte in ſaturnalibus ſumpto pileo & toga depoſita vti ſenatoribus quoq; atq; equitibus mos erat.Martialis.Syntheſibus dũ gaudet eques dominuſq; ſenatus.Dumq; decet noſtrũ pilea ſumpta Iouem.Idem. Dum toga per quinas gaudet requeſcere luces:Hos poteris cultus ſumere iure tuo. Aliis tẽporibus vti Syntheſi ſeruile atq; ignominioſum erat:propter qđ Nero princeps notatus ẽ: ꝙ Syntheſiatus aliquãdo:ac diſcalciatus in publicũ prodierit Scæuola iuris conſultus de Syntheſi ſic ſcribit. Semproniæ piæ hoc amplius coopertoria tabiana:& tunicas tres cũ palliolis:quæ elegerit: dari volo.Quæro an ex vniuerſa veſte:ideſt an ex Syntheſi tunicas ſingulas: & Palliola Sẽpronia eligere poſſit.Reſpondeo ſi eſſent tunicæ ſingulæ cũ Palliolis relictæ:ex iis dũtaxat eligi poſſe.Quod ſi non eẽnt hæredẽ uel tunicas & palliola ex Syntheſi præſtaturũ: uel verã æſtimationẽ daturum. Ex quo maniſeſte apparet Syntheſim a communi veſte diſtigui: qđ etiã Martialis oñdit.Sic tua ſuppoſitis per lucẽt lacernis.Sic micat in numeris arcula Syntheſibus.Syntheſis etiam vaſis genus fictilis ex diuerſis vaſis compoſiti.Martialis. Septennaria Syntheſis ſagunti.Papinius.Vnã mittere Syntheſim quod horres: Alborum calicum atq; cacaborũ. Item Multicia indumenta dicebãtur minutiſſimis filis contexta:vnde a multis filis & propterea ſubtilibus nomẽ inditum:uel a mulcẽdo:quoniã carnẽ demulceant:& tantũ pluratiuo numero declinať.Iuuenalis. Quæro an deceant multicia teſtẽ. Item Clauata veſtis ſiue Clauus veſtimẽti genus erat velut qbuſdam clauis aureis diſtinctũ: qđ & a plumarum ſimilitudine plumatile vocabatur.Quod ſi latior ipſa veſtis erat:Latus Clauus dicebať:hac ſoli ſenatores ac Patricii induebãtur:aliquando etiã ſacerdotibus ac pontificibus dabatur.Syllius.Sacrificam lato veſtem diſtinguere clauo. Tradunt mecenatem iequeſtri dignitate ſponte permanſiſſe:qum vtiq; ſumẽdi lati claui poteſtas ei pateret Martialis. Dum proauos atauoſq; refers & noĩa magna. Dũ tibi noſter eques ſordida conditio eſt. Dũ te poſſe negas niſi lato Gellia clauo nubere:nupſiſti gellia ciſtigero. Quintilianus.Notatur interim negligentia latũ habentium clauum:Modus eſt ut ſit paululum cinctura ſubmiſſior.Horatius.Nã ut quiſq; inſanus mediis nigrũ impediit crus pellibus: & latũ demiſit pectore clauum.Audit cõtinuo quis homo hic:quo prẽ natus. Hinc Laticlaui dicebanť patricii.Suetonius de Nerone.A Laticlauo:cuius vxorem attrectauerat:cæſus. Cœpit latus Clauus Veſpaſiani fere temporibus in modum Gauſape texi: Vnde Martialis. Et lato variata mappa Clauo.Præclauum pars veſtis erat:quæ ante clauũ texebať.Afranius.Tortum diem præclauũ vnum texere.Hinc a clauis etiã Clauata dicũtur uel veſtimẽta clauis intexta uel calciamẽta clauis cõfixa:& Clauati ſocci: ꝙ ſola habeãt clauis intexta: uel calciamenta clauis cõfixa.Clauus a claudendo dicitur:ob id enim figitur:ut claudat ſiue cõtineat aliquid.Claui annales appellabantur:qui figebantur in pariete templi per annos ſingulos ut per eos numerus annorum colligeretur. Erat enim lex priſcis litteris ac verbis ſcripta: ut qui prætor maximus eſſet:Idibus Septembris Clauum pangeret.Nã quia rare per ea tempora litteræ erant:notæ numeri annorum claui fuere.Mineruæ autem templo ea lex dicata erat: quod numerum Mineruæ putabant eſſe. Volſiniis quoque claui indices numeri annorum in templo Nortiæ Etruſcæ deæ fuiſſe traduntur. A conſulibus deinde addictatores: quia maius imperium erat: ſolẽnne Claui figendi tranſlatum eſt. Sed qum hic

Semicinctium
Plaga
Plagula
Lodices
Cæſitium
Exoticum
Mollicina
Succento
Encimibomata
Parnacides
Calaſſis
Cyclas
Exomides
Syntheſis
Syntheſiatus
Syntheſina veſtiſ
Multicia indu/
menta
Clauata veſtis
Clauus
Plumatile
Latus clauus
Laticlauus
Præclauum
Clauata
Clauus
Clauati
Socci
Clauus annalis

Plynius
Martialis
Varro
Iuuenal
Martialis
Plautus
Idem
Nonius
Cato
Iuuenalis
Martialis
Idem
Nero
Scæuola
Martialis
Idem
Papynius
Iuuenal
Syllius
Martilis
Quintilia.
Horatius
Suetonius
Veſpaſian9
Martialis
Afranius

mos intermiſſus fuiſſet: ſæuiente poſt multos annos in vrbe peſtilentia: repetitum ex ſom/
niorum memoria dicitur peſtilentiam quondã clauo a dictatore fixo ſedatã fuiſſe: Qua/
propter ea religione adductũ Senatum Dictatorem claui figẽdi cauſa dici iuſſiſſe: Dictũq;
L. Mãliũ imperioſum: qui. T. pinnarium magiſtrum equitũ dixit. Adeo hæc ꝑ ſe digna res
viſa eſt: propter quã Dictator crearetur. Clauũ etiã nauis gubernaculum dicimus: ꝙ eã di/
rigat: rectamq; contineat. Cicero. Ille aũt Clauum tenẽs quietus ſedeat in puppi. Virgilius.
Clauumq; ad littora torquet. Item ab huius claui ſimilitudine clauus appellatur tuberculi
genus calloſi: quod in diuerſis corporis partibus naſcitur: maxime tamẽ in pedibus: & præ
cipue ex contuſo: quãuis interdũ aliter. Doloreq; etiã ſi non alias: tñ ingredieti mouet: Ar/
bores quoq; clauum huiuſmodi patiũtur: qui & Fũgus dicitur: & Patella: Nihilq; aliud eſt
ꝙ̃ ſolis exuſtio. A Clauo per diminutionẽ Clauiculus dicit᷑. Item Claua que proprie fuſtis
eſt teres ex vna parte capitatus ad Claui ſimilitudinẽ. Plynius de lino. Iterum deinde in filo
politur illiſum crebro in ſilice ex aqua tectumq; rurſus tunditur clauis ſemꝑ iniuria melius.
Hinc Claua Herculis dicta id genus: quo Hercules vtebatur hanc eo loco: quo cum ea Ca/
cum occiderat: poſt primas templi eius valuas fuiſſe locatã tradunt in foro Boario: vbi tẽ/
plum ei a Sylla iuſſu Sibyllæ ædificatum fuit. Ouidius. Altera pars Cyrci cuſtode ſub Her/
cule tuta: Quod deus Euboico carmine munus habet. Idem. Si titulos quæris Sylla proba
uit opus. Huius clauæ odore nõ immerito abſterreri canes & muſcas opinabant᷑: quod ſci
licet nec muſcæ nec canes ædem Herculis in foro Boario intrarẽt. Claudo vero & Clauis a
celando: ut quidam exiſtimant deducuntur. Nos a græcis potius ſũpta exiſtimamus: apud
quos κλέω claudo dicitur: & κλεὸσ clauis: & κλεΐον & diminutiuum Clauicula: &
κλεϊδοποιοσ Clauicularius faber: & κλεθρον Clauſtrum: quod & Clauſurã dicimus
Item a claui fit Clauiger: q̃ clauẽ fert. Ouidius. Clauigerã vidit Vulcani occumbere prolem
Clauiculæ etiam dicũtur paruæ clauæ: hoc ẽ paruæ ſudes. Plynius. Clauiculæ quoq; ipſæ: q̃
bus repũt vites terræ: & ex aqua potæ ſiſtãt vomitionũ cõſuetudinẽ: conclaue de quo ſupra
diximus: dictũ ꝙ vna claui claudat᷑: vnde locus cõclauatus dicitur vna claui clauſus: A ver
bo Cõclauo: cuius paſſiuũ eſt Cõclauor: & a Clauſtro Clauſtrinũ vocamus: ꝙ clauſtri ẽ: &
Clauſtrariũ: de quo ſupra diximus: & Clauſtrinum: qui clauſtris Ianuæ præeſt. Claudere i/
terdum ſignificat includere. Virgilius. Aut intus clauſus ſatura ad præſepia ſeruat. Interdũ
arcere: obſiſtere. Idem. Ecce maris magna claudit nos obice portus. Aliquando circuire.
Idem. Claudite Nymphæ dictææ nymphæ nemorꝫ iam claudite ſaltus. Vlpianus. Clauſos
pro victis accipit: ſi mõ ita vincti ſint: ut omni mõ erũpere nõ poſſint. Clauiũ clauſtrorũq;
tutelam penes Portũnum eſſe veteres exiſtimabant: qui portuũ Deus eſſet: & clauim manu
tenere fingebatur. Nã & claui claudi portus conſueuere. Clauĩ mulieribus donare mos erat
ad ſignificandam partus facilitatem. Clauis inuẽtorem Theodorũ ſamiũ fuiſſe commemo
rat. A claudo Clauſula dicit᷑ quaſi breuis cõcluſio: & Claudus q̃ſi pedibus clauſus: hoc ẽ im
peditus prohibitus: A quo Claudico verbũ: hoc ẽ claudus incedo: & ꝑ metaphorã erro: &
Claudius propriũ nomen: A quo aliud propriũ Claudianus: & Claudiana tonitrua: quia
Claudius pulcher ĩſtituit: ut ĩ ludis poſt Scænã collectus lapidũ ita fieret: ut veri tonitrui ſpe
ciẽ repñtarẽt: nã antea leues ad modũ parui ſonitus fiebãt: qum Claui & lapides in labrum
Aeneũ coniiciebant᷑. Veteres pro Claudo Cludo dixerunt: vñ in veteribus numiſmatibus
legimus. Ianum. Cluſit. Ab hoc cõpoſita fiũt Circũcludo hoc ẽ vndiq; claudo. Intercludo
iter impedio: & q̃ſi intra claudo. Virgilius. Intercluſit hyems: & terruit auſter eũtes. Intro/
cludo in interioribus claudo. Seneca. Qui domi ĩtrocluſus ociabat᷑. Occludo claudo. Plau
tus. Occluſit hoſtiũ ancillæ. Excludo: eiicio. Terentius. Excluſit reuocat: & ꝑ metaphoram
accipitur pro libero. Actius. Qua virtute hic ſe ſeruitute excluſerit. Excludere etiam eſt in
cubando ex ouis pullum emittere. Plynius. Quædam gallinæ omnia gemina oua pariunt:
& geminos interdunt excludum: alterum maiorem. Alioquin negant omnino geminos ex
cludi. Idem. Incubationi datur initium poſt nouam lunam. Celerius excluduntur calidis
diebus. Idem. Columbæ excludunt vigeſimo die. Præcludo: claudo. Intercludo: impedio.
Includo intus claudo introcludo. Virgilius. Incluſos vtero Danaos. Subtercludo notæ ſi/
gnificationis. Recludo: aperio: detego. Idem. Veteres tellure recludit Theſauros. Secludo
ſeorſum claudo. Concludo: ſimul claudo. A quo Conclulus: annulus dicitur: & Cõclali/
um ſimiliter annuli genus: quod digitum concludat. Et per metaphoram per oro: hoc eſt
termino orationem: Vnde Concluſio dicitur: quam græci ἐπίλογον: noſtri modo per
orationem: modo cumulũ vocant: Nam cumulus proprie aceruus eſt: & in cõcluſione oĩa
q̃ſi in vnũ aceruũ colligunt᷑. A cumulus fit Cumulo verbũ: q̃d eſt augeo: coaceruo ſupaddo
A quo Cumulator: & Cumulatus: & Cumulatior: ac Cumulatiſſimus: & Accumulo q̃ſi ad
cumulũ addo: & Cumulate: Cumulatiꝰ: Cumulatiſſime: hoc ẽ habũdant: habũdãtiꝰ: habũ

L. Manlius iperioſus
T. pinarius
Cicero
Virgilius
Plynius
Sylla
Ouidius
Idem
Ouidius
Plynius
Virgilius
Idem
Idem
Vlpianus
Theodorꝰ
Virgilius
Seneca
Plautus
Terẽtius
Actius
Plynius
Idem
Idem
Virgilius
Idem

Clauum figere
Clauus
Fungus
Patella
Clauiculus
Claua
Claua Herculis
Claudo
Clauis
Clauicula
Clauicularius
Clauſtrum
Clauſura
Conclaue
Conclauatus
Conclauo
Conclauor
Clauſtrinum
Clauſus
Portunus deus
Clauſula
Claudus
Claudico
Claudius
Claudianus
Claudiana tonitrua
Cludo
Circumcludo
Intercludo
Introcludo
Occludo
Excludo
Præcludo
Intercludo
Includo
Subtercludo
Recludo
Secludo
Concludo
Conclulus
Conclaſium
Concluſio
Epilogus
Peroratio
Cumulus
Cumulo
Cumulator
Cumulatus
Cumulatior
Cumulatiſſimus
Accumulo
Cumulate
Cumulatius
Cumulatiſſime

Comulatim — danſiſſime: & Cumulatim aduerbium: aceruatim. Virgilius. Cumulum pro altitudine: & — Virgilius
quaſi cacumine aquæ poſuit. Inſeqtur cumulo præruptu aquæ mons. Eodem mõ Statius — Statius
Iſmenus — Aceruum poſuit pro cumulo aquæ. Horruit ingenti veniẽtẽ Iſmenon aceruo. Iſmenus flu/
Coaceruo — uius eſt Boetiæ ab Iſmeno Pelaſgi filio cognominatus. Ab Aceruo fit Coaceruo verbũ: qđ
Coaceruatio — eſt congero: cumulo: addo. Aceruus enim congeries ẽ cuiuſcũqꝫ rei: A quo Coaceruatio: &
Coaceruatim — Coaceruatim. Endromis genus veſtis erat hirſutæ: & villi longioris: quo in balneis præci/
Endromis — pue: ac gymnaſiis vtebãtur: mittebatur ex Gallia. Iuuenalis. Endromidas tyrias: & fœmi/ — Iuuenalis
neum ceroma. Martialis. Hanc tibi Sequanicæ pinguẽ textricis alũnam. Quæ Lacedæmo — Martialis
niũ barbara nomen habet Sordida: ſed gelido non aſpernãda Decẽbri dona: peregrinam
mittimus Endromida. Idem. Pauperis ẽ munus: ſed nõ eſt pauperis vſus. Hãc tibi pro to/ — Idem
Veſtis balnearis — gula mittimus Endromida. Propterea aũt Endromis dicitur: ꝙ ενδρομω: hoc eſt ĩ cur/ — Idem
Texta — ſu ea vtebant᷑. Idem. Siue leui curſu vincere qris Athaꝫ. Ridebis ventos hoc munere tectus:
Capital — & imbres. Quidã hanc balnearẽ veſtem appellant: ꝙ ea in balneis vterentur. Texta quoqꝫ
Zona — faſciola erat: qua capillũ in capite alligabant: & Capital: quod ſacerdotulæ geſtabãt in ca
Lorum — pite. Zona: qua cingimur. Martialis. Longa fatis nunc ſum: dulci ſed pondere vẽter: Si tu/ — Martialis
Balteus — meat: fiam tum tibi zona breuis. Hæc & Lorum dicitur: & Balteus: quãuis Balteus ſit etiã
Cinctus — a quo arma dependent: & Cinctus ac Cingulum a cingẽdo: quorũ alterum viris: alterũ mu
Cingulum — lieribus attributum Varro ſcribit. Alii Cingulum neutro genere hominũ eẽ exiſtimãt. Fœ/ — Varro
Cingulæ — minino vere genere Cingulas: brutoꝝ: utputa equorum: mulorum: aſinorũ: Cinctum etiã
Cictus gabinus — pro veſtitu accipimus. Virgilius. Cinctuqꝫ Gabino. Quãuis aliqui Cinctum Gabinum di/ — Virgilius
Gabii — cunt eẽ togam ſic in tergum reiectã: ut vna eius lacinia reuocata hominem cingat: hoc gene
Cicta flãminica — re veſtimenti cõſul romanus vtebatur bellũ indicturus. Quæ cõſuetudo inde tracta eſt: qđ
Cinctura — qum Gabini aliquãdo ſacrificiis vacarent: ſubito exortum ẽ bellum: Tunc itaqꝫ ciues togis
Cingulum — ſuis cinctis in bellũ profecti ſunt: & victoriam adepti. Gabini a Gabiis dicti ſunt: hæc Vol
Cingulus — ſcorum vrbs fuit: ſeptuaginta milibus paſſuum ab vrbe diſtãs a Galacto & Bio ſiculis fra/
Cinuligium — tribus condita: vnde nomen habet. Item Cincta flãminica dicebatur veſte velata. Cinge/
Herculanꝰ nodꝰ — re proprie circuire eſt: dictum quaſi circumagere. Plynius. Qum eum ſaltum venatores cin — Plynius
Herculanus — xiſſent. Hinc Cinctura dicta actus ipſe cingendi: & Cingulum annulus: ꝙ digitum circuat
Cinxia Iuno — & Cinguli homines: qui in his locis vbi cingi ſolent: ſatis ſunt tenues: & Cinuligium: quo
Clingo — noua nupta præcingebatur: id vir in lecto ſoluebat factum ex lana Ouis: ut ſicut illa in do/
Accingo — mũ ſublata coniũcta inter ſe ſit: ſic vir eius Cinctus cũ ea: iunctuſqꝫ eſſet. hoc Herculano no
Accinctus — do ligatũ ominis gratia vir ſoluebat: ut ſic ipſe fœlix eſſet in ſuſcipiẽdis liberis: ut fuit Her/
Diſcinctus — cules: qui ſeptuaginta liberos reliquit: Hinc Cinxiæ Iunonis nomen ſanctum habebatur in
Circumcingo — nuptiis: quod initio coniugii: ſolutio cinguli erat: quo noua nupta erat cincta: Clingo etiã
Procingo — pro Cingo vſurpant a græco κικλεῖν: A Cingo Cinciorũ cognomen Romæ deductum
Procinctus — A quo Cincia locus Romæ vbi Cinciorũ monumentũ fuit. Item ab eodẽ compoſita ſiũt
Endoprocinctu — Accingo: quod eſt cum ſtudio & diligentia paro. Virgilius. Paribuſqꝫ accingimur armis: — Virgilius
Præcicta claſſis — Vnde Accinctos induſtrios dicimus: ſicut e contrario Diſcinctos negligẽtes. Idem. Diſcin — Idem
Præcingo — ctos Mulciber Afros. Accintum etiam pro parato: inſtructo: armato frequenter accipimus
Præcinctus — Circumcingo notæ ſignificationis. Procingo: apparo: A quo Procinctus apparatus belli
Incingo — cus: & expeditio dicitur. Ouidius. Hæc in procinctu carmina facta puta. Plynius. Vinum — Ouidius
Succingo — curas: vigorẽqꝫ animi impedit ad procintum tendẽtibus. Veteres etiã Endoprocinctu dicẽ — Plynius
Succingulum — bant: quod ſignificat: qum ex caſtris in plium exitum ẽ: & Procincta claſſis vocabatur: cum
Succinctoriũ — exercitus cinctus erat Gabino ritu: confeſtim pugnaturus. Veteres enim & populi & mi/
Semicinctum — litum & nauiũ multitudinẽ claſſem vocitabant: hanc flamini diali non licebat videre. Præ
Semis — cingo: modo præparo: Vnde Præcinctos ſtrenuos & expeditos dicimus: modo cingo. Sue
Semihomo — tonius de Cæſare. Vſus fertur lato clauo ad manus fimbriato: nec vnqꝫ alit᷑ qſi ſup eũ cin/ — Suetonius
Semideus — geretur: & quidẽ fluxiore cinctura: vnde emanaſſe Syllæ dictũ optimates ſæpius admonẽ/
Semimortuus — tis: ut male Præcinctum puerũ cauerent. Incingo cingo: uel intus cingo. Succingo aliquã/
Seminex — do alligo: ut Succingo mihi enſem &, Succinctus ſum enſe: hoc eſt aligatum ad Cingulum
Semiuiuus — habeo enſem. Virgilius. Succictam pharetra: & maculoſæ tegmine lincis: vnde Succin/ — Virgilius
Semeſtris — gulum Balteum dicimus: & quo nonnulli vtuntur Succinctorium veſtis genus breuiſſi/
Semeſum — mæ: quo venter & tantum fere velanda corporis tegũtur: ut ſupra diximus. Id & Semicin
Semetrum — ctum vocat᷑: qđ mediũ hominẽ cingat: hoc eſt veſtiat. Martialis. Et tunicã locuples: ego te — Martialis
Semianimis — ꝑcingere poſſum: Eſſem ſi locuples: munus vtrũqꝫ darem. Semis enim dimidiũ ſignificat:
Semicirculus — ut Semihomo: Semideus: Semim ortuus: Seminex: Semiuiuus: Semeſtris: Sexmenſium: Se
Semiferus — meſum ſemicomeſtum: Semetrũ: media mẽſura: Semianimis qſi exanimatus: Semicirculus
Semimares — medius circulus: Semiferus nõ ꝑrſus ferus: Semifera enĩ dicimus aĩalia Ceruũ: Damam &
Seminudus — ſilia: Semimares ĩperfecti viri: ut ſũt Spadones: Galli: Eunuchi: Seminudus dimidia parte

nudatus: Semiobolus dimidius obolus: Semiuncia dimidia vncia: Selibra dimidia libra: Semiquinaria diuiſio: quum in ſcandendo quinq; pedes p dimidium diuidūtur[vltimæ di/ctionis ſupſint: Vt Arma virūq; cano. Semiſeptenaria diuiſio: qum id fit in ſex pedibus. Vt Arma virūq; cano troiæ. Semipes: dimidius pes: A quo Semipedalis: Semiplenus non per fecte plenus: Semip'agium. paruum rete: Semiruta: ex parte diruta: ac diſſipata: Semiſpa/thium breuior enſis: Semita: arcta quaſi dimidia via: Semiſſis: dimidium: Semiuir: ſpado: Eunuchus. Timidus: Semiuſtus: dimidia parte vſtus: Sextertiū: dipōdius: & ſemis: de quo ſuperius diximus: Sexquialtera proportio: quæ tantundem: & dimidiū habeat: Semitogiū breuis: & quaſi dimidia toga: A quo Semitogatus: & eius diminutiuū Semitogatulus. Se/mis aūt a græco deducitur ἡμίσυ: ſicut ab ἕξ ſex: A quo Hemiciclus ſemicirculus dicitur: Hemiſperiū dimidia ſpæra. Hemina menſuræ genus: quæ dimidium ſextarii continet: Vn/de Heminaria pro mediocri accipitur. Hemiſtichion dimidius verſus: qui & Hemiſtichon dicit: & Emiholus: qum ex duobus numeris maior habet totū minorē: & præterea eius me dietatē: ut ſunt tria ad duo: & Hemitritæum febris genus: de quo inferius dicemus: qđ terti anā vnā| & dimidiā cōtinere videtur. Aliquādo Succingere ē cinctura veſtis ita colligere ut breuiores videant: fiatq; homo ad agendū expeditior: Vnde Succinctā orōnē: breuē dici/mus: & Succinte aduerbiū breuiter. Segmētatæ veſtes dicunt: quæ ſegmētis hoc ē brateolis argenteis aureiſue laboratæ atq; depictæ ſunt. Segmenta enim proprie ſegmina: hoc eſt ſe/ctiones dicūtur a ſecādo: vn partes: & ut ita dicam mēbra mūdi: in quæ vniuerſa terra dige rit: quæ noſtri circulos: græci Parallelos appellant: Segmēta dicūtur. Plynius. Plura autem ſunt ſegmenta mundi. Principiū habet Indiæ pars verſa ad Auſtrū: patetq; vſq; Arabiā: & rubri maris accolas. Idem. Quinto cōtinent Segmēto ab introitu Caſpii maris: Bactria: Hiberia: Armenia: & reliqua. Idem. Quod ſupeſt terrarū tribus aſſignat Segmētis: & qm̄ ornamentum colli: quod Monile vocat: de quo ſupra diximus ex iiſdē Segmētis fieri ſolet Segmētum etiā appellatur. Valerius. Datum eſt mulieribus: ut Segmēta aurea geſtarēt. Iu/uenalis. Segmenta & lōgos habitus: & flāmea ſumit. hinc quicqd ex tenuiſſimis Segmentis vermiculatim cōpoſitum ē: etiā ſi Segmēta lignea ſunt: Segmētatum dicitur. Idem. & Se/gmētatis dormiſſet paruula cunis: hoc eſt vermiculato emblemate pictis: hoc in pauimētis Teſſellatum dicit: q od Teſſellis: hoc ē paruis quadratis lapillī intextū fit. Suetonius de Cæ ſare. Mūdiciarum lauticiarūq; ſtudioſiſſimum multi prodiderunt: quāuis tenuē adhuc & obæratum in expeditionibus teſſellata & ſectilia pauimēta circūtuliſſe. Britāniam petiiſſe ſpe margaritarum: quarū amplitudinē conferētem interdum ſua manu pondus exegiſſe. Teſſera cuius diminutiuū eſt Teſella: ideſt qđ omni ex parte quadratū eſt. Tradūt Geome/træ Punctū corpus eſſe indiuiduū: in quo neq; longitudo: neq; latitudo: neq; altitudo de/præhenditur: Vnde prō breuiſſimo ac minimo tempore ponit. Terentius. Tum temporis mihi pūctū ad hāc rem ē. Itē pro minima cuiuſq; rei particula accipit. Cicero. Nā qđ que/ſtus es plures te teſtes habere: qui quot in ea dubii puncta tuleris. Aliqn̄ etiā Punctū pro ſuf fragiis: & fauore accipit: qm̄ lege: quæ tabellaria dicta ē: veteres ſuffragia non ſcribebant: ſed puncto notabāt: Vnde Expuncti dicebātur viles: eiecti: indigni: ſiue priuati fauore. Ho ratius. Omne tulit punctū: q miſcuit vtile dulci: hoc ē ſolus ſuffragia iudicū tulit: qui & vti le: & dulce ſcripſit: qm̄ prodeſſet & delectaret. Geometricū vero punctū: qđ in nullas ptes diuidi poteſt: protractum Lineā efficit: ideſt corpus vnius dimenſionis. Longum enim eſt ſine lato: & duobus punctis ex vtraq; parte ſolam longitudinem terminātibus continetur. hanc lineam ſi geminamus: alterū metamaticum corpus efficit: qđ duabus dimenſionibus extruitur: longo: latoq;: ſed alto caret: Pūctis aūt quatuor cōtinet: p ſingulas ſcilicet lineas binis: & hoc græci ἐπίπεδον: noſtri planū ſiue ſuperficiem vocāt. A quo ſuperficiarius appellat: ut Paulus iuris cōſultus ait: Qui in alieno ſolo ſupficiem ita habet: ut certā pēſio/nem præſtet: & ſuperficiarias ædes Caius appellat: quæ in conducto ſolo poſitæ ſunt: qua/rum proprietas & ciuili & naturali iure eius eſt: cuius & ſolum: Quod ſi hæ duæ lineæ fue/rint duplicatæ: ut ſubiectis duabus duæ ſuperponantur: adiicietur profunditas: & hinc So lidum corpus efficitur: dictum a græcis ϛερεὸν: quod ſine dubio octo angulis continetur & ſex latera habet: huiuſmodi figuras græci Cubos: noſtri Quadrantalia dixere: quamuis vaſis etiam genus ſit Quadrantal: pedis quadrati: octo & quadraginta ſextarios capiens. Plautus. Anus hæc ſitit. Quantillum ſitit: modica eſt. capit quadrantal. Tales ſunt: ut Var/ro inquit: Teſſeræ: quibus in alueolo luditur: ex quo ipſæ quoque appellantur κύβοσ: qui qum iaciuntur: quamcumq; in partem incubuerint: dum ſunt intacti immotam habent ſta bilitatem. Hinc Cybium dictum: piſcis genus: de quo inferius dicemus: quia piſcātes id ve/lut alea ludunt: ſiue quod ita ſciſſum eſt: ut medium eius æque pateat in omnes partes: hoc eſt ad ſimilitudinem Teſſerarum. Magnus eſt error multorum noſtri temporis: qui Talos

Plynius
Idem
Idem
Valerius
Iuuenalis
Idem
Suetonius
Terētius
Cicero
Horatius
Paulus
Caius
Plautus
Varro

Semiobolus
Semiuncia
Selibra
Semiquinaria
Semiſeptænaria
Semipes
Semipedalis
Semiplenus
Semiplagium
Semiruta
Semiſpathium
Semita
Semiſſis
Semiuir
Semiuſtus
Sextertium
Sexquialtera
Semitogium
Semitogatus
Semitogatulus
Hemiciclus
Hæmiſphæriū
Hemina
Heminaria
Hemiſtichion
Hemiſticon
Hemiolius
Hemitriteum
Succicta oratio
Succincte
Segmētate veſtes
Circulus
Parallelos
Segmentum
Teſſellatum
Teſella
Punctum
Lex tabellaria
Expunctus
Pūctū geometricū
Linea
Epipedon
Planum
Superficies
Superficiarius
Supficiariæ ædeſ
Solidū corpus
Cubus
Quandrantal
Cybium

pro teſſeris accipiũt:ſed maior inſania vnius: qui id etiam litteris mãdare: ut ē omniũ im/
pudētiſſimus:non erubuit:qum pueri quoq;: & vix iam fari incipiētes apud græcos ſciant
ασραγαλοσ talum eē:κύβον vero hoc eſt cubum id eſſe: qđ nos teſſeram dicimus Var — Varro
ro:Vitruuius:Gellius: Macrobius:Pompeius: & ipſe cuius teſtimonio vtitur Pollux: ſole — Vitruuius
clarius oſtēdant.Deceptus ē homo rudis: & Craſſus rõne nominis: qđ teſſera appellatur: — Gellius
Quadratum — qum græci teſſera quatuor dicant:nec intelligere potuit: nõ ideo teſſeram vocari: qđ qua/ — Macrobius
Quadrantal — dratam habeat:quod genus noſtri quadrata appellant: Sed qđ omni ex parte quadrata ſit — Pompeius
Talus — quod genus quadrantalia nominamus.Talus proprie oſſis genus eſt in articulo pedis ven — Pollux
tre eminens:cõcaua in vertebra: ligatum ſolidiſſimis neruis: quadratũ forma: altera parte
cõcauum:altera fere planum:eſtq; in poſteriori ſuffragine duntaxat nunq̃ in prioribus pe
dibus:nec eſt homini:aut aliis animalibus habentibus digitos:nec ſolidas habētibus vngu/
Talipedo — las: ſed tm̃ biſulcis. Hinc fit Talipedire verbum:quod ē vacillare pedibus:& quaſi ſupra ta
los conſiſtere:hoc genere oſſiculi ludere veteres conſueuere: quod nr̃a quoq; ætate quibuſ/
dam locis obſeruari animaduertimus.Situs ipſe tali numerũ facit: eumq; pro lateris diffe/
Canis — rentia diuerſum:Latus quod vnitatem ſignificat: Canis ſiue Canicula appellatur: in quem
Canicula — conuerſo talo:deponebatur ab eo qui iactauerat nummus vnus: aut quãtum inter ſe pacti
fuerant: ſine aliquo lucro: idcirco damnoſa canis vocatur. Ouidius. Quid valeant tali: — Ouidius
quo poſſis plurima iactu Figere:Dãnoſas effugiaſq; canes.Perſius.Dãnoſa canicula quan — Perſius
Venus — tum raderet:Eius oppoſitum Venus dicit̃:ſiue Cous ſignificans ſeptenarium numerũ:& is
Cous — qui talorum iactu hũc numerũ reddidiſſet:ſex lucrifaciebat:præterea quicquid eſſet Canicu
Chius — læ iactu eraſum.Alia duo latera Chius & Senio dicũtur:ternarium ille:hic quaternarium ſi
Senio — gnificans.Nam Binarius & Quinarius numerus in talis non erat.Chius tris nũmos lucra
batur:Senio quattuor.Ideo dexter hoc ē fœlix & propitius dicebat̃.Perſius.Quid dexter — Perſius
Senio ferret ſcire erat inuoto.Quod ſi pluribus poſitis talis eadem facies erat pro vno ac/
cipiebantur:diuerſitas numerũ augebat:Duo ſeniones quattuor lucri faciebãt.Chius & Se
Steſichorites — nio ſeptem.Fuit etiam aliquando in talis octonarius numerus:Quem Steſichoritē vocant — Steſichorus
a ſepulchro Steſichori poetæ:quod talorum octo figura conditum fuit.Euripides Athenis — Euripides
tempore principum quadraginta:qui poſt triginta imperarunt:numerum talorum vſq; ad
Euripidius — quadraginta auxit:eumq; Euripidium appellauit.Aliæq; in hoc ludi genere differētiæ fue/
re:ut fere in cæteris ludis accidit.Nam & vultorios habebant:& Herculem Baſilicũ.Plau/ — Plautus
tus.Talos poſcit ſibi in manum:prouocat me in aleam:iacit vultorios quatuor: Talos arri
pio:Herculem iacto baſilicum:Quapropter ab Auguſto ſcriptum legimus talis iactatis:ut
quiſq; canem:aut Senionem miſerat in ſingulos talos:ſingulos denarios conferebat in me
dium:quos tollebat vniuerſos:qui Venerem iecerat. Nec me latet pollucem de Chio aliter
ſentire:Sed noſtrorum in hoc ſentētiam ſequi maluimus: qui de hãc re longe apertius ſcri/
pſere. Vtebãtur aũt talis veteres:aut naturalibus:aut ex ebore aliaue materia factis:qui ꝑ di
Talea — minutionem etiã Taxilli dicũtur.A tali quidem ſimilitudine Taleã dictã putant:quæ ē fru
ſtrum ligni præciſum ex vtraq; parte æquabiliter:ſerendi gratia.præciſis enim lignis uel pe/
dali:uel cubitali magnitudine nonnullæ arbores ſerũtur:idq; lignũ ita præſectum græce ge/
nerali nomine ξύλον: Latine Talea dicitur.Plynius.Ficus omnibus aliis modis naſcitur — Plynius
præterq̃ talea.Idem.Seruandum in Taleæ ſatu ante omnia:ut Taleæ ex feracibus fiant ar/ — Idem
boribus:ne curuæ:ne ue ſcabræ:aut bifurcæ:ne tenuiores q̃ manum impleãt:ne minores pe
dalibus:ut illibato cortice:atq; ut ſectura inferior ponatur ſemper: & quod erit ab radice:
accumuleturq; germinatio terra:donec robur planta capiat.Cato.Taleas oleaginas quas: ĩ — Cato
ſcrobe ſaturus eris: tripedaneas facito:quas in ſeminario ſaturus eris:pedales facito:Qum
Talior — taleam demittis:pede taleam opprimito: ſi parum deſcendat malleo: aut mateola adigito:
Intalior — cauetoq; ne librum ſcindas.A Talea(ut Varro ſentit) Taliari vulgo dicitur lignum: dum — Varro
Talea — ſcinditur:& Intaliari dum præcidendo formatur:& qum ramus ex vtraq; parte æquabilit̃
Talia — complanatur:ut numerus aliquis in eo deſcribatur:dicit̃ Talea.Talia vero folliculus cepa/
Talus — rum eſt:& Talus ſabinoꝝ prænomē.Sicut aũt fruſtum ligni:qđ in terra ſerit̃:Talea voca/
Calamus — tur:ita id quod inſerit̃ ramo calamus:& Teſſera dicit̃:ſeu potius per diminutionē Teſſel/
Teſſera — la:qđ inſtar teſſeræ ſit.Plynius.Quod ſi longius afferantur pomoꝝ calami: rapo infixos — Plynius
Teſſella — optime cuſtodire ſuccũ arbitrant̃.Idem.Quidam huic generi miſcuere fiſſuram in vitibus — Idem
Teſſera — exempta cortice Teſſella ſurculo a latere plano adigēdo.Itē Teſſera lignũ eſt vtrinq; cõpla
Talea — natum:in quo numeri deſcribũtur:quod & Talea dicitur. Plautus. Suam vterq; teſſerã ha — Plautus
Teſſerula — bet:ratio conſtat:hoc & Teſſerula dicitur.Plynius. Frumenti rationem Teſſerulis oſtēde/ — Plynius
Teſſera — bat. Item Teſſera ſymbolum bellicum:quod in pugna exeũtibus datur. Virgilius. It bel/ — Virgilius
Talus — lo Teſſera ſignum. Liuius. Cæteris omnibus Teſſeram dari iubet. Talum quoq; a latinis — Liuius
aliquãdo appellatam inuenimus:eam partē:quæ in hoĩbus vno pede vtrinq; exuberat ꝑpe

calcem:græci Sphyrō uocant:vnde & pro calce aliquãdo taliora uſurpãt hinc talaris tunica appellatur ꝓlonga & uſq; ad talos deſcendens:& ſubtal dictum eſt concauū pedis: ſicut uola:quod ſcilicet ſubtalo ſit A ſecando autem Segmentum dicitur:& ſegmen quaſi ramẽtum:vnde & Præſegmen amputatio rei ſupfluæ dicitur:hinc quæ exunguibus animalis ſcindūtur:Præſegmina uocitantur.Plautus.Qum ipſi pridem tōſor ungues dempſerat. Collegit:omnia abſtulit Præſegmina:Eiuſdem ſignificationis eſt reſegmen.Plynius. Nec pauci apud græcos ſingulorum uiſcerum mẽbrorumq; etiam ſapores dixere:omnia perſecuti uſq; ad Reſegmina unguium.A Seco autem omnia hæc deriuantur Secare proprie eſt excidere.Cicero id totum ſecuit induas partes:& quoniã dum iter facimus:quodamodo uiam diuidere uidemur Secare per metaphoram modo producere uſurpamus.Virgilius.Ille uiam ſecat ad naues.Idem.Arboribus poſitis ſecto uia limite quadret: hoc eſt ducto limite. Tybullus.Et ſecet ad Phrygios uilia membra modos:modo pro Sequi.Virgilius. Quæcūq; eſt fortuna hodie:quam quiſq; ſecat ſpem.Hinc Sectores dicti emptores uenditorum bonorum exulis:quod empta ſua proſequuntur.Item qui ex damnatione eius qui accuſatus ẽ dimidium bonorum expectant:aut certe aliquam partẽ:& id ꝓſequunt᷑.Et Sectarius Veruex qui gregem agnorum præcædens ducit.Et Sectio modo conciſio modo perſecutio iuris:& Seceſpita cultrum fererum:oblongo manubrio eburneo:rotundo:ſolido:iuncto ad capulum argento:auroq;:fixo clauis æneis:ære cyprio:quo flamines:Flaminicæ Virgines: Pontificeſq; ad ſacrificia utebantur:& ſecum libum: quod Seceſpita ſecabatur. Et Siciculi ſcrupuli ſex:quod Semiunciam ſecet & Sicilices haſtarum ſpicula lata:& Sicilio uerbum cuius ſignificatum oſtendit.Plynius.Prata quotiens ſecta ſunt:ſicilire oportet:hoc ẽ quod Feniſecæ præterierunt ſecare.Eſt enim imprimis inutile naſci herbas ſementaturas:& Varro.In pratis herba:qum creſcere deſiit:& æſtibus areſcit ſubſecari falcibus debet:& quod perareſcat furcillis uerſari.Quum peraruit:de his manipulos fieri:ac uehi ad uillã: tum de pratis ſtipulam raſtellis eradi:atq; addere fœniſitio cumulū:quo facto ſiciliẽda prata ideſt falcibus conſectanda:quæ feniſices præterierunt:ac quaſi herba tuberoſu; reliquit campū: a qua ſectione arbitror dictum ſicilire pratū.A ſiciliendo Sicilia appellata herba: quã alio nomine fœnogræcum diximus uocari ꝙ nullus fere inexcultus fit:ſed tãtum ſicilitur: hoc eſt ſecatur:huic enim:quod mirum:prodeſt negligentia:& quanto peius tractatur:tanto ꝓuenit melius.Item Sicilia inſula:quod olim brutio agro cohærens:mox interfuſo mari reſecta atq; auulſa eſt:propter quod & oppidum e regione in margine Italiæ ſitum rhegium uocitatum eſt ἀπὸ τοῦ ῥηγνύω :quod eſt auello:Quãuis aliqui Siciliam a Ducis nomine Sicello appellatam uelint quemadmodum inferius latius differemus.Item a ſero Secale frugis genus:quod Taurini ſub Alpibus Aſiam uocant deterrimum:& tantum ad arcendã famem utile:fœcunda ſed gracili ſtipula:nigricia triſte:ſed pondere præcipuum.Et Secula Falx:de qua ſupra diximus:& ſecuris:a qua diminutiuū Securicula:qua ligna ſecabantur: utebant᷑ tamẽ ea lictores:atq; carnifices:milites quoq; frequenter in bello.huius inuentricẽ fuiſſe tradunt Panteſileam amazonem.Quidam ſecurim dictam putant: quaſi Semiquirin:ut inferius oſtendemus:Sabini enim Quirin haſtam appellant:& Secta: quæ a græcis hereſis dicit᷑:ut ſunt Philoſophorū Sectæ.Hereſis enim ab eligẽdo dicit᷑ apud græcos:hoc eſt ἀπὸ τοῦ αἱροῦμαι quod ſignificat eligo:opto.Cicero.Eſtq; in ea hæreſi:quæ nullū ſequitur florem orationis.Ab hoc Theologi noſtri Hæreticum uocauerunt eum: qui ſectã aliquam uel inſtituit uel ſequitur aduerſus fundamenta religionis:Et ſectile:quod excidi poteſt:& excidiuum quod excidi ſolet.Vnde Sectiuum dicimus porrum:quod folia eius ſæpius ſecant᷑.Duo eni ſunt Porri genera:alterum capitatum:quod in caput latius excreſcit: quod ut facerent ueteres:ſilicem:uel tegulam porro ſubiiciebant:atq; ita capita dilatabant Huic auctoritatem dedit Nero princeps ueſcendo eo ex oleo per æſtatem uocis gratia:pene ſingulis diebus.Tradunt Melam equitem Romanum ex procuratione a Tyberio principe in iudicium uocitatum:ſuccum porri in ſūma deſperatiōe ad trium denariorum pondus hauſiſſe:confeſtimq; ſine cruciatu aliquo expiraſſe.Si largius ſumat᷑:dicunt nō eſſe noxium Capitatū optimū mittebat Aricia.Columella:& mater Aritia porri.Martialis.Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros:Inniueo uirides ſtipite cerne comas. Sectiuū erat ꝓ̄cipuū Tarenti.Idem.Fila Tarentini grauiter redolẽtia porri Ediſti quotiẽs: oſcula clauſa dato:& Sectura ꝓ ſectione & Socius uł quod ſecet hoc ẽ diuidat laborẽ alterius:uel quod eum in re laborioſa ſequat᷑.Socius eni ꝓprie dicit᷑ q in re ſeria ac laborioſa alicuius par ẽ: vnde.Socii populi Romani dicebant᷑ ita qum iis fœdere coniuncti:ut pacis & belli participes eſſent:a quo Sociale dictū:quod Sociorū eſt:vnde Socialis perfidia:& Sociale bellū: quod cū ſociis geſtū eſt:& Societas q̄ſi participatio.Liuius.Infida regni Societas.Veteres Socienū pro ſocio dicebãt.Plautus.Ibo itro:atq; illi Socieno tuo iam interſtringã gulam

Left margin: Plautus · Plynius · Cicero · Virgilius · Idem · Tybullus · Virgilius · Plynius · Varro · Panteſilea · Cicero · Nero · Melas · Columella · Martialis · Idem · Liuius · Plautus

Right margin: Sphiron · Tallaris · Subtal · Segmen · Segmentum · Præſegmen · Præſegmina unguium · Reſegmen · Seco · Sector · Sectarius · Sectio · Seceſpita · Secium · Sicilicus · Sicilices · Sicilio · Sicilia · Secale · Sicilia herba · Sicilia inſula · Secula Falx · Securis · Securicula · Secta · Hereticus · Hereſis · Sectile · Sectiuum · Sectiuū porrum · Porrum Capitatum · Sectura · Socius · Socii ppli Romani · Sociale · Societas · Socienus

Comes Differt Socius a Comite: & Sodali. Nam Comes eſt: qui cum aliquo ſimul it: & tanq̃ du
cem ſequitur. Cicero. Non comitem ſe: ſed ducem præbuit. Cæſar. Quum ſe uictoriæ Pom Cicero
Comito peii comitem eſſe mallet: q̃ ſocium Cæſaris: Ab hoc fit Comito uerbum: & paſſiuũ eius Co Cæſar
Comitor mitor: ſicut a ſocius ſocio & ſocior. Virgilius. Atq; vno gradit̃ comitatus Achate. Comi/ Virgilius
tor etiã deponẽs inuenit̃. Plynius. Quicunq; enim comitati fuerãt. Quod ſi imp̃ator: aut Plynius
dux milites ſuos ſocios uocat: q ſibi impares ſunt: facit id conciliandæ beniuolentiæ gratia
Cõmilitones quaſi eos ſibi pares exiſtimare uideat̃ quemadmodum Cõmilitones uocat: ut ſe ueluti vnũ
ex illis faciat: Qum milites ipſi inter ſe cõmilitones ſint: non Dux aut Imperator cõmilito
Sodalis dicatur. Sodalis in rebus leuioribus dicit̃: & fere in cõuiuiis: dicti autem ſunt Sodales qua
ſi ſimul edales: uel quod ſederent ſimul in menſa: ul' quod e ſuo datis ueſci ſolerent: uel quod
inter ſe ſuaderẽt: quod comodũ eſſet. Quintilianus & tempeſtiua cõuiuia: & peruigiles io Quintilia.
cos aduocata Sodalium turba ſolutus: atq; affluens agerem. Cicero. Epulabar modice cum Cicero
Sodaliciũ ſodalibus: hinc Sodalicia & Sodalitates appellatæ: hoc eſt collegia. Idem. Sodalitates enim Idem
Sodalitas me queſtore ſunt inſtitutæ. Caius Sodales inquit ſunt: qui eiuſdem collegii ſunt: cũ quo con Caius
ſentire uidet̃ apud eundem Ciceronẽ Antonius: q Norbanum quæſtorem ſuum appellat Antonius
Sodalem. Et Scutum & Scutula: de quibus ſupradiximus: & Sica cultrum ferreũ: a quo Si
carii dicti: vnde eſt Lex cornelia de ſicariis: ſunt aũt Sicarii homicidæ: & q homines occidẽ
di: furtiue faciendi cauſa cum telo ambulauerint: & q in rebus capitalibus dolo malo fal/
Secus ſum iudicauerint: falſum ve teſtimoniũ dixerint. Et Secus quod ſignificat aliter: vnde haud
Haud ſecus ſecus dicimus: hoc eſt non aliter: a quo Secius: quod modo propoſitiuo ſuo accipit̃: modo
Secius ſignificat minus: uel tardius. Virgilius. Nec Secius omnis in vnguem Arboribus poſitis ſe Virgilius
Secus cto uia limite quadret. Aliquãdo Secus præpoſitõ eſt: & ſignificat iuxta: ut ſecus uiam: hoc
eſt quod immediate ſecat: ideſt ſequitur uiã: & ſecundum quod immediate ſequit̃ primum
ideſt: quod ſecundo loco eſt. Quapp & aduerbialiter accipit̃ pro iuxta: nam quod ſecũdo
loco eſt: iuxta eſt Sulpitius. Marcum Marcellũ poſt coenæ tempus a Magio Cellione fami Sulpitius
liari eius pugione percuſſum eſſẽ: & duo vulnera accepiſſe: vnum in ſtomacho: alterum in
capite ſecundũ aurẽ. Virgilius. Dulcibus illa quidem illecebris: aut plena ſecundũ flumina Virgilius
Aliquando pro poſt quaſi ſecũdo loco. Quintilianus. Nam quod vnũ mihi ſecundum pa Quintilia.
trem fortuna uidebat̃ paraſſe præſidium: id ego ſperare in illa ſorte non poteram. Cicero Cicero
proxime aũt: & ſecundum deos homines hominibus maxime utiles eſſe poſſunt. Capitur
Secundum etiam Secundum pro eo: quod eſt pro ut ſecundum te litem do: Secundum me iudica: ideſt
pro te & pro me: & p. In ut Secundũ quietem ideſt inqete. Interdum eam uim habet: quã
iuxta ſententiam: ut ſecundum Platonem: ſecũdum Ariſtotelem: hoc eſt iuxta ſententiam
Secundus Platonis: iuxta ſententiam Ariſtotelis. Item Secundum diximus proſp̃erũ: quod ita uti vo
Præſens lumus ſecet: ideſt ſequat̃: uel quod quæ ad ſunt proſpera eſſe dicuntur: vnde præſentem pro
ꝓpitio capimus. Plautus. Sis præſens obſecro: teq; ſine exorarier. Hinc ſecundã Fortunam Plautus
Secundo flumĩe vocamus: quæ uel nobis adeſt: uel nobis obſequit̃: & res Secundas: quæ pro noſtro deſyde
Aduerſo flumĩe rio ſequunt̃. Virgilius. Et ſeruare modum rebus ſublata ſecũdis. Et Secũdo flumĩe nauigat: Virgilius
Secũdare q aqua ſequẽte nauigat: hoc eſt in eã partẽ fluẽte: ad quã tẽdimus: Sicut aduerſo flumine na
Obſecundare uigat: q cõtra aquã nitit̃. Ab hoc fit Secũdare: quod eſt ꝓſperare. Virgilius. Dii cepta ſecũ/ Virgilius
dent. Propertius. Iam liquidũ nautis aura ſecũdat iter. A quo Obſecundare: quod eſt uel in Propertiꝰ
Secundarius melius conuertere: uel obſequi. Terentius. Hæc me rep̃hendere: & corrigere: & Obſecunda Terentius
Secũdarius pa/ re in loco. Et Secũdarius q̃ſi ſecundi ordinis. Vnde Secũdarius panis dr̃ uulgaris. Suetoni/
nis us de auguſto. Cibi minimi erat: atq; vulgaris fere. Secũdariũ panẽ: & piſciculos minutos:
& caſeum bubulũ manu p̃ſſum: & ficus uirides biferas maxime appetebat. Itẽ Secũdo ad/
Secundo uerbiũ: quod aliqñ ſignificat ordinẽ: ut primo: ſecundo: tertio. Aliqñ bis: ut ſecũdo eũ mo/
Secundæ nuerã: ideſt bis monuerã: & Secũdo cõſul ideſt bis Cõſul: Nonnũq; rurſus. Cicero. Semel Cicero
Volucrum hominẽ allocutus fuerã: an ſecũdo mihi redeundo eſſet: ignorabã: & Secũdæ Plurali nũme
ro tantum membrana illa: qua partus obuolutus utero prodit: dictæ quod naſcentem iſan
Inſecta tem ſequant̃: hæ niſi cũ partu exeant: mulier male torquet̃ Χοριον eas appellãt græci qdã
Serra e noſtris uolucrũ dixere. Plynius. Braſſicæ ſemẽ cõtra ardorẽ febriũ facit: & ſtomachi vi/ Plynius
tia: & ad ſecũdas. Itẽ a ſeco inſecta: de qbus ſupradiximus: & ſaucius: de quo iferius dicemꝰ
q̃ſi ſecius. Et Serra dentatũ inſtrm̃: quo ligna & lapides ſecant̃. Itẽ inſtrm̃ ligneũ ſimiliter
Serratus dentatũ: quo trahentibus bobus hoĩes torquebant̃: vñ Serrati dẽtes dñr: q inter ſe diſtincti
Serra præliari ſunt: ad ſimilitudinẽ dẽtiũ ſerræ: & Serratũ qcqd eodẽ mõ dẽtatũ eſt. Serra p̃liari dr̃: qum
Serræ inuentor aſſidue accedit̃ recediturq;: nec vllo tpe cõſiſtit̃: ut ſerra facit: dũ aliqd ſecat̃. Serræ inuẽto/
Aſcia rẽ fuiſſe Dædalũ tradũt: q & fabricã materiarũ iuenit: & Aſciã notũ inſtrm̃ ab a ſcindendo
Aſciola dictũ: cuius diminutiuũ ẽ Aſciola: & Perpẽdiculũ inſtrm̃ fabri materiarii: ſiue Cementarii:
Perpendiculum quo plũbo: a filo & gnomone pẽdente rectitudo ſiue obliqtas opis ꝓpendit̃: hoc ẽ exami

natur:& Terebrã inſtrm̃ ad pforandũ a teredo dictũ:a quo fit uerbũ terebro:quod ẽ teren
do pforo:& exterebro:quod eſt extorqueo:& ſcrutor.Plautus.Extrebra prorſus atq; excu
te Dicimus etiã neũtro genere Terebrũ:a quo fit diminutiuũ Terebellũ:Et Glutinũ:quod
græci Collã nominant:quo ligna ferruminant̃:Et Lithocolã hoc eſt glutinũ: quo lapides
coniungunt̃.Itẽ Sector quod eſt ſequor: A quo fit inſector:perſequor:& Cõſector:ſequor
& Aſſector comitor nõ i itinere:aut nauigatiõe:aut militia:ſed fere p urbẽ.Cicero.Qum
Edilitatem craſſus peteret:eũq; maior natu:& cõſularis Sergius Galba aſſectaret̃:& aſſec/
la cõmunis generis:q continue aliquem ſequit̃.Veteres tamen aſſeclas nutrices dicebãt:qđ
ſemper iis aſſint:quos nutriunt:nec exiguo abiis tpe diuellatur.Item a ſeco deducit̃ ſequor
eiuſdẽ ſignificationis: A quo ſequutor qui ſeqtur:cuius fœmininũ eſt ſecutrix:& ſequax tri
um generũ:quod mõ ſignificat id:qđ ſequit̃.Seneca:cæteriſq; Ariſtippi ſequaces:mõ qđ
ſe ſpargendo dilutat.Perſius.Quorũ imagines lambunt Hæderæ ſequaces.Virgilius.Soni
tumq; metũq; Miſcebant operi:flãmiſq; ſequacibus iras.Et Sequela conſecutio:& Scurra:
qui turpiter iocãdo domos aliorũ ſectat̃.Et ſequeſter:apud quẽ plures eandẽ rẽ:de qua cõ/
trouerſia eſt depoſuerunt:dictus ut Modeſtino placet:quod concurrenti:& quaſi ſequenti
eos:q contendũt:cõmittitur. Eſt aũt Sequeſter quaſi medius inter duos altercãtes: qua pro
pter.Virgilius.Pacẽ ſeqſtram inducias appellauit:quod media ſit inter Bellũ præteritũ:
& futurum.Biſſenos pepigere dies:& pace Sequeſtra per ſiluas teucri:miſtiq; impune lati/
ni Errauere iugis.Hinc fit Sequeſtro uerbũ: quod eſt apud ſequeſtrũ depono & paſſiuum
eius Sequeſtror:a quo Sequeſtrata res:& actus ipſe ſeqſtratio dicitur.Itẽ Seqſtro aduerbiũ
Cato Per deũ immortalẽ nolito uos ſeqſtro ponere.Veteres pro Sequeſtre Sculnã uſurpa/
uere:quaſi Sequulnam:quo uerbo uſus eſt Varro:& Sequẽs:quod trahentem facile ſeq
tur:ut cæra & Glutinũ.Item a ſequor compoſita fiunt Pediſequus:hoc eſt famulus:qui pe/
des domini ſequit̃:& pediſequa ancilla:quæ ſequit̃ dominã:& Odoriſequus canis: q odo
rem ſequit̃.Aſſequor adipiſcor:Obſequor:morem gero:nec ſolum de minoribus dicit̃ er/
ga maiores:ſed etiã de maioribus erga minores.Plautus.Ego ſane cupio obſeq gnato: hic
obſequia dicunt̃ officia.Terentius.Obſequiũ amicos:ueritas odium parit:a quo obſeqo/
ſus:& moriger eſt:Et obſequela ipſa morigeratio.Plautus.Omnes parentes liba næ liberis
ſuis:qui mihi auſculabunt:facient obſequelam.Perſequor modo inſector.Plautus.Quid
me miſeram:atq; innocentem pſequeris:mõ pſeuero exequi: quod agere cœperã. Plynius
Qui mihi omnes ſuaderent:ut ceptũ opus perſequi feſtinarem.Exequor pſequor abſoluo.
Apuleius.Neq; enĩ in tenebris:ſed impropatulo iuſſa domini exequebar.Hinc exequiæ di
ctæ funebre officiũ:quod ſcilicet in funere exequimur:a quo exequari uerbũ:quod eſt in exe
quiis cõuiuari & epulari.Varro.Ipſum propter ius liberti ſemitracti exequantur. Exeqas
quidã ita ab aliis ſeparant:ut exequiæ ſint:dum cadauer effertur:poſtq̃ ſepultũ eſt:reliquiæ
Inferiæ ſacra mortuorũ:quæ inferis fiunt.Virgilius.Totidem quos educat Vfens uiuentes
rapit inferias.Parentalia etiam dicebant̃:& parẽtare ẽ ſacra mortuis facere:uľ quod ita pa
rerẽt mortuis qui:ita uiuentes iuſſerant facere:uel quod filii parẽtibus hoc præſtarent: Ea/
dẽ iuſta uocabant̃:quod iure fierẽt iis:qui de nobis uiuẽtes bene meriti fuerãt:de qbus.Vir
gilius.Quiq; ſui Memores alios fecere merẽdo proſequor cũ affectu aliquo animi ſequor:
& fere ſemp habet ablatiuũ:ut proſequor te oculis:caritate: odio:honore uerſibus: cantu:
cõuitiis.Ab hoc fit proſequm:ſicut ab boſequor Obſequium:Inſequor: perſequor. Quin
tilianus.Qum eũ maledictis inſequeret̃.Subſequor ſtatim ſequor.Conſequor mõ ſequor.
Cicero.Ex quo intelligi põt illũ mẽtis agitatione:inueſtigationeq; earũ rerũ:quas cogitan
do conſeqbatur:neq; ocioſum:neq; ſolũ vnq̃ fuiſſe.Nonnũq; adipiſcor.Idem.Tũc qum
ea:quæ es a Senatu ſummo cũ honore tuo cõſecutus.Ab hoc Cõſequentia deducit̃:quæ ex
præcedẽtibus infert̃.A ſeco quoq; compoſita fiũt circũſeco:quod eſt circũcido: iterſeco q̃ſi
mediũ ſeco:pſeco pfecte ſeco: Proſeco idẽ:quod ſeco: vnde proſecta dicunt̃ exta:ſeu uiſce/
ra:quæ ſacrificiis adhibẽtur.Ouidius.Cuius ut ipoſuit pſecta calentibus aris.Itẽ proſiciũ:
qđ pſectũ proiicit̃.Deſeco ex aliquo ſeco:exſeco excido: præſeco pcido Subſeco ſucido:
Diſſeco mõ dilanio:mõ diuido:a quo diuiſiões patrimoniorũ inter cõſortes diſſectiões ſũt
appellatæ.Reſeco reſcindo:& Fœniſex:q Fœnũ ſecat:de quo ſupradiximus: a quo Fœni
ſiciũ ipſa ſectio fœni.Vnde apud.M.Catonẽ de Fœniſitio ſcribit̃.Eſt pterea genus itimæ
ueſtis:q̃ fere ex lino fit Subucula appellata.Itẽ Sucula:q̃uis Sucula paruã quoq; ſuẽ ſignifi
cet.Plautus.Eſt ſucula argẽteola:& duæ cõnexe maniculæ: & ſucula. Quin tu |i| dierecta
cũ ſucula:& cũ porculis.Crepũdia ſunt nõ modo ueſtes:ſed bullæ:enſiculi:ſecuriculæ crepi
tacula:& puerilia ornamẽta:a crepãdo hoc ẽ tinniẽda dicta:qm̃ ifantes hmõi crepitaculis
maxime gaudẽt.Martialis.Si qs plorator collo tibi uernula pẽdet.Hæc quatiet tenera gar
rula ſiſtra manu.Plautꝰ Sũt crepũdia? ecca uideo.Qua facie ſũt? Enſiculus aureolus primũ

Plautus
Cicero
Seneca
Perſius
Virgilius
Modeſti/nus
Cato
Varro
Plautus
Terẽtius
Plautus
Plynius
Apuleius
Varro
Virgilius
Virgilius
Quintilia.
Cicero
Idem
Ouidius
Cato
Plautus
Martialis
Plautus

Terebra
Terrebro
Exterebro
Terebrum
Terebellum
Glutinum
Colla
Lithocola
Sector
Conſector
Aſſector
Aſſecla. Sequor
Secutor
Secutrix
Sequax
Sequela
Sequeſter
Pax ſequeſtra
Sequeſtro
Sequeſtror
Sequeſtrata res
Sequeſtratio
Sequeſtro
Sculna. Sequens
Pediſequus
Pediſequa
Odoriſequus
Aſſequor
Obſequor
Obſequium
Obſequioſus
Perſequor
Obſequela
Exequor
Eexeqæ
Exequor
Exeqæ. Inferiæ
Parentalia
Parentare. Iuſta
Proſequor
Proſequium
Obſequium
Inſequor
Subſequor
Conſequor
Conſequentia
Circumſeco
Interſeco
Perſequo
Deſeco. Execo
Præſeco
Subſeco
Diſeco
Reſeco
Foenifex
Foeniſicium
Subucula
Sucula
Crepundia

litteratus: Poſt altrinſecus ſecuricula ancipes: itẽ aurea litterata Poſt hæc ſicula argenteola:
Caſtula & duæ cõnexæ manicule: & ſucula: & bulla aurea eſt p̄r quã dedit mihi natali die. Itẽ Ca/
ſtula palliolum erat: quo puellæ nude infra papillas præcingebant̃. Varro. Caſtulã mulier Varro
Femoralia ſumpſerat p̄ ſucula. Item Femoralia ſunt qbus pudẽdæ partes corporis tegunt̃: dicta a Fe/
Femur more. Itẽ a fœmine fœminalia: nã Femur exterior pars ſub coxendice dicit̃: Femen interi/
Femen or: uel Femur pars poſterior Femen anterior. Liuius. Quoſdam & iacentes uiuos ſucciſos Liuius
Subligaculum fœminibus: poplitibuſq; inuenerunt. Eadẽ Subligacula a ſubligando dicunt̃: Cicero. Sce Cicero
Subligar nicorũ qdem mos tantã habet uetere diſciplina uerecundiã: ut in ſcœnã ſine Subligaculo p̄
deat nemo: & Subligaria. Plynius. At hercle Alexãdriæ: vbi thura interpollant̃: nulla ſatis Plynius
cuſtodit diligẽtia officinas: Subligaria ſignant̃ opifici. Martialis. Tecta tñ nõ hac: qua de/ Martialis
Succintorium bes: parte lauaris Si pudor ẽ tranſfer Subligar in faciẽ. Sunt etiam: qui a Succingẽdo ſuc/
Campeſtria cintoria nominẽt. Itẽ Campeſtria: quod iis in gymnaſiis: & paleſtris: hoc eſt in campis ute/
Campeſtrati rent̃: a quo q Campeſtria induti ſunt dicunt̃ Campeſtrati. Ad hæc ſunt Candidiſſimæ ſi/
Xylinæ ueſtes mul ac ſubtiliſſimæ ueſtes: ex lino egyptio factæ: quæ plurimũ pulchritudinis: ac lucri mini
Goſſipinæ mum firmitatis habẽt. Hæ magno uulgi errore bombicinæ dicunt̃ Xylinæ autẽ debẽt ap/
Goſſipion pellari: ſiue Goſſipinæ: ſeu Goſſampine: Quippe Goſſipiõ: ſiue Xylon: ſeu Goſſampinus
Xylon frutex eſt ex ſuperiori parte ægypti: quæ in arabiã uergit allatus: nũc ẽt in qbuſdã locis Ita/
Goſſipinũ linu; liæ naſcens: ex quo lina fiunt: quæ Goſſipina: ſiue Xylina ſeu Goſſapina dicunt̃: paruulus
Xylinũ linum eſt: ſimilemq; barbatæ nuci defert fructũ: plenũ lanugine. Nec ullum genus lini in candore
Lignea lana huic mollitia ue præfert̃. Iuriſconſulti inter lanas potius cõnumerant: dicũtq; Lanã ligneã
a græcis appellari. Veſtes inde ſacerdotibus Aegypti gratiſſimæ fiunt. Quidã etiã huiuſmo
di linũ cotonũ uocant: quod futices id ferentes: quibuſdã in locis folia habent uitium ſimi/
lia: niſi quod minora ſunt: Feruntq; cotonei mali ſimilitudine cucurbitas: quæ maturitate
ruptæ lanuginis pilas emittunt. Cotoneã uero Veneti uocãt herbã: quam Galli halum no/
Sericeæ ueſtes minãt: ſimilẽ cunilæ bubulæ cacuminibus thymo dulcẽ: & ſitim ſedantẽ. Sũt itẽ ueſtes Seri
Seres ceæ leuitate omnibus præſtantes multiplici colorũ uarietate infectæ. Mittunt has Seres Scy
Sericam tharũ populi: a qbus nomẽ habẽt. Innaſcit̃ arborũ frondibus lanugo nobil̃: quæ ſericũ dr̃:
Lanigeræ arbo/ hanc ueluti quandam frondiũ canitiẽ aqua perfuſa depectunt: Geminus hinc fœminis la/
res bor eſt: redordiendi fila: rurſuſq; texendi. Aliæ quoq; gẽtes lanigeras arbores habẽt: ſed om
Bombix nibus iam nomẽ ſeres dedere: ſi qdẽ & bombicinas nunc a ſericeis nõ diſtingunt. Bombix
animal eſt ex inſectorũ genere Tria eorũ genera ſunt: primũ in Aſyria p̄ueniẽs Veſpæ ma/
ius nidos luto figit: & parieti applicat: ſeu alicui lapidi tãta duricia: ut ſpiculis p̄forari uix
poſſint. In his ceras largius q̃ apes faciũt: deinde maiorẽ uermiculũ. Aliud fit ex grãdiore
Eruca uerme q ueluti gemina protẽdit cornua: ſuiq; generis eſt: primũ toto in mutato Eruca: dei/
Bombilis de Bombilis appellat̃: ex quo Næcydalus: ex hoc in ſex menſibus bõbices telas araneoru;
Necydalus modo texunt ad ueſtem: ac luxũ virorũ: ac fœminarũ: quæ Bombicina appellat̃. Prima eas
Bombicina in filũ retorquere: ac inde texere in Co Inſula Pãphila Platis filia inuenit: a quo huiuſmo/ Pamphila
Co di ueſtis Cois appellata eſt. Horatius. Altera nihil obſtat Cois tibi. Tertiũ genus ĩ eadẽ Co Horatius
Cois inſula primo ĩuentũ tradũt: floribus q̃rundã arborũ imbre decuſſis: & terræ halitu aĩatis fa
ctos primo pall oẽs paruos nudoſq;: mox frigorũ ĩpatiẽtia villi horruiſſe: & aduerſus hye
mem iſtauraſſe ſibi tunicas dẽſiſſimas: pedũ aſpitate foliorũ lanuginẽ radẽtes ĩ uellera: quã
unguiũ carminatiõe ſubigẽtes: mox texerũt in ramos: & ueluti pectine tenuarũt. Poſtea ap
p̄heſam ĩuoluerũt corpori facto ſibi nido uolubili. Sic ab hoĩe ſublati ſunt: fictilibuſq; vaſis
tepore: & furfurũ eſca nutriti. Ita ſubnatos alios ſui generis bõbices. Deide in Italiã quoq;
trãſlatos tã gratos mulieribus: ut nõ fictilibus iã uaſis: ſed pectoribus: ac mãmis ipſos foue/
ant: alãtq; fere foliis mori. Horũ lanificia humore lẽteſcũt excerpta: mox ĩ fila exiguo fuſo te
nuant̃: & ueſtes fiũt: tã mulieribus: q̃ uiris: oĩ qdẽ tpe: ſed p̄ſertim æſtate gratiſſimæ. Sunt
Byſſinæ ueſtes Itẽ Byſſinæ ueſtes ex lana molliſſima: colore luteo: nigricãte: ac ſplẽdorem auri reddẽte. Eſt
Pinna cõchæ genus: qd̃ Pinna dr̃. Naſcit̃ ĩ limoſis: ſubiecta ſp nec vnq; ſine comite: quẽ Pinothe
Pinnoteres rẽ uocãt: alii Pinnophylacẽ: hic in aliqbus paruus eſt piſciculus: cui nomẽ Squilla ẽ. Cicero Cicero
Pinnophylax Duabus grãdibus obſita conchis: cũ q̃ paruus piſciculus Squilla dictus ſocietatẽ coit: ĩ aliq
Squilla bus Cãcer: dapis aſſectator. Aperit ſe ſe Pinna: atq; orbũ luminibus corpus minutis piſci/
culis p̄bet: Aſſultant illi p̄tinus: & ubi p licẽtiã audacia creuit ĩplent Pinnã. Hoc tp̄s ſpe/
culatus Cãcer leuis morſu ſignificat. Illa ore cõp̄ſſo qcqd ĩcluſit: exanimat: parteq; ſocio
p̄bet. Hãc ut pleraſq; alias Cõchas uenat̃ Polypus: quã ut ſine diſcrimine cõpræhẽdat. La
pillũ extra carnẽ ĩpõit ne claudi: & brachia eius cõcider poſſit. Adueniẽtẽ ergo puigil ſoci
us ſpeculat̃: idq; leui morſu ĩdicat Pinnæ. Illa clauſis teſtis ſaluti ſuæ cõſulit: hæc pauxillum
ĩtra ſe lanæ h; Cõchæ adherẽs: colore luteo ac p̄lucido: q byſſus dr̃. Fiunt ex eo p̄tioſiſſimæ
ueſtes Byſſinæ appellatæ: & byſſinũ eiuſmodi color uocat̃: q aliqñ etiã dr̃ byſſus: hoc fit ſi

cocco tinctũm:tyrio tingat᷑.Eſt etiã byſſinũ lini genus ꝓtioſi quod circa.Elin in Achaia gi
gni ſolebat:dictũ a ſimilitudine huius:quod diximus byſſini:& mulierem maxime deliciis
cõueniens:huic lino inter cætera genera principatus eſt eo excepto:quod Viuum appellãt:
nec ullis ignibus abſumitur.Ardent ex eo mappæ in focis conuiuiorũ:& igne exuſtæ magis
ſplendeſcunt: q̃ſi aqs abluerent᷑.Fiunt hinc funebres regũ tunicæ:quæ fauillã corporis dũ
cremat᷑:ab reliquo cinere ſeparant.Naſcit᷑ in deſertis:ac ſole aduſtis in diæ locis: ubi ĩbres
nõ cadũt:aſſueſcitqꝫ uiuere ardẽdo rarũ ĩuẽtu:& textu difficile ꝓpter breuitatẽ.Rufus alio
quin color igni maxime ſplendeſcit.Qum inuentũ eſt: æquat pretia margaritarũ: uocat᷑ a
græcis Aſueſtinũ propter calcis ſimilitudinẽ:quæ igni purificat᷑.Calcẽ eni græci ἄσβεστον — Aſueſtinum
uocant β græca littera aliquando non in b Latinũ:ſed in v conſonantẽ conuertit᷑:ut in — β
Aſueſtinum:& in Eruus.Lintheum ex aſueſtino factũ:ſi circa arborem ponat᷑:cedit᷑ arbor
Strabo ſurdis ictibus.Strabo ſcribit ad Caryſtũ in Euboea lapidẽ naſci:quẽ pectunt:nent: texunt:
conficiunt᷑ inde mantilia egregie cõtexta:Ea ubi ſordeſcunt:in flãmas ꝓiecta nõ ſecus emũ
dantur: q̃ſi aquis maculæ eluerent᷑:Ex hiſpania afferri quondã Linũ ſolebat:faciẽdis pla/ — Linum hiſpanũ
gis utiliſſimũ:quod Zoelicum uocat᷑:a ciuitate Galatiæ propinqua Oceano: & Cumanũ — Linũ Zoelicum
e Campania ad piſciũ:& auiũ capturã.Itẽ etiam ad faciẽdas plagas:quæ Cumanæ diceban — Linũ Cumanũ
Seruius tur:apros filo:ceu ferri acie cõcidẽtes.Plagæ nõ funiculi ſunt:q̄bus retia aſtringunt᷑: ut Ser — Plagæ Cumanæ
Virgilius uius ſentit:ſed retia rariora ad capiendas feras:qđ præclare. Virgilius diffinit. Retia rara — Plaga
Plagæ:lato uenabula ferro:Nam funiculi:q̄bus retia tendunt᷑:circa ſummã & imã partem
Epidromes appellant᷑:quod in iis rætia diſcurrant ἐπὶ eni ſignificat In δρομῶ curro — Epidromes
Viſæ ſunt tantæ tenuitatis:ut annulũ hominis cũ Epidromibus:hoc ẽ funiculis:q̄bus extẽ/
dunt᷑ tranſierint:uno tantam eorũ multitudinẽ portãte:ut ſaltus cingere poſſent:nec adeo
hoc mirũ eſt:qum illud ſit mirabilius ſingula Stamina earum centeno quinquageno filo cõ
ſtare Quanuis illud hoc miraculũ ſuperat:quod in egyptii quondã regis thorace:in Rho/
dorum inſula uiſum eſt in templo Mineruæ trecentis ſexaginta quinqꝫ filis ſingula fila cõ/ — Filorũ tenuitas
ſtare.Eſt etiã lini genus:quod Carbaſus dr̃: ex quo præcipua fiũt uela nauiũ:quæ & ipſa ab — Carbaſus
hoc pluratiuo numero Carbaſa neutro genere dñr: ſingularis fœminino Carbaſus. Hinc — Carbaſa
Carbaſina uela dicimus:quæ ex eo genere lini ſunt:ſiue naualia.Carbaſina hoc eſt naualia — Carbaſina uela
Lentulus uela primus in theatro fertur duxiſſe Lentulus Spinter:apollinaribus ludis:mox Cæſar di
Spinter ctator totum forum Romanũ eiſdẽ uelis texit:uiamqꝫ ſacram ab domo ſua ad Cliuũ uſqꝫ
Cæſar in Capitolium:quod ludo ipſo quem edidit gladiatorio mirabilius uiſum fuiſſe prodide/
Marcellus runt.Deinde Marcellus Octauia ſorore Auguſti genitus uelis forum in umbrauit: ut ſalu/ — Velũ purpureũ
brius litigantes cõſiſterent.Quidam etiã caua ædium uelis texerũt: Vt ſolem arcerẽt.Quin — Vela Theatri
Alexander etiã tingere coloribus lina cœpere:ex q̄bus fierẽt uela Talibus vſus eſt Alexander magnus: — Orthominum
M.Antoni dum:Indo amne nauigaret.Item velo purpureo ad actiũ cũ.M.Antonio Cleopatra venit — Linũ geniſtæ
us eodẽqꝫ effugit.Poſtea in Theatris tantum huiuſmodi uela vmbram fecere: quod primum — Linum malorũ
Cleopatra Q.Catulus:qum Capitolium dedicaret:inuenit.Lino ueteres culcitras implere ac tomen — Linũ cucurbita/
Q.Catu/ to ſolebant:præſertim in Gallia Ciſalpina.Eſt & lini genus:quod Orthominũ appellãt fit — rum
lus e pannicula paluſtris harundinis.Aſia linũ e geneſta facit ad piſcatoria retia:præcipuum. — Semen lini
Aethiopes Indiqꝫ e malis.Arabes e cucurbitis:Semen lini vtile medicinæ eſt:adhibeturqꝫ in — Styparius maleus
ruſtico quodã ac prædulci tranſpadanæ Italiæ cibo.Itẽ eo in ſacris vtebant᷑:Virgæ in aqua — Stupa
macerant᷑:tum ſiccatæ in ſaxo tendunt᷑ ſtipario maleo:quod ꝓximũ cortici eſt ſtuppa ap/ — Stypo
pellat᷑:a græco ςύπιον:quod ſtupã ſignificat:vnde ſtypo fit: quod ꝓprie ẽ rimas obthuro — Stypare
quia in hoc ſtupa uti ſolemus:eſt eni deterius linũ:quod lucernarũ fere luminibus ueteres ad — Stypo
hibebant:& rimis maxime nauiũ claudendis.Vnde Stypatores appellati q in nauibus ſty — Stypator
pam:hoc eſt ſtupam componũt.Hinc ſtypare pro denſare & componere accipit᷑.Virgilius.
Virgilius Stypatqꝫ Carinis Ingens argentũ:& ſtypatores dicuntur corporis noſtri cuſtodes:quos an
tiqui a latere latrones vocitabant:uel qđ ſtypati hoc eſt cateruati corpora regum circum/
dabant:uel quod ipſi ferro circũdati & ſtypati erant.Ab hoc ſtyps dicta merces:quæ ſtypa — Styps
Auguſtus toribus:& militibus dabat᷑.Augus.Putas te ſtypem Elephãto dare: q̃uis Varro Stypẽ di/
Varro ctam velit:quod q ſupra as maiorem numerũ accepiſſent:non in arca ponebãt: ſed in aliq̃
cella ſtypabãt:hoc eſt cõponebãt:quo minus loci occuparet.Hinc Stypẽdiũ æs militare ap — Stypendium
Ennius pellatũ a ſtype pendenda:& Stypẽdiarii milites:quod eã ſtypẽ pendebant.Ennius.Poeni — Stypendiarius
ſtypẽdia pendũt.Pecuniã quoqꝫ:quam uel in ærariũ reponebant:uel diis offerebant: Sty/ — Styps
pem ueteres dixere. Item quod mendicis ad ſuſtentationem infœlicis vitæ porrigit᷑. Hinc — Aſtypulor
qui pecuniã rogat: & qui ſpõdet Stypulari.ac Reſtypulari dicit᷑:quod verbum poſtea:ad — Stypulor
omnes rogationes:quæ ſolenniter fiunt tranſlatum eſt:& Stypulatio rogatio dr̃: & Stypu — Reſtipulor
lator qui rogat ſiue rogat᷑.Dicimus autẽ Stypulor abſte actiue:hoc eſt rogo te: peto abſte: — Stypulatio
& Stypulor abſte paſſiue:hoc ẽ rogor abſte:A quo fit Aſtypulor:quod ſignificat aſſentior — Stypulator

Styparius | A ſtypo: Styparium dicimus: quicqd ad ſtypandum pertinet: ut Styparius maleus: & Con
Conſtypo | ſtypo verbũ: quod eſt condenſo: & ſtypes fuſtis terræ defixus: qui qñ pullulare aliquando
Stypes | cõſueuit: putant aliqui ſtyrpẽ ab eo dictã: ſtyrps enĩ fœminino genere originem ſignificat.
Stirps | Virgilius. Heu ſtyrpem inuiſam Maſculino arborẽ. Idem. Sed ſtyrpẽ teucri nullo diſcrimi | Virgilius
Extirpo | ne ſacrum: a quo extirpo deducit᷑. quod proprie ſignificat radicitus euello: per metaphorã | Idem
Extirpor | tamen ad alia quoq; trãſfertur: vñ extirpari vitia dicimus: quaſi funditus tolli. Horatius ĩ/ | Horatius
Stypula | proprie: ut alii plures fœminino genere protulit Stirpeſq; raptas: & pecus & domos. Itẽ
ſtypula a ſtupa deducit᷑: ſiue quod ſtupe inſtar vrat᷑: ſiue quod ea quoq; ſtipari tectorũ ri/
mæ conſueuerũt. Eſt autem ſtypula calamus frumẽti: utputa tritici: hordei: farris & ſimili/
Vnicalamum | um: quod ſcilicet cõtinet ſpicam: quod unam dumtaxat ſtypulam habet vnicalamũ frumẽ/
frumentum | tum dicit᷑. Stypulæ intermedia dicunt᷑ genicula: & aliquãdo genicula a ſimilitudine genuũ
Geniculus | animalis. Plynius. Frumenta quædam in genu tertio ſpicã incipiunt cõcipere. Idem. Geni | Plynius
Genu | cula ſunt tritico quaterna: farri ſena: hordeo octona. Ab hoc geniculatum dr̃: quod frequẽti | Idem
Geniculatim | bus Geniculis cõſtat: ut Eſt herba: quæ Heliotropiũ vocat᷑: ob id Genicularis herba ab ali/
Genicularis | quibus nominata & Geniculatim frangi: aut aliud fieri dicimus: hoc eſt per ſingula Geni/
Geniculatim | cula. Stypula in campo remanet frumẽto demeſſo. Itẽ ea pars: quæ e frumẽto demeſſo: cõ/
Stypula | tuſa ſpica ſuperſtat ſimiliter Stypula generali uocabulo appellat᷑. Virgilius. Non tu in tri/ | Virgilius
Auena | uiis in docte ſolebas Stridẽti miſerum Stypula diſpergere carmen: quam alibi Auenam uo
citãt: qum proprie auena genus ſit frumẽti. Silueſtrem tenui muſam meditaris Auena. Ve/ | Idem
Acus | rũ tamẽ ſi proprie loqui velimus: qum per ſe tantũ ſpica piſitur ad aurificũ vſus: Acus uoca
Palea | tur: qum uero in area terit᷑: Palea ad pabula iumentorũ. Nam Milii & Panici & Siſamæ
Appluda | purgamenta: non paleam: ſed Appludam nominamns. Neuius. Ne hercle Appluda ẽ ho/ | Neuius
die ꝙ tu leuior: dicta eſt ab applodendo: quod ꝓpter tenuitatem: & qa minutiſſima eſt: ſpi
ritu deiiciatur: Non ſine errore. A Gellius: & Nonius Marcellus appludam frumẽti furfu/ | A. Gellius
Acumen | rem a ueteribus dictam ſcripſere: & Pompeius. Sorbitionis genus eſſe liquidiſſimũ. Acus | Non. Mar
Acuo | autem iſtud: quod diximus: ſtypulę genus uocat᷑ a ſimilitudine Acus: qua ſuimus. Acus autẽ | cellus
Acies | ab acumine. Acumẽ: & Acuo: & Acies: ab Acone græco uocabulo: quã latine dicimus Co/ | Feſtus Põ.
Acon | tem Dicit᷑ aũt Acies cuiuſcunq; rei Acumen: & quaſi ſummũ: vnde aciem ferri dicimus: aciẽ | peius
Acutus | oculorũ: aciem exercitus. Ab Acuo acutus deducitur: notæ ſignificationis: quod etiã ad in
Aciæris | corporea transfert᷑: ut acutũ ingenium: acutus viſus Et Aciæris ſecuris ærea: qua ĩ ſacrificiis
Acer | ſacerdotes apud ueteres vtebant᷑. Et Acer: quod proprie acutum ſignificat. Cicero. Acri ho | Cicero
mo ingenio. Per metaphorã tamẽ aliquãdo pro veloci vſurpat᷑. Virgilius. Calidumq; ani/ | Virgilius
mis: & curſibus acrẽ. Aliqñ pro ſeuero. Cicero. Suum igit᷑ qſq; noſcat ĩgeniũ: acrẽ ſe & bo | Cicero
norũ: & malorum iudicẽ prebeat. Interdũ pro uehemẽti ſæuo: cruento. Virgilius. Acremq; | Virgilius
moloſſum paſce fero pingui. Idẽ. Acri quondã regnata Lycurgo. Nonnũq; ꝓ diligẽti ꝑui | Idem
do. Idẽ. Iam tũ acer curas venientẽ extendit in annũ: Ruſticus: Quandoq; pro forti. Idem | Idem
Acrimonia | Aut acrem dubites in ꝑlia poſcere Turnũ. Ab hoc Acrimonia deducit᷑: hoc ẽ viuacitas ani | Idem
Acriter | mi: acumen ingenii: & mentis ſeueritas: & acriter aduerbium: acute: vehementer: fortiter: ſe
Alacer | uere: & eorũ comparatiua ac ſuperlatiua. Item alacer ſiue alacris. Vtroq; enĩ modo dicitur | Varro
Alacris | modo feſtinum ſignificat: quaſi alis acer. Terentius. Quid tu es triſtis: quid ve es Alacris: | Terẽtius
Alacritas | modo lætum: & veluti in ſpem aliquam geſtientem: a quo Alacritas dicta mutatio quæ/
Alacriter | dam vultus in aliquam ſpem geſtientis. Cicero. Vir ergo temperatus: cõſtans: ſine metu: ſi/ | Cicero
Acerbus | ne ægritudĩe: ſine Alacritate: nulla libidĩe vexatus. Ab hoc fit alacriter aduerbiũ. Itẽ ab acer
Acerbitas | Acerbus: quod proprie incoctũ & nõdũ maturũ ſignificat: vñ poma acerba: & acerbũ vul
Acerbe | nus: ideſt immaturũ dicimus. Aliquando tamẽ ponitur pro horrendo: & immiti. Virgili9 | Virgilius
Acer | Et funere merſit acerbo. Ab hoc fit Acerbitas: quod modo amaritudinẽ ſaporis: modo cru
Acerna menſa | ditatem: modo ſæuitiam ſignificat: & Acerbe aduerbium: amare: ĩmature: crudeliter: & cõ
paratiua ſuperlatiuaq; eorum. Item Acer arbor: quod acria in ea artificum ingenia exerceã/
tur. Eſt enim ampliſſima arbor: & operũ elegantia ac ſubtilitate primum poſt citrum locũ
obtinet. Menſæ inde Acernæ dicunt᷑. Martialis de menſa Acerna. Non ſum Criſpa quidẽ | Martialis
Gallicum acer | nec ſilua filia mauræ. Sed norunt lautas & mea ligna dapes plura eius genera ſunt. Album
Pauoninũ acer | quod præcipui Candoris: Gallicum uocatur: Intranſpadana Italia & trans Alpes naſcens
Alterum Criſpo macularum diſcurſu: qui qum excellentior fuit: dicit᷑ Pauoninum a cau/
darum Pauoninarum ſimilitudine. Martialis: delecto Pauonino. Nomina dat Spondæ | Martialis
pictis pulcherrima pennis Nunc Iunonis auis: ſed prius Argus erat. Hoc in Iſtria Rhetia/
q; præcipuum eſt. Euiliori genere a uenarum craſſitudine Craſſiuenium vocitant Græci ſi/
Craſſiueniũ acer | tu diſcernunt: campeſtre: candidum: nec criſpum Glinon uocant: Criſpius duriuſq;: quod
Glinon | in montibus naſcatur: Montanum. Tertium genus appellant Zigiam rubentem fiſſili li/
Montanum | gno: cortice liuido & Scabro: hoc alii proprii generis eſſe malunt. Et latine Carpinum

nuncupant:pulcherrimum eſt Bruſcum: Multoq; etiam excellentius Molluſcũ Tuber utrũ
q; huius arboris: Sed Bruſcum in tortius criſpum: Molluſcu; ſimplicius ſparſum:& ſi ma/
gnitudinem mẽſarũ caperet: haud dubie prælatũ a veteribus citro fuiſſet propter paruitatẽ
intra pugillares tantum:& lectoram laminas ſtetit. Ebruſco menſæ quoq; factæ ſunt nigre/
ſcentes. Reperitur & in alno Tuber nota arbore: ſed tãto deterius: quãto Alnus ipſa diſtat
ab Acere. Item Acetum: quod nihil aliud eſt q̃; acre vinum: a quo Acetoſum:& Acetoſi
tas:& Acer pro ipſa Acetoſitate:& Acetaria herbæ: quæ ad excitandum appetitum cũ Ace
to manduntᷣ:& Acidum pro Acetoſo cuius diminutiuum eſt Acidulum: & Acetabulum:
de quo inferius dicemus. Veteres acetare ſcripſerunt pro cõmouere & quod nunc dicimus
agitare præterea ab acuo fit Apupedius: de quo inferius dicemus:& Acinus granũ: & ace/
ruus: quod eſt cuiuſq; rei congeries in acutum elata Acus etiam piſcis genus eſt: de quo dixi
mus. Item genus inſtructæ aciei: quod ea pars militum vehemẽtiſſia ſit ad nocẽdũ hoſti acu
mine telorum. Item inſtrumentũ ad ornandũ caput: quod & per diminutionẽ acicula dici
tur Ab acu autem: qum Paleam ſignificat: fit Acero verbum: quod eſt paleis ĩficio: itaq; ace
roſum frumentũ dicimus immundũ:& non ſine paleis: a quo & panis: q ex eo fit aceroſus
dicitᷣ:& aceratum lutum: quod paleis immiſtum eſt ad tuguria facienda:& ob acero: quod
eſt loquendo alterius ſermonem moleſto impedio: quaſi paleas ori obiiciendo. Item a ſtu
pa Stupea deriuatur: a quo Stupor: quæ eſt quædam alienatio ſenſuum: quod ſcilicet ſenſus
cõſtypẽtur. hinc Stupefacio: & Stupefio:& Stupidus: quod modo ſtupefactum ſignificat
modo ĩſenſatum: vnde Stupentia ſiue Stupida membra dicuntᷣ: quando uel paruũ: uel nul
lum habent ſenſum. Item Obſtupeo:& Stupeſco & Obſtupeſco:& Subſtupeo:& Subſtu/
pidus: & Obſtupefacio:& Obſtupefio notæ ſignificationis. Item a Stupa ſtupeum dicitᷣ
quod ex ſtupa eſt: ſicut a Lino Lineũ: quod ex Lino. Linum græca vox ẽ græci eñ λινον
nominant. Ab hoc: qui Lini artem exercet Linarius a nobis dicitᷣ: a græcis λινοπλοκισ
& Linteum hoc eſt pannus Lineus: quod græce λινοον dicitur: a quo fit diminutiuũ Lin
teolum:& Linamentum quodq; ſignificat: quod eſt filum ipſum: quod ex Lino voluendo
Plynius trahitur. Plynius. Delphini adipe Linamenta accenſa excitant vuluæ ſtrangulatu oppreſ/
ſas:& quo veteres vſi fuere Linio Linionis: qui a græcis λινούργοσ appellatur Nam
λινουφον uocant Lini textorem: λινουχον retiarium:& λινοπτωμον Lini ſe/
men. Item a Lino Licium dictum filũ: quo in tela textrices implicãt ſtamẽ: a quo Licio ver
bum cum eius deriuatiuis: atq; compoſitis: de quibus inferius dicemus. Et Linus proprium
Hermodorus nomen: q̃; uis primam corripit. Hic Mercurii ex Vrania muſa filius fuit: ut Hermodorus
affirmat. Virgilius tamen ab Apolline genitum dicit. Et Linea: quæ proprie ſignificat fi/
Virgilius lum illud quo fabri materiarii vtuntur ad ſignandam materiam: quod ex lino fiat. A græ/
cis dicitᷣ ςαθμὴ:& quoniam ab hac: ſi rubrica vel alio colore intincta fuerit: figura deſi/
gnatur longa ſine latitudine: atq; altitudine: ea quoq; figura a græcis ςραμμὴ: a noſtris
linea dicta eſt. Item ea: quam non colore: ſed animo imaginãtur Geometræ: de qua paulo
ſuperius diſſeruimus. Antiq; pictores penicillo tenuiſſimam lineam ducere pulchram puta
Apelles bant. Tradunt Apellem ex ecllentiſſimum pictorem cum aliquando Rhodum ad Proto
Protoge/ genem alium pictorem auidus cognoſcendi opera eius ad nauigaſſet: quoniã fama tantum
nes hominem priuſq; cognouerat: ſtatim: officinam illius petiiſſe. Aberat tum ipſe: relicta do/
mi anicula: quæ tabulam vnam ſatis amplam ad pingendum paratam cuſtodiebat: hãc ro/
gatam: foris eſſe Protogenem reſpondiſſe: interrogaſſeq;: a quo quæſitum illi referret. Ab
hoc Appellẽ dixiſſe: arreptoq; penicillo lineam per tabulam duxiſſe ex colore ſummæ te/
nuitatis. Reuerſum deide Protogenem:& re uti geſta fuerat: ab ancilla cognita operis ſub
tilitatem contemplatum: ueniſſe Apellem dixiſſe:& ipſum tunc alio colore tenuiorem in
illa ipſa lineam duxiſſe:& ab euntem præcepiſſe aniculæ: vt ſi ille rediſſet: oſtenderet: dice/
retq; hunc eſſe quem quærebat: Reuerſum poſt hæc Apellem quoniam vinci erubeſcebat:
tertio colore lineas ſecuiſſe: nullo ſubtilitati loco relicto Confeſſum Protogenem ſe ab eo
victum: inportum: vt hoſpitem quæreret deuolaſſe: Tradita deide poſteris hæc tabula ma
gno omnibus miraculo fuit: nihil aliud continens q̃; lineas viſum effugientes:& tamẽ om/
ni opere nobilior habita. Conſumpta eſt priore incendio domus Cæſaris in pallatio. Fu/
it Apelli perpetua conſuetudo nunq̃; tam occupatam diem agendi: vt non lineam ducen/
do artem exerceret: ex quo natum eſt Prouerbium: qum ſignificare volumus: non eſſe fru/
ſtra tempus terendum. Nulla ſit dies ſine linea Nec lineam hodie duxi: hoc eſt nihil feci. A
linea fit lineo uerbũ quod eſt lineam duco:& Linearis: ad lineam pertinens: Vnde Linea/
Philocles ris pictura vocata eſt: q̃; primus Philocles ægyptius vel Cleanthes Corinthius iuenit line/
Cleanthes is circũ vmbrã hominis deductis. Sic eñ inuentã primo picturã conſtat ab ægyptiis: vt nõ
nulli putãt: vt alii a græcis: vel apud Sycionios: vl apud Corinthios. Primi eñ eã exercuere

Bruſcum
Molluſcum
Acetum
Acetoſum
Acetoſitas
Acidum
Acidulum
Acupedius
Acinus
Aceruus
Acicula
Stupeo
Stupor
Stupefacio
Stupefio
Stupidus
Stupeſco
Obſtupeo
Obſtupeſco
Subſtupeo
Subſtupidus
Obſtupefacio
Obſtupefio
Stupeum
Lineum
Linum
Linarius
Linteum
Linteolum
Linamentum
Linio
Licium
Linea
Lino
Linus propriũ
Tabula linearis
Prouerbiũ
Nulla dies ſine linea
Nec lineã duxi
Lineo
Linearis
Linearis pictura
Pictura quõ inuenta

Ardices Corinthius:& Telephanes Sicionius ſine vllo colore:ſpargentes tamen lineas in/ Aerdices
tus:Itaque γραφεῖν:hoc eſt ſcribere dicti ſunt:& ϛραφη tam ſcripturam ꝙ picturam Telephães
Graphiarum ſignificat & γραφάσ tam ſcribam ꝙ pictorem:& γραφειον ſtilum:& γραφιοθηκη
Granphiarium: hoc eſt theca: in qua ſtili reponuntur: quibus & ſcribere ſimul:& pingere
ſolebant antequam Penicilli & colores inuenirentur. Latini quoque græcos ſecuti huiuſ/ Plynius
Graphis modi linearem picturam graphidem nominauere. Plynius. Graphidis veſtigia extant in
Lineamentum tabulis:ac membranis:ex quibus proficere dicuntur artifices. Itē ab hac linea Lineamenta
hoc eſt extremitates ipſæ:& quaſi lineæ quædam corporum:per quas hominis forma di/
Lino gnoſcit᷑. Alineari pictura tracta:in qua per ſolas lineas effigies hominis cognoſcebatur.
Interlino Itē Lino verbū:quod proprie eſt leuiter aliqd induco:& quaſi lineam duco. Vnde inter li/
nire dicimus ſupinducto atramento:aut alio liquore ſcripturā aliquam:picturā ve deſtrue Cicero
Littura ere. Cicero: Tabulæ ſunt in medio:ſe corruptas atq; inter litas eſſe clamant:hinc talis indu/
ctio Litura dicta:a Lino littera:quod inſcribēdo illinit᷑:hoc eſt leniter inducit᷑ atramentū:
Lido ꝙuis alii lrām ꝗſi legitteram dictam velint:quod legenti iter pbeat. Itē a lino littus:de quo
Allido ſupradiximus:& lido verbum:vt qdam putant:quo Veteres vtebant᷑ pro eo:quod eſt con
Elido fringo:doleo:a quo fit Allido:hoc ē impingo:& Elido:quod ꝓprie ſignificat effringo: ex Virgilius
Illido primo:diſſipo. Virgilius. Eliſos oculos:& ſiccū ſanguine gutur. Plautus. Iubeo oculos eli Plautus
Collido dere. Lucillius. Iniuriatū hūc i fauces iuaſiſſe animūq; eliſiſſe. Virgilius. Geminoſq; pmens Lucillius
eliſerit angues. Cicero. Qui rebus his ægritudine elidit᷑:pōt tñ eſſe nō miſer. Idem. Vt au/ Virgilius
Colliſio riga īdutus e curru trahit᷑:dilaniat᷑:elidit᷑:& Illido:quod eſt īfringo:a quo Colliſio deduci Cicero
Illano tur:q̄ eſt duorū aut pluriū corporū mutua:ut ita dicā:cōfricatio atq; cōfractio. Itē a lino li/ Idem
nio:a quo delinio:quod eſt mulceo irretio:vñ fit delinimētum: Afranius. Mala ætas nulla
delinimēta īuenit cōpoſita ſiunt. Illino. Plynius Fimū Caprinū ex melle illitū epiphoris ꝓ Plynius
deſſe putant. Virgilius. Lita pro'ilita poſuit. Et paribus Lita corpora guttis. Oblino. Ply/
Oblino nius. Fel quoq; eius cū axūgia oblitū mirifice prodeſt. Ab hoc:ut qdam arbitrāt᷑ obliuiſcor
Allino deducit᷑ quod Nouis in mentē inductis:hoc eſt mēti oblitis:vetera abolent᷑. Hic Obliuio
fit:& Obliuioſus:qui facile obliuiſcit᷑. Itē ab Oblino oblittero:ſicut:A lino littera: oblit/
terare enim eſt obſcure facere dolere. Alii tamen hoc uerbū ab obliuione deriuatum putāt
alii a liuore:quod ibi notata æquari fluctibus ſolent:& tolli hic notandum quod obliuio: Cicero
ſi cum venio:& ſimilibus iungatur:ſemper paſſiue accipitur. Cicero. Vt ſi fuerint excellen/ Plynius
Circumlino tiſſimi:certe iam venerint in obliuionem. Allino. Plynius. Sunt qui leporino coagulo mel
addant:& hoc ſæpe allinant dentem. Cincumlino. Idē fit ex ſucco cicutæ ad refrigerādum
Sublino ſtomachum malagma:præcipuus tñ eſt ad colubendas epiphoras æſtiuas oculorumq; do/ Cornelius
lores ſedandos circumlitus:hoc eſt circum circa leuiter inductus. Sublino. Cornelius Cel/ Celſus
ſus. Idem quoq; vmbilico ſublitum facit. Dicitur præterea linea filum omne ex lino: & qui Columella
cunque tenuis funiculus. Columella. Ligato pede longa linea gallina cuſtoditur. Plynius Plynius
Stemmata vero lineis diſcurrebant ad imagines pictas. Idem Murenæ deuorant hamum Idem
Linea admouentque dentibus lineas: atque ita erodunt. Idem. Infixum hamo inuertere ſe:quo Idem.
niam ſit dorſo cultellato: ſpinaque Lineam præſecare. Inuenitur etiam filum poſitum Varro
pro Linea. Varro. Sumptoque atramento ſutorio filum duxt: proprie enim filum eſt: Lucillius
quod ex Lino: Lana ve trahendo ducitur:hoc eſt Linamentum. Lucillius. Surge mulier
duce filum non malum:a quo fit filo verbum quod eſt filum duco:quod & neo dicitur:
quorum compoſita ſunt filor:& neor:a quo filo fit compoſitum efilo:effilatum enim di/
cimus:quod extra ueſtimentum filo contextum eſt: quod erectum quoque a quibuſdam
Ligamen dicitur: A lino etiam ligo uerbum deriuari quidam exiſtimant: quaſi lino ago: quod
Ligamentum Lino omnia ligentur: propter quod græci λινον hoc eſt Linum vocatum putant ατο
Ligaculum του λινεω antiquo verbo:quod eſt teneo: quia Lino omnia tenentur. Ab hoc Liga/
Subligar men deriuatur: & Ligamentum:& Ligaculum:quo aliquid Ligatur:& Subligar: & Sub
Subligaculum ligaculum:de quibus ſupradiximus:& Ligellum breue domicilium: & tuguriolum. Plau
Ligellum tus. Tū a ligello fuiſti:qua exis foras:& Lictor qui populo:& magiſtratibus miniſtrat: vel
Lictor quod virgarum faſces ligatos gerebant lictores:vel quod qum magiſtratus populi Ro/
mani virgis quemquam verberari iuſſiſſent:crura eius ac manus ligare lictores ſolebant. Tiro
Tiro tamen Ciceronis libertus a Lino:vel Litio appellatos ſcripſit. Litio enim ex tranſ/
uerſo: qui miniſtrabant: cincti erant. Plutarchus Litorem abſque c ſcribendum eſſe exi
ſtimat: & ita a veteribus ſcriptum fuiſſe tractum a græco: græci enim λιτοῦργον
hoc eſt populi miniſtrum dicunt. Nam λεῦτον populum nominant: ειγαϛην
miniſtrum Erant conſuli lictores duodecim: cæteris vero magiſtratibus: quales ſunt
proconſules: præſides:prætores ſex. Ii faſcem virgarum alligatum cum ſecuri gerebant
idcirco duodeci faſces mō ꝓ cōſule:mō ꝓ Cōſulatu ponimus:& faſces ꝓ magiſtratu. Cau

ſam autem cur duodecim lictores cõſuli eẽnt:hác tradũt:ꝙ hunc morẽ ſeruabãt etruſci:a q
bus ſicut toga ꝑtexta: & ſella curulis: ita & apparitores: & lictores ſumpti ſunt:hunc vero
numerum habuerunt Etruſci: quod ex duodecim populis communiter creato rege: ſingu
los ſinguli populi lictores dabant. Sunt etiá qui ab numero auium : quæ augurio regnum
Romulo portenderunt:hunc numerum ſecutum putent:quemadmódũ in minoribus ma/
giſtratibus ſex tantum lictores datos a numero ſex vulturũ quas conſpexerit Remus. Item
a Ligo Ligatura dicitur :& Ligo ligonis ruſticum inſtrumentum : quod a radicibus quæ   Ligatura
ſub terra ſunt ligetur : quãuis alii a legendo potius Ligonem dictum: quaſi legonem exi/   Ligo ligonis
ſtiment:quia per latitudinem ſub terra facilius legitur.Et compoſita Alligo:quód eſt ad ali   Alligo
quid ligo.Circumligo notæ ſignificationis.Obligo deuincio: A quo Obligatus: & Obli/   Circumligo
gatio.Præligo ante ligo: Illigo intro ligo.Subligo notæ ſignificationis. Religo modo ſol   Obligo
uo:modo ligó.Martialis.Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus.Colligo ſimul   Obligatus
Martialis   ligo.Et lingua:uel quod ſicut Varroni placet:cibum liget:hæc enim cibos vi ſua cõglobat: Obligatio
Varro   & deprimit:ac tranſmittit in ventrem:uel ꝙ ipſa dentium ſeptis quaſi muro circunuallata: Præligo
ac ligata ſit. In hac virtus ſermonis eſt: hac ſapores ſentiuntur: homini ſæpe ita conſtricta   Illigo
venis:ut interci[illegible]i eas neceſſe ſit. Tenuiſſima eſt ſerpentibus:& triſulcans: vibran[illegible]que: lacer   Subligo
tis bifida: & piloſa: Vitul’ marinis duplex:Crocodill’ nulla:leonibus:pardis:felibus:aliiſq;   Religo
eiuſdem generis imbricatæ aſperitatis: & lunæ ſimilis:attenuanſq; lambendo hominis cu/   Colligo
tem. Ranis prima parte cohærens: intimo gutture abſoluta: quá vocem emittunt. Mares   Lingua
tunc vocantur ololygones:ſtato enim hoc tempore venit:dum fœminas ad coitum vocát.   Ololygones
Tum ſi quidem inferiori labro demiſſo : ad libramentum modicæ aquæ receptæ in fauces
palpitante ſibi lingua vlulatus elicitur:a quo nomẽ ſumpſere:ſi quidem græci ὀλολύζειν   Vlula
vlulare dicunt:quod eſt clamare:& lucubrem vocem emittere: vnde ὀλολυγὴ vlula eſt no   Vlulo
cturnæ auis genus:ὀλολυγμὸς vlulatus.ὀλολύζων vlulans. Apibus & ci[illegible]adis præ/   Vlulatus
longa eſt:& eminens lingua:quibuſdam inſectis intus:ut formicis:elephanto lata: Pſitaco
fere inſtar humanæ.Eſt aũt lingua non ſolum hæc:de qua locuti ſumus:particula corporis:
ſed etiam differentia ſermonum: vnde latinam linguam dicimus:Græcam: Iudaicam: Ara
bicam:Chaldæam.Quin etiam in vna lingua eſt aliquando ſermonis diuerſitas:quæ ſimi/
liter lingua dicitur:ut in lingua græca: eſt lingua:quæ cõmunis vocatur:& Attica: & Dori
ca:& Ionica:& Edica.Item lingua promontorii genus appellatur non excellẽtis:ſed mol/   Lingua
liter in planum deuexi.Item inſtrumentum ad ſimilitudinem Coclearis:niſi ꝙ Coclear cõ   Coclear
Plynius   cauitatem habet:Lingua plana eſt & oblonga in ſpeciem linguæ facta.Plynius.Ad ſangui   Lingua
nem ſiſtendum decem grana ſeminis Ferulæ bibuntur in vino trita:uel medulla . Sunt qui
comitialibus morbis dandum putant:luna quarta:ſexta:ſeptima:linguæ menſura:Eius di/
Idem   minutiuum Lingula eſt:eiuſdem ſignificationis.Idem.Cera punica fit hoc modo: ventila/   Lingula
tur ſub diuo ſæpius cera fulua:deinde feruet in aqua marina ex alto petita addito nitro:in/
de Lingulis eligunt florem : ideſt candidiſſima quæque Eadem detracto n Ligula dicitur
Martialis   Martialis.Quãuis me ligulam dicant equiteſque:patreſq;.Dicor ab indoctis Lingula grã/
maticis.Veteres tamen gladiolum quoq; ob longum in ſpetiem Linguæ factum Ligulã vo
citauere.Lingulæ dicuntur:quæ tibiis adhibentur ab huius: de qua ſupra diximus: lingulæ   Lingulæ
Plynius   ſimilitudine. Lingua etiam: ut Plynius teſtatur:herba eſt : quæ circa fontes naſcitur : cuius   Alopecia
radix combuſta & trita Alopecias emendat. Eſt autem Alopecia morbus in capite ex vi/   Lingua bubula
tio humorum:qui fit cum profluuio capillorum. Accepit autem nomen ἀπὸ τῆς ἀλώ/   Bugloſſus
πεκος:hoc eſt a vulpe : quod id animal hoc genus morbi crebro patiatur . Item Lingua   Euphraſinum
Bubula herbæ genus eſt:quam græci Bugloſſon nominant Boum linguæ ſimilis: cui præci   Euphraſinæ
pua virtus eſt:quod in vinum deiecta animi voluptates auget: ob id Euphroſynum dicta: Lingua canina
quaſi hærba lætificans.Græci enim εὐφραίνειν lætari dicunt: Vnde Euphraſia exultatio   Cynogloſſos
dicitur:& Euphroſynæ læticia.Eſt & Lingua Canina alia herba:quæ Cynogloſſos voca/   Lingua petrea
tur a græcis caninas imitans linguas topiariis operibus gratiſſima.Item lingua Petrea ge/   Gloſſopetra
nus eſt lapilli:quod inter gemmas connumeratur:Gloſſopetra vocatur:græcorum lingua: Lingulaca
humanæ ſimilis.Magi eam credunt non naſci in terra:ſed deficiente luna de celo decidere: Linguax
& lænocinanti neceſſariam eſſe: ventoſque comprimere.A lingua Lingulaca deriuatur ge/   Lingulax
Plautus   nus piſcis:& mulier auguratrix.Item Multiloqua. Plautus Lingulaca eſt : nam nunquam   Elingo
tacet:& Linguax:& Lingulax:hoc eſt verboſus:de quibus ſuperius locuti ſumus:& Elin/   Elinguis
go:hoc eſt linguam eximo . Plautus . Si ego Hercle te non elinguandam dedero vſque ab   Bilinguis
radicibus.A quo Elinguis:qui ſine lingua eſt.Item qui mutus eſt:& loqui non poteſt: etiã   Trilinguis
ſi linguam habeat.Bilinguis:qui uel duas linguas habet: uel modo vnum: modo aliud lo/   Quadrilinguis
quit̃.Eodẽ modo Trilinguis:& Quadrilinguis.Bilinguẽ etiã pro fallaci accipimus hoc vi
tiũ ad mẽtẽ referẽtes: Vñ Brutii Italiæ populi Lucanis vicini Biligues vocitati ſũt:& grece   Brutii

Græce loqui loqui dicti:quemadmodum Brutii appellati: quod quaſi bruti:& obſcœni ſunt. Brutum
Brutum enim dicitur:quod tardum ſtolidum & ſine ſenſu eſt: A quo Bruti cognomen: qui ſe ſtoli/
Brutus dum ſimulauit. A Brutiis Brutiani dicti: qui officia ſeruilia magiſtratibus præſtabant eo
Brutiani ꝙ hi primum ſe Annibali tradiderunt:& cum eo perſeuerauerunt:quouſque ex Italia rece/
Brutianæ pmæ deret:& Brutianæ parmæ dicta ſunt ſcuta:quibus Brutii vtebantur. Brutum autem a terra
Bruta deductum eſt:Cuius Epitheton eſt Bruta:hoc eſt ſine ſenſu:& quaſi obruta. Abrutum Bru
Brupeo peo veteres dixere pro ſtupeo: A quo Obrupeo pro Obſtupeo. Afranius. Nō poſſum ver/ Afranius
Stupeo ba acere:obrupuii:& Lingo quod proprie eſt lingua aliquid lambo:a quo fœdiſſimū ho/
Obrupeo minum genus Cunnilingi dicuntur. Lingere etiam dicimur: dum aliquid in ore tenentes
Lingo guttatim id defluere in ſtomachum ſinimus:quæ res Linctus dicitur:& Ecligma. Plynius. Plynius
Cunnilingus Telicos gemma eſt:quæ oleæ nucleo ſimilis videtur:& lingentium calculos frangit:pellitqꝫ Idem
Linctus Idem. Multi tuſſim veterem linctu ſalis diſcuſſere. Idem: E ſemine lini vtiliſſime fiunt Ecli/ Idem
Ecligma gmata. A lingo Ligurio fit:quod modo ſignificat id:quod veteres dixerunt de gulo:& aui
Ligurio de multa conſumo. Horatius. Semeſſos piſces:tepidumqꝫ ligurier: vnde Liguritores dicun Horatius
Liguritor tur qui conſumptis dapibus catillos etiam lingunt: modo paulatim: & qum quadam mo/
Alligurio ra atque elegantia comedo: quaſi ſinendo:ut per ſe cibus in ſtomachum liqueſiat. Terenti/ Terētius
Obligurio us. Quæ cum amatore ſuo cœnant liguriunt. Ab hoc Alligurio deriuatur eiuſdem ſignifi/
Lixa cationis. & Obligurio. Terentius. Itidem patria qui obligurierat bona. Non recte dona/ Idem
tus. Ligurio a græco deductum ſcribit λίγυρον: quod ſuaue interpretatur. Sunt qui Li/
xam quoque a liguriendo quæſtum dictum velint. Sic enim ſcribit Pompeius. Lixæ ſunt: Pompeins
qui exercitum ſequuntur quæſtus gratia:dicti: quod extra ordinem: ſunt militiæ: eiſque li/
Elixum ceat:quod libuerit. Alii eos a Lixa appellatos credunt:quod & ille Herculem ſit ſecutus:q/
Lixa dam a liguriendo quæſtum. At Marcellus: Elixum eſt inquit:quicquid ex aqua molitur uel Martialis
decoquitur. Nam lixam aquā veteres eſſe dixerunt. Vnde & Lixi dicti: qui militibus aquā
ad caſtra uel ad tentoria ſolent ferre. Varro. In pauimento non audes facere lacunam:at in Varro
humum calceos facis elixos. Nos vero:quod vtriuſque pace dictum ſit: lixas eſſe affirma/
mus eos:qui vilioris quæſtus gratia exercitum ſequuntur utputa lauandi aut coquendi cau/
Lix ſa:appellatoſque a cinere. Lix enim ut Varro inquit:cinis foci eſt: Vnde Lixiuium dicitur: Varro
Lixiuium aqua in qua lauandi gratia:decoctus eſt cinis: & Elixum:quod cinere ollæ ſuppoſito: deco
Elixum ctum eſt:propter quod & Aulicocium dicitur:hoc eſt olla decoctum. Nam veteres pro ol/
Aulicocium la Aulam dicebant: A quo plautina fabula Aulularia vocitata eſt ab aulula:hoc ē parua ol/ Plautus
Olla la:in qua repoſitus erat theſaurus. Vnde argumentum eius fabulæ eſt. Aulam repertam au/
Aula ri plenam. Euclio in ſumma ſeruat miſeris affectus modis: huius etiam aliud diminutiuum
Aulula eſt Auxilla. Lixæ ergo dicti:quod & in depuranda ſuppellectile:& in cibis decoquendis ci
Auxilla nerem agitarent. M. autem Varronis verba hæc ſunt. Lix cinis eſt foci. Inde enim cinis lu/ Varro
xati potus medetur: ut licet videre gladiatores:qui deluſerint: hac iuuari potione: Lixam
vero vbi pro aqua Marcellus legerit:ipſe oſtendat. Attuliſſet certe auctorem:ut mos eius ē:
ſi vſpiam legiſſet: Nam quod Varronem affert ſcripſiſſe calceos elixos: per metaphoram
Elixo dictum eſt:quaſi ita madefactos:ut eſt caro :quæ elixatur. A Lixa etiam fit Elixo verbum:
Lixabundus & Lixabundus vocatus eſt: qui exiguæ mercedis gratia viliſſimis ſeſe obſequiis immiſcet.
Liguria Plautus. Qui famam tuam Lixabundus:& nomen fœdas. Liguria Italiæ regio eſt inter
amnes Varum & Macram ab altero latere habens Apenninum:ab altero Padum: Thuſci
Liguſtica ora am attingens:cuius caput Genua eſt: A qua Liguſtica ora appellatur: Et incola eius Ligur:
Ligur & Ligus. Virgilius. Vane Ligus: fruſtraque animis elate ſuperbis. Sed hæc non a Ligurio Virgilius
Ligus dicitur:Sed a Ligiſto Phaethontis filio:cui ob ſuauitatem ac varietatem vocis nomen indi
tum fuit. Græci enim λίγυρον vocum varietatem dicunt: Vnde quidam lyram vocatā
exiſtimant inſtrumentum muſicū:in qua quot fides ſunt:tot reſonant voces: uel ἀπὸ τοῦ
λύειν:quod canere eſt:Hinc poetæ Lyrici dicti:quod variis carminibus vtuntur:& ad ly
Lyricum carmē ram canunt:& carmen ipſum lyricū nominatur. Eandem poetæ Chelim vocant ἀπὸ τῆς
Chelis χελώνης: hoc eſt a teſtudine. Tradunt enim qum aliquando Nilus ſuum egreſſus alueū
totam ægyptum inundaſſet eo poſtea intra ſuos limites ingreſſo: varias animantes in cam
pis ſuis relictas: inter quas remanſiſſe teſtudinem: quam cum Mercurius inueniſſet: con/
ſumpta iam carne:ſed ſuperſtitibus neruis:percuſſu ſonum excitaſſe: Quapropter ad ſimi
litudinem illius compoſuiſſe Lyram:eam Orpheo tradidiſſe:alii non Orpheo:ſed Apolli
Orpheus ni traditam memorant:vti ſupra diximus:& ab Apolline Orpheo conceſſa: ꝙ eſſet vnius
ex muſis:hoc eſt Calliopes filius:& Oeagri. Factam autem Lyram ex cornibus boū Apol/
linis: & ſeptem in ea chordas appoſitas iuxta numerum ſeptem Atlantidum: quod Maia
mater eius ex illarum numero eſſet:deinde ſupradictas duas: ut repræſentaret vnum nomē
Muſarum. Tantæ aūt ſuauitatis immodulādo fuiſſe ꝑhibet: ut arbores: ſaxa:feras traxiſſe

Orpheus dicatur:& qum ad inferos vxorem Eurydicem quærens deſcendiſſet:oẽm deo℞
progeniem laudaſſe libero patre excepto: hunc enim obliuione ductum prætermiſiſſe.Ob
quam cauſam dum paulo poſt Orpheus in Olympo monte: qui Macedoniam a Thracia — Olympus mons
diuidit:ſiue ut quidam volunt:in Pangaeo Thraciæ promontorio ſedens:cantu oblectare
tur:Bacchas ei liberum obieciſſe:quæ eum lacerarent: atq; diſcerperent:Quo facto Muſas
collecta membra ſepulturæ dediſſe: Lyram vero ſtellis figuratam inter ſydera collocaſſe:
Apolline id permittente:ꝗ laudatus ab Orpheo fuerat:& Ioue:ut Apollini id petenti ob/
ſequeretur.Alii tradunt Venerem cum Proſerpina ante Iouis tribunal de Adone conten/ — Adonis
diſſe:Quibus Calliopen Orphei matrem a Ioue iudicem datam:quæ qum iudicaſſet Ado
nim vtriuſq; eſſe debere: & vtranq; dimidia anni parte eum poſſidere: indignatam Vene/
rem:quæ totum ſibi concedi voluiſſet: Orpheum vniuerſis Thraciæ mulieribus obieciſſe:
ut amore illius incenſæ: fruſtratim eum diſcerperent. Sic Orpheo dilaniato caput eius de
monte in mare proiectum:in inſulam Leſbon fluctuum agitatione perueniſſe:ſublatumq;
ab incolis:& ſepulturæ traditum fuiſſe:Eius beneficii gratia Leſbios ad muſicam artem in
genioſiſſimos exiſtimari.Lyram autem a muſis:ut ſupra diximus: in celum tranſlatam fuiſ
ſe.Sunt qui putent Orpheum:ꝗ primus puerilem amorem induxerit mulieribus inuiſum:
ab eis dilaceratum fuiſſe:hæc lyra poſita eſt contra regionem eius loci:qui eſt inter genu:&
manum ſiniſtram Engonaſis eius teſtudo ſpectat ad arcticum circulum:ſummum cacumen
ad polum notium:Virgine ex oriente occidere: cum Sagittario exoriri cernitur: habet in
ipſis teſtudinis lateribus ſingulas ſtellas:i ſummis cacuminibus eorum:vbi brachia ſunt col
locata:ſingulas.In iiſdem mediis:quos nonnulli humeros vocant:In ſcapulis duas: In vna
parte lyræ:quæ & baſis totius videtur:vnam. Quæ in ſumma nouem ſunt ſtellæ. Ab huius
lyræ ſimilitudine lyrare dicuntur agricolæ:qum cratedentata uel tabula aratro adnexa:q̄ſi — Lyrare
lyræ teſtudine operiunt ſemina. hic enim ordo in re ruſtica ſeruatur: Primo terra aratur:
quod dicunt Proſcindere:deinde ſecunda aratione excitatæ grandiores glebæ franguntur — Proſcindere
quod vocant Effringere:tertia aratiõe iacto ſemine boues Lyrare dicunt:Id eſt q tabellis — Effringere
& vomere ſimul: & ſatum frumentum operiunt in porcis: & ſulcant in foſſas: quo pluuia — Lyrare
aqua dilabatur.Nonnulli poſtea:qui ſegetes non tam lætas habent per ſarctores occare ſo — Occare
lent:quod dicitur Occatio. Ab hoc Lyro primo Delyratio dicta eſt: qum quis non recto — Occatio
ſulco:tegendo ſemen incedebat.Deinde per metaphoram ad inſaniam hoc vocabulũ tranſ — Delyratio
latum eſt:vnde & Delyri inſani dicuntur:& Delyrare inſanire:& Delyre aduerbium inſa/ — Delyrus
ne:& Delyramentum ipſa delyratio:& foſſa ipſa:in quam vligo terræ deſcendit Lyra a q — Delyro
buſdam vocatur.Quidam tamen exiſtimauerunt Delyrare a græco deductum:apud quos — Delyre
Ariſtophanes — ληρεῖν ineptire ſignificat: & λῆρον Delyramentum. Ariſtophanes: λήρου ληρεῖς. — Delyramentum
Noſtri etia; Liras gerras:& nugas vocitauere.Plautus.Nam tuæ blandiciæ mihi ſunt:qđ
Plautus — dici ſolet gerræ Germanæ edepol liræ.Liris fluuius eſt Campaniæ interfluens vrbem min/ — Liris fluuius
Virgilius — turnenſium. Virgilius. Et vmbroſe lyris per regna miricæ. Horatius. Non rura: quæ lyris
Horatius — quieta mordet. Ligyes populi ſunt Aſiatici:qui cum Xerſe aduerſus græcos militauerunt. — Ligyes
Lygdamus nomen eſt viri proprium.Habent præterea veſtes a coloribus multiplicem dif — Lygdamus
ferentiam:ſed dum de iis diſſerimus:operæ preciũ erit:& colorum ipſorum:quibus inſice/
re veſtes:aut pingere ſolent: nomina ſimul commemorare. In primis eſt Natiuus color:q — Natiuus color
nulla arte:ſed natura producitur:modo in albedinem tendens:modo in nigredinem: non
tamen perfecte:ut albus:uel niger.Natiuus color albus Leucopus dicitur: vilis atque vul/ — Leucopos
Plynius — garis nomen trahens a grecis: apud quos λευκὸν dicitur album. Plynius.Iecur rubetæ — Leucopeatus
uel cor ad alligatur in panno Leucopo: & quartanis prodeſt:Hinc Leucopeati dicuntur:
Martialis — qui rudiori alba veſte:ac vili:& natiui coloris induti ſunt.Martialis. Amator ille triſtium
lacernarum: & Beticatus ſimul:atque Leucopeatus.Natiua laudet:habeat & licet ſemper.
Idem — Si vero huic colori ars addita ſit:Candidæ veſtes dicuntur.Idem.Atque vnam veſtire tribũ — Candidæ veſtes
Plautus — tua candida poſſunt:& niueæ.Plautus.Puram ac niueam togam:& Caltulæ a Calta vio/ — Niueæ veſtes
Idem — la coloris albi.Idem.Induſiatam:patagiatam:Caltulam:ac Crocotulam:& Galbinæ:na; — Caltulæ veſtes
Galbana albæ veſtes ſunt: de quibus ſupra ſcripſimus: vnde & Galbini mores dicuntur: — Galbinæ
Martialis — hoc eſt luxurioſi:laſciui.Martialis.Fuſcos colores:Galbinos habet mores:& Olorinæ:nã — Galbana
Plynius — Olorinus color candidus eſt: qui & Cygnæus dicitur. Plynius. Gaſidanem medi mittunt — Galbini
coloris olorini. Colores vero albi:quibus in pictura vtuntur: ſunt Parethonium a loco — Olorinæ veſtes
ægypti ita vocatum:hoc ſpumam maris eſſe exiſtimant: cum limo ſolidatam: quapropter
minutæ Conchulæ plerunque in eo inueniuntur:Fit & in Creta inſula: & Cyrenis: Adul/
teraturque Romæ Cimolia creta: nullum eſt e candidis coloribus pinguius: aut tectoriis — Parethonium
propter liuorem tenacius.Melinũ optimũ in Melo inſula:vñ nomẽ h;:naſcit̃ & in ſamo: — Melinum
raro eo pictores vtunt̃:ob nimiam pinguedinẽ:linguã tactu ſiccat:pilos mirifice detrahit.

Ceruſa: de qua ſupra diximus: quæ ſi vſta ſit rufeſcit:nec ſine ea recte fieri vmbræ poſſunt.
Eretria quæ terræ ſuæ nomen habet:qua præcipuæ vſus fuiſſe Parrhaſius dicitur. Sandara
ca:quæ inuenitur in aurariis:& in argentariis metallis adulteratur ex ceruſa in fornace co/
cta: hæc ſi torreatur: æqua parte rubrica admixta Sandycem facit quanq̃ Virgilius her/
bam hanc videtur exiſtimaſſe: dum inquit: Sponte ſua Sandyx paſcentes veſtiat agnos.
Hinc Sãdicinus color ẽ dictus: ſicut a Sandaraca Sãdaracinus. Neuius Sandaracino ore.
Albi coloris gẽmæ ſunt primo Cryſtallus:quæ fit gelu vehemẽter cõcreto:ut nonnulli pu/
tant:quapropter a glacie nomen habet. Græci enim κρυσταλλον glaciem nominãt: Vas
amphorale ex ea viſum Xenocrates ſcribit. Mittit hanc Aſia:Cypruſq;:& aliæ diuerſæ regi
ones:ſed & in Alpiũ iugis:& in germania reperit̃:ſi ꝙ in ea vitium ẽ: cælatura ab artifice
occultat̃:puræ præſtantiores ſunt:& Aſintheta nominantur. Inter vitia eſt rubigo:ſcabri/
cies:nubes maculoſa:centrum:quod ſal appellatur:& capillamentum rimæ ſimile. Tradũt
medici: quæ in corporibus vtenda ſunt:non aliter melius fieri q̃ Cryſtallina pila aduerſus
ſolis radiis oppoſita. Nero princeps ammiſſarum rerũ nuntio accepto duos calices cryſtal
linos in ſupma ira confregit:ne quis ex iis bibere poſſet: quando ipſe non poterat. Poſtea
ꝙ maximum in rebus humanis precium obtinet: Adamas:colore ſimili modo tranſlucido
ita in cudibus reſpuens ictum:ut ferrum vtrinq; diſſultet:duritia ei inenarrabilis ẽ: & igni/
um victrix:in quibus nunquã incaleſcit: quapropter Adamas quaſi indomabilis vocitata
eſt:ab α priuatiua particula:& δαμάζειν:quod eſt domare. Eſt genus eius:quod Con/
chron vocant:quod fit Milii magnitudine. κέγχρος enim milium dicitur: Alius dicitur
Syderitis ferrei ſplendoris. Mirum eſt ꝙ tanta vis ferri: igniumq; contemptrix ſine aliquo
ictu Hircino ſang uine rumpitur. Vſq; adeo autem cũ Magnete lapide diſſidet: ut iuxta po
ſitus:ferrum abſtrahi non patiatur:aut ſi ad motus magnes apphenderit:diuellat. Exiſtima
tur vanos metus a mente depellere propter quod nonnulli Achitem vocauere. ἄγχος enĩ
angorem ſignificat. Ab Adamante Adamantinus fit:ſicut a Vitro Vitrinus. Eadem ratiõe
herba quoq; Adamantis vocatur: Armeniæ:Cappadociæq; alũna: qua admota Leones re
ſupinari cum hiatu laxo prodiderunt. Nominis cauſa eſt:ꝙ conteri nequeat. proximæ ſũt
margaritæ:de quibus ſuperius diſſeruimus. Deinde Onyx candorem habens ad ſimilitudi
nem humani vnguis: qui græce ονυξ vocatur. Inueniuntur tamen & nigræ Onyces can/
didas zonas habentes. Poſt hæc candore cæteras excellens. Pæderos laudatiſſima in Indis:
apud quos Argenon vocatur:proxima apud ægyptios: vbi Senites. Item Aſteria incluſam
lucem quandam pupillæ modo continens:& oppoſita ſoli radios regerẽs candicantes: Et
Aſtrios cryſtallo propinqua:quæ aſtris oppoſita fulgorem eorum rapit:ac regerit: Ex eius
genere deterior Ceraunia vocatur:& Aſtroites:quæ oculis piſcium ſimilis eſſe perhibetur:
& Berulus ex Cerauniarum genere:& hoc a Ceraunia differens:ꝙ Beruli rotũdi ſunt:Ce/
rauniæ vero oblongæ:& Iris Cryſtallo ſimilis:ſic vocata:quoniam ſub tecto percuſſa ſole
ſpecies:& colores arcus cæleſtis in proximos parietes iaculatur:ſexangula ſemper: ut Cry/
ſtallus:& huic ſimilis Zeros alba:ac nigra macula diſtinguente Cryſtallum:& Acopus vi/
tro ſimilis punicoſa aureis guttis ſtellata:& Achates in magna olim auctoritate:vitreæ per
ſpicuitatis:quamuis varii ſæpe in ea colores conſpiciantur. Pyrrhus: qui aduerſus Roma/
nos bellum geſſit habuiſſe traditur Achaten:in qua nouem muſæ:& citharam tenens Apol
lo ſpectabatur: non artifici opere: ſed ſpontæ naturæ ita diſcurrentibus maculis: ut muſis
quoque ſingulis propria inſignia redderentur. Iſmeniam choraulem tradunt multis: fulgẽ
tibuſque vti conſueuiſſe:quod regum amicitiam conciliare exiſtimentur. Multæ huius gẽ/
mæ ſpecies ſunt. Phaſſachates:quæ colorem habet colli columbarum. Græci enim φαυαν
columbam vocitant:Cerachates:quæ κηρου :hoc eſt Cæræ: Sardachates: quæ Sardæ de
qua poſterius dicemus:Hæmachates: quæ αἵματος : hoc eſt ſanguis: Leucachates: quæ
alba eſt:græci enim λευκον album dicunt:Dendrachates:quæ eſt velut arbuſcula inſignis
δενδρον arborem ſignificat. Antachates:quæ pro Achate eſt:myrrham redolens:& ob
id mulieribus grata:Coraloachates απο του κοραλου:hoc eſt a coralio:quoniam gut
tis aureis corali modo diſtincta eſt. Increta ſacra appellatur: hæ ut proſint: Leoninis iubis
alligandæ cenſentur:alioquin diſcordiales domibus eſſe. Et Alabaſtrites candore variis co
loribus intercincto. & Alectorias:quæ dicta eſt απο του αλεκτρυονος :hoc eſt a gal
lo: quoniam in gallinaceorum ventriculis inuenitur Cryſtalli ſpecie magnitudine fabæ:
hac Milonem Crotonienſem tradunt in certaminibus vſum victorem euaſiſſe:& Andro/
damas: quæ & Argyrodamas dicitur argenti nitorem hñs: ut Adamas: ita vocatas:ꝙ ipe/
tus hominũ: & iracũdiã domet απο του ανδρα δαμαζειν: hoc ẽ a domãdis viris &
Arabica ebori ſimillima:& pene ebur niſi durior eẽt:& Aromatitis myrrhæ coloris:& odo
ris:ob hoc reginis cariſſima:et Aſpilates argẽtei coloris:et Atizoe argenteo nitore fulgens

Ceruſa
Eretria
Sandaraca
Sandyx
Sandicinus
Sandaracinus
Cryſtallus
Vas amphorale cryſtallinum
Aſyntheta
Rubigo
Scabricies
Nubeſ maculoſa
Centrum
Sal
Capillamentum
Adamas
Cenchron
Syderites
Anchites
Adamantinus
Adamantis
Onyx
Pæderos
Argenon
Aſteria
Aſtrios
Aſtroites
Ceraunia
Berulus
Iris
Zeros
Acopus
Achates
Phaſſachates
Cerachates
Sardachates
Hæmachates
Leuchates
Dendrachates
Antachates
Coraloachates
Sacra Achates
Alabaſtrites
Alectorias
Argyrodamas
Arabica
Aromatitis
Aſpilates
Atizoe

Parrhaſius
Virgilius
Xenocrateſ
Nero
Pyrrhus
Iſmenias choraules
Milo

magnitudine trium digitorum: ad lenticulæ figuram odoris iocundi. Et Cepites: ſiue Cepocapites: quæ candida eſt venarum nodis coeuntibus candore imaginem regerens: & Cydiæ: quæ inuenitur in cerebro piſcis eiuſdem nominis candidæ: & oblongæ: & præſagire abitum maris nubilo colore: aut tranquillitate dicuntur. Et Corſoides caniciei hominis ſimilis: & Ciſſites cãdore inſignis: & Cepionidæ cryſtallini nitoris: quæ imagines reddunt ut ſpecula: & Draconites: ſiue Dracontia: quæ fit ex cerebro Draconum: ſed non niſi viuentibus abſciſſo gemma ſcit inuidia aïalis mori ſentientis: quapropter mos eſt amputare caput dormiẽtibus: qui id facturi ſũt: bigis vehũtur & dracone viſo ſpargũt oĩa medicamenta: atq̃ ita ꝑcidunt. Eſt colore tranſlucido nec poliri poteſt: aut artem admittere: & Acopus vitro ſimilis aureis guttis ſtellata. & Amphitane alba marginibus auro rutilantibus. & Aphrodiſiace: quæ ex cãdida rufa eſt. & Argyptilla: quæ p album nigrã venã tranſeuntẽ habet. & Enochis: quæ diuiſa fragmẽtis teſtium effigiem repræſentat: & Exhebenũ qua aurifices aurũ poliũt. & Criſtalis: quæ licet ſit cãdida ad inclinationes rubeſcere videt̃ & Eureos: quæ nucleo oliuæ ſiſis eſt. & Galaxia ſiue Galatites: quæ ſunt colore lacteo inter currẽtibus candidis venis: & Leucogra: & Leucographia ac Synepites appellat̃: & Gaſidanes: quã medi mittũt coloris olorini: & Xanthos: quam Indi Henui vocãt e fuluo candicans: & Indica gemma pulucreo aſpectu: quãuis ſit alia colore ſubrufo: quæ ſi atterat̃: purpureus ſudor emanat: & Lepidotes: quæ ſquãmas piſciũ imitatur: & Leſbia: quæ a Leſbo patria nomẽ habet: & Leucophthalmos: quæ candidã nigramq̃ oculi ſpeciẽ cõtinet: alias rutila: & Libanochnes: quæ thuris ſimilitudinem oſtendit: & Meſomelas: quam albam linea nigra diſtinguit. & Steatites ſæui ſimilitudinẽ habens: quod græci ςεαρ vocant: & Geranites: quæ ſimilitudinẽ habet colli gruis: quam græci γερανου vocant. Hamnites: quæ ouis piſciũ ſimilis ẽ. & Iouis gemma: quæ vltra candorẽ: & leuis eſt & tenera. & Leucopetalos: quæ candorem niuis ex auro diſtinguit. & Liparis: cuius ſuffitu oẽs beſtiæ dicuntur euocari. & Lyſimachus: quæ rhodio marmori ſimilis eſt: aureis venis. & Leucochryſos: q̃ fit Chryſolitho interalbicãte. & Memnonia: de qua niſi q̃ candida eſt: nihil aliud cõmemoratur: & Myrrhites: quæ myrrhæ colorem habet: facieq̃ minime gemmæ: vnguenti odorẽ. & Oſtracia: ſiue Oſtracites: quæ teſtacea eſt: & Achatæ ſimilis: & Panconus: quæ digito lõgior eſt: & ne Cryſtallus videat̃: pluriũ angulorũ numerus facit. & Paneros: quæ & Pãſebaſtos appellatur: cui addita fecunditas exiſtimat̃. & Philoginos: quẽ & Chryſiten vocãt: oſtreæ ſimilis atticæ: & Perileucos: quæ ab ore gemmæ ad radicẽ vſq̃ cãdidũ habet: & Natalis ſpecies eſt aquæ glaciatæ: & Peantis: quæ & grauida dicitur: parereq̃ & parturientibus auxilio eſſe exiſtimatur: & Solis gemma: quæ ad ſpeciẽ ſolis fulgentes in orbem radios ſpargit. & Saurites: quæ in ventre viridis lacerti traditur inueniri. & Gelenites: quæ candido tranſlucet melleo fulgore lunæ imaginem continens. & Synodontites: quæ ex cerebro piſcium eſt: qui Synodontes appellatur. & Syringites: quæ ſtipulæ intermedio ſimilis eſt ac perpetua fiſtula cauatur: & Telicos: de qua ſupra diximus. & Zinilaces: qui in Euphrate naſcitur in medio glaucus: & Zoronyſius: quæ oritur in Indo flumine. & Scarites: qui Scauri piſcis colore eſt: & Aegophthalmos: quæ eſt Caprino oculo ſimilis. & Aetites: quæ Aquilæ colorem habet caudæ candicantis: & Cenchrites: quæ veluti ſparſa milii grana habere videtur: & Ciſſites: quæ eſt ad ſimilitudinem folii hederæ candicantis: & Pyrene ab oliuæ nucleo dicta: Græci enim omnium fructuum partem illam interiorem ligneam πυρην vocant. & Chalazias: quæ grandinum colorem: & figuram habet Adamantinæ duritiæ: & Aſtrapia: quæ e candido diſcurrentes fulminis radios habet: dicta a græco: ασϑραπη enim coruſcatio eſt: & Phlegonitis: in qua veluti flamma ardere videtur dicta απο του φλεγειν: quod ardere eſt. & Anthracitis: in qua veluti ſcintillæ diſcurrere videntur. ανϑρακα enim græci carbonem appellant. & Enydros abſolutæ rotunditatis: & cum candore leuitatem habens: & Polia a canicie dicta. Græci enim πολιον canum vocant: & Hormeſion ex igneo colore auro radians portante ſecum in extremitate candidam lucem & Hyemæ: quæ tabido in vaſe inueniri dicuntur: & linguæ hominis ſubditæ futura prædicere: & Gemites: quæ velut candidas manus inter ſe complexas habet: & Ananchitides: qua in necromantia euocari dicunt imagines deorum: ſicut Synochitidæ vmbras inferorũ: & Dendris: quæ ſub arbore defoſſo nõ permittit aciem ſecuris hebetari. Obſcurus vero natiuus color Leucopo contrarius proprie Pullus vocatur: quod Pulli ouium fere eo colore naſcuntur. Virgilius. Ne maculis infuſcent vellera Pullis. Hinc Pulligo ipſe natiuus color ſimiliter vocitatur. Plynius. Fuluas oues Tarẽtum habet: & alias ſuæ Pulliginis: Hic color ad nigredinem tendit alicubi plenior: alicubi dilutior: plenior ut in Hiſpania. Plynius. Deſunt etiam colorum nomina iis lanis: quas natiuas appellant: Hiſpania nigri velleris præcipuas habet. Martialis. Non eſt lana mihi mendax: nec mutor aeno: Si placeant

Cepites
Cepocapites
Cynodiæ
Corſoides
Ciſſites
Cepionidæ
Draconites
Dracõtia Acopꝯ
Amphytane
Aphrodiſiace
Argyptilla
Enochis
Exhebenum
Criſtal̃ Eureos
Galaxia
Galactites
Leucogra
Leucographia
Synephites
Gaſidanes
Xãthos Henui
Indica gemma
Lepidotes
Leſbia
leucophthalmos
Libanochnes
Meſomelas
Steatides
Geranites
Hamnites
Iouis gemma
Liparis
Lyſimachus
Leuchochryſos
Memnonia
Myrrhites
Oſtracia
Oſtracites
Pãconꝯ Paneroſ
Panſebaſtos
Philogynos
Chryſites
Perileucos
Natal̃ Peantis
Grauida
Solis gemma
Saurites Selẽites
Synodontites
Synodontes
Syringites
Telicos
Zinilaces
Zoroniſius
Scarites
Aegophthalmoſ
Actites
Cẽchrites
Ciſſites Pyrrene
Chalazias

Virgilius
Plynius
Idem
Martialis
Aſtrapia
Phlegõitis
Enydros
Polia
Hormeſiõ
Hieniæ
Gemites
Ananchitides
Synochitide
Dendris
Pullꝯ color
Pulligo

Tyriæ:me mea tinxit ouis.Hinc Pullati dicũtur viliores pſonæ: & rudes atq; imperiti ho/
mines:hoc ẽ pullo colore ideſt natiuo induti.Suetonius de Auguſto. Milité ſe creuit a po/
pulo:multis ex plebe proprios ordines aſſignauit:ꝑtextatis cuneũ ſuũ: & proximũ pæda/
gogis:ſanxitq; ne quis pullatorũ media cauea ſederet.Plynius.Tunc cõmutata nõ plurima
ſed oĩa cupis vtiq; ſi latior ſcena:& corona effuſior: Nã illos quoq; ſordidos pullatoſq; re
ueremur.Quintilianus. Verũ hi pronũciatione quoq; famã dicẽdi quærũt:nã & clamant
vbiq;:& oĩno leuata:ut ipſi vocant: manu emugiunt multo diſcurſu: hanelitu: iactatione:
geſtu: motu capitis furentes:iam collidere manus:terræ pedẽ incutere:ferire pectus:frontẽ
cædere mire ad pullatum circulum facit:hoc ẽ ad cumulũ rudiũ atq; imperitorũ hominum.
Aliquãdo hic color Hiſpanus ſiue Beticus dicit᷑: quippe & Beticã pro hiſpania capimus:
qđ Betis amnis eam mediã diuidit:A quo Pullati etiam Beticati dicũtur.Martialis. Et Be
ticatus ſimul:atq; leucopeatus:cuius vocabuli ratio ẽ:ꝙ natiuus color in Hiſpania ut dixi/
mus:ſubnigrior ẽ:ideoq; minus vilis:ſicuti canuſia rutili coloris lanas habet: q̃s vocãt Ery
thras:quia græci ερύθρειν rubrum dicunt: vnde Erythrathalaſſa rubrũ mare appellatur.
Itẽ Tarentũ habet fuluas & ſuæ pulliginis.hic idem Pullus color Impluuiatus etiã vocatur
quaſi fumato ſtillicidio inplutus.Plautus.Inpluuiatus facit veſtimentis noĩa. Item ſuaſus.
Idem.Sordida:& ſuaſa amictus tegula.Itẽ Mutinenſis a mutinẽſibus lanis:ex quibus nati
uo colore panni fiunt.Varro.Nam & ludere alacrẽ vidimus mutinẽſi tunica. Aliqñ tamẽ
Pullati dicũtur lugubrẽ habitum ferẽtes:ꝙ hiſpano colore indui in luctu mos erat:& Pul/
lum pro nigro metaphorice vſurpatur.Columella.Atq; oleris pulli radix:hoc ẽ oleris atri.
Hunc colorẽ pictores quidã e vinaceis fecere:& Stygnon appellarũt.græci enĩ στυγνόν
triſtem vocant.fitq; ex fornaciũ:balnearũq; fuligine.Item ex Ebore cõbuſta: quod Elephã
tium vocãt.Huic proximus ẽ niger color:q & Fuſcus dicit᷑:& de quo ſupra diximus Ater:
vnde Atræ veſtes:& Fuſcæ appellatæ:& Atrati:q lugubri habitu induti ſunt.Item Athraci
nus color a carbone:quem græci ανθρακα vocant:ſiue qđ carboni ſimilis ſit:ſiue ꝙ hmõi
color e telis fit ligno cõbuſto:tritiſq; in mortario carbonibus.Varro.Propinquæ adoleſcẽ
tulæ: a thracino amiculo:nigello:capillo demiſſo:ſequebãtur luctum.Hic color a pictori/
bus Atramẽtum vocatur.Gẽmæ nigri coloris ſunt in primis Succinũ: quod vulgo Ambrũ
dicit᷑:quanq; & croceũ & album inueniat᷑:hoc & Electrum vocatur:qm̃ apud veteres græ
cos Sol Elector dicebat᷑.Putant aũt ſorores Phæthontis fulmine icti nimio fletu in popu
los arbores mutatas lachrymis Electrũ oĩbus annis fũdere iuxta Eridanum amnem: quem
Padũ vocamus.Alii Electridas inſulas in Adriatico eẽ dixerũt:ad quas Padus dilaberetur
quod falſum eẽ manifeſtũ eſt:nõ aliter q̃ q; Eſchylus in hiſpania Eridanũ eſſe ſcripſit:eun/
demq; appellari Rhodanũ:& Eurypides in Adriatico littore cõfluere Rhodanũ: & Pa/
dum.Quidam etiã æque falſo prodidere in extremis maris Adriatici rupibus arbores ſta/
re:quæ Succinum fundant.Theophraſtus in liguria effodi ſcripſit Phæthontẽ in Ethiopia
hãmonis obiſſe.ꝓpterea delubrũ ibi eſſe atq; oraculum:Electrumq; gigni.Sunt qui e Scy/
thia erui putent duobus in locis:In vno cãdidum:ac cerei coloris:qđ vocetur Electrum.In
alio Fuluũ:quod appellatur Sualternicum.Nõnulli Lyncurion id vocãt:& fieri dicunt ex
Lyncũ vrina:Pleriq; Langurium dixerunt: & eſſe in Italia beſtias Langurias. Alii Lãgas
vocant: quas dicunt circa Padum inueniri. Alii ex arboribus in Lyguria effluere. Alii in
Britannia:arbores ipſas Electridas vocari.Quidam Gutonibus germaniæ genti æſtuariũ
eſſe ſcripſerunt nomine Metonomon:ab hoc dici vnius nauigatione inſulam abeſſe abalũ
in ea Electrum reperiri:& eſſe concreti maris purgamentũ.Eiuſdem ſententiæ eſt Tymæus
Sed inſulam Baliſiam vocat.Nicias.Solis radiorum ſuccum eſſe exiſtimauit:hos circa oc/
caſum vehementiſſimos eſſe:& ſudorem pinguem in ea parte oceani relinquere:qui æſta/
tibus in germanorum littora eiiciatur: & in Aegypto ſimili modo naſci: & vocari Sacal.
In Syria quoq; fœminas verticillos inde facere:& Harpaga vocare:quia folia & paleas ac
veſtium fimbrias rapiat. Theóphraſtus. Oceano æſtuante id ad Pyrenæi promontorium
eiici.Multi etiam tradidere iuxta Atlanticum mare eſſe lacum Cephiſida:quem Mauri vo
cent Electrum:hunc ſole feruefactum Electrum fluitans e limo dare.Alii Africæ lacum eſſe
Sicyonem appellatum:& Cratinã amnem in oceanum fluentem e lacu: in quo aues: quas
meleagridas & penelopas vocãt viuere:ibi naſci Electrũ. Alii iuxta Syrtim magnã hortũ
heſperidũ eẽ:exquo ĩ ſtagnũ cadat: & ab Heſperidũ virginibus colligi:pleriq; flumẽ eẽ ĩdis
hypobarꝝ:arbores ibi Electrũ ꝓducere: q̃ Aphyracoræ vocat᷑:p qđ ſignificat᷑ ꝑdulcis ſua/
uitas.Nõnulli germaniæ littoribꝰ eẽ ĩſulã Cedrõ:cedri genere ſiluoſã:ĩde Electrũ in petras
defluere.Xenocrates:Nõ Succinũ tm̃ gigni ĩ Italia ꝓdidit:verꝝ etiã Thieũ vocari:a Scythis
vero Sacriũ:qm̃ & ibi naſcat᷑:alios putare ĩ Numidia gigni.Socrates Vltra ĩdiã fieri dixit
e lachrymis meleagridũ auiũ meleagrũ deflẽtiũ.Certũ eſt gigni in inſulis ſeptentrionalibus

Left margin: Pullati · Hiſpanus color · Beticus color · Beticati · Betis · Beticatus · Erythræ lanæ · Erythrathalaſſa · Impluuiatus color · Suaſus color · Mutinẽſis color · Mutinẽſes lanæ · Pullatus · Stygnon · Elephantium · Niger color · Fuſcus color · Ater color · Atræ veſtes · Atratus · Anthracinus color · Fuſcæ veſtes · Atramentum · Succinum · Ambrũ · Electrum · Elector · Eridanus · Padus · Electrides ĩſulæ · Sualternicum · Lyncurion · Langurium · Languria · Langa · Metonomon · Baſilia · Sacal · Harpax · Cephiſis · Electrum · Sicyon · Cratinas · Hortꝰ heſperidũ · Hypobarus · Aphyracora · Cedros · Thieum · Sacrium

Right margin: Suetonius · Plynius · Quintilia. · Martialis · Plautus · Idem · Varro · Columella · Varro · Eſchylus · Eurypides · Theophraſtus · Tymæus · Nicias · Theophraſtus · Socrates

occani:& a germanis vocari Gleſſum:proindeq; a noſtris vnã inſularũ Gleſſariã nuncu/
pari: Auſtrariã a barbaris dictã.Naſcit̃ defluẽte medulla ex arboribus pinei generis:quaſi
gũmi e ceraſis:Denſatur rigore:uel tepore:aut mari: & qum intumeſcẽs æſtus ex inſulis ra/
puit in littora expellitur:ita volubile:ut pendere videatur:& ꝑ vadum deferri. Arboris ſuc
cum eſſe etiã priſci crediderũt:ob id Succinũ appellãtes. De pado hinc fabula ſurrexiſſe vi/
detur: qđ tranſpadanæ agreſtes fœminæ decoris gr͂a: vice moniliũ Succina geſtare cõſueue
Nero rũt:Tãta Succini copia Neronis tẽporibus Romam allata fuit: ut in venatiõe publice edi
ta:retia populũ detegẽtia eo nodarent̃. Arma vero & Librilla totuſq; vnius diei appara/
tus eẽt e ſuccino.Viſa ẽ gleba vna tredecim librarũ.Liquidũ primo deſtillare argumẽto ſũt
quæ intus aliqñ trãſlucẽt:ut formicæ: culices:lacertæ:qs muſteo adhæſiſſe credibile ẽ: & ſic
indureſcenti remãſiſſe incluſas.Cãdida & tetra viliora ſunt:q̃uis optima odore.fuluis ma
ior auctoritas:quæ tñ nimio ardore non flagrent.Sũma laus iis:quæ ex vini colore falerna
dicũtur.Attritu digitorum accepta vi caloris paleas:& folia arida ad ſe trahunt: ut magnes
Nero ferrũ.Ramẽta ſuccini oleo addito dilucidius:ac diutius flagrãt:q̃ lini medulla.Nero po/
pexæ coniugis ſuæ crines quodã carmine ſuccinos appellauit.Ab infantibus ſuccinũ ꝓ amu
leto geſtat̃:fuluũ ab aliq̃bus Chryſolectrũ dicit̃.Eſt tñ metalli quoq; genus: qđ Electrũ vo
cat̃:quotiens enĩ in auro quinta argenti portio eſt:Electrũ dicit̃:qđ modo naturale ẽ: mo
do cura fit:qđ ſi quintam portionem exceſſerit:in cudibus nõ reſiſtit.Magna apud veteres
Homerus autoritate Electrum fuit.Homerus.Menelai regiam auro:electro:argẽto:ebore fulgere ſcri
bit.Helena apud Lindũ inſulam Rhodiorũ i mineruæ templo calicem ex Electro ſacrauit
mammæ ſuæ mẽſura.Electri natura ẽ ad lucernarum lumina clarius argento ſplendere.Na
tiuũ electrũ venena dephendere exiſtimatur.Diſcurrũt enim in calicibus arquus cæleſtibus
ſimiles cũ igneo ſtridore.Lyncurium lapis ẽ ſimilis ſuccino:q ex lyncis vrina generatur:ege
ſtam ſubito beſtia operiẽte:qm̃ inuideat hominũ vſui.Scalpitur hæc gemma:nec folia mo
Theophra/ do:aut ſtramẽta ad ſe rapit:ſed æris etiam ac ferri laminas: ut refert Theophraſtus. Præte/
ſtus rea Antiphates:quæ in lacte decocta id myrrhæ ſimile facit: & Aſbeſtus coloris ferrei:& A
piſtos:quæ igni excalefacta ſeptenis diebus calorem tenet:diſtinguentibus eã quibuſdam ru
bentibus venis:& Belus:quæ ẽ quaſi oculi pupilla nigra e medio auri fulgore lucẽte: cando
re circũcincta:& Bateptenus:ſiue Botrypes:in qua nigredo ſanguineis & albis nodis alli/
gata ẽ:& Botrytes:quæ nigræ vuæ ſimilis ẽ:& Boſtrichites crinibus mulierũ ſimilis: & Bu
cardia bubulo cordi ſimilis:& Brõtea ſimilis capiti teſtudinis:quæ a tonitruis decidere cre
ditur:& Bola: quæ nĩbo inuenitur glebæ ſimilitudine:& Cadmites:quã Cæruleæ interdũ
bullæ cingũt:& Chamites pluribus ſpiris fumida:& Catodutes impoſitam manum veluti
gũmi retinens:& Catopytites:quæ ex Cappadocia prouenit:& Ceramites:quæ inteſtaceũ
colorem tendit ex nigro:& Cerites:quæ ex nigro in cereum:& Crecos: quæ nigra piri ſpe/
ciem imitatur:& Craterites electro nigro ſimilis:quãuis ſit: & Craterites alia inter Chry/
ſolithi:& electri colorem:& Crocallis:quæ modo nigro:modo cereo colore eſt: & Chal/
cophonos:quæ illiſa æris tinnitũ reddit:& Chelidonia:quæ hirũdinum colorẽ habet:quæ
dam etiam purpureũ nigris interpellantibus maculis:& Chelonia teſtudineo oculo ſimilis
& Chelonitides ſimilis teſtudini aureis quibuſdam guttis inſignis: & Daphnia comitiali/
bus morbis vtilis exiſtimata:& Diphris:quãuis & hæc:& cãdida aliqñ reperitur: & Dio/
nyſias mixtis nigro rubẽtibus maculis:quæ in aqua trita ſaporẽ vini facit: & Ebrietati reſi
ſtere exiſtimat̃:& Ecardia:ſiue Ecardiſtæ:quæ nigri cordis ſpẽm oſtendit: quanq; aliud ge
nus eius viridi colore ſimilitudinẽ cordis præ ſe ferat:& Erotylos ſilici ſimilis:& Eumetis:
quæ capiti ſuppoſita nocturna viſa ad oraculi ſimilitudinem reddit: & Eurocias: quæ ſitu
videtur operire nigriciam: & Euſebes:ex quo tradit̃:tyri in Herculis tẽplo facta ſedes: ex
qua dii facile ſurgebant:& Epimelas: quæ nigricãtem colorem habet in cãdida gemma: &
Genianæ:quã inimicorũ pœnas efficere aiũt:& Hieracites:quæ nigrius emicãs veluti plu/
mis alternat.Et Idæi dactyli:qui ferreo colore humanũ pollicẽ exprimunt:& Medea a me
dea inuenta habet in nigrore venas aurei coloris:ſudorẽ reddit croci:ſaporẽ vini:& Mo/
rion:quæ nigerrimo colore trãſlucet:vocat̃ & Promnion:& Mirmedia: quæ eminentias
quaſdã habet ſiles verucis:& Myrſinites:quæ melleũ colorẽ nigricãtem habet: & Myrrhæ
odorẽ:& Meſoleucos:quã nigra linea alba diſtinguit:& Naſomonites: quæ qum ſangui/
nea ſit:ſcatet nigricãtibus venis:& Nebrides libero patri ſacra a nebridum eius ſimilitudi/
ne ita appellata:Nebrides enĩ ſunt damarum pelles:quibus vti veteres in Bacchi ſacris ſole
bant:nam νεβρὸσ dama eſt. Eſt tamen genus eius omnino nigrum: & Oleacum nigro
fuluum:viridemque: & candidum habens colorem: & Ombria: quam aliqui notiam vo/
cant: & Orites globoſa ſpecie a quibuſdam Syderites appellata: & Ophicardelos barba/
ro nomine:in qua nigrũ colorem binæ lineæ albæ includunt:& Obſidiana gemma dicta a

Gleſſum
Gleſſaria inſula
Auſtraria
Succinũ
Retia ex ſuccino
Succina falerna
Succini crines
Electrũ metalli genus
Lindus
Lyncurium
Antiphates
Aſbeſt9 Apiſtos
Belus
Baroptenus
Botrypes
Botrytes
Boſtrichites
Bucardia
Brondea
Bola Cadmites
Chamitas
Catodutes
Catopyrites
Ceramites
Cerites Cretos
Craterites
Crocallis
Calchophonos
Chelidonia
Chelonia
Chelonitides
Daphnia
Diphris
Dionyſias
Ecardia
Ecardiſte
Erotylos
Eumetis
Eurocias
Euſebes
Epimelas
Geniane
Hieracites
Idei dactili
Medea Moriõ
Promnion
Mirmedia
Mirſinites
Meſoleucus
Naſamonites
Nebrides
Nebres
Olea
Ombria
Orites
Syderites
Opphicardelus
obſidiana gẽma

Obſidianꝰ lapis
Obſidianū vitrū
Panchros
Pontica
Samothracia
Borſycites
Syderopoecilos
Spongites
Tricus
Thephrites
Veientana
Zathenæ
Hepatites
Digitus dei
Triophtalmos
Scorpites
Aegomalias
Hieracites
Myrmecites
Cantarias
Lycophtalmos
Taos Cyanea
Pyrites
Polizonos
Melichros
Spartopolia
Chalcites
Cæſius color
Glaucopys
Glauci equi
Glauciolus
Cæruleꝰ Celuleꝰ
Cumatilis
Cyaneꝰ Cyanꝰ
Sapphirus
Iaſpis Aerizuſe
Boriæ Grāanæ
Polygranum
Onycipunta
Iaſponix
Capnias
meroctes Sagda
Polyttichos
Cæruleum
Atticū cæruleū
Cæruleum mar/ moroſum
Cæruleū ſcyricū
Cæruleū germa/ nicum
Cæruleū indicū
Lomentum
Cæruleū indicū
Viridis color
Praſinus
Praſina
Chryſophraſius
Porraceus
Smaragdus

ſimilitudine Obſidiani lapidis:uľ qđ ex eo fiat.Obſidianus lapis in India naſcit᷑:& i ſānio Italiæ:& ad Oceanū in Hiſpania:maxime aūt in Ethiopia: vnde eū primo inuenit Obſi/dius:a quo appellatus ē obſidianus:nigerrimi coloris ē: & aliquando tranlucidi: gemmas quidā ex eo faciūt: Viſæ ex eo fuere ſolidæ imagines diui Augusti:Dicauitq; ipſe pro mira/culo in templo cōcordiæ Obſidianos quattuor elephantos: viſa fuit & Obſidiana imago Menelai. Ab hoc lapide vitrū quoq; eiuſdem coloris Obſidianū eſt vocatū: & Panchros ita dicta:q᷒ ſit aliud genus ex omnibus: coloribus cōſtās.& Pontica:quæ modo nigra eſt: modo ſtellata ſanguineis guttis:modo lineis diſtincta. & Samothracia ab inſulæ nomine ita appellata:nigra:ſine pondere:ligno ſimilis. & Borſycites in nigro ramoſa cādidis: aut ſanguineis frondibus.& Syderopoecilos:quæ nigra ē multis variantibus guttis. & Spōgites:a Spongiæ ſimilitudine:hæc tamen interdum rufa inuenit᷑.& Tricus:quæ licet nigra ſit tris tamē ſuccos refert a radice nigrum:a medio ſanguineum: a ſūmo candidū. & Tephri/tes:quæ nouæ lunæ ſpeciē habet in cornua curuatæ:nigri:aut cinerei coloris:& Veneris crines nigerrimi nitoris ſpeciē crinium habētes:& Veientana veiis repta albo limite: nigram materiā diſtiguēte.& Zathenæ modo nigri:modo flaui electri colore.& Hepatites iecinori ſimilis:& Digitus dei:qui a Syris colitur . & Triophtalmos:quæ in Sicyone naſcit᷑ tres hominis ſimul oculos exprimēs. & Scorpites ſcorpionis colore. & Aegomallias ſimilitu/dine villi caprini.& Hieracites a colore Accipitris vocatā. & Myrmecites: quæ innatā re/pentis formicæ effigiem habet. μύρμηκα enim græci formicā noiant.& Catharias:quæ Scarabeorum.quippe:iidem græci κανθαρίδας vocāt Scarabeos. & Lycophthalmos: quæ in medio nigrū colorem habet candido cinctū ex rutilo:& ſanguineo luporum oculis ſimilis.& Taos cuius alterū genus Pauoni ſimile eſt:qui græce dicitur ταώς. & Cyanea: quæ fracta fabæ ſimilitudinē præfert:quam græci κύαμον nominant.& Pyrites nigra qdem:ſed attritu digitos adurēs.& Polyzonos nigra multis zonis candicātibus. & Meli/chros modo niger:mō flauus a mellis colore vocatus.& Spartopolia poliæ colore contraria.& Chalcites ærei aliquādo coloris:ſed nigrioris.Cæſius color dicit᷑:qui cæli ſpeciē ha/bet:dictus quaſi cælius: græce Glaucopys dicit᷑ ab oculis noctuarū γλαύξ enim noctua appellatur.ὄψις viſus:vnde a nr̄is Glaucus vocat᷑:Hinc Glauci equi dicti:qui felmeis oculis ſunt:vulgo Glaucioli dicūtur. Virgilius.Glaucīq; color deterrimus albis:& Giluo.Item Cæruleus:q̄ſi cæluleus: Vn̄ Cæruleum mare a cæli colore nominamus.Dicitur etiā cumatil' color:quod græc κύματα fluctus vocant.Plautus.Cumatilē te gam:aut plumatilē.Item Cyaneus.Varro.Cyanea penula amictus graſſatur:dicit᷑ & Cyanus.Plynius. In nomine eſt & Cyani colos.Græci κυάνους dicūt:Hinc Cyaneus gēma appellatur ex Iaſpidū genere colore cæruleo:in qua ineſt aliquādo & aureus puluis: ſicut Saphyrus aureis aliquan/do punctis collucet.Cæruleæ enī ſunt & Sapphiri:quāuis & candidi reperiātur Adaman/ti ſimiles colore.Sed qui Cyanei ſunt mares exiſtimātur.Sunt iaſpides quidam Smaragdis ſimiles:alii glauci:alii ſimiles aeri:propter qđ Aerituſæ vocantur.Itē Boriæ:q᷒ eo cælo au/tūnali matutino ſimiles ſint. Alii quos Sphragidas vocāt: quoniā hi tātū: Alii quos Sphragidas vocant:qm̄ hi tātum optime ſignent.σφραγίζειν enim græci ſignare dicūt: Alii q vocātur Grammanæ:quod p trāſuerſum alba linea præcingātur.Alii Polygrāmi: qđ pluribus lineis.Eſt & Onycipuncta:quæ Iaſponyx vocat᷑ niues imitata. Eſt & ſtellata veluti fumo infecta:quæ Capnias vocat᷑:quod græci καπνὸν fumū dicunt. & Meroctes porra/cei coloris:quæ lacte ſudat.& Sagda:quā caldæi eodē colore adhærescentē nauibus habent & Polytrichos:quæ in viridi capillatur.Pictores cærulei coloris diuerſa genera habēt.Et/enim in argēti metallis naſcitur cæruleū:quod proprie limus ē:Optimū vocatur atticū:qđ nunc trāſmarinū nominant:ſecūdum marmoroſum.Tertiū a Scyro Aegei inſula Scyricū: Affertur & ex germania:q᷒ Germanicū ſiue lucidum vocant. Tranſmarinū:'quūi terit᷑ in quattuor colores mutatur:cādidiorem:nigriorem:craſſiorem:ac tenuiorē. Ex cæruleo fit: qđ vocatur Lomentū:perficitur lauando|terendoue:& eſt Cæruleo cādidius.Cærulei ſin/ceri experimētum in carbone ē:ut flagret: Adulteratur viola arida decocta in aqua:ſuccoq; per linteum expreſſo in cretam Erethriam.Aportatur & Indicum ex India ſupra modum nigricās:& attramenti fere tendēs colorem: Fit etiā ex flore:q᷒ in ſegetibus frequēs naſcitur Viridis color:qui maxime recreare oculos exiſtimat᷑: a viriditate ſucci foliorū porri: quæ ſumma ē:Praſinus dicitur: Nam græci πράσον nominant porrū:hinc veſtes e viridi la/na: Praſina vocant᷑: Plautus.Praſina coccina:tyria:focale ſoccos monilia amiſit. Itē gemma quædam e viridātiū genere:viliori turbæ:Praſius dicit᷑:& aliud eius genus virgulis tri/bus diſtinctū candidis:Chryſophraſius:paululū inclinās in aurū.Dicitur & a nr̄is Porra/ceus.Plynius.Heliotropiū naſcitur in Aethiopia: Africa:Cypro:porracei coloris ſangui/neis venis diſtincta:huius coloris ſūt præcipue Smaragdi:omniū lapillo℞ viſu iucūdiſſimi

Virgilius
Plautus
Varro
Plynius
Plautus
Plynius

quoniam nihil omnino viridius comparatũ illis uiret. Præterea ſoli gemmarum iplent ocu
los: nec ſatiant. Quin etiam feſſa alia intentione acies aſpectu Smaragdi recreat̃. Propte
rea ſcalpentes gemmas: hac maxime viridi lenitate laſſitudinem mulcẽt. Præſtãtiores Sma/
ragdi pariter & trãſlucent & nitent: hoc eſt colorẽ expellunt: & recipiunt aciem Ferunt in
Cæra Aegæi maris iſula tumulo Hermiæ Reguli iuxta cetarias marmoreo leoni oculos in
clitos e Smaragdis fuiſſe ita radiantibus ingurgitem: ut territi tynni refugerẽt: qđ qum diu
mirati piſcatores fuiſſent: tandem cauſa intellecta: mutauere oculis gemmas. Tradunt Iſme
niam Choraulem Smaragdon cẽtum aureis denariis emi iuſſiſſe: qum multas alioquin ful
gentes gemmas haberet: qumq; ex iis cõminuto pretio duo relati fuiſſent ægre tuliſſe: ſæuiſ/
ſeq; in Emptorem: quoniã male curatum exiſtimabat quod detractũ eſſet gemmæ dignitati — Amimone
Fuiſſe autem in eã gemma ſculptam Amimonem: hæc Danai regis filia fuit: quæ dũm ſe in
ſiluis iaculando exerceret: Satirum percuſſit imprudens. Qui impetu in eam facto vim illi
voluit inferre. Quapropter ĩplorato Neptuni auxilio: id ab eo paſſa eſt: qđ a Satyro for/
midaret. Itaq; prægnans facta Naupliũ peperit: quem poſtea conſtat in Euboia regnaſſe. — Nauplius
Alexander magnus in Smaragdo ſculpi voluit: ſed non ab alio q̃ a Pyrgotele: ſine dubio:
in ea arte clariſſimo. Inter Smaragdos ſunt quidem obſcuriores: quos vocant Cæcos: alii — Cæcus ſmarag/
Carchedonii dicunt̃ inter metalla æris reperti viliſſimi minimiq;: iidem fragiles: & colore — dus
incerti: ac uirentium in caudis Pauonum: columbarumq; collo plumis ſimiles Peculiare in — Carchedonius
iis vitium Sarcion eſt: hoc eſt quædam gemmæ caro: hic iuxta Carchedonem Smaragdi/ — Smaragdus
tes vocatus. Eſt Smaragdus in arabia quem Cholan uocant: & ædificiorum ornamẽtis in — Sarcion
cluditur. Eſt etiam inter Smaragdos Tanos e perſis veniens gemma ingrate viridis: & in/ — Smaragdites
tus ſordida. Item Calcoſmaragdos æris venis turbida. Scribit Theophraſtus regi ægiptio/ — Chola
rum a rege Babylonio miſſum Smaragdum dono: lõgitudine quattuor cubitorum: latitu — Tanos
dine triu3: fuiſſe. Itẽ apud eos in Iouis delubro obeliſcum e quattuor Smaragdis quadragi — Calcoſmarag/
ta cubitorum longitudine: latitudine vero in vna parte quattuor: in altera parte duorũ. Ite3 — dos
in tyro Herculis templo ſtatuam eſſe ſolidam e Smaragdo. Eſt & Pſeudoſmaragdus in Cy — Smaragdi ma/
pro inuentus e media parte Smaragdus: e dimidia Iaſpis non dum humore in totum trãſ/ — gnitudo
figurato. Tradunt etiam quidam in Labyrintho ægypti Serapin coloſſeũ fuiſſe e Smarag — Statua e Sma/
do nouen cubitorum. Proximi hinc colori ſunt Berylli qui ſexangula figura artificum in/ — ragdo
geniis poliuntur: gignuntur in India raro alibi reperti. Probatiſſimi ex iis ſunt: qui viridi/ — Pſeudoſmarag/
tatem puri maris imitantur. Proximi q uocant̃ Chryſoberylli: paulo quidẽ pallidiores: ſ3 — dos
fulgore in aureũ colorem exeunte. Quidam nimio pallore Hyacintizontes: alii Heroides: — Colloſſeus
alii Cerini: alii a colore olei Oleagini uocant̃. Poſtremi pene Cryſtallis ſimiles: ac prorſus — Beryllus
euanidi. Indi ſolos Beryllos: quorũ longiore gaudent forma: prædicant carere auro debe/ — Chryſoberillus
re: & ob id pforatos alligant ſetis Elephantorum: eos tñ: quorum perfecta bonitas eſt: non — Hyacintizontes
perforant. Vmbilicis ſtatim capita eorũ cõpræhendẽtibus: Ideo Cylindros ex iis facere ma — Heroides
lunt: q̃ gemmas: qm̃ ſumma eſt comendatio in longitudine. Similes quoq; Opali ſunt: in In/ — Cerini
dia ſimiliter geniti: & Smaragdis tantũ cædentes: Eſt in his Carbũculi tenuior ignis. Ame — Oleagini
thiſti purpura fulgens: & Smaragdi virens mare. Magnitudo eius nucem auelanam nõ ex — Cylindri
cedit: Ob hanc gemmam ab Antonio proſcriptus fuit Nonius Senator: qui hunc e fortu/ — Opalius
nis ſuis omnibus annulũ abſtulit ſecum Seſtertium viginti milibus æſtimatum. Dubiũ ma/
ior ne Antonii luxuria fuerit propter gemmam hominem proſcribẽtis: an Nonii cõtuma
cia proſcribi potius: q̃ vnam gemmã perdere ſuſtinentis: Hanc ob eximiam gratiam qui/
dam Pederota nuncupauere: quod pueri amorem ſignificat παισ enim puer dicit̃ ερωσ — Pederos
amor: q̃uis & alia gemma Pæderos: quam ſupradiximus vocari Sangenom. Virides eſt ẽt — Pæderos
Topazius repertus in Arabiæ inſula: quæ Chytis vocat̃: in qua Trogloditæ prædones qum — Sangenos
diutius fame: & tẽpeſtate preſſi herbas radiceſq; effoderent: eruerũt Topazion. Alii Topa — Chitis
zion inſulam eſſe affirmant in mari rubro nebuloſam: & ideo ſæpe quæſitã a nauigãtibus: — Topazius inſula
ex eaq; cã ita vocatã Τοπαζειν enim Trogloditarũ lingua idẽ eſſe quod quærere. Ex hac
primũ Beronicæ reginæ portatã fuiſſe Topazion a Philemone præfecto Ptholemæi regis:
mireq; ei placuiſſe: & inde factã ſtatuã Arſinoæ Ptholomei Philadelphi vxori quattuor cu
bitorũ: ſacratam in delubro: quod aureũ cognominabat̃. Duo eius genera faciũt Praſoidẽ — Praſoides
hoc eſt Porraceum. Et Chryſopteron ſimilẽ Chryſopraſio. Sola nobiliũ gemmarum limã — Chryſopteros
ſentit. Cæteræ ſaxo & cote poliuntur. Eſt & Callais viride pallẽs: quæ & angites dicit̃: na/ — Callais
ſcitur in rupibus: inuiis: & gelidis præſertim caucaſi montis oculi figura extuberãs: leuiterq;
adhærens: nec ut adnata petris: ſed ut appoſita videat̃. Optimus in his color Smaragdi: in — Nilon
cluſæ auro decorant̃. Sunt q in Arabia inueniri dicãt in nidis auiũ: q̃s Melãcoryphos no/ — Praſius
minãt iferius a nobis dicẽdas. Eſt & Nilion colorẽ hñs fumidæ Topazii: aut aliqñ melleæ: — Chryſopraſius
Eſt Praſius: & Chryſopraſius: de q̃bus iam diximus. Et Malachites ſpiſſius virẽs a colore — Malachithes

maluæ:quæ μαλάχη græce dicit᷑.Et Balanites ſubuiridis:& Chornithio ſimilis æri:ſe
cante mediá flámea vena.Et Batrachites ranæ viridi ſimilis colore atq; effigie.Et Baptes
huic ſimilis:ſed mollior.Et Calorites:quæ herbacei coloris ē.Et Choaſpites a flumine di/
cta:viridis & fulgoris aurei.Et Diadochos Beryllo ſimilis.Et Eumetres porracci coloris
Belo deo Aſſyriorũ ſacra.Et Heliotropiũ:q̄ porracei coloris ē:ſanguineis venis diſtincta:
ex eo trahēs nomē:quod deiecta ĩ vas aquæ fulgorē ſolis accedētē ꝑcuſſu ſanguineo mutat
Extra aquá uero ſpeculi modo ſolē accipit: depȟēditq; eclypſin:ſubeuntē luná oſtendens.
Tradũt magi hanc gemmá ſi qs gerat admiſta herba heliotropio inuiſibilem eſſe. Et Hor/
minodes:quæ ex argumēto viriditatis appellata ē:ambiēte circulo aurei coloris ὄρμινος
enim a græcis cuiuſcunq; oleris circulus appellat᷑.Et hexecōtalithos:quæ licet ipſa quoq; vi
reat in parua tamen multicolor eſt:ex quo nomē habet ἑξήκοντα enim ſexaginta ſigni/
ficat λίθος lapidē:quaſi ſexaginta colores habeat. Et Thracia quæ triũm generũ ē:prima
viridis:ſecũda pallidior:tertia ſanguineis guttis.Et Echites viperæ ſimilis:colore viridi ſub
obſcuro.Viridis color Chryſocolla eſt:humor in puteis per venas auri defluens craſſeſcēte
limo frigoribus hibernis:vſq; induriciá pumicis.Sed laudatior ē in ærariis metallis: & ꝓxi
main argentariis Inuenit᷑ & in plumbariis vilior etiá auraria.Fit & artificio: ſed deterior
naturali immiſſis in vená aqs tota hyeme vſq; in Iuniũ menſem deinde ſiccatis.Item herba
quæ appellat᷑ lutea tingit᷑.Sic tinctá pictores Orobitē vocant.Præter hos cæteri fere om/
nes colores mixti ſunt:& ex ruffo cōpoſiti:ſed ita diuerſi:prout ruffum aut intendunt atq;
acuunt:aut cum colore viridi miſcent:aut nigro infuſcant:aut virenti ſenſim in albo ellu/
minant.Rubeus & Ruffus generalia nomina ſunt ad oia:quæ quomodolibet rubēt: &.n.
fuluus:flauus:Rubidus:phœniceus:Rutilus:luteus Spadix:Rubei ſeu Rufi ſunt: ſiue etiá
Rubri.A rubeus fit Rubeo:a quo Rubeſco:& Erubeſco:& Rubefacio: & Rubefio notæ
ſignificationis:& Rubor:& Rubedo:& Erubeſcētia ꝑ Rubefactiōe:& ipſo colore Ru/
beo:& Rubicundus rubore plenus:& Ruber idē:quod Rubeus:& Robus rubro colore:
a quo Robigo:de qua ſupradiximus:& Robigus deus:& Robigalia:& Rubiginoſus:&
Robur:& Roboreus:quod ex Robore eſt:Et Robuſtus.Item Rubus ex genere fruticũ a
quaticarũ:quod virgulta eius rubeant:Spinoſa eſt:& mora ꝓducit:genus eius roſæ ſimili/
tudinē habet:q vocat᷑ Cynoſbatos.Itē aliud genus:quod græci a loco appellát:ideũ tenui
or eſt cæteris minoribus ſpinis:& minus aduncis:& Rubidus:quod modo Rubentem ſi/
gnificat:mō ſcabrum atq; aſperũ:vnde Scorteæ ampullæ rugoſæ rubidæ dici ſolent. Rubi/
dus etiam a ſcabricie dicit᷑ panis ſecundo coctus: qui & a nautarum vſu Nauticus appella
tur.Plau.Exiguá bucellá rubidi panis.Plynius.Nauticus Panis tuſus:atq; iterũ coctus ſi/
ſtit aluũ.Et rubeta:quod in uepribus tantũ:& inter Rubos viuat Genus ranæ eſt:quá græci
Phrynon vocant:grádiſſima cũctarum:& ueneficiorũ plena:gemina habēs veluti cornua:
veneni pernicioſiſſimi:celeriuſque etiam q̄ Aſpis interimens.Iuuenalis Miſcet ſitiente ru/
betam.Idē.Ranarum viſcera nunq̄ inſpexi.Mira de his magi tradidere:ſi in populũ infe/
ramur:ſilentium fieri Oſſiculo:quod eſt in dextero latere in aquam feruentē deiecto refrige
rari vas:nec poſtea niſi exemptũ fuerit:feruere e ſiniſtro vero latere oſſiculo deiecto ſtatim
feruere.Apocynon id uocari Amorem eo & iurgia: ſi in potionē addat᷑ concitari. Demo
critus tradit:ſi quis vulgari ranæ viuenti extrahat linguam: ita vt nulla alia pars corporis
adhæreat:ipſaq; in aqua dimiſſa illam mulieri dormiēti ſupra cordis palpitationē impo/
nat:quæcunq; interrogauit vera reſponſuram.Sed hæc ridicula ſunt.illud verũ eſſe conſtat
Ranarum fluuiatilum poſteriores pedes gratiſſimos eſſe in cibo:& cōtra ſerpentes eſſe ad
iumento.Et Rubia herba tingendis lanis:ac coriis idonea:vulgo nota:& vbiq; naſcēs. Itē
rubrica quam græci μίλτον vocant etiam Homeri tempore nobilitatam:licet nondum
pictura eſſet in vſu Tingebant᷑ dumtaxat ea nauigia Homerus τῷ δ᾽ ἅμα νῆες ἕποντο
δυώδεκα μιλτοπάρῃοι Naſcit᷑ per ſe rubra:minio proxima præſertim in In/
ſula Lemno:nec niſi ſignata venundari olim ſolebat ꝓpter quod Sphragidem appellabát
ἀπὸ τοῦ σφραγίζειν:quod ſignare eſt hac minium adulterant:& a ponto vbi naſcit᷑
dicitur pontica.Et rubellum vinũ ſubrubeũ.Martialis.Et Veientani bibit᷑ fex craſſa rubel
li.Perſius.Veientanumq; rubellum:Rubellæ etiá vites appellatæ:& rubellæ vineæ:quod vi
tiũ ipſarum materia rubra ſit.Ply.Proxima dignitas nomentanis rubēte materia:quapro/
pter quidam rubellas appellauere vineas:Columella Nomētanæ vineæ nobilitate ſequũt᷑
amineas fœcũditate vero ēt ꝓueniũt qppe qum ſe frequēter ipleát:& id:quod ediderint:op
time tueant᷑.Feracior ē minor:nec ita rubet:ut maior a quo colore rubellæ nũcupát᷑:eædē:
q̄ fecineæ:qd᷑ pluſq̄ cæteræ fecis afferát.Et Rubi Italie oppidũ a ruborũ frequētia.Horati
us Inde rubos feſſi ꝑuenimus:& a Ruffus Ruffo verbũ. Ply.Eadē ruffat capillũ:hoc ē ru
befacit.Ab hoc Ruffeſco:hoc ē Ruffus fio:& Ruffus cognomē viri.Hic ruffuli appellati

Balanites
Batrachites
Baptes
Calorites
Choaſpites
Diadochos
Eumetres
Heliotropium
Inuiſibilis quō fiat hō
Herminodes
Hexecontha li/thos
Tracia Echites
Chryſocolla
Lutea herba
Orobites
Rubeus
Ruffus
Rubrus
Rubeo
Rubeſco
Erubeſco
Rubefacio
Rubefio
Rubor
Rubedo
Erubeſcentia
Rubefactio
Rubicundus
Ruber
Robus
Robigo
Robigus
Robigalia
Rubiginoſus
Robur
Roboreus
Robuſtus
Rubus
Secreta mulierũ quō ſciri pñt
Cynoſbatos
Rubus ideus
Rubeta
Rubidus
Panis rubidus
Panis nauticus
Phrynon
Apocynon
Rubia
Rubrica
Sphragides
Rubellũ vinum
Rubellæ vites
Rubellæ vineæ
Fecineæ vites
Rubi Ruffo
Ruffeſco

Democri/tus
Homerus
Martialis
Perſius
Plynius
Columella
Horatius
Plynius

ſunt tribuni militum nõ a populo:ſed a conſule facti:quod de eorũ iure Rutilius Rufus le
gem tulerit:hi poſtea mutatiõe vnius litteræ Rutuli ſunt appellati: Ruffi: ſeu rutili coloris.
quoniã ſtudioſæ erãt veteres Romanæ mulieres rutilæ cognominatæ ſunt. Inde etiam viri
Martialis Rutili ſunt appellati. Rubeæ ergo ueſtes:& Rubræ:& Ruffæ ſũt rubei coloris. Martialis
Roma magis fuſcis veſtitur. Gallia ruffis Rutilæ quæ aliqd nigroris habent admiſtũ: quæ
& Hyacinthinæ dicunt̃:de qbus ſupra diximus:& Hiſginæ ab hiſge herba:& Ferrugineæ a
ferri igniti colore. Virgilius. Et Ferrugineus Hyacinthus:q̃uis aliquãdo Ferrugineus ꝑ ru
biginoſo accipit̃:& ab ipſius rubiginis ſimilitudine pro fuſco. Et Burræ:quia veteres Bur
rum rubrum dicebant:vnde Burranica potio appellat̃:lac ſapa miſtũ a ruffo colore:& ru
ſtici Burrã Buculam nominabãt:quod roſtrũ habeat ruffum. Pari modo rubẽs cibo ac po
tione exprandio Burrus appellat̃:quæ omnia a græco deducunt̃:nã græci πυρρον ruf/
ſum dicunt. Color uero qui eſt inter ruffum & nigrum qualẽ in bobus præcipue cernimus:
Heluus dicit̃:a quo Heluacia genus ornamẽti lydii a ueteribus vocabat̃. Heluella vero vo/
cabant olera minuta:quoniã Helus:& Heluſa ueteres dicebant ꝓ olus & olera. Itẽ Balau/
ſtinæ a flore mali punici:q Balauſtrum dicit̃:& nõ modo medicinis:ſed etiã veſtibus tin/
gendis vtilis eſt:quæ ſibi cõcolores fiunt:& color ipſe dicit̃ Balauſtinus. Rubri coloris ꝑ/
ter rubricam ſunt Minium:quod inuenit̃ in argentariis metallis:magnæ inter pigmẽta au
toritatis:& olim apud Romanos religionis. Quippe ſimulachri Iouis facies diebus feſtis
Camillus minio illini ſolebat. Itẽ triumphãtiũ corpora:ſic enim fertur Camillus triumphaſſe:ob eã
Cæſar ut arbitror rationem:ut Imperatores horribiliores uiderentur:quemadmodũ Cæſar Bri/
tannos ſcribit Glaſto ſe inficere:quo horridiores videant̃ in bello. Glaſtũ herba eſt plãta/
gini ſimilis:qua Britannorũ quoq; cõiuges nuruſq; quibuſdã ſacris toto corpore oblinun
tur: nudeq; incedunt:æthiopum colorem imittes. Præterea minium vnguẽtis coenæ triũ/
phalis ad lauãdas manus addebat̃:& cẽſores Iouẽ minio inficiẽdũ ſolebant locare. Aethio
pum quoq; proceres toti eo tingebant̃:eumq; deorũ ſimulachris colorem adhibebãt. Tra/
Callias dunt Miniũ a Callia Athenienſe primo inuentũ fuiſſe:dum ſperaret ex rubente harena in
metallis argenti aurum ex coqui poſſe:harenam cocci colorẽ habere:hanc teri:deinde laua
ri farinam:& quod ſubſidat iterum lauari. Quidã hoc magno errore Cinnabarim vocãt
Qum proprie Cinnabaris ſit ſanies Draconis:morientiũ Elephantorũ pondere eliſi: vtri
uſq; animalis ſanguine permiſto. Conſtat enĩ Elephantis frigidiſſimum eſſe ſanguinẽ: ob
id ſæuiente æſtu a Draconibus expeti:quam ob rem mergi in amnes:& bibentibus inſidiã
tes proboſcide inuolui:atq; in aurem morſum defigere:qñ is tantũ locus defendi ꝓboſci/
de nequeat. Sic a Draconibus totos Elephantos ebibi:ſiccatos concidere:& Dracones ſan
guine i ebriatos elidere:ac vtroſq; pariter cõmori. Proboſcis eſt porrecta corporis pars in
Varro hærens naribus: quæ excepto homine in aliis fere animantibus inuenit̃. Varro. Inueniſſe
Plynius ſe Eryciũ cum proboſcide. In Elephanto dicit̃ manus:quod ea tanq; manu vtat̃. Plynius
Reſoluũt Elephanti Manu Draconũ nodos. Eſt & alius dimicationis modus. Ab excelſa
ſe arbore Draco in Elephãtum iniicit:ille arborũ aut rupiũ attritũ quærit. Draco id ſentiẽs
alligat cauda:ille proboſcide nodos reſoluit:hic in ipſa nare caput condit:& ſpirãdi viã au
ferens enecat: Interdũ petit oculos:ex quo fit:ut cæci plerũq; Elephanti fame contabeſcãt.
Proboſcis ideo dicta:quod ante depaſcat. Græci enim προβοσκειν dicunt ante paſce/
re. Miſtura ergo illa ex duorũ animaliũ ſanguine Cinnabaris dicit̃. Nec eſt alius color: q i
picturis magis proprie ſanguinẽ reddat. Et antidotis:& diuerſis aliis medicinis vtiliſſima
qum minium: quo pro Cinnabari medici quidam vtunt̃:fit manifeſte venenũ. A miniũ fit
Plynius minio verbũ:quod eſt Minio tingo:& paſſiuũ eius Minior. Plynius. A Cẽſoribus in pri/
mis Iouẽ miniãdũ locari:a quo & Miniari libri dñr:qñ litteræ maiores verſicoloribꝰ fiũt.
Itẽ Miniariæ dñr loca:e qbꝰ effodit̃ Miniũ ſicut argẽtariæ:& aurariæ e qbus effodit̃ argẽ
tũ atq; aurũ:& miniariũ metallũ vocat̃ argentũ:cũ quo effodit̃ miniũ. Solebãt veteres mi
nio clariores litteras facere uel i auro: velint ære:uel i marmore:etiã i ſepulchris. Et Sinopis
iuẽta primũ i ponto:& a quo nomẽ hꝫ Sinope vrbe. Spẽs eius tres rubra:& minus rubens
& inter has media. Eã quæ ex Africa uenit Cicerculũ appellãt: Et Ochra quæ fit exuſta ru/
brica in ollis nouis luto circũlitis. Sinopidis põticæ ſelibra ſilis lucidi libris decẽ: & melini
græciẽſis duabus miſtis:tritiſq; vna ꝑdies duodecim Leucophorũ fit:hoc eſt Glutinũ auri:
qum inducit̃ ligno. Inter gẽmas aũt rubeo colore ſunt Carbũculi a ſimilitude igniũ appel/
lati:qum ipſi nõ timeãt ignẽ:ob id a qbuſdã uocati Apyrotes. Qui exiis languidius lucent:
Libycõtes appellant̃. Carchedonii ſunt minores:& nigrioris aſpectus:qbus ſignãdis ceris
vti ſolemus. Eſt & Anthracites appellata carbonibus ſimilis. Mirũ qđ lacte velut itermor/
tui extingunt̃:cõtra pfuſi aq; magis exardeſcũt. Cognata Carbũculo ẽ Sãdaſtros:quã aliq
Garamãtidẽ uocãt:hꝫ velut itrãſlucido ſtellãtes itus aureas guttas:& fere hyadũ numero:q

Rutilæ veſtes
Hyacinthinæ veſtes
Hiſginæ veſtes
Ferrugineæ veſtes
Burræ veſtes
Burranica potio.
Burra
Burrus
Heluus color
Heluacia
Heluella
Helus
Heluſa
Balauſtinæ ueſtes
Balauſtinum
Balauſtin9 color
Minium
Glaſtum
Cinnabaris
Proboſcis
Manus
Minio
Minior
Miniaria
Argentaria
Auraria
Miniarium metallum
Sinopis
Cicerculum
Ochra
Leuchophorum
Carbunculus
Apyrotes
Libycontes
Carchedonii
Anthracites
Sandaſtros
Garamantides

Sandaſites	dam & Sandaſiten nominãt.Nicander Sandaphorion:alii Sandareſon nũcupauerũt.Ex	Nicander
Sandaphorion	eodẽ genere & Lychnites eſt:appellata a lucernarũ accẽſarũ præcipua gratia: Probatiſſi/	
Sandareſon	ma in India naſcit̃:quã qdã remiſſiorem Carbunculum eſſe dixerunt.Secũda bonitate eſt	
Lychnites	Ionis appellata a præclaris violarum floribus.Nam græci ιον violam nominãt:hæc a ſo/	
Ionis	le aut digitorum attritu ex calfacta paleas & Chartarũ fila ad ſe rapit:Et Carchedonius:q̃	
Charchedonius	idẽ facere dicit̃:q̃q̃ ſit multo uilior.Naſcit̃ apud Naſamonas inmõtibus:ut icolæ putant	
Potoria uaſa	imbre diuino:inueniturq; ad repercuſſum lunæ maxime plenæ.Potoria vaſa ex hoc lapide	
Sarda	fieri cõſueuerunt:noſtra quoq; ætate aliquãdo viſa.Scalpturæ cõtumaciter reſiſtit: parteq;	
Sardis urbs	ceræ retinet ſemper.Et Sarda quæ ecõtrario ſignando vtiliſſima eſt:gemma uulgaris:& pri	
Demium	mum ſardibus reperta.Sardis pluratiuo numero urbs Lydiæ eſt:Regia oli Croeſi lydorũ	
	regis:ſed laudatiſſima in Babylonia:Alterum eius genus Demiũ uocat̃ a pinguedine.Græ	
Sardonyx	ci enim δημον propingui accipiunt.Homerus hoc frequenter utit̃: a quo δημιον ap	Homerus
	pellata.Nec fuit in uſu antiquorũ gemma ulla frequẽtior:ut Menãdri fabulæ teſtãtur. Ab	Menander
	hac & Onyce de qua ſupradiximus:alia gemma Sardonyx appellata candorem habẽs in	
	Sarda q̃ſi ungue hominis carnibus impoſito:& utroq; tranſlucido.Placere noſtris ob id	
	maxime cœpit:quod ſola prope gemmarum ſcalpta nõ auferat ceram.Indi perforatis utũ	
	tur in collo.Claudius Cæſar Smaragdo in primis uti ſolebat atq; Sardonice primus antẽ	Claudius
	romanorum Sardonyce uſus eſt prior Africanus:Deinde Romanis celeberrima fuit Per/	Perſius
Sardonicatus	ſius.Et natalicia tandem cũ Sardonyce albus.Iuuenalis.Antepedes ideo cõducta Paulus	Iuuenalis
Anulatus	agebat Sardonyce.Hinc qui Sardonyces geſtat:dicit̃ Sardonicatus:ſic ut ab anulo anula/	Martialis
	tus.Martialis.Ruffe vides illum ſubſellia prima tenentẽ.Cuius & hinc lucet Sardonicata	Polycratis
	manus.Hanc gemmam fuiſſe tradunt:quã Polycrates tirãnus:quum ei omnia in uita ſecun	
	da ſuccederent:nec vnq̃ aliquid aduerſi:quo ſemper fauentis:atq; ita inſidiantis fortunæ i	
	uidiam expiaret:ãnulo ligatam nauigio in altum mare prouectus:manu ſua deiecit inpro/	
	fundum:ſaltem hoc modo in uita aliquando doliturus:At fortuna nec flecti:nec mulceri	
	facilis id paſſa non fuit.Et enim piſce eximiæ magnitudinis eo die capto:regiq; incõuiuio	
	oblato ãnulus:quem dum mergeret̃ deuorauerat ſummo omniũ qui adderant:ſtupore re/	
	ſtitutus eſt:uentriculo piſcis dum ſcinderetur inuentus.Viſa poſtea Romæ hæc gẽma fuit:	
Hyacintus	in Concordiæ delubro cornu aureo Auguſti dono incluſa.Et Hyacinthus rubeo colore di	
Chryſolampis	luto flori:a quo nomen habet:oppido q̃ ſimilis.Et Chryſolampis noctu ignei coloris: li	
Eupetalos	cet die palleſcat.Et Eupetalos igneum ĩ primis colorem habẽs:ſed ceruleo:& minii:ac ma	
Gorgonia	li coloribus admiſſis.Et Gorgonia:quæ nihil aliud eſt q̃ Corallium:ita appellata: quoniã	
Corallium	Corallium extractum aquis ex ligno dureſcit in lapidem:quomodo Gorgonis capite oſten	
	ſo cuncta lapideſcere ſolebant.Nota eſt Perſei ac Gorgonis fabula:de qua inferius diſſere	
Iace	mus.Corallium in mari rubro gignitur:& in perſico quod vocatur Iace.Laudatiſſimum ĩ	
	Gallico ſinu circa Orchadas inſulas:& ĩ ſiculo circa Drepanum:& ante Neapolim:& an/	
	te Corniculum hoc quoq; tempore:Forma ei eſt fruticis:color uiridis: baccæ candidæ ſub	
	aqua:& molles. Exemptæ confeſtim durantur:& rubeſcunt quaſi corna ſatiua. Aiunt	
	tactu:dum uiuit prorſus lapideſcere:ꝓpter quod euelli retibus:ac ferramento præcidi. Hac	
Corallium	de cauſa Coralliũ:quaſi Cheraliũ vocatũ putãt ἀπὸ τῆς χειρὸς:hoc eſt a manu:qđ	
	ea tactum lapideſcat:quidam tamen potius ἀπὸ τῆς κειρος dictum uolunt:quod con/	
	geſtum quid ac teſtaceum ſignificat.Probatiſſimum eximie rubet:& q̃ ramoſiſſimum eſt:	
Baccas	nec ſcabroſum: aut lapideum:religioſum id geſtamen putant:& infantiæ pro amuleto alli	
Sacræ baccæ	gatur. Baccas quoq; ex eo faciunt:quibus & in numerandis precibus ſacris:quæ ſacræ Bac	
Sacræ baculæ	chæ ſiue per diminutiones:Sacræ baculæ dicuntur:& in collo pro munili vtuntur.Et He/	
Hepiſthites	piſthites:quæ ſpeculi naturam habet:in reddendis imaginibus:q̃q̃ rutila. Expimentũ eius	
Hæmatites	eſt:ſi feruentem aquam addita ſtatim refrigeret:aut ſi in ſole poſita aridam materiam accẽ/	
Meconites	dat.Et Hematites ſanguineo colore in Aethiopia principalis:& Meconites:quæ flore; ſil	
Nimpharena	ueſtris papaueris exprimit.Et Nimpharena vrbis & gentis perſicæ nomen habens ſimilis	
Telicardios	Hæpiſthitæ.Et Telicardios colore cordis Perſis maxime grata:quam muculam appellant	
Carcinias	& Carcinias marini cancri colore:& Triglites colore triglæ hoc eſt mulli. Coccinus uero	
Trigles	color eſt:qui exuberantiam quãdam ac ſplendorem ruboris oſtendit. Dictum a cocco qđ	
Coccinus color	latine granum dicitur:eſt enim coccus ueluti granũ:quod uel ex arbuſcula ilici ſimili:uel ex	
Coccus	rubenti gramine naſcitur olim in Galatia: Africa:ac Luſitania.poſtea & in Gallia tranſal	
Spadicus color	pina:nunc etiam in Pelloponeſo:atq; aliis greciæ locis.hic & Spadicus & Phœniceus no	
Phœniceus color	catur:quod non diſſimilis ſit fructu palmæ arboris nondum ſole in cocto.Spadica enim	
Coccina	grecæ noiant auulſũ e palma cũ fructu,termite.φοίνιξ uero palma appellatur:a quo græci	
Coccine ueſtes	φοινικὸν Phœniceum uocãt.Hinc Coccina:& Coccinæ ueſtes dicuntur.Martialis.Coc	Martialis
Roſeus color	cina famoſæ donas:& Ianthina mœchæ.Idem color & roſeus a roſarũ ſimilitudine dicit̃:	

Plynius a quo & Roſeus pānus:& roſeæ ueſtes appellātur.Ply.Aſini a coitu ſpuma collecta roſeo p anno:& incluſa argento ueerem ſtimulat.Roſa notiſſimus flos ē ſpina naſcēs ſine rubo Germinat primo incluſa granoſo cortice:quo mox intumeſcente:& iuirides Alabaſtros faſtigiato: paulatim rubeſcens dehiſcit:ac ſeſe pādit in medio calicis ſui complexa luteos apices.Ex hac fit oleum:quod roſaceum dicitur:fuiſſeq; uſu a troianis uſq; tēporibus teſtatur Homerus.ροδοεντι δε χρίεν ελαιω:hoc ē roſeoq; unxit oleo.I ē unguēto quoq; īponitur:de quo ſuperius diximus:& menſarum deliciis:Quæ ardentiſſimi coloris eſt:non excedens duodena folia Mileſia dicitur:Proxima minus rubens:Trachinia:Vilior albicantibus foliis Alabandica.Viliſſima pluribus & minutiſſimis Sicionia.Eſt quæ a foliorū multitudine Rentiuolia uocatur:quæ nec odore nec ſpecie probabilis habetur:nec coronis a ueteribus adhibebatur:præter ꝗ ad extremos uelut cardies.Eſt & quæ Græcula appellatur a noſtris:a græcis Lycnis nō niſi in humidis ꝓuenis:nec unq̃ excedēs āqnq; folia:uiolæ magnitudine colore nullo.Alia græcula funditur e caule maleo laceo folia oleacia habens:Muſceuton uocant.μόσχευ μάλα enim propagines uocantur.Inter has media magnitudine Autumnalis eſt:quam uocant Coroneolam:omnes ſine odore A roſa roſetum & Roſarium deducunt:hoc eſt copia fructicum uno loco roſas gignentium:& Roſeum unde roſeus color:& roſeus odor:& roſeus pannus:& roſeæ hoc eſt purpureæ genæ:& roſalia coronæ e roſis factæ.Roſa grecæ ροδον dicitur:unde Rhodinum unguētum:& Cynorhodō Lilii genus rubens:quod græci crinon uocant.& Rhododendros:quod ne nomen quidē apud nos inuenit latinum:Rhododaphnen uocāt:aut Nerium.frutex ē foliis Amygdalæ:ſed maioribus & pinguioribus:ſemine patenti ut cornu:Intus lana eſt ſimilis hyacintho:radix oblonga: guſtu ſalſa:anguſta.Naſcitur locis aquoſis & humidis.& Rhodora herba:quæ caulem habet uirgæ ficulneæ modo geniculatum:folia urticæ:in medio exalbida:eadē procedente tempore tota rubentia:florem argenteum ad ſimilitudinem roſæ.huius coloris inter gemmas eſt Amethyſti genus:de quo paulo mox dicemus:& Mitrax roſeo colore:ꝗ uis ſolis radiis oppoſita uerſicolor fit:& Telirrizos:quæ in colore coccino candidis radicibus ſpectatur:reperitur tamen & coloris cinerei.& Rhodites a roſa uocata.Græci enim ροδον roſam nominant.Pupureus color eſt:qui nigricantis roſe ſplendore ſublucet.Cæterorum omnium colorum gratiſſimus:& tingendis ueſtibus maxime expetitus a purpura uocatus.Purpura enim piſcis eſt ex concharum genere:uiuit annis ſeptenis:latet circa canis ortum tricenis diebus.Congregatur uerno tempore:mutuoq; attritu lentorem quendā ueluti ceræ emittit.Sed nobilem illum ſuccum ad tingēdas ueſtes in mediis faucibus habet:minimum liquoris eſt in candida uena:Reliquum corporis ſterile eſt.Viuas conantur capere:quia florem illum morientes cum uita euomunt.Lingua purpuræ eſt longitudine digitali:duricia tanta:ut reliquas conchas aculeo perforet:Aqua dulci & ſicubi flumine merſæ fuerint:facile necantur:alioquin quinquagenis diebus uiuunt captæ: & ſaliua ſua nutriuntur:Creſcunt celerrime omnes conchæ:ſed purpure præcipue anno magnitudinem implēt Maioribus purpuris detracta Concha auferunt ſuccum:minores frangunt Tyrii:& ita eorum rorem excipiunt:qui a loco Tyrius dicitur:ꝗꝗ in aliis quoq; locis id fiat:dicitur etiam Buccinum quando huiuſmodi Concharum genera ſunt:Buccinum minor Concha:ad ſimilitudinem eius Buccini.quo ſonus editur:a quo nomen accepit quod rotunditatem oris ī margine inciſam habeat.Purpura roſtrum habet caliculatim procurrens:& clauatum uſque ad turbinem aculeis in orbem ſeptenis:qui non ſunt Buccino:ſed utriq; tot orbes ſunt quot habēt annos:Buccinum non niſi petris adhæret:& circa ſcopulos ſemper inuenitur.Purpura a pelago pelagia uocitatur:a quo & ſuccus eius pelagiū dicitur:ſicut ſuccus buccini dr̄ Tyrius.Pelagiarum aliæ lutenſes a luto quo uerſantur:aliæ algenſes ab alga:aliæ calculoſæ a calculo maris:aliæ dialutenſes:quæ uario ſoli genere paſcuntur: Vtriuſque ſuccus ab artificibus decoqtur:atq; expumatᷣ deīde lana tingitᷣ.Buccinum per ſe damnatur:quoniam ſuccum habet remiſſionem: pelagio admiſtum dat ei auſteritatem illam nitorem q̃ qui quæritur roſeum ſic alterum altero excitatur.Summa laus huius coloris eſt:ſi ſanguini concreto
Horatius ſimilis ſit:aſpectu nigricanti.Qua propter Homerus πορφυρεον αιμα hoc eſt purpureum ſanguinem uocat: hinc ueſtes Purpureæ dictæ:& Tyriæ a loco ubi Purpura fit:& color ipſe a matre uocatur purpura:a quo purpuriſſum dicitur:coloris factitii genus:quo utūtur pictores:fitq; e creta argentaria:& cum purpuris pariter tingitur bibit que eum colorē celerius ꝗ lanæ:& quoniam purpura grecæ πορφυρα uocatur Porphyriacus quoq; pro
Ouidius purpureo accipitur.Ouidius.Et porphiriacis figere labra genis.& Porphyrites lapis i ægypto rubeus candidis iteruenietibus pūctis propterea leucoſticos appellatus:quod λευκοσ album dicimus: στιζειν pungere. Item Porphyriticus : hoc eſt ex porphyrite lapide: & Porphyris inſula in laconico mari ſita quinque milibus paſſuum a Maleæ pro-

Roſeus pannus
Roſeæ ueſtes
Mitrax
Telirrizos
Rhodites
Purpureus
Purpura
Tyrius
Buccinum
Pelagia
Pelagium
Tyrius
Luteſes pelagiæ
Algenſeſ pelagiæ
Calculoſe pelagiæ
Dialutenſes pelagiæ
Purpureæ ueſtes
Tyriæ ueſtes
Purpura
Purpuriſſum
Porphyriacus
Porphyrites
Leucoſticos
Porphyriticus
Porphyris

Cythera iſula montorio diſtás:eadem poſtea Cythera dicta:& Porphyrio auis:quæ ſola morſu bibit:
Porphyrio oēm cibū aqua ſubinde tingés:dende pede ad roſtrum ueluti manu afferés:crura huic præ
longa rubent & roſtra:Martialis.Nomen habet magni uolucris tam parua gigantis:& no
men Praſini purpureonis habet.Conſtat ſane inter Gigantes duos præcipue principatum
Porphyrio obtinuiſſe Porphyrionem & Alcioneum: Praſinus quoq; auriga:cuius in Nerone Tran
Alcyoneus quillus mentionem facit. Praſinus purpureo dictus eſt.Murex quoq; genus Conchæ a pur
Praſin9 purpura pura diuerſum:licet ſimiliter verno tempore cōgregetur:& lentorem quendam ſaliuet: at
Murex terat q; circa canis ortū.Idem & Conchylium per excellētiam dicitur.Plynius.Conchylia Plynius
Cōchylium & purpuras omnes ore atterit: unde veſtis tincta murice Conchyliata dicitur. Idem In Idem
Cōchyliata veſtiſ cōchyliata veſte cætera eadem ſine Buccino: Ponitur tamē Cōchylium & p ipſo colore:ſi Idem
cut purpura.murexq;.Idem Cōcharum ad purpuras & Conchylia eadem quidem eſt ma/ Idem
teria.Item pro genere ipſo Concharum:a quibus nomen ſumpſit.Idem Lingua purpu/ Idem
ræ longitudine digitali:qua paſcitur perforando reliqua Conchilia.Muricis ſiue Conchy/
lii cruor grauis ī ſucco eſt color auſterus inglauco:& & iraſcenti ſimilis mari:id oſtrum dici
Oſtrum tur:ab oſtris: Quapropter Conchylium.muricem:oſtrum:ī eadem ſignificatione accipi
mus.Virgilius.Tyrioq; ardebat murice lena.Idem.Vt gemma bibat:& Sarrano dormiat Virgilius
oſtro.Iuuenalis.horum ego nō fugiam Cōchylia:hoc eſt luxurioſas ueſtes:& murice infe/ Idem
ctas:Sed horū nominū ratio reddenda eſt.Inter piſces quidam cruſta fragili muniuntur:vt Iuuenalis
Locuſta ſunt locuſtæ:& cancri: Locuſtæ ſunt:quæ reptātium more fluitant recto meatu ſi nō ſit me
tus:cornibus ad latera porrectis:pauidæ vero iiſdem erectis ī latera procedunt:& iter ſe cor
Locuſta nibus dimicāt:dictæ á ſimilitudine terreſtrium ac volucrum locuſtarum:quæ oua ī terra pa/
riunt:cum pepererint:ſtatim matres in naſcente circa fauces vermiculo ſtrangulantur:eodē
tempore obeunt mares.he ſerpentem quotiens libuerit:ſingulæ necant:faucibus eius morſu
apprehēſis.Ariſtoteles.πολλοὶ δὲ καὶ τὴν ἀκρίδα ἑωράκασιν ὅτι ὅταν μάχη
ται τοῖς ἄφεσιν ἐπιλαμβάνεται τοῦ τραχήλου.hoc ē: Multi autem & locuſtā
viderunt quando aduerſus ſerpentes pugnat:eorum fauces apprehendere:Non naſcuntur
locuſtæ niſi in planis & rimoſis locis. In India longitudine trium pedum eſſe traduntur
Cruribus earum.atq; fæminibus.quum in aruerint proferris vtuntur.Aliquando gregatim
ſublatæ vento in ſtagna ſeu maria deducunt.Longinqua etiam æquora tranſeunt: plurium
dierum itinere continuato:tanto pennarum ſtridore volitantes: vt maiores aues videantur
Ingentem ſæpe numero meſſibus iacturam afferunt:tactu:multa adurentes:vnde nomē ha
bent:morſu vero cuncta atq; etiam tactorum fores erodentes.Apuliam maxime ex Africa ī
feſtant In Cyrenaica lex eſt:vt ter anno debellēt:& ī eum qui ceſſauerit:deſertoris pena
ſancita eſt:primo itaq; oua earum obterunt:ſecundo fœtum:tertio adultas.In Inſula Lēno
certa menſura præſcripta eſt:quam ſinguli necare:& ad magiſtratus referre debeant hn̄tes
ob id ī ueneratōe graculos:quod aduerſo volatu illarū exiguo occurrāt. In Syria quoq; mi
Locuſtarū cibus litari imperio necare eas mos eſt.Party eas in cibo ſummunt:vocem ab occipitio emittunt
vbi in commiſſura ſcapularum habere quaſi dentes exiſtimantur:qui inter ſe terendo edant
ſtridorem.Nefas eſt credere diuū Ioānem:quem regis noſtri præcurſorem merito vocant
hui9 cibi impuritate vſum ī heremo fuiſſe:Cauſa autem erroris hic fluxit:quod græci ἀκρί
δας modo locuſtas vocant:modo ſumitates herbarum:ſiue arborum: hoc ē teneriores p
tes:& quaſi quoſdam cauliculos:qui ſumi in cibo ſolent:vnde ἀκριζειν græci dicunt:hoc ē
ſūma decerpe.Interpres igitur pro cauliculo locuſtam poſuit.Nec me latet ab hiſtoricis tra
Pādore di:gentem quadam eſſe in India:quæ pandore appellatur annos ducentos viuentem in iu/
uenta candido capillo:in ſenectute nigro:contra aliam quadragenos nō excedentem ānos:
quorum vxores ſemel pariunt.Locuſtis eos ali:& eſſe pernices.Sed cibo tam immundo vi
Cācer xiſſe ſanctiſſimum virum:mihi certe parum credibile videtur. Cancri diſtinguntur in Ca/
Carauus ramos:Carauos: Aſtacos:Paguros:Heradeoticos:Leones:& quedam alia ignobiliora ge
Camarus nera.Sunt & in phœnice hippæ vocati tante velocitatis: vt conſequi eos impoſſibile ſit.
Aſtacus Octonos Cancri pedes habent:omnes ī obliquum flexos bina brachia cum forcipibus dē
Pagurus ticulatis. Superior pars mouetur.Inferior ē prorſus imobilis.Cochleæ criſtam paulo duri
Heradioticus orem habent:Suntq; & Aquatiles:& terreſtres exerētes ſeſe domiciliis:& quoniam oculis
Leo carent:binis corniculis iter prætentātes.Firmioris vero teſtæ piſces Conchæ & Oſtrea dicū
Hippa tur.Conchæ dicuntur:quæ teſtam leuem habent:ac politam:ſiue vniformiter rugatam:ſi/
Coclea ue denticulatam.Oſtrea vero:quæ aſperam ſcabramq; q̄uis generali nomine Oſtrea quoq;
Conchæ Conchæ vocentur:Item quæ ex vno tantum latere teſtam habent.altero ſcopulis aut lapi/
Oſtrea dibus aut alteri materie adheret. Nam teſte ipſæ duriores propriæ Conchæ dicuntur: Ouidius
Cōcha quales ſunt Coclearum: atque Concharum Ouidius. Oſtreaque in Conchis tuta fue/ Cicero
Cōcha re ſuis. Cicero de prima loquens Duabus grandibus obſita. Conchis. Columella i/ Columella

pliċitus.Conchæ ſimax:Vnde vaſis quoqꝫ genus concauum ac ſuperius patulum ab huius
Plynius Conchæ ſimilitudine Concham vocamus.Plynius:Puluis ſemper in catinos digeritur:&
ex aceto maceratur:vt omnis duricia ſoluat:ac rurſus tunditur:deind lauatur in cōchas:ſic
caturqꝫ hinc etiam Conchis dicta eſt faba:cum cortice ſuo elixa ad differentiam fabæ freſ/
ſe:quæ ſine corticibus coquitur a ſimilitudine videlicet Concharum:quod confracto corti
Martialis ce:velut implicita Conchis ſuis carūcula videatur. Martialis.Si ſpumet rubra Conchis ti/ Conchis
bi pallida teſta.Lautorum cœnis ſæpe negare potes.Eſt autem concha græcum vocabulum
quippe græci κονχην Concham dicunt:κονχύλιον muricem:κονχυλεύτην muri
cum collectorem:Itaque purpura inter conchas potius numerabitur.murices inter Oſtrea
ob ſcabriciē corticis: qua propter & murex pro ſaxo aſpero ponitur diciturqꝫ ab aſperita/
Virgilius te murorum.Virgilius.Et acuto murice remi Obnixi crepuere.Oſtrea vero ſimiliter a græ
co appellata ſunt.Nam ſicut nos a teſta teſtudinem vocamus:ſiue animal:quod veluti teſta Teſtudo
tectum eſt:ſiue id genus ædificii:quod ex teſta ē compoſitum:vel ad teſtudinis ſimilitudinē
factū:ſic græci ὄσρεα ἀπὸ τοῦ ὀστράκου nominauerunt Oſtracū quippe teſta a græ
cis vocatur vnde teſtacium pauimentum vulgo nunc Oſtracum vocant:& Oſtracina ſuffra Teſtacæum paui
gia Athenienſium dicebantur:quod Athenienſes ea in figulinis vaſis dare cōſueuerunt.hic mentum
Plynius Oſtreatum pro duro atqꝫ aſpero accipimus.Plautus.Itaqꝫ iam quaſi Oſtreatum tergum vl Oſtracum.
ceribus geſtat:& Oſtris ſiue oſtria vocatur arbor:quæ ſolitaria naſcitur circa ſaxa aquoſa ſi Oſtracina ſuffra
milis fraxino cortice & ramis& foliopilis tamē paulo lōgioribus:craſſioribuſque:ac rugo gia
ſis inciſuris:materia dura atque firma:qua in domum illata difficiles partus fieri morteſqꝫ Oſtreatum
A.Gellius miſeras veterū ſuperſtitio exiſtimauit.Dicuntur etiam fœminino genere Oſtreæ.A.Gellius
Oſtreæ ſeneſcente luna inuberes:macræ:tenues:exutæ ſunt:Creſcente luna pingueſcunt hic Oſtreæ
cibus in deliciis ſemper habitus fuit:& palma menſarum hodie quoque Oſtreis datur.Ga/
udent dulcibus aquis petroſis tamen gignuntur.Grandeſcunt creſcente luna:ſed priuatim
circa initia æſtatis multo lacte prægnantia:præcipua habētur quæ ſpiſſa ſunt nec ſaliua ſua
lubrica craſſitudine potius laudant quā latitudine Spōdilus dicitur calloſum illud rotūdū Spondilus
albicans:quod intus habet in medio:a ſimilitudine ſpondili:quod nos verticulum dicimus
appoſitum fuſis vt melius nendo vertantur:nam reliqua caro circumſparſa lacinia dicitur.
Meliora ſunt quæ Spondylum breuem habēt nec carnoſum:nec fibris lacinioſum:ac tota ī Lacinia
aluo:Generoſiora etiam exiſtimantur ambiente fibras purpureo crine parata appellantur: Parata
quia cruda meliora ſunt.Gaudent peregrinat one Brunduſina in Auerno meliora ſunt.Cō
tra iſta & ſuū retinere ſuccum:& a lucrino adoptare exiſtimantur.In Indico mari pedalia
inueniri prodiderūt. Nomenclator nepotis cuiuſdā inter veteres Romāos Tridacna oſtrea .Oſtrea pedalia
appellauit:tantæ amplitudinis intelligi cupiēs:vt ter mordēda eſſent.δάκνειν enim mor Tridacna oſtrea
dere eſt.Oſtrea ſtomacum mirifice reficiunt:faſtidio medentur:molliunt aluum leuiter:Cō
cta cum mulſo teneſmum:qui ſine exulceratione ſit:ſanāt ve ſicarum vlcera repurgāt.Cinis
Concharum dentes polit ideoque inter dentifricia numeratur dentrificium enim vocamus Dentrificium
quod fricando dētium rubiginem tollit.Sicut dentiſcalpium:quo ſcalpiuntur dētes:vt pē Dentiſcalpium
Martialis na:lentiſcus:& ſimilia.Martialis.Lentiſcum melius:ſed ſi tibi frondea cuſpis Defuerit:dē
tem penna leuare poteſt.Ab Oſtreis Oſtrearius panis dictus:quo veteres cum Oſtreis veſci Oſtriarius panis
ſolēt.Varia ſane pāis genera apud veteres fuere.Aliquādo ab obſōiis nomē hēbat:vt oſtre
arius.Aliquando a dliciis vt Artalaganus.nam græci λάγνον ganeonem.λαγνείαν Artolaganus pa
luxuriam dicunt:& ab hoc Lagana:quæ ex candida farina fiunt:tenuiſſima ad patinarum nis
vſum.Quidam a laganis potius dictum Artolaganum putant propter candorem.Nonnū Lagana
quam a feſtinatiōe:vt Speuſticius ἀπὸ τοῦ σπεύδειν quod accelerare ſignificat:hic q̄ Artolagāus pāis
lis ſit docet Cato Speuſticium panem ſic facito.Manus mortariumque bene lauato.Farina Speuſticius pāis
in mortarium īdito:aquam paulatim addito:ſubigitoque pulchre:vbi bene ſubegeris defin
gito coquitoque ſubtextu.Sæpe etiam a coquendi ratione:vt furnaceus qui in furno coqui Furnaceus panis
tur.Subcinericius qui ſubcinere:focacius qui in foco.Artopteſius qui in clibano.licet enim Subcīericius pāis
κλίβανος hoc eſt clibanus apud græcos furnum ſignificet:nos tamen clibanum vocamꝰ Focacius panis
inſtrumentum quo aliquid coquitur ſubtextu.quod ex ferro fieri ſolet:ſæpe ēt opere figuli Artopteſius pāis
Plynius no.Plynius.Lini cortices clibanus & furnus præbent vſum Mulieres quæ ita panem coque Furnus
Plautus bant artoptæ nominabantur:ἄρτος enim panis eſt.ὀπτάω coquo.Plautus.Dromo de Clibanus
ſquamma piſces:tu Macherio Congrū:murenam ex dorſa quantum potes:ego hic Artop Artopta
tam ex proximo vtendam peto:Plerunque etiam ab iis qui eo vtuntur nomen habet:vt par Particus panis
ticus:quod a partis aduectus ſit:alii aquaticum vocant:quoniam aquam trahit obtenuem: Aquaticus panis
& ſpongiam in anitatem.Item panis militaris:quo milites in expeditione vtebantur:qua/ Militaris panis
Plynius lis hic eſſet:indicat.Plynius.Lex(inquit)naturæ certa eſt.vt in quocunque genere pani mili

Panis primari9	tari tertia portio ad grani pondus accedat. Sæpe etiam ab ordine. hinc primarium pa/	
Panis ſecũdarius	nem & ſecundarium dicimus. Suetonius de Auguſto. Cibi minimi erat: ac fere vulgaris.	Suetonius
	Secundarium panem & piſciculos minutos: & caſeum bubulum manu preſſum: & ficus	
Panis cibarius	virides biferas maxime appetebat. Horatius. Viuit ſiquis & pane ſecundo: hic etiam	
Panis rubidus	cibarius panis appellatur: hoc eſt vulgaris: & qui omnium cibus eſt. Nonnunquam ab	
Panis nauticus	ipſa ſpecie panis: vnde ſecundo coctus a ſcabricie rubidus vocatur: idem dicitur nauticus	
Panis ſitanius	ꝙ eo vtuntur nautæ: quia diuturnior eſt: nec tam facile contrahit ſitum. Interdũ etiam a tri/	
Triticeus panis	tici genere. Vnde Sitanius panis: dicitur ex nouo frumento: intra trimeſtre a tempore meſ/	
Hordeaceus pa/	ſis factus. Græci enim σιτον frumẽtum dicunt. νεον nouum: hinc σιτανιοσ quaſi σιτοσ	
nis	νεοσ. Item triticeus panis ex tritico: hordeaceus ex hordeo. Siligineus ex ſiligine fermenta	
Siligineus panis	tus præterea panis dicitur: qui fit addito fermẽto. Græci ab ipſo tritico. αυτο πυρεν no	
Fermẽtatus pa/	minant: ſicut e contrario αζυμον: hoc eſt Azymum ſine fermento. ζυμη enim fermentũ	
nis	vocatur. Panis autem. vt Varro exiſtimat: a paſcendo appellatus eſt. vnde & pappa deduci	
Panis	tur: qui proprie cibus eſt puerorum: vnde fit pappo verbum: hoc eſt edo: cibũ ſumo. Plau/	Varro
Pappa	tus. Nouo liberto opus eſt: quod pappet Pl. dabitur præbebo cibum. A panis panifex de/	Plautus
Pappo	riuatur: qui panem facit: & panificium ipſa panis factura: & panificæ mulieres: quæ faciũt	
Panifex	panem: & paſtillus quaſi paruus panis per diminutionem. Panibus veteres redimebant ca	
Panificium	put equi immolati: quando idibus octobris in campo martio ſacrificium fiebat: ob frugũ	
Panifica	euentum: & equus potius quam Bos immolabatur: quod bos frugibus parandis eſt aptus.	
Paſtillus	Item a panis pando verbum vt Varro exiſtimat: quod ſignificat aperio patefacio: qđ apud	Varro
Pando	veteres: qui ope indigeret: & ad aſilum Cereris confugiſſet: panis ei dabatur: pandere itaqꝫ	
Pandana porta	dictum eſt quaſi panem dare: & quod nunquam fanum talibus clauderetur: pandere pro eo	
Empanda dea	quod eſt aperire vſurpatum: ab hac pandana porta Romæ dicta: quod ſemper pateret. Vir	Virgilius
Pandiculari	gilius. Et pandas ratibus poſuere carinas. Et empanda veterum dea quod rebus patẽtibus	
Pandiculatio	præeſſet: & Pandiculari: quod eſt toto corpore oſcitare: atque extendi: a quo Pandiculatio	
Pãdicularis dies	huiuſmodi oſcitatio. Et Pandicularis dies: qui & communicarius dicebať in quo commu/	
Pantices	niter omnibus diis ſacrificabatur. Et pantices fluxus ventris: quod venter pandatur. Et cõ/	
Expando	poſita ex pando notæ ſignificationis: a quo expaſſum dicimus extenſum. Et propãdo eiuſ	
Expaſſum	dem ſignificationis. Et Repando: a quo Repandum dicitur: quod retrorſum patet. Qui/	
Propando	dam etiam a pane panum dictum exiſtimant: ob formam ac rotunditatem. Eſt enim Panuſ	
Repãdo	tramæ inuolucrum: quo panni texuntur a quo Panula & Panicula per diminutionem di/	
Repãdus	cuntur. Lucillius. Foris ſub tegminis Panus eſt. Plynius. E ramis piccarum arborum inſtar	Lucillius
Panus	Paniculaum nucamenta ſquamatim dependent. Ab huius ſimilitudine etiam tumor ingui	Plynius
Panula	num panus appellatur. Afranius. Quam plenam papulam panum: Tympanum. Nonius.	Aphranius
Panicula	Qui miſerum miſeriorẽ reddidit: quam panus puerum: pueri enim difficilius patiũtur hoc	Nonius
Panus	genus morbi. Plynius. Elaterium parotidas: & panos ſanat Parotis apoſtema eſt ſecũdum	Plynius
Parotis	aurem: Nam græci παρα dicũt ad ωτα aures. A pano autem hoc ẽ tramæ in uolucro pan	
Pannus	num putant appellatum: a quo pannoſus dicitur vili ac ſordida veſte idutus: & panno poti	
Pãnoſus	us tectus: quam veſte amictus. Apuleius: Pannoſus: ſqualidus: capillatior ſolito: & Pãneus	Apuleius
Pãneus	quod ex panno eſt: vnde panneæ veſtes dicũtur: ſicut laneæ & Bombicynæ: Et panniculus	
Pãniculus	paruus pannus: a quo pannicularia: vt Vlpiano placet: appellãtur ea quæ incuſtodia recep	Vlpianus
Pãnicularia	tus ſecum attulit: vt veſtem: qua indutus fuerit: qui ad ſuppliciũ ducitur: aut nũmos: quos vi	
	ctus ſui cauſa habuerit ĩ promptu: aut leues ãnulos: hoc eſt qui rem nõ excedunt aureorum	
	quinque. Sed vt ad propoſitum redeamus Muricis ſiue Conchilii liquor: qui & Oſtrum di	
	citur temperatura artificis adhibita fere purpureus fit: hoc eſt inuiolaceum tendẽs. Sed hæc	
Oſtrinæ veſtes	apud auctores ſæpe cõfunduntur: Muricem & Oſtrum & Tyrium pro purpura ponentes	
Sarranæ ueſtes	Ab Oſtro Oſtrinæ veſtes hoc eſt purpureæ dicuntur. Turpilius. Intera inſpexit virginem	Turpilius
Sarra	nectari in capite riculam indutam Oſtrinam: hic indutus Suparum. Eædem Sarranæ hoc ẽ	
Sarnus flu.	Tyriæ ueſtes uocantur. Quod Sarra olim tyrus dicebatur. Iuuenalis. Aut pictæ Sarrana fe	Iuuenalis
Saraſtes ppl'i	rentem. Ex humeris aulea togæ. Virgilius. Et Sarrano dormiat Oſtro. Sarnus vero	Virgilius
	fluuius eſt Campaniæ oriens a Sarno mõte: a quo Sarraſtes populi cognominati. Virgili	Virgilius
Violacea purpu	us. Sarraſtes populus: & quæ rigat æquora Sarnus. Sarracum uehiculi genus eſt: quo ligna	
ra	& lapides uehi cõſueuerunt. Iuuenalis. Longa coruſcat. Sarraco ueniẽte abies. Purpura ĩ ui	Iuuenalis
Violaris	olæ colorem: tẽdẽs uiolacea dicitur Cornelius nepos. Me iuuene uiolacia purpura uigebat	
Violarius	Plau. Flamari: uiolari ueſte: a quo violarii dicũť: uiolacei coloris ĩfectores: huic ſucceſſit Di	Plautus
Dibapha tyria	bapha tyria: hoc ẽ purpura bis tincta. Δισ. n. apud græcos ſignificat: βαφη tincturã rep/	
	hẽſus ẽ Lẽtulus Spinter Aedilis curulis: qđ primus hoc genere in prætexta vſus fuiſſet: Ea/	Lentulus
		ſpinter

dem dicitur Ianthina. Græci enim quũ cætera violarum genera propriis nominibus vo/ Ianthina
cent: ut ἴον μέλαν violam nigram: ἴον λευκὸν violam albam ἴον ξανθὸν violam
luteam: ſolam purpuream generali vocabulo ἴον ἄνθος appellant: hoc eſt violam florem.
Martialis Hinc igitur Ianthina dicimus. Martialis. Coccina formoſa donas: & Ianthina mœchæ. Ianthina
Plynius Plynius. Ex iis violis: quæ ſponte apricis ac macris locis proueniunt: purpuræ latiore folio
ſtatim ab radice carnoſa exeunt: ſolæque græco nomine a cæteris diſcernuntur appellatæ
ita: ut ab his Ianthina veſtis. Item Amethyſtina appellatur: a colore gemmæ: quæ dicitur Amethyſtina
Amethyſtus: hæc purpurea eſt: & colore violæ: dicta Amethyſtus quaſi minime hebria ἀπὸ/ Amethyſtus
τοῦ α priuatiua particula: & μεθύσσειν hebrius. Ratio autem nominis eſt: quod quũ
vſque ad vini colorem accedat: prius tamen q̃ eum deguſtet: in violam deſinit: Quamuis
Magorum vanitas reſiſtere hanc gemmam hebrietati promittat: ideoque vocatam Ame/
thyſton: fulgor quidam in ea purpuræ eſt non ex toto igneus: ſed in vini colore; deficiens:
& violæ ſimilis: huius coloris ſimilitudinem tinguendo reddere officinæ conantur. Alte/
rum earum genus ad hyacinthos deſcendit: quem colorem Indi Sacon appellant: & talem Sacos
gemmam Sacondion. Dilutior ex ea Sapinos nominatur: eadem & Paranites. Eas quæ Sacondios
excellunt colore: Quidam Pæderotas hoc eſt puerorum amores. Alii Anterotas quaſi mu/ Sapinos
tuos amores: nonnulli Veneris gemmam appellant: Hoc differunt ab hyacinthis: quod il/ Paranites
le micans Amethyſto violaceus fulgor in hyacintho dilutus eſt: primo aſpectu gratus: ſed Pederotes
Martialis antequam ſatiet euaneſcens. De Amethyſtina lana locutus eſt Martialis. Hebria ſidoniæ Anterotes
Plynius quum ſim de ſanguine conchæ: Non video quare Sobria lana vocer. Plynius. Amethyſti/ Veneris gẽma
num colorem dicimus: qui in viola: & ipſe in purpureum micat: quemque Ianthinum ap/
pellauimus. Eſt etiã alius color: qui Tyriathinus vocatur: quando abſolutus Amethyſtus Tyrianthinus
rurſum tyrio in hebriatur: & geminato luxuria facit ex vtroque improbum nomen. Pœni
tentia hoc primum inuenit: dum artifex: quod damnabat: mutare conatur: Sicut Cocco
tinctum tyrio tingere veteres inuenerunt: ut fieret: quod ſupra diximus Byſſinum. Eſt &
aliud violaceæ gemmæ genus: quod vocant Ion: ſed raro ſaturo colore lucet: apud Indos Ion
inuenitur. Phycites quoq; fuci colorem habet. Item alius color eſt in purpuram inclinans: Phycites
qui Molochinus dicitur: quod Maluæ flori ſimilis ſit: quaſi Malachinus. Græci enim μα Molochinus
Cæcilius λάχην Maluam appellant. Cæcilius. Carcaſina: Molochina: Hinc Molochinarios mo/ Molochinarius
Paulus lochini coloris infectores Plautus appellat. Maluæ duo genera ſunt: Satiua: & Silueſtris: Malua
hæc folii amplitudine diſcernuntur. Maiorem græci Malopen vocant: Alteram ab emolli Malope
endo ventre Malachen μαλάσσειν enim ſubigere & mollire eſt. Hinc μαλακὸς mol Malache
Martialis lis: μαλακία mollicia dicitur. Martialis. Vtere lactucis: & mollibus vtere maluis: Nam fa
ciem durum Phœbe Cacantis habes. Et ſilueſtris cui grande folium eſt: & radices albæ:
Althea vocatur: & a quibuſdam ob excellentiam effectus Ariſtalthea: quod græci ἄριστον Althea
optimum dicunt. Folium Maluæ ſcorpionibus impoſitum torporem affert. Tradunt ſi Ariſtalthea
quis quotidie ſucci eius cyathum dimidium ſorbeat: omnibus morbis cariturum. Ideo her
ba hæc Omnimorbia dicitur. Conſtat parturientes foliis eius ſubſtratis celerius ſolui: Sed Omnimorbia
mox poſt partum reuocanda eſſe: ne vulua eſſe ſequatur. Semen eius: quæ vnicaulis eſt: a/
Xenocrates ſperſum cubili auiditates fœminarum in infinitum augere Xenocrates ſcribit. Radice eius
ſi circa dentem: qui doleat: ſæpius pupugeris: deſinet dolor. Maluæ ſuccus mulieribus cauẽ
dus eſt: dum ſunt prægnantes: quoniam cum adipe Anſeris ſumptus abortum facit. Item ſe
men Maluæ tritum adalligant brachio eorum: qui uel arrigere: uel genitale continere non
poſſunt. Illud magis mirum quod ſi quis in aqua Altheæ radicem poſuerit addenſatur ſub
diuo atque claceſcit. Malaſſo verbum: quod mollire: ſubigere: maturare ſignificat: Latini
Varro quoque vſurpant: A quo fit compoſitum Commalaſſo: quod eſt exerceo: matureſacio. Malaſſo
Varro. In dolore Adiaphoron eſſe quod philoſophia Commalaſſaret eam partem: quæ Commalaſſo
concuti cupiditatibus ſolet. Vbi obiter notandum eſt Adiaphoron indifferentem ſignifi/
care. A malaſſo fit Malacia: quo latini quoque vtuntur: Vnde Malaciam maris dicimus: Malacia
quum fluctus omnino quieſcunt: quod vulgus vitandi mali ominis gratia Bonaciam vocat Malacia maris
Item mollicies illa mulierum: quum grauidæ ſunt & deſiderio inſolitum aliquid guſtandi
Plynius mouetur. Plynius. Expetitur malum punicum in grauidarum Malacia: & Malagma quo Maligma
molliuntur apoſtemata: & matureſiunt: de quo ſuperius diximus: & Malta uel calx cũ ha/ Malaciſſo
rena: & aqua: uel pix cum cera: mixta: uel aliquid aliud ſimile. Reperitur etiam Malaciſſo Fuluus
Plautus verbũ: quod ſignificat emollio. Plautus. Ah nimium ferus es: malaciſſãdus es. Fuluus color Leontius
eſt: ex ruffo ac viridi mixtus: Vnde fului Leones dicũtur. huius coloris lapilli ſũt: q Leoni/ Pardalius
tii & Pardalii vocantur: a Leonis & Pantheræ colore. Luteus eſt dilutior rutilus: qualis Luteus
eſt color auri: vnde Luteus dictus videt̃: quaſi delutus: Hinc violæ eius coloris Luteolæ ap Luteola

Lutea — pellatæ:& Lutea herba:qua Chryſocolla tingitur:quæ naturam lini ſeu lanæ habet ad ſuc/
Chryſocolla — cum bibendum:& vitellum in ouo:Ouiluteum vocamus:Idem color Cerinus appellatur
Luteum oui — aceræ colore.Plautus.Pluuiatile aut Cumatile:Cerinum aut Gelinum:& a Muſtela Mu/
Muſtelinus — ſtelinus.Terentius.Vetus:Vietus:veternoſus colore Muſtelino:&a meli colore ſiue a Me/
Cerinus — lo inſula:vnde afferebatur:Melinum:& pigmentum ipſum neutro genere Melinum.Qui — Plautus
Melinum — dam tamen Melinum colorem volunt eſſe medium inter album & fuſcum: quod dicitur
Melinus color — Giluus.Virgilius.Color deterrimus albis & giluo: & a croco Croceus:a quo Crocotulæ
Giluus — veſtes.Plautus.Patagiatam caltulam: aut Crocotulam. Dicuntur etiam Crocotæ: Vnde — Virgilius
Croceus — Crocotarii huiuſmodi veſtium infectores. Plautus. Qui incedunt infectores Crocotarii.
Crocotulus — Crocotillum vero veteres exile valde dicebant.Plautus.Extortis cum Crocotillis cruſculis — Plautus
Crocotula veſtiſ — Idem color:& flameus appellatur.Plynius.Lutei video honorem antiquiſſimum in nupti — Idem
Crocota — alibus flameis totum fœminis conceſſum.Hinc flammea appellabant veſtimenta Lutei co — Plynius
Crocotarius — loris:quibus flaminica vtebatur:A quo & veſtes quibus amiciebantur nouæ nuptæ: ſimi/
Flameus — liter vocabantur: erantque flaminicæ veſtibus ſimiles:quod boni ominis gratia inſtitutum
Flamea — eſt:quoniam flaminicæ non licebat facere diuortium.Erat autem flaminis vxor.A flameis
Flaminica — Flamearii vocitati coloris: flamei infectores: ſicut violarii: qui violaceo tingunt. Flamen
Flamen dialis — dialis ſacerdos erat Iouis:ſic dictus:quod filo aſſidue velaretur:quaſi filamen . Erant enim
Flamines capite velato ſemper: caputque filo cinctum habebant. Dialis autem a di Ioue: a
Faba — quo vita dari putabatur hominibus:huic Fabam nec tangere licebat:nec nominare:quod
ea putaretur ad mortuos pertinere:nam & lemuribus iacitur:laruiſque:& parentalibus ad
hibetur: & in flore eius luctus littera apparere videtur. Hebetare quoque ſenſus exiſtima/
tur:& in ſomnia facere: propter quod pythagorica ſententia damnatur: uel ſicut alii tra/
dunt:quoniam in ea ſunt mortuorum animæ propter quod parentando aſſumitur: quod
Fabacia — genus libi Fabacia a veteribus vocabatur. Hinc vxor eius Flaminica vocitata: & ab hoc
Flaminica — Flaminia ſacerdotula: quæ flaminicæ diali præminiſtrabat: eaque patrimes & matrimes
Flaminia — erat:ideſt patrem:matremque adhuc viuos habebat.Item Flaminia ædes: domus flaminis
Flaminius — dialis: & Flaminius Camillus puer ingenuus: qui flamini diali ad ſacrificia miniſtrabat.
Camillus — Antiqui enim miniſtros Camillos vocabant:quamuis aliqui putant omnes pueros a vete/
Flaminius lictor — ribus Camillos appellatos:quemadmodum habetur in antiquo carmine: cum pater filio
Flaminius circuſ — de agricultura præciperet:Hiberno puluere:verno luto:grandia farra Camille metes.Item
Flaminia via — Flaminius lictor:qui flamini diali ſacrorum cauſa preſto erat. Flaminius vero circus:& fla
Auripigmentũ — minia via non a flamine: ſed a Flaminio conſule dicta ſunt:qui ab Anibale interfectus eſt
Chryſolitus — ad lacum tranſimenum. Quippe circus flamineus. Varrone teſte circum flaminium cam/
Chryſelectrus — pum ædificatus eſt.Luteus color e quibuſdam terris fieri a pictoribus ſolet. Item ex Auripi — Varro
Leucochryſus — gmento:quod in Syria foditur in ſumma tellure:auri colore:ſed fragile ad lapidum ſpecu/
Capnias — larium ſimilitudinem:Ex quo Caius princeps:ut aurum facere tentaret: excoqui iuſſit ma/
Melichryſis — gnum pondus:& plane excellens aurum fecit:ſed ita parui ponderis: ut detrimentum ſen/ — Caius
Xyſtios — tiret: propter quod nemo poſtea idem tentare auſus eſt: hoc colore inter gemmas ſuccini
Aromatitis — genus reperitur & Topazii. Item Chryſolitus aureo nitore tranſlucens: & Chryſelectrus
Aroma — in colorem lutei electri declinans:& Leucochryſus:in qua interuenit candida vena: & Ca
Aromatopola — pnias veluti Croco refulgens:& Melichryſis: quæ ex India mittitur: quaſi per aurum ſin/
Aromatarius — cero melle tranſlucente.& Xiſtios plebeia gemma:& Aromatitis: quæ in Arabia gignitur:
Chryſophis — ita dicta: quod myrrhæ odorem habeat. Græci enim ἄρωμα odoramentum vocant: A
Hãmonis cornu — quo Aromatopolam dicunt: quem nos Aromatarium nominamus: & Chryſophis cui vi
Hammochryſus — detur aurum ineſſe:& Hammonis cornu:quæ inter ſacratiſſimas Aethiopiæ gemmas ha/
Crocias — betur: aureo colore: Arietini cornu effigiem reddens: & Hammochryſus: quaſi auro mi/
Melites — xtas habens harenas: & Crocias a Croci ſimilitudine appellata: & Mellites a colore mali
Pars — auri:quod Melum proprie dicitur. PARS. Portio. Partes enim dicuntur in quas diui
Particula — ditur totum.Quidam Partem a Pari dictam exiſtimant: quod partes ſimul iunctæ pares:
Particularis — hoc eſt æquales ſint toti: Alii a Pario ſiue Partu: quod pars a toto deducta: & quaſi parta
Particulariter — ſit:Alii a Parum:quod pars parum quidam ſit reſpectu totius. Ab hoc Particula diminu/
Particulatim — tiuum:hoc eſt parua pars: A quo particularis: qui ad partem ſpectat: & Particulariter: ac
Particulones — Particulatim aduerbia:hoc eſt membratim:& per partes:& Particulones:hoc eſt cohære/
Partim — des: & qui partem patrimonii ſumunt. Item a parte Partim aduerbium: quod modo ex
Cum partim — parte ſignificat:ut partim ſubticuit crimen:partim confeſſus ẽ:modo idem ſignificat quod
Expers — ſuum nomẽ:ut partim hominũ venerunt hoc eſt pars hominũ venit.Veteres etiã cũ partim
Expes — dixere.Cato.Ibi ꝑ ſcorto fuit i cubiculũ.Surrectitauit e conuiuio cũ ꝑtim illoꝝ: iã ſæpe ad
eũdẽ modũ erat.Itẽ a pars Expers:qũ ſine ꝑte:ſicut Expes ſine ſpe.Expers enĩ laboꝝ dicit᷑. — Cato

Apuleius qui nullam partem laborum tulit. Aliquando etiam pro ignaro ponitur. Apuleius. Homo rudis: & omnium bonarum artium Expers. Quidam tamen: cũ qbus nos potius ſentimus expers: non a parte: Sed ab experior verbo deductum exiſtimant quemadmodum Experitum quoq; veteres dixerũt pro imperito: atque ignaro. Item a parte deducitur Portio: qua Experitus Portio

Apuleius ſi partio: quod partem ſignificat: Cuius diminutiuum eſt Portiuncula. Apuleius. Qui qum a me Portiunculam poſceret. Ab hoc fit Proportio: quæ eſt duarum rerum quatenus ad quantitatem pertinet: inuicem facta comparatio. Item Particeps: qui partem capit: dicimuſque Particeps ſum laborum tuorum: & Particeps tibi in laboribus. Plynius. Omnium ſtudiorum meorum ac laborum particeps. Quintilianus: & in pleriſque ruris operibus merito particeps. Curtius. Quod fuiſſet illi i periculis particeps. Ab hoc fit participium apud grammaticos: quod ea pars orationis partem capiat nominis: partemque verbi. Et participialia nomina: quæ licet non ſint Participia: ſimilia tamen Participiis: nam & caſus & genera ſicut Participia habent: & tempora: & ſignificationes. Regunt præterea caſum more participiorum poſt: non ante. Nam locutio illa: qua ſacrarum litterarum interpretes vſi ſunt. In conuertendo dominus captiuitatem Syon: & indeficiendo ex me ſpiritum meum: Et in conuertendo populos in vnum: & reges: ut ſeruiant domino: In audita & plane barbara eſt. Græci enim infinitum hoc loco habent: quod ante ſe accuſatiuum requirit. Poterat autem hoc modo eleganter tranſferri: Dum conuerteret dominus captiuitatem Syon. Dum ſpiritus mihi deficeret: & Conuertente domino captiuitatem Syon: ac: deficiente mihi ſpiritu meo. Item: In conuertendis populis in vnum: uel dum populi conuerterentur in vnum. Hoc autem differunt Gerundia a partcipiis: quod ipſa rei adminiſtrationem ſignificant ſine tempore: Vt tenet me occupatio iuris Dicendi: Gerundium eſt: nec tempus ſignificat futurum: ſed rei adminiſtrationem in iure dicundo. Illa vero tempus ſine rei adminiſtratione: Vt tenet me cura Dotis numerandæ: hoc enim participium eſt futuri ſignificatiuum ſine rei adminiſtratione. Præterea gerundia duplicem ſignificationem habent: actiuam ſcilicet atque paſſiuam. Itemque a gerenda duplici ſignificatione: gerundia: ut quidam putant: appellata ſunt. Participia vero vnam tantum. Sed illud notandum: quod omnia gerundia: quæ ſociata ſunt ſubſtantiuis: paſſiue accipiuntur: Diſiuncta vero modo actiue: modo paſſiue: Sed paſſiue qum ſine præpoſitione: & ſine genere: in caſu ablatiuo: Et quaſi abſolute ponuntur.

Participium
Participiale nomen
Gerundia
Participia

Virgilius. Virgilius. Alitur vitium: creſcitque tegendo. Idem. Aegreſcitque medendo.

Idem. Idem. Vtrque videndo fœmina: id eſt qum tegitur vitium: qum curatur æger: qum videtur fœmina. Quintilianus. Sed memoria excolendo: ſicut omnia alia augetur: hoc eſt dum excolitur. Saluſtius. Pauca ſupra repetam: quo ad cognoſcendum omnia illuſtria magis: magiſque in aperto ſint: hic accuſatiuo cum ad vſus eſt: & ad cognoſcendum inquit: hoc eſt ut cognoſcantur. Præterea gerundia etiam cum plurali numero: ſingulari voce iunguntur.

Quintilia. Saluſtius

Plynius Plynius. Qum illorum videndi gratia me in forum contuliſſem. Item a particeps fit verbũ quo nonnulli vtuntur Participo: Præterea a pars fit Partior verbum: cuius compoſitum ẽ Impertio. Partiri eſt partes facere: & quaſi diſtribuere. Virgilius. Et ſocios partitur in omnes. Quintilianus. Partire uel gratis: dum quo reſpiremus afferas. Impertire vero eſt impẽdere: uel partem dare. Cicero. Huic rei aliquid temporis impartias: hoc eſt impendas. Idẽ. Laboris mei laudem nemini Impertio: hoc eſt partem do. Aliquando mutata conſtructione reperitur. Terẽtius. Plurima ſalute Parmenonem ſuum impertit Gnato: eo modo: quo dicitur dono tibi hunc equum: & dono te hoc equo. Virgilius. Sergeſtum Aeneas pro miſſo munere donat. Huius paſſiuũ eſt impartior. Cicero. Atque etiam viro forti collegæ meo laus impertitur. Quidam Impertiri quoque pro Impertire vſurpant: & partire dicunt pro partiri. licet autem dicere partior laborem multis negociis: & in multa negocia. Ab hoc deducitur Partiarius: hoc eſt colonus: ſiue alius quiſquis: qui fruges: fructuſque: ſiue aliud opus: utputa calcem: lateres: tegulas cum domino æque partitur.

Virgilius. Quintilia. Cicero. Idem. Terentius. Virgilius. Cicero.

Participo. Partior. Impertio. Impertior. Partiarius. Diſpertio. Diſpertior. Bipartio. Bipartior. Tripartior. Quadripartior. Quinq;partio r

Cato Cato. Calcem partiario coquẽdã q dãt. Calcarius pficit: & coqt: & ex fornace calcẽ eximit: & ligna conficit ad fornacẽ: dñs lapidẽ & ligna ad fornacẽ: qđ opus ſit: præbet. Idẽ. Vineã curandã partiarius bene curet: fundũ: arbuſtũ: agrum frumentarium partiario fœnũ: & pabulũ: quod bobus ſatis ſiet: quæ illic fiat: cætera omnia pro indiuiſo. Item ab eodem fiunt compoſita Diſpertio: ſiue Diſpertior. Nonius. Vt pariter Diſpertiantur bona patris. Bipartio ſiue Bipartior: Tripartior: Quadripartior: Quinquepartior: A quibus Bipartita negocia: & Tripartita: & Quadripartita: & Quinquepartita dicimus. Item Multipartior: & Multipartita: Hinc etiã Partitio deriuat: hoc eſt diuiſio in partes. nonnulli tamen exiſtimãt nõ partem a Parum: ſed a parte Parum aduerbium deduci: quod ſignificat modicum: A quo Paulum: & Paululum: & Parumper: quod modo ſignificat paruo tempore.

Idem

Bipartita. Tripartita. Quadripartita. Quinq;partita. Multipartior. Multipartita. Partio. Parum. Paulum. Paululum.

Plautus Plautus. Expecta hic Parumper: modo paulatim. Virgilius. Pulſuſque parumper Corde dolor: Et

Virgilius

Parumper. Pauliſper

Perparum	Perparum:& Pauliſper:& Perparum:& Paulatim:& Paucum a quo Pauculum:& Pau	
Paulatim	xillum:& Paucitas:& Paucies:quod veteres pro raro vſurpabant.Titinnius.Vxorem me	Titinnius
Paucum	am paucies videbo.Item a parum Paruus:Cuius diminutiuum eſt Paruulus:& ab eo Par	
Pauculum	uitas:Et compoſita Paruifacio:& Paruipendo:hoc eſt ſperno:cõtẽno:& Pauper:ut Var	
Pauxillum	ro ſentit:a parua Pecunia: A quo Paupertas: & Pauperies:quæ proprie dicitur damnum:	Varro
Paucitas	quod quadrupes fecit:& pro paupertate ponitur.Horatius. Mox reficit rates quaſſas in/	Horatius
Paucies	docilis pauperiem pati:& Paupero verbum: A quo Depaupero:quod eſt pauperem facio	
Paruus	Plautus.Quæ improba eſt mentis vitio dominum precio pauperat.Ideꝫ.Quam ego tan	Plautus
Paruulus	ta pauperaui per dolum pecunia. Varro. Priuſquam domum depauperaret ſumptu ſuo:	Idem
Paruitas	& Paupertinus hoc eſt pauper. Idem.Quod ſi paupertina ſint elegantia:ac cum caſtimo/	Varro
Paruifacio	nia. Antiqui Paupertates plurali numero vſurparunt.Idem.Quod inter hos Ioues inter/	Idem
Paruipendo	ſit:& eos qui ex marmore:ebore:auro nunc fiunt: potes animo aduertere: & horum tem/	Idem
Pauper	porum diuitias:& illorum paupertates. Paupertatem quidam ab egeſtate ita diſtingunt:	
Paupertas	ut egeſtas ſit:quando ad vitam neceſſaria deſunt. Paupertas vero quando: licet non ſint	
Pauperies	opes:tamen neceſſaria ſuppetunt.Tibullus.Me mea paupertas vitæ traducat inerti: Dum	Tibullus
Paupero	meus aſſiduo luceat igne focus.Idem.Ego compoſito ſecurus aceruo Dites deſpiciam:de/	Idem
Depaupero	ſpiciamque famem. A paupere per diminutionem Pauperculus dicitur. Veteres fœminino	
Paupertinus	genere Pauperam dixere: A quo Paupercula. Item a parum fit Parco verbum: quaſi parũ	
Paupertates	tango:abſtineo:Proprie enim parcere abſtinere eſt:hinc parco aliquando ponitur pro ve	
Egeſtas	niam do:hoc eſt ab vltione abſtineo. Virgilius. Parcere ſubiectis: & debellare ſuperbos.	Virgilius
Pauperculus	Aliquando pro depono:quia ab is:quæ deponimus:abſtinemus.Idem.Parce metu Cythe	Idem
Paupera	rea:manent immota tuorum fata tibi. Aliquando pro ſeruo:quia ſimiliter ab his etiam ab/	
Paupercula	ſtinemus.Idem. Argenti atque auri memoras: quæ multa talenta Natis parce tuis. Interdũ	Idem
Parco	pro Deſino. nam & Deſinere abſtinere eſt.Idem. Parce pias ſcelerare manus. Sic parcere	Idem
	errori dicimus abſtinere a caſtigatione erroris:ſiue parum caſtigare errorem: parcere pecu	
	niæ: abſtinere ab expendenda pecunia: ſiue parum expendere pecuniam: parcere iniuriæ	
	abſtinere a vindicanda iniuria:ſiue parum vlciſci iniuriam:parcere labori:abſtinere a labo	
Parcus	re:ſiue parum laborare:parcere lachrymis abſtinere a lachrymãdo: ſiue parum lacrymari:	
	parcere metui abſtinere a metu: ſiue parum metuere: & eodem modo de ſimilibus. Hinc	
Parcitas	Parcus dicitur:qui frugi ẽ:& ſumptibus parcit:Nam quod aliqui parcum dictum volunt:	
Parce	quaſi arcæ par ſit: omniaque cuſtodiat: teneatque ut archa: uel quod pecuniam conſumi	
Parſimonia	atque impendi arceat:quaſi pecuniarcum: pene ridiculum eſt. A parcus Parcitas deriuatur	
	hoc eſt frugalitas quædam:& Parce aduerbium frugaliter:moderate.& Parſimonia:quæ	
	ſimiliter pro moderatione ſumptuum: & parcitate hoc eſt cõſeruatione rerum accipitur:	
Comparco	fitque a præterito parſi:quod cõſeruaui ſignificat:ſiue abſtinui.Nam alterum præteritum	
Comperco	peperci accipitur potius pro veniam dedi: quamuis confundi hæc interdum ab autoribus	
Parca	ſolent:& Comparco verbum.Terentius.Suum defraudans genium comparſit miſer. Ve/	Terẽtius
	teres etiam Comperco pro compeſco ſcripſere.Sunt qui a parco Parcas quoque per anti/	
	phraſim vocatas exiſtiment:quod nemini parcant. Alii tamen inter quos Varro eſt: a par	Varro
	tu potius dictas putat: vnius litteræ mutatione:quoniam ut ſcribit Heſiodus: Hæ naſcenti	Heſiodus
	bus hominibus bonum:malumque conferre ſenceant. Vnde Iuuenalis.Hæc exempla pa	Iuuenalis
Nona	ra fœlicibus:at mea Clotho. Et Lacheſis gaudet:ſi paſcitur inguine venter.Martianus nõ	Martianus
Decima	ignobilis autor has deorum ſcribas eſſe inquit: & ſententias Iouis ſtudio veritatis excipe/	
Morta	re. Tris autem eſſe parcas finxerunt:quas latini nonam:decimam:& mortam dixere. No/	
	nam & decimam a tempeſtiui partus tempore:hoc eſt a nono & decimo menſe:in quibus	
	ſecundum naturam pueri naſcuntur.Mortam vero ab eo:quod qui naſcuntur ante hoc tẽ	
	pus uel poſt: quaſi monſtra habeantur. Volunt enim ſeptimo menſe raro pueros naſci:	
	Octauo nunquam: Nono ſæpe:Decimo ſæpius.Plautus.Tum illa quam compreſſerat:de	Plautus
	cimo poſt menſe exacto hic peperit filiam.Cicero.Herebi & noctis has fuiſſe filias ſcribit:	Cicero
	& eaſdem fata eſſe exiſtimant: Vnde eſt illud Cleantis. Ducunt volentem fata: nolentem	Cleantis
	trahunt:fingunt vitæ hominum præeſſe & nendo eam ducere. Quapropter lanificas ſo	Martialis
	rores appellant.Martialis.Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores Stamina: nec ſurdos	Seneca
	nox habet iſta deos. Seneca. Fatis agimur: credite fatis: Non ſolicitæ poſſunt curæ Mu/	
	tare rati Stamina fuſi. Quicquid patimur mortale genus: quicquid facimus venit ex al/	
	to.Seruatque ſuæ decreta Colus:Lacheſis dura reuoluta manu. Apuleius. Tres parcæ tria	
	fata ſunt numero cum ratione temporis facientia: ſi poteſtatem earum ad eiuſdem ſimilitu	
	dinem temporis referas. Nam quod infuſo perfectum eſt: præteriti temporis habet ſpe/	
	ciem: & quod torquetur indigitis momenti præſentis indicat ſpatia: & quod nondum ex	
	colo tractum eſt:ſubactumque curæ digitorum: id futuri: & conſequentis ſeculi poſteriora	

videtur oſtendere. Hæc illi conditio ex nominum eius proprietate contingit: ut Atropos
præteriti temporis fatum: quod ne deus quidem faceret infectum: & futuri tẽporis. Lache/
ſis a fine cognominata: quod etiam iis: quæ futura ſunt: finem ſuum deus dederit. Clotho/
præſentis temporis habet curam: ut ipſius adiectionibus ſuadeat: ne cauſa ſolers rebus om/
nibus deſit Lacheſin dictam volunt ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν: quod ſortiri eſt. ipſa enim
net: ac filium ducit Clothon quod fuſum torquendo: ſuper eo filum trahit ac colligit. Græ/
ci enim κλώθειν torquere dicunt. Atropon ab immutabilitate: quod ſcilicet inexorabilis
ſit: Flecti enim nõ poteſt: quin filũ truncet: & humanam finiat vitam. Græci ἄτρεπτον
Martialis immutabilem dicunt. Martialis. Lanificas nulli tres exorare puellas: Contigit: obſeruant
quæ ſtatuere diem. VLTIMA. Extrema: nouiſſima. Vltimum aliquando primum ſigni/ Vltimum
Virgilius ficat. Virgilius. Tu ſanguinis vltimus autor. Aliquando poſtremum. Cicero. Vt turpi am/
Cicero bitione magis delectatur: qui in prima cauea aſpectat: delectatur tamen etiam: qui in vlti/
ma. Ab vltra autem vltimum dictum: quod vltra omnia ſit: ſiue ante reſpicias: ſiue retro. Vltra
Vltra autem: ut ſupra diximus: ab Vls deducitur: quo veteres vtebantur: Sicut Citra a Cis. Vls
Ab vltra deriuatur Vltro: quod modo eiuſdem cum primitiuo ſuo ſignificationis eſt. Vir/ Vltro
Virgilius gilius. Et miſereſcimus vltro: ideſt vltra id: quod rogauit: præſtitimus. Idem. Et vltro ipſe
Idem grauis: grauiterque ad terram pondere vaſto Concidit: modo ſignificat ſine requiſitione:
Vt vltro ad te veni: hoc eſt veni ad te non requiſitus: cuius ſignificationis eſt Sponte: quã/ Sponte
uis Sponte pro Naturaliter ponatur. Vt multæ arbores Sponte naſcuntur: hoc eſt natura/
liter: & non ab homine ſatæ. Ab vltro quando vltra ſignificat: fit Vltro Citroq; quod ſi/ Vltro Citroq;
Quintilia. gnificat: quod vulgo dicitur huc atque illuc: & tam in factis: q̃ in dictis. Quintilianus. Iu/
Cicero uenis ſicut ſolet Vltro Citroq; commeare. Cicero. Multiſque verbis Vltro Citroque habi/
tis ille nobis conſumptus eſt dies. Quidam in hac ſignificatione Surſum & Deorſum vtun
Terẽtius tur. Terentius. Sex ego te totos Parmeno hos menſes quietum reddã: ne ſurſum Deorſũ ue
curſites. Tractum ab Athenis: cuius portus in imo: vrbs vero in æditiori loco ſita eſt. A ſpõ Spondeo
te vero Spondeo verbum declinatur: quod veteres vſurpabant pro dico. Nam qui Spon/ Reſpondeo
det: Sponte ideſt voluntate dicit: Vnde Reſpondeo factum eſt: quod eſt poſteriore loco di Reſponſum
co: A quo Reſponſum: & Reſponſio deducuntur. Poſtea vero Spondere vſurpari cœ/ Reſponſio
ptum pro ſponte promittere: vnde qui puellam Spondet: Sponſor: quæ ſpondetur puella: Sponſor
Sponſa: cui ſpondetur. Sponſus & qua rogatur pecunia dotis. A Sponſo: Sponſio: hoc Sponſa
eſt promiſſio appellatur: & dies qua puella promittitur: Sponſalis: & Sponſalia: ut Flo/ Sponſus
Florẽtinus rentinus ait mentio| & promiſſio futurarũ nuptiarum. & Sponſus quartæ declinationis Sponſio
Seruius ſul pro ſponſione. Seruius Sulpitius. Qui vxorem ducturus erat: ab eo: vnde ducenda erat: ſti Sponſalis
pitius pulabatur eum in matrimonium ductum iri: qui daturus erat: itidem ſpondebat daturum. Sponſalia
Is contractus ſtipulationum: ſponſionumque: dicebatur ſpõſalia. Tum quæ promiſſa erat: Sponſus
Sponſa appellabatur: qui ſpoponderat ducturum: Sponſus. Sed ſi poſt eas ſtipulationes
vxor non dabatur: aut non ducebatur: qui ſtipulabatur: ex ſponſu agebat: iudices cogno/
ſcebant. Inter Spondere ac Deſpondere quidam hanc differentiam faciunt: ut Spondere Ex ſpõſu agere
Terẽtius ſit patris puellæ: Deſpondere patris adoleſcentis. Terentius. Placuit Deſpondi: Hic Nu/ Spondeo
Paulus ptiis dictus eſt dies. Paulus iuris conſultus Sponſionem dici affirmat: nõ ſolum: quæ per Deſpondeo
ſponſi interrogationem fit: ſed etiam omnem ſtipulationem: promiſſionemque: & Spon/ Sponſio
ſor aliquando ponitur pro fideiuſſore. Sponte etiam nominaliter capitur: habetque dun/ Sponſor
taxat ablatiui caſum: vnde Sponte mea: Sponte tua: & Sponte ſua dicimus. A quo Spon/ Sponte
taneus pro voluntario deriuatur: Reſpondeo autem licet proprie ſit ſecundo loco dico: Spontaneus
Virgilius ut ſupra diximus: ponitur tamen aliquando pro conſentio. Virgilius. Dictis reſpondent Reſpondeo
Idem cætera matris. Interdum pro reſpicio. Idem. Reſpondet Gnoſſia tellus: hoc eſt Athenas re
Idem ſpicit & contra poſita eſt: nonnunquam pro ſatiſfacio. Idem. Illa ſeges demum votis re/
ſpondet auari Agricolæ: bis quæ ſolem: bis frigora ſentit. Dicimuſque Reſpondeo tibi: &
Plynius ad te. Plynius. Quum ad eos breuiſſime reſpondiſſem. Item a Spondeo Conſpondeo: vn/
de veteres Conſponſos dicebant fide mutua obligatos: & Conſponſores coniuratores: Aulæ
quaſi ſibi inuicem ſpondentes. AVLAE. Regiæ: neque enim hoc loco pro Atrio capitur: Deficio
quum ſuperius dixerit. Inuidioſa feri radiabant Atria regis. DEFICIENTIS. Finientis: Deſum
terminantis. Senſus eſt. Vbi nunc Thermæ ſunt: ibi erat vltima pars domus Neronianæ.
Deficio aliquando ſignificat Deſum: & hoc ſolum ab eo differt: quod deficio exigit ac/
Cicero cuſatiuum: Deſum vero datiuum. Cicero. Quod ea me ſolatia deficiunt: quæ cæteris: quo/
Idem rum mihi exempla propono: ſimili infortuna non defuerunt. Idem. Dies me deficeret. Ab
hoc deriuat̃ Defectus: q̃ ꝑ priuatiõe capit̃: ut multi defectu medicoꝝ perierũt: hoc ẽ: quia Defectus
defuerũt medici: mõ deficio: ac recedo a ductu: atq; ĩperio alterius: & q̃ſi rebello. Q. Cur
Qu. Curti. tius. Iã duæ legiões ab eo defecerãt: Hĩc Defectio dr̃ receſſus uel militũ ab imꝑatore: uel ciui Defectio

Bion
Syntecticus
Synteſis
Defectio
Recreatio
Facio Ago
Gero Res geſtæ
Facio proprie
Facies
Facere verba
Facere viam
Facere iter
Facere timorem
Facere certioré
Facere gratum
Facere ré diuiná
Facere ſacrificiũ
facere ſolénitaté
Facere copiam
Facere ptátem
Facere lucrum
Facere vrinam
Facere ſtercus
Facere ſordes
Facere pediculoſ
Facere iacturam
Facere damnũ
Facé naufragiũ
Facio
Plurimifacio
Multifacio
Magnifacio
Nihilifacio
Florifacio
Flocus Floculus
Floces Flaces
Pluriſfacio
Maioriſfacio
Minoriſfacio
Minimifacio
Nihilifacio
Condocefacio
Cómonefacio
Vacuefacio
Calefacio
Frigefacio
Tepefacio
Candefacio
Candeo
Candés
Excandeſco
Excádefactus
Excandefacio
Aſſuefacio
Conſuefacio
Diſſuefacio
Manſuefacio
Tabefacio
Tabes

tatis a dño. Aliquando debilitor: & viribus exhaurior: Vnde Defecti appellantur debilitati: atque exhauſti. Martialis. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator Cygnus funeris ipſe ſui. Plynius. Genus vini: quod Bion vocamus: prodeſt ſtomacho diſſoluto: aut cibos non perficienti: prægnantibuſque: & defectis: hi a græcis Syntectici dicuntur: quo vocabulo frequentiſſime vtuntur noſtri. Idem. Precordiorum vitiis Syntecticis: comitialibus Laſer cum vino in aqua mulſa datur: & morbus ipſe a græcis Synteſis: a noſtris Defectio appellatur. Idem. Tali ſorbitionis genere emendantur Synteſes: hoc eſt defectiones ex longis morbis ſumptæ. Hæc autem emendatio proprie recreatio dicitur. Idem Aqua mulſa præclaram vtilitatem habet viribus recreandis. Idem. Hæc & Defectos mirũ in modum Recreat. Item Deficio aliquãdo vſurpãt pro Finior: Deſino. Martianus. Tum demum id agere conſilium erat: qum vita defecit. Eſt autem Deficio a de & facio compoſitum. Facere ut Papinianus inquit: omnem omnino faciendi cauſam complectitur dandi: ſoluendi: numerandi: iudicandi: ambulandi: reddendi. Vnde qui ocioſus ſedet: ſi rogetur quid faciat: recte reſpondere poterit: ſe nihil facere: quando quidem ocioſus eſt: recte etiam ſe ſedere: quoniam & ſedere ipſum aliquid facere eſt: ut iacere: nauigare: quieſcere. Varro. tamen facere: agere: & gerere diuerſa eſſe ſcribit: Nam aliquis facit: qui non agit: & aliquis agit: qui non facit: ut poeta facit fabulam: non agit: contra actor agit: non facit. Imperator res gerit: hoc eſt ſuſtinet: non agit aut facit. Vnde res geſtæ: nõ actæ: aut factæ dicũtur. Proprie facere is dicitur: qui rei quam facit: faciem quandam imponit: vnde a faciẽdo facies vocitata: qui ergo vas facit: vaſis faciem illi imponit: qui veſtimentum: faciem veſtimenti. Agere vero exiſtimatur: qui aliquid ita operatur: ut nullum extet opus: quod ſub ſenſũ veniat. Hinc qui aliquid animo moliuntur: Agere proprie: non facere dicuntur. Confunduntur tamen ſæpe hæc verba: & facere ad omnia tranſfertur: nam & facere verba dicimus: ideſt loqui: & facere viam: ſiue iter ire: & facere alicui timorem: terrere: & facere aliquem certiorem: reddere alicuius rei indubium: facere gratum: facere ludos: facere rem diuinam: facere ſolennitatem: exhibere: facere copiam: facere poteſtatem præbere: facere lucrum: lucrari: facere vriná: meiere: facere ſtercus: excreſcere: facere ſordes: ſordeſcere: facere pediculos emittere: & quod mirabilius eſt: qum facere: & pati contraria ſunt: facere tamen pro pati accipitur: ut feci iacturam: feci damnum: naufragium. Facere veteres pro ſacrificare poſuerunt. Virgilius. Qum faciam vitulam: pro frugibus ipſe venito. Vitulam enim non vitula ablatiui caſus legendum eſt: ut Macrobius ſentit: & eſt ſenſus. Qum ſacrificabo vitulam. Plautus. Plenam faciam tibi fideliam. Item pro coire. Martialis. Qum dicis propero fac ſi facis: hedyle languet. Plautus. Mauult ancillæ facere: q̃ libere: hoc eſt mauult cum ancilla coire q̃ cum libera. Item pro conuenire. Martialis. Non facit ad ſæuos ceruix niſi prima leones: & pro conducere prodeſſe. Plynius. Hoc & tuſſi facit: hoc eſt ad tuſſim prodeſt: & ꝓ æſtimo. Vnde Plurimifacio hanc rem dicimus ideſt magno æſtimo. Eodem modo multifacio: Magnifacio: & econtrario: Paruifacio: Nihilifacio: Flocifacio: hoc eſt contemno: & in nulla æſtimatione habeo. Flocifacio non a flocibus: ut quidam rudes exiſtimant: deducitur: Sed a Floco. Floci enim proprie dicuntur lanarum particulæ diuiſæ a velleribus: inutiliter euolantes: & per diminutionem appellantur Floculi. Plynius. Naſcuntur in robore pilulæ nucibus non abſimiles: intus habentes floculos molles lucernarum luminibus aptos. Nam & ſine oleo flagrant. Idem. Alii pira ſeruant in flocis: capſiſque quas luto paleato illinunt Floces autem vuarum purgamenta ſunt: hoc eſt vinaceæ: ſicut Flaces oliuarum. Plynius. In amurca & flacibus: hæ ſunt carnes: & illæ feces. Item Plurifacio: minoriſfacio: Minimifacio: Nihilifacio Plautus. Deos quidem quod maxime æquum eſt: metuere eos: minimifacit. Sunt præterea a facio compoſita Sumptifacio: quod ẽ emo: ſeu in aliq̃ re emẽda ſũptũ facio. Plautus. Si nũc me ſuſpendã: meã operã luſerim & ꝑter operã reſtim ſũptifecerim: & meis inimicis voluptaté creauerim. Item Condocefacio: quod eſt doceo: inſtruo. Cicero. Nemo eſt enim: qui eorum bonorum animum putet eſſe iudicem: eumque Condocefaciat: ut ea quæ bona malaue videantur: poſſit contemnere. Commonefacio admoneo: Vacuefacio euacuo. Calefacio: frigefacio. Tepefacio notæ ſignificationis. Candefacio ignitum reddo. Candens enim licet proprie candidũ dicat̃: ut apud Virgiliũ. Candentis vaccæ media inter cornua fudit: quoniam tamen ea: quæ igneſcunt: candidiora fiũt ut ferrum candet pro ignefactum eſt: & Candens pro ignito accipitur. Cicero. Candente carbone adurebat capillum. Hinc Excandeſcere hominem dicimus: qui nimia ira inflammatur: & Excãdefactus: præter modum iratus. & Excandefacio irrito: inflammo. Aſſuefacio: Cõſuefacio: Et cõtrariũ eorũ Diſſuefacio: q̃ ſignificat & vſu doceo: & dedoceo: Mãſuefacio: mãſuetũ ac mité reddo. Tabefacio: corrũpo: & q̃ſi i tabé verto. Tabes morbꝯ ẽ: cuius tres ſpẽs ſunt. Vna qua corpus nõ alitur: & ita ſumma oritur macies: & niſi occurratur

Martialis
Plynius
Idem
Idem
Idem
Idem
Martianus
Papinianꝯ
Varro
Virgilius
Macrobiꝯ
Plautus
Martialis
Plautus
Martialis
Plynius
Plynius
Idem
Idem
Plautus
Idem
Cicero
Virgilius
Cicero

Aſtrophia | tollit: Aſtrophiam hanc Græci vocant. Alia eſt: quam Græci appellant Cachexian: vbi | Tremefactus
Cachexia | malus corporis habitus eſt: ideoq; omnia alimenta corrumpuntur: quod fit: quum longo | Stupefacio
Phthiſis | morbo fatigata corpora refectionẽ non accipiunt. Tertia eſt ſpecies quã græci Phthiſin | Stupefactus
Tabo Tabid9 | nominauerunt ἀπὸ τοῦ φθίνειν: quod eſt conſumi: & tabeſcere. Oritur fere a capite | Patefacio
Tabificus | inde in pulmonẽ diſtillat: hinc exulceratio accedit: frequens tuſſis eſt: pus excreatur: in/ | Patefactus
Tabificabilis | terdum aliquid cruentum ſignificat: quod proprie Tabo nominant: eſtq; ſanguis corru | Imbrefacio
Orbefacio | ptus: & duntaxat in ablatiuo caſu reperitur: ut Sponte. Virgilius. Et terram Tabo ma | Imbrefactus
Orbifico | culant. A Tabe Tabidus fit putridus: & qui tabes patit̃: & Tabificus: qui alium tabeſcit | Imbrificus
Orbificus | Cicero. Atq; hæ ut Tabificæ mentis perturbationes ſunt. Tabificabilis quoq; apud vete | Madefacio
Orbus Orbo | res in vſu fuit. Actius. Par neci orbifico liberorũ lecto: & Tabificabili. Orbefacio: or/ | Madefactus
Orbatus | bitatẽ alicui induco: & Orbum liberis facio: qđ & Orbificor dicitur: A quo Orbificus | Ignefacio
Orbitas | Orbus proprie dicitur: qui lumẽ oculorũ amiſit: quaſi ammiſſis orbibus: ꝓpt̃ rotũdita/ | Ignefactus
Orbitudo | tem oculorum: Hinc ꝑ metaphoram orbi dicti quicũq; aliqua re cara priuati ſunt: ut pa | Ignificus
Orphanus | rentes liberis: quaſi oculis priuati: Ab hoc fit Orbo verbũ: quod ẽ priuo: & Orbatus pri | Thurifico
Orbus | uatus: & Orbitas: ſiue Orbitudo: qualitas illa patrum poſt amiſſos liberos: & vxoris vi | Thuribulũ
Orbitas | duitas poſt amiſſum maritũ. Orbus etiam e cõtrario dicitur: quem vulgo græco vocabu | Acerra Sacrifico
Orphanitas | lo Orphanũ vocant: hoc ẽ filius parentibus priuatus. Terentius. Orbo q proximi ſũt | Sacrificium
Orbis | vxorem ducat: Hinc Orbitas pro Orphanitas accipit̃: quã græci ὀρφανίαν nominãt. | Sacrificus
Orbiculus | Cicero: Deplorauit enim cauſam: atq; Orbitatẽ Senatus. Orbẽ latini circulũ: & orbicu | Sacrificulus
Orbitus | lũ paruũ Circulum ac ẽt a rotũditate mũdũ Orbẽ appellauerũt. Item Orbitã circularẽ. | Magnifico
Orbita | Varro. Vt ſydera cæli circa terrã atq; axẽ voluunt̃ motu Orbito: & Orbitã veſtigiũ ro | Mag nificus
Exorbito | tæ: A quo Exorbito fit: quod ẽ a recto decedo: & quaſi extra Orbitã eo: Putrefacio pu | Magnificentia
Putrefacio | tridum reddo. Congelefacio congelo: labefacio: & labefacto maculo. Expergefacio: ex | Magnificentior
Congelefacio | cito: qđ etiam Expergiſcor dicimus. Plynius. Vrtica lethargitos expergiſcit tactis cruri | Magnificentiſſi
Congelefacio | bus: magiſq; fronte: & Expergifico. Gellius. Ingenio Expgificando ratus idoneas. Itẽ | mus Magnifice
Labefacio | Expergo reperit̃: & Expgiſcor paſſiuum. Cicero. Experge te iam. Idem. Expergiſci | Magnicẽtiſſime
Labefacto | mini aliquãdo: atq; exurgite. Experge te facias: etiã ſcripſit: pro te expergefacias. Torre/ | Munificus
Expergefacio | facio: exicco. Terrefacio metum incutio: A quo Terrificus: pro terribili: ſicut Horrificus | Munificentia
Expergiſco | pro Horrendo. Rorefacio: aſpergo. Rarefacio attenuo: uel rarum facio. Pudefacio pu | Fœtifico
Expergifico | dorem iniicio. Vnde Pudefactus: verecundatus. Nigrefacio: A quo Nigrefactus notæ | Velificatio
Expergo | ſignificationis. Fabrefacio: laboro. & Fabrile opus: A quo Fabrefactũ opus: hoc ẽ arti | Fœtifico
Expergiſcor | ficioſe factũ: ſiue manu artificis factum. Fabre enim artificioſe ſignificat. Plautus. Vt | Fœtificatio
Expgetefacias | apologiam fecit? q̃ fabre. & Faber a faciendo dictus. Eſt autem omnis artifex: qui labo | Mundifico
Torrefacio | re corporis aliquod artificium facit: vnde fabrum lignarium: fabrum cementarium: fa/ | Mundificatio
Terrefacio | brum ferrarium dicimus. Fabros tignarios appellat Caius: non eos duntaxat: qui tigna | Purifico
Terrificus | dolãt: ſed omnes qui ædificant. Fabrica proprie ẽ fabri lignarie officina: Verũtamẽ & | Purificatio
Horrificus | de aliorum fabrorum officinis aliquando dicitur. Ponitur etiam pro arte: & ut ita di/ | Fortifico
Rorefacio | cam fabricatione alicuius rei: vnde & ædificium fabricam dicimus: & etiam machina/ | Denſifico
Rarefacio | tionem. Plautus. Nunc hoc conſilium capio: & hanc fabricam apparo: ut filias dicas | Letifico
Pudefacio | tuas. & Fabricor ſignificat compono: molior: machinor: transfertur etiam ad animũ. | Deifico
Pudefactus | Curtius: Multa interea fabricatus ingenio: quomodo auertere inde hoſtem poſſet. Ve/ | Viuifico
Nigrefacio | teres Affabrum pro fabrefactum dixere: & Affabre aduerbium pro eo qđ eſt pulchre: | Blandifico
Nigrefactus | ſicut infabre fœde: turpiter. Pacuuius. Barbariem: peſtem noſtris nauibus obtulit: no/ | Nudifico
Fabrefacio | ua figura factã: Cõmiſſam ĩ fabre. Tremefacio tremorẽ iniicio: a quo Tremefact9 pterri | Mort fico
Fabrilis | tus. Stupefacio: ſtupore afficio: A quo Stupefact9: Patefacio: apio: Patefact9 aptus: Im | Mollifico
Fabrefactum | brefacio: & Madefacio: balneo: A qbus Imbrefactus & ĩbrificus: & Madefactus: Igne/ | Iuſtifico
Fabre | facio ignitum reddo: A quo Ignificus: ſator diſcordiæ. Itẽ Thurifico a thure: A quo in/ | Clarifico
faber lignari9 | ſtrumentũ quo thurificamus: Thuribulũ dicimus: & arcula in q̃ thus tenet̃ Acerra q̃uis | Fructifico
Faber ferrari9 | acerra ẽt vrbs ſit Campaniæ iuxta Neapolim: quã Clanius amnis præterfluit. Virgi/ | Glorifico
Faber cemen/ | lius. Et vacuis clanius nõ æquus acerris. Sacrifico a quo Sacrificium Sacrificus: & Sacri | Ludifico
tarius | ficulus Rex: de quo inferius dicemus. Magnifico: extollo. Plynius. Magnificant & vi | Damnifico
Fabrica | tuli: qui nondum herbam guſtauerit: fimum. Ab hoc fit Magnificus: & Magnificentia: | Falſifico
Fabricor | & Magnificentior: & Magnificentiſſimus: & Magnifice: ac Magnificentiſſime aduer/ | Pacifico
Affabrum | bia: ſicut a munere Munificus: de quo ſupra diximus: & Munificentia. Fœtifico pario: | Pacificor
Fabricor | fœtum facio: A quo Fœtificatio. Mundifico: & purifico: A quibus Mũdificatio & Pu/ | Pacificus
Affabrum | rificatio. Fortifico: Denſifico: Lætifico: Deifico: Viuifico: Blandifico: Nudifico: Mor/ | Pacificatio
Affabre | tifico Mollifico: Iuſtifico: Clarifico: Fructifico: Glorifico: Ludifico: Damnifico: Falſi/ | Aedifico
Infabre | fico: quorũ notæ ſunt ſignificationes: Et nomina: quæ ab iis deſcendũt. Pacifico: A quo | Aedificor
Tremefacio | Pacificor paſſiuũ: & Pacificus: & Pacificatio: Aedifico: A quo Aedificor: & Aedificium | Aedificium

Ratifico
Ratificatio
Radifico
Radificatio
Scarifico
Scarificatio
Gratificor
Gratificatio
Teſtificor
Teſtificatio
Modificor
Modificatio
Ludificor
Ludificatio
Odorificus
Colorificus
Frondificus
Gratificus
Olfacio
Olfactor
Olfactrix
Calorificus
Frigorificus
Opifex Artifex
Opificium
Artificium
Artificioſum
Artificioſe
Artifex
Aurificina
Panifex
Panificium
Monſtrificus
Portentificus
Squammificus
Lanifica
Lanificium
Carnifex Caro
Carnificinus
Carnificina
Carnificor
Carnificium
Carnarius
Carnarium
Carneus
Carnicula
Caruncula
Carna dea
Creo Creator
Creatrix
Creatura
Recreo
Recreatio
Creſco
Excreo
Excretum
Screo
Screatus
Cariſſa

Ratifico:approbo:ratū habeo: A quo Ratificatio. Radifico hoc ē radices facio: A quo
Radificatio. Scarifico: qđ eſt ſcalpurio: hoc eſt ſcalpello aperio: quo aliquid facilius exe
at. Columella. Poſt Scarificationem ferro factam. Idem. Laſſer pedū clauos circum ſca
rificatos ferro inuſtū ceræ extrahit. Plynius. Dentiū dolores ſedant̄ oſſibus Draconis
marini Scarificatis gingiuis. Idē. Reperitur in latere leporis acui os ſimile: hoc Scarifica
ri dentes in dolores ſuadent. Idem. Viri interempti dente gingiuas in dolore Scarifica/
ri Apollonius efficaciſſimū ſcripſit: Scarificare etiam dolorem aliquādo dicimus: hoc ē
Scarificando dolorem expellere. Idem. Præterea in corde equorum inuenitur os denti/
bus caninis maxime ſimile: hoc Scarificari dolorem putant. Ab hoc fit Scarificatio. Itē
Gratificor: A quo Gratificatio: Teſtificor: A quo Teſtificatio: Modificor: A quo Modi
ficatio: Ludificor: A quo Ludificatio. Eſt autem Ludificari per iocum ac ludum fallere
ut fauni per noctem ludificantur mulieres: hoc eſt iocantur cum eis: atq; decipiūt: & mu
lieres ipſæ ludificari: hoc eſt per luſum falli dicūtur. Plynius. Bubonis quidem oculorū
cinerem: interea quibus prodigioſe vitam ludificant̄: acceperim. Seneca. Quibus ſæpe
ludificari: pœnitentiam agunt. Item a facio componuntur: Odorificus: hoc eſt odorem
faciens: & Colorificus faciens colorem: hoc eſt aliqd colorans: & Frondificus: qđ fron
dibus ſpargitur: & Gratificus: qui gratificat̄: & Olfacio odoro: A quo Olfactor & Ol/
factrix. Plynius. Laurus lædit cutem: Olfactrix enim intelligit: & Calorificus calorem
faciens: ac Frigorificus refrigerandi vim habens. Gellius. Vinum calorificū: acetum fri/
gorificum: & Opifex: atq; Artifex eiuſdē ſignificationis: A qbus Opificiū: & Artificiū:
& Artificioſū Atq; Artificioſe aduerbiū declinātur: & Aurifex: q auri laborādi artifex ē
Plynius. Velut aurificū arte alternis inter folia candicantibus margaritis: A quo Aurifi
cina: taberna aurificis: & Panifex qui panem facit: A quo Panificium factura panis. Itē
Monſtrificus: & Portentificus: qui monſtra & portēta dicēdo uel faciendo demōſtrat.
Plynius. Inuenta in his: & ratio inferēdi monſtrificis hominū ingeniis: & Squāmificus
ſquammis ſcatens: & Lanifica mulier: quæ lanā exercet: Vnde Lanificium pro ipſa arte
Et Auguſtus filias lāificio erudiuit: & Pōtifex ſacer magiſtratus: de quo alibi dicemus a
pontibus faciēdis: A quo Pontificiū: Pontificaleq;: & Pontificatus deducūtur: & Car/
nifex qui hominē iuſſu magiſtratus occidit: ꝙ ex homine carnem faciat. Caro enim pro
prie mortuorū dicitur: ꝙ careat anima: Quidā tamen carnem a cadēdo dictam exiſtī/
mant: quoniā qum ſine anima eſt: cadit. Virgilius. Belloq; caduci Dardanidæ. Carnifi/
cis etiam loco is apud veteres habebatur: qui ſe vulneraſſet: ut moreret̄. Ab hoc fit Car/
nificinus na num hoc eſt ſæuus & carnifice dignus. Cicero. Carnificina eſt iſta crudelitas
Carnificina etiā locus eſt publicus: in quo iuſſu magiſtratus hoies occiduntur. Plautus.
Quid ſi deſperatis rebus carnificinā petat. Suetonius de Tyberio. Carnificinæ eius oſtē
ditur locus capreis: vnde dānatos: poſt longa & exqſita tormenta præcipitari coram ſe
in mari iubebat: excipiēte claſſiariorū manu: & cōtis: atq; remis elidēte cadauera: ne cui
reſidui ſpiritus quicq; ineſſet. Eſt etiam Carnificina officium ipſum carnificis. Plautus.
Vel Carnificinam hūc facere poſſum perpeti. Item Carnificor verbum: quod ē carnifi/
cis officium ago: & Carnificiū actus ipſe carnificis. Hæc oīa etiam a carne deducūtur ſi
cut Carnariū: & Carnarius: de quibus ſupra diximus: & Carneus: quod ex carne eſt: &
Carnoſus pinguis: & Carnoſitas pinguitudo: & Caruncula: & Carnicula: quæ diminu
tiua ſunt: & Carna dea: quæ vitalibus humanis præeſſe exiſtimat̄: ab eadēq; petitur: ut
Iecinora: & Corda: & cætera: quæ ſunt intrinſecus viſcera ſalua conſeruet: huic pulte fa/
baria & larido ſacrificatur: ꝙ his maxime rebus vires corporis roborent̄. Eidem deæ Iu
nius Brutus: qui primus Romæ conſul factus eſt: pulſo Tarquino Kal. Iunii ſacrū in Ce
lio monte voti reus fecit merito ei deæ litans: quæ cordi præerat: qum ipſe cordis benefi
cio: cuius diſſimulatione Brutus habebatur: rem pub. Tyrannidæ liberarit. Caro nō mo
do de cæteris animalibus: ſed etiam de piſcibus: dicit̄: pomiſq; & aliis ſimilibus. Dicit̄q;
Caro a græco κρέας: A quo fit Creo verbū: quod ſignificat produco quaſi carnem fa/
cio: A quo Creator: Creatrix: Creatura: & Creatio: & Recreo: qđ ſignificat inſtauro: &
quaſi nouam carnem facio. Plynius. Sic enim defecta longis ægritudinibus corpora re/
creant̄: A quo Recreatio inſtauratio. Item a Creo Creſco: qſi carne augeor: de quo atq;
eius deriuatiuis inferius dicemus. Item Excreo qđ ſignificat cū quadam violentia: & tuſ
ſi expuo: & veluti carnem ipſam ſpuendo emitto. Celſus. Et interdum aliquid purulenti
excreat. Ab hoc fit Excretum: quod ſignificat expuitum. Screo quoque pro excreo inue/
nitur: A quo Screatus quartæ declinationis. Terentius. Gemitus: Screatus: Tuſſis: Riſus
Interdum fit ab Excreſco: ſignificatque ꝙ valde creuit. Interdum ab Excerno: ſignifi/
catq; egeſtum. Sunt qui Cariſſam quoq; a carne deductam exiſtiment: quod veteres pro

Columella
Idem
Plynius
Idem
Idem
Idem
Plynius
Seneca
Plynius
Gellius
Plynius
Idem
Plynius
Virgilius
Cicero
Plautus
Suetonius
Plautus
Iunius brutus
Plynius
Celſus
Terētius

uafro uſurpabant.Item a creo Ceres appellata: quod cunctarum frugũ creatrix ſit hæc.n. Ceres
frugum Dea putabatur Saturni: & opis filia: quæ cum Ioui fratri placuiſſet:ex eo proſer/
Virgilius pinam cõcepit:& peperit:de qua ſuperius diſſeruimus. Virgilius:Cererem pro luna poſuit
ſicut liberum pro ſole. Vos o clariſſima mundi lumina Labentem cælo quæ ducitis annũ/
Liber:& alma Ceres.Ponitur etiam aliquando pro pane:quemadmodũ liber pro vino:vt
eſt illud.Sine Cerere:& libero friget Venus.Vnde & duo ædiles:qui rei frumentariæ apud Aediles cereales
Caius Iuli. Rõanos præerãt:Cereales dicti.quoꝝ Creãdorũ auctor fuit Caius Iulius Cæſar.Item cære
alia appellata:quæ Græci Theſmophoria vocãt:de quibus ſuperius diximus.Itẽ a creas fit i
Varro pãcror verbum:quod eſt inuado:quaſi ϖάνκρεάσ:hoc eſt omnem carnẽ cõſumo.Varro
In regia arcam ĩpancratur.Et veneficus qui veneno hominẽ extinguit. Dicunt etiã vene/ Veneficus
fici:qui malis artibus:& faſcinationibus:ac poculis amatoriis vtuntur:& veneficia artes eo Veneficia
Plynius rum:& actus:& venenationes quæcunq;.Plynius.hæc arbor ante atriũ ſata omnibus vene
ficiis remedio eſt.Et profecto:quod aduerbium affirmãtis eſt:quaſi ꝓfacto:& idem ſignifi Profecto
Cicero cat:quod vtiq; & nimirũ.Cicero.Quis hæc renunciat?is profecto qui interfuit. Et afficio
quod eſt cõmoueo:vnde afficere dolore:afficere iniuria:moleſtia dicimus.Item afficere læ Afficio
tia:gaudio:voluptate.hinc fit Affectio:quæ ſecundum Ciceronem diffinitur:animi:& cor Affectio
Cicero poris ex tẽpore aliqua de cã mutatio:vt ſunt gaudiũ:lætitia:miſericordia:cupiditas:metus: Affectus
moleſtia:& alia:quæ modo affectus:modo perturbatiões dicunt a noſtris.Græci ϖάθη Pertubatio
hoc eſt morbos appellant.hinc ẽt fit Affecto verbum quod ẽ nimio affectu:& anxie quæro Affecto
Ccero Cicero.Non tam affectanda ꝙ̃ ſuperiores:ſed tamẽ adhibenda nõnunq̃. Virgi. Viamq;
Virgilius affectat olympo.Terentius.Nam diſciplina eſt iis munerare ancillas: qui ad dominam af/
Tnerteius fectant viam:hinc Affectatus ſermo:& Affectata oratio:& Affectata verba dicuntur: ni/ Affectatus ſmo
mis anxie:& vt ita dicam curioſe quæſita:& Affectatio curioſitas:& nimia diligentia: & Affectata oratio
affectare curioſe. Affecta vero edificia atque alia huiuſmodi dicuntur:quæ non ad finem Affectata verba
Cicero ipſum:ſed ꝓxime ad finem ipſum ſunt deducta.Cicero.Bellum affectum uidemus:& vt ve Affectatio
Plautus re dicam pene cõfectum.Affecto etiã aliquãdo pro afficio accipitur.Plautus.Tria flagitia Affectate
aut damna:q̃bus patrem:& me:teq;:amicoſq;:omnis affectas: Interficio proprie occido. Affecta
Transfertur tñ etiam ad inanimata.Virg.Fer ſtabulis inimicum ignem atq; interfice meſſes Affecto
Cicero Officio:noceo:Cicero.Demoliri ea quorũ altitudo officeret auſpiciis.Interdũ Inficio.Vn Interficio
de Offectores colorum infectores dicunt. Veteres etiã Officio pro efficio vſurpabãt:a quo Officio
officium dictum. Eſt enim officiũ:quod quiſq; efficere debet:pro ſuæ cõditione ꝑſonæ: Offector
ĩ quo animaduertere oportet:quid loco conueniat:quid tempori:quid rerũ:aut ꝑſonarum Officium
dignitati. Vnde in familia bene inſtituta dicimus omnes ĩ officio eſſe oportere:id ẽ omnes
oportere agere:quæ debent.Item miſſos ciues obuiam legatis officii gratia:quem debemus
nihil enim magis decet ꝙ̃ merentibus:vel exhibere honorem vel opem ferre: Quo factum Officioſus
Cicero ẽ vt officia beneficia dicant:ſiue obſequia.Cicero.Odioſum ſane genus hominum officia Officioſe
Quintilia. exprobantiũ:quæ meminiſſe debet is in quẽ collata ſunt:nõ cõmemorare qui cõtulit.Quin Officium
tilianus.Duxit me ſimilis ætas. Vicerunt officia:cepit fides:amantẽ odiſſe nõ potui. Hinc
Officioſus dicit obſequioſus:& qui facile merẽtibus exhibet honorẽ:a quo fit aduerbium Officina
officioſe:ideſt cũ officio:& vt ita dicam obſequioſe.Officiũ etiã dicitur magiſtratus:vel q̃a Taberna
honoris gratia inſtitutus eſt:uel quia opẽ populo fert:uel quia ius quodcuiq; debet reddit.. Opifex
Cætere quoq; artes actionẽ ſuã offiñ vocãt vt grammatici dicimus:officiũ medici offiñ Ar Tabernarius
chitecti: Ab eodẽ vocabulo etiã Officina dicta eſt:locus in quo artifices opera ſua faciunt: Perficio
Cicero & hoc diſtat a Taberna:q̃d officina ẽ ubi opa efficiunt. Taberna vbi uẽdunt vñ opifices Perfecte
& tabernarii dicũt.Cicero.Opifices:& tabernarios atq; oẽs illã fecẽ ciuitatũ:qd ẽ negocii Efficio
cõcitare.Tabernas etiã antiqui caſas dixere:quod ex tabulis fieri ſolent.Perficio abſoluo:a Effectus
quo ꝑfecte aduerbiũ abſolute:itegre.Efficio:q̃d hoc a facio differt:q̃a facere ẽ ĩ opere eſſe. Efficentia
Efficere uero ſignificat perfectionem:unde effectus:& efficientia dicuntur:& efficax q̃d Efficax
ad agẽdum aliquid vim habet:ac maxime conducit:a quo Efficatia pro vi:& effecte quod Efficacia
perfecte ſignificat: Proficio procedo:a quo fit profectus.Idem eſt.n.proficere:& profectũ Effecte
Seneca facere.Seneca.Sic enim & audiendo:& legendo ĩ dies magis proficimus.Plynius.Nec mi Proficio
Plynius norem ſub eo præceptore ꝓfectum fecit.Proficiſcor iter facio:a quo profectio ꝓ itinere de Profectus
riuatur.Dicimus etiam ꝓficiſci uiam:hoc eſt iter facere.profecturi autem uiam herculi:aut Proficiſcor
fauno ſacra facere ſolebant.Præficio præpono:unde præfica mulier dicitur in funere con/ Profectio
ducta ad lamentabilẽ cantum:quæ dat cæteris modum plangendi:quaſi in hoc ipſum præ/ Præficio
Neuius fecta. Neuius.hæc quidem me hercle præfica eſt:ſi mortuum collaudat.Et præfecti dicunt: Præfica
qui alicui rei agendæ præpoſiti ſunt:& præfectos urbium Græci Latinique lingua perſica Præfectus
σατράπους:hoc ẽ Satrapas uocant:magiſtratuſque eorum præfectura dicitur. Primus Satrapa
Tarquini9 in urbe Roma Præfectus inſtitutus eſt a rege Tarquinio.Lucretiæ pater.Idem poſtea ſæpe Præfectum

imperatores fecerunt præſertim quando neceſſe erat eos ex vrbe proficiſci: Quicquid intrã
Præfectus urbis vrbem admittebatur: ad præfectum vrbis pertinebat: quicquid præterea intra centeſimum
lapidem admiſſum fuiſſet. Audiebat ſeruos ad ſtatuas confugientes. Item dominos egentes
& filiorum implorantes præſidium relegandi: deportandiq; in Inſulã poteſtatem habebat
de adulteriis ſeruorum cognoſcebat: tutores dabat: & curatores: eorumq; rationes: & acta
reuidebat: mãcipia tuebatur: de iniuriis per eos dominis illatis iudicabat: curã nummulari-
orum gerebat: & vt res omnes iuſto precio venirent hinc forum Boarium: ſuariũ piſcariũ
olitorium ad prefectum pertinebat: hinc oportebat diſpoſitos ſtationarios milites ad tuen-
dam populorum quietem habere: curareque: vt quicquid vbiq; ad aures ſuas per delatores
veniret Præfectus ãnonæ extraordinarius erat hic uero cernẽdi frumenti curã habebat: Ad
Prefectus ãnone uehi vndecunq;: & aduectum iuſto prætio venire faciebat: Si quis vltra neceſſitatem habe-
bat: in medium cogebat proferre hanc poteſtatem exercẽs Magnus Pompeius qum magna
copia frumenti comparata e Sicilia ſoluere vellet: & nautæ haud cõmittendam eſſe ſæuienti Mag. Pompeius
pelago claſſem reſponderunt: ſalutarem illam rei. p. vocem dicitur edidiſſe: Nauigare no-
bis neceſſe eſt: viuere non eſt neceſſe. Præfectus vigilum incendiorum præcipue cauſa a di-
Præfectus vigilũ uo Auguſto inſtitutus fuit: ſeptem cohortibus ita diſpoſitis: vt ſingulæ binas vrbis regiones
præſidio tuerentur. his præfectus vigilum prærerat: qui de incenſoribus: effractoribus: furi- Auguſtus
bus: raptoribus: receptatoribus cognoſcebat: niſi tam atrox: & tã famoſa perſona eſſet: vt
remittenda ad præfectum vrbis cognitio videretur. Hũc mos erat ad plurimam noctem vi-
gilare: armatum cum dolabris incedere: monere omnes: vt ab incendio cauerent: & aquam
quiſque in cœnaculo haberet qua ſubito imminente ignis terror occurrere poſſet. Iudex p̃-
terea erat inſtitutus aduerſus Capſarios: qui pacta mercede ſeruanda in balneis veſtimenta
Capſarius ſuſcipiebant. Inficio quod eſt tingo: coloro: a quo lanarum infectores appellati: & per me-
Inficio taphoram corrumpo: fœdo: contamino: a quo infectos dicimus: qui aliqua ſorde: vel ali-
Infector quo morbo contaminati ſunt: In quos ſenſus: & imbuo accipitur: vnde imbutum litteris:
Infectus imbutum bonis moribus: hoc eſt præditum & ornatum: & perfuſum dicimus. Item imbu-
tum vitiis: imbutum ſcelere: hoc eſt inquinatum. Varro quod te facere oportet litteris imbu-
tum ſolis Mineruæ. Cicero. Plerunque autem parentum præceptis imbuti ad eorum coſue- Varro
tudinem: moreſque deducuntur: imbuti hoc eſt perfuſi: infecti: iniuncti: Saluſtius. Auaritia Cicero
pecuniæ ſtudium habet: quam nemo ſapiens concupiuit: ea quaſi malis veneris imbuta: cor- Saluſtius
pus: animumque virilem effeminat. Imbuta hoc eſt poluta: inquinata Virgilius. Illius aram
Sæpe tener noſtris ab ouilibus imbuet agnus. Imbuet hoc eſt perfundet: & ornabit. Item a Virgilius
facio: Inficior deponẽs: quod eſt nego: a quo fit hoc nomẽ Inficias ſolũ habens accu ſatiuũ
Inficior caſum in multitudinis numero: & dumtaxat Cum hoc verbo eo iungitur. Dicimus enim
Inficias inficias eo: inficias is & deinceps: Eſt autem inficiari: ſiue inficias ire: verbo negare: & qua-
ſi infectum: hoc eſt non factum teſtari: nam negare aliquando eſt etiam facto. Hinc In-
Inficiator ficiator dicitur: qui negat ſe vel debere: quod actor petit: vel admiſiſſe: quod accuſator obii-
cit. Cicero. Non ne intelligebat: vt ſi ille inficiator ꝓbaſſet iudici ante petitam eſſe pecuniã Cicero
Inficias q̃ eſſet deberi cœpta: & Inficiatio negatio: vnde ſtatus coniecturalis dicitur inficialis: ĩ quo
Inficiator ſemꝑ reus inficiatur: & Infectum non factum: vnde eſt ꝓuerbium illud: quod factum eſt: In-
Inficiatio fectum reddi non poteſt. Sufficio: quod ĩterdum ſignificat ſatis ſum. Virgilius. Nec nos ob- Virgilius
Inficialis ſtatus niti contra: nec tendere tantum: Sufficimus. Idem. Nec ſufficit vmbo ictibus. Interdum ĩ- Idem
Infectum ficio: maculo. Cicero. Vt hi qui in conuiuio purpuram ſufficit: poſt ſanant medicamentis q- Cicero
Sufficio buſdam: Nõnunq; ſubminiſtro. Virgilius. Ipſe pater danais animos vireſq; ſecundas Suf- Virgilius
Suffectus ficit. Hinc Suffectos conſules: & alios magiſtratus dicimus: q inde mortuorũ locũ ſubſtitu-
Suffio ti ſunt: & a fio: Suffio componitur: quod ẽ ſuffumigo. Plynius. Hippocrates ruta vuluarũ Plynius
cauſa naturam ſuffire iubet. Idem alii carnem recẽtem hedorũ pilo ſuffiũt: eodemq; nido- Idem
re fugãt ſerpentes. Idem. Quidam cõtenti ſunt fumo huius mixturæ ſuffire uineas: ſecũdo Idem
Suffitum flatu cõtinuo triduo. Virgilius. At ſuffire thymo. Hinc Suffitum ſecunda declinatiõe dici- Virgilius
Suffitus mus ſuffumigatum. Plynius. Aniſum dolores capitis leuigat Suffitum naribus. Quarta ve- Plynius
Suffimentum ro declinatione: ſuffumigationem vero ſignificat: quemadmodũ Suffimẽtum. Idẽ. Et vul-
uarum cõuerſionem ſuffitu excitant. Idem. Quod & ſuffimentis quibuſdam facere con- Idem
ſueuerunt. Idem Ob has cauſas equidem crediderim honorem lauro habitũ in triũphis: po- Idem
Suffitio tius q̃: q a ſuffimẽtum: fit cædis hoſtium: & purgatio. Suffitio etiã aliquãdo dicitur. Idem Idem
Suffitor Orpheus: & Heſiodus ſuffitiones cõmẽdare. Suffitor autẽ dicit̃ q buccis inſufflat ignem:
Suffimẽtum Idem. Lycius Myronis diſcipulus fuit: q fecit dignum præceptore puerũ ſufflãtẽ lãguidos Idem
Exfio ignes. Suffimẽta etiã a veteribus dicta ſunt: quæ fieri ſolebant ex faba: milioq; molito: mul-
Exfitus ſo ſparſo: hæc diis eo tp̃e dabant̃: quo vuæ calcatæ pilo imprimebant̃. Eodẽ modo a fio
Exfir Exfio: quod ẽ purgo: a quo Exfitus purgatio. Veteres Exfir quoq; pro purgamẽto poſuere

Reficio:recreo.Virgilius.Et ſaltus reficit iam roſida luna.Plynius.Quum reficiendi animi gratia id feciſſet.Aliquãdo tamẽ reficere:vt Vulpianus inqt:ẽ inſtaurare.renouare:& quod corruptum eſt ĩ priſtinum ſtatũ reducere.Refectio modo pro iſtauratiõe:mõ ꝓ recreatiõe ponitur.Cõficio:quod mõ facio ſignificat.Terentius.Bonas me abſente confeciſti nuptias:modo ſimul facio.Cicero.Cõfeci quæ iuſſiſti oĩa.Aliquãdo interficio.Idem plagis cõfectum ante oculos tuos cecidiſſe.Virgilius.Hũc vulnus acerbũ cõficit.Nonnunq̃ perficio. Cicero.Bellum:vt opinio mea fert:cõfectũ iam haberemus.Ponitur aliquãdo profrango Lucillius.Malo hercle ueſtro cõfectores cardinum.Plynius.Nucẽ dentibus cõficere:ac plagæ imponere:& pro colligo.Cicero.Per magnã dices ex illa re pecuniam confici poſſe.Et pro cõſumo.Terẽtius.Quid hic non videant:me credant cõficere argẽtum ſuum.Cicero. Nec me lãgoribus lædi:quibus eſſem cõfectus.Item.A facio declinatur facto frequentatiuũ quod in vſu nõ eſt:ſed pro eo vtimur altero frequẽtatiuo Factito.Item facturio.quod eſt facere:hoc coyre deſidero.Plautus.Facturit poſtq̃ anciliam aſpexit.Item factor quod non ſignificat negociorum geſtorem hoc eſt eum qui:gerendis negociis præeſt:vt vulgus exiſtimat ſed eũ q vel vinum vel oleum facit:aut aliud ſimile.Cato.Lectum ſtratum vbi duo cuſtodes libere cubẽt:& tertius ſeruus vna cũ factoribus vbi cubet.& faceſſo:qđ mõ ſignificat facio Virgilius.Imperio læti parẽt:& iuſſa faceſſũt.Mõ recedo.Liuius.Faceſſe hinc Tarqnios: aut Corinthum.deuoluere retro ad ſtirpem fratri ſimilior:q̃ patri:& facilis interdum.exorabilis.Virgilius.faciles venerare napeas:modo ſine labore:vt dictu vel factu facile:hoc eſt quod facile dici vel fieri poteſt:cuius cõtrarium eſt difficile:quod non ſine labore fieri põt. Difficiles terras.Virgilius.vocat:quæ ſunt pene ſteriles:quia nõ ſine difficultate ferunt fructum.Difficiles primum terræ:colleſq̨ maligni.Ab his Facultas & Facilitas:& difficultas deriuata.Facultas proprie facilitatem agendi ſignificat:& quoniã quum diuites ſumus facile quæ volumus agimus.Vnde Petronius arbiter.Quiſq̨s habet nummos ſecura nauiget aura:Fortunamq̨ ſuo temperet arbitrio.Multa loquor:quod vis nummis pñtibus opta:et veniet:clauſum poſſidet arca Iouem.factum eſt:vt facultates pro opibus capiamus.Item facultates dicuntur artes:& diſciplinæ:quod per eas facile iſtruamur.Item facultas pro vi:& poteſtate ponitur.Plynius.Si mihi facultas daretur vtrum mallẽ eligẽdi.Itẽ a facilis Facile aduerbium quod & Faculter veteres dixere:& Facul:& Perfacul:& Perſefacul:ſicut a Dificilis:Difficile aduerbium:& Difficulter:& Difficul.Item a facio Faces dicta:quæ poſtea Fax appellata eſt:a lumine faciẽdo:vel quod facile ignem faciat:huius diminutiuum ẽ Facula inciſus fuſtis dr̃ aũt fax ſiue facula ad lumẽ faciẽdũ:fitq̨ ꝑcipue ex arũdinibus aridis:& piceis arboribus:& teda.ẽ aũt teda arbuſcula ex laricũ gñre:& quaſi laricis morbus:vt Teda: fiat:abundãtior eſt ſucco:& flãmis:& lumini ſacrorum grata:quam mares tm̃ ferunt.Facem in nuptiis preferre ſolebant:ſiue ad obſeruandã antiquã cõſuetudinẽ:quod ante nõ niſi noctu duci nouas nuptas a Sponſis mos erat:ſiue in honorem Cereris:quæ facem inquerẽda Proſerpinã geſtauerat:ſiue vt noua nupta igneni:& aquam:quæ duo ſũt in uita maxime neceſſaria:cũ viro cõicare videretur:& enim aqua quoq̨ aſpergi ſolebat:ſiue vt caſta pura q̨ ad ſponſum proficiſceret.Virgilius.Mopſe nouas incide faces.Primam facẽ noctis principium vocitabãt:quod tum primum uti face incipiunt.Gellius.Nã qui prima fax noctis. & denſiores eſſe tenebræ cœpiſſent.Item Fex ex cremẽtum:quod una quæq̨ res facit:unde Feculẽtus fecis plenus:& fecinia uitis:de q̃ ſupradiximus.Et Fecatũ uinũ:q̄ e fecibus exp̃ſſũ eſt et defeco qđ ẽ purifico:q̃ſi fecẽ dethrao.Plautus.Nũc defecato demũ aĩo:Egredior domo.Itẽ a facio facies:q ẽ quaſi qdã factura totius corporis:ut diximus:poniť etiã pro ſpeciæ.Virgilius.Quæ ſcelerũ facies o uirgo effare.Idem.Nec pingues unam in faciẽ naſcuntur oliuæ.Ab ea ſupficies appellata:quaſi ſuperior facies:hãc enim Geometræ diffiniũt figuram:quæ longitudinẽ:& latitudinẽ habet ſine altitudine:cuius termini lineæ ſũt:græci ἐπίπεδον uocant planũ una tm̃ ſupficiæ cõtentũ:hoc ẽ ipſam ſupficiẽ:a qua Supficiarius:de quo ſupradiximus.ꝑterea a facio factor:qđ ſignificat eũ:q alterius manualia negocia gerit ut q uinũ ex uuis:oleũ ex oliuis:exprimit:fruges domũ uehit:& alii huiuſmõi.Cato.ſtratũ ubi duo cuſtodes libere cubẽt:& tertius ſeruus una cũ fcõribus uti cubet.Idem.Leguli uolũt uti olea caduca q̃ pl'ima ſit:quo plus legať:fcõres:ut in tabulato diu ſit ut fracida ſit:quo facili us efficiãt.Itẽ fcm̃ ꝓ re geſta.Virgilius.Fortia fcã pm̃:a quo fcũra:& factio:& factioſus deriuanť.Factura ẽ ipſa cõpoſitio rei:quã facimus.Factio ẽ diuiſio ciuiũ ĩ diuerſa ſtudia:qum aliq ſe principes ac primarios facere in ciuitate cõanť:inter quos æmulatio eſt:& q eos ſequunť Factioſi appellanť.Ipſi uero Factionũ capita:ſiue Factionũ principes dñr ꝑ fas:& nefas factioſorum multitudinẽ ſibi cõciliãtes.Saluſtius.Inter bonos amicitia:iter malos factio.Capiť.tamẽ factio pro opulẽtia:& auctoritate alicuius in ciuitate.Plautus.Iſtas magnas factiones.Solebãt itẽ ueteres his uocabulis hõeſte plerũq̨ uti:vñ hiſtrionũ quoq̨

Virgilius
Plynius
Vlpianus
Cicero
Idem
Virgilius
Cicero
Lucillius
Plynius
Cicero
Terentius
Cicero
Plautus
Cato
Virgilius
Liuius
Virgilius
Virgilius
Plynius
Virgilius
Gellius
Plautus
Virgilius
Idem
Cato
Idem
Virgilius
Saluſtius
Plautus

Reficio
Refectio
Conficio
Facto
Factito
Facturio
Factor
Faceſſo
Faceſſo
Facultas
Facultates
Facile
Faculter
Facul
Perfacul
Difficilis
Difficile
Difficulter
Difficul
Faces
Fax
Facula
Teda
Fex
Feculentus
Fecinea uitis
Fecatum uinum
Defeco
Facies
Superficiarius
Factum
Factura
Factio
Factioſus
Factioſus
Factionũ princi pes

Facinus — & quadrigariorum factiones legimus. Facinus quoque a facio deriuatur: quod interdum factum ſi/
gnificat. Saluſtius. Qui aliquo negocio intenti præclari facinoris: aut bonæ artis famam quæ/ — Saluſtius
runt. Interdum ſcelus. Idem: Sed in ea coniuratione fuit. Q. Curius natus haud obſcuro lo — Idem
Facinoroſus — co. flagitiis atque facinoribus coopertus: hinc Facinoroſos dicimus ſceleſtos: flagicioſos: Item — Qu. Curius
Fecundus — a facio fit fecundus: quod faciat fructum: ſignificatque opimum: & habundantem: a quo fecundi
Fecunditas — tas abundantia: & fecunde aduerbium copioſe. Item e contrario infecundus hoc eſt ſterilis: a
Fecunde — quo Infecunditas: & infecunde. Item a facio Facetus: de quo ſupradiximus: quod uerbis fa
Infecundus — ciat: quod vult: a quo facetiæ dictæ: & facetæ aduerbium: quidam tamen a fando potius dictum
Infecunditas — uolunt: ut ſuperius oſtendimus. Item Facticius: ab alicuius ſimilitudine factus: unde Factitia
Infecunde — uerba dicimus: quæ ab alicuius uocis ſimilitudine facta ſunt: ut balantes a balando oues no
Facetus — citatæ ſunt. Item Faxo: quod ſignificat faciam: & fio: quod paſſiuam eius uerbi ſignificationem
Facetiæ — habet: & fere cum iis omnibus componitur: cum quibus facio: ut Comonefio: Calefio: Frige/
Facete — fio: Tepefio: & reliqua: & Faſcis: quod eſt lignorum: aut alterius cuiuſcunque rei congeries: quam
Facticius — ligando facimus: cuius diminutiuum eſt Faſciculus. Quoniam autem Lictores cum faſcibus præi/
Factitia uerba — re ſolent Conſules: & alios magiſtratus: factum eſt: ut faſces uſurpemus pro magiſtratibus:
Balantes — & honoribus: qui a populo præſtantur. Virgilius. Non illum populi Faſces: non purpura regum — Virgilius
Balo — flexit. & hoc tantum in numero plurali: quia aut duodecim: aut ſex: faſcibus utebantur. Item quia faſces
Faxo — lignorum: ſiue aliarum rerum graues ſunt portantibus: faſcis aliquando pro onere ponitur. Idem — Idem
Fio — Cantantes ut eamus: ego hoc te faſce leuabo. Idem. Iniuſto ſub faſce uiam dum carpit. Hinc. Fa — Idem
Comonefio — ſcelis Diana dicta est a faſce lignorum: in quo abſconditum Dianæ ſimulacrum Oreſtes Aritiam
Calefio — detulit: ut in fabula eius exponemus: & faſcinum: quod oculorum: aut uerborum: aut alicuius alterius
Frigefio — rei maleficio homines ita ligantur: ut liberi non ſint: nec mentis compotes: ſæpeque ad extre
Tepefio — mam mortem deueneant a quo Faſcino Verbum. Virgilius. Neſcio quis teneros oculus mihi fa — Virgilius
Faſcis — ſcinat agnos: & paſſiuum eius faſcinor: & faſcinatio nomen. Sunt tamen qui faſcinum dictum pu
Faſciculus — tent ἀπὸ τοῦ βασκαίνειν: quod eſt inuidere: & idem eſſe dicant faſcino: quod inuideo
Faſces — ſed falſum est. Neque enim propter inuidiam ſolum: ſed etiam odium atque inimicitias homines faſcinan
Faſcelis — tur: & faſcinare non eſt inuidere ſed malefice alicui perniciem moliri: a quo fit effaſcinare quod est
Faſcinum — maleficium tollere: ſicut ex cantare est incantationem reſcindere: ſiue incantatum liberare. Po/
Faſcino — nitur tamen aliquando effaſcino pro faſcino Solinus. Quædam in terra Affrica hominum familiæ
Faſcinor — ſunt uoce atque lingua effaſcinantes: quæ ſi impenſius forte laudauerint pulchras arbores: ſege
Faſcinatio — tes lætiores: infantes amœniores: egregios equos pecudes paſtu atque cultu optimas: emorian
Effaſcino — tur repente. Ply. eſſe eiuſdem generis in Tribalis: & illyriis adiicit. Iſogonus: qui uiſu quoque
Ex canto — effaſcinnet. Idem: feminas quoque quæ ubique: duplices pupillas habeant: uiſu effaſcinare. Cicero. — Idem
Feſcinini verſus — Quoque apud nos auctor eſt. A faſcino dicti ſunt Feſcinini verſus qui canebantur in nuptiis: quia — Cicero
Feſcenium — faſcinum putabantur arcere: quamuis alii a Feſcenio vrbe appellatos maluit. Item a fio fides: quod
Fides — fiat quod dictum est: quemadmodum inferius oſtendemus. PORTICVS CLAVDIA. Claudius iter
Porticus Claudia — cætera opera publica: quæ multa: & eximia edificauit: porticum Quoque fecit. Quam ex no
mine ſuo Claudiam nuncupauit. Hanc Nero dextruxerat: vt pleraque alia: quo domum auream — Nero
edificaret. Domicianus vero eandem reſtituit ſub priſtino titulo. EXPLICAT. DIFFV/ — Domitian.
SAS VMBRAS. Diffundit: atque extendit. Ea enim præcipue cauſa porticus ædificabantur
Explico — vt ſupra diximus: quo: & feruorem ſolis: & repentinos imbres arcerent. EXPLICAT. Exten
dit: explicare enim proprie extendere est: atque emittere. Cicero. Explica atque excute intelligentiam — Cicero
tuam: quoniam autem quæ extenduntur perfectius videndur: capi ur explicare pro explanare: atque
oſtendere. Idem. Vt quædam ſibi concedantur: quo facilius quæ volunt explicent. Item pro ex — Idem
Plico — trahere. Ouidius: Atque explicat enſem: & pro exhibere: proferre. Martialis. Explicat & cœ — Ouidius
Amplector — nas vnica menſa duas. Idem. Vt conuiuia ſumptuoſiora: Nigre ſordibus explices monetæ. Ab — Martialis
Complector — hoc fit explicator: explicatio: & aduerbium explicite. Item explicatior: explicatiſſimus: ex/ — Idem
Amplexor — explicatius: explicatiſſime. A Plico autem compoſitum est explico: nam plicare nectere eſt: & veluti ru
Complexor — gas facere: tractum a Græco πλέκειν: quod nectere est: a quo Amplector: & Complector:
Amplexus — dicta ſunt quaſi circumnecto: connecto & frequentatiua horum Amplexor & Complexor: — Virgilius
Complexus — & Amplexus: & Complexus: nomina. Virgilius. Sceæque Amplector limina portæ. Plyni. Poſt — Plynius
Circumplector — dulcem mutuumque complexum ambo diſceſſimus. Gellius. Eumque amplexus atque exoſculatus est: — Gellius
Plexa — hinc etiam Circumplector. Saluſtius. Cum montem vndique circumplexis obſideret. & plexa ligata: — Saluſtius
Perplexa — a quo Perplexa. intricata: atque abſtruſa: & perplexe aduerbium hoc est implicite: inordinate: & — Plautus
Plecto — Perplexabile figuratur: per quod aliud auditur: aliud ſentitur. Plautus. Nec ullum verbum fa/
Plexa — cit perplexabile. Plecto vero quod ſignificat ferio: cuius paſſiuum eſt plector: non ἀπὸ τοῦ
Perplexe — πλέκω deducitur: quod est implico: vt quidam ignari tradiderunt: ſed ἀπὸ τοῦ πλήκτω ferio:
Perplexabile — a quo & πληγή dicitur hoc eſt plaga: & πλῆκτρον plectrum. Eſt autem plaga proprie per — Virgilius
Plaga — cuſſio: vulnus: verber. Virgilius. Plagiſque peremptum: Tunſa per integram ſoluuntur viſcera pellem

Hinc Plagiarius dicit᷑ qui hominē emit:quē ſcit liberū eſſe:& qui huiuſmōi hominē ſciens — Plagiarius
vēdit:aut pro ſeruo tenet.Item qui libertum emit:vendit ve.Item qui ſeruo:ſeruæ ve perſua
det:vt a domino domina ve fugiat vel eū:eam ve inuito:vel inſciente domino domina ve
celat uinctum habet:emit:vendit ve.Dictus plagiarius:quod Lege Fania plagis damnatus — Lex fania
Martialis — eſſet.Lex ipſa Plagiaria:crimē Plagium vocatur.Martialis.Impones plagiario pudorem — Lex plagiaria
Plagiarium vocat furē librorum ſuorum:& illos tanꝗ̄ ſuos tenentē:Per metaphoram tamē — Plagium
plagæ maiora retia vocantur:de quibus ſupradiximus:quod plagis hoc ē foraminibus ple — Plagæ
Virgilius — na ſunt.Virgilius.Retia rara plagæ.Itē ſpacia ampla uel cæli uel terræ quæ etiam tractus uo — Tractus
Idem — catur:& a græcis dicuntur Climata.Idem.Aetherea quos lapſa plaga Iouis ales aperto Tur — Climata
Idem — babat cælo.Idem . In medio dirimit plaga ſolis iniqui.Item plaga grande linteū eſt de quo
ſupradiximus:cuius diminutiuū eſt plagula.Aliquādo etiam pars lecti eſt:aliquando totus — Plagula
Varro — lectus.Varro.Eburneis lectis:& plagis ſigilatis.Plectrum uero inſtrumētum:quo fides pul — Plectrum
Martialis — ſantur.Martialis.Feruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat: Exornēt docilem garrula ple
ctra lyram.Plectrū etiam dicitur calcar æneum quod olim gallis gallinaceis addebat᷑:dum
inter ſe pugnarent.A noſtris aliquando pecten uocatur:quod græci dicunt plectrū.A plico — Pecten
autem compoſita fiunt a plico:quod ſignificat admoueo:ita ut hereat hoc eſt adnecto. Cir — Applico
Plautus — cumplico circumnecto.Replico aliquando diſſoluo.Plautus.Replica ricam:atꝗ extende. — Circumplico
Plautus — Aliquando rurſus Explico.Plynius.Quam ſæpius idem replicaſſet:tandem ꝑſuaſit.Impli — Replico
Martialis — co innecto inuoluo.Martialis.Implicitam viſco ꝑdidit ille fugam.Aliquādo orno.Plautus. — Implico
Plautus — Implicat ad ſpeculum caput.Suplico:rogo: precor.Plicari enim veteres precādo:& genua — Supplico
eius:cui precabantur attingere ſolebant:ac ad ea quaſi adorantes manus tēdere.Ab hoc ſup — Supplex
plex dictus . qui ita precatur:& Suppliciter aduerbiū:& Supplicatio eiuſmodi precatio: — Suppliciter
& ſupplicium:quod modo pro ſupplicatione accipitur.Saluſtius.In ſuppliciis deorū ma/ — Supplicatio
gnifici.Idē.Nō votis:neꝗ ſuppliciis muliebrib9 deorum auxilia parant᷑:ſed vigilādo:agēdo:bn̄ — Precatio
conſulendo proſpera omnia cedunt:modo pro cruciatu:& pœna:quia ſupplices eſſe inde
Virgilius — preca nda pœna hoīes cōſueuerunt.Virgilus. Spero etiam mediis :ſi quid pia numina poſ
ſunt:Supplicia hauſurum ſcopulis.Quidam tamen Supplico non aplico:ſi a placando di
ctum exiſtimant quaſi ſupplaco:vnde Subuoſplaco ꝓ eo:quod eſt ſuplico: aliquādo apud — Subuoſplaco
veteres inuenit᷑.Complico:connecto:ſimul plico:a quo Complex dicitur particeps ſcele/ — Complico
ris:& qui in eodem crimine veluti connexus eſt.Item complicatio notæ ſignificationis.Itē — Complex
a plico fit Duplico:Triplico:Quadruplico:Triplex:Quadruplex:mltipliciter:& ſi q̄ alia — Complicatio
ſunt huiuſmodi.Item Poples pars pedis:quæ genu oppoſita eſt : dicta quod poſt᷑ plicetur — Duplico
VMBRAS.Vmbra eſt aer carens ſole:quod fit alicuius corporis obiectu:preſertim nubiū — Triplico
vnde quidam απο του ομβροσ:quod imber eſt vmbram vocatā exiſtimant:quod oēs — Quadruplico
vmbræ humidæ ſunt.Item Vmbræ dicunt᷑:quas faciunt pictores:vt imagines : quæ planæ — Duplex
ſunt:ſolidæ videantur:quod dicunt adumbrare:a quo adumbrare aliquando pro onorare — Triplex
accipitur . Inumbrare vero & Obumbrare:eſt tegendo vmbram facere : & quod dicitur — Quadruplex
opacare:per metaphoram tamē ponitur pro tueri:atꝗ defendere:quæ tranſlatio ab arbori — Dupliciter
Virgilius — bus ſumpta eſt.Virgilius.Et magnum reginæ nomen obumbrat.Abumbra vmbroſum dici — Tripliciter
mus opacum:vmbratilem vero:q vmbra detētus eſt:vt vita Vmbratilis dicitur vmbra:atꝗ — Quadrupliciter
ocio marceſcēs.Item vmbrifer lucus dicitur abumbra ferenda.Vmbre etiā inferorum ima/ — Multiplico
Virgilius — gines vocantur.Virgilius.Vmbrarum hic locus eſt:ſomni:noctis ꝗ ſoporæ Corpora viua — Multipliciter
nefas ſtygia vectare carina.Item.Vmbræ in neptunalibus caſæ frondeæ dicebantur.Ab vm — Poples
bra diminutiuū fit Vmbella.Item Vmbria:quod ea regio ꝓpter altitudinem montiū : & vi — Vmbra
cinitatem Apennini vmbroſa ſit:ꝗ̄uis aliqui απο του ομβρου potius:hoc ē ab imbræ — Adumbro
nominatā volunt:quod Vmbri omnium Italiæ populorum antiquiſſimi inundatione terra/ — Inumbro
rum imbribus ſupfuiſſe credantur.Eſt autem Vmbria quæ ab Apennino:ac etiā vltra inci/ — Obumbro
piēs:vſꝗ ad ſinū Adriaticum extēditur multis ꝑclara vetuſtiſſimis oppidis:ſed ī primis ſen — Vmbroſus
tino meo:& Fano fortunæ:quorū hoc in Adriatici littore inter Senogalliam ac Piſaurum — Vmbratilis
nō longe a Metauro amne ſitum ē:illud ad octauū lapidem ab Apennino.propter flumen — Vmbrifer
Sentinū fœlix vtrunꝗ & locorum amœnitate:& frugū copia:& hominū īgeniis . Nec īme — Vmbræ
rito alterū a fortunæ fœlicitate nomē habet.Alterū ab acumine ac ſubtilitate ingenii.Vete/ — Vmbella
res enim ſentinare dixerunt ſatagere:ac ſubtiliter piculum euitare:a Sentina nauis: quā quiſ — Vmbria
Cecilius — ꝗ:vt aqua liberet:euacuare contēdit.Cecilius.Capit cōſiliū poſtꝗ̄ ſentinat ſatis.Mihi qdē — Sentino
vtriuſꝗ oppidi iocūdiſſima cogitatio ē.In altero cōceptus:ī altero natus:ī utroꝗ educatus — Sentina
vtriuſꝗ Ciuis ſum:vtrunꝗ eſt mihi ſolū ꝓpter qd̄ nō īmerito:me alii Fanenſem:alii Senti
natem vocant:Par mihi ergo vtrunꝗ caritas ē :par beniuolētia.Ab vmbra Vmbri dicunt᷑ — Vmber
Vmbriæ populi:coloniꝗ DIFFVSAS.Sparſas.Diffundere enim ſpgere ē qd̄ a fundo cō — Diffundo
Plynius — ponit᷑.Proprie aūt fundere liquefacere ē:vnde metalla dicimus fuſa:hoc ē liquefacta.Ply. — Fuſum

Fuſo ac ſup iniecto plumbo: & fuſile: quod fundi poteſt: ſicut ductile quod poteſt duci atq;
Fuſorium uas extendi: & Fuſorium uas: in quo metalla funduntˀ: hoc ẽ liquefiunt: & Fuſores: qui fundunt
Fuſoria ars & ars Fuſoria: ars fundendi: miſcendi: tráſmutandiq; metalla in qua multi ludibrio habi/
ti ſunt: q dum cupiunt ditiores fieri ad inopiá redacti ſunt: tribus tantũ rebus: ſpe ſcilicet: &
ſtulticia & fuligine diuites. Quoniá uero: quæ fuſa ac liqda ſunt: ſpargi ſolẽt: Fundere pro
ſpgere frequentiſſime uſurpamus. Claudiãus. & peſſima fudit uina cadis. Apuleius. Lachri Claudiãus
Fundo mulá fudit. Veteres tñ Fundere: & Vergere i ſacris ita accipiebát: ut fundere eſſet ſupina ma Apuleius
Vergo nu libare: quod fiebat in ſacris ſupis. Vergere auté conuerſa manu iſiniſtram parté ita fun/
dere: ut patera cóuertatur: quod inferis i ſacris fiebat: hoc auté ad explorationem uictimarũ
ptinebat: & enim ſi nó ſtupuiſſent aptiſſime iudicabantˀ. Fundere etiam per metaphoram
proſternere capimus. Virgilius. Quam ſeptem ingẽtia uictor Corpora fundat humi. Ali/ Virgilius
quando p abundanter præbere. Idem: Ipſa tibi blandos fundent cunabula flores. nónunq; Idem
Futile uas p profligare: Saluſtius. Bis fuſos milites. Virgilius. Illi etiá ſi quos obſcura nocte p umbrá Saluſtius
Fudimus iſidiis: totaq; agitauimus urbe. A fundo cum ſpargo ſignificat: Futile uas. dictum Virgilius
latiſſimi oris: ex altera parte artum quod ſtatim poſitum effundebatur. Vtebantur eo in ſa
Futiles cris deæ Veſtæ: a quo Futiles dicti: qui cótinere tacenda nó poſſunt: ſed ea effundunt: & fu
Futio tire effuuere: a quo effutire iprudenter: & médaciter loqui. Apuleius. Leuis homo & futilis Apuleius
Effutio ac rimarũ plenus. Terentius. Verũ iſtoc de nomine eo perperá olim dixi: ne vos forte ipru/ Terentius
dentes foris effutiretis. Ité Futile & Futiliter aduerbia. Ennius. Vt quod factũ é futile: ami/ Ennius
Futile ci nos feramus fortiter. Futuere quoq; obſcœnũ verbũ hanc declinatum é: quum nihil aliud
Futiliter ſit q̃ ſemen: hoc eſt genitura effundere. Futare vero arguere é: vnde fit Cófutare: & Refuta
Futuo re: a quibus Confutatio: & Refutatio: hoc eſt redargutio eorũ quæ aduerſario dcá ſunt. In/
Confuto terdum tñ veteres Cófutare pro cómouere poſuerũt. Titinius. Coccus magnum ænum: quá
Refuto do feruit: paruula cófutat trua. Interdum pro cófundere. Teren. Cófutauit verbis admodũ Terentius
Confutatio iratum patrem. Sed hæc a fando potius deducta exiſtimant: a. littera. in. u. conuerſa: vt refu
Refutatio tare ſit facta: hoc eſt dicta redarguere. Cato. Futauit. vſus é pro ſæpius fuit. Item a fundo in Cato
Futauit fundibulũ: qđ eſt inſtrumẽtũ: quo inuaſa liquores infunduntur. Idem. In cella olearia hæc Idem
Infundibulum opus ſunt. Dolia olearia: & opcula: Seſtariũ deariũ vnum: labellũ vnum: infundibula duo:
Funda pongiæ duæ: & funda: quod modo genus retis é: quod in orbem ſpragitur: diciťq; alio no
Reticulum mine reticulũ. Virgilius. Funda iam verberat amné mó ſaculũ: ſiue marſupiũ in modum re Virgilius
tis factũ: in quo pecuniæ: & alia geruntur. Macrobius. Solebat deſcendéti a palatio Cæſari Macrobiꝰ
honorificum aliquod epigramma porrigere Græculus. Id cum fruſtra ſæpe feciſſet: rurſuſq;
eum idem facturum vidiſſet. Auguſtus: breue græcum manu ſua in charta exarauit Epigram
ma. Pergenti deinde ad ſe obuiá miſit: Ille legendo: laudare: mirari tam voce q̃ vultu. Qum
q; acceſſiſſet ad ſellá: demiſſa ifundá pauperé manu paucos denarios protulit: quos pricipi
daret. Adiectꝰ hic ſmo μη κατα την τυχην σου σεβαστε οι πλεον οιχον πλε
ον εδιδουν hoc eſt. Nó ſecúdũ fortuná tuá Auguſte: ſi plus habuiſſem: plus dediſſem.
Secuto omnium riſu diſpenſatorem Cæſar vocauit: & Seſtertia centũ milia numerari græ/
Reticulum culo iuſſit. Dicitur hoc ſacculi genus etiá Reticulũ. Horatius. Reticulũ panis venales inter Homerus
onuſto Forte veas humero. Marſupiũ ſacculũ ad tenẽdas pecũias. Cato oſtẽdit. Et quod p Cato
ſpicuũ é maioré curá habere nos marſupii noſtri q̃ vitæ noſtræ. Modo Circulus ex auro: ſi
Funditor ue alio metallo: quo gemmæ ita nectunť: vt aurum: nó niſi margines amplectatur. Plynius Plynius
Heterizuſa in proprio vti arbitror cognomine velut e multis eiuſdem generis cópoſita gé/
Fuſum mis. Quáobrem præſtátiores funda clauduntur: ideſt patentes: nec præter q̃ margines auro
Fuſus amplectẽte. Idé. Funda includũť pſpicuæ: cæteris ſubiicť aurichalcũ. Funda etiá inſtrumen Idem
Cnicos tũ é e funiculo factũ: quo fundanť: hoc é iactantur lapides. Terentius. Nimis vellé fundam Terentius
Atrachylida tibi dari quo illos ex occulto cædes. Ab hac Funditores vocitati: qui fundis magnis dimicát Saluſtius
Fundus Saluſtius. Ipſe cum expeditis cohortibus ad huc fũditorũ: & ſagittariorũ delecta manu. Ité
Fundum a fundo Fuſum aduerbiũ: hoc é ſparſum: & fuſus quo nẽt mulieres: quod dum trahitur vol
Fundamentum uendo quaſi liquefieri videť. pp quod græci Cnicon herbam: ex qua propter gracilitaté &
Funditus rigidita té caulis antiquæ mulieres collos facere ſolebát: atractylida vocát: qđ ex ea fuſus liq
Cælitus tur. Græci enim ατρακτον fuſũ dicunt: υλιζειν liquari: hæc herba ex aculeatarũ genere
Profundus eſt. Italiæ ignota. Egyptii ex ea oleum faciunt: Semen eius candidum eſt: & gráde amarũq;.
Profundior Ité fundus quia fundit quotquot annis multa: & fundum quod propriee ima pars vniuſcu
Profundiſſimus iuſq; rei: q aliqd iſc liquoris cótineat vel ad cótinẽdũ facta vt dolii nauis: aluei fluminis: la
Profunditas cus maris: a quo fit fundamentum: & aduerbiũ fũditus: hoc é a fũdo: ſicut cælitus a cælo: &
Profunde pfundus: qđ pprie imũ ſignificat: ut pfundũ mare: dictũ quod porro habeat fundũ: aliqñ Virgilius
Profundius tñ poniť p alto. Virgilius. Ni faciat maria: ac terras: cæluq; profundum Quippe ferant ra
Profundiſſime pidi. Ab hoc Profundior: Profundiſſimus: Profunditas. Profunde Profũdius: Profun/

diſſime aduerbia:& fuſcina tridens Neptunii:hoc ē telū triſulcū piſcatoriū:quod fundo — Fuſcina
Iuuenalis — natantia capiat:hoc etiā retiarii in gladitoriis ludis vtebant̄.Iuuenalis.Vicerat hoc mon/ — Fuſcinula
ſtrum tunicati fuſcina gracchi.Eius diminutiuū ē fuſcinula:& Fundo fundas:quod eſt fir — Fundo
Quintilia. — mo:& quaſi fundamētum facio:ſtabilio:transfertur qꝫ ad incorporalia.Quintilianus.Fun — Fūdamēta iacere
datam paternis:auitiſqꝫ opibus domum.Ab hoc effundare dicimus a fundo euertere.Ceci
lius.Res.P.amiſſo:& effundato pulcherrimo nō paruā fecerat iacturā.Fūdaméta vero ia
Suetonius — cere eſt qualiacunqꝫ fundaméta facere:& quaſi rei dare principiū.Suetonius.In ara capito
Cicero — lina nouæ domus fundaméta iecit.Sed hoc quoqꝫ ad incorporalia trāſfert̄.Cice.In quo tē
plo:quantū in me fuit:ieci fundaméta pacis.Ab hoc fundatio deducitur:et fundator:& fun — Fundatio
Aphranius — damen:& fundamētum.A fundo fundis cōpoſita fiunt.Circūfundo:qđ ē circūcirca aſper — Fundator
Cicero — go.Apuleius.Atqꝫ eo liquore ſtabulū oē circūfudit.Offundo quod ē iniicio.Cicero.hic er — Fundamen
Ouidius — ror:& hæc doctoꝝ animis offuſa caligo ē:Perfundo:Cnoſpgo.Ouidius.Perfuditqꝫ genas — Fundamentum
Plautus — lachrimis.Effundo ſpargo.Plautus.Totamqꝫ effudit fideliā:hoc ē ſparſit quicqd in fidelia — Circumfundo
Idem — erat.Fidelia enim vas erat Samiū variis aptū vſibus.Idē.Mulſi cōgialē plenā faciā tibi fide — Offundo
Virgilius — liam.Hinc p metaphorā effundere capitur pro emittere.Virgilius.Ruuntqꝫ effuſi carcere — Perfundo
Saluſtius — currus.Item ꝑ ſternere pro fligare.Saluſtius.Effuſo ac profligato peditatu paulatim retro — Effundo
cedere cœperunt.Veteres.ét effutos ꝑ effuſos dixere:ſicut mertat ꝑ merſat.ꝓfundo ſupra — Effutus
Terentius — modū expono.A quo ꝓfuſus dicit̄:q ſupra modū ſumptuoſus ē.Terentius.Profundat:pe — Merto
Plautus — reat:nihil ad me at:inet.Aliqñ tñ ꝓfuſus ponit̄ pro eo qđ ē abiectus:iacēs.Plautus.Profu — Refundo
Seneca — ſus.ſquallens:ſordidus:ab oībus derelictus.Refundo:qđ eſt repēdo.Seneca.Id erat non tā
Idem — accipere beneficium:qꝫ refundere proprie tamē refūdere ē quod ſparſum erat reſtituere.Idē
Plynius — Quicqd deerit ex meo refundam.Capit̄ aliquando pro euomere.Plynius.Quod heſter
Apitius — na Crapula ingurgitauerat:palā refudit.Infundo:quod eſt liquidū aliquod vtputa aquā: — Infundo
vinum:oleum:iniicio. Apicius.Oleum infundito:ad ignem liquefato:piper addito.
Plynius — Superfundo liquidi aliqd ſuperaddo.Plynius.Reſinæ momentū cum aceto ſuper ifundo. — Superfundo
Virgilius — Suffundo extrinſecus fundo:qum infundo potius de interiore pte dicatur.Virgilius.At ſi — Suffundo
virgineū ſuffuderit ore ruborē Ventuſerit:Hinc fit Suffuſio:qui morbus eſt oculoꝝ:vulgo — Suffuſio
Cataractā vocāt:hæc paracēteſi curatur.Eſt aūt παρακέντησις:quæ māu fit a chirurgis — Paracenteſis
dum curari aliter morbi nō poſſunt.In ungitur prius locus.Deinde vel acus vel hamulus in — Suffundo
figit̄:idqꝫ paracēteſis dicit̄.Suffundere vero ſubiicere ē:a quo ſuffūdatū ſubiectū dicimus — Confundo
Varro — tractū a fundamēto.Varro.Qui in domibus latentiis:paululū mō lapidibus ſuffundatis:
Plynius — vt humorē fugerēt:habitabāt.Confūdo pturbo cōfuto opprimo.Ply.Et ſi miſceant̄ facile
Senecæ — cōfundunt colorē.Seneca.Facile hoc modo aduerſariū cōfundi.Itē a fundo Funis deduci
tur:qđ dum trahit̄:atqꝫ attenuat̄ linum fundi videat̄.Ab hoc fit diminutiuū Funiculus:et — Funis
Funalia hoc ē cerei:qđ ante vſum Papyri funes circūdatos habere veteres ſolebāt:et ab hoc — Funiculus
Funus:quod incenſi funes mortuis ꝓferebant̄.Funus proprie ē pompa illa quæ fit ī exeqiis — Funalia
Ennius — mortuoꝝ.Ennius.Nemo me lacrimis decoret:nec funera fletu faxit.Aliquando tñ ponit̄ — Funus
Virgilius — funus pro morte.Virgilius.Nec moritura tenet crudeli funere Dido.Aliquādo pro cadaue
Terentius — re.Terentius.Effertur funus.Nōnunqꝫ pro ſepulchro.Virgi.Ergo iſtauramus Polydoro
Virgilius — funus.Hinc Funerare ſepelire eſt.Et Funereæ dicunt̄ mulieres ad quas ptinet Funus:vt po — Funero
Quintilia. — te ſoror & mater.Idē.Nec te tua funera mater protexi:præſſiue oculos:aut vulnera laui:et — Funere
Funebre:qđ ad funus ptinet.Vñ Funebris pompa dr̄.Quintilianus.Quid ſibi velit ille fu — Funebre
nebriū longus ordo pomparū.Nam pompa græca vox ē:ſignificatqꝫ apparatum ſolēnem — Funebris pōpa
cum oſtētatione:& ſpe quadā triumphi vñ & πομπεύειν græci triūphare dicūt.Hinc et — Funeralia
Cicero — Funerū & ludoꝝ ac ſpectaculoꝝ Pompe dñr.Cicero:Sed iā e pompa in ueram aciē deſcē — Funebres tibiæ
damus:& funeralia quicqd ad exeqas ptinet:& funebres tibiæ qbus in funere canebat̄:qs — Funeſtum
flamini audire putabat̄ illicitum:& funeſtū funere inquinatū:a quo fit funeſto uerbum:cu — Funero
Plautus — ius paſſiuum ē Funeſtor:& Funeſtata domus dicitur:quæ aliquo funere affecta ē.Plautus. — Funeſtor
Paternam funeſtati domū:Funeſtare etiā quādoqꝫ ꝑ cruentare accipit̄:& funeſtū pro mor — Funeſta domus
Seneca — tifero:& cruēto.Seneca.Vox illa funeſta Rei.p.hoc ē cruēta:mortifera.Fungor quoqꝫ nō — Fungor
nulli quaſi funus ago dictū exiſtimāt:ꝓprie enim fungi finire ē:unde uita functus dicit̄ q ſi — Functus
Virgilius — niuit uitā hoc ē mortē obiit:cuius ſignificationis:& ab hoc cōpoſitū ē defunctus.Virgilius — Defunctus
Titus liuius — O tandē magnis pelagi defuncte piclis:hoc ē qui finiſti:& euaſiſti picula.Titus liuius.Defū
cta morbis corpora ſalubriora eſſe icepere:hoc ē corpora:quæ finierūt:& euaſerūt morbos
bos.legit̄ & defunctus p ſe:hoc ē mortuus:& defunctus morte:hoc ē,q mortē obiit.Acci/
pimus tñ frequēter fungor pro eo:qđ ē offm̄:ac munus ago:ut fungor magiſtratu:fungor
ꝑtura:fungor legatione:fungor offō mihi delegato:fungor munere iudicis:& ſimilia.Fun — Fungus
gum etiā ſūt:q a funere agēdo uocitatū exiſtimēt:qđ piculoſiſſimū ſit ueſcētibus cū ꝑſertim
quum uel caligaris clauus:uel calybis rubigo:aut panni aliqs marcor affuerit:aut ſi ſerpē pri

mo pateſcẽtem adhalauerit. Hinc uiſus ẽ totas aliq̃n familias pimere. Sic extinctũ tradunt
Anneũ Serenũ pfectũ Neronis uigiliũ: & Tribunos ac Cẽturiones quoſq; qui cũ eo in con (Anneus ſerenus)
uiuio fuere: ut mirũ ſit tantã ancipitis cibi eſſe voluptatẽ. Plura ãt fũgorũ genera memorãt
(Boletus) In primis Boletus ob id maxime toto orbe notiſſimus: quod eo extinctus ẽ Tyberius Cla/ (Tyberi. clã.)
udius. dato eo veneno a cõiuge Agrippina: vt quidã volũt: quod eius cibi auidiſſimus eſſet (Agrippina)
Vt alii ab Haloto Spadone prægustatore. dum in arce epularet cũ ſacerdotibus: iuſſu eiuſ/ (Halotus)
dem Agrippinæ: Cõſilio Locuſtæ maleficæ: auxilio. Xenophõtis medici. Ply. Optimus q (Locuſta)
dem cibus ẽ Boletus: ſed imenſo exẽplo in crimen adductus: veneno Claudio principi per (Xenophõ)
hanc occaſionẽ a coniuge dato Agrippina. Quo facto illa terris venenũ alterum: ſibiq; an (Plynius)
te omnes Neronẽ ſuũ dedit. Optimus hic eſſe inter fungos a veteribus putabatur. Iuuena/ (Iuuenalis)
lis: Vilibus ãcipites fungi ponent amicis: Boletus domino: ſed qualẽ Claudius. edit an illũ (Martialis)
vxoris: poſt quẽ nil amplius edit. Martialis. Dic mihi quis furor ẽ turba ſpectãte vocata So
los Boletos Ceciliane voras Quid dignũ tãto ventriq; guleq; precabor. Boletũ qualẽ Clau
dius edit edas. Hic ita naſcitur: Volua prius in terra gignit: ipſe poſtea in volua ceu in ouo
luteum: & tunicæ eius in cibo par gratia: dum ĩfans ẽ boletus: rumpit illa hoc naſcẽte: mox
in pediculo totũ corpus abſumit: orit: occiditq; intra ſeptimũ diem. Cæteris fungis lentior
natura: origo fere omnibus ex pituita arborũ: tutiſſimi olim exiſtimati ſũt ruffi: et minus di
luto rubore q̃ Boleti: proximi: qui cãdidi ſunt: & in pediculo veluti apicẽ flaminis habent.
Poſt hos q in ĩferiori: & concaua parte ruffeſcunt: ſupiori parte candorem habẽtes: vulgo:
(Pratenſes fungi) qđ in pratis naſcant: Pratenſes appellati: Sequunt deinde Suilli: genus venenis accomoda
(Suilli) tiſſimi: & qui tota ſæpe cõuiuia interemerũt. Tutiores aridi: ĩ pleriſq; enim Italiæ partibus
(Ouati) ſiccant. Sũt præterea: & ab oui figura Ouati dicti: & a ſpongiæ ſimilitudine Spongioli: &
(Spongioli) a Digitis digitelli: & a porrigine Porriginoſi: & qui ſine pediculo naſcunt: quaſi tuberibus
(Digitelli) ſimi es niſi quod ſunt candidiſſimi Pezicæ: Multarũ preterea arborũ fungi ſunt: nõ ita per
(Porriginoſi) nicioſi: pſertim qui fiunt ex fico. ferula: fago: robore: Cupreſſo: Sãbuco: Caſtanea: ĩ primis:
(Pericæ) præſtãtes gignit: & omniũ maximos: vt fungus vnus pluribus ſufficiat conuiuiis: Lacinias
(Laciniæ) vocant. quod Lacinioſi ſint: & viſu quoq; voluptatẽ afferãt. Sed omnes odore ſimul: ac ſa
(Spineoli) pore: & innocẽtia ſuperant: qui e ſpinarũ radicibus vere naſcunt: Spineoli propterea: a ple
(Pruneoli) riſq; e iam Pruneoli vocitati: ignoti prorſus veteribus: quo certe inter tot gulæ irritamẽta
(Cardeoli) mirandum eſt. Cõmendantur etiam: qui ex cardorum radicibus autumno naſcuntur. Car/
deoli ex argumento nominati: ipſi quoq; inter primos innocui. Tutiores putant fieri quoſ/
cunq; fungos: ſi cum carne coquantur: aut cum pediculo piri. Item ſi pira confeſtim ſuman
tur: vel ſi quoquantur in aceto. Eſt & aliud mirabile fungi genus: qđ ex lapide naſcitur quẽ
(Lyncei) Lynceum vocant. Eſt inter animalia ex Luporum Ceruariorũ genere: quod linx vocatur:
(Lupus Ceruarius) maculoſo tergore: de quo Virgilius. Et maculoſæ tegmie lyncis. huius animalis vrinã coire (Virgilius)
(Linx) induritiem calculi manifeſtum eſt: quod linx præſentiens inuidia humani generis ne ea ege
ries in noſtrum trãſeat vſum: egeſtum liquorem ſtatim harenarum tumulis cõtegit. Inuen
tus hic lapis ſub terra quaſi plãta occulit. In ſiccitate: aqua rigat. Naſcunt ex eo fungi paula
tim creſcẽtes plures ſimul: & ĩ cibo ſapidiſſimi: & dolori renũ ac frãgẽdo educẽdoq; calcu
lo mirifice vtiles. Dũ fũgi ſcindunt: ps pediculi: q fixa ĩ lapide remãet: ſpatio tpis lapidiſcit.
Sic auget cõtinue lapis: & plures quotãnis fũgos germinat. Ignorauerũt hoc vete es: tñ gi
(Lyncuriũ) gni ex lyncis vrina lapillũ quẽdã ſcripſere vtilẽ dolori renũ: quẽ lyncuriũ vocãt. Theophra
ſtus lapidẽ hũc ſuccino ſimilẽ eẽ colore: & appropinquãtia ſimiliter attrahere magno erro (Theophra.)
(Agaricon) re affirmat Agaricõ quoq; fũgus ẽ ĩ arboribus naſcẽs circa boſphorũ colore cãdido & ĩ gal
lia: Sed qđ ĩ gallia naſcit: ĩfirmius habet. Sũt ẽt quarũdã arborũ fũgi magnitudine: duritia
& eq̃litate quadã ĩſignes qbus ꝑ ſtrigilibus vtunt pſertim q caluã crinibus nudã gerunt. Itẽ
alii qbus vtuntur aridis ꝑ fomitibus: ignẽ ĩ iis vel attritu lignorũ. vl' excuſſu lapidũ quos ob
(Fungi lucernarũ) id ignarios vocãt Cõcipiẽtes. In lucernis quoq;: atq; Cãdelis oriri ſæpenumero fũgos cerni
mus quos futuri ĩbris indices eſſe cõmemorãt. Virg. Nec nocturna qdem carpẽtes pẽſa pu (Virgilius)
ellæ. Neſciuere hyemẽ: teſta qũ ardẽte viderẽt Scintillar oleũ: & putres cõcreſcere fũgos. Itẽ
(Fungi in ãno) Fungi ſæpe ĩ ãno naſcunt: hoc ẽ vlcera quædã q ſimillima fũgis humida ſemp & odore ad
(Fungoſus) modũ fœdo q̃ ſi hyems ſit egelida: ſi aliud tps frigida aqua fouet. deinde ſquãma æris cum
(Fungitas) fuligine: calce ĩſpgit: & ſi hac rõne nõ tollunt: ſcindunt prius: deinde cãdẽti ferro adurunt
(Roma) A fungo fit fũgoſus adiectiuũ: queãdmodũ a ſpõgia ſpõgioſus: ſignificatq; rarũ & lenẽ ad
(Valentia) ſimi tudinẽ fũgi. Ply. Eſt calamus craſſiore lõgo: & tenui foramine: hũc totũ fũgoſa replet (Plynius)
medulla: ab hoc fũgoſitas dr. Idẽ tota fũgoſitas deraſa REDDITA ROMA SIBI EST (Idem)
Reſtituta ẽ Roma ĩ libertatẽ. Nã q prius Neroni ſubiecta erat. te pſide ſua fctã ẽ: hoc ẽ libe
ra: nec alteri parẽs: q̃ ſibi Romã roma vrbs Italiæ regina vrbiũ: totius mũdi caput hæc puũ
abinitio oppidum fuit a Iuuẽtute latina Valẽtia appellatum: quod qum Euander ad ea ve
niens loca extendiſſet: ſeruata impoſiti prius nominis ſignificatione Romam nuncupauit

ſi quidem græci ῥώμην robur appellant. Alii volunt Troia capta quoſdam ex Achiuis
in ea loca: vbi nũc Roma ẽ: deueniſſe p Tyberim: deinde ſuadẽte nobiliſſima captiuaꝝ: cui
Romæ nomẽ erat: incẽſis nauibus poſuiſſe ſedes: & ſtructo oppido Romen ab ea vocaſſe — Rome
Nonnulli tradunt Romen nõ captiuã fuiſſe: ſed Aſcanio natã: Aeneæ neptẽ: hanc appella
tionis cãm extitiſſe. Sunt q a Romulo conditore vocitatam Romam exiſtimãt: iõ aũt Ro
mam potius ꝙ̃ Romulam appellari hũc voluiſſe: ut amp iori vocabulo proſperiora patriæ
ſuæ ominaretur. Fuit & aliud huic vrbi Latinum nomẽ: ſed exprimere id Arcanis Cerimo
Valerius ſoranus — niarũ nefas habitum ẽ. Quapropt̃ qum Valerius Soranus cõtra interdictũ id eloqui auſus — Romæ nomen
fuiſſet: mox pereptus dedit pœnas. Cauſam aũt cur & vrbis: & eius dei: in cuius tutela vrbs — Arcanum
erat: ignorari nomẽ Romani voluerũt: hãc tradunt: ꝙ ipſi Arcanum hunc morẽ habebant
ut cum obſiderẽt vrbẽ aliquã hoſtiũ: iamq ipſam capi poſſe cõfiderent certo carmine euo-
carent Tutelares deos: uel ꝙ aliter capi vrbem poſſe non crederẽt: uel ꝙ ſi poſſet: nefas exi- — Tutelares dei
ſtimarent: deos habere captiuos. Ideo igit̃ occulta eſſe: & Deorum: & Vrbis nõia voluere:
ne quod ipſi faciebant; ab aliis paterentur. Carmen aũt quo ipſi vtebantur: erat huiuſmodi
Si Deus: ſi Dea eſt: cui populus: Ciuitaſq Carthaginenſis ẽ in tutela: Teq maxime ille: qui — Carmẽ Romanorũ in vrbiũ oppugnatione
huius vrbis: populiq tutelam recepiſti: precor: venerorq: veniamq a vobis peto: ut vos po
pulum: Ciuitatẽq Carthaginenſem deſeratis: loca: templa: ſacra: vrbemq eorũ relinquatis:
Abſq his abeatis: eiq: populoq: & ciuitati metum formidinẽ iniiciatis: proditiq Romam
ad me: meoſque veniatis: noſtraq vobis loca: templa: ſacra: vrbs: acceptior: probatiorq ſit
mihi quoq: populoq Romano: militibuſq meis præpoſiti ſitis: ut ſciamus: itelligamuſq:
Si ita feceritis: voueo vobis templa: ludoſq facturum. Tutelarem Romanorum alii Iouẽ — Tutelaris deus Romanorum
eſſe crediderunt: Alii Lunam: Alii opem conſiuiam: Alii Angeronã: cui ſacrificatur ad. xii.
Kl. Ianuarias: cuius ſimulachrũ ob hoc maxime ſilentium: obligato: obſignatoq ore finge
batur. Huius vrbis ambitũ diuerſis tẽporibus varium fuiſſe: autores prodiderunt. Scribit — Romæ ambitus
Plynius — Plynius Diui Veſpaſiani temporibus milia paſſuũ tredecim: & ducentos vrbis ambitũ fu-
Flauius vopiſcus — iſſe. Flauius aũt Vopiſcus tradit Aurelium imperatorem ambitum vrbis ad triginta milia
paſſuum ampliaſſe. Romulus autem a Romula arbore appellatus eſt: ſub qua Romulus: — Romulus
& Remus pueri inuenti ſunt: quẽadmodũ ſuperius oſtendimus. Alii vtrũq a robore hoc ẽ — Romula arbor
ἀπὸ τῆς ῥώμης appellatos volunt. A Romulo Romulia tribus dicta: ꝙ ex eo agro cẽ- — Romulia
ſebatur: quem Romulus ex Veientibus ceperat. A Roma vero Romanus dicit̃: q & a Ro — Romanus
mulo appellatur Romulida: & Romulea vrbs ab eodẽ Roma vocat̃. Item Romulea ali- — Romulida
quando pro Romana accipitur. Romana porta a Sabinis apud Romã appellata eſt: ꝙ ꝑ — Romuleus
eam proximus eis aditus eſſet. REDDITA. Reſtituta. Proprie enim reddere eſt acceptũ: — Romana porta
Terentius — uel ablatum reſtituere. Terẽtius. Si qs quid reddit: magna eſt habenda gratia. Interdũ tamẽ — Reddo
Plautus — reddo pro do accipitur. Plautus. Tibi ego rõnem reddam. Virgilius. Regnorũ reddita ceſ
Virgilius — ſit pars heleno. Quintilianus. Si verum ẽ poſt innumerabiles annos reddi rurſus aliis cor-
Quintilia. — poribus animas rurſus reddi hoc ẽ iterũ dari. Hinc Celſus iuris conſultus reddẽdi verbum
Celſus — inquit: Quãq ſignificationẽ habet retrodandi: accipit tamẽ & per ſe dandi ſignificationẽ
Nam qđ aliq dicunt reddo litteras idem eſſe: ꝙ do litteras: falſũ eſt: etenim cũ reddo lr̃as
dicimus: non do lr̃as ſignificamus: ſed reſtituo: quoniam is: cui damus litteras: quaſi reſti-
tuere illi videtur: ad quem damus. Reddo etiam verbum ſacerdotale eſt. Reddi enim exta — Reddi exta
Virgilius — dicebãtur: qum probata: & electa aræ ſupponebantur. Virgilius: Lancibus: & Pãdis fumã
Plautus — tia reddimus exta. Aliquãdo reddo capitur pro repono. Plautus. Tempeſtas venit: cõſtrin
git tegulas: imbriceſq: ibi dominus indiligens reddere alias neuolt. A Reddo Redditus di — Redditus
cunt̃: qui proprie ſunt prouẽtus agrorum: q̃uis per tranſlationẽ pro oĩ prouentu ponatur.
Virgilius — Reddo a do verbo declinatur. Dare proprie tribuere eſt. Virgilius. Da propriã Timbræe — Do
Terentius — domum. Aliquãdo pro exhibere ponit̃. Terẽtius. Nãq ei vnam cœnã: atq eius comitibus
Virgilius — dedi: Nõnunq facere. Virgilius. Tu das epulis accũbere diuum. Interdũ dicere. Idem: Sed
Idem — tamẽ iſte deus que ſit da Tytire nobis. Quãdoq aſcribere. Cicero. Ego quæ tu ſine verre cõ
Martialis — miſiſti: verri crimini daturus ſum: Sæpe etiam pro ſtituere. Martialis: Caſta igitur nulla eſt?
caſtæ ſunt mille: quid ergo caſta facit? non dat: non tamẽ illa negat. Illud notandũ: ꝙ dare
alicui lr̃as tanq tabellario per eũ ad aliũ perferẽdas dare ad aliquem: qum ad eũ perferri vo
lumus. Aliqñ vtrũq coniungitur. Saluſtius. Vulturtio litteras ad Catilinam dat. Is cui litte
ræ dantur: ſi perfert: reddere litteras dicitur: ut paulo ante oſtendimus. Is vero ad quẽ dan-
tur: accipere. Item dare poteſtatem plus eſt: ꝙ̃ facere poteſtatem: Etenim facere poteſtatem — Dare poteſtatẽ
Cicero — eſt aliquid permittere. Cicero. Fecit ei poteſtatem legendi litteras: quas a Trebatio accepe- — Facere poteſtatẽ
rat: hoc eſt permiſit: ut legeret litteras. Dare vero poteſtatem eſt rem prorſus alterius arbi-
Plynius — trio permittere. Plynius. Vt qui ſuarũ omnium rerum poteſtatem auunculo dederat. Pau-
Paulus — lus iuris conſultus eum quoque dediſſe affirmat: qui aliquid compenſauit: aut permutauit:
Dare fidem non eſt credere: Vt plerique indocti exiſtimant: Hoc enim habere fidem — Dare fidem

dicimus:hoc ē credulitatē. Sed dare fidē ē aliqd ſancte promittere. Terētius. Grauidaq; fa/ | Terētius
cta fidē dat ſibi vxorē fore hāc. Virgilius. Accipe:daq; fidē. hoc eſt accipe ꝓmiſſionē a me: | Virgilius
Accipere fidē & tu ſili mihi ſācte ꝓmitte. Aliqñ tñ accipere fidē: ē accipere credulitatē:hoc ē mereri ut cre
dat'. Martialis. Iūctā Paſiphaen dictæo credite tauro Vidimus: accepit fabula priſca fidē. | Martialis
Superioris vero exēplū ponit Quītilianus. Fidē habes hōibus:quos mētiri alius affirmat: | Quintilia.
Habere fidem ideſt credulitatē pſtas. Plynius. Cur eni verbis eius nō ſit fides habēda. Ab aliquo vero hr̃e | Plynius
fidē eſt hr̃e ꝓmiſſionē alicuius rei fide firmatā. Terētius. Ait ſi fidē habeat ſe iri ppoſitū tibi | Terētius
apud me. Si fidē habeat inqt:hoc ē ſi fidē accipiat a me: & ſi ei fidē dem: ac ſācte ꝓmittam.
Addo Alia quoq; a do cōpoſita fiūt Addo:quod ē adiicio:adiūgo: A quo Supaddo: Additus tñ
Additus apud veteres capiebat' pro inimico. Virgilius. Nec teucris addita Iuno vſq; aberit. Circūdo | Virgilius
Circundo circuo. Saluſtius. Circūdatos militibus ſaltus mox occupauit. Obdo:claudo. Terētius. Pe/ | Saluſtius
Obdo ſulo hoſtiū obdo: Perdo:amitto. Per eni præpoſitio:qum p ſe ē:localē & tpalē ſignificatio | Terētius
Perdo nē hꝫ:ut p mediū forū: & p mediū diē: & p fortitudinē adeptus eſt pmiū: vbi fortitudo qſi
Per locus præmii oſtēdit'. Aliqñ ē iurādi:ut p Iouē: & ppol qđ p pollucē ſignificat. Interdū ob
Perpol teſtādi. Virgilius. Per te:per q te talē genuere parentes. Idē. Per ego has lachrimas:dextrāq; | Virgilius
tuā te: Per cōnubia nr̃a:per incœptos hymenæos. Nonnunq; mediū quedā: & qſi inteceſſo | Idem
rē ſignificat: Vt per amicos meos obtinui:per memetipm feci: qſi meipſo medio. In cōpoſi
tione vero aliquo abnegat:ut pfidus periurus:q fidē & iuſiurādū fregit. Aliqñ ſignificat in
totū:ut vſq; ad finē. Lactātius. Nō iniuſte petere:ut ſi qs erit: q inciderit in hæc: ſi legit ple/ | Lactātius
gat:hoc ē vſq; ad finē legat. Cicero. Nūtius ille:q lr̃as accēpit:nō ptulit. Seneca: Leue ē miſe | Cicero
rias ferre:pferre ē graue:hoc ē aliquo tpe in miſeriis eē:leue eſt: ſed in his vſq; ad finē vitæ p | Seneca
Agere reum ſeuerare ē graue. Martial'. Nā vigilare leue ē:peruigilare graue. Hinc agere reū eſt in aliquē | Martialis
Peragere reum inqrere: & accuſare:pagere reū:eſt vſq; ad finē agere:hoc ē cōdēnare. Quādoq; ſignificat p
Pellucidum mediū. vñ Pellucidū dicimus:p cuius mediū fulgor emanat. Perſpicuū p cuius mediū vide/
Perſpicuum mus:ut aq̃:glacies:cryſtallus: Sed Pellucidū magis ad corpalia ptinet: Perſpicuū ad icorpa/
lia. Plautus. Ita is pellucet: qſi laterna punica. Plynius. Tam claras:pſpicuaſq; ſnĩas. Hæc tñ | Plautus
apud autores cōfūdunt': Plerūq; p valde accipit':ut pgraue:pmagnū. Cicero. Pergraue mi | Plynius
hi viſū eſt. Et ſi addat' q̃;:ſignificat maxime: Vt pq; bonus:ideſt optimus:perq; magnus:id | Cicero
eſt maximus. Eſt etiā qñ per pro nimis vehement' accipit':facitq; ſignificationē vocabuli pe
ne a ſimplici ſuo diuerſā: & in malā ptē accipit': Vt ptinax: nimis tenax:qđ ſignificat durū:
Pernix & inexorabilē:atq; obſtinatū. Pernix q nimiū nitit': vñ aliqñ accipit' pro celeri. Virgilius. | Virgilius
Talis & ipſe iubā ceruice effūdit eqna Cōiugis aduētu pernix Saturnus. Aliqñ nimis perſe
Pernicitas uerās. Differtq; Pernicitas a velocitate:qđ alterū ſit celeritatis:alterū patiētiſſimæ pſeuerā/
Perfuga tiæ. Idē. Et int' dura iacet pernix in ſtrato ſaxa cubili. Perfuga q nimiū fugit:hoc ē q ad ho/ | Idem
Peruerſus ſtes fugit. Peruerſus:q nimis verſat' in malo. Percitus:nimis incitatus:q ira ac furore accen
Percitus ſus ē: Perpeſſus q nimis: & cū labore:ac dolore paſſus ē. Perdo ergo dictū:quaſi niſi nimis
Perpeſſus do. Nā q nimis dat qcqd habebat amittit. Capit' etiā aliqñ perdo ꝓ perimo:qm̃ q amittū/
Perdo tur qſi mortua nobis eē vident'. Terētius. Dii te pdant. Ab hoc Perditus dictus: q iteriit vi | Terētius
Perditus tiis: & recupari nō pōt: ſicut pdita res:q amiſſa ē. Idē. Dii vr̃am fidē hominē pditum: miſe | Idem
rūq;. Cicero. Sæuū:crudelitate pditū:luxuria vitiis oībus cōtaminatū. Veteres ꝓ perdo Per | Cicero
Perduo duo dixere: A quo Perduaxo. Plautus. Dii te deæq; oēs Perduaxint cū iſtoc hoie: A perdo | Plautus
Perduaxo fit Depdo: vñ Caius iuris cōſultus ſcribit Depditū dici:qđ in natura reꝝ eē deſiit. Diminu | Caius iuris
Deperdo tū vero qđ vſu raptū eſt. Itē a do cōponit' Trado:eiuſdē fere cū ſuo ſimplici ſignificatiōis. | conſultus
Trado Abdo qđ eſt recōdo. Apuleius. Atris abdita nubibus. Abditiuos veteres abortiuos appel/ | Apuleius
Abdo labant. Abdomen ſumē dr̃ qđ abditū ſit: A poetis tñ aliqñ pro larido ponit': hoc ē pingui | Iuuenal'
Abdomen duro. Iuuenal'. Mōtani quoq; vēter adeſt abdomie tardus. Itē Dedo:qđ ē in ppetuū do: &
Dedo ita differt a do:qđ ꝓprie Damus aio repetēdi: Dedimus aūt q in ppetuū damus: Vñ dede/
re ſe hoſtibus dicimus:q ſeſe i hoſtiū ptātē tradūt: & Traditio ipſa deditio dr̃: & q ſe ita tra
dūt:vocant' Dedititii. Aliqñ tñ Dedo accipit' ꝓ do. Terentius. Verberibus te cæſū in piſtri | Terentius
Antidoſis nū Dauē dedā: & Dedita opa dicimus ꝓ eo:q eſt data opa:hoc ē de induſtria. Pōpeius fe | Pōpe. feſt9
Anti ſtus. Deditū interptat' valde datū. Itē Antidoſis:qđ proprie ſignificat quicqd alicui ex ad
Anticatones uerſo datur. Nam Anti græca præpoſitio in compoſitione pro uel contra ſignificat: Vn/
Antilogia de Anticatones dicti: & Antilogia:quaſi contraria oratio. & Antiphraſis:q fit ſenſus ſer/
Antiphraſis moni contrarius:ut qum bellum dicimus:quia minime bonum. & Antiptoſis quando ca/
Antiptoſis ſus ponit' pro caſu: & Antitheſis:quod nonnulli obiectū interptati ſūt: & Antitethū cōtra
Antitheſis ſe poſitū: & Antonomaſia qñ nomē pro noīe ponit':ut Maia genitus pro Mercurius. An/
Antethon tidoſis ergo:qđ cōtra aliqd datū ē:ſed hoc a græco potius hoc ē a doſis deriuatū videri pōt
Antinomaſia de quo paulo poſt dicemus. Itē Aedo qum primā ſyllabā pducit:qđ eſt emitto:qſi extra do
Aedo Aeditio Vnde Aedere libros dicimus:ædere opus publicū: A quo Aeditio: hoc ē publicatio. Aliqñ

Virgilius tñ autores ædo vſurpāt pro ꝓduco: & pario. Virgilius. Nec generis nr̄i puerū: nec ſanguis Aedita loca
ædiit. Ab hoc Aedita loca vocant̄ alta: & ſeſe ædētia: hoc ē oſtēdētia. Scribiturq; cum diph/ Edo
thongo ad differētiā alterius edo: qđ eſt comedo dictū a græco ἔδω: qđ veſcor eſt: huius Eſito
Gellius ſupinū eſt eſū: A quo Eſito frequētatiuū. Gellius. Videt̄ aūt de Cyamo nō Eſitato cā erro/
Quintilia. ris fuiſſe: & Eſurio: qđ ē cupio edere. Quintilianus. Pat̄ filios eſurit. Martianus. Eſurit ma Eſurio
Martialis gis: quo magis ē domi. Hinc Eſuries edendi auiditas appellat̄: & minus ē q̄ fames: q̄ ex de/ Eſuries
Plynius fectu annonæ prouenit. Plynius. Iuſtū nili incremētū ē cubitoꝝ ſexdecim in duodecim cu/
bitis ꝓuintia famē ſentit. In tredecim etiā Num eſurit: q̄tuordecim cubita hilaritatē afferūt
qndecim ſecuritatē: ſexdecim delicias. Ecce q̄uo famē ex ſūma ſterilitate oſtēdit ꝓuenire: q̄
ex media ſeqtur: ex mediocri vero ſterilitate eſuriem: q̄ orit̄ ex parcitate: q̄ & Eſuritio dicit̄ Eſuritio
Martialis Martial'. Illā quā facit eſuritionē: & eſurigo. Varro. Quolibet ire licet accubitū accedo: qđ
eſurigo fieret: edebat coſtas. Verba in rio deſideriū quoddā ſignificare vident̄: ut Parturio Parturio
Cicero cupio parere. Cœnaturio cupio cœnare. Cicero. Vt aliqñ dolor populi Romani pariat: Cœnaturio
Martialis q̄ iā diu parturit. Martial'. In oībus vacerra qđ cōclauibus cōſumit horas: & die tota ſedet.
Cenaturit vacerra: non cacaturit. Aliqñ tñ hmōi verba a ſuis primitiuis nō differūt: ut Sca
turio idē ē: qđ Scateo: & nō mō de aqs dr̄: ſed etiā de herbis: cæteriſq; ſua ſpōte vbertim na Scaturio
ſcētibus. q̄uis Scatebra: & Scaturitio: & Scaturies tātū dicat̄: ſitq; ebullitio aq̄ ſurgētis: vñ Scatebra
etiā vaſa æſtuantia ſcaturire dicunt̄. Scaturies etiā modus matulæ ē: ut Varro teſtat̄. Ab eo Scaturitio
Varro dē edo Adedo deducit̄: qđ ſignificat cōſumo. Virgilius. Nā ſæpe fauos ignotus Adedit ſtel Scaturies
Virgilius lio. nā edo quoq; pro cōſumo accipit̄. Et Adeſt cōſumptū dicimus. Itē Edacitas: qđ ſignifi Adedo
cat ingluuiē: Edax pro māducone: hoc ē vorace: & cōſūptore: hmōi eni hoīes a veteribus Edo
māducones: & Manduci a māducādo: & a Mādendo mādones: q & manſutii: hoc ē Eda/ Adeſt
ces a veteribus dicebant̄. Manduci effigies in pōpa antiquoꝝ int̄ cæteras ridiculas: & for/ Edacitas
midoloſas imagines ire ſolebat: magnis malis: ac late dehiſcēs: & ingētē dentibus ſonitū fa Edax
Plynius ciens. Plautus. Quid ſi ad ludos me pro māduco locē? Edones quoq; ab edendo vocāt̄: ſi/ Manducones
cut a Phago græco: qđ eſt edo: dicūtur Phagones: vtroq; vtitur. Plautus. Itē ab edo Ador Mandones
q̄ſi edor farri genus edor quondā appellatū de quo inferius dicemus. Itē Peredo vehemēt Māduci effigies
edo: A quo fit Peredia ipſa comeſſatio: ſicut Bibeſia ipſa Bibitio. Prādiū quaſi perediū: de Edones
quo inferius dicemus: qbus frequent̄ vtit̄ Plautus. Itē Exedo qđ eſt conſumo. Itē Obedo: Phagones
Neuius qđ ſilr̄ mō pro cōſumo accipit̄: vñ Obeſum dicit̄ gracile: exile. Neuius. Corpore pecto/ Ador
Virgilius req; vndiq; obeſo: ac merito Exoſo tardi ingenio ſenis: tñ pro Comedo: A quo Obeſum: Comeſt
Cato pro vberi & craſſo accipimus. Virgilius. Argutūq; caput: breuis aluus: obeſaq; terga. Cato Comedium
Eduſam: & Potinā vocauit deas præſides puerorū: has enim nutrices iuc care ſolebant: cū Peredo
pueri lac dimittere incipiebāt. Itē Comedo eiuſdē cū ſuo ſimplici ſignificatiōis. In quo no Peredia
Varro tandū: q̄ veteres Comeſt pro Comedit: & Comedim pro Comedā ſcripſere. Varro. Nam Bibeſia
in humanis oīa ſunt paria. Quippe te maior plus vrget: piſcis ut ſæpe minutos magnus cō/ Prandium
Lucillius eſt: ut auis enecat Accipiter. Lucillius. Qum māducat̄ totū cōplexa: comeſq;. Cicero. Sꝫ ad Exedo
Cicero extremū pollicet̄ prolaturū ſe: q̄ ipſe comeſt. Idē. Cura ſi me amas ut valeas: ne ego iacente Obedo
Idem te tua bona comedim. ſtatui eni tibi ne ægroto qdē ꝑcere. Pōponius. Ego quæro qđ edim: Obeſum
Pōponius has q̄rere cui parcat certū eſt. Itē Comeſſatio: a vicis quos græci κώμους vocant: & Eſū Comedo
ſupino. Veteres eni in vicis habitantes prius q̄ oppida cōderent̄: alii alios cōuictus grā in/ Comeſatio
Seruius uitabāt. Nec recte Seruius Comeſationē a comeſſe infinitiuo deriuatū exiſtimauit: nec re/
cte iterp̄tatus ē comeſationē cōuiuiū eē factū cū luxu. Licet eni aliqñ vſurpet̄ comeſatio ꝓ
cibo qcūq; hora extraordinarie ſūpto: Interdū etiā pro crapula: Proprie tñ Comeſatio eſt
cibus: q poſt cœnā ſumit̄: ſicut Merēda cibusq ſumit̄ ante cœnā: & Ientaculū cibus: q ſumi Merenda
Suetonius tur añ prādiū. Suetonius. Sed ꝑcipue luxuriæ ſæuitiæq; deditus epulas trifariā ſemp: intdū Ientaculum
q̄drifa iā diſpartiebat in Iētacula: & prādia: & cœnas: comeſatiōeſq;: facile oībus ſufficiēs Prandiolū
Idem vomitādi cōſuetudine. Idē. Cōuiuabat̄ frequent̄: & large ſed pene raptim. Cœnæ vero vl/ Prādiculū
tra ſol' occaſū: nec ut poſtea comeſaret̄. Iētaculū cibus ē matutinus: q ſumi ſolet añq̄ hoīes
Afranius opa aggrediant̄: qdā Prādiolū: ſiue Prādiculū q̄ſi paruū prādiū vocāt: ſitq; a Iento verbū. Iento
Idem Afranius. Hæc ieiuna Iētauit. Idē. Dū exeo domū Iētare nulla inuitat. Plautus. Quid ap/ Acratiſmon
Plautus pones veneri Ientaculi. Pōponius. Nihil hñs Iētaculi pt̄er nauticū panē. Martial'. Surgite Acratiſma
Pōponius iā vēdit pueris Iētacula piſtor. Iēto a ieiuno dictū ē: qđ tū maxīe ieiuna ſint corpa. Græci
Martialis Ientaculū ἀκράτισμον vocant. & ἀκράτισμα: & ἀκρατίζεσθαι Ientare. vnde Ari
Ariſtoteles ſtoteles Aquilam ſcribit nō venari: ſed qeſcere μεχρὶ ἀκρατισμάτος. Quod verbum
deductū ē ἀπὸ τοῦ ἀκράτου: hoc ē a vino mero & nō lymphato: qđ ſicut ī prādio me Ientatio
rēda cœna comeſatiōe diluti9: ita ī aurora merati9 bibere: & ſalubre putat̄ & vſu receptū ē Comedones
A Iento etiā Ientatio deducit̄. Itē a comedo Comedones: & Comedos veteres vocabant: Comedos
qui bona ſua cōſumerēt. Comœdi vero cū œ diphthongo dicunt̄ Comœdiarū actores: ſi/ Comedus

cut Comici comœdiarum autores:hoc ē poetæ:& Comœdia ipſa pœmata:quæ oia ex eo
dicũtur:ꝙ initio in vicis iuuenes cãtare quæſtus grã ſoliti eſſent: crebro cõueniẽtes. κωμη
enim vicus ē:ωδη cantus.Eſt aũt Comœdia pœmatis notũ genus: in quo humiles fere ꝑ
ſonæ introducũtur:q̃uis antiqua Comœdia: & grãdis: & elegans: & venuſta erat:nullaq;
aut ſimilior oratoribus:aut ad oratores faciẽdos aptior: præcipui eius autores Ariſtopha
nes:& Eupolis:& Cratinus fuere.Tragœdia vero genus pœmatis eſt grande: in quo He
roes introducũtur:duces:reges.In comœdia amores fere:& virginũ raptus:In tragœdia lu
ctus:exilia:cædes introducũtur.In comœdia frequent:& pene ſemper exitus læti.In tragœ
dia triſtes:& liberoꝝ:fortunarũq; prioꝝ i peius agnitio.Triſtitia nãq; Tragediæ propriũ.
Propter qđ Euripides petẽte Archelao rege:ut de ſe tragœdiam ſcriberet:abnuit:ac preca
tus eſt:ne accideret Archelao aliqd Tragœdiæ propriũ:oſtẽdẽs nihil aliud eſſe Tragœdiã
q̃ miſeriarũ pœmata.Sermo in Tragœdiis grãdiloquus.Ouidius.Omne genus ſcripti gra Ouidius
uitate Tragœdia vincit.Tragœdiam quidam ita diffiniũt.Tragœdia ē heroicæ fortunæ in
aduerſis compræhẽſio:& αϖὸ τοῦ τραγὸυ καὶ τῆν ωδῆσ:hoc ē ab hirco:& cãtu no
men habet:quoniã olim autoribus Tragicis hircus premiũ cantus proponebat̃. Horatius. Horatius
Carmine qui Tragico vilē certabat ob hircũ.Alii aũt putant a fece: quã græcorũ quidã Tri
gan & Triga: vocant appellatam:qm̃ olim nondum pſonis a Teſpide repertis talis fabulas
perunctiora fecibus agitabãt.Idem.Ignotum tragicæ genus inueniſſe Camenæ Dicitur:& Idem
plauſtris vexiſſe poemata Theſpis:Quæ canerent:agerentq; infecti fecibus ora:Tragœdi
as primus in lucem Aeſchylus protulit:ſed longe clarius illuſtrauerunt Sophocles:atq; Eu
ripides.Apud latinos: Pacuuius: Ouidius:& Seneca: in hoc pœmatis genere floruerunt.
Ouidius.Medeam ſcripſit:Oia vitio temporũ perierunt:exceptis Senecæ Tragœdiis.Co
mici ante Tragicos fuere:Principio ioculatoria quædam minus ſcite: & venuſte pronun
ciantes:ſed mox Ariſtophanes:Eupolis:& Cratinus principum vitia ſectati acerbiſſimas
comœdias cõpoſuerũt:quæ veteres:ſiue antiquæ Comœdiæ appellant̃.tertia ætas fuit Me
nandri:& Philemonis:qui oẽm acerbitatẽ comœdiæ mitigauerũt: a quibus poſtea Roma
ni poetæ ſumpſere.Comœdiam quidam ita diffiniuerunt.Comœdia eſt priuatæ:Ciuiliſq;
fortunæ ſine periculo vitæ cõpræhenſio: & non αϖὸ τῆσ κωμησ:hoc eſt a vico: ut dixi
mus: ſed αϖὸ τοῦ κωμοῦ:hoc eſt a comeſſatione appellatam: ꝙ olim in hmõi fabulas
Tragœdum amantiũ iuuenũ cõpotationes:& cõuiuia canebant̃: A tragœdia Tragœdũ: & Tragicum
Tragicum dicimus:ſicut a Comœdia Comœdũ:& Comicũ.Item Tragice qđ ſignificat atrociter:cru
Comœdum deliter:quaſi more tragico:ſicut Comœdice manſuete:ſuauiter.Plautus.Euge aſtitiſti & dul Plautus
Comicum ce:& Comœdice.Item Paratragedo verbum:quod ſignificat exaggero:& verberũ magni
Paratragedo tudine aliquid augeo.Idem.Illic homo ē:ut Paratragediat carnifex.A Tragus qđ hircũ ſi Idem
Tragopa gnificat:diximus Tragopa deducit̃:quæ auis ē in Aethiopia Aſiatica maior Aquila:q̃ cor
Tragelaphus nibus arietinis præfert caput armatũ:& Tragelaphus:q̃ſi hircinus ceruus:animal ſpecie cer
Tragopagus ui:barba tm̃: & armoꝝ villo ab aliis diſtans.& Tragopogus herba i acetariis laudata:quæ
qbuſdã barbula hircina:ab aliis come:quia folia habet inſtar croci in rotũdum ſparſa:radi
cẽ dulciſſimã: vulgo Barba petræ appellat̃.Sunt etiã q Scandicẽ vocẽt.hæc ē:quam Ariſto Ariſtophanes
Tragonia phanes Euripidi poetæ obiicit ioculariter:matrẽ eius ne olus quidẽ legitimũ venditaſſe:ſed
Tragonis ſcandicẽ.Item Tragonia herba:quæ adalligata triduo dicit̃ cõſumere lyenes.& Tragonis
Tragion ſiue Tragion:quæ naſcit̃ in iſula Creta in maritimis Iunipero ſimil: & Tragos: quã aliqui
Tragos Scorpion vocãt:ſemipede alta:foliis puſillis:racemis rubentibus:grano tritici.Item ab edo
Edera Edera:ꝙ parietes edat:atq; cõſumat:q̃uis alii ab hærẽdo potius dictam velint: licet primã
Sequaces ſyllabã correptã habeat:qđ hæreat ſemp:& ſeq̃tur qcqd proximũ eſt:a quo Seq̃ces dicunt̃
Hædera Perſi9.Quoꝝ imagines lãbũt hederæ Sequaces.Hædera arbor ē oibus inimica ſatis:ſepul Perſius
Corymbus chraq;:ac muros rumpẽs:ſerpentiũ frigori gratiſſima. Species eius tres: candida: & nigra:
Corymbifer & quæ vocat̃ Helix:& alia fructu tm̃ candida:alia folio quoq;. Racemus hæderæ i orbem
Silenicum circũactus vocat̃ Corymbus.A quo Corymbifer:qui fert Corymbos:ſiue hæderã.Ouidius Ouidius
Niſia Feſta corymbiferi celebrabat græcia bacchi.Sileniciũ genus eius ē:cuius minor acinus:ſpar
Bacchica ſior racemus:In nigra alicui nigrũ ſemẽ ē:alicuius crocotũ:huius corõis poetæ vtunt̃:foliis
Erythranum min9 nigris.Virgi.Paſtores Hædera creſcẽtẽ ornate poetã.Quidã eã Nyſiã:alii Bacchicã
Chryſocarpum noĩant:maximis int̃ nigras Corymbis.Quidã duo huius etiã genera faciũt: Erythranũ: &
Dendrocis Cryſocarpũ:Hædera pluribus locis interciſa viuit tñ:& tot initia radicũ hꝫ: quot brachia.
Cameciſſus Eſt & rigẽtis hæderæ genus:q̃ ſine adminiculo ſtat:ob id vocata Dendrociſſos αϖὸ τοῦ
Smilax δένδρου καὶ κισσοῦ:hoc ē ab arbore:& hedera cõpoſitũ:& e diuerſo nũq̃ niſi humi
ſerpẽs Chamæciſſus αϖὸ τοῦ χαμαί:qđ humi ſignificat:& κίσσος hædera.Eſt & alia
herba hæderæ fere ſilis:quã vocãt Smilacẽ denſis geniculata caulibus:ſpinoſa:fruticoſa ra
mis: folio herbaceo:flore candido:olente liliũ:infauſta oibus ſacris:atq; coronis.Lugubrẽ

eni hanc putant: q̄ virgo eius nois propter amorē iuuenis croci in hunc fruticē mutata ſit. Ouidius. Ouidius. Et croco in paruos verſum cum Smilace flores. Id vulgus ignorās ſæpenumero ſacra ſua polluere ſolebat. E Smilace codicilli fiunt: propriūq̄ eius materiæ eſt: ut auribus admota leuem reddat ſonum. Sunt qui Smilacem Autophorum vocant: quaſi ſeipſum ferentem coronā ex ea factam: impari foliorum numero aiunt capitis doloribus mederi: A Smilace Smilaceus dicit̄: quod e Smilace eſt: ſicut ab hedera Hederacius: qđ eſt ex hedera. Sūt etiā qui Smilacem Taxum vocant: ut inferius oſtēdemus. Hederæ mira natura eſt ad vina experienda: etenim: ſi vas ex ligno eius fiat: vina tranſfluunt: & aqua remanet: ſiqua admixta eſt. Quidā inter genera Hederæ: & Cyſthum numerant: hæc arbuſcula eſt in inſula Cypro: in cuius foliis pingue ineſt: quod rore mixtum mane liqueſcit: deinde ſole in puluerem verſum madentibus hircorum villis dum paſcūtur adhæreſcit. Deinde depectitur: quod & ab ipſius arbuſculæ nomine Ciſthum dicitur: quidā arbuſculam vocant Ciſtharū. Ob hanc cauſam in Ladano hircorum pili conſpiciūtur. Sunt tamē qui herbam quoq̄ in Cypro reperiri ſcribant: quam Ladā appellant: A qua dicit̄ Ladanū: quod pingue eſt huic inſidens herbæ. Itaq̄ attractis funiculis eam herbam conuoluunt: atq̄ ita offas faciūt. In Nabathæis quoq̄ Ladani genus: quod Strombon vocāt: traduntq̄ ſiluas arabum paſtu caprarum infringi: atq̄ ita ſuccum villis inhæreſcere. Item ab eo eſca dicta: qđ nō modo hominū: ac cæterorum aīaliū cibaria ſignificat: ſed etiā quod auibus: piſcibuſue ad decipiēdum datur. Ab hac Eſcariæ menſæ quadratæ: in quibus homines epulantur: & Eſculentū: qđ ad veſcendū pertinet: & Eſculus arbor glandifera: q̄ veteres ex eius fructu eſcam ſumerēt: & Veſcum ex ve & eſcā compoſitum: quod ſignificat cū edendi faſtidio: quāuis Lucretius Veſcum ſalem appellet ex edendi intenſione. Veſcū etiam dicimus quicquid ad eſcam: hoc ē cibaria pertinet: ideſt quicqd edibile eſt. Virgilius. Veſcūq̄ papauer. Item quicquid minutū eſt. Idē. Nec veſcas ſalicum frondes: vnde & araneorū telæ veſcæ nominātur. A ve etiam & eſca Veſcor declinatur: qđ proprie ſignificat paſcor: edo. Virgilius. Veſcitur Aeneas: ſimul & troiana iuuentus. Ponitur aliqñ pro vtor. Idem. Quem ſi fata virum ſeruant: ſi veſcitur aura Aetherea. Nonnunq̄ pro video. Actius. Priuſq̄ infans facinus admittat: oculi veſcūtur titi. Itē ab edo Edulis: quod māducari poteſt. Horatius. Vinea ſubmittit capreas non ſemp edulis. & Edulia: quæcūq̄ ad edendum parantur præter panem. Gellius. Genera nominaq̄ eduliū quæ profūda in gluuies veſtigauit: & Eduſam veteres ab edendo dixerūt: quemadmodum Potinā a potando: Edeatræ vocati: qui præſunt regiis epulis. Item Epulæ quaſi edipulæ ab edendo dictæ. Sunt aūt cibi miniſterio hominū in noſtrum vſum comparati. Epulum vero in ſingulari numero ſignificat ſolēniores epulas: & prope publicum cōuiuium in propatulo numeroſis ciuibus exhibitū: ſiue in dedicatiōe tēpli alicuius: ſiue in ludis: ſiue i funere alicuius magni viri. Veteres Epulā quoq̄ in ſingulari numero dixere. Ab epulis ſit Epulor verbū: quod aliquādo ſignificat edo: aliquādo conuiuor. Hinc Epulones dicti: qui indicēdi Ioui cæteriſq̄ diis epulas poteſtatem habebant. Antiqui Epolones vocabant. Erant autē tres viri: qui triumuiri Epulones appellabanſi. Nam ut Cicero refert: Veteres pontifices propt̄ ſacrificiorum multitudinē tris viros epulones eſſe voluerūt: qum eſſent ipſi a numa: ut etiā illud ludorꝫ epulare ſacrificiū facerent: inſtituti. His poſtea præpoſitus eſt rex ſacrorū: q rex ſacrificulus dicit̄. L. Iunio Bruto: & M. Valerio conſulibus creari cœptus: qđ pleraq̄ ſacra a ſolis regibus olim fieri ſolita ex actione regū impediri videbantur: ideo regis noīe decoratus eſt: qui tamē pontifici maximo ſubditus erat. Additi deinde fuerunt alii tres viri qui ſacri libris legendis: carminibuſq̄ Sybillæ præerant. hi quotiens prodigia magnos aliquos rerū euentus auſpicantia emergerent: Lectiſterniis ad puluinaria deorum factis: ſacris: ſuppliciiſq̄ placabant: qui & Sodales titii dicebantur a Tito Tatio: a quo etiam Titienſis tribus: & Titia curia vocata ē. Itaq̄ ſeptem viri epulones dicti ſunt: horum ſiliæ qum de vacatione veſtalis ſacerdotii agitur: ſicut filiæ auguris: decem viri ſacrorū: flamines ab hoc ſacerdotio excuſationem merent̄ Romæ in pyramide vetuſtiſſim a: hodie quoq̄ in ciſæ huiuſmodi litteræ legūt̄. OPVS ABSOLVTVM DIEBVS. CXXX. EX TEST. C. CORNELII. TR. PL. VII. VIRI EPVLONVM. Horū cœnæ a ſaliis ſacerdotibus ſaliares vocabantur. Horatius. Nunc ē bibendū: nūc pede libero pulſanda tellus nūc Saliaribus ornare puluinar deorum. Tempus erat dapibus ſodales. hinc quaſi prouerbii loco ſaliares cœnæ dictæ ſūt opiparæ: & copioſæ. Itē ab epul̄ Epularis: qđ ad epulas ptinet: Vñ Epularis ſermo dr̄ q in cōuiuio fit. Apuleius. Iā illatis luminibus epularis ſermo percrebruit. Itē Epulares vocabant̄ q in ſacris: q̄ diximus: epulabant̄. Varro. Dū epulares nocte epularent̄. Dapes ab epulis differūt: Sūt eni dapes non deorum dūtaxat epulæ: aut noſtræ in deorꝫ ſacrificiis: ut Valla ſcripſit: ſed largiores & opipari apparatus. Martialis. Fugerit an menſam phœbus cœnāq̄ thyeſtæ Ignoro: fugimus nos ligurine tuā. Illa qdem lauta eſt

Left margin: Lucretius; Virgilius; Idem; Virgilius; Idem; Actius; Horatius; Cicero; T. Tatius; Horatius; Apuleius; Varro; Valla; Martialis

Right margin: Autophorus; Smilaceus; Taxus; Hedera; Cyſthus; Ladanum; Ciſthum; Ciſtarus; Lada; Strombon; Eſca; Eſcaria menſa; Eſculentum; Eſculus; Veſcum; Veſcor; Edulis; Edulia; Eduſa; Potina; Edeatra; Epulæ; Epulum; Epula; Epulor; Epulones; Epoloni; Triūuiri epulones; Sodales Titii; Titiēſis tribus; Titia curia; Septem viri epulones; Saliares cœnæ; Epularis; Dapes

dapibuſq; inſtructa ſupbis.Sed nihil oĩo te recitãte placet.Virgilius de Cyclope.Nam ſi/ Virgilius
mul expletus dapibus: vinoq; ſepultus. Tales exhiberi ſolebant in põtificũ cœnis: ut in illa
Metelli cœna: quo die Lentulus flamẽ Martialis inauguratus ẽ. In q̃ principio habuerunt Metellus
Echinos:Oſtreas crudas quãtũ vellent:peloridas:turdos:aſparagos:Subtus Gallinã altilẽ:
patinas oſtrearũ:peloridum:balanos nigros:balanos albos:iterũ ſpondilos:glycia:meni/
das:vrticas:ficedulas:lumbos:capras:origes:aprunos: altilia ex farina inuoluta:ficedulas:
murices:& purpuras.Mox vero ſumina:ſincipit: aprinum:patinam piſcium: patinam ſu
Dapſa minis:anates:querquedulas elixas lepores:altilia aſſa:amylu3:panes picentes. Dapſa apud
veteres genus ſacrificii erat:quod fiebat aut hyeme ſeuienti:aut vere. A græcis δαψ voca/
Dapſilis tur:qui & δαψιλην largum dicũt:& δαψιλιαν largitatẽ: Vñ noſtri quoq; Dapſilos
Dapatice aliqñ lautos:& liberaleſ appellãt.Ex hoc itaq; ſacrificio Dapatice ſe acceptos dicebãt hoc ẽ
Dapaticũ negocium magnifice atq; opipare:& Dapaticum negociũ amplum:atq; magnificum.Hinc ergo Da/
pes appellatæ ſũt lautæ ac magnificæ epulæ:& Dapalis cœna:ut Marcellus teſtatur:quæ di/
Dapalis cœna uerſis amplis dapibus conſtat. Plynius. Pauonem cibi gratia Romæ primus occidit ora/ Plynius
tor Hortenſius.Dapali cœna ſacerdotii.Varro. Primus pauones.Q. Hortenſius augura Varro
li Dapali cœna poſuiſſe dicit̃:hæc loca corrupta paſſim apud hos autores erãt:& pro Da/ Q. Hor/
pali Adiciali:uel Adialicii erat ſcriptum:quod emendare nuper volens inſulſiſſimus quidã tenſius
pædagogulus Adipali ſcripſit:nimio ignorãtiæ adipe mente oppreſſa.Nam quis vnquam
Adipatum Adipalem cœnam:aut Adipalem cibum legit? Adipatum certe ab Adipe dicimus pro pin
gui:& ſucculento:non adipalem.Cicero. Adſciuerunt ſuis artibus opimum quoddam: & Cicero
Dapifer tanquã adipatæ dictionis genus. Adapibus Dapiferi dicti: qui dapes in conuiuio ferunt.
Ficedula Item ab edendis ficis Ficedula parua auis: quam Ariſtoteles ſimiliter αϖὸ τοῦ σύκου Ariſtoteles
συκελίδα appellat.paſcitur etiam vuis.Martialis. Qum me ficus alat:qum paſcar dulci Martialis
bus vuis: Cur potius nomen non dedit vua mihi? Sed hoc nomen non niſi autumno ha/
Melancoryphus bet:poſtea formam ſimul:coloremq; mutat.& Melancoryphus vocatur: quod κορυφὴν
Atricapilla μέλαιναν:hoc eſt verticem nigrum habeat.Latine Atricapillam dicere poſſumus.Idem.Ery Idem
Erythacus thacus facit.Hyeme eni Erythacus ẽ:Phenicurus æſtate:aui eſt:quam vulgo Pectus rubeũ
Phenicurus vocant:αϖὸ τοῦ ἐρυθαίνεσθαι: hoc eſt a rubeſcendo ἐρυθακὸς dicitur. Phenicurus
vero:quod caudam rubeam habeat φοῖνιξ purpureum ſignificat: οὐρὰ cauda eſt. Vpu/
Vpupa pa quoq; colorem mutat:ut Heſchylus poeta tradit his verſibus.Qui & ſui ſpectantem af/ Heſchylus
fert Vpupam mali: Colore pingens ſpeciẽ multitudo.Saxicolam improbum arma geſtan/
tem militem Adultum:& infantem:varia ſe gerit forma.Nam vere cãdicans vbi extitit no
uo:æſtate tum deinde:ut canduit ſeges:variis alas maculis guttatas mouet. Vagatur eadem
Dens ſemper appetens loca deſerta: quærens nemora:& inuias rupes. Item ab edendo Dentem
quidam appellatum voluit:quaſi edentem: Quãuis alii potius deductum putent: qui Den/
Dētium gña tria tem ὀδόντα vocant.Dentium tria genera: Serrati:aut Continui:aut exerti.Serrati a ſimi
litudine Serræ vocati: qui pectinatim coeunt:ne contrario occurſu atterantur: ut ſerpenti/
bus:piſcibus:canibus. Continui:ut homini:equo. Exerti hoc eſt extra os producti: Apro:
Hippopotamo:Elephanto:Continuorum:qui digerũt cibum:lati & acuti ſunt:qui confi/
ciunt duplices:qui diſcriminant eos:Canini appellantur:hi ſunt Serratis longiſſimi: de q/
bus inferius dicemus. Scorpioni dens vnus eſt: pleriſq; terni: Volucrum nulli dentes ſunt:
preterq; Veſpertilioni.Canini dentes amiſſi caſu aliquo:nunq; renaſcũtur. Cæteris anima
libus ſenecta rubeſcunt:Equo candidiores fiunt: qui conficiũt cibum:molares dicũtur: ſiue
maxillares.Ex his duo:qui Canino proximi ſunt: vocãtur Columellares.Senectus in equis
& cæteris veterinis indicatur dentium bronchitate:ſuperciliorum Canitiæ:& circa ea laci/
niis:qum fere ſexdecim annorum exiſtimantur. Hominum dentibus quodam ineſſe virus
manifeſtum eſt:ſiquidem & ſpeculi nitorem ex aduerſo nudati hebetant:& Columbarum
fœtus implumes necant.Erumpentibus dentibus:morbi infantium corpora infeſtant.Ho
merus.Dentium vallum petulantiæ verborum coercendæ a natura oppoſitum fuiſſe elegã Homerus
tiſſime ſcripſit: ut loquendi temeritas non cordis tm̃ cuſtodia:atq; vigilia cohiberetur: ſed
quibuſdam quaſi excubiis in ore poſitis ſepiretur. A dentium iſtorum ſimilitudine quicqd
eſt:quo aliquid execari:uel teneri poteſt:dens vocatur.Hinc Falcem dentem dicimus. Vir/ Virgilius
gilius. Et curuo Saturni dente relictam proſequitur vitem attondens:fingitque putando.
Bidens Item dentes ancoræ.Idem. Tum dente tenaci ancora fundabat nauis.Vnde Bidens inſtru
mentum ruſticum:quod duos dentes habeat.Idem. Ipſa ſatis tellus cum dente recluditur Idem
vnco. Iuuenalis. Viue bidentis amans: & culti villicus horti.Bidentes etiam hoſtiæ dictæ Iuuenalis
duorum annorum: hæ enim ſacrificiis aptæ habebantur: quod in ouibus duo eminentio/
res dentes inter octo appareant:non niſi circa bimatum:nec in omnibus:ſed in iis: quæ ſa/
crificio apte ſiunt.Quidam tamen Bidentes dictas primo Bidennes volunt quaſi biennes

interpoſita d & euphoniæ cauſa: deinde longo vſu loquendi voce corrupta pro bidenni/
bus Bibentes dictas. Hinc Bidental templum quoddam vocitatum: quod in eo bidenti/
bus hoſtiis ſacrificaretur. Item Tridens fuſcina Neptuni: quod tris habeat dentes. Virgi/
lius. Non illi imperium pelagi: ſæuumque Tridentem: Sꝫ mihi ſorte datum. A dente etiam
Dentoſi & Dentati dicuntur: qui magnos habent dentes: & a veteribus etiam Tendutes
vocabantur: & Dentale lignum: cum quo vomer inducitur: & Denticulus paruus dens: &
Denticulatum: quod ad ſimilitudinem dentiuꝫ factum eſt: ut Sarra: & Dentatim: ac Den/
ticulatim aduerbia: hoc eſt ad ſimilitudinẽ dentium: & Dentifricium medicamentum quo
dentes fricantur: ut candeſcant: A græcis ὀδοντότριμμα dictũ. Martialis de Dẽtifricio:
Quid mecum eſt tibi? me puella ſumat. Emptos non ſoleo polire dentes. & Dentio verbũ
quod eſt dentes emitto: quod græci dicunt ὀδοντιῶ: A quo Dentiẽtes pueri dicũtur: qum
primũ erũpere dentes incipiunt. Plynius. Succus eius dentientibus prodeſt. Quidã etiã Dẽ
ticulare vſurpant: pro eo quod ẽ dentes imprimere: & Edentulum dicũt eũ: qui ſine denti/
bus ẽ. Sunt etiam: qui Denſum a dente deducant: hoc ẽ ſpiſſum: quaſi dentibus coactum: A
quo fit Denſo verbũ: quod eſt cogo: ſpiſſo: A quo Condẽſo: & Denſitas ſpiſſitudo: & Dẽ
ſe aduerbiũ ſpiſſe: & Dẽſitudo pro dẽſitate. Ab altero vero Aedo: qđ per diphthongũ ſcri
bitˀ: ædes declinatˀ: Aedifico: Aedificiũ: Aedificatio: Aeditimor: Aeditimus: Aedituus Aedi
lis: Aedituẽtes: Aedilitas: Aedilitiũ: Aedilitatus: Aedepol: de quibus ſupra diximus. Item a
Do fit compoſitum Prodo: quod interdũ eſt defero: oſtẽdo: patefacio. Virgilius. Prodere
voce ſua quenꝗ: aut opponere morti. Interdum fallo. Ideꝫ. Prodimur: atꝗ Italis lõge diſ/
iungimur oris. Aliquãdo Protendo propago. Idem. Italiam regeret: genus alto a ſanguine
teucri: Proderet. Aliquando in publicũ exeo. Apuleius. Tum tremebũdus prodit in forum
Nonnunꝗ trado. Saluſtius. Anteꝗ arcem proderet hoſtibus: Vnde capitur etiam pro fa/
cio proditionem. Hinc Proditor: Proditio: Prodimentũ: Vel a prodendo conſilia hoſti/
bus: uel a tradendis vrbibus: oppidis: arcibus: exercitu. Veteres pro Produnt Prodinunt di
xere. Ennius. Prodinunt famuli: qum candida lumina lucent. Prodius etiam vſurparunt ꝓ
interius longius. Prædo quoꝗ: quod & Prædor dicitˀ a Præ præpoſitione: & Do verbum
cõpoſitum eſſe manifeſtum ẽ. Habet aũt Præ præpoſitio in compoſitione eandẽ fere vim:
quã Per: Verũtamen quædam vocabula cum Præ coniũguntur: & non cũ Per: ut Præpo/
tens: Præcelſus: Præaltus: Præfulgẽs: Prædiues: Præclarus: Præcultus: Prælõgus. In his enĩ
omnibus Præ valde ſignificat. Aliquãdo Præ nihil fere diuerſum facit a ſui ſimplicis ſigni/
ficatiõe: ut Præcludo: Præcido: Præmorior: Præcingo. Idem ſunt enĩ: quod Claudo: Inci/
do: Morior: Cingo. Nonnunꝗ etiã Ante ſignificat: ut Præcedo: antecedo: Præuenio: an/
teuenio: Prædico: antedico: & Prædo ſiue Prædor: antedo: ꝙ ea quæ ꝑ vim auferimus ſint
ante datum: hoc eſt anteꝗ denˀ a poſſidente. Varro tamen Prædor a Præda deriuatum
exiſtimat: Prædam aũt a pariendo: quaſi paridam: ꝙ manu parta ſit. A prædor fit Depræ/
dor: quod ẽ depopulor: & Prædo prædonis depopulator: & Prædator: ac Deprædator:
& Deprædatio: Vnde Ioui prædatori templum fuiſſe legimus: non ꝙ prædæ præeſſet: ſed
ꝙ ei aliquid ex præda in partem prædæ debebatˀ. Quippe mos Romanorum fuit: ut bella
geſturi de parte prædæ aliquid numinibus pollicerẽtur. Cato diminutiue Prædonulos po
ſuit. Item Prædiũ: ꝙ capti ab hoſtibus agri militibus diſtribui a veteribus ſolebãt: & Præs
prædis: quod in publicis auctionibus ante detur in fidem: Præs enĩ is eſt: qui ſe obligat: in/
terrogatuſꝗ a magiſtratu: ſi Præs ſitˀ reſpondet præs. Varro a præſtando tam prædium ꝗ
prædem dictũ exiſtimat. Priſcianus ſcribit Præ in cõpoſitione aliquando etiam ſuper ſigni
ficare: ut in Præſidio: & Præſidium: & Præfectus. In appoſitione vero aliquando ante ſi/
gnificat. Terentius. I. præ ſequar. Aliquando ad comperationẽ: ut illum præ Cicerone con
tẽnimus: hoc eſt ad comperationẽ Ciceronis. Nonnunꝗ propter. Terentius. Præ amore
hũc excluſiſti foras. Præter hæc: a Do fit compoſitum: Trado: hoc ẽ dedo: A quo Traditio:
deditio: Ex Trans enim & Do conponitˀ Trado. Itẽ Indo: quod ẽ impono. Plynius. Hoc
ei ab adoleſcentia fuit nomen inditũ: & Subdo ſubiicio: A quo ſubditi dicũtur: qui alicuius
imperio ſubiecti ſunt. Subditũ etiam partũ dicimus ſuppoſitum: hoc ẽ ſublatum ab ea mu/
liere: quæ peperit: & alteri appoſitum. Item apud iuris conſultos Subditũ teſtamentũ: qum
vero teſtamento occultato: aliud clam fuit appoſitum. Subditus etiã iudex dicitur: qui loco
mortui datur iis: qui illũ in aliꝗ re uel lite iudicem habuerunt. Subdo etiã pro ſubiũgo vſur
patur. Quintilianus. His dictis: & alia ſubdidit. Scribit Nonius Marcellus Subdere pro
Supputare accipi: & Terẽtii teſtimoniũ adducit. Nunꝗ ita quiſꝗ bene ſubducta ratiõe ad
vitam fuit: Quod ſatis admirari non poſſum: qum nec Subdere vnquam pro computare
reperiatur: nec Subducta a Subdo fieri poſſit: ſed a Subduco verbo fiat. Subducere au/
tem rationem: & colligere rõnem dicimus recte computare: ita ut quæ colligenda ſunt: col/

Virgilius · Martialis · Virgilius · Idem · Idem · Apuleius · Saluſtius · Ennius · Varro · Cato · Varro · Priſcianus · Terẽtius · Terẽtius · Plynius · Quintilia. · Nonius · Marcellus · Terẽtius

Bidental · Tridens · Dentoſus · Dentatus · Tendutes · Dentale · Denticulus · Denticulatum · Dentatim · Denticulatim · Dentifricium · Odontoſtimma · Dentio · Dentiẽtes pueri · Denticulare · Edentulus · Denſum Denſo · Condenſo · Denſitas Denſe · Denſitudo · Aedes Aedifico · Aedificium · Aedificatio · Aeditimor · Aeditimus · Aedituus · Aedilis · Aedituentes · Aedilitas · Aedilitium · Aedilitatus · Aedepol · Prodo · Proditor · Proditio · Prodimentum · Prodinunt · Prodius · Prædo · Prædor · Præ · Præda · Deprædor · Præda · Prædator · Deprædator · Deprædatio · Prædonulus · Prædium · Præs prædis · Trado · Traditio · Indo · Subdo · Subditus · Subditũ teſtm̃ · Subditus iudex · Subdo · Subducere rõnẽ

Colligere rōnē	ligantur:& quæ ſubducenda ſunt:hoc ē detrahenda:detrahūtur.Cicero.Quod non ſubdu	Cicero
	cta vtilitatis ratione effici ſolet.Seneca. Colligenda quottidie ratio eſt: & quid lucri factū	Seneca
	ſit videndum.Subducere proprie ſubripere eſt.Virgilius.Et ſuccus pecori: & lac ſubducit̃	Virgilius
	agnis.Subducere leuare:extollere. Idem. Qua ſe ſubducere colles incipiunt. Hinc Subdu/	Idem
	cere naues dicimus in terram trahere:ꝙ terra altior mari ſit:ſicut econtrario deducere ī ma	
	re e terra ducere. Virgilius.Quaſſatam ventis liceat ſubducere claſſem.Idem. Deducunt ſo	Virgilius
	cii naues.Deducere etiam is dicitur:qui alicui officii gratia præſtat comitatum: Cuius con	Idem
Reduco	trarium eſt Reducere:ut deduxi Catonem in Senatum: eumq; domum:ut reducam: hic ex	
Deduco	pecto . Item Deducere ex alto deorſum ducere. Virgilius. Carmina uel cælo pñt deducere	Virgilius
	lunam. Interdum trahere mouere. Saluſtius. Arma deponere: præſidia de locis deducere.	Saluſtius
Deductum	Nonnunquā tranſuertere deriuare. Virgilius.Riuos deducere nulla religio vetuit.Dedu/	
	cere quoque attenuare eſt: vnde deductum pro ſubtili eleganter ponitur . Idem . Paſcere	Idem
	oportet oues:deductum dicere carmen:hoc eſt attenuatum ſubtile.Pomponius.Vocem de	Pōponius
	ducas oportet: ut mulieris videantur verba: Iube modo afferatur: vocem ego reddam te/	Idem
Sub	nuem:& tinnulā.Idem.Etiam nunc vocem deducam.Sub proprie ſubter ſignificat.Virgi/	Virgilius
Sub iugū mitti	lius.Tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi.Plynius.Dum forte ſpatiaremur ſub por/	Plynius
	ticu.Vnde ſubiugum mitti dicebantur hoſtes: quia duabus haſtis in terra defixis: tertiaque	
	ſuperligata inermes ſub ea cogebantur tranſire: & ſub corona venundari captiui: quia co/	
Sub corona ve/	ronati venundabātur.Cato:Vt populus potius ob rem bene geſtam ſupplicatum eat:ꝗ re	Cato
nundari	male geſta coronatus veneat. Sub vitē haſtas iacere dicebatur veles: qum ſub manū ſurſum	
Sub vitem haſtaſ	haſtam mittebat.Cecilius.Vt veles bonus ſub vitem qui ſubmiſit haſtas. Sub vitem prælia	Cecilius
iacere	ri milites: qum ſub vinea militari pugnabāt: Sub vineam iacere: qum aſtantibus centurio/	
Sub vitē pliari	nibus ſudes iacere cogebantur.Vinea enim bellica machina erat leuioribus cōpacta lignis	
Sub vineā iacere	Lata pedes octo:alta ſeptem:longa ſexdecim: cuius tectum duplici munitione contexeba/	
Vinea	tur:hoc eſt tabulatis:cratibuſq;:latera vimine ſepiebantur:ne ſaxorum telorūq; impetu pe/	
	netrari poſſet:extrinſecus autē ne iniecto igne cremaret̃: crudis ac recentibus coriis operie	
	batur. Sic factæ plures ſimul in ordine iungebantur:ſub quibus latētes tuto milites ad ſub/	
	ruenda murorū fundamenta penetrabant. Vinea autem a vineæ vinariæ ſimilitudine vo/	
	cabatur. Quando Sub præpoſitio tempus ſignificat: accuſatiuo gaudet:ſignificatq; primā	
Sub lucem	temporis partem.Virgilius.Sub lucem exportant calathis: hoc eſt adueniente luce. Non/	Virgilius
Condo	nunꝗ̃ Sub pro Cum accipitur:ut ſub Sarcinis:hoc eſt cum ſarcinis.Item a Do fit compo/	
	ſitum Condo:quod propriæ ſignificat abſcondo: quaſi in vnum & interiorem locum do.	
	Virgilius.Scandūt rurſus equum: & nota condūtur in aluo. Ponitur tamen aliquādo pro	Idem
	conſtruo:quaſi ſimul do. Saluſtius. Vrbem Romā:ſicuti ego accepi:condidere:atq; initio	Saluſtius
	habuere Troiani.& repono.Plynius.Formicæ condunt æſtate fructus:quibus hyeme fru/	Plynius
	antur:& pro compono.Idem.Opus cōdidit perpetuo oībus legēdum: & pro recondo ac	Idem
	ſepelio:Vnde Sepulchrum Conditoriū appellat̃.Plynius.Poſt Conditū monumēto cor/	Plynius
	pus.Idem.Tam rara in amicis fides:tam parata obliuio mortuoꝝ:ut ipſi nobis debeamus	Idem
Conditio	Conditoria conſtruere:oīaq; hæredum officia præſumere.A Condo Conditio dicitur:qū	
	ſcribitur ſine c quæ ē diſpoſitio quædam:& veluti ſors fortunarum:tēporum:rerū.Cicero.	Cicero
	O miſerā conditionē adminiſtrandi conſulatus.Aurelius.Ea temporum conditio erat: ut	Apuleius
Offero cōditõeꝫ	ne conqueri quidē de iniuriis fas eſſet.Significat etiam oblatam poteſtatem aliquid eligēdi	
Fero cōditionē	dicimuſq; offero conditionem:fero conditionē:& pono conditionē. Vt apud Terētium	Terētius
Pono cōditionē	Amatores Chryſidis tulerunt mulieri conditionē:ideſt ſi vellet eis morē gerere: ſe pretium	
	daturos.Illa vero accepit conditionē:hoc ē pactioni conſenſit. Idē fere ſignificant: Offe/	
Offero electõeꝫ	ro electionē:& do optionē:niſi ꝙ hæc de duobus:aut pluribus dicitur: Vt offero electio/	
Do optionem	nem vtrū mauis petendi :do optionē quod vis potiſſimū optandi: illud vero de vna quali	
	bet re dicit̃:Vt offero Chryſidi cōditionē:vnam ſcilicet dūtaxat.Quādo vero cū c ſcribit̃	
Condictio	Condictio:nō a Cōdo: ſed a Condico deriuatur:quod raro in vſu eſt. Cōdicere priſca lin	
Condico	gua pronunciare eſt. Nunc vero ut Iuſtinianus inquit: Condictionem dicimus actionem	Iuſtinianuſ
Coddictum	in perſonam:quam actor intendit ſibi dari oportere:& Condictum dicimus:quod in cō/	
Abſcūdo	mune dictum eſt atque decretum. A Condo alia compoſita fiunt Abſcondo: quod eſt oc/	
Recondo Re	culto:& Recondo:quod ſignificat repono:& contego.Quippe Re præpoſitio interdum	
Retego	verbi ſignificationem:cum quo componitur:cōtrariam facit:ut Retego:quod tectum erat	
Refero	denudo:Refero:quod fera clauſum erat aperio:Recludo:clauſum patefacio: Reuelo: ve/	
Recludo	lamentum tollo:Reſigno: ſignatum aperio:Retexo:quod textum erat diſſoluo.& alia hu	
Reuelo	iuſmodi.Interdum eandem plane ſignificationem ſeruat:ut Recōdo:Repreſento: Remo	
Reſigno	ueo:Remaneo.Aliquando ſignificat rurſus:ut Renuo rurſus facio nouum.Aliquando re/	
Retexo	tro:ut Repoſco:rem datam retro poſco: Repeto:retro peto: Reddo quod mihi datū erat	

retro do. Repono mihi appoſitum retro pono Nónunq̃ ſignificatioñe verbi prorſus mu/
tat: licet non faciat cõtrariã: vt in reſcio reſciſco. Nam quũ ſcire ſit cognoſcere: reſcire tamen — Reſcio
nõ eſt rurſus cognoſcere. vel aliud ex iis: quæ dicta ſunt: ſed factum aliquod occultius: & in — Reſciſco
Terentius — opinatum: inſperatumq; cognoſcere. Terentius. En tibi reſciuit omnem rem ideſt quod oc/
cultum putabamus: præter noſtrã opinionem cognouere. Item in Reſpondeo: quod nõ ſo — Reſpondeo
Virgilius — lum redico: vt ſupradiximus: neq; repromitto: ſed re atq; aſpectu ſatiſfatio. Virgilius. Illa ſe
ges demum votis reſpondet auari Agricolæ. A do etiã: vt quidam exiſtimant: componit̃ cõ — Condio
dio: quod eſt ſapidum facio cõpono: vnde Cõditæ ſale carnes dicuntur: & ꝑ metaphorã ſa — Condimentum
libus quibuſdam cõdita oratio. Hinc Cõdimenta dicuntur ea quæ ad condienda obſonia — Embammata
ſiunt: quæ ſi ꝑ ſe ſint Græco vocabulo tamen a noſtris vſurpato. Embammata dicunt̃. Co/ — Intinctus
lumella. Hoc ſinapi ad Embammata nõ ſolum idoneo: ſed etiã ſpecioſo veteris. εμβαπ — Tinctor
τειν enim intingere: latinæ vero a tingendis in iis dapibus dicuntur itinctus: tingere enim — Tinctura
Martialis — inficere: & madefacere eſt. Martialis. Mentiris iuuenem tinctis Lentine capillis: a quo tin/
Plynius — ctor lanarum. infector: & tinctura infectura. Plynius. Aniſum a Pithagora inter pauca lau — Aniſum
datur: ſiue crudum: ſiue decoctum: item viride aridum ve: omnibus quæ condiuntur: quæq;
intinguntur deſideratum: fœtorem tollit manducatum: mox vino collutum multum iunio
rem preſtat. Appetentiã ciborum facit: ob has cauſas quidam Anicetum id vocauere. Græci — Anicetum
Idem — enim ανικητον inuictum dicunt. Idem Aniſum liguſtici vicẽ præſtat in cõdimẽtis. Idem
Idem — Quoddam etiam generoſi obſonii nomen a myrto trahitur: quod etiam nũc Myrtatũ vo/ — Myrtatum
catur: eademq; origine aprorũ ſapor commẽdatur plerũq; ab intinctis additis myrtis. Con — Conditaneum
ditaneum etiam modo a cõdendo: modo a condiendo: dicitur: ſignificatq; quod condi vel — Conditura
condiri poteſt. Item a cõdiendo cõditura: pro ipſa: vt ita dicam: factura condimenti. Præ — Sedeo
terea A do. vt quidam exiſtimant. Sedeo: de quo paulo poſt dicemus: quod qui ſedet ſeorſũ
dare ſe videtur: & ſædo: placo: lenio: tranquillo: & quaſi ſanum do: hoc eſt ab ira & furore
ad lenitatẽ aĩ reuoco. Hic ſædatus placidus lẽis a quo ſedatior et ſedaciſſimus. Itẽ ſædate ſæ
datius ſædatiſſime. Et venũdo: ac Vẽdo cũ deriuatiuis eorũ: de q̃bus ĩferius diſſerẽus: & Tẽ — Venundo
Virgilius — do q̃ſi tenue do: Tẽdere.n. ꝓprie extẽdere ẽ: q̃cq̃d aũt extenditur: attenuatur. Virgilius. Tẽ — Vendo
duat vela nothi. hinc per metaphoram tendere aliquãdo accipimus ꝓ inſidiari: quod ĩ hoc — Tendo
Terentius — laqueos: vel retia extendere ſoleamus. Terentius. quia nec accipitri tenditur nec miluo: hinc
tendiculæ dicuntur laquei: quos auibus aut feris tendimus aliquando pro cõtendere hoc eſt — Tendiculæ
Idem — cõari. Idem. Ille ſimul manibus tendit diuellere nodos. Nunc tentoria ponere: & habitare.
Idem — Extenduntur enim tentoria: dum ponuntur. Idem hic dolopum mãus: hic ſæuus tendebat
Idem — Achilles: nonunq̃ offerre: quod protendendo manus fieri ſolet. Item paruũq; patri tende/
Idem — bat Iulum. Plerũq; pergere: & nos ambulando iter videmur extendere. Item. Quo tenditis
inquit. Ab hoc fit Tentipellium genus calciamenti ferratum quo pelles extenduntur: & tẽti — Tentipellium
Virgilius — go pruritus libidinis: quo virilia extenduntur. Virgilius. Turpe quidem dictu: ſed ſi tentigi — Tentigo
ne rumpar Falce mihi poſita fiet amica manus. Et tentorium tabernaculũ: quod ſimilibus — Hactenus
Plautus — ligniſq; extendũtur: & tenus laqueus. Plautus. Pendebit hodie: ita tẽdit tenus. Seruius. in/ — Tenus
Seruius — quit tenus dici extremã partem arcus: a quo hactenus pro hucuſq; dictum: quaſi vſq; ad finem — Eatenus
Sed Tenus prepoſitio ẽ ſignificans vſq; ad & in ſingulari ſemꝑ cum ablatiuo iũgitur: vt Ea — Quatenus
Curtius — tenus. Quatenus. In plurali vero nõnunq̃ cum genitiuo. Curtius: Pauci hoſtium tenus exa
Virgilius — cti penetrauere ad portum. Virgilius. & Crurũ tenus a mento palearia pendẽt. Interdũ po — Titulo tenus
nitur pro nõ vltra: vt geſſit conſulatũ. Titulo tenus: ideſt ñ vltra titulũ. Tenue vero a teneo — Tenue
dictum quidam putant: quod quæ tenuia ſunt: facile tenentur: põt tamẽ & a tendo deriuatũ — Attendo
videri quoniam quæ extẽduntur tenuia fiũt quemadmodum inferius dicemus A tendo cõ/ — Attentus
Cicero — poſita ſiunt Attendo quod eſt cogito: & quaſi animum intẽdo. Cicero. Nihil ne vobis in/ — Atentio
mentem venit: quot præterea a Craſſo reqratis: hercule inquit hoc ipſum attendo: & quan — Attente
Idem — do attendere animũ. dicimus. Idem. Et ſi tu animum attenderis: turpitudinem uideas adiũ — Circũtendo
ctam: hoc ẽ animum ĩtenderis: Hic Attentos dicimus auditores: qui ad ea: quæ dicuntur: in — Obtendo
tendunt animum: & Attentio animaduerſio: & Attente aduerbium hoc eſt aĩo intento. Cir — Obtendiculũ
Plynius — cumtendo notæ ſignificationis. Plynius. Circũtendit retia: & omnis occupat ſaltus. Obten — Pertendo
do uel tendo: uel contratendo: a quo obtendiculũ: quo aliquid tegitur. Pertendo: deſtino: & — Extendo
libero. Extendo explico: & ſine rugis facio: a quo Extenſio explicatio. Protendo produco — Extenſio
Virgilius — extendo. Prætendo oppono: & aliud q̃ ſit oſtendo. Intendo animaduerto & ſolicite ac di — Protendo
Idem — ligenter intueor. Virgilius. Intenti expectant ſignum: a quo Intentio dicitur. Aliquando in — Pretendo
Idem — tendo accipitur pro ligo. Idem. Intenditq; locum ſertis. Idem. & ſtupea uincula collo Intẽ — Intendo
Cicero — dunt. Nonnunq̃ pro extendo. Cicero. Intentum enim animum tanq̃ arcũ habebat nec lã/ — Intentio
Saluſtius — guens ſuccumbebat ſenectuti. Subtendo decipiendi gratia ſubdo aliquid aut machinor. Sa — Subtendo
Virgilius — luſtius. Dum ſubtendit inſidias militi. Diſtẽdo extendo. ipleo. Virgilius. Diſtendũt nectare — Diſtendo

tellas.Idem.Denſo diſtendere pingui.Tractum autem eſt ab vtre:qui cum plenus eſt:ten/ *Idem*
Contendo ditur:qum vacuus:relaxatur.Contendo:quod modo eſt feſtino.Idem.Quæ proxima litto *Idem*
ra curſu:Contendunt petere:modo torqueo:aſtringo.Idem.Tanto nate magis contende te
nacia vincla.Interdum comparo.Plautus.Signum rete comparabat:huius contendi anu/
lum.Aliquádo certo.Cicero.Miſerrima omnino ambitio eſt honoꝝ contentio.A conten *Cicero*
Contentio do etiam Contentio deducitur:hoc ē certatio:a quo Contentioſus plenus rixe:& Contēti
Contentioſus oſe:vnde Contentio pro cócertatione accipitur.Idem.Id quod eius ſcripta declarát:et Có *Idem*
Contentioſe tentiones vocis:& remiſſiones.Plerunq; extorquere.Idem.Et extremi autem preceptum in *Idem*
beneficiis.operaq; danda:neqd contra æquitatem contendas: Sæpenumero iacio:dirigo. *Virgilius*
Virgilius.Qui tamé aercas telum contendit in auras.Quandoq; intédo.Cicero.Magna ē *Cicero*
animi contentio adhibenda.Idemq; fere eſt Contentio:& intentio: qum vehemētiá quádá
ſignificant in uoce: tracta ſimilitudine ab arcu:ſeu cythara:cuius nerui.quáto vehementius
intenduntur:tanto vehementiorem ſonum efficiunt:& vt illa:ita & vox vſum neruorum
Oſtendo corporis exigit.Oſtendo quoq; ab ore tendendo compoſitum uidetur:quod os extendere
Oſtento ſolemus in id:quod volumus demonſtrare.Ab hoc fit frequentatiuum Oſtento:qđ ſignifi/
Oſtentatio cat ſæpe & cum iactátia quadam oſtendo:vnde oſtentatio pro iactantia & inani gloria:&
Oſtentum Oſtentum de quo mox dicemus.Item portendo a porro:hoc ē longe tendo.Eſt autem por
Portendo tendere ſignificare:prædicere.Virgilius.Nunc illum fatis externa ſede profectum Porten/ *Virgilius*
Portentum di generum:Ab hoc deriuatur Portentum:quod aliquid futurum portédit:quáuis aliquan
do ponatur pro re inani:falſa atq; ridicula.Cicero.Aut quid negocii ē hæc poetarum & pi *Cicero*
Monſtrum ctorum portenta conuincere.Monſtra:Prodigia:Portenta:Oſtenta ſic inter ſe differunt.
Portentum Monſtra ſunt proprie quæ contra naturam fiunt:vt ſi homo cum bruti capite:pedibus ve
Oſtentum naſcatur:quæ et pro Monſtra aliquando dicuntur quaſi porro aliquid monſtratia ſiue mo
nentia. Portenta quæ licet naturalia ſint:raro tamē ſe oſtendunt.& futurum aliquid cum
Prodigium temporis interuallo denunciant. Oſtenta vero quæ ſtatim futurum aliquid iudicant:
vt ſunt ſereno die facta tonitrua. Cometæ:Mulæ partus:& ſimilia.Prodigia:quæ & ſi
naturaliter fiunt:ac ſæpe eueniunt:ſemper tamen aliquid præſagiunt mali:qua propter pro *Virgilius*
digiuū quidam dictum volút:quaſi porro agédum.Virgilius.Sola nouū:dictuq; nefas har
pya Celæno Prodigium canit:& triſtes denuntiat iras.Talia ſunt Bubonis eiulatus ítectis:
abeunti obuia muſtella:Corui cantus:& ſimilia:Confunduntur tamē hæc ſæpe ab auctori
Monſtrum bus:& pro eodem ſignificato accipiūtur.omniaq; ab eo:quod futurum aliquid oſtédúnt:di
Prodigium cta ſunt.Monſtrum a monſtrando.vel quaſi monſtrum:quod moneat aliquid futurū.Pro
Portentum digium quaſi prediciū:quod ꝑdicat:quáuis alii:vt diximus quaſi porro agendum dictū ve/
Oſtentum lint.Portétum quod protédat.Oſtentum quod oſtédat:Ad hæc pertinet etiam Omen:qđ
Omen ore augurium ſit dictum quaſi Oremen:licet alii ab Omento:quod extiſpices notare ſolent *Virgilius*
appellatum putent.Eſt autem Omen verbum medium:& modo ſignificat auſpicium pro *Idem*
ſperum.Omne quod firmans animum ſic incipit ipſa modo aduerſum.Idem.Ne ve omi/ *Idem*
ne tanto proſequere.Alii hæc ita diſtingunt:ut oſtēta:& monita generalia nomina ſint mó *Idem*
ſtra uero deorum monita.Idem.Móſtra deum refero.Prodigia iræ ac minæ deorum.Idē.
Sola nouum dictuq; nefas harpya Celæno.Prodigium canit.Protéta quæ aliquid impor
Procurari tari:ac iam imminere denuntiát.Lucillius.Si portéta:anguiſq; uolucreſq; pennatas.Scribi *Virgilius*
Auelli tis.Omnia uocis & métis notæ.Virgilius.Ignauus bubo dirum mortalibus omne.Procu/
Depelli portéta rari autem:ſiue auerti:ſeu Depelli Portenta:prodigia:monſtra:oſtéta:omnia dicunť qum
Explanare por/tenta mala:quæ ex iis portéduntur:ꝑcibus:ſuppliciis:religione:& deorum cerimoniis fuganť.
Explanare uero ē iterꝑtari:& declarare qd ſit:qđ futurū ońdát:niſi placatis ꝑ ſacrificia diis
Prodigiator auertátur.Vń ꝓdigiatores ꝓdigiorū iterꝑtes noiant.A móſtro fit móſtroſus Sicut a porté
Monſtroſus to Portétoſus:ab oſtéto Oñtoſus:a ꝓdigio Prodigioſus:& ab omie Oioſus:hoc ē móſtrū
Pontentoſus portétū:prodigium:omē faciens:& aduerbia Monſtroſe:portentoſe:prodigioſe:Omino
Oſtentoſus ſe:hoc eſt cum Monſtro:portéto:prodigio:Omine.Item prodigiale:quod prodigium ꝓ *Plautus*
Prodigioſus curat.Plautus.Sed mulier poſtq̃ experecta es prodigiali Ioui:aut mola ſalſa hodie aut thu
Prodigiale re cóprecatum oportet.Abomine fit Ominor:hoc eſt auſpicor:omen capio:a quo Abó/
Ominoſus minor execror faſtidio:& quaſi pro malo omine habeo.Ab hoc Aboníale: Abominator:
Ominor Abominatrix:& Abominatio.Item Audio:quaſi aures do:quoniam ad ea quæ audimus: *Terentius*
Abominor accómodare aures uidemur.Vnde audire proprie eſt auribus percipere.Terentius.Viſa ſū
Abominale audire uocem modo militis:ponitur tamen frequenter audio pro credo & precipienti pa/ *Quintilia.*
Abominator reo:ſed frequentius per negationem:& participium:quod tranſit in nomen.Quintilianus
Abominatrix Nec audiendi quidam:quorum eſt Albutius:qui tris modo primas eſſe uolunt.quia memo *Liuius*
Abominatio ria atque actio natura non arte contiugant.Nonnunquam ſine negatione.Liuius.Ciuem
Audio tuum non audiſti arma capere:ac ſequi iubenti.Aliquando accipitur pro fateor:unde dici

muſ:audeo & fateor:ut ſecundum primi declaratiui ſit. Sed cum datiuo iunctum ſemper
pro obedio vſurpatur. Cicero:& audiens eſſet huic ordini. Virgilius.audiendi vocabulum
etiam ad ea tranſtulit: quæ auribus:& ſenſu carent. Et fruſtra retinacula tendens. Fertur
equis ariga:neque audit currus habenas: Eſt etiã quando audio pro exaudio accipitur. Vir/
gilius. Audiit & Cæli genitor de parte ſiniſtra. Intonuit læuum. Ab audio compoſita fiunt
Obedio: qđ ẽ pareo Veteres & obaudio dixere. Exaudio: quod aliquãdio pro audio capi/
tur. Idem. Vox quoque per lucos vulgo exaudita ſilentes. Aliquando pro audita concedo.
Idem. Et nulli exaudita deorum Vota preceſque meæ. Inaudio quod aliquando idem ſigni
ficat: quod audio. Cicero. Quorum erupit illa vox de qua ego a te primum inaudirem. Ali
quando non audio. Idem. Rem certe nouam:& ante hunc diem in auditam. Aliquando ta
men inauditum accipimus pro eo: quod non audit. Varro. Animalium aliud alio ſenſu ca/
ret: quædam enim a natura gignuntur: aut inodora: aut inaudita. Conaudio ſimul audio:
& Coaudio dicitur. Subaudio modo parum audio: modo ſubintelligo. Item ab eodem de
riuatur Auditus quod modo ſenſum ipſum audiendi ſignificat: Vt quinque ſunt ſenſus
in homine. Viſus: Auditus: Guſtus: Odoratus: Tactus: modo id quod auditum eſt. Plynius
Ego exauditu loquebar: hoc eſt ex eo: quod audiueram. Auditio ipſe audiẽdi actus: audito/
rium locus in quo quis auditur: vel orans: vel legens: item multitudo ipſa audientium. Audi
entia ipſa: vt ita dicam anditio. Plautus. Exurge præco: fac populo audientiam: hoc eſt fac
ut populus præſtet aures. Auris vero ab hauriendo dicitur aſpiratione detracta: quod vocẽ
accipiat: haurire enim proprie accipere: & extrahere ẽ. Virgilius. Vocemq; his auribus hau
ſi. tractum ab aura: quæ humorem omnem extrahit: atque exiccat. Per metaphoram tamen
aliquando pro videre accipitur. Item. hauſit cælum: mentemque retexit. Aliquando pro aui
de ſumere. Cicero. Cum in explebili cupiditate: quo fluentis cupiditates vndiq; hauriret: eo
grauius ardentiuſque ſitientem. Virgilius. Ille impiger hauſit Spumantem pateram:& ple/
no ſe proluit auro: Nonnunquam pro confodere: vulnerare. Idem. Per tunicam ſqualletẽ
auro latus haurit apertum. Interdum pro defatigare. Idem. Exultãtiaque haurit Corda pa/
uor pulſans: plerunque pro luere. Idem. Spero equidem mediis: ſi quid pia numina poſſũt
Supplicia hauſurum ſcopulis. Sæpe etiam ꝑ vacuare. Lucillius. Quãdo haurire animis mu
ſarum:& fortia geſtit: Vnde ab eo fit: Auſter: de quo inferius dicemus: ab hauriendis aquis
& Auſtra rotarum cadi. Virgilius. Et fluuio verſare rotas: atque auſtra:& exhaurire: quod
eſt prorſus euacuare: a quo Exhauſtum dicimus finitum terminatũ. Virgilius. Quæ bella ex
hauſta canebat. Ex enim præpoſitio in compoſitione aliquando intentiua eſt: vt Excogito
Exaudio: quod eſt cogitando inuenio:& audiendo concedo. Aliquando priuatiua: vt Ex/
lex ſine lege:& Exanimis ſine anima: quod ſimiliter fit in e præpoſitione: nam in effero:&
elloquor intentiua eſt: in Eduro vero:& Enode priuatiua. Nam eduras Corylos dicimus:
hoc eſt non duras:& Enodes truncos: hoc eſt ſine nodis. In appoſitione vero E & Ex ali/
qñ ſignificat ꝑ vt: Ere. p. hoc ẽ ꝑ Re. p.& Ex utilitate & vbi dictio icipit ab. R. tollẽda eſt
X. vt e regiõe. i. ex oppoſito: vel e diuerſo vel e cõtrario. Extpe diceř ẽ: ex iprouiſo: & ipræ
meditatũ dicere: nec domi cõpoſitũ orõnem proferre. a quo Extpalis: ſiue extparia orõ di
citur. Cicero: Quos credimus expedire rem:& cõſilium extempore capere poſſe. Aliquan/
do tamen Extempore ſignificat pro temporis conditionẽ. Idem vnius generis quotiẽs ſunt
hæ omnes: in quibus ex tempore officium quæritur. Exrenibus laborare idem eſt: quod in re
nibus morbum pati. Exuinculis cauſam dicere eſt vinctum reſpondere criminibus. Exſen/
tentia aliquid habere eſt aduotum habere: licet illud videatur rationis eſſe: hoc affectus: eo/
dem tamen ſignificationis veniunt. Quintilianus. habes ne vxorem ex animi tui ſententia.
Idem.& ad omne votum fluente fortuna laſciuit ocium: haurio idcirco cum aſpiratiõe ſcri
bi exiſtimant: vt prima perſona præteriti perfecti differat a nominatiuo plurali huius no/
minis auſus:& ſecunda perſona preſentis indicatiui a nomine auris. Ab auris fit diminuti/
uum Auricula: quæ proprie eſt cartilago illa circum aurium concauitatem: & Auritus: qui
vel magnas aures habet. Virgilius. Auritoſq; ſequi lepores vel ſenſum audiendi. Horatius.
Doctũ & auritas fidibus canoras Ducere quercus:& auſculto: quod proprie ẽ audio. Pla
utus. Tum illum ſumiſſe loquentem auſcultabam. Interdum ponitur: pro obſequor: pa/
reo. Pacuuius. Qui ſe magis audiendum quam auſcultandum cenſet. Ennius. Mihi auſcul/
ta nate pueros Cremari iube. Cecilius. Audire ignoti: quod imperant ſoleo: non auſcultare.
Quandoque pro aſpicio cerno. Afranius. Ludos hinc auſcultaui procul. Varro. hoc ab au
dio deriuatum putat. Auſcultare etiam Veteres dicebant pro Oſculari. Plautus. Et inter
ſe auſcultant:& columbatim os cum ore cõferunt:& tunc ab oſculo: hoc eſt ore deducitur:
quod auſculum dicebant antiqui. Varro. nã ab auris Auricularis:& Auricularius: vñ Au/
cularium ſpecillum dicimus:& Verminatio Auricularis vocatur: qum putridæ aures vermi

Left margin: Cicero, Virgilius, Virgilius, Idem, Cicero, Idem, Varro, Plynius, Plautus, Virgilius, Idem, Cicero, Virgilius, Idem, Idem, Idem, Lucillius, Virgilius, Virgilius, Cicero, Idem, Quintilia., Idem, Virgilius, Horatius, Plautus, Pacuuius, Ennius, Cecilius, Afranius, Plautus, Varro

Right margin: Obedio, Ob audio, Exaudio, Inaudio, Subaudio, Auditus, Auditio, Auditorium, Audientia, Auris, Auſter, Auſtra, Exhaurio, Exhauſtum, Ex, Excogito, Exaudio, Exlex, Exanimis, Edurus, Enodis, E, Ex, Ere.p., Exutilitate, Eregione, Extempore, Extemporalis, Erenibus labora re, Ex vinculis cãm dicere, Ex ſententia, Haurio, Auricula, Auritus, Auſculto, Auſculum, Auricularis, Auricularius, Auriculariũ ſpe cillum, Auricularis ver minatio

Auricularis digitus bus ſcatent:& auricularis digitus paruus:quo aures mundantur.Item auriſcalpium inſtru
mentum quo mundantur aures:de quo Martialis.Si tibi moroſa prurigine verminat auris *Martialis*
Auriſcalpium Arma damus tantis apta libidinibus.Item ab haurio fit hauſtus quartæ declinationis qđ
Hauſtus ſorbitionem ſignificat.Inueniturque aliquado apud veteres:hauſtum facere pro eo quod ē
potare:& hauſto frequentatiuum:& compoſitum exhaurio quod eſt effero:euacuo:a quo
ſimiliter frequentatiuum exhauſto.Exhauſtum tamen aliquando pro finito ac terminato ī
uenitur.Virgilius.Quæ bella exhauta cācbat.Mandare quoq; a manu danda declinatum *Virgilius*
Hauſtum conſtat:quod in dandis in accipiendiſque mandatis manus ſibi inuicem dare mos erat.
Exhaurio Eſt autem mandare cuiuis perſonæ gerendum aliquid exequendumque cōmittere.Quinti *Quintilia.*
Exhauſto lianus.Mādata tamen tua fili perago:hoc eſt quod vulgo dicunt Commiſſiones.Virgilius *Virgilius*
Exhauſtū Multa patri mādata dabat.Aliquando tamen ponitur pro commendare.Idem.Furtim
Mando mandas mandarat alendum Threicio regi.Cicero.Deinde ipſis ſcriptis non ea quæ nunc:ſed etiam *Cicero*
Mandatum actiones noſtras mandaremus:vt ſæpe fecimus.hinc Paulus iuriſconſultus inquit mandatū *Paulus iu/*
niſi gratuitum nullum eſt:nam originem ex officio atque amicitia trahit.Contrarium por *riſcōſultus*
ro officium eſt merces.Interueniente enim pecunia ad locationem:& conductionem poti
Mandatarius us pertinet.Hinc mandatarii dicuntur:quibus dantur mandata:& res gerendæ committū/
Commendo tur.Item a mando fit Commendo:quod ſi cum datiuo iungitur:ſignificat Committo.vt
Cōmēdatitiæ lrē Commendo te regi:ſi vero accuſatiuo cum apud:vel ablatiuo cum in ſignificat laudo:vt cō
Cōmedatio mendo te apud regem.Cicero.Multis a me verbis in ſenatu commendatus.Hinc Commē/ *Cicero*
Cōmendo datitias litteras dicimus:in quibus aliqui commendantur:& Commendationem modo ꝓ
Cōmitto laude:modo pro commiſſione.Quidam commendo:& committo ſic ſeparant:vt com/
Mādo mandis mendemus non cognitis:committamus cognitis.Terentius.Ego me tuæ cōmendo:& cō/ *Terentius*
Manduco mitto fidei.Item a Manu & dando:mandere dictum exiſtimant:quod manu cibus ori ad
Mandones mouetur:quemadmodum a manu ducenda dicimus manducare:hinc Mandones:& Man
Manducones ducones dicti:de quibus ſupra diſſeruimus:& Manducus:& Manſum:hoc eſt dentibus cō
Manducus tritum hoc enim proprie mandare:& manducare:& commanducare eſt.Plynius.Radix *Plynius*
Manſum cyperi commanducata:& vulneri impoſita prodeſt:& mandibula:in qua ſiti ſunt dentes:
Mandibula quæ & Maxilla dicitur:& Manſucius:quod ſignificat edacem:& Maturum:quod mite:
Maxilla & decoctum:& admandendum aptum eſt:& menſa:quæ modo Diſcum ſignificat:in quo
Māſucius manditur.Virgilius.Poſtq̄ exempta fames epulis:menſæque remotæ.Modo ipſa cibaria: *Virgilius*
Maturum vnde primæ & ſecundæ menſæ dicuntur:ideſt primi & ſecundi cibi.Idem.Non ego te diis *Idem*
Menſa & menſis accepta ſecundis Tranſierim rhodia.Menſa enim ꝓ Trapeza hoc eſt tabula:qua
Secunda menſa argentarii vtuntur:a qua Trapezitæ dicuntur menſarii.Item A do ſatiſdo:quod eſt fideiu/ *Caius*
Trapeza beo:a quo Satiſdator fideiuſſor:Satiſdatio fideiuſſio:Satiſdatio īquit Caius.eodē mō ap
Trapezita pellata eſt:quo ſatiſfactio.Nam vt ſatiſfacere dicimur ei:cuius deſiderium implemus:ita ſa
Satiſdo tiſdare dicimur:dare aduerſario noſtro aliquem:qui pro eo:quod a nobis petitur:ita caue/
Satiſdator at:vt eū hoc nomine ſecurum faciamus:Satiſdare & ſatiſpræſtare:idem ſunt.Item a dando
Satiſdatio vadis primo deinde per ſyncopen vas dictus ſponſor:a quo vadimonium.Sic enim a dan
Satiſpreſto do vades:ſicut a preſtando prædes dicuntur:vnde Comprædes appellantur eiuſdem rei ſpō
Vadis ſores.Vadimonium quidam ita diffiniūt:vt ſit ſponſio ad certum diem ſiſtendi ſe ī iudicio
Vas id eſt comparendi per ſe vel per aduocatos.Quintilianus delegato frumentario qui ad pre
Vadimonium ſtitutū diem venerat:inquit.Niſi tamen ad vadimonium Legate veniſſes:non multorum
Prædes dierum commeatum habebamus.Alii vadem non a dando deductum exiſtimāt quod qui *Horatius*
Compredes vades dederit:vadere ei:hoc eſt diſcedere interim liceat.Horatius.Ille datis vadibus qui ru/
Vadere re extractus in vrbē ē.Vadare quoq; ē aliquādo vadē hoc eſt fideiuſſorē preſtare:Simili mo
do A do vado deriuatur:quod eſt eo quaſi viæ do.Vado vt nonnulli opinātur.Nos a græ
co potius deductum exiſtimamus:nam græci βαδίζειν dicunt ire:a quo Abatos hoc ē in
Abatos aceſſa vocitata eſt inſula Aegypti:ad quam nō ē acceſſus.Itē alius locus ultra Aegyptū atq;
Aethiopyas.Lucanus.Atq; Abaton quam noſtra vocat veneranda vetuſtas.A vado ſimili *Lucanus*
mō vt a do vado compoſita fiunt Circumuado:hoc eſt iuadendo circumdo:Euado:quod
Circumuado proprie ſignificat exeo ſiue tranſeo.Virgilius.Euaditque celer ripam irremeabilis vndæ:Te *Virgilius*
Euado rentius.Sic inquam quo euadat:vide:Aliquando tamen per metaphoram euadere ponit̄ *Trentius*
pro fieri:produci.Cicero.An verebare ne non putaremus natura potuiſſe improbum eua/ *Cicero*
dere.Nonnunquam pro liberare.Saluſtius.At ni Marius ſigna inferre atque euadere op/ *Saluſtius*
pido properauiſſet:profecto cuncti aut magna pars fidem mutauiſſet.Quandoq; pro aſcē *Virgilius*
dere.Virgilius.Euado ad ſummi faſtigia culminis:modo pro apparere.Idem.Vt tandem *Idem*
ante oculos euaſit & ora parentū.Plerunque ēt euadere eſt per quamcunque difficultatem
Inuadere ad aliquid peruenire.Terentius.Et heri ſemper lenitas verebar quorſum euaderet.Inuado *Terētius*
quoque proprie aggredior ſignificat.Saluſtius.priuſquam hoſtes inuaderet.Aliquando po *Saluſtius*

hitur pro ingredior:ſiue incipio. Virgilius. Tuque inuade viam. Idem. Aut pugnam aut ali
quid iamdudum inuadere magnũ. Item A do Vadum dicitur per quod via datur. Eſt enim
proprie uadum fundum fluminis:lacus maris:& cuiuſcunq; aquæ. Plynius. Frequentes qp
pe tæniæ candicantis vadi carinas territant. Idem. Orca inuitata naufragiis tergorum adue
ctorum e Gallia alueum inuado ſulcauerat. Idem. Saxum miri candoris a vado ad ſumma
per lucens. Idem Lignum uado herebat. Idem. Vel ſi aduada vſque glacientur amnes. Hinc
vadum quoque appellatur locus qui propter breuitatem aquæ pedibus tranſiri poteſt. Vn
de Vadoſus amnis:& vadoſũ mare dicit̃ cũ frequẽtia h3 vada hoc ẽ frequẽtia loca:q̃ trãſiri
pedibus poſſunt hinc vadare verbũ deducit̃:qđ eſt pedibus trãſire. Solinus. Flumẽ qđ ꝑ
ꝑ ter breuitatem facile vadari poterat. Papinianus. Flumine publico iteruenięte via cõſtitui
poteſt:ſi aut vado tranſiri poteſt:aut pontem habeat. Secus autem:ſi vadari non poſſit:ſed
pontonibus traiiciatur. A do præterea de quo deriuatur:nihil enim aliud eſt docere:quam
diſciplinæ aut alterius cuiuſcunque rei cognitionem dare. Virgilius. Docuit poſt exitus in/
geris. a quo doctus dicitur:quamuis peritus plus eſſe videatur:quam doctus. Cicero. Itaque
cum ſint docti: a peritis facile deſciſcunt ſententia. Et docilis qui facile docetur:& docibi/
lis:qui natura aptus eſt:doceri:Documentum quod experientiam ſignificat. Doctor qui do
cet:doctrina quod modo pro actu ipſo docendi accipitur:modo pro diſciplina. Plynius.
Virin omni doctrinarum genere excellens. Docere etiam aliquando pro dicere accipitur.
Lucillius. Ne doce:hoc eſt non dicas. Ab hoc fit dedoceo:quod eſt hoc quod doctus es. fal
ſum eſſe oſtẽdo:docens quod verum eſt. Quintilianus: Et quidem prius ac difficilius opus
dedocendi quam docendi. Item Dos non ſolum ea quæ marito ab vxore datur:vnde Dota
lia bona dicuntur:& Dotales fundi:hoc eſt ad dotem ſpectantes:& inquibus Dos a viro
locatur:ſed etiam quicquid alicui datũ eſt:vel a natura vel ab hominibus. Vnde Dotes ani/
mi dicimus prudentiam:iuſtitiam:fortitudinem:cæteraſque virtutes. Item dotes corporis:
Robur:pulcritudinem:incolumitatem:& alia huiuſmodi hinc fit Doto verbum:& paſſi/
uum Dotor:& uirtutibus dotatum hominem dicimus:& uiciis:& quacunque alia re:& In
dotatum ſimiliter. Cicero. Cuius artem qum indotatam uidiſſes:& inconiunctam:& in/
comptam:uerborum etiam dote locupletaſti. Item deus qa dat hominibus quicquid cõmo
dum eſt:quamuis alii aliunde deducant:ut ſuperius oſtendimus. Itẽ dono:quod eſt munus
do:quamuis aliqui Donum a græco dictum malint. quod eſt δῶρον. Donamus autẽ ple/
runq; præmii gratia. Cicero. Qum Gallos:& Hiſpanos ciuitate donaſſet in præmium ſci/
licet Interdum beniuolentiæ. Virgilius. Nemo ex hoc numero mihi nõ donatus abibit. Cer
te non præmii gratia:nam tres primi præmia accipiunt:& poſtremi nihil omnino merent̃:
ſed beniuolentiæ. Nonnunquam miſericordie & liberalitatis. Cornelius nepos. Auxit hoc
officium alia quoque liberalitate. Nam uniuerſos frumento donauit:profecto clæmentiæ:
ac liberalitatis gratia:non remunerationis. A dono Donaticæ Coronæ appellatæ ſunt:qđ
his ueteres in ludis donarentur. Item Donatiuum munus:quod a principe:ſiue imperatore
donatur donum honorarium:quod datur patrono. Donaria non in quibus dona repo/
nuntur:ut quidam ignari ſentiunt:ſed ipſa dona:quæ diis offeruntur:& ſacras menſas atq;
aras ornant. Macrobius. Ornamenta uero ſunt Clypei Coronæ:& huiuſmodi donaria.
Neque enim donaria dedicantur eo tempore:quo delubra ſacrantur. At uero menſa ar/
ulæ que eo die quo ædes ipſæ dedicari ſolent. Donatus:cui quid dono datum eſt:cuius con/
trarium Indonatus. Item Donatus proprium nomen:quaſi dono a natura hominibus da
tus. Donum aliquando etiam de rebus pernitioſis dicitur. Virgilius. Quas illi Philo
mela dapes quæ dona pararit. A dono compoſita fiunt: Redono:& Condono: Redona/
re renunciare eſt. Condonare uero modo donare:modo ignoſcere: Ab his Redonatio:&
Condonatio:ſicut a dono Donatio. Item a do Datim deriuatur: quod ſignificat inuicem
dando. Plautus. Tum iſti qui pila ludunt: Datatim in uia. Põponius. Quod ille dixit: qũ
ego i lecto datatim luſi tecum:hoc eſt inuicem dando:ideſt coeundo. Nam datim ludere eſt
mutuo coitu uti:quaſi dare alteri:quod alter det ſibi:& Datarius:nouum quidem:ſed non
inelegans nomen. Significat autem eum:qui inpoſtulationibus:ac litteris manu pontificis
maximi ſubſcriptis diem:ac locum notat:quibus date ſunt littere:& Datio notæ ſignificati
nis. Veteres pro dant Danunt aliquando ſcripſere: & duis pro dederis. Plautus. Cui ſerui
tutem dii Danunt Lenoniam: Mutuum dare eſt mutuare Mutuũ damus:ut Paulus iuriſco
ſultus inquit:non eandem ſpeciem recepturi:quam dedimus:hoc enim commodatum: aut
depoſitum eſt:ſed idem genus. Nam ſi aliud genus:ueluti pro tritico uinum recipiamus:nõ
erit mutuum. Mutuidatio in his rebus eſt:quæ pondere numero:menſura ue conſiſtũt:quo
niam in his nõ idem ſpecie redditur:ſed genere:qum incæteris rebus aliud pro alio inuito
creditore reddi non poſſit. Appellata eſt autem mutuidatio ab eo:quod de meo tuum fit:et

Left margin: Virgilius · Idem · Plynius · Idem · Idem · Idem · Idem · Solinus · Papinianus · Virgilius · Cicero · Plynius · Lucillius · Quintiali. · Cicero · Cicero · Virgilius · Cornelius · Macrobius · Virgilius · Platus · Pomponi. · Plautus · Paulus

Right margin: Vadum · Vadoſus · Vadare · Doceo · Doctus · Docilis · Docibilis · Documentum · Doctor · Doctrina · Dedoceo · Dos · Dotalia bona · Dotales fundi · Dotes animi · Dotes corporis · Doto · Dotor · Dotatus · Indotatus · Deus · Dono · Dõaticæ corõæ · Donatiuum · Donum honorarium · Donaria · Donatus · Indonatus · Redono · Condono · Redõatio · Condonatio · Donatio · Datatim · Datarius · Datio · Danunt · Mutuum do · Commodatum · Depoſitum · Mutuidatio

Ideo ſi non fiat tuum:non naſcitur obligatio.Mutuum a fœnore ſic ſeparat.Marcellus:qđ mutuum ſine vſuris:fœnus cum vſuris.Plautus.Nam ſi mutuo non potero certum eſt ſummam fœnore.Mutuo & Mutuor ita differunt:quod qui pecuniam dat mutuo:is mutuare dicitur qui vero accipit:is pecuniam mutuatur.Mutuũ pro vicario accipitur.Apuleius.Mutuam tibi operã preſtiti:hoc ẽ vicariam.Aliquando mutuo aduerbium eſt:& modo ſignificat alterutrum.Cicero.Mutuo ſe amabant:hoc eſt alter alterum amabat: modo viciſſim. Idem.Fac me mutuo diligas:hoc eſt fac mihi in amore reſpondeas:& me viciſſim ames.A mutuo Mutuatio deriuatur hoc eſt actus ipſe mutuãdi.Sunt etiam qui a do Suadeo deductum velint:quaſi Suadeo:hoc eſt Suaue dico.Eſt enim Suadere accommodatis: & ſuauibus verbis aliquem in opinionem noſtram inducere cõari:hoc ẽ hortari aliquem ad id qđ intẽdimus.Cuius contrarium eſt Diſſuadeo.Perſuadere vero ẽ Suadẽdo:aut Diſſuadẽdo aliquid hominem in opinionem noſtram inducere.A ſuadeo fit Suaſio:Suaſor:& Suadela pro ſuaſione:& Suaſorius adiectiuum:vnde pars deliberatiua a Rethoricis Suaſoria dicitur:& Suaſorium munus:hoc eſt officium ſuadendi:& Suadibile:quod ſuaderi facile poteſt:& Suaſibiter aduerbium.A diſſuadeo Diſſuaſor Diſſuaſio:Diſſuaſibile.A perſuadeo Perſuaſor:Perſuaſio:Perſuaſibile:pſuaſibiliter.Do vero a græco dcm̃ exiſtimant:qđ ẽ Διδῶ:a quo doſis Datio dicitur:& Antidotum:quod cõtra venena datur:quaſi ex aduerſo datum:nam & ipſa Antidota ferre venena ſunt: vt ſit antidotum: quaſi venenum cõtra Ab hoc Antidotariũ:unde Antidotarium librum dicimus in quod de antidotis ſcriptum ẽ Quidam Daniſtas quoque hoc ẽ fœneratores a dando dictos voluere:quod dent fœnori quamuis alii a græco potius exiſtiment:hoc eſt ἀπὸ τοῦ δανείζειν :qđ eſt mutuare.SIBI Romæ ſcilicet.Sui pronomen eſt reciprocum:dictum ita quia in ſe ipſum reflectitur. Reciprocum propriæ ſignificat repetitum:& Reciprocare repetere eſt:qm̃ veteres procari petere dicebant:vnde Proci a petẽdis mulieribus dicti.Sũt enim proci:qui mulieres i matrimonium poſcunt.Virgilius.Procos irriſa priores:& qui adeo impudentes ſunt:vt nimis petãt procaces appellant.Vñ ꝓcax:meretrix:petulãs dicitur ipudens:inuerecũda:mordax.Terentius.Maligna multo:& magis procax illico facta eſt.& Procacitas petulantia:quæ non ſolum de animalibus:ſed etiam de aliis rebus dicitur.Virgilius.Penituſque procacibus auſtris:hoc eſt ſæuientibus procellis:aſperis:malignis:Procaciter quoque aduerbium ab eo fit hoc ẽ petulãter.Procor autem a prociẽdo deriuat̃:Procire enim petere.Liuius.Matrẽ procitum venerat:habetque penulltimam ſyllabam correptam.quando enim producta eſt: ſignificat ruptum atque atque irritum.Hinc Iuriſconſulti irritum teſtamentum procitum dicunt:& procitare ſæpe dicere prouocare:& procet pro prouocet:procieo autem a cieo declinatur:qđ componitur a cis & eo.Eſt autẽ Ciere prouocare & quaſi Cis hoc eſt citra mouere:non vt Seruius inquit nominare.Virgilius.Extremoſque ciet gemitus.Idem.Lachrimaſque ciebat.Idem.Ere ciere vires:martemque accendere cantu.Dicimus autem & i quarta coniugatiõe:Cio cis:a quo accire deducitur:hoc eſt aduocare:ab hoc vero Accerſire eiuſdem ſignificationis:& Deaccire idem quod accire:A cio cito fit:quod proprie eſt voco.Cicero.Citat eum:non reſpondet citat accuſatorem.Idem. Citetur Salamis clariſſimæ teſtis victoriæ:hoc eſt vocentur.Salaminii:vt teſtimonium victoriæ perhibeant Per metaphorã tamen ponitur pro incito:prouoco:commoueo.Idem.Quorum ſtudiũ legendo non ſcribendo vehementius vides citat:ab hoc Citatio deriuatur notæ ſignificationis. Et verbum Oſcito: quaſi cito hoc eſt commoueo os Vnde Oſcitatio oris Extenſio dicitur: & vitium eius qui frequenti oſcitatione tenetur: Oſcedo:quod cum toto corpore fit: Pandiqui & toto corpore extenditur dicitur: Pandiculari. Idem Citus:hoc eſt celer:quaſi citatus:nam qui vocati ſunt celerius uenire conſueuerunt:& citatus quoque pro celer uſurpatur Apuleius.Citato nõ teſtudineo greſſu:Saluſtius.Modo citus modo tardus igreſſus ab hoc fit comparatiuum citior:& ſuperlatiuum Citiſſimus.Nullam ego rem citiorem apud homines eſſe.Quam famam reor.Afranius.Citior abiit ancilla citiſſimus omnium rediit.Itẽ cito aduerbium:a quo Citius:& Citiſſime.Item a cito alia quoque compoſita fiunt.Recito quod ſignificat repeto.Martialis.Fama refert noſtros te Fidentine libellos. Non aliter populo quam recitare tuos.Excito:quod proprie ſignificat expergiſacio.Ponitur tñ pro ſolicito.Seneca. Vt ocioſum excitarem.ab hoc Excitatio Excitamen:Excitabulum: Excitamentũ:Excitator:Excitabundus deriuatur.Incito prouoco:irrito:incendo.A quo incitatio:Incitamen:Incitabulum:Incitamentum pro eo:quod incitat.A.Gellius.Fomes atq; incitabulum uirtutis.Item Incitator:atq; Incitabundus pro eo:qui incitat.Suſcito interdum excito:interdum uiuifico.Seneca.Nec tã ſanare lãguentẽ uiſus eſt:q̃ mortuũ ſuſcitare.Ab hoc fit Suſcitabulum:quod ꝓ Incitamento accipit̃.Varro.Symphonia uocis ſuſcitabulũ Concito commoueo:ad iram Prouoco:a quo concitatus iratus dicitur.Gellius.Erat enim

Mutuum
Mutuo
Mutuor
Mutuum
Mutuo
Mutuatio
Suadeo
Diſſuadeo
Perſuadere
Suaſio
Suaſor
Suadela
Suaſorius.a.um.
Suaſoria ps deliberatiua
Suaſoriũ munus
Suadibile
Suaſibiliter
Diſſuaſor
Diſſuaſibile
Perſuaſor
Perſuaſio
Perſuaſibile
Perſuaſibiliter
Antidotum
Daniſta
Sui pronomen
Reciprocum
Reciproco
Procor
Procus
Procax
Procacitas
Procaciter
Procor unde
Procitum teſtm̃
Procito Procet
Procieo Cieo
Cio Accio
Accerſio
Deaccio Cito
Citatio Oſcito
Oſcitatio
Oſcedo
Pandiculatio
Pandiculor
Citus Citatus
Citor Citiſſimꝰ
Cito Citius
Recito Excito
Excitatio
Excitamen
Excitabulum
Excitamentum
Excitator
Excitabundus
Incito Incitatio
Incitamen
Incitabulum

Marcellus
Plautus
Apuleius
Cicero
Idem
Terentius
Virgilius
Liuius
Virgilius
Idem
Idem
Cicero
Idem
Idem
Apuleius
Saluſtius
Plautus
Afranius
Martialis
Incitamtũ
Incitator
incitabũdꝰ
Suſcitabulum
Suſcito
Concito

aliquanto concitatior: percito quod meminerim: non legi: inuenitur Percitus: hoc eſt com Concitus
motus: concitatus. Solicitus quoq; a cito componitur: quaſi ſolo citatus: hoc eſt permotus Percitus
quemadmodum inferius dicemus: Præterea a cio Concio dicitur: quod modo perturbo: cō Solicitus
Afranius moueo: Afranius. Dii ſunt irati tibi: qui conciere cogites tantum mali actius. Niſi quas terre Concio
Actius ſtris: Pontus: ſtrages conciet modo Conuoco: a quo Concionem vocamus multudinem Concionor
populi congregatam ad audiendum aliquem orantem pro vtilitate communi: propter qđ Concilium
& locus ipſe Concio appellatur: & ipſa oratio: & is qui orat: dicitur concionari. Item a Conciliabulum
Concio: Concilium: multitudo populi conſulendi gratia congregata: a quo conciliabulum Concilio
locus in quo concilium congregatur: & concilio verbum: quod eſt Comparo: Contraho: Conciliatus
capiturq; in bonam & in malam partem. Nam & concilio mihi amorē alicuius: ac beni/ Conciliatio
uolentiam dicimus: & concilio odiū: concilio inimicitias: hoc ē emo: comparo. Hinc Con
Terentius ciliatus pro empto accipitur. Terentius. Prodi male conciliate: hoc eſt magno precio ēpte:
Plautus & Conciliatio pro conuētione vſurpatur. Plautus. Extat conciliatio: ſeruanda promiſſa.
Quando autem non cum re: ſed cum deo ſiue homine iungitur concilio: ſignificat placo: &
Virgilius amicum facio. Virgilius. Tu ſeptra: Iouemq; Concilias: A quo Conciliatrix dicitur mu/ Conciliatrix
lier quæ viris comparat & Conuenire facit vxores: & vxoribus viros et Conciliabūdus qui Conciliabundus
conciliat. & Reconciliare eſt in gratiam reſtituere: quotiens ſcilicet amici: qui interpoſita Reconcilio
aliqua offenſa aliquandiu fuerint inimici: in priſtinam redeunt beniuolentiam: ac famili/
aritatem: a quo reconciliatio dicta. Dicimus præterea Concilio mihi laudem: famam & ho
Quintilia. norem: & ſimiliter Reconcilio hoc eſt cōparo & acquiro. Quintilianus. Nam & plus au/
ctoritatis afferunt ea: quæ non præſentis gratia litis ſunt comparata: & laudem ſæpe maio
rem: quam ſi noſtra ſint: reconciliant. Cis autem a quo cieo deduci diximus. licet proprie ci Cis
Saluſtius tra ſignificet aliquando tamen pro vltra ponitur. Saluſtius. Cis rhenum atq; inter mare nō Citimus
ſtrum: & oceanum: a quo Citimus dicitur extremus: & Citima vocantur: quæ cælo proxi/ Citima
Cicero ma ſunt. Cicero. Quibus erat ea minima: quæ vltima cælo: citima terris luce lucebat aliena Citra
Et Citra ꝙ pret notā ſignificationē ponit aliqñ ꝑ ſine. Vt cū dicimus Plus vſus ſine doctri
na q̄ citra vſū doctrina valet: & Ciſterna: đ qua inferius dicemus. Ciſſiū vehiculi biroti ge Ciſterna
Cicero nus eſt. Cicero. In quadam Caupona ſe occultans per potum Ciſſio domum venit. Ciſſeus Ciſſium
rex Thraciæ fuit pater hecubæ vxoris priami: a quo Ciſſeis patronymicū fœmininū. Cite Ciſſeus
ria appellabatur effigies quædam arguta: & loquax ridiculi gratia: quæ in pompa vehi Ro Ciſſeis
Varro mæ ſolebat. Varro. reciprocum a recipiendo deriuatum ſcribit: & id eſſe: quod alicunde ꝓ Citeria
Actius fectum redit: eo vnde profectum eſt. Actius: Reciproca tendens neruo equino concita te/ Reciprocum
Plynius la. Hinc reciprocatio dicitur retrogradatio ſiue circumactio. Solertiam caprarum Mutia/ Reciprocatio
nus viſam ſibi ſcribit. In ponte prætenui duabus obuiis e diuerſo: qum circumactum angu
ſtiæ non caperent: nec reciprocationem longitudo in exilitate cæca: torrēte rapido minaci/
ter ſubterfluente: alteram decubuiſſe: atque ita alteram proculcatæ ſupergreſſam. Hinc reci/ Reciprocor
procari eſt retrogredi ita: vt non vertaris: & Reciprocū argumentum dicimus: quod græ Reciprocum ar
ci vocant antiſtrephon: in quo quicquid conſtituitur verum: eſſe falſum reperitur: & quod gumentum
in aduerſarium dicitur: reflectitur in dicentem. Dialectici: quod ſenſum in diuerſa trahat: Antiſtrephon
tractum appellant: quale eſt illud. Viro forti præmium: quod optauerit: detur. Qui fortiter Tractus
fecerat vxorem alterius in matrimonium petiit: & accepit: is deinde cuius vxor fuerat forti
ter fecit: repetit eam: contradicit. Secundus qui fortiter fecit. Si placet lex inquit redde. Si
non placet redde: Alter ſi placet lex non reddo: quia ſecundum legem mea eſt: Si non placet
Africanus non reddo: quia repetere eā non potes: ex lege: quam improbas. Tale eſt apud Africanum
iuriſconſultum Qui quadringenta inquit habebat: trecenta legauit: deinde fundum tibi di/
gnum centum aureis: ſub hac conditione: ſi legi falcidiæ in teſtamēto ſuo locus non eſſet: qc
quid hic conſtitueris verum eſſe: falſum reperietur. Nam ſi legatum tibi datum valere dica/
mus: legi falcidiæ locus erit. Ideoque deficiente conditione: non debebitur. Rurſus ſi lega/
tum nō valet: legi falcidiæ locus non erit: et ſic legatum tibi debebitur. Hoc quidam Tractū Tractus
vocitauere. Idcirco igitur Sui: & deriuatium eius ſuus dicta ſunt reciproca: quod ſicut reci Suus
procatur: ſpiritus: qum recipitur: & vnda viciſſim alluens littus. Et Euripus ad priſtinum
ſubinde curſum rediens reciprocus eſt. Ita hæc pronomina: ad id vnde prodierant reuertun
tur: quod græci ἰδιοπάθεσ: & ἰδιοπατοιον. uocant. Neq; enim dicere fas eſt: Ego di/
xi ſibi. Non eſt ſibi cure Res publica. Tu fuiſti ſecum: vt vulgus indoctorum loquitur: quia
nulla in iis reciprocatio eſt. Ideo ita dicendum ego dixi ei. Nō ē ei cura Reſpublica. Tu fu/
iſti cum eo. Simili modo non eſt fas dicere vidi Ciceronem: & fratrem ſuum: Sed vidi Cice
ronem: & fratrem eius. E contrario vero barbare dicitur in ſacris litteris: Omnia a te expe
pectant: vt des illis cibum in tempore: ubi proculdubio reciprocatio eſt: ideoque non illis
ſed ſibi eſt ſcribendum. Sicut enim recte dicimus. Omnes expectamus: vt det nobis eſcam in

tempore omnes expectatis ut det vobis eſcam in tempore:ita dicendũ eſt Omnes expectãt
vt det ſibi eſcam in tempore.Item parũ latine tranſlatum eſt A gloria eoꝝ repulſi ſunt pro
a gloria ſua & perierunt propter iniquitaté eoꝝ pro ſuam.Recte ergo poeta inquit. Red/
dita Roma ſibi eſt Nam ſi ſcriberetur:reddita ei:de altero intelligeret̃:vt puta reddita Ne
roni:aut cuipiam alteri:& enim ſi ita dicamus.Dum Cicero cum Trebatio loqueretur: plu
ribus verbis negligentiam eius accuſauit: Profecto Trebatii negligentiam a Cicerone ac/
cuſatam intelligimus.Si vero negligentiam ſuam:dicamus.Ciceronem ſignificamus negli/
gentiam propriam:dum cum Trebatio loqueretur:accuſaſſe.Eſt tamen quando indifferẽ
ter:& ſe pro ipſum pro vt ad illius de quo loquimur:vel ad noſtram perſonam ſermonem
referemus:in quorum altero reciprocatio eſt alter nullam habet reciprocatiõem.Verbi cau
ſa Omnes optant:quod ſibi utile eſt:& omnes optant:quod ipſis utile eſt:illud ad perſo/
nam eius:de quo loquimur:refertur:& manifeſtam habet reciprocationem.Hoc ad perſo/
nam noſtram:ideoq; nulla eſt in eo reciprocatio.Cicero. Multi dubitabant: quid optimũ Cicero
eſſet:multi quid ſibi expediret.Idem.Legatus in pace profectus in prouincia pacatiſſima Idem
ita ſe geſſit:vt ei pacem eſſe expediret.Idem.Qui erranti comiter monſtrat viam:quaſi de Idem
ſuo lumine lumen accendit facit:vt nihilominus ipſi luceat qum illi accenderit.Hic notan/
dum eſt:ꝙ aliquando pro ſui ſiue ſuus:ponit̃ is: aut ipſe:aut ille dumtaxat ad vitandam
Amphiboliam:hoc eſt ſermonis ambiguitatem.Cicero.in Bruto ſic ſcribit.Is ſoceri inſtitu Cicero
to:quem quia cooptatus in augurum collegium non erat:non admodum diligebat:praeſer/
tim cum ille.Q. .Sceuolam ſibi minorem natu generũ pretuliſſet.Notat hunc locũ. Quin Quintilia.
tilianus:& id ſibi tam ad ſocerum ꝙ ad Fanium referri poſſe teſtatur. Quod ſi dixiſſet ei:
Suus de fanio utiq; locutus intelligeretur.Item notandum:quod Suus aliquando pro propri/
us accipit̃.Perſius.Velle ſuũ cuiq; eſt:nec voto viuit̃ vno Catullus.Suus cuiq; innatus eſt Perſius
error.Et interdũ huic pronomini additur ſibi:nulla neceſſitate:ſed veluti cuiuſdam feſtiui Catullus
tatis gratia.Terentius.Suo ſibi hunc gladio iugulo.Cicero:Suo ſibi uictitant ſucco. Colu/ Terentius
mella.Suo ſibi iure abluuntur:utimur etiam frequenter hoc dicendi modo.Suus eſt illius Cicero
mos.Sua eſt iſtius natura.Suus eſt ariſtotelis modus.Suum Platonis genus:ſua diſcentis di Columella
ligentia:ſua docentis.Nec illud contemnendum eſt.Hoc pronomen ſuus non carere uoca
tiuo.Nam quod in ſacris litteris legitur.Laudate dominum omnes angeli eius: profecto
angeli ſui legendum eſt:qui eſt vocatiui caſus.Preterea quis neget ita dici eleganter poſſe:de
fendite: adiuuate: protegite Cæſarem vita periclitantem o amici ſui:o milites ſui o ciues
ſui.Mouere me aliquando ſolet quod Virgilius ſcripſit Viuite fœlices:quibus eſt fortuna p Virgilius
acta iam ſua:vbi procul dubio non ſua:ſed ueſtra dicendum erat:nec mihi ab ſimile veri vi
detur:emendaturum hunc locum:poetam omnium maximum fuiſſe:ſi opus perfeciſſet.Nã
qđ alibi ait.Quiſq; ſuos patimur manes:non refertur id ſuos ad primam perſonam: quia
ſic reſoluenda oratio eſt.Nos patimur manes:ſed quiſq; noſtrũ:ſuos praeterea illud quoque
Mei ſciendum:quod hæc tria pronomina.Ego.Tu.Sui.binos genitiuos ſortita ſunt:Mei:Tui:
Tui Sui:& Mis:Tis.Sis.Sed alteri hoc eſt Mis:Tis:Sis actiue capiebantur:in quorum locũ ſuc
Sui ceſſere meus tuus:ſuus:quæ poſſeſſiua pronomina uocitantur.Ennius.Ingens cura mis con Ennius
Mis cordibus æquiparare:mis pro meis poſuit:non pro mei. At mei:tui:ſui:nũꝙ niſi paſſiue ac
Tis cipitur.Quintilianus.Et quod inter iſta difficillimum fuit:amore mei uicit etiam matrem Quintilia.
Sis ſuam.Cicero.Quod deſiderium tui ferre nõ poſſet.Virgilius.Quiq; ſui memores alios fe Cicero
cere merendo Terentius.Hoc unum ſcio hanc meritam:ut memor eſſes ſui.Non ſignificat̃ Virgilius
hic amor meus quem in alterum habeo:ſed quem alter erga me habet. Item non deſyderiũ Terentius
tuum:ſed alterius de te:& non memoria ſua: ſed de ſe. Similiter in plurali duorum: nã ſui
vocem genitiui pluralis:ac ſingularis nõ variat:noſtrũ & ueſtrum:reſpondent ad illa mis:
Noſtrum & tis:ut nemo Noſtrum:nemo Veſtrum:non aũt nemo Noſtri:nemo Veſtri.Veteres cer/
Veſtrum te maiores Noſtrum:pro maiores:Noſtri ſcripſere.Vnde importuniſſime feciſſe.Au.Gel Gellius
Noſtri lius ſcripſit: q in pleriſque Saluſtii exemplaris ſcripturam iſtam ſinceriſſimam corruperũt.
Veſtri Nam qum in Catilinario ſcriptum foret. Sæpe maiores Noſtrum miſerti plebis romanæ:
Noſtrum aboleuerunt:& Noſtri ſcripſerunt. Rurſus habete curam noſtri: ſicut habemus
curam veſtri: non autem noſtrum:& Veſtrum quia hec reſpondent ad illa Mei:Tui Ali/
quando tamen hæ confundunt̃:Sed per raro:ut cauſa mea: & cauſa mei: & apud Teren/ Terentius
tium. Vt apparet deſyderio id fieri tuo:videlicet quo tu deſyderaris: non quo deſyderas.
Proprie autem memoria mea actiue accipitur: quod ſcilicet ego recordor: memoria
mei paſſiue:quod alii de me recordantur. Dolor meus: quo ſolicitor: dolor mei:quo alii
ſolicitantur: Copia mea: qua ego poſſideo: copia mei: qua poſſideor. Vt meretrix fa
cit omnibus copiam ſui: non ſuam: poteſtas mea: quam habeo: poteſtas mei qua habe/

or. Vtilitas mea: quã ſuſcipio: vtilitas mei: quam ſuſcipit alius: hoc eſt quæ a me ſuſcipitur.
Quintilia. | Quintilianus. Sed ut aliquid preſtaret patriæ vtilitas mei: ideſt de me. Sic faſtidium me/
Idem | um: quo ego alios faſtidio: faſtidium mei: quo ab aliis faſtidior. Idem. Seu mulier omnibus
expoſita mortalibus vanitatem faſtidio mei: deſpectuque captauit. Sunt tamen quædam
ancipitem habẽtia ſignificationem: ſed quæ facile diſcerni poſſit: ut quum dico. Hæc eſt pars
mea: non de parte corporis intelligo: ſed hæreditatis: & rurſus: hæc eſt pars mei: non de hæ
reditate: ſed de corpore. Manus pars mei eſt: non mea: fundus pars mea: non pars mei. Nã
quod Cicero inquit: ex quo vereor ne nihil ſim tui: niſi ſupploſionem pedum imitatus: hic
Cicero | tui de tuo ſignificat nõ de te: eſtque atuũ in genere neutrali: nõ a tu pronomine primitiuo.
Adeo autem dare actiuam ſignificationem his tribus genitiuis mei: tui: ſui refugerunt auto/
res linguæ latinæ: ut eos mutauerint in aliam vocem: genitiuis aliarum dictionum cum qui
Cicero | bus coniunguntur: minime mutatis. Cicero. Dico mea vnius opera rem publicam eſſe li/
Idem | beratam. Idem. Solius enim meum peccatum corrigi non poteſt. Idem. Ex tuo ipſius ani/
Idem | mo coniecturam cœperis. Non dixit: quia non licuit: mei vnius opera: mei ſolius pecca/
Quintilia. | tum: tui ipſius animus: & in plurali Quintilianus. Deinde quum ſatis vires eorum explora/
uerint: ſuæ ipſorum fiduciæ permittunt: non dixit ſui ipſorum fiduciæ. Noſtræ quoque re/
ligionis homines: qui ſacras litteras interpretati ſunt: hoc diligentiſſime obſeruarunt. Do/
mine exaudi vocem meam clamantis ad te: & alibi: Domine memorabor iuſtitiæ tuæ ſo/
lius. Item alibi. Suſtulit de latere meo ancillæ tuæ dormientis: & tuam ipſius animam per/
Terentius | tranſibit gladius. Nec alia cauſa Terentius ita ſcripſit. Saluus ſum meo præſidio: atque ho/
Idem | ſpitis: & non præſidio mei: atque hoſpitis. Idem. Hem tot mea ſolius ſoliciti ſunt cauſa: ut
me expleant. Gaudent autem maxime hæc pronomina: ſiue in primitiuorum genitiuorum:
ſiue in poſſeſſiua voce illis tribus ſolius: ipſius: vnius: Poſſumus tamẽ & trium & quattuor
Cicero | eleganter dicere. Item omnium plurium: cuiuſcunque: & ſi qua ſunt huiuſmodi. Cicero. | Sas
Brutus | Sed voluntati veſtræ omnium parui. Brutus. Qui veſtris paucorum reſpondeat laudibus. | Sam
Ennius | Veteres Sas pro ſuas vſurpauere. Ennius. Virgines nam ſibi quiſque domi Romanus ha/ | Deliciæ
Idem | bet ſas. Item Sam pro eam. Idem. Nec quiſquam philoſophiam in ſomnis vidit priuſquã | Delicio
ſam diſcere cœpit. DELICIAE. Oblectamenta. Deliciæ proprie dicuntur: quæ maxime | Liceo
nobis voluptati: a deliciendo: hoc eſt alliciẽdo nos ad voluptatem. Delicere enim elicere eſt | Trilix
Plautus | Plautus. Qui illum ſciat elicere: & noctem facere poſſit de die. Veteres Licere implicare di | Lænones
cebant: a Licio: quod eſt filum: quo in tela textrices implicant ſtamen: Vnde Trilicem dici | Lænunculi
mus veſtem: quæ ex tribus liciis conſtat. A Licere hoc eſt implicare Lænones appellati: & | Lenæ
per diminutionem Lænunculi: & fœminino genere Lænæ: quod adoleſcentulos alliciant. | Lenas
Significat tamen aliquando Lenunculus etiã nauigium piſcatorium. Lenas appellat Vlpi | Lenocinari
anus: quæ mulieres quæſtuarias proſtituunt. Item eas: quæ alterius nomine hoc vitæ genus | Lectus
exercent: ut ſi qua Cauponam exercens: in ea corpora quæſtuaria habeat: ut multæ ſolent | Dulce
ſub pretextu inſtrumenti cauponii proſtitutas mulieres habere: dicendum eſt hanc quoqꝫ | Dulciculus
lenæ appellatione contineri. Hinc Lenocinari: ſeu Lenocinium facere dicitur: qui qua/ | Dulcitas
cunque ratione hunc quæſtum exercet: ſiue principaliter hoc negocium gerat: ſiue alterius | Dulcitudo
negotiationis aſſertione vtatur. Per metaphoram tamen Lenocinari aliquando pro blan | Dulcedo
Cicero | diri accipitur: ſiue allicere: Cicero. Tibi ſeruiet: tibi lenocinabitur: minus aliquãto conten/ | Dulcor
det: quã poteſt. A Licio verbum fit etiam ſecundum quoſdam lectus: quod fatigatos ad qui/ | Dulceo
eſcendũ alliciat: quemadmodum inferius dicemus. Item a delicio dulce: hoc eſt ſuaue: quod | Dulceſco
Neuius | dulcia maxime alliciant. Ab hoc fit Dulciculus diminutiuum: & Dulcitas. Neuius. O ſua/ | Dulcior
Actius | uis linguæ ſonitus: o dulcitas animæ: & dulcitudo. Actius. Tanta hinc in corda dulcitudo | Dulciſſimus
Cicero | inuaſit. & Dulcedo. Cicero. Quin etiam guſtatus: qui eſt ſenſus ex omnibus maxime volu | Dulcit Dulcius
Plynius | ptarius: quippe dulcedine præter cæteros ſenſus commouetur. & Dulcor. Plynius. Contra | Dulciſſime
Idem | ctata dulcorem amittit: & Dulceo verbum: A quo Dulceſco. Idem. Paulatimque mature/ | Dulce Prædulce
ſcentia dulceſcunt. Item Dulcior: dulciſſimus: & aduerbia Dulciter: Dulcius: Dulciſſime: & | Subdulce
Dulce pro dulciter: Prædulce valde dulce: & Subdulce aliquantulum dulce: & Edulco ver/ | Edulco
bum: quod eſt dulcius facio. Cn. Martius. Quapropter edulcare conuenit vitam: Curaſque | Dulciloquus
acerbas ſenſibus gubernare: & Dulciloquus dulciter loquens: & Dulcifluus dulciter fluens: | Dulcifluus
& Dulciſonus dulciter ſonans. Item a Licio fit compoſitum Allicio: quod eſt attraho: in/ | Dulciſonus
Cicero | duco: A quo Allecto frequentatiuum. Cicero. Ad quem fruendum non modo non retar/ | Allicio Allecto
Suetonius | dat: verumetiam inuitat: atqꝫ allectat ſenectus: & Allicefacio: A quo Allicefio. Suetonius de | Allicefacio
Vitellio. Pronus vero ad cuiuſqꝫ: & quacũqꝫ de cã necem atqꝫ ſuppliciũ: nobiles viros cõdiſ | Allicefio
cipulos: & quales ſuos omnibus blandiciis tantummodo ad ſocietatem imperii Allicefa/ | Pellicio
ctos vario genere fraudis occidit. Pellicio: quod eſt blandiendo decipio: A quo Pellicator | Pellicator

qui ad fraudem pellicit: & Pelliculatio: quo Cato vtit̃ pro blãda: & fraudulẽta inductiõe: & Pellax: fallax. A quo Pellacia: fallacia. Virgilius. Verum vbi nulla fugam reperit pellacia. Lucretius. Subdola cum ridet penitus pellacia ponti. Item a pellicio Pellex: quia blandiendo virum ab vxore ſeducit. Eſt enim Pellex: quæ cum eo corpus miſcet: qui habet vxorem: ſicut Concubina: quæ cum cælibe viro ſine nuptiis locum tenet vxoris: quam græco vocabulo παλλακήν: hoc eſt Pallacen appellamus. Suetonius de Veſpaſiano Inde quieti vocabant accubante aliqua pallacarum: quas in locum defunctæ genidis plurimas conſtituerat. Iuſtinus quoque Cyri pallacem nominat. Sed hæc loca vitio fere librariorum corrupta ſunt: ut alia pleraque quippe pro pallacen: pellicem: ſcripſere: Qum pellex latinum ſit: nec viri pellex dicatur: ſed vxoris. Nemo enim latine loqueretur pellex mea: ſed pellex vxoris meæ. Pallace vero ſit græcum: & Concubinam ſignificet: recteque viro iũgatur hoc modo: hæc eſt pallace mea: hæc eſt pallace Veſpaſiani: quemadmodum hæc eſt concubina mea: concubina Veſpaſiani. Vbicunque ergo repertum fuerit pellicem ad maſculum referri: ſciendum eſt errorem ibi eſſe librarii: & pro pellicem pallacem eſſe ſcribendum. Non ſine errore Maſurius iuris conſultus ſcripſit pellicem eam habitam: quæ cum vxor non eſſet cum aliquo tamen viuebat: quam vero nomine Amicã: paulo honeſtiori concubinam appellamus. Hinc Caius flaccus emendauit Pellicem vocari ſcribens: quæ cum eo cui vxor ſit corpus miſcet. A pellex ſit Pellicatus: ſicut a Concubina Concubinatus. Delicio a quo Delecto: quod proprie ſignificat attraho: duco. Ennius. Et me Apollo ipſe delectat: ac ducat Delphicus. Quadrigarius. Fabius de nocte cœpit hoſtium caſtra oppugnare: hoſtem delectare: dum collega id caperet: quod captabat. Et quoniam quæ grata ac iocunda ſunt: nos attrahere: atq; allicere ſolent: factum eſt: ut delectare ſit gratum eſſe ac iocunditate afficere: A quo Delectatio: & Delectamentum: & Delectamen. Item Deliciũ in ſingulari: & in plurali deliciæ. Martialis. Stellæ delicium mei columba: Verona licet audiẽte dicam: vicit maxime paſſerem Catulli. Suetonius. Titus amor ac deliciæ generis humani: tantũ illi adpromerendum omnium voluntatem uel ingenii: uel artis: uel fortunæ ſuperfuit. Ab hoc Delicatus plenus deliciis: ſiue in deliciis viuere aſſuetus: & per metaphorã mollis: ac tener: A quo aduerbium Delicate. Delicia vero lignum ẽ: quod a culmine ad tegulas angulares infirmas verſus faſtigiatum collocatur: vnde tectum ipſum deliciatum: & tegulæ deliciares appellatæ. Delicare autem veteres dicebant explanare: indicare: aperire. Actius. Qua re alia ex crimine inimicorum effugere poſſis: delica. Terentius. Quid iſtuc eſt: aut iſte vult ſermo mater: delica: hoc eſt indica: oſtende: explana. Item a licio ſit Oblicio idem ſignificans: quod delicio: A quo Oblecto: & ab eo Oblectatio: Oblectamen: Oblectamentum. Veteres etiã Delicare aliquando pro dedicare vſurparunt. Sunt tamen qui delecto: & Oblecto non a Delicio & Oblicio verbis deduci exiſtimant: ſed a Lacto verbo. Lactare enim eſt non ſolũ lac præbere: ſed dulcedine aliqua retinere: & ad perſuaſionem inducere. Terẽtius. Niſi me lactaſſes amantem & falſa ſpe produceres. Idem. Eorum animos lactas. Hoc a lacte deriuatur: quod ſignificat ſuccum maternum: quo animalia nutriuntur. Virgilius. Et lac ſubducitur agnis. Dictum ſimiliter a liciendo: quia admotis mammis infantes alliciuntur. Hinc ſit etiam Lacteo: quod eſt lac ſugo. Lactans enim eſt: quod lac præbet: Lactens cui præbetur: & Lacteus candidus: ſuauis: ſucculentus: & Lacteſco in lac conuertor: & Lactuca a lacte dicta: quod id genus oleris lacte habundet: præſertim ea quam Meconim vocant: a copia lactis ſoporiferi: quippe apud græcos μήκων papauer dicitur: quæ herba ſoporem inducit: A lactuca Lactucinorum familia appellata. Lactes quoque a liciendo dicuntur: quod cibum alliciant. Sunt enim Lactes in oue: & homine: per quas labitur cibus. In cæteris hæ ilia: quibus capaciora ſunt inteſtina ad aluum. Plautus. Ita tibi vacuitate venio laxis lactibus. Item a lacte Lacticinia: hoc eſt cibi ex lacte facti: & Lactiphagi Scythiæ populi: qui & Galactophagi dicuntur: & Lactaria herba: quæ & Tithynallus dicitur: & Lactuca caprina de qua inferius dicemus: & Lactaria columna: quæ erat in foro Boario: dicta quod ad eam infantes lacte alendos deferebantur. Item Elicio quod eſt educo: extraho: A quo Illecebræ argentariæ dictæ ſunt meretrices: ab Eliciendo argento: & Elices ſulci aquarii: per quos aqua collecta educitur: & Electo frequentatiuum. Plautus. Electabo adoleſcentem muneribus: & Elicius Iupiter: Etenim Numa Pompilius Regnum vrbis Romæ adeptus Pontificem elegit: cui ſacra omnia excripſit: atque exignauit: quibus hoſtiis: quibus diebus: ad quæ templa ſacra fierent: cæteraque omnia publica: priuataque ſacra pontificis ſcitis ſubiecit: ut eſſet: quo conſultum plebs veniret: ne quid Diuini iuris negligendo patrios ritus: peregrinoſque aſciſcendo turbaretur. Nec cæleſtes modo cerimonias: Sed iuſta quoque funebria: placandoſque manes: ut idem Pontifex edoceret: Quæque prodigia fulminibus: alioue quouiſmodo miſſa ſuſciperentur: atque curarentur.

Pelliculatio
Pellax
Pellacia
Pellex
Concubina
Pallaca
Concubina
Amica
Pellicatus
Concubinatu
Delicio
Delecto
Delectatio
Delectamentum
Delicium
Deliciæ
Delicatus
Delicate
Delicia
Deliciatum
Deliciares tegulæ
Delicare
Oblicio
Oblecto
Oblectatio
Oblectamen
Oblectamentũ
Delico
Delecto
Oblecto
Lacto
Lacteo
Lactans
Lactens
Lacteus
Lacteſco
Lactuca
Lactucinorũ familia
Lactes
Lacticinia
Lactiphagi
Galactophagi
Lactaria
Tithynallus
Lactuca caprina
Lactaria colũna
Elicio
Illecebræ argẽtariæ
Elices
Electo
Elicius Iupiter

Cato
Virgilius
Lucretius
Suetonius
Iuſtinus
Maſurius
Caius flaccus
Ennius
Quadrigarius
Martialis
Suetonius
Actius
Terẽtius
Terentius
Virgilius
Plautus
Plautus
Numa põpilius

Ad ea elicienda e mentibus diuinis Ioui Elicio aram in Auentino dicauit. Pontifex ve/
ro appellatus eſt uel a poſſe & facio: ut Sceuolæ placet: uel ut Varro affirmat: A ponte:
nam a pontificibus pons ſublicius primum ē factus: & poſtea ſæpe reſtitutus: necnon cæte
rorum pontium cura eis data. Illicio attraho: illaqueo: A quo Illecebræ dictæ blanditiæ: q/
bus illicimur: A quo Illecebroſus: qui inanibus blandimentis hominem allicit: & Illix qui
allicit: ſicut Illex: qui ſine lege: & ſine iure viuit: & Illecto pro Allecto:: & Illicium: de quo
inferius dicemus: qum populus illicet. Illico vero non ab illicio declinatur: ſed a loco: quaſi
in loco. Proprie enim Illico ſignificat in eo loco. Neuius. Septimum decimū annum illico
ſedent. Ennius. Et quia quo irent neſciebant: illico manſerunt. Ponitur tamen frequentiſſi/
me pro ſtatim. Plautus. Illico hic ante hoſtium eramus. Locus proprie dicitur quicquid ali
quid cōtinet. Virgilius. Hic locus vrbis erit: Poniturq; a dialecticis inter accidentia ſubſtā/
tiæ: & eſt vna de ſeptem circunſtantiis: quæ ita numerātur: perſona: qualitas: negocium: fa/
cultas: cauſa: modus: tempus: quæ hoc verſu clauduntur. Quis: quid: vbi: quibus auxiliis: cur:
quomodo: quando. Aliquando locus ponitur pro genere. Saluſtius. Natus haud obſcuro
loco. Eſt & locus argumenti ſedes. Item qum dicimus loco patris: loco fratris: loco filii te
habeo: non ſignificamus ꝙ vbi illi antea erant: ibi tu nunc apud me ſis: ſed ꝙ in ea caritate:
qua illi aut fuerunt: aut ſunt: aut eſſent: aut eſſe deberent. Terentius. Si te in germani fratris
dilexi loco. Interdum tamen in locum potius dicimus ꝙ̄ in loco: quotiens aliud erat: aliud
ſucceſſit: quod non fit ſine verbo ſignificante motum. Quintilianus. Nam quomodo pu/
gnam ineuntibus tot ſimul metus: laboris: dolorum: poſtremo: mortis ipſis exciderint: niſi
in eorum locum: pietas: & fortitudo: & honeſti præſens imago ſucceſſerit. Item loco ſolatii
mihi eſt dicimus loco voluptatis: loco honoris: loco turpitudinis: pro iocūdum: voluptuo
ſum: honorificum: turpe. Dicimus autē in ſingulari locus tantum maſculino genere. In plu/
rali vero loci: & loca: tam maſculino ꝙ̄ neutro: Sed pro ſedibus argumentorum duntaxat
maſculino vſurpamus: & in plurali locos mulieris vuluam appellamus: nam in reliquis ani
malibus: dicimus tantū Vuluam. A locus fit diminutiuū Loculus: quod ſacculum ſignificat
qui alio nomine Vulua: & Bulga: & Marſupium dicitur: & capſula: hinc loca diſtincta: in
quibus aues nidificant: & quecūq; ſimilia dicuntur: Loculamenta. Columella. Vel ſi nō ita
cōpetit: paxillis adactis tabulæ ſupponātur: quæ uel Loculamenta quibus nidificent aues:
uel fictilia colūbarum recipiant. Item Loco verbum: quod proprie ſignificat pono: quaſi i
loco conſtituo. Virgilius. Hic alta theatri fundamenta locant: alii. Aliquādo ponitur pro
repono: vnde locatum repoſitum dicimus. Plautus. Dum aulam domi locatam perquirit:
ablatam reperit. Interdum per vſum alicuius rei precio concedo: A quo Locatio dicitur.
Cicero. Vel ꝙ locatio ipſa precioſa. Idem. Vxoris fundus erat colono locatus. Sæpe etiam
pro marito do. Plautus. Filiam eius pupillam locauit: A quo Illocabilis dicitur: quæ tradi
viro non poteſt. Idem. Virginem habeo grandem: dote caſſam: atq; illocabilem: & a loco
fit Locatarius: qui domum aut fundum: aliudue ſimile in locationem conducit. Nomina
enim maſculina in arius: & fœminina in aria: deſinentia: officia hominū: qualitatemq; ꝓ/
prie ſignificant. Vt Caprarius: Capraria: Saltuarius: Camparius: Horrearius: Claſſiarius:
Cuſtos: exercitatorq; caprarum: Saltus: campi: horrei: Claſſis: Sagarius: Lintearius: Veſti/
arius: venditor ſagorum: linteorum: veſtium: Proprietarius: Fructuarius: Vſuarius: cuius ē
proprietas prædii: cuius fructus: cuius vſus: quæ omnia ſignificant actionem: paſſionemq;.
Pauca ſunt: quæ paſſiue accipiuntur: ut Legatarius: Commodatarius: Depoſitarius: Bene/
ficiarius: Fideicōmiſſarius: qui legatum: cōmodatum: depoſitum: beneficium: fideicommiſ
ſum accepit. Sic Locatarius: qui accepit locatum: hoc eſt conduxit. In arium vero neu/
tra plerunq; repoſitorium ſignificat: ut tabularium: repoſitorium inſtrumentorum: & litte
rum: ærarium repoſitorium æris: ac nummorum: pecuniæq;. Sacrarium repoſitoriū ſacro/
rum. Armarium vbi reponuntur libri: Armamentarium: vbi armamenta. Atramentarium
vaſculū: in quo reponi ē atramentum. Calamarium: in quo Calami reconduntur: quod &
theca calamaria dicitur. Penarium vbi reponitur penus. Viuarium vbi continentur aues:
piſces: feræ: quæ ad victum pertinent. Pomarium locus reponendorum pomorum: uel lo/
cus conſitus pomis. Ouidius. Id metuens ſolidis pomaria clauſerat Athlas Mœnibus: Al/
uearium locus: vbi ſūt aluei apium: & alueorum copia. Roſarium locus vbi eſt copia fru/
ticum roſas ferentium. Plantarium non ſolum locus plantarum: ſed ipſe plantæ: etiam ſi
euulſæ ſint: quamuis Seruius dicat plantaria eſſe: quæ e ſeminibus nata cum radicibus: &
terra propria traſferuntur. Plantas vero quæ de arboribus rapiuntur. Seminarium ipſum
ſemen: hoc eſt plantulæ. Pampinarium palmes: qui e duro exit: materiamq; in proximum
annum promittit: ſiue congeries virentium ramuſculorum. Calcearium: & veſtiarium pro
calceis & veſtibus: fuſtuariū pro fuſtigatione. Cibaria pro cibis. Carnariū: & Donariū: de

Sceuola
Varro
Neuius
Ennius
Plautus
Virgilius
Saluſtius
Terentius
Quintilia.
Columella
Virgilius
Plautus
Cicero
Idem
Plautus
Idem
Ouidius
Calceariū
Veſtiarium
Fuſtuariū
Cibaria
Carnariū
Donarium

Pontifex
Illicio
Illecebre
Illecbroſus
Illix Illex
Illecto Illico
Locus
Circūſtantiæ.7.
Loco patris
Loco fratris
Loco filii
In locum
Loco ſolatii
Loco voluptatiſ
Loci Loca
Loci muliebres
Locul9 Vulua
Bulga
Marſupium
Capſula
Loco Locatio
Illocabilis
Locatarius
Caprarius
Capraria
Saltuarius
Camparius
Horrearius
Claſſiarius
Sagarius
Lintearius
Veſtiarius
Proprietarius
Fructuarius
Vſuarius
Legatarius
Cōmodatarius
Depoſitarius
Beneficiarius
Fideicōmiſſari9
Locatarius
Tabularium
Aerarium
Sacrarium
Armarium
Armentarium
Armamētarium
Atramentarium
Calamarium
Calamariatheca
Penarium
Viuarium
Pomarium
Aluearium
Roſarium
Plantarium
Plantæ
Seminarium
Pampinarium

quibus ſuprà diximus. Item a loco Locuples: ꝙ pleraq; loca: hoc eſt multas poſſeſſiones te neat: Omnes enim veterum diuitiæ in agris atque pecoribus erant: & ut Cato refert quem virum: bonum colonum dixiſſent: ampliſſime laudaſſe exiſtimabantur. Hinc Pecunia a pe core appellata: & Locupletes dicti diuites: qd' loci hoc eſt agri pleni eſſent: & Locupletare ditare: Cuius paſſiuũ eſt Locupletari. Plautus. Viſus ẽ paterna hæreditate Locupletarier. Item a locis vrẽdis Locuſtæ vocitati ob iacturã: quam meſſibus afferunt: tactu multa: ut ſu/ pra diximus: vrentes morſu vero omnia erodentes. DOMINI. Neronis. POPVLI. Ro mani ſcilicet. Populus diffinitur multitudo hominũ iuris conſenſu: & concordi cõmunio/ ne ſociata: differtq; a plebe: ꝙ in populo omnis pars ciuitatis: omneſq; ordines continẽtur: In plebe aũt nõ inſunt nobiliores: & patricii: Itaq; vtrũq; a græco dictũ volũt. Plebẽ ἀϖο τῶν ϖλείνων hoc eſt a pluribus: ꝙ plures ſint plebei: ꝗ̃ patricii: Populum ἀϖὸ τῶν ϖόλλω ϖλείονων: hoc eſt multo pluribus: ꝙ populus omnes ordines: ut diximus: cõ/ plectatur: A populus fit diminutiuũ Popellus: hoc eſt paruus populus: & Popularis: quod modo ſignificat id: quod populi eſt. Terentius. Amicus meus ſũmus: & popularis geta. mo do carus populo: vnde & populare eſt amorem populi conciliare. Pacuuius. Atq; ut pro/ merui pater mihi patriam populauit meã. Aliqñ etiam popularis pro vili ignobiliq; accipi tur. Plautus. Præſtat diuitẽ eſſe ac popularem: ꝗ̃ nobilem & mẽdicum. hinc Popularia nu gatoria: & puerilia dicimus. Laberius. Dum popularia agimus per ludum. A populus etiã fit Populor verbum: qd' & Populo dicitur. Virgilius. Populatq; ingentẽ farris aceruum: A quo Depopulor: hoc eſt prædor: & Deprædor: paſſimq; & quaſi populatim diripio: A quibus Populatio: & Depopulatio: & Populator: ac Depopulator: & Populatrix: ac De populatrix: & Populatim: quod modo ſignificat per populos. Apuleius. Populatim ab oĩ prouincia: reuocatus: modo cateruatim: & in vniuerſum. Cecilius. Ego perdidi te: qui om/ nes ſeruos perdo populatim: quæſo ne addas malum ad hoc malum: & Populabundus: ꝑ prædabũdus: & populoſus populo plenus: & Populariter: hoc eſt affabiliter: humaniter: blã de: & cum fauore ac gratia populi. Iuuenalis. Et verſo pollice vulgi Quemlibet occidũt po pulariter: & Popularitas affabilitas: humanitas: blanditiæ: & Publicus: ut quidam exiſti/ mant quaſi publicus: quod nõ priuatim alicuius: ſed populi ſit: A quo fit publico verbum: quod eſt diuulgo: & Publicatio diuulgatio. & Res publica res populi: & Publice: ac Publi citus aduerbia: & Publica ſacra: quæ pro populo fiebant: ſicut Priuata: quæ pro ſinguľ ho/ minibus: familiiſq;: & Publicani: qui rebus ad populum ſpectantibus fruũtur. omnes enim qui a fiſco aliquid cõducũt: recte publicani nominãtur: ut qui vectigalia populi cõducta ha bent: & Publica via: quæ in ſolo populi eſt: ſiue qua iter populo eſt: & Publius prænomen eius: qui populo gratus fuit: & Publipores publii ſerui: Sicut Marcipores pueri hoc eſt ſer/ ui Marci: huiuſmodi enim appellationibus veteres vtebãtur: quod genus intercidit: & Pu/ blicola: quod a populo coleret: ſiue quod coleret populum. Sic enim appellatus eſt. P. Va/ lerius primus cum Bruto poſt exactos reges Conſul creatus: quoniam qum affectare regnũ ob ædificari cœptam in ſumma Velia domũ creditus fuiſſet: ædificata poſtea in infimo cli/ uo domo: lataq; de prouocatione aduerſus magiſtratus ad populum: ſacrandoq; cum bo/ nis capite eius: qui regni occupandi conſilia iniiſſet: lege: adeo ſe omni regni ſuſpitione ab ſoluit: ut popularis etiam factus ſit: & publicolæ cognomẽ adeptus. Item Dies Populifu/ gia nominatus Iunio menſe: ꝙ eo die tumultu repente orto fugerit populus. Nõ multo enĩ poſt hic dies fuit: ꝗ̃ deceſſus Gallorum ex vrbe: quo tẽpore: qui tum ſub vrbe erant populi: ut Fidenates: & alii finitimi cõtra populum Romanum coniurarunt. Scribit Seruius po/ pulum in ſingulari numero vnius ciuitatis multitudinem: In plurali vero vrbes ſignificare. Eſt etiam Populus arbor excelſa: folio Hederæ: ſed parte altera ſine angulo: altera oblon/ go: dicta: ut quidã putant: a frondiũ multitudine. Tria huius genera ſunt: alba: & nigra: & quæ Libyca appellatur minima folia ac nigerrima: Huic arbori: & vlmo: tiliæque: & oleæ: & ſalici euenit: ut circumagantur earum folia poſt ſolſtitium: quod certiſſimum eius ſyde/ ris confecti teſtimonium eſt. Ab hac Populo fit Populeus: ut Populea virga: Item Popul/ nus: Sicut a Ficu Ficulnus. Quidam etiam putant Populoniam Etruciæ vrbem a popu/ lorum multitudine: quæ in eo agro eſt: appellatam: Alii a Populando: quod frequentibus pyratarum depopulationibus pateret: quoniam ſola ex omnibus Etruriæ vrbibus ad ma/ re fundata erat: quod ea tempeſtate vrbium conditores vitare conabantur: ne barbarorũ depopulatõib9 paterẽt. A plebe vero diminutiuũ fit Plebecula: & Plebeiũ: qd' plebis ẽ: Ple bii ædiles diſcedẽte plebe a patribus ſũt creati Plebeiæ pudicitiæ Sacellum Romæ: ut Sacra cætera: colebantur. Item Plebiſcitum lex: quam plebs non populus accipit: de q̃ inferius dice mus. Dicebãt aũt veteres Plebs plebis tertiæ declinatiõis: & plebs plebei. Ply. Tãta plebei cõſternatiõe: ut primo pulſus ex ea regiõe mox et interẽptus ſit. PRAESIDE. Impatore:

Locuples
Pecunia
Locupleto
Locupletor
Locuſta
Populus
Plebs
Popellus
Popularis
Populare
Popularia
Populor
Depopulor
Populatio
Depopulatio
Populariter
Depopulariter
Populatim
Populabũdus
Populoſus
Populariter
Popularitas
Publicus
Publico
Publicatio
Res publica
Publice
Publicitus
Publica ſacra
Priuata ſacra
Publicani
Publica via
Publius
Publipores
Marcipores
Publicola
Populifugia
Populus arbor
Libyca populus
Populeus
Populnus
Populonia
Plebecula
Plebeium
Plebeii ædiles
Plebeiæ pudici/ tiæ ſacellum
Plebiſcitum

Cato
Plautus
Terentius
Pacuuius
Plautus
Laberius
Virgilius
Apuleius
Cecilius
Iuuenalis
P. Valerius
Seruius
Plynius

& magna laude Domitiani Neronem dominũ: ipſum vero preſidem nominat. Nam Do/ Dominus
minus dicitur: ut ſupra diximus: cui populus ſubiectus eſt: quiq; plenã habet in ſubditos po
teſtatem: hunc græci κοίρανον vocant. Homerus οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἰσ
κοίρανοσ ἔςω: Hoc eſt: Non bonus eſt multorũ dominatus: Vnus dominus eſto. Veteres
Virgilius hunc tyrannũ etiam appellabant. Virgilius. Te propter Lybiæ gentes: Numadũq; tyranni Tyrannus
Idem Odere. Idem. Pars mihi pacis erit dextrã tetigiſſe tyranni: quãuis poſtea Tyranni nomen
ad eos tantum tranſlatum eſt: qui non iure: & æquis legibus: ſed vi & quadam animi libidi
Idem ne dominantur. Idem. Conueniũt quibus aut odium crudele Tyranni: Aut metus acer erat: Tyrannus
Ab hoc Tyrannis dicta ſæuũ ac violentum imperium: & Tyrannicus: quod Tyranni ẽ: & Tyrannicus
Tyrannice: quod violenter crudeliter. Domini ergo nomen neſcio quid ſuperbum ſonat: Tyranice
quẽadmodum regis: de quo ſupra diximus: & Tyranni: propter qđ diuus Auguſtus Domi
ni appellationem ut maledictum & opprobrium ſemper exhorruit: & qum ſpectãte eo ali
quando ludos: pronuntiatum eſſet a Mimo O dominum æquum: & bonũ: vniuerſiq; q̃ſi
de ipſo dictum cõprobaſſent: ſtatim manu vultuq; indecoras adulationes repreſſit: ſequẽti
vero die: grauiſſimo corripuit edicto: dominũq; ſe poſtea appellari: ne a liberis quidẽ: aut
nepotibus ſuis paſſus eſt. In imperatoris vero: ſeu præſidis nomine nihil inſolens: nihil ſup Imperator
bum erat: Quippe Imperatores dicebantur: qui Senatus & populi Romani iuſſu uel du/
ctabant exercitus: uel prouincias adminiſtrabant: & ſinguli duos legatos habebãt. Itaq; hi
non domini erant: ſed miniſtri: q̃uis poſtea in Tyrãnidem verſus ſit hic magiſtratus: & Im
peratoris mitiſſimum nomen in eũ tranſlatũ ſit: qui Romani iperii gubernacula tenet. Ab Impero
impero dictus eſt imperator: Imperare aũt iubere eſt: dictũ ab in intentiua particula: & Pa
ro quaſi ſtatim paro: uel prorſus paro. Ab hoc Imperiũ declinatur: quod modo iuſſũ ſigni Imperium
Virgilius ficat. Virgilius. Hic vaſto Rex æolus antro: Luctãtes ventos tempeſtateſq; ſonoras. Impe/
rio premit: ac vinclis: & carcere frenat: modo regnum dominium: vnde Romani imperii
Idem fines dicimus. Idem. Imperium oceano: famam qui terminet aſtris. Idem. Non illi imperiũ
Idem pelagi: ſæuũq; tridentem: Sed mihi ſorte datum. Aliquãdo Imperiũ ſignificat poteſtatẽ: vñ Poteſtas
Vlpianus Vlpianus imperium ſcribit: aut merum dici: aut mixtũ. Merum eſt imperium habere gladii
poteſtatem ad animaduertendũ in facinoroſos homines: qđ etiam poteſtas appellat̃. Mi/
xtum eſt: cui etiam iuris dictio ineſt: quod præcipue in danda bonorũ poſſeſſione cõſiſtit.
Iuriſdictio ẽ etiam iudicis dandi licentia. Ab imperio Imperioſus dicitur: nimis ſeuere im/ Iuriſdictio
Torquatus perans: crudus: & quaſi oſtentator imperii: qualis Torquatus apud Liuium: qui filium licet Imperioſus
victorem: quia contra imperiũ ſuum pugnauerat: ſecuri percuſſit: ob id dictus imperioſus: Mãliana iperia
& Manliana imperia: crudelia vocitata. Ab hoc fit aduerbium Imperioſe: hoc eſt acriter: ſe Imperioſe
Plynius uere: & cum oſtẽtatione imperii. Itẽ ab Impero Imperito frequẽtatiuũ: & quod apud Ply Imperito
Iuuenalis nium reperitur: Imperitabundus pro Imperitans. Poetæ aliquãdo Induperatorem ꝓ Im/ Imperitabũdus
peratorem vſurparunt. Iuuenalis. Quales tunc epulas ipſum glutiſſe putamus Induperato Induperator
rem. Præſes aũt eſt: qui maius in vrbe aut prouincia imperiũ habet: de quo ſuperius late diſ/ Præſes
ſeruimus. A præſidendo ita appellatus: A quo Præſidium: Præſidere vero eſt præeſſe: ut ſu Præſidium
Plautus pra: & a ſedẽdo deducit̃. Sedere quid ſit manifeſtum ẽ. Plautus. Si non vbi ſedeas locus eſt
Terẽtius at eſt vbi ambules. Aliquãdo ignauiam: ceſſationemq; ſignificat. Terentius. An ſedere opor
tuit domi virginem tam grandẽ. De auibus vero ſedere dicitur in altiori loco eſſe: ut paſſer
ſedet in tecto: Cornix ſedet i arbore: ita enim de auibus dicitur ſedere: ut de homine: dũ ſe/
det ſuper equo aut iumẽto: quocunq; coporis habitu ibi maneat. Sedere etiam pro placere
Virgilius ponitur a poetis. Virgilius. Idq; pio ſedet Aeneæ probat autor aceſtes. Secundum Augures
ſedere eſt conſiderare: comtemplari: conſilium capere. Nam poſt deſignatas cæli partes a ſe
Plautus dentibus captantur auguria. Plautus. Sine iuxta aram ſedeã: & dabo meliora conſilia: hoc
Virgilius etiam Virgilius oſtẽdit: inducens picum ſolum ſedentem qum alios ſtantes induxerit. Par/ Sedẽdo iudices
uaq; ſedebat ſuccintus trabea. & alibi. Turnus ſacrata valle ſedebat. Ab hoc tractum eſt ut ſentẽtiam ferre
iudices pro tribunali ſedeant: nec niſi ſedentes ferre ſentẽtiam poſſint: ut intelligant ſe quid
Virgilius decernant conſiderare diligenter oportere. Item Sedere manere eſt. Virgilius. Et ſedet hoc
animo. Sedeo aũt a ſe: & eo compoſitum putant quaſi ſeorſum eo. Videmur eni ſeorſũ ire:
& quaſi a cæteris ſeparari: dum conſidemus. Differt autem a Sedeo Sido: quoniam Side/
Idem re eſt deorſum deſcẽdere. Virgilius. Sedibus optatis gemina ſup arbore Sidũt: ideſt ab alto Aſſido
demittuntur. Ab hoc compoſita fiunt Aſſido: qđ eſt apud aliquem officii grã ſedeo: utputa Aſſiduus
ægrotũ: aut regem: aut præſidem: A quo Aſſiduũ: Aſſiduitas: Aſſidue: de qbus ſupra dixi/ Aſſiduitas
mus. Itẽ Aſſidelæ menſæ: ad q̃s ſedẽtes flamines ſacra faciebãt: & Aſſeres: ꝙ aſſidãt parieti Aſſidue
& Aſſes: & Aſſulæ: de qbus ſupra diſſeruimus: & Aſſeſſores quoq; officiũ ẽ aſſidere ꝓſidi: Aſſidelæ
atq; cõſulere: atq; in iis fere cauſis conſtat: cognitionibus: poſtulationibus: libellis: edictis: Aſſeſſores
Afranius decretis: epiſtolis. Huius fœmininũ eſt Aſſeſtrix. Afranius. Dimitũt iã Aſſeſtricẽ: me ad/ Aſſeſtrix

Confeſſor · Circumſideo · Obſideo · Obſeſſus · Obſidio · Obſidium · Obſes · Obſidiæ · Diſſideo · Diſſidium · Diſſidioſus · Deſido · Deſes · Deſidioſus · Deſidia · Subſido · Subſidium · Inſido · Inſiſto · Inſidiæ · Inſidior · Inſidioſus · Inſidiator · Inſidiatrix · Reſideo · Reſides · Inſtantes · Reſina · Reſinatum · Reſidiare · Rheſus rex · Rheſus fluuius · Rhetus gigas · Rhetus mons · Rheteius · Rheteus · Superſedeo · Conſideo · Confeſſus · Conuentus · Sedes · Sedula · Sedile · Sella · Subſellia · Sella curulis · Curulis · Sedulo · Sedulus · Sedulitas · Solium · Dureta · Solia ſternere · Soliſternium · Solaria babylonica · Sellaria · Seditio

eſſe vocat:& Cõſeſſores:qui ſimul ſedent.Martialis. Nec conſeſſorum vicina numiſma/ta tanti Aera:ſed a cuneis vlteriora petis.Circũſideo quod ẽ cõtra ſedeo:circũdo:obſideo: quod interdum pro Circũſideo ponitur:Interdum pro contra ſedeo:vnde Obſeſſi dicun/tur:qui egredi vrbem:aut oppidũ:ſeu alium locum non poſſunt:aut hoſtibus circũſeſſi:& Obſidio circũſeſſio:& Obſidiũ:quod fit ut hoſtes dimicare cogantur:& Obſes:qui tradi/tur imperio alterius ea conditione:ut ſi dator obſidis a fide recedat: recipiẽti ſit poteſtas in corpus:& vitam eius:qui datus eſt obſes.Hic quoniam obſidionis gratia dari cõſueuit: In de nomen aſſumpſit:quis aliqui ab ob & fides cõpoſitum velint:ꝙ ſit ob fidem datus.Ob ſidiæ quoq; ſicut inſidiæ dicũtur.Columella.Dum tamen anus ſedula: uel puer adhibeatur cuſtos vagantium:ne obſidiis hominũ:aut inſidiatorum animaliũ decipiatur.Diſſideo diſ ſentio: A quo Diſſidium:hoc ẽ diſcordia:& Diſſidioſus contentioſus:Diſſido ocioſus ſe/deo: A quo Deſes deſidis:& Deſidioſus:hoc eſt piger ignauus:vnde Deſidia ignauia:Sub/ſido:qđ ſignificat ſubterſedeo.Virgilius.Subſedit dubius: A quo fit Subſidium:hoc ẽ auxi liũ.Inſido aliquẽ doloſe expecto: A quo Inſidiæ:quæ clam inſident:ut hoſtes fallant: & ab eo Inſidior verbum:& Inſidioſus inſidiis plenus: fallax.Item Inſidiator: & Inſidiatrix: q inſidiatur.Iungit̃ aũt Inſido cũ datiuo. Virgilius.Arripuitq; locũ:& ſiluis inſedit iniquis qum Inſiſto cũ accuſatiuo iungat̃. Idem. Nulli fas caſto ſceleratũ inſiſtere limen. Reſido: ocior:cõmoror: A quo Reſides:ocioſi:quieti:ſegnes.Viegilius.Iam pride; reſides animos ſicut ecõtrario Inſtantes dicimus induſtrios:& Reſina humor: qui ex arboribus fluens: in iiſdem reſidet: A quo Reſinatum dicimus:ſicut a Pice Picatum.Iuuenalis. Quid enim reſi nata iuuentus.Reſidiare vero veteres dicebant pro eo qđ eſt ſæpe reſilire.Rheſus rex Thra ciæ fuit:quem Homerus ſcribit cum equis albis in auxiliũ Troianorũ veniſſe:& a Diome/de:atq; Vlyxe noctu in caſtris fuiſſe occiſum. Eſt etiam nomẽ flumінis Troiæ. Rhetus gi/gas fuit:quem Dionyſius in leonẽ cõuerſus occidit. Item Rhetus mons Troiæ: ĩ quo Aiax Telamonius ſepultus ẽ: A quo Rhœteius:& Rhœteus deducũtur. Superſedeo:maneo:ceſ ſo:differo.Plautus.Superſede de iſtis rebus:iam tuipſe vbi lubet finem face. Cõſideo ſimul ſedeo : A quo fit Conſeſſus:quod non ſignificat confeſſionem : ſed homines ſimul ſeden/tes in vno loco:quẽadmodũ conuentus non conuentionẽ ſignificat:ſed homines: qui vno in loco cõuenerunt.A ſedeo propterea ſedes deducitur:in qua ſedemus: poniturq; pro ha/bitaculo & domicilio.Cæſar.Creſcẽte enim populi multitudine mutare ſedes ſtatuerũt.Itẽ ꝓ ſepulchro.Virgilius.Sedibus vt ſaltem placidis in morte quieſcã:eius diminutiuũ eſt Se/dicula:et eiuſdẽ ſignificationis eſt ſedile:quod et locus ad ſedendũ eſt:et ſella quaſi ſedda:et Seſſio quod modo actũ ipſũ ſedendi ſiguificat:modo ipſũ ſedile.Cicero.Tot locis ſeſſiões gymnaſiorũ:ideſt tot ſedilia:et ſubſellia minores ſedes:in quibus audientes poetas:aut ſpe/ctantes ludos ſedere ſolebãt:erãtq; etiã tribunorũ:triũ uirorũ:queſtorũ:et huiuſmodi mino ra iudicia exercentiũ:qui nõ in ſellis curulibus:nec ĩ tribũnalibus: ſed in ſubſelliis cõſidebãt Sella curuli maiores magiſtratus utebant̃:quã ſimul cũ toga:et prætexta:et lictoribus Ro/mani ab etruſcis ſumpſere.Curulis aũt a curru dicta eſt:quod in ea ſedentes curru uehi maio res magiſtratus ſolebant.Sella græce θρονον:hoc eſt thronũ nominant.Hinc θρονον βα σιλικον ſolium:hoc eſt ſedem regiam vocant:& θρόνον ἡγημονικον ſellam currulẽ. Item a Sedeo Sedulo aduerbiũ:qđ ſignificat diligenter:inſtanter:continue quaſi aſſidẽdo hoc eſt ſine intermiſſione.Cicero.Sedulo inquã faciã.Nam quod Marcellus ſcribit ſedulo dictum:quaſi ſine dolo:nimis affectatum nobis videtur:quippe ſedulus eodem modo quo aſſiduus dicitur:idemq; ſignificat:& Sedulitas eſt aſſiduitas:& diligentia.Itẽ a Sedeo So/lium armariũ e ligno factũ: in quo reges ob corporis ſui tutelam ſedebant. Item Sedes re/gia.Curtius.Reginam in ſolio viſam vehementer admiratus:aliquando vas: in quo homi nes in balneis:uel domi:uel quouis alio loco ſedentes lauantur.Martialis.Non uis in ſolio prius lauari. Hiſpani id Duretam vocant.Suetonius de Auguſto. At quotiẽs neruorũ cau ſa marinis:albuliſq; calidis vtendum eſſet:cõtentus hoc erat ut inſidens ligneo ſolio: quod ipſe hiſpanico verbo Duretam vocabat: manus ac pedes alternis iactaret. Nonnunq; huic ſimile vas:in quo defuncti ſepeliũtur. Plynius. Qum & defuncti ſeſe multi fictilibus ſoliis condi maluere. Quidam non a ſedendo: ſed a ſoliditate quaſi Solidum appellatum exiſti mauere.Quidam a ſolo:quod in iis ſoli ſederent.Ideo Solia ſternere dicebantur:qui Soli/ſterniũ habebant:& Solaria Babylonica vocabantur:quibus ea ſterni ſolebãt. A Sella etiã Sellaria dicta loca:ĩ qbus diſponi ſedes ſolebãt. Plynius. Atq; ex oibus: q̃ retuli clariſſima quæq; ĩ vrbe iã ſunt dicata a Veſpaſiano pricipe in tẽplo pacis: aliiſq; eius operibus violen tia Neronis in vrbẽ cõuecta:& ĩ ſellariis domus aureæ diſpoſita.Itẽ a ſedẽdo: Seditio hoc ẽ:ſicut Cicerõi placet:a ſeorſũ eũdo.Eſt aũt Seditio:qum populo diſcordãte itur ad manꝰ Qualẽ ciuitatis ſtatũ deſcribit Virgilius:Ac veluti magno ĩ pplo:qũ ſæpe coorta ẽ Seditio:

Martialis · Columella · Virgilius · Virgilius · Idem · Virgilius · Iuuenal · Plautus · Cæſar · Virgilius · Cicero · Cicero · Marcellus · Curtius · Martialis · Suetonius · Plynius · Idem · Cicero · Virgilius

ſæuitq; animis ignobile vulgus.Iamq; faces:& ſaxa volant:furor arma miniſtrat.Similiter
Seditio in exercitu dicitur:in claſſe:in campo:in ſchola: & vbicũq; multitudo eſt hominũ:
qui ab hoc ſeditioſi dicuntur.Item Seliquaſtra ſedilium genus eſt: & Sedentarium dicitur: Seditioſus
Apuleius quod ſedendo fit:Vnde Sedentarium laborem dicimus:qui ſedẽdo contrahitur.Apuleius. Seliquaſtra
Vt etiam fatigationem Sedentariam in ceſſus vegetatione diſcuterem: & Sedentaria ope/ Sedentarium
Columella ra:quæ ſedẽdo fit.Columella.Neq; enim Sedentaria eius opera eſt:ſed modo ad telam de/ Sedẽtaria opera
bebit accedere:modo eos qui cibum familiæ conficiunt:inuiſere:tum etiam culinam: & bo
uilia:nec minus præſepia mundanda curare.Item a ſemper Sedendo Sedum herba:quæ & Sedum
Semperuiuũ dr̃:de qua inferius diſſeremus:& Aſſeres: & Aſſides ab aſſidendo parieti.Se/ Semperuiuũ
duculum non a ſedendo:ſed quaſi Suduculum dictũ:genus flagelli eſt:quod vapulantes ſu/ Seduculum
dare facit. Nec Sexus a Sedendo dicitur: ſed a græco υξύσ: quod eſt habitus: ſignificatq;
naturam:& habitum:vnde maſculinũ:& fœmininũ ſexum dicimus

AD DOMITIANVM EPIG.III

VAE TAM SEPOSITA EST.Blãdit̃ Domitiano.q̃ quũ ad ſpectacula eius
ex toto terrarum orbe: diuerſarum linguarum ſpectatores conueniant: omnes ta/
men vna voce:eum patrẽ patriæ ſalutant:quaſi vna vrbe oriũdi. Conſtat ſane tan
tam aliquando hominũ multitudinem ludorum gratia ad vrbem cõfluxiſſe:ut Senatores q̃
dam nimia p̃ſſura fuerint eliſi.Q VAE GENS.Interrogãtis eſt.Quis eni:Quæ:Quod: Quis
Martialis uel Quid aliquando interrogatiue ponunt̃.Martialis.Nam tantos rogo quis ferat labo/ Quæ
Apuleius res? Apuleius.Quinam hic nouus ẽ hoſpes? Gellius. Quænam malum ẽ iſta intemperies? Quod
Gellius Plautus.Quod facinus admiſi tantũ? Idem. Quid ad illas artes optes:ſi optio adueniat ti Quid
Plautus bi? Aliquãdo indefinite.Plynius.Tum mihi neſcio quid in aurẽ inſuſurrauit. Idem. Mor/
Idem bus neſcio qui ante eam ætatem incognitus noſtris. Cicero. Quum præcepta neſcio quæ diſ
Plynius cipulis ſuis palam tradidiſſet.Plautus.Nec mihi qđ facinus conſcirem inueni.Seneca.Pau
Idem lulum neſcio quid viſus ẽ balbutire.Nonnunq̃ quis ponitur pro aliquis.Cicero.Si quis ve
Cicero ſtrum eſt:qui forte miretur.Plautus.Si quẽ ſeruorum domi habes. Nam qui pro aliquis in
Plautus nominatiuo caſu:raro præterq̃ apud vetuſtiſſimos inuenitur.Cicero.Si quæ ſunt in hac re
Seneca difficultates.Etenim in ſingulari non Quæ:ſed Qua pro Aliqua dicimus. Martialis. Si q̃
Cicero fides veri:præferri maxime Cæſar:Tẽporibus poſſunt ſæcula nulla tuis.Plautus.Si qđ poſt
Plautus hac verbum fecero.Virgilius.Spero equidẽ mediis: ſi quid pia numina poſſunt: Supplicia
Cicero hauſurum ſcopulis.Quis & Quid nunq̃ relatiue ponitur:quum Qui:Quæ:Quod:frequẽ
Martialis tiſſime referant antecedens:quod adiectiuũ eſt:& ſemper iũgitur ſubſtantiuo:quod vero ſẽ
Plautus per eſt ſubſtantiuũ.Præterea qui:quæ: quod frequenter accipiũtur pro tãtus ta.tum.& hoc
Virgilius tribus modis.Nam & cuius humanitatis es dicere poſſumus:& qua humanitate es: & quæ
tua eſt humanitas:pro tantæ humanitatis es: tanta humanitate es: tanta tua eſt humanitas. Is
Similiter cuius amoris es: quo amore es: qui tuus eſt amor. Cuius officii es: quo officio es: Ea
Quintilia. quod tuum ẽ officium.Quintilianus.. Hoc ſi ſciſſes pater affirmo:promitto: cuius pieta/ Id
Idem tis es:nemo te anteceſſiſſet.Idem.Quæ tua pietas eſt.In eundẽ ſenſum accipiũtur:Is:Ea:Id Quo
Nam eius pietatis es dicimus:& ea pietate es:& ea tua eſt pietas: habetq; aliquid plus uiriũ Aliquis
talis oratio:q̃ ſi dicas pro tua pietate.Itẽ Quo aliquando pro quanto accipitur:ut quum di Aliquo
cimus:eo magis quo magis. A quis compoſita fiunt Aliquis:quaſi alius quis. A quo Aliquo Aliqua
Aliqua: Aliquorſum: Aliquotiens aduerbia:hoc eſt ad aliquem locum:per aliquam partem Aliquorſum
verſus aliquam partem:aliquot vicibus: & Alicũde:ex aliquo loco. Item Q iſquam quiſ/ Aliquotiens
piam eiuſdem ſignificationis: Siquis ideſt ſi aliquis: Et quiſquis quod ſignificat quicunq;: Quiſquam
Et quiſq;:a quo Vnuſquiſq;:quæ ſignificant omnes:Et quiſnã interrogatiuũ: Et quiſputas Quiſpiam
eiuſdẽ ſignificationis:Et neqs qđ cõponit̃ ex ne:& qs p̃ aliqs:ſignificatq;:ut nullus:Et qſq Siquis
liæ a qſqs q̃ſi qcqd cadit. Sũt eni qſqliæ purgamẽta terraꝝ:& qcqd ex arboribus: herbis: Quiſquis
floribus minutim cadit. A quo quiſqliũ vocat exiguũ fruticẽ ilicis: producentem coccum: Quicunq;
quod granum eſt:ad tingẽdũ veſtes gratiſſimũ.A qui quiuis:quicũq;:quilibet:A quo Vnuſ Vnuſquiſq;
quilibet:de quibus ſupra diximus.Item quidam:qđ non eſt particulare:ut aliquis:quemad Quiſnam
modum pleriq; falſo exiſtimant: ſed potius ſingulare.Aliud eſt enim eſt: quum dico aliquis Quiſputas
veſtrũ hodie me p̃cuſſit: & aliud quũ dico:qdã veſtrũ hodie me p̃cuſſit. Illic enim incertũ Nequis
aliquẽ ex duobus ſignifico:quẽ percuſſorẽ meũ eſſe non dep̃hendo: hic vero certũ hominẽ Quiſquiliæ
ex vobis a me:qđ ab eo percuſſus ſim agnitum: ut non aliter ſe habere quidam videatur: q̃ Quiſquilium
nomen proprium: verbi gratia: ſi ſciam Pyrrhum mecũ locutum fuiſſe: idq; tacito nomi Nequis
ne exprimere velim:recte dicam:quidam mecum locutus eſt:non autem aliquis:quod ſigni Quiuis
ficaret:neſcire me quis mecum eſſet locutus. Vnde vulgo ſic loquimur: quotiens aut nolu/ Quicunq;
mus nominare homines: aut eorum nomina neſcimus: quidam ad quendam ſcribens ſic. Quilibet
inquit: non autem aliquis ad aliquem: ſed hoc multo manifeſtius cum negatione apparet Quidam

Nam ſi dicam. Non percuſſit me hodie quidā veſtrū: profecto ſignifico vnum ex vobis cer
tum: utputa Pyrrhum me non percuſſiſſe. Si vero dicam non percuſſit me hodie aliquis ve
ſtrum: ſignifico nullum veſtrum me hodie percuſſiſſe. Itaq̧ illa ſingularis enunciatio ē: hæc
Quia vniuerſalis. Item a Qui Quia coniūctio cauſalis: A quo Quianam aduerbium interrogā/
Quianam di. Virgilius. Heu Quianam tanti cinxerunt æthera nimbi. Idem. Cælicolæ magni: Quia/ Virgilius
Quiane nam ſentētia vobis Verſa retro: & Quiane quod ſignificat certe re vera. Idem. Quiane au Idem
Quidem xilio iuuat ante leuatos. Quidem quod ſimiliter ſignificat certe. Et tribus modis in oratio/ Idem
ne accipi ſolet. Vno ad diſtinguendas res: ut ego quidē Romæ ſum: Tu vero Athenis: fra/
ter autē Alexandriæ: in quo modo tantum duobus comitibus vti poteſt: quæ ſunt vero: &
autē altero: quaſi per exceptionem eius: qđ affirmes. Quintilianus. Torquebis quidem fi/ Quintilia.
lium: ſed fatebitur mater: & nunq̄ fere apud hunc: & Ciceronem coniūgitur quidē: & ille:
quin exceptio huiuſmodi ſequatur. Cicero. Ab optimis qdem viris: ſed non ſatis eruditis. Cicero
Idem. Qui aūt in virtute ſummum bonum ponūt: præclare illi quidem: ſed hæc ipſa virtus Idem
amicitiam & gignit: & continet. Pluresq̧ in hoc modo comites habere hoc aduerbium po
teſt: ut verum: veruntamen: ſed: ſedtamen: at: attamen: cæterum. Tertio modo qum nulla ex
prædictis coniunctionibus ſequitur. Idem. Aut enim nemo: quod quidē magis credo: Aut Idem
ſi quiſquā eſt: ille ſapiens fuit. Ab hoc fit Equidem: quod proprie ſignificat ego quidem: nec
Equidem vnquā aliter a Virgilio: Cicerone: Quintiliano vſurpatur. Virgilius. Equidem merui: nec Virgilius
deprecor inquit. Ab aliquibus capitur interdum pro quidem. Perſius. Non equidem hoc du- Perſius
Siquidem bites amborū fœdere certo Conſentire dies. Et Siquidem: quæ ex ſi & quidem componi vi
detur: tamen primā ſyllabam breuem habet: qum ſi producta ſit. Item ſignificationem non
habet partium: ex quibus componitur: ſed idem ſignificat. quod nam. Quintilianus. Atq̧ Quintilia.
natura ipſa videtur ad tolerandos facilius labores muſicam veluti muneri nobis dediſſe: ſi/
quidem remigem cantus hortatur. Aliquādo Siquidem pro Si certe. Cicero. Deinde profe
ctus eſt id tempus: qum iam Clodius: ſiquidem eo die Romam venturus erat: redire potuiſ/ Cicero
ſet. Quidam putant duplam hanc eſſe dictionem: ſed vnam eē Ouidius oſtendit: qui i hoc Ouidius
eodem ſignificato vtitur prima breui: quod non accideret: niſi eſſet compoſita: Quæ mihi
Quin ventura eſt: ſiquidem ventura ſenectus: Qum deſit numeris ipſa iuuenta ſuis? Quin in qđ quat
tuor modis accipitur: Vno qum increpantes: uel interrogātes: uel exhortantes dicimus: ſi/
gnificatq̧ cur non? Vt quin venis? quin legis? quin fugis? Virgilius. Quin tu aliqd ſaltem Virgilius
potius quorū indiget vſus: Viminibus: molliq̧ paras detexere iunco? Secūdo quin ſignifi/
cat q̄. Terentius. Non dubiū eſt: quin vxorem nolit filius. Tertio quin per hanc particula/ Terētius
tim magis confirmamus: ſignificatq̧: atq̧ etiam. Virgilius. Quin aſpera Iuno: Quæ mare Virgilius
nunc: terraſq̧ metu: cælūq̧ fatigat: Conſilia in melius referet: quod & Quinimo aliquan/
Quinimo do dicit. Quarto qum ita ponimus quin: quaſi priori videatur eſſe contrarium: & aliquā/
do: qđ non: aliquando ut non ſignificat. Cicero. Non idcirco cauſas Iſocrates non defen/
dit: quin id vtile eſſe & honeſtum exiſtimaret: quin ideſt: quod non. Virgilius. Hic tibi neq̄ Virgilius
moræ fuerint diſpendia tanti: Quin vatem inſanam aſpicias: quin ideſt ut nō. Quo quod
Quo loci aduerbiū eſt. Idem. Quo ve tenetis iter: ideſt ad quem locum tēditis. Hinc veteres Ad/
Adquo quo quantum vſurpabāt. Afranius. Vt ſcire poſſis adquo te expediat loqui. Aliquādo ē cō Afranius
Qui iunctio & ſignificat: vt. Plynius. Neq̧ enim id feci: quo tibi moleſtus eſſem. Qui quod ſi/ Plynius
militer aduerbialiter capit: & ſignificat quomodo. Cicero. Qui fieri poterat: ut eius dolo Cicero
Qum re non angerer? Qui mecū ſemper familiariſſime vixiſſet? Qum: quod veteres Quom ſcri
Quom bebant: eſtq̧ aliquādo aduerbium tēporis: & ſignificat quando. Virgilius. Qum faciam vi Virgilius
tula pro frugibus ipſe venito. Aliquando ponitur pro dum. Cicero. Cum me in Africā cō Cicero
tuliſſem. Nonnunq̄ pro quāuis. Idem. Qum in omnibus cauſis grauioribus Cai Cæſar ini Idem
tio dicendi cōmoueri ſoleam vehementius: q̄ uel vſus: uel ætas mea videtur poſtulare: tamē Idem
in hac ita me multa perturbant. Idem. Satis ne conſtanter facere videamur: qui qum præci/
pi nihil poſſe dicamus: tamē & aliis de rebus diſſerere ſoleamus: & hoc ipſo tēpore præce/
Tum pta officii proſequamur. Interdum iungitur cū Tum: & indicatiuū fere poſtulant. Eſt autē
in qum quidā minus: in Tum quidā maius: Et hoc duobus modis fit: Vt aut generale præ/
cedat: ſeqtur ſpeciale: Aut ambo ſint ſpecialia. Primo modo ſic. Quintilianus. Quod qum Quintilia.
omnibus confitendum eſt: Tum nobis præcipue: qui rōnem dicendi a bono viro nō ſepa/
ramus: ideſt omnibus multum: mihi autē maxime. Altero modo. Idem. Quod opus Mar Idem
celle victori tibi dicauimus: quē: qum amiciſſimū nobis: Tū eximio lrarū amore flagran/
tem: digniſſimum hoc mutuæ inter nos caritatis pignore iudicabamus: ideſt multum pro/
pter amorem tuum in nos: plus tamen propter amorem litterarum. Aliquando tamē cum
coniūctiuo iungūtur. Cicero. Graui teſte priuatus ſum amoris erga te mei patre tuo clariſ/ Cicero
ſimo viro: qui cum ſuis virtutibus: tum vero te filio ſuperaſſet omnium fortunas: ſi te ante

vidiſſetq̃ vita decederet. Tum ſæpenumero ponitur geminatum: triplicatū: & multipli/
catū: ſed fere ī rebus paribus. Quintilianus. Nec indignet̃ herodotus æquari ſibi T. Liuiū:
tum in narrādo miræ iucunditatis: clariſſimiq; candoris: tum in concionibus ſupra q̃ enar
rari poteſt: eloquentē. Aliquando tū pro tunc accipitur. Virgilius. Tum primū noſtri Cacū
videre timentē. Interdū p̄ deinde. Idem. Aeneas matri eumenidum: magnæq; ſorori Enſe
ferit: ſterilemq; tibi p̄ſerpina vaccam. Tum ſtigio regi nocturnas inchoat aras. Nonnunq̃
pro aliquando. Cicero. Tum hoc tum illud arguere. hoc eſt: modo hoc | modo illud. Qui/
dam a tum putant tunc eſſe declinatū: ſicut nec a neq;. Significat autē tunc eo tempore: &
de omnibus temporibus dicitur de preterito Virgilius. Tunc decuit cum ſceptra dabas. De
preſenti. Plautus. Tunc ad eā accede: qum potes. De futuro. Idem Ego tunc adero: qum tui
videndi mihi copia erit. A cum pro quando: fit Qumprimū: quod ſignificat ſtatim poſtq̃:
Iuriſcōſulti: qum fari poterit: & poſtq̃ fari poterit ita diſtinguūt: ut poſterior ſcriptura vbe
rior ſit: & omne tempus ſignificet poſt illud: quo fari poteſt. Primus uero arctior: & id tan
tūmodo tempus denotet: quo fari poſſit. Cum uero præpoſitio primogenia eſt: nec a qui de
ducitur: ideoq; non per. q. ſed per. c. ſcribitur: nec iūgitur rei notanti inſtrumentū: ſed comi/
tem. Quintilianus. Vt queramus nunquid apud nos ſit vis quædam ſeptimi caſus: & apud
grecos ſexti. Nam qum dico haſta percuſſi: non utor ablatiui natura: nec ſi idem grece dicā:
datiui. Sic impuli te manu dicimus: non cum manu: video te oculis: nō cum oculis: deleo lit
teras lachrymis: non cum lachrymis. Abſtergo ſordes aqua: Liquefacio ceram igni: non cū
aqua: aut cum igni. Quod ſi dicamus: acceptus eſt cum honore: ſcripſit cum beniuolētia: al/
locutus eſt cum affabilitate: aſpexit cum truculentia. hi ablatiui: non inſtrumentū ſignificāt:
ſed coniunctionē. Si quidem acceptus eſt non inſtrumento corporis: non honore: ſed hono
re comite ſcripſit inſtrumento manus: non beniuolentia: ſed hac comite. Allocutus eſt inſtru
mento linguæ: comite: atq; operatrice affabilitate: Aſpexit inſtrumento oculorum truculen
tia ſuffuſorum: quæ nihil facit ad ipſam inſpectionē: ſed oculi. Cum poteſtate apud ueteres
dicebatur: qui a populo alicui negocio preficiebatur. Cum imperio eſſe: cui nominatim da/
batur a populo imperium. A Cum factum eſt cumalter: quod antiqui pro cum altero vſur/
pabant: ita hoc breuitatis gratia dicentes: ut Sodes pro ſi audes: & ſis pro ſi uis. Quoad qd̃
ſignificat donec: ut quoad vixit: in amicitia conſtantiſſime perſeuerauit: id eſt donec vixit:
nihilq; differt ita loqui quoad viuet: & quoad morietur. Item Quoad Senatus habebit̃: &
Quoad Senatus admittetur. Hæc enī q̃uis contraria videantur: idem tñ ſignificāt: quoniā
duo tempora: qū inter ſe oppoſita ſunt: atq; ita coherentia: ut alterius finis cū alterius initio
miſceatur: non refert utrū per extremitatē prioris: aut per initium ſequentis locus ipſe confi
nis demonſtretur. Ponitur etiam Quoad pro quantū: & ab eo fit Quoadusq; eiuſdē ſigni
ficatiōis: ſicut a quo quouſq;: quod aliqñ ſignificat q̃diu: ut Quouſq; tandem hoc patieris:
aliquādo uſq; ad quem locum: ut Quouſq; agri tui fines p̄traxiſti. Quominus: quod ſignifi
cat ſtatim. Virgilius. Et quominus arua inſequitur. Quondam quod modo pro olim | ſiue
aliquando accipitur. Cicero. Vt tuus quondā familiaris facere ſolebat. mō pro ſemper. Vir
gilius. Vt quondam in ſtipulis magnus ſine viribus ignis. Quoniam: quod ut Feſtus refert:
mō quia ſignificat: mō poſtq̃. Quoq; quod aliqñ ſignificat etiam. Seneca. Tu quoq; ſimili
modo exercere te debes. aliqñ ſimiliter. Virgilius. Vocabere tu quoq; votis. Quot a quo
Quotquot: quotcunq;: quotannis: quottidie: quottidianus: quotiens: de quibus ſupra dixi
mus. Item Quotennis: quod ſignificat quot annorū: ſicut ſeptennis ſeptē annorū: quidam
etiā Quotenniū vſurpāt: ſicut Septenniū. Quomō. quemadmodū: quodāmodo: Quuiuſ
modi notæ ſignificationis. Quorſum id eſt verſus quē locū: quaſi quo verſum: & Quoquo
uerſus ſeu quoquouerſum: hoc eſt uerſus omnes partes. Qur: quod ueteres Quor ſcribebant
aduerbiū: quod ſignificat quare: Vnde quidā qur a quare per ſyncopen: atq; apocopen de/
ductū exiſtimant: a. & . e. litteris detractis. Quocirca: quod ſignificat quamobrem. Quuius:
quuia: quuiū: a quo Quuias: que & ſi nunc per. c. a vulgo ſcribunt̃: ueteres tñ p. q. ſcribere
ſolebant: hoc autē inter ſe differūt quuius: & quuias: q̄ quuius ad perſonam hominis refer
tur. Virgilius. Dic mihi dameta quuiū pecus: an Meliboei. Quuias uero ſignificat vnde. Ci
cero. Socrates quidem qum rogaretur quuiatem ſe eſſe diceret: mūdanū inquit. Veteres pro
quuias quuiatis dixere. Actiue. Qui neq; quuiatis eſſet nunq̃ potuimus multa rogātes ſcire
Poſtea hæc per. c. non p. q. ſcribi cœperūt: qum magna inter has litteras affinitas ſit. Quies
qd̃ proprie ſomnū ſignificat: dicta quaſi: qui tibi es: & nullo alio negocio diſtineris: tūc cum
cæteris negociis vacamus: qum dormimus: propter qd̃: etiā pro trāquillitate accipit̃ quies:
a quo fit Requies eiuſdē ſignificatōis: & contrariū eius Inquies: hoc eſt cura: ſolicitudo: mo
leſtia: hinc Quietus: tranquillus: & inquietus: ſollicitus: turbatus. & Quietudo: atq; inquie
tudo: & quieſco: acquieſco: & requieſco. Eſt autē quieſco aliqñ dormio: aliqñ ſto: non mo

Left margin: Quintiali. — Virgilius — Idem — Cicero — Virgilius — Plautus — Idem — Quintilia. — Virgilius — Cicero — Virgilius — Feſtus — Seneca — Virgilius — Virgilius — Cicero

Right margin: Qumprimū. — Cū fari poterit. — Poſtq̃ fari potuit — Cum — Cum poteſtate — Cū imperio eſſe — Cumalter — Quoad — Quoad viuet — Quoad moriet̃ — Quoad Senatꝰ habebit̃ — Quoad Senatꝰ admittetur — Quoaduſq; — Quouſq; — Quominus — Quondam — Quoniam — Quoq; — Quot — Quotquot — Quotcūq; — Quotus — Quotannis — Quottidie — Quottidianus — Quotiens — Quotennis — Septennis — Quotennium — Septennium — Quomodo — Quemadmodū — Quodāmodo — Quuiuſmodi — Quorſum — Quoquouerſus — Quoquouerſū — Qur — Quor — Quocirca — Quuius — Quuia — Quuium — Quuias — Quuiatis — Quies — Requies — Inquies — Quietus — Inquietus — Quietudo — Inquietudo — Quieſco — Acquieſco — Requieſco

Requietalis ueor:aliqñ curis vaco.Quod ſi addať accuſatiuus:eſt quieſcere facio.Plautus.Quiſce tu/ Plautus
Queo multũ hnnc:qui eſt ante hoſtiũ.Quietalis ab antiquis Orcus dicebať:hoc eſt pluto deus in/
Nequeo ferorum:qđ defunctorũ aïas quieſcat:hoc eſt quieſcere faciat.hinc ὅρκον græci iuramentũ
Nequeit dicunt:ꝙ per eũ:& paludẽ Stygiam ſanctiſſimũ erat iuramentũ:qđ violare minime licebat
etiam diis.hinc ὅρκοσ ςτρατιωτίκοσ militare ſacramentũ vocatur:& ὀρκῶ iuro:&
Queo ὀρκωμοσία iuſiurandũ:& ὀρκωμόσιον iuramentũ.Sũt etiá qui Queo quaſi qui eo di
Nequeo ctum putant:ſignificat autẽ poſſum:cuius compoſitũ eſt Nequeo:nõ poſſum.Vñ nequeũt
Nequeit aliqñ vſurparũt antiqui pro nõ eunt.Veteres Quentiam pro potentia ſcripſere:& Nequi/
Quentia nunt pro nequeunt:non poſſunt.Poſtremo Quippe confirmandi aduerbiũ:de quo ſupra
Nequinunt diximus.A quæ uero fiunt aliqua:quæpiam:quæq;:vnaquæq;:nequa:quænam:ſiqua:quæli
Quippe bet:quæuis:quæcũq; ſupradictarũ ſignificationũ.Qua aduerbiũ:qđ mõ ſignificat ꝑ quẽ lo
Aliqua cũ.Virgilius.Dic mihi qua ſit iter:mõ inquantũ.Seneca.Hominẽ quippe:qua aïal eſt:mo/ Virgilius
Quæpiam ueri ſenſu oportet.Aliqñ capiť pro tum:ſiue pro partim.Plynius.Mediũ tps diſtentũ:im/ Seneca
Quedam peditũq;:qua officiis maximis:qua amicitia principũ ægiſſe.Quam qđ mõ ſignificat quod Plynius
Nequa græci dicunt ἢ ut eloqntior apud noſtros Cicero habitus eſt:q̃ apud grecos Demoſthenes: Cicero
Vnaqueq; mõ quantũ.Vt q̃ bene marmorei directa eſt ſemita pontis:id eſt quantũ bene.Aliqñ ualde
Quædam Curtius Collemq; traiecto q̃ celerrime flumine occupat.id eſt ualde celerrime.Sed notan/ Curtius
Siqua dũ ꝙ q̃ qñ pro quantũ accipiť:ſemp̃ poſitiuo iungiť.Cicero.Quã moroſi ſunt:qui amant Cicero
Quelibet Ex hoc potes intelligere.Quando uero accipiť pro ualde:ſemp̃ requirit ſuplatiuũ.Idem. Idem
Quæuis Cñ quo ſemp̃ q̃ familiariſſime vixerat.Excipitur vnũ verbũ poſſum:& q̃ idem ſignificant:
Quæcũq; ut queo:valeo:licet & ſimilia:cũ quibus iũctũ q̃ pro quantũ:etiã ſuplatiuo cõnectiť.Quin/ Quintilia.
Qua tilianus.Que oïa nõ omittẽda ſunt:ſed narranda q̃ breuiſſime poſſumus.Vbi etiam ipm
Quam quantũ frequẽtiſſime poniť.Cicero.Niſi ꝙ tanta eſt inter eos:quãta maxima poteſt moꝝ:: Cicero
ſtudiorũq; diſtantia.Quintilianus.Qum aliquid adhibita quanta maxima poteſt cura dili Quintilia.
genter elimauerit.Cũ cõpatiuo uero nunq̃ iungiť q̃.Vnde male quidã q̃plura pro com
Complura plura ſcribũt:& narraui tem geſtam q̃ breuius potui:pro q̃ breuiſſime potui.Quemadmo
dũ autẽ q̃ pro valde nunq̃ poſitiuo:aut compatiuo:ſed ſemp̃ ſuplatiuo adiungiť:ſic econ/
Per trario Per pro valde nunq̃ compatiuũ:aut ſuplatiuũ:ſed ſemp̃ poſitiuũ reqrit:dicimus eni
Perq̃ perpulchre:perbelle:ꝑdiligẽter.Sic Perq̃:Saneq̃:Admodumq̃:Oppidoq̃.Plynius.Perq̃ Plinius
Saneq̃ velim ſcire.Terentius.Perpol q̃ paucos reperias meretricibus fideles euenire amatores:qđ Terentius
Admodumq̃ ſic reſoluiť.Pol perq̃ paucos.Gellius.Saneq̃ vtile eſt.Idem.Voce admodumq̃ ſuaui.Idẽ. Gellius
Oppidoq̃ Oppidoq̃ libens audiui.Idem.Admodumq̃ celer accurrit.Seruius Sulpitius.Poſtq̃ mihi Idem
renunciatũ eſt de obitu filiæ tuæ:ſaneq̃ pro eo ac debui moleſte tuli.Gellius.Saneq̃ litteris Idem
cæſaris ſumus cõmoti.Brutus.Saneq̃ gauiſus ſum.Cicero.Nã qđ de Pompeio Canninius Idem
Valdeq̃ ait:Saneq̃ refrixit.Quidã etiã Valdeq̃ eodẽ modo vſurparũt.Brutus nam ſuos valdeq̃ Seruius ſul
paucos habet.Item quidã minuſq̃ ineptũ:pro perq̃ nõ ineptũ ſcripſere.Quod ſiqñ cõtra/ pitius
ria exempla reperianť prarũ eſt:& ut ſuſpicor:librariorũ potius culpa deprauata ſunt.A q̃ Gelius
Quámox etiã deduciť Quãmox:qđ ſignificat q̃cito:ſed ſi ꝑ ſe ponať mox ſignificat poſtea:uel pau/ Brutus
Mox lopóſt.Quamq̃:& Quãuis pro etſi.licet eni hæc eiuſdẽ ſignificatõis ſint:aliqđ tñ in vten/ Cicero
Quamq̃ do diſcrimen habẽt.Nã Etſi:& q̃q̃ maiorẽ q̃ndã dignitatẽ habere videnť:ſempq; aſciſcũt
Quamuis ſibi indicatiuũ in principio fere epiſtolaꝝ:ſiue libroꝝ.Cicero.Pro Milone.Et ſi vereor iu Cicero
Etſi dices.Idem.In epiſtola ad Atticũ.Et ſi nihil noui afferebatur.Idem ad Herenium.Etſi ne Idem
gociis familiaribus impediti:vix ſatis ocii ſtudio ſuppeditare poſſumus:& id ipſum quod Idem
datur ocii libentius in philoſophia conſumere conſueuimus.Quintilianus.in declamatiõe Quintilia.
de corpore ꝓiecto.Etſi iudices in hac aſprima cõditione fragilitatis humanæ:in qua nemo
prope mortaliũ:impune viuit:hæc omnibus natura eſt:ut ſua cuiq; calamitas præcipue miſe
ra & intolerãda videať.Cicero pro.L.Manlio.Quamq̃ frequens conſpectus veſter mihi Cicero
multo iocundiſſimus eſt viſus.Idem de officiis.Quamq̃ te marce fili annũ iam te audien/ Idem
Quamuis tẽ Cratippũ:Idq; Athenis abundare oportet præceptis:inſtitutiſq; philoſophiæ.Quamuis
Licet uero:& licet:& tametſi:magis poſtulant ſubiunctiuũ:q̃uis etiã aliqñ habeat indicatiuũ.In
Tametſi aliis uero partibus:q̃ in principiis parem hæc oïa locũ ſortiunť.Sed hác quoq; differentiã
duo illa priora ab his poſterioribus habent:qđ illa aliqñ a nullo dependent.Cicero.Quid Cicero
eni eſt omnino hoc ipſum diu:in quo eſt aliqd extremũ:qđ qum venit:oïs voluptas ꝑterita
pro nihilo eſt:qa nulla eſt futura:q̃q̃ iſte tuus animus:nunq̃ iſtis anguſtiis:quas natura no
bis ad viuendũ dedit:contẽtus fuit:ſempq; imortalitatis amore flagrauit:nec uero hæc tua
vita dicenda eſt:q̃ corpore & ſpũ contineť.Hoc ꝑ interrogationẽ acrius fit:atq; ſublimius
ut Si in hoc ipſo dicã.Quamq̃ qs ignorat iſtũ tuũ animũ nunq̃ iis anguſtiis:q̃s natura no
bis ad viuendũ dedit:fuiſſe contentũ:ſemperq; imortalitatis amore flagraſſe?Item a qua fit
Qualis:qđ mõ relatiuũ eſt:ut Talis eſt pater qualis filius:mõ indefinite poniť:ut Neſcio

qualis ſit iſta iactantia. Aliqñ interrogatiue:ut quale ei reſpóſum dediſti? Ab hoc fit Quali Qualitas
tas:quæ diffinit̃ ſm quam quales dicimus:ut albedo:nigredo:aduocatio:pcuratio:legatio: Qualiter
pateruitas:filiatio:qualitates ſunt:qđ ſcđm eas albos:nigros:aduocatos:pcuratores: lega/ Quantus
tos:patres:filios dicimus:& aduerbium Qualiter. Item quantus:quod ſiľr mó relatiuũ:mó Aliquantum
indefinitũ:mó interrogatiuũ eſt:referturq; ad numerũ:& pódus:& menſurã. Ab hoc fit Ali Aliquantiſper
quantũ:qđ mó nomé eſt:ut aliquantũ ocii quaſi aliqua quantitas ocii:aliqñ aduerbiũ:ut ali Quantitas
quantũ ocioſus:qđ & aliquátiſper. Item quantitas:cuius propriũ eſt:quod æquale dicimus Quantitas con/
Quantitatum alia continua eſt:alia diſcreta. Diſcreta quantitas eſt:ut numerus: & oratio. tinua (creta
Continua uero:ut linea:ſupficies:bicubitũ:tricubitũ:corpus:locus:tps:& ſiľia. A quátus di Quantitas diſ/
minutiua fiunt:Quantulus:& Quantillus:hoc eſt q̃ exiguus:& aduerbia:vnũ quantitatis: Quantulus
Quantum::alterũ tpis:Quantiſper: hoc eſt quanto tpe:ſicut Tantiſper tanto tpe. Item qñ Quantillus
qđ aliqñ aduerbiũ tpis eſt:& ſignificat quo tpe:ut qñ veniſti:qñ venies:qñ ſedes:qñ ſtas:& Quantũ
correlatiuũ eſt tunc:ſicut eni tot:quot:talis:qualis:tantus:quantus:taliter:qualiter:ita tũc qñ Quantiſper
dicimus:& quemadmodũ. A quátus fit Quantulus:& Quantillus:ita a tantus Tantulus & Tantiſper
Virgilius Tantillus. Aliqñ Quando ponit̃ pro ſiquidé:ſeu quoniá:& eſt coniũctio rõnaľ. Virgilius. Quádo Tunc
Idem his ſe quádo vltima cernunt. Extremas iam morte parant defendere telis. Idem. Interea qñ Tantulus
optima Dido Neſciat:& tátos rũpi nó ſperet amores:Tentaturũ aditus. Ab hoc fit Quan Tantillus
Idem doquidé eiuſdem ſignificatóis. Idem. Quandoquidem auſonios nó fas contingere portus: Quandoquidé
& aliqñ:ac qñq;:q̃ ſunt aduerbia tpis:& ſignificát aliquo tpe:& Siquando pro aliqñ: hoc Aliquando
eſt:ſi aliquo tpe:& Nequando:hoc eſt:ne vllo tpe. Ité Quatenus:qđ interdũ ſignificat quo Quandoq;
Plynius niam. Plynius. Et quatenus negat̃ nobis diu viuere:relinquamus aliquid:quo nos vixiſſe te Siqñ Neqñ
Cicero ſtemur:proprie tñ ſignificat inquantũ:ſicut Eatenus intantũ:nec aliter a Cicerone vſurpat̃ Quatenus
Acron ut in Lelio. Videndũ eſt quatenus amicitiæ tribuédũ ſit. Acron tradit Quatenus interdum Eatenus
loci aduerbiũ eſſe:Quáuis uero eſſe coniunctioné: Ab hoc Aliquatenus deriuat̃. Ité Quaſi Quatenus
aduerbiũ ſiľitudinis:qđ ſignificat ſita ut. Hæc eni aduerbia Velut:Veluti:Vti:Quaſi:Tanq̃ Quatinus
Ceu:imaginé innuũt. Hæc uero Sicut Sicuti:Vt ſiľitudiné q̃uis ut:pót eſſe generale:nec nó Quaſi Velut
Vti:qđ ab eo deriuat̃: Eteni cum dicimus Tu iraſceris tanq̃ leo:q̃ſi canis:velut vrſus:huiuſ Veluti Vti
modi oratio p verbũ ſubſtantiuũ reſoluit̃:hoc eſt Iraſceris:ſicut leo:ſicut canis:ut vrſus p̃ce Quaſi Tanq̃
dens verbũ ſubintelligit̃:hoc eſt iraſceris ſicut leo:ſicut canis iraſcit̃:ut vrſus iraſcit̃. Quaſi Ceu Sicut
auté non mó imaginé:ſed ipſam plane veritaté aliqñ ſignificat:ut Pater tu nó amas me q̃ſi Sicuti
filiũ:imo te fili amo q̃ſi filiũ. Ego nó amplector illũ quaſi filiũ:licet mihi filius ſit. Habet etiá Quamlibet
quaſi quoddá propriũ: quale eſt:Obiicis mihi:qđ vxoré repudiauerim:q̃ſi tu idem non fe/ Quantumlibet
Virgilius ceris. Vti etiam aliqñ capit̃ pro quod. Virgilius. Náq; videbat uti bellantes pergama circũ Quantũuis
Plynius Hac fugerent grai. Ceu eſt magis poetarũ. licet Plynius & alii nõnulli eo frequétiſſime vtan Quamuis
Plautus tur. Ité Quálibet:& Quantúlibet:& Quũis eiuſdé plane ſignificatióis. Plautus. Impudi/ Quamprimũ
ca mulier quálibet magnũ facinus audent. Item Quáprimũ. i. mox ſtatim. Ité Quare: Quá Quare
obrem:Quaſobres:Quapropter aduerbia:q̃ ſignificát propter quod. & Quaqueuerſum: Quamobré
ſiue quaquauerſum:pro in omné parté:& quo nõnulli:& maxime Ply. vtunt̃:Quadante/ Quaſobres
Plynius nus. hoc eſt vſq; ad quandá parté:& Quádiu pro quanto tpe. cuius relatiuũ eſt tamdiu: & Quapropter
Nequaq;:qđ ſignificat nó:& Nequá indeclinabile nomen:quod apud veteres ſignificabat Quaqueuerſum
nullius pcii:& quod ne tanti quidé erat:q̃ quod habetur minimi:poſtea inualuit vſus:ut de Quaquauerſum
notaret hominé laſciuũ:ac libidinoſum. Vnde Aurũ nequam appellat̃:quia hominé trahit Quadantenus
Virgilius ad malũ. Virgilius. Quid nó mortalia pectora cogis Auri ſacra fames. Hinc nequitia:laſci Quamdiu
A. Gellius uia:& libidinoſa illecebra:ſiue(ut. A. Gellius ſentit)luxus vite pdigus. Multi tñ nequitiam Tádiu Nequaq;
Martialis pro ſolertia:aſtutiaq; accipiũt. Martialis. Nequitiam tellus nó habet vlla magis. Quidam Nequam
neq; quaſi nequicq; dictũ exiſtimant:alii quod nihil queat:nulliq; rei ſit apta. Ab hoc etiam Aurũ nequam
Nequiter aduerbium:qđ & Nequitus antiqui dixere:& Nequalia detriméta:& Nequino Neqtia Neqt̃
verbũ:quod mó ſignificat laſciuio:mó nego. & Nequinũ oppidũ:quod nunc Narnia dici Neqtus Neqlia
tur:ob incolarũ libidinoſam inertiam:a quo Nequinates:qui nũc Narnienſes. Item a quæ Neqno Neqnũ
fit Neutiq;:quod ſignificat nullo modo:& Vnq; aliquo tpe:& Nunq; nullo tpe. Ité a quæ Narnia
& res componit̃ Quæro. Nihil eni eſt aliud q̃rere:ut ſupra diximus:q̃ quæ ſit res aliq̃ inue/ Nequinates
Ennius ſtigare. Ab hoc deducit̃ Quæſo:quod ſignificat rogo. Ennius. Tamen Quæſere pro quære Narnienſes
re poſuit. hinc fit Quæſtio:& ei9 diminutiuũ Quæſtiũcula:q̃ mó quamq; dubitationé ſigni Neutiq;
ficat:mó controuerſiam. Iuriſconſulti etiam quæſtionem eſſe diffiniũt tormenta:& corpo Vnq; Nunq;
ris dolores ad eruendam veritaté. Papinianus auté ſcribit quæſtioné nó torméta tñ:ſed & Quero Queſo
omné inquiſitioné:ac defenſioné mortis appellari. Hinc & Queſtores dicunt̃ qui præpo/ Queſtio
ſiti ſunt pecuniæ publicæ quærendæ:hi & vectigalia exigũt:& ærarii curam habent. Legere Queſtiuncula
etiá epiſtolas in Senatu conſueuere:& Imperatoré tpibus candidati principis vocabantur. Queſtinor
Maleficia quoq; inq̃rere ſolebant:propter quod a quæſtionibus exercendis:nõnulli putant Queſtores

quæſtores appellatos.Origo eorum vetuſtiſſima fuit.Siquidem & Romulum & Numam cõſtat duos habuiſſe quæſtores: nõ ſua auctoritate:ſed populi ſuffragio creatos.Legit᷑ etiã quæſtores a populo creatos fuiſſe qui capitalib9 rebus p̄eſſent.hi quæſtores patricidii nũcupabantur: quorum lex duodecim tabularum mentionem facit.Quæſitores etiam vocati ſunt Virgilius. Quæſitor Minos vrnam mouet:A quo & Inquiſitor:& Inquiſitio dicta. A quæſtore Quæſtura deducitur:ſicut a prætore prætura:a quæſtione nõ fit quæſtior verbum:quod eſt perquiro:examino:a quo quæſtionarius:inquiſitor:examinator.Item a q̃rẽdo q̃ſtus:quod mõ lucrum ſignificat:mõ actionẽ ipſam:atq; artificiũ lucrãdæ pecuniæ.Cicero.Nam de artificiis:& q̃ſtibus:qui liberales habendi ſunt:qui ſordidi.Quintilianus.Nã ut primum lingua eſſe cœpit in quæſtu:reperiturq; in vtroq; numero:& in datiuo:& ablatiuo plurali quæſtibus facit.Ab hoc quæſtuoſus deducit᷑:hoc eſt lucroſus:& quæſtuarius:qui queſtus grã artem aliquã exercet.& quæſtuariæ artes quæ lucri cauſa exercentur:& diminutiuũ quæſticulus:quod ſignificat lucellum:hoc eſt paruũ lucrũ.Cicero.Aut quid ſiſſum retoris cum lucello meo:aut meus quæſticulus cum cælo:terra:rerumq; natura.Item a quæro fit Querito:quod proprie de his dicitur:qui quottidie inquirẽdo vix victũ inueniunt.Terentius.Lana & tela victũ quæritans.Plautus.Qui inops:& ſordidus quæritãdo alit familiã quæritando inquit:hoſtiatim victum quærẽdo:quod mendici faciũt:a quo Rogatores etiã ſunt dicti.Plautus.Vt rogator hoſtiatim petam panem.Item a q̃rito Quæritabundus declinatus:hoc eſt quæritans.Item a quæro compoſita fiunt Acquiro:quod eſt lucror:vẽdico. Anquiro circũquæro:quod & circũquiro dicitur.Perquiro:veſtigo.Exquiro:diligenter inquiro:a quo Exquiſita dicuntur digna:electa:quaſi diligenter quæſita:& Exquæſtor:vocat᷑ honoratus quæſtor:& primus:& Exquiſite aduerbiũ:hoc eſt diligẽter:electe:culte.Inquiro inueſtigo:Diſquiro:quærendo diſcerno Requiro diu quæro:aliq̃n etiam rurſus quæro: Cõquiro:quæro:deputo:coerceo.Item a quæ & res fit queror deponens:quod eſt lamẽtor:nã lamẽtando q̃ res ſit:q̃ nos angat:explicare ſolemus.Ideo aũt ſine dipthongo ſcribit᷑:& corripit primã:ut a quæror differat:quod ẽ paſſiuũ huius verbi quæro.Ab hoc fit queſtus: hoc eſt lamentatio:qđ tm̃ in plurali declinat᷑:cuius datiuus:& ablatiuus eſt quæſtubus: & Querela:& Querimonia eiuſdem ſignificatõis:& Querimoniarius:qui quærimoniam exponit:& q̃ribundus lamentabilis. Cicero.Humili:ac queribundas voce: & cõq̃ror eiuſdem cũ ſuo ſimplici ſignificationis:& Querulus:qui cõqueritur:ſiue plenus querelis. Quidã tñ Lamẽtor a queror ita diſtinguũt:ut lamẽtari ſit voce q̃rula:& triſti oratione cladem ſuam teſtari:a quo Lamentũ:& Lamẽtatio deducunt᷑.Veteres Lamẽtas pro lamẽtatione ſcripſere.Pacuuius.Lamẽtas & fletus facere compedi licet.Quidam lamentor a Lamero deductũ exiſtimãt:qđ eſt ſcindo:lama:a quo Lame rupiũ fracturæ dicunt᷑:et Laminæ Bratteæ:q̃uis aliq laminas a bratteis ita diſtinguũt: ut bratteæ tenuiores ſint:laminæ groſſiores:q̃les ſunt: ex quibus arma conficiunt᷑:& Lamiæ mulieres:quæ ſtrigũ inſtar infantiũ ſanguinẽ ſugunt: ſiue ipſæ ſtriges.Hora.Nec pranſæ lamiæ puerũ viuũ extrahat aluo.Lamias etiã veteres dixerunt nobili familia ortas:qm̃ heliorũ familia a lamo formiarũ rege ortum habuiſſe conſtat Vnde & Lamiæ cognomẽ nobilibus inditũ eſt:qđ vulgo lamiũ genus vocabat᷑. Horatius Heli vetuſto nobilis ab lamo.Iuuenalis.Hoc nocuit lamiarũ cæde madenti.Lamia etiã inſignis meretricis nomen propriũ fuit.Lamius mons eſt Ioniæ notus fama Endymionis: a quo & ipſe Endymion lamius eſt dictus.Ouidius.Lamius Endymion nõ eſt tibi luna rubori.Quirito uero:quod ſignificat clamo:non a q̃rendo deducit᷑:ut quidam putãt:ſed a Quiritibus.is enĩ quiritare dicit᷑:ut Varro teſtat᷑:qui fidem quiritum clamans implorat.Quidã Quiritare dicũt Romanorũ eſſe:iubilare ruſticorũ.Quirites Romani dicunt᷑ a Quirino: hoc eſt Romulo vrbis Romæ conditore.Romulus autẽ dictus eſt Quirinus:ꝙ haſta aſſiduæ vteret᷑:quæ lingua Sabinorũ Quiris appellat᷑.Vñ quidã Securim vocitatã exiſtimant: quaſi ſemicurim:licet nos a ſecando potius dictã exiſtimamus.Alii Quirinũ a græco appellatũ putant.κύριον enĩ græci regẽ vocant.Cõſtat aũt Romanos eo tp̃e græcos fuiſſe.Sunt qui Quirinũ dictum velint ob generis nobilitatẽ a patre ſuo Quirino:hoc eſt Marte.Romani enĩ Martẽ:dum ſæuiret:gradiuũ:dũ trãquillus eẽt Quirinũ noĩabãt: Poſtea hoc nomen Octauio inditũ fuit hac de cã.Ppl's Ro.ut Octauio blãdiret᷑:tria ei noĩa obtulit:ut uel Quirinus vocaret᷑ uel Cæſar:uel Auguſtus.Ille ne eligendo vnũ partẽ offenderet quã aliud excogitauerat:oĩbus vſus eſt:& primo dictus eſt Quirinus:poſtea Cæſar:deinde Auguſtus: hoc eſt ſacer:et maieſtatis plenus:ut ridiculus ſit error leguleiorũ noſtri tp̃is:q ab augẽdo imperio Auguſtũ dictũ affirmãt.a quirino Quirinalis collis eſt dictus:ꝙ in eo quirini templũ erat:ſiue ꝙ(ut alii putãt)in eũ cõmigrauere Sabini a curibus veniẽtes.Hinc Quirinal' porta Romæ dicta:ꝙ ea in collem q̃rinalẽ itur:uel ꝙ ꝓxime eã eẽt q̃rini ſacellũ.Quirinalia vocabãt diẽ:quo ſacra q̃rino fiebãt.Quiritiũ foſſæ dictæ:qđ eas Ancus Martius:quum vrbem

Quæſtores patricidii
Quæſitores
Inquiſitor
Inquiſitio
Queſtura
Quæſtinor
Quæſtionarius
Quæſtus
Quæſtuoſus
Quæſtuarius
Quæſtuaria ars
Quæſticulus
Quærito
Rogator
Queritabundus
Acquiro
Anquiro
Circũquiro
Perquiro
Exquiro
Exquiſitus
Exquæſtor
Exquiſite
Inquiro
Diſquiro
Requiro
Conquiro
Queror
Queſtus
Querela
Querimonia
Querimoniari9
Queribundus
Conqueror
Querulus
Lamentor
Lamentum
Lamento
Lamenta
Lamero
Lama
Lamina
Lamia
Lamius
Quirito
Quiritio
Iubilo
Quirites
Quirinus
Quiris
Securis
Gradiuus
Quirinus
Auguſtus
Quirinal' collis
Quirinal' porta
Quirinalia
Quiritiũ foſſæ

Virgilius
Cicero
Cicero
Terentius
Plautus
Cicero
Pacuuius
Horatius
Horatius
Iuuenalis
Ouidius
Varro
Octauius

circũdedit:quiritũ opera fecit. Iubilare autẽ quidã putant a iubare dictũ. Iubar proprie luci
fer dicit᷑:qđ iubas lucis effundat: Iubæ enĩ crines ſunt a collo aĩaliũ pendentes: vnde Iubati
leones vocant᷑:qui iubas habẽt:ad differentiã nõ habentiũ iubas. A lucifero ergo Iubar di/
ci volunt omnẽ ſplendorẽ:ut auri:argenti:gemmaꝝ:quapropter & ad maieſtatẽ hoĩs tráſ/
Claudiãus fert᷑. Claudianus. Per fratris regale iubar. Hinc itaq; Iubilare dictũ volunt:læticiã mẽtis vo
ce:ac geſtu exprimere:qđ & Iubilũ:& Iubilatio vocat᷑:hoc eſt declaratio qdã:& illuſtratio
gaudii,cõcepti. Alii Iubilare a iuuando dictũ volunt:qſi animi iocũditatẽ oſtẽdere: Iuuare
enĩ delectare eſt:a quo iocũditas dicta. Sũt qui Iubilare a ſono ipſo vocis factũ velint:cuius
ſentẽtiæ nos ſumus. Ita enĩ Iubilo dictũ eſt:ut Ouo a vocibus quibus læti:ac triũphantes uti
ſolemus. Differũt autẽ Ouare & Triũphare:quia ouatio minor eſt triũphus:& qui ouãdo
vrbẽ ingrediunt᷑:vno vtunt᷑ equo:& a plebeis:ſiue equitibus deducuntur ad capitoliũ:atq;
ex oue ſacrificãt:propter qđ ab ouibus quidã ouare dictũ falſo exiſtimarũt. Qui aũt trium/
phant: & albis vtunt᷑ qtuor equis:& Senatu ꝑeunte ducunt᷑ in Capitoliũ:& ex tauris ſacri
ficiũ faciunt. Fieri autem Ouatio ſolebat:quotiẽs nõ interfectis:ſed fugatis hoſtibus incruẽ
ta victoria erat. Triumphus græca vox eſt. Græci enĩ Τρίαμβον dicũt:nos aſpiratione ex
prima in nouiſſimã ſyllabã tranſlata:& .b. mutata in .p. dicimus Triũphũ:a quo fit Triũ/
pho uerbũ:& paſſiuũ eius triũphor:qđ eſt ſupor: vincor:a quo Triũphatus dicit᷑: victus:ſu
peratus:& de quo Triũphatũ eſt:& Triũphator:q cũ triũpho intrat vrbẽ:& Triũphale:
qđ ad triũphũ attinet: Vnde Triũphales coronæ dicunt᷑:quibus impatores in triũphis co/
ronabant᷑:& triũphales viri:q triũphũ geſſerũt. Erat aũt triũphus omniũ honorũ:q a pplo
Ro. dari ſolebãt:maximus. Vehebant᷑ triũphantes curru inaurato:qttuor equis albis cũ du
cẽtibus:capite coronato:deuictis hoſtibus currũ ſequentibus:quoꝝ cella cathenis onerata
erãt: Sic ꝑeunte Senatu in Capitoliũ aſcẽdebãt ad templũ Iouis optimi maximi:ubi macta
to tauro albo:eadẽ pompa comitatus domũ reuertabat᷑. Hinc Triũphare aliqñ pro exulta
Cæſar re vſurpant. Cæſar: Quod eueniſſe nobis, gaudeo:& triũpho. A Quod uero fit aliud ꝙ cõ
iunctio cauſal:idẽ ſignificãs qđ quia: A Quo & Vt:qm̃ ꝙ & quia de cauſa efficiẽti dicunt᷑.
De finali uero Quo & Vt:& vbi poteſt eẽ quia:ibi poteſt eẽ ꝙ:& ubi põt eẽ Vt:ibi põt eẽ
quo:& ecõuerſo:ut nõ caſtigo te ꝙ odio habeam:ſed quo meliorẽ efficiam: Vbi poſui ꝙ:
potuiſſem ponere quia:& ubi poſui quo:licuiſſet ponere ut. Interdũ tñ eodẽ in loco:& ꝙ
& ut ponere poſſumus:ut ꝙ ſcribas iubeo:& ut ſcribas iubeo. In quo notandũ eſt:ꝙ cũ his
verbis:opinor:gaudeo:exiſtimo:letor:voluptatem capio:& ſiſibus:& pñti:& coniũctiuo
uti poſſumus:ut ꝙ ſcribas lætor:& ꝙ ſcribis lætor. Cum his uero:mãdo:impero:iubeo: ꝙ
ſcribas volo:ꝙ lectites. In illo tamen ſuperiore animaduertendũ eſt:ne diuerſoꝝ modoꝝ
Terentius verba copulemus:ut quidã apud Terẽtiũ legũt:an ꝙ viam ignorãt:an ꝙ iter pferre neqant:
ubi ignorẽt:nõ ignorãt legendũ eſt:& alibi. nihil eſt:nihil deſit tñ:ubi nõ deſit:ſed deſit eſt
Cicero legendũ. Quod in principio clauſulæ poſitũ pro ſed accipit᷑. Cicero. Quod ſi quis a me hu
ius cõſilii mei cãm quærat:ita rñdeo. Itẽ Quodã:Quodpiã:Quodq;:Quodcũq;:Quodli
bet: Vnũquodq;: Siquod Idem ſignificantia:qđ ſupiora huiuſmodi. A quid fit aliud Quid
Quintilia. aduerbiũ interrogãdi:ut Quid dormis? pro cur dormis. Aliqñ ponit᷑ pro in quo. Quinti.
Quid tibi tantũ mali feci? qd offẽdi:quõ ponit᷑ etiã nihil te offendi:hoc eſt nõ offẽdi te i
aliquo. Itẽ Quicq;:Quicq;:Quidpiam:Quicquid:Quod ueteres Oſcorum lingua Pitpit
dixere:Quidcũq;:Quidlibet: Vnũquicqd: Vnũquicq;: Vnũquidlibet. Itẽ Nequicq;:quod
Quintilia. ſignificat fruſtra. Quintilia. Me miſerũ:& tantis pericul nequicq; ereptũ. Interdũ ponit᷑ ꝑ
Virgilius nõ. Virgilius. Nequicq; vmbone pepẽdit. Perſius. Nequicq; fundo ſuſpiret nũmus in imo.
Perſius Sed hic notandum eſt:quodlibet:quiſquis:& quicũq; pro eodẽ accipi ſolcãt:ut quiſquis es
huc venias:& quicũq; es huc venias: Quicqd tñ & Quodcũq; nõ accipiunt᷑ pro eodẽ:qũ
alterũ ſit ſubſtãtiuũ:ut quicqd teneꝝ:quicqd molle:quicqd iocũditatis: quicqd pecuniarũ:
Alterũ adiectiuũ:ut quodcũq; crimen:quodcũq; facinus:quodcũq; telũ. Nã Quid vnde fit
Quicqd ſubſtãtiuũ eſt: Quod uero vñ Quodcũq; eſt adiectiuũ:et in hũc modũ oĩa q ex his
cõponunt᷑:ut quiddã obſcenũ:quoddã tẽplũ:& honeſtiſſimũ quicq; mihi gratiſſimũ ẽ. Idẽ
Quintilia. eſt autẽ quicq;:& vnũquodq;. Quintilianus. Nec cauſas cur quicq; eoꝝ accidit: pſeq;:ꝓpo
ſito opi neceſſariũ. Itẽ a qd fit Quidita aduerbiũ:hoc eſt cur:& Quidtũdeniq;:& Quider
go:& Quidtũpoſtea:& Quiditaq;:& Quidinterea:& Quiddemũ:q oĩa ſignificãt:quo p
tinet iſtud:de quo loqris? ſiue qd attinet hæc dicere:ſiue qd ſibi vult hic ſermo. Itẽ Quidnã
Virgilius & Nanqd:& Quidne interrogatiua:uel noĩa:uel aduerbia:& Quidni:qđ ſignificat certe
videlicet. GENS. Natio. Gens enĩ mõ nationẽ ſignificat. Virgi. Gens inimica mihi tyrrhe
nũ nauigat æquor:mõ familiã: Vñ Gẽtiles dicunt᷑:q ex eadẽ familia ſunt:& Gẽtilitiũ ſacer
Cũrtius dotiũ:qđ ad ius familiæ ptinet:& nũc vulgo Iuſpatronatus appellat᷑. Gentil etiã dicit᷑:qui
eiuſdẽ noĩs eſt:qſi nomẽ familiæ hẽat. Etenĩ Curtius ait: Gentiles mihi ſunt:q meo noĩe ap

Iubilo
Iubar
Iuba
Iubatus
Iubilo
Iubilum
Iubilatio
Iuuo
Iocunditas
Ouo
Triumpho
Ouatio
Triumphus
Triumpho
Triumphor
Triumphatus
Triumphator
Triumphale
Coronæ trium/phales
Quod Quia
Quo Vt
Quondam
Quodpiam
Quodq;
Quodcũq;
Quodlibet
Vnũquodq;
Siqđ Quid
Nihil Quicq;
Quicq;
Quippiam
Quicquid
Pitpit
Quidcũq;
Quidlibet
Vnũquicquid
Vnũquicq;
Vnũquidlibet
Nequicq;
Quicquid
Quodcũq;
Quid Quod
Quidita
Quidtũ
Quiditaq;
Quidinterea
Quiddemũ
Quidtũdeniq;
Quidergo
Quidtũpoſtea
Quiddemũ
Quidnã Nãqd
Quidne
Quidni
GENS
Gentiles
Gentilitium
Iuſpatronatus

Gentilitas pellant̃. Ab hoc Gẽtilitas dicta: q̃ ꝓprie eſt multitudo ipſa uel familiæ: uel nationis alicuius:
Deoꝝ mltitudo & ipſi gẽtiles. Scriptores tñ rerum ſacrarũ gẽtiles: ſiue gẽtilitatẽ vocãt: oẽs idoloꝝ cultores:
Febris hoc eſt qcũqꝫ Deoꝝ multitudinẽ poſuerũt. Diuerſæ enĩ gẽtes innumerabilia numina habue
Mala fortuna re: nec ſolũ ſupiora illa: q fulgore ſuo mũdũ illuſtrãt: Solẽ: Lunã: Martẽ: Mercuriũ: Iouẽ: Ve
Genſelia nerẽ: Saturnũ. Sed inferioꝝ quoqꝫ aĩaliũ virtutes: Pudicitiã: cõcordiã: mentẽ: ſpem: hono-
Egens rẽ: clemẽtiã: fidẽ: & ut Democrito placuit: pœnã: ac bñficiũ. Inferoꝝ quoqꝫ diis in ſua gene Democritus
Egeo ra deſcriptis: qnetiã morbis: ac peſtibus: ut Febri: ac Mala fortuna: qrũ tẽpla Romæ celeber
Indigeo rima fuere. Iõ aũt hos gẽtiles vocãt: qa in gẽtiliũ hoc ẽ maioꝝ ſuoꝝ fide pſtitere,: nec religio
Egenus nis cultũ: mutarũt. Itẽ a gens Genſelia deducit̃: q ex multis familiis cõficit̃: & Egens (ut nõ-
Egeſtas nulli putãt) uelut exgens: cui negens quidẽ ſit reliq. Eſt enĩ ꝓprie egens: cui deſunt neceſſaria
Incitas ad viuendũ. Ab hoc fit Egeo verbũ: a quo Indigeo: Hinc Egenus dicit̃ paup: & Egeſtas pau
Indigus pertas: & Indigus q indiget aliq re: & indigẽtia: inopia: & Incitas q̃ſi indigitas: paupertas.
Indigentia Plautus. Profecto ad incitatẽ lænonẽ rediget: ſi eas adduxerit. Gens a Genere nomẽ ſũpſit Plautus.
Genus u. littera detracta. Genus aũt a græco deducit̃: qđ eſt γένος: Multiſqꝫ modis dicit̃ genus.
Bigeneris Proprie uero genꝰ eſt principiũ vniuſcuiuſqꝫ generatõis: uel ab eo q genuit: uľ a loco in quo
Generoſus genitus eſt: ut Horeſtes a Tantalo ducit genus: & plato genere eſt Athenienſis: Patria eni ge
Generoſitas neratõis vniuſcuiuſqꝫ principiũ eſt: queadmodũ parẽtes. Hinc p trãſlationẽ Genus etiã vo-
Generoſe camus multitudinẽ aliquoꝝ ad vnũ aliqd: & ad ſe inuicẽ quodãmõ ſe hñtiũ: ut Romanoꝝ
Gener genꝰ dicimus: qđ ad Romulũ refert̃: & cognationẽ inter ſe habet: p quã a cæteris diſtingui
Generaliter tur. Hinc rurſus genus appellamus: cui ſupponit̃ ſpẽs: & a dialecticis ita diffinit̃. Genus eſt
Generatim qđ p̃dicat̃ de pluribus differẽtibus ſpecie: dictũ ꝓpterea: qđ q̃ſi principiũ ſit huiuſmodi ge
Progener nus: omniũ q̃ ſub ipſo ſunt ſpecierum. Genus etiã vocamus: quicqd eſt p qđ alicuius rei q̃li-
Generale tas indicat̃: Vñ genus mortis: genus vitæ: genus exẽpli: genus marmoris: genus coloris: genꝰ
Gigno veſtis: genus libertatis: genus ſeruitutis dicimus. Virgilius. Quod genus hoc hominũ: quaue Virgilius
Gnitur hũc tam Barbara morẽ Permittit patria? Seneca. Sũmũ genus infœlicitatis miſero eſt fuiſſe Seneca
Gnixus aliqñ fœlicẽ. A genere fit Bigeneris: duorum geneꝝ: de quo inferius dicemus: & Generoſus
Prægnans mõ nobilis: & p̃claro genere. Virgilius. Cõtinuo pecoris generoſi pullus in aruis Audet: &
Genero ignoto ſeſe cõmittere põtõ. mõ p metaphorã fortis. Cice. Quumqꝫ de impio certamen eẽt cũ
Regenero rege generoſo. atqꝫ potẽti. Ab hoc fit Generoſitas: hoc eſt nobilitas: & Generoſe aduerbiũ:
Degenero hoc eſt nobiliter: fortiter. Itẽ a genere Gener filiæ meæ vir: qđ ad genus augendũ adhibet̃: a
Degener quo Progenerũ appellat auus neptis ſuæ virũ: & Generaliter: ac Generatim: de quibꝰ ſupra
Prægenero diximus: & Generale: qđ ad cũctos ptinet: & Gigno: a quo ignis: qđ nihil in eo gignat̃: ut
Progenies ſupra diximus. Veteres etiã Gnit̃ pro Gignit̃: & Gnixus p Genitus vſurpauere. Itẽ a gigno
Genitus Prægnãs q iam occupata eſt ingenerãdo: qđ cõcœpit: & Genero eiuſdẽ ſignificatõis: a quo
Vnigenitus Regenero: rurſus genero: & Degenero a generis nobilitate deſciſco: a quo Degener: qđ eſt
Primogenitus cõtrariũ generoſi: hoc eſt ignobil. Virgilius. Degeneres aĩos timor arguit. Et Prægenero: ge Virgilius
Congenero neratiõnẽ ꝓduco: A quo Progenies: pro genere atqꝫ familia accipit̃. Virgi. Progeniem ſed Idem
Ingenero enĩ troiano a ſanguine duci audierat. Itẽ Genitus: natus: a quo Vnigenitus q ſolus natus ẽ:
Ingeneror nec fratrẽ vllũ habuit: aut ſororẽ. & primogenitus: q in naſcẽdo primus fuit: etiam ſi nullus
Genitor poſtea natus fuerit: & Cõgenero: qđ eſt aſſocio: adiũgo. Actius. Hũc enĩ tibi cõgenerat affi Actius.
Genitrix nitas: & Cõgenero: qđ eſt adiũgo: aſſocio. Ennius. Quẽ mihi cõgenerat affinitas. Et Inge Ennius.
Genitura nero: cuius paſſiuũ ẽ Ingeneror: qđ aliqñ pro generor: aliqñ pro innaſcor vſurpat̃. Cicero Cicero
Genitale ſemen In tãta aĩantiũ varietate hoĩ ut ſoli cupiditas ingeneraret̃ cognitõis & ſciæ. Itẽ Genitor: qđ
Genitalia mõ patrẽ ſignificat: mõ ad honorẽ refert̃: ſicut Genitrix aliqñ ſignificat matrẽ: aliqñ vene-
Genitiuus neratõis gr̃a ponit̃: & Genitura ſemẽ hoĩs: qđ & Genitale ſemen appellat̃: aliqñ ponit̃ p
Caſus generãdi generatõe: q & ipſa a generãdo deducit̃: & Genitalia pudenda tã in viro: qꝫ in muliere: &
Genitalis Genitiuus vim generãdi hñs: Vñ genitiuũ humorẽ vocamus ſemen hoĩs: & apud grãmati-
Germen cos primus caſus a recto dicit̃ genitiuus: ſiue caſus generãdi: et Genitaľ: nataľ: vñ genitale ſo
Germani lũ vocamus patriã: qđ & natale ſolũ appellat̃: & Genitalẽ diẽ natalẽ: quo. ſ. geniti: hoc ẽ in
Germana lucẽ p̃diti ſumus: & Germen: qđ ex arboꝝ ſurculꝫ gignit̃: a quo Germani appellati ſunt: q̃ſi
Germino ex eadẽ ſtirpe geniti: q̃uis Varro germanos eẽ dica ex eadẽ genitrice natos. Virgi. Hæc ger Varro
Germinaſco. manus Eryx quõdã tuus arma gerebat: Huius fœmininũ eſt Germana. Idem. Inueni germa Virgilius
Cõgerminaſco. na viã: gratare ſorori. A germine fit verbũ Germino: qđ eſt pullulo: & germẽ emitto: a quo Idem
Germinaſco: & compoſitũ eius Cõgerminaſco: q ſignificãt coaleſco: coniũgor: conſocior. Quadriga
Quadrigarius. Facite exẽpla eoꝝ: ut cũ illis cõgerminaſcere ſciat̃. Varro Poſtea cũ his vnã rius.
Germania remp. coniũcti: & cõgerminati tenuere. A germanis aũt Germania ꝓuincia vocitata eſt: q a
Gall. Rhetiiſqꝫ: ac Pãnoniis Rheno: & Danubio flumĩbꝫ a Sarmatis Daciſqꝫ mutuo metu
Rhenus. ac mõtibus ſepat̃. Cætera ambit Oceanus latos ſinus: & inſularũ immẽſa ſpatia cõplectens
Rhenus rheticaꝝ alpiũ inacceſſo: ac p̃cipiti vertice ortus modico flexu in occidentẽ verſus

Septētrionali oceano miſcet̄.Danubius molli:& cleměter ædito mōtis Arbone iugo effu-
ſus:plures pplos adit:donec in pōticū mare ſex meatibus erūpat:ſeptimū os paludibus hau
ritur.Germani ipſi indigenæ exiſtimant̄:qm̄ nō eſt veriſile aliquos Aſia aut Affrica:aut Ita
lia relicta germaniā petiiſſe:informē terris:aſperā cælo:triſtē cultu:aſpectuq; niſi patria ſit.
hi antea Teutones appellabāt̄ a Teutone deo eoꝝ:quē terra ortū exiſtimabāt.Poſtea Alemā
ni ſunt dicti ab huius dei filio Manno.Germaniæ vocabulū nup a romanis additū: qm̄ qū
primū rhenū deuictis gallis trāſgreſſi fuiſſent: videntes eos:& feritate aīoꝝ:& ꝓceritate cor
porū:& colore flauo:forma ꝑterea:& moribus:& viuēdi ritū gallis ſimillimos:germanos
eos:hoc eſt frēs galloꝝ eē exiſtimauerūt.A germano Germanicus dicit̄:ſicut ab italo Itali
cus: propter quod a debellatis germanis impatores quidā germanici cognomen ſumpſere.
Itē a gigno ſiue genero Indigena dicit̄:q nō aliunde in aliquā patriā uenit:ſed ibi natus eſt:
qſi indegenitus.& Gingiue in quibus dentes ſunt:qđ in iis dentes gignunt̄.& Gnatus fili9
A quo Natus:& Naſcor: Vn̄ Natio:q̄ ꝓprie ſignificat genus hominū:q nō aliūde venerūt:
ſed ibi nati ſunt.In pecoribus tn̄ bonus ꝓuētus:bona natio dicit̄.Hinc etiā Cognati appel
lant̄:qſi vna cōiterue nati:uł ab eodē ortu ꝓgenitore.Itē Agnati. Differūt aūt(ut Paulus Iu
riſconſultus exiſtimat)Cognati ab Agnatis:ūt genus a ſpecie: Nā oīs agnatus cognatus eſt:
nō aūt oīs cognatus agnatus eſt. Alteꝝ enī ciuile:alteꝝ naturale nomē eſt.Cognatōis origo
etiā ꝑ fœminas ſolas cōtingit: Agnatōis aūt ab vno patre ꝑ ſolos maſculos contingit.Agna
tū etiā dicimus quicqd ultra debitū natū eſt: Vn̄ Agnaſcētia:& Agnata mēbra appellant̄:q
abūdant.Plynius.Membra aīalibus agnata:inutilia ſunt:ſicut ſextus hoī ſemp digitus:et in
ægypto nutritū eſt portentū binis:& in aduerſa pte capitis hō ocul' hō:Sed his minime cer-
nens.Itē ab eodē Bignæ dictæ ſunt geminæ:qꝫ bis vno die natæ ſunt: & Bigenera:aīalia ex
diuerſo genere nata:ut Leopardal' ex leone:& Pāthera:& natiuitas:q ortū ſignificat:et Na
tura q naſci oīa facit:hāc qdā deū eē dixerūt:a quo oīa ſunt creata.Ponit̄ tn̄ aliqn̄ pro geni
talibus.Plynius.Si qdrupes fœtū nō admittat:urtica naturā fricādā mōſtrāt.Natura etiā ꝓ
vi ponit̄: Vn̄ arboꝝ atq; herbaꝝ naturas dicim9:& ꝓ more. Virgi.Nūc age naturas apib9
qs Iuppit Ipſe Addidit:expediā.Itē natura eſt:q vnicuiq; rei formā dat ſpecifica differētia.
Diffiniturq; a philoſophis:Natura eſt motus principiū ſm ſe:& non p accn̄s:qm̄ vniuerſa
corpa propriū hn̄t motū p ſe:ut ignis p ſe ſurſum fert̄:terra deorſum:& nō p accn̄s: qm̄ id
nō naturale:ſed artificiale dicit̄.Ab hac fit Naturale:qđ ſm naturā eſt:& aduerbiū Natura
liter:& Naturalia pudēda.Columella. Si equa marē nō patit̄:detrita ſtylla naturalia eius
linunt̄:q res accēdit libidinē.Naturales filii dicunt̄ illegitimi: qđ ſola natura:nō cōiugali
lege ſint orti.Natorū appellatio ſm Modeſtinū ad nepotes etiā extendit̄. Virgi.Et nati na
torū:& q naſcent̄ ab illis.Natus ſum laudi:& ad laudē dicimus.Cicero.Nā qd ageret vir
ad dignitatē:& gloriā natus.Idē.Qui ſe patriæ:q ciuibus ſuis:qui laudi:q gl'iæ:nō ſomno:
nō cōuiuiis:& delectatōi natos arbitrant̄.Hinc fit Natalitius:& Natalis:in quo qs natus ē.
Natalia etiā dicunt̄ dies ipſe Natalitius:& Natalis:qn̄ ſubſtātiuū eſt ſilr.Plynius. Dū nata
les ſuos celebraret.Itē Natales aliqn̄ genus:ac familiæ cōditionē ſignificāt:ut generoſi uł ob
ſcuri natales.Quintil'.Cuius ut interiecto mari nō fortunā quiſq; noſſe:nō natales:non pa
trē poterat:hic Natales nobilitatē ſignificāt.Plynius.Nōnunq; cādidatus:aut natales com
petitores:aut annos:aut etiā mores arguebat:Hic Natales pro ignobilitate accipiunt̄.Ne
potē quoq; nōnulli appellatū exiſtimāt:qſi natum poſt filiū.Eſt enī Nepos proprie filii no
ſtri filius:cuius fili9 Pronepos ē:hui9 Abnepos:cuius Atnepos.Nepotes tn̄ aliqn̄ etiā fratꝝ
& ſororū filii dicunt̄: Vn̄ & illis germani matrū ſunt auūculi:qſi pui aui. Sed nunq; de his
ſimplicit̄ dicitur nepos: verū addit̄ ex fratre:uel ſorore:ut nepos ex fratre:nepos ex ſorore.
Itē Nepotes ꝓ poſteris ac deſcēdentibus capimus. Virgi.Forte recenſebat numerū:caroſq;
nepotes.Nepotes etiā luxurioſæ vite hoīes appellam9:qꝫ tā iis rei ſuæ cura eſt:q̄ iis:quibus
pater:auuſq; viuūt. Ab hoc Nepotatus deducit̄:hoc ē voracitas:& vitæ luxuries.Afranius.
Scurilitate ac nepotatu nobil'.Preterea a Gigno ſiue Genero appellatę ſunt Genæ:qđ in his
pili gignant̄.Pacuuius.Nūc primū opacat flore lanugo genas.Ab his uero Genua(ut qbuſ
dā placet)appellata:fœmorū ac crurū cōmiſſiones:qđ hæc dū infans eſt in utero matris:ge
nis oppoſita ſint:Siue a generādo:qđ in genibus ineſt vitalitas.In ipſa eni genu utriuſq; cō
miſſura dextra leuaq; a priore pte gemina qdā buccarū inanitas ē:q pfoſſa qſi e vincul' ſpūs
fugit.Putāt aūt ex oī pte corporis vitali:ſemen ad genitalē venā confluere.hinc græci quoq;
γόνον quidem genitū:γόνυ uero genu appellāt.A genu fit Geniculū:& Geniculatim:de
quibus ſupra diximus:& Cōgenulare:quod eſt genu replicato cadere:uł genibus flecti.Ce
cilius.Ipe regis ferit pectus:aduerſum cōgenulat pcuſſu deiicit dn̄m.Itē a gignēdo Genuini
vocati dentes:qui in homine nouiſſimi gignūtur circiter vigeſimū annū:multis & octogeſi
mo.Sed quibus in iuuenta non fuere nati:decidere in ſenecta: & mox renaſci compertum

Paulus Iu-
riſcōſultus
Plynius
Plynius
Virgilius.
Modeſti.
Virgilius
Cicero
Idem
Plynius
Quintiliā.
Plynius
Virgilius
Afranius
Pacuuius
Cecilius

Danubius
Arbona
Teutones
Teutōn
Alemani
Mannus
Germanicus
Indigena
Gingiuæ
Gnatus
Natus
Naſcor
Natio
Bona natio
Cognati
Agnati
Agnatū
Agnaſcentia
Bignæ
Bigenerum.
Natiuitas
Natura
Natura
Naturale
Naturaliter
Naturalia
Natalitius
Natalis
Natalia
Natalis
Nepos
Pronepos
Abnepos
Atnepos
Nepotatus
Genero
Genæ
Genua
Geniculū
Geniculatum
Geniculatim
Genuini dentes
Congenulare

eſt.Zācli.Samothraceno ciui poſt cētū & q̃ttuor ānos:renatos fuiſſe ꝑdiderūt. Hos græci | Zancli.
Cynodontes | Cynodontas:noſtri Caninos dentes appellant.Hinc exercere in aliquē genuinū pro male/
Dentes Canini | dicere vſurpamus.His eni dentibus maxime morſus infigit̃:q longiores ſunt:& acutiores.
Exercere Genuinum | Appellant̃ aūt Canini in oībus aīalibus. Plynius. Mutant̃ dentes homini:leoni:iumēto: | Plynius
cani:& ruminātibus:ſed leoni:& cani nō niſi canini appellati.Quidā tñ genuinos a cani/
Ingenium | nis diſtinguūt:volūtq; caninos prius gigni:& āmiſſos nunꝗ̃ renaſci.Item a gignēdo Inge/
niū:qđ proprie ſignificat naturā cuiq; ingenitā.Terentius.Nā q cū ingeniis cōflictat̃ eiuſ/ | Terentius
modi.i.cū hoībus eius naturæ..Virgilius.Nūc locus aruoꝝ ingeniis:q robora cuiq;:Quis | Virgilius
color.Ponit̃ etiā Ingeniū pro vi intelligendi naturali:q ſæpe inuenimus:q ab aliis nō didi
Ingenioſus | cimus.Vñ ꝓclara ingenia:& obtuſa ingenia dicimus:hoc eſt acuta:& rudia:& hoīes Inge/
nioſos q naturalem vim ad quid agendū accōmodatā hñt.Saluſ.Ingeniū nemo ſine corpe | Saluſtius.
Ingeniolū | exercebat.Huius diminutiuū eſt Ingeniolum.Itē Ingenuus:q libera matre natus:nec poſtea
Ingenuus | ſeruus factus eſt.Vñ relatiuū eſt Libertini.Libertinus eni dicitur q iuſta ſeruitute manumiſ
Libertinus | ſus eſt.Vñ īrrogare hoc modo ſolemus.Ingenuus ne an libertinus eſt?hoc eſt:liber natus:
Ingenuitas | an ſeruitute liberatus:ſiue ex libertoꝝ genere ortus.Ab hoc fit Ingenuitas:q̃ cōtraria eſt Li/
Libertinitas | bertinitati:& Ingenue aduerbiū:hoc eſt libere.Vñ ingenue loq dicimus cū q ita loquit̃: ut
Ingenue | liberū hominē decet:nihil timidū:nihil ſeruile hñs.Itē Genius:quē veteres putarūt deū eē:q
Genius | vim obtineret omniū rerū generādaꝝ:quapropter dei filiū:& parentē hominū nuncupa
Geniales dii | bant:qđ hoīes gigneret:iō Genius meus dicit̃:qa me genuit.Itē geniū eē exiſtimarūt vniuſ/
cuiuſq; loci deū.Geniales aūt deos dicebāt aquā:terrā:ignē:aerē:ꝙ ex his oīa ꝓcrearent̃.Itē
duodecim ſigna:Lunāq; & ſolē.Alii geniū naturæ deū eē diffinierūt:& ipſam naturā. Vñ
Indulgere genio | Indulgere genio eſt obſeq naturæ:& voluptati operā dare:ſicut ecōtrario defraudare geniū
Defraudare genium | interrūpere uoluptatē.Terētius.Suū defraudans geniū cōparſit miſer.Hinc Genial' hyems | Terentius
dicta:hoc eſt uoluptuoſa:& Genialis hō hoſpital' atq; ad imitandū:ac largius apparādū ci/
Genial' hyems | bū ꝓmptior.Genial' etiā lectus dicit̃:q in nuptiis ſternit̃:uel qđ in eo indulgemus genio:uł
Genial' lectus | qđ in honorē genii apparat̃:uel a generādis liberis. Virgi.Lucēt genialibus altis.Genii etiā | Virgilius
Genii | guloſi a veteribus vocant̃:& ventri ſemp indulgētes.Lucilius.Geniuæ illæ vetulæ improbæ | Lucilius
Lares | ineptæ.Quidā geniales deos a larib9 nō diſtīxerūt.Lares Mercurii et Laræ:Siue ut alii vo
Lara | lunt Larundæ filii fuere.Nā qū Iupiter Iuturnā tyberinā Nymphā diligeret.Turni regis ſo
Larunda | rorē cæteris nymphis eius loci mādauit:ut ſe forte illā ſequēte fugientē retardarēt:nec ꝓcipi
Iuturna | tari in vndas paterent̃.Lara Almonis filia id Iuturnæ:& Iunoni rettulit.Quapropter in/
dignatus Iuppiter Laræ linguā trūcauit:Mercurioq; ut eam ad inferos duceret iuſſit:& in/
ter ſtygias Nymphas conſtitueret.Mercurius uero dū mandata exeq̃ret̃:Nymphæ pulchri
tudine in itinere captus cum ea concubuit:quæ prægnans facta peperit geminos:quos a ma
tris nomine lares appellauit.Hos ergo geniales deos dixere:ſiue ꝙ gignamur curant:ſiue ꝙ
vna nobiſcum gignantur:ſeu ꝙ genitos ſemper tueantur.Euclides ſocraticus duplicē omni
bus hominibus appoſitum eſſe genium ſcribit:hoc eſt duos Lares.Quod etiam L.Florus | L.Florus
videtur ſentire:dum inquit:Ipſiq; Bruto per noctem:qum illato lumine ex more aliqua ſe/
cū agitaret:atra quædā imago ſe obtulit:& quæ eēt interrogata:Tuus inquit malus genius:
hæc ſub oculis mirātis euanuit.Certe non addidiſſet malus:niſi & alter bonus genius eſſet.
Hos ab Aenea a Troia in Italiam vectos cōmemorant.Virgilius.Ilium in Italiam portās: | Virgilius
Penates | victoſq; penates.Eoſdem enim & Penates & lares eē manifeſtū eſt: dictoſq; penates:quaſi
penes nos natos.Varro ſcribit deum ſe eſſe arbitrari eſſe animā mundi:& ut homo ſapiens | Varro
qum ſit ex corpore & anima:tamen ab anima dicitur ſapiens:ita mundū:deum dici ab ani
Mundus | ma:qum ex anima & corpore cōſtet.Ad hæc Mundum diuidi in duas partes:cælum & ter/
ram:& cælum bifariam in æthera & aera:terram uero in aquam & humū:e quibus ſummū
eſſe æthera:ſecundū aera:tertiā aquā:infimā terrā:q̃s oēs quattuor partes aīarū eē plenas:in
æthere & aere immortaliū:in aq & terra mortaliū.Ab ſummo aūt circuitu cæli ad circulum
Lunæ æthereas aīas eē aſtra:ac ſtellas:eos cæleſtes deos eē nō mō intelligi:ſed etiā videri.Inť
Lunæ uero girū:& nymboꝝ:ac vētoꝝ cacumina aereas eē aīas:ſed eas aīo:nō ocul' videri:
& vocari heroas:& lares:& penates:& genios.Quoniā aūt lares ſiue penates:etiā priuato | Martialis
rū domib9 pꝛeſſe credunt̃:factū eſt ut utrūq; vocabulū ꝑ ipſis domib9 frequētiſſime vſurpe/ | Idem
mus.Martial.O mihi curaꝝ ꝓciū non vile meaꝝ.Flacce Antenorei ſpes & alūnæ laris.Idē | Pacuuius
Protinus a leua clari tibi frōte penates Atriaq; excelſæ ſunt adeunda domus.A lare:hoc eſt | Plautus
malo genio Laruas dictas exiſtimāt:q̃ ſunt noxiæ īferoꝝ vmbræ.vñ Laruati dicunt̃ furio | Idem
Ceritus | ſi:et mēte moti:q̃ſi a laruis exterriti:q̃les ſunt quos vulgo dæmōiacos vocāt.hi & Ceriti dicūt̃ | Plotinus
ſiue qđ κέρατα:hoc ē cornua ī capitib9 hr̄e ſe putēt:ſiue a Cerere q̃ſi Cereris ira aīo vexati
Pacu.Vt miſer q̃ſi ceritꝰ furiis agitor.Plau.Certe laruatꝰ ē:aut ceritꝰ.Idē.Laruatꝰ ædepol
hoīem miſerū medicū q̃ritat.Plo.phūs ſcribit aīas hominū demōes eē:& ex hoīb9 fieri lares

ſi meriti bñ ſint lemures: ſiue laruas ſi male. Manes aũt dici: ſi icertũ ſit bñ ne an male meriti fuerint. Laruas qppe eẽ noxios dæmones ex hoĩbꝫ fcõs: quos græci Cacodæmõas vocãt: Lares aũt Eudæmones hoc ẽ beatos: ꝙ boni ſint animi: hoc eſt boni dæmones. Mos auté apud Romanos fuit: ut generoſi adoleſcẽtes egreſſi pueritiæ annos bullã aureã apud lares ſuſpenderẽt. Vnde Horatius. Vrbaniſſima cõtumelia vſus ẽ in eũ: qui ſeruilibus natalibus erat: ita ſcribens. Donaſſet iam ne catenã ex voto laribus quærebat. Laruam etiã pro pſona accipimus: & Laruatũ p pſonato. Horatius. Nõ illi larua aut tragicis opus eẽ coturnis. Lauerna vero dea fuit: quã Romani coluere: A qua Lauerniones dicti ſũt fures: ꝙ ſub tutela deæ Lauernæ eẽnt: in cuius luco obſcuro abditoq; ſoliti erãt int̃ ſe furta diuidere. Hinc & Lauernalis porta Romæ dicta ẽ ab æde Lauerne ꝓpinqua. Lariſſæ populi ſũt in Aſia Scythica. Lariſſa Theſſaliæ vrbs fuit Achill' patria dicta: ob vicinitatẽ quã habuit ad Phthiam Theſſaliæ regiã eius patriã. Larius lacus eſt Galliæ Ciſalpinæ vicinus Alpibus a fulicarum quæ ibi ſunt: multitudine appellatus. Græci enĩ λαρον Fulicam vocãt: auis ẽ nigra: aquatica: vulgo nota paulo ſupra magnitudinẽ Colũbæ: a furuo appellata l hoc ẽ nigro: quẽadmodum Fuligo. A genero etiã fit Ingeneror: ꝙ autores pro naſcor vſurparũt. Cicero. In tãta animantiũ varietate homini ut ſoli cupiditas ingeneraret̃ cognitionis: & ſcientiæ. Sunt etiã qui ingens a gente dictũ velint: hoc ẽ magnus ĩmenſus q̃ſi vltra gentẽ ſuã. Plus eſt enim ingens q̃ꝫ magnus. Terẽtius. Magnas vero agere grãs Thais mihi? Ingẽtes. A græco autem γένοσ fit γένεσ: qđ eſt generatio: progenies: A quo fit Genealogia: quo etiã latini vtuntur: & interp̃tari põt generationis ſeries: & Genethlius natalis: A quo Genethliacus: q ex die natali fortunã hoĩs: & ſucceſſum ꝓnunciat. Iuuenal'. Si prurit frictus ocelli. Angulus inſpecta geneſi collyria poſcit. SEPOSITA. Remota: & a cæteris gentibus ſepata. Seponere enim ẽ remouere: ſeparare: ſeorſum ponere: & a pono deducitur Ponere proprie collocare eſt. Cicero. Primum enim ut ſtante re publica facere ſolebamus: ut in agendo plus q̃ꝫ in ſcribendo operæ poneremus. Aliquando tamen per metaphorã pro deſinere ponitur: quoniam qum ceſſamus ab opere: collocare quodãmodo ac reponere videmur id quod agebamus. Virgilius. Qum venti poſuere: omniſq; repente reſedit flatus. Aliquando pro erigere ædificare. Idem. Poſuitq; immania tẽpla. Vnde in antiquis marmoribus frequentiſſime legimus. B. MERENTI POSVIT. Nõnunq̃ꝫ p deponere. Idẽ. Pone metũ. Interdũ p apponere. Martial'. Nolo mihi ponas Rhõbũ: Mullũue bilibrẽ. Idẽ. Quicqd ponit̃ hinc & inde verris. Plau. Vafre facit: ponit vini pluſculũ cras ei ut reponã large ac liberal'r. Hic poetæ fabulas: & ſcripta ſua ponere dicebant̃: ꝙ ĩ ſcæna hæc ſpectatoribꝫ q̃ſi in cõuiuio apponebãt. Iuue. Pone Tigillinũ: hoc ẽ afer in ſcænam aliqd de Tigillino ſcriptũ. Perſi. Ecce mõ heroas ſenſus afferre videm9: Nugari ſolitos græce: nec ponere lucũ Artifices: hoc eſt neſciẽtes opus facere: ꝙ pplõ apponi poſſit. Falſũ ẽ enĩ qđ qdã parũ eruditi ſcripſerunt: ponere idẽ eẽ qđ ſcribere. A pono fit Poſitiu9: q prĩo poſitus ẽ: nec aliũde deriuat9: A quo grãmatici Poſitiuũ: a Cõpatiuo l & Suplatiuo diſtinguũt: qđ illud ſit q̃ſi fundamẽtũ iſtoꝝ: & Poſitura: q eſt nota: q ſenſus in orõne diſtĩguit. Itẽ ſitus: vñ ſyllabã dicimus lõgã eẽ poſitura: et Poſitus q̃rtæ declinatõis. Gellius priorẽ geniturã reddit poſitu longã: & Poſitio: quã græci vocãt θεσιν. Itẽ a pono cõpoſita fiunt Appono: qđ eſt aliqd antepono. Ply. Nihil ei p̃ter ſecundarium panem: oleraq; appoſuit. Aliquando ſubiungo: vnde apud grammaticos Appoſitum dicitur caſus: qui verbo ſubiungitur. Antepono: præfero. Circumpono notæ ſignificationis: Interpono immitto: Oppono ex aduerſo pono: Vnde Oppoſita contraria appellantur: & Oppoſitio contrarietas. Depono quod aliquando ſignificat dimitto. Cicero. Exiſtimaui honeſtiſſime moleſtias poſſe deponi: ſi me ad philoſophiam rettuliſſem. Aliquando priuo. Suetonius. Ne imperio turpiter depoſitus priuatus viueret. Plautus. Vt me deponat vino eam affectat viam. Nonnunquã derelinquo: & quaſi deſpero: vnde Depoſiti deſperati dicuntur. Cicero. Itaque mihi videor iudices magnam & maxime ægram: & Prope depoſitã rei publicæ ptem ſuſcepiſſe. Frequenẽ aũt Depono ẽ apud ſequæſtrũ colloco. Virgili9. Ego hãc vitulã ne forte recuſes: bis venit ad mulctrã: binos alit vbere fœtus Depono. Deponi ẽt dr̃ ut Vlpianus ſcribit: ꝙ cuſtodiẽdũ alicui dat̃. Vñ Florẽtinus deponere inqt tã vnus q̃ꝫ plures pñt: tñ apud ſeqſtrũ nõ niſi plures deponere pñt: Nã tũc fit qum aliq res ĩ cõtrouerſiã deducit̃. Itaq; hoc vſu ĩ ſolidũ vnuſqſq; vr̃ depoſuiſſe: qđ alit̃ eſt: qũ rẽ cõem plures deponũt. Ab hoc verbo Depoſitũ fit: qđ ẽ id qđ alicuius fidei cõmẽdat̃ uel qđ pignoris loco dimittit̃: uel qđ cõſeruãdũ tradit̃: donec de iure fuerit diſcuſſũ. Repono: qđ interdũ eſt rurſus pono. Virgilius. Ariſq; reponimus ignẽ: ideſt rurſus adhibemus: ignem aris: rurſus ſacrificamus. Interdũ recõdo. Idẽ. Non illis epulæ nocuere repoſtæ: et alibi. Manet alta mente repoſtũ Iudiciũ paridis. Martialis. Et totũ mihi nũc repono qcquid Terdenos vigi lauerã p annos: hoc ẽ recõdo: & ꝓrſus depono curas: et vigilias ĩ qbꝫ trigita

Left margin: Horatius · Cicero · Terentius · Iuuenalis · Cicero · Virgilius · Idem · Idem · Martialis · Idem · Plautus · Iuuenalis · Perſius · Gellius · Plynius · Cicero · Suetonius · Plautus · Cicero · Virgilius · Vlpianus · Florẽtinus · Virgilius · Idem · Martialis

Right margin: Manes · Laruæ · Cacodæmones · Eudæmones · Larua · Laruatus · Lauerna · Lauerniones · Lauernalis · Lariſſæ · Lariſſa · Phthia · Fulica · Larius · Ingeneror · Ingens · Genea · Genealogia · Genethlius · Genethliacus · Sepono · Pono · Poſitiuus · Poſitiuũ nomen · Poſitura · Poſitus · Poſitio · Appono · Appoſitum · Antepono · Circumpono · Interpono · Oppono · Oppoſitum · Oppoſitio · Depono · Depoſitus · Depoſitum · Repono

Repoſitorium

iam annis ſũ verſatus:ne amplius eas reſumã:ſed ꝑpetuo ocio fruar. Ab hoc fit Repoſito/
riũ vas:in quo reliquiæ ciboꝶ:& mẽſæ inſtra recõdunt̃:ſiue ex corio ſint:ſiue ex ligno:ſiue
ex argẽto:auroue:aut alia q̃cũq; materia. Plynius. Bibẽte cõuiua mẽſam uel repoſitorium Plynius
tolli inauſpicatiſſimũ habet̃. Interdũ Repono ẽ rurſus appono. Martial. Vllus ſi pudor ẽ Martialis
repone cœnã. Vnde reponere fabulas:& ſcripta ſua poetæ dicunt̃:qum ſecundo hæc i ſce/
na apponũt:hoc ẽ qum rurſus recitãt. Solebãt eñ ut Porphyrio noĩat:qui ludis apud vete Porphyri9
res præerãt:ſcriptores qum primũ in ſcænã prodirẽt:benigne excipe:ut ſi forte nõ recte egiſ
ſent:iterũ ad ſcribẽdũ audiẽtiũ benignitate allicerent̃. Propterea inqt Horatius. Fabula q̃ Horatius
poſci vult:& ſpectata reponi:hoc ẽ fabula:q̃ vult primo & ſecũdo in ſcæna recitari. Idem. Idem
Aut famã ſeqre:aut ſibi cõueniẽtia finge ſcriptor honoratũ ſiqñ reponis Achillẽ:hoc ẽ ſi fa
bulã ſemel de Achille poſitã rurſus ponere in aĩo eſt:ideſt talẽ eſſe ut rurſus poni poſſit. Itẽ
repono qñq; eſt retro appono:& q̃ſi acceptã cœnã reſtituo. Vt ſi qs mihi hodie cõuiuiũ ap
ponat:ego cras ei ut reponã large ac liberalit̃: & in hunc ſenſũ hoc verbo vſus ẽ. Iuuenalis: Iuuenal'
qum inqt. Semꝑ ego auditor tantũ? nunq̃ ne reponã? Ignauiæ eñ ſeipm accuſat:& ut mos
Satyroꝶ eſt:ex abrupto incipit. Semꝑ ne eoꝶ:quæ alii apponũt ero auditor: nunq̃ ne ipſe
aliqd reponã? qum præſertim in tanto ſcribẽtiũ ſtrepitu tã diu verſatus ſim: nec deſit mihi

Expono

ampliſſima materia ad ſcribendũ. Expono:declaro:oſtẽdo:explico:vñ Expoſitio pro in
terpratatione accipit̃. Cicero. Anteq̃ de re pu. ſcribã patres cõſcripti exponã vobis breuit̃ cõ Cicero
ſiliũ ꝑfectiõis:& regreſſiõis meæ.i.explicabo. Idẽ. Vocat ad cœnã deĩde ipſe ꝑtorẽ:expo/ Idem
nit copias ſuas oẽs:hoc ẽ oñdit. Intdũ Expono extraho:q̃ſi extra pono. Virgilius. Socios Virgilius
de puppibus altis põtibus exponũt. Nõnũq; abiicio: Vñ infãtes abiecti ut pereãt expoſiti

Expoſitus
Expoſiticii

dicũt̃. Terẽtius. Erat hic Corinthia anus haud ĩpura:ei dedi exponẽdã:iidẽ & Expoſiticii Terentius
appellant̃. Plautus. Reuertor ad illã puellã expoſititiã:plerũq; expẽdo. Solinus. Qum ma Plautus
gnã in iis pecuniã expoſuiſſet. Sæpe etiã promo. Cicero. Qum tibi expoſita eẽt ad prãdiũ Solinus

Propono
Propoſitũ
Proſitum
Proſita

omnis Pãphilia: Propono qđ mõ ſignificat ſtatuo. Seneca. Id ĩprimis aĩo ꝓponẽdũ:ut re Cicero
cte viuamus. A quo Propoſitũ dr̃:qđ mẽte ſtatutũ eſt:& intentio hoĩs. Plynius. Hoc ei ꝓ/ Seneca
poſitũ erat uel ſupare uel cædere. Quod veteres etiã Proſitũ dixerunt ſicut etiam in partici Plynius
pio Proſita ꝑ eo:qđ eſt propoſita:mõ dictũ aliqđ aut factum oſtẽdo. Vt ꝓpono quæſtio/
nẽ:propono ludũ:ꝓpono premium:propono ſpem. Cicero. Quis eñ tãto ꝓpoſito præ/

Propoſitio

mio nõ excitetur. Ab hoc etiam fit Propoſitio:quæ a dialecticis diffinit̃:Orõ veꝶ:falſũue Cicero
ſignificãs. Apud Rhetoricos vero oĩs cõfirmationis initiũ ꝓpoſitio dr̃:qđ nõ mõ in oſten
dẽda quæſtione principali:ſed in ſingul' quoq; argumẽtis proponi aliqñ ſolet:maximeq; in

Prepono
Prepoſitus
Prepõſitio
Impono
Impono mãnũ

iis:quæ ϖϖῖΧ ἐἰρημαατα vocant̃. Præpono ante pono: A quo Præpoſiti dicunt̃. qui ali
quibus rebus præfecti ſunt. & Præpoſitio apud grãmaticos ꝑs orõnis:quæ cæteris partibus
præponi ſolet. Impono qđ mõ eſt ſupra pono. Virgilius. Vidit thuricremis dũ dona ĩpo/
neret aris:mõ præbeo. Idẽ. Finemq; imponere curis. Itẽ Impono manũ ſignificat perficio. Virgilius
Idẽ. Imponit regina manũ. Cũ datiuo iũctũ idẽ eſt qđ decipio. Quintilianus. Quicquid Idem
hoc ipm tã placide tã quiete facit q̃ſi captet ĩponere. Idẽ. Fefellit me ingenitus honeſtis cau Idem

Impoſtor

ſis gloriæ amor:ſpes tibi ꝑpetuæ laudis ĩpoſuit. Ab hoc Impoſtores dicunt̃ uel q ſuppone/ Quintilia.
do malas merces:& auertẽdo obligatas:uel adulterinis atq; ficticiis gemmis:uel incãtatio/ Idem

Exorcizatio
Impoſturã facio
Suppono
Suppoſitus ꝑtus
Supponere teſta mentum
Subiicere teſtm̃
Diſpono
Diſpoſitio
Diſpoſitũ
Exdiſpoſito
Cõpono

nibus:uel ꝑcationibus:qs Exorcizationes vocãt:hoĩes decipiũt:& q ita decipit ĩpoſturam
facere dicitur. Suppono modo ſubmitto. Apuleius. Suppoſuitque humeros honeri:mõ/ Apuleius
do adulterinũ loco veri ſubiicio. A quo Suppoſitus partus dicitur:quando fœtus alterius
matris non vere matri ſubiicitur:& Vlpianus ſcribit eos:qui malas merces pro bonis ſup/ Vlpianus
ponunt:crimine ſtellionatus non teneri. Supponere etiam: & Subiicere teſtamentum dici
tur:qui falſum ſubdit pro vero. Plynius. Nam filius patris teſtamentum ſuppoſuiſſe dice/ Plynius
batur. Diſpono:ordino: A quo Diſpoſitio deriuatur: quæ eſt rerum in ordinem colloca/
tio. Et Diſpoſitum quod eſt decretum:conſtitutum: Vnde Exdiſpoſito dicimus:hoc eſt de
induſtria:& quemadmodum a nobis conſtitutum eſt. Macrobius: An altius quiddam:cui Macrobiuſ
remotis arbitris opus ſit cogitaturi ex diſpoſito conueniſtis. Compono quod propriẽ eſt
diſpono:conſtituo: quaſi ſimul pono. Virgilius. Quam tuta poſſis vrbem componere ter Virgilius
ra. Ponitur tamen pro comparo: quoniam quæ comparantur:iuxta ſe poni ſolent. Salu/ Saluſtius
ſtius. Vbi Metelli dicta cum factis componit. Virgilius. Sic paruis componere magna ſo/ Virgilius
lebam. Item quia ordo & compoſitio rerum ornatum facit: Compono pro orno vſur/ Idem
patur. Idem. Dulcis compoſitis ſpirauit crinibus aura. Item pro colligo:qm̃ quæ colligunt̃ Cicero
vna ponũt̃. Cicero. Si ex iſto libro: quẽ tibi magiſter ludi neſcio qs ex alienis orõnibus cõ Virgilius
poſitũ dedit:& pro claudo. Virgilius. Añ diẽ clauſo cõponet veſper Olympo:& pro curo Idem
reficio. Idẽ. Vix defeſſa ſenẽ paſſus cõponere mẽbra:& pro ſimul pono: hoc ẽ coniungo. Idem
Idem. Componens manibuſq; manus:atq; oribus ora:& pro cõpoſito redimo. Saluſtius. Saluſtius

Qum lenones:et vinarii:lanii quoꝝ ꝑterea vulgus indiē vſū habet:precio cōpoſiti:hoc eſt
Plynius facta precii cōpoſitione redépti:& ꝑ conuenio paciſcor.Plynius.Nihil nō ex cōpoſito fe/
Plautus cimus:pactū ſeruauimus:& pro fingo.Plautus.Quas iſte fabellas cōpoſuit. Ab hoc fit Cō Compoſitio
poſitio:quæ modo ſtructuram:modo ornatū:modo pactū ſignificat:& Compoſite aduer Compoſite
bium ornate: Pone qñ graué habet accētū præpoſitio uel aduerbiū eſt:& ſignificat prope. Pone
BARBARA.Inculta.CVLTOR RHODOPEIVS.Habitator Thraciæ:quæ ꝓuin/ Thracia
cia eſt Europæ: Macedoniā ſequēs:quæ a ſeptentrione Iſtrū habet: Ab oriēte Pontū: A me Scython
ridie Aegæm mare.Olim Scython appellabaꝑ:poſtea Thracia dicta ē ab aſperitate.Græci
eni τραχέα aſperū dicūt:eſt eni regio nec cælo læta:nec ſolo:& niſi qua mari propior eſt Thrax
infecūda frigidaqꝫ: Viros benignius alit nō tamē ad ſpeciem:nā & illis aſperitas quædā ha Threicius
bitus corpoꝝ ineſt:ſed ad numerū ac feritatem.A thracia deriuaꝑ Thrax:q & Threicius dr̄ Threiſſa
& fœminino genere Threiſſa:In hac mons ē Rhodope:a Mygdonibus olim habitatus:ſa Rhodope
cris liberi pr̄is:& Cœtu Menadū Orpheo initiante pcelebris a Rhodophe:ut qdā putant: Rhodope mere/
nobili Thraciæ meretrice ibi ſepulta cognoīatus. Hanc vna cū Eſopo captiuā fuiſſe cōſtat: trix
quā Charaxes frater Sapphus poetæ maxima pecunia redemit: qđ Sappho tetigiſſe videꝑ Charaxes
dum inquit. Arſit inops frat victus meretricis amore: Multaqꝫ cū multo dāna pudore tulit. Sappho
Plynius De hac ſcribit Plynius.Hæc ſunt Pyramidū miracula: ſupmūqꝫ illud: ne qs opes regū mire Rodopis
tur minimā extitiſſe laudatiſſimā a Rhodope meretricula factā: Aeſopi fabulaꝝ philoſo/ Rhodopeius
phi cōſerua quondā:& cōtubernalis hæc fuit :maiore miraculo tantas opes:meretricio eſſe Iſmarus
L.Florus cōquiſitas quæſtu.Lu.Florus.nō ab hac meretricula:ſed a Rhodopide Thracū Regina ibi Iſmarius
ſepulta montē hunc cognoīatum affirmat:quā opinionē propꝛ antiquitatē huius noīs ma Iſmara
gis probamus: A rhodophe Rhodopeius deriuaꝑ ſicut ab Iſmaro Iſmarius.Iſmarus quoqꝫ Garamantes
mons Thraciæ eſt partim aſperrimus partim vinetis atqꝫ oliuetis:& orphei habitatiōe cla/ Garamantes
Virgilius rus.In hoc Iſmara vrbs Ciconū fuit. Virgilius. Iſmarus aut Rhodope: aut extremi Gara/ Garamantis
mātes.hi populi Libyæ ſunt pſyllis finitimi a Garamāte Apollinis filio cognominati. Fuit Garamantius
alius Garamantes Rex cuius filiā Garamantida Iupiter Ammon apud fluuiū Bragadā cō Hemus
preſſit:& ex ea genuit Hyarbam.Eſt & adiectiuū Garamātius & Garamantis Garamanti Pangæus
Polybius dis.habet Thracia & montē Hæmum vaſto iugo procūbentem in pontum:tātæ altitudinis Edomus
ut Euxinum:& Adriaticū ex ſūmo vertice oñdat.Vt Polybius ſentit:qūuis alii negēt:& Pā Gygemorus
gæū Theſſaliæ iūctū:& Edomum:& Gygemoꝝ:& Miritū:& Melāpillū minores mōtes. Miritus
CVLTOR.Habitator.Colere ꝓprie ē cū affectu alicui rei inhærere. Iō propatiētis caſus Melampillus
Virgilius diuerſitate eius ſignificatio variaꝑ.Colimus deos orōnibus & ſacrificiis:hoc ē veneramur. Colo
Virgilius.Sūme deū ſancti cuſtos Soractis Apollo Quem colimus.Ab hoc deoꝝ cultores Cultor
dicti & Cultus:ſiue Cultura:quā græci latriā vocāt: A quo Idolatria dicta eſt idoloꝝ: hoc Cultores deorū
eſt ſimulacrorum cultus:& Idolatres:q colit ſimulachra.Idolū eni ſimulachrū eſt.A quo fit Cultus
Idoliū:& hæc oīa in penultima hn̄t accentū:quippe εἴδωλον per ω μ έγά apud græcoſ Cultura
Plautus ſcribiꝑ.Plautus.Ego te ſemp ut parētē colui.Colimus pares amore & officio: minores hu Latria
manitate & beneficiis:hoc ē amamus. Virgilius.Ille colit terras:illi mea carmina curæ.Idē. Idolatria
Virgilius Solā nam ꝑfidus ille te colere.Hinc publicolæ cognomen:de quo ſupra diximus:qđ rē.pu. Idolum
Idem colerer:& Cliens qđ proprie litigatorē ſignificat:cuius cām defendimus dictus quaſi colēs Idolium
queādmodū & qui cām eius agit appellatus eſt patronus q̄ſi paꝑ.Differtqꝫ ab aduocato Pa Idolatres
tronus:qđ aduocatus generalius nomen ē.Siqdē quicūqꝫ adeſt alteri in cā officii gr̄a aduo Publicola
catus appellaꝑ:etiā ſi nihil dicat:agatqꝫ:mō paratus ſit defēdere.Terētius. Volo ego hic ad Cliens
Terentius eſſe aduocatos ī turba hāc.Patronus aūt ꝓprie ē:q agit cām:ſed accuſati:nō accuſātiſ.Qui Patronus
Quintilia. tilianus.Qum accuſatori ſatis ſit plerūqꝫ verū eē id:qđ obiecerit:Patronus neget: defēdat Aduocatus
tráſferat.Sed qm̄ nō oīs lis circa accuſationē ac defēſionē criminū verſaꝑ:ut ī mutuis:depo Patrocinor
ſitis:locato:& cōducto ſilibuſqꝫ ī ea re tā actor q̄ꝫ defēſor ſolet p̄ronus appellari:qppe qum Patrocinium
vterqꝫ nō alterius oppugnādæ:ſed ſuæ defēdēdæ ptis gr̄a dicat. Poniꝑ tñ aliqñ cliens ꝑ ſe/ Clientulus
ctore:& q ſub tutela alterius:& pene famulus ē:qles ſūt liberti ī patronos:& filiꝑ patronus Clientela
ꝑ eo q ille qdā pn̄s hꝫ in aliquo ꝓtegēdo: vñ queādmodū dn̄s ſerui relatiuū eſt: ita patro/ Clientus
nus liberti aliqñ etiā famuli.Hinc fit Patrocinari:qđ ē tā verbo q̄ꝫ facto ībecilliorē ꝓtegere Colina
& Patrociniū ipſa protectio:q̄ appellatio tūc initiū habuit:qum plebs inꝑ patres diſtribu/ Culina
ta ē.A cliens vero fit Cliētulus diminutiuū:& Cliētela:qđ mō ſignificat multitudinē clien Coquina
tiū:mō officiū eoꝝ erga patronos. Veteres Cliētū ꝑ Cliētē dixere.Itē ab hoc colo Colina Culinor
Iuuenalis quā poſtea Culinā:deīde a coquēdo:Coqnā vocauēre:qꝫ ibi colebāt ignē locupletiorē.Iu/ Coquinor
uenaꝑ.Cōtinēs ꝑ cōtēto poſuit:hoc ē culinā ꝑ iſtro coqnæ:& cibis coctis. Seqꝑ ſua quēqꝫ Coquus
culina.Ab his fiūt duo verba Culinor:& Coqnor ꝑ coqnā exerceo:& Coquus:& Colina Culinarius
rius:ac Coqnarius ꝑ eo q cibos coctos vēdit:& Coqnaria ars coquēdi.Colimus terrā ara Coquinarius
Virgilius tro:raſtris:cæteriſqꝫ inſtr̄is hoc ē fodimus:laboramus:exercemus. Virgilius.Fructuſqꝫ feros Coquinaria

Agricola mollire colẽdo.Hinc Agricolæ & Agricultores:& Agricultura:& Agricolatio:& Coloni
Agricultor appellati:& a colono Colonicꝰ dictꝰ.Varro.Atq; etiã leges colonicas toll:& Culmus hoc Varro
Agricultura ẽ frumẽti calamus:qđ colaṫ.Nã ſtipula folia ſignificat ꝓprie:q abiũt culmũ:q & Columus
Agricolatio a veteribus dicebaṫ vñ & Columen primo poſteã;Culmẽ Itẽ Colus q poſtea Culus dictus:
Colonus & alio noĩe Podex:qđ fœdo libidinis pruritu coliṫ.hoc ẽ fodiṫ:exerceṫ:ſeminaṫ.Martial' Martialis
Colus Qũm ſit & hic culo tritior ipſe tuo.Iuuenal'.Et podi ce læui Cædũṫ tumidæ medico ridẽte Iuuenalis
Culus mariſcæ.Ab hoc qdã Inquino factũ exiſtimant:qđ ẽ fœdo:deturpo:ſicut Inqlinus a colo
Podex dum ſignificat habito:Vnde fit Inquinor paſſiuũ:Inquinator:Inqnatrix:Inqnatio:& cõ
Inquino poſitũ Coinquino:a quo Coinquinor:Coinqnator:Coinqnatrix:Coinqnatio.Itẽ Clu-
Inquinor nes hoc ẽ nates:ꝙ colo propinquæ ſint.Reperiturq; hoc vocabulũ etiã in maſculino gene
Inquinator re.Plautus.Quaſi lupus ab armis valeo:clunes infractos gero.Ab hoc Simias Clunas ap- Plautus
Inquinatrix pellatas volũt:ꝙ Clunes tritas gerãt:& Clunaclum cultrum ſanguineum:quia Clunes ho
Inquinatio ſtiarũ diuidit.Quidam Inqno non ab hac de qua diximus voce:ſed a Cunio deductũ pu-
Coinquino tant.Cunire eni eſt ſtercus facere:tractũ a Cunis infãtiũ:quæ frequenter ſtercore fœdantur.
Coinqnor Cunæ ſunt in quibus iacent infantes:& Cunabula ſimiliter lecti:in quibus iacere infantes
Coinqnator conſueuerũt:& in qbus naſcũtur:dicta quaſi Cinæ:& Cinabula nã κινεῖν græci eniti di-
Coinquinatrix cunt:& parere.Abincunabulis dicimus quaſi a pueritia hoc eſt ab ea ætate:quæ in cunabil'
Coinquinatio agitur:& Coleus:qui & teſtis:& per diminutionem Teſticulus vocitatur:ꝙ colat mulieris
Clunes pubem qſi agrum:ſeratq;:& Coles virile mẽbrum:a quo Colei pẽdent:cuius ſuprema pars
Clunaclum Glans appellaṫ:& Pellicula quæ glãdem tegit:Præputiũ.Cornelius Celſus.Medicus autẽ Cornelius
Cunio a dextro latere:ſiniſtra quidẽ manu colem maſculi cõtinere:dextra vero fiſtulam dimittere celſus
Cuna in iter vrinæ debet:atq; vbi ad ceruicẽ veſicæ ventũ eſt:ſimul cum cole fiſtulam inclinatam
Cunabulum in ipſam veſicã compellere.Nos tamẽ putamus colẽ a colẽdo dictum.Coleos vero a cole:
Abincunabulis ꝙ ex eo depẽdeant.Colimus terras:aerem:cælũ:domũ:patriam:hoc eſt habitamus.Virgi- Virgilius
Coleus lius.Quas dira Celeno:Harpyiæq; colũt aliæ.Hinc Cultores habitatores:& Accola:atq;
Teſtis Incola:quæ ita differũt:ꝙ Accola eſt:qui ad aliquẽ locum:hoc ẽ iuxta aliquem locum ha-
Teſticulus bitat:nec refert in ſuo an in alieno:ut Accola Vulturni:Accola padi.Incola vero:qui in ali
Glans qua regione:ſiue in aliena uel vrbe:uel re publica habitat.Plynius.Quod eorũ montiũ In Plynius
Præputium colæ facere cõſueuerũt.Cicero.Peregrini & Incolæ officiũ eſt nihil preter ſuũ negociũ age- Cicero
Coleos re:nec eſſe in aliena re publica curioſum.Ab hoc fit Incolatus:qđ habitationẽ ipſam ſigni-
Cultor ficat:& Inquilinus:q in alieno priuato habitat:Proprie tñ in conducto:ſiue i vrbe:ſiue ru
Accola ri.Idem.At vero te inquilino non dño perſonabũt omnia vocibus ebrioꝝ.Inqlinus etiã Idem
Incola aliquando ꝓ cohabitatore accipiṫ.Martialis.Vicinus nouio uel inqlinus ſit ſi quis nouiũ Martialis
Incolatus videre non vult.Hinc etiã Ruricolæ:Vndicolæ:ſiluicolæ:Cælicolæ appellati:q rus:aquas:
Inquilinus ſiluas:cælũ habitant.& Coloniæ:de quibus ſupra diximus:hoc ẽ minores vrbes:ad qs ha-
Ruricola bitandas ex maioribus vrbibus:quaſi quædã examina populoꝝ mittebãtur & Coloni ha
Vndicola bitatores.Virgilius.Vrbs antiqua fuit Tyrii tenuere Coloni:& Collis:cuius diminutiuũ; Virgilius
Siluicola eſt Colliculus:quia Colles:ut Varro inqt:poſt Campos cœperũt homines colere:ideſt ha Varro
Cælicola bitare:A quo Collatina dea:quæ collibus præeſt.Colimus nos:colimus faciẽ:colimus ora-
Colonia tionem:ideſt excolimus:atq; ornamus.Plautus.Quin tu te colis ante ꝙ̃ exeas domũ.Cice- Plautus
Coloni ro.Erat enĩ nõ tam grauis ꝙ̃ elegãs:& faceta:& culta oratio.Varro.Aut in ſegetibus poſt Cicero
Collis meſſem colligebant ſtramẽta:qbus domicilia colerent.Hinc Cultus corporis diciṫ:hoc eſt Varro
Colliculus ornatus corporis:& animus virtute cultus:hoc eſt ornatus.Ab hoc colo Clitella inſtrumẽ-
Collatina tum:quo Sarcinæ colligatæ Mulis:ſiue iumentis:ſiue Camelis:Aſiniſue:dicta ꝙ eiuſmodi
Cultus corporis animalis ornamentum ſit:ſicut Ephippium inſtrumentum:quo in equo ſedemus:A quo
Clitella equites Ephippiati dicuntur:qui Ephippia habent in equis.Cæſar de Sueuis:Equeſtribus Cæſar
Ephippium prœliis ſæpe ex equis deſiliunt:ac pedibus prœliantur:equoſq; eodem remanere veſtigio aſ-
Ephippiati ſuefecerunt:ad quos ſe celeriter:cum vſus eſt:recipiunt.Nec eorum moribus turpius aut
inertius habetur ꝙ̃ Ephippiis vti:Itaq; ad quemuis numerum Ephippiatorum qꝰuis pauci
Deſultores adire audent.Equi ſine Ephippiis Deſultorii dicuntur:ꝙ ex iis facile deſiliant.Græce κέ-
Celetes λητες dicuntur:hoc eſt Celetes:quo nomine vtuntur etiam latini.Plynius.Equeſtres ve- Plynius
ro ſtatuæ modo Romanam celebrationem habent:orto ſine dubio a græcis exemplo.Sed
illi Celetas tantum dicabant in ſacris victores:poſtea vero & qui bigis uel quadrigis vicif-
ſent.Suetonius de Cæſare.Quadrigas:bigaſq;:& equos deſultorios agitauerunt nobiliſſi Suetonius
Clitellarius mi iuuenes.A clitella Clitellarius dr̃:q Clitella vtiṫ:Vnde Clitellarii Muli dicũṫ:& Clitel
Clitellarii muli larii q neq; Ephippiati ſũt:neq; Deſultorii:nec bigas:aut qdrigas:aut currus ducũt:ſ; clitel
Clitella lati ferũt onera.Ab huius clitellæ ſĩitudĩe locus Romæ Clitella vocabaṫ.Itẽ iuia flaminia
loca quædã deuexa & accliua.Eſt etiã tormẽti genus eodẽ noĩe appellatũ.Ephippiarii etiã
Ephippiarii equi eq dicebãṫ q inṫ meritorios nõ Clitellas habebãt:neq; redas ducebãt:ſ; Ephippia gerebãt.

Itē a colo fit Colos ſiue Color: quia coloribus faciē: veſtes: domos: ac reliq̄ oīa ornamus. Hinc vero Coloro verbū: & contrariū eius Decoloro. Seneca. Fulmen aut colorat: aut decolorat: decoloratur id cuius color vitiat̄ nō mutat̄: & Coloratū: & Colorificū: & Diſcolor diuerſi coloris: & Decolor: qđ eſt colore vitiato: & Concolor eiuſdē coloris: & Colorate aduerbiū. Et Colores apud Rhetores vocātur ornamēta orōnis: hoc ē figuræ: quæ a græcis σχήματα appellāt̄. Itē a Colo Collū: quia hæc præcipue pars corporis torqbus ac monilibus coli: ideſt ornari cōſueuit. Ab hoc fit Decollo: qđ eſt a collo depono. Ennius. Quod in tuo collo ē: de colles caue: & Collus maſculino genere tormenti genus ex corio: & Collare id genus vinculi: quo collū aſtringit̄. Item Colus inſtrm̄: quo nent mulieres: ſiue q̄ ornatus qđā muliebris erat: propt̄ qđ nubētes virgines comitari ſolebat. Colus compta: & fuſus cū ſtamine: ſeu q̄ cū ea nebāt: q̄ ad ornatū ptinebāt: & Colo colas: q̄ res colādo ornant̄: hoc ē depurant̄: ac defecant̄: & Colū vas ad colādū aptū: Vnde Colū niuariū dicebat̄ vas ex lapide ſpōgioſo factū: quo aq̄ ex niuibus colari ſolebat: de quo Martial': Setinos moneo nr̄a niue frange triētes. Pauperiore mero tingere lina potes. Nā inſtrm̄ quo vina colant̄: ſaccus vinarius appellat̄: ſicut quo colātur niues: ſaccus niuarius. De quo idē Martial' Attenuare niues norunt: & lintea nr̄a Frigidior colo nō ſalit vnda tuo. A colādo deducit̄ Qualus: inſtrm̄ p quod vinū defluit: qum calcat̄ vua. Virgilius. Tu ſpiſſo vimine qualos. Ab hoc fit diminutiuū Quaſillus Colimus vitam: degimus. Terētius. Dū ille vitā colet inopem carēs patria. Itē a colo cōpoſita fiunt Accolo: qđ eſt iuxta habito: Intercolo in medio habito. Excolo orno. Martial'. Venderet excultos colles: qum præco facetus: Incolo inhabito. Recolo: qđ non ſignificat recordor: ut pleriq̄ indocti vſurpāt: ſed repeto: reputo: meditor in mēte tracto. Ouidius. Hæc tua: nā recolo: quondā germana canebat. Cicero. Quātum deniq̄ aleæ: quātū pilæ: tantū ego mihimet ad hæc ſtudia recolēda ſūpſero. Idē. Senſimus hoc nup falſo nuntio: vero p̄pediē ſentiemus: quæ ſi tecū ipſe recolis: æquiore animo: & maiore cōſolatione morieris. VENIT. Ad vrbē acceſſit: ut ludos ſpectaret. Hoc eni p̄prie venire: quaſi verſus nos ire. Virgilius. Veniſti tandē. Poete tn̄ aliqn̄ pro iminere vſurpant. Idē. Se ſatis ambobus. Teucriſq̄ venire latiniſq̄. Aliqn̄ pro creſcere. Idē. Hic ſegetes: illic veniūt fœlicius vuæ: Nonnunq̄ pro portari. Plynius. Spēs Sinopidis tres: Rubra: & minus rubens: & int̄ has media. Iā tantū optimæ in libras duodecim denarii. Eiusq̄ ex Africa venit octoni aſſes. Venire in mētē veteres dicebāt: nō ſiſi recordationis grā: ſed etiā cogitationis: & cōſiderationis. Terentius. Vbi in mentē eius aduenti venit. A venio fit frequentatiuū Vento: quo antiq vtebant̄: ut Pōpeius teſtat̄: nūc altero frequētatiuo vtunt̄ Vētito A vento fit Ventus: q̄ eſt cū impetu vētans aer. Nihil ē eni aliud vētus: q̄ aer cōmotus: atq̄ agitatus: qui a philoſophis diffinitur: Ventus eſt aer in vnam partem fluens impetu. vel Vētus eſt ipetus aeris in vnam partem fluentis. vel Ventus eſt curſus aeris aliquo concitatior. Multas autem ventorum cauſas aſſignant philoſophi: uel q̄ terra magnam vim aeris eiicit atque ex abdito ſpirat: uel q̄ magna & continua euaporatione cum in altum egit: quæ emiſerat: mutatio ipſa halitus miſti in vētum vertitur. Illud certe me ad riſum mouet: quod quidam tradunt: quomodo in noſtris corporibus fit propter cibum inflatio: quæ nō ſine magna virium iniuria emittitur: & ventrem interdum cum ſono exonerat: Interdum ſecretius Sic & hanc magnam rerum naturam alimenta mutantem emittere ſpiritum. Verius aliqui tradunt multa ex omni parte terrarum: & aſſidua ferri corpuſcula: quæ cum coaceruata ſūt ei deinde extenuari ſole cœperunt: quia omne quod in anguſto dilatatur ſpatium maius deſiderat: ventos creare. Illa quoque verior ratio videri poteſt: habere aera naturalē vim mouendi ſeſe: neque aliunde concipere: ſed ineſſe illi: ut aliarum rerum: ita huiuſmodi potentiam. Sunt etiam: qui ventos ex arido ſiccoque anhelitu terræ gigni poſſe affirment. Item ex aquis aera expirantibus: qui neque in nebulam dēſetur: nec creſcat in nubes: poſſe etiam ſolis impulſu agi: quoniam ventus nihil aliud eſt: q̄ aeris fluctus. Vitruuius architectus. Vētus inquit eſt aeris fluens vnda cum in certa motus redundantia naſcitur: qum feruor offendit humorem: & impetus factionis exprimit in ſpiritus flatum pro diuerſis cæli partibus diuerſa nomina ſortitur. Regiones cæli quattuor ſunt ortus: occaſus: meridies: Septentrio: Ortus: & Occaſus mobilia ac varia ſunt: meridies ſeptentrioque ſtatu perpetuo permanent. Oritur quippe ſol non itidem ſemper: ſed aut equinoctialis Oriens dicitur: qum in circulo currit: qui appellatur ἰσονύκτιος: aut θερινός aut ſolſtitialis: aut bruma quæ ſunt θεριναὶ τρόπαι: & χειμεριναὶ τρόπαι. Item ſol non in eundem ſemper occidit locum: ſed occaſus eius ſimiliter fit: aut æquinoctialis: aut ſolſtitialis: aut brumālis. Veteres ergo quattuor tantum ventos: per totidem principales mundi partes ſeruare. Nec plures poſuit Homerus q̄ Eurum: Auſtrum: Fauonium: Aquilonem: quem noſter quoque poeta Ouidius naſo ſecutus eſt. Eurus ad auroram: Nabathæaque regna

Seneca
Ennius
Martialis
Idem
Virgilius
Terentius
Ouidius
Cicero
Idem
Virgilius
Idem
Idem
Plynius
Terentius
Vitruuius
Homerus
Ouidius

Colos
Color
Coloro
Decoloro
Coloratum
Colorificum
Diſcolor
Decolor
Concolor
Colorare
Collum
Decollo
Colare
Colus
Colus compta
Fuſus cū ſtamine
Colo
Colum
Colū niuarium
Saccus vinarius
Qualus
Quaſillus
Accolo
Intercolo
Excolo
Incolo
Recolo
Venio
Venire in mētē
Vento
Ventito
Ventus
Regiones cæli
Ortus
Occaſus
Meridies
Septentrio
Oriēs æquinoctial'
Eurus
Auſter
Fauonius
Aquilo

receſſit. Perſidaqꝫ: & radiis iuga ſubdita matutinis. Veſper & occiduo quæ li&ora ſole te/peſcũt: proxima ſũt zephyro: Scythiã ſeptẽqꝫ triones Horrifer inuaſit Boreas: cõtraria tellus: Nubibus aſſiduis: pluuioqꝫ madeſcit ab auſtro. Secuta ætas alios addidit. Qui ergo vẽtus ab oriẽte verno hoc eſt eqnoctiali venit: Eurus noiať ἀπὸ τῆς ἠοῖος ῥέων hoc ẽ ꝙ ab oriẽte fluat: eũdẽ græci vocãt Apelioten: qđ ἀπὸ τοῦ ἡλίου: hoc eſt a ſole ſpiret. Latini eadẽ rõne Subſolanũ cognoiauerũt. At q ab æſtiua: & ſolſtitiali oriẽtis plaga venit: Latine Aqlo: a vehemẽti volatu aqlæ: ut ſupra diximus: græce Boreas vocať ἀπὸ τοῦ βοᾶν qm̃ ut violẽti flatus eſt: ita etiã ſonori. Homerus ab ætheris ſplẽdore: q a ſole fit αἰθρηγενέτην appellat. Tertius qui ab oriẽte hiberno ſpirat: Vulturnus a Romanis dr̃ a Vulturis volatu: ut qdã putãt: qm̃ alte reſonat: græci miſto noĩe: qđ int notũ & eurũ ſit εὐρόνοτον noiant. hi ſunt igiť tres Oriẽtales venti Aqlo: Vulturnus: Eurus: quoꝝ medius eurus eſt. His oppoſiti ſunt alii tres Occidui: Chorus aduerſus Aqlonẽ flans: quẽ græci Argeſten vocant: Fauonius aduerſus eurũ a fouẽdo dictus: quẽ genitalẽ eẽ dicũt ſpiritũ mũdi a græcis Zephyrus nũcupatus: qſi ζωηφόρον: ut aliq putãt: hoc ẽ ꝙ ſatis vitã afferat: Ab hoc Zephyrius: Vnde Zephyria oua: de qbus inferius dicemus. Africus aduerſus Vulturnũ ab africi græci Liba appellãt ἀπὸ τῆς λιβύης: quia Africã Libyen: hoc ẽ λιβύην nominãt. Africa aũt vocitata ẽ: ꝙ ſine frigore ſit: α: eni priuatiua pticula ẽ. φρίκη horror diciť: vnde & Aprica loca dicũtur: q ſoli expoſita ſũt: ꝙ ſint ſine horrore: & Apricus homo: aprica auis: q ſole gaudet. Virgilius. Et apricis ſtatio gratiſſima mergis. A quo fit Apricari: qđ eſt ad ſolẽ ſtare: & in Aprico eẽ: & Apricatio ſtatio ad ſolẽ. Ab africa Afer: & Africanus deducunť. Itẽ Vafer hoc ẽ Callidus: aſtutus: qſi valde afer. Cicero. Nõ ſũt in diſputatione vafri: nõ veteratores: nõ malitioſi: A quo Vafre aduerbiũ: hoc ẽ aſtute: malicioſe: mira eni ſẽper fuit eius gẽtis calliditas: ac verſutia. hoc mõ duæ iſtæ regiones cæli oriẽtis: occidẽtiſqꝫ ſibi inuicẽ cõtrariæ ſex hĩe vẽtos videtur. Meridies aũt qm̃ certo ac fixo limite ẽ: vnũ meridionalẽ vẽtũ habet: q latine ab hauriẽdis aqs dr̃ Auſter: qm̃ nebuloſus: atqꝫ humectus ẽ: græce vero eadẽ rõne notos appellať: qm̃ græca lingua νοτίς dr̃ humor. Ab Auſtro Auſtralis dr̃: & Auſtrinus: & Auſtro verbũ: qđ ẽ humecto: Plautus. Auſtrati ad ignẽ ſedẽt. Septẽtriones ob eandẽ cãm vẽtũ vnũ hñt: q Auſtro obiectus ẽ: Is latine Septẽtrio: & Septẽtrionalis ventus: & Septẽtrionarius: græce vero qđ ab arcto flet: Aparctias appellať: ſuntqꝫ ꝓ octo duodecim vẽtos faciũt: int hos qttuor in media loca inſerẽtes: Int ſeptentrionẽ.ſ. & occaſũ ſolſtitialẽ Thraſceã: int Aqlonẽ: & exortũ æqnoctialẽ: Cæciam quẽ Ariſtoteles ita flare dicit: ut nubes nõ procul pellat: ſed ad ſeſe vocet: exquo prouerbiũ factũ ſcribit κακὰ ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἕλκων ὡς ὁ καικίας νέφος: hoc ẽ mala ad ſeſe trahẽs: ut Cæcias nubes: Int ortũ brumalẽ: & meridiẽ phœnica. Int Lyba & Noton Lybanoton. Nec his cõtẽti alii Meſen int Boreã: & Cæciã addidere. Sũt etiã qdã peculiariũ vẽtoꝝ noĩa: quæ incolæ in ſuis qſqꝫ regionibus fecerũt nõ vltra certũ tractũ ꝓtendẽtiũ: ut apud Atheniẽſes Scyron paulo ab Argeſte deflexus: reliquæ græciæ ignotus q & Olympias vocať: & a nonnullis Heleſpontius. In Narbonẽſi prouincia clariſſimus vẽtoꝝ eſt Circius: nulli violẽtia iferior: & ob id a turbine: ac vertigine ita appellatus. Cato nõ Circiũ: ſed Cerciũ vocat. Sũt in Hiſpaniæ alpinæ citra Hiberũ regionibus ferri: & argẽti fodinæ pulcherrimæ: Mons ex ſale mero magnus: quãtũ demas: tãtũ accreſcit: Vẽtus Cercius qum loquare buccã implet. Armatũ hoĩem: plauſtrũ oneratũ pcellit. Hic nõ mõ in reliqs ptibus cæli ignotus ẽ. ſed ne Viennã qdẽ eiuſdẽ ꝓuintiæ vrbẽ attingit. Iapix vẽtus ẽ ex Apulia ꝓficiſcẽs: q quaſi aduerſus Eurũ videtur flare. Itaqꝫ Virgilius Cleopatrã e nauali prælio in ægyptũ fugiẽtem vento Iapige ferri ſcribit: & equum quoque apulum eodem quo ventum nomine appellauit Iapigem. Iapyx autem per y ſcriptum nomen fuit vnius ex filiis Dædali: A quo Iapygia nuncupata eſt Calabria: At Iapis iapidis nomen fuit Aetholi cuiuſdam: qui qum ad regionem Venetiæ veniſſet: oppidum de ſuo nomine condidit: a quo ea pars: vbi Timauus fluuius eſt: Iapidis nomen ſũpſit Virgilius. Caſtella in tumulis: & Iapidis arua timaui: Eſt & alius in Apulia ventus quem vocant Atabulum ἀπὸ τοῦ ἄτην βάλλειν: hoc eſt ab inferenda peſte: eſt enim frigidiſſimus: & ſi flauerit circa Brumam: exurit frigore areſaciens: ut nullis poſtea poſſit ſolibus recreari. Horatius. Incipit ex illo montes Apulia notos Oſtentare mihi: quos torret Atabulus. Plynius. Quædam temporum cauſæ: aut locorum non proprie dicuntur morbi: quoniam protinus necant: ſicut tabes: qum inuaſerit arborem: aut vrendo: uel flatus alicuius regionis proprius: ut eſt in Apulia Atabulus: in Euboea olympias: Ad hæc fauoniuꝫ ad. VIII. Kal. Martias flantẽ Chelidoniã vocant ab Hirũdinis viſu. Græce eni Hirũdo χελιδὼν appellatur: vnde ẽ prouerbiũ illud μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ: hoc eſt vna Hirũdo nõ facit ver. Ad hæc herba Chelidonia nomẽ ſũpſit: mõſtrata hõi ab Hirũdie: hac eni Hirundines oculis pullorum in nido reſtituũt viſum: erutis etiã ut qdã exiſtimãt oculis.

Subſolanus
Aquilo
Boreas
Homerus
Vulturnus
Chorus
Argeſtes
Fauonius
Zephyrus
Zephyrius
Zephiria oua
Africus
Lips
Virgilius
Apricus
Apricor
Apricatio
Afer
Africanus
Vafer
Vafre
Auſter
Plautus
Notus
Auſtralis
Auſtrinus
Auſtro
Aristoteles
Septentrio
Septenrrionalis ventus
Septẽtrionarius
Aparctias
Thraſceas
Cecias
Phœnix
Libanotus
Meſen
Scyron
Olympias
Heleſpontius
Circius
Cercius
Iapix
Virgilius
Iapyx
Iapygia
Virgilius
Iapis
Horatius
Atabulus
Plynius
Chelidonia
Prouerbium
Chelidõia herba

Genera eius duo ſunt: Maior fruticoſo caule: folio paſtinacæ erraticæ ampliore: altitudinē
duorum cubitorum: colos albicās: flos luteus. Minori folia hederæ: minora aliquādo & rotun
diora minus candida. Succus Croci mordax. Semen papaueris. Florent aduentu hirundi/
num: diſceſſu marceſcunt. Florentibus ſuccus exprimitur: & in æreo vaſe cum melle leuiter fer
uenti cinere decoquitur: ſinguli remedio cōtra caligines oculorum. Vtuntur & per ſe ſucco in col
lyriis: quæ ab ea Chelidonia appellantur. Eſt etiā Chelidonia oculus indicæ teſtudinis: de qua — Chelidonia
ſuperius inter lapillos diximus. Item fauoniū vno: & ſeptuageſimo die poſt brumam ab ad/
uentu auium flantem per dies nouē Orithiā nomināt: fuit hæc puella pulchritudine inſignis — Orythia
filia Erithei regis Athenarum: quā cū Boreas adamaſſet fruſtraque in coniugē poſtulaſſet: per — Eritheus
vim rapuiſſe dicitur: & in Thraciā detuliſſe: ex qua Zetū & Calaim genuit. Caniculæ exortū dies — Zetus
fere octo aquilones antecedūt: quos Prodromos: hoc eſt precurrētes appellant. Biduo aūt — Calais
poſtquam exortū eſt hoc ſydus: quod eſt ardentiſſimo æſtatis tempore: iam ſole Leonē ingreſſo iidem — Prodomus
aquilones conſtātius perflant diebus quadraginta: quos vocant Eteſias hoc eſt annuos: apud — Eteſiæ
græcos enī ετοσ annus: ἐτησιασ annuus dicitur: quod ex oībus ventis hi maxime ſtati ſint: &
ſingulis annis eodē tempore redeant. Ob hoc aūt Somniculoſi a nautis: & Delicati vocantur: quod — Somniculoſi ete
mane neſciunt ſurgere: incipiunt enim circa meridiē: & ante ſolis occaſum deſinūt. Eſt & al/ — ſiæ
tanus ventus: qui in alto flat: Sunt & flatus Antelucani: qui aut ex fluminibus: aut ex aliquo — Delicati eteſiæ
ſinu ferūtur. Nullus ex his pertinax eſt: ſed cadit fortiore iam ſole: neque fert ultra terrarū cō/ — Altanus
ſpectum: hoc vētorum genus incipit vere: non vltra æſtatē durat: cum e mari redit Tropeus dicitur: — Antelucani flat9
qum pergit Apogæus: hoc ē a terra: Sunt præterea & repentini quidā flatus: etenī ſi rupta — Tropeius
& in pronū ſoluta fuerit nubes: procella gignitur: quæ vocatur a græcis Ecnephias: hæc ſupne — Apogeus
demittitur: & in nos cadit vehemens acriſque: quia non fuſa neque per aptū venit: ſed laborat: — Procella
& iter ſibi in hac pugna parat: propter quod procellā pro æſtu maris ponimus: & Procello/ — Ecnephias
ſum mare dicitur æſtuoſū. Eadē procella ſi exarſerit: & ignē habuerit: uel poſtea cōceperit fulmē — Procelloſum
eſt. Si vero depreſſo ſinu arctius rotati venti effregerint nubē ſine igne: vorticē faciūt: qui Ty/ — Fulmen
phon vocatur. Defert hic ſecum aliquid ab reptū e nube gelida conuoluēs verſanſque: & ruinam — Vertex
ſuā illo pōdere aggrauās: et locū ex loco mutans rapida vertigine: præcipua nauigantiū peſtis — Vortex
non antennas modo: verum etiā nauigia ipſa confringens: cui facile remediū eſt acetū: cui — Typhon
frigidiſſima natura ē in aduenientē effuſum. Idē illiſu ipſo repercuſſus: quicquid corripuerit
ſorbet: refertque in excelſum. quod ſi maiore depreſſæ nubis ſpecu eruperit: ſed minus lato quam pro
cella: nec ſine fragore: Turbinē nominant: proxima quæque proſternētem. Idem dū ardētior: — Turbo
atque accenſus fuerit: Præſter appellatur vniuerſa amburēs: ac proterēs. Ab hoc Præſter quoque — Præſter
appellatum ē ſerpētis genus venenatæ: quā alio nomine quidā putāt Bupreſtim vocari. ſed
Plynius — hoc falſū eſſe. Lucanus. Oraque diſtēdens auid9 ſpumantia preſter. Ply. Bupreſtis animal ē ra
rū in Italia ſimillimū Scarabeo Longipedi: fallit inter herbas bouē maxime: vnde & nomē
Galenus — inuenit: deuoratūque tacto felle ita inflāmat: ut rūpat. Galenus vero ita ſcribit: βουπρη/ — Ventulus
σεισ εἰσὶ γένοσ τι ζώου παραπλησίον κανθαρίσι κατὰ τὴν ἰδέαν καὶ — Ventoſus
τὴν δύναμιν: Hoc eſt Bupreſtes ſunt genus quodā aīalium ſimile cantharidibus & ſecundum pro — Ventoſitas
prietatem: & ſecundum vim. Eſt etiam Bupreſtis herbæ genus: quam græci in laudibus ciborum habu — Ventilo
ere: hac deguſtata boues diſſilire fatentur: Ideoque ita appellatā βοισ enī a græcis bos dicitur: — Ventilatio
πρήθειν vrere. A Ventus fit diminutiuū Vētulus: & Vētoſus: quod aliquā ſignificat plenū vē — Ventilabrum
to: ut ventoſa domus: vētoſa regio: Aliquā inane: ut ventoſa verba: vētoſa oratio: hoc ē ſine pō — Venus
dere: ſine effectu. Vnde Vētoſitas hoc ē iactātia inanis: & vanitas: & Ventilo verbū: quod ē — Phoſphorus
Iuuenalis — moueo aliquid ad vētū captādū. Iuuenalis. Criſpinus tyrias humero reuocāte lacernas Vētilet — Lucifer
Plynius — æſtiuū digitis ſudātibus aurū. Hinc Vētilari frumētū dicitur: dū purgatur. Plynius. Multi vētila/ — Heſperos
re quoque granū vetāt. Gurgulionē enī nō deſcēdere infra quattuor digitos: nec amplius peri/ — Veſper
clitari. Ab hoc Vētilatio fit: hoc ē captatio vēti: uel refrigerationis gratia: uel purgatiōis: & vē — Veſperugo
Cicero — tilabrū inſtrumentum: quo aliquid vētilatur. Itē venus: quod ad oīa veniat. Cicero. Quæ āt dea ad res oēs — Veſpera
veniret: Venerē noīauerūt. Eſt aūt Venus iſima quinque errātiū ſtella: & terre proxima: quæ Phoſ/ — Veſperi
phoros græce: Lucifer latine dicitur: qum antegreditur ſolē: qum aūt ſubſequitur: heſperos. Itē Veſp — Veſperaſcit
Virgilius — Virgilius. Quid veſper ſerus vehat: & a quibuſdā Veſperugo. Plautus. Nec Veſperugo: nec — Adueſperaſcit
Plautus — Vergiliæ occidūt: hinc Veſpera deducitur: & Veſper per ſero diei: A quo fit aduerbiū Veſperi — Veſperum
& Veſperaſcit verbū: cuius cōpoſitū ē Adueſperaſcit: hoc ē fit ſerū diei: & quo quidā vtuntur: — Veſpere
nouū quidē: ſed nō inelegās vocabulū pro ſacrificio: quod veſperi fit. Veſp etiā adiectiuū eſt: Vnde — Veſpilli
Plynius — quū veſperū dicimus neutro genere itelligim9 tempus. Ply. His horæ rigādi matutina: atque veſpa — Veſpillo
Idem — Idē. Matutinū tempus: ac veſperum: & Veſpillo vir cadauerū funerator: qui veſpertino tempore eos effer/ — Veſpa
Martialis — re ſolebāt: qui funebri pōpa duci propter inopiā nō poterāt. Martialis: qui fuerat medicus: nūc eſt — Veſpertinum
Veſpilo. Diaulus hic etiā Viſpillo: et Veſpa vocatur: et Veſptinū: quod veſpi fit: et Veſpna: quæ ve — Veſperna
teres pro cœna vſi fuere: et Veſptilio nocturna auis: uel poti9 biforme volucre aīal: quod ſe veſ/ — Veſpertilio

pertino volatu proferat:huic ꝓ pennis mēbrana eſt:ſola volucrū animal lacte nutrit:vbe/
ra filiis admouens: geminos infantes amplexa volitat:ſecumq; deportat. In cibatu culices
Veſpa habet gratiſſimos: & Veſpæ ex inſectorum genere ſimiles apibus:ꝙ veſperi grādiores muſ/
cas in cibo venentur: & amputato iis capite reliquum abſumant: hæ in ſublimi e luto
Ichneumon nidos faciunt: & in his ceras: ſicut Crabrones in cauernis ac ſub terra. Eſt veſparum ge/
nus: quod Ichneumonas vocant: minores q̄ aliæ:hæ vnum genus aranearum perlinunt:
phalangium nomine: & in nidos ſuos ferunt:deinde illinunt: & ex iis incubando ſuum ge
nus procreant. Proprie tamen Ichneumon animal eſt magnitudine Felis: ſpecie muris: vul
go nunc murem Indicum vocant: naſcitur in Aegipto: & cum aſpide pugnat:hac maxime
gloria īſignitu. Mergit ſe limo ſæpius:ſiccatq; ſole:mox vbi ſe pluribus hoc modo coriis lo
ricauit:in dimicationem pergit: & cauda ſe attollens ictus irritos auerſus excipit:donec ob
Crocodilus liquo capite ſpeculatus inuadat in fauces. Sed qđ mirabilius eſt:Crocodilum quoq; interi/
mit. Hoc quadrupes animal eſt:hominibus terra pariter:atq; aquis infeſtum. Nilus hoc ma
lū producit:caret linguæ vſu. Solus ex omnibus animantibus ſuperiorem maxillam mouet
magnitudine excedit plerunq; duodecim cubita:q̄diu viuit:creſcere exiſtimatur:viuit autē
longo tempore:oua parit quanta anſeres: & quadam diuinatione ea ſemper extra eum lo/
cum incubat: ad quem ſummo auctu egreſſurus eſt Nilus:vnguibus armatus eſt: & cutem
ſuperius habet contra omnes ictus inuictam:in ventre autem mollem ac teneram:quapro/
pter Delphini vitæ eorum in ea parte inſidiantur:Habent enī Delphini ſpinam dorſo cul/
tellatam. Itaq; immeantes Nilo: & veluti territi a perſecutoribus fugientes:ſubeunt aluum
& ſpina illa deſcindunt:quo vulnere paulatim marceſcētibus inteſtinis Crocodili moriūť
Terribilis hæc cōtra fugaces belua eſt:fugax cōtra inſequētes:hebetes oculos habet in aqua.
Prouerbium Extra acerrimi viſus eſt:conſpecto homine emittit lachrymas:mox appropinquantem de
uorat. Vnde factum eſt prouerbium. Lachrymæ Crocodili De his qui ſub ſpecie pietatis ho
mines fallunt. Quattuor menſes hyemis:ſine cibo viuit in ſpecu. Qum ſatur eſt:ſopitur in
Trochilos littore. Tum parua auis:quæ Trochilos ibi vocatur:In Italia Rex auium dicitur:inuitat ad
Rex auium hiandum pabuli ſui gratia:os primum eius repurgans:mox dentes:præterea fauces: ad hāc
ſcabendi dulcedinē q̄ maxime hiantes: In qua voluptate ſomno ꝑſſum cōſpicatus Ichneu
mon per eaſdem fauces ingrediť aluū:atq; erodit. E crocodilorū genere:ſed minor Ichneu
Scincus mone eſt Scincus in Nilo ſimiliter natus: ꝑcipuum contra omnia venena antidotū. A cro
Crocodilinum codilo Crocodilinum dicitur:quod ad Crocodilum ptinet:uel de Crocodilo eſt. Quinti/ Quintilia.
lianus. Non quia Ceraſtinæ: aut Crocodilinæ ambiguitates poſſint facere ſapientem: ſed
ꝙ illum ne in minimis quidem oporteat falli. Eſt & genus Crocodili:qui alio minor mul/
to eſt: & in terra tm̄ odoratiſſimis floribus viuit:ob id inteſtina eius diligenter exquiruntť:
Crocodilea iocūdo nidore referta: Crocodileam vocant oculorum vitiis vtiliſſimam. Item Croco di
Crocodilon lon herba eſt Chamæleontis nigræ figuram habens radice longa æqualiter craſſa:odoris a
peri: Naſcitur in ſabuletis. Pota ſanguinem per nares pellit copioſum:craſſumq;. Atq; ita
Heſperia lyenē cōſumere dr̄. Itē ab heſpero Heſperiæ dictæ:ſic enī & Italia: & Hiſpania appellanť.
Sed qum Heſperiā tm̄ dicimus:ſignificamus Italiā. Virgi. Eſt locus heſperiā graii cognoīe
dicūť. qum vero vltimā addimus:hiſpaniā ītelligimus. Horatius: Qui nūc heſperia victor,
ab vltima Hiſpania ab heſpero occidētali ſtella dicta ē heſperia: Italia vero ab heſpero ſře Horatius
Atlātis:q Italiā a germano pulſus tenuit: & ei nomē uel ꝓpriū: uel ſuæ priſtinæ regiōis ipo
Heſperides ſuit. Ab hoc & heſperides appellatæ:huius ut qdā putant:aut alii Atlātis filiæ numero tres
Aegle Aegle: Erethuſa: Heſperthuſa. hæ amœniſſimos hortos colere dicebantur in Africa iuxta
Eretuſa Lixō Coloniam a Claudio Cæſare deductam:In iis auriferū nemus eſſe:cum aureis malis
Heſperetuſa exiſtimabāt: cuſtodiri vero a peruigili Dracone: & qm̄ Themis dea ꝑdixerat: futurū olim Claudius
Lixos quendam Iouis filium:qui ea poma diriperet:cinxiſſe Atlantem pomariū montibus:ne p/ cæſar
Horti heſperidū uium graſſatoribus foret. Penetraſſe tamen eo Herculem ab Euriſtheo miſſum: & occiſo
Dracone aurea mala inde abſtuliſſe. Lucanus. Abſtulit arboribus preciū:nemoriq; laborē. Lucanus
Alcides:paſſuſq; in opes ſine pondere ramos. Rettulit argolico fulgentia poma tyranno.
Ex eo autem datum huic fabulæ locū exiſtimant: ꝙ ibi flexuoſo meatu æſtuarium fertur e
mari:adeo ſinuoſis lateribus tortuoſum:ut uiſentibus procul lapſus anguineos fracta verti
gine mentiatur: & ꝙ heſperidum hortos appellauere: circundet. Eſt autem inſula:quam ſo
lam e vicino tractu aliquanto excelſiore:non tamē æſtus maris inundāt. Perueniſſe eo her/
culem ara eius:Quæ ibi ædificata cōſpiciebať:indicio erat:nec præť oleaſtros aliud ex nar
rato illo aurifero nemore illic viſebať. Alii putāt ouiū greges ibidē fuiſſe purpureā lanā fe/
rentes:eaſq; ab Hercule raptas: & ad Euriſtheū ductas. Hinc qm̄ μῆλον græce:latine ouē
dicimus:locū fabulæ datū. Ouidius. Mille greges illi:totidēq; armēta p herbas Errabāt: & Ouidius
humuʒ vicinia nulla premebat. Arboreæ frondes auro radiante micantes. Ex auro ramos

ex auro poma tegebāt. Heſpeꝝ promontoriū in Africa eſt nauigatōe decē dieꝝ:ac noctiū ab Oenochema monte. Venus etiā dea eſt Iouis:& Diones filia:q̄ vna fuit ex Nymphis filia Oceani:& thetyos:a q̄ fit Dioneū:qđ ad venerē ptinet. Virgi. Ecce Dionei ꝓceſſit Cæſaris aſtrū: Et Venus ipſa Dionea appellat̃. Idē: Sacra Dioneæ matri. Hæc Vulcani coniunx fuit:& a Marte dilecta eſt:depheṅſa aliqñ a Sole in adulterio cū illo:qđ qū intellexiſſet Vulcanus:inuiſibiles plagas ſummo artificio fabricatas circū lectū tetendit:& ſe Lemnō ire ſimulauit. Qua occaſione motus Mars ad cubile Veneris venit: vbi qū laſciuire nudi cœpiſſent:tenuiſſimis vinclis eſſe irretitos conſpexere. Reuerſuſq; ex tēplo eſt Vulcanus: qui qū iniuriam acrioribus verbis expoſtularet:plurimi ex his illuc cōuenere:& inter cæteros Neptunus: Mercurius:& Apollo. Deæ aūt ob pudorē venire eo noluerūt. Tandē Neptuni pcibus placatus Vulcanus remotis plagis vinctos liberauit. Ex hoc adulterio Harmoniam genuiſſe ꝓdit̃ Venus: Eadē dilexit Adonim Cinaræ regis aui ſui:& Myrrhæ ſororis ſuæ filiū quē ab Apro dū liberius eū inſequit̃:interfectū fleuit amare:& in florē purpureū conuertit Anchiſem quoq; amauit:ex quo apud Simoenta flumē pgnans facta Aeneā genuit. Simois flumen eſt Ida troiano monte ſcaturiens:qđ iuxta Troiam peruectus qū mari propinquat: Xantho cōmiſcet̃:alteri Troiæ fluuio:& in paludē coactus cadit in mare iuxta Sigeū promontoriū:hoc Troiæ eſt ita dictū propter Herculis taciturnitatē:quoniā prohibitus hoſpitio ſimulauit diſceſſum:deinde contra Troiam p ſilentiū venit:qđ græce dicit̃ σιγή. Vulnerata præterea Venus a Diomede fuit:dum Aeneam protegeret: propter qđ imꝑcatione Diones ob ſuſpitionē cōmiſſi ab vxore adulterii:exiliū ſibi ſpōte Diomedes in Apulia elegit:& occupato Gargano mōte:iuxta radices eius Sipontū urbē clariſſimā ædificauit:q̄ & Sipꝰ Sipōtis dr̃:& a græcis ob multitudinē ſepiaꝝ:q̄ ibi capiunt̃: Sepius Sepiūtis. Vñ fit Sipontinus adiectiuū a ſiponto:& a ſepiunte Sepiuntinus. Ab eo Diomedei campi vocati in Apulia:qui in diuiſione regni:quā qū Dauno feciſſe dicit̃:ei ceſſerūt:& due inſulæ:q̄ e Gargani regione ſunt Diomedeæ dictæ:q̄rū altera habitatores hābet:altera eſt deſerta:in q̄ diſparuiſſe Diomedē qdā affirmāt:& in cælū ſublatū:atq; inter deos relatū fuiſſe. Alii Diomedē ab Aenea p dolū occiſum tradunt:& loca qbus impauerat occupata:mortuoq; ab incolis tēplū in inſula tanq̄ in numerū deoꝝ relato cōſtructū: ſocios eius ob dolorē in Aues verſos:q̄ ob id Diomedeæ vocitatæ ſunt:has memorāt maiorē in modū mites eē:græciſq; i Italiā veniētibus applaudere:ac lætas occurrere:cæteras uero gētes:uel fugere: uel deuitare: uel ſubuolare ad capita:& tā grauibus ictibus:ut etiam perimant: vulnerare: nam duris & grādibus roſtris ſatis ad hæc plia phibent̃ armatæ. Fuit hic Diomedes Aetoliæ Rex: Tydei & Deiphilæ filius: dictus a Virgilio fortiſſimus Danaū:quia Aeneam apud Troiam ſingulari certamie vicerat: Vxorē habuit Egialen:quā qū adulteriū cōmiſiſſe cū Cylleboro Sthe Leni filio cōperiſſet:natale ſolū præ pudore ſibi perpetuo relinquedū putauit. Fuit & Diomedes alter Rex Thraceum:ſeuus vir:ac truculētus: qui equos ſuos aduenarū carnibus in Tyrida oppido paſcebat. Sed tandē ab Hercule mactatus:equis ſuis in pabulū appoſitus ē. Diomeda uero Phorbantis filia fuit:quā Achilles e Leſbo raptā poſt amiſſam Briſeida cōcubinā habuit. Genuit ꝑterea Venus ex Mercurio Hermaphroditū:q ex utroq; parēte nomen accepit:nā græce ερμῆς Mercurius: ἀφροδίτα Venus appellat̃. Hic Androginus fuit:hoc eſt utriuſq; ſexus:cuius nōis ratio eſt ꝙ græci andra virū vocāt:gyne mulier dicitur. De hoc extat celebre illud epigrāma. Dum mea me genitrix grauida geſtaret in aluo. Quid pareret fert̃ cōſuluiſſe deos. Mas eſt phœbus ait: Mars fœmina: Iunoq; neutrū. Quumq; forem natus:hermaphroditus erā: Quærenti lætū iuno ſic ait: occidet armis: Mars cruce: phœbus aquis: ſors rata cuiq; fuit: Arbor obumbrat aq̄s: aſcendo decidit enſis. Quē tulerā caſu: labor & ipſe ſup. Pes hæſit ramis:caput incidit amnæ: Tuliq; fœmina: vir: neutrū: flumina: tela:crucē. Sed de hoc latius inferius dicemus. Itē ex Bute Venus genuit Erycem: ex Ioue patre Cupidinē:quē alii geminū eē voluerūt:qđ aut honeſti amor ſit:aut iocūdi. Ouidius. Alma faue dixi geminoꝝ mat̃ amoꝝ. Alii plurifaria:qđ ut infinitæ res ſunt:ita īfiniti amores Papiniꝰ: Et cūcti faciles illi erraretis amores. Alii ex venere & marte. Alii ex venere ſola natū Cupidinē volūt ꝓptea ſcripſiſſe Virgi. Nate meæ vires:mea magna potētia ſolꝰ:et Papiniū. Sed dabit̃ iuueni:cui tu mea ſūma ptās: Natæ cupis huiꝰ ſnīæ ſimonides fuit. Alii ex ipa & Vulcano. Nōnulli primæ materiæ:& primæ rerū naturæ:q̄ Chaos dr̃ fuiſſe filiū putant. Sūt etiā q triplicē eē amorē tradāt a triplici:q in nobis eſt affectu. Si qdē Ariſtoteles ſcribit aut honeſti eē amorē:aut iocūdi:aut vtil'. Apuleius uero Platonicus phūs primū dixit eē diuinū cum incorrupta mēte:& virtutis rōne cōuenientē:alterū degeneris animi:corruptæq; volūtatis. tertiū ex utroq; pmixtū. Hunc. M. T. Herebi: ac noctis ꝓdidit filiū eē. Quidā etiā Grās ex Venere & Ioue genitas ſcripſerunt: Alii ex Venere & Libero pr̄e q̄uis Cicero has quoq; ex Herebo:& nocte ortas exiſtimauit. Sunt etiā q Iouis & Eurydomenes nymphe fi

Virgilius
Idem
Ouidius
Papinius
Virgilius
Papinius
Simonides
Ariſtoteles
Apuleius
M. Tullius Cicero

Heſperū promōtorium
Oenochema mons
Venus
Dione
Dioneum
Veneris & Vulcani familia
Harmonia
Adonis
Simois
Sigeū ꝓmōtoriū
Diomedes
Sipontum
Sipus
Sepius
Sipontinus
Sepiuntinus
Diomedei cāpi
Diomedeæ īſulæ
Diomedeæ aues
Diomedes
Egiale
Diomeda
Hermaphroditus
Androginus
Epigrāma Hermaphroditi
Eryx
Cupido
Chaos
Gratiæ

lias putēt: ſiue Eurymo nes: ſiue Eurymeduſes. A Ioue eni gr̄a oīs ꝓcedit. Eurydomene aūt ἀπὸ τοῦ ἀσυκιλιλῶμι: hoc eſt ab abūdāter dando appellata ē. Euronome ἀπὸ τοῦ ἀσυ κοίνεμω: hoc ē ab abūdant retribuēdo. Eurimeduſes ἀπὸ τοῦ ἀσυ κεῖ μέλω: quod ſignificat rego: qđ q liberales: & munifici ſunt: cæteris impare cōſueuerūt. Tris aūt eē

Aglia gr̄as ꝑdiderūt his: q diximus noībus appellatas. Alii primā Aglaian: hoc eſt lætitiā: ſecūdam

Euphroſine Thaliā: hoc eſt viriditatē: qa bn̄ficiū ſemp viret. tertiā Euphroſinen: hoc eſt delectationē no

Charites minat:: Hæ a græcis Charites vocant̄ ἀπὸ τοῦ χαρᾶς: qđ lætitiā ſignificat. Merito enī lætari videnť: & q dant: & q accipiūt bn̄ficiū. Tris aūt iō eē ꝑdiderūt: qa & benefici eē in alios debemus: & aliorū bn̄ficia ſuſcipe: & iis q in nos liberales fuerūt: retribuere. Dare aūt & Accipe: & Referre tres actus ſunt inter ſe diſtincti. Alii ideo dicūt tris grās eē: qa acceptū bn̄ficiū cum fœnore reddi debet: Quapropter ſolebant veteres ita gr̄as pingere: ut vna eaꝝ auerſam faciē teneret: q̄ſi a nobis ꝑfecta: duæ uero nos aſpicerēt: ut duplex nobis bn̄ficiū re pendi debere oſtenderet. Propt̄ qđ inqt Virgi. Nec te certaſſe priorē pœniteat. Nudæ etiā Virgilius pingebant̄: qa bn̄ficia fuco debēt carere: & nullo velamine obtegi. Itē cōnexæ: qa inſolubi les eē gr̄as decet: et bn̄ficiū ſemp bn̄ficiū parere: perpetuūq; eē amicitiæ fœdus. Horatius. Se/ Horatius gneſq; nodū ſoluere gr̄æ. Qui Veneris: & liberi p̄ris filias arbitrant̄: hac mouent̄ rōne: qđ

Acidalius fons horū p̄cipue deoꝝ muneribus gratiæ cōcilient̄. Tradūt eas in Acidalio fonte: q eſt Orcho/

Acidalia moni Boetiæ urbe lauari: q̄m pura eē bn̄ficia oportet: & nihil ſordidū: nullā ſpem retribu/ tionis habere. Ab hoc fonte Venus Acidalia dicit̄: uel qa iniicit curas: q̄s græci ἀκιλίας vocāt: uel qđ ἀκίδας ſpicula noīant: quibus utitur cupido. Gratiā ἀπὸ τοῦ χαρίτος dictā exiſtimāt. Aliqñ pro bn̄ficio accipit̄. Cicero. Qum p̄ſertim cōſiderē nullā eē gratiam: quā uel nō cape animus meus in accipiēdo: uł remunerādo: cumulādoq; illuſtrare poſſet. A

Gratioſus quo Gratioſus dicit̄: ut Gellius ſentit: & qui adhibet gr̄as: & qui admittit. Interdū Gr̄a ca/ Gellius

Gratia pit̄ pro pœna: ſiue dāno. Cice. Vt ꝑ iniuria tā graui parē ei gr̄am referret. Nōnunq̄; ꝑ cā. Cicero

Agere gratias Terē. Et ea me reſtitiſſe hic gr̄a. Agere gr̄as: eſt verbo oſtendere nos memores eē accepti bn̄fi Terētius

Habere gratias cii. Habere gr̄as eſt animū ac mentē gratā habere: & inuicē gratificādi volūtatē. Referre gra

Referre gratiā tiam eſt facto bn̄ficiū: aut iniuriam acceptā cōpenſare. In quo notādū eſt: ꝙ habere gratiā: & gr̄as dicimus: agere gr̄as: nō gratiā: referre gratiā: nō gr̄as: nec vnq̄; fere ꝓbatiſſimi aucto/ res aliter loquūt̄. Terē. Pol diis habeo gr̄as: qđ impariendo aliquot affuerūt liberæ. Plau. Terentius Malo enī eius gaudii expertē eē me: q̄; Lænoni gratiā habere: Cicero. Magnas ei meo noīe Plautus gr̄as ages. Liuius. Satiatus tandē cōplexu filii: Renūciate inqt gr̄as regi me agere: referre gra Cicero tiam aliam nūc nō poſſe: q̄; ut ſuadeam nō ante in aciem deſcēdat: q̄; in caſtra me rediiſſe au Liuius dierit. Cicero. Cui pro me Senatus gr̄as agēdas putauit: ego a me gratiā referendā nō putē? Cicero Seneca de malo reddi potius gratiā: q̄; referri dicendum putat: & ecōtrario de bono referri Seneca potius q̄; reddi. Sed hanc differētiā ſolus ipſe excogitauit & fecit. Cicero ſemp referre vſur Cicero pat & in bonū & in malū. In bonū: ut in ſuperiori exēplo. In malū ut in Saluſtiū. Nam qđ Saluſtius inuſitata rabie in vxorē ac filiā meam inuaſiſti: quæ ſe facilius mulieres abſtinuerunt a viris: q̄; tu vir a viris: ſatis docte ac perite feciſti: Nō enī ſperaſti me mutuā tibi gratiā relaturū: ut viciſſim tuos compellarē. Nā quod Plancus ad Ciceronē ſcribit: Immortales ago tibi gra/ Plancus tias: agamq̄; dū viuam: Nam relaturū me affirmare nō poſſum: ꝑfecto gratiā hoc loco ſub intelligi manifeſtū eſt. Quod uero apud Valeriū maximū legitur: Tibi qdē Sextæ Pompei Valerius dii magis quos relinquo: q̄; quos peto gr̄as referant: certe deprauatū eſt: & nos librū petue/

Agere grates tuſtū legimus: & penes nos habemus vbi: nō gratias: ſed gratiā eſt ſcriptum. Agere etiam: &

Perſoluere gra/tes ꝑſoluere grates legimus: ſed apud poetas dūtaxat: atq; hiſtoricos. Virgi. Grates ꝑſoluere di/ Virgilius gnas Nō opis eſt noſtræ Dido: Perraro aūt apud oratores. Cicero. Aliquāto poſt ſuſpexit Cicero

Gratulor ad cælū: & grates tibi inquit ſumme ſol. Ab hoc fit Gratulor uerbū: qđ eſt verbis teſtor me gaudere fortuna: ac fœlicitate alterius: apud eum ipſum: qui affectus ē fœlicitate: aliqñ apud meipſum ob meam fœlicitatē: Ideo fere poſtulat datiuū. Quintilianus nō efficiet tn̄ infan/ Quintilia. dū p̄ntis reatus: indignūq; diſcrimen: ut miſera puella nō gratulet̄ ſibi: ꝙ illam paup accu/ ſare nō poteſt. Aliqñ tn̄ auctores p̄tereūt datiuū: qñ fuerit ꝑnomē. Oui. Gratulor Oethaliā Ouidius titul accedere nr̄is. Idē. Priſca iuuēt alios: ego me nūc deniq; natū Gratulor. Quintilia. Gra Idem tulemur iam ꝙ nulla ciuitas fame laborat: illic mihi ſubintelligit̄: hic nobis. Falſum eſt, enī Quintilia. ꝙ qdā tradūt Gratulor hic ꝑ gaudeo accipi: qñ in rebus moleſtiſſimis gratulari liceat: utiq;

Grator inter falſos amicos. In eadē ſignificatiōe & Grator accipit̄: ſed poeticū hiſtoricūq; ē. Virg. Virgilius Inueni germana viā: gratare ſorori. Liuius. Tuū ſequētes currū Iouis optimi maximi tēplū Liuius gratātes: ouanteſq; adire Gratulari etiā & Grates agere: ſiue gratari diis dicimus: ꝑ eo qđ ē Idem gr̄as agere: ſiue ſupplicare. Liuius. Itaq; p̄tor ex tēplo edixit: uti æditui ædes ſacras tota urbe apirent: quo circūeundi: ſalutādiq; deos: agēdiq; grates p totā diē ppl̄o ptās eēt. Itē triūphā tes in capitoliū aſcendebant Ioui optimo maximo: cæteriſq; diis gratulati. Nec mirū ſi gra

tulari:& gratari diis dicimus q̃ſi oſtẽdere nos illis aggaudere:qũ ſalutare etiã eos dicamus:
quaſi ſalutẽ illis optare:quod nõ in diis:ſed hoib⁹ cõuenit.Itẽ ſalutare aias:ſalutare cineres:
& reliquias defunctorũ.Virgil.Salue ſancta parens:iterũ ſaluete recepti Nequicq̃ cineres.
A gratulor fit cõpoſitũ Cõgratulor:& Gratulator:& Gratulatio:& Cõgratulator:& Cõ
gratulatio.Itẽ a gratia fit Gratus:qui memor eſt accepti bñficii:& contrariũ eius Ingratus:
a quibus Gratitudo:& Ingratitudo deriuant̃:& Grate atq; Ingrate aduerbia:& compati
ua atq; ſuperlatiua:Gratior:& Gratiſſimus:Gratius:et Gratiſſime.Itẽ aliud aduerbiũ Gra
tis:qđ ſignificat ſine merito:ſine p̃mio:& Gratuitũ:qđ gratis datur:& Gratuito aduerbiũ
Itẽ a gratus fit Gratificor:qđ eſt aliud q̃ gratũ facio:licet utrũq; a facio deducat̃.Eteni Gra
tũfacere eſt quiddã minus: & prope idem qđ obſeq:& inſeruire.Cicero.Si hũc inueneris:gra
tiſſimũ mihi feceris.Gratificari uero eſt qddã maius:& quaſi idem qđ bñficũ eẽ:& bñficia
conferre.Quapropter deos nõ gratumfacere:ſed gratificari hoibus dicimus.Ab hoc Gra-
tificus:& Gratificatio deducunt̃:& Gratidia propriũ nomen mulieris Neapolitanæ vn-
guentariæ:ac maleficæ:quã Horatius in Epodo Caniniam noiauit.Venus meretriciam artẽ
inſtituiſſe dicit̃:auctorq; mulieribus in Cypro fuiſſe:ut vulgo quæſtũ corpore facerent:huic
Phœnices dona ex filiarũ ꝓſtitutionibus offerre ſolebant:anteq̃ viris coniũgerent̃.Sunt q
eandẽ cæli:& diei fuiſſe filiã ſcribãt:Alii ſolius cæli:& ſine matre ortã:hoc modo. Nã qum
Saturnus in patrẽ ſæuiens falce ei virilia abſcidiſſet:& falcẽ ſimul:& virilia ꝓieciſſe in ma-
re dicit̃:haud lõge a Promõtorio Siciliæ:qđ Lilibeũ vocãt:hinc & Promontoriũ ſimul:et
oppidũ Drepanũ vocant:quẽ græci δρέπανον falcẽ dicũt:virilia uero ſanguinẽ emiſiſſe
ex quo cum ſpuma maris ꝓmixto Venus ſit ꝓcreata:propter qđ Aphrodite a græcis voca-
tur:quippe ἀφρὸν græci ſpumã noiant.Macrobi⁹.tñ eã ſolo cæli ſanguine ortã ſcribit:ſed
ſpuma maris nutritã.Cõtra Ouidius.Si tñ in medio quõdã cõcreta ꝓfundo ſpuma fui:gra
tũq; manet mihi nomẽ ab illa.Itẽ Virgil.apud quẽ ſic loquit̃ Neptunus.Fas omne eſt Cy-
therea meis te fidere regnis:Vñ genus ducis.Geſtabat manibus Concham:qđ ea vecta dice
bat̃ in inſulam Cyprũ:& in Cytheream urbẽ exiſſe:a qua Cytherea vocata eſt:q̃uis Cythe
ra vna etiã ſit ex cycladibus inſulis:& ut Laertius ſcribit Laconicæ inſula:q prius Porphy-
ris vocabatur: deinde dicta eſt Cythera neutro genere:& numero plurali.A cytherea fit Cy
thereius Cythereia Cythereiũ:qđ ad venerẽ ꝑtinet.Cytheris aũt nomẽ fuit libertæ volumi
nii:quã Gallus amaſſe dicit̃.Virgil.eam Licorim noiat.Et Cytorus mons Aſiæ minoris
buxo fertil:q vento mota vndarũ æſtus imitat̃.Virgili.Et iuuat vndantẽ buxo ſpectare Cy
torum.Quidã Venerẽ non hanc urbẽ primũ exiſſe:ſed in Palepaphon aliam eiuſdẽ inſulæ
urbẽ affirmant:a quo Paphia dicta eſt:& ab inſula cypro Cypria:in qua primũ ei tẽplũ cõ
ſtitutũ fuit:Vel ἀπὸ τοῦ κυεῖν:quod eſt parere:quia hæc dea parturiẽtibus p̃ſidebat.Ery
cina etiã dicit̃ ab Eryce monte Siciliæ:in quo tẽplũ ei conſtruxit Eryx filius:De quo Oui
dius.Sed dea nec patit̃ ſic ad ſua munera cogi:Colle ſubumbroſo:quã tenet altus Eryx.Et
Papinius.Exultat viſu:tectiſq; potẽtis alumnæ:Nõ ſecus alma Venus q̃ ſi Paphon æquo-
re ab alto:Idaliaſq; domos:erycinaq; tẽpla ſubiret.Idalia quoq; appellata ẽ ab Idalo mõte
Cypri.Quod concha in cyprũ vecta:ſit:ipſa teſtat̃ apud Papiniũ:dũ de Violantilla Stellæ
vxore loquit̃.Hæc & ceruleis mecũ cõſurgere digna:Fluctibus:& noſtra potuit conſidere
Concha.Hoc genus conchæ eſt quã margaritas producere ſupra memorauimus. Nulla cer
te dignior tribui Veneri poterat:& ob candorẽ:& ob læuorẽ:& qa partus earum ſunt mar
garitæ:mulierũ ornatui præcipue conuenietes:Hinc huiuſmodi Conchæ Cytheriacæ dicũ
tur.Martialis.Læuior o Conchis Galle cytheriacis.Itẽ Erycinæ.Propertius.Et venit e ru-
bro Concha Erycina mari.Nec mirũ eſt talẽ deam concha vectã:qũ inter concharũ genera
Neritæ ſint p maria nauigãtes p̃bentes concauã ſibi partẽ:alterã uero flanti auræ inſtar veli
apponẽtes.Dicit̃ etiã Venus lingua Aſſyrioꝝ Mylicta: ut teſtat̃ Herodotus In eius tutela
columbã eẽ:currũ eius a cygnis duci:roſam inter flores:& inter arbores myrtũ:ei ſacras eẽ.
Myrtus arbor eſt:cuius duo genera:ſatiuæ:& ſilueſtris:& in utraq; latifoliæ:baccas fert ſa-
poris præcipui:ex quibus vinũ fit:quod Myrtidanũ uocãt.Itẽ generoſum obſoniũ : quod
dicũt Myrtatũ:nã Myrtetũ locũ myrtis cõſitũ dicimus:obtinẽt & piperis vicẽ:& pro hoc
vſi veteres produnt̃ anteq̃ piper reperiret̃:ad intinctus quoq; adhibent̃:p̃ſertimq; ad ſaporẽ
aprorũ cõmendãdũ.A myrto Myrteũ dr̃:qđ ex myrto eſt.Myrtea verbena Romanos Sa-
binoſq;:qũ propter raptas virgines dimicaſſent depoſitis armis pacificatos fuiſſe cõmemo
rant eo in loco:q poſtea ſigna habuit Veneris Cluacinæ.Cluere eñi veles pugnare dicebant
& Myrtinũ eiuſdẽ ſignificatõis.Plynius.Oleo myrtino illitũ ſtatim reſoluit̃.Habet̃ quoq;
in hac arbore ſuffimẽti genus ideo electa:quia Venus & coniũctioni pariter:& huic arbo
ri præeſſe exiſtimabat̃.In antiquiſſimo Romuli delubro ſacræ myrti fuere duæ ante ædem
ipſam lõgiſſimo tẽpore:altera Patricia appellata: altera Plebeia.Fuit & ara vetus Veneri

Virgilius
Cicero
Horatius
Macrobi⁹
Ouidius
Virgilius
Laertius
Gallus
Virgilius
Virgilius.
Ouidius
Papinius
Martialis
Propertius
Plynius

Congratulor
Gratulator
Gratulatio
Congratulator
Congratulatio
Gratus
Ingratus
Gratitudo
Ingratitudo
Grate
Ingrate
Gratior
Gratiſſimus
Gratius
Gratiſſime
Gratis
Gratuitum
Gratuito
Gratificor
Gratumfacio
Gratificus
Gratificatio
Gratidia
Drepanum
Concha
Cythera
Cytherea
Porphyris
Cythereius
Cytheris
Cytorus
Palepaphos
Paphia
Cypria
Erycina
Idalia
Idalus mons
Conchæ Cytheriacæ
Erycinæ Cõchæ
Neritæ
Mylicta
Columba in tutela Veneris
Myrtus
Myrtidanũ
Myrtatum
Myrtetum
Myrteum
Cluacina Venus
Cluo
Myrtinum
Venus Myrtea

Venus Myrtia
Myrtus cōiugal'
Myrtus ſilueſtris
Ruſcū
Chamemyrſine
Oximyrſine
Virgas myrteas
viatori pdeſſe
Myrtea corona
vſos ouantes
Myrtilus
Myrtoū pelag9
Myrſus
Myrſilus
Tres Veneres
Venus
Venereus
Venus utriuſq;
ſexus
Venuſtas
Venuſtus
Venuſto
Venuſte
Inuenuſtus
Inuenuſto
Inuenuſte
Venia
Indulgeo
Indulgētia
Cū venia
Indulgentior
Indulgētiſſimus
Indulgenter
Indulgentius
Indulgentiſſime
Indulgitas
Veneror
Veneratio
Venerabilis
Venerabundus
Venerandus
Veneratus
Veneranter
Venerabiliter
Frigus
Algor
Algidus
Algida ſilua

Myrteæ:q̄ poſtea Myrtia dicta eſt.Quidā huius arboris genera ita diſtinguūt:ut ſit cādida:
nigra:& cōiugal': hæc tertia a cōiugiis appellata eſt:qđ ſit ex Cluacinæ genere:cuius Verbe-
nis ſedatū eſt bellū propter cōiugia ortū.Silueſtris myrtus eſt:quā ſupra diximus Ruſcū:&
Chamemyrſinē.& Oximyrſinē vocari.Satiuarū genera topiarii:ac coronarii faciūt Tarē-
tinam:folio minuto:noſtratē patulo:exoticā denſiſſimo:Cōiugalē putāt eē:quā dicim9 no
ſtratē.Baccæ ſi non ſiccent':oleū gignūt.E nigra fit vinū : ſiccata uſq; in ariditatē in ymbra:
deinde mulſo indita.Quin & oleo qdā vini ſapor ineſt:ſimulq; pinguis liquor:qđ p̄cipuā
vim habet ad vina corrigēda:ſaccis ante perfuſis:retinet enī fecē:nec p̄ter purū liquorē trāſi
re patit':& ſe comitē præbet p̄cipua cōmendatōe liquato. Virgas quoq; huius arboris geſta
tas putant viatori pediti in longo itinere mire prodeſſe.Poſthumius libertus in conſulatu
qui primus omniū ouans ingreſſus eſt urbē:quoniā rem leuiter ſine cruore geſſerat:Myrto
Veneris victricis coronatus inceſſit:vnde mos inoleuit : ut ouantes myrtea corona uterent'
Excepto.M.Craſſo:qui de fugitiuis laurea coronatus eſt.Curru quoq; triūphantes myrtea
corona vſos fuiſſe qdā prodiderūt.Papyrius maſo:qui primus in monte albano de Corſis
triumphauit myrto coronatus cyrcenſes ludos ſpectare ſolitus eſt.M.Valerius duabus co-
ronis:hoc eſt myrtea : & laurea utebat'.Myrtilus uero Mercurii fuit.Myrtoum pelagus ps
maris Aegæi nomē accipiens a Myrtilo:q in eo fert' p̄iectus fuiſſe.Myrſus propriū nomen
eſt:Sic enī vocatus fuit Candaulus pater:qui & Myrſillus dictus eſt.Item Myrſus Pelopo-
neſi oppidū fuit.Sunt qui tres Veneres fuiſſe affirment: vnā cæli & diei filiā.Aliā e cæli pu-
dendis:& ſpuma maris genitā.Tertiam Iouis filiam:& Diones.Hæc ut amoꝝ : gratiarūq;
ita pulchritudinis:& deliciarū:et voluptatū omniū dea eſt.Vn̄ Venus aliqn̄ pro libidine:et
coeundi appetitu ponit'.Seneca.Quod in Venerē pronior eēt.Terētius.Sine cerere & libe
ro friget Venus:a quo Venereus pro libidinoſo accipit':ſiue pro eo qui ſtellæ Veneris ſub-
iectus eſt.Hinc venerē utriuſq; ſexus:hoc eſt marē ſimul:ac fœminā eē finxerūt : q̄ in utrūq;
ſexū hoīs libido graſſet':Propterea veteres Venerē nō deam ſolū:ſed etiā deū noīabāt. Vir
gilius.Diſcedo:ac ducente deo flammā inter:& hoſtes Expedior.Neq; enī dea legendū eſt:
ut pleriq; faciūt:ſed deo.Signū etiā eius Cypri fuiſſe legit' barbatū corpore:ſed veſte mulie-
bri:cū ſceptro:ac ſtatura virili Ariſtophanes eam nō Aphroditen:ſed Aproditon noīat.Le
uinus ita ſcripſit.Venerē igit' almū adorans:ſiue fœmina:ſiue mas eſt.ita uti alena noctilu
ca eſt.Philochorus quoq; eandē ſcripſit eē lunā:& ei ſacrificiū facere viros cū veſte muliebri
mulieres cū virili:q̄ eadē & mas exiſtimat':& fœmina.Item Venus pro pulchritudine ca-
pitur.Quintilianus.Quod cū gr̄a q̄dā:& Venere dicit'.Plynius.Quorū opera:qum admi
raret':collaudatis oībus:deeſſe iis vnā illam Venerē dicebat:quam græci Charita vocant:ab
hoc:ut Cicero ſcribit:fit Venuſtas:hoc ē pulchritudo:& Venuſtus pulcher:& Venuſto ver
bū orno:& Venuſte aduerbiū pulchre.Venuſta oratio eſt q̄ cū gratia q̄dā:ac Venere dicit'.
Hoꝝ cōtraria ſunt Inuenuſtus:hoc eſt ſine decore:& Inuenuſto dedecoro:& Inuenuſte in-
decore.Itē a venio Venia:qđ optanti adueniat.eſt enī Venia remiſſio culpe : & cōdonatio
erroris.Quintilianus.Peccaui veniā peto:& errare hoīs eſt:& ignoſcere patris.Male qdā
indulgentiā pro venia capiūt:& indulgere pro ignoſcere:in quo theologi noſtri frequētiſſi
me labunt'.Indulgere enī eſt obſeq:& aliquid(ut ita dicā)delicate cōcedere.& Indulgentia
eſt mollis & delicata p̄miſſio.Quintilianus.Mollis illa educatio:quam indulgentiā voca-
mus:neruos oīs & mētis & corporis frāgit.Venia tñ aliqn̄ pro indulgētia accipit'. Cicero.
Dabitis mihi hanc veniā hoc eſt indulgebitis:concedetiſq; mihi Terētius.Da pater veniam:
ſine te exorem: & cū venia tua dicimus:hoc eſt cū pace tua:& te ādmittente. Per metaphorā
quoq; aliqn̄ indulgere ponitur pro delicate intendere:& ſpatiū maius dare.Virgil'.Indulge
hoſpitio:cauſaſq; innecte morandi.Idem.Sin tumulis accliue ſolū : colleſq; ſupini Indulge
ordinibus.Aliqn̄ pro facilem eē:& clementem.Cicero.Magnus vir in primis:& qui indul
gens in patrē:idem ſeuerus in filiū.Ab hoc fit Indulgētior:& Indulgētiſſimus:& aduerbia
Indulgenter:Indulgentius:Indulgentiſſime.Veteres pro indulgentia Indulgitatem dixere.
Siſenna.Baſſus aſſidua indulgitate victus.A venia fit Veneror:quaſi veniā oro:A quo Ve-
neratio:Venerabilis:Venerabūdus:Veneratus:Venerāter:Venerabiliter : de quibus ſupra
dixim9.Indulgeo dictū exiſtimāt q̄ſi inde algeo.Algere enī frigere ē tractū a græco ἀλγῶ:
qđ proprie ſignificat doleo.Ponitur tñ etiam pro frigeo:qum Frigus nihil aliud ſit q̄ do-
lor quidam membroꝝ rigore conceptus.Qui ergo indulgent:hoc eſt delicate aliquid p̄mit
tunt:quodāmodo frigeſcunt:nō vrgent:nō ſolicitant.Ab algeo Algor deducit':hoc eſt fri-
gus rigor:& Algidus mons ab aſſiduo frigore appellatus eſt. Horatius.Queq; auentinum
tenet Algidūq;:et ab hoc quoq; ſilua Algida dcā eſt:huic mōti ſubiacens:in cui9 igreſſu lac9
eſt Regillus apud quē .A. Poſthumius dictator p̄ſpere aduerſus Tarquinū ſuperbū patria
eiectum:& latinos Romanis bellum inferentes pugnauit.Veteres Algo pro Algere dixere

Poſthumi.
M.Craſſuſ
Papxrius
maſo
M.Valeri9
Seneca
Terentius
Virgilius
Leninus
Philocho-
rus
Quintilia.
Plynius
Cicero
Quintilia.
Idem
Terentius
Cicero
Virgilius
Idem
Cicero
Siſenna

Lucilius Lucil'.Morbis algoq; fameq;.Itē a venio Vena:qđ per eā veniat ſanguis.Eſt eni Vena cōce Vena
ptaculum ſanguinis:quod ἀγγεῖον græci vocant:miſti:confuſiq; cum ſpiritu naturali:in
quo plus ſanguinis eſt:& minus ſpiritus:differtq; ab Arteria:quod hæc conceptaculū eſt ſpi Arteria
ritus naturalis mixti confuſiq; cū ſanguine:in quo plus ſpiritus eſt q̄ ſanguinis.Vena īmo/
bilis eſt:exploraturq; emittendi ſanguinis gratia.Arteria uero motu atq; pulſu ſuo habitum
& motū febriū demōſtrat.σφυγμὸς a medicis vocatur ipſa intētio motus:& remiſſio in
corde:nō arbitraria:ſed naturalis.Per metaphoram etiam venæ in terra dicuntur ſubterra
nei meatus:per quos vnda manat:aut alius liquor.Vnde venas argenti:& auri dicimus.A
vena Venoſum dicitur Venis turgentibus plenum:& Venenū:qđ per venas eat.Differtq; Venoſus
a Toxico.Nam Toxica proprie ſunt:quibus ſagittæ tingunt̄:dicta quaſi taxica a Taxo ar/ Venenum
bore:hæc Abieti ſimilis eſt:ſed min9 virens:graciliſq;:& triſtis:nullo ſucco:bacchas fert:qui Toxicum
bus letale venenū ineſt:p̄cipue in Hiſpania.Vaſa etiam viatoria ex ea facta ad afferendū vi Taxus
nū mortifera fuiſſe compertū eſſe.Hanc quidam Similacem a græcis vocari dixere:& eē in Similax
archadia tam præſentis veneni:ut ſi qui ſub ea dormiāt:cibūue capiant:moriant̄.Innoxiā
fieri putant:ſi in eam arborem clauus æreus figatur.Venenū uero generale vocabulū eſt ad Venenum
Plynius omnia quæ naturā eius cui adhibita ſunt:mutāt.Plynius.Galbanū aduerſatur venenis:ma/
Caius. xime toxicis cū myrrha & vino.Caius iuriſconſultus ſic ſcribit:Qui venenū dixit:adiicere
debet bonū:uel malū:nā & medicamēta venena ſunt:quia eo nomine omne continet̄:qđ
adhibitū:naturā eius cui adhibitū eſt:mutat.Græci Pharmacū vocāt:nā & apud eos tā me/ Pharmacum
dicamenta q̄ quæ nocent:hoc vocabulo ſignificant̄.Vnde Pharmacopolæ dicuntur me/ Pharmacopolæ
dicamentorū venditores.Quinetiam medicamēta ipſa & bona et mala appellant̄:quippe Medicamentū
& amatoria:& incantationes:mala medicameta ſunt:Et a veneno Veneficia vocantur:& Veneficum
Venefici dicunt̄:nō mō qui uenena aut toxica conficiūt:ſed etiā qui incantationibus:exor Veneficus
cizationibus:& cæteris malis artibus utuntur:A quo fit compoſitū Triueneficus:hoc eſt ex Triueneficus
Plautus cellens ueneficus.Plautus.Muſſas adhuc triuenefica.Venenū etiā aliquando virus ſignificat
hoc eſt ſpumam:Vñ Virgilius pro colore purpureo poſuit:qui eius cōchæ ſpuma eſt.Alba
Virgilius neq; aſſyrio fucatur lana ueneno.Itē a uenenū fit Venenoſum:Vnde ſerpentes uenenoſas
dicimus:& Venenatū:in quod coniectū eſt uenenū:& Veneno uerbū:hoc eſt ueneno con/ Veneno
tamino:quidā etiam Venenarias mulieres dixerūt:quæ parant:aut conficiūt:aut uendūt ue Venenariæ mu/
nena.Item a uenio Venor.proprie eni uenari eſt indagare feras:& quaſi circūuenire:propē lieres
Ennius qđ ueteres uenari paſſiue pro circumueniri poſuerunt.Ennius.Teneor correpta:& vndiq; Venor
uenor:A quo per methaphorā Venari etiam capimus pro captare:hoc eſt artificio quodam Aucupor
& ſolertia q̄rere:& uenor laudē:uenor gloriam:quod etiam Aucupari dicimus:qū proprie Aucupiū
Aucupari ſit aues captare:A quo Aucupiū:& Aucupatio:& Aucupator:& Auceps:q aues Aucupatio
captat.A uenor Venatio dicta notæ ſignificationis:& Venaticus canis:quo feras perſequi Auceps
Virgilius mur:ſicut indagator dicitur Odorus:& Sagax.Virgilius.Et odora canū vis Proprie tamē Venatio
Odorus eſt:qui olet:hoc eſt ex ſe odorē mittit:ut flos Odorus:Odoratus:qui aliunde odo/ Venaticus canis
rem accipit:ut Odoratū templū.Odorator qui odorē ſequitur.ut Canis idem:& Odoriſe/ Odorus canis
cus dicitur:hoc eſt odorem ſequens.Sagax aūt canis dicitur quaſi acute ſentiens.Sagire eni Sagax canis
Cicero ueteres acute ſentire dicebāt.Cicero.Sagire eni ſentire acute eſt:ex quo ſagæ anus:quia mul Odorus
ta ſcire uolūt:& Sagaces dicti canes.Is igitur qui ante ſagit q̄ oblata res eſt:dicitur præſagi/ Odoratus
Acron re.i.futura ante ſentire.Hinc manifeſte oſtenditur error Acronis:qui ſagam mulierem ſcri/ Odorator
Feſtus bit incantatricē dici:atq; maleficā:ab eo q̄ ſatis agat.Melius Feſtus.Saga inquit mulier eſt Odoriſecus
Nonius perita ſacrorū:& vir ſapiens.Et Nonius.Sagæ dicuntur fœminæ ad libidinē virorū inda/ Sagax
gatrices.Vnde & Sagaces canes dicuntur ferarū:uel animaliū quæſitores.A præſagando Sagio
Præſagium:hoc eſt præſenſio:& prædiuinatio deducitur.A ueteribus Præſagatio uocaba/ Præſagio
Cicero tur.Cicero.Ineſt igitur in animis p̄ſagatio extrinſecus inuecta:atq; incluſa diuinitus.Item Præſagium.
a uenor Venator:ac Venatrix:& Venatio:& Venabulum:uenantiū telum latiſſimū aciei Præſagatio
Virgilius longiſſimæ.Virgilius.Supra uenabula fertur.Et Venatus pro Venatione:& Venatorium Præſagus
quod ad uenationem pertinet:Vnde Venatoria inſtrumenta dicimus:& Venatorium po/ Venator
culum.Item a uenio ſeu uento Venter:quod uentet in eum cibus:deinde in aluum delaba/ Venatrix
Iuuenalis tur.Capitur enim Venter pro eo qui videtur.Iuuenalis.Montani quoq; uenter adeſt abdo Venatio
Vlpianus mine tardus:Vnde uentrem facere dicimus a ſimilitudine prægnantium mulierum.Vlpia/ Venabulum
nus.Si quando inter ædes binas paries eſſet:quia uentrem faceret:ut in vicini domum ſemi Venatus
pedem:aut amplius procumberet:agi oportet ius non eſſe illum parietem ita porrectum in Venatorium
ſitum mihi eſſe vitioſe.Sed proprie Venter eſt ubi cibi conficiuntur.Subeſt ſtomachum ha Venter
bentibus cæteris ſimplex:ruminantibus geminus:ſanguine carentibus nullis.In homine eſt Ventrē facio
adnexus infimo ſtomacho ſimilis canino.Stomachus enim inteſtinorum principium eſt Stomachus
neruoſus a ſeptimæ ſpinæ uertebra incipiens:A quo fit Stomachor uerbum:quod eſt faſti/ Stomachor

dio: & Cum ſtomacho dicere aliquid uel facere dicimus:hoc eſt cum indignatione:ſiue fa/
ſtidio:& Stomachoſus:qui facile indignatur:ac cuncta faſtidit:& Stomachoſe faſtidioſe.
A uentre uero fit Ventriculus diminutiuum.Cornelius Celſus.Ventriculus autem qui rece/
ptaculū cibi eſt:conſtat e duobus tergoribus:iſque inter lienem & iecur poſitus eſt:utroq; ex
iis paululum ſuper eum ingrediente.Homini:& Cani ſtomachus inferiore parte anguſtior
eſt:Propter quod ſola hæc animalia facilius euomunt:quia repleto propter anguſtias ſto/
macho ſupprimitur cibus:quod iis accidere non poteſt:quorum ſpatioſa laxitas eum ad in
feriora tranſmittit.Ab hoc uentriculo Lactes in oue & homine ſunt:per quas labitur cibus
in cæteris animalibus hæ Ilia ſunt:quibus capaciora inteſtina ad aluum.Ilia quidam ab Iua
dicta exiſtimant: quæ pars Chartæ eſt tenuiſſima: Nos autem ab inuoluendo potius ap/
pellata exiſtimamus.Quippe apud græcos ειλοῦμαι inuoluo ſignificat:inuoluta enim
inter ſe eſſe Ilia manifeſtum eſt:In ſingulari Ile dicitur.Ennius tamen ad riſum mouendum
artem ſpernens Ilium dixit.Tu ut Hector ab Ilio nunquam recedis.Ilium regia fuit Pria/
mi:quæ & Troia a nomine regionis minoris Aſiæ cognominata eſt mille quingentis paſſi/
bus diſtās a portu.Ab hoc Homerus opus ſuum de bello Troiano Iliada noīauit. Ab Ilio
Iliacus deducitur:& Iliades:Troianæ: Ilione maxima fuit filiarum Priami.Ilioneus pro/
prium nomen.Ilia mater Remi: & Romuli.Ilys græce limus dicitur.Illyrium ſiue Illyris:
prouintia eſt:cuius latiſſimi fines ſunt:hinc Italiam:illinc Germaniam:inde Macedoniam
Thraciam:& Epirum habens.hinc Adriaticum ſinum.inde Danubium flumen.Ab eo Illy
ricus deducitur.A Troia Tros deriuat᷑.Virgilius.Tros Tyriuſq; mihi nullo diſcrimine age
tur:& Troianus.Idem.Troianaſq; ſimul: & Troicus. Idem. & Troica caſtra. & Troius.
Idem.Et Troia gaza per vndas.Item Troiugena.Ennius.Troiugenas bello claros.Troize/
nus proprium viri nomen eſt.hic Trax fuit filius Cradi:vnus ex iis:qui tulit ſuppetias Tro/
ianis aduerſus græcos.Troia etiā ludus puerorum equeſtris fuit.Suetonius.de Cæſare. Tro
iam luſit turma duplex:maiorum: minorumque puerorum. Item locus in agro Laurente:
in quo primus Aeneas cum ſuis conſtitit.Troiam duos inſignes amnes exornant. Mæan/
der dicitur:quod flexum fluminis eius ſimilem habeat:non diſſimilem ab opere Labyrin/
torum:Chlamidulis adalligatam.Varro.Mihi facies mæandrata:& vinculata:atque adeo
grandis.Virgilius.Victori Clamydem auratam:quamplurima circum purpura Mæandro
duplici Meliboea cucurrit.Aluus medio vmbilico adnexa oībus eſt:ab alendo dicta.In ho/
mine Ile infima parte eſt ſimile Suillo:a græcis Colon:ubi dolorū magna cauſa:qui ab hoc
dicuntur Colici.Colum etiam morbus ipſe vocatur: quem primus in Italia ſenſiſſe Tybe/
rius princeps dicitur:qum antea eſſet ignotus.Anguſtiſſima aluus canibus eſt:ob quam cau
ſam vehementi niſu:nec ſine cruciatu eam exonerant.Ventres elephanto quattuor ſunt.In
iuuencarum ſecundo uentre nigricans tophus reperitur inſtar pilæ rotundus:nullo ponde
re:ſingulare(ut putāt)Remediū ægre parientibus. Item a venio fit Venum:quaſi Venium:a
quo fit Venundo:quaſi id in quod venimus:Dehinc Venūdatio:quæ eſt permutatio re/
rum:& contractus ex conuentione proueniens.A venūdo fit detractis duobus litteris Vē/
do eiuſdem ſignificationis:cuius frequentatiuum eſt Vendito:Ab hoc Venditio: & Ven/
ditor:& Venditrix:& Vendibile:quod modo ſignificat id quod facile vendi poteſt:modo
id quod populare eſt:& vulgo gratum:Vnde Vendibilis oratio dicitur:& Vendicatio pro
oſtentatione ponitur.Cicero.Quinetiam mihi quidem laudabiliora videntur omnia quæ
ſine venditatione:& ſine populo teſte fiunt:& Nugiuendus:a quo Nugiuendulus:de qui/
bus alibi diximus.A venū Veneo deducitur:quod ſignificat Vendor:quaſi Venum eo:hoc
eſt:ex conuentione in alium tranſeo:A quo fit Venale: quod vendendum eſt. Aliqū venal᷑
capitur pro ſordido:& auaro:qui pecuniæ gratia ſeipſum venderet.Saluſtius.O urbem ve/
nalem:& cito perituram.Venales etiam ſi nihil aliud addas: dicuntur ſerui nouitii:qui ad
vendendū expoſiti ſunt.Seruorum enim alii Nouitii ſunt:alii Veteratores. Vlpianus. Præ
cipiunt ædiles ne veterator pro nouitio veneat:& hoc edictum fallaciis venditorum oc/
currit.Vbique enim curant ædiles ne emptores a venditoribus circumueniantur. Præſum/
ptū eſt enim ea mācipia:quæ rudia ſunt:& ſimpliciora eſſe:& ad miniſteria aptiora. Trita
autē mancipia:& veterana difficile eſt reformare: & ad ſuos mores formare.Quia igitur
venalitiarii ſciunt facile decurrere ad nouitiorum emptionem:idcirco interpolant vetera/
tores:ne pro nouitiis vendant. Quintilianus.Itē quod cōmune eſt & aliis nomen:intelle/
ctu alicui rei peculiariter attribuitur:ut urbem Romam accipimus:& venales nouitiōs:&
Corinthia æra: qum ſint urbes aliæ quoque:& venalia multa:& tam aurum et argentum:q̃
æs Corinthium.Hinc Venalitium dicitur:uel corpus ipſum:uel venditio:uel locus ubi no/
uitii venduntur.Paulus.Nam quicunque ex venalitio nouitiorum emptus alicui miniſte/
rio præpoſitus ſit:ſtatim eum e veteratorum numero eſſe. Venalitius quoque adiectiuum

Cum ſtomacho
Stomachoſus
Stomachoſe
Ventriculus
Lactes
Ilia
Ile
Ilium
Troia
Ilias
Iliacus
Iliades
Ilione
Ilioneus
Ilia
Ilys
Illyrium
Illyris
Illyricus
Tros
Troianus
Troicus
Troius
Troiugena
Troizenus
Troia
Aluus
Ile
Colon
Colicus
Remedium pa/rientium
Venum
Venundo
Venundatio
Vendo
Venditio
Venditor
Venditrix
Vendibile
Venditatio
Nugiuendus
Nugiuendulus
Veneo
Venale
Venales
Nouitii
Veteratores
Venalitium
Venalitius

Cornelius celſus
Ennius.
Homerus
Virgilius
Idem
Idem
Idem
Ennius
Suetonius
Varro
Virgilius.
Tyberius
Cicero
Saluſtius
Vlpianus
Quintilia.
Paulus

eſt. Pomponius. Quod ſi familiam domeſticam vxoris: aut venalitiam parauit. Hinc Venaliciarii appellati mangones & venditores nouorum ſeruorum. A veteratorum ſeruorum nequitia Veteratores etiam appellati ſunt callidi atq; aſtuti. Quamuis mihi ſimilius veri videtur Veteratorem proprie aſtutum: ac verſutum dici a uetuſta multarum rerum cognitione: indeque ſeruum iam tritum & veteranum: Veteratorem vocari. Item a venum fit Vendico: quaſi conueniens mihi dico. eſt enī Vendico: ut ita dicam, approprio. Quintilianus. Ruſticus petit partem bonorum: orator totum ſibi uendicat. Vindico uero a vis: & dico compoſitum eſt: quaſi vim dico. Vindicare enim proprie eſt: ulciſci: Vnde Vindicta dicitur quotiens iniuriam: contumeliamue illatam punimus. & Vindex ultor iniurie: & Vindicatio ipſe actus ultionis. Ponitur tamen aliquando Vindico pro eo: quod eſt ab iniuria: contumeliaue: ſiue iactura defendo: & libero. Cicero. Et eſt ſenectus natura loquatior: ne ab omnibus eam vitiis videar vindicare. Item protraho: & in libertatem aſſero: A quo Vindicta dicta eſt virga: qua ſerui libertate a pretore donabātur. Vis modo virtutem ſignificat. Virgilius. Multa vi muniet albam: Mō poſſibilitatē. Idem. Nō ea vis animo: neq; tanta ſuperbia victis. Aliquando violentiam. Idem. Quæ vis immanibus applicat oris. Idem. Ni vis humana quotannis Maxima queq; manu legeret. Ab hoc fit Violo: quod eſt corrumpo: contamino: polluo. & quaſi vim infero: qđ proprie de virgine dicitur: a quo Inuiolatus: hoc eſt intemeratus: & Inuiolabilis: & Viola per antiphraſim: quaſi minime violata: uel quod non violanda: uel a vi olendi: quamuis aliqui per diminutionem a greco ἴον Violam dictam uelint. & Violentus: qui vim facit: & Violentior: ac Violentiſſimus: & Violenter aduerbium: & Violentia. & Vipera ſerpentis genus: quod vi pariat: nam corroſis lateribus exeunt pulli cum matris interitu: a quo Viperinus. Plynius. E viperina carne fiunt theriaci paſtilli. Et Vehemens: acer: a vi atq; impetu mentis: ut Gellius tradit: A quo Vehemētia: acritudo: & Vehemēter acriter. Quorum comparatiua: & ſuperlatiua ſunt Vehementior: Vehementiſſimus: & Vehementius Vehementiſſime. Et Vinulus illecebroſus: quaſi vim faciens. Plautus. Compellando blanditer oſculando oratione vinulā: uenuſta. Et Inuitus: qui per vim aliquid facit: A quo fit aduerbium Inuite: cuius comparatiuum eſt Inuitius. Cicero. Quem ego paulo ſciebam uel impudentius: uel inuitius: nolo enim dicere de tam ſuaui homine faſtidioſius. Et Inuito: quod eſt prouoco: allicio: & quaſi vim facio. Virgilius. Celeri certare ſagitta: Inuitat qui forte uelint. Cicero. Ad quem fruendum non modo nō retardat: ueꝝ etiam inuitat: atque allectat ſenectus. Ponitur tamen aliquando Inuito pro delecto. Virgilius. Inuitat genialis hyems: curaſq; reſoluit. Aliquando pro repleo. Plautus. Mirum ſi inuitat ſeſe in cœna pluſculum. Ab hoc Inuitatio: & Inuitamentum: & Inuitator. Quidam Inuito putant dictum: quaſi non vito. Vitare enim cauere eſt: immo pluſq; cauere: & a vi dicitur quaſi vi auertere: a quo Vitium dictum: quod proprie id eſt: quod uirtuti opponitur. Græci κακίαν uocant: quod uitandum ac fugiendum ſit: Vnde Vitioſi homines dicuntur flagitioſi: quamuis vitiati ſint: qui uitium aliquod in corpore patiuntur. Sic enim Vitium a Morbo diſtinguūt: ut Morbus ſit habitus quidam contra naturam: qui uſum rei facit deteriorem: ut Febris inſania: quæ a græcis Phreneſis dicit: morbi ſunt: Vitium uero perpetuum eſt: ut cæcitas: claudicatio: uecordia. Morbus cum acceſſu: diſceſſuq; eſt: uitium perpetuo manet: Poteſt tamen qui Morboſus eſt: etiam Vitioſus dici: ſed non econtrario eum qui uitioſus eſt: neceſſe eſt dici morboſum: Equus mordax: & calcitro uitioſus: non morboſus eſt. Claudus uero aliquo actu factus: & morboſus dici & uitioſus poteſt. Ab hoc fit Vitioſe aduerbium: & Conuitium: quod eſt maledictum cum contumelia. Cicero. Maledictum autem nihil habet propoſiti: præter contumeliam quæ ſi petulantius iactatur conuitium: ſin facetius Vrbanitas nominatur. Inepte ſane Labeo Iuriſconſultus conuitium putat a concitatione: uel a conuentu deriuatum: & id eſſe quod cum clamore publice fiat. Item a uitio Vitupero fit. Nihil enim aliud eſt uituperare q̃ uitio aliquid dare: Quod aperte oſtendit Terentius. Nam qum dixiſſet: Nunc quā rem uitio dent: quæſo animaduertite: paulopoſt ſubiungit: id iſti uituperant factum. Ab hoc fit Vitupero Vituperonis pro uituperatore: & Vituperatio: quod ſi cum uerbo uenio iungatur: & aliis ſimilibus: paſſiue accipitur. Cicero. Vt propter eum in ſermonem hominum: atq; in tantam uituperationem ueniret. & Vituperium. Cicero. Vel etiam a uitio dictum uituperium. Item a uitio Vitiligo: ut quidam exiſtimant dicta: ut alii a uitulo propter candorem membranæ eius: qua naſcitur inuolutus. Vitiligo quamuis per ſe nullum periculum affert: tamen fœda eſt: fit ex malo corporis habitu. Eius tres ſpecies ſunt. Alphos uocatur ubi color albus eſt: Subaſper: Et non continuus: ut quædam quaſi guttæ diſperſæ eſſe uideantur. Ab hoc Alpheus nomen ſumpſit amnis Piſam græciæ ur/

Left margin: Pomponius · Cicero · Virgilius · Idem · Idem · Idem · Plynius · Plautus · Cicero · Virgilius · Cicero · Virgilius · Plautus · Cicero · Labeo · Terentius · Cicero · Cicero

Right margin: Venalitiarius · Veterator · Vendico · Vindico · Vindicta · Vindex · Vindicatio · Vindicta · Vis · Violo · Inuiolatus · Inuiolabilis · Viola · Violentus · Violentior · Violentiſſimus · Violenter · Violentia · Vipera · Vehemens · Vehementia · Vehementer · Vehementior · Vehemētiſſimus · Vehementius · Vehementiſſime · Vinulus · Inuitus · Inuite · Inuitius · Inuito · Inuitatio · Inuitamentum · Inuitator · Vito · Vitium · Vitioſus · Vitiatus · Vitium · Morbus · Inſania · Phreneſis · Morboſus · Vitioſus · Vitioſe · Conuitium · Vrbanitas · Vitupero · Vituperones · Vituperator · Vituperatio · Vituperium · Vitiligo · Alphos

bem præterfluens.Strabo.φασὶ δὲ καὶ τὸν ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θε
ραπείας ὠνομάσθαι.hoc eſt:Tradunt auté & Alpheum amné:quod Alphos curet:
ita nominatum.Ab alpheus fit Alpheus adiectiuum:Vnde Piſa Alphea dicitur. Virgi/
lius.Hos parere iubent alpheæ ab origine piſæ Vrbs Etruſca ſolo. Melas colore ab hoc
differt: quia niger eſt: & vmbræ ſimilis: cætera eadem ſunt Leuce habet quidam ſimile
Alphos: ſed magis albida eſt:& altius aſcendit:in eaque albi pili ſunt:& lanugini ſimi/
les.Omnia hæc ſerpunt:ſed in aliis celerius:in aliis tardius.Priora curationem non diffi
cillimam recipiunt.Vltimum vix unquam ſeneſcit.Item Vitiare a vitio fit:quod proprie
eſt uirginem uiolare.Plautus.Is puellam vitiarat.Ponitur tamen aliquando pro fœda/
re.Apuleius.Vtroque oculo vitiatus:hinc Corpore vitiatos dicimus:qui cæci:uel manci:
uel claudi nati factiue ſunt:aut aliud huiuſmodi uitium patiũtur.Aliquando uitium pro
errore ponitur.Plynius.Librum uitiis plenum:hoc eſt erroribus.Item pro peccato. Se/
neca.Si quid uitii commiſit.Quando uirtuti opponitur uitium ſic diffinitur: Vitium
eſt habitus animi naturæ mó rationi repugnás:quemadmodũ uirtus deſcribit᷑ animi ha
bitus naturæ modo rationi conſentaneus.A uito fit Euito: & deuito eiuſdem ſignifica/
tionis:& Vitabundus:quod Saluſtius pro vitans poſuit.Mari vitabundus claſſem ho/
ſtium ad oppidum prouenit.Et Vitioſitas pro ipſo uitio:& Vitiatio violatio:& ſecun/
dum quoſdam Vinum:quod vim inferat menti:quamuis alii a græco dictum malint:qđ
eſt οἶνον:deduciturque ἀπὸ τοῦ οἴομαι:quod eſt puto imaginor: quod qui copio/
ſius biberunt:multa imaginantur:q̃ non ſunt.Ab hoc fit Oenophorum vas vinarium:&
Oenigena:vino genitus:& Oenotrii:pp̄li Italiæ:quoꝝ regio Oenotria dicit᷑:qđ ibi op
tima vina naſcant᷑.& Oenáthe vitis labruſce florés vua colligit᷑ qũ optime olet:ſiccat᷑ ĩ
vmbra ſubſtrato linteo:atq; in cados cõdit᷑ ex alba labruſca p̄ſtátior q̃ ex nigra: Ab hoc
Oenanthinum deducit᷑:de quo partim dicimus:partim dicemus.A vino uero fit Vino/
lentus:hoc eſt ebrioſus:vino ſe ingurgitans:& Vinoſus eiuſdem fere ſignificationis. Ply
nius.Idcirco vinoſos dici homines: quod ſoli animalium non ſitientes bibunt.& Vitis
a ferendo vino:A quo Vitigineum:quod ex vite fit:ut vitigineum ſimulachrum: & Vi/
ticulũ Capreolus vitis.Plynius.Frutex folio hædære minus tamé longis viticulis:& Vi/
tiarium vitium ſeminarium:Vnde eſt apud Columellam titulus de vitiario faciendo.&
Vitiſator:q uites ſerit:Vnde Saturnus uitiſator dictus.Virgilius.Vitiſator curuam ſer/
uans ſub imagine falcem: & Vindemia a uino demendo: Vnde fit Vindemio uerbum:
& Vindemiator:qui vindemiat.Item Vindemiator:quod ſydus eſt.III.nonas.Martii
apparens:quo tempore flant ſeptentrionales uenti: Imprimis Cæſar notauit: quo tem/
pore ubicunq; cæli natio patitur: terram ad vineæ ſatum uerbere bipalio oportet foſſas
purgare: aut nouas facere.Vindemia tamen & Vindemiatio etiam ad alia transferun/
tur: Nam & Mellatio: hoc eſt collectio mellis: Vindemia: & Vindemiatio uocatur:
quod apud auctores frequentiſſime inuenitur.Plynius. Prima mellis vindemia melior:
& Vinea locus uitibus conſitus.Item Machina bellica e lignis lenioribus: lata pedibus
octo:alta ſeptem:longa ſexdecim:cuius tectum munitione duplici tabulatis:cratibuſque
contexitur: latera quoque vimine ſepiuntur: ne ſaxorum: ac telorum impetu penetren
tur:extrinſecus autem ne immiſſo cremetur incendio:crudis ac recentibus coriis uel cen/
tonibus operitur:quemadmodum ſuperius latius oſtendimus.Et Vinetum vbi multæ vi
tes ſeu multæ vineæ ſunt & Vinitor ruſticus vinearum cultor.Virgilius.Iam canit extre
mos effectus vinitor antes.& Vinalia dies feſtus: quo ueteres nouum vinum Ioui liba/
bant menſe Aprili ab Aenea Ioui votus: quando Mezentium ſuperauit. & Vinarium
quod ad vinum ſpectat:Vnde Taberna vinaria:Vas vinarium: in quibus aut uenditur:
aut tenetur vinum.& Vinacea ſubſtantiuũ plurale:quod ſignificat grana vuæ iam p̄ſſæ:
& Vinaceus adiectiuum:Vnde vinaceo grano legimus quendam ſuffocatum: id eſt aci
no vuæ.Etenim in Ceus finita nomina materiam ſignificant:ut Herbaceus:Maluaceus:
Betaceus:id eſt ex materia herbæ:malue:Betæ.Proprie tamen materialia ſunt:quæ in eus
deſinunt:& hæc ab illis ita differunt:quod illa magis totum ſignificant:hæc partem:Vt
puta Creteum: & Arundineum dicimus:quod ex corpore: ac materia Cretæ:& Arun/
dinis eſt.Cretaceum uero: & Arundinaceum: quod natum: aut poſitum eſt in Cre/
ta: ſiue Arundine: ut Cretaceus ager:& Arundinaceus ſurculus: & Creteum uas: atq;
Arundinea fiſtula.Nomina uero quæ in Cius deſinunt: deſcendentia ab habentibus.t.
in ultima ſyllaba:ſi a nominibus fiunt:ſignificant materiam:ut Stramenticius:Pauimen
ticius:Craticius.Si uero a ſupinis quandá paſſionem: ut Ficticius:Cómenticius:Pigne/
raticius:Fœneraticius:Conducticius: Aſcripticius: Dediticius.Ratio ficticia: & com/
méticia:quæ ficta: & ad tempus commenta: & cogitata eſt.Res pignoraticia:aut fœne

Margin notes (left): Alpheus · Alphea piſa · Melas · Leuce · Vitio · Corpore vitiati · Vitium quid · Virtus quid · Euito · Deuito · Vitabundus · Vitioſitas · Vitiatio · Vinum · Oenophorum · Oenigena · Oenotrii · Oenotria · Oenanthe · Vinolentus · Vinoſus · Vitis · Vitigineum · Viticulum · Capreolus · Vindemia · Vindemio · Vindemiator · Vitiarium · Vitiſator · Vindemia · Vindemiatio · Mellatio · Vinea · Vinetum · Vinitor · Vinalia · Vinarium · Taberna vinaria · Vas vinarium · Noía in Ceus fi/nita · Noía in Cius de ſinẽtia: deſcẽden tia ab hn̄tibus.t.i ultima ſyllaba.

Margin notes (right): Strabo · Virgilius · Apuleius · Plynius · Seneca · Saluſtius · Plynius · Plynius · Columella · Virgilius · Virgilius

raticia: quæ data eſt pignori: aut ad fœnus pertinet. Domus conducticia: quæ conducta eſt: homo aſcripticius: dediticiuſque: qui ad aliquam rem aſcriptus eſt: & qui ex numero eorum eſt: qui ſe in alterius imperium dediderunt. Aliquando tamen hæc omnia exceptionem patiuntur: utputa Bliteum dicimus: non quod ex blito eſt: ſed inutile: ac nullius precii. Blitum enim herba eſt vulgo nota iners: ac ſine ſapore: aut acrimonia vlla: Vnde Conuitium fœminis apud mæandrum faciunt mariti: bliteas illas vocantes: in quo noſtri quoque poetæ eum imitati ſunt. Plautus. Blitea meretrix. Laberius. Bipedem: bliteam beluam. Plautus. a ſeruo Seruitricium vſurpauit. Vir ſumme populi: ſtabulum ſeruitricium: ſcortorum liberator. Item a vis fit verbum Viuo: quaſi vim & vigorem habeo: A quo Viuus: cuius comparatiuum vſurpant Viuior: & Viuiſſimus: hoc eſt magis viuens. Interdum tamen Viuus ponitur pro naturali. Virgilius. Viuo preter vehor hoſtia ſaxo. Interdum pro eo qui vim aliquam habet. vnde Viuum lapidem dicimus ignarium: quod vim habet emittendi ignem: Ferrum viuum: quod a Magnete virus accepit: & aliud apprehendit ferrum: ut ſupra diximus. Item Argentum viuum vomicam illam liquoris æterni ex eo lapide fluentis: qui in argenti venis reperitur. Nonnunquam etiam pro valido: & vehementi. Virgilius. Paulatim abolere Sicheum incipit: & viuo tentat peruertere amore: A quo Semiuiuum: quod modo ſignificat ſemimortuum: modo debile: & vigoris exigui. Item, Viuatus: & Viuidus pleni vigoris: & Viuidior: ac Viuidiſſimus & Viuax: validus: vigoroſus: Cuius comparatiuum eſt Viuacior: & ſuperlatiuum Viuaciſſimus: & aduerbiū Viuaciter: & Viuacitas nomen hoc eſt vigor: & ut ita dicam robur: quam & Viuaciam veteres dixere: & Viuiradix vitis: quæ cum radice ſeritur: quaſi viuam radicem habens. Plynius. Solo ſpiſſo non niſi repaſtinato nec niſi viui radicem ſeri. Idem. In arido ſolo viuiradix quoque fruſtra ſeritur. Columella. Sationis autem duo genera: Maleoli uel Viuiradicis: & in prouinciis magis maleoli. neque enim ſeminariis ſtudent: nec vſum habent faciendi viuiradices: Hanc ſationem cultores Italiæ plerique improbauerant: qum pluribus dotibus preſtet viuiradix: nam minus interit: qum & calorem: & frigus: & cæteras tempeſtates propter firmitatem facilius ſuſtineat: deinde adoleſcit maturius quo euenit: ut celerius quoque ſit tempeſtiua ædendis fructibus. Poteſt tamen Maleolus protinus inuicem viuiradicis conſeri: ſoluta: & facili terra: & Victo frequentatiuum: cuius aliud frequentatiuum eſt Victito: quod ſignificat non frequenter viuo: ſed veſcor: & quaſi victu vtor: ut Sarmatæ victitant lacte: Victus verbo quod & ipſum a viuo deducitur continetur omne id: quod ad cibum: potumque pertinet: non autem ad ornatum: vnde frequenter hæc duo coniungere ſolemus: Victum: & Veſtitum. Victus etiam genus vitæ ſignificat: quantum ad mores: A quo fit Conuictor: hoc eſt ſimul viuēs: victum a cibo ſic ſeparat Donatus: ut Cibus ſit: qui etiam delicatis prebetur. victus vero in paruis: aridiſque alimoniis ſit conſtitutus. Terentius. Lana: & tela victum quæritans. veteres victuis in genitiuo dicebant. Varro. Primum de re familiari. Secundo de victuis conſuetudine diſſeram. Tertio de diſciplinis priſcis. Item a viuo Conuiuium. Cicero. Bene enim maiores noſtri accubationem epularum: quia vitæ coniunctionem haberent: Conuiuium nominauerunt: melius quam græci: qui hoc ipſum: modo compotationem: modo concœnationem vocant: hoc eſt modo συμπόσιον: modo σύνδειπνον. Ab hoc Conuiuor: quod eſt conuiuium facio: qui ad conuiuium vocatus eſt. Conuiuiones vero hoc eſt compotores non a Conueniendo: ſed a Combibendo dicti ſunt: quaſi Combiones. Item a viuo Rediuiuum: quod ex vetuſto renouatum eſt. Rediuiua vero eſt: qum cutis iuxta vngues ſe ſoluit: nam Rediuire ſoluere eſt. Græce παρωνυχία dicitur: nam πτερύγιον vlculculum eſt: quod in digitis naſcitur iuxta vngues: & morbus oculi: qui latine vnguis vocatur. Item viuarium locus: in quo viuæ feræ tenentur: vſi ſunt huiuſmodi ſeptis maiores noſtri: & a leporibus Leporaria quoque appellantur. Varro. Leporaria te accipere volo: non ea: quæ tritaui noſtri dicebant: vbi ſoli lepores ſint: ſed omnia ædificia: ſepta: villas: quæ incluſa habēt animalia: quæ paſcuntur. hæc antiquiores Roboraria etiam appellari voluerunt: a tabulis Roboreis: quibus ſepta erant antequam mœnibus cingerentur. Huiuſmodi viuaria duo inter cætera tua immortalia opera tu diue Federice feciſti: muris: ædificiis: incluſiſque nemoribus: montibus: vallibus: fontibus: amnibus: cum antiquitate certantia: in quibus omne ferarum genus incluſiſti: ut quotiēs fert animus: honeſtiſſimo venationis labore exercere te poſſis: vbi omniū ſpecioſiſſimū eſt cernere te aſtare in ſidētē: & cāpi medio non cōficiētē feras: ſed ſiue manu: ſeu vertago: eas mō huc: mō illuc vertētē: & vbi adipiſcēdi tps ē ſuccurrētē: ac fugæ dantē ſpatiū: ut canes ſimul: ac venatores eludas. Loca etiam in quibus viui piſces paſcuntur: viuaria dici poſſunt:

Plautus
Laberius
Plautus
Virgilius
Virgilius
Plynius
Idem
Columella
Donatus
Terentius
Varro
Cicero
Varro

Domus cōducticia
Bliteum
Blitum
Conuitium
Blitea
Seruitricium
Viuo
Viuus
Viuor
Viuiſſimus
Viuus lapis
Viuum ferrum
Viuum argentū
Semiuiuus
Viuatus
Viuidus
Viuidior
Viuidiſſimus
Viuaciter
Viuacitas
Vigor
Viuacia
Viuiradix
Victo
Victito
Victus
Cibus
Victuis
Conuictor
Conuiuium
Conuiuor
Conuiuia
Conuiuiones
Rediuiuum
Rediuiua
Rediuire
Paronichia
Pterygium
Vnguis
Viuarium
Leporarium
Roboraria
Viuaria

Piſcinæ — Propriè tamē appellantur Piſcinæ: ſicut Apiaria loca: in quibus aluei apiū tenent: quæ
Apiaria — Melliſſones etiam: & Mellaria nominantur. Item a viuo Viuiradix dicitur vitis: quæ cū
Melliſſones — radice ſeritur: ut ſupra ſtatim diſſeruimus. Item a viuo Viuerra animal paruum quidem
Mellaria — ſed magni vigoris e muſtelarum genere. Harum enim duo genera ſunt: Alterum vulga/
Viuiradix — rium: atque minorum: quas domeſticas dicimus: quia nobiſcum in domibus verſantur
Viuerra — & muſculos venantur Felium modo: vtunturque iis adoleſcentes ad extrahendas ex pa
Muſtela — rietum nidis auiculas: Hæ græce dicuntur γαλαῖ: In quo magnus græcorum omnium
error eſt non modo præſentium: ſed etiam omnium: qui iam quingentis annis in littera
rum ſtudiis floruerunt: quippe omnes exiſtimant γαλῆ Felem eſſe: quum γαλῆ ſit mu
ſtela: quod infinitis pene teſtimoniis probari poteſt: quorum nos pauca quædam affere
mus. Ariſtoteles libro nono de animalibus. In pordo Selena via interiacet: cuius vltra — Ariſtoteles
alterum latus gignitur Gale: citra alterum gigni non poteſt. Plynius. In pordo Solenæ — Plynius
inſula: viam Muſtelæ non tranſeūt. Item Ariſtoteles nono. Serpens æque Gales ac ſuis — Ariſtoteles
aduerſarius eſt: Gales quidem: quod ſub eodem tecto verſantur: victumque ex eiſdem ne
ceſſario quærunt. Suis vero quia ab hoc animali deuoratur. Item Gale cornicis inimica
eſt: quippe quæ oua eius: & pullos violat. Plynius. Inimici Muſtela: & Cornix. Itē An/ — Plynius
guis: & Muſtela: hæc certe ad Felem referri non poſſunt: quin nec feli: & cornici ali/
quid commune ſit: nec fere multum Feli: & ſerpenti. Contra vero Muſtela: & cornicum
nidos ſæpe diripit: & viſa frequenter eſt cum ſerpente pugnare: vnde a Gale piſcis quidā
Galeus — dictus eſt Galeus: qui a noſtris Muſtela etiam vocatur. Plynius. Paſtinacam piſcem vene
natum perſequitur Galeus: idem & alios quideꝫ piſces ſed Paſtinacas præcipue: ſicut in — Plyuius
terra Muſtella ſerpentes. Ariſtoteles. Gale quotiēs dimicatura cum ſerpente eſt. Plynius. — Ariſtoteles
Muſtelæ cum Anguibus viſæ ſunt pugnare: quotiens ictæ ſunt Rutæ folium morſu ap/ — Plynius
prehendentes. Itē Ariſtoteles. Quin etiam Gale prudenter capere aues videtur. iugulat — Ariſtoteles
enim quam ceperit: ut lupus ouem. Serpentem etiam impugnat: eum præcipue: qui mu/
res venatur: videlicet ea cauſa: quia ipſe quoque mures perſequitur. Diaſcorides. Rutam — Diaſcorides
venenis reſiſtere muſtelæ docent: quæ cum ſerpētibus: quibus auicularum gratia infeſtæ — Plynius
ſunt pugnaturæ: cibo eius armantur. Præterea Plynius Baſyliſco inquit muſtelarum vi/
rus exitio eſt. Interficiunt eos cauernis ſola tabe: quod certe referri ad Feles non poteſt:
quæ nec verſantur in cauernis: nec ingredi eas facile poſſunt: nec iugulāt auiculas: ut Ari
ſtoteles de muſtelis dicit: ſed dilaniatas deuorant. Item Ariſtoteles. Glyres hyeme cubāt:
æſtate expergiſcuntur: idem faciunt muſtelæ: hoc quoque nemo eſt: qui ad Feles referre
audeat: animal quocunque tempore vigilantiſſimum. Muſtelis vero hoc accidere com/
pertum eſt: quod ipſi quoque coemptis in hunc vſum vtriuſque generis muſtelis: aliquan
do experti ſumus. Item Ariſtoteles: Aliis inquit oſſeum genitale eſt: ut lupo: vulpi: ictidi
gale. Nam hæc quoque oſſeum habet. Plynius. Genitale oſſeum eſt lupis: vulpibus: mu
ſtelis: quorum ramenta etiam calculo humano remedia præcipua ſunt. Poterat ſane hoc
vnum Ariſtotelis: ac Plynii teſtimonium eſſe ad refellendam eorum opinionem: qui ga
lem Felem eſſe contendunt. Quis enim Felem vnquam vidit genitale oſſeum habentē?
Eſt illis quidem genitale carneum calloſumque: ut cæteris animantibus Muſtelis tantum
& lupis: vulpibus. Ictidibuſque oſſeum eſt. Nam quod dicunt quidā magnum argumē/
tum eſſe: ut galæ fele ſint: quod fœtus ſuos de loco ad locum ore plerunque tranſferunt:
quod a felibus fieri quotidie cernimus: certe hoc ipſum dici: & de canibus poſſet: quoni
am & ipſi ore tranſferunt fœtus. Vidimus certe ipſi hoc æque a Felibus: & Canibus: &
Muſtelis aliquando fieri. Facile etiam hoc ipſum comprehendi poteſt e fabulis poetarū
Fabula de partu — Finxerunt enim Alcmenam quum Iunonis indignatione: quia Herculem ex Iouis adul/
Alcmenæ — terio conceperat: parere non poſſet. Iamque dolores quos continenter ſeptem diebus:
noctibuſque perpeſſa fuerat: ægre toleraret: lucinam: quæ præeſſe partibus dicitur: ſup/
plicem inuocaſſe: hanc vero ſubornatam prius a Iunone: veniſſe eo: & in ara ante fores
regiæ conſtitiſſe: hic quum nexis manibus reginæ partum canendo retardaret: intellexiſſe
Galantis — id regiam ancillam: quæ Galantis vocabatur: miroque aſtu deam eluſiſſe. veniſſe quip/
pe ad eam: riſu ac lætitia geſtientem: & ſoluta iam partu reginam mentiendo confixiſſe.
Qua re intellecta: admiratione ſimul: ac dolore concitam deam reſolutis manibus ſur/
rexiſſe. Tunc ſubito Alcmenam ſine vllo cruciatu Herculem enixam. Lucinam vero a/
deo commotam: ut mox Galantidem in animal ſui nominis: hoc eſt in Galen: ideſt mu
ſtelam tranſformauerit hac addita pœna: ut ore: quo præcipue peccauerat perpe/
tuo pareret. Seruare propterea hoc animal colorem ancillæ priſtinum: cui flaui fu/
erant crines: & in domibus nobiſcum: ut ante verſari: Eadem ſtrenuitate eſſe: ore/
que parere: quod Naſo his verſibus eleganter expreſſit ſequentibus: Vna miniſtrarum — Naſo

Idem medía de plebe Galanthis flaua comas aderat. Idem. Numine decepto riſiſſe Galanthida
fama eſt ridentem: preſſamque ipſis dea ſæua capillis Traxit: & e terra corpus leuare vo/
lentem Arguit inque pedes mutauit brachia primos. Strenuitas antiqua manet: nec ter/
ga colorem Amiſere ſuum: forma eſt diuerſa priori. Quæ quia mendaci parientem iuuerat
ore: Ore parit: noſtraſque domos ut & ante frequentat. Hæc ſane omnia muſtelæ conueni/
unt: A felibus autem ſunt aliena: his enim nullus eſt certus color: quædam albæ ſunt: aliæ ni/
græ: aliæ ruffæ: aliæ variæ. Muſtelæ omnes flauæ ſunt in inferiori duntaxat parte albicantes
verſantur nobiſcum in iiſdem ædibus: nullumque eſt æque ſtrenuum animal. poſtremo qđ
de nullo alio legitur: ore pariunt. Quod & ſi verum ne ſit dubitari poteſt: quia fortaſſis pa
rientem Muſteiam nemo vidit: de fele certe falſum eſſe dubitari non poteſt: quod animal
Aelianus parere multi ſæpe conſpexerunt. Confirmat hoc ipſum Aeliani antiquiſſimi ſcriptoris au/
Galen toritas: qui in libro de animalibus Galen hoc modo deſcribit κακὸν θηρίον ἡ γαλῆ κα
κὸν δὲ καὶ ὁ ὄφις. οὐκοῦν ὅταν μέλλῃ γαλῆ ὄφει μάχεσθαι πήγανον
διασωγοῦσα πρότερον. εἶτα μέντοι διαθαρροῦσα ἐπὶ τὴν μάχην. Per/
niciosa inquit belua Gale eſt: pernicioſa etiam ſerpens: Quamobrem Gale cum ſerpente di
micatura primo Rutam deguſtat: dein intrepida init prælium. Enimuero pernicioſum ani
mal nequaquam de Fele dixiſſet: quo nullum manſuetius. Muſtela vero merito dici perni/
Ariſtoteles cioſa poteſt: cum propter alia multa: tum quia ut Ariſtoteles: & Plynius referunt: Fel dun/
Plynius taxat earum contra aſpidas eſt efficax: cætero ſunt venenum: quod etiam de felibus dici mi
nime poteſt: quibus multi hoc tempore pro delicatiſſimis epulis vtuntur. Nulla igitur dubi
tatio eſt Galen non Felem: ut falſo creditum hactenus fuit: ſed Muſtelam eſſe. Alterum ge/
nus eſt ſiluestrium muſtelarum: quæ longe domeſticis maiores ſunt: A græcis Ictides vo/ Ictides
Ariſtotiles cantur. Ariſtotiles. Ictis ſilueſtris muſtelæ genus eſt magnitudine melitenſis catelli: ſed pilo:
facie: albedine: partis inferioris: & morum aſtutia muſtelæ ſimile eſt: manſueſcit maiorem
in modum: officit aluearibus: mellis enim auida eſt: aues etiam petit: ut felis: Genitale eius
oſſeum eſt: & medicamento vrinæ ſtillationibus eſſe putatur. Sed ſilueſtrium quoque mu/
Martialis ſtelarum duo genera ſunt: Aterum ſub ventre rufeſcit: Martem appellant. Martialis. Vena
Plynius tor capta Marte ſuperbus adeſt. Alterum candidius eſt: & Viuerra vocatur. Plynius. Lepo Martes
rum generis ſunt: & quos hiſpania Cuniculos appellat fecunditatis innumeræ: famemque Viuerra
balearibus inſulis populatis meſſibus afferentes. Certum eſt balearicos aduerſus prouentũ Cuniculus
eorum auxilium militare a diuo Auguſto petiiſſe. Magna propter venatum eorum viuer/
ris gratia eſt. Immittunt eas in ſpecus: qui ſunt multi formes in terra: vnde & nomen anima
li: atque ita eiectos ſupne rapiunt. Vtrunque genus græci γαλᾶς ἀγρίας: noſtri ſilue/
ſtres Muſtelas nuncupabant. Strabo πρὸς δὲ τὸ μέγεθος σπανίζεται πλείοσιν θη
ραικαὶ δὴ καὶ γαλᾶς ἀγρίας. ἃς ἡ λιβύη φορεῖ. φέροισιν ἐπιτηδεσ. ἃς
φημωλεντες ποδίσσιν εἰς τὰς ὀπάς. αἱ δὲ ἐξελκοῖσιν ἔξω τοῖς ὄνυξιν. οἱ/
σαν καταλαβῶσιν ἢ φεύγειν ἀναγκάζοισιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. ἐκπεσόν
τες δὲ θηρεύουσιν οἱ ἐφεστῶτες. Vbi vero inquit mediocritas adſit: plures repertæ
ſunt venationes. Itaque de induſtria Muſtelas agreſtes afferunt: quas educat Africa: quas
quidem funiculis capiſtratas intra foramina dimittunt. Ille vero quos capiunt vnguibus
extrahunt: aut in apertum fugere compellunt: egreſſos venantur perſequentes. A muſtela
fit Muſtelinus adiectiuum. Plynius. Effectum Muſtelini adipis dicemus alio loco. Felis ve/
ro proculdubio id animal eſt: quod nobiſcum in domibus frequentiſſime tenemus ad mu
rium venatum: & a græcis αἴλουρος dicitur: In quo ſimiliter plerique ex latinis errauc/
re: putantes Felem id animal eſſe: quod ſupra diximus Ictida generali nomine vocari: ſpe
ciali vero Martem dici. Græci autem vſque adeo omnes hoc de æluro ſenſerunt: ut nobis
merito liceat gloriari: quod primi omnium tam vulgatum in lingua eorum errorem de/
prehenderimus. Eſt igitur Felis: quem vulgo Catum nominamus: nec meo quidem iudi/ Catus
cio inepte. Veteres enim Catum Aſtutum dicebant: & quod nos in præſentia Cautum: A
Cicero quo Catones primo volunt appellatos. Cicero. Sed homo Catus nunquam terminat: nec Cato
Idem magnitudinis: nec diuturnitatis modum. Idem. Quis igitur prudentem: & ut ita dicam
Catum non ex ipſius habitu: ſed ex aliqua re externa iudicet. Aſtutiſſimum autem eſſe hoc
Plynius animal preclare oſtendit. Plynius. Feles inquit quo ſilentio: ꝙ leuibus veſtigiis obrepunt
auibus: ꝙ multo ſpeculatu in muſculos exiliunt. Excrementa ſua obruunt terra: intelligen/
tes odorem illum indicem ſui eſſe. Sed iſinitis pene teſtimoniis probari poteſt Felem apud
nos: Apud Græcos Aeluron id animal eſſe: quod dicimus Catum. Cicero. Ipſi quo/
Cicero rum vanitas ridetur Aegyptii nullam beluam niſi ob aliquam vtilitatem cõſecrauerunt:
velut Ibim: quod maximam vim ſerpentium conficiat Crocodilum: quod terrore arceat
latrones: Felem quod pelle eius ſcuta contegant. Ichneumones quod non ſinat ſerpentes:

maximam eius regionis peſtem augeri. Idem. Aegyptiorum morem quis ignoret: quorum Idem
imbutæ mentes prauitatum erroribus quamuis carnificinā potius ſubirent q̄ Ibim: aut aſpi
dē: aut felē: aut canē: aut crocodilū violēt. Herodot9 πύρκαΐνης δε γινομίνης θεία Herodot9
πράγματα καταλαμάνει τοις αίλούροις. οί μιν γοραίγύπτιοι διά
ςαντες φύλακας έχοισίν τωύ αίλού ρων. αμελήβαντες σβιννύμαι το
καιόμενον. οί δε αίλούςοι διαδύοντες καί υποσθρώσκοντες τοις ανθρώ
ποις εσαλλούται ές το πισ. τούτων δε γινομένων πίνθεα μένθεα μεγα
λά καταλαμβανεί τοις αιγυπτίοις ινοτέησιδον οικιησίν αίλουρος α
πόθανη από τού αντόματου. οί ινοίκεοίτες παντες ξυςέοντειο τείς υφρίς
μουμυείς. Facto inquit incendio feles diuino numine corripiūtur. Nā diuiſi Aegyptii
ignem ſinunt ardere: feleſq; obſeruant. Ille ſubeuntes hominumq; cœtum tranſilientes con
feruntur in ignem: quapropter ægyptus magno afficitur luctu. Qum vero in domo aliquā
felem perire contigerit: domeſtici omnes ſola ſupercilia radunt. Aurelius. Et felis inſtar exe Aurelius
untes e rimulis mures venatur. Plynius. Pici arborum cauatores ſunt ſcandentes in ſubiectū Plynius
felium modo. Idem. Feles coeunt mare ſtante: fœmina ſubiacēte. Idem. Felium & Ichneu- Idem
monum ætas fere quæ canum. Idem. Felium & canum genera viuunt annis ſenis. Ariſtote- Idem
les. Aeluri: & Ichneumones tot numero pariunt: quot canes: veſcunturq; eiſdem: viuunt cir Idem
citer annos ſex. hæc certe de Cato dici dubitari non poteſt. Item Plynius. Nocturnorum Ariſtoteles
animalium maxime Felium in tenebris fulgent: radiantq; oculi ut contueri non ſit. Idē. Tra Plynius
dunt Smaragdi genus viſum implere: quem non admittant: Felium Pantherarumq; oculis Idem
ſimiles: namq; & illos radiare: nec perſpici: eoſdem in ſole hebetari: vmbris refulgere: & lō-
gius q̄ cæteri nitere. Idem. Felibus lingua imbricatæ aſperitatis: & Limæ ſimilis: attenuāſq; Idem
lambendo cutem hominis. Aelianus. Elurorum mas quidem libidinoſiſſimus eſt: fœmina Aelianus
autem amantiſſima prolis: fugit coitum cum maribus: quoniam ſemen emittunt calidiſſi-
mum: & quaſi ignē genitalia adurens. Hoc cernens mas communem fœtum dilaniat. Illa
vero prolis deſyderio mares libidine ardentes adit rurſus. Tradunt autem Aeluros quæ-
cunque mali odoris ſunt aſpernari: ac fugere. hinc ventrem exoneraturas primo ſcrobem
facere: deinde excrementa emittere: terraq; tegere. Herodotus. Aelurorum fœminæ quidē Herodotus
partu ædito mares rurſus non admittunt: Hi vero optato coitu potiri nequeuntes hæc com
miniſcuntur. Eripiunt fœminis: & ſubducunt Catulos: eoſque interficiunt: interfectos ta-
men non calcant. Fœminæ catulis orbatæ: & nouæ prolis auidæ ad mares accedunt. Eſt enī
Catulus animal prolis ſtudioſiſſimum. A cato Catulus dictus per diminutionem: qui proprie ſigni
ficat Cati: hoc eſt Felis filium propter ſagacitatem. Varro. Catulus a ſagaci ſenſu: & acuto: Varro
hinc Canis. Dicuntur tamen Catuli ferarum omnium: ſiue immaniū: ſiue mitium filii. Vir Virgilius
gilius de Colubro. Catulos tectis: aut oua relinquens. Plynius. Simiæ geſtāt Catulos: quos Plynius
manſuefactæ intra domos peperere. Idem. Raptor appropinquante tigridis fremitu abii- Idem
cit vnum ex catulis. Idem. Murum quoque catuli oſtentum faciunt. Idem. Delphinum catu Idem
los nominat: quod huiuſmodi piſces etiam feras aliquando appellat: quod ſæui ſint: & nō Idem
oua: ut cæteri piſces: ſed filios pariant. Lacertarum quoque: & cæterorum ſerpentium filii
Catellus catuli dicuntur. A catulus fit aliud diminutiuum Catellus: & fœminino genere Catella: &
Catella Catulinus: catulinam carnem æſitauiſſe Romanos. Plautus oſtendit: & Catulos lactentes
Catulinus adeo puros exiſtimarunt ad cibum: ut etiam ad placanda numina: hoſtiarum vice vteren-
tur. Catulus etiam aliquādo pro Cane accipit̄. Apuleius. Catulos ſecum ducens venaticos Apuleius
Catularia porta atque ſagaces: Vnde Catularia porta Romæ dicta eſt: quia non longe ab ea ad placandū
caniculæ ſydus frugibus inimicum rufæ canes immolabantur: ut fruges flaueſcentes ad ma-
Catulio turitatem perducerentur: & Catulire verbum: quod eſt geſtire: & coitum maris appetere.
Plautus. Quin meam vxorem vidi catulientem. Laberius. Catulientem lupam ſcripſit coi- Plautus
Catulatio tus appetentem. Hinc Catulitio dicitur: qum Canes maritari quærunt: quo tempore etiam Laberius
terra aperitur: ut Varro teſtatur. Plynius. Catulitionem ruſtici vocant geſtiente natura ſe- Varro
Catulus mina accipere: eaque animam inferente omnibus ſatis. Eſt etiam Catulus genus quoddam Plynius
Canis vinculi: quod interdum Canis appellatur. Plautus. Faciam te delicatum Catulo ut accubes
Cati fons ferreo. Cati fons dicebatur: ex quo aqua petronia in Tyberim fluebat: quod in agro cuiuſ-
Catulaſter dam erat Cati. Catulus etiam nomen proprium eſt: a quo fit Catulaſter: ſicut ab Antonio Plautus
Oleaſter Antoniaſter. Sunt autem huiuſmodi nomina in aſter: & aſtra: & aſtrum deſinentia non di
Pinaſter minutiua: ut aliqui putant: ſed potius imitatiua. Neque enim ea ratione dicitur Oleaſter
Mentaſtrum Pinaſter: Mentaſtrum: Siliquaſtrum: quod ſit parua olea: parua pinus: parua menta: par-
Siliquaſtrum ua Siliqua: ſed quod ſilueſtria ſint: Oleam: Pinum: Mentam: Siliquamq; imitantia: & Fi-
Filiaſter liaſter quo quidam pro Priuigno vtuntur: non paruus filius: ſed qui imitatur filium:
Paraſitaſter & Paraſitaſter: non paruus paraſitus: neque enim diceretur a Comico Paraſitaſter: par-

uulus:ſed qui imitatur Paraſitum.Cicero.Hic noſter Antoniaſter eſt.Idem.Omnino ſolet eē Fuluiaſter: ideſt Antonii: Fuluiq; imitator:& Aurelius Philoſophaſtrũ dicit nõ paruũ philoſophũ:ſed quaſi imitatorem philoſophorum:& Filiaſtram priuignam quaſi filiá imitantem. Duo tamẽ nomina ſunt quæ diminutionem quádá ſignificare videntur.Surdaſter & Recaluaſter: quoꝝ alterũ ſignificat diminutionẽ ſurditatis: alterũ qui non toto capite: ſed ſola fronte calua eſt:quaſi recaluus:Pullaſtra non paruá pullam ſignificat:ſed paruá gallinam:eodem modo Pullaſter:quo aliqui vtuntur:non paruũ pullum: ſed ipſum pullum ſignificat.Sic etiam Catulaſter:non paruum catulum:ſed ipſum Catulum.A catulo (ut Varro inquit) Canis dictus latrabile animal:ni forte,ut tuba:& cornua:ꝙ ſignũ canẽdo dent: canere dicuntur:ſic quia & noctu canis in cuſtodia: & in venando ſignũ voce dat:canis dictus eſt:queádmodum ꝙ voce indicant:noctéq; latent:latrare dicuntur.Vnde & Latratus quod ficticio verbo Baubatus dicitur:& Baubare latrare.Lucretius.Et cum deſerti baubabant in ædibus omnes.A canis Caninus dictus.Plynius.Sanguine Canino nihil cõtra toxica præſtantius eſt.Idem.Si quis linguam caninam in calciamento pollici ſubditam geſſerit:non latratur a canibus.Idem.Eſt vermiculus in lingua Canina: qui vocatur Lytta: hic ſi infantibus catulis eximitur:nec rabidi fiunt:nec faſtidium ſentiunt.Canini etiam dentes qui diſtinguũt duplices ab acutis dicuntur:& Caninum prandium vocatur abſtemium: in quo nihil vini potatur:quoniam Canis vinũ non bibit.Item a canis Canarius:Vnde Canarii dicti ſunt gentes circa Atlantem Africæ montem habitátes:ꝙ victus eius animalis iis promiſcuus ſit:& viſcera ferarum diuidua: & Canaria lapa genus Lapæ exiguæ: quæ canibus adhæret:ná q̃ aliquanto maior eſt Philanthropos appellatur:ꝙ veſtibus hominum adhærens eos amare videatur:eadem vocatur Aparine.Tertium vero genus maximum perſonata nominatur:naſcitur iuxta riuos & flumina:Græci enim ἄρκτιον nominant: Folia habet ampliora Cucurbitis:& hirſutiora:nigrioraq; & craſſiora:hac propter amplitudinem foliorum vti veteres ſolebant ad perſonatos faciendos:Propterea perſonata dicta eſt ꝙ perſona ſit facies conficta:ut alibi latius differemus.Græci quoq; eam ſimili nomine vocant προσωπῖτιδα.Galenus. ἀρκτιον ὃ δὴ καὶ προσωπῖτιδα καλοῦσιν. οὗ τὰ φύλλα τοῖς τῆς κολοκύνθης ἔοικεν ὁμοιότατα πλὴν ὅσον μείζω τέ καὶ σκληρότατα. Arctium inquit quod & perſonatam vocant eſt:cuius folia Cucurbitæ ſimillima ſunt:niſi ꝙ maiora ſunt:& duriora:Quippe πρόσωπον græce Perſonam ſignificat:Vnde Proſopopeia appellata eſt figura:qum perſona aliqua fingitur:utputa qum inanimatum loquitur ad animatũ.Ouidius.Qui modo naſonis fueramus quinq; libelli:Tres ſumus:uel ꝙ animatum ad inanimatum.Horatius.Quod amplius o mare: o terra ardeo. Proſopis inſula eſt in Delta Nili: in qua eſt Atarbechis oppidum: ut teſtatur Herodotus. Item a canis Anticanis:de quo inferius dicemus: qui græce Procyon nominatur.Cicero. Anticanem procyon grato qui nomine fertur.Item Caniculus diminutiuum: hoc eſt paruus canis:Cuius fœmininũ eſt Canicula:A quo Canicularis adiectiuum.Canis ſydus ẽ leporem fugientem ſequens:poſterioribus pedibus diuiditur ab hyemali circulo: pedem dextrum Orionis pene ſuo capite contingens:occidens oriente Sagittario:ex oriens cũ Cancro habet ĩ lingua ſtellá vná:quæ proprie appellat̃ Canis:magna quidẽ & ſplendida:in capite autem alteram:quam nonnulli Sirion appellant.Sirius ſtella eſt in medio Centro cæli ad quam:qum ſol peruenerit:duplicatur æſtus:& nimio calore languent mortalium corpora:latinæ Canicula dicitur:A qua Caniculares dies vocati.Sirius aliquando pro æſtate ponitur:ut Bruma pro hyeme.Papynius.Hic Sirius alget Bruma tepet.Dicit̃ ἀπὸ τοῦ σείρειν ω:quod eſt arefacio exicco:quia tum maxima ſiccitas eſt:amnibus: ac fontibus deficientibus uel ἀπὸ τοῦ βαίρω mutatione:α:litteræ in: ι:σκίρειν enim Hiare eſt:quod per æſtum præcipue canes faciunt:quo tempore plerunq; in rabiem conuertũtur.Canem hũc dicũt ab Ioue olim Europæ cuſtodẽ datũ ad Minoa perueniſſe:hũc Procrin Cephali vxorẽ: qũ forte ĩ ægritudinẽ ĩcidiſſet ſanaſſe:& ꝓ eo bñficio carnẽ dono accepiſſe:ꝙ ſtudioſa erat venatiõis:& huic cani cõceſſũ fuerat ne ꝓteriri ab aliq̃ fera poſſet.Poſt eius obitũ canẽ ad Cephalũ perueniſſe:quẽ qũ Thebas ſecũ duxiſſet: Vulpẽ:cui datũ fuerat: ut canes oẽs effugere poſſet:inficere voluiſſe:q̃ꝓpt̃ Iouẽ cõſilii ábiguũ vtrũq; ĩ lapidẽ cõmutaſſe: Nõnulli canẽ Orionis fuiſſe dixerũt:hũc ꝙ venádi ſtudioſiſſimus fuiſſet cũ ipſo canẽ int̃ ſydera tráſferri meruiſſe.Orion ut Heſiodus ſcripſit Neptuni filius fuit ex Euryale Minois filia: Alii ꝓdiderũt Hireũ quẽdá ſenẽ fuiſſe:qui qum apud Thebas:ut Ariſtonicus refert:uel in Chio inſula:ut Pindaro placet:Iouem ac Mercurium hoſpitio accepiſſet:petiitq; ab iis:ut aliquẽ ſibi filium concederent:habuiſſe enim ſe olim coniugem:cui morienti promiſerat:ſe aliam non ducturum:optare tamen ſe ſibi aiebat:quem ſibi hæredem poſſet relinq̃re:hoc ut facilius aſſequeret̃:bouem eis immolauit: carnemq; ad veſcendum appoſuit.Illi vero accepto

Cicero. Idem. Aurelius. Varro. Lucretius. Plynius. Galenus. Ouidius. Horatius. Herodotꝰ. Papynius. Ariſtonicꝰ. Pindarus.

Antoniaſter. Fuluiaſter. Philoſophaſter. Filiaſtra. Surdaſter. Recaluaſter. Pullaſtra. Pullaſter. Catulaſter. Canis. Latro. Latratus. Baubatus. Baubare. Caninus. Lytta. Canini dentes. Caninũ prandiũ. Canarius. Canarii. Canaria lapa. Philantropos. Aparine. Perſonata. Arction. Proſopopeia. Proſopis. Anticanis. Procyon. Caniculus. Canicula. Canicularis. Sirius. Caniculares dieſ. Canis fabula. Orionis fabula.

bouis corio in illud minxere:terraq; inuolutũ texerunt: vnde natus ē Hireo filius:quem ab
vro ita enim græci Vrinā vocāt: Vriona: deinde mutatione vnius litteræ Oriona noiauit.
Ouidius. Tūc ſup iniecta texere madētia terra.Iamq; decem mēſes:& puer ortus erat.Hūc Ouidius
Hireus quia ſic genitus vocat Vriona:Perdidit antiquum littera prima ſonũ.Hic ergo cum
adoleuiſſet:ingens venator euaſit:& a Diana in comitē aſſūptus eſt. Idem. Ille deæ cuſtos Idem
ille ſatelles erat.Veruntamē vſq; adeo venandi ſtudio elatus eſt:ut dicere auſus ſit:nullũ gi-
gni animal poſſe:q̃ ipſe non ſuperaret.Quapropter volentibus diis emiſit terra paruũ ani
mal Scorpionē:a quo ſuperatus occubuit.Lucanus.Ille minax nodis:& recto vulnere ſæ- Lucanus
Teſte tulit cælo victi decus Orionis. Voluit hic aliquādo pliadibus vim inferre: & ut Cal- Callima-
limachus refert:Dianam quoq; vitiare contendit:propter quod ſagittis ab ea confixus eſt. chus
Horatius.Tentator Orion Dianæ virginea domitus ſagitta:ſunt qui hunc a Ioue: Mercu Horatius
rio:ac Neptuno genitum velint eo modo:quo diximus:& immēſi corporis venatorē fuiſ
ſe:qui qum aliquando a rege hoſpitio ſuſceptus fuiſſet: vitiare illius filiam voluiſſe: quapro
pter oculis ab illo fuiſſe orbatum. Qum itaq; cæcus Orion conſuleret: quomodo recipere
oculos poſſet:reſponſum ei fuiſſe: ita demum poſſe luminibus inſtaurari: ſi per pelagus ſic
contra orientem pergeret:ut loca luminũ radiis ſolis ſemper offerret:qđ ille hoc modo ef-
fecit.Nam qum audiſſet ſtrepitum Cyclopum:arma Ioui fabricātium: ſono ad eos ductus
vnum ex his ſuper humeris ſuppoſuit:& eo duce oraculi iuſſa compleuit: nec in merito fin
gitur per medium pelagus ire potuiſſe:qui & vaſtus corpore:& aliqua ex parte a Neptuno
genitus erat. Virgilius.Quā magnus Orion: qum pedes incedit medii per maxima Nerei Virgilius
ſtagna:viam ſcindens:humero ſupereminet vndas:Aut ſūmam referens annoſam monti-
bus ornum.Ingrediturq; ſolo:& caput inter nubila condit.Sunt etiam: qui Icari canem fu
Catena iſſe aſſeruerunt.Item a canis Catena:ut quidam putant:q̃ canē teneat:proprie enī Catenā
eſſe exiſtimāt:qua canes ligantur:licet ad alia quoq; transferatur. Ab eo diminutiuũ fit Ca
Catenula tenula:& Cateno verbum:quod eſt ligo:inuoluo: A quo Concateno cōpoſitum.Item Ca
Cateno natim aduerbium:ad Canis ſimilitudinem:ſicut Suatim ad ſimilitudinem Suis: Bouatim
Concateno ad ſimilitudinem Bouis.Canis etiam:& Canicula talaris ludi ſignum eſt quemadmodum
Canatim ſuperius oſtendimus.Quidam etiam recētiores felem:ſiue catum:Muſionem vocant a mu
Suatim ribus perſequendis.μῦσ enim græce pro quo ipſi Mus dicimus:exiguum animal eſt:inco
Bouatim la domus noſtræ:roſor omnium rerum:vnde a ſono:quem rodendo facit:Latine etiā So-
Canis rex vocatur:q̃uis aliqui murem a ſorice ita diſtingunt:ut Mus domeſticus ſit: Sorex ſilue-
Canicula ſtris.Columella.Si ſerpens:aut mus:ſorexq; in muſtum ceciderit.Plynius.Sorices & ipſos Columella
Muſio hyeme condi autor eſt.Nigidius:ſicut Glires.Mures veteres præcipua animalia in oſtentis Plynius
Mus habuerunt:Arroſis Lauini Clipeis argenteis Marſicũ portendere bellum: Carboni impe-
Sorex ratori apud Cluſium faſciis:quibus in calciatu vtebatur:exitium Occentus Soricis auditus
Fabio maximo dictaturam.C.flaminio magiſtratũ equitum deponendi cau am præbuit:
Plura huiuſcemodi animalis genera ſunt: Alii lata fronte: Alii acuta: Alii Herinaceorũ ge-
nere pungētibus pilis.Scribit Theophraſtus in Gyaro inſula:qum incolas fugauerunt:fer- Teophra-
rum quoq; roſiſſe:q̃ in aurariis quoq; metallis crebro facere inuenti ſunt.ob hoc excidũtur ſtus
alui eorum:ſempq; furtum deprehenditur:tanta eſt eis dulcedo furādi:Qum candidi pro-
uenerunt:letum faciunt oſtentum:venditum fuiſſe murem ducentis nummis conſtat: obſi-
dēte Caſſilinum Annibale:eumq; qui vendiderat:fame periiſſe:emptorem vero vixiſſe. A
mure Mus Araneus dicitur:exiguum animal:atq; leuiſſimum: quod aranei modo tenuiſſi
mum filum: & gladii aciem conſcendit: Græci a mure: & muſtela: quod vtriq; ſimilis ſit
Muſtela μυγαλῆν vocant: Venenatus huic eſt in Italia morſus. Tradunt equos: & iumenta ſi
Muſculus herbas: in quibus hoc animal virus emiſerit: depaſcantur: ſtatim exanimari. Item a mure
Murinus Muſtela quaſi longior mus:& Muſculus diminutiuum:quod modo paruum murem ſigni
Murinus ſāguis ficat:modo articulum:in quo neruorum capita ſunt.Item Murinus:Vnde Murinum ſan-
Murina caro guinem: & Murinam carnem dicimus: & Muſcerda murum ſtercus: & Muſcipula laquei
Muſcerda genus ad capiendos mures: & Muricidus ignauus ſtultus: a muribus cædendis. Plautus. Plautus
Muſipula Muricide homo ignaue iners.Nam Murgiſonem a mora:& deridendo dictũ volunt. Eſt
Muricida autem Murgiſo:iners:deſidioſus:& Murginari tardare eſt. A ſorice vero Soriceus deduci
Murgiſo tur: & Soricinus: vnde Soricinos dentes dixit. Plautus. Cognatum huic: & ſimile ani- Plautus
Murginari mal Glis eſt: & ipſum ſemiferum: cui viuaria indoliis: quemadmodum & apris fului-
Soriceus us Lippinus inſtituit. Sed Cenſoriæ legis princeps Q. Scaurus: & Marcus in con- Q.Scau-
Soricinus ſulatu ſuo non alio modo cœnis ademere quam Conchylia: aut ex alio orbe conuectas rus
Soricini dentes aues: In iis notatum non congregari niſi populares eiuſdem ſiluæ: & ſi miſceantur ali- Marcus
Glis enigenæ niſi uel amne: nel monte diſcreti: interire dimicando: Genitores ſuos ſenecta
Sēpuiuũ herba fatigatos inſigni pieta te alunt. Item a Viuo Semperuiuum deducitur: herba eſt quæ

græce Aizon dicitur.ἀεὶ enim ſemper ſignificat ζώω viuo.Huic herbæ datum eſt a natura: Aizon
ut humidá virideq́ʒ ſemper durare poſſit folio carnoſo:leui atq́ʒ oblongo.Duo eius genera
ſunt:maius in fictilibus vaſculis ſeritur:qđ aliqui Buphtalmon a ſimilitudine: hoc eſt bouis Buphtalmon
oculum vocát.βόὸσ enim bos eſt ὀφθαλμὸσ oculus. Alii Zoophtalmon:hoc é anima‑ Zoophtalmon
lis oculum:ambitu enim effigiem oculi imitatur.ζῶον animal eſt. Alii qđ amatoriis con‑ Errogenneton
ueniat Errogenneton.γεννῶ enim Gigno græci dicunt.ἔρωσ é amor .Alii Hypogeſon Hypogeſon
quoniam fere in ſubgrundiis naſcitur.Græci nanq́ʒ partes tecti prominētes γεῖσα appel‑
lant.Sūt qui Ambroſiā potius nominát:ideoq́ʒ ab æternitate eius:deorū cibus eé cōfingit: Ambroſia
& ab aliis vocatur Amerunnon:quaſi ſine cura:& ſolicitudine.αμερίμνια enim ἡσύχια Ameronnon
dicit:hoc eſt quies:tranquillitas:indolentia.& μέριμνα cura: ac ſolicitudo appella
tur. Alterum genus eſt minuſculum: qđ Eritheles vocant: quaſi amor floreſcens. θάλλω Eritheles
enim floreſco ſignificat: Alii Tritheles:qđ ter floreat: Alii Chryſotheles quod aureū florem Tritheles
producat:quidam ab æqualitate Iſoetes.ἴσον enim æquale dicūt. Latini primum genus a Chryſotheles
ſemper ſedēdo Sedum nominát: cubiti altitudinem excedēs: craſſitudine pluſq́ʒ pollicari. Iſoetes
Secūdum vero Oculum vocant:aut Digitellum: vtrūq́ʒ ſemperuiuū: qđ minus eſt in muris Sedum
parietinisq́ʒ naſcitur:& tegulis:fruticoſum a radice:& ſurſum vſque ad cacumen:foliis an‑ Oculus
guſtis:mucronatis:ſuccoſis:palmo alto caule: Capitis dolori præſentaneum remedium eſt Digitellus
ſucco:uel folio temporibus illitis.Medetur etiam Aconito & a Scorpione feriri id haben‑
tem negant. Eſt & aliud genus Ambroſiæ fruticem vnum habens denſum:ramoſum tenuē Ambroſia
trium fere palmorum:tertia parte radice breuiore:foliis minimis: copioſiſſimo flore erum
pēte:odore nō iniocundo:propt́ qđ eam Botryn quidam appellant:quod racemum ſigni Botrys
ficat ab odore vinoſo.Sunt etiam qui Ambroſiam vocent herbam aliam: quæ ab Artemi‑
ſia vxore Mauſoli nomen adoptauit:qum antea Parthenis diceretur. Alii ab Artemide vo Artemiſia
lunt Artemiſiam cognominatam:quod priuatim fœminarum malis medeatur.ἄρτεμισ Parthenis
enim a græcis Diana vocatur.Aliud quoq́ʒ Ambroſiæ genus eſt latioribus foliis non niſi in Artemis
Plynius maritimis naſcens.Itaque Plynius Ambroſiā vagi nominis eſſe ſcribit: & circa varias her‑
Donatus bas fluctuantem. Itē a viuo dicitur Vita: qđ ut Donatus affirmat.ſignificat ζωὴν mores: Vita
Terentius animam: alimentum: ſpatium viuendi & fortunam: quæ viuentibus accidit. Terentius.
Nam tua quidem Hercle vita hæc expetenda. A vita Romani Vitulam dixerunt deam: Vitula dea
quæ lætitiæ præerat:vnde & Vitulari veteres vſurparunt pro voce letari: & Vitulantes di‑ Vitulor
cūtur lætantes:& Vitulatio lætitia:quoniā eam veram vitam putabant: quæ in ſumma læti Vitulantes
cia: ac tranquillitate degeretur. Hinc Viuere frequentiſſime autores accipiunt pro vitam Vitulatio
Martialis agere lætam:atq́ʒ iocundam.Martialis.Expectant curæq́ʒ catenatiq́ʒ labores. Gaudia non Viuere
remanēt:ſed fugitiua volát.Hæc vtraq́ʒ manu compleſſuq́ʒ aſſere toto. Sæpe fluent imo ſic
quoq́ʒ lapſa ſinu.Non eſt crede mihi ſapientis dicere viuam: Sera nimis vita eſt craſtina: vi
ue hodie. Vitula quoq́ʒ animal brutum eſt: & Vituli a vitulando hoc eſt laſciuiendo dicti Vitula
ſunt.Laſciuia enim ab animi alacritate procedit:hæc maxime ſpectatur in vitulis: quos ne Vitulus
ceſſe eſt aliquando vincere ne nimia laſciuia rumpantur.Dicitur aūt Vitulus non modo ex Laſciuia
bobus genitus:ſed etiam ex cæteris quadrupedibus maioribus.Plynius.de elephantis.Atq́ʒ
ita ſalutato ſydere in ſiluas reuertūtur Vitulorum fatigatos præ ſe ferentes:qum etiam ex pi
ſcibus.Idem de Balenis.Irrumpunt orcæ in ſecreta:& vitulos earum:ac fœtus lacerát mor‑ Vitulus piſcis
ſu.Vitulus & piſcis eſt:ſiue potius Belua maris corio:& pilis tecta: parit in terra pecudum
more.Canum modo coit:nunq́ʒ geminis plures.educat mámis fœtum.Non ante duode‑
cimū diem deducit in mare.Interficitur difficulter niſi capite eliſo. In ſomno mugit:a quo
præcipue vituli accepit nomen:tenet diſciplinam:voceq́ʒ pariter: & viſu populum ſalutat
condito fremitu.Nomine vocatus reſpondet.Nullum animal premitur grauiore ſomno.
Iuuenalis Iuuenalis.Eripient ſomnum Druſo: Vituliſq́ʒ marinis. Pellis eius etiam detracta corpori
ſenſū æquoris retinere dicitur:ſemperq́ʒ æſtu maris recedēte inhorreſcere.Item aduerſus ful
Auguſtus mina remedio eſſe.Quapropter Diuus Auguſtus eam ſemper & vbiq́ʒ ferre ſecum ſolebat:
q̄ tonitrua:& fulgura expaueſcebat vehementer.Præterea dextræ eius pennæ vis ſoporife
Virgilius ra ineſſe:ſomnoſq́ʒ allicere ſubdita capiti.Hic Phoca etiam vocatur.Virgilius. Sternunt ſe Phoca piſcis
ſomno diuerſi in littore Phocæ. Phocis vero parua eſt græcorum regio: inſignis oraculo Phocis regio
Apollinis Delphici. In ea enim eſt oppidum Delphi: in quo Apollinis templum. Ab hoc Delphi oppidū
Phocides deriuatur.Phocees Ionum populi fuerūt: quos longis nauibus primū vſos fuiſſe Apollinis tēplū
Herodotꝰ ſcribit Herodotus.Phocion nomē propriū fuit viri Atheniēſis:nō minus virtute q̄ rei mi Phocides
litaris gloria clarus.fuit ppetuo paup:qum ditiſſimus ob frequētes ei delatos honores eua‑ Phoceæs
dere potuiſſet:huic qum legati Philippi Macedonū regis ingētia munera offerrent:horta‑ Phocion
rēt q́ʒ ut ea accipet:q̄uis eni ipſe facile iis careret:liberis tn̄ eius eēnt neceſſaria:qbus diffici‑
le foret in ſumma paupertate ad paternam gloriā puenire. Si mei inquit ſimiles erunt:idem

hic agellus alet illos:qui me ad hanc dignitatē perduxit ſi diſſimiles: nolo meis ipenſis illo/
rum ali:augeriq; luxuriam.Idem.Qum ad annū quoq; octogeſimū perueniſſet: in ſummū Idem
Vitula ſuorū ciuium odiū incidit. Vitula aliquando pro vacca ponit᷑ viridioris ætatis. Virgilius Virgilius
Vitellus Ego hanc Vitulam ne forte recuſes Bis venit ad mulctram:binos alit vbere fœtus Depono
Item a vita Vitellus:luteum oui:ꝙ ex eo viuat pullus.Ipſum eni animal ex albo liquore oui
Ouum corporat ur: cibus eius in luteo:hoc eſt vitello ē. Ouum a græco dicit᷑ ωον. Ouorum alia
candida ſunt:ut Columbis:Perdicibus.Alia pallida:ut aquaticis.Alia punctis diſtincta:ut
Cenchris Meleagridum.Alia rubri coloris:ut Phaſianis: Cenchridi:hæc auis eſt quæ a tinnitu vocis
Tinunculus Tinunculus dicit᷑:ex accipitrum genere:fere in ædificiis nidos faciēs. Eius pulli ſingulis fi/
ctilibus ollis cōduntur: ſtipantibusq; opercula ſuperponūtur: & Gypſo lita vaſa in angu/
lis Colūbariorum ſuſpēduntur:quæ res columbis amorem loci ſic conciliat:ut nunꝗ; deſe/
rant:ꝙ ex naturali vi accidere exiſtimant:quoniā Tinūculus defendit eas ab Accipitre:ter/
retq; eam auem naturali potētia in tantū:ut viſum:vocemq; eius.Accipiter fugiat.Intus om
ne ouum volucrum bicolor. Quæ oblonga ſunt oua: gratioris ſaporis eſſe exiſtimat. Ho/ Horatius
ratius flaccus.Quædam gallinæ tam fertiles: ut ſexagena oua pariant: Quædam quotidie flaccus
Adrianæ gallinæ Quædā bis die:Aliquæ in tātum:ut effetæ moriātur. Adrianis laus maxima:hæ ut Ariſto/ Ariſtoteles
teles refert paruo quidē ſūt corpore:ferociūt tamē:& pullos ſæpe interimunt:color his va/
rius.Omnibus ouis medio vitelli parua ineſt veluti ſanguinea gutta: ꝙ eſſe cor auiū exiſti/
mant:primū in oī corpore id gigni exiſtimātes. Vigeſimo die ſi moueat᷑ ouum: iam viuen
tis intra putamen vox auditur. Ab eodē tempore plumeſcit ita poſitus:ut caput ſupra de/
xtrum pedem habeat:dexterum vero alium ſupra caput: Vitellus paulatim deficit.Incubari
oua dicūtur:dum fouētur:Plus vicena quina incubationi ſubiiciēda nō ſunt:& impari ſem
per numero.Quarto die poſtꝗ; cœpere incubari:ſi cōtra ſolem cacumine ouorum vna ma
nu apꝓhenſo: vniuſmodi purus perluceat color:ſterilia oua ex ſe exiſtimātur: proq; iis alia
ſubſtituēda.Eſt & aliud experimētum:qm̄ infecūdum in aqua poſitum fluitat.Aeſtate vn/
deuigeſimo die educit᷑ fœtus: Hyeme vigeſimoquinto Excludere oua dicūtur: qum fœtus
Excludo educitur.Aliquādo terra tecta excludūt.Legitur quēdam vini potorē Syracuſis tam diu po
tare ſolitum:donec oua ab eo in terra tecta educerēt fœtum.Quādoq; etiā ab homine perfi
ciūtur.Qum Liuia Auguſta prima ſua iuuēta Tyberio cæſare ex Nerone grauida:marē pa Liuia augu
rere admodum cuperet: hic puellari augurio vſa traditur:ouum in ſinu fouebat:& qum de ſta
ponendū eſſet nutrici per ſinum tradebat:ne intermitteret᷑ tepor. Nec fruſtra augurata ꝓ/
ditur:genuit enim Tyberiū:qui bello Alexādrino claſſi præpoſitus fuit. Inuētum etiā nup Tyberius
ut oua calido fumo impoſita modico igne fouerētur:homine noctu atq; interdiu verſante
& ſtatuto die illinc erūperent fœtus.Palūbes q̄uis tria oua pepererint:nūꝗ; tamē plus duo
Vrinum ouum bus educant:tertium qđ irritū eſt:Vrinum vocant:quaſi potus excremētō plenū.Græci eni
Irritum ouum ὀυρον vrinā vocant:Oua ex quibus nihil gignitur:A noſtris Irrita:A græcis Hypenemia
Hypenemium vocātur:quaſi ὑπὸ τοῦ ἀνέμου:hoc eſt a vento cōcepta: quapropter & Zephiria a lati
Zephirium nis vocant᷑:hæc fere ſine mare mutua fœminarum inter ſe libidinis imaginatione cōcipiū/
tur:quidā vēto putāt ea generari:hoc ab vrinis differūt:ꝙ vrina fiūt incubatione derelicta
Cxnoſura quæ alii Cynoſura appellāt.Oua aceto macerata vſq; adeo emolliūtur:ut per annulos tran
ſeāt: Seruātur optime in Lomēto:Hyeme in paleis:Aeſtate in furfuribus:Serpētes cōtecta
oua in terra incubāt: præter Viperam.huic mas dum coit in os inſerit caput: ꝙ illa abrodit
voluptatis dulcedine:oua intra ſe parit mollia:ut piſces.Tertia die intra vterum catulos ex
cludit:deinde ſingulos ſingulis diebus parit:viginti fere numero.Itaq; cæteri tarditatis ipa/
Vix tiētes perempta matre prorumpūt.Item a vi Vix deriuat᷑ quaſi cum vi ac difficultate. Te/ Terentius
rētius. Vix retraxi filium ab amore ancillæ.Aliquādo tñ ad tempus refertur. Virgilius. Et Virgilius
Vibex quos ſidonia vix vrbe reuelli:vix ideſt nuper. Idem. Vix e conſpectu ſiculæ telluris in altū. Idem
Vela dabant læti. Vix ideſt mox.Item a vi Vibex quod vi fiat:Græci ὑπώπιον καὶ ἐν/
χύμωσιν vocāt.Sunt aūt Vibices plagæ verberum in corpore humano.Cato. Vbi ſoci Cato
etas:vbi fides maiorū:inſignitas iniuriarum plagæ:verbera:vibices:vis:dolores: atq; carni
Vinco ficinæ per dedecus:ac maximā cōtumeliā.Item a vi Vinco quaſi vim facio:proprie enī Vin
Victor cere ſuperare eſt. Virgilius. Vbi aera vincere ſummū:Arboris haud vllæ iactu potuere ſagit Virgilius
Victrix tæ.Cæſar: Veni:vidi:vici:Quādoq; tamen per metaphoram pro exprimere ponitur:qua/ Cæſar
Victoria ſi difficultatem rei dicēdo ſuperare.Virgilius. Nec ſum animi dubius verbis ea vincere ma Virgilius
Nice gnum ꝗ; ſit.Interdum pro animi compotem fieri.Idem.Illi victor ego: & tyrio cōſpectus Idem
Nicander in oſtro.Ab hoc Victor: Victrix: Victoria:quæ græce νίκη hoc eſt Nice dicitur: A quo ꝓ
Nicanor pria nomina Nicander quaſi victor vir:& Nicanor ſimiliter: quod fuit Seleuci Macedo/
Nicarchus niæ regis cognomē:& Nicarchus quaſi victor princeps: & Nicolaus victor populi:quod
Nicolaus nomē cōuenire nobis aduerſus Sentinatium noſtroꝝ popellū nuper apte demōſtrauimus

& Nicomachus victor pugnæ. Fuit hoc nomine Ariſtotel' philoſophi filius: ad quē de mo
ribus ſcript. & Nicomedes rex Bityniæ: & Nicophanes pictoris nomen: quaſi victor illu/
ſtris: & Nicoſtrata: quaſi victorius exercitus. Item Niciteria Torques: qui donari ludorum
victoribus ſolebant. Iuuenalis. Et ceromatico fert Niciteria collo. & Olympionices Olym
piæ victor. Itē a victoria Victoriatus: genus nūmi: de quo ſupra diximus. & Vinco in plu/
rali neutro Victricia: ſicut ab ultrix Vltricia: & Victorioſus: vincere aſſuetus: & Victurus:
victoria potiturus. Saluſtius. Pyrrhus ne an. M. Curius prælio victurus eſſet: & Victima:
quia poſt victoriam immolabatur: & dextra victrice immoletur. Ouidius. Victima quæ de
xtra cecidit Victrice vocatur: quamuis alii dicant: quod ictu percuſſa concidebat: uel quod
vincta ad aras ducebat̃: A uictima fit adiectiuū Victimarius: Vnde Victimarii negociato/
res dicebant̃: qui uictimas emebant: ut venderent. Plynius. Vnde Victimarii negociatores
vili mancipio. A vinco compoſita fiunt Deuinco: & Conuinco eiuſdē cū ſuo ſimplici ſigni
ficationis. & a victus fit Inuictus: hoc eſt fortis: & qui vinci non poteſt. Martialis. O dulce
inuicti principis ingeniū. Itē a Vinco Peruicax: hoc eſt durus: cōtentioſus: nulli cædens: q̃ſi
peruincere ſemper volens: A quo Peruicacia: durities: obſtinatio animi: contētiō pertinax.
Item Peruicacior: Peruicaciſſimus. Peruicaciter: Peruicacius: Peruicaciſſime. Itē a vi vin/
cio deducit̃: quod eſt ligo quaſi vim iniicio: a quo Deuincio: & Conuincio eiuſdem ſignifi
cationis. Virgilius. Purpureoq; alte ſuras uincire coturno. Cicero. Maxima mecum fami/
liaritate deuinctus. Hinc vincula: & per ſyncopen vincla dicuntur ligamina: & per meta/
phorā carcer: in quo noxii uincti ſeruantur: & uincti captiui: vnde vinctus aliquando p
ſeruo accipitur. Seneca: Qui vnus erat e vinctis Cæſaris: mox libertate donatus eſt. Itē viti
le, quicquid ad uinciendū aptum eſt. Plynius. Non multū a ſalice vitiliū vſu diſtat: & vittæ
ligamenta capitis: quæ græce Tæniæ dicunt̃: q̃uis proprie Tæniæ vittarū extrema dicant̃.
Virgil'. Fit longe tænia vittæ. Ponit̃ tñ aliqñ propter ſimilitudinē pro fractarū ſilicū reliquiis:
q̃ rupto Iſthmo ſub aquis remāſerūt: qđ ii ſilices q̃ſi vittæ quædā tenues uideant̃. Ply. Nec
pfunda altitudo miraculū minuit. Freq̃ētes quippe tæniæ candicātis vadi carinas territant
Strabo. ἐπεὶ θ' ὅτι καὶ ταινία τῆς ὑφάλου διατέτακεν ἀπὸ τῆς Ἀρω/
πῆς εἰς τὴν Λίβυην. Itē vitex ſalicis genus: ex quo vaſa viminea fiunt: odore pſtans.
Duo genera eius: maior in arborē ſalicis mō aſſurgit. Græci ἄγνον: hoc eſt Agnum vocāt:
quod ſignificat caſtum: quoniā matronæ in theſmophoriis Athenienſium caſtitatem cuſto
dientes iis foliis cubitus ſibi ſternunt: Minor ramoſa eſt: foliis cādidioribus lanuginoſis: A
græcis dicitur λύγος: hoc eſt Lygus. Prima albū florē mittit cū purpureo: quæ & cādida
uocatur: nigra eſt quæ tantū purpureū mittit: naſcunt̃ in paluſtribus campis. Semen potum
vini quendam ſaporem habet: caput tentant uini modo: odor & ſimilis eſt. Theſmophoria
erant ſacra Cereris q̃ nos Cerealia dicimus. Ceres Saturni: atq; opis filia fuit: genuit ex Ioue
Prōſerpinam: quæ a Plutone clam rapta fuit. Eam qum per orbem quæreret: ad Eleuſium
regem peruenit: cuius filium Triptolemū tunc genitū pro nutrice aluit: Proinde Eleuſiū in/
terfecit: Triptolemo regnū tradidit: & currū draconibus uinctū: præterea fruges toto orbe
propagandas. Triptolemus oppidū cōdidit: quod ex patris ſui nomine uocauit Eleuſium:
Cereri ſacra primus inſtituit: quæ Theſmophoria græci nuncupauere: hoc eſt legifera: quod
Ceres legifera dicatur. Græci θεσμοθέτην legiſlatorē appellant: & θεσμοφόρον le
giferum. Sunt etiam alia ſalicum genera. Eſt rubens ſalix: quæ græca dicitur: Eſt candida: q̃
Amerina paulo fragilior: ideoq; ſolido ligās nexu: eſt nigra: quæ appellatur Viminea: quod
utilior ſit viminibus: Eſt breuiſſima: quam uocant Helicem. Vimineā etiam purpureām uo
cant græcam Vitellinam: Helicem Gallicam: Amerinam etiam quidam Sabinam nominant
Salicē. Homerus ὠλεσίκαρπον: hoc eſt Frugiperdam uocauit: quoniam ociſſime amit/
tit ſemen anteq̃ omnino maturitatem ſentiat: quamuis aliqui ob id dictam Frugiperdā in/
terpretantur: quoniam ſemen ſalicis mulieri ſterilitatis medicamentū eſſe conſtat. Item vi/
men quaſi uincimen omne uirgultum molle: & ad ligandum aptum. Columella. Nec refert
cuius generis vimen feras: dum ſit lentiſſimū. Plynius. Et aliæ arbores uirgas ſequaces ha/
bent adiūcturas lentitiæ: aliæ prætenues uiminibus texendis ſpectabili ſubtilitate. Fiunt au/
tem uimina ex populorū uirgis: & ulmi: & ſanguineorum fruticū: & betulæ. Item ex arun/
dine fiſſa: arundinum foliis: & uitæ ipſa: & rubis: ſi aculei recidantur: & corilo intorta: ut
mirum ſit contuſo alicui ligno: maiores ad ligandum uires eſſe q̃ integro. Principatus autē
ad uimina facienda eſt ſalici. A uimine Vimineum dicitur: quod ex uimine eſt: Vnde vaſa
uiminea dicimus: & Viminalis collis: qđ ibi uiminum ſilua fiunt: & Viminalia, quæcunq;
ad ligandum pertinent. Plynius. Hæc eſt uiminalium cultura. Item a uincio Vinca Peruin/
ca: herba uulgo notā: quæ in longum creſcit: obuia queq; uinciens: ac peruinciens: folia ha/
bet lauro ſimilia: ideoq; Chamædaphne: hoc eſt parua laurus appellatur: florem facit uiolæ

Left margin: Ariſtoteles · Iuuenalis · Saluſtius · Ouidius · Plynius · Virgilius. · Cicero · Seneca · Plynius · Virgilius · Plynius · Strabo · Homerus · Columella · Plynius · Plynius

Right margin: Nicomachus · Nicomedes · Nichophanes · Nicoſtrata · Niciteria · Olympionices · Victoriatus · Victorioſus · Victima · Deuinco · Conuinco · Inuictus · Peruicax · Peruicacia · Peruicacior · Peruicaciſſimus · Peruicaciter · Peruicacius · Peruicaciſſimus · Vincio · Deuincio · Conuincio · Vincula · Vincla · vinctus · vitileſ · vittæ · Tæniæ · vitex · Agnus · Lygus · Theſmophoria · Cerealia · Ceres · Eleuſius · Triptolemus · Theſmotetes · Theſmophorus · Amerina · viminea · Helix · vitellina · Sabina ſalix · Frugiperda ſalix · vimen · Vimineum · Viminalis collis · Viminalia · Vinca · Peruinca · Chamedaphne

Vitta — ſimilem:coronamentis adhibetur.Item Vitta hoc eſt faſciola:qua crines ligantur Tænia di
Tænia — citur.Quidam tamen uolunt Tænias uittarum extremitates eſſe:ut quæ ab infulis pendent
Virgilius.Fit longe Tænia uittæ.Sed proprie Tænia faſcia eſt: vnde & lapides ſub aquis al — Virgilius
bicantes in longum porrectos Tænias uocamus a faſciarum ſimilitudine.Plynius.Frequẽ/ — Plynius.
Vietus — quentes quippe tæniæ candicãtis vadi carinas territant.Item a vi Vietus:hoc eſt mollis:lan
Vieo — guidus:ſine vi:ſeu naturalibus uiribus priuatus:& Viere ueteres vincire dicebant:& Vietæ
Vietæ — virgæ dicuntur molles:atq; flexibiles:& Vietores:qui vaſa vinaria religant:ſtipantque: &
Vietores — Viniolus:qui ſe molliter:et effeminate gerit.Vetus etiam dictus eſt quaſi vietus:hoc eſt ſine
Viniolus — vi.ætas enim debilitat vires.Ab hoc fit Vetulus diminutiuum: & Vetuſtus eiuſdem ſignifi/
Vetus — cationis:& Vetuſtas antiquitas:& Vetuſte antique:& Veteranus modo uetus: Vnde Vete
Vetulus — rana mancipia dicuntur:quæ a nouitiis diſtinguũtur:modo is qui aliquando honeſte mili/
Vetuſtus — tauit:& iam eſt a militia abſolutus.& Vetuſteſco uetus fio:capiturq; frequentius in bonam
Vetuſtas — partem:.Veteraſco uero in malam.Cicero.Qum enim nobilitas nihil aliud ſit: q̃ cognita — Cicero
Vetuſte — uirtus:quis in eo quem ueteraſcere uideat ad gloriam generis antiquitatem deſideret:& In/
Veteranus — uetero:hoc eſt antiquũ reddo:& Inueteror ueteraſco: Vnde Inueterati dicuntur:qui in ma/
Vetuſteſco — lis conſenuerunt:& Veterator callidus a multarum rerum gerendarum uetuſtate: Vnde Ve
Inuetero — terator ſeruus dicitur uerſutus:qui a nouitio diſtinguitur:& Veternum morbus perpetuum
Inueteror — ſomnum inducens:: qui a græcis κῶμα dicitur:quia hic morbus pigros homines facit: &
Inueteratus — omnino ad negocia inutiles: torpenteſq; quemadmodum ſenectus.& ideo aliquando ue/
Veterator — ternum pro pigritia:& ſegnitie ponitur. Virgilius. Nec torpere graui paſſus ſua regna ue/ — Virgilius
Veternum — terno.Aliquando pro nimia dormitione etiam naturali.Plynius. Primis diebus bis ſepte/ — Plynius
Veternoſus — nis tam graui ſomno vrſi premuntur:ut ne vulneribus quidem excitari queant. Tũc mirum
Hydrops — in modum ueterno pingueſcũt.Quidam falſo putãt Veternoſum eſſe Hydropicum: quia — Cato
Cato ſic ſcribit: Veternoſus qum plurimum bibit:tunc maxime ſitit.Nam & hic de quo lo
quimur morbus inducit maximam ſitim.Terentius ideo Eunuchum ueternoſum appellat: — Terentius
Veterina — quia ſegnis eſt:torpenſq; ſemper quaſi ueternum patiatur. Veterina uero nõ a uetuſtate: ſed
Veterinarius — a uehendo dicuntur.Veterina enim animalia dicuntur quæcunq; uehere quid poſſunt.Ply/ — Plynius
Veto — nius.Vngulæ ueterino tantum generi renaſcuntur.Opilius.Veterinam beluam dictam pu/ — Opilius
Vireo — tant quaſi uenterinam a uentre:quod ad uentrem onus religatum gerat.A ueterinis Veteri/
Vireſco — narius: ſignificatq; eum qui ueterinorum curam gerit: & ueterina ducit.Columella. Nam — Columella
Euireſco — & arator reperitur aliquis bonus:& optimus foſſor:aut fœni ſector:nec minus arborator:
Vireſcens — & vinitor:tum etiam ueterinarius & probus paſtor.Item a vi Veto fit:quod eſt prohibeo:
Viride — & quaſi vim ne quid fiat adhibeo. Vetare enim proprie contrarium eſt eius: quod dicimus
Viridans — imperare.Ouidius.Nitimur inuetitum ſemper:cupimuſq; negata.Item a vi Vireo:& Vire/ — Ouidius
Viridanter — ſco:quibus uſi ſunt ueteres pro maiorum virium fio:Item pro viride fio:nam quæ uiridiora
Viror — ſunt:maiorem vim habent: Vnde Euireſco fit: quod ſignificat viriditatem amitto.Varro. — Varro
Viriditas — Atq; ex ſanguinibus dolore euireſcat colos: Ab hiis fiunt Vireſcens: Viride: Viridans: Viri/
Viridarium — danter: Viror:& Viriditas notæ ſignificationis:& Viridarium locus:in quo ſunt herbæ:et
Vireta — plantæ virentes:& Vireta loca uiriditate plena.Item a vi Virga: quod vim gerat ligando:
Virga — uerberandoue: A quo Virgula diminutiuum:quod modo paruam uirgam ſignificat: mo/
Virgula — do lineam: Vnde Virgatam:ſeu uirgulatam ueſtem dicimus: lineis quibuſdam quaſi uirgis
Virgata — diſtinctam:& Virgultum multitudo uirgarum pullulantium:& Virgindemia collectio uir
Virgulata — garum ob uerbera:aut ad aliquid uinciendũ.Varro.Quid triſtiorem uideo te eſſe?an ideo — Varro
Virgultum — quia ſcapulæ metuunt uirgindemiam.Item a vi Viriatus:hoc eſt magnarum viriũ.Lucillius — Lucilius
Virgindemia — Contra flagitium neſcire bello vinci a barbaro uiriato Annibale.Vertiũ quoq; ueteres ma/
Viriatus — gnarum virium dixerunt.Pomponius.Homo in currendo uertius:qui cum Atalanta con/ — Põponius
Vertium — tendat.Item Virgo a viridiori:hoc eſt ualidiori ætate appellata eſt.Virgil.de Paſiphæ:quæ — Virgilius
Virgo — trium filiorum mater erat: Ah uirgo infœlix:quæ te dementia cœpit.Nunc tamen hoc no/
men cõmunis generis eſt:& tam marem q̃ fœminam ſignificat rei uenereæ expertem: ſic ut
Mulier — Mulier a mollitie dicitur: quæ amplius uirgo non eſt.Vlpianus.Quod ſi ego me uirginem — Vlpianus.
Virginitas — emere putarem:qum eſſet mulier: emptio non ualebit. Cicero. Obiurgantibus quod ſexa/ — Cicero
Virgineus — genarius Popiliam uirginem duxiſſet:cras mulier erit inquit.Mulieris quoq; appellatione
Virginalis — ut Caius Iuriſconſultus inquit:Etiam uirgo uiripotens continetur.Vlpianus. Vno in loco — Caius
Virguncula — utroq; ſignificato uſus eſt.Mulierem ita arctam:ut mulier fieri non poſſit:ſanam nõ uideri — Vlpianus
Muliercula — cõſtat:eandẽ dixit & mulierẽ:& nõ mulierẽ:primũ ꝑ ea:q̃ fœmina eſt:ſecundũ pro ea q̃ eſt
corrupta.Veteres etiam omne incorruptum ſub uirginis uocabulo appellauerunt. Cicero. — Cicero
Philoſophia: caſta: uerecunda:incorrupta:uirgo.A uirgine fit Virginitas: & Virgineus:
quod eſt aut fuit uirginis:& Virginalis dignus uirgine.Veteres etiam virguncula pro par/
Muliebris — ua uirgine uſurparunt. A mulier uero fit Muliercula:id eſt parua mulier. Et Muliebris mõ

quod eſt:aut fuit mulieris:ut muliebre ueſtimentum:modo mollis effeminatus:ut muliebris
vox:muliebris animus: A quo Muliebritas pro mollitie:& muliebriter aduerbium:hoc eſt
molliter effeminate.Item Mulieroſus mulierũ appetens: Vnde Mulieroſitas:cupiditas fœ
mineæ uoluptatis.Cicero.Simulque cæteri morbi:& gloriæ cupiditas: & mulieroſitas: &
Muliero uerbum:quod ſignificat effemino.Varro.Et rex:& miſſellus ille pauper amat:ha
bet ignem intus acrem:hic ephebum mulierauit:hic ad medica adoleſcentem traxit: hic cu/
biculum pudoris primus polluit. Muliebria uero in multitudinis numero modo pro mu/
liebri natura ponimus:ſicut virilia pro pudendis viri:modo pro menſtruis.Celſus. Ad mu
liebrium fluxum ſedandum.Aliquando pro libidine.Quintilianus.Nobilis adoleſcens a
centurione muliebria paſſus.Item a vi Vigeo:quaſi vim ago.Eſt autem Vigere validum:ac
robuſtum eſſe: A quo Vigor:hoc eſt firmitas:robur:& vigoroſus:firmus: robuſtus: & Vi/
gil:non ſegnis:non torpens:quales ſunt dormientes:ſed qui in vigore ſuo eſt: A quo Perui
gil non modo qui aſſidue vigilat:ſed qui diligens atq; induſtrius eſt: A quo Vigilo:quod in
terdum ſignificat non dormio:interdum cuſtodio: Vnde Vigiles dicti ſunt nocturni cuſto
des:q et Excubitores appellantur: A quo Prefectus uigilum: de quo ſupra diximus: & Vi/
gilia lucubratio. Vnde ſacrarum litterarum ſcriptores:profeſtos dies uigilias appellãt:quod
vigilare ante diem feſtum mos eſt in ſacrificiis faciendis:& ſacris hymnis cantandis. In plu
rali uero Vigiliæ:nocturnæ:cuſtodiæ: quæ & excubiæ dicuntur:interdum etiam ipſi cuſto/
des. Vigilare etiam aliquando eſt ſtudium:ac diligentiam adhibere: Vnde Inuigilare dici/
mus alicui rei incumbere: & Peruigilare aſſidue vigilare.Martialis. Nam vigilare leue eſt:
Peruigilare graue eſt: A quo Peruigilium pro uigilia:ſeu cuſtodia.Suetonius.de Calicula.
Nec alia de cauſa uidetur eo die:quo periit:puigilium indixiſſe:q̃ ut initium in ſcenam pro
deundi licentia temporis auſpicaretur.Euigilare aliquando expergiſci eſt: aliquando ad ali
quid agendum excitari.Hinc Vigilantes dicti ſunt perſpicaces:induſtrii:diligentes: & Vi/
gilantia perſpicacia:induſtria:diligentia: Vnde fit Vigilantior: & Vigilantiſſimus: & ad/
uerbia Vigilanter: Vigilantius: Vigilantiſſime.Item a vi deducitur Vir:q vi: hoc eſt po/
tentia præſtet.robuſtiores enim viri ſunt:fœminæ molliores.Significat autem vir aliquan/
do ſexum:ut eſt vir:an mulier: Vnde Semiuiri dicuntur eunuchi.Item molles:atque effemi
nati:& Euirati mõ eunuchati:hoc ẽ qbus amputata ſunt virilia:mõ laſciui pditi:atq; effemi
nati. Varro. Euirauit omnes veneri vaga pueros. Plautus. Adoleſcens euiratus:ac mollis.
Virare etiam ueteres vſurparunt pro firmare:fortificare: Aliquando ætatẽ.Plynius. Quod
non modo in puero:ſiue adoleſcente:ſed etiam in viro admiratione dignum uideretur. In
terdum coniugium: ut vnius uxoris vir. Nec ſolum de hominibus:ſed etiam de brutis dici/
tur. Virgilius. Vir gregis ipſe caper. Interdum fortitudinem. Curtius. Exurgite inquit ali/
quando:ſi viri eſtis:atque arma capeſſite. Terentius. Tu ne virum me aut hominem depu/
tas adeo eſſe. Nam ſi vtrum vis horum mulier unquã tibi viſus forem: niſi ſic ludibrio tuis
factis habitus eſſem. A uiro Virtus deriuatur:quæ proprie fortitudinem ſignificat:ſiue q vi
ri maxime proprie ſit fortitudo:ſiue q uir fortis dicitur. Virgilius. Tunc pudor incendit vi
res:& conſcia uirtus:& tunc diffinitur perferendorum malorum fortis:atq; inuicta patien
tia. Quoniam autem fortitudo cæteris omnibus virtutibus excellit:factum eſt ut omnes re/
ctæ animi affectiones virtutes appellentur. Sic quicquid vitio contrarium eſt: virtus dicitur
Diffiniturq;: virtus eſt affectio animi conſtans:cõueniensq;:laudabiles efficiens eos in qui
bus eſt:& ipſa per ſeſe ſponte:ſeparata etiam utilitate laudabilis. Siue virtus eſt habitus ani/
mi naturæ modo rationi conſentaneus. Horatius. virtus eſt vitium fugere:& ſapientia pri
ma. Lucilius. virtus albini eſt precium perſoluere uerum. virtus eſt homini ſcire id quod
quæq; habeat res. virtus ſcire homini utile quid ſit honeſtum: Quæ bona:quæ mala:itẽ qd
inutile turpe inhoneſtum. Virtus querendæ finem rei ſcire modumq;. virtus diuitiis præ/
cium perſoluere poſſe. Hoſtem eſſe atq; inimicum hominum:morumq; malorum: Contra
defenſorem hominum:morumq; bonorũ. Hos magnifacere:his bene velle:his viuere ami/
cum: Commoda præterea patriæ ſibi prima putare: Deinde parentum:tertia iam: poſtre/
maq; noſtra. virtutum quattuor genera primaria philoſophi conſtituerunt. Primæ dicun
tur Politicæ: Secundæ purgatoriæ: Tertiæ animi iam purgati: Quartæ exemplares. Primæ
ſunt hominis curãtis res humanas. Secundæ ocioſorũ:qui a rerum publicarum actibus ſe ſe
quæſtrant:& diuinarum rerum capaces decreuerunt ſe a corporis contagione purgare dicũ
tur a quibuſdam contemplatiuæ:ſicut ſuperiores actiuæ. Tertiæ ſunt animi iam purgati: de
ſiccatiq;:& ab omni mundi huius aſpergine preſſæ:puræq; deterſi. Quartæ quæ in ipſa di/
uina mente conſiſtunt:a quarum exemplo reliquæ omnes per ordinem defluunt. A philoſo
phis uocantur Ideæ. ἀπὸ τοῦ εἴδος:quod ſpeciem:formamq; ſignificat: A quo Idolum
cum accentu in penultima ſimulachrum dicitur:cuius diminutiuum eſt Idolium:ſimiliter ac

Cicero
Varro
Celſus
Quintilia.
Martialis
Suetonius
Varro
Plautus
Plynius
Virgilius
Curtius
Terentius
Virgilius
Horatius
Lucilius

Muliebritas
Muliebriter
Mulieroſus
Mulieroſitas
Muliero verbũ
Muliebria
Vigeo
Vigor
Vigoroſus
Vigil
Peruigil
Vigilo
Vigiles
Excubitores
Prefectus vigilũ
Vigilia
Vigiliæ
Vigilare
Inuigilare
Peruigilo
Peruigilium
Euigilo
Vigilantes
Vigilantia
Vigilantior
Vigilantiſſimus
Vigilanter
Vigilantius
Vigilantiſſime
Vir
Semiuir
Euiratus
Viro
Virtus
Virtus quid
virtus quid
Virtus politica
virtꝰ purgatoria
Virtꝰ animi pur
gati
virtus exẽplaris
Idea
Idolum
Idolium
Idolatra
Idolatria

centum in penultima habens. Ab idolo fit Idolatra: hoc eſt idolorum cultor: A quo Idola/
tria idolorum: hoc eſt ſimulachrorũ veneratio: Idolothyſia immolatio: quæ fit ſimulachris.
Idios ἴδιοσ uero hoc eſt Idios: proprius dicitur: A quo Idiotes: ſiue Idiota dicitur indoctus: &
Idiotes inutilis: quaſi ſibi tantũmodo: & non pluribus vtilis. Lucilius. Quidni & tu idem illittera/ Lucilius
Idiota tum me: atq; Idiotam diceres. & Idiographus propria alicuius manu ſcriptus: & Idiogra/
Idiographus phum Chirographum: hoc eſt priuata ſcriptura. Idothea proprium nomen eſt: ſic enim ap
Chirographum pellata fuit Proeti regis Argiuorum filia. Idomeneus Deucalionis filius fuit: Cretenſium rex
Idothea qui in expeditione græcorum aduerſus Troianos ſtrẽnue militauit. Hunc Cretenſes q̃ſi deũ
Idomeneus coluere: poſtea tamen ex inſula expulerunt: Qui quum in Italiam veniſſet: Petiliam vrbem
Petilia ſuper Salentinum montem Calabriæ condidit: & Lictius dictus eſt a licto crete oppido:
Lictius vnde fuerat pulſus. Idumæa regio Syriæ eſt a Meridie Arabiá habens: A Septẽtrione Phœ
Lictus niciá: in qua eſt vrbs Idume finitima Phœniciæ palmis abundans. Lucanus. Et arbuſto pal Lucanus
Idumea marum diues Idume. Virgilius. Primus Idumæas teferam tibi Mantua palmas. Virtus etiã
Idume a poetis aliquando pro ope: atq; auxilio capitur. Plautus. Deum virtute eundem hoſpitio Plautus
accipiá. Aliqñ pro merito. Quæ improba eſt iners: p̃ciũ ei pro virtute ut vẽniat. Græce autẽ
Philaretus virtus ἀρετή dicitur: Vnde Philaretus propriũ viri nomen: hoc eſt amator virtutis: et Are
Arete te nomen mulieris: fuit hoc nomine vxor Alcynoi regis Pheacũ: & Arethuſa: ut quidam pu
Arethuſa tant virgo venatrix Dianæ comes. Virgilius. Et tandem poſitis velox arethuſa ſagittis. Ab Virgilius
Arethuſa hac Arethuſa etiam fons appellatus eſt apud Syracuſas: in quo redduntur iacta in Alpheũ:
qui p Olympiam fluens Peloponeſiaco littori infunditur: ita quidã amnes veluti odio ma
ris amnes ſubeunt: Vnde & Syracuſæ Arethuſides dictæ. Ouidius. Vtq; Syracuſas Arethuſi Ouidius
Arethuſius des abſtulit armis. Claudius. Fuit & Arethuſius fons Smyrnæ: tertius in Calchidia: quartus Claudius
Arethous in Itaca. Arethous rex fuit in Arna vrbe Boetiæ. Itẽ a vir Virilis: hoc ẽ fortis magnanimus
Virilis A quo aduerbiũ Viriliter: & Virilitas nomen: & Viritim: de quo ſupra diximus: Vnde Viri
Viriliter tanius ager dicebat̃: qui viritim pplo diuidebat̃: & Virago mulier fortis: q viro ſimil' ſit: et
Virilitas virilia opa faciat. Et Virgilius propriũ nomen: & Virbius Hyppolitus. Hic Theſei & Hyp
Viritim polytæ Amazonis filius fuit: qui dum cælibem ducens vitã ſeſe venatu exerceret: & conſtãti
Viritanius aío ſperneret mulieres: a Phedra nouerca abſente patre amatus eſt: cuius turpi deſiderio: quũ
Virago obtempare noluiſſet: redeunte patre adulterii ei crimen nouerca obiecit. Quamobrem The
Virgilius ſeus in furorem verſus de filii nece cogitauit. Quod metuens Hyppolytus conſcenſo curru
Virbius fugam arripuit. Verum dum phocæ: q̃ tũ forte in littus exierant equorũ: ac rotarũ ſtrepitu p̃
Hyppolitus territæ ſeſe in mare repente præcipitaſſent: exterriti equi currum contẽptis habenis p ſcopu/
los ac ſaxa traxere tanto impetu: ut compagibus diſſolutis infœlicẽ iuuenẽ loris implicitũ
diſcerpſerint. Hunc poſtea Eſculapius' reuocauit ab inferis: & priſtinæ incolumitati reſti/
tuit. Hyppolytus uero, ne rurſus patris iram experiret̃: relicta Actica terra in Italiam venit:
Haud lõge ab eo loco: vbi poſtea Roma condita eſt: & mutato noíe ſe Virbiũ iuſſit appel/
lari: q vir bis fuiſſet. Primo anteq̃; ab equis diſcerpet̃: Deinde poſtq̃; bñficio Eſculapii in
Aricia vitam eſt reuocatus. Ibi oppidũ cõſtruxit: qđ a noíe acceptæ cõiugis vocauit Ariciam. Hyp
polytus autẽ dictus eſt ἀπὸ τοῦ ἵπποσ: quod eſt equus: & λύω diſſoluo. Nam ut Plato Plato
ſcribit in eo libro: qui Cratilus inſcribit̃: hoc nomen: & alia complura haud quaq̃; vera fue
runt: ſed conficta ſunt a poetis: & ſimul cum fabulis initiũ habuerunt. Sunt q tradant Hyp
polytũ a Diana dilectũ fuiſſe: & ob id cælibem egiſſe vitã: hanc deam quum amatorẽ ſuũ pdi
Aegeria diſſet: p̃ſtantiſſimũ medicũ Eſculapiũ curando iuueni aduocaſſe: eũq; ſanatũ: ſecretis recon/
didiſſe ſedibus: & Nymphæ Aegeriæ: nemoriq; ſolum religaſſe: vbi & ſiluis italis ignobilis
æuum exigeret: verſoq; ibi noíe Virbius eẽt. Alii Aeſculapium tradũt nõ hunc: ſed Glaucũ
Minois filiũ ad vitã reuocaſſe: propter qđ peccatũ Iouẽ domũ eius fulmine incendiſſe: ipm
uero propter artificii excellentiã cũ Apolline patre eius inter ſydera anguem tenentẽ collo
caſſe. Cãm uero cur anguẽ tenere dicat̃: hanc tradunt: Cũ de Glauco ſuſcitãdo cogitaret: ve
niſſe ante eũ anguem: & baculũ: quẽ manu geſtabat: arrepſiſſe: quapropter ira pcitũ: bacu/
lo fugientẽ ſæpius pcuſſiſſe: tandẽq; interfeciſſe: veniſſe mox eodẽ aliũ anguẽ: herbã ore ferẽ
tẽ: & in caput defuncti poſuiſſe: quo facto mox vtrũq; fugã corripuiſſe. Sic eã herbã oſten/
ſam fuiſſe Eſculapio: & hac Hyppolytũ: ſiue ut alii volũt Glaucũ ab inferis ſuſcitaſſe. Itaq;
anguẽ in Eſculapii tutela: & inter aſtra conſtitutũ fuiſſe: Ex qua conſuetudine deriuatũ eſt:
Ophis ut reliq medici anguibus vterent̃. Eſculapius ipe anguẽ tenẽs ab aſtrologis Ophiuchus: hoc
Ophiuſa eſt ſerpẽtarius dicit̃. Nã græce ὄφισ ſerpens vocat̃: A quo Ophiuſa inſula: q̃ latine Colu/
Ophites braria dicit̃: & Ophites lapis: de quo inferius dicemus: & Ophigenæ genus hominũ i Hel/
Ophigenæ leſponto: quos Crates pgamenus ſerpentũ ictus ſcripſit cõtactu ſolitos leuare: & manu im/ Crates
Pſylli poſita venena extrahere corporibus. & Varro paucos eſſe ibi affirmauit: quoꝝ ſaliuæ con Varro
tra ictus ſerpentũ mederent̃. Queadmodũ in Affrica gens Pſylloꝝ fuit: a Pſyllo rege dicta

cuius ſepulchrum in parte Syrtium maiorum fuit:horũ corpori ingenitũ virus erat exitiale
ſerpentibus:& cuius odore ſopiebantur.Solebant aũt liberos genitos obiicere ſęuiſſimis ea
rum:& ita pudicitiam coniugũ experiri:ſerpentibus eos qui adulterino ſanguine nati forẽt
minime profugientibus.Hæc gens prope ad internitionẽ ſublata a Naſamonibus fuit. Ge
nus tñ in paucis:qui uel bello aufugerant:aut abfuerãt remanſit. Simile his Marſorũ genus Marſi
in Italia fuit:quos a Circes filio ortos putabant:ideoq́ ineſſe vim naturalem contra ſerpẽ-
tes.Quin & oĩbus hoĩbus ineſſe contra ſerpentes venenũ exiſtimant: feruntq́ ictos ſaliua
veluti feruentis aquæ contactu fugere:qđ ſi in fauces ſaliua penetrauerit:etiã mori: ꝑſertim
humano ieiuno ore.Itẽ ab Ophis Ophiophagi:qui ſerpentibus veſcunt̃.Tenet aũt Anguẽ Ophiophagi
Ophiuchus manibus humeri eius ab æſtiuo circulo diuidunt̃.Ipſo autẽ genuũ fine ab æqui Ophiuchus
noctiali circulo terminat̃ pede ſiniſtro oculos præmens:dextro aũt ſcorpioni innixus.An-
guis aũt qui ab eo tenet̃:prope extremo ore coronã contingit:mediũ ꝑcingens Ophiuchũ:
a cauda breuior q̃ ſuperiori corpore:qua manus ſiniſtra ipſius ſigni figurat̃:ita tñ ut extre-
ma cauda circulũ æquinoctialem cũ aquilæ cauda iũgat. Occidens ex ortu geminoꝝ Cãcri
& Leonis ꝑuenit ad terrã.Exoriens aũt cũ Scorpione & Sagittario apparet:habet in capi-
te ſtellã vnã:in utraq́ humero ſingulas:in ſiniſtra manu tres:in dextra manu q̃ttuor: in lum
bis duas:in utroq́ genu ſingulas:in dextro crure vnã:in utroq́ pede ſingulas:ſed clariorẽ in
dextro.Anguis aũt habet in ſummo capite duas:ſub capite tres:vno loco omnes.Ad manũ
ipſius Ochiuchi ſiniſtram duas:ſed q̃ maxime ad corpus eius accedit clarior eſt: & in dorſo
anguis ad ipſam corporis coniũctionẽ qnq́:& in prima curuatura caudæ q̃ttuor: in ſecun
da verſus caput ſex.Alius quoq́ Virbius Hyppolyti:& Ariciæ filius fuit:qui qũ deleto Ilio Virbius
Virgilius Aeneas in Italiam veniſſet: miſſus eſt a patre in ſubſidiũ Turni.Virgil̃. Ibat & Hyppolyti
proles pulcherrima bello.Virbius Inſignẽ quẽ mater Aricia miſit.Eductũ ægeriæ lucis. Ari
cia ad decimũ lapidem abeſt ab urbe. In hac Oreſtes oraculo monitus ſimulachrũ ſcythicæ
Dianæ:qđ de Thaurica regione tranſtulerat:priuſq́ argos peteret:conſecrauit. Solebat ad
huius templum magna ppl̃oꝝ multitudo confluere:propter qđ mendici paſſim in eo cliuo
poſtulãdi gr̃a iacebant:iuxta nemus erat:qđ Aricinũ dicebat̃.Itẽ Aricinus lacus:qđ Specu Aricinũ nemus
lum dianæ vocabat̃:in quo nunc quoq́ inſulæ cũ ꝓceris arboribus mobiles conſpiciunt̃.In Aricinus lacus
hoc nemore Aegeria Nympha erat:Cũ qua loq ſolitũ Numã Romanoꝝ regẽ exiſtimarũt Speculũ Dianæ
huic ſacrificare mos erat ꝑgnantes:qđ eã putabant facile cõceptũ aluo egerere.Itẽ a viro Le Aegeria
uir mariti frater:q̃ſi leuiſuir:& Viripotẽs.Dicit̃ eni Viripotens virgo: q̃ annos pubertatis Leuir
exceſſit:& iam ſuſtinere virũ poteſt.Itẽ Virus:qđ proprie ſignificat aſperitatẽ odoris in ho Viripotens
Plynius mine iam adulto:quippe tal̃ odor in puero nõ eſt:nec ante coitũ mulieris. Plynius. Prodeſt Virus
Idem et ad virus alarũ.Idem.Signũ eſt vernis tꝑibus odoris virus.Ponit̃ tñ ꝑ metaphorã:& pro
Idem aſperitate ſaporis.Idem.Aqua marina vetuſtate virus deponit: id eſt amaritudinẽ illam:&
Idem ſalſedinẽ.Idem.Virus mali medici: hoc eſt acor:& amaritudo.Idem.Stannũ illitũ æreis va
Idem ſis ſaporẽ gratiorẽ facit: & cõpeſcit æruginis virus.Item pro aſperitate coloris.Idem de ſan
Idem guine purpuræ.Tũ ſuperadditũ decoquit̃ virus.Aliqñ pro genitura: hoc eſt humore:qui e
Idem genitalibus fluit.Equarũ virus a coitu in lychnis accenſum dentiũ dolori ꝓdeſſe exiſtimãt.
Idem Idem.Virus verrinũ e ſcropha a coitu exceptũ priuſq́ terrã attingat:grauitati auriũ ꝓdeſt.
Idem Nõnunq́ pro vi naturali.Idem De magnete lapide ſuo loco dicemus:cõcordiaq́ quã cum
Idem ferro habet.Sola hæc materia virus ab eo lapide accipit:retinetq́ longo tꝑe aliud apphen-
Virgilius dens ferrũ.Itẽ virus pro veneno accipit̃.Virgilius.Ille malũ virus ſerpentibus addidit atris
Virgilius A virus fit Virulentus:hoc eſt plenus veneno:& Viroſus modo mali odoris.Idẽ. Viroſaq́ Virulentus
pontus Caſtorea.Conſtat.eni Caſtoreum fœdi:& execrandi odoris eſſe:adeo ut ꝑgnantes Viroſus
Varro odore eius eiiciant fœtum:modo mali ſaporis. Varro. Rancidam carnẽ appoſuit nobis:
& viroſam.Viroſa mulier nõ a virus:ſed a vir deducit̃.Dicunt̃ eni mulieres viroſæ:q̃ appe Viroſa mulier
Lucilius tentes ſunt virorũ:ſicut mulieroſi viri:q appetẽtes ſunt mulierũ.Lucilius.Vetulam atq́ viro
Aphranius ſam vxorẽ cædam potius q̃ caſtrẽ egomet me.Aphranius.Vigilans ac ſolers:ſicca:ſana:ſo-
Plautus bria:viroſa nõ ſum:& ſi ſum:non deſunt mihi: qui vltro dent:ætas integra eſt formæ ſatis.
Præterea a vi Vices dictæ:quod nomen veteres pro pugnis vſurpabant.Plautus. Vices eius
Horatius memorat:& cicatrices denudat.Item pro pœnis:quod vi fiant.Horatius. Viceſq́ ſuperbæ: Vices
te maneant ipſum:Quoniam non per viciſſitudinẽ pugnari ſolet:factum eſt: ut vices pro
alternatiõe capiamus:Caretq́ hoc nomẽ ſingulari recto: & vocatiuo.Ab hoc fit Viciſſim
aduerbiũ:quod proprie ſignificat ꝑ vices:ut viciſſim incumbunt oneri:hoc eſt modo vnus: Viciſſim
Cicero modo alius incumbit oneri.Capitur tamen aliquando pro ſecundo loco:ſiue e diuerſo. Ci
cero.Sed ego admiratiõe quadam virtutis eius:ille viciſſim opinione fortaſſe nõnulla: quã
Neuius de moribus meis habebat:me dilexit.Item Viciſſatim eiuſdem ſignificationis.Neuius. Vi- Viciſſatim
Terentius ciſſatim volui victoriam: & Viciſſitudo alternatio. Terentius.Omnium rerum viciſſitu- Viciſſitudo

Viciſſitas do eſt. Veteres pro viciſſitudine Viciſſitatem dixere. Actius. Viciſſitateꝗ imputandi tradit. *Actius*
Vicarius Itẽ Vicarius: q vicẽ alicuius gerit. Liuius. Hunc ego inſtitutũ diſciplina mea vicariũ pro mẽ
Reipub. do dicoꝗ. Quintilianus. Vicariam ei operam impendi. Interdum Vicem pro lo/ *Quintilia.*
cõ ponimus. Horatius. Fungor vice cotis acutum Reddere quæ ferrum valet exors ipſa ſe/ *Horatius*
Inuicem candi. Vnde Inuicem aliquando pro ſecundo loco accipimus. Plynius. Habes res vrbanas: *Plynius*
inuicem ruſticas ſcribe. Proprie tamen inuicem ſignificat alterutrum mutuo. Quintilianus. *Quintilia.*
Vibro Qui ſe ardentiſſimo amore inuicem dilexerunt. Item a vis Vibro deducitur: quod eſt mo/
Vibratio ueo: & quaſi vi agito. Virgilius. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Hinc Vibratio *Virgilius*
Vibriſſæ excuſſio: agitatio: & Vibriſſæ pili in naribus hominũ dicti: ꝙ iis euulſis caput vibretur. Vi/
brare etiam per methaphoram aliquando accipitur pro eo quod eſt vocem in cantando cri
ſpare. Vis a græco deflectitur. ἰσ enim dicitur potentia: robur: Præter hæc a venio (ut qui/
Ver dam exiſtimant) Ver dicitur: quod tum venire incipiunt virgulta: & frondes: ac flores arbo
rum: atꝗ herbarum. Virgilius. Et nunc omnis ager: nunc omnis parturit arbos: Nunc fron *Virgilius*
dent ſiluæ: nunc formoſiſſimus annus. Sunt tamen qui Ver a viuendo: quaſi viuer nomina/
tum velint: Alii a vertendo: ꝙ tum ſe vertere incipiat tẽpus anni: quippe ver nouũ anni ini/
tium eſt. Diuidit̃ eni ver ut cæteræ partes anni in partes tres: nouum: adultum: & præceps.
Ver ſacrum Ver ſacrũ dicebant veteres: in quo ſacra: & ludos faciebãt: quod quidam q̃ſi religioſum pu/
tant dictum. Siſenna. Quondam Sabini ferũtur uouiſſe: ſi res cõmunis melioribus locis cõ *Siſenna*
ſtitiſſet: ſe ver ſacrum facturos. Alii quaſi vitabile: & execrandum: quoniam Itali magnis pẽ
riculis adducti vouebant quæcunꝗ proximo vere nata eſſent apud ſe animalia immolatu/
ros. Sed qum crudele videretur pueros: ac puellas innocentes interficere: perductos in adul
tam ætatem velabant: atꝗ ita extra fines ſuos exigebant. Liuius. Ver ſacrum factũ erat prio *Liuius*
re anno. M. Portio. & L. Valerio conſulibus. Id qum. P. Licinius pontifex non eſſe recte
factum collegio primo: deinde ex auctoritate collegii patribus renuntiaſſet: de integro fa/
ciendũ arbitratu pontificum cenſuerunt: ludoſꝗ magnos: qui vna voti eſſent tãta pecunia:
quanta aſſolerent faciendos. Ver ſacrũ videri pecus: quod natum eſſet inter Kalendas Mar
Earinus tias: & Idus Maias. P. Cornelio. & T. Sempronio conſulibus. Sunt qui ver a græco deri/
Vernus uatum velint. Græci enim ἔαρ Ver dicunt: Vnde Earinus dicitur vernus. A ver deducitur
Verno Vernus: ſicut ab æſtate æſtiuus. Item Veruactum: quod eſt terra vere proſciſſa. Plynius. Qui *Plynius*
Veruactum dam vtiꝗ ab æquinoctio uerno proſcindi volunt: quodꝗ vere ſemel aratum eſt: a temporis
Verno argumento Veruactum vocatur. Hoc in nouali: atꝗ requieto neceſſariũ eſt. Varro. Mul/ *Varro*
tum intereſt in rudi terra: an in ea ſeras: quæ quotannis obſita ſit: quæ vocatur reſtibilis: an
in Veruacto: quæ interdum requieſcit. Item Verno: quod eſt pullulo. Martial. Dum tibi ver *Martialis*
narẽt tenera lanugine malæ: hoc eſt pullularent: & pilos emittere inciperent. Interdum per
metaphoram pro cano accipitur. Plautus. Dum auiculæ vernant. Quippe verno tempore
Vergiliæ omnia lætari videntur. Item Vergiliæ: ꝙ earum ortu ver finem facit: uel ꝙ circa æquinoctiũ
Pliades vernum ſit earum ortus matutinus. Stellæ ſunt: quæ & Pliades: & inſtitor veſtis dicuntur:
Inſtitor ueſtis ut ſupra oſtendimus. Item Vereor: quod ſignificat timeo: quoniã timentes pericula: ea quæ
Vereor proximo vere naſcerentur: immolaturos ſe vouebãt: quamuis alii Vereor dictum velint q̃ſi
Vereor valde reor: quia ea quæ timemus: multifacere ac diu cogitare ſolemus. Proprie tamen Vere
Timeo ri liberorum eſt: qui honeſti gratia mouentur: timere ſeruorum: qui id non honeſti gr̃a: ſed
Reuereor pœne formidine faciunt: Vnde Reuereri honorare eſt: quod eſt timor aliquid agẽdi quod
Verecundia repræhendi poſſit: & Verecundari: quod eſt verecundia teneri. Cicero. Alterum eructan/ *Cicero*
Verecundor tem: & quaſi verecundantem incitabat. & Verecundus proprie: qui verecundia tenetur: cu/
Verecundus ius contrarium eſt Inuerecundus: Vnde fit Verecunde aduerbium: id eſt cum pudore. Ali/
Inuerecundus quando tamen verecundus pro audaci: & confidente accipitur. Plautus. Sic eſt: uera præ/
Verum dico: niſi etiam hoc falſo dici inſimulaturus es: nimis uerecunda es. Item uerum hoc eſt ſo/
Veritas lidum: ſincerum: non falſum: quod verno tempore Sole Arietem ingreſſo: omnia uere na/
Verifico ſcuntur: partuſꝗ ad maturitatem perueniunt: qum aliis temporibus nata ſæpe deficiant.
Verificatio Hinc Veritas dicta: & Verifico verbum: A quo Verificatio: & Veriſimile: quod licet non
Veriſimile ſit uerum: ueri tamen ſimilitudinem habet: A quo Veriſimilitudo: & Vere aduerbium: &
Veriſimilitudo Verax: qui non mentitur: A quo Veracitas pro integritate ſermonis: & Veridicus: qui uera
Vere dicit: A quo Veridicentia: contrarium mendacitatis. Item Verna ſeruus domi natus: quod
Verax hoc tempus anni ad generandum maxime ſit idoneum: & quia domini cum ancillis con/
Veracitas ſuetudinem habebant verno tempore: Ideo ſeruos domi natos uernas appellauerunt. Ab
Veridicus hoc Vernaculus fit: dicitur autem Vernaculum quicquid domi noſtræ naſcitur: Vnde Ver/
Veridicentia naculam linguam dicimus vulgarem: hoc eſt domi natam: & Vernaculum morem dome/
Verna ſticum: Vernaculum etiam pro proprio: & peculiari capimus. Plynius. Potiſſima nobili/ *Plynius*
Vernaculus tas datur vuis peculiaribus: atque vernaculis Italiæ. Vernaculi etiam dicuntur malis mori/

bus homines:& lingua proterua:quod vernarum ſimiles ſint:quibus ars eſt adulari:& ma/
Cecilius ledicere.Hinc veteres Vernilitum pro adulatore poſuere. Cecilius. Credo nimis tandem Vernilitus
hic ſit vernilitus.Et Vernliter ſcurriliter:ſiue adulatorie:quoniã hæc arte vti vernæ ſolebãt. Verniliter
Quidam etiam Vernilitatem pro ſcurrilitate vſurparunt.A verna fit diminutiuum Vernu Vernilitas
la.Item a ver Vernatio dicitur:quod ſignificat corium vetus:quo ſerpentes exuuntur:quo/ Vernula
Plynius niam id Vere fit.Plynius.Lendes tolluntur adipe canino:uel anguibus in cibo ſumptis an/ Vernatio
Idem. guillarũ mõ:aut vernatione:quã exuũt pota.Idem.Anguinæ vernationis mẽbrana cũ oleo
Idem tedæque reſina calefacta auribus prodeſt.Eadem dicitur Senectus. Idem. Anguinus adeps Senectus
erugini mixtus:ſiue earum ſenectus exuta:ſi affricetur ruptas oculorum partes ſanat.Item
Virgilius a vere Verto:quia vere annus incipit verti:cuius frequentatiuum eſt Verſo.Virgilius. Gor/ Verto
Idem gona defecto vertentem lumina collo.Aliquando tamen ponitur pro fallo:decipio. Idem. Verſo
Seu verſare dolo:ſeu certe occumbere morti: Nam Verſo huius uerbi frequentatiuum eſt:
A quo Verſipellis dicitur:quolibet faciem commutans:hoc eſt verſutus:ac diſſimulator. Verſipellis
Plautus Plautus.Verſipellem ſe facit:quando lubet:& Verſutus hinc dicitur:qui aliquando poni/
Plautus tur pro perito. Plautus.Nec magis verſutum:nec quo careas ægrius.Proprie tamen verſu/ Verſutus
Cicero ti dicuntur:qui mentem crebro ad malitiam vertant:ſiue ut Cicero inquit:quorum tanq̃
celer rota mens verſatur.Hinc Verſutia calliditas:malitia:& Verſute:callide:malitioſe:& Verſutia
Verſutiloquus:ac Verſutiloquax:qui uerſute loquitur:& cum uerſutia blatterat. Nõnunq̃ Verſute
Virgilius etiam Verto ponitur pro muto.Virgilius. Quæ te genitor ſententia uertit. Interdum pro Verſutiloquus
Idem traho.Idem.Et uerſa puluis inſcribitur haſta. Sæpe etiam Verto:& Verſo pro conſidero: Verſutiloquax
Idem voluo:agito:accipiuntur. Idem. Nunc fluctus habent:uerſantque in littore venti. Idem.
Idem Quid iuuenis magnum:cui uerſat in oſſibus ignem.Hinc fit Animaduerto:quod eſt con/ Animaduerto
Plautus ſidero:intueor.& requirit accuſatiuum ſine præpoſitiõe.Plautus.Animaduerto hominem
ſubalbidum:tremulum. Aliquando tamen vſurpatur pro punio.Sed hoc ab eo differt:
quod punire eſt quorumcunque:ſiue iure:ſiue iniuria.Animaduertere autem eſt eius qui in
alterum habet poteſtatem ordine:ac rite:hoc eſt cum animaduerſione punire:& poſtulat ac
Gellius cuſatiuum cum In.Gellius. Verebatur enim ne nimia ira percitus in eum grauius animad/
uerteret.Hinc fit Animaduerſio:quod modo conſiderationem ſignificat:modo pœnam: Animaduerſio
hoc eſt punitionem.A verto deducit Veru:& Verutum:de quibus ſupra diximus:& Ver/ Veru
tumnus:deus:quod importandis:ac uertendis rebus præſit:& Veratrum Elleborum:quod Verutum
mentem uertat.Perſius.Hebria veratro.Herba eſt cuius duo genera ſunt:album:& nigrum Vertunus
utrumque radice fibrata cæparum modo. Nigro equi:boues:ſues necantur:cum candido Veratrum
veſcantur ſine detrimento:plurimum naſcitur in Oeta monte:& in vno eius loco:quem vo Elleborum
cant Pyram.Nigrum purgat per inferna.Alii Euchymon a bonitate ſaporis: Alii Polyri/ Pira
zon a radicum multitudine uocãt.Nam ῥίζα radicem ſignificat: πολὺ multum:A quo Euchymon
Polypus:Polymita:Polymnia:Polyphagus:Polygrammus:Polytrichus:Polydectes:Po Polyrizon
lydora:Polypodium:de quibus partim ſupius diximus:partim dicemus inferius.Item pro
pria nomina.Polycletus:qui ſtatuarius maximus fuit.Polydorus Priami filius ex Hecuba Polydectus
Polydamas vir Troianus:qui cum Antenore:& Aenea Tracum:cui tempore belli Troia/ Polydorus
ni Priamus de ſtatu Troiæ dubitans filium Polydorum cum magno auri pondere conſer/ Polydamas
uandum miſit. Sed ille deleta Troia:nimia auri cupiditate Polydorum interemit:Quod
qum mater Hecuba intellexiſſet:ſimulauit ſe ingens adhuc auri pondus velle illi ſecreto in/
dicare:quod pro filio acciperet:quod auarus rex uerum eſſe exiſtimans:moxque ad Hecu/
bam profectus illius vnguibus obcæcatus eſt. Et Polyphemus Neptuni filius ex Thoa filia
Phorci:ad quem qum Vlixes in Siciliam profectus cum duodecim comitibus perueniſſet:
tres cados optimi vini ſecum portans:admiratus eſt magnitudinem:formamque hominis
vnicum oculum in frõte habentis:qui ſolus ſub antro tollebat lapidem:qualẽ viginti boum
iuga vix mouere potuiſſent.Ab eo igitur ſciſcitatus eſt Vlyxes:quod genus hominum:qui
mores eſſent:& per Iouem obſecrauit:ut liceret ſibi tuto abire. Ille uero ſuperbe reſpõdens
non timere ſe Iouem inquit:duoſq; ex comitibus Vlixis appræhendens:ritu feræ immani/
ter deuorauit:Totideq; poſtridie abſumpſit:ſummo mane:idem et iam Veſperi fecit.Quã/
obrem Vlyxes ſibi iam:& reliquis timens cadum optimi vini:quod ſecum tulerat Poly/ Polyphemus
phemo obtulit:& ut ſibi ac cæteris parceret obſecrauit:quod Cyclops facturum ſe promi/ Cyclops
ſit:ſi rurſus ſibi vinum offerret.Oblato itaque tertio poculo mente alienatus:in medio an/
tro immane corpus dormiturus extendit.Hunc igit Vlixes vino:ſomnoq; ſepultũ animad
uertens immiſſo in oculo telo excæcauit.Sed exurgens tandem Cyclops:qum aperire antri
hoſtium gregibus cogeretur:immanem exinde lapidem ammouit.Verumtamen exeuntes
pecudes manibus palpabat:Quod qum Vlyxes cum comitibus animaduertiſſet:induti pe Polytes
cudũ pelles Cyclopis manus effugere.& Polytes Alter Priami filius ex Hecuba.& Polyxe Polyxena

na eiuſdẽ Priami filia:q̄ poſt captam Troiã iugulata fuit ſupra tumulũ Achillis:habetq̃ ac/
Polypoetes centum in antepenultima. Ouidius. Placet Achilleos mactata Polyxena manes.& Poly/ Ouidius
Polyptoton poetes Perithoi:& Hyppodamis filius.& Polyptoton:quaſi multorum caſuum figura eſt:
Polyſyntheton qñ diuerſis caſibꝰ ſermo variat̃:ut Littora littoribus cõtraria fluctibꝰ vndas.Polyſynthetõ
q̃ſi multiplicit̃ cõiunctũ alia figura : qñ ſermo multis cõiunctõibꝰ cõcatenat̃. Virg.Tectũq; Virgilius
Polygonus lareq;:armaq;:Amyclæũq; canẽ:creſſamq; pharetrã.Et Polygonus:qd̃ veteres pro eo qd̃ ẽ
Polygonius fœcũdus:vſurparũt.& Polygonius multoꝝ anguloꝝ:& Polydeuces:quẽ nos dicimus pol
Polydeuces lucẽ:& Polymorphus multiformis:& Polylogus uerboſus:et Polygolatõ herba ſine foliis
Polymorphus aſparagi caule:in cacumine aculeũ hñs : Vñ & Leucacanthã noĩant: & Phinion : & Iſcha
Polylogus da radice Ciperi : quæ commanducata : dolorem dentium ſedat. Nonnulli etiam Scor/
Polygolaton pion appellant:quamuis & alia herba Scorpius dicatur ſemen habens ad ſimilitudinẽ cau
Leucacantha dæ Scorpionis : & folia pauca:quæ aduerſus animal nominis ſui plurimum valet.& Poly/
Phinion trichon:quod multitudinem capillorum faciat. τρίχες enim capilli dicuntur : herba eſt:
Iſchada quam græci Adiantum vocant : quia non madeſiat humore ab:α:priuatiua particula: &
Scorpion διαίνειν:quod ſignificat madefacere:etenim æſtate viret:bruma non marceſcit:aquas re/
Scorpius ſpuit:perfuſum:merſumque ſicco ſimile eſt:& topiariis operibus idoneum. Quidam etiam
Polytrichon Challitrichon vocant:quod pulchros faciat crines: Nam in vino coctum cum ſemine Apii
adiecto oleo copioſe : & defluere prohibet capillum : & criſpum:denſumq; facit : propter
quod nonnulli a luxuria capillorum Trichomanes appellant. Vulgo autem capilli veneris
dicuntur.Caret radice:parietumque aſpergines:ac fontium maxime ſpecus ſequitur : ſaxaq;
manantia:quod certe mirum eſt:qum aquas non ſentiat:calculos e corpore mire pellit:fran
gitque præſertim quod nigrius eſt : qua de cauſa potius quam quod in ſaxis naſcatur. Saxi/
fragium a nobis potius appellatum exiſtimamus.Bibitur e vino quantum terni decerpunt
digiti:vrinam cit:Serpentium venenis reſiſtit:Capitis dolores corona ex his ſedat. Folium
in vrina pueri impubis tritum cum Aphronitro : & illitum ventri mulierum præſtare dici/
Pollytrix tur:ne fiat rugoſus.Dicitur etiam a quibuſdam herba hæc Pollytrix : & Callytrix. Plynius. Plynius
Callitrix Pollitrix in vino data morbo regio medetur. Idem.Callitrix decocta in aqua : humidis ul/ Idem
Pollyonemon ceribus prodeſt. Et Pollyonemon : quaſi multarum tibiarum herba cunilæ ſimilis : ſemine
Pullegii:ſurculoſa:multis geniculis:Corymbo odorata:acri:& dulci odore. Hæc ferro fa/
Polygonum ctis vulneribus commanducata imponitur:quinta die ſoluitur. Et Polygonum a geniculo
Sanguinaria rum multitudine herba:quam nos Sanguinariam vocamus:foliis rutæ:& gramini ſimilis:a
Calligonon terra non attollitur.Succus eius infuſus naribus ſupprimit ſanguinem. Alii hanc Calligo/
Halmada non appellant a multitudine ſeminis:aut denſitate fruticis : Alii Halmada : Alii Carnino/
Carninotron thron: Alii Dema: Multi Myrtopetalon. Item Oreon:quod in montibus naſcatur.& Poly
Dema galon a lactis abundantia herba eſt palmi altitudine:in caule ſummo foliis lenticulæ:q̄ po/
Myrtopetalon tata lactis vbertatẽ inducit.Et Polygenneton:quaſi multorum generum. Sic enim Maroni
Oreon tes pictor inſignis vocauit frequentiam:quam pinxit Athenis. Et Polypoſtere Boetiæ op/
Polygalon pidum.Et Polyægas inſula a caprarum multitudine.& Polycarpus propriũ viri nomẽ:q̃ſi
Polygenneton multifructus.Et Polymedia Troadis oppidum:quæ Helleſponto adiacet.Et Polyenei eiuſ
Polypoſtere dẽ Troadis ppl̃i:cuius primus locus Amaxitus dictus ẽ:Deinde Crebenia:ipſaq; Troas An
Polyægas tigonia dicta:poſtea Alexandria colonia romana.Scamander amnis nauigabil̃:& in ꝓmõ
Polymedia torium Sigeum oppidũ : deinde portus Acheorum:in quẽ influit Xanthus Simoenti iun/
Polyenei ctus:ſtagnũq; prius faciens Paleſcamander.Granicus diuerſo tractu in propontidem fluit:
Amaxitus & Scamandria vrbs parua:ac mille quingentis paſſibus remotum a portu Ilium: Vnde oĩs
Crebenia rerũ claritas extra ſinũ fuit Achilleon oppidũ iuxta tumulũ Achillis a Mytileneis conditũ :
Scamander vbi claſſis eius ſteterat.In Sigeo fuit Aeantion a Rhodiis in altero eoꝝ Aiace ibi ſepulto:q̄
Scamandria græce Aeas dicit̃:& ipſo inſtatõe claſſis ſuæ ſupra Aeolida:& ꝑtẽ Troadis Teutania : quã
Myſi antiqtus tenuere:nã æolis quõdã Myſia dicebat̃.Ibi Caicus amnis:& in regiõe:q̄ am
pliſſima eſt:lõge clariſſimũ Aſiæ ꝑgamũ:qd̃ intermeat Solenus:Pergamena vocat̃ eius tra
ctus iuriſdictio.& Polydora inſula ꝓpontidis.& Polypodra Indiæ oppidũ. & Polyteba
oppidũ Meſopotamiæ.Eſt etiã nigri genus Ellebori:qd̃ Melampodion noĩant:a melãpo/
Melampodion de quodã:q eo vti indiuinatõibus artis ſolebat:uel a paſtore eiuſdẽ nõis:q primus hãc her/
bã inueniſſe dicit̃:dũ capras eo purgari aĩaduertit:datoq; earũ lacte furẽtes parotidas ſana
ri Candidũ purgat vomitõe:& morboꝝ cauſas extrahit quondã terribile habitũ:poſtea tã
promiſcuũ:ut pleriq; id ſtudioꝝ grã ſumpſiſſe memorent̃:ad prouidenda acrius:quæ com
ponebãt:ut Carneades:dũ Zenonis libris reſpõſurus eſſet.Conſtat Druſum hoc medicamẽ
Anticyricon to liberatũ comitiali morbo fuiſſe in Anticyra inſula.In qua ideo tutiſſime ſumunt̃:qm̃ Se
ſamoides admiſcent:hoc genus herbæ in Anticyra naſcẽs ſimil̃ Erigeronti:qdã a loco Anti
cyricõ vocãt.Farina vtriuſq; Ellebori admixta radiculæ:q̃ lanæ lauant̃:ſternutametũ facit

Durare vim eius triginta annis ferũt. Tradũt etiã ſi cũ albo Elleboro caro coq̃tur: carnẽ ab
ſumi. Antiquoꝝ error fuit Elleboꝝ propẽ metũ partius dare: qũ celerius erũpat quo largiꝰ
Themiſon ſumitur. Themiſon. Binas non amplius drachmas donauit: Alii quaternas dedere. Ellebo-
rum fortiſſimi ducis ſimilitudine æquãtes: concitatis enim intus omnibus: conſtat ipſum
primum exire. Mures polenta ad miſtum necat. Galli ſagittas venenato Elleboro tingunt:
circumciſoq; vulnere: teneriorem ſentiri carnem affirmant. Muſcæ quoq; necanť albo tri-
to: & cum lacte ſparſo. Eodem & Phthiriaſis curatur. ita enim vocatur morbus Pædicula Phthiriaſis
ris. Nam græci Pthira pediculũ nominant: vnde Phtirophagi dicti ſunt populi iuxta Põ- Phitir
tum Euxinum ſolis piſcibus viuentes: a tenuitate victus quaſi pediculis veſcantur ita appel Phtirophagi
lati. Iidem Saltiæ a veteribus nominantur. Sunt & alii Pthirophagi: quos & Soritas vo- Saltiæ
cant hos arabis fluuius ab Indis diſterminat: nullũ alium cibum noſcẽtes q̃ piſcium: quos Soritæ
vnguibus diſſectos: torrent ſole: panemq; ex eis conficiunt. Item a verto Verſus deducitur: Verſus
quod aliquando eſt nomen: Aliquando aduerbium. Quando eſt nomen modo carmen ſi- Verſiculus
Virgilius gnificat: A quo diminutiuum fit Verſiculus: modo ordinem ſiue tractum. Virgilius. Ille eti
Idem am feras in verſum diſtulit vlmos. Idem. Triplici pubes quam Dardana verſu impellunt.
Plynius Aliquando etiam cantum. Plynius. Cantum imitantur Luſciniæ iuniores: verſuq; quẽ imi
tentur accipiunt. Quando vero eſt aduerbium aliquando accuſatiuum requirit: & fere ſem
Plautus per poſtponitur: ut Italiam verſus. Plautus. Ego portum verſus pergam: & perquiram: quẽ
ſi non inuenero domum verſus reuertar. Item Quoq; verſus: Quaq; verſus: Vtroq; verſus: Quoq; verſus
ideſt in vnamquamq; partem: & quocunq;: & in vtranq; partem. Aliquando adiunctã ha Quaq; verſus
bet aliquam præpoſitionẽ: ut ad occidentem verſus: ad caſtra verſus: in forum verſus. Inter Vtroq; verſus
dum aduerbium: ut ſurſum verſus: ſiue ſuſum verſus: & deorſum verſus. Reperitur etiã Ver
ſum: vnde Aduerſus: & Aduerſum deducimus: quæ aliquando ſignificant contra. Teren- Verſum
Terentius tius. Nec ſeruulorum quiſquã qui aduerſum ierant: modo apud uel erga. Idem. Aduerſum Aduerſus
Idem hunc me loqui. Idem. Et id gratum fuiſſe aduerſum te habeo gratiã. Hinc fit Aduerſor ver- Aduerſum
Idem bum: ideſt repugno & contrarius ſum: A quo Aduerſarii dicuntur: ſibi inuicem repugnan- Aduerſor
tes. Veteres Aduorſem pro aduerſarium dicebant. Item Controuerſia: quæ eſt certarũ per- Aduerſarius
ſonarum de re propria contentio: a quo res Controuerſa dicitur: de qua eſt Controuerſia: Aduorſes
& Controuerſari eſt contendere. Prorſus quoq;: quod & Prorſum veteres dicebant: non Controuerſia
Marcellus nulli inter quos Marcellus: quaſi porro verſus: ſeu porro verſum dictam exiſtimant: ſigni- Cõtrouerſa res
Terẽtius ficat autem quando aduerbium eſt non recte & vere. Terentius. Eo pacto prorſus illic alli- Controuerſia
Nonius gaueris filium: modo omnino. Nonius. Prorſus & a radicibus euulſa eſt arbor. Quando Controuerſor
vero eſt nomen ſignificat rectum: Vnde prorſi limites dicuntur in agrorum menſuris: qui Prorſus
ad orientem directi ſunt. Item a verto fit Verſura: Antiqui Verſuram facere dicebant: mu- Prorſum
tuo pecuniam ſumere q̃ initio qui mutuabantur ab aliis non ut domũ ferrent: ſed ut aliis Verſura
ſoluerent id faciebant: & velut vertere creditorem videbãtur. Donatus vero verſurã facere Verſuram facere
Terẽtius dicit eum: qui æs alienum ex ære alieno ſoluit. Terentius. Verſuram ſolues: ideſt creditorem
mutabis: & Verticulum cuius diminutiuum eſt Verticillum: ſignificatque inſtrumentum il Verticulum
lud: quod fuſo adhibetur: ut facilius vertatur. Item Vertebra: ſiue vertibulum: vbi ſumme Verticillum
oſſium partes non æqualiter finiunt: ſed quibuſdam craſſioribus nodis conglobatæ: & ſub Vertebra
ſtringuntur facilius neruis: & tutius vertuntur: & Anteuorta: & Poſtuorta deæ Romano- Vertibulum
rum: quod præterita noſſent: & futura proſpicerent. & Vertigo conuerſio: rotatio. Item Anteuorta
morbus capitis: qum verti ea videntur: quæ cernimus: & Vertex: ſiue Vortex: ventorum ro Poſtuorta
tatione effracta: de qua ſupra diximus: item contorta in ſe aqua: & quicq̃d aliud ſimiliter Vertigo
vertiť: vnde pars ſũma capitis propter flexum capillorum diciť Vertex: ex quo natũ ẽ illud Vertex
prouerbiũ: A vertice vſq; ad calcem: hoc eſt a principio ad finem: ab huius ſimilitudine: qđ Vortex
in montibus eminẽtiſſimũ ẽ: Vertex appellať. Itẽ altiſſimæ ꝑtes cæli: q̃s græci Polos vocãt: Polus
dicunť. Vertices: q̃ circa hos mũdus roteť: propẽ qđ etiã Cardines dicũtur: a ſiĩtudine eo Cardo
Virgilius rũ cardinũ: circa quos valuæ voluũtur. Virgilius. Foribus cardo ſtridebat aenis: qđ nomẽ
Idem ex eo tractũ putãt: q̃ ſint q̃ſi cor ianuæ. Poniť tñ aliq̃ñ Cardo ꝓ opportunitate. Idẽ. Haud
Seruius tanto ceſſabit cardine rerum. Quod Seruius inde tractum exiſtimat: quod in prouerbio
Idem dicitur: Res in Cardine eſt. Idem. Circa id verti Cardinem dicimus: in quo ſumma rei eſt:
Vnde Cardineum: ſiue Cardinalem pro precipuo ponimus. Hinc Cardinea Dea: de qua Cardineus
ſupra diximus: Et primi ſacerdotes Sacroſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinales vocitati: Cardinalis
quãuis aliæ quoq; eccleſiæ ſuos habent cardinales: ut Rauennas: Aquilegienſis: & Beneuẽ
tana. Carduus vero herba ẽ vulgo nota: olim tam celebris: ut Carthagini in Hiſpania: Cor Carduus
dubæq; ſeſtertia ſena milia redderet: ita aliq̃ñ i Ganeã vertimus ea quoq;: quæ a feris nõ tã-
guntur. Silueſtriũ duo genera ſũt: Vnũ fruticoſius: Alterũ vnicaule: vtriq; folia ſpinoſa mu-
cronatis cacuminibus. Alterũ florẽ purpureũ mittit: int̃ medios aculeos celeriter caneſcen-

Scolymos tem:& abeũtem cum aura:Græci Scolymon vocant:vtriuſq; radix ex aqua decocta pota/
toribus ſitim mirum in modum excitare dicitur. Stomachũ corroborat: & vuluis mulierũ
prodeſt ad gignendos mares. Manducatus hic Carduus odorem oris mirifice cõmendat.
Carduelis A carduo Carduelis dicta ẽ:q Carduorum ſemine paſcat:parua auicula eſt: capite rubro:
alis luteo:albo:nigroq; diſtinctis:imperata facit:nõ voce tm:ſed pedibus:& ore pro mani
Taurus bus.Eſt quæ boum mugitus imitatur:& hinnitus equorum:ob id a quibuſdam Taurus: ab
Anthus aliis Anthus nominata:q flore:qui græce Anthos dicit:paſcatur.Cæli Cardines etiã Axes
Axis vocant:quoniam linea:quæ ab vno mundi cardine in alterũ tendit:dicitur axis: a ſimilitu
Axungia dine axis:qui eſt ſtipes teres:circa quem rota vertitur: A quo Axungia dicta: quoniã eo ge/
nere piuguedinis vngi Axis ſolet:ut facilius circa eum rota vertatur:Hinc axem aliquando
pro plauſtro:aliquãdo pro ſeptentrionali parte ponunt: q hic polus duntaxat nobis no/
Aſſis tus ſit: circa quem orbis vertatur. Aſſis vero tabula ſectilis appellatur.Plynius. Verniſq; aſ Plynius
Coaſſo ſibus contabulare pauiméta oportet.Hinc fit Coaſſare quod ẽ contabulare: & Coaſſatio
Coaſſatio cõtabulatio.Vitruuius. Gelicidia:& pruinæ nõ patiũtur pauiméta integra pmanere.Itaq; Vitruuius
ſi neceſſitas coegerit:ut minime vitioſa fiant:ſic erit faciundum.Qum aſſatum fuerit ſuper
altera coaſſatio ſtruatur:clauiſq; fixa duplicẽ prebeat cõtignationi loricationem.Plynius Plynius
Subdialia pauimenta græci inuenere:talibus domos contegẽtes facili tractu:& tepente:ſed
fallax vbicunq; imbres gelant.Neceſſarium binas per diuerſum coaſſationes ſubſterni:Ca
Coaxare pita eatũ præfigi clauis:ne torqueant.Coaxare aũt ficticiũ vocabulum eſt:ac proprium ra
Balare narum:ut Balare Ouium:Crocidare Coruorum:Barire Elephantorum: A quo Elephãti ipſi
Crocidare Barri dicũtur:& os dentium Ebur:quaſi e Barro: A quo Eburneus:quod ex ebore eſt:ſiue
Barire inſtar Eboris albũ:ut Eburnea facies.Horatius.Quid tibi vis mulier nigris digniſſima bar Horatius
Barri ris?Item Axis fera eſt in India humili pelle:pluribus: candidioribuſq; maculis ſacrorum li
Ebur beri patris.Axem ab agendo dictum quidã putant.Nam veteres Axit pro egerit vſurpaue
Eburneus re:Axis ergo circa quem aliquid agitur:hoc ẽ mouetur: vnde Actioſi factioſi dicebant: q
Axis vna quid agerent facerentq;. Item Axiæs mulieres:ſiue dii vna aliquid agentes. Axamenta
Axis vocabant carmina ſalunaria:quæ a ſaliis ſacerdotibus i vniuerſos hoies cõponebant.Nã
Actioſi verſus in deos ſingulos facti a noibus eorum appellabant:ut Ianuli:Iemonii:Mineruii.Axa
Axiæs re etiam antiqui pro nominare poſuerunt.Axius Paphlagonum fluuius eſt: Axon Ionum
Axamentum in minori Aſia:Axus macedonum ad quẽ ducunt:quæ volunt nigra:aut fuſca naſci:ſicut q
Axare candida naſci volunt:ad Haliaſmonem ducunt.Item Axona flumen eſt in extremis Rhe/
Axius norum.Sunt qui Axem græcam vocem eſſe exiſtimãt.Quippe a græcis ἄξων dicitur:Sed
Axon hoc quoq; ἀπὸ τοῦ ἄγω deriuatũ eſſe manifeſtum eſt: qd ſignificat duco. Aſſis vero ab
Axus aſſidendo dicitur:ſicut aſſis:quod eiuſdem eſt ſignificationis: & ab eo fit diminutiuũ Aſſu
Halialmon la hoc eſt tabella: A quo fit Aſſulatim aduerbiũ:quod veteres pro minutatim vſurpauerũt.
Axona Plautus.Prius q pulſando exitium foribus Aſſulatim dabo.Idem. Niſi dedolabo Aſſula Plautus
Aſſis tim viſcera.Item a verto ſiue verſo Verſicolor: quod apud Iuriſconſultos ſignificat id qd Idem
Aſſula vertit:hoc eſt mutat colorem:vnde veſtes:quæ ex lana non tincta hoc eſt natiuo colore fa/
Aſſulatim ctæ ſunt:coloriæ dicũtur:quia naturalem colorem habent:ſiue album:ſiue pullum: ſiue ruſ
Verſicolor ſum:quæ vero in alium colorem verſæ ſunt: Verſicoloriæ. Proprie tamen Verſicoloriæ: ſi
Coloriæ veſtes ue Verſicolores dicũtur: quæ variis cõſtant coloribus: quaſi eos mutare inuicem videant:
Verſicolorie ve/ ut eſt cauda Pauonis:& collum Columbæ.Liuius.Punico bello interdictũ fuiſſe mulieri/ Liuius
ſtes bus ne verſicoloribus veſtirent:quod quomodo accipiendũ ſit: Valerius maximus decla/ Valerius
rat.Quam fœminæ tollere cupiebant:quia iis nec veſte varii coloris vti:nec auri plus ſemi maximus
Veruex uncia habere:nec iuncto vehiculo propius vrbem mille paſſus niſi ſacrificii gratia vehi per/
Aries mittebat.Idem.Corpus alteri magnitudine eximium:verſicolore veſte:pictiſq;:& auro cæ Idem
Veruex latis refulgens armis.Plynius.Verſicoloribus viperarum maculis.Idẽ.Primũ:ut arbitror Plynius
Canterius verſicolores iſtas maculas Chiorum lapidicidæ oſtenderũt:cum extruerent muros.Idem. In Idem
Equus gens preterea turba primorũ verſicolorũ nigra:candida:hordearia appellata:& comitatu Idem
Maialis frugis eius:& eodem colore.Illud quoq; virgilianũ Verſicoloribus armis exponit Seruius Virgilius
Verris depictis:ppter quod bellicoſus oſtẽdit.Item Veruex ab inuerſis teſticulis dicit.eſt eni mas
Capus inter oues:cui in verſi:ſiue adẽpti ſunt teſticuli:nam qui ad generandam Sobolem integer
Gallus tenet:dicitur Aries.hoc itaque differt Veruex ab Ariete: q Canterius ab Equo:Maialis a
Caper Verre:Capus a Gallo: Caper ab Hirco. Eſt enim proprie Caper mas inter capras caſtra/ Martialis
Hircus tus.Martialis . Dum iugulas hircum factus es ipſe Caper. Nam Virgilius improprie Ca/ Virgilius
Edus prum pro Hirco poſuit: dum inquit: Vir gregis ipſe Caper: ſicut etiam improprie Bru/
Agnus tum animal virum appellauit.Ponitur tamen Caper pro maſculo caprarum:& Aries pro
maſculo Ouium:dum ſunt adulti:nec tamen coierunt:nam qui minores ſunt: inter capras
Socordes Edi:inter Oues Agni dicuntur.Sed qui poſt Kal.Auguſti concepti ſunt vocant Socordes.

Nam coitus ouium optimus eſt a .iii. Idus Maias vſq; ad Kal'. Auguſti. Sectarius veruex a
ſequēdo dicit' : qui grægem agnorū pcedens ducit: quēadmodum ſuperius oſtendimus. Ca/
per & Capra a carpēdis virgultis dicūtur. Rodit enim hoc animal omne virgultum: & in
Ouidius — primis vites: propter qd' baccho imolari Caper ſolebat. Ouidius. Rode caper vitem: tamē
hic cum ſtabis ad aram In tua qd' ſpargi cornua poſſit erit. A capra Caprea dicta: qd' quan
Varro — dam (ut Varro inquit) Capræ ſimilitudinem habeat. Sūt enim ſilueſtres capræ: vnde Ca/
Virgilius — preoli dicti. Virgilius. Capreoli ſparſis etiam nunc pellibus albo. Capreoli etiam vitiū ve/
luti Cincinni dicūtur: q arbores: ſiue pedamenta capiant: quibus inuoluūtur. Item a capra
Capricornus celeſte ſignū: de quo ſuperius diximus: & Capreus ſiue Caprinus: quod ex ca
pra eſt: vnde Capreum vilius: & Caprinū ſeuū dicimus: & Capero verbū: qd' eſt rugis frō/
Plautus — tem contraho: & aſperitatē vultus oſtendo: tractum a caprorū frontibus criſpis. Plautus.
Quid illud ē: qd' ille caperat frontem ſeueritudine: Hinc Caperatum rugoſum dicimus: ſi/
ue a cornuum caprinorū ſimilitudine. Item a capreis Capreæ dictæ inſula ē vltra Surētum
campaniæ vrbē circiter octo milia paſſuum Tyberii principis arce quondam nobilis: nūc
Coturnicum multitudine: quæ ex Italia euolantes illic principio Autūni capiūtur quo tem
pore pinguiſſimæ ſunt. Fundūt eas a ſuperiori parte: & detracto adipe reliquum corpus ſa
le condiunt: adipē liquant: ſeruantq; in alabaſtris: condiēdis epulis iocundiſſimū: qd' genus
ganeæ: antiq ignorarūt. Itē a capris alia inſula in Africa: vna ex fortunatis: de qua ſupra di
ximus: Itē alia vltra corſicam Capraria: quā græci Aeginuron dixere inſidioſa naufragiis
iuxta quam alia inſula: quæ a ſpecie Planaria vocatur: æqualis freto: ideoq; nauigiis fallax:
& aliquanto amplior Gorgona. Item cōtra Coſſanum littus Igilium: & Dianium: quam
Artemiſiam vocant: & contra Magonem Menaria a piſcium: qui Menæ dicunt' multitu/
dine: Colubraria a multitudine ſerpentiū: quibus abundat: Venaria a venis metallorū: &
Ilua: q̄ clara eſt fodinis ferri a græcis Aetalia dicta: ab ea Planaſia: & vltra Tyberina oſtia ī
Antiano Stura: & mox Palmaria: & Sinonia: & aduerſus formias Pontia: & in Puteo/
lano ſinu Pandataria: Deinde Prochyta: quā quidam ab Aeneæ nutrice appellatam falſo
exiſtimant: quaſi pro Caieta. Dicta eſt aūt Prochyta: quia profuſa eſt ab Aenaria inſula. nā
græci προκεχυσθαι dicunt profuſum eſſe. Aenaria ipſa a ſtatione nauium æneæ voci/
Homerus — tata eſt: ab Homero: Virgilio: Lucano: Inarimæ dicta. Virgilius: Tum ſonitu prochyta al/
Virgilius — ta tremit: durūq; cubile Inarime Iouis imperiis impoſta Typheo. Lucanus. Cui ſaxa vapo
Lucanus — rat Conditus inarimes æterna mole Typhæus: Græci Pithecuſam vocant: non a ſimiarum
multitudine: ut quidā ignari exiſtimarūt: quia πιθηκοσ græce Simia dicit' : ſed a figulinis
doliariorum. Fiebāt enī in ea inſula dolia ex creta: Græce vero doliū πιθοσ vocatur. In
Ouidius — huius ſūmitate oppidū fuit: qd' pluratiuo numero Pythecuſe dicebatur. Ouidius. In arimē
prochytenq; legit: ſteriliq; locatas: Colle pythecuſas. Inter Pauſilippū & Neapolim Me/
garis. Item inter Corſicam & Sardiniā inſulæ paruæ: quæ Cuniculariæ appellantur. & Pin
ton: & foſſæ. Corſicam græci Cyrnon appellant. Coloniæ ſunt in ea Mariana a Mario de
ducta: & aleria a Sylla dictatore. Sardiniam quidam Sandaliotin vocitauere ab effigie ſo
leæ: quæ græce Sandaliū dicit' : Alii Ichnuſam a ſimilitudine veſtigii. ιχνοσ enim veſtigiū
nūcupat'. Cōtra Peſtanum ſinū Leucaſia eſt a Sirene ibi ſepulta ſic vocata. Cōtra Veliam
pontia: & Iſacia vtræq; vno noīe Oenotrides appellatæ: & cōtra Vibonē paruæ: q̄ dicunt'
Itacheſiæ verſus Africā Pityuſæ ſūt a græcis ita vocatæ a frutice: qui ibi frequens pineo: &
græce πιτυσ noiat'. Colubrariā: de q̄ ſupra diximus: græci Ophiuſā nominát. Inter hanc
& Pytiuſam Ebolus ē: cuius terra ſerpētes fugat omniū venenoſorum animaliū expers: ea
dem cuniculos gignit: populantes meſſes duarū propinquarū inſularū: quæ a noſtris balea
res vocant': a græcis: quia funda bellicoſæ ſunt dicūtur gymnaſiæ. Ab iis mare ipſum Balea
ricum vocatur. Item a capra Caprimulgi dicūtur: aues ſunt merulæ aſpectu aliquanto gran
diores fures nocturni Interdiu non vidētur: nec ipſi vident. Intrant paſtorum ſtabula: ca/
prarūq; vberibus propē ſuccum aduolant: qua iniuria emoriuntur vbera caprarū: & capræ
ipſæ quas mulſere cæcæ fiunt. Similis huic ē alia auis noīe Platea: quæ ad eas aduolat quæ ī
mari mergunt': & capita earū morſu corripit: donec capturā extorqueat. Eadē quum ſe iple/
uit conchis: calore ventris coctas euomit: atq; ita carnem ſumit: teſtas excreans. Dicta ē aūt
Platea a latitudine corporis. Græci enī πλατυσ latum dicunt. vnde plateæ areæ: ſeu viæ
latiores appellantur. Sūt qui putent Capras nō a carpendo: ſed a crepitu crurū appellatas:
propter quod eas priſci crepas dixere. Auribus eas ſpirare: non naribus: nec nunq̄ febri ca
rere nonnulli putant: q anima his animalibus q̄ ouibus ardentior eſt: calidiorq; concubi/
tus. Tradūt & noctu nō minus cernere q̄ interdiu: & ideo Caprinū iecur: ſi in cibo ſumat'
reſtitui veſptinā aciē iis: quos græci Nyctilopas: nr̄i lucioſos vocant: q interdiu nihil: veſpe
Varro — ri ſatis vident: meliuſq; ſine lucerna quorum morbus Lucio dicitur. Varro. Is plane cæcus

Sectari9 veruex
Caper
Capra
Caprea
Capreolus
Capricornus
Capreus
Caprinus
Capero
Caperatnm
Capreæ
Capraria
Aeginuros
Planaria
Gorgonia
Igiliū Dianiū
Artemiſia
Menaria
Menæ
Colubraria
Venaria Ilua
Aetalia
Planaſia
Stura
Palmaria
Sinonia
Pontia
Pandataria
Prochita
Aenaria
Inarime
Pithecuſam
Pithecuſæ
Megaris
Cūiculares īſule
Pinton
Foſſe
Corſica
Cyrnos
Mariana
Alena
Sardinia
Sandaliotis
Sandalium
Ichnuſa
Leucaſia
Pontia Iſacia
Oenotrides
Itacheſiæ
Pityuſæ
Ophiuſa
Eboſus
Baleares
Gymnaſiæ
Balearicū mare
Caprimulgus auis
Platea auis
Platea area

non luciosus eſt. Idem. Veſpere autem videre: quos appellant Luciosus Dependet ex capra
Aruncus rum mento villus: quem Aruncum vocant: hoc ſi quis apprehenſum ex grege vnam trahat
Sirilum cæteræ veluti ſtupore quodam attonitæ ſpectant: Caprarum barba Sirilum vocat̃: & No-
Noneolæ neolæ appellantur Papillæ: quæ ex earum faucibus dependent. Morſus earum arboribus
exitialis eſt: Oliuas lãbẽdo quoq; ſteriles faciũt: ob quã c ã; Mineruæ imolari a veteribus ſo
Capronæ lebãt. Capronæ nõ a capris dictæ ſunt: ſed a capite q̃ſi a capite pronæ. Sunt eni comæ: quæ
ante frontem dependẽt. Lucillius. Aptari caput: fluitare capronas altas frontibus immiſſas Lucillius
ut mos fuit illis. Item Caprificus non a capris: ſed a carpẽdo vocitata eſt: q͂ parietes: ac mu-
Caprificus ros carpat. Eſt eni Caprificus e ſilueſtri genere ficus nũq͂ matureſcẽs: quæ feræ ruptis ſaxis:
Caprificor aut parietibus ſolet erũpere: Ab hoc fit Caprificor: A quo Caprificatio. Eſt autẽ Caprifica
Caprificatio cari: adhibita caprifico: ne fructus propinquæ ficus ante maturitatem decidant prouidere.
Quippe Caprificus qđ ipſa non habet: alteri tribuit: quoniã eſt naturalis cauſarũ tranſitus
atq; e putreſcentibus ſemp̃ aliquid generatur. Naſcunt̃ in caprifico parui culices: qui frau-
dati alimẽto in matre: hoc ẽ putri eius tabe ex qua nati ſunt: ad cognatũ ficum euolãt: mor-
ſuq; ficorum crebro propter auiditatẽ cibi aperientes ora eorũ: atq; ita penetrãtes: ſolẽ pri-
mo ſecum inducunt: mox lacteũ humorem abſumunt: atq; ita maturitatẽ: quam matres nõ
Caprifici habent cognatæ arbori inducunt. A caprifico Caprifici appellati ſunt Caniculares dies: q͂
eo fere tempore mulieres Romanæ liberæ ſimul: atq; ancillæ ſub arbore caprifico ſacra fa-
ciebant. Erat autẽ initium caprificorum poſt exortum canis: qui dies Vulcano ſacer erat.
Ouidius. Nocte ſequente diẽ canis erigonius exit. Eſt alio ſigni reddita cauſa loco: proxi- Ouidius
ma vulcani lux eſt vbi luſtra dicunt. Luſtrantur puræ quas facit ipſe tubæ. Plynius. Aeſtiuæ Plynius
mellis vindemiæ attici ſignum dederunt initium caprificorum: diem Vulcano ſacrũ. Idem. Idem
Chamæleon Chamæleonti figura: & magnitudo ẽ Lacerti: niſi q͂ crura h; recta: & excelſiora: latera vẽ
tri iungũtur: ut piſcibus: & ſpina ſimili modo Eminet roſtrũ ſimile Suillo: cauda prælon-
ga intenuitatem definẽs: & implicãs ſe viperinis orbibus: vngues adunci: motus tardior: ut
Teſtudini corpus aſperum: ut Crocodilo: oculi in receſſu cauo tenui diſcrimine prægrãdes
& corpori cõcolores: nunq͂ eos operit: nec pupillæ motu: ſed totius oculi verſatione circũ
aſpicit. Ipſe celſus hiãti ſemp̃ ore. Solus animaliũ nec cibo: nec potu alitur: nec alio q͂ aeris
alimento: & coloris natura mirabilior: mutat nãq; eum ſubinde: & oculis: & cauda: & to-
to corpore: Redditq; ſemp̃ quemcũq; proxime attingit: præter rubrum: candidumq;: De-
functo pallor eſt: ſanguis in corde: & circa oculos tantũ: viſcera ſine ſplene: Circa caprificos
ferus: innoxius alioqn hyeme latet: ut Lacerta. Quod aũt hoc ſit caprificorum tẽpus oſtẽ-
dit alibi Plynius: qum inquit: Alterũ genus eſt mellis æſtiui ipſo Syrio explendeſcente poſt
ſolſtitium diebus triginta fere. Quod vero eodem tẽpore ſub caprifico mulieres ſacrifica-
rent. Macrobius teſtatur his verbis: Nonis Iuliis diem feſtũ eſſe ancillarum tum vulgo no- Macrobiꝰ
tum eſt: ut nec origo: & cauſa celebritatis ignota ſit. Iunoni enim Caprotinæ die illo liberæ
pariter: ancillæq; ſacrificabant ſub arbore caprifico in memoriã virtutis: quæ in ancillarum
animis pro cõſeruatione publicæ vtilitatis olim apparuit. Nam poſt vrbẽ captã: qum ſeda
tus eſſet Gallicus motus: Res publica vero eſſet ad tenue deducta: finitimi oportunitatẽ in
uadendi Romani nominis aucupati præfecerũt ſibi poſthumiũ Liuium fidenatiũ dictato Liuius
rem: qui mandatis ad ſenatũ miſſis poſtulauit: ut ſi vellent reliqas ſuæ ciuitatis manere: ma-
tres familias ſibi: & virgines dederẽtur. Qumq; patres eſſent in ancipiti deliberatione ſu-
Tutela ſpẽſi. Ancilla nomine Tutela: ſeu Philotis pollicita ẽ ſe cum cæteris ancillis ſub nomine do
Philotis minarũ ad hoſtes ituram: habituq; matrũ familias: & virginum ſumpto hoſtibus cum pro
ſequentium lachrymis ad fidem doloris ingeſtæ ſunt. Quæ cum a Liuio in caſtris diſtribu
tæ fuiſſent: viros plurimo vino prouocarunt: diem feſtum apud ſe eſſe ſimulantes. Quibus
ſoporatis ex arbore caprifico: quæ caſtris erat proxima: ſignum Romanis dederunt: qui cũ
repentina incurſione ſuperaſſent: memor beneficii: Senatus omnes ancillas manu iuſſit
emitti: dotemq; eis ex publico fecit: & ornatum: quo tunc erant vſæ: geſtare conceſſit: dieq;
Caprigenum ipſũ Nonas caprotinas nuncupauit ab illa caprifico: ex qua ſignũ victoriæ cœperunt: ſa-
Caprarius crificiumq; ſtatuit annua ſolennitate celebrandum: cui lac quod ex caprifico manat: pro-
Caprile pter eius facti memoriam adhibetur. Itẽ a capra Caprigenum dicimus: quod ex caprarum
Rupicapra genere eſt: & Caprarius: quo quidam vtuntur pro cuſtode caprarum: & Caprile pro loco
Hircus vbi capræ tenentur: & Rupicapra: de qua ſupra diximus: capra ſilueſtris. Hircus vero
Hircipili non dicitur niſi poſtquam coire: fetereq; incœperit. Quidam ab hirſuto dictum opinan-
Hirſutus tur. Vnde Hircipili homines vocantur: qui duros habent pilos. Hirſutus autem ab horreo
Hirtus & ſeta deducitur: quaſi horrens ſetis: & ſimiliter Hirtus & Hiſpidus eiuſdem ſignificatio-
Hiſpidus nis: hoc eſt ſetoſus: horridus. Virgilius. Cui laterum tenus hiſpida nanti Frons hoiem præ- Virgilius
Hircinus fert. Ab hirco fit Hircinꝰ adiectiuũ. Apuleius. Homo ſordidus: & hircina libidine fetẽs. Itẽ Apuleius

Hirquitallus puer qui tum primũ ad virilitatem acceſſit a libidine Hircorum ita appella/
tus. Hircquus enim & per c & per q ſcribitur: Vnde Hircqui oculorum anguli dicunt᷑. Vir
gilius. Tranſuerſa tuentibus Hircquis: ideſt oculos in hircquos: hoc eſt in angulos oculorũ
retortis. Tractum eſt autẽ ab oculis Hircorum: qui ob libidinis ardorem tranſuerſum ſem/
per aſpiciũt. Hirci Cyniphii dicũtur a flumine Africæ: qui Cyniphs: ſiue Cyniphos vocat᷑
iuxta Oenſem ciuitatem: quo nomine etiam regio appellat᷑: in qua maximi ſũt Hirci: Hinc
grex Cyniphius: hoc ẽ grex Hircorũ dicit᷑: & Cyniphia pellis Hircina. Martialis de Vdo/
nibus: Non hos lana dedit: ſed olentis barba mariti. Cyniphio poterit planta latere ſinu.
Veſtis quæ ex hircorum: ſeu capellarum pilis fit: Cilicium vocat᷑: ꝙ eius vſus in Cilicia or/
tus ſit: Ex phrigia quippe Cilicia: & cætera eius generis ſolebant afferri: ſed ꝙ primum ea
tonſura: ut Varro ſcribit: in Cilicia ſit inſtituta: nomẽ id a Ciliciis ſumpſere. Arietem q̄dam
ab ara dictum exiſtimãt: q̄d aris imponi ad ſacrificia ſoleret. Ab eo fit Arietinus adiectiuũ.
Plynius. Arietinum iecur ad id vtile eſt. Idem. Arietinum cicer: quod Arietino capiti ſimile
eſt: vnde ita appellatur. & Arieto verbum: quod eſt percutio: tractum ab Arietum ſimilitu/
dine: cuius firmiſſimũ caput: & ſolidiſſima cornua faciunt: ut magno impetu nõ modo ſe
inuicem: ſed quicquid obieceris percutiant. Hinc Arietatio dicitur percuſſio: & frequens
ictus. Aries etiam ab huius ſimilitudine Bellica machina appellat᷑. Materia: ac tabulatis te/
ſtudo cõtexitur: quæ ne flãmis exuri poſſit corio: ſiue Cilicio: ſeu centone veſtitur. Intrinſe/
cus accipit trabem: quæ ſi adunco præfigit᷑ ferro: Falx vocatur: ab eo ꝙ incuruata eſt: ut ex
muris lapides extrahat: ſi vero caput ipſius ferro tegitur: Aries appellat᷑: uel ꝙ inſtar Arieti
ni capitis fieri ſolebat: uel ꝙ habet duriſſimam frontẽ: quia ſubruat muros: uel ꝙ more Arie
tum retro cædit ut cum impetu vehemẽtius feriat. Teſtudo autẽ a ſimilitudine vere teſtudi/
nis vocabulũ ſumpſit: quia ſicut illa modo reducit caput: modo profert: ita huiuſmodi ma/
china: interdum reducit trabem: interdum effert: ut vehemẽtius feriat. Item Aries cæleſte ſi/
gnum eſt. Quidam hunc exiſtimant eſſe: quem Heſiodus: & Pherecydes ſcripſerũt habuiſſe
auream pellem. Tradunt Phrixum Athamantis regis Thebarum ex Nephele vxore filium
vna cũ ſorore Helle: quum defuncta matre nouercæ: quæ Ino vocabatur: inſidias ferre non
poſſent: conſentiẽte patre de fuga cogitaſſe. Itaq; Arietem aurei velleris datum ſibi a matre
dum viueret: ut q̄dam volunt: ut alii a patre: conſcẽdiſſe: & pontũ ea parte: qua anguſtior ẽ
trãſfretare cœpiſſe. Hellem puellari timore exterritam decidiſſe in Pontũ: vnde qui prius
Pontus dicebat᷑: Helleſpõtus ẽ vocatus. Phryxum vero incolumẽ in Colchos ad Oetã re/
gem ꝑueniſſe: hic Arietem: quo vectus fuerat: ĩmolaſſe Ioui: & pellem auream in templo fi/
xiſſe. Arietem ipſum in cælum a Ioue tranſlatum: & inter ſydera locatum priſtinam effigiẽ
tenuiſſe: qui a Phryxo Phryxæus ẽ vocatus. Alii hunc eſſe Arietem dicunt: qui libero patri
per deſerta Lybiæ exercitum ducenti: & ſiti laboranti: apparuit: fontẽq; amœniſſimũ oſtẽ/
dit: ut ſuperius diximus: quapropter Liber pater tẽplũ Ioui Ammoni eo in loco cõſtituit:
& Simulachrũ cum Arietinis cornibus fecit: Arietem inter ſydera figuratũ: ita ut quum ſol ĩ
eo ſigno foret: omnia naſcentia recrearent᷑: quod Veris tempore fit: ea maxime ratione: ꝙ
per eum liber ſiti per euntem exercitum liberauerat. Duodecim p̃terea ſignoꝝ principẽ tra
dunt: hunc eſſe voluiſſe: ꝙ optimus exercitus ſui ductor fuiſſet. Sunt etiam qui ſcribunt quo
tempore Bacchus Aegyptum tenebat: Ammonẽ quendam ex Africa veniſſe: & pecudum
multitudinem ac liberum duxiſſe: quo facilius: & illius gratiam ſibi conciliaret & ipſe ali/
quid inueniſſe diceretur. Itaq; pro eo bñficio agrum ei a Baccho datum: qui eſt contra the/
bas Aegyptias: & qui ſimulachra eius fecerunt: cornuto capite ea figuraſſe: ut homines me
moria tenerẽt: hunc primũ pecus oſtẽdiſſe. Bacchũ vero memoriæ gratia Arietẽ in cælum
trãſtuliſſe. Hoc ſydus in æq̄noctiali circulo cõſtitutũ ẽ: caput ad exortũ hñs a primis pedi/
bus exoriẽs: & caput piſtricis pene cõtingẽs h; in capite ſtellã vnã: in cornibus tres: ĩ pede
priore ee cruribus vnã: in ſcapulis q̃ttuor: in cauda vnã: ſub vẽtre vnã: ĩ lũbis tres: ĩ pede po/
ſteriori vnã. Aries etiã marinus piſcis: ſiue marina belua ẽ candore tñ cornibus aſſimilatis.
Hedum dictũ putãt q̃ſi fœdũ: Agnũ vero a græco αγνὸσ: q̄d caſtũ ſignificat: eo ꝙ ſit ho/
ſtia pura: & imolationi apta. Ab his Hedinus: atq; Agninus deducũtur. A veruex fit Ver/
uecinus. Plynius. Et hircinus: ac Veruecinus adeps ei vtil' eſt. Itẽ a verto Vermis: quia ſeſe
vertẽdo hoc ẽ torquẽdo repit vñ Verminari poſitũ ẽ ꝑ torq̄ri: & Vermina dicũt᷑ dolores
corpis cũ quodã minuto motu: q̃ſi a vermibꝫ ſcindi videat᷑. Varro. Septio mẽſe verminari
cœpit: ꝑtũ putauit ꝓpinquũ. Ply. Magi eo vermina: & Dyſinteriã curari putãt: Idẽ morbꝫ
ẽt Verminatio dr̃ p̃ſertim ĩ eq̄s: et iumẽtis. Ply. Iumẽtoꝝ vrinæ tormina Veſp̃tiliõe ad alli
gato finiunt᷑ verminatio ter circũlato verẽdis palũbo: mirũ dictu palumbus emiſſus mori
tur: iumẽtũq; liberat᷑ cõfeſtim. Verminare vero ẽ vermes hr̃e. Cornelius celſus. Nihil ẽ ꝑni/
cioſius pueris: dũ verminant: hoc eſt dum vermes hñt. Hinc Verminoſe aures dicunt᷑: quæ

Left margin: Virgilius; Martialis; Varro; Plynius; Idem; Heſiodus; Pherecides; Plynius; Varro; Plynius; Idem; Cor. celſus

Right margin: Hirquitallus; Hircquus; Hircqui; Cyniphius; Cyniphs; Cyniphos; Grex Cyniphius; Cyniphia pellis; Cilicium; Aries; Arietinus; Arietinum cicer; Arieto; Arietatio; Aries bellicũ in/ſtrumentum; Falx; Teſtudo; Aries celeſte ſi/gnum; Phrixus; Helle; Pontus; Helleſpontus; Phryxæus; Ammon; Aries; Hedus; Hedinus; Agninus; Veruecinus; Vermis; Verminor; Vermina; Verminatio; Vermino; Vermioſæ aures

vermes intus habent. Oriuntur enim quandoq; in auribus vermiculi: qui ſi iuxta ſunt: pro
trahendi oriculario ſpecillo ſunt: ſi longius: medicamentis euocandi: cauendumq; ne po-
ſtea naſcantur. Martialis de auriſcalpio. Si tibi morosa prurigine verminat auris. Arma da Martialis
Vermiculus mus tantis apta libidinibus. A vermis fit diminutiuum Vermiculus: A quo Vermiculor ver
Vermiculor bum: quod eſt vermes facio. Plynius. Vermiculantur magis: minuſue quædam arbores om Plynius
Vermiculare nes tames fere: idq; aues caui corticis ſono experiuntur. Hinc etiam Vermiculare veteres di
Vermiculatim xerunt minuta opera facere: & Vermiculata opera paruis teſtulis elaborata: qualia ſũt quæ
Muſeaca nunc a muſeis Muſeaca vocant. Muſea enim dicuntur: quæ in ædificiis ex pumicibus depẽ-
Muſea dentia fiunt ad imaginem ſpecus arte reddendam. Plynius. Vermiculatis ad effigiem rerũ: Plynius
Vermiculatim & animalium cruſtis. Lucillius. Arte pauimento: atq; emblemate vermiculato: & Vermicu Lucillius
Emblema latim aduerbium dicimus minutim. Nobis placet hoc genus operis: quod græci ἀπὸ τοῦ
Vermiculatum ἐμβάλλω: quod eſt interſero: emblema vocant: trifariam diſtingui: ut quod in parieti-
Muſeacum bus fit vermiculatum: ſiue Muſeacum dicatur: quod in lignis: Segmentatum: de quo ſupra
Teſſellatum diximus: quod in pauimentis Teſſellatum. Conſtat tamẽ hæc apud autores ſæpe confundi
Segmentatum Multa ſunt autem vermium genera. Eſt Hirudo in aquis habitans: quæ & Sanguiſuga ap-
Hirudo pellatur: maximum elephantorum malum: etenim in potu hauſta vbi in ipſo ani canali ſe fi
Sanguiſuga xit intolerabili afficit dolore. Horatius. Non miſſura cutem niſi plena cruoris Hirudo. Itẽ Horatius
Vermes in Gange flumine Indiæ piſces ſunt: qui a facie Vermes dicuntur binis Branchiis: ſexagin-
Teredo ta cubitorum cærulei: quibus tanta vis eſt: ut Elephantos ad potum venientes mordicus cõ-
prehenſa proboſcide abſtrahant. Teredines vermes ſunt in ligno naſcentes: a terendo dicti
ſiue a græco: Nam & græci τερηδόνας vocant. Quattuor earum genera ſunt: Primum
capite ad portionem grauiſſimo rodunt dentibus: hæ tantum in mari: hoc eſt nauibus ſen-
Tinea tiuntur: & hæc proprie dicitur Teredo. Tereſtres vero Tineæ vocantur: & quæ Culicibus
Thrips ſimiles ſũt: Thripes. Thrips autem ἀπὸ τοῦ θρύπτειν appellata ẽ: quod ſignificat terre-
re. Quartum genus eſt ex vermiculorum genere: quorum alii putreſcente materia gignũtur
Ceraſtes alii pariuntur. Ex eis quæ vocantur Ceraſtes: qum tantum eroſerit: ut ſeſe circumagat: gene
rat alium. Ceraſtes autem a Corniculis appellatur: quæ gemina habet in capite. Eſt & Cera
ſtes ſerpentis genus quadrigemina preferens cornicula: quorum oſtentatione veluti eſca il-
lico ſolicitatas aues perimunt: Nam reliqua corporis de induſtria arenis tegunt: nec vl-
lum indicium ſui præbent: niſi ex ea parte: qua inuitatis dolo paſtibus necem auium aucupẽ
Coſſus tur: dictæ Ceraſtæ ἀπὸ τῶν κεράτων: hoc eſt a cornibus. Coſſus vermis eſt: qui in robo
re naſcitur. hoc veteres pro delicatiori cibo veſci ſolebant: atq; etiam farina ſaginare: ut ver
miculi quoq; altiles fierent. Ab huius ſimilitudine antiqui Coſſos vocauere: homines rugo
Coſſi homines ſos: atq; aſperæ cutis. Intra hominem tineæ gignuntur tricenum aliquando pedum: & plu-
Tineæ tricenum rium longitudine: & in capillo: ac nonnunquã intra veſtes Pediculi: qui tanta multitudine
pedum interdũ gignũtur: ut morbũ faciãt: q a græcis Phthiriaſis: a nobis Pedicularis dicitˀ: q̃ fœdi
Pediculus tate Sylla dictator: & apud græcos Alcman clariſſimus poeta obiiſſe traduntur: Lacedæ- Sylla
Phthiriaſis monius hic fuit: uel ut Crates refert: e Lydia Sardẽſis: poeta Lyricus: filius Damãtis: claruit Alcman
Pedicularis mor xxvii. Olympiade: qum apud Lydos regnaret Ardis pater Aliatæ: & qum nimio amore Crates
bus puellã quãdã deperiret: amatorios cantus primus inuenit. E ſordibus aridi ſoli pulex gignitˀ
Pulex a polluẽdo dictus: ſaltu: & poſteriorũ crurũ laſciuia inſignis. Termes genus vermiculi ẽ: car
Termes nẽ exedẽs. Eſt & alius vermiculus: quẽ vulgo nõ ineleganter Pedicillũ vocãt: q̃ſi paruũ pedi-
Pædicillus culum q intˀ pellẽ carnẽq; pernicioſo morſu hoiem lædit. Eſt & aliud genus infixo ſemp ſã
guini capite viuẽs: cui vni ex oibus aialibus cibi exitus nõ ẽ: ſed vſq; adeo intumeſcit ſacieta
Croton te: ut ipſo alimẽto moriatˀ: hoc græci κρότωνα vocant: Latini Rediuũ a rediuiẽdo: hoc
Rediuus eſt ſoluẽdo: ꝙ carnẽ aialiũ ſuctu reſoluat. Ceræ quoq; vermiculũ gignũt q aialiũ oium mi-
nimus exiſtimatˀ: & ab Ariſtotele dicitˀ Acar. Itẽ aialia in eſculis naſcuntˀ: quæ appellantˀ: Ariſtoteles
Acar Galbæ: mire exilitatis: vnde q primꝰ Sulpitiorũ cognomẽ Galbæ tulit: ab exilitate ita voci
Galbe tatus ẽ: q̃uis alii e cõtrario qđ præpinguis fuerit: ita noiatũ ſcripſerint: talẽ eni Galli vocãt
Galbam. Alii ꝙ oppidũ Hiſpaniæ fruſtra diu oppugnatũ illatis demum Galbano facibus
Galba ſuccẽderit. Nõnulli ꝙ in diuturna valitudine Galbeo hoc ẽ remediis lana iuolutus aſſidue
vteretur. In lanis quoq;: & veſte puluis tineas gignit præcipue ſi araneus vna includatˀ: ſitit
eni et oẽm humorẽ abſorbẽs auget ariditatẽ: hic & i chartis naſcitˀ. hꝫ & Canis i lingua ver
miculũ: quẽ ſupra diximus Lyttã appellari: Itẽ aliud peculiare malũ: vermẽ alatũ: q lãcinat
Lytta aures: q̃ defẽdi morſu nõ pñt: Ricinus a nr̃is dr̃. Ariſtoteles κυνορραιστὴν vocãt. Varro. Ariſtoteles
Ricinus Quidã nucibus græcis i aq̃ tritis pungũt catulorũ aures: ꝙ Ricini ſoleãt: ſi hoc vnguine nõ Varro
Cynorreſtes ſis vſus: eas exulcerare. Columella. Fere aũt p æſtatẽ ſic muſcis catulorũ aures exulcerantˀ: ut Columella
ſæpe totas amittãt: quod ne fiat amaris nucibus contritis liniendæ ſunt. Quod ſi vlceribus
iam præoccupatæ fuerunt: iunctam picem liquidam Suillo adipi vulneribus inſtillari con-

ueniet. Hoc eodem medicamento contacti Ricini concidunt. Ab huius animalis ſimilitudine Ricinus dicit͂ herba inſtar arboris: quæ alio noīe Cyci appellat͂: Alii vocāt Scrotonē: Alii Chibim: Alii Siſamon ſilueſtræ: Alii Siſelin cyprion: Nōnulli Pētadactylon: Aliq̄ Helioſcopium: quia ſemper ad ſolem vertitur ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν τὸν ἥλιον. Diaſcorides arboroſum fruticem vocat ſimilem Ficui: ſed minorem: folia ſimilia Platano: ſed maiora: lenia: & nigriora: ex qua exprimitur oleum Cicynum. Semen producit huic animali ſimillimum: ideoq̄ nomen quoq̄ ab eo ſumit. Eſt e genere Tithymalli: quam noſtri herbam Lactariam vocāt: Alii Lactucam caprinam: cuius lacte inſcripto corpore qum inaruerit: ſi cinis inſpergatur: apparere litteras tradunt: & hoc modo adulteras quoſdam alloqui maluiſſe: q̄ codicillis. Tithymalli multa ſunt genera: Primū Characias: qui muſculus exiſtimatur ramis digitali craſſitudine quinq̄: aut ſex cubitali longitudine: a radice foliis fere Oleæ: ſemen eius cum melle decoctum in vſu eſt ad Catapocia: hoc eſt pilulas faciēdas ſoluendi alui gratia. Ideo medici noſtri temporis herbam hanc corrupto ut in pleriſq̄ alii vocabulo Catapuciam vocant. Alterum quod Myrſiniten nominant: alii Carioten foliis Myrti acutis & pūgētibus: fructus eius Nux vocat͂. Ideo herba ipſa Caryotes appellata eſt: nā κάρυον græci Nucem vocant. Tertium quod Paralius nuncupatur: ſiue Tithymalis folio rotundo Caule palmum alto: ramis rubentibus. Quartum ſimili modo Heleoſcopium ſemine albo Columbis gratiſſimo. Quintum Cypariſſum propter foliorum ſimilitudinem cum cupreſſo. Sextum Platyphylon vocāt: Alii Corymbiten: Alii Amigdaliten a ſimilitudine: nec vllius latiora ſunt folia. Septimum Dendroides hoc eſt ranoſum: & Codion: & Leptaphylō a tenuitate foliorum: comoſiſſimum ex omnibus: & cauliculis maxime rubentibus: & ſemine copioſiſſimum. Eſt & alius vermiculus Cunex vulgo dictus: odore fœdus: ex ligno naſcens: chartiſq̄: & paleis. Item alius tunicas ſuas trahens cochleæ modo: ſed ita ut pedes eius ſpectentur. Ariſtoteles Xylothrophon vocat: & proceſſu temporis tranſit in Chryſalidem ſpoliatus ſtatim expirat. Cantharides vermiculi Ficorū ſunt: & Piri: & Pinus: et Cynacanthæ: quæ arbuſcula eſt: veluti acinos vuæ producēs: Latini Caninam ſentem: & vulgo Vuā ſpineam nominant. Rurſus Culices aceſcens vinum gignit: quos Ariſtoteles Culices vinarios vocat: nam generali nomine: & alii vermiculi parui alati dicuntur Culices: inter quos ſunt qui Muliones appellantur arborarii pici roſtrum habentes: & plus vno die non viuentes Culices græci κωνώπας vocant: vnde Conopeum vocitatum eſt Tentorium: ad arcendos culices contextum: quod ſupra lectum explicari conſueuit. Quin etiam in niue vermiculi naſcuntur: qui Niuales tineæ dicuntur. Ariſtoteles. Vermes in Niue vetuſtiori: qui hirti ſunt pili & rubidi: & ipſa nix vetuſtate rubeſcit: ſed in niue mediæ terræ cādidi: & grādiores inueniuntur: torpent omnes: ac difficulter mouentur. Et ignis vermem gignit volucrem maioris Muſcæ magnitudine: qui Pyralis: & a quibuſdam Pyrauſta nominatur: viuens q̄ diu in igne eſt: qum primum euaſit: moritur ut ſupra diximus. Hypanis fluuius in ponto circa ſolſtitium differt tenues membranas acinorum inſtar: quibus erumpit vermiculus ad ſimilitudinem ſupradicti: nec vltra diem viuit ob id Hemorobion vocatur: quod vitam vnius diei habebat. ἡμέραν enim græci Diem dicunt. βίον vitam. Eſt & aliud genus Culicum: quos uocant Centrinas: fucis apum ſimiles ignauia: malitiaque cum pernitiæ uerorum & utilium. Interimunt enim illos atque ipſi emoriuntur: a pungendo autem nomen ſumpſere: quod græci dicunt κεντρεῖν. Conuoluolus uermis eſt minor eruca corrodens pubeſcentes vuas: quem alii Voluocem appellant: quod vitium frondibus bombicum more ſeſe conuoluunt. Remedium eſt falces poſtquam exacutæ ſunt: fabrina pelle detergere: quemadmodum & contra Erucam: quæ puſillus & ipſa uermis eſt ab erodendo uocata: remedium eſt viſco vitem ambire. Conuoluolum etiam herbam uocant naſcentem per fruteta: nullo odore: nec crocos intus habens: ſed florem tantum: ac candorem Lilii referens: ueluti rudimentum naturæ lilia facere condiſcentis. Dicta Conuoluolus: quod ſeſe rei cui adhæret inuoluat. Eruca quoque herba eſt ita dicta: quod beſtiolas omnes corpori innaſcentes erodat: huius in condiendis obſoniis tanta eſt ſuauitas: ut græci Euzomon appellarint: ob bonitatem iuris: εὖ enim bene dicunt: ζωμὸν ius. Venerem mirifice ſtimulat: ut ſupra diximus: Rauce uermes ſunt terreni: radices arborum lædentes. Plynius: Olea ubi quercus effoſa ſit male ponitur: quando uermes: qui Rauce uocantur: in radice quercus naſcuntur: & tranſeunt. Multipeda animal eſt e uermibus terræ piloſum: multis pedibus: arcuatim repens: tractuq̄ contrahens ſe: a græcis Ips uocatur. Alii Scolopendram nominant: Alii Millepedam: Alii Cētipedam. Onyſcus uero ſiue Tilus uermiculus ē pluribus pedibus: colore fuſco: ſub lapidibus: aut figulinis vaſis viuens: q tactus arcuat ſeſe: atq̄ in globū contrahit ad ſimilitudinē paruæ pilæ: hic in cortice punici mali decoctus cum porri ſucco dolorem aurium ſanat: Campæ vermiculus eſt hortenſes

Ariſtoteles

Ariſtoteles

Item

Plynius

Ricinus
Cicy
Scroton
Chibis
Siſamō ſilueſtre
Siſelis cyprius
Pentadactylos
Helioſcopium
Tithymallus
Lactaria
Lactuca caprina
Characias
Catapocia
Myrſinites
Caryotes
Paralius
Tithymalis
Heleſcopium
Cypariſſia
Platyphyllon
Corymbites
Amygdalites
Dendroides
Codion
Leptaphyllon
Cunex
Xylotrophos
Chryſalis
Cantharis
Cynachante
Canina ſentis
Vua ſpinea
Culex vinarius
Culex
Mulio
Tineæ niuales
Conopos
Conopeum
Pyralis
Pyrauſta
Hypanis
Hemorobion
Centrina
Cōuoluolus aīal
Voluox
Eruca animal
Cōuoluolus herba
Eruca herba
Euzomon
Rauca
Multipeda
Ips
Scolopēdra
Millepeda
Centipeda
Oniſcus
Tylus
Campæ

maxime herbas:& arborũ frondes erodens:dicta ἀπὸ τοῦ καμπτειν:quod flectere eſt
Columella. Nec ſolum teneras audent erodere frondes: Implicitus Conchæ limax: hiſ ſu/ Columel
Hipocampæ taq; campe. Hinc Hippocampæ dicti ſunt piſces: qui & Equi marini appellantur: a flexu
caudarum:quæ piſcoſæ ſunt. Plynius. Hippocampinus cinis: alopecias tollit. Hinc etiam Plynius
Pityocampæ Pityocampæ vermes ſunt e pinu arbore naſcentes morſu venenato:nec diſſimili a Bupre/
ſtis morſu:de qua ſupra diximus. Plynius. Vſus ſapæ contra Cãtharidas:Bupreſtin:pino/ Idem
rum:quas Pityocampas vocãt. Galenus. πιτυόκαμπαι πίτυος εἰσὶ κανθαρίδες Galenus
Rotundæ tineæ βουπρήστει ζιμαμέως. Rotundæ tineæ in hominũ corporibus dicuntur ad differẽ
tiam aliarum:quæ non ſunt rotundæ. Plynius. Aizoi ſuccus aluum ſiſtit:& dyſenterias: & Plynius
Vermes terreni tineas rotundas pellit. Vermes terreni lumbrici appellantur:a lubricitate: ut opinor: dicti.
lumbrici Inter vermiculos & Locuſta poni põt:de qua ſupra diximus. & Bruchus vermiculus haud
Locuſta diſſimilis Locuſtæ herbas erodẽs:ſine alis tamẽ. & Gryllus: cui magnam autoritatem per/
Bruchus hibent Nigidius. Magiq; ꝙ retro ambulat:terram terebret:noctibus ſtridat. Blatteæ quoq; Nigidiu
Gryllus vermiculi ex igni ſunt lucem fugientes: & tenebrarum alumnæ in balneis maxime humido
Blatta vapore prognatæ. Plura earum genera ſunt:molles quæ in oleo decoctæ verrucas mirifice
Mylochon tollunt. Alterum genus Mylochon vocant:quod circa molas fere ſoleat naſci. Græci enim
μύλον Molam vocant. Tertium genus eſt odoris tedio in viſum: hanc quidam putant a
Tauri Cimice:de quo ſupra diximus:non differre Tauri vocantur Scarabei terreſtres Ricino ſi/
Pediculi terræ miles:nomen Cornicula dedere. quidam pediculos terræ vocant. Melolantha quoq; genus
Melolantha Scarabei eſt colore viridis naſcens:ut Ariſtoteles refert:e vermibus fimo bouis:aut iumen/ Ariſtote
Scarabeus ti creati. Sunt etiam ex Scarabeorum genere grandiores cornua prelonga biſulcis dentata
Lucani forficibus in cacumine habentes:quos Nigidius Lucanos appellat. Alii e fimo ingentis pi
las auerſi pedibus volutant:paruoſq; in iis contra rigorem hyemis vermiculos nidulantur:
hos ægyptii loco numinum colunt:quoniam ſolis operũ ſimilitudo quædam huic animali
Fullo eſt:eſt & genus eorum albis guttis diſtinctum:quod Fullo appellatur. Volitant alii magno
cum mugitu: Alii terram frequentibus foraminibus excauãt. Cruſtas habent omnes dunta
xat ad tutelam pennarũ a natura datas. In thraciæ partibus iuxta Olynthium locus eſt par
Cãtharolethrus uus:in quo vnum hoc animal necatur: ob hoc dictus Cantharolethrus κάνθαρος enim
Papilio græce Scarabeus vocatur. ὄλεθρος pernicies dicitur. Papiliones quoq; inter vermiculos
numerant:multa eorum genera:nullum animal imbecillius ẽ:ſolo fere tactu necatur. Is qui
lucernarum luminibus aduolat:inter mala medicamenta a magis præcipue numeratur. Lu
Cicindela cet ignium modo noctu:laterum. & Cluniũ colore Cicindela:a græcis Lampyris dicta:qui
Lampyris dam Noctilucam: Alii Nitedulam vocant. Non ante matura pabula:aut poſt defecta cõ
Noctiluca ſpicitur:nunc pennarum hiatu refulgens:nũc compreſſu obumbrata: huius animalis ſtellã
Nitedula tes volatus maturitatis hordei ſignũ ruſticis prebẽt mira benignitate naturæ. Ab hac Lych
Cicindela nus penſilis:quem vulgo Lampadẽ vocant: Cicindela appellatur: quæ nocte tota ſeruatur
Lychnus pẽſilis accenſa:& Lampyridis inſtar lucet. Martialis de Cicindela. Ancillam tibi ſors dedit lucer/ Martia
Lampyris næ Totas quæ ſimul exigat tenebras. Item vermes ſunt Aranei: Veſpæ: Stelliones: Bombi
Araneus ces:& veſparum genere Pſeudoſpece:de quibus ſupra diximus: vermes ſunt:& Muſce no/
Veſpa tum animal:alis ſonans:cui aculeus in ore pro lingua ẽ:nec ad punctũ:ſed ad ſuctum a na/
Stellio tura datus:ut Culicibus:& quibuſdam aliis. Muſcæ humore exanimatæ:ſi cinere condan/
Bombix tur:redit vita:hoc animal græce Myia dicitur: A quo fit Cynomyia hoc eſt canina muſca.
Pſeudoſpece Muſcam ſine memoria eſſe prodiderunt. In Creta mons quidam eſt Carina nomine: no/
Muſcæ uem milium paſſuum ambitu intra quod ſpatiũ Muſcæ non reperiuntur: natumq; ibi mel
Myia nuſq; attingunt:quo experimento ſingulare medicamentis eligitur. E vermium etiam gene
Cynomyia re ſunt Tabani:qui & Aſili dicuntur:in extremis fauis aliquando naſcentes veluti grandi
Carina ores apes: Gallinarum modo incubant:quod excluſum eſt primum vermiculus videtur cã/
Tabanus didus. Græci hoc malum Oeſtrum nominãt. Virgilius. Eſt locus ſilaris circa ilicibuſq; vi/ Virgili
Oeſtrum rentem Plurimus alburnum volitans:cui nomen Aſilo Romanum eſt:Oeſtrum Graii ver
Aſilus tere vocantes Aſper:acerba ſonans:quo tota exterrita ſiluis Diffugiunt armenta. Crabro/
Crabro nes veſpis ſimiles ſunt: degunt ſilueſtres in arborum cauernis: vita bimatum non tranſit.
Ictus eorum non fere ſine febri eſt. Sunt qui putent ter nouenis punctis interficere hominẽ
Opifex Mitiorum minores Opifices vocantur:qui hyeme moriũtur. Maiores dicuntur matres:hæ
Mater biennio durant. Nidos vere faciunt fere quadrifores: in quibus Opifices generentur. His
educatis alios deinde nidos maiores faciunt:in quibus Matres futuras producant. Opifi/
Cicada ces tunc munere funguntur:& paſcũt eas:& Cicade vermes ſunt:quarũ duo genera. Mino
Muta Cicada res quæ primæ proueniũt: & nouiſſime pereunt:hæ Mutæ appellantur: nõ ꝙ nihil canãt:
ſed ꝙ parum canãt. Et maiores quæ canunt:eædemq; nouiſſimæ proueniunt: & primæ in
Acheta tereunt hæ vocãtur Achetæ:hoc eſt Argutæ ἀπὸ τοῦ ἠχῶ: quod eſt ſono crepito: Vnde

Echo dicta eſt vox in nemoribus: & locoꝝ cõcauitatibus reſonãs. Et inter has: q̃ minores Echo
ſunt: vocant Tetrigometræ: hoc eſt Cicadarũ matres. τέττιξ enim Cicada dicit: μήτηρ Tetrigometra
mater: Sed illæ magis canoræ ſunt. In vtroq; genere mares cantant: fœminæ ſilent. In orié/
te iis hoies veſcunt: pſertim Parthi licet opibus abũdent. Ante coitũ mares pferũt: poſt coi
tũ fœminas. Sola Cicada ex oibus q̃ viuũt: ſine ore eſt: pro eo aculeatũ qddã in pectore ha/
bet linguæ ſimile: quo rorẽ lambit: & pectus ipſum fiſtuloſum: quo vocẽ emittit. Excitatæ ci
cadæ qum ſubuolant: humorẽ emittũt: qđ argumentũ eſt rore eas ali. Quidam duo alia ge
nera earum faciũt: Surculariã quæ grádior eſt: & Frumentariam: quam alii Auenariam vo Surcularia
cant: quoniã ſimul cũ frumẽtis areſcentibus apparet. Cicadæ nõ naſcunt vbi ranæ arbores Frumentaria
ſunt. In Regino agro ſilent oẽs: in Locrenſi vltra flumen cantant. Formicæ quoq; vermes Auenaria
ſunt: & ex puſillibus vermibus naſcunt. Condũt æſtate cibos: qui hyemi ſufficiãt. Si quis Formica
onera quæ gerunt: corporibus eaꝝ comparet: iudicabit nulli aiali ſm portionem vires eſſe
maiores. Morſu minora onera geſtant: maiora auerſæ poſtremis pedibus impellunt. Semi
na condunt ſemiroſa: ne rurſus in fruges exeant. Madefacta imbre ad ſolem pferunt: atq; ex
ſiccãt: deinde reponũt. Operant & noctu plena Luna: Interlunio ceſſant. Silices itinere ea
rum attriti ſpectant: & in opere ſemitæ factæ: tantũ in omni re poteſt quantulacũq; ſeduli/
tas. Sepeliunt inter ſe: qđ nulli alteri aiali pter hominẽ accidit. Aliqñ pennatæ reperiuntur. De ſepultura for
Indicæ formicæ cornua habent Egerũt aurũ ex cauernis terræ in regione Septẽtrionaliũ In micæ
dorũ: qui Dardæ vocantur: colorẽ feliũ habent: magnitudinẽ Aegypti lupoꝝ. Aurũ ab his Formicæ indicæ
hiberno tempore erutũ Indi per æſtatẽ furantur: illis propter feruorẽ ſolis in cuniculis laten
tibus: quæ tñ odore ſolicitate prouolant: & crebro raptores lacerant: q̃uis velociſſimis ca/
melis fugientes: Tanta eſt eius aialis cũ amore auri feritas atq; pnicitas. Ob eam cauſam ra/
ptores ferinas carnes per diuerſa loca diſponũt: ut illis diſtractis auri ſtrigmẽta tuti aſportẽt
quæ fuſionis ignari: aduenis mercatoribus vendunt. Eſt & genus formicarũ venenatũ: qđ a
fugiendo ſolẽ Solifuga noiat. Cõcitat eñ acrius feruore ſolis: ideoq; eum fugit quantũ po Solifuga
Lucanus teſt. Nõ nouit eas Italia. Betica Solpugas appellat. Lucanus. Quis calcare tuas metuat Sol Solpuga
puga latebras. Itẽ genus eſt leonũ in regiõe Aegypti ſub promontorio: qđ Auſtri cornu ap
pellat: q Formicæ dicunt: & genitalia ſurſum verſa hñt: colorẽ aureũ: glabriores ſunt Aegi Formicæ
ptiis. Scorpius quoq; ſiue Scorpio vermis eſt venenoſus eo importunior cæteris: q grauio/ Scorpius
re ſupplicio afficit: lenta morte triduo cõficiens. Ictus eius fœminis letalis eſt: præſertim vir Scorpio
ginibus: viris tantũ matutino tempore: priuſq̃ aliquo fortuito ictu ieiunum venenum emit
tat. Id in cauda habet: ferit ſemper obliquo ictu. Nec vnq̃ deeſt venenũ medio die: qum fer
uet ſolis ardoribus: nec qum ſitit: ſemper inexplebilis potu. In Affrica pennas: nõ ferit ma/
nus palmã: nec niſi pilos attigerit. Ipſe ſuæ plagæ impoſitus: aut aſſus in cibo ſumptus: aut
potus in duobus cyathis meri lenit dolorẽ. Fœtum ſuũ deuorat: vnum tantũ relinquens ſo/
lertiſſimum: qui ſe in matris clunibus includens a cauda: & a morſu ſe tutum facit. Scorpius De Scorpióe: &
quoq; Cæleſte ſignũ eſt. Nam qũ forte Orion inter uenandum Dianæ dixiſſet ſe quicquid Orione
ex terra oriretur facile interficere poſſe: ferunt terram ea temeritate permotam Scorpionem
produxiſſe: qui necaturus Orionem videbatur. Iouem autem vtriuſq; audaciam admiratũ
Scorpionem in cælo collocaſſe: ut documento mortalibus eſſet: nulla re eſſe minus fidendũ
Quapropter Dianam: cui ob venationis ſtudium carus erat Orion: ab Ioue poſtulaſſe: ut
idem ſibi petenti beneficiũ daret: quod terræ vltro tribuiſſet: Quo circa Iouẽ ita conſtituiſſe
ut Oriente Scorpione Orion occidat. Huius Scorpionis Chelæ ita premuntur ab æquino
ctiali circulo: ut eum ſuſtinere videantur. Chelæ autem Scorpionum: & Cancrorum bra/ Chelæ
Virgilius chia dicuntur. Virgilius. Qua locus Erigonem inter: chelaſq; ſequentes. Cauda autem con/
tingit hyemalem circulũ. Occidit inclinato capite. Oritur erectus a Chelis. In his ſtellas ha/
bet binas in ſingulis: in fronte tris: inter ſcapulas totidem: in ventre duas: in cauda quinq;: in
ipſo cacumine quo videtur percũtere duas. Item Scorpio militare inſtrumentum eſt: quod Scorpio milita
vulgo nunc baliſtam vocant: ita dictus q paruis ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortẽ: ſiue q re inſtrumentum
Scorpionis ſimilitudinem habeat: qum arcus hinc atq; hinc chelarum ſimilitudinem præ ſe
ferant ſpiculum caudæ. Baliſta uero funibus: & neruis tenditur: & maiora ſpicula multo lõ Baliſta
gius iactat: emittit etiam in nauali bello ſagittas oleo incendiario: ſtuppa: ſulphure: & bitu/
Ouidius mine obuolutas: atq; ardentes: quæ tabulas pice vnctas: & reſina repẽte ſuccendũt. Ouidius
Quam graue baliſtæ mœnia pulſat onus. A baliſta fit verbum Exbaliſto: quod eſt decipio: Exbaliſto.
Plautus circumuenio. Plautus. Ego hũc cõmunẽ meum: atq; noſtrum omniũ hoſtem exbaliſtabo le
Idem pide. Item Baliſtarium: locus in quo ſita eſt baliſta. Idem. Intenta baliſta eſt probe: quã ego Baliſtarium
haud multum poſt emittam e baliſtario. Baliſta ἀπὸ τοῦ βάλλειν dicta eſt: hoc eſt a ia
ciendo Scorpionem quidam Arcubaliſtam vocant. Eſt etiam Scorpius herba ſemen habẽs Arcubaliſta
ad ſimilitudinem caudæ ſcorpionis: folia pauca. Valet aduerſus animal nominis ſui: Hanc Scorpius herba

herbam Theophraſtus Nepam vocat: qđ Nepa Scorpiũ apud græcos ſignificat. Quãuis enĩ aliqui putauerint Nepam Camarum eſſe: decepti eo qđ apud Plautum ſcribitur. Retro uerſum cædam: imitabor nepam. Conſtat tamen Nepam Scorpiũ eſſe: qui & ipſe aliqñ retrogradit᷑ mordendi gr̃a. Cicero. Serpere angues: natare anaticulas: volare merulas: cornibus vti videmus boues: nepas aculeis: ſuam deniq; cuiq; naturam eſſe ad viuendum ducem. Item Scorpiuros alia herba eſt: quam etiam Heliotropiũ nominant: a nobis quum de ſole diceremus dicenda. Eſt & alius vermis Locuſtæ ſimilis: ſine pennis: qui Trixalis græce vocat᷑: Latinũ nomen nõ habet. Item Tipula vermis eſt ſex pedes habens: ſed tantæ leuitatis: ut ſup aqua currens non deſidat. Plautus. Neq; Tipulæ leuius pondus eſt q̃ fides lænonia. Quidã etiam Leontophon exiguũ vermẽ eſſe dicunt: cuius cinis cum carne in cibo datus Leonem necat: quod falſum eſſe inferius oſtendemus. Item Gurgulio vermis exiguus: de quo ſupius diximus: frumenta in horreis: ſatiſue deuorãs: dicta ita ob paruitatẽ: ꝙ nihil aliud ſit q̃ guttur. Virgilius. Populatq; ingentẽ farris aceruũ gurgulio. Item Gurgulio appellat᷑ via patẽs & veluti fiſtula q̃dã a narib9 ad pulmonẽ cõſtans cartilagine: & carne ꝑ quã ſpũs meat: ac remeat. Et hæc Spiritalis fiſtula dicit᷑: ſicut alia fiſtula: q̃ ab ore ad ventrem tranſit gula. Et Cibalis fiſtula appellat᷑ conſtans neruo: & carne. Item Salamandra eſt vermis inter omnia venenata maximũ ſcelus. Cætera enĩ ſingulos feriunt Salamandra populos necare pariter improuidos poteſt. Nam ſi arbori irrepſerit: omnia poma inficit veneno: & eos qui ederint interimit. Idem facit ſi in puteum cadat. Saliua eius quacũq; parte corporis uel in pede vno reſperſa omnis in toto corpore defluit pilus. Eſt autem animal Lacerti figura ſtellatũ: nunq̃ niſi magnis imbribus proueniens: & æſtate deficiens: cui tantus rigor: ut ignem tactũ extinguat: non alio modo q̃ glacies. A ſuibus tamen ſine nocumento manditur. Item vermis eſt Lacerta: cuius duo genera: Altera eſt maior: hæc Lacerta viridis dicitur: Altera minor: hanc quidam Zygnida: alii Calciden vocant. In vtroq; genere mas dicitur Lacertus. Virgilius. Nunc virides etiam occultant ſpineta lacertos. Lacertus etiam brachium in homine dicitur A quo fit Lacertoſus: hoc eſt robuſtus: ac validis lacertis. Lacertus etiam piſcis eſt: de quo inferius dicemus. Lacertam ore parere vulgus exiſtimat: qđ Ariſtoteles negat. Conſtat tñ eas nõ incubare: oblitas quo ſint loco enixæ: quoniã huic animali nulla memoria eſt. Itaq; catuli eoꝝ per ſe erumpunt. Ranas quoq; quidam parum inter vermes adnumerãt. Multa earum genera. Sunt Ranæ terreſtres: licet in dulcibus aquis viuant. Sunt & Marinæ. In mari Rana piſcatrix dicitur: quoniam eminentia ſub oculis cornicula turbato limo exerit: atq; ita aſſultantes piſciculos pertrahit: donec eam prope accedant: ut aſſiliat: mares: dum fœminas ad coitũ cient Ololygones vocantur: ut ſupra diximus. E terreſtribus quædam in vepribus tñ viuũt: Ob id a rubis Rubetæ appellatæ. Græci Phrynos vocant: maxime omniũ: geminis veluti cornibus: plenæ veneficiorum. Tradunt oſſiculo eius: quod eſt in dextro latere in aquam feruentem deiecto ſtatim vas refrigerari: nec poſtea ferueri niſi exempto. & econtrario aliud eſſe in ſiniſtro latere: quo deiecto feruere aqua videatur: id Apocynon vocari: quoniam canum impetus eo cohibeantur. Aliæ inter Harundines: fruticeſq; verſantur: ob id a calamis dictæ Calamitæ. Hæ inter omnes & minimæ ſunt: & viridiſſimæ: & a quibuſdam Diphthitæ nominantur. Sunt etiam ſine voce: & ſi hauriantur: ventres boum diſtendunt. Eſt & Rana parua arborem ſcandens: & ex ea Vociferans: in cuius os ſi quis expuat: ipſamq; dimittat: tuſſi liberari dicitur. Tradit Democritus: ꝙ ſi qs extrahat ranæ viuenti linguam: nulla alia corporis parte adherente: ipſaq; dimiſſa in aquã: illam imponat ſupra cordis palpitationem mulieri dormienti: quæcunq; interrogauerit vera reſponſuram. Inter vermiculos poſtremo Apes quoq; ponunt: & certe vermiculi ſunt dum naſcuntur: ideo Apes dictæ: ꝙ ſine pedibus ſunt. Virgilius. Trunca pedum primo. Quamuis aliqui Apes ab eo dictas volunt: ꝙ ſe pedibus inuicem tenent. Ab hoc fit diminutiuũ Apecula: ſiue Apicula: quũ & Apes & Apis dicimus in nominatiuo: & Apiarium locus: in quo apes tenentur: quod et aluearium dicitur: ab alueorum multitudine: & Mellarium a melle: & a meliſſis hoc eſt apibus Melliſſon: & apium herba quam græci Selinon vocant: cuius plura genera. Quod enĩ ſponte in humidis naſcitur Helioſelinum vocatur. ἕλοσ enim dicitur Palus: vno folio eſt: nec hirſutum. Rurſus in ſiccis Hippoſelinum: quo equi libenter veſcunt᷑: pluribus foliis eſt: ſimile Helioſelino: Id & Petroſelinum: & Olus atrum: ſiue Oliſatrum nuncupant: ut ſupra oſtendimus. Tertium Oreoſelinum: quaſi Montanum apium: Cicutæ foliis: radice tenui: ſemine Aneti: minutiori tamen: his fere omnibus Apes veſcunt᷑. Item ab Apibus Apiaſtrum: quod nõ eſt ſilueſtre Apium: ut Valla ſcripſit: ſed herba quæ a Meliſſis Meliſſephylon appellatur: hoc eſt Apiũ folium: & a melle dicitur Melitena: nullo magis flore gaudet Apes. Copia iſtius facillime examina continentur: & ſi ea purgantur aluearia: non fugiunt apes. In Sardinia hæc herba venenata eſt. Item ab Apis Apiarius deducitur: qui curã Apiũ

Nepa — Scorpiuros — Heliotropiũ — Trixalis — Tipula — Leontophon — Gurgulio aial — Gurgulio — Fiſtula ſpiritalis — Fiſtula cibalis — Salamandra — Lacerta — Zygnis — Calcis — Lacertus — Lacertoſus — Rana terreſtris — Rana marina — Rana piſcatrix — Ololygones — Rubetæ — Phrynos — Apocynon — Calamita — Diphthita — Rana vociferãs — Ad ſcrutanda ſecreta mulierum — Apis — Apes — Apecula — Apicula — Apiarium — Aluearium — Mellarium — Melliſſon — Apium — Selinon — Helioſelinum — Hippoſelinum — Petroſelinum — Olus atrum — Oliſatrum — Oreoſelinum — Apiaſtrum — Meliſſephylon — Melitena — Apiarius

Theophraſtus — Plautus — Cicero — Plautus — Virgilius — Virgilius — Ariſtoteles — Democritus — Virgilius — Valla

habet:& alueos tenet.Plyni.Prouentū enī ſperāt apiarii large floreſcēte thymo.Et Apiana Apiana
vua pdulcis:quā pcipue inſeċtant᷑ apes:veſpæ:muſcæq;.Nunc vulgo a muſcis Muſcatula di Muſcatula
citur.Græci Sticam vocāt.Item ab ape Apiaſtra auis apes comedens:q̄ Merops etiā vocat᷑ Stica
genitores ſuos recōditos paſcens pallido intus colore pennarum:ſupne cyaneo:priori ſub Apiaſtra
rutilo:Nidificat in ſpecu ſex pedum defoſſa altitudine.Virgil᷑. Meropes: aliæq; volucres. Merops
Manifeſtus hic Seruii error notatur:qui Meropem inquit viridem eſſe:& viridiores pēnas Apes ex bobus
habere.Creantur autem Apes ex bobus:ſicut Crabrones ex equis:Fuci ex mulis: Veſpæ ex Crabrones ex e/
aſinis.Conduntur apes a vergiliarū occaſu:nec ante fabas florentes ad opera:& labores ex quis
eunt.Qum per cælum licet:nullus operi perit dies. Primū fauos conſtruūt:hoc eſt cellulas: Fuci ex mulis
domoſq;:a fouendo dictos:q̄ in iis ſobolem fouent:fingunt primo cera:dehinc melle im/ Veſpæ ex aſinis
plent.Ceram ex floribus faciunt:q̄ quanto iocūdiore materia cōpoſita eſt:tanto in hac me Fauus
liorē mella qualitatē accipiunt.Melligenē capiunt e lachrimis arboꝝ:q̄ glutinū pariunt:ut Melligo
ſalicis:vlmi:arundinis ſucco:gūmi:reſina:His primū Alueum intus totum:ut quodā tecto/
rio illinunt: & alii amarioribus ſuccis:ne aliarum beſtiolarum auiditates iis noceat:his fo/
res quoq; latiores circūſtruūt:Melligo hæc vocatur:Primū fundamentum operis dicit᷑ Me Melligo
tys:hoc eſt purgamentū ceræ:ex quo partem aluei priorem apes illinunt. Secundum Piſſo Metys
ceron ex cera:& pice:ſiue gūmi:ſiue reſina mixtū:Vn̄ nomen habet. Græci enī πίσσαν Piſſoceron
picem vocāt: κηρὸν ceram.Tertium Propolis dictum:hoc modo quaſi ſaburbanum: qd᷑ Propolis
Varro ante alueum ſit Propolin Varo inquit vocant:qd᷑ apes faciunt ad foramen introitus:por/
rectum in alueum maxime æſtate:quam rem etiam nomine eodem medici vocant in empla
ſtris.Propter quam rem etiam carius in ſacra via q̄ mel venit.Eſt autē Propolis fauorū ſta
bilimentum:qua omnes frigoris:aut iniuriæ aditus obſtruūtur:odore etiam vſq; adeo gra/
ui: ut quidam pro Galbano vtantur.Poſt hæc cōuehitur Erythace:quam alii Sandaracam Erythace
Alii Cerinthum nominant.Hic eſt apum dum operantur cibus:qui ſæpe in fauorum inani Sandaraca
tatibus ſepoſitus inuenitur ſaporis amari:ſed plenus humoris.Gignit᷑ autem rore verno ex Cerinthus
Varro arborum ſucco.Varro.Erythacen vocant:qua fauos extremos inter ſe conglutinant: quod
eſt aliud melle propoli᷑.Itaq; in hoc vim eſſe illinendi.Quo circa examen vbi volunt conſi/
Ariſtoteles dere eum ramum:aliamue quam rem oblinūt hoc admixto apiaſtro. Ariſtoteles. Aggerunt
Idem apes ſuis cruribus ceram atq; erythacen.Idem.Sed recondunt aliud quoq; cibarii genus:cui
durities ceræ proxima:quod σανδαράχην: hoc eſt Sandarachā nōnulli appellant. Idē
habent etiam quo ſecundo cibo alantur:quod κήρινθον:hoc eſt Cerinthus vocatur: Ve
rum hoc deterius eſt:& dulcedine prope ficus.Nam & Cerinthe herba eſt folio candido in Cerinthe
curuo:cubitalis:capite concauo:mellis ſuccū habente.Erythace a coloris rubedine dicitur.
Græce enī ἐρυθήμα rubor appellatur.Cera ex omniū arborum:ſatorūq; floribus confin Cera ex q̄bus fiat
gitur:excepto Rumice:& Chenopode herbis:quarum prima vulgo nota eſt:ſecūda effigiē Rumex
Ariſtoma/ habet pedis anſerini.Ariſtomachus Solenſis tanto apum amore flagrauit:ut duo de q̄dra/ Chenopus
chus ginta annis nihil aliud fecerit. Hyliſcus quoq; Thaſius vſq; adeo has in deſertis coluit: ut
Hyliſcus Agrius:hoc eſt agreſtis fuerit cognominatus Apes intra ſexaginta paſſus opus ſuū faciūt:cō
Agrius ſumptis autem in proximo floribus:ſpeculatores ad pabula vlteriora tranſmittunt. Noctu
depræhenſæ in expeditione:ſupinæ excubant:ut alas a rore defendant. Interdiu ſtationes
ad portas faciunt more caſtrorum. Noctu vſq; ad auroram quieſcunt: donec vna excitet
omnes duplici:aut triplici bombo: quaſi tuba:aut cornu aliquo. Tunc cateruatim prouo/
lant:ſi dies futurus eſt quietus.Ventos enim imbreſq; prædiuinant: & tunc continent ſe te/
ctis.Qum ad opera proceſſere:aliæ flores aggerunt pedibus:aliæ rorem ore.Adoleſcentio/
res ad hæc opera exeunt:& ſupradicta conuehunt.Seniores intus operantur:& aduecta di
ſponunt.Quæ flores portant prioribus pedibus onerant femora:pedes priores roſtro: &
onere graues remeant.Excipiunt eas ternæ: aut quaternæ: atq; exonerant. Singulæ præte/
rea ſua officia habent. Aliæ cōſtruūt:aliæ poliunt:aliæ ſuggerunt:aliæ ex eo quod allatū eſt
comparant cibum:Neq; enim ſeperatim veſcuntur:ne operis:aut cibi:aut temporis inæqua
litas fiat.Primos fere tres ordines in anes ſtruunt:ne promptum ſit:quod inuitet furantem
Nouiſſimi maxime melle implent᷑.Dum vehunt ſecundos captant flatus.Si procella oriat᷑
apphenſis pediculo lapillis ſe librant:Sæpe etiam lapillos in humeros imponūt. Laborātes
miro ſtudio obſeruant:ceſſantiū inertiā notāt:caſtigāt:ſæpe etiā morte puniūt.Omniū aīan
tiū mūdiſſimæ ſunt:amolliunt᷑ e medio cūcta:nullaſq; int᷑ opera ſpurcitias relinquūt.Excre/
mēta operantiū intus vnū cōgeſta in locū diebus turbidis:& q̄n ab opere ceſſant educunt.
Qum aduesſpaſcit minus:ac minus in alueo obſtrepūt:donec vna circūuolet:eodē quo exci
tauerat bombo q̄ſi ſomnū indicēs:inſtar caſtrorū.Tūc repēte oēs ſilent.Domos primū ple
beiis ædificāt:deinde regibus.Si ꝓuentus largior ſperat᷑:etiā fucis:hæ cellaꝝ minimæ ſunt:
ſed ipſi maiores apibus.Sunt aūt Fuci ſine aculeo velut impfectæ apes:nouiſſimeq; a feſſis: Fucus

& iam emeritis inchoatæ: ſerotini fœtus: & quaſi ſeruitia verarum apium. Alimenta non
congerunt: ſed ab aliis conuecta conſumũt. Ad procreationem tamen Sobolis conferre ali/
quid videntur: inſidentes ſeminibus: quibus apes figurantur. Itaq; ad fouendam: & educan
dam natam prolem familiarius admittuntur. Excluſis deinde pullis extra tecta perturban/
tur. Virgilius. Ignauũ fucos pecus a præſepibus arcent. Multæ apes ſingulos fucos aggreſſæ Virgilius
trucidant. Quidam tamen fucos proprium genus eſſe exiſtimant: quemadmodum ex codẽ
Fur genere Fures: lata aluo ad furandũ pronos: ita appellatos: quia furtim deuorant mella. Alii
Fucos ex apibus fieri putant. Aculeum enim apibus vetri inſertum eſſe: qui ſi ad vnum ictũ
infixus fuerit illa ſtatim emori: ſed qum intantum fuerit adactus: ut inteſtinum ſequatur: Sic
fucos ex apibus fieri: nec mella facere: veluti caſtratis viribus: ſed ſola frequentia fœtui pro/
Phycos thalaſ/ deſſe. Fucus etiam herba eſt: quæ græce Phycos thalaſſion: Latine Fucus marinus dicitur.
ſion Tria eius genera: Latum: & alterum longius quadãtenus rubens. Tertium criſpis foliis: quo
Fucus marinus increta veſtes tinguntur. A noſtris etiam Alga dicitur: & tertium genus Alga ruffa appella/
Alga tur. Ab hoc Fuco verbum deducitur: & paſſiuum eius Fucor: quod eſt coloro: & coloror:
Alga rufa Vnde Fucatæ mulieres dicunt: quæ uel medicamentis quibuſdam colorantur: uel vitia cor/
Fuco poris inductis coloribus tegũt: & Fucus color ipſe: ſiue medicamentum dicit. Plautus. Vi/ Plautus
Fucor tia corporis fuco occulunt. Virgilius Fucum pro cera poſuit: quæ ex diuerſorum colorũ flo Virgilius
Fucatus ribus colligitur. Fucoq; & floribus oras explent. Fucus etiam pro fraude metaphorice po/
Fucus nitur: in qua veritas occultatur. Terentius. Et per alienas tegulas veniſſe clanculum per im/ Terentius
Fucilis pluuium. Fucum factum mulieri. Hinc Fucilis res falſa dicitur: & quaſi fucata. Fœtus quo/
modo progenerent apes: magna eſt inter eruditos contentio. Nunq̃ enim viſus eſt apũ coi
tus. Multi exiſtimauerunt compoſiti floribus aptiſſime confici. Virgilius. Illum adeo pla/ Virgilius
cuiſſe apibus mirabere morem: Quod nec concubitu indulgent: nec corpora ſegnes In Ve/
nerem ſoluũt: aut fœtus nixibus ædunt. Verum ipſæ e foliis natos: & ſuauibus herbis Ore le
gunt: ipſæ regẽ: paruoſq; quirites Sufficiunt: auraſq;: & cerea regna refigũt. Alii coitu vnius
qui Rex dicitur: generari apes exiſtimant: hunc eſſe ſolũ marẽ præcipua magnitudine: ne fa
tiſcat: ideoq; fœtum ſine eo non ædi: apeſq; reliquas: nõ tanq̃ ducem: ſed tanq̃ marem fœ/
minas comitari. Sunt autem reges maiores paulo q̃ cæteri: & oblongi: rectioribus cruribus:
ſed minus amplis pennis: pulchri coloris: & nitidi: leueſq;: ac ſine pilo. Dubiũ an careat acu
leo: in æſtate tantũ armatus: an aculeum quidem ei natura dederit: ſed vſum eius negarit: q̃
regem decet clæmentem eſſe: nec arma niſi per miniſtros: vbi ius poſtulat exercere: hoc certe
conſtat regem aculeo non vti. Mira plebis circa eum obedietia: qum procedit: vna eſt: totũ
examen circa eum conglobatur: cingit: tuetur: videri ab aliquo non ſinit: Aliis temporibus:
qum plebs in labore eſt: ipſe intus opera circuit: exhortãti ſimilis: ſoluſq; immunis. Satellites
quoſdam & quaſi lictores circa ſe continue habet: qui imperata faciant: Nunq̃ niſi migra/
turo examine foras exit. In procedendo ſe quæq; proximam illi cupit eſſe: & in officio con
ſpici gaudet: feſſum ſubleuant humeris: fatigatum ex toto portant. Vbi ille conſedit: omnes
caſtrametantur. Rege defuncto meret plebs ignauo dolore: non cibos cõuehit: non exit: tri
ſti tantũ murmure circa corpus conglobatur: tandẽ fame moriuntur. Qum uero alias apes
defunctas educunt: triſtitiam quandam oſtendũt: & funerantium more comitantur exeqas
Color regis melleus eſt: quaſi electo flore: ex omni copia factus: neq; vermiculus naſcitur: ut
Nymphæ cæteræ apes. ſed ſtatim pẽniger eſt. Cæteræ qũ formam capere cœperũt Nymphæ appellant.
Ariſtoteles. οὐχ ἅμα δὲ ἐν πᾶσι τοῖς κυτταροῖς ἐγγίνονται γονοί. ἀλλ' ἐνίοις Ariſtoteles
μὲν ἤδη μεγάλα ἐμέριν ὥντε καὶ πέτεσθαι. ἐνίοις δὲ νύμφαι. ἐν τοῖς
δὲ σκώληκές ἐστι. Hoc eſt nõ æquus in omnibus alueis fœtus: in quibuſdã enim ma/
Sirenes gni iam ſunt: ut volare queant: in aliis Nymphæ: in aliis etiam Vermiculi Sirenes: & Cephe
Cephenes nes imperfectæ apes ſunt: & inutiles operi: niſi quod multitudine: quæ ad calorem multum
confert: fœtus adiuuant. Quo enim maior eorum turba eſt: eo maior fit prouentus. Ariſto Ariſtoteles
teles. Fœtus apum Sirenum: & Cephenum albi q̃diu Vermiculi ſunt: poſtq̃ creuere: fiunt
apes Sirenes: & Cephenes: Clerum abortum apium eſſe Plynius ſcribit: Qum fœtum mor Plynius
bo: aut ignauia: aut naturali infecunditate nõ eduxere: In quo certe miror virum alioqn do
Clerus ctiſſimũ erraſſe. Clerum vermiculum eſſe conſtat nocentem aluearibus. Ariſtoteles. Exami Ariſtoteles
na infeſtantur clero. Sic enĩ vocant vermiculos: qui in pauimento naſcuntur: ex quibus cre/
ſcentibus velut aranea obducitur alueo: et faui carie pereunt. Hinc morbus quoq; eiuſmodi
Clerus vocatur: hoc eſt fauus cũ fœtu putrefactus. Qum uero alia cauſa utputa morbo: aut
Blapſigonia ignauia: aut infecunditate naturali fœtum non peragunt Blapſigonia dicitur: quaſi prolis
detrimentũ: ἀπὸ τοῦ βλάπτω: quod noceo eſt: & γονὸς fœtus. Qum deficit ali/
cuius aluei cibus impetũ in p̄ximos rapinæ ſtudio faciũt: at illæ cõtra dirigunt aciẽ: & aliis
quoq; cauſis ſæpenumero dimicãt: duo imperatores acies inſtruũt: vtroq; ſuos euocãte cõmi/

Virgilius litones:quæ dimicatio iniectu pulueris:aut fumo tota dirimit᷑. Virgilius. Hi motus animo-
rum atq; hæc certamina tanta:Pulueris exigui iactu compreſſa quieſcent. Gaudent plauſu:
ac tinnitu æris:atq; euocantur:Poſtq; effecto opere:& educto fœtu:functæ ſunt omni mu-
nere:exercitatione nihilominus ſolẽnem habent:ſpatiataq; in aperto:& gyris in alto ædi-
tis:tum demũ ad cibum redeunt. Vita eis longiſſima ſeptem annorum eſt. Alueum nunq; vl
tra decennium duraſſe produntur. Sunt qui mortuas:ſi intra tectum hyeme ſeruentur: de-
inde ſole verno torreant᷑:ac ficulneo cinere toto die foueant᷑:reuiuiſcere exiſtiment. Quan
Virgilius do uero in totum amiſſæ ſunt ventribus bubulis recentibus cum fimo obrutis:Vel ut Virgi
lius ſcribit:iuuencorum corpore exanimato reparantur. Odere fœdos odores: & infectos
fugiunt procul. Itaq; vnguenta redolentes infeſtant. Vua in apibus dicitur:quando examẽ Vua
Virgilius conglobatum Botri inſtar dependet. Virgilius. Hic uero ſubitum: ac dictu mirabile mon-
ſtrum. Aſpiciunt: liquefacta boum per viſcera toto. Stridere apes vtero:& ruptis efferuere
coſtis:Immenſaſq; trahi nubes:atq; arbore ſumma Confluere:& denſis vuam dimittere ra
mis. Seruius. Vuam dimittere id eſt in morem vue Botryonem defluere:quod græci dicunt
Columella βότρυον. Columella. Deinde qum examen glomeratum in proximo frondentis arbuſcu
Iuuenalis læ ramo cõſederit: animaduertito an totum examen in ſpeciem vnius vuæ dependeat. Iuue
Plynius nalis. Solicitus tanq; lapides effuderit imber:Examenq; apium longa conſederit vua. Ply-
nius. Tunc oſtenta faciũt priuata:ac publica vua dependente in domibus templiſue ſæpe ex
piata magnis euentibus. Sedere in ore infantis Platonis:tum etiam ſummitatem illam præ
dulcis eloquii portendentes. Græci quoque hoc ipſo modo loquendi vtuntur. βότρυον
ἐξηρτῆσθαι τὰ σμήνη Cera eſt:quæ fit expſſis fauis:& auro purificatis. Optima eſt Cera
quæ punica vocatur:omniũ candidiſſima:proxima quæ maxime fulua. Nomẽ a græco ha Cera punica
bet. κήριον enim græci Fauũ vocant: κήρινον Cereum. Nigreſcit addito chartarum ci- Cereum
nere:ſicut Anchuſa admixta rubet. Cera aliquando pingere maiores noſtri ſolebant. Qua Cerinum
Ouidius propter & tabellæ ita pictæ Ceræ vocabant᷑. Ouidius. Perlege diſpoſitas generoſa patria Ceræ
ceras:E cera etiã fiebant pugillares:in quibus ſcribere mos erat:Vnde Ceras aliquando pro
libellis:ſiue epiſtolis:ac etiam ipſis pugillaribus capimus. Idem. Nõne libet medio ceras im
plere capaces Quadriuio? Parieti quoq; depicto:& armis cera punica cũ oleo liquæfacta:
cãdens ſetis inducebatur:vtrũq; admotis gallæ carbonibus adurebatur ad ſudorem vſq; po
Plynius ſtea candelis ſubigebatur:deinde lintheis puris:ut ſicut marmora niteſcerent. Plynius. Va-
rioſq; in colores cera trahitur ad innumeros mortalium vſus:parietumq; etiam: & armo-
Perſius rum tutelamen. Ab hoc fit Cærare:& Incærare verbũ:quod eſt cæra tegere. Perſius. Genua Cæro
incærare deorum:& Cæreus adiectiuum:quod aliquando ex cæra fit:ut Cærea candela: ad Incæro
differentiam eius quæ ex ſæuo eſt:ſiue alio pingui: Aliquando mollem:ac facilem: & tanq; Cæreus
Horatius cæra tractabilem. Horatius. Cæreus in vitium flecti:monitoribus aſper:Nõnuq; pinguem.
Actius Actius. Pinguẽ turturem:cæreãq; ficedulam. a cære uidelicet colore quandoq; vnctum. Mar
Martialis tialis. Cærea ſi pendet lumbis:& trita lacerna. Cæreus uero ſubſtantiuũ funale ſignificat:quẽ
in ſaturnalibus ſolẽbant humiliores potentioribus:qum Candelis pauperes:locupletes Cæ
Martialis reis vterentur. Martialis. Hic tibi nocturnos præſtabit cæreus ignes. Item a Cæra Cærinus Cærinus color
color:de quo ſupra diximus. Item Syncærum:quod proprie ſignificat integrũ: tractum ab Syncærum
eo:ꝙ qui diuidere fructum cõmunem alueorum cum ſocio volunt:ſimul cum cæra mel par
tiuntur:ꝙ ſi mel tantum ſine cæra conſignent:fraudant ſocium:nec agunt integre:Suntq; q
tradant ſocietate fraudata alueos mori. Syncerum itaq; dictum quaſi ſimul cum cæra. Syn
enim apud græcos ſimul ſignificat in compoſitione:quemadmodum apud nos Con:Vnde
Synæreſis dicitur figura:quæ diuerſa coniungit:ut qum dicimus Antoni gladios pro Anto Synæreſis
nii:& derit pro deerit. & Synagoge coadunatio:& Synalœphe quaſi cõpſſio:qum de fi Synagoge
ne dictionis vocalis abiicitur:ſequenti dictione incipiente a vocali: ut Semper ego auditor Synalœphe
tantum. & Syncope conciſio:qũ littera uel ſyllaba de medio dictionis abſcindtur. & Syn- Syncope
Donatus categorematica conſignificatiua. & Syntheſis confuſio. Eſt enim ut Donatus inquit Hyper Syncategorema
baton vndiq; confuſum: Vt illud Virgilii. Tris notus abreptas in ſaxa latẽtia torquet:Saxa tica
vocant Itali:mediis quæ in fluctibus aras. & Synechon continens. & Syneodoche conce- Syntheſis
ptio qum a parte totum:uel a toto pars intelligitur. A parte totum:ut Flammas qum regia Synechon
puppis:hoc eſt nauis. A toto pars. ut Quã multæ glomerant᷑ aues:vbi frigidus amnis Trãs Syneodoche
portum fugat. & Sylepſis figura:quæ dici latine conceptio poteſt:qñ pluratiua dictio ſingu Sylepſis
Virgilius lari verbo coheret. Virgilius. Sociis & rege recepto:aut ſingularis plurali verbo cõnectitur.
Idem Idem. Sũt nobis mitia poma:Caſtaneæ molles:& pſſi copia lactis. Aut pro multis vnus po
Idem nitur. Idem. Armato milite complet. Aut pro vno multi. Idẽ. Vos o Calliope pcor aſpira- Synodus
te canẽti. & Synodus conuentus:ſiue conuenticulum. & Synonyma:quæ ſub diuerſis voci- Synonyma
bus idem ſignificant. & Synathroeſmus figura:quæ & ſingulis verbis:& plurium verborũ Synathrœſmus

coniunctione fieri poteſt: ſingulis hoc modo. Sed qum ad ſupplicium ſumendum ſe confir
maret: multa ſimul eum reuocabant: officia: conſuetudo: tempus: exiſtimatio: periculum: re
ligio. Plurium verborum coniunctione ſic. Nemo enī nocens ſine ſummo mærore eſt iudi/
ces: Sed multa ſimul eum perturbant: quod adeſt ſollicitudinis plenum: quod futurū eſt for
midoloſum: Lex paratum ſupplicium oſtentans: vitia ex vitiis coacta: occaſionem arguen/
Polyſyntheton — di maleficii captans inimicus: quæ quottidie vehementer eius animū excruciant. & Polyſyn
theton figura: qum ſententiæ multoꝝ articuloꝝ coueniẽt copia cōtinent: ut Ille hūc pœna
conſtrictum trahebat. Hic autē vociferabat: concurſus uero nō mediocris erat: qum tñ oēs
opitulari vellent: ſed nemo auderet: neqꝫ ibi magiſtratus aderat: nec circumſpiciētes: quo po
Syncaceoſis — tiſſimum confugeremus: reperiebamus. & Syncaceoſis figura: quæ docet diuerſas res con/
iungere: & cōmuni opinioni cum ratione aduerſari: ut Nec hominis auari: atqꝫ aſoti vnum
atqꝫ idem vitium eſt: vterqꝫ enim neſcit vti: atqꝫ vtriqꝫ pecunia dedecori eſt. Quare merito
Synonyma — vtriqꝫ pari pœna afficiuntur: quos pariter non decet habere. Et Synonyma figura: quæ cō/
munio nominis interptatur. Vtimur autem eo genere elocutionis: quotiens vno verbo non
ſatis videmur dignitatem: aut magnitudinem rei demonſtrare: ideoqꝫ in eandem ſignifica/
Aſynteton — tionem plura cōferunt: ut ſi dicamus: proſtrauit: afflixit perculit. & Aſynteton: quod incō/
poſitum: ſiue ſolutū a latinis dicitur: qum demptis diſiunctionibus: & prepoſitionibus di/
uerſa proferunt. Cicero. Expecto vim edicti: ſecuritatem ꝑtoris: faueo oratori: cupio opto — Cicero
Syntaxis — dānari aproniū. & Syntaxis: quæ latine conſtructio: ſiue coordinatio interꝑtatur. & Syn/
Syntheſis — theſis: quæ Compoſitio a noſtris dicitur: fitqꝫ qum ſingulare nomē multitudinem ſignificās
cum verbo plurali coniungitur: ut Pars infruſta ſecant: & turba ruunt. Syntheſis etiam ve/
Symmachus — ſtis genus eſt: de qua ſuperius diximus. & Symmachus nomen propriū: quod ſignificat cō/
Symmachia — certatorē: auxiliarium: & Symachia auxiliū: cōcertatio: & Symmetria cōmenſuratio: cuius
Symmetria — tamen latinum nomen in vſu non eſt. Plynius. Nondum habet latinū nomen Symmetria. — Plynius
Sympathia — & Sympathia vſitatiſſimū apud latinos: quod dici compaſſio poteſt. & Symbole commiſ
Symbole cōmiſſura — ſura. & Symbolum indicium: quaſi ſimul collatum: de quo alibi diximus. & Symmathetes
condiſcipulus. & Sympoſium compotatio. & Syndipnum concœnatio. & Sympotes cō/
Symbolū īdiciū — potor: & Sympoti compotrix. & Symphirum herba: de qua alibi diximus: coagulum ſiue
Symmathetes — conſerua latine appellata. & Symphonia conſonantia. & Synoecus cohabitator contu/
Sympoſium — bernalis. & Syſtole correptio. & Syngraphum: de quo alibi diximus. & Symplegma com/
Syndipnum — plexus: concurſus. & Symplegades Inſulæ Ponti: mille quingentis paſſibus ab Europa di/
Sympotes — ſtantes: Cyaneæ ab aliis dictæ. Symplegades autem ob id appellatæ: ꝙ inter ſe cōcurriſſe ali
Sympoti — quando fabulis traduntur. Id autem fictum idcirco eſt: quoniam paruo diſcretæ interuallo:
Symphirum — ex aduerſo intrantibus geminæ cernebantur: pauloqꝫ deflexa acie: coeuntium ſpeciem ꝑbe/
Symphonia — bant. & Sympudearia funera a veteribus dicebantur: quibus ludos adhibebant: quaſi ſimul
Synoecus — pudenda. Verum ut ad propoſitum reuertamur: quoniam quæ integra ſunt: etiam incorru/
Syſtole — pta ſunt: Ponitur aliquando Syncerum pro puro: incorrupto: immaculato. Horatius. Syn — Horatius
Syngraphum — cerū eſt niſi vas: quodcunqꝫ infundis aceſcit. Ab hoc fit Synceritas: hoc eſt integritas: & Syn
Symplegma — cere integre: Cuius contrarium eſt Inſyncerum: hoc eſt vitiatum: corruptum. Virgilius. In/ — Virgilius
Symplegades — ſyncerus apes tulitur cruor. Simili quoque modo Procerum a Cera deducitur: quod pro/
Sympudearia — prie ſignificat prolixum: & in longum productum: quaſi ad ſimilitudinem ceræ extenſum:
Syncerum — A quo Proceritas: longitudo: aut prolixitas: & Proceriter aduerbium: extenſe. Proce/
Synceritas — res uero capita trabium proprie dicuntur: hoc eſt mutili quidam extantes: A quo principes
Syncere — ciuitatis ſunt Proceres appellati: ꝙ ii ita in ciuitate eminent: ſicut illi in ædificiis. Quidam
Inſyncerum — tñ Procerū a creſcendo: quaſi procretū: hoc eſt excre um dictum volunt: & Procris Cepha/
Procerum — li venatoris vxor fuit. Proconeſſus vrbs fuit in minori Aſia. Item a cera Cerinthe: herba eſt
Proceritas — folio candido: incuruo: cubitalis: capite concauo: mellis cum cera mixti ſaporem habente.
Proceriter — Cuius florum auidiſſimæ ſūt Apes. Item a cera Cerotum: ſiue Ceratum Græce κηρωτὸν:
Proceres — de quibus ſupra diximus. Aceratum a ceræ priuatōe: qđ ſignificat lutum cum paleis mixtū:
Procris — & Ceroma: quod ceroto ſimile ſit. Ceroma enim dicebatur quo vngebantur athletæ: dū cer
Proconeſſus — taturi erant. hoc uero ex oleo: terraqꝫ conſtabat: nec ex omni quidem terra: ſed ex quibuſdā
Cerinthe — eius generibus: quibus robuſtiora fieri corpora: & ad tolerandos æſtus: atqꝫ algores firmio
Cerotum — ra arbitrabantur: ut erat albida: quædam terra pertenuis ex albano agro: & rubrica: & baia
Ceratum — nus puluis: & qui iuxta montem Veſuuium collegebatur: aliæqꝫ huiuſmodi terræ complu/
Aceratum — res. Adhibebatur quippe Oleum tum ad agilitatem præſtandam: ut corpora lubrica fierent:
Ceroma — tum ꝙ natura olei eſt tepefacere membra: & contra algores munire. Tertia uero ad indurā
Olei natura — dos magis artus: & aduerſus æſtum firmandos adiungebatur. Statius de palæſtris. Poſtqꝫ — Statius
oleo gauiſa cutis: petit æquor vterqꝫ. Procurſu medium: atqꝫ hauſta veſtitur harena. Tū ma
didos artus alterno puluere ſiccant: Collaqꝫ demerſere humeris: & brachia late vaſta tenēt

Tanta uero quorundam in inueniendis ad huiuſmodi concertationes terris cura fuit:ut tra-
Patrobas dant Patrobani Neronis principis libertum ex Aegypto aduehi feciſſe harenam e Nilo te-
nuiſſimam:dumtaxat ad corpora paleſtræ ſtudiis exercenda.Patrobæ huius mentionem fa-
Martialis cit Martialis. Vexat ſæpe meum patrobas confinis agellum.Contra libertum Cæſaris ire ti-
mes.Lacedæmoniū ceroma:aqua frigida vocabatur:quoniam Lacedæmonii pueros ſuos Ceroma lacedæ
ad tolerandos æſtus:atq; algores huiuſmodi aqua madefactis corporibus obdurabant:Vñ monium
Virgilius apud Virgilium Seruius dum locum illum exponit: Natos ad flumina primū Deferimus:
Seruius ſæuoq; gelu duramus:& vndis.Laconum inquit morem exprimit.Martialis.Cur Lacedæ-
Martialis monio luteum ceromate corpus Perfundit gelida virgine:ne coeat.Atqui ceroma illud:qd
peractis ludis ex athletarum corporibus diſtringebat admixto luto:ac ſudore:cœnoq; ad
varios medicinæ vſus vtile erat:ideoq; magna diligentia cuſtodiebatur.A ſtrigili:ſiue ſtrin-
gendo Strigmentum hoc vocabant:tanta in gymnaſiis græcorum luxuria:ut aliquādo ma- Strigmentum
Plynius giſtratus ludorum octingentis ſeſtertiis ſtrigmenta huiuſmodi vendidiſſe tradantur.Ply-
nius.Quin & ſordes hominis in magnis fecere remediis quæſtuoſorum gymnaſia græcorū
quippe ea ſtrigmenta molliunt:calefaciunt:complent:ſudore & oleo medicinam facienti-
bus.Efficaciora ad eadē ſtrigmenta a balneis:& ideo miſcentur ſuppuratoriis medicamen-
tis.Nam illa quæ ſunt e ceromate permixto cœno articulos tantum molliunt:calefaciūt: di-
ſcutiunt efficacius:ſed ad cætera minus valent.Ponitur etiam aliquando Ceroma pro loco
Martialis in quo palæſtritæ vngebātur. Martialis. Seu lentum ceroma teris.Plynius.Idem palæſtras
Plynius athletarū imaginibus:& ceromata ſua exornāt:& vultus epicuri per cubicula geſtant ac cir-
cumferunt ſecum.Item a cera Cerium deducitur:quod faui ſimilitudinem habeat.Dicitur a Cerium
græcis ΚΗΡΙΟΝ: Vlceris genus eſt:idq; duas ſpecies habet:Alterum eſt ſubalbidum Furun-
culo ſimile:ſed maius:& cum dolore maiore:quod vbi matureſcit:habet foramina per quæ
fertur humor glutinoſus:& purulentus:nec tamen ad iuſtam maturitatem peruenit. Si diui-
ſum eſt:multo plus intus corrupti q̄ in furunculo apparet:altiuſq; deſcendit:raro fit:niſi in
ſcapulis.Alterum eſt minus ſuper corpus eminens:durum:latum:ſubuiride: magis exulcera-
tum.Si quidem ad ſingulorum pilorum radices foramina ſunt:per quæ fertur humor gluti-
noſus:ſubpallidus:craſſitudinē mellis aut viſci referēs. Si incidit viridis intus caro apparet:
Plynius. dolor:& inflāmatio ingēs eſt.Plynius.Ramorum fici teneri cauliculi cū melle vlceribus: quæ
Idem Ceria vocantur illinuntur.Idem.Groſſi illitæ cum melle:& foliis ceria ſanant:& canis mor-
ſus.Itē a melle & cera Melliceris:Mellicærides Gangilia:Atheromata:Stratomata:Tuber- Mellicæris
cula ſunt eiuſdem fere generis:quæ & in ceruice:& in alis:& in lateribus oriri ſolent:habent Gangilia
inter ſe mediocres differentias:quandoquidē neq; periculo terrent:neq; diuerſo genere cu- Atheromata
rantur:omnia autē incipiunt a paruulo:& diu paulatimq; increſcunt:ac tunica ſua includū- Stratomata
tur.Quædam ex his dura:ac renitentia: quædam mollia candentiaq; ſunt: quædam ſpatio
nudantur:quædam tecta capillo ſuo permanent:fereq; ſine dolore ſunt.Gangilia renitun-
tur Atheromati ſubeſt quaſi tenuis pulticula.Stratomati pingue quiddam:idq; latiſſime pa-
tere conſueuit.Mellicæridi liquidior humor: idemq; preſſim circumfluit: Vnde a melle:&
Plynius cera:hoc eſt a fauo nomen accepit:Plynius.Melilotus deferuefactus in vino dulci peculia-
riter contra mellicæridas efficax.Item a cæra Cæroſus id eſt veluti cæram habens admixtā. Cæroſus
Idem. Vnde Mel Cæroſum nondum depuratum:& adhuc cæra cōmixtum.Plynius. Teſtes fibri
non adulterati hammoniaci coloris eſſe debent:circūdati liquore veluti mellis cæroſi: odo-
ris grauis:guſtu amaro: & acri.Itē Cærites lapis:de quo ſupra diximus:a cæræ colore. Mel Cærites
uero a græco deductum:quod dicitur μέλι: Vnde μελίτεα mella:& μέλιτται:ſiue
μέλισσαι apes.Mel optimū eſt:vbi optimorum florum copia abundat: Hinc Mel At- Mel Atticum
ticum cæteris præferunt:quod & Hymetium dicitur.Hymetus enim mons eſt Atticæ regio- Hymetium mel
nis iocundiſſimus:& omniū græcorum montium obtinens principatum:diuerſis floribus: Hymetus
& thymo maxime abundans.Quapropter in eo repertas primo apes volunt Erichthei tē-
Eumenes poribus:quamuis aliqui in Theſſalia potius velint ſub Ariſtæo:aliqui in inſula Cho:ut Eu-
Mæander menes: Nonnulli increta temporibus Saturni:ut Mæander. Virgilius. Semper fronden-
Virgilius tis Hymeti.Iuuenalis. Dulcique ſenex vicinus Hymeto.Martialis.Hoc tibi Theſæi popu-
Iuuenalis latrix miſit Hymeti:Pallados a ſiluis nobile nectar opus.Ex hoc mōte Marmora etiā pul- Hymetium Mar
Martialis cherrima cauabantur.Plynius.L.Craſſus orator primus peregrini marmoris colūnas ha- mor
Plyniꝰ.L. buit hymetias. Poſt Atticū mel primū locum optinet ſiculum ex hybla. Hic mons & regio Hymetiæ colum
craſſus Siciliæ:in qua Thymi & Salicum copia.Idem Mons Megara vocatur.Apes ibi magna co- næ
Virgilius. pia:quæ ab eo Hybleæ dicuntur.Virgilius.Hyblæis apibus florem depaſta Salicti.Martia- Megara mons
Martialis. lis.Qum dederis ſiculis mediæ de collibus Hyblæ Cecropios dicas tu licet eſſe fauos.Sed ex Hybla
melle Attico id præſtantius eſſe putatur:quod ad argentarias gignitur: vocaturq; Acapni- Hyblææ Apes
ſtum: quod genere quodam compoſitionis a fumo purgatum ſit:quippe:ά:priuatiua par- Acapniſtum

ticula eſt: καπνὸσ fumus. Alicubi faui cæra ſpectabiles ſunt ut in pelignis. Alibi mellis cõ
pia: ut in Creta: Cypro: Affrica: Alibi magnitudine: ut in Septẽtrionalibus regionibus. Vi
Anthinum Mel ſo iam in Germania octo pedum longitudinis fauo. Vernum Mel Anthinũ vocatur: quod
Horæum Mel ex floribus faui cõſtruantur: quos græci ανθων appellant. Mel uero æſtiuum vocatur Ho
ræum: quod græci omnes fructus æſtiuos nominant Horæos: quoniam id tempus per excel
Tacitum Mel lentiam Horam vocant. In omni melle: quod per ſe fluxit: optimum eſt: appellaturque Ta/
Mel Silueſtre citum. Tertium genus mellis Silueſtre eſt: eximiturque poſt primos autumni imbres. Eri/
Mel Ericeum ceum id vocant: ab Erica frutice: quam & Siſarum nominant: Folia habet Tamarici ſimi/
Erica lia. Hæc tum herba ſola floret in ſiluis: ideoque melli nomẽ prebet. Plurimi Syderiten eam
Siſarum appellant: Athenienſes Tetraditen. Qum eximenda ſunt mella: apes abigi fumo debent: ne
Sydcrites uel iraſcantur: uel ipſæ auidius vorent. Acraton mel purum: atque integrum dicitur: quod
Tetradites neque aceſcere incœpit: nec vllum paſſum eſt vitium. Bithymũ mel dicitur: quod ex vtriuſq;
Acraton Thymi floribus collectum eſt. Duo enim ſunt Thymi genera: Candidum: & Nigrum. Hoc
Bithymũ Mel genus mellis album non fit: ſed eſt oculis & vlceribus aptiſſimum. Tantum autem refert in
Mel venenatum apibus pabulum: ut Mella quoque venenata naſcantur. Herba eſt Heracliæ in ponto alba:
Aegolethron vexatio quidem iumentorum: ſed præcipue caprarum: quam Aegolethron vocant: a capris
interimendis. αἴγα quippe græci capram nominant: ὄλεθρον pernicioſum: exitiale hu
ius flore concipiunt mella: noxium virus: qum aquoſo vere marceſcit: Quapropter non fit
hoc omnibus annis. Aliud quoq; mellis genus in eodem ponti ſitu: quod ab inſania: quam
Mænomenon gignit Mænomenon vocant: id exiſtimat' fieri flore Rhododẽdri: q frutex eſt: quẽ & Rho
Rhododendrõ dodaphnem nominant: & Nerium: folio ſimilis Amygdalæ: ſed maiori: pinguiorique: ſe/
Rhododaphne mine patenti: ut cornu: intus lana: ſimilis Hyacyntho: radice oblonga: guſtu ſalſa: anguſta:
Nerium Folia eius quadrupedum ſunt Venenũ: Capræ ſi aquam biberint: in qua folia eius madue/
Faui venenati rint: mori dicuntur: Et in Perſide: & in Mauritania Venenati faui gignũtur. Item in Corſi
ca. Ouidius. Quam puto de gelidæ collectum flore Cicutæ Melle ſub infami corſica miſit Ouidius
apis. Mel quidam dicunt cæli ſudorem eſſe: alii ſyderum ſaliuam: alii purgantis ſe aeris ſuc/
cum: conſtat ſane ex aere decidere: ſyderum maxime exortu ſub lucanis temporibus. Itaque
Mellatio qum prima aurora folia arborum melle roſcida inueniuntur: A melle Mellatio dicitur vin
demia mellis. Plynius. Aeſtiua mellatione decimam partem apibus relinqui placet. Idem. Plynius
Melligo Hæc ergo mellatio idibus fere nouembris includitur. Item Melligo: quæ proprie ſignificat Idem
ſuccum illum e lachrimis arborum: ſiue florum quem apes deuorãt: poſtea ad alueos regreſ/
ſæ: euomunt: operaque componunt. Plynius. Primũ itaque Fauos conſtruunt: Cæram fin/ Plynius
gunt: deinde Sobolem: poſtea Mella: Cæram ex floribus: Melliginem a lachrimis arborum
quæ glutinum pariunt ſalicis: Vlmi: Arundinis ſucco: gummi: Reſina: His primũ alueũ ipſum
intus totum: ut quodam tectorio illinunt: & aliis amarioribus ſuccis contra aliarum beſtio
larum auiditates. Ponitur tamen Melligo pro ſucco cuiuſcunq; fructus floreſcentis adhuc:
atq; immaturi. Idem. Omphacium e vite fit pſitia: aut aminia: qum ſint acini Ciceris magni Idem
tudine ante canis ortum. Imprima lanugine demetitur vua: eiuſq; melligo et reliquũ corpus
ſole coquitur: nocturni rores cauentur. In fictili cõdita melligo colligitur: ſubinde Cyprio
Mellonia ære ſeruatur. Item a melle Mellonia: mellis dea eſt: & Melleum: quod mellis: ut melleus co/
Melleum lor: melleus ſapor: aliquãdo etiam dulce: ut mellea vox: melleus puer: & mellitum: quod mel
Mellitum le conditum eſt: & Mellifluũ: ex quo fluit: aut fluere videtur mel: hoc eſt dulce: iocundum: ut
Mellifluũ melliflua oratio: mellifluus ſermo: & Melliloquus qui dulce loquitur: ut Cicero inquit: e Cicero
Melliloquus cuius ore melle dulcior fluit oratio: & Mellimela: mala dulcia: quod ſint mellei ſaporis: ea/
Mellimela dem Muſtea vocantur a celeritate naſcendi: prima enim proueniunt: vulgo Nana vocant:
Muſtea a paruitate arborum in quibus producuntur. Martialis. Infanti melimela dato: fatuaſque
Nana mala mariſcas. Nam mihi quæ nouit pungere Chia ſapit. Et Melis animal: quod fit mellis aui/
Melis diſſimum: & aluearibus ſemper infeſtum. Vulgo id Taxonem vocant: in cauernis viuens
Taxo aſperum: mordaxque: magnitudine Vulpis: colore felis: capite albis: ac nigris: veluti li/
neis diſtincto: roſtro inſtar Suis oblongum: pelle aſpera: atque prædura: Quapropter
ex ea Pharetras: & canum collaria obtegunt. Varro. Ne vulnerentur canes a beſtiis im/ Varro
ponuntur iis collaria: quæ vocantur Melium: id eſt Cingulum circum collum ex Corio Frontinus
firmo cum clauis capitatis. Frontinus. Et ſcuta erant melium pellibus tecta. Plynius. Plynius
Hanc eſſe melibus in metu ſolertiam: ut ſufflata cutæ diſtinctæ ictus hominum: & mor
ſus canum arceant. Ignorauerunt hoc longiſſimis temporibus latini omnes: Græcique
alii aliter hoc vocabulum exponentes. Nos primi omnium errorem hunc: ut pleroſque
Melos alios e noſtrorum mentibus oſtenſa veritate diſcuſſimus. Et Melos: cantus: ſuauitas qđ
Melodia & neutrum: & indeclinabile eſt. Perſius. Cantare credas per pegaſeum melos. Et Melo/ Perſius
dia: qđ interp̃tatur meleus cantus. Quidam dicunt melos proprie vocari cantũ paſtoralẽ.

& Meliſſus proprium nomen: fuit rex cretenſis antiquiſſimus: qui primus diis ſacrificauit: Meliſſus
habuitque filias duas Amaltheam: & Meliſſam: quæ Iouem infantem caprino lacte: ac mel Amalthea
le nutriuerunt. Item a melle Melite inſula: melle abundans: in Africa verſus Pachinum Si- Meliſſa
Plynius ciliæ: vnde catelli afferebantur Melitenſes: ſiue Melitæi appellati. Erraſſe in hoc Plynium Melite inſula
conſtat: qui Melitem inſulam: ex qua Melitenſes catuli feruntur: ſcribit inter Curcuram eē: Melitēſes catuli
quæ Melæna cognominata eſt: ut Illyrium. Lapſum autem in hunc errorem exiſtimo co- Melitæi
gnatione vocabuli. Nam Melitinæ inſula in Adriatico fuit non longe a Curcura: quæ di- Curcura
Ptholemeꝰ citur Melæne. Ptholemeus. Inſulæ ſunt in Dalmatia Iſſa: quæ & vrbs eſt: Pharia quæ & Melæna
vrbs. Nam Pharus parua Aegypti inſula dicta eſt contra Nili oſtia: ita appellata a Naucle Melitinæ
Alexander, ro Menelai: cui id nomen fuit: ibi ab aſpide interempto: & ſepulto. In hac Alexander Ma Iſſa
cedo nouam vrbem condere ſtatuit: Sed cum magnæ ſedis capax non eſſet: ex illius aduer- Pharia
ſo condidit Alexandriam: In eadem ingens turris fuit nauigantibus lumen exhibens a Phi Pharus
ladelpho rege cōſtructa: quæ inter ſpectacula orbis numeratur: Hinc turres omnes: ex qui- Alexandria
bus lumina nauigantibus exhibentur: nonnulli Pharos appellant. A Pharia inſula Phari-
enſis deducitur: A pharus Pharius. Phariſæi ſecta quædam iudeorum fuit: religioni indul- Pharos
Ptholemæ. gens: præterea inſulæ in Dalmatia Curcura Melæna cognominata. Meliten vero in Africa Pharenſis
Strabo fuiſſe. Idem Ptholemæus apertiſſime ſcribit: & Strabo τοῦ δὲ πάχυνιον προκεί- Pharius
ται νῆσος μελίτη. ὅθεν τὰ κυνίδια. ἃ καλοῦσι μελιταῖα. Hoc eſt Pachyno Phariſæi
adiacet inſula Melite: ex qua catuli ſunt: quos Melitæos appellant. Melitinen quoque a co- Curcura
pia mellis appellatam arbitrantur. Item a melle Melitites potionis genus dulcis: quod fit Melites
ex melle & muſto: quinq; congiis auſteri muſti: congio mellis: & ſalis cyatho ſufferuefactis
differtque a mulſo: quod mulſum eodem quidem modo: ſed ex veteri vino fit: quod facilli- Mulſum
me cum melle concorporatur. Reuocat hoc auiditatem cibi: aluum mollit frigido potu: ca
lido ſiſtit: corpora auget: Multi longitudinem ſenectæ mulſi tantum potu: ſiue alio cibo to
Auguſtus leraure. Qum diuus Auguſtus Pollionem Romulum centeſimum iam annum excedentē
Pollio interrogaſſet: qua nam ratione vigorem illum animi corporiſque cuſtodiſſet: reſpondiſſe
illum tradunt intus mulſo: foris oleo. A mulcendo autem dictum eſt Mulſum: quaſi melle
Pacuuius delinitum: Mulcere enim delinire eſt: quaſi mellicere: hoc ē molle reddere. Pacuuius. Quid Mulceo
me optutu terres: mulces laudibus? Hinc Demulceo fit: hoc eſt delinio: & Mulciber dictus Demulceo
Vulcanus: quod molliat ferrum: ac mitius reddat. Mulſa etiam aqua: ſiue Hydromeli dici- Mulciber
tur: quæ fit: deſpumato in ea melle: preclaramque vtilitatem habet: in cibo ægrotantiū leui: Mulſa aqua
viribus recreandis: ore: ſtomachoq; mulcendo: ardore refrigerando. Tradunt etiam hunc Hydromeli
potum vtilem eſſe hominibus animi humilis: atq; preparci: quos micropſychos appellant. Micropſychus
Eſt etiam Melitites lapis: qui ſuccum remittit dulcē: mellitūq; tuſus: & cæræ miſtus eruptio- Melitites
nibus pituitæ: maculiſq; corpis medet: & fauciū exulceratiōi. Itē a melle Thalaſſomeli: qđ
fit æquis portionibus maris: mellis: ibris: fictiliq; vaſe: & picato conditur: & Elæomeli oleū Thalaſſomeli
qđ in Syria ex ipſis oleis manat ſapore melleo: nō ſine nauſea: aluum emollit: bilē detrahit
& Oxymeli qđ & Acetū mulſū appellat. Id hoc modo veteres tēperabāt. Mellis heminas Oxymeli
decem. Aceti veteris heminas qnq;. Salis marini pondo: Tymbræ quadrantē: aquæ marinæ Acetū mulſum
ſextarios quinq;: parit coquebāt deferueſcēte decies cortina: atq; diffundebāt: iueterabātq;.
Itē a melle Mellaria: de qbus ſupra diximus: quæ & Apiaria dicūtur: & aluearia: & Melliſ Mellaria
ſones vocant: & Mellarii q opus mellis exercēt: & ab apibus dicūtur Apiarii: & Mellariū Apiaria
vas: quo in ſacrificiis Maiæ deæ veteres vtebantur: in quo non mel: ſed vinū inditum erat: Aluearia
& vinum ipſum ſub lactis nomine ferebatur: quod Faunus eius pater in amorem illius la- Melliſſones
pſus: cū volūtati ſuæ repugnantem haberet primo virga myrtea verberatā: deinde vino ſo- Mellarii
pitam compſſit in ſerpentem tranſfiguratus: propter qđ & myrteam virgā in templo eius Apiarii
hri nefas erat: & ſup caput eius extendebat vitis: qua maxime eam pater decipere tētauerat Mellariū
& vinum in templū eius nō ſuo nomine ſolebat inferri. Item Meliceria de quibus paulo an Maia
te diximus: A melle: & cæra. Item Melilotos quaſi dulcis: & Mellea lotos: herba eſt notiſ- Faunus
ſima: & vbiq; naſcens: apiū cibus. Laudatiſſima tamen in Attica: vbicunq; vero recēs: nec Melliceria
candicās: & Croco q̄ ſimillima: quanq; in Italia odoratior: & candida ē. Dicit latine Ser Mellilotos
Ouidius tula regia: a ſertis: quæ ex ea fiūt. Ouidius. Pars thyma: pars rores: pars meliloton amant. Sertula regia
Homerus Lotos ꝓprie herba ē in Aegypto: quā Homerus inter herbas ſubnaſcentes deorū volupta- Lotos
ti: primā nominauit: Hæc recedentibus aquis Nili prouenit ſimilis fabæ: in cuius capite fru
ctus eſt papaueri ſimilis: intus grana: ceu miliū: ex quo incolæ faciunt panem: radicem ha-
bet mali cotonei magnitudine: opertam nigro cortice: qualis eſt qui caſtaneas tegit: Inte-
rius candidum corpus gratum cibis: & crudū: & coctū. Ab hac ſata fit Lotometra: ex cuius Lotometra
ſemine ſimillimo porri fiūt panes in Aegypto a paſtoribus maxie aq: uel lacte ſub acto. Ne
gant quicquam illo ſalubrius eſſe: nam qui eo viuunt: nec dyſenteria: nec teneſmo: nec aliis

Trifolium morbis ventris infeſtantur. Eſt & alia Lotos: quam multi Trifolium dicunt. Item alia Lo-
tos agreſtis in Lybia naſcitur: haſta duobus cubitis longa: ramos plurimos proferens: fo-
lia ſimillima Trifolio: ſemen minus q̃ feno græco guſtu venenoſa. Quidam etiam Lo-
ton Miluim vocauere. Eadem Africa Loton aliam inſignem arborem gignit: quam vo-
cant Celtio: magnitudine piri. Inciſuræ in foliis crebriores faciunt ne ilicis videantur:
Fructui magnitudo fabæ: color croci. Tam dulcis ibi cibus eſt: ut nomen etiam genti de-
Lotophagi derit. Si quidem Lotophagi appellantur. Quintilianus. Sunt qui tradantur a poetis guſtu Quintilia.
cuiuſdam germinis apud Lotophagos: & Sirenum cantu deliniti voluptatẽ ſaluti pretu-
liſſe: dum laudis falſam imaginem perſequuntur. Ferunt ventris non ſentire morbum: q eo
naſcãtur. Vnũ quoqꝫ ex eo exprimit̃: ſimile mulſo: bacchæqꝫ cõtuſæ cum ſiliqua ad cibos in
doliis ſeruantur. Ligno color niger quod ad tibias expetit̃: e radice cultellorũ capuli fiunt.
Theophraſtus. Lotus naſcitur quẽadmodum myrtus aduerſus inter ſe denſus ſuper germi- Theophra
na: guſtatu inter Lotophagos ꝑdulcis: ſuauis: innocuus ac ventri vtilis. Idem. Multa hæc ar ſtus
bor: fructuſqꝫ copioſa eſt. Exercitũ itaqꝫ Ophelli: qum Cartaginem proficiſceret̃: uel eo fru Idem
Lotophagia ctu diebus pluribus paſtũ cõmeatuum defectu accepimus. Eſt igitur in inſula Lotophagia:
Pharis pharide vocata: larga copia: ſed nõ minor incontinẽti. Hæc arbor Italiæ quoqꝫ quondã fa
Faba græca miliariſſima fuit: ſed terra mutata. Plynius. Faba græca: quã Romæ a ſuauitate fructus: ſil- Plynius
ueſtris quidẽ: ſed cæraſorum pene natura Loton appellant ꝓcipuæqꝫ domibus expetitur ra
morũ petulantia breui caudice latiſſima ex patiantiũ vmbra: & in vicinas domos ſæpe trã
ſilientium. Nulli opacitas breuior: nec aufert ſolem hyeme decidentibus foliis: nulli cortex
iocundior: aut oculos excipiens blandius. Nulli rami longiores validioreſqꝫ: aut plures: ut
Melicraton dixiſſe totidem arbores liceat: Cortice pelles tingũt radice lanas. Item a melle Melicraton:
Melculum quo aliq vtũt̃ ꝓ mulſo. Itẽ Melculũ: hoc ẽ paruũ mel: quo verbo blãdiẽdo vtimur. Plautus.
Mellifico Meũ corculũ: meũ melculũ. Itẽ Mellifico hoc ẽ mel facio: A quo Mellificus: et Mellificator Plautus
Mellificus et Mellificatrix: et Mellificatio deducũt̃. Diocles Panicũ Mel frugũ appellauit a frugis dul Diocles
Mellificator cedine: & quod dyſentericis: & ad tormina ꝓdeſt: quẽadmodũ mulſum. Itẽ a melle & oleo
Mellificatrix quod græci Elæon vocant Elæomeli. Oleũ eſt in Syria ſponte ex ipſis oleis manans: ſapo-
Mellificatio re melleo aluũ mollit: bilem detrahit: qui duos ex eo cyathos bibere torpeſcũt: excitanturqꝫ
Mel frugum crebro. Pugnatores dũ certaturi ſunt: cyathum vnum ex eo preſumunt. Item a verto Verro
Elæomeli deducitur: quod aliquãdo ſignificat traho. Virgilius. Quippe ferant rapidi ſecũ: verrantqꝫ Virgilius.
Verro per auras. Aliqñ idem quod verto. Idem. Adnixi torquẽt ſpumas: & cærula verrũt Aequo Idem
ra. Nonnunq̃ capitur pro mundo: quod trahendo ſordes mundentur. Iuuenalis. Verre pa Iuuenalis
Verriculum uimentũ: nitidas oſtẽde colũnas. Ab hoc fit Verriculum rete piſcatoriũ: quod trahẽdo e va
Verreicula do educitur: & Verreicula: quod veteres pro articulo vſurparũt: & Euerriator: qui iure ac-
Euerriator cepta hæreditate iuſta facere defuncto debet: quæ ſi non fecerit: ſeu quid in ea re turbauerit:
Exuernæ ſuo capite luat. Exuernæ ſunt purgatio quædam domus: ex qua mortuus ad ſepulturã feren
dus eſt: quæ purgatio fit per euerriatorẽ: certo genere ſcoparum adhibito: ab extra verrẽdo
Verruca dictæ. & Verruca: quod proprie ſignificat locũ ſupereminẽtem: nã quæ ſupereminẽt verri
ſolent. Cato. Cenſeo inquit: ſi rem ſeruare vis faciundum: ut quadringẽtos aliquos milites Cato
Verrucæ i corpo ad Verrucã illam ire iubeas: eam vti occupent imperes. Hinc Verrucæ in corporibus dicun
ribus tur ſupeminentes veluti globuli duriores: quos vulgo Porros appellãt. Plynius. Ocimũ mi Plynius
Verrucula xto atramento ſutorio Verrucas tollit: Huius diminutiuũ eſt Verrucula: hoc eſt parua ver-
Verrucoſus ruca: & Verrucoſus homo dicit̃: verrucis plenus: & Verrucoſa loca: inæqualia: & diuerſas
Verrucaria partes eminẽtes habentia: & Verrucaria herba: quæ verrucas tollit: alio nomine Heliotro
Heliotropium pium vocata: de quo inferius dicemus. Item a verro Verpus: hoc ẽ medius digitus a verren
Verpus do podice. Iudei enim quia patiũtur Hæmorroidas hoc eſt ſanguinis fluxum: hoc digito
Verpi verrendo vtuntur podici: Vnde & ipſi Verpi aliquando vocitati inueniũtur. Idem digitus
& impudicus ob eandem cauſam dicitur: & infamis: & quando porrigebatur ſignum de-
riſionis: & contumeliæ erat. Martialis. Oſtendit digitum ſed impudicum Alconti Daſioqꝫ Macrobius
Symmachoque. Idem. Nam mea iam digitum ſuſtulit hoſpitibus. Iuuenalis. Ipſe minaci Idem
preberet laqueum: mediumque oſtenderet vnguem. Perſius. Frontemque atque vda label- Iuuenal.
Pollex la infami digito: & luſtralibus ante ſaliuis: Expiat. Primus vero in manu digitus Pollex Perſius
Polleo vocatur: quod cæteris potentior ſit. Pollere enĩ poſſe eſt: vnde Pollentia potẽtia: & Aequi
Pollentia polleo pro æquiualeo. Græci αντίχειρ nominant quaſi pro manu: quod non minus in
Aequipolleo officio ſit q̃ manus: & quaſi manus altera videatur. Alio nomine appellatur Hallus ἀπὸ
Pollicaris τοῦ ἅλλομαι ſalto: quod conſtricta manu proximum digitum ſolus ſcandat: A polli
Index ce Pollicaris deducit̃. Plynius. Craſſitudine pollicari. Pollici vicinus Index ſiue Salatuarius
Digitus medicinal. vocat̃: q eo res q̃s volumus oñdimus. Qui ãt int̃ minimũ & mediũ eſt Medicinal. ſiue a ge
Digitus ãnularis ſtiõe ãnuli: Annularis: q neruus qdã de corde natus ad eũ digitũ i manu ſiniſtra deriuat̃: et Plynius

deſinit: iplicitus cæteris eiuſdẽ digiti neruis. Poſtremus ꝙ omniũ maxime paruus ſit: mini — Digit9 minim9
mus uel Auricularis: ꝙ eo ad mundandas aures vti ſolemus. Itẽ a verto compoſita fiunt — Digitus auricularis
Anniuerſarius: qđ ſingulis vertẽtibus annis fieri ſolet: Aduerto: qđ eſt conuerto. Aduerto — Anniuerſarius
cui: & Auerto cõtraria ſũt: Auerto oculos: Auerto animũ: hoc eſt conuerto aliquo: Auerto — Aduerto
Virgilius — oculos animũue ideſt aliũde remoueo. Virgilius. Dii talẽ terris auertite peſtẽ. Itẽ Aduerſus: — Auerto
& Auerſus. Nã Aduerſus ẽ oppoſitus: A quo Aduerſus: & Aduerſum ꝓpoſitiões deducũť — Aduerſus
Cicero — Auerſus ẽ terga oſtendẽs. Cicero. Et auerſus impudicus es. Sed Auerſus poniť aliquãdo me — Auerſus
Virgilius — taphorice pro irato: ꝙ a rebus quas deteſtamur auertere oculos ſolemus. Virgilius. Iam du — Aduerſus ꝓpoſi.
dum auerſa tuetur. Nã ſi intuetur: quõ auerſa: niſi iratam intelligas. Circũuerto notæ ſigni — Aduerſum
ficationis. Interuerto qđ proprie eſt rem aut accõmodatam: aut creditam callide: doloſeq; — Auerſa
Cicero — ne domino reſtituatur efficio. ut Cicero. Cãdelabrum qđ rex ægypti Ioui capitolino do — Circumuerto
Marcellus iuris cõſul. — no tulerat: vere qui illud cõmodato acceperat: interuerſum eſſe cõqueritur. Marcellus iuris — Interuerto
cõſultus. Si duo hæredes rem apud defũctũ depoſitam dolo interuerterẽt. Peruerto mõ cõ — Peruerto
uerto: modo deprauo: A quo fit Peruerſus: qđ pro improbo accipitur: hoc ẽ eo qui mores — Peruerſus
Virgilius — peruerſos habet. Obuerto: cõtrauerto. Virgilius. Cornua velatarum obuertimus antenna — Obuerto
rum: Trãſuerto: in obliquũ verto: Vñ Tranſuerſi oculi dicũtur. Euerto cõuerto: extrauerto: — Tranſuerto
Virgilius — eruo: demolior. A quo Euerſio. Præuerto: pretereo: quod etiã Preuertor diciť. Virgilius. — Euerto
Plautus — Vtereq; fuga preuertiť hebrũ. Aliquãdo reuoco. Plautus. Flebilis præuertiť metus: accur — Euerſio
Idem — ro ut ſciam quid velit. Nõnũq; anpono. Idem. Illuc redeũdum eſt mihi ne me vxorem puer — Preuerto
tiſſe dicant præ re publica. Inuerto: cõuerto: ſiue in cõtrariũ verto: Vñ Inuertere veſtẽ dici — Inuerto
mus. Subuerto: demolior. Diuerto: ſeparo: deflecto: A quo Diuerſio: remotio: ſepatio: de — Subuerto
Terẽtius — flexus: & Diuerſus: varius. & Diuerticulũ vbi de via iter flectiť. Terẽtius. Vbi ad ipſum ve — Diuerto
ni diuerticulũ. Diuerticula etiã dicũtur domicilia in via: ad quæ diuertẽdũ ſit: Vnde & Di — Diuerſio
uertere pro ſtabulari: ſiue hoſpitari accipimus: A quo Diuerſorium ſtabulum: & Diuerſito — Diuerſus
Gellius — frequentatiuũ. Gellius. Ad ipſa Platonis penetralia: ipſarumq; rerum pondera: & dignita — Diuerticulum
tes ꝓgẽdum ẽ: non ad vocularũ eius amœnitatẽ: nec ad verborũ vetuſtates diuerſitãdũ: hoc — Diuerſorium
Cicero — eſt deflectendũ. Itẽ Diuortiũ ſeparatio omniũ rerũ. Cicero. Sic doctrinarum facta diuor — Diuerſito
Virgilius — tia. Virgilius. Obiiciũt equites ſeſe ad diuortia nota: hoc eſt ad deflexus viarum. Proprie — Diuortium
tamẽ Diuortiũ dicitur diſtractio matrimonii: Differtq; a Repudio: ꝙ repudium inter non — Repudium
dum cõiunctos ſit. Diuortiũ vero coniũctorũ eſt. Modeſtinus. Diuortiũ intra virũ: & vxo
Paulus — rem fieri dicitur. Repudium vero ſpõſæ remitti videť: ꝙ in vxoris perſonã nõ cadit. Pau
lus. Repudiari etiam futurum matrimoniũ põt. Non recte autem ſponſa diuertiſſe dicitur.
Tractum autem Repudium eſt: ut repudiare ſit ob rem aliquam pudendam repellere: et Di — Diuerſor
uerſor: qđ modo diuerto ſignificat: modo cõuerſor. Item Reuerto quod & Reuertor dici — Reuerto
tur: hoc eſt redeo: A quo Reuerſio. Interdũ tamẽ Reuertor: & Redeo idẽ valẽt quod venio — Reuerſio
ſiue diuerto. Cicero. Ad Chriſippi laqueos reuertamur: cũ nihil de Chriſippo antea dixiſ — Conuerto
ſet. Item Cõuerto notæ ſignificationis: A quo Cõuerſio: & Cõuerſor: qđ eſt vtor: & con — Cõuerſio
ſuetudinẽ habeo: A quo Cõuerſatio pro cõſuetudine. Item animaduerto: qđ ex anima: & — Cõuerſor
verto componitur: quaſi animam cõuerto: ideoq; aliquãdo hoc verbum ſignificat intueor — Cõuerſatio
attẽdo: quaſi animam hoc eſt mentem cõuerto: & tunc exigit poſt ſe accuſatiuum ſine præ — Animaduerto
Cicero — poſitione. Cicero. Sepe ego animaduerti multos in ipſis rerum primordiis id facere ſolitos
Valla — Aliquando punio: verbero iram exerceo: nec eius duntaxat: qui in alterum ordinariam ha
Plautus — bet poteſtatem: ut Valla ſenſit: ſed cuiuſcunque. Plautus. Is qum in herum animaduertiſſet
grauius: hoc ẽ iram conuertiſſet: ideoque accuſatiuum exigit cum præpoſitione In. Anima
Macrobi9 — enim aliquando pro mente accipitur: ideſt pro animo. Macrobius. Tunc enim anima libe
Plautus — ra eſt: & nulla corporis contagione impedita. Aliquando pro ira. Plautus. Animam com
Actius — prime: Vnde Animoſi: iracundi dicuntur: & animati: Actius. Ego ne auxilio motus te — Animoſus
Virgilius — mere hoſti me animato offeram. Virgilius. Quos animoſi euri aſſidue franguntque fe
Cicero — runtque. Cicero. Ego vero nihil ita animato homine miſerius ducerem: & ea pars animæ:
Virgilius — in qua iræ ſedes eſt: vocatur Animoſa. Proprie tamen anima ſpiritus eſt. Virgilius. Ani
Idem — mas in vulnere ponunt. Diciturque ἀπὸ τοῦ ἀνέμου: quod ventum ſignificat: quippe
Plautus — ventus ſpiritus eſt. Hinc & Prouento ſæpe vſurpatur. Idem. Quantum ignes: animæque
Virgilius — valent. Plautus. Ne quid emittat animæ dormiens. Nonnunquam ponitur pro alitu oris
Plautus — nam & ipſe ſpiritus eſt. Virgilius. Animas: & olentia medi Ora fouent illo: & ſenibus me
Idem — dicantur hanelis. Plautus. An fetet anima tuæ vxori. Idem. Ieiunitatis plenus animam fœ
Idem — tidat. Idem. Pro aqua poſuit. Ni ego illi puteo ſi occepſo animam omnem intertraxero.
Varro — Aliquando pro ſono. Varro. Et phrygias audire animas. Quãdoq; etiã pro ipſo hoĩe: ſm
Plato — opinionẽ Platonis: qui vult nõ coniũctũ: hoc ẽ aĩam corpuſq;: ſed ſolã aĩam hoĩem eẽ. Vir
Virgilius — gilius. Ite ait egregias aĩas: quæ ſanguine nobis: Hanc patriam peperere ſuo. Quidã animã

ab aio ita diſtinguũt:ut aía ſit:q̄ viuimus:animus quo ſapimus.Macrobius.Animus enĩ ꝓ Macrobi9
prie eſt mens: quã diuiniorẽ anima nemo dubitauit. Idẽ. Secũdũ ergo hoc qum ex ſummo Idem
deo mens:& ex mente anima ſit. aía vero & cõdat & vita cõpleat omnia.Frequenẽ tñ hæc
duo cõfũdũtur: vnde & pro ira tam animũ q̃ animã dicimus:ſed rectius aiam. Plynius de Plynius
Anima vitalis ira.Ergo & hæc animi aſperitas:ſeu potius animæ dulciore ſucco mitigatur.Item de vento
Anima ſenſualis vtrũq; vſurpatũ inuenimus.Virgilius.Mollitq; animos & temperat iras. Animas in homi Virgilius
Aia itellectualis ne quattuor eſſe dicũt Vitalẽ quæ & in vermibus eſt:qui tm̃ mouentur. Sẽſualem ut in mu
Anima phyſica tis animalibus:in qbus eſt ſenſus:& timoris:& gaudii.Intellectualẽ quæ eſt in hõibus tm̃:q
ſiue naturalis & cogitare:& iudicare poſſunt:& quæ infra omnes ẽ phyſicam:hoc eſt naturalẽ: quæ ẽ in
herbis:atq; arboribus:quæ & ſi nõ mouẽtur: vitam tñ habẽt qum naſcant̃:creſcant: & pe⸗
reãt.Quidã exiſtimauerũt animũ cor eſſe: Vnde Excordes: Vecordes: & Concordes dicti. Empedo⸗
Empedocles animũ cẽſuit eẽ cordi ſuffuſum ſanguinẽ.Alii partẽ quandã cerebri animi pri cles
cipatum tenere opinati ſũt.Quidã nec cor:nec cerebri partẽ eẽ animũ voluerũt: Sed alii in
corde: Alii in cerebro dixerũt animi eſſe ſedẽ: & locũ: Alii animũ putarũt animã: hoc ẽ ſpi
ritũ eſſe. Zeno ignẽ affirmauit.Ariſtoxenus ipſius corporis intẽtionem quandam:velut in Zeno
cantu:& fidibus: quæ Harmonia dicit̃: Zenocrates naturam: cuius vis in natura maxima Ariſtoxen9
eſſet.Plato triplicẽ finxit animã:cuius principatũ:id eſt rõnem in capite ſicut in arce poſuit Xenocrateſ
& duas ptes iram.ſ.& cupiditatẽ locis diſcluſit:iram in pectore:cupiditatem ſubter præcor Plato
dia locãs.Dicearchus nihil eſſe animũ ſcripſit pterq̃ nomẽ totum inane:fruſtraq; aialia: & Dicearchuſ
Animãtes appellari:neq; in hoie eſſe animũ:uel animã: neq; in beſtia: nunq̃ omnẽ eã: qua
uel agimus quid:uel ſentimus in oibus corporibus viuis æq̃biliter eſſe fuſam: nec ſepabilem
a corpore eſſe:quippe quæ nulla ſit:nec ſit quicq̃ niſi corpus vnum:& ſimplex ita figuratũ:
ut tẽperatiõe naturæ vigeat:& ſentiat. Ariſtoteles cũ quattuor nota illa genera principioꝝ Ariſtoteles
eſſet cõplexus:ex quibus oia orirẽtur: quintã quandã naturam cenſuit eſſe:ex qua ſit mens.
Cogitare eni & præuidere:& diſcere:& docere:& inuenire aliquid:& tum multa alia me⸗
miniſſe:amare:odiſſe:cupere:timere:angi:lætari:& ſimilia in horum quattuor generũ ineẽ
nullo:ſed quintũ genus eſſe vacans noĩe. Itaq; ipſum animũ εντελεχειαν appellãt:no⸗
uo nomine:quaſi quãdam cõtinuatam motionem:atq; perennem. Democritus. E leuibus Democrit9
Animula ac rotũdis corpuſculis concurſu quodã fortuito animũ efficit.Ab anima ſit Animula dimi
Animal nutiuũ:fuit etiam hoc noĩe vrbs:paruarũ opum in Apulia:& Animal: & Animal adiecti⸗
Animoſus uum:Ex quo Animales deos dixerunt veteres:q de aialibus eſſent facti:ut pẽnates: & Ani⸗
Animatus moſus:atq; Animatus de quibus ſupra diximus:& Animo verbũ:hoc eſt viuifico:animam
Animo pſto: A quo Exanimo:interficio:neco:& Inanimus qui anima caret:Exanimus ſiue Exani
Exanimo mis:q ſine anima ẽ:hoc eſt q mortuus ẽ. Virgilius.Exanimũq; auro corpus vẽdebat Achil⸗ Virgilius
Inanimus les.Exanimatus vero timẽs:conturbatus.Idem.Exanimata ſequẽs impingeret agmina mu Idem
Exanimis ris.Semianimus:q ſemiuiuus eſt: Vnanimis qui vnius animi:hoc eſt vnius volũtatis ẽ.Pu⸗
Semianimus ſillanimis:qui paruũ animũ h3: quẽ græci vocant Micropſichon:& e cõtrario Magnami⸗
Vnanimus mus:qui magno animo ẽ: A quo ſit Magnanimitas:ſicut a puſillanimo Puſillanimitas.Itẽ
Puſillanimus a magnanimo Magnanime aduerbiũ.Itẽ Animor:qđ modo eſt viuificor:mõ delibero:&
Micropſichus quaſi in animũ induco.Macrobius.Animati ſunt:ergo veteres ad faciendam diſcretionem
Magnanimus in genitiuo caſu:ut ex hac declinatiõe exprimere nomẽ ſolemus diei: Ab animaduerto ve Macrobi9
Magnanimitas ro ſit Animaduerſio:quod modo a ttẽtionem: modo punitionem ſignificat: & Animad⸗
Puſillanimitas uerſor punitor. Apuleius.Exponam breuiter:qđ animaduerſor meus fecit. Quidam etiã Apuleius
Magnanime ab animali Animalitatem:hoc ẽ ipſam aialis eſſentiam ſcripſere. Item a Venio compoſita
Animor fiunt Aduenio: quod aliquãdo idem ſignificat: qđ Venio.Cecilius. Edepol ſenectus ſi ni⸗ Cecilius
Animaduerſio hil aliud apportes tecum:qum aduenis.Aliquãdo venire incipio:& ad inanimata etiã trãſ⸗
Animaduerſor fertur.Plautus.Aduenienti morbo ſuccurre.Ab hoc fit frequentatiuum Aduento: quod ſi⸗ Plautus
Animalitas gnificat:veniendo proximus ſum.Cicero.Non dum erat auditum te ad Italiam aduenta⸗ Cicero
Aduenio re:& Aduena qui non eſt ciuis:aut inquilinus:ſed externus:& ex alieno loco adueniens: et
Aduento Aduenticius: qui caſu in aliquem locum venit non morandi gratia:neque conſulto: Vnde
Aduena Aduenticii morbi dicuntur: qui forte:& nulla noſtra culpa veniunt. Item Aduenticia bo⸗
Aduenticius na:quæ non ex recta ſucceſſione: utputa patris:ut Aui: ſed ut ex legatis: aut aliter caſu ali⸗
Aduẽticius morbus quo nobis adueniunt:in quibus viuens habet vſumfructum:& liberam adminiſtrationem
& Aduentus eius lætitiam cœpi.Et Auis quod ſingulis annis adueniat:de qua inferius di⸗
Aduẽticia bona cemus: & Auentinus mons intra vrbem Romam: ut Varroni placet: ab aduentu homi⸗ Varro
Aduentus num:quod commune latinorum ibi Dianæ templum fuerit conſtitutum: quamuis ſint qui
Auis uel ab auibus potius nuncupatum velint:quod eo ſe a Tyberi ferant:uel ab Auentino Re⸗
Auentinus ge:qui ibi bello extinctus:atque ſepultus fuit: & Auena: quod ad fructum non veniat. Eſt
Auena enim Auena frumenti vitium: quamuis & hordeum in eam degenerat: Frumenti tamen

eſt inſtar:Quippe qum Germaniæ populi edant eã:neq; alia pulte viuant.Sole maxime:cæ
liq; humore hoc vitium accidit:aliquãdo etiã imbecillitate ſeminis:qum diutius terra reten
tum ẽ:priuſq̃ erumpat:uel ſi carioſum fuit:qum ſereret̃.Eſt & aliud Auenæ vitiũ:qum gra/
nũ inchoata amplitudine priuſq̃ roboretur a flatu noxio caſſum: & inane quaſi quodã ab
ortiuo a ſpica euaneſcit. Ponit̃ aliqñ Auena pro ſtipula ſiue calamo : ut ſuperius diximus.
Seneca Circũuenio:quod interdum eſt circundo:interdum decipio.Seneca.Non ſum paſſus eũ ab
Terétius æmulis ſuis circũueniri:hoc eſt decipi.Interuenio: quod eſt in medio negocio ſuperuenio. Circumuenio
Cicero Terentius.Interuenit homo de improuiſo:cœpit clamare:Interdũ ponit̃ ꝓ interſum.Cice/ Interuenio
ro.Quod nõ eſſet factum:ſi ipſe interueniſſem. Obuenio:contingo. Deuenio quod ꝓprie Obuenio
eſt ex editiori loco in humiliorẽ venio:ut Deueni in planũ:Deueni in vallem.Hinc per me/ Deuenio
taphoram pro Redigor vſurpatur:ut Deueni in miſeriã: Deueni in paupertatẽ: hoc eſt re/
dactus ſum ad miſeriã & paupertatem.Euenio contingo: A quo Euẽtus dicit̃:quod nõ rõ Euenio
Ouidius ne:ſed caſu fit.Itẽ finis rei.Ouidius.Careat ſucceſſibus opto Quiſqs ab euẽtu facta notãda Euentus
putat.Et i ſingulari maſculinũ eſt:ac declinatiõis quartæ. In plurali vero neutrũ: & declina
Cicero tionis ſecundæ.Cicero.Sæpe enim cauſæ euentorum magis mouent: q̃ ipſa euenta. Reue/ Reuenio
nio:reuertor:Prouenio:producor.vt ex bona arbore boni fructus ꝓueniũt. Vnde Prouẽ Prouenio
tus dicũtur redditus.Veteres tñ nõ ſolum bonarum rerum:ſed etiam malarum prouentum Prouentus
Plautus dici voluere.Plautus. Calamitatẽ:& miſeriarũ tot prouentus. Prouenio anticipo: A quo Præuenio
Virgilius Preuentio anticipatio dicit̃.Inuenio:cõperio:quaſi in aliqd venio.Virgilius Inueni ger/ Præuentio
mana viam.Hinc Inuentiones:& Inuẽta dicũtur:& Inuẽtores:atq; Inuẽtrices.Subuenio: Inuenio
Plautus opitulor.Plautus.Qui totiens tibi miſero ſubueni.Conuenio quod proprie eſt congregor Inuentio
Saluſtius coeo.Virgilius.Conueniũt quibus:aut odium crudele tyranni: Aut metus acer erat. Salu/ Inuentum
ſtius.Poſtq̃ vnum in locum omnes conuenere.Hinc fit Cõuentus: hoc ẽ cõgregatio homi Inuentor
num:uel ſupplicationis gratia in tẽplo:uel iudicii cauſa:qum a magiſtratibus cõgregat̃: uel Inuentrix
ſiqua alia rõne vnum in locum multitudo coit.Ponitur tamen aliquãdo pro cõiugio.Iuue Subuenio
Iuuenalis nalis.Cõuentum tamẽ:& pactum:& ſpõſalia noſtra Tempeſtate paras:& Cõuentæ condi Conuenio
tio dicebat̃:qum primus ſermo de nuptiis:& earum cõditione habebatur.Conuentus etiã Conuentus
is dicitur:qui in iudiciũ ab aliquo vocatus eſt.Conuenticula quoq; deducit̃: & fere ſemper Cõuẽtæ cõdictõ
in malã partem hoc ẽ pro cõuentu ſedicioſorum:aut ſceleratorum accipitur: & Conuena: Cõuentus
quod ab Aduena differt:ꝙ Aduenæ proprie dicũtur:qui ex vno loco in aliquod oppidum Conuenticula
veniunt.Conuenæ vero:qui ex pluribus locis.Cõuenio etiam capitur pro in iudiciũ voco. Conuena
Cicero Cicero.Non dubitat:quin ſi ipſe Verrem cõueniat æquitate cauſæ:autoritate ſua commo/ Conuenit
Terétius uere hominẽ poſſit.Item pro alloqui.Terentius.Cõueni hodie aduenieus quẽdam mei lo/
ci hinc:atq; ordinis hominẽ.Item Cõuenit pro decẽs:& cõueniens.Cicero.Nam quid ve/
Cicero reris ne nõ conueniat noſtris ætatibus iſta oratio.Item Conuenit hoc inter nos: pro cõſtat
Apuleius conuenit hoc mihi tecum pro cõcordes ſumus.Conuenire etiã ſtatuere eſt. Apuleius.Con/
Vlpianus uenimus ad portum q̃ primũ ire.Conuentionis nomen generale eſſe ſcribit.Vlpianus : ad Conuentio
omnia pertinens : de quibus negocii contrahendi:tranſigendiq; cauſa conſentiũt:qui inter
ſe agunt.Nam ſicuti cõuenire dicuntur:qui ex diuerſis locis in vnum locum colliguntur:&
veniunt:ita ii qui ex diuerſis animi motibus conſentiunt in vnũ:& in vnam ſententiam cõ
currunt.AB.A:& Ab:& Abs in ſignificatione quidem eandẽ vim habent : & id ſignificãt A Ab Abs
Plynius quod apud græcos ἀπό.Interdum tamen accipiũtur pro poſt.Plynius. Et virus equi a coi
tu ſtatim collectum:hoc eſt ſtatim poſt coitum collectum.In compoſitiõe autem modo pri
uationem ſignificant:ut Amens quaſi ſine mente:Abſimilis:diſſimilis. Abſtemius: ſine te/ Amens
Liuius meto.Ab re:hoc ẽ præter rem:preter propoſitum:ſine cauſa. Liuius. Hæc ſi omnis diuini: Aſſimilis
humanique iuris memoria aboleuit: noua: peregrinaq; omnia priſcis ac patriis ꝑferendo: Abſtemius
Haud abre duxi verbis quoq; ipſis:ut tradita: nũcupataq; ſunt referre :modo ablationem: Ab re
Liuius ut Aufero:abduco:auerto.Interdum ſimplicis ſignificationem non mutant:ut in Abduco.
Liuius flauius Supplemẽtũ ab Roma abduxerat.Hoc autẽ mõ int̃ ſe differunt:ꝙ A nunq̃
iungitur cũ dictionibus incipientibus a vocali. Ab vero cũ oĩbus iis coniungit̃: et frequẽtiſ
ſime cũ duabus liquidis:& l conſonante:ut Ablege:Abrege:Abre:Abioue.Abs cum te: ut
Terentius Abſte.Interdũ cum q . Terentius. Abſquiuis hoĩe beneficium accipere gaudeas. Ah etiã ali De quibuſdã in/
Plautus qñ intiectio ẽ admirãtis.Plautus.Ah qd ais.Intdũ dolẽtis.Virgilius.Spem gregis ah ſcili/ teriectionibus
Virgilius. ce in nuda cõnixa reliqt.Idẽ.Ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpa plãtas.Intiectiões græci ñ
Idem hñt:ſed hmõi voces int̃ aduerbia cõnumerant:quoniã uel adiũguntur verbis : uel verba iis
ſubaudiunt̃:ut qum dicimus:Papæ qd video.Noſtri vero qm̃ plerũq; nõ addit̃ verbũ:nec
ſubaudit̃: ſed quodãmodo in iis incluſa ẽ verbi ſignificatio:ſepatim hãc ptẽ poſuere: eteni
qum dicimus Pape:nec verbũ aliqd̃ eſt:nec ſubaudit̃:habet tñ in ſe affectũ huius verbi:qd̃
eſt miror:et plenã motus aĩ ſignificationem.Variæ ergo interiectionũ ſignificationes ſunt:

gaudii:ut Euax.Doloris:ut Hei:Heu.Virgiliuſ.Hei mihi qualis erat:quantum mutatus ab Virgilius
illo Hectore. Cicero.Hei mihi non poſſum hoc ſine lachrymis cōmemorare.Item Heheu Cicero
Ah:Aha:Proh:quæ tria poſtrema interdū etiam admirationis:aut indignatiōis ſunt qué/
admodū Pape:& Vah:& Hem:Plautus.Proh ſancte Iupiter quid video. Terentius.Pa/ Plautus
pe hæc ſuperat ipſam Thaidem.Plautus.Vah homo impudens.Apuleus. Hem hois auda/ Terētius
ciam.Timoris:ut Atat.Riſus:ut A ha he.Aliquādo eadē vox:& aduerbiū eſt: & īteriectio Plautus
& nomen:ut O quando indignationē:uel dolorē ſignificat:interiectio eſt:aliquando vero Apuleius
optandi eſt:ut modo oſtendimus:aliqn̄ ipſius litteræ nomen. Itē Proh aliquādo præpoſi/
tio.Virgilius.Prolatio obteſtor:pro maieſtate tuorū.Idem. Pro ſe quiſq; viri depromunt Virgilius
tela pharetris.Modo interiectio. Idem. Proh ſi remeaſſet in vrbem. Aliqn̄ etiā aliæ partes Idem
orōnis ſolēt interiectiue proferri.Virgilius.Nauibus infandū amiſſis vnius ob iram.Infā/ Idem
dū ꝓ interiectione protulit:Proprie tn̄ interiectiones primitiuæ ſunt: ut hæ q̄s ſuperius me Virgilius
morauimus:& Ohe:Euhoe:quæ exclamationis ſunt:et aliæ ſimiles.Ia exultātis interiectio
eſt:Fuit & hoc noīe minor Atlantis filia.HEMO. Mōte Thraciæ:de quo ſupra diximus.
Orpheus ORPHEO.Thratio.Orpheus enī hoc loco adiectiuū ē:quēadmodū alibi.Quicqd ī Or
pheo Rhodope ſpectaſſe theatro Dicit':exhibuit Cæſar harena tibi.Ideo aūt Orpheus ꝓ
Ephorus Thracio ponit':quia Orpheus:Ephorus: Muſæus:thraces fuiſſe ꝓhibent':ſiue ꝙ Orpheus
Muſæus Oeagri filius vnus ex Argonautis Ciconū rex fuit:qui ſūt in Thratia.Siue Hemum Orphe
um vocant:quia hic mons ab Orpheo poeta primū celebratus fuit.Orpheus Calliopes mu
ſæ:& Oeagri filius fuit Ciconum regis:ut alii volunt Apollinis:hic Lyræ mirum in modū
Sarmatæ ſtudioſus fuit:quam dono a Mercurio habuit:ut ſupra oſtendimus.SARMATA.Sarma
Sauromatæ tæ populi Scythiæ ſunt:q a græcis Sauromatæ dicūtur ab oculis lacertarū. σαύρος enī la/
Sarmatia certa eſt:ὀμμα oculus.Regio Sarmatia dicit'.Noīa diuerſa habēt:habitāt montes: & ſal
Lagyges tus:quum cāpos:& plana teneant Lagyges: Vtunt' plauſtris pro domibus: paſcūturq; lacte
eqno: vnde qdā eos ιππημολγοὺς:hoc ē equoꝝ mulſores.Alii γαλακτοφάγους:
Lactiphagi hoc eſt Lactiphagos vocant.Sunt etiam quidā interius habitātes:qui ſanguinē equinū lacte
Gelonus mixtum potant: quos vocāt Gelonos. Virgilius.Biſaltæ quo more ſolent:acerq; Gelonus. Virgilius
Qum fugit in Rhodopen:atq; in deſerta Getarum: Et lac cōcretū cū ſanguine potat equi/
no.Item Sarmatæ alii ſunt:q cruda farina equino ſanguine mixta ī cruris venis alūtur.Alii
etiā qui pro victimis homines immolant. Alii bellorum & cædis amatores:quibus mos eſt
bellantibus cruorem eius: quem primum interemerint: ex ipſius vulneribus bibere: & ut
quiſq; plures interemerit:ita apud eos eximius habetur. Sunt etiā in Scythiæ extremis Sar/
matæ:qui carne equino veſcuntur: Alii qui humanæ carnis alimento vitam ducūt: propter
Antropaphagi quod vocantur Antropaphagi ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τοὺς ἀνθρώπους:hoc eſt ab homi
Amaxonita nibus edendis.Idem ab vſu plauſtrorum Amaxonitæ vocantur:interdum nimia hyemis a/
ſperitate demerſis in humum ſedibus ſpecus habitātes totum Bracchati corpus: & niſi qua
Paſco vident ora veſtiti.PASTVS.Qui cibum ſumpſit.Paſcere enim:& Paſci eſt comedere:&
aliquando ſolute ponuntur.Virgilius.Paſcentes ſeruabit Tityrus ædos.Aliquando habēt Virgilius
Alo accuſatiuum. Idem. Florem depaſta ſalicti. Nonnunquā paſcere eſt cibum alteri præbere: Idem
Paſtus Paſtio differtq; ſi Marcello credimus ab Alere quod hoc fit neceſſitatis gratia: ut vita ſeruetur: il/ Marcellus
Pabulum lud vero ad delicias:ut ſit paſcere quaſi cibo ſaginare. Vnde per metaphoram paſcere ali/
Pabulor quando pro delectare accipimus.Idem.Atq; animum pictura paſcit inani.& paſcere ocu/ Idem
Pabulatio los:eſt viſu alicuius rei grate eos oblectare.Item aliquando pro augeri:& creſcere.Idem.Et Idem
Paſcor Veſcor ſacrum tibi paſcere crinem. Hinc Paſtus adiectiuum ſignificat eum: qui cibum ſumpſit: ut
Depaſco hoc loco.Paſtus vero ſubſtantiuum:ſignificat cibum:ſiue cibationem. Cicero.Cum oble/ Cicero
Depaſtus bos ctatione ſolertiæ:qui eſt vnus ſuauiſſimus paſtus animorum.Idem & Paſtio ſignificat:ſed
Depaſtus ager hoc potius ad brutorum alimenta pertinet.Vnde eſt Varronis index de villaticis paſtioni Vvrro
Expaſco bus.A paſto Pabulum quoque deriuatur:quod & cibum ſignificat:ſed maxime quod bru/
Perpaſco ta depaſcunt: A quo Pabulor verbum pro paſco: & Pabulatio: cibatio. Illud notandum
Compeſco quod Paſci proprie beſtiarum eſt.Veſci hominum:Et in vtroque Potus quoque compre/ Valla
Diſpeſco henditur:quod Valla negauit: Venit & epoto Sarmata paſtuſ equo.Cicero.Carne:caſeo: Cicero
Paſcua lacte veſcor. A paſco compoſita fiunt Depaſco: quod eſt paſcendo abſumo: & Depaſtus
Paſcuus ager dr̄ agrū Bos:q cibū ex agro ſūpſit.Itē Depaſtus ager paſſiue hoc ē paſcēdo cōſūptus.Expa
Paſcua ſilua ſco eiuſdē ſignificatiōis: Perpaſco ſatio:ſiue ī totū paſco.Cōpeſco:coerceo:q̄ſi ītra paſcua
Paſcalis Panis cōtineo:nec vagari ꝑmitto:Et e cōtrario Diſpeſco:diuido:& ꝓprie pecus a paſtione dedū
Panifex co.Itē a paſco Paſcua dicūtur: in qbus pecudes paſcūtur:ſiue ager paſcuus ſit:ſiue pratum:
Panifica ſiue mons:aut collis.Paſcuam ſiluam appellat:Paulus.Quæ in paſcuis pecudū diſtincta ē. Paulus
Panificium Itē a paſco Paſcales oues:& gallinæ vocant':q̄ paſſim paſcunt':ſiue a paſcuis:q̄ſi paſcuales.
Paſtillus Pādo Itē a paſco Panis:a quo Panifex:Pāifica Pāificiū:et Paſtillꝰ et Pādo cū deriuatis ab eo:de

quibus ſupra diximus. Paſtomis:ferreũ:ſiue ligneũ inſtrumẽtũ eſt:qđ ad cohibẽdã equorꝫ tenaciam naribus:uel morſui iponitur. Lucillius. Paſtomides huic denaribus ingẽtes pendent. EPOTO EQVO. Ebibito lacte equino:ſiue cruore. Potare bibere eſt: & a græco deducitur. πότισ enim potio eſt: ποτίζω poto:irrigo. πότησ bibax. A poto Potus dicitur:& Potio:quæ inter ſe differũt:q Potus proprie eſt vini:ſimiliũq;: Potio vero: quæ a medicis ægrotantibus dicit̃. Interdũ tamen Potio pro potu ponitur. Cicero. Quid qđ ne mente qdem recte vti poſſumus multo cibo & potione repleti. Ab hoc fit Potiono verbũ:hoc eſt potionẽ præbeo:Cuius paſſiuũ eſt Potionor. Suetonius de Galicula. Credit̃ potionatus a Ceſonia vxore amatorio quidẽ medicamẽto: ſed qđ in furorem verterit. Itẽ a poto Potatio:ipſe potandi actus: A quo Cõpotatio:quã græci Sympoſiũ dicũt: & Cõpotor:qui συμπότησ:& Compotrix:quæ συμποτία appellatur:& Poculum qđ ab illis dicitur ποτήριον:quorꝫ diminutiua ſũt Pocillum:& ποτηρίδιον:& Potabile:qđ illi ποτιμόν nuncupãt:& Potitius:qui ſacra Herculi faciebat. Nã qum Euãder arã maximã Herculi:vbi nunc Roma eſt:ædificaſſet:Herculeſq; de ſuo armento boues ad ſacrificia dediſſet:inuẽti ſunt ſenes duo:a quibus ſe æqualit̃ coli velle oſtendit:ſtatuitq; ut mane:et veſperi ſacrificaret. Sed cũ peracto matutino ſacrificio circa ſolis occaſum eẽnt ſacra repetenda:alter prior aduenit:qui ἀπὸ τοῦ ποτίζειν: hoc eſt a potando Poticius cognominatus eſt: Alteri propt̃ negligentiã iratus Hercules: ſtatuit ut ſacrificãti: atq; epulanti Potitio miniſtraret:Quapropter ἀπὸ τῆσ πείνασ:hoc eſt a fame Pinarius:qſi Famelicus appellatus ẽ. Hoc modo hæ duæ familiæ cognoia adeptæ ſunt:ut illa Potitiorũ:hæc Pinariorum diceret̃:& hæ tñ longo tempore Herculi ſacra fecere. Verũ qum poſtea Appio Claudio autore:qui Cenſor cognominatus fuit:ſacra Herculis gens Poticia in mancipia trãſtuliſſet:qua tẽpeſtate duodecim familiæ eius gentis erant:puberes omnes ad trigeſimum intra annũ cũ ſtirpe extincti ſun̄t. Itẽ a poto Repotia dicta:qum poſtridie nuptias apud nouum maritũ cœnat̃:quia qſi reficit̃ potatio:Et ab eodẽ cõpoſita fiũt Perpoto: hoc ẽ valde poto ſiue frequent̃ poto:& Præpoto añ poto:& Epoto:potãdo exhaurio:Cuius paſſiuũ ẽ Epotor:a quo Epotus:& Cõpoto:ſimul poto. EQVO. Equus notũ animal ẽ:q & Caballus dicitur. A quo Caballinus. Perſius. Nec fronte labra prolui caballino. Mira ei docilitas eſt Alexãder. Macedo equũ habuit:qui ab aſpectu toruo:ſiue ut aliqui volunt ab inſigni Taurini capitis armo impreſſi Bucephalos hoc eſt Bouis caput eſt dictus. Hic a nemine alio q̃ ab Alexan. regio inſtratus ornatu cõſcẽdi ſe paſſus eſt. Idem. Thebarum oppugnatiõe vulneratus:nõ eſt paſſus regem in alterũ equũ tranſilire:propter quæ & alia multa huiuſmodi Alexãder defuncto ſolẽnes exeqas fecit:& vrbẽ ex noĩe eius vocatã Bucephalon ſepulchro circũdedit. Caius quoq; Iulius Cæſar equum habuit:qui nullũ præter eũ dorſo recipiebat: eius priores pedes facie veſtigii humani tradunt fuiſſe: & hac facie ante Veneris genitricis ædem locatus fuit. Fecit & Diuus Auguſtus equo tumulũ: quem Germanicus Cæſar carmine laudauit. Agrigenti:qum plurimũ equorũ ſepulchra tradũtur Pyramides habuiſſe. Scribunt autores equũ a Semiramde vſq; ad coitũ adamatũ. Scythæ eqs maxime gloriant̃. Tradunt occiſo aliquãdo ex prouocatione eorũ rege:qum hoſtis ad eum ſpoliãdũ veniſſet: ab equo eius ictibus:ac morſu interemptũ fuiſſe. Alium:qum de tracto oculorum operimẽto cum matre ſe coiſſe intellexiſſet:p prærupta ſeſe p̃cipitem dediſſe:atq; ita eſſe exanimatum. Quippe affinitatum cognitionẽ habet hoc animal. Itaq; in grege prioris anni ſororẽ libẽtius q̃ matrẽ equus comitat̃. Tãta p̃terea in iis docilitas ẽ:ut vniuerſi Sybaritani exercitus equitatus ad Symphoniæ cantũ quadã ſaltatione moueri ſolitus tradat̃. Sybaris vrbs ẽ ſita in ſinu Tarentino apud Cratim amnem:quæ quondã gentibus quattuor iperauit:vrbes quindecim numero ſubditas habuit:tercẽta militu; milia cõtra Crotoniatas armauit. Sed mox luxuriæ:& voluptati dediti in tantã laſciuiam deuenere:ut omnẽ ſuam fœlicitatẽ breui tempore amiſerint:& a Crotoniatis ſeptuaginta dierũ ſpatio vſq; ad internitionem fuerint deleti. Ex quo vice p̃uerbii Sybariticæ: & Sybaricæ deliciæ dicũtur:& Sybaritici ludi: qum modum excedunt:& Sybariticum carmen:& Sybaritici libelli:hoc eſt laſciui: improbi:petulantes. Martialis. Biſſenos pathiciſſimos libellos: Qui certant Sybariticis libellis: Et tinctas ſale pruriente carthas inſtanti lege Ruffe:ſed puella ſit tecum tua: ne thalaſſionem indicas manibus libidinoſis. Et fias ſine fœmina maritus. A Sybari etiam Sybaritanus deducitur. Fuit & aliud oppidum nomine Sybaris: duodecim paſſuum milibus diſtãs ab vrbe. Viſi preterea ſunt equi amiſſos in prelio dominos lugere:& lachrymas ſæpe effundere. Interfecto Nicomede rege equum eius in edia vitam finiſſe compertum eſt:& Circenſibus ludis excuſſo auriga:cui Ratumena nomen erat: equos cum palma: & corona in capitolium perueniſſe: ſedemq; ter luſtraſſe: vnde poſtea ea porta Ratumena vocitata eſt. Sarmatæ longinqua itinera acturi: in edia pridie equos p̃parant: exiguo tãtum potu illos

Lucillius · Cicero · Suetonius · Appius claudius · Perſius · Alexander · Idem · Cæſar · Auguſtus · Germanicus · Semiramus · Martialis

Paſtomis · Poto · Potus · Potis · Potio · Potiono · Potionor · Potatio · Compotatio · Sympoſium · Compotor · Sympotis · Compotrix · Sympotia · Poculum · Potirion · Pocillum · Potiridon · Potabile · Potimon · Poticius · Pinarius · Poticia · Repotia · Perpoto · Præpoto · Epoto · Epotor · Epotus · Compoto · Equus · Caballus · Caballinus · Bucephalos · Bucephalõ vrbs · Sybaris vrbs · Sybariticæ deliciæ · Sybaricæ deliciæ · Sybaritici ludi · Sybariticum carmen · Sybaritici libelli · Sybaritanus · Sybaris · Ratumena porta

fouentes:atq; ita per centena & quinquagena milia continuo cursu eũtibus insident. Vi/
uunt annis aliq quinq̃genis: fœminæ minore spatio. Eædem qnq̃ennio crescere desinũt:
mares anno addito:qualis debeat esse equus ꝓclare. Virgilius ostẽdit. Cõtinuo pecoris ge/ Virgilius
nerosi pullus in aruis: Altius egreditur:& mollia crura reponit. Primus & ire uiam:& flu/
uios tentare minaces Audet:& ignoto sese cõmittere põnto. Nec uarios horret strepitus:il
li ardua ceruix: Argutũq; caput:breuis aluus:obesaq; terga: Luxuriatq; thoris:animosũ pe/
ctus:honesti Spadices:glaucicq; color deterrimus albis Et giluo:tum siqua sonum procul ar
ma dedere:Stare loco nescit:micat auribus:& tremit artus:Collectumq; premẽs uoluit sub
naribus ignem. Dẽsa iuba:& dextro iactata recũbit in armo. Ac duplex agitur per lumbos
spina:cauatq; Tellurem:& solido grauiter sonat vngula cornu. Pariunt vndenis mensibus
ferunt:duodecimo gignũt. Generant secũdo anno:sed tertio firmior ẽ partus. Item mares
generant vsq; ad annos triginta tres:quosdam etiã ad qnadraginta durare tradunt: dũmo
do iuuẽtur in attollenda priore pte corporis. Equarũ libido tonsa iuba extinguit. Vixisse
equũ septuagintaqnq; annos produnt. Innascit equis in fronte caricæ magnitudine vene/
Hippomanes ficiũ colore nigro: qd Hippomanes appellatur. Id statim ædito partu mater deuorat: aut
partum ad vbera non admittit: si quis præripuerit: habeatq;: In rabiem aliquãdo id genus
agitur. Amissa matre reliquæ fœtæ educant orbũ. Quo quis acrior:eo profũdius nares bi/
bendo mergit. Scythæ in bellis fœminis potius vtunt:quoniã vrinam currendo sine impe
dimẽto reddũt. Ferunt in Lusitania iuxta flumen Tagum vento equas fœtus concipere fa
uonio flante obuersas:& eum partũ fieri pernicissimum: sed trienniũ non excedere: Ego fa
bulam esse existimo ex equarũ fœcunditate:& gregum multitudine natam: qui tanti in Lusi
tania:& tam pernices v sunt:ut nõ immerito vento ipso concepti videãtur. In eadem Hi/
Asturco spania Asturcones gignũtur:ab Asture oppido:siue asturia gente:ita appellatos:qbus non
Astur vulgaris in cursu gradus:sed mollis alterno crurũ explicato glomeratio est. Equus Marti i/
Asturia molari solebat:siue qꝫ per eius effigiem capti sunt Troiani:quibus Mars fauebat:siue qꝫ eo
genere animalis belli deus oblectari putabatur. Equo vehi:flamini Diali nõ licebat: ne si lõ
Equinus gius digrederetur negligi sacra viderentur. Ab equo Equinus deducit:ut Equina caro:Eq/
Eques næ iube: Equinũ virus. Item Eques: quod modo hominẽ equo insidẽtem significat: vnde
Equites a pedibus distinguũtur:modo equum qui insidet. Virgilius. Dorsoq; equitem do/ Virgilius
Equito cuere sub armis Insultare solo:& gressus glomerare supbo: Propterea equitare etiam: qd
Eques ab equite deriuatur:& homo Equo vtens:& Equus sub homine gradiens dicebatur. Item
Equester ordo Eques dicit:qui equestrẽ habet dignitatem: Equestrem eni ordinem mediũ fuisse cõstat int
patricios:& plebẽ: Principio equites: iudicesq; iidem habebãtur: & gestandi annuli aurei
ius eis erat. Postea. M. Cicero in consulatu suo equestre nomen stabiliuit: Senatũ ei concili Cicero
ans: celebrans se ex eo ordine prouectum eẽ. Ab illo tẽpore plane hoc tertiũ corpus in re
publica factum ẽ:cœpitq; abiici Senatui: populoq; Romano equester ordo: ob quã causã
post populum scribebatur:quia nouissime cœperat adiici. Imprudenter quidam hoc tẽpo
re huius dignitatis viros:qui gestandi auri ius habent: Milites vocant:qum sint equites iure
Celeres optimo appellandi:hi olim sub Romulo:regibusq; celeres dicebãtur:a celere Remi interfe
ctore:qui initio a Romulo præpositus fuit:qui primo electi fuerunt e singulis curiis:ideoq;
trecenti omnino:deinde a flectẽdis:ut quidam putant animis:quoniã iudices erant:siue po
Flexumines tius a flectẽdis equis: Flexumines vocitati:postea Trossuli:a Trossulo oppido Thusciæ cir
Trossuli ca Vulsinios nouem milia passuũ:qꝫ id sine vllo peditũ adiumento equites cœpissent. Var Varro
Trossulum ro. Nunc emũt Trossuli nardo nitidi vulgo attico talento equũ. Iunius. Quod ad equestrẽ Iunius
ordinem ptinet:antea Trossulos vocabant:nũc Equites vocant: Ideoq; quia nõ intelligũt
Trossulus nomẽ quid valeat:multos pudet eo noĩe appellari:inuiti tamen Trossuli sæpe vo
Equester cant. Item ab equite Equester:sicut a pedite Pedester: Vnde Equestres copiæ sicut Pedestres
Pedester dicũtur: & Equestre æs dicebat:quod equiti dabat. Item Equitatus: pro Equestribus co/
Equestres copiæ piis:sicut Peditatus pro Pedestribus. Item ab equo Equuleus diminutiuũ. Cicero. Vt igit Cicero
Pedestres copiæ domitores equoꝝ non verbera solum adhibẽt ad domitãdũ: sed cibũ etiã sæpe subtrahũt:
Equestre æs ut fame debilitet equuleoꝝ nimis effrenata vis. Et ab equa Equila. Varro. Nemo ẽ tam ne Varro
Equitatus gligẽs quin sũma diligẽtia eligat Asinũ:qui suã saliat equilã. Itẽ ab equa Equiria ludi: quos
Equuleus Romulus Marti instituit. In his eni ludis currere in Martio cãpo equi solebãt: & Equitiũ:
Equila qd significat equoꝝ armẽtũ. Vlpianus. Equitii vsu legato vidẽdũ an & domare possit: & Vlpianus
Equiria ad vehẽdũ sub iugo vti. & Equiso:equoꝝ domitor. Varro. Nã ut equus: q ad vehẽdũ ẽ na Varro
Equitium tus:tñ tradit magistro:ut Equiso doceat tollutim incedere. Idẽ. Neq; furentẽ equuleũ insa Idem
Equiso nus equiso exhibeat maris fluctibus. Veteres tñ oẽs:quibus alicuius rei regimen cõmitteba
Equisetum tur: Eqsones vocabant. Itẽ ab equus fit Equisetũ:herba est:quæ græce Hippuris dicit:hoc ẽ
Hippuris cauda eqna: Nostri a similitudine Setæ eqnæ nomen imposuerunt. Est eni plus terræ: hæc

curſorum lienes extinguit fictili nouo decocta:quidam Ephedron:alii Anabaſin vocant:tra
Ephedron
duntq; iuxta arbores naſci:& ſcandentem:eas dependere comis iunceis multis nigris: ut eſt
Anabaſis
equorum cauda geniculatis ramis.Item Equire verbum:quod eſt coitum equæ appetere:ſi
Equio
cut Subire Suis:& Catulire canis.Græci Equũ ἵππον vocant: Vnde Ephippium dictum
Subio
tegmẽ:quod equo ad inſidendum imponitur:propter molliorem vecturam paratum: Vul
Catulio
Cato
go ſellam nominat. Cato.Mihi puero modica fuit vna tunica:& toga ſine faſceis calciamẽ
Ephippium
ti:equus ſine Ephippio balneum non quotidianum:alueus rarus.Ab hoc equites Ephippia
Sella
ti:& equi Ephippiarii dicuntur:de quibus ſupra diximus.Et Hippopotamus: quaſi equus
Ephippiatus
fluuialis.Animal eſt in Nilo pcipue naſcẽs binis vngulis:quales ſunt Bubus:dorſo equi: &
Ephippiarii
iuba:& hinnitu:roſtro reſimo:cauda obtorta:dentibus aprorum aduncis tergore ad ſcuta:
Hippopotamus
galeaſq; impenetrabili.Depaſcitur ſegetes:& ex agro ferentibus veſtigiis aſtu doloſo:ut fal
lente veſtigio:nullæ reuerteti inſidiæ prepararentur.Primus hunc:& quinq; Crocodilos Ro
M.Scaurꝰ
mæ ædilitatis ſuæ ludis.M.Scaurus Temporario Euripo oſtendit. Ab hoc medici eximere
in morbis ſanguinem:quod Phlebotomiam vocant:didicere:etenim aſſidua ſatietate pin
Phlebotomia
guior factus exit in littus:& recentes arundinum cæſuras ſpeculatus:vbi acutiſſimũ videt ſti
pitem:corpus imprimit:& venam quandam vulnerat: atq; ita pro fluuio ſanguinis morbi
dum alias corpus exonerat: plagamq; limo rurſus obducit. Mirum q̃ multa a beſtiis ho
mo didicerit. Simile quiddam & auis in Aegypto monſtrauit:quæ vocatur Ibis: Ciconiæ
Ibis
fere ſimilis:& ipſa quoq; ſerpentum pernicies:hæc roſtri aduncitate per eam partem ſe per
luit:qua reddi ciborum onera conſueuere.Hinc Cliſter facere medici didicerunt. Dictamũ
Clyſter
herbam extrahendis ſagittis cerui eo telo percuſſi hominibus oſtenderunt: iidem percuſſi
Dictamus
a Phalangio:eſu Cancrorum ſanari ſe poſſe monſtrauere.Eſt & ad ſerpentum ictus pcipua
dictamus:quas ſe lacerti refouent:quotiens cũ illis pugnam conſeruerunt. Chelidoniã viſu
Chelidonia
ſaluberrimã eſſe docuerũt hirũdines:vexatis pullorũ oculis illã adhibentes. Quapropter in
dictũ huic herbæ nomen fuit ἀπὸ τοῦ χελιδόνος: hoc ẽ ab hirũdine.Teſtudo paſtu
Cunilæ bubulæ vires aduerſus ſerpentes refouet.Cunila herba eſt:cuius plura ſunt genera:q̃
Cunila bubula
Bubula appellatur:ſemen pullegii habet:quod contra ſerpentes in vino bibitur. Eſt & alia
Cunila:q̃ Satureia appellat a noſtris: A græcis Origanũ Heracliocticũ: Tertia a græcis Ma
Satureia
ſcula:a noſtris Cunilago vocatur:odoris fœdi:radicis lignoſæ:foliis aſperi:cuius manipu
Origanum hera
lũ ſi qs in domo poſuerit:oẽs a tota domo Blittas ad eam tradunt conuenire:ꝑdeſt aduer
clioticum
ſus oĩa venenata.Ecõtrario q̃ mollis vocat piloſioribus ramis:& aculeatis: mellis odorem
Cunilago
habet:ſi digitis terat.Muſtela in anguiũ venatu Ruta ſibi ſalutem q̃rit. Ciconia Origano.
Ruta
Apri Edera ægritudines ſuas curant:Anguis veterem corporis membranam ſucco Feniculi
Origanum
facilius exuit:& ſi ſquamæ obtorpuerũt:ſpinis Iuniperi ſcabit. Dracouernam Nauſeam ſil
Edera
ueſtris Lactucæ ſucco reſtringit.Panthera excremẽtis hoĩs:quorũ auidiſſima eſt:aconito ſi
bi in carnibus per dolum porrecto medet.Elephãtus Chamæleonte deuorato Oleaſtro ſa
lutẽ q̃rit.Vrſi deguſtatis mandragore malis formicas lambunt: Palumbes:graculi: merulæ:
perdices Lauri foliis annuũ faſtidiũ purgant.Columbæ:turtures et Gallinacei herba:quam
ſupra diximus vocari Helxinen: Anates: Anſeres:cæteræq; aquaticæ:herba Syderite:quæ et
Syderites
Aſteriſcũ dicit:folio ſimil Ocimo:nigrior tñ:naſcẽs in tegulis:parietiniſq;:Grues iũco pa
Aſteriſcum
luſtri.Coruus occiſo Chamæleonte:cuius venenũ etiã interfectori nocet:Lauro infeſtũ vi
rus extinguit.Item ab hippos fit Hippocampus:hoc eſt Equus marinus:a flexu caudarum.
Hippocampus
Plynius
κάμπη enĩ græce:latine flexus dicit.Piſcis eſt equi effigie in piſcis caudam deſinens. Ply
nius.Leporis marini veneficiũ reſtringũt poti hippocampi.Equus ut qdã putãt:ab æquali
Equus vnde
tate dictus eſt:prima lr̃a detracta:q̃ diphthongũ faciebat:quia pares eligebant:q bigis q̃dri
giſq; iungerent.Aequus uero ab aq̃ deducit:quia ſumma eſt aquæ æqualitas dũ quieſcit:ita
Aequus vnde
ut imaginẽ tanq̃ ſpeculũ reddat.Significatq; Aequus planũ proprie.Sed p metaphorã po
Aequus
nitur pro iuſto:qa nullã in partẽ inclinat.Ab æquo Aequitas dicta: & Aequo verbũ:quod
Aequitas
Plynius
proprie eſt explano.Plynius.Aequato deinde pauimẽto infundit oleũ.Ponit tñ ꝑ eo qđ
Aequo
Virgilius
eſt cũ æquitate diuido.Virgilius.Operũq; laborẽ partibus æquabat iuſtis.Aliqñ pro conti
Idem
nuo.Idem.Fœlix ſi ꝓtinus illũ æquaſſet nocti ludũ.Et Aeque aduerbiũ:qđ mõ iuſte ſignifi
Aeque
Seneca
cat.Seneca.Iudex q pte inaudita altera aliqd ſtatuit: etiã ſi æque ſtatuerit:haud æquus fuit.
Virgilius
mõ tã Virgilius. Negãt alios æque ſerpẽtibus agros Dulcẽ ferre cibũ.& Aequor:qđ ꝓprie
Aequor
Idem
planiciẽ ſignificat: Vñ de campo dicit.Idem.At priꝰ ignotũ ferro q̃ ſcindimus æquor:mõ
Idem
de mari.Idem.Aequora ponti:mõ de flumine.Idem.Mirat nemus inſuetũ:fulgẽtia longe
Idem
Scuta virum:fluuio pictaſq; in nare carinas.Olli remigio noctẽq;:diẽq; fatigant. Et lõgos
ſuperant flexus:variiſq; tegunt arboribus:virideſq; ſecãt placido æquore ſiluas. Aliqñ non
Idem
pro planitie maris:ſed pro ipſo mari ponitur. Idem. Biſdenis phrygiũ conſcendi nauibus
Plynius
æquor.Ab hoc Aequoreus deducit:& Aequalis: qđ mõ pro ſimili accipit.Plynius.Quum

Aequoreus
Aequalis
Coætaneus
Coæuus
Aequæuus
Aequalitas
Aequaliter
Aequabilis
Aeuum
Sæculum
Seclum
Seculares ludi
Longeuus
Primæuus
Grandæuus
Grandæuitas.
Aeternum
Sempiternum
Aeternitas
Sempiternitas
Aeterne
Sempiterne
Aeterno
Aetas
Viridis
Adulta
Præceps
Aetatula
Aetate
Coæuus
Pubes
Puber
Impubes
Impuber
Pubeſco
Pubereſco
Ephebus
Ephebia
Depuber
Aequiuocū
Aequiuocatio
Aequiuoce
Aequinoctium
Aequinoctiale
Aequidiale
Aequamentum
Aequilibrum
Aequimentum
Aequatio
Adæquo
Exæquo
Coæquo
Aequipolleo
Aequiualeo
Aequipollentia
Aequanimis
Aequanimitas
Aequimelium
P.Melius

& ipſe æqualem fortunā exptus fuiſſem.mō pro Coætaneo:qui & Coæuus dicitur: & ab eodem æquo Aequeuus. Cicero. Nec cum æqualibus ſolum:qui pauci admodum iam reſtāt ſed cū noſtra etiā ætate:atq; nobiſcū: A quo Aequalitas:hoc eſt ſimilitudo:paritas: & Aeq̄liter aduerbiū.i.ſiľr:pariter. Itē Aequabilis:idem qđ æquaľin priore ſignificato. Cicero. Vix reducit in ſonum quendam æquabilem:ac conſtantē. Aequeuus ab æqualitate æui dictus eſt: hoc eſt ætatis. Aeuū enī proprie tps: & ætatem ſignificat longā:quam Sæculum dicimus: & per ſyncopen Seclum. Virgi. Magnus ab integro ſeclorū naſcitur ordo: A quo Seculares ludi:de quibus alibi diximus. Tractūq; a græco eſt Aeuū. Illi enī αἰὼν dicunt: Vnde Longæuos dicimus longæ ætatis:hoc eſt ſenes. Idem. Quem tibi longeuo ſerum Lauinia coniunx Educet ſiluis: & Primæuus primæ ætatis: & Grandæuus grandioris ætatis: A quo Grandæuitas. Actius. Quia nec nos:nec illæ impune irrident meā grādæuitatē. Hinc Aeternū dictū ut Vatro ſentit:q̄ſi æuitnū:a quo Sēpitnū:q̄ſi ſp æternū: & Aeternitas: & Sēpiternitas:quo Apuleius: & nōnulli alii vtūť: & Aeterne:ac Sēpiterne aduerbia: & Aeterno verbū:hoc ē ppetuū facio. Varro. Lrīſq;ac laudibꝫ æternare. Itē ab æuo Aetas q̄ſi æuitas. Aetates variæ ab antiqs diſtinctæ fuerunt. Seruius Tullius rex Romanoꝝ pueros appellauit eos:q eſſent infra decimūſeptimū annū. Ab eo autem anno ad quadrageſimūſextum iuniores dixit: quos bello idoneos elegit. Supra annū quadrageſimūſextū ſeniores nominauit. Varro autē Aetatem diuiſit in Infantiam: Puericiam: Adoleſcentiam: Iuuentam: Senectam: Quarū tñ ſingulæ trifariam diuidunť:ut prima pars Viridis ſit: Deinde adulta: Poſtea Præceps. Hinc ē ꝙ Virglius ait: Viridiſq; iuuenta. Aetas etiam aliquādo ponić pro vno anno. Varro. Aetatem vix decimā egreſſus. Aliquando pro triginta. Cicero. Tertiam iam ætatem hominū viuebat. Nōnunq; pro centum. Ouidius. Annos vixi biſcentum: nunc tertia viuitur ætas. Ab hoc diminutiuū fit Aetatula. Plautus Aetate aduerbialiter pro diu poſuit. Aetate ambo ambobus ſint obnoxii. Idem. Aetate velim ſeruire libanum:ut conueniam modo. Item ab æuo Coæuus dicitur:hoc eſt eiuſdē ætatis. Aetatē malam veteres pro ſenectute poſuerunt. Actius An mala ætate mauis male multari exemplis omnibus. Turpiliꝰ. Miſerum puto:ſi etiā iſtuc ad malam ætatem acceſſit mali. Pacuuius. Parum eſt ꝙ te ætas male habet:ni etiam ad malam ætatem adiungas cruciatum reticenti. Afranius. Si poſſent homines delinimentis capi omnes nunc haberent amatores anus. Sed ætas: & corpus tenerū: & morigeratio. Hæc ſunt venena formoſarum mulierum. Mala ætas nulla delinimenta inuenit. Plautus. Conſitus ſum ſenectute:honuſtum gero corpus:vires reliquere:ut Aetas mala eſt:mors mala eſt ergo. Econtrario uero bonam ætatem dicimus Adoleſcentiam:uel Iuuentutem. Cicero. Quod ſi ipſis voluptatibus bona ætas fruitur. Libentius primū paruulis fruitur rebus. Hinc prudentiſſime Virgilius dicit partiens:primas partes quaſi eius ætatem puberem:meliorem dixit. Nūc adeo melior quoniam pars acta diei eſt: Finem ſecundæ ætatis ſm Varronem:hoc eſt finem pueritiæ Pubertatem vocant. Pubes enim proprie dicitur Lanugo:quæ maribus q̄rtodecimo anno:fœminis duodecimo circa pudenda oriri incipit:quod quia maturitatis ē ſignum:factum eſt ut mas Pubes vocetur:ſiue Puber:quamprimū ad generandum aptus eſt factus: & fœmina ſimiliter ad concipiendum: A quo Impubes:ſiue Impuber:qui nondum eam quam diximus lanuginem emittere incepit:ſiue qui nondum ad pubertatis annos peruenit. Pubem etiā honeſte pro parte pudenda vſurpamus. Virgilius. Prima hominis facies: et pulchro corpore virgo pubetenus. Item pro iuuenum multitudine: Interdum etiam pro populo: Vnde Pube pſente dicimus:hoc eſt populo præſente:ab iis qui puberes ſunt:omnē populum ſignificātes. Quando autem Pubes pro lanugine:ſiue multitudine:ſiue parte corporis pudenda accipiť:hoc eſt quando ſubſtantiuū eſt Pubis facit in genitiuo:quando uero adiectiuum eſt: facit Puberis. A pubes Pubis fit Pubeſco:quod eſt Lanuginem illam emitto. A pubes uero Puberis Pubereſco:quod ſignificat creſco: & Puberſio. Pubes autē a græco deduciť: quaſi ἐπὶ ἥβην: Vnde Ephebus dictus ꝙ iam ſit in pube:hoc eſt ꝙ iam ad pubertatis annos puenit. Terētius. Nam is poſtq̄ exceſſit ex Ephebis Soſia: hoc eſt poſtq̄ exceſſit ex ea ætate:qua pubem primo emiſit. Hinc Ephebia appellata eſt prima ætas adoleſcentiæ: Adoleſcentia poſtrema pueritia. Econtrario uero Depuberem dicimus:qui ad pubertatis annos non potuit peruenire. Hinc Depuberem porcum vocamus:quem lactentem occidimus. Præterea ab æquis Aequiuocum: & Aequiuocatio: & Aequiuoce: & Aequinoctium: & Aequinoctiale: & Aequidiale: & Aequamentum: & Aequilibrum: & Aequimentum deducunť:de quibus ſupra diximus: & Aequatio:quod eſt (ut ita dicā) Parificatio rei alicuius:ſiue diuiſio cum æqualitate. Itē ab æquo compoſita fiunt Adæquo: Exæquo: et Coæquo eiuſdem pene omnia ſignificationis: & Aequipolleo: et Aequiualeo: A quibus Aequipollentia dicuntur:ſignificantq; parem poteſtatem: & Aequanimis:hoc eſt animi æqui: & ſedati: A quo Aequanimitas: & Aequimeliū:locus in vrbe:vbi Melii domus fuerat. P. Me-

Cicero
Virgilius.
Actius.
Varro
Apuleius.
Varro
Seruiꝰ Tullius
Varro
Virgilius
Varro
Cicero
Ouidius
Plautus
Idem.
Actius
Turpelius
Pacuuius
Afranius
Plautus
Cicero
Virgilius
Virgilius
Terentius

lius ex equeſtri ordine fuit:qui qum frumenti largitionem in vrbe feciſſet.T.Quintius Cō
ſul.L.Quintium dictatorem fecit:Seruilium Halam magiſtrū equitum dixit.Miſſus a di/
ctatore Seruilius ad Melium:ut eum ad ſe duceret.Melius ob pauorem ad ſuos fugere:fidē
populi Romani implorare:opprimi ſe conſenſu patrum dicere quod plebi benigne feciſſet
orare ut opē ſibi vltimo in diſcrimine ferrent:neue ante oculos ſuos trucidari ſinerēt. Hæc
vociferantem aſſecutus Seruilius Hala obtruncauit. Sed non ſatis eſſe ſanguine eius expia/
tum putarunt:niſi tecta:parieteſq;:intra quæ tantum amentiæ conceptum eſſet:diſſiparen/
tur. Domus igitur diruta eſt. Area Aequimelium appellatum. Et Iniquus: qui proprie eſt Iniquus
non æquus:iniuſtus:A quo inique aduerbium:iniuſte:& Iniquitas:quaſi iniuſtitia.Aliquā/ Inique
Virgilius do tamen Iniquus pro magno accipitur.Virgilius.Iniquo pondere raſtri:mō pro anguſto Iniquitas
Idem Idem.Verum hæc ipſe quidem ſpatiis excluſus iniquis prætereo. BIBIT.Potauit. Bibere Bibo
Virgilius proprie potare eſt.Aliquando tamen pro haurire ponitur.Virgi.Sat prata biberunt. Non
Idem nunq; etiam ad ea tranſfertur: quæ hauſtum non habent:& ſignificat trahere.Idem. Haſta
ſub exertam donec perlata papillam hæſit:virgineumq;.Alte bibit acta cruorem.A bibo Bi Bibax
baces dicuntur nimii potatores:ſicut ab edendo Edaces:& per diminutionem dicuntur Bi Bibaculus
Laberius baculi.Itē Biboſi.Laberius.Nō māmoſa:nō annoſa:nō biboſa:nō procax.& Tyberius p Biboſus
Tyberius deriſum propter nimiā vini auiditatē appellatus eſt Biberius Sicut pro Claudius Caldius: Biberius
Pro Nero Mero.Item Bibulus:q facile ſorbet:vnde bibulorū cognomen inuentum:& Me Caldius
Aurelius ribibulus qui vinum aqua non miſcet.Aurelius Qum temeti auidior eſſet:quadam die ab Mero
irata ancilla per conuitium appellata eſt Meribibula: quæ res tantum ei pudorem iniecit: Meribibulus.
ut poſtmodum ſobria prorſus fuerit: & Bibula papyrus dicitur:quæ ſorbet atramentum: Bibula papyrus
& propterea inter paginas adhuc madētes:ne lituræ fiant interponitur.Veteres quondam
foliis tantum palmarum ſcripſiſſe manifeſtum eſt:Vnde folia librorum dicta: quæ a græca
voce Philure etiā appellantur:Deinde quarundā arborum libris:hoc eſt corticibus:ex quo Philure
Libri appellati:& per diminutionem libelli:& Codices a Codice:qui & Caudex vocatur: Libri
ex quo cortex extrahitur.Codex enim proprie prima pars arboris eſt:cui radices adhærent Libelli
Iuuenalis Iuuenalis pro ſede meretricia poſuit:quæ fere e trūcis fieri ſolet.Horrida quale facit reſidēs Codex
in codice pellex:A codice dum pro caudice capitur:Codicariæ naues dicuntur:de quibus in Caudex
ferius dicemus.Qum uero pro libro Codicillus deducitur: quod proprie epiſtolam ſigni/ Codicariæ
ficat.Poſtea publica monumēta plumbeis voluminibus:mox et priuata luteis conficere cœ Codicillus
Homerus perunt:deinde cæris.Etenim pugillarium vſum ante Troiana tempora fuiſſe teſtatur. Ho/
merus.γράψας πινακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά: hoc eſt qum ſcripſiſſet in pu
gillaribus fictis corruptilia multa.Sed poſt Alexandri magni victoriam:condita in Aegy/
Varro pto Alexandria:Inuenta ab eo rege Papyrus eſt Varrone teſte:quæ fiebat ex frutice:qui na Papyrus
ſcitur in paludibus Aegypti:aut quieſcentibus Nili aquis:vbi euagatæ ſtagnant:nec gurgi/
tum altitudo duo brachia excedit.Frutex ipſe Papyrū:ſiue fœminino genere Papyrus vo/ Papyrum
catur:radicem habens obliquam:triangulis lateribus decem non amplius cubitorum longi
tudine in gracilitate faſtigatum:thyrſi modo cacumen includens:ſemine nullo:nec alio vſu
q; floris ad deos coronandos.Radicibus incolæ pro ligno vtuntur: ex ipſo Papyro naui/
gia texunt:& ex libro vela:tegetes:veſtes:ſtragula:funes:aliaq; huiuſmodi. Lucanus.Conſe
ritur bibula memphitis Cimba papyro.Præparabantur ex eo chartæ diuiſæ acu in ꝑtenues
ac latiſſimas philuras:quæ eo meliores erant:quo medio papyro propinquiores: atq; inde
ſm ſciſſuræ ordinē Hieratica appellabatur ſubtilior:religioſis tantum voluminibus dicata: Hieratica
Auguſtus quæ poſtea ab adulatione Auguſti dicta eſt Auguſta: Deinde a Liuia coniuge eius Liuiana Auguſta
Liuia Huic poſtea in epiſtolis tm̄ ſcribendis auctoritas relicta eſt.Proxima huic erat Amphithea Liuiana
Fannius trica a loco dicta:in quo conficiebatur:quam poſtea Fannius miro artificio emendauit:vo Amphitheatrica
cauitq; e nomine ſuo Fannianam. Vltima Emporetica:inutilis ſcribēdo:& inuolucris dū/ Fanniana
taxat chartarum merciū vſum præbens: Propterea ἀπὸ τῶν ἐμπόρων: hoc eſt a mer/ Emporetica
catoribus Emporetica dicta. Vnde Emporium quoq; appellatum locus: in quo mercatus: Emporium
& nūdinæ fiunt:& Bibula:de qua ſupra diximus ſiccandæ tantum vtilis ſcripturæ.Prima/ Bibula
Claudius tum deinde mutauit Claudius cæſar: & quoniam Auguſtæ tanta tenuitas erat:ut vix cala/
mū ſuſtineret:præterea viſu tranſlucida litteras emittebat:auxit:& craſſitudinem:& latitu
dinem:menſuramq;:vbi pedalis erat cubitalem faciens. A papyro igitur frutice carta eſt Pa Papyrus
pyrus appellata:quod.ſ.ex papyro fieret.Poſtea uero id genus Cartæ inuētum eſt:quo nūc
paſſim mortales vtuntur: fitq; ex linteolis contritis: & nihilominus priſtinum Papyri no
men remanſit:& diſtinctio generum.Nam ſubtilis illa Epiſtolaris:& Auguſta vocatur: & Epiſtolaris
altera cōmunis:ſiue Amphitheatrica:ſiue Fanniana.& groſſior illa:atq; inutilis Emporeti
ca:& vltima Bibula.Claudia uero illa grandior:craſſiorq; a rege nūc Regalis dicitur.Hæc Regalis
dente propter ſcabriciem: aut Concha læuigatur: propter quod nimium ſorbet: & ob id

caducæ litteræ fiunt. Quæ cauſa impulit nos: ut genus aliud chartæ inueniremus: quæ tenui
tate: denſitate: candore: leuore: philuræ longitudine cōmodior eſt: & aſpectu gratior: hanc
opifices e noſtro nomine Perottam nūcupauere. Charta uero ab vrbe Tyri: cui Charta no
men fuit: appellata eſt: ex q̄ Dido ducta eſt: ideo q; vrbem a ſe poſtea ædificatā ab illius noīe
Carthaginē nuncupauit. Græci ab eadē vrbe Χαρτην noīant: A quo Χαρτογράφον
librarium: & Χαρτοπώλην Carthularium nominant. Membranas Varro ſcribit poſt
inuentas ab Alexandro: Chartas per æmulationem circa bibliothecas Ptolemæi: & Eume
nis regum Pergami inuentas fuiſſe: Vnde nunc quoq; vulgo Pergamenæ vocantur. Perga
mū oppidum eſt in Aſia. Pergama uero dicta ſunt arces Troianæ: quæ quoniam altiſſimæ
fuerunt: omnia alta ædificia Pergama ſunt appellata. Membranæ a tectu membrorū voci
tatæ ſunt: proprieq; corium ipſum ſignificant: vnde fiunt ad ſcribendum aptæ. Chartā mē-
branamq; ſæpenumero auctores pro foliis: ſiue philuris vſurpant: ut ſi dicam: Codicem tri-
ginta chartis: ſiue triginta membranis contineri. Claudius. Nulla eſt membrana ſine ipſo.
Quintilianus. Quin aperto codice chartas explicaret. A membrana Membraneus dicitur:
A charta Charteus: ſiue Chartaceus: ſicut a papyro Papyraceus. Contra Varronē: qui char
tarum vſum non niſi condita in Aegypto Alexandria fuiſſe ſcribit Caſſius Hemina ſentit:
vetuſtiſſimus annalium auctor. Tradit enim. CN. Terentium ſcribam agrum ſuum in Iani
culo repaſtinantem inueniſſe arcam in qua Numa rex ſitus fuerat: & in ea libros eius reper
tos: qui e charta erant. In quo certe illud admiratione dignum eſt: ꝙ defoſſi tot annis incor
rupti duraſſent. Papyro etiam Papyrii cognomē deductum: ut quidam putant: A quo Pa
pyria tribus appellata. Item a bibo compoſita fiunt Perbibo: quod eſt vſq; ad finem bibo:
uel in totum bibo: Ebibo exhaurio. Plautus. Qui mihi miſero totum ebibit ſanguinē. Im
bibo haurio: & per metaphoram apphendo. Aurelius. Vt poeta optimus maximus teneris
imbibitus annis non facile memoria aboleretur. Combibo compoto: hoc eſt ſimul bibo.
PRIMA FLVMINA. Principium fluminis: hoc eſt fontem: ex quo primum fluit Nilus
Magna laus ludorum Domitiani: quod ab vltimo inferioris Mauritaniæ monte: ex quo
Nilus fluit: ſpectatores ad vrbem venerint. Primus aliquando ad numerum refertur: ut pri
mus: ſecundus: tertius. Nōnunq; ponitur pro princeps. Virgilius. Prima quod ad Troiam
pro caris geſſerat argis. Aliquādo pro optimus. Idem. Et primos iuuenū tot miſerit orco:
& pro præcipuus. Idem. Quantos primus patiare labores. Interdū etiam pro eo: ante quē
nullus eſt. Idem. Hic mihi reſponſum primus dedit: ille petenti. Hinc primogeniti dicuntur
filii: qui primo nati ſunt: & ante quos nullus genitus eſt: etiam ſi poſtea alii orti fuerint: Et
apud grammaticos: Primitiua: & Primogenia verba dicuntur: quæ per ſe inuenta ſunt: nec
aliunde deriuantur. Primitiuum etiam & Primogenium dici poteſt: quicquid aliunde non
habet originem. Quod etiam Primarium vocamus. Vnde Primarius lapis appellatur: qui
primus in templi: aut alterius ædificii fundamentis imponitur: & Primarii ciues dicuntur:
qui primi ſunt: & veluti principes in ciuitate: qui etiam Primates: & a quibuſdam Summa-
tes: ab aliis Optimates appellantur: & Primæuus: de quo ſupra diximus: a primo deducit̄.
& Primigenius ſulcus: qui in condenda noua vrbe tauro: & vacca deſignationis cauſa im-
primitur. & Primipara mater: quæ primo peperit: & Primordia: quæ primo ordimur: hoc
eſt initia: & Princeps: quaſi primū caput: A quo Principium: & Principale: quod primum
atq; p̄cipuū eſt. Principalis Caſtrorum porta nominatur: ꝙ in eo loco eſt: in quo principes
ordines tendunt: & Principior verbum: quod eſt inchoo: auſpicor: & Principor dominor
A quo Principatus pro imperio: & Priuignus ſm̄ quoſdā: quod prius q̄ mater ſecundo nu
beret: eſt genitus: & Primanus tribunus: qui primæ legioni tributum ſcribebat: & Primo-
res ſummæ quæq; res. Lucillius. Qum gallus gallinaceus digitos: primoreſq; erigit vngues.
Turpilius. Sādalio innixa digitis primoribus. Hinc Primores aliquādo pro optimatibus
capimus. Suetonius. Scripta famoſa vulgoq; ædita: quibus primores viri: ac fœminæ nota-
bantur aboleuit: & Prime: Primo: Primū: Principio: Primitus: Primiter aduerbia: omnia
fere eiuſdem ſignificationis: & Apprime: & Imprimis: hoc eſt præcipue: quæ veteres Cūpri
me: & Cumprimis dixere. Q. Claudius. Nam. M. Manlius quem Capitolium ſeruaſſe a
Gallis ſupra oſtendi: cuiuſq; operam cum. M. Furio dictatore apud Gallos Cumprime for
tem res. p. ſenſit: is & genere: & virtute bellica nemini concedebat. Apuleius. Hic Cumpri-
mis nobilis ac facundus. Virgilius. Imprimis regina quietum Accipit in teucros animū: &
Priſcum: ac Priſtinum: quæ ita inter ſe differūt: ꝙ Priſca ſunt: quæ ſuperioribus ſeculis: aut
ſuperiori ætate fuerunt: ut Priſci latini: qui proprie hi ſunt: qui prius q̄ Roma conderetur:
fuere: & Priſcus Tarquinius ſupbus: Priſtina uero q̄ ſupioribus annis: menſibus: diebus: &
nr̄a memoria fuerunt: ut Priſtina nr̄a amicitia: Priſtina beniuolentia noſtra: Aut ſi de rebus
quæ non ſeneſcunt: ſermo habeatur: nō priſcum: ſed priſtinum dicimus: ut pharos: & tyrus

Perotta
Charta
Carthago
Carthularius
Membrana
Pergamū
Pergama
Pergamenæ
Membraneus
Charteus
Chartaceus
Papyraceus
Papyrius
Papyria tribus
Perbibo
Ebibo
Imbibo
Combibo
Primus
Primogenitus
Primitiuū
Primogenitum
Primarium
Primarius lapis
Primarius ciuis
Primates
Sūmates
Optimates
Primæuus
Primigenius ſulcus
Primipara
Primordium
Princeps
Principium
Principale
Principal' porta
Principor
Principatus
Priuignus
Primanus tribunus
Primores
Prime
Primo
Primū
Principio
Primitus
Primiter
Apprime
Imprimis
Comprime
Cumprimis
Priſcum
Priſtinum
Priſci latini
Priſcus Tarqnꝯ

Varro
Claudius
Quintilia.
Varro
Caſſius hē ma
CN. Terētius
Plautus
Aurelius
Virgilius
Idem
Idem
Idem
Lucilius
Turpilius
Suetonius
Q. Claudius
Apuleius
Virgilius

nunq̃ in priſtinum ſtatum redibunt. Padus poſt quingentos: & eo amplius annos reuerti ſolet in priſtinũ curſum: & Pridie de quo ſupra diximus: quaſi primo die: & Primitiæ primi fructus. Item Primitium: quod primum in aliqua re: & principale eſt. Ouidius. Ecce rapit mediis flagrantem Rhetus ab aris: primitium torrem. & Primipilus Centurio. Liuius. Centurio erat: quem nunc primipilum appellant. Veteres quia ſciebant cõmiſſo ꝓlio acies facile turbari: ut hoc incõmodum euitarent: cohortes in centurias diuiſere. & in ſingul' centuriis: ſingulos centuriones præfecerunt: qui primo Centurioni vocabantur: quemadmodũ Decuriones Decurioni. Cẽturio a numero centum militũ vocitatus: quia ſingulæ curiæ centum militibus conſtabant. Cohortes in exercitu decem erant in ſingulis legionibus. Sed prima Cohors reliquas & numero militum & dignitate præcedebat. Aquilam habebat: quod præcipuum erat ſignum in Romanorum exercitu. Centuriones huius cohortis cæteris centurionibus digniores habebantur. Prima centuria Primumpilum vocabatur: ꝙ circa ſigna grauis armatura cõſtituta erat: in qua inter cætera armorum genera Haſtile erat pedũ q̃nq; ſemis: quod Pilum nominabant: A quo Pilati dicuntur pilo armati. Martialis. Et pilata redit: iamq; ſubitq; cohors. Hinc Propilare acuere eſt: & Propilatum acuminatum: & quaſi ad pilæ formam factum. Centurio ipſe primipili Centurio dicebat᷑: & primipilus vocabatur: Hic non modo Aquilæ ꝑerat: ſed quattuor Centurias: hoc eſt quadringentos milites in prima acie gubernabat: & tanq̃ princeps totius legionis merita conſeq̃batur: & commoda Martialis. Grata pudens meriti tulerit qum ꝓmia pili. Mos enim Romanorum laudatiſſimus fuit: ut centuriones ex decima cohorte promouerentur ad nonam: & ſic deinceps meritis poſcentibus ad primã: quaſi ad palmam: in qua ex omni legione infinita pene commoda percipiebant. A primipilo Primilaris dicitur. primipilares milites erant: qui ſigna circũſtabant. Hi poſtea mutata re militari Pilani ſunt appellati: Pilum ab eo inſtrumento nomẽ accepit: quo pinſunt far. Illud uero a pinſendo dictum. Pinſere tundere eſt: A quo Pinſores dicti ſunt: qui nunc Piſtores nominantur: & Piſtrinũ locus in quo pinſit᷑. Varro. Nec pinſorem vllum noſſent niſi eum: qui in piſtrino pinſeret farinã. A pinſo etiam Pilæ dictæ: quæ vaſa ſunt concaua: ꝙ antiqui ſiccata frumenta in pilas immiſſa pinſebant: & hoc erat vnum genus molendi. Item Pilumnus: qui ſtercorandorum agrorum vſum inuenit & pinſendi frumenti: Iouis ut putant filius: & Dauni pater: qui Apuliam: in qua regnabat Dauniam appellauit Hic Ardeam traditur condidiſſe Item Piſonum cognomen. Pila etiam dicitur quæ parietem ſuſtentat ab opponendo: ut Varro ſentit: ita vocata. Item Pila qua luditur: ob id Pila luſoria: quod pilis impleri ſoleret. pilæ & effigies tam viriles q̃ muliebres ex lana ſuſpẽdi olim compitalibus ſolebant in compitis: quæ eſſe deorum inferorum: quos vocabant lares putabantur: quibus tot pilæ quot capita ſeruorum: tot effigies quot eſſent liberi ponebantur: ut parcerent viuis. Pilus uero a pelle: ex quo prodit vocitatus eſt: A quo et Capillus: q̃ſi capitis pilus q̃uis etꝑ omni pilo ponatur. Virgilius. Quot ſunt mentula quos habet capilli: & Pileus tegmen capitis: ſiue quod ex pilis fieri ſoleret: ſiue quod pilos capitis tegeret: Vnde Pileati ſerui dicebantur: qui pileo impoſito vendebantur: quorũ nomine venditor nihil ꝓſtabat: pileus enim impoſitus demonſtrabat eiuſmodi ſeruos venundari: quorum nomine emptori venditor nihil ꝓſtaret: ſicut antiquitus Mancipia iure belli capta coronis induta venibant. Corona enim ſignum erat ſeruorum venalium: ideoq; ſub coronis venire dicebantur. Pileum etiam raſo capite accipiebant ſerui qui manumittebantur hac de cauſa: ꝙ videbantur e ſeruitute tanq̃ e tempeſtate liberati. Plautus. Vt ego hodie raſo capite caluus accipiam pileum. Pileos etiam Caſtori & polluci veteres dedere: quia lacones fuere: quibus cum pileis militare mos erat. Item a pilus verbum Pilo: quod aliquãdo ſignificat pilos emitto. Actius. Tum primũ pilabant genæ. Afranius. Meum præterea corpus nunc pilare primum cœpit. Neuius pilantem puerum vocat nunc primum pubeſcentem. Aliquãdo pilos detraho. Martialis. Quod pectus: quod crura pilas. A pilo fit Compilo: quod eſt cogo: & in vnum condo: & Expilo diripio: ac deprædor: quaſi ne pilum quidem relinquo: Vnde Compilare: & Expilare hæreditatem dicimus: hoc eſt fraudare: diripere: & Compilati: furtum paſſi dicuntur. Compilo uero veteres vſurparunt pro eo: quod eſt corripio: & inuolo. Expilatæ hæreditatis crimẽ apparet: eo caſu intendi poſſe: quo caſu furti agi nõ poteſt: hoc eſt ante aditã hæreditatẽ: uel poſt: anteq̃ res ab herede poſſeſſæ ſint. Quidã tñ hæc nõ a pilus deducta exiſtimãt: ſed a græco ϖιλῶ: qđ eſt ὁπιλῶ: id eſt complano: qđ q aut e facie pilos: aut e domo ſuppellectilẽ detrahũt: æquare: aut cõplanare oĩa videnť: A quo et pilam luſoriã appellatã potius q̃ a pilis quidam exiſtimant: qđ forma ſperica ſit: q̃ ex oĩ pte æqua eſt. Ab eodẽ etiã fit Depilo: qđ aliqñ eſt: pilos detraho. Martia. Qum depilatos Chreſte coleos portes. Interdum rarefacio. Lucillius. Quid actum eſt? depilati oẽs ſumus.. Suppilo quoq; pro rapio ponit᷑. Plau. Hæc qum video fieri ſuffuror: ſuppilo: & de præda prædã

Ouidius
Liuius
Martialis
Martialis
Varro
Virgilius
Plautus
Actius
Afranius
Neuius
Martialis
Martialis.
Lucillius
Plautus

Pridie
Primitiæ
Primipilus
Primitium
Centurioni
Decurioni
Centurio
Cohortes
Prima Centuria
Primumpilum
Pilum
Primipili Centurio
Pilatus
Propilare
Propilatũ
Primipilaris
Pilani
Pilum
Pinſo
Pinſor
Piſtor
Piſtrinum
Pila
Pilimnus
Daunus
Daunia
Piſonum
Pila luſoria
Pilus
Capillus
Pileus
Pileatus ſeruus
Coronatum mãcipium
Pilo
Compilo
Expilo
Compilatus
Compilo
Depilo
Suppilo

Pila facio.Pila etiam capitur pro quacūq; re rotunda inſtar pilæ luſoriæ: A quo fit diminutiuū
Pilula Pilula.Plynius.Robur pter fructum plurima alia gignit.Namq; fert & gallæ vtrūq; genus Plynius
Catapocia & quædam veluti mora:ni diſtarent arida duritie:plerūq; tauri caput imitantia. Naſcunt
Pilæ inuentor in eo pilulæ nucibus non abſimiles:intus hñtes floſculos molles lucernarū luminibus aptos
Pilates Nā & ſine oleo flagrant:ſicut galla nigra.Fert & aliam vtilem pilulā cum capillo. Gignunt
Pylaemones & alii ramorum eius pilulas.Idem.Scarabæus:qui pilulas voluit:& ea quidem venena quæ Idem
Pylemeneus hac forma ſumim9:vulgoq; pilulas nominamus:recte dici pilulæ poſſent:niſi vſus obtinuiſ
Pilaeus ſet:ut græco vocabulo Catapocia nominaremus.Aliqñ tñ & pilulas dictas inuenimus.Idē. Idem
Pylaeus Vetus axungia pthiſin in pilulis ſumpta ſanat.Pilæ luſoriæ varia genera erant:de quibus in
Pylartes ferius dicemus.Eo ludo maximi viri ſeſe aliquādo exercuere.Sceuola optime pila luſit:atq;
Pylene ad hoc diuerticulū animū forēſibus negociis fatigatū tranſferre ſolebat. Huius pilæ inuēto
Pilentum rem tradunt Pythum fuiſſe.Cum his ſimilitudinē nominis habet Pilates lapidis genus can
Pylos didiſſimi.Cato.Lapis candidior q̄ pilates. Pylaemenes dux paphlagonū fuit:quē in auxi Cato
Pylius Neſtor lium Troianoꝝ veniſſe ſcribit Homerus.Dicitur etiam aliqñ a poetis Pylemeneus.Pilaeus
Philos ſiue pylaeus nomen eſt propriū.Pylartes vir Troianus fuit.Pylene Aetoliæ oppidū. Pilen
Philoſophus tum vehiculi genus:quo ferri matronæ ſolebant.Pylos oppidū fuit iuxta Theſſaliam a Ne
Philoſophia leo cōditū:Vnde Neſtor dictus eſt Pylius.Ouidius.Illius attactu pylius iuueneſcere poſſet. Ouidius
Philoſophicus Phylos græce amor dicitur:Hinc Philoſophus:Philoſopia:Philoſophicus:Philoſophice.
Philoſophice Philomela nomen propriū.Philippus equorum amator.Philargiria argenti cupiditas:aua
Philomela ritia.Philolaus propriū nomen:quaſi amor populi.Philortium proprium nomen mulie
Philippus ris.Pamphilus proprium viri:quaſi totus amor.Philtra amatoria.Iuuenal.Hic theſalla vē Iuuenalis
Philargiria dit philtra:quibus valeat mentem vexare mariti.Ouidius.Philtra nocēt animis:vimq; fu Ouidius
Philolaus roris habent.Philoponus amator laboris.Philadelphus amator fratris.Ppiloctetes ꝓpriū
Philortum nomen:quaſi amoris poſſeſſor.Pœantis filius:& Herculis comes fuit: qum in Oeta monte
Pamphilus defunctus eſt:Huic enim mandauit Hercules:ne cui corporis ſui reliquias indicaret:idq; iu
Philtra rare eum adegit:deditq; ei pro munere ſagittas hydræ felle intinctas.Adueniente uero tem
Philoponus pore qum Delphico oraculo moniti eſſent græci ad expugnationem Troiæ ſagittis Hercu
Philadelphus lis opus eſſe:inuentus philoctetes negauit ſe primo aliquid de Hercule ſcire.Tandē uero mor
Philoctetes tuū eſſe confeſſus eſt:& qum grauiter ad indicandum ſepulchrum cogeretur:ne iuſiurandū
Philagathus violaret:ictu pedis locum oſtēdit.Sed qum ad bellum Troianum duceretur:quia ſolus ipſe
Philargirus Lernæis ſagittis vti poterat:vnius ſagittæ caſu in pede:quo Herculis tumulum indicauerat:
Philarchus vulneratus eſt.Troia uero deuicta ne æger in patriam rediret: in Calabriam venit:vbi Peti
Philema liam:& Turmā vrbes condidit:& apud Turmā ſepultus eſt.Philagathus nomen propriū:
Philetes benignus.Philargirius auarus.Philarchus amator imperii ambitioſus.Philema oſculum.
Philetus Philetes: amator: oſculator. Philetus amabilis.Philodulus amator ſeruorum. Philoenus
Philodulus amator vini:vinoſus.Philocalus:mūdus:politus.Philologus amator verborū.Philonicus
Philoemus iurgioſus: contentioſus: victoriæ amator.Philoxenus hoſpitalis.Philoxenia hoſpitalitas.
Philocalus Philopaes puerarius:pædico.Primus a pridem deducitur: & eſt ſuperlatiuum: ſicut Prior
Philonicus nomen: & Prius aduerbium comparatiua.Notandum autem ꝗ aliud eſt:prius te vocaui:
Philonicus & aliud:prior te vocaui:Nam prius te vocaui:tempus ſignificat:id eſt priuſq̄ nunc uel tūc.
Philoxenus prior te vocaui ſignificat perſonam.Si quidem ego & hic te vocauimus: ſed ego prior:hic
Philoxenia aūt poſterior.Vocaui ergo te prior ſi nos ſumus duo:vocaui te priorē ſi vos eſtis duo.Eadē
Philopaes ratio eſt ſuperlatiui:Vocaui te primus:ſi nos ſumus multi:Vocaui te primū:ſi vos eſtis mul
Prior ti.Nonnunq; ex neutra parte ſunt duo:ſed vtrūq; ſinguli:& tamē comparatiuo vtimur: ut
Primus percuſſi te prior:ſupple q̄ tu me.Nonnunq; hinc vnus eſt:illinc plures:ut Vocaui vos prior
Protagoras ſupple q̄ vos me.Vocauimus te priorem:ſupple q̄ tu nos.Idem de Superlatiuo:ubi multa
Proteſilaus membra ſunt: Vt primi nos venimus:vos poſteriores:ille vltimus.primus ego intraui val
Proteus lum:tu ſerior:illi tardiſſimi.Primus græce πρῶτος dicitur:A quo deducunt propria no
Protogenes mina Protagoras:Proteſilaus:quorum alter Rhetor:ſiue philoſophus:ſiue aſtrologus fuit
Prothous philao oppido Theſſaliæ Iphili filius:vxoreq; habuit Laodomiam Acaſti filiam.Ouidius
Prothoenor Vix ſocer Iſiphilus:vix me grādæuus Acaſtus:Vix mater gelida mæſta refecit aqua.Hic ini Ouidius
Protogenia tio belli Troiani ab Hectore interfectus fuit.& Proteus Oceani filius: de quo diximus.&
Prototomus Protogenes:quaſi primi generis.Iuuenalis.Non eſt romano cuiq; locus hic vbi regnat pro
Protomedicus togenes aliquis:& Prothous vnus ex ducibus græcis:qui ex Magneſia venit ad Troiam:& Iuuenalis
Arcbiatrus Prothoenor vnus ex Boetiorum ducibus:& Protogenia Deucalionis:et Pyrrhæ filia.Præ
Protomartys terea Prototomus:de quo ſuperius diximus.Protomedicus primus medicus:qui & Archia
Protonotarius trus dicit.Protomartys primus teſtis.Protonotarius primus notarius.Protologia primus
Protologia ſermo:anteloquium:& Protocollum:quaſi prima concinnatio.Eſt enī proprie protocol
Protocollum lum:quod breuiter:& ſuccincte notatur a tabellione:ut extendi deinde:atq; abſolui poſſit.

κόλλα græce gluten: ſiue colla dicitur: κόλλησισ glutinatura: κολλήτησ concinna
tor: glutinator: κολλήμαδοσ concinus: κολλῶ glutino: κολλῶμαι herco. Proto/
typus quem ſupra diximus Archetypon dici: & Protoplaſtes primo formatus. Itē αρκη
græce a uobis principium dicitur: A quo αρκω impero: præſum. Hinc præter ea quæ ſupe/
rius diximus: deducuntur propria nomina Archander: quo nomine fuit Danai ſocer. Ar/ — Archander
chemolus Rhoeti filius Marubiorum regis in Italia: qui qum pater ſibi nouercam ſuperin — Archemolus
Virgilius — dixiſſet: ſtuprauit eam: propter quod qum pater eum pſeqret̃: ad Turnū confugit. Virgilius
Et Rhoeti de gente vetuſta Archemolum: thalamos auſum inceſtare nouercæ. Archemorus — Archemorus
Lycurgi filius: Hic Hypſipylem nutricē habuit: quæ cum ſitientibus græcis: qui ad Thebai/ — Hypſipyle
cam expeditionem proficiſcebantur: Langiam fontem oſtenderet: Archemorum puerum — Langia
ſuper viridi herba depoſuit: qui a ſerpete vulneratus periit. Vnde fons ille Archemorus vo/
citatus eſt: & annuus agon in pueri illius memoriam celebrari coeptus. Archelaus Anteno/ — Archelaus
Homerus — ris Troiani filius: quem Homerus ſcribit rei militaris peritiſſimum fuiſſe. Itē alius Athe/ — Archelaus
nienſis philoſophus: ſiue ut alii volunt Mileſius: qui patrem habuit Appollodorum: & fuit
auditor: ſucceſſorq; Anaxagore: ac primus ex Ionia phyſicen Athenas inuexit: ob id Phy/ — Phyſicus
ſicus dictus. Alius fuit Geographus: qui terram omnem ab Alexandro peragratam deſcri/
pſit. Alius de rerum naturis carmine ſcripſit. Alius oratoriam docuit. Archeptolemus filius — Archeptolemus
Iphiti: auriga Hectoris Enipeo interfecto a Diomede ſuffectꝰ. Archias poeta: de quo extat — Archias
præclara illa Ciceronis oratio. Archigenes medici nomē: in quem ſæpe inuehitur Galienus. — Archigenes
Iuuenalis — Iuuenalis. Tunc corpore ſano aduocat Archigenē. Idem ſignificat Protogenes: de quo pau — Protogenes
lo ante diximus. Archilochus Neſtoris filius: de quo inferius dicemus. Alius fuit Siculus: q — Archilochus
Lacedæmonius poeta — Ariciam vrbem condidit. Alius poeta Lacedæmonius Tullio hoſtilio Romæ regnante: in
quo ſumma vis elocutionis fuit: tum breues: vibranteſq; ſententiæ plurimū ſanguinis: ac ner
uorum: Huic Lycambe Neobolem filiam ſpoponderat ſe cōnubio iunctura: Quam qū
poſtea alteri tradidiſſet: adeo id moleſte Archilocus tulit: ut inuenerit metrum Iambicum:
quo Lycambē: & filiam: atq; vxorem vſq; adeo inſectatus eſt: ut præ nimio angore laqueo
Horatius — ſe ſuſpēderint. Horatius. Archilochum proprio rabies armauit iambo: Hunc ſocci ſumpſe
rē pedem: grandeſq; coturni. Hos libros propter inuerecundiam: atq; obſcenitatem verbo
Ouidius — rum iuſſerūt Lacedæmonii ex vrbe tolli: auctoremq; eorum in exiliū miſere. Ouidius. Vtq;
repetori nocuit pugnantis Iambi: Sic ſit in exilium lingua proteruia tuum. Poſtremo Archi
lochum conſtat interfectum fuiſſe in bello a quodam: cui nomen erat Corax. Hic qum for — Corax
te ſciſcitatum Apollinis oraculū veniſſet Delphos: ab eo tanq; impius: ac ſceleratus eſt re/
iectus. Verum qum ille multis verbis ſeſe excuſare conatus culpam omnem in fortunam: &
varios bellorum euētus reieciſſet: veniāq; adeo poſtulaſſet: flexit numen: acceptoq; ab Apol
line reſponſo: iuſſu eius Tænarum profectus eſt: ac manibus Archilochi parentauit. Tanta
erat eo tempore vatū ac poetarum auctoritas: atq; maieſtas. Archimedes Syracuſanus fuit:
eximius Mathematicus: & imprimis Geometria inſignis. Hic quomodo quadrari circulus
poſſet primus inuenit: qđ Ariſtoteles ignorare confeſſus eſt. Et qum expugnatæ a. M. Mar
cello Syracuſæ fuiſſent: adeo in contemplandis quibuſdam liniamentis oculis: ſtudio: cogi
tatione intentus fuit: ut non diſcurrentes Romanos: non captam vrbem ſenſerit. Qum ue
ro repente miles quidam aſtitiſſet: & ut ſeſe ad Marcellum ſequeretur iuſſiſſet: moræ paulu
lum rogauit: donec rem propoſitā inueſtigaret: Quamobrem ira percitus miles ſtricto gla/
dio eum perfodit immemor: q̄ Marcelli interdicto cautum fuerat: ne vnus violaretur. Hic
Cicero — primus Speræ inuentor fuit: ut Cicero teſtatur: quamuis alii id Anaximandro attribuant: — Speræ Inuentor
Archytas Mneſagoræ: ſiue ut alii volunt Aeſtiei filius patria. Tarentinus eximius pythago — Archytes
ricus philoſophus fuit: floruit quo tempore plato ad Dionyſium in Syciliam venerat: pla — Tarentinus
tonemq; per litteras monuit: ut inde abiret: ſi quidem Diogenes de eo necando cogitabat.
Summæ in omni virtute genere admirationis fuit. Præter hunc alius quoq; Archytas Mi/ — Alius Archytas
tylenæus in Muſica floruit. Item alius: qui de Agricultura ſcripſit. Et quartus Epigramma/ — Alius
tum ſcriptor. Item quintus Archytectus: qui librum de Mechanica ſcriptum reliquit. FLV — Quartus
MINA. fluorem: curſum: Non enim pro amne hoc loco accipitur. Si quidem flumen cum
Plynius — genitiuo adiungitur: fluxum ipſum: curſumq; ſignificat: Plynius. Ne flumini eius riui eſſet
Idem — impedimēto. Qum uero nominatiuū: ſeu ſimilem alium ſibi caſum ſignificat amnē. Idem. — Flumen
Vlpianus — Priuſq; ad flumen Rhodanum perueniret: Flumen a Riuo magnitudine diſcernendū Vl/ — Riuus
pianus ſcribit: aut æſtimatōe circum colentium. Item flumina dici: quæ perennia ſunt: hoc
eſt continue fluūt: Quæ uero æſtate ſiccantur: a torrendo vocari Torrentia. Græci econtra
rio ab hyeme: quæ χειμὼν dicitur χειμαρρὸν ποταμὸν vocant: hoc eſt flumē hi/
bernum: qm̄ æſtate non eſt flumen. Torrere proprie vrere eſt: Vnde fit Torrens participiū — Torrens
Virgilius — quod eſt adurens. Virgilius. Iam rapidus torrens ſitientes Syrius Indos. Aliquando tamen

Torrum
Torridum
Torris
Torridare
Torrefacere
Titio
Toſtum
Teſta
Teſtus
Toreumata
Toreuma
Tudicula
Tudiculo
Tornum
Torno
Tornor
Tornatile
Tudites
Mymphur
Tuditanus
Tundo
Tus
Retundo
Contundo
Contuſum
Contus
Obtundo
Obtuſum
Pertundo
Flumineus
Flumētana por/
ta
Fluminoſus
Fluo
Fluxum
Fluuius
Fluuiatilis
Fluuialis
Fluentum
Fluonia Iuno
Fluxus
Fluor
Fluxio
Profluuium
Fluctus
Fluctuatio
Fluctuatim
Fluctiuagus
Fluctuoſum
Fluctuans
Fluſtrum
Flutæ
Plotæ
Murena

pro ignoſcere vſurpatur. Lucillius. Vt arida ſæpe torrent ad ſolem: Aliquando tamen pro — Lucilius
verto: miſceo. Lucanus. Ingentes fato torrente ruinas: Hinc Torrū: & Torridum pro ari/ — Lucanus
do capimus: Vnde æſtas torrida dicitur: & Torris fax appellatur: A quo Torridare: & Tor
refacere comburere dicimus. Actius. Regina erit tempus: qum hic torris quem amburi vi/ — Actius
des. Idem. Eum ſuæ vitæ finem: ac fati internitionem fore Meleagro: vbi torris eſt inter flu/ — Idem
ctus flammeus. Quidam torrem pro Titione vſurpāt falſo. Nam torris ardet: Titio eſt tor
ris: ut ita dicam: extinctus. Firmianus. Titionem enim vulgus appellat extractum foco tor/ — Firmianus
rem ſemiuſtum extinctum. A torreo fit ſupinum Toſtum: hoc eſt torrefactum: A quo Teſta
opus figulum: de quo inferius dicemus. & Teſtus quartæ declinationis: tegmen teſtaceū: ſub
quo placentæ: ſpiræ: & alia huiuſmodi coquūtur. Cato. In foco calido ſub teſto coquito le/
uiter. Quidam torrere ἀπὸ τοῦ τορεῖν deductum: quod eſt ſculpere: cælare: A quo va/
ſa cælata dicuntur Toreumata. Saluſtius. Signa toreumata emunt: quoniam quæ cælantur: — Saluſtius
torrere prius: hoc eſt ignefacere: & candētia reddere oportet. Græci quoq; τορεύματα
dicunt vaſa cælata: & τορευτήν cælatorem: & τορμύνην Tudiculam: hoc eſt inſtrumen
tum: quo vaſis ſigna imprimuntur: Vnde Tudiculare imprimere: ac ſculpere dicimus: quod
græci dicunt τορβύειν: Vnde etiam Tornum appellatum eſt inſtrumentum fabrile: quo
ſigna: ebur: & reliqua huiuſmodi ſignantur: A quo fit Torno verbum: hoc eſt τορβύω:
cuius paſſiuum eſt Tornor. & Tornatile opus torno factum. Vbi notandum eſt: ꝙ medio
cris longitudinis lignum rotundum: quod loro circumuolutum circumagunt fabri in ope/
ribus tornandis Mimphur appellatur: Aliquādo tamen per metaphoram Tudiculare pro
commouere vſurpamus. Varro. Heccinæ nobis cernis hanc mala tudiculaſſe vetulam? Tu/ — Varro
ditare uero eſt negocium agere lucri gratia. Ennius. Nec tuditantes rem ceſſant extrinſecus — Ennius
vllam: tractum a fabris: qui maleis ſæpe percutiendo opera faciunt. Tudites enim mallei a
tundendo appellantur: Vnde & cuidam cognomentum Tuditani fuit: quod caput maleo
ſimile haberet. Tundere percutere eſt: tractum a ſono: quē percuſſores faciunt. Hinc fit Tus
ſecundum quoſdam: quod glebae tunduntur: ut inferius dicemus. & Retundere: hoc eſt re/
percutere. & Contundere frangere: percutere: friare: Vnde Contuſum: confractum: ac fria/
tum dicimus. & Contus ſudes eſt: ſiue haſta longior: duriorque: & acuta: ſine ferro ad per/
cutiendum apta. Virgilius. Ac duris detrudere contis. Idem. Aſſueti longo muros defende/ — Virgilius
re conto. Item Obtundere: quod eſt voce: uel ſono: uel ſtrepitu aliquo aures hebetare: trāſla — Idem
tio facta a fabris: q ſæpe tundendo aliqd maleo offendunt: atq; hebetant. Terentius. Obtū/ — Terentius
dis tametſi itelligo. Hinc Obtuſum ingeniū: & Obtuſa acies dicit: hoc eſt hebes: & ſine acu
mine. & Pertundere: percutiendo frangere: A quo Pertuſa vaſa dicimus: q̄ nō ſunt integra:
Pertuſum etiam dolium qum dicimus: ventrem ſignificamus. A flumine fit adiectiuum Flu
mineus: Vnde Flumineam harenam dicimus: quæ ex fluminis ripa colligitur: & Flumenta
na porta Romæ appellata eſt: ꝙ Tyberim ea parte fluxiſſe affirmāt. & Fluminoſus: hoc
eſt fluminibus abundans: ut Fluminoſa regio. A fluo autem Flumen appellatum eſt. Flue/
re proprie decurrere eſt. Virgilius. Hæc eadem argenti riuos ærisq; metalla Oſtendit venis: — Virgilius
atq; auro plurima fluxit: Quoniam uero quæ fluunt latius diffundi videntur Fluere inter/
dum capitur pro latius: atq; vberius excreſcere. Idem. Tum denique dura exerce imperia: — Idem
& ramos compeſce fluentes. Item quoniam quæ decurrunt quodammodo minui viden/
tur Fluere aliquando pro deficere accipitur. Idem. Ex illo fluere: ac retro ſublapſa referri — Idem
Spes Danaum. Hinc Fluxa dicimus: quæ inſtabilia ac momentanea ſunt: & cito peritu/ — Idem
ra. Idem. Nos ne tibi fluxas phrygiæ res vertere fundo Conamur. Item a fluo Fluuius di/
ctus eiuſdem cum flumine ſignificationis: A quo Fluuiatilis: qui in fluuio viuit: ut Flu/
uiatilis Equus: Fluuiatiles piſces. Item Fluuialis: ut Fluuialis aqua: & Fluentum: par/
uum flumen. Et Fluonia Iuno: quam mulieres colebant: quod ſanguinis fluorem in con/
ceptu retinere putabatur: & Fluxus: Fluor: Fluxio: Profluuium: eiuſdem fere ſignifi/
cationis: Vnde Profluuium ſanguinis: & Profluuium narium dicimus: & Fluctus aqua
in vnum collecta: quam ſuperius Vndam appellari diximus: Vnde Fluctuare agitari eſt: et
Fluctuatio agitatio: & Fluctuatim iactanter: ſolute. Aphranius. Volo fluctatim ire ad il/ — Aphranius
lum. Accipe hoc tegmen tu: & ſuſtine: & Fluctiuagus: qui fluctuando vagatur: & Fluctuo/
ſum vndoſum: Procelloſum: inquietum: & per tranſlationem Fluctuantem animam dici/
mus; quemadmodum æſtuantem cum ira: aut curis: aut libidine: aliove morbo agitatur: &
Fluſtrum: quod eſt ſtatum maris: qum nullis fluctibus agitatur: & Flemina: quaſi Fluo/
mina: quom ex labore viæ ſanguis effluit circa talum. Et Flutæ Anguillæ: ſiue Murenæ
dicuntur: quas græci Plotas quaſi nauigabiles vocant: ꝙ in ſumma aqua fluitantes mer/
gi non poſſunt: Murena piſcis eſt longitudine: haud diſſimilis anguillæ. In ſicco littore
elapſam: vulgus coitu ſerpentum prægnantem fieri putat. Ariſtoteles marem qui generat — Ariſtoteles

Myrinũ vocat:& Murenam ſcribit variam:atque infirmã eſſe. Myrinum vnicolorem:& Myrinus
Varro robuſtum:denteſq; extra os habentem. Varro. In Sicilia quoq; manu capi murenas flutas: Murena
Macrobius conſtat:ꝙ hæ in ſũma aqua præ pinguitudine fluitant. Macrobius. Accerſebtur Murenæ
ad piſcinas abuſq; freto ſiculo:illæ eñ optimæ eſſe credũtur:p̃ſertim quæ græce Plotæ: La- Plota
tine Flutæ dicũtur:qđ in ſũmo ſupernatantes ſole torrefactæ curuare ſe poſſe & in aquam Fluta
Iuuenalis mergere deſinũt:atq; ita faciles captu fiunt. Iuuenalis. Virroni murena datur:quæ maxima
Martialis venit gurgite de ſiculo. Martialis. Quæ natat in ſiculo grandis murena profundo Nõ va-
let exuſtam mergere ſole cutem. In Gallia ſeptentrionali Murenis omnibus dextera in ma-
xilla ſeptenæ maculæ ſunt ad formam ſeptentrionis aureo colore fulgentes: dum viuunt:
& cum anima colore ſimul perdentes. Vedius pollio eques Romanus vnus ex diui Augu-
ſti amicis hoc animali ad ſæuitiam vſus eſt: viuariis earum immergens damnata mancipia:
quæ mox ab eo piſce in totum abſumi cernebantur. Ferũt eas aceti guſtu in rabiem præci-
pue agi. His tenuiſſimũ tergꝰ eſt:ſicut e contrario anguillis craſſius: propter quod verbera-
ri eo pretextati ſolebant:& ob id mulcta eis nõ erat inſtituta. Accerſebãtur autem Murenæ
ad piſcinas vrbis ab vſq; freto ſiculo:quod Rhegium a Meſſana diuidit. Illic enim optime
eſſe putãtur:tam Murenæ:ꝙ Anguillæ:& vtræq; ex illo loco plotæ a græcis: Flutæ vocãtur Murena
a latinis:quod in ſummo ſupernatantes ſole torrefactæ curuare ſe poſſe:& in aqua mergere Affluo
Martialis deſinunt:atq; ita facile capiũtur. Martialis. Quæ natat in Siculo grandis Murena profun- Affluenter
do Non valet exuſtam mergere ſole cutem. Murenarum viuarium priuatim excogitauit: Circũfluo
Chirrus:qui cœnis triumphalibus Cæſaris dictatoris ſex milia Murenarũ mutua appendit. Circũfluxus
nã vendere eas:aut alia merce permutare recuſauit. huius piſcinæ cauſa fuerunt:ut villa eius Circũfluus
Hortẽſius quadraginta milibus venderetur. Hortenſius orator apud Baulos piſcinam habuit: in qua Interfluo
Murenam vſq; adeo dilexit:ut extinctam fletu:ac lachrymis fuerit proſecutus. In eadẽ vil- Perfluo
la Antonia Druſi Murenæ: quam diligebat inaures addidit: cuius fama permoti nonnulli Profluo
Baulos videre concupiuerunt. Qui primus Murenæ cognomen meruit:a neuoſo corpore Profluuiũ
ita appellatus eſt. Item a fluo compoſita fiunt Affluo: hoc eſt abundo. A quo Affluentia: Profluus
abundantia.& Affluenter:abunũdanter. Circfluo quod ſignificat circum aliquid decurro. Præfluo
Plynius Plynius. Id oppidum circumfluit amnis. Modo concurro. Idem. Poſtquam variæ vndiq; Præfluxus
Idem gentes circunfluxere. Hinc Circunflexus pro concurſu accipitur.& Circunfluus dicitur qui Præfluuiũ
Terentius circunfluit. Interfluo:interlabor:interluo. Perfluo:ſpargo:non contineo. Terentius. Ple- Influo
nus rimarum ſum:huc atq; illuc perfluo. Profluo:abundo:& emitto. A quo Profluuium: Influxus
de quo ſupra diximus.& Profluus:hoc eſt facile fluens. Præfluo:ante fluo. A quo Præflu- Superfluo
xus.& Præfluuium:pro fluore alicuius rei antefacto. Influo:intus fluo. A quo influxus. Su- Superfluum
perfluo:ſuperabundo. A quo Superfluum. Superfluitas. Superflue.& Superfluo aduerbia Superfluitas
Subterfluo:inferius fluo.& Refluo:retrofluo:ſiue rurſus fluo. Hinc Fluxus.& Refluxus Superflue
Apuleius maris. Confluo:conuenio:& ſimul fluo. Apuleius. Pleriq; qui ad mercatum confluxerant: Superfluo
interuenere. Hinc Confluxus amnium dicitur.& Confluuium:vbi multi riui: aut amnes ſi- Subterfluo
mul fluunt.& Conflui:ſimul fluentes.& Confluges loca in quæ riui diuerſi confluunt. De- Refluo
fluo:deorſum fluo. A quo Defluxus:& Defluuium. Defluere etiam dicitur:quod ætate:aut Refluxus
vetuſtate:morboue ſoluitur: Vnde Defluere capillus dicitur:& qui ita defluit vocatur De- Confluo
fluus.& Defluuium fluxus ipſe capillorum. Effluo:extra fluo:effundor. Diffluo:luxurior: Confluuiũ
prodigus ſum: Item conſumor ac deficio. Item Melifluus: de quo ſupra diximus: quaſi Confluus
fluens mel. Præterea a fluo fit Fluidus: quod modo fluentem ſignificat: modo humectum. Confluges
& Fluito verbum:ſupernato. Aliquando ſoluor relaxor. Quidam etiam a Fluo veluti de- Defluo
tracta aſpiratione pluo deductum arbitrantur. Nihil enim aliud eſt pluere ꝙ perfluere. Ab Defluuiũ
hoc fit Pluuia:quæ græca voce dicitur ὀμβρος: A nobis Imber. A quo Imbriferum vo- Defluus
camus:quod imbres hoc eſt aquas ferat. Vnde Nilus a poetis Imbrifer dicitur.& Imbrex Effluo
canale curuum:atque obtortum: quod in tecto ponitur: ut per id defluat aqua. Itaque Diffluo
Martialis ab imbre recipiendo dicitur Imbrex: A quo fit Imbricium eiuſdem ſignificationis. Mar- Mellifluus
tialis. Cum ſint crura tibi: ſimilentque cornua lunæ: Imbritio poteras Sexte lauare pe- Fluidus
des. Ab hoc Imbricoſus: hoc eſt ſcaber ad modum imbricis. Eſt autem Imbrex maſcu- Fluido
Plautus lini generis: Sed & fœminini aliquando reperitur. Plautus. Fregiſti imbrices meas:dum Pluo
te dignam ſectaris ſimiam. Licet vero Imber proprie pluuia ſit: ponitur tamen pro om- Pluuia
Virgilius ni aqueo humore. Virgilius. Ipſe feraces figat humo plantas: & amicos irriget imbres. Imber
Lucretius Lucretius. Ex igni terraq; aïa naſcũtur: & imbri. Hyems aũt ἀπὸ τοῦ ὕω: qđ eſt pluo Imbrifer
deriuatur:quod id tempus anni pluuioſum ſit. Significat autem modo quartam anni par- Imbrex
tem: quæ eſt inter Autumnum: & Ver. Virgilius. Atque hyemes optate ſerenas Agri- Imbritium
colæ: modo vim venti. Idem. Et qua vectus Abas: & qua grandæuus Aletes Vicit hy- Imbricoſus
ems. Ab hoc fit Hyemalis: hoc eſt hybernus: & Hyemare: quod eſt ſtationem hyeme fa- Hyems

ere: quod & Hybernare dicitur. Vnde Hyberna plurali numero dicimus locum: in quo milites hyeme ſtationem faciunt. Cæſar. Poſt hæc legionibus in Hyberna deductis in Italiam profectas eſt. & Hybernacula: loca ad hybernandum parata. Liuius. In eo loco milites Hybernacula ſibi conſtituerũt. Item ab hyeme Hyematio hoc eſt traductio hyemis. Priſcianus Hyemem ab imbre deductam exiſtimat. Varro. Ab hyatu Hybernum nõ ab imbre: ſed ab hyeme deduci aſpiratio indicio ẽ. Quidam putant & Hyberniam ab hyberno tempore vocitatam propter hyemis magnitudinem. Inſula eſt inter ſeptentrionem & occidentem ſolem: dimidio minor ꝙ Britania: cui propinqua: & inter vtranq; alia inſula eſt: quæ Mona appellatur: complures preterea minores: inter quas Manapia: Ricinea: Vectis Solimnus: Andros: infra Siambis: & Axanthos: de quibus inſulis ſcribunt dies continuos triginta ſub bruma eſſe noctes. Britannia quondam ab Albione Neptuni filio Albion dicebatur: qum Britaniæ oẽs iſtæ: quas diximus inſulæ vocarẽtur Britania oĩs in circuitu vicies centũ milia paſſuum cõtinet. Interiores pleriq; non multo ante tẽpore frumẽta ſerere non ſolebant: ſed lacte viuebant: & carne: pellibuſq; induebant: inficiebãt ſe glaſto: quo in pugna aſpectũ horridiores viderentur. Capillo erãt promiſſo: atq; omni parte corporis raſa præter caput: & ſuperius labrum: vxores habebant deni: duodeniq; inter ſe cõmunes: & maxime fratres cũ fratribus: parẽtes cum liberis. Qui ex his naſcebãtur eorũ filii habebant a quibus virgo primo deducta eſt. & poſt has inſulas vltima omniũ eſt Tyle: in qua nullæ ſolſtitio noctes ſunt. Sole cancri ſignũ tranſeunte: nulloſq; e contrario per Brumã dies. A Tyle vnius diei nauigatione mare Cõcretum eſt: quod a nonnullis Croniũ appellatur. Ab hibernia Hibernicus deriuatur: vnde Mare hibernicum dicimus. & Hibernice aduerbium quod ſignificat ſm ritum eius gentis. Similiter a britãnia Britannicus: & Britãnice. Itẽ Britannus pro homine eius inſulæ. Virgilius. Et penitus toto diuiſos orbe britãnos. A pluuia fit Pluuioſus: ut pluuioſum tẽpus: hoc ẽ aptum ad pluuiam: & pluuioſus annus: in quo fuerunt frequẽtes pluuiæ. & Pluuius: ut pluuia aqua. & Pluuialis eiuſdẽ ſignificationis. Itẽ Impluuium: & Compluuium: de qbus ſupra diximus. & Implutus: pluuia madefactus. & Impluuiatus color pullus: quaſi fumato ſtillicidio implutus. NILI DEPRENSI. Nili cuius fontes depħenſi: hoc eſt tandem inuenti ſunt. Nilus ab vltimis Aethiopiæ finibus recta fluens ad ſeptentrionem longo tẽpore in certis ortus eſt fontibus. Tandẽ vero Neronis tempore: qum Paulinus dux exercitus quartis caſtris fere vſq; ad cacumen Athlantis montis ꝑueniſſet: origo eius inuenta ab aliqbus traditur. Hic eſt Nilus nobile illud flumen: quo plẽni ſunt doctiſſimorum virorum libri: naſcens in monte inferioris mauritaniæ nõ longe ab Oceano: ſtagnante ibi lacu: quem vocant Nilidem: deinde cõdit ſe itinere aliquot dierum: rurſumq; erũpit alio lacu maiore in Mauritania Cæſarienſi: iterũq; arenis receptus per deſerta viginti dierum fertur ad proximos Aethiopas: & denuo proſilit: fonte: qui Niger dicit. Inde Africam ab Aethiopia diſterminãs: medios ſecat Aethiopas cognomie Aſtapias: qd gentium illarũ lingua ſignificat aquã e tenebris profluentem: ſic pleraſq; inſulas facit: quaꝝ clariſſima eſt Meroe: cuius Metropolis etiam Meroe vocitatur cõdita a Cambiſe: & a matris noĩe ita vocitata: forma ſcuto ſimilis: exterarum Nili inſularum maxima patet enĩ longitudine ſtadiis tribus milibus: latitudine mille. Effodiunt in ea aurum: argentum: æs: ferrum. Hebenũ præterea fert: & lapidum multiplex genus: diſtat a Siene quinq; milibus ſtadiorum. Aſtabores læuo alueo nominatur: hoc ẽ ramus aquæ venientis e tenebris: dextro. Aſtuſapes: quod latentem ſignificat: poſtq; ſe aquis omnibus auxit Nilus appellatur: & incluſus montibus: tanta aliquandiu celeritate fertur: ut nouiſſimo cataracte ruere potius: ꝙ fluere videatur. Deinde leniter fluens multis oſtiis fertur in mare Aegyptium: Aegyptique inferiorem partem dextra leuaque diuiſus amplexu ſuo determinat: Canopico hoſtio ab Africa: ab Aſia Peluſiaco: propter quod aliqui Aegyptum inter inſulas poſuere: ita ſe diuidente Nilo ut triquetram terræ ſignum faciat. Iccirco multi Aegyptum a Δ græcæ litteræ ſimilitudine delta vocauerunt. Alterum quoque eius oſtium Saiticum dicitur: quod in eo vrbs ſit: quæ Sais vocatur. Alterum Sebeniticum: Alterum Mendeſium. Augetur certis diebus Nilus mirum in modum: & per totam ſpatiatus Aegyptum fecundiſſimus innatat. Fontem eius Phialam appellari Timæus tradit. Cauſas incrementi varias doctiſſimi viri prodidere: ſiue quod ſolutæ magnis æſtibus niues ex immanibus Aethiopiæ iugis largius ꝙ ripis contineri poſſit. defluunt: ſiue quod ſol per hyemen propinquior terris: & ob id fontem eius exiccans: tunc altius abit: & pleniſſimum: integrumque ſinit effluere: ſeu quod per ea tempora flantes venti: quos vocant Eteſias: aut actas a ſeptentrione in meridiem imbres ſemper fontem eius in imbres precipitant: aut venienti obuiæ contrario flatu curſum deſcendentis impediunt: aut arenis quas cum fluctibus littori applicant: oſtia claudit: fitque maior: uel ꝙ nihil ex ſe perdit: uel quod plus quam ſolet accipit:

Hyemalis
Hyemo
Hyberno
Hyberna
Hybernacula
Hyematio
Hybernia
Mona
Manapia
Ricinea Vectis
Silimnus
Andros Siãbis
Axanthos
Albion
Britannia
Tyle
Concretũ mare
Cronium
Hibernicus
Mare hibernicũ
Hibernice
Britannicus
Britannus
Britannice
Pluuioſus
Pluuius
Pluuialis
Impluuium
Compluuium
Implutus
Impluuiatus
Nilus Helis
Fons niger
Aſtapus
Meroe
Aſtabores
Aſtuſapes
Nilus
Canopicũ hoſtiũ
Peluſiacũ hoſtiũ
Delta
Saiticũ oſtiũ
Sebeniticũ oſtiũ
Mẽdeſiũ oſtiũ
Phiala

Cæſar
Liuius
Priſcianus
Varro
Virgilius
Timæus

uel quod minus q̄ oportet emittit. Quod ſi eſt alius: ut quidam exiſtimant: orbis terrarum
ſuntq; oppoſiti nobis Antipodes nec illud quidem parum veriſimile videri debet: apud il/
las gentes ortum hoc flumen: vbi cæco aluco ſubter maria penetrauit: in noſtra terra rur/
ſus emergere: & ab hoc ſolſtitio augeri: quod eo tempore hyems ſit apud Antipodas.
ideoq; maior copia imbriũ. Quidam huius rei rõnem ſubtilius inueſtigantes cõmunē cum
cæteris aquis cauſam adducunt: quemādmodum tertianæ & quartanæ febres ad certũ diē
veniunt: quemadmodum ad tempus Podagræ reſpondent: quemadmodũ purgationes in
mulieribus: ſi nihil obſiſtit ſtatutũ diē ſeruant: quemadmodum preſto ſunt ad menſem ſuũ
partus: ſic aquas interualla habere quibus retrahāt ſe: & quibus exhibeant. Ex iis interualla
quædā minora eſſe: & ideo magis notari quædā maiora: propterea minus certa. Exiſtimā/
dum eē quicquid ſupra terram cernimus: etiam infra terrā eē: patere illis vaſtos ſpecus: in/
gentes extēdi receſſus: ſpatia maxima: ſuſpēſis hinc & inde montibus trahi. Abruptos eſſe
in infinitũ hiatus: qui ſæpe illapſas terræmotu vrbes deuorarunt: hæc ſpiritu plena eē qum
Theophraſtus — nihil in rerũ natura detur inane: ſtagnis quoq; & fluminibus abũdare. Inde ut Theophra/
ſtus ſcribit: piſces quibuſdā locis erui: & qđ vix credibile videat̃: aliquādo nō cum hamis:
& retibus: ſed cũ dolabris iri piſcatum. Qum creſcit Nilus: Reges nauigare: ſiue pfectos: ne
fariũ putatur iuſtũ eius incrementũ eſt ſexdecim cubitorũ: Minores aquæ nōn oīa rigāt: ma
iores tardius abeũt. Ideo hæ ſerēdi tēpus impediũt madente ſolo. Illæ ſitiente non præbent
In duodecim: & terdecim cubitis famē prouincia ſentit: quatuordecim cubita hilaritatem:
quindecim ſecuritatem: ſexdecim delicias afferũt. Maximũ omnium incrementũ ſub Clau
dio principe decē & octo cubitoꝝ fuit: minimũ Pharſalico bello: quaſi prodigiũ quoddā
fuerit mortis Pompeii magni. Recedentibus Nili aquis ſerit̃ tellus. Mirũ hoc vnum ex oī/
Martialis — bus flumē nullas auras emittere. A nilus Niliacꝰ deriuat̃. Martial. Niliacis primũ puer hic — Niliacus
ſit natus in oris. & Niloticus: Vnde Nilotici piſces dicũtur. Dictus aũt Nilus quaſi νέοσ — Niloticus
ἰλύσ: hoc ē nouus limus a fecũditate quā facit. Virgilius. Et viridem Aegyptũ nigra fœcũ — Nilotici piſces
dat harena. Antea Melo vocabat̃. A quibuſdā etiā Gæon appellatus: quaſi terra: Græci enī — Melo Gæon
γαῦκαί γαίαν terram nomināt. A quo Geographia terrarũ deſcriptio. & Geometria — Geographia
terræ menſura. & Georgus: colonus: Georgia: agricultura. Georgica: quæ ad agroꝝ cultu/ — Geometria
ram ptinent. DEPRENSI. Tādem inuenti. Proprie enī Dephēdi dicuutur: quæ latēt. A — Georgus
quo Dephēſa vocitata ē genus aīaduerſionis in milites: qui certo in errore dephēſi fuiſ/ — Georgia
ſent: caſtigatione maior: ignominia minor. Aliqñ tamē dephēſus p o periclitans pōnit̃ — Georgica
Virgilius — ꝙ in crimine deprehenſi ſæpe periclitari ſolent. Virgilius. Dephenſis olim ſtatio tutiſſima — Depræhenſa
nautis. Deducitur aũt a Præhendo: qđ eſt capio: A quo Apphendo eiuſdē ſignificationis: — Præhendo
Rephendo: arguo: increpo. Comphendo ſimiliter capio. Sed Apphendo: & Comphendo — Rephendo
aliqñ ad mentem referũtur: ſignificantq; præcipio: intelligo. Ab his Rephēſio: Comphen — Comphendo
ſio: Apphenſio deducũtur. ET QVEM SVPREMAE TETHYOS VNDA TE/ — Rephenſio
GIT. Senſus eſt: Veniũt ad ſpectacula tua etiam habitatores extremi oceani: ut ſunt Mori — Comphenſio
Virgilius — ni: & Britanni. Virgilius. Extremiq; hominũ Morini. Idem. Et penitus toto diuiſos orbe — Apphenſio
Idem — Britannos. SVPREMAE. Extremæ. Supremũ enim aliqñ extremũ ſignificat. Virgilius. — Morini
Idem — Qui ſupremum comitent̃ honorem aliqñ ſummũ maximum. Idem. Clamore ſupremo i/ — Britanni
Idem — plerunt fontes. & a Supra ppoſitione deducitur. Supra vero a Super: quod deriuat̃ a græ/
co ὑπέρ veteres Sub: & Super dixerunt: ſicut e contrario Sub & Subter ſπατοῦ ὑπὸ — Supra Sup
Plautus — græco. Super aliquando notæ ſignificatiōis eſt. Plautus. Hinc atq; hinc ſuper: ſubterq; pre/ — Super Sub
Virgilius — mor anguſtiis. Aliquando ponitur pro De. Virgilius. Multa ſuper priamo rogitans: ſuper — Subter Super
Idem — hectore multa. Nonnunquam pro Inſuper. Idem. Super inſenſi pænas expoſcunt. Quan/
Idem — doq; pro valde vehementer. Idem. His accenſa ſuper iactatos æquore toto Troas reliquias
Idem — Danaũ: atq; īmitis Achilli Arcebat lōge latio. Idē. O mihi ſola mei ſup Aſtianactis imago,
Idem — hoc ē valde mihi imago. Itē pro deſup. Idē. Et ſup euallo pſpectat. & p ſuper eſt. Idē. Nec
Idem — fuga iam ſuper: & pro vltra. Apuleius. Iam enim ſuper oppidum profectus: nos citra reli/
Apuleius — querat. Ab hoc fit Supernus: quod ſupra eſt: ut ſuperna regio. & Superne aduerbium: qđ — Supernus
ſignificat deſuper: & Supero verbum: quod proprie ſignificat ſupergredior: & quaſi ſupra — Superne
Virgilius — eo: aſcendo. Virgilius. Superant montes: & flumina tranant. Per metaphoram tamen mo — Supero
Terētius — do pro Vinco accipitur. Terētius. Hæc ſuperat ipſam Thaidem. Modo pro Abundo. Vir
Virgilius — gilius. Si ſuperant fœtus: pariter frumenta ſequentur. Quandoque pro Viuo: & quaſi ſu/
Idem — perſtes ſum. Idem. Quid puer Aſcanius: ſuperat ne: & veſcitur aura Aetherea. Nonnunq̄
Idem — pro Occido. Idē. Clam ferro incautũ ſuperat. Aliquando pro Reſto. Saluſtius. Is pleninq;
Saluſtius — a rege exercitum ductare: & omnes res exequi ſolitus erat: quæ iugurtæ feſſo: aut maio/
Cicero — ribus a ſtricto ſuperauerant. Cicero. Deque eo quod ipſis ſuperat aliis gratificari vo/
Ouidius — lunt. Ouidius. Parce precor minimamque tuo de fulmine partem: De me: ſatis poe/

næ:quod ſuperabit:erit. Ab hoc fit Proſupero:quod eſt ſuperabundo. A quo Proſapia lõ
gitudo generis dicta: qđ pro ſuperẽt: hoc eſt ſupſint:& ſupabundent liberi. Cato. Veteres
ꝓſapiæ:& multa alia apud multos:& Exupero: A quo Exupantia ꝓ abũdãtia:& Exupãtẽ
abundãter. Ab eodẽ fit Supior compatiuũ:& Supmus ſuplatiuũ:quoꝝ aduerbia ſũt Supe
rius:& Supme. Superiorẽ:& Inferiorẽ dicimus fere:qñ de malis loqmur:ut Dionyſius ſu
perior:& Dionyſius inferior. Qum vero de bonis loqmur: ſi tẽpus denotamus:ſupior:&
poſterior dicimus:ut Cyrus ſupior:& Cyrus poſterior. Si vero dignitatẽ:maior:& minor
ut maior:et minor Scipio:& hæc dũ de duobus loqmur. Nã ſi de pluribꝰ loqmur: vtimur
ſuplatiuo:ut Alexãder maximus:Fabius maximus. Nõnunq̃ poſitiuo: ut magnus Põpe-
ius. Itẽ a ſuper Superus: vnde cæleſtes deos:ſuperos noĩamus. Itẽ Supus:ita eni veteres dice
bant:quẽ nũc Supinũ vocamus:ab eodẽ deductũ. Eſt aũt Supinus ꝓprie:q corpore in altũ
cõuerſo: & erecta facie cubat. Iuuenal. Cubat in faciẽ mox deinde ſupinus. Quoniã vero
ocioſoꝝ:ac molliũ eſt vẽtre ita porrecto iacere. Supinus interdũ ꝓ molli:ac laſciuo ſiue de
licato accipitur. Idẽ. Et multũ referẽs de Mecenate ſupino. Martialis. Nuſq̃ deliciæ ſupinio
res. Perſius. Latio qđ honore ſupinus. Ab hoc fit Reſupino verbũ:qđ eſt iuerto:peruerto.
Interdũ etiam a ꝓpoſito reuoco:differo. Actius: Quid agis? ꝑ turbas rẽ oẽm: ac reſupinas
ſorori. Iuuenalis. Aulã reſupinat amici. Idem. Et reſupinati ceſſantia timpana galli. Hinc
grãmatici Supinũ vocant ptem orõnis:quæ qum vocem habeat participii paſſiui: reſupi-
natur tñ:hoc ẽ cõuertitur in actiuã ſignificationẽ: & rurſus qum Alterũ ex ſupinis in vm deſi-
nens actiuam habet ſignificationem: Alterũ reſupinatur:qđ in v definit & ẽ paſſiuæ ſignifi
cationis. Saluſtius. Legatos ad iugurtam de iniuriis queſtũ miſit:hoc eſt q quererẽtur. Idẽ.
Non mea culpa ſæpe ad vos oratũ mitto patres cõſcripti:hoc ẽ:qui orẽt. Item do filiã nu-
ptum dicimus:hoc ẽ:quæ nubat:do venum:vẽdo. Spectatũ admiſſi ſumus: hoc ẽ ut ſpecte
mus. E cõtrario vero Virgilius. Miſerabile viſu:hoc ẽ miſeratione dignũ:ſi videatur. Item.
Nec viſu facilis:nec dictu affabilis vlli. id eſt ꝙ nec videri:nec dici facile poſſit. Plynius. Aci
penſer piſcis rarus inuentu: hoc ẽ:qui raro inuenitur. Nã qđ imperitũ vulgus grãmaticorũ
venio lectu:dicũt:& venio viſu:& reuerto auditu:plane barbarum ẽ nec apud ꝓbatos ſcri
ptores vnq̃ inuenitur. Sed his tãtũmodo modis hoc Supinũ vſurpatur: dignũ ſiue indignũ re
latu:qđ referatur:impiũ factu ſi fiat:horrẽdũ aſpectu:ſi aſpiciatur:ob ſænũ viſu:ſi videatur:iocũ
dũ cogitatu ſi cogitetur:& a iis ſimilibus modis. Itẽ a ſup fit Deſup: hoc ẽ ſupne: quod & De-
inſuper dicitur. Saluſtius. Ad mediũ quaſi murũ deinſup ſtantiũ manibus attollitur. & Inſup:
quod ſignificat ꝑterea. A ſupinus vero p Syncopẽ fit Sũmus:de quo ſupra diximus. Supra
morem:Supra modũ:Supra iuſtũ:pro valde ſæpenumero vſurpatũ inuenitur. Virgilius. Ra
ra ſit an ſupra morẽ ſit denſa reqras. Illud notãdũ: ꝙ licet hæ duæ ꝓpoſitiones Sup & Su-
pra:in eodẽ loco ſedere poſſint:tñ in hoc plerũq̃ differũt: ꝙ illud cõtinuũ eſt:hoc interie-
ctũ ſpatiũ habet: ut ſedeo Sup lapidẽ potius:q̃ Supra lapidẽ. Rurſus Aquila volat Supra
nos potius:q̃ Super nos. Liuius. Vbi citra muros ſupra ſubterq̃ terrã p dies quĩdecim pu-
gnatũ eſt. Aliqñ tamẽ cõfũduntur. Intra etiã:& Infra differũt:ꝙ Intra ad numerũ & ad ſpa
tiũ refertur. Infra vero ad dignitatẽ:& ad locũ:ut Intra viginti dies: Intra muros. Infra di-
gnitatẽ:Infra tectũ:hoc eſt ſup tectũ. Intra habet relatiuũ extra. Infra vero ſupra. Subter ha
bet ſup. Ideo rectũ fere rei ſignificat. Vt hic mirifice natat:duratq̃ ſubter aquã. TETHYOS.
Maris. Ita enĩ Tethyn:quæ dea maris ẽ:ſicut Neptumnũ:q deus ẽ:poetæ ꝓ mari frequẽtiſ-
ſime ponũt. Hæc ſm quoſdã Cæli:& Veſtæ filia fuit:coniũx Neptuni:& Nymphaꝝ mater.
Ouidius. Titani filiã videtur oſtẽdere:q frater fuit Saturni:natu maior. Dixerat Oceani quon
dam Titanida Tethyn:huius etiam Doris filia fuit: vna ex Nymphis maris: quæ ſimiliter ꝓ
mari accipitur. Virgilius. Sic tibi dũ fluctus ſubterlabere ſicanos:Doris amara ſuam non in-
termiſceat vndã. Declinaturq̃ Tethys tethys:ſiue tethyos. Nã Thetis thetidis cũ prima aſpi-
rata & ſecũda exili:& per i nõ p y ſcripta mater fuit Achillis:filia Chironis cẽtauri:vxor Pe
lei regis Theſſaliæ. ARABS. Qui ex Arabia ad ſpectãdos ludos venerũt: vltra Peluſiacũ.
Arabia ẽ ad rubrũ mare ptigẽs odoribus diues:& beatæ cognoĩe inclyta:q̃uis triplex Ara
bia eſt:Felix: Petrea:& Deſerta. hæc Atabaꝝ. & Eſtonitaꝝ: & Scenitarũ ſterilis vocatur:
preterq̃ vbi Syriæ confinia contingũt. A Peluſio vſq̃ Arſinoen rubri maris oppidum de-
ſertam eẽ ſcribit Agrippa: Arabia Iudæam ab Aegypto diſterminat. Ab eo Arabs: & Ara
bus deducũtur. Item Arabicus:& Arabice aduerbium. Arabice dare veteres dicebant pro
eo ꝙ eſt odoribus arabicis dare. Dictam autem Arabiam volunt ab Arabo:qui fuit Apol-
linis ex Babylone filius. Quidã Arabiã Panchaiam:& Sabæoꝝ gentẽ eandem eſſe exiſti-
mant:in q̃ Thus naſcatur. Virgilius. Solis eſt thurea virga Sabæis. Idem. Totaq̃ thuriferis
Panchaia pinguis harenis. Ab arabs etiam fit cõpoſitum Arabarches:hoc eſt Arabum prin
ceps. Iuuenal. Atq̃ triũphales inter q̃s auſus hr̃e Neſcio qs titulos ægyptius:atq̃ Arabarches.

Proſupero
Proſapia
Exupero
Exuperantia
Exuperanter
Superior
Supremus
Superius
Supreme
Superior
Inferior
Poſterior
Maior
Minor
Maximus
Magnus
Superus
Supus
Supinus
Reſupino
Supinum
Deſuper
Deinſuper
Inſuper
Summus
Supra morem
Supra modum
Supra iuſtum
Intra
Infra
Subter
Tethys
Doris
Thetis
Arabia
Fœlix
Petrea
Deſerta
Sterilis
Arabs
Arabus
Arabicus
Arabice dare
Panchaia
Arabarches

Cato
Iuuenal.
Idem
Martialis
Perſius
Actius
Iuuenalis
Idem
Saluſtius
Idem
Virgilius
Idem
Plynius
Saluſtius
Virgilius
Liuius
Ouidius
Agrippa
Idem
Iuuenalis

FESTINAVIT. Properauit:ut celerius ad vrbē ſpectaculorꝫ gr̄a pueniret. Feſtinare enī | Feſtino
M.Varro properare eſt:dictum:ut.M.Varro ſentit q̄ſi feſtum eē:queadmodū ſuperius diximus:Dif | Propero
ferunt aūt Feſtino:& Propero ab eo ꝙ dicit̄ maturo. Quippe maturare dicit̄: qui aliq̄d | Maturo
neqꝫ citius:neqꝫ ſerius facit:ſed medium quedā ſeruat modū:ac tpatum. Vnde Maturā po/ | Maturum
ma dicunt̄:quæ neqꝫ cruda hoc ē immitia ſunt:neqꝫ caduca:& nimis decocta:ſed tempore
Auguſtus ſuo adulta maturataqꝫ. hoc verbū diuus Auguſtus duobus græcis vocabulis elegātiſſime ex
Au. Gelliꝰ primere ſolebat.σπεῦ δε βραδέωσ:quæ ſignificāt accelera tarde: quibus ut Au.Gel/
lius refert admonebat:ut ad rem gerendam adhiberet̄:& induſtriæ celeritas: & diligentiæ
Virgilius tarditas. Virgilius. Hæc duo verba Maturare:& Properare:quaſi cōtraria ſeparauit. Fri/
gidus agricolā ſi quādo cōtinet imber. Multa forēt quæ mox cælo ꝑperāda ſereno: Matu/ | Maturus
rare dat̄:& qūm idē inquit: Maturate fugā:ſignificat cū lentitudine: & veluti quadā matu | Prematurus
ritate diſcedite. Alioqn nimis feſtina celeritas maiorē ſæuitiā maris excitaſſet. A maturo fit | Præcox
Maturus:hoc ē mitis: Vnde Matura ficus:& Maturū pomum dicimus. A quo Prematurū | Precoquum
præcox dicit̄:hoc ē ꝙ preter morem cæterorū citius matureſcit:qđ & Precoquū appellat̄. | Immaturus
Immaturū immite:nōdū maturū. Itē per tranſlationē Maturus homo:ſenex: Matura ætas | Maturitas
ſenilis. Itē Maturus:grauis:cōſtās A quo Maturitas:qđ grauitatē:moderationēqꝫ ſignifi/ | Mature
Cicero cat. Cicero. Iā cōſtātis ætatis:& ſenectutis maturitas. & Mature aduerbiū:qđ aliqñ celerit: | Immature
aliqñ grauiter ſignificat. A quo Immature:& Premature. Veteres etiā Maturiter vſi fuere: | Premature
& Matureſco:quod ſignificat incipio maturare:hoc eſt miteſcere: Vnde Matureſcētia po/ | Maturiter
ma dicuntur:non quæ matura ſunt:ſed quæ iam maturantur:hoc eſt fiunt matura: & Ma/ | Matureſco
tureſcere homo: qūm nondum grauis eſt:ſed iā incipit eſſe grauis. Matureſcere etiam ſup/ | Matureſcentia
puratio:ſiue ut græci vocāt: Apoſtema dicitur:qūm nō diſcutit̄:hoc ē diſſoluit̄: ſed perdu/ | Maturor
citur ad maturitatē:ut uel frangi p ſe:uel ferramēto aperiri poſſit: & Maturari: ac Matura | Feſtinus
Plynius eē ipſa ſuppuratio dicit̄. Plynius. Vitis nigras ſuppuratiōes incipiētes diſcutit. Veteres ma | Feſtinātia
turat:& purgat. A feſtino vero Feſtinus:hoc ē celer:& Feſtinātia:ac Feſtinatio:celeritas:& | Feſtinatio
Feſtinant̄:celeriter: Quod veteres & Feſtine:& Feſtinatim dixere. Et ab hoc vltimo Per/ | Feſtinanter
Siſenna feſtinatim. Siſenna. Idēqꝫ perſeueraret vti lex perueniret ad quæſtorē:ac iudices quos vellēt | Feſtine
inſtituerent perfeſtinatim:& cupide. SABAEI. Populi q fœlicē Arabiā incolunt. Arabūꝫ | Feſtinatim
enī Metropolis Saba ē in monte ſita:ita appellata ἀπὸ τοῦ σέβειν:quod ſacrificare eſt: | Perfeſtinatim
quia thus mittit:quo in ſacrificiis vtunt̄. Quidā etiā affirmant Sabā Arabū lingua myſte/ | Saba
riū ſignificari. Hinc Sabæi populi dicūtur fœlicis Arabiæ. Sabate vero locus ē: A quo Sa/ | Sabaei
batinus:ut Pompeius teſtat̄. Sabbatum dies eſt ſeptimus apud iudæos feſtus:quorꝫ lingua | Sabate
Sabe ſeptem ſignificat. Sabac Syrorꝫ lingua menſis februarius appellatur. CILICES. Ci | Sabatinus
licia prouincia ē Aſiæ:iuxta Taurū montē: Hæc olim vſqꝫ ad Peluſiū Aegypti protēdebat̄ | Sabbatum
Lydis: Medis: Armenis: Panphilia: Capadocia ſub imperio Cilicū cōſtitutis. Mox ab Aſ/ | Sabe
ſiriis ſubacta in breuiorē modū circūſcripta ē:magna pars in Campis iacet. Nomē trahit a | Sabac
Cilice:quē ætas priſca pene vltra æuūꝫ memoriæ abſcōdit:phœnice ortū: qui antiquior Io | Cilicia
ue de primis terræ alumnis habet̄. Metropolim habet Tharſon:quā interſecat Cydnus: in | Cilix
certo ortus:ut qdā putant:ut alii originē hn̄s in monte Tauro: cuius aqua podagris mede/ | Tharſos
tur. Sunt q hunc amnē deriuari putēt ab Alueo coaſpis:cuius aqua tā dulcis ē:ut Perſici re/ | Cydnus
ges q̄diu intra ripas perſidis fluit:ſolis ſibi ex ea aqua pocula vēdicauerint: & qūm eūdum | Coaſpis
peregre foret:aquā eius ſecum vectitarint. Gentili lingua Syri Cydnū cādidum dicunt: Vn | Corycum
de Amni huic nomen datum. Tumet:qūm niues ſoluuntur. Reliq parte anni tenuis eſt: & | Corycium
quietus. In Cilicia oppidū eſt nomine Corycum: vbi etiam ſpecus eſt:qui montem impo/ | Crocū Coryciū
ſitū mari cauatus ſūmo vertice patulus hiatu ampliſſima. In eo ſacrū eſt Iouis fanum: In cu | Corycus
ius receſſu intimo Typhonis gigantis cubile impoſitum incolæ credebant. Circa Corycum | Crocum
oppidum Crocum naſcitur plurimum:& hoc ex omnibus præſtantiſſimum habetur. Spi/ | Centuripe
rat frangrantius:colore plus aureo eſt:ſuccoqꝫ citius proficit ad medelam:& ab oppidi no | Cēturipinū cro/
mine Crocum Corycium appellatur:ſiue a monte potius:qui & ipſe Coricum dicitur. Co | Croceus (cū
ricus etiā portus ē appellatꝰ. Crocū herba ē notiſſima folio anguſto pene i capillamēti mo | Crocinus
dū: Serit̄ indicis bulbo:floret vergiliarꝫ occaſu paucis diebus folioqꝫ florē expellit Gaudet | Crocota
calcari:et atteri pede:pereūdoqꝫ meliꝰ puenit:iō iuxta fōtes:et ſemitas lætiſſimū. Vſus eius | Crocotula
in coronis nūqꝫ fuit. Prima nobilitas cilicio croco ſp fuit:ibiqꝫ ī Corico mōte: A quo Co | Crocotarius
riciū appellat̄:deīde Lycio ī mōte Olympo:mox Cēturipino: hoc ē qđ naſcit̄ in agro vr/ | Crocinum
bis Siciliæ:quæ dicit̄ Centuripe: Quidam Phlegræo ſecundū locum dedere. A croco deri/ | Crocomegma
uatur Croceus:& Crocinus:lutei coloris:& Crocata:ac Crocotula veſtis: de qua ſuperius | Epicrocum
A qua Crocotarii dicti eius generis veſtium infectores:& Crocinum vnguentum:& Cro/ | Cilix
comegma: de quibus mox dicemus: & Epicrocum genus amiculi croco tinctum. A Cili/ | Cilicium
cia vero Cilix adiectiuum pro eo: qui ex Cilicia eſt: & Cilicium veſtis genus: de quo ſu/ | Cilicinum

Cilicina veſtis perius diximus. & Cilicina veſtis: quæ ex ipſo cilicio: uel illi ſimilis eſt. MADVERE.
Madeo Pleni fuere. Madere proprie eſt humidum eſſe: Vnde Madentia loca: humida dicantur:
Madefacio & Madefacere: eſt balneare: Madefieri: balneari: Madidus: balneatus: humidus: infectus:
Madefio Hinc Madere: ſeu Madidi eſſe vnguento dicuntur: qui in vnguento illiti ſunt: & ex toto
Madidus vncti. Itẽ Madidi vino pleni ſũt: & q̃ſi ſepulti: Sicut Madidi imbre dicunť: q pluuia ex to/
to balneati ſunt. Notat hoc loco liberalitatẽ Domitiani: q ita hoc vnguento theatra ſpar/
gebat: ut maderẽt eo: hoc ẽ vndiq; perfunderenť ſpectatores. NIMBIS SVIS. Vnguẽtis
Nymbus Continẽs pro cõtẽto. Nymbus enĩ mõ repẽtinã: & p̃cipitem pluuiã ſignificat. Interdũ va
ſis genus: quo vina: vnguenta: & alii liquores fundũtur. Martialis. A Ioue q venit miſcẽda Martialis
ad pocula largas Fundet nymbus aq̃s: hic tibi vina dabit. Poniť tñ aliqñ nymbus ꝑ vẽto.
Virgilius. Nimboꝝ in patriã loca fœta furẽtibus auſtris Aeoliã venit. Aliqñ ꝑ nube diui/ Virgilius
na: q̃ dii ſolẽt i terras deſcẽdere. Lucillius. Qum nimbo cælitus deſcẽdit Iupiter. Ab hoc fit Lucillius
Nimboſus Nimboſus: hoc ẽ vẽtoſus: ſiue pluuioſus. Virgilius. Nimboſus orion. & Nimbifer hoc ẽ fe Virgilius
Nimbifer rẽs nimbos. Vtebãtur aũt Cilices crocino vnguẽto: qđ Crocomegma appellať. Id ita fie/
Crocynum vnguentum bat. Terebať crocũ: & vino p̃cipue dulci miſcebať: hoc Romani didicere nõ mõ corpora
ſed pulpita etiã: & tota theatra madefacere. Martiaľ. Hoc rogo nõ melius q̃ rubro pulpita Martialis
Crocomegma nimbo Spargere: & effuſo ꝑmaduiſſe croco? Idẽ. Lubrica Coricio q̃uis ſint pulpita nim/ Idem
bo. Propertius. Pulpita ſolẽnes nõ oluere crocos. Croco Troianis quoq; tẽpibus honorem Propertiu
fuiſſe cõſtat. Tres enĩ p̃cipue flores laudauit Homerꝰ. λωτὸν θ᾽ ἑρσήεντα ἰδὲ κρόκον Homerus
Sicambri ἠδ᾽ ὑάκινθον. Hoc ẽ Loton roſcidũ: Crocũq; atq; hyacintũ. SICAMBRI. Populi ſũt
Menapii Germaniæ Menapiis finitimi: q ad vtrãq; ripã incolũt Rheni: hi crines hñt natura flauos:
quos creſcere ſinũt: & artificio quodã intorquẽt: atq; i nodos cincinnãt. TORTIS CRI/
Tortus NIBVS IN NODVM. Habẽtes capillos in nodũ flexos. Tortus enĩ flexus dr̃. Torq̃re
Torqueo ꝓprie inflectere ẽ. Terẽtius. Vide: ut ille ſibi os cõtorſit carnifex. Hinc aliqñ poniť pro gy/
ro celeri rotare. Virgilius. Aſt illã ter fluctus ibidẽ Torquet agens circũ. Aliqñ ꝑ torquendo Virgilius
iacere: ac mittere. Idẽ. In medios telũ torſiſti primus achiuos. Nõnũq; etiã p metaphorã ꝑ Idem
regere: gubernare. Idẽ. Cælũ: & terras: q minime torquet. & pro ſubſtinere. Idem. Vltimus Idem
æthiopũ locus ẽ: vbi maximus Atlas: Axem humero torquet. Et ꝑ trahere. Idẽ. Torquetq; Idem
Torto ſonãtia ſaxa. Ab hoc fit frequẽtatiuũ Torto: Cuius paſſiuũ eſt Tortor: hoc ẽ vehementẽ tor Idem
Tortor queor. Põponius. Ibi inſilui in cõcleatũ eculeũ: vbi tollutim tortor: & Tormẽtũ qđ ſignifi Idem
Tormentum cat oẽm machinã ad torquẽdũ ſaxa: qđ veteres etiã Tortũ appellauere. Itẽ quæſtionẽ hoc ẽ Põponius
Tortum dolores corporis ad eruẽdã veritatẽ. Pacuuius. Nã e in tenebras ſæpe lacerabo fame clau/ Pacuuius
ſum: & fatigans artus torto diſtrahã. Tormentum etiam pro quocũq; cruciatu veteres po/
Tortor ſueruut: A quo Tortor qui torquet: hoc eſt cruciat: uel ad quæſtionẽ ponit: uel lapidẽ tormẽ
Tormen to iacit. & Tormen: quod ẽ genus morbi: qum dolore torquenť inteſtina: uel exulceratiõe
ſecuta. Cicero. Quãuis idem forticulum ſe in torminibus: & ſtrãguria ſua præbeat. Ply/ Cicero
Tormina cholerica nius. Mẽtaſtrũ torminibus cholericis efficaciſſimũ. Tormina cholerica vocať dolores: qui Plynius
in teſtinis ex bili: ſeu cholera fiunt. Cholera enĩ cõmune ſtomachi: atq; inteſtinoꝝ vitiũ vi/
Cholera deri poteſt: Nã ſimul & deiectio: & vomitus eſt: præterq; hæc inflatio ẽ: inteſtina torquen/
tur: bilis ſupra: infraq; erumpit: primũ aquæ ſimilis: deinde ut in ea recens caro lota eſſe vi/
Torminoſus deatur: interdũ alba: Nõnunq̃ nigra uel varia. A tormine Torminoſus vocať: qui patitur
Grauidinoſus eum morbum: quẽ & Grauidinoſum appellant. Cicero. Itaq; dicimus grauidinoſos quoſ Cicero
Torus dam torminoſos: & torus lectus ab intortis herbis ita vocitatus. Virgilius. Inde Toro paẽ Virgilius
æneas ſic orſus ab alto. Aliqñ tamẽ Torus pro pulpa accipiť. Idẽ. Luxuriatq; toris animo/ Idem
Toruus ſum pectus: honeſti: & Toruus: terribilis: a torto aſpectu quãuis alii a ferocia tauroꝝ dedu
Toruitas ctũ velit. A quo Toruitas dicta: et Torue: ſiue Torua aduerbiũ. Idẽ. Talibus æneas ardẽtẽ: Idem
Torue & torua tuentem Lenibat dictis. & Torcular inſtrumentum ad premendas vuas: de quo
Torua ſupra diximus. & Torques: ſiue Torquis: vtroq; enim modo dicitur: ornamentum colli: a
Torcular quo bulla pendebat in pectus. Hinc. T. Manlius ſummo loco natus dictus eſt Torquatus: T. Manliꝰ
Torques quod Gallum quendam immani corpore: qui eum ad ſingulare certamen prouocauerat:
Torquis occidit: eiq; caput præcidit: torquem detraxit: eamq; ſanguinolentam ſibi in collum impo/
Torquatus ſuit. Hæc igitur ex auro torquis induuiæ ei: poſteriſq; eius Torquati cognomen indidere. hic
eſt Manlius ille: cuius iniuſſu qum filius aduerſus hoſtem a quo prouocatus fuerat: pugnaſ/
ſet: eoq; cæſo equeſtria ſpolia victor ad patrem tuliſſet: ſubito eum: quod aduerſus edictum
Manliana ĩpia ſuum: & rei militaris diſciplinam feciſſet: iuſſit occidi: A quo Manliana imperia dicta ſũt
Torq̃ti palũbi aſpera: atq; immitia. A torque etiam Torquati palumbi dicti ſunt: ſiue Torquatæ palum/
Torq̃tæ palũbes bes. Multa enim ſunt huius volucris genera: quoꝝ noĩa lõgiſſimis tẽporibus ignorata ſũt:
Columbæ Sed nos ut pleraq; alia in lucẽ reſtituimus. Colũbæ a Palumbis differũt: quippe qum ſcri/
Palumbes bat Plynius. Palũbes ad trigeſimum annũ viuere: aliq̃s ad quadrageſimum. Colũbas vero Plynius

Ariſtoteles vix octonis annis:in quo Ariſtoteles ſententiã eſt ſecutus. Sũt igit᷑ Colũbæ quæ in turribus
aut domibus nidificãt.Earum duo genera. Vnum agreſte dictũ ab agris: in qbus paſcunt᷑:
Varro ſiue Saxatile:ꝙ in turribus habitãt:ſiue columinibus villæ.A quo Varro Colũbas appella/
tas eẽ affirmat:ſiqdẽ propt naturalẽ timorẽ ſũma loca ĩ tectis captãt: quo fit ut agreſtes ma
xime ſequant᷑ turres:in quas ex agro euolãt ſuapte ſpõte:ac remeant.Hoc genus græci πελ
λαδαδ noĩant:a liuore:qũ πελείδνον eoꝝ lingua ſignificet liuidũ.Varii enĩ ſũt colo/
ris:ac liuidi:ꝑpt qd̃ e nr̃is quoq; nõnulli eas Liuias appellauere.Paucæ inter eas albæ ſunt: Liuiæ
iſq; color ĩprobat᷑:ꝙ eũ facillime ſpeculant᷑ Accipitres:pedes hñt plumis nudos: eoſq; ru/
bidos:ſcabroſoſq;.Alterũ gen9 illud Colũbaꝝ ẽ clæmẽtius:qd̃ cibo domeſtico cõtentũ ĩtra Domeſtica
limĩa ianuæ ſolet depaſci:iõ domeſticæ:ſiue Cellares colũbæ vocant᷑. a græcis ꝓprie περι/ Cellaris
ςερα̃ι:quo in genere color albus nõ improbat᷑:Supant magnitudine Liuias:pedibuſq; ſũt
ita plumatis:ut vix aliqñ ingredi poſſint.In vtroq; genere mares:colũbi dicunt᷑.Ex colum
bo agreſti:& Colũba domeſtica:ſiue ex domeſtico maſculo:& Liuia fœmina: dũ ſimul co Colũbus
eunt:naſcit᷑ genus tertiũ colũbarum:quæ magnitudine inter vtrãq; columbã ſũt: natura ad
blandiẽdũ natæ:pronæq; ad laſciuiã:Corrũpunt quippe alias:furtoq; comitatiores domũ
reuertunt᷑.Vnde publico edicto vetant᷑ ali:Miſcellæ a nr̃is ob duarũ generũ cõmixtionem Miſcellæ
appellant᷑.Magnitudo colũbis ꝑ locoꝝ diuerſitate varia ẽ: In Cãpania grãdiſſimæ naſcũ
tur:& interamne:qum alioqn Spoleti ſint perexiguæ.Mirũ inter duodecim milia paſſuum
tantã eẽ differẽtiã: Viuũt oẽs hmõi Colũbæ octonis annis:queadmodũ turtures.A colũbis
Colũbaria dicta:in qbus Colũbæ agreſtes tenent᷑. Domeſticaꝝ vero: quæ græce Periſteræ Colũbaria
Plynius dicũtur ſtationes Periſteriones appellamus.Ab eodẽ Colũbinus deducit᷑.Plynius.Et colũ Periſteræ
CN.Mat/ binus fimus in aq̃ decoctus.Itẽ Colũbatim aduerbiũ hoc ẽ ad ſimilitudinẽ Colũbæ. CN. Periſteriones
tius Mattius in Mimiambus.Sinuq; amicã recipere frigidã caldo Colũbatim labra conſerens Colũbinus fim9
labris.Palũbes aũt ſunt:quæ in arboribus:ſepibuſue nidificãt:Palũbi etiã maſculiuo gene/ Columbatim
re dicti:& fœminino Palũbæ.Duo hoꝝ ſiliter genera ſũt. Alteꝝ omniũ huius generis ma Palumbes
Ariſtoteles ximũ:qd̃ Ariſtoteles φεὶττα vocat:a noſtris de torque:quo inſignit᷑:Torquata appel/ Torquata
Martialis lat᷑:ſiue Torqtus Palũbus.Martialis.Inguina torquati tardãt:hebetãtq; palũbi:Non edat Torquatus
Propertius hãc volucrẽ:qui cupit eẽ ſalax. Propertius. Sed cape torquate Venus o Regina palumbæ:
Tradit᷑ caro eius ob glãdiũ eſum Venerẽ hebetare:qum Colũbæ potius ſtimulẽt.Alterũ ge Oenas
nus ẽ:qd̃ græci dicũt οἰνειδα:Latini Vinaginẽ interꝑtati ſunt ab vſu: ut puto Labruſcæ Vinago
qua veſcit᷑:Hæc vtroq; colũbaꝝ genere maior:Torqta minor ẽ:Viuũt Palũbes ad vigeſi/ Palumbula
Ariſtoteles mũ quintũ:& trigeſimũ annũ:quaſdã etiã ad quadrageſimum vixiſſe Ariſtoteles autor eſt. Palumbinus
Vngu ũ tantũ in cõmodum patiunt᷑:ꝙ argumẽtũ eſt ſenectæ: ſed citra perniciẽ recidi pñt: Intorqueo
Antiq quoq; has cellares habebãt:qs paſcẽdo ſaginabãt. Nr̃is tẽporibus aucupii duntaxat Obtorqueo
gr̃a alunt᷑.A palumba Palũbula:& Palũbinus deriuant᷑.ſicut Colũbinus a columba.Itẽ a Contratorqueo
Torqueo cõpoſita fiunt:Intertorqo:qd̃ eſt ĩ medio torqueo:Obtorqo:cõtratorqueo: Ab/ Abſtorqueo
ſtorqueo:torquẽdo aufero:Extorqueo:tormẽto veritatẽ:aut aliud hmõi elicio.Intorqueo Extorqueo
Diſtorqueo:& Cõtorqueo eiuſdẽ fere cum ſuo ſimplici ſignificationis.CRINIBVS. Ca Intorqueo
Pompeius pillis.Crines a diſcretione hoc ẽ ἀπὸ τοῦ κρίνειν appellatos eẽ Pompeius teſtat᷑:A cri Diſtorqueo
Virgilius ne fit Crinitus.Virgilius.Cythara crinitus Iopas.IN MODVM.Ad modum nodi.No Contorqueo
dus proprie ẽ ligatura:q nõ facile ſoluit᷑:A quo Nodare:ligare ẽ:Et ecõtrario Enodare ſol Crinis Crinito
uere:& Innodare:& Cõnodare:idẽ qd̃ nodare.Ad huius ſimilitudinẽ nodus in arbore di Nodus Nodo
cit᷑:groſſior ille quaſi callus:vbi veluti calligati ſimul rami eẽ apparebãt. Hinc ẽ vetus illud Enodo Innodo
prouerbiũ.Nodum in ſcirpo quæris:de quo ſuperius diximus: & Nodoſa res dicitur:quæ Connodo
Virgilius nodos habet freqũetes.E cõtrario vero Enodis:quæ nodos nõ habent. Virgilius. Enodes Nodoſus
trunci.Nodus etiã aliqñ per metaphorã pro ænigmate:ſeu queſtione aliq̃ difficili ponitur Enodis
Cicero Vnde Enodare:explanare:ac declarare:eſt.Cicero.Hæc igit᷑ nobis explananda ſunt:ſed ſi Enodo
enodatis vos ignoſcetis.Nodus etiã in exercitu dicitur denſa peditũ multitudo: ſicut Tur/ Nodus
ma equitũ:qd̃ nõ facile poſſit reſolui.Turmã vero dictam exiſtimãt: quaſi Termã:ꝙ ter de Turma
ni equites ex tribus tribubus Tatientiũ Ramnium:& Lucerum eligebãtur.Itaq; primi ſin/ Decuriones
gularum decuriarum:Decuriones dicti:ex eo ꝙ ſingulis turmis præerant trini.A turma fit Turmatim
Turmatim:de quo ſupra diximus.Nodus Herculis dicit᷑:in quo neq; principium: neq; fi/ Nodus herculis
nis cõſpicit᷑ qſi indiſſolubil᷑ ſit:qlis erat ĩ Caduceo:de quo ſupra diximus. ATQVE.& Atque
Atq; enĩ interdũ coniũctio copulatiua ẽ:ut hoc loco.Interdũ ponit᷑ ꝑ aduerbio ꝙ:Vt non
Ennius alit᷑ ego feci:atq; tu:hoc ẽ q̃ tu:et ſi geminet᷑:auget:intẽditq; rẽ:de q̃ agit᷑.Ennius.Atq; atq;
aſcẽdit muros romana iuuẽt9: q̃ſi dicat ſedulo:diligent᷑:itrepide.Nõnũq̃ etiã ſignificat ſta
Virgilius tim.Virgi.Nõ alit᷑ q̃ q aduerſo vix flumĩe Lẽbũ.Remigiis ſubigit:ſi brachia forte remiſit:
Atq; illũ ĩpꝛceps ꝑno rapit alueus amni.Fit aũt atq; ex at:et q; cõiũctõibus.At interdum co At
Idem pulatiua coniunctio ẽ:ut in atq;.Interdũ aduerſatiua.Virgilius. At regina graui iam dudũ

ſaucia cura:differẽtiam enim rerũ ſignificat:ſicut qũ dicimus: Scipio bellator eſt: At.M. Cato orator:quãdoq; pro ſaltem accipit̃: ut ſupra oñdimus. Interdũ pro verum:ſicut Aſt: Sed: Autẽ. Quod ſi ita dupl'r Atat:fit interiectio expaueſcẽtis. AETHIOPES. Aethiopia duplex eſt Aſiæ:& Africæ: Altera ad orientẽ vergit: Altera ẽ ſub ipſo meridie. Aethiopes cura Petronii: qui Aegypti præfectus erat ſub Auguſto principe in ꝑtẽm Romanorũ venere. Plynius. Scribit Aethiopas ab Aethiope Vulcani filio ita vocitatos. Nos vtroq; potius ἀπὸ τοῦ αἴθω cremo: καὶ ὄψις facies appellatos exiſtimamus: ꝙ facie atq; aſpectu exuſti ſint. Ab æthiopia fit Aethiopicus adiectiuũ:ut æthiopica lingua: æthiopici mores

ALITER. Alio modo:natura.ſ.nõ artificio:ut erãt Sicambrorũ crines. Quippe magnitudo æſtus q̃ſi candẽs ferrum:æthiopũ crines intorquet:redditq; nigerrimos: quemadmodũ e contrario cãdificat dentes. Nigredo crinium excute:quæ nigra eſt:prouenit. Dentium aũt candorem facit:detractio humoris a ſole nihil ſuperinficiẽte:quomodo etiam cæra candificari videmus:quæ qũ vita careat:ſuperinfici non poteſt. Cutem certe ſupinficit calor: dentes vero minime: ſed totus eorum humor in vaporem a calore conuertit̃: atq; exhalat.

VOX DIVERSA SONAT POPVLORVM VRBS EST TAMEN VNA.

QVM VERVS PATRIAE DICERIS ESSE PATER. Senſus & ordo eſt: qñ omnes vocant te patrẽ patriæ: quod facere ĩ ſpectaculis mos erat: Linguæ quidem diuerſæ ſentiũtur:& tamẽ vna vrbs eſt. Tangit aũt poeta hiſtoriam: Nam Domitianus: ut Suetonius refert:inani voce delectabatur populi clamantis in theatris. Domino fœliciter: & nõ ſolum pater patriæ:ſed dominus & deus noſter dici volebat. DICERIS. Pronũciaris affirmaris. Dicere proprie loqui eſt: ut ſiquis me ita roget: quid dicis: ego ita reſpõdeam: nihil dico. Oratores tamen ita Dico a Loquor diſtinguũt: ut Loqui ſit: qualiacũq; verba profũdere. Dicere vero ſit eleganter: & facũde loqui: quemadmodum ſuperius latius oſtendimus Hinc Dictio vocitata oratoria: & facunda oratio. Nam ab illo generali huius verbi ſignificato fit dictio: quæ ẽ vocabulũ: ſiue verbum. Aliquando tamen ꝑ tranſlationem dicere ponitur pro vocare noĩare. Virgilius. Eſt locus heſperiam graii cognomine dicunt. Martialis Dicor ab indoctis lingula grãmaticis. Aliquãdo pro cõſtituere. Terentius. Hic nuptiis dictus eſt dies. Interdum pro denunciare. Idem. Dico ne temere facias. Nonnunq; pro indicare. Virgilius. Dic mihi Dameta: cuium pecus: an Mœlibæi? plerũq; pro dicare. Idem. Iunoni infernæ dictus ſacer. Item pro promittere. Afranius. Igitur quieſce quoniam int̃ nos nuptiæ ſunt dictæ: Et pro dare. Cicero. Commode autem quicunq; dixit pecuniam. & pro intelligere ſcire ab eo: qđ precedit: id quod ſequitur: ut memorem me dices. Terẽtius. Dum qũ idem faciunt ſæpe ut poſſis dicere hoc licet impune facere huic: illi non licet: & pro affirmare: pronunciare: ut hoc loco. Hinc licet proprie dicere ſententiã dicamur: qũ tanquã conſiliarii: quid nobis videatur: pronunciamus. Ferre vero ſententiam iudicũ ſit: qđ eſt litem per ſententiam diffinire. Reperitur tamen aliquando dicere ſententiam: pro ferre ſententiam: hoc eſt pronũciare: determinare. Quintilianus. Apud iudices quidem ſin legẽ dicturos ſententiam de confeſſis: precipue ridiculum eſt. Dicere leges aliud eſt q̃ ferre leges: et enim ferũtur leges ad ſuos: dicũtur fere ad victos: ut dicere leges ſit impare. Liuius. Quando perinde ac victo iam ſibi leges dicerẽtur. Dicaxit veteres pro dixerit vſurpabãt. A dico duo frequẽtatiua oriũtur: Dicto: & Dictito: ſed poſterius potius frequẽtatiuũ eſt: ſiquidẽ Dictitare ẽ frequẽtibus tẽporibus: ac frequẽtibus locis dicere. Dictare aũt eſt dicere: qđ ali ſcribẽdo excipiat: ut Cicero ad Atticũ quadã: epiſtola teſtat̃: ſe illa nõ ſcripſiſſe: ſed reparandi lateris gr̃a deambulantẽ dictaſſe: A quo Dictamẽ qđ dictatur. Item Dicturio: qđ eſt iã dicere incipio: ſiue dicere molior. Macrobius. Sed perge Auiene: ne vltra te dicturientẽ retardem. Itẽ a dico Dictũ: qđ licet de oĩ ſermone intelligat̃: ſpecialit̃ tñ facecias ſignificat. Item Dicax: Dicaculus: Dicacitas: de q̄bus ſupra diximus: Et aduerbia Dicacit̃: ac Dicacule. Itẽ Dicteria: quæ proprie ſignificant breuiter: & acute dicta. Præterea Dictator: qđ a conſule dicebat̃: cuius dicto audiẽtes oẽs eẽnt: ut. M. Varro teſtat̃. Erat aũt Dictator extraordinarius magiſtratus: quẽ habuiſſe Albanos prius q̃ Romanos cõpertum eſt: ut de Metio ſuffetio. T. Liuius teſtat̃. Primus Romæ dictator factus eſt. T. Largius latino bello: Sũma hæc poteſtas erat: hñs ius animaduertẽdi in cuiuſq; ciuis Romani caput: nec ab ea prouocãdi ius erat: Lictores: & vniuerſa regũ inſignia habebat: Nec alio pacto creari ſolebat: q̃ qũ vis aliq̃ maior: repente oborta ingentẽ vrbi cladẽ minitari videret̃. Dictatori cæteros magiſtratus eligere licebat a q̄bus dictãdis: quidã volunt Dictatorẽ appellatũ: magiſtratus eius ſex tm̃ mẽſibus durabat. Dicebat ſibi magiſtrum equitũ: qui tal' apud dictatorẽ erat: quales apud reges Tribuni equitũ celerũq;: & ut dictatori ius ſũmũ in populũ erat: ita magiſtro equitũ in oẽs milites: atq; accẽſos. Primus magiſter equitũ Caſſius fuit. A. T. Largio primo Dictatore creatus. Principio nõ niſi ex pr̃ibus legi Dictatorẽ fas fuit: poſtea bello romanoꝝ

Aſt
Sed
Autem
Atat
Aethiopia
Aethiopes
Aethiops
Aethiopicus
Aliter
Dico
Loquor
Dictio
Dicere ſen tẽtiã
Ferre ſententiam
Dicere leges
Ferre leges
Dicaxit ꝑ dixerit
Dicto
Dictito
Dictamen
Dicturio
Dictum
Dicax
Dicaculus
Dicacitas
Dicaciter
Dicacule
Dicterium
Dictator
Magiſter equitũ
Tribunus eqtum

Plynius
Domicianus
Virgilius
Marcellus
Terentius
Idem
Virgilius
Idem
Afranius
Cicero
Terẽtius
Quintilia.
Liuius
Cicero
Macrobius
Varro
Liuius
T.Largius
Caſſius
T.Largius

cũ phaliſcis.Primus de plebe dictator creatus eſt.C.Marius Rutilius: qui & ipſe magiſtrũ
equitum etiam de plebe hominem.L.Plautum dixit.Magiſtratus eius dictatura appellaẗ.
Itẽ ab hoc Dico fit aliud verbũ Dico Dicas:quod primã ſyllabã correptam habet. Eſt autẽ
Dicare offerre:conſecrare. Virgilius. Atq; hic mea ſacra quotannis: Vrbe velit poſita tem/
plis ſibi ferre dicatis. Aliqñ tradere.Cicero.Balbum quãtifaciam:q̃q; me totum dicauerim
ex ipſo ſcies.Hinc dicatus dicitur:in alicuius obſequiũ datus.A Dico Dicis compoſita fiũt
Addico:quod eſt deſtino: deuoueo. Cicero. Et is qui morti addictus eſſet:paucos ſibi dies
cõmendandorũ ſuorũ cauſa poſtulaſſet.Idem.Qui certis quibuſdam deſtinatiſq; q̃ſi addi
cti:& conſecrati ſunt.Iuriſconſulti tamen Addicere capiunt pro eo:quod eſt per licitationẽ
vendere: & quod in venditione huiuſmodi dicitur liberare. Nam liberationis vocabulum
paulo placet eandem vim habere:q̃ ſolutionis:hoc autẽ fit cũ multi ſunt emere volentes: &
alius alio maius ꝓciũ offert. Plynius.Tabulas inde omnes ex publico propter æs alienũ ci/
uitatis addictas:Scauri ædilitas Romam tranſtulit:Addictas:hoc eſt publice vẽditas.Hinc
Titulus eſt de in diem addictione. Vlpianus.Si res eius venerit:& exiſtat qui plus liceaẗ:an
in integrum propter lucrum reſtituẽdus ſit. Et quotidie prætores reſtituũt:ut rurſus admit
tatur licitatio.Paulus.Si venditor ſimulauerit meliorẽ allatam conditionem: quũ mino/
ris:aut etiam tantidem alii vẽderet: vterq; emptori inſolidum erit obligatus: Sed ſi emptor
alium non idoneum ſubiecit:eiq; fundus addictus eſt:non video quemadmodum priori ſit
emptus:quũ alia conditio:& vera ſubſecuta eſt.Sed ſi neuter ſubiecit emptorẽ:maiore aũt
ꝓcio addictũ eſt prædium ei:qui ſoluendo non eſt:abitum eſt a priore emptore:quia ea me
lior conditio diciẗ:quam venditor approbauit:cui licuit non addicere.Quintilianus.Oẽs
facultates in ꝓcia collegi Rus:ſeruulos:& omnia vtiliora properanti feſtinatione parentis
addixi.Addicti etiam dicti ſunt a veteribus:qui prætoris pronũciatione:quũ ſoluendo nõ
eſſent:creditoribus vendebantur.Interdico:prohibeo.In quo notandum q̃ dicimus Inter
dico tibi aqua & igni:non autẽ Interdico tibi aquam:& ignem:neq; Interdico te aqua:&
igni.Et in paſſiuo Tibi interdictum eſt aqua:& igni:uel Aqua:& ignis tibi interdictus eſt:
uel Tu interdictus es aqua:& igni. Ab hoc fit Interdictum:quod a iudice non imperpetuũ:
ſed ad tempus dicitur:ſaluo iure partiũ. Abdico:quod proprie eſt:ex familia abiicio: & ab
exhæredo ita ſeparatur:q̃ Abdicare eſt expellere a bonis filium:dum viuit pater.Exhæreda
re uero poſt mortem.Sed Abdicare grauius eſt:quũ exhæredationem quoq; in ſe cõtineat.
At præterire teſtatores dicuntur:qũ teſtamento non nominant eos qui viderentur inter hæ
redes cõnumerãdi:quũ Exhæredare ſit noĩare quidẽ:ſed priuare hæreditate.Abdicare etiã
generaliter pro ammouere:& priuare ponitur:ut Abdicauit ſe conſulatu: Abdicauit ſe gr̃a
principis.Ab hoc fit Abdicatio pro priuatione. Dedico:dico:cõſecro:offerro:& ut Feſtus
inquit: q̃ſi dicendo defero.Edico:iubeo:ꝓnuntio:decerno aliquid lr̃is: Vnde Edicta Con
ſulũ ſunt lr̃æ:quibus Conſules aliq̃d imperant:& Aedilitia edicta:iuſſu ædilium:de quibus
ſupra diximus.Itẽ Aedititii iudices dicuntur:quos vna pars elegit. Cicero.Neq; enĩ quid ẽ
aliud in hac lege nõ æditítios iudices ſeruãs.Prædico tertiæ ↄiugatõis: hoc eſt futurũ aliq̃d
ante denũcio.Prædico uero primæ coniugationis:dico:celebro: diuulgo: A quo Prædica/
tio:dictio:celebritas:laus:Et apud Logicos decẽ ꝓdicamẽta:q̃ de oĩbus ꝓdicanẗ:& Prædi
catum:q̃d Grãmatici appoſitũ vocãt:q̃d ꝓdicaẗ:hoc eſt:diciẗ de ſubiecto:& Prædicator:
nõ cõcionator:ut vulgus accipit:ſed laudator:& diuulgator cuiuſcũq; rei. Indico tertiæ cõ
iugatõis:nũtio:ut Indictũ eſt bellũ.Liuius.Indici deinde finitimis ſpectaculũ iubet. Virgil.
Tẽplis indicit honorẽ. Ab hoc Indictiuũ funus dicebaẗ:ad q̃d p ꝓconẽ aduocabanẗ.& In
dictio:ſpatiũ qndecim annorũ:q̃d indicebaẗ:ut tribus luſtris:tributa toto orbe Romanæ
reipub.ſoluta eẽnt.& Indico primæ cõiugatõis:q̃d proprie eſt oſtendo:a quo Index diciẗ
q cõſpirationẽ crimenue:aut aliã rem ſecretã detegit.& Inditium ipſa detectio. Index etiã
ſecũdus in manu digitus:qa p eũ res indicamus.Indicaſſe reum ſcribit Vlpia.eſt detuliſſe:ar
guiſſe:accuſaſſe:cõuiciſſe.Donatus.Indicat inq̃t is:q de ſe aliq̃d volens:atq; etiã aliis ꝓdit:
cõfiteẗ q de ſe tm̃:& ob hoc inuitus aliq̃d ꝓmulgat: Vnde & Index pro accuſatore accipiẗ.
Martial.Indice nõ opus eſt nr̃is:nec iudice libris.Et Indicatiuus modus a grãmaticis diciẗ:
qa eo indicamus:hoc eſt oſtẽdimus q̃d agaẗ.Indigito quoq; ab indico deriuatũ q̃dã exiſti/
mant:q̃ſi Indicito.Eſt aũt Indigitare vocare:noĩare:& q̃ſi p nomẽ oſtendere. Macrobius.
Nãq; virgines veſtales ita Apollinẽ indigitãt: Apollo medice Apollo pæan.Idẽ. Nã ita ab
incolis indigitanẗ.Indicare etiã aliqñ pro addicere:hoc eſt liberare rem emptã: vſurpaẗ.Ci
cero.Sceuola publii filius qũ poſtulaſſet:ut ſibi fundus:cuius emptor eẽt:ſemel indicaretur.
Redico rurſus dico.Cõdico:ſiẗ dico:ſiẗ determino:a quo Cõdictũ dicim9:q̃d in cõi dictũ
eſt:& Cõdictio:de q̃ ſupra diſſeruimus.Benedico:laudo:bene loquor:a quo Benedicus:&
Benedicẽtia: Maledico:male loquor:A quo Maledicus:& Maledicentia:& aduerbia:Be/

C.Marius
Rutilius
L.Plautus
Virgilius
Cicero
Cicero
Cicero
Idem
Plynius
Vlpianus
Paulus
Quintilia.
Feſtus
Cicero
Liuius
Virgilius
Vlpianus
Donatus
Macrobi9
Idem
Cicero

Dictatura
Dico Dicas
Dicatus
Addico
Abdico
Libero
Liberatio
In diẽ addictiõe.
Addictus
Interdico
Interdictum
Abdico
Exhæredo
Præterire teſtato
res
Abdicatio
Dedico
Edico
Edicta conſulũ
Edictum
Aediliciũ edictũ
Aedititii iudices
Prædico
Prædico
Prædicatio
Prædicamentũ
Prædicatum
Prædicator
Indico
Indictum bellũ
Indictiuũ funus
Indictio
Index
Inditium
Indicaſſe reum
Indico
Confiteor
Index
Indicatiuus
Indigito
Indicare
Redico
Condico
Condictum
Condictio
Benedico
Benedicus
Benedicentia
Maledico
Maledicentia
Benedice
Maledice

Maledice
Vindico
Vindex
Vindicta
Vendico
Vendicatio
Iudico
Iudex
Iudicium
Iudicialis
Adiudico
Diiudico
Iuridicus
Iuridicus dies
Iuridica actio
Iuridico
Iudicata res
Præiudico
Præiudicium
Iudicatim
Par
Abiudico
Iuriſdictio
Facultas iuris di/
cundi
Poteſtas iuriſdi/
cundi
Cauſidicus
Veridicus
Falſidicus
Verum
Falſum
Ve
Verax
Vero
Verifico
Verificus
Vere
Veridicus
Veriloquus
Veriloquentia
Veriloquax
Vero
Autem
Neq; uero
Neq; autem
Non autem
Age uero
Sane uero
Iam uero
Enimuero
At uero
Verum
Verumtamen
Verũ enimuero
Pater patriæ

nedice: & Maledice. Plautus. Qum illiciebas me ad te blande ac benedice. Vindico: Vin/
dex: Vindicta: Vendico: Vendicatio: de quibus ſupra diximus. Iudico: q̄ſi ius dico: A quo
Iudex: Iudicium: Iudicialis. Itẽ Adiudico: hoc eſt p̱ ſententiam: & iudiciũ tribuo. Diiudico
idem q́d iudico. & Iuridicus: q́d ſm ius eſt: Vnde Iuridicus dies: quo rite ius dici poteſt: &
Iuridica actio: quæ ſm ius eſt: & Res iudicata: quæ ſinẽ cõtrouerſiarũ pronũciatione iudi
cis accepit: q́d uel abſolutione: uel condẽnatione contingit. & Præiudico: q́d eſt ante iudi/
co. & Præiudiciũ: q́d in eadẽ cauſa: uel ſimili prius eſt latũ: & alibi dicit̃ iudicatũ: alibi Par
appellatur. Quintilianus. Præiudicia aũt ſunt a rebus iudicatis: q̄ pares fuerũt: aut ex iudi/ Quintilia.
ciis ad ipſam cãm ptinẽtibus: aut ab eiuſdẽ cauſæ pnũciatione. Confirmant̃ pcipue duobꝫ:
Auctoritate eorũ qui pnunciauerũt: & ſimilitudine rerũ de quibus q̄rit̃. Refellunt̃ aũt raro
per contumeliã iudicũ. Vlpianus. Interdũ euenit: ut præiudiciũ iudicio publico fiat: ſicut in Vlpianus
actione legis aquiliæ: & furti: & in bonorũ raptoꝝ interdicto. & Abiudico: q́d eſt p ſentẽ/
tiam aliquid ab aliquo aufero. Aliq̃n tñ Iudicare pro exiſtimare accipit̃. Item a dico Iuriſ/
dictio: facultas: atq; poteſtas iuriſdicundi. Nam ius dicere eſt p̄eſſe iuridicundo: & legibus
gubernare: ac iuſticiam miniſtrare. Quidam tñ volunt iuriſdictionẽ diffiniri: iudicis dan/
di licentiam. Item Cauſidicus: qui cauſas agit: Veridicus qui vera: Falſidicus qui falſa cõſue
uit. VERVS. Non fictus: non ſimulatus: Verum enĩ & Falſum contraria ſunt: A Ve par/
ticula quæ vehementiam ſignificat: & res deducitur Verus: q̄ſi nõ verborum ſonitus inanis
ſed ſolida res. A verus Verax deducitur: quod mendacis contrarium eſt: & Veritas: & Ve/
ro verbum: ac Verifico eiuſdem ſignificationis: & Verificus: & Vere aduerbiũ: id eſt certe:
& Veridicus: qui verum dicit: & Veriloquus: qui verũ loquit̃: A quo Veriloquentia: & Ve
riloquax: qui licet multa loquatur: tñ non mentitur: & Vero coniũctio: quod proprie ſigni
ficat vere. Poniturq; fere in principio orõnis. Virgil'. Egregiã uero laudẽ: & ſpolia ampla re Virgilius
fertis. Tuq; puerq; tuus. Cicero. Ego uero ſerui vellem: ut ſcribis: in meo grauiſſimo caſu af/ Cicero
fuiſſes. Ponit̃ tñ ſæpiſſime pro coniũctione aduerſatiua: & idem ſignificat quod Autẽ: &
in eodem loco utraq; hæc coniũctio poni poteſt: antecedente ſemp aliqua dictione: nunq̃
enim ab iis ſententia incipit. Seneca. Honeſtam tibi prouintiam delegaueram: tu uero tanq̃ Seneca
turpem recuſaſti. Eſt q̃n nuſq̃ referant̃: ſed tm̃ a ſentẽtia ſententiam diſtinguant: ut Ego ſcri
bo: tu uero legis. Interdum neſcio quid differẽtiæ habent in vtendo: & auribus dũtaxat ſer
uiunt. Etenĩ: neq; uero elegãter dicimus. Quintilianus. Neq; uero Lacedæmonii atq; Athe/ Quintilia.
nienſes magis me mouẽt q̃ pplus Romanus: apud quẽ ſũma ſp oratoribus dignitas fuit. Itẽ
Cum propter hoc: tum uero propter illud: latine dicimus. Sed cum propter hoc: tum autem
propter illud: nõ dicimus. Ecõtrario Non uero non dicimus. At non autem: recte dicimus
Vt Amicus cæſaris ſum: non autem aſſentator. Quod ſi illud aduerbiũ mutes: habebit locũ
uero: hoc modo: Amicus cæſaris ſum: aſſentator uero non. Præterea non dicimus Age autẽ
Sane autẽ: Iam autẽ: Enim autẽ: At autem: Sicut Age uero: Sane uero: Enim uero: At uero.
Ad hæc quemadmodũ in quibuſdam locis hæc duo: & cætera ſilia grãm habent: ſi ponant̃:
ita in quibuſdã nõ hñt. Quod accidit: qum idem verbũ repetit̃: hoc modo. Quintilia. Pro Quintilia.
patre mori poſſum: coram patre nõ poſſum. Cicero. Tu qum principẽ Senatorem auũculũ Cicero
domi habeas: ad eũ nõ refers: Ad eos refers qui ſuã domũ non habent: tuã exhauriunt. Hoc
poetæ non ſeruant. Virgi. Nõ erit auxilio nobis Etholus: & Arpi: At Meſſapus erit. Oui/ Virgilius
dius. Nõ formoſus erat: ſed erat facundus Vlyxes. Verũ autẽ ſemp in principio orõnis po/ Ouidius
nitur: & aliq̃n cum tñ: aliq̃n cũ enimuero: ut Verũ tamen: Verum enimuero. PATER PA
TRIAE. Magna laus eſt principis: ut Pater patriæ vocet̃: q̄ſi pplos ſuos nõ terrore: nõ ar
mis: nõ p̄ſidiis militaribus tanq̃ ſubditos: ſed humanitate: beniuolentia: pietate: tanq̃ filios
regat: & moderet̃. Primus omniũ hoc cognomen. M. Tullius Cicero meruit: Catilinæ con Cicero
iuratione detecta: & vrbe incendio liberata. Tũc enĩ ciuitas oĩs: & vniuerſa turba Ciceroni
quacũq; iter faceret gratulantes: illũ Seruatorẽ patriæ: illũ Cõditorẽ vrbis: illũ optimũ Con
ſulẽ vocitabãt: q̄ viuerẽt: q̄ filios: q̄ vxores: q̄ libertatẽ: q̄ ciuitatẽ haberẽt: virtuti eius acce
ptũ ferẽtes p viã ignes: faceſq; lucebãt: Matreſfamilias nup pauidæ pro depulſis pericul' gau
dio exultãtes: ad tã egregiũ Cõſul' ſpectaculũ e feneſtris tectiſq; cateruatim p̄cedebãt. Deniq;
M. Cato vir ſeuerus & ſummæ grauitatis Ciceronẽ ob eas res geſtas Patrẽ patriæ perpetuo Cato
vocandũ cenſuit q́d ei primũ cõtigit: & q́d glõioſius exiſtimandũ eſt: in libera ciuitate. Iuue Iuuenalis
nalis. Primũ Roma Patrem patriæ Ciceronẽ libera dixit. Poſt hũc idem cognomen Diuo
Auguſto vniuerſa ciuitas repẽtino maximoq; conſenſu detulit: Primo plebis legatiõe An/ Auguſtus
tium miſſa: Sed qum id præ modeſtia non recœpiſſet: ineunti paulo poſt Romæ ſpectacu
la: nõ decreto Senatus: neq; acclamatõe pplari: Sed p Valeriũ Meſallã: id mãdantibꝫ cũctis Valeri9 me
rurſus delatũ eſt. Quod bonũ inq̃t fauſtũq; ſit tibi: domuiq; tuæ Cæſar Auguſte. Sic enim ſallam
nos perpetuã fœlicitatẽ Reip. & læta huic precari exiſtimamus. Senatus te conſentiẽs cum

populo Romano conſalutat Patriæ patrẽ: Cui lachrimans Auguſtus his verbis reſpondit:
Compos factus votorum meorum Patres conſcripti: qd habeo aliud deos ĩmortales precari: quam
ut hunc conſenſum veſtrũ ad vltimũ finẽ vitæ mihi pferre liceat? Multis pterea imperatoribus
hoc cognomẽ: ſed adulatiõe potius blanditiiſq; quam meritis & vera gl'ia inditũ ẽ. Tandẽq; eo
deuentũ fuit: ut ſp in theatris impatorẽ ppl's: & dominũ: & patrẽ patriæ appellaret. Sed tu
omniũ maxime dignus hoc cognomẽto haberis FEDERICE princeps: qui ſemp omnẽ
tuũ laborẽ: ſtudiũ: vigilantiã in id vnũ cõtuliſti: ut a ciuitatibus tuis omnẽ calamitatem pro
pulſares: eorum fœlicitatem ſeruares: & ex paruis demũ ampliſſimas faceres: ornaſti eas mœ
nibus: palatiis: tẽplis: cultu: moribus: armis: lr̃is: virtute: ut nihil iam iis ad pfectã fœlicitatẽ
deeſſe videat': hoc veri patris officiũ ẽ: & q talia præſtat verus patriæ pater & haberi: & di
ci põt. Patris nomẽ a græcis eſt ſumptũ: apud quos dicit' πατήρ: qd' πάντηρεῖ: hoc eſt
oĩa ſeruat. Atq; hoc noĩe quidã iuriſcõſulti putãt: nõ mõ genitores cõtineri: ſed Auos: Proa
uos: Abauos: Atauos: Tritauos. Hinc patrũ nr̃orum memoria dicimus: hoc eſt maiorum nr̃orum
quoq; Maiores intelligi pñt: quicũq; etiam ante Tritauos nr̃os fuerunt: ſicut Minores: q etiã
poſt Trinepotes nr̃os futuri ſunt. Pr̃s itaq; vſq; ad Tritauos extẽdũt': Maiores in infinitũ.
Cice. Ego meis maioribus virtute pluxi: ut ſi prius noti nõ fuerũt: a me incipiãt habere ini
tiũ memoriæ ſuæ. Tu tuis vita: quam turpiter egiſti: magnas effudiſti tenebras: ut etiam ſi fuerũt
egregii ciues: certe venerint in obliuionẽ. Virgi. Hũc lætũ tyriiſq; diẽ: troiaq; pfectis Eſſe ve
lis: nr̃oſq; huius meminiſſe minores. Nõ ſolũ minores hi dicunt': ſed etiã Poſteriores: & Po
ſteri: & Nepotes: Sicut hi qui ante nos fuerũt Maiores: & Superiores: & Pr̃es: & Aui ap
pellant'. Pr̃is etiã nomen aliqñ religionis eſt: Vnde deos oẽs Pr̃es vocamus. Itẽ Reuerẽtiæ:
Propter qd' Romulus centũ ſenatores: quos ad Reipub. curã elegit: ſiue qa is numerus ſatis
erat: ſiue qa ſoli centũ erãt: q ad id idonei eẽnt Pr̃es ab honore appellauit: Siue ut quidã vo
lunt: ab ætatis uel curæ ſilitudine: ſeu qd' tenuioribus agrorum ptes attribuerũt: pinde ac libe
ris propriis: ab iis eorum pgenies Patricii appellati: & Patritius Vicus Romæ dictus: quod ibi
patricii habitauerũt: iubente Seruio Tullio: ut ſi qd aduerſus ipſum molirent': ex locis ſupio
ribus opprimi poſſent. His centũ patribus: alii poſtea ex eqſtri genere additi: ac ſimul ſcripti
fuere vſq; ad trecentos: quos Brutus: quo plus viriũ in ſenatu frequẽtia ordinis cedibus regis
demuniti faceret elegit: A quo Patres Cõſcripti vocitati ſunt. A pr̃e Patrimus dicit': q pa
trẽ adhuc viuẽtẽ habet: & Pater patrimus: q quũ ipſe pater ſit: adhuc viuentẽ habet patrem:
& Opiter: cuius pater auo viuo mortuus eſt: aut quod obitu pr̃is genitus ſit: aut quod auũ poſt pa
trẽ habeat. i. p pr̃e. Itẽ Patritus pro eo q pr̃is eſt: ſicut Auitus pro eo q eſt aui. Cicero. Patri ã
illam & auitã: ut ait Theophraſtus: philoſophiã. & Patria q proprie vrbs eſt: ſiue oppidum
vnde orti: ſiue oriundi ſumus: quod patria cõis omniũ parẽs ſit. Aliqñ etiam puintia ipſa: ex quã orti
ſumus: patria vocat': ſed improprie. Vñ Saluſtius Hiſpaniã ſibi antiquã patriã dixit. Hinc
Patriũ dicimus: qd' patriæ eſt: ut Mos patrius: Cõſuetudo patria. Itẽ a pr̃e Paternus: ut Pa
ternus amor: paterna pietas: paternũ officiũ. et Patruus frater pr̃is: quod quaſi pr̃is loco ſit. Hinc
Patruus magnus frater aui dicit': & Patruus maximus frater proaui: & abaui: qui & Propa
truus: et Abpatruus dicit': et Patruelis a patruo: quippe patrueles dicunt' patruorum filii: hoc
eſt duorum: aut pluriũ fratrũ filii. Nam ſororum duarum: aut pluriũ inter ſe Sobrini: quaſi Sororini
appellant'. & Patriarcha nouũ quidẽ græcũ: verũtñ elegans vocabulũ: q princeps eſt patrũ:
hoc eſt põtificũ primus. Hi quattuor principio fuere: Romanus: Antiochenus: Alexandrinus
Hieroſolymitanus. Poſtea trãſlata Bizantiũ imperii ſede additus eſt: & Conſtantinopoli
tanus. A patriarcha Patriarchatus appellatus: ſicut a põtifice põtificatus: & Patrimonium
bona paterna: hoc eſt hæreditas a pr̃e relicta: & Paterfamilias: q primus eſt: & impiũ habet
in familiã. & Patronus: A quo Patrocinor: & Patrociniũ: de quibus ſupra diximus. & Pa
tricida: q patrẽ interficit: a quo Patricidiũ. Nã Paricida is eſt: q uel cognatũ: uel ciuẽ: aliquẽ
ue aliũ interficit: uel aduerſus patriã machinatus eſt. & Patronymicũ apud grãmaticos: qd'
ſub pr̃is noĩe ſignificat filiũ: ut priamides: hoc eſt hector priami filius. & Patriſſo: pr̃is ſimil'
ſum: & Patro facio: capiturq; frequẽtius in malã partẽ. Plau. Poſt tã fœdũ facinus patratũ.
Hinc Patrator: q facinus aliqd' fecit: & Perpetro: pago: pficio: qd' ſiliter in malã ptẽ accipit': A
quo Perperi dicunt' indocti: ſtulti: praui: mẽdaces. & Perperã aduerbiũ p praue: puerſe: &
Impetro obtineo: & quaſi id qd' cupio facio: Vñ Impetraſſo p ipetro veteres dixere. Plau. Et
iſtuc cõfido a frẽ me ĩpetraſſere. et Propetro: qd' ſignificat: mãdo qd pfici. Actius. Age uero
ppetra: qd' cœpiſti fieri. Ab his etiã Impetratio: & Perpetratio: & Propetratio deducunt'
Itẽ a pr̃e patroq; Pater patratus appellatus. Erat aũt pr̃ patratus: q Romæ ad iuſiurãdũ pa
trãdũ: hoc eſt ad fœdus ſanciendũ eligebat'. Fetial' eũ faciebat verbena caput capilloſq; tã
gens. Primus Romæ Fetial'. M. Valerius patrẽ patratũ Spuriũ fuſiũ fecit. Itẽ a pater Iupit'
& Dieſpit' appellati: de quibus ſupra diximus. VOX. Sermo hoc loco. Proprie tñ Vox dicit'

Cicero
Virgilius.
Romulus
Seruius Tullius
Brutus
Cicero
Theophraſtus
Saluſtius.
Plautus
Plautus
M.Valeri.
Spurius fuſius

FEDERICI LAVS
Pater
Patres
Maiores
Minores
Patres
Poſteriores
Poſteri
Nepotes
Maiores
Superiores
Patres
Aui
Patritius.
Vicus patricius
Patres conſcripti
Patrimus
Pater patrimus
Opiter
Patritus
Auitus
Patria
Patrius
Paternus
Patruus
Patruus magnus.
Patruus maximus
Propatruus
Abpatruus
Patruelis.
Sobrinus
Patriarcha
Patriarchatus
Patrimonium
Paterfamilias
Patronus
Patrocinor
Patrocinium
Patricida
Patricidium
Paricida.
Patronymicũ
Patriſſo
Patro.
Patrator
Perpetro
Perperi
Perperam.
Impetro
Impetraſſo
Impetratio
Perpetratio.
Pater patratus.
Primus Fetialis
Iupiter
Dieſpiter
VOX.

Vocula. Voco	quicqd ſonat.ἀπὸ τοῦ βοάω: qđ eſt voco.Virgil.Fractaſq ad littora voces.Ab hoc fit	
Vocito.	Vocula diminutiuũ:& Voco vocas:Cuius freqntatiuũ eſt Vocito.Significat aũt clamo:in	
Vocator	uito:appello:A quo Vocatores dicunt:quibus inuitãdi negociũ datũ eſt:ſiue q p ſe vocant	
Vocifero	ad cœnã.& Vocifero:ſiue Vociferor:qđ ꝓprie eſt:cũ dolore ſiue indignatõe maiorẽ vocẽ	
Vociferor	emitto.Interdũ tñ ſine affectu vehemẽter exclamo.Ab hoc Vociferator:& Vociferatio de	
Vociferator	ducũt.Itẽ a voce Vocal:hoc eſt ſonorus:Vñ & qnq vocales lræ dictæ:qa p ſe voces faciũt:	
Vociferatio	& ſine ii lræ vox ꝓferri nõ poteſt.Itẽ Semiuocales:q qſi dimidiatũ vocaliũ ſonũ habẽt:&	
Vocalis	Vocatiuus caſus:qđ p eũ vocamus:& Vocabulũ:quo res ſingulæ noiant:& Vniuocũ:atq	
Semiuocalis	Aequiuocũ:cũ ſuis deriuatis:de qbus ſupra diximus.& Vocalitas:hoc eſt cõſonãtia:quã græ	
Vocales quinq	ci Euphoniã vocãt.Priſcia.inepte ſonoritatẽ interꝑtat.et Vocator:q alterius noie:interdũ	Priſcianus
Vocatiuus	etiã ſuo cõuiuas inuitat.Ply.Nõ fuerat Apelli gĩa Ptolemæo:quo regnãte Alexãdriã vi tẽ	Plynius
Vocabulum	peſtatis expulſus ſubornato fraude æmuloꝝ Planoregio:inuitatus ad regis cœnã venit:In	
Vniuocum	dignãtiq Ptolemæo:ac vocatores ſuos oſtẽdenti:ut diceret:a quo eoꝝ inuitatus eẽt:ille ar	
Aequiuocum	repto e foculo carbone extincto:imaginẽ in pariete delineauit Agnoſcẽte rege vultũ Plano	
Vocalitas	regii ex incohato ꝓtinus.Hic obiter dicẽdũ eſt hũc Ptolemæũ a græco nomẽ traxiſſe:qppe	
Vocator	græci πτολεμεῖν καὶ πολεμεῖν pugnare dicũt.Sic igit a πτολεμῶ Ptolemeus	
Ptolemæus	dicit:ſicut a τιμῶ: qđ eſt honoro:Timæus.Hic Lagi Gregarii militis filius fuit:maximæ	
Aduoco	apud Alexandrũ Macedonẽ auctoritatis & gĩæ.Poſt cuius mortẽ Aegypto:& Affrica: &	
Aduocatus	magna Arabiæ pte potitus regnauit annis qdraginta:oẽſq deinceps Aegyptii reges Ptole	
Aduocatio	mæi appellati ſunt.Hic filios duos reliqt:Pptolemæũ Philadelphũ:& Ptolemæũ Ceraunũ	
Circũuoco	Philadelphus illi in regno ſucceſſit: vir doctiſſimus:Stratonis diſcipulus:q bibliothecã illã	
Peruoco	celeberrimã fecit:q vſq ad primũ Alexãdrinoꝝ:& Romanoꝝ bellũ durauit.Regnauit an	
Auoco	nis.xxxviii.Cui ſucceſſit Ptolemæus:cognoie Euergetes:qđ latine dici beneficus põt. Hic	
Deuoco	ſex & viginti annis regno potitus morit:Cui ſucceſſit Ptolemæus Philopater decẽ et ſeptẽ	
Euoco	regnãs annis.Poſt eũ ptolemæus Epiphanes regnat qttuor & viginti.Tũ ptolemæus philo	
Euocatus	mater cognoiatus qnq & triginta.Deinde ptolemeus Euergenes viginti nouẽ:Poſtea pto	
Pro militibus	lemæus phiſcon:q & Soter cognoiatus eſt:decẽ & ſeptẽ.Poſtremo ptolemæus Dyonyſius:	
Prouoco	q p ſcælus Magno pompeio caput: ut Cæſari victori mitteret abſcidit:q omniũ vltimus re	
Prouocatio	gnauit.Fuere & alii hoc noie:ut pyrrhi regis filius:& Cyprioꝝ rex ille:qui ſuis diuitiis Ro	
Inuoco	manũ locupletauit Aerariũ.Itẽ celeberrimus ille aſtrologus:natione Aegyptius:quẽ Traia	
Reuoco	ni:& Hadriani tpibus floruiſſe conſtat.Præterea a voco cõpoſita fiunt: Aduoco: qđ mõ	
Conuoco	voco ſignificat:mõ in ſubſidiũ voco: A quo Aduocatus dicit:de quo ſupra diximus.& Ad	
Vocator	uocatio pro patrocinio.Circũuoco:vndecũq voco:Peruoco:oẽs voco:Auoco:remoueo:	
Vocatio	alieno:ut Voluptates auocãt a ſtudiis animũ.Deuoco:deorſum voco:Euoco:Extrauoco:ſi	
Circũuocator	ue conuoco:A quo Euocati dicunt:nõ q iuſti milites ſunt: ſed q repẽtina aliqua neceſſitate	
Circũuocatio	ex agris in bellũ tumultuarie vocant:qles erãt de qbus ſcribit Virgi.Mittit & magni venul	
Peruocator	Diomedis ad vrbẽ:q petat auxiliũ.Hi nõ milites:ſed Pro militibus vocabant.Saluſt.Neu	Virgilius
Peruocatio.	qs miles:neu promilite.Idẽ.Ab his oẽs Euocatos:& Cẽturiones.Martial.Laſſi Bardiacus	Saluſtius
Auocator	qđ euocati.Prouoco qđ mõ in malã ptẽ accipit: & ſignificat incito:laceſſo. Ply.Quãuis	Idem
Auocatio	eni multis ꝓuocatus iniuriis:nunq tñ ab amicitia receſſi:mõ in bonã:& idẽ fere eſt:qđ co	Martialis
Deuocator	hortor.Cicero.Tuis lris amãtiſſimis ſum prouocatus.Ponit etiã Prouoco pro appello:&	Plynius
Deuocatio	tũc accuſatiuũ reqrit:cũ ꝓpõne Ad.Idem.Qum alter ad ſenatũ ꝓuocaſſet:alter uero appel	Cicero
Euocator	laſſet tribunos. Aliqñ tñ & ſine ꝓpõne inuenit.Apuleius.Nihil ꝓdeſt ꝓtorẽ:aut poteſtatẽ	Idem.
Euocatio	aliã ꝓuocare.hinc Prouocatio appellatio dicit.Inuoco:ſubſidiũ peto:& ꝓprie ad deos re	Apuleius
Prouocator	fert.Adorãdo eni fere:aut ſacrificãdo inuocamus. Reuoco per vices mutuo voco. Varro.	Varro
Prouocatio	Quod nobis miſtrare pueri diebus feſtis cicer viride:q nos ꝓuocare:qũ audeãt: nos illos re	
Inuocator	uocare timemus.Aliqñ Reuoco retraho:Vñ & reuocare pedẽ dicimus:nõ mõ de aialibus:	
Inuocatio	ſed etiã de flumi nibus.Virgi.Cũctat & armis Rauca ſonãs:reuocatq pedẽ Tyberinus ab	Virgilius
Reuocator	alto.Cõuoco:ſil voco:cõcieo:cõgrego.Ab his oibus verbalia noia deducunt:ut Vocator:	
Reuocatio	Vocatio:Circũuocator:Circũuocatio:Peruocator:Peruocatio:Auocator: Auocatio:De	
Cõuocator.	uocator:Deuocatio: Prouocator: Prouocatio:Inuocator:Inuocatio:Reuocator:Reuoca	
Cõuocatio	tio:Cõuocator:Cõuocatio.SONAT DIVERSA.Propter diuerſitatẽ.ſ.linguaꝝ diuer	
Sonus	ſos ſonos emittit:hoc eſt diuerſa vocabula.Sonus oĩs vox dicit:& qcqd auribus ꝑcipi põt.	
Sono	Eius tria genera ſunt: Aut eni voce cõſtat:ut p Fauces:aut flatu:ut p Tubã:aut pulſu:ut p Ly	
Sonito	rã:& oĩa crepitãtia:Ab hoc fit Sono verbũ:Cuius frequẽtatiuũ eſt Sonito: A quo Sonitus	
Sonorus.	hoc eſt vehementior ſonus.Dicimus aũt Sono Sonas:& Sono Sonis.Actius.Clamore &	Actius
Sonoritas	gemitu tẽplũ reſonit:Enni9.Frãgũt haſtæ:madet terra ſãguie.a ſonus Sonorus dr graue ſo	Ennius.
Sonore	nans:Eſtq ꝓprie Epitheton tẽpeſtatis:Virgi.Luctãtes vẽtos:tẽpeſtateſq ſonoras. Ab hoc	Virgilius
Sons	Sonoritas:& Sonore aduerbiũ.Sũt q Sontẽ quoq a ſonãdo dictũ putãt:qſi ſonãtẽ.Eſt.n.	

proprie Sons:cuius culpa iam ſonat:hoc eſt:q̄ cõuictus eſt erroris: A quo Inſons: q̄ inno/
cens reptus eſt:& q̄ cuiq; rei nocet. Venuleius. Quotiẽs morbus Sonticus noiat̃:eũ ſignifi/
cari Caſſius ait:q̄ noceat:nocere aũt intelligi:q̄ ꝑpetuus eſt:nõ q̄ tpe finit̃. Marcus. Quæſi/
tũ eſt:qum alter ex litigatoribus febricitãs deceſſiſſet:et iudex abſente eo ꝓnũtiaſſet:an iure
videret̃ ꝓnuntiaſſe. Rñdi Morbus Sõticus etiã inuitis litigatoribus:ac iudice differre diẽ.
Sõticus aũt morbus exiſtimãdus eſt:q̄ cuiq; rei agẽdæ impedimẽto eſt. Porro qd magis im
pedimẽto eſt:q̄ morbus corpis cõtra naturã:quẽ febrẽ appellant. Igit̃ ſi rei iudicãdæ tpe al
ter ex litigatoribus febrẽ habuit:res nõ videt̃ iudicata. Põt tñ dici eẽ aliquã etiã febriũ diffe
rentiam. Nam ſi qs ſanus alias:ac robuſtus:tpe iudicãdi leuiſſima febre correptus fuit: Aut
ſi quis tam veterẽ quartanã habet:ut in ea omnibus negotiis ſuis ſupereſſe ſoleat:poterit di
ci morbũ Sõticũ nõ hr̃e. Ply. Gagates lapis:nomẽ hʒ loci & amnis Gagatis Lyciæ:niger ẽ:
planꝰ:pumicoſus:nõ multũ a ligno differẽs:leuis:fragil:odore ſi terat̃ grauis:fictilia ex eo
inſcripta non delentur:qum vritur:odorẽ ſulphureum reddit. Fugat ſerpẽtes: depræhendit
Sonticũ morbũ:& virginitatẽ ſuffitus. Depræhendit inquit Sonticũ morbum:hoc eſt vtrũ
perpetuũ ſit:an interualla habeat:& in veteri militũ iureiurando milites iurabant ſe affutu/
ros:niſi funus familiare eſſet:feriæ vindemiales:kalendæq;:morbus ſonticus: auſpiciumue:
qd̃ ſine piaculo ꝑterire nõ liceret:ſacrificiũue anniuerſariũ. Quoniam autẽ Sonticus mor/
bus eſt iuſta cauſa abſentiæ:ponit̃ aliqñ Sonticus pro iuſto. Neuius. Sonticam eſſe oportet
cauſam:quamobrem perdas mulierẽ. Itẽ a ſono compoſita fiunt Abſonũ:hoc eſt parui:&
fere nullius ſoni. Cicero. Sed ſunt quidã aut lingua ita hæſitantes:aut ita voce abſoni. Circũ
ſono: vndecũq; ſono. Interſono:in medio ſono. Inſono:ſonitũ reddo. Diſſono:diſcordo:
diſſentio: A quo Diſſonantia:diſcordia vocũ:Sicut econtrario Conſono:cõcordo:cõſen/
tio: A quo Cõſonantia:cõcordia vocũ:quæ & Vocalitas latine:græce Euphonia dicit̃. Ab
his etiam Diſſonũ:& Cõſonũ deriuatur: Vnde Cõſonantes litteræ a Grãmaticis dictæ: q̄
non per ſe:ſed ſimul cum vocalibus ſonent. Reſono:ſonando aliquid repſento. Virgilius.
Formoſam reſonare doces amaryllida ſiluas. Reſonare etiã ſonum reddere. Apuleius. Et
Cicadaꝝ cantu agri reſonarent. Item a ſono Armiſonum:& Altiſonum dicimus:notæ ſi/
gnificatiõis:& Bombiſonum:hoc eſt Bombum reſonantem. Bombus:& Bombitatio pro
prie ſonus eſt:quem faciunt Apes:Sicut Crocatio:& Crocitatio:& Crocitus: quem faciũt
Corui: Vnde Crocire verbum. Plautus. Simul reddebat pedibus terram: & voce crocibat
ſua: A quo Crocitare frequentatiuum deducitur. EST VRBS TAMEN VNA. Magna
laus vrbis Romæ: qd̃ intra vnã mœnia tantã populorũ varietatem habeat. Sed hoc datur
gloriæ ſpectaculorum: q̄ illorum gratia tantus ſit in vrbem omnis generis hominum con/
curſus. TAMEN. Nihilominus: Hæc enim proprie ſignificat Tamen. Sed aliquando pro
ſtatim ponitur. Virgilius. Hic hædos depone: tamen veniemus in vrbem. Aliquando pro
Tandem. Plautus. Ita faciam: ita placet: quid tum tamen? Ab hoc compoſita fiũt Attamen
& Verumtamen: eiuſdem fere ſignificationis.

IN DELATOREM EPIG. QVARTVM.

VRBA GRAVIS PACI: Laudat Domitianum: quod & delatores caſtiget:
& tamẽ cum iis clementer agat:non mortis ſæuitia: ſed exilio eos puniens. Sum/
ptũq; ex hiſtoria. Nam Domitianus initio principatus ſui acriter Delatores com/
peſcuiſſe dicitur: voce etiam illa addita: Princeps qui Delatores non caſtigat irritat. TVR
BA GRAVIS PACI PLACIDAEQVE INIMICA QVIETI QVAE SEM
PER MISERAS SOLICITABAT OPES. Deſcriptio pulcherrima eſt Delatorum:
Homines hoſtes pacis: Inimici quietis: Ditioribus ſemper infeſti. Hi enim leuiſſima ſæpe de
cauſa: & nõnunq̄ ficta ditiores accuſabant: quoniam ex Fiſco eis dabatur pars pœnæ: qua
accuſati multabantur. Idcirco Calumniæ eorum Fiſcales Calumniæ vocabant̃. TVRBA.
Multitudo. Turba: & Rixa proprie idem ſignificant. Proprie enim Turba perturbatio eſt
Sed quia Multitudo fere nõ vacat perturbatiõe: factum eſt: ut eam quoq; Turbã appellamus
queadmodũ hoies viles: & abiectos aliqñ dicimus Fecẽ ciuitatis: nõ q̄ hoies ſint ſordes: ſed
q̄ vitam agunt ſordidam: atq; abiectam. Terentius. Sed ſi tu denegaris ducere: culpam in te
ibi omnẽ transferet: tum illæ turbæ fient: id eſt perturbationes fient: inter Simonem & te.
De Rixa. Liuius eo anno Romæ: qum p ludos a Sabinoꝝ iuuẽtute p laſciuiã ſcorta raperẽ
tur: cõcurſu hominũ rixa: ac ꝓprie pliũ fuit. Idem. Qum cõuerſus in pñes impetus eẽt: Cõſu
lũ intercurſu rixa ſedata eſt. Iuuenal. Miſeræ cognoſces pmia rixæ. Eſt aũt Facticiũ nomẽ a
ringendo: Ringere: ſiue Ringi eſt roſtrũ torquere: qd̃ canes faciũt: dũ latraturi ſunt. Hinc
Ringi pro iraſci capit̃: & tacitũ ſtomachari. Terẽtius. Ille ringit̃: tu rides. Hinc Rictus: qd̃
nõnulli ferarum tñ eſſe volunt: dum roſtrum quaſi indignabunde torquent: Sed de hoibus
quoq; dici Titinnius oſtendit: Caue frontẽ hãc: & ſemp patẽtes rictus. Rictus etiam roſtra

Left margin: Venuleius · Marcus · Plynius · Neuius · Cicero · Virgilius · Apuleius · Plautus · Virgilius · Plautus · Domitianus · Terentius · Liuius · Idem · Iuuenalis · Terẽtius · Titinnius

Right margin: Inſons · Sõticus morbus. · Gagates lapis · Gagates · Abſonum · Circumſono · Interſono · Perſono · Inſono · Diſſono · Diſſonantia · Cõſono · Cõſonantia · Vocalitas · Euphonia · Diſſonum · Cõſonũ · Cõſonantes · Reſono · Armiſonum · Bombiſonum. · Altiſonum · Crocatio · Crocitatio · Crocitus. · Crocire · Crocitare · Tamen. · Attamen · Verumtamen · Delator · Deſcriptio delatoris. · Fiſcales Calũniæ · Turba · Rixa · Ringo · Ringor · Rictus

ipſa dicuntur: Vnde nōnulli a græcis deductū volunt: apud quos ῥύγχος Roſtrū dicit
Ringo autem ſiue Ringor a narium tortura dictum eſt: quippe ῥὶν a græcis dicitur naris
Ringi ergo dictum: quaſi narem agi: hoc eſt narem torqueri. Quapropter mirandum eſt Fe Feſtus
ſtum Pompeium ſcripſiſſe Rictum: Rixam: Ringi ab eo dicta videri: quia in diuerſum rū/
Rixor pantur: cōtrariaq; ſint Recto: quaſi hæc omnia a regendo deriuent. A rixa Rixor deducit
Rixoſus. qd eſt iurgor: cōtendo: A quo Rixoſus: contentioſus. A turba uero fit Turbela diminutiuū
Turbela Plautus. Hanc mihi ancilla turbelam fecit: & Turbatio: & Turbidus: conturbatus: cōfuſus Plautus
Turbatio A quo Turbide aduerbiū: & Turbulentus: cōmotus: iratus: turbidus: cōtentione plenus: A
Turbidus quo Turbulentia: & Turbulente aduerbiū: & Turbo verbū: qd eſt cōfundo: cōmoueo: im
Turbide pedio. Deturbo deorſum violenter deiicio. Virgi. Puppi deturbat ab alta. Exturbo ſiſr e lo Virgilius.
Turbulentus co deiicio. Diſturbo: diſſipando: diruendoq; deiicio. Cicero. Vt dicere in hoc ordine aude Cicero
Turbulentia ret ſe publicis operis diſturbaturū publice ex Senatus ſentētia ædificatā domū. Cōturbo idē
Turbulenter qd pturbo. Ab iis Interturbatio: Cōturbatio deriuant: Et Interturbator: Perturbator: De
Turbo turbator: Exturbator: Diſturbator: Cōturbator: & aduerbia Perturbate: Deturbate: Extur
Deturbo. bate: Diſturbate: Cōturbate. Itē a turba deducit Turbo venti genus: de quo ſupra diximus:
Exturbo. cū frigore maximo obiecta quæq; deturbans: & inſtrumentū ludicrū: qd Turbinis in Geni
Diſturbo tiuo facit: nō ut rudes quidā Grāmatici tradiderūt turbonis: a cuius ſilitudine formā acumi
Cōturbo ne faſtigato Turbinatā in modū ligni illius: Turbinatā vocamus. Plynius. Turbinatior py
Interturbatio ris figura: q̄ malis. Inuenimus etiā Turbinē vocari: qcqd turbinata eſt forma. Ply. de Aloe. Plynius
Perturbatio Scyllæ ſilitudinē habet Aloe: maior & pinguioribus foliis. Caulis eius tener eſt: rubens me/
Deturbatio dius: nō diſſimilis Antherico: radice vna ceu palo in terra demiſſa: graui odore: guſtu ama/
Exturbatio. ra: in turbinibus cadorū eam ſerunt: ut Aizoum maius: in turbinibus cadorū inquit: hoc eſt
Diſturbatio in parte turbinata. Ouidius. Caua buccina ſumit illi Tortilis in latū: q̄ turbine creſcit ab imo Ouidius
Cōturbatio Reperit tū Turbo pro noīe proprio viri. Horatius. Turbonis in armis. GRAVIS. Mole Horatius
Interturbator ſta. Graue ſuapte natura pōderoſum ſignificat: ut Graue ſaxum: grauis ſarcina: grauia arma
Perturbator Virgi. Vomis & inflexi primū graue robur aratri. Terentius. Hui tā grauis hos quæſo: qd Virgilius
Deturbator. ſ. grauent nos: ægreq;: ac cū moleſtia ferant. Hinc per abuſionē ad ſenectutē transferimus: Terentius
Exturbator ad morbū: ad dolorē: qm̄ hi qui moleſtiā ex ſenectute: morbo: cæteriſq; huiuſmodi ſentiunt
Diſturbator quaſi honere intolerabili premunt: quod cupide velut graue pōdus a ſe vellent deponere.
Cōturbator Neq; ſolū ad moleſtias animi: ut Grauis cōtumelia: Grauis iniuria: Grauis mæror: Grauis
Perturbate iactura: q̄ animū genere quodā pōderis premūt. Itaq; vnus modus eſt q̄ corpori: aut aīo mo
Deturbate leſta ſunt: ea grauia appellare: eoq; Moleſtia a mole: id eſt a re magna magniq; pōderis vo/
Exturbate citata eſt. Alter modus eſt: q quemadmodū grauia: & grādia ſaxa: ac grandes trunci nō fa/
Diſturbate cile loco mouent: ſed ad omnē temporū mutabilitatē hærent: ita hoīes cōſtantes: ac prædi/
Cōturbate ti ſapientia merito per figurā Graues noīant: q nec p̄cibus: nec minis: nec vanitate: nec pro
Turbo miſſis ab æquo & iuſto ſubmouent: ut ii faciunt: quos Leues vocamus: q in ſilitudinē pulue
Turbo, Turbinis ris: ac palearū ad omnē aurā ventilant. Hinc Grauitas dicta eſt firmitas: ac cōſtantia animi
Turbinata & in vultu: moribus: verbis: rebus agendis: q̄dā ſeueritas. Aliqn̄ etiā Grauitas pro moleſtia
Graue & magnitudine accipitur: ut Grauitas odoris: Grauitas doloris: Grauitas ſomni. Grauiter
Graues quoq; aduerbiū: mō pro multū accipitur. Cecilius. Placere hoc cœpit grauiter. Cicero. Nec Cecilius
Leuis uero audiendi grauiter: qui inimicis iraſcendū putant. Virgi. Grauiter ſpirantis copia thym Cicero
Grauitas bræ: modo pro aſpere: male. Idem. Graue olentis auerni: mō pro moleſte. Cicero. Graui/ Virgilius
Grauiter ter: & iniquo animo tuli: Nōnunq̄ pro ſapienter. Idem. Si qd prudenter: ſi qd grauit factū Idem
Grauedo eſt: hoc eſt nō leuiter: ac inſipienter: ſed mature: ſapiēterq;. Marcellus ſcribit Graue moleſtū Cicero
Graue eſſe. Cicero. Quod nunq̄ ſenectutē tuam tibi grauē ſenſerim. Hinc Grauedo capitis dicitur Idem
Graue pnicioſum: nocens: acerbū. Cicero. Magnū illud bellū: & Grauē aduerſariū imperii Marcellus.
ſubſtuliſſem. Idem. Facilius etiā in morbos incidūt adoleſcētes: grauius ægrotant: triſtiuſq; Cicero
curant. Graue: forte: robuſtū. Virgi. Ferit enſe grauem Tymbræus Oſirim. Graue ſolidum Idem
firmū: cōſtans: plenū auctoritatis: ſeuerū. Cicero. Vt iam ſint alia grauiora: atq; meliora: tñ Virgilius
nos ſtudia noſtra naturæ regula metimur. Idem. Vnde ad agendum: aut dicendū copia de/ Cicero
promi maior grauiſſimorū exemplorū: quaſi incorruptorū teſtimoniorū poteſt. Graue pō Idem
Graue æs deroſum: Vnde Graue æs dictū: quia deni aſſes ſingula pōdo efficiebant: Vnde etiam pro Virgilius
pleno ponit. Virgilius. Donec regina ſacerdos Marte grauis. Idem. Nō inſueta grauis ten Idem
tabunt pabula fœtas. Idem. Tum pietate grauem: ac meritis ſi forte virūq; quem cōſpexere Idem.
ſilent. Item pro fœcūdo: & frugifero. Idem. Quid labor: aut benefacta iuuant: qd vomere Idem
terras inuertiſſe grauis. Et pro grādæuo. Idem. Hic grauis Entellū dictis caſtigat Aceſtes. Et Saluſtius.
pro multo. Saluſtius. Cœpit per omnem prouintiam graue precium fructibus eſſe. Varro. Varro
Vbi graues paſcantur: atq; alantur Pauonum greges. Graue amarum. Idem. Abſcinthiū ut Idem
Graueolentia bibam graue: & Caſtoreum. Ab hoc Graueolentia dicit pro malo odore. Plynius. Et oris Plynius

graueolentiam tollit. Et Grauida mulier: quæ iam concepto fœtu grauatur: quemadmodũ
Prægnans: quæ iam occupata eſt in generãdo: qđ cõceperit. & Inciens propinqua partui:
ꝙ incitatus ſit fœtus eius. Grauidus etiã pro pleno ponit̃: Vnde & Grauidare veteres vſur/
Cecilius parũt pro implere. Cecilius. Myſteria hic honeſte grauidauit: probo. Itẽ a grauis Grauaſtel
Plautus lus deducit̃: hoc eſt ſenex. Plautus. Quid eſt grauaſtellus iſte: qui aduenit. & Grauedinoſus:
torminoſus: de quo ſupra diximus. & Grauo verbũ: qđ eſt ꝑmo: onero: A quo Aggrauo:
Prægrauo: A quibus deducit̃ Aggrauator: Aggrauatio: Prægrauator: Prægrauatio: Gra
uator: Grauatio. & aduerbium Grauate: quod ſignificat cum labore: ſiue cum moleſtia.
Item a grauis Grauiloquus: ſicut a grandis Grandiloquus: & Grauiloquentia: ſicut Gran/
Virgilius diloquẽtia: & Graueſco: grauis fio: hoc eſt ponderoſus. PACI. Tranquillitati ciuitatis. Pa
Idem. cem eſſe quidã diffiniũt tranquillã libertatẽ. Virgil. Pars mihi pacis erit dextrã tetigiſſe Ty/
Idem ranni. Metaphorice tñ interdũ pro venia accipit̃. Idem. Sed votis ꝑcibuſq; iubent expoſce
re pacẽ. Interdũ pro propitiatione. Idem. Exorat pacẽ diuũ. Idem. Pacẽq; p aras exquirunt
Vlpianus Dicta eſt autẽ Pax a pactione. Eſt eni Pactio: ut Vlpianus inquit: duorũ pluriumue placitũ
& conſenſus. Atqui Pacionem dicebant: Nunc Pactio dicitur: a verbo Paciſcor: qđ ſignifi
cat cõuenio: Vnde Pactus mercedẽ dicimus. i. dũ de mercede cõueniſſet. Hinc fit Pactũ: qđ
ſignificat conuentionẽ. A pace fit Paco verbũ: quod ſignificat mitigo: lænio: placo: & Paci
fico: qđ eſt pacẽ facio: A quo Pacificatio. Quidã hæc tria ita ſepãt: ut Pacificatus ſum: pa
cem feci ſignificet: Pacatus ſum: in pace ſum: ab armis deſtiti. Placatus ſum ab indignatione
animi ad lænitatẽ redii: uel animo læni ſum. Item a pace fit Pacifer: quo nõnulli vtunt̃: hoc
Cicero eſt ferẽs pacẽ. A pace uero Pacate aduerbiũ. i. tranquille: ſedate. Quidam etiam a pacificor
Pacificatorẽ deducũt. Itẽ Pacificatoriũ. Cicero. Poſtq; nos pacificatoria legatiõe implica
tos putant. Veteres in plurali Paces vſurparũt. Varro. Aiaduertendũ primũ quibus de cau/
ſis: & quemadmodũ conſtituerũt paces: Secundũ: qua fide: & iuſtitia eas coluerũt. Paciſcor
Vlpianus a pango deducit̃: de quo inferius dicemus. A paciſcor uero fit cõpoſitũ Depeciſcor: A quo
Terentius. Depectus: quod ſignificat: ut Vlpianus ſentit: turpiter pactus. Sed falſum eſt. Nam & in bo
Cicero nam: & in malam partẽ accipit̃: & idem ſignificat: qđ pactus. Teren. Ita me dii beneament
ut mihi licet tam diu qđ amo frui: iam depeciſci morte cupio. Cicero. Quidam qum circũ/
ſederetur: neq; effugere vllo mõ poſſet: depectus eſt cum hoſtibus: ut arma: & impedimenta
relinqueret: milites educeret. Pax græce εἰρήνη: hoc eſt Irene dicit̃: A quo fit compoſitum
Martianus Irenarches: ſiue Irenarcha: hoc eſt qui ad tollendas diſcordias: & pacandos ciuium animos
in ciuitate præficit̃. Martianus tñ iuriſcõſultus eos Irenarchas appellat: q diſciplinæ publi/
cæ: & corrigendis moribus præficiunt̃. INIMICA. Aduerſa: contraria hoſtis. Amicus di/
citur qui amat: & indiſſolubili familiaritatis iure coniũctus eſt: Eius contrarium eſt Inimi/
cus. Ab amando autẽ Amicus appellatus: & honeſta quidem res eſt: ſignificatq; eum: cũ quo
vera amicitia coniũcti ſumus: cum Amica quando ad virũ refertur: inhoneſta res fit: ut Hæc
Plautus amica mea eſt: hoc eſt cõcubina: ego uero eius non amicus ſum: ſed amator: Amatorẽ quip/
Plautus pe dicimus: qui ad tempus: et veneree amat: Vnde Amor eiuſmodi Amatio dicitur. Plautus
Nimis pene inepta: atq; odioſa eius amatio eſt: & ab eo fit diminutiuũ Amatorculus. Plau
tus. Nam qum ſedulo mũditer nos habemus: vix ægre amatorculos inuenimus. Amicũ uero
qui pudice ac perpetuo amat. Si uero hæc cũ re inanimata iungunt̃: ſignificat vtile ſiue gra/
Plynius tum: ut Amicus pratis humor: Amica frugibus æſtas: Amicũ plãtis ſydus. Ab amica fit Ami
Cicero cula diminutiuũ. Plynius. Miſerat etiã ep̃las Romã ad amiculam quandam. Amare aliqñ
in bonam partẽ accipit̃: & plus eſt q̃ diligere. Cicero. Qui erat: qui putaret ad eum amorẽ
Plautus quem erga te habeam: poſſe aliquid accedere: tantũ tñ acceſſit: ut mihi deniq; nunc amare vi
Seneca dear antea dilexiſſe. Aliqñ Amare eſt captum amore eſſe. Plautus. Amat filius certũ eſt. Se/
neca. Eleganter mihi videtur Panetius reſpondiſſe adoleſcentulo cuidam quærẽti an ſapiẽs
amaturus eſſet. De ſapienre inquit videbimus. Mihi & tibi: qui adhuc longe a ſapiente abſu
mus: nõ eſt cõmittendũ: ut incidamus in rem cõmotã: impotentẽ: alteri emancipatã: vilẽ ſi/
bi. Siue eni nos reſpicit: humanitate eius irritamur: ſiue contẽnit: ſupbia accẽdimur. Aeque
facilitas amoris q̃ difficultas nocet: faciliter capimur: cum facultate certamus. Itaq; conſcii
nobis imbecillitatis noſtræ quieſcamus: nec vitio infirmũ animũ cõmittamus: nec formæ:
Cicero nec adulationi: nec vllis rebus blande trahẽtibus. Ab amo Amor deriuat̃: qui ſimiliter mõ
Seuerinus. in bonam partẽ accipitur pro ſobrio: caſtoq;. Cicero. Incenſus ſum amore incredibiliũ vir/
Virgilius tutum tuarum. Seuerinus. O fœlix hominũ genus: ſi veſtros animos amor: quo celum regi
Idem tur regat: Mõ in malam pro turpi: atq; venereo. Virgilius. Sed non vlla magis vires indu/
ſtria firmat. Quam Venerem: & ceci ſtimulos auertere amoris. Idem. Omne adeo genus in
Papinius terris: hominũq;: ferarũq;: Et genus equoreum: pecudes: pictæq; volucres In furias: ignemq;
ruunt: amor omnibus idem. Hinc Amor etiam pro cupidine: quem veteres amoris deũ eſſe

Grauidus
Prægnans
Inciens
Grauido
Grauaſtellus
Grauidinoſus
Grauo
Aggrauo
Prægrauo
Aggrauator
Aggrauatio
Prægrauator
Prægrauatio
Grauator
Grauatio
Grauate
Grauiloquus
Grauiloquentia
Grandiloquus
Grandiloquẽtia
Graueſco
Pax
Pacio
Pactio
Paciſcor
Pactus mercedẽ
Pactum
Paco
Pacificor
Pacificatio
Pacificatus ſum
Pacatus ſum
Placatus ſum
Pacifer
Pacate
Pacificator
Pacificatoriũ
Paces
Paciſcor
Depeciſcor
Depectus
Irenarches
Irenarcha
Amicus
Inimicus
Amica
Amator
Amatio
Amatorculus
Amicula
Amo
Amor
Amor pro Cu
dine

dicebant.Frequentiſſime ponitur.Papinius de Venere. Tenerorum mater amorum. Pro/
pertius.Quicũq; ille fuit:puerũ qui finxit amorem.In plurali uero numero Amores ſemper
pro turpibus atq; venereis accipimus.Item Amans dum participiũ eſt : frequenter pro eo q
honeſte amat accipit̃.Cicero.Magnũ opus omnino:& arduũ conamur. Sed nihil difficile
amanti puto:Amo aũt:& ſemp amaui ingeniũ:ſtudia:mores tuos.Quando uero eſt nomẽ
capitur pro eo:qui amore eſt captus.Militat oĩs amans:& habet ſua caſtra cupido.Quan/
doq; etiã qñ eſt pticipiũ.Plautus. Tu es q̃ mihi miſero amanti obibis ſanguinẽ. Itẽ ab amo
fit Amabilis:hoc eſt dignus amari.Plautus.Compara labella labellis:bella es:atq; amabilis
Cuius contrariũ eſt Inamabilis.Martial.Inamabilis Sciurus:& frequens Phœnix.Ab ami
co Amicitia deriuat̃:q̃ diffinit̃ ſtudiorum omniũ volũtatũq; cõſenſus : Cuius cõtrariũ Inimi
citie ſunt plurali numero:q̃uis veteres etiã ſingulari aliqñ ptulerũt.Ennius.Amicitiam atq;
inimicitiã in frõte promptã gero.Itẽ ab amo Amatorius:hoc eſt ad amorẽ ptinẽs:Vñ ama
torii verſus dicunt̃:& Amatoriæ epl'e.Itẽ Amatoriũ poculũ:veneficiũ : qđ cõciliandi amo
ris gr̃a porrigit̃:qđ etiã ſubſtantiue Amatoriũ dicit̃.& Amatorie aduerbiũ:hoc eſt ad ſimi
litudinẽ amantis.Eſt etiã Amatorie nomẽ propriũ Nymphæ:& ut quidam putant:vna ex
muſis:quæ græce Erato dicit̃. Ouidius.Vilis Amatorie:vilis mihi cãdida Clio. Itẽ ab amo
Amita:patris mei ſoror:quia a patre amata eſt:Nam plus ſorores a fratribus:q̃ fratres dili
gi ſolent.Sunt tñ qui Amitã dictam putent quaſi a me tertiam.Amites vero perticæ ſunt au
cupales:primogeniũ nomen.Maior Amita dicebat̃ Aui & Auiæ amita:ſicut Maior Auun
culus Aui & Auiæ Auũculus: Maior Socer : vxoris meæ Proauus : Maior Socrus : vxoris
meæ Proauia.Itẽ ab amans fit Amantior compatiuũ:& Amantiſſimus ſuperlatiuũ:& ad/
uerbia Amãter:Amantius:Amantiſſime. Item ab amico Amicior:Amiciſſimus:& aduer/
bia Amice:Amicius:Amiciſſime.Sicut ab inimicus Inimicior:Inimiciſſimus:Inimice:Ini/
micius:Inimiciſſime.Itẽ quo veteres vſi fuerũt Inimicit:ut eſt in Epl'a.C.Fabricii:& Aemi/
lii conſulũ ad Pyrrhum regẽ:pro qua ille gratias Romanis egit:captiuoſq; omnis: quos tũ
habebat:reſtituit. Cõſules Romani.Sal.d.Pyrrho regi.Nos p tuis iniuriis cõtinuo aĩo
ſtrẽnue cõmoti inimiciter tecũ bellare ſtudemus:Sed cõis exempli:& fidei gr̃a viſum eſt:vti
te ſaluũ velimus:ut eſſet quẽ armis vincere poſſimus.Ad nos venit Nicias familiaris tuus:q
ſibi p̃tiũ a nobis peteret:ſi te clam interfeciſſet:id nos negauimus velle: neue ob eã rem qcq̃
cõmodi expectaret:& ſimul viſum eſt:ut te certiorẽ faceremus:ne quid eiuſmodi ſi accidiſ/
ſet noſtro conſilio ciuitates putarent factum:& quod nobis non placet p̃tio:aut p̃mio : aut
dolis pugnare:Tu niſi caueas iacebis.Vale.Antiqui pro amico:& amica Ametũ:& Ametã
dicebant. Laberius in lacu auerno mulierẽ fuiſſe ametabundam ſcripſit:hoc eſt amantẽ. Et
Amaſſo pro amauero:& Aemulus:qui aliquẽ imitat̃:& ſequit̃:qđ nõ niſi amore fieri po/
teſt.Cicero.Illo æmulo.A contrario ſenſu Aemulus pro inuido ponit̃.Virgil.Aemula nec
dũ tpibus geminis canebat ſparſa ſenectus.Idem.Aemulus exceptũ Triton:ſi credere dignũ
eſt:Int̃ ſaxa virũ ſpumoſa immiſerat vnda.Ab hoc fit Aemulor verbũ:qđ mõ imitor ſignifi
cat:mõ inuideo:A quo Aemulator:Aemulatrix:Aemulatio:& Amuſſis regula fabrorũ:ad
quam aliqd exæquat̃:a quo fit Amuſſim aduerbiũ:& ab eo compoſita Adamuſſim:& Ex
amuſſim.i.recte:caſtigate:regulariter.Hinc Emuſſicata diunt̃:q̃ ad amuſſim facta ſunt.Sũt
etiã qui Amarũ ab amo p antiphraſim deductũ velint:q̃ſi minime amandũ:Nos potius ab
amaritudine maris deriuatum exiſtimamus.Eſt enim proprie Amarum inſuaue : & contra
rium dulci.Virgil.Et amaris in tuba fibris.Idem.Et amara pauſia bacca.Aliqñ tñ ponitur
pro acerbo.Idẽ.Iſq; amens animi:& rumore accenſus amaro.Aliqñ pro ſæuo:crudeli:no/
cente.Idem.Hoſtis amare qd increpitas:mortẽq; minaris.Amaritudo : hoc eſt inſuauitas:
aſpitas:& p metaphorã anxietas animi:& ſolicitudo:& Amare aduerbiũ:& Compatiua :
& ſuplatiua eorum.& Amaror pro amaritudine.Lucre.Dilutaq; cõtra cõnitimur miſceri ab
ſcinthia tangit amaror. Virgilius. At ſapor inditium faciet manifeſtus : & ora Triſtia ten/
tantum ſenſu torquebat amaror. Mare autem primogenium vocabulum eſt : & ſignifica/
tio eius manifeſta eſt : q̃uis aliqñ pro quacũq; grãdiori aqua vſurpat̃.Aq̃ maris ſalſa eſt : &
bis quotidie affluit ac refluit.Mirũ eſt : qđ ſcribit Ariſt.Nullũ aĩaliũ æſtu recedẽte expirare
cãm putat:qđ ſydus Lunæ ſp̃us ſit:& hoc eẽ qđ terras ſaturat:accedenſq; corpa implet:ab/
ſcedens inanit.Ideo cũ incremẽto eius videmus Cõchylia augeri:qum etiã ſanguini eſt ho/
minũ cũ lumine ei9 creſcere:ac minui.Hinc Sol ſydus maſculũ eẽ philoſophi ſcribũt:torrẽs
cũcta ſorbenſq;:ſic mari late patẽti ſaporẽ incoqui ſalis:qa exhauſto inde dulci tenuiq; : qđ
facillime trahit vis ignea:omne aſperius:craſſiuſq; linquat̃.Ecõtrario Lunæ fœminæũ : ac
molle ſydus eẽ:nocturnũq;ſoluere humorẽ:& trahere:nõ auferre. Altiſſimũ mare qndecim
ſtadiorum eẽ nõnulli tradiderũt:ex aduerſo Coraxorũ gentis: vocãt Bathea ponti: hoc eſt
pfunda trecẽtis a cõtinenti ſtadiis:vbi vada nunq̃ repta ſunt.A mari Marinũ dicimus:qđ

Left margin: Amores — Amans — Amabilis — Inamabilis — Amicitia — Inimicitiæ — Inimicitia — Amatorius — Amatoriũ pocu lum — Amatorium — Amatorie — Amita — Amites. — Maior amita — Maior auũculus — Maior ſocer — Maior ſocrus — Amantior — Amantiſſimus — Romanorũ æq/ tas. — Amanter — Amantius — Amantiſſime — Amicior — Amiciſſimus — Amice — Amicius — Amiciſſime — Inimicior — Inimiciſſimus — Inimice — Inimicius — Inimiciſſime — Inimiciter — Ametus — Ameta — Ametabunda — Amaſſo — Aemulus — Aemulor — Aemulator — Aemulatrix — Aemulatio — Amuſſis — Amuſſim — Adamuſſim — Examuſſim — Emuſſicata. — Amarum — Mare — Bathea ponti — Marinum

Right margin: Propertius — Cicero — Plautus — Plautus — Martialis — Ennius. — Ouidius — C. Fabri/ cius — Laberius — Cicero — Virgilius — Idem — Virgilius — Idem — Idem — Lucretius — Virgilius — Ariſtoteles

mare icolit:uel ex mari ē:ut Marinū piſcē. Marinā aquā.& Maritimū:qđ ad mare incolit
uel ad mare eſt:uel ad mare fit:ut ora Maritima.gens Maritima.bellū Maritimū.Trāſma-
rinū aūt dicimus:qđ trās mare eſt. Vnde Tranſmarinum triūphum vocamus.& Trāſmari
nas merces. Maris fluuius ē Agathyrſarū in Hiſtrum defluēs.Marus mons:Traciæ.Com-
poſita ab amo fiūt: Peramo:qđ eſt vehemēter amo:uel vſq; ad finē amo.Deamo:depereo.
Adamo:ſimilit amatorie amo.Sed qñ cū aſpiratiōe ſcribit Adhamo:idē eſt qđ obligo.Ci
Cicero cero.Qui enī ſeruis honores adhamauerūt:vix admittūtur ad eos:nec ſatis cōmendati mul
Virgilius titudini pñt eſſe.deduciturq; ab Hamus:quod catenam ſignificat. Virgilius.Hamis:auroq;
Varro trilicē:hoc ē hamis aureis.Vnde & pro eo inſtrumēto ponitur:quo capiūtur piſces. A quo
Hamiotæ a veteribus piſcatores dicebant. Varro.Cohortes coquoꝝ:atq; hamiotaꝝ:an-
cupūq;.Item Hamotrahones:modo piſcatores:mō q vncis cadauera trahebāt:pſertim pe-
ſtilentiæ tempore.Hamum quidā a græco deductum putant.Nam græci αμματα dicūt
ligamenta. Vnde Amentum dictum: quod quidam eſſe id exiſtimant quo iacula: ut mitti
poſſint:iungantur:ideoq; ſic appellatum:ꝙ ad mētum id aptantes trahant: ſed falſum eſt.
Plynius Nam Amentum omne ligamen ſignificat.Plynius.Sedes enī huic poſita: ſoleiſq; ſine amē
to inſignis in Metelli publica porticu.Ideo autē aſpirationē aſſumpſit Hamus: ut in dati-
uo & ablatiuo ſingulari ab Amo verbum diſtingueretur. Ab amēto ut quidam putāt: Exa
men dictū:quaſi examentū:eſt enī filum qđ in trutina regitur: de quo ſuperius diximus. A
quo fit Examino verbum:quod ſignificat ſcrutor:inueſtigo:exquiro:exploro.A quo Exa-
minatio:exqſitio. Examē etiam pro ipſa examinatione accipitur.Interdū etiam ſignificat
Apum: Veſparum: aut Locuſtarū: aliorumue ſimiliū congregationē: ꝙ hæc ita vniantur:
ut ſimul videantur ligata. PLACIDAE.Mitis:ſedatæ:Epitheton quietis eſt placida:& a
placeo deriuatur:ꝙ quæ quieta ſunt oībus placent.Placere ē gratū eſſe:Cuius contrariū eſt
ab eo cōpoſitum Diſplicere.Aliqñ per metaphorā placere capit pro efferri:& quodāmo-
do gloriari:cū alterius cōtemptu:ut ego nimis placeo mihi:Tu nimis places tibi: Ille nimis
Quintilia. placet ſibi.Quintilianus.Placeas licet tibi opū tuarū fiducia diues:Si mihi idē inuidere nō
Apuleus expedit:pares ſumus.A diſpliceo fit Diſplicētia. Apuleius.Diſplicētia quadā rerū: quas au
Plautus diuerat:affectus.Itē a placeo Perplaceo:qđ eſt vehemēt placeo.Plautus.Perplacet:& Cō
placeo idem:qđ placeo.Item Placitum:quod ſignificat conſenſum: & quaſi decretum plu
rimoꝝ:& veluti pactio quædam firmata.Plynius.Tyberio claudio principe ante hos qua
draginta annos inſtitutum:ut ieiuni biberēt:potuſq; vini antecederēt cibos:externis et hoc
artibus:ac medicoꝝ placitis nouitate aliq ſeſe cōmendātiū.Idem.Eadē ætas Neronis prin
cipatu ad Theſalū tranſiliuit delentem cuncta maiorum placita: & rabie quadā in omnes
æui medicos perorantem.Item a placidus Placo deriuatur:quod ē mitem: ac placidū facio
propitio.A quo placator ꝓpitiator dicit.Placatio:ꝓpitio.Placabilis ꝓpitiabil.& Placē-
ta libum farinaceum:quod fit ex farina:caſeo:melle: uel quod nobis placeat: ꝙ ea ſolerent
deos placare.SEMPER.Continue:ſine interuallo. A quo compoſita fiūt Semperuiuum
herba.& Sempiternus.& Sempiterne aduerbium: de quibus ſupra diximus. Sēpiternum
ab Aeterno ita diſtinguūt:ꝙ Sempiternum dicunt deum eſſe:qui ſemper fuit:eritq;.Aeter-
nos homines:qui principium quidē habuerunt:& tamen animo ſunt immortales: atq; ꝑ-
Terētius petui. Terentius. Ego deorum vitam propterea ſempiternam eſſe arbitror: ꝙ voluptates
eorum ſunt propriæ.SOLICITABAT.Inquietabat:moleſtia afficiebat.Solicitare enim
eſt:uel ſpem:metumq; oſtēdere:ut Solicito plebem:uel inquietare:& curam inijcere:ut hoc
loco. Ab hoc fit Solicitatio:q ab altero fit.et Solicitudo:q mētibus īhæret:hoc ē cura:et in-
qetudo mētis.Terētius.Tū nuptiaꝝ ſolicitudo.& Solicitus:inqetus:ac curis plenus.Solici
to āt a ſolo deductū ē:qſi ſolo cito:hoc ē loco dimoueo.Solum enī neutro genere dr:qcqd
Virgilius alicui rei ſubiacet.Vñ nauis ſolū ē mare. Virgilius de mari.Subtrahiturq; ſolū.Hinc Solū ꝓ
loco ponit.Itē ꝓ terra:ꝙ pedibus nřis ſubiecta ſit. Vñ Natale ſolū dicimus patriā:hoc eſt
terrā:in q nati ſumus.& Exulē:q ex patria eiectus ē qſi extra ſolū: quēadmodū idē Extor-
ris appellatur:qſi extra terrā. A quo Exulo verbū:hoc ē patria priuatus ſū.Et Exilium:ipſa
Plautus priuatio.Item ab hoc ſolo Solidū dicitur:qđ mō ſignificat cōtinuū:ac iuge.Plautus.Decē
Virgilius annos ſolidos errauit puer.Modo plenū:integrum:nihil vacui aut concaui hñs.Virgilius.
Solidoq; adamāte colūnæ.Hinc fit Solido verbū:qđ eſt roboro:firmo. A quo Cōſolido.
& Solidatio: A quo Cōſolidatio.& Solide aduerbiū.& Cōſolida herba:q & Cōferua.et
Coagulū dr.& Græce Strygnon.Quidā etiā Strumū appellāt:ꝙ ſtrumis illita ſanādis pe-
culiaris eſt. Alii Cōferuā vocant aliā herbā:a conferminādo:quæ in aquis dulcibus naſcit.
Spongia verius aquarum ꝗ muſcus: aut herba villoſæ denſitatis: ac fiſtuloſæ Curatum ea
legimus prolapſum ex alta arbore putatorem quendam: omnibus fere oſſibus confra-
ctis:circundata vniuerſo corpori:& aqua ſua inſperſa,quotiēs inareſceret. Item a ſolidum

Marinus piſcis
Marina aqua
Maritimum
Maritima ora
Maritima gens
Maritimū bellū
Trāſmarinū
Trāſmarinus triumphus
Trāſmarina merces
Maris fluuius
Marus mons
Peramo
Deamo
Adamo
Adhamo
Hamus
Hamiotæ
Hamotraho
Amentum
Examen
Examino
Examinatio
Placidus
Placeo
Diſpliceo
Diſplicentia
Perplaceo
Complaceo
Placitum
Placo Placator
Placatio
Placabilis
Placēta Semp
Semperuiuum
Sempiternus
Sempiternitas
Sempiternus
Aeternus Solicito
Solicitatio
Solicitudo
Solicitus Solū
Natale ſolum
Exul Extorris
Exulo
Exilium
Solidum
Solido
Conſolido
Solidatio
Conſolidatio
Solide
Conſolida
Conferua
Coagulum
Strygnon
Strumum

Inſolidū dicimus aduerbialiter:hoc ē in integrū:ut oēs promiſerūt inſolidum ſe ſatiſfactu
ros:hoc eſt integre vnuſquiſq; per ſe:& non omnes ſimul. Itē a ſolo fit Soliſtimū:quod ſo/
li eſt. ita enim a ſolo Soliſtimū dicimus:ſicut a medio Mediaſtimū: Antiqui nō modo bal/
neorū:ſed ædiū quoq; miniſtros Mediaſtimos vocabāt:q; medii eſſent ad preſtāda officia.
De tripudio Soliſti mo dictū eſt a nobis ſuperius. & Solidus numeri genus: quo in p̄ſentia
vtimur: Viginti ſolidi libram cōſtituunt.& Solitaurilia: quæ imolatio erat trium hoſtiarū
diuerſi generis: Tauri: Arietis: Verris:quia omnes ſolidi:integriq; ſint corporis. Alii Soli/
dum nō a ſolo:qđ terram ſignificat:ſed ab Oſcorū vocabulo dictum volunt. Oſci eni So/
lon totū vocant. Vnde Soliferreū genus teli appellatum:quaſi totum ferreum.& Solers in
omni re prudens:quaſi totus ars. A quo Solertior Solertiſſimus.& Solertia:induſtria:quo
rum cōtraria ſunt Iners:quaſi ſine arte.Inertior.Inertiſſimus.Inertia.& Solenne:qđ om/
nibus annis preſtari debet. A quo Solennitas appellata.& Solor:quaſi ſolidū:redintegro:
A quo Solatium:& quo poetæ potius vtūtur:Solamen. Virgilius.Solamēq; mali de collo
fiſtula pendet.& Cōſolor.& Cōſolatio.& Cōſolabundus.& Conſolamen. & Cōſolato
rium. Vnde Cōſolatoriam epiſtolā dicimus. & Cōſolatoriū carmē. Quidam Solatium a
cōſolatione ita diſtinguūt:ut Solatium re fieri dicant:Cōſolationē verbis.& Cōſolari ora
tione ſolari.& Soliū:armariū e ligno factū:in quo reges ob corporis ſui tutelā ſedebant:di
ctū quaſi ſolidū. Ponitur tamē abuſiue pro ſella regali:& pro vaſe: in quo uel balneamur:
uel cōdimur. Quidam tamen Soliū a ſedendo deductū putant:ut ſupra oſtendimus. Vnde
& Soliſternia.& Solaria appellata.& Solox lana craſſa quaſi ſolida.Item pecus lana cō/
tectum. Titinnius.Lana Soloci ad purpuram data.Lucillius. Montano hirco :atq; Solo/
ce. Sicut ecōtrario oues:quæ ventrē lana nudum habēt Apicæ dicuntur.Item a Solon:qđ
Oſcorum lingua totum ſignificat Solus deriuatur: Nam qui vnus eſt: totus eſt. Aurelius.
Etenim qum vnus erat in mundo: vnius error omnium fuit:& oēs errauimus ī eo vno. Ab
hoc Solitarius dictus:qui ſolus viuit. Vnde Solitaria vita. & Solitarius paſſer. & Solilo/
quus qui ſolus loqtur.& Soliloquium:qđ per nos cōtemplādo loqui ſolemus.& Solitudo
quam veteres etiā Solitatē dixere: & Solea : qđ ſola pedibus ſubiiciat̄. Genus calciamenti
eſt plantis ſubiectū.nam cætera prope nuda teretibus corrigiis nectūtur:quæ dicūtur Amē
ta:eo q; aptantes ea ad mentum trahunt. Plynius. Corneliæ Gracchorū matri ſedēs ſtatua
poſita fuit:ſoleiſq; ſine ammento inſignis in Metelli publica porticu. Amēta etiā dicuntur
quibus vinciuntur iacula :ut mitti poſſint. Vnde Amentatas ſoleas. & Amentata iacula di
cimus . Quidam putant hoc vocabulum a græcis acceptum:qui hæc [illegible] vocant.
Soleas vero voce græca Crepidas nominamus . & per diminutionem latinam Crepidu/
las:earumq; ſutores Crepidarii dicūtur.Cicero:Hoc calciamenti genus Gallicas vocat.Cū
gallicis & lacerna cucurriſti. Solea etiam piſcis eſt:de quo ſupra diximus.Item materia ro/
borea:ſuper qua paries craticius extruitur. Quidam etiam putant Crepidas latinum voca
bulum eſſe:a crepitu:hoc eſt a ſono: quem ambulando reddunt appellatas. Crepare enim
proprie ſonare eſt. Vnde Crepitus dictus ē. Terētius.Sed hoſtiū cōcrepuit. Eſt aūt Crepi/
tus ſonitus violētus:ex impulſu reſultās. A quo Increpare ē cū impulſu vocis:& immani ſo
nitu rep̄hendere:incuſare:inſultare. A quo fit Increpitare frequentatiuū. Virgilius. Hoſtis
amare quid increpitas. morteınq; minaris? Idē. Aeſtatem increpitans ſeram. Et Increpa/
tio huiuſmodi rep̄henſio. A crepo fit frequentatiuū Increpito:quod proprie eſt Cimbalo/
rū:tympanorūq;:& aliorū huiuſmodi. A quo fit Crepitaculum: qđ Siſtrum dicit̄:frequēs
in ſacris iſidis. Eſt enim Siſtrū Aeneū crepitaculū:cuius per anguſtā laminam in modū bal
tei recuruatā traiectæ mediæ paucæ vngulæ:criſpāte brachio trigeminos ictus:reddūt argu
tum ſonum. Virgilius. Regina in mediis patrio vocat agmina Siſtro. Martialis de Crepi/
taculo. Si quis plorator collo tibi vernula pendet Hæc quatiat tenera garula Siſtra manu.
& Crepitulum ornamentum capitis ē:qđ in capitis motu crepitū facit. Crepitus etiam tur
pis ventris ſonitus appellatur. Concrepo quoq; a crepo deducit̄ eiuſdē cum eo ſignificati
onis. Siſēna. Cōglobati:& collecti cōcrepāt armis.& Percrepo. Lucillius. Percrepa pugnā
Pōpili factā:Corneli cane. Aliqñ tū p metaphorā capit̄ p conq̄ror:uel doleo. Idē. Et cre/
pat antiquū genus ut pietate repletū. Plautus. Qui crepat defūctū patrē. Horatius. Qui po
ſthuma grauē mollicié:aut pauperié crepat. Aliqñ p incito. Turpilius. Age tu: hymenæū in
crepa. Nōnūq; p frāgor. Virgilius. Et acuto murice remi Obnixi crepuere. A quo Crepi/
do deriuat̄:q̄ pprie ē p̄rupti ſaxi altitudo:et moles. Idē. Forte ratis cælſi cōiūcta crepidine
ſaxi Expoſitis ſtabat ſcalis:et pōte parato. Quādoq; p ferio. Ennius. Sed ſonitu aures meas
pulſu pedū īcrepat. Cicero. Itaq; vir bonus hēat hāc vim:ut ſi digitis cōcrepuerit: poſſit lo
cupletū teſtō nomē eius irrepe. A crepo ēt Capræ:et a pricipio Crepæ ſūt ærpellatæ:q; cru
ribus crepēt:ut ſupra diximus.& Crepi luperci a crepitu pellicularū quē faciūt verberantes.

Inſolidum
Soliſtimum
Mediaſtimū
Solidus
Solitaurilia
Solon
Soliferreum
Solers
Solertior
Solertiſſimus
Solertia
Solenne
Solēnitas
Solor
Solatium
Solamen
Conſolor
Cōſolatio
Conſolamen
Cōſolabundus
Conſolatorium
Cōſolatoria epi
ſtola
Cōſolatoriū car
men
Solium
Soliſterniū
Solarium
Solox Apica
Solus
Solitarius
Soliloquus
Soliloquiū
Solitudo
Solitas
Solea
Ammētum
Ammentatæ ſo/
leæ
Ammentata ia/
cula
Crepida
Crepidula
Crepidarius
Gallica
Solea
Crepo
Crepatus
Increpo
Increpito
Increpatio
Crepito
Crepitaculum
Siſtrū Crepitus
Cōcrepo
Percrepo
Crepido
Capra Crepa
Crepi luperci

Virgilius
Titinnius
Lucillius
Aurelius
Cicero
Terentius
Virgilius
Idem
Virgilius
Martialis
Siſenna
Lucillius
Idem
Horatius
Turpilius
Virgilius
Idem
Ennius
Cicero

Mos enim Romanis erat in Lupercalibus nudos diſcurrere: & pellibus obuias quaſq; fœminas ferire: Crepera res: ut Nonius ſcribit: dubia dicitur. Vnde & Crepuſculum: lux dubia. & Decrepiti: ſenes in dubio vitæ cõſtituti: uel ꝙ nec mouere ſe propter ſenectutem: nec vllum facere crepitum poſſunt. & Creperum bellum anceps: & dubium. Inde Increpito quidam dictum putant: quia maledicta fere incerta: & dubia ſunt. Item a crepo Crepor: ꝓ crepitatione deducitur. & Crepundia: puerilia ornamenta: de quibus ſupra diximus. Solum quoq; aliquando pro deſerto vſurpant poetæ. Virgilius. Heu male tum Libyæ ſolis erratur in aruis. & a ſolus deducitur Sol: ꝙ tantam claritatem ſolus obtineat. Vnde Aſſyrii quoq; huic nomini Adad nomen addiderunt: qđ eorum lingua ſignificat ſolum. Ab eo fit Solaris Vnde Solaris radius dicitur. & Solaris annus: qum ſol expleto per omnia ſigna circuitu ad id: vnde digreſſus fuerat: redit: quod fit fere trecentis ſexaginta quinq; diebus. Sicut Lunaris annus dicitur: qui menſe vno ſuum conficit curſum. & Magnus annus: qum omnes planetæ in vnum locum recurrunt: quod fit: ut ſcribit Hortenſius: ſpacio duodecim milium: et noningentorum annorum. & Solaris herba: quam græco nomine Heliotropium dicimus ꝙ ſe cum ſole circũagat: etiam nubilo die: tantus eſt eius ſyderis amor: & nocte contrahat ceruleos flores. Magnus eſt medicorum noſtri temporis error: qui Cicorium putant Heliotropium eſſe: qum Cicorium ſit intubũ erraticum: cui radix longa: & lenta: qua ad vincula etiam vtũtur: eſtq; herba frigidiſſima: qum Heliotropium temperata ſit: & aliquid habeat caliditatis. Cicorium quidam ob ſingularem ſalubritatem Chreſton appellãt. Græci enim χρηςὸν vtile vocant. Alii Pancration: quod παγκράτιον omnipotens ſit. Magi putant huius ſucco cum oleo perunctos fauorabiliores fieri: & quæ velint facile impetrare. Solaris quoq; lapillus eſt: quem ſimiliter græco vocabulo Heliotropium nominant porracei coloris: ſanguineis venis diſtinctus: de quo ſupra diximus. Sicut Solis gemma: alius lapillus eſt candidus: qui ad ſpetiem ſolis in orbem fulgentes radios ſpargit. Item a ſole Solanus Vnde Subſolanus ventus: de quo ſupra diximus: qđ ſub ſole oriente naſci videatur. & Solanum herba: quam alii Strychnium: alii Halicacabum: alii ꝙ veſicæ medeatur: & calculis Veſicariam vocant: hac coronarii vtuntur in Aegypto: quod Hæderæ folio ſimilis ſit. Si quis eam drachmæ folio ſumpſerit: variæ ſpeties: ac læticia plenæ animo obuerſantur. Duplicatum pondus inſaniam facit: Ideo manicon quidam e græcis: e latinis furialem herbam nominant. Quicquid ponderi adiiciatur: mortem repræſentat. Sunt qui Dorion appellent: ꝙ cuſpides ea in preliis tingerentur. Strychnis etiam: & Halicallios: & Erythros: & Neuris nuncupatur. Xenocrates nullum eſſe corporis malum ſcribit: cui hæc herba non ſit ſalutaris. Item a ſole Solarium horologium: locus in quo horæ ad ſolem conſpiciuntur. Primus Romanis hoc ſtatuiſſe dicitur. L. Papyrius curſor ad ædem Quirini: qum eam a patre ſuo votam dedicaret ante duodecim annos q̃ cum Pyrrho bellatum eſt. Namprius ortus tantum: & occaſus ſolis nominabantur: adiecto etiam poſt aliquot annos meridiæ: quem Accenſus Conſulum pronunciabat: qum e curia inter roſtra: & Græcoſtaſin proſpiciebat ſolem. Curiæ quippe duorum generum erant: & vbi ſacerdotes res diuinas curabant ut Curiæ veteres: & vbi Senatus humanas: ut curia hoſtilia: quã primam ædificauit Hoſtilius rex: Ante hanc Roſtra erant dicta a roſtris nauium: quæ ex hoſtibus capta: ibi fixa ſũt. Liuius. Naues Antiatum partim in naualia Romæ ſubductæ: partim incenſæ: roſtriſq; earum ſuggeſtum in foro extructum adornare placuit: Roſtraque id templum appellatum. Sub dextra horum a comitio locus erat: vbi nationum legati ſubſiſtebant: qui ad Senatum mittebantur. Is a græcis propter nationis excellentiam Græcoſtaſis: hoc eſt ſtatio græcorum eſt nominatus. Accenſus præco erat ita dictus: ꝙ ad cenſum ſolitus eſſet vocare. Conſul enim qui exercitum imperaturus erat: dicebat accenſo: Calpurni voca illicium omnes quirites huc ad me. Accenſus dicebat ſic. Omnes Quirites ita ad conuentionem huc ad iudices. De hinc conſul loquebatur ad exercitum. Impero qua conuenit ad comitia centuriata. Cenſor vero ſic accenſo imperabat: ut populum vocaret. Quod bonum: fortunatum: fœlix: ſalutareq; ſit: populo Romano Quiritium. Reiq; publicæ populi Romani Quiritium: mihiq;: collegæq; meo: fidei: magiſtratuiq; noſtro omnes Quirites: pedites: armatos: Priuatoſq; curatores omnium tribuum: ſi quis pro ſe uel pro altero rationem dari volet: voca Illicium. Prætor autem Accenſo iubere ſolebat: vbi ei videbatur meridiem eſſe ut inclamaret meridiem eſſe circa muros ire ſolitus: ut illiceret populum in eum locum: Vnde vocare poſſet ad concionem. Hinc eſt verſus ille veteris Comediæ. Vbi primum Accenſus clamarat meridiem. Illicium eſt: qum circa muros itur: ut populus alliciatur ad magiſtratus conſpectum. Qui eos vocat: aſcendit in locum: Vnde vox ad concionem vocantis exaudiri poſſit. Marcellus ſcribit: Accenſos genus militiæ eſſe adminiſtrantibus proximum: dicti quod ad neceſſarias res ſæpius acciantur: veluti accerſiti. Pompeius vero

Nonius
Virgilius
Hortẽſius
Xenocrates
L. Papyrius
Liuius
Marcellus
Põponius

Crepera res
Crepuſculũ
Decrepitus
Creperũ bellum
Increpito
Crepor
Crepundia
Sol Adad
Solaris
Solaris radius
Solaris annus
Lunaris annus
Magnus annus
Solaris herba
Heliotropium
Cicorium
Intubũ erraticũ
Cicorium
Chreſton
Pancration
Solaris gemma
Solanus
Subſolanus
Solanum
Strychniũ
Halicacabum
Veſicaria
Manichon
Furialis herba
Dorion
Strychnis
Halicallios
Erythros
Neuris
Solarium
Curia vetus
Curia hoſtilia
Roſtra
Græcoſtaſis
Accenſus
Conſul
Cenſor
Illicium

Accenſi inquit dicebantur: qui in locum mortuorum militum ſubito ſubrogabantur: di/
Solſtitium cti ita: quia ad cenſum adiiciebantur. Manifeſtus eſt error vtriuſq;. Item a ſole Solſtitium
Duo ſolſtitia dicit̃: q̃ſi ſolis ſtatio: qũ ſol vltra nõ progredit̃: ſed retrocedere incipit. Singulis quippe
annis duo ſolſtitia ſũt. Vnũ æſtiuũ in principio Cãcri: Cũ ſol ad inferiores incipit circulos
cõmeare. Alterũ hyemale in principio Capricorni: quãdo ſol ad nos incipit reuerti. Virgi/ **Virgilius**
Solifuga lius. Humida ſolſtitia: atq; hyemes optate ſerenas. Præterea a ſole Solifuga: quæ & Solpu/
Solpuga ga dicitur: de qua ſupra diximus. & Inſolo verbũ: qđ ſignificat ad ſolẽ ſicco: ſicuti Infumo
Inſolo ſicco ad fumũ. Ab hoc Inſolatio dicit̃: queadmodũ a fumo Infumatio. Plynius. Ceram vi **Plynius**
Infumo naceo crate, ſub diuo ſiccant ſole: Lunaq;: hoc enim cãdorẽ facit: ſi ſic ſiccatur: & ne liquefa
Inſolatio ciant: ꝓtegunt tenui linteo. Candidiſſima vero fit poſt inſolationem: etiam humi recocta.
Infumatio Plautus. Atq; hillas infumatas: & ſumen. Hillas hoc eſt Farta inteſtina tenuiſſima. Veteres **Plautus**
Hilla Bouille enim hillas inteſtina tenuiora dixerunt: Vnde Bouille oppidũ vocitatũ: quaſi bouis hillæ
nõ lõge ab vrbe: ꝙ eo vulnerata bos ſua trahens inteſtina deuenerit. Laberius. Ne ve aliter **Laberius**
Inſolare hunc prædicabis: qũo video adoleſcẽti nr̃o cædis Hillas. Inſolare quoq; puellæ crines dicũ
Inſolati tur: dũ faciẽ tectæ paſſos ad ſolẽ tenent candicãdi gratia: & ipſi crines Inſolati dicũtur. Itẽ
Solati Syderati Solati dicũtur: q ſole correpti ſũt: queadmodũ Syderati: qui Sydere. Plynius Sic & ſolatis **Plynius**
Ilios ꝓſunt. Sol græce ἥλιος dicitur. A quo Helius ꝓpriũ nomen. & Heliogabalus: qui Antõ
Helius nii Caracalæ filius fuit: natus ex Semiamira formoſiſſima fœmina apud phœnices: quo tẽ
Heliogabalus pore pater eius cũ Parthis bellũ gerebat: Hic matris ingenio apud Antiochiã ad imperium
aſſumptus ẽ: impetrauitq; a Senatu: ut mater in ordine ſenatorio locaretur: qđ nunq̃ antea
Heliopolis fuerat mulieri cõceſſum. & Heliopolis: de qua diximus. & Heliochryſos herba: aureũ florẽ
Heliochryſos producens. Solus græce μόνος dicitur. A quo Monas monadis deducitur: qđ ſignificat
Solus Monas vnitatem. & Monachus ſolitarius. & Monarcha vnicus omniũ princeps. A quo Monar/
Monachus chia vnius principatus. & Monacris Arcadeæ mons: quaſi ſolus vertex: ſiue ſola ſummitas
Monarcha & Monycus propriũ nomen: quaſi μόνος ὄνυξ: hoc ẽ ſolus vnguis: qđ pedẽ inſtar eq
Monarchia habuerit. & Monomachia: ſingulare certamen. & Monoſceli homines indici ſingulis cru
Monacris ribus miræ pernicitatis ad ſaltũ: σκέλος enim crus dicit̃. Iidẽ Sciopodes vocãtur: ꝙ ĩ ma
Monycus iore æſtu humi iacẽtes σκιὰ πόδος: hoc ẽ vmbra pedis ſe ꝓtegãt. & Menoptoton vnius
Monomachia caſus. & Monoxylum: qđ ex ſolo & ligno. & Monoecus: de quo inferius dicemus q̃ſi ſola
Monoſceli ædes. & Monoceros: vnicornus. & Monodos Pruſiæ filius: qui dentiũ loco os vnũ conti/
Sciopodes nuũ habuit: quemadmodũ Pyrrhum Epirotarũ regem habuiſſe Plynius refert. ὀδὸς enĩ **Plynius**
Monoptoton dens dicit̃. Itaq; Monados dictus q̃ſi vnicus dens. & Monoptalmus: vnius oculi. Solidu/
Monoxylum rius: nõ a ſole: ſeu ſolido: aut ſolo deriuat̃: ſed ita vocat̃ lingua Gallica deuotus. Cæſar. Cũ **Cæſar**
Monoecus ſex centis deuotis: quos Galli Soldurios appellant: quorũ ẽ conditio: ut oĩbus in vita com
Monoceros modis vna cũ iis fruant̃: quorũ ſe amicitiæ dediderunt. Si quicq; per vim accidat: aut eundẽ
Monodos caſũ vna ferant: aut ſibi mortem conſciſcant. Item a ſolus Soliuagus dicitur: qui ſolus vaga
Monoptalmus tur. & Soleo: quod ſignificat. conſueui: quaſi ſolus: hoc eſt totus eo: Cuius præteritum eſt ſo
Solidurius litus ſum. A quo Inſolitus: pro inſueto. & Inſolens proprie eiuſdem ſignificationis. Teren **Terẽtius**
Soliuagus tius. Quid tu Athenas inſolens? Aliquando tamen per metaphoram pro arroganti poni/
Soleo Inſolitus tur: hoc eſt eo: qui non ſolita agit: ſed excedit legem humanam: & naturalem. Cicero. Nec **Cicero**
Inſolens erat verendum: ne vera prædicans de ſe nimis videatur: aut inſolens: aut audax. Hinc Inſo
Inſolentia lentia pro arrogantia deducitur. & Inſolenter aduerbium: arroganter. Veteres Inſolum
Inſolent Inſolũ pro inſolitum vſurparunt. Afranius. Orbitatem ſenectuti tuæ malum metui: quod inſolum **Afranius**
non venit cæco ac dementi. Idem. Ne veniret: quod non agitur inſolum. A ſoleo fit com/ **Idem**
Aſſoleo poſitum Aſſoleo. Plautus. Oppido ſic aſſolet. OPES MISERAS. Miſeros: diuites. opes **Plautus**
enim pro opulentis poſuit: ut mos eſt poetarum. Miſeros autem ideo diuites vocat: quia
Ops continuis delatorum calumniis infeſtabantur. Ops dea eſt: quæ cæli ex Veſta filia fuit: et ſo
ror ac coniunx Saturni. Græci Rheam vocant: hanc quidam putant terram eſſe: ab opere
ita vocatam: ut ſupra diximus: quia ex operibus terræ: humanæ vitæ alimenta quærantur:
fructuſq; & fruges ex ea naſcantur. Ab hac opes hoc eſt diuitiæ dictæ: quia diuitias omnes
in agris eſſe Veteres exiſtimabant. Hinc Locupletes dicebant loci: id eſt agri plenos: & Pe/
cunia ipſa a pecore appellabatur: & Paſcua cenſoriis tabulis dicebantur: omnia ex quibus
Multatio populus redditus haberet: quia diu hoc Vectigal fuerat. Multatio quoq; non niſi ouiũ: bo
Multa maxima umq; impendio dicebatur. Maxima multa erat trium milium: & viginti aſſuum: quia non
licebat quondam pluribus triginta bobus: & duabus ouibus quenq̃ mulctari: æſtimabat̃q;
Multa minima bos cẽtuſſibus ouis decuſſibus. Minima aũt multa vnius ouis erat: & Ouis: qñ multa erat:
maſculino genere ꝓferebat̃. Varro. Quãdo citat̃ neq; rñdit: neq; excuſatus eſt: ego ei vnũ **Varro**
Multa ouẽ multã dico. Multa pœnã ſignificat: ꝙ Oſci pœnã vocant multã. Varro aũt iccirco pœ **Idem**
nam multam dici exiſtimant: ꝙ olim ſingula ob peccatum exigebantur: ut Ouis: aut Bos:

poſtea multa ſimul exigi cœperunt:& vinum atq; oleum addi.In hoc autem multa differt a pœna:q pœna generali nomine dicit̃ omnium delictorũ coertio:multa vero eſt ſpetialis peccati:cuius animaduerſio pecuniaria ẽ. Pœna aũt ut Vlpianus inqt: nõ tm̃ pecuniaria: ſed capitis:& exiſtimatiõis irrogari ſolet.Et multa quidẽ ex arbitrio eius venit:q multã di cit:Pœna aũt nõ irrogat̃:niſi quæ lege:uel quo alio iure ſpecialit̃ huic delicto ĩpoſita ẽ: qn ĩmo multa ibi dicit̃ vbi ſpetial'pœna nõ eſt ĩpoſita. Itẽ multã is dicere põt: cui adiudicatio data ẽ.Magiſtratus enĩ ſolos:& pſides prouinciaꝝ poſſe multã dicere pmiſſũ eſt.Pœnam aũt vnuſqſq; irrogare põt:cui huius criminis:ſiuẽ delicti executio cõpetit. A multa fit Mul to verbũ:qđ eſt punio:cõdẽno. Veteres tamen aliqñ pro augeo vſurparũt: & voti cõpotẽ reddo.Nonius.Et vobis qdẽ grãs ago:qum votis me multatis meis. Ab hoc Multatio:hoc eſt cõdẽnatio deriuat̃.& Multaticia pecunia vocat̃:quæ ex multa pcipit̃.Ex his apparet q̃ ridicula ſit opinio eoꝝ:qui Multã per c ſcribi debere:& a mulgeo verbo deriuari ſcripſe rũt.Eſt enĩ Mulgere lac e mãmillis exprimere. Vñ Mulctra dicit̃ ipſa extractio lactis. Vir gilius.Bis venit ad mulctrã:binos alit vbere fœtus. A quo Mulctrale vas appellat̃: in quo lac colligit̃.Idẽ.Implebũt mulctralia vaccæ.Itẽ a mulgeo Caprimulgi dicti:quos Ariſtote les a capraꝝ mãmis Aegothelas vocat.Aues ſũt grãdiores Merulæ aſpectu:fures nocturni: Interdiu enĩ viſu carẽt:Intrãt paſtoꝝ ſtabula:capraꝝq; vberibus aduolãt ob ſuctũ lactis: qua iniuria vber emoritur:capriſq; ita mulctis oboritur cecitas. Item Emulgeo:qđ ſigni ficat ſine labore tollo. Terẽtius. Emulſi argento ſenem. Præterea a multus fit Multitudo: qđ ſignificat frequẽtiã:ac copiã.Cicero.Sed ut põtifices veteres ꝑpter ſacroꝝ multitudinẽ tris viros epulones eẽ voluerũt.& Multifariã:ac Multicia indumenta:de qbus ſupra dixi mus.& Multũ:ac Multo aduerbia.& Multeſima ps pro quãtitate infinita.Lucillius.Quã paruula ps q̃ multeſima cõſtet.& Multiuidus:multa vidẽs.& Multipes: multoꝝ pedũ: ac vermis:de quo ſupra diximus.& Multiplex:inuolutus:varius: multas plicationes hñs. & Multiplico: A quo Multiplicatio.& Multifacio magni exiſtimo.& Multiuolus:q multa rũ rerũ deſiderio tenet̃.& Multiloquus:q multa loquitur.& Multifidus: multis modis fin dẽs.Multũ & Satis hæc diſtãt:q Multũ infinitũ eſt.Satis finitũ. Auaris illud: hoc parcis: & ſe continẽtibus applicãdũ eſt.Lucillius.Nã ſi qđ ſatis eſt hõi: id ſatis eſſe potuiſſet: hoc ſat erat.Nunc qum hoc nõ eſt:qd credimus porro diuitias vllas animũ mihi explere poteſ ſe. Ludos pterea celebrãtes Bubecios appellabant. Seruius.Rex ouiũ:boumq; effigie pri mũ æs ſignauit:frugẽ aratro quæſitã ſi quis nocte depaſtus eẽt:aut ſecaſſet: puberi quidẽ ca pitale erat:ſuſpẽſuſq; cereri grauius necabat̃ q̃ homicidio conuictus.Impubes ꝑtoris arbi tratu verberabat̃:quies:ſõnuſq; in ſtramẽtis erat.Dona ampliſſima impatoꝝ: ac fortiũ ci uiũ erant:quãtũ qſqs vno die plurimũ arauiſſet.Cognoĩa hinc erãt Pilunni: qui pilũ in pi ſtrinis ĩuenerũt:Piſones a piſẽdo. Fabii:Lẽtuli:Cicerones:ut qſqs aliqđ hmõi genus op time ſereret.In ſacris nihil religioſius cõfarrationis vocabulo erat Nouæ nuptæ farreũ:de quo ſupra diximus:pferebãt.Agrũ male colere cẽſorium probrum iudicabatur. Virum bo num non alium q̃ qui bonus colonus eſſet iudicabant.Cato.Maiores noſtri virum bonũ qum laudabãt:ita laudabant:bonum agricolam:bonũq; colonũ:ampliſſime laudari exi ſtimabatur:q ita laudabat̃.Imperatorũ manus colebãt agros:& ſcindi ſe laureato vomere terra gaudebat:Serentẽ inuenit data dictatura.L. Quintiũ Cicinnatum: tria iugera terræ trãs Tyberim:quæ poſtea prata Quintia appellata:ore adhuc pulueris pleno: qum viator vela corpus inquit:ut proferam ſenatus:populiq; Romani mandata:vnde Serani cogno men adeptus ẽ.Gloriã deniq; a farris honore Adoriam veteres appellarunt. Ador enĩ far ris genus ẽ:Edor quondã ab edendo appellatũ:uel q aduratur:ut fiat toſtum. Ex hoc mo la ſalſa in ſacris fiebat.Ideo ergo Adoriam Gloriã vocabãt:q glorioſum eum putabant eẽ qui farris copia abũdaret:Id genus farris Adoreũ quoq; far nuncupat̃.Ab opibus Opulẽ tus dicit̃ diues:quaſi diuitiarũ plenus. A quo Opulentia:quã veteres etiã Opulẽtitatẽ dixe re. Plautus.Quaſi quæ eius opulentitatem reuerearis.Cecilius.Timet ne opulentitate no ſtra ſibi iniuriam faciam.Hinc etiam Opuliſcere pro diteſcere capiebant.Furius.Quo ma gis in tantis poſſunt opuliſcere campis.Item Opimus:diues: pinguis: Vnde Opima ſpo lia dicuntur:quæ dux duci detrahit. Virgilius.Aut ſpoliis ego iam raptis laudabor opimis & Opime aduerbium:abundanter.& Opiparum magnarum opum.Vnde Opiparum cõ uiuium dicimus. A quo Opipare aduerbium:abundanter:copioſe.Ops quoq; aliquando pro opibus a veteribus vſurpatur. A quo Inops pauper dicitur.& Inopia paupertas. Ali quando tñ Inops:& Inopioſus nõ ab opibus:ſed ab Ope deduci videtur:ſignificatq; ſine ope. Vnde Inopẽ aĩ:Inopẽ cõſilii dicimus:hoc ẽ ſine ope aĩ:ſine ope cõſilii. Virgilius.Sæ uit inops aĩ. Plautus.Sæpe ego res multas tibi mandaui dubias:egenas:inopioſas conſilii. Item ab ops Opis dicta:hoc eſt auxiliũ.Opem quippe ferre in rebus dubiis dicimus.Terẽ

Vlpianus
Nonius
Virgilius
Idem
Ariſtoteles
Terentius
Cicero
Lucillius
Lucillius
Seruius
Cato
L.Q. Ci cinnatus
Plautus
Cecilius
Furius
Virgilius
Virgilius
Plautus

Pœna
Multo
Multatio
Multaticia pecu nia
Mulgere
Mulctra
Mulctrale vas
Caprimulgi dcĩ
Multitudo
Multifariam
Multicia idumẽta
Multum
Multo
Multeſima
Multiuidus
Multipes
Multiplex
Multiplico
Multiplicatio
Multipliciter
Multifacio
Multiuolus
Multiloquus
Multifidus
Multũ Satis
Bubecii
Pilunni
Piſones Fabii
Lẽtuli Cicerões
Confarratio
Bonus vir bonꝰ colonus
Prata Quintia
Seranus
Adoria Ador
Edor
Mola ſalſa
Adoreum
Opulentus
Opulentia
Opulentitas
Opuliſco
Opimus
Opimũ ſpoliũ
Opime
Opiparum
Opipare
Ops Inops
Inopioſus
Inopia
Opis

Opitulor	tius.Iuno Lucina fer opẽ:ſerua me obſecro. Ab hoc fit Opitnlor verbum: qđ eſt adiuuo:	Terentius
Opitulatio	ſubuenio.Terentius.Sin opitulor:huius minas.Ab eo Opitulatio.& Opitulus Iuppiter.	Idem
Opitulus Iuppit	& Opitulator.Itẽ ab ope Opigena Iuno:quã matronæ colebant:qđ ferre eã opem in par	
Opitulator	tu laborantibus credebãt.& Opifex opem ferẽs.& Oppidũ:quod opis cauſa ædificat̃.Itẽ	
Opigena Iuno	ab ops Opalia dicta feſta eius deæ:quæ eodẽ die:quo Saturnalia celebrabant̃:qm̃ opẽ Sa/	
Opifer	turni coniugem eẽ crediderũt.Rhea dicta eſt ἀπὸ τοῦ ρέω fluo:ꝙ terra affluens ſit om/	
Oppidum	niũ rerum:eadẽ Cybele appellat̃: uel a monte:atꝗ oppido Phrigiæ Cybelo:vbi ſacra eius	
Opalia	primo inſtituta ſũt:vel ἀπὸ τοῦ κύβαλον:quod κύμβειλον dicit̃: atꝗ inſtrumen	
Cybele	tũ eſt:quo in ſacris eius vtebãtur: propter qđ aliquando per ſimplex l ſcribitur: corripit̃ꝗ	
Cybelus	a poetis.Martialis.Hinc Cybeles viduæ: illinc ſacraria veſtæ.Aliquãdo per duplex ll & ꝓ/	Martialis
Terra	ducit̃:ut apud Propertiũ:& Lucanum frequenter: & Terra ꝙ dea ſit telluris: ꝓpter quod	Propertiuſ
Turrita corona	curru vehi fingitur a poetis:quia terra pendet in aere:& rotis ſuſtineri:quia rotat̃:ſemperꝗ	Lucanus
Mater deum	voluitur mũdus:& Turritam coronam geſtare in capite:qm̃ terræ ſubditæ ſunt vrbes: in q	
Mater alma	bus eſſe turres manifeſtũ eſt.& Mater deum:quia omnia gignit.& Mater alma ab alendo.	
Mater phrigia	& Mater phrygia:a monte Phrygiæ: quẽ pluratiuo numero Dindyma vocant. Virgilius.	Virgilius
Dindyma	Ite per alta Dindyma.In eo ſacra ſibi per Corybãtes inſtituit:A quo & Dindyme. & Din	
Dindyme	dymene a nonnullis vocatur.& Berecinthia a monte Phrygiæ qui βύρεκίνθος appel/	
Dindymene	latur.& Pales:qđ ſit Pabuloꝝ Dea:Vnde eius feſta Parilia dicta ſũt:quaſi Palilia: ut Var	
Berecinthia	roſentit:ut alii qm̃ pro partu pecoris ea ſacra fiebãt.parilibus cõditam a Romulo vrbẽ Ro	
Berecinthus	mam fuiſſe manifeſtum ẽ: quẽ diẽ feſtum ꝑcipue minores habuere. TRADVCTA EST	
Pales	GETVLIS.Tranſlata ad Getulos:hoc eſt in Africam miſſa in exilium.Traduco ex trans	
Palilia	& duco cõpoſitum ẽ:ſicut Traiicio:ex trans & iacio. Duco manifeſte ſignificatiõis eſt: dif	
Cerealia	fertꝗ a Traho:ꝙ ducimus eũ:qui ſponte ſeqtur.Trahimus aũt nolentem ſequi.Seneca.Fa	Seneca
Parilia	ta volentem ducũt:nolentem trahunt.Virgilius.Ducitur infœlix æuo cõfectus Aletes.Per	Virgilius
Roma parilibus	metaphorã tamen Duco aliquãdo accipitur pro auoco:& delectatione quadã demulceo.	Cicero
condita	Cicero.Dantꝗ ſe ad ludendum:fabularũꝗ auditione ducũtur.Aliquãdo pro ago: ſiue Pa	Virgilius
Traduco	tior.Virgilius.Nate dea potes hoc ſub caſu ducere ſomnos? Nonnunꝗ pro educo:extra/	Idem
Traho	ho.Idem.Ille tamen clypeo obiecto conuerſus i hoſtem ibat:& auxiliũ ducto mucrone pe	
	tebat.Nonnunꝗ pro excito.Cicero.Quod ſi quem ſtatuæ magnopere delectãt:ſi quis ea/	Cicero
	rum honore:aut gloria ducitur.Quandoꝗ pro allicio.Idem.Poſtremo precio aut merce/	Idem
	de ducũtur.Eſt etiam quãdo pro erigo: atꝗ extollo capitur. Virgilius. Pars ducere muros	Virgilius
	moliriꝗ arcem.Et pro exiſtimo.Apuleius.Ego ſic animo duco mox me inter meos futuꝝ	Apuleius
	Et pro contraho:ſiue auerto.Martialis.Qui ducis vultus:& nõ legis iſta libenter. A duco	Martialis
Dux Ductor	Dux deriuat̃:qui alios ducit:Vnde & Ducẽ gregis dicimus: & Ducẽ belli: qui etiã Ductor	
Ductrix Ducto	appellatur:cuius fœmininũ eſt Ductrix.Item Ducto frequẽtatiuũ:cuius aliud frequẽtatiuũ	
Ductito	eſt Ductito.Veteres quoꝗ a ducẽdo Dubenum dicebãt:quẽ nũc Dominum dicimus.Item	
Dubenus	a duco Ducatus pro ipſo ducẽdi officio.Iuſtinus. Qum variis fruſtrationibus non ſine ri	Iuſtinus
Dñs Ducatus	ſu deferret̃:& honoratũ inſuper Ducatu aduerſarium cerneret:irã in ipſũ Philippũ vertit:	
Ductus	vltionẽꝗ: quã ab aduerſario nõ poterat:ab iniquo iudice exegit:& Ductus ꝓ ipſa ductiõe:	
Aquæductus	Vñ Aq̃ductus dicũt̃:deductiões aq̃rũ.& Ductile:qđ facile ducit̃:attenuat̃ꝗ. Vñ Aes du	
Ductile	ctile appellat̃:qđ malleis obſeqtur:tenuat̃ꝗ i laminas.cuius cõtrariũ ẽ Aes caldariũ:qđ fũ	
Aes ductile	dit̃ tm̃:et malleis fragile ẽ.Cõpoſita quoꝗ a duco fiũt Adduco:qđ ꝓprie ẽ inuitũ: & q̃ſi re	
Aes caldariũ	nitẽtẽ duco.Terẽtius.Si illũ põt:q alicuius rei ẽ:etiã eũ ad neq̃tiã adducere.Ponit̃ tñ aliqñ	Terentius
Adduco	ꝓ ſuo ſimplici.Idẽ.Adducimus tuã Bacchidẽ.Aliqñ ꝓ cogo.Cicero.Nullo ĩbri:nullo fri/	Idem
Adductus	gore adduci ut capite opto ſit.Interdũ ꝓ cõtraho.Virgiliꝰ.Vbi ignea venis Oĩbus arcta ſuis	Cicero
Circũduco	miſeros adduxerat artus:Hinc adductã frõtẽ irati:hoc ẽ cõſtrictã dicimus.Nõnũꝗ ꝓ tor/	Virgilius
Introduco	queo:roto.Idẽ.Ipſe ter adductas circũ caput egit habenas. Plerũꝗ ẽt ꝓ Produco:extẽdo.	Idem
Obduco	Idẽ.Ocius obducto torquẽs haſtile lacerto.Circũduco:notæ ſignificatiõis. Introduco:im	Idem
Introductio	mitto:& ĩtra aliquẽ locũ duco.Itẽ Inſtruo:doceo. A quo Introductio appellat̃ ĩſtructio:	
Iſagoge	doctrina:& ipſũ:ut ita dicã prĩcipiũ eruditiõis:quã græci εἰσαγωγήν:hoc ẽ Iſagogẽ vo	
Iſagogicon	cãt:Vñ Porphyrius opus ſuũ:qđ de dialectices prĩcipiis ſcripſit:Iſagogẽ vocauit:quãobrẽ	
Obduco	et Iſagogicõ ĩtroductoriũ dicimus.Obduco mõ tego.Idẽ.Obducat paſcua iũco. Mõ e cõ	Idem
Perduco	trario detego:apio.Lucillius.Vos iterea lumẽ auferte:atꝗ aulã obducite. Nõnũꝗ etiã fa/	Lucillius
Adduco	cio.cõtraho.Plynius.Iã callũ obduxerat.Perduco:vſꝗ ad finẽ duco. Apuleius.Iãꝗ fami/	Plynius
Subduco	liã ad ſtabulũ ꝑduxerat.Abduco:aufero:abigo.Curtius.Armentũ omne abductũ.Interdũ	Apuleus
Deduco	tñ pro ſuo ſimplici accipit̃.Liuius. Flauius ſupplementũ ab Roma abduxerat. Subduco.	Liuius
Reduco	Deduco. Reduco de q̃bus ſupra copioſe diſſeruimus.Educo extraho:q̃ſi extra duco.Vir/	Virgilius
Educo	gilius.Hoc dicẽs eduxit corpore telũ.Ponit̃ tñ aliqñ pro erigo.Idẽ.Arãꝗ ſepulchri Con/	Idem
	gerere arboribus: cæloꝗ educere certãt. Aliqñ pro nutrio: proueho:qđ mõ primæ:modo	

tertiæ coniugatiõis ē. Vnde liberorum Eductio: ſeu Educatio dicit̃. Terẽtius. Eduxi a par/
uulo: habui: amaui pro meo. Produco modo extẽdo: & quaſi longius duco. Virgilius. Ab
negat exciſa vitam producere terra. Hinc Producta ſyllaba dicit̃ longa. & Productio elõ
gatio. & Producte aduerbium lõge: modo pario: inſtituo: facio. Vt bona arbor bonos fru
ctus producit. Terẽtius. Seni animam primum extinguerem ipſi illi: qui illud produxit ſce
lus. Aliquãdo pro proſequor vſurpatur. Virgilius. Nec te tua funera mater produxi. Aliqñ
pro extraho: & foras duco. Terentius. Produxi: ac vẽdidi. Induco: quod proprie eſt intro
duco. Plautus. Induc eã in domũ: & quid agat obſerua protinus. Aliquando tamẽ Induco
ponitur pro immitto: fingo. Cicero. Hinc ille giges inducit̃ a Platone. Aliquando pro per/
ſuadeo. Lucillius. Huius ego animũ ſi induco: ut ab amore meretricis deſiſtat. Nonnũquã
etiam inducere eſt quibuſdã veluti fallaciis decipere. Idem. Miſerum ſenem Sirenũ cantu in
ductum. Hinc Rhetores Inductionẽ vocant argumenti genus: quum per interrogationẽ ſi/
milium cogimus aliquẽ aliquid fateri: veluti manu in id: quod volumus: eũ ducẽtes. Vt ſi fi/
at interrogatio talis. Quod ẽ pomum generoſiſſimũ: nonne quod optimum? conceditur.
Qui equus generoſiſſimus: nõne qui optimus? & plura in eundẽ modum: tum id ſubiũgi/
tur: cuius rei gratia rogatum ẽ. Quid homo nõne is generoſiſſimus: q optimus? Fateri hoc
illis conceſſis procul dubio oportebit. Quidam inductionem ita diffiniũt. Inductio ẽ ora/
tio: quæ rebus nõ dubiis captat aſſenſionem eius rei: quæ inſtituta eſt. Alii inductionem di
cunt eſſe orationem: per quam fit a particularibus ad vniuerſalia progreſſus. Diduco: diui/
do: ſeparo. Columella. Equitium: quod tripartito diducit̃. Reduco interdum retro duco:
ut ſuperius diximus. Curtius. Reductiſq; in caſtra copiis corpora curare iubet. Interdum li
bero: & ſine periculo recipio. Apuleius. Meq; oppido in arcẽ reduco. Hinc Reduces di/
cũtur: qui pericula euaſerunt. Virgilius. Vt reduces illi ludũt ſtridẽtibus alis. Aliquãdo etiã
Reduco pro replico accipitur. A quo Reductum: replicabilem dicimus. Idẽ. Inq; ſinus ſcin
dit ſeſe vnda reductos. Seduco: quod proprie ſignificat ſeorſum duco. Accipitur tamen fre
quẽter in malam partem: pro eo q eſt a recto ad vitium traho. Vnde Seductores dicuntur
q ad vitia hoĩes hortant̃. Traduco modo traiicio: ut traductis in Africã copiis. Modo ad
vlteriora duco. Plautus. Traduce adhuc lineam pluſculum. Aliquando transfero: ut hoc lo
co: Traducta eſt Getulis: hoc eſt tranſlata ad getulos. Vnde etiam Traducere librũ ex vna
lingua in aliam quidam dicunt: hoc eſt interpretari. Ab hoc Traduces dicũtur: qui aliunde
tracti: ac propagati ſunt. Conduco: quod modo ſignificat colligo: congrego. Varro. Ma/
ne ſuſcitat roſtra: populum in foro conducit. Modo locatum accipio. Cicero. Vt ſæpe ĩ no
ſtra re publica videmus mercede cõducti. Hinc deriuatur Conductio: ſicut a loco Loca/
tio. Interdum emo. Plautus. Cædendum conduxi ego illũ. Aliquando cõuerto. Lucillius.
Et virtute tua: & claris conducere chartis. Modo proſum. Cicero. Poteſt autem: q rei pu/
blicæ inutile ſit: id cuiq; conducere. Idem. Facillimam autem in ea re publica eſſe poſſe con
cordiam: in qua idem cõducat omnibus. Vnde Conducibile dicimus vtile. Plynius. Quo
nihil commodius nihil rei: de qua agimus: conducibilius cogitari potuiſſet. GETVLIS.
Ad Getulos: hi Africæ populi ſunt. Africam initio Libyes habuerunt: deinde Afri: poſtea
Getuli: poſtremo Mauri: et Numidæ. Mitti autem nocentes grauiore exilio in Africam ſo
lebant: aut in pontum: uel in inſulas remotiores: mitiore vero Tibur: Præneſte: uel in inſu/
las Campaniæ. Vel Getulis dixit: ut remotiorem Africæ partem: ac magis infeſtam nomi/
naret. Africa vna ex tribus orbis terrarum partibus. Quicquid terrarũ iacet a freto ad Ta/
naim Europa dicitur: Quicquid a Freto ad Nilum Africa. Vltra quicquid ẽ Aſia eſt. Afri
ca ab Orientis parte Nilo terminatur: a cæteris partibus cingitur mari: breuior eſt q̃ Euro
pa: & vbi flumẽ attingit latior: vnde in iuga exurgẽs pgit incurua ad occaſum: faſtigatq; ſe
mollit: & fit paulatim addnctior. Vbi finit̃ anguſtiſſima ẽ. Quãtũ incolit̃ fertilitate pſtat:
ve℞ maxima ps inculta ẽ: & uel harenis ſterilibus obducta: uel obſitũ cæli deſerta: ul multo
ac malefico genere aĩaliũ infeſta. Mare: quo a Septẽtrione cingit̃: Libycũ vocat̃: a meridie
æthiopicũ: ab Occidẽte Atlãticũ: Ea ps: q Libyco adiacet: Cyrena dr̃: a Cyrene vrbe: quam
ibi Battus Cyrni regis filius cõdidit: et a Cyrene virgine ita noĩauit: q Penei regis Arcadiæ
filia fuit: ſiue ut poetæ dicũt: Penei fluminis: quæ ob forme pſtãtiã e Pelio mõte Theſaliæ
rapta fuit ab Apolline: et in Libyã ducta: ex q q̃ttuor filios ſuſcepit. Ariſtæũ: Nomium: Au
ctonũ: & Argeũ: Proxima totius puinciæ noĩe Africa dicit̃: poſtea Numidia: deide Mau
ritania. Sed Mauri in Atlanticũ: pelagus expoſiti ſũt. Vltra eos ſũt Troglodite: & Caruſii
vſq; ad Aethiopas: hi & reliq huius: & totũ latus: qđ meridiẽ ſpectat: vſq; in Aſiæ cõfinia
poſſidẽt. At ſup ea: q Libyco mari abluũt̃: ſũt Libyes: & Leuco æthiopes: et natio frequẽs:
ac multiplex Getuli: quo℞ regio Getulia vocat̃: q pximos hꝫ Garamãtes: de qbus ſupra di
ximus. Getulus primas duas ſyllabas correptas hꝫ. Ouidius. Quid dubitas vinctã Getulo

Terentius
Virgilius
Terẽtius
Virgilius
Terẽtius
Plautus
Cicero
Lucillius
Idem
Columella
Curtius
Apuleius
Virgilius
Idem
Plautus
Varro
Cicero
Plautus
Lucillius
Cicero
Idem
Plynius
Ouidius

Eductio
Educatio
Produco
Producta ſyllaba
Productio
Producte
Induco
Inductio
Diduco
Reduco
Curtius
Reduces
Reductum
Seduco
Seductor
Traduco
Tradux
Conduco
Conductio
Conducibile
Getuli
Africa
Europa
Aſia
Libycũ mare
æthiopicũ mare
Atlãticũ marc
Cyrenea
Cyrene
Ariſtæus
Nomius
Auctonus
Argeus
Africa
Numidia
Mauritania
Troglodyte
Caruſii
Libyes
Leucoæthiopes

me tradere hiarbæ. S; ab hoc fit Getulus adiectiuũ: qđ eaſdẽ ſyllabas ꝓductas h;. Virgili9
Et Getulæ vrbes: genus iſuperabile bello. Virgilius. Vbera cui dederint getula i valle leenæ. Iu
uenal'. Qum getula ducem portaret belua luſcum. Hiarbas Iouis filius fuit ex Garamante
nympha: & Getulorũ rex: quem Virgilius ſcribit in connubiũ petiiſſe Didonem. Libia a
græco dictam putant: uel a Lybia vxore Epaphi Iouis filii: uel qđ pluuia egeat propter ni
miam ſiccitatem: hoc ẽ ꝙ λείπει ὑειν: hoc eſt deſinit pluere. A libya Libycus deducit':
Vnde Libycum mare: & Libyes: & Lips ventus. & Libanotus: de quibus diximus. & Li-
byſſa Libyca. Itẽ quando ſubſtãtiuũ eſt: oppidum Bithiniæ: in quo Anibalis tumulus fuit:
& Libyſſis Libyca. Virgilius. Et pelle libyſſidis vrſæ. & Libyſſinus. Martian9. Graui: ac li
byſſino calore exuſtus. A quo Libyſſinus dictus ẽ Apollo ab iis: q Pachynũ Siciliæ ꝓmon
toriũ incolebant: quẽadmodum ſuperius diſſeruimus. Item Libycus campus in agro Ar-
geo appellatus ẽ: ꝙ in eo fruges ex Libya allatæ ſunt. Quam ob cauſam & Ceres ab Argis
Libyſſa vocitata ẽ. Africa vero dicta eſt: ꝙ ſine frigore ſit: quippe græci φρίκην horrorẽ
dicunt. Aſia autem ab Aſia nympha Oceani: & Tethyos filia Iapeti coniuge: ſiue ab Aſio
Cotyi filio: ut Lydi affirmant. Eſt aũt Aſia palus quædam: ſed tunc primã ſyllabam produ
ctam habet. Virgilius. Iam varias pelagi volucres: & quæ Aſia circũ. Qum vero prouinciã
ſignificat: correptam. Idem. Europa: atq; Aſia pulſus. Europa a Nympha Europa nomen
habet: Oceani ſimiliter: & Thethyos: ut qdam volunt: filia: ſiue ab Europa filia Agenoris:
quã Iupiter ſub ſpecie Tauri rapuiſſe fertur: quãuis alii a prædonibus raptam dicant: quoꝝ
nauis Tauri effigiem habebat. GETVLIS. Ad getulos. Veteres datiuũ frequenter pro ac-
cuſatiuo poſuere. Terentius. Interea mulier quædam ab hinc trienniũ ex Andro cõmigra-
uit huic viciniæ. Titinnius. Vbi ambitioni virtutem videas antecedere. Varro. Tanta por
ro inuaſit cupiditas honorũ pleriſq;: ut uel cælum ruere: modo magiſtratum adipiſcantur:
exoptent. NEC CEPIT HARENA NOCENTES. Senſus eſt: non ſunt puniti dela-
tores in Amphitheatro: ſed acti in exiliũ: in quo præponit tẽpora Domitiani tẽporibus Ti
ti. Nam Titus quemadmodũ Suetonius refert: licet aliquando in aſperrima inſularũ dela-
tores miſerit: frequẽtius tamen in foro flagellis: ac fuſtibus cæſos: nouiſſime traducebat per
Amphitheatri harenam: & aliquãdo ſubiici in ſeruos: ac venire imperabat. Domitianus ve
ro ut eam peſtem omnino ex vrbe tolleret: eos ad Getulos vſq;: & Syrtium loca relegauit.
HARENA. Amphitheatrum: Contentũ pro continente. Harena enim ſpatii Amphithe
atrum ſolebat: ne uel pugnantes fœdarent' cruore occiſorũ: uel cruor ſparſus ſpectantibus
eſſet horrori: præſertim in gladiatorũ dimicatione: propter quod parata ſemper erat iuue-
nũ multitudo cũ ſcopis: qui harenam verrerent: cruoremq; obtegerent. Stultæ quidam æta
te noſtra per harenã putarunt Theatrũ intelligi: in quo nec beluarum: nec gladiatorũ ludi
celebrabant'. Sed ſtultius harenæ Amphitheatralis cauſam lõge aliã q̃ nos diximus: augu-
rati ſunt. Harena puluis ẽ minutiſſimus: aridus: ideoq; ab ariditate dictã nõnulli exiſtimãt:
& ſine aſpiratione ſcribũt. Alii ab hærẽdo appellatam putãt: & iccirco addũt aſpirationẽ:
uel ꝙ ſibi inuicẽ propter tenuitatẽ cohæreat: uel ꝙ per eã cum calce mixtam: & cementa inſ
ſe: & tectoria parietibus hæreãt: Hæc ſi groſſior ẽ: Sabulũ appellat'. A quo Saburra dicta
harena imunda: qua naues onerari vſq; ad certam menſuram: quo ſtabiliores ſint: cõſueue-
rũt. Virgilius. Et cimbæ inſtabiles fluctu iactante ſaburram. Glarea vero minutiſſimos la-
pillos ſignificat: q in fluuioꝝ ripis: uel maris littoribus reperiũtur. Ab harena Harenarius
deriuat': Vnde Iuppiter harenarius: de quo ſupra diximus. Item Harenoſus: ſicut a ſabulo
Sabuloſus: & a glarea Glareoſus. Plynius. Lictus nõ harenoſum: ſed Alga: & fluuiorũ ſor
dibus plenum. Item Harenula diminutiuũ: ſicut a glarea Glareola. Plautus. Glareolam ma
nu effũdens. Harenæ tria genera ſunt. Foſſitia: cui quartam partem calcis addi in ædificiis
iuſtũ eſt. Fluuiatilis: & Marina: cui tertia pars addi debet. Ab harena quoq; Harenatũ dici
tur cõpoſitio ex calce: & harena facta: ſicut Marmoratũ ex marmore. Plynius. In græcia te
ctoriis etiam harenatũ: ꝙ ducturi ſũt: prius in mortario ligneis vectibus ſubigũt. Idẽ. Expe
rimẽtũ marmorati ẽ in ſubigẽdo donec rutro nõ cohæreat. A ſabulo quoq; Sabuletũ dici
tur locus: in quo ſabulũ abũdat. CEPIT. Accepit. Capere enĩ proprie accipere ẽ. Virgilius
Tu pater cape ſacra manu: patrioſq; penates. Per metaphorã tamen pro diuerſitate rerum
cũ quibus iũgitur: diuerſa ſignificat. Capere manu cõprehẽdere ẽ. capere oculis: videre. cape
re auribus: audire. capere mẽte: intelligere. capere cõſilio: eligere. Terẽtius. Qum illũ gnatũ
cepimus. Cicero. Ob eã credo cauſam: ꝙ inſit aliquid probi: qđ capiat ignaros. Virgilius.
Ante locũ capies oculis. Capere aſtu uel dolis: decipere. Idẽ. Captiq; doliſ: lachrimiſq; coa
ctis. Capere muneribus: aut beneficiis ꝓpitiare. Lucillius. Nõ benẽ pro meritis capit': nec
tangit' ira. Capere cantu: aut voluptate: delectare. Virgilius. Carmine quo captæ. Interdũ
etiam capere pro facere metaphorice vſurpatur. Terentius. Non ſi capiundos mihi ſciam

Getulus
Getula
Garamantes
Hiarbas
Libycus
Libycũ mare
Libyes
Lips
Libanotus
Libyſſa
Libyca
Libyſſinus
Libycus campus
Africa
Aſia
Europa
Harena
Sabulum
Saburra
Glarea
Harẽari9 Iuppit'
Harenoſus
Sabuloſus
Glareoſus
Harenula
Glareola
Foſſicia harena
Fluuiatil' harena
Marina harena
Harenatum
Marmoratum
Sabuletum
Capio

Virgilius
Idem
Iuuenal'
Virgilius
Martianus
Virgilius
Idem
Terẽtius
Titinnius
Varro
Suetonius
Virgilius
Plynius
Plautus
Plynius
Idem
Virgilius
Terentius
Cicero
Virgilius
Idem
Lucillius
Virgilius
Terentius

inimicos omnes homines.Et pro pati.Idem.Dum abſte abſum:omnes mihi fuere labores:
Virgilius quos cepi:leues.& pro accipere temere.Virgil.Cape ſaxa manu:cape robora paſtor.& pro
Apuleius continere.Apuleius.Qum id vaſculũ vix ſemiunciam caperet:A quo Capax dicit̃:qđ cõ/ Capax
tinet aliquid:Cuius compatiuũ eſt Capacius.& ſuperlatiuũ Capaciſſimũ.& contrariũ eius Capacius
Varro Incapax.Ité Caput:q̃ inde:ut Varro inquit initiũ capiant ſenſus:& nerui:de quo:& eius Capaciſſimus
deriuatiuis inferius dicemus.& Capulũ:quicqd aliquã rem intra ſe capit:Vnde id quo mor Incapax
Plautus tui efferunt̃ Capulũ vocat̃.Plautus.Perii miſera:ut oſculat̃ carnifex:capuli decus:A quo Caput
Capularis ſenex dicit̃ iam morti propinquus:& mox capulo efferẽdus.Capulũ etiã manu Capulum
Apuleius briũ enſis appellat̃:ſed hoc quia manu capiat̃.Apuleius.Enſemq̃ capulo tenus infixit.& Capularis
Catinũ:ut Varroni placet:qđ pultem:& iurilenti quid caperet.Et Caprunculũ vas fictile: Catinũ
Terẽtius nõ qđ anſis capiatur:ſed qđ capax ſit.In eundem ſenſum hoc verbo vſus eſt Terentius.Dii Capruncultum
boni quid turbæ eſt?Aedes noſtræ vix capient ſcio:hoc eſt vix ſufficient ad tantã turbã ca/
Virgilius piendam.Interdũ etiam capere accipit̃ pro occupare:& ſuũ facere.Virgi.Certantq̃ illude
Varro re capto.Varro.Quid hic venator nõ cepit.Cicero.Nauẽ quandã piratarũ præda onuſtã
Cicero cepere.Hinc Capi virgo dicit̃:quia apud veteres pontificis maximi manu ꝓhenſa ab eo pa
rente:in cuius poteſtate erat:veluti bello capta abducebat̃.Hinc etiã vincti Captiui dicunt̃ Captiuus
q̃ nõ ſui iuris ſint:ſed in poteſtatẽ noſtrã redacti:& Captiuo verbũ:quo nõnulli iuniores Captiuo
ſunt vſi:& Captiuitas pro ipſa vẽdicatione.Quoniã aũt qui ita capti ſunt:nõ ſunt amplius Captiuitas
ſui iuris:ſed libertate priuati ſunt:ideo Captos aliqñ pro priuatos ſiue impeditos accipim9 Captus
Hinc Mente capti dicunt̃ amentes:hoc eſt q mẽtis cõpotes nõ ſunt.& Capti oculis:q offi Mente captus
Virgilius cio oculoꝝ:hoc eſt viſu priuati ſunt.Virgili.Aut oculis capti fodere cubicula talpæ.Et pro Captus oculis
Lucilius amore accẽdere:Vnde Capti amantes dicunt̃.Lucilius.At metuis porro:ne aſpectu:et for
ma capiare altera:Et pro ſuſcipere:ſiue id ſponte:ſiue inuiti faciamus:Vnde capere dolorẽ: Capere
cape ſolicitudinẽ:cape moleſtiã:cape voluptatẽ dicimus.In quo notandũ eſt:q̃ hoc verbũ
Cicero reciprocũ quendam ſenſum habet:ut idem ſit Cepi voluptatẽ:& Cepit me voluptas.Cice/
Quintiliã. ro.Magnã cepi ex lrĩs tuis voluptatẽ.Quintilia.Nec me tãta capiebat voluptas:qđ fluẽtia
Cicero ceris mella conderẽ.Nõ tñ in oĩbus habet hũc vſum.Capere conſiliũ eſt deliberare.Cicero. Capio conſiliũ
Plautus Qum autẽ conſiliũ hoc princeps cepiſſet.Cape rationẽ:eſt modũ inuenire.Plau.Rationẽ Capio rationem
cepi:ut & amãti obſeqrer:& patrẽ nõ offenderẽ.A capio fit Capſo:qđ ſignificat ꝓhendo: Capſo
Pompeius A quo Capſa:qđ res in ea recõditas capiat:Cuius diminutiuũ eſt Capſula.Pompeius tñ a Capſa
græco potius deduci hoc vocabulũ putat.Græci enĩ capſas καμπτρα appellant.A capſa Capſula
Vlpianus fit Capſarius:qđ ſi Vlpiano credimus:ſignificat eũ:q mercedis grã ſeruãda in balneis veſti Capſarius
mẽta ſuſcipit.Itẽ a capiendo Caprũculũ vocitatũ vaſis fictilis genus.Itẽ Capto:cuius aliud Capruncululm
frequentatiuũ eſt Captito.Verũ hæc nõ ſignificãt frequẽter capio:ſed blanditiis quibuſdã: Capto
& illecebris:obſequiis aliquid:ut ita dicã:venor:ut Hic obſequẽdo captat aurã popularẽ.i. Captito
Martialis qrit:venat̃.Martial.Capto tuã pudet heu:ſed capto maxime cœnã.Tu captas alias:iam ſu/
Idem mus ergo pares.Declarat hoc idem Martial alibi qum inqt:Laudantẽ Seliũ cœnæ dũ retia
tẽdit:Hoc eſt enĩ cœnã captare:laudatiõibus quibuſdã:& blãditiis cœnæ retia tendere:hoc
Cicero eſt venari.Hinc huiuſmodi venatores Captatores dicunt̃:& venatio ipſa Captatio.Cice/ Captator
ro.Captator ille popularis auræ.Itẽ Captus ſubſtãtiuũ:hoc eſt deceptio:Cuius diminutiuũ Captatio
Martialis eſt Captiuncula:q & Captio dicit̃.Aliqñ tñ Capto pro capio accipit̃.Martial.Si captare Captus
feras aucupis arte placet.Locus captus vocat̃ ad ſacrificandũ legitime conſtitutus.Itẽ Ca/ Captiuncula
Seneca ptus pceptio.Seneca:Quod captu quidẽ difficile eſt:ſed facile memoria retinet̃.Aliqñ etiã Captio
Cicero Captus pro delectatiõe accipit̃.Cicero.Nõ poſſum adduci:& ſuſcipe e pecunia captũ.Itẽ Locus captus
Varro a capio Capitiũ:ut Varroni placet:qđ pectus capiat.i.comphẽdat:q̃uis alii ob id potius Captus
appellatũ putẽt:q̃ ſit capitis tegmen.Et Capis poculi genus:Cuius diminutiuũ eſt Capidu Capitium
la.& Capula vas vinarium:quo veteres vtebant̃:anſatum:qđ facile capi poſſet.& Calpar: Capis
Varro quo noĩe veteres doliũ ſignificabãt.Varro.Quia anteq̃ nomen dolii platũ eẽt:id genus va Capidula
ſorum Calpar diceret̃.& Capulũ:A quo Capularis:de quibus ſupra diximus.Et Capeſſo Capula
Apuleius verbũ:qđ proprie ſignificat capio.Apuleius.Dũ ſimul illi & grãs agerẽ:& dona capeſſerẽ. Calpar
Virgilius Aliqñ tñ ponit̃ pro pficio:impleo.Virgi.Mihi iuſſa capeſſere fas eſt.Interdũ pro immitto Capulum
Plautus Plau.Quo magis te in altũ capeſſas:æſtus te in portũ refert.Nonnunq̃ pro recipio.Idem. Capeſſo
Idem Nunc pergam:heri imperiũ exequi:& me domũ capeſſere.Et Caplũ nodi genus in fune: Capedo
quo indomita iumẽta capiunt̃.& Capedo ſpatioſum aliquid:& alicuius rei capax:A quo Intercapedo
Intercapedo pro ſpatio:atq̃ interuallo:qđ inter aliqua interpoſitũ eſt.Itẽ a capio nõnulli Copia
Copiam dictam putant:quaſi capiam:qđ multa capiat.Eſt aũt proprie copia facultas:po
teſtas:ut Faciã tibi copiã ſpectandi ludos.i.dabo tibi facultatẽ:uel faciã tibi poteſtatẽ.Nec Facio copiam
fere apud oratores cũ alio verbo iũgit̃.Apud poetas uero etiã cũ aliis verbis:et pcipue cum
Virgilius. Do.Virgil.Poſtq̃ introgreſſi:& corã data copia fandi.Sine his autẽ duobus verbis copia Do copiam.

plerūq; pro abundātia accipit̃. Vnde Copiā orōnis dicimus: queadmodū vbertatē: copiā
pecuniarū: copiā frumēti. In plurali uero pro eodem ſignificato qnq; accipit̃: ut Noui co/
pias tuas: & omniū rerū copias habeo. Peculiariter tñ in plurali multitudinē militū copias
Copiæ appellamus: ut Copiæ Pompei: Copiæ Cæſaris: Pro quo multi nr̃i tp̃is latinæ linguæ parū
periti gentes vſurpāt: quemadmodū etiā Copiā in ſingulari ponūt pro exemplari. Sed pro
multitudine etiā in ſingulari aliqñ reperit̃. Pompeius ad Domitiū. Nec ſolus cū iſta copia Pompeius
tantā multitudinē ſuſtinere poteris. Idem. Etiā: atq; etiā hortor: ut cū omni copia q̄ primū Idem
Copioſus ad me venias. A copia Copioſus deducit̃: hoc eſt abundans: & Copiare caſtrenſe verbum:
Copio hoc eſt copias cogere: quemadmodū lignari: pabulari: aquari: & Copioſe aduerbium: abū
Copioſe danter. Veteres Copem pro copioſum dixerūt. Pacuuius. O multis modis varie dubiū: & Pacuuius
Copis proſpe copem diē. Plau. Atq; ego nunc: ut glorioſum faciā: & copi pectore. Hinc Copona Plautus
Copona primo: deinde Caupona: taberna vinaria: propter copiā rerū: q̄ ibi vēdunt̃. Itē mulier ipſa
Caupona q̄ tabernæ p̄eſt: ſicut Copo et Caupo ipſe tabernarius. Vlpianus. Caupones: et Stabularios Vlpianus
æque eos accipiemus: qui Cauponā uel Stabulū exercent: inſtitutoreſue eorum. Cæterū ſi qs
Cauponor. opera mediaſtini fungit̃: nō cōtinetur hoc nomine. A caupone fit Cauponor verbū: quod
eſt lucri cauſa quaſi ad cauponē vendito. Ennius. Non cauponantes bellū: ſed belligerantes Ennius
Cauponaria Ferro non auro vitā cernamus vtriq;. Item Cauponaria: ars cauponādi: ſicut Coqnaria ars
Coquinaria coquendi. Item a capio compoſita fiunt Accipio: quod a capio Vlpianus ita diſtinguit: ut Vlpianus
Accipio Capere ſit qñ cū effectu accipit̃: Accipē uero ſi qs nō ſic accipit: ut habeat. Ideoq; nō videri
Capere quempiā cape: qd̃ ſit reſtituturus. Paulus tñ Iuriſcōſultus etiā cū cepiſſe exiſtimat: q̄ alteri ac Paulus Iu/
quiſiuit. Accipe etiā aliqñ pro audire vſurpatur. Virgi. Accipe nūc Danaum inſidias: & cri riſcōſultus.
mine ab vno Diſce oēs. Cicero. Accipe nunc aliud eius facinus nobile. Et pro ſentire. Apul. Virgilius
Neq; tu ita accipis: ut res ſe habet. Et pro tractare. Capiturq; & in bonā: & in malā partem Cicero
Cicero. Roga ip̄m: quemadmodū ego eū Arimini accepi. Terentius. Ego abſte miſeris ſum Apuleius
acceptus modus. Et pro conuiuari. Idem. Accipit homo nemo melius prorſus: atq; p̄lixius. Cicero
Aliqñ etiā pro decipe. Lucillius. Sic inquā veteratorē illū: veterē lupū Annibalem acceptū? Terentius.
Quid ſit Accipe conditionē: Accipere fidē: Acceptū ferre: & Acceptilatio: ſupra demōſtra Idem
Accepſo uimus. Veteres accepſo pro acceperim vſurparūt. Pacuui9. Aut ſinā quicq; p̄fari: priuſq; ac Lucilius
Accipiter cepſo: qd̃ peto. Ab accipio Accipitrē quidā deductū putant: ab accipiēdis malo modo aliis Pacuuius
Cercos auibus. Eſt enī auiū rapax: Plurā eorū genera. Cercon claudū altero pede nominant. Trior
Triorchis chen a numero teſtiū: Romani hunc Buteonē appellant: Eſaloa græci vocāt: q̄ ſolus oī tp̄e
Buteo apparet: Cæteri hyeme abeunt. Nocturnus Accipiter Cymindus vocat̃: rarus etiā in ſiluis.
Eſalos De hoc Ariſto. ſic ſcribit. Chalcis raro apparet: mōtes incolit: atro colore eſt: magnitudine Ariſtoteles
Cymindus accipitris: quē Palūbariū nominār: forma longa: ac tenui: Iones Cymindin appellāt: Cuius
Hybris Homerus etiā meminit: qum inquit Chalcida dii perhibent hoies dixere Cymindim: Hæc
Ptynges Hybris eſt: quā alii nō aliā eē q̄ Ptyngen volunt: die minus apparet: qa non clare videt: ſed
nocte venat̃ more Aquilæ: pugnat etiā cū Aquila adeo acriter: ut ſæpius ambæ implexæ de
ferant̃ in terram: & viuæ a paſtoribus capiant̃. In Thraciæ parte ſuper amphipolim hoies:
atq; accipitres ſocietate quadam aucupantur. Hi ex ſiluis & arūdinetis excitant aues. Illi ſu/
peruolantes deprimūt. Rurſus captas aucupes cū accipitribus diuidunt. Ii enī miſſas in ſub
Accipenſer lime accipiunt vnguibus. Nec deſunt qui Accipenſerem piſcē ab accipiendo deriuatū exiſti
Elops ment: quod frequens menſis accipiatur. A quibuſdā dicitur Elops piſciū apud antiquos no
biliſſimus habitus: vnus ſquāmis ad os verſis. Cicero. Nam qum eſſet apud ſe ad Lauerniū
Scipio: vnaque pontius: allatus eſt forte Scipioni Acipenſer: qui admodū raro capitur: ſed
eſt piſcis: ut ferunt: in primis nobilis. Qum aūt Scipio vnū & alterū ex iis: qui eum ſalutatū
venerant: inuitaſſet: plureſq; etiam inuitaturus videretur: in aurem Pontius: Scipio inquit
vide quid agas. Accipenſer iſte paucorū hominū eſt. Martialis ad Palatinas Acipenſera mit Martialis
Præaccipio tite menſas. Ambroſias ornant munera rara dapes. Itē ab accipio Præaccipio: A quo Præ
Præacceptio acceptio deducit̃. Eſt enī Præacceptio figura: quæ & Præſumptio a noſtris dicit̃: A græcis
Præſumptio Prolepſis: qum Poeta aliquid præaccipit: ad eāq; ſubſequitur qualitatē: Vt Virgilius Qum Virgilius
Prolepſis dixit Panchaiam tellurē fleuiſſe Eurydicen Orphei vxorē: quæ qum Ariſteum Apollinis fi
lium: a quo amabatur: a ſerpēte calcaneo læſa occubuerat: dixit Panchaia Rheſi: quā. ſ. ille
longe poſt orpheum tenuit. Fuit & alia Eurydice Climeni filia vxor Neſtoris: ex qua ſeptē
filios: & filiam vnam ſuſcepit. Ariſtæus e Cyrene filia Penei Arcadiæ regis ab Apolline ge/
Occipio nitus eſt. Hic primus apium: ac mellis vſum: coagulum lactis: & alia multa inuenit. Occipio
Occepſo quod ſignificat incipio. Terentius. Si quid narrare occepi. Nec mihi probabile videtur: q̄ Terentius
Donatus ſcribit Occipere ab Occipite deductū: quod ſit quaſi rei caput inſtituere. Veteres Donatus
quoq; Occepſo vſurparūt pro incepero. Plautus. Ni ego illi puteo: ſi occepſo: animā omnē
intertraxero. Occupo etiam ex ob: & capio componitur. Eſt aūt Occupo vi aliquid capere

Liuius.Nam et ipſis vocantibus vrbem hanc accepi:nõ occupaui.Proprie tñ Occupare eſt
quod in cõmune poſitũ erat:ante cæteros capere.Quintilianus.Multa nihilominus:q̃ libe
ra fuerãt:trãſeũt in ius occupantiũ:ſicut Venatio: Aucupatio.Hinc Occupaticius ager dr̃:q
deſertus a cultoribus propriis ab aliis occupatur.& Occupatus homo:qui ante negocio:ali
quo detentus nõ poteſt alteri operã dare.Cicero.Nemo me conuenire voluit:cui eſſem oc/
cupatus:hoc eſt cui me excuſarem:qđ quibuſdã aliis negociis eſſem præuentus.Hinc Occu/
patio vocata:qum neceſſariæ rei:& cui ante oĩa dare operã debemus:cũ diligẽtia vacamus.
Ab occupo fit compoſitũ Præoccupo eiuſdẽ ſignificationis: A quo Præoccupatio:ſiue Oc
cupatio apud Rhetores Schema quoddã:qum aliqd nos reticere dicimus:& tñ tacitũ intel
ligitur:qđ fit:uel qum rem notã eſſe putamus auditoribus:uel qum ſuſpitionẽ excitare ma/
iorem reticendo poſſumus.A græcis Paraſiopeſis vocatur.Quale eſt illud.In præſentia iu
dices in iuſſu populi:q̃ improbiſſime geſſerit|reticebo.De falſis eius lr̃is:q̃s ad Senatum mi
ſerit nihil dicã:quid illi ſæpe interminati ſitis:omittam.Nam & hæc vobis nota ſunt: & q̃
nouiſſime multo indigniora cõmiſit:q̃ꝫ primũ cognoſcẽda.Itẽ illud.Cogis me iniuriæ tuæ
cãm ꝓferre:nihil agis:nõ dicã:ſed ipſum tps eam patefaciet.Itẽ a capio Percipio:qđ eſt in/
telligo:ſentio:A quo Perceptio.& Decipio:deludo:defraudo: A quo Deceptio: & Deci/
pula:qđ genus laquei eſt ad decipiendas:ac capiendas feras.Itẽ Excipio:quod interdũ pro
ſuſcipio capit̃.Virgilius.Heu quis te caſus deiectam coniuge tanto Excipit? Interdũ pro ſe
paro:ſeiungo.Idem.Clipeum:criſtaſq; rubentis Excipiam ſorti.Aliqñ pro colligo.Martial̃
Ventris onus miſero:nec te pudet excipis auro.Item pro cælo:abſcõdo.Plautus.Neq; par
tem tibi ab eo indipiſces:neq; furẽ excipies.Nõnunq̃ pro capto:indago.Cicero.Quædã
dari ad pertractandos aĩos hominũ:& ad excipiendas eorũ volũtates.Quandoq; pro ſub
ſequor verba loquentis.Virgilius.Tum ſic excepit Regia Iuno.Eſt etiam qñ pro circumue
nio: & dolo capto reperitur.Idem.Non ego te vidi Damonis peſſime caprũ excipere inſi
diis? & alibi.Scelerũ furiis agitatus Horeſtes Excipit in cautũ.Hinc Excipula deriuat̃:ſicut
a decipio Decipula.Eſt aũt ſeptũ ex harundinibus contextis ad capiendos piſces.Plynius.
Hyemato lacu fluctibus glomeratæ voluũtur Anguillæ:in tantũ mirabili multitudine:ut in
excipulis eius fluminis ob hoc ipm̃ fabricatis ſingulorũ miliũ globi reperiant̃.Itẽ Exceptio
& Excipuũ:qđ excipit̃:Sicut Præcipuũ:qđ ante capit̃.Exceptionẽ appellat Vlpianus q̃ſi
quandam excluſionẽ:q̃ interponi actioni cuiuſlibet rei ad excludendũ id quod in intentio/
nem:condẽnationẽue deductũ eſt.Replicationes nihil aliud ſunt:q̃ꝫ Exceptiones: & a par
te actoris veniũt:quæ quidem ideo neceſſariæ ſunt:ut exceptiones excludãt.Semp eni repli
catio idcirco obiicitur:ut exceptionẽ oppugnet.Illud tenendũ eſt omnẽ exceptionẽ:uel re/
plicationẽ excluſoriã eſſe.Exceptio actorẽ excludit:replicatio reum.Itẽ a capio Anticipo:
hoc eſt præuenio:præoccupo: A quo Anticipatio.& Intercipio:quod eſt aliquẽ inter aliqd
agendũ occupo: Aliqñ etiã capio.Et Præcipio:quod mõ ſignificat:ante video.Virgil̃.Oĩa
præcepi:atq; aĩo mecũ ante pegi:præcepi:hoc eſt anteuidi:mõ ꝑuenio.Idem.Exultatq; ani
mis:et ſpe iam præcipit hoſtẽ: A quo Præcipuũ:de quo diximus:& aduerbiũ Præcipue:q̃ſi
ante oĩa:ſiue præuentus oĩbus.Aliqñ iubeo: Vnde Præcepta pro iuſſis accipimus.Idẽ.Ipſi
numerũq; modumq; carinis præcipiant.Aliqñ monere:inſtruere.Idem.Nãq; ita diſcedens
ꝑceperat optimus armis Aeneas.Hinc artiũ magiſtri Præceptores appellant̃:& placita co
rũ Præcepta:& Præceptiones dicunt̃.Virgilius Præcepta pro reſponſis poſuit.Nam ſine
vi nõ vlla dabit præcepta.& Recipio:quod mõ ſignificat admitto:accipio.Cicero.Quen
dam ſuadentẽ ut in vrbe manerent:Xerxemq; reciperẽt:lapidibus obruerũt.Martialis.Tu
magnus qđ das:imo ego quod recipis.mõ reuoco.Cicero.Qui qum ad diẽ recepiſſent:ad
miratus eorũ fidem Tyrannus.Virgilius.Sic ore effata recepit ad ſeſe.Aliqñ ꝓmitto:quam
ſignificationẽ græci vſurpant.Cecinna ad Ciceronẽ.Sed tñ ego filio dixerã librũ legeret:et
ea conditõe daret:ſi reciperes te correcturũ.Nõnunq̃ in tutũ reduco:libero.Virgilius.Fru
geſq; receptas.Idem.Medio ex hoſte recepi.Hinc Receptus:reductio: & Receptui canere
dicimus:qum tuba exercitus e ꝑlio reuocat̃.& Receptaculũ vocatur locus in quẽ ſe tuto re
cipiunt.Cicero.Omniũ bonarũ artiũ receptaculũ:Et Recipere ſeruũ Vlpianus cẽ dicit re/
fugiũ abſcondendi cauſa ſeruo ꝑſtare:uel in ſuo agro:uel in alieno loco:ædificioue:qđ rece
ptũ dare:ſiue receptũ ꝑſtare vulgo hodie dicit̃.Quandoq; etiã pro ꝓſterno accipit̃.Virgi.
Totũ cui cominus enſem condidit aſſurgens: & multa morte recepit.Sed mihi magis pla/
cet|recepit hoc loco pro accepit exponere:ut ita ſit dictũ:recepit multa morte:ſicut dicimus
accepit crudeliter:accepit malis modis.Eſt etiam qñ Recipio pro excipio vſurpat̃.Plautus
Vbi nunc adoleſcens habet poſticulũ:hoc recepit:qum hædos venderet:recepit inquit:hoc
eſt excepit.Hinc Receptitius ſeruus appellatus eſt:nuptæ mulieris proprius:quẽ.ſ.qum do/
tem marito daret:ſibi reſeruauit.Quotiens eni mulier in danda viro dote aliqua ex ſuis bo

Liuius
Quintilia.
Virgilius
Idem
Martialis
Plautus
Cicero
Virgilius
Idem
Idem
Plynius
Virgilius
Virgilius.
Cicero
Virgilius
Cecinna
Virgilius
Idem.
Cicero
Vlpianus
Virgilius
Plautus

Occupare
Occupaticius a/
ger
Occupatus hõ
Occupatio
Præoccupo
Præoccupatio
Paraſiopeſis
Percipio
Perceptio
Decipio
Deceptio
Decipula
Excipio
Excipula
Decipula
Exceptio
Excipuũ
Præcipuũ
Replicatio
Anticipo
Anticipatio
Intercipio
Præcipio
Præcipuus
Præcipue
Præcepta
Præceptor
Præceptio
Recipio
Receptus
Receptui canere
Receptaculũ.
Recipe ſeruũ
Receptitiꝰ ſeruꝰ

nis retinet:neq; ad virum tranſmittit:recipere ea dicitur:quemadmodum in venditionibus
fit:qum quid venditor ſibi reſeruat. Seruus ergo recepticius mulieris proprius:quem cũ re/
Recupero liqua pecunia recepit:hoc eſt:non dedit doti:ſed retinuit. A recipio Recupero deriuat̃:hoc
Reciperatia eſt rem amiſſam rurſus acquiro. Reciperatia a veteribus dicebatur:qum inter ciuitates:pere
Receptus mos grinas lex conuenit:ut res priuatæ reddant̃:ſingulis:recupenturq;. Receptus mos dicit̃:quẽ
Incipio ſua ſponte ciuitas:qum alienus eſſet aſciuit. Itẽ a capio Incipio:quod eſt incoho: auſpicor:
q̃uis incoho aliqñ pro perficio accipit̃. Virgilius. Tũ Stygio regi nocturnas incohat aras. Virgilius
Inceptor Ab incipio fit Inceptor:Inceptrix:Inceptũ:qđ & cœptũ dicit̃:hoc ẽ initiũ. Ab incoho In
Inceptrix choator:Iochatrix:Inchoamen:Inchoatio. Item a capio Suſcipio:quod interdũ pro acci/
Inceptum pio ponitur:& tam ad animũ q̃ ad corpus refertur:ut Suſcepi onus:ſuſcepi dolorẽ:ſuſcepi
Cœptum voluptatẽ. Interdũ pro gigno. Plautus. Qui geminos ex ancilla ſuſcepit liberos. Item Con Plautus
Incoho cipio:qđ proprie ſignificat apphendo: Vnde concipere mulieres dicuntur:qum genitale ſe
Inchoator men apphendit̃ ad fœtũ faciendũ:& herbæ concipere:qum coaleſcunt:& Conceptus fœ/
Inchoatrix tus:dum genitura coaluit:& Conceptio ipſa apphenſio. Itẽ Cõceptio apud grammaticos
Inchoamen Schema:qum vnũ genus concipit:hoc eſt ſimul apphẽdit aliud genus:uel vna pſona aliam
Inchoatio. pſonã. Aliqñ tñ Cõcipio ſignificat deſtino:delibero. Seneca. Iamdudũ aĩo concepat:quid Seneca
Suſcipio eſſet acturus: Vnde Conceptũ dicimus prædeſtinatũ. Virgilius. Aut tu bellacie: conceptũq; Virgilius
Concipio excute fœdus. Hinc Conceptiuæ feriæ a veteribus diceban̄t:quæ certis diebus obſeruabant̃
Conceptus quotannis:ut Sementinæ:et Compitalitiæ. Quandoq; etiam Concipio pro compræhẽdo
Conceptio et cõtineo accipit̃. Quintilia. Nec tantũ concipe aĩo ſcelus potui. Hinc Conceptus mentis Quintilia.
Conceptum dicunt̃:q̃ cõpræhẽdimus & imaginamur. & apud Geometras Cões animi conceptiões vo
Cõceptiuæ feriæ cantur:quæ oẽs tanq̃ vera:& indubitata ꝓfitent̃:ut omne totũ maius eſt ſua parte:& ſi ab
Cõceptus mẽtis æqualibus æqualia demas:que remanẽt inter ſe æqualia ſunt:& cætera huiuſmodi. Cõcepta
Cõmunes animi culũ etiam dicitur:qđ aliqd continet:atq; cõphendit:ut vena eſt conceptaculũ ſanguinis:
conceptiones hoc eſt in qua ſanguis continet̃. Itẽ a capio Vſucapio cõponit̃:de qno ſupius copioſe diſ/
Conceptaculum ſeruimus. Ab eodẽ etiam deducit̃ Cœpio:quo veteres vteban̄t pro Incipio. Cato. Cœpiã Cato
Vſucapio ſeditioſa verba loqui. Nunc præteritum tm̃ eius verbi eſt in vſu Cœpi:cum ſuis deriuatiuis
Cœpio. Cœperã:Cœpiſſem:Cœpero:Cœpiſſe:Cœptum ire:& Cœptũ Cœpti:hoc eſt principiũ.
Cœpi. Ouidius. Dii cœptis:nam vos mutaſtis & illas: Aſpirate meis. Item Auceps:& Aucipiũ:de Ouidius
Cœperam quibus ſupra diximus:ab auibus capiendis:& Aucupor verbũ:& Aucupator. Itẽ Forceps:
Cœptum de quo inferius dicemus:qđ forũũ capit. Item Ircipes:ut quidam putant:genus raſtrorũ fer
Auceps. reorũ:qđ plures habet dentes:ad extirpandas herbas iñ agris. Irceus uero genus eſt farcimi
Aucupium nis. Ir neutri generis:& indeclinabile volã ſignificat:hoc eſt manus concauitatẽ:& pro ipſa
Forceps manu accipit̃. NOCENTES. Delatores. Nocentes enĩ proprie dicunt̃:qui iniuriam:aut
Ircipes maleficiũ cõmiſerũt:a noceo verbo:qđ eſt obſum:& a maleficio nõ abſtineo. Vnde ecõtra/
Irceus rio Innocentes dicuntur:qui ab omni iniuria & maleficio abſtinent:& Innocentia integri
Ir tas eſt. Saluſtius. Vbi quæ Metellus agebat:ex nuntiis accepit ſimul & de innocentia ſua cer Saluſtius
Nocentes tior Roma factus:diffidere:at tum demũ verã deditionẽ facere conatus eſt. Ab hoc fit ad/
Innocentes uerbiũ Innocẽter. Dicimus etiam Innocuũ:& Innocue. Sed hoc aliqñ actiue pro innocẽte
Innocentia accipit̃. Virgilius. Littuſq; rogamus innocuũ. Idẽ Sic grandine tecta innocuo pcuſſa ſonãt Virgilius
Innocenter Aliqñ paſſiue pro eo:cui nõ nocet̃. Idem. Et ſedere carinæ omnes innocuæ:hoc eſt ſine de/ Idem
Innocuus trimento. A noceo etiam Noxius deriuat̃ pro nocente:& Innoxius pro innocente. et No Idem
Innocue xia pro culpa:quod vir alioquin doctiſſimus Valla Feſtũ Pompeium hoc aſſerentẽ rephẽ
Noxius dens negauit reperiri. Nõ legerat opinor plautũ:alioſq; antiquos multis in locis hoc voca/
Innoxius bulũ in eũ ſenſum vſurpantes. Plautus. In mercatore nihil magis manifeſto teneo In noxia Plautus
Noxia es. Qua noxia? Idem in eodem. Vacuũ eſſe iſtac te ætate his dicebat noxiis. et Noxa: quod Idem
Noxa modo ſimiliter culpam ſignificat. Virgilius. Vnius obnoxam:& furias Aiaci Oilei: Mo/ Virgilius
Noxæ dedere do pœnam: Vnde Noxæ dedere dicimus aliquem propter noxam: hoc eſt culpam pœ/
Noxales actiões næ tradere, Eſt autem hoc genus pœnæ:uel ſeruorum:uel brutorum: qum domini malunt
hæc ad pœnam tradere:q̃ multam ſoluere pro maleficio:quod admiſerunt: Vnde Noxa/
les actiones: ut Paulus inquit appellantur:quæ non ex contractu:ſed ex noxa atq; malefi/ Paulus
cio ſeruorum aduerſus nos inſtituuntur:quarum actionum vis & poteſtas eſt:ut ſi damnati
fuerimus: liceat nobis de ditione ipſius corporis:quod deliquerit euitare litis æſtimationẽ:
dando ſcilicet corpus viuũ. Quintilianus. Alebat deuotum corpus grauior omni famæ ſa/
gina:& inter dedita noxæ mancipia:contemptiſſimus tyro gladiator:ut nouiſſime perde/
rem calamitatis meæ innocentiam: diſcebam quotidie ſcelus. Ouidius. Verba fides ſequi/
Obnoxius tur. Noxæ tibi deditus hoſtis. Spargitur effuſo cornua bacche mero. Hinc Obnoxius fit:q Ouidius
proprie eſt alicui ob noxam datus:ſiue is qui noxæ datus eſt. Sed quoniam qui noxæ datur
in eius poteſtate eſt cui datur: fit ut aliquando, Obnoxius pro obligato ponatur. Plautus. Plautus

Virgilius Adeo ut ætate ambo ambobus nobis ſint obnoxii: noſtro deuincti beneficio. Virgilius. Iu
uat arua videre Non raſtris hominũ: non vlli obnoxia curæ: hoc eſt arua: quæ non egent ra
ſtris nec cura hominũ: propter quæ deuinctæ: ac obligata illis eſſe videant. Aliquando pro
Saluſtius. obediente: atq; morigero. Saluſtius. Minari etiam ferro: niſi ſibi obnoxia foret: hoc eſt niſi
pareret: niſi moré gereret. Nonnunq̃ tamen non a noxa: ſed a noxius hoc vocabulũ dedu
Ennius. citur: & idem ſignificat: quod ſuũ ſimplex: Vnde obnoxius: & innoxius ſunt contraria. En
nius. Sed virum vera virtute viuere animatũ adiecit fortiter: Eumq; innoxium vocare
aduerſus aduerſarios. Ea libertas eſt: qui pectus purum & firmũ geſtitat. Aliæ res obnoxiæ
nocte inobſcura latent. Quandoq; Obnoxium pro obſcurũ ponitur: & tunc non a noxa:
Plautus uel noxius: ſed a nox deducitur: facitq; aduerbiũ Obnoxie. Plautus. Nũc ego Hercle perii Obnoxie
plane non obnoxie. Hic enim plane: & obnoxie contraria ſunt. Aliquando etiam Noxa
Suetonius pro damno accipitur. Suetonius. Spurinãq; irridens: & ut falſum arguens: q̃d ſine vlla ſua
Ouidius noxa idus Martiæ adeſſent. Ouidius: Nocte nocent potæ: ſine noxa luce bibuntur. Noxi Noxitudo
tudo apud veteres pro noxa in vſu fuit. A noceo etiam Nux dicitur: quod dentibus dũ frá Nux
gitur noceat: ut multi ſentiunt: ut nos exiſtimamus: a nucis iuglandis nocumento: uel q͞ ſa Iuglans
Ouidius tis noceat. Ouidius. Quoniá ſata lædere credor. Cultus in extremo margine fundus habet:
Vel imitatione græcorũ qui eam κάρυον vocát: a grauedine capitis. κάρα eni caput ſigni
ficat. Cõſtat ſane arborũ ipſarũ: foliorũq; vires in cerebrũ penetrare. Nuclei quoq; ei9 pni
cioſi ſunt: ſtomacho inutiles: difficiles cõcoctu: dolorem capitis inferentes: tuſſientibus ini
mici: ſolo tenaſmo apti: quia trahunt intuitum. Putamen nucis combuſtũ: tritũq; in oleo:
Mithrida aut vino infantiũ capite peruncto nutrit capillũ. In ſcriniis Mithridatis maximi regis deui
tes cti. CN. Pompeius inuenit manu illius ſcriptam in peculiari cõmentario compoſitionem
CN. Pom Antidoti: e duabus nucibus ſiccis: totidem ficis: & rutæ foliis viginti ſimul tritis: addito ſa Antidotum Mi
peius lis grano: quam qui ieiunus ſumpſerit: nullũ venenũ ei illo die nociturũ. Iuglandem magno thridatis
errore hactenus putauerũt auellanam eſſe: ſed nos hunc errorẽ: ut pleroſq; alios ſuſtulimus.
Iuglans ea eſt: quam cõmuni nomine nucé appellamus. Nam nucis nomen omnibus cõmu Iuglans
Virgilius ne eſt: q̃ duro operimento teguntur: ut ſunt Caſtaneæ: Amigdalæ: Auellanæ: & ſimilia. Vir Nux
Macrobi9 gilius. Caſtaneæq; nuces & p̄ſſi copia lactis. Macrobius Nuces a Malis ita diſtinguit: Vt
Nuces ſint omne pomũ: quod foris duro tegitur: & intus habet quod eſui eſt: Malum uero
quod foris habet quod eſui eſt: & durũ intus includit. Sed hoc falſum eſſe manifeſte dep̄hé
ditur in Malis punicis: quæ foris dura ſunt: & quod eſui eſt intra ſe continét: nec tamẽ Ma
la eſſe ab aliquo negantur. Quis præterea Ficus Mala eſſe affirmet? & tamen foris habent
Seruius quod eſui eſt: et quod durũ eſt intus includunt. Seruius hæc aliter diſtinguit Nuces inquiens
generaľr dici oĩa tecta corio duriore: ut ſunt Auellanæ: Amigdale: Iuglandes: Caſtaneæ. Po
ma uero econtrario omnia molliora. Sed hoc quoq; falſum eſſe manifeſtum eſt: qum etiam
ea quæ corticem duriorem habent: poma dicantur. Martialis de pinu. Poma ſumus Cybe
Cato les: procul hinc diſcede viator: Ne cadat in miſerũ noſtra ruina caput. Et Cato Præneſtinas
Varro nuces Poma appellat. Idemq; facit Varro: Columella: Plynius: aliiq; permulti. Dicendum Pomũ
Columella igitur Pomũ generale omniũ fructuũ: quæ ex arboribus eſui apta proueniunt nomen eſſe: Nux
Plynius ſiue mollium: ſiue durorum: Nuces ea dumtaxat Poma vocari: quæ duro operimento tegũ Malum
tur: Mala autem non quodcũq; pomi genus tenuioris: atq; carnoſi: ſed ea tantum dici: quæ Malus
ſui nominis arboribus producuntur: Iis ſcilicet: quas Malos vocamus: quemadmodũ Pira Pirum
quæ Pirus p̄ducit: hoc modo Mala Citrea: ſiue Medica dicimus: Mala cotonea: Mala pu Pirus
nica: & quæ vulgo generali vocabulo appellantur Mala: de quorum generibus inferius di
cemus. Quod ſi aliquãdo Perſica quoq; Mala vocari animaduertimus: improprie hoc fie
ri conſtat: nec quia ex Malorũ genere ſint: qum nucleum habeant: ſed quia inſeri Malis cœ
perunt genitricis ſibi nomen aſſumpſere. Inter Nuces autem primũ locum obtinet Iuglans
quæ & per excellentiam Nux appellatur. Hanc nonnulli a iuuando: & glande appellatam
putant. Alii quaſi Iouis glandem exiſtimant vocitatam: quod hæc arbor nuces habet ſua
Cloaci9 ve niori ſapore: q̃ glandes. Vnde Cloacius verus Diuglandem primo vocatam ſcribit: quaſi Diuglans
rus Δίος βάλανον. Poſtea detractione primæ litteræ Iuglandem. Cõſtat ſane priſcis illis tẽ
poribus anteq̃ mortaliũ genus ad delitias ſeſe: luxuriamq; conuerteret: maximo in honore
Glandẽ fuiſſe: ut quæ ſola ſimplici vitæ: atq; innocuæ præbebat alimẽta: Quapropter qum
hunc de quo loquimur: fructum veteres illi egregium exiſtimarent: decorare eum digna ap
pellatõe volẽtes: Iuglandem: quaſi Iouis cibum nuncupauere. Nullum præterea Nucũ ge
nus eſt: quod huic uel magnitudine: uel pulchritudine præſtet: Quãuis enim Pineis vniuer
ſitate minores ſint: Nuclei tamen portione ſunt multo ampliores: hinc variis in ludis cele
brantur: & nuptialium Feſceninorum comites eſſe apud veteres ſolebát: Cuius rei cauſam
nonnulli putauerunt eſſe: q͞ cadendo tripudium ac ſonum facerent: Sed illa verior eſt: q͞

gemino operimento proteguntur:puluinati primū calicis:mox lignei putaminis: tum leni
corticula:lignea nucleum intercurſante membrana:Quoniam enim tot modis munitū fœ
tum habebāt:merito nuptiis religioſas eſſe voluere. Græci hanc nucem ob excellentiam Ba
ſilicam appellāt. Plynius. Et iuglandes e Perſide a regibus tranſlatas inditio ſunt græca no — Plynius
Baſilica nux — mina.Optima earum genera ſunt:quæ Perſica:atq; Baſilica vocant.Perſica quidem intan/
Perſica nux — tum augentur ut putamen rumpant:Ideoq; Moluſcæ nuces a putaminis molliciæ vocitan/
Moluſca nux — tur.Ridiculus eſt Macrobii error:qui nucem Moluſcam eſſe Perſicum ſcribit:motus aucto — Macrob
ritate poetæ:quem adducit:ita ſcribentis: Adde perſica:quod nomen ſic deniq; fertur. Mol
luſca hæc nux eſt: ne quis forte inſcius erret.Neq; animaduertit poetam non de Perſico po
mo teneriori ſcribere:ſed de nuce Perſica:quando quidem hortulanum deſcribit facientem
moretū:in quonō poma tenerā:atq; carnoſa:quæ Perſica vocantur:ſed Perſicæ nuces poni
ſolent.Taceo quod Plynius cæteriq; auctores de naturis rerum ſcribentes:poſtq̃ de Perſi/ — Plynius
cis ſcripſere:ſermonē de Nucibus facientes: Molluſcam inter eas numerant.Putamen præ
magnitudine nuclei rumpentes: eaſq; Perſicas nuces appellari affirmant.Eſt & aliud Nu/
Tarentina nux — cis Iuglandis genus:quæ Tarentina dicitur:fragili putamine:& ita mollis: ut vix attrecta/
Tarentum — ta frāgatur: Vnde quidam Tarentum appellatū putant:ꝙ nuces Iuglandes:& Pineas mol
Iugla Orion — les habeat:ac ſimiliter oues.Tarentum autem Sabini vocant Molle:Ad quod alludens Ho — Horatiu
Nux Pinea — ratius ſcripſit.Et molle Tarentū.A iuglande Iuglam veteres dixerunt ſtellam:quæ alio no/
Pinus ſilueſtris — mine appellatur Orion:ꝙ amplior ſit cæteris:quaſi nux Iuglans. Secundum inter nuces lo
Pinus Vrbana — cum obtinet Pinea:exiles nucleos habens:quamuis totius corporis magnitudine alias ſupe
Pinus Picea — ret.Eſt genus earum:quod Tarentinum vocatur:putamen habens fragile digitis: & auium
Apina Apinæ — furto ſemper expoſitum: Hæc Silueſtris Pinus dicitur:ad differentiam alterius: quæ voca/
Trica Triga. — tur Vrbana.Eſt & tertium genus:quæ Pinus Picea vocatur: ꝙ Pice potius q̃ Pino ſimilis
Trigo — ſit:Idcirco etiam Apinam vocant:quaſi minime pinum.Nucleum autem verius q̃ putamē
Obtrigo — adeo mollem habet:ut ſimul mandantur.Nuces quoq; eius Apinæ a veteribus nominabā/
Pinaſter — tur.Apina etiam Tricaq; duo Appuliæ oppida fuerunt:quæ Rex Diomedes euertit: tanta
Auellana — ignominia:ut in prouerbii ludibrium tranſierint.Quotiens enim rem vilem:et nullius ꝑtii
Abellina — oſtēdere volumus Apinas & Tricas nominamus.Martialis. Quæcūq; luſi iuuenis:& puer — Martiali
Abellinum — quondam Apinaſq; noſtras:quas nec ipſe iam noui.Idem.Sunt Apinæ:Tricæq;:& ſi quid — Idem
Corylus — vilius iſtis.Trigam uero antiqui humū vocabant:& Trigare ſtringere: A quo Obtrigare:iu
Colurna — reiurando abſtringere.Quartum quoq; genus Pinaſtrum appellant.Tertio loco numerā/
Præneſtina nux — tur Auellanæ:quas antea Abellinas patrio nomine conſtat vocitatas: ab Abellino Campa
Pontica nux — niæ oppido: vbi abundant: Nam proprium arboris nomen eſt Corylus: A quo Colurna
Nuculæ præneſti — opera dicuntur ex Corylo arbore facta: Eædem & Præneſtinæ dicuntur:ꝙ iis Præneſtini
næ — abundent:& Ponticæ:ꝙ in Aſiam:Græciamq; primo e ponto venere:quidam per diminu
Amygdala — tionem nuculas Præneſtinas dictas exiſtimant:uel ꝙ exiguæ ſint:uel ꝙ incluſi olim a pœ/
Nux græca — nis præneſtini famem nucibus tolerauerunt.Dehinc ſequit̃ Amygdala nucleum habens diſ
Nux Thaſia — ſimilē latitudine:Hæc & Nux græca vocatur:& Thaſia a Thaſo inſula Traciæ:olim Etria
Thaſus Etria — dicta:Cuius populi Thaſii vocantur.Poſtea Nux Caſtanea armata echinato calice:quæ et
Thaſius — Heracliotica vocatur.Varia eius genera ſunt:Quædam triangulari forma in aqua naſcun/
Nux Caſtanea — tur. Nigræ quæ magis in vſu ſunt Coctiuæ dicuntur.Patria laudatiſſimis caſtaneorum Ta
Heracliotica nux — rentum:& in Campania Neapolis.A nuce Nucleus deriuatur:quod tenerum in nuce inclu
Coctiuæ nuces — ditur.Plautus.Qui e nuce nucleos vult:frangat nucem: A quo fit Enucleo verbū:quod pro — Plautus
Nucleus — prie eſt aperio:& nucleum extraho:Per Metaphoram uero capitur pro declaro: explano:
Enucleo — A quo Enucleate aduerbium:hoc eſt aperte:manifeſte:& Enucleatio declaratio. Item a no
Enucleate — ceo Nox deducitur:quæ eſt vmbra terræ:quod noceat oculis: Quamuis aliqui a græco de/
Enucleatio — ductum malunt:quod eſt νὺξ: A quo Nyctileus dictus eſt Bacchus:ꝙ eius ſacra noctu ce
Nox — lebrarentur:& Nyctimene puella:quæ quoniam cum patre concubuerat facinus recogno/
Nyctileus — ſcens in ſiluas aufugit:& in Noctuam conuerſa lucem odit:nocte tantum volitans: A græ/
Nyctimene — cis γλαὺξ appellatur:Quæ auis quoniam Athenis maxime abundat:factum eſt prouer
Noctua — bium. γλαῦκα εἰσ ἀθήνασ: hoc eſt Noctua Athenas De his: qui uel inutilem merca/
Nycticorax — turam exercent:uel laborant in aliqua re inutili:aut ea verbis exaggerāt:quæ notiſſima ſunt
Nocticorax — audienti. Item aliud ſimile prouerbiū: γλαυκεῖον ὠόν: hoc eſt Noctue ouū.& Nycti
Nocturnus — corax alia auis noctu ſimiliter volans:quæ nocturnus Coruus interpretatur.A nocte No/
Noctu — cturnus deriuatur:ſicut a die Diurnus.Claudianus.Omnia quæ ſenſu voluuntur vota diur — Claudia
Interdiu — no:Tempore nocturno reddit amica quies.Et Noctu quando eſt aduerbium:quod ſignifi
Interdius — cat per noctem:ſicut Interdiu per diem:quod etiam Interdius dicit̃. Plautus. Sic interdius — Plautus
Pernox — cum Corolla hebrum incedere:& Pernox:qui tota nocte aliquid agendo perſeuerat: ſicut
Perdius — Perdius:q tota die.Gellius.Stare ſolitus Socrates dicitur pertinaci ſtatu Perdius:atq; Per/ — Gellius

nox a ſummo lucis ortu ad ſolem alterum orientem inconniuens:immobilis:iiſdem in ve/ ſtigiis:& ore atq; oculis eundem in locum directis: cogitabundus:tanquã quodam ſeceſſu mentis atq; animi facto a corpore.Seneca.Id perdius pernoxq; agebat.Liuius.Prælũ an/ te lucem.Sed Luna pernox erat commiſſum eſt:Luna pernox erat:hoc eſt:tota nocte luce/ bat.& Pernocto verbum: quod eſt noctem vniuerſam ago. Apuleius.Qum freqũes apud eum pernoctarem.Pomponius.Pernoctare extra vrbem dicitur: qui nulla parte noctis in vrbe ſit.& Noctiuagus:qui nocte vagatur.& Noctua auis:de qua diximus: quæ in Creta inſula non eſt:& ſi qua inuehatur:non multo poſt moritur:inimica paruarum auium:et ut Ariſtoteles refert:Cornicis: Hæc græce Glaux dicitur: A quo Glaucus color.& Nicticorax:hoc eſt Coru9 nocturnus.& Nocteſco:quod eſt obtenebror.Furius.Omnia nocteſcũt tenebris caliginis atræ.& Noctiluca Luna:ſiue Nitedula:de qua ſuperius ſcripſimus. Noctipuga.Lucilius vocauit obſcena:quod noctu pungant: atque excitent Venerem. Veteres Noctu pro nocte nominaliter vtebantur. Ennius. Hac noctu filo pendebat etruria tota Claudius Quadrigarius. Conuenit Senatum noctu multa domum dimitti. Decem viri quoque in duodecim tabulis nox pro noctu dixerunt.Si nox furtum factum ſit:ſi im aliquis occiſit:iure cæſus eſto.In quibus verbis hoc etiam notandum eſt:quod ab eo:quod eſt is:non eum accuſandi caſu:ſed im Veteres dixere:& Occiſit pro Occidit.Item a nocte Binoctium:Trinoctium:Quadrinoctium:pro duæ:tres:quattuor noctes.Sicut Biduum:Triduum:Quadriduum:pro duo:tres:quattuor dies.Noctem diemque ita diſtinxere antiqui: ut primum tempus diei diceretur Mediæ noctis inclinatio: deinde Gallicinium:quod tum Galli cantent:Poſtea Aurora: ab Aura ita vocata:quoniam tunc ſplendeſcere aer incipit. Aura enim ſplendorem ſignificat.Virgilius. Diſcolor vnde auri per ramos aura refulſit. Horatius. Tua ne retardet aura maritos. Hinc aurum deducitur propter ſplendorem eius metalli.Aliquando etiam Aura pro vento ponitur. Virgilius. At illi dulcis compoſitis ſpirabat crinibus aura. Interdum etiam pro afflatu:& fauore. Idem. Nunc quoque iam nimium gaudens popularibus auris Vnde Aurarii fautores dicuntur.Auram vero ab aere dictam exiſtimant:ꝙ motus aer & ſplendorem faciat:& ventum. Aurum tamen ſunt: qui a græco dictum putent:quaſi ὥραιον: hoc eſt pulchrum: decorum: Alii quia præcipue cuſtoditur. Græci enim ὁρᾶν: cuſtodire dicunt: A quo & Theſaurus dictus: Nam θήσω: pono ſignificat. ὁρῶ cuſtodio.Hippocrates medicus a nomine inuentoris Aurum appellatum exiſtimat: qui αὔριδσ vocitatus eſt. Nonnulli ab auertendo deductum arbitrantur: quod mentes hominum auertat.Virgilius.Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Ab hoc fit Auro verbum: A quo Inauro:& Deauro: Vnde Auratum dicimus: & Inauratum:& Deauratum.& Aureum:quod ex Auro eſt.& Aurifex:faber aurarius: A quo Aurificina taberna Aurificis: & Auraria:fodina Auri: & Auriferum: quod fert Aurum: Vnde Aurifera flumina dicuntur. Tagus in Hiſpania: Padus in Italia: Hebrus in Thracia: ex Oeagro flumine ortus patre Orphei: A quo Oeagrius dicitur. Virgilius. Tu quoq; marmorea caput a ceruice reuulſum: Gurgite cum medio portãs Oeagrius Hebrus. Pactolus in Aſia: Ganges in India.& Auricomus:quod aureos crines habet:ſiue auream comam.& Orata dicta quaſi Aurata: quod vulgo Orum pro Auro dicunt: Sicut Oriculum pro Auricula:piſcis genus a colore Auri: & Auripigmentum: de quo ſupra diximus. & Aurichalcum: quod ab Auro: & Aere appellatum eſt.Græci enim Aes χαλκὸν nominant: hoc & Orichalcum a nonnullis vocatur.& Auripigmentum: quod in Syria foditur ad Pictorum vſum: in ſumma tellure: auri colore: ſed fragili: lapidum ſpecularium modo.Ex eo fieri aurum poſſe manifeſtum eſt:Inuitauit ea ſpes Caium Principem auidiſſimum auri.Quamobrem iuſſit excoqui magnum pondus:& plane fecit aurum excellens: ſed ita parui põderis: ut detrimentum ſentiret: Propter quod a nullo poſtea tentatum eſt. & Aurigo regius morbus: de quo ſupra diximus: a colore luteo: A quo Auriginoſus: qui eum morbum patitur.Auroram etiam Diluculum nuncupauere: quod tum dies lucеſcere inciperet: Hinc Mane:qum dies clarus eſt: ab omine boni nominis. Manum enim veteres bonum dicebant: Vnde Dii Manes appellati: hoc eſt boni: quos etiam metu mortis ſupplices venerabantur: quemadmodum econtrario Immanes dicimus crudeles:ac minime bonos: & Immania ſaxa aſpera:horrenda: A quo Immanitas:ſæuitia: & Immaniter: crudeliter.Sunt tamen qui Manes a manendo potius dictos exiſtiment:quod manibus plena ſint omnia: Alii a manando:quoniam Dii Manes per omnia manare exiſtimabantur: Ideoque ab Auguribus vocari ſolebant.Qui ſint Dii Manes dictum eſt ſuperius. A manibus Maniæ dictæ:turpes:deformeſq; perſonæ.Item Mania Dea:mater larium: cui humano capite aliquandiu ſacrificatum fuit: Sed poſtea auctore Iunio Bruto Conſule Allii:& Papaueris capitibus ſacrificari cœptum: ut Apollinis reſponſum ſeruaretur: quod fuerat:

Seneca
Liuius
Apuleius
Põponius
Ariſtoteles
Furius
Lucilius
Ennius
Claudius
Virgilius
Horatius
Virgilius
Idem
Hippocrates
Virgilius
Virgilius.

Pernocto
Noctiuagus
Noctua
Glaux Glaucus
Nycticorax
Nocteſco
Noctiluca
Nitedula
Noctipuga
Noctu
Nox Im
Binoctium
Trinoctium
Quadrinoctium
Biduũ
Triduũ
Quadriduũ
Mediæ noctis inclinatio
Gallicinium
Aurora
Aura
Aurum
Aurarii
Auro
Inauro
Deauro
Auratum
Inauratum
Deauratum
Aureum
Aurifex
Aurificina
Auraria
Auriferum
Tagus Padus
Hebrus
Oeagrus
Oeagrius
Pactolus.
Ganges.
Auricomus
Aurata.
Orata.
Orum
Oricula
Auripigmentum
Aurichalcum
Aurigo.
Orichalcum
Auriginoſus
Aurora. Mane
Manum
Dii Manes
Immanis
Immanitas
Immaniter
Maniæ.
Mania dea

ut capitibus pro capitibus ſupplicaretur. Sunt qui Maniam Lariarum matrem: aut auiam
putant. Alii Manias ipſas laruas appellant: quas nutrices pueris imputari ſolent. Ma/
nias etiam veteres appellabant ficta quædam ex farina in hominū figuras: ꝙ deformes ſint:
Maniola — quas etiam Maniolas appellabant. Manare proprie dicitur: qum aliquid ex integro quidē:
Mano — ſed non ſatis ſolido per minutiſſimas partes ſtillat: tractum a græcis: Illi enim μανὸν ra/
Manalis fons — rum: & quod ſine denſitate eſt appellant. Hinc Manalem fontem dici exiſtimant: ꝙ aqua
Manalis lapis — ex eo perpetua manet. Item Manalem lapidem: ꝙ ex eo manare aquæ videātur. Erat enim
petra quædam extra portam Capenam iuxta ædem martis: quam temporibus nimis aridis
in vrbem trahebant: ſtatimque pluuia ſequebatur. Sunt etiam qui Manalem lapidem di/
ctum exiſtimant hoſtium orci: per quem animæ inferorum ad ſuperos manant. Alii Ma/
nare a Mane tractum volunt: & de Sole proprie dici: qum orientes radii ſplendorem iacta
Manius — re incipiunt. Manius Prænomen eſt: ab eo quod mane ſit natus: ſicut Lucius ab eo quod lu
Lucius — ce. Quidam Manum quoque a manando appellatam exiſtimant: quod ex brachiis manet:
Manus — Eſt autem membrum corporis decentiſſimū: ex quo manant digiti. Aliquando tamen pro
multitudine accipitur. Virgilius. Hic manus ob patriam pugnando vulnera paſſi. Aliquan — Virgilius
do pro poteſtate: ut qum dicimus: Hæc res mihi in manu eſt: non modo ſignificat in prom/
Manumiſſio — ptu: ſed etiam in poteſtate. Inde teſte Vlpiano Manumiſſio dicta eſt datio libertatis. Nam — Vlpianus
Manumiſſus — ꝗ̄ diu quis in ſeruitute eſt: manui: hoc eſt poteſtati ſubditus eſt: & Manumiſſus liberatus a
poteſtate. Erat autem mos in manumiſſione: ut dominus caput: aut membrum eius ſerui:
quem liberaturus erat: manu tenens ita diceret. Hunc hominem liberum eſſe volo: ſtatimq;
emitteret eum e manu. Item Manus eſt inſtrumentum nauale: quo naues Harpagonibus ra/
ptæ tenentur: ut inferius oſtendemus. Item Elephanti proboſcis: quod ea in decerpendo
pabulo pro manu vtitur. Plynius. Elephanti tanta narratur clementia minus valida: ut in — Plynius
Manū conſero — grege pecudum occurrentia manu dimoueat: ne quid obterat imprudens. Manum conſere
re: eſt prælium incipere: & contendere. Sed apud Iuriſconſultos qum de aliqua re diſcepta/
tur in iure præſenti prætore: ſiue ager: ſiue quid aliud ſit: Manum conſerere dicitur: qum ma
Manꝰ correptio — nu appræhendit rem: de qua agitur: quod Manus correptio: & Vindicatio: & Vindi/
Vindicatio — cia dicitur: Quod tantum preſente Prætore fieri ſolebat. Sed poſtq; Prætores propagatis
Vindicia — Italiæ finibus: multitudine negociorum occupati Vindiciarum dicendarum cauſa longius
ire grauabantur: inſtitutum eſt: ut litigantes non ex iure apud Prætorem manum conſere/
Ex iure manu cō — rent. Sed Ex iure manum conſertum vocarent. Id eſt alter alterum ex iure ad conſerendum
ſertum — manum in rem: de qua ageretur: vocaret. Atque profecti ſimul in agrum: de quo litigaba/
tur: terræ aliquid ex eo: utputa vnam glebam in ius in vrbem ad Prætorem deferrent: &
in ea gleba tanquam in toto agro vindicarent. Ennius. Miſcent inter ſeſe inimicitias agi/ — Ennius.
tantes: Non ex iure manu conſertum: ſed magis errore. Res pereunt: regnumque petunt:
Ad manus venio — Vadunt ſolida vi. Item Ad manus venire ſimiliter eſt prælium: ſiue contentionem incipe/
Manipulus — re: Quo modo loquendi doctiſſimi viri vſi fuere: licet Rabula neſcio quis id negare auſus
Manipularis — fuerit: ut eſt in omnibus imperitus: ac rudis. Plautus. Itur ad manus: arma ſumuntur. Mar — Plautus
Manipulatim — cus Iuriſconſultus libro quadrageſimo octauo de pœnis. Delinquunt autem propoſito: im — Marcus
Manubrium — petu: aut caſu. Propoſito delinquūt latrones: qui factionem habēt. Impetu autem qum per
Manica — ebrietatem ad manus: & ad ferrum venit᷑. Caſu uero: qum in venando telum in feram miſ/
Manicatus — ſum hominem interficit. A manu Manipulus deducitur: quod proprie ſignificat manualē
Manſuetus — herbæ faſciculum. Ponitur tamen pro exigua militum manu: quæ vnum ſignum ſequeba/
Manſueſco — tur: Erat enī pars centuriæ ita dicta: ꝙ ſub Romulo paup adhuc Romanus exercitus mani
Manſuefacio — pulos haſtis alligatos pro ſignis gerebat. Hinc Manipulares milites dicti: et Manipulati ad
Manſuefactus — uerbiū: hoc eſt ꝑ manipulos. Ouidius. Pertica ſuſpēſos portabat longa maniplos: Vn̄ Ma/ — Ouidius
Manſuetudo — niplaris noīa miles habet. Itē a manu Manubriū: qđ ſignificat capulū: et Manica ps veſtis
Manſuete — ꝗ manus tegunt᷑ Virgi. Et tunicæ manicas: & hn̄t redimicula mitræ: Hinc manicata veſtis: — Virgilius
Manſues — dicit᷑: ꝗ manicas habet. Manicæ etiā vincula manuū. Idem. Manicas atq; arta leuari vincla — Idem
Malluuiū — iubet Priamus. Plautus. Vix manus manicæ cōplexæ ſunt. Itē Manicæ thecæ ex ferro: qui/ — Plautus
Pelluuiū — bus brachia: & manus cōtra hoſtiū iniurias muniunt᷑. Iuuenal. Quale decus rerū ſi cōiugis
Peluis — auctio fiat: Balteus: & manicæ: criſtæ: crurisq; ſiniſtri Dimidiū tegmen. Itē Māſuetus mitis:
Malluuiæ — qſi manu aſſuetus: & Māſueſco miteſco: & Manſuefactus: & Manſuetudo: & Māſuete ad
Pelluuiæ — uerbium. Item quod veteres pro manſueto vſurparunt Manſues: & Malluuium: vas quo
Manceps — manus lauantur: ſicut Pelluuium: quo lauantur pedes: quod etiam Peluis appellatur: &
fœminino quoq; genere Malluuiæ: & Pelluuiæ vocantur. & Manceps: qui aliquid a popu
lo emit: conducitue: quia manu ſublata ſignificat ſe auctorem emptionis eſſe: qui idem
Præs — Præs dicitur: quia tam debet præſtare populo: quod promiſit: ꝗ̄ is qui pro eo Præs factus
Mācupi emptio. — eſt: & Emptio Mancupi: quæ ſolemnitate quadam fiebat adhibitis non minus quinq; te/

ſtibus Romanis ciuibus puberibus: & alio eiuſmodi cōditionis: qui libram æneam teneret. Emptor ita dicebat: hoc ego ex iure quiritium meum eſſe aio: hoc quod emptum eſt hoc ære æneaq; libra: deinde libram ære percutiebat: idq; æs dabat ei: a quo rem emptam accipie- Mancipatio bat: & hæc Mancipatio vocabatur. Hinc Seruus: Equus: Ouis: aliaq; huiuſmodi Manci- Mancipium pia dicuntur: q̄ manu capiantur: ſiue mancupi emptione acquirantur. & Mancipare: qua Mancipo ſi manu capere. A quo Emancipare: hoc eſt manu mittere: & liberare. Emancipati autem Emancipatus duobus modis intelligunt̄: aut ii: qui ex patris iure exeunt: aut qui aliorum fiūt domini: qui Emancipator

Cicero emancipat: dicit̄ Emancipator. Aliquandoq; tamen e contrario Emācipatus ponitur pro dedito: & veluti in mancipium aſcripto. Cicero. Ita ſenectus nimis honeſta eſt: ſi ſeipam defendit: ſi ius ſuum retinet: ſi nemini emancipata eſt: ſi vſq; ad vltimum ſpiritum dominatur in ſuos. Item a manus Mando: Manduco: Mandones: Manduci: Manducones: Manſus: Manuarius Mandibula: Maxilla: Mando: Mandatum: Mādatarius: de quibus ſupra diximus. & Ma Manuariæ nuarius: ad manum pertinens. Gellius. Hoc ære quaſi manuario collecto coenula paraba- Manuor

Actius tur. & Manuriæ: tunicæ dicuntur: quæ manicas habent. Item Manuor: quod eſt furor. A- Manuatus

Virgilius ctius. Manuatus veſtem amicæ. & Mantile: quod manibus tollatur. Sunt enim Mantilia Mantile

Martialis quibus manus terguntur. Virgilius. Tonſiſq; ferunt mantilia villis. Item quibus menſæ te- Manubiæ gunt̄. Martialis de Mantilibus. Nobilius villoſa tegunt tibi lintea citrum: Orbibus in no- Præda ſtris circulus eſſe poteſt. & Manubiæ: q̄ manu capiantur ab hoſtibus. Eſt enim Præda ab hoſtibus capta: quamuis aliqui prædam: & manubias ita diſtinguant: ut præda ſint corpora ipſa rerum: quæ capta ſunt. Manubiæ vero pecunia: quæ ex venditione prædæ percepta eſt a quæſtoribus: uel ærarii præfectis. Manubias etiam in libris etruſcorum legimus ful Mancus

Cicero minum iactus appellari. & Mancus proprie: qui ſine manu eſt: quaſi manu carens: ponitur Miniſter tamen pro debili: & ad res etiam inanimatas transfertur. Cicero. Sed etiam alteris tribus: Contamino qui mancam' fore putauerunt: ſine aliqua acceſſione virtutem. & Miniſter quaſi maniſter: Contaminator de quo: & eius deriuatiuis inferius dicemus. & Contamino: quod proprie ſignificat mani Contaminatrix

Terentius bus luto plenis aliquid attingo: & ob hoc pro foedo: & maculo vſurpatur. A quo Conta- Contaminatio

Idem minor: Contaminatrix: Contaminatio. Terentius. Contaminari non decere fabulas. Idē. Ne hoc gaudium contaminet vita ægritudine aliqua. & Manlius proprium nomen: quod manu promptus eſſet. Neminem autem Patriciæ familiæ hoc nomine vocari licuit poſt eum Manlium: qui Gallos a capitolio depulit: quod is regnum occupare conatus: neca- Manlius tuſque ſit. & Manlius ſimiliter proprium nomen. Item Mancinus: A quo Mancinati dicti Mancinus ſunt: damnati: Quod Mancinus inſignem domum habuit: q̄ eo interfecto publicata eſt. & Mancinatus

Lucillius Mantiſſa additamentum: quod manu fit rei: quæ venditur: hoc eſt pauxillum illud: quod Mantiſſa adiicitur ponderi. Quidam hoc vocabulum ex hetruſca lingua ſumptū putant. Lucillius. Mappa Mantiſſa obſonium vincit. & Mappa: quod manibus pendeat: dum ſumus in menſa. Cu- Mappula ius diminutiuum eſt Mappula. Mappum etiam in neutro genere legimus. Et Mantica: qd̄ Mappum manu geratur. Eſt enim perula viatoria: cuius diminutiuum eſt Manticula: cuius pars ante Mantica pectus: pars poſt tergum: dum geritur: pendet: & modo dextra: modo ſiniſtra manu tene- Manticula

Pacuuius tur. Hinc Manticulari dicuntur: qui manticulas attrectant: ut furentur. Vnde poetæ Man- Manticulor ticulari pro doloſe agere vſurpant. Pacuuius. Ad manticulandum aſtu aggreditur. & Mā- Manticulatio ticulatio pro aſtu: & fraude ponitur. Item Manifeſtum hoc eſt clarum: perſpicuum: quaſi Manifeſtum ad manus foris ſtans. A quo Manifeſto verbū: hoc eſt aperio: detego. & Manifeſte: clare: Manifeſto apte. & Centimanus: cētū hn̄s manus. & Mango proprie vēditor hominū: a manu agen- Manifeſte

Martialis do. Martialis. Milia pro puero centū me mango popoſcit. Afranius. Mercis appellatione Centimanus

Afranius homines nō continētur: & propterea mangones nō mercatores: ſed venalitiarii appellandi ſunt. Solēt enim Mágones pueros: puellaſq;: quo facilius vēdi poſſint: artificio quodam Mango

Quintilia. componere colorem: ut Quītilianus inquit fuco: ac verum robur inani ſagina mētiētes: & quia ſciūt trita: ac veterana mācipia difficile poſſe corrigi: & ad ſuos mores formari: p̄pterea q; decurri ad nouitiorū emptionē: idcirco īterpolāt veteratores: & pro nouitiis vēdunt: Græci hos ab equis componēdis Hippoconios vocant. Nec mares tm̄: ſed etiam foeminæ Hippoconii

Plynius Mangones vocantur. Plynius. Mango obſtetrix erat. Suetonius de Domitiano. Caſtra-

Suetonius ri mares vetuit Spadonum: qui reſidui apud Mangones erant: precia moderatus eſt. Ply-

Plynius nius. Reſina corporibus illinitur mangonum maxime cura ad gracilitatem emendandam

Idem Idem. Ne ſint male hirſutæ formicarum oua pueris infricata preſtant. Item Mangonibus

Idem ut lanugo tardior ſit pubeſcentium ſanguine agnorum qui caſtrantur. Idem. Thynni ſanguine oblitos pueros pubeſcere negant Mangones. Aliquando tamen per metaphoram: et

Plynius ad venditores aliarum rerum Mangonis nomē trāſfertur. Plynius. His addidere mango-

Idem nes: qd̄ Iſocinnamū vocāt. Idē. Decuſſi fragmēti paululū: q̄ in lamina ferrea teratur: efficaciſſimū experimētū excuſant Mangones gēmarū. A māgone fit Mangonicus ad māgo- Mangonicus

nem ptinés.Idem.Radix hiacynthi bulbacea é:& in mangonicis venalitiis pulchre nota:
quæ in vino dulci illita pubertaté coercet:nec ſinit erũpere.Suetonius.Neceſſarioq; ad má
gonicos quæſtus ſuſtinédæ dignitatis cauſa deſcédit.& Mangoniũ:qđ ſignificat artificiũ
qđ ad res facilius védédas adhibetur. Plynius.Dedere & parthi cocis ſuis mores.Nec ta-
men in hoc mágonio qcq̃ totum placet:hic clune:alibi pectore tm̃ Gallinarũ laudatis. &
Mangonizo:qđ eſt orno:& cópono rem ad alliciendos emptores. Idem. Succus radicis
vitis nigræ cũ eruo:lætiore quodam colore:& cutis teneritate mágonizata corpora. Idé.
Primus.L.Craſſus penſiles inuenit balineas ita mangonizatas villas ſubinde vendendo.
Maneo quoq; a manu deductum nonnulli exiſtimát:quaſi manum teneo. Eſt eni proprie
manere cótinere ſe:& firmum ſtare.Terétius.Quam ſup mox irruamus. Mane:oía prius
experiri cóſilio:q̃ armis ſapientem decet.Aliquádo tamen pro perſtare accipit̃.Virgilius
Manet imperterritus ipſe hoſtem magnanimũ opperiẽs.Interdũ pro expectare. Plautus.
Ego hic te manebo.Virgilius.Te turne nefas:te triſte manebit Suppliciũ.Cicero.Sin auté
me aliud fatum manet. A maneo cópoſita ſiũt: Permaneo: quod eſt perſeuerátcr maneo.
Ommaneo:diu maneo.Emineo:quaſi extra alios:hoc é pre aliis maneo. Is enim eminere
dicitur:qui cæteris altior é.Item Emaneo extra maneo:A quo Emáſor:ut Modeſtinus in-
quit:dicitur:qui diu vagatus ad caſtra regredit̃:ſicut deſertor:q per lóga tempora vagatus
reducitur. Promineo:vltra aliquid emineo. Vnde Promótorium: quaſi prominés mons
appellatus é.Immineo:impédo.Remaneo:quaſi retro maneo. Veteres Mantare pro fre-
quenter manere plerunq; vſurparunt.Poſt Mane:Meridies ſeqtur:quaſi medidies: hoc eſt
diei medium.Inde iam tépus Occiduum nominat̃:tamen Serum diei. Liuius.Erat iá diei
ſerum.Vnde ſalutantes eo tépore:Bonum ſerũ: recte poſſumus dicere. Si quis autem Bo-
num ſero dicat:ut vulgus ignarum ſolet:execratio:non ſalutatio eſt.Nihil enim aliud ſigni
ficat:q̃ ut ſero:hoc eſt tarde veniat:quod bonum eſt.Mox ſuprema tempeſtas: hoc eſt diei
nouiſſimũ tempus.Hinc in duodecim tabulis legitur. Solis occaſus ſup̃ma tempeſtas eſto.
Hinc Veſpera:ſiue Veſper:de quibus ſupra diximus.Poſtea Prima fax noctis:ꝙ tum pri-
mum faces:hoc eſt lumina ferre incipiant.De hinc nox Concubia a cubando:ſiue Concu-
bium:ſiue Conticinium a tacendo:qđ tum omnia tacent:ſiue Silentiũ noctis:ſiue(ut Plau
tus vocat) Tempus conticinium : ſiue Nox intempeſta: quod tum tempus agendi eſt nul-
lum.Poſtremo a nocte Aequinoctium deducit̃: A quo Aequinoctiale: de quibus ſuperius
diſſeruimus.DELATOR.Calumniator:de quo ſupra diximus.HABET.Habere aliqñ
ſignificat:Quod græci dicunt ἔχειν:ut hoc loco:& apud Virgilium.Ille meos primus q
me ſibi iunxit amores:Abſtulit:ille habeat ſecum:ſeruetq; ſepulchro:& hæc propria eſt hu-
ius verbi ſignificatio.Per metaphoram tamen aliquando ponitur pro Occupare:Tenere.
Idem.Hoſtis habet muros.Lucillius.Hæc tum ille habebat:& fere omnem Apuliam.Ali-
quando pro Habitare. Saluſtius. Credo falſa exiſtimans ea : quæ de inferis memorantur
diuerſo itinere malos a bonis:loca tetra:inculta:fœda:atq; formidoloſa habere.Virgilius.
Quæ loca:quiue habeant homines? Nonnunq̃ pro Intelligere.Terentius.Habet omnem
rem:pergam quo cœpi hoc iter.Interdum pro Facere.Cicero.Na; quum quæreretur ab eo
quo ſcelere impulſus mare haberet infeſtum vno myoparone:eodem inquit quo tu orbem
terræ.Præterea habere iter:eſt proficiſci.Habere verba:eſt loqui.Habere rationem:reſpice
re.Habere rem:coire.Item habere rem: cum duro aduerſario litigare.Bene habere:incolu-
mé eſſe.Male habere:ægrotare:ſiue Bene habere:integrum eſſe. Male habere: pati aliquid
aduerſi.Sed hoc in tertia perſona duntaxat:ut Bene habet:ideſt bene ſe res habet. & Male
habet:ideſt male ſe res habet.Vlpianus hoc verbum dupliciter accipit.Nam & eum habe-
re dicit:qui rei dominus eſt:& eum:qui dominus quidem non eſt:ſed tenet:vnde & ré de-
poſitam dicimus habere.Illud præterea notandum:ꝙ Habeo conuenire:& Habeo polli-
ceri:& alia huiuſmodi elegantiſſime dicimus:pro eo:quod eſt conueniendum mihi eſt:&
pollicendum mihi eſt.Cicero.Neq; ſolum eos conuenire habeo.Idem.Tantum habeo pol
licere.Lic; etiam dicere:Habeo conueniendum: & Habeo pollicendum. Quintilianus.
Adeoq; ludibriis miſeræ ſum aduerſitatis implicitus:ut impetrádum a vobis habeam odii
mei fauorem: ideſt ut impetrandus mihi ſit odii mei fauor. Auguſtus. Quid aliud habeo
deos immortales precari. Solet poſtremo hoc verbum in extremo materiæ elegantiſſime
poni:qum pro intelligere capitur.Cicero.Habes quæ ſentias Brute de ratione dicédi.Idé.
Hæc habui de amicitia:quæ dicerem.Idé.Hæc ſunt: quæ hoc tempore commemorāda ha
bui.Quintilianus.Habes Marcelle victori qbus præcepta dicendi adiuuari poſſe per vos
videbant̃.Idé.Nihil habui amplius:qđ in vniuerſũ præciperé.Ab habeo fit frequétatiuũ
Habito:qđ mó ſignificat Colo.& qđ alio mó dicim9 Inhabito.A quo Habitaculũ.et Ha
bitatio.Habitator.Habitatrix.Cohito deducũt̃.Varro.Vtrũq; locũ mulieres:et viri parit

Mágonium
Mangonizo
Maneo
Permaneo
Ommaneo
Emineo
Emaneo
Emanſor
Promineo
Promontorium
Immaneo
Remaneo
Máto Meridies
Tépus occiduũ
Serum diei
Bonum ſerũ
Sup̃ma tépeſtas
Bonũ ſero
Veſpera Veſper
Prima fax
Nox concubia
Concubium
Conticinium
Silétiũ noctis
Tépus cóticiniũ
Nox intépeſta
Aequinoctium
Aequinoctiale
Habeo
Habeo iter
Habeo verba
Habeo rõnem
Habeo rem
Bene habeo
Male habeo
Habeo cõuenire
Habeo polliceri
Hẽo cõueniẽdũ
Hẽo pollicẽdũ
Habito
Inhabito
Habitaculum
Habitatio
Habitator
Habitatrix
Cohabito

Idem
Suetonius
Plynius
Idem
Idem
Terétius
Virgilius
Plautus
Virgilius
Cicero
Modeſtin9
Liuius
Plautus
Virgilius
Idem
Lucillius
Saluſtius
Virgilius
Terétius
Cicero
Vlpianus
Cicero
Idem
Quintilia.
Auguſtus
Cicero
Idem
Idem
Quintilia.
Idem
Varro

Idem	habitarunt. Modo habeo. Idem. Hoc modo antiquos ſecũdis rebus comas habitaſſe. Item	
	ab habeo Habentia: ſicut a ſapio Sapientia. ſignificat aũt ipm̃ habere: & diuitem eſſe. En/	Habentia
Ennius	nius. Verebar enim ne aĩos eorum inflaret habentia. & Habilis: hoc eſt pro viribus aptus.	Habilis
Virgilius	Virgilius. Namq; humeris de more habilem ſuſpẽderat arcum venatrix. A quo Habilitas:	Habiliter
	hoc ẽ aptitudo. & Habiliter: apte. & Inhabilis: ineptus. & Debilis: infirmus: quaſi parũ ha	Inhabilis
	bilis: hoc ẽ malæ habitudinis. Ab hoc fit Debilito verbũ: qđ eſt infirmiorẽ facio. Itẽ Debi/	Debilito
Pacuuius	litas. Debilitatio. & aduerbium Debiliter. Pacuuius. Miſeret me lachrymarũ: lingua debi/	Debilis
Ennius	liter ſtupet. Veteres pro Debili: Debilonem dixere. Ennius. Debilo homo. Itẽ Habena re/	Debilitas
	tinaculũ equi: quod ea equus teneat᷑. Item Habitus: qualitas ipſa: & forma corporis: & cu	Debilitio
Plautus	iuſcũq; rei. Plautus. Qualis habitus oris. Item cultus corporis: & veſtimẽta: Vnde Habitũ	Debiliter
Idem	ſcænicũ: habitũ exoticum: habitum militarẽ dicimus. Plautus. Quis habitus iſte tam proli/	Debilo
Plynius	xus. Plynius. Quid ad nos lugubri habitu venerat: & capillatior ſolito. Virgilius. Ventos	Habena
Virgilius	& vanum cæli prædiſcere morem: Cura ſit: & patrios cultus: habituſq; locorũ. Item habi/	Habitus
	tus qui a philoſophis ita diffinitur. Habitus eſt alicuius rei ſiue in animo: ſiue in corpore a	
	natura concepta: ſed vſu corroborata: & plena perfectio. Ab hoc Habitudo deducitur ꝑ	Habitudo
	ipſo corporis habitu. & Habitior: quod veteres pro pinguiori vſurparunt. Item ab eo cõ/	Habitior
	poſita fiunt Adhibeo: quod ẽ accõmodo: adiicio. Perhibeo: qđ eſt dico: loquor: affirmo:	Adhibeo
	quaſi pro compto habeo. Exhibeo profero: & in publicum deduco: ut vidẽdi: tangendiq;	Perhibeo
Paulus iu/	facultas ſit: quaſi extra ſecretũ habeo. Paulus iuris conſultus. Exhibere inquit ẽ facere in pu	Exhibeo
ris cõſultus	blico poteſtatẽ: ut ei: qui agit: experiũdi ſit copia: Exhibẽtur apud prætorem teſtamenta: ut	Exhibere nego/
	autoritate eius ſignatores admoniti veniãt ad recognoſcẽda. Exhibere negocium eſt mole	cium
Cicero	ſtum eſſe: ſiue moleſtiam inferre. Cicero. Quod qum audiſſet adoleſcens negociũ exhiberi	
Plautus	patri: quo modo loquẽdi etiam græci vtũtur dicẽtes: πραγματα παρεχειν. Plautus	
	Enimuero pragmata moe parechis: hoc ẽ negociũ mihi exhibes: nã παρεχειν græce ex/	
	hibere eſt: πραγμα vero negociũ. Hinc Pragmatici dicũtur: qui in foro: ac iudiciis ver/	Pragmatici
Iuuenal᷑	ſantes lites dirimunt. Iuuenalis. Inde cadũt partes in fœdere pragmaticorũ: hoc ẽ a iudicio	
	diſcedũt: & litẽ arbitrio forenſiũ dirimendam permittũt. Hinc Pragmatica ſãctio dicta ẽ	Pragmatica ſan
	quod per eã a ſupremo: atq; ordinario iudice diſcedatur: & omnia pragmaticorum arbi/	ctio
	trio terminentur. Praxis vero terminatio dicit᷑: a quo propria nomina Praxiteles: q mar/	Praxis
	morum ſculptor nobiliſſimus fuit: ſculpſitq; inter cætera venerem Gnidi: quæ in toto or/	Praxiteles
	be terrarum præcipua habita eſt: multiq; ut eam viderẽt: Gnidum ſunt profecti. et Praxa/	
Herodot9	ſpes nobilis perſa: qui Smerdim Cambyſæ fratrem iuſſu regis occidit: ut ſcribit Herodo/	Praxaſpes
	tus. Item ex de & habeo cõponitur Dubius: quaſi de hĩs: hoc eſt non intelligẽs. A quo Du/	Dubius Dubito
	bito. & Addubito. & Subdubito. & Indubius quaſi minime dubius. & Subdubius: parũ	Addubito
Plautus	dubius. & Dubitatio. & Dubietas: & quo Veteres vtebantur: dubio. Plautus. Dubiat: qđ	Subdubito
	agat: & Dubitabũdus: & Dubie. Subdubie. atq; Indubie aduerbia. Item Dubitãter. & Du	Indubius
	bitatim. Cecilius impator clamat de medio: ut velites a ſiniſtro cornu remoueant. & Gallis	Subdubius
Siſenna	non dubitanter immittant. Siſenna. Quod hoſtem non dubitatim cum pluteis: & ſcaliter	Dubitatio
Virgilius	facere cernebat. Item ab habeo Prohibeo: qđ ſignificat nego: auerto. Virgilius. Prohibe ĩ	Dubietas
	fãdos a nauibus ignes. & Inhibeo: quod eſt retineo: cõprimo. hoc enim differt a prohibeo	Dubio
	qđ prohibeo generale eſt etiam ante rem incœptam: Inhibeo aũt re iam incepta. Illud ve/	Dubitabundus
Virgilius	tat ne quid facere ĩcipias: hoc ne pergas: ſed potius deſiſtas. Virgilius. Quod genus hoc hõ	Dubie
	minũ: quæue hunc tam barbara morem permittit patria? Hoſpicio prohibemur harenæ.	Subdubie
Idem	Idem. Parcite iam rutuli: & tela ĩhibete latini. Hinc nautæ inhibere remis dicũtur: qum na	Indubie
Iuſtinus	uem retrouertere volẽtes currentis impetum remorum impreſſione retardant. Iuſtinus. Ite	Dubitanter
	ceſſum: Inhibete remis: & a bello diſcedite. Debeo: quod obligatus ſũ: & omnis actio hoc	Dubitatim
Vlpianus	verbo comprehẽdit᷑: ut Vlpianus ſentit: ſiue ciuilis ſit: ſiue honoraria: ſiue fideicõmiſſi pro	Prohibeo
	ſecutio. Ab hoc fit Debitor: qui ut Modeſtinus ait: is proprie dicit᷑: a quo inuito exigi pecu	Inhibeo
Cicero	nia põt. & Debitũ: id qđ debetur. & Debitio: ipſe actus. Cicero. Per quã diſſimilis eſt pe/	Debeo
	cuniæ debitio: & gratiæ. Nã qui pecuniam diſſoluit: ſtatim non habet id: qđ reddidit. qui	Debitor
	aũt debet: æs retinet alienũ. Gratiã aũt & qui refert habet: & qui habet: in eo ipſo: quod ha	Debitũ Debitio
Varro	bet: refert. Præbeo: exhibeo: tendo. A quo Præbitio. Varro. Quod eo die mea erat præ/	Præbeo
Plautus	bitio. Hinc veteres Præbia: remedia dixerũt: ꝙ ægrotantibus præbeãtur. Plautus. Præbite	Præbitio
Vlpianus	re pro perire vſurpauit. Redhibeo. qđ proprie ẽ: ut ſentit Vlpianus facio: ut rurſus hẽat vẽ	Præbia
	ditor: qđ habuerat. Vnde Redhibitũ diffiniũt: qđ redditũ ẽ: improbatũq;: & q reddidit:	Præbitere
	rurſus coactus eſt habere id: quod habuit. & Redhibitio: dicitur actus ipſe reſtitutionis.	Redhibeo
Plynius	Poſtremo Cohibeo: quod eſt comprimo: refreno. Plynius. Et impetum furentis blanda	Redhibitio
	oratione cohibuit. Ab hoc Cohum deductũ: lorũ: quo temo buris cũ iugo colligat᷑. Cohũ	Cohibeo
Varro	etiã poetæ cælũ dixerũt a Chaos: ex quo putabãt eẽ formatũ. Varro ãt Cohũ ꝑ loro a cauo	Cohum

quaſi Cauum dictum exiſtimat: dicitq́ȝ eē ſub iugo medio cauumq́ue buris extrema iugo copulat̄. EXILIVM. Relegationē. Exul eni dicit̄ qui extra ſolū natale: hoc ē extra patriā eiectus ē. Hinc fit Exulo verbum: qđ eſt extra patriā eiectus viuo. & Exiliū ipſa exulatio. & Exilica cā: quæ adueſus exules agit̄: & Exulabūdus in exilio vitā agēs. PROFVGVS Procul a finibus ſuis vagās q̄ſi porro fugatus. Fugere enī expellere ē: et in fugam cōuertere: quo a fugio deducit̄. Fugio aūt a græco φεύγω. Eſt aūt fugere cū curſu: & celeritate relinq̄re. Virgilius. Nos patriā fugimus. Diciturq́ȝ etiā de nauigantibus. Idē. Non fugis hinc præceps: dū præcipitare poteſtas. Idē. Tendūt vela noti: fugimus ſpumātibus vndis. Plautus. Remigio veloq́ȝ quātū potes feſtina: & fuge. Item de auibus Virgilius. Celeriq́ȝ fuga ſub ſydera lapſæ Semeſam prædam: & veſtigia fœda relinquūt. A fugio Fuga deducitur: qđ mō ſignificat actū ipſū fugiendi: modo pro curſu ponit̄. Virgilius. Vel qualis equos threiſſa fatigat Arpalice: volucreq́ȝ fuga præuertit̄ hebrū: mō pro impetu. Idem. Ille volat ſimul arua fuga: ſimul æquora verrēs. Itē a fugio Fugax: q ꝓpter timiditatem facile fugit. Ponit̄ etiā ꝑ celeri: & veloci: vnde Fugacē equū dicimus velocem. Ab hoc fit diminutiuū Fugaculus. & Compatiuū Fugatior: ac Suplatiuū Fugaciſſimus. & nomen Fugacitas. & Fugia dea lætitiæ: a fugatis hoſtibus. & Fugitiuus ſeruus: q a domino ea mente diſcedit: ne ad eū redeat. etiam ſi mutato cōſilio ad eum reuertat̄. Nemo enī tali peccato pœnitētia ſua nocens eſſe deſinit. Fugitiuæ vero aquæ dicunt̄: quibus ex publico riuo fluentibus furtim qs: ac nō ſuo iure vtitur. Præterea a fugio cōpoſita fiunt Perfugio: qđ eſt auxilii gratia ad aliquē confugio. Vnde Perfugiū dicit̄ locus: ſiue perſona: ad quam cōfugimus. Apuleius. Perfugiū facinoroſoꝝ hominum. et Confugio eiuſdem ſignificationis. A quo Confugiū. Virgilius. Ad te confugio: & ſupplex tua numina poſco. Veteres pro confugium Confugelā frequentiſſime vſurparūt. & Refugio ſiliter. A quo Refugium. & Aufugio. atq́ȝ Effugio eiuſdē cū ſuo ſimplici ſignificationis. A q̄bus Aufugiū: & Effugiū: & fœminino genere Effugia. & Profugio: longe fugio. A quo Profugus. Virgilius. Italiam fato profugus: lauinaq́ȝ venit Littora. & Trāſfugio: quod proprie ſignificat ad partem hoſtium fugio. Hinc Tranſfugium: hoc ē fuga ad hoſtes facta. & Trāſfuga: qui ad hoſtes fugit. Saluſtius. Modo harum: modo illarū partium leuiſſime trāſfuga. Itē Solifuga animal: de quo ſupra diximus a ſole fugiendo. & Lucrifuga: q lucrū fugit. Plautus. Qum hos huc adii lucrifugas: damni cupidos. Item Noctifuga: q noctem fugit. Lucifuga: q fugit lucem: et alia quædā hmōi. Item a fugio fit frequētatiuū Fugito. Apuleius. Huc atq́ȝ illuc fugitando ad ſtabulum tandem perueni. AB VRBE AVSONIA. Ab vrbe Itala: hoc eſt ab vrbe Roma: quæ non modo italiæ: ſed terrarū caput eſt. Auſonia eadē voce: & ſubſtantiuū: & adiectiuū eſt: hoc loco adiectiuum. Dicta eſt aūt principio Auſonia ea pars Italiæ: dūtaxat: in qua ſunt vrbes Beneuētū: & cales ab Auſone Vlyxis: & Calypſonis filio. Poſtea tota Italia: quæ Apēnino finit̄ Auſonia vocitata ē ab eodem duce: a quo vrbē etiam cōditam Arūcam ferūt. Ab Auſonia populi Auſonii vocitati: & Mare Auſoniū: pars maris Tyrrheni a Campania Siciliā verſus. IMPENSIS VITAM PRINCIPIS ADNVMERES. Ad cætera inq̄t bñficia pricipis illud adnumerādū ē: q vitā nob dedit: qm delatoreſ eiecit: q vitæ nr̄æ cōtinuæ iſidiabāt̄. ADNVMERES. Addas: & nūero cæteroꝝ bñficioꝝ adiūgas. Adnūero & Cōnumero a nūero cōponūt̄: ſignificat aūt addo: et ad numerū adiungo: Itē Simulnūero: hoc ē ſil' cōputo. Numero aūt a numerus fit: q diffinit̄ collectio vnitatū: vnde vnitatē dicūt nō eſſe numerum: ſed principium numeri. Numerum autē a nummo deductum exiſtimant: qum ꝓpter nummos in primis inuentus ſit numerus. & Numerare proprie ſit nūmos cōputare. Nūmus aūt a nūmiſmate appellatus eſt. Græci enim nummū νόμισμα vocant: quo verbo & Latini eodem modo vtuntur. Horatius. Regale nomiſma philippos. Nomiſma autem ἀπὸ τοῦ νόμου: quod eſt lex deriuatur: quia qum permutatione vti homines ſolerent lege: nummi vſus introductus eſt. Quapropter noſtri nummum monetam appellare: q ſigno numiſmatis monerentur: cuius precii eſſet. A nummo Nummoſus fit: ſicut a pecunia Pecunioſus. & Nummatus in eodem ſignificato apud Plautum. & Nummularius: campſor pecuniarum. Item qui nummos cudit: ac Monetarius etiam appellatur. Sed proprie campſor pecuniarum: A noſtris Argentarius dicitur. A græcis Trapezita. Nummularii & Menſarii ſunt minutiores non tenentes libros: in quibus data: acceptaque ſcribuntur quos Græci Collyuſtas apppellant. Numerus vero non modo de iis: quæ numerantur dicitur: ſed aliquando de iis: quæ menſurantur. Cicero. Si exempli gratia vir bonus Alexandria Rhodum magnum frumenti numerum adduxerit. Interdum etiam pro ordine metaphorice accipitur. Vnde Virgilius. Digerit in numerum: & quoniam omnis concentus: & omnis Harmonia numeris conſtat. Freqnenter etiam pro ratione Harmonica ponitur: Quam Græco vocabulo Rythmos appellamus. Virgilius. Numeros

Exul · Exulo · Exilium · Exilica cauſa · Profugus · Fugo · Fuga · Fugax · Fugaculus · Fugatior · Fugaciſſimus · Fugacitas · Fugia · Fugitiuꝰ · Fugitiua aqua · Perfugio · Perfugium · Confugio · Confugela · Refugio · Refugiū · Effugio · Aufugium · Effugium · Effugia · Profugio · Profugus · Tranſfugio · Tranſfugium · Tranſfuga · Solifuga · Lucifuga · Noctifuga · Fugito · Auſonia · Auſon · Arūca · Auſonii · Auſoniū mare · Annumero · Connumero · Numero · Numerus · Vnitas · Nummus · Numiſma · Moneta · Nummoſus · Nummatus · Nummularius · Monetarius · Argentariuſ · Trapezita · Menſarius · Collyuſta · Rythmus

Virgilius · Idem · Idem · Plautus · Virgilius · Idem · Idem · Apuleius · Virgilius · Virgilius · Saluſtius · Plautus · Apuleius · Horatius · Plautus · Cicero · Virgilius · Idem

Virgilius memini:ſi verbá tenerẽ. Idẽ. Tũ vero in numerũ faunóſq;:feraſq; videres Ludere. ideſt in
Cicero rõné:& rythmũ. Quintilianus. Sũt rythmi:ut & ipſe Cicero cõſtituit: & ſecutus eũ Virgi
Virgilius li9 dixit. Nũeros memini:ſi verba tenerẽ. Idẽ. Rythmi ut dixi:neq; finẽ hñt certũ:neq; i cõ
Quintilia. textu varietatẽ. Hinc oro q̃ numeris caret:ſoluta dr̃:q̃ vero numeris cõſtat:numeroſa. Nu/ Soluta oro
Virgilius meroſũ etiá dicimus:qcqd magno numero cõſtat:ut numeroſus grex: numeroſus populus Numeroſa oro
Idem A quo fit Numeroſe aduerbiũ.i.magno numero. Innumerũ vero:qđ ſine numero é:hoc é Numeroſus
infinitũ. Innumerato eẽ dr̃:qum pecunia é in prõptu:ut habeo pecuniá innumerato: hoc é Innumerus
nõ valorẽ:ſed pecuniá ipſá prõptá:paratáq;. Vnde de actore dicẽte ex tpe:dictũ eſt ingeniũ Innumerato
eũ innumerato hr̃e:hoc é ſp prõptũ: paratũq; ad oia ſicut de Pollione aſinio:ſeriis: iociſq;
parit:accõmodato:dictũ é eſſe eũ omniũ horarũ. Ité a numerus Numerius pnomé deduci Numerius
tur. & Numerabile:qđ numerari põt:ſicut Innumerabile qđ nõ põt numerari. & Nume/ Numerabile
rariũ:qđ ex numero é:ſicut Sup̃numerariũ:qđ ſupra numerũ additũ é:& Numeratim ad/ Innumerabile
uerbiũ:hoc é p numerũ. & vnũ cõpoſitũ ſæpenumero:qđ ſignificat frequent. Ité Numera/ Numerarium
le:qđ ad numerũ ptinet. Vñ Numeralis ſcia:q̃ de numeris é. Græce Arithmetice vocat̃: ná Sup̃numerariũ
ἀριθμὸς numerus é:& apud grámaticos numeralia noia dicunt̃:qbus vtimur in nume/ Numeratim
rãdo:ut Vnus:Duo:Tres:Singuli:Bini:Trini. & Numeralia aduerbia:ut Semel: Bis:Ter Numerale
atq; alia eiuſmodi. In qbus notádũ q̃ ut maximus qſq; numerus:ita primo loco ponit̃:ut Numeralia noia
Vigĩtiqnq;:Trigitaſex:Sed ſi copula intercedat:is numerus pponit̃:qui minor é. Quotiẽs i Nũeralia aduer/
Cicero fra cẽtũ:& ſupra viginti loqmur:ut vnus:& viginti:duo:& viginti. Cicero. Plato vno:& bia
octogeſimo anno ſcribens é mortuus. Iſocrates quarto:& octogeſimo eũ librũ:q panegy/
ricus inſcribit̃:ſcripſiſſe dr̃: vixitq; qnquẽniũ poſt:cuius magiſter Leontinus Gorgias cẽtũ
& ſeptẽ cõpleuit annos. Ex qbus Ciceronis verbis manifeſte colligit̃ añ cẽtũ pponi nume
rũ minorẽ. Poſt cẽtũ vero poſtponi. Eodẽ mõ loqmur ſupra vigiti milia vſq; ad cẽtũ milia
ut milites nr̃i ſex:& viginti milia erát:uel milites nr̃i erát vigintiſexmilia uel milites nr̃i erát
vicies & ſexieſmille:uel militũ nobis erát vigintiſexmilia. Eteni hæc noia: dũ copula carẽt: Vndeuiginti
cõpoſita vidẽtur:ut Vndecim:Duodecim:Septẽdecim: Vigiti duo:Viginti tres:queadmõ Duodeuiginti
dũ illa Vndeuiginti:q̃ſi vno dẽpto de viginti:& ſignificat decẽ & nouẽ: & duodeuiginti: Vndeuigeſimus
q̃ſi duobus dẽptis de vigiti:& ſignificat decẽ & octo. Eodẽ mõ Vndeuigeſimus: Duodeui Duodeuigeſim9
geſimus: Vndetrigeſimus:Duodetrigeſimus: Vndecẽteſimus:Duodecẽteſimus: Vndemille Vndetrigeſimus
ſimus:Duodemilleſimus:& reliq̃ ſiliter. Hæc eni noia Secũdus: Tertius:Cẽteſimus:& reliq̃ Duodetrigeſim9
hmõi ſignificát vltimũ ex eo numero:ut Secũdus ideſt vltimus ex duobus. Tertius vltimus Vndecẽteſimus
ex tribus. Cẽteſimus vltimus ex cẽtũ. Lic; Primus nõ ſignificat vltimũ ex vno:ſed ipm vnũ Duodecẽteſimus
in ordine:tñ ad multos ſequẽtes. Aliqñ tñ nõ p vltimo ex eo numero vſurpant̃: ut centeſi Vndemileſimus
má partẽ bonorũ pr̃is aſſecutus é:hoc é vná ex cẽtũ. Aliqñ pro bis tm̃:ter tm̃:ut ager hic cẽ/ Duodemilleſi/
Plynius teſimũ fructũ attulit: hoc é cẽties tãtũ:quãtũ ſemẽtis acceperat. Plynius. Admiſcet̃ huic far mus
ut mitiget amaritudinẽ eius:& tñ ſic quoq; ingratiſſimũ vẽtri é:naſcit̃ q̃litercũq; ſolo cũ cẽ
teſimo grano:ipmq; p lætamine é cũ cẽteſimo grano inqt:hoc é cũ cẽtũ granis:ſiue cũ cẽtu
plo grano:hoc mõ appellata é Quadrageſima:q̃ q̃draginta dies contineat:quo vocabulo Quadrageſima
eloquẽtiſſimi nr̃æ religionis viri vtũtur. Hũc ſignificatũ hñt noia illa numeralia Simplus:
Duplus:Triplus:Decuplus:& ſilia:hoc é ſemel tãtũ:bis tãtũ:ter tãtũ:decies tãtũ. Sũt pterea Simplus
numeralia: Vnarius:Binarius: Ternarius: Vicenarius:Centenarius:& ſilia:q̃ denotát non Duplus
multiplicationem ſui:ſed numerum aliarum rerum:quæ non nominantur:ut lapis centená Triplus
rius:non q̃ centuplus ſit:ſed centum librarum:homo centenarius non q̃ ſit centum gemi/ Decuplus
nus:ſed q̃ habeat centum annos. Grex centenarius:non q̃ ſint centum greges:ſed grex cen Vnarius
tũ capitum. Dicimus etiá Binarium: Ternarium:centenarium numerũ:quia numerus om/ Binarius
nia complectitur:propter quod recte dicimus centenarium numerum annorum ingreſſus Ternarius
eſt:non autem centenarium annum & millenarium numerum pondo vehit. nõ autem mil Vicenarius
lenaria pondo. Item Singulum: Binum: Trinum: ſiue Ternum: Quaternum:Quinum: Centenarius
Senum: Octonum: Nouenum:Denum: Vndenum:Duodenum: Ternumdenum:Qua/ Singulũ Binũ
ternũdenum:Quinundenum: Senundenum:uel Denumquaternum: Denumquinum:De Trinum
nu nſenũ:Denũſeptenũ: Denumoctenum:Denumnouenum: Vicenum: Vicenumſingulũ: Quaternum
Vicenum binum: Vicenum ternum:ſiue ſingulum:& Vicenum binum: binum & vicenũ: Quinũ Senũ
Ternum & vicenum:& ita deinceps. Tum Tricenum:Quadragenum:Quinq̃genũ:Sexa Septenum
genum:Octogenum:Nonagenum: Centenum:qbus oratores vtroq; num ero vtunt̃: ſed
frequẽtius plurali pſertim vbi ſubſtátiuũ nomẽ:cui addunt̃:tm̃ plalit declinat̃: ut binæ lr̃æ
binæ nuptiæ:bina arma:bina caſtra. Neq; eni recte diceremus duæ lr̃æ:duæ nuptiæ:duo ar
ma:duo caſtra. Poetæ vero frequentius ſinglari vtunt̃. Sed Oratores fere ppriá vſurpát ſi/
gnificationẽ horũ nominũ. Binus eni ſiue Bini ſignificat ſingul duo. Ternus:ſiue Terni ſin
gulis tres. Quaternus:ſiue Quaterni:ſingulis quattuor:ut creabátur olim bini conſules:id/

eſt per ſingulos annos: ſiue ſingulis annis duo. & accepimus omnes a Cæſare bina talenta: hoc eſt ſingulis nobis data ſunt a Cæſare duo talenta. At poetæ non ita accipiunt: ſed pro ſuis fere primitiuis hæc noĩa vſurpant. Virgilius. Gurgite ſepteno rapidus mare ſubmouet amnis. ſepteno gurgite: hoc ẽ ſeptem gurgitibus. Idem. Per duodena regit mundi ſol aureus aſtra. pro duodecim aſtra. Verũ non modo poetæ: ſed alii quoq; ſcriptores nonnũq; hoc modo accipiunt. Plynius. Prodigioſa ſunt: quæ circa hoc tradit Theophraſtus autor alioquin grauis: ſeptuageno coitu durare libidinem cõtactu eius: ſeptuageno coitu inqt hoc eſt ſeptuaginta coitibus. Sed in his nominibus notandũ eſt: ꝙ a triginta Tricenũ dicimus g litera in c mutata: ſicut ꝓ vigeno Vicenũ: Trecenũ vero a trecentũ dicimus: quia hæc nomina ſupra cẽtũ quidẽ ſyncopãtur. infra vero nõ ſyncopãtur: quippe Duceni dicimus ꝓ Ducenteni. Triceni pro Trecẽteni. Quadringeni: Quingeni: Sexageni: Septĩgeni: Octingeni: Nongeni: uel Noningeni: pro Quadringẽteni: Quingenteni: Sexcenteni: Septingenteni Octingenteni. Nongenteni: uel Noningenteni: Centeni aũt: & Milleni propter dictionũ breuitatem nõ ſyncopant̃. Sunt item noĩa numeralia Simplex: Duplex: Triplex: Quadruplex: Decuplex: Cẽtuplex: & ſimilia: A qbus ſimplicitas: Duplicitas: Triplicitas & reliqua. Item Simpliciter: Dupliciter: Tripliciter: & alia hmõi aduerbia. Veteres etiã Simplicitus pro ſimpliciter dixere. Numeralia preterea aduerbia ſunt Semel: Bis: Ter: Quater: Decies: Centies: Millies: & ſimilia. In qbus notandũ eſt ſicut ſuperiora illa: quæ diximus ſupra cẽtum ſyncopant̃: Infra centũ vero minime: ita hæc e diuerſo infra cẽtum ſyncopari: vltra vero nõ ſyncopari: ut Vicies pro Viginties. Tricies pro Triginties. & ſimiliter Quadragies: Quinquagies: Sexagies: Septuagies: Octogies: Nonagies. Cætera vero non ſyncopantur Quinquies: Sexies: Septies: Octies: Nouies: Decies: Centies: Ducẽties: Tricẽties: Quadringenties: Quigẽties: Sexcenties: Septingẽties: Octingẽties: Noningẽties: Millies: Biſmillies Termillies: Quinqeſmillies: Decieſmil lies: Vicieſmillies: & deinceps. Mille ſubſtãtiuũ nomen: & neutri generis aliquãdo eſt: cuius plr̃atiuus numerus ẽ millia. Declinat̃q; hoc mille: huius mille: Et in plr̃ali hæc milia: hoꝝ milliũ: ideoq; cũ gtio iũgit̃. Cicero. Añ fũdũ Clodii quo in fũdo ꝓpt̃ inſanas illas ſubſtinctiões: facile mille hominũ verſabat̃ valẽtiũ. Idẽ. Qui vnq; in illo iuẽtus ẽ: q. L. Antonio mille nummũ ferret expẽſũ. Quadrigarius. Ibi occidit̃ mille hominũ. Quĩetiã declinatũ hoc nomẽ a veteribus iuenit̃. Lucillius. Hũc milli paſſuũ q vicerit: atq; duobus cãpanus ſonipes ſubcurſor nullus ſeqtur maiore ſpatio: ac diuerſus videbit̃ ire. Idẽ. Tu milli nũmũ potes vno qrere cẽtũ: vno milli nũmũ inqt: hoc ẽ mille nũmis hoc ẽ qđ græci Χίλιασό vocãt: dicũtq; vnã Chiliada: & duas Chiliades: hoc ẽ vnum mille: & duo milia. Aliqñ Mille adiectiuũ ẽ. Itaq; mille hoĩes dicimus: mille viros: mille ꝓpugnacula: Nec licet dicere milia hoĩes: quia ſubſtãtiua nõ cohærent ſine copula. Dicimus tñ decẽ milia: & ducẽti hoĩes: qđ ita ĩtelligit̃: decẽ milia hoĩnũ: & ducẽti hoĩes. A mille ut qdã putãt: Millus deriuat̃: collare canũ venaticoꝝ: factũ ex corio: multis clauis ferreis eminẽtibus aduerſus ĩpetũ lupoꝝ. a multitudine ergo clauoꝝ hoc ẽ a mille clauis Millum appellatũ volũt. Scipio Aemilianus ad populũ. Nobis inqt rei publicæ p̃ſidio eritis: q̃ſi millus cani. Nos millũ potius q̃ſi melinũ dictũ exiſtimamus: qđ ex pelle aĩalis qđ Melis dr̃ fere hæc collaria fiãt. Varro. Ne vulnerẽtur canes a beſtiis: ĩponũtur iis collaria: q̃ vocant̃ Meliũ. i. Cingulũ circũ collũ: ex corio firmo: cũ clauis capitatis. Quod aũt aĩal ſit Melis: nos primi hac ætate: ut pleraq; alia: tenebris ignorãtiæ obducta aperuimus: Taxonẽ id vulgus vocat Plynius. Frõtinuſq; tegi ſcuta meliũ pellibus ſcribũt: eãq; eẽ huic aĩali ĩ metu ſolertiã: ut ſufflata cute diſtẽtæ ictus hoĩnũ: & morſus canũ arceãt. Itẽ a mille Millies aduerbiũ: & Milliariũ: hoc ẽ mille paſſuũ ſpatiũ. & Millenus. A quo Millenarius numerus: ſicut a cẽtũ Cẽtenarius. & Miliũ frugis genus ꝓpt̃ multitudinẽ acinoꝝ. Adhibet̃ hoc neruoꝝ doloribus ĩ ſacco feruẽs: qm̃ ẽ caloris capaciſſimũ. Itaq; tal' vſus eius ẽ ad oĩa: qbus calor ꝓfuturus ẽ: ab hoc Milearia auis vocitata: qđ milio piguefcat. Itẽ a mille Miles appellatus: q̃ſi milleſimꝰ qſq;: hoc ẽ qſqs ex millenario numero fuerit. Legio eñi prio: ut Varro inqt: triũ miliũ fiebat: & ſingulæ tribus Tatiẽſiũ: Rãniũ: Luceriũ mille militũ mittebãt. Hinc Militaris dr̃ ad militẽ ſpectãs: ut militaris panis: militaris toga: res militaris. & Militia: ꝓ bello: & re militari. & Milito verbũ: hoc ẽ miliciã exertio. & Militariter aduerbiũ: hoc ẽ more militũ: uel more militiæ. & Cõmilito cõmilitonis: q̃ ſimul militat: hoc ẽ ſocius ĩ bello. & Cõmilitiũ: ipſa belli ſocietas. Militiæ apud veteres tria genera erãt. Alii Euocati dicebant̃: q nõ milites: ſed ꝓmilite erãt. Alii Tumultuarii: q neceſſitate aliq̃ electi ad vnũ dũtaxat bellũ militabãt. Alii Sacramẽto religati: q poſt electionẽ in rẽ pub. iurabãt: qđ militare ſacr̃m dicebatur: hi plenã militiã habebãt: erãtq; qnq;: & vigiti annis obligati. Miletus aũt vrbs fuit Ioniæ: eius regiõis caput. A q̃ Mileſii dicti. Alia eiuſdẽ noĩs fuit ĩ Creta. Alia in Leſbo ĩſula. A qua Mileſia vellera dicta: ꝙ ibi optime lana tingeretur. Milo proprium nomen viri eſt

Tricenum
Vicenum
Tercenum
Duceni
Treceni
Quadrigeni
Quingeni
Sexageni
Septingeni
Octingeni
Nongeni
Nonigeni
Simplex
Duplex
Triplex
Quadruplex
Decuplex
Centuplex
Simplicitas
Duplicitas
Triplicitas
Simpliciter
Dupliciter
Tripliciter
Simplicitus
Vicies
Tricies
Quadragies
Quinquagies
Sexagies
Septuagies
Octogies
Nonagies
Mille
Milia Chilas
Millus
Melis Taxo
Millies
Milliarium
Millenus
Millenarius
Centenarius
Milium
Milearia auis
Miles Legio
Militaris
Militia Milito
Militariter
Cõmilito
Commilitium
Euocati
Promilite
Tumultuarii
Sacr̃mmilitare
Miletus Mileſii
Mileſia vellera
Milo

Virgilius
Idem
Plynius
Cicero
Idem
Quadrigarius
Lucillius
Idem
Varro
Plynius
Varro

Fuit hoc nomine Atleta Crotonieſis:qui taurũ in Olympico certamine ictu nudæ dextræ
occidiſſe dicitur:& ſine fatigatione ſtadii ſpatium ſupra humeros portaſſe:totumq; eo die
comediſſe:hic tamen exitum vitæ miſerandum habuit.Nam qum ætate grandæuus relicta
palæſtra:per ſilueſtria Italiæ loca iter faceret:vidit quercum proxime viam patulis in parte
media ramis hiantem:ut creditum eſt:volens an vllæ ſibi reliquæ vires adeſſent:immiſſis in
cauernas arboris digitis:deducere: & reſcindere quercum conatus eſt: ac mediam quidem
partem diſcidit:diuellitq;.Quercus aũt:qum ille quaſi perfecto:q; erat connixus:manus la
xaſſet ceſſante vi rediit in naturã:manibuſq; eius retentis:incluſiſq; ſtricta denuo & cohæ-
ſa dilacerandum hominem feris:atq; alitibus præbuit.A milone Milonianus dicit. Vnde — Milonianus
Miloniana Ciceronis oratio dicitur pro milone acta. Milo etiam Indiæ mons eſt:in quo — Miloniana oro
homines naſcuntur auerſis plantis octonos digitos in ſingulis pedibus habẽtes.IMPEN — Milo mons
SIS.Beneficiis:meritis:ut ſupra diximus.PRINCIPIS.Domitiani:qui delatores caſti-
gans:vitæ Ciuium conſulit.

AD DOMITIANVM. EPIG.V.

VNCTAM PASIPHAEN. Laudat Domitianum: q; ita fabulas veterum
repræſẽtet:ut poſſint quæ ficta ſũt videri vera fuiſſe. Paſiphæ Solis filia fuit: & — Paſiphæ
vxor Minois regis Cretæ. Minos qum pulchriorẽ taurũ ſacrificare Neptuno
ſolitus eẽt: deteriorẽ aliqñ appoſuit:quapropt indignatus deus vxorẽ illius cõ
pulit in Tauri amorẽ. Alii hoc a Venere factum tradũt:q; oẽm Solis progeniẽ inſectaretur
quia ſol oĩa cernẽs compertum eius in Marte adulteriũ diis imortalibus indicauerat.Paſi-
phæ igit amoris inpatientia ſibi fabricari a Dædalo bouem ligneã fecit: ſub qua latens cũ
Tauro cõcubuit:ex quo prægnãs facta genuit Minotaurũ:qui partim hoĩs effigiem habe- — Minotaurus
bat:partim Tauri.Qua re comperta indignatus Minos in Dædalum: q bouem fabricaue
rat:Labyrintho eũ cũ Icaro filio includi iuſſit:qđ metuens Dædalus:alis ſibi & Icaro e ce- — Icarus
ra fabricatis e Creta inſula euolauit.Icarus alis:q; nimis alta peteret:calore ſolis liquæfactis — Icareum mare
in mare decidit:qđ eſt inter Myconẽ:& Gyarum:ob id Icareum dictũ. Nam Icarius Oe- — Icarius
bali Laconũ regis filius fuit:pater Penolopes:Itẽ mons eſt in Attica regione. Icarion vero — Icarion
ſæuiſſimus pirata fuit.Dædalus in Siciliã peruenit:vbi tum Cocalus imperabat: quẽ perſe- — Cocalus
Ariſtoteles — cutus Minos a Cocali filiabus:ut Ariſtoteles refert: iuxta Camerinã vrbem interfectus eſt:
Virgilius — & apud inferos iudex animarũ factus. Virgilius.Quæſitor Minos vrnam mouet: ille ſilen
Idem — tum.Conciliũq; vocat: vitamq;:& crimina diſcit.A minos fit Minoius.Idem.Dædalus:ut — Minoius
fama ẽ:fugiens Minoia regna.Hanc igit fabulã ita pñtauit Domitianus:ut fuerit hiſtoria
viſa non fabula.hoc ipſum ſpectaculũ Nero prius ædiderat:ita ut omnes ligneo iuuencæ ſi
mulachro abditam mulierem inire conſpexerint. Icarum vero primo ſtatim conatu iuxta
cubiculum eius decidere:ipſumq; Neronem cruore reſpergere. Dædalus patria Athenien- — Dædalus
ſis Mitionis filius fuit:nobil architectus:fabricam materiam primus inuenit:& in ea ſerrã
aſciam:perpẽdiculũ.terebram:glutinũ lithocollam.Quidam falſo ſcribunt Talaum ſoro-
ris filium ab eo interfectum inuidia ingenii:qm figuli rotam: & ſerram primus inueniſſet.
Nam Figlinã primus iuenit Chorebus athenienſis. Rotam Anacharſis Scythes:uel ut alii — Figlinæ inuẽtio
volũt:Hipbios Corinthius.Dædalus qum Athenis ab Ariopagitis expulſus in Cretã naui — Rotæ inuentio
gaſſet:prio bouẽ ligneã fabricauit:deide Labyrinthũ:in quo Minotaurus includeret.Por — Labyrinthus
tẽtoſiſſimũ hoc humani ingenii opus fuit:itinerũ ambages:occurſus:ac recurſus inexplica
biles cõtinẽs:crebris foribus:ad fallẽdos exitus:redeũdũq; i errores eoſdẽ.Quatuor hi fuiſ
ſe memorant.Primus i ægypto:q ut aliq ſentiũt:regia Mothe rudis principis fuit:ut alii:ſe
pulchrũ Meridis. Plures honori ſol extructũ fuiſſe exiſtimãt.Hinc Dædalũ ſũpſiſſe cõſtat
exẽplar eius Labyrinthi:quẽ fecit in Creta:ſed cẽteſimã tñ eius portionẽ imitatũ.Secũdus
hic ab Aegypto Laberynthus fuit.Tertius in Lemno.Quartus in Italia:oẽs lapide polito — Labyrinthus Ita
fornicibus tecti.Italicũ Labyrinthum fecit ſibi Porſena rex Etruriæ ſepulcri cã:ſimul:ut & — licus
externorũ regũ vanitas quoq; ab Ital ſuparet. Varro.Sepultus ẽ Porſena ſub vrbe cluſio: i
Varro — quo loco monumẽtũ reliqt lapide qdrato.Singula latera pedũ lata tricenũ: alta qnqgenũ.
Inq; baſi qdrata int9 Labyrinthũ inextricabilẽ:quo ſi qs iproperet ſine glomere lini: exitũ
inuenire neqat.Supra id qdratũ Pyramides ſtãt qnq;:qttuor in angul:& in medio vna.In
vno latere pedũ ſeptuagenũ quinũ:altæ cẽtũ qnqgenũ:ita faſtigatæ:ut in ſũmo orbis æneus
& petaſus vnus oĩbus ſitipoſitus:ex quo pẽdẽt excepta cathenis tintinnabula:q vẽto agita
ta lõge ſonitus referãt.Supra quẽ orbẽ qttuor Pyrramides inſup ſingulæ extãt altæ pedũ cẽ
tenũ:ſupra qs vno ſolo qnq;Pyramides tãtæ altitudinis:ut reliq totius mol altitudinẽ ſupe
rẽt.Dædalo aũt ipoſitũ nomẽ eyiſtimãt ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν:qđ eſt variare. Alii hoc
verbũ potius a Dædalo deriuatũ putãt:ob multiplex variũq; ingeniũ hoĩs:propt qđ græci
Lucretius — Dædalon variũ dicũt:& Lucretius terrã ob rerũ: artificiorũq; varietatẽ Dædalã nominat.

Ennius. Simili modo Mineruam. Virgilius. Circen. Plato. Logodædalos vocant: qui do/
lum colunt ſermonis ornatu. CREDITE. Vos ſcilicet: qui Domitiani ludos ſpectatis.
Credite: Fidem habete. Credere enim aliquando ē dictis: uel factis fidem habere. Virgilius.
Ora dei iuſſu non vnq̃ credita teucris. A quo Creduli dicūtur: qui quæcūq; facile credūt.
& Credulitas: ipſa facilitas credendi: Sicut e cōtrario: Increduli: qui non facile credunt. &
Incredulitas: credendi difficultas. Aliquādo Credere eſt fidei cōmittere. Cicero. Vitam: ac
fortunas cui crediderim meas. Interdum ſeruandū cōmittere. Plautus. Vbi is obiit mortē:
qui mihi id aurū credidit. Plerūq; etiam pro cōfidere vſurpat̃. Virgilius. O formoſe puer
nimiū ne crede colori. Saluſtius. Virtuti ſatis credebāt. Item pro mutuare. Martialis. Di/
midium donare lino q̃ credere totū: Qui mauult: mauult perdere dimidiū. Hinc Credito
res proprie dicūtur: quibus mutuata pecunia debetur. Vlpianus tamen creditores dicit eos
eſſe: q̄bus debetur ex quacūq; actione: uel proſecutione: uel iure ciuili: ſine vlla exceptionis
perpetuæ remotione: ſiue honorario ſiue ordinario: ſiue extraordinario: ſiue pure: ſiue in/
diem: ſiue ſub conditione. Creditum etiā a credo deducitur: ſignificatq; id: quod nobis de/
betur: & hoc differt a Mutuo: ut Plautus ſentit: quo genus a ſpecie. Nam Creditū cōſiſtit
extra eas res: quæ pōdere: numero: menſuraue continet̃: ſicuti ſi eandē rem recepturi ſumus
creditū eſt: nō autē mutuū. Item Mutuū nō poteſt eſſe niſi pecunia: aut alia res proficiſcat̃
Creditū autē fit interdū etiam: ſi nihil proficiſcat̃: veluti ſi poſt nuptias dos promittat̃. Ve
teres pro credas Creduas vſurpabant. Plautus. Ipſus nec amat: nec tu creduas. Item a credo
fit Credibile: qd̃ ita veriſimile ē: ut facile credi poſſit. Cuius cōtrarium ē Incredibile: quod
non ē credendum. & Credibiliter aduerbium: quaſi veriſimiliter. & Incredibiliter cōtra/
rium. IVNCTAM. Coniūctam: copulatam: hoc eſt cū tauro coeuntem. Iungere: copula/
re eſt: quaſi in vnū agere. Hinc Iunctura dicitur: qd̃ ſignificat coniunctionē. & Iunctim ad
uerbium ſine interuallo Suetonius. Magiſtratus & maturius inchoauit: & pene iūctim p/
currit. & Iugum: qd̃ modo eſt arduitas montis: & ut ſupra diximus: procliuis: ac prona
ſupinitas: qd̃ artet̃: ſimulq; iungat̃. Vnde dicitur Iugoſus: hoc eſt procliuis. Virgilius. Dū
iuga montis aper: fluuios dū piſcis amabit. Modo inſtrumētum ruſticū: quo colla boū: ſiue
alio℞ animaliū arando: curruumue: aut aliud onus ducendo teruntur: ꝙ eo colla iungantur.
Hinc Iugerū dictū: quod ē menſura terræ ducento℞: & quadraginta pedum in longitudi/
nē: & dimidii in latitudinem: qd̃ tantū ſpatii arari vno die ab vno pari boum cōſueuit. Itē
Iugo verbū: quod ē coniūgo: & quaſi ad vnū iugum alligo. Vnde Iugatum dicimus: coniū
ctum. Cicero. Hoc quidē eſt cōmune virtutum: oēs enim inter ſe iugatæ ſunt. & Adiugare
pro coniūgere accipimus. Plautus. Mater eſt terra: ea parit corpus. Mater aīa adiugat volū
tatem. & Iuges: eiuſdem iugi pares. A quo Iniuges boues: qui nunq̃ ad iugū adhibiti ſunt:
& Coniuges virum atq; vxorē. & Coniugium: matrimoniū. Virgilius. Coniugio iungam
ſtabili: propriamq; dicabo. & Coniugalē torum: in quo nuptiæ fiūt. & Coniugus ga. gum.
qd̃ coniūgit. & Coniūgatio apud grāmaticos: ꝙ per eam multa verba ad vnā formā: quaſi
ad vnū iugū coniūgantur: & apud Rhetores Coniugata: quæ ab vno genere veluti iugo fle
ctunt̃: ut a iuſticia Iuſtus: Iuſte: Iuſtum. Hinc Locū a coniugatis dicimus: qum ita argumen
tamur: Si riſus gaudium ē: & ridere gaudere. & Iuga iuno: ꝙ matrimonia coniūgat. A qua
Iugarius vicus Romæ appellatus ē: in quo ara fuit Iunonis Iugæ. & Iugalis nodus: ſiue Iu
gale vinculū: copula matrimonii. Virgilius. Cui vincla iugalia curæ. Idem. Si cui me vin/
clo vellem ſociare iugali: & Iuge auſpiciū eſt: qum vinctum iumentum ſtercus facit. & Iugis
aſſiduus: cōtinuus: quaſi ſemper: & ſine aliqua intermiſſione iugo affixus. A quo Iugiť ad/
uerbium: hoc eſt continue. & Coniugatio apud grammaticos: hoc eſt declinatio verborū:
ꝙ paria ſint: & vno iugo quaſi aſtricta. Bigæ quoq; & Quadrigæ a iugo dictæ: ꝙ illæ duo
rū: hæ quattuor equorum iugo agātur: illi Biiugi: ſiue Biiuges equi dicūtur: hi Quadriiugi
ſiue Quadriiuges: ꝙ bini: ſiue quaterni ad vnum iugū alligati ſint: & quoniam ſex aliquā/
do equi ad vnum currum adhibebātur: ꝙ primum a diuo Auguſto factum legimus: hi Se/
iugi: ſiue Seiuges appellati ſunt. Nam qui ſoli ſine curru ad curſum adhibentur: Græca vo/
ce κελητες: hoc eſt Celetes vocant̃. Plynius. Antiqui celetas tantū dicabant in ſacris. Po
ſtea vero & qui bigis: uel quadrigis viciſſent: Latine dicūtur Deſultorii: a deſiliendo: ꝙ ex
iis facile deſiliatur. Suetonius de Cæſare. Quadrigas: bigaſq;: & equos Deſultorios agita/
uerūt nobiliſſimi iuuenes. A quadriga Quadrigarii cognomen deductum. Iugum etiam a
Veteribus id dicebatur: ſub quo ignominiæ gratia victi hoſtes mitti ſolebant. Id hoc mo/
do fiebat: Fixis in terra duabus haſtis: ſuper eas ligabatur tertia: tum victi hoſtes diſcinge/
bantur: & ita diſcincti ſub illa tranſire cogebantur inermes. Hinc Subiugare dictum debel
lare: atq; imperio ſuo ſubiicere. Item Iugum in vinea dicitur: qum duabus: aut pluribus per
ticis: harundinibuſue in terra defixis. aliæ ſupra eas alligantur: in quibus vites coniūgunt̃:

Logodædalus
Credo
Credulus
Credulitas
Incredulus
Incredulitas
Creditor
Creditum
Mutuum
Creduas
Credibile
Incredibile
Credibiliter
Incredibiliter
Iungo
Iunctura
Iunctim
Iugum
Iugoſus
Iugerum
Iugo Iugatū
Adiugo
Iuges
Iniuges boues
Coniuges
Coniugium
Coniugal' torus
Cōiugus ga. gū.
Coniugatio
Coniugata
Loc⁹ a cōiugatis
Iuga
Iugarius vicus
Iugalis nodus
Iugale vinculū
Iuge auſpiciū
Iugis Iugiter
Coniugatio
Biga Quadriga
Seiugi Seiuges
Celetes
Deſultorii
Quadrigarius
Sub iugū mitti
Subiugo
Iugum

Ennius
Virgilius
Plato
Virgilius
Cicero
Plautus
Virgilius
Saluſtius
Martialis
Vlpianus
Plautus
Plautus
Suetonius
Virgilius
Cicero
Plautus
Virgilius
Virgilius
Idem
Plynius
Suetonius

et q̃ſi iugum:hoc eſt ſummitatē q̄ndā faciunt: A quo Vites ipſæ ſeu Vineæ Iugatæ dicunt̃ q̄ — Vineæ iugatæ
ſi haſtilibus in terra defixis ſingulæ tranſuerſæ perticæ in vnā tm̄ parte ordinis adnectant̃: — Vniiugæ vineæ
Plynius — Vniiugæ vineæ dicunt̃:& genus ipſum iugi Canteriū ruſtici vocāt.Plynius.Salices q̄dā in — Canterium
Idem — ꝑceritatē magnā emittūt iugis vinearū perticas. Idem.Seriora fere anno ad fructū arbuſti/ — Iugor
Idem — ua:q̄ vitis iugata.Idem.Et ſi luxuriauerint palmites:intorq̄ri debēt:ut q̄tuor materias:uel — Compluuiatæ vi
Idem — duas: ſi vniiuga erit vinea:emittat. Idem. Simplici iugo conſtat vniiuga: porrecto ordine — neæ
Columella — quē Canteriū appellant:Hinc Iugari vineæ dicūtur:q̄ in iugū conſtituūtur.Columella.Seq — Pædamentum
tur iam adminiculandæ:iugandæq; vineæ cura.Quæ uero vineæ quadruplici ordine perti — Draco
carū inſtructæ ſunt Compluuiatæ dicunt̃:a canis ædiū cōpluuiis.Quippe in q̄ternas ptes — Iuniculus
totidē iugis diuiſa eſt.Sex certe vinearū genera memorant̃. Vnū qum ſparſi p̄ terrā palmi — Maſculetū
tes ſunt.Secundū qum p ſe vitis ſubrecta eſt.Tertiū qum adminiculo cōtinet̃ ſine iugo:q̄ ſi — Functū
in lōgū extēdat̃:& ad q̄rtū vſq; Pædamentū:ſic eni Adminiculū vitis vocamus:perueniat: — Vitis
Draco dicit̃ ſiue Iuniculus a iungēdo:Ex quo fiunt quæ Maſculeta vocant̃.Quartū genus — Vinea arbuſtiua
eſt:qum pedata vinea eſt ſimplici iugo:quā diximus Vniiugā vocari.Quintū qum q̄drupli — Tranſtra
ci:q̄ vocat̃ Cōpluuiata.Quoniā uero iugū aut pertica fit ſiue harūdine:aut crine:funiculo — Iuga
ue: ut in Hiſpania atq; Brunduſio:aūt qum breuiores palmites ſunt ſarmentis ipſis inter ſe — Iuncus
iunctis funiū modo:Hoc genus in arcus ſpeciē formatū Functū dicit̃.Sextū genus eſt:qum — Iuncus marinus.
vites arboribus maritant̃:idq; dicit̃ Vitis ſiue Vinea Arbuſtiua.Iuga etiam dicunt̃ tabulæ — Oxyſchœnō.
nauiū:in quibus ſedent:q̄ Tranſtra dicunt̃:& hoc ad græcorū imitationē:q hæc ζυγά ap — Melācranus
Virgilius — pellant.Virgi.Inde alias aīas:q̄ p Iuga lōga ſedebāt:Deturbat:laxatq; foros.Itē a iungo Iū — Atrifer iuncus
cus deducit̃:q̄m vſus eius ad iuncturas:& oīa vitilia vtiliſſimus eſt. Alterū genus eius Mari — Mariſcus
nū vocāt:& græci Oxyſchœnon:hoc eſt acutū iuncū.Tria huius genera ſunt:Acutus:et Ste — Holoſchœnon.
rilis:q̄ē Marē appellant.Frugifer:quē græci Melancranim:nos Atriferū vocitamus:quo/ — Ellychnia.
niam ſemen nigrū ferat.Et tertius magnitudine carnoſitateq; inſignis:q̄ Mariſcus appellat̃ — Cyperos
Cōmodior aūt ad texendū Mariſcus eſt:quē etiā Holoſchœnon:hoc eſt totū iuncū vocitāt. — Cyperis
Ex eo tegetes fiunt:& marinæ naſſæ:& elegantiū lucernarū lumina p̄cipua medullæ ampli — Cyperus
tudine:hoc eſt materiæ:q̄ lucernis adhibent̃:q̄ dicunt̃ Ellychnia:ut ſtuppa:palea:& ſifia: q̄ — Cypirus.
oleo:ſæuo:cera:aut alio huiuſmodi liquore tecta comburunt̃.ἐλλύχνιον græcū voca/ — Gladiolus
bulū eſt:Vn̄ nimiū ſtudiū in orōnibus cōponēdis Demoſtheni quondā obiiciētes τὰ τοῦ — Cyperis
ἐκείνου ἐλλυχνίων ὄζειν dicebāt: hoc eſt opera illius Ellychniū redolere.Eſt & aliud — Tropice
Iunci trianguli genus: q̄d Cyperon vocāt:iuxta terrā candidus:cacumine niger:pinguiſq;: — Iuncus odoratus
radix oliuæ nigræ ſimil̃: quā qum oblōga eſt Cyperida vocāt:Hæc Pſylotri vim habet.Sed — Theucitis
cauendum ne affinitate nominis decipiamur:Nam Cyperus quidem iunci genus eſt:ut di/ — Iunceus
Apollodorus. — ximus.Cypirus uero alia herba eſt:quæ Gladiolus dicitur:radice bulboſa: & odore vicino — Iugulus
Nardo. Apollodorus tradit barbaros ſuffitum huius herbæ ore excipientes conſumere — Petere iugulū
lyenes:& non egredi domibus:niſi hoc ſuffitu ꝑcepto:vegetiores enim firmioreſq; hoc mo — Ferire iugulū
do fieri.Eſt & per ſe Indica herba:quæ Cyperis vocatur Gingiberis effigie commanduca/ — Iugulo
ta croci vim reddens. Eſt & aliud iunci genus: quod Tropicem vocant: huius ſemine alli/ — Adiūgo
citur ſomnus: Sed ſeruare modū oportet: ne ſopor fiat. Eſt & Odoratus Iuncus in Syria — Adiugo
Cœle naſcēs:Sed laudatiſſimus ex Nabathea affert̃ cognomen Theucitis.Eſt aūt rotūdus — Abiūgo
vinoſæ mordacitatis ad linguā:In confricādo odorē roſæ emittit: uberibus fragmētis:reli/ — Abiugo
quo aſpectu nihil fere a cæteris ſui generis differēs. A iunco Iunceū dicimus:q̄d ex iūco eſt. — Circumiūgo
Itē a iūgo deducit̃ Iugulus anterior colli ps:vn̄ vox aliturq; ꝓceditq; p eā pectori caput iū/ — Interiūgo
gat̃:& q̄a in iugulo mortifera ſtatī plaga eſt p̄ cæteris mēbris:Iō vetes Petere iugulū:et Feri — Iniūgo
re iugulū dixerūt pro eo:q̄d eſt petere mortē:uel inferre mortē.& p Iugulare interficere.Itē — Subiungo
Pacuuius — a iūgo cōpoſita fiunt Adiūgo:q̄d eſt addo:& Adiugo etiā dicit̃:q̄ſi ad vnū appono.Abiū — Subiūctiuus
go ſeparo:alieno:hoc et Abiugo dicit̃.Pacuuius.Quæ te res ab ſtabul' abiugat:certū eſt loq — Subiūctiua con/
Martialis — Circumiūgo notæ ſignificatōis.Interiūgo ſubſiſto:tractū a curru:cuius rota interiecto ſiude — iunctio
iūgit̃:ut quieſcat.Martialis.Et qum currere debeas bouillas Interiūgere quæris ad camenas — Diſiungo
Martialis — Iniūgo demando:Subiūgo addo:Vnde Subiūctiuus modus a grāmaticis dictus:quia ſub/ — Diſiunctiua con
iungitur alteri verbo.ut Reſpondebis mihi qum de te venero.Martialis.Ne valeam ſi non — iunctio
Virgilius — totis Deciane diebus:& tecum totis noctibus eſſe velim.Virgilius.Si me fata meis paterēn/ — Diſiunctio
tur ducere vitam Auſpiciis:& ſponte mea componere curas:Vrbem Troianam primū:dul — Seiūgo
ceſq; meorum reliquias colerem.& Subiunctiuæ coniūctiones:quia cæteris partibus ſubiū/ — Coniūgo
guntur:ut Rex hominūq; Deumq;.Diſiungo ſeparo:A quo diſiunctiuæ coniunctiones ap — Coniūctura
Cicero — pellatæ:quia res:uel perſonas diſiungūt:ut hoc uel illud:meum uel tuū erit:hodie uel cras. — Coniūctio
& Diſiunctio ſeparatio:ut qum alter ab altero abſumus.Cicero.Neq; eni non poteſt mihi — Coniūctiuus
moleſtiſſima eſſe diſiunctio noſtra:in tanta rerum omniū varietate.Seiungo eiuſdem ſigni
ficationis: ut Seiunctos bonos a malis: fortes a timidis:iuſtos ab iniquis.Coniungo ſimul — Coniūctim

Diſiunctim iungo: A quo Coniūctura: Coniūctio: & Coniūctiuus modus pro Subiunctiuo: & Coniū
Taurus ctim aduerbium: ſicut a diſiungo quidam vſurpant Diſiunctim. TAVRO. Taurus pro/
prie bos eſt ad procreandam ſobolem reſeruatus: ſicut in capris Hyrcus: in ouibus Aries: in
pullis Gallus. Dicitur autem a græco: quod eſt ταύροσ. Huic animali in aſpectu genero/
ſitas eſt: Torua eſt fronte: auribus ſetoſis: cornibus in procinctu dimicationē poſcentibus: in/
gens prioribus in pedibus cōminatio: Gliſcente ira alternos replicat: ſpargenſq; in altū ha/
renam eo ſtimulo mirifice ardeſcit: Minora huic q̄ boui cornua: tenuioraq;. Generationē
quadrimus implet. Singulis tauris denas boues eodem anno tradunt. Si poſt coitum in de/
xtram partem abeunt tauri: generatos mares eſſe exiſtimant: ſi in læuam fœminas. Conce/
ptio vno initu perficitur. Tauri non ſepius q̄ bis die ineunt. Boues animalium ſoli etiam re
tro ambulātes paſcunt̃. Vita fœminis. xv. annis lōgiſſima: maribus. xx. Robur q̄nto anno
Quibus minimū corpis: plus laboris. Lauatōe calidæ aquæ traduntur pinguiores fieri: & ſi
quis inciſa cute ſpiritum in viſcera per harundinem adigat. Syriacis bobus non ſunt palea/
ria: ſed gibber in dorſo. Domitura boum in trimatu optima: poſtea ſera eſt: ante præmatu/
ra. Aptiſſime cum domito iuuencus inſtruitur: Hoc animal tanq̄ laboris: & agriculturæ ſo
cium quodāmodo veneramur. Quapropter damnatus olim Romæ fuiſſe legitur: qui con
cubino procaci ruri ſe omaſum ediſſe neganti bouem occiderat: nec aliter in exilium actus:
q̄ ſi colonum ſuum interemiſſet. Theſſalorum gentis inuentum eſt equo iuxta quadrupedā
te cornu intorta ceruice tauros necare. Primus hoc ſpectaculum Romæ Cæſar dictator ex
hibuit. Eſt freq̄ns in prodigiis priſcorum bouem locutum: quo nuntiato Senatum ſub di
Apis uo haberi cōſueuiſſe. Bos in Aegypto pro numine colitur: Apim vocāt: inſigni in dextro la
tere candente macula: quæ cornibus Lunæ ſimilis eſt iam creſcere incipientis. Nodū ſub lin
Cantharus gua habet: quem Cantharum appellant. Nō eſt fas eum certa vitæ ſpatia excedere. Merſum
in ſacerdotum fonte enecant: aliumq; multis lachrimis: & luctu quem ſubſtituant quærunt:
& donec inuenerint deraſis etiam capitibus mærent. Inuētus deducit̃ a ſacerdotibus Mem
Thalami phim: vbi gemina ei delubra ſunt: quæ Thalamos denominant: Alterum intra ſe mortiferū
eſt. In altero dira portendit: Reſponſa priuatis dat: & de manibus conſulentium accipit ci
bum. Germanici Cæſaris manus auerſatus eſt: qui haud multo poſt extinctus fuit: Qum ſe
prorumpit in hominum cœtus: ſine ſtrepitu incedit: Lictorum iuſſu: & puerorum caterua
comitatur concinens carmen honori eius: ille intelligere videtur: & adorari velle. Fœmina
bos ſemel in anno ei oſtenditur. Semperq; eodem die: & inueniri eam: & extingui memo/
Phiala rant. Memphi locus eſt in Nilo: quem a figura vocant Phialam. Ibi ſingulis annis auream
pateram: argenteamq; demergunt diebus ſeptem: quos apis natales habent. Tradūtq; nemi
nem per eos dies a Crocodilis attingi: Octauo autem die poſt horam ſextam redire beluæ
Serapis Oſyris feritatem. Hinc Apim quidam Serapim: quidam Oſyrim nominant. Tradunt enī Oſyrim
Iouis filium fuiſſe ex Niobe filia Phoronei. Hūc qum Phoroneo auo in argiuorum regno
Aegialus ſucceſſiſſet: & plures annos Argiuis imperaſſet: Aegialum fratrem regno Achaiæ præfeciſſe
ipſum uero gloriæ deſyderio tranſfretaſſe ad Aegyptios: quos qum ditioni ſuæ ſubegiſſet:
Inachis Inachi primi Argiuorum regis filiā: A quo ipſa Inachis: & Inachus Achaiæ fluuius: & Inachia
Inachus Io regio dicta: quæ Io vocabatur: in Aegyptum fugatā ſibi matrimonio coniūxiſſe. Sic vtrūq;
Inachia diuinos honores meruiſſe: qum illa litteras: Oſiris varias artes Aegyptios docuiſſet. Tibul/ Tibullus
lus. Primus aratra manu ſolerti fecit Oſiris: et teneram ferro ſolicitauit humū. Primus inex
pertæ cōmiſit ſemina terræ: Pomaq; nō notis legit ab arboribus. Hic docuit teneram palis
adiungere vitem: Hic viridem dura cedere falce comam. Verumtamen Oſirim a Typhone
fratre per fraudem occiſum fuiſſe: ac dilaniatū: eiuſq; membra ab vxore diu quæſita. Quæ
qum non inueniret: in maximos fletus prorumpere ſolitam. Quare cōmotos Aegyptios
Syene tam diū ea quæſiuiſſe: quoad iuxta Syenem inuenerunt: Hæc vrbs eſt in confinibus Aethio
piæ: atq; Aegypti ſupra Alexandriam verſus meridiem quinquaginta milia ſtadiorū: quæ
directe locata eſt ſub tropico æſtiuo: hoc eſt ſub Cancro in extremo torridæ Zonæ: Vnde
qum Sol ad Cancrum venit: in medio Solſtitii die ſupra verticem Vrbis cadens nullā pror
ſus vmbram facit. Lucanus. Vmbras nunq̄ flectēte Syene: Eo in loco philoſophi effodiſſe Lucanus
puteum dicunt̃ nimiæ altitudinis: quem Sol recto intuitu irradiabat octauo kal. Iulii: qum
Iſis Sol in Cancro erat. Inuenta igitur hoc loco membra Io: quæ poſtea Iſis vocitata eſt: colle/
git: ac ſepulturæ mandauit: Locumq; pro ſepulchro elegit tutiſſimū: nec facile peruium: hoc
Abatos eſt inſulam Abaton: quæ inacceſſibilis interp̄tatur: quoniam in palude eſt iuxta Memphim
Styx limoſa: ac Papyris obſita. Paludem ipſam Stygem: hoc eſt triſtitiam nominauit. Voluitq;
neminē in eam inſulam traiicere niſi certis diebus. Si quis in ea palude periiſſet: ei ſacra cen Virgilius.
tum annis ſoluebantur: quod tetigiſſe videtur Virgilius. Centum errant annos. Qum uero
poſt hæc Bos Aegyptius iuxta hūc locū apparuiſſet: exiſtimarūt hūc Oſyrim eſſe: & ut deū

adorare cœperūt: mutatoq; nomine Apim vocauere: quod lingua eorum bouem ſignificat Deinde dictus eſt Serapis. Ouidius. Et comes in pōpa Corniger Apis erat. Idē. Nunquāq; ſatis quæſitus Oſiris. Tibullus. Te canit: atq; ſuū pubes miratur Oſirim Barbara Memphitē plāgere docta bouē. Martialis. Nō illā mille catastæ vincebāt: nec quæ turba Serapin amat Ergo in ſacris Iſidis mutatio eſt inuēti Oſiridis: quē a Typhone fratre dilaniatū toto orbe quæſiuiſſe narratur. Alii ideo hæc ſacra inſtituta exiſtimāt: ꝙ Iſis paruulū filiū Oſiridi pa/tri ſuperſtitem: noīe Horum: quum ſemel ammiſiſſet: timēs ne id filio cōtigiſſet: qđ patri eue/nerat: in maximos fletus prorupit. Sed illo tādem inuēto mærorem in letitiā cōuertit. Hoc igitur imitari ſacerdotes Aegypti: et deglabrato corpore pectora ſua tundere: lamētariq; veluti amiſſum filium: deinde quaſi inuentū producere: & mærorem omnē in letitiam verte/re. Iuuenalis. Plāgētis populi currit deriſor Anubis. Erat autem Romæ templū Iſidis iuxta campū martium. Idem. Si cādida iuſſerit Io Ibit ad Aegypti finē: calidaq; petitas Ameroe portabit aquas: ut ſpargat in ædem Iſidis: antiquo quæ proxima ſurgit ouili. In hoc tēplo/ſacra ei deæ quotidie celebrare ſolebant: pila ferētes: & ſiſtra: & primo cum fletu prodeuntes: deinde cum cantu redeuntes: quod circa octauam diei horam fieri ſolebat. Martial. Nūtiat octauam phariæ ſua turba iuuencæ. Et pilata redit iamq; ſubitq; cohors. Bos a græco deducitur: quod eſt βουσ: hoc autem ἀπὸ τοῦ βόσκω: quod eſt paſco: Cuius futurū eſt βώσω: A quo detractione .s. litteræ bos fieri ſcribit Ariſtarchus. Hinc Boarium forū Romæ appellatum: ꝙ in eo boues venderentur. & Bubulcus: qui uel bobus arat: uel boues fundi aratorios paſcit: A quo Bubulcitare verbum. Plautus. Decet me amare: & te bubulcitare. Iuniorum familiæ Bubulcum nominauerunt: qui bobus optime vtebatur. & Boſphorus a bouis meabili trāſitu: propter anguſtiam freti. Duo autem Boſphori ſunt: Alter iuxta Bizantium: qui Boſphorus thracius dicitur: Alter in introitu Meotidos paludis: de quo Ouidius. Boſphorus & Tanais ſuperat: Scythiæq; paludes. Hic Boſphorus Cimmerius appellatur a Cimmeriis populis: qui frigidiſſimā eius partem incolunt: Vnde quicūq; terras frigoribus occupatas habitant: Cimmerii appellant: quales fuerunt inter baias: & Cumas in ea regione: in qua conuallis ſatis eminenti iugo circūdata eſt: quæ neq; matutino: neq; veſpertino tpe ſole contingit. & Boetia: A quo Boetii populi Regio Europæ: a boue: quam Cadmus Agenoris filius Thebarum conditor imolauit: anteq; vrbem ædificaret. Ouidius. Mœnia fac condas: boetiaq; illa vocato. Eandem vrbem Anphion muris ornauit: Bacchi & Herculis clariſſimā patriam: quam tandem Alexander magnus euertit: ciueſq; oēs ſub corona vendidit. Hæc vrbs aliqn̄ a poetis Draconigera noīat: qa a Cadmo cū qnq; viris ex Dracone ab ipſo interfecto natis conſtructa fuit. Dicit aūt hæc Thebe: & Thebæ Thebarū Fuit & alia vrbs hoc noīe in Aegypto: quam Buſyris Aegypti rex cōdidit. Græci Heliopolin: hoc eſt ſolis vrbē vocauere: Huius ambitū centū quadraginta ſtadiorū fuiſſe ſcribit He/rodotus: vrbem inſignē publicis: priuatiſq; ædificiis: & cæterarum omniū vrbium fœliciſſimā. Plynius tradit totam penſilem fuiſſe: ſubter quam reges ſoliti erant maximos exercitus armatorū educere: nullo ex Oppidanis id ſentiente: & quod eſt mirabilius: mediam fluuius interſecabat. Centum portas habuiſſe tradunt. Iuuenalis. Atq; vetus Thebe centū iacet ob/ruta portis. Ab hac thebe Thebei dicunt: A Thebæ uero Boetiæ Thebani. Sed Thebæi græcū eſt. Nā græci etiā Thebanos vocāt Thebæos. Fuit & alia Thebe Homero teſte in Cilicia patria Andromaches: q Hectoris vxor fuit. Ouidi. Nec cruciere minus: ꝗ cū Thebana cruētū Pectora Theſſalico vidit ab axe trahi. Itē alia Thebe teſte Plynio in Lucania: q regio eſt inter Apuliā & Calabriā: Cuius ppli Lucani dicunt: ſiue ꝙ eoꝝ regio ſita eſt ad partē Lu/ciferæ ſtellæ: ſiue ꝙ loca æthereа ſint: & ob id multæ lucis: ſiue a Lucillio duce: ſeu ꝙ primo in luco conſederint. Itē a boue græca voce Bootes: qđ latine dicere poſſumus Bubulcū. Eſt aūt celeſte ſydus: qđ Arctophylax vocat: & more bubulci ſeq plauſtrū videt: Ouidius. Ar/ctophylax formā terga ſequētis habet. Neq; enī recte ſentit Aratus Bootē nō a Plauſtri ſilitudine vocitatū: ſed qđ Plauſtri inſtar circa polū: quē Boreū dicimus: verſari videat. Duo ſūt cæli vertices: quos latini mō Axes: mō Cardines: qđ circa eos rotari orbis videat: appellant: Græci Polos nūcupauere. Vnus Auſtralis: ſiue Antarcticus: hoc eſt Arctico oppoſitus q terræ obiectus a nobis cerni nō poteſt. Alter Septētrionalis: ſiue Arcticus: ſiue Arctous: ſiue Boreus: q nunꝗ occidens ſemp cōſpicit. Virgilius. Hic vertex nobis ſemp ſublimis: at illū Sub pedibus Styx atra tenet: maneſq; pfundi. Nr̄is tn̄ tpibus Luſitani Oceanū ingreſſi: & ad ſiniſtrā nauigātes intantū pceſſere: ut Septētrionalē arctū nō cernāt: videant aūt ſtel/lam eodē fere ſemp loco ſitā: q ſibi ducatū pbente p plures nauigēt dies: Ex quo coniecturā faciūt Auſtralē hūc polū eē. Mira res: cōpertū ætate nr̄a: qđ tot ante ſecula cernere nō potuerūt: & ſcire iam nos videri Antarticū poſſe: qđ maiores nr̄i excellenti ingenio: ac doctrina viri prorſus ignorarunt. Duæ etiam Arcti ſunt: q Septētrionali polo nixæ vehunt Arctico

Ouidius
Idem
Tibullus
Martialis
Iuuenalis
Idem
Martialis
Ariſtarch9
Plautus
Ouidius
Ouidius
Herodot9.
Plynius
Iuuenalis
Homerus
Ouidius
Plynius
Ouidius
Aratus
Virgilius

Apis
Serapis
Oſiris
Horus
Boariū forū
Bubulcus
Bubulcito
Boſphorus
Boſphori duo
Boſphorus thracius
Boſphorus Cimmerius
Cimmerii
Boetia
Boetii
Cadmus
Thebe
Thebæ Thebarū
Draconigera
Heliopolis
Thebei
Thebani.
Thebe Ciliciæ
Thebe Lucaniæ.
Lucania.
Lucani.
Bootes.
Arctophylax
Boreum.
Axes
Cardines
Poli.
Polus auſtralis
Polus ātarctic9.
Polus ſeptētrionalis.
Polus arcticus.
Polus arctous
Polus boreus

circulo clauſæ:& ita collocatæ:ut vtraq; reſupinata alterius contegat caput: ſed caput eius:
Maior vrſa q̃ ſupior eſt:ad caudam inferioris contēdat: Alterā Maiorē vrſam: ſiue Elicen: Alterā Mino
Elice rē vrſam: ſiue græcorū lingua Cynoſurā: hoc eſt Canis caudā nomināt. Illā populi Græciæ
Minor vrſa notare ſoliti: Hanc Sidonii aſpicientes continue nauigant. Ouidius eſſe duas arctos: quarū Ouidius
Cynoſura. Cynoſura vocat̃ Sidoniis: Elicen graia catina notat. Elicen ſcribit Heſiodus Caliſtona Ly Heſiodus
Caliſto caonis Arcadiæ regis filiam fuiſſe. Hanc ſtudio venationis inductā relicto pr̄e ſeſe in ſiluas
cōtuliſſe: factāq; vnā ex comitibus Dianæ: a q̃ qum mirifice amaret̃: q̃dā die ſolā in ſiluis in
uentā Iouē cōpreſſiſſe. Quod facinus qum aliq̃diu celaſſet: tandē iuſſam cū cæteris virgini
bus lauari: tumore vteri: crimen detexiſſe: Quamobrē indignatā Deam: in Vrſæ effigiē illā
Arcas cōmutaſſe: q̄ græce ἄρκτος appellat̃. In ea ſpecie nō multo poſt filiū pepiſſe: quē Arcada
Arcadia noīauit: A quo poſtea dicta eſt Arcadia Peloponneſi regio: & Achariæ pars: vndiq; a mari
Drymodis remota: Initio Drymodis: mox Pelaſgis appellata: a quibuſdā etiā Parrhaſia: qum Parrha
Pelaſgis ſie oppidū Arcadiæ ſit. Parrhaſio dictū panis de monte Lycæi. Ab hac Arcades populi: &
Parrhaſia Arcadici mores. Alii tradunt Iouē in Dianæ ſpecie: qum remotā a cæterarū virginū conſor
Parrhaſis tio compiſſet: cū ea cōcubuiſſe. Qumq; Diana viſo tumore ventris eius rei cām ſcrutaretur:
Arcades reſpōſo accepto: q̄ id culpa eius euenerat: ira pcitā: in eā quā diximus effigiē illā cōmutaſſe:
Arcadici mores. & dū forte in ſilua: ut mos eſt ferarū vagaret̃: ab Aetolis captam ad Lycaonē ſimul cū filio
ductā fuiſſe: & regi dono datā. Vbi qum patrii moris: & legū ignara ſeſe in Iouis Lycæi tē-
plū conieciſſet: moxq; eam filius eēt ſubſecutus Arcadibus eos interficere volentibus: a Ioue
Arctos. exceptos: & in cælo collocatos fuiſſe: matrēq; Arcton: hoc eſt Vrſam: filiū uero Arctophy-
Arctophylax laca: hoc eſt vrſæ cuſtodē vocitatū. Sunt etiā q affirmēt Iunonē qum Iouis concubitū cū Ca
liſtone intellexiſſet: accenſam ira: illam in vrſam cōuertiſſe: eandē mox Dianæ obuiā factā
a dea fuiſſe interfectā: deinde inter ſydera collocatā. Nōnulli Iouē ferūt: veritū ne Iuno q̄d
minata fuerat: pellicem eo in loco dephenderet: Caliſtonē in Vrſæ effigiē cōmutatā ibi reli
quiſſe: Iunonē dolo pcepto hanc venāti deæ oſtendiſſe: a qua confectā fuiſſe Sagytta: & a
Ioue inter ſydera relatā. Proptereaq; hoc ſydus nō occidit: qa Thetis Iunonis nutrix ab ea
rogata eſt vna cū cæteris maris diis: ne factū ex pellice cæleſte ſignū in mare paterent̃ occide
re. Ouidius. Gurgite ceruleo ſeptē phibite triones: Syderaq; in cælū ſtupri mercede recepta Ouidius
Cynoſura Pellite: ne puro tinguat̃ in æquore pellex. Cynoſurā uero minorē vrſam eſſe manifeſtū eſt:
Hanc vnā ex Iouis nutricibus: & Nymphis idæis fuiſſe tradūt inter curetas verſari ſolitam:
q Iouis fuerūt miniſtri. Nōnulli etiā Elicen: & Cynoſurā nymphas Iouis nutrices dixere ac
Septētriones cepti bñficii grā in cælo a Ioue collocatas: & vtrāq; Arcton nūcupatā: a nr̄is etiā Septētrio-
Triones. nes: A græcis uero ἁμάξας: hoc eſt currus noīatas. Varro. Triones ruſticorū vocabulo bo Varro
ues vocitatos ſcribit: & q̄ſi quoſdā terriones: hoc eſt arandæ terræ: ac colendæ idoneos: q̄d
ergo antiqui græcorū ἅμαξαν: hoc eſt Plauſtrū dixere: nr̄i veteres a bubus vinctis Septen
triones vocitarūt: a ſeptē ſtellis: ex quibus q̄ſi iuncti triones figurant̃. Vel ideo magis hæ ſe-
ptē ſtellæ Triones appellatæ: quoniā ita ſitæ ſunt: ut ternæ quæq; ſtellæ pximæ inter ſeſe tri-
Triquetra figura gona: hoc eſt Triquetrā figurā conſtituāt: quā recētiores vocāt Triangulū. Quippe maiores
Triangulus nr̄i: qum ab initio rationē ſyderū ſcrutarent̃: pro numero: ac ſitu: poſituraq; ſtellarū: varias
aīaliū: aliarūq; rerū effigies figurabāt. Quoniā ergo ex his ſeptē ſtellis duæ pariles vno in lo
co viderent̃: pro bubus eas accepere. Reliqs uero qnq; Plauſtri figurā deſignarunt. Itaq; &
Bootes pximū huius ſydus Bubulcū: hoc eſt Booten appellauere: qa more Bubulci currū ſequit̃. At
q ad formandā maioris vrſæ effigiē: nō ſeptē iſtas dūtaxat: ſed qnq; & viginti ſtellas quidā
aſtrologi adnotarūt. In capite ſeptem: in ſingulis auribus binas: in humero duas: in pectore
vnā: i pede priore claras duas: in ſūma cauda clarā vnā: int̄ ſcapulas vnā: in crure poſteriore
duas: i extremo pedis duas: ſupra caudā tris. Arctophylacis nomē poſt Homeri tpa: ut opi
nor inuentū. Nam ille & Plauſtrū: & Arcton: & Booten noīat: Arctophylacis nunq̄ facit
Cynoſura. mentionē. Cynoſurā conſtituūt: in humero ſtella vna ſplendida: in pectore clara vna: inter
Polus ſcapulas clara vna: in vētre clara vna: ſup cauda claræ tres: Sed harū triū: q̄ infima eſt: Polus
appellat̃: in quo totū orbē circūagi exiſtimāt. Aratus. Certior eſt Cynoſura tamē ſulcātibus Aratus
Phœnix. æquor. Quippe breuis totā fido ſe cardine vertit. Minorē arcton etiā Phœnicen vocāt: q̄d
Thales: q de rōne aſtrorū diligētiſſime ſcripſit: & hanc primus notauit: vocauitq; Minorē Thales
arcton: Phœnix fuit q̄ cā eſt: ut Phœnices eā obſeruēt: quā ab ſuo inuētore acceperūt: & ex
illius noīe vocarūt Phœnicen: qum ii q Peloponneſum incolūt: priore dūtaxat Arcto vtāt̃
q̄uis ſub minore certius nauigari compertū ſit. Aratus. Hic Iouis altrices Elice: Cynoſuraq; Aratus
fulgēt. Dat graiis Elice curſus maioribus aſtris. Phœnicas Cynoſura regit: ſed candida tota
Elice Sunt q ſcribūt Elicen nomē oppidi primo fuiſſe in Peloponneſo: in quo nata ſit Caliſto:
Arcturus & ab eo hoc ſydus Elicen vocitatū. Ab Arcto Arcturus dictus: q̄d Vrſæ cauda interptatur:
hoc eſt ἄρκτου οὐρά. Stella q̄dā eſt Arctophylacis: ſiue Bootes: quē maioris vrſæ terga

ſectari ſupra diximus. Habet enim Arctophylax in manu ſiniſtra ſtellas quattuor: quæ di/
cuntur nunq̄ occidere. In capite ſtellam vnam: In vtroq; humero ſingulas: ſed clariorē quæ
in dextra: & ſub ea alterā obſcurā: & in cubito dextro clarā vnā: In zona vnā longe cæteris
lucidiorē: In vtriſq; pedibus ſingulas. Quæ in zona eſt Arcturus appellat̄: Oritur Autūni — Arcturus
tpe. De Arctophylace huiuſmodi etiam recitant fabellam. Qum Lycaon Caliſtonis pater — Lycaon
Iouē hoſpitio ſuſcepiſſet: tentandi numinis gr̄a Arcadem Iouis: et Caliſtonis filiū nepotem
ſuū inter alias cōciſum carnes illi in cōuiuio appoſuiſſe: propter qđ indignatū deū: deiecta
in terrā menſa: domū fulmine incēdiſſe: ipſum in lupi effigiem tranſmutaſſe: filio aūt colle
ctis ac cōpoſitis mēbris vitā reſtituiſſe: & ætolo cuidā tradidiſſe educandū. Hunc qum ado
leuiſſet: & venator factus matrem aliqn̄: q̄ in vrſam conuerſa fuerat: in ſiluis eēt cōſpicatus:
ſtudio conficiēdi eam vſq; in Iouis Lycæi templū pſecutū fuiſſe: qđ ingredi Arcadū lege ca
pitale erat. Itaq; qum vtrūq; necare ex lege oporteret: miſeratione ut ſupra diximus Iouis in
cælū fuiſſe tranſlatos. Ab Arcto Arctous deducitur: hoc eſt Septētrionalis. & Arcticus: & — Arctous
oppoſitū eius Antarcticus. Itē a boue Bucephalus dictus: q̄ſi bouis caput: equus Alexādri: — Arcticus
& vrbs: de quibus ſupra diximus. Itē Bupſtis: & Buphthalmus: ac Bugloſſus herbæ: de qui — Antarcticus
bus ſilr dictū eſt. Item Bumaſtus genus vuæ groſſioris: qđ tumeat ad ſilitudinē māmarū bo — Bucephalus
uis. βοὺσ eni græce bos dicit̄: μάςοσ māma: ſicut a ſilitudine digitorū Dactylus vocat̄ — Bupſtis
aliud vuæ genus in longū porrectæ: qđ græce δάκτυλοσ digitus appellat̄: & quæ pſios — Buphthalmus
acinos habent: ſed mites: ac ſuauitate certantes dicuntur leptoroges. λεπτόσ eni ſubtilis a — Bugloſſus
græcis dicit̄ ῥῶξ acinus. Itē Bucardia lapillus bubulo cordi ſimil: Babylone tm̄ naſcēs: de — Bumaſtus
quo ſupra diſſeruimus: et Bouille oppidū q̄ſi bouis billæ: et Buberii ludi: quos veteres a bo — Dactylus
bus pecoreq; appellarūt: de quibus ſilr dictū iam fuit: & Bucētes: q græce βουκυντήσ di — Bucardia
cit̄: hoc eſt Tabanus a pungendis bobus. κεντεῖν eni pungere eſt: & Bucentrum ſtimulus — Bouille
Græci eni βούκεντρον nominant. Et Eriboea Iuno: q̄ſi lis bouis. Eris eni græce lis dicit̄ — Buberii
q a Iſidem in bouē mutatā nimia indignatōe pſecuta eſt: & Bucolicū carmen a cuſtodia Ar — Bucentes
mentorum: hoc eſt ἀπὸ τῶν βουκόλων: qui dicunt̄ Armētarii: qđ pcipua aīālia apud — Eriboea Iuno
ruſticos ſint boues: hoc aūt carmen hūile eſt: & ruſtica ſimplicitate gaudet: ruſticæq; in eo p — Eris
ſonæ introducunt̄. Cuius originē quidā hāc referūt: Quo tpe Xerſes Perſaꝝ rex Græciam — Bucolicum
inuaſit: qum oēs intra muros laterēt: nec poſſent Dianæ ſacra pſolui: pueniſſe ad mōtes La — Armentarius
conas ruſticos: & in eius honorē hymnos ceciniſſe: Vnde natū Bucolicū carmen poſterior
ætas elimauit. Alii Horeſten tradunt: qum Dianæ faſcelidis ſimulachrū ex Scythia raptū ad
ueheret: in Siciliam tēpeſtate delatū fuiſſe: illic cōpleto anno Dianæ feſtū hymnis celebraſſe
nautis ſuis collectis: & paſtoꝝ multitudine cōuocata. Sic eam conſuetudinē apud ruſticos
poſtea pmāſiſſe. Sunt qui nō Dianæ: ſed Apollini nomio cōſecratū hoc carmen velint: quo — Apollo nomius.
tpe Admeti regis pauit armēta. Nōnulli ruſticis numinib⁹ a paſtoribus dicatū: ut Pani Fau — Bucolicon
nis: Satyriſq;. Bucolicon etiam genus eſt Panacis: hæc herba eſt ferulæ ſimilis: q in ipſo fine
Arcadiæ: & circa Erymanthi fontes: et in Africa: et in Macedonia naſcit̄ qnq; cubitoꝝ: fo
liis primo q̄ternis: mox ſenis in terram iacentibus: ampla magnitudine rotūdis: in cacumen
uero oleaginis: ſemine in muſcariis dependente: ut ferulæ. Excipit̄ ſuccus inciſo caule meſſi/
bus radice in Autūno: qui Opopanax appellat̄: Herba hæc ipſo noīe omniū morborū re/ — Opopanax
media pmittit. Dicitur eni ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖν: hoc eſt a ſanādo oīa: ideo inuentio
eius diis aſcripta eſt. Vnum genus Aſclepion cognoīat̄: quoniā is filiam Panaciam appella — Aſclepion
uit. hac euulſa ſcrobē repleri vario genere frugū religio erat: ac terræ piamentū. Succū igitur — Panacia
q ex Macedonia affert̄ Bucolicon vocāt: qđ βουκόλοι: hoc eſt armētarii hūc ſuccū ſpō
te erumpentē excipiūt. Alterū genus Heracleon vocāt: & ab Hercule tradūt inuentam: Alii — Heracleos
Origanū heracleoticū ſilueſtre: quoniā eſt Origano ſimile. Tertiū Panaces genus Chiromō — Origanum hera
cognoīat̄ ab inuētore: foliū lappato ſimile: flos aureus: radix parua. Quartū genus ab eo/ — cleoticum
dem Chirone repertū Centaurion cognoīat̄. Chiron eni Centaurus fuit: Saturni et Phylli — Chiromon
ræ filius Oceani filiæ. Nā qum Saturnus Iouē filiū q̄reret: in Thracia cū Phyllira Oceani fi — Centaurion
lia in equū verſus dicit̄ concubuiſſe: ex q̄ Chironē Centaurū genuit: dimidio hominē: reliq̄ — Chiron
parte equū: q a matre Phyllirides eſt dictus: hic nō mō Centauros: ſed vniuerſos ſuæ ætatis — Phyllira
Aratus — hoīes bonitate: & iuſtitia ſupauit. Aratus. Hic erit ille pius Chiron iuſtiſſimus oēs: Inter nu — Phyllirides
bigenas: & magni doctor Achillis. Nauigauit cū argonautis: quoꝝ medicus fuit: medicinā
et herbarū vires inuenit. Medicinā Eſculapius: Cytharā Achilles: Aſtrologiam Hercules ab
eo didicerūt. Ad hunc qum aliqn̄ Hercules diuertiſſet: ipſeq; ſagittas illius: ſanguine hydræ
tinctas manibus contrectaret: & ſecū miraret̄: quo modo illis in mania Centauroꝝ corpo
ra interfeciſſet: vna e manibus forte delapſa pedē vulnerauit: propter qđ doloris magnitu/
dine pdit̄ extinctus. Sed poſt nouē dies miſeratione deoꝝ ad aſtra ſublatus eſt: & Sagitta/ — Sagittarius.
Ouidius — rii ſignū conſtituit. Ouidius. Nona dies aderat: qum tu iuſtiſſime Chiron: Biſſeptem ſtellis

Crocus corpore iunctus eras.Quidam tamen Sagittarium non Chironem:ſed Crocum eſſe dixe/
Eupheme runt Euphemes muſarũ nutricis filiũ:hunc domiciliũ in mõte Helicone habuiſſe:& cũ mu/
ſis cantu ac cythara delectari ſolitũ:ſæpe etiã ſtudio venationis exerceri:quapropter magnã
laudem:& laboris:& ingenii aſſecutũ: Hinc muſas a Ioue petiiſſe:ut cũ inter aſtra colloca
ret.Itaq; Iouẽ:ut oĩa illius artificia in vno corpore referret:crura eius eqna feciſſe:qđ equo
multũ venando vſus fuiſſet:ſagittas ei addidiſſe:ut acumen:ac celeritas indicaretur. Satyri
caudam in corpore fixiſſe:ꝙ nõ minus hoc muſæ delectarent̃:ꝙ̃ ſatyris liber. Figuratur ad
occaſum ſpectans:& velut mittere ſagittas incipiens:Præceps occidit:exoritur directus:ha
bet in capite ſtellas duas:in arcu duas:in ſagitta vnam:in dextro cubito vnã:in manu priori
vnam:in ventre vnã:inter ſcapulas duas:in cauda vnã.Præterea ante pedes coronam habet
Bucula ſeptẽ ſtellarũ.Itẽ Bucula parua bos.Plynius.Eidẽ morbo buculæ iecur cõtritũ ꝓdeſt.Idem Plynius
Mironẽ Ageladis diſcipulũ bucula maxime nobilitauit celebratis verſibus laudata: qñ alie Idem
no pleriq; ingenio magis ꝙ̃ ſuo laudantur.Extant nunc quoq; de ea verſus Auſonii poetæ.
Buccula Bucula ſum cælo genitoris facta Mironis: Nec puto me factam:ſed puto me genitã.Buccu Auſonius
Bucca la uero cũ gemino.c.ſignificat paruã buccã.Bucca os eſt; Cicero.Et quicqd in buccam vene Cicero
Buccæ rit:ad te ſcribã.In quo notandũ eſt:ꝙ Os:& Bucca:ſiue in plurali Buccæ:nõ exteriorẽ par/
tẽ:hoc eſt labia ſignificant:ut vulgus exiſtimat:ſed interiorẽ.Quintilia.Ore magis:ꝙ̃ labris Quintilia.
loquendũ eſt.Eſt ergo Bucca interior illa cõcauitas:vnde vox ꝓdit:& qua concipit̃ flatus.
Iuuenalis.Notæq; ꝑ oppida buccæ.Horatius.Vt Iupiẽ ambas inflatus buccas. Ambas buc Iuuenalis
cas inquit:hoc eſt vtrũq; latus oris.Plautus.Neſcio vtrum maiores buccæ an mãmæ fierent. Horatius
Plynius.Infra oculos malæ homini tantũ:q̃s priſci genas vocauere.xii.tabularũ interdicto Plautus
radi cas vetantæ:pudoris:hæc ſedes.Intra eas hilaritatẽ:riſumq; indicantes buccæ. Sonus il Plynius
Sclopus le:qui ex inflatiõe buccarũ erũpit facticio noĩe Sclopus appellat̃.Perſius.Nec ſclopo tumi/
Buccula das intendis rũpere buccas.Buccula etiã pars caſſidis eſt:ꝑ quã mittit̃ ſpũs. Iuuenal. Lorica Iuuenalis
Buccea & fracta de caſſide buccula pẽdens. A bucca etiã Buccea fit: hoc eſt fruſtulũ alicuius rei eſui
Bucella aptæ:q̃ntũ.ſ.bucca cõmode capit:Cuius diminutiuũ eſt Buccella.Auguſtus in Ep̃la ad Ty/ Auguſtus
beriũ:Ne iudæus quidẽ mi Tyberi tã diligẽter ſabbatis ieiuniũ ſeruat:ꝙ̃ ego hodie ſeruaui:
in balneo demũ poſt horã primã noctis duas bucceas manducaui priuſq̃ vngi inciperem.
Buccina Quidam Buccinã quoq; a bucca deductũ exiſtimãt inſtrumentũ: quo ſignũ datur in hoſtes
Buccinum ad pugnã.Ouidius.Caua buccina ſumit̃ illi Tortilis in latũ: A cuius ſimilitudine Buccinũ Ouidius
conchæ genus:de quo ſupra diſſeruimus:& ideo ꝑ duplex.cc.ſcribendũ cenſent.Nos a boũ
potius voce deductũ putamus:et ꝑ ſimplex.c.ſcribi debere:ꝙ veluti boum quidã mugitus ſit
Siquidẽ & græci βουκανιςήριον bucinã nominant:& βούκανιςήν bucinatoiẽ.Ve
rũ hæc noĩa illi a latinis(ut arbitror)quemadmodũ pleraq; alia ſumpſere.Nã Bucinam ipſi
proprie σαλπιγγά noĩant.Tritonis inuentũ fuiſſe bucinam tradũt:Hunc eni qum Cõ
cham concauã inueniſſet:tuliſſe eam ad Gigantes:& ibi ſonitũ quendã inauditũ ꝑ Conchã
miſiſſe:quo audito veritos hoſtes:ne qua imanis fera ab aduerſariis adducta fuiſſet:primo
Triton fugæ ſeſe dediſſe:deinde victos in hoſtiũ ꝑueniſſe poteſtatẽ.Triton maris deus Neptuni:et
Salaciæ marinæ deæ filius:ꝙ primũ in Tritonide palude viſus fuerit.Eſt etiam fluuius Tri/
ton ĩ Libya defluens in paludẽ Tritonidẽ: deinde in mare Lybicũ.In hac palude inſulã eẽ
Phla ſcribit Herodotus noĩe Phla: in q̃ ſigna extant ad ventus Iaſonis:quin ad eam tpe Ogygii Herodot9
Tritonia regis apparuiſſe Palladem virginali ætate:ex cuius noĩe & ipſa Tritonia vocitata eſt.Qua
propter quoſdã mineruã Neptuni: & Tritonidos paludis filiam eſſe ſcripſiſſe:ſed patrem
dedignatã dediſſe ſe Ioui:& a Ioue in filiam receptã.Rurſuſq; cũ galeas:& ſcuta Aegyptiis
inueniſſet:ea poſtmodũ ad græcos tranſtuliſſe:qui iuxta Tritonidem incolunt:diẽ quẽ pu/
Boo tant natalem mineruæ:ludicris virginũ inter ſe decertantiũ celebrant.Sic Boere quoq; non
ἀπὸ τοῦ βοάω: quod eſt voco:ſed a boum mugitu deductũ opinantur. Pacuuius.Cla/ Pacuuius
more & ſonitu colles reſonantes bount.Varro. Exeunt citi:ſtrepunt:bount.Dicitur etiam Varro
Boo Boas Boo Boas: A quo Bocas genus piſcis:qui veluti mugitum quendam emittit.& Reboo Re/
Bocas boas.Virgilius.Reboant ſiluæq;:et magnus Olympus.Item a boue Bucerũ pecus:quod de Virgilius.
Reboo Reboas bobus dicitur:& Buceriæ:hoc eſt boum armenta.Lucillius.Lanigidæ pecudes:& equorum Lucillius
Bucerum duellica proles:buceriæq; greges.Itẽ Bubulus a boue deriuat̃:& Bouillus.Plynius.Bouillæ Plynius
Buceriæ carnis iure facile curatur.Idem.Stomachum exulceratũ lactis aſinini: & bubuli potus refi/ Idem
Bubulus cit.Itẽ a boue Bubalus:ſilueſtris bos:colore niger: quo nunc paſſim ducẽdo currui:& vehẽ
Bouillus. dis oneribus:ac etiam terræ arandæ vtunt̃.Apud veteres nõ erat in vſu.Ex Africa primum
Bubalus id animal allatũ prodit̃.Imperitũ vulgus Vros quoq; Bubalos vocat:a bouis quadam ſimi
Vrus litudine:excellenti & vi & velocitate aĩal.In Hercinia id ſilua germaniæ naſcit̃:magnitudi
Hercinia ſilua ne parũ infra Elephantũ:ſpecie:& colore:& figura Tauri.Neq; homini:neq; feræ:quã con
ſpexerit:parcit:hos ſtudioſe foueis captos interficiunt:relatis in publicũ cornibus: quæ ſint

teſtimonio.Magnam ferunt laudē: qui plurimos interfecerint. Amplitudo cornuum:& fi gura:& ſpēs multū a noſtrorū boum cornibus differūt:hæc ſtudioſe exquiſita ab labris ar/ gento circūcludūt:atq; in ampliſſimis epulis pro poculis vtunť. Itē a boue Bubona boum dea:ſicut Mellona mellis: & Bauli:qui uicus eſt inter Baias:& Miſſenū:vbi boues quondā Herculis:dum iuxta cumas hoſpitatus eēt:ſtabuiati eē dicunť. Hinc Boalia primū locus ap pellatus eſt:deinde vetuſtate corrupto vocabulo Bauli:.Symmachus.Corrupta Boalia Bau los Nuncupat hæc ætas.Martialis.Dū petit a Baulis mater celeſlia baias:Occidit inſani cri mine merſa freti.Cornelius Tacitus.Nero matrē elicit ad Baias: vbi qnqtriū celebrabat:ex cipitq; manu:& cōplexu:ducitq; Baulos.Id ville nomen eſt inter Miſenū ꝓmōtoriū:& ba ianū lacū:flexo mari abluiť:& Meliboeus propriū nomē paſtoris:ꝙ curā boum habeat:et Meliboea littoral' vrbs magneſiæ propinq Theſſaliæ: A quo fit adiectiuū Meliboeus.a.ūm Bupleuron quoq; a boue noiatū exiſtimant:qđ in ſponte naſcentiū uerbarū numero græci hñt:caule cubitali:foliis multis:lōgiſq;:Capite aneti.Laudatū in cibis ab Hippocrate medi co:& Glaucone: & Nicandro.Radix eius in vino vrinæ ciendæ cōtra ſerpētes danť.Item Buphonon alia herba:quā alii Chamæleontē:alii Ixium vocant:Cuius duo genera:Candi dior aſperiora folia habet:ſerpitq; in terra echini modo ſpinas erigens:radice dulci: odore grauiſſimo.Quibuſdam in locis viſcū gignit albū: Vnde & Ixia:ſiue Ixium vocať:Nā græ ci ἰξὸν viſcū nomināt Chamæleon a foliorū varietate appellať: Mutat enī cū terra colo res ad ſimilitudinē Chamæleontis aialis:de quo alibi dicemus.Huius ſuccus occidit canes: ſueſq; in polenta.Addita aq:& oleo cōtrahit in ſe mures:ac necat:niſi ꝓtinus ſorbeāt aquā Radicē ei9 qdā decoquūt in cibo cōtra Fluxiones: qs græci Reumatiſmos vocāt.Ex nigris aliq marē dixere:cui flos purpureus eēt:& foeminā cui violaceus.Radices ricinos canū ne/ cant.Itē iuuencas anginæ modo:qre quidam Buphonon eam nomināt ἀπὸ τοῦ φόνου qđ eſt mors: & βοῦς bos: Alii Cynoozon: quia foetore Ricinos a canū auribus expellit κύων eni canis:ὄζων olens dicitť.Itē a boue Boua:ſiue Boa: vtroq; enī modo dicitur:ſer pentis genus: uel qđ primo bubuli lactis ſuccus alatur:uel qđ inſtar bouis turgeat.In tantā enī aliqn magnitudinē excreſcit:ut diuo Claudio principe occiſæ in vaticano ſolidus in al/ uo ſpectatus ſit infans:Hinc Boua etiā ſiue Boa morbi genus eſt:qum corpora Papularum multitudine rubent ad ſimilitudinē eorū qui Boa ſerpente icti obturgeſcūt: Ignorauit hoc Feſtus Pompeius:qui Boam ſcripſit eſſe crurū tumorē viæ labore collectū. Plynius. Ebuli folia contrita:& e ueteri vino impoſita Boam ſanant.i.rubentes papulas.Papularum duo genera ſunt: Altera in qua p minimas puſtulas cutis exaſperať:& rubet:leuiterq; rodiť: me diū habet pauxillo lenius:tarde ſerpit:idq; vitium maxime rotundū incipit:eademq; ratio ne in orbem procedit.Altera aūt eſt:quā Agriam:hoc eſt feram græci appellant:in qua ſiſi/ ter quidem:ſed magis cutis exaſperať:exulceraturq;:ac vehementius erodit: & rubet.Inter dum etiam pilos remittit.Virgilius.Ardentes papulæ:atq; immūdus olentia ſudor Mem/ bra ſeqbať:Hinc Papillæ capitula mámaꝝ vocitata:ꝙ papularū ſint ſimiles. Papi carduo rū flores dicunť.Lucretius.Veſtē nec pluuias auiū:papoſq; volantis. Papæus Scytharum lingua Iuppiter appellatur:Hoc genus morbi:qđ Boa a nobis dicitur: a græcis appellatur ὕδρακιον ab Hydro:ut quidam exiſtimant:cuius ictus huiuſmodi papulas excitat cū tu more:hoc pulcherrimū in orbe terrarū genus anguiū eſt in aqua viuens:a qua nomē habet. Græci eni ὕδωρ aquā vocāt: Vnde Hydrops: & Hydropicus:de quibus ſupra diximus: & Hydria vrna:& Hydromeli:aqua mulſa:& Hydropotes:aquæ potor:& Hydrargyrū: pigmēti genus in vicē argenti viui aliqn dilatū.Fit duobus modis: Vel æreis mortariis:pi/ ſtilliſq; trito minio ex aceto: uel patinis fictilibus impoſito ferrea Concha calice cooperto argilla ſuperillita:deinde ſub patinis accenſo follibus cōtinuo igni:atq; ita calicis ſudore de terſo:qui fit argenteo colore:& aquæ liquore:Hydrargyro optime inauratur argentum:& Hydrocele herniæ genus.Hernia diciť:qum pondere:aut ictu aliquo rupta tunica: quæ ab inferioribus partibus inteſtina deducit: omentum: aut inteſtinū in ſcortum deſcendit. Scortum enim vocamus cutem Teſticulos ambientem: quod ὄσχεον græci appellant. Id enim vitium a græcis appellant. Enterocele:ſiue Epiplocele:hoc eſt interaneorum: ſiue omenti deſcenſus dicitur:noſtri communi nomine Herniam vocant.Martialis.Enteroce/ larum fertur podalirius hermes.Idem. Ingens iratis apparuit hernia ſacris. Quod ſi inte/ ſtinum vſq; ad inguen duntaxat eruperit:aut decubuerit:non Enterecelen: ſed Bubonoce len vocamus: Quippe βουβῶν dicimus inguem.Hydrocele uero eſt quotiens copia hu moris in ſcorto collecta tumorem ſimul:ac dolorem facit.Ab hernia Hernioſi dicūtur:qui id vitium patiuntur: A græcis vocantur κηλῆται,Iidem ramicoſi quoq; a noſtris appel/ lantur: Nam Ramex hernia eſt.Dicta autem Hernia eſt a duritie pellis:quæ fit poſt inteſti/ norum deſcenſum.Hernium enim durum dicimus:& aſperum. Virgilius. Hernia ſaxa:tra/

Left margin: Symmacus — Martialis — Cornelius tacitus — Hippocrates — Glaucus — Nicander — Feſtus pōpeius — Plynius — Virgilius — Lucretius — Martialis — Idem — Virgilius

Right margin: Bubona — Bauli — Boalia — Meliboeus — Meliboea — Meliboeus.a.um — Bupleuron — Buphonon — Chamæleon — Ixion — Ixia — Fluxio — Reumatiſmus — Boua — Boa — Papula — Agria Papula — Papilla — Papus — Papæus — Hydrus — Hydria — Hydromeli — Hydropotes. — Hydrargyrum — Hydrocele — Hernia. — Scortum — Enterocele — Epiplocele — Bubonocele. — Hernioſus — Ramicoſus. — Ramex — Hernium

Hernia ctum autem a Sabinorum lingua: qui Herniam ſaxum vocant. Hinc Hernici dicti ſunt po
Hernici puli in Campania ſaxa incolentes: ut Anagninii Verulani: Alatrii: Fruſinonii: Quidam tñ
Hydruſa hos a quodam Sabino ibi regnante Hernicos appellatos volunt. & Hydruſa inſula vna ex
Hydra cycladibus ob aquarum abundantiam: ut Ariſtoteles ſcribit. Hydra fœmina eſt Hydri poe
tæ finxerunt hydrã multorum capitũ in Lernia palude fuiſſe: quorum aliquot exciſis totidẽ
continuo renaſcebantur: quod monſtrum: qum totam eam regionem deuaſtaret: tandẽ ab
Hercule claua primo ictum: deinde propter peſtiferum afflatum ſagittis petitũ: poſtremo
qum ſeſe ſolitis cauernis condidiſſet: lignorum congeſta ſtrue igne conſumptum eſt. Virgi/ Virgilius
lius. Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra. Seneca. Quid ſæua lernæ monſtra nu/ Seneca
meroſum malum. Nõ igne demũ vicit: & docuit mori? Hoc ideo fictum quidam exiſtimãt
qa qum Lernæ palus frequẽter ſiccaretur: ac denuo impleretur aqs: Hercules dephendit ve
nas terræ incendio poſſe præcludi: atq; ideo poſtq̃ exhauſit eam: ignem adhibuit: & ſi qua
vnda prorumpebat: obſtruxit: Hinc monſtro hydræ nomen fabulæ impoſuerant: quoniã
Enhydris υδωρ aquam ſignificat: Vnde Enhydris quoq; deducitur: hoc eſt coluber in aqua viuens
Hydrocephalea Et Hydrocephalea morbus capitis: vbi humor cutem inflat: eaq; intumeſcit: & premẽti di/
Cephalea gito cædit. Nã Cephalea acutus: ac peſtifer morbus eſt: Cuius notæ ſunt horror calidus: ner
Hydrolapaton. uorum reſolutio: oculorum caligo: mentis alienatio: vomitus: ſuppreſſio vocis: ſanguinis e
Lapatium naribus curſus: Sicut corpus frigeſcat: anima deficere videatur. & Hydrolapaton Lapatii
Oxalis genus: quod in aqua naſcitur. Lapatum herba eſt vulgo nota: Plura eius genera: Silueſtræ:
Rumex qđ alii Oxalidẽ appellant: ſatiuo ꝓximũ: foliis aquoſis: colore betæ candidæ: radice mini/
Laptium canthe ma: Noſtri Rumicem: Alii Lapatium cantherinum nominant. Item Oxylapton ſatiuo ſi
rinum milius: & acutiora habens folia: ac rubriora. Itẽ Hyppolapaton maius ſatiuo: candidiuſq;
Oxilapaton. ac ſpiſſius. Poſtremo Bulapaton: hoc eſt Lapatium bouinum: quod radicis tantum altitu/
Bulapaton. dine ab hoc differens eſt. Hydrus quoque Hydruntis vrbs eſt: in littore Adriatici maris in/
Hippolapaton. ter Leucas: & Brunduſium: Diſtans a Leucis centum quinquaginta: a Brunduſio quadra/
Hydrus ginta ſtadia. Plato Hydram acutiſſimam Sophiſtriam ſcribit fuiſſe: Cuius mos erat cauil/ Plato.
Hydria Sophi/ lari: & queſtiones ita proponere: ut vno ſoluto dubio: multa renaſcerentur. Ego inde da/
ſtria. tum huic fabulæ locum exiſtimo: quod anguium genus: ſub quo Hydra continetur: omniũ
Lernæ. fertiliſſimum ſit: & niſi incendiis ſemina exurerentur: non eſſet fœcunditati eorum reſiſte/
Argos re. Lernæ argiui: & Mycenæi agri locus eſt: a Lerno rege: ut quidam putant: cognomina/
Argiuus tus: ſupra quem fuit Argos oppidum: A quo Græci Argiui dicti: & Argolicus ſinus ad Scyl
Argolicus ſinus. læum traiectu quinquaginta milium paſſuum. Et Argolici duces. & Argolica regio: Sicut a
Argolida Megara Megarida. Et Argolidæ argiui. A Lerna fit Lernæus: Vnde Palus Lernea. Argos
Megarida in ſingulari neutro genere dicitur: & in plurali Argi maſculino: & Argis aliquando ad/
Lerneus uerbialiť vſurpatur. Eſt & in Theſſalia: quod Pelaſgicum vocat Homerus: & in Acanarnia Homerus
Argolide Argos Amphilochicum. Nam quod in Achaia eſt Hippium dicitur: Ab hoc Argea loca:
Argos Argo Romæ appellabantur: quod in iis ſepulti eſſent quidam Argiuorum illuſtres viri. Item Ar
Argi geos appellabant Scirpeas effigies: quæ per virgines veſtales ſingulis annis iaciebantur in
Argis Tyberim. Argilætum uero ab Argo dictum: quod is eo venerit: ibique ſepultus ſit. Virgi/ Virgilius
Argos pelaſgicũ lius. Et lætum docet hoſpitis Argi: quamuis aliqui ab Argilla potius deductũ velint: quod
Argos amphilo id genus Cretæ ibi eſſet. Erat autem Argiletum locus in vrbe prope palatium: vbi tabernæ
chicum opificum erant: præſertimque Bibliopolarum: A quo Argilætanæ dicebantur. Martialis. Martialis
Argos hippium Argilætanas mauis habitare tabernas. Argilla Creta eſt: qua figuli vtuntur. Iuuenalis. Ar/ Iuuenalis
Argea gillam: atquæ rotam citius properate. Sunt tamen qui morbum hunc Papularum ruben/
Argeus tium idcirco Boam appellari exiſtimant: quod Bubulo fimo ſoleat curari. Bua uero po/
Argiletum tio eſt puerorum infantium. Cato. Qum cibum: ac potionem Pappas: & Buas docent: Cato
Argiletanæ ta/ & matrem Mammam: & Patrem Tatam. Item a Boue Buceras: hoc eſt Fœnogræcum:
bernæ quoniã ſemen corniculorum Bubulorum ſimile habet: & Lappa boaria vulgo nota: Cu/
Bua. ius radix e vino potata: articulis mirifice prodeſt: & Boia torquis damnatorum: quod
Pappa. quaſi iugum in boue ſit. Nam Numella non torquis eſt: ut nonnulli ſentiunt: ſed Vin/
Mamma culi genus ligneum: ad diſcutiendos noxios paratum: quo & collum: & pedes immittun
Tata tur. Plautus. Qui aduerſum ſtimulos: laminas: cruceſque: compedeſque: neruos: cha/
Buceras tenas: carceres: numellas: pedicas: boias. Et Butyrum: quod interprætatur Bouis Ca/
Fœnogræcum ſeus: quia plurimum fit e Bubulo lacte. Laudatiſſimus eſt barbarorum gentium cibus: &
Boaria lappa qui diuites a plebe diſcernit. Pinguiſſimuum fit ex ouibus: fit & ex caprino. Sed hyeme ca/
Boia leſacto lacte: æſtate dumtaxat expreſſo: crebro iactatu in longis vaſis: anguſto forami/
Numella ne ſpiritum accipientibus: ſub ipſo ore alias præligato. Additur paulum aquæ: ut a/
Butyrum ceſcat. Quod eſt maxime coactum in ſummo fluit: id exemptum addito ſale Oxyga/
Oxygala la appellant. Reliqua decoquunt in ollis: ibi quod ſupernatat Butyrus eſt: natura oleo/

ſum :qđ pluribus compoſitionibus miſcetur inueteratum. Natura eius aſtringere: molli-
re:replere:purgare. Oxygala fit & alio modo acido lacte addito i reces: quod dum aceſcit:
ſtomacho vtiliſſimum eſt. Oxygala autem dicitur:quaſi acetoſum lac. Nam Gala græce lac
vocatur. ὀξὺς:acetum. A quo Oxybaphum:acetabulum dicitur. & Oxymel potionis ge- — Oxus
nus: qođ ex mellis heminis decem: aceti veteris heminis quinq;: ſalis marini pondo: tym- — Oxybaphum
bræ quadrante: aquæ marinæ ſextariis quinq; pariter coctis fieri ſolebat decies deferueſcen — Oxymel
te cortyna. & Oxyhalme aliud genus potionis: quod ex ſale & aceto recenti fieri a veteri-
bus ſolebat: aduerſus ſerpentes: & oris: ac gutturis deſideriis. & Oxyporopoli: qui cibos vē — Oxyhalme
dunt aceto confectos. Plynius. In eos vſus & Oxyporopoli ſeruant: addito dulci accremē — Oxyporopoli
Plynius — tum aceti temperantes. & Oxyſaccaron potionis genus ex ſaccaro: & aceto: Oxymeli ſimi
lis. Nihil enim aliud eſt ſaccarum: q̃ mel in arundinibus collectum gummium modo: can- — Oxyſaccaron
didum: ac fragi e. Mittebat hoc quondam Arabia: & India: vſuſq; eius tm̄ in medicina erat — Saccaron
Nunc paſſim etiam reperitur: non medicinæ tm̄: ſed cibis omnis generis expetitum: ita ut — Oxymelli
locum prouerbio dederit: nullum cibi genus ſaccaro non condiri. ὀξὺ etiam aliquando
acutum ſignificat. Vnde Oxia a græcis dicitur acutus accētus. & Oxyſchoenoti acutus iun
cus: de quo diximus. Item celer: A quo Oxypora: remedia dicuntur præſentanea: hoc eſt ce — Oxya
leriter iuuantia. Plynius de iunipero. Miſcetur & antidotis Oxyporis. Ex lacte & caſei fi- — Oxyſchoenon
Plynius — unt non modo bubulo: ſed etiam equino: hos Hippacen vocant. Recentes ſtomacho vti- — Oxyporum
les ſunt. Veteres aluum ſiſtunt: corpuſq; minuunt. Paſtillis caſei in vino auſtero decoctis: — Hippace
rurſuſq; in patina toſtis cum melle tormina ſedantur: Saprum id vocant quaſi putridum.
Græci enim σαπρὸν vocant turpe. Caſei fere ad metæ ſimilitudinem fiunt: ideoq; metæ — Saprum
lactis ſæpe vocantur. Martialis. Fert ille cæris cana cum ſuis mella. Metamq; lactis ſaſſina-
Martialis — te de ſilua. Caſeus non fit ex animalibus: quæ vtrinq; dentata ſunt: quia lac eorum non coit
Cameli lac ſuauiſſimum exiſtimatur ad vnam mēſuram lactis tribus aquæ additis. Lac pri
mum poſt partum in omnibus animalibus in pumicis modū coit: Coloſtrum id vocatur:
ideo infantibus nutricis non matris lac exhibere conuenit: quia matris exitioſum eſt. hi ſūt — Coloſtrum
enim infantes: qui Coloſtrati appellantur: denſato lacte in caſei ſpetiem. Lac humanum — Coloſtratus
maxime omnium alit: mox caprinum: propter quod poetæ Iouem ita nutritum finxere:
dulciſſimum poſt humanum eſt Camelinum ſtomacho accommodatiſſimum caprinum:
quoniam fronde magis q̃ herba ve cuntur. Probatiſſimum: quod in vnguæ hæret nec de-
fluit. Innocentius decoctum præcipue cum calculis marinis. Aluus maxime ſoluitur bubu-
lo. Quidam Aſininum bibendo podagra: Chiragraue prorſus: liberati fuiſſe leguntur. Eſt
et vna ſpeties lactis: quam vocant Schiſton quaſi diuiſum ἀπὸ τοῦ σχίζειν: quod diui-
dere eſt. Facto caſeo ſerum decoquitur ad tertias partes: deinde refrigeratur. Sic diſcedit ſe — Schiſton
rum a lacte: & lac ipſum Schiſton appellatur. Serum aqua lactis eſt ad multos vtilis mor- — Serum
bos. Virgilius. Paſce ſero pingui. Significat etiam extremam diei partem: de quo ſupra di-
Virgilius — ximus. Serus vero adiectiuum modo tardum ſignificat. Plautus. Quid tam ſera aduenis.
Plautus — Modo pro graui accipitur. Virgilius. Seraq; terrifici cecinerunt omina vates. Saluſtius. Se — Serus
Virgilius — rum bellum in anguſtiis futurum: Ab hoc fit Sero aduerbium: quod aliquando ſignificat
Saluſtius — poſt tempus oportunum. Cicero. Cum accuſator Milonis identidē interrogatus præſta- — Sero
Cicero — ret quo tempore Clodius eſſet occiſus: vrbane reſpondit: ſero: quaſi poſt id tempus: quo de
buiſſet occidi. Proprie tamen Sero idem eſt: quod tarde. Seneca. Sero nos illo referat ſene
Seneca — ctus. Nemo ad id ſero venit: vnde nunq̃: cum ſemel venit: potuit reuerti. Hinc fit Seroti-
nus: ut hora ſerotina: tempus ſerotinum: poma ſerotina: Bubuli ſerum ante omnia ortho
pnoicis prodeſt addito naſturtio. Orthopnoici dicunt qui eam anhelitus difficultatem ha — Serotinus
bent: ut niſi recta ceruice ſtent: ſpirare non poſſint. Eſt enim circa fauces malū quod apud — Serotinum
græcos aliud atq; aliud nomen habet: pro ut ſe magis: minuſque intendit. omne tamen in- — Orthopnoicus
ſpirandi difficultate conſiſtit: Sed difficultas hæc: dum modica eſt: neque ex toto ſtrangu-
lat: δύσπνοια: hoc eſt Dyſpnoea dicitur: cum vehementior eſt: & ſpirare æger ſine ſono: — Diſpnoea
& anhelatione non poteſt: ἆσθμα: hoc eſt Aſthma vocatur. Cum acceſſit id quoque: ut
ſpirare non poſſit niſi recta ceruice ſpiritus trahatur ὀρθόπνοια: hoc ē Orthopnoea ap- — Aſthma
pellatur. Ab his Dyſpnoici Aſthmatici: & Orthpnoici dicti ὀρθὸν enim rectum græci di — Orthopnoea
cunt πνέω ſpiro. A latinis vero vno vocabulo ſuſpirioſi eleganriſſime appellantur. Quā — Dyſpnoici
do vero difficultas ſpirandi a pulmone procedit non ἆσθμα: ſed περιπνευμονία: hoc — Aſthmatici
eſt non Aſthma: ſed Peripneumonia eſt. Eius morbi hæc eſt conditio: Pulmo totus affici- — Orthopnoici
tur: nunc caſum eius ſubſequitur tuſſis: bilem: uel pus trahens: præcordiorum: totiuſq; pe- — Suſpirioſus
ctoris grauitas: ſpiritus difficultas: magnæ febres: continua vigilia: cibi faſtidium: tabes. — Peripneumonia
Plynius — Qui hunc morbum patiūtur: Peripneumonici appellantur. Plynius. Mellis quidē natura — Peripneumōic9
talis ē: ut putreſcere corpora nō ſinat: faucibus: tonſillis: anginæ: omnibuſq; oris deſideriis

vtiliſſimũ: areſcentiq; in febribus linguæ. Iã vero Peripneumonicis: Pleureticiſq; decoctũ.
Pleuretici dicũtur qui pleureſim patiũtur: hoc ẽ lateris morbum πλευρὸν enim græci La/
tus appellant: morbus ẽ lateris acutus: cui febris: & tuſſis accedit: & p hanc excreatur: ſi to/
lerabilis morbus ẽ: pituita: ſi grauis ſanguis. Interdũ etiam ſicca tuſſis eſt: quæ nihil emolit̃
Idq; primo vitio grauius: Secũdo tolerabilius eſt. Tenuiſſimũ lac Camelis ẽ: mox equabus
Aſinæ vero vſq; adeo craſſum: ut coaguli vice eo vtãtur. Cõferre etiam candori mulierum
in cute exiſtimat̃: propter quod Popea Neronis coniunx quingentas per oĩa loca ſecũ fœ
tas Aſinas traxiſſe legitur: & balnearũ etiã ſolio totum corpus illo lacte maceraſſe: extendi
quoq; eo modo cutem exiſtimans bubulum lac ad faciendum caſeum fertilius eſt: q̃ capri/
num: quum ex eadem menſura pene duplum fiat. Caſeus a coacto lacte vocitatus ẽ: ut Varro
teſtat̃. Inter caſeos laus olim fuit Gabalico: Gabalii populi ſũt finitimi Narbonæ prouin
ciæ in fine Aluerniæ. Auximati ex vmbria: & ex miſto Thuſciæ: Liguriæq; confinio. Lunẽ
ſi: qui & magnitudine cõſpicuus erat. quum ad ſingula milia põdo premeret̃. Martial̃. Ca/
ſeus Etruſcæ ſignatus imagine lunæ Præſtabit pueris prandia mille tuis. Poſt hũc veſtino.
Iidem. Si ſine carne voles ientacula ſumere frugi: Hæc tibi veſtino de grege maſſa venit. Ve
ſtini populi Italiæ erant inter Marucinos: Sabinoſq;. Deinde Cruſtumino. Cruſtuminũ
oppidũ fuit iuxta veios: A quo Chruſtumini appellati. & Cruſtumina tribus. & Cruſtu/
mia pira: ex parte rubẽtia: hi oẽs ex ouilo: aut bubilo lacte erant: ſed nõ minor gratia Ca/
prino: imo ſi in vrbem ad fumũ ſteteſſet: omnibus præferẽdo. Idem. Nec quencũq; focum:
nec fumũ caſeus omnem. Sed velabrenſem qui bibit: ille ſapit. Trãs maria vero Bithynius
in gloria erat. In eſſe pabulis ſalem etiam vbi non detur: ex eo maxime intelligitur: q̃ om/
nis caſeus: ſi inueteraſcit: ſalis habet ſaporem. Cõſtat aũt caſeum omnem in muſteum ſapo/
rem reuerti: ſi aceto et thymo maceratus fuerit. Tradunt Zoroaſten in deſertis ſolo caſeo
vixiſſe annis viginti: ita tẽperato: ut vetuſtatẽ non ſentiret. Item a Boue Bouinari deduci/
tur: qđ ẽ conuitiari: & quaſi in aliquẽ mugire: vnde Bouinatores appellati: quos nũc Deri
ſores dicimus. & Bouinatio cõuitium. Item ab eodem Bubona dea boum: queadmodum
Pomona pomorum. & Mellona: mellis. Item ut quidam exiſtimant Bubo a bouis quodã
mugitu: quẽ non vocali cauſa: ſed gemitu potius reddit: funebris auis: & maxime abomi/
nata. Virgilius. Ignauus bubo dirum mortalibus omen. Ab hoc nõnulli Buteonem quoq;
dictum exiſtimãt: q̃ in iis locis quæ intrauerit: diri ominis eſt: queadmodũ Bubo ex acci/
pitrũ genere hæc auis. Græci a numero teſtiũ Triorchen vocant. ὄρχυσ enim apud eos te
ſticulus appellatur. Sũt etiam q putent βουβωνα a græcis: hoc eſt Bubona a boue appel
lari: quod ſignificat inguen obtumorem. ſ. qui in inguine facile naſci ſolet. Ab hoc fit Bu/
bono cele: eſt genus ægritudinis: de quo ſupra diximus. Solebãt etiã veteres magnis & am/
plis rebus Bu. particulam preponere: a magnitudine. ſ. bouis. Hinc Bupædas magnos pue
ros. Bupodas magnos pedes. Bulimã magnã famẽ dixere. λιμὸσ enim a græcis fames ap
pellatur: & Bumaſtus magna mamma. μαςὸσ enim græce Mamma dicitur. Eſt aũt Bu/
maſtus vuæ genus: quæ mammarum modo tumet: ſicut Dactylus: quia ad digiti ſimilitudi
nem longis porrigitur acinis. & Leptorox: exiguos habẽs acinos: alioquin mira ſuauitate
prædulcis. λεπτοσ græce tenuis ac gracilis dicitur. ῥὼξ Acinus: & Bufo rana: terreſtris
nimiæ magnitudinis. Virgilius. Inuentuſq; cauis Bufo. & Bucẽtaurus: nauis magna vene/
torum dicta: quaſi magnus centaurus. Bouem: & aratrum tradunt Brigem Athenienſem
inueniſſe: alii Triptolemum. Taurus ſimiliter a græco deducit̃. Græci enim ταυρὸν Tau
rum nominant: & eſt cæleſte ſignum. Ideo enim in cælum tranſlatus fuiſſe taurus exiſtima
tur: quod Europam in Cretam inſulam tranſuexit incolumen. Europa Agenoris filia fuit.
Cuius pulchritudine captus Iuppiter Mercurio iuſſit: ut armenta omnia ex Phœnicũ mõ
tibus in littus compelleret: quod iis ſciebat Europam oblectari ſolere. Ipſe vero in candidũ
taurum traſſormatus ſeſe armentis immiſcuit: Cuius pulchritudine ſimul: ac manſuetudi/
ne oblectata virgo: primo manibus eum tractare cœpit: deĩde dorſo inſedit. Ille paulatim
vndas ingreſſus: Poſtq̃ territam virginem: & dorſo: ac cornibus nixam ſenſit: maturato
curſu tranſuexit in inſulam Cretam: vbi priſtina forma reſumpta cũ virgine cõcubuit: quæ
pregnãs facta Minoem: Rhadamanthum: & Sarpedonem peperit. Minos: & Rhadamã
thus: quia viri iuſticia: ac ſæueritate inſignes fuerunt: finguntur a poetis: nocentium apud
inferos explorare peccata. Virgilius. Quæſitor Minos vrnam mouet. Idem. Gnoſſius
hæc Rhadamantus habet: Sarpedon rex Lyciæ fuit: & troianis aduerſus græcos tulit
auxilium. Homerus. Hunc Iouis filium non ex Europa: ſed ex Laudomia Bellerophon/
tis filia contra aliorum opinionem fuiſſe commemorat: Sunt qui ſcribant Iouem hunc
Taurum a Neptuno fratre habuiſſe: cui in figura Tauri ſenſus eſſet humanus. Eum a Ioue
Sidonẽ miſſum: ut Europã Agenoris filiã ad ſe portaret. Veniſſe igit̃ Sidonẽ per pelagus:

Pleureticus
Pleureſis
Caſeus
Gabalic9 caſeus
Gabalii populi
Auximas caſeus
Lunẽſis caſeus
Veſtinus caſeus
Cruſtuminus caſeus
Cruſtuminum
Cruſtumini
Cruſtumĩa trib9
Cruſtumia pira
Velabrẽſis caſe9
Bithinus caſeus
Bouinor
Bouinator
Bouinatio
Bubona
Mellona
Bubo Buteo
Triorchis
Bubonocele
Bu
Bupedes
Bupodes
Bumaſtus
Dactylus
Leptorox
Bufo rana
Bucentaurus nauis
Taurus
Europa
Minos
Radamanthus
Sarpedon

Popeia
Varro
Martialis
Idem
Idem
Zoroaſtes
Virgilius
Virgilius
Virgilius
Idem
Homerus

ibiq; Europá inter æquales ſuas ludenté in téplo Eſculapii cóſpexiſſe:& repentino arreptá
Eratoſthe/ dorſo ſuo collocatam vexiſſe ad Iouem in inſulá Cretam. Eratoſthenes vero tradit hūc eē
nes Taurū q cū Paſiphae cócubuit. Iuppiter honori Europæ hoc tribuit: ut tertia ps orbis ịrarū Europa
eius noīe deinceps vocaretur. Tauri vero: quo vecta in Cretam fuerat: effigies in cælo cóſti
tueref: itaq; eius prima inter aſtra apparet: ut Tauri. Reliquū corpus obſcuru; videt̃. Spe
ctat aūt ad exortū ſolis: cuius oris effigié: quæ cótinét ſtellæ: Hyades appellant̃: ſydus vehe
mens: & terra: mariq; turbidū: qđ. xiiii. Kal̃. Maii occidit. Dictæ aūt ſunt Hyades: ꝙ qum Hyades
Hyas earum frater: a Leæna interfectus venádo fuiſſet: diuturno luctu: lachrymiſq; conta Hyas
buerūt. Itaq; ob tam eximiá pietaté: & in noīe fr̃is: qué tantopere dilexerát: vocari hyades Aethra
meruere: & in cælum a Ioue tráſferri: qum Atlantis: & Aetræ filiæ eént: quæ fuit Oceani: & Athlantides
Thethyos filia: propter qđ & Atlantides appellant̃: hæ ſepté dicūtur fuiſſe: Ambroſia: Eu Ambroſia
Pherecydeſ dora: Paſithoe: Coronis: Plexaura: Pitho: Tythe: Pherecydes: has liberi patris nutrices fu Eudora
iſſe ſcribit: quæ Dodonydes Nymphæ vocant̃: a Dodona ciuitate Epiri: quæ nemus habet Paſithoe
Virgilius propinquū Ioui ſacrum: querneū totū: & gládibus ſemp abundans. Virgilius. Et victū Do Coronis
dona negaret. Has qum a Lycurgo captiuitaté timétes fugerét Thebas: Ioué ne aliqd a Iu/ Plexaura
Ouidius none paterent̃: in cælum tráſlatas: inter ſydera collocaſſe tradūt. Ouidius. At ſimul inducét Pitho Tyche
obſcura crepuſcula nocté: Pars hyadū toto de grege nulla latet. Ora micant tauri ſepté ra/ Dodóides Nym
diantia flámis: Nauita quas hyadas graius ab vrbe vocat. Pars Bacchum nutriſſe putat: ps phæ Dodona
credidit eé tæthyos has neptes: oceaniq; ſenis. Alii Hyades ἀπὸ τοῦ ὕειν dictas exiſtimát
quod é pluere: Ná & oriétes: & occidétes tépeſtates: ac pluuias cient. Veteres Romani ob
linguæ græcæ iperitia; ſimilitudine noīs decepti: quod græci ὑας ſues vocát: Suculas no/
Au. gellius minauerūt: Quáuis Aulus Gellius nó ἀπὸ τοῦ ὑῶν dictas: a noſtris Succulas putat: ſed Suculæ
quéadmodū illi ὕπνον dicūt: nos primo Symnū: deinde p y græce: & o latinæ litteræ có/
gnationem ſomnū: Sic ꝙ ab illis hyades: a noſtris primo Syades: deinde Suculas appella/
tas. Fuit aūt hoc ſydus vulgo Pariliciu; appellatum: qm̃. xi. Kal̃. Maias vrbis Romæ nata/ Syades
lis eſt: tunc enim Parilia celebrant̃: & . xi. Kal̃. Maias Romulus vrbé condidit: quem dié fe Parilicium
ſtum præcipue habuerūt. Dicta aūt Parilia ſunt uel a Pale dea paſcuoꝝ: q̃ſi Palilia: ꝙ ei tū Parilia
ſacer fiebat: uel ꝙ pro partu pecoris ſacrificabat̃: uel ꝙ is dies: qm̃ in eo ſerenitas reddebat̃
lucé parere videret̃. Habet aūt Taurus in cornibus ſingulas ſtellas: ſed in ſiniſtro clarioré.
In vtriſq; oculis ſingulas: in fronte media vná: & quibus locis cornua naſcūtur ſingulas ſtel
las: quæ ſepté hyadas conſtituunt. & ſi nónulli quas nouiſſimo loco poſuimus ſtellas nega
uerunt eé: & qnq; in totū hyadas eé voluere. Præterea int̃ ſcapulas tris ſtellas habet: quarū
nouiſſima cæteris clarior é: in pectore vná: in vtroq; genu ſingulas: & ſupra vngulá duas: in
palearibus duas: in collo vná: in vétre ſplédidá vná: in nare vná: quæ oés decé: & octo ſtella
rū numerū cóplét: p̃ter Plyadas. 7. quæ ſūt inter finitioné huius corporis. & Arietis caudá: Tauri cauda
quas quidem Aſtrologi Tauri caudá appellauerūt. De iis a nobis iam dictū ſuperius fuit. A
tauro fit adiectiuū Taurinus: vñ Taurinū glutinū dicitur: qđ eſt omniū p̃ſtantiſſimū: fitq; Taurinus
ex auribus tauroꝝ: & genitalibus: nec qcq̃ efficacius prodeſt ambuſtis: ſed facillime adulte Taurinū glutinū
rat̃ qbus vis pellibus inueteratis: calciamétiſq; decoctis. Gluten: & Glutinū latini dicūt: qđ Gluté Glutinū
græci Collá. Vnde fiunt duo verba Glutino: & Cóglutino: hoc é coniūgo: ferrumino. Ité Colla Glutino
Fel taurinū: quod in ære pellibuſq; colore aureo tingédis præcipuū eſt. Item Taurinus ſan/ Conglutino
Themiſto/ guis: q omniū celerrime coit: atq; dureſcit: iõq; peſtifer eſt: p̃ſertim potu. Themiſtocles ab i/ Fel taurinum
cles grata patria exul factus: & a Xerxe princeps exercitus aduerſus Athenieſes magno cum ho Taurinus ſáguis
nore creatus: cū videret patriæ ſuæ ingétis cladis periculū iminere: hauſto Tauri ſanguine ſe
ipſum interemit: ne aut regi de ſe merito infidelis eſſet: nó pugnádo viriliter: aut patriæ ſuæ
hoſtis: atq; oppugnator videret̃. Ité a tauro fit Minotaurus: qui Paſiphaes filius fuit: me/ Minotaurus
dia parte homo: media taurus. Paſiphæ ut ſupra diximus: a Tauro: qué deperibat: Dedali
arte inita hūc genuit: cui fabulæ datum locū exiſtimát: qđ abſente Minoe: Paſipha cū ſcri/
ba eius: qui taurus vocabat̃: rem habuerit: fœtūq; ex eo cóceperit: & tandé geminos pepe/
rit: quorū alterum ex Minoe genitum formæ ſimilitudine apparebat: de altero: qum certa
fides non eſſet: vtriuſq; parentis mixto nomine appellandum cenſuere: Hūc Labyrintho a
Minoe clauſum fuiſſe finxerunt poetæ. Eius effigie inter ſigna militaria vſi ſunt Romani:
quia non minus occulta ducum conſilia eſſe debent: q̃ fuit domus eius Labyrinthus. Ité a
tauro Taurominiū mons Siciliæ multis bobus abundans: & ſupra eum vrbs eiuſdem no/ Taurominiū
minis. A quo Taurominitanus ager: & Taurominitani ciues: & Taurominitani muli: qui Taurominitanꝰ
in eius vrbis littore optimi capiūtur. Ité Toruus: hoc é aſpectu ſeuerus: terribilis: a tauro/ Toruus
Virgilius rū acerbitate. A quo Toruitas: acerbitas: et ruſticitas q̃dá naturæ. Plynius. Extat. M. Agrip Toruitas
pæ q vir ruſticitati q̃ delitiis ꝑpior fuit: oratio magnifica de tabulis oībus: ſigniſq; publi/
candis quod fieri ſatius fuiſſet: q̃ in villarum exilia pelli. Veruntamen eadem illa toruitas

Torue Torua
Trux
Trucitas Truci
Truculentus
Truculentia
Truculentitas
Truculente
Truculentior
Truculentiſſimus
Truculentius
Truculentiſſime
Trucido
Trucidator
Trucidatrix
Trucidatio
Obſtrucido
Proteruus
Petulās Procax
Proteruia
Proterue
Proteruiter
Proteruio
Proteruia
Taura
Federici principis laus
Tauri Taurilia
Boalia
Bupetiæ
Solitaurilia
Tauri Taurii
Taurica regia
Tauria
Iphigenia
Horeſtes

Virgilius
Cicero
Virgilius
Virgilius

duas Aiacis:& Veneris mercata eſt a Cyzicenis.xiii.milia pondo. Item Torue:& Torua aduerbia. Virgilius. Talibus Aeneas ardentem:& torua tuētem lenibat dictis. Trux quoq; quaſi Taurux dictū exiſtimant:hoc eſt ferox:crudelis. A quo Trucitas:crudelitas.& Truciter:crudeliter. & Truculentus. & Truculētia: quæ & Truculētitas dicta eſt.& Truculente aduerbium. Et comparatiua: Superlatiuaq; eorum: Truculētior: Truculentiſſimus: Truculentius Truculentiſſime.& Trucido verbum:quod ſignificat crudeliter neco. A quo Trucidator: Trucidatrix: Trucidatio.& Obtrucido verbum : hoc eſt auide trucido. A toruus fit Proteruus:hoc ē petulans:procax:hæc enim tria multum ſimilitudinis habent: & libidinē quandā:atq; iniuriam declarant tam in factis q̄ in dictis. De procaci diximus ſupra: q̄ ita a procando:hoc ē poſcēdo dicitur:ſicut Petulans a petendo: Proteruam: Petulantē q; eodem loco de inhoneſta fœmina apud Ciceronem legimus. Si vidua libere proterua :petulanter diues:effuſe libidinoſa:meretricio more viueret. Hinc ſi quis ambulans per impotētiam mētis obuium cubito feriat:aut cū contumelia ſibi cedere cogat: Proteruum hunc dicimus. Hinc a Virgilio Hedi petulci a petēdo dicūtur: q̄ in alia loca penetrando iniuriam faciant. A proteruo Proteruia fiat: hoc ē petulātia. & Proterue: & Proteruiter aduerbia: hoc eſt petulanter:& Proteruio verbum:quod ē laſciuio:inobedio:petulanter ago:de quibus rurſus inferius dicemus. Proteruia etiam ſacrificium apud veteres fuit:in quo mos erat, ut ſi quid ex epulis ſuperfuiſſet:igne conſumeretur. Hinc eſt iocus ille Catonis. Nam quum albidius quidam bona ſua comediſſet:& nouiſſime domum:quæ ei reliqua erat:incendio perdidiſſet:proteruiā eum feciſſe dicebat. Quod eni comeſſe non potuerat: id combuſſiſſe. Item a tauro Tauram vaccam ſterilem dici exiſtimant:hac de cauſa: q̄ hæ nō magis pariant: q̄ tauri. Tauros veteres græci Italos vocauerūt: Vnde Italia a principio dicta ē: erat enim tūc hæc prouincia armentoſiſſima. Dicta etiam Heſperia eſt ab Heſpero Stella occidentali: q̄ occaſui ſubiecta ſit. Item Oenotria uel a bonitate vini: quod in Italia naſcit̄:nā græci οἶνον vinum dicunt:uel ab Oenotrio rege Sabinoꝝ in ea regnante. Quidam tamē Italiam ab Italo rege Siculorum vocitatam volūt: Hunc enim veniſſe quondam in eā per tem:in qua regnabat Turnus:eamq; a ſuo nomine Italiam appellaſſe:hæc & Auſonia aliqn̄ vocat̄ ab Auſonio Vlyxis filio: ſiue q̄ eam omnem partem: quæ ad Tyrrhenum verſa eſt:incolerent opici:qui Auſones:ſiue Auſonii nominabantur. Dicitur autem nunc Italia: quicquid inter Adriaticum: & Thuſcum mare ab Alpibus in Siciliam vſq; Cruris modo protenditur. Nam prius Rubiconem amnem pro termino habuit. Inde eni ad Alpes non Italia: ſed Ciſalpina Gallia dicebatur. Italia omniū prouinciarū:& totius orbis pulcherrima eſt:meritoq; principatū obtinet: Victrix populoꝝ: Rectrix:pareſq; mūdi altera: Viris fœminis:ducibus:militibus:ſeruitiis:artium preſtātia:ingenioꝝ claritate:ſitu:temperie:ac ſalubritate cæli:facili cunctarū gentium acceſſu:littoribus portuoſis:benigno ventorū flatu:aquarū copia:nemorū ſalubritate:montiū iugis:ferorum aīalium innocentia:ſoli fertilitate:pabuli vbertate:frugibꝰ vino:olea vellere:lino:veſtibꝰ:iuuēcis:eqs:metallꝭ:argēti:æris ferri:plumbi:aluminis:melle:pomis:omnibus deniq; rebus:quibus carere vita non debeat nulli cedens: Federico Feretrio illuſtri duce inſignis:quem merito:quibuſcunq; coporis:ingenii:animi dotibus:& rerum domi:foriſq; geſtarum gloria : cum quouis veterū principū liceat comparare. Ab italia Italus:& Italicus.& Italice aduerbium deducuntur. Ab heſperia Heſperius. Ab auſonia Auſon:& Auſonius. Ab oenotria Oenotrius. Virgilius. Oenotrii coluere viri.& hac maxime tempeſtate Tauri etiā:& Taurilia ludi erant in honorē deorū inferoꝝ facti:q hac de cā inſtituti ſūt. Regnāte Tarqno ſupbo qum magna incidiſſet peſtilētia ī mulieres grauidas:exiſtimātes Romani eā factam ex carne tauroꝝ diutius populo vēdita:ꝓhibuerūt ne amplius vēderent̄:et ob hoc ludos diis inferis īſtituerūt:quos et Boalia:& Bupetios aliqn̄ vocatos inuenimus:Sed ꝓprie hi ludi ſūt boum grā celebrati. Solitaurilia vero īmolatio erat hoſtiarū triū Tauri: Arietis: Verris:de qbus ſupra diximus. Itē Tauri Scarabei terreſtres ſunt Ricino ſiles:de qbus ſupra diximus. Itē Taurii Thraciæ populi Sarmatis finitimi:quoꝝ regio Taurica dr̄:& ipſi etiā Taurici īmanes moribus:īmaneq; famā hn̄tes: q̄ ſoleāt ꝓ victimis aduenas cedere. Iphigeniæ:& Horeſtis aduētu maxīe memorati. Iphigenia Agamenonis:& Clytemneſtræ filia fuit. hæc dū Agamēnon ī Aulide regione Boetiæ:vbi claſſē ī portu habebat:Ceruā Dianæ ignarus occidiſſet:et ob id irata dea vētos abſtuliſſet:eētq; græcis rn̄ſū Agamēnonio ſāguine Deā eē placādā:ipetrata aſtu Vlyxis a mr̄e Clytēneſtra ſub velamīe facti cū Achille mr̄imonii: īmolari parabat̄: ſed miſeratiōe numinis ſuppoſita:ac deæ oblata ꝓ ea cerua:ī Tauricā regionē vētis deportata ē:vbi a Thoante rege ſacris eiuſdē deæ pfcā fuit:q hūano ſāguine fieri ſolebāt:interiecto deinde tpe qū Horeſtes Iphigeniæ frat̄ mactata mr̄e Clytēneſtra:et ægyſtho Patruele adultero ob vīdcā; pr̄is exul fcūs:ac regno pulſus eēt:et ob raptā ſibi a Pyrrho Hermionē coniugem ī inſaniā

verſus:ductus ē a Pylade ſocio Strophii filio in Tauricam regionē liberandus ad arā Dia
Ouidius næ.Ouidius.Affuit inſano iuuenis Phocēſis horeſti.Verū qum gentes illæ eum cepiſſent:
ꝙ aduenas pro hoſtiis īmolare ei deæ ſolebant: Ab Iphigenia ſorore cognitus|liberatus ē:
Quæ non multo poſt occiſo Thoante cum fratre aufugit ablato ſecum ſimulachro Dianæ
in faſce lignorū abſcondito: propter qđ eam Faſcelidē vocauerūt. Tandemq; venerunt in Diana faſcelis
Italiam:& in Aricia vrbe Romæ ꝓpinqua ſimulachrum locauerūt: ædificato deæ inſigni: Aricia
templo:quod ſilua circundat:cui lacus inſtar pelagi fluctuās adiacet:ad quod maxima po/
pulorum multitudo:religionis gratia cōfluere ſolebat. Vnde mendici: vitæ ſubſidia a po/
Martialis pulo poſtulātes in Aricino cliuo ſedebant:per quem ad templum conſcendebatur.Martia
lis:de Vacerra paupere: Qui qum ſupellectile ſua ex vrbe abibat. Tu non recenti pallidus
magis buxo.Irus tuorum temporum ſequebaris migrare cliuum crederes Aricinum.Cliuū
Aricinum inquit:hoc eſt multitudinem petitorum in cliuo Aricino morari ſolitam.Aricia Cliuus aricinus
ab Archulo ſiculo cōdita fuit:& ita nominata ab Aritia Atticæ regionis puella:quam ama
uit Hippolytus:propterea ꝙ Hippolytus ea loca cum Diana habitauit: tranſlatus ab ea in
eam regionem:& in virum acceptus.Ab aricia Aricinus dicitur.Iphigenia apud Tauricos Aricinus
Herodotꝰ pro dea habita fuit teſte Herodoto.Item Taurus mons eſt: qui ab Indico mari exurgēs va Taurus
ſte ſatis attollitur.Dein dextro latere ad Septentrionem: ſiniſtro ad Meridiem verſus it in
Occidentem rectus:& perpertuo iugo:magnarumq; gentium:qua dorſum agit:terminus:
ſed pro gentium:ac linguarum varietate diuerſa habet nomina:mōs ei oppoſitus Auritau/
rus dicitur: vbi in excelſiſſimam ſublimitatem conſurgit:Caucaſus appellatur:quemadmo
dum inferius latius diſſeremus.Sunt etiam qui a boue Bubinare verbum tractū exiſtimant: Bubino
quod eſt menſtruo mulierum ſanguine inquinare. A quo fit compoſitum Imbubinare. Lu Imbubino
Lucillius cillius.Hæc inquit imbubinat: At contra te imbulbitat.Nam Imbulbitare eſt pueri ſterco/ Imbulbito
re fœdare:tractum a fimo:quod βίλβητον nominant græci.Buttubatta veteres vſurpa/ Buttubatta
runt:pro eo qđ nugatorium eſt:& nullius valoris.DICTAEO.Cretenſi quia Iuppiter: q Iuppiter
ſub ſpecie tauri vexit Europam:Cretēſis fuit: Saturni:atq; opis filius:& eodem partu cum
Iunone genitus:qui ne a Saturno occideretur:quod cū Titano fratre pactus fuerat:ſe om/
nem prolem maſculam interempturum: miſſus eſt ab Opi in montem: & Curetis populis
traditus educandus:ſiue ut quidam volunt:Creti regi Cretenſium: Hinc in Cnoſo vrbe il/ Cnoſus
lum ſeruaſſe: vbi Matris eſt templum.A qua fit adiectiuum Cnoſius: qui a Curetis nutritū Cnoſius
affirmant.Addunt in Antrum montis Idæ ab eis delatum: & ne forte vagitus deflentis au
diretur:Cymbala illos:et Tympana:& Clypeos:atq; alia arma pulſaſſe: ad quorum ſoni/
tum cōueniſſe Apes:& infantis ori mella inſtillaſſe: cuius beneficii gratia Iouem poſtea cæ
li imperium adeptum indulſiſſe apibus: ut ſine coitu generarent. Curetes ſacerdotes fue/ Curetis
runt Cybeles:qui primo Italiam habitauere:dicti ἀπὸ τῆς κούρας:hoc eſt a tonſura ca Curos
pilli:ꝙ detonſi erant:ſiue ab eorum principe Curo:ſiue a Core:hoc eſt puella:quoniam in Corybantes
ſtar puellarum prolixis veſtibus vtebantur. Iidem Corybantes dicūtur:& Caberi:& Idæi Caberi
& Telchines:& Dactyli: filii fuerunt Mineruæ: & Solis:uel ſicuti alii volunt: Saturni: & Idæi Telchines
Aliopes.Nonnulli dicunt miniſtros Hecates fuiſſe:& ante diluuium in Samothraciam in Dactyli
ſulam migraſſe.in qua ſub Cybele cerimonias:& ritus ſacrorum didicere: & inde cum ipſa Ida Cretæ
dea in Phrygiam venere:& conſedere in monte Phrygiæ Ida.Poſtea in Cretam nauigaue Ida Phrigiæ
rūt:& occupato monte:hunc quoq; Idam a nomine montis Phrygiæ vocauere: Iuxta quē Gargarus
lacus eſt quem Gargaron vocant: Vnde Scamander & Simois flumina maiora fama q̄ na Scamander
tura defluunt.Gargara vero cacumen Idæ montis appellant:& oppidum ſub eodem mō/ Simois
te ac tota miſia. Idalius autem mons eſt in Cypro: quondam Veneri ſacra in quo breue Gargara
oppidum fuiſſe memoratur: Vnde Venus Idalia dicitur:hi ſaltatiōes: & choreas primi in Idalius Idalia
ſtituerunt variis coloribus ſe pingentes:fueruntq;:ut multi putant:numero nouem. Inter/
iecto deinde tempore euulſis teſtibus euirati ſunt.Quidam volunt Corybantes a Galea di Corybantus
Diodorus ctos:quæ græce κόρυς dicitur:quod galero quodam capita tecti inſaniendo luderent.Di
odorus.Corybantum ſcribit Iaſonis: & Cybeles filium fuiſſe:ac ſimul cum Dardano ſa/
cra matris deum in Phrygiam detuliſſe: eoſq;: qui ſacrificiis eius deæ incumbere voluerūt:
de ſuo nomine appellaſſe. Alii Corybantes vocatos exiſtimant:quod inter ſaltandum ca/
Homerus pita iactarent:hoc enim κορύπτειν dicitur a grecis.Homerus Betamonas vocat. Græ Betamones
ci Corybantin : hoc eſt κορυβαντεῖν eos dicunt: qui ad ſimilitudinem leporum ocu/ Corybantin
Strabo lis patentibus dormiunt:quod etiam quidam e noſtris Corybantire dixerunt. Strabo au/ Corybantire
tē eos ſcribit Corybantin a græcis dici:qui capita ſaltando iactant:& numine afflati quaſi Caberus
furiis agitant.Caberi a Cabero mōte vocitati ſūt. Aliis placet Iouē Nymphis alēdū datū
Amaltheæ:et Meliſſæ:quēadmodū ſupius oſtēdimus.Sūt ēt q nō in Idā:ſ; i Dictæū mōtē a
Columella mr̄e trāſmiſſum:et ibi nutritū velint.Quod ſēſiſſe vr̄ Columella. Nec ſane ruſtico dignum

eſt ſiſcitari fuerit ne mulier pulcherrima ſpetie Meliſſa: quã Iuppiter in Apem conuertit: an ut poeta Homerus dixit. Crabronibus & ſole genitas apes: quas Nymphæ educauerunt: — Homerus
mox dictæo ſpecu Iouis extitiſſe nutrices: eaſq; pabula munere dei ſortitas: quibus ipſæ par
Curetes — uulũ alũnũ educauerãt. et Virgilius. Dictæo cæli regẽ pauere ſub antro. Curetes etiã populi — Virgilius
fuerunt Aetolis vicini. Itẽ alii curetes in Dalmatia. Lucanus. Quos alit Adriaco tellus cir/ — Lucanus
cunflua ponto Illic bellaci confiſus gente curetum. Adultus Iuppiter bellũ ob captos pa/
rentes cum titano geſſit: ac eos liberauit. Mox patrem regno expulit: quia eum comperit
vitæ ſuæ inſidiari. Hinc geſto cum Gigantibus bello: iiſq; ſuperatis: ac montibus ſubiectis:
totoq; orbe ſubacto: cum fratribus partitus eſt imperium: Plutoni inferorũ: Neptuno ma
Iuppiter — ris principatu dato: cæli imperio ſibi reſeruato. Dictus eſt aũt Iuppiter quaſi iuuans pater
Quippe phyſici Iouem dicũt ætherem eſſe: nulla autem res ſic fouet omnia: quemadmo/
Iouis dies — dum calor. Item Iouis dies: pater appellatus eſt: ideſt diei: & lucis pater: & Veiouis: & Ve
Veiouis — diouis: de quibus ſupra diximus. & Iouiſte compoſitum ex Ioue & iuſte. Dicte vna eſt ex
Vediouis — quattuor præcipuis vrbibus Cretæ: Iccirco Dictæus ponitur pro cretenſis. Creta inſula eſt
Iouiſte Dicte — in medio ponto altero latere ad auſtrum: altero ad Septentrionem verſa inter ortum: occa
Dictæus Creta — ſumq; porrigit̃: centum vrbium clara fama: propter quod Hecatompolis a græcis appel
Hecatompolis — latur. Virgilius. Creta Iouis magni medio iacet inſula ponto. Mons Idæus. vbi: & gentis — Virgilius
Aeria Macaron — cunabula noſtræ: Centum vrbes habitant magnas: vberrima regna. Cretæ nomen inditum
putant a Creta Nympha Heſperidis filia. Alii a Creto rege Curetũ. Nõnulli Aeriam pri/
mo vocitatam tradunt: Poſtea Curetim: & a tempore cæli Macaron: hoc eſt beatã. Lati/
tudine nunq̃ quinquaginta milia paſſuum excedit. Circuitu circiter ſexcenta: flectitq; ſe in
Cretum pelagus: ab ea ita nũcupatum. Creticus etiã aliquãdo pro iudicãs: ſiue arguens acci
Dies creticus — pitur: ἀπὸ τοῦ κρίνω delibero: iudico. Iuuenalis. Cretice pelluces. Et medici Dies creti — Iuuenalis
Iudiciarius dies — cos vocant iudiciarios: in quibus. ſ. de ægritudinis ratione ferre iudicium poteſt. Eleganter
Decretorius dies — a noſtris Decretorius dicit̃. Decretoriũ etiã dicimus qcq̃d conſtitutũ: ac firmatũ eſt ad ali/
quid arguẽdũ: iudicãdũue. Quintilianus. Nec imerito quidam: quãq; indicẽdo mediocres — Quintilia.
tamẽ altercandi præſtantia meruerũt nomẽ patronorum. At quidã litigationibus ſuis illũ
modo ambitioſum declamãdi ſudorem preſtitiſſe contẽti: cum turba laudantiũ deſtituunt
ſubſellia: pugnãq; illã decretoriã imperitis: ac ſæpe pullatæ turbæ relinquũt. Plynius. Circa — Plynius
Vergilias quidem pluere inimiciſſimũ viti: & oleæ: quoniam tũc coitus ẽ eorũ: hoc ẽ illud
quadriduũ oleæ decretoriũ. Idem. Res ſũma vitium agitur decretorio vuis ſydere illo: qd̃ — Idem
Caniculã appellamus. Idem. Item Aquila exoritur veſperi decretorio die florẽtibus oleis. — Idem
Cretenſis — Item a creta Cretẽſis deducitur. & fœminino tñ̃ genere Creſſa. Iuuenalis. Nec Stenoboea — Iuuenalis
Creſſa — minus q̃ Creſſa excanduit. Stenoboea propriũ nomẽ eſt mulieris: Hæc Proeti regis Ephy
Stenoboea — ræ vxor fuit filii Abantis. In cuius regia qum eſſet Bellorophõtes Glauci regis Ephyræ fi/
lius ab hoc: de quo loquimur: Proeto regno ſpoliatus forma ac moribus cõſpicuus: Steno
Antea — boea: quæ ab Homero Antea vocatur: amore eius mirũ in modũ exarſit. Qumq; eum pro
miſſo etiã cõiugis regno trahere in deſideriũ ſuũ nõ potuiſſet: verita ne ſe apud regẽ crimi/
naret̃: Prima Bellorophontẽ marito accuſauit: q̃ſi vim ſibi inferre voluiſſet. At rex illũ ad
Heuriem Lyciorũ regẽ Sthenoboeæ p̃rem cũ litteris miſit: q̃bus nũtiabat vim filiæ inferre
voluiſſe. Hic ut clam iniuriã vlciſceret̃: diuerſis eũ periculis obiecit: quæ ſemp forti: atq; in/
uicto aĩo ſupauit. Poſtremo aduerſus Amazones regnũ ſuũ infeſtãtes eum cũ exercitu mi/
ſit: quas qum bello ſuperatas: intra ſuos fines ſeſe recipere coegiſſet: Heuries virtutẽ eius ad
miratus: nõ mõ iniuriã: de q̃ vlciſcẽda aliq̃n cogitauerat: ei cõdonauit: ſ; etiã alterã filiã Ste
noboeæ ſororẽ cũ p̃te regni illi dedit vxorẽ. Qua re cognita Stenoboea ſibi mortẽ cõſciuit
Alii nõ criminatũ ab Antea: ſiue Stenoboea: ſed ne p̃cibus eius aliq̃n flecteret̃: ſua ſpõte p/
fugiſſe dixerũt. Quidã etiã Bellorophõtẽ ſcripſere ab Heurie rege Chimæræ obiectũ fuiſ/
ſe tũc Lyciorũ agros flãma vaſtãti: q̃ ſupata qu; in cælũ volare cõtẽderet: neq; lõge iã abeẽt
deſpiciẽdo t̃ras: timore p̃motũ decidiſſe: ibiq; periſſe: equũ vero ſubuolaſſe: & int̃ ſydera a
Creta — Ioue cõſtitutũ eẽ. Sũt q a Creta inſula Cretã quoq; tenacioris terræ genus deriuatam exiſti
mẽt: ſed hoc falſum ẽ. A creſcẽdo enĩ Creta dicit̃: q̃m proprietas eius eſt: ut in macerando
Creta vmbrica — creſcat: qd̃ in primis cretæ vmbricæ accidit: quã vocãt Saxum: hæc põdere emi ſolebat ma
Saxum — iorum noſtrorũ tẽporibus: qum cætera mẽſura emerẽtur: nec niſi poliẽdis veſtibus adhibe
Cimolia creta — batur: dũtaxat candidis: coloribus enĩ erat inimica. Erant & Cimoliæ Cretæ duo genera:
candidũ vnum: & alterum ad purpuriſſum inclinans: vtrunq; veſtibus aptum: & colorem
earum quodam nitore exhilarans: hac & medici aduerſus varios morbos vtuntur. Lauda/
Creta theſſalica — tur & Creta theſſalica. Itẽ quæ Argẽtaria appellat̃: nitorẽ argẽteũ reddens. Eſt poſtremo
Creta argẽtaria — viliſſima creta: quam circunducere ad victoriæ notam: pedeſq; venaliũ trãs mare aduecto/
rum notare mos erat. Plynius. Hoc ẽ inſigne venalitiis gregibus: opprobriumq; inſolentis — Plynius

fortunæ: quos adeo potiri rerum vidimus: ut prætoria quoqꝫ ornamenta decerni a ſenatu iubēte Agrippina Claudii Cæſaris viderimus libertis: tãtũqꝫ nõ cum laureatis faſcibus re/mitti illo: vnde cretatis pedibus aduenifſent. Iuuenalis. Nuper in hãc vrbem pedibus q ve/nerat albis. Quidã in hoc dedecoris genere pro creta Gypſo vtebãtur: præſertimqꝫ i Græcia tympanico. Ouidius. Nec tu ſi quis erit capitis mercede redemptus: Deſpice gypſati nomen inane pedis. Sũt etiam qui Lutum venetum inter cretarum genera cõnumerant. Abolēdis ē veſte maculis vtiliſſimum: & puſtulis: ac rimis e corpore tollendis. Martialis. Rheſina: veneto nec reſerare luto. A creta Creteum dicimus: quod ex creta eſt: & Cretatum creta infectum: Sicut a gypſo Gypſeum: quod ex gypſo eſt. & Gypſatum: gypſo infectum: uel gypſo tectum. Gypſum res nota eſt: multis in locis e lapide coquitur. Alibi e terra foditur: ut in Cypro. In Syria coquũt fimo bubulo: ut celerius vratur: Gypſo madido ſtatim vtendum eſt: quoniam celerrime coit: ac ſiccatur: tamen rurſus tundi: & in farinam reſolui poteſt. Vſus gypſi in albariis: ſigiliis ædificiorũ: & coronis gratiſſimus. C. Proculeium Augusti Cæſaris familiarem cõſtat in maximo ſtomachi dolore gypſo poto ſibi mortem conſciuiſſe. Interdum gypſum pro ſigno: ſiue ſtatua ponitur: quoniam ex gypſo fiebãt. Iuuenalis. Quanqꝫ plena omnia gypſo Chryſippi inuenias. ACCEPIT FIDEM. Meruit credi quia noſtris id oculis conſpeximus. Diximus ſuperius: quid ſit fidem dare. Fides proprie ē dictorum: & cõuentorum cõſtantia: & veritas: dicta ꝙ fiat: quod dictum eſt. Terētius. Sed iis quas ſemper in te intellexi ſitas fide: & taciturnitate. Hinc dare fidem dicimus aliquid ſãcte promittere. Virgilius. Accipe daqꝫ fidem. Aliquãdo tamē fides pro credulitate ponitur: Vnde Bonæ fidei poſſeſſor dicitur: ut ſupra diximus: qui ignorauit rem: quam emit: alienam eſſe: aut putauit eum: qui vēdidit: ius vēdēdi habere: utputa procuratorem: aut tutorē eſſe. Item Bonæ fidei homo vocatur: cui res tuto creditur: uel qui rem ſibi creditã fideliť ſeruat. Suetonius. Auguſtus populo promiſſum cõgiarium repoſcēti bonæ ſe fidei eē reſpõdit. Hinc Habere fidem: credere eſt. & Accipere fidem: eſt credi: ut hoc loco: Accepit fabula priſca fidem: hoc eſt credita eſt. Ab hoc fit Fido verbum: quod eſt fidem habeo: credo: ſpem pono: Cuius cõtrarium eſt Diffido: hoc eſt credulitatem depono: ſiue deſpero. Seneca. Nec ſecũdis rebus nimis fidēdum: nec aduerſis diffidēdum eſt. Hinc fit Fidētia: hoc eſt audacia: & timiditas. Item Fiducia: quod ſimiliter audaciam ſignificat fere in bonis rebus quãuis aliquãdo in malam partem accipiatur. ſed per raro. Virgilius. Cernis quæ rutilos habeat fiducia rerum. i. temeritas. Item a fido Cõfido: quod ſignificat audeo. Capiturqꝫ interdum in bonam partem. Virgilius. Et afflictis melius confidere rebus. Interdum in malam. Cicero. Qui fortis eſt: idem fidēs: quoniam cõfidēs mala cõſuetudine loquētium in vitio ponitur. Virgilius. Nam quis te iuuenum cõfidētiſſime noſtras iuſſit adire domos? Cõfidētiſſime inquit: hoc eſt impudētiſſime: & maxime temerarie. Vnde Cõfidētia: pro temeritate ponitur. Terētius. O ingētem cõfidētiam. Cõfidenter: ſimili modo: aliquãdo in bonam partem accipitur pro conſtãter. Plautus. Quæ nõ deliquit decet audacem eſſe confidēter. Aliquãdo in malam pro temerarie. Actius. Qui in puellæ domum tam cõfidēter irrupit. Quãdoqꝫ tamē Cõfido pro credo accipitur. Cicero. Quoniam probatam rationem officii mei vobis eſſe cõfido. Item a fido Fidus: quem quidam a fideli ita diſtinguũt: ut fidum amicum dicamus: fidelem ſeruum: uel Fidum in maioribus: Fidelem in minoribus negociis. Virgilius. Fidumqꝫ vehebat Orontem. Terētius. Seni fidelis dum ſum. Veruntamē ſæpiſſime hæc duo pro eodem accipiũtur. Sed Infidus a fido fit. Fidelis a fide. A fidus fit Infidus: cui non eſt fidendum. Liuius. Infida regni ſocietas. A fidelis vero fit Fidelitas: Infidelis: & Infidelitas. Item a fido fit Perfidus: hoc eſt violator fidei: ideoque mediam ſyllabam correptam habet. A quo Perfidia fidei violatio. Et ſæpenumero pro vitio: & improbitate accipitur. Fides etiam aliquando genus Cytharæ eſt ita dicta: quod tantum inter ſe chordæ eius: quãtum inter homines fides concordet. Item Chordæ ipſæ fides dicuntur. Ab hoc fit diminutiuum Fidicula pro parua Cythara: ſiue pro chorda. Nam Chorda græcum eſt: & fidem ſignificat. Cordum vero ſine aſpiratione vocatur fœnum: quod Autumno ſecatꝛ: & Corda: frumenta: quæ ſero matureſcant: ſicut Socordes agni: qui poſt debitum tempus oriuntur: de quibus alibi diximus. Item Fidiculæ in plurali tm̃ inſtrumentum eſt torquēdi: dictæ uel ab extorquenda fide: ac veritate: uel a nerueis funibus: vinculiſqꝫ: quibus eo modo torquendi homines alligabantur. Fidelia: ſamium vas ad plurimos vſus. Plautus. Mulſi congialem plenam faciam tibi fideliam. NE MIRETVR. Non miretur. Ne aliquãdo prohibendi aduerbium eſt. Virgilius. Tu ne cæde malis: ſed contra audētior ito. Aliqñ eſt coniũctio adiũctiua. Martialis. Lex hæc carminibus data eſt iocoſis: Ne poſſint: niſi pruriant iuuare. Nonnunquam rationalis: & pro ergo accipitur. Virgilius. Me ne incepto deſiſtere victam. Interdum cauſalis. Idem. Ne recipi portis: aut duci in mœnia poſſit.

Left margin notes: Iuuenalis; Ouidius; Iuuenalis; Virgilius; Suetonius; Seneca; Virgilius; Virgilius; Cicero; Virgilius; Terētius; Plautus; Actius; Virgilius; Terentius; Liuius; Plautus; Virgilius; Martialis; Virgilius; Idem.

Right margin notes: Gypſum; Lutum venetũ; Creteũ Cretatũ; Gypſeum; Gypſatum; Fides; Bonæ fidei poſſeſſor; Habere fidem; Accipere fidē; Fido Diffido; Fidentia; Fiducia; Cõfido; Cõfidētia; Cõfidēter; Fidus; Fidelis; Infidus; Fidelitas; Infidelis; Infidelitas; Perfidus; Perfidia Fides; Fidicula; Chorda; Cordũ fœnũ; Corda frumēta; Socordes agni; Fidiculæ; Fidelia; Ne

Quandoque copulatiua. Terentius. Non eam ne nunc quidem quum accerſor vltro. Ple/
runq; dubitatiua. Virgilius. Qui teneāt: nam inculta videt: homines ne: feræ ne. Reperitur
etiam cōfirmatiua. Terētius. Nūc ne demum iſtuc verbum incidit. Virgilius. Tanta ne me
tenuit viuendi nate voluptas: Vt pro me hoſtili paterer ſuccedere dextræ. Item diminutiuā
habet ſignificationem. Saluſtius. Quippe ſecūdæ res ſapiē: tū aīos fatigāt: ne illi corruptis
moribus victoriæ temperarēt. Item interrogandi aduerbiū ē. Terentius. Ego ne? Tu ergo.
Quando vero Næ cum dipthongo ſcribitur: græca dictio: & pro Vtiq;: ac Profecto acci/
pitur. Terētius. Faciūt næ intelligēdo: ut nihil intelligāt. Idem. Næ illa illum haud nouit. A
ne aduerbio negandi compoſita fiunt: Neq;: nec. Neq̄;: cum eius deriuatiuis. Nolo: neuo/
lo. Nego: nefas. Nemo: nullus. Nunq̄;: nuſq̄;. Nihilum: negligo. De quibus eorumque de/
riuatiuis: partim diximus: partim inferius dicemus. Item Nequaq̄;: quod negādi aduerbiū
eſt: Nequicq̄;: quod ſignificat fruſtra. Nequeo: qđ modo capitur pro nō eo. Modo pro nō
poſſum. Nam Quire poſſe: A quo veteres Quentiam pro eo: quod eſt ens: ſiue entia dixe/
re. & Nequinunt: pro nequeunt. & Neutiquam: qđ nō eſt omnino negatiuū: ſed aliqđ aſ/
ſentiōis habet: quaſi nō valde. Terētius. Nam de reducēda: id vero neutiq; honeſtum eſſe
arbitror. & Neutiq;: pro nequaq;. & Necubi: pro ne alicubi: Semper enī duplex verbū po
ſtulat: Vt volo necubi mihi obuiā fias. & Neuter de quo diximus. A quo fit Neutrale: qđ
neutrius partis. & Negocium: quaſi nō ocium. Cicero. Et ſi negociis familiaribus impedi
ri: hoc eſt operibus. Poniturq; pro labore. Idem. Dii nec habēt negocium ipſi: nec alteri ex
hibent. A quo Negociari dicimus: negociis exercere. Item exercere mercaturam. Vñ Ne/
gocioſus: plenus negociis. Negociatio: ipſa exercitatio. & Negociatores: qui in alioꝝ ne/
gociis ſe exercēt. Labeo. Negociatores ſerui vidētur: qui præpoſiti ſūt negocii exercēdi cau
ſa: veluti qui ad emēdum. aut ad locādum: & cōducēdum præpoſiti ſūt. Cubicularii autem
uel Obſonatores nō vidētur negociationis appellatiōe cōtineri. & Nefrendes arietes: quia
dētibus fremere nō poſſunt. & Nedum: quod ſignificat nō ſolum: Sed duobus tñ modis
vſurpatur. Vno quum vtrāq; ſentētiam eodem claudimus verbo: Vt funderē pro te ſangui/
nem: nedum pecuniā. Altero: quum ſuum vtriq; ſentētiæ verbum accōmodamus: Vt funde/
rem pro te ſanguinē: nedum tibi pecuniam crederem. Item negatiue ſic: Nō funderem pro
te obolum: nedum pro te ſanguinē non funderem. Veteres Necim pro: nec eum dixere. &
Necūquem pro: nec vnq; quēq;. QVICQVID FAMA CANIT DONAT HA/
RENA TIBI. Quicquid fabulæ finxerūt: quæ nō modo a veritate: ſed etiam forma veri
tatis remotæ ſūt: tu i amphiteatro fieri potuiſſe oñdis. CANIT. Prædicat: diuulgat. Cane
re ꝓprie ē voce modulari. & Cātare: qđ eius frequētatiuū eſt. Hinc Canere poetæ dicūtur:
quoniā verſus Rythmica ratione cōpoſiti ſunt: & cātādo pronūtiari cōſueuerūt. Virgilius
Arma virumq; cano. In quo tamē aduertēdum eſt: ne pronūciatio nimis in cāticum diſſo/
luta ſit: ne ue plaſmate: ut a pleriſq; fit: effeminata. De quo genere optime Caius Cæſar ad
huc prætextatus dixiſſe fertur. Si cantas male cantas: ſi legis cantas. Quoniam uero & lau/
dare veteres & vaticinari verſibus ſolebāt. Factū eſt ut aliquādo Canere pro laudare vſur/
petur. Virgilius. Regemq; canebāt. Aliquādo pro diuinare. Idem. Ipſa canas oro. Quan/
doq; etiam Canere pro prædicare accipitur: ut quum quodam: ut exaudiri poſſit: canore ꝓ
ferre. Virgilius de fama. Hæc tum multiplici populos ſermone replebat. Gaudēs & pariter
facta: atq; infecta canebat. ſic Martialis hoc loco. Quicquid fama canit. donat harena tibi
A cano fit Accino: hoc eſt ad aliquid cano: Cuius frequētatiuū eſt Accēto. A quo Accentus
qui a græcis Proſodia dicitur: Quidam animā verborum: Alii vocem ſyllabæ eſſe diffinie
rūt. Tres autem ſunt accētus: Grauis: Acutus: & Circūflexus. Quos veteres nūc Modera/
mēta: nūc Accētiūculas: nūc Voculationes appellabāt. Itē Occino: & Occēto: & Occētus.
Eſt aūt Occinere: ſiue Occētare cōuitium facere: & quaſi contra canere: q hoc cum canore
quodam fieri cōſueuit: ut procul poſſit audiri. Item Succino: quod eſt ſub miſſa voce cano
A quo Succēto: & Succētus: & Succētor. Sūt qui Cātorem: Occētorem: & Succētorē ita
diſtinguāt: ut Cantores ſint: qui maxime eleuāt: atq; acuūt vocem. Succētores: qui minimū
Occētores: qui inter vtrūq; medium tenēt: quæ varietas mirabilem ſeruata muſica ratione
cōcentum reddūt. Item a cano Cōcino: A quo frequētatiuum Concēto: & Concētus: qđ
eſt diuerſarum modulatio vocum. Cōcinere: cōuenire eſt: ut cum e multis diuerſis vocibus
vnus efficitur ſonus. Ab hoc fit aliud verbum Cōcinno cōcinnas: quod eſt apte compono
& quaſi cōuenire facio. Plautus. Auceps quādo concinnauit aream: eſcas effudit. Cicero.
Cum iis: quum quibus concinnabatur verbis diſcrepare. Hinc Concinnus dicitur com/
poſitus: ut Concinna oratio: hoc eſt compta: & apte compoſita. & Concinne aduerbium
compte: ornate: compoſite. Quidam Cōcinno: & Cōcinnum a cinno deductum volunt.
Cinnum vero a cano. Erat autē Cinnus potionis genus ex multis liquoribus cōpoſitum.

Næ / Neq; / Neq; Nolo / Nego Nemo / Nunq; Nihilū / Neqq; Neqcq; / Nequeo Quire / Quentiam / Nequinunt / Neutiquam / Neutiq; Necubi / Neutrale / Negocium / Negotior / Negocioſus / Negociatio / Negociator / Nefrēdes arietes / Nedum / Necim / Necunquem / Cano / Canto / Accino Accēto / Accentus / Moderamēta / Accētiūculæ / Voculationes / Occino Occēto / Occēt9 Succino / Succēto Succēt9 / Succentor / Occentor / Cātor Cōcino / Cōcēto Cōcēt9 / Concino / Concinno / Concinnus / Concinne / Cinnus

Terentius / Virgilius / Terētius / Virgilius / Saluſtius / Terentius / Terentius / Idem / Terentius / Cicero / Idem / Labeo / Virgilius / Cai9 cæſar / Virgilius / Idem / Idem / Martialis / Plautus / Cicero

A cano etiam Recino fit:quod eſt rurſus cano:& Circumcino circumcanto. Incino. Gellius.Creditũ hoc eſt a pleriſq; Iſchiadici:qum maxime doleant: tum ſi modul' leuibus tibicen incinat:minui dolores.Intercino:inter aliqd agendũ canto.Percino: cantando perſeuero.Procino:cantãdo profero.Præcino prædico:prædiuino:Interdum etiam antecano: Vnde præcentio dicitur modulatio illa vocũ:quæ ante initiũ cantus fieri ſolet:qſi præludiũ Gellius.Ea ibi,præcentione tranquilla:& venerabili quadã quaſi militaris muſica diſciplina vis: & impetus militũ cohibeatur.Quapropter & Exordiũ:ſiue Initiũ: ſiue Principiũ: ſiue Proloquiũ:ſiue Anteloquiũ:quidam Præludiũ:alii Præcentionẽ vocauere ad ſimilitudinem græcorũ:qui id Prooemiũ nominant:propterea quod,οἴμη cantus eſt.Nam ſicut Cytharœdi,pauca illa quæ anteq; legitimũ certamen incohent:emerẽdi fauoris grã canunt: Prooemiũ,cognominauere:Sic oratores ea quæ priuſq; cauſam exordiant':ad cõciliandos iudicũ animos præloquũtur:eadem appellatione ſignarunt.Sunt tñ qui Prooemiũ idcirco appellatũ,velint:ꝙ græci οἶμον viam nominant:ꝙ,Prooemiũ ante rei ingreſſum ponat': ideoq; cum aſpiratione putant' eſſe ſcribẽdũ: A quo fit Prohemiari verbum:quod eſt exordiri.A præcino etiam Præcentor:qui canẽdo præcedit:ſicut Præſultor:qui ſaltantium ,choream ducit.& Præco:qui iuſſu magiſtratus,populum vocat: aut aliquid obſeruandũ iubet: aut geſta diuulgat:aut aliquid publice:uel priuatim venditioni proponit: aut ferias: dieſue feſtos indicat:aut ſupplicationes pronũtiat:quãuis hos Curiones quoq; vocatos inuenimus. Hinc Accenſus quoq; Præco dicebat':de quo ſupra diſſeruimus: A quo Præconiũ vox ipſa Præconis.Et quoniã a Præcone res geſtæ etiam pronũtiari ſolent:ac palam omnibus fieri: ideo Præconiũ aliqñ pro Fama:& Gloria vſurpat'.& Præcones laudũ noſtrarũ dicimus: qui res a nobis geſtas laudando diuulgãt.Vtunt' aũt tubis:uel cornu.Sed hoc quondã proprium erat claſſicorũ.Hi eni iuſſu magiſtratũ ex arce:& circũ muros tuba populum:ſiue alios magiſtratus:& ſenatũ:& comitia vocabant:dicti a calando:hoc eſt vocando:ſiue a clangore:hoc eſt ſono tubarũ:quibus vtuntur:Vnde & tubæ ipſæ Claſſica dicuntur.Claſſici etiam dicti ſunt nõ omniũ claſſiũ:ſed primæ tñ claſſis hoies:qui centũ milia æris:ampliuſue cenſi erant.Infra claſſem aũt appellabant' cæterarũ omniũ claſſium:qui minore ſumma æris cenſebant':Quippe vrbs in quinq; claſſes a Seruio Tullio diuiſa fuerat:qui primus cenſum inſtituit:rem tãto imperio ſaluberrimã ex quo belli:paciſq; munia nõ viritim:ut ante:ſed pro habitu pecuniarũ fierent.Tum claſſes:centuriaſq;:& hunc ordinẽ ex cenſu deſcripſit. Ex iis qui centũ miliũ æris:uel maiorẽ cenſum haberẽt:octuaginta fecit centurias: quadragenas ſeniorũ:ac iuniorũ:Prima claſſis omnes appellat:ſeniores ad vrbis cuſtodiam ut præſto eẽnt Iuuenes ut foris bella gererẽt.Arma iis imperata galea:clypeus:ocreæ:lorica:omnia ex ære: hæc ut tegumenta corporis eſſent.Præterea tela in hoſtem:haſtaq;:& gladius.Additæ huic duæ fabrum centuriæ:quæ ſine armis ſtipendia facerent:datum munus:ut machinas in bello ferrent.Secunda claſſis vſq; ad quinq; & ſeptuaginta milium cenſum inſtituta: & ex iis ſenioribus:iunioribuſq; viginti cõſcriptæ centuriæ:arma impata:ſcutũ pro clypeo: & pter lorycam omnia eadem.Tertiæ claſſis in quinquaginta miliũ cenſum eſſe voluit: totidẽ centuriæ:& eodem diſcrimine ætatum factæ:nec de armis quicq; mutatum:ocreæ tñ ademptæ In quarta claſſe cenſus quinq; & viginti milium:totidem centuriæ factæ arma mutata:nihil pter haſtam:& verutum datum.Quinta claſſis aucta centuriæ triginta factæ:fundas: lapideſq; miſſiles ii ſecum gerebant:in his accenſi:cornicines:tibicineſq; in tres centurias diſtributi.Vndecim milibus hæc claſſis cenſebatur: Hinc minor cenſus reliquã multitudinem habuit.Inde vna centuria facta eſt immunis militia.Hi Prolætarii: & Capitecenſi appellati. Prolætarii:qui ſupra mille quingenta æris incenſum deferebant.Capitecenſi:quibus cenſus erat non amplior trecentorũ ſeptuaginta quinq;. Illis nomen impoſitũ a munere:officioq; prolis ædendæ:qđ cũ re familiari parua minus poſſent rempub.iuuare: Sobolis tamen gignendæ copia ciuitatem frequentarent.Ii uero Capitecenſi appellati:ꝙ ob tenuitatẽ rei familiaris non ære:ſed capitibus cenſerentur.Prolætariorum tamen ordo honeſtior aliquanto:& re:& nomine:ꝙ capite cenſorum fuit.Nam & aſperis Reipublicæ temporibus:qum iuuentutis inopia eſſet in militiam tumultuariam legebãtur:armaq; iis ſumptu publico pbebantur.Capitecenſos uero primus.C.Marius bello Iugurtino ſcripſiſſe traditur.Saluſtius. Ipſe interea milites ſcribere nõ more maiorũ:nec ex claſſibus:ſed ut libido cuiuſq; erat:Capitecenſos pleroſq;.Id factum ab inopia bonorum:alii per ambitionem conſulis memorabant:qđ ab eo genere celebratus:auctuſq; erat:& homini potentiã quærenti egentiſſimus quiſq; opportuniſſimus.Sic pedeſtri exercitu ornato:diſtributoq; Seruius Tulli9 ex primoribus ciuitatis duodecim equitum centurias ſcripſit.Ad equos emendos dena milia æris ex publico data:et quibus equos alerent:viduæ attributæ:quæ bina milia æris in annos ſingulos penderent.Hinc Equitum quoq; interdum claſſes dicuntur. Virgilius.Scio me danais e

Left margin: Gellius — Gellius. — Seruius tullius. — C.Marius — Saluſtius. — Seruius tullius — Virgilius.

Right margin: Recino — Circumcino — Incino — Percino — Procino. — Præcino — Præcentio — Exordium — Initium — Principium — Proloquiũ — Anteloquiũ — Præludium. — Præcentio. — Prooemiũ — Prohemior — Præcentor — Præſultor — Præco — Curiones — Accenſus — Præconium — Claſſica — Claſſici — Prima claſſis. — Secunda claſſis — Tertia claſſis — Quarta claſſis. — Quinta claſſis. — Prolætarii — Capitecenſi — Claſſis equitũ

Claſſis clipeatas claſſibus vnum.Idem.Claſſibus hic locus.Et Claſſes clipeatas antiqui dixerunt:quos nunc Idem
Claſſicus Exercitus vocamus:Claſſem uero procinctam extructũ exercitũ.Itẽ Claſſici teſtes vocaban
Claſſis. tur:qui ſignandis teſtamentis adhibebantur.Claſſis etiam collectio nauiũ dicta ἀπὸ τοῦ
Calones. καλῶν: hoc eſt a lignis: Vnde & Calones appellati:qui ligna militibus portant.Aliqñ tñ
Claſſiarius pro vna naui ponitur Claſſis.Virgilius.Et lyciæ ductorẽ claſſis orontẽ. A claſſe Claſſiari9 Virgilius
deducitur:quod ſignificat aſſiduũ:diligentẽ:quia omniũ claſſiũ ciues ſemp parati erant ad
Aſſiduus omnẽ Reipub.neceſſitatẽ:Propter quod ab aſſedando etiam Aſſidui dicebant.Apuleius. Apuleius
Et laudũ eius claſſiarius:atq; aſſiduus præco. At qui priuatim quoſcũq; in iudiciũ vocabãt
Liburnus iuſſu magiſtratuũ:qđ viliſſimorũ hominũ officiũ erat:dicebantur Liburni: ꝙ fere e Libur
Luburnia nia eſſent:quæ regio eſt inter Dalmatas:atq; Illyricos:in qua ſunt Salone vrbs inſignis.Iu Iuuenalis
Salonæ uenalis. Primus clamante Liburno Currite:iam ſedit:rapta properabit abolla.Martialis. Martialis
Liburnum Procul horridus liburnus:& querulus cliens.Liburnũ uero neutro genere genus eſt nauigii
velociſſimũ a Liburnis primo inuentũ.Ad cuius ſilitudinẽ vehiculũ quoq; conſtructũ fuit:
quo Romani principes vehi ſolebant. Iuuenalis.Diues & ingenti curret ſup ora liburno. Iuuenalis
Liburnicæ De nauigio.Horatius.Ibis Liburnis ſuper alta nauiũ Amice propugnacula.Hæc & Libur Horatius
nicæ appellant.Suetonius.Vtrobiq; parte liburnicarũ demerſa:ſimulq; eius: qua vehebat Suetonius
fuſis armamentis:& gubernaculo diffracto.Quidã etiã Liburnas fœminino genere dixe
Liburnæ re.Liburni etiam viatores appellati a via: quod ſæpe ex agris homines iuſſu magiſtraturũ
Liburnus viator vocarent:frequenſq; eorũ via eſſet ab agris ad vrbem.Egregii principio:mox vile hominũ
genus:de quibus ſic Plynius ſcribit.Cincinnato viator attulit dictaturam aranti: & quidẽ Plynius
nudo:oreq; adhuc pulueris pleno:cui viator vela corpus inquit:ut proferam Senatus:po
puliq; Romani mandata.Tales tũ etiam viatores erant:quibus id ipſum nomen inditũ eſt:
ſubinde ex agris Senatũ:duceſq; accerſentibus.At nunc eadẽ illa vincti pedes:damnatæ ma
Apparitor nus:inſcripti vultus exercent.Apparitores aũt:& ſtatores erãt:qui magiſtratui ſemp aderãt
Statores adiuſſa capeſſenda:& interdũ Tabellariorũ officio fungebantur.Lictores a ligando dicti
Lictores qui Prætores:& Conſules præcedebant cum faſcibus virgarum.Itẽ a cano:ſi Varroni cre Varro
Canis dimus:Canis latrabile animal.Sicut enim tuba & cornu:ꝙ ſignum canẽdo dent:canere di
cũtur:Sic quia & noctu canis in cuſtodia:& in venando ſignũ voce dat:dicitur Canis: De
Carmen cuius deriuatiuis abunde ſuperius diximus.Præterea a cano Carmẽ:quaſi canimen appel
latum.Dicitur autem Carmen quicquid pedibus continetur.Vnde Virgilius verſum vnum Virgilius
Carmen vocauit.Et rem carmine ſigno: Aeneas hæc de danais victoribus arma: & duos ſi
militer.Tumulo ſuperaddite carmen.Daphnis ego in ſiluis hinc vſq; ad ſydera notus: For
moſi pecoris cuſtos:Formoſior ipſe.Tota præterea Aeneis virgilii Heroicũ carmen dicit.
Totus Georgicon liber Carmen Georgicum:Totus liber Bucolicon:Carmen Bucolicon.
Aliqñ etiam Carmen pro incantatione accipitur:quemadmodum inferius oſtendemus. A
Camenæ carminæ dictæ ſunt Camenæ:ut Pompeio placet:uel a canendo:ꝙ canant antiquorũ lau Pompeius
Amenæ des:uel ꝙ ſint caſtæ mentis præſides. Alii Camenas quaſi canẽtes a mẽne:uel cantu Amenas
Amœnum. exiſtimant appellatas.Amœnũ enim ab amando iocundum dicimus:& Amœne iocunde
Amœne. & Amœnitas iocũditas. Virgilius.Deuenere locos lætos:& Amœna vireta:hoc eſt ſuauia: Virgilius
Amœnitas iocũda: & ad ſe amandũ allicientia.Seruius Amœniũ dictum putat ab.a.quæ priuatiua par Seruius
Immunes ticula eſt:& mœnio:quod eſt munio:hoc eſt fructũ capio: Vnde qui nihil præſtant Immu
nes vocam9. Amœna enĩ ꝓprie dicunt q̃ iocũda ſunt:ſine aliquo fructu.Camenæ aũt ſunt
Muſa Muſice quæ & Muſæ dicũtur.Muſa græcum vocabulum eſt:& ſignificat cantum: Vnde Muſice ap
Muſicus. pellata eſt ſcietia: q̃ tractat de rõne canendi:et Muſicus Muſicæ peritus. Muſam pro cantu Virgilius
Virgi.poſuit. Paſtorũ muſam Damonis:et Alpheſibei.Hinc poetæ muſas finxerũt deas eẽ
magni Iouis:& memoriæ filias:quæ poetis:& Muſicæ præeſſent:Quippe Poeſis pars Mu
ſices eſt. Tria enim genera ſunt:quæ circa artem muſicam verſantur.Vnum genus eſt:qđ in
ſtrumẽtis agitur: Aliud quod fingit carmina.Tertiũ quod inſtrumentorum opus:carmenq;
diiudicat.Secundum illud genus profecto poetarum eſt:quod non potius ſpeculatione: ac
Helicon ratione:q̃ naturali inſtrumẽto fertur ad carmen.Eaſdem dixerũt in Helicone habitare:qui
Heliconiades mons Boetiæ eſt Phocidi affinis: A quo Heliconiades appellantur:nec procul diſtat a Par
Parnaſſus naſſo Phocidis monte:emulus illi & altitudine:& ambitu:vterq; niuoſus:& rupes ambo
Parnaſſides rũ ſaxea eſt.Parnaſſum quoq; habitare muſæ dicuntur: A quo dicuntur Parnaſſides:et quo
Aonia niam Phocidi cõfinis Aonia eſt: etiã Aonides appellantur.Aonia regio Thraciæ ab Aone
Aon rege dicta eſt. Aon filius fuit:ut quidam putant Iouis: Vt alii: Neptuni:quem factione ſuo
rum ex Apulia pulſum in Boetiam tradunt veniſſe: Neptunum patrem quærentem: ac de
ſuo nomine montanam regionẽ Boetiæ vocitaſſe Aoniam:tandemq; ibi diem ſuũ obiiſſe.
Aones mõtes Dymante filio:ac regni ſucceſſore relicto: Aones quoq; eius regiõis mõtes dicũtur. Ab Ao
Aonius nia uero Aonius dicitur.Ouidius.Separat Aonios actæis phocis ab aruis. Dicuntur etiam Ouidius

Cytheriades: a ſaltu: qui Cytheron vocatur: in quo ſimiliter habitare muſæ dicuntur. Initiũ habet a Megaricis: & Atticis montibus. Finitur prope Thebas Boetias. iuxta fluit Aſopus amnis: inferiora eius alluens. Item ſub eo pagus eſt Scolus nomine: iocunda ſedes: atq; aſpera. Vnde natum eſt prouerbium. Ad ſcolum neq; ipſe accedes: neq; alterum comitaberis. Ex hoc etiam loco deductum pentheum: diſcerptumq; memoriæ prodiderunt. Eſt etiam vicus quidam in Heraclia Trachinia: qui Scolus vocatur: quam præterfluit Aſopus amnis: & eſt in Sicyone alius Aſopus: & finitima plaga Aſopia nũcupatur. Pierides a Pieria: quæ regio eſt Macedoniæ Ematbia antedicta hæc muſarum parẽs: domuſq; eſt a nemore ita appellata: cui nomẽ eſt Pieris: & Pieres populi dicti ſunt: quibus extinctis Macedones ea loca incoluere. A pieria Pierius deducitur: Vnde Pierium carmen dicimus. Item dicuntur Teſpiades a Theſpia oppido Heliconi propinquo: patria Teſpidis: quæ muſarum nutrix traditur fuiſſe. Itẽ patria Argi: qui nauẽ Argo fabricauit: A qua Iaſon: cæteriq; q in ea nauigarũt: dicti ſunt Argonaute. Quippe primũ Iaſonem lõga naui vſum fuiſſe Philoſtephanus auctor eſt. Theſpiæ ptoximũ Aſcra oppidũ eſt Heſiodi patria: quam ipſe Rus miſerum vocat. Ab Aſcra Aſcræus deducitur. Item dicũtur Pegaſides: & Hippocrinides: ab Heliconis pulcherrimo fonte: qui a græcis Hippocrine dicitur: hoc eſt equi fons. ἵππον enim equum vocant: κρήνην fontem. A noſtris appellatur Caballinus. Item Pegaſeus: quod Pegaſus eo loco ſaxum vngula feriẽs fontem aperuerit: quemadmodũ inferius latius dicemus. Perſius. Nec fonte labra prolui Caballino. Hunc equum putant eſſe: qui in cælo inter ſydera collocatus eſt: quamuis alii: ut ſupra diximus: Belorophontis equũ eſſe dicant. Alii Hippen Chironis Centauri filiam Thean antea appellatam: quæ qum in monte Pelio ſeſe venando exerceret: grauida facta: & ob id patris indignationem timens deorum miſeratione in equam cõuerſa eſt: & in cælum tranſlata. Propterea poſteriores corporis partes nõ videntur propter fœminei ſexus pudorẽ. Nonnulli vatem eam dixerunt fuiſſe. Sed quia deorum concilia hominibus patefecerat: in equam eſſe cõuerſam. Callimachus ſcribit a Diana in equam eſſe cõuerſam: q venari: & deam pro more colere deſiiſſet. Habet autẽ ſtellas in facie claras duas: in capite claram vnam: in ſingulis auribus ſingulas claras: in maxilla vnam: in ala proxima capiti claram vnam: in humero alæ dextræ vnam: in media ala vnam: in extremis pẽnis vnã in armo vnam: in vmbilico claram vnam: in ſingulis genibus ſingulas. Itẽ Muſæ Libethrides appellatæ a fonte Macedoniæ in ea regione: quæ Magneſia dicitur: A qua Magneſii: ſiue Magnetes: quamuis eodem nomine alia vrbs in Aſia ſit: iuxta quam Scipio Antiochum regẽ pfugauit. Hic fons Libethros noĩe: muſis eſt ſacer: & ſpelũca eodem in loco: quæ Libethra appellatur. Item Pipleides: ſiue Pipleæ a Pipleo Macedoniæ fonte: ſeu vico: Vel a Pipleo monte Orcomenorum: ul' a Peplo genere veſtis: de quo ſupra diximus. Itẽ Mnemoſynides a matre Mnemoſyne: hoc eſt memoria. Græci enim μνημοσίνων memoriam dicunt. Ouidius de Ioue. Aureus ut Danaen: Aſopida luſerit ignis mnemoſynon paſtor. Item Caſtalides a fonte Caſtalio in radicibus parnaſi muſis ſacro: qui a Caſtalia Nympha nomen aſſumpſit. Nouem autẽ eẽ muſæ finguntur: Nouem noctibus: hoc eſt ſingulas ſingulis a Ioue: & Mnenoſyne: hoc eſt memoria procreatas. Sed principio: ut Varro ſcribit: tres tm̃ muſæ fuere. Quia omnem ſonum natura triformem eſſe cõſtat: aut eni voce æditur: ut eorum qui buccis canũt: Aut flatu: ut tybiarum: Aut pulſu: ut lyræ: & cytharæ: quæ percutiẽdo ſonora ſunt: Ob id autẽ poſtea nouem eſſe finxere: quod quædam græciæ ciuitas apud tres artifices terna quondam ſimulachra muſarum faciẽda locauerat: eo cõſilio ut tria: quæ pulchriora eſſent: emeret: & in templo Apollinis collocaret. Contigit autem ut opera omnes æquæ pulchra formarẽt: propter quod qum muſæ omnes ciuitati placuiſſent: omnes pariter emit: & in templo Apollinis dedicauit. His poſtea Heſiodus: uel ut alii volunt: alia nomina impoſuere. Primã a bonitate vocis dixere καλλιόπην: hoc eſt Calliopen. καλὸν enim bonum dicitur ὄψ: vox. Secundam κλείω: hoc eſt Clio a gloria: & celebritate rerum geſtarum: quas canit. κλείειν enim celebrare eſt. Tertiam ἐρατώ: hoc eſt Erato: uel a canendis amoribus: uel q cantus ab omnibus deſideretur. Ouidius. Nunc Erato: nam tu nomen amãtis habes. ἐρῶ enim eſt amo. αἱρῶ deſydero: eligo: A quo Aereſes: hoc eſt ſectæ philoſophorum dictæ ſunt. Hinc ſacrarum litterarum ſcriptores Aereticos vocãt: qui qum noſtræ religionis ſint: a fidei tamen veritate declinãt: & Aereſim: hoc eſt ſectam nõ recte ſentientium amplectũtur. Quartã a voluptate: ac laſciuia cantus θάλειαν: hoc eſt Thalian. θάλλειν enim virere: germinare: florere eſt. Quintam μελπομένην: hoc eſt Melpomenen a canẽdo. μέλπομαι eni ſignificat canto: modulor: dictum ἀπὸ τοῦ μέλος ποιεῖν: hoc eſt a cõcentu faciẽdo. μέλος enim veteres græci μελῳδίαν: hoc eſt modulationem dicebant: quod latini nũc quoq; obſeruant. Sextam τερψιχόρην: hoc eſt Therpſichoren ἀπὸ τοῦ τέρπει τοὺς χορούς: hoc eſt a delectandis choreis. Ideo a

Philoſte/phanus. Heſiodus Perſius Varro Heſiodus Ouidius

Cytheriades Cytheron. Aſopus. Scolus Aſopia Pierides Emathia. Pieris Pieres Pierius Theſpiades Theſpia Theſpis Argus Argo Argonaute Aſcra Aſcræus Pegaſides Hippocrinides Hippocrine Caballinus fons. Pegaſeus Hippe Thea Libethrides Magneſia Magneſii Magnetes Libethros Libethra. Pipleides Pipleæ Pipleus. Peplum Mnemoſynides. Mnemoſyne Caſtalides Caſtalius Caſtalia Calliope Clio Erato Aereſes Aereticus Aereſis Thalia Melpomene Melos Therpſichore

Cytharistria — quibuſdam Cytharistria dicitur. Septimam ατερπην: hoc eſt Euterpen á ſuauitate con/
Polymnia. — centus. α. enim bene ſignificat: τερπειν delectare. Octauam πολυμνιαν: hoc eſt Po
lymniá a multitudine carminū: ſiue laudationum. πολυ enim multum ſignificat: υμνω
Hymnus — canto: laudo: nam υμνοσ cáticum eſt: quem nos quoq; Hymnū dicimus: A quo Hymne/
Hymnetes — tem cantorem: & υμνοσ επι νεκροισ funebris cantus eſt: quē noſtri veteres Nenias
Nenia — vocauere. Nonam ουρανιαν: hoc eſt Vraniam: quaſi cæleſtem: uel a cæleſtiū rerum can/
Vrania — tu: uel a cantus diuinitate. ουρανον enī cælū græci vocát ουρανιον cæleſtem. Quidam
Muſeus — a muſis Muſæum appellatum volūt. Vetuſtiſſimus apud græcos poeta fuit tempore Heſio
di: fuitq; vnus ex Argonautis: filium fuiſſe Apollinis quidam volūt: alii Eupinolphi. Extat
Carmēta — nūc quoq; iocūdiſſimum poema eius de amore Leandri & Ero. Item a carmine Carmenta
deducitur. Hæc filia fuit Ionii Arcadum regis: & nurus Pallantis: qui Euádri auus fuit: ge/
Euander — nuitq; Euandrum ex Mercurio: qui vir ſummus fuit: & rebus geſtis inter Hercnles: qui plu/
rimi fuerūt: cōnumeratus. Carmenta græcarum litterarū doctiſſima fuit: & vates. Quumq;
Euander virum eius: quem patrem exiſtimabat: ſiue caſu: ut quidá volūt: ſiue orta inter ſuos
ſeditiōe occidiſſet: proptereaq; ex Auito regno eſſet expulſus: magna ei vaticinádo promit
tens: ut in Italiam veniret: perſuaſit. Ambo igitur mare ingreſſi ad hoſtia tyberis peruene/
runt: indeq; per tyberim progreſſi ad montem palatinum. Vnde expulſis ab originibus ea
loca tenuere: in quibus poſtea Roma condita fuit: paruum quoq; oppidulum in Palatino
mōte fundarūt: in quo herculem ſuperato Gerione ex Hiſpania redeūtem excepere: qui eos
a metu Caci latronis infeſtiſſimi liberauit. Hinc poſt Troiæ euerſionem Aeneam nouas ſe
des quærētem in bello aduerſus Turnū iuuerūt Palláte Euádri filio cum copiis in eius ſubſi/
dium miſſo: quē mox interfectum miſere fleuit. Carmēta igitur: quod futura carmine præ/
Nicoſtrata — dicere ſoleret: ita appellata eſt: qum prius Nicoſtrata diceretur. Hæc gentem illam rudem
antea: ac plane ſilueſtrem: & mores: & litteras docuit. Propter quod veteres græcæ litteræ
pene eadem a principio cū latinis fuere. Cuius rei inditium eſt Delphica tabula vetuſti æris
quæ in biblioliotheca palatii Romæ dono principum dicata palladi fuit: in qua ſic erat ſcri
ptum: ΝΑΥΣΙΚΡΑΤΙΣ ΤΙΣΑΜΕΝΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ. Poſtea
edax omniū rerum vetuſtas mutauit litterarum formas præſertim apud græcos: apud quos
linguarum quoq; magna varietas eſt. Hinc Carmentá adhuc viuentem diuinis celebrarunt
honoribus. Mortuæ uero ſub infima parte Capitolii: vbi viuens habitauerat. Sacellū dica/
Carmentalia. — uere: & Carmentalia inſtituere: Portam quoq; Carmentalem ex eius nomine dixerunt. In/
Carmētal' porta. — uentricem etiam litterarum fuiſſe prædicantes. Sed de litterarum inuentione variæ ſunt opi
niones. Quidam Aſſyriorum litteras ſemper fuiſſe exiſtimant. Alii apud Aegyptios a mer
curio inuentas: ut Gellius. Alii apud Syros repertas. Nōnulli Theutem quendá reminiſcen — Gellius.
di non memoriæ gr̄a earum inuentorem fuiſſe produnt: ut Thamus ille apud Platonem re — Theute.
fert. Illud inter omnes conſtat Cadmū. xvi. litteras e Phœnice in Græciá detuliſſe. α β γ — Thamus.
δ ε η ι λ μ ν ο π ρ σ τ υ. His Palamedē Troiano bello q̄ttuor adieciſſe: ξ θ φ χ. — Cadmus.
Grues — quas volunt eum ſimul cum ordine aciei a gruibus didiciſſe. Conſtat enim Grues miro in/ — Palamedes
genio: quem ſequantur: eligere: in extremo agmine per vices: qui acclament: diſponere: & q
gregem voce contineant: excubias habere nocturnis temporibus: lapillum pede ſuſtinentes
qui ſomno fatigatis decidēs ſono indiligentiam coarguat. Cæteras dormire capite ſub alis
condito alternis pedibus inſiſtentes. Ducem ſolum erecto collo prouidere neceſſaria: ac p̄di/
Agruo — cere. Hinc Agruere: quod proprium gruū eſt factum: Ingruere: quod eſt ſimul: & gruū mō
Ingruo. — inuadere. Virgilius. Ingruit Aeneas Italis: & p̄lia miſcet. Et Cōgruere: quod eſt conuenire: — Virgilius.
Congruo — A quo Congruū conueniens: & Cōgrue conuenienter. Et Grūmiæ dicuntur loca media: in
Congruū — quæ directa directa quattuor congregantur: & conueniūt viæ. Item Grūma menſura quæ/
Cōgrue — dam: qua fixa viæ ad lineam diriguntur: ut eſt agri menſorum: & ſimilium: A quo fit Degrū
Grūmiæ. — mor verbū: quod eſt dirigo. Lucillius. Viamq; degrūmaris: ut in caſtris menſor facit olim. — Lucillius
Grūma — Ennius. Grūmam dirigere ſe: et degrūmari dixit. Grūnire uero proprium non gruū: ſed ſuū — Ennius
Degrūmari — eſt. Varro. Grūnit lepido lacte ſatur mola mactatus porcus. Cicero. Aut grūnit qum iugula — Varro
Grūnire — tur ſus. Laberius. Grūnientē aſpexi Scropham. Hinc Grunuli lares dicuntur Romæ conſti — Cicero
Grunuli — tuti ad honorē porcæ: quæ triginta peperat. Eaſdem grues manſuefactas laſciuire: gyroſq; — Laberius
Saburra — quoſdam indecoro curſu etiam ſingulas pergere: pontum tranſuolaturas Saburra ſtabiliri:
q̄ eſt harena immūda: q̄ naues vſq; ad certá menſurá onerari conſueuerūt. Virgil'. Et cymbæ — Virgilius
Saburro. — inſtabiles fluctu iactante ſaburram: A quo fit verbum Saburro: Cuius paſſ' uū eſt Saburror.
Saburror — Solinus. Grues volaturæ harenas deuorant: Sublatiſq; lapillis ad moderatam grauitatē ſa/ — Solinus
burrantur. Diuerſas præterea litterarum formas volando tradunt grues efficere. Propterea
obiectum ab Vlyxe Palamedi: quod non ipſe litteras: ut gloriabatur: & bellicū ordinē inue — Philoſtra/
niſſet: ſed a gruibus didiciſſet. Vnde apud Philoſtratū græcū autorē ſic loquit' Palamedes. — tus

ἐγὼ γράμματα οὐχ ἄρων. ἀλλ' ὑπ' ἀντῶν ἀρέθην. πάλαι γὰρ ταῦτα ὢν μοισῶν οἴκῳ κείμενα ἐδεῖτο ἀνδρὸς τοιούτου. θεοὶ δὲ τοιαῦτα διὰ ἀνδρῶν σοφῶν ἀναφαίνοισι γέρανοι μὲν οὖν οὐ μεταποιοῦνται γραμμάτων. ἀλλὰ τάξιν ἐπαινοῖσαι. πέτονται πορόονται γὸρ ἐς λιβύην ξυνάψοισαι μικροῖς ανθρώποις.Ego inquit litteras nō inueni:Sed ab ipſis inuen/tus ſum. Nam qum iam diu in ædibus muſarum latuiſſent:eiuſmodi viro egebát. Dii enim talia per ſapientes viros in lucé ꝓferunt.Grues quidem litteras neſciunt:ſed ordiné ꝓbátes volitát:dum aduerſus Pigmæos dimicaturæ in Lybiam tranſeunt. Ob hanc cauſam grues a poetis Aues Palamedis dicunť.Martialis.Turbabis verſus:nec lr̃a tota volabit: Vná ꝑdi deris:ſi Palamedis auem.Palamedes Naupelii regis Euboæ filius fuit: qui Vlixi ne in bel/lum aduerſus Troianos proficiſceretur:ſtultitiam ſimulanti: & cum diuerſis animalibus lit tus aranti:Telemachum filiū ex Penolope ſuſceptum ante aratrū appoſuit: ut ſimulationé eius hoc modo detegeret.quo viſo Vlixes ſubito ſuſpendit aratrum.Præterea qum compa/randi frumenti gr̃a profectus aliqñ in Thraciam eſſet Vlyxes:vacuuſq; reuerſus nihil ſe tru/menti repperiſſe affirmaret:mox eodé ꝓfectus Palamedes:maximá truméti copiá adduxit Quibus rebus:& aliis pleriſq; indignatus Vlyxes Palamedis gloriam graui: & iniquo aío ferebat:& vbicunq; poterat honori:ſaluti:vitæ illius inſidiabať.Tandẽq; qum Palamedes in bello aduerſus Troiam ducatū eẽt adeptus:Vlyxes quibuſdam ſeruis illius ſubornatis in gens auri pódus ſub tabernaculo eius ſepeliri iuſſit:Deinde veniſſe nuntiū cū lr̃is finxit:qui bus ſcribebatur Palamedem cū Priamo cóſiliū iniiſſe ꝓdendi exercitus græcorū: iamq; in/genté pecuniá a Priamo habuiſſe.Miſſi ſunt illico:qui tabernaculum eius diligenter ꝑquire rent:inuétoq; auro:qđ ſub tabernaculo erat ſepultum:habita eſt ſceleri fides:& Palamedes tanq̃ ſons lapidibus a multitudine obrutus fuit.Hic etiam præter lr̃as:et ordiné aciei fertur Dationé ſigni Teſſeras:hoc eſt Symbolū bellicū:de quo ſupra diximus:& Vigilias Troiá/no bello inueniſſe.Sicut ſignū e ſpecula:qđ Speculare ſignū dicitť:inuenit Sinon:Inducias Lychaon:Fœdera Theſeus:Auguria ex auibus Caras:a quo Caria appellata:ex cæteris aía libus Orpheus.Quidá etiá volūt Menſuras:& Pondera:nó Phidoné argiuū:ſed hūc ipm Palamedé inueniſſe.Totidé etiá lr̃as repperiſſe Simonidé medicū ferūt: ψ ζ κ ω.Quaꝝ omniū vis in lnoſtris lr̃is recognoſcitť.Ariſtoteles.xviii.priſcas fuiſſe cómemorat: α β γ δ ε ζ η κ λ μ ν ο π ξ σ τ υ ψ.Et duas ab Epicharmo:nó a Palamede additas:θ χ Alii has in Aegypto inueniſſe quendá noie Menóna affirmát:qndecim annis ante Phoroneum vetuſtiſſimū græciæ regé.Epigenes grauis auctor ſyderū obſeruatóes ſeptingétoꝝ viginti annorū:apud Babylonicos coctilibus laterculis inſcriptas fuiſſe affirmauit. In latium eas attulit Nicoſtrata:Propterea latinorū quoq; lr̃æ ab initio ſexdecim tantúmodo fuerūt: quemadmodū græcorū.Sed aucto poſtea apud illos vſq; ad quattuor & viginti lr̃aꝝ nume ro noſtri quoq; ab illis aliq̃s alias ſumpſere:quibus in noſtra lingua:ꝑſertimq; in græcarum dictionū ſcriptione vterenť.Sexdeci:quibus primo vſi in latio fuerunt:has Remius gráma ticus fuiſſe cómemorat:A B C D E G I L M N O P R S T V. Poſtea.H.addita é: quá non litterá:ſed aſpirationis notá eẽ voluere.Ité.F.ex duobus.Γ.cópoſitá:&.φ.lr̃e vim habenté:aſpiratione detracta:&.K.eiuſdem cū.C.lr̃a poteſtatis: &.Q..quo carent græci: &.X.ac.Z.quas a græcis ſumptas eſſe manifeſtū eſt:alterá.CS:Alterá gemini.SS.vim ha/benté.Claudius.Cæſar aliam addidit ſimplicé figurá:quá pro.PS.hoc eſt.ψ.græca lr̃a ſcri bi voluit.Sed nemo auſus eſt veteré ſcripturá poſt Claudii impiū cómutare.Aegyptii variis aíaliū figuris pro lr̃is vtunť.Quod adhuc Romæ in veteribus obeliſcis conſpicari licet.Sin gulæ aūt lr̃æ ſingula noía exprimūt.Vtputa Vultur naturá rerū ſignificat:ꝙ nullos mares in ter eas aues inueniri cómemorant.Apis regé:qa moderatoré pp̃loꝝ oportet:cū iuſticie acu leo clæmétiæ mel habere cómixtū.Ité a cano fit Tubicen.q tuba canit: qđ inſtrumentū vul go notū eſt:Tuba aūt a tubo canali ligneo:de quo ſupra diximus.Ná & ex lignis tubæ fiūt & ex cornibus:& q̃ ex ære ſunt Tubæ ductiles appellanť:q̃ uero ex ligno:uel cornu:ligneæ: uel corneæ.A tuba uero Tubuluſtrū dictū:ut Varro ſentit:qđ eo die in atrio ſutorio ſacro/rū tubæ luſtrabáť.Aeneá tubá primus Piſeus tyrrhenus traditť inueniſſe.Ité a cano Tibicen q tibiis canit:et fœminino genere Tibicina.Martialis de Tibiis.Ebria nos madidis rūpit ti bicina buccis.Varia tibiarū genera erát.Quædá eni Seranæ dicebanť:q̃ pares erát:et æq̃les habebát cauernas.Aliæ Phrygiæ:q̃ erát impares:et inæq̃les cauernas habebát.Virgi.Biforé dat tibia cantū:hoc eſt biſonū:& diſſimilé.Ná ut Varro inqt: Tybia Phrygia dextra vnū foramé habet:ſiniſtra duo:quoꝝ vnū acutū ſonū habet:alterū graué. Dicebať hæc & Ob/liq̃ tibia ob eá róné.Phrygia aūt dicta eſt:quia in Phrygia primū repta eſt a rege Mida. Ité aliæ tibiæ ſimplices erát:et id genꝰ Monaulos vocabať.μονον.n.græci ſolū dicūt:αὐλὸν tibiá Huius inuétor Mercuriꝰ fuit.Aliæ geminæ:q̃rū auctor Marſyas fuit. Erát et Præcéto

Left margin: Martialis; Sinon; Lychaon; Theſeus; Orpheus; Phydon; Simonides; Caras; Ariſtoteles; Epichar/mus; Menon; Epigenes; Remius; Claudius; Nicoſtrata; Varro; Piſeus; Martialis; Virgilius; Varro; Midas.; Marſyas.

Right margin: Aues Palamedis; Palamedes; Datio ſigni; Teſſera; Symbolū bellicū; Vigiliæ.; Speculare ſignū.; Induciæ; Fœdus; Auguria; Caria; Menſuræ; Pondera; Tubicen.; Tuba; Tuba ductilis; Tuba cornea.; Tuba lignea; Tubuluſtrum; Tibicen; Tibicina.; Serana tibia; Pbrygia tibia; Obliqua tibia; Monaulos; Præcétoria tibia

Vaſta tibia riæ tibiæ:q̄rũ locus erat ad puluinaria p̄cinẽdi:& Vaſcæ:q̄ foraminũ numero p̄cẽtorias an
Miluina tibia tecedebãt:et gingriæ:q̄ licet breuiores:ſubtilioribus tñ cũ modis inſonãt:et Miluinæ:q̄ in ac
Lydia tibia. centus excũt acutiſſimos:& Lydiæ:q̄ et Thurariæ dicunt᷑:& Aegyptiæ oĩbus clariorẽ vocẽ
Thuraria tibia. hñtes:Lydiæ iõ appellatæ:q̄ iis in ſacrificiis:& int thura vti ſoleret.Lydios modulos inue
Aegyptia tibia. nit Amphion:Dorios Thamiras thrax:Phrygios Marſyas phryx. Cum tibiis voce canere Amphion.
Gingrina tibia Troezenius Dardanius inſtituit.Eſt et genus exiguarũ tibiarũ:q̄ a voce anſerũ Gingrinæ di Thamiras.
Gingrire cunt᷑.Eteni Gingrire anſerũ vocis propriũ eſt A quo Gingritor Tibicen appellat᷑. Gingre Marſyas
Gingritor. ria uero ex multis obſoniis decerpta dicunt᷑.Gindes uero flum9 eſt in Mantianis mõtibus Troezeni9
Gindes naſcens:& p Dardanos fluens ingredit᷑ Tigrim. Hic qum ſecũdæ poſt Euphraten magni
tudinis Cyri impetũ veniẽtis cõtra Babylonios intercipet:& qdã ex militibus ſumme dile
ctus regi:eius mol.ens tranſitũ rapacitate fluuii abſorptus eſſet:iratus rex vlciſci amicũ ſta/
tuit iurans eũ qui nũc p̄clarũ equitẽ vorauiſſet:mox vix genua mulieris ablutuꝝ.Nec pagẽ
do ſegnior bellũ hoſti indictũ cũ flumine geſſit:& anno integro Gindẽ p magnas deductũ
Tibiæ vnde. foſſas in quadraginta ſex alueos partitus eſt.Tibiæ primo ex gruũ tibiis:a quibus nomẽ ha
Tibialis calamus bent:tũ ex harũdinibus factæ ſunt:Vnde Tibialis calamus dictus eſt:quẽ Auleticon vocant
Auleticos Item Zeugites a paritate:q̄ ex eo duplices fiebant tibiæ:poſtea ſacrificæ Thuſcorũ tibiæ ex
Zeugites. buxo fieri cœptæ:ludicræ uero ex loto arbore:deinde ex oſſibus aſininis:poſtea ex argento
Tibicines Tibicines etiã dicunt᷑ trabes:quibus ædificia ſuſtentant᷑. Iuuenal'. Nos vrbẽ colimus tenui Iuuenalis
tibicine fulctam:quod a tibiis canentiũ ſilitudine tractũ videt᷑:Hi eni cantantes ſono tibia
rũ iuuant:& quæ ſuſtentãt:ne fatigent᷑ cantando:qđ vſq; adeo verũ eſt: ut nõ mõ cantãtes
& muſici: ſed etiam oratores adhibendos ſibi aliqñ Tibicines exiſtimauerint. Notum eſt
C.Gracchi p̄cipui ſuorũ tempoꝝ oratoris exemplũ:cui concionanti conſiſtens poſt eũ mu C.Grac/
Tonarios. ſicus tibia:quã Tonarion vocãt:modos miniſtrabat:quibus deberet intendi.Eadẽ rõne & chus.
verſus quidã Tibicines dicunt᷑:qui ad ſui ſuſtentationẽ dictiones aliquas alioqn ſupuacuas
Forte. hñt.Virgil'.Aſpectãs ſiluã imenſam:& ſic forte p̄catus.Forte quantũ ad ſenſum nihil facit: Virgilius
Subulo ſed ob id dũtaxat poſitũ fuit:ut verſus cõſtaret.Thuſcorũ lingua Tibicines Subulones vo/
Cornicen cant᷑:a ſubulæ:uel potius ſubulonis cornu ſilitudine:de quibus ſupra diximus. Itẽ a cantu
Liticen. Cornicen:q cornu canit.Itẽ Liticen:q canit lituo.Eſt aũt Lituus proprie tuba incurua di/
Lituus cta a ſono.Homerus.λίγξε βιός: hoc eſt inſonuit neruus. Virg.Et lituo pugnas inſignis Homerus
Auguralis virga. obibat:& haſta.Ab huius poſtea ſilitudine Lituus appellatus eſt Augural' virga breuis:in la Virgilius
tere:q̄ robuſtior eſt:incurua.Idem.Ipſe q̄rinali lituo:paruaq; ſedebat Succinctus trabea:le/ Idem
Siticen. uaq; ancile gerebat.Itẽ Siticen:q apud Sitos canere ſolitus eſt:hoc eſt vita functos:& ſepul
tos:Hi propriũ genus tubæ q̄ canerẽt habuerũt a cæteroꝝ tubicinũ proprietate diſtinctum
Siciniſtæ quos Siciniſtas vulgus appellat:q rectius loquũt᷑ Sicinniſtas:n:lr̃a geminata. Sicinniũ enĩ
Sicinniũ. genus veteris ſaltatõis fuit.Saltabũdi aũt canebãt:q̄ poſtea ſtãtes canere cõſueuerũt. Actius Actius
appellari Sicinniſtas ait nebuloſo nõie:credo propterea nebuloſo:q̄ Siciniũ cur diceret᷑:
obſcurũ eſt.Nos Sicinniũ q̄ſi Siticinniũ:hoc eſt cantũ apud Sitos:hoc eſt ſepultos appella
ri exiſtimamus:quemadmodũ a canẽdo dicimus Galliciniũ: de quo ſupra diſſeruimus.Sal
Saltatõ funebris tationẽ funebrẽ:ac Funebres ludos Acaſtus in Iolcho inuẽnit:Sicut Saltationẽ armatã Cu
Funebres ludi retes docuere.Pyrrhicen Pyrrhus.Suetonius de Cæſare.Pyrrhicen ſaltauerũt Aſiæ: Bithy Pyrrhus.
Saltatio armata. niæq; principum ludis.Idem de Nerone.Pyrrhicas q̄ſdã e numero Epheboꝝ:quibus poſt Suetonius.
Pyrrhicæ æditã operã diplomata ciuitatis Romanæ ſingulis obtulit.Int Pyrrhycarũ argumẽta Tau Idem
rus Paſiphaen ligneo iuuencæ ſimulachro abditã iniit.Quodã etiã armatæ ſaltatõis genus
Hormus. apud Lacedæmõios inueniſſe legim9 Lycurgũ:quã Hormũ vocari Lucian9 i libro quẽ đ ſal Lycurgus
tatõe edidit:refert.Cõſtituebat᷑ id genus ex adoleſcẽtibus:& virginibus alternatim ad cho Lucianus
ream diſpoſitis.Ducebat chorũ adoleſcẽs militarẽ exercẽs pitiã:q̄ poſtea in inuadendis ho
ſtibus vti poſſet.Seq̄bat᷑ virgo:modeſtia q̄dã inſignis:& fœmineũ ſaltũ decẽter agebat.Ex
quo intelligebat᷑ Hormũ cõſtitui ex duabus illis virtutibus tẽperãtia: ac fortitudine. Itẽ ab
Oſcines Oſcinũ ore:& canẽdo Oſcines dictæ:q̄ aues ſunt auguriũ ore faciẽtes.Vñ Oſcinũ auguriũ:qđ can
tu auiũ fit.Plynius tñ Oſcines aues oẽs dici exiſtimat:q̄ canũt.Tria eni genera auium facit. Plynius
Alites. Primũ carũ:q̄ vngues ac digitos hñt.Secundũ Oſcinũ:quibus cantus eſt oris.Tertiũ Alitũ:
Galliciniũ. q̄ in magnitudine a cæteris differũt:ut ſunt Pauones:Gallinæ:& ſilia.Itẽ a cano Galliciniũ
Vaticinium tps quo galli canere cõſueuerũt.& Vaticiniũ vatũ carmen:quapropter et vates ipſi a vinciẽ
Luſcinia. dis carminibus ſunt apellati.Itẽ a canẽdo Luſcinia dicit᷑:qđ lugẽdo canat. Auis eſt: quam
Philomela græci Philomelã vocãt:lugere hæc auis canẽdo dicit᷑. Martial'.Flet philomela nefas inceſti Martialis
Progne tereos:& q̄ muta puella fuit:garrula fert᷑ auis.Cũ fletus hæc eſt.Philomela:& Progne filiæ
fuerũt Pandionis Athenienſiũ regis.Hic qum Eritheo pr̃i in regno ſucceſſiſſet:auxilio Te/
rei Thracũ regis ꝓfligauit regẽ ponti:q Athenas obſidebat.Propt qđ meritũ Prognẽ filiã
Philomelæ ſororẽ illi dedit vxorẽ.Ouidius.Quem ſibi Pãdion opibuſq; viriſq; potentẽ: Ouidius

Et genus a magno ducentē forte Gradiuo Connubio Progne iunxit. Ex hac Tereus filium
Ityn ſuſcepit. Sed qum deſiderio videndæ ſororis vxor Terei teneret: exorauit virū: ut Athe
nas ꝓfectus Philomelam ad ſe duceret: Qui mādata pagens aduentū Philomelæ a Pandio
ne impetrauit. Verū dum in itinere eēnt: in libidinē mulieris exardens quāuis repugnantem
compſſit: Poſt hæc ne exprimere facti obſcenitatē poſſet: linguā ei abſcidit: & ſeruo in vin/
clis cuſtodiendam tradidit: reuerſuſq; ad vxorē maris nauſea defunctā ſimulauit. Philome/
la tedio carceris affecta: rem omnē vti geſta fuerat: acu in tenuiſſima tela deſcripſit: hanc an
cillæ Prognæ clam deferendam tradidit. Progne re intellecta: ac diſſimulato ad tps dolore:
poſtq̄ orgiorū tps aduenit: thyrſis: & pellibus pro more inſtructa ſororē adit: eamq; eodē
indutā habitu ducit ad regiam. Hic cōmunicato conſilio veluti furiis agitata Ityn paruulū
filiū interficit: viroq; domū redeunti epulādū apponit: q re tandē ob delatū iuſſu Prognes
in fine cænæ pueri caput: cōperta: dū fugientē vxorē furibundus pſequit̄: mutatā deoꝝ mi/
ſeratione in hirundinē vidit: quæ conſuetudinē habitandi intra hominum tecta ſemper ſer/
uauit: ipſe in Vpupam conuerſus eſt: ideoque militarem criſtam adhuc in capite gerit: &
quaſi adhuc filium quæritans clamat ποῦ ποῦ: quod ſignificat vbi vbi. Mutare autem
Aeſchylus. hanc pennarum colorem Aeſchylus ſcribit: obſcenam alias paſtu auem: ut quæ filium ſum/
pſerat in cibum: ſed criſta viſendam inſigni: quam contrahit: ſubrigitque per capitis longi/
Ariſtoteles tudinem. Aeſchyli quidem Tragœdia de Vpupis non extat. Sed hos verſus eius adducit
Ariſtoteles in libris: quos de hiſtoriis animalium ſcriptos reliquit.

Quin & ſui ſpectantem affert Epopē mali: Colore pingens ſpeciem multimodo: Epops.
Saxicolam: improbū: arma geſtantē militē: Adultū: & infantē varia ſegerit forma.
Nam vere candicans vbi diu fuit nouo: Aeſtate tum deinde vbi canduit ſeges:
Variis alas maculis guttatas mouet. Vagatur quoq; ſemper: appetens loca:
Deſerta: quærens nemora: atq; inuias rupes.

Itys uero in Phaſianam mutatus eſt: quæ auis picturatarū veſtiū colores ſeruat: quibus vti Phaſiana
regii pueri ſolebant: geminaſq; ex pluma aures ſubmittit ſubrigitq;. Hæc auis in cholchis fre
quēs eſt: pſertim iuxta flumen phaſim: ꝑ quē Argonautæ in colchis peruenere: vnde ad nos
Martialis. allata nomen habet. Martial. Argiua primū ſum tranſportata carina: Ante mihi notum nil
niſi Phaſis erat. At philomela in auē cōuerſa eſt ſui nois: nec ceſſat deflere cantu dulciſſimo
iniuriā: quā paulo ante elinguis promere nō poterat. Ideo a noſtris a lugēdo canēdoq; Lu/
ſcinia vocata eſt. Mirū eſt tantā vocē: & tā ptinacē ſpūm in tā paruo corpuſculo eſſe: ut niſi
viſa fuerit vix credi poſſit. Sonū ædit pfecta muſicæ ſcia modu'atū: q nūc cōtinuo ſpū trahi
tur in longū: nūc variat̄ inflexo: nunc diſtinguit̄ cōciſo: copulat̄ intorto: ꝓmittit̄: reuocat̄
infuſcat̄ ex inopinato: plenus: grauis: acutus: creber: extētus. Vbi viſum eſt: ut Plynius inqt
vibrans: ſummus: medius: imus: breuiterq; oīa tā puul' in faucibus: q tot exqſitis tibiarū tor/
mētis ars hominū excogitauit. Singul' etiā ſunt cantus: & nō iidem oībus: ſed cuiq; ſuus: cer/
tantq; inter ſe pa'am animoſa contentōe. Victa morte ſæpe vitā finit: ſpū potius deficiēte q̄
cantu. Meditant̄ cantū iuniores: verſuſq; quos imitent̄: accipiūt. Audit diſcipula intentiōe
magna: & reddit: viciſſimq; reticent. Intelligit̄ emēdate correctio: & in docēte qdā rephen
ſio. Ergo ſeruorū illis pcia fuere: & carius aliqñ emptæ ſunt: q̄ armigeri. Candida Romæ
empta fuit tpibus Claudii principis: & Agrippinæ eius vxori dono data. Viſum etiā ſæpe
fuit iuſſas canere cœpiſſe: & cū Symphonia alternaſſe: quēadmodū hoies quoq; repti ſunt:
q ſonū earū addita in trāſuerſas labias frōde harūdinea: qñ foramine inſpirātis linguæ red
derēt. Verū aucto æſtu in totū alia vox fit: nec modulata: aut varia: mutat̄ & color: Poſtre/ Attis Cranaus.
Martialis. mo hyeme ipſa nō cernit̄. Luſcinia a poetis aliqñ Attis vocat̄: qſi Attica. Martial. Sic vbi Cranai.
multiſona feruet ſacer attide luc9. Extatq; apud græcos tragœdia Philochori de philomela Attica
q Attis inſcribit̄. Attis filia fuit Cranai Athenarū regis: q Cecropi in regno ſucceſſit: A quo Actica thon
Inqlini Cranai ſunt vocati. Hæc noīe ſuo regionē: q eſt inter Achaiam: & Macedoniā: At/ Athenæ Mara/
ticā: et Attidē noīauit: qum Actica prius ab Actæone diceret̄: ſiue ab ἀκτῆ: qđ littu ſignifi Atticus.
Virgilius cat: qum ea regio magna ex pte littoral' ſit: q voce vtimur etiā latini. Virgi. At ꝓcul in ſola ſe Atticiſſo.
cretæ Troades acta. In hac ſunt Athenæ: & Marathon campus cū oppido eiuſdē nois. Ab Siciliſſo.
hoc Atticus adiectiuū nomē deducit̄: & Atticiſſo verbū: ſicut Græciſſo: & aduerbiū Attice Attice Cecrops
hoc eſt lingua Attica: hoc eſt Attice loquor: & græce loquor. & Siciliſſo: ſicula lingua lo/ Cecropia
Plautus quor. Plautus. Non atticiſſat: ſed ſiciliſſat. Athenas primus condidit Cecrops: A quo vrbs Mopſia Ion.
Cecropia vocitata: Poſtea a mopſo Mopſopia: A filio Xuthi Ione Ionia: A Neptuno q a Ionia Poſidon
græcis Poſidon dicit̄ Poſidonia: ſiue Neptūnia: A Minerua Athenæ: quippe græci Miner Poſidonia
uam Athenā vocitāt. Ab hoc uero Athenienſes: & Athenæi dicti. Tradūt eni q tēpeſtate Ce Neptūnia.
crops eā vrbē cōdidit: apparuiſſe illic oliuæ arborē: & alio loco aquā erupiſſe. Tūc regē du Athenienſes
plici pdigio motū ad Apollinē Delphicū ſciſcitatū oracula miſiſſe. Rñſum oleā qdē Mi/ Athenæi.

neruam ſignificare: vndam uero Neptunũ. Nunc in eorum poteſtate eſſe: vtrius potius no
men vrbi imponerent. Itaq; Cecropem ciues oés vtriuſq; ſexus ad ferendũ ſuffragiũ conuo
caſſe. Conſulta igit̃ multitudine mares pro Neptuno: fœminas pro Minerua ſuffragia de
diſſe. Quoniam uero vna plus inuenta eſt fœminarũ: Mineruã viciſſe: atq; ita ἀπὸ τῆσ
ἀθήνησ: hoc eſt a Minerua Athenas appellatas: ſed ob eam rem indignatũ Neptunũ emiſ
ſis ingenti ꝓcella æquoreis fluctibus omnẽ Atticã regionẽ deuaſtaſſe cõmemorant: quẽ ut
mulcerent Athenienſes: triplici ſupplicio mulieres affeciſſe: ut nulla poſt eũ diem ſenatũ in/
grederet̃: nulla earũ proles maternũ nomen acciperet: ne quis eas Athenæas: ſiue Athenien
Steſichorus. ſe: ſed atticas vocaret. Tradũt Luſciniam aliqñ in ore Steſichori infantis ceciniſſe: mirabili
auſpitio ſummũ eũ poetã futurũ: & cantus ſuauitate oẽs qui ante ſe fuerãt ſupaturũ. Hora.
Steſichoriq; graues camenæ: Hic Euphorbii: ſiue Euphemii filius fuit: ſiue ut alii dicũt Eu/ Horatius
Hmerus. clidis: uel Hyetis: uel Heſiodi: ex Himera Siciliæ vrbe: ex qua Himereus eſt dictus. Nõnulli
Himereus. eum in vrbe Italiæ Metauria ortũ dicunt: Alii in oppido Archadiæ Palantio. Inde ꝓfugũ
Catanam veniſſe: eoq; in loco defunctum: & extra portam vrbis ſepultum fuiſſe: portamq;
Steſichoria. ab eo Steſichoriam nũcupatam. Aetate quidem poſterior fuit Alcmane poeta: floruit trige
Alcma ſima ſeptima olympiade: ſextaq; & quinquageſima obiit. Mamertinus ei frater fuit: geome
Mamertinus. triæ peritus: Alterum quoq; fratrem habuit legum latorem: nomine Helianacta. Excellens
Helianax ipſe lyricus fuit: ut non immerito facundiam eius cantum luſciniæ: ut diximus: auſpicatum
tradant. Extant poemata eius libri ſex & viginti Dorica ſcripti lingua. Proditũ eſt qum car
men aduerſus Helenam contumeliæ plenum ſcripſiſſet: repente oculis captũ fuiſſe. Poſthæc
qum in ſomno monitus Palinodiam ſcripſiſſet: laudes eius decantãs: viſum recepiſſe. Ideo
autem dictus eſt Steſichorus: ꝙ primus ſaltare ad citharam inſtituit: hoc eſt choream duce/
Tiſias. re: Antea Tiſias vocabatur. Palinodia cõtrarius cantus eſt: & dici poteſt recantatio: ſiue re
Palinod. cẽtus: ſiue retractatio. ᾠδὴν enim græci cantum dicunt: πάλιν rurſus. A Steſichoro Ste/
Steſichorum car ſichorium carmen appellatũ: de quo in libro quem de metris ſcripſimus: diligẽtiſſime diſſe/
men. Canor ruimus. Item a cano Canor: quod proprie conſonantiam quandam ſignificat. Quintilia/ Quintilia.
Cantito nus. Vocis rationem Ariſtoxenus muſicus diuidit: ῥυθμὸν καί μέλοσ ἔμμετρον:
Cantus Cantio quorum alterũ in modulatione eſt: alterum canore: ac ſonis conſtat. A canto uero fit Can/
Cantiũcula. tito frequentatiuum: & Cantus: & Cantio: Cuius diminutiuum eſt Cantiuncula: & Can/
Canticum. ticum: quod proprie ſignificat elegantem cantum: atq; laſciuum. Quintilianus. Sit poetæ le Quintilia.
ctio cum ſuauitate quadam grauis: & non quidem proſæ ſimilis: quia carmen eſt: & ſe poe/
Hymnus. tæ canere teſtantur: non tamen in canticum diſſoluta: Græci Canticum Hymnum vocant.
Pſalmus. Item Pſalmum. Sed proprie Hymnus dicitur: qui voce naturali fit: Pſalmus: qui aliquo mu
Pſalmodia ſico inſtrumento: Vnde Pſalmodia deducitur: Canticum mixtum: ut qum aliquis ad Cy/
Pſalterium tharam: ſiue aliud muſicum inſtrumentũ canit: Hinc etiam Pſalterium inſtrumentum mu/
Pſaltria ſicum vulgo notum: & Pſaltria Fidicina. Pſalmus autem ἀπὸ τοῦ ψάλλω deriuatur:
Cantator. quod ſignificat canto. Et Cantator: & Cantatrix: & Cantilena: & Canta: quo veteres pro
Cantatrix. Cantata vſi ſunt. Quoniam autem mos veterum fuit: conſtanterq; in hanc vſq; ætatem du/
Cãtilena Canta rat: ut verbis quibuſdam ad carminis ſimilitudinẽ compoſitis homines vtantur: quibus cre
dunt ſe & elicere deos poſſe: & cum eis colloqui: & tonitrua: ac tempeſtates prouocare: &
ſerpentes contrahere: & morbos curare: & hoſtia ſine clauibus aperire: & ſecreta ſcrutari: et
amorem ſibi cõciliare: & alia huiuſmodi infinita etiam contra naturam: factum eſt: ut Can
Incanto. to aliquando pro Incanto accipiatur. Virgilius. Frigidus in pratis cantando rumpitur an/ Virgilius
Incantatio guis. Eſt autem proprie Incãtare verbis ſol: uel etiã rebus qbuſdã adiũctis: aliqd ſupra natu
Incantamentum rã moliri: A quo Incãtatio dicit̃: & Incãtamentũ. Plynius. Quæſtionis ſemp fuit valeant: Plynius
Carmen. ne aliqd verba: & incãtamẽta carminũ. Vbi notãdũ eſt etiã carmina aliqñ pro incãtatõib9
vſurpari. Virgi. Ducite ab vrbe domũ mea carmina Ducite Daphnim. Incãtamentũ eſt lapi
de vulgari: q iuxta flumina fert muſcũ ſiccũ: canũ tãgere impetiginẽ: & eũ q tangit: carmen
hoc dicere: φάγετε κανθαρίδεσ. λύκοσ ἄγριοσ ὔμμε διώκει: hoc eſt fugite
cãtharides: lup9 fer9 nos inſeqt̃: quo fcõ ſtati liberari hoĩe; ĩpetigine arbitrãt̃. Quod gen9
ſtultitiæ mirũ ꝓfcõ ẽ ita i hoim mẽtes ĩuaſiſſe: ut viri ẽt docti: & toti ppli id veꝝ eẽ ſibi pſua
Excãto Recãto ſerit. qppe et i. xii. tabul' ſcriptũ erat: q malũ carmẽ icãtaſſet: et alibi q fruges excãtaſſ;. Eſt. n.
proprie Excãtare rẽ incãtatã alio carmine liberare: qđ & Recãtare aliqñ dicimus. Plynius. Plynius
Nõ pauci & ſerpẽtes ipſos recãtari putãt. Aliqñ tñ Excãtare ꝓ excludere accipit̃. Plautus. Plautus
Nã credo: cuius cor excãtare põt. In urbiũ oppugnatiõibus ſolebãt ante oĩa Romani ſacer
dotes carminibus quibuſdã euocare deũ: cuius in tutela id oppidũ eſſet: ꝓmittereq; illi eun/ Theocrit9.
dem: aut ampliorem locũ: cultũq; apud Romanos. Conſtatq; ideo occultatũ in cuius dei Catullius
tutela Roma eſſet: ne q hoſtiũ ſiſi mõ aduerſus eã agere poſſent. Nota ſunt Theocriti apud Virgilius
græcos: Catulli: atq; Virgilii apud nos amatoria incãtamẽta. Marſorũ cantu etiã in noctur. Homerus.

Homerus na quiete contrahi ſerpẽtes vulgo prodiderunt. Homerus Vlyxem ſcribit vulnerato femi/
ne profluuium ſanguinis carmine inhibuiſſe ωτειλην λοχυσμοσ αλυμονος αντι
θεοιο. λησαν επισαμενωσ.επαηιλη λαιμα κελαινον εχεθον: hoc ẽ vulnus
vero Vlyxis optimi: & deo ſimillimi: ligauerunt perite: cantuq́ʒ ſanguinẽ atrum inhibue/
Heſiodus rũt. Heſiodus. Iſchiadicos carmine ſanari prodidit: hoc ẽ eos: q coxendicũ morbũʒ patiũ/ Iſchiadicus
Cato tur. Morbus ipſe Iſchias appellat᷑. Cato affirmat luxatis mẽbris carmen auxiliari. Luxata Iſchias
mẽbra dicũtur: quæ ſuis locis mota ſunt: ut inferius oñdemus. Quid ꝙ carmen ipm ponit Luxatum
verbis qbuſdã cõpoſitũ fictis: & nihil prorſus ſignificãtibus: quaſi ridicula iſta magis ido/
M. Varro nea ſint ad deũ mouẽdũ. M. Varro carmine ſanari podagras aſſerit. Cæſarẽ dictatorẽ tra/
Cæſar dũt poſt vnũ ancipitẽ vehiculi caſũ ſemp: ut primũ cõſediſſet: carmine ter repetito ſecurita
M. Seruili. tẽ itinerũ aucupari cõſueuiſſe. M. Seruilius. Nouianus in metu lippitudinis duabus litteris
Mutianus græcis ρ et α chartam inſcriptam lino ad collũ circũligatam ferebat. Mutianus. Ter con/
ſul eadem cauſa viuentẽ muſcã in linteolo albo geſtare collo ſuſpenſam ſolitus erat. Sed de
his opinet᷑ quiſq́ʒ ut ei libitũ fuerit. Nos certe verecundia prohibemur: ne plura ſcribamus:
non minus hæc delyramenta putãtes eſſe: q̃ʒ qđ Orpheus: & Archelaus ſcribunt ſagittas e
vulnerati corpe eductas ſi terrã non attigerint: ſubiectas cubantibus optimum amatorium
eſſe. Quis enim non huiuſmodi ſagittarum magnũ numen ſumma diligentia cuſtodiret: ſi
hoc verum eſſe: fuiſſet aliquando compertũ?

AD DOMITIANVM EPIG. SEXTVM.

ELLIGER INVICTIS. Laudat Domitianum: ꝙ in ludis eius viſa ſit mu/
lier in perimẽdo Leone id facere: qđ feciſſe Hercules tãto oĩum gentiũ ſtupore
prædicat᷑. Cõſtat ſane Domitianũ: ut refert Suetonius: nõ mõ virorũ pugnas:
Iuuenalis ſed etiã fœiaꝝ ædidiſſe. Hãc muliebrẽ ĩ venãdo laſciuiã carpit. Iuuenalis. Qum
Papynius Neuia thuſcũ figat aprũ: & nuda teneat venabula mamma. Item Papynius in Syluis. Stat
ſexus rudis: ĩſciuſq́ʒ ferri: Vt pugnas capit ĩprobꝰ viriles. Credas ad Tanain: ferũq́ʒ phaſim
Thermodõtiacas calere turmas. MARS. Belli deus: de quo ſupra diximus. BELLIGER Mars
Martis Epitheton a gerẽdo bello: & per martẽ intelligit virilẽ ſexum: ſicut p Venerẽ mulie Belliger
brẽ. In quo aĩaduertendũ eſt: ꝙ Venerẽ nõ Palladem nominauit: ut oſtẽderet laſciuiæ po/
tius muliebri: q̃ʒ virtuti tribui venationẽ: & recte ſane Martem pro virili ſexu ponit: qum
Mars amare appellatus ſit: q̃uis aliqui a græco deductum malint: quod ẽ αρης: & Acin/ Acintani
tani Hiſpana gẽs ſimulachrũ eius radiis ornatũ maxima religiõe colẽtes: Necum vocabãt Necus
qđ eorũ lingua marem ſignificat: putabantq́ʒ Martem feruorẽ eſſe: quo animus excande/
ſcit: excitaturq́ʒ alias ad irã: alias ad virtutes: nõnunq̃ʒ ad temporalis furoris exceſſum: p q̃s
res bella naſcuntur: vnde Mars frequẽtiſſime pro bello accipitur. BELLIGER. Mars: & Belliger
Minerua a bello gerẽdo Belligeri dicũtur: queãdmodum qđ bello polleant: dicũtur Belli/ Bellipotens
potẽtes. Bellum proprie ẽ diſſentio: p quam arma mouẽtur. Vnde Sociale bellum dicimus Bellum
& Bellum Romanoꝝ Cumethruſcis: aut Samnitibus: differtq́ʒ a Prælio: ꝙ Præliũ eſt ipſa Prælium
Virgilius in bello hoſtiũ congreſſio. Virgilius. Infantẽ fugiens media inter prælia belli. Aliquando
Saluſtius tñ bellũ pro prælio ponit᷑. Saluſtius. In eo bello trecẽti milites deſiderati. Hinc & Bellari Bellor
Virgilius pro pugnare vſurpamus. Virgilius. Et pictis bellãt᷑ Amazones armis. Bellũ etiã bonũ ſigni Bellus
Varro ficat: ẽq́ʒ eiꝰ diminutiuũ. Varro. Ita cũ eis bellũ geras: ut bella oĩa domũ auferas. i. bona oĩa
Terentius Et qm̃ bonũ aliqñ pulchꝝ ſignificat: ut apud Terẽtiũ. Forma bona fortaſſe. bellũ quoq́ʒ ali
Martialis qñ pro pulchro accipit᷑. Martialis. Bella es nouimus & puella verum eſt. Hinc Belli homi Belli hoĩes
Varro nes aliqñ boni: & prudẽtes. Aliquãdo formoſi: atq́ʒ elegãtes dicũtur: Vnde Varro: Bellio/ Bellior
Varus res pro meliores poſuit. Venio nũc ad vltimũ teſtamẽtũ: quod dicit᷑ Phyſicon: in quo græ
Pompeius ci Belliores: q̃ʒ Romani noſtri: & Varus bellitudinem pro pulchritudine: ut Pompeius af/ Bellitudo
firmat. A bellus fit etiam aliud diminutiuũ Bellulus: hoc ẽ pulcherulus. & Bellatulus blãdiẽ Bellulus
Plautus tis vocabulũ in eodẽ ſignificatu. Plautus. Qum imus ergo cubitũ bella bellatula. Bonũ p/ Bellatulus
prie ẽ: qđ malo opponit᷑: generale nomẽ: & honeſta ſimul: atq́ʒ vtilia complectens: ut bo/ Bonum
nũ animi: Bonũ corporis: Bonũ fortunæ. Hinc ſi Bonũ virũ dicimus: pbũ itelligimus: Si
Bonũ militẽ: fortẽ: Si Bonũ impatorẽ: prudẽtẽ: Si Bonũ grãmaticũ: lr̃atũ: Si Bonũ orato
rẽ: facundum: Si Bonũ iudicẽ: iuſtũ: Si Bonũ mercatorẽ: diuitẽ: Si bonã faciẽ: pulchrã. Sic
e cõtrario. Malũ generale nomẽ ẽ: & turpia ſimul: ac detrimentoſa cõplectẽs: vñ malũ vi/ Malum
rũ dicimus: flagitioſũ: Malũ militẽ: imbellũ: Malũ impatorẽ: ĩprudẽtẽ: Malũ grammaticũ
rudem: Malum oratorem: infacundum: Malum iudicem: iniquum: Malum mercatorem:
Terẽtius inopem: Malam faciem: deformem. Terentius. Mala mens: malus animus. Cicero. Auari
Cicero tia magnum malum eſt. A bono Bonitas fit: qđ pro virtute accipit᷑. Idem. Qum enim ſi/ Bonitas
Idem dem alicuius hominis: bonitatẽq́ʒ laudant. A malo Malitia: quã græci κακιαν dicũt: hoc Malitia
Seneca eſt puerſitas. Seneca. In hoc ſũma bonitas: ĩ illo extrema malitia. Sed bonitas frequẽtius p

benignitate:& quadam ingenii ſimplicitate accipitur. Plynius. Bonitas:ac ſimplicitas vxoris. Malitia e cõtrario:pro verſutia. Vnde Malitioſum:callidum:ac verſutũ vocamus. Cicero. Virtutis contraria eſt vitioſitas. Sic enim malo ꝗ̃ malitiam appellare:quam græci κακίαν appellant. Nam malitia certi cuiuſdam vitii nomẽ eſt: vitioſitas omnium. Eſt & alia bonitas non ex induſtria:ſed ex natura proueniens. Cicero. Quæ & bonitate naturæ multi aſſequuntur:& progreſſione diſcendi.i.excellentia:& dote naturæ. Huic ſimiliter cõtraria Malitia eſt. Plynius. Quod modo cæli:modo terræ malitia facit. Varro. Id ſæpe malitia accidit ſoli. Item a bono Benignus dicitur: liberalis:beneficus: clæmens. Vnde Benignam terram dicimus:fructus abũde reddentem. Plynius de Aegypto. Nulla eſt benignior tellus: nullis ager feracior. A quo Benignitas:liberalitas:clæmentia. & Benigne aduerbium:liberaliter:clæmẽter. A malo vero deducitᷣ Malignus:hoc eſt aſper: difficilis: inuidus: auarus. Plynius. Homo malignus:& inuidus. Terẽtius. Maligna multo: & magis procax illico facta eſt. Hinc Maligna via:quæ anguſta:atq; ardua ẽ. Virgilius. Adituſq; maligni. Maligna lux: quæ ſub obſcura eſt. Idem. Quale ſub incertam lunã:ſub luce maligna. Malignus ager agricolis illiberalis:ac minime ferax. Idem. Difficiles primum terræ:colleſq; maligni. Nõnunq̃ Bonum pro bonitate accipitur. Nam qum dicimus de æquo:& bono:non de iuſtitiæ rigore loquimur:ſed quaſi de bona æquitate. Item Malum pro malignitate. Seneca. Imbecillum:inſontemq; dãnare ſummum eſt malum. Item aliquando malum loco interiectionis ponitur:perinde ac ſi diceremus: Proh nefas. Gellius. Quæ malum:ratio iſta eſt? A bono Bene fit. A malo Male. Bonus quãdoq; pro magno accipitur. Et Bene pro valde. Saluſtius. Bona pars militum inde diſceſſerat. Cicero. Habetis orationem bene longam. Sic malum pro paruo nonnunq̃ veteres vſurparũt. Sed frequentius Male pro parum. Virgilius. Heu male tum mites defendit Pampinus vuas. Plerunq; tamen & pro valde accipitur: ſed ſemper in malam partem. Cicero. Addebat etiam: idq; ad rem pertinere credebat ſcriptores illos male multatos. Idem. Quo neminem penis oderunt male multatos inquit: hoc eſt magna multa affectos:& penis oderũt. Bona etiam:rerum ſubſtantiã dicimus:non ut Põpeius exiſtimat:ꝙ bonis conueniant:ſed ꝙ vtilia ſint. Bonum quippe vtile dicitur: ut bonum eſt pecuniæ parcere:bonum eſt feſſum:ac defatigatum quieſcere. Paulus iuris conſultus bona vocari affirmat:quæ deducto ære alieno ſuperſunt. Prauum vero a malo ſunt qui ita diſtinguant:ut Prauum ſit:qđ ipſum quoq; lædit facientem. Malum autem:quod alios tm̃. Terentius. Inepta leuitas patris: & facilitas praua. Saluſtius. L. Catilina nobili genere natus fuit:magna vi animi:& corporis:ingenio malo:prauoq;. A prauum fit Prauitas: ꝑuerſitas. & Praue aduerbium. & verbum Deprauo: hoc eſt contamino: prauum facio. At mala aliquando poma vocantᷣ:& arbor ea producens fœminino genere malus. Na; qum maſculino genere profertur:arbor eſt nauis:ita vocatus:quia in ſũmitate ſimilitudinẽ mali habet:uel quia malis quibuſdã cingitur:quorũ mobilitate facilius vela leuantur. Foramina vero quæ in ſũmo mali funes recipiunt: Liæ dicũtur. Mala aũt faciei pars eſt: de qua ſupra diximus:quod rotunda ſpeciẽ mali pre ſe ferat. A quo Mactici:quaſi maluctici cognominantur hoĩes malarum magnarum:quiq; ora patentia habẽt. Item Maxillæ:quaſi paruæ malæ:de quibus ſuperius diximus. Malea vero promõtorium eſt Laconiæ: neq; a malo deducitᷣ:ſed a Maleo rege Argiuoꝝ:q in eo tẽplũ Apollini cõſtruxit: qđ Maleoticũ noiauit. Malica vbrs fuit Theſſaliæ:a q̃ populi Maliees dicti: & mare vicinũ Maliacũ. Malimnus Siciliæ mons ẽ. Deducitᷣ aũt malũ:qñ pomũ ſignificat a græcis q malũ μῆλον dicũt. Vñ Melimela appellata:de qbus ſuperius diximus. & Veteres Malũ Cotoneũ: Melũ dixerũt. & Chamæmelon ab odore mali herba: vulgo Nota:quam medici recẽtiores barbare Chamomillã vocãt. Ab Aſclepiade Anthomis vocatᷣ. Aliq Leuchãthemida noiant. Alii Leucanthemũ. Alii Earãthemida:qm̃ vere floreat. Nõnulli Melanthion:Genus eius:cuius flos purpureus:nõ candidus ẽ:& folioꝝ:ac fruticis amplitudo maiuſcula: Hieranthemis vocatur:ad calculos omniũ efficaciſſima. Bonæ fidei poſſeſſorẽ iuris cõſulti dicũt:q rem poſſidet non ſuam:quã tñ putat ſuam eẽ:& eum:qui vendidit:ius vendẽdi habuiſſe. Contra vero Malæ fidei poſſeſſorem dicimus:q nec rẽ ſuam poſſidet:& eã ſcit ſuam non eſſe:verun tamen poſſidet:ac ſi ſua eſſet. Bene habeo:& Male habeo:nec non Bene habet:& Male habet:quid ſignificent:ſupra oſtẽdimus. Bene uertere eſt in vtilitatẽ vertere. & Male uertere:ĩ pniciẽ vertere. Terẽtius. Dii bñ vertãt. Virgilius. Hos illi ꝙ nec bñ vertat:mittimus hedos. Nec bñ vertat:inqt:hoc ẽ male:& in pniciẽ vertatᷣ. Tractũ hoc putãt ab Hectore:et Aiace: qa circa muros Troiæ dedit Aiaci gladiũ Hector:quo ſe poſtea Aiax iteremit. Hector vero baltheũ accepit:quo poſtea circa mœnia vrbis tract9 fuit. Itẽ Bñiudico:cẽſeo:opinor:exiſtimo dicimus:& ẽ cõtrario Male iudico:cẽſeo:opinor:exiſtimo:q̃ ad meipm referuntᷣ: rectumq; conſilium:aut errorem meum oſtendũt. Bene autem uel Male cogito referuntur ad

Malitia — Malitioſus — Vitioſitas — Benignus — Benignitas — Benigne — Malignus — Maligna via — Maligna lux — Malignus ager — Bonum — Malum — Bene — Male — Bonus — Malus — Bona — Prauum — Prauitas — Praue — Deprauo — Mala — Malus fœ. ge. — Malus maſ. ge. — Liæ — Mactici — Maxilla — Malea — Maleus rex — Maleoticũ tẽplũ — Maliea vrbs — Maliees pópuli — Maliacũ mare — Malimnus mõs — Melimela — Melũ cotoneũ — Leuchãthemis — Leucanthemũ — Earãthemis — Melanthion — Hieranthemis — Bonæ fidei poſ. — Malæ fidei poſ. — Bene habeo — Male habeo — Beneuerto — Maleuerto — Beneiudico — Maleiudico — Bene cogito — Male cogito

Plynius — Cicero — Cicero — Plynius — Varro — Plynius — Plynius — Terentius — Virgilius — Idem — Idem — Seneca — Gellius — Saluſtius — Cicero — Virgilius — Cicero — Idem — Pompeius — Paulus — Terentius — Saluſtius — Terẽtius — Virgilius

Plynius
Cicero

alterum: Significatq; beneficium: aut perniciem: nó conſilium: aut errorem. Plynius. Hoc
tuo ſtudio bñ de te cogitãtem liberaliorem reddes. Cicero. Cartaginem diu male cogitan/
tem nó prius timere deſinam: quam exciſam cognouero. Ad hæc Benedico tibi dicimus: &
Maledico tibi. A quibus Benedicus. & Maledicus. & Benedicétia. & Maledicentia. Item
Bene opto tibi. & Male opto tibi: Bene precor. & Male precor. Bene de te iudico. & Ma
le de te iudico: in qbus omnibus non cóſilium: aut error noſter: ſed vitium eius: de quo agi/
mus intelligitur. Bene audio idem eſt: quod laudor. Male audio idem: qđ infamor. Ité Be
ne de te mereor: bene tracto te. Male de te mereor: male tracto te. Benefacio quoq;: & Ma/
lefacio. Vnde Beneficus: liberalis dicit᷑. Maleficus: pernitioſus. Vnde Maleficæ mulieres di
cútur incátatrices: & veneficæ. & Maleficæ arbores. Maleficæ herbæ. Maleficæ ſerpétes: ve
nenoſæ. Item Beneficentia: liberalitas. & Beneficium: meritũ. A quo Beneficiarii vocaban
tur milites: qui muneris beneficio vacabát: Sicut ecótra: io Munifices appellabátur: qui nó
vacabát: Sed Munus rei publicæ faciebant. & Maleficétia: ac Maleficium nó ingratitudo:

Cæſar
Idem

ſed damnum: iniuria: facinus: Cæſar finitimis imperauit: ut ab iniuria: & maleficio ſe ſuoſq;
prohiberét. Idem. Legati ſibi dicút eſſe in animo ſine vllo maleficio per prouintiam iter fa
cere. Eodem modo Benefacta: & Malefacta dicimus. & Benefice: ac Malefice aduerbia.
Item Beneuolo tibi dicimus: hoc eſt: amo te. & Maleuolo tibi: odi te. A quibus Beniuolus
& Maliuolus. & Beniuolentia: & Maliuolentia. Diffinitur autem Beniuolentia inclina/
tio animi cum deſiderio benefaciendi: & Maliuolétia voluptas ex malo alterius ſine emo/
lumento ſuo. Maliuoli: Mercurii ſignum: hoc eſt Statuam appellabant: quia in nullius ta/
bernam ſpectabat. Bonum quoq; aliquando pro ocio: & quiete ponimus. Malum pro la/

Seneca
Virgilius

bore. Seneca. Delicatus homo: & bono ſemper aſſuetus. Virgilius. Aſſuetumq; malo ligu/
rem. Beneuentum: Campaniæ vrbs: qum eo Colonia deduceret᷑. Boni ominis gratia vo/
cari cœptum: nam antea Maleuentum nuncupabatur. Hic Samnites habitauere: omnéq;
eam regionem tenuerunt: quæ eſt inter Picenum: Campaniam: atq; Apuliam: ita appellati
a Samnio colle: in quo e Sabinis venientes conſederunt: & eiuſdé nominis oppidum ædi/
ficauerunt. Eſt quando Bene pro cómode: & Male pro incómode capiuntur: ut Bene ha/
bito: & Male habito. A bellus fit Belle aduerbium. & aliud diminutiuum Bellulus: Cuius

Plautus

aduerbium eſt Bellule. Plautus. Nam nurus Bellule ſe habebat. A bello ergo: quod bonum
ſignificat: Bellum: hoc eſt hoſtilis diſſenſio ꝼm aliquorum opinionem deriuatur: quod bo/
ni gratia bella olim ſuſciperentur: nec ad inferendam: ſed ad propulſandam iniuriam: pa/
cemq; parandam. Quapropter hoſtes etiam ab æquando dicti ſunt. Hoſtire enim licet ali/

Pacuuius
Idem
Plautus
Idem

quando pro comprimere ponatur. Pacuuius. Niſi coercuero proteruitatem: atq; hoſtiero
ferociam. Et aliquando pro offendere: cædere. Idem. Núc id mihi moleſtum eſt: qđ hoſtit
voluntatem tuam. Proprie tamen æquare eſt. Plautus. Qum promitto inquam hoſtire ut
contra me mineris. Hoſtire inquit: hoc eſt æqua reddere. A quo Hoſtimentum: æquamen/
tum. Idem. Par paridatum hoſtimentum eſt opera pro pecunia. & Hoſtiorum baculus: cũ
quo modius æquatur. Hinc Hoſté etiam Peregrinum nominabant: ꝙ ſuis legibus viuens
nobis æquus videret᷑. Ideo in. xii. tabulis legebat᷑: aut ſtatutus dies cũ hoſte: Sed hoc nomé
a peregrinis iá receſſit: & i eo: q cótra arma ferret: remáſit. A quo Hoſticus: & Hoſtil' dedu
cũtur: ut Hoſtica arma: Hoſtil' rabies: Hoſtile odiũ. A quo Hoſtilit aduerbiũ: hoc é ad mo
dũ hoſtis. & Hoſticapax. i. hoſtiũ capax. & Hoſtia: q̃ diis ĩmolat᷑ ob deuictos hoſtes: q̃ &
Victima a deuictis hoſtibus dr̃: eiuſdé eni ſignificationis ſũt. Nã qđquidã aſſerunt Hoſtias
dici pecudes: q̃ diis ĩmolant᷑: qum exercitũ in hoſtes ducimus. Victimas vero: q̃ poſt victos

Ouidius

hoſtes ſacrificant᷑: falſũ eé manifeſtũ é. Ouidius. Victima q̃ dextra cecidit victrice vocatur:
Hoſtibus a domitis hoſtia nomen habet. Duo aũt hoſtiaꝝ genera erát. Vnũ in quo diuina

Virgilius
Idem
Idem

volũtas p exta diſqrebat᷑: de quo Virgilius. Mactat lectas de more bidétes. Idé. Pecudũq;
recluſis pectoribus inhiás ſpirátia cóſulit exta. Alterũ: i quo ſola aĩa deo ſacrabat᷑. Idé. Hãc
tibi erix melioré aĩam ꝓ morte daretis perſoluo. & hæc Aĩalis hoſtia dicebat᷑: illa Cóſulta
toria. In his duobus hoſtiarum generibus: quædá hoſtiæ Iniuges vocabãtur: q̃ nunq̃; domi

Idem

tæ: aut iugo ſubditæ fuerát. Idé. Núc grege de intacto ſepté mactare iuuécos Præſtiterit: to
tidé lectas de more bidétes. Quædã Eximiæ: uel ꝙ eximerétur e grege: uel q̃ Eximia ſpẽ:

Idem

q̃ſi offerédæ numinibus eligerent᷑. Idé. Quattuor eximios pſtáti corpe tauros. A quo Exi/
miũ ſacrificiũ conſtat appellatũ fuiſſe. Erát & Ambaruales hoſtiæ: quæ rei diuinæ gr̃a circũ

Idem

arua ducebãtur: ab iis: q pro frugibus faciebát. Idé. Hæc tibi ſemp erunt: & qum ſolennia
vota Reddemus nymphis: & qum luſtrabimus agros. Nihil enim aliud erat luſtrare agros

Idem

q̃ circumire: vnde nomen hoſtiæ acquiſitum eſt ab ambiendis arуis. Idé. Terq; nouas cir/
cum fœlix eat hoſtia fruges. Alii Bellũ p antiphraſim dictum exiſtimant: quaſi minime bo
nũ. Nónulli a beluis deductũ putát: q̃ſi beluinũ: qa beluaꝝ ſit pniciofa certatio. Nos bellũ

Benedico
Maledico
Benedicus
Maledicus
Benedicentia
Maledicentia
Bene opto
Male opto
Bene precor
Male precor
Bñ de te iudico
Male dẽ te iudico
Bene audio
Male audio
Bñ de te mereor
Male de te me/
reor Bñ facio
Male facio
Beneficus
Maleficus
Beneficentia
Beneficium
Bñficiarii militeſ
Munifices
Maleficentia
Maleficium
Benefacta
Malefacta
Bñfice Malefice
Bene volo
Male volo
Beniuolus
Maliuolus
Beniuolentia
Maliuolentia
Maliuoli
Bonũ Malũ
Beneuentũ
Samnites
Maleuentum
Bene Male
Belle Bellule
Bellule Bellũ
Hoſtes Hoſtire
Hoſtimentum
Hoſtis Hoſticꝰ
Hoſtil' Hoſtilit
Hoſticapax
Hoſtia
Victimæ
Animal' hoſtia
Conſultoria ho/
ſtia
Hoſtiæ Iniuges
Eximiæ hoſtiæ
Eximiũ ſacficiũ
Ambaruales ho
ſtiæ
Luſtrare agros

quaſi Duellum dictum exiſtimamus:Ita enim antiqui vocabant:ꝙ duabus partibus de victoria contendentibus dimicatur. A quo Perduelles:hoſtes dicti.& Perduellio: crimen læſæ maieſtatis.Item qui id crimen commiſit.A bello vero fit Bello verbum.& depones Bellor.& Bellator.& Bellatrix.& Bellicus. Vnde Rem bellicam: & Tumultus bellicos dicimus.& Bellona:quam Duellonam quoq; appellabant:hæc belli dea erat:& Martis ſoror cuius templum fuit exigua colũna:ſuper quam haſtam iaciebãt:dũ indicebat̃ bellũ.& Duello duellas:pro bello bellas.Item Belliger: A quo Belligero belligeras. Ennius. Non cauponantes bellum:ſed belligerantes.Ferro non auro vitam cernamus vtriq;:Bellipotens:& Bell.crepa : genus veteris ſaltationis a Romulo inſtitutæ : in qua cum armis ſaltabant : & Bellicoſus:ferox:quem veteres etiam Belloſum dixere. Cecilius. Tantum bellum ſuſcitare conari aduerſarios contra belloſum genus.Belli portæ dicebantur:quæ erant in templo Iani:& dum geſturi bellum Romani erant:aperiebantur:Bello vero confecto: & rebus pacatis claudebantur:Vnde Ianum claudere:pro pacem facere veteres dixere.Ouidius.Sanguine lætifero totus miſcebitur orbis. Ni teneant rigidæ condita bella feræ. Bellaria etiam aliquando veteres dixere res bellis aptas:ut Pompeius teſtatur: utpote arma:ſagittæ: & ſimilia quaſi inſtrumenta bellica.Item Bellaria:ſiue ꝙ ut illa belli:ita hæc menſarum inſtrumẽta eẽnt : ſiue a bonitate vocitarũt omne mẽſæ ſecũdæ genus:quæ græci πεμματα: uel τραγήματα dixerũt:quæ fere mellita eſſe conſueuere. Vnde vina quoq; dulciora in antiquis comœdiis liberi Bellaria appellata ſunt.Tanta autẽ fuit affinitas inter hæc duo nomina Duellum:& Bellum:ut Quintilianus ſcribat quoſdam pro bellos auſos fuiſſe dicere Duellos: Et veteres Duonũ pro bonum ſcripſere. A bello compoſita fiunt Imbellis:hoc eſt timidus:ignauus:infirmus:quaſi bello minime aptus: A quo Imbellia pro ignauia. Macrobius oſtẽdebat Antiochus Annibali in campo copias ingentes: quas bellum populo romano facturus comparauerat:conuertebatq; exercitum in ſignibus argenteis:& aureis florentem:Inducebat etiam currus cum falcibus:& Elephantos cum turribus:equitatumq; frenis & ephippiis:monilibus:ac faleris præfulgentem. Atq; ibi Rex contemplatione tanti: actã ornati exercitus gloriabundus Annibalem aſpicit.& putas ne inquit ſatis eſſe romanis hæc omnia . Tum Pœnus eludens ignauiam : imbelliamq; militum eius pretioſe armatorum. Plane inquit ſatis credo eſſe Romanis hæc:& ſi auariſſimi ſunt.& Debello:quod eſt expugno. Vnde Debellatos hoſtes dicimus victos.& Rebello:quod proprie ſignificat repugno vnde Rebelles dicuntur:qui in fide non permanent:& iuſſis poteſtatum repugnant:& Rebellio:repugnantia. Rebellare vulnera: vlcera:ſiue alia vitia dicuntur:quando ſemel curata:repullulant. Plynius. Strumea herba eſt:qua rurſus ſata:rebellare credunt Herbarii:quæ curauerunt vitia. Idem. Impetigo cauſticis curabatur : nec niſi vſq; in oſſa corpus exuſtum eſſet:nõ rebellãte tedio.& Belua:imanis fera:q̃ſi bellũ gerẽs. A quo Beluinus adiectiuum: Vnde Beluinã rabiẽ:& Beluinũ furorẽ dicimus.Item Belutus:quo veteres vſi ſunt:ꝓ eo ꝙ eſt Beluæ ſimilis. SAEVIT. Fortiter facit. Sæuio enĩ a ſæuus deducitur:qđ proprie ſignificat durum:horridũ.Et dicit̃ a græco σκαιος:qđ eſt importunus. Virgilius. Quum ſæuo e ſcopulo multa vix arte reuulſus. Per metaphorã tñ aliqñ pro irato accipit̃. Idẽ. Et ſæuum ambobus Achillẽ:& Sæuio capit̃ pro iraſcor. Pacuuius. Quid cõmerui? quid ĩ me ſæuis pater? Aliqñ pro forti. Virgilius. Sæuus vbi æacide telo iacet Hector.& Sæuio: ꝓ fortiter facio. Martial. Belliger iuictis qđ Mars tibi ſæuit in armis. Nõnũq; ſæuus ꝓ inimico: crudeli. Virgilius. Sæuæ memorẽ Iunonis ob irã.& Sæuio:imanitatẽ exerceo. Liuius. Qum poſt victoriã quoq; in hoſtes ſæuiret. Hinc fit Sæuitia:hoc ẽ crudelitas:quæ & Sæuitudo dr̃ Plautus. Vincula:virgæ:molæ ſæuitudo mala fit peior.& Sæue:crudeliter. Item ſæuus pro magno. Virgilius. Non illi ĩperiũ pelagi:ſæuumq; tridẽtẽ:ſ; mihi ſorte datũ. Idẽ de Aenea quẽ vbiq; piũ inducit. Maternis ſæuus in armis. Seuũ vero ſine dipbthongo pinguedo eſt cornigerorũ duntaxat:quæ in vna ꝑte dentata ſunt: & quæ in pedibus talos hñt. Biſulca vero:quæq; ſciſſos pedes in digitos hñt:& carent cornibus:nõ ſæuũ:ſed adipẽ hñt: qui cõcretus ẽ:& qñ refrixit:facile frãgit̃:ſẽpq; ẽ ĩ fine carnis:ſine ſẽſu:quia nec arterias h; nec venas Cõtra pingue int̃ carnẽ:cutẽq; ẽ ſucco liqdũ:qđ ẽt ĩ aliqbus ſine ſẽſu eẽ manifeſtũ ẽ:vñ ſues viuẽtes a murib9 tradũt roſas.et. L. Apronii cõſularis filio detractos adipe fuiſſe:leuatũq; ĩmobili:ac moleſto onere corpus. Id pigue ĩ ſue Laridũ vocat̃. A ſæuo ſeuoſũ dicim9 qđ ĩſtar ſeui vngit: Ab adipe Adipatũ:qđ addito pĩgui factũ ẽ ſuccoſũ & pĩgue:vnde Adipatæ dapes dicũtur. Cicero. Aſciuerũt ſuis artibus opimũ quoddã: & tanq; adipatæ dictiõis genus. A pingui Pingueo verbũ: Pingueſco: Pinguefacio: Pinguitudo:& Pinguedo:quod miror Seruiũ ſcripſiſſe nõ eẽ latinũ:qũ eo doctiſſimi viri vſi fuerũt. Plynius. Oĩ pinguedĩe detracta ĩ olla caro decoqtur. Quidã ẽt Impĩguare ſcripſerũt ꝓ ſaginare. Pingue aliqñ ꝓ fecũdo põit̃. Virg. Et pĩgues hortos. Aliqñ ꝓ ĩpedito:et iepto. Cicero. Quod ipſi Antiocho

Duellum
Perduelles
Perduellio
Bello
Bellor
Bellator
Bellatrix
Bellicus
Res bellica
Bellona
Duellona
Duello
Belliger
Belligero
Bellipotens
Bellicrepa
Bellicoſus
Belloſus
Belli portæ
Ianum cludere
Bellaria
Liberi bellaria
Duellum
Duonum
Imbellis
Imbellia
Debello
Debellat9 hoſtis
Rebello
Rebellis
Rebellio
Belua
Beluinus
Belutus
Sæuio
Sæuus
Sæuitia
Sæuitudo
Sæue Sæuus
Sæuum
Adeps
Pingue
Laridum
Seuoſum
Adipatum
Pingueo
Pingueſco
Pinguefacio
Pinguitudo
Pinguedo
Impinguo
Pingue

Ennius
Cecilius
Ouidius
Põpeius
Macrobi9
Plynius
Idem
Virgilius
Idem
Pacuuius
Virgilius
Martialis
Virgilius
Liuius
Plautus
Virgilius
Idem
L. Aprõi9
Cicero
Seruius
Plynius
Virgilius
Cicero

pingue videtur: & ſibiipſum contrariũ. Item a ſæuus detracta a: & prima ſyllaba correpta
fit Seuerus: quod modo ſignificat grauem: ac ſeuerũ. Virgilius. Romulidis: Tatioq; seni:
curibuſq; ſeueris: Modo aſperum trucem. Idem. Qui tetricæ horrẽtis rupes: montemq; ſe/
uerum. Aliquãdo triſtẽ: vitabilẽ. Idem. Inuidia infœlix furias: amnemq; ſeuerum. Ab hoc
fit Seueritas: hoc eſt grauitas: & quædã toruitas naturæ: quæ & Seueritudo dicitur. Plau/
tus. Quid illud eſt: quod illi caperat frons ſeueritudine & Seuere aduerbium: grauiter: aſpe
re. Item Aſſeuero: quod proprie eſt inter ipſa argumẽta: probationeſq; vim animi: motũq;
quaſi quãdam ſeueritatem admiſceo. Quintilianus. Altera ex aſſeueratione probatio eſt.
Ego hoc feci: Tu mihi hoc dixiſti. & o facinus indignum. Ponitur tamen aliquãdo pro af
firmo. Item Perſeuero: qđ eſt cum conſtantia animi: & quaſi quadam ſeueritate continuo
ab illo Aſſeueratio fit. Ab hoc Perſeuerantia. & Perſeueranter aduerbium. NON EST
SATIS. Non ſufficit. Satis aduerbium eſt: & ſignificat abũde: quãtum opus eſt: & p apo/
copen Sat dicitur: Facit ex ſe comparatiuum Satius: quod ſignificat melius: quaſi vltra id:
quod opus eſt. Virgilius. Nonne fuit ſatius triſtes Amaryllidis iras: Atq; ſuperba pati faſti
dia? Facit etiam ex ſe compoſitum Satin: hoc eſt ſatis ne. Terentius. Satin ſana es? Item cũ
pleriſq; verbis componitur: ut Satiſdo: ſatiſfacio: ſatiſperſto. A quibus Satiſdatio. Satiſfa
ctio: Satiſpreſtatio: de quibus ſupra diximus. Itẽ Satiſaccipio. A quo Satiſacceptio. Satiſ/
acceptionem appellat. Pomponius ſtipulationem: quæ ita obligat promiſſorem: ut expro
miſſores quoq; ab eo accipiantur. ideſt qui idem promittant. Satis autem accipere dictum
eſt eodem modo: quo & ſatiſfacere: nam quia id: quo quis contentus erat: ei præſtabat: ſa/
tiſfieri dictum eſt: ita quia tales: quibus cõtentus quis futurus eſſet: ſic dabãtur: ut verbis ob
ligarentur: ſatis accipi dictũ eſt. Satago quoq; a ſatis: & ago compoſitum eſt: ſignificatq; p
prie anxius ſum: & quod vulgo dicitur Satiſhabeo: quod agam. Terentius. Nã hic Clinia:
& ſi is quoq; ſuarum rerum ſatagit: attamen habet bene & pudice eductam: ignaram ar/
tis meretriciæ. Afer. venuſte Malium Suram multum in agendo diſcurſantem: ſalientẽ: ma
nus iactantem: togam deiicientem: & reponentem: non agere dixit: ſed ſatagere. Quinti/
lianus. Eſt hoc dictum per ſe vrbane ſatagere: etiam ſi nulla ſubſit alterius verbi ſimilitudo.
Satagitæ barbara vox: Sunt aũt populi in Aſia Scythica: ut teſtat Herodotus Satnois flu/
uius eſt Phrigiæ. Item a ſatis: ſiue ſat: Satio: Saturo: qđ eſt expleo: neq; ad guſtum ſolũ: ſed
ad omnes ſenſus attinent. Apuleius. Sed ille libidine exaturatus iacebat in grabatulo. Cice
ro. Iracũdiã meã ſatura tuo ſanguine. Ab his fiũt Exatio: & Exaturo: & Satur: & Satietas
ac Saturitas: & Satullo verbũ. Varro. Neq; ĩ puluere coquam carnes: quibus ſatullem cor/
pora. Veteres etiam pro Satietas Satias ſcripſere. Actius. Quorũ crudelitatem nulla vnq̃
explet ſatias ſanguinis. Saluſtius. Hi ſaltibus occupatis externorum agros inuaſere: frumẽ/
tiq; ex inopia graui ſatias facta. Lucillius. Quid mihi iam proderit: Satias iam me omni/
um rerum tenet. Terẽtius. Nam vbi me forte ſatias cepit: commuto locum. Lucillius. Quã
tibi iam nemo feſſus ſatiate viuendi. A ſaturo Saturea vocitata: quod nullum fere condi/
mẽtum ſine ea fiebat: propter quod ſaturitatem inducere videbatur: Herba eſt: quæ & Cu/
nila dicitur: & Origanum heracleoticum. Origano æmula eſt: ita ut nuſq̃ vtrunq; in con/
dimentis addatur. Plynius. Satureiam a thymbra non diſtinguit. Columella. Diuerſas pu/
tat: Sic enim ſcribit: Et ſatureia thymi referens: thymbræq; ſaporem. Teſtudines ut ſupra
diximus: cum ſerpentibus pugnaturæ Cunila: quæ bubula dicitur: ſeſe munire traduntur:
propterea quidam in hunc vſum Panaceam vocant. Dioſcurides ſecundum genus Agreſte
origanum vocat. tertium Othimin. Plynius. Quoque origanum eẽ ſcribit: quod in ſapo/
re Cunilam emulatur: pluraq; eius eſſe genera Othimin: uel Praſion appellari non diſſimi
le Hyſſopo. Tragoriganon ſimilius eſſe Serpyllo ſilueſtri. Item a ſaturo quidam Satyram
quaſi Saturam appellatam exiſtimant ob carminis varietatem: ſeu propter copiam rerum
quæ ibi tractantur. Eſt enim Satyra carmen maledicum: & ad carpenda hominum vitia
compoſitum: quale ſcripſerunt: Lucillius: Horatius: Iuuenalis: Perſius. Alii a lege Satyra di
ctam putant: quæ vno rogatu multa ſimul comprobabat. Alii a ſatyra lance: quæ referta
multis: variiſq; primitiis diis offerebatur. Nonnulli a Satyra cibi genere: quod variis re/
bus erat conditum. Quidam a Satyris: quod in hoc genere carminis res ridiculæ: puden/
dæq; ſcribuntur: quemadmodum proferri a Satyris ſolent. Sed illud verius eſt Satyram
ideo hoc nomine vocitatam: quod in antiqua Satyra introducebantur Satyrorum perſo/
næ: aut ſi quæ erant ridiculæ ſimiles Satyris: quemadmodum in Atellana obſcenæ: tur/
peſque perſonæ. Duo quippe Satyrarum genera fuiſſe conſtat. Alterum antiquius tam a
græcis: q̃ a latinis celebratum: quod ſola carminum varietate conſtabat. Comœdiæ pe/
ne par: niſi plus laſciuiæ habuiſſet. Alterum Satyrarum genus recentius: quod ſoli La/
tini excoluerunt: apertam hominum repræhenſionem continens: & acrem vitiorum

Virgilius
Idem
Idem
Plautus
Quintilia.
Virgilius
Terẽtius
Terentius
Afer
Quintilia.
Apuleius
Cicero
Varro
Actius
Saluſtius
Lucillius
Terentius
Lucillius
Plynius
Columella
Dioſcuri/des
Plynius
Lucillius
Horatius
Iuuenalis
Perſius

Seuerus
Seueritas
Seueritudo
Seuere
Aſſeuero
Perſeuero
Aſſeueratio
Perſeuerantia
Perſeueranter
Satis Sat Satiꝰ
Satin Satiſdo
Satiſfacio
Satiſpreſto
Satis accipio
Satago
Satagitæ
Satnois Satio
Saturo Exatio
Exaturo Satur
Satietas
Saturitas
Satullo Satias
Saturea
Cunila
Origanũ heracleoticum
Cunila bubula
Panacea
Agreſte origanũ
Othimis
Praſios
Tragoriganon
Satyra
Lex ſatyra
Satyra laus
Satyrarum duo genera

Satyri obiurgationem. Satyri autem qđ in libidinem ſemꝑ proni ſint: a virili membro nomẽ ſũ-
Aegypanes pſere: qđ veteres græci σάθην appellabát. Hi in deſertis Aethiopiæ ſũt: quos Aegypanes:
ſed præter figuram nihil habét moris humani. Aegypanes autem tales ſant: quales pingun
tur: hoc eſt nudi: leues: caprinos pedes habẽtes: Veteres huiuſmodi monſtra pro ſemideis:
Fauni Siluani ſiue pro ſilueſtribus diis coluerũt: quemadmodum Faunos: Siluanoſq;: Faunos: ac Saty-
Satyri Panes ros nemorum deos eſſe dicẽtes. Panas agrorum: Siluanos ſiluarum. Confunduntur tamẽ
hæc omnia a poetis. Virgilius. Et vos agreſtum præſentia numina fauni. Ouidius. Sũt mi Virgilius
hi ſemidei: ſunt ruſtica numina Nymphæ: Et fauni: Satyriq;: & Monticolæ ſiluani. Quos Ouidius
quoniam cæli non dum dignamur honore. Quas dedimus certe terras habitare ſinamus.
Pomponius. Mela vltra Atlantem mauritaniæ montem ſcribit noctu perſepe viſa lumina Póponius
& crepitus cymbalorum: ac fiſtularum cantus auditos: nec die repertum quenq;. Iccirco ꝑ
cõſtanti habitum hos faunos eſſe: ac Satyros: & eius generis animalia. A ſatyra fit deriua-
Satyrus tiuum Satyrus: pro eo qui Satyram ſcribit: & Satyricus: Vnde Satyricum carmen. et Saty-
Satyricus rice aduerbium: hoc eſt acriter: & cum conuitio. Satyrum vero vrbs Calabriæ fuit nõ lon-
Satyrice ge a Tarẽto: quãuis aliqui agrum: in quo Tarentus cõdita eſt: Satyram vocari affirment.
Satyrum A Satyris quoniam laſciui: & in libidinẽ propenſi eſſe dicũtur: ſiue potius a virili mẽbro
Satyrion quod σάθην vocari á veteribus græcis diximus. Satyrion herba vocitata eſt: foliis lilii ru-
bri: aliquãto minoribus: tribus nõ amplius a terra exeũtibus caule: leui: cubitali: nudo: radi
ce gemina: cuius inferior pars: & maior mares gignere dicitur ſuperior: ac minor fœminas
Alii duo eius genera eſſe prodiderunt. Vnum longioribus foliis q̃ oleæ: caule quattuor di-
gitorum: flore purpureo: radice gemina: ad formam hominis teſtium: alternis annis intu-
Orchis meſcẽte ac reſidente. Alterum: quod Orchis cognominatur: & fœmina eſſe creditur ramo
Crategonon ſiore frutice cum inter nodiis radice faſcinis vtili. Eſt & aliud genus Satyrii: quod Crate-
gonon appellãt: ſemine lini maiore: duræ radicis: cortice rubro: ſapore ſub dulci: quod in
mõtoſis traditur inueniri. Radix eius etiam ſi tm̃ manu teneatur: Venerem ſtimulat: multo
magis ſi bibatur ĩ vino auſtero Arietibus: & Hircis ĩ coitu ſegnioribus a ruſticis datur ĩ ci-
bo. Sarmatæ etiam equis: qui ob aſſiduum laborem pinguiores ad coeundum fiunt: quod
Proſedanum vitium Proſedanum vocant: eam dare conſueuerũt. Arſenogonon quoq;: & Thelygonon
Arſenogonon ſub Satyri nomine comprehendũtur: herbæ ſunt habentes vuas floribus oleæ ſimiles: ſed
Thelygonon aliquãto pallidiores. Semen vero ad ſimilitudinem papaueris album. Theligoni potu fœ
minam gigni exiſtimãt: Arſenogon marem. Ideoq; altera a fœminis: altera a maribus gi-
gnẽdis eſt dicta. Quippe græci ἄρσενα marem: θήλιω fœminam: γόνον genitum di-
cũt. Alii vtrãq; Ocſino ſimulem tradunt. Arſonogoni autem ſemẽ geminũ eſſe: teſtibus ſi-
mile. Eſt & aliud genus Crategoni Spicæ creticæ ſimile multis calamis ex vna radice manã
tibus: multorumq; geniculorũ: quod ĩ Opacis naſcit̃: ſemine Milii: aſper primo guſtu: id ſi
bibãt ex vino añ cœnam tribus obolis: ĩ totidem aquæ cyathis mulier: ac vir quadraginta
añ cõceptum diebus: virilis ſexus partum affirmãt futurũ. Item a tera Thelygonos eſt ſola
guſtus lenitate: ab hac Crategono differẽs: qua fœminas ſimili modo procreari dicũt. Sũt
Cynoſorchin etiam q ſcribãt Cynoſorchin: uel Cynoſarcimã dici herbam foliis oleæ mollibus: ternis: ſe
Cynoſatcima mipedis lõgitudinis ĩ terra ſtratis: radice bulboſa: lõga: duplice ordine: ſupiore: quæ durior
eſt: & ĩferiore: quæ mollior. eduntur: ut bulbi cocti in vineis forte ĩuenti: ex iis radicibus ſi
maiorem edãt viri: mares generare dicũtur. Si fœminæ eã: quæ minor eſt: Alterum ſexũ. In
Teſſalia molliorem ĩ lacte caprino viri bibũt ad ſtimulãdos coitus: duriorẽ vero ad inhibẽ
dos. Hæc græci eodẽ Satyrii noĩe appellãt: & ĩ totũ oẽm herbã: quæ hmõi cõcitatricẽ vim
Diaſityrion habet. Vñ compoſitio quoq; medicorum ad excitãdam libidinem excogitata Diaſityrion
Satyriaſis vocitata eſt: & Satyriaſis morbus: quãdo genitalibus dolor: ac pruritus ex nimia tentigine
Tithymalli accidit: ſed ne forte quod de Satyrio ſcripſimus: alicui mirum videatur. Tithymalli quoq;
ramorum medullam habẽtes ad Venerem promiores fieri manifeſtum eſt. et Theophraſtus Theophraſtus
grauiſſimus autor ſcribit Indum quẽdam in græciam genus herbæ ſecum tuliſſe: cuius mi-
ra vis erat ad venerem excitãdam. Neq; enim edẽtibus ſolum: ſed etiã tangentibus tm̃ libi-
dinis ardorem iniiciebat: ut duodeno: & vltra coitu ſine intermiſſione vterẽtur: Indus ve-
ro ipſe qui magno: atq; robuſto corpore erat: auditus ſit publice affirmare: Septuageno coi
Saturnus tu aliquãdo ſe in libidine duraſſe. Sunt qui Saturnũ quoq; a Saturo deductum exiſtiment
ꝙ ſaturetur annis: uel quia ſe ĩ deuorãdis liberis ſaturauit: q̃uis alii a ſatu potius Saturnum
appellatũ velint: quoniam peritiam ruris: & ſatorum omniũ primus edocuit: rudemq; añ
fruges cognitas victũ in melius cõmutauit: alii a virili membro: quod veteres græci σάθην
vocitaue: e: qm̃ Saturnũ Cælii pr̃is pudẽda abſcidiſſe cõmemorãt. tradũt enim hũc cælii: et
Veſtæ: ſiue Cæli: & terræ filiũ fuiſſe: & Opim ſororẽ ſuã ſibi cõnubio iũxiſſe: ex q̃ qum plu
ris ſuſcipiſſet liberos: oẽs deuoraſſe: et mox euomiſſe: abſcidiſſe Cælii pr̃is virilia: quibus in

mare deiectis Venerē eſſe procreatam: quæ a ſpuma vndæ coaluit: Aphrodites nomen ac/
cepit: quippe græci ἀφροδίτην Venerem vocant: ἀφρὸν ſpumam. Gerere præterea in
manu falcem: hanc ei aliquādo in Siciliam excidiſſe: vnde oppido nomen dedit: ꝙ Drepa
Ouidius num vocatur. Quippe græci Drepanon Falcem nominant. Ouidius. Quiq; locus curuæ Drepanum
nomina falcis habet. Ad hæc pulſum fuiſſe a filio de regno: vinctumq; eſſe in compedibus
quæ omnia licet fabuloſa ſunt: tamen ſunt non ſine ratione conficta. Cæli filium fuiſſe tra
dunt: quia pater eius Vranius dicebatur. Græci autem οὐρανὸν cælum vocant: ſiue ꝙ Sa
turnus: qum regno potitus potentiſſimus factus eſſet: mutatis parentum nominibus: pa/ Vranius
trem cælum: matrem terram appellauit: ut hac nominum mutatione fulgorem ſuæ origi/
nis ampliaret. Liberos autem ideo aiunt deuoraſſe: rurſuſq; vomitu eieciſſe: quoniam Sa/
turnus tempus eſt: ideoq; a grecis κρόνος vocatur: cum χρόνος tempus ſignificet. Vnde
Chronica appellatur: quæ de temporibus ſcribūtur. & Chronici: qui de temporibus ſcri/
Plynius bunt. Plynius. Quod & ipſius Timagoræ carmine vetuſto apparet Chronicorum errore Chronica
non dubio. & Chroniſmus temporalitas: & quo nonnulli vtuntur. Synchromus: contem Chronici
poraneus. A cronos vero Cronia Saturni feſta appellata. A tempore autem per vices cun/ Croniſmus
cta gignūtur: abſumūturq;: & ex eo denuo renaſcūtur. Opim ſororem iccirco in vxorē du/ Syncbromus
xiſſe: quia ops terra eſt: ex qua fruges omnes gignuntur: quarum ipſe inuentor fuit: & qua/ Cronia
ſi genuiſſe ex vxore videtur. Abſcidiſſe patris virilia: eaque in mare proieciſſe: & inde or/
tam Venerem: quoniam qum Chaos eſſet: non erant tempora. Si quidem tempus certa di
menſio eſt: quæ ex cæli cōuerſione colligitur: tempus igitur cœpit: qum natus eſt Saturnus: qui
ideo κρόνος: hoc eſt tempus dictus eſt. Qum igitur ſemina rerum omnium poſt cælum gi
gnēdarum de cælo fluerent: & vniuerſa elemēta: quæ nūdum conſtituta erāt: ex illis ſemini/ Tempus
bus fundarētur: poſtq̄ mūdus omnibus ſuis partibus abſolutus ē: orto iam tempore: quod
Saturnus eſt: finis eſt factus procedēdi de cælo ſeminum ad elemētorum cōceptionē: quip/
pe quæ iam plene fuerāt procreata. Ad animaliū vero æternam propagationē facultas gene
randi ad venerem ex humore tranſlata eſt: ut per coitum maris: feminæq; cuncta deinceps
gignerētur. Falcē ideo in manu gerere: quod tēpus omnia metit: & ſecat: ſiue ꝙ in ſertionē
& ſurculorum: & pomorum diſciplinā tradidit: hāc ei in Siciliam decidiſſe: quia ſit terra il
la maxime fertilis. Pulſum a filio de regno: quoniam tempora ſeneſcētia ab iis: quæ poſtea
nata ſunt: depellūtur. Vinctum ideo eſſe: quia certa naturæ lege inter ſe connexa ſunt tem/
Apollodorus pora: uel quia omnes fruges quibuſdam vinculis: nodiſq; alternantur: Apollodorus tamen
ſcribit Saturnum laneo vinculo per annum alligari ſolitum: & menſe Decembri in die ſibi
feſto ſolui: vnde ortum eē prouerbium Deos laneos pedes habere. Significari vero per hoc
decimo menſe ſemen in vtero animatum: in vitam augeri: quod donec in lucem veniat mol
libus naturæ vinculis detinetur. Tradunt præterea Tritonas cum bucinis faſtigio Saturni
ædis ſuppoſitos: quoniam ab eius memoria vſq; in noſtram ætatem hiſtoria clara eſt: & q̄/
ſi vocalis: antea vero muta: & obſcura: & incognita erat: ꝙ ipſorum tritonum caudæ teſtā
tur humi merſæ: atq; abſcondite. Saturnum Romani etiam Stercutium vocauere: ꝙ omni Stercutius
um primus fecunditatem agris ſtercore comparauerit. A ſaturno Saturnius dictus: vnde Io Saturnius
uem Saturnium: & Iunonem Saturniam: & Regna Saturnia dicimus: & Saturnia oppi/ Saturnia
Virgilius dum. Virgilius. Ianiculum huic: illi fuerat Saturnia nomen: & regio. Item Saturnalia dies Saturnalia
Martialis Saturno feſtus: A quo Saturnalitiū: quod ad ſaturnalia ptinet. Martialis. Saturnalitiæ ligu Saturnalicium
lā miſiſſe ſelibræ: Saturnalia veteribus a mēſe Decēbri vno die celebrari ſolebant. Is erat ad
xiiii. Kal. Ianuarias. Poſtea vero in triduum propagata ſunt: adiectis primū a Cæſare huic
mēſi diebus: deinde ex edicto Auguſti: quo trium dierum ferias Saturnalibus inſtituit: hoc
eſt a. xvi. ad. xiiii. Kal. Ianuarii. ſed ſigillariorum mox adiecta celebritas in ſeptem dies diſ
curſum publicum: & lætitiam religionis extendit: hinc rurſus detractis duobus diebus ad
quinq; dies ſaturnalia redierūt: Erant aūt ſaturnaliorū dies lætitia pleni. Nā primo die ad
ædē ſaturni cōuiuio diſſoluto ſaturnalia clamitabant. Bellū his diebus ſumere nefas habe
bat: qm̄ regni eius tpa fœliciſſima fuerāt: null bell vexata: null infeſtata latronibus: q. cauſa
fuit: ut Romani ædem ſaturni ærariū eē voluerūt: ꝙ nullū ſub eo furtū in Italia fuiſſet com
miſſum: ſiue quia ſub illo nihil erat cuiuſq; priuatum: nec ſignare ſolum: aut partiri limite
campum fas erat: nō dum quiſq; ſeruitio: aut libertate diſcriminabat: vñ & pœnas a nocē
tibus iiſdē diebus ſumere piaculare erat: & tota ſeruis licētia pmittebat. Hinc & Pileos: qd
ſignū: ut ſupra diximus: libertatis erat: capitibus geſtabāt: & cū dominis epulabātur: q̄uis
hoc quidā inſtitutū potius velint: quia qum Saturnus: & vxor eius ops tam frugum: q̄ fru/
ctuum repertores fuiſſēt: dignū videbatur: ut fœtu agrorum iam ab hominibus coacto: &
Saturnalia: atque Opalia celebrarentur: & domini paſſim cum ſeruis veſcerentur: qum
quibus patientiam laboris incolēdo rure tolleraſſent. Sumebāt præterea omnes his diebus

Syntheſis toᵹis depoſitis Syntheſim breuem:ut ſupra diximus:veſtem:& negociis aptam.Martialis. Martialis
Dum toga per quinas gaudet requieſcere luces: Hos poteris cultus ſumere iure tuo. Item
Pileum Pileū quo vti alias dūtaxat ruri: & militiæ ſolebāt. Idem de Pileo. Si poſſem totas cuperē Idem
miſiſſe lacernas. Nunc tm̄ capiti munera mitto tuo.Mittebāt præterea ſibi inuicē munera
Xenia & quæ primo mittebant':Xenia quaſi hoſpitalia:hoc ē ad hoſpites miſſa vocabātur.Quæ
Apophoreta vero remittebātur: Apophoreta.Hinc Martialis duos poſtremos libros Epigrāmatum Xe Idem
nia:atq; Apophoreta appellauit:ꝙ in iis ſingul' diſtichis deſcripta ſunt munera:quæ ſatur/
nalibus mitti ſolebāt:& Diſticha ipſa pro muneribus:hoc ē pro Xeniis: atq; Apophoretis
miſſa:quēadmodū ſuperius latius diſſeruimus. Ratio aūt mittēdorum ſaturnalibus mune
rum hæc erat:ut uideretur ſibi inuicē gaudere:ac gratulari:et ſaturno:atq; Opi gratias age/
Cerei re:quod fruges:fructuſq; ad vitæ cultum neceſſarios percepiſſent.Solebant aūt inter cætera
Sigillaria munera Cerei:& Sigillaria donari.Sūt aūt Sigillaria paruæ imagines fictilibus deſcriptæ:
Sigillum dicta a Sigillis: hoc ē paruis ſignis. Nam a ſignō fit diminutiuū Sigillum. Eſt aūt Signum
Signum opus ſculptile: & ad alicuius aīalis effigiē formatum: vnde ſigna:& tabulas dicimus ꝑ cæ/
latis operibus:atq; depictis.Proprie tamē ſignū eſt parua quædā ſignificatio indicans to/
tius rei qualitatē.Terētius.Num eius color pudoris ſignum vſq; indicat: Hinc litterarū no Terentius
tæ ſigna dicunt'. Item notæ genitiuæ:& quæ pecudibus inurūtur.Hinc duodecim ſigna cæ
Signa cæleſtia leſtia:quæ in Zodiaco ſunt appellata:quia notæ quorundam animaliū ſunt:quæ ad natu/
Aries ram ſolis iure referuntur.Quippe Aries menſes ſex hibernos ſiniſtro incubat lateri: Ab æq
noctio vero ſup dextrum latus.Sic Sol ab eodē tempore dextrū:reliquo ſiniſtrū ambit he/
Ammon miſpærium:propter qđ Ammonem:quē Libyes occidētem ſolē eē exiſtimāt:arietinis cor/
Taurus nibus figurant:qbus maxime id animal pollet:ut Sol radiis.Taurus vero ad ſolem triplici
ratione videt' referri:uel quia apud Heliopolim Taurus ſoli conſecratus erat:uel quia Bos
Apis in ciuitate Memphi inſtar Solis excipiatur:uel quia in oppido Hermunthi magnifi/
Gemini co Apollinis templo cōſecratum Soli Taurum colebāt. Gemini aūt: qui alternis mortibus
viuere credūtur:profecto ſolem vnum:eūdemq; ſignificant modo deſcēdētē ad mūdi infi/
Cancer ma:modo in ſummā altitudinem reſurgentē. Cancer obliquo greſſu nil aliud:ꝙ Solis iter
oſtēdit:qui nūq; rectus incedit:ſed ſemp obliquus:qua ſe ſignoꝝ verteret ordo:maximeq;
Leo in hoc ſigno a curſu ſupero incipit obliquus inferiora iam petere.Leo quidē nō minorē cū
Sole ſimilitudinē habet.Quemadmodū enim Leo impetu:ac calore preſtat cætera anima
lia:ſic Sol cætera ſydera.Leo pectore:ac priore corporis parte validus eſt: poſterioribus ꝑ
tibus degenerat.ſic Solis potentia:prima diei parte ad meridiem increſcit: & prima parte
anni a Vere in æſtatem mox elangueſcens deducitur uel ad occaſum:qui diei: uel ad hye/
mem:quæ anni videtur pars eē poſterior.Idēmq; etiā oculis patentibus:atq; igneis ſemper
cernitur:quēadmodū Sol patēti:atq; igneo oculo terram ꝑpetuo cernit: infatigabiliq; cō/
Virgo ſpectu.Virgo quæ manu ariſtam fert:ſolis potentiam ſignificat: quæ fructus curat: & ideo
Scorpius iuſticia creditur:quæ ſola facit naſcētes fructus ad vſus hominum peruenire. Scorpius to/
tus:in quo libra eſt:naturam Solis repræſentat:qui hyeme torpeſcit: & ea tranſacta aculeū
Sagittarius rurſus erigit:vi ſua nullū naturæ dānum ex hiberno torpore perpeſſa.Sagittarius ex homi/
ne in feram per mēbra poſteriora degenerans:quaſi poſtremis partibus ſuis a ſuperis in in/
ferna detruſus:& tamē ſagittam iaciēs: indicat tunc quoq; vniuerſorum conſtare vitā ra/
Capricornus diis Solis uel ab ima parte veniētibus.Capricornus ab infernis partibus ad ſuperna ſolem
reducēs Capræ naturam imitari videt': quæ in paſtu ab imis partibus ſemper prominētiū
Aquarius ſcopulorum alta depaſcit.Aquarius ex eo maxime vim Solis oſtendit: ꝙ nō caderet imber
in terras: niſi a calore Solis humor ad ſuperna traheretur: cuius refuſio eſt aqua pluuialis.
Piſcis Piſces certe nō aliquam Solis ſimilitudinem repræſentāt: ſed duntaxat potentiā eius oſtē/
dūt:a quo vita nō modo aeriis terreniſq; animalibus datur:ſed iis quæ merſa aquis ab illius
Signum conſpectu ſemota ſunt:tantaq; eſt vis eius:ut abſtruſa quoq; penetrando viuificet.Signum
etiam Vexillum dicitur:ab effigie animalium:quæ in vexillis ferri conſueuerūt:utputa Aq
læ:Lupi:Minotauri:Equi: Apri.His enim vti Romanæ legiones conſueuerūt.Sed.C.Ma C.Marius
rius in ſecūdo conſulatu ſuo quattuor poſteriora in totum abdicauit: ſolum Aquilæ ſignū
Signifer retinuit.A ſigno Signiferi dicti ſunt:qui ſigna ferunt:hoc eſt vexilliferi.Signifer etiam a la
Zodiacus tinis dicitur Circulus:in quo duodecim ſigna ſunt:qui græce Zodiacus appellatur ab effi/
Anteſignanus gie animalium:quæ in eo ſunt.Græce enim ζῶα animalia dicūtur.Item a ſigno Anteſigna
Signo ni dicti ſunt milites:qui ante ſigna in acie cōſtituūtur.Ab hoc fit verbum Signo:quod mo/
do ſignificat oſtēdo.Plautus.Hic meretricem deperit:ſignat tamē ſe eam nō amare: Mo/ Plautus
Subſigno do ſcribo.Vnde & Subſignare:ſubſcribere dicimus.Modo imprimo. Virgilius. Et ſūmo Virgilius
Signo epiſtolā veſtigia puluere ſignent.Vnde Signare epiſtolam dicimus:hoc eſt annulo ſignū imprime/
Reſignare re.& Reſignare: deleto ſigno aperire.A quo Signatores.& Reſignatores.& Signatio. ac

Reſignatio teſtamentorum appellata. Diſſigno idem quod ſignum facio: & interdum cum nota ignominiæ aliquid facio: A quo Diſſignatores dicti: qui ludis funebribus pſunt: qp in ipſis ludis multa noua: ac ſpectanda fieri ſolerent: Hinc Diſſignatio pro contractione: ſiue conductione ppli in vnũ accipi ſolet: quod contingit ei qui aliquo flagitio omniũ in ſe oculos vertit: & quaſi deſignator in ludis funebribus: multitudinẽ continet. Terentius. Mõ qd diſſignauit. Reſignare etiam veteres dicebãt pro reſcribere. & Reſignatũ æs militi dicebatᷣ quum ob delictũ iuſſu tribunimilitũ: ne ſtipendiũ ei daretᷣ: in tabulas referebatᷣ. Itẽ Reſignare pro claudere. Virgil'. Et lumina morte reſignat: hoc eſt claudit. Quãuis phyſici hoc aliter exponãt. Dicũt enĩ pupillas quas in oculis videmus: morituros ante triduũ nõ habere: quibus nõ viſis eſt ſumma deſperatio vitæ. Reſignat ergo dixiſſe Virgiliũ: hoc eſt aufert Signa luminibus. Quãdoq; etiam Signo accipitur pro eo: qdᷣ eſt pecora ſignis noto: Vnde ſignata pecora dicuntᷣ: quæ notam habent inuſtam. Ab hoc verbo compoſita fiunt Aſſigno: & Cõſigno eiuſdẽ ſignificatiõis. Obſigno idem qdᷣ ſigno: Deſigno notæ ſignificatõis. Item a ſigno fit Inſignis: qdᷣ mõ accipitᷣ pro magnus: ut Inſignis cædes. Lucilius. Cocus nõ curat caudam inſignẽ eſſe: mõ pinguis fiet: modo pclarus pſtans. Virgilius. Inſignẽ pietate virũ: Hinc fit Inſignitas claritas: & Inſigniter aduerbiũ clare: aperte: ſumme. Apuleius. Hõ inſigniter malus. Item ab inſignis Inſignia deducuntᷣ: hoc eſt ſigna: & ornamenta ob virtutem adepta: Vnde Inſignia laudis: & inſignia gloriæ dicimus: Hinc fit inſignire verbũ: quod eſt ornare. & aduerbiũ Inſignite: qdᷣ eſt cũ iudicio notę. Cicero. nec improbũ notari: aut vituperari inſignite poſſet. Itẽ a ſigno Sigillo: qdᷣ eſt ſignũ imprimo: Hinc Sigillatæ litteræ dicuntᷣ: hoc eſt clauſæ: & annulo impreſſæ. Propter qdᷣ veteres Sigillare pro claudere vſurparunt. Varro. Contra lex nimis impia eſt: ne filii patribus luci ſigillent oculos. Sugillare uero eſt percuſſu carnẽ maculare: a ſugendo dictũ: qdᷣ ſuccus: hoc eſt liuor deducatᷣ: Hinc Sugillati dicuntᷣ: q ex pcuſſione tumorẽ: maculamq; contraxerunt. Plynius. Medici Tapſiam p/ mixtã aliis ſugillatis: ac liuentibus auxiliari debent. Nero Cæſar claritatẽ ei dedit initio ipe rii greſſationibus conuerberatã faciem illiniens ſibi cũ thure: ceraq;: & ſequenti die contra famã cutẽ ſincerã circumferẽs. Idem. Cinis allii ex oleo: & garo illitus ſugillata: aut liuentia ad colorẽ reducit. Ab hoc fit Sugillatio: q mõ pcuſſionẽ ſignificat: mõ deriſionẽ. Nã & Sugillare aliqñ pro deridere accipitᷣ. Liuius. Legati grauiter ferentes ſe ſugillatos eſſe: propter qdᷣ nõnulli deductum hoc potius exiſtimãt a græco σὺγγελειν: qdᷣ corridere ſignificat. Quippe & de his: qui ſigna pcuſſionis in facie gerunt: ridere ſolemus. Item a ſigno Signaculum: quod proprie ſignificat ſignũ alicui rei impſſum: ut lateat quouſq; referetur. Itẽ Significo: quaſi ſignũ facio: A quo Significo: & Significanter: & Significãtius: hoc eſt exprimo: ex pſſe: expſſius. Item Significatio: ac Conſignificatio. Cicero. Heu quæ ſignificatio doloris. Apuleius. Ea furoris conſignificatione pterriti oẽs. Quidam etiam Significantiam pro Significatõe vſurparũt. Signatã veteres virginẽ dixere: qſi inſignẽ virginitate. Plautus. Negat ſe puellam domũ ſignatã reuerſurã. Sed ut ad propoſitũ reuertar: mittendorũ cereorũ: ac ſigillariorũ conſuetudinẽ hinc ortam fuiſſe exiſtimant: quod Hercules occiſo Gerione: quum victor p Italiam armẽta duxiſſet: Ponte qui nunc Sublicius dicitᷣ: ad tps inſtructo: hominũ ſimulachra pro numero ſociorũ: quos caſu peregrinatiõis amiſerat: in fluuiũ demiſit: ut aq̃ ſecunda in mare deducta pro corporibus defunctorũ veluti patriis ſedibus redderentᷣ. Inde ergo vſum talia ſimulachra fingẽdi inter ſacra manſiſſe. Sed mihi illa verior origo videtur. Pelaſgi qum ſedibus ſuis pulſi diuerſas quondam terras petiſſent: Pleriq; eorũ Dodonã venere: et incerti quibus tandem locis adhærerẽt: huiuſmodi acceperũt reſponſum. ςεiχετε μαιόμενοι σικέλων σατούρνιον αἶαν τὴν ἀβορειγενέων κότυλην. οὗ νάσοσ ὀχεῖται οἷσ ἀναμοχθύντεσ δεκάτην ὑμπέμπετε φοίβω καὶ κεφαλὰσ ἀδῆ. καὶ τῶ πατρὶ πέμπετε φῶτα. Ipſi ita interpꝛtat ſunt. Ite q̃rentes Siculorũ cõtinentẽ terrã. Quibus cõmixti decimã cõmittite phœbo. Et capita inferno: & patri trãſmittite vitã. Acceptoq; reſponſo: qum poſt multos errores tandem in latium peruenieſſent: in lacu Cutulienſi enatam inſulam dephenderũt. Ampliſſimus enĩ ceſpes coacta cõpage virgultis: & arboribus in inſulæ: licentiam comptus iactantibus p omne mare fluctibus vagabatur. Hoc igitᷣ quaſi omine ſuſcepto has ſibi prædictas ſedes eſſe didicerunt: pulſiſq; inde Sicilienſibus incolis: atq; direptis regionẽ ipſi tenuere: decima pdæ ſecundũ reſpõſum Apollini conſecrata: erectiſq; Diti Sacello: & Saturno ara: illũ humanis capitibus: hũc virorũ victimis placare ſe exiſtimabant: propter oraculum: in quo erat: & capita inferno: et patri tranſmittite lumen. Saturni feſtũ Saturnalia noiantes. Poſt hæc Herculem ferunt cum Gerionis pecore p Italiam redeuntẽ ſuaſiſſe illorũ poſteris: ut fauſtis ſacrificiis infauſta mutarẽt: offerẽtes Diti nõ hominũ capita: ſed oſcilla ad humanã effigiem formata: & Saturni aras nõ mactatis viris: ſed accenſis cereis excolentes: quia φῶτα nõ ſolũ virũ: ſed etiã lumẽ

&

Marginal notes (left): Terentius. — Virgilius — Lucillius — Virgilius — Apuleius — Cicero — Varro — Plynius — Idem — Cicero — Apuleius — Plautus

Marginal notes (right): Reſignatio. — Diſſigno — Diſſignator — Diſſignatio — Reſigno. — Reſignatum æs. — Signatũ pecus. — Signo — Aſſigno — Conſigno. — Obſigno — Deſigno. — Inſignis. — Inſinignitas — Inſigniter. — Inſignia. — Inſignio. — Inſignite. — Sigillo — Sigillatæ lrãe — Sugillo. — Sugillati. — Sugillatio. — Signaculum — Significo — Conſignifico — Significanter — Significantius. — Significatio — Conſignificatio — Significantia — Signata virgo. — Pons Sublicius.

ſignificat. Inde ergo inualuit conſuetudo: ut & Cærei Saturnalibus miſſitarentur: & Sigil
la arte fictili fingerentur: ac venalia exponerentur: quæ homines pro ſe: ac ſuis piaculis Diti
Oſcilla. ac Saturno ſacrificarét. Sigilla ipſa Oſcilla dicunť. De cuius vocabuli ſignificatione multa
inepte a linguæ latinæ interp̃tibus diſputata ſunt: qum luce clarius ſit Oſcilla: q̃ſi parua ora
dicta eé: quippe oſculũ proprie paruũ os ſignificat. Ouidius de Daphne. Videt oſcula q̃ nõ Ouidius
Oſculum eſt vidiſſe ſatis: Hinc Oſculũ etiam pro baſio poniť: quia in baſiando labia conſtringunť:
Oſcillum & os paruũ fieri videť. Ab oſculũ fit diminutiuũ Oſcillũ: ſicut a Tantulo Tantillũ. Ponitur
autem Oſcillũ ſicut Os pro hoĩs effigie: hoc eſt pars pro toto. Martialis de effigie Camoni. Martialis.
pueri. Hæc ſunt illa mei: quæ cernitis ora Camoni. Hæc pueri facies: primaq; forma fuit.
Sunt tamen qui de Cereis hanc rationem tradant ideo Saturnalibus mitti: quia hoc deo
principe a rudi: & tenebroſa vita quaſi ad lucem: & bonarum artium ſcientiam æditi ſu/
mus: ſiue quia a quibuſdam ſcriptum inuenitur: quod qum multi occaſione Saturnaliorum
per auaritiam pro clientibus munera ambitioſe exigerent: idq; tenuiores ſupra modum gra Publicius.
uaret. Publicius Tribunus plebis legẽ tulit: ne q̃d p̃ter cereos diuitibus mitteretť. Ficuũ uero
ac Placentarũ in Saturnalibus mittẽdoꝝ conſuetudo a Cyrenenſibus ſumpta eſt: qui dum
Saturnaliorum rem diuinam Saturno faciunt: ficis recentibus coronanť: & placentas ſibi mutuo miſſitãt:
origo. Mellis: & fructuũ reptoré exiſtimantes Saturnũ fuiſſe. Cæterũ de Saturnaliorũ origine di/
uerſæ eorũ qui ſcripſerũt: opiniones ſunt. Quidam eni a pelaſgis: ut mõ ſcripſimus: ortũ ha Actius
buiſſe exiſtimãt. Alii ſacra hæc ab Athenienſibus ſumpta affirmant. Quod Actius in anna
Cronia. libus his verſibus videť ſenſiſſe. Maxima pars graiũ Saturno: & maxima Athene Cõficiũt
ſacra: q̃ Cronia eſſe iterantť ab illis: Eũq; dié celebrãt p̃ agros vrbeſq; fere oẽs. Exercẽt epulis
Ianus. læti: famuloſq; p̃curãt: Quiſq; ſuos: noſtriq; itidẽ & mos traditus illinc Iſte: ut cũ dominis
Cameſis. famuli epulenť ibidẽ. Sunt q̃ Saturnalia a Iano primo inſtituta opinenť. Hũc eni regionẽ
Cameſene. iſtam: q̃ nunc vocať Italia: regno obtinuiſſe: & cũ Cameſe: qui ſimili mõ indigena erat: ita
Ianiculum participata potẽtia poſſediſſe: ut regio Cameſene: Oppidũ Ianiculũ vocareť. Poſt hæc ad
Bifrons Ianus. Ianũ ſolũ redactũ eé imperiũ: q̃ crediť geminã faciẽ p̃tuliſſe: ut q̃ ante: quæq; poſt tergũ eẽnt
intuereť: q̃ certe ad prudentiam: ac ſolertiam regis referendũ eſt. Hunc igitur Ianũ: qum Sa
turnũ eo claſſe puectũ hoſpitio ſuſcepiſſet: & ab eo peritiam ruris edoctus ferũ illũ: ac rudẽ
ante fruges inuentas: victũ in melius cõmutaſſet: regni eũ ſocietate donaſſe: & qum primus
æra ſignaret: In hoc quoq; Saturni reuerentiã ſeruaſſe: ex vna eni parte capitis ſui effigiẽ: &
altera nauim: q̃ ille fuerat aduectus exp̃ſſiſſe: q̃propť lõgis poſtea t̃pibus duraſſe ꝯſuetudinẽ Ouidius
ut in aleæ luſu pueri denarios in ſublime iactantes capita: aut nauim exclamarent. Ouidius.
At bona poſteritas puppim formauit in ære: Hoſpitis aduentũ teſtificata dei. Hos ſumma
cõcordia vna regnaſſe: vicinaq; oppida cõi opa cõdidiſſe. Propt̃ea duos eis ꝯtinuos mẽſes
a poſteris dicatos: ut Decẽber Saturni ſacrũ: Ianuarius alterius vocabulũ poſſideret. Qum
inter ea Saturnus ſubito nõ cõparuiſſet: excogitaſſe Ianũ: quõ gl̃ia; eius augeret: ac primũ trã
Saturnia oẽm: q̃ ſub ditõe ſua erat: Saturniã nũcupaſſe: tũ arã cũ ſacris tanq̃ deo erexiſſe: & ipſa ſacra
Saturnalia Saturnalia noĩaſſe: Iano uero regnãte veteres tradiderũt oĩu; domos religiõe: ac ſcitate fuiſſe
munitas: & ob id eũ diuinos honores meruiſſe: introituſq;: atq; exitus ædiũ ei fuiſſe cõſecra
tos. Sunt qui Ianũ eundem eſſe atq; Apollinẽ & Dianã: & vtrũq; in hoc exprimi numerũ.
Quippe apud græcos Apollo colligiť: q̃ θυράιοσ: hoc eſt Ianitor vocať: eiuſq; aras ante
fores ſuas celebrant exitus: atq; introitus poteſtatem ei tribuentes. Idem Apollo apud illos
ἀγυιάσ nuncupať: q̃ſi vrbanis viis præpoſitus. Nã vias q̃ intra pomeria ſunt: ἀγυιάσ
græci appellant. Dianæ uero viarũ omniũ iidẽ tribuũt poteſtatẽ. Sed apud nos Ianũ oĩbus
p̃eſſe Ianuis oſtendit. Cũ claui uero & virga figurať q̃ſi portarũ omniũ cuſtos: & rector via
Diana rũ. Scribit Nigidius Apollinẽ Ianũ eẽ: Dianãq; Ianã appoſita. D. l̃ra: q̃d ſæpe decoris cau/ Nigidius
Iana ſa fieri ſolet: ut in redhibeť: redintegrať: & ſilibus. Ianũ p̃terea q̃dã ſcribũt iõ geminũ oſten
di: ut ſolem ſignificet vtriuſq; Ianuæ cæleſtis potentẽ. Nã exoriens aperit diẽ: occidens clau/
dit: inuocariq; primũ: cuicunq; deo res diuina celebreť: ut p̃ eũ via pateat ad eũ: cui imolať:
q̃ſi p̃ces ſupplicũ p̃ portas ſuas ad deos trãſmittat. Hinc ſimulachrũ eius fingi ſolebat manu
dextera. CCC. & ſiniſtra. LXV. numerũ tenens ad demõſtrandã anni dimenſionẽ: q̃ præ/
cipua eſt ſolis poteſtas. Alii Ianũ voluerũt mũdũ: hoc eſt cælũ eẽ: Ianũ quoq; ab eũdo dictũ
Eanus q̃ mũdus ſemp eat: Vnde & Cornificius: ut Cicero memorat: nõ Ianũ: ſed Eanũ ab eundo Cornificiꝰ
noĩauit. Hinc & Phœnices in ſacris imaginẽ eius exprimẽtes: Dracone finxerũt in orbẽ re Cicero
dactũ: caudãq; ſuã deuorantẽ: ut appareat mũdũ & ex ſeipſo ali: & in ſe reſolui. Quaprop̃
Ianus bifrons: & apud Romanos in q̃ttuor p̃tes ſpectaſſe conſtat. Et. C. Baſſus in libro: quẽ de diis cõpo
Ianus q̃drifrons ſuit: Ianũ bifrontẽ fingi ait: q̃ſi ſuperũ: ac inferũ Ianitorẽ: Eundẽq; Quadrifrontẽ: q̃ſi vni/ C. Baſſus.
Ianus geminus uerſa climata maieſtate ſua complexũ. In ſacris quoq; ſaliorũ carminibus Deorũ deus cani
Ianus pater ſolebat. Præterea inuocabať Ianus geminus ob cã: quã diximus cãm. Ianus pater: q̃ſi deoꝝ

deus:Ianus Iunonius: quaſi non ſolum menſis Ianuarii:ſed menſium omnium ingreſſus te — *Ianus Iunonius.*
Varro — nens.Quippe & Iunonis ditione oẽs Kalẽdæ eẽ exiſtimabant̃. Propter qđ Varro ſcribit
Iano duodecim aras pro tot menſibus eſſe dicatas.Ianus Conſiuius a conſerendo: hoc eſt — *Ianus Conſiuius*
propagádo genus humanũ Ianus Quirinus:ꝙ ſit bellorũ potens: Ab haſta: quam Sabini — *Ianus Quirinus*
Curim vocant.Ianus Patulcius:& Cluſinus:quia bello Ianuæ eius patent:pace clauduntur — *Curis*
A Iano Ianua cũ deriuatis ab ea deducit̃:ut ſupra oſtẽdimus.& Ianuarius:& Ianual Libi — *Ianus Patulcius.*
genus:qđ Iano tantũmodo delibabat̃.Sunt etiã qui Ianũ ab hiatu dictũ exiſtimãt:quemad — *Ianus Cluſinus*
modũ ſuperius diximus.Aliam Saturnaliorum cãm huiuſmodi tradunt.Hercules ex Italia — *Ianuarius.*
diſcedens nõnullos ibi reliquiſſe dicit̃:ſiue iratus:qđ ab iis incuſtoditũ fuiſſet armentũ:ſiue — *Ianual*
prudens:voleńſq; ut aram ſuam:atq; ædem ab incurſionibus tuerentur.Ii ergo qum a latro
nibus infeſtarent̃:occupato ædito colle Saturnios ſe noiauerũt:quo ante nomine idẽ Coll' — *Saturnii.*
vocabat̃:Et qa huius dei noie ſenſerũt ſe tutos eẽ:Saturnalia ei inſtituiſſe ferunt̃. Sunt etiã
qui ſcribant Tulliũ hoſtiliũ:qum bis de Albanis:de Sabinis tertio triumphaſſet:Fanum Sa
turno ex voto conſecraſſe:& Saturnalia tunc primũ Romæ inſtituta. Cõſtat etiã habuiſſe
Saturnũ aram ante Senaculũ: vbi græco ritu capite operto res diuina fieri ſolebat:quia pri/
mo a Pelaſgis:deinde ab Hercule ita putant inſtitutũ.Saturno Titanus:& q Titan dicitur — *Titanus Titan.*
frat̃ fuit:q qum maior natu eẽt:& iõ regnare ipe vellet: Veſta eorꝫ mater:et Ceres:atq; Ops
ſorores ſuaſiſſe Saturno dicuntur:ne regno cederet fratri:quia facie deformior erat.Quod
qum Titanus intellexiſſet:ſponte regno ceſſit:hoc tñ cũ Saturno pactus:ut oẽm maſculam
ꝓlem:ſi quã haberet:interimeret:quo ſaturno mortuo regnũ ad ſuos liberos ꝑueniret. Itaq;
primus Saturni filius necatus eſt.Poſtea Ioue cũ Iunone genito ſola Iuno Saturno oſtenſa
eſt.Iupit̃ Saturno ignorãte clam fuit educatus.Idem poſt de Neptuno factũ:et qum deinde
Pluto:et Glauca ſimul orti fuiſſent.Glauca ad Saturni conſpectũ ducta:Pluto cælatus fuit
Glauca deinde paruula moritur:interiecto deinde tpe qum Titanus eſſe ſaturno tris filios
iam adultos intellexiſſet:filiis qui Titani dicebant̃:ſecũ ductis Saturnũ:& Opem cõꝓhẽ
dit:& mœnibus diurnas ac nocturnas cuſtodias appoſuit.Quod qum ad Iouis aures ꝑue/
niſſet:Cretenſium nõ parua manu collecta Titanũ:& filios expugnauit:parẽtes exemit vin
culis:& regnũ patri reſtituit:ipſe in Cretã rediit. Verum ut eſt infida regni ſocietas:ſuſpicari
Saturnus cœpit:oraculo etiã ut quidam volunt:monitus:ne regno a Ioue expelleret̃. Itaq;
moliri filio inſidias cœpit:quod ſentiẽs Iuppiter patrẽ fugauit:regnũ ſibi vẽdicauit:miſitq;
armatos:qui illũ ꝑ oẽs terras ꝑſeq̃rent̃:& uel cõꝓhenſum ad ſe ducerẽt:uel necarẽt.Satur
nus qum diu erraſſet: vix tandem in Italia locũ:in quo lateret:inuenit: Sed poſtea a Iano be
Virgilius — nigne:ut ſupra diximus:exceptus regionẽ a latendo Latiũ appellauit. Virgil'. Is genus indo — *Latium*
cile:& diſperſum montibus altis Cõpoſuit:legeſq; dedit:latiũq; vocari Maluit:iis quoniã
latuiſſent tutus in oris. Verũ quia Italia ipſa inferior eſt q̃ græcia in qua eſt mons Olympus:
Idem — vbi regnauerat:fictũ eſt illũ ab æthereo Olympo ad Italiã deueniſſe. Idem. Primus ab æthe
reo venit Saturnus Olympo Arma Iouis fugiens:& regnis exul ademptis.Sunt tñ q Latiũ
Varro — ideo dictũ velint:ꝙ inter ꝑcipitia Apẽnini lateat. Varro aũt a Latino Latiũ appellatũ affir — *Latinus*
mat. Verꝫ nos quidẽ a Latio potius Latinũ propriũ nomẽ:quemadmodũ etiã Latinos di/
ctos exiſtimamus.IPSA VENVS.Ipſe muliebris ſexus.Ipſe pronomẽ eſt:aliqñ relatiuũ: — *Ipſe*
Virgilius — Virgil'.Ipſe arduus altaq; pulſat Sydera. Aliqñ demõſtratiuũ:qñ.ſ.cũ aliis ꝓnoĩbus iunctũ
Idem — eorꝫ accipit ſignificationẽ.Idem.Ipſe ego pauliſper pro te tua munera inibo.Inuenit̃ tñ ſæ
Idem — piſſime abſq; aliis ꝑ eclipſim ꝓlatũ:& tñ eorꝫ hñs ſignificationẽ:q̃ cũ eo ſubaudiunt̃.Idem
Quæq; ipſe miſerrima vidi.Interdũ ἐμφασιν: hoc eſt expſſionẽ alicuius rei latẽtis habet
ut hoc loco: Ipſa Venus. Ponit̃ eñi Ipa maioris expſſiõis cã:ꝓinde ac ſi diceret:et ipa:de q̃
minus credẽdũ eẽt. Venus. Eſt eñi Emphaſis:qum ex aliquo dicto latẽs aliqd eruit̃:Duoq; — *Emphaſis.*
eius genera ſunt: Alterũ qđ plus ſignificat:q̃ dicit: Alterũ qđ etiam id:qđ nõ dicit. Iungit̃
hoc ꝓnomẽ frequẽtiſſime cũ tribus ꝑſonis:ut Egoipſe: Tuipſe: Illeipſe.Quod ſi ei addatur
hæc ꝑticula Met:q̃ apud grãmaticos ſyllabica adiectio dr̃: diſcretio ſignificat̃: ut Ipſemet: — *Met Ipſemet*
hoc ẽ ipſe ſolus:et nõ cũ aliis:uel ipſe ꝑ ſe:& nõ ꝑ alios:quõ & Egomet:& Tumet:& ſemet
dicimus. Cũ ꝓnoĩe aũt ſecũdæ ꝑſonæ idẽ facit Te ſyllaba adiecta:ut Tute id feciſti. In obli — *Te*
quo uero caſu Pte quoq; ꝑticulã idẽ facere manifeſtũ eſt in quibuſdã ꝓnoĩbus: ut Meapte: — *Pte*
Tuapte: Suapte: Noſtrapte: Veſtrapte.Ce quoq; ſyllabica adiectio eſt:ſed cũ his fere iũgit̃: — *Ce.*
q̃ in.C.uel.S.deſinũt:ut Hicce: ſiue Hiccine: Sicce ſeu Siccine: Hiſce: Hoſce: Hæccine: Hãc
cine:& ſilia.Ipſe aliqñ pro ſiſis vſurpat̃: Vnde & Cõpatiuũ hẽt Ipſior:et Suplatiuũ Ipſiſſi — *Ipſior Ipſiſſimꝰ*
mus:hoc eſt ſilior:& ſimillimus.Apud veteres pro Ipſe Ipſus ſcriptũ frequẽtiſſime aĩaduer — *Ipſus*
Terentius — timus.Terẽ.Ipſus ẽ.Itẽ Sapſa pro Ipſa.Ennius.Quæ res ſapſa loco ſeſe oñdat. Et Ipſippe — *Sapſa Ipſippe*
Ennius — ipſi neq; alii.Ipſulces Brateæ dicebant̃ in muliebrẽ:virilemue ſpẽm expſſæ.PROSTRA — *Ipſulces brateæ*
TVM NeMEES.Ordo eſt:fama canebat nobile:& Herculeum opus.ſ.leonem.Nemees

Nobile. proſtratum fuiſſe:& in vaſta valle.NOBILE.Notum:& per omniũ ora vulgatum. No-
bile eñ aliqñ ad dignitatẽ generis referť.Cicero.Nec ego:Si ſeriphius eẽm:neq̃ tu ſi Athe Cicero.
nienſis eẽs:nobilˀ vnq̃ fuiſſes.Saluſtius.Nobili genere natus fuit:Vnde pro digno:atq; ex- Saluſtius.
celléti in q̃cũq; re poniť.Matialˀ.Nobilˀ hæc eẽt pietatis rixa duobus:Nobilˀ inq̃t:hoc ē ex Martialis.
cellẽs:& digna notitia.Aliqñ ſignificat notũ.Terẽ.Mea ē potẽs:ꝓcax:magnifica:ſumptuo Terentius.
Nobilitas. ſa:nobilˀ.Virgilˀ.Eſt locus Italiæ medio ſub mõtibus altis nobilˀ.Ab hoc Nobilitas deduciť Virgilius
Nobilito hoc eſt generis:uel alterius rei excellẽtia:et dignitas.& Nobilito verbũ:qđ mõ ſignificat de Apuleius
coro:dignitatẽ addo:nobilẽ:ac generoſum facio.Apulˀ.Quẽ nõ excellẽtia generis:ſed mo-
res:virtuteſq; nobilitauerũt:mõ notũ facio.Cice.Ne eã male factis nobilitarẽt.Idem.Nãq; Cice. Idẽ
eius vxor ꝓcax:ac petulãs illius nobilitauit miſerias.Ab hoc fit Cõpatiuũ Nobilius:et Sup
latiuũ nobiliſſimũ.Itẽ aduerbia Nobilˀr:Nobilius:Nobiliſſime:et q̃ cõtrariã eius ſignifica
Ignobile. tionẽ hñt:Ignobile:Ignobilius:Ignobiliſſime.Ignobilˀr:Ignobili9:Ignobiliſſime:et Igno
Notus. bilitas.Nobilˀ uero a noſco deduciť:A quo Notus:hoc eſt cognitus:& Notitia cognitio:q̃
Notitia Notio et Notio dř.& Notifico:notũ facio:A quo Notificatio.Põpo.Nunc te oro ſtirpẽ ut euol Põponius
Notifico. uas:meorũq; gen9 notifices mihi.Præterea a noſco fit frequẽtatiuũ Noſcito:A quo Noſci
Notificatio tabũdus:et eoꝝ paſſiua Noſcor:et Noſcitor.Itẽ Nota:cuius diminutiuũ ē Notula:ſignifi
Noſcito. cat aũt mõ ſingulas lr̃as:aut Binas:ut.C.pro Caius.CN.pro CNeus.Ↄ.inuerſa lr̃a ꝑ Caia
Noſcitabundus. Vnde ꝑ notas ſcribere dicimus vti furtiuis ſcriptis:de quibus inferius dicemus.Virgi.Cõti- Virgilius
Noſcor nuoq; notas:& noĩa gẽtis inurũt.Aliqñ maculã.Idẽ.Ceruleæ cui terga notæ.Vnde geniti- Idem
Noſcitor uæ notæ dicunť ſigna cũ quib9 ex vtero matrũ infantes ingrediunť.Hinc Nota nõnunq̃ ꝑ
Nota Notula ignominia poniť.Sueto.Variis affectus notis.In quo ſignificato etiã Stigma vſurpamus. Suetonius.
Genitiuæ notæ qđ apud græcos notã:hoc ē ſignũ ſignificat.Idẽ.Valeriũ Catulũ:a quo ſibi verſiculˀ de Ma Idem
Stigma. murra ꝑpetua ſtigmata ĩpoſita nõ diſſilauerat:ſatiſfaciẽtẽ eadẽ die adhibuit cœnæ.A nota
Noto Adnoto fit verbũ Noto:qđ aliqñ pro ſigno poniť:hoc ē ſignũ:ſiue notã appono:Aliqñ ꝓ eo q̃ ē
Subnoto. ab alio dictata:ſeu lucubrata cõſcribo:Vñ q dictat Scriptor:q uero ſcribit Notarius appel
Scriptor. lať.Aliqñ ꝑ aĩaduerto:Vñ Adnoto:& Subnoto.Mar.Et nõ ſobria verba ſubnotaſti.Itẽ
Notarius Cõnoto:qđ ē ſilˀ noto:hinc Notator:Adnotator:Subnotator:Notatio:Adnotatio:Sub
Cõnoto. notatio:Cõnotatio.Itẽ a noſco Nomẽ:qa ꝑ id q̃cq̃d noĩam9:agnoſciť.Eſt.n.Nomẽ pro
Notator. priũ vocabulũ ſinguloꝝ.Vir.Cui noĩa mille:mille nocẽdi artes.Idẽ.Nomẽ aui referẽs Pria Virgi. Idẽ
Subnotator mus.Aliqñ tñ põiť ꝓ decore:et dignitate.Idẽ.Auulſũq; humeris caput:et ſine noĩe corpus. Idem
Notatio. Inđdũ ꝓ generoſitate.Idẽ.Aut pomis ſua noĩa ſeruãt.Quãdoq; ẽt ꝓ glĩa.Idẽ.Et nos aliq̃d Idem
Adnotatio nomẽq;:decuſq; geſſimus.Itẽ Nomẽ apud grãmaticos ps orõnis:q̃ & Appellatio dř.Noĩa Idem
Subnotatio. etiã credita dñr ꝓſerti q fœnerauimus:q̃ñ noĩa eoꝝ:q vſuras ſoluturi erãt:in kalẽdario fœ
Cõnotatio neratoris ſcribebãť:& ſilˀ mõ q̃cũq; aliq̃d debebat.Quintilˀ.Nã ſi q̃s argentũ oẽ legauit:vi
Gẽtiliciũ nomẽ. deri põt ſignatã quoq; pecuniã reliq̃ſſe:iõ etiã qđ ē ĩ noĩb9:dari voluiſſe crediť.Iuſtinian9 Iuſtinian9.
Appellatio iii.inſtitutionũ.Olim ſcriptura fiebat obligatio:q̃ noĩbus fieri dicebať:Ea hodie noĩa non
Noĩa Prænomẽ ſunt ĩ vſu.Proprie tñ Nomẽ:qum de hoĩe loq̃mur:eſt ꝓpriũ Gẽtiliciũ nomẽ:hoc ē:qđ ori
Cognomen. ginẽ gẽtis:ulˀ familiæ declarat:ut Porcius:Cornelius:Vñ ꝑ metaphorã Nomẽ aliqñ ꝓ gẽte
Agnomen. poniť.Virg.Noſtrũq; in nomẽ ituras.Hinc fit Prænomẽ:qđ noĩb9 gẽtiliciis ꝓponiť:ut ē Virgilius
Cognomentum. Marcus Publius.Cognomẽ:qđ vniuſcuiuſq; ꝓpriũ ē:& noĩb9 gẽtiliciis ſubiũgiť:ut Cato
Cognomines Scipio.Ita eñ ordinãť.M.Porcius Cato.P.Cornelius.Agnomẽ ē:qđ extrĩſec9 aliq̃ rõne
Ignomines ulˀ cã q̃ſitũ ē:ut Africanus:Numãtinus:& ſilia.Id aliqñ & Cognomẽtũ dř.Cice.Scipio ille Cicero
Ignominia cognomẽto Africanus.A noĩe etiã Cognoĩes dñr q eiuſdẽ ſunt noĩs:ſicut Ignomines:q lau
Ignominioſus. de & glĩa carẽt:q̃ſi Inglorii:Illaudati:A quo Ignominia:hoc ē noĩs nota.Idẽ.Cẽſens iudi Idem
Ignominioſe. ciũ nihil ferre dãnato niſi ruborẽ.Itaq; q̃ũ oĩs ea iudicatio verſeť tñmõ in noĩe aĩaduerſio
Nomino illa ignominia dicta eſt.Ab ignominia fit Ignominioſus:hoc ē dedecoris:et ignominiæ ple
Cognomino. nus.& Ignominioſe aduerbiũ:hoc ē turpiť.Sũt tñ q Cognoĩes a cognoĩe potius deduci ex
Nominatiuus iſtimẽt.Itẽ a noĩe fit Noĩo verbũ:qđ ē appello.& a cognoĩe Cognoĩo.& apud grãmaticos
Rect9 Noĩatim Noĩatiuus:q̃ & Rectus dř:& Noĩatim aduerbiũ:qđ mõ ſignificat ꝑ noĩa ſinguloꝝ.Ply. Plynius
Nomenclator. Qum villico oẽs noĩatim aſſignati eẽnť.Dř tñ & de vno:ut Tenẽs cruentũ pugionẽ Brut9
Nomen noĩatim Ciceronẽ inclamauit.Et Nomẽclator a noĩe calando:hoc ē vocãdo.Is eñ dř No
mẽclator:q ꝑ noĩa ſinglos appellat:utputa ĩ foro reos:aut ĩ cõuiuio cõuiuas.Apulˀ.Et ad no Apuleius
mẽclatorẽ mox citati venerunt.Sunt tñ q nomẽ:q̃ſi notamẽ dictũ velint:uel a græco:qđ eſt
Onomatopeia ὄνομα:a quo ὀνοματοποιΐα:hoc ē Onomotopeia:hoc ē noĩs fictio dicta ē:qum a ſo
Fictitia: no aliquo:ſeu voce noĩa fingi:q̃ latine Fictitia dñr:ut Balatus ouiũ:mugitus:barritus Ele-
Noteſco phãtoꝝ:grunit9 ſuũ:& ſilˀa.Itẽ a noſco fit Noteſco:qđ ē notus fio:A quo Innoteſco.Præ
Innoteſco. terea Agnoſco:q̃ ita a pleriſq; diſtiguunť:ut Agnoſcere dicamur olim notos:Cognoſcere Virgilius
Agnoſco. prius incognitos.Virg.Et veterẽ Anchiſen agnouit amicũ.Var.Vereor ne me quoq; dũ re Varro
Cognoſco. uertero:ꝓter canẽ:agnoſcat nemo.Virg.Venatu aſſiduo:& totũ agnouimus amnẽ.Idẽ.In Virgilius

Terentius. cipe pue puer riſu cognoſcere matrē. Sæpe tñ cōfundūtᷣ. Terē. Ita miſerrimus fui fugitādo
Virgilius ne qs me cognoſceret. Aliqñ tñ Cognoſco pro audio ponitᷣ. Virg. Ni refugis: tenuiſq; piget
Terentius. cognoſcere curas. Aliqñ pro ītelligo. Terē. Eo pacto & gnati vitā: & cōſiliū meū cognoſces
Cicero Cice. Vñ aūt facilius ꝙ ex aīaliū monumētis: aut bellicæ res: aut oīs Reip. diſciplina cogno
ſcitᷣ. Ab agnoſco fit Agnitor: q agnoſcit: A quo Agnitio. A cognoſco uero Cognitor: q co — Agnitor.
gnoſcit: Vñ Cognitio. Proprie tñ Cognitor dr̄: q litē alterius ſuſcipit corā ab eo: cui dat9 ē — Agnitio
ſicut ꝓcurator: q abſens: noīe actor fit. A cognoſco fit Recognoſco: qđ eſt opus compoſitū — Cognitor.
emendādi: aut limādi: aut rephendēdi cā reuideo: & actus ipſe Recognitio dr̄. Itē a noſco — Cognitio.
fit Ignoſco: qđ aliqñ ſignificat valde noſco: & diſco. Nā In ꝑpō auget: ut Imprimo: Impu — Recognoſco.
Varro gno. Varro. Vos q in theatꝝ voluptatē auribus aucupatū cōcurriſtis domo: adeſte: & a me — Recognitio
q̄ ferā: ignoſcite: domū ut feratis & a theatro lr̄as: aliqñ veniā do. Nā In priuatiua eſt ꝑpō: — Ignoſco. In
Virgilius q̄ſi nō agnoſco errorē. Virg. Ignoſcēda qdē: ſcirent ſi ignoſcere manes. Ab hoc fit Ignotus: — Ignotus
Neuius. qđ aliqñ ſignificat incognitus: Aliqñ inſcius. Neuius. Ignotæ viris ſumus: tu te ſcis. Noſco — Noſco vnde.
aūt a græco deductū ē: qppe græci γινώσκειν dicūt cognoſcere: γνωσον cognitū: γνώ
σην cognitorē: γνοσιν notitiā: & γνῶθι σεαυτόν: noſce teipm: & πρὸγινόσκω:
ꝑnoſco: A quo πρόγνωσισ ꝑcognitio vocatᷣ: & προγνωσικά: id ē ꝓgnoſtica ſigna:
ꝑ q̄ aliqd futurū ꝑcognoſcitᷣ. Hinc latini quoq; veteres nō noſco: ſ; Gnoſco dixere: & Gno — Gnoſco Gnotū
tū cognitū: Vñ Agnoſco cognoſco: & Ignoſco defluxerūt. Sunt q a gnoſco Gnoro quoq; — Gnoro
deductū putāt: qđ veteres ꝓ ſcio vſurparūt: ego a græco potius: qđ ē γνωρίζειν: deriuatū
exiſtimo. Ab hoc fit Gnarus: hoc eſt ſcius pitus: & Gnare aduerbiū pite: ꝗuis aliqñ ꝓ apte — Gnarus Gnare
Apuleius repiatᷣ. Apul. Qui gnare id nr̄is oculꝰ contēplati ſumus: & Gnaritas ſcīa. Sal. Nāq; alii fidu — Gnaritas
Saluſtius cia gnaritatis locorū occulta fuga ſparſi: alii globis eruptionē tentauere. Liuius Gnarigauit — Gnarigauit.
Liuius ꝓ eo qđ eſt narrauit: & Gnaruiſſe ꝓ narrauiſſe vſurpauit. Itē vetes Gnaritᷣ pro Gnare ſcri- — Gnaruiſſe.
Plautus pſere: A quo fit cōpoſitū Prognaritᷣ: qđ ſignificat audacter: ſtrēnue. Plau. Age indica ꝓgna — Gnariter.
Cicero riter. A gnoro fit Ignoro: hoc eſt neſcio: A quo Ignarus: qđ ꝓprie ſignificat neſcius. Cicero — Prognariter.
Virgilius Neq; enī tātæ difficultatis erā ignarus. Virg. Pro īmemor poſuit. O ſocii neq; enī ignari ſu — Ignoro Ignarus
mus ante maloꝝ: & alibi ꝓ eo: qđ ē aliud diſponēs. Aut qs nā ignaꝝ nr̄is deus appulit oris
Itē Dignoro: quod eſt ſigna imprimo: ut fieri ſolet in pecoribus: ut dignoſcantᷣ. HERCV — Dignoro.
LEVM OPVS. Ab ipſo Hercule factū: quo nihil dici maius pōt. Hercules Iouis: & Alc- — Hercules.
menæ filius fuit. Alcmena Electrionis filia ea lege Amphitryoni nupſerat: ut fratris ſui occi — Alcmena
ſi mortē vlciſceretᷣ. Hic igitᷣ qum aduerſus Teleboas Aetoliæ ppl'os pro Tebanis inexpedi- — Teleboe.
tionē ꝓfectus fuiſſet: Iuppitᷣ ſub ſpē Amphitrionis: q Alcæi Tebani filius fuit Alcmenā opp̄ſ — Amphitryo
ſit: Hæc igitᷣ ex Ioue qdē Herculē ſeptimo: ut aiunt: cōceptū menſe: ex Amphitryone uero — Iphiclus
Iphiclū nono ante menſe cōceptū vno ptu enixa eſt: licet vterq; dictus ſit Amphitryonides. — Amphitryoni-
Iphiclus Iolaum genuit: q Sardiniā īgreſſus pallātes diſceſſiōe incolas ad cōcordiā reduxit. — Iolaus des.
et e noīe ſuo celeberrimos in ea inſula ppl'os Iolenſes appellauit. Nā ipſi inſulæ nomē dedit — Iolenſes.
Sardus Hercule ꝓcreatus: qum antea Sandaliotis appellaretᷣ ab effigie ſoleæ: ut ſupra dixi- — Sardus Sāda-
mus: quā græci σανδάλιον vocāt: et Ichnuſa a ſilitudine veſtigii: qđ græce dr̄ ἴχνοσ. In — liotis Sardinia
ſula eſt in Liguſtico mari ab oriēte patēs. clxxxviii. M. paſſuū: ab occidente. clxxii. Circuitu — Ichnuſa
dlxii. A Sardinia Sardous deducitᷣ adiectiuū nomē: Vnde Sardoum mare dicimus: & Sar — Sardous.
donia herba: q̄ in fontiū defluuiis ꝓuenit largius iuſto Apiaſtro ſilis: Ea ſi qs veſcatᷣ: neruos — Sardoum mare.
cōtrahit: & rictu diducit ora: ut q moriuntᷣ: veluti ridentiū facie intereant. Sardanis vir Ly — Sardonia herba
dius fuit: q Crœſo ſuadere conatus ē ne pſis bellū īferret. Sardanapal9 Aſſyrioꝝ rex vltim9 — Sardanis
fuit: oīs generis luxuriæ deditus: in cuius ſepulchro inſcriptū eſt: Hæc habeo quæ edi: quæq; — Sardanapalus.
Neuius exaturata libido hauſit. Sardare vetes ꝓ ītelligere vſurparūt. Neuius. Quod Bruti nec ſatis — Sardare
ſardare q̄unt. Cōceptōi uero herculꝰ nolūt vnā noctē ſuffeciſſe: ſ; ꝓtractū a Ioue tps: ut plus
Lucianus ſpatii ad laſciuiendū hr̄et. Luca. Thebas Alcmene: q̄ dū frueretᷣ Olympi Rector luciferꝝ ter
Homerus. iuſſerat Heſperon eſſe. Scribit Home. qum Iuppitᷣ diē: quo ꝓditurus in lucē erat: q cæteris
imparet: cælicolꝭ ꝑdixiſſet: cogitaſſe Iunonē id de Hercule dici: Quapropt̄ īpetraſſe primo
a Ioue: ut id iureiurādo firmaret: dein miſſa Lucina: q̄ dea pturientiū erat: diſtuliſſe Herculꝭ
ortū: et vxoris Stheleni: q̄ ſeptimo iā menſe ꝑgnās erat partū acceleraſſe: ex quo natus eſt Eu — Euryſtheus.
ryſtheus: q Mycenis. xlv. ānis impauit: ſemp infeſtus Herculi: & ob id freq̄nt eū īpellens ad
cōgrediendū cū mōſtris facile ſic piturū Herculem ſperās: Hercules tñ ī tantā fortitudinem
glīamq; euaſit, ut & in deos ſit relatus: & merito id nomen cōſecutus videatᷣ: quippe Hercu — Hercules vnde
les dictus eſt: q̄ſi ἥρασ κλέοσ: hoc eſt Iunonis laus: ꝙ Iunone pſeq̄nte maximā glīam ſit
adeptus. Hoc aūt iō fictū a veteribus cōſtat: qa Herculem ſolem eſſe exiſtimarūt: q vere He- — Heras
ras: hoc eſt aeris cleos dici pōt: q̄ enī alia aeris glīa eſt: niſi ſolis illuīatio: cuius receſſu penitus
occultatᷣ. Hinc apud Aegyptios creditᷣ Gigātes īntemiſſe: qum cælū expugnaturi viderentᷣ — Gigantes
Quippe Gigātes nihil aliud fuiſſe credendū eſſe: ꝗ hominū q̄ndā impiā gentem deos negā

tem:& ideo creditã deos e cæleſti ſede pellere voluiſſe:Horum pedes in draconũ volumina deſinebãt:qđ ſignificat nihil eos rectũ:nihil ſupnũ cogitaſſe:totius vitæ eo℞ greſſu atq; pro greſſu in inferna mergente. Ab hac gẽte Sol pœnas debitas vi peſtiferi caloris exegit. Hinc

Theron etiã memorant:qum Theron rex Hiſpaniæ citerioris ad expugnãdũ Hercul' tẽplũ ageret̃ furore:exercitu nauiũ inſtructus: veniſſe ex aduerſo Gaditanos lõgis nauibus ꝑuectos: cõmiſſoq; ꝓlio:qum adhuc æquo marte pugna cõſiſteret:naues regias ſubito in fugã verſas fuiſſe: & mox improuiſo igne correctas cõflagraſſe. A pauciſſimis q ſupfuerũt hoſtiũ:indicatũ ap paruiſſe ſibi leones prioris Gaditanæ claſſis ſupſtantes:& radios q̃les in ſol' capite pingunt̃ emittẽtes:ab iis ſubito naues ſuas exuſtas. Alexãdrini ꝑterea q̃uis Serapin atq; Iſim ſummo cultu venerent̃:oẽm tñ illã venerationẽ ſoli ſe ſub illo℞ noĩe teſtant̃ impẽdere:uel dũ Calathũ capiti Serapis infigũt:uel dũ ſimulachro ſignũ tripicitis aĩantis adiungũt: medio eni eo dẽq; maximo capite effigies leonis exprimit̃:dextra ꝑte caput canis exorit̃ mãſueta ſpẽ blãdientis:ps uero leua ceruicis rapacis lupi capite finit̃:hæc oĩa draco cõnectit volumine ſuo: capite redeũte ad dextrã dei:q mõſtrũ cõpeſcit̃. Leonis capite mõſtrat̃ pñs tps: qa cõditio eius int̃ ꝑteritũ futurũq; actu pñti valida:ac feruẽs eſt. Sed & ꝑteritũ tps lupi capite ſignat̃: qđ memoria rerũ trãſacta℞ rapit̃:et auſert̃. Canis blãdiẽtis effigies futuri tpis euentũ ſignificat:quo nobis ſpes l; incerta blãdit̃. Tpa aũt cui potius q̃ ꝓprio obſeq̃nt̃ auctori:cui9 vertici impſſus Calathus altitudinẽ ſyderis mõſtrat:& vim capacitatis oſtẽdit. Iſis aũt ꝑculdubio uel terra eſt:uel natura rerũ ſubiacẽs ſoli. Hinc eſt:ꝙ cõtinuatis vberibus corpus deæ oẽ denſat̃: qa uel terræ:uel rerũ naturæ alimẽto nutrit̃ vniuerſitas. Hercules magno:ac ꝓcero corpe fuit. Quippe Plutarchus in eo libro quẽ inſcripſit:Quantũ int̃ hoĩes aĩ:corpiſq; ĩge nio ac virtutibus interſit:Pythagorã philoſophũ tradit in repienda lõgitudinis eius pſtãtia Plutarchus
hũc modũ ſeruaſſe: Aĩaduertiſſe eni curriculũ ſtadii:qđ eſt Piſis apud Iouẽ olympiũ:et Hercul' pedibus metatũ cõſtat:pedes ducẽtos lõgũ eẽ:& ſil' mõ cætera quoq; ſtadia in tris græciæ ab aliis poſtea inſtituta. Pedũ qdẽ eẽ ducẽto℞:ſ; tñ aliq̃nto breuiora. Ex hoc ergo argumẽtatũ eẽ Pythagorã Hercul' corpus tãto aliis ꝓceri9 fuiſſe:q̃nto olympicũ ſtadiũ cæteris pari nũero factis eẽt excelſius. Quãtũ uero robore:ac fortitudine cæteris hoĩb9 pſtiterit:ĩprimis ꝓuerbiũ illud indiciũ ẽ: vltia qdẽ ꝑte recẽs:cætis antiq̃ſſimũ. Quattuor hæc ex æquo ĩpoſſibilia eẽ: Vel Ioui fulmẽ:uel Herculi clauã:uel verſum Homero:uel Federico pheretro gl'iam rei militaris auferre. Primo qdẽ dũ adhuc infans eſſet:& ĩ cunis cũ frẽ iaceret:inſidiis Iunonis:q eũ oĩbus modis pſeq̃bat̃:duo ſerpentes vtroq; parẽte ſoporato ad eũ deuorãdũ reptarũt. Quib9 viſis ꝑterritus Iphiclus fletu pentes excitauit:q expgefacti Herculẽ videre manibus cepiſſe ſerpentes:atq; eos occidiſſe. Señ. Infantis ætas mõſtra ſupauit prius:q̃ noſſe poſ Seneca
ſet gemina criſtati caput Angues ferebãt ora:quos cõtra obuius Reptauit infans:igneos ſerpentũ oculos remiſſo pectore:ac placido intuens Arctos ſerenis vultibus nodos tulit: Et tumida tenera guttura elidens manu. Hinc Teumeſiũ leonẽ adhuc pene puer occidit:eiq; pellẽ detraxit:q poſtea ſemp ꝓ pallio vſus eſt Teumeſius a Teumeſo Boetiæ exiguo mõte dictus

Teumeſius eſt:quẽ Antimachus græcus poeta multis verſibus ornauit. Fluuius etiã:& regio eſt eodem

Teumeſus noĩe:& puũ oppidũ in Thebanis finibus: vbi qum leo inauditæ magnitudinis terrori oĩbus Statius
eſſet:ab Hercule extinctus eſt. Statius. Illius ĩ ſpẽm:q p Teumeſia tempe Amphitryoniades

Leo ſignũ cæleſte. fractũ iuuenilibus armis Ante Cleonæi veſtit̃ ꝓlia mõſtri: Hic leo a Ioue in cælũ dr̃ trãſlatus ut gl'iæ Hercul' cõſuleret:q eũ inermis occiderat: & ꝙ hæc prima Hercul' iã adoleſcentis certatio fuerit: Eius ſimulach℞ Virgini ꝓximũ eſt:ad cuius caudã ſeptẽ aliæ ſtellæ veluti ĩ triangulo

Berenices crines gulo collocatæ vident̃:q̃s Berenices crines appellãt. Nã qum Ptolemæus Berenicen Ptolemæi:& Arſinoes filiã ſororem ſuã duxiſſet vxorem:nec multis poſt diebus in Aſiã cũ exercitu ꝓfectus fuiſſet:vouiſſe Berenicen tradũt:Si victor Ptolemæus rediiſſet:ſe crinem detõſurã atq; eo voto dãnatã crinem ĩ Veneris templo cõſecraſſe:q qum poſtridie nõ appuiſſ;:ægre id ferenti regi Cono matemathicus grãm regis captãs:dixit Ptolemæo crinem int̃ ſydera videri collocatũ:& q̃ſdã vacuas figura ſeptem ſtellas oñdit:eaſq; crinem eſſe cõfinxit. Hãc Berenicen Callimachus ſcripſit equos alere ſolitã:& ad olympia mittere. Alii Ptolemæũ Bere Callimachus.
nices prẽ; tradũt aliq̃n multitudine hoſtiũ territũ fuga ſalutẽ q̃ſiſſe:filiã uero cõſcendiſſe equũ & addito ſuis aĩo ꝓfligaſſe hoſtes:& multos ĩterfeciſſe:reliquos aut cepiſſe viuos:aut in fugã cõuertiſſe. Eratoſthenes ſcribit hãc virginibus leſbiis dotem a pentib9 relictã:quã nemo Eratoſthenes.
ſoluebat:iuſſiſſe reddi. Nigidius hũc Leonem tradit a Luna iuſſu Iunonis in tra Arcadica: & regiõe Nemeæ educatũ:& deinde ĩ exitiũ Hercul' dimiſſũ:quẽ Hercules iuſſu Euryſthei Nigidius
cũ claua:quã a Molorcho hoſpite accepat:ĩterfecit. Itaq; poſtea claua ꝓ gladio:pelle ꝓ ſcuto vſum Herculem fuiſſe: Leonem uero a Iunone int̃ ſydera relatũ:q ad occaſum ſpectãs ſupra caput Hydræ cõſtitutus eſt:h; in capite ſtellas tres:in ceruicib9 duas:in pectore vnã:int̃ ſcapulas tres:in media cauda vnã:in extrema alterã magnã:in ventre clarã vnã:& infra alte

rā grādē. In lūbis vnā: In poſteriore genu vnā: in poſteriore pede clarā vnā. Hic æſtiuō circu
Aratus. lo diuidit̄ medius. Aratus. Horrētiſq; iubæ: & fuluū cerne leonē. Hūc vbi cōtigerit Phœbi
violētior axis Accēſa ī Cācro iā tūc geminabit̄ æſtas. Tūc lymphæ tenues: tūc eſt triſtiſſima
Seneca. tellus. Poſt hæc Hydrā apud Lernam paludē: de q̄ ſupius abūde diſſeruimus: extinxit. Sen̄.
Quid ſæua lernæ mōſtra nūeroſum malū Nō igne demū vicit: & docuit mori. Leonē deiñ
q a Nemeæ ſilua Nemæus eſt dictꝰ oēm eā regionē deuaſtātē: a Molorcho paſtore iuxta eā Nemæus
Ouidius ſiluā hitātē hoſpitio ſuſceptꝰ interfecit. Oui. His eliſa iacet moles Nemeæa lacertis. Nemee Nemee ſilua.
ſilua int̄ Cleonas & Phliūtē: ī q̄ Argiui ob Hercul' memoriā Nemeæa ſacra celebrare cōſue Nemeæa
uerūt. Hinc regio omnis Nemeæa dr̄: eadēq; Thembinadia vocitat̄. Nemee etiā fons eſt: &
Virgilius mōs. Virg. Et vaſtū Nemeæ ſub rupe leonē. Sūt aūt Cleonæ mediocræ oppidū in via ſitū: q̄ Clenoe
ex Argo Corithū ducit: diſtatq; ab Argo ſtadiis. cxx. A Corītho uero. lxxx. Eius mœnia ab Cleonæus.
Homerus. Homero celebrata ſunt. Ab hoc Cleonæū deducit̄: ñ Leo v Nemæꝰ etiā Cleonæus dr̄. Sta. Phlius
Statius. Añ Cleonæi veſtit̄ plia mōſtri. Luca. Ille cleonæi piecit terga leonis. Phlius uero in medio Dia Hebe
Lucanus Sycioniæ: Argiuæq; terræ eſt: vbi Diæ: ſic enī Heben vocāt: fanū religioſiſſime colit̄. De q̄
hāc tradūt fabulā Apollinē olim Iunoni nouercæ in pr̄is domo paraſſe cōuiuiū: eiq; lactu
cas agreſtes appoſuiſſe: qbus guſtatis Iunonē: q̄ añ ſteril' erat: ſubito ɔcepiſſe: et poſtea pepiſ
ſe Heben. Hāc qum pulchritudine pſtaret: aſſūptā fuiſſe a Ioue: ut ei pocula miſtraret: & iu
uētutis deā effectā. Tādē uero qū Iuppit: ac Iuno cū cæteris diis apud æthiopas cōmeſſarēt̄
Heben pocula miſtrantē forte cōcidiſſe: & qa remotis veſtibꝫ obſcena corpis oſtēdit: apud
omnes deos habitam fuiſſe ludibrio: ob quā cauſam expulſam fuiſſe a Ioue: & loco eius ſuf
fectum Ganymedem Laomedontis filium. Tandem uero qum Hercules in deorum nume/
Homerus. rum relatus eſſet: connubio ei iunctam fuiſſe. Homerus hanc ex Ioue conceptam opina/
tur. Latini ſolius Iunonis filiā tradūt. Huiuſmōi aūt figmētoꝝ hæc rō tradit̄. Ioui: q Apol/
linis pr̄ ē: duo ſigna in zodiaco tributa ſunt: q̄ ab aſtronomis Domicilia eius dn̄r: Sagittariꝰ Domicilia Iouis
& Piſcis: At q Apolline: hoc ē Sole in Sagittario: q̄ pr̄is domus ē: manēte: & iminēte iā hye
me: Iunoni hoc ē aeri ſilueſtres lactucæ apponūt̄: hoc ē frigus imēſum. Quippe lactucas ſil
ueſtres cōſtat eē frigidiſſimas. A frigore igit̄ occupata træ ſupficies: calor oīs p naturæ cōtra
rietatē: q̄ græce Antipariſtaſis dr̄: in iteriora ſe cōdens: calefcā terræ hūiditate radices germi Antipariſtaſis
nū: atq; plātaꝝ hūore replet: & hoc mō ſole ſagittariūitrāte efficit̄ pgnās: q̄ añ hoc ē Autū
ni tpe ſteril' videbat̄: deiñ adueniēte ptus tpe. i. Vere nouo Heben parit: hoc ē iuuētutē. Tūc
enī arbores: germia: frōdes: flores renouāt̄: & oīa reuireſcūt. Sic Vere adueniēte: qđ hūidū
ac calidū eē cōſtat: diis: hoc ē cæleſtibꝫ corpibꝫ: q̄ ut nōnulli opinant̄: ex vapoꝝ a terra ſur/
gētiū hūiditate paſcūt̄: pocula: hoc ē hūores porrigere dr̄. Tādē uero veniēte Autūno: ī quo
ſol incipit verſus hyemale ſolſtitium tēdere: hoc eſt ad Aethiopas: q verſus Antarcticū circu
lū cōſtituti ſunt: dea iuuētutis cadit: hoc ē decidūt frōdes: & virētia oīa ceſſant: & ſic Hebe
dū detegūt̄: q̄ occultauerant frōdes: nudari dr̄: & corpis obſcena mōſtrare: remouet̄q; a mī
ſterio: & ſufficit̄ Ganymedes: q ut ſupius diximus: Aquarii ſignū eſt: qa eo tpe pluuioſa eſt
hyems: & hūidos vapores ſyderibꝫ abunde miſtrat. Poſtremo iō Herculi ɔiūcta dr̄: q iuuētꝰ
hoc ē ppetuus vigor claroꝝ viroꝝ opibꝫ ſp iūctus ē: q̄ nec peunt vnq̄: nec ſenio debilitant̄
Sed ut ad Herculē reuertamur: Dū forte cū Hydra pliū cōmiſiſſet: Cancer miræ magnitudi Cancer
nis a Iunone miſſus eſt: q Hydræ ſuppetias ferret. Hic pedē hercul' mordicus apphēdit: cuiꝰ
vulneris dolore pmotus Hercules Cancrū iterfecit. Eū Iuno tranſtuliſſe in cælū dr̄: & iter ſy
dera collocaſſe: ut vnū ex. xii. ſignis eēt: q̄ maxīe ſol' curſu cōtinēt̄. Hūc mediū diuidit circu/
lus æſtiuus ad Leonis exortus ſpectantē: pa ulūl ſupra caput Hydræ collocatū occidētē: ex
oriētēq; poſtiore corpis pte. h; ī pedibꝫ dextris ſingulas ſtellas obſcuras: ī ſiniſtro pede prio
duas: in ſecūdo duas obſcuras. In tertio pede vnā: in q̄rto prio vnā obſcuram: in ore vnam.
In ea q̄ Chele exterior dr̄: tres ſiles nō grādes: in ſiniſtra ſiles duas: ſupra teſtam duas: q̄ Aſini
ſiue Aſelli dn̄r. De qbus hæc fabula narrat̄. Libeꝝ patrē: qū ei a Iunone furore obiecto mē Chele Aſini
te alienatus eēt: fugiſſe p Theſprotiā dicūt cogitātē ad Dodonei Iouis oraculū puenire: & Aſelli
quō ad priſtinū mētis ſtatū redire poſſet: ſcitari. Sed ei iter eundū occurriſſe paludē q̄ndam
magnam: q̄ tranſiri pedibꝫ nō poterat: E duobꝫ itaq; aſell' q ſibi forte obuiā pceſſere: cepiſ/
ſe alteꝝ: & ita eſſe tranſuectū: ut aquam oīno nō tetigerit: Sic ad Dodonei Iouis tēplū pue/
niſſe: & mox liberatū: ut p accepto bn̄ficio gratus eē videret̄: vtrūq; Aſellū iter aſtra collo/
caſſe. Quidam ēt tradūt aſino illi: quo vectus fuerat: humanā vocē dediſſe: itaq; mox de mē
bri viril' magnitudine orta iter ipm & Priapū cōtentiōe: victoriam penes Priapum fuiſſe:
pp̄ter qđ iterfectū ab eo eē Aſinum: & a libero pr̄e in cælo collocatum. Veꝝ ut oñderet ſe
hoc tanq̄ deum: nō tanq̄ hoiem timidum: Iunonē fugiētē feciſſe: ſupra Cancrū conſtituit:
Eraſthenes q Iunonis bn̄ficio iter aſtra fuerat collocatus. Sunt tñ q de Aſell' al'r ſentiant. Scribit. n. Era
ſthenes: Quo tpe dii cum Gigantibus cōflixere: oēs deos a Ioue fuiſſe cōuocatos. Veniſſe

itaq; libe℞ p̄re;: Vulcanos: Satyros: Silenos: oēs Aſinis inſidētes: q qum hoſtib⁹ appropin
q̄ſſent: viſa Gigātū mole pterriti: ruditū oēs emiſere. Qua vocis nouitate pterrefacti Gigā/
tes ſeſe fugæ cōmiſiſſe dn̄r: & ſic a diis facile victi fuiſſe. Quidā tradiderūt q̄ncūq; oīa ſyde/
ra: q nunc diuerſos agūt curſus: in Cancrū cōuenerint: ſic ſub eodē poſita veſtigio: ut recta li
nea exire p orbes omniū poſſit: arſura terrena oīa: & orbis cōflagrationē futurā: ſicut dilu/
uiū futurū: & generalē orbis inundationē: qum eadē ſyderū turba in Capricornū conuene
rit: Illic ſolſtitiū: hic brumā cōfici. Cācer a græco deducit᷑: quippe græci καρκίνον vocāt:
Carcinias — hoc ē Carcinū: q voce etiā latini vtunt᷑. Luca. & Carcinus ardēs: A quo Carcinias gēma: de
Carcinoma — q̄ ſupra diximus: & Cancer: qđ & Carcinoma dr̄: a rubore Cācri: ſiue q ut carnē paulatim
Cangrena — exedit: hoc plurimi p ignorantiā idē eē cū Cāgrena exiſtimāt: qum maxīe int̄ ſe differāt: hoc
Cancer morbus. — ſolo cōuenientia: q vtrūq; carnē exedit. Cancer vitiū eſt: qđ nō ſolū id corrūpit qđ occupa
uit: ſed etiā ſerpit: dein aliis ſignis diſcernit᷑. Nā mō ppter inflāmationē rubor vlcus ambit:
iſq; cū dolore pcedit. ὀρυσιπελας graeci noīant: mō vlcus nigrum eſt: qa caro eius corru
pta eſt: idq; vehemētius etiā putreſcēdo intēdit᷑: vbi vulnus humidū eſt: & ex nigro vlcere hu
mor pallidus fert᷑: maliq; odoris eſt: carniculæq; corruptæ. Intdū etiā nerui: ac mēbranæ re/
ſoluūt᷑: ſpecillūq; demiſſum deſcēdit aut in latus: aut deorſum: fit maxīe in ſupioribus ptib⁹
circa faciē: nares: aures: labra: māmas fœmina℞: & in vtero aūt: ac i ſplene hoc naſcit᷑. Cir
ca locū aliquē: q̄ſi pūcta ſentiunt᷑: iſq; ieq̄lis tumet: interdū etiā torpet: circa eū inflatæ venæ
q̄ſi recuruant᷑: hæq; pallent: aut liuēt: Nōnunq̄ etiā in quibuſdā deliteſcūt: tactuſq; is locus
aliis dolorē affert: in aliis eū nō h;: & nōnunq̄ ſine vlcere durior: aut mollior eſt: q̄ eē natu
ralit̄ debet. Intdūq; nullā h; pprietatē: intdū ſile iis eſt aſpredine q̄dā: & magnitudine: q vo
cāt græci κονδυλώματα. Eſt eni Cōdilonia genus tuberculi: qđ ex q̄dā inflāmatiōe na
ſci ſolet: color etiā ruber eſt: aut lēticulæ ſilis. Quibuſdā etiā ſi id pſſum eſt: q circa ſunt incē
dunt᷑: & intumeſcūt: ob q peſſimū id genus eſt: fereq; primū: qđ κακοήθης a græcis dicit᷑
Thymum — Deinde ex eo id Carcinoma: qđ ſine vlcere eſt: deinde qđ Thymū appellat᷑: idq; ſupra cor/
pus q̄ſi verrucula eminet: ad cutē tenue: ſupra latius: ſubdu℞: & in ſūmo paſpe℞: idq; ſūmū
Thymus — colorē floris Thymi repn̄tat: Vn̄ ei nomē eſt: ibiq; facile fundit᷑: & cruētat᷑. Thymus herba
eſt vulgo nota: gratiſſima apibus: in Attica regiōe pſtantiſſima: Vnde mell' Attici toto orbe
ſumma laus exiſtimat᷑. Thymis lapideos cāpos in puītia Narbonēſi refertos fuiſſe cōſtat:
hoc pene ſolo redditu e lōginqs regiōibus pecudū milibus eo cōuenientibus: ut Thymo ve
Carcinodes — ſcant᷑. A Carcino: hoc ē Cācro Carcinodes dr̄: qn̄ vitiū Cācri naturā ſape incipit: q̄ſi Cāc℞
Gangrena — Gangrena uero nō in oībus ptibus corpis fit: ut Cancer: ſed in pminētibus mēbris. i. int̄ vn
gues: & alas: & inguina: fereq; in ſenibus: uel in his qao℞ corpus mali hitus eſt. Caro in vl/
cere uel nigra: uel liuida eſt: ſed ſicca: & arida: pximaq; cutis plerūq; ſubnigris puſtul' implet᷑
Deinde ei pxia pallida: uel liuida: fereq; rugoſa ſine ſenſu eſt: Vltior in inflāmatōe eſt: oīaq;
ſil' ſerpūt. Vlcus in locū puſtuloſum: puſtulæ in eū q pallet aut liuet: pallor: aut liuor in id qđ
inflāmatū eſt: inflāmatio in id qđ integrū eſt tranſit. Int̄ hæc dein febris acuta orit᷑: ingēſq;
ſitis quibuſdā: & delyriū accedit. Alii q̄uis mētis ſuæ cōpotes ſint: balbutiēdo tn̄ vix ſenſus
ſuos explicāt: incipit affici ſtomachus: Spūs ipſe fit fœdi odoris: Atq; initiū quidē eius mali
recipit curationē. Vbi uero penitus inſedit: inſanabile eſt: plurimoq;: & ſub frigido ſudore
Cancer — moriunt᷑. Cancri etiā dicebant᷑ ab antiqs: q nūc Cācelli p diminutionē vocant᷑: hoc ē opus
Cancellus — ſubtili matia in tranſuerſū cōpacta ad ſilitudinē retis factā: qđ freq̄ntia foramina hēat: q̄lia
ſunt q in corpe efficit morbus: q Cancer vocat᷑. A cancellus fit Cancello verbū: qđ eſt cōci/
Cancello — do: dilanio. & aduerbiū Cancellatī: hoc eſt ad ſilitudinē Cancelli. Hercules Aprū miræ ma
Cancellatim — gnitudinis Arcadicū agrū vaſtātē occidit: ul' ut qdā ſentiūt: viuū cepit: & detulit Euryſtheo.
Aper Mænalius — Sen̄. Solitūq; dēſis hiſpidū Erymāthi iugis Arcadica q̄tere nemora Mænalū ſuē. Dict⁹ ē hic — Seneca.
Mænalus — Ap Menali⁹ a Mænalo arcadiæ mōte: q̄uis et oppidū ſit eiuſdē noīs qđ et Mænala dr̄. Mō
Pholoe — tes i arcadia noīati ſūt pholoe cū oppido: cyllene: lycæ⁹: i quo lycæi iouis delub℞: mænal⁹:
Cyllene Lycæus — artemiſi⁹: partheni⁹: lāphe⁹: nonacris: erymāth⁹: q̄uis & fluui⁹ ſit eiuſdē noīs in alpheū de
Arthemiſius — fluēs. A mænalo Menalius deducit᷑: hoc eſt Arcadicus: Vn̄ Mænalius Aper dr̄: et Mænaliū
Parthenius — carmē: hoc ē magicæ artes: & incātatōes: qbus vti in Arcadia: ac tota Theſalia maleficæ mu
Lampheus — lieres cōſueuerūt. Virg. Incipe mænalios mecū mea tibia verſus. Quippe in ea Aegloga imi — Virgilius
Nonacris — tatus eſt Theocritū: q Aeglogam ſcripſit Pharmaceutriam appellatam: in q̄ mulier inducit᷑
Erymanthus — maleficis artibus puertēs mentē amatoris: a quo ſpnebat᷑. Ad hæc ceruā Aeneos pedes hn̄tē
Mænalius — & aurea gerentē cornua eiuſdē mænalii nemoris incolam: quā curſu æq̄re nemo poterat: ipſe
Pharmaceutria — currendo & ſuperauit: & cepit. Tū Stymphalidas aues ab ipſis nubibus ſagittis petiit: enec/
ctaſq; deiecit. Sen̄. Mænali pnix fera multo decorū pferēs auro caput dephēſa curſu eſt. Idē
Solitaſq; pēnis cōdere obductis diē. Petit ab ipſis nubib⁹ ſtymphalidas. Mar. Aeripedē ſil — Sen̄. Idē
Harpya — uis ceruā: ſtymphalidas vndis abſtulit. Stymphalidas qdā pa℞ docti Harpyas eē exiſtiarūt — Martialis.

Sed id falſum eſt:ſi qs Tragœdiā Senecæ legerit:facile dꝑhenderit.Harpiæ mōſtra fuerūt:
Virgilius qualia deſcribit Virgilius.Triſtius haud illis mōſtrum:nec ſæuior vlla Peſtis:et ira deū:ſti/
giis ſeſe extulit vndis:Virginei volucrū vultus:fœdiſſima vētris Proluuies:vncæq; manus:
& pallida ſemp Ora fame. Hæ ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν:hoc ē a diripiēdo dictæ ſūt Harpyæ
Neptuni et terræ ſm quoſdā filie fuere.Secūdū alios Thaumantis: & Electræ oceani filiæ.
Tres aūt fuiſſe memorant̄.Prima Celæno a nigredine dicta κελαινὼ.quippe græci κα/ Celæno
λαινὸν atrum dicūt. Secūda Aello:ἀπὸ τοῦ εἰλέω: voluo: verto: qđ fœdo volatu Aello
Heſiodus oīa puertat.Tertia Ocypete:quod ὠκὺ velox eſt:πέτομαι volo:qđ.ſ.alarum velocitate Ocypete
Homerus mirū in modū polleat:Heſiodus in libro:quē Theogoniā inſcripſit:duas tm̄ Harpyas me/
morat ἠϋκόμοισθ' ἁρπυίεις ἀελλώ τ' ὠκυπέτην τε.Homerus vnam addit: quā
Virgilius vocat Thyellam ἀπὸ τοῦ θύω:quod ē impetū facio:& ἕλω voluo:qđ cū impetu oīa Tyella
voluat.Tradūt aūt Harpyas in inſul' habitare:quas Strophadas vocāt.Virgilius. Accipiūt
Strophades:Graio ſunt noīe dictæ inſulæ ionio in magno:qs dira Celæno harpiæq; colūt
aliæ Phineia poſtq; clauſa domus:mēſaſq; metu liquere paratas. Phineus:a quo Phineius: Phineius
rex Arcadiæ fuit: q Harpalices coniugis ſuaſu filios occæcauit: cuius ſceleris magnitudine Harpalice
ꝑmoti dii:oculis eū priuarūt:atq; illi Harpyas obiecerūt auium genus dirū:ac rapax quæ et
dapes:& reliq oīa fœdabāt.Verum qum Iaſon p ea loca cū Argonautis trāſiēs benigne ab
eo exceptus fuiſſet:ut ei grām referret:Zetū:& Calain Boreæ ex Orithyia cōiuge filios iu/ Zetus Calais
uenes alatos:& ſagittandi arte præſtātes aduerſus Harpyas miſit:q eas pſeqrent̄:& a Phi/
nei regno prorſus abigerēt.Hi igit̄ qum illas vſq; in īſulas Plotas pſecuti foret: ab iride ad
moniti ſūt:ne vlterius Iouis canes inſeqrent̄.Itaq; retro cōuerſi duabus inſul: in qbus Har
pyias reliqrūt:Strophados:hoc ē cōuerſionis nomē impoſuere: qum antea Plotæ vocarē/ Strophades
tur.Orithyia aūt Boreæ cōiunx:filia fuit Erythei regis Athenaꝝ: quā qum Boreas ob pul/ Plotæ Orithyia
chritudinē adamaſſet:& fruſtra iūgi ſibi cōnubio poſtulaſſet: vi raptam detulit in Thraciā
Eodē noīe vocata ē regina Amazonū:quæ Marpeſiæ mr̄i ſucceſſit in regno. Orithos vero Orithos
vrbs fuit int̄ Macedoniā:atq; Epirū.Oryx vero aīal:qđ in Aegypto naſcitur:exorieſq; cō/ Oryx
tra ſtare:ac cōtueri ſolis radios fert̄:ex capraꝝ genere.A qbuſdā Solus vocat̄:ac contrario
veſtit̄ pilo:& ad caput verſo.Stimphalides aūt aues erant aqticæ in Stimphalo palude:tā/ Stymphalides
tæ magnitudinis:ut ſolis radios obūbrare dicerent̄:omnē Arcadiā deuaſtātes.Stymphaluſ Stymphalus
Arcadiæ lacus ē:ex quo Eraſinus flumen erūpit in argiuā terram. Quōdam vero exitū nō Eraſinus
habebat:qm̄ vadi foramina quædā q Arcades Zeretra vocāt:obſtructa erant:ꝓptereaq; Zeretra
exitū non habebāt:itaq; vrbs ipſa:quæ Stymphalū vocat̄:& in lacus ripis quondā ſita erat Stymphalum
Iphicrates poſtea ad qnqginta ſtadia a lacu viſa eſt abeſſe.Iphicratem tradūt:qum Stymphalum obſi
dione circūdediſſet:& fruſtrari conatus ſuos intelligeret:exitū fluminis e lacu obſtruere cō
natū in numerabiles ſpōgias aduexiſſe:ſed Iouis oraculo:ad monitū deſtitiſſe. a Stympha
lo lacu Stymphalides aues appellatæ. A Stymphalo oppido Stymphalius deducitur ſicut
a Lacedæmone Lacedæmonius.Equidē quæ de Harpyiis:ac Stymphalidibus ſcribunt̄: ſi
cta eſſe arbitror:ut de pleriſq; aliis auibus.Quis eni vera eſſe putet: quæ de Pegaſo equino Pegaſus
capite volucri ſcribunt̄?quis credat Griphas auritos: & tantā roſtri aduncitatē habētes in Griphus
Aſiatica Scythia:in qua aurum:ac gēmæ affluūt:habitare:tantaq; rabie deſæuire in homi/
nes:ut terram ipſam inhabitabilem faciant:& quaſi geniti eſſe videant̄ ad plectandam aua
ritiæ temeritatem:cum quibus Arimaſpi dimicare dicuntur:ut lapillos intercipiant:Hos ve/
Plautus teres Romani Picos vocitabant.Plautus.Pici diuites:qui aureos mōtes colūt:eos ſolos ſu Picus
pero:qum ꝓprie picus ſit:q cognomine Martius dicit̄:parua qdē auis: ſed in auſpiciis ma
gna:vncoꝝ vnguiū:arboꝝ cauatrix:& ſcādēs i ſubrectū feliū mō.Tradūt ſi clauus:uel cu/
neus adactus quāta vi libeat i arborē fuerit:i q nidū hēat picus:ſtatī exilire cū crepitu arbo/
ris:quo clauo:aut cuneo inſederit Picus:huic aui nomē dedit Picus:quē Saturni filiū fuiſſe
Ouidius finxerūt.Ouidius.Picus in Auſoniis ꝓles Saturnia terris.Virgilius.Fauno picus pr̄:iſq; pa
Virgilius rentē Te ſaturne refert:fertur pomonam deperiſſe pomoꝝ deam:propter quod a Circe:q
amore eius ardebat:in Picum auem eſſe cōuerſum.Cuius figmenti ratio eſt: quia Picus rex
latinorum:Fauni pater:& latini regis auus:auguriorum peritiſſimus fuit:& in primis hac
aue vſus eſt in auſpiciis: eiq; nomen dedit: & ideo poſtea ſemp principalis latio in augu/
riis fuit:Martium ideo appellatum conſtat:quia Marti ſacer eſt: ſi quidem proficiſcētes in Martius picus
bellum non niſi auſpicato vrbem egrediebantur.Legimus in hiſtoriis Picum olim in capi/
L.Tubero te.L. Tuberonis prætoris Vrbani iura pro tribunali reddentis conſediſſe tam placide: ut
manu præhenderetur. Reſpondiſſe vates exitium imperio portendi:ſi dimitteretur. At ſi
examinaretur prætori:Illum autē hoc audito protinus concerpſiſſe: nec multo poſt imple
uiſſe prodigium.A picus Picenum deducitur:regio Italiæ:in qua eſt Aſculum: qđ Sabini: Picenum
qum Aſculū ꝓficiſcerent̄:in vexillo eoꝝ Picus conſederit. Hinc Picenus poſſeſſiuū nomē Aſculū Picenus

Picens deducit͛:& Picens gẽtile. A quo Picẽtinus. Pica licet fœmininũ videat͛ huius noïs. Picus:
Picentinus longe tñ diue ſã ſignificationẽ habet:Eſt eni auis magnitudine Palũbæ:alis vario colore:et
Pica preſertim cæruleo depictis: verba proferens ad ſimilitudinem humanæ linguæ. Martialis. Martialis
Pica loquax certa dominũ te voce ſaluto:Si me nõ videas eſſe negabis auem. Eſt & alia Pi
ca ſub ventre alba:ſuperius nigra:quæ Varia appellat͛: lõgitudine caudæ inſignis: hæc Ve/
ſpaſiani tpe ab Apẽnino verſus vrbẽ cerni vix cœperat:tã rara erat:nũc frequẽtiſſima ẽ per
Tragopanades oẽm Italiã.Ea vero:q̃ de Tragopanade dicũtur:qs facile vera eẽ ſibi pſuadeat. Maiorẽ Aq
la eẽ:cornua ĩ tpibus curuata hñtẽ ferruginei coloris:capite dũtaxat phœniceo: multo mi/
Syrene nus q̃ de Syrenibus ferũt͛:aues in India eẽ:q̃rũ cãtu hoĩes mulceant͛: quos ſomno grauatos
lacerẽt. Minime vero:qđ Democrytus ſcribit:aues eẽ:q̃s noĩat:q̃rũ confuſo ſãguine ſerpẽs Democrit9
gignat͛:quẽ qcũq; ederit:alitũ colloqa intellecturus ſit. Homerus genus auium Scopes no/ Homerus
minat:q̃rũ Satyricos motus: quum iſidẽt a pleriſq; memoratos:fidẽ mereri nõ arbitror: nec
aues ipſas vnq̃; genitas eẽ exiſtimo:ſed ad Herculẽ reuertamur. Taurꝝ ferociſſimũ: & oẽm
Atticã regionẽ deuaſtãtẽ:peremit. Seneca. Taurũq; cẽtũ nõ leuẽ populis metum. Ouidius. Seneca
Hercules Acheloum ſuperat Vos ne manus validi preſſiſtis cornua tauri. Acheloũ pterea ſingulari certamie ſupauit. hic Ouidius
Oceani:& terræ filius fuiſſe dr̃. Gemino olim cornu inſignis:ſed ſupatus ab Hercule: q̃uis
Acheloũs inuarias ſeſe figuras trãſformaſſet: vno cornu priuatus eſt. Certaminis cãm hãc tradũt fuiſſe
Deianira Deianira filia fuit Oenei Aetoliæ regis:cuius vrbs regia Calydon erat:hæc adeo forma:pul
Calydon chritudineq; pſtabat:ut multos procos hr̃et:tãdẽ Acheloo deſpõſata ẽ primo: deide Hercu
li. Itaq; nuptiarũ gr̃a ortũ int͛ eos ẽ certamen:& ſupato Acheloo Herculi ceſſit. Hæc aũt de
Artenica Hercule & Acheloo hac rõne ficta eẽ affirmãt:qa Achelous flumẽ eſt e Pindo mõte fluens
Parachelois atq; Acarnaniã ab ætolia dirimẽs:& Artenicã inſulam aſſiduo terræ inuectu cõtinẽti adne
ctẽs. A quo Parachelois vocat͛ regio finitima fluuio:quã Amnis inũdat:hæc inũdatio qu;
priſcis tpibus limites agroꝝ ſæpe cõfũderet:cõtẽtiones de terminis int͛ vicinos frequent͛ ex
citabat:quumq; nulli eẽnt arbitri:non legibus:ſed armis lites dirimebantur. Hinc ergo datus
Cornua fluuioꝝ fabulæ locus. Herculem ſingulari certamine Acheloum ſuperaſſe:& victoriæ præmium re/
Cornu copiæ portaſſe. Deianire nuptias:cornu præterea alterum eius confregiſſe: quia.ſ. Hercules Oe/
neo affinitate coniũctus factis aggeribus:& aquarum ductibus. erectis fluuium agros pri/
us non ſine graui detrimento ſternentẽ compeſcuit:& ex duobus alueis:quorũ flexus cor/
nua a poetis dicũtur:ſiccauit alterum:quod qdam copiæ cornu eſſe dixerunt: quemadmo/
dum ſuperius oſtẽdimus:donauitq; Oeneo regi ſocero ſuo. Sophocles. Deianiram ſic lo/ Sophocles
quentem introducit. Procus ſane mihi amnis fuerat Achelous. Qui me triformis a meo pe
tiit Oeneo patre. Primo eñi manifeſtus inceſſit taurus: deinde per varias ſe flectẽs ſpiras
Draco apparuit:Tum mole valida bouis præ ſe tulit frontem. Acheloum certe ac reliq̃ flu/
mina Tauro comparãt ob mugitus:flexuſq; alueorum. Draconi propter torquentẽ ſe lon/
Acheloius gitudinem. Boui ſimiliter:propter boatum:& cornua:ab Acheloo Acheloius deducit͛:qđ
modo poſſeſſiuũ eſt nomẽ. modo pro aqueus ponit͛. Virgilius. Poculaq; inuẽtis Acheloia Virgilius
miſcuit vuis. Quippe veteres aquã omnẽ generaliter Acheloũ nuncupauere:qđ a græcis ſũ/
ptũ manifeſtũ eſt:qui Acheloum p aqua frequẽtiſſime vſurpant. Cuius ratio rei ẽ:q Ache/
lous in græcia:vbi tot ingenia floruerũt:omniũ fluuiorum celeberrimus fuit:ob eas: q̃s ſu/
pra diximus cauſas. Quod aũt Virgilius dixit: Poculaq; inuẽtis Acheloia miſcuit vuis:miſ
ſcuit inquit:hoc ẽ miſcẽda poſuit:Nã aquã vino miſcere Staphilus Sitheni filius primus dr̃ Staphilus
Hercules Diomedem occidit inueniſſe. Præterea Hercules Diomedẽ Thraciæ regem dirum:ac ſanguinariũ hominẽ:qui
equos ſuos aduenaꝝ carne in Tyrida Thraciæ oppido paſcebat: occidit: eũq; iumẽtis ſuis
Diomedes epulandũ appoſuit. Seneca. Quid ſtabula memorẽ diri Biſtonii regis. Biſtones enim Thra Seneca
Biſtones ciæ populi ſũt. Biſtonis ſtagnum:& regio. A biſtone Thraciæ rege cognoĩata. Ouidius. Et
Biſtonis tuta a bello Biſtonis ora fuit. Hinc Biſtonius deducit͛:quod Thracem ſignificat:fuit & alt͛ Ouidius
Diomedes rex Aetoliæ Thidei:& Deiphile filius:qui fortiſſimus Danaũ a Virgilio dictus Virgilius
Aegiale eſt:qđ Aeneã apud Troiam vicerit:& cum Hectore ſingulari certamine pugnauerit: mar/ Homerus
Cylleborus tẽq; ipſum:ut Homerus tradit: vulnerauit:& ut Virgilius: Venerẽ. hic quum poſt Troiæ ex/ Virgilius
Cãpi Diomedis pugnationẽ in patriã reuerſus Aegiale; vxorẽ cõperiſſet rẽ cũ Cylleboro Stheleni filio ha/
Diomedea buiſſe:pudore ductus ĩ Apuliã ſeceſſit: vbi regni ptẽ cũ Dauno ſortitus ẽ:& regio: quæ ĩ di/
Argyrohippus uiſione ei ceſſit:Cãpi Diomedis appellati:item inſula:quæ in propinquo mari iacet Garga
Argyrippa no mõti oppoſita. Diomedea nũcupata. Cõdidit ĩ Apulia vrbẽ:quã Argyrohippũ vocauit
Argyrippini deinde dicta ẽ Argyrippa. A q̃ Argyrippini noĩati. Item Sepiũtẽ a multitudine ciectarum
Sæpius Sipus fluctibus ſæpiarũ vocitatã:poſtea mutatis lr̃is Sipõtẽ:deinde etiam Sipontũ dictã. ipſe ve/
Sipontum ro nõ lõge poſt diẽ obiit ĩ inſula:quã ſupra diximus Diomedeã vocari: & in deoꝝ nume
Diomedeæ aues ro ẽ relatus:tẽplũq; ei ædificatum: & ſacra inſtituta. Socii vero mœrore defuncti regis ab/
Cataractæ ſumpti:in aues mutati ſũt:quæ ipſe quoq; Diomedeæ dictæ ſunt. Iuba:Cataractas appellat. Iuba

Dētes eis eſſe dicunť:oculiq; igneo colore:cætero corpore candidæ ſunt. Duos ſemp̄ duces
hn̄t. Alť ducit agmē:alť cogit. Scrobes excauāt roſtro inde crate cōſternunt:& terra: q̄ ante
fuit egeſta:cooperiunt. Alteræ orientē ſpectāt: qbus exeunt i paſcua: Alteræ occaſum: qbus
redeunt. Aluū exoneraturæ ſp cōtrario flatu ſubuolāt: & i ſola Diomedea iſula viſunť:fuli
cap̄ ſiſes. Aduenas Barbaros clāgore dicunť iſeſtare. Græcis vero adulari veluti generi Dio
medis hoc tribuentis. Aedē quoq; eius quottidie pleno gutture madentibus pennis pluere:
ac purificare cōſuetas tradūt. Poſt hæc Hercules Buſirim ægypti regem Neptuni:& Libyæ — Hercules
filium: qui oram omnem: Nilo adiacentem latrociniis infeſtabat: hoſpiteſq; enectos diis — Buſiris
Ouidius — ſacrificabat:occidit:& diis ſuis imolauit:puintiamq; omnem pacatā: ac trāquillam reddi-
dit. Ouidius. Ergo ego fœdātem peregrino templa cruore Buſirim domui. Quidā volunt
hoc cōfictū eſſe:nec Buſirim aliquem regem:ſiue Tyrānum fuiſſe:ſed terrā ipſā eſſe i hoſpi-
tā:atq; iportuoſā:q̄uis eni portū habeat:eū tn̄ neq̄q̄ patere: ſed a bubulcis cuſtodiri ſolitū:
p̄dæ ſp:ac latrocinio idulgētib:q pegrinos quoſq; ad ea littora appulſos ſoleāt adoriri. In
iis locis ē Buſiris oppidū. A quo Buſiritica pfectura vocitata ē. Ois qppe ægyptus primo i — Buſiris oppidū
præfecturas diuiſa fuit:qs illi Nomos vocāt. Thebaica qdē i Decē:q vero i Delta ē:i totidē: — Buſiritica præfe-
quæ ē in medio:i ſexdecim:ppt qđ qdā ſcripſerūt tot fuiſſe i ægypto præfecturas:quot au- — ctura Nomos
las Labyrinthus habebat:q circit ſex:& trigīta fuiſſe memoranť. Rurſus præfecturæ in to-
parchias diuidebanť. Itē Toparchiæ i alias ptes. Minime portiones arua erāt. Ideo aūt ne- — Toparchia
ceſſaria fuit tā diligēs:& ſubtiľ locop̄ diuiſio:qa aſſiduæ Nili iundatiōes limites cōfunde
bā:nūc addēdo:nūc minuēdo:alias imutādo:nonnūq; delēdo notas q̄ dā: qbus ppriū ab
alieno diſcernebať. Vñ itep̄:atq; itep̄ mēſurari eā terrā oportebat: ppt qđ Geometriā ab — Geometria
ægyptiis primo inuētā nōnulli pdiderūt:queādmodū Arithmeticā a phœnicibus obmer- — Arithmetica
caturas. Aegyptus puicia ē pxima Africæ:itrorſus ad meridiē recedēs:donec a tergo ptēdā — Aegyptus
tur æthiopes. Inferiorē ptē. Nilus dextra:læuaq; diuiſus amplexu ſuo determinat canopico
oſtio ab Africa:ab Aſia Peluſiaco. Quā ob cām int inſulas qdā Aegyptū poſuere:ita ſe ſci-
dēte Nilo:ut triqtrā terræ figurā efficiat. Sūma ps cōtermina Aethiopiæ Thebais appellať
Canopus oſtiū Nili:& i eo oppidū ē:diſtās ab Alexādria ſtadiis.cxx.dictū a noīe Canopi — Thebais
q Menelai claſſē gubernauit:& ibi mortuus ē:quo tpe Menelaus cū vxore ad tēplū Vene- — Canopus
ris Arſinoes:qđ in Zephyrio pmōtorio ſitū ē:nauigauit. Peluſiū ſiliť Nili oſtiū:eſt: & op — Arſinoe
pidū ibi ſitū:a quo via ē ad Caſiū mōtē i pmōtorii modū accumulatū:in quo magni Pom — Zephyrium
peii corpus iacere qdā exiſtimāt:eſtq; i eo Iouis Caſii tēplū: nec pcul hinc Pōpeius iterem- — Peluſium
ptus fuit. Alexādriā a quo Alexādrini: i ægypto cōdidit Alexāder Macedo iuxta Mareoti — Caſius
lacū:q antea Arapotes noīabať. Metatus ē eā Dinocrates architectus mirabili igenio qndē — Alexandria
cim miliū paſſuū laxitate ad effigiē Macedōicæ chlamidis orbe gyrato Laciniosā: angulo — Alexandrini
ſo dextra:læuaq; pcurſu. Mareotis lacus ad meridianā vrbis ptē Euripo e Canopico oſtio — Mareotis
Eratoſthe- — mittiť. Schœnos patere i latitudinē.xl. affirmāt: Schænūq; ſtadia trigīta eē. Ita fieri lōgi- — Arapotes
nes — tudinis cētūqnq̄ginta millia paſſuū:& tātūdē latitudinis hr̄e. Eratoſthenes tn̄ Schœnū q̄- — Schœnus
Virgilius — dragīta ſtadia eē aſſerit:hoc ē qnq; paſſuū milia. Alii vigīti duo ſtadia ſinguľ Schœnis dede
re. Mareotis etiā ps epiri ē in q̄ vinū optimū naſciť: Vnde Mareotides vuæ dicūtur. Virgi-
lius. Sūt et mareotides albæ. De Nilo ſatis ſupius diſſeruimus. Multa eius oppida memorā
tur pcipue q noīa hoſtiis dederūt vndecim. Nā alia q̄tuor falſa ora appellāť. Celeberrima
ſeptē ſūt Canopicū:Bolbitinū:Sebeniticū:Phamuticū:Mēdeſicū: Tanicū:Peluſiacū. Ae- — Aegyptus
gyptū ab Aegypto Danai frē appellatam exiſtimāt. Ab ægypto Aegyptius:& Aegyptiacus
deducunť. Itē Aegyptini appellanť Aethiopes:qa ægyptiis ſūt finitimi. Hercules cū audiſ- — Aegyptinus
ſet Antæū terræ filiū magno:ac pcero corpe i Lybia eē:apud Lixū oppidū a flumine Mau
ritaniæ eiuſdē noīs ita vocatū:q locus Antæi regia dr̄:robore ac fortitudine nemini cedētē
ad eū quoq; domādū prexit. Erat Antæus aſpectu:roboreq; terribiľ:habitabat i ſpelūca exe
ſas vndiq; rupes hn̄te:& Leonū carne veſcebať. Cubile ei tra erat:nullis herbis: aut paleis:
aut ferap̄ tergoribus ſtrata:ſed ſimplex:ac nuda. Palæſtra oēs ſupabat. Quotiēs mēbra la-
bore defecta eēnt:tactu mr̄is hoc ē træ:recreabanť:ac vires reſumebant. Erat vniuerſæ pui
ciæ infeſtus:& quoſcūq; tra:mariue eo aduētaſſe cognouiſſet:ipſe trucidabat. Cū eo igitur
cōgreſſus Hercules:depoſitis ab ipſo Clæonei:ab illo Libyci leonis tergoribus:& vnctis p
more palæſtræ atq; harena ſparſis corporibus:feſſū tādē luctādo:& q̄ſi ſemineceē Antæū ter
ræ pſtrauit:ſed qum mox cōfirmatis tactu træ viribus ſurrexiſſet:& acrius q̄ an̄ certare vi- — Hercules Antæū
dereť:ſtupefactus tāto robore Hercules:rurſus illi brachia iniecit: vep̄ Antæus nō expecta — domuit
tis amplius hoſtis viribus: ſponte cadebat: plus cōtinue viriū ex ipſo caſu accipiēs. Qua re
tādem itellecta: ſtādū eſt tibi o Antæe Hercules inqt. Nō ſterneris āplius:nec træ:ſed pecto
ri nr̄o fixus hærebis. Quæ qū dixiſſet:iuuenē alte ſublatū:ac telluri ſternere ſe conātē:arctiſſi
Ouidius — mo nexū vinculo:itra vlnas ſuas expirare coegit. Oui. Sæuoq; alimēta parētis Antæo Eripui

Lixũ Ampeluſia / Tinge
Lixum oppidum:de quo paulo añ diximus:in ꝓmõtorio ſitum ẽ: qđ Ampeluſiá vocant:
Id Tinge quoq̧ appellat᷑:& ab Antæo credit᷑ cõditum.Cuius rei idiciũ ẽ Parma Elephã
tino tergore excẽto:q ibi lõgo tpe viſa fuit:ingẽs:et ob magnitudinẽ nulli habil᷑:quã locoꝝ
accolæ ab illo geſtatã:p vero habebãt:ióq̧ eximie colebãt.Quidã etiã ſepulchꝝ eius ibi fu
iſſe cõmemorãt:& pedẽ cubitoꝝ ſexaginta:quẽ a Sertorio nudatũ: & rurſus terræ deman
datum ferunt.Tinge poſtea a Claudio Cæſare qum Coloniã faceret:traducta Iulia appel- Claudius
Hercules colum nas in occidente fixit Abila Calpe
lata.Quidã tñ Lixum:ac Tinge diuerſa fuiſſe opinant᷑. Itẽ Hercules geminas columnas i
occidẽte poſuit:qa eni ex Oceano mare nr̃m intrãtibus:duo mõtes occurrunt:quoꝝ alteꝝ
in Africa Abilã vocãt:Alteꝝ in Europa Calpen:hos quõdã vinctos ꝑpetuo iugo fuiſſe fin
xerunt:ſed Herculẽ diremiſſe colles:atq̧ ita excluſum antea mole mõtium Oceanum: ad q̃
nunc iundat admiſſũ.Seneca.Penetrare iuſſus ſol'æſtiui plagas.Et aduſta medius regnaq̧ Seneca
terret dies: Vtriq̧ mõtes ſoluit abrupto obice:Et iã ruẽti fecit Oceano viã.Aliq tñ hos mõ
tes ꝓcul ſpectãtibus geminas columnas videri dicunt:et exide datum fabulæ locum.Alii qđ
de columnis ſcribit᷑:nõ fabulã:ſed hiſtoriã eẽ putãt.Eſt in Oceani ad mare nr̃m igreſſu ꝓ
Gadis / Erythea / Aphrodiſia / Iunonis iſula
pe fere erumpẽtẽ Betim Hiſpaniæ flumẽ iſula:q Gadis dr̃: Nõnulli Erytheã: qm̃ Tyrii ab
origine eoꝝ orti ab Erythreo mari ferebant᷑:Alii Aphrodiſiã:qdã Iunonis iſulã vocauere
diſtat a Calpe ſeptĩgẽtoꝝ qnq̃ginta ſtadioꝝ intuallo:pua qdẽ inſula:ſed viroꝝ dignitate
excellẽs:in q eqſtris ordinis Gaditanos qngẽtos i vno cẽſu numeratos aliqñ fuiſſe cõptum
Gadiũ oppidũ / Neapolis / Dydima / Geryones
eſt i vno:ac ꝑexiguo oppido:qđ Gadium vocabat᷑:q res nulli Italicaꝝ vrbium cõtigit ꝓ
ter Patauinos.Addidit poſtea Balbus Gaditanus vir triumphal' alteꝝ oppidum:qđ Nea
polin vocauit:deide ex vtroq̧ deducta ẽ Didyma vrbs oi genere voluptatum abundãs.In
hac iſula tradunt Geryones olim habitaſſe:de qbus mox dicemus.hꝫ eni paſcua læta:et her
bã:quã greges:& armẽta paſcunt᷑:licet ſemiſiccã:miꝝ tñ i modum aĩalia ipĩguãtẽ.Caſeum
multũ aquã imiſcẽdo pficiũt:qm̃ lac ſeꝝ nõ hꝫ.Genus ꝑterea hoĩm laſciuũ: nã & ioculato
Iulia
res:ac ſaltatrices:ac tibicinæ inde ad vrbẽ vſq̧ cõfluebãt:& hæ artes præcipue i hac iſula di
ſcebant᷑.Eſt & alia Gadis inſula minor hñs oppidũ ciuiũ Romanoꝝ: qđ Iulia appellat᷑.
De Gadiũ ergo ædificatiõe talia narrant᷑.Tyriis olim oraculũ ſciſcitãtibus rñſum fuiſſe:ut
ad Hercul' colũnas Coloniã mitterẽt.Eos igit᷑: q ſpeculãdi grã miſſi fuerãt:vbi ad fretũ: &
Calpas anguſtias ꝑuenere:orbis ĩminos eẽ ratos:qđ laboꝝ Hercul' metæ fuiſſẽt: Gades ibi
occupaſſe:& i altera eaꝝ vrbẽ ad occaſũ:tẽplũ vero Hercul' ad oriẽtẽ cõdidiſſe.Hinc colũ
naꝝ Hercul' nomẽ ꝓpagatũ.Quidã colũnas Hercul'eas eẽ dixere:q itra Hercul' ædẽ i Gadi
Mos columnaꝝ
tana iſula erãt:ex ære octo cubitoꝝ:i qbus ſũptus i cõſtructiõe tẽpli fact9:erat iſcriptus.Pro
ficiſci vero ad eas ſolebãt:q nauigationẽ abſoluiſſent: Herculi ſacra faciẽtes: & ſic iuuari ſe
a deo exiſtimãtes:Ibiq̧ maris:& terræ finẽ eẽ a ſacerdotibus iſtruebant᷑.Mos ꝑterea veteꝝ
Philenoꝝ aræ
fuit colũnas:aut aliud aliqd hmõi ponere:quo uel fines expeditionũ ſuaꝝ:uel res fortit᷑ ge
ſtæ itelligerent᷑:queadmodũ Rhegini turrim quãdã ſup freto locauerũt:& aliã turrim huic
oppoſitã ſiculi:quã vocãt Pelori:& q Philenoꝝ aræ dicunt᷑:i media quodãmõ Syrtiũ tel
lure poſitæ ſũt.In Iſthmo quoq̧ corithiaco colũnã quãdã locatã fuiſſe memoriæ ꝓditum ẽ
quã Iones:dũ Atticũ:& Megarẽſẽ agꝝ occupaſſẽt:cõit᷑ cõſtituerunt.Siñ mõ:q illᷓ pelopo
neſo eiectis ꝓuĩciã in ptãtẽ ſuã redegere: alterã colũnã erexerunt epte: q Megara ſpectabat:
ita iſcriptã:hac nõ peloponneſus:Ionia ẽ:atq Alexãder macedo i extremis Indiæ:colũnas
q̃ſi finẽ Indicæ expeditiõis erexit Herculẽ:ac libeꝝ prẽm imitatus:quos aras ſtruxiſſe hiſto
riaꝝ ſcriptores poſteritati tradiderũt. Quoniã vero monumẽta hmõi vetuſtate fatiſcentia
deficiũt:fit ut noĩa ipſa i locos:vbi ſita erãt:ſiue ꝓmõtoria ſint:ſiue ſcopuli:ſiue iſulæ trãſfe
rant᷑:Quapropt᷑ ſiſe veri mihi eẽ vr̃:a pricipio qdẽ duas colũnas q̃ſi laboꝝ ſuoꝝ metas:ſi
ue reꝝ a ſe ibi geſtaꝝ monumẽta ab Hercule poſitas fuiſſe.Poſtq̧ vero illæ vetuſtate defece
runt:uel duobus:quos diximus mõtibus:uel duabus ꝓpinqs iſul' hmõi noĩa remãſiſſe:qs re
Polybius
cte Pĩdarus portas Gaditanas appellauit.Scribit Polibius Gadib9 i tẽplo Hercul' fõtẽ eẽ
aq̃ dulciſſimæ:cui fluxus maris cõtrarius eẽ videat᷑:eteni quotiẽs mare auget᷑:fõtẽ deficere.
Dũ vero refluit:aq̃ cõpleri.Cuius rei cãm affert hmõi:q ſpũs:q e cauernis træ i ſupnas ptes
exhalat:dũ terra i acceſſu maris fluctibus opit᷑:egredi ꝓhibet᷑:ióq̧ ad intra reuerſus:fontis
meatus occludit:ꝓpt᷑ qđ neceſſe ẽ aquã deficere.In reflexu vero maris:detecta iam:ac nuda
terra ſpm̃ meatus ſuos liberos hr̃e: itaq̧ nõ ipedita amplius ſcaturigine: fõtanã aquã vberti
fluere.Incolæ hoc:ut fieri ſolet:nõ naturali rõne:lꝫ Hercul' miraculo tribuũt.Arborẽ quoq̧
Gadibus fuiſſe cõmemorãt:q ramos ad trã vſq̧ icuruatos hr̃et:frõdes ad Mucrõis ſpẽm ge
rẽtes:lõgitudĩe cubitũ:latitudĩe q̃ttuor digitos excedẽtes:ei9 arboris ramũ ſi qs excidiſſet la
ctis magnã copiã emittebat.radice exciſa minii hũorẽ exudabat.fructũ ꝑterea ferebat guſtu
Gadis / Gaditanus
ſuauiſſimũ:Gades q̧uis duæ iſulæ ſint:ut ſup oñdim9:vtrãq̧ tñ tã ſingli nũero gadẽ:q̧ pl'ali
gades appellamus.A quo Gaditanus deducit᷑:vñ puellas Gaditanas dicimus libidioſas:ꝓ

caces:ſaltatrices:& nimia laſciuia i cãtilenis:ac choreis geſtiẽtes. Tales eni venire e Gadibus
& Dydima:qđ ſupra diximus:oppido ſolebãt ad vrbẽ. Itẽ viri dicaces Geſticulatores:ſcu-
Martialis ræ. Martial. Quod de gadibus iprobꝫ magiſter. Idẽ de puella Gaditana: Tã tremu'ũ criſſat
Idem tã blãdũ prurit:ut ipſũ Maſturbatorẽ fecerit Hyppolitũ. Idẽ. Nec de gadibus iprob puellæ
Idem vibrabũt ſine fine pruriẽtes. Idẽ. Facũdos mihi đ libidioſis: Legiſti nimiũ Sabelle verſus:q̃
Idem les nec Didymæ ſciũt puellæ. Hercules mala aurea ex hortis heſperidũ tulit dracone:q ea die
noctuq; puigil cuſtodiebat:iterẽpto. Seneca. Poſt hæc adortus nemoris opulẽti domos: Au Hercules mala
Seneca rifera vigil' ſpolia ſerpẽtis tuli. Lucanus. Abſtulit arboribus ptiũ:nemoriq; laborẽ Alcides: heſperidũ tulit
Lucanus paſſuſq; i opes ſine põdere ramos Rettulit argolico fulgẽtia poma Tyrãno. De hac fabula
oĩbuſq; ad eã ptinẽtibus ſatis:ſupq; ſupius diſſeruimus. Hũc draconẽ vaſto corpe tradide-
rũt:int duas arctos a Iunone i cælo collocatũ:qđ Iuno:qum eã Iuppit vxorẽ duceret: inue Draco heſpidũ
niſſe terrã dr aurea mala ferẽtẽ:cuius rei ſtupore pmota:a tra petiiſſe:ut hmõi arbores i hor
tis ſuis ſereret:q erãt iuxta Atlãtẽ mõtẽ: Satis itaq; ibi arboribus:qũ fructũ ferre cœpiſſẽt:et
filiæ ex iis mala frequent decerperẽt:hũc Draconẽ adhibuiſſe cuſtodẽ. qp ãt hic Draco ſit: il
lud indicio ẽ:qđ ſupra eũ i cælo Hercul' ſimulachꝝ oñdit:nõnulli tñ hũc Draconẽ a gigãti
bus Mineruæ obiectũ ſcripſere:qũ eos oppugnaret. Mineruã vero ſic:ut obiectus fuerat: cõ
tortũ i cælũ iecisſe:et ad ipm cæli axẽ fixiſſe: Itaq; adhuc iplicitũ corpe videri:q̃ſi nup ad ſy
dera platũ:qppe arctũ minorẽ corpis ſinu facto ita cõcludit:ut pene pedes eius tãgere vide
at:caudæ ãt flexu caput maioris attigit:capite ſuo q̃ſi reducto arcticũ circulũ cõtigẽs corpe
q̃ſi i ſperæ ſpẽm cõplicatus. Nã ſi qs diligent aĩaduerterit:facile poterit itueri caput Draco
nis ad maioris vrſæ regionẽ caudæ collocari:hꝫ i vtroq; tpe ſingulas ſtellas: i ocul' quoq; ſin
gulas:i mẽto vnã:i toto corpe reliquo paſſim claras decẽ. Itaq; in totũ ſũt qndeci ſtellæ: Her
cul' ad heſpidas tẽdẽtis ſe qdã comites fuiſſe dicunt:q poſtea iuxta Aethiopas heſpios hita
rũt Phaurufii dicti:q aliqñ Mauris p deſta miſcent Nigretibus a Nigre flumine ita appel
latis vicini. Hercules Geryonẽ aduerſus ſe veniẽtẽ bello ſupauit:ſublatũq; ei egregiũ pecus Pharufii
abduxit i græciã. hũc fabulæ ferunt trigẽinũ:hoc ẽ triplicis naturæ fuiſſe: Alii triformẽ Heſi Nigretes
Heſiodus odus Tricipitẽ:hoc ẽ triũ capitũ et fulguris filiũ: Sed veritas hiſtoriæ hꝫ Geryonẽ in ea pte Nigris
Hiſpaniæ:q̃ etiã iſul' cõſtãt:regẽ fuiſſe:duoſq; habuiſſe fres ſili mõ Geryones dictos: tãta ve Hercules Geryo
ro int ſe cõcordia vixiſſe:ut qũ tres cẽnt:vna oẽs aĩa regi viderẽt. In iis pterea: qbus ipabat nem ſupauit
locis tãtã:ut ſupra diximus:pabuli lætitiã eẽ:ut niſi p abſtinẽtiã intpellata ſagina fuerit:pe-
cora corrũpant. Hinc armẽta Geryõis:i qbus ſol' ea tẽpeſtate opes æſtimabant:tãtæ famæ
fuiſſe:ut Herculẽ ex Aſia pdæ magnitudine illexerit. Nec bellũ Herculi ſua ſpõte Geryonẽ
itulisſe. Sed qũ armẽta ſua abduci vidiſſet:ãmiſſa bello repetiſſe. Seneca. Int remotos gẽtis
Seneca heſperiæ greges paſtor triformis littoris Cartheſii pemptus:acta pda ẽ ab occaſu vltio No
tũ Citheron pauit Oceano pecus. Carteſiũ littus hiſpanũ appellat:i quo freti anguſtiæ ſunt
In mõte.n. quẽ ſupra diximus: Calpẽ appellari. Carteia oppidũ ẽ. Carteſeus a græcis dicta Carteſium
quã trãſiecti olim ex Africa Phœnices habitauerũt. A carteſo Carteſius deducit. A geryo- Carteia
ne vero fit Geryonaceus. Plautus. Qui mihi itromiſiſti i ædibus qngentos coquos cũ ſenis Carteſeos
Plautus manibꝫ:genere Geryonaceo. Tradũt ãt fabulæ Herculẽ poculo i hiſpaniã nauigaſſe:vñ na Carteſius
tionẽ quandã hoim fuiſſe ppe Herculeã ab Hercule cõſtitutã Cylicranoꝝ compoſito noĩe Geryonaceus
ἀπὸ τοῦ κύλικος:qp poculi genus nos vna lra imutata calicẽ dicimus. Cicero. Quid hic
Cicero Calix mulſi ipingendus ẽ: ut plorare ſe deſinat. Ego tñ exiſtimo nõ poculo Herculẽ maria Cylicrani
trãſuectũ:ut fabulæ narrãt:ſed nauigio:cui Scipho nomẽ fuit:a cuius poſtea ſimilitudie po- Calix
toriũ vas: Sciphus ſit vocitatus. Virgilius. Et ſacer impleuit dextrã ſciphus. Sic eni Sciphus Sciphus
Virgilius Herculi tribuit:ut Cãtharus libero pri:q & ipſe a naui nomẽ ſũpſit. Virgilius. Et grauis at Cantarus
Idem trita pẽdebat Cãtharus anſa. Itẽ Carcheſiũ Ioui. Eſt eni Carcheſiũ quoq; poculi genus. Vir Carcheſium
Idem gilius. Hic duo rite mero libãs Carcheſia baccho. Tradũt Iouẽ qñ cum Alcmena cõcubuit:
ptiũ ei cõcubitus Carcheſiũ aureũ dediſſe:q̃uis Plautus Inſuetũ nomẽ reliqẽs:paterã i ãm
Polybius phitryõe datã affirmet: Qum lõge vtriuſq; poculi figura diuerſa ſit. Patera eni ut et ipm no Patera
Plautus mẽ teſtat:planũ:ac patẽs ẽ. Carcheſiũ vero pceꝝ:ac circã mediã ptẽ cõpſſũ:anſatũ medio- Carcheſium
crit anſis a ſũmo ad iſimũ ptigẽtibus:et huic quoq; a nauali re nomẽ inditũ eẽ mãifeſtum ẽ Pterna
qppe naual' veli ps iferior Pterna vocat:circa mediã fere ptẽ Trachelõ. Sũma vero ps Car Trachelon
cheſiũ noĩat:vñ i vtrunq; veli lat9 diffundunt:eaq; Cornua vocãt: Hercules deuicta Ama Cornua
zonũ regina:ablatũ ei balteũ Euryſtheo tulit. Seneca. Nõ vicit illũ cœlibis ſp tori Regina Hercules amazo
Seneca gẽtis vidua Thermodõtiæ: Tradũt oli apud Scythas duos regios iuuenes Ilinũ:et Solophi nis victæ balteũ
tum pfactionẽ optimatum domo pulſos igẽtẽ iuuẽtutẽ ſecum traxiſſe et i Cappadociæ ora Euryſtheo defert
iuxta amnẽ Thermodõta cõſediſſe:ſbiectoſq; Thermiſcyras occupaſſe. Thermiſcyra Cap Ilinus iuuenis
padociæ cãpus eſt: qui partim pelago alluitur:ptim verſus mõtanam regionem arboribus Solophit9 iuue.
plenus:& irriguus eſt: qum vndiq; fluenta ſcaturiant e quibus oĩbus flumẽ vnum maiorem Thermyſcirra

in modū auctū noīe Thermodoon totū cāpū pcurrit. Hic igitur qum p multos annos iuue
Themiſcyra
nes cū Scytharū multitudine cōſediſſent: pdari ſemp: ac ſpoliare finitimos aſſueti: tādē cō
Thermodoon
ſpiratiōe populoꝝ p inſidias trucidant̄. Hoꝝ vxores: qum viderēt exilio additā orbitatē:
capeſſūt arma: fineſq; ſuos ſubmouētes primo: mox etiā inferētes bella defēdunt. Nubendi
quoq; finitimis animū ſubmouerūt: ſeruitutē id nō mrimoniū appellātes: ſingulare omniū
ſæculoꝝ exēplū auſæ: ſine viris adminiſtrare rēpu. imo etiā cū cōtēptu viroꝝ tueri: et ne fœ
liciores aliis aliæ viderent̄: viros qcūq; domi remāſerant: interficiūt. Vltionē quoq; occiſorū
cōiugū excidio finitimoꝝ cōſequnt̄: tum pace armis q̄ſita: ne genus interiret: finitimoꝝ cō
cubitus: q̄ſiere: Si mares naſcerent̄: mox trucidabāt: Virgines vero educabant nō ocio: neq;
lanificio: ſed armis: eqs: venatiōibus exercētes: infātiū dexteriores māmillas inurebāt: ne ſa
gittaꝝ iactu ipediret̄: ppē qđ Amazones ſūt dictæ. α eni priuat ua pticula ē: μαϲθοϲ mā
mā ſignificat. Duæ iis reginæ fuere: Marthesia: & Lāpedo: q̄ maiorē Europæ ptē ſubegerūt
In Marthesiæ locū filia eius ſucceſſit Orithyia: cui p̄ter ſingularē belli ſciam: eximia ſeruatæ
in oē æuū virginitatis: admiratio fuit: & ſororē habuit Antiopen. poſt Orithyian Panteſi
lea regno potita ē: cuius Troiano bello int̄ fortiſſimos viros: qum auxiliū aduerſus græcos
ferret: magnæ virtutis documēta extitere: hæc Securim bellicā prima omniū dr̄ inueniſſe: in
terfecta deinde Pātesilea: exercituq; abſūpto: paucæ q̄ in regno eius remāſerāt: ægre ſe aduer
ſus finitimos defēdētes: vſq; ad tpa Alexādri magni durauerūt. Haꝝ ſiue Municia: ſiue Ca
leſtris regina cōcubitu Alexandri p dies. xiii. ad ſobolē ex eo generādā obtēto: reuerſa in re
gnū breui tpe: cū oī Amazonū noīe intercidit. Claræ int̄ alias Amazones Menalippe: atq;
Thermedoon
Hippolite fuiſſe memorant̄. Thermodontiæ aūt dictæ ſūt Amazones a Thermodonte: ſi
ue Thermodoonte flumine: vtroq; eni mō dr̄: qđ ortū ad caſtellū: qđ vocāt Phanoriā: p̄ter
radices mōtis labitur: q dr̄ Amazonius: ꝙ i iis locis Amazones iperarēt. Thermodoon ēt
Cappadociæ oppidū ē: et ſimul alia qnq; illuſtria: Amazonicus: Themiſcyra: q̄ prius Ony
Cappadocia
zaca: poſtea Cæſaria ē dicta. Sotira: Amaſia: Camara: Cappadocia puincia ē a Cappado
Cappadox
ce Amne nomen trahēs: ante Leucoſyria dicebat̄: Vnde Cappadoces Leucoſyri: hæc gētiū
omniū: q̄ pōtū accolūt: pcipue intro verſus recedit: Latere læuo vtraſq; Armenias: & Co
magenē ſil̄ trāſit. Dextero plibus Aſiæ popul̄ circūfuſa: ad Tauri iuga: & ſol̄ ortus attollit̄.
Præterit Lycaoniā: Piſidiā: Ciliciā. Vadit ſup tractū Syriæ: Antiochiæ ptes regiōis. In Scy
thiā ptēdēs: Ab Armenia maiore diuiſa: Euphrate amne: Mazachā ſub argeo ſitā Cappa
doces mr̄em vrbiū noiābāt: q argeū niualibus iugis arduus ne æſtiuo qdē tpe pruinis caret:
indigene habitari deo credūt. Sūt p̄terea i Cappadocia flumina Hilas: Salius: Lycus: Iris.
Oppida vero iſignia Archilais Claudii Cæſaris: Colonia: Neoceſaria: Sebaſtia: q̄ Sebaſto
pol: Melita a Semiramide cōdita: haud pcul Eufrate: & Diocæſaria: atq; Magnopol̄. Eu
Euphrates
phrates amnis ē notus: q Armeniā maiorē: ut diximus: a Cappadocia diuidit. Hercules Ca
cū claua ictū interemit. Cacū fabulæ tradūt Vulcani filiū fuiſſe: ore ignē euomētē: & in va
ſta ſpelūca habitātē: vaſtū corpe: prædæ: ac latrociniis ſp intētū: cuius ſoror Caca vocabat̄
Virgilius. Hic ſpelūca fuit vaſto ſubmota receſſu: Semi hoīs Caci facies quam dira tegebat
Sol̄ in acceſſā radiis: ſempq; recēti Cæde tepebāt humus: foribuſq; affixa ſupbis Ora virū:
triſti pēdebāt pallida tabo. Huic mōſtro Vulcanus erat pat: illius Atros Ore vomens ignes
magna ſe mole ferebat. Seruius honorat9 grāmaticus: Iō Vulcani filiū Cacū exiſtimat fictū Virgilius
Cacus
eē: quia adiacētia oīa ferro: igniq; vaſtabat. Hiſtoriographi vero Cacū ferūt locū habitaſſe
cui Salinæ nomē erat: vbi Trigemina deide porta facta ē. Eū qum a Marſoꝝ rege ad Tar
conē Tyrrhenū legatus veniſſet: & Megale in cuſtodiā a Tarcone fuiſſet traditus: vincula Seruius
fregiſſe: & ſil̄ cū cuſtode rediiſſe ad regē: nec multo poſt amplioribus p̄ſidiis reuerſum: circa
Vulturnū: & Cāpaniā regnū occupaſſe: ſed qum attrectare etiā ea auderet: quæ in Arcadū
iura cōceſſerāt: duce Hercule: q tum forte ad ea loca puenerat: opp̄ſſū fuiſſe. Megalen vero
a Sabinis receptū augurādi ſciam eos docuiſſe. T. Liuius fabulā ſil̄: atq; hiſtoriā cōplectēs:
ut ē mos eius i primordiis vrbiū cū humanis diuina cōiūgeret: Herculē ſcribit i ea loca: vbi
nūc Roma eſt: interēpto Geryone boues mira ſpē abegiſſe: ac ppe Tyberī fluuiū: quē armē
tū an̄ ſe agēs nando traiecerat: loco herbido: ut qete: pabuloq; & boues: & ſeipm feſſū refi T. Liuius
ceret: pcubuiſſe. Ibi qū cibo: potuq; grauatū ſopor opp̄ſſiſſet: paſtorē eius loci accolā noie
Cacū: ferocē viribꝰ: pulchritudīe boū captū: auertere eā p̄dā ſtatuiſſe. Sed qa ſi agēdo armē
tū i ſpelūcā cōpuliſſet: ipa veſtigia q̄rētē dn̄m eo deductura erāt: auerſos boū pulcherrimos
caudis i ſpelūcā traxiſſe. Expectū deide ad primā aurorā Herculē: qū grege ocul̄ pluſtrato
ptē abeē itelexiſſet: verſus pximā ſpelūcā prexiſſe: ſi forte eo veſtigia ferrēt: q̄ritātē: ſ; qum
veſtigia omnia foras verſa vidiſſet: nec in partē aliā ferre: confuſum: atq; incertū animi: ex
loco infeſto agere armentum ſtatuiſſe. Qum vero boues quædā ex iis: quæ in ſpelūcā actæ a
Caco fuerāt ad deſideriū: ut fieri ſolet: relictarū mugiſſent: Couerſum Herculē ad ſpelūcam

properaſſe:quē qum ꝓhibere aditu Cacus conaretur:claua ab Hercule ictū:& paſtoꝝ fidē
ne quicꝙ inuocātē occiſum fuiſſe.Conſtat ſane Euandrū e Poloponneſo profugū: ea tem
peſtate:hæc loca tenuiſſe:Quippe Faunus benigne exceptū eum mediocri tui ba populoꝝ.
& agris: & monte:quem ille poſtea Pallatium appellauit:benigne donauerat. Venerabilē
virū miraculo litterarū.Venerabiliorē diuinitate credita carmētæ matris.Is tamen Euāder
concurſu paſtoꝝ circa aduenā cædis manifeſte reum facto:poſtꝙ facinus:& facinoris cau
ſam audiuit:habitū:formāꝙ viri aliquāto ampliorē:auguſtioremꝙ humana intuens: q nā
eſſet rogitauit.Vbi vero nomen:patrēꝙ:& patriā cepit:ſalutauit eū: & prædictū ſibi olim
a matre fatidica dixit impleturū eum cæleſtiū numerū:& aram eo in loco ædificandā:quā
opulētiſſima olim in terris gens maximā vocaret: eiuſꝙ ritu coleret. Dediſſe tum dextram
Herculem:& accipere ſe omen:impleturūꝙ fata dixiſſe ara condita: atꝙ dicata. Ibi tū pri/
mum boue eximia capta de grege ſacrū factum:adhibitis adminiſteriū: dapēꝙ poticiis: ac Potitii
Pinariis:quæ tum familiæ maximæ inclytæ ea loca incolebant.Sacellū Herculis in Boario Pinarii
foro fuiſſe manifeſtū eſt:in quo argumēta conuiuii:& leticiæ maieſtatis eius longo tempo/
re durarunt:eo eni neꝙ canibus:neꝙ muſcis ingreſſus erat:ſi quidē dum viſcerationē ſacri/
ficii libaret: Myagrum deum dicit̃ imprecatus:clauam vero in aditu reliquiſſe cuius olfactū
canes refugiebant.Sunt qui velint nō mugitu proditas boues:quæ in ſpelūca erant: ſed Ca
can ſororem Caci furtum indicaſſe:vtriꝙ a prauitate:ſiue potius deformitate nomē impo Caca
ſitum κακόσ enim malus eſt. κακη mala. Item Cacos deformis. Vnde Cacoſyntheton
deformis compoſitio ĩterpretat̃.& Cacophaton turpis locutio:ut qum dicimus: & dori/ Cacus
cā caſtra.& Cacethos malus mos.Hinc fit Caco verbum: qđ ſignificat excreſco: ſeu vētris Cacoſyntheton
onus depono.Nam hoc quoꝙ & dictu:& factu fœdū eſt.A quo Cacator:Cacatrix:et Ca Cacophaton
catio.Martialis. Ventris onus miſero:nec te pudet excipis auro:Baſſa bibis vitro:carius er Cacethos
Martialis gō cacas.Item a caco Cacaturio.Idem.Cœnaturit:non cacaturit.ſed de hoc diximus ſupe Caco Cacator
Idem rius.Cacabus nō a cacando deducitur:ſed a ſono quem facit:dū feruet: Vas eſt: in quo pul Cacatrix
mentariū coquitur.Paulus iuris conſultus.Non multum intereſt inter Cacabū:& Ahenū Cacatio
Paulus qđ ſupra focum pēdet:hoc aqua ad potandū calefit:in illis pulmentariū coquitur.Cacula Cacaturio
vero ἀπὸ τῶν κᾶλων :hoc eſt a lignis deriuatur: quod fuſtibus: clauiſꝙ ligneis ad tute/ Cacabus
lam dominorum armari ſoliti ſint.Sunt enim caculæ ſerui militum.Plautus.Video caculā Ahenum
Plautus militarem Hercules centauros nuptiarū die Hippodamē Pirithoo auferre volētes acri bel/
lo ſuperauit.Ouidius.Nec mihi centauri potuere reſiſtere: Sūt tamen qui non hoc die ſolū
pugnaſſe cum centauris Herculē velint:ſed etiam alias.Nam qum Euritus centaurus ab Oe
neo Calydonū rege forte hoſpitio ſuſceptus fuiſſet:Deianiram filiā eius ſimul ac vidit: pe/
tiit ſibi dari vxorem: Oeneus ꝙuis illam iam Herculi ſpoponderat: vim tamen Centauri
timens:huic ſe eam traditurum promiſit:quapropter orto inter Herculē:atꝙ Eurytū nupti Centauri
arum die bello:Hercules debellato Centauro victor euaſit.Centauri Ixionis:& Nubis filii
fuiſſe dicūtur: media parte homines:media equi. Quippe Ixionem tradūt Phlegiæ filium Ixion
a Ioue in cælum aſſumptū? Iunonē de adulterio auſum interpellare:qđ qum ab vxore Iup
piter intellexiſſet:oppoſuiſſe illi nubem ſub Iunonis effigiæ cū qua cōgreſſum Ixionē Cen
tauros genuiſſe:deiectū deinde a Ioue ĩ terras: qum inter mortales gloriaretur ſe cum regi/
na deoꝝ rem habuiſſe:fulmine ictum:& ad inferos demerſum fuiſſe: vbi rotæ plenæ ſerpē
tū alligatus aſſidue voluat̃.Ouidi9.Voluit̃ Ixion:& ſe ſeqturꝙ:fugitꝙ.Seruius vero grā
maticus hāc quoꝙ fabulā de Cētauris narrat.Qum qdā Theſſalus rex bobus Oeſtro exa/
gitatis ſatellites ſuos ad eos reuocādos ire iuſſiſſet:illos qū curſu pedeſtri ñ ſufficerēt:equos
aſcēdiſſe:eorūꝙ velocitate armētū aſſecutos ſtimul̃ agitādo ad ſtabula reduxiſſe.hinc ἀπὸ
τοῦ κεντεῖν:qđ pūgere ē:& ſtimulare:Cētauros dictos:& qm uel currendo velocit: uel
dū eq eoꝝ in trāſitu Penei fluminis potātes capita inclinata tenerēt: vnū eſſe aīal videbat̃:
datū huic opinioni locū:ut ſemi eq:& ſemi hoīes cēnt:ſic Seruius:& alii qdā:dū fabulā re
ducere ad hiſtoriā volūt:maiorē ipſi fabulā cōfinxere. Veritas aūt hiſtoriæ hoc ē.Cētauri
populi fūt Theſſaliæ ſecūdū Peliū mōtē habitātes:dura ſane:& agreſtis natio:hi primi pu
gnare ex eqs ĩuenerūt:qum añ eqs vehi Bellorophon:frenis & ephippiis vti Peletrouius ĩ/
ueniſſent.Hinc igit̃ datus fabulæ locus: & a ſtimulādo calcaribus equo Cētaurus appella/
tus ē:ꝓpē qđ & Hippocētaurus:hoc ē eq ſtimulator ē dictus:his ꝓximi erāt alii populi La Hyppocētaurus
pithæ:& ab aliis Laphitæ a Laphita Apollinis filia noīati:iuxta Othryn montē eiuſdē ꝓ/ Lapitæ
uintiæ habitātes:cū quibus aſſidue bella geſſerūt:ſed aduerſus hos Ixion primo: deīde Pi Laphitæ
rithous fili9 ꝑfecti ex eo loco expulerūt:et ſiſi mō e Pelio mōte Cētauros:quos ad Ethicas Lapita
cōpulere.Laphithis aūt Cāpeſtria cōceſſerūt.A cētauro Cētaurion deducit̃:herba ē: de q Othrys
ſupra diximus.Alii Phœdū Cētaurū hunc fuiſſe exiſtimāt:q Aruſpicinæ doctiſſimus fuit: Centaurion
Itaꝙ ad arā cū hoſtia venire Iouis voluntate figurat̃.Noīa Centaurorū: q magis inſignes Phœdus

fuerũt:hæc ſunt Chiron Saturni:& Philyræ filius:Ixionis vero:et nubis filii Eurytus. Amicus:Grynæus:Rhetus:Orneus:Lycidas:Medon:Piſenor:Thaumas:Mermeros: Pholus: qui ſuſcepiſſe Herculẽ hoſpicio dicit̃:Lucanus.Hoſpes & alchidæ magni phole.Nã Pholoe mons ẽ Archadiæ ſilnoſus.Item propriũ nomẽ mulieris. Virgilius. Creſſa genus Pholoe. Meneleus:Abas:Neſſus:Eurynomus:Areus:Imbreus:Cenæus:Aphidas:Phereus:Lycus:Cronius:Dictis:Elops:Bianor:Herlinus:Lycetus:Hippaſos:Rhipheus: Thereus:Demoleon:Phlegræus:Hylæ:Iphinous:Danis:Dorylus:Cyllarus:qui amãtẽ habuit Hyllenomẽ Centaurã ambo forma:ac decore præſtãtes:Phoebi comes:Thonius:Teleboas: Pyretus:Ocelus.Ergryppus:Aſtylus:Neſſeus:Odites:Stipholus:Bromus:Antimachus: Helimus:Pycagmus: Latreus: Monychus. Teſſalia græciæ ꝓuincia eſt:ex vna parte Boetiã:ex altera Macedoniã habẽs:hæc & Hæmonia & Pelaſgis dicit̃. Homerus vero Teſſalos Argopelaſgos appellat:in hac natus ẽ Græcus rex.A quo Græci:Græcia:Græciſſo:hoc ẽ græcos imitor.& Pergræcor:quod ẽ epulis:& potationibus īſeruio:quod ẽ græcorũ propriũ. Titinnius:Hominẽ impium nũc ruri pergræcat̃. Item Hellen Deucalionis: & Pyrrhæ filius:A quo Hellenes appellati.Deucalion q̃ppe Theſſaliæ imꝑauit: cui vxor fuit Pyrrha filia Epimethei patrui huius Deucalionis:horũ tempore:ut Ariſtoteles refert:ingẽs hymbriũ illuuies maiorẽ pt̃em populorum Theſſaliæ abſumpſit:paucis: qui ad mõtiũ culmĩa ſeſe receperãt:cõſeruatis:inter quos Deucalion Parnaſſum petierat:ratibuſq; ad ſe cõfugiẽtes per ſũma Parnaſſi iuga benigne fouebat:propter quod dictus eſt genus humanũ reparaſſe:Ex quo poetæ finxerũt hũc:& vxorẽ eius Pyrrham:cum aquæ decreuiſſent:ipſiq; ſoli ſuperſtites eſſent:iamq; ætate prouecti:perrexiſſe ad oraculũ Themidos: quam deã iis rebus præeẽ exiſtimabãt:quæ fas eſſent:nã græci θέμις dicũt fas:& in templo eius:quod ĩ Boetia erat iuxta Cyphiſum amnem deam:quomodo inſtaurari genus humanũ poſſet cõſuluiſſe.Reſpondiſſe aũt deam facile id fieri poſſe:ſi materna oſſa poſt terga iactarent.Itaq; Deucalionem pro matre terram interpretatum eẽ cunctarum rerum parẽtem.Terræ vero oſſa lapides eſſe:Itaq; iactatis ab vtroq; poſt terga lapidibus:quos Deucalion miſerat:virilem:quos vero Pyrrha:muliebrẽ faciẽ ſumpſiſſe. Iuuenalis. Ex quo Deucalion Nymbis tollentibus æquor Nauigio aſcẽdit montẽ: ſorteſq; popoſcit.Paulatimq; aĩas caluerũt mollia ſaxa.Et maribus nudas oſtẽdit Pyrrha puellas.Conſtat autẽ Deucalionem ex Pyrrha quattuor filios ſuſcepiſſe: Amphyctiona:& a quo græci Hellenes appellati ſũt:Hellena:itẽ duas fœminas Protogeniam:& Melãthiam.Fuit & aliud diluuium hoc maius tempore Ogygis Thebanorum regis:qui Boetias Thebas ædificauit circiter mille:& quingẽtos annos ante vrbẽ Romam conditam.Item aliud diluuium antiquiſſimum omnium maximum:in quo nulli euaſerunt: niſi qui in archa fuere. Ab ogygæ Ogygius deducitur. Vnde Ogygia mœnia Thebana ſunt dicta Ogygia etiam inſula maris eſt Phœnicii:ĩ Theſſalia ſunt montes quattuor: & triginta:quorum nobiliſſimi Pieria:parens: domuſque muſarum: Pellion: & oſſa gigantum bello memorati. Ab oſſa Oſſeus deducitur. Ouidius. Fuſus in oſſeæ villoſis pellibus vrſæ: hic mons centaurorum ſtabulum fuit: tantaque in eo pinorum copia eſſe traditur: ut ex inflexione ramorum ſæpenumero tonitrua repræſententur. Lucanus.Quantus piniferæ boreas cum Thracius oſſæ Rupibus incubuit:curuato robore preſſæ fit ſonus:aut rurſum redeũtis ad æthera ſiluæ.Item Pindus: & Othrys lapithitarum ſedes Item Olympus:cuius vſq; adeo vertex attollitur: ut ſumma eius cælum accolæ vocent: propter quod poetæ cælum Olympũ vocant.Dictus eſt autem Olympus:quaſi ὅλος λαμπῶν :hoc eſt totus fulgens:quia ſolem clarum habet:nulliſq; vnq̃ nubibus fuſcatur.Lucanus. Nubes excedit Olympus.In eius cacumine aram fuiſſe commemorant Ioui dicatam: in qua ſiqua de extis remanebant:nec difflabantur ventoſis ſpiritibus:nec pluuiis diluebãtur:ſed voluente anno talia reperiebantur:qualia fuerant relicta:& omni tempore ab aurarum corruptione vindicabatur:quicquid deo ſemel ibi conſecratum fuiſſet. Litteræ quoq; in cinere ſcriptæ:viſæ ſunt vſq; ad alterius anni cerimoniã incorruptæ ꝑmanere. Ab Olympo Olympius deducitur.& Olympicus.& Olympia:quæ vrbs erat inter Oſſam:& Olympum.Olympia etiam ludi erant qui in honorem Iouis Olympici apud Piſam:& Helidem græciæ oppida celebranbãtur:hoc eſt Gymnicum certamen:quod quinto quoq; anno fieri ſolebat: Vnde Olympias dicta quattuor annorum ſpatium:& exinde tẽpora ab Olympiadibus computare cœperunt:ita numerantes Olympiadis primæ:aut ſecundæ:aut centeſimæ:anno primo:uel ſecundo:uel tertio:uel quarto.Conſtat ſane Aeſchyli Athenienſium iudicis ſecundo anno primam Olympiadem actam. Quam Iphitus filius Praxonidis: ſiue Hæmonis ſimul cum Gymnico certamine inſtituit ab hoc tempore græca de temporibus hiſtoria:vera etiam creditur.Nam ante:ut cuiq; viſum fuit: diuerſas ſententias protulerunt. Primus autem Olympicum certamẽ inſtituit Hercules in honorem Pelopis: A quo

Chiron
Eurythus Amicꝰ
Grynæus
Rhetus Orneus
Lycidas Medõ
Piſenor
Thaumas
Mermeros
Pholus
Meneleus
Abas Neſſus
Eurynomus
Areus Imbreus
Cenæus
Aphidas
Phereus Lycus
Cronius Dictis
Elops Bianor
Herlinꝰ Lycetꝰ
Hippaſos
Rhipheus
Thereus
Demoleon
Phlegræus
Hylæ Iphinous
Danis Dorylus
Cyllarius
Hylemon
Thonius
Teleboas
Pyretus Ocelus
Erigrippꝰ Aſtilꝰ
Neſſeus Odites
Stipholus
Bromus
Antimachus
Helinus
Picagmus
Latreus
Monichus
Theſſalia
Grecus rex
Græcia
Græciſſo
Pergræcor
Hellen
Deucalion
Pyrrhã
Ogygius Pieria
Pellion Oſſeus
Pindus Othrys
Olympus
Olympum cælũ
Olympus vnde
Olympius
Olympicus
Olympia
Olympias
Iphitus

Lucanus
Virgilius
Titinnus
Ariſtoteles
Iuuenalis
Ouidius
Lucanus

vſq; ad primam Olympiadem anni.CCCCXXX.ſupputantur.Item ab Olympiis Olym Olympiacus
piacus deducit̃:ut Olympiacũ certamen:& Olympionices:hoc eſt is qui in Olympico cer/ Olympionices
tamine victor euaſit:quippe νίκη græce victoria dr̃.Itẽ Olympias:et Olympiadorus noĩa Olympias
propria.Eſt etiã alius mons Olympus in Gallogræcia:alius apud Myſios:ad cuius radices Olympiadorus
eſt vrbs Pruſa ab Annibale:ut fert̃:extructa.Alius eſt ſecus mare rubrũ: haud lõge ab Helio Pruſa
poli oppido:q oriẽte ſole vſq; ad horã qntã diei flãmas emittit. Olynthus uero vrbs fuit Si Olynthus.
thonias iuxta Atticã:q qũm ab Atheniẽſibus ad Philippũ defeciſſet:ab illis deinde euerſa ẽ.
Piſa & Helis Arcadiæ oppida fuere: Ab iis venerũt q Piſas in Italia cõdidere: a Pelope:ut Piſa Elis
Ouidius putant ita noĩatas:De quo Ouidius.Ha q̃; pene Pelops Piſæo cõcidit axe Dũ ſpectat vul/
tus Hippodamia tuos.A Piſa Arcadiæ Piſæi dicunt̃.A Piſis Italiæ Piſani: Quidam etiã a
a Piſa Piſum dictũ exiſtimant leguminis genus notũ: Cuius caules ſpargunt̃ in terram niſi Piſum
habeant adminicula:hoc enĩ abundare ea vrbs proditur.A Piſum uero Piſones appellati: Piſones
ſicut a lente Lentuli:a cicere Cicerones:a faba Fabii.Quidam tñ Piſones a piſendo potius
dictos exiſtimant.A Piſa etiam:ſiue Piſo:quod græci πίσον dicũt: quidam deductũ eſſe
Piſiſtratũ exiſtimant propriũ viri nomen: Fuit hoc noĩe Hyppocratis filius Athenarũ tyrã Piſiſtratus
nus:cui ob ſummã eloquentiam Athenienſes ſe:& libertatẽ ſubmiſere:quo tpe Romæ Ser/
uius Tullius regnabat:q̃uis Solon ipſe quoq; ſummus orator ecõtrario pro libertate ſtaret:
Idem primus apud Athenas Bibliothecã inſtituit.Sunt pterea in Theſalia flumina: inter q̃
claritate excedit Peneus:ortus iuxta Gomphos inter Oſſam: & Olympum p nemoroſam
conuallem defluẽs:collibus dextra:læuaq; molliter curuis:nõ paruo ſpatio nauigabil̃.In eo
curſu Tempe vocat̃ qnq; milium paſſuũ longitudine:& ferme ſex latitudine pulcherrimus Tempe
ager:amœnus gramine:refertus arboribus:canorus auiũ concentu:iugis dextra:læuaq; leui
ter ſeſe attollentibus.Fama eſt omnẽ hanc regionẽ quondã ſtagnaſſe:qũm littus campis al/
tius:& coniuncti inter ſe montes aquæ exitũ nõ pberẽt.Sed ſecutis poſtea terræmotibus:uel
ut quidam volunt:Neptuno:ut alii:Hercule auctore Oſſa ab Olympo diuulſa: abruptiſq;
Ouidius. littoribus:exiſſe Peneum in mare:& hãc fœliciſſimã regionẽ ſiccã reliquiſſe: De q̃ Ouidius.
Eſt nemus Hæmoniæ:prupta qd̃ vndiq; claudit Silua:vocãt Tẽpe:p q̃ Peneus ab imo Effu
ſus Pindo ſpumoſis voluit̃ vndis.Qui ab Hercule hoc factũ volũt:inter cætera eius facino
Seneca ra hoc numerãt.Seneca.Dirutis qual' iugis pceps citato flumini qrẽs iter Quõdã feciſti ſaxa
cũ vaſto impetu patuere Tempe.Pectore impulſus tuo Huc mons & illuc cecidit:& rupto
aggere.Noua cucurrit Theſſalus torrens via.Hinc abuſiue loca quæcũq; amœna: nemora
Virgilius pferti:atq; aq̃s habentia Tempe vocamus.Virgi.Speluncæ:viuiq; lacus: ac frigida Tempe
Theſſaliæ præterea ſunt Pharſalici campi:in quibus ciuiliũ bellorũ detonuerunt procellæ:a Pharſalici cãpi
Pharſalo oppido appellati:qd̃ ſitũ eſt in ripa fluminis Oenipei.A pharſalo Pharſali dci. De Pharſalum
oppidis uero Theſſaliæ egregia ſunt Phthia:Thebæ:A quibus deducũt̃ Phthiotæ:Lariſæi Phthia Thebæ
Thebani Thebæi.Thebais regio:Thebais Statii poetæ opus: i quo de Thebis tractat̃.Theſ Thebais
ſalia autẽ a rege Theſſalo ibi regnãte appellata eſt.A Theſſalia Theſſalus deducit̃:& Theſ/ Theſſalus
ſalicus:et Theſſalonica vrbs inſignis:patria Theodori Gazæ:qui ætate noſtra inter vtriuſq; Theſſalia vnde
linguæ doctiſſimos viros principatũ ſine dubio tenuit:nunc uero imatura morte indigniſ/ Theſſalonica
ſime raptus:iure defletur ab omnibus.Ab hac Theſſalonicenſes dicuntur.Hercules Neſſum
Centaurum ſub ſpecie officii Deianiram coniugem ſibi rapere volentẽ:occidit:Neſſus in/ Neſſus
ter Centauros celeberrimus fuit:Hic qũm Laphitharũ manus aſtu euaſiſſet: in Calydoniũ
profugit agrum:& iuxta Euenum amnem conſedit: Vbi qũm Deianiram Oenei filiam vi/
diſſet:in eius amorẽ:maiorem in modum exarſit.Contigit autem non multo interiecto tẽ/
pore:ut per ea loca Hercules cum Deianira tranſiret: Sed qũm Euenum nimiis tum imbri/
bus tumentem traiicere non poſſent: Neſſus operam ſuam in traducenda in alteram ripam
Deianira pollicitus eſt.Quod qũm Hercules laudato Cẽtauri officio pmiſiſſet:factum eſt
ut ipſo adhuc natãte:illis autem iam flumen egreſſis Centaurus opportunitatem nactus fu
gere cum Deianira mira celeritate contenderit.Quod conſpicatus Hercules ſagitta fugien/
tem tranſfixit.Hic poſtq̃; ſe ſaucium:& eo vulnere periturum intellexiſſet: veſtem venena/
to cruore inſperſam dono Deianiræ dedit:in ea vim eſſe affirmans:qua a quibuſcunq; amo
ribus auertere Herculem poſſet. Hãc igitur qũm credula diligenter cuſtodiſſet:ſentiens tan
dem poſt eos quos referimus labores Herculem Iolen Euryti Aetoliæ regis filiam:quæ Eu/ Iole Eurytis
rytis ab eo appellata eſt:deperire:medicatam veſtem illi tranſmiſit:ſperans ſe hoc modo cõ Calydon
iugis animũ a Pellicis amore diuertere:quemadmodum poſterius dicemus. Calydon uero Calydonius
a quo ager Calydonius: Aetoliæ oppidum eſt ſeptem milium quingentorum paſſuũ ſpatio Euenus
Lucanus a mari diſtãs: per quod Euenus fluit. Lucanus.Et Meleagræam maculatus ſanguine Neſſi Cẽtaurus fluui9.
Euenos Calydona ſecat. Hũc fluuiũ poſt Neſſi mortẽ Centaurũ poetæ appellarũt.Melea/ Meleagræa
græa aũt idcirco Calydon vocat̃:qa Meleager huic vrbi impauit: filius Oenei Calydoniæ Meleager

Calydonis · regis.Sic enim a Calydone vrbe ea regio appellatur:a qua & Calydonides dictæ. Ouidius · Ouidius.
Oceanus · Plangūt ſe matres Calydonides.Eſt & in Britānia Calydonia ſilua ingens: & e contineti
Calydonii · illuc nauigātibus primo occurrēs: A qua Britānicū Pelagus Oceanus:& Britāni aliqn̄ Ca
lydonii vocant̄ ſecūda ſyllaba breui:& tertia lōga:vbi qum de Aetolico agro intelligimus:
ſecūda ſyllaba breuis eſt:& tertia longa.Martia.Quin te Calydonios Ouidi viſure Britā/ · Martialis
nos.Ouidius.Huius opera Calydon q̄uis Meleagron haberet:e Calydonia ſilua Britāniæ · Ouidius
ingētes ac ſæui vrſi mittebant̄.Martial.Nuda Calydonio ſic viſcera p̄buit vrſo.A Calydo · Martialis.
ne Aetoliæ etiam Calydonis deducitur. Ouidius. Tradidit Aonius pauidam Calydonida
Aetolia · Neſſo.Aetolia græciæ p̄uintia eſt in tertio ſinu Europæ:Epiro: Acarnaniæ: & Locris fini
tima:ab Aetolo Martis filio appellata:qum ex Elide a rege Salmoneo ſimul cū Epeo:et Pi
ſanto eiectus ad eam habitandam veniſſent.Aetolus: & Aetolicus ab eo deducunt̄: Vnde
Aetolo℞ agrū:& Aetolicū dicimus.Hercules vndecim filios Nelei occidit: totāq; eius do/
Neleus · mū:patriamq; euertit.Neleus Neptuni filius fuit ex Tyro nympha filia Salmonei regis:ex
Pelias · q̄ Peliam quoq; huius Nelei fratrē natu grandiorē genuit.Sed Neleus qum a Pelia fratre e
Theſſalia pelleret̄:Pylum in Laconia ædificauit:in q̄ Meſſenio℞ quondā naualia fuerunt
Pilos · Hæc vrbs antiq̄ Pylos dicebat̄:ſed ea dirupta qum aliquādiu cultoribus vacua fuiſſet:ſecū/
Pylius · do ab Athenienſibus ædificata eſt: quo t̄pe cū Eurymedonte:& Stratocle in Siciliā nauiga
bant:ut aduerſus Lacedæmonios murū interponerēt.Ab hac vrbe Neſtor Pylius eſt dictus
Ouidius. Illius a tactu Pylius iuueneſcere poſſet. Idem. Crede mihi Pylio Neſtore maior · Ouidius.
Neſtor Chloris · ero.Hic Neſtor Nelei filius fuit ex Chlori vxore:ex q̄ fili genuit Chroniū:Perichymenon: · Idem
Agerochum:Peronē:& ſeptē alios filios.Sed Hercules in vltionē Epiro℞ aduerſus Pylios
p̄fectus domū eius patriamq; euertit:& filios oēs pemit:Neſtore ſolo ſuperſtite: Vnde apud
Ouidiū ſic loquit̄ Neſtor.Bis ſex Neleidæ fuimus conſpecta iuuentus Bis ſex herculeis ceci · Neſtor
derūt me minus vno viribus.Inter alios aūt Perichemenū Neleidē:cui(ut Ouidius inquit) · Ouidius
poſſe ſagittas ſumere:q̄s vellet:rurſuſq; reponere ſumptas Neptunus dederat Nelæi ſanguis
auctor:qum in aquilam ſe vertiſſet:& faciē eius roſtro:ac vnguibus laceraſſet:ſagitta in altū
volantē tranſfixit.Idē.Tēdit in hanc nimiū certos Tirynthius arcus.Atq; inter nubes ſubli
Tirynthius · mia mēbra ferētē:pēdenteq; ferit:lati q̄ iūgit̄ ala.Tyrinthius Hercules dict9 eſt:q̄ſi Argiu9
Argos Tyrīthis · q̄ in ea p̄uītia geſta eius maxime claruerūt.Argos:& Tyrinthis duo Græciæ clariſſima op/
pida fuerunt.Homerus.Qui tenuere Argos Tyrinthaq; mœnibus altā. Tiryntha Cyclopū · Homerus.
arte:atq; opera arce: & mœnibus munitā fuiſſe cōmemorant.Hos e Lycia a Proeto voca/
Gaſterochiras · tos fuiſſe:qui ſeptē numero erāt:quos Gaſterochiras:hoc eſt Vētri manus apppellabāt:q̄m
manuū artificio viuebāt.A Neleo enī fit Neleides patronymicū:et Neleus poſſeſſiuū.Oui. · Ouidius
Nelæi ſanguinis auctor.Neſtor(ut Homerus tradit)cū qn̄q̄ginta nauibus e Pylo aduerſus
Troianos nauigauit:q̄uis ætate iam p̄uectus:& tercēteſimū vitæ ſuæ annū agens.Ouidius. · Ouidius
Annos vixi bis centū:nunc tertia viuit̄ ætas.Iuuenal.Rex Pylius magno:ſi q̄cq̄ credis Ho · Iuuenalis
mero.Exemplū vitæ fuit a Cornice ſecūdæ.Hoc aūt fictū eſt de Neſtore:quoniā circiter no
nageſimū annū vixit:q̄ ſunt tres ætates:quippe Aetas aliqn̄ vnius:aliqn̄ triginta:aliqn̄ cen/
Aetas · tū anno℞ ſpatiū ſignificat:ut ſupra diximus:queadmodū annū q̄dā ita determināt:ut vnus
Annus Arcadū · ſit æſtate:alter hyeme:alii quadripartitis t̄pibus:ut Arcades:quorum anni trimeſtres fuere.
Ann9 Aegyptio · Quidā Lunæ ſenio:ut Aegyptii:apud quos etiā ſingula milia anno℞ q̄dā vixiſſe produnt̄
rum · Cuius rei pleriq; ignari pro hiſtoriis fabuloſa conſcribunt: ut Anacreon poeta Argātonio · Anacreon
Tarteſio℞ regi centū & quinquaginta annos tribuit:Cyniræ Cyprio℞.clx. Theopompus · Theopōp9
Epimenidi Cinoſſio.cliii. Hellanicus quibuſdam in Aetolia Epeo℞ gētibus ducētos: Cui · Hellanicus
aſtipulat̄ Damniates memorās Pictoreū quendā ex iis p̄cipuū corpore: viribuſq; etiā trecē/ · Dāniates
tis vixiſſe. Xenophon Impetrim quendam ſcribit ad ſexcentos annos:& filiū eius ad octin · Xenophō
gētos p̄ueniſſe:De Galeno tn̄ medico exploratū eſt centū:& quadraginta annos eū vixiſſe
Tanta in cibo:potuq; abſtinētia vſus eſt: Nunq̄ enī ad ſacietatē comedit:aut bibit:nec cru/
dū quicq̄ vnq̄ guſtauit:odorificū ſemp anhelitū ſpirās:& ſine aliquo morbo ſola ſenectu/
te defecit. Maſmiſſam ſexaginta annis regnaſſe indubitatū eſt: Gorgiam Siculū centū octo
vixiſſe.Q. .Fabius maximus ſexaginta tribus annis augur fuit. M.Valerius Coruinus cen
tum annos impleuit.Cuius inter primū et ſextū conſulatū quadraginta ſex anni fuere.Tan
tundem etiam vixit Metellus pontifex.Et ex fœminis Liuia Rutilia.xcvii.annos exceſſit:
Statilia Claudio principe ex nobili domo nonaginta nouem.Terentia Ciceronis. CIII.
Tempſis · Clodia.Cxv.enixa etiam quindecies.Luceia mima centum annis in ſcæna pronūtiauit:Sa
Tmol9 Timol9 · mullam quoq; centū decē annis vixiſſe teſtat̄ Aſconius Pedianus.In Tmoli mōtis cacumi · Aſconi9pe
Pactolus · ne:quod vocant Tempſin centū quinquaginta annis viuere hoīes nōnulli p̄diderūt. Tmo · dianus
Chryſothoas · lus mons eſt Lydiæ:antea Tymolus appellabatur: vitibus conſitus:ex quo p̄fluit Pactolus
Lydia · Amnis ramēta auri vehens:& iō Chryſorhoas dictus.Abundat etiā croco. Virgi.Nōne vi · Virgilius

des croceos ut Tmolus odores: India mittit ebur? Lydia prouintia eſt Aſiæ: quæ flexuoſis
Meandri Amnis recurſibus perfuſa ſuper Ioniam procedit: Phrygiæ ab exortu Solis vici/ Lydus
na: ad Septétrioné Myſiæ meridiana parte Cariam amplectens: a Lydo filio Atys: & Tyr Mæonia
rheni fratre cognominata: qum ante Mæonia vocaret: quippe Lydus huic puinciæ impa/ Atys
uit. Tyrrhenus uero e Mæonia diſcedens in Italiam venit: quippe Atys vnus ex Herculi atq;
Omphales prognatis: qum ob ſterilitaté: faméq; emittere populũ cogeret: e duobꝰ filiis ſor
te iacta Lydũ quidé regni ſucceſſoré inſtituit. Tyrrhenũ uero cũ maiori pl'i parte abire iuſſit:
qui tandé occupata ea parte Italiæ: quæ ad mare inferũ ſita eſt: Tyrrheniá vocitauit: & ma/ Tyrrhenia
re ipſum Tyrrhenũ: q̃uis aliqui velint mari hoc nomen inditũ: uel ꝙ Tyrrheniam alluit: uł Tyrrhenũ
ꝙ Tyrrheni nautæ in hoc ſe deiecerunt. Piſeum Tyrrhenũ conſtat tubá primũ omniũ inue Piſeus
niſſe: Quoniá eni Tyrrheni fere oés prædis: ac latrociniis viuebant: tuba facile cõuocaban
tur. Tyrrhenia poſtea a ſacrificiis: quibus maxime ea gens dedita erat: Thuſcia appellata eſt. Tuſcia
Græci eni θύειν ſacrificare dicũt: uel a Thure: quo maxime in ſacrificiis vtimur. Cõſtat ſa/
Lucanus ne a Tage in Thuſcia aruſpicinam repertá. Lucanus. Sed conditor artis finxerit iſta Tages. Tages
Plynius Nam primũ eius inuẽtoré ſcribit Plynius Delphon fuiſſe. Sunt etiá qui Thuſciam a Tuſco Delphos
Herculis filio appellatá velint: & ideo ſine aſpiratione ſcribi debere. A Thuſcia Thuſcus de Tuſcus
ducit poſſeſſiuũ nomen. & Romæ Vicus Thuſcus: ꝙ ibi habitauerint Thuſci: qui recedéte Vicus Thuſcus
ab obſidione Porſena rege ibi remanſerũt. & Thuſcana oppidũ Thuſciæ prope Tarqnios Thuſcana
A quo Thuſcanenſes. Thuſculũ uero oppidũ Latii: A quo Thuſculani: Sic appellatũ eſt: ꝙ Thuſculum
aditũ difficilem habeat: q̃ſi τοσκύλον: hoc eſt fatigans: vexans: quoniá in palto: atq; ar
duo mõte erat ſitũ. Thus aũt a tundendo deductũ patát: qa glebæ tundunt: cũ quibus dicit Thus
fluens de arboribus coaleſcere: ideo ſine aſpiratiõe cenſent ſcribendũ: Alii cũ aſpiratiõe ſcri
bunt: & ἀπὸ τοῦ θύω deriuant: quod eſt ſacrifico. Thus in Arabia naſcit: cuius fœlicis
ac beatæ cognomentũ eſt. Sabota vrbs eſt Arabiæ in mõte excelſo: A quo octo máſionibus Sabota
diſtat regio eoꝝ thurifera Sabba appellat: de q̃ ſupius diximus. Sabæi ditiſſimi ſunt ſilua/ Sabba
rũ fertilitate odorifera: auri metallis: agroꝝ riguis: mellis: cæræq; puentu: Spectat hæc regio Sabæi
ortũ ſolis æſtiui: vndiq; rupibus inuia: & a dextra maris ſcopulis inacceſſa. Id ſolũ e rubro
lacteũ traditur. Siluaꝝ lõgitudo eſt ſchoenoꝝ viginti: latitudo dimidiũ eius. Attollunt col
les alti: decurrũtq;: & in plana: arbores ſponte natæ terrá argilloſam eſſe cõuenit: raris fon/
tibus: ac nitroſis. Attingũt & Miniei pagus alius: per quos thus tramite anguſto euehit. Hi Miniei.
primi cõmerciũ thuris fecere: A quibus & Minicum dictũ eſt: nec p̃ter hos Arabes alii thu/ Minieum
ris arboré vident. Trecentas nõ amplius aiunt eſſe familias: quæ ius p ſucceſſiões: id ſibi vé
dicent: & ob id ſacros vocari: Arbor eſt Therebinto ſimilis: teres tñ & enodi trunco fruti/
cans. Bis anno metit. Primo circa canis ortũ flagrantiſſimo æſtu. Incidit arbor: qua maxi
me videtur eſſe p̃gnans: & vbi tenuiſſimus tenditur cortex. Laxatur plaga: nõ adimit: Pro
ſilit inde ſpuma pinguis: quæ concreta denſatur: quibuſdam in locis teges palmea excipit: ali
bi area circũpauita. Illud eſt purius: hoc ponderoſius: quod in arbore hæſit: ferro depectit:
ideo corticoſum. Silua & ſi certis portionibus diuiſa eſt: mutua tamen innocentia eſt tuta:
neq; vllus ſaucias arbore cuſtodit: nemo furat alteri: Autũno legit partus æſtiuꝰ: hoc puriſ
ſimũ: cádidũq; eſt. Secũdo metit vere corticibus hyeme inciſis. Rufum hoc exit: nec compa
randũ priori. Illud Carpheotũ vocatur: quia græci καρφεωτόν torridũ dicunt: hoc Ery/ Carpheotum
throtum: Quippe ἐρυθρωτόν rufum ſignificat. Quod ex eo rotũditate guttæ pependit Erythrotum
Maſculum vocat: qum alias nunq̃ fere mas nominetur: vbi nõ ſit fœmina: Tribuerũt hoc
religioni: ne in eo fœmineus ſexus vſurparet. Quidam putát Maſculũ a ſpecie teſtiũ dictũ: Maſculũ thus
ſicut Mámoſum a mammaꝝ ſimilitudine vocamus: qum hærẽte priore lachrima: alia mox Mámoſum thus
ſecuta ſe miſcuit. Viſa ſunt aliqñ ſingula hæc manũ implere: & pondere tertiá partem minæ
hoc eſt triginta noué denarioꝝ põdus excedere. Græci tali modo Stereogoniá: & Atoniũ Stereogonia
appellant illud a ſoliditate: Ná στερεὸν ſolidũ vocát hoc: quia nõ ſit diuiſum: nec in minu/ Atonius
tas partes conciſum: ἄτομον eni indiuiſum dicit: Ecõtrario minoré vocát Orobiam a ſi Orobia
militudine viciæ: quæ a græcis ὄροβος noíat. Micæ cõcuſſu eliſæ Mána nũcupant Alexá Mánæ
dro magno in pueritia ſine parſimonia thura aris ingeréti Pedagogũ Leonidem dixiſſe fe/ Sabis
runt: ut poſtq̃ thuriferas gétes deuiciſſet: tali mõ ſupplicaret: quamobrem Alexandrũ Ara Gebbanitæ
bia potitũ: thure onuſtá nauim illi miſiſſe: exhortatũq; eſſe illũ: ut large deos adoraret. Thus
collectũ Sabotá camel' cõuehit: digredi via capitale eſt. Ibi decias deo qué vocát Sabin: mé
ſura nõ põdere accipe ſacerdotes ſolebát. Inde p Gebbanitas portat: quoꝝ caput Thomá Thõma
eſt: diſtatq; a Gaza noſtri littoris Iudeæ oppido Mdxxxvii. milia paſſuũ: quod diuidit in Gaza
duas & q̃draginta máſiones Cameloꝝ. Probat Thus cádore: amplitudine: fragilitate: car Thureus
bone: ut ſtati ardeat: & friet potius q̃ denté recipiat. A thus Thureus deducit: & Thuribu/ Thuribulũ
lũ vas quo thus adolet: et Thuriferũ: a thure ferẽdo: et Thurifico thure ſuffio. Quidá Thus Thurifico

Nabatheum — Nabatheū vocāt:q̄ Nabathea regio eſt ab Arabia incipiens:eaq̄ intra ſe cōtinēs:q̄ vſq̄ ad mare rubrū ex latere dextro:Perſicū ex ſiniſtro:Indicūq̄ ex ſupiori pte ꝓtēdit̄:nomē hñs a

Nabath — Nabath primogenito Niſmaeľ. A Nabathea fit Nabatheus adiectiuū.Iuuenaľ.Et quos de poſuit Nabatheo belua ſaltu. A Lydo etiā vrbs Lyde appellata eſt. Nā Lyndus oppidū eſt in inſula Rhodo:vbi ſacra Herculľ maledictis:& execratiōibus celebrari ſolebāt. A Lyndo

Lyde Lyndus

Sardis — Lyndii:fuit & altera Lyndus in Dorica regiōe.Erat in Lydia pclara vrbs Sardis tm̄ multi

Sardinia — tudinis numero declinata:A q̄ Sardinia iuriſdictio dicebat̄:in quā cōueniebāt Macedones

Cogamus — Cadueni:Philadelpheni:& ipſi in radice Tmoli Cogamo flumini appoſiti. Itē Sardonix

Sardonix — gēma:de q̄ ſupra diximꝰ:Eſtq̄ aliqñ fœminini generis.Perſius. Et natalicia tandēcū ſardo nice albus.Aliqñ maſculū.Iuuenalis.In manibus denſi radiant teſtudine tota.Sardonyces. — Perſius / Iuuenalis

Sardonycus — Quidā etiā Sardonycū ſcripſerūt.Idē. Arguit ipſorū quos lr̄a:gēmaq̄ princeps Sardonycꝰ — Idem

Epii — Sed ut ad Neſtorē reuertamur:vir bello pclarus fuit:Bellū aduerſus Epios Achaiæ pplo's:q̄

Helii Helˀ Epie — poſtea Helii dicti ſunt:Oppida uero Helis:et Epie:viuo adhuc prē adoleſcēs geſſit.Cū Centaurus ī nuptiis Pirithoi pugnauit:eloquētia adeo excelluit:ut ex eius ore melle dulcior flue

Eurydice — re diceret̄ orō.Habuit vxorē Eurydicen Clymeni filiā:ex q̄ ſeptē filios:et vnicā filiā Home

Antilochus — rus noīat:q̄uis & alias filias videat̄ habuiſſe.Antilochū natu maiorē in bello Troiano amiſit:cuius mortē magno mœrore:& multis lachrimis ꝓſecutus eſt.Hora.At nō ter æuo functus amabilem Plorauit oīs Antilochū ſenex annos.Iuue.Rex Pylius magno ſi qcq̄ credis — Homerus. / Horatius / Iuuenalis

Homero Exēplū vitæ fuit a cornice ſecūdæ:Fœlix nimirū:q p tot ſecula mortē diſtulit:atq̄ ſuos iam dextra cōputat annos:Quiq̄ nouū totiēs muſtū bibit?oro parūper Attēdas q̄ntū de legibus ipſe q̄rat̄.Fatorū:& nimio deſtamine:qum videt acris Antilochi barbā ardentē: Nā q̄rit ab oī Quiſq́s adeſt ſocio:cur hæc in tpa duret.Quod facinus dignū tā lōgo admiſerit æuo.Proptius.Nō ille Antilochi vidiſſet corpus humati:Diceret aut o mors cur mihi — Propertius

ſera venis. Homerus.ἐνθάδε μὲν κεῖται φίλος υἱὸς ἀμὸς κρατερὸς καί ἀμύμων Ἀντίλοχος περὶ μὲν θείειν ταχὺς ἠδὲ μαχητής:hoc eſt:Hic iacet meus carus filius iuſtitia:fortitudineq̄ pclarus Antilochus:curſu celer:pugnator acerrimus.Scdo filio — Homerus.

Piſiſtratus — Neſtoris nomē fuit Piſiſtratus:quē idē Homerus in tertio Odyſſeæ inducit Germani mor tē acerbiſſime deflentem.Tertius dictus eſt Taſimenes.Quartus Eclephron. Quintus Stra tius.Sextus Perſeus.Septimus Anthos:Filia uera Polycaſte.A Neſtore Neſtorides patro nymicū:& Neſtoreus poſſeſſiuū nomē deducunt̄.Hercules Albiona:& Beergion Neptu ni filios vicit.Int̄ Maſſiliā vrbē Galliæ a Phocēſibus poſitā:& Rhodanū flumē a Rhoda oppido Rhodioꝝ noīatū:qd̄ ex alpibus ſe rapiēs p Lemannū lacū ꝓgredit̄.Stagnū ē ope ac noīe inſigne:cui aſſidet foſſa Mariana:ſupq̄ Cāpus lapideꝰ.Ad hæc loca appulſo quondam Hercule Albion:& Bergios Neptuni filii:impedire eius trāſitū voluerūt:Cū quibꝫ cō greſſus Hercules:qum deficiētibus telis in diſcrimine ſeeē intelligeret:patrē oraſſe dicit̄:ut ſibi tela ſubminiſtraret:& ab eo mox imbre lapideo adiutus fuiſſe.Hinc Campo nomē in ditum:in quo adeo multi lapides paſſim:& late iacent:ut ſi quis conſpicetur:facile credat — Idem

Taſimenes / Eclephron / Stratius / Perſeus Anthos / Polycaſte / Rhodanus / Foſſa Mariana / Campus lapideꝰ

Heraclea — pluiſſe.In oſtio uero Rhodani ab Herculˀ noīe:q græce ἡρακλῆα dr̄.Heraclea oppidū:A

Heracliotes — quo Heracleotes:& Heracleoticus ædificatū:Inſtitutūq̄ ut pˀ Iouē lapideū iuraret̄:qd̄ iuſiu

Heracleoticum — randū religioſiſſimū habebat̄.Hinc apud Aeſchylū Prometheus ita loquit̄:Ad fortē liguꝝ & timoris inſciū exercitū:Peruenies:Vbi:ut te deſtituāt tela:in fatis eſt datū. Ibi ne lapidē qdē illū captare e terra fas erit:tā molľ eſt:& tā lubricus ille locus:Sed qum te ſpectabit egē tē opis Iuppit̄:Miſerebit̄ tui:nebulāq̄ intēdens:& imbrē:Rotūdoꝝ lapidū:totū inundabit ſolū:Cū qbus ligurū ꝓtinꝰ vaſtabis exercitū.Diſtat Cāpus lapideus a mari circit̄.xii.milia paſſuū.Eſtq̄ ad circuli effigiē rotūdus.Lapidibꝫ magnitudo eſt:q manū ipleat:Sub lapidibus lætiſſimū gramen exorit̄ ad pecudū paſtus vberrimus. In medio ſcaturigo eſt ſalſarū aq̄rū.Ariſtot.Hmōi lapides a t̄ræ motibus:quos βράσσοντα:hoc eſt ebuliētes appellāt:eiectos in plana:& ad curua loca ꝓlapſos fuiſſe exiſtimat.Alii locū hūc putāt aliqñ lacū fuiſſe poſtea terræmotu:aut alia cā defeciſſe:iōq̄ ibi huiuſmodi lapides aſſiduo fluctu ſtagni atte nuatos repiri q̄ſi fluuialē glareā:aut littoreos lapillos.Rhodanus ſane tria oſtia hꝫ:duo Ly — prometheꝰ / Ariſtoteles

Hiſpanēſe oſtiū. — bica dn̄r:alterūq̄ Hiſpanēſe:alteꝝ Metapmū:tertiū uero:qd̄ ampliſſimū ē:a Maſſilia Maſ

Metapmū — ſileoticum nūcupat̄.In Maſſiliæ arce Apollinis Delphici:& Epheſiæ Dianæ tēplū cōditū

Maſſilioticum — fuit:Illud qa Ionico noī cōe ē:hoc qa Phocēſes:qum e natali ſolo cōmigrarēt dixiſſe nauigatōis pricipē aiunt:ut a Diana Epheſia curſum auſpicarēt̄. Itaq̄ Epheſum ꝓfectos:quō a dea impatū aſſeq̄ret̄:pcōtatos fuiſſe.Porro Ariſtarchæ matronæ appuiſſe in ſomnis Deā. & ut accepto a ſacris quodā ſimulachro vna cū Phocēſibꝫ nauigaret:impaſſe.Curſu igit̄ p fecto:& Colonia ædificata:mox Epheſum quoq̄ erectū:et Ariſtarchā ſūma veneratōe hītā ac tēpli ſacerdotē deſignatā.Deductiſq̄ poſtea aliis coloniis:eīdē ritū ſacroꝝ ab oībꝫ fuiſſe ſeruatū.A Maſſilia Maſſiliēſis deducit̄:& Maſſilitanus:qppe Maſſiliēſiū Rēp.dicimus

et Maſſilitana vina. Hercules Heſionem Laomedontis filiam a monſtri marini diſcrimine
liberauit. Laomedõ rex Troianoꝝ fuit: a Ioue origiñe ducẽs. Quippe Dardanus Iouis ex Laomedon
Electra filius fuit. Hic Erithoniũ genuit: q filiũ habuit Troem. Hic regionẽ: q̃ antea a Dar Dardanus
Saluſtius dano Iouis: & Electræ filio: ſiue ut Saluſtio placet: a rege Dardanoꝝ Mida: qui Phrigiã te Erichthonius
nuit: Dardania dicebat: Troiam a ſuo noĩe vocauit: filios habuit Aſſaracũ: & Iliũ: qui vrbẽ Tros Dardania
Regiã a ſe Ilion noĩauit: Huius filius fuit Laomedon Priami pater: Qui qum vrbẽ ab Ilo Troia Aſſaracꝰ
patre ædificatã cingere mœnibus vellet: Apollini: & Neptuno id negocii dedit: pactus mer Ilus Ilion
cedem: quã mox ædificatis mœnibus ſe ſoluturũ iureiurãdo affirmauit. Verũ pfecto opere
qum Laomedon mercedẽ quã pactus fuerat: nequaq̃ exolueret: irati dii Neptunus quidem
aquarũ illuuiem: Apollo peſtilentiam Troiano agro imiſit. Quapropter duplici calamita/
te affectus Laomedon de remedio oraculom conſuluit: Reſponſum eſt non aliter placari
deos poſſe: q̃ ſi ſingulꝰ annis virgo Troiana Ceto dilacerãdo exponeret. Inſtitutũ itaq̃ vir
ginẽ quotannis exponi: eaq̃ ſorte eligi. Sed qum tandẽ ſors in Heſionẽ Laomedontis filiã
cecidiſſet: & iam ſcopulo alligata: imanis beluæ aduentũ pſtolaret: trãſiens forte p eã regio/
nẽ Hercules liberaturũ ſe filiã Laomedonti pollicitus eſt: ſi equos diuino ſemine pcreatos:
quos habere eũ conſtabat: pmiũ liberatõis ſibi traderet. Hũc igit in modũ pactione facta: et
fide mutuo data: Hercules interfecta Belua: virginẽ liberauit. Sed qum Laomedon ſeruare
pactionẽ recuſaſſet: Indignatus Hercules aliud inſigne facinus pegit: eteñ nõ multo interie
cto tpe cũ exercitu in Troiã venit: prouintiã omnẽ ferro: igniq̃ vaſtauit. Iliũ cepit: & in pdã
militibus dedit: Laomedontẽ occidit: Priamũ eius filiũ captiuũ duxit: q poſtea auro a vici/
nis redemptus fuit: ideoq̃ ἀπὸ τοῦ πρίασθαι: hoc eſt a redimẽdo nomẽ obtinuit. Hic
Cicero inſtaurauit Ilion: Et ut Cicero teſtat: filios quinq̃ginta habuit: decẽ & ſeptẽ iuxta vxore na
tos. Aſſaracus uero illi frater Capim genuit: ex quo natus eſt Anchiſes: ex Anchiſe Aeneas. Capis Anchiſes
Ouidius. Ouidius. Dardanon Electra qs neſcit Athlantide natũ: Scilicet Electræ cõcubuiſſe Iouem? Aeneas
Huius Erychtonius: Tros eſt generatus ab illo: Aſſaracũ creat hic: Aſſaracuſq̃ Capim: Pro
ximus Anchiſes: cũ quo cõmune parẽtis Nõ dedignata eſt nomẽ habere Venus: Hinc ſatus
Aeneas. A Laomedonte Laomedonteus: & Laomedontiades deducunt. Alii Herculẽ tra
dunt: nõ ob negatũ ſibi a Laomedonte equoꝝ pmiũ aduerſus Troianos bellũ geſſiſſe: Sed
q̃ dũ Hylan puerũ a ſe dilectũ p orbẽ anxius q̃ritaret: Troiano portu a Laomedonte phi/
bitus fuit. Hylas Thiodamãtis filius fuit: eximia pulchritudine adoleſcens: quẽ Hercules ve Hylas
hemẽter amauit: et cũ Argonautis nauigans ſecũ duxit. Sed qum Argonautæ in Myſiam ve
niſſent: Hylam tradũt ad propinquũ lacũ: ſiue ut alii volũt fontẽ aquandi grã nolẽte qdẽ
ſed tñ præ amore nõ phibẽte Hercule: prexiſſe: et a Nympha ob pulchritudinẽ raptũ. Qui
dã uero nõ raptũ a Nympha: ſed qum vrnã tenens haurẽdi grã inclinaret: in lacũ decidiſſe
Iuuenalis affirmãt: Quã opinionẽ ſecutus videt Iuuenalꝰ. Et multũ q̃ſitus Hylas: vrnáq̃ ſecutus. Hũc
Hercules qum anxius aliq̃diu expectaſſet: mox illo nõ redeunte totã regionẽ q̃ritãdo: et no
Virgilius men Hylæ fruſtra clamãdo pagrauit. Virgilꝰ. His adiũgit Hilan nautæ quo fonte relictũ Cla
maſſent: ut littus Hyla Hyla omne ſonaret. Hercules Laciniũ pdonẽ extremã Italiæ orã: q̃ Lacinius
magna græcia dicit rapinis: ac latrociniis infeſtantẽ occidit: & in pmõtorio eius loci: cuius
ante oram duæ inſulæ ſunt: quaꝝ altera decẽ milibus paſſuũ a terra diſtans Dioſcoron: alte Dioſcoron
Homerus. ra Calypſus: & ab Homero Ogygia dicit: tẽplũ Iunoni ædificauit: quã Laciniã a noĩe occi Calypſus
ſi pdonis vocauit: tẽplũq̃ ipm: & pmõtoriũ Laciniũ. Id tẽplũ maxima in veneratõe habitũ Ogygia
Idem fuit: et locupletiſſimũ extitit: ingẽtibuſq̃: ac freq̃ẽtiſſimis donis refertũ. Hercules: ut Home Lacinia
rus teſtat Iunonis papillã telo triſulco vulnerauit: qđ ab Euryſtheo hanc deã omniũ labo/ Laciniũ tẽplũ.
rũ ſuoꝝ cãm eẽ cognouerat. Triſulcũ telũ dr Trifidũ: hoc eſt tres acies hñs: & a tribus ptibꝰ Triſulcum
Plynius findens. & Biſulcũ aĩal: qđ nõ ſolidas: ſed fiſſas vngulas habet. Plynius. Sues q̃buſdã in lo/ Biſulcus
cis ſolidas hñt vngulas: cornigera: fere biſulca. & Diſulcus porcus: qum in ceruice ſetas diui Diſulcus
Virgilius dit. Sulcus eñ proprie vocat q̃cq̃d in lõgitudine aculeatũ eſt. Virgi. Et linguis micat ore tri Sulcus
ſulcis. Hinc Sulcare pro ſcindere eſt: & Sulcus ipſa pſciſſio terræ: Vnde tertio: q̃rto: quinto Sulcare
Ply. Virg. ſulco ſerere dicimꝰ: id eſt ter: q̃ter: q̃nq̃es arãdo. Plynius. Quarto ſeri ſulco. Virgilius exiſti
mat voluiſſe: qum dixit: Ipſa ſeges demũ votis reſpõdit auari Agricolæ: bis q̃ ſolẽ: bis frigo
Idem ra ſentit: hoc eſt q̃ bis p æſtatẽ: bis p hyemẽ arat. Idem. Spiſſius ſolum: ſicut plerũq̃ in Italia
Idem q̃nto ſulco ſeri melius eſt. Aliq̃ñ ſulcus pro foſſa ponit q̃ñ & ipſa q̃dã terræ pſciſſio eſt. Idẽ.
Auſim uel tenui vitẽ cõmittere ſulco. Ab hoc fit Sulcatim aduerbiũ: qđ ſignificat p ſulcos. Sulcatim
Põponius Pomponius. Gerẽs pterea ſulcatim cõciſam faciẽ. Papillã pro mãma vſurpãt: Proprie aũt Papilla
Papillæ mãmaꝝ capitula ſunt dictæ: q̃ Papularũ ſiľes ſint. Papula puſtula eſt. Eius duo ge Papula
nera: Altera eſt: in q̃ p minimas puſtulas cutis exaſpat: & rubet: leuiterq̃ rodit: tarde ſerpit:
idq̃ vitiũ maxĩe rotũdũ incipit: eadẽq̃ rõne in orbẽ pcedit. Altera aũt eſt: quã græci Agriã
hoc ẽ ferã appellãt: in q̃ ſiľr qdẽ: ſed magis cutis exaſpat: exulceraturq̃: ac vehemẽtiꝰ erodit Agria papula

et rubet. Interdum etiam pilos remittit: quæ minus rotunda eſt: difficilius ſeneſcit. Niſi ſub/
lata eſt in impetiginē vertitur. Sed leuis papula: etiam ſi ieiuna ſaliua quotidie defricatur: ſe
Papulæ ſudorū neſcit: maior cōmodiſſime murali herba tollitur. Papulæ ſudoꝝ oleo lentiſcino curantur.
Virgilius. Ardentes papulæ: atq; imūdus olentia ſudor Membra ſequebatur. Mirū eſt Seruiū Virgilius
alioqn honoratū grāmaticū: quid papulæ ſudoꝝ eſſent ignoraſſe: quippe Papula Carbun
Carbunculus culum interptat: qum papulæ ſudoꝝ leuiſſima tubercula ſint. Carbūculus uero peſſimū vi/
tiū fit ex inflāmatiōe pueniēs. Ex oībus enī q̄ interius aliq̄ corpoꝝ parte naſcūnt: nō aliud
carbunculo peius eſt. Eius hæ notæ ſunt. Rubor eſt: ſupq; eū nō nimiū puſtulæ imminēt ma
xime nigræ: interdū ſubliuidæ: aut pallidæ: in iis fames eſſe videt: infra color niger eſt: ipm
corpus aridū: & durius q̄ naturaliter appareat: Circaq; cruſta eſt: eaq; inflāmatione cingit
Neq; in eo loco leuari cruſta poteſt: ſed inferiori carni quaſi affixa eſt. Carbūculus a cādēti
carbone dictus eſt propter inflāmationē: quēadmodū Carbunculus gēma propter colorē
Carbo Nā Carbo notæ ſignificatōis: A quo & viri cognomē deductū. Eſt etiā Carbūculus vitium
in vitibus atq; arboribus: qum quodam q̄ſi vredinis carbone vuæ & fructus exurunt. Solet
id accidere vuis. III. & . VI. Idus Auguſti: ſub decretorio illo vuis ſydere: qd Caniculā diximꝰ
Carbūculo appellari: Vnde Carbūculare vuæ dicunt: & ipſa res Carbūculatio vocitat. Nō eſt malum
Carbunculatio aliqd huic cōpandū: nō grādines: nō pcellæ: nec qcūq; vnq̄ annonæ intulere caritatē. Agro
rū mala ſunt illa: Carbūculus late patentiū regionū. Nec aliqd huic rei remedium eſt: pterq̄
doctrinæ: intelligēdo. ſ. qn id malū futuꝝ ſit: & fructus prioris anni cōparādo: ac diligēter
ſeruando: Quod Democritū philoſophū memorāt feciſſe: q qum ex rōne ſydeꝝ futurā olei
caritatē intellexiſſet eſſetq; tūc oleū propter ſpem oliuæ viliſſimū: in toto tractu oleū pua pe
cunia coemit: cunctis admirātibus: q ei ſciebāt pauptatē: & quietē doctrinaꝝ in primis cor
di eſſe: animūq; ab oī ſpe q̄ſtus alienū. Sed poſtq̄ eā apparuit: & ingens diuitiaꝝ curſus: aui
dæ dn̄oꝝ penitētiæ mercedē reſtituit: cōtentus ita pbaſſe: opes qum ſibi vellet: nō defuturas
Hoc idem Seſtiū poſtea Romanū Athenis feciſſe comptū eſt. Sūt tn̄ q tradāt tres cācros vi/
uos cremari in arbuſtis debere: ut carbūculi nō noceant: Alii Siluri carnē leuiter vri: vnde flat
ventus: ut p totā vineā fumus diſpgat. Varro ſcribit ſi Fidiculæ occaſu: qd autūni initiū eſt: Varro
vua picta conſecret int vites: minus nocere tēpeſtates. Papilla etiā tribus Romæ fuit: q̄ a ge
netrice vocabulū traxit. A papilla fit Expapillo verbū: qd ſignificat: vſq; ad papillā denudo
Plautus. Idem cōnexū in humero læuo expapillato brachio: hoc eſt: vſq; ad mammā denu/ Plautus
dato. Hercules cælū humeris ſuſtinuit. Tradūt enī qum Gigantes aduerſus deos pugnarent:
deos oēs in vnā cæli partē cōcurriſſe: tantūq; pōderis adieciſſe: ut cælū ruinā minari videret
Quaprop Herculē cū Atlante cælo humeros ſuppoſuiſſe. Alii Herculē affirmāt feſſo olim
Atlante: & humerū mutare cupiēte: tādiu cælū ſuſtinuiſſe: quoad ille humerū mutaret. Oui/ Ouidius
Atlas dius. Hac cælū ceruice tuli. Atlas Iapeti filius fuit ex Climene: ut quidā putāt: ut alii ex Aſia:
Plynius Ex Libya genitū memorat: Hunc tradūt qum Perſeus Iouis filius iuſſu Polydectis Plynius
regis Seriphi: a quo fuerat educatus Meduſam ſupaſſet: & cū eius capite reuerteret: hoſpitiū
ei negaſſe: qd oraculo monitus fuerat: vnū e Iouis filiis ſe regno depulſuꝝ. Quaprop indi
gnatū Perſeum deiecto Gorgonis capite illū in montē ſui nōis trāſmutaſſe: & hāc pœnā ad
didiſſe: ut in perpetuū cælū vertice ſuſtineret: Quod ideo fictū eſt: qa Atlas mons eſt in me/
diis Africæ harenis ſitus ſatis denſe cōſurgit: verū inciſis vndiq; rupibus pceps: inuius: &
quo magis exurgit: exilior. Quod ergo altius q̄ cōſpici poteſt: vſq; in nubila exurgit: cælum
& ſydera nō mō tangere vertice: ſed ſuſtinere quoq; dictus eſt. Alii hūc aſpeꝝ: ſquallentēq;
Atlanticus eē ſcribūt: dūtaxat q̄ vergit ad littora Oceani: q ab eo Atlāticus dictus eſt: ſed q̄ ſpectat Afri
cam: opacū eē: nemoroſumq;: & ſcaturiētibus vndiq; fontibus irriguū: fructibus omniū ge/
nerum ſpōte ita ſubnaſcētibus: ut nunq̄ ſatietas voluptatis deſit. Incolarū neminē interdiu
cerni: ſilere oīa ſolitudinū horrore: ſubire tacitā regionē: aios eorum: qui prōpius accedūt:
pterq; ſtuporē elati ſup nubila: atq; in vicina Lunaris circuli: eundē noctibus micare crebris
ignibus Aegipanū Satyrorūq; laſcinia: ipleri tibiaꝝ: ac fiſtulæ cantu: tympanorūq;: & cym
baloꝝ ſonitu ſtrepere. Suetonius Paulinus: qui primus Romanoꝝ ducū aliquot miliū ſpa Suetonius paulinus
tio Atlantē trāſgreſſus eſt: de excelſitate qdē eius ea q̄ cæteri pdidit: ſed imas radices denſis
altiſq; repletas ſiluis incognito genere arboꝝ: pceritatē enodi nitore ſpectabilē: frondes cū
pſſi ſimiles: tenui obductas lanugine quibus addita arte veſtes Bombycinis ſiles poſſe cōfici
Nigris fluuius Verticē altis etiā æſtate operiri niuibus. Decimis ſe eo peniſſe caſtris: & vltra ad fluuiū: q
Nigris vocatur: p ſolitudines nigri pulueris: eminētibus interdū velut exuſtis cautibus: loca
etiā hyeme propter feruorē inhabitabilia. Qui pximos colūt ſaltus: refertos Elephātoꝝ: ſe
Canarii rarūq;: & ſerpentū oī genere Canarios appellari: Quod victus eius aīaliis pmiſcuus ſit: &
Cynopolis viſcera ferarū diuidua: Sunt alii quoq; in Aethiopia Canarii: quoꝝ vrbs Cynopolis: hoc ē
Anubis canū ciuitas dicit: in q̄ Anubis colit: & honor: & ſacer qdā cibus canibus eſt cōſtitutus. Ab

hac Cynopolitana præfectura appellata eſt. A canis nomine: & Cynomia dicta: quaſi ca/
nina muſca: quæ eius aïal lancinat aures. & Cynocephalus animal ex ſimiarũ genere huma
nam ſpeciem deferens: p̃terq̃ in capite: quod caninũ habet: Eſt in partibus Aethiopiæ vio/
lentus ad ſaltũ. & Cynocephalea: herba canino capiti ſiſis: quæ ab Aegyptiis Oſirites dicit̃
Tradunt: ſi quis eam totam eruat: hũc ſtatim mori. & Cynogloſſa alia herba vulgo nota: q̃
Lingua canina a noſtris vocatur: & Cynoſura: quaſi canis cauda ſydus: de quo ſupius dixi/
mus e nutrice Iouis factũ ex nymphis Idæis: a qua & portus ibi: & agri magna pars nomen
ſumpſit. & Procyon aliud ſydus: q̃d ante maiorẽ canẽ oriatur: ita appellatũ: Hic in lacteo
circulo defixis pedibus æquinoctialem circulũ tangit: ſpectat occaſum: ut inter geminos: &
cancrum conſtitutus: occidit exortu capricorni: exoritur cũ leone: conſtat tribus in totũ ſtel
lis. Cicero. Anticanẽ: Procyon grato qui noïe fertur. & Cynici philoſophi: quoꝝ mentio/
nem alibi fecimus: uel ob vitæ auſteritatẽ: uel quia mordaces eſſent: ita dicti: quoꝝ princeps
fuit Antiſthenes Athenienſis. & Cynorhodus ſilueſtris roſa: de qua latius inferius dicemus:
& Cynoſorchis: quaſi caninus teſtis herba: quæ & Orchis: & Cynoſarconia dicitur: foliis
oleæ mollibus ternis: paruiſq; ſemipedalis longitudinis in terra ſtratis: radice bulboſa: ob/
longa: duplici ordine: Supiore: q̃ durior eſt: & inferiore: q̃ mollior: Eduntur ut Bulbi: cocti
in vineis forte inuẽti. Ex iis radicibus ſi maiorẽ edant viri: mares generari dicũtur: fœminæ
alterũ ſexũ. In Theſſalia molliorẽ in lacte caprino viri bibũt ad ſtimulandos coitus: durio/
rem uero ad inhibendos: ita alter alteri aduerſat̃. Sed ut ad propoſitũ reuertamur: mõti. Iũ
cta huic æthiopũ gentẽ conſtat: quos Perorros vocãt. Sunt etiam qui tradant gigni in Atlã
te herbam Euphorbiã noïe: quã primus rex Iuba inuenit: & ab Euphorbii medici noïe Eu/
phorbiam appellauit. Hic frater fuit Antonii muſæ medici ſui: qui diuum Auguſtũ in graui
ægritudine Lactuca conſeruauit: qum prior ei fuiſſet eſca ex melle. Suetonius. Graues & pe
riculoſas egritudines p̱ omnẽ vitam aliquot expertus eſt Auguſtus: p̃cipue Cantabria domi
ta: qum etiam diſtillationibus iecinore vitiato ad deſperationẽ redactus: contrariam & an
cipitẽ rationẽ medendi neceſſario ſubiit: quia calida fomenta non proderant: frigidis cura
ri coactus: auctore Antonio muſa. Iidem fratres inſtituere a balneis multa frigida corpora
aſtringi: qum antea nõ niſi calida lauari ſolerent. Euphorbiũ Acantia folia habet. Tanta ei
vis eſt: ut exciſæ conto e longinquo ſuccus excipiatur: Suſcipit̃ expenſo vtriculo hedino: hu
mor lactis videtur effluere: ſiccatur: & thuris effigiem habet: Qui colligunt clarius vident.
Contra ſerpentes medetur: e quacũq; parte percuſſa inciſo vertice: & addito medicamento
Ibi Getuli: qui legunt: hedino lacte adulterant: ſed diſcernitur igni: quod enĩ ſincerũ nõ eſt:
faſtidioſum odorẽ habet. Duo montes in Mauritania ſcribuntur Atlantes dicti: alter colũ/
nis Herculis vicinior: Alter in interiora Lybiæ remotior: de quo diximus: quẽ incolæ Cæli
columnam nominant: & ab Atlante rege in eũ conuerſo Atlantem putant vocatum: qum
ante Dyris diceret̃. Virgilius. Atlantis: cinctum aſſidue cui nubibus atris. Piniferum caput
et vento pulſat̃: & imbri. Nix humeros infuſa tegit: tum flumina mento præcipitãt ſenis: et
glacie riget horrida barba. Atlas quoq; flumen eſt a ſummo montis Aemi verſus Septẽtrio
nem in Iſtrum fluens: quem ab Atlante Arcadiæ rege cognominatum nõnulli putant. Tres
enĩ Atlantes fuiſſe memorantur. Vnus rex Italiæ: & pater Electræ vxoris Coriti: Alter rex
Arcadiæ: & pater Maiæ: ex qua natus eſt Mercurius: Tertius Maurus: qui dictus eſt maxi/
mus. Ab Atlante Atlantides patronymicũ nomen deducitur: & licentia poetica Atlantia/
des. & Atlantes populi. & Atlanticũ mare: de quo ſupra dixim9. Atlantes degeneres huma
ni ritus eſſe feruntur. Nam neq; nominũ vllorũ inter eos appellatio eſt: & Solem orientem
occidentemq; dira imp̃catione contuentur: tanq̃ ipſis: agriſq; ſuis exitialem: neq; in ſonnia
viſunt: qualia reliqui mortales. Sed quoniam Meduſæ: & Gorgonis mentionem fecimus:
operepretiũ eſt: ut de iis quoq; aliquid dicamus. Phorcus Thoſeæ Nymphæ: & Neptuni fi
lius fuit: & ut Varro ſcribit: rex Corſicæ: & Sardiniæ: qui inito olim cum Atlante Nauali
p̃lio victus: & in mare ſubmerſus eſt: ac marinus deus effectus. Virgi. Tritoneſq; citi: Phor/
ciq; exercitus omnis. Huic quattuor filiæ fuerunt: Scylla: Meduſa: Stenio: & Euryale. Scyl
lam ex Creta Nympha genuit: reliquas ex ceto maris belua. Scylla mira pulchritudine fuiſ/
ſe dicitur: & a Glauco maris deo vehementer amata. Glaucus piſcator fuit: qui qum aliquã
do in viridi prato mari contiguo retia ad ſolem extendiſſet: & piſces: quos ea nocte ceperat
forte recenſeret: vidit illos q̃ primũ tacto gramine palpitare: mox mouere latus: et perinde
niti: ac ſi in æquore eſſent: quod dũ mirat̃: omnis piſcium multitudo ſubito ſe merſit in ma
re. Obſtupuit Glaucus: dumq; cãm eius rei mẽte agitat: dubius nutũ ne alicuius dei: an guſtu
herbarũ: q̃s nullũ vnq̃ aïal attigerat: id actũ eẽt: decerpe manu gramẽ cœpit: paulatimq; gu
ſtare: Quo facto mẽte ſtatim alienatus alterius vite deſiderio ſeſe in mare p̃iecit: ſed miſera
tione deoꝝ maris: in regni conſortiũ aſſumptus: extrema parte corporis in piſcis caudam

Cicero
Suetonius.
Virgilius
Varro
Virgilius

Cynopolitana p̃fectura
Cynomia
Cynocephalus
Cynocephalea
Oſirites
Cynogloſſa
Lingua canina
Cynoſura
Procyon
Anticanis
Cynici philoſo/phi
Antiſthenes
Cynorhodus
Cynoſorchus
Orchis
Cynoſarconia
Perorri
Euphorbia
Euphorbius
Antonius muſa
Duo Atlantes
Cæli colũna
Diris
Atlas fluuius
Atlantes tres
Atlantes populi
Phorcus
Scylla Meduſa
Stenio Euryale
Cretarea
Glaucus

mutata:barbæ naturali colore in viridem. Reliqui corporis id ceruleum:qui & Glaucus co
lor dicitur. Fuit & alius Glaucus:qui primus ferri conſolidaturã inuenit:Chius patria:ali9
ex Potnia vrbe. Item alius Hippolichi filius: a quo Iones nati ſunt reges. Qum igitˀ Scylla
Glaucũ ſperneret:& ecõtrario Circe mirũ in modũ illũ deperiret:ſuaſiſſe Glauco Circe di
citur:ut ſpernentẽ ſe Scyllam miſſam faceret: ſibiq; in amore reſpõderet. Sed qum remoue
re eũ a Scylle amore non poſſet:infeciſſe aquas veneficiis:quibus lauari Scylla conſueuerat
Is locus erat infreto Siculo paruus gurges veluti in arcũ ſinuatus: id faciẽte ſaxo:qđ a Zan
Zancle cle propinquo Siciliæ oppido Zancleũ dicebatˀ. Zãcle Pelloponeſi oppidũ fuit variis tpi/
Zancleum bus clarũ in regione Meſſenia:in qua ipſa Meſſene:Meſſenii aũt in Sicilia vrbẽ cõdiderũt
Meſſene in Pelori ſinu vbi ad orientẽ maxime flectitˀ:quã e ſuo noie dixerũt Meſſanã. Nã prius id
Meſſenii quoq; oppidũ Zancle a loci curuitate:Curua enĩ Zanclia vocãt: eratq; Naxiorũ opus:qui
Meſſana ſunt iuxta Catanã. Poſtea qum Mamertini natio cãpana eo colonos miſiſſent: ipſi quoq;
Zanclia Mamertini potius q̃; Meſſanenſes ſunt vocati:& qum ager eorum vini feraciſſimũ ſit:Ma
Mamertini mertinũ vinũ nõ Meſſanenſe appellatũ eſt. Martialˀ. Amphora neſtorea tibi mamertina ſe Martialis
Meſſanenſes necta:Si deturˀ quod vis nomen habere poteſt. A Meſſana quidam Meſſalam dictũ putant
Mamertinũ vi/ propriũ viri nomẽ:qꝛ Meſſanã Siciliæ vrbẽ vi cepit. Ab eo Meſſalina nomẽ mulieris: Hæc
num barbati Meſſalæ cõſobrini Claudii Cæſaris filia fuit: quã qum Claudius in mr̃imoniũ exce
Meſſala piſſet:nec diu poſt cõperiſſet ſup cæ̃ta flagitia: atq; dedecora. C. Silio etiã nupſiſſe dote intˀ
Meſſalina auſpices cõſignata:ſupplicio affecit. Hæc libidinoſiſſima fuit:& ſæpe mutata veſte lupana/
ria celebrauit:qn etiã cũ ſcorto famoſo aliqñ certauit:et ſupatã a ſe meretricẽ gl̃iata ẽ:intˀ diẽ
& noctẽ qnq; & viginti paſſa cõcubitus affirmauit:ꝑterea ſeſe labore potius feſſam q̃; cõcu
bitu ſatiatam deſtitiſſe. Iuue. Et laſſata viris:nõdũ ſatiata receſſit. Eo igitˀ qum Scylla ſeſe ab
æſtu recepiſſet:vſq; ad mediã aluũ ſubmerſa aĩaduertit veluti canes vnguibus ſuis admotas:
fœdo latratu oĩa cõplentes: & primo qdẽ ſepata eſſe hæc mõſtra a ſuo corpore exiſtimauit
Mox uero qum ab iis fugere conaretur:intellexit ventrẽ quidẽ:& ſupiores ptes ſibi virginis
remãſiſſe: reliquũ uero corpus in fœdiſſimos canũ rictus eẽ mutatũ. Coluiſſe itaq; hũc locũ
dr̃. Circe ſemp infenſam:qđ in ſociis Vlixis oſtẽdit:& pro virgine mõſtrũ fuiſſe. Ouidius. Ouidius
Altera Scylla maris mõſtrũ medicamine Circes pube ꝑmit rapidos:inguinibuſq; canes. Vir Virgilius
gilius aliter eã deſcripſit. Prima hõis facies:& pulchro pectore virgo Pube tenus: poſtrema
Priſtis imani corpore priſtis. Delphinũ caudas vtero cõmiſſa lupoꝝ. Vbi obiter dicendũ Priſtin
aliqñ nauim eẽ oblõgã:a forma priſtiũ marinarũ ita appellatã:q̃ lõgiſſimi corpis ſunt: atq;
anguſti. Idem. Velocẽ Mneſteus agit acri remige Priſtim. Lõgiſſimi uero corporis eſſe Pri Idem
ſtes declarat Plynius: qui in mare Indico balenas q̃ternũ iugerũ reperiri ſcribit. Priſtes du/ Plynius
cenũ cubitoꝝ: Hæ ita appellatæ ſunt a ſectione vndarũ: Scindũt enĩ mirũ in modũ fluctus
propter tenuitatẽ. Græci autẽ ϖρίσιν ſectionẽ: ϖρίςην ſectorẽ nominant:ex quo facile
eſt irridere ineptias eoꝝ: qui Piſtrin:nõ Priſtin ſcribũt:& p. X. aliqñ ſcribi poſſe aſſeuerãt.
Sed ut ad Scyllam reuertamur: ob eam cãm datus eſt huic fabulæ locus: qđ in freto Siculo
ſaxũ eſt ingens in ſupiori pte humanã effigiẽ hñs: in inferiori uero plures reſectos ſcopulos
ſub radicibus cauernoſos:intra quos dũ æſtuoſum mare ingreditˀ:ab iis refractũ tumultuan
do repñtat latratũ canũ:et vlulãtis lupos. Homerus Scyllã ſcribit latratũ emittere catuli nup Homerus.
æditi:aſpectu horrẽdã eẽ. xii. hr̃e pedes. vi. capita:ſingulˀ capitibꝫ os ingẽs eẽ cũ tribꝫ dentiũ
ordinibus:nigra plenis morte. Morari i cauæ ſpelũcæ medio:capita exerentẽ in ꝓfũdiſſimũ
mare:piſcãtẽq; & Delphinos:ac Balænas deuorantẽ. Sunt etiã q Scyllã tradãt cũ Neptuno
aliqñ cõcubuiſſe:proptˀ qđ iratã Amphitriten ſparſis veneno aqs:in quibus lauari virgo cõ
ſueuerat:in canẽ eã mutaſſe:Herculẽ uero qum ſupato Geryone ex Hiſpania reuerteretˀ:qm̃
boues quoſdã ſibi ex armento ſubtraxerat:eã occidiſſe. Sed a pr̃e mox ei vitã fuiſſe reſtitutã.
Amphitrites Amphitrites Neptuni vxor fuit:Cuius nuptias:qum a principio fugeret:virginitatẽ ſerua/
re cupiẽs:miſit ad eã Neptunus Delphinũ:q varia p loca q̃ſitã tãdẽ ad radices Atlãtis ĩuenit
& ut Neptuno iũgeretˀ:pſuaſit. Hinc poetæ maris deã eẽ dixere:& ꝓ ipo mari vſurpare cõ
ſueuerũt. Ouidius. Nec brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrites. Ob hãc Ouidius.
cãm Neptuni ſimulachra faciẽtes Delphinũ ſub pede eius cõſtituebãt:tanq; huic deo gratiſ
ſimũ. Ideo etiam hic Delphinus in cælũ ſublatus fuit:& inter ſydera collocatus: nõ lõge ab
Aqlæ ſigno:capite pene roſtrũ Pegaſi equi cõtingẽs:oritˀ cũ Sagittarii poſteriore parte: oc
cidit qũ virgo exorta ẽ a capite:hꝫ in capite ſtellam vnã: ſupra caput ad verticẽ verſus alias
duas:ab ea q̃ i vẽtre velut pẽnæ videtˀ:ſtellas tres:i ſcapulˀ vnã:in cauda duas: Sũt in totũ. ix.
Iõ hoc ſignũ muſicũ vocãt a nouẽ muſarũ numero. Sũt tñ qui de hoc Delphino alitˀ ſcribãt.
Tyrrhenos. ſ. quoſdã nauicularios:qum liberũ patrẽ puerũ q̃ndã recepiſſent:ut Naxũ cũ co
mitibꝫ trãſueherẽt:et Nymphis nutricibꝫ redderẽt: ſpe ꝑdæ ĩductos nauẽ auertere voluiſſe.
Liberũ uero qum id ſuſpicat9 fuiſſꝫ:comitibꝫ ſuis:ut Symphonia canerẽt iuſſiſſe: quo can/

tu adeo oblectatos Tyrrhenos:ut ſaltare etiam cœperint:& nimis laſciuiendo ſeſe in mare
proiecerint:quo facto omnes in Delphinos eſſe conuerſos:Cuius rei memoriã:qum man/
dare liber pater poſteris vellet: vnum eorum inter ſydera collocaſſe. Alii tradunt hunc eſſe
Delphinum:qui Arionem vexit. Arion nobilis Cytharoedus fuit ex inſula Leſbo:oppido Arion
Methymne Periandro Corinthiorum regi præcarus artis gratia: Is qum impetrata a rege Methymne
venia in Italiam profectus:cantando grandem pecuniam comparaſſet:Corinthum reuer/
ti ſtatuens:corinthios nautas tanq̃ ſibi notiores elegit:Hi ergo Arione accepto: qum in al
tum nauigaſſent ſpe prædæ conſilium de eo necando ceperunt:qua re intellecta Arion om
nem pecuniam:reſq; ſuas omnis illis tradere: & vitam tm̃ orare ſe dixit: Quarum precum
catenus miſerti ſunt nautæ:ut ab inferenda ei ſuis manibus nece temperarent:iuberent tamẽ
ut ſeſe ſtatim præcipitem daret in mare. Tum ille perterritus: & omni vitæ ſpe deſtitutus id
vnum poſtremo obſecrauit:ut priuſq̃ mortem oppeteret veſtimenta ſua ſeſe induere: & fi/
des ſumere:carmenq; conſolatorium canere permitteret. Quare a nautis impetrata de mo
re cinctus: atq; amictus:ſtanſq; in ſumma puppi: & cythara ſimul: ac voce canens Delphi/
nos ad ſe audiendnm prouocauit: Tum vero in mare ſe deiiciens ab vno eorum exceptus:et
ita:ut erat amictus: ac cytharam tenens: Tænarum: quod oppidum eſt Laconiæ a Tenaro Tenarus
promontorio ita appellatum: peruectus eſt: Hinc relicto Delphino Corinthum petiit: ta/
lemq; ſe Periandro regi qualis Delphino vectus fuerat:oſtendit:rem omnem ordine narra
uit. Quod qum rex non facile crederet:cuſtodiri Arionem diligenter:nautas vero perquiri
& ad ſe duci iuſſit. Qui qum veniſſent:& periiſſe proculdubio Arionem crederẽt: quid de
eo eſſet a rege interrogati:in Italia eſſe: ac bene ſe habere reſponderũt: fœliciterq; ei: ac pro
voto ſuccedere: Inter hæc Arion cum fidibus:& indumentis cum quibus ſe in mare deiece/
rat:iuſſu regis productus eſt: quo viſo obſtupefacti nautæ inficias ire non potuerunt. Hinc
duo ſimulachra ærea apud Tænarum facta ſunt:Delphinus vehens:& homo inſidens. Del Delphinus
phinus piſcis eſt:uel potius maris belua:omnium nõ modo marinorum:ſed etiam terreſtri/
um animalium velociſſimus pene volucrem æquans:& niſi multum infra roſtrum os illi fo
ret:medio pene in ventre nullus piſcium celeritate eius euaderet. Sed affert moram proui/
dentia naturæ:quia niſi reſupini nõ corripiũt:quæ cauſa præcipue velocitatem eorum oſtẽ
dit:nam qum fame concitati fugientem in vada piſcem perſequendo diutius ſpiritum con/
tinuere: veluti arcu emiſſi ad reſpirandum emicant tanta vi exilientes: ut plerunq; vela na/
uium tranſuolent. Iuncti agunt vere coniugia:pariunt catulos decimo menſe: interdum bi
nos:nutriũt vberibus:ſicut Balæna. Geſtãt fœtus infãtia infirmos:& adultos quoq; comitã
tur:magna erga partus caritate: Adoleſcũt celerit:& decẽ annis ad ſũmã magnitudinẽ pue/
niũt:viuũtq; tricenis:qđ cognitũ eſt aliquorũ caudis præciſis. Occultãtur tricenis diebu cir
Ariſtoteles ca canis ortũ incognito mõ:qđ certe mirãdũ eẽt:ſi ſpirare in aqua negrẽt: ut ſentit Ariſto/
teles q neq; hũc: neq; aliqđ animal ſine pulmone ſpirare poſſe affirmat: q̃ſi nõ poſſint pul
monis vice alia aliis ſpirabilia ineẽ viſcera:ita volẽte natura: ſicut & ꝓ ſãguine aliqbus aliũ
humorẽ ineẽ cõſpicimus. Nã in aq̃s penetrare hũc vitalẽ ſpiritũ qs miret:qum videat i ter/
ram quoq; tãto ſpiſſiorẽ penetrare:ut talpæ:& cætera aĩalia defoſſa oſtẽdunt. Spirare certe
piſces duo illa indicia eẽ videntur: Primũ qđ æſtiuo calore quædã corꝝ anhelatio notat. Se/
cũdo ꝙ bullantiũ aquarũ ſufflationẽ ſæpenumero videmus. Sed ut ad Delphinos reuerta/
mur: Lingua ẽ iis cõtra naturã aq̃tiliũ mobilis pro voce:gemitus humano ſimilis:dorſũ re/
pãdum: Roſtrũ ſimum:qua de cauſa nomẽ Simonis agnoſcere oẽs dicũtur: mulcet muſica
arte:præſertim Simphoniæ cantu:hoieꝫ nõ expaueſcit:obuiã nauigiis venit. Puerorꝫ amo
Appion re ducit. Appion vidiſſe ſe ſcribit apud Puteolos Delphinũ puerũ miro mõ amantẽ:a quo Simon
Simon vocatus venire ad eũ ſolebat:& pẽnæ aculeos velut vagina cõdẽs ne dilectũ ſibi cor
pus laceraret:præbere aſcẽſuro dorſũ:receptũq; equitis mõ inſidẽtẽ ꝑ magnũ æquor ad tri/
ginta millia paſſuũ deferre:ad qđ ſpectaculuꝫ Roma:atq; oĩs Italia cõcurrebat: Poſtea ve/
ro quꝫ idẽ ille puer a Delphino amatus morbo periiſſet:Delphinũ ſæpe ad ſolitũ littus ad/
nare viſũ: vbi poſtq̃ puerũ:q.in primo vado aduẽtũ eius operiri cõſueuerat:nuſq̃ vidit:de/
ſyderio cõtabuiſſe:& ipm quoq; eẽ exaĩatũ:ac in pueri ſepulchro ab iis:q rẽ cognouerũt:hu
matũ. Alius i Africo littore memorat fuiſſe ex hominũ manibus veſcẽs:pbẽſq; ſe tractãdũ:
& alludẽs nantibus: ac ſæpe dorſo vehẽs: q ſel a Flauiano procõſule Africæ vnguẽto pun/
ctus:odoris nouitate fluctuãs:& fere ſemianimis ꝑ aliquot deinde mẽſes latuit. Aliũ quoq;
Delphinũ i Ialiſo vrbe viſũ memorãt:q amore pueri capt9:dũ abeũ ẽ in littus auide ſeqtur
in harenã inuectus expirauit. Puerũ hũc Alexãder magnus Babyloni Neptuni ſacerdotio
præfecit:amorẽ illũ numinis ꝓpitii fuiſſe interptatus. In eadẽ vrbe Ialiſo aliũ quoq; puerũ
a Delphino lõgo tpe amatũ ferũt:Hermiam noie:quem qum aliquot millibus paſſuũ intra
mare vexiſſet: repentinæ procellæ fluctibus fuiſſe exanimatum: Eum tamen vſque in littus

Delphinum reduxiſſe: & veluti cauſam læti fatentem nō reuerſum amplius in maria: ſed in
ſicco expiraſſe: Hoc idem & Naupacti accidiſſe ſcribit Theophraſtus. Eſt in prouītia Nar — Theophra
Laterna — bonēſi et nemuſiēſi agro ſtagnū: qđ Laterna appellatur: vbi cū hoīe delphini ſocietatē piſcā — ſtus
tur: & capi ſe permittunt cum cæteris piſcibus: nihil de futura liberatione dubitantes. Pera
cta captura in partem prædæ vocātur: qum etiam nō piſcibus tm̄: ſed intrita panis: ac vino
ſatiantur. Ipſis quoqꝫ inter ſe publica ſocietas eſt. Capto quondam a rege Cariæ: alligatoqꝫ
in portu Delphino: ingēs reliquorum multitudo cōuenit: veluti quadam animi mæſtitia mi
ſerationem petens: donec dimitti vinctum rex iuſſit. Iam vero & paruos ſemper aliquis grā
dior comitatur: ut cuſtos. Viſiqꝫ etiam aliquando defūctum portare: ne laceraretur a beluis
Sicilia — De prælio eorum cū Crocodillis ſuperius diſſeruimus. Sicilia ſane inſula Italiæ eſt olim cō-
Rhegium — tinēs: & agro Brutio adnexa: mox interfuſo mari ſiculo auulſa: ob hoc græci Rhegio no-
men dedere: ut ſupra oſtendimus: quaſi auulſo: hinc etiam Sicilia ipſa quaſi Sicilita: hoc eſt
exeƈta vocitata eſt: & non a Sicelo duce: ut quidam putāt: nūcupata. Virgilius. Hæc loca vi — Virgilius
quondam & vaſta cōuulſa ruina: tantum æui longinqua valet mutare vetuſtas. Diſſiluiſſe
ferunt: qum protinus vtraqꝫ tellus Vna foret. A græcis Sicania dicta eſt: nam Siciliæ nomē
Sicania Sicoris — a nobis ſumpſerūt. Sicanios putant Hiſpaniæ populos fuiſſe a Sicore flumine appellatos:
de quo Lucanus: Heſperios inter Sicaris nō vltimus amnis. Hi in Italiam quondam appul — Lucanus
ſi eam expulſis aboriginibus tenuere: ſed mox ipſi quoqꝫ ab eiſdem expulſi: inſulā Italiæ vi-
Triquetra — cinam occupauerūt: & a ſuo nomine Sicaniam nūcupauerunt. Ab aliis Triqueta vocatur:
quod trianguli figuram habeat huiuſmdi ▲. Triquetram enim figuram veteres Trangula-
Trinacria — rem vocabant. Dicitur etiam Trinacria: qđ tria acra: hoc eſt tria cacumina habeat. Tribus
Pachynus — enim promontoriis in diuerſa procurrit Pachynum vocat: ꝙ græciam ſpectat: & a craſſi-
Lilybæum — tudine aeris nomē habet impoſitū: Græci enim παχυ Pingue appellāt. Lilybæum quod
Pelorus — in Africam. Lybyem: aqua Lylybæū. Pelorus quod in Italiam vergēs Scyllæ aduerſum eſt.
Cauſa nominis Pelorus gubernator illic ab Annibale conditus: quem profugus ex Africa
& per ea loca Syriam petens: quia procul intuenti videretur cōtinua eſſe littora: & non per
uium pelagus: proditum ſe arbitratus occiderat. Fretum Siculum anguſtum: atqꝫ anceps al
terno curſu modo in thuſcum: modo in ionium pelagus influit. atrox: vorticoſum: & Scyl
Scylla — læ: ac Charybdis ſæuitia inclitum Scylla ſaxum eſt: ut diximus: Charybdis mare periculoſū
Charybdis — nautis: quod contrarius fluctuum curſus colluſionem facit: & rapta quæqꝫ abſorbet: & reii
cit. Ouidius. Et vomit epotas ſæua carybdis aq̄s. Seneca. Quod rapax hauſit: reuomit cha — Ouidius
Hercules charyb — rybdis. Fuit aūt Charybdis vetula quædam voraciſſima: quæ ꝙ boues Herculis furata fue- — Seneca
dim vetulā in ma — rat: ab eo in id mare proiecta fuit: quod eſt alterum Herculis facinus: deditqꝫ huic loco no-
re proiecit — men: & veteres nūc quoqꝫ exercet rapinas. Fuit & altera Scylla Niſi Megarenſium regis fi-
lia: cuius patriam qum Minos obſideret: & ſtatutum fato eſſet: vrbem capi non poſſe: quo-
uſqꝫ Niſus purpuream: quam habebat: comam conſeruaret: Scylla Minois amore capta: ca
pillum patri abſcidit: patremque: & patriam hoſtibus prodidit: Sed a Minoe tandem ſpre
ta: ac pro nihilo habita lamentabili quæſtu: & multis lachrymis exinanita defecit: & in a-
uem ſui nominis mutata eſt. Ouidius. Filia purpureos Niſi furata capillos: Puppe cadens — Ouidius
Scylla — nauis facta refertur auis. Scylla etiam piſcis genus eſt: quo maxime abundat Lyris amnis
Lyris — Campaniæ Minturnenſium vrbem interfluens. Martialis. Ceruleus nos lyris amat: quem — Martialis
ſilua Maricæ Protegit: hinc Scyllæ maxima turba ſumus. Ab hac Scylla loca ipſa: in qui-
Scylleta — bus hi piſces capiuntur: Scylleta dicuntur. Cicero. Hac lege tribunitia decemuiri vendent — Cicero
agrum campanum. Accedet ei mons Gaurus: Accedēt Scylleta ad minturnas. A ſcylla ve-
Scylacæum — ro monſtro Scylacæum deducitur Athenienſium Colonia in vltimo Italiæ. Ab Atheni-
Scyletum — enſibus: dum conderent: Scyletium dictum: a quo ſinus Scylaceus: qui ad hipponiatem ſi-
num Iſthmum facit: quem Dionyſius maior munire mœnibus cogitauit. Virgilius. Cau- — Virgilius
Siculus — loniſque arces: & nauifragum Scylaceum. A Sicilia fit Siculus pauciorum ſyllabarum:
Sicilis — ꝗ primitiuum quod raro in vſu venit: ut ab Hiſpania Hiſpanus: A Lauinia Lauinus. Item — Idem
Sicilienſis — Sicilis. Virgilius: Sicilides muſæ paulo maiora canamus. Item Sicilienſis: Hoc autem
differt Sicilienſis a Siculo: quod Sicilienſes dicuntur: qui alibi orti in Sicilia verſantur. Si-
Corinthienſes — culi vero qui e Sicilia ſunt: ſicuti Corinthienſes ex eo dici cœperunt: ex quo Coloni Co-
Romanēſes — rinthum ſunt deducti: qum antea Corinthii dicerentur: Sic Romanenſes: & Hiſpanien-
ſes negociatores dicimus: qui in alienis ciuitatibus negociantur. Martialis. Ne Romam — Martialis
Hiſpanienſes — ſi ita decreueris Hiſpanienſem librum mittamus: ſed Hiſpanum: Sed iam ad Meduſam: &
reliquas Gorgones veniamus: Hæ Dorcades inſulas in Oceano Aethiopico ſitas habi-
taſſe dicuntur: contra Heſperidum hortos: vno tantum oculo: quo viciſſim: pro ut
cuique neceſſe erat: vtebantur: Alioquin corporum forma: & crinibus aureis inſignes:
quapropter & ab Agilitate nomen habēt: Quippe Græci γοργὸν Agilem dicunt.

Agrorum præterea vbertate diuites erant: & tam omni ex parte ſimiles: ut vna diſcerni
Ouidius | ab altera nō poſſet. Nihil vni accidere poterat: qđ nō eſſet oībus commune. Ouidius. Fini
bus extremis libyes: vbi feruida tellus Accipit Oceanū demiſſo ſole calētem Squallebant la
te phorcynidos arua Meduſæ. Idem duas tm̄ ſorores fuiſſe cōmemorat: Cuius in introitu
geminas habitaſſe ſorores Phorcidas vnius ſortitas luminis vſu;. Sed de Meduſa priuatim
tradunt: qđ dū ſola circa littus vagaretur Neptunus pulchritudine eius captus cōplecti eā
voluit. Sed qum illa hoc animaduertēs fugere cœpiſſet: ſecutus ē Neptunus vſq; ad tēplum
Mineruæ: ibiq; violato delubro cum ea cōcubuit: Quam iniuriam: qum graui: & iniquo
animo Minerua tuliſſet: Meduſæ crines quibus maxime Neptuno placuerat: mutauit ī an/
gues: deditq;: ut oēs eam aſpiciētes in lapides verterētur: qđ ob eximiam eius pulchritudinē
fictum eſſe nōnulli exiſtimant: Hanc poſtea Perſeus Iouis: & Danaes filius: Mercurii tala/
ribus: & falcato enſe acceptis: item Scuto Palladis: ut ære repercuſſo effigiem eius videre ī/
pune poſſet: ex improuiſo cū ipſa: angueſq; ſopiti eſſent ad ortus: vno validiſſimo ictu pere
mit: cuius cruore mox natus Pegaſus alatus equus perhibetur: qui inde ad Heliconem Boe | Helico
tiæ montem euolās: & pede ſaxum feriēs πηγήν: hoc ē fontē aperuit: a quo Pegaſus ē no/ | Pegaſus
minatus: & ab eo fōs ipſe Hippocrene: ſiue Pegaſeus: ſiue Caballinus dictus. Aratus & ple | Hippocrene
riq; alii hūc equum Neptuni: & Meduſæ filium dixerūt: Fons ipſe muſis ē dicatus. Pegaſus | Caballinus
in cælum euolauit: ibiq; inter ſydera cōſtitutus eſt: arcticum circulum ſpectans: pedibus æſti
uo orbi adnixus: extremo ore caput Delphini tangēs: & Aquarii manū dextra; ceruici ſuæ
Ouidius | adiūgēs. A gorgone Gorgoneus deducit. Ouidius. Gorgoneas tetigiſſe domos. Itē Gorgo
nia: de qua ſupra diximus. Gorgoneum caput extincta Meduſa Pallas ī clypeo ſemper ge/
Idem | ſtauit: ut formidabilior hoſtibus videretur. Idem. Gorgoneū crinem turpes mutauit in hy/
dros: Nūc quoq; ut attonitos formidine terreat hoſtes: Pectore in aduerſo: quos fecit: ſuſti
net angues. A pegaſo Pegaſeus deriuatur. Item Pegaſa Theſſaliæ oppidum: qđ poſtea De/ | Pegaſa
metrias dictum eſt: propter quod nauis longa argonautorum Pegaſea nuncupatur: ꝙ Ia/
ſon qui eam ædificauit: & princeps nauigatiōis extitit: fuit filius Aeſonis fratris Peliæ re/
Ouidius | gis Theſſaliæ. Ouidius. Iamq; fretum Minyæ Pegaſea puppe ſecabant. Hinc etiam Pegaſi | Pegaſicus
cus ſinus in Theſſalia eſt appellatus. Iaſonē ſane conſtat primum nauem longā ædificaſſe:
Idem | quam & Priſtin appellant. Idem. Primæq; ratis molitor Iaſon: etenim nauigium primum
in græciam ex ægypto Danaus aduexit: qum antea ratibus nauigaretur: hoc ē connexis in/
Virgilius | uicem trabibus: Vnde poetæ plerūq; rates pro nauibus vſurpant. Virgilius: Diſiecit quæ ra
tes. Hinc Rantum veteres quadrantem dixere: ꝙ in eo: & triente ratis fuerit efficiens: quē/ | Rantum
admodum nauis in aſſe. Inuētæ autē rates produntur in mari rubro inter inſulas ab Erythra
rege. Sūt tamen qui velint naues Myſos: & Troianos priores excogitaſſe in Helleſponto:
cum aduerſus Thracas trāſirent. Alii in Britānico Oceano primo inuectas putant corio cir
cunſutas in Nilo ex papyro: & Scyrpo: & arundine fiūt. Biremē Erythræi inuenerūt. Tri/
Tucydides | remem: ut Thucydides affirmat: Amocles Corinthius: Quadriremem: ut Ariſtoteles ſentit
Ariſtoteles | Chartaginēſes. Quinqremē Neſichthon Salaminius. Sex ordinū Zenagoras Syracuſa/
nus. Ab ea ad Decirēmem Neſigiton. Ad duodecim ordines Alexandrum magnū inſtituiſ
ſe commemorant. Ad quindecim Ptholemæum Soterem. Ad triginta Demetrium Antigo
ni. Ptolemæum Philadelphum ad quadraginta. Ptolemæum Philopatorem: qui triphon
cognominatus eſt. Ad quinquaginta lōgitudine: ut Plutarchus refert: ducentorum octoge
num cubitum: latitudine quadragenum & octonum: in qua remiges fuerūt vſq; ad quattu/
ordecim milia: nautæ quadringenti: amatorū tria milia: ſed hæc nauis: ut magnæ molis oſtē
tationi potius ꝙ vſui fuit. Onerariam Hippius Tyrius inuenit: quæ a geſtandis oneribus di
cta eſt: & ob id tarda: quemadmodum actuaria nauicula celeritate præſtans eſt: ita appel/ | Oneraria nauis
Saluſtius | lata: quod facile agi poſſit. Saluſtius. His actuariæ naues circiter triginta decē onerariæ erāt
Plautus | Onerariam nauem etiam Corbitam nomināt. Plautus. Tardiores ꝙ corbitæ ſunt: & ī trā/
Lucilli | quillo mari. Lucillius. Poliphemo nauis brachium ꝙ malus nauis in corbita maximus vlla
Corbitas aūt dictas tradūt: ꝙ in malo earum ſūmo: pro ſigno Corbes ſolerēt ſuſpendi: Lē | Corbita
Plautus | bum Cyrenēſes. Eſt aūt Lembus breuis nauicula piſcatoria. Plautus. Dū hæc agūtur lembo | Lembus
Virgilius | aduehitur tuus pater pauxillulo. Virgilius. Non aliter ꝙ qui aduerſo vix flumine lembum
Saluſtius | Remigio ſubigit. Hic & Lenūculus dicitur. Saluſtius. Primo indicit per noctem lenuncu/
Lucillius | lo piſcandu;. Stlembus vero pro graui: & tardo a veteribus vſurpabatur. Lucillius. Atque | Stlembus
Plautus | equum pedibus ſtlēbum. Item Horia. Plautus. Mea opera laboratur: & rete: & horia: Eius | Horia
diminutiuum Horiola. Cymbam phœnices: ipſa quoq; parua nauicula ē: in medio latior. | Cymba
Cicero | Cicero. Cymbarū ante pedes multitudo ꝑ ſe quiſq;: qđ cœperat: afferebat. Hinc Cymbā
Afranius | piſcatoriam dicimus. Afranius. Tum cōſcēdo Cymbā piſcatoriā: venio. Iacit ancora: inhi
bēt leuit. Ab huius ſimilitudine Cymbium deriuat poculi genus procerum: ac nauibus ſimile. | Cymbium

Cymbium Virgilius.Cymbiaq; argēto pfecta:atq; aſpa ſignis.Quidā tñ Cymbiū dictum exiſtimant: Virgilius
Ciſſimbium quaſi Ciſſimbium: voluntq; ligneum poculum eſſe ex hedera:quam græci κίσσων appellāt
Celox Celocem Rhodii:id quoq; breue nauigiū eſt a celeritate appellatū.Varro. Nautæ remiua- Varro
Colotis gam mouent celocē.Plautus.Vnde ſumam? quem interuortam? quo hanc celocem cōferā? Plautus
Oxya Hanc & Celotim vocāt:& Oxyā.Cyrcerū Cyprii.Nauis hæc ē Aſiana prægrandis.Plau- Plautus
Circerus tus.Qum percontor portitores:& quæ nauis venerit ex Aſia:negant veniſſe. Conſpicatus
ſinu interim Circerum: quo maiorem non cenſeo. Myoparonem Tyrrheni: genus naui-
culæ eſt piraticæ.Cicero.Nā qum quæreretur ex eo:quo ſcelere impulſus mare haberet infe- Cicero
Mioparo ſtum vno Myoparone eodē inquit:quo tu orbem terræ. Saluſtius. Et forte in nauigādo co Saluſtius
hors ima grandi phaſelo vecta a cæteris deerrauit:mariq; placido a duobus prædonū Myo
Paro paronibus circumuenta.Paro quoq; genus nauigii ē.A quo Myoparo. Varro.Iamq; duo Varro
Phaſelus parones habebāt inſtructos.Phaſelū Campani velox nauigium:atq; oblongum:quale ſta-
Lintres gnāte Nilo in ægypto vſurpant. Horatius. Fragilemq; mecum ſoluat phaſelum. Lintres: Horatius
Germani circa Danubiū habitātes.Sunt aūt nauiculæ e cauatis arboribus factæ.Virgilius. Virgilius
Scapha Cauat arbore lintres.Scaphas: Illyrii nauiculæ ſūt: q̄ maiores naues cōſequūtur. Saluſtius. Saluſtius
Magna induſtria perqrebāt eum per tot ſcaphas:quas ad oſtia per cōctatum miſerant. Ab
Scaphium huius ſimilitudine Scaphia dicūtur vaſa:quæ ſordium: & purgandi ventris cauſa fiūt. Vl- Vlpianus
pianus.Scaphia habita vētris cauſa nō puto argēto legato cōtineri.Iuuenalis.Et ride poſi- Iuuenalis
Scapha piſcato- tis ſcaphium cum ſumit' armis.Hinc etiam paruæ ad piſcādū nauiculæ piſcatorie Scaphæ
ria dicūtur.Eſt aūt hoc nomen a græcis ſumptum:apud quos σκαφη alueus dicit'.Itē Conca-
uitas foſſura:nā & σκαπτειν fodere ē.σκαφας foſſor. Vnde Scapus appellatus Siliq:
in qua ſemina cōtinētur:ut fabæ:papaueris:& ſimilium.Hinc etiā Scabo deducit':qd' ſigni
ficat conforo & quaſi vnguibus fodio. A quo Scabies:quæ & Pſora dicit': Vnde Scabio-
Scaber ſus:& Scaber:aſper: q: ſcabies aſperitatem in cute faciat. Virgilius. Exeſa inueniet ſcabra Virgilius
Scabrities rubigine pila.Hinc Scabrities:aſperitas.& Scabræ:aſpere.& Squammæ:qbus coriū piſciū
Scabre & quarundā ſerpētium tegitur.Vnde Deſquamo:& Exquamo verba:hoc ē ſquammas de
Squammæ traho. Vnde Exquamma:& Deſquāmati piſces dicuntur: quibus ſquammæ ſunt detractæ.
Deſquamo Ab harū ſimilitudine loricarum quoq; catenulæ ſquammæ dicūtur. Virgilius.Quem pellis Virgilius
Exquamo aenis in plumam ſquāmis auro cōſerta tegebat.Idem.Iamq; adeo rutilum thoraca indutus Idem
Exquammati aenis horrebat ſquammis.A ſquamma Squāmoſus deducitur:ſquāmis plenus.& Squalleo
Deſquammati qd' proprie ſignificat plenus ſum.Idem.Per tunicam Squallētem auro latus haurit apertū. Idem
Squammoſus Quicquid enim nimis inculcatum:obſitumq; aliqua re erat:ita ut incuteret viſentibus horro-
Squalleo rem a crebritate:atq; aſperitate ſquāmarum.Squallere veteres dicebant:Hinc poſtea tractū
Squallor ut corpora inculta:& veluti ſquammoſa alta cōgerie ſordium ſquallere dicant'. Vñ Squal
Squallidus lor:ingnauio:ſordes.Squallidus:ſordidus.Veteres Squaldā etiā pro Squallida dixere.En- Ennius
Squalda nius.Elauere lachrymis veſtē ſquallam:& ſordidam. Squarroſi etiā a ſquammarū ſimilitu
Squarroſi dine dicti ſunt:quoq; cutis ad aſſiduam illuuiem exurgit.A ſcapto etiā Scaptenſula vocatur
Scaptenſula locus in Macedonia:in quo fodi argentum ſolebat.Lucretius. Quales expiret ſcaptenſula Lucretius
Scaptia ſupter odores.Item Scaptia:vrbs.A qua Scaptia:tribus vocitata eſt.Sūt qui a ſcapto Scal-
Scalpo po quoq; deductū exiſtimēt: qd' ſili modo ſignificat fodio. Scalpūt gallinæ pedibus:hoīes
Scalpurio vnguibus.A ſcalpo fit Scalpurio:eiuſdē ſignificationis.Plautus.Vbi erat hæc defoſſa: occe
Scalprum pit ſcalpurire vnguibus:& Scalprum notū inſtrumētum:cuius diminutiuū eſt Scalpellum:
Auriſcalpium & Auriſcalpium:inſtrumentum ad ſcalpuriendas aures.& Sculpo quod græci dicūt γλύ
Stlata φω:A quo Sculptor.Sculptrix.& Sculptile:quod ſculptū eſt.Itē Inſculpo: & Exculpo cō
Stlatum poſita.Stlatā ſardi:genus nauis latum magis q̄ altum:vnde a latitudine nomen habet.Ve-
Stlitibus teres enim dictionibus ab l incipientibus præponere ſt litteras ſolebant: ſic Stlatum: la-
Stlatarius tum:Stlitibus iudicandis pro litibus iudicandis dicebant.A Stlata Stlatarius deducitur:ſi-
Schaphiarius cut a ſcapha Scaphiarius. A claſſe Claſſiarius. Aliquando Stlatarium dicitur: quod mari
Claſſiarius portatum eſt:quaſi Stlata aduectum.Codicarias naues latium:hæ & Caudicariæ dicuntur
Codicaria nauis q: e caudicibus: hoc eſt lignis groſſioribus factæ ſint. Varro. Quod antiqui pluris tabu- Varro
Caudicaria na- las coniunctas Codices dicebant: Etiam in Tyberi naues Codicarias appellamus. Salu- Saluſtius
uis Proſumiæ ſtius.Et quanq; ibi naues codicariæ per hyemem occultæ fabricatæ aderāt.Proſumias bru-
Pontones tii:id quoq; genus nauigii eſt leuis ſpeculatorii.Plautus.De nocte ad portum prouectus ſuꝫ
Catte Nuctuciæ proſumia.Cecilius.Qui pro gubernatore ſe gerens prope vertit proſumiam: hæ & Geſeo Cecilius
Mediæ retæ a nonnullis vocantur.Pontones ii: qui circa Circeios & Pontinam paludem habita-
Marplacidæ bant.Naues ſunt quibus in traiiciendis amnibus vtuntur. Apuleius. Et ſi vado non pote- Apuleius
Gauli Remiculi runt pontonibus tranſibunt:Cattas:Nuctucias:Medias Medi.Marplacidas Siculi.Gau-
Ratariæ Ciclarꝰ los genus nauigii parui & rotundi: Remeculos Lēnii: Ratarias: q̄ a ratiū ſimilitudine ap-
Cataſcopus pellatæ ſunt:Tarentini.Ciclarum:& Cataſcopium: qui Diomedis quōdā inſulā coluerūt.

Syderũ obſeruationẽ in nauigãdo phœnices: Remũ Copæ hoc ẽ inſtrm̃: quo naues agunt̃
& quaſi nauis pes. A quo Remiges dicũtur: qui remos agũt. & Remigo: remos ago. & Re
migiũ ipſa agitatio remoꝝ: et ut ita dicam Remigatio: qđ aliquando per metaphoram de
auibus dicit̃. Virgilius. Remigio alarum: Et ab eo cõpoſitum Eremigo: qđ ſignificat ena
uigo: emetior. Plynius. Circa caſpium quoq; multa Oceani littora explorata: paruoq; bre
uius ꝙ totus hinc: aut illinc Septẽtrio eremigatus. & Remulco: qđ proprie ẽ remigando e
Scapha grãdiorẽ nauim traho: qđ aliquãdo nõ neceſſitatis grã fit: ſed ut nauis quietius aga
tur. Hinc Remulcare quoq; aliqñ dicimus molli: ac leui tractu ad progreſſum mulcere. Si
ſenna. Si quæ celerit̃ ſolui poterat: in altũ remulcãdo trahitur. Item in eadem ſignificatione
Remulco: & Promulco agi nauis dicit̃: vnde quidã vtrũq; a remulcendo: ac promulcẽdo
exiſtimãt deductum. Remi latitudinẽ platẽ: nã principio tereti remo vtebant̃. & Remillũ
a remi ſimilitudine Repãdum dicimus. Remus etiã lorum ſignificat: qđ cõtinet tubã. Sunt
etiam q Remo remis deriuatũ a Remo exiſtimãt. Remere enĩ repetere ẽ. Ennius. Riuos cã
poſq; remant. Alii Remere putant dictũ quaſi remeare: vela Icarus. Malum: hoc ẽ arborẽ
nauis. & Antennã: hoc eſt lignum per tranſuerſum in malo poſitum: in quo velũ alligat̃: a
circumtenuendo ſic noĩatam. Dædalus. Hippagium hoc ẽ vectionẽ equoꝝ: a quo & naues
ipſæ: quibus equi vehunt̃: Hippagines dictæ. Secũdũ aliquos Salamĩnii. ſm alios Atheniẽ
ſes. Tectas lõgas Taſii: Antea ex prora tm̃: & puppi pugnabat̃. Roſtra addidit Piſeus: hoc
eſt partem illã exporrectã e prora atq; acutã ad ſimilitudinẽ roſtri auium: a quo naues ipſæ
roſtratæ dicunt̃. Dicit̃ tamẽ Roſtrũ non modo de auibus: ſed de reliqs quoq; animalibus
& ipſo homine. Plynius. Et mugilis roſtrũ. Plautus. Adusq; roſtrũ hominis. A roſtris auiũ
quas Romani deuicta: ac profligata Antiatum claſſe ceperunt. Roſtra dictũ eſt tẽplum añ
curiam: ꝙ ibi roſtra ab hoſtibus capta fixa eſſent: ut ſuperius oſtẽdimus. Anchorã Thuſci:
quod vocabulũ a græco deriuatur αγκυρη. Sed apud nos veteri conſuetudine aſpirat̃. Ab
hoc Ancorarii dicunt̃ nautæ: q demittẽdi: ac leuãdi ancoram: curam hñt: & Funes ancora
rii: qbus ancoræ demittunt̃: ac leuãtur. Hircius. Storias aũt ex funibus ancorariis tres fece
runt. Eupalmius. Eandẽ bidentẽ fecit: alii poſtmodũ: & tertiũ dentem addidere. Harpago
nes Anacharſis inuenit: telũ eſt in ſũmitate ad vncũ: quo nauigia capiunt̃ ἀπὸ τοῦ ἁρπα
ζειν: quod eſt rapere. Vnde Harpyia: & Harpaſtũ: de qbus alibi diximus. & Harpago ver
bum: quo veteres vſi fuere pro Rapio. Plautus. Hei miſero mihi: aurum mihi intus harpa
gatũ eſt. & Harpe: enſis falcatus: quo vſum fuiſſe Perſeũ poetæ prodiderũt. Lucanus. Har
pen alterius mõſtri iam cæde rubentẽ. & Harpalus: nomẽ proprium viri. & Harpalice: ꝓ
prium mulieris. Sic enim dicta ẽ filia Harpali regis Thracum Amazonũ regina: quæ patrẽ
a Getis captũ liberauit. & Harpaſa: oppidum Aſiæ. Manum Pericles Athenienſis: aliud ẽ
genus teli: quo naues harpagonibus raptæ tenẽtur: a manus humanæ ſimilitudinẽ appella
ta. Adminicula gubernãdi Typhis. Claſſe primus omniũ Minos depugnauit. Claſſis: mul
titudo nauium eſt: quemadmodum ſupra oſtẽdimus. Hercules: ut Homerus ſcribit: in bel
lo: quod aduerſus Pylon Neſtoris patriam geſſit. Plutonem: qui Neſtori & fratribus ſup
petias tulerat: vulnerauit. Seneca. Hic qui rex populis pluribus imperat: Bello qum peteret
Neſtoriam pylon: tecum cõſeruit peſtiferas manus: Telum tergemina cuſpice perferẽs. Ef
fugit tenui cuſpide ſaucius: Et mortis dominus pertimuit mori. Scribit præterea Homerus
Paeonem medicinæ artis peritiſſimum: Plutonem ab Hercule vulneratum liberaſſe. Hic
herbam iuenit: quæ ab eius nomine dicta eſt Paeonia: Alii Pontorobon nominant a qnq;
granis: quæ fere Eruĩ magnitudine. ὄρβον enim græci Eruum dicũt: Alii Glicyſiden a dul
cedine: naſcitur opacis montibus: caule inter folia digitorum quattuor ferentem in cacumi
ne veluti græcas nuces quattuor: aut quinq;: Medetur faunorum inquiete ludibriis. Paeo
nia etiam regio eſt: poſtea eſt regis nomine dicta Emathia: pars Macedoniæ: a qua Paeo
nes populi. Poniturq; aliquando Paeonia pro Macedonia: ſicut Emathia: cuius littoralis
regio iuxta Sithoniam: & Themopontum Pallene vocatur: in qua vrbes fuerunt Aphytia
Potidea: Neapolis: Aega: Therambum: Sciona: Meda: & Sana: hanc patriam Protei
Oceani filii: ſummi vatis: qui Aegyptiis poſtea imperauit fuiſſe teſtatur Virgilius: Hic nũc
Emathiæ portus: patriamq; reuiſit pallenem. Fuit etiam Pallene oppidum Achaiæ. Plu
to Saturni filius fuit ex Opi coniuge: quemadmodum ſupra diximus: & frater Iouis: atq;
Neptuni: qui qum ad regni diuiſionem veniſſent: Plutoni: qui natu minor erat: & Ageſi
laus vocabatur: pars occidentis obtigit ſecus inferum mare. Ioui qui primus erat: plaga ori
entis: Neptuno inſulæ. Hinc datus fabulæ locus: ut Ioui imperium cæli Neptuno maris:
Plutoni inferorum obtigerit. Statius. Dux herebi populo poſcebat crimina vitæ: Nil ho
minum miſerãs: iratuſq; oĩbus vmbris. Sũt furiæ circum: variæq; ex ordine mortis: Sæuaq;
multiſonas exercet pena catenas. Hũc fingebãt currũ hr̃e triũ rotaꝝ: quẽ tres eq ducebãt: &

Virgilius
Plynius
Ennius
Plynius
Plautus
Plautus
Lucanus
Homerus
Seneca
Homerus
Virgilius
Statius

Remus
Remex
Remigo
Remigium
Eremigo
Remulco
Promulco
Remi latitudo
Remillum
Remus Remo
Malum
Antenna
Hippagium
Hippago
Roſtra
Roſtratæ naues
Roſtra
Anchora
Ancorarii
Funes ancorarii
Harpagones
Harpago
Harpe
Harpalus
Harpalice
Harpaſa Manꝰ
Claſſis
Paeonia
Emathia
Pallene
Pluto
Ageſilaus

canem tricipitē noīe Cerberū: ſtupēdæ īmanitatis: et colubris iubas labentibus horrēdum.
Seneca. Hic ſæuus vmbras territat ſtygius canis Qui terna vaſto capita cōcutiens ſono: Re- Seneca
gnū tuet̃ ſordido tabo caput: Lābūt colubræ: viperis horrēt iubæ: Lōguſq; torta ſib lat cau
da draco. Par ira formæ ſenſit ut motus pedū: Attollit hirtas angue vibrāte comas. Dictus ē
Cerberus aūt Cerberus q̄ſi creoborus: hoc ē carnē vorās: quippe græci κρεας carnē: βορον edacē;
dicūt. Dirū præterea aſpectu ēē Plutonem: & oībus formidabilē: ac Iouis tm̄ vultū hr̄e: ſed
fulminātis: Domū ei eſſe in receſſu Tartari obſcurā: & liuentibus ſemp vmbris: ac dira cali-
Cocytus gine opacā: Fœdam præterea paludē nomine Cocytū: vbi ſp luctiferi bubonis gemitus: &
aliarū dirarū auiū turpiſſimus vlulatus auditur. Seneca. Palus inertis fœda cocyti iacet. Hic Seneca
Cocyx vultur: hic luctifer bubo gemit: ꝓpter qđ a Cocyce aue: quā vulgo Cuculū vocāt: quidā Co-
Cuculus cytū appellatū volunt: cuius vox quoq; Cocytus dicit̃: ex accipitrū genere ē: modico tēpo-
re æſtatis viſa: poſtea nō cernit̃: propt̄ qđ ſunt q eam putent figurā mutare. Sola accipitrū
vngues habet nequaq̄ ad vncos: nec capite iis ſimilis ē: ſed tm̄ colore. Rictum potius colū-
bi habet. Quin etiā abſumitur ab accipitre: ſola oīum auis a ſuo genere interempta: qum ali
oquin nulla ſit tam rabioſa belua. cui nō imago ſua ſancta ſit. Procedit vere: occultatur ca-
Curuca niculæ ortu: ſemperq; parit in alienis nidis maxime auis: quæ Curuca vocat̃: maiori ex pte
ſingula oua: quod nulli alteri aui accidit: raro bina: Cauſa ſubiiciēdi pullos exiſtimat̃: quia
ſe ſcit cūctis auibus inuiſam eē: nā paruæ quoq; auiculæ eam infeſtāt. Itaq; nō fore tutā gene
ri ſuo ſtirpē opinat̃: niſi fefellerit: icci rco nullum facit nidum. Educat ergo ſubditum fœta
tanq̄ ſuū. Ille natura auidus præripit reliqs pullis cibos: propter quod magis pingueſcēs ni
tore in ſe nutricē cōuertit. Gaudet illa eius ſpetie: & ſeſe q̄ talē pepererit: admirat̃: ſuos cō-
paratione illius veluti alienos dānat. Abſumiq; etiam ſe inſpectāte patit̃: donec ipſā quoq;
iam volādi potēs corripit. Nulla hoc tēpore auis ſuauitate carnis ei cōparatur. Poſtq̄ p ſe
viuit mutat ſaporē. Sunt etiā q Cocytum ἀπο του κωκυω deductū putant: qđ apud græ
cos Gemo ſignificat propter gemitū animarū. Virgilius. Continuo auditæ voces: vagitus Virgilius
& ingens: Infantūq; animæ flentes in limine primo. Nec procul hinc partē fuſi monſtrant̃
in oēm: Lugētes campi: ſic illos noīe dicūt. A cocyto palude & Pluto ipſe cocytus dicit̃: &
Proſerpina Proſerpina Cereris filia: quā in inſula Sicilia raptā vxorē duxit. Iuuenalis. Talia ſecreta co- Iuuenalis
luerunt orgia teda Cecropiam iuſſi Baptæ laſſare Cocyton. A qua Cocytia ſacra dicta ſūt
Cocytia ſacra Horatius. Inultus ut tu riſeris Cocytia: Vulgata ſacrū liberi cupidinis. Sed quoniā teſtimo Horatius
niū Iuuenalis adduximus: in quo interptes eius multa inepte: ac pueriliť diſſeruerūt: opere-
pretiū eſſe exiſtimauimus eū locum exponere. Dānat hoc loco poeta viros ſui tpis ita mol-
les: laſciuos: atq; effœminato: ut nō pudeat eos & muliebrē veſtem induere: & frōtē orna-
re redimiculꝪ: & colla monilibus cingere: & quo nihil dici fœdius pōt: præter ius faſq; ſacris
Bonæ deæ intereſſe eiectis etiā mulieribus: qbus ſolis ſacrorū locum īgredi dicebat. Erat enī
Bona dea Bona dea: quā veteres Faunā: ſiue Fatuā: ſiue ut aliqui volūt Sentam dixere: Hāc Varro ſcri Varro
pſit tantæ pudicitiæ fuiſſe: ut nemo illā dū uixit præter virū ſuū mas viderit: nec nomen eius
audierit: propť quod illi in operto mulieres ſacrificabāt: & Bonā deam noīabant. Quidam
putāt hanc Proſerpinā eē: & icci rco ei porca rem diuinā fieri: quia ſegetē: quam ceres mor-
talibus tribuit: porca depaſta eſt. Mares ergo inquit Iuuenalis nūc Bonæ deæ ſacrificia per
ſoluūt: ipſi litant: ipſi porcā imolāt: ipſi vina offerūt: mulieres non patiunt̃ intrare: ſed eas
abigunt: & faceſſite hinc exclamāt: Nō eē vobis hic amplius licet: nō tibias: aut choreas ex-
ercere: & ut facto addāt autoritatē talia inquiunt ſacrificia coluerūt mares Athenis: noctu
Orgya exercētes Cocytias cerimonias: hoc ē ſacra Proſerpine. Orgya quippe ſacra ſunt: q diis im-
mortalibus fiūt ἀπο της ὀργης: hoc ē a furore: quia ſacrificātes diuino quodā furore cor
ripi videntur: uel ut qdam putant: ἀπο τοῦ θύειν ὀρεσὶ: qđ in mōtibus ſacra facere diis
Sacra liberi pr̄is ſolebāt veluti locis cælo ꝓpinquioribus: ut in Olympo mōte. Hinc abuſiue ſacra liberi pa-
tris dicta ſunt Orgya: in Thracia primo ab Orpheo inſtituta: hæc principio a ſolis mulie-
ribus: quæ menſtrua paterentur: celebrari ſtatuit: quo eas tam fœdi: ac pernicioſi morbi tē-
pore a viris ſepararet. Poſtea ut ratio pudoris haberetur: cæteris quoq; mulieribus idem in
dulſit. Sed hoc loco Orgya pro ſacris ponit Iuuenalis. Quæ cocyto: hoc eſt Proſerpinæ Iuuenalis
exhibebantur: quam eandem cum Bona dea eſſe diximus. Celebrabantur autem Proſerpi-
næ ſacra Athenis nocturno tempore a ſolis mulieribus: crinibus paſſis: & ad Thedarum lu
mina: nec fas erat alieni viro introire. Horatius. O rebus meis non infideles arbitræ Nox Horatius
& Diana: quæ ſilentium regis Arcana qum fiunt ſacra. Statius. Lex procul ire mares: iterat Statius
Cecropia ꝓcepta verēdus Ductor: in acceſſūq; viris indicit̃ antrū Nec ſatis ē: ſtat fine dato metuēda
Orcus ſacdos: Exploratq; aditus ne qs temerator oberret: et ꝓſerpina ipſa Cecropia dicebat̃. Eu
Ceres ſebius. Proſerpinā Sicani regis filiā fuiſſe: et ab Orco rege moloſſoriū tpe Eleuſii Atheniē Euſebius
ſiū regis raptā ferūt: huius ſacra quotānis athenis celebrāt̃: q̄ Ceres mr̄ eius: dū illā q̄ritaret

Tripto'emo Atticæ regi imperium tradidit. Eleuſio rege patre eius occiſo: artemq; ſeréda/ — Triptolemus
rum frugũ: & currũ ei tradidit. Triptolemus vero oppidũ ædificauit: qđ ex pris noĩe Eleu/ — Eleuſius
ſium: & ſacra Cereri quoq; inſtituit: quæ græci Thoſmophoria appellant: Latini dicũt Ce — Theſmophoria
realia: Theſmophoros quippe Ceres: hoc ẽ legifera dicit: quia ante frumẽtũ inuẽtum hoĩes — Cerealia
Ouidius ſine lege vagabãtur: illo vero inuẽto abiecta feritas fuit: & ex agrorũ diuiſione primo nata — Theſmophoros
ſunt iura. Ouidius. Prima ceres vnco glebã dimouit aratro: Prima dedit fruges: alimentaq;
Horatius mitia terris: Prima dedit leges: cereris ſunt omnia munus. Quod vero pollutis proſerpinæ
ſacris: Viri quoq; ad ea accedere ſoliti ſint teſtat Horatius. Inultus ut tu riſeris Cocytia vul
gata: hoc ẽ tibi quoq; & aliis maribus iam nota. Baptæ hmõi viri dicebãtur: qđ tincti: fuca — Baptæ
tiq; ſacris intereſſent: inſtar mulierũ. βάπτειν eni inficere ẽ: tingere: fucare: & βάπται
tincti dicũtur. Vnde mox poeta addit: ille ſupciliũ madida fuligine tinctũ Obliqua produ/
Horatius cit acu: pingitq; tremẽtes Attollẽs oculos. Laſſare aũt inqt precibus fatigare: ut eſt: Deoſq; — Laſſo
Propertius in vota fatigãt. Horatius. Prece qua fatigẽt virgines ſanctæ minus audiẽtẽ Carmina veſtã.
Propertius. Et defeſſa choris Calliopea meis. Sed ut adꝓpoſitũ reuertamur. Lethen quoq;
flumẽ apud inferos ẽe prodiderũt: cuius latices ſi qs guſtauerit: omniũ præteritarũ rerũ obli — Lethes
uiſcitur. iccirco ἀπὸ τῆς λήθης: hoc eſt ab obliuione nomẽ habet. Datus autem huic fa/
bulæ locus ẽ quia moriẽtes rerũ omniũ obliuio ſubrepit. Cõſtat ſane hũc amnẽ in Africa cir
ca extremũ ſyrtiũ cornu Berenicen vrbem alluere: quã Berenice muniuit Ptolomæo tertio — Berenice
Seneca nupta: & in maiori ſyrte locauit: ſed eũ apud oĩs fama eſt ad ea loca inferna exũdatione ꝑ/
rumpere. Seneca intus imenſo ſinu placido quieta labit Lethes vado: Demitq; curas: ne ue
Lucanus remeãdo amplius pateat facultas: flexibus multis grauen: Inuoluit amnẽ. Lucanus. Quam
iuxta Lethes tacitus prelabit amnis. Infernis: ut fama: trahẽs obliuia venis. Ab hoc fit Le/
Idem thæus. Idem. Non me lethææ cõiunx obliuia ripæ imemorẽ fecere tui. Ite3 Lethargus ἀπὸ
τῆς λήθης: hoc ẽ ab obliuione deriuatur: morbus eſt: quẽ latini Torporẽ appellãt: Pro/ — Lethargus
uenit ex pituita humidiore: frigidioreq; cerebrũ madefaciẽte. Accidit in eo morbo obliuio — Torpor
rerum omniũ. Differt a Veterno: de quo ſupra diximus: quod genus morbi græci κῶμα
appellãt: qñ nec Lethargicũ ſeqtur neceſſario ſõnus: neq; Comaticũ: ſiue Veternoſum obli — Veternũ Coma
uio. Cognatæ alioquin ſunt ægritudines. Quidam etiã hinc Letũ: qum mortẽ ſignificat de — Lethargicus
ductũ putant: qđ moriẽtes: ut diximus: omniũ obliuione capiã ur: Sed falſũ eſt. Nã letum a — Comaticus Letũ
Leo deriuat: quo veteres vſi ſũt: pro Deleo: qñ mors oĩa delet. Ab eo fit Letale: hoc ẽ mor
tiferũ: ut Letale vulnus: Letalis plaga: Letale venenũ. Itẽ Letiferũ: & Letificũ: quibus poe/ — Leo Letale
tæ vtunt. A leo vero fit Deleo: a quo Deletile dicimus nõ ſolũ: qđ delet: ſed etiam qđ delet.
Varro Varro. Si diſplicet tibi tam magnũ: ſumã ſpongiã deletilẽ. Itẽ Delebile: qđ deleri põt: cuius — Deletile
cõtrariũ eſt Indelebile. Eleo quoq; veteres pro Eo: qđ eſt maculo: vſurpauere. Lucillius. Si — Delebile
Idem hic veſtimẽta eleuit luto ab eo riſũ magnũ Ad cachinũ imprudẽs ſubiicit: & eleuiẽ pro pur/ — Indelebile Eleo
gationẽ. Idem. Vt eleuiẽ facere ꝑ ventum velis. Sũt tñ q letũ non a leo deductũ: Sed ꝑ anti/ — Eleuies
phraſin dictũ velint: qſi minime lætũ: Quippe Epitheton mortis triſtis ẽ: qđ eſt leto cõtra
riũ. Lætus aũt a lato deriuat: qa q læti ſunt: hoc ẽ q gaudiũ aſpectu promunt: dilatare quo/ — Lætus
dãmõ faciẽ videt: hoc eni differt Lætor a Gaudeo: q; Lætari extriſecus ẽ: Gaudere itriſecꝰ.
Virgilius Eſt ergo ꝓpriæ lætus: q hilaritatẽ quã itus hẽ: etiã vultu oñdit. Virgilius. Impio læti parẽt. — Lætor Gaudeo
Idem Idẽ. Et lætus eois currus eqs: ſed qa natura ita cõpatũ ẽ: ut q bona corpis habitudine ſũt: ala
criora: q vero debilia triſtia ſũt: iõ fit: ut q̃ pinguia: & fertilia ſũt læta vocemus. Hinc lætas ſe
Virgilius getes dicimus. i. pigues. Virgilius. Quid faciat lætas ſegetes: & lætũ legumẽ: hoc ẽ fertile. Idẽ
Idem Vñ prius lætũ ſiliq qſſante legumẽ. Lætũ etiã aliqñ vocamus: qđ nos lætũ facit: ſicut tutũ lo
cũ: q no tutos reddit: ſic Læta prata: Lætã domũ: Lætã porticũ dicimus. Sic Lætamen ap
pellamus ſimũ: qđ agrũ faciat lætũ: hoc ẽ pinguẽ: & fertilẽ. A læto Lætabũdus deducit: & — Lætamẽ
Lætor: & Læte aduerbiũ: & Lætabũde. Itẽ Læticia: q ita a qbuſdã diffinit. Læticia ẽ exul
tatio aĩ gaudio efferuẽtiore: ꝑpt euẽtũ rerũ expetitarũ. A veteribus etiã Lætitudo dicebat. — Læticia
Actius Actius. Alacrẽ reddidiſti: ac me excitaſti ex luctu i lætitudinẽ. Idẽ. Quãta i venãdo affectus — Lætitudo
Idem eſt lætitudine. Itẽ Læto verbũ: qđ ẽ lætũ facio. Liuius. Iã ne oculos ſpetie lætauiſti optabili
Liuius Actius. Vt te triplici lætari bono. Itẽ Lætiſco: lætꝰ fio. Siſẽna. Vtrũ ne dii cultu erga ſe mor — Læto
Actius taliũ lætiſcãt: an ſupnæ gẽtes humana negligãt. Itẽ Lætifico: lætũ reddo. Plautus. Ita meum — Lætiſco
Siſenna cor hæc anus lætificauit mõ. Gaudiũ vero ita diffinit: Gaudiũ ẽ affectio aĩ: alicuius pñtis — Lætifico
Plautus boni opiniõe cõcepta. A quo fit Gaudeo verbũ. Plautus. Gaudiloquiũ poſuit ꝑ eo: q cum — Gaudium
Idem gaudio loqtur. & Gaudiolũ diminutiuũ: qdã gaudiũ a græco deriuatũ putãt: dictumq; qſi — Gaudeo
gauriũ. Græci enĩ γαῦρον lætũ dicũt. Præterea Acheronta aliũ inferorũ amnẽ cõmemo/ — Gaudiloquus
rant dictũ ab α priuatiua pticula: & χαίρων: qđ ſignificat gaudẽs: quaſi ſine gaudio. Se/ — Gaudiolum
Seneca neca. At hinc tumultu rapit ingenti ferox: & ſaxa fluctu voluit Acheron inuius Remigra/ — Acheron
Seruius ri. Seruiꝰ ſcribit Acherõtẽ locũ ẽe nõ lõge ab aliis vndiq; mõtibus ſeptũ: adeo ut nec oriẽtẽ

nec occidentem ſolem poſſit aſpicere: ſed tm̃ meridiem. Quod aũt ignibus plenũ fingunt:
hæc ratio ẽ: quia omnia vicina huic loca ſcatẽt aquis calidis: ac ſulphuratis: ſine gaudio: qđ
Hydromãtia — Hydromanciam: ſiue Sciomantiam: hoc eſt diuinationem: quæ fit aqua: uel vmbra: ibi maxi
Sciomantia — me exercere ſolebant: quod ſine hominis nece nõ poterat fieri. Quippe Aeneas illic occiſo
Miſeno ſacra impleuit. Vlyxes vero occiſo Elpenore. Virgilius. Quãdo hic inferni ianua — Virgilius
regis dicit̃: & tenebroſa palus Acheronte refuſo. hinc ꝓpinqua cumis palus Acheruſia vo/
Acheruſia ſpecus — citata. Item Acheruſia ſpecus iuxta Euxinum: de quo paulo mox dicemus. Nos Acheronta
Acheron — legimus flumen eſſe in brutiis nõ longe a Cõſentia oppido. A quo Oppidani: acheronthi/
Acherontini — ni ſunt dicti. Ab acheron etiam Acherõtius deriuat̃. Item aliud inferorũ flumen: qđ Phle/
Acherontius — gethon dicit̃: flammis æſtuantibus rapidum: vnde ἀπὸ τοῦ φλέγω: quod eſt ardeo de/
Phlegethon — riuatur. Virgilius. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon: — Idem
Phlegethonteus — torquetq; ſonãtia ſaxa. Ab hoc fit Phlegethonteus: Poſtremo aliam quoq; apud inferos pa
Styx — ludẽ eſſe: quæ Styx dicitur: poetarum carminibus celebris: hoc nomẽ alii ἀπὸ τοῦ ςύγω
deductum exiſtimant: quod ẽ timeo: odi: quod terrori omnibus ſit: alii ἀπὸ τοῦ ςυγνοῦ
Cocytus — quod mæſtũ: triſtemq; ſignificat: De his aquis multa poetæ finxerunt. Quippe Cocytum
Stygis filium eſſe dixere: ex eo Phlegethonta genitum: huius filium eſſe Lethen. Stygen ve/
ro Acherontis: & Terræ filiam ſm̃ aliquos: ſm̃ Heſiodum Oceani & Tethyos: ex eaq; & — Heſiodus
Zelus — Pallante natos eſſe Zelum: atq; Victoriam. Quoniã vero victoria in bello gigantæo Ioui
Victoria — opem tuliſſet: conceſſum ei a Ioue honoris gratia: ut dii per matrem eius: hoc eſt per Stygi
am paludem iurarẽt: nec tale iuramẽtum fas eſſet violare: Si quis deorum violaſſet: centum
annis a nectare abſtineret: & numinis maieſtate eſſet priuatus. Virgilius. Stygiamq; paludẽ — Virgilius
Dii cuius iurare timent: & fallere numen. Homerus. καὶ τὸ κατειβόμενον ςυγὸς — Homerus
ὕδωρ. ὅστε μέγιςος ὅρκος. δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι.
Sed hæc de Styge iccirco ficta ſunt: quia Styx fons eſt ad Nonacrin Arcadiæ e ſaxis proflu
ens: exitioſus animalibus. Eius aqua venenum eſt præſentiſſimũ: epota illico necat: Eſſe pi
ſces paruos in ea tradit Theophraſtus: letales & ipſos. Noxiam putant eſſe nimio frigore — Theophra
utpote quam ꝓfluens ipſa ſtatim lapideſcat. Tradũtq; etiam æs: ac ferrũ ea erodi: & ſola mu — ſtus
læ vngula contineri. Cætera vaſa nullo modo eam vim ferre poſſe: ſed ſtatim frigoris ma/
gnitudine dirumpi. Antipatrũ hoc venenũ conſilio: ut quidam putant. Ariſtotelis: Alexan — Ariſtoteles
dro regi tradũt dediſſe. Eſt & alia palus ĩ Aegypto iuxta Memphim: quã veteres Styga vo/
Stygius — cauere. A ſtyx deducit̃ Stygius. Seneca. Hic ſæuus vmbras territat Stygius canis. Præterea — Seneca
Erebum — Erebum quoq; fluuium eſſe inferorũ dicunt: Ponitur q; interdũ pro obſcuriore parte infer
ni. Virgilius. Imas Erebi deſcẽdit ad vmbras. Idem. Et magnos Erebi tranſnauimus am/ — Virgi. Idẽ
nes. Varro. Erebo natam noctem affirmat quum inquit. Erebo creatam fuſcis crinibus no/ — Varro
Orcus — ctem inuoco: Orcus quoq; amnis apud inferos eſſe memorat̃: Sed ego ut eũdem hunc eſſe
cum Styge exiſtimem: autoritate Homeri adducor: qui fluuiũ eẽ Theſſaliæ oſtẽdit ab infe/ — Homerus
ris manãtem: & in Peneum defluẽtem: quem nec Peneus recipit: ſed olei modo ſupernatã/
tem breui ſpatio portatũ abdicat: nec pœnales aquas: dirisq; genitas: argẽteis ſuis miſceri ꝑ
mittit: Ideo aũt Orci ei nomen impoſuit: quia per hũc dii iurare cõſueuerunt: ſiquidem græ
ci Orcon dicũt: q̃uis aliq ab Orco potius dictum iuſiurãdum velint. Orcũ vero ab vrgẽdo
ꝙ in mortem vrgeat: quaſi græcæ voces a latinis deducãtur: hinc & Pluto ipſe: & inferorũ
Tartarus — ſedes Orcus appellat̃: quæ alio noĩe dicit̃ Tartarus. & in multitudinis numero neutro ge/
Tartara — nere Tartara ἀπὸ τοῦ ταράσσειν: qđ eſt turbare. Ab eo fit Tartareus. Seneca. Vt vin — Seneca
Tartareus — cla tulerit dura Tartareus canis. Veteres etiam Tartarinũ dixerũt horrendum: atq; terribi/
le. Plutoni diuitiæ nomẽ dederũt. Quippe πλοῦτον græci diuitias dicũt: Quapropt̃ &
Dis — a nobis Dis hoc eſt Diues appellatur: Quippe terrenã omnẽ vim: atq; naturam Diti patri
dedicatã putabãt: qđ diuitiæ omnes e terris oriantur: & in terras recidãt. Claudianus. Sem — Claudianꝰ
perq; tenemus: Quæ ſuperi tenuere ſemel. Idẽ. In pontificũ libris: Diſpater: Tellumon: Al/
tor: Runſor: Cocytus noĩabatur: queãdmodũ proſerpina: dicebat̃: Tellus: nutrix: Libera:
Orca: & ut ſupra diximus: Cocytus. Hæc Iouis: & Cæreris filia fuiſſe exiſtimat̃: quæ quum
veneris ignes deſpiceret: aſtu eius a Plutone amata: & rapta eſt: eiq; cõnubio iũcta. hãc quum
diu Ceres quæſiſſet: comptũq; tandẽ hr̃et iudicio Arethuſæ eam apud inferos eſſe: nec ſpes
vlla de reditu ſupeſſet: qđ tria grana mali punici deguſtaſſet: ĩpetrauit a Ioue: ut ſex menſes
cũ viro: alios ſex cũ mr̃e moraret̃. Quod iõ fictũ eſt: quia proſerpinã lunam eẽ cõſtat: quæ
per duodecim ſigna Zodiaci annuo curſu gradit̃: quoꝝ ſex ſupiora: ſex inferiora cẽſent̃.
Verũ hæc qdem: quæ ſupra de inferis memorauimus: nõ ſine ratione ficta eẽ manifeſtum ẽ.
Quippe Obliuionis fluuiũ nihil aliud eẽ conſtat: q̃ errorẽ aĩæ naturæ ſuæ obliuiſcẽtis: &
ſolã in corpe vitã eſſe putãtis. Phlegethontẽ ardorem eſſe irarum: & cupiditatũ. Acheron/
tem qcqd feciſſe nos: dixiſſeue penitet. Cocytũ qcqd hoĩes in luctũ: lachrymaſq; cõpellit.

Stygem quicquid humanos animos in gurgitem mergit curarum. Vultur præterea immor/ tale iecur tundēs nihil aliud intelligit̄: q̄ tormentū conſciæ obnoxia flagitio viſcera intiora rimantis: nemo enī nocēs ſe iudice abſoluitur. Illi uero epulis ante ora poſitis fame excru/ ciantur: quos acquirēdi deſideriū magis: ac magis infeſtat: Illi rotarū radiis diſtricti pendēt: qui nihil conſilio præuidentes: nihil ratione moderantes: nihil virtutibus explicātes: ſed ſeſe omneſq̄ actus ſuos fortunæ permittētes fortuitis caſibus ſemper rotantur. Ingens ſaxū vol/ uūt ii qui inefficacibus: laborioſiſq̄ conatibus terūt vitam. Atra ſilex: lapſuraq̄ ſemp: & ca denti ſimilis illorū capitibus imminēt: qui arduas poteſtates: & infauſtam ſemp Tyrannidē ambiūt: nunq̄ ſine timore victuri. Hercules eiecto atq̄ occiſo orchomenio℞ tyrāno liberta tē vrbi reſtituit. Orchomenus Theſſaliæ mōs eſt Minilus ante dict9: A quo Orchomenū op pidum quondam ditiſſimū: ac potentiſſimū. Conſtat enī Thebanos olim huic ciuitati tribu ta ſoluiſſe. Dixerūt aūt Minyeium Orchomenon a Minyatū natione: qui eo colonos e Mi nyis miſere: Vnde Argonautas Minyas dictos eſſe manifeſtum eſt. Hanc igitur vrbē: qum Erginus per Tyrannidem opp̄ſſiſſet: ab Hercule regno eiectus: & extinctus fuit. Ab Orcho meno Orchomeni9 deducitur. Orchomeniorū quondā rex Eteocles fuit: qui primus gra℞ templū extruxit. Nōnulli ſcripſerūt Orchomenū quondā in Campeſtri regione ſitū fuiſſe: ſed ſtagnantibus poſtea aquis ad Acontiū montē rurſus ædificatū. Ponti accolæ: qui Achæi cognominant̄: Orchomenio℞ colonia ſunt. Nā qum poſt Troiæ captiuitatē Ialmeno du ce in eam regionē acti erroribus fuiſſent: eam deinceps habitarūt. Fuiſſe & ad Caryſton Or chomenū alterā hiſtorici prodiderūt: Hæc & Euboicæ vrbs eſt: & inſula vna ex Cycladibus in Euboico mari: in qua Titani regnaſſe dicuntur. Hercules anguē in Lydia iuxta Sagarim fluuiū hoies plurimos interficientē: & prouintiam omnē deuaſtantē interemit: Propter qd̄ factū a regina Omphale: quæ tū ibi regnabat: multis ornatus muneribus argos eſt remiſſus. a Ioue uero anguē manu tenēs in cælū eſt tranſlatus: & Ophiuchus: hoc eſt Anguitenens eſt dictus: Quāuis alii Ophiuchū eſſe Eſculapiū velint: ut ſupra oſtendimus: Alii Canobonta Getarū: qui tū in Thracia erant: regē: hic enī qum eo tpe rerum potiretur: quo primū ſemina frugū mortalibus tradita fuere: Triptolemū: quē Ceres ipſius in pueritia nutrix curru dona uerat circumeuntē terras ut ſerere agros doceret: et tradita ſibi ſemina inter mortales partire tur: ſuſcepiſſe hoſpitio dicit̄: inſidiaſq̄ ei: ut interficeret: ſtruxiſſe. Et ne fugæ ſe tradere poſſ; dracone: qui currum ducebat: pemiſſe. Verū Cererem conſilio eius cognito ſtatim eo aduo laſſe cōmemorāt: & altero dracone iuncto currū Triptolemo reddidiſſe: Getarū regē mul/ tis malis affeciſſe: atq̄ in eius rei memoriā ſerpētis effigiē in cælū tranſtuliſſe. Sunt etiam qui tradāt Triopā Theſſalorū regē: qum regiā a ſe ædificatā tegere conaret̄ Cereris tēplū a ma/ ioribus ſuis erectū diruiſſe: propter qd̄ indignatā Cererē obieciſſe ei ſterilitatē: & famē: no/ uiſſime etiam draconē: qui totā prouintiam deuaſtaret: Tandēq̄ vita functū in cælū tranſtu liſſe: ita a dracone circumplexū: ut eterna affici pœna videatur. Nōnulli quoq̄ hūc Ophiu/ chū Phorbantē eſſe exiſtimāt Triopæ filiū: qui ſubueniſſe quondā Rhodiis dicit̄. Nā qum inſula eo℞ inaudita ſerpentiū copia occupata foret: ideoq̄ Ophiuſa vocaret̄: eo profectus omnē illam beluarū peſtiferā multitudinē occidit: Quapropter ab Apolline eius inſulæ p̄ſi de ſerpentē manu tenens: īnt ſydera locatus eſt. Rhodus Lyciæ inſula eſt pulcherrima: diſtās ab Alexādria circit̄ qngēta ſeptuaginta octo paſſuū milia. Vocata eſt ante Ophiuſa: Aſteria Edria: Trinacria: Combira: Petoeſſa: & ab Atabiro rege Atabiria. A Rhodo Rhodius: Rhodienſis: & Rhodiacus, deducuntur. Coloſſum habuit inauditæ magnitudinis: de quo ſupra diximus. Hercules Aquilā q Iocinora Promethei exediſſe fertur: ſagitta interemit. Ve teres qum deorum cerimonias ſumma diligentia adminiſtrarent: totas hoſtias adolere in ſa crificiis ſolebant. Quem ſumptum qum ferre pauperes non poſſent: Prometheus qui ob mi ram ingenii excellentiam finxiſſe e terra hominem exiſtimatur: precibus a Ioue dicitur im/ petraſſe. Itaq̄ qum ſeruari ea conſuetudo cœpiſſet: Prometheum tradunt duos aliquando tauros imolaſſe: quorum iecinora: qum in ara adoleuiſſet: reliquam carnem ex vtroq̄ tauro in vnum compoſitam: tergore alterius bouis texiſſe: oſſa uero ſeparatim collecta reliqua pel le occuliſſe: Tum optionem Ioui dediſſe: ut quam vellet partem abſumeret. Iouem uero in/ ſidiarum ignarum: & vtrūq̄ taurum ſua pelle tectum eſſe exiſtimantem: eam forte partem elegiſſe: in qua oſſa ſub tergore latebant: Iratum ergo fraude detecta ignem mortalibus eri/ puiſſe: ne caro in poſterum vſui foret: quando coqui: aut torreri igne non poſſet. At Prome theum pari calliditate vſum abſente aliquando Ioue ad eius cæleſtem regiam perueniſſe: & ſubreptum ignem: ac in ferulam coniectum tanta celeritate in terras detuliſſe: ut volare po/ tius q̄ currere videretur: iactando ſemper ferulam: ne ſpiritus vaporis interclufus in angu/ ſtia lumen extingueret: Hinc conſuetudinem inter mortales inualuiſſe: ut latarum rerū nun tii currendo noua perferant: & in ludis Olympicis Athletæ lampadem iactando curſitent.

Orchomenus
Minilus
Minyates
Minyæ
Erginus
Orchomenius
Ophiuchus
Anguitenēs
Canobon
Triopas
Phorbas
Ophiuſa
Rhodus
Ophiuſa
Aſteria Edria
Trinacria
Combira
Petoeſſa
Atabiria
Prometheus

Verum Iouem: ut dignam mortalibus gratiam referret: mulierem a Vulcano fabricatam
Pandora eis tradidiſſe omni rerum genere a diis donatam: & ex argumento Pandoram appellatam
Prometheum uero in monte Scythiæ Caucaſo: ferrea cathena vinxiſſe: Aquilamq; addidiſ
ſe: quæ iecore eius aſſidue renaſcente perpetuo paſceretur. Hanc Aquilam quidã ex Typho/
ne: atq; Echione genitã prodiderũt: Alii ex terra: & tartaro: Nonnulli Vulcani factam ma/
nibus: & a Ioue animatam. Poſt hæc Prometheum: ut ſibi Iouem cõciliaret: hac arte vſum
fuiſſe. Iuppiter amore Thetidis conſpecta eius pulchritudine forte exarſerat: quod ſentien/
tes Parcæ: quarum prouidentia non fallitur: cecinerunt: Quicunq; Thetidi connubio iun/
ctus eſſet: eius filium patris gloriam longe ſuperaturum: hoc qum forte intellexiſſet Prome
theus: Ioui renũtiaſſe fertur: qui veritus ne quod ipſe Saturno patri fecerat: a filio pateretur.
omnẽ de Thetide cogitationem depoſuit: & ne erga Prometheum parum gratus videre/
tur: vinclis eũ liberauit: q̃uis ad triginta milia annorũ huic pœnę deditus fuerat: ut Aeſchy
lus ſcribit: Et ut liberationis eius perpetua memoria foret: facto ex vtraq; re: hoc eſt ſaxo:
ad qđ alligatus fuerat: & ferro ex quo cathena conſtabat: anulo: digitũ eius ſiniſtra manu
minimo proximũ cinxit: quæ prima anuli inuentio fuiſſe memoratur. Ad hunc igitur Pro
metheum adhuc Caucaſeæ rupi alligatum: qum forte Hercules ab Euryſtheo adhortos He
ſperidum miſſus locorum ignarus diuertiſſet: viamq; ab eo fuiſſet edoctus: Aquilam iecur:
ſiue ut alii volunt: cor eius aſſidue depaſcentem ſagitta peremit. Ob quam cauſam a morta/
libus inſtitutum tradunt: ut imolatis hoſtiis iecinora in deorum altaribus conſumerentur:
quo hoc modo pro viſceribus Promethei viderentur exſaturari: Hæc ſagitta ob eius facino
ris memoriam tranſlata in cælum fuit inter duos circulos: æſtiuum atq; æquinoctialem: ſi/
gno Aquilæ ſuppoſita: & ab eo circulo diuiſa: qui vtroq; polo ad cancrum: & capricornũ
ſubiectus peruenit. Huius acumen ad Pegaſeorum pedum regionem ſpectat: altera pars ver
git ad humeros Ophiuchi: Occidit Virginis ortu: oritur cum Scorpione: Habet in totũ ſtel
las quattuor: vnam in principio: alteram in medio: reliquas duas eo in loco: quo ferrum ſo
let affigi. Quidam tamen hanc ſagittam non Herculis fuiſſe exiſtimant: ſed Apollinis: qua
Sagitta Cyclopes interfecit: qui fulmen Ioui fabricauerunt: quo Eſculapius fuit interfectus. Sagitta
Sagittor id genus iaculi eſt: quod arcu emittitur: A quo Sagittari fit: hoc eſt ſagittã iaculari. & Sagit/
Sagittarii tarii: qui arcu in bello vtuntur. Arcus: ſiue Arquus: vtroq; enim modo ſcribitur: id inſtrumẽ
Arcus tum eſt: quo ſagittas iaculamur: A cuius ſimilitudine cæleſtis arcus Iris dicitur: A quo Arqua
Arquus tus: & Arcubaliſta: de quibus ſupra diximus. & Arquites: ſic enĩ antiqui vocabant arcu p̄liã
Iris Arquites tes: quos nunc Sagittarios nuncupant. Epitheton arcus eſt Ithyreus: Ithyreos enĩ arcus: &
Ithyreus Ithyreas ſagittas dicimus: hoc eſt Particos arcus: & Particas ſagittas: quod Parhi p̄cipue ar
Ithyrea cubus & ſagittis vtantur in ꝓlio. Ithyra enĩ vrbs eſt in Tauro monte Parthiam verſus: A q̃
Ithyreus. Virgi. Ithyreos taxi torquent̃ in arcus. Lucanus. Ithyreis curſus fuit inde ſagittis. Virgilius
Fornix Itẽ arcus in ædificiis Fornix appellatur. Cicero. Iam enim atriolum: & arcus duos abſolue Lucanus
Furnum rat. Fornix autem a furno: ut quidam putant: dictus eſt. Furnum veteres obſcurum dicebãt. Cicero.
Fornicor Sunt autem loca in arcum ædificata ſub obſcura. Ab eo fit Fornicor verbum: quod eſt mere
Fornicator tricor: quoniam meretrices in fornicibus habitare conſueuerũt. Ab hoc Fornicator: & For
Fornicatio nicatio deducunt̃: hoc eſt meretricator: & meretricatio. Nec me latet a quibuſdam de Pro/
Prometheus metheo etiam aliter ſcribi. Eũ. ſ. Iapeti: qui ex Titano Aſia coniuge genitus eſt: filium fuiſſe:
Iapetus ſummo ingenio virum. Itaq; hominem e terra formaſſe: quem qum forte Mineruæ oſtẽdiſ/
ſet: admiratam hominis ingenium deam: ſponte ei promiſiſſe: ſi quid e cælo ad operis per/
fectionem optaret. Qum uero Promethe9 reſpondiſſet non poſſe ſe iudicare: ſi quid apud
ſuperos huic rei neceſſarium eſſet: niſi cælum videret: eleuatum a Dea fuiſſe: & omne cælum
oculis perluſtraſſe. Vbi qum cõſpexiſſet: cæleſtia corpora flammis animata eſſe: ſuo quoq;
operi igneam animam immittere cogitaſſe. Itaq; ferula clam rotis Phœbæi currus adhibi/
ta ignem furto ſubtractum ad inferos detuliſſe: eoq; pectori ficti hominis applicato anima
tum feciſſe. Tuliſſe id grauiter deos: Mercurioq; iuſſiſſe: vti Prometheum Caucaſo alliga/
ret. tum Aquilam: ſiue Vulturen adhiberet: quæ cor ſiue iecur illius perpetuo laniaret. Præ/
Pandora terea Pandoram in terras miſiſſe: quæ inter reliqua deorum munera morbos quoq;: & ma/
ciem: & febrem: aliaq; malorum genera mortalibus inferret. Ouidius. Siue recens tellus: ſe/ Ouidius
ductaq; nuper ab alto Aethere: cognati retinebat ſemina cæli. Quam ſatus Iapeto mixtam
fluuialibus vndis Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum. Horatius. Audax Iape/ Horatius
ti genus ignem mala fraude gentibus intulit. Poſt ignem ætherea domo Subductum Ma/
cies: & noua febriũ terris incubuit cohors. Hæc ideo de Prometheo quidã ficta eſſe cõme/
morant: quod qum ei bonorum Iapeti patris: quia natu maior erat: ſucceſſio deberetur: ſtu
diorum tamen dulcedine tractus: illam Epimetheo fratri ceſſit: & duobus paruis filiis Deu/
calione: & Iſide derelictis in Aſyriam contendit: vbi qum aliquãdiu inſignes ea tempeſtate

Chaldeos audiſſet:mox Caucaſum petiit:in cuius vertice aliquot annis cõmoratus longa
meditatione:atq; experientia aſtrorum curſu: & ventorum:ac fulgurum ratione percepta:
iterum ad Aſſyrios rediit:eoſq; Aſtrologiam:& fulminum procurationes:mores præterea
& ea quæ ad ciuilem ſtatum pertinent docuit:rudemq; & agreſtem populum:ac ferarum ri
tu viuentem:ita reformauit:ut viſus ſit nouum quoddam:& magis cultum: ac ciuile homi/
num genus producere.Caucaſus mons eſt altiſſimus:aſperq;:& inhoſpitalis Indiam a Scy/ Caucaſus
Virgilius thia dirimens in finibus Aſſyriorum. Virgilius.Nec tibi diua parens generis:nec Dardan9
auctor perfide:ſed duris genuit te cautibus horrens Caucaſus:Hyrcanæq; admorunt vbera
tigres.Eſt autẽ pars Tauri montis.Taurus uero ab Eois veniens littoribus Chelidonio pro Taurus
montorio diſterminatur immenſus ipſe:& innumerarũ gentium arbiter.Dextro latere Se/
ptentrionalis:vbi primo ab Indico mari exurgit:læuo meridianus: & ad occaſum tendens
mediamq; diſtrahens Aſiam:niſi maria occurrerent:quæ veluti de induſtria a natura rerum
oppoſita videntur:ne terras opprimat.Reſilit ergo ad Septentrionem:flexuſq; immenſum
iter quærit.Hinc Phœnicium:hinc Ponticum mare eſt:illinc Caſpium:& Hircanium:con
traq; Mæotium lacum torquetur.Itaq; colliſus inter hæc clauſtra:flexuoſus ad cognata Ri/
phæorum montium iuga euadit:multis:& nouis ſemper nominibus quocũq; fluit:inſignis.
Imaus prima parte dictus:mox Edigis:Paropaniſus:Circius:Cambades: Pharphariades: Imaus Edigis
Choatras:Oreges:Oroandes:Nypetes:Taurus:& vbi quoq; ſe exuperare videtur:Cauca/ Paropaniſus
ſus:vbi brachia quaſi maria tentaturus Sarpedon: Coraceſius: Gargus: Iterumque Tau/ Circius
ros etiam vbi dehiſcit:& ſeſe populis aperit:portarum tamen nomine ſibi vendicans vni/ Cambades
tatem: quæ alibi Armenicæ:alibi Caſpiæ:alibi Ciliciæ vocantur portæ:ſiue Armenicæ Ca/ Pharphariades
ſpiæ: Ciliciæ: Pilæ:Quin etiam contractus: & maria quoque effugiens:plurima gentium Choatras
nomina hinc atque hinc ſortitur:a dextra Hircanius: Caſpius:a læua Pariedrus: Moſchi/ Oreges
Virgilius cus: Amazonicus:Coraxicus:Scythicus appellatus.A Tauro Antitaurus:Taurius: & Tau Oroandes
ricus deducũtur:de quibus ſuperius diximus.A Caucaſo Caucaſeus.Virgilius. Caucaſeaſq; Nypetes
refert volucres. A Prometheo Promethides penultima producta.Hercules Theſeum mor/ Taurus
tuo Pirithoo pauitantem ab inferis ad ſuperos reduxit.Theſeus Athenarum rex fuit: Egei Caucaſus
& Aethiæ filius: vir robore:fortitudine:& rerum geſtarum gloria vſq; adeo inſignis:ut in/ Sarpedon
ter Hercules connumeretur.Quum adhuc pene adoleſcens eſſet: ab Euryſtheo cum Hercule Coraceſius
aduerſus Amazonas miſſus victor rediit:& Hippolite Amazonem reginæ ſororem: quæ Gargus
bello capta ei in ſortem prædæ conceſſerat:duxit vxorem.Tum Creontis Thebani regis ſu Armenicæ
perbum retudit imperium: & ut funeralia officia exhiberi occiſis in bello regibus poſſent: Caſpiæ Ciliciæ
effecit.Taurum ab Euryſtheo Atticæ terræ immiſſum:& omnia vaſtantem:apud Maratho Pilæ Hircanius
nem interemit:Hic campus eſt Atticæ prouintiæ:in quo Milciades copias omnis:quæ Per Caſpius
ſarum ducem ſecutæ fuerant:nõ expectatis Lacedæmoniorum auxiliis:quæ tardius ob ple/ Pariedrus
nilunium venere:funditus deleuit: A quo Taurus ipſe a Theſeo interfectus Marathonius eſt Moſchicus
dictus.Eſt etiam Marathon oppidum iuxta Tricorythum:& Ramnem vrbem: in qua cla Amazonicus
rum Nemeſis templum fuiſſe memoratur: & ſtatua eius:quod Diodori opus fuiſſe com/ Coraxicus
memorant: uel ut alii putant Agorocriti parii cum Phidiæ operibus contendens.Scyro/ Scythicus
nem latronem hoſpites:dum in ſcopulo reſidet:aut lauare ſibi pedes:aut ſe adorare cogen/ Theſeus
te:et ſic in cautos præcipitantem in mare:occidit:Cuius oſſa in ſcopulos conuerſa feruntur Marathon
quæ adhuc Scyronia ſaxa vocantur. Sunt autem in Attica regione ſimul cum oppido eiuſ Marathonius
dem nominis:non longe a Megaris iuxta mare ita ſita: ut tranſitum non relinquãt. Supra Scyron
ea via eſt:quæ in Atticam ab Iſthmo ducit.Adeo autem ſaxis hæc via imminet:ut in multis Scyronia ſaxa
partibus præcipitium tranſeuntibus minetur monte aſpero:atq; difficili in altum porrecto Caurus
Hinc Athenienſes Caurum ventum ab iis locis flantem:ſæuum:ac procelloſum Scyronem Minoa rupes
appellant:Secundum Scyronis ſaxa Minoa rupes prorumpit in pelagus Niſeæ portum ef Niſeus portus
ficiens:quæ Megarenſium Emporium fuit:Ex iis ſaxis ut fama eſt:Ino cum Melicerte filio Ino
ſeſe proiecit in mare:quæ Cadmi:& Hermionis filia fuit:& qum Athamanti Aeoli filio nu Learchus
pſiſſet:eiq; Learchum :& Melicertem peperiſſet: videns ab inſano patre Learchum occi/ Melicertes
ſum:ſeſe præ timore cum Melicerte e Scyronis ſaxo præcipitem dedit. Sed ambo in mari/ Leucothea
nos deos a Neptuno ſunt conuerſi:illa in Leucotheam:fili9 in Palæmonem.Ouidius. Leu Palæmon
cotheaq; deũ cum matre Palæmona dixit. Latini Leucotheam nuncuparunt Albunam:ſi Albuna
ue Albam deam: Palæmonem uero Portunum.Ariſtonidas artifex: qum exprimere vellet Alba dea
Athamãtis furorem:Learchũ filium præcipitare volentis:& præcipitato illo reſidentis pœ Portunus
nitentia: ferrum: & æs miſcuiſſe dicitur: ut rubigine eius per nitorem æris relucente expri/
meretur verecundiæ rubor.Quod ſignum longo tempore in pretio habitum fuit. Leucho/ Leucargillos
thea a candore dicta eſſe.λευκὸν enim græci album dicunt: Vnde Leucargillon vocamus Leucas
gen9 argillæ albæ.Leucas inſula eſt cõtra ſinum ambratium ſita iuxta Epirum habens mon

tem altiſſimum:& Auguſti contra.M.Antoniū:& Cleopatram victoria memorabilis: A qua Leucadius deducitur.Leucas etiam oppidum eſt in Acarnania parte Epiri olim meritum vocitatū.Scyros aūt inſula eſt in mari Aegæo:vna ex Cycladibus Lycomedis regis patria:in qua Achilles puellari habitu educatus eſt: & filiam eius Deidamiam prægnantē reddidit. A quo Scyrias deducitur.Ouidius.Scyrias Acmonio iuncta puella viro. Procuſten quoq; latronē Atticæ regioni infeſtum:& hoſpites crudeliſſime trucidantē interemit. Idem Vidit & immitē Cepheſias ora Procuſtem.Ora Cepheſias Attica regio dicit᷑: quippe Cecrops Athenarū cōditor oēm eius regionis multitudinē in duodecim vrbes digeſſit: Cecropiam:Tetrapolin:Epatriā:Decelcam:Eleuſin: Aphidnā:ſiue ut alii volūt pluratiuo numero Aphidnas:Thericū:Brauron:Cytherū:Spectū:Cepheſiam:Phalerum.Sed Theſeus poſtea has omnes in vnam Athenienſium ciuitatem congregauit Cepheſia a Cephiſo flumine vocitata:quod a Trinemiis originē ducens ꝑ plana deuehitur:quouſq; Phaleriū ingreditur pelagus.Magnaq; ex parte torrētis inſtar labitur:æſtate ꝑexiguus. Eſt etiam Cephiſia fons Atticæ:ſicut Larine:Callirhoe:Nemee:Crunos.Helenen Caſtoris:atq; Pollucis ſororem: eximia pulchritudine virginē:palæſtra ludentem rapuit:Hæc Iouis:& Ledæ filia fuit:eteni Iuppiter qum Ledam Tyndari regis vxorem depiret:in Cigni effigiem conuerſus cantu virginem non mō ut ad ſe veniret:ſed etiā ut ſibi blandiretur allexit. Prægnans itaq; facta ouū peperit:ex quo Caſtor:Polluxq;:& Helena nati ſunt.Quamuis aliqui Pollucem tantum: & Helenen natos velint.Caſtorē uero ex Tyndaro fuiſſe mortalem. Alii duo oua a Læda vno partu ædita:ex quoꝝ vno Caſtor:& Pollux:ex altero nata ſit Helena:& Clytēneſtra: q̄ Agamenonis vxor fuit.Caſtor igit᷑:& Pollux aduerſus Theſei matrē illo abſente ꝓfecti Aphidnā oppidū:in quo Helena erat:vi captā depopulati ſunt:matrē Theſei captiuā duxerunt:Helenē ſororē recuperarūt:& Menelao Lacedæmonioꝝ regi dederūt vxorē: Quam qum Paris poſtea Sparta vi capta rapuiſſet:ortū eſt bellū Troianū:in quo Caſtor:& Pollux cum reliquis græcis interfuerunt:qum antea ſimul cū cæteris argonautis Colchos ꝓfecti fuiſſent Ab Helena Helene inſula vocitata eſt:vna ex Sporadibus:q̄ adiacet Sunio promōtorio terræ. Atticæ:et ville nobili:quæ eiuſdem Sunii nomine appellatur. Hæc inſula deſerta & aſpa ē:lōgitudinis ſpatiū.vii.miliū:Hāc Homerus Chranaen vocat. Helene aūt appellata ē:qa in ea primū Paris cū Helena dr̄ cōcubuiſſe. Naſcit᷑ ibi frutex Dodrātalibus ramis humi ſe ſpargēs:folio ſili Serpilo. Heleniū dr̄:qđ ex Helenæ lacrimis putat᷑ natū.fauere credit᷑ formæ:cutē mlieꝝ ī facie:reliquoq; ī corpe nutrire īcorruptū: Venerē cōciliare:& hilaritatē īducere ī vino potā:planeq; illū effectū:quē habuit Nepēthe illud ꝑdicatū ab Homero. ἀυτίκἀρ εἰσ οἶνον βάλε φάρμακον. ἔνθεν ἔπινον νηπένθεσ τ᾽ ἄχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων: hoc eſt:Statim uero in vino poſuit pharmacū:de quo bibebant:Sine triſtitiaq;:ſine iraq; malorū obliuionē omniū. Nepentes eni adiectiuū eſt:ex νη:priuatiua particula:& πένθοσ: quod triſtitiā ſignificat. Quidam exiſtimant id Pharmacū herbā fuiſſe:quā Bugloſſam vocari ſuperius diximus:de qua ſic ſcribit Galenus: καὶ τοῖσ οἴνοισ ἐμβαλλόμενον. ἀφροσύνησ αἴτιον εἶναι πεπίστατω:hoc eſt:Et vinis impoſitū lætitiæ cauſa eſſe exiſtimat᷑. Caſtor equo clariſſimus fuit: Pollux inter pugiles maxime excelluit:Quidam volunt eos bello Troiano interfuiſſe:ſed Lacedæmonem reuerſos in cælū fuiſſe tranſlatos. Cicero Spartæ ſepultos affirmat Homerū ſecutus. Ouidius tradit:qum Phœben:et ſororē eius Leucippi filias Lynceo:& Ide fratribus deſponſatas rapuiſſent:bello ab iis impetitos fuiſſe:& in eo Caſtorē a Lynceo interfectum:in quē Pollux impetū feciſſet:eū occidit:Idem ab Ida ipſe paſſurus:niſi datum ei a Ioue fuiſſet: ut lędi nō poſſet. Addunt eum poſtea a Ioue impetraſſe:ut ſibi fas eſſet īmortalitatē cū fratre impartiri:Itaq; ambos in cælum tranſlatos Geminorum ſignum efficere:& æquos in eorum tutela eſſe. Quidam ſcribunt hos ex omnibus maxime fratribus inaudita inuicem beniuolentia coniunctos fuiſſe:quod neq; de principatu contenderint vnq̄:nec rem vllam niſi cōmunicato conſilio geſſerint: Propterea Iouem quidem inter notiſſima ſydera eos cōſtituiſſe. Neptunum uero equos iis:quibus vtuntur:donaſſe:& poteſtatē ut naufragiis auxilio eſſent:cōceſſiſſe: Pollucem ſcribit Homerus conceſſiſſe fratri dimidium vitæ:itaq; alternis diebus eorum quemq; lucere. Gemini ab aurigæ dextra parte ſupra Orionem collocati videntur: ita tamen ut Orion inter Taurum & Geminos appareat conſtitutus. Capita eorum a reliquo corpore diuiduntur eo circulo:qui æſtatem diffinit: ita ut complexa inter ſe corpora tenentes directi a pedibus occidant: Exoriuntur inclinati quaſi iacentes. Sed qui Cancro proximior eſt:habet in capite ſtellam vnam claram: In dextro cubito vnam: In vtroq; genu ſingulas. Alter uero in capite vnam:in ſiniſtro humero vnam: In dextro alteram: In vtraq; manu ſingulas: In dextro genu vnam:in ſiniſtro alteram: In vtroq; pede ſingulas:infra ſiniſtrū pedē vnā:q̄ Tropus a qbuſdā appellat᷑. Præter hæc Theſeus Minotaurū interemit:& Athe

Scyros
Deidamia
Procuſtes
Ouidius
Idem
Ora Cepheſias
Cecrops
Cecropia
Tetrapolis
Epatria
Decelea
Eleuſis
Aphidna
Aphidnæ
Thericus
Brauros
Cytherus
Sphectus
Cepheſia
Phalerus
Larine
Callirhoe
Nemee
Crunos
Helene
Caſtor Pollux
Helena
Clythemneſtra
Homerus.
Helene Suniū
Chranae
Helenium
Homerus.
Nepenthes
Pharmacus
Cice. Oui.
Phœbe
Lynceus Ida
Gemini
Homerus.
Tropus

nas turpi ſeruitio liberauit. Minos de quo ſupra diximus: inter alios filios habuit Andro/
geum præclare indolis adoleſcenté: qui ab Athenienſibus: & Megarenſibus per inuidiã oc/
ciſus eſt: q palæſtra cæteros ſuparet. Quapropter ſuſcepto a Minoe aduerſus hos populos
bello: primo Megarenſes ſubegit: Deinde Athenienſes ſibi tributarios fecit: & in Androgei
memoriam pueros Athenienſes Minotauro cœpit obiicere. Sed Theſeus in Cretam pfect9
Ariadnem Minois & Paſiphaes filiam in ſui amoré allexit: dataq; illi fide: q eam ſibi vxo
rem duceret: et Hippolito Phedrã ſororé eius copularet: ab ea edoctus eſt: quõ Labyrinthũ
intrare: Minotaurũ ſuperare: & filo ducto inde exire poſſet: Quapropter his pactis noctu
cũ Ariadne: & Phædra nauem ingreſſus: in Chium: ut quidam volunt: ut alii: in Naxon in
ſulam nauigauit: vbi Ariadne dormiente relicta ipſa cum Phædra abiit. Qum uero exper/
gefacta Ariadne diſceſſum eius intellexiſſet: queſtu atq; vlulatu fœmineo oĩa complens: a
Baccho ea forte tranſeunte amata: & in cõiugé ducta eſt: ex qua Thoantem filiũ Lemni po
ſtea regem ſuſcepit. Nec multo interiecto tpe: qum Bacchus ſubiugata India filiam regis In
dorum amaret: cupiens mœrorem quem ex ea re Ariadne ſuſceperat lenire: Coronam eius
quam Vulcanus a ſe fabricatam Veneri: Venus aũt Ariadne dono dederat: in cælum trãſtu
lit. Quidam ſcripſerunt hanc coronam ex auro: & Indicis gémis compoſitã fuiſſe: quarum
ſplendore Theſeus e tenebris Labyrinthi ad lucé peruenerat. Alii hãc coronã dicũt Theſeo a
Neptuni pr̃is vxore datã: & ab eo donatã Ariadne. Hæc ſiniſtro humero ab Arctophylace
pene contingit: & Engonai coniũgit calce dextri pedis: Cancro & Leone exoriente occi
dit: cũ Scorpione exoritur. Habet ſtellas noné in orbem diſpoſitas: & ex iis tres clarius cæte
ris lucétes. Chius inſula eſt in mari Aegeo: quod ita noĩatũ eſt: quia ſcopulus quidam in eo
inter Tenũ: & Chium ſpém capræ habet: quæ a græcis αἴξ appellatur. Cernitur quaſi repé
te in medio mari exiliens. A dextra parte Andrũ nauigantibus ex Achaia dirus: ac peſtifer.
Chius primã ſyllabã correptam habet: qum ſubſtantiuũ eſt: Quando uero primã habet pro
ductam: eſt nomen adiectiuũ: Hinc Chii dicũtur: qui ex Chio inſula ſunt: & Chia vina vo/
cantur Aruiſia vina: hoc eſt quæ in Aruiſio eius inſulæ promontorio naſcuntur. Naxus aũt
inſula eſt in eodem mari: vna ex Cycladibus. Hoc uero nomen habét: quia κύκλον græci
circulũ dicũt. Hæ uero inſulæ a promontorio Gereſto circa Delum in orbem ſitæ ſunt. Pri
ma earum Andrus dicitur cũ oppido eiuſdé noĩs: A quo Andrius: Dicta eſt antea Cauros:
Poſtea Antandros. Ité Laſſia: Nonagria: Hydruſſa: Epagris: Ab hac mille paſſus diſtans
Tenos cũ oppido: quã propter aquarũ abũdantiam Ariſtoteles Hydruſam appellatã dicit:
Aliqui Ophiuſam. Cæteræ Mycone cũ monte Damaſco: Scyros cuius paulo ante métioné
fecimus: Siphnus quæ antea Eropia: & Acis appellata eſt: Seriphus: Prepeſinthus: Citanos
& quæ omniũ Cycladũ clariſſima in medio ſita eſt: Apollinis templo: & mercatu celebrata
Delos quæ diu fluctuata: ut pdit motũ terræ nõ ſenſit: vſq; ad M. Varronis ætaté. Poſtea
bis cõcuſſam memorãt. Hanc Ariſtoteles ita appellatã pdidit ἀπὸ τοῦ δηλῶ: quod eſt
aperio: manifeſto: qm̃ repéte apparuit enata. Hinc Delius: & Delia: & Deliacus deducunt:
eãdem quidam Cynthiam: alii Ortygiam: Aſteriam: Lagiam: Cerham: Mydiam: Cynethũ
Pyrpilen: ita dictam: q ignis primo ibi repertus fuerit. Cingitur quinq; millibus paſſuũ: &
Cyntho monte in altũ aſſurgit: a quo Apollo Cynthius dicitur: & Diana Cynthia: & Pro
pertius amicam ſuam ob pulchritudiné Cynthiam vocauit: qum antea Hoſtilia diceretur.
Ortygiam aũt ideo cognominatã tradunt: quia in ea primũ Coturnices ſunt viſæ: quod ge
nus auis græce dicit ὄρτυξ. Iuppiter qum Latonam compreſſiſſet: ſororé quoq; eius nõie
Aſteriem vitiare conatus eſt: quæ deorũ miſeratione in auem conuerſa eſt: quam nos Cotur
nicé vocamus: At Iuppiter ſeſe in Aquilam: ut eam raperet: vertit. Illa uero ruſus deorũ mi
ſeratione in lapidem tranſmutata eſt: qui diu ſub aquis latuit: Tandé uero pcibus Latonæ a
Ioue in ſummas aquas deductus eſt. Qum interea Iuno Latonam grauidã perſenſiſſet immiſ
ſo contra illam Phytone ſerpente per omné terrarũ orbem perſecuta eſt: donec errando ad
ſororem perueniens ab ea ſuſcepta eſt. Ouidius. Errantem accepit tunc qum leuis inſula na/
bat. In hac ergo inſula Latona Dianã: et Apolliné peperit: qui eam errare amplius nequaq̃
paſſi fuere. Fuit & Ortygia alia circa Siciliam ex oppoſito Plemmyrii Siciliæ Amnis. Vir
gilius. Sicanio ptenta ſinu iacet inſula contra Plemmyriũ vndoſum: nomen dixere priores
Ortygiam: Alpheum fama eſt huc Helidis amné Occultas egiſſe vias ſubter mare: qui nunc
Ore Arethuſa tuo ſiculis confunditur vndis. Coturnix parva auis eſt: ſemper ante veniens
q̃ grues: & qum venit ad nos terreſtris potius q̃ ſublimis. Aduolat ſimili modo nõ ſine pe/
riculo nauigantium: Qum appropinquãt terris ſiquidem velis ſæpe occurrunt: & hoc ſemp
noctu: merguntq; nauigia. Auſtro non volant humido .ſ. & grauiore vento: aura tamen ve
hi volunt propter pondus corporum: & vires paruas. Aquilone ergo maxime volant Or/
tygometra duce: quam vulgo Coturnicum regem appellant: maioré aliquanto: ac nigrioré:

Androgeus
Ariadne
Phedra
Thoas
Corona cæleſtis
Chius
Aegeum mare
Chii Chia vina
Aruiſia vina
Aruiſiũ Naxus
Cyclades
Gereſtũ Andr9
Andri9 Cauros
Aristoteles
Antandros
Laſſia
Nonagria
Hydruſſa
Hydruſa
Aristoteles
Epagris Tenos
Ophiuſa
Mycone
Siphn9 Eropia
Propertius
Acis Seriphus
Prepeſinthus
Citanos Delos
Delius Delia
Deliacus
Cynthia
Ortygia Aſteria
Lagia Cerha
Mydia
Ouidius.
Cynethus
Pyrpile
Virgilius
Cynthius
Hoſtilia Latona
Coturnix
Ortygia
Plemmyrium
Ortygometra

ſic dictam: q̄ dux ſit: ac moderatrix coturnicum. ὄρτυξ enim coturnix eſt: μέτρον menſura. Primã coturnicũ terræ appropinquantẽ Accipiter rapit: ſemperq; hinc remeantes comitatũ ſolicitat. Proxima Ortygiæ Rherene eſt: quã alii Celaduſam vocãt: alii Artemiten: Poſtea Syros: Olearus: Paros cũ oppido Marmore nobilis: qđ Pariũ dicit᷑: Hanc primo Plateam: poſtea Minoida vocitarũt. Poſt hãc Naxus cũ oppido: quã Strongylen: Deinde Diã mox Dioniſiada a vinearũ fertilitate: Alii Siciliã minorẽ: aut Callipolin appellarũt. A Naxo deducitur Naxius. Idem Theſeus Athenienſes vagantes prius: atq; diſperſos in patriam reuocauit: & mores: ac leges ciuitati dedit: ignominioſe poſtea per ſigna teſtarũ: lege ab ipſo lata eiectus. Idem aduerſus Centauros in nuptiis Pirithoi, pugnauit: Fœdera primꝰ inuenit Cercyonẽ: qui omnẽ Atticã regionẽ latrociniis infeſtabat imani ferocia: & mẽbrorum robore curuantẽ trabes: & altiſſimas pinus ad terrã trahentẽ: apud Eleuſim Atticæ vrbem: a qua Eleuſinus deducitur: interfecit. Ouidius. Cercyonis lætum vidit cerealis Eleuſis. Occidit ille ferox magnis male viribus vſus: Qui poterat curuare trabes: & agebat ab alto. Ad terram late ſparſuras corpora pinus. Pirithoum tanta animi conſtãtia dilexit: & ab eo dilectus eſt: ut primi inter amicorum paria numerentur. Idem. Et cũ Pirithoo fœlix cõcordia Theſeus. Propter quod qum Pirithous defuncta Hippodame vxore animo propoſuiſſet aliquam a Ioue genitã ſibi coniugio iungere: nec aliæ tum Iouis filiæ nominarent᷑: ꝑter Helenen: quæ tũ a Theſeo rapta fuerat: et Proſerpinã Ditis vxorẽ: deſcẽdereq; ad inferos ad rapiendam Proſerpinã propterea ſtatuiſſet: Theſeus deſerere amicũ in tãto periculo noluit: Simul itaq; ꝓfecti ad inferos Pirithous a Cerbero: de quo ſupra diximus: extinctus eſt. Theſeus iuuare eũ volẽs: ipſe quoq; in vitæ diſcrimine fuit. Ad extremũq; captus: & a Dite apud inferos detentus eſt. Quod qum forte ad Herculis aures ꝑueniſſet: qui tũ forte ſuperato Geryone cũ ingenti ꝑda ex Hiſpania reuertebat᷑: ad inferos ꝑ ſpecũ Tænaro propinquũ profectus eſt: & liberato Theſeo: ac Cerbero capto: & triplici catena deuincto ꝑ eundem ſpecum ad ſuperos reuerſus eſt: & Cerberum Theſeo captiuũ dedit. Tænarus mons eſt Laconiæ: A quo Tænarũ oppidum Amyclis propinquũ. Sub eo rupem eſſe ferũt: ꝑ quã ẽ iter ad inferos. Seneca. Spartana tellus nobile attulit iugũ. Denſis vbi æquor Tænarus ſiluis ꝓmit: Hic ora ſoluit Ditis inuicti domus: hiatq; rupes alta: & imenſo ſpecu ingens vorago faucibus vaſtis patet: Latũq; pandit omnibus populis iter. Quidam nõ per Tænarũ rediiſſe herculẽ: Theſeũq; cũ Cerbero dicunt. Sed ꝑ Acheruſiam hæc ſpecus eſt iuxta Heracleam vrbem ab hercule conditã in littore maris Euxini: qđ a Thracio Boſphoro incipit: hinc enĩ ingens ſeſe aperit pontus: niſi vbi promontoria ſunt huc atq; illuc longo: rectoq; limite extenſus: cætera ſinuatus. Sed quia contra minus q̄, ad læuam & dextram abſceſſit: mollibuſq; faſtigiis: donec anguſtos vtriq; angulos faciat: inflectitur: ad formã Scythici arcus maxime incuruus: breuis atrox: nebuloſus: raris ſtationibus: nõ molli: neq; harenoſo littore circũdatos: vicinus Aquilonibus: Et quia nõ ꝓfundus eſt fluctuoſus: atq; feruens: olim excolentiũ ſcæuo admodũ ingenio Axenus: hoc eſt inhoſpital᷑: poſt cõmercio illarũ gẽtiũ mollitis aliquantũ moribus dictus Euxinus: hoc eſt bene hoſpitalis. Ouidius tñ ob frequẽtes ꝓcellas falſo ita nominatum affirmat. Euxinus falſo nomine dictus habet. Idẽ. Quem tenet Euxinus mẽdax cognomine pontus. E ſpumis Cerberi canis: qum ab hercule extractus ab inferis fuit: Aconitũ natum fabulæ prodidere: Ideoq; apud heracleam ponticam maxime inueniri vbi monſtratur eius ad inferos aditus: exituſq;. herba eſt: imo venenũ omniũ venenoꝝ ociſſimũ. Quippe tactis dũtaxat genitalibus fœminini ſexus aĩaliũ: eodem die tradunt mortẽ inferre. hoc veneno interemptas a Calphurnio beſtia dormientes vxores. M. Cecilius accuſator obiecit: vſuſq; eſt atroci peroratione indignũ illum: quo Calphurnius furtim vxorũ ſuarũ genitalia traxerat. Folia habet Cyclamini nõ plura quattuor: ab radice læniter hirſuta: radicẽ modicã marino Cammaro ſimilem: Propter quod quidam Cammaron appellauere. Galenus medicus duo genera Aconiti ponit: Alteram Pardalianches: q̄ carnes eo tactæ guſtatu Pantheras necãt: alioquin illos ſitus repleturas: alterũ Lycoctonon: qđ eodem modo lupos interimat. Item radix incuruatur paulum Scorpionũ modo: quare & Scorpion aliqui appellauere. Nec defuerũt: qui Myoctonon nominare maluerũt: quoniã e longinquo mures odore necat. Naſcitur nudis cautibus: quas græci Aconas vocãt: & ideo Aconitũ vocauere: nullo ne puluere quidem iuxta nutriente. Alii ex eo vocatũ Aconitũ putant: quoniã vis ea huic in morte eſt quæ cotibus ad ferri aciem deterendam: ſtatimq; admota velocitas ſentitur. Cautes ſiue Cotes: ſiue Cos proprie ſaxum dicitur aſperũ: atq; abruptũ. Item lapis quo ferrũ acuit᷑: Cuius diminutiuũ eſt Coticula: q̄uis primitiui ſui ſignificatũ nõ ſeruet. Coticula enĩ nõ is lapis eſt quo ferrũ acuitur: ſed quo fit auri atq; argenti experimentũ: Quippe ductũ in eo: ac ꝑfricatũ aurum: ſignũ facit: ꝑ quod ſtatim quantũ in eo argenti: uel æris ſit: mirabili ratione cõphẽditur. hic lapis quondam nõ niſi flumine Ocho: quod in Indiæ montibus ortũ Arcaniam

Rherene
Celaduſa
Artemites
Syros Olearus
Paros Pariũ
Platea
Minois Naxus
Strõgyle Dia
Dioniſias
Sicilia minor
Callipolis
Fœdera
Cercyon
Eleuſis
Ouidius
Idem
Tænarus
Tænarum
Seneca.
Acheruſia
Heraclea
Euxinũ mare
Axenus
Euxinus
Ouidius
Idem
Aconitum
M. Cecilius
Cammaros
Pardalianches
Lycoctonos
Scorpios
Myoctonos
Acon
Cautes Cotes
Cos
Coticula
Ochus

Theophra fluit:reperiri ſolebat: ut Theophraſtus fatetur: Nunc uero paſſim reperitur:ab aliis Hera/ Heraclius
ſtus clius:ab aliis Lydius appellatus:modicus quidem:& raro quaternas vncias longitudinis:bi Lydius
naſq; latitudinis excedens: Pars quæ cælũ ſpectat melior eſt:q̃ quæ terrã. Verũ qđ nos Cau
tem:ſiue Cotẽ dicimus:græci ἀκόνην nominãt:in vtroq; ſignificato. Hinc Cotes ſiue Aco
nas Olearias:& Aquaticas dicimus:ꝙ illas ad ferrum acuendum oleo:has aqua madefaci Cos Olearia
mus:& Decotes appellamus togas attritas:quaſi cotibus detritæ:atq; conſumptæ ſint. Illud Cos Aquatica
admiratione dignum eſt:ꝙ Aconitũ:cuius tã peſtifera vis eſt:humanæ tñ ſaluti plurimũ cõ Decotes
fert dono quodam prouidentiæ:q̃ nullũ voluit eſſe malũ:in quo nõ aliqd boni ineſſet. Mi/
ſcetur Aconitũ medicamentis oculoꝝ. Scorpionũ ictibus in vino calido datũ aduerſat̃: Ea
eſt natura:ut hominẽ occidat:niſi inuenerit:qđ in hoĩe perimat. Tũc pugna nõ eſt:qum ve/
nenũ in viſceribus reperit. Miraculũ certe eſt: qum p ſe ambo duo iſta venena exitialia ſint:
in hoĩe cõmori:ut hõ ſuperſit. Illud quoq; ſtupendũ torpeſcere Scorpiones Aconiti tactu:
& victos ſe fateri:auxiliari tñ eis Elleborũ albũ:tactuq; eius priſtinũ vigorẽ ſtatim redire:et
Pantheras:quæ carnes Aconito infectas guſtarint:guſtu excremẽtoꝝ hoĩs ſtatim a morte li
berari. Ita ferarũ quoq; pnitioſarũ remedia parens natura ꝑduxit. Hercules Alceſten quoq;
ab inferis ad virũ retraxit. Alceſte Admeti regis coniunx fuit: & filiarũ Peliæ Theſſaliæ re/ Alceſte
gis formoſiſſima. Hæc virũ ſuũ vſq; adeo dilexit: ut in graui morbo qũ oraculo Apollinis
didiciſſꝫ:nõ poſſe eũ aliter mortẽ euadere:niſi aliqs pro eo moreret̃: volũtariã ipa pro ſalu
Iuuenalis te viri mortẽ ſubierit. Iuuenalis. Spectant ſubeuntẽ fata mariti Alceſten. Atqui Admetus pri
ſtinæ ſaluti reſtitutus:& vxoris mortẽ indigne ferens:ab Hercule impetrauit: ut eam ſibi ab
inferis reduceret. Reuerſus aũt ab inferis Hercules:qum Lycum humili ortũ genere Theba Lycus
rũ imperiũ occupaſſe:& Megæræ coniugi vim intuliſſe comperiſſet:eum occidit. Poſtremo
qum poſt tot exanclatos labores:exaturare tñ adhuc Iunonis inuidiã nõ potuiſſet:eius deæ
imperio in furorẽ actus Megerã vxorẽ:& paruulos:qui cũ ea erant filios occidit: A quo di/
ctus eſt ἡρακλῆς μαινόμενος: hoc eſt Hercules furẽs ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι: qđ
furere eſt: A quo & Maenades dictæ ſunt mulieres:quæ Bacchi ſacra cælebrabant paſſis ca/ Maenades
Iuuenalis pillis furentiũ more huc atq; illuc curſitantes. Iuuenal. Crineq; rotant vlulante priapo Mae
nades. Sed illud ſtupore dignũ videtur:ꝙ tot virorũ fortiũ:tot monſtrorũ victor:& totius
orbis domitor:ab vna ſe vinci muliercula paſſus ſit. Spopõderat huic vxorẽ Eurytꝰ Oecha Eurytus
liæ rex Iolen filiam: quã poſtea ſuaſu filii tradere denegauit. Quapropter indignatus Her/ Iole
cules ipſum ac filios interemit:& Oechaliam vrbem euertit:q̃ in Laconia erat:& ab Oecha
Homerus. lico fluuio qui prope eam fluit:ut Homerus teſtat̃: ita appellata: Vnde & ea pars Laconiæ
Virgilius quæ Theſſaliæ propinqua eſt Oechalia appellatur. Virgilius. Vt bello egregias idem diiece Oechalia
rit vrbes Troiamq;:Oechaliamq;:ut duros mille labores ſuſtulerit. Iolen uero rapuit:quam Oechalicꝰ fluuiꝰ
vſq; adeo ardenter amauit:ut ea oĩa eius cauſa pateretur:quæ olim ſub Omphale regina Ly Omphale
Statius diæ paſſus fuerat: Quorũ mentionẽ Statius facit. Sic Lydia coniux Amphitryoniadẽ exu/
tum horrẽtia terga pendere Sidonios humeris reddebat amictus:Et turbare colos:& tym/
Ouidius. pana rumpere dextra. Ouidius de Iole: Ingreditur late lato ſpectabil' auro Qualiter in Scy
thia tu quoq; cultus eras: Dat vultũ populo ſublime ſub hercule victo: Oechaliam viuo ſtare
Seneca. parente putes. Seneca. Fortẽ vocemus:cuius ex humeris Leo Donũ puellæ factus: & claua
excidit. Fulſitq; pictum veſte Sydonia latus: Fortẽ vocemus:cuius horrẽtes comæ Maduere
nardo: Laudem:qui ignotas manus Ad nõ virilem tympani mouit ſonũ Mitra ferocẽ bar/
bara frontẽ gerens. Sed hanc Iolen filio ſuo tradidit vxorẽ:ne ſi vita functo vidua remane/
ret. Quippe Deianira:qum Herculem Ioles amore ardentẽ cognouiſſet:recordata muneris
quod a Centauro acceperat:& eo dato alienaturã ſe ab Iole coniugis animũ: & ſibi conci/
liaturam exiſtimans. Neſſi veſtem peſtifero ſanguine intinctam clam ei tranſmiſit:quã qum
ſeſe imprudens Hercules induiſſet:venationi indulgens:reſoluto in ſudorẽ corpore: vene/
natum ſanguinẽ paulatim ebibit:quo facto ob doloris magnitudinẽ pene in rabiem verſus
rogo in Oeta monte conſtructo ſeſe flammis iniecit:& ſic vita functus eſt: anno ætatis ſuæ
quinquageſimo ſecũdo. Oeta mons eſt inter Theſſaliam:& Macedoniam:rogo:morte:& Oeta mons
ſepulchro Herculis inſignis:abũdans Elleboro: A quo Oetæus deducit̃: Vnde Oetæa regio Oetæus Oetæa
Mons ipſe ab Oriente:ac Termopylis in Occidentẽ vſq; in ſinum ambracium extenditur.
& quodãmodo per lineas rectas ſcindit montanam regionem. A Parnaſſo vſq; Pindũ ꝑs
in Termopylas vergens proprie Oeta vocatur. Longitudinis circiter triginta ſtadia:celſi/ Oeta
tudinis immenſæ: Longe autem excelſiſſimus eſt ad Thermopylarũ tractũ:ibi eni cacumen
eius attollit̃:ac in rupes acutas:ꝓcipiteſq; finit̃. Paruũ:& anguſtum viatoribus a littore Lo Pylæ
cros ex Theſſalia petentibus relinquẽs tranſitũ:quẽ Pylas:hoc eſt portas vocãt:& Thermo Thermopylæ
pylas: ꝙ ibi ſint Thermæ:hoc eſt calidæ aq magno in honore:utpote quæ Herculi dicatæ Callidromus
ſunt. Iuxta eſt Callidromus fluuius:et Olyras:quem fabulæ dicũt Herculis rogũ extinguere Olyras

Oxeas — conatũ eſſe.Hercules filios ut quidã tradũt:ſeptuaginta reliquit:E quibus clariores Oxeã:
Crontiades — Crontiadem:Thiriomachũ:et Diicoonta ex Megæra Creontis Thebani regis filia natos:
Thiriomachus — Ithoneũ ex Paphya A quo Ithone vrbs Boetiæ in qua regnauit.Eſt etiam Ithone Macedo
Diicoon — niæ oppidũ antiq̃ Mineruæ ſedes:A quo & ipſa Minerua aliqñ Ithone vocitat̃:Cromin:
Ithoneus — quem equos habuiſſe Thraces conſtat:quos hercules occiſo Diomede adduxerat:humanis
Ithone — carnibus veſci ſolitos. Statius.Mox Cromis hippodamũ metæ interioris ad orbẽ viribus — Statius
Cromis — herculeis:& toto robore patris Axe tenet prehenſo.Idem.Poſtremũ diſcrimen:erant Cro — Idem
Agilis. — mis aſper:& aſper Hippodamus.Hic cũ Adraſto rege in bellũ Thebanũ ꝓfectus eſt: Agilẽ
Tirynthius — quẽ poetæ cũ Tirynthia pube in bello Thebano fuiſſe cõmemorant.Tirynthios Acheos di
Tiryns — cimus.Tiryntha enĩ appellauerũt Achaiæ oppidũ iuxta Argos:et nõ lõge a Mycenis:a quo
Hylus — Hercules:ꝗ ibi altus:atq; educatus ſit: Tirynthius eſt vocitatus.Hyllũ ex Deianira Seneca — Seneca.
Si vera pietas Hylle quærenda eſt tibi Iam perime matrẽ.Hic cũ cæteris fratribus:qui deſũ
cto Hercule ſuperſtites fuerũt:ab Euryſtheo rege pulſus Athenas confugit: vbi benigne a ci
uibus exceptus pietati templũ erexit.Poſtea ab Aepalio rege:qđ quondam regno pulſus:au
xilio Herculis reſtitutus fuiſſet:in filiũ adoptatus eſt:& quia natu maior erat:ſucceſſor inſti
Pindus — tutus.Itaq; tam ipſe q̃ poſteri eius lõgo tpe in ſucceſſione Pindi imperiũ tenuerũt. Pindus
Theſſaliæ vrbs fuit a Pĩdo mõte ita appellata:Iuxta quã eiuſdẽ nois fluuiꝰ labit̃ ĩ Cephiſſũ
Acyphantes — decurrens.Eandẽ nõnulli Acyphantẽ vocitarũt.Sardũ:a quo ſupra diximus Sardiniam in
Sardus — ſulam nũcupatã:qum e Lybia ad eam habitandam cũ multitudine Colonorũ veniſſet Cyr
Cyrnus Cyrnos — nus:a quo inſula in mari Lyguſtico Cyrnos appellata:qum antea Teraphne diceret̃:noſtri
Teraphne — Corſicã vocãt:longa paſſuũ.cl.milia:Lata maiore ex pte.l.Circuitu.cccxxii.miliũ diſtans a
Corſica us — vadis Volaterranis.lxii.milibus paſſuũ.A corſica Corſicũ dicimus:A Cyrno Cyrnæũ: Cyr
Corſicꝰ Cyrnæ — nea tñ vaſis vinarii genus eſt.Plautus.Cadus erat vini:inde impleui Cyrneã. Nã Cadi vaſa — Plautus
Cyrnea Cadus — quibus vina cõdunt̃.Varro.Supra decẽ milia cadũ hæredi reliquit.Virgi.Vina bonus quæ — Varro
Diodorus. — deinde cadis onerarat Aceſtes.Diodorũ cuius mentionẽ facit Ioſephus:& ab eo ſcribit So — Virgilius
Sophon — phona natũ: q̃ i Africa regnauit:ex cuius noĩe Afri Sophaci appellati ſunt.Gelonũ: a quo
Sophaci. — Geloni Scythiæ populi nomẽ ſumpſere:Hi propinqui ſunt Agathyrſis:qui & ipſi ab Aga
Gelonꝰ Geloni — thyrſo altero Herculis filio noĩati ſunt:vtriq; pingere ſe ſolebant. Virgi.Pictoſq; Gelonos. — Virgilius
Agathyrſus. — Hi ꝑterea:qum ꝑ deſerta Scythica diſcurrũt:ſitiẽtes equorũ ſuorũ venas apiunt:ſanguinẽq;
Agathyrſi — epotant.Idem.Profuit in tenſos æſtus auertere:& inter ima ferire pedis ſalientem ſanguine — Idem
venã:Biſaltæ quo more ſolent:acerq; Gelonus:Qum fugit in Rhodopen:aut in deſerta ge
Geloi. — tarũ.Et lac cõcretũ cũ ſanguine potat equino.Geloi uero campi in Sicilia ſunt apud flumẽ — Idem
Gela — Gelã: A quo & Gela vrbs nomen habet.Idẽ.Cãpiq; Geloi.Scythen ut ſcribit Herodotus:a — Herodotus
Tlepolemus — quo Scythia noĩata regio Septẽtrional:de q̃ iferius dicemus.Tlepolemũ ex Aſtyochia: quã
Aſtyochia — ex Ephyre Pelopõneſi vrbe rapuerat. Hic ut Homerus ſcribit:qum iam adoleuiſſet Lyci
Lyciminus — minũ auũculũ ſuũ Marte ꝓgenitũ:& patri ſuo cariſſimũ iam ſenẽ interfecit. Propter qđ fa
bricatis nauibus patria ꝓfugus:nõ parua manu iuuenũ collecta:Rhodũ petiit: & ea inſula
occupata Rhodiẽſibus imperauit:Vñ poſtea in bellũ Troianũ cũ nouẽ nauibus profectus
eſt.Homerꝰ.Τληπόλεμοσ δ᾽ Ἡρακλείδησ ἠΰσ τε μέγασ τε ἐν ῥόδον ἐννέα — Homerus.
νῆασ ἄγεν ῥοδίων ἀγερώχων: hoc ẽ:Tlepolemuſq; Heraclides ãpluſq; magnuſq;
Ephyre Corithꝰ — e Rhodo nouẽ naues duxit Rhodienſiũ ſupbo℞.Ephyre olim dicta eſt:q̃ nunc Corinthus
Acrocorinthus — dr̃:arcẽ hñs:q̃ vocat̃ Acrocorinthus:ĩ medio fere Peloponneſiaci Iſthmi ſita.Iſthmos græ
Iſthmos — ci vocãt anguſtias peninſularũ:int̃ q̃s nobilitate Pelopõneſiacæ ꝑferũt̃.Quippe Pelopõne
Pelopõneſus — ſus:q̃ Apie primo:poſtea Pelaſgia dicta ẽ int̃ duo maria: Aegeũ:& Ioniũ Platani folio ſilis
Apie Pelaſgia — propt̃ anguloſos receſſus circuitu.dlxiii.miliũ paſſuũ colligit̃. Anguſtiæ ſex miliũ ſunt.Vbi
Corithiacꝰ ſinꝰ — erũpẽtia e diuerſo:q̃ dicta ſunt maria:hinc Corinthiacũ:illinc Saronicũ ſinũ efficiũt: olim
Saronicus ſinus — q̃rno nemore redimitũ:vñ nomẽ hẽt.Quippe veres græci Saron q̃rcũ noĩabãt:Legeæ hinc
Saros Legeæ — anguſtiarũ termini:lõgo & ancipiti nauiũ ambitu: q̃ propt̃ magnitudinẽ plauſtris trãſuehi
nõ pñt.Quã ob cãm ꝑfodere nauigabili alueo anguſtias Demetrius rex dictator cæſar: Ca
ius princeps:Domitius Nero Tẽtauere infauſto omniũ incepto:ut docuit exitus.Corithus
primo a Siſypho latrone Aeoli filio fert̃ condita fuiſſe:& Corcyra noĩata: Deinde Aucta
Ephyra vocitata eſt:Poſtea euerſa: & a Coritho Horeſtis filio inſtaurata Corinthus appel
Pelops — lata eſt.Pelopõneſus uero a Pelope vocitata q̃ſi Pelopis inſula: qm̃ pene inſula eſt. Pelops
Tantalus — Tãtali regis Phrygũ filius fuit:cuius pr̃:ut diuinitatẽ expiret̃:cũ diis q̃ſi carnẽ aliã epulandũ
appoſuit:a cuius eſu qum cæteri dii abſtinuiſſent:ſola Ceres pueri humerũ depaſta eſt.Qua
ꝑpt̃ dii reuocato ad vitã Pelopi eburneũ humerũ addiderũt.Tãtalũ uero ad ĩferos detruſũ;
hac ꝑpetua poena affecere ut infra ſe amnẽ dulciſſime aq̃ ſp ad ĩfimũ vſq; labiũ fluentẽ hr̃et
Supra aũt arborẽ ſuauiſſimis pomis onuſtã os ptĩgentẽ:q̃ tñ ꝑpetua fame:ac ſiti vexatus cõ
tingere nõ poſſet.Nam quotiẽs os potãdi grã declinabat:demittebat̃ amnis:diffugiebatq;

quotiens vero guſtare pomum nitebatur: attollebatur arbor: nec ſe tangi ferebat. Tantalus Iouis filius proditur fuiſſe ex Plotæ Nympha: & Phrygiæ rex: qui aduerſus Troiem Da daniæ regem bellum geſſit: qđ filium eius Ganymedem venantem a ſe raptum reddere nolebat. Fuitq; Agamenonis: & Menelai auus. A quo Tantalides patronymicū deducitur A pelops vero fit Pelopeius: vnde fabula de eo ſcripta Pelopeia dicta eſt. Iuuenalis. Præfectos pelopeia facit: Philomela tribunos. Fuit & alter Tantalus Corinthiorum rex piiſſimus. Item alter Thyeſtæ filius ex Merope Atrei coniuge: quem Atreus occidit: et patri appoſuit epulandum. A corintho Corinthius: & Corinthiacus deducūtur. Vnde Coriuthiacum ſinum dicimus: & æs Corinthium: quod ex omnibus maxime laudatur. & ab Ephyra dicit̄ Ephyræum: & Ephyreum. Virgilius. Ephyreaq; æra. Ex omni aūt ære maxime laudat̄ Corinthiū: quod caſus fecit: Corintho quom caperetur: incenſa: Miraq; circa hominū affectatio fuit. Quippe Verrem tradunt non alia de cauſa proſcriptū fuiſſe: q̄ ꝙ Corinthiis ſe ei ceſſurum vaſis negauerat. Poſtea tamen omnia vaſa ex ære elegantia Corinthia ſunt appellata: propter quæ tanto in precio apud veteres fuerunt æris metalla: ut argenti quoq;: atq; auri preciū tranſcenderint: Quippe: Trullæ: Triclinia: Fulcra: Salina: Caudelabra ex ære fiebant: quin etiam ſtatuæ: Colūnæ: Limina: & Valuæ in templis legimus etiam. SP. Caruilium olim Camillo pro crimine obieciſſe: ꝙ hoſtia ærata haberet in domo: & Romæ porticum duplicem a Cn. Octauio: qui de Perſe rege triumphauit ad circumflaminiū factam: appellatam fuiſſe Corinthiam a capitulis æris colunnarum Theſſalium cuius mentionē fecit Homerus: Hic duos filios habuit: cum quibus aduerſus Troianos cum cæteris græcis ꝓfectus eſt. Alteri nomē Phidippus fuit. Alteri Antiphus. Homerus. των αὖ φείδιππό ϛε καὶ ἄντιφοσ ἡγησάσθην. θέσσαλοῦ υἷε δύω ἡρακλείδαο ἄνακτοσ. Hoc eſt: hos aūt Phidippus: & Antiphus duxere duo Theſſali filii Herculei regis. Auētinū ex Rhea. Virgilius. Satus Hercule pulchro pulcher Auentinus. Hunc Turno aduerſus Aeneam ſuppetias tuliſſe cōmemorant. Telephū ex Auge Nympha (ut Sophocles refert) qui i ſilua a matre expoſitus a Cerua lactatus eſt: deinde grādior factus Cetiis imperauit: qumq; Troiani belli tēpore in auxiliū Troianorum veniſſet: dum Vlyxem inſeqtur: trunco quē in vinea forte inuenit: præpeditus: ab Achille vulneratus ē: quo vulnere qum indies magis creſcente dolore debilitaretur: Apollinem de remedio conſuluit: q reſpondit liberari eū non poſſe: niſi rurſus ab Achille vulneraretur. Itaq; rurſus cōgreſſus: & eodē loco vulneratus: incolumis domū reuerſus eſt. Ouidius. Vulnus Achilleo quæ quondā fecerat hoſti Vulneris auxilium Pelias haſta tulit. Quod ideo fictū eſt a poetis: quia: ut Plynius refert: Achilles ferri rubigine Telephum proditur ſanaſſe: ſiue id ærea: ſiue ferrea cuſpide fecerat. Ita certe depingi a veteribus ſolebat: ex ea decutiens gladio. Vis enim huius rubiginis eſt ligare ſiccare reſtringere. Itaq; Alopetias illita emēdat: & Scabricias genarū: puſtulaſq; totius corporis cū cera: & oleo Myrteo: huius Telephi filios tradunt fuiſſe Eurypylum: & Cypariſſum. Eurypylus in Co inſula regnauit: quæ inſula ē Icarii maris: vrbemq; habet eiuſdē nois. Homerus. Eurypyliq; vrbē Co: æquoreaſq; Calydnas. Ex hac inſula fuit Hippocrates medicus: a qua Cous eſt dictus. Itē Pamphile mulier Platis filia: quæ prima rōnē texēdæ bōbicinæ veſtis iuenit: vñ veſtis ipſa Cois ē vocata. Fama ē Hiſyrū quoq; altera inſulā haud multū ab hac remotā huius inſulæ fragmentū fuiſſe. Quippe Neptunū dū Polybotē gigātē pſeqret̄: fruſtrū e Co iuſula tridēte auulſiſſe: in eūq; iecīſſe: eiuſmodi vero fragmētū iſulā māſiſſe: appellatāq; eē Niſyrū: in eā gigātē ipm fuiſſe ſepultū: in vrbe q eodē noie Niſyrus appellatur. Homerus. Qui Niſyron habet celſam: Carpathonq;: caſūq;. Carpatos eiuſdē maris inſula eſt. excelſa ducētorū ſtadiorū circuitū hñs: qttuor olim inſignis vrbibus. A q mare ipm Carpathiū dictū. Et ad ſeptuaginta ſtadia Caſos altera inſula ꝓpinq eſt ambitus octoginta ſtadiorū: in q oppidū eiuſdē nois Caſos: alias quoq; ꝓpinqs hñs paruas iſulas: q Caſiorū dicūtur. Itē alias inſulas: q Sporades q̄ſi ſparſim ſitæ dicunt̄. hæ ſūt Hellene: Phocuſa: Hecaria: Schimuſa: Polegrados: & a Naxo decē: & ſeptē millia paſſuū Icaros: q nomē mari dedit: añ vocata Doliche: & maris: & Ichthicuſa ſita ab exortu ſolſtitiali Delo qnq̄ginta millia paſſuū ꝓpinq. Samo triginta qnq;: & ab ea Sereſtū. cxii. millia paſſuū: & ꝑter has Gyarus cū oppido circuitu duodecī milliū paſſuū: diſtās ab Andro ſexaginta duobus millibus paſſuū: in quā mittere i exiliū noxios Romani ſolebāt. Iuuenal̄. Aude aliqd breuibus Gyaris: & carcere dignū: & Atelos vnguēto nobil'a Callimacho Agathuſa appellata. & Melos cū oppido: quā Ariſtides Mimblida appellat: Ariſtoteles Zephyriā. Callachimachus Mimallida: Heraclides Siphnū: et Acitiā: hæc iſularū rotūdiſſima ē. Itē aliæ cōplures: de qbus alibi differemus. Quidā Telephū ſiſ̄ cū Teuthrante ei regioni iperaſſe tradūt: q Teuthraniæ: & Caico ꝓxima ē. Teuthras Cilicū: & Myſorū rex fuit: A quo Theutrana vrbs. & Theutrania regio iuxta ꝑgamū. Caicus flumē ē Myſiæ ꝑgamum præterfluēs per cāpum: qui Caicus

Marginal notes (left): Iuuenalis; Virgilius; Homerus; Virgilius; Ouidius; Plynius; Homerus; Homerus

Marginal notes (right): Tantalus; Tantalides; Fabula pelopeia; Aes corinthiū; Rubigo ferri; Eurypylus; Co; Pamphile; Cois; Niſyrus; Carpatos; Caſos; Caſiorū inſulæ; Teuthras; Theuthrana; Theuthrania; Caicus

appellat̃: & in Elaiticũ ſinũ defluens. Eurypides ſcribit Augẽ virginẽ ab Aleo p̃re: qũ ab Eurypides
hercule vitiatã dep̃hẽdiſſet: in vrna cũ Telepho filio ĩpoſitã in mare demerſã fuiſſe. ſed Pal/
ladis ꝓuidẽtia vrnã ad Caici oſtia deuectã a Theuthrãte exceptã fuiſſe: hãc Augen cõnubio
ſibi iunxiſſe. Thelephũ pro filio educaſſe: cũq; regni ſucceſſorẽ ĩſtituiſſe: ex hoc ergo natum
Eurypylũ a Neoptolemo c.ſũ ĩ bello fuiſſe. Homerꝰ. Ipſe Neoptolemus telo traiecit acuto Homerus
Eurypylus magna nimũ heroa Eurypylũ: quẽ Thelephus oli ꝓgenuit mlti circũ cecidere ſodales Ceci:
Cypariſſus ad exitiũ ob muliebria dona ruẽtes. Cypariſſum vero alteꝝ Thelephi filiũ a Phœbo amatũ
tradũt. hic qũ Ceruũ Nymphis ſacrũ: in delitiis hr̃et: eum forte humi ſub vmbra ſtratum
iaculo imprudẽs occidit: ob quã rẽ tãto dolore affectus eſt: ut nulla Phœbi cõſolatio retra/
here eũ a fletu potuerit: ſed tandẽ ſupmũ illud munus a deo petierit: ut omni tp̃e lugere ſibi
fas eẽt. Itaq; in ſui noĩs arborẽ cõuerſus ẽ: ex q̃ lachrymæ ꝑpetuo manãt. Ideo Diti ſacra eſt
diraq;: & atra: et Funeſta: a poetis nuncupat̃: ramuſq; eius poni an̄ funereã domũ ſolebat:
ne quiſq; per ignorãtiã ingrediẽs pollueret̃. Eſt natu moroſa: fructu ſupuacua: baccis torua
folio amara: odore violẽta: nec vmbra quidẽ gratioſa: metæ tm̃ aſpectu nõ repudiata. Oui/
Cupreſſus dius: Metas imitata cupſſus: propt̃ qđ Conifera dicit̃: ut ſupra oñdimus. Eius duo genera Ouidius
Meta in faſtigiũ cõuoluta: quæ & fœmina dicit̃: & Spargẽs extra ramos: quæ mas appella
tur: Quæſtuoſiſſima in ſatus rõne: ex iis apud veteres ſilua erat: propt̃ quod vulgo dotẽ fi/
liaꝝ antiq Plãtaria appellabant. Patria huic Creta ẽ: vnde primũ Tarentum trãſlata fuit: a
quo Cato Tarẽtinã appellat. Succiſa nõ regerminat: propt̃ qđ Diti qdã ſacrã volunt. Ho/ Cato
ratius Obid inuiſã vocat. De hac Ouidius. Lugebiſq; alios: aderiſq; dolẽtibus inqt. Durat Horatius
hoc lignũ ætate lõgiſſima. Value ex eo fuerũt ĩ tẽplo Epheſiæ Dianæ: quæ poſt quadringen Ouidius
tos annos nouis ſimiles videbãtur: & Romæ ſimulachrũ Iouis e Cupſſo viſũ ẽ in arce a cõ
dita vrbe ſexcẽteſimo primo anno dicatũ: vſq; ad traiani tp̃a integrũ durans. Vocat̃ arbor
ipſa modo Cypariſſus: mõ Cupſſus. Virgilius. Aeriæ quercus: aut Coniferæ Cypariſſi. Idẽ Virgilius
Et tenerã a radice ferẽs Siluane Cupſſum. Ab iis Cypariſſinus: & Cupſſinus deducunt̃. & Idem
Cypariſſiæ ignis Cypariſſi herba: de q̃ ſupra diximus. & Cypariſſiæ ignes prodigioſi ſĩltudine Cupſſorũ.
Poſtremo filios habuit Hercules Lydum: & Lamiriũ: ex Iole Euryti regis filia: & ex Lydo
Larriũ genitũ ꝓdiderunt. Fuit aũt Hercules propt̃ eximiã virtutẽ: & res ab eo preclariſſime
geſtas: tum ꝙ Iouis filius erat a p̃re in cælum trãſlatus: & is ẽ q Engonaſis dicit̃: hoc ẽ genu ĩ
nixus: Quippe apud græcos γόνυ genu vocat̃. Eſt enĩ ſupra Dracone collocatus ſiniſtra
manu pellẽ leonis: dextra clauã tenẽs: q̃ſi eum conet̃ interficere: Draco caput habet erectũ:
Hercules dextro genu ſiniſtro pede capitis eius dexterã ptẽ nitit̃ opprimere: dextra manu
ſublata: q̃ſi feriturus: ſiniſtra proiecta cum pelle leonis: ut ꝙ maxime dimicãs videat̃. Aeſchi Aeſchilus
lus tñ in Tragœdia: quæ Promotheus inſcribit̃: nõ Herculẽ cũ Dracone pugnãtẽ hunc eẽ
ſcribit: ſed cum liguribus dimicãtẽ: Quippe eo tp̃e cũ tela ei defeciſſent: diuerſis vulneribus
affectũ: ingeniculaſſe ſeſe: & Iouẽ: queãdmodũ ſupra diximus: oraſſe: ut ſibi aſſiſteret: quo
facto magnũ lapidũ ĩbrẽ ſtatim pluuiſſe: qbus hoſtes ſũt fugati. Itaq; iouẽ ſĩltudinẽ pugnã
tis int̃ ſydera cõſtituiſſe. Quod etiã ſẽſiſſe videt̃ Aratus. Dextro nãq; genu nixus: diuerſaq; Aratus
tendẽs Brachia: ſupplicit̃ panſis ad numina palmis Serpẽtis capiti figit veſtigia ſæua. Poſi/
tus ẽ int̃ duos circulos arcticũ: & æſtiuũ: dextro genu arctică circulum finiens: ſiniſtro caput
Draconis opprimere conatus: humeris veluti æſtiuũ circulũ ſuſtinẽs: Occidẽs capite prius q̃
reliquo corpe ad terrã deuenit: & qũ totus occidit q̃ſi pendere pedibus ex arctico circulo
vr̃: exoriẽs aũt pedes prius q̃ reliquũ corpus oñdit: hꝫ ĩ capite ſtellã vnã: In ſiniſtro brachio
vnã: In vtroq; humero ſingulas clare lucẽtes: In manu ſiniſtra vnã: In dextro cubito vnã: In
vtroq; latere ſingulas: ſed clariorẽ in ſiniſtro: In dextro femore duas: In pede vnã: q̃ dr̃ cla/
ra: In ſiniſtra manu qnq;: q̃s nõnulli Pellẽ leonis appellãt. Quidã etiã ſtellã Hercul'eam vo/
Martis ſtella cãt: quæ Martis ſtella dicit̃. Tyrii deũ Herculẽ religioſiſſime colũt: ſed & oĩs ægyptus augu/
ſtiſſima eũ religiõe venerat̃: ꝑpetuo fuiſſe aſſeuerãtes: & ſane alii quoq; an̄ eũ: ut qdã putãt:
& poſt eũ Hercules fuere. Varro tres & q̃draginta Hercules noĩat. Verũ tñ oẽs q robore: ac Varro
fortitudine preſtiterũt: hoc noĩe ab Hercule Alcmenæ filio appellatos fuiſſe affirmat. Poe
tæ eum ob corporis proceritatẽ Poliphagum: hoc eſt multi cibi: et multibibum: hoc ẽ multi
potus fuiſſe aſſerunt. Vnde ortum ẽ prouerbiũ ηρακλῆσ ξενίζεται: hoc ẽ hoſpes ẽ Her
cules: quotiẽs tarditatẽ alicuius ſignificare volumus. Quod ii qui Herculẽ hoſpitio ſuſcipie
bãt: tarde e cõuiuio ſurgere cogebãtur. Hinc eũ: qũ adhuc ĩfãs eẽt: ob nimiã auiditatẽ mul
titudinẽ lactis appetiſſe cõmemorãt: nec cõtinere ĩ ore potuiſſe: quã ob rẽ ex ore ꝓfuſũ cir/
culũ in cælũ deſignaſſe: cãdido colore: quẽ lacteũ vocãt. Alii tradiderunt dormienti Iunoni
ſuppoſitũ Herculẽ fuiſſe: & illã inſciã lac infãti ꝓbuiſſe: ſꝫ qũ expgefacta rem cognouiſſet:
reieciſſe eum a ſe: & ita profuſi lactis ſplẽdorem int̃ ſydera apparuiſſe. Sũt tñ: qui hoc non
cum Hercule: ſed cũ Mercurio Maiæ filio factum velint. Alii dicũt quo tẽpore Ops Satur/

no lapidem pro partu obtulit: iuſſiſſe Saturnum lac ei prebere: quæ qum vbera p̄ſſiſſet: pro
fuſo lacte hunc circulū eē ſignatū. Nos iō Lacteū appellatū hunc circulū exiſtimamus: qđ
eius defluuio velut ex vbere aliquo ſata cuncta lacteſcant. hercules nodum inuenit inexpli/
cabilē: cuius nec initium nec finis agnoſcitur: & ab eo Herculanus nodus appellatur: qualē
eē in Caduceo ſuperius oſtēdimus. Ab hercule Herculeus deducitur: quod modo poſſeſſi/
ui nominis ſignificationē retinet: modo pro forti: & robuſto accipit': ut herculeus homo:
herculea vis: modo pro magno: & immēſo: ut herculeum opus: & herculea ſolicitudo. Her
culeus etiā morbus dicit': Comitialis: q̄ hercules eum morbum paſſus ſit. Vn̄ & ſacer ē ap/
pellatus: & maior morbus propt̄ grauitatē: quoniam homo ſubito concidit: & ſpumæ ore
mouētur: morbuſq; ipſe aut recēs conſumit: aut durat vſq; ad vltimum vitæ diē: & Lunati/
cus: q̄ eum qui interlunio natus ē: hunc morbum fere pati compertum ē. Comitialis aūt iccir
co ē dictus: q̄ hoc morbo laborantes in comitiis maxime detegi ſolebant: interrūpebāturq;
Comitia: quo die aliqs concidiſſet. Serenus. Eſt ſubiti ſpēs morbi: cui nomē ab illo: Quod
fieri nobis ſuffragia iuſta recuſet. Sæpe eteni mēbris atro langore caducis Conciliū populi
labes horrēda diremit. Ipſe deus memorat dubiæ p tēpora lunæ Cōceptū: talis quē ſæpe rui
na profudit. Erāt aūt Comitia conuētus populi a ſimul itando ita appellata. Differtq; Co/
mitium a Concilio: q̄ Comitia ſunt: qum vniuerſus populus conuenit. Conciliū: qum po/
puli pars aliqua adeē videtur. Hinc Calata Comitia vocabātur: quæ pro collegio pontificū
haberi ſolebant: aut regis: aut flaminū in augurandoꝝ cauſa. Ex iiſq; alia curiata erant: alia
Centuriata. Curiata per lictorē curiarum procalari: hoc eſt conuocari ſolebant. Centuriata
per Cornicinē. Item Curiata qum ex cenſu: & ætate. Centuriata qum ex regiōibus: & locis
conſtabant. Item Comitia loca ipſa dicebātur: in qbus ſtans populus Romanus ſuffragia
ferre conſueuerat: hæc & Septa vocabātur. In campo martio incluſa tabulatis ad ſimilitu/
dinē ouiliū: Vnde & Septa aliquādo pro ouilibus ponūtur. Virgilius. Quāuis multa meis
exiret victima ſeptis. & Ouilia pro ſeptis. Lucanus. Et miſeræ maculauit ouilia Romæ. Se
pta etiā vocitata: quæ ad incile opponūtur: ut ſupra diximus. A ſepiēdo aūt Septa dicta. Sē
pire tenere ē: & impedire. a Sepia notiſſimo piſce deductū: que emiſſo cruore atro occultat
iter: atq; impedit: q̄uis ſepia ſit etiā ſcopulus iuxta Athenienſiū littus: ut Herodotus ſcribit.
A ſepio fit Sepes: quæ obiecta introitum prohibet: & Conſeptus: quod veteres etiam Con
ſiptus dixere. & Circūſeptus notæ ſignificationis: & præſepe: de quo ſupra diximus: & Se/
pelio: A quo Sepultus: Sepulchrū: Sepultura: de quibus inferius dicemus. Item Sæpe aduer
bium: quod ſignificat frequēter: q̄ quæ frequētia ſunt: quodamodū ſepem facere videātur:
ſcribiturq; per diphthongon: ut a ſepe ablatiuo differat. Ab eo fit Sæpius & Sæpiſſime. Itē
Sæpenumero: & Perſæpe. Item Spiſſum a ſepium denſitate. Spiſſum eni proprie denſū ſi/
gnificat. Cicero. Et ſi principia tarda ſūt: exitus tamē ipſi ſpiſſi: & producti eē debēt. Hinc
Spiſſitas: & Spiſſitudo pro denſitate. & Spiſſe aduerbiū: denſe. & Spiſſo verbum denſo.
A quo fit compoſitum Inſpiſſo. Aliquādo per antifraſin Spiſſo pro tardo accipit'. Vnde
Perſpiſſo aduerbiū: quod ſignificat tarde. Plautus. Quia qđ bn̄ promittunt aruſpices: per/
ſpiſſo euenit. Id quod mali promittūt præſentaneū eſt. Item a ſepio Præſepio: hoc ē ſepem
añ facio. & Circūſepio: hoc ē facta ſepe circundo. & Interſepio: claudo: iter impēdio. Quī
tilianus. His textis ne vniuerſi mellis effluat pondus: interſepta onera claudūtur: hoc ē in/
terſepta: uel qua effluere mella poterāt: ſepta. A comitio Comitiales dies appellati: ſunt faſti
in quibus cōuenire populus Romanus ſolebat ad ſuffragiū ferendum. Itē Comitiales ho/
mines a morbo Comitiali dicti: qui eodē morbo laborant. Plynius. Fel teſtudinū naribus
illitum comitiales erigit: attollitq;. Ab eo fit Comitialiter aduerbiū. Idem. Folia Heliotro/
pii cōtractionibus medētur: etiam ſi id comitialiter accidat: hoc ē: etiam ſi cōtractiones ſi/
ant ex morbo comitiali. Cōtrahuntur eni nerui hoc morbo: propter quod græci Epilepſiā
vocāt: hoc eſt correptionem. & Epileptici dicūtur: qui eum morbum patiuntur. Hippocra
tes την συνουσίαν εἶναι μικρὰν ἐπιληψίαν: hoc eſt coitūm eē breuem Epilepſiā
i. comitialē morbū: Correptū hoc morbo bis fuiſſe i rebus agēdis Iuliū Cæſarē tradūt: mul
tos p̄terea magnos: et īgenio: & reꝝ geſtaꝝ gloria excellētes viros eodē laboraſſe. Cuius rei
cām Ariſtoteles lōgiſſimo p̄bleumate conat' inueſtigare. Sanari vero hūc morbū exiſtimāt:
iugulati hoīs calido ſāguine epoto. Ita ſæpe miſera auxilia tolerabilia faciūt miſeriora mala
Itē ab hercules Herculides fit Pronymicū nomen: & græca voce Heraclides: & Heraclius.
Heraclides ēt p̄priū nomē ē. Quatuordeci eni heraclidæ noiant' īgenio: ac doctrina iſignes
fuiſſe. Primꝰ Heracleotes ex pōto Euryphonis filius vir diues: q Athenas p̄fectus Speuſip
pū audiuit: et Platonē imitari conatus ē: vtebat' molliori veſte: adeoq; elatus īcedebat: ut At
tici p Pōtico Pōpicū noīarēt: ſcripſit dialogos plures: et tragœdias: p̄ria; eiecto: atq; occi/
ſo tyrāno liberauit. Draconē lōgo tpe nutriuit: moriturusq; cuidā e neceſſariis ſuis mādauit

Left margin notes (with the body line each stands beside):
- Sermus (line 13)
- Virgilius (line 24)
- Lucanus (line 25)
- Herodotuſ (line 28)
- Cicero (line 35)
- Plautus (line 38)
- Quintilia. (line 40)
- Plynius (line 44)
- Idem (line 45)
- Hipocra/tes (lines 48–49)
- Ariſtoteles (line 52)

Right margin notes (with the body line each stands beside):
- Nodus herculis (line 4)
- Herculeus (line 5)
- Herculeꝰ morbꝰ (line 8)
- Sacer morbus (line 9)
- Maior morbus (line 10)
- Lunaticus mor/bus (lines 11–12)
- Cōitial' morbus (line 13)
- Comitia (line 16)
- Concilia (line 17)
- Calata comitia (line 18)
- Comitia curiata (line 19)
- Comitia centuri/ata (lines 20–21)
- Septa (line 23)
- Ouilia (line 24)
- Sepio (line 26)
- Sepia (line 27)
- Sepes Cōſeptus (line 29)
- Conſiptus (line 30)
- Sæpe (line 32)
- Spiſſum (line 34)
- Spiſſitas (line 36)
- Spiſſitudo (line 37)
- Spiſſe Spiſſo (line 38)
- Perſpiſſo (line 39)
- Præſepio (line 40)
- Circūſepio (line 41)
- Interſepio (line 42)
- Comitiales dies (line 43)
- Cōitiales hoīes (line 44)
- Epilepſia (line 47)
- Epileptici (line 48)
- Herculides (line 54)
- Heraclides (line 55)
- Heraclius (line 56)

ut corpus occulēt:Draconeq̧ ſupra lectū poneret quo cū putaret ad deos migraſſe. Secūdus Heraclides huius cōciuis fuit:q Pythicas nugas cōſcripſit. Tertiꝰ Cumanus:q libros ædidit de arte Rhetorica. Quartus Alexandrinus Perſicarū rerū ſcriptor. Quītus Barzileites dialecticus:q aduerſus Epicūrū ſcripſit. Sextus medicus Tarētinus. Septimus Poeta. Octauus ſculptor Phocēſis. Nonus Epigrāmatū ſcriptor argutus. Decimus Magneſius: q Mithri/datica ſcripſit. Vndecimus Alexandrinus grammaticus. Duodecimus Epheſius rhetor. Tertiuſdecimus Aſtrologus. Quartuſdecimus Byzātius:qui philoſophiā Corinthi docuit. Itē

Heracleon
Timalos
Nympea
Ropalon

ab hercules Heracleon herba:quæ & Timalos a Boetiis vocatur:& Nymphea:& Ropa/lon:naſcit' in aquoſis:foliis magnis:& in ſumma aqua:& aliis ex radice prodeūtibus: flo/re lilio ſimili:& qum defluerit capiti papaueris. Laudatiſſima in Orchomeno et Marathone Boetiæ naſcit'. Tradūt hāc ex Deianiræ ſanguine procreatā. Nam qum Deianira ob Zelotypiam erga Herculem:cētauri veſtem ei miſiſſet:cuius vi peſtifera in furorem actus Her/cules ſeſe in rogum deiecit. Doloris impatientia percita Deianira ſeſe illius claua interfecit quam græci ῥόπαλον vocāt. Ex eius ſanguine mox nata ē herba:quā diximus: radice clauæ ſimili: itaq̧ a nympha Nymphea appellata eſt:ab Hercule:erga quem Zelotypia exarſerat:Heracleon:a claua:quam græci Rhopalon vocant:Rhopalon eſt appellata:ideo eos:q ſuccum eius bibant:duodecim diebus coitu genitura q̄ priuari affirmant. Fructū huius her/bæ Boetii Madona vocāt: & radicem ſole ſiccant: qua geniturā p quietem exeuntem: & alui fluxum reprimunt. Galenus. ἐπέχει γάρ τα τησ γαςρὸς ράματα καί ἱπὲρ/ματα τοῖς ὀνείρογμοῖς. Eſt & alia herba: quæ Heracleon ſyderion dicit': & ipſum ab Hercule inuētum caule tenui digitorū quatuor altitudine:flore puniceo: foliis coriādri iuxta amnes:& lacus naſcēs:& oīa vulnera ferro illata efficaciſſime ſanās. Item Heracleon aliud ab eodē inuētum tradūt:qd' Origanū heracleoticū ſilueſtre nūcupari diximus:qm̄ eſt Origano nō diſſimile:eſtq̧ e panacis genere:de qua ſupius differuimus. Apollinaris quoq̧ inuēta ab Hercule memorat': quæ apud Arabas Altercum: ſiue Altercagenū: apud græcos Hyoſcyamos:hoc ē Faba porcina appellat'. Plura eius genera. Vnū nigro ſemine: foliis pene purpureis:ſpinoſum:vulgare:candidius:& fruticoſius:altius papauere. Tertii ſemen Cotoneis fere ſimile:oīa in ſaniam gignūt:& capitis vertigines. Quartū genus molle:lanuginoſum:pinguius cæteris:cādidi ſeminis:in maritimis naſcens:hoc recepere medici. Vſus ſemi/nis & per ſe:& ſucco expreſſo. Cōſtat etiam foliis mētem corrumpi ſi plura quam quattuor bibātur:fit ex ſemine oleū:quod & ipſum auribus infuſum territat mētem:mirifice tamē cōtra venenum prodeſt:adeo cōſtat etiam venena prodeſſe. Item ab hercules Hercule:& Hercle: & Mehercules: & Mehercule iurandi aduerbia. Solebant aūt viri ſoli per Herculē iu/rare:nec vnq̄ per Caſtorem:e contrario vero mulieres per Caſtorem iurabant. Per Hercu/lem aūt deierare eis nō licebat:cuius rei ratio erat:ꝙ Herculano quoq̧ ſacrificio abſtinebāt mulieres:quoniam qum Hercules boues Geryonis per agros Italiæ duceret:ſitienti aliquā/do:& aquam a quadam mulieri petēti: Reſpōſum ē:ſe aquam nō poſſe præſtare:qd' fœmi/narum deæ: quam græci Δεcν γυναίκειαν vocāt:celebraretur dies:nec ex eo apparatu viros guſtare fas eēt. Propter qd' facturus hercules ſacrificium:deteſtatus ē præſentiam fœ/minarū:& Poticio ac Pinario ſacrorum cuſtodibus iuſſit:ne vnq̄ mulierem intereē pmit/terēt. Nuſq̄ igit' inuenire ē apud probos ſcriptores aut me hercules fœminā dicere: aut me

Me Caſtor
Aedepol

Caſtor virum. Edepol aūt:quod iuſiurādum per Polucem ē:& viro:& fœminæ commune fuit. Quāuis M. Varro affirmet antiquiſſimos viros:neq̧ p Caſtorē: neq̧ p Pollucem deierare ſolitos:ſed id iuſiurādum fuiſſe tātum fœminarum:paulatim tamē inſcitia antiquitatis iurare viros per pollucē cœpiſſe. Quidam Aedepol dictum volūt quaſi p ædem Pollu/cis. Item Pol:& Perpol:& ſimilit' Caſtor:& Mecaſtor:& per ecaſtor:quaſi per ædem Ca/ſtoris. Cauſam cur viri per Caſtorē:& Pollucem non iurēt:ſed tm̄ fœminæ:hāc quidam eē affirmāt:ꝙ helenes ſororis ſuæ gratia id fecerint:qd' vix frater pro fratre feciſſet:merito igitur mulieres eorum teſtimoniū implorare viſæ ſunt:q in genus ſuū ſeſe tam ꝓpitios exhibu/iſſent. Illud quoq̧ in ſacris herculis obſeruatum ē:ut nō cubādo:ſed ſedēdo epularēt'. Cor/nelius balbus apud arā maximā obſeruatū:ne lectiſterniū fiat. Cuſtodit' ī eodē loco: ut oēs

M. Varro

Aedes hercul' victoris

opto capite ſacra faciāt:qd' fit ne qs in æde dei habitū eius imitet'. Nā ipſe in opto capite ē. Fuerunt autē Romæ ædes duæ Victoris herculis: vna ad portā Trigeminam. Alter in foro Boario. Varro. Ideo victorem herculem putat cognominatum:ꝙ omne genus animalium vicerit. Alii tradūt. M. Octauiū herrenum prima adoleſcētia tibicinem eē. Poſtea vero arti ſuæ diffiſum inſtituiſſe mercaturā:& re bn̄ geſta decimam herculi ꝑſoluiſſe. Poſtea qum nauigās hoc idē ageret:a ꝑdonibus circūuētū fortiſſime repugnaſſe:victoreq̧ receſſiſſe. Ap/paruiſſe ei ī ſōnis herculē:& ſua opa ſeruatū docuiſſe: Proinde Octauiū īpetrato a magiſtratibus loco ædē ei:& ſignum ſacraſſe:victoreq̧ inciſis lr̄is appellaſſe:dediſſeq̧ ei epitheton:

Varro
M. Octauium herrenū

quo ſimul:& veterum victoriarum:& nouæ memoria cõtinẽtur. Quidam etiam Heracli- Heraclitus
tum ab Hercule deductum opinãtur. Fuit Epheſius philoſophus Eliſonis: ſiue ut alii dicũt
Herationis filius: animo nimis elatus: & omnes cõtemnẽs. Homerum dignum dicebat: qui
de certaminibus eiiceretur: & colaphis cæderetur: nullumq; præceptorem habuiſſe ſeſe: ſed
per ſe omnia didiciſſe gloriabatur. Scripſit de re pub. & iis: quæ ad deos pertinẽt. Librũq;
in templo Dianæ repoſuit: obſcure ſcriptum: ut ſoli docti poſſent intelligere: ne ſi in vulgi
noticiam deueniret: cõtemptui haberetur. Accedere ad Darium Perſarum regem: benigne
eum inuitantẽ noluit: verum in mõtana ſeceſſit: vbi herbas tm̃ depaſcẽs: incidit in morbum
aquæ inter cutis: ꝓpter quod in vrbem aliquãdo reuerſus ſciſcitabatur medicos per enigma
ta: an poſſet ex imbre ſiccitatem facere: quibus minime intelligẽtibus præſepe ingreſſus Bu-
bulo fimo ſe obruit: ratus ſe eo calore ſiccare humorem poſſe. Sic annũ ætatis ſuæ ſexageſi-
mum agẽs: interiit. Fuerũt & alii quattuor Heracliti. Primus poeta Lyricus. Secũdus Hali
carnaſeus ſummæ vir elegãtie. Tertius Leſbius: qui Macedonum ſcripſit hiſtoriam. Quar
tus vir ridiculus. Heracleæ quoq; quinq; fuiſſe legũtur præ cæteris inſignes: vna in radicibus Heracleæ
Oetæ montis: in plano ſita: quam Aſaris flumẽ abluit. Alia in Propontide quæ prius Pe- Aſaris
rinthus vocabatur: in qua Amphitheatrum fuit: vnum e ſeptem ſpectaculis orbis terrarum. Perinthus
Tertia in Ponto Boetiorũ Colonia. Quarta de q̃ ſupra diximus: iuxta hoſtia Rhodani.
Quinta in Campania Italiæ: quæ & Herculaneum dicta eſt: incũbens mari iuxta Pompe- Herculaneum
ios: & promontorium habens mirũ in modum ventis afflatum: quos vocãt Eteſias: propt
quod ſaluberrimum ibi eſſe aerem conſtat: hanc vrbẽ tenuerunt Oſci: ſicut Pompeios: quos Pompeii
Sarnus amnis abluit: Poſtmodum thuſci: & Pelaſgi: Deinde, Samnites: eratq; nolæ: & Nu Sarnus
ceriæ emporiũ: nõ longe a monte Veſuuio: qui amœniſſimis agris incolitur excepto cacu- Veſuuius
mine: Id magna ex parte planiciem habet: ſed ĩfructuoſum eſt: & cinere ſcatens: cauernoſa
præ ſe ferens antra plena aduſtis lapidibus: ut facilis coniectura ſit: ea loca quondam arſiſ-
ſe: ſed defeciſſe flãmas ceſſãte materia. Duo præterea in Italia portus ab Hercule nomẽ ſor- Portus Herculis
titi ſunt: Alter in Brutiis iuxta Hipponem Locrorum oppidũ: quod poſtea obtinuere Ro Hippo
mani: & mutato nomine Vibonẽ Valentiam appellauere: Ad hũc locũ Proſerpinam e Si- Vibo Valẽtia
cilia ad legẽdos flores veniſſe exiſtimãt: quoniã amœniſſima regio eſt: & floridiſſima pra-
ta: hinc apud matronas cõſuetudo inualuit: ut collectis ex floribus coronas texant: quoniã
diebus feſtis emptas geſtare: vitio datur. Alter in Liguriæ finibus: ac Thuſciæ: qui dicit̃ por
tus Herculis Monoeci: nõ longe a populo viaſinus eſt: in quo tumulus ſublimis: vbi ædifi-
catũ eſt oppidũ: ſub quo portus Herculis Monoeci: ſiue portus Monoecius habet enĩ tem-
plum Herculis cognomẽto Monoeci: qm̃ is in eo habitet ſolus: eſt quippe ſtatio quædã nõ
multarum: nec magnarũ nauiũ capax. Fecit Polydetus Sicyonius Ageladis diſcipulus no-
biliſſimus artifex Herculem: qui Romam trãſlatus fuit: Anthæum a terra ſuſtinẽtẽ: & My
ron Eleuthris natus alter Ageladis diſcipulus Herculem alterum: qui ob nobilitatẽ operis
apud Cyrcũ maximũ in æde Pompeii magni collocatus fuit: & Eurycrates Lyſippi Sicyo
nii filius Herculem Delphis: omnes ex aere. At Zeuſis Heracleotes Herculem infãtem pin-
xit Dracones ſtrangulãtem Alcmena matre corã pauẽte: & Amphitryone admirãte: hic no
biliſſimus pictor fuit cũ quo qum Parrhaſius alter excellẽs pictor in certamẽ deſcẽdiſſet: de
tulit vuas pictas tanto ſucceſſu: ut in Scenã aues aduolarint. At Parrhaſius lintheũ pictum
traditur detuliſſe: ita veritate rep̃ſentata: ut Zeuſis alitum iudicio tumens flagitarit: remoto
tandẽ linteo picturam oſtendi: intellectoq; errore palmã conceſſerit ingenuo pudore: quo-
niam ipſe aues fefelliſſet: Parrhaſius aũt ſe artificem. Pinxit & Parrhaſius Herculem in ta-
bella: q̃ qum Rhodi eẽt: ter fulmine ambuſta: nec vnq̃ oblitterata: hoc ipſo miraculũ auxit.
Itẽ Vlyxes nobiliſſimus pictor: q ſe Abrodiætũ: qđ græce ſignificat delicatũ: atq; elegãtẽ co Abrodietus
gnominauit: Herculẽ Lyndi fecit: talẽ a ſe hũc pictũ aſſeuerãs: q̃lẽ ſæpe in qete vidiſſet. Apel
les quoq; q pictura oẽs ſupauit: Herculẽ auerſũ pinxit: q Romæ ĩ Antoniæ tẽplo viſus ẽ: cu
ius faciẽ oñdere potius ars q̃ promittere videbat̃. Itẽ Artemõ Herculẽ pinxit cũ Deianira
laſciuiẽtẽ: & Alterũ Herculẽ: ab Oeta mõte exuta mortalitate cõſẽſu deoꝝ in cælũ eũtẽ. Itẽ
Laomedõtis circa Herculẽ & Neptunũ hiſtoriã: q̃ tabellæ int̃ eas: q̃ in porticibus Octauiæ
fuerũt: nobiliſſimæ habitæ ſũt. At Nicearchus pinxit Herculẽ triſtẽ ĩſaniæ pœnitẽtia: ꝑ quã
vxorẽ: & filios occiderat: Sʒ ĩ maxima admiratiõe fuit Herculis ex marmore ſtatua a Mne
ſtrato fcã: quã viuã iudicare ſpectãtiũ oculi cogebãt̃. Viſus etiã fuit ĩ Pãtheo Agrippæ tẽplo
Rome Hercules e marmore humi ſtãs ſingularis admiratiõis: ad quẽ pœni oib9 ãnis hũana
victĩa ſacrificare cõſueuerãt: ita oẽs artifices hũc maxĩe int̃ oẽs deos eligebãt: quẽ ꝑpetua me
moria celebrẽ toto orbe reddere conarẽt̃: qn et Chorĩthiis vaſis ĩprimi a veterib9 ſolebat.
Martialis Mar. de Herc. Corĩthio Elidit gemĩos ĩfãs: nec reſpicit ãgues. Iã poterat teneras hydra timẽ
Idem man9: et ẽt figulinis opibus. Idẽ de Herc. fictili. Sũ fragil: ſʒ tu moneo ne ſperne ſigillũ. Nõ

Leo pudet Alciden nomē habere meum. LEONEM NEMEES. Leonem ſiluæ Nemeæ de
quo ſupra diximus. Leo generoſiſſimus eſt omnium animalium: tum præcipue: quum colla:
armoſq; veſtiunt iubæ: quod ætate accidit iis: qui e leone concepti ſunt. Naſcuntur quippe:
ex Pardis: qui iubis carent: præſertim in Africa: vbi propter penuriam aquarum ad paucos
amnes multitudo ferarum cōuenit. Ideo multiformes ibi animalium partus mutuo ſeſe miſ
centibus diuerſorum generum animalibus: Vnde ortum ē illud prouerbium: Semper ali/
quid noui Africam afferre. Alexander magnus noſcēdi naturas animalium deſiderio inflā
matus Ariſtoteli philoſopho in omni diſciplinarū genere excellēti: ſcribendi de iis prouin
tiam delegauit: ei aliquot millia hominū in totius Aſiæ: & Græciæ tractu parere iuſſit: qui/
bus venatus: aucupia: piſcationes curæ eſſent: quiq; viuaria: armenta: aluearia: piſcinas: auia
ria haberēt: ne quid vſq; genitum ab eo ignoraretur: Hos igitur percūtando quinquaginta
Natura leænæ illa de animalibus præclara volumina ſcripſit. In iis ergo Ariſtoteles tradit Leænam primo Ariſtoteles
fœtu quinq; catulos parere: Secūdo quattuor: ac per ſingulos annos vno minus. Poſtq̃ ve
ro vnum tm̄ pepererit: ſterileſcere: Atqui fœtus ipſos initio informes: ac minimas carnes eē
magnitudine Muſtelarum: ac niſi bimeſtres moueri: ſemeſtres vix ingredi poſſe. In Europa
Neſtus aūt inter Acheloum tm̄: de quo ſupra diximus: & Neſtum Thraciæ amnem iuxta Abdera;
Pangeus fluentem: & Pangei montis ima ambientem: vbi Diomedes hoſpites ſuos equis apponere Diomedes
ſolebat: leones reperiri: ſed longe præſtātiores iis: quos Africa: & Syria nutrit. Leonū duo
genera eſſe: Compactile: et Breue criſpioribus iubis: hos timidiores eſſe: q̃ longo ſimpliciq;
villo: illos vulnerum eſſe cōtemptores. Vrinam mares crure ſublato reddere: quemadmodū
canes: hanc grauem odore eſſe: nec minus halitū: Raro hoc animal potare: veſci alternis die
bus: Poſt ſaturitatem aliquando triduo ieiunare. In mādēdo quæ poſſint ſolida deuorare.
Quando aluus grauatur: inſertis in ora vnguibus ſpōte protrahere. Idem etiam facere poſt
ſatietatem: quādo eſt fugiēdum: longitudinem vitæ eorum ex eo apparere: quod pleriq; dē/
tibus defecti reperiūtur. Polibius ſcribit in ſenecta ab iis hominē appeti: quoniā ad pſequē/ Polybius
das feras nō ſuppetant vires. Tūc obſidere Africæ vrbes: eaq; de cauſa cruci fixos ſe vidiſſe
ut cæteri metu ſimilis pœnæ abſterrerentur a noxia. Leones tantum ex feris clæmentia vtū/
tur in ſupplices: proſtratis parcunt: Vbi ſæuiūt: in viros prius q̃ in fœminas fremunt: Infan
tes nō attingunt: niſi in magna fame. Eorum animi index eſt cauda: ſicut equorum aures.
Vim ſūmam in pectore habent. Satiati innoxii ſunt. Generoſitatē in periculis maxime oſtē
dunt: ſpernentes tela: & ſe terrore ſolo diu tuentes: ac veluti cogi: ad ſæuiēdum ſeſe teſtantes
Vrgēte canum: ac venatorum magna vi contemptim reſiſtunt: cædūtq; in campis. Vbi vir/
gulta ac ſiluas penetrauerint: acerrimo curſu ferūtur: quaſi turpitudinē latebris tegētes. Vul
nerati mira obſeruatione percuſſorem nouerunt: & in quantalibet multitudine appetunt.
Eum vero qui tela quidem miſerit: ſed non vulnerauerit: correptum ſternunt: nec vulnerant
Moriētes humum mordent: & dant lachrymam læto. Quum pro catulis fœtæ dimicant: aci
em defigunt in terram: ne venabula expaueſcant. Carent dolis: nec limis intuentur oculis:
nec ita videri volunt. Timet tamē tam ferox animal rotarum orbes circumactos: & currus
inanes: & criſtas: cantuſq; gallinaceorum: ſed maxime ignes. Aegritudinem faſtidii tm̄ ſen/
tiūt: in qua medetur eis cōtumelia: & annexarum eis ſimiarum laſciuia in rabiem agit. Gu/
ſtatus deinde ſanguis remedio eſt. Illud quoq; admiratione dignum: qđ cōdito in corpo/
ris vaginas vnguiū mucrone gradiūtur: & aduerſis falculis currunt: ne frangātur: hebeten/
turq; vngues: quos nō niſi appetendo protendūt. Idem quoq; & Pardi: & Pantheræ faciūt
Plurium leonū ſimul pugnam primus Romæ ædidit Scæuola Publii filius ī ædilitate curu/ Scæuola
li. Centum iubatorum. Primus omnium. L. Sylla: qui poſtea dictator fuit: in prætura: poſt L.Sylla
quem Pompeius magnus habuit in circo. cccxv. Cæſar dictator quadringētos. Capere eos Pompeius
quondam difficile fuit & non niſi foueis. Principatu Claudii Cæſaris caſus rationē docuit C.cæſar
tam generoſo animali certe ignominioſam: paſtoris getuli ſago contra irruentis ipetū obie/
cto: qđ ſpectaculum mox ī harenā trāſlatū eſt: tāta illa feritate ſupra quā dici pōt torpeſcēte:
capite q̃uis leui iniectu op̄to ita: ut liget' nō repugnās: veluti vis oīs cōſtet ī ocul'. Ex quo fit
minus mirū: qđ dicit' a Lyſimacho ſimul incluſo iuſſu Alexandri ſtrāgulatū leonem. Iugo
ſubdidit eos: primuſq; ad currus iunxit Romæ: quo etiam per Italiam vectus eſt. M. Anto
nius bello ciuili: malo quodam præſagio: qđ etiam generoſi ſpiritus poſſet iugum ſubire.
Primus leonem tractare auſus eſt: et oſtēdere māſuefactum Hanno Carthaginēſis: propter
qđ dānatus fuit: q nihil nō perſuaſurus vir tam artificis ingenii videretur: & male ei credi
libertas: cui feritas vſq; adeo ceſſiſſet. Extāt clæmētiæ leonū complura exēpla. Mētor Syra/
cuſanus in Syria: quum forte leoni obuiaſſet: ſeſe ſupplicit' volutāti: & quacūq; fugeret ſe op/
ponēti: lābētiq; veſtigia q̃ſi adulari vellet: licet initio pterritus: aiaduertit tādē in pede eius tu
morē: vulnuſq;: & extracto ſurculo cruciatu aial liberauit. Helpis quoq; natione Samius in

Africam naue delatus:qum forte iuxta littus minaci hiatu leonē conſpexiſſet: arborem fu/ga petiit:libero patre inuocato:ut præcipuus votorum eſſe locus ſolet:vbi nullus ē ſpei: ſed nec fugienti:qum poſſet:fera inſtiterat:& procumbens ad arborem:hiatu quo terruerat:mi ſerationem quærebat.Oſſis fruſtum auidiore morſu adhæſerat dētibus:& qum ob id paſci nō poſſet:in edia ſimul:ac dolore cruciabatur.Deſcēdit tandem ille ex arbore:& fragmen tum ex ore leonis euulſit:quem tradunt q̄diu nauis ea in littore ſtetit:retuliſſe Samio gra/tiam venationis partem quottidie afferēdo:ob quam cauſam libero patri templū in Samo Helpes ſacrauit:quod græci σοωτηρὸσ νεὼς Διόνισου.i.ſaluatoris templū Dionyſii appellauere.Sed lōge mirabilius eſt:ꝙ Appion:qui Polihiſtor appellatus ē: ſeſe Romæ in circo maximo vidiſſe teſtatur.In iis ludis inquit Leonum immanitas admirationi fuit:in/ter quos vnus erat corporis impetu:& vaſtitate:terrificoq;: ac ſonoro fremitu:& toris: co/miſq; ceruicum fluctuantibus:qui animos:oculoſq; omniū in ſeſe conuerterat.Introductus quoq; inter alios pluris ad pugnam beſtiarum Dacus quidam fuerat: ſeruus viri cōſularis: cui Androdus nomen erat:hunc ille leo vbi procul aſpexit:repēte quaſi admiratus ſubſtitit Deinde ſenſim:ac placide veluti noſcitabūdus ad eum acceſſit:tum caudam inſtar adulan/tium canum clæmēter:ac blāde mouēs:hominis ſeſe corpori adiūgit:cruraq;:& manus eius prope iam exanimati metu lingua demulcet.Androdus inter illa tā atrocis feræ blandimē/ta ammiſſum animū recuperat:paulatimq; oculos ad cōtuēdum leonem refert. Tum quaſi mutua recognitione facta veluti lætos: ac gratulabūdos leonem: atq; hominē viſos fuiſſe. Qua re maximos populi clamores fuiſſe excitatos.Acceꝛſitumq; a Cæſare Androdum: & cauſam cur tam atrox belua ſibi vni peperciſſet:interrogatum.Ibi rem miram:& vix credi bilem Androdum narraſſe.Qum prouintiam Africam pro conſulari iperio dominus eius teneret:iniquis eius:& quottidianis verberibus ad fugam coactum ſe fuiſſe:& ut a domino terræ illius præſide tutiores latebræ forent:in harenarum ſolitudines cōceſſiſſe:eo conſilio: ut ſi cibus defuiſſet:aliquo modo mortem appeteret.Tum medio:ac flagranti ſole ſpecum quādam nactum remotam:ac latētem in eam ſe recōdiſſe: nec multo poſt ad eā veniſſe hūc leonem:pede vno debili:atq; cruento:edentem gemitus:& dolorem: ac cruciatum vulneris præ ſe ferentem.Territum ſeſe:ac pauefactū primo aſpectu.Sed poſtq̄ introgreſſus leo ha/bitaculum illud:ut re ipſa apparuit:ſuum: delitēſcētem conſpexit: mitem ac manſuetum ad ſe acceſſiſſe:ſublatumq; pedem:quaſi petendæ opis gratia porrexiſſe.Ibi ſtirpem ingētē ve/ſtigio pedis eius inhærētem euulſiſſe:cōceptamq; ſaniem expreſſiſſe:& ſine vlla iam formi/dine exiccaſſe: ac deterſiſſe cruorem. Quo facto leuatum dolore leonem pede in manibus eius poſito recubuiſſe: & paululum indulſiſſe quieti. Poſtea vero ex eo die totum trienniū ſe:& leonem in eadem ſpecu:eodemq; victu vixiſſe.Quippe leonem e feris quas venabatur opimiora membra ad ſpecum ferre ſolitum:quæ ipſe quoniam ignis copia non eſſet:meri/diano ſole torrēs epulabatur.Sed vbi eum vitæ illius ferinæ moleſtia cepit:leone venatū ꝓ/fecto ſpecum reliquiſſe:& tridui viam permenſum viſum a militibus:atq; apphenſum fuiſ/ſe:& ad dominum ex Africa Romā deductum.Hunc ſtatim rei capitalis damnandum:ob iiciendumq; beſtiis curauiſſe:percepiſſe ſe iam hunc quoq; leonem olim ſuum fuiſſe captū: & Romam perductū:gratiam ergo ſibi beneficii:ac medicine retuliſſe.Quæ qum Andro dus narraſſet:dimiſſum ſtatim a pœna abſolutum fuiſſe:leonemq; ei ſuffragiis populi do/natum: quem poſtea loro tenui reuinctum per vrbem ducere viſus eſt: donantibus paſſim ipſum ære:Leonem vero omnibus vario flore ſpargentibus:ac ſimul clamantibus:hīc ē leo hoſpes hominis: hic eſt homo medicus Leonis. Leones in Syria nigri naſcuntur: ut tradit

Ariſtoteles Ariſtoteles:& in Aegypto:qui Formicæ dicuntur:de quibus ſupra diximus. Leones coeūt auerſi:quemadmodum Lynces: Cameli:Elephanti:& Rhinocerotes: & Tigrides. A leo/ ne terreſtri marinus quoq; Leo appellatus eſt ex cancrorum genere:de quo ſupra diximus. Leo marinus Item Camæleon quaſi paruus Leo.Naſcit̄ in India figura:& magnitudine lacerti:niſi cru Chamæleon ra eſſent recta:& excelſiora:Latera ventri iungūtur:ut piſcibus:& ſpina ſimili modo. Emi net roſtrum ſimile Suillo cauda prælonga in tenuitatem deſinens: & implicans ſe viperinis orbibus:vngues adunci:motus tardior:ut teſtudini:corpus aſperum:ut Crocodillo: oculi in receſſu cauo prægrandes:& corpori concolores: nunquā eos operit: nec pupillæ motu: ſed totius oculi verſatione circumaſpicit ipſe excelſus hianti ſemper ore. Solus animalium nec cibo:nec potu alitur:nec alio q̄ aeris alimento.Circa Caprificos ferus:alioquin inno/xius:& coloris natura mirabilior.Mutat nanque eum ſubinde & oculis:& cauda: & toto

Ouidius corpore.Redditq; ſemper quemcūq; proxime attingit:præt̄ rubrū:candidūq;.Ouidius.Id quoq; qđ vētis aīal nutritur:et aura:Protinus aſſimilat texit quoſcūq; colores.Defūcto pal lor ē.Caro in capite:& maxill:& ad cōmiſſum caudæ admodū exigua:nec alibi toto cor/pore:Sāguis i corde:et circa oculos tm̄:Viſcera ſine ſplene:hibernis mēſib9 latet:ut lacerta.

Democritus philoſophus peculiare volumen de Chamæleonte ædidit: plenū mēdaciis: nec | Democritꝰ
alia cauſa legēdum: q̄ ut ad riſum excitemur. Inter cætera vim eius eſſe maximā ſcribit con/
tra Accipitrū genus: Detrahere enī ſuperuolātem ad ſe: & volūtarium præbere lacerandū cæ
teris animalibus. Caput eius: & guttur: ſi roboreis lignis vratur: magnorū imbrium: ac to/
nitruum cōcurſus facere. Linguam ſi viuēti exempta ſit: ad iudiciorum euētus pollere: Cau
Chameleon — da flumina: & aquarū impetus ſiſti: Ab hoc & Chamæleon herba appellata ob varietatem
foliorum. Mutat enim cum terra colores: hic niger: illic viridis: alibi cyaneus: alibi croceus:
& aliis coloribus. Duo eius genera Marem dicūt: cui flos purpureus eſt: Fœminā cui vio/
laceus: Vno naſcūtur caule cubitali. Craſſitudine digitali. Quidam Buphonem nomināt.
ꝙ a bobus deuorata Angina eas necat. Græce quippe βουσ Bos dicitur: φόνοσ mors.
Alii Cynozoon vocant: ꝙ fœtore eius Ricini e canum auribus decidant. κύων enim ca/
nis eſt. ὄζειν fœtere. Chamæleonem quidam Ixion vocant: ꝙ quibuſdam in locis viſcum
gignit album ſub alis foliorum: maxime circa canis ortum: Apud græcos enim ἰξὸσ viſcū
dicitur. Cum hac herba idem Democritus ſcribit ſiniſtrum pedem Chamæleontis torreri ī | Democritꝰ
furno: additoq; vnguēto in paſtillos digeri eos in ligneo vaſe conditos præſtare: ut qui ge/
rit: omnino ſit inuiſibilis. A leone etiam Leontophonos dicitur: de quo ſuperius diximus
Lentophonos — paruum animal: nec alibi naſcens: q̄ vbi leo naſcitur: quo guſtato ſtatim leo expirat. Iccir/
co corpus eius aduſtū aſpergūt aliis carnibus polētæ modo: & ita leonibus inſidiant̄: ac eti
am cinere necant. Nō immerito igit̄ hoc odit leo: viſumq; dilaniat: & citra morſum exani
Leontopetalon — mat. Ille cōtra vrinā ſpargit prudēs hanc quoq; leoni peſt ferā eſſe. & Leontopetalon her/
Ropadion — ba: quā alii Rhopadion vocāt: folio braſſicæ: caule ſemipedali: leni: cuius ſemen in cacumi
ne: inſiliquis ciceris modo: radix rapæ ſimilis: grādis: nigra: naſcit̄ in aruis. Radix aduerſa
Leoncopodion — tur omniū ſerpentium generibus: ex vino pota: nec alia res celerius proficit. Et Leoncopo/
Lithoron — dion alia herba: quam & Lithoron: & Dorypetron: & Toropetron vocant: caulibus velu
Dorypetron — ti roſæ capita ſuſtinēs. naſcitur in cāpeſtri: & gracili ſolo. Semen eius lymphatica ſomnia fa
Toropetron — cere dicitur. & Os leonis alia herba florem faciēs purpureū pulchrum. Columella. Narciſ/ | Columella
Os leonis — ſiq; comas: & hiantis ſæua leonis ora feri. Item a leo Leæna: quæ & Lea dicitur. Virgilius. | Virgilius
Leena Lea — Catulorum oblita Leæna. Lucilius. Irritata Leæ iaciebant corpora ſaltu: & Leoninus: & | Lucilius
Leoninus Leo — Leo: Leontius: Leogoras: Leodamus: Leocrates ſculptor īſignis: Leocritus: Leonides no/
Leontius — bilis ſparta: deinde Lacedæmoniorum rex: q aduerſus Xerſen pene incredibilia egit. Item
Leogoras — Leonides alius pædagogus Alexandri. Leoſthenes: Leoſtratus: Leochares propria nōia.
Leodanus — Item Leopardus: qui ex leone: & panthera natus eſt: uel ex pardo: ac Leæna nigris maculis
Leocrates — leoninam pellem diſtinguētibus. Pardus animal eſt: cuius fœmina Pardalis dicit̄. & Pan/
Leopardus — thera: quaſi tota fera: quippe πᾶν græce totum dicit̄. θὴρ fera. Sæuiores in hoc genere ſūt
Pardus Pardal' — fœminæ: q̄ mares: Numeroſæ in hircania: minutis orbiculis ſuper pictæ: ita ut ocularis ex
Panthera — fuluo circulis: uel cærulea: uel alba diſtinguat̄ tergi ſuppellex: & earū colore mirū in modū
Variæ — quadrupedes omnes ſolicitātur: ſed capitis toruitate terrētur. Quapropter occultato capite
reliqua dulcedine inuitatas corripiūt: diſcernuntur a maribus ſolo cādore. A noſtris Variæ
appellātur. Sūt qui tradāt iis in armo ſimilem lunæ eē maculam creſcētem in orbes: & pari
modo cornua cauātem. Primus Scaurus ædilitate ſua Varias cētum quinquaginta in vrbe | Scaurius
oſtēdit: Deinde Pompeius magnus quadringentas decem: Diuus Auguſtus quadringentas | Pompeius
viginti: hoc ſolum ex omnibus animalibus odoratum eſſe affirmāt. A pardali Pardalian/ | Auguſtus
Pardaliāches — ches deducitur: hoc eſt aconitum: ꝙ Hircani hoc gramine carnes ut diximus: illinūt: & per
ſemitarum compoſita ſpargentes exhibent: quarū fauces hoc cibo hauſto Angina obſiden
Camelopardal' — tur. Item a pardali Camelopardalis animal: quod Nabin æthiopes vocāt: collo ſimilē equo
Nabis — pedibus: & cruribus boui: Camelo capite: albis maculis rutilum colorem quadam Panthe
rarum ſimilitudine diſtinguētibus. Primus cæſar dictator Circēſibus ludis eam Romæ oſtē
Ouis — dit. Poſtea frequēter viſa eſt aſpectu magis q̄ feritate conſpicua: & ob id a quibuſdā Ouis
Camelus — appellata. Camelus notū animal ē: paſcitur inter armēta in oriente: duo genera ſunt Bactriæ
Dromedarii — & Arabiæ. Differūt ꝙ illa bina habent tubera in dorſo: vulgo nunc Dromedarios vocant:
hi ſingula: & in pectore alterum: cui incubant. Dentium ſuperiore ordine carent: ut boues:
exercētur dorſo: ut iumenta: & equitatu in prœliis. Velocitate equos excedūt. Sed ſua cuiq;
mēſura ē: ſicut vires tactis poplitibus proſternūt ſeſe: atq; ita onerātur. Poſtq̄ qd̄ ſatis ē acce
perūt: ſurgūt: nec vltra aſſuetum procedūt ſpatium: nec plus inſtituto onere recipiūt: Odiū
aduerſus equos naturale gerunt. Sitim quatriduo tolerant: implēturq;: quum bibēdi occaſio
eſt: & in præteritum: & in futurum. Aquam prius cōculcatione obturbāt: aliter nō gaudent
potu. Viuunt quinquagenis annis. Multi etiam cētenis. Veneris rabiem: & ipſi ſentiūt: pro
pterea etiam fœminas caſtrāt: Ita fortiores negato coitu fiūt: & bello aptiores: Colorē ha
Camelinus color — bent pullum: atq; natiuum: ob id vulgo Pullum colorem Camelum vocāt. PROSTRA/

TVM. Victum: profligatũ: extinctum. Sternere propriẽ eſt de ſtatu deiicere: & quaſi in ter Sterno
Virgilius ra extendere. Virgilius. Sternitur infœlix Acron. Idem. Strata iacent paſſim ſua quaq; ſub
Apuleius arbore poma. Hinc Proſternere fit: quod aliqñ eſt in terrã deiicere. Apuleius. Puellamq; re Proſterno
Saluſtius luctantẽ tandẽ proſtrauit: Aliqñ vincere: ꝓfligare: extinguere. Saluſtius. Proſtratiſq; militi
bus fugæ ſe dedit. Sternax quoq; equus dicit᷑: qui excutit: ac in terrã deiicit ſeſſorẽ: hoc eſt fe Sternax
Virgilius rox: aſper. Virgilius. Et ſternacis equi. Per metaphoram Sternere aliqñ pro extendere capi/
mus: A quo fit Inſternere: Vñ Sternere: atq; Inſternere humi tapetas: frondes: flores: aliaq; Inſterno
huiuſmodi dicimus. Hinc Stragula dicta opertoria lectorũ: vbi & diſcumbere ſolebant: & Stragula
Varro quieſcere. Varro. Hac qcqd inſtruebant: A ſternẽdo Stragulũ appellabant: Hinc etiã equo Stragulum
rum operimentũ Inſtratũ vocat᷑: Et qm̃ ſternẽdo fit: ut id ſupra qđ ſternimus: hoc eſt extẽdi Inſtratum
mus aliquid: tegamus. Sternere aliqñ pro tegere: atq; implere accipit᷑: Vnde Sternere equos
Virgilius dicimus: hoc eſt inſtratis tegere. Sternere lectos coopire. Sternere humũ floribus ĩplere. Vir
gilius. Sternit᷑ omne ſolũ iaculis. In qua ſignificatione Conſterno quoq; accipit᷑: dũ tertiæ Conſterno
Idem eſt coniugationis. Idem. It ſtridor: et alte conſternũt terrã cõcuſſo ſtipite frondes. Quando
Saluſtius uero eſt primæ coniugationis: pro deiicere dũtaxat accipitur. Saluſtius. Qua victoria elati
Idem hoſtes: noſtri territi: atq; animis conſternati diſceſſere. Idem. Equi ſine rectoribus exterriti:
aut ſaucii conſternant᷑. Hinc Conſternatio deiectio animi dicitur ex aliquo ſubito metu: et Conſternatio
Pacuuius Externo: quod veteres vſurparũt pro eo: qđ eſt dementẽ facio. Pacuuius. Sed eccam miſerã Externo
quã frequẽs luctus externauit: Itẽ qm̃ ſternẽdo hoc eſt extẽdendo: & id qđ extẽdimus: & id
ſupra qđ extẽdimus: cõplanamus: atq; cõponimus: fit ut ſternere quoq; aliqñ pro cõponere
ac cõplanare vſurpemus: & Stratũ dicamus complanatũ: atq; compoſitũ: Vnde Stratũ ma Stratũ mare
Virgilius re dicimus. Virgilius. Et omne tibi ſtratũ ſilet æquor. & Stratas vias: ſiue ꝙ cõplanatæ ſint: Srata via
Idem ſiue ꝙ lapidibus tectæ. Idem: Miratur portas: ſtrepitũq;: & ſtrata viarũ. Item quia iacendo
quodãmodo extẽdimur: fit ut eos etiam ſe ſternere dicamus: qui ſe ad iacendum collocãt: ut
Idem quieſcant. Idem. Sternũt ſe ſomno diuerſæ in litore Phocæ. Hinc Stertere dicimus dormire Sterto
Perſius Perſius. Stertimus: indomitũ quod deſpumare falernũ Sufficiat: qnta dũ linea tãgit᷑ vmbra
A ſterno etiã fit Subſterno: A quo & Subſtratũ. Itẽ Sternuo: a quo Sternuto frequentatiuũ: Subſterno
Vnde Sternutatio: & Sternutamentũ: & Sternutatoriũ medicamentũ: a quo ad ſternuẽdũ Subſtratum
excitamur: Eteni ſternunt quodãmodo toto corpore extenduntur: Licet eni Sternutatio a Sternuo
capite ꝑcipue fit: fit tñ ſternuẽdo quædã totis corporis extenſio: ꝙ in aliis corporis eruptio Sternuto
nibus nõ accidit. Nam qum tres partes principales noſtri corporis ſint caput: thorax: & al Sternutatio
uus: flatuſq; alui expiratio fit: ructus vẽtriculi: ſternutamentũ capitis: ſolo ſternutamẽto fere Sternutamentũ
totum corpus extẽdit᷑: ideoq; nõ mõ caput: ſed reliquas etiam partes bene valere inditio eſt Sternutatorium
Quamobrẽ moribũdos interdũ ſternutatorio excitare ſolemus: tanq̃ ſi hoc effici nequeat:
nulla amplius ſit ſpes ſalutis: Vnde conſuetudo inualuit: ut Sternutatio veluti bonæ valitu/
dinis inditiũ ſacra habeat᷑: & ſternutantes ſalutemus: ac bene eis precemur. Quod Tyberiũ
quoq; cæſarẽ alioquin triſtiſſimũ: & plenũ ſemp ſolicitudinis hominẽ etiam in vehiculo ex
egiſſe tradũt: & aliquos conſtat noĩe quoq; conſalutare religioſius putaſſe. Itẽ a ſterno Stra Stramen
men: & Stramentũ: ꝙ ſolo quieſcẽdi grã ſternant᷑: Vñ Lectus: & Lectica a legẽdis: hoc eſt Stramentum
colligendis ſtramentis: atq; herbis: ex quibus fierẽt: dicta ſunt: q̃uis aliqui a græcis potius de Lectus Lectica
duci velint: qui λέκτον lectũ dicũt: Vel ꝙ fatigatos ad quieſcendũ alliciat. A lectus & le/
Suetonius ctica diminutiua fiunt Lectulus: & Lecticula. Suetonius: A cœna in lecticulam ſe lucubrato Lectulus
riam recipiebat. Item a lectus Lectiſterniũ: qum ſacrorũ grã lecti in templis ſternebant᷑ ad Lecticula
diſcumbendũ: ſiue etiam pernoctandũ. Item a lectica Lecticarii: qui lecticam ferebant. Itẽ a Lectiſterniũ
Plynius ſterno: ſiue ſtratũ Stratumino deriuat᷑: qđ eſt ſtratũ firmo. Plynius. Maiores: potentioreſq; Lecticarius
ſi ſit occaſio ſilice: uel glarea ſterni: ora vtriq; lapidibus ſtratuminari: & alio ſupinregi. Ster Stratumino
no aũt a græco deducit᷑: quod eſt ϛρωννύω: A quo ϛρωτή ſtrata dicit᷑. Hinc Lithoſtra/ Lithoſtratum
ta vocata ſunt pauimẽta: quæ exiguis lapillis ſternunt᷑: de quibus ſupra diximus. Item a ſter
no Strages deducit᷑: qđ ſignificat cladem: depulſionẽ: profligationem: iacturam. Quippe Strages
Liuius veteres Sterno: & Fligo in eadem ſignificatione accipiebant. Liuius. Ipſe ſe in terram fligit
Actius cadens. Actius. Nec ꝑdoleſcit fligi ſocios morte. Ab hoc cõpoſita fiũt Affligo: qđ ſignificat Affligo
proprie proſterno: & in terram extendo. Plynius. At canis ille horrentibus per totum cor/
pus villis ingenti primũ latratu intonuit: mox in ceruicem aſſultans: contraq; beluam exur/
gens: hinc & illinc artifici dimicatione: qua maxime opus eſſet: infeſtans: atq; euitãs: donec
Cæſar aſſidua rotarũ vertigine afflixit: ad caſum eius tellure concuſſa. Cæſar. Neq; ſi quo afflictæ
caſu fuerit: erigere ſeſe: atq; eleuare poſſunt. Per metaphorã tamen Affligere aliqñ pro ꝑtur Infligo
Cel. Sen. bare: angere: vexare accipimus. Celſus. Corpus variis morbis afflictũ. Seneca. Vt animũ va Profligo
riis curis afflictũ oratione lenirem. Infligo: incutio: infero. Profligo: deiicio: depello: ꝑdo: Profligatus exer
Vnde Profligatum exercitum dicimus: hoc eſt proſtratum: deiectum: afflictum: perditum: citus

A

Confligo et Proflictas res:hoc eſt perditas:& ad cladem:perniciéq; deductas. Confligo:dimico. Có
fligere eni proprie dicunť:qui dimicando ſe inuicem ſternũt: Vnde Conflicta Strages: &
Clades mutua profligatio appellatur:quæ & Clades dicitur a græco κλάδάω: quod eſt amputo
frango: Vnde κλασμα fragmentum:& confractio appellatur. Sunt etiam qui Cladé q̃ſi
Cadem a cadendo dictã velint:Quidam a calamis:quaſi Calamidem:hoc eſt calamitatem.
VASTA. Magna:de quo ſupra diximus. PRISCA FIDES. Veterũ credulitas.POST
TVA MVNERA.Poſtq̃ tu ludos populo exhibuiſti.HAEC.Quæ ab hercule aduerſus
Ago Leonem geſta ſunt.ACTA.Geſta.Ago quod proprie ſignificet intelligi potius q̃ verbis ex
primi poteſt.Dicere tamẽ licet q agere eſt operari.Nã qui ſedet:q ſtat:qui cogitat:quieſcit:
iacet:moritur:aliquid agere dicitur:ita ut nullus:qui mó viuat:eſſe vnq̃ poſſit ſine actione:
Quippe & ipſum viuere agere eſt: Vnde & vitam agere dicimus:& Agiť mecũ bene: id eſt
ſum in bona condictione.& Præclare tecum agitur. Optime cũ illis agetur:ſi diutius viuẽt
Melius cum hominibus ageretur:peius:incómodius:peſſime tecũ ageretur:& alia huiuſmo
di.Cicero.Cum illo uero quis neſcit actum eſſe p̃clare:mecũ incómodius. Nónunq̃ etiam Cicero
actiue ponitur. Valerius Maximus.Bene egiſſent Atheniéſes cum Malciade:ſi eum poſt tre Valeri9 ma
centa milia Perſarum Marathone deuicta in exiliũ protinus miſiſſent:ac non in carcere:& ximus
Actus vinclis mori coegiſſent.Quid inť Agere: Facereq; interſit:ſupra declarauim9. Ab his Actus
Factus & Factus deducuntur.Quintilianus.Flexus ille:& ut ſic dixerim:motus dat actum quendã Quintilia.
et factũ.Hæc ita differunt:ut Actus ſit qum nihil remanet: Factus qũ opus aliqď extat. Iuriſ
conſulti agere dicunt:qum cauſam in iudicio habent.Quoniã uero bis de eadem re cũ iiſdẽ
Actum ago iudicibus agere nó licebat:factum eſt illud prouerbium: Actum ne agas.Et Actum agere di/
Actum eſt cimur:qum quid fruſtra agimus.Hinc Actum eſſe ſemper in malam partem accipimus: ut
Actum eſt de Repub.hoc eſt: Res pub.extincta:deſperata:perdita eſt.Terentius.Actum eſt Terentius
ſi quidem hæc vera p̃dicat:hoc eſt:nulla amplius ſpes eſt:non aliter q̃ in iudicio:vbi lata ſe/
Conclamatũ eſt mel ſententia retractari nó poteſt.Idipſum alio modo dicere ſolemus.Conclamatũ eſt: qď
inde tractum eſt:quia qum ſpiritus vitalis aliquãdo interclusus fallere homines ſoleret:mor
tui aqua calida ablui conſueuerunt:& per interualla cóclamari: In quo qum liberari nequi/
rent:poſt vltimã conclamationẽ quaſi rebus deſperatis vrebantur: & cineres eorum condẽ
Actum bantur ſepulchris. Vlpianus Agere:gerere:& contrahere ita diuidit:ut Actum generale vo/ Vlpianus
Contractum cabulum ſit:ſiue verbis quid agatur:ut in ſtipulatione:Siue re:ut in numeratióe. Contractũ
Geſtum uero vltro:citroq; obligatio:veluti emptio:venditio:locatio:conductio:ſocietas.Geſtũ:res
facta. Alii Geſta:& Acta ita diſtinguũt:ut Geſta ſint in adminiſtratione magiſtratus:& in
bello:ac in rebus maioribus ad Rem pub.uel ad plurimos ſpectantibus:ut Geſta Alexãdri:
Acta Geſta Pompeii:Geſta Cæſaris. Acta etiam priuatarum rerum:& minorum: ac familiariũ:
Cicero. An in cómentariis:& Chirographis:& libellis:ſe vno auctore prolatis:ac ne prola Cicero
tis quidem:ſed tantũmodo dictis acta Cæſaris firma erũt? Aliquando etiam non Acta:ſed
Actus Actus in eodem ſenſu dicimus. Idem. Quod ſi de mea vita:atq; actibus huic conuitiatori re Idem
Ago ſpondeo. Lucanus. Licet ingentes obruperit actus. Agere aliquãdo pro dicere capimus. Te/ Lucanus
rentius. Eſt ne ipſe:de quo agebam? Vnde Agere gratias dicimus: hoc eſt verbis q̃ gratũ ali Terentius.
quid habuerimus:ſiue q̃ grati animo ſimus:oſtẽdere. Aliquando pro facere. Virgilius. His Virgilius
actis propere exequitur præcepta Sybillæ. Nunc pro ducere:vehere. Seneca. Vt qui tum re/ Seneca.
gis armenta agebat. Varro. Non hos Pactolus aureas vndas agens eripiet vnq̃ e miſeriis. Varro.
Virgi. Sine errore viæ:ſeu tempeſtatibus acti. Idẽ. Accelerant acta pariter teſtudine Volſci. Virgilius
Item pro tractare. Martialis. Semper agis cauſas. Modo pro perſequi. Virg. Quam procul Martialis.
incautã nemora inter creſia fixit. Paſtor agens telis. Lucanus. Terraq;: mariq; iuſſus Cæſar Lucanus
agi. Modo pro agitare. Plautus. Edepol eam agam verberibus. Virgilius. Prodigiis acti cæ Plautus
Agito leſtibus oſſa piabunt. A quo Agito verbum:cócutio:moueo:verbero: Vnde Agitator. Idẽ. Virgilius
Sæpe oleo tardi coſtas agitator aſelli: Aliquando perſequor:infeſto. Idem. Galbaneoq; agi Idem
Acceto tare graues nidore Chelydros. Veteres Accetare pro agitare dixerunt. Quandoq; pro ver/
tere. Idem. Ipſe ter adducta circum caput egit harena. Nónunq̃ pro expellere:fugare. Idem Idem
Et membris agit atra venena. Interdum pro extendere:porrigere. Cicero. Vera gloria radi Cicero
ces agit:atq; etiam propagatur. Plerũq; pro cogitare:moliri. Virgilius. Id quidem ago:et ta Virgilius
citus lycida mecum ipſe reuoluo. Sæpe pro trahere. Apuleius. Tot ſimul caſus diuerſum eũ Apuleius
agebant:hinc ſpe:illinc timore trahebatur. Plerũq; etiam pro iurgare. Cicero. Perinde ac ſi Cicero
furti cum eo egiſſet. Item pro efflare:expirare. Celius ad Ciceronem. Hortenſius: qum has
litteras ſcripſi:animã agebat. Præclare Martial' vno Tetraſticho diuerſas huius verbi ſignifi Martialis.
Agere reum cationes exp̃ſſit. Semper agis cauſas:& res agis Attale ſemper: Eſt non eſt quod agas: Attale
Peragere reum ſemper agis. Si res:& cauſæ deſunt:agis Attale mulas. Attale ne quod agas deſit:agas aĩam
Agere ſeſe Præterea Agere aliquem reum dicimus accuſare: Peragere uero reum condẽnare. Agere ſeſe

Virgilius eſt incedere. Virgilius. Ecce gubernator ſeſe Palinurus agebat. Agere cum populo: & Con/ Agere cum pplo
cionem habere diuerſa ſunt. Etenim cum populo agere eſt rogare quid populum: qđ ſuffra Cócioné habere
giis aut iubeat: aut vetet. Contioné uero habere: eſt verba facere ſine vlla rogatione. Eſt etiá
Cicero quando Agere pro tractare accipitur. Cicero. Id nunc cũ hoſte agamus: ut induciæ fiant. Ité
pro effingere: ut Ago ſtultũ: hoc eſt Fingo me ſtultum: ſiue repſento ſtultum. Hinc Comœ/
diarũ: & Tragœdiarum: & aliorum huiuſmodi dicuntur Actores: quoniá diuerſorum ho/ Actores
minũ geſtus agunt in ſcæna. Item Orator quia cám: & geſtum vultus: ac corporis agit Actor Actor
vocatur: & tum ipſa pronũciatio: tum oratio quæ habetur: tum etiam oratio ſcripta Actio Actio
eſt vocitata: & partes Comœdiæ: & Tragœdiæ Actus vocantur a geſtibus hiſtrionũ: qui ex Actus Actuoſi
hoc ipſo Actuoſi dicuntur. Item ſpatium in agro centum viginti pedum: de quo ſupra dixi/
mus Actus nũcupatur. Iuriſconſulti Actum: & Iter ita diſtinguũt: ut Iter ſit quo quis pedes Iter
uel eques cómeare poteſt: Actus uero: in quo armenta trahere: & vehiculum ducere licet. Ité
Actus generali vocabulo ſignificat omne quod agitur: & Actor dicitur omnis: qui aliquid
agit: et Actio omnis actus: Vnde Actionem Iuriſconſulti vocant ius: quod cuiq; debetur in
Vlpianus iudicio proſequendi: Propter quod Vlpianus duo Actionũ genera eſſe ſcribit. In rem: quæ
dicitur Vendicatio: Et in perſonam: quæ Códitio appellatur. In rem actio eſt: per quá rem Vendicatio
noſtram quæ ab alio poſſidetur: petimus. In perſonam actio eſt: qua cum eo agimus: qui ob
ligatus eſt nobis ad faciendum aliquid: dandumue: Differtq; Actor ab Auctore: ꝙ Actor é
qui recitat: Auctor qui opus facit: Vnde ſcriptores ipſos Comœdiarũ: ſiue Tragædiarũ: ſiue
aliorum huiuſmodi operũ Auctores vocamus: & quicũq; fecit aliquod opus: utputa q eg t
bellum: egit pacé: auctorem hunc operis: Auctorem belli: Auctorem pacis dicimus: nõ Acto
rem: quis res ipſæ geſtæ Acta aliquando appellentur. Neq; eſt Auctor primitiuũ nomen: ut
Seruius. Seruius exiſtimat: ſed a græco deducitur. Quippe græci αὐθέντην auctoré dicunt. αὐθέν
τεια auctoritatem: αὐθέντημα autoramentum: αὐθεντεῖν auctorare: αὐθεντή
κόν autoratum: quod nõnulli græca voce Autenticum dicunt. Hæc uero ab αὐτοῦ deriua Autenticum
ri certũ eſt: qđ ipſe interptat̃: quoniá qui autor eſt: per ſe ipſe facit: non ab alio accipit. Pro/
pter quod ſine. C. ſcribi debet: qum in hoc ſignificato accipitur: & cómunis eſt generis. Ná
qum ab Augeo verbo deriuatur cum. C. ſcribitur Auctor: & lõge aliud ſignificat: hoc eſt eũ Auctor
qui auget: & fœmininũ eius eſt Auctrix: Diciturq; a græco αὔξω. Autorem etiam dicimus Auctrix
Liuius eum in quo eſt vis: poteſtas: & dignitas: nec ab alio pédet: Vnde Autoritas eſt appellata. Li Autoritas
uius. Decreuerũt enim: ut qum populus regem iuſſiſſet: id ſic ratum eſſet: ſi patres autores fie
rent: hoc eſt: ſi autoritatem ſuam: & decretũ interponerét: ſi ratũ haberent: ſiue ratificarent:
Idem & comprobarent. Idem. Maiores noſtri nullam ne priuatam quidem rem agere fœminas:
ſine autore voluerũt: in manu eſſe parentum: fratrum: virorum. Item Autores pupillorum Autores pupillo
Paulus vocantur: in quorum adminiſtratione infirma ætas: reſq; eius ſunt. Paulus. Etiam ſi non in/ rum
terrogatus tutor: ſiue autor fuit: valet autoritas eius: qum ſe probare dicit id quod agit̃: hoc
Póponius eſt autoré fieri. Pomponius. Et ſi pluribus datus tutoribus: vnius autoritas ſufficiat: tametſi
tutor autoretur. Hinc autores ſententiæ alicuius: ſiue conſilii vocantur ii: q orum ſententiá
ſiue conſilium ſumus ſecuti: Vnde militum duces Autores appellantur: & Autorare dicitur Autores
Liuius obligare ſibi: atq; ſubiicere. Liuius. Signo ſuo compſſas tabulas miſit: & vero pignore velut Autoro
Valerius autoratũ ſibi proditorem ratus eſt. i. obligatũ atq; ſubiectũ. Valerius. Et autorato ſociis of/
ficio. Et iuriſconſulti titulũ habent de legendo: uel autorando milite: & legionũ ac auxilioꝝ Autoramentum
deſcriptióe. Hinc fit Autoramentũ: quod eſt obligatio quædam: ſiue ſtipendium: uel pretiũ
Quintilia. alicuius militiæ: ac pugnæ: actioniſq;. Quintilianus. Nec difficilem ſane ab illo autoramen
Cicero. to pſertim habuiſſet miſſioné: ſed noluit gladiator viuere. Cicero. Quorum ipſa merces au
Seneca. toramentũ ſeruitutis eſt. Seneca. Nullũ ſine autoramento malũ eſt. Auaritia pecuniam pro/
mittit: Luxuria varias voluptates: Ambitio purpuram: & plauſum: Mercede te vitia ſolici/
Suetonius tant. Suetonius. Munus gladiatoriũ dedit: ruduariiſq; quibuſdam reuocatis autoramento
centenũ miliũ. Ab hoc fit Exautoro verbũ: quod eſt autoramento: hoc eſt ſtipédio: & ptio Exautoro
illo: ſiue mercede priuo. a quo Exautorati milites dicunt̃: qui miſſioné habuerunt. Nihil cũ Exautoratus
iis cómune augeo verbũ habet: cuius ſignificatio nota eſt: a quo fit Augmentũ: & Auctus: et
Auctio: & Augméto verbũ: a quo Augmétatio: & Coaugméto: & Coaugmétatio. Auctio Auctio
véditio eſt in publico: quæ fit licitatione: hoc eſt aucto ab emptoribus pretio: qum res tradit̃
plus offeréti: & qui ita védit Auctionari dicit̃: & véditor ipſe vocat̃ Auctionarius. Aucta Auctionor
rium quoq; ab augeo deducit̃: ſignificatq; qđ ſup menſurá: aut põdus iuſtũ adiicit̃: ut cumu Auctionarius
Plautus lus adiectus in modio. Plautus. Auctarium adiicito uel mille numũ pluſq; poteſt: & Auctũ Auctarium
ſpatiũ Cyrci: quod ſup definitũ nomé victoriæ adiũgebatur. Ité Adaugeo: a quo Adaucto.
Actius. Actius. Quibus rem ſuam: & patriam noſtram quondam adauctauit pater: & Augifico.
Ennius Ennius. Et tabes numeros augificabit ſuos. Item Magmentũ: qđ veteres dixerũt qſi maius Magmentum

Auxilior augmentum:& auxilium:quoniam augebant numerum ii qui accedebāt: ut adiumēto eēnt
alienigenæ:a quo Auxilior verbum:quod ſignificat adiuuo:opem fero: Vnde auxiliator:&
Macto auxiliatrix:& auxiliares copiæ. Item Macto quaſi magis augeo:& Mactū: & Macte virtu
Autūnus te:de quibus ſuperius diximus. Item Autumnus:ꝙ tunc maxime augentur hominū opes co
actis terræ fructibus. ab eo autūnalis: Vnde autūnale tempus dicimus:& autūnitas. Varro. Varro
Retineat viatorē meridie prætereuntē:nam fontē autūnitas exiccauerat. Idem. Quia autū/
Ago Agea nitas ventoſa fuit. Ago a græco deriuatur: Quippe græci ἄγω dicunt duco. Ab ago Agea:
via in naui:ꝙ in ea maxime quæꝗ res agi ſolent:& actuaria nauis:ꝙ cito agi poſſit:& Hip
Aeger pagiū atꝙ Hippago:de quibus ſupra diximus.& Aeger:ꝙ qui morbo correptus eſt:grauiꝰ
Aegreſco agitur:hoc eſt agitatur:a quo ægreſco:æger fio:& ægritudo morbus:& ægre aduerbiū:quod
Aegritudo ſignificat mō cū difficultate. Virgilius. Ergo ægre raſtris terrā rimantur. Mō moleſte: Vnde Virgilius
Aegre ægre ferre dicimus:hoc ē moleſte ferre. Et ægrotus:a quo ægroto verbū:& ægrotatio. Aegro
Aegre ferre tus ab ægro ita differt:ꝙ æger animo eſt:ægrotus corpore. Sic & ægritudo animi eſt:ægro/
Aegrotus tatio corporis. Cicero. Sed proprie ut ægrotatio in corpore:ſic ægritudo in aīo noīatur. ab Cicero
Integer ægro fit ægrior Compatiuū:& ægerrimus ſuplatiuū. Itē ab ægre ægrius:& ægerrime. Et In/
teger:hoc eſt perfectus:quaſi minime æger: Vnde corpus integrū dicimus:cui nihil deeſt: &
Integrū virum:qui omni virtute pditus eſt. ab hoc Integrior: Integerrimus: Integritas: Inte
gre: Integriꝰ: Integerrime: Et ab Integro aduerbiū:quod ſignificat ruꝛſus:quaſi res perfecta
rurſus inchoeť. Virg. Magnus ab integro ſæcloꝝ naſciť ordo:hoc & ab Integro dicitur & Virgilius
Integro Integro verbū:quod aliqñ ſignificat perficio:proprie tñ rurſus inchoo. Virgilius. Ramoꝗ Virgilius
Deintegro ſedens miſerabile carmen integrat. ab hoc fit Deintegro:& redintegratio eſt. Reperiť etiam
Attegro Actiuū attegro pro integro: Vñ veteres attegrare vinū in ſacrificiis:hoc eſt augere dicebant.& acti/
uū apud grāmaticos:quod Paſſiuo opponitur. a quo actiue aduerbiū:& acto frequētatiuū:
quod non eſt in vſu:ſed vſurpať aliud ab eo frequentatiuū actito:a quo actitatio:quæ pro/
Acta Actitata prie in cauſis dicitur:& acta ab actitatis ita diſtinguūť:ꝙ acta ſunt:quæ extra iudiciū fiunt:
Agito Subagito actitata ea quæ in iudicio. Item ab ago fit aliud frequentatiuū agito:quod eſt cōmoueo:con
Ager Age cutio. a quo Subagito:quod eſt ineo. Plautus. Dū ille meretricē ſubagitat:ego quieſco. ab iis Plautus
Ageuero agitatio:& Subagitatio deducuntur. Et ager cū ſuis deriuatiuis:ꝙ in eo aliqd agatur:et age
Agedū Agemō ageuero:agedum:agemō:Eiaage:quæ aduerbia hortantis ſunt: & agolum paſtoralis bacu/
Eiaage Agolū lus:quo pecudes aguntur:& agaſo:qui equos ducit. Plynius. Athenio in vna tabula:ꝗ maxi Plynius
Agina me inclaruit:agaſonem cum equo pinxit: ꝙ niſi in iuuenta obiiſſet nemo ei compararetur:&
Aginatores agina:foramē quo inſeritur Scapus trutinæ:hoc eſt in quo trutina agitur. i. vertitur. Ex quo
Aginor Axis aginatores dicuntur:qui exiguo lucro mouentur: Et aginari:vilia negociari. Et axis:de quo
Actuoſus ſupra diximus:circa quem agitur:hoc eſt voluitur rota. Item quando tabulam ſignificat:ꝙ
Agilis agatur:hoc eſt adigatur parieti. Et actuoſus:qui ſemper agit. Seneca. Iracundos feruida ani Seneca.
Agilitas Agilit mi natura facit. Eſt enī actuoſus:& ptinax ignis: Itē qui geſtus agit:ut ſupra diximus. Et agi
Agmen lis leuis:dexter:qui ſeſe facile agit. a quo agilitas:hoc eſt dexteritas corporis dicta.& agiliter
aduerbium:hoc eſt facile:& cum dexteritate. Et agmen:quod proprie ſignificat agentē ſeſe:
hoc eſt ambulantē multitudinē. Virgilius. Et longum per valles paſcitur agmen. Idem. Vo/ Virgilius
cat agmina ſæua ſororum. aliquando pro incedenti exercitu ponitur. Saluſtius. Egomet in Saluſtius
agro:aut in plio conſultor:& pro coartante ſe multitudine:ut maiorē impetū faciat. Virg. Virgilius
Agonium Illi agmine facto Laocoonta petunt. Et agonium dies:in quo rex hoſtiam immolabat:
Agonia Hoſtias antiqui etiam ab agendo agonias vocabāt. agonius quoꝗ dicebatur deus pſidens
Agonius rebus agendis.& agonalia eius dei feſta. quāuis aliqui agonia dicta velint:ſacrificia quæ fie/
Quirinal' agonꝰ bant in monte:qd' agones montes vocitabant. Vnde Romæ mons Quirinalis agonus:&
Agonenſis Collina porta agonenſis appellata. agoræus non ab ago deducitur: ut quidam falſo exiſti/
Agoræus mauere:ſed græca vox:& a noſtris Nundinarius dicitur. Horatius: Dauniæ defende decus
Nundinarius camænæ Læuis agoreæ. Ab ago compoſita fiunt Mango Mangonis: quod manu agatur:
Māgo Mūgo quemadmodum diximus:& Mungo:quaſi mucū ago e naribus: id enim proprie mungere
Mucus Emūgo eſt:& Mucus narium humiditas:a quo Mucidus:& Mucoſus deducitur. Item Emūgo:qđ
Emunctum eſt nares purgo. Emunctum etiam aliquādo pro exhauſto ponimus: Et Emungere lucernā
Mucor dicimus: hoc eſt Lychnum proferre. Mucor uero lanugo eſt:quæ diutino ſitu contrahitur:
queadmodū in pane:carne:aliiſꝗ hmōi fieri videmus: a quo Mucidus. Mucū qdā a græco
Eugium deductū volunt. Nā græci μύξαν muccū vocant:& μυξώδης mucoſum. Item ab ago Eu
gium:ut quidam putant:quaſi euagiū:ut fit ex græco. εὖ. quod ſignificat bene: & latino ago
compoſitū:& vox boni ominis facta:qum primo vir cū vxore concūbit. Eſt enī Eugiū me
dia pars inter naturalia muliebria. Neuius. Sine eugio puellam inuenit. Laberius. Quare tā Laberius
Adigo arduū aſcendis? an cōcupiſcis eugiū frangere. adigo:quod eſt imitto:adiungo:applico. Vir Neuius
gilius. Sed viribus enſis adactus tranſadigit coſtas. Interdū circumago:aduro:circumuro: Virgilius

Vnde adagium dicitur prouerbium: quaſi circumagiũ: quod per ora omniũ circumferatur Adagium
Gelius ſicut Aduſtum dicimus circumuſtum. Gelius. Hinc natum eſt frequẽs: apud græcos Adagiũ Aduſtũ
οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς κόρινθον ἐσθ᾽ ὁ πλοῦς: hoc eſt: Nõ cui vis homini contin-
Idem git adire Corinthum. Idem. Vetus adagiũ eſt. Nihil cũ fidibus graculo: Nihil cum Amarici
no ſui. Quod de iis dicitur: qui ſe iis rebus: quas ignorant: petulantius audent immiſcere: uel
de rebus ſuis nimis præſumũt: quale eſt illud: Sus mineruam: Vel quod dici ſolet: Aſinus ad
lyram: Vel anſeres inter olores ſtrepere. Graculus nota vulgo auis eſt Cornici ſimilis: niſi ꝙ Graculus
Varro longe minor eſt: Nomen habet a ſono oris: uel ꝙ gregatim volet: ut placet Varroni. Siue ut
alii putant: a gerendo: ꝙ iacta ſegetum ſemina gerant: uel ꝙ ex oliuetis cubitum ſe recipien-
tes duas pedibus baccas: tertiam ore gerant: Huic ſoli aui furacitas auri: atq; argenti mira eſt
Propterea & Monedulæ dicuntur: quaſi monetulæ a furandis monetis. Tria earum genera Monedula
Maiuſculæ ſimiliores cornicibus: niſi ꝙ nigriores. Minimæ: & inter eas mediæ: quibus ro-
ſtra: & pedes rubent. Sunt etiam qui Graculos a gracilitate vocatos exiſtiment propter par
Horatius uitatem. Gracile enim tenue dicimus. Horatius. Quis multa gracilis te puer in roſa. Turpil. Gracile
Turpilius Noſti ꝗ ſit gracili corpore. Hoc & Gracilens dicitur. Neuius. Vide gracilentis colorẽ: et ꝗ Gracilens
Neuius ſubito factus eſt gracilens. Et Gracilentũ. Ennius. Deducunt habiles gladio filio gracilento:
Ennius. Hinc Gracilitas: hoc eſt tenuitas: quæ & Gracilitudo dicitur. Actius. Tametſi attenuitas: & Gracilitas.
Actius gracilitudo facit ne dubitem. & Gracilium. Neuius. Quis non irrideret ventris graciliũ. De Gracilitudo
Neuius Amaracino vnguento ſupra diximus. Perinde autẽ dicitur nihil cum Amaricino ſui: ac ſi di
ceretur: Nihil cenocũ vnguento. Veteres pro adigo Adaſſo ſcripſere. Plautus. Vtinam diui Adaſſo
adaſſint ad ſuſpendium. Adagia autẽ fœminino genere: mõ ad agendum apta dicitur: mõ Adagia
Apuleius vetula recentis partus. Circumago mõ circumduco. Apuleius. Nudũq; hominẽ circumagẽs Circumago
Curtius omnibus oſtendebat: Mõ inſequor. Curtius. Nec vulneratum: & fere ſeminecẽ circumage-
Plynius re deſtiterunt. Aliquando retrouerto: regredior: conuerto. Plynius. In ponte prætenui dua
bus capellis obuiis e diuerſo: qum circũactũ anguſtiæ non caperent: nec reciprocationẽ lõgi
Seneca. tudo. Perago: quod eſt perficio. Seneca. Omnia incoat nihil peragit. Martialis. Rem pera- Perago
Martialis. git nullam Sertorius: Inchoat omnes. Interdum duco: ſiue produco. Plautus. Nauẽ peregit
Plautus in portum. Apuleius. Et multas noctes peregi inſomnes. Item Pergo: quod modo ſignificat Pergo
Apuleius proſequor: perſeuero. Virgilius. O dea ſi prima repetens ab origine pergam: mõ ago. Cice-
Virgilius ro. Perge & nobis nomina teſtium indica. Virgi. Pergite Pierides: nõnunꝗ; iter ago. Quin
Cicero tilianus. Dum forte in agrum pergẽti obuius factus eſſet. Ab hoc Pergula deducitur: de qua
Virgilius ſupra diximus. Tranſigo: modo duco. Plynius. Vt æſtatem hanc quietus tranſigam. Modo Trãſigo
Quintilia. paciſcor. Vlpianus tamen Tranſigere: ac Paciſci ita diſtinguit: ut Tranſigere in re dubia: &
Plynius lite incerta: nec finita dicamus. Paciſci uero qum donationis cauſa rem certam: & indubita Paciſcor
Vlpianus tã liberaliter remittimus. Paulus uero Tranſacta: Finitaue intelligit non ſolũ de quibus con
Paulus trouerſia fuit: ſed etiam quæ ſine controuerſia ſint poſſeſſa: ut ſunt iudicio terminata: tranſa
ctione compoſita: longo tempore ſilentio finita. Ab hoc Trãſactio deducitur. Abigo: quod Abigo
proprie eſt expello: qͣſi extra ago. Hinc abigere muſcas a facie dicimus: abigere oues: capras:
iumenta ab horreis: vineis: pratis. Et Abacti magiſtratu dicunt: qui coacti depoſuerunt im- Abacti magiſtra
perium: quaſi a magiſtratu expulſi. Nam ambacti lingua gallica ſerui appellantur. Abigere tus abacti
quoq; eſt furto tollere: & latrocinari: ſed de pecuariis dũtaxat animalibus dicitur. Vnde ab abactores
Vlpianus actores vocantur pecuariorum animaliũ fures: quos quidam Abigeos nominat. Vlpianus. abigeus
Abigei autẽ ſunt: qui pecora ex paſcuis: uel ex armentis ſubtrahunt: & quodãmodo depræ-
dantur. Et differt abigeus a fure: quoniam Fur generale nomen eſt: abigeus autem ſpeciale. Fur
Nam ſi quis ouem vnam: aut ſcrophã: ſiue equos in ſolitudine relictos abduxerit: is Fur di
cetur: non abigeus. Qui uero greges ipſos: aut armenta ſubripuerit: uel clam: uel palam: Abi
geus dicitur. Fur a furuo vocitatus eſt: ꝙ furta clam fiant: & plerũq; in nocte. Furuũ veteres Furuũ
atrum dixerunt: a quo Furuus: Furiæ: Fumus: Fuligo: Fulica: Fornax: quæ & Caminus dici
tur. a quo Caminata loca dicimus teſtudinata: & ad fornacis ſimilitudinem facta. & a for- Caminata loca
nax Fornacula diminutiuũ: & Fornacalia: hoc eſt feriæ farris torrendi gr͞a inſtitutæ: qđ ad Fornacalia
fornacem: quæ in piſtrinis erat: ſacrificium fieri ſoleret. Furuũ bouem: hoc eſt nigrum imo-
lare diti ſolebant. Et Forceps inſtrumentum fabrile: quo calidum tenetur ferrũ a Feruis: hoc Forceps
Virgilius eſt a calidis capiendis. Virgilius. Verſantq; tenaci forcipe maſſam. Hoc & Fornucalis: qͣſi Fornucalis
foruucalis Forceps dicebatur. Forfex uero ab huius ſimilitudine inſtrumentum eſt: quo Sar Foruucalis
Sabinus cinatores vtũtur ad ſcindendas veſtes. Sunt tamen qui Furem a fraude dictum velint: ut Sa Forfex.
binus. Alii a ferendo: ut ſupra diximus: hoc eſt auferendo. Nõnulli a græco: Quippe apud
Paulus veteres græcos Fur: φὼρ dicebatur: a quo Furtum deducitur: quod Paulus diffinit contra- Furtum
ctionem rei fraudulosã lucri faciendi gr͞a: uel ipſius rei: uel etiam vſus eius: poſſeſſioniſue:
quod lege naturali prohibitum eſt admittere. Veteres tamen Furtũ vocabãt: quicquid clam

et occulte cōmitteretur.Plautus.Manifeſtum hunc obtorto collo teneo furem flagitii. Vir Virgilius
Furta gilius.Vulcani Martiſq; dolos:& dulcia furta.Hinc Furta pro adulteriis legimus.Tibullus Tibullus.
Celari vult ſua furta Venus.Pro inſidiis.Saluſt.Metu gētis ad furta belli peridoneæ. Virgi/ Saluſtius.
lius.Furta paro belli cōnexæ in tramite ſiluæ.Vt biuias armato obſidam milite fauces. Idē. Virgilius
metaphorice Furem pro ſeruo poſuit. Quid domini facient:audent qum talia fures? A fur Idem
Bifur Trifur etiam fit Bifur:ac Trifur.Plautus.Verberaliſſime etiā rogitas non fur:ſed trifur:quomodo Plautus
Trifurcifer & Triueneficam ſcripſit:hoc eſt ſumme veneficā:& Trifurciferum:hoc eſt ſumme furciferū
Triū lrāꝝ hō Item Furem Trium litterarum hominem vocat.Trium litterarum homo es.& Aurifur:qui
Aurifur Furor furatur aurum.Idem.Et mihi hic aurifur eſt.Et Furor verbum : A quo compoſitum Suffu/ Idem
Furtiuū ror.& Furtiuū clamdeſtinū:Vnde Furtiuæ litteræ:ſiue Furtiua ſcripta dicuntur:quæ artifi/
Furtiuæ litteræ cio quodam fiunt:ne legi poſſint ab alio ꝙ ab eo:ad quem ſcribuntur:Quæ & Adulterinæ
Furtiua ſcripta litteræ dicuntur.Gellius.Res quaſdam occultas nuntiare regi furtiuo ſcripto volebat. Dicū Gellius.
Adulterinæ lrāe tur etiā Litteræ p notas ſcriptæ.Suetonius de Cæſare in Epiſtolis ſi qua occultius proferēda Suetonius
Lrāe p notas ſcri erant:per notas ſcripſit idest ſic ſtructo litterarum ordine:ut nullum verbum effici poſſet:ꝗ
ſi quis inueſtigare ac perſequi vellet:quartam elementorum litteram.i.D.pro.A.& perinde
reliquas cōmutabat.Sed tu FEDERICE Pheretri libellū de furtiuis litteris ædidiſti : ī quo Federicus
Furtim multa eorum genera ſummo ingenio es complex9.Item a fur Furtim aduerbium:hoc eſt la
Furunculus tenter:occulte.& Furunculus:quod mō genus eſt muſtelæ ſilueſtris:qua in cauernis cuniculi
capiūtur:Mō tuberculi genus acutum cum inflāmatione & dolore maxime:vbi iam in pus
vertit̄:qui vbi adapertus eſt:& exit:ſuper apparet pars carnis intus verſa:pars corrupta ſub
Vētriculus furū/ albida:ſubrupta:quem Ventriculum quidam furunculi nominant.In hoc nullum periculū
culi Forbea eſt:etiam vbi nulla curatio adhibeatur.A furno etiam:hoc eſt calido:veteres Forbeam gen9
Dego cibi appellabant:quo calido veſci ſolebant.Item ab ago Dego:quod aliquādo ſimplicis ſui
ſignificatum retinet:ut Dego vitam:hoc eſt ago vitam.Lucilius.Degimus hoc quodcūq; eſt Lucilius
Aliquando ſignificat abigo:expello detraho.Plautus.Nunc ego iſtum ſoror laborem degā Plautus
Exigo & diminuam tibi.Idem.Degitur corium de tergo meo.Item Exigo:quod mō extorqueo ſi Idem
gnificat.Cicero.Et qum eſſet tritici modius ſeſtertiis duobus pro frumento in modios ſin/ Cicero.
gulos duodenos ſeſtertios exegiſſe:Mō inueſtigo.Virgilius.Quærere conſtituit:ſociiſq; ex Virgilius
acta referre.Interdum excludo:quaſi extra ago.Plautus.Itaq; omnes exegit foras. Terētius Terentius.
Spectādæ:an exigendæ ſint vobis prius.Nonius.Indigne exigor patria innocens. Lucilius Nonius
Veſtimentis frigus:atq; horrorem exactum putet.Cicero.Claues ademit:Foras exegit. Nō Lucilius
nunꝗ ago.Virgilius.Quos improba ventris exegit cæcos rabies.Plautus.Et tu cuius cauſa Cicero
hanc erumnam exigo.Quandoq; conſtituo.Virgilius. Decreuitq; mori tempus ſecum ipſa Virgilius
modumq; exegit.Plerumq; debitum peto.Cicero.Sed non vrgeo:longiores enim expecta/ Plautus
bo:uel potius exigam.Martialis.Exigis a nobis operam ſine fine togatam. Hinc Exigere pe Virgilius
Exactores cuniam dicimur:quæ nobis debetur:& Exactores vocantur:qui pecuniam exigunt:& Ex/ Cicero
Exactio actio actus ipſe exigendi.& Exacta pecunia : cuius nomen Vlpianus non modo ad ſolutio Vlpianus
Exacta pecunia nem referendum eſſe:ſed etiam ad delegationem putat:hoc eſt:qum pecuniā:quæ nobis de/
Exactum betur:alteri aſſignamus.Tunc enim exacta a nobis dicitur:etiam ſi ille nondum ſoluerit.Ex
actum etiā pro præterito ponimus.Virgilius.Ac tribus exactis : vbi quarta acceſſerit æſtas. Virgilius
Idem.Exactum ad menſem inquit:hoc eſt vſq; ad menſis vltimā partem: A quo Exacti mē/ Idem
Exacti menſes ſes appellantur:qui circa partum ſunt.Idem.Exactis grauidæ cum menſibus errant. Elegan Idem
ter etiam Exactum dicimus exhauſtum:& ſuperatum.Seneca.Vt tot procellis : tempeſtati/ Seneca.
Exanclatum buſq; exactis aliquando in portum veniamus.Veteres in hunc ſenſum Exanclatum vſurpa/
uere.Cicero.Quod exanclauiſſet omnes labores:qum inciderent in mortis malum ſempi/ Cicero
ternum.Idem.Vt tot exanclatis laboribus aliquādo quieſceremus. Proprie tamen Exancla Idem
re haurire erat.Plautus.Ne iſte ædepol vinum populo exanclauit.Et aliquando pro perfice Plautus
re ponebatur.Pacuuius.Non poteſt menalippe hic ſine tua opera exanclari clauus.Quin/ Pacuuius
tilianus hoc verbum : ut nimis vetuſtum vitandum putat.Mihi certe inſtar flagitii videtur Quintilia.
aliquid vitandum affirmare : quo parens latinæ linguæ Cicero fuerit vſus.Detur ſane vitio: Cicero
ſi ita placet Saluſtio:quod nimiū antiquis.M.Catonis verbis vſus fuerit : ex probatiōe etiā Saluſtius
illius epigrāmatis.Et verba antiqui multum furate Catonis Criſpe Iugurtinæ conditor hi/ M.Cato
ſtoriæ.Rēphendantur & alii:ꝗ uel nimis ſequaces vetuſtatis : uel ipſi verborum nouatores
Prodigo fuerint.Nos nihil nō ſumme elegans:politum : vereq; Romanum putemus:quo Cicero uel Cicero
Prodigus ſemel fuerit vſus.Itē ab ago fit compoſitum Macto:quaſi magis augeo:de quo ſuperius di/
Prodigitas ximus.Et Prodigo : quod modo portendo:& præmonſtro ſignificat:Vnde Prodigia di/
Prodigalitas cta:& Prodigiatores:de quibus ſupra diximus:Modo conſumo:A quo Prodigus dicit̄ lu
Prodigæ xurioſus:& bona ſua conſumens.Et Prodigitas:& Prodigalitas:effuſio:& liberalitatis ex
Prodige ceſſus. Prodigas hoſtis vocabant veteres:quæ conſumebant̄.& Prodige aduerbiū profu/

Virgilius ſe:luxurioſe.Item Subigo:quod modo eſt acuo.Virgilius.Subigunt incote ſecures:Modo — Subigo
Cato attrecto:agito.Cato.Farinam in mortarium indito:aquā paulatim addito: ſubigitoq; pul
Cicero chre.Cicero.Qum aūt miraretur Lyſander:& proceritatē arborū:& directos in quincun/
cem ordines:& humū ſubactam:atq; puram:Hinc aliquando pro exerceo: ac mollio poni
Idem tur.Idem.Subacto mihi ingenio opus eſt:ut agro non ſimul ſubacto:ſed nouato.Aliquan/
do pro ſubdo:ſubiugo.Virgilius.Ternaq; tranſierint rutulis hiberna ſubactis.Quandoq;
Idem pro vrgeo:compello.Idem.Caſtigatq; auditq; dolos: ſubigitq; fateri.Idem.Non aliter q̄
Cicero qui aduerſo vix flumine lembum Remigiis ſubigit.Nonnunq; Subagito.Cicero.Gallam
Virgilius ſubigo.Ab hoc fit aliud compoſitum Proſubigo:quod ſignificat fodio.Virgilius.Et pede — Proſubigo
proſubigit terram.Ambigo:quod proprie ſignificat circumago: Vnde Ambactus circum/ — Ambigo
Idem actus:& Ambages verborum circuitus dicuntur.Idem.Longe ambages.Quoniam uero ii — Ambactus
qui in ancipiti ſunt:circumuertere mentem:& agitare animo ſolent:factum eſt: ut Ambigo — Ambages
pro dubito capiatur:quāuis ſint qui ab ambo potius deductum Ambigo velint.Vnde Am — Ambiguū
biguū diffiniunt:quod in ambas agi partes poteſt:quod falſum eſt: quia non duobus tan/
tum modis:ſed pluribus etiam quod ambiguum eſt:intelligi aliquando poteſt.Quidam di
cunt omne verbū natura ambiguum eſſe:quod ex eo duo uel plura accipi poſſint.Alii nul/
lum verbum ambiguum eſſe opinantur.Nam ambigui verbi natura eſt:ut qui id dicit: duo
uel plura dicat:Sed nemo duo:uel plura dicat:qui ſe ſentit vnum dicere.Nam qum ipſe vnū
dico: tu aliud accipis: obſcure dictum eſt:non ambigue.Græci tamen ab ἀμφω: quod eſt
ambo Amphibolum:hoc eſt Ambiguum dicunt:A quo Amphibologia figura:qum ſermo — Amphibolum
dubium habet ſenſum:quale fuit illud Apollinis reſponſum:Aio te Aeacida Romanos vin — Amphibologia
cere poſſe.Ab ambiguo Ambiguitas fit: hoc eſt dubitatio.& Ambigue aduerbium:dubie. — Ambiguitas
Quidam Ango quoq; ab an:& ago compoſitum opinantur:quod ſignificat crucio: Eteni — Ambigue
qui cruciantur:in diuerſum agi videntur.Sed ego a græco potius deductum exiſtimo: quod — Ango
eſt ἀγχω: id eſt ſtrangulo:A quo Synanche deducitur:morbus faucium eſt peſtifer: atq; — Synanche.
acutus.Sortitur autem diuerſum apud græcos nomen:prout ſpecies diuerſæ.Qum enī neq;
rubor:neq; tumor vllus apparet:corpus aridū eſt:vix ſpiritus trahitur:membra ſoluūtur: A
ſue:cui hic morbus cum homine cōmunis eſt: συνάγχην: hoc eſt Synanchen vocant:
Qum uero lingua facieſq; cum rubore intumeſcunt:vox nihil ſignificat:oculi vertuntur: fa
cies pallet:ſingultuſq; eſt a cane κυνάγχην:hoc eſt Cynanchen nominant:quod latrare:qui — Cynanche
id morbi patitur:non loqui videatur:Vbi uero tumor tantūmodo:& rubor eſt:cætera non
ſentiuntur: id παρασυνάγχην: hoc eſt citra Synanchen appellant.A latinis vno no/
Plautus mine ab angendo Angina dicitur.Plautus.Vellem me in anginam verti: quo huic aniculæ
fauces præoccuparem.Tradunt Demoſthenem qum in concione Athenis neſcio quid pe/ — Angina
tentibus Mileſiorum legatis aduerſatus fuiſſet: pecuniam ab illis:ne quid aduerſus eos po/
ſtridie diceret:accepiſſe.Quapropter ſequenti die prodiiſſe in forum lana multa collum:ac
ceruices inuolutum:& qum rogaretur:reſpondiſſe ſe Synanchen pati:ideoq; contra Mile/
ſios loqui non poſſe.Quapropter vnum e populo exclamaſſe:non Synanchen:quod pate
retur:ſed Argyranchen eſſe:hoc eſt:nō gutturis morbum:ſed argenti:hoc ipſum poſtea De/
moſthenem fuiſſe confeſſum.Nam qum interrogaſſet Ariſtodemū fabularum actorem q̄n — Argyranche
tum mercedis vti ageret accepiſſet:& Ariſtodemus talentum reſpondiſſet: At ego inq̄t plus
ut tacerem:accepi.Ab angina Angeronia dea vocitata ē:cui ſacra a Romanis inſtituta ſunt
Qum Angina ciuitas vexaretur:eius feſta Angeronalia ſunt vocitata.Putabant enī ab hac — Angeronia
dea populum eo morbo præmiſſo voto fuiſſe liberatum: huic pōtifices in ſacello Volupiæ — Angeronalia
Verrius.F. ſacrum faciebant:Quam Verrius Flaccus Angeroniam dici ait:ꝙ angores ac ſolicitudines — Volupia
animorum propitiata depellat.Sunt qui ſcribant ſimulachrum huius deæ ore obligato:atq;
ſignato in ara Volupiæ propterea collocatum:ꝙ qui ſuos dolores anxietateſq; diſſimulant
perueniant patientiæ beneficio ad maximam voluptatem.Anginam vinariam dicuntur ha — Angina vinaria.
bere:qui vino ſuffocantur.Ab ango Angor deducitur:quod eſt animi: & corporis crucia/ — Angor
tus.& Anxius:ſollicitus:mæſtus:A quo Anxietas: & Anxie aduerbium: & Anxitudo pro — Anxius.
Actius Anxietate.Actius.Perſuaſit mœror:anxitudo:error:dolor.Idem.Vbi cura eſt: ibi anxitu/
Cicero do acerba.Cicero.Quarta quæ anxitudo prona ad luctum:& mœrens ſemper:& Anxifer
Cicero Cicero in Arato.Tu tamen anxiferas curas requiete relaxas.Item ab ago Agenoriam deam — Agenoria
Romani vocauerunt:quæ ad agendum excitaret:ſicut Stimulam:quæ ad agendū vltra mo — Stimula
Pōponius dum ſtimularet:Et econtrario Murceam:quæ preter modum non moueret:ac faceret homi — Murcea
Plautus nem:ut ait Pomponius Murcidum:hoc eſt:nimis deſidioſum.Plautus.Murcide hō igna/ — Murcidus
Terentius. ue:iners.Item ab ago Cogo:quod interdum ſignificat vrgeo.Terentius.Iubes ne?iubeo:co — Murcide
Cicero go:atq; impero.Interdum in vnum colligo:cōgrego.Cicero.Cælum hoc:in quo nubes:im — Cogo
Terentius breſq; coguntur.Terentius.Quaſi ad talenta quindecim coegi.A quo Coquo cum eius de

riuatiuis:de quibus inferius dicemus. Et Caſeus a coacto lacte:ut ſupra diximus: cuius do/
tem ignorare:ac ſpernere barbaras gentes:quæ lacte uiuũt:mirum eſt:denſantes id alioquin
Oxygala — in acorem iucundum:quod græcæ Oxygala dicitur. & Coagmentum coniunctio arcta. &
Coagmentum — Coagmento coniungo. Cicero. Si uiuendi finis eſt optimus cum integra mente:certiſq; ſen — Cicero
Coagmento — ſibus:opus ipſa ſuum eadem:quæ coagmentauit:natura diſſoluit. Et Coagulo conſtringo:
Coagulo — denſo:Cuius paſſiuũ eſt Coagulor. Gellius. Semen in vtero mulieris:primis ſeptem diebus — Gellius
Coagulor — conglobatur:coagulatur:fitq; ad capiendam figuram idoneum. Hinc Coagulum ea pars vi
ſcerum:qua ad denſandum lac vtimur:quod in ædo præcipue laudatur. Nam leporis pror
Coagulum — ſus inutile eſt. Itẽ Coagulũ vocat̃ qcqd denſat:ac iũgit aliqd. Idẽ. Vinculũ illud:coagulũ aĩ
atq; animi atq; amoris. Varro. Cui nihil iucũdius qcqd viuit:hoc ægritudinẽ ad medẽdã in — Varro
uenerũt hoc hilaritatis dulce ſeminariũ:hoc cõtinet coagulũ cõuiuia. Itẽ Coagulũ herba: ſi
Strumus — ue potius ſpõgia aquarũ dulcium:Quam alii Strumũ: Alii Strygnon: Alii Conſeruam vo
Strygnon — cant: de qua ſupra diximus. Hinc Coagulatum: coniunctum: ac conſtrictum dicitur. &
Conſerua — Coagulatio denſatio. Cogo quoque aliquando pro conſtringo:& condenſo accipit̃. Vir — Virgilius
Coagulatũ — gilius. Nam frigore mella cogit hyems: eademque calor liquefacta remittit. Idem. Cogite — Idem
Coagulatio — oues pueri:ſi lac perceperit æſtus: Vt nuper fruſtra preſſabimus vbera palmis. Cogite inquit
Cogo — hoc eſt conſtringendo mulgete. Nonnunquã pro imprimo: coarcto. Idem. Quadrifidam — Idem
quercum cuneis: & forte coactis ſcindebant. Item pro ſubigo. Varro. Ocimo coacto liba/ — Varro
Coxa Coxẽdix — menta legens. Ab hoc Coxa:& Coxendix deducuntur:eiuſdem ſignificationis: quod ibi fe
mur cum ſuperiori parte coniugatur:ac coartetur. Varro. Lata fronte:naribus ſimis: prola — Varro
to pectore:laxis coxendicibus:Quotiens autem vertebrum ipſum:ſiue os illud:quod in ver
tebro voluitur:vitiatum:aut fractum eſt:coxa ipſa vitiata:fractaue dicitur. Sub coxa femur
eſt ad genua vſque deductum:& ex lato in anguſtum deſinens. & Femen de quibus ſupra di
Femur Femen — ximus: A cuius mollicie dicta eſt fœmina: ut paulo mox dicemus. Femur uero: & Femen
a ferendo dicta:ꝗ iis præcipue partibus ſuſtineatur animal:atq; feratur. A coxa fit verbum
Incoxo — Incoxo:quod ſignificat in coxam ſedeo. Pacuui9. Adeo incoxanti mihi pes obſtipuerat. A — Pacuuius
Con vero præpoſitione:& Agito fit Cogito:quod eſt:mẽte voluo: quaſi cogito. Nihil enĩ
Cogito — aliud eſt Cogitare:ꝗ̃ mente agitare:& veluti in mora eſſe conſilii explicandi. Ab eo fit Co/
gitatio:quæ & Cogitatus dicitur:& Cogitabundus:& Cogitabunde aduerbium:& Cogi/
Cogitator — tatim pro Cogitate. & Cogitatiuncula diminutiuum. & Cogitator:qui aſſidue cogitat. &
Excogito — Excogito:quod eſt cogitando inuenio: A quo Excogitatio:& ad res tm̃ incorporeas perti
Excogitatio — net:ut Excogitaui argumenta:rationes:figuras:cauſas. Itaq; excogitare conſilii eſt. Item ab
Indago — ago Indago:quod eſt inquiro: A quo Indagatio:& Indagator:& Indagatrix:et Indago gi
Indigetes — nis:inquiſitio. Virgilius. Saltuſq; indagine cingũt. Et Indigetes dii:qui ex hoĩbus facti ſunt: — Virgilius
quaſi inſidiis agentes:ut nonnulli putant. Hoc nomine Aeneas ab Aſcanio appellatus eſt:
qum pugnans cum Mexentio nuſꝗ̃ apparuiſſet:in cuius nomine templum conſtruxit. Alii
Indigito — Indigetes dicunt eſſe deos tutelares:quorum nomina vulgari non licet. Ab hoc veteres In/
digitare dixerunt vocare: nominare uero proprio nomine. Macrobius. Namque virgines — Macrobi9
veſtales ita indigitant: Apollo medice: Apollo pæan. Sunt tamẽ qui Indigitare a digitis po
Porrigo — tius deductum volunt: quaſi nomina deorum ſupra digitos recenſere. Item ab Ago Porri/
go:quaſi Porro:id eſt procul ago. Proprie enim Porrigere extendere eſt. Plynius. Facilius — Plynius
quippe radices porrigunt ſolo ſubacto. Sed quia manum protendendo offerre aliquid ſo/
lemus:factum eſt:ut Porrigere ſit aliquid a longe:& veluti porrectis:hoc eſt protenſis bra/
chiis offerre. Auguſtus:qum ei quidam libellum trepidus offerret: & modo proferret ma/ — Auguſtus
num:modo retraheret. Putas te inquit ſtipem Elephanto porrigere. Item quia quæ interfi/
ciuntur: in terra extenduntur: Porrigere etiam pro eo: quod eſt proſternere: & interficere
accipimus. Martialis. Et volucrem lõgo porrexit vulnere Pardum. Ab hoc Porrectio: hoc — Martialis.
Porrectio. — eſt extenſio deducitur. & Porrectus extenſus. & Porrecte aduerbium: extenſe. & Exporri/
Porrectus. — go:quod & Expergo dicitur:quaſi porro ago: A quo Expergo:quaſi exporrigo: quod eſt:
Porrecte. — ex ſomno excito: A quo Experrectus excitatus:quod recentes a ſomno exporrigi:hoc eſt ex
Exporrigo — tendi ſolemus. Expergo:& Expergiſco:& Expergefacio actiue dicimus:Expergor: & Ex/
Expergo — pergiſcor: & Expergefio paſſiue. Tamen Experrecti dicuntur:qui ſua ſponte vigilare inci/
Experrectus — piunt:Expergefacti:qui ab alio excitantur. Quidam Expergiſcentiam pro vigilantia vſur/
Expergefactus — parunt:& pro actu ipſo expergiſcendi. Item a porrigendo: hoc eſt extendendo ſe Porigo
Expergiſcentia — appellata. Lucilius. Triſtem:& corruptum ſcabie:ac poriginis plenum. Morbus eſt capitis: — Lucillius
Porigo — vbi inter pilos: quædam quaſi ſquammulæ ſurgunt:eaque acutæ reſoluuntur: & interdum
madent:multo ſæpius ſiccæ ſunt:idq; euenit modo ſine vlcere:modo ex vlcerato loco:Huic
quoq; mõ malo odore:mõ nullo accñte:fereq; id in capillo fit:rarius in barba: Aliqñ etiam
Sycoſis — in ſupcilio. Nã Sycoſis aliud morbi genus eſt:qd̃ a fici ſĩlitudine:quẽ græci σύκον appellãt

nomē ſumpſit. Caro excreſcit: & id quidē generale eſt. Sub eo uero duæ ſunt ſpēs. In alterū vlcus durū: & rotundū eſt: In altero humidū: inæq̄le. Ex duro exiguū q idā: & glutinoſum exit: Ex humido plus: & mali odoris. Fit vero vtrunque in iis partibus quæ pilis conte- guntur. Sed id q idem: quod calloſum: & rotundum eſt: maxime in barba. Id vero: quod humidum præcipue in capite eſt: atque ano: a quo qui eum morbum patitur: Ficoſus ap- pellatur. Naſcitur hoc vlceris genus ad fici fere ſimilitudinem ſæpe ex inflammatione in capite: & vbi capilli ſunt. In ano vero frequenter etiam ex attritu: quem Cinædi patiun- tur: & aliquando Mariſca appellatur. Iuuenalis. Et podice læui Cæduntur tumidæ medi- co ridente mariſcæ: a ſimilitudine Fici grandioris ſed inſipidioris: qui mariſca dicitur. Mar tialis. Infanti melimela dato: fatuaſque mariſcas. Nam mihi quæ nouit pungere chia ſapit. Area quoque vlceris genus eſt in capite. Duæ eius ſpecies. Commune vtrique: quod de mor tua ſumma pellicula primum extenuantur: deinde excidunt: & ſi ictus is locus eſt: exit ſan- guis liquidus: & mali odoris. Peior eſt: quæ denſam cutem: & ex toto glabram facit: Hæc ἀπὸ τῆς ἀλώπεκος: hoc eſt a vulpe: quæ hunc morbum patitur: Alopecia nominatur: eaque ſub qualibet figura dilatatur: fitque & in capillo: & in barba. Altera vero a ſerpentis ſimilitudine appellatur Ophis. Sic enim græci ſerpentem vocant. Incipit ab Occipitio: du- orum digitorum latitudinem non excedens: ad aures duobus capitibus ſerpit: quibuſdam etiam ad frontem: donec ſe duo capita in priorem partem committant. Illud vitiū in qua- libet ætate eſt: hoc fere infantibus accidit: illud vix vnquam ſine curatione: hoc per ſe ſæpe finitur. A porrigo Porriginoſus deducitur. Ab area Areoſus. Ab alopecia Alopecus. Ab ophi Ophioſus. Item a porrigo Porca deducitur. Quod inter duos ſulcos elata terra eſt: Porca appellatur: quod ſecus cum frumentum porrigitur. Alii tamen a porcendo Porcam appellatam exiſtimant: quod vltra ſe iaci ſemina prohibet. Proiicere enī prohibere eſt: qua- ſi porro arcere. Item a ſat & Ago Satago verbum componitur: de quo ſuperius diximus. A quo ſm quoſdam Satelles deducitur: miles mercede cōductus ut ab imperatoris latere nō diſcedat. & Saga: mulier prudens verſuta. Item Perita ſacrorum: quod ſatis agat. & Sagax acutus: ſolers: Vnde & Canes indagatores Sagaces appellati ſunt. A quo fit aduerbium Sa gaciter: hoc eſt callide: aſtute. & Sagacitas: calliditas. & Sagio verbum: acute ſentio: quem- admodum ſupra diximus. A quo Præſagio: præſentio: diuino. & Præſagus: præſentiens. Claudianus. Heu mens præſaga futuri. & Præſagium: præſenſio: diuinatio. Sūt etiā qui Sa- gmina ab agendo deriuata exiſtiment: quod e ſacris agantur. Sunt enim herbæ Verbenæ: quæ e loco ſacro ſumebantur a legatis proficiſcentibus ad fœdus faciendum: bellumue in- dicendum & Sagino: quod eſt arte & induſtria pinguefacio. Vnde Sagina pro pinguitu dine accipitur. & Saginatio: pinguefactio eſt. Quidam tamen hæc a græco deducta exiſti- mant. Græci enim σάγμα Saginam dicunt. Sagena vero retis genus eſt piſcatorii: σαγή- νην græci: latini Verriculum appellant. Sangaris: ut de eo obiter dicatur: fluuius eſt Gallo græciæ: qui per Phrygiam defluens tandem in propontidem defluit. & Sagitta. quod ſatis longe agatur: uel quod ſagaciter mittatur: uel quod ſagax fit ictus eius. Item ab ago Fatigo de quo ſupra diximus. & Caſtigo: quaſi caſtum ago: de quo inferius dicemus. Item a iure et ago Iurgo: quaſi de iure ago. & Iurgatio: iuris actio. de quo & deriuatis ab eo inferius di- cemus. & a lite & ago Litigo. Lis enim controuerſia eſt: a limite: ut quidam opinantur: di- cta: quod primæ inter homines lites de limitibus fuerint. A lite igitur Litigo: quod eſt di- ſcepto: contendo. & Litigium litis actio. & Litigioſum: id de quo lis eſt. & Litigioſus: qui frequens in litibus verſatur. & aduerbium Litigioſe: quod contentioſe ſignificat. & Liti- gator: qui litigat. Cuius fœmininum eſt Litigatrix. & Litis conteſtatio: quaſi fundamen- tum ipſum controuerſiæ: ſiquidem litem teſtari dicuntur duo: aut plures aduerſarii: quum ordinato iudicio contendentes: vtraque pars dicere ſolet: teſtes eſtote. Item a non & ago Nugæ: quod nihil agant. Nugæ enim dicuntur res: & verba nullius momenti. Hinc Nu- gor fit: quod ſignificat vana vel ago: vel loquor. & Nugax: qui nugatur. Vnde Nugaci- tas. & Nugatio. & Nugigerulus: qui vana nuntiat. Veteres etiam Nugiuendos appella- bant omnes eos: qui aliquid mulieribus venderent: nam omnia quibus mulieres vtuntur pro rebus vanis: atque inutilibus habentur. Plautus. Nugiuendis res ſoluta eſt omnibus. Item a Læue: & ago Læuigo: quod eſt complano: expolio. A quo Læuigator. & Læ- uigatio: de quibus paulo poſt diſſeruimus. Item a mitis & ago: Mitigo: placo: mulceo: quaſi mitem ago. Item a non & ago quando pro dico accipitur: Nego: a quo Negatio: & Abnego eiuſdem cū ſuo ſimplici ſignificationis. Nihil enī aliud ē negare q̄ dicere aliq̄d nō eē. et Negatiuū qđ negat. et Negabūdus: negās. MANV FOEMINEA. Manu mulieris Fœmina: mulier dicitur: a fœminis mollicie: ut quidam putant: ſiue a fœtu: ut nos potius remur. A fœmina vero fit Fœmineū. & Fœmininum: & diminutiuū Fœmella: & verbum

Iuuenalis
Martialis
Claudianus
Plautus

Ficoſus
Mariſca
Area
Alopecia
Ophis
Porca
Proicio
Satelles
Saga
Perita Sagax
Sagaces canes
Sagaciter
Sagacitas Sagio
Præſagio
Præſagus
Præſagium
Sagmina
Sagina
Saginatio
Sagena
Verriculum
Sangarus
Sagitta
Caſtigo
Iurgo
Iurgatio
Lis Litigo
Litigium
Litigioſum
Litigioſus
Litigioſe
Litigator
Litis cōteſtatio
Nugæ Nugor
Nugax
Nugigerulus
Nugiuendas
Læuigo Mitigo
Nego Negatiū
Negabūdus
Fœīa Fœmineū
Fœmininum
Fœmella

Effœmino Effœmino: quod eſt in muliebrem mollíciem: atq; laſciuiam conuerto.cuius paſſiuum eſt
Effœminor: A quo Effœminatus: mollis:laſciuus.& Effœminatio:mollicies:laſcinia.&
Fœminoſus aduerbium Effœminate: hoc eſt molliter: laſciue. Quidam etiam Fœminoſū: pro mulie/
roſo vſurpauerunt.

DE LAVREOLO. EPIG. .VII.

VALITER IN SCYTHIA.Blandit᷑ Domitiano: ꝙ ita in ſpectacul᷑ Laure
oli fabulā repſentari fecerit:ut hiſtoria videri potuerit.Mos hic imperatoꝝ fuit
eos qui vltimo ſupplicio dānati erant:ludis exponere:ut cū quadā ſpectantis po
puli voluptate interirēt.Laureolū Poetæ finxerūt ſceleratiſſimū hominē fuiſſe:
Laureolus & propterea in cruce ſublatū:& a beluis dilaniatū extitiſſe: Hæc fabula aliquādo repntata
fuit ſine eius:qui Laureoli pſonā ſubibat:pnicie. Domitianus vero: quēdam extremo ſup/
plicio damnatū:ad Laureoli ſimilitudinem cruci affigi iuſſit: & ſerio ab vrſa diſcerpi: atq;
ita ſpectaculum exhibuit populo rei veræ:non fictæ.Iuuenalis.In Lentulū inuehit᷑:quod in
theatro:dū eadē fabula ageretur:Laureoli pſonam ſubiiſſet.Laureolum velox etiā bene Lē
tulus egit iudice me dignus vera cruce.LAVREOLVS.Is q Laureoli pſonam ſubierat.a
Lauro arbore Laurus:& Laureolus ꝓpria noīa deducūtur:& Laura fœmininū: & Laurē
Laurentia ti s:ac Laurētia:quæ fuit vxor Fauſtuli:Romuli:& Remi nutrix.A qua Laurētalia feſta:q̃
Laurētalia feſta in eius nomine fiebāt appellata.Solius quippe huius arboris nomen latina lingua hōibus i/
Daphnon ponitur.Græce Δαφνη dicitur.A quo Daphnona lauretū vocamus.Maximo in honore
apud veteres fuit dicata triūphis:& ante limina:ac in domibus Cæſarum:Pōtificūq;:et ma
Delphica laurus gnorū virorum ſeri ſolita.Duo eius genera tradit Cato Delphicam:& Cypriam quidā etiā Cato
Cypria laurus Muſtacem addiderūt:qm̄ muſtaceis ſubiicerētur:hanc eē folio maximo cōſtat:flaccidoq; et
Muſtace albicante.Delphicam æq̄li colore viridiorem maximis baccis:atq; e viridi rubētibus:qua vi
ctores Delphis coronari:& Romæ triūphantes ſolebant.Cypriam folio breui:nigro:ſub/
Cinus criſpam.Alii & genera alia ſubiūxerunt.Cinum quā ſilueſtrē laurū intelligunt:nonnulli ſui
Regia laurus generis arborē:differt color.eſt eni cærulea bacca.Regiā: quæ cœpit Auguſta appellari am
Auguſta laurus pliſſima:& arbore:& folio:baccarū non aſpero guſtatu:huic quoq; nonnulli ſuū genus aſ/
Baccalia ſignant:longioribus foliis latioribuſq;.Baccaliam appellāt hanc: quia baccarū fertiliſſima
Taxa eſt.Sterilē vero triūphalem.Eſt & Taxa quæ adhibet᷑ topiario operi in medio folio paruu
Spadonia lam veluti laciniam folii habēs:& Spadonia huic ſimilis:pterq̃; ꝙ ea lacinia caret. & Cha
Chamædaphne mædaphne ſilueſtris frutex vnico ramulo fere cubitali:foliis lauri.Item herba quæ Vincap/
Vincaperuinca uinca dicit᷑:& Alexandrina:quā alii Idæam:alii Hippoglottion:alii Daphnen:alii Carpo
Alexandrina phyllon:alii Hypelaton vocant.Ramos ſpargit a radice dodrantales topiarii:ac coronarii
Idæa operis: folio acutiore q̃; myrti: molliore: & cādidiore.Eſt & lauri genus:qđ Daphnoides
Hippoglottios vocatur:alii Pelaſgum nominant:alii Euthalen:nonnulli Cephalon Alexandri:frutex ē ra
Daphne moſus:craſſiore:ac molliore folio: q̃; laurus:ex cuius guſtu accenditur odor thuris: baccis e
Carpophyllos nigro rufis.Corſica olim lauro carebat:nunc paſſim habet Pacifera hæc arbor vocatur: qa
Hypelatos etiam inter armatos hoſtes prætenſa:quietis erat indicium.Romani præcipue lætitiæ:& vi
Daphnoides ctoriarum nuntiam habebant Addebatur litteris:& militum lanceis:& pilis: & falcibus i/
Pelaſgus peratorum.Ex iis in gremio Iouis optimi:maximi deponebatur: quotiens victoria noua;
Euthale aliquam lætitiam attuliſſet.Idq; non quia perpetuo viret.Sed quia ſpectatiſſima eſt in mō/
Cephalos te Parnaſo.Ideoq; gratiſſima Apollini:aſſuetis eo dona mittere etiam Romanis:ut.L.bru L. Brutus
Pacifera arbor tus fecit:Fortaſſis etiam in argumentum:quod ibi is libertatem publicam meruiſſet Lauri/
feram tellurem illam oſculatus ex reſponſo. Quidam etiam hanc cauſam afferunt ꝙ ſola
hæc arbor ex omnibus manu ſatis:& in domos receptis non icitur fulmine.Tyberium pri/
cipem tonante cælo coronari ea ſolitum ferunt contra fulminum metus. Manifeſto quidē
abdicat ignes crepitu:& veluti quadam deteſtatione.Illud memoratu dignum Liuiæ Dru/
ſillæ:quæ poſtea Auguſtæ cognomen meruit Diuo Auguſto nupta: ſedenti quondam in a/
perto Aquilam ſuperuolantem in gremium ex alto candidiſſimam gallinam abieciſſe: vi/
uam atq; illeſam:quam qum admiraretur:inuenit tenentem roſtro Laureum ramum onu/
ſtum ſuis baccis:propter quod conſeruari alitem:& ſobolem iuſſerunt aruſpices: Ramum
vero ſeri:ac rite cuſtodiri quod factum eſt in villa Cæſarum Tyberi impoſita iuxta nonum
lapidem flamina via: quæ ob id vocatur ad gallinas. mirumq; ea ſilua prouentum fecit: &
ex ea triumphans poſtea Cæſar laurum in manu tenuit:coronamque in capite geſſit.Idem
ſecuti poſtea Cæſares fecere:traditusque mos eſt ramos: quos tenuerunt: ſerendi: ideoque
Triūphal laurus ea laurus:q̃ ſterilis maxime eſt: Triumphalis appellata.Cōſtat ex hoc ramo ſeri lauꝝ poſ
ſe:qđ Democritus & Theophraſtus negauerāt.qdā ob hāc cām exiſtimāt mutata coronas Democrit.
triūphales ex aureis ī laureas.Solius huius arboris folia appellatiōe diſtīguūt. Dicemus eni Theophra.

laureã coronã ex lauro: nõ ſic Roſeã: coronã ex roſis: nec Querneã: ex quercu: ſed iis ſub/
ſtãtiuũ addidimus: quũ laurea p(er) ſe ſit ſubſtantiuum. A laurea fit Laureo verbum: quod eſt   Laureo
Lauream in capite pono. A quo Laureati dicũtur: q lauris coronati ſũt. Laureati milites   Laureati
ſequebant(ur) currũ triumphãtis: ut qſi ſordibus purgati itrarẽt vrbẽ: uel ut florere res.p. vide/   Lauretum
ret(ur): queadmodũ laurus ſemp(er) viret. A laureo Lauretũ vocitatũ eſt in auentino locus. vbi ſil/   Laurifer
ua lauri fuit. & Impatores a poetis Lauriferi: & Laurigeri dicti. Itẽ Laurolauiniũ vrbs La   Lauriger
tii. & Laurẽtũ huic ppinq vrbs ſol indigẽs. A q Laurẽtes appellati. Finxerũt etiã poetæ Da   Laurolauinium
phnen Penei fluminis filiã fuiſſe: quã quũ Apollo amore eius captus pſeq(ue)ret(ur): in arborẽ ſui   Laurentum
nõis: hoc ẽ laurũ fuiſſe mutatã: cuius poſtea foliis Cytharas: et Pharetras ſuas ornare Apol   Daphne
lo ſolitus ſit. Itẽ Daphnim Mercurii fuiſſe filiũ formoſiſſimũ adoleſcẽtẽ natũ ex Nympha   Daphnis
in amœniſſima regiõe Siciliæ iuxta mõtes: quos Aerios vocãt: dulciſſimis vndiq; aqs ple/   Aerii montes
Diodorus   nos: & laureis referctos: a qbus nomẽ accepit. Dyodorus hunc ſcribit a Nymphis eo i loco   Bucolicus
educatũ boũ armẽta maxima poſſediſſe: a quo(rum) cura dictũ fuiſſe Bucolicũ: & quũ eẽt inge   Crux Gabalus
nio acri: Bucolicũ carmẽ inueniſſe: eoq; Dianã frequenter oblectaſſe. CRVCE. Patibulo.
Crux: patibulũ eſt: in quo figũtur dãnati: dictũ a græco κρούειν: qd' eſt ferire pulſare. Hãc
Varro   veteres Gabalũ vocauere. Varro. Nos barbari: q innocẽtes i Gabalũ ſuffigimus hoies: vos
nõ barbari: q noxios abſoluitis. A cruce vero Crucio verbũ deducit(ur): hoc ẽ torqueo: affigo   Crucio Crucior
A quo Crucior paſſiuũ. & Cruciatus. & Crucium vinũ: inſuaue qd' bibẽdo cruciet. & duo   Crucium vinũ
cõpoſita Crucifigo. & Crucigerulus. Itẽ a κρούω cruor: hoc ẽ ſanguis: q ex aliquo vulne/   Cruor Cruẽtus
re ſpargit(ur). Vñ Cruẽtus: qd' mõ pro ſanguinolẽto accipit(ur): Mõ pro ſæuo: & crudeli: ut Cru
enta vox: Cruẽta oro. Cuius contrariũ eſt Incruentus: Vñ Incruẽtã victoriã dicimus: q ſine   Incruenta victo.
Martialis   cæde hominũ fuit. Martial. Securo cadit incruẽta dãno. & Cruẽto verbũ: hoc ẽ cruore infi   Cruẽto Cruẽtor
cio. Cuius paſſiuũ ẽ Cruẽtor. & Cruẽte aduerbiũ: hoc ẽ crudelit(er). & Cruẽtatio: qd' ẽ ſangui   Cruente
naria fœdatio. Quidã etiã Crudũ hinc deductũ volũt: qd' pprie recẽs: atq; acerbũ ſignificat   Cruẽtatio
ut crudũ vulnus: hoc ẽ recẽs: & qſi adhuc cruẽtũ. A quo Recrudeſcere dicimus qſi renouari   Crudũ
& ad priſtinã acerbitatẽ redire. Hinc Crudũ vocamus: qd' non eſt coctũ a ſilitudine crudæ   Recrudeſco
Cicero   carnis: q adhuc cruẽta ẽ. et Cruda poma dicuntur: q acerba: atq; imatura ſũt. Cicero. Poma   Cruda poma
q cruda ſũt: vi auellunt(ur): Quæ aũt cocta: & matura decidũt. Itẽ Crudi cibi: q idigeſti: & nõ/   Crudi cibi
Iuuenalis   dũ cõcocti ſũt. Iuuenal. Et crudũ pauonẽ in balnea portas. & Crudus homo: cuius ſtoma/   Crudus homo
Quintilia.   chus cito offendit(ur): q nõ facile cõcoquat. Quintilianus. Crudo oratori declamãdũ nõ putat
Cicero   Cicero. Quod i cœnã nõ veniret: qd' eſſet crudior. A quo Crudus etiã hõ appellat(ur): q cruci
aſpectu ẽ: qd' ita eo oculi nr̃i offenduntur: ut ſtomachus cibi cruditate: uel q facies crudum
hñtis animũ aſpa: & fœda ẽ: ut facies crudũ cibũ habẽtis in ſtomacho. Ab hoc fit Crudior:
Crudiſſimus: Cruditas: Crude aduerbiũ. Præterea Crudeo verbũ. A quo Crudeſco: & ab   Crudaria
eo qd' diximus: Recrudeſco. & Crudaria argẽti vena: q in ſũma repta eſt. Item Crudel' hoc   Crudelis
eſt aſper imitis. A quo Crudelior: Crudeliſſimus. Crudelitas. Crudelit(er). Itẽ a κρούω qdam   Crus
crura deduci exiſtimãt: q huc atq; illuc ingrediẽdo feriãt. Sũt eni Crura a genibus vſq; ad i/
feriorẽ pedẽ nõ æqli mõ ducta: ſed teretibus ſuris clæmẽter extantibus: ſenſimq; tenuatis fir
mata. Sura certe poſterior cruris ps eſt illa carnoſa: q in omni animantiũ genere hõibus tñ   Sura
cõtingit: q(ua)uis apud autores reperiat(ur): hoiem quẽdã in Aegypto Suris caruiſſe. A crus fit di/
minutiuũ Cruſculũ. Itẽ a cruo Crumena: hoc ẽ loculus: qd' e brachio pendẽs huc atq; illuc fe   Crumena
riat. Eius diminutiuum eſt Crumenula. Item Cruſta: quod feriendo frãgatur. Cruſta enim   Crumenula
fœminino genere fragmentum tenue ſignificat lapidis: aut ligni: aut vitri: aut gelu: aut alte/   Cruſta
Virgilius   rius huiuſmodi. Virgilius. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine cruſtæ. Plynius. Lytho/
Plynius   ſtrata cœpere: iam ſub Sylla paruulis certe cruſtis. Cruſtum vero in neutro genere fruſtum   Cruſtum
Virgilius   panis: aut placentæ: aut alterius edulii ſignificat. Virgilius. Et violare manu: maliſq; audaci
Apuleius   bus orbem Fatalis cruſti. A cruſta fit diminutiuum Cruſtula. Apuleius. Paruas marmore/   Incruſto
Horatius   as cruſtas parieti adiũgẽs. A cruſto vero Cruſtulũ. Horatius. Pueris olim dant cruſtula blã/   Incruſtatio
Iuuenalis   di doctores. Iuuenalis. Nos colaphum incutimus lambenti cruſtula ſeruo. Item a cruſta fit   Vaſa Cruſta
Cruſto verbum. A quo Incruſto: quod eſt cruſtam duco: ſiue cruſtam applico. Vnde Cru/   Cruſtariæ tabnæ
ſtatio: ſiue Incruſtatio deducitur: quũ cruſtæ parieti: aut pauimento: aut vaſi applicantur.   Cruſtã ducere
Hinc Vaſa Cruſta dicuntur: quæ vitreis cruſtis tecta ſunt. A quibus Cruſtariæ tabernæ vo/   Cicatrix
citatæ: in quibus eiuſmodi opa vẽduntur. Cruſtam etiam ducere vulnus: ſiue vlcus dicitur: Cicatrico
quando ſolidatur: qua detracta fere remanet Cicatrix. Eſt eni Cicatrix ſignũ: quod ex vul/   Cicatricoſum
nere: ſiue vlcere remanet. A quo Cicatricare dicimus: cicatricem ducere. & Cicatricoſum: Cruſtumium
plenum cicatricibus. Item a cruſtis lapidum eo in loco frequentibus: & naturaliter ita ge/   Cruſtumia trib9
nitis. Cruſtumium: Thuſciæ oppidum. A quo Cruſtumini. & Cruſtumina tribus. & Cru/   Cruſtumia pira
ſtumina pira: ex parte rubentia: quæ & Cruſtumia dicuntur. SIC. Ita: eo modo: Sic   Sic Ita
Virgilius   & ita eodem fere modo accipiuntur. Aliquando enim ſimilitudinis ſunt. Vnde Virgilius.

Non ſic aggeribus ruptis qum ſpumeus amnis exit. Quintilianus. Quod ut optimũ: ita lõ Quintilia.
ge difficillimũ. Aliquãdo optãtis. Virgilius. Sic tua Cyrnæas fugiant examina taxos. Pro Virgilius
pertius. Sic vmbroſa tibi cõtingãt tecta Priape. Pacuuius. Ita te dii amẽt: ita tibi ꝓ voto ſe Proptius
cũdent oĩa. Nõnunq̃ illatiuæ cõiũctiones ſũt. & ꝓ igit̃ vſurpant̃. Cicero. Sic tot ſimul vir Pacuuius
tutes: cõtinẽtiæ: grauitatis: iuſtitiæ: fidei defecerũt. Idẽ. Ita nobiliſſima ciuitas græciæ: & olĩ Cicero
potẽtiſſima ſepulchrũ ciuis ſui ignoraſſet: niſi ab hoĩe arpinate didiciſſet. Sed in hac ſignifi Idem
catione nunq̃ ei añcedit in eadẽ ſñia altera dictio. Frequẽtius tñ in hoc ſenſu duo ab iis cõ
Sicq̃ Itaq̃ poſita vſurpant̃. Sicq̃: & Itaq̃. Eſt etiã qñ hæc duo aduerbia ꝓ valde accipiunt̃. Apuleius. Apuleius
Nec ego rebar ſic multoꝝ id opus dieꝝ eẽ. Quintilianus. Nec res ẽ ita magni tpis: & labo Quintilia.
Sic ſic ris. Sic aliqñ apud autores duplicatũ inuenit̃. Virgilius. Sic ſic iuuat ire ſub vmbras: qđ ma Virgilius
ioris expſſionis ẽ: Neq̃ mihi ꝓbabile vr̃: qđ aliq dicũt: alteꝝ in hoc loco interrogatiuũ: alteꝝ
Siccine cõfirmatiuũ eẽ: ut ſit ſenſus. Placet ſic inultã perire? Placet. A Sic cõpoſita fiũt. Siccine: qđ
Sicut introgãtis ẽ. Plaut9. Siccine tu illã: Siccine nos habes ludibrio oĩs? Itẽ Sicut qđ ꝓprie ſilitu Plautus
dinis ẽ. Plynius. Quod. ſ. ſicut mihi cõſtitutũ erat: Aliqñ tñ nõ res ſiles cõplectit̃: ſed diuer Plynius
ſas: & plane cõtrarias. Quĩtilianus. Sed hæc eloquẽdi pcepta ſicut cognitioni ſunt neceſſa Quintilia.
ria: ita nõ ſatis ad vim dicẽdi valẽt: niſi ill' qdã facilitas: q̃ apud græcos Lexis noĩat̃: acceſſe
rit. Quod ꝑ ut etiã dici frequẽtius inuenit̃. Idẽ. Quod optimũ: ita lõge difficillimũ. Habet Idem
etiã Sicut: nõnunq̃ venuſtatẽ: atq̃ vtilitatẽ magnã quotiẽs añcedẽtẽ ſñiaꝫ adnectit cũ ſequẽ
ti. Idẽ. Sũt & alia ingenita qdã: q̃ adiuuãt: vox: latus patiẽs laboris: valitudo: cõſtãtia: decor Idem
q̃ ſi modica obtigerũt: pñt rõne ampliari: ſed nõnũq̃ ita deſũt: ut bona etiã ingenii: ſtudiiq̃
corrũpãt. ſicut & hæc ipſa ſine doctore perito: ſtudio ptinaci: ſcribẽdi: legẽdi: dicẽdi: multa
& cõtinua exercitatione ꝑ ſe nihil ꝓſũt. Plynius. Ferũt Craſſũ auũ Craſſi in parthis interem Plynius
pti nũq̃ riſiſſe: ob id Agelaſtũ vocatũ: ſicut nec fleſſe multos. In hũc ſenſũ etiã alia duo Quẽ
Queadmodum admodũ: & Quõ vſurpare frequent̃ ſolemus. Itẽ a ſic Sicuti eiuſdẽ cũ ſicut ſignificationis.
Quomodo PRAEBVIT: Exhibuit: tradidit: ut ſupra diximus. VISCERA. Carnẽ. Lucretius. Viſce Lucretius
Viſcus ribus viſcus gigni: ſanguenq̃ creari. Viſcus eni ꝓprie dr̃ qcqd ſub corio ẽ: Vñ & Cor Viſc9
appellat̃. Plynius. Cæſari dictatori quo die primũ veſte purpurea ꝓceſſit: atq̃ in ſella aurea Plynius
inſedit: ſacrificãti bis i extis cor defuit. Vñ qſtio magna de diuinatiõe argumẽtãtibus: potu
Viſcerari erit ne ſine illo viſcere hoſtia viuere. Ab hoc Viſcerari antiq dixerũt carnẽ populo diſtribue
Viſceratio re. & Viſceratio: diſtributio carnis: q̃ fieri ſolebat uel in ſolẽni ſacrificio: uel i funere excellẽ
tis pſonæ. Gellius. Tũ in albano viſceratio latinis data. Liuius. Secutus ẽ annus nulla re bel
li: domi ue inſignis. P. Plaucio ꝓculo. P. Cornelio ſcapula cõſulibus pterq̃ q̃ fregellas Co
lonia deducta: & populo viſceratio data. a. M. flauio in funere mr̃is. & Viſceratim aduer
Viſceratim biũ: ꝑ viſcera. Ennius. Alia fructus differt: diſſipat viſceratim mẽbra maria ſparſa ſpumant Ennius
Nudum ſãguine. NVDA. Detecta pelle. ſ. dilacerata. Nudũ eni dr̃: qđ ſine tegmine ẽ. Virgilius. Nu Virgilius
datoſq̃ humeros oleo pfuſa niteſcit. Vñ ꝑ metaphorã Nudũ aliqñ ꝓ inſepulto accipimus:
qđ. ſ. cadauer ſaxo tectũ nõ ſit. Idẽ. Nudus i ignota Palinure iacebis harena. Ab hoc ſit Nu Idem
Nudo do verbum: qđ ꝓprie ſignificat detego. Apuleius. Tum vulnus nudare iuſſus ẽ. Aliqñ tñ ꝓ Apuleius
Nude indico vſurpat̃. Virgilius. Traiectaq̃ pectora ferro Nudauit. Ab hoc ſit Nude aduerbium Virgilius
Denudo hoc ẽ apte: ſimplicit̃. & Denudo eiuſdẽ cum primitiuo ſignificatiõis. & Nuditas: qđ mõ ꝓ
Nuditas ſimplicitate: Mõ pro inopia accipit̃. Quidã Nudũ & Nudatũ ita diſtingunt: ut Nudũ ſit
Nudus qđ nunq̃ tectũ fuit. Nudatũ vero: qđ tectũ eẽ cõſueuit: ſed nũc tectũ nõ ẽ. VRSO. Notũ
Nudatus aial ẽ Vrſus: Cuius fœmina Vrſa dr̃: Coeũt hyemis initio: ñ ut cæteræ feræ: ſed ambobus cu
Vrſut bãtibus: & ſe mutuo cõplexis: deinde ſecedũt in ſpecus ſepatim: in qbus trigeſimo die pari
Vrſa unt ut plurimũ qnos. hi ſũt cãdida: & iformis caro: paulo muribus maior: ſine oculi: ſine pi
lo: vnguibus tm̃ ꝓminẽtibus hãc lãbẽdo paulatim figurãt. Hinc Virgiliũ dicere ſolitũ ferũt Virgilius
parere ſe verſus more vrſino: nãq̃ ut id aial fœtum æderet ineffigiatũ: atq̃ informẽ: ſed lam
bẽdo eũ cõformaret: atq̃ effingeret. Sic ingenii quoq̃ ſui recẽtis ptus: rudi eẽ facie: & ipſe
cta: ſed ſubinde tractãdo colẽdoq̃ dare ſe iis formã: & oris: ac vultus lineamẽta ꝓbere. Ra
ro hoĩes pariẽtẽ videre vrſam. Mares q̃draginta diebus latẽt. Fœminæ q̃ternis mẽſibus. Si
ſpecus deſint arte ſibi ædificãt ipenetrabiles ibribus: molliq̃ fronde cõſternunt. Primis q̃t
tuordecim diebus tã graui ſõno ꝑmunt̃: ut ne vulneribus qdẽ excitari poſſint. Tunc miruꝫ
in modũ pingueſcũt. ii ſunt adipes variis medicaminibus apti: & cõtra capilli defluuiũ te
naces. Ab iis diebus reſidunt: & priores pedes ſugendo viuunt. Fœtus rigentes pectori ad
mouent: & ita incubant: ut oua volucres. Putat Theophraſtus coctas quoq̃ vrſorum car Theophra
nes eo tpe ſi aſſeruentur: augeri: Cibi tunc nulla argumẽta: nec niſi humoris minimũ in al ſtus
uo inueniri. Sanguiniſq̃ exiguas circa cor guttas: reliquo corpori nihil ineſſe. Prodeunt ve
re: mares prepingues. Exeuntes herbam Aron ad laxanda inteſtina: quæ alioquin concreta
Aron ſunt: deuorant. Aros e bulborum genere eſt. Scyllæ proximus amplitudine foliis lapati: cau

le recto duum cubitorum: baculi craſſitudine: radice mollioris naturæ: quæ & cruda editur: folia quoq; eius in aceto decocta mandũtur. Quidam hanc Dracõtiũ eſſe dixerunt. Alii radicem Aron appellauerunt. Caulem vero Dracontium. Sed longe diuerſa ſunt: ſi modo Dracontius ea eſt: quã noſtri Dracũculum vocant. Habet enim Dracũculus ſubrutilam radicem & Dracunculi modo conuolutam: vnde & nomen habet. Semen eius feruens: mordaxq;: cui tñ virus: ut olfactum grauidis abortum inferat. Aros e cõtrario partu omniũ aĩalium extrahit naturæ circũlitus. Vlcera omniũ generũ ſanat. Folia collectionibus medẽtur. Tradunt & radicẽ eius ſalutarem eſſe in peſtilentia in cibo ſumptam ebrietatẽ diſcutere. ſerpentes: dum crematur: nidore fugare: præſertim aſpidas: qui & perunctos areo oleo fugere inuenti ſunt. In foliis Ari caſeus optime ſeruari tradit̃. Græci aũt Dracontiũ vocant herbã foliis betæ: nõ ſine thyrſo: flore purpureo Aro pene ſimilem. Eſt & Eris in ægypto naſcẽs ipſa quoq; Aro ſimilis: niſi q̃ minor eſt: & minoribus foliis: ac radice: quæ tamẽ grandis oliuæ magnitudinem iplet. Iidem Vrſi circa Ari ſurculos prædomantes dẽtes: oculi Vrſorum hebetantur: propter quod maxime fauos expetunt: & conuulneratu ab apibus ore grauedinẽ illam extractu ſanguinis leuent. Infirmiſſimũ Vrſo caput: qđ Leoni validiſſimũ eſt: ideo vrgẽte vi ex aliqua ſe rupe præcipitaturi capita manibus tegunt: & in harena ſæpe colaphis exanimari cenſpecti ſunt. Hiſpani capita in ſpectaculis occiſorum cremãt: potaq; agere in vrſinam rabiem cenſent. Ingrediũtur bipedes: arborem auerſi diripiunt. Taurosq; ex ore: cornibuſq; eorũ pedibus oĩbus ſuſpẽſi põde e fatigant. Notatum eſt. M. Piſone: & . M. Meſalla cõſulibus ad. xiiii. Kal. Octobris Domitium ænobardum ædilem curulem Vrſos numidicos centum: & totidem venatores æthiopas in circo dediſſe. Ab vrſus Vrſinus deducitur. Plynius. Capilli defluuia vrſinus adeps mixto Ladano: et Andianto cõtinet. CALIDONIO. Britãnico: de quo ſupra diſſeruimus. Q_VALITER. ut. IN RVPE SCYTHICA. In rupe mõtis Caucaſi: in quo ſupra diximus Prometheũ religatũ: fuiſſe. Scythia ſeptentrional prouintia ẽ a Scytha Herculis filia appellata: ut ſentit Herodotus. Hanc Tanais diuidit. Pars eius vna in Europa remanet: Altera in Aſiam protẽdit̃. Quæ in Europa ẽ: ad Thraciã terminatur. Quæ vero in Aſia: diuerſos habet populos. Hi a ſcythia Scythæ dicũtur. Vñ Scythicus deducit̃. Apuleius. Pleriq; eñi eorum Scythicis moribus viuebant. Perſæ vniuerſos Scythas Sagas appellauere. A proxima ſibi gente: qui Sagæ dicũtur: & Caucaſum Graucaſum noĩarunt: quod eorum lingua ſignificat niue candidũ. Scytharũ celeberrimi Sagæ: Maſſagetæ: Eſſedones: Arimaſpi antea Cacidiri: Aſſai: Oethei: Hauſtum maris eius dulcem eſſe Varro ſcribit: magnitudine influentium amniũ victo ſale. Sunt & Seres lanitio ſiluarum nobiles depectẽtes caniciẽ frondiũ aqua perfuſa. Vñ geminus feminis labor: redordiendi fila: rurſuſq; texẽdi. Seres mites quidem: ſed feris ſimiles ſunt. Fugiũt enim hominũ cetum: quæ cõmertia expetant. Ab iis ſericum ipſa lanugo arborum. & Sericeæ veſtes appellatæ. Illud de Eſſedonibus notandũ: q̃ pãretum ſuorũ funera cantu proſequũtur: & cõgregatis proximis cadauera ipſa pecudũ carnibus admixta comedũt: quin & oſſa capitũ incincta auro tenent ad ſeruitia poculorum: quæ vltima ſunt apud eos officia pietatis. Maſſagetæ vero p deſerta diſcurrũt: equorum ſuorũ ſanguinẽ potantes. Claudianus. Et qui Cornipedes in pocula vulnerat audax Maſſagetes. AVEM ASSIDVAM. Aquilam cor: ſiue iecur eius aſſidue depaſcẽtem: quẽadmodum ſupius declarauimus. NIMIO. Nimis: Magno: quia nunq̃ cõſumi poterat: etenim cõtinue renaſcebat̃. PECTORE. Corde: ſeu iecore. Totũ pro pte poſuit. Quippe hæc viſcera intra pectus cõſtituta ſunt. Pectus dicitur anterior ps aĩalis a gula vſq; ad vẽtrem: hoc hoĩ tñ latũ eſt. Reliquis aĩalibus carinarũ: volucribus magnis: & inter eas maxime aquaticis. In eo papillæ leuit eminẽt: & fuſcioribus: ac paruis orbibus coronatæ: addũt aliqd venuſtatis: fœĩs ad alẽdos tñ fœtus datæ: maribus ad ſolũ decus: ne iforme pectus: & q̃ſi mutilũ videret̃. a pectore Pectoroſus deducit̃: hoc ẽ magni & validi pectoris & Expectoro verbũ: qđ ẽ extra pectus eutio. Cicero. Tũ pauor ſapiẽtiã mihi oẽm exaĩato expectorat. & Pectuſculũ paruũ pectus. & Pectoralis faſcia q̃ pectus ſtringit̃. Pectus qdã q̃ſi pactus dictũ volũt a cõpactis coſtis: q̃ veluti firmamẽta pectoris ſunt. Pactũ: & Compactũ a Pãgo deducũtur. Pãgere: figere ẽ. Vñ Pangi carmina dicta ſũt: q̃ ceris figerent̃. Hinc Pango p metaphorã pro cano: ſcribo: manifeſto: vſurpat̃. & Pagina vtraq; ps phyllyræ: ſiue folii dicta: q̃ in ea carmina pãgant̃: hoc ẽ figant̃. & Impingo: qđ eſt impello. a quo Impactũ. & Cõpingo: cõpello: cõpono. a quo Cõpactum. Hinc Paciſcor cũ deriuatis ab eo: de qbus ſupra diximus. & Pecto qđ ẽ explico. & Pãgo capillũ. a quo Pecten iſtrm: quo capillus explicat̃. Trãſfert̃ tñ & Pectẽ: & Pecto ad alia multa. Nã & Pectere cytharã dicimus: hoc ẽ pcutere: & diſtẽdere pectine chordas: hoc ẽ plectro. Itẽ Pectines ſũt: qbus lanarii: & textores vtũt̃: & pectere lanã. pectere veſtes dicunt̃. a quo et veſtes ipſæ Pexæ appellant̃. Plynius. Iſtriæ: Liburniæq; pilo propior q̃ lanæ pexis aliena veſtibus: hoc eſt veſtibus q̃ texunt̃

Draco ntium
Dracunculus
Eris
Plynius
Scythia
Herodotus
Scytha
Apuleius
Sagæ
Caucaſus
Vrao
Seres
Sericũ Sericeæ
Maſſagetæ
Pectoroſus
Cicero
Expectoro
Pectuſculum
Pectoralis
Pãgo Pangi
Pagina Impĩgo
Cõpingo
Pecto Pecten
Pectere cytharã
Plynius

Pexa nam in texẽdo pectinis morſibus veſtes feriũtur. Ab iis Pexati dicũtur: q pexis veſtibus ſũt
Pecten induti. Martial. Pexatus pulchre. Eſt etiã Pecten Cratis genus dẽtatæ ſtil' ferreis ad colendã Martialis
Pectino terrã. A quo Pectino deducit'. Plynius. Sũt genera terræ: quorũ vbertas pectinari ſegetẽ in Plynius
Pectinatim herba cogat. A pecten etiã fit Pectinatim aduerbiũ: qd' ſignificat ad ſil'tudinẽ pectinis. AR
ARTVS TVS. Partes corporis. Proprie enĩ Artus ptes ſũt corpis inf iuncturas cõnexæ: dictæ ita: ꝙ
inf ſe artẽtur: vñ minores ptes p diminutionẽ articulos vocamus: q̃les ſunt digitorũ. A quo
Articulus Articuli apud grãmaticos. & Articulatim aduerbiũ: hoc ẽ per ptes: atq; articulos. & Dear/
Articulatim tuo verbũ: qd' eſt p artus diuido. A quo Deriuatũ dicimus p artus cõciſum. Quidã a græco
Deartuo deductũ hoc vocabulũ exiſtimãt: quippe græci ἄρθρον noiant: & ita diſtinguntur artus a
Deriuatum mẽbris: qd' artus dicimus oſſa cũ neruis: & venis. Mẽbra aũt ꝓprie vocamus carnẽ artus te/
Mẽbra gentẽ. Vñ Mẽbrana ſupior mẽbri ps: hoc ẽ Pellis ipſa appellat'. Syllius. Et venis male iun/ Syllius
Membrana cta tremẽtibus oſſa Extãt cõſumptis viſu deformia membris. Cõfũdunt' tñ hæc aliqñ apud
Coarto autores ab arto. A quo Artus deriuat': fit Coarto: qd' eſt aſtringo: cõiũgo. Vñ Coartatio: et
Artus Ars Artus adiectiuũ: ſtrictus. & Ars: ꝙ p eã opa inf ſe apte: q̃uis aliq ἀπὸ τῆς ἀρετῆς: hoc ẽ
Artifex a virtute appellatã velint. Hinc Artifices dicti: q artẽ ſuã p artus exercẽt. A qbus Artificium
Artificioſum deductũ. & Artificioſũ: arte factũ. & Artificioſe aduerbiũ. & Quinquertiũ: qd' græci Pen/
Quinquertiũ tathlum vocãt: quo die qnq; genera artiũ in ludis exercebãt: et ipſos athletas. Liuius. Quin Liuius
Artitũ quertiões appellat. Itẽ Artitũ veteres dixerũt bonis artibus iſtructũ. Artẽ diffiniũt eẽ facul/
tatẽ: quæ pceptis qbuſdã: ac regul' cõtinet'. Trifariã aũt artes diuidũtur. Quædã enĩ in inſpe
ctione: hoc ẽ cognitione: & æſtimatione rerũ poſitæ ſũt: q̃lis ẽ Aſtrologia nullũ exigẽs actũ
ſed ipſo rei: cuius ſtudiũ habet: itellectu cõtẽta: quæ Theorice vocat': hoc ẽ ſpeculatiua. Aliæ
in agẽdo: qrũ hic finis ẽ: & ipſo actu pficit': nihilq; poſt actũ opis relinquit: quæ Practice. i. a
ctiua dicit': q̃lis ẽ ſaltatio. Aliæ in effectu: quæ opis: qd' ocul' ſubiicit': cõſumationẽ non finẽ
accipiũt: hãc Poeticen: hoc ẽ factiuã appellamus: q̃lis ẽ pictura: hæc & effectiua: & Admini
Iners ſtratiua a qbuſdã appellat'. Ab Ars cõpoſita ſiũt. Iners: qd' ꝓprie ſignificat eũ: q ſine arte ẽ.
Lucillius. Iners: q ſine arte ẽ. Sed qm̃ q nullã artẽ exercẽt: uel Ocioſi: uel Deſides ſũt: uel Igna Lucillius
ui: fit ut Iners aliqñ ꝓ Ocioſus capiat'. Virgilius. Seu ſtabit iners: ſeu ꝓfluet humor. Idẽ. Li/ Idem
bertas: q̃ ſera tñ reſpexit inertẽ. Mõ pro ignauus. Idẽ. Spumãtẽq; dari pecora inf inertia vo Idem
Inertia tis Optat aprũ. Ab hoc Inertia deducit': qd' mõ pro ignorãtia artis: Modo ꝓ ocio: Modo
Inerticula ꝓ ignauia vſurpamus. & Inerticulus diminutiuũ. A quo Inerticula: vuæ genus e nigris: inue
terato pcipue cõmẽdabil' vino: ſed viribus innoxia: ſiqdẽ temulẽtiã ſola nõ facit: ob id no/
Solers mẽ ab Inertia ſumẽs: qum iuſtius Sobria dici poſſet. Itẽ Solers: q̃ſi totus ex arte cõſiſtens. A
Solertia quo Solertia: qd' mõ pro cacumine: Modo pro artificio: Modo pro diligẽtia accipit'. Itẽ
Aſtutus Aſtutus: ut quidam putãt: hoc ẽ callidus: verſutus quaſi tutus. Nos a græco potius deriuari
cẽſemus: qd' eſt ἄστυ hoc ẽ oppidũ: ſiue vrbs. Nã q in oppidis: atq; vrbibus aſſidue verſant'
ſiũt callidiores: queadmodũ nos ab vrbe Vrbanũ ꝓ lepido dicimus: ita græci ab aſty aſtutũ
pro callido: & verſuto. Inde etiã Aſtus: & Aſtutia deducunt' eiuſdẽ ſignificationis. & Aſtu
te aduerbiũ. a quibus Aſtutior: Aſtutiſſimus. Aſtutius. Aſtutiſſime. Apuleius. Aſtutulus: &
Aſtutile diminutiua vſurpat. Ars græce τέχνη dicit': hoc ẽ Techne: q voce: & nr̃i vtuntur. Plautus
Technides Plautus. Qui technas hoĩs dephendi ſolus. Hinc Technides: artifex dr̃. & Chalotechnius:
Chalotechnius bonus artifex. Itẽ e contrario Cacotechnius: malus artifex. & Galenus medicus opus ſuum
Technen: hoc ẽ artem inſcripſit: qd' medici nr̃i tpis p inſcitiã Tegnum vocitãt. LACERI.
Dilaniati. Lacerare ꝓprie ẽ dilaniare: & q̃ſi p mẽbra diſcidere. Virgil9. Quid miſerũ ænea Virgilius
Lacero Lacerus laceras? Tractũ a laniis: q diſcedẽdo corpa dilaniãt. Hinc Lacerus: dilaniatus: & Lacer/
Laciniæ na veſtis: de q ſupra diximus. & Laciniæ: ſciſſuræ extremaꝝ veſtiũ decoris gr̃a factæ. a quo
Laciniatæ veſtes Laciniatæ veſtes. & Laceſſo verbũ: qd' eſt ꝓuoco: & q̃ſi lacerãdo irrito: iõ capit' frequen/
Laceſſo tius in malã ptẽ. Cicero. Sed iuſtitiæ primũ munus: ne cui qs noceat: niſi laceſſitus iniuria.
Lacer Quãdoq; etiã i bonã. Idẽ. Tuis me amãtiſſimis libris laceſſiſti. i. ꝓuocaſti ad rñdẽdũ. Lacer
a veteribꝫ dicebat' q auribus trũcatis erat. VIVEBANT. adhuc palpitabãt. MEMBRIS
Membrum Carne: ut paulo añ diximus. q̃uis mẽbra etiã ꝓ auribus ponãtur. Itẽ ꝓ ptibus etiã ſi ad ina/
Membratim nimata tráſferũtur. Vñ Mẽbratim dicimus: hoc ẽ p ptes ambitus: q græci Cola noĩant. a no
Bimẽbris ſtris Mẽbra dicunt'. a mẽbro fit Bimẽbris. Trimẽbris. Quadrimẽbris: hoc ẽ duarũ: triũ: qt/
Trimẽbris tuor ptiũ. & Mẽbroſus: q magno mẽbro ẽ. Virgilius. Si tñ is ẽ: q priapeia ſcripſit. Sed ru/ Virgilius
Quadrimẽbris ber hortoꝝ cuſtos mẽbroſior æquo. et Demẽbro verbũ: hoc ẽ ſeparo: diuido. STILLAN
Membroſus TIBVS. Manantibus cruore. INQVE OMNI NVSQVAM CORPORE COR/
Demembro PVS ERAT. Sẽſus ẽ in toto corpe nõ erat ãplius caro. Facit hoc frequẽt' Martial': ut di/ Martialis
uerſam vim vocabuloꝝ verſibus exprimat: ut ẽ in illo tetraſticho. Qum dixi ficus: rides q̃ſi
barbara verba. Et dici ficos Ceciliane iubes. Dicemus ficus: quas ſcimus in arbore naſci: Di
cemus ficos Ceciliane tuos. Item in illo: Semp agis cauſas: & res agis Attale ſemp. Eſt nõ eſt

quod agas Attale ſemp agis. Si res: & cauſæ deſunt: agis Attale mulas: Attale ne qđ agas de/
ſit: agis animá. Qum igitur corpus aliquãdo maſſam hanc mébro⁊ diuerſitate compa&a⁊ — Corpus
Seneca — ſignificet. Seneca. Corpore trunco caput abeſt: modo ſolã carnem. Cicero. Ego hic cogito
Cicero — commorari: quo ad me reficiam. Nam & vires & corpus amiſi. i. carnem. Vnde Corpu/
Martialis — lentos dicimus obeſi corporis hoíes. Martialis hoc verſu vtrunq; ſignificatũ vſurpauit. Cor — Corpulentus
Póponius — pus inquit hoc eſt caro nuſq; erat in toto corpore: hoc eſt in tota maſſa corporea. Corpo/
rũ tria genera eẽ Póponius affirmat. Vnũ quod vna ſpetie cótinetur: ut homo: lignũ: lapis:
Alterũ: quod ex contingentibus: hoc é pluribus inter ſe cohærentibus cõſtat: ut ædificium:
nauis: armariũ. Tertiũ: qđ ex diſtantibus compactũ eſt: utputa ex pluribus corporibus vni
nomini ſubiectis: ut populus: legio: grex: & corpus eſſe diffiniũt: quod qnq; ſenſibus com/
prchédi poteſt. Alii τὸ τριχῆ διαςατόν: hoc eſt quod tres diméſiões habet. Item alii
ἤτοι ποιοῦν ἢ πάσχον σῶμα ἐςί: hoc eſt quod efficiés: aut patiés eſt: quam diffini
Lucretius — tionem præclare expreſſit Lucretius. Tangere enim: aut tangi niſi corpus nulla poteſt res.
A corpus fit Corporeus: & Incorporeus. Item Corporalis: atq; Incorporalis: q in hoc dif/ — Corporalis
ferunt: q corporeum dicimus: quod eſt ex materia: ſubſtantiaq; corporea: & e diuerſo icor — Incorporalis
poreum: ut lapis eſt res corporea: Virtus eſt res incorporea. Corporale aũt nóiamus: quod
eſt in materia: ſubſtantiaq; corporea: Et e cõtrario Incorporale: ut domus: fundus: manci/
pium corporalia. Nõ corporea ſũt Legatum hæreditas: cum incorporalia nõ incorporea:
Etenim hic nõ de ſubſtãtia agimus: ſed de qlitate: quæ ſubſtantiæ ineſt: Illic vero de ipſa ſub
ſtantia. Item a corpus Corporo verbum: quod é interficio Et corpus ſolum ſine anima re/
Ennius — linquo. Ennius. Corpus contemplatur: vnde corporet vulnere. Actius. Corporare abs ter/ — Corporo
Actius — go es auſus. Ab hoc fit Incorporo: quod é res diuerſas in vnũ corpus: & ut ita dicam: in vnã — Incorporo
maſſam redigo. A quo Incorporatio: quod & Concorporo & Concorporatio dicitur. A — Corpulentia
corpulento Corpulentia deducitur: quod carnoſitatem ſignificat. SCELERATVS. Di/ — Sceleratus
laniatus: pollutus: ut ſupra diximus. ANTIQVAE. Veteris. Proprie enim Antiquũ ve/ — Antiquum
Virgilius — tus ſignificat. Virgilius. Antiquaſq; domos auiũ: deductũ ab ante: & æuũ: ut Varro exiſti/
Varro — mat. Quoniam uero quæ antiquiora ſunt: fere meliora eſſe conſueuerunt: ut mores: num/
Plautus — mi: vinum & ſimilia. Vnde eſt apud Plautum. Qui vtũtur vino veteri ſapientes puto: &
qui libéter veteres expectãt fabulas. Nam nouæ quæ nũc prodeũt deteriores ſunt: q nũmi
Cicero — noui: ideo factum eſt ut antiquius aliquãdo pro melius vſurpemus. Cicero. Hoc quidem eſt
Idem — proprium amicitiæ: ſed antiquior: & pulchrior: & magis a natura ipſa pfecta. Idem. Nihil — Antiquius
mihi antiquius viſum eſt: q innocétem tueri. Ab hoc fit Antiquo verbũ: quod é aboleo: tol — Antiquo
Idem — lo: & quaſi rem in antiquum morem reduco. Cuius paſſiuũ eſt Antiquor. Idem. Pernicioſe — Antiquor
quidem Philippus in tribunatu: qum legé agrariá ferret: quá tamé antiquari facile paſſus é:
in eo veheméter ſe moderatum præbuit. Ité Antiqtas: vetuſtas. & Antique aduerbiũ: qđ & — Antiqtas
Gellius — Antiqtus dicit. Antiquatio aũt abolitioné ſignificat. Gellius. Facta mox eſt antiquatio le/ — Antique
Virgilius — gis. Aliquãdo antiquũ pro nobili ponimus. Virgilius. Nos troia antiqua. Qum ſemp fere — Antiquarius
antiquũ: qum quadã dignitate exprimit. E diuerſo vetus pene cum cõtumelia. Vnde vetus — Vetus
mancipium: & Antiquam matroná dicimus. Quidam etiã Antiquariũ pro Antiquo vſur — Antiquarium
pauere: & pro eo: qui res antiquas cóſcribit. POENA. Verũ non ſimulatũ ſuppliciũ. Pœ/ — Pœna
Varro — na a græco deducit: quod é ποινή: Quãuis Varro a pédendo dictam velit. Eſt aũt Pœna
Cicero — ſupplicium: quo quis ob delictum afficitur. Cicero octo pœnarum genera eẽ cõmomerat:
Taurus — Dánum: Vincula: Verbera: Talionem: Ignominiá: Exilium: Seruitute: Morté. Taurus ve/
ro philoſophus tria genera pœnarũ cõmemorat: qbus peccata puniũtur. Prima é: quæ græ
ce dicitur νουθεσία: uel Colaſis: qum pœna adhibetur caſtigãdi: atq; emédandi gratia. Al
tera: quam τιμωρίαν appellant: qum dignitas: autoritaſq; eius: in quem eſt peccatũ: tuen
da eſt: ne prætermiſſa aíaduerſio contemptũ eius pariat: & honoré leuet: ideoq; ei vocabu/
lũ a cóſeruatõe honoris: qué græci τιμὴν vocãt factũ exiſtimãt. Tertia q παράδειγμα
a græcis noiat: qum punitio ppť exéplũ neceſſario adhibet: ut cæteri a ſiſ: bus peccatis me/
tu cognitæ pœnæ deterreant. Idcirco veteres quoq; nři exéplap maximis: grauiſſimiſq; pœ
nis vſurparũt. Pœná pódere é multá ſoluere: qa hoc péſo ære fieri ſolebat. A pœna Pœnal' — Pœnalis actio
actio: & Punio: qđ pœnio: qſi pœna afficio veteres dicebãt. & Impune: qđ pprie ſignifi/ — Punio
Seneca — cat ſine pœna. Seneca. Qui ipune qcqd libet agit. Aliqñ tñ p fruſtra ponit. Apuleius. Im/ — Impune
Apuleius — pũne capitoliũ aſcédi: qum nemo eẽt: q ſniam diceret. Iuuenal'. Impune ergo mihi recitaue/ — Impunio
Iuuenalis — rit ille togatas. Impuno át a veteribus ipudés dicebat. Lucillius. Hó ipuratus. & Impuno: — Impunitas
Lucillius — & rapax. & Impunitas. Seneca. Quippe delicto⁊ ipunitas homines audatiores reddit ad — Impunitus
Seneca — malum. & Punitio: atq; Impunitio notæ ſignificationis. & Impunitus: qui de commiſſis — Pœnitet
non eſt punitus. Et Pœnitet: quaſi pœna tenet. Pœnitere enim dicimus: qum quæ ipſi feci/
mus: aut quæ de noſtra voluntate: noſtroque conſilio facta ſunt: ea nobis poſt incipiunt

diſplicere:ſententiamq; in iis noſtram demutamus.Cicero. Nam quod obiectum eſt de im (Cicero)
pudicitia:quodq; omniū accuſatorum non criminibus:ſed vocibus:maledictiſq; celebratū
eſt:id nunq̄ tam acerbe feret.M.Celius ut eum pœniteat non deformem eſſe natum. Quo
niamuero iis etiam:quæ nobis aut tedio:aut pudori ſunt:pœna quædam eſſe videtur: fit ut
pœnitet aliquādo pro tedet accipiamus. Virgilius.Officio nec te certaſſe priorē pœniteat. (Virgilius)
Aliquādo pro pudet.Idem.Nec te pœniteat calamo triuiſſe labellum.Cicero. Num igitur (Idem)
ſi ad centeſimū vixiſſet annū:ſenectutis eum ſuæ pœniteret.Ab hoc Pœnitentia:& Pœni- (Cicero)
tudo deducūtur.Quemadmodum autē pœnitet me dicimus:hoc eſt pœna tenet:ita Pœni-
(Peniteor) teor paſſiue:hoc eſt pœna teneor:ut illic nomīatiui:hic ablatiui ſit caſus.

DE DAEDALO. EPIG. .VIII.

AEDALE LVCANO.Iocatur in quendā noīe Dædalum:qui in harena Vr-
ſo obiectus fuerat:& ad Dædali Athenienſis alas alludit.Eſt autē Diſtichon: ſic
(Diſtichon) enim appellatur a græcis:quādo eſt geminus verſus. Nam Dis græci bis dicunt
(Tetraſtichon) Stichon verſum.Sic Tetraſtichon appellamus:qum quattuor ſunt verſus.Hexa-
(Hexaſticon) ſticon:qum ſex.QVAM.Quantum.CVPERES.Optares.Cupio enī eſt opto:deſide-
(Cupio) ro. A quo Percupio:valde cupio.Concupio:deſidero.A quo concupiſco. Vnde Concupi-
(Percupio) ſcentia deducit̄:quod eſt tam bonarum:q̄ malarū rerū appetitus.& Cōcupiſcibile:quo nō
(Concupio) nulli vtuntur:& Concupitū:deſideratū.& Cupidus:auidus. & Cupide aduerbiū:auide. A
(Concupiſcentia) quo Cupidior.Cupidiſſimus.& Cupidius.Cupidiſſime.Item Cupienter.Cupientius. Cu-
(Concupitum) piētiſſime.& Cupiditas:deſideriū:q̄ et Cupido fœminino genere dicit̄.Diffinit̄q; effrena-
(Cupidus) tus habēdi appetitus: nam maſculino genere ſignificat deum:de quo ſupra diximus: qui &
(Cupide) amor dicitur.A quo Cupidineus:Cupiditatem a cupidine quidam ita diſtingunt:ut cupidi-
(Cupiditas) tas leuior ſit:ac tēperatior. Cupido vero grauior.Lucillius.Cupiditas ex hoīe. Cupido ex (Lucillius)
(Cupido) ſtulto nunq̄ tollitur.& Cupedia:quæ ſimiliter cupiditatem ſignificat.Cicero.Ambitio:mu- (Cicero)
(Cupedia) lieroſitas:peruicatia:liguritio:temulētia:cupedia.Itē Cupes:& Cupedia neutro genere iue-
(Cupes Cupedia) nit̄ lautiores cibi dicūtur: uel a cupiditate:uel qd̄ rebus cupidinis alimēta ſubminiſtrēt: Vñ
(Cupedinarii) Cupedinarii appellātur:eſculētarum rerum venditores.Cupedula etiam fœminino genere
(Cupedula) Gellius.Coniectabamus ad cœnulam nō cupedulas ciborum:ſed argutias quæſtionū. Cu- (Gellius)
(Cupencus) pencus:Sabinorum lingua ſacerdos appellatur.NVNC. Modo:hoc pñti tempore. Nūc
(NVNC) enim aduerbium temporis ē:& idem ſignificat quod modo. Aliquādo tamen nullam tem-
poris ſignificationē:verum pro ſed coniūctione accipit̄.Cicero.Quæ quidem multo plu- (Cicero)
ra euenirent:ſi ad quietem integri iremus Nunc onuſti cibo:& vino:cōfuſa: & perturbata
cernimus.PENNAS.Alas:partem pro toto poſuit.LVCANO.Elucania: de qua ſupra
diximus Vrſi mittebantur in harenam magnitudine:ac feritate præſtantes.

AD DOMITIANVM DE RHINOCEROTE. EPIG. .VIIII.

RESTITIT EXHIBITVS.Blanditur Domitiano de pugna Rhinocerotis
& Tauri.RHINOCEROS:Animal eſt vnum in nare cornu habēs repandū
(Rhinoceros) quod ſubinde attritum cautibus in mucronē acuit:eoq; aduerſus elephātos præ-
liatur:hoſtis eis natura genitus.In dimicatione aluū maxime petit:quia ſcit eam
partem eē molliorem.Longitudo ei par elephanto:crura multo breuiora: color buxeus eſt
A græcis ῥίν naris dicitur:κέρας cornu.Inde Rhinoceroti nomē.Minora animalia ni-
ſi in iram ſubinde excitatus nō tangit.Pompeii magni ludi hoc animal primo Romæ oſtē- (Pompeius)
derūt:Deinde Auguſtus apud ſepta.Solebat enim hic princeps etiā citra ſpectaculorū dies: (Auguſtus)
ſi quando quid inuſitatum:dignūq; cognitu aduectum eſſet:id extra ordinem quolibet lo-
co publicare:ut Rhinocerotem apud ſepta:Tigrim in Scena: anguēm qnquaginta cubito-
rum pro comitio.Poſt hæc Domitianus frequenter Rhinocerotem ludis exhibuit.A Rhi- (Dōitianus)
nocerote Rhinocerotius deducitur.Vnde Rhinocerotia:cornua dicimus.EXHIBITVS
TIBI.Productꝰ a te.TOTA HARENA.Toto Amphitheatro PRAELIA.Certami-
(Prelium) na:p̄lium a premendo q̄ſi præmiū dictum:quod dimicando ſe inuicem hoſtes premāt. Eſt
(Dimicatio) aūt prælium belli pars:hoc ē qum manus conſerūtur:& ipſa Dimicatio:quæ & pugna dici-
tur.Virgilius.Infantem fugiens media inter prælia belli. Ab hoc Prælio: & Prælior dedu- (Virgilius)
cuntur.& Præliator.& Præliatrix. Virgilius. Honeſte prælium pro coitu poſuit: dum de (Idem)
equo loquitur ætate confecto.Nam & in coitu dimicatio quædam eſſe videtur:Si quando
(Preliares dies) ad prælia ventum eſt.Præliares dies appellabātur:quibus fas erat hoſtem bello laceſſere. et-
(Pugna) eni quædam feriæ erant: quibus nefas habebatur manus cum hoſte cōſerere. Pugna vero a
(Pugnicula) pugno deducitur:quia veteres ante armorum vſum:pugnis:calcibus:ac morſu certabant. A
(Pugnax) pugna fit Pugnicula:qua ꝑ leui pugna Cato vſurpauit.Pugnax:bellicoſus. A quo Pugna-
(Pugnator) tor.Pugnaciſſimus:& Pugnaciter:Pugnacius:Pugnaciſſime:& Pugnator:qui pugnat:cu
(Oppugno) ius fœmininum eſt Pugnatrix.Item compoſita Oppugno:quod eſt pugnando vincere cō-

tendo:Expugno:pugnando vinco:Sed de oppidis:caſtris:nauibus:cæteriſq; huiuſmodi di — Expugno
Calliſtrat9 citur.Expugnatur aũt nauis ſm Calliſtratũ iuriſconſultũ:qum ſpoliatur:aut mergit̃:aut diſ
ſoluitur:aut pertunditur:aut funes eius exciduntˀ:aut vela conſcinduntˀ:aut ancore inuoluũ
tur de mari. Ab iis Oppugnator: Oppugnatrix:Oppugnatio:Expugnator:Expugnatrix:
Expugnatio.Depugno idẽ quod pugno:A quo Depugnator:& Depugnatrix. Propugno — Depugno
aduerſus pugnantes pugno:ſiue pugnando reſiſto:A quo Propugnator:Propugnatrix:& — Propugno
Propugnacula minæ murorum:& alia ædificia:poſt quæ in mœnibus:aut nauibus propu/ — Propugnacula
gnando conſiſtimus.Impugno aduerſor:cõfuto:A quo Impugnator:& Impugnatrix. Re — Impugno
pugno contradico:refragor:A quo Repugnantia:refragatio:contradictio. Pugnus uero a — Repugno.
græco deducitur πυγμή: uel a punctione:hoc eſt percuſſione:A quo Pugillus diminuti/ — Repugnantia
uũ:& Pugil:qui pugno certare conſueuit.& Pugillares tabellæ ex ligno:ſiue alia materia ce — Pugil
ratæ: in quibus ſtilo ſcribimus:q pugno comprehendantur:Vel a pungendo:q ſtilo in iis — Pugillares
Martialis. pungẽdo ſcribatur.Martialis de pugillaribus eburneis. *Secta niſi intenues eſſemus ligna ta*
bellas:Eſſemus libyci nobile dentis opus.Dicimus aũt in ſingulari Pugillaris:& Pugillare.
In plurali uero Pugillares dũtaxat.Itẽ Pugilatus pugilum ludus. QVAE NON PRO — Pugilatus
MISIT. Quæ nõ viſus fuerat minari:quoniam diu torpenti ſimilis ſteterat:anteq; ſe in irã
Martialis. colligeret.Martialis paulo poſt.*Solicitant pauidi dum Rhinocerota magiſtri:Seq; diu ma*
gnæ colligit ira feræ:Deſperabantˀ ꝓmiſſi prelia Martis.Sed tamen iis rediit cognitus ante
furor.PROMISIT.Minatus eſt.Promittere enĩ aliquando eſt polliceri:hoc tñ ab eo dif — Promitto
Cicero ferens:q pollicemur ſponte:promittimus rogati.Cicero.Iam enim totũ tibi quod promi/
ſeram pſtiti. Aliquãdo producere:& quaſi in magnitudinẽ mittere:ſiue porro.i.longo mit/
Virgilius tere. Virgilius.Promiſſaq; barba.Nõnunq; minari.Idem.Promiſi vltorem:& verbis odia
aſpera moui.i.minatus ſum.Quippe bona promittimus:mala minamur. Ab hoc Promiſ/
ſum: Promiſſor: & Promiſſio deducuntur:& Promiſſe aduerbium:hoc eſt prolixe. Item — Promiſſe
Appromitto:A quo Appromiſſor.Eſt enim proprie Appromiſſor: qui quod ſuo nomine — Appromiſſor
promiſit:idem quoq; pro altero promittit.Item Compromitto:quod proprie eſt:litem ad — Compromitto
boni viri arbitriũ mitto:A quo Compromiſſum dicitur ipſa facultas arbitro data:tractum — Cõpromiſſum
ab eo quod vterq; litigans ſimul promittat ſe arbitri ſententiæ pariturum. Arbiter Iudex di
citur: non a lege datus:ſed ab iis qui litigant electus:qui totius rei habeat arbitrium & facul
tatem:dictus ab arbitrando. Arbitrari enĩ exiſtimare eſt:& arbitri officium eſt iudicare:nõ — Arbitror
prout iuris ſit:ſed prout ipſe æquũ eſſe exiſtimet.Hinc Arbitrium:quod modo arbitri ſentẽ — Arbitrium
tentiam ſignificat:modo opinionem:ut omnia pro arbitrio ſuo facit:hoc eſt prout ſibi vi/
detur: & prout opinatur eſſe faciendum. Item facultatem iudicandi arbitro datam: Vnde
Pedianus arbitriũ ſuſcepiſſe:ut Pedianus ſcribit:qui iudicis partem ſuſcepit:fineq; ſententia ſua ſe con
trouerſiis impoſiturũ pollicetur.Quod ſi hactenus interuenit: ut experiretur an cõſilio ſuo
uel autoritate diſcuti paterentur litem:nec arbiter videtur:nec arbitriũ dicitur recepiſſe.Pro
Proculus culus Arbitrorũ duo eſſe genera ſcribit. Vnũ eiuſmodi: ut ſi æquũ ſit:ſiue iniquũ parere de/
beamus:quod obſeruatur qum ex compromiſſo ad arbitriũ itum eſt. Alterum eiuſmodi: ut
ad boni viri arbitrium redigi debeat:qui iure decernat.Quidam Arbitramentum pro arbi — Arbitramentum
trio:hoc eſt arbitri ſententia vſurpant. Arbitrarium dicitur:qum adhuc res apud arbitrũ ge/ — Arbitrariũ
ritur.Item qum in poteſtate uel arbitri:uel iudicis eſt:pro arbitrio:hoc eſt pro opinione ſua
iudicare: Vnde arbitraria pœna dicitur:q non lege ſtatuta eſt:ſed iudicis arbitrio relicta: A — Arbitraria pena
quo Arbitrarie aduerbium:quod ſignificat pro arbitrio. Componitur autem Promitto ex — Arbitrarie
Virgilius pro & mitto.Mittere proprie eſt:qđ græci dicunt πέμπειν. Virgilius.*Mittitˀ & magni* — Mitto
Idem *Venulus Diomedis ad vrbẽ*.Interdũ tñ pro deponere atq; excludere vſurpatˀ. Idem. *Reuo*
Terentius. *cate aĩos: mæſtumq; timorẽ mittite*. Terentius.*Eia lachrimas mitte*.Nõnunq; pro donare.
Virgilius Virgil'.*Hos illi qđ nec bene vertat:mittimus hedos*. Ab hoc fit freqntatiuũ Miſſito:& Miſ — Miſſile
ſile omne telũ qđ in lõgũ mitti poteſt:Vnde & lapides Miſſilia dicuntˀ.Mittilˀ uero pulmẽ — Miſſilia Mittiſ
taria dicebatˀ:capiebaturq; pro paupcula.Item Miſſilia dicebantˀ munera q̃ a principibus
pplo ſpargebantˀ:utputa velaria linea:odores:vnguẽta:cibi delicatiores: qđ cũ aliis tpibus
Suetonius tũ maxime Saturnalibus in theatro fieri ſolebat.Sueto.*Sparſit & miſſilia variarũ rerum:et*
Panaria cũ Obſonio viritim diuiſit. Sunt enĩ Panaria vaſa ad ferẽdas dapes ex viminibus — Panaria
Plautus facta.A panario fit diminutiuũ Panariolũ.Miſſum facere dicimus relinqre:omittere.Plau — Miſſum facere
Cicero tus.*Sed miſſa iſtæc faciamus*.Itẽ Miſſio.Cicero.*Tũ de obuiam miſſiõe ſermonẽ habuimus*
Itẽ Miſſus qrtæ declinatõis:qđ proprie veteres vſurparũt pro imiſſione ferarũ:aut gladia/ — Miſſus
torũ in harenã. Sueto.*In iis Circenſiũ die:quo facili9 centum miſſus peragerentˀ ſingulos a*
Idem *ſeptenis ſpatiis ad qna corripuit*.Idẽ.*Circenſes frequẽter etiã in vaticano cõmiſit:nõnunq;*
Iuuenalis *interiecta p quinos miſſus venatiõe*.Præterea cõpoſita ab eodẽ fiũt Admitto:qđ mõ ſigni — Admitto
Martialis ficat recipio:aſſumo.Iuuenal'.*Iam fas eſt:admitte viros*:Mõ intromitto. Martial'. *Ante fo*

res ſtantem dubitas admittere famam: Modo pecco. Plautus. Quid tandem admiſi pater? *Plautus*
Admiſſiuæ aues Hinc Admiſſiuæ aues: a quibus auguria captabant. et Admiſſarius equus appellatur: qui ad
Admiſſari9 equ9 ſobolem pcreandã equæ adiũgit᷑. Intermitto: qđ eſt ad tps omitto: A quo Intermiſſio. Ci-
Intermitto cero. Et ſi ego id tps intermiſerã potius q̃ omiſerã. Quintilia. Qumq; id ſine intermiſſione *Cicero*
Permitto pſequeret᷑: diceſſit. Omitto præterea: a quo Omiſſio: Permitto interdũ concedo: tolero: ut
Permiſſio Permitte me parump qeſcere. Interdũ imitto: incito: ut equũ cõcitatũ ad hoſtiũ pmiſit aciẽ:
Prætermitto A quo Permiſſio: hoc eſt indulgentia. Prætermitto omitto: A quo Prætermiſſio. Tranſmit
Tranſmitto to mõ trãſeo: traiicio: ut Trãſmiſit flumẽ: hoc eſt traiecit. Virgil. Trãſmittunt curſu campos *Virgilius*
atq; agmina cerui. Puluerulenta fuga glomerãt. Mõ mitto. Apuleius. Quo audito puerum *Apuleius*
Tranſmiſſio ad eum tranſmiſit. Ab hoc Tranſmiſſio: hoc eſt tranſiectio: tranſfretatio: tranſitus. Amitto
Amitto perdo. Virgilius. Amiſſam claſſem: ſocios a morte reduxi: A quo Amiſſio. Demitto deor-
Demitto ſum mitto. Plynius. Demiſſoq; in puteum funiculo altitudinẽ aquæ dimenſus eſt: A quo De
Demiſſum miſſio: & Demiſſum: humile. Apuleius. Et pauca quædã voce demiſſa pfatus eſt. & Demiſ-
Demiſſe ſe aduerbiũ humiliter. Emitto extramitto: ut Gregẽ emiſit. Hinc Emitti e carcere equi dicun
Emitto tur: A quo Emiſſio: & Emiſſariũ locus: p quẽ aqua e lacu: aut ſtagno emittit᷑. Suetonius. Fe- *Suetonius*
Emiſſarium cit & emiſſariũ fucini lacus: portũq; oſtienſem. Præmitto ante mitto: A quo Præmiſſio. Im
Præmitto mitto mõ intromitto: mõ in longitudinẽ pduco. Virgil. Reſpicimus dira illuuies: imiſſaq; *Virgilius*
Immitto barba: hoc ẽ pmiſſa: A quo Immiſſio. Intromitto notæ ſignificatiõis: A quo Intromiſſio.
Sũmitto Sũmitto inclino: ſubdo: ſuppono. Lucillius. Sũmittas alios ſi quos poſſe cẽſeas: Mõ demit *Lucillius*
to. Virgilius. Paſcite ut ante boues pueri: ſũmittite tauros. Idẽ. Tu mõ quos in ſpem ſtatuis *Virgilius*
Sũmiſſum ſũmittere gẽti. Hinc Sũmiſſum humile dicim9. Cicero. Neq; ſũmiſſum nimis: neq; ſe nimiũ *Cicero*
efferentẽ. Virgilius. Sũmiſſi petimus terrã: & vox fertur ad aures. Ab hoc Sũmiſſio: & Sũ- *Virgilius*
Dimitto miſſe aduerbiũ. Dimitto aliqñ mitto. Idem. Equidem p littora certos dimittã. Hinc Dimiſ- *Idem*
Dimiſſoriæ lĩæ ſoriæ litteræ: ut Modeſtino placet: vocatæ: q p eas cauſa ad eum: qui appellatus eſt: mittitur. *Modeſti.*
Nõnunq̃ do. Virgilius. Dimiſſaq; ab Ioue gentis noĩa: Quandoq; pmitto: & in poteſtatẽ *Virgilius*
do. Cicero Tũ annui conſules: tũ demiſſi populi faſces. Plerũq; relinquo. Idem. Qum exer *Cicero*
Porrigo citũ nõ tam tueri: q̃ uel tradere: ul' cogitaret ammittere. Itẽ Porrigo produco. Varro. Qum *Varro*
etiam Thais Menãdri tunicã dimiſſam habeat ad talos. Sæpe etiam Demitto: hoc eſt deſup
mitto. Virgilius. Dimiſſum lapſi per funẽ. Saluſtius. Cũ ſtrepitu dimiſſum victoriæ ſimula *Virgilius*
Dimiſſum chrũ. Hinc Dimiſſum aliqñ pro abiecto vſurpamus. Cicero. Timido aĩo: humili: dimiſſo: *Saluſtius.*
Idẽ. Non eſt auſus elate & ample loqui: humilit: dimiſſeq; ſentire. Aliqñ pro hũili: ac miſera *Cice. Idẽ*
Remitto bili. Virgilius Deiecit vultum: & dimiſſa voce locuta eſt. Remitto: qđ mõ ſignificat relaxo: *Virgilius*
Vnde Remittere arcũ: Remittere animũ dicimus. Cicero. Quæro enĩ nõ quibus intendam *Cicero*
Remiſſio animũ rebus: ſed quibus remittam. Hinc Remiſſio relaxatio animi dicitur: Mõ concedo: p
mitto. Virgilius. Manibus: & cineri: ſi qua eſt ea cura: remitto. Nonnunq̃ mitto. Lucil. Co *Virgilius*
hibet domi mœſtus ſe albinus: qđ repudiũ filiæ remiſit. Aliqñ retro mitto. Plautus. Mune- *Lucilius*
Remiſſe ra accipit freqñs: remittit nunq̃. Ab hoc Remiſſe aduerbiũ deducit᷑: qđ mõ humiliter ſigni *Plautus.*
ficat. Saluſtius. Pauca timide: remiſſeq; locutus: abſceſſit: mõ læte: & veluti remiſſo: hoc eſt *Saluſtius*
Cõmitto relaxato aĩo. Cicero. Quis vnq̃ pter hunc tragicas pene comice: triſtis remiſſe. Cõmitto: qđ *Cicero*
Cõmiſſura mõ eſt coniũgo. Virgi. Delphinũ caudas vtero cõmiſſa luporũ. Vnde tabularũ: & aliorum *Virgilius*
Cõmittile huiuſmodi iũcturæ Cõmiſſuræ dicunt᷑: & Cõmittile cõpoſitũ: mõ dono: relinquo. Cicero *Cicero*
Is calũniatores oppoſuit: q illã hæreditatẽ veneri Erycinæ cõmiſſam eſſe diceret. Nõnunq̃
pecco: delinquo. Virgilius. Quid meus æneas in te cõmittere tantũ: Quid troes potuere. In *Virgilius*
terdũ credo: cõmendo. Terentius. Ouẽ lupo cõmiſiſti. Idem. Nec ſatis digna: cui cõmittas *Terentius.*
primo partu mulierem. Cicero. Quãdiu reſp. p eos gerebat᷑: quibus ſe ipſa cõmiſerat. Hinc *Cicero.*
Fideicõmiſſari9 Fideicõmiſſarii dicti: quorũ fidei vltimarũ volũtatũ executões cõmendant᷑: q Fideicõmiſſa
Fideicõmiſſa appellant᷑: & actus ipſe Fideicõmiſſio. Quandoq; initio: inchoo. Saluſtius. Quibus dictis *Saluſtius.*
Fideicõmiſſio mox pliũ cõmiſere. Virgil. Et tuba cõmiſſos medio canit aggere ludos. Elegãtiſſime etiã cõ *Virgilius*
mitto pro facio accipit᷑ ſequente ſemp ut: uel ſimili dictione: capiturq; ſemp in malã partẽ:
& negationẽ reqrit. Cicero. Nõ cõmittas: ut dicendũ ſit nõ putarã. Idẽ. Nihil tibi eẽ cõmit *Cicero*
tendũ cõſiderare debes: quamobrem eorũ quos laudas: te nõ ſimilẽ pbeas. Poſtremo Ma-
O numitto: A quo Manumiſſor: Manumiſſus: Manumiſſio: de quibus ſupra diximus. O. O
aliqñ vocãdi aduerbiũ eſt. Virg. O regina nouã cui cõdere Iuppiter vrbẽ. Aliqñ optandi. Idẽ *Virgilius*
Aſſis o placidus. Aliqñ indignandi. Cicero. O tempora: o mores: o paterni generis oblite: *Cicero*
materni vix memor. Nõnunq̃ admirandi: ut hoc loco: & apud Perſiũ. O curas hominũ: o *Perſius*
quantũ in rebus inane eſt. Quandoq; interiectio eſt dolentis. Cicero. O me miſerũ: o infœ- *Cicero*
licẽ. Aliquotiens exultãtis affectũ exprimit. Virgilius. O mihi ſola mei ſup Aſtianactis ima *Virgilius*
go. Idem. O fœlix ſi te tua Roma videret. Et aliqñ cũ nominatiuo: aliqñ cũ accuſatiuo: ali- *Idem*
quando cũ vocatiuo iũgit᷑. Sed qum vocãdi aduerbiũ eſt: ſemp cũ vocatiuo. Itẽ qñ optãdi

Ouidius eſt:aliquando cum ſi:aliqñ cum vtinam iunctum inuenitur.Ouidius. O vtinã tũc cum lace
Perſius dæmona claſſe petebat:Obrutus inſanis eſſet adulter aquis. Perſius.O ſi ebulliat patrui pcla
rum funus:& O ſi ſub raſtro crepet argenti mihi ſeria dextro.PRONVS. Sponte ſua ad
certandũ inclinatus:quod huic animali accidere ſolet aduerſus minores feras: uel pronus in
Virgilius clinato cornu.Pronus proprie inclinatus dicitur:ut natura ad malum proni ſumus. Virgi/ Pronus.
lius.Frange manu telũ phrygii prædonis:& ipſum pronum ſterne ſolo.Poetæ tamen aliqñ
Idem Pronum pro vicino vſurpant.Sicut altum pro eo quod longe poſitũ eſt.Idem.Ventiſq; vo
catis Prona petit maria:hoc eſt littori vicina.A Pronus fit aduerbium Prone.EXARSIT Ardeo
Idem Excanduit.Ardere proprie concremari eſt. Idem. Nãq; volans liquidis in nubibus arſit ha
rundo.Sed quia quæ ardent:etiam fulgorẽ reddunt: Ardere aliqñ pro fulgorẽ reddere vſur
Idem patur. Idẽ. Ardebat murice lena.Itẽ pro feſtinare:quia q̃ ardẽt:celeriter abſumũť.Idem. In
ſtant ardentes tyrii:pars ducere muros:Moliriq; arcem.Præterea quia quæ ardent:calent:et
in proxima quæq; feruntur:atq; hoc idem irati faciunt.Ardere etiam pro iraſci accipitur:ut
Idem hoc loco:& apud eundem Virgiliũ.Proxima quæq; metit gladio: latumq; p agmen Ardẽs
Cicero limitẽ agit:ferrote turne ſuperbũ.Cæde noua quærens.Item pro conſumi.Cicero. Quon ã
Virgilius nimio videndi te deſiderio ardebam.Et pro optare.Plynius.Ardeo te videre. Virgilius.Pa
Idem triæq; mori pro mœnibus ardẽt. & pro impatiẽter amare.Idem.Formoſum paſtor.Cory/
Idem don ardebat Alexim.Ardentẽ etiam aliqñ candidũ dicimus a candore flammæ. Idem.Ar/ Ardens
denteſq; auertit equos in caſtra.Item Ardens ingenium acutum:quod inſtar ignis omnia pe
netret.Sicut econtrario Segnẽ hominẽ dicimus tardũ:quaſi ſine igne: A quo Segnities:quæ Segnis
Terentius. & Segnitia diciť:& mõ tarditatẽ:ac pigritiam:mõ infecunditatẽ ſignificat.Terentius. Eni Segnities
Plynius uero Daue nihil loci ſegnitiæ:atq; ſecordiæ.Plynius.Hinc negligentia cultorũ: hinc agrorũ Segnitia
Virgilius ſegnities:hoc eſt ſterilitas.Virgilius.Segniſq; horreret in aruis Carduus:ſegnis:hoc eſt inutilˀ
Cicero infecundus.Legitur etiã Segnitas pro ſegnitia.Cicero.Et quando de imprudentia diximus Segnitas
caſtigemus etiam ſegnitatem.Segniter quoq; aduerbiũ inueniť:hoc eſt tarde.Ardeo qñ pro Segniter
Virgilius impatienter amo accipitur:mõ cum accuſatiuo:mõ cum ablatiuo coniungiť.Virgilius.For
Horatius moſum paſtor Corydon ardebat Alexim.Horatius.Non aliter ſamio dicunt arſiſſe Batil/
lo Anacreonta teiũ.Ab ardeo fit cõpoſitũ Perardeo:& Exardeo. Præterea denuatiua Ar/ Arduus
duus:hoc eſt moleſtus:incõmodus:intractabilis:A quo aduerbiũ Ardue:hoc eſt difficulter: Ardue
& Ardea auis:quaſi ardua:quoniam ardua:hoc eſt alta volando petit:& ſignificat tempe/ Ardea auis
Lucanus ſtatem.A græcis appellatur ερωδιὸσ: Tam alte volat:ut humanũ fugiat viſum.Lucanus.
Virgilius Quæq; auſa volare Ardea.Virgilius.Atq; altam ſupra volat ardea nubem.Per diminutio/
nem Ardeola vocať.Tria earũ genera tradit Ariſtoteles:Leucon ab albedine ita dictũ.Aſte Ardeola
rias a fulgore aſtrorũ:& pellos ab aduerbio πέλας: quod prope ſignificat:quoniam hoc Leucon
tertium nõ ita in altum volat.Hi in coitu anguntur. Mares ſanguinem quoq; vociferando Aſterias
ex oculis profundũt:nec minus ægre pariunt grauidæ.Ab Ardeola Ardelio deducitur:ſicut Ardelio
a ſtella Stellio:a tabella Tabellio.Eſt aũt Ardelio homo inquietus:& huc atq; illuc ſemp vo Pellos
litans:ſaliens:manus iactans: togam mõ deiiciens:modo reponẽs:et omnibus negotiis ſeſe
Martialis. immiſcens:qualem fuiſſe Mallium Surram legimus:quem venuſte deridens Afer Satagere
dixit.Item Attalum: ad quem ſic ſcribit Martialis.Declamas belle:cauſas agis Attale belle:
Hiſtorias bellas:carmina bella facis:Componis belle mimos:Epigrãmata belle:Bellus grã/
maticus: Bellus es Aſtrologus:Et belle cantas:& ſaltas Attale belle:Bellus es arte lyre:bellus
Martialis. es arte pilæ.Nil bene qum facias: facis attũ omnia belle: Vis dicam quid ſis?magnus es Ar/
delio.Præterea Afrum:in quem ſimiliter inuehitur idem Martialis: propterea eum acerbiꝰ
increpans:ꝙ ſenex erat:in quo turpius eſſe conſtat hoc vitium.Cõdita qum tibi ſit iam ſexa
geſima meſſis:Et facies multo ſplendeat alba pilo.Diſcurris tota vagus vrbe:nec vlla cathe/
dra eſt:Quo nõ mane feras irrequietas aue.Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno Nõ caret
officio cõſul vterq; tuo:Et ſacro decies repetis palatia cliuo Saturioſq; modos: parthenioſ
q; ſonas: Hoc faciãt ſane iuuenes:deformius Afer Omnino nihil eſt Ardelione ſene.Ab ar
deo etiam fit Ardens:hoc eſt vehemens: Ardentior: Ardentiſſimus.& aduerbia Ardenť:Ar Ardens
dentius: Ardentiſſime.Et ut quibuſdã placet Ardea oppidũ latii a Danæ Perſei matre: Vel Ardea
Martialis. ut alii volunt a Dauno Pilunni filio conditũ:a feruore regionis ita appellatum. Martialis.
Ardea ſolſtitio:peſtanaq; rura petanť:Quiq; cleoneo ſydere feruet ager: Qum tyburtinas
damnet curiatius auras Inter laudatas ad ſtyga miſſus aquas. Huius incolæ dicunť Ardea/ Ardeates
tes.IN IRAS.In iram.Pluralem numerum poſuit pro ſingulari:ut mos eſt poetarum.Irã Ira
diffiniũt eſſe libidinem puniendi eius:a quo iniuria offenſi ſumus.Ab ira Iraſcor fit: a quo Iratus
Iratus:Iracundus:Iracundia:Differtq; Iratus ab Iracundo:ꝙ Iratus eſt: qui ex aliqua re la Iracundus
ceſſitus excanduit.Iracũdus:qui ex quacũq; etiã parua cauſa mouetur ad iram:Sicut Ebrius Ebrius
qui nimio potu alienatus eſt mẽte:Ebrioſus qui ſæpe fit ebrius.Sic Ira ab Iracundia differt: Ebrioſus

Ebrietas quemadmodum Ebrietas ab Ebrioſitate. Illa enim ex cauſa: hæc e moribus ſunt. Terentius. Terentius.
Ebrioſitas Vt ſenis eſſem vltus Iracundiam: aliquid corraſiſſem. Ab iratus fit aduerbium Irate: hoc eſt
Irate Ebrioſe per iram. Ab ebrius fit verbum Inebrio: Cuius paſſiuũ eſt Inebrior: & Ebrioſe aduerbium
Sobrius quod ſignificat ad ſimilitudinẽ ebrii. Sobrius qui in cibo: ac potu temperans eſt: quaſi ſine
ebrietate: A quo Sobrietas: & Sobrie aduerbiũ. Sobrius etiã dicitur: qui non eſt actu ebrius
Non ſobrius Vñ Non ſobrius pro ebrio accipitur. Martialis. Et non ſobria verba ſubnotaſti. Itẽ Ebrio Martialis.
Ebriolo lo verbum: quod eſt ebrium facio: quod & Ebrio dicitur: A quo Ebriatus. Laberius. Ebrio Laberius
Ebrio lati mentẽ hilariam arripiũt. Idem. Homo ebriatus ſomno ſanari ſolet. CVI TAVRVS Idem
ERAT PILA. Magnitudinẽ ac ferocitatem Rhinocerotis exprimit: qui perinde Taurũ
cornu iactabat in altum: ut Tauri iactare pilas ſolebant. Mos quippe erat obiicere pilas tau
ris: quibus irritarent̃. Martialis. Qui modo per totam flãmis ſtimulatus harenam Suſtule/ Martialis
rat raptas Taurus in aſtra pilas. Ad hunc vſum e ſtramine olim formare ſoliti ſunt etiam in
humanam ſpeciem imagines: poſtea pilas e veſtibus in globum collectis: præſertim purpu/
reis: quo colore magis beluæ irritantur. Ouidius. Haud ſecus exarſit: q̃ circo taurus aperto.
Pila Qum ſua terribili petit irritamina cornu: Phœniceas veſtes: eluſáq; vulnera ſentit. Pila in/
ſtrumentũ luſoriũ eſt rotundum ad ſimilitudinẽ Sphæræ: quo ludo graues quoq;: & magni
Sceuola viri delectati ſunt: Sceuola optime pila luſit: atq; ad hoc diuerticulũ animũ forenſibus nego
ciis fatigatũ trãſferre ſolitus ẽ. Auguſtus poſt ciuilia bella exercitatõibus cãpeſtribus: e quo Auguſtus
rumq;: & armorum dimiſſis ad Pilam ſe trãſtulit. Idem permulti alii fecerũt. Plautus. Deus Plautus
Pila Trigonalis nos vt pilas homines iactat. Quattuor pilarũ genera ſunt. Eſt pila Trigonalis omniũ mini
Pila Fluentina ma: prædura: firmo pilo plena: a quo Pila nomen habet: Fluentina nunc vulgo dicta: quod
Trigon Fluentiæ huiuſmodi pilæ optime fiant. Trigonalis aũt vocitata eſt: a Trigone: qui locus erat
in Thermis Triquetra: hoc eſt triangulari figura: quam græci Τρίγωνον vocant. Ad hu/
iuſmodi pilæ luſum ædificatus: & paruo calore tepidus teneri per hyemẽ ſolitus: ne exuti ad
ludendum homines ſtatim rigorem cõciperent: neue ludendo exerciti nimis æſtuarent: mit/
titur pila ad vnum angulum: ita ut vtrũq; parietem contingat: redditur nõ minus ſiniſtra q̃
dextra manu: miramq; corporis agilitatem requirit. Martialis de loco. Seu lentum ceroma Martialis.
teris: tepidũq; trigona. Idem. Captabit tepidum dextra: læuaq; trigonem. Imputet acceptas Idem
ut tibi ſæpe pilas. Idem de pila trigonali. Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris Sum tua: ſi Idem
Pila Paganica neſcis: ruſtice redde pilam. Eſt Pila Paganica a Pagis: hoc eſt villis ita dicta: ꝙ pagani ea vte
rentur: hæc groſſior eſt: laxiorq;: & pluma plena: nec ad luſum tam agilis: ut quæ nec tã leuis
eſt: nec iactata facile reſilit. Idem. Hæc q̃ difficilis turget Paganica pluma Folle minus laxa Idem
eſt: & minus arcta pila: quaſi dicat: eſt laxior q̃ pila trigonalis: & arctior firmiorq; q̃ follis.
Follis Nam Follis tertiũ pilæ genus eſt: Hic ex pelle fit: ſpirituq; inflatur: Groſſior cæteris: ſed non
multo grauior: pugno redditur: non palma: ut reliquæ pilæ: A flatu nomen habet: quia ſpũ
Folliculus ut diximus impletur: ſiue ꝙ veteres Follem pellem dicebant. Et per diminutionẽ Folliculũ:
Folliculare Vnde Folliculare pars remi appellatur: quæ folliculo tecta eſt: A quo Vita follicularis voci
Folles tata eſt. Item Follem: ſiue Folliculum vtrem nominabant: quæ nihil aliud eſt: q̃ pellis flatu
Muliebris folli/ plena. Item inſtrumentum quo attrahitur ventus atq; emittitur ad ignem excitandum. Mu/
culus liebrem quoq; Folliculum dicebant: quam Vuluã: ſiue Locos: ſiue Vterum appellare ſupra
docuimus: hoc genere pile minꝰ fatigantur ludentes: ideoq; imbecilliori etiã ætati conuenit
Agitata lentius fertur: reſilit magis: tardiuſq; deſcendit: veluti hominẽ de induſtria expectãs
Idẽ. Ite procul iuuenes: mitis mihi conuenit ætas: Folle decet pueros: ludere folle ſenes. Hũc
ſimiliter Folliculũ per diminutionem dici manifeſtum eſt. Suetonius. de Auguſto. Poſt bel/ Suetonius
la ciuilia ad pilã primo: Folliculũq; tranſiit: mox nihil aliud q̃ vectabatur: & deambulabat.
Quoniã uero hoc pilæ genus pugno percutitur Follis Pugillatorius appellat̃. Plautus. Ex Plautus
templo Hercle ego te follem pugillatorium faciam: & pendentem curſabo pugnis periuriſ/
Harpaſtum ſime. Eſt præterea quartum pilæ genus: quod vocant Harpaſtum: ſiue Sphẽnidã: Groſſior
Sphẽnida eſt q̃ pila paganica: tenuior q̃ follis: E pãno fere fit: aliquando ex pelle: lana tomentoue im
pletur: non repercutitur. Sed qum multi ſint ludentes: & in duas partes diuiſi: ita ut vtriq; e
regione ſibi inuicem oppoſiti ſint: ad ſuos quiſq; tranſmittere pilam conantur: quam aduer
ſarii nituntur arripere. Sic magno labore luditur: decidit ſæpe in terram pila: ad quam cater
uatim currentes: ſe inuicem proſternunt: puluereq;: et ſudore infecti flaueſcunt. Laborioſum
ludi genus: & ideo grandioribus tm̃ conueniens. Sphennida appellatur: uel a Sphẽnida in
uẽtore: uel ἀπὸ τοῦ φενακίζειν: quod decipere ſignificat. Fit enim in hoc ludo: ut qum
alteri ſæpe oſtendant ſe velle pilam proiicere: alteri tamen iaciant ad decipiendũ aduerſariũ
Arpaſtum ἁρπαςὸν autem: hoc eſt Arpaſtum ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν: hoc eſt a rapiendo vocatur:
qa ꝓiectã pilã multi ſil̃ conãt̃ arripe: ſeq; ob eã cãm inuicẽ ꝓſternũt. Idẽ Martial̃. Siue Har Martialis.
paſtũ manu puluerulẽta rapis. Idẽ de Harpaſto. Hæc rapit Anthæi velox i puluere Draucus Idem

Artemidorus Grandia qui vano colla labore facit. Artemidorus de interpretatione ſomniorum. ἁρπασόν
δέ καί σφαίρα φιλονεί κίασ ἀπορά ντοισ ἐκμαίνουσι. πολλάκισ δέ καί
είσ έτέρασ ἔρωτα. ἔοικε γὰρ ἡ σφαίρα καί τό ἁρπασόν ἑταίρα. διά τό μη
δαμῆ μένειν. καί πρόσ πολλοισ φοιτᾶν. Harpaſtum inquit: & Sphæra certa/
men infinitũ ſignificat. Sæpe etiam meretriciũ amorem. Videtur enim ſphæra: & Harpaſtũ
meretrix propterea ꝙ nuſq̃ꝫ maneat: ſed ad multos prodeat: Operepretium eſt videre q̃ꝫ ri/
dicula de iis per ignorantiam pleriqꝫ tradiderunt. Ab huius pilæ ſimilitudine quicquid rotũ
dum: ac ſphæricũ eſt Pilam vocamus: Cuius diminutiuũ eſt Pilula. Pila Pilula

DE LEONE IVSSV DOMITIANI CONFOSSO QVOD MAGISTRVM LESERAT. EPIG. .X.

ESERAT INGRATO. Laudat clæmentiam Domitiani: ꝙ quum Leonẽ mã
ſuefactũ in harena aĩaduertiſſet in magiſtrũ ſæuire: cõfodi eũ iuſſerat naturæ mã
ſuetudinẽ non modo in hominibus: ſed etiam inferis requirens. PERFIDVS
Violator fidei: quã mãſuefactori ſuo debebat. LAESERAT. Offenderat. Læ/ Lædo
dere proprie eſt contumelia afficere: ſumptum a græcis: qui Lœdorã contumeliam vocant: Lœdora
Tranſfertur tamen ad omne genus offenſionis. Eius paſſiuũ eſt Lædor: a quo Læſus offen Læſus
ſus: & cõtrariũ eius Illæſus: hoc eſt inoffenſus: & Læſio offenſio. MAGISTRVM. Præ/ Illæſus Læſio
ceptorem: qui eum manſuetudinem docuerat. Magiſtri proprie dicuntur artium præcepto Magiſter
res: Tranſfertur tamen hoc nomen ad omnes: quibus præcipua cura rerum incumbit: uel ꝙ
magis cæteris poſſint: uel ꝙ magis q̃ꝫ cæteri diligentiam: & ſolicitudinem rebus: quibus præ
ſunt: debent. Hinc Magiſtros pagorum: ſocietatum vicorum: collegiorum dicimus: qui pa/ Magiſtri pagi
gis vicis: ſocietatibus collegiis præſunt: Magiſtrum equitum: cui ſumma poteſtas in equites Magiſter equitũ
erat: addebaturqꝫ ſemper Dictatori: cui ſumma poteſtas erat in populũ: A quo & Magiſter Dictator
Terentius. populi dicebatur. Magiſter etiã aliquando pro cuſtode accipitur. Terentius. Me filiis relin/
Virgilius quũt quaſi magiſtrum. Virgilius. Nec exanimes poſſunt retinere magiſtri. A magiſter Ma/ Magiſtro
giſtro verbum deducitur: quod ſignificat moderor: guberno: A quo Magiſterium: quod nõ Magiſterium
nulli pro ipſa magiſtri dignitate vſurpãt. & Magiſtratus: quod modo ſignificat eum: qui in Magiſtratus
poteſtate aliqua eſt conſtitutus: ut eſt Conſul: Proconſul: Prætor: Proprætor: & alii qui ci/
Cicero uitates: aut prouintias regunt: Modo ipſam poteſtatem: ſiue officium. Cicero. Nam is tum
Idem in vrbe magiſtratum gerebat. Idem. Quem magiſtratus comprehendi: & in vinculis teneri
iuſſerat. Magis uero aduerbium eſt: & ſignificat plus: deduciturqꝫ a Magnus: quod grandẽ Magis Magnus
ſignificat: Cuius Comparatiuũ eſt Maior: Superlatiuũ Maximus. Maximus pontifex dice Maximus ponti
batur: ꝙ rerum quæ ad ſacra & religionem pertinent: curam habeat: vindexqꝫ ſit contuma/ fex.
ciæ priuatorum: magiſtratuũqꝫ: Maximus Curio: cuius autoritate curiæ omnes Curioneſqꝫ Maximꝰ Curio
reguntur. Maximi annales non ab eorum magnitudine: ſed ꝙ eos pontifex maximus con/ Maximi ãnales
ſecraret. Maximam hoſtiam ouilis pecoris appellabãt non ab amplitudine corporis: ſed ab Maxima hoſtia.
animo placidiore. Maximam multam dixerunt trium milium: & viginti aſſium: quia non Maxima multa
licebat quondam pluribus triginta bobus: et duabus ouibus quemq̃ꝫ multari: æſtimabaturqꝫ
bos centuſſibus: ouis decuſſibus. Præterea ab iis aduerbia Magne Magis Maxime. A Ma/
gis fit Demagis: quod ſignificat valde magis. Veteres tamen aliquando pro nimis poſuere. Demagis
A magnus præter ea quæ ſuperius diximus: Magmentum deducitur: quod veteres dixerunt
maius augmẽtum. Magnitudo: Magnificus: Magnificentia: Magnifice: Magnifatio: Ma/
gniæſtimo: Magnipendo: Magnitas: & Maximitas: quibus veteres pro magnitudine vſi
Actius ſunt. Actius. Neqꝫ ſat fingi: neqꝫ dici præ magnitudine poteſt. Lucillius. Neqꝫ ad hoc me co
Lucilius gas immani maximitate. Magnanimus: a quo Magnanime: & Magnanimiter: & Magna
nimitas: & Maximates primarii ciuitatis: qui & Sũmates: & Optimates dicuntur. & Ma/ Maximates
gniloquus glorioſus: A quo Magniloquentia. & Maiuſculus diminutiuũ: A quo Maiuſcu Sũmates
le aduerbium. & Magnopere: valde vehementer. Item Maximopere: & maiorem in modũ Optimates
& Maieſtas decus: amplitudo: & dignitas: uel populi: uel Senatus: uel magiſtratus: uel prin Magniloquus
cipis: aut imperatoris: aut etiam priuati magni viri: aut alterius etiam inanimatæ rei: Vnde Magnopere
Maieſtatis crimen Iuriſconſulti diffiniunt: quod aduerſus Populum Romanum: uel aduer Maximopere
ſus ſecuritatem eius committitur. & Rei maieſtatis dicuntur: qui eiuſmodi crimen commit Maieſtas
Ouidius tunt. Maieſtas etiam dea eſt: quam veteres coluerũt: Honoris: & Reuerentiæ filia. Ouidius. Maieſtatis crimẽ
Donec Honor: placidoqꝫ decens Reuerentia vultu Corpa legitimis impoſuere toris. Hinc Rei maieſtatis
Sacra Maieſtas: quæ mundum temperat omnẽ: Quaqꝫ die partu eſt: ædita magna fuit Nec Maieſtas
mora conſedit medio ſublimis Olympo: Aurea purpureo conſpicienda ſinu. Quidã hanc
Vulcani fuiſſe vxorem volunt. Præterea Maiores: de quibus ſupra diximus: & Maius men Maius
ſis: a Maioribus. Nam poſtq̃ꝫ Romulus populum Romanum in Maiores Minoreſqꝫ diui
ſit: ut altera pars conſilio: altera armis Rempub. tueretur: In honorem vtriuſqꝫ partis hunc

Iunius — Maium ſequentem Iunium vocauit. Ouidius. Hinc ſua maiores tribuere vocabula Maio.
Iunius a iuuenũ nomine dictus adeſt. Sunt tamen qui Maium a Maeſtate dea: de qua ſupra
diximus appellatum malint: & argumento vtuntur: ꝙ flamen Vulcanalis Kal. Maiis huic
deæ rem diuinã facit. Alii a Maia Mercurii matre: propterea hoc menſe mercatores omnes
Maiæ pariter: Mercurioq; ſacrificare ſoliti erant. Hanc quidã volunt terrã eſſe: hoc adeptã
Mater magna — nomen a magnitudine: quemadmodum et Mater magna vocatur: Propter quod ſus pgnãs
ei mactabatur: quæ hoſtia eſt propria terræ: & Mercurius vocis: & ſermonis deus ei adiungi
tur: quia vox naſcenti homini contactu terræ datur. Huic quidam ſcribũt ædem Kal. Maiis
dedicatã fuiſſe ſub nomine bonæ deæ: de qua ſupra diximus: hanc potentiam habere Iuno/
nis: ideoq; regale ſceptrũ in ſiniſtra manu ei addi. Alii Proſerpinam credunt: porcaq; ei rem
diuinam fieri: quia ſegetem: quã Ceres mortalibus tribuit: porca depaſta eſt. Alii Semelem
credunt: & eandem Fauni filiam dicunt: obſtitiſſeq; voluntati patris in amorem ſuum lapſi
ut & virga Myrtea ab eo verberaretur: qum deſiderio patris nec Iuno ab ea preſſa ceſſiſſet:
Tranſfiguraſſe ſe tamen in ſerpentem pater creditur: & coiſſe cum filia: quarum rerum indi
tia ſunt: ꝙ virgam Myrteam in templo nephas erat: qđ ſuper caput eius extendebatur vitis:
qua maxime decipere eam pater tẽtauit: qđ vinum in templum eius nõ ſuo nomine ſolebat
Mellarium — inferri. Sed vas in quo vinum inditum erat Mellarium nominabatur: & lac vinum nuncu/
pabatur: ſerpenteſq; in templo eius nec terrentes: nec timẽtes indifferenter apparebant. Qui
dam Medeam putant: ꝙ in ædem eius omne genus herbarum eſſet. Ex quibus Antiſtites da
bant plerũq; medicinas: et quia templum eius virum intrare non licebat: ob iniuriam: quam
ab ingrato viro Iaſone perpeſſa fuerat. Sũt etiam qui Maiũ menſem a Thuſculanis ad Ro/
manos tranſiſſe cõmemorent: apud quos deus Maius colebatur: qui erat Iuppiter a magni/
tudine: ac maieſtate ita appellatus. Sed quoniam de Maii appellatione diximus: operepre/
Annus — tium eſt: ut cæterorum quoq; menſium rationem reddamus. Arcades tribus dũtaxat menſi/
bus annum ſuũ explicabant. Acarnanes ſex. Reliqui græci .cccliiii. diebus annum proprium
computabant. In hac varietate Romani quoque ab initio autore Romulo Annum decem
menſibus ordinatum habuerunt: qui a Martio incipiebat: conficiebaturq; diebus tricentis
& quattuor: ut ſex quidem menſes: hoc eſt Aprilis: Iunius: Sextilis: September: Nouember:
December tricenum eſſent dierum: quattuor uero reliqui: Martius: Maius: Quintilis: Octo
ber tricenis: & ſingulis perficerentur. Primũ ergo menſem Romulus genitori ſuo Marti di
Martius. — cauit: & ab eo Martium appellauit. Huius prima die ignem nouũ Veſtæ aris incendebant:
ut incipiente anno cura denuo ſeruandi nouati ignis inciperet. Eodẽ quoq; ingrediente mẽ
ſe: in regia: curiiſq;: & flaminum domibus laureæ veteres nouis laureis mutabãtur: & publi
ce: ac priuatim ad Annam perennam ſacrificatum ibatur: ũt annare: perennareq; liceret: hoc
menſe mercedes exſoluebant magiſtris: quæ completo anno deberentur. Comitia auſpica/
bantur: vectigalia locabant: & ſeruis cœnas apponebant matronæ: quemadmodum domi
ni Saturnalibus: Illæ ut principio anni ad promptum obſequium honore ſeruos inuitarent
Aprilis — Ii quia gratiam perfecti operis abſoluerent. Secundum menſem nominauit Aprilem: quaſi
Aphrilem a ſpuma: quam græci ἀφρὸν vocant: Vnde orta Venus putabatur: ut quemad/
modum primus menſis a patre ſuo Marte: ita ſecundus ab Aenea matre Veneris nomẽ ha/
beret: & ii potiſſimum menſes annum auſpicarent: a quibus Romani nominis origo pro/
ceſſiſſet. Alii non a Venere appellatum hunc menſem putant: ſed ab aperiẽdo dictũ Aprilẽ:
qſi apilem: qm̃ qum ante æquinoctium vernum triſte ſit cælum: & nubibus obductum: item
mare nauigantibus clauſum: terræ etiam ipſæ ab aqua: aut pruina: aut niuibus contegan/
tur: ea omnia verno id eſt hoc menſe aperiuntur. Sic Athenienſes ἀνθεστηριῶνα hunc mẽ
ſem vocant: ꝙ omnia eo floreſcant. Maium Romulus tertium poſuit: de quo iam diximus.
Iunius — Poſt hunc Iunium ex parte populi: ut diximus nominatum. Siue ut alii putant quaſi Iuno/
nium: quod ita eũ latini appellarent: & hæc nũcupatio apud Romanos mãſerit. Sed poſtea
detritis quibuſdam litteris ex Iunonio Iunius ſit dictus. Nam et ædes Iunoni monetæ Kal.
Iuniis dedicata eſt. Quidam Iunium menſem a Iunio Bruto vocitatum putant: qui primus
Romæ cõſul eſt factus: quod Kal. Iunii pulſo Tarquinio ſacrum Carnæ deæ in Cælio mon
Fabariæ — te voti reus: ut ſupra diximus: feciſſet. Huius menſis Kalendæ vulgo Fabariæ vocantur: quia
Quintilis — hoc menſe adultæ fabæ diuinis rebus adhibent. Sequitur Quintilis principio dictus: ꝙ or/
dine quintus eſſet: Sed poſtea in honorem Iulii Cæſaris Dictatoris Marco Antonio Mar/
Iulius — ci filio conſule legem ferente Iulius appellatus: ꝙ hoc menſe ad quartum Idus Quintilis Iu
Auguſtus Sextil. — lius appellatus fuiſſet. Auguſtus dehinc ſuccedit: qui antea Sextilis vocabatur: donec hono/
ri Auguſti ex Senatus conſulto conſecratus eſt. Cuius hæc verba fuerũt. Qum impator Cæ
ſar Auguſtus menſe Sextili: & primũ conſulatum inierit: & triumphos tres in vrbem intule
rit: & ex Ianiculo legiones deductæ ſecutæq; ſint in auſpicia: ac fidem: & Aegyptus hoc men

ſe in poteſtatem Populi Romani redacta eſt:finiſq; hoc menſe bellis ciuilibus impoſitus ſit
atq; ob has cauſas ſic menſis hic imperio fœliciſſimus ſit ac fuerit:placere Senatui:ut hic mē
ſis Auguſtus appelletur. Itē plebi ſcitū factū ob eandē rem Sex Pacuuio tribuno plebem ro/
gante menſis September principale retinet nomen:quem germanici appellatione:Octobrē September
uero ſua Domitianus inuaſerat. Poſtq̄ uero decreto Senatus nomē infauſtum ex omni ære
uel ſaxo deraſum eſt:ut omnis eius memoria aboleretur:Menſes quoq; vſurpatione tyran/
nicæ appellationis exuti ſunt. Poſt hæc principes cæteri diri ominis infauſta vitantes men/
ſibus cæteris priſca nomina ſeruauerūt:Octobrem:Nouembrem:atq; Decembrem:q̄ octa October
uū:nonum:decimū locum teneant. Ab Octobri October quoq; equus appellabatur:de cu/ Nouember
ius capite maxima erat contentio inter Suburanos:& Sacrauienſes:ut ii in regiæ pariete:illi December
ad turrē Maniliam id figerent:cuius cauda:ut ex ea ſanguis in focum diſtillaret:magna cele
ritate perferebatur in regiam. Sed qum hæc ordinatio quattuor & trecentorū dierum a Ro
mulo inſtituta neq; Solis curſui neq; Lunæ rationibus cōueniret:fiebat aliqñ:ut frigus anni
æſtiuis menſibus:& contra calor hyemalibus proueniret. Quod vbi contigiſſet:tantū die/
rum ſine vllo menſis nomine patiebatur abſumi:quantū ad id anni tempus adduceret:quo
Numa Pō cæli habitus inſtanti menſi conſentaneus inueniretur. Sed ſecutus mox Numa Pompilius
pilius. quinquaginta dies addidit:ut in trecentos quinquaginta quattuor:quibus duodecim Lunæ
curſus confici credebat:annus extenderetur: Atq; iis quinquaginta diebus a ſe additis adie/
cit alios ſex retractos illis ſex menſibus:qui triginta dies habebāt id eſt de ſingulis ſingulos:
factoſq; ſex & quinquaginta dies in duos menſes pari ratione diuiſit:& alterum Ianuariū Ianuarius
nūcupauit:primūq; eſſe voluit:tanq̄ bicipitis dei menſem reſpicientē:ac ꝓſpicientē tranſacti
anni finē:& principiū futuri. Alterū Februo deo dicauit:q̄ pēſſe luſtratōibus æſtimabatur. Februarius
Luſtrari aūt eo menſe ciuitatē neceſſe videbat̄:quo ſtatutum erat:ut iuſta diis manibus ſolue
rentur. Hanc Numæ ordinationem finitimi mox ſecuti totidem diebus:totidēq; menſibus
annum ſuū cōputare ceperunt: hoc ſolo diſcrepantes:q̄ menſes vndetricenum:tricenumq;
in numero alternauerunt. Sed Numa paulo poſt in honorem imparis numeri vnum adie/
cit diem:quem Ianuario dedit:ut tam in anno:q̄ in menſibus ſingulis præter vnum Februa
rium impar numerus ſeruaretur. Nam quia duodecim menſes:ſi ſinguli:aut pari:aut impa/
ri numero putarentur:conſumationem parem facerent: vnus pari numero conſtitutus vni/
uerſam computationem imparem fecit. Ianuarius igitur: Aprilis: Iunius: Sextilis: Septem/
ber: Nouember: December vndetricenis cenſebantur diebus. Martius uero: Maius: Quin/
tilis:& October dies tricenos ſingulos poſſidebant. Solus Februarius viginti octo retinuit
dies:q̄ſi inferis:& diminutio & par numerus conueniret. Qum ergo Romani ex hac diſtri
butione Pompilii ad Lunæ curſum:ſicut græci annum proprium computarent: neceſſario
menſem vnum conſtituerūt more græcorum:quem Intercalarem vocarunt:q̄ intra annum Intercalaris mē/
calarent:hoc eſt:vocarent iis qui faſtis præerant populum:& menſem hunc interponerent: ſis
non in fine Februarii:ſed poſt tertium & vigeſimū diem eius menſis:terminalibus ſcilicet iā
peractis. Deinde reliquos Februarii menſis dies:qui erant quinq;:ſubiungebant:hoc autem
Intercalare dicebatur:& dies ipſi Intercalares:& menſis Intercalaris:& actus ipſe Interca/ Intercalare
latio vocabatur: Vnde Intercalares verſus appellati ſunt:qui frequenter inter alios interpo Intercalares dies
Virgilius nuntur:ut eſt apud Virgiliū in Bucol. Ducite ab vrbe domū meā carmina ducite Daphnim. Intercalatio
Sed qum ſæpe eueniret ut nūdinæ modo in anni principē diē:mō in nonas caderēt:quo die Intcalares verſus
conuētus multitudinis vitādus æſtimabat̄: qm̄ Ppl's Romanus exactis etiā regibus diē hūc
Nonarū maxime celebrabat:quē natalē Seruii Tullii fuiſſe exiſtimabat:veriti q̄ dieb9 pērāt
ne q̄d nūdinis collecta vniuerſitas ob deſideriū regis nouaret: Nonas a Nūdinis ſegregan/ Nonæ
das illi ſtatuerūt. Itaq; dies illi:quibus annus abūdabat:ex quibus fieri Intercalaris menſis ſo
lebat:eorū q̄ faſtis pērāt:arbitrio pmiſſi ſunt: vti qum ipſi vellent:intercalarent̄:dūmō eos ī
medio t̄minaliorꝫ:ul' menſis intercalaris ita locarēt:ut a ſuſpecto die celebritatē auerterēt nū
dinarū. Verū fuit tps:qum propt̄ ſupſtitionē intercalatio oīs omiſſa eſt: Nōnunq̄ uero per
grām ſacerdotū:q̄ publicanis ꝓferri uel minui conſulto anni dies volebant:itaq; mō auctio
mō retractio dierū ꝓueniebat:& ſub ſpecie obſeruatōis:maior confuſionis occaſio emerge
bat. Quamobrē Caius Cæſar oēm hāc incōſtantiā tēporꝫ vagā adhuc: atq; incertā in ordi
nē ſtatutæ definitōis coegit. Quippe dies oēs:q̄ adhuc confuſionē facere poterāt:ita cōſum Annus lunaris
pſit:ut annus confuſionis vltimus in .cccxliii. dies ꝓtēderet̄. Poſt hoc ad imitationē Aegy/
ptiorū:q̄ ſoli omniū diuinarū rerū cōſcii putabāt̄:ad numerū Sol'ſ q̄ diebus .ccclxv. & q̄drā Annus ſolaris
te curſum cōficit:annū dirigere conatus eſt. Nam ſicut Lunaris annus menſis eſt:quia Luna
paulominus q̄ menſem in Zodiaci circuitiōe cōſumit:ita Solis ānus hoc dierū numero col
ligendus fuit:quo ad ſignū ſe denuo vertit:a quo digreſſus fuerat: propter quod Annus ver Annus vertēs
Virgilius tens vocatur: & habet̄ Magnus:qum Lunæ annus breuis exiſtimet̄. Virgi. Interea magnū Annus magnus

Sol circumuoluitur annum:quãuis etiam Annus magnus dicatur duodecim milium quin/
gentornm quinquaginta quattuor annorum ſolarium : ut Cicero teſtatur.& a quibuſdam Cicero
Annus Saturni Annus Saturni:qui eſt triginta annorum.Ergo Iulius Cæſar decem dies veteri obſeruatio/ Iuliꝰ Cæſar
ni adiecit:ut annũ.ccclxv.dies:quibus Sol Zodiacum luſtrat efficerent : & ne q̃drans deeſ/
ſet ſtatuit:ut quarto quoqꝫ anno ſacerdotes:qui menſibus:ac diebus præerant:vnum interca
larẽt diem eo menſe:& loco:quo etiam apud veteres menſis intercalabatur:id eſt ante qnqꝫ
vltimos menſis Februarii dies:idqꝫ Biſextum cenſuit nominandum:quod is dies ante hunc
proximus eo anno ad.vi.kalen.Martii eſſe dicitur.Dies autem decem quos anno addide/
rat:hac ordinatiõe diſtribuit in Ianuarium:& Sextilem:& Decembrem binos dies inſeruit
In Aprilem autem:Iunium:Septembrem:& Nouembrem ſingulos.Februario non addi/
dit diem : ne deo infero religio immutaretur : Martio : Maio : Quintili:Octobri ſeruauit
priſtinum ſtatum:quod ſatis pleno numero erant vnius & triginta dierum.Habet itaqꝫ Ia/
nuarius:Martius:Maius:Iulius:Auguſtus:October:et December dies ſingulos:et tricenos.
Aprilis uero:Iunius:September:Nouember tantũ tricenos. Solus Februarius duodetrigin
Annꝰ vnde An ta.Annum quidam a circuitu temporis appellatum putant : quia veteres An pro circum po
nere ſolebant.Cato.An terminũ:hoc eſt circum terminũ.Alii ab ãnulo deductum:ꝙ inſtar Cato
ãnuli in ſe redeat:vnde eſt.Atqꝫ in ſe ſua perueſtigia voluitur annus.Sed anulum ipſum a cir
cuitu vocitatum nemo eſt:qui ambigat:Cuius diminutiuũ eſt Anellus. Cicero.Cuius imagi Cicero
nem non modo in tabulis noſtri familiares:ſed etiam in poculis: & in anellis habebant.Itẽ
Anulatus ab eo deducitur Anulatus:quod eſt anulis plenus:& Anularis:Vnde Anularis digitus : mi/
Annuus nimo proximus in manu ſiniſtra:de quo ſupra diximus.Ab annus uero fit Annuus:qđ mõ
ſignificat vnius anni:ſicut Diurnus vnius diei:Vnde Spatium annuũ:Spatium diurnum di
cimus:mõ ſingulis annis:ſicut Quottidianus ſingulis diebus.Virgil.Annua magnæ Sacra Virgilius
refer Cereri:Annua dixit:hoc eſt anniuerſaria:quæ fiunt ſingulis annis. Nam & Anniuer/
Annona ſarium ab Annona deducitur.Itẽ Annona:quæ anni alimonia eſt:nec ſola frumentaria:ſed
aliarum quoqꝫ rerum.Cicero.Putaram annonam in macello cariorem fore. Hanc qui attẽ Cicero
Dardanarius tare & vexare maxime ſolent.Vlpianus Dardanarios vocat.Item Annarius: Vnde Anna/
Annaria lex ria lex dicebatur a veteribus ea:qua finiebãtur anni magiſtratus petendi:& Anus : ut quidã
Anus putant:hoc eſt vetula ab annorum multitudine:quãuis ſint qui a græco dictam malint : hoc
eſt ab.α.priuatiua particula:et νουσ mens:uel ſenſus : quoniã iam ſine mẽte:ſeu ſine ſenſu
Anates ſit: Cuius diminutiuũ ẽ Anicula:& ab hoc veteres Anatem dixerũt morbũ vetularũ: hoc eſt
Annoſus anium:ſicut Senium morbum Senum.Et Annoſus:quod ſignificat vetuſtũ:q̃ſi multorũ an
Annales norũ:et Annales:quos ita ab hiſtoria ſepant:ut Hiſtoria ꝓprie ſit eaꝝ rerũ narratio:qbꝰ ge
Hiſtoria rẽdis interfuerit is:q eas narrat:Vnde nomẽ hꝫ ἀπὸ τοῦ ἱστορεῖν:qđ ẽ videre:A quo Hi
Hiſtoriographi. ſtoriographi hiſtoriaꝝ ſcriptores appellati ſunt:Annales uero qum res geſtæ pluriũ annoꝝ
Ephemeris obſeruato cuiuſqꝫ ãni ordine cõponũt:ſicut Ephemeris:ſiue Diariũ dicit:qũ nõ ꝑ ãnos:ſed
Diarium ꝑ dies ſingulos res geſtæ ſcribũt.Verũtñ generali Hiſtoriæ vocabulo:tã annales q̃ epheme/
Annales maximi rides:ſiue diaria:ut ſupra diximꝰ cõprehẽdunt.Annales maximi dicebant a põtificibꝰ ma
ximis fci:qbꝰ data ptãs erat:memoriã rerũ geſtarũ in tabulas referẽdi. Itẽ ab ãno Anniculus
Anniculus adiectiuũ:qđ ſignificat vnius ãni:ut Anniculus puer:Annicula puella:Anniculũ iumentũ:ſi
Bimus Trimus cut Bimus duoꝝ:Trimꝰ triũ:Quatrimus q̃ttuor ãnoꝝ:q̃ noĩa ẽt inaĩatis dare poſſumꝰ:ut
Quatrimus Anniculũ oleũ:Bimũ vinũ:De pueris magis ꝑ diminutionẽ dicimus:ut Bimulus:Trimulus
Bima die A qbꝰ Bimatus:Trimatus:Quadrimatus deducũt.Repit ẽt apud Iuriſcõſultos:queãdmo
Trima die. dũ ſupius oñdimꝰ:Bima:Trima:Quatrima die:ꝓ tpe duoꝝ triũ: q̃ttuor ãnoꝝ.Nã diẽ fœ
Quatrima die mi.genere ꝓ tpe vſurpamus. Vñ Aſco.Pedia.Dieculã ſcribit ꝓ puo tpe accipi : qđ nři tpis Aſconius
Dies Diecula iuriſcõſulti parũ itelligũt.Itẽ ab ãno Annuati aduerbiũ:qđ ſignificat ꝑ ſinglos ãnos.Itẽ Biẽ
Annuatim niũ:Triẽniũ:Quadriẽniũ:Quiquẽniũ:Septẽniũ:Decẽniũ pro ſpatiis tot ãnoꝝ.Itẽ Biẽnis
Biẽnium Trien/ Triẽnis:Quadriẽnis:Quiquẽnis:Septẽnis:Decẽnis:ꝓ eo q ẽ tot ãnoꝝ:a quo qdã Bidẽtes
niũ & cætera quoqꝫ q̃ſi Biẽnes dcãs volũt:ut ſupra oſtẽdimus.Itẽ Perẽnis ꝑpetuus:q̃ſi oĩuꝫ ãnoꝝ:A quo
Biennis Trien/ Perrennitas eternitas:& Perennit eĩne:& Perenno verbũ:qđ eſt annũ ꝑficio:& q̃ſi ꝑpetuũ
nis & cætera. ago.Quippe & Annare dicimus annum agere : quemadmodũ Perennare annos peragere:
Bidentes Vnde et Anna Perenna dicta eſt:ꝙ illi menſe Martio priuatim:& publice ſacrificarẽt:quo
Perennis eis annare:et perennare liceret:q̃ ſupſtitio originẽ habuit:q̃ſi ab annis Anna vocaret:quem
Perennitas admodũ in noſtra religione diuam Luciam præſidere oculis vulgo exiſtimant : ꝙ a luce no
Perenniter men habere videatur.Anna Beli filia fuit:ſoror Didonis:quæ poſtq̃ mortuam ſororem vi/
Perenno Anno dit : & Carthaginem ab Hiarba Getulorum rege occupatam : relicta ſede patria ad Bat/
Anna Perenna tum regẽ : qui qum Melitæ inſulæ imperabat : curſum arripuit : A quo iure veteris hoſpitii
Lucia benigne ſuſcepta:duos & vltra annos ibi mãſit.Sed qum Pygmalionẽ fratrem iam cũ armis
Anna aduẽtare Battus didiciſſet; veritus potẽtiã illius Annã ut inde abiret:hortatus eſt.Mox igit

mare ingreſſa: dum Cameren nauigare contéderet: vi tempeſtatis acta: in laurétē oram pue Camere
nit: vbi iā Aeneas pacatis rebus: & ducta vxore Lauinia īperabat. Hic tum forte ſolo Acha/
te comitatus ī littore nudis pedibus deambulabat. Qui qum erráté Anná aſpexiſſet: & vix
ſibi pſuadere poſſet eá eſſe: tandé agnitá compellat. Timuit illa principio: ſororis caſum aň
oculos ponés. poſtea vero ab illo benigne inuitata in regiá cum eo pfecta eſt. Cui mox La/
uinia amorem coniugis ſuſpectū habés: tendere inſidias cœpit. Sed Anna in ſomnis a Di/
done monita: ut in fauſtá domum relinqueret: ſtatim p feneſtram exiliit: cūq; citato curſu ad
Numiciū amné perueniſſet: in eū ſe præcipitem dedit. Orta deinde luce magno clamore eá
quæritátes per laurétem agrū: proficiſcūtur. Apparent veſtigia pedū vſq; ad Numiciū am/ Namicius
nem: vltra nihil videť. Quod dū admirádi ſecū animis volutant: Ipſa loqui viſa eſt placidi
ſum Nympha Numici: Amne perenne latens Anna perenna vocor: Quapropter læti con
uiuia celebrarūt: eam pro dea venerátes: qué ritum poſtea longiſſimo tempore ſeruarūt. Sūt
qui eandé lunam eé dicant vocatá Annam: quia annum méſibus impleat: alii Themin: alii
Io: alii vnam ex Athlantibus: quæ Ioui vbera præbuerit: Nonulli quo téporeplebs a patri
bus Romæ in Auentinum ſeceſſit: vetulam quandam nomine Annam oriundam Bouillis
ruſticas placentas detuliſſe plebi affirmant: qum commeatus eis omnino defeciſſet: Cuius
beneficii memoria: ſecuta mox pace: ſtatutum fuiſſe: ut nomen illius perpetuo coleretur: &
Suetonius Anna perenna vocaretur. Suetonius etiam Perennare ſcripſit: pro eo quod eſt annum per/
ficere. Ideoque puella nata nō perannauit. Item ab annus Solennis: hoc eſt anniuer ſarius: Solennis
Hinc ſoléne ſacrificium. Solénes aras. Solénes cerimonias dicimus: quæ ſunt anniuerſario
ſacrificio religioſæ. Ité Solennia ſacra: quæ certis ac ſtatutis temporibus fiunt. Hinc Solen/ Solénes cerimo/niæ
ne aliquádo pro celebri capimus. & Solennitatem pro celebritate. & Solenniter aduerbiū Solénia ſacra
Lucillius pro celebriter. Veteres Solénitus quoq; pro ſolenniter ſcripſerunt. Lucillius. Solennituſq; Solenne
eum laudet lubens. Item ab annus Quotannis: hoc eſt ſingulis annis: Quemadmodū a die Solennitas
Quottidie: hoc eſt ſingulis diebus. Menſis vero a græco deducitur: quod eſt μήνη μήνος: Solenniter
primus omnium menſium dies Kalendæ vocantur ἀπὸ τοῦ καλῶ: quod eſt voco. Nam Solennitus
priſcis temporibus anteq̄ Faſti a Cn. Flauio ſcriba inuitis patribus in omniū noticiá pro/ Quotannis
diderunt: pontifici minori hæc prouincia delegabatur: ut nouæ lunæ primū obſeruaret aſpe Quottidie
ctum. viſamq; regi Sacrificulo nunciaret. Itaq; ſacrificio a rege: & minore pontifice celebra
to: idem pontifex calata. i. vocata in Capitolium plebe: iuxta curiam Calabram: quæ Caſæ Curia Calabra
Romuli proxima erat: quot numero dies a Kalendis ad Nonas ſupereſſent: pronūciabat:
& quintanas quidem dicto quinquies verbo καλῶ. Septimanas vero ſepties repetito præ
dicabat: hunc ergo diem: qui ex iis diebus: qui calarentur primus eſſet: placuit Kalendas vo
cari: & ipſa curia: ad quá vocabatur: Calabria nuncupata eſt. & Claſſis dicta: q̄ oīs in eam Claſſis
populus vocaretur. & Calatores ſerui: quia ſemper ad neceſſitatem ſeruitutis vocari poſſent Calator
& Paraclitus a græcis dicitur: qui a noſtris Aduocatus.. Græci Kalendis carent: Vnde factū Paraclitus
eſt prouerbium. Ad Kalendas græcas: quom aliquid nunq̄ futurū volumus ſignificare: qđ Ad Kal. græcas
ab Auguſto inſtitutum eſt: qui ut erat faceto ingenio: qum aliquos non ſoluturos: q̄ debe/
bant: exiſtimabat: ad Kalendas græcas ſoluturos aiebat. Dies qui ante Kal. eſt: hoc eſt vlti/
mus dies antecedétis menſis Pridie Kalen. dicitur. Non aūt ſecūdo Kalé. ut nonnulli falſo
exiſtimant. Penultimus menſis tertio Kal. qui antecedit quarto: & in hunc modum cæteri
vſq; ad Idus: utputa vltimum Decembris diem Pridie Kal. Ianuarias ſcribimus: Penultimū
tertio Kal. Ianuarias. qui hunc antecedit: quarto Kal. Ianuarias: & in hūc modu; alios vſq;
ad quartum decimum Decembris diem: quem. xviiii. Kal. Ianu. ſcribimus. Ratio autem cur
minor pontifex numerum dierum: qui ad Nonas ſupereſſet: calando proderet hæc erat: q̄
poſt nouá luná oportebat nonarum die populares: qui in agris erant: in vrbé confluere ac/
cepturos cauſas feriarum a rege ſacrorum: ſciturosq; quid eſſet eo menſe faciédū: a quo nō/
nulli Nonas dictas exiſtimát q̄ſi nouæ initiū obſeruatióis: uel q̄ ab eo die ad Idus ſemp no
ué dies cōputanť. Habét aūt Nonas ſex méſes q̄ttuor Martius: Maius: Iulius: & October.
Reliq quattuor tm̄. Idus aūt ſinguli quiq; méſes hñt octo: qđ nomé a Thuſcis ſūptū é: Illi Idus
enī ité dicūt: q̄ ſignificat Iouis fiduciá. Ná qum Ioué accipiamus pro lucis autore. Vñ Lu Itis
cetius a Saliis vocať: & Cretéſes φωσφόρον vocitát: hoc é Luciferū. Romani quoq; Die/ Lucetius
ſpitré q̄ſi diei prém: optimo iure is dies Itis: hoc é Iouis fiducia vocať: cuius lux nō finiť cū Phoſphorus
ſolis occaſu: ſed ſplédoré diei: & noctis cōtinuat: ppť claritaté lunæ: q̄ ſemp in plenilunio: Dieſpiter
hoc é medio méſis fieri ſolet. Alii exiſtimát Idus q̄ſi vidus a vidédo dictas eé v lřa detracta
q̄ tūc plena luna videať. Vel a græco εἰδεῖν: qđ é videre. Sūt etiá q exiſtimét Idus ἀπὸ
τοῦ εἴδους: hoc é a ſpecie appellatas: q̄ eo die luna pleniſſimá ſpecié oſtendat. Alii cen/
ſent ab one Idus dici: quæ oībus Idibus Ioui imolatur. Hanc Idulam Thuſci noíant. Non/ Idula
nulli opinanť Idus vocari: q̄ is dies diuidat méſe;: Quippe Iduare etruſca lingua diuidere Iduo

Vidua Viduare est. Vnde Vidua dicta quaſi a viro diuiſa. Hinc Viduare etiam pro priuare accipimus. Vnde Viduertas: Calamitas appellata: quod viduet bonis. A viduo Diuido per compoſitionem deducitur. Ita enim veteres dicebant: quod nunc Diuido dicimus. A quo Diuiduum: quod non modo ſeperabile ſignificat: ſed etiam ſeperatum. Actius. Noſque ut ſeorſum diuiduos læto offerres. Cuius cõtrarium eſt Indiuiduũ. A quo Indiuidue aduerbiũ. Item a Diuido Diuiſio: Diuiſibil: Indiuiſibilis: Diuiſibiliter: Indiuiſibiliter. Item Diuidia: quod ſignificat tedium. Idem. Huius me diuidia cogit plus quam eſt par loqui. Interdũ etiam pro diſcordia accipitur. & Diuidicula: quæ nũc Caſtella vocari ſupra diximus: ex quibus a riuo cõmuni aquã quiſque in ſuũ fundum ducit. Item diuidiũ: quod pro dimidio accipitur: quod & ipſum dictũ eſt qui diuidiũ: ſiue ut aliqui putant: a dimẽſione: ſiue a medio. Terentius. Diuidiũ face. Tertiũ decimum Decẽbris diẽ: Idus Decẽbris dicimus: ãtecedẽtem Pridie Idus. alium tertio Idus: & eodẽ modo ad quintum eius mẽſis diem: hũc enĩ Nonas vocamus: quartum pridie Nonas: tertiũ: Tertio Nonas: ſecũdum quarto Nonas. Vbi illud quoque animaduertẽdũ eſt: quod dicimus Kal. Ianuarii: & Ianuarias: Februarii: & Februarias: Martii & Martias. Aprilis tñ: & nõ Aprilias. Maii & Maias. Iunii & Iunias. Iulii & Iulias. & Quintilis: Auguſti & Auguſtas. & Sextilis. Septẽbris & Septẽbrias & Septẽbres. Octobris & Octobrias & Octobres. Nouẽbris Nouẽbrias & Nouembres. Decembris & Decẽbrias & Decẽbres. Item illud notãdum quod dicimus: Tertio Kal. Idus: & Nonas. Tertio Kalendarũ: Iduũ: & Nonarum. Item Pridie Kal. & Pridie Kalendarũ: Poſtridie Kalendas: & Poſtridie Kalendarũ. Item tertio Kalendas: & ad tertiũ Kalendas. Quarto Kal. & ad quartũ Kal. Hoc tamen intereſt inter tertio Kal. & ad tertiũ Kal. et ſimilia: quia per tertio Kal. determinatus dies: & certus ſignificatur: qui eſt tertius: per illud vero: quod dicitur ad tertiũ Kal. non intelligimus ipſum tertiũ diem a Kal. nec aliquem tertiũ diem: ſed diem aliquẽ illi propinquũ: & perinde eſt dicere ad tertiũ Kal: ac ſi diceremus circiter tertiũ Kal. poteſt tñ aliquãdo poni ad tertium Kal. pro ipſo die tertio Kal. ut ſi dicam ab hoc die vſque ad tertiũ Kal. aut Idus: aut Nonas: tres dies interſunt. Menſis in quattuor hebdomadas diuiditur: quæ latine dici Septimanæ poſſunt. Dicuntur tñ Hebdomadæ nõ de diebus tñ: ſed etiã de annis: & quibuſcũque rebus: quæ ſeptẽnario numero compræhendũtur. Gellius. Tum ibi addit ſe quoque iam duodecimam annorũ hebdomadam ingreſſum eẽ: & ad eum diẽ ſeptuaginta librorũ hebdomadas conſcripſiſſe. Dies qui ſeptimanam cõſtituunt a ſeptem planetis cognoĩati ſunt. Primus ſeptimanæ dies a ſole dies Solis: ſiue Phœbi dicitur. Secundus a Luna: Lunæ. Tertius a Marte: Martis. Quartus a Mercurio Mercurii. Quintus a Ioue: Iouis. Sextus a Venere: Veneris. Septimus a Saturno: Saturni. Hũc tamẽ in pñtia mutuato a iudeis vocabulo Sabbatum vocamus: quod eum Iudæi ſacrum habeant: in quo cõditor rerum mũdi iam creatione perfecta conquieuerit. Sabba enim Arabũ lingua myſterium dicitur. A quo ipſi Sabbata noĩauerunt. A menſe vero deducitur Menſtruus adiectiuũ nomen: ut Menſtruum opus: hoc ẽ opus vnius menſis. Item Menſtrua ſubſtantiuum numeri tãtũ plural: quod ſignificat ſupfluũ illũ humorẽ: quem ſingul menſibus mulieres niſi grauidæ ſint emittũt: quo tpe mariũ cũ iis coitus exitiales ſũt: atque peſtiferi: pſertim in ſilẽte luna: qum purpurã quoque ab iis pollui tradũt. Quocũque aũt tpe ſinudatæ ſegetẽ ambiant: erucas: ac vermiculos: Scarabæoſque ac noxia alia decidere. Tradũt i Cappadocia ob multitudinẽ Cãtharidũ per media arua retectis ſup clunes veſtibus incedere ſolitas. Alibi nudis pedibus eunt capillo: ac cinctu diſſoluto: ſed cauẽdũ ne id oriẽte Sole faciãt: ſic enĩ ſemẽtẽ conſtat areſcere. Nouella vitis eius tactu imppetuũ læditur. Tactis quoque aluearijs certũ ẽ apes aufugere: itẽ lina: qum coquuntur: nigreſcere. Aciẽ i cultris tõſorum hebetari. Aes cõtactũ graue virus odoris: eruginẽque accipe. Equæ ſi grauidæ ſint: tactas abortũ pati: quin etiã aſpectu uel procul viſas: ſi purgatio illa poſt virginitatẽ prima ſit. Bitumẽ in Iudæa naſcẽs ſola hac vi ſpõte ſeparari: ſila veſtis cõtacte ne igne quidẽ quo cũcta vincũtur: domari. Si quis eũ cinerẽ lauandis veſtibus aſpgat purpuras mutare: floribus colorẽ adimere: grauidã ſi ſupgrediatur: abortũ facere: aſpectu ſolo ſpecularẽ nitorẽ hebetari. Mẽſes quoque pro mẽſtruis frequẽtiſſime autores ponunt plurali numero tñ. Plynius. Cuius ſemẽ menſes: & vrinã ciet. Idẽ. Menſes ſiſti eo cibo putant. A Kalẽdis Kalendariũ dictum eſt libellus: in quo quid ſingulis cuiuſque menſis diebus geſtum: accõmodatum: mutuatũ: locatũ ſit ſcribitur. Itẽ dies feſti: profeſtique: & feriæ notantur. Item Kalendaris Iuno. Sic enim Laurẽtes deam appellarũt: quod ſicut Idus omnes Ioui: ita oẽs Kalendæ Iunoni dicatæ eſſent: propter quod omnibus Kalendis a mẽſe Martio ad Decẽbrẽ huic deæ ſupplicabãt i curia. Calabria: & Regina ſacrorũ. i. regis vxor porcã: uel agnã in Regia Iunoni imolabat. Hinc Ianus Iunonius cognoĩatus eſt: quod illi deo omnis ingreſſus: huic deæ cũcti Kalẽdarũ dies eſſent aſcripti. Nam qum initia Menſiũ veteres ab ortu Lunæ auſpicarẽtur: merito Iunoni addixerũt Kalẽdas: Lunã ac Iunonẽ eandẽ eẽ putãtes: uel quia luna per aerẽ meat cuius arbitra Iuno ẽ: Vñ Græci lunã Artemin qui ἀερότομιν

Margin notes: Vidua Viduare; Viduertas; Diuido; Diuiduum; Actius; Diuidia; Idem; Diuicula quæ & Caſtella; Diuidium; Terentius; Tertio Kalẽdas; Tertio Kalẽdarum; Ad tertiũ Kalendas; Menſis diuiſio; Hebdomades; Septimanæ; Gellius; Dies Solis: qui & Phœbi; Dies Lunæ; Dies Martis; Dies Mercurii; Dies Iouis; Dies Veneris; Dies Saturni; Plynius; Kalendarium

nuncupauerunt:q aera fecet.Erāt aūt Kalendæ:Nonæ:& Idus:copulandis nuptiis religioſæ:hoc ē deuitādæ:q hi dies præter Nonas feriati eēnt.Feriis aūt vim cuiq fieri nefas habebatur:ideo tūc vitabātur nuptiæ:in qbus vis fieri virgini videret᷑.Alii tradūt:quia feriis tergere veteres foſſas liceret: Nouas facere ius nō eſſet:ideo magis viduis q virginibus idoneas fuiſſe ferias ad nubendū.Nonis vero ideo ꝓhibitæ ſunt nuptiæ:quia qum primus nuptiarū dies verecūdiæ detur:poſtridie vero nupta in domo viri dominiū incipiat:ideoq rē diuinā facere oporteat.Oēs āt poſt triduani dies:ſiue poſt Kalēdas:ſiue poſt Nonas ex æquo atri ſint:ideo & Nonas inhabiles nuptiis eē exiſtimauerunt:ne nupta atro die uel libertatē auſpicaret᷑ vxoriam:uel diis imolaret.Nonæ Iuliæ Caprotinæ dictæ ſunt:cuius rei cām ſuperius expſſimus.Kalendæ per K lrām ſcribi vſus obtinuit:cū ipſius deriuatis:qum alioquin hæc lra penitus ſupuacua videat᷑.Virgilius doctrina ſimul:verecūdiaq inſignis:qum ſciret Romanos veteres ad Lunæ curſum: Sequētes vero ad Solis:anni tpa digeſſiſſe vtriuſq ſæculi opinioni reuerētiā ſeruās: Vos (inquit) o clariſſima mūdi lumina: Labentē cælo: quæ ducitis annū.Liber:& Alma Ceres:Tam Lunā q Solem duces anni hac inuocatione deſignans.Magus vero nō a magis deducit᷑:ſed Perſicū vocabulum ē:ſignificatq ſapientē. Sic enim Perſæ Magos vocāt:ut Græci Philoſophos:Latini Sapiētes: Galli Dryudas: Aegyptii Prophetas:Indi Gymnoſophiſtas:& Aſſyrii Chaldæos: A Chaldea regione Aſiæ: in qua ē Babylon vrbs.A quo Chaldaicus:Hi oēs ſiderū obſeruatis rōnibus prædicere futura ſolebāt.Sed Magi potiſſimū apud Perſas deoꝝ cultui vacabant:pces illis:ac vota:& ſacrificia offerebāt:de Deoꝝ ſubſtantia:& generatione diſſerebāt.ſigna:ſtatuaſq rephendebāt improbabāt illoꝝ errores:qui diſcerni deos ſexu:& mares:fœminaſq int̄ eos eſſe affirmabant:dicebant rerum omniū:totiuſq orbis imperiū penes deos eē:aerem plenū eſſe dæmonibus:Auri cultū:vſumqꝫ ꝓhibebāt:gerebāt candidas veſtes.Lectū terrā habebant:Solo pane:olereq:& caſeo veſcebant᷑.arūdinē pro baculo gerebāt:Duo apud eos principia erant: bonus Dæmon:& malus.Ille Iuppiter erat:quē horomaſdem vocabāt:hic pluto:quē noīabant Arimaniū.Sed poſtea in tm̄ aucta ē magorū vanitas:ut non ſolū obſeruatione ſiderū futura prædicere ſed artibus qbuſdā:& rerū:& verborū maleficiis:& ſcire ſe omnia:& facere poſſe ꝓfiterētur.Ab iis incātamenta repta:ab iis Necromātia inuenta: hoc ē diuinatio q̄ fit per cadauera:ut mortuus apud Lucanū ſuſcitatus euentum belli Pharſalici Sexto Pompeio prædixit.& Pyromantia diuinatio:quæ fit per ignem:dū attendimus:quid fulgur: qd fulmē:quid aliaqueuis ignea poteſtas ſignificet.Aeromantia:quæ fit p aerē:utpote p auium volatū:guſtū:cantūue:aut ventorum:hymbriū:grādinūq inſuetas procellas: ut.M.Attilio &.C.Porcio conſulibus Lac:& Sanguinē pluuiſſe compertū eſt:qd᷑ ſignificat anno ſequēti ingentē peſtilentiam vrbem Romā inuaſuram.Hydromātia:quæ fit ex aqua:quēadmodum Varro prodidit puerū vidiſſe in aqua effigiem Mercurii:quæ centū quinquaginta verſibus omnē Mitridatici belli euentū pronuntiauit. Geomātia diuinatio: quæ fit p ſigna quædam tumultuarie in terra facta: ſiue per ſparſas harenulas:aut terrarū hiatus. Chiromantia diuinatio:quæ fit p inſpectionē linearū:quibus hominū manus diuidūtur.Iuuenalis. Frontemq manūq præbebit vati.Hinc præterea Aruſpices:Extiſpices:Augures fluxere.Hinc q ex ſpeculorū inſpectione occulta:ſiue futura nūciant.Hinc Phitonici:qui & Enthei dicuntur:hoc eſt deo pleni: qui Apollinis ſpiritu repleti oracula præbebant. Hinc Mathematici: quos Gentilicio vocabulo Chaldeos dicere oportebat.Iuuenalis.Nemo Mathematicus genium indēnatus habebit. Proprie tamē Mathematici dicūtur:q Mathemata: ſiue Mathematicas diſciplinas profitētur: quæ ſunt Arithmetica: Geometria: Muſica: & Aſtrologia: hæ eni proprie Mathemata:hoc eſt diſciplinæ dicūtur:quia certiores aliis ſunt. Sed quoniā hi quoq in nimiā vanitatem prouecti ſunt prædicēdi futura: ſiue etiā præterita incognita. Mathematicorū quoq nomen tanq damnabile exploſum ē:& pro iis vſurpatum:qui diuinationem profitentur.& Sortilegi:qui p ſortes futura prænuntiant.Item qui aliquid eligūt per ſortem. Vnde & Sortilegiū dicitur. Sortem enim fortuitum alicuius rei euentum dicimus:A quo fit verbum Sortior:qd᷑ eſt ſortes facio:ſiue ſortes recipio:ſeu per ſorteꝫ aliquid decerno:uel eligo.Capit᷑ tn̄ aliquādo ſors pro fatali neceſſitate.Virgilius.Hic exitus illū ſortetulit.Aliqn̄ pro iudicio.Idē.Nec vero hæ ſine ſorte datæ: ſine iudice ſedes: tractū a more Romano.Nō eni audiebant᷑ cauſæ niſi p ſortē ordinatæ.Nā quo tpe cauſæ agebant᷑:cōueniebāt oēs:& ex ſorte dierū ordinē accipiebāt:utputa qd᷑ poſt triginta dies cauſas ſuas exeq rent᷑.Sors etiam p pr̄imonio accipit᷑.Vn̄ Cōſortes:& Cōſortia dicūtur.Sors etiā ipſa ſumma ē:cui extrinſecus acqrit᷑ fœnus.Terentius.Etiā de ſorte venio in dubiū:hoc ē de precio: quo empta erat fidicina.A mago Magia dicta ars ipſa: & Magicus.Vn̄ Magicas artes dicimus.& Magicas herbas: qbus magorum vanitas gloriatur: ut eſt Aethiopis:qua amnes: ac ſtagna ſiccari affirmat.& tactu eius clauſa oia aperiri.& Achmenides: qua conie&a

Margin notes: Nonæ Caprotinæ; Kalendæ; Virgilius; Magus; Chaldaicus; Necromancia; Pyromantia; Aeromantia; Hydromantia; Geomantia; Chiromantia; Iuuenalis; Phythonici q et Enthei; Iuuenalis; Mathematici; Sortilegus; Sors; Sortior; Virgilius; Idem; Terentius

in aciem hoſtiũ trepidare oĩa:ac terga vertere. Latacæ dari ſolita a Perſarum rege legatis:ut quocũq; veniſſent:rerũ omniũ copia abundarẽt. Mirũ certe foret in tantã credulitatẽ ex tã ſalubribus initiis euecta humana ingenia fuiſſe:ſi in aliqua re ſeruare modũ nouiſſent. Sed hæc eſt in omni re ingenii humani conditio:ut a neceſſariis orſa primum cuncta veniant ad nimium. Magiam a Zoroaſtre perſa primũ inuentam affirmant:quẽ ſex milibus annorum fuiſſe ante Platonis mortẽ Eudoxi teſtimonio Plynius affirmat. Circen magam fuiſſe oſtẽ
dit. Virgilius. Carminibus Circe ſocios mutauit Vlyxes. & meſſes i alios agros hac arte tra Virgilius
duci poſſe. Atq; ſatas alio vidi traducere meſſes. Quin etiam elemẽta quoq; cõcuti: turbari hominũ mentes:& ſæpe ſine vllo veneni hauſtu violentia tantũ carminis interimi homines
exiſtimauere. Lucanus. Mens hauſti nulla ſanie polluta veneni Incãtata perit. Virgili9. Car Lucanus
mina uel cælo põt deducere lunã. Idem. Frigidus in pratis cantãdo rũpit̃ anguiſ. Ouidius Virgilius
Carmine læſa Ceres ſterilem vaneſcit in herbã. Deficiũt læſi carmine fontis aquæ. Illicibus Idem
glandes cantataq; vitibus vua Decidit:& nullo poma mouẽte fluunt. & in duodecim tabu Ouidius
las ſcriptũ fuiſſe cõſtat. Qui fruges excãtaſſet. Item Qui malũ carmen incãtaſſet. Itẽ Ne ue
alienam ſegetẽ pellexeris. Tibullus de muliere maga. Hanc ego de cælo ducentem ſidera vi- Tubullus
di: Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter: Hæc cantu finditq; ſolũ: maneſq; ſepulchris Eli cit:& tepido deuocat oſſa rogo: Qum libet:hæc triſti depellit nubila cælo: Qum libet:æſti uo cõuocat orbe niues. Ouidius de Medea. Qum volui ripis mirãtibus amnes. In fõtes re- dicre ſuos:concuſſaque ſiſto: Stantia concutio cantu freta nubila pello. Nubilaq; induco: ventos abigoq;: vocoq;. Viuaq; ſaxa ſua:conuulſaq; robora terra: Et ſiluas moueo:iubeoq; tremiſcere montes: Et mugire ſolum:maneſq; exire ſepulchris: Te quoq; luna traho. Ariſto teles veritatis indagator:& ea tantũ credẽs:quæ uel cõpræhendi ſenſu: uel probari rõnibus poſſint: Hæc oĩa irridet:falſaq; eſſe exiſtimat:& Zoroaſtrem: quẽ huius artis inuẽtorẽ fuiſ
ſe vulgus exiſtimat:ex interpræetatiõe nois ipſius aſtrorũ fuiſſe cultorem affirmat. Plynius Plynius
quoq; artẽ hanc magicã omniũ artiũ fraudulẽtiſſimã eẽ aſſerit: miraturq; quomodo in to- to terrarũ orbe plurimis ſæculis valuerit:idq; ob eam cãm putat accidiſſe:ꝙ ſola artium tris alias ĩperioſiſſimas humanæ mẽtis cõplexa in ſe vnã redegerit. Quippe natã primo a medi cina nemo dubitauit:ac ſpecie ſalutari irrepſiſſe velint altiorẽ:ſanctioremq; ꝗ medicinam. Ita blãdiſſimis:deſideratiſſimiſq; promiſſis addidiſſe vires religionis: ad quã maxime alli- gatur genus humanũ:poſt hæc miſcuiſſe mathematicas artes nullo nõ auido de ſe futura ſci endi:atq; ea e cælo veriſſime peti credẽti:ita poſſeſſis hominũ ſenſibus triplici vinculo in tã tũ faſtigii adoleuiſſe: ut in magna humanarũ gentiũ parte præualuerit. Theſſaliam vero in primis huius veneficii infamẽ fuiſſe conſtat:ꝓpter quod Menander poeta illis in locis ge- nitus fabulam ambages mulierũ lunam detrahẽtiũ cõplexã Theſſalam cognoĩauit. Xerſen quoq; Perſarũ regẽ in ea ſcientia verſatũ fuiſſe nõnulli ꝓdiderũt: ut falſa de ſe opinione in
Os ſui admirationẽ multitudinẽ traheret. ORE. Dentibus. Totũ ꝑ parte. Os ꝓprie ẽ cõcauũ
illud in capite:intra qđ ſunt lingua:& dẽtes. Plynius. Cõtinui dẽtes: aut vtraq; pte oris ſũt Plynius
ut equo:aut ſupiore primores non ſunt:ut bobus:ouibus: omnibuſq;:quæ ruminant. Ali-
quando tamen os ponitur pro facie. Virgilius. Os humeroſq; deo ſimilis. & de brutis etiã Virgilius
dicitur. Idem. Ora citatorum dextra detorſit equorum. Item quicquid in aliqua re patet:os Idem
dici poteſt. Idem. Quam ſi quis ferro potuit reſcindere ſummum vlceris os. Ab hoc per di- Idem
Oſculum minutionem Oſculum dictum: hoc eſt paruum os. Ouidius. Videt oſcula: quæ non eſt vi- Ouidius
diſſe ſatis. Ponitur tamen frequenter oſculum pro baſio:quoniam baſiando os coartamus atq; minuimus:& ꝗſi ex ore oſculũ facimus. A quo oſculor verbũ. & Oſculator. & Oſcula
Baſiũ tio. & Exoſculor. atq; Exoſculatio. Sicut a baſiũ Baſio. Baſiator. et Baſiatio. A ſuauiũ Sua
Suauium uio. Suauiator. & Suauiatio. & Diſſuauio. Diſſuauiator. & Diſſuauiatio. Quidã hæc ita diſtiguunt:ut Oſculũ officii ſit:ut qum e longinquo redeũtes:ſalutamus:atq; oſculamur Ba
Suaue ſium pudicorum:ut patris in filium. Suauium voluptatis:quod eſt a ſuauitate dictum. Sua-
Suauitas ue enim dulce dicimus. A quo Suauitas:dulcedo. A quo & Suauitudo a Veteribus dicta.
Suauitudo eſt. Plautus. Cor:mens:ſpes mea:mel meum:ſuauitudo mea:cibus:gaudium: quorum con- traria ſunt Inſuaue:hoc eſt aſperum:auſterum. Inſuauitas. Inſuauitudo. et ab iis aduerbia fi
Inſuaue unt: Suauiter. & Inſuauiter. Item Suaue. & Inſuaue. Virgilius. Et ſuaue rubens hyacinthus. Virgilius
Quidam etiam e veteribus Suauiloquum. & Suauiloquium vſurpauere. Item Oſculo pro
Oſculor ſcripſere. Titinnius. Illa rubra laudo: quod oſculaui priuignæ caput. Ab oſculum Titinnius
Oſtium fit aliud diminutiuum Oſcillum: de quo ſupra diximus. Item ab os fit Oſtium: per quod
Oſtiolum ingredimur:uel domum:uel alium quencunq; locum. A quo Oſtiolum:paruum oſtium. &
Oſtiarius Oſtiarius:oſtii cuſtos: Cuius fœmininum eſt Oſtiaria. & Oſtiatim per ſingula oſtia. Quin
Oſtiatim tilianus. Neq; ſecanda ſingula:& velut Oſtiatim pulſanda. & Oſtia dũtaxat plurali nume
Oſtia plĩ nume. ro fluuiorum patentes aditus. Virgilius. Italiam contra: Tyberinaque longe oſtia. A quo

Oſtia Colonia a Romano rege deducta: ꝙ id oppidũ ſitũ ſit in oſtiis Tyberinis. Vñ Oſtienſes dicti. & Oſtiẽſis ager. & Portus oſtiẽſis. Aliqñ tñ oſtia ꝓ portu accipimus. Virgilius. Aut portuꝫ tenet: aut pleno ſubit oſtia velo. Sũt etiã qui oſtiũ ab oſtãdo dictũ putent: ꝙ ab eo arcemur ingreſſu. Præterea Oſtẽdo cũ eius deriuatiuis: & Oſcito: Oſcitatio: Oſcedo: de quibus ſuperius late diſſeruimus. Itẽ Oro quaſi ore ago. Eſt autẽ Orare: qñ cũ hoie: ſeu deo iungit᷑: ꝓcari. Virgilius. Talibus orãtem dictis: aramq̧ tenẽtẽ. Cicero. Nunc te ꝑ tuã pietatẽ oro: atq̧ obteſtor. Quãdo vero cũ re: ſignificat petere. Virgilius: Vnum oro: qñ hic inferni ianua Ditis. Plautus. Regẽ adit. vitã orat. Veteres etiã Orare ꝓ agere vſurparũt. Vñ Oratores cauſaꝝ actores dicti: quos græci ῥήτορας: hoc eſt Rhetores vocãt. Nos autẽ Oratorẽ Rhetorẽ: ac Declamatorẽ ita diſtinguimus: ut Orator ſit: qui in iudiciis: uel in cõtionibus cauſas agit. Rhetor: q rhetoricen ꝓfitet᷑. Declamator: q aut docẽdi alios: aut exercẽdi ſe grã fictã cãm agit: ut in veris poſtea cauſis poſſit orare: qd᷑ Declamare dicit᷑. Hinc actiones ipſæ orationes: & declamatiões vocãtur. Aliqñ tñ Rhetor pro oratore ponit᷑. Cicero. Hæc quũ Cotta dixiſſet. Tum Velleius. Ego inquit incautus: qui cũ Academico: & eodẽ Rhetore cõgredi conatus ſum. Nã neq̧ in diſertũ Academicũ ꝑtimuiſſẽ: neq̧ ſine iſta philoſophia rhetorẽ q̃uis eloquẽtem. Vnde fit Rhetoriſſo verbũ: quod ẽ rhetorice loquor. Põponius. Dolaſti vxorẽ: nũc propter me cupis cõcidere: & Rhetoriſſas. Rhetoricus vero modo pro rhetore: Modo pro oratore ponit᷑: dicũturq̧ hæc omnia a græcis apud quos ῥήτωρ Rhetor ῥητορικὸς Rhetoricus: ῥητορική Rhetorice dicit᷑. Itẽ Oratores legati dicũtur: qd᷑ principis: aut rei pu. mãdata peragãt. Virgilius. Cẽtum oratores prima de gente latina ire placet Item quicũq̧ aliquid rogat: orator dici põt: Cuius fœmininũ eſt Oratrix. Orationẽ etiã ꝓ ſermone aliquãdo capimus. & Grãmatici oõnem vocant cõgruam dictionum ordinationẽ: quæ ꝑfectã ſentẽtiam habeat. Ab oratio fit diminutiuũ Oratiũcula. Item ab oro Peroro: quod ẽ oõnem cõcludo. A quo peroratio: cõcluſio: In q̃ ſignificatione qdam etiã Deoro vſurparũt. & Deoratũ pro perorato ſcripſere: ut Põponius teſtat᷑. & Exoro: ĩpetro. Vñ Exoratio: impetratio. & Exoratus dicit᷑: a quo qd impetratum eſt. Itẽ Adoro: quod ẽ veneror: colo: licet mente potius q̃ ſermone adoratio fiat. Aliq tñ ab adoreo potius factum hoc verbũ volunt. Præterea oraculum: qd᷑ mõ templũ ſignificat: in quo rogãtur: danturq̧ reſpõſa: Modo ipſum rñſum. Virgilius. Scitatũ oracula phœbi Mittimus. Seneca. Vnum illud optimũ oraculum ẽ: pugnãdum eẽ pro patria. Ab oratore vero Oratorius adiectiuũ deducitur: ut Oratorius ſermo: Oratoria facultas: Oratoriũ munus. & Oratorie aduerbiũ: hoc eſt more oratorio. & Horatius: propriũ nomen: q̃uis inualuit cõſuetudo: ut cũ aſpiratiõe ſcribatur. Poeta fuit Venuſinus Lyricorũ ſcriptor: de quo alibi ſcripſimus: Mortuus eſt anno ætatis ſuæ ſexageſimo tertio: imperii Auguſti trigeſimo tertio: Auguſtũ reliquit hæredẽ: maxima põpa apud Mæcenatẽ in Eſquiliis ſepultus. Item ab ore ſm quoſdaꝫ Ordior: Ordiri eni proprie eſt fari incipere. Virgilius. Veneris cõtra ſic filius orſus. Vñ Exordium principium orationis. A quo exordior verbum: Ponit᷑ tñ ſimpliciter pro incipere. Actius. Hõ paruam rem ordibor: ne retice obſecro. Vnde & veſtis exordiri dicit᷑: qum inſtruitur detexenda. A quo Exordium: principium. Virgilius. Quo nam reginam ambire furentem Audeat affatu: quæ prima exordia ſumat. Hinc Redordior: quod ẽ rurſus incipio. & Subordior incipio. Veteres etiam Ordio ſcripſerunt. Afranius. Aſpecta tamen: animo me ordire oportet paulum. Orſum aliquãdo poetæ pro eo: qui finit abuſiue poſuerunt. Virgilius. Sic Iuppiter orſus. A quo Aborſus fit: de quo paulo poſt dicemus. Iteꝫ ab ore Ordino: hoc eſt diſpono quaſi ore pronũtio: qui cuiq̧ locus eẽ debeat. A quo Ordo: diſpoſitio: gradus. & Ordinariuꝫ: in quo ordo ſeruat᷑. Extraordinarium: quod fit extra ordinẽ. Ordinate aduerbiũ: hoc eſt ſeruato ordine. Ordinator. Ordinatio: Præordino: hoc eſt ante ordino. A quo Præordinator. & Præordinatio. Item Ordinarie. & Extraordinarie aduerbia. Item Ordinarius homo ſcurra: & ĩprobus: quiq̧ aſſidue in litibus morat᷑. ob eamq̧ cãm in ordine ſtat prætorẽ adeũtium: ſiue per cõtrarietatẽ ita dictus: quia minime ordinate viuit. Ordeſſus aũt nomen propriũ eſt fluminis omniũ Scythiæ fluminũ maximi: qui ab oriente ꝓfluit: miſceturq̧ cũ Iſtro. Item ab ore Orea: hoc eſt freni: quod ori inſeratur. Et Omẽ quaſi oramẽ: de quo ſupra diximus. A quo Ominoſus. & Orariũ: indumentũ quo noſtræ religionis ſacerdotes vtuntur: ꝙ cum eo orent: & ſacrificium faciant. & Orificiũ: quod in q̃cũq̧ re patet. & Orior: naſcor: quaſi ex ore ꝓdeo. Interdũ etiam ſurgo: prodeo: Vñ oriri ſolem dicimus. A quo Ortus: qd᷑ cum adiectiuũ eſt ſignificat mõ qui ſurrexit: aut ꝓdiit: ut ſol ortus eſt: Mõ natus: ut Põpeius Romæ ortus ẽ. & Oriũdus: qd᷑ nõ ſignificat natus: ſed q originem ducit: ꝙ ex eo loco parentes eius fuerũt. Liuius. Nati Carthagine: ſed oriũdi a Syracuſis: Idem. Ab Vlixe deaq̧ Circe Oriundus. Qum vero Ortus ſubſtãtiuũ ẽ: modo natiuitatem ſignificat. Cicero. Non nobis ſolum nati ſumus: ortuſq̧ noſtri partem patria ven/

Oſtia Oſtiẽſis
Oſtienſis ager
Portus oſtienſis
Oro
Orator
Rhetor
Declamator
Oratio
Declamatio
Rhetoriſſo
Rhetoricus
Peroro
Peroratio
Deoratum
Exoro
Exoratio
Exoratus
Adoro
Oraculum
Oratorius
Oratorie
Horatius
Ordior
Exordium
Exordior
Redordior
Subordior
Ordio
Orſus
Ordino
Ordo
Ordinarium
Extraordinariũ
Exordinate
Præordino
Ordinarius hõ
Ordeſſus
Orea Omen
Orarium
Orificium
Orior
Ortus
Oriundus

irgilius
icero
irgilius
lautus
cero
ponius
rgilius
gilius
eca
gilius
ius
gilius
nius
gilius
ius
ro

dicat:partẽ amici:Mõ ſurrectionẽ:ut ortus ſolis:Mõ locũ:in quo ſurgit. Vñ ab ortu ſol' di
Origo — cimus vſq; ad occaſũ. Itẽ ab orior Origo:qđ genus ſignificat. A quo Original' adiectiuũ de
Originalis — riuat':ut Originalis decor:Originalis macula:Originale delictũ: ut Originalis eiuſdẽ ſigni
Adorior — ficationis. Itẽ Adorior hoc ẽ aggredior. Adortus enim is dicit':q repẽte aliquem inuadit ab
Adortus — eo:ꝙ corpa aggrediẽtiũ exurgãt:atq; increſcãt. Terẽtius. Hiccine ſi in veris nuptiis adortus — Terentius
Oborior — eẽt. Oborior:& Suborior eiuſdẽ fere ſignificatio is: hoc eſt ſubnaſcor: exurgo. Vt oborta
eſt vox:ſubortus ẽ rumor. Perorior ſiliter:atq; Exorior. Aborior qđ ẽ abortiuũ facio. Var — Varro
Perorior — ro. Vinũ quod ibi natũ ſit in quodã loco:ſi pregnãs biberit:fieri ut aboriat'. Hinc Aborigi-
Aborigines — nes q̃ſi ſine origine dicti gens antiquiſſima:q̃ prima tenuit agrũ:q nũc ẽ populi Romani:pñt
Aborſus — tñ & aliaꝝ vrbiũ eodẽ mõ Aborigines dici:& Abortus:atq; Abortiuus deducunt'. Reperi
tur etiã Aborſus:quæ qdam ita diſtinguunt ut Aborſus ſit qđ in primis mẽſibus fit:quum con
Abortus — ceptui exordiũ factũ ẽ:Nõ ab aboriẽdo:ſed ab abordiẽdo dictus. Abortus vero ꝓpe tẽpus
Coorior — pariẽdi: Abortiuus aũt adiectiuũ fit:ut Abortiuus fœtus. Itẽ Coorior:qđ eſt ſil' orior. Liui — Liuius
us. Tum vero Coorto tumultu terga vertere ſimulãtes paululũ ceſſere. Itẽ Aborior hortus:
qđ apud veteres oẽm villã:ut ſupra diximus:ſignificabat ꝙ ibi q arma ſumere poſſent:ori-
Hortor — rent':aſpirat' aũt ut abortus qđ natiuitatẽ ſignificat:diſcernat'. Itẽ ab oro Hortor:qđ nihil
aliud ẽ:q̃ ore ſuadeo. In hoc enĩ differt a moneo:ꝙ monemus autoritate:atq; conſilio:hor
tamur rationibus: & p̃cibus etiã plerũq; blandiẽdo. Terẽtius. Ego ꝓpterea te ſedulo & mo — Terentius
Hortenſius — neo:& hortor:ne cuiuſq̃ te miſereat. Ab hoc fit Hortatio:et Hortẽſius ꝓpriũ nomẽ. fuit hic
Romæ orator inſignis:& princeps in dicẽdo longo tpe habitus:emulus Cicerõis: & q̃diu
vixit ſecũdus:& Abhortor:Exhortor:Subhortor eiuſdẽ ſignificationis:a qbus Abhorta-
Dehortor — tio:Exhortatio:Subhortatio deducũtur. & Dehortor:qđ eſt diſſuadeo. A quo Dehortatio
Cohortor — & Cohortor:ſimul hortor. A quo Cohortatio. Hinc etiã Cohors vocitata ẽ:qđ uel tribu-
Cohors — ni:cohortiũ milites:uel ipſi ſe inuicẽ cohortari ſolerẽt ad ſe in re militari exercẽdũ. Erãt aũt
in vna legione cohortes decẽ:aliqñ etiã ſi ita vſus exigeret plures: nũq̃ pauciores. Prima co
hors reliq̃s:& numero militũ:& dignitate añcedebat: Viros regrebat genere: litteris:animi
magnitudine p̃ſtantes. Huic tribunus præerat:robore:moribus:& rei militaris ſcia p̃ditus.
Nã reliq̃ cohortes ꝓut impatori placebat a Tribunis:ſiue præfectis gubernabant':qbus tã-
ta exercẽdoꝝ militũ cura erat:ut nõ modo tribuni ipſi:atq; præfecti quottidie añ oculos ſu
os meditari eos cogerẽt:ſed q int' eos peritiores erãt ad imitationẽ ſui cæteros hortarentur.
Prima cohors — Prima cohors aquilã tenebat:qđ p̃cipuũ ſignũ erat in Romano exercitu:qđ tu quoq; FE-
Aqlæ ſignũ (ria — DERICE impator facis: Ita ſignoꝝ Romani imperii Emulus:ut virtutis & gloriæ. Habe
Cohors milia- — bat præterea iperatorũ imagines:& mille centũqnq; peditibus cõſtabat:eqtibus loricatis cẽ
Secũda cohors — tũ q̃dragintaduobus:ióq; cohors miliaria appellabat'. Sicut ſecũda cohors qngẽtaria: qđ
qngentoſqnq̃gintaquinq; pedites hr̃et:equites ſexagintaſex. A prima aũt cohorte auſpicari
Tertia cohors — aciem mos erat. Tertia cohors eodẽ mõ qngentos qnquagintaqnq; pedites habebat. Equi-
tes vero qnq̃gintaſex:ſed in hac validiores milites cõſtituebant':qa in media acie cõſiſtebat
Cohors quarta — Cohors quarta peditibus qngẽtiſqnquagintaqnq;:Equitibus ſexagintaſex cõſtabat. Quin
Cohors qnta — ta eodẽ numero:ſed ſtrenuos deſiderabat milites:quia ſicut prima in dextro:ita qnta in ſini
Sexta cohors — ſtro cornu cõſtituebat':qppe cohortes qnq; prima aciẽ inſtruebãt. Sexta etiã cohors parem
ſupiori militũ numerũ habebat. Sed i ea robuſti quoq;:& iuniores collocabant':qa i ſecũda
Cohors ſeptima — ac e poſt aqlã:et ipatoꝝ imagines locũ ſortiebat'. Septimæ:atq; Octauæ cohorti idẽ militũ
Cohors octaua — nũerus erat. Sed octauæ p̃ſtãtiores:qa i ſecũda acie mediũ locũ tenebat. Itẽ nona & decima
Cohors nona — æq̃lẽ bellatoꝝ hẽbat numeꝝ:Sed decĩa robur atq; expiẽtiã exigebat:qa i ſecũda acie ſiniſtꝝ
Cohors decima — poſſidebat cornu. Sic legio decẽ cohortibus firmabat' hẽbatq; peditũ ſexmilia cẽtũ:Eqtes ſe
ptigẽtos trigita. A bellicaꝝ cohortiũ ſilitudine oĩs multitudo Cohors dici põt: Vñ et q̃dru-
pedũ:& auiũ:& piſciũ cohortes dicimus:Hinc Cohortẽ vocamus ſpatiũ villaꝝ ĩtra mace-
riã:ꝙ i iis anſeꝝ:gallinaꝝ:& alioꝝ hmõi cohortes alant'. Frequẽtius tñ Cortes dicũt'. Mar — Martialis
tial'. Vagat' oĩs turba ſordidæ cortis. Ouidius. Abſtulerat multas illa cohortis aues. Ab hor — Ouidius
tatio Hortatiũcula deducit':Scribi aũt cũ aſpiratõe hortor affirmãt:ut ab ortor:qđ frequẽ
Os — tatiuũ ẽ huius verbi orior:differri videat'. Os vero qñ i genitiuo oſſis facit: ſolidamẽtũ cor
poris ſignificat:qđ nodatũ:et adiũctũ iuicẽ neruis alligauit natura:atq; cõſtrixit. Ab eo Oſ
Oſſeus Exoſſo — ſeus:qđ ex oſſe ẽ:et Exoſſo verbũ:qđ ẽ oſſa detraho. Apuleius. Exquãmatus:atq; exoſſatus — Apuleius
Exos Oſſiculũ — piſcis vix palpitat ãplius:& ex os ſine oſſe. Lucillius. Exos:et exãguis tumidos pfluctuat ar — Lucillius
Oſſiculatim — tus. et Oſſiculũ:puũ os. A quo Oſſiculati hoc ẽ minutati. Cecilius. Oſſiculati parmenonẽ de
Oſſifraga aqla — via l; legãt. et Oſſifraga genus aqlæ ab oſſibus frãgẽdis:q̃ barbata vocat': de q̃ iferius dicemus
Barbara aqla — et Oſſilegus oſſiũ collector. A quo Oſſilegiũ:collectio oſſiũ. Os a græco deducit':qppe græ
Oſſilegus — ci ὀςέιυσ vocãt. et ὀςόκλαςην oſſifragiũ:ὀςόλόγιον oſſilegiũ. AVSVS. Temere p̃ſu
Oſſilegiũ Os — mẽs. Audere enĩ aliqñ eſt fidẽtẽ eẽ. Plautus. Vix domo egredi audet. Aliqñ temere p̃ſumere — Plautus

Virgilius.Hæc præmia qui me ferro auſi tentare ferũt. Hinc Audacia aliquando pro fidu-
cia accipitur. Cicero. Nec vires eis:nec audacia:nec tela defuere. Aliquãdo pro temeritate.
Saluſtius.Audacia pro muro habetur.Item audax modo fidens.Virgilius.Quiq; pedũ cur
ſu ualet:& qui viribus audax:mõ temerarius.Plautus.Pergin audax hoc facinus perſequi.
Quidam audaciam ab audentia ita diſtinguũt:ut audacia temeritas ſit: Audentia fortitu-
do.Virgilius.Audẽtes fortuna iuuat.Ab audax fit diminutiuũ Audaculus.Gellius.Aderat
reprehenſor Audaculus verbo℞.& Audacter aduerbiũ:quod & Audẽter.Itẽ Audacior. Au
daciſſimus.Audacius.Audaciſſime.Quidã Audacem a græco deductũ putãt. Quippe græ
ci αὐθαδείαν temeritatem vocant. & αὐθάδην temerarium. CONTEMERARE.
Fœdare:cõtaminare:polluere. Veteres Temetũ Vinũ vocabant: quod eſſet grauius. Vnde
Temulenti hebrii dicuntur.& Temulẽtia ebrietas. Ab hoc quidẽ Temere deductũ volunt:
quod ſignificat ſtulte:incõſiderate:q̃lis eſt conditio hebriorũ:qui nec timẽt quicq̃:nec quid
faciant:vidẽt.Ab hoc fit Temerarius:hoc ẽ audax.& Temeritas:audacia. & Temero q̃d ẽ
ſcelero:cõtamino.A quo Cõtemero.Temerarium tñ aliquãdo pro metuẽdũ accipiť. Plau
tus.Sed quid ꝙ picus vlmũ tundit haud temerarium ẽ.Temere omnes qui poſt Ciceronem
fuere pro fere vſi ſunt.Quintilianus.Illud ingeniorum velut præcox genus:nõ temere vnq̃
peruenit ad frugẽ.Veteres Temeritudinẽ:pro temeritate ſcripſere.Pacuuius.Egon Tyran-
ni nõ noui temeritudinẽ.A temere ſiue temeritas fit Temero verbũ:q̃d eſt violo:cõtamino
& proprie de ſacris diciť.Vnde Temerata ſacra dicimus:qum turbata ſunt:nec rite facta:et
ecõtrario intemerata:quæ rite pfecta ſunt:ut qum lente infũdendum fuit vinũ:aut mola in
iicienda:ita hæc facta ſint:ut ratio exigebat ſacrificii.Per metaphorã tñ Intemeratum dici-
mus q̃ qd integrũ:& incorruptũ:atq; inuiolatũ eſt. Virgilius.Intemerata fides. Sunt qui te
merariũ non a temeto:ſed a temno verbũ deriuari potius velint:quaſi temnerarium: ꝙ om
nia cõtẽnat.Temnere enim ſpernere eſt:dictũ a græco.τέμνω:quod ẽ incido:reſeco:quia
quæ ſpernimus amputare:& reſecare cõſueuimus.Virgilius.Diſcite iuſtitiam moniti:& nõ
temnere diuos.Ab hoc fit Contemno: quod ſimiliter ſignificat ſperno:deſpicio. Quidam
tamẽ hæc ita diſtingunt:ut deſpicere grauius ſit q̃ contẽnere.Cicero.Quemq; contempſe-
rit:deſpexerit:liberũ eſſe vnq̃ dixerit:itẽ ſpretus ſit:qui refutatus ẽ.Contẽptus vero:qui eſt
reputatus inutilis.Terẽtius.Quot modis cõtemptus:ſpretus:facta:tranſacta oia.A cõtem-
no fit Contempto frequentatiuũ.Plautus.Mirari noli:neq; me contemptarier.& Cõtem-
ptus quartæ declinationis:ꝙ deſpectionem ſignificat.& Contẽptibilis:hoc ẽ contẽnẽdus.
& Contẽpte.Contẽptum.ac Contẽptibiliter aduerbia.Quidam etiam Contẽptibilitatẽ
pro deſpiciẽtia vſurpant.SED.Veruntamẽ.Sed aliquãdo inceptiua coniunctio eſt.Teren-
tius.Sed Pamphilum video:Modo tranſitum ſignificat ad aliam rem.Idem.Sed quis eſt
ſenex. Aliquando diſceptiua.Plautus.Hunc ego non ſapientem:ſed ſtultum putem.Nõ-
nunq̃ exceptiua.Cicero.Multa quidẽ paſſus:ſed omnia æquo animo tuli: in quem ſenſum
capiũtur etiam Sedenim:Sedtamen:Veruntamen: Verumenimuero. Veteres aliq̃n Sed p
ſiue poſuerũt.PERSOLVIT POENAS.Dedit pœnas.Tractũ a penis pecuniariis:qui
bus pecunia ſoluebať.Soluere proprie religare eſt.Virgilius.Soluite me pueri. Idem.Sol-
uite crinales vittas:capite orgia mecum.Sed quoniam q debẽt quodãmõ obligati ſunt cre
ditori.Soluere etiã pro debitum reddere vſurpamus.Saluſtius.Argentũ ære ſolutum. Cice
ro.Pro quo frumento pecunia omnis ſoluta nõ eſt. Hinc per metaphorã ſolutionis voca-
bulum:ut Paulus iuriſcõſultus inquit: Ad omnẽ liberationem quoquo mõ factã tranſferť:
magiſq; ab ſubſtãtiã obligatiõis q̃ ad nũmo℞ ſolutionem. Vñ ſoluere p ſatiſfacere vſurpa
mus. Vlpian9.Eũ enĩ ſoluiſſe dicimus:q id fecit:q̃d facere pmiſit.Interdũ etiã p dimittere
Virg.Solue mares:mitte ĩ venerẽ pecuaria prim9.Intẽdũ p liberare.Idẽ.Soluite corda metu
teucri.Vñ ſolut9 riſus dr̃ magnus:et a curis oĩbus liber.Idẽ.Riſuq; ſoluto.Nõnũq; p cõtẽ
nere.Idẽ.Soluitq; pudorẽ.Aliquotiẽs p excipe.Idẽ.Nec populos ſoluo. Ab hoc cõpoſita
fiũt Perſoluo:q̃d ẽ totũ:& pfecte ſoluo.Vñ de votis pprie dr̃.Virgilius.Hãc tibi Eryx me
liorẽ aĩam p morte daretis Perſoluo. Abſoluo libero.A quo Abſolutio.Exoluo idẽ q̃d ſol
uo.A quo Exolutæ a veteribus exuuiæ dictæ.Perſoluo aũ tps ſoluo.Diſſoluo diſcingo:reli
go:libero.Vñ Diſſolutos dicimus:q moribus:legibuſq; ſoluti luxũ vitæ ſequũtur:quos græ
ci ἀσώτους:hoc ẽ incõtinẽtes vocãt:quo verbo Cicero quoq;:& pleriq; alii ex latinis vſi
ſũt.Martial.Viuis Aſotos:hoc ẽ laſciue:incontinenť:diſſolute. Hos etiã Solutos dicimus.
Quidã etiã Aſotiã p incõtinẽtia:& luxu vſurpãt.Gellius.Cedere eqdẽ vobis debui: ut ĩ ta
li aſotia.i.luxu: p digalitate:atq; neqtia artiũ nos vinceretis.& Solute aduerbiũ:q̃d laſciue
& ĩcõtinenť ſignificat.A diſſoluo ẽt fit Diſſolubił:& Diſſolubiliť:quo℞ cõtraria fiũt Indiſ
ſolubił.et Indiſſolubiliť.DIGNAS TANTO CRIMINE.Quales tñ crimẽ merebať.
Dignũ.n.dicim9 q̃d mereť ut dignũ pmio:dignũ laude:dignũ flagris:dignũ caſtigatõe hoc

Virgilius
Cicero
Saluſtius
Virgilius
Plautus
Virgilius
Gellius
Plautus
Quintilia.
Pacuuius
Virgilius
Virgilius
Cicero
Terẽtius
Terẽtius
Idem
Plautus
Cicero
Virgilius
Idem
Saluſtius
Cicero
Vlpianus
Virgilius
Idem
Idem
Idem
Idem
Gellius

Audacia
Audax
Audentia
Temetum
Temulenti
Temulentia
Temere
Temerarius
Temeritas
Temero
Temerarium
Temeritudo
Vemero
Temerata
Temeratũ ſacrificium
Intemeratũ ſacrificium Temno
Contemno
Contemptus
Contemptibilis
Sed
Soluo
Solutio
Perſoluo
Abſoluo
Exoluo Exolutæ
Diſſoluo
Diſſolutus
Aſotus Aſotia
Solute
Dignus

eſt:ꝙ meretur præmiũ:meret᷑ laudem:meretur flagra:meretur caſtigationem.dictum a græ
co Δεικνείω:quod ẽ demõſtro:præ me fero: quoniã ex iis:quæ gerimus: quid mereamur
Indignus oñdimus:Eius cõtrariũ ẽ Indignũ.Martial.Indignas ꝑmeret peſtis quꝫ tabida fauces:hoc Martialis
eſt quæ talem morbũ non merebant᷑.Idem.Digna tuo cur ſis:indignaq; nomine dicã: hoc Idem
eſt dicã:cur merearis:et nõ merearis hoc nomẽ.Quidam tamẽ dignũ a dignoſcẽdo potius
Digno dictũ volunt:q̃ſi cognitũ.A dignus fit Digno verbũ:qđ eſt dignũ puto.Pacuuius.Quis de Pacuuius
Dignor paſſiuũ os infernos quibus cæleſtes:dignet honoribus. Eius paſſiuũ eſt Dignor:hoc eſt dignus ha-
beor. Virgilius. Cõiugio Anchiſa Veneris dignate ſuperbo.Macrobius. Cato ait Larẽtiã Virgilius
meretricio quæſtu locupletatã poſt exceſſum ſuũ populo Romano agros reliquiſſe:& ideo Macrobiꝰ
ſepulchri magnificentia:& annuæ parẽtationis honore dignatam. Frequentius tñ in vſu ẽ
Dignor deponẽſ Dignor deponẽs:pro dignũ habeo:ꝗ̃ Digno actiuũ. Virgilius. Atq; idem fugiẽtẽ haud eſt Virgilius
dignatus Herodẽ Sternere. Idẽ.Haud equidẽ tali me dignor honore.Ab indignus vero fit Idem
Indignor. Indignor:qđ ẽ iraſcor:q̃ſi ea patiẽs:q̃bus nõ ſum dignus.A dignus fit Dignitas:& Digna
Dignatio tio:quod ꝓprie ſignificat honorem nobis propter merita:uel impẽſum:uel debitũ.Gellius. Gellius
Cuius dignitas nec augeri laudibus:nec minui detractionibus poteſt. Ponit᷑ tamen frequẽ
Dignitas ter pro decore:ut qum dicimus dignitatẽ oris:dignitatem habitus:& ſimilia.Hæc ita a ve-
Venuſtas nuſtate diſcernitur:ut Dignitas viris. Venuſtas fœminis ſit attributa.Cicero.Venuſtatẽ mu Cicero
Indignitas liebrem dicere debemus:dignitatẽ virilem.Ab indignus fit Indignitas:hoc eſt id: quod in-
Indignatio iuſte patimur.Item Indecẽtia:ut indignitas oris:indignitas habitus.& Indignatio:hoc eſt
Indignabũdus ira.& Indignabũdus:iraſcẽs.Item a dignus Digne aduerbium:hoc ẽ pro meritis.Ab indi-
Digne gnus Indigne:præter merita.Ouidius.Læniter ex merito quicq̃d patiare ferendũ eſt. Quæ Ouidius
Indigne venit indigne pœna dolẽda venit. Quidã etiã pro digno Cõdignum vſurpant.et Dignan
Condignũ ter pro eo:quod ẽ ſm merita.& Indignanter:ꝑ indignationẽ.& Dedigno:ac Dedignor:q̃
Dignãter ſignificant indignũ habeo:cõtẽno.CRIMINE.Delicto. Crimẽ proprie ſignificat id: qđ
Indignanter per cõtentionem alicui obiicitur. Vnde Criminari: ẽ accuſare:ſiue cõtumelioſe rephendere
Dedigno & Criminatio ipſa:ut ita dicã:contẽtioſa cõtumelia. & Criminoſus:cõtentioſus:cõtume-
Dedignor lioſus.& Criminoſe:cõtumelioſe. Virgilius. Diſiice cõpoſitam pacem: ſere crimina belli: Virgilius
Crimẽ Crimĩor hoc ẽ cõtentiones:& iurgia:ex q̃bus bellum oriatur.Cicero.Hæreditatem mihi negaſti ob- Cicero
Criminatio uenisse. Vtinam hoc tuũ verum crimẽ eſſet. Et ſic dicitur a cerno Crimen: Sicut a diſcerno
Criminoſus Diſcrimen.Cernere quippe cõtendere eſt. Actius. Primores Procerũ nominatim vocat: ſi Actius
Criminoſe quis eſſet:qui armis ſecum vellet cernere. Plautus. Pro pr̃ia Amphitrio dũ cernit cum ho- Plautus
Cerno ſtibus. Apuleius.Is qum ad me accuſandum deſcẽdiſſet:nolui cũ eo in iudicio cernere. Hinc Apuleius
per metaphorã Crimen etiã pro delicto accipitur. Seneca.Vitã agens ſimplicem:rectam:ſi- Seneca
ne crimine. Aliquãdo tamẽ Cernere videre eſt. Virgilius. Cernimus adſtantis ne quicq̃ lu- Virgilius
Cernuus mine toruo. Hinc Cernuus dictus ex templo plãtas conuellit honeſtas. Virgilius. Eiectoq; Idem
incumbit cernuus armo.Item Cernere deliberare.Lucillius.Poſtq̃ præſidium caſtris educe Lucillius
re creuit.Idem. Acribus inter ſeſe armis cõfligere creuit. Cernere diuidere:ſecernere. A quo Idem
Crines Crines dicti ſunt:ꝙ ſint diſcreti.Cernere:iudicare. Pacuuius.Et æquũ:& rectum eſt: qđ po Pacuuius
ſtulas iurati cernãt:præterea ἀπὸ τοῦ κρίνειν:quod ẽ iudicare deductum hoc verbũ exi-
Cernere hæredi- ſtimant.Item Cernere:cedere. Vñ cernere hæreditatem filii parẽtibus dicti ſunt: hoc eſt ce-
tatem dere. Actius. Regnũ tibi permitti malunt cernam:tradam exercitus. A Cerno quãdo cõten Actius
Certo do ſignificat:fit Certo verbum:quod ſimiliter eſt altercor:contẽdo:pugno. Virgilius.Cer- Virgilius
tent & Cygnis vlulæ.Idem.Officio nec te certaſſe priorem Pœniteat: hoc eſt contendiſſe: Idem
Certamen ut officio vinceres.Cicero.Qum inter ſe duo populi de finibus armis certarent. Hinc Cer- Cicero
Certatio tamen:quod modo pugnã:ac contẽtionẽ ſignificat:Modo rem de qua certat᷑. Certatio ve
Concertatio ro eſt ipſa cõtentio:quæ & Concertatio dicit᷑. Itẽ a certo quando ſignificat video: fit Cer-
Certus tus:hoc ẽ clarus indubitatus:quia ea:quæ cernimus:clara & indubitata ſunt. Quintilianus Quintilia.
Nempe eſſe certum ẽ:vnde facio:ſiue reddo te certiorem dicimus: nõ tamẽ certum: hoc eſt
declaro:& affirmo tibi ita eſſe:& certior abs te factus ſum:non tamen certus: hoc eſt abs te
mihi declaratum eſt:& qum aliquid vehemẽter affirmare volumus: id certo certius eſſe dici
Incertus mus.Hinc fit Incertus:hoc eſt dubius.& Certitudo.A quo Incertitudo. & Certiſſo verbũ
Certiſſo hoc eſt certus fio.Pacuuius. Vocant cocos: vnde certiſſent.& Incerto:incertum facio.Plau Pacuuius
Certe Certo tus.Longa dies meum incertat animũ.& Certe:ac Certo aduerbia affirmandi:qđ etiã pro Plautus
certo dicimus. Aliquando tamen certe pro ſaltem ponitur. Vt ſi nõ potero tãgere:certe po-
Secerno tero videre. Similiter a cerno:qum ſignificat diuido:& Secerno:Certum dicimus:diſcretũ
Certum conſtitutum:hoc eſt tantũ:ac tale quantum: & quale volumus. Vnde certum vulnus feciſſe
Certũ vulnus aliquem dicimus:qum nec plus:nec minus fecit:q̃ voluit. Martialis. O q̃ certa fuit librato Martialis
Certi dextera ferro. Hinc Certos fere numero plurali vſurpamus pro eo: quod eſt quoſdã quaſi
a cæteris diſcretos.Cicero.Is enim cum certis aliis ad Cæſarem miſſus paulo ante diſceſſe- Cicero

rat. Virgilius. Equidē per littora certos dimittam. Saluſtius. Apud latera certos locauit. Eo
dem quoq; modo a cerno: quum delibero ſignificat: dicimus Certum ē pro eo: qđ deliberatū
& conſtitutū ē: in quo plerunq; adiūgitur datiuus cū infinitiuo: ut Certū eſt mihi in Aſiam
nauigare. Aliquādo non ponit᷑: ſed ſubintelligitur datiuus. Virgilius. Certū eſt in ſiluis inter
ſpelea ferarum Malle pati. Certum quoq; aliquādo vſurpamus pro firmo: & nō vacillante
Ouidius. Da mihi: quod petit᷑: certo contingere telo. Item a cerno Silicerniū: de quo ſupe-
rius diximus. Præterea ab eo compoſita fiunt Decerno: quod modo ſignificat cōſtituo: dif
finio: iudico. Vnde Senatus Decreta dicunt᷑. & Decretoriū: de quo ſupra diximus. Cicero.
Quare expetēda quidem magis eſt decernēdi ratio: ꝙ̄ decertandi fortitudo. Plautus. Qui
nequeas noſtrū vter ſit amphitrio decernere. Hinc Decermina dicūtur ſm̄ quoſdam: quæ di
ſtingunt᷑: ac ſeparātur purgandi gratia. Nos a decerpendo potius deductum exiſtimamus.
Nonnunꝙ̄ delibero. Terentius. Quicquid peperiſſet: decreuerūt tollere. Idem. Vxorē de-
creuit dare ſeſe hodie. Aliquādo pugno. Virgilius. Ipſum armis: ipſumq; iubet decernere fer
ro. Hinc fit Decerto frequētatiuum eiuſdē ſignificationis. A quo Decertatio. Excerno tur-
pis rei honeſtum vocabulū: hoc eſt purgamēta corporis emitto: et purgamenta excrementa
dicūtur. Incerno emūdo. Secerno. A quo Incerniculū dictū: quo frumenta purgātur: anteꝙ̄
moliant᷑: maius cribro. Plynius. Mulū octuaginta annis vixiſſe Atheniēſiū monumētis ap
paret: eo gauiſi: quum tēplum in arce facerēt: ꝙ derelictus ſenecta cadētia iumēta comitatu:
niſuq; exhortaret᷑: decretum fecere ne frumētarii negociatores ab incerniculis eum arcerent
Cato. Cribrum vnū: Incerniculū vnū: ſecurim vnam: ſcānū vnū. & Succerno: ſecerno. Plau
tus. Gradus iſte ſucretus ē cribro pollinario. A quo Subcerniculum: farinariū cribrum: qđ
fit e ſetis equorū: quēadmodū Excuſſoriū: & Pollinariū fit e lino. Excuſſoria cribra ſūt: qui
bus furfur ſecernitur. Pollinariū: quo pollen: hoc eſt grſſior puluiſculus farinæ diuidit᷑. Diſ
cerno: qđ modo ſignificat certo. Apuleius. Armis potius diſcernere: ꝙ̄ iure vti voluerūt. A
quo fit Diſcrimen: qđ modo pro certamine ponit᷑. Virgilius. Poſt hos æquo diſcrimine pri
ſtis: Centauruſq; locū tēdūt ſuperare priorem. Modo periculum. Idem. Per tot diſcrimina
rerū Tendimus in latiū. Aliquādo diſcerno ſignificat diuido: ſeparo. Vnde Indiſcrimiatim
pro indifferenter veteres vſurparūt. A quo Diſcrimen pro diuiſione: & ſeparatione: & dif-
ferētia accipit᷑. Cicero. Totumq; diſcrimen ſummi boni in ea rerū cōparatione poſitū pu-
tat. Virgilius. Vel quo diſcrimine ripas Hæ linquunt. Vnde Diſcrimen etiā ꝑ diuiſione cri-
niū in capite vſurpatur: & acus ipſa: quæ crines ipſos diſſeperat: Diſcerniculum vocitatur.
Ab hoc fit Diſcrimino: diuido. Virgilius. Late diſcriminat agros. A diſcerno etiam Diſcre
tus dicitur: quod modo propriā: hoc ē paſſiuam habet ſignificationē: & idem eſt: quod ſe-
parans. A quo Diſcretio: ſeparatio. & Diſcrete: diſtincte. Ouidius. Quæ diſcreta locis par-
tim ſorbētur ab ipſa. Idem. Et ſeptem diſcretus in hoſtia Nilus. Macrobius. Ad faciendam
diſcretionē in genitiuo caſu ſaturnaliorū: pro ſaturnalium dixerūt. Modo Diſcretus actiuā
ſignificationem habet: Significatq; eū: qui perſonarū: qualitates: & rerū momēta diſcernit
Præterea Secerno: qđ ſimiliter ſignificat ſeparo: diuido. Vnde Secretum locū dicimus ſolū
& quaſi a cæteris ſeparatū. & Secreta mādata: Secretas litteras: Secreta negocia: quæ uel nul
li: uel pauciſſimis cōmunicātur. et Secretior homo: ſiue a ſecretis: cui ſecreta comittuntur. &
Secrete: ac Secreto aduerbia: que ſignificant tacite. Itē Scriniū arca: in qua ſecreta recōdunt᷑
præſertimq; ſcripturæ: dictū quaſi ſecerniū. Hinc Scrinarii vocitati ſunt: ſecretarū ſcriptura
rū cuſtodes: & ii q a ſecretis appellant᷑. VERBERA. Flagellū magiſtri. Verber: inſtrumē-
tum ē lōgum: & exile: qualis ē virga: baculus: fuſtis: lorū: flagellū: ferula: harūdo: & ſi qd ē ſi
mile. Proprie aūt Verber ſignificat ſūmitatē ſarmētoꝝ dictū a vite. Quintilianus. Igneſq;
ex proximo raptos: verberaq;: quæ caſus obtulerat. Hinc verbera etiā pro verberatiōe acci-
pimus: ut hoc loco. Ab hoc fit Verbero verberas: qđ ē cædo: cuius frequētatiuū ē Verberito
& Verbero verberonis pro eo: qui verbere dignus eſt: & eſt contumelia ſeruorū: quemad-
modum Verberalis: verberibus dignus: qſi verberabilis. A quo Verberalior. & Verberaliſ-
ſimus. Plautus. Verberaliſſimus etiā rogitas: non fur: ſed trifur. Item Verberor paſſiuū. &
Verberatio: ſiue Verberatus quartæ declinationis. & Verbena: ꝙ ea verrēdo pauimēta do
moꝝ verberabant᷑. Erat enī Verbena herba ſacra q̄ ex loco ſacro: hoc ē ex arce Capitolii cū
ſua terra euellebat᷑: & ea ſemꝑ legati: qum ad hoſtes: clarigatūq; mitterent᷑: coronari ſolebāt
& vnus ſane Verberarius vocabat᷑: eandē herbā Sagmina vocabāt: qđ e ſacro ageret᷑. Di-
cit᷑ & Periſtereon: & Hierobotane: hoc ē ſacra herba: Quippe græci Hieron ſacrū vocant
Botanē herbā. Vulgo nūc Verbenaca nūcupat᷑: hac Iouis menſa verrebat᷑: domus purga-
bant᷑: luſtrabāturq;. Rami eius tenues ſūt: cubitales: anguloſi: folia minora ꝙ̄ quercus: angu
ſtioraq;: & diuiſuris maioribus Flos glaucus: radix lōga: tenuiſq;. Hac perunctos īpetrare q̄
velint: magi exiſtimāt febres abigi: amicitias conciliari. Eſt ei ſilis Verbaſcon herba: q̄ ſæpe

Virgilius
Saluſtius
Virgilius
Cicero
Plautus
Terētius
Idem
Virgilius
Plynius
Plautus
Apuleius
Virgilius
Idem
Virgilius
Virgilius
Ouidius
Idem
Macrobiꝰ
Quintilia.

Certum
Decerno
Decretum
Decermina
Decerto
Excerno
Incerno
Incerniculum
Subcerniculum
Pollinarium
Excuſſorium cribrum
Diſcerno
Diſcrimen
Indiſcrimiatim
Diſcrimen
Diſcerniculum
Diſcrimino
Diſcretus
Diſcretio
Diſcrete
Secerno
Secretum
Secretior homo
Secrete Secreto
Scrinium
Scrinarii
Verber
Verbero beras
Verbero onis
Verberalis
Verbena
Sagmina
Periſtereon
Hierobotane
Verbenaca
Verbaſcon

fallit pro ea capta: foliis minus candidis: cauliculis pluribus: flore luteo. Hæc abiecta blactas
Blattaria — in ſe cōtrahit: ideoq; Romæ Blattaria vocat᷑. Abuſiue tñ Verbenas vocamus oēs frōdes ſa-
Verbena — cratas: ut eſt Laurus: Oliua: Myrthus. Tereti. Ex ara hinc verbenas ſumme. Nā mixtā fuiſſe — Terentius.
Menander teſtat᷑: quē ſecutus ē Terē. Illud certe mihi admiratiōe dignū videt᷑: ꝙ Verbena — Menáder
nunc quoq; diuo ꝓcurſori ſacra habet᷑: & ea die illius feſto paſſim coronant᷑: & luſtrari do — Terentius.
Verbum — mos putāt. & Verbū a verberatu aeris: qm̄ verberato aere verba formant᷑: ꝗuis aliq verbū a
uero potius cognoīatū volūt: qđ verū nos loq oporteat: odioſumq; ſit n atura ipſa indicāte
mēdatiū. Sūt ēt q a verū boando appellatū putēt. Boare eni græci clamare dicūt. Virgi. Re — Virgilius
boant ſiluæ. Vñ Ennius. Sonū bōbū pedū dixit. Bōbitatio tñ de apibus dr̄: a voce eaꝝ. Eſt — Ennius
Verboſus — aūt verbū vniuſcuiuſq; rei ſignū: qđ ab audiēte poſſit intelligi: Vnde Verboſus multiloquus
Verboſitas — dr̄: & Verboſitas multiloqūtia: et Verboſe pro multis & inanibus verbis. Veruierbiū verus
Verboſ — ſermo. Plau. Tū reptus Philocratē q ſupes veruierbio? Verbū etiā qđ a grāmaticis diffinit᷑ — Plautus
Veruierbium — ps orōnis declinabil᷑ ſine caſu agēdi uel patiēdi ſignificatiua: i quo oīs vis orōnis ē: iōq; hoc
Aduerbium — maxiē aer verberat᷑: A quo altera ps orōnis indeclinabil᷑ Aduerbiū nūcupat᷑: qa ſp nitit᷑ ver
Verbale nomen — bo: A quo Verbaliter: & Aduerbialr̄: & Verbale nomē dr̄: qđ a verbo deſcēdit: ut a Docco
Doctū: Doctor: a cōtēplor Contēplatū: Contēplator: & ſil'a. Verbū etiā vocamus: qđ a re
Verba do — ſiue fcō diſtinguit᷑: ut nō verbis opus ē: ſed fcis. Hora. Verbaq; ꝓuiſam rē nō in vita ſequūt᷑ — Horatius
Prouerbiū — Hinc verba dare vſurpamus pro eo qđ eſt decipe. A verbo Prouerbiū deducit᷑: qſi cōe oīū
verbū: ul᷑ qđ verbū ꝓ verbo ponat᷑. Eſt eni Prouerbiū ſnīa: q in ore omniū verſat᷑: mō apta
& ſimplex: ut Obſequiū amicos: veritas odiū parit. Macrobi. Vñ putas illud manaſſe ꝓuer — Macrobi9
biū totidē nobis hoſtes eē: quot ſeruos: mō ſub obſcura: & aliud ſignificās ꝗ verba exprime
re videant᷑: utputa de hoīe infœlici: ac calamitoſo dicimus: Ille hʒ equū Seianū: uel ille habet
aurū Toloſanū. Quoꝝ ꝓuerbioꝝ hæc rō eſt. CN. Seius equū habuit natū Argis: quē fama — CN. Seuis
erat ꝓgenitū eē ex eqs: q Diomedis thracis fuerāt: quoſq; Hercules Diomede occiſo Argos
ꝑduxerat: hūc magnitudine inuſitata fuiſſe: ceruice ardua: colore phœniceo: flaua et comāti
iuba: cæt'iſq; equoꝝ laudibus inſignē: verūtñ ea fortuna ut qſqs eū poſſideret: cū oī domo fa
miliaq;: & fortunis in pniciē deduceret᷑. Itaq;. CN. Seiū primū eius dn̄m a. M. Antonio ca
pitis dānatū miſerabili ſupplicio vitā finiſſe. Eodē tpe Dolobellā cōſulē in Syriā ꝓficiſcētē
fama eius eq pmotū Argos diuertiſſe: emiſſeq; ſeſtertiis centū milibꝫ: ſed ipm̄ mox in Syria
bello ciuili obſeſſum atq; interfectū fuiſſe. Deinde eūdē equū. C. Caſſiū: q Dolobellā obſede-
rat adduxiſſe: quē Caſſiū poſtea victis Parthis: fuſoq; exercitu ſuo miſerā morte oppetiſſe
manifeſtū eſt. Deinde Antoniū poſt interitū Caſſii Parta victoria nobilē illū equū qſiuiſſe
et mox eo potitū victū: atq; deſertū deteſtabili exitio interiſſe. Cæterū oppidū Toloſanū in
Italia. Q. Cepionē cōſulē quōdā diripuiſſe cōſtat: in cuius tēplis qum multū auri fuiſſet in
uentū: qcūq; ex ea ꝑda aurū attigit: eū miſero: ac cruciabili exitu piiſſe māifeſtū ē. A ꝓuerbio
Prouerbial᷑ verſus — Prouerbialis deducit᷑: Vñ Prouerbiales verſus appellamus: q vice ꝓuerbii ſunt: quos græci
ἀπὸ τῆσ παροιμίασ: qđ ꝓuerbiū ſignificat παροιμιώδουσ appellāt: qualis eſt ille
πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικοσ καὶ χείλεοσ ἄκρου: hoc ē: Multa cadūt int̄ ca
licē: ſupmaq; labra. Hoc veteres ꝗ breuiſſime dicere ſolebāt. Int̄ Os & Offā: qđ ſignificat nō
eē de futuro nimis ſperādū. Inde aūt locū habuiſſe hoc ꝓuerbiū tradūt: qđ vir qdā ætate grā
deuus dū vineā plātaret a vicino ꝑderiſum introgatus eſt cui vineā ſereret: q qum ſibi ſerere
rn̄diſſet: ludibrio hītus eſt: ꝑinde ac ſi īpoſſibile foret eū tā diu viuere: ut muſtū ex ea guſtare
poſſꝫ. Vidit tādē ſenex ex ea vuas: afferriq; ſibi ꝑmaturos aliquot racemos: & ꝑmi iuſſit: vi
cinū ꝑtereā accerſiri: Cui calicē muſto plenū manu oſtēdēs: et iā pene admouēs ori. Putaſti
ne inqt vinū me ex vinea: quā te ſpectāte plātaui: guſtatuꝝ. Int̄ hæc Anhel9 puer accurrit: de
ſcēdiſſe in vineā aprū nūtiat: vuaſq; vaſtare: Senex depoſito calice in vineā ꝓperat: comitāt᷑
eū vicinus et puer. Aprū ꝓſequūt᷑: q fcō in ſenē īpetu eū necat. Sic qum calicē iā fere admotū
labiis guſtare nō potuiſſet: locū ꝓuerbio dedit. Nr̄i nō Calicē: ſed Offam dicūt. Cato. Nūc — Cato
ita aiūt: In ſegetibus etī herbis bona frumēta eē. Nolite ibi nimiā ſpem hr̄e: Sæpe audiui int̄
Offa — Os atq; Offā mlta interuenire poſſe. Veꝝ int̄ Offā atq; Herbā ibi uero lōgū interuallū ē. Offa
pultē ſignificat: & qcqd ē in pultis modū redactū: Cuius diminutiuū ē Offula. Cicero. Ne — Cicero
ceſſe eſt eni offa obiecta cadere fruſtū ex pulli ore: qum paſcit᷑. Idē. Qum igit᷑ offa iā cecidit — Idem
ex ore pulli: tū auſpicāti tripudiū ſoliſtimū nūtiat᷑. Ply. Purgatū. n. tūdūt: ſeruātq; eius offas — Plynius
Idē. Pulte aūt nō pane lōgo tpe vixiſſe Romanos māifeſtū: qm̄ inde et Pulmētaria hodieq; — Idem
dn̄r. & Ennius antiqſſimus vates obſidiōis famē deſcribēs offā eripuiſſe plorātibus liberis — Ennius.
Deuerbium — pr̄es cōmemorat. Itē a verbo Deuerbiū deducit᷑: qđ ſignificat extrēitatē & deſinentiā verbi
Queadmodū eni Aduerbiū vocam9: qđ ad verbū accedit: & Prouerbiū: qđ ꝓ verbo ē po
Deuerſus — ſitū: ita Deuerbiū: in qđ verbū deſinit: qſi deorſum tēdens verbū: Sic veteres Deuerſus: hoc eſt
Ludio — Deorſum verſus dicere ſolebāt. Hoc eſt qđ Liuius ſcribit accitos olim ex Etruria Romā Lu — Liuius

diones:qui ad tibicinis modum ſaltabant:quos imitatam iuuentutē inconditis inter ſe ver/
ſibus iocularia prius fundere ſolitā:iam Satyras deſcripto ad tibicinam cantu:motuq; cōn/
gruenti agere cœpiſſe:& quia Hiſter thuſco verbo Ludio vocabat̃:huiuſmodi artifices:Hi
ſtriones vocatos:a quibus ars ipſa Hiſtrionica dicta:& Hiſtrionicus adiectiuum:Vnde Hi
ſtrionicos geſtus:Hiſtrionica veſtis:Hiſtrionica verba dicimus: & Hiſtrionice aduerbiū di
cimus:hoc eſt more Hiſtrionū. Nec multo interiecto tpe Liuiū:qum ſæpius Satyros ſuos ca
nendo vocē obtudiſſet:petita venia puerꝝ ad canendū ante tibicinē inſtituiſſe: aliquāto ma
gis vigēte motu:quia nihil vocis vſus impediebat. Inde cantari ad manū ab hiſtrionibus in/
cœptū:quoꝝ deuerbia tm̄ audiebantur. Sed poſtq̄ conuerſus hoc modo in artem ludus vi/
debatur:& res a ſolito riſu:ac ioco auocata iuuentutē fabularū actu hiſtrionibus relicto inſe
rere verſibus iocularia antiquo more cœpiſſe:& hæc Atellanis potiſſimū fabellis cōſeruiſſe
atq; ex argumēto Exodia vocaſſe:q.ſ.extra cantū eſſent. Quippe græci ἔξω extra:ὠδὴν
cantū dicūt:Et quemadmodū Epodos:ſiue p diminutionē Epodion ad cantū: ita Exodos
& Exodion extra cantū ſignificat. Erāt ergo Exodia ridicula verſibus intexta: quæ ſine can
tu iactitare iuuenes ſolebant:ſicut Epodi:ſiue Epodia carmina ſolita cantari:qualis eſt Epo
dus Horatii. Iuuenalis. Tandēq; redit ad pulpita notū Exodiū. Suetonius. Vnde vox in At
tellanico exodio ꝓximis ludis aſſenſu maximo excepta percrebuit:hiſ cū veterē capreis na/
turam ligurire. Inuenitur tn̄ aliqn̄ Exodus:ſiue Exodiū pro exitu:ſiue fine alicuius rei. Apu
leius. Nullū ego eius rei exodiū inueniebā. Varro. Vitæ curſum ut cognoſcere poſſem: & q̄
ſeruitutes:& libertates ab origine ad exodiū ductæ. Idem. Quod cœperas mō in via narra:
ut ad exodiū ducas. & in ſacris lr̄is Exitus iudeoꝝ ex ægypto. EXODI nomen libro dedit
Sed tunc non ab ὠδή: hoc eſt a cantu vox iſta componit̃. Veꝝ ab ὁδὸσ:qđ iter ſiue viā
ſignificat: A qua Methodus:& Periodus deducunt̃:quoꝝ alterum breuē viam:alterum cir
cuitū ꝓbatiſſimi autores interpretati ſunt. Itē Ephodus:ſiue qđ magis in vſu eſt Ephodion
quod ſignificat viaticū proprie: Ponitur tn̄ pro omni apparatu: ut ſuperius diximus. Item
Periodus:quē latinę ambitū ſiue circuitū dicimus: Vn̄ medici Periodicas febres vocāt:quæ
certis tpibus veniunt:hoc eſt abeunt:& quodam quaſi circuitu facto rurſus redeunt: ut ſunt
tertianæ & quartanæ. περί enī apud græcos de:ſup:circū ſignificat: A quo multa p cōpoſi
tionē deducunt̃:ut Periſtroma:quaſi circūmſtratū:de quo ſupius locuti ſumus. & Periphra
ſis circumlocutio. Pericles propriū nomen inclyti ducis Athenienſiū:philoſophiq;:& inſi/
gnis oratoris:qui remp. Athenienſiū .xl. annis gubernauit. Periclymenes filius Nelei:& fra/
ter Neſtoris. Perillus Athenienſis faber ingenio præſtans: qui ut Phalaridi tyrāno placeret
uenit Agrigentū:& ex ære taurū fabricauit:poſita in latere ianua: p quā reus includeret̃: q
dū ſubiectis ignibus torqret̃:nō vocē hoīs:ſed bouis mugitū videret̃ emittere:quod primus
ipſe tyrāni iuſſu fuit expertus. Ouidius. Et Phalaris tauro violenti membra Perilli Torruit:
infœlix imbuit autor opus. Perithous propriū nomen. Peripheroma quaſi ſupplementum:
figura eſt:qum particula aliqua ſententiæ minime neceſſaria additur metro. Virgilius. Mul
tū ille & terris iactatus:& alto:ubi ſine particula ille ſtaret ſenſus:ſed non metrū. Idem. Mul
ta quoq; & bello paſſus:ubi duas coniūctiones naturaliter poſuit:alterum metri grā. Perin
thus vrbs olim Thraciæ metropolis:Heraclea vocitata:in q̄ Veſpaſiani:Domitiani:& An
tonii pii regiæ fuere:& nobile Amphitheatrū: A quā Perinthii vocitati. Peripatetici de qui
bus ſuperius diximus. ἀπὸ τοῦ περιπατεῖν: hoc eſt a deambulando. Periſſologia ſu/
perflua locutio:ut ſi dicamus Fœlix ſit:& minime pereat Cæſar. Perizoniū de quo alibi di
ximus. Periœcus contubernalis. Peripheria circūferētia:& alia pene infinita. Præterea ab
Odos qn̄ viā ſignificat Hodidocus:hoc eſt latro:& obſeſſor viarum. Ilarodus aūt ab Ode
fit:qum cantū ſignificat. Eſt aūt Ilarodus laſciui:& delicati carminis cantor:quaſi ilaris can
tor. Ilaris enī ſiue Ilarus: nā vtroq; modo dicit̃:lætum:iocundūq; ſignificat: A quo Ilaritas
lætitia:iocūditas:quæ & Ilaritudo dicit̃. & Ilariter læte:iocunde. & Ilaro verbū:lætifico:io
cundo:Cuius paſſiuū eſt Ilaror. Cicero. Omnē enī iocundū motū:quo ſenſus ilaret̃: Græce
ἡδονήν: latine Voluptatē vocāt: Ab hoc Exilaro:Exilaror:Exilaratio. Itē ab Ilarus Ila/
rius: & Ilarion propria noīa. Ilarus uero a græco deducit̃ ἱλαρὸσ:quod lætum ſignificat:
A quo ἱλαρία lætitia:ἱλαρόω lætifico. Item ab Ode:hoc eſt a cantu Palinodia di/
cta:q̄ſi iteratus cantus:de quo ſuperius diximus. & Monodia lugubris cantus:qui fit a pfica
in defunctoꝝ funeribus:quaſi vnius cantus. Nam cæteris flentibus ſola pfica canit. Huiuſ/
modi cantus a noſtris Nænia dicit̃. Solebat enī huiuſmodi carmen laudandi grā apud ve/
teres in defunctoꝝ funeribus cantari ad tibiam. Eſt aūt Nænia factiū nomen a ſimitudine
vocis eoꝝ:qui quæruntur & dolent:Græce etiam Epitaphium dicitur:ſiue Epitaphius ſer/
mo: Aut Epitaphia oratio:q ad ſepulchrū proferri ſoleat:q̄uis Epitaphium dicatur etiā in
ſcriptio: & titulus: qui ſepulchro apponitur in laudem defuncti. Næniam:ſiue Monodiā

Left margin: Iuuenalis; Suetonius; Apuleius; Varro; Idem; Ouidius; Virgilius; Idem; Cicero

Right margin: Hiſter Hiſtrio; Hiſtrionica; Hiſtrionicus; Hiſtrionice; Exodium; Epodos; Epodion; Exodos; Exodion; Epodi Epodia; Exodus; Exodi; Methodus; Periodus; Ephodus; Ephodion; Periodica febris; Periphraſis; Pericles; Periclymenes; Perillus; Peripheroma; Perinthus; Periſſologia; Periœcus; Peripheria; Hodidocus; Ilarodus Ilaris; Ilarus Ilaritas; Ilaritudo Ilarit; Ilaro Ilaror; Ilarius Ilarion; Monodia; Nænia; Epitaphium; Epiatphius ſmo; Epitaphia orō

Simonides primus inſtituiſſe dicitur. Simonides poeta ex Cea inſula. Horatius. Sed ne relictis procax
Nænia iocis Ceæ retractes munera Næniæ. Næniã quoq; deã veteres coluere: cui ſacellũ extra por/
Proſodia tam viminalem fuerat dedicatũ. Itẽ ab Ode Proſodia dicta: q̃ latine Accentus dicit̃: q diffi
Accentus nitur lex ad leuandam uel deprimendã ſyllabã vniuſcuiuſq; ꝑticulæ orationis. A græcis etiã
Tonus Tonus dicit̃: Vnde & veteres noſtri: ut Quintilianus teſtatur: Accentũ tenorẽ appellauere. Quintilia.
Proſtheſis ϖρὸσ autem græca præpoſitio eſt: & ſignificat ad: Vnde Proſtheſis appoſitio dicitur. Fi/
gura eſt qum in principio dictionis additur littera: ut qum dicimus Gnatum pro Natum.
TVLIT TELA. Quia iuſſu Domitiani confoſſus fuit. Tulit autem pro paſſus eſt po/
Telum ſuit: quemadmodũ ſupra docuimus. Telũ ut Caius in interpretatione legis duodecim tabu
larũ ſcripſit: vulgo qdẽ id appellat̃: qd̃ ab arcu mittit̃: ſed omne id dicit̃ Telũ: qd̃ manu ali
cuius ꝓiicit̃: Vnde lapis: plumbũ: lignũ: ferrũ hoc noĩe cõtinet̃: dictũ ab eo: qd̃ in lõginquũ
mittatur. Nã apud græcos τῆλε: ſiue τηλόυ lõge ſignificat. Hanc ſignificationẽ & in
græco noĩe poſſumus inuenire: Etenĩ qd̃ nos Telũ vocamus βέλοσ illi vocãt: ἀπὸ τοῦ
βάλλειν: hoc eſt a iaculando. Siſenna. Manuales lapides diſpartit: propterea q͛ is ager Siſenna
oĩs eiuſmodi telis indigebat. Et Virgilius. Telũ pro gladio poſuit. At nõ hoc telũ: mea quod Virgilius
Muſtela vi dextera verſat: effugies: Vñ paulo poſt addit: Et ſurgit in enſem. Ab eadẽ græca voce Mu
Protelo ſtela deducit̃: q̃ſi mus lõgus: & Protelo verbũ: qd̃ proprie ſignificat differo: protraho: pro
longo: produco. Lucillius. Quem neq; lucanis oriundi montibus tauri ꝓtelare validis cor/ Lucillius
nibus poſſent. Idem. Hunc iuga mulorum protelare centum nõ poſſent. Per metaphoram Idem
tamen aliquando pro perturbo: & exagito accipitur. Terentius. Ne te iratus ſuis ſæuis di/ Terentius.
ctis protelet. Aliquando pro longe excludit Turpilius. Propter peccatũ pauxillũ indigniſ/ Turpilius
Telones ſime patria protelatum eſſe ſæuitia patris. Telonem quoq; Agricolæ vocant lignũ longum:
Ciconia quo vtunt̃ ad aquã e puteis hauriendã. Hiſpani hoc Ciconiã noĩant a ſilitudine roſtri cico/
niarũ: qd̃ lõgũ eſt. Ciconias e lõginquo venire haud dubiũ eſt: quemadmodũ grues. Sed eæ
hyemis aduenæ ſunt: illæ æſtatis. Abituræ cõgregant̃ in loco certo: ſic ut nulla ſui generis re/
linquat̃: niſi captiua: et ſerua. Nemo diſcedentiũ agmen cõſpexit: nemo redeuntes vidit: nec
Pithonoſcomes venire eas: ſed veniſſe aĩaduertimus: nocturnis vtrũq; tꝑibus fieri manifeſtũ eſt. Pithonoſco
mes in Aſia locus eſt in campis patentibus: vbi primo aductus ſui tꝑe ciconiæ cõgregant̃: eã
q̃ vltima aduenerit: lancinãt vniuerſæ: atq; ita abeunt. Poſt idus Auguſtas fere nõ vident̃ eo
loco. Sunt q dicũt eas linguas nõ habere: verũ illud: qd̃ crepitãt: oris potius q̃ vocis ſonũ eẽ
Eximia huic aui pietas: etenĩ q̃ntũ tꝑis impẽderint fœtibus educãdis: tantũ & ipſæ a pullis
Ciconius ſuis inuicẽ alunt̃. Exitio ſunt ſerpẽtibus: propt̃ qd̃ in Theſſalia capitale eſt ciconiã occidiſſe
eadẽ pœna in ciconicidas poſita: q̃ in homicidas. A ciconia Ciconius deducit̃: ut Ciconiũ
roſtrũ: Deriſuri aliquẽ digitis dextræ manus in vnitatẽ collectis veluti ciconiæ roſtrũ effin/
gunt: et manũ poſt tergũ eius motitantes deridẽt. Perſius. O iane a tergo quẽ nulla ciconia Perſius
Poſtica ſanna pinſit. Vnde paulo poſt Poſticã ſannã appellat. Poſticæ occurrite ſannæ: hoc eſt deriſioni:
Sãna Subſãno q̃ poſt tergũ fit. Sãna enĩ ſolutus deriſus dicit̃ a narĩũ ſonitu: A quo fit Subſanno verbũ: qd̃
Sanniones eſt irrideo: & Subſannor paſſiuũ: & Subſannator: Subſannatrix: Subſannatio. Et Sannio
Moriones nes dicunt̃: q ſunt & aſpectu: & moribus: & geſtibus fatui: quos græci μωροὺσ: & ab eo
nos Moriones vocamus. Martialis de Morione. Nõ mendax ſtupor eſt: nec fingit̃ arte do Martialis.
loſa. Quiſquis plus iuſto nõ ſapit: ille ſapit. Terentius. Solus ſannio ſeruat domũ. Cicero. Terentius.
Quid enĩ porro tã ridiculũ q̃ ſannio eſt: qui ore: vultu: imitandis moribus: voce deniq; cor Cicero
pore ridet̃ ipſo. QVOS. Quales q̃ mites. Ingens laus Domitiani. Quã mãſuetos inquit
oportet hoĩes eẽ ſub hoc principe: qui vult feras etiã eẽ mãſuetas. MORES. Viuendi rõnẽ
Mos Mos proprie diffinit̃ ratio viuẽdi conſuetudine firmata: & per Syncopen a Modus dedu
cit̃: qd̃ ut ſupra diximus rationẽ ſignificat. Varro Morẽ eſſe diffinit inſtitutũ animi: quod
ſequi debeat conſuetudo. Iulius Feſtus de verboꝝ ſignificationibus. Mos eſt inqt inſtitutũ Iulius feſtus
patriũ pertinẽs ad religiones: cerimoniaſq; maiorũ. Præclare excellentiſſimus poeta Virgi/ Virgilius
lius vtrũq; autorẽ ſecutus eſt. Mos erat Heſperio in latio: quẽ protinus vrbes Albanæ colue
re ſacrũ: nunc maxima rerũ Roma colit. Et primo quidem ſecutus eſt Varronẽ: qñ ille dixe
rat morẽ præcedere: ſequi conſuetudinẽ: Poſtq̃ dixit: mos erat: ſubiunxit: quẽ protinus vr/
bes Albanæ coluere: & nunc maxima rerũ Roma colit: quo perſeuerantiam conſuetudinis
oſtendit. Et quoniam Feſtus pertinere ad cerimonias ait: adiecit ſacrũ: Quẽ protinus vrbes
Albanæ coluere ſacrũ: Mos ergo præceſſit: & cultus moris ſecutus eſt: quod eſt conſuetudo
Et hic diffinitionẽ Varronis impleuit. Adiiciẽdo deinde ſacrũ oſtẽdit morẽ Cerimoniis di
catũ: quod Feſtus aſſeruit. Itẽ obſeruauit etiã alibi: qum ait: Morẽ rituſq; ſacrorũ adiiciam:
in quo aperte oſtendit Morẽ eſſe ritus ſacrorũ. Mos etiam aliqñ capitur pro conſuetudine
Moratus approbata: quæ habetur pro lege. A mos deducit̃ Moratus: qui bonis moribus præditus eſt
Moroſus & Moroſus: qui econtrario peruerſis eſt moribus: A quo Moroſitas dicta. Cicero. At ſunt Cicero

moroſi:.& anxii: & iracundi:& difficiles ſenes: Vnde quidam Moracias nuces duras eſſe
dixerũt: A quo fit diminutiuũ Moracillum:hoc eſt duriuſculũ. Et Morologi dicunt̃:qui in
ſermone moroſi: hoc eſt moleſti ſunt: Vnde & ſermones huiuſmodi dicuntur Morologi.
Plautus. Nec moleſtũ eſſe:nec ſermonibus morologis vti. Et Moralis: ad mores pertinens:
Vnde Libri morales:hoc eſt de moribus dicunt̃:& Moſillus:quo Cato vſus eſt pro paruo
more. Moré gerere docti vſurpant pro eo quod eſt obſequi:& obedire: & quaſi ad alterius
volũtaté mores ſuos formare. Ab hoc fit Morigeror verbũ: quod eſt moré gero: Huius ꝑte
ritũ eſt Morigeratus:qui moré geſſit. & Morigerus:ſiue Morigeror:quod obſequentem &
obedienté:ac facile moré gerenté ſignificat: A quo Morigeratio obediétia:& Morigere ad
uerbiũ obedienter. Græci vno vocabulo:quod eſt ἔθος moré:& cõſuetudiné: & ritũ ſigni
ficant: A quo ἤθος deducitur:quod moré:hoc eſt habitũ ac rationé animi denotat: Vnde
ἠθικά:hoc eſt moralia deducunt̃:quæ a noſtris Ethia quoqꝫ dicuntur. Martialis. Ethia Cal
limachi. Hinc Cacethos deriuatur:hoc eſt malus mos. Iuuenalis. Laqueo tenet ambitioſi cõ
ſuetudo mali:tenet inſanabile multos ſcribẽdi cacethos:atqꝫ ægro in corde ſeneſcit. HOMI
NVM. Ratione.ſ. viuentiũ:ꝑ quod a feris hoies diſtãt. Homo diffinit̃ aial rationis capax
morti obnoxiũ. Sed præclare: vtinam nõ tam vere ab Apuleio deſcribitur. Hoíes rationem
callentes:oratione pollentes:imortalibus animis:moribundis membris:brutis:& obnoxiis
corporibus:diſſimilibus moribus:ſilibus erroribus:pertinaci audacia:ꝑtinaci ſpe: caſſo la/
bore:fortuna caduca:ſigillatim mortales: viciſſim ſufficienda ꝑle mutabiles: volucri tꝑe:tar
da ſapientia:citata morte:querula vita. Hõ ab humo deducit̃:ut Varro inquit:ꝙ ſit humo
natus:q̃uis hoc Quintilianus deridet:ꝙ omnibus aialibus eadé origo ſit:& ꝙ nõ ſit veriſi
mile primos illos mortales ante terræ nomen impoſuiſſe: q̃ ſibi. Sed quid inquã dicis Quin
tiliane? Nõ & oia aialia moriunt̃? cur ergo ſe ſolos hoíes mortales appellauere:aut cur an/
te nomen morti impoſuere: q̃ ſibi. Nos tñ hominé nõ ab humo:ſed a conſortio atqꝫ cõcor
dia vitæ appellatũ exiſtimamus. Græce ení ὁμόνοος concors: ὁμόνοια concordia: &
conſenſus appellatur:& ὁμονοῶ concordo:conſentio. Eſt ení Homo omniũ aialiũ maxi
me ſociabilis. ὅμοιος aũt græce ſilis dicitur: A quo Homographia ſimilis ſcriptura:ſiue pi
ctura: Homoeoſis tropus:quæ ſilitudo interꝑtat̃:qum ex ſilitudine alicuius cogniti deueni/
mus in ſilitudiné incogniti. Cuius tres ſpẽs ſunt: Icon: Parabola:& Paradigma: Homony
mus eiuſdem nois: Homonoea propriũ nomen: Homoptoton:quod a noſtris dicit̃ ſilr Ca
dens: qum diuerſæ dictiones in ſimiles exeunt caſus. Ennius. Mœrentes:flentes:lachriman
tes:& miſerantes. Idem. Neqꝫ currenté:neqꝫ ſe cognoſcit eunté: Tollentéqꝫ manus:ſaxumqꝫ
immane mouenté. Homotoleuton:quod ſilr Deſinẽs a noſtris vocatur:qum plura vocabu
la in eandé vocé terminant̃. Veteres nõ hominé:ſed Homoné dicebant: A quo Homoniũ:
hoc eſt humanũ. Quippe ab homo Humanus fit: ſicut a fera Ferinus:a belua Beluinus. Hu
manũ ení proprie dicitur quod hoís eſt:& ad hominé ſpectat. Terentius. Hõ ſum: humani
nihil a me alienũ puto. Hinc Humanitas dicta eruditio:atqꝫ inſtitutio in bonas artes: quas
qui ſinceriter cupiunt:atqꝫ aſſequunt̃:hi ſunt maxime humani. Quapropter & artes ipſæ li
berales Humanitatis ſtudia appellata ſunt. Huius ení ſcientiæ cura & diſciplina ex vniuerſis
aialibus ſoli homini data eſt. Sed quia homo inter oía aialia quæ morti obnoxia ſunt:maxi
me mitis eſt:idcirco Humanus pro facili:& miti:& tractabili ponitur:& Humanitas inter
dũ facilitaté quandã & tractabilitaté:beniuolentiãqꝫ inter oés ſignificat:quã græci φιλαν
θρωπίαν vocant:q̃ſi amoré in hoies. φίλος ení amor eſt: ἄνθρωπος hõ. Humanũ ſa/
crificium veteres dicebant:quod mortui cauſa fiebat. Ab homo homuntio:homulus: & ho
mullus:homululus diminutiua fiunt:& Homelleum pilei genus:quo veteres vtebant̃. Nam
Homolus primogenia vox eſt:& monté Theſſaliæ ſignificat. & Semihomo. Ouidius. Se/
mihominis Caci Et Homicida: q hominé necat: A quo Homicidiũ. Quidã Nemo quoqꝫ
ab homine compoſitũ eſſe exiſtimant:ſignificareqꝫ idem quod nullus homo: Sed falſum eſt
ut ſuperius diximus. Ab humanus humanior:humaniſſimus:humane:humanius: humaniſ
ſime:& humaniter:ac Perhumane:& Perhumaniter deducuntur:& humanitus: qđ ſignifi
cat ab hominibus:ſicut Diuinitus a deo:Cælitus a cælo. Humus auté terra eſt: A quo Humil̃
breuis:ſummiſſus:abiectus:quaſi humi deditus: Vnde Humilitas breuitas:ſummiſſio:abie/
ctio:& humiliter ſummiſſe:abiecte:& quo nõnulli vtunt̃ humilio verbũ:hoc eſt humile red
do:deprimo. Item humeus terreus:& humo ſæpelio:quod ſepulti humo teguntur:& huma
tus ſepultus: A quibus Exhumo:e ſepulchro extraho:& Exhumatus e ſepultura extractus:et
actus ipſe Exhumatio:& qui id facit Exhumator: Cuius fœmininũ Exhumatrix. Item In/
humatus inſepultus. & Poſthumus:qui poſt morté parentis natus eſt: quaſi poſt ſepultum:
atqꝫ humatum parentem ortus. Virgilius. Tua poſthuma proles. et humor:quia aquæ terris
incluſæ ſunt: A quo humeo verbũ: Vnde humeſco:& humidus: A quo humidior:humidiſſi

Plautus
Martialis.
Iuuenalis
Varro
Quintilia.
Ennius.
Idem
Terentius.
Ouidius.
Virgilius

Moracia nux
Moracillũ
Morologus
Moralis.
Moſillus
Morem gero
Morigeratus
Morigerus
Morigeror.
Morigeratio
Morigere
Moralia Ethia
Cacethos
Homo
Homographia
Homoeoſis
Icon Parabola
Paradigma
Homonymus
Homonoea
Homoptoton
Homotoleuton
Homonis
Homonius
Humanũ
Humanitas
Studia humani/
tatis.
Humanum ſacri
ficium
Homelleum
Homolus
Homicida
Humanitus
Humus Humil̃
Humilitas
Humeꝰ Humo
Humatus
Exhumo
Exhumatus
Exhumatio
Exhumator
Inhumatus.
Poſthumus

Humecto mus:humiditas:& humide aduerbium.Item Humecto verbum:quod eſt humidū facio:quod
Hūefacio Hudū & Humefacio dicitur:Vnde humectū:& humefactū:& humefactio.Quidam etiam hudum
ab humo per ſyncopen factū volunt:quod & ipſum humidū ſignificat: & ideo per aſpiratio
Vdum nem ſcribi debere.Sed melius alii ſentiunt Vdum abſq; aſpiratione ſcribendū eſſe:dictum a
Vuidum ſudando:quaſi ſudū:Vnde etiam Vuidū deriuari putant:quod quidā ab humido ita diſtin
guūt:ut Vuidū ſit:quod intrinſecus habet humorē:Vnde Vuā appellatā volunt. Virgilius. Virgilius
Humidum Vuidus hiberna venit de Glande Menalcas.Humidū uero:quod extrinſecus humorem ha
Vueus ſuccus bet.Ab Vua Vueus fit:Vnde Vueum ſuccū vinū dicimus. Atqui Sudo ἀπὸ τοῦ ὕδωρ
Sudo Exudo deriuatū exiſtimant:quod aquam ſignificat: A quo Sudor:& Exudo:quod eſt emitto:quaſi per
ſudorē.Plynius.Frutex eſt liquorē exudans.Hinc Exudaſco:& Deſudo: A quo Deſudaſco Plynius
& Impſonale Deſudaſcitur.Plautus.Homo adoleſcēs penetrare huiuſmodi paleſtrā:vbi dā- Plautus
Sudarium nis deſudaſcitur: A Sudo etiam Sudariū linteum : quo ſudor facie detergitur : & nares purgā
Sudum tur.Sudū aūt quaſi Semiudū dictū putāt.Eſt enī proprie Sudū pars ſerena inter nubes. Po-
nitur tū aliqn̄ pro ſereno poſt pluuiam.Virgilius.Ergo vbi ver nacte ſudū.Sunt tn̄ qui Su-
dum nō quaſi ſemiudū: ſed quaſi ſine vdo dictū velint:hoc eſt ſiccū:nō humidū.Quidā etiā
Humerus exiſtimauere ab humo Humerū dictū:quia humeri ſicut humus ferendis oneribus ſunt apti.
Decet DECET.Conuenit:honeſtū eſt.Decere enī proprie cōuenire eſt:quod tam ad animū:q̄ ad
corpus:atq; externa refertur.& mō imperſonale eſt:mō perſonas habet:ac numeros. Ouidius Ouidius
Iſta decent humeros geſtamina noſtros:hoc eſt conueniūt:& apta ſunt humeris noſtris. Ab
Decens Decētia hoc Decens deducitur:hoc eſt pulchrū:conueniēs:aptū: A quo Decentia conueniētia q̄dā:et
Decēter Decus pulchritudo:& Decenter pulchre:apte.conuenienter.Item Decus:quod ſignificat illam : ut
ita dicā honorificentiam:quā ex bene geſtis rebus aſſequimur: Vnde Decora militiæ dicuntur
Dedecus honores:laudes:honeſtamenta:militi in bello compata:Cuius contrariū eſt Dedecus:quod
Dedecet ignominiam:& veluti infamiam quandam ſignificat. Nam & Dedecet pro eo accipitur:quod
Dedecoro. incōueniens:ineptū:& turpe eſt: A quo fit Dedecoro:quod eſt fœdo:& contumelia atq; igno
Decoro minia afficio. Cicero. Magiſtratum ipſum dedecorabat. Sic a decus Decoro media breui Cicero
Decor Decorū quod eſt honeſto inſignio.Itē a decet Decor:quod pulchritudinē ſignificat: A quo Decorū
Decore Decoro pulchrū:& Decore pulchre:& Decoro verbū media pducta:hoc eſt orno.Decorū etiam ali
quando ſubſtātiuū eſt:ſignificatq; decentiam quandam rebus:perſonis:tpibus:locis : ſiue in
agendo:ſiue in loquendo accōmodatā: Vnde ſi quis inducat ſeruū:ſiue agricolam ea loquē
tem quæ ad philoſophū pertinerent:dicimus hunc nō ſeruaſſe decorū.Aliqn̄ etiam ad virtu
tes hoc vocabulū tranſfertur: Appellamuſq; Decorū non tam ipſum honeſtū:q̄ quod homi
nibus:& cōmuni opinioni honeſtū videtur:& approbabile.Item a decet Indecet:et contra
riū eius Condecet deriuantur: A quibus Indecens:Condecens:Indecenter:Condecēter: Inde
Indecorum centia:Cōdecentia.Indecorū turpe:penultima producta.& Condecoro honeſto:penulti-
Condecoro ma correpta.Condecoro uero penultima producta:orno:expolitū reddo. PRINCIPE.
Princeps Domino.Princeps aliqn̄ primū ſignificat:& ē adiectiuū.Macrobius.Qui gradus inter eos Macrobius
princeps habebatur.Aliqn̄ Optimatē: Vnde Principes ciuitatis dicimus:qui Remp.admi-
Principatus niſtrant.Nōnunq̄ dominū:ut Nero princeps:Caius princeps: A quo Principatus : hoc eſt
Iubeo imperiū:& alia deriuatiua ab eo:de quibus ſupra diximus. IVBET.Vult.Iubere enī aliqn̄
velle eſt.Terentius.Iubeo Chremetē ſaluere.Virgilius.Infandū regina iubes renouare dolo Terē.& Vir.
rem.Interdū hortari.Quintilianus.Spera tu:iube ſperare matrem.Nōnunq̄ decernere : ut Quintilia.
Iuſſa Senatus Populus iuſſit:Et Iuſſa Senatus ſunt decreta Senatus.Proprie tn̄ Iubere imperare ē.Quin Quintilia.
tilianus.Nam quamuis infeſtū latronibus mare iuſſus intraui:neq; diſſimulauerim magnas
fuiſſe cauſas patri:cur hoc mihi imperaret.Pro eodē enī vtrūq; poſuit:hoc tamē differūt:q
Impero Impero tibi illam rem dicimus:Iubeo uero preter hanc conſtructionē poteſt habere & illā :
quæ eſt apud Quintilianū:ut Pater me iuſſit.Præterea recte dicimus Impero mihi:nō autē Idem
recte Iubeo mihi.Idem.Imperauit ſibi:ne quas admitteret preces. Ad hæc qum ita dicamus Idem
Imperata ſicut Iuſſa:Huic apponimus verbū Exequor:perago:& ſi quod eſt ſimile.Illi uero
vnū fere verbum:quod eſt facio.Idem.Neq; ipſe hoc periculū ignoro expertus non leui do Idem
Iuſſus cumēto quāti ſteterit mihi:q ſemel imperata non feci. A Iubeo fit Iuſſus : quod dum eſt ſub
ſtantiuū : quartæ declinationis eſt in ſingulari:& generis maſculini. Ouidius.Iuſſus ſeruare Ouidius.
parentis.In plurali uero ſecundæ:& neutri. Accipe iuſſis carmina cœpta tuis. Veteres tamē
etiam in ſingulari Iuſſum dixerunt. Siſenna tamen Tudertibus:Senati conſulto : & populi Siſenna
iuſſo dat ciuitatē. Ab hoc per Apocopen deducitur Ius:quaſi Iuſſum.Nihil enī aliud eſt Ius
q̄ quod uel natura:uel ciuitas:aut populus:uel gens:uel conſuetudo iubet. Paulus iuriſcōſul Paulus.
Ius naturale tus vno modo dici Ius ſcribit:quod ſemp bonū:& æquū eſt:& hoc eſt Ius naturale : & Lex
non ſcripta:ſed inſita in natura:quæ diffinitur recta ratio iubens ea quæ facienda ſunt : pro
hibenſq; contraria.Cuius partes ſex eſſe Cicero ſcribit. Religionē:Pietatem:Gratiam: Vin Cicero

dicationem:Obſeruantiam:Veritatē. Alio modo quod omnibus: aut pluribus in quacūq;
Vlpianus ciuitate vtile eſt:& hoc eſt Ius ciuile. Vlpianus autem Ius diuidit in Naturale:Gentium:& Ius ciuile
Ciuile.& Naturale dicit eſſe:quod non ſolum humani generis propriū eſt: ſed omniū ani/
malium:quæ in terra: quæ in mari cæloq; naſcuntur. Inde in nōnullis animalibus videmus
maris ac fœminæ coniunctionē:liberorum procreationē:educationēq; quodam iure natu/
ræ.Ius gentiū:quo gentes humanæ vtuntur:& hoc a Naturali differt:qa illud omnibus ani Ius Gentiū
malibus:hoc ſolis hominibus conuenit.Ius Ciuile qum aliquid cōmuni iuri uel addimus:uſ Ius Ciuile
detrahimus:hoc eſt qum populus ſibi cōſtituit:quaſi propriū eius ciuitatis. Hoc aūt ſcripto
cōſtat: ut ſunt Leges:Plebiſcita:Senatuſconſulta:Principū decreta: Aut ſine ſcripto:ut ea q̄ Plebiſcita
autoritate prudentiū fiunt:& hæc proprie eſt interpretatio iuris:& eorum omniū:quæ ſu/ Senatuſconſulta
pra diximus: Vnde qui hoc profitentur Iuris interpretes:& Iuris conſulti:& Iuris prudētes Pricipū decreta.
& qui inter eos excellunt Iuris antiſtites nominanť. Lex a legendo dicitur:q̄ publice lega/ Iuris interpretes
tur:ut omnibus nota ſit:& ab omnibus obſeruatur.Legē diffiniūt eſſe generale iuſſum po/ Iuriſconſulti
puli:aut plebis rogante magiſtratu:& hoc dūtaxat in libera ciuitate. Alioquin etiam regum Iuris prudentes
& principum iuſſa leges dicuntur:Præſertimq; imperatoris:Poſtq̄; in eum populi Roma/ Iuris antiſtites
ni maieſtas tranſlata fuit.Rogabat Magiſtratus populum:quid conſtituendū eſſet:populus Lex
iubebat.Id iuſſum ſi generale eſt:& ad omnes pertinens Lex dicitur. Si uero ad ſingulos ci/
ues ſpectat:Priuilegiū eſt.Quippe veteres Priua dixerunt:quæ nos ſingula dicimus:et Pri/ Priuilegium
uos ſingulos.& Priuum quod vniuſcuiuſq; propriū eſt: Vnde Priuata dicuntur:quæ vniuſ/ Priua Priui
cuiuſq; propria ſunt.& Priuatum cui quid eſt ademptū.& Priuo verbum adimo.& Priue Priuū Priuata
res mulieres priuatæ.& Priuatæ feriæ ſacrorū propriorū:ut ſunt dies natales:fulgurum pro Priuatū Priuo.
curationes:& ſi quid eſt ſimile.& Priuatim aduerbium:quod non eſt publice factum.Hinc Priueres
priuatim ſiue priuato ſumptu aluiſſe ſe Romani milites tradunť vſq; ad id tempus quo Ro Priuatæ feriæ
ma a Gallis capta fuit.i.ſigillatim:ſiue ſuo ſingulos quoſq; ſumptu ſe aluiſſe.Quod ergo de Priuatim
reditu.M.Ciceronis:& de imperio Pompeii ſtatutum eſt:nō Lex:ſed Priuilegium recte dr̄ Plebiſcitum
Plebiſcitū uero eſt lex:quam plebs:non populus accipit. Quippe in populo omnis pars ci/
uitatis:& omnes ordines continenť.In plebe autē neq; equites ſunt:neq; patritii:Sed eſt vi
lior pars populi: A quo Plebeius poſſeſſiuū nomen deducitur: Vnde Plebeii ædiles dicti: q Plebeii ædiles
diſcedente plebe a patribus fuerunt creati:& Plebeii mores viliores.Plebeiæ pudicitiæ ſacel Plebeia pudici
lum Romæ:ut ſacra cætera colebatur.Reperitur autem Plebs plebis: & Plebes plebei quin tia Plebs
Plynius te declinationis.Plynius. Manceps proxime Sutrine coriū exanimauit tāta plebei conſter
natione:ut primo pulſus ex ea regione:mox & interemptus ſit.Plebiſcitum autem ideo di/
citur:quia plebs id quod rogabatur ſciebat:quaſi plebis decretum: Vnde Scita pro decretis Scita
Idem ponunť.Idem.Cautū id diligenti ſcito legum contra bibendi fallacias. Rogatio principiū Rogatio
eſt:& quaſi origo omniū iſtorum vocabulorum:ſiquidem hæc omnia ſub rogationis nomi
ne comprehendunť.Nam niſi populus aut plebs rogetur:nullus plebei aut populi iuſſus fie
ri poteſt.Sed hæc differentia nō ſeruať prorſus ab omnibus. Etenī Plebiſcita:& Priuilegia
Leges dicunť:et hæc omnia appellanť Rogationes.Sunt præterea Senatuſconſulta: Decre
ta principum:Reſponſa prudentū.Item Municipales leges:quas vnaquæq; vrbs:ſibi priua Lex municipalis
tim cōſtituit:a municipiis dictæ:quæ ita demū vires habent.Si vrbis Romæ:aut aliarū libe/
rarū vrbiū:quarū imperio ſubſint:aut imperatoris:uel principis autoritate muniunť. Cæte
Vlpianus rū preter tripartitam illam iuris diuiſionē:quā facit Vlpianus:habemus in noſtra religione
Ius diuinū:quod primū locū tenet:in quo diuina oracula comprehendunť:quæ Leges diui Ius diuinū
næ nominanť.Item Ius pōtificiū:quod a Romanis pontificibus ſancitū eſt. Hinc Vtriuſq; Leges diuinæ
iuris prudentes dicimus:qui pontificiū ſimul ac ciuile ius profitenť.Item in ciuili iure Præ/ Ius pontificium
toriū ius continet: quod prætores ſupplendi aut corrigendi iuris ciuilis gr̄a introduxerunt Vtriuſq; iur prudens
ob publicam vtilitatē:hoc a Prætoris honore Honorariū nūcupať:& interpretatio iuris ci
Paulus uilis:& quaſi viua vox eſt.Eſt etiam(ut Paulus ſcribit)Ius ſingulare:quod contra tenorē ra Prætoriū ius
tionis ob aliquam vtilitatem autoritate conſtituentiū introductū eſt.Item eſt aliud ius: qd̄ Honorariū
Ius conſuetudinis appellatur:hoc quidam ſub Naturali:alii ſub Iure Gentiū conſtituūt:dif Ius ſingulare
finiūtq; Ius cōſuetudinis eſſe:quod in morem vetuſtas vulgi approbatione produxit. Item Ius cōſuetudinis
Ius militare dicit:quo ſoli milites ſunt aſtricti.& Ius triū liberorū:quod patribus dabať fi/ Ius militare
lios nō habētibus.Hoc ius qui habebat:qum aliqd populo viritim diuidebať:p̄ tribus acci Ius triū liberorū
piebat:quaſi tribus filiis alimenta p̄biturus eſſet: quod inſtitutū eſt in laudem Horatiorum:
Claudius qui tergemini aduerſus Curiacios albanos pro Romano imperio pugnauerunt. Claudius
Martialis. princeps Ius quattuor etiam liberorū mulieribus dediſſe proditur. Martialis. Quod natu/
ra vetat fieri:permitte videri Natoq; genitor credar ut eē triū. Et Ius Quiritū:quo ſoli Ro Ius Quiritū
mani vtuntur:quaſi eorum:ut ita dicam:municipale.Item Pacti Ius eſt: qum aliquid inter Ius Pacti
ſe homines pacti ſunt: etiam ſi alias de iure non eſſet. Iuris prudentiam Vlpianus appellat Iuris prudentia

diuinarum: atq; humanarum rerum notitiam:iuſti atq; iniuſti ſcientiá. Iuris præcepta tria
ſunt:Honeſte viuere: Alterum non lædere: Ius ſuum cuiq; tribuere. Ius ab æquitate ſic diſtin
Ius Aequitas guunt:ut Ius ſit:quod omnia recte:& inflexibiliter fieri exigat: Aequitas:quæ multum de iu
ris rigore remittat. Ponitur etiam Ius aliquando pro autoritate:ſiue libertate q adam: atq;
licentia. Cicero. Quare ſuo iure noſter ille Ennius ſanctos appellat poetas: Suo iure inquit Cicero
quaſi ſua autoritate:& licentia:quia ſummus erat poeta. Idem. Pro meo iure dico:quaſi có Idem
fidenter. Aliquando pro merito accipitur. Quintilianus. Quis eũ no id meruiſſe:quis non Quintilia.
iure paſſum affirmet? Quandoq; etiam pro neceſſitudine:ut eſt mihi cum illo ius cognatio
nis:aut amicitiæ. Itẽ Ius dicitur locus:in quo ius redditur:appellatione collata ab eo:quod
fit in id:in quo fit:quem locum diffiniunt: vbicunq; Prætor ſalua maieſtate imperii ſui:ſal/
uoq; more maiorum ius dicere conſtituit. Item Ius liquorem ſignificat eorum quæ coquun/
Iurulentus tur:& ad coquinariam pertinet: A quo Iurulentum dicimus iuris plenum. Plynius. Ius de/
Iuſtus cocta cum poſca pernionibus prodeſt. A iure dicitur Iuſtus:qui præcepta iuris ſeruat. Inter Plynius
dum pro mediocri ponitur:qum & ius ipſum mediocritas quædam ſit: Vnde Iuſtam ma/
gnitudinem hominis:uel libri: uel alterius rei dicimus: qum nec debita minor eſt: nec mo/
Iuſti dies dum excedit. Hinc Iuſti dies dicebantur triginta dies:qum exercitus eſſet imperatus: & ve/
xillum in arce poſitum. Interdum pro uero: Vnde apud iuriſconſultos:qui filium adoptat:
interrogatur an velit eum:quem adoptat iuſtum ſibi filium eſſe:hoc eſt verum filium. Item
Iniuſtus Iniuſtus:qui contra ius facit: Et interdum ponitur pro eo: quod iuſtam magnitudinem ex/
Iuſtitia cedit. Virgilius. Iniuſto ſub faſce viam dum carpit. A iuſto Iuſtitia: quæ diffinitur:ut Vlpia Vir. Vlpi.
no placet Conſtans:& perpetua voluntas ius ſuum cuiq; tribuens. Alii Iuſtitiam dicunt ha/
bitum animi eſſe cõmuni vtilitate conſeruata:dignitatem ſuam cuiq; tribuentem: Cui con/
Iniuſtitia Iuſta traria eſt Iniuſtitia. Hinc etiam Iuſte:& Iniuſte aduerbia deriuantur. Et Iuſta dicuntur ſacri
ficia:quæ mortuis impenduntur: ut ſupra diximus. Item Iuſta aduerbium:quod qua ratio/
ne vulgo per.x.duplicem litteram ſcribatur:non video: Significat autem æquæ:ſimiliter:eo
dem modo. Plautus. Dixi tibi mater:iuſta mecum rem tenes: id eſt æque mecum. Saluſtius. Plau. Sal.
Hyemem atq; æſtatem iuſta pati. Aliquando tamen pro præpoſitione accipitur:& ſignifi/
cat prope. Virgilius. Humilis volat æquora iuſta. Aliquando ſimul: coniunctim. Varro. Vir. Var.
Qum interea lucubrádo faceret iuſta ancillas lanam:hoc eſt ſimul cum ancillis. Nonnunq;
Apud apud. Plautus. Iuſta te ſum:tu pie tuearis oportet: hoc eſt apud te ſum. Apud tamẽ licet pro Plautus
prie iuſta ſignificet: Alliquando tamen pro In vſurpatur. Apuleius. Apud forum eum con/ Apuleius
Penes ueni:hoc eſt in foro. Penes quoq; idem quod apud & iuſta ſignificat. Cicero. Ita petulans es Cicero
atq; ater:ut ne ad ſolarium quidem:ut mihi videtur:ſed penes ſcenam:et in huiuſmodi locis
exercitus ſis. Sed penes vſurpatur frequentius in iis:quæ ad dominũ ſpectant: laudemq;:uel
vituperationem:& cõmodũ:aut incõmodũ. Varro. Sed ſeruorum cura penes dominos ſit. Varro
Cicero. Cuius penes quos laus adhuc fuit:non fuit rationis:aut ſcientiæ. Quintilianus. Vt Cicero
reor in illius culpa videatur penes patrem: qui tam facile naſcitur. Liuius. Vt penes eoſdem Quintilia.
Iuſtim pericula belli:penes quos præmia eſſent. Veteres Iuſtim quoq; pro iuſta ſcripſere. Siſenna. Liuius
Iniuria Iuſtim Mincium flumen obtruncauit. Item a iure Iniuria:quod non iure fiat. Iniuria enim Siſenna
proprie: ut Vlpianus ſentit: iniquitas atq; iniuſtitia eſt. Ná qum quis inique uel iniuſte ſen Vlpianus
tentiam dixit: iniuriam dixiſſe manifeſtum eſt:quaſi non iuriam. Iniuria etiam aduerbiali/
ter ponitur pro eo quod eſt ſine cauſa:& immerito: quemadmodum Iure pro merito acci/
pi ſupra demonſtrauimus. Cicero. Neq; id iniuria factum eſt:hoc eſt non ſine cauſa: nõ im Cicero
merito. Quandoq; etiam pro contumelia. Plynius. Tot ab eo iniuriis affectus ſum:tot con Plynius
uitiis laceſſitus. Item pro damno culpa dato. Pacuuius. Patior facile iniuriá ſi eſt vacua con Pacuuius
tumelia:cuius autoritate motus Marcellus ſcripſit Iniuriam leuiorem eſſe:q; contumeliam: Marcellus
Iniurior nec animaduertit iniuriam hoc loco pro damno accipi. Ab hoc fit Iniurior: quod modo
Iniurius ſignificat incõmodum:ac damnum:modo contumeliam facio. & Iniurius: qui alicui iniu/
Iniurioſus riam facit. Et Iniurioſus:contumelioſus. & Iniurie: atq; Iniurioſe aduerbia. Neuius. Iniu/ Neuius.
Iniurioſe Iniurie rioſe ego ne:an ille iniurie facimus. Vbi manifeſte intelligitur iniurioſe pro contumelioſe ac
Iurgo cipi: Iniurie uero pro inique:& iniuſte. Item a iure fit Iurgo: quod eſt: de iure contendo. &
Iurgatio Iurgiũ Iurgatio iuris actio: A quo fit Iurgium:hoc eſt diſtans a lite: quod Iurgium leuior res eſt:ſi
quidem inter beniuolos: & propinquos concertatio quædam Iurgium dicitur. Inter ini/
micos autem Lis appellatur. Cicero. Admiror non rerum ſolum:ſed etiam verborum ele/ Cicero
Iurgioſus gantiam:ſi iurgant inquit beniuolorũ concertatio:nõ lis inimicorũ Iurgium dicitur. Idem. Idem
Obiurgor Iurgare ergo lex putat inter ſe vicinos nõ litigare. Ab hoc fit Iurgioſus:hoc eſt contentioſus
Obiurgator contumelioſus. Gellius. Mulier moroſa admodum:& iurgioſa. Et Obiurgo actiuũ. & Ob/ Gelius
Obiurgatio iurgor deponẽs:qđ ſignificat arguo:rephendo: A quo Obiurgator:rephẽſor. & fœmininũ
Iuro. Obiurgatrix:& Obiurgatio:hoc eſt rephẽſio deriuant̃. Itẽ a iure Iuro: qđ ꝓprie ẽ ꝑmitto

me adhibitis etiam teſtibus ita ſeruaturum:ac ſi ius eſſet. A quo fit Iuramétum:quod et Iuſ/ Iuramentum
Laberius iurádum dicit᷑. Laberius. Quod eſt iuſiurádum? Emplaſtrũ æris alieni. & Adiuro:quod ſe Iuſiurandum
Terentius re ſemper negatiue ponitur. Terétius. Adiurat ſe nó poſſe apud nos abſente Pamphilo du/ Adiuro
rare. Interdũ tamen adiurare eſt incátationibus: quibus eiicere dæmones: qđ græci dicunt
ἐξορκίζειν:hoc eſt exorcizare. A quo ipſa Adiuratio:exorcizatio:ſiue Exorciſmus dicit᷑ Exorcizo
& qui huiuſcemodi artibus vtunt᷑ a iuris cóſultis dicũtur Exorcizatores. & Abiuro rem cre Adiuratio
Virgilius ditam cũ iuraméto nego: & apud me retineo: Virgilius. Abiurateq; rapinæ cælo oſtendun/ Exorciſmus
tur. Ab iis Adiuratio: & Abiuratio deducũtur. & Coniuro:quod proprie eſt conſpiro.i.in Abiuro Cóiuro
alicuius perniciem iuro. A quo Coniuratio:hoc eſt cóſpiratio. Capiunt᷑ tamen aliquando Cóſpiro
Cicero Conſpiro: & Coniuro in boná partem:ſed per raro. Cicero. Pro ligario fratrum cóſpira/ Deiero
Horatius tioné dixit quaſi vnanimitatem. Horatius. Et coniurat amice. Item Deiero:quod eſt ſancte Peiero
& veheméter iuro. A quo Deierator. Deieratrix. Deieratio. & Peiero:quod ẽ iuramentum
infringo:uel cótra iuramétum facio:uel animo fallendi iuro. A quo Peierator. Peieratrix.
Peieratio. & Periurus. A quo Periuriũ:qui violauit iuramentum: & ipſa violatio. & Deiu Periuriũ Deiurꝰ
Gellius rus:qui ſancte & vehemẽter iurauit. A quo Deiuriũ:ſanctũ iuſiurandum. Gellius. Octo ad Deiurium
hoſtes redire voluerũt:ꝙ deiurio vincti forent:duo reliq Romæ manſerunt. Iurati dicũtur: Iuratus
qui iurauerunt: Sicut Iniurati:q non iurauerunt. & Coniurati:qui cóſpirationem fecerunt. Iniuratus
Item Præiuro:ante alios iuro. A quo Præiurator dicitur. & Præiuratio: quam ii facere di/ Coniuratus
cũtur:qui ante alios conceptis verbis iurant:poſt quos in eadem verba iurantes tantũmodo Præiuro
Plautus dicunt: Idem in me. & Exiuro:quod ẽ deiero. Plautus. Exiuraſti mihi te dixiſſe per iocum. Præiuratio
Idem Item Eiuro:quod ſignificat id:quod deſideratur: non poſſe preſtari. Idem. Eiurauit militiá. Exiuro. Eiuro
Ab hoc fit Eiuratio. Item a iure Iuſtitium:quaſi iuris ſtatio. & Iuridicus. & Iuriſdictio:de q Iuſtitium
bus ſupra diximus. Item Iudico: A quo Iudex. Iudiciũ. Iudicialis. Adiudico. Diiudico:iudi Diiudico
cata res:præiudico. Præiudiciũ. Iudicatum. Abiudico:de quibus ſimiliter ſuperius diſſerui/
mus. Quidá non a iubendo Ius dictum exiſtimát: Sed per immutationé vnius litteræ:a vis
qum ius nihil aliud ſit ꝙ vis:hoc eſt voluntas potentioris: Quapropter quidam leges Ara/
nearum telis ſimiles eſſe dixerũt:quæ muſcas quidem capiũt. A maioribus vero animalibus
infringũtur. Iuſtitiæ imaginem ita pingere veteres conſueuere: effigie virginali: aſpectu ve/
hementi: & formidabili:luminibus oculorũ atrocibus:neq; humilis:neq; a peræ:ſed verecũ
dæ cuiuſdá triſtitiæ dignitate:ex quo intelligi voluerũt eũ:qui iuſtitiæ præeſt:oportere eẽ gra
uem:ſanctũ:ſæuerũ:incorruptũ: inadulabilé:aduerſus improbos:atq; nocétes immiſericor/
dé:atq; inexorabilé:erectũ:arduũ:potété:vi & maieſtate æqtatis:veritatiſq; terrificum. IN
GENIVM. Naturá ut ſupra diximus. MITIVS. Lenius:ſuauius:minus aſperũ. Mitis ꝓ/ Mitis
prie dicit᷑:lenis:clæmés:máſuetus: Cuius cótrarium eſt Immitis:hoc ẽ aſper:ſæuus:crudelis. Immitis
Virgilius Hinc p metaphorá Mitis aliquádo ꝓ tranqllo accipit᷑. & Immitis ꝓ ꝓcelloſo:atq; inqeto.
Apuleius Virgilius. Mitis ut in moré ſtagni:placidæq; paludis. Apuleius. Erat eni turbidũ:atq; imite
Virgilius pelagus. Ité Mitis ꝓ maturo. & Immito ꝓ imaturo. Virgilius. Sũt nobis mitia poma: Ca/
Plynius ſtaneæ molles: & preſſi copia lactis. Plynius. Immitia adhuc:et cruda poma. A mitis fit Mi
Idem teſco verbũ:quod modo manſueſco ſignificat. Idem. Vt fere domi educatæ miteſcũt. Mo/ Miteſco
Apuleius do tranquillor. Apuleius. Conflacceſcũt fluctus:mare miteſcit. Nónunq; matureſco. Plyni
Plynius us. Reliquoꝝ pomoꝝ velocitas cito miteſcentiũ tráſuolat. Ité Mitigo placo:qſi mité ago.

DE VRSO RETE IMPLICITO. EPIG. .XI.

PRAECEPS SANGVINEA. Bládit᷑ Domitiano de vrſo:q qum p harená fu
ribũdus curreret:retibus irretitis:ad ſimilitudiné auiũ dep̄héſus ẽ. DVM. Quádo. DVM
Virgilius Dũ eni aliqñ aduerbiũ tpis ẽ: & ꝓ qñ accipit᷑. Virgil. Multa quoq; & bello paſ
ſus:dũ códeret vrbé:hoc ẽ qñ códebat Troiá:quá Aeneas:ut primũ i Italiá venit
ædificauit:dũ eni hoc faceret:ob vulneratũ regiũ Ceruũ cómota ſũt bella. Aliqñ ꝓ donec:ut
hoc ipſo loco:ſi p vrbé Lauro lauiniũ itelligamus. tádiu eni dimicauit: donec ad tp̄s facien
dæ ciuitatis veniret. Nónũq; ꝓ dũmodo: ut i eodé verſu:ſi p vrbé accipiamus Romá: ut ſit
ſéſus:mlta paſſus:dũmó códeret vrbé. Quod ſi cũ p̄terito ſubiũctiui iũgat᷑:ſignificat poſtq;
Martialis Martial. Audieris dũ gráde Sophos:hoc ẽ poſtq; audieris. A dum fit Dummodo dũtaxat: Dummodo
qđ ſignificat ſolũmodo. Nódũ: & Necdũ:ꝓ nó adhuc. Aliqñ etiá expletiua coniũctio ẽ:ut Nondũ Necdũ
agedũ:ádeſdum. PRAECEPS. Feſtinus:furibũdus: & ſine cóſideratióe ꝓruens. Præceps Præceps
a præ & capio cóponit᷑:ſignificatq; ꝓprie eũ:q ſine cóſideratióe aliq: aut modo qd agit:et
Virgilius qſi ré præoccupat: Vñ pro nimis feſtino poni ſolet. Virgilius. Præcipites atra ceu tempeſta
Idem te colũbæ. Capit᷑ etiá pro loco alto: vnde qs ſe præcipité dare facile poſſit. Idem. Turrim in Præcipito
præcipiti ſtantem. Hinc fit Præcipito: qđ eſt in præceps deiitio. Aliqñ etiá cóſiderate ago. Præcipitium
A quo Præcipitiũ:locus p̄ruptus: vnde præcipitari facile pót. & ipſa Præcipitatio. & Præ Præcipitanter
cipitanti aduerbiũ:qđ ſignificat temere incóſiderate. ROTAT. Vertit: Tractũ a rota:quá Roto

Rota graeci τρόχον: hoc eſt Trochum vocant. Rota autem a rotunditate dicitur. Cuius dimi/
Rotula Rotūdū nutiuū eſt Rotula. Rotundum enī dicimus: quod collectū: & per omnem circuitum lene ē
ſine offenſione aſperi anguli. Trāſfertur aliquādo ad animū: & pro collecto: ac concinno
accipitur. Gellius. Criſpum ſane agmen orationis: rotundumq; ac modulo ipſo numeroꝝ Gellius
venuſtum. Cicero. Theodectes autē præfator: nec ſatis: ut ita dicam: rotūdus primus inſti/ Cicero
Rotunde tuit dilatare verbis. A quo fit aduerbiū Rotūde: hoc eſt collecte: elegāter: cōcinne. Idem. Ac Idem
cedunt verba apte: & rotunde diſpoſita. Rotūdum autē: quaſi retūdum dictū eſt: a retōdē/
do: ꝙ omnis vndiq; retonſa: & veluti detornata ſit aſperitas. habet enim quod rotūdum ē:
vnicam ſuperficiem: in qua nec principium notari pōt: nec finis. Rotundam Romæ veteres
faciebāt ædē deæ veſtæ ad pilæ ſimilitndinē: ꝙ eam credebant terrā eſſe: quā eſſe rotundam
Rado manifeſtum ē. Alii rotūdum a radēdo deductum putāt: ꝙ circūraſum atq; expolitū ſit. Ra
Radius dere enī eſt cōplanare: Vnde Radiū dictū putāt: quo mēſuræ radūtur: quod & hoſteriū ab
Raſor æquādo dicit̃: ut ſupra declarauimus. & Raſores fidicines: quia vidētur chordas ictu rade/
re. & Rutrum ſimiliter a radēdo. Cuius dimiuutiuū eſt Rutellū. Lucillius. Frumētarius eſt: Lucillius
modum hic ſecū: atq; Rutellū vnū affert. A rado cōpoſita fiūt Circūrado. Obrado. Dera/
do. Erado. Corrado notæ ſignificationis. Corraſiſſe patrimoniū dicit̃: ſiue Corraſiſſe hæ/
reditatem: qui omnem ſubſtātiam cōſumpſit: & domum raſam: hoc eſt oī re vacuā: atq; ex/
Raſtrum poliatam reliquit. Raſtrū quoq; a radēdo terram appellatum putāt. Item Radicē. Radices
Radix enī ſæpenumero effoſſa parūper terra radūtur: ut arbores melius fruticeſcāt. A radix Radi/
Radico co deducitur: quod ē radicē facio: quod & radicē capio dicit̃. Plynius. Qum pali defixi ra Plynius
Eradico dices cepiſſent. & Eradico: euello. & Viuiradix: de qua ſuperius diximus. & Radicula di/
Radicitus minutiuū. & Radicatio: atq; Eradicatio. & Radicitus aduerbium: hoc ē a radice. Et ꝑ me/
Radicula taphorā ponit̃ pro eo: quod ē prorſus omnino. Radicula etiam ꝑ ſe herba vocat̃: ſuccū ha
bēs lauādis lanis cōmodiſſimū: multum cōferēs candore: molliciaq;. Trās Euphraten lauda
tiſſima: caule ferulaceo: tenui: & ipſis cibis indigenarū expetito: vngentiq; quicquid ſit cum
quo decoquat̃: folio oleæ: Struthion græci vocāt: floret æſtate: grata aſpectu: verū ſine odo
re: ſpinoſa: & caule lanuginoſa: ſemine caret: radicē habet magnam: quæ cōciditur ad eum:
quem diximus vſum. Vulgo etiā radicē Raphanū vocant: ſed hoc apud doctos nō inueni/
Raphanus tur Cortice: & Cartilagine cōſtant Raphani: vis mira his eſt colligēdi ſpiritum: laxandiq;
ructum. Ob id cibus illiberalis: vtiq; ſi proxime olus mandatur. Si vero cum oliuis: rarior
ructus fit: minuſque fœtidus. In ægypto mire celebratur propter olei fertilitatem: quod
de ſemine eius faciebāt: pluſq; ex eo quæſtus ꝗ ex frumēto: & minus tributi erat: nullumque
Algidenſe copioſius oleum. Plura Raphanorum genera veteres faciebant Algidenſe a loco longum:
Syriacum atq; tranſlucidum: Syriacū rapi fere figura: ſuauiſſimū: ac tenerrimum. Item ſilueſtre: quod
Cheria Armon græci Cheriam vocant: Pontici Armon: Alii Leucen: Noſtri Armoraciam fronde copio/
Leucen ſius ꝗ corpore. Seri vult Raphanus terra ſoluta: humida: fimum odit: palca contentus: fri/
Armoracia gore adeo gaudet: ut in Germania infantium puerorum magnitudinem æquet. Ariſtoma/
chus detrahi folia per hyemem iubet: & ne lacunæ ſtagnent: accumulare: ita in æſtate gran/
deſcere. Succum eorū præcordiis neceſſarium tradunt: quando Phthiſin cordi intus inhæ/
rentem nō alio potuiſſe depelli compertum ſit in ægypto: vbi iuſſu regum corpora mortuo
rum ad ſeruandos morbos ſecantur. In templo Apollinis Delphis adeo cæteris cibis præla
tus eſt Raphanus: ut ex auro Rhaphanus duceretur Beta ex argento. Rapū ex plūbo. Scri/
pſit Morchion græcus autor de Rhaphano vnum volumē: vtiliſſimi in cibis hyberno tp̄e Morchion
exiſtimātur: atterunt tamē dentes: vnde & ad poliēda ebora eis vtunt̃. Odium habēt cū vi/
te maximum. Refugit hæc iuxta ſatos. Rhaphani decocti mane poti ad ternos ciathos cō/
minuūt: & eiciūt calculos. In poſca cocti cōtra ſerpentū morſus illiciunt̃. Ad tuſſim mane
ieiunis proſunt cū melle. Semē eoꝝ toſtū: ac cōmanducatū ad Lagaroponon cōfert: hoc eſt
ad iliū dolorē: quippe eā corporis partē alii Lagaron: aliī Hypocondrion vocant: Ponon
laborē: dolorēq;: qui hunc morbum patiūtur: dicuntur Ilioſi. Succus Rhaphanoꝝ binis cy
athis cōtra flegmonem ſumitur. Sic enī vocatur inflāmatio: quotiēs ſanguis vtilis: & medio
crit craſſus fertur ſubitus in aliquā corporis partem: & pro ſua copia figit̃. Nicander poeta Nicander.
cōtra fungoꝝ venena ſalutares eē Rhaphanos ſcribit. Hippocrates: Capillos mulierū de/ Hippocrates
fluos: ſi fricentur Rhaphano: cohiberi: & Cicatricē ad colorē reduci affirmat. Semē ex aq̄
impoſitū ſiſtit Phagedenas: ſic enī ἀπὸ τοῦ φαγεῖν: hoc eſt ab edendo vocant̃ vlcera: &
penetrādo vſq; ad oſſa corpus vorāt: vulnus inæquale ē: cœno ſimile: ineſtq; multus humor
glutinoſus: odor intolerabil': maiorq; ꝗ pro modo vlceris inflāmatio. Democritus venerē Democrit9
Ramentum Rhaphani cibo ſtimulari putat: ob id aliq nocere voci prodiderūt. Itē a rado Ramentum:
Ramus qđ ſignificat tenuē cuiuſq; rei ꝑticulā: & ꝗſi raſurā. Vñ Ramēta auri: Ramēta argēti: ligno
Ramale rū: & cæterarū rerū dicimus. Itē Ramus: ꝗſi raſus. A quo Ramale: eiuſdem ſignificationis.

Perſius Perſius. Et ramale vetus. & Ramuſculus: paruus ramus. & Ramex hernia a ſimilitudine Ramuſculus
deſcendētis rami. & Racemus: pars Botrionis: ſiue potius ipſe Botrion: qui & Botrus mo/ Racemus
re græco. & Botrius: hoc ē integer vuæ racemus. Item a rado Raſtrū: inſtrumētū ruſticum: Botrius
qđ terram radat. A quo diminutiuū fit Raſtellū. Rhamnis: cuius vox cognata his videtur Raſtrum
eſſe: vrbs eſt Euboiæ: in q̄ fortuna religioſiſſime colebat̄: ob id fortuna Rhamnuſia a poe/ Rhamnis
Ouidius tis appellatur. Ouidius. Exiget at dignas vltrix Rhamnuſia pœnas. Ramnetes: propriū vi Rhamnuſia
ri nomen fuit. Ramnus græca voce: ſpina dicit̄: de qua mox dicemus. Spina modo ſentem Ramnetes
hoc eſt arborē ſpinas ferentē ſignificat: Modo aculeum: q in ſentibus naſcit̄: a quo℞ ſimi/ Rānus Spina
litudine ſpinæ piſciū dicunt̄: & ſerpentiū: quāuis aliq piſces oſſa nō ſpinas habeant: ut Del
phini. Spina etiā in dorſo hominis dicit̄: & alio℞ animaliū. Spinarum: hoc eſt arbo℞ ſpi Spina Syria
nas ferentiū multa genera ſunt. Spina Syria maxime celebrat̄ præſertim nigra: qm̄ incor/
rupta etiā in aquis durat ob id vtiliſſima nauiū coſtis. Aculeum habet & in foliis: ſemen in
ſiliquis: quo Coria perficiūtur gallæ vice: flos eius: & coronis iucūdus: & medicamentis vti
lis: Manat ex ea & gūmi: ſed p̄cipua vtilitas: q̄ cæſa tertio anno reſurgit. Non diſſimil' huic
& Prunus ægyptia eſt: pomo Meſpili: matureſcēs bruma: nec folia dimittēs: lignum in po Prunus ægyptia
mo grāde: ſed corpus ipſum natura: copiaq; meſſium inſtar incolis ē. Purgatū eni tundunt:
ſeruātq; eius offas. Naſcunt̄ & circa Mēphim ſpinarum arbores tātæ magnitudinis: ut ter
ni nequeāt circūplecti vnā: pomū in vſu non ē: folia habēt ceu pennas: quæ tactis ab homine
ramis ſtatim cadūt: poſtea renaſcunt̄. Paliurus int̄ ſpinas numerat̄ ſiliquam fert: in q̄ ternat
aut quaterna ſemina gignit: quibus medici cōtra tuſſim cōciſis vtunt̄. habēt eni lenticiā quā
dam: atq; pinguedinē: ut ſemē lini. Naſcit̄ locis dilutis: foliis deciduus ē. Paliuri ſemē Afri
Zurā vocant cōtra Scorpiones efficaciſſimū. & Meſpilus ſpina eſt: ſiquidē & ſpina alba in
ſeritur. Tria eius genera Anthedon. Setania. & Gallica. Setania fructū fert grādiorem: can/
didiorē: acinoſq; ligno molliori. Anthedoni pomū minus cæteris: ſed odore preſtātius: &
quod diutius ſeruet̄. Flos Amigdalæ oībus: folium magna ex parte feſſum: qđ anteq̄ deci/
dat: rubeſcit vehement̄. Non fuit hæc arbor in italia Catonis æuo. Spina ē & Malū punicū
de quo alibi diximus. Tragon: ſiue Scorpionē fert aſia: ſpinā ſine foliis: ramis rubētibus ad
medicinæ vſum. Spina Babylonis ē ficut viſcū in arboribus: ſed in ſpina tm̄ ſerit̄: quæ Re/
gia vocat̄: & eadē die germinat: qđ iniectū eſt. Condūt hac vina: & ideo ſeritur. In oriente
a Copto p ſolitudines nihil gignit̄ præter ſpinā: quæ Sitiens vocat̄. Rubi ſpinæ ſunt vulgo
notæ: mora producūt nō modo animaliū cibis: ſed multis medicamētis cōmodiſſima. Int̄
medicamēta quæ Stiptica: hoc ē cōſtipātia vocāt: nihil efficatius rubi mora ferētis radice de
cocta in vino ad tertias ptes: ut colluātur eo oris vlcera: & ſedis foueantur: tantaq; vis eſt: ut
ſpōgiæ ipſæ lapideſcāt. Genus rubi ē: in quo roſa naſcit̄: gignit pilulam Caſtaneæ ſimilē: p̄/
cipuo remedio calculoſis. Et Cynorhodon q̄ſi Canina roſa: q̄ cōtra Canis rabidi morſum
vim maximā habeat: & Cynoſbaton: quem alii Cynoſpaſton: alii Neuroſpaſtōn vocāt ve/
ſtigio hominis ſimile: fert & vuā nigram: in cuius acie neruū habet: vnde neruus paſſus dici
tur. Cynoſbaton tamen medici etiam Capparim vocāt firmioris ligni fruticē: feminiſq;: &
cibi vulgaris: cuius caulis quoq; māditur. Cynoſbaſtos dicit̄ quaſi caninus rubus: quoniam
ei rubo ſimilis hic frutex eſt. Alii Opheoſtaphylen noīant: hoc ē ſerpentis vuam: quoniā in
Arabia peſtilēs eſt. Idæus rubus appellat̄: quoniā in Ida nō alibi naſcit̄. Eſt tenerior: ac mi/
nor: rarioribus calamis: innocētioribuſq;: ſub arborū vmbra naſcens. Inter genera rubo℞
Rhamnus appellat̄ cādidior: & fruticoſior: is floret ramos ſpargēs rectis aculeis: nō ut cæ/
teri aduncis: foliis maioribus. Alterum genus eius eſt: ſilueſtrē nigrius aliquatenus rubens:
cuius radice decocta in aqua fit medicamentum: quod vocatur Lycium. Præſtantius tamen
Lycium ex alio genere ſpinæ fit: quam Pyxacanthon chironiā vocant. Coquuntur in aqua
tuſi rami: radiceſq; ſummæ amaritudinis æreo vaſe per triduum: iterumq; exempto ligno:
donec mellis craſſitudo fiat. Spina alba vulgo nota eſt: Corona ex ea impoſita capitis do/
lores fertur minuere. Oxyacanthos ſpina eſt multo minoribus foliis aculeatis per extremi/
tates: ferens baccas rotundas: foliis ipſis araneoſa lanugine abductis: qua collecta etiam ve
ſtes quædam bombicinis ſimiles fiunt in Oriente. Oxyacanthi baccæ contra ſerpentium
ictus bibuntur. Eſt & Acatiæ ſpina: cuius ſemen Lenticulæ ſimile: minor eſt tantum & gra
no: & folliculo. Colligitur Autumno: Spiſſat̄ ſuccus ex foliculis aqua cæleſti perfuſis: mox
in pila tuſis: exprimitur organis: denſatur in ſole: mortariis in paſtillos. Ad Coria perfici/
enda ſemine pro Galla vtuntur. Vulgaris ſpinæ folius radicis vſus eſt ad coria tingenda.
Per hiſpanias tamen multi ad odores: & vnguenta vtuntur Aſpalatum vocantes: quum Aſ/
palatus fit ſpina alba in Oriēte magnitudine arboris modicæ: flore roſæ: cuius radix vnguē
tis expetitur: quidā Eriſi Sceptrū vocāt. Alii Sceptrum Eliſei: alii Adiſpacū: alii Dipſacon:
ſiue Diacheron: ſanat Ozenas. Sic eni vocat̄ vitiū in naribus ex cōfluxu hūoris acerrimi.

Appendix — Eſt & ſpina Appẽdix ita appellata:quoniam baccæ puniceo colore in ea inſtar racemi pen
Appendices — dẽtes Appendices vocant̃.Spina etiã Vepris dicitur:ꝙ vehemẽter prehendat.Cuius dimi/
Sanguis — nutiuũ eſt Veprecula.SANGVINEA.Sanguinolenta:ſparſa cruore multarũ ferarũ.Sã/
guis quid ſignificet manifeſtum ẽ.Maribus hic q̃ fœminis nigrior eſt:& in iuuẽta magis q̃
ſenio.Qui multo ſanguine:& pingui abundant:iracundi ſunt:magna in eo vitalitatis pars
eſt.Emiſſus ſpiritũ ſecũ trahit:& tamẽ non ſentit tactum.Inter aĩalia: fortiora ſunt:quibus
ſanguis craſſior eſt.Sapiẽtiora:quibus tenuior.Timidiora: quibus minimus.Quibus nul/
lus:hebetia.Taurorũ celerrime coit:adeo peſtifer:ut ſupra diximus. Aproꝝ:Ceruoꝝ: Ca/
prarum: & Bubaloꝝ omniũ non ſpiſſatur. Pinguiſſimus Aſinis. Homini tenuiſſimus eſt.
Quæ plus q̃ quaternos habẽt pedes: carẽt ſanguine. Obeſi minus ſanguinis habẽt: quoniã
abſumit̃ pingui.Profluuiũ eius in naribus ſoli homini accidit:qbuſdã per inferna:multis p
ora ſtatuto tẽpore:ut voluſio ſaturnino omnibus annis qui tamẽ nonageſimũ vitæ annum
exceſſit. Animalia quæ certis tẽporibus latẽt:nõ habẽt tunc ſanguinem: præter exiguas ad/
modũ guttas circa cor.Hominibus in metu refugit:in verecũdia faciẽ petit:ideo timore pal
leſcimus:rubeſcimus pudore.Morbi omnes:morſq; ſanguinẽ abſumũt.Aliquando ſanguis
Sanguineus — pro genere ponit̃.Virgilius.An Nymphaꝝ ſanguinis vna.Ab hoc Sanguineus.& Sãgui/ — Virgilius
Sanguinolentus — nolẽtus deducunt̃:quæ modo ad corpus referunt̃:ſignificãtq; plenũ ſanguine: ut hoc loco:
Modo ad animũ:& pro crudeli:ac cruẽto accipiũtur.Apuleius.Immani:ac ſanguinea vo/ — Apuleius
ce perterruit.Varro. Itaq; ꝓpter amorẽ imperii magiſtratus gradatim ſeditionibus ſangui/ — Varro
Sanguinarius — nolẽtis vrbẽ perturbauere.Item Sanguinarius:hoc eſt ſæuus:crudelis.Cicero. Itaq; grauem — Cicero
Sanguiſuga — illam:ac ſanguinariã vocem audiuimus.& Sãguiſuga:vermis:qui & Hirudo dicit̃.Hora/ — Horatius
Hirudo — tius.Nõ miſſura cutẽ niſi plena cruoris hirudo.Quidã hanc ab hærẽdo nomẽ traxiſſe exi/
Exangue — ſtimant:ꝙ animaliũ corporibus hæreat.& Exangue:quod ſine ſanguine eſt. & Sanguicu/
Sanguiculus — lus:ſanguis hædi:ſine ſuis in cibũ formatus. Plynius.Vtunt̃ ad vtrunq; vitium.Et coagulo — Plynius
hedi in vino myrteo magnitudine fabæ poto: & ſanguine eiuſdẽ in cibum formato: quem
Conſanguineus — Sanguiculũ vocãt.& Cõſanguineus:q ſanguine mihi coniũctus eſt. A quo Cõſanguinitas
Cõſanguinitas — ipſa coniũctio.& Sãguinaria herba:quia ſuccus eius infuſus naribus ſupprimit ſanguinem
Polygonum — Polygonũ Græci vocãt:uel a multitudine ſeminis:uel a frequẽtia geniculoꝝ: Quippe πο
λύ multum ſignificat:γόνοσ genitus:γόνυ genu:folia rutæ habet:parũ a terra attollit̃:
Caligonon — ſimilis gramini.Alii Calligonon noiant:Alii Halmada. Nonnulli Carninothum.Quidã
Halmas — Dema.Multi Myrtopetalon.& vnũ eius genus: qđ in mõtibus naſcat̃ Oreon: harundini
Carninothum — teneræ ſimili:vno caulæ:denſis geniculis:& in ſe fractis.Eſt & aliud genus ſilueſtre appella/
Dema — tum pene arboris frutice:radice lignoſa:rubicundum:ramis ſparti:binum palmorum. Vis
Myrtopetalon — omnium eſt ſpiſſare:ac refrigerare:propter quod ſtomachi feruori folia ĩponuntur.& San
Oreon — guen:arbor:cuius cortex ad ſanguinis ſimilitudinis rubet.A quo Sãguineus.Plynius.Si qs — Plynius
Sanguen — duas virgas ſanguineas manu tulerit.Item a ſanguine ſm quoſdã Sancio verbũ.Eſt enĩ pro
Sancio Sanctũ — prie Sancire:cõſecrare aliqd ſub ſanguine hoſtiæ: Vnde Sanctũ dicit̃: q̃ſi ſanguine cõſecra
Sanctio — tum.& Sanctio ꝓprie vocat̃ lex cum terrore pœnæ.Alii tñ volunt ſanctũ proprie dici:qđ
ab iniuria hominũ defenſum:atq; munitũ ẽ:tractũq; eẽ a ſagminibus herbis:quæ legati po/
puli Romani ferre ſolebãt: ne qs eos violaret:queãdmodũ legati græcoꝝ ferebãt ea: quæ ce
ratia vocant̃.In municipiis muros ſanctos eſſe Sabinus affirmat:nec licere eos reficere ſine — Sabinus
Sancio — prĩcipis:uel p̃ſidis autoritate: nec aliqd coniũgere:uel ſupponere.Hinc Sãcire deductũ: qđ
eſt firmare:munire:& q̃ſi ſanctũ facere. Vlpianus. Sãctũ eẽ ſcribit:qđ nec ſacrũ: nec ꝓfanũ — Vlpianus
Sanctũ qd eſt — eſt:ſed ſanctione quadã cõfirmatũ:ut Sãctæ ſunt leges:hoc ẽ ſanctiõe quadã ſubnixæ. Hinc
Sanctæ leges — Virgilius.Sancta ad vos aĩa:atq; iſtius inſcia culpæ Deſcẽdã.Sancta inqt:hoc ẽ incorrupta — Virgilius
Idem.Tuq; o ſanctiſſima coniũx fœlix morte tua. Sanctiſſima:hoc ẽ caſtiſſima.Interdum — Idem
tñ ſanctuꝫ pro ſacro:& religioſo ponit̃.Idẽ.Ecce leuis ſummo de vertice viſus Iuli Fũdere — Idem
lumen apex.& paulo poſt.Nos pauidi trepidare metu: crinẽq; flagrantẽ Excutere:& ſan/
ctos reſtiguerẽ fõtibus ignes:ſanctos inqt:q̃ſi diuinitus miſſos.Idẽ. Tuq; o ſanctiſſima va/ — Idem
tes Præſcia vẽturi.Sãctiſſimã vocauit:quia & vates: & deo plena erat. Ab hoc fit Sãctifico
verbũ.A quo Sãctificator.Sanctiſicatrix.Sãctificatio.Itẽ Sãctitas.Sãctitudo. Sãctimonia
eiuſdẽ ſignificationis.& Sãcte aduerbiũ. A quo Perſancte. Plautus. Idq; perſancte iurauit — Plautus
Sanctuarium — ſe facturũ. & Sãctuariũ: ſacer loc9:tẽplũ:ſacrariũ.Sacrũ vero(ut Trebatius refert)dr̃ oẽ qđ — Trebatius
Sacrum — deoꝝ habet̃.Hinc Virgi.quotiẽs ſacrũ noiat:additionẽ fere deoꝝ facit Sacra Dioneæ mr̃i — Virgilius
diuiſq; ferebã. Idẽ.Sacra Ioui ſtygio:q̃ recte incepta parabã. Idẽ. Tibi enĩ tibi maxĩa Iuno — Idem
Sacer mons — Mactat ſacra ferẽs.Hinc Sacer mõs trãs Aniẽnẽ fluuiũ vltra tertiũ miliariũ appellat̃:qa Io — Idem
Sacra via — ui fuerat cõſecratus:et Sacra via:ĩ vrbe Roma vocitata ẽ: ꝙ ĩ ea fœdus ictũ ſit int̃ Romulũ
Sacrimum — & Tatiũ.& Sacrimũ vocabãt muſtũ:qđ libero pr̃i ſacrificabãt ꝑ vineis:& vaſis: & ipſo vi
Præmetium — no cõſeruãdis:ſicut Præmetiũ de ſpicis:q̃s primo metẽdo collegiſſẽt:Cereri ſacrificabãt.&

Sacroſanctũ quõ iureiurãdo interpoſito erat inſtitutũ: ut q violaſſet: morte pœnas pẽderet: & Sacramentũ: qđ iuriſiurãdi ſacratione interpoſita gerit̃: Vnde Sacr̃m militare appellatũ. Item Sacramẽtũ æs: quod pœnæ cauſa pẽdit̃. et Sacrifico: qđ a lito ita diſtinguitur: ut Sacrificare ſit veniam petere. Litare vero propitiare: & votũ impetrare. Plautus. Si Hercle iſtuc vnq̃ factum eſt: tum me Iuppiter faciat: ut ſemper ſacrificẽ: nunq̃ litẽ. Cõfundũtur hæc tamẽ: & vtrũq; accipit̃ ꝑ eo: qđ eſt ſacrũ facere. & Sacrificulũ regẽ ſacrorum. & Sacro verbũ: qđ eſt deo dedico: & ſacrum facio. A quo Sacrator. Sacratrix. Sacratio: & Conſecro eiuſdem ſignificationis. A quo Conſecrator. Conſecratrix. Conſecratio. & Execror: quod proprie eſt mala deprecor. Vnde Execratio: dep̃catio maloꝝ. & Execrabile: deprecabile: euitandũ. & Deſecro: quod proprie eſt ex ſacro profanũ facio. & qđ vulgo dicitur Degrado. Plautus. Deſecrare eum prius oportet: ne manus cõtaminẽ. et Obſecro: quod ſignificat obteſtor: dep̃cor: & quaſi ſacra: ut te exorem: facio. Vnde Obuos ſecro veteres dixerunt: pro vos obſecro. Ab hoc Obſecrator. Obſecratrix. Obſecratio. & Reſecro: religione abſoluo. Plautus. Reſecro mater: q̃ dudum obſecraueram: hinc qũm populũ reus aliq̃s rogaſſet per deos: ut eo periculo liberaretur: iubebat magiſtratus eum reſecrare. & Sacerdotem: qui deo dicatus ẽ: ad ſacrificia facienda. A quo Sacerdotium: ipſum ſacerdotis munus: officiumue: Vnde Gentiliciũ Sacerdotiũ veteres appellabãt: quod nũc vocatur Ius patronatus. & Sacerdotale: qđ eſt ſacerdotis. & Sacrariũ locum: in quo ſacra reponũtur. & Sacrilegum: qui rẽ ſacram: aut e ſacro loco furat̃: A quo tale furtum Sacrilegiũ. Sacrum etiam aliquãdo pro ſacrificio ponit̃: quãdo ſubſtãtiuũ eſt. Virgilius. Sacra Dionææ matri: diuiſq; ferebam. Quãdo vero adiectiuũ: pro venerabili. Idem. Extulit os ſacrũ cælo. Interdũ etiam pro execrando: ſceleſto. Idem. Quid nõ mortalia pectora cogis Auri ſacra fames. Plautus. Homini quãtũ hominũ terra ſuſtinet ſacerrimo. Quod tractũ eſt a Gallorum cõſuetudine. Quotiẽs enim Maſſiliẽſes peſtilẽtia laborabant: vnus ex pauperibus ſeſe offerebat alendũ anno integro publicis precioſioribus cibis. Hic poſtea verbenis ornatus: & ſacris veſtibus indutus ꝑ totã vrbẽ ducebat̃ cũ execrationibus: ut in ip̃m oĩa ciuitatis mala reciderẽt: & ſic diis imolabat̃. Itẽ Sacrũ q̃n ſubſtãtiuũ ẽ ꝓ tẽplo accipit̃. Cui9 diminutiuũ ẽ Sacellũ: demq; eſt ad imitationẽ græcoꝝ: q ſacrũ dicũt ἱερὸν. καὶ τὰ ἱερὰ templa appellãt. Paulus iuris cõſultus. Sũt aũt Sacrilegi: q publica ſacra cõpilarint: at q priuata ſacra: uel ædiculas icuſtoditas tentauerint: amplius q̃ fures: minus q̃ ſacrilegi merent̃. A ſacro etiã Sacerani appellati fuerunt reate orti: q ex ſeptimõtio ligures Siculoſq; eiecerũt: q̃ iure ſacro nati fuiſſent. Veteres pro ſanguis neutro genere Sãguen dixerũt. Ennius. Et ſanguen diis oriũdũ. Lucretius. Viſceribus viſcus gigni: ſanguenq; creari. Sacrum græci ἱερὸν dicũt: hoc ẽ hieron. A quo Hierarchia ſacer principatus. & Hiera: inſula int̃ Siciliã: & Liparim Vulcano ſacra. & Hieri populi vltra Sauromatas: & Hiero rex Siracuſarum. & Hieronymus ac Hierotheus ꝓpria noĩa: quoꝝ alterũ ſacra lex: alterũ ſacer deus interp̃tari põt. & Hieropolis: oppidi nomẽ q̃ſi ſacra vrbs. & ꝑ diminutionẽ Hiella: vrbs Etruriæ. & Hieroſolyma: vrbis nomen: in Palæſtina. & Hierapicra: medicamẽti genus ad ſoluendũ aluũ: hoc ẽ ſacra amara. nam πικρὸσ græci amarum dicũt. PERDIDIT. Amiſit: queãdmodũ ſupra diximus. Ab hoc fit Perditio: amiſſio. & Perdite vehemẽter: ſine remedio. & Frugiperda: ſalix: quia amittit ſemen anteq̃ oĩno maturitatẽ ſentiat. Sed huic rei naturæ prouidẽtia conſuluit: q̃m depactus ſurculus facile: & incurioſius naſcit̃. Vnã tñ Salicẽ tradũt autores ſemen ad maturitatẽ ꝑferre ſolitã in creta inſula: atq; ipſo deſcenſu ſpelũcæ Iouis toruũ: ligneũq; magnitudine Ciceris. Salix a ſaliẽdo dicta eſt: q̃ uel ſata: uel caſu terræ cõpacta ſtatim ſalit: ac ſurgit. Salix ꝑticalis dicit̃: ex q̃ pertice fiunt: hoc ẽ fuſtæ longiores: quibus ad ſuſtẽtãdas vites: hoc ẽ ad iuga facienda: & ad meſſes flagellãdas: & ad alia ruſtica opera vtimur. Plynius. Nam ſalices quædam inproceritatem magnam emittunt iugis vinearum perticas. Idẽ. Meſſis ipſa alibi tribulis in area: alibi equoꝝ greſſibus exteritur: alibi perticis flagellat̃: Idẽ. Perticis quidam decutiunt oliuas cũ iniuria arboꝝ ſequẽtis anni damno. Has iuſtum eſt cæli quarto quoq; anno. Salix viminalis eſt: ex qua Vimina colligunt̃: has omnibus annis confodi iubent mẽſe Aprili: hæc & Amerina dicit̃ ab Ameria vmbriæ ciuitate: ab Amerio ſic appellata. Virgilius. Atq; amerina parãt lentæ retinacula viti. Amelia vero herba ẽ: quæ naſcit̃ iuxta Mellam galliæ flumẽ: a quo nomẽ accepit. Folia ſalicis cõtrita: & pota intẽperãtiã libidinis coercere dicunt̃: atq; ſi ſæpius ſumant̃: vſu; eius in totũ auferre. A ſalice Salignũ deducit̃: qđ e ſalice ẽ: ſicut Acernũ: qđ ex acere: & Abiegnum: quod ex abiete: et Salicetum ſeminarium ſalicũ: quod & Salictũ: per Syncopen dicit̃. Virgilius. Hybleis apibus florẽ depaſta ſalicti & Salicaſtrum: genus labruſcæ in ſalictis naſcens. Nam Labruſca ẽ: quæ a græcis Ampelos agria: hoc eſt Vitis agreſtis appellat̃: ſpiſſis: & candicantibus foliis: geniculata: ramoſo cortice: fert vuas rubentes Cocci mõ: quæ cutẽ in facie mulierũ purgat: Quidã hãc Tanuniam

Plautus
Plautus
Plautus
Virgilius
Idem
Idem
Plautus
Pau.iu.cõ.
Ennis
Lucretius
Plynius
Idem
Idem
Virgilius
Virgilius

Sacroſanctum
Sacramentum
Sacr̃m militare
Sacramẽtum æs
Sacrifico Lito
Sacrificulus
Sacro
Execror
Execratio
Execrabile
Deſecro
Degrado
Obſecro
Obuos ſacro
Reſecro
Sacerdos
Sacerdotium
Gentilicium
Sacerdotale
Sacrarium
Sacrilegium
Sacrum
Maſſilienſes
Sacrilegus
Saceranus
Sanguen
Hierarchia
Hiera
Hieri populi
Hiero rex
Hieronymus
Hierotheus
Hieropolis
Hiella
Hieroſolyma
Hierapicra
Perditio
Perdite
Frugiperda
Salix
Salix viminalis
Amerina ſalix
Ameria
Amerius
Amella Mella
Salignum
Salicetum
Salictus
Salicaſtrum
Tununia

vocant. Vitis alba eſt: quã græci Ampheloleucen vocãt: alii Staphylen: alii molothron: alii
Philothrum: alii Arceſoſtin: alii Cedroſin: alii Madon: huius ſarmẽta longis: & exilibus in
ternodiis geniculata ſcandũt folia pampinoſa ad magnitudinẽ Hederæ: diuidũtur ut vitiũ
Radix alba: grandis: Rhaphano ſimilis initio: Ex ea caules aſparagi ſimilitudine exeũt: qui
decocti in cibo aluũ: & vrinã cient. Eſt & nigra vitis: quã quidã ampelomelænam: alii Bryo
niam: alii Chironiã: alii Gynecanthen: aut Aproniam vocant: ſimilis priori: præter q̃ colo
re. A ſtaphis agria: ſiue Staphis vitis eſt cauliculis nigris: rectis: foliis labruſcæ: fert folliculos
verius: q̃ acinos virides: ſimiles Ciceri: in his nucleum triangulũ matureſcit cum vindemia.
FVGAM. Curſum: de quo ſupra diximus. IMPLICITAM. Ipſe ĩplicitus: hoc ẽ innexus
Implico inuolutus. Implicare enĩ inuoluere: & irretire eſt. Plautus. Hæc meretrix miris me implica/ Plautus
Rete uit modis. Sed de hoc ſuperius diſſeruimus. VISCO. Rete. Retia lõgis tẽporibus ad auiũ
duntaxat aucupia in vſu fuere: Poſtea imperatorum fere temporibus dum venationũ ſpecta/
cula populo ædebãt: Færis quoq; adhibere cœperũt. Martialis. Pulcher adeſt Onager: mit/ Martialis
ti venatio debet Dentis Erithræi iam remouere ſinus. Per ſinus enĩ retia intelligi manifeſtũ
Sinus eſt. Quippe Sinus proprie pars illa dicit̃: quæ eſt intra pectoris: brachiorũq; complexum.
Sinuo Vnde fit Sinuo verbum: quod eſt curuo: flecto. Hinc Sinus veſtiũ appellati: quales erant tu
nicæ Romanorum: & nunc ſunt quorũdam religioſorum ſupra Cincturam laxitas illa ve/
ſtis: quæ cingulum operit. Et per metaphoram Sinus vocãtur littora curua: & quaſi brachiis
Sinuatio mare amplectẽtia. A quo curuitas: ipſa Sinuatio dicit̃. & Sinuatim aduerbiũ: quaſi per ſi/
Sinuatim nus. & Sinuoſum mare: quod multos habet ſinus. Item Sinuoſum: quicq̃d ſinus facit pro/
Sinuoſum pter laxitatem: ut Sinuoſa vela: quæ vẽtis flantibus curuant̃: & ſinus faciunt. Ponitur etiam
pro orbe oculos amplectẽte: hoc eſt pro palpebris. Virgilius. Sinũ lachrymis impleuit abor Virgilius
tis. Item pro quacunq; re fluente ob laxitatem: atq; capaci. Iuuenalis. Fata regunt homines Iuuenalis
fatum eſt in partibus illis. Quas ſinus abſcondit. Vnde & Retia Sinus vocãtur. Idem. Im/ Idem
pleuitq; ſinus. Sinus etiam prima producta: vaſis genus eſt ſinuoſum: ſicut Galeola. Virgi/ Virgilius
lius. Sinum lactis: & hæc te liba Priape quotannis expectare ſat eſt. Varro. Vbi erat vinum Varro
Inſinuo poſitum in menſa: aut galeola: aut ſinu. A ſinu fit etiam verbũ Inſinuo: quod proprie ſigni/
ficat coniungo: & quaſi in ſinum cõmitto. Siſenna. Agmen perturbatum peditis inſinuant Siſenna
ac loco cõmouẽt. Iuſtinus. Cui ſe celeriter officii comitate: & obſequẽdi gratia inſinuauit. Iuſtinus
Hinc per metaphoram inſinuare dicimus: nõ aperte: & ſimpliciter rem exponere. Sed latẽter
Inſinuatio in animũ audientis veluti in ſinum id: quod volumus: mittere. A quo Inſinuatio apud Rhe
tores appellata: quæ exordii pars eſt: & ita a principio diſtinguit̃: quod in principio eſt re/
cta beniuolẽtiæ: & actionis poſtulatio: quæ eẽ in turpi genere cauſæ non poteſt. Inſinuatio
ſubrepit animis: uel quia res ſit improba: uel quia ab omnibus parum probet̃. Quod viſcũ
pro Rete vſurpauerint veteres: teſtatur Nonius Marcellus: Viſcum inquit poſitum aliquã/ No. Mar.
do pro Rete reperitur a tenacitate. Teſtatur Varro. cuius ipſe teſtimonio vtitur. Lepuſculi Varro
timentes hoc quadrangulum dedunt ſe in rete: Sic fugere viſcum nequiuerunt: lineamq; cõ/
pedem. Teſtatur Virgilius. Tum laqueis captare feras: & fallere viſco inuentum: & magnos Virgilius
canibus circundare ſaltus. De feris enim hic proculdubio Virgilius loquitur: non de auibus
Nec recte ſentit Seruius diuiſum eſſe ſenſum: & quod dicit laqueis captare feras ad venatio
nem pertinere. Quod vero ait fallere viſco ad aucupium: mox enim poeta ipſe ſubiungit: Seruius
& magnos canibus circundare ſaltus: quod ad venationem pertinet: feraſq;. Auium autem Virgilius
nullam hoc loco facit mentionem. Sic igitur Virgilius laqueum: & viſcum nominauit: ut Varro
Varro viſcum: & lineam compedem: hinc aliqui: quos Seruius reprehẽdit: vi quadam veri
tatis impulſi: quoniam Viſcum pro Rete a veteribus vſurpari ſolitum ignorabant. & tamẽ
non de auibus: ſed de feris loqui Virgilium non dubitabant. Pro viſco viſcerationẽ inter/
pretati ſunt: in non minorem mihi vidẽtur errorem lapſi: quoniam: qum carnem ſignifica/
re volumus: viſcus viſceris dicimus: non viſcum viſci. Ouidius. Heu quantum ſcelus eſt ĩ vi/ Ouidius
ſcere viſcera condi. Alteriuſq; animãtem animãtis viuere læto. Lucretius. Viſceribus viſcus Lucretius
gigni: ſanguenq; creari. Sed in hũc errorẽ lapſum fuiſſe Nonium Marcellum eo magis ad/
miror: quo pro rete accipi viſcũ & legerat: & notauerat: niſi forte poſterius hoc legit: nota/
uitq;: quod ſupra diximus: & oblitus eſt retractare: quod ſuperius ita ſcripſerat. Viſcus po/
ſitum pro viſcere. Lucretius. Viſceribus viſcus gigni: ſanguenq; creari. Virgilius. Tum la/ Lucretius
queis captare feras: & fallere viſco: ideſt tractu viſceris. Sic autem pro rete viſcum vſurpa/ Virgilius
Retæ mus a retinendis feris: quemadmodum pro arboribus capimus retas: quod naues retine/
ant tanquan retia. Sunt enim Retæ arbores: quæ aut ex rupis fluminum eminent: aut in
alueis eorum extant: a Retibus appellatæ: quod prætereuntes naues: quaſi irretire vide/
antur. Iccirco flumina retanda locari ſolent: ideſt purganda: ne quid moræ: ſiue peri/
culi nauibus in ea virgulta incidentibus fiat. Rete a raritate deductum diximus teſte Var/

Varro rone. A quo Reticulum: de quo ſuperius locuti ſumus. & Irretio verbum: quod ſignificat Irretio
retineo:capio.& Irretitũ dicimus fraude aliqua: aut bláditiis:aut dolo: quaſi rete captum. Irretitum
Viſci tria genera ſunt. Vnum in abiete:& larice naſcẽs:qđ Caſſitias dicitur. Alterũ in Eu/ Caſſitias
boea:quod Stelis. Tertium in Arcadia:qđ Hyphear. Viſcũ in quercu:robore:ilice:primo Euboea
ſiluestri:Terebintho:nec vllis aliis arboribus naſcit̃. Copioſiſſimũ in quercu:quod Dryoſ Stelis
hyphear vocant: Satum nullo modo naſcitur:nec niſi per aluũ auium redditum:maximeq́ Hyphear
palũborum:& turdorũ. Hæc eſt eni Viſci natura:ut nõ proueniat niſi prius in vẽtre auium Dryoſhyphear
maturatũ fuerit. Altitudo arbuſculi cubitũ non excedit. Viſcum fit ex acinis:qui meſſiũ tẽ/
pore imaturi colligũtur. Nam ſi imbres acceſſerint:amplitudine quidem augẽtur: Viſco ve
ro marceſcũt: Siccant̃ deinde:& aridi tundũtur:ac conditi in aqua putreſcunt duodenis fe
re diebus:& vnum hoc ex omnibus rebus putreſcendo gratiã inuenit. Inde in proflucte rur
ſus maleo tuſi amiſſis corticibus interiore carne lẽteſcũt. Hoc viſcũ cum libet inſidias moliri
auibus:iuglãdis oleo ſubigit̃:aut ſi aues aquaticæ ſint: & in aqua viſcum debeat poni: lari/
do ſiue altero pingui. Nihil habebãt Druides viſco:& arbore in qua naſcit̃ ſacratius:hi ma Druides
gi gallorũ erant. In omni quippe Gallia eorũ hominũ:qui in aliquo eẽnt honore:duo gene
ra erant. Nam plebs pene ſeruorũ habebatur loco:qui nihil habebant per ſe:nulli adhibebã
tur cõſilio. Pleriq́ qum aut ære alieno:aut magnitudine tributorũ: aut iniuria potentiorũ
premebãtur:ſe ẽ in ſeruitutẽ dicabant hõibus nobilibus. In hos eadem oĩa iura erãt:quæ do
minis in ſeruos. Sed horũ duo genera erãt: Alterũ Druidum: Alterũ equitum. Illi diuinis re
bus intererant:ſacrificia publica: & priuata ꝓcurabant. Religiones interpretabantur. Ad
hos magnus adoleſcẽtium numerus diſciplinæ cauſa cõcurrebat:magnoq́ ii apud eos erant
honore. Nam fere de oĩbus controuerſiis publicis:priuatiſq́ cõſtituebãt. Si quis aut priua/
tus:aut publicus eorũ decreto nõ ſtetiſſet:ei ſacrificiis iterdicebat̃: hæc pœna apud eos erat.
Quibus ita erat interdictum:ii numero impiorũ:ac ſceleratorũ habebãtur:horũ cõuerſatio
nẽ:ſermonẽq́ omnes fugiebant:ne quid ex cõtagione incõmodi acciperẽt:neq́ iis petenti/
bus ius reddebat̃:neq́ honos vllus cõicabat̃. Oĩbus aũt Druidibus præerat vnus: qui ſũmã
inter eos habebat autoritatẽ:hoc mortuo:aut ſi quis ex reliquis excellebat dignitate:ſuccede
bat:aut ſi plures erãt pares:ſuffragio Druidum. Nõnunq́ etiã de principatu armis cõtẽde/
bãt. Hic certo anni tẽpore in finibus carnutum:quæ regio totius Galliæ media habet̃:cõſi/
debat:in loco cõſecrato:huc oẽs vndiq́:quibus aliqua cõtrouerſia erat:cõueniebãt:& Drui
dum iudiciis:decretiſq́ parebant. Eorũ diſciplina in Britãnia reperta:& inde in Galliã trãſ
lata fuerat. Druides a bello abeſſe cõſueuerãt:neq́ tributa vna cũ reliquis pẽdebant. Vaca/
tionẽ militiæ:omniũq́ rerum habebãt immunitatẽ. Hi ergo roborũ eligebant lucos:nec vl/
la ſacra ſine ea frõde cõficiebãt:vnde & ἀπὸ τῆς Δρυὸς: hoc eſt a quercu Druides appel
lati exiſtimãtur. Quicquid iis arboribus adnaſcat̃:e cælo miſſum putabãt:ſignumq́ eſſe:q̃
ea arbor a deo electa eſſet. Reptum ergo in ea viſcũ magna religiõe petebat̃. Sacrificio epu
lis rite ſub ea arbore præparatis:duos admouebant candidi coloris tauros:quorum cornua
tunc primũ vinciebantur. Sacerdos candida veſte indutus arborem ſcãdebat:falce aurea de
metebat viſcum. Cãdido id ſago excipiebat̃. Tum demũ victimas imolabãt precãtes deum
ut donũ ſuum is:q̃bus daret̃:proſperũ faceret. Fecũditatẽ cuicũq́ aĩalium ſterili eo poto ꝓ/
beri arbitrabãtur. Cõtraq́ oĩa venena eſſe remedio. A viſco Viſcoſum deducit̃:qđ tenax ſi Viſcoſum
gnificat:diciturq́ etiã Viſcidũ. & Inuiſco:qđ eſt viſco inficio. SPLENDIDA. Lucentia. Inuiſco
Ob candorẽ ferri. Splendere lucere eſt. Hinc Splẽdor ſolis. Ponit̃ tamen per metaphoram Viſcidum
pro decore:dignitate:gloria. Vnde ſplẽdorẽ nominis: Splẽdorẽ familiæ: Splẽdorẽ virtutũ Splendeo
Splẽdorem rerũ geſtarũ dicimus:hoc ẽ claritatem. & Splẽdidus:fulgẽs:clar9. & Splendide Splendor
Apuleius aduerbiũ:clare. Quidã etiam Splẽdeſco vſurpãt. Apuleius. Qum iam aurora ſplẽdeſceret. Splẽdidus
& Splendophorus: nomẽ propriũ ex græco:ac latino cõpoſitum: quaſi ſplendorẽ ferens: Splẽdide
& compoſitum Reſplendeo. CESSENT. Deſiſtãt ab opere:reponant̃. TECTO FER Splẽdophorus
RO. In vagina recondito:quod in venabulis:atq́ aliis huiuſmodi telis fit: ne rubigo inceſ
ſat. LANCEA. Teli genus omnium longiſſimum: a græco nomen habens: Quippe græci
λόγχην lanceam dicunt. A quo λογχοφόρον lancearium. Poſt lanceam inter tela Lancea
Siſenna longior ẽ Materis. Siſenna. Gallia Materibus: Sæui lanceis cõfigunt. Idem. Alii materibus Materis
Idem aut lanceis medium perturbant agmen. A lancea fit Lancino verbum:quod eſt ferio:lacero Lancino
Solinus Plynius. Eſt & volucre canibus peculiare malũ:aures maxime lancinans:quæ defendi mor
Virgilius ſu non queunt. Solinus. In Aſia locus eſt:vbi primo aduentus ſui tempore Ciconiæ aduo/
Virgilius lãt:& eã:quæ vltima aduenerit:lãcinãt vniuerſæ. TORTA. Emiſſa:iaculata. Virgilius. In
Cicero medios telũ torſiſti primus achiuos:de quo ſupra diximus. EXCVSSA MANV. Mota
Plautus vibrãte manu. Excutere eni ꝓprie mouere ẽ. Cicero. Explica:atq́ excute intelligẽtiã tuam. Excutio
Virgilius Plautus. Excute dũ palium. Per metaphorã tñ aliquãdo pro emittere accipitur. Virgilius.

Excuſſus Aconteus fulminis in morem. Aliquando pro deiicere. Idem. Excutimur curſu: & Idem
cecis erramus in vndis. Idem. Magno ſi pectore poſſit Excuſſiſſe deum tanto magis ille fati Idem
Excuſſor gat. Hinc Excuſſores equi dicũtur: qui ſeſſoré deiciũt. Plynius. Excuſſo Circenſibus auriga: Plynius
Excutio Exciet cucurriſſe excuſſores conſtat: et primatũ obtinuiſſe. & Excutio eiectio. Veteres aliqñ Exciet
per ſyncopen pro excutiet ſcripſere. Compoſitũ aũt Excutio eſt ab ex intentiua præpoſitõe
Quatio & Quatio: qđ ſilr proprie ſignificat moueo. Virgil. At uero ingenté quatiés Mezentius ha Virgilius
ſtam. Sed per metaphoram mõ pro cõcutio ponit. Idem. Quadrupedante putrem ſonitu Idem
quatit vngula campũ: Mõ pro infeſto. Idem. Aut raſtris terrã domat: aut quatit oppida bel Idem
lo. Mõ pro eiicio: ſiue excludo. Terẽtius. Ni mirũ hõ quatiet cũ dono foras. Ab hoc fit fre-
quentatiuũ Quaſſo: qđ ſili modo ſignificat moueo. Plautus. Qui ſuam vndanté Chlamy-
dem quaſſando fecit. Nõnunq; ponitur pro cõcutio. Idem. Quaſſataq; rates: dũ nõ tracta Idem
bile cælũ. Ab hoc fit Quaſſabundus. Plautus. Caput mõ quaſſabũdus exiuit domo. Item a Plautus
Percutio quatio compoſita fiunt Percutio: qđ eſt ferio: A quo Percuſſor: q ferit: & aliqñ pro carnifi
Percuſſor ce ponitur. & Percuſſio ictus. Decutio demeto: excido. Plynius. Ramorũ ſumma quæq; de Plynius
Percuſſio cutiés: A quo Decuſſor: Decuſſio: Incutio: quod eſt iniicio. Virgilius. Incute vim vẽtis: ſub- Virgilius
Decutio Incutio merſaſq; obrue puppes: A quo Incuſſor: & Incuſſio: Incuſſum lapidem Virgil. vocat Molã Virgilius
Incuſſus lapis manualem Lapidéq; reuertés incuſſum: aut atræ maſſam picis vrbe reportat. Succutio: qđ
Succutio eſt cõcutio: & nõ tã in vſu eſt: q̃ eius frequentatiuũ Succuſſo: diciturq; proprie de equo: qui
Succuſſor Gradario contrarius eſt: hoc eſt cõcutiẽdo ſeſſoré gradit: & equus ipſe Succuſſor appellat:
Succuſſarius & Succuſſarius equus: & Succuſſator: & Succuſſio ipſa agitatio: quæ & Succuſſatio vocat
Succuſſator Actius. Agite: ac equus ne ſucuſſet: caute ingredimini. Lucilius. Sccuſſatoris tardi: rariq; ca Actius
Succuſſio balli. Idem. Campanus ſonipes ſuccuſſor nullus ſequet. Talis greſſus Succuſſatura appellat Lucillius
Succuſſatio Ecõtrario Gradarius: ut ſuperius oſtẽdimus: eſt equus: qui molli gradu: & ſine ſuccuſſatura
Succuſſatura incedit. Idem. Ipſe equus nõ formoſus: ſed gradarius optimus eſt. Tolutarius uero equus vo Idem
Tolutarius catur: qui nõ vulgari motu incedit: ſed molli alternoq; crurum explicatu veluti currés: quod
Aſturco Aſturia arte facere tradit. Hic Aſturco quoq; appellat ab Aſturia Gallica gẽte: q̃ huiuſmodi equos
p̄ſtãtes olim habebat: naturaliter ſic gradiẽtes: quẽadmodũ nũc Britãnia. Martial. Hic bre- Martialis.
uis ad numerũ rapidos qui colligit vngues: Venit ab Auriferis gẽtibus Aſtur equus. Toluta
rii aũt a pedũ volubilitate dicũtur: q̃ſi volutari: Vnde Tolutim aduerbiũ: quaſi volubiliter.
Plautus. Demã Hercle de hordeo ni tolutim vaduas. Varro. Vt equus qui ad vehẽdũ eſt na Plautus
tus: tñ hic tradit magiſtro: ut equiſſo doceat tolutim currere. Plynius. Aſturcones ſunt: qui- Varro
bus nõ vulgaris gradus: ſed mollis alterno crurũ explicatu glomeratio: Vnde equus tolutim Plynius
carpere incurſus tradit arte. Iulius Mopſus. Quãtũ tolutarii equi ſuccuſſariis diſtant. Hinc Iulius Mo
Tolutim loqui etiã Tolutim loq hoies dicunt: q volubilitate q̃dã vtunt: & Tolutiloquẽtiã p ſermonis vo pſus
Tolutiloquẽtia lubilitate veteres vſurparũt. Neuius. O peſtifera trux Acerba tolutiloquẽtia. Diſcutio: quod Neuius
Diſcutio examino: inueſtigo: Vnde Diſcuſſum dicimus: qđ examinatũ: aut iudicatũ eſt. & actus ipſe
Diſcuſſum Diſcuſſio vocitat: & Diſcuſſor q diſcutit. Cõcutio cõmoueo: A quo Cõcuſſio: Vnde Cõ-
Diſcuſſio quaſſo frequẽtatiuũ: A quo Cõquaſſatio. Sũt q Cõquiniſco quoq; & Obliniſco a Quatio
Diſcuſſor deducta exiſtimẽt: ſignificatq; indignor. Plautus. Faciẽdũ eſt puerile officiũ: Cõquiniſcã ad Plautus
Cõcutio ciſtulam. Priſcia. Cõquiniſcere inqt eſt caput q̃ſſare. Sed & hoc indignãtis eſt. DEPREN Priſcianu
Cõquiniſco DAT VACVO VENATOR IN AERE PRAEDAM. Senſus eſt: Si feræ capiunt
Obliniſco retibus: ut aues: capiãtur etiã in aere: ut ſolẽt auiculæ comp̄hẽdi. ARTE AVCVPIS. Tẽ-
Auis dendo viſcũ: hoc eſt retia. Auceps qd ſit: ſupra diximus ae apiẽdis auibus dictus. Auis p̄prie
eſt oĩs genus volucris qđ oua parit: pẽniſq; decoratũ eſt: p̄ter vnũ Veſptilioné: de quo ſupra
diximus. Deducit auté ab aduẽtu: ꝙ ſingul annis aues aduẽniãt: Vel Auis dicta q̃ſi ſine via:
Auicula Auiariũ ꝙ q̃ via veniãt nemo intelligat. Ab auis Auicula deducit: pua auis. & Auiariũ locus in quo
aues domi educant. Aliqñ etiã ſecretũ nemus: qđ aues frequẽtant. Virgil. Sãguineiſq; incul
Auicularius ta rubẽt auiaria baccis. & Auicularius: q auiario p̄eſt: & Auceps: Aucupiũ: Aucupor: Aucu
pator: Aucupatio: Augur: Auguror: Augurium: Auguraculum: Auſpex: Auſpicium: Auſpi-
ſpicor: Auſpicaciſſimũ: Auguſtius: Auguſtiſſimum: Auguſte: de quibus ſupius diſſeruimus.
Item Auernus: de quo dicemus inferius.

DE SVE Q VAE EX VVLNERE PEPERIT. EPIG. XII.

NTER CAESAREAE Blanditur Domitiano: ꝙ in venatione eius Sus gra
uida tælo icta incolumẽ partũ p vulnus emiſerit. HASTA. Tælum. Partem po
Haſta ſuit pro toto: Nam Haſtæ ſunt etiã ſine ferro: ut contorũ: venabulorũ: materũ:
lancearũ: pilorũ: & aliorũ ſimiliũ: qñq; etiã ſagittarũ. Erat aũt haſta p̄cipuũ belli
ſignũ: Vñ Carthaginẽſes bellũ cũ Romanis geſturi haſtã eis miſere: & Romani fortes vi-
Haſtatus ros ea ſæpe donare cõſuerũt. Ab haſta Haſtati dicunt: q primi in acie cõſtitui cũ haſtis ſole
bant: & Haſtula diminutiuũ. LEVIS. Sine pondere. Nã ſi grauior fuiſſet: interemiſſet plẽ

Leue quando priorem ſyllabam corripit:ſignificat id:quod ſine pondere eſt: Vnde Leuem — Leue
ſtipulam dicimus: Tranſferturq; ad animũ: Vnde Leues dicimus homines inconſtantes: vi
les:& nullo honore dignos:quemadmodũ econtrario Graues vocamus cõſtantes:ſeueros:
prudentes. Ab hoc fit Leuitas:quod mõ dicit̃ de re:quæ ſine pondere eſt: Mõ pro ſtultitia: — Leuitas
Cicero — inconſtantia: vilitate ponit̃. Cicero Qum in Antonio genus quoddam ſordidiſſimũ vitæ
demonſtrare vellet:qđ in Caupona deliteſceret:quod ad veſperũ potaret:quod ore inuolu/
to iter faceret:ne cognoſceret̃. Videte inquit hominis leuitatẽ. Itẽ Leucuna:quo verbo pro — Leucuna
Laberius — leui vſus eſt Laberius. & Lepus: Lepor: Lepidus: Lepide: Illepide: Leporariũ a pedũ leuita
te:ut ſuperius diximus. Item Leuiter aduerbiũ:ſine pondere: Præterea Leuior: Leuiſſimus: — Leuiter
Liuius — Leuius: Leuiſſime. & Leuo verbũ:quod mõ ſignificat in altũ veluti aliqđ leue tollo. Liuius. — Leuo
Virgilius — Mox aqua leuata vento:qum ſuper gelida montiũ cõcreta eſſet: Mõ aufero. Virgilius. Atq;
Idem — arcta leuari vincla iubet Priamus. Interdũ alleuo:& moleſtiam:laboreq; extenuo. Idẽ. Ego
Idem — hoc te faſce leuabo. Plerũq; iminuo. Idem. Omenq; leuandũ ꝑdimus. Ab hoc fit Alleuo:qđ — Alleuo
Quintilia. — eſt:in altũ tollo:uel de imo:& vbi quid iacet:atq; abiectũ eſt:ſurſum tollo. Quintilianus. Vi
di multos:quorũ ſupercilia ad ſingulos vocis conatus alleuarent̃: Mõ foueo:& opem atq;
Idem — auxilium preſto. Idem. Quare non petit ut miſerũ putetis:niſi & innocens fuerit: non petit
ut afflictũ alleuetis:niſi & probauerit ſe infœliciorẽ:ꝙ patrẽ amiſit:ꝗ̃ ꝙ oculos. Eleuo mõ — Eleuo
Plautus — in altum tollo. Plautus. Cape dum lapidem hunc:atq; eleua: Mõ minuo:& extenuo. Quin
Quintilia. — tilianus. Nam quis ignorat:quin id longe ſit honeſtiſſimũ:ac liberalibus diſciplinis: & illo
quem exigimus:animo digniſſimũ:non vendere operam: neq; eleuare tanti beneficii autori
tatem:qum pleraq; hoc ipſo poſſint videri vilia: quod pretium habẽt. Subleuo aliqñ defen — Subleuo
Cicero — do:adiuuo. Cicero. Zopirus:ꝙ ſe naturam cuiuſq; ex forma proſpicere profitebatur:a cæte
ris deriſus eſt:qui illa in Socrate vitia nõ cognoſcebant: quæ ipſe ex illius aſpectu multa col
legerat:ab ipſo aũt ſocrate ſubleuatus:qum illa ſibi ingenita:ſed ratõe a ſe deiecta diceret. Ali
Suetonius. — quando ſurſum tollo:ſiue ſuſtento. Suetonius de Veſpaſiano. Aluo repente vſq; ad defectio
nem ſoluta imperatorem ait ſtantẽ mori oportere:dumq; conſurgit:ac nititur:inter manus
Cicero — ſubleuantium extinctus eſt. Releuo idem pene quod alleuo. Cicero. Multiſq; oppreſſum mi — Releuo
ſeriis releuaui. Qum uero Læue primã ſyllabam productam habet:ſignificat id quod tactu — Læue
Plynius — aſperũ non eſt:ut læue marmor. Ab hoc fit Leuigo:quod eſt complano:polio. Plynius. Sca — Læuigo
britia læuigatur dẽte:conchaue:ſed caducæ litteræ fiunt. Hinc Læuigator:& Læuigatio. Itẽ
Idem — a læue Læuor:quod eſt aſperitati cõtrariũ. Idem. Spectatur in chartis:tenuitas:denſitas:can — Læuor
dor:læuor. Læne idem fere ſignificat quod læue: id eſt quod tactu nullam aſperitatẽ habet. — Læne
Tranſfertur tñ ad animũ:& pro modeſto accipitur: A quo fit Lænio verbum:quod eſt mi/ — Lænio (do
tigo:placo:mulceo: A quo Lænitas:manſuetudo:ſuauitas:quæ & Lænitudo a veteribus di — Lænitas Lænitu
Luci. Ci. — cta eſt. Lucillius. Mira lænitudine ac ſuauitate abundant. Cicero. Lænitudo orationis: mol
Martialis. — litudo corporis. & Læniter aduerbium:hoc eſt moderate:ſuauiter. Quod & Læne dicitur. — Læniẽ Læne
Martialis. Tepida natabis læne congedi vada. & Lænimentũ placatio:lænitio. Et ut quidã — Lænimentum
putant Lænia quæ ſunt ornamenta tunicarũ aurea. Lenem uero quidam a lente dictum exi — Lænia
Virgilius — ſtimant. Nam Lentum proprie ſignificat tenerũ:& facile flexuoſum. Virgilius. Lenta ſalix — Lentum
Cicero — quantũ pallenti cædit oliuæ. Sed tranſlatũ ad animũ pro leni:& placido accipitur. Cicero.
Qui qum publicas iniurias lente tuliſſet:ſuam non tulit: Lente inquit:hoc eſt molliter:mo/
Lucilius — deſte. Per metaphoram tamen aliquando Lentus pro facilis ponitur. Lucilius. Cotta ſenex
craſſi pater magnus trico fuit numarius:ſoluere nulli lentus. Item pro tardus: A quo Lenti/ — Lentitia
Cicero — tia:et Lentitudo tarditas:& Lente tarde. Interdũ etiam Lentitia flexibilitas. Cicero. Nunc — Lẽtitudo Lẽte
craſſum:qui lentus(ut ſcitis)dicere ſolebat ad imitationẽ:quaſi noſtri generis contendiſſe. et
Virgilius — pro ſecurus:ocioſus. Virgil. Nos patriam fugimus:tu Tityre lentus in vmbra. Et pro tenax.
Plau. Vir. — Plautus. Quã lentũ eſt:& viſco ſimile. Et pro remiſſus:frigidus. Virgilius. Nocte leues me/
lius ſtipulæ:nocte arida prata tondentur:noctis lentus non deficit humor. Vnde Lente pro
Cicero — remiſſe:& frigide vſurpamus. Cicero. Neq; eni eſt facile perficere:ut iraſcatur ei:cui tu uel iu
dex:ſi tu ipſe id lẽte ferre videare. In compoſitione autẽ Lentũ pro pleno accipimus:ut Sõ/
nolentus: Violentus: Temulentus. Item a lenis Lens deducitur:notũ genus leguminis:ꝙ qui — Lens
Plynius — ea veſcuntur lenes ac moderati fiunt. Plynius. Inuenio apud veteres autores æquanimitatem
fieri veſcentibus lente. Duo genera lentis ſunt. Alterum rotundius:nigriuſq;: Alterum ſua fi/
gura. Ab hoc fit Lenticula diminutiuũ:quod modo paruam lentem ſignificat: modo vaſcu — Lenticula
lum oleo accõmodatũ:de quo inferius dicemus. Et Lentigo:maculæ in facie ad lentis ſimi/ — Lentigo
litudinem: A quo Lentiginoſus. Lens uero qum in genitiuo lens lendis facit a ledo deduci/ — Lendiginoſus
tur:& fœdum capitis animal ſignificat:ex quo formatur pediculus. Quidam ab hoc Lendi — Lenteo
ginoſum deducunt:hoc eſt lendibus plenũ. A lento uero fit verbũ Lenteo:hoc eſt lentus fio — Lenteſco
A quo Lenteſco eiuſdem ſignificationis. Sunt etiam qui putent Lentiſcũ ab hoc deduci:ob — Lentiſcus

virgultorum lentitudinem: Arbor eſt: quæ Maſtichen ſudat gummi modo. Chia optima eſt
Reperitur tamen in Aſia Græciaq; herba quædam e radice folia emittens: & carduũ ſimilẽ
malo: ſeminis plenum: ex quo inciſa parte ſumma lachrima erumpit: quæ vix dignoſci po/
teſt a maſtiche vera. Tradunt Democritum medicum in valitudine Cõſulis. M. Seruilii cõ/
ſularis filiæ omnẽ curationem auſteram recuſantis diu efficaciter vſum lacte caprarum: quas
lentiſco paſcebat. Folia eius dentibus in dolore atteruntur: fuſticulis pro dentiſcalpiis vtun
tur. Martialis. Lentiſcum melius: ſed ſi tibi frondea cuſpis Defuerit: dentem pẽna lenare po — Martialis.
teſt. Item mobiles dentes Lentiſci decocto colluunt lachryma ſedis vitiis prodeſt: Præter la
chrimã oleum quoq; fit e ſemine eius: quod attritis partibus medetur. Illud animaduerten/
Maſtiche — dum eſt lachrymam eius Maſtichen: non Maſticem dici debere: & rectum eius eſſe Maſti/
Maſtix — che: non Maſtix. Nam Maſtix flagellum eſt: & μαςιγῶ: flagello: verbero: A quo Maſti
Maſtigia — giam verberonem vocant. Plautus. Exi e culina: ſis foras maſtigia. Hinc Homeromaſtix di — Plautus
Homeromaſtix — ctus eſt Zoilus ille: qui ſcripta ſua contra Iliadem & Odyſſeam Homeri comparata in Ale
xandriam veniens Ptolemæo regi obtulit. Ptolemæus uero qum animaduertiſſet poetam
optimũ maximũ abſentem vexari: nullum ei reſponſum dedit. Zoilus autem qum diutiꝰ in
regno fuiſſet: inopia preſſus petiit a rege: ut ſibi aliquid tribueretur: Huic uero reſpondiſſe
rex dicitur Homerum qui ante ãnos mille deceſſiſſet: æuo perpetuo multa hominũ milia pa
ſcere: Itidem debere eum qui meliore ingenio ſe profiteretur: nõ modo vnum: ſed etiam plu
Læua — res alere poſſe. Læua uero a græco deducitur: Quippe græci λαιὰν læuam dicunt: & ſigni
Læuꝰ adiectiuũ — ficat ſiniſtram manũ: A quo deriuatur Læuus Læua Læuũ adiectiuũ: quod ſignificat qum de
humanis rebus loquimur: contrarium. Virgilius. Si mens non læua fuiſſet. Qum uero de cæ — Virgilius
leſtibus: pſperũ. Idem. Intonuit læuũ: quia ſiniſtra numinũ intuentibus dextra ſunt. Dextrũ — Idem
Dextrũ Dexterũ — autem ſiue Dexterum: vtroq; enim modo dicimus: pro fœlici ac propitio accipitur. Idem. Et — Idem
nos: & tua dexter adi pede ſacra ſecundo: tractum a dextra manu: quæ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς
Dextera Dextra — Sic enim græci Dexteram vocant. Nam dextra manus validior ac præſtantior eſt ſiniſtra:
Dextram do — Vnde Dextram dare dicimus: non modo manum porrigere: ſed etiam auxiliũ preſtare. Idẽ — Idem
Dexter — Da dextram miſero: hoc eſt Præſta auxilium. Item Dexter aliquando ſignificat eum: qui — Idem
dextræ partis eſt. Idem. Quo tantum mihi dexter abis. Interdum aptum: conuenientem ab
Dexterior — aptitudine dextræ manus: Vnde Dexterior fit: & Dexterrimus: hoc eſt aptior: & aptiſſimus
Dexterrimus — & Dexteritas: aptitudo. & Dextere: Dexterius: Dexterrime aduerbia: hoc eſt apte: aptius:
Dexteritas — aptiſſime. Antiqui Dextimũ & Siniſtimũ dixerunt pro dextro & ſiniſtro. Varro. A primo — Varro
Dextere rius rime — compito dextimã viam munit epicurus. Dextrarum tibiarum genus eſt: quæ dextra manu te
Dextimũ — nentur. A dextra Dextrorſum dicitur: hoc eſt verſus dextram: ſicut a læua Læuorſum: & a ſi
Siniſtimũ — niſtra quod etiam læuam ſignificat Siniſtrorſum. A ſiniſtra Siniſtrum: ſicut læuum in rebus
Dextrorſum — humanis aduerſum: in cæleſtibus proſperũ ſignificat: quia ſiniſtra numinũ intuentibus no/
Siniſtrorſum — bis dextra ſunt. Dicitur autem a ſinendo: quod gerere nos dextra manu: quæ aptior eſt: ſi/
Siniſtrũ — nat. Ab hoc fit Siniſtre aduerbium: quod ſignificat fœliciter: atq; infœliciter. FIXISSET.
Siniſtre Figo — Vulneraſſet. Figere enim proprie eſt immittere. Columella. Palum humi fixit. Et quoniam — Columella
quæ figuntur etiam firmantur: Figere frequenter pro firmare vſurpamus. Plynius. Fixum ani — Plynius
mo erat: hoc eſt decretum: firmatum. Item quoniam quæ figuntur: id quo figuntur feriunt:
Figere pro ferire accipimus. Virgilius. Atq; humiles habitare caſas: & figere ceruos. Figere — Virgilius
Affigo — etiam aliquando eſt Affigere: quod ab eo componitur: hoc eſt applicare: et quaſi ad aliquid
firmare: Vnde omiſſa militia: ſiue gladiatura milites: ſeu gladiatores arma figere dicebantur
quia ea in templis ſuſpendebant: uel templorum parietibus affigebant: Vnde tractum eſt ut
Figo arma — Figere arma ſit ſecurum eſſe. Virgilius. Armaq; fixit Troia: nunc placida compoſtus pace — Virgilius
quieſcit. Ab hoc fiunt compoſita Infigo: Defigo: Configo notæ ſignificatiõis: A quibus In
Sus — fixio: Confixio deducuntur. SVEM. Feram. ſ. Sus enim & de feris: & de domeſticis dicitur
Aper dũtaxat de feris. Hoc animal bis anno parit. Tempus partus quattuor menſium. Nu/
merus fecunditati ad vicenos: ſed educare tam multos nequeunt. Mares nõ vltra trimatum
generant: fœminæ ſenectute feſſæ cubãtes coeunt. Fœtum ſuum ſi aliquando comedunt: nõ
eſt prodigium. Suem oculo amiſſo putãt cito extingui. Alioquin vita ad quindecim annos
quibuſdam ad vicenos. Morbos patiuntur Anginæ & Strumæ: de quibus ſuperius differui
mus. Index valitudinis in ſue eſt cruor in radice ſetæ: quando euellitur. Caput obliquũ in in
ceſſu geſtat: gratiſſimam habet volutationem in luto: cauda ei intorta eſt: ſæpiuſq; in dextrũ
q̃ in læuũ iacens. Pingueſcit ſexaginta diebus: ſed magis ſi tridui inedia ſaginatio incipiat.
Omniũ animalium maxime brutum eſt: ideo non illepide exiſtimabatur animam ei datam
pro ſale. Compertum eſt ſues furto abactos: & in naui collocatos agnita cuſtodis voce facta
in alterum nauigii latus inclinatione id demerſiſſe: & ad cuſtodem natando remeaſſe. Feri
veſtigia ſua: vrina delent ſimul eo pondere ſe in fuga leuantes. Caſtrantur fœminæ poſt bi/

dui mediam ſuſpenſæ pernis: & uulua reciſa: celerius ita pingueſcunt. Inuentum. M. Apicii
fuit carica eos ſaginare: & dato mulſi potu: ſatie repente necare. Quinquaginta pene ſapo/
Martialis. res ex eo fieri ſolebant. In primis commendabatur Abdomen: ſeu Sumen. Martialis. Eſſe
putes nondum ſumen: ſic vbere largo. Effluet: & viuo lacte papilla tumet. Eſt autem Su/ Sumen
men lac ſuis extractum ac denſatum ſue occiſa a ſugendo dictum. Antiqui Abdomen voca/ Abdomen
bant priuſq; calleret eiicientes occidere nō aſſueti. Compertum eſt primos genitos in quaq;
parte ſues primas mammillas premere: & ſi eſcæ ſunt faucibus proximæ: tamen ſuam noſ/
ſe: vnumquemque fœtum quo genitus ſit ordine: eaque ali: nec alia. Detracto illam alumno
ſuo ſterileſcere illico: ac reſilire. Vno uero ex omni turba relicto: ſolam munificem: quæ ge/
Horatius nito fuerat attributa: deſcendere. Secundo loco Vulua habetur. Horatius. Nihil melius tur Vulua
Martialis. do: nil vulua dulcius ampla. Martialis. Te fortaſſe magis capiat de virgine porca: Me ma/
terna graui de ſue vulua capit. Vulua enecto partu melior eſt q̄ ædito. Illa Eiectitia voca/ Eiectitia vulua
tur: hæc Porcaria. Primiparæ ſuis optima eſt. Cuius & Sumen optimum: ſi modo a fœtu
hauſtum non ſit. Eiectitiæ teterrimū eſt. Hinc Glandia: hoc eſt ipſæ ceruices. In iis enim Glā Porcaria vulua
dulæ poſitæ ſunt: quæ in hominibus Tonſillæ dicuntur: & aliquando cum dolore intume/ Glandia
ſcunt. Ita dictæ a ſimilitudine glandium. Glans fructus eſt Quercus: & aliarum arborum Glandulæ
Caius glandiferarum. Sed quia ex iis homines quondam viuebant: glandis appellatione: ut Caius Tōſillæ Glans
Vlpianus & Vlpianus aſſerunt: omnes fructus continentur: Vnde Diuglandes: & Iuglandes: & Iu/
glæ vocitatæ: de quibus ſupra diximus. Glans caduca eſt: quæ ex arbore cecidit. Hinc Glans
Virgilius plumbum eſt in modum glandis formatum. Virgilius. Pars maxima glandes liuentis ſpar/
Saluſtius git plumbi. Saluſtius. Pars eminus glande: aut lapidibus pugnare. Item Glans pars ſumma
colis eſt: quæ præputio tegitur: oculo ſimilis. Præputium enim pellis qua glans tegitur: Co/ Præputiū Coles
les ipſe penis: A quo Colei ipſi teſticuli: qui teſtes ſint virilitatis: Ii pendent ex cole: Pubes la Colei Pubes
nugo quæ circa genitalia naſcitur: A quo Puberes dicti: qui quartumdecimū ætatis annum Puberes
attigerunt: q̄ iam eam lanuginem immittant: Impuberes: qui nondum ad eam ætatem per/ Impuberes
uenere. & Pubeſco pubem emitto. & Pubertas huiuſmodi ætas in maribus: In fœminis ue/ Pubeſco
ro duodecimus annus. Item Pubertas emiſſio ipſa pubis: A quo anni pubertatis dicuntur. Pubertas
Foramen quod in media glande eſt Vrinæ Fiſtula: ſiue Tubus appellatur. Frenum dicitur Vrinæ fiſtula
glandis principium: hoc eſt vbi præputia deſinunt verſus colem: quando glans ita contecta Tubus Frenū
eſt ut nudari non poſſit. Id vitiū medici græci φίμωσιν vocant: remediū eſt a ſūma ora cu
tem incidere recta linea vſq; ad finem. Si uero aliquando eſt nuda: artificio tegi poteſt: dum
modo nuditas ipſa naturalis ſit: & homo non ſit circumciſus. Cutis quæ circa glandem eſt:
apprehenditur atq; extenditur: donec illam ipſam condat: ibiq; deligatur. Deinde iuxta pu
bem in orbem tergus inciditur: donec coles nudetur: Eo facto cutis ad vinculum inclinatur:
nudaturque circa pubem velut circulus: eoque lineamenta dantur: ut caro increſcat: & id im
pleat: ſatiſque velamenti ſupra latitudo plagæ præſtat: Sed donec cicatrix fiat: vinctum eſſe
id debet: vrinæ in medio tantū exiguo itinere relicto. Glandium multa genera ſunt: Alia fa/
gea eſt: Alia Querna: Alia Iligna. Præterea Cerreus glandem facit: robur: eſculus: ſuber. Ili/
cis duo ſunt genera. Alterum genus græci Smilacem vocant: in prouintiis Aquifolia dicitur Smilax Aq̄folia
Vtriuſq; glans breuior: & gracilior eſt: Quam Homerus Acylon appellat. Quercus quoq; Acylon
duo genera ſunt: Altera Latifolia ex argumento dicitur. Quercum quidam appellatam exi Quercus
ſtimāt: quod hæc arbor grauis ſit: ſiue quod in miram amplitudinem creſcat. Querquerum Latifolia
enim graue: ac magnum veteres dicebant: propter quod & febrem frigidam cum tremore Querquerū
Lucillius. Querqueram nominabant. Lucillius. Iactans me ut febris Querquera. Idem. Querquera Querquera
Idem conſequitur: capitiſque dolores. A Quercus Quernus deducitur: Sic ab Acere Acernus. &
Querquetum: A quo Querquetulanæ Nymphe dicuntur querqueto præſidentes. & Quer Querquetulanæ
quetulana porta Romæ appellata: quod Querquetum intra vrbis muros iuxta ſe haberet. nymphæ
Eſt & roboris genus: quod Hemeris vocatur: glandem ſimiliter ferens. Item alia arbor: quæ Querquetulana
a græcis Haliphleos: a noſtris Salſicortex appellatur: cui glans amara: quam preter ſues nul porta
lum animal attingit: Quæ glandem ferunt omnes & gallam: ſed glandem alternis annis. Hemeris
Dulciſſima omnium Glans Fagina eſt: qua obſeſſos etiam homines duraſſe longo tempo/ Haliphleos
re in Chio oppido conſtat. Hæc ſuem hilarem facit: carnem coctilem: & leuem: ac ſtoma/ Salſicortex
cho vtilem. A Fago arbore: vnde Fagina deducitur: fit etiam Fagutal: quod fuit Romæ ſa/ Glans Fagina
cellum Iouis: in quo erat Fagus arbor: quæ Ioui ſacra habebatur. Iligna ſuem anguſtam: Fagutal Fagus
nitidam: ſtrigoſam: ponderoſam: Querna diffuſam: ac grauiſſimam. Proximam huic Cer Iligna
rea: nec ex alia ſolidiorem carnem: ſed duram. Fungoſam carnem fieri conſtat Eſculo: robo
re: ſubere. Galla naſcitur Sole de Geminis exeunte: erumpit noctu: Creſcit vno die Can/ Galla
didior vſque ad fabæ magnitudinem. Nigra diutius viret: & intantum creſcit: ut interdum
æquet magnitudinem Mali. Hemeris optimam fert Gallam: & coriis perficiendis aptiſſi/

Canchrys mam.Ferunt Robora vtrumqꝫ genus Gallæ: & Canchryn: ita vocatur pilula in medicina
vrendi vim habens. A Glande Glandeus:& Glandifer deducuntur.& Glandula diminu/
Glandatio tiuum.& Glandatio glandium collectio.Item Glandatio paſtio ſuum ex glandibus. Com
Sinciput verrinū mendantur præterea ex ſue Sinciput verrinum: hoc eſt pars capitis anterior: Nam poſte/
Occiput rior Occiput appellatur: A quibus Sincipitiū: & Occipitium eiuſdem ſignificationis.Plau Plautus
Sincipitiū tus.Quæ in occipitio quoqꝫ habet oculos peſſima.Item Scrutellus venter ſuillus cōdito far
Occipitiū re expletus.Item Teſticuli teſtes: ſiue Teſticuli colei ſunt ex cole pendentes:dicti ita ꝙ teſtes
Scrutellus virilitatis ſint. Virgilius.Magnis teſtibus iſta res agetur.Hinc fit Teſticulor:quod eſt iumen Virgilius
Teſticuli tis maribus fœminas:uel fœminis mares admoueo:Quod nonnulli etiam Teſtilor dicunt.
Teſticulor Teſtes pecudi:armentoqꝫ ad crura decidui ſunt:ſuibus adnexi.Delphino prælongi: ſed vlti
Teſtilor Teſtes ma conditi aluo:Elephanto occulti.Quæ oua pariunt:lumbis intus adhærentes habent:&
hæc ociſſima ſunt in Venerem:ut in gallis:columbis:& aliis huiuſmodi cernimus.Piſces:ſer
pentes teſtibus carent: ſed eorum vice binas ad genitalia a renibus habent venas. Buteoni/
Buteo Triorchis bus terni ſunt.Buteo auis eſt ex Accipitrum genere:a græcis a numero Teſticulorum Trior/
chis dicta:quæ in honore menſarum eſſe conſueuit homini tantum iniuria:aut ſponte natu
ræ franguntur.Idqꝫ tertium ab Hermaphroditis:& Spadonibus ſemiuiri genus habent.Te
ſticuli quidam ſimile medullis habent:Nam ſanguinem non emittunt:& omni ſenſu carēt:
dolent autem in ictibus:& inflāmationibus tunicæ: quibus ii continentur.Dependent ue/
ro in homine ab inguinibus per ſingulos neruos:quos κρεμαςῆρας græci vocant.Quum
quorum vtroque binæ deſcendunt venæ & arteriæ. Hæc autem tunica teguntur tenui ner/
uoſa:ſine ſanguine: Alba quæ ἐλαφροειδής a græcis nominatur. Proprie autem Teſtes
ſunt:qui teſtimonium dicūt:ab eo ut quidam putant appellati:ꝙ tueantur ſtatum cauſæ:uel
Teſtatio ꝙ ante ſtent:ut nos opinamur:quaſi anteſtes:hoc eſt anteſtantes. A teſte Teſtatio: & Teſti/
Teſtimonium monium deducuntur:quæ proprie teſtium dicta ſunt.& hoc differunt Teſtationes:& Teſti
monia a Teſte:ꝙ illa fere in ſcriptis fiunt:Teſtis uero præſens loquitur. Marcellus. Cenſus: Marcellus
& monumēta publica potiora teſtibus eſſe Senatus cenſuit.Calliſtratus. Diuus Hadrianus Calliſtrat9
Rufino proconſuli reſcripſit teſtibus ſe non teſtimoniis crediturum.Idem. Sabino quoque Idem
maximo idem princeps in hæc verba inſcripſit. Alia eſt autoritas præſentium teſtium:alia te
Teſtor ſtimoniorum:quæ recitari ſolent.Item a teſte fit Teſtor verbum: quod proprie eſt teſtimo/
nium dico. Virgilius. Teſtor in occaſu veſtro.Ponitur tamen aliquando pro iuro: quia in Virgilius
iuramentis veluti deos teſtes adhibemus. Idem. Veſtrum teſtor numen ait. Aliquando pro Idem
precor:quia precando quoqꝫ ſolemus numina adhibere.Plautus.Ipſus te te per ſuperos oīs
Teſtamētū cōdo teſtatur.Item Teſtamentum condo:hoc eſt voluntatem meam ſupremam teſtificor:Nam et
Teſtamentum hinc dictum Teſtamentum:quod voluntatis noſtræ veluti teſtimonium ſit: Vnde & Vlti/
Vltima volūtas ma voluntas:& Suprema voluntas appellatur.Diffinitur autem Teſtamentum ſicut Vlpia Vlpianus
Supma volūtas no placet: voluntatis noſtræ iuſta ſententia: de eo quod poſt mortē noſtram fieri volueri/
mus.Eſtqꝫ proprie Teſtamentum illud: quod iure perfectum eſt: Abuſiue tamen ea quoque
Teſtamētū falſū Teſtamenta appellantur: quæ falſa ſunt:uel iniuſta: uel irrita: uel rupta. Teſtamentum fal
ſum eſt:quod non ſecundum teſtatoris voluntatem ſcriptum eſt:ſed habet aliquid additum:
Irritū teſtamētū uel diminutum:uel mutatum: uel aliud pro alio ſuppoſitum.Irritum uero teſtamentum eſt:
Iniuſtum quando de iure inualidum eſt:ut ſi is qui teſtatur:ſit capite diminutus.Iniuſtum:quando nō
Inofficioſum recte factum eſt:utputa ſi ſit Inofficioſum:exhæredatis liberis: & extraneo hærede conſtitu
Ruptū teſtamen tum to: quod eſt contra pietatis officium. Ruptum eſt: quod ex aliqua cauſa infringitur: ut ſi
poſt mortem patris filius naſcatur: qui dicitur Poſthumus: Iſqꝫ neqꝫ hæres inſtitutus: neqꝫ
exhæredatus ſit: Vel ſi duo teſtamenta condita ſint:poſteriore enim rumpitur prius. Vlpia/ Vlpianus
nus.Si binæ tabulæ proferantur:diuerſis tēporibus factæ:vnæ prius:alteræ poſterius: vtræqꝫ
tamen ſeptem teſtium ſignis ſignatæ: & apertæ poſteriores vacuæ inuentæ ſint: id eſt nihil
ſcriptum habentes:omnino ſuperius teſtamentum ruptum non erit:quia ſequēs nullum eſt.
Procitum teſta/ mentum Hoc & Procitum teſtamentum dicitur:quaſi prouocatum:penultima longa: Nam Proci/
tum penultima ſyllaba correpta ſignificat petitum:a Proco: quod eſt peto: A quo Procor.
Proco Procor Liuius.Matrem procitum venerat.Illud uero a cito fit:quod ut ſuperius diximus: ſignificat Liuius
Procet voco: Vnde Procito dicimus ſæpe Cieo:produco.& Veteres Procet pro Prouocet dixe/
Suppſſū teſtamē tum re.Item Suppreſſum teſtamentum dicitur quando in fraudem hæredum:uel legatorum:ſeu
libertorum:aliorumue non eſt palam reſignatum:ſiue exhibitum:Et ſi enim nō latet:tamen
Autographū te/ ſtamentum ſi ad quos pertinet:non perferatur:ſupprimi videtur.Item Autographum teſtamentum eſt:
quod totum manu ipſius teſtatoris eſt ſcriptum. Tabulæ dicuntur numero tantum plurali
Tabulæ in quibus teſtamentum eſt ſcriptum quæcunqꝫ materia ſit:ſiue e ligno ſint: ſiue Cartha: ſiue
Teſtatus membrana:ſiue ex corio alicuius animalis:ſeu etiam ex lapide: aut ære. A teſtor Teſtatus di
citur:qui teſtamentū fecit. Teſtatum etiam dicimus apertum: vulgatum:ab omnibus cogni/

Hirtius tū: q id quaſi omnes teſtentur: A quo Teſtatior: & Teſtatiſſimus deducunt̃. Hirtius. Quo
notior teſtatiorq; virtus eſſet. Ab hoc Inteſtatus: qui nullo condito teſtamento mortuus eſt — Inteſtatus
Pōponius Item cuius verbis fides non adhibetur: quiue teſtis eſſe non poteſt. Pomponius. Ipſe cū vno
ſeruo ſenex inteſtato proficiſcitur. Et Inteſtabilis: qui iure facere teſtamentum non poteſt.
Gellius. Item Inteſtabilis pro Deteſtabilis. Gellius. Eos tamē: qui ad Annibalem non rediſſent vſq; — Inteſtabilis
Caius adeo inteſtabiles: inuiſoſq; fuiſſe: ut tedium vitæ cœperint: necemq; ſibi conſciuerint. Inteſta
Paulus. bilem Caius iuriſconſultus eum eſſe dicit: qui lege iubetur: ne eius teſtamentum recipiatur:
neue ipſi dicat̃ teſtimoniū. Inteſtatū uero paulus eē ſcribit nō ſolū eū q teſtamentū nō fecit
Vlpianus ſed etiā eū q teſtamēto liberis ſuis tutelā nō dederit: Vlpianus aūt Inteſtatos eos eſſe: q qum
poſſent teſtamentū facere: non ſunt teſtati: Itē quorū hæreditas adita nō eſt: uel ſi ruptū: aut
irritum teſtamentum eſt: ſed qui teſtare nō potuit: utputa impubes: aut furioſus: uel is cui bo
nis interdictū eſt: Inteſtatus proprie dici nō pōt. Itē a teſtor: qn̄ ſignificat teſtamentū cōdo
fit Teſtator: is qui teſtamentum condit Cuius fœmininū eſt Teſtatrix. Quando uero ſignifi — Teſtator
cat teſtimoniū facio: fit Teſtificor eiuſdem ſignificationis: A quo Teſtificator: Teſtificatrix: — Teſtificor
Teſtificatio. & Atteſtor: quod eſt teſtimoniū adduco: A quo Atteſtatio: & Deteſtor: quod — Atteſtor
Vlpianus apud Iuriſconſultos capit̃ pro eo qđ eſt abſenti denuntio: A quo Deteſtatio: quæ eſt (ut Vl — Deteſtor
pianus affirmat) denuntiatio facta cū teſtatione. Proteſtor: qđ eſt cauenda: & quæ fieri nō — Deteſtatio
debent manifeſte denuntio: A quo Proteſtator: Proteſtatrix: Proteſtatio. Conteſtor: a quo — Proteſtor
Conteſtatio litis: de quibus ſupra diximus. Quando uero Teſtor pro precor accipit̃: fit ab
eo Obteſtor: qđ ſiľr precor ſignificat. & Deteſtor: qđ eſt depcor: & abominor: & qſi pcādo — Obteſtor
auerto: A quibus Obteſtator: & Obteſtatrix: & Obteſtatio: & Deteſtabile: hoc eſt abomi/ — Deteſtabile
nabile: & Deteſtatio abominatio. Itē a teſtis fit Cōteſtis. Cōteſtes enī dicunt̃ q idē teſtificāt̃ — Deteſtatio
& a teſtamēto Teſtamētarius ad ɇctiuū: qđ ad teſtamentū attinet: ut Teſtamētariæ tabellæ — Conteſtes
Martialis. pterea in ſue Perna cōmendat̃: de qua ſupra diximus. Martialis. Ceretana mihi fiat: uel maſ — Teſtamentarius.
Idem ſa licebit De Menapis: lauti de Petaſone vorēt & petaſunculus. Idē. Muſteus ē: propera ca/
ros nec differ amicos. Nā mihi cū vetulo ſit Petaſone nihil: & infera ſue veſica. Eſt aūt Veſi — Veſica
ca folliculus in quo vrina colligit̃ infra aluū a priore pte: nullū aīal oua ignēs eā habet: pter
teſtudinē: nullū niſi ſanguineū pulmonē hñs: nullū pedibus carēs. Inter eam & aluū arteriæ
ſunt ad pubē tendētes: q Ilia appellant̃. In veſica lupi lapillus repit̃: q Syrtites dicit̃: q hæc — Ilia Syrtites
gēma in littore Syrtiū inuēta primū fuerit: adeo iocūda aſpectu ut languētes intrinſecus ſtel
las: & ſub nubilo renitentes pfundat color croceus. Sed hoībus innaſcētes calculi: & capilla
menta qdā diro ſunt cruciatu. Conſtat aūt veſica membrana: q vulnerata nō ſolideſcit. Per
Iuuenalis Metaphorā aliqn̄ pro natura mulieris ponit̃. Iuuenaľ. Vetulæ veſica beatæ: Et Callus apri/ — Callus aprinus
M. Cato nus: quē M. Catonis cenſoris orationes exprobauere. Plautus. Quid opus eſt verbis? callū
aprinū callere æque nō ſinā. Eſt aūt laridū feri ſuis ita dictū a duritie. Callus enī cutis eſt labo — Callus
re viæ pedibus: aut alio opere in manibus: parteue alia corporis denſior facta: A quo fit Cal — Calleo
Cato leo verbū: qđ eſt callum facio: qđ & Callū duco: ſiue Callū obduco: A quo Callifico. Cato. — Callifco
Aures nobis caluſcerūt ad iniurias: hoc eſt callū fecerūt. Itē Obcalleo eiuſdē ſignificationis. — Obcalleo
Plautus Tranſferūturq; hæc aliqn̄ ad animū. Plau. Obcalluit animus. Callere tn̄ aliqn̄ pro ſcire po/
Horatius nit̃. Hora. Legitimūq; ſonū digitis callemus: et aure: Callemus: hoc eſt ſcimus: nouimus: q
ſicut pes ex longo vie labore callū facit: ita mens longa experientia facit habitū quendā rerū
in quibus verſat̃. Ab hoc deducit̃ Callidus: hoc eſt aſtutus. & Calliditas aſtutia. & Callide — Callidus
Virgilius aduerbiū aſtute. Itē a callus fit Callis: qđ ſignificat ſemitā veluti callo pedū præduratā. Virg. — Calliditas Calľ
Prædāq; p herbas conuectāt calle anguſto. & hæc oīa p geminū. ll. ſcribunt̃: nā ſi p ſimplex l — Ca'lide
Virgilius ſcribat̃. Calidus a calore deducit̃: & mō ferventē ſignificat. Virg. Voluit̃ ille vomēs calidū — Calidus
Pacuuius de pectore flumen: mō ferocē inconſultū. Pacuuius. Caue ne ſis nimis calide loqris: & turbā
Varro concites: Nōnunq; velocē: celerē. Varro. Qum hæc dixiſſet ecce calidis pedidus quidā naui
cularis irrumpit incuriam. Itē a calor fit Caleo verbū: qđ eſt ferueo: & ab eo Caleſco: et In/ — Caleo
Cicero caleo. Cicero. Is enī aliquantū vino incaluerat. & Concaleo eiuſdē ſignificatiōis: A quibus — Concaleo
Incaleſco: & Concaleſco: & Calidior: Calidiſſimus: Calide: Calidius: Calidiſſime: & Sub
calidus: & Calidiuſculus: atq; aduerbiū Calidiuſcule: q oīa ſiľr a Caleo: & Callidus: qn̄ p ge
minū. ll. ſcribūt̃ formari pñt. Itē a calido Caldariū qi caldiariū dictū: de quo ſupra diſſerui
mus. & Calefacio: qđ & Calfacio dicitur: A quo Concalfacio: qđ interdū ſignificat excito — Concalfacio
Cicero incendo. Cicero Et ait idē: qum brachiū concalfecerit: tū ſolere pugnare. & Calefio: & Cale
Varro factio: & Calorificū: ſicut a frigore Frigorificū & Caliditas feruor. & Calix ſm Varronē — Caliditas
q in eo calida hauriri ſolerent: de quo inferius dicemus. Ad hæc in ſue Botulus cōmendat̃: — Botulus Botellꝰ
qui & Botellus dicit̃: farciminis genus e carne ſuilla: a bolis: hoc eſt fruſtulis carnis: ut qdā — Bolus
putāt appellatus. Bolus enī cuiuſq; rei fruſtū ſignificat: Vnde Bolū terræ glebā dicimus: Bo — Bolus terræ
Martialis. lū argenti maſſam argenteā. Martialis. Qui venit botulus mediæ tibi tpe brumæ: Saturni — Bolus argenti

Lucanica ſeptem venerat ante dies. Item Offula ab Offa. Lucanica: quam facere ex mediocri inteſti/
Inſicia Tomacula Tomacla no Romanæ mulieres a lucanis didicerunt. Inſicia ab eo: q̄d inſecta caro reticulo circũda/
tur: alio modo Tomacula appellantur: ſiue per ſyncopen Tomacla: quod græci τομὴν ſe
Faliſcus Hilla ctionem dicunt. Itẽ Faliſcus venter: ꝙ eum farcire a faliſcis didicere. Hilla tenuiſſimũ inte/
Apexabo ſtinum fartum. Apexabo aliud inteſtinũ ſanguine plenũ admixto pingui: quod in ſummita
Longauo te quoddam habet quaſi in capite apicem. Longauo tertiũ inteſtinũ: quod longius ſit q̃ illa
Porcellus lactẽs duo. Item e ſue Porcellus lactens in pretio erat. Martialis. Lacte mero paſtum pigræ mihi — Martialis.
Aprunos matris alumnus Ponat: & ætolo de ſue diues edat. Item Lumbus apri: qui Aprunos voca/
Solidus aper batur Solidũ aprũ primus Romanorũ in epulis appoſuit. P. Seruilius Rullus. Quin etiã — P. Seruiliꝰ
porcũ nõ mõ integrũ: ſed etiam aliis animalibus plenũ apponere in conuiuiis ſolebant: quẽ
Porcus troianus Porcũ Troianũ vocabãt: quaſi aliis incluſis animalibus grauidũ: ut ille Troianus equus gra
uidus armatis fuerat. Viuaria aprorũ primꝰ Togati generis inſtituit Fuluius Lippinus: quẽ
Aper poſtea. L. Lucullus: & Q. Hortenſius ſunt ſecuti. Apris in India cubitales ſunt dentiũ fle/
xus: gemini e roſtro: totidem a fronte ceu vitulis cornua exeunt. Ferus Aper: ut diximus vo/
Porcus Porca catur. Sus vtriq; cõmune nomẽ. Domeſticus Porcus fere noĩat᷑: et fœminino genere Porca
Martialis. Iſte tibi faciat bona Saturnalia porcus. Inter ſpumantes Ilice paſtus Apros. Scri — Martialis.
Porcetra bunt quidam Porcetrã a porca dici: eã q̃ ſemel peperit᷑ Scropham quæ ſæpius Miſcet᷑ ſe por
Scropha ca domeſtica cũ Fero. Ita natos Hibridas antiqui vocauere. Poſtea in hoĩes quoq; ea appel
Hibridæ latio tranſlata eſt: initio ab Antonio Ciceronis collega facto. Ab apro Aprinus deducitur: — Antonius.
Suarius ut Aprina caro: A ſue Suillus. & Suarius Suũ cuſtos. & Suculæ ut quibuſdam placet: de qui
bus ſupra diximus. & Seta: & Suo: cæteraq; ab iis deriuata: de quibus inferius diſſeremus.
Porcarius A porco Porcinus: & Porcarius cuſtos porcorũ. & Porcellus paruus porcus. DIANAE.
Porcellus Venationis. Quemadmodũ enĩ pro vino Bacchũ: pro mari Neptunũ: Sic pro venatione
Diana Pario Dianam poetæ vſurpant. PARTVS Filii. Parere enĩ eſt fœtũ emittere: quod propriũ fœ
minarũ eſt. Dicit᷑ tñ etiã de viris. Cecilius. Hic vicinus noſter: pepiſſe ſe filiũ memorat: hoc
eſt genuiſſe. Itẽ p Metaphorã de iis etiã dicit᷑: quæ non concipiunt: & eſt acquirere compare
Virgilius. Ite ait egregias aĩas: quæ ſanguine nobis hanc patriam peperere ſuo. Veteres in q̃r — Virgilius
ta coniugatione hoc verbũ vſurpabant. Ennius. Oua parire ſolet genus pennis condecora/
Partus tũ. A pario Partus deducitur: quod mõ actum ipſum pariendi ſignificat. Plynius. Quod a
prægnãtibus cõmanducatũ partũ faciliorẽ facit: mõ pro ipſa prole. Mar. Nec iacuit partus — Martialis.
ſed matre cadente cucurrit: Mõ adiectiuũ eſt: & ſignificat comparatũ: acquiſitũ. Apuleius. — Apuleius
Primipara Partamq; a patre longo tpe: & multo labore pecuniã vno die conſumpſit. Itẽ a pario Pri/
mipara: hoc eſt fœmina: quæ primũ partũ fecit. Plynius. Nec nouellarũ ſuũ præterq̃ primi/ — Plynius
Puerpera pararũ vuluæ probant᷑. Item Puerpera quæ mater eſt facta: A quo Puerperiũ partus: & pro
Puerperium les ipſa. Gellius. Diuo Auguſto imperante ancilla eius in agro laurente peperit quinq; pue/ — Gellius
ros: qui pauculos dies vixerũt. Mater quoq; nõ multo poſt mortua: monumentũq; ei factũ
iuſſu Auguſti in via laurentina: in quo ſcriptũ fuiſſe conſtat numerũ puerperii: de quo dixi/
Vipera Parens mus. & Vipera ꝙ vi pariat: Vnde Viperinus quemadmodũ ſupra diximus. & Parens non
mõ pater: & mater: ut vulgus putat: ſed auus: proauus: et auia: & proauia. Caius etiã Iuriſcõ — Caius.
ſultus ſentit oẽs ſuperiores parentis appellatione contineri. Virgilius pro patria Parentem — Virgilius
Parento metaphorice poſuit: quoniã patria dulciſſima parens eſt. Amiſſæ curæ parentis. Ab hoc Pa
rentare deducitur: quod proprie eſt parentibus iuſta celebrare: Transfert᷑ tñ & ad alios: A
Parentalia quo Parentalia dicunt᷑ conuiuia: quæ in parentũ aut propinquorũ mortibus fieri conſueue
Paricida runt. & Paricida: qui parentẽ occidit: Ponit᷑ tñ pro alio quocũq; qui qualemcunq; hominẽ
occiderit: Vnde extat lex illa Numæ Pompilii. Si quis hominẽ liberũ morti ſciens det: pari — Numa Põ
cida eſto. Hinc Parici appellabantur quæſtores: qui cauſa capitaliũ rerũ quærendarũ creari — pili.
Paricidium ſolebant. & Paricidiũ quemadmodũ Homicidiũ: Nam de eo qui patrem occiderit Patrici
Patricidiũ dium dicit᷑: ſicut Matricidiũ de eo: qui matrẽ occiderit: qui etiam Patricidæ: & Matricidæ
Matricidium nominari poſſunt. Item a pario: ſiue partu Parturio: quod nõ eſt meditor parere: ut grãma
Patricida tici omnes ſcripſerunt: neq; deſidero parere: ut Valla: Sed in pariendo laboro: quã ſignifi/
Matricida cationẽ habẽt fere verba in rio deſinentia: ut Cenaturio. Marti. In omnibus Vacerra quod
Parturio conclauibus conſumit horas: & die tota ſedet Cenaturit Vacerra: non cacaturit: id eſt labo — Marti.
Cenaturio rat: ut cœnet. Quandoq; tñ aliter accipiunt᷑. Parturio ergo eſt laboro ut pariam. Plynius. — Plynius
Vtiq; conſtat parturientes foliis ſubſtratis celerius parere. Cicero. Vtinam aliq̃ dolor po/ — Cicero
puli Romani pariat: quod iam diu parturit. Liuius. Et q̄d diu parturit animus: vtinam pa — Liuius
Aperio Adapio riat. Præterea a pario compoſita ſiunt Aperio: cuius alterũ compoſitũ eſt Adaperio: quod
proprie eſt patefacio: Quippe in partu quod latebat in vtero mulieris aperitur: & fit palam
Terentius. Abi præſtrẽnue: ac fores aperi. Per Metaphorã tñ quoniã quæ parũ intelligunt᷑ — Terentius.
tecta eſſe vident᷑: & declarando aperiri: hoc verbũ pro exponere: & declarare vſurpamus.

Plautus Plautus. Age iam: & hoc ænigma aperi nobis: hoc eſt expone: declara. Eſt enim Aenigma Aenigma
queſtio velata: ſiue ut Quintilianus ait: obſcura allegoria: ut Mater me genuit: eadē mox gi
gnit̄ a me: Quod de glacie dicit̄: quæ ex aqua concreſcit: & mox in aquā efflluit rurſus. Græ
ci αἰνικτα vocāt ἀγνῶςα νεκρυμμένα. Ariſtophanes ὡς πάντα αἰνικτα κἀσα
φῆ μοι λέγεις: hoc eſt: O q̄ obſcura atq; abdita mihi loq̄ris. Ab hoc Aenigmata dicta
Cicero quæ veteres latini Scirpos vocauere. Eadē ratione Aperire pro nudare accipit̄. Cicero. Ve/ Aenigmata Aperio.
rentur enī ne ſi quo caſu acciderit: ut partes corporis quædā aperiant̄: aſpiciant̄ nō decore.
Virgilius & pro oſtendere: quod prius erat occultū. Virgilius. Quarto terra die primū ſe attollere tā/
Idem dem viſa aperire procul. & pro placare: mitigare. Idē. Et vaſtas aperit ſyrtes. Hinc etiā aliq̄ñ
Idem Apertū pro claro atq; ſereno accipimus: quod nullis ſit nubibus tectū. Idem. Scindit ſe nu/ Apertum
bes: & in æthera purgat apertū. Ab adaperio Adapertile deducit̄: quod ſignificat apertum. Adapertile
Ouidius Ouidius. Aſpicis a dextra latus hoc adapertile Tauri. Operio tego: quaſi in oppoſitū pario Operio
Varro A quo Operimentū dictū: quod aliquid tegit. & Operto frequentatiuū. et Opercula Varro Operimentum
eſſe ſcribit palia: quibus operimur. Ab hoc fiunt Adoperio: & Cooperio eiuſdem ſignifica/ Opercula
tionis. Opperior uero deponens cū duplici. pp. ſcribitur: & ſignificat expecto: & quaſi par Adoperio
Plautus tū differo. Plautus. Mane dū atq; hic opperire. Præterea a pario veteres Perio verbū actiuū Cooperio
traxere: quod ſignificat aperio: doceo: Vnde Periti dicuntur docti: experti: ſicut econtrario Opperior.
Imperiti indocti atq; inexperti: A quibus Peritia: & Imperitia deriuant̄. Ab eo fit compo/ Perio Peritus
Virgilius ſitum quod in vſu eſt Experior. Virgilius. Vos & Cyclopea ſaxa experti: reuocate animos: Imperitus
Mō intelligo: ſentio. Terentius. Nā fuiſſe erga me miro ingenio expertus ſum. Aliq̄ñ tento. Experior
Virgilius Inde Inexpertū pro intentatū accipimus. Virgilius. Ne quid inexpertū fruſtra moritura re/ Inexpertus
Idem linquat. Ab experior Experti dicunt̄ periti: et Experientia vſus doctrina. Idem. Apibus q̄n Expt9 Expiētia
ta experientia parcis. Expertes uero ignari: rudeſq;: & nullam rerū experientiā habentes. Itē Expers
Expertes dicunt̄ qui nō ſentiunt: Vnde Expertē doloris dicimus: qui nō ſentit dolorē: Ex/
pertē mortis: qui non morit̄: Expertē humanitatis: qui nihil habet humani. Veteres Experi Experitus
tos quemadmodū imperitos dicebant. Experte aduerbiū accipit̄ pro eo q̄d eſt docte: perite Experte
Itē Expreta dixerūt antiqui expertia habita. Quidam Expers non ab experiendo deductū Expreta
exiſtimant: ſed ab ex & pars: quaſi ſine parte: quemadmodū Expes dicit̄ ab ex & ſpes: quaſi
Pompeius ſine ſpe: ut ſuperius diximus. Itē a pario Reperio: Vnde Pompeius Repertū dici affirmat Reperio
quaſi repartū: & in lucē proditū. Eſt autē Reperire proprie fortunæ: Inuenire uero conſilii.
Ouidius Ouidius. Tu nō inuenta reperta es. Sed iam vſus obtinuit: ut idem ſit Reperio quod Inue/
nio. Ab hoc fit Repertor: hoc eſt inuentor. Itē a pario Comperio: quod ſilr̄ ſignificat inue/ Repertor
nio: A quo Compertor inuentor. Compertū eſt mihi: & Explanatū eſt mihi pro eodem ac Comperio
cipiunt̄: & ſilr̄ Comperi: & Explanaui: quod eſt veſtigando inueni. Ab eodem etiā ut qui/ Compertū
dam exiſtimant Pars dicta: q̄ a toto emiſſa ſit: quaſi a toto parta: q̄uis alii a parum potius Pars Cōpertor
Partem dictam exiſtimant: q̄ parum ſit reſpectu totius: ut ſuperius oſtendimus. Item Parce
vna littera mutata: quemadmodū de iis atq; eorū deriuatiuis ſuperius diſſeruimus. Sunt etiā
qui Par a pariendo deductū putent: quod ſignificat ſimile: Ita enī natura comparatū eſt: ut Par
Partus ſimilitudinē fere habeat cū pariente. Ab hoc fit Par neutri generis: quod mō nume/
rum duorū ſignificat: quaſi inter ſe parium: Vnde vnū par: & duo paria: ſiue bina paria dici
Suetonius. mus. Suetonius. Domitianū quæſtoris muneribus: quæ olim omiſſa reuocauerat: ita ſemper
interfuiſſe tradunt: ut populo poteſtatē faceret: bina paria ex ſuo ludo poſtulandi: eaq; no/
Quintilia. uiſſimo aulico apparatu induceret: Mō æquū: conueniēs: decens. Quintilianus. Si propter
matrimonia violata vrbes euerſæ ſunt: quid fieri adultero par eſt. & Paritas: hoc eſt æquali Paritas Pariter
Neuius tas: ſilr̄tudo. & Pariter: quod mō ex æquo ſignificat. Nonius. Vt pariter diſpartiant̄ bona
Titinnius patris: Mō conuenienter. Titinnius. Næ tu iſtam ædepol inedia extuliſti pariter ut dignum
Plautus fuit. Aliq̄ñ ſimiliter. Plautus. Is ex ſe hunc reliquit: qui hic habet filium pariter moratū: ut pa
ter atq; auus eius fuit. Parem eſſe idem eſt: q̄d ſufficere alicui rei: ſiue reſiſtendo: ſiue exequē/
Cicero do. Cicero. Tamen interpellat fletus: repugno quoad poſſum: ſed adhuc pares non ſumus.
Quintilia. Quintilia. Aſpicio par laboribus corpus. Paria facere eſt: q̄d alibi amiſſum: uel q̄d aliunde Paria facio
Idem acceptū eſt: alibi uel aliūde compenſare. Idem. Sic paria faciemus. Tu illic eris vicarius meus
ego hic tuus. Aliquando etiam Pares pro duobus accipimus. Paribus equis: id eſt duobus Pares
Romani vtebantur in prælio: ut ſudante altero tranſirent in ſiccum. A par fiunt Impar: &
& Diſpar: A quibus Imparitas: Diſparitas: Par. Impar genus ludi eſt vulgo noti: qum plu/ Impar
Suetonius ribus nūmis manu occultatis petitur: par ne: an impar eorum numerus ſit. Suetonius de Au
guſto ſcribit ad filiam. Miſi tibi denarios ducentos quinquaginta: quos ſingulis conuiuis de
deram: ſi vellent inter ſe poſt cœnā: uel talis: uel par impar ludere. Præterea Compar: quod Compar
idem ſignificat quod Par: Liuius. Comparem cladem ad Aegatis inſulas Carthaginenſium
prelio nauali acceptā qua fracti Sicilia: ac Sardinia ceſſere. Rhetores Compar: quod græci

Iſocolon — ἰσόκωλον: Hoc eſt Iſocolon vocant: Id eſſe dicunt: quod duabus: aut pluribus ſen/
tentiis breuibus: & inter ſe paribus exigitur: ut eſt illud: Nequaquam mihi cum eo res
eſt: qui neque finem habet capiendi: neque modum ſtatuit vtendi. Nam & multum de/
ſiderare egentis eſt ſignum: Et nihil parcere egeſtatis eſt initium. Item illud. Diuerſum eſt
beneficium dare libenter: & iniuriam facere nolle. Nam dando beneficium aſſequimur
beniuolentiam: non faciendo iniuriam duntaxat odium vitamus. Præter hæc a par Pa
Parilis — rilis: & Imparilis deriuantur: Hoc eſt Par: & Impar: A quibus Parilitas: & Impari/
Imparilis — litas. Item a Pario Paro. Nam quæ paramus: quodammodo parere: & proferre vide/
Paro — mur. Ab hoc compoſita fiunt Apparo: & Præparo: Quæ inter ſe ita differunt: quod
Præparo — Præparare eſt antea ſibi quæ vtilia ſunt: aut fore creduntur parare. Cicero. Facile to — Cicero
Apparo — tius vitæ curſum videt: ad eamque degendam præparat res neceſſarias: ut Paſtum: ut
latibula: ut alia generis eiuſdem. Apparare uero eſt ad Dignitatem quandam: ſeu ve/
Appatũ pemiũ — rius pompam. Ideo Oratores præparare dicuntur: quibus obtinere cauſam poſſint. Ap/
Apparatus — paratum uero proemium reprehenditur: quod plus pompæ: atque oſtentationis: quam vti/
Reparo — litatis habere videatur. Ponitur tamen aliquando Apparatus pro præparatione: ut bel/
Separo — li & claſſis apparatus. Sed in hoc quædam pompa intelligi videtur. Præterea a paro Repa
ro: quod eſt reſarcio: inſtauro: quaſi rurſus paro: A quo Reparatio: & Reparamen. & Se/
paro: quod eſt diuido: diſtraho: A quo Separatio: & aliud compoſitum Diſſeparo: & qui/
Diſſipo — buſdam litteris interciſis Diſſipo: quod ſignificat diſiicio: diſtraho: A quo Diſſipatio: Mar — Martialis.
Diſparo — tialis. Hæc puluere diſſipata multo Longas porticus explicat ruinas. Item Diſparo: quod ſi
Comparo — militer ſignificat ſeparo. Varro. Conuocat omnes: bonos a malis diſparat. Et Comparo:
quod proprie eſt paro. Cicero. Vt erat inter ſeruos copioſos conuiuium compararet. Poni/ — Cicero
tur tamen aliquando pro acquiro: Apuleius. Vt ſenectutis mihi viaticum compararem. Ci/ — Apul. Ci.
cero. Omnis autoritas philoſophiæ conſiſtit in beata vita comparanda. Et pro adæquo: cõ
iungo. Plautus. Prende auriculis: compara labella cum labellis. Et pro aſſimilo. Terentius. — Plau. Ter.
Ah ne comparandus hic quidem ad illum eſt. Cicero. Neminem tibi profecto hominem ex — Cicero
omnibus aut ante poſuiſſem vnquam: aut etiam comparaſſem. Ab hoc Comparatio deri/
uatur. Dicimuſq; recte Comparo tibi illum: Comparo te cum illo: & Comparo te ad illũ:
Et pro compono: machinor. Siſenna. Eos qui hoc malum publicum clandeſtinis conſiliis — Siſenna
comparauerint. Et pro diſpono. Terentius. An potius ita me comparem non perpeti me/ — Terentius.
retricum contumelias. Et pro emo. Idem. Illum autem velle vxorem: ut qum deſponderim: — Idem
des qui aurum: et veſtem: atque alia: quæ opus ſunt: compararet. Item pro æſtimo. Actius. Pro — Actius
in tu id cui fiat: nõ qui facit compara. Et pro eo quod eſt do. Cicero. Ex omni gemitu: ac do — Cicero
Parilia — lore certa merces comparabatur. Item a pario Parilia vocitata ſacra deæ Palis: hoc eſt tellu/
Natal dies vrbis — ris: quæ pro partu corporis celebrabantur. xvii. Kalẽ. Maias: qui dies natalis erat vrbis Ro
Romæ — mæ. Quippe eo die Romulus augurio capto vrbem aratro deſignauerat. Varro tamen Pa — Varro
Pales Veſta — rilia quaſi Palilia a Pale vocitata exiſtimat. Palem exiſtimant Veſtam eſſe Saturni matrem
Duæ enim Veſtæ a veteribus memorantur: Altera Saturni mater: Altera eiuſdem dei filia.
De qua Ouidius: Ex ope Iunonem memorant: Cereremq; creatam: ſemine Saturni. Tertia — Ouidius.
Veſta fuit. Confundunt tamen hæc poetæ alteram pro altera ponentes. Quando eam ter/
ram eſſe dicunt: de matre Saturni intelligendum eſt. Quando uero virginem nominant: de
filia eius: quam ignem eſſe voluere. Ouidius. Nec tu aliud Veſtam: quam viuam intellige flam/ — Ouidius
mam: Nataq; de flamma corpora nulla vides. Iure igitur virgo eſt: quæ ſemina nulla remit/
tit. Huius ſimulachrum Romani Peſſimunte allatum in æde victoriæ: quæ eſt in palatio: po
Veſtales virgines — ſuere: & virgines ei ſacrarunt: quæ ignem perpetuũ conſeruarent: Hæ ſi forte ſtuprum cõmi
Veſta vnde — ſiſſent: viuæ defodiebãt. A veſta Veſtales virgines appellatæ. Veſta uero ἀπὸ τῆς ἑστίας
hoc eſt a foco: in quo ignis alitur. Nam qum pro terra: ſiue deorum matre accipitur: a veſti/
tu denominatur: quod variis herbis: ac floribus veſtita ſit terra. Et Propero feſtino: quaſi ante
Perpero — tempus paro: de quo: et eius deriuatiuis ſuperius diximus. Et Perpero deprauo: quaſi nimis
Perperus — exacte paro: Vnde Perperi dicuntur ſtulti: rudes: inſulſi: praui: mendaces. Actius. Deſcribe/ — Actius
Perperitudo — re eum miror perperos popularis. Hinc etiam Perperitudo fit: quod modo prauitatem: mo
Perperã — do ſtultitiam ſignificat. Idem. Ductabilitate nimia veſtra hoc facitis: ac perperitudine. Item — Idem
Perperã aduerbium: hoc eſt praue: ſtulte. Plautus. Quidni ſemper agit perperam. Et Impe/ — Plautus
Pareo — ro: de quo ſimiliter cum eius deriuatiuis locuti ſumus. Item a pario fit Pareo verbum: quod
proprie ſignificat videor: quoniã partus poſtq; extra vterum eſt: videtur. Virgilius. Cui pe/ — Virgilius
cudum fibræ: cæli cui ſydera parent: hoc eſt a quo fibræ: & ſydera cernuntur. Hinc Appa/
Appareo — reo eiuſdem ſignificationis. Virgilius. Apparet liquido ſublimis in aere Niſus. Item Appa/ — Virgilius
reo præſto: adſum. Virgilius. Hæc Iouis ad ſolium: ſæuiq; ad limina regis apparent: Vnde — Virgilius

Apparitores: de quibus ſupra diximus: appellati: ꝙ iuſſis magiſtratuum præſto adſint.& Diſpareo eius contrarium: hoc eſt a conſpectu recedo. Et Compareo: coram aliquo appareo.& Tranſpareo: per aliquod corpus lucidum videor. Pareo etiam pro obedio: atqꝫ obſequor accipitur. Virgilius. Paret amor dictis caræ genitricis. EXILIIT. Prodiit. Exilio proprie eſt exeo: prodo: quaſi extra ſalio: ab ex & ſalio compoſitum. Salio idem eſt: quod ſaltum facio. Eius frequentatiuum eſt Salto: quod ſignificat tripudio. A quo Saltatio: tripudium. Nam Saltus eſt qualis Ceruorū: leporumqꝫ. A ſalto Saltatus: idem quod ſaltatio: hoc eſt tripudium. Liuius. Ac per vrbem ire cum tripudiis: ſolenniqꝫ ſaltatu iuſſit. Interdum Salio pro ſaltu accipitur. Virgilius. Mollibus in pratis vnctos ſaliere per utres. At Saltus pro ſaltatione nunquam inuenitur. Sed præter hoc quod diximus: ſignificat etiam ſiluam non facile peruiam: ut ſupra oſtendimus. Virgilius. Saltibus in vacuis paſcunt: & plana ſecundum flumina. A quo Saltuarius dicitur: qui ſaltum cuſtodit.& Saltuoſus: locus ſaltibus plenus. A ſalto fit aliud frequentatinum Saltito.& Saltabundus: hoc eſt ſaltans.& a ſaltatione diminutiuum Saltatiuncula. Item a ſalto Præſulto: hoc eſt ante alios ſalto. A quo Præſultor dicitur: qui in ſaltatione primus eſt: hoc eſt: qui tripudium ducit. Valerius maximus. Qum ludis plebeiis quidam paterfamilias per Cyrcum flaminium priuſquam pompa induceretur: ſeruum ſuum verberibus multatum ſub furca ad ſupplicium egiſſet: Latino homini ex plebe Iuppiter inquiete præcepit: ut conſulibus diceret: ſibi præſultorem ludis Cyrcenſibus proximis non placuiſſe. Huius fœmininum eſt Præſultrix. Item a ſalto Saltator: & Saltatrix.& eius diminutiuum Saltatricula.& Saltuatim aduerbium: hoc eſt per ſaltus. Gellius. Apud vltimas orientis terras homines ſunt: qui Monomeri appellātur ſingulis cruribus viuaciſſimæ pernicitatis: hoc & Saltim dicitur. Nam Saltem non a ſalto deducitur: ſed quidam per defectionem dictum putant quaſi ſi aliter non poteſt. Alii dicunt Saltem dictum v littera abiecta. Nam a principio Salutem dicebant: quod nos Saltem dicimus. Etenim qum alia quedam petita: & non impetrata ſunt: hinc ſolemus: quaſi extremum aliquid petituri: quod negari minime debeat: dicere hoc ſaltem fieri: aut dari oportere: tanquam ſalutem poſtremo petentes: quam impetrari profecto ſit æquiſſimum. Præterea a ſalio Salix: de qua ſupra diximus. A qua Salignum. Salicetum. Salictum. Item Saliunca herba e terra ſtatim exiliens: folioſa quidem: ſed breuis: & quæ necti non poſſit. Radici numeroſæ cohæret herba verius ꝙ flos: denſa: ac veluti minui præſſa: tantæ vero ſuauitatis: ut veſtibus gratiſſime interponatur. Talis eſt apud græcos quā vocant Tripolion: Quidam Teurion: Heſiodi carmine inclyta: & ad omnia vtilis: ſupraque cætera ad famam etiam dignitatis: florem mutat ter die: mane candidum habet: meridie purpureum: ſole occidente cæruleum. Itē Salax dicitur libidine pruriens: cuius membrum facile ſalit: hoc eſt qui facile arrigit.& Salaces aquæ ſcaturientes: quaſi e terra proſilientes: Vnde & Nymphæ Salaces dicuntur. Ouidius. Nymphæ quæ Salaces. Salaciam deam aquæ a ſalociendo dictam exiſtimant: vnde & pro aqua vſurpant poetæ. Pacuuius. Hinc ſæuitiam ſalacis fugimus. Salebræ loca inæqualia: aſpera: quæ quaſi præteriri ſine ſaltu non poſſunt. Et quandoque pro aſperitate: ac inæqualitate vſurpat̃. Cicero. Alter enim ſine vllis ſalebris quaſi ſedatus amnis fluxit. Hinc Salebroſum dicimus: quod frequentes ſalebras habet. Item Salii vocitati ſacerdotes Martis: quod in portandis ancilibus ſaltare eos mos eſſet. Liuius. Numa ſalios duodecim Marti gradiuo legit: tunicæque inſigne dedit: & ſuper tunicam æneum pectori tegmen: cæleſtiaque arma: quæ Ancilia appellantur. ferre. ac per vrbem ire canentes carmina cum tripudiis: ſolennique ſaltatu iuſſit. A ſaliis Saliares cœnæ appellatæ: quas Salii faciebant: ampliſſimo apparatu. Vnde vice prouerbii. Opipare: ac copioſæ cœnæ Saliares dicuntur. Item Præſul: qui Saliis præerat: hoc eſt pontificatum gerebat.& Præſulatus: pontificatus. A ſalio compoſita fiunt Aſſilio: quod eſt Aggredior. Tranſilio: quod eſt tranſgredior. Exilio: quod eſt exeo prodo: & quaſi ſaltando prorumpo. Cuius frequentiuum eſt Exulto: quod proprie ſignificat ſupra modum exilio: atque efferor: & quaſi geſtibus quibuſdam: & ſaltibus affectum animi oſtendo: ſiue ira id fiat: ſiue ſæuitia: ſeu voluptate: aut alia quacunque animi affectione. Cicero. Eſt igitur quidam turbulentum in hominibus ſingulis: quod uel exultat voluptate: hoc eſt gaudio effertur. Idem. Quæ ſanguine alitur: quæ in omni crudelitate ſic exultat: ut vix hominum acerbis funeribus ſatietur. Exultat inquit: hoc eſt ſæuit: ſiue crudelitate effertur. Virgilius. Exultantiaque haurit Corda pauor pulſans. Exultantia inquit: Hoc eſt ininiuriam prona: ſiue iniuriandi animo elata. Lucillius. Qui in hominem innocentem ſic exultas: hoc eſt iniuriam facis. Virgilius. Exultat Amazon: hoc eſt inani gloria effertur: ſiue cum iactantia gloriatur. In quo ſenſu vſus eſt etiā Cicero. Qui ſi qn̄ aberrauerit: ſtatim ſpe impunitatis exultat.

Virgilius
Liuius
Virgilius
Idem
Valerius
Gellius
Ouidius
Pacuuis
Cicero
Liuius
Cicero
Virgilius
Lucillius
Cicero

Diſpareo
Compareo
Tranſpareo
Pareo
Exilio Salio
Salto Saltatio
Saltus Saltatus
Saltuarius
Saltuoſus
Saltabundus
Præſulto
Præſultor
Saltuatim
Saltim Saltem
Saliunca
Tripolion
Teurion
Salaces
Nymphæ ſalaceſ
Salacia dea
Salebræ
Salebroſum
Salii
Saliares cœnæ
Præſul
Præſulatus
Aſſilio Trāſilio
Exilio Exulto

Idem. Et Hānibalem iuueniliter exultātem patientia ſua moliebat. Ab hoc Exultabūdus: et **Idem**
Proſilio **Pro** Exultatio deducūtur. Item a ſalio Proſilio: hoc eſt prorumpo. Pro enim aliquādo pro am
plificādo: ac palā faciēdo ponit᷑: ut prodi: ꝓuoca: ꝓtrahe: proſili. Alias ꝓ In: ut ꝓ roſtris: ꝓ
tribunali. Nōnunq̄ ꝓ iuxta: ut ꝓ ſentētia: ꝓ iudicio. Aliqn̄ ꝓ cauſa: ut teſtis inductus ꝓ te/
ſtimonio: hoc eſt cā phibēdi teſtimonii. Quādoq; pro vi priuādi: ut prohibeo: propudio.
vtrūq; enī abnuit. Alterum poteſtatem: Alterū pudorē. Interdum pro loco: ut pecuniam ei
pro prædio dedi: hoc eſt loco prædii. Plerūq; pro ante: ut pro curia: pro hoſtio: hoc eſt ante
Curiam: ante hoſtiū. Sæpe etiam pro porro: ſiue in longū: ut promiſſa barba: promiſſis ca
pillis. Item pro autoritate: ut tribuni plebis pro poteſtate interceſſerunt: hoc eſt autoritate
poteſtatis ſuæ. Item pro eo: qđ eſt propter: ut pro iniuria: quam accepi: hoc eſt propter in/
Scapula iuriam: quā accepi. Vnde Cato pro ſcapulis: hoc eſt pro iniuria dixit: qm̄ ſerui: quia natura **Cato**
cōtumelioſi ſunt: ſcapulis verberari ſolent: dum male dicūt. Quippe Scapulæ ſunt: quæ ve/
luti mollibus iugis a ceruice demittunt᷑. Vnde valida: & ſubſtricta neruis ad fortitudinem
Brachium brachia depēdent. απο τησ βραχειασ: hoc eſt a breuitate dicta. Vnde Brachialia or/
Brachiale namenta vocātur brachioꝝ: a quibus inſignibus toris extantes fluūt lacerti cubitorū flexu/
Branchiæ ra vtiles: ac decētes. Branchiæ vero piſcium dicūtur: quibus ſpirant: ſicut pennæ: ſiue pin/
næ: quibus innatant. Plynius. Branchiæ nō ſunt balænis: nec Delphinis: hæc duo genera fi **Plynius**
ſtulis ſpirant: quæ ad pulmonē pertinēt: Balænis a fronte: Delphinis a dorſo. Idem. Vituli **Idem**
Scapularis ſeruꝰ marini pennis: quibus in mari vtūtur: humi quoq; vice pedum ſerpunt. A ſcapula Scapula/
Scapularis veſtis res ſerui dicti: quia ſcapulis cædūtur. Itē Scapularis veſtis: quæ tm̄ ſcapulas tegit. Veteres Sca
Scapilium piliū: pro tergo vſurparūt. & aliqn̄ ꝓ ipſa ſcapula: Vnde & ſpatiū: quod inter ſcapulas ē: In/
Interſcapilium terſcapilium noīauere. Proh etiā aliquādo aduerbiū admirantis ē. Aliquādo Interiectio do
Proh lentis: ut proh ſancte Iuppiter: proh deum atq; hominū fidē. Item a ſalio Præſilio: qđ ſigni
Præſilio ficat ante ſalio. Aliquādo pro præſulto accipitur: qđ eſt tripudiū duco. Inſilio ſalio. Cuius
Inſilio **Inſulto** frequentatiuum eſt Inſulto qđ modo pro inſilio vſurpat᷑. Virgilius. Inſultare ſolo: & greſ/ **Virgilius**
ſus glomerare ſupbos. Modo pro irrideo: & cōtumelioſius in aliquem: aut dico aliquid: aut
facio. Lucillius. Inſulta miſerum. Virgilius. Cernis: ut inſultant Rutuli. Ab hoc Inſultatio: **Lucillius**
& Inſultabūdus deducūtur. & Inſultura: Sicut a deſilio Deſultura. Plautus. Nā ego iſtā in **Virgilius**
Subſulto ſulturā. & Deſulturā nihil hic moror. Subſilio: & Subſulto: paululū ſalto. A quo aduerbiū **Plautus**
Subſultim. Suetonius. Mox nihil aliud: q̄ vectabat᷑: & deambulabat: ita ut in extremis ſpa **Suetonius**
Deſilio tiis ſuſſultim decurreret. Plautus. Tu ſuſſultas: ego miſer vix aſto præ formidine. Deſilio: de **Plautus**
Deſultor ſcendo. Cuius frequētatiuū eſt Deſulto. A quo Deſultor: qui in cāpo equum ſine ephippiis:
Diſſilio & curru agitat: q Celetes a græcis dicit᷑. A noſtris Deſultorius: ut ſuperius oſtēdimus. Diſſi/
Reſilio lio: quod ꝓprie eſt loco moueor. Apuleius. Vertibulo oſſa diſſilierant. Aliquando tamē ca **Apuleius**
Reſulto pitur pro crepo: frangor. Virgilius. Aeraq; diſſiliunt vulgo. Reſilio: quod eſt in contrariū **Virgilius**
Reſidiare agor: rebello. Plynius. Quandoq; reſiliit vulnus: & curare ſcalpello oportet. Ab hoc fit Re **Plynius**
ſulto: quod eſt reſilio: reluctor: in contrarium feror. Actius. Reſultat echo. Veteres Reſidi/ **Actius**
are: pro ſæpe reſilire vſurparunt. Præterea a con: & ſalio fit Conſilium: quod in vnam ſen/
Conſulo tentiam plures rationes conſiliant. Ab hoc fit Conſulo: quod ſi cum accuſatiuo iungatur: ſi
gnificat conſilium peto: ſiue inquiro. Quintilianus. Ego aures conſulens meas. Si vero cum **Quintilia.**
datiuo: conſilium do: uel prouideo: ut cōſulo tibi: ne hoſtem laceſſas: & conſulo ſaluti meæ
conſulo vitæ: conſulo dignitati. Aliquando Conſulo pro delibero capitur: & tunc non re/
Conſulto git caſum: ut Conſulunt ſenatores. Ab hoc fit Conſulto: quod ſimiliter eſt delibero. A quo
Conſultatio Conſultatio: deliberatio. & Conſultor: quod modo ſignificat eum: qui conſilium capit.
Modo eum: qui dat conſilium. Apuleius. Ad te conſultor miſſus ſum: tu mihi conſilium tu **Apuleius**
um exprome. Saluſtius. Simul ab eo petit: ut fautor conſultorq; ſibi adſit. Gellius. Malum **Saluſtius**
conſilium conſultori peſſimum. Hinc etiam Conſultrix fœmininum. & Conſultatio in **Gellius**
vtroq; ſignificato. Ab eodem deducitur Conſul: quod populo conſuleret. Etenim ab initio
vrbis Romæ reges omnem poteſtatem habuere quo tempore & tribunus celerum conſti/
tuebatur: qui equitibus præerat: & veluti ſecundum locum a regibus obtinebat: quo in nu/
mero Brutus fuit: regum eiiciendorum autor. Exactis vero regibus duo conſules creari cœ/
perunt: penes quos: ut ait Pomponius: ſummum ius vti eſſet lege rogatum eſt: dicti ab eo: **Pōponius**
quod plurimum Rei pub. conſulerent: qui tamen ne per omnia regiam poteſtatem ſibi ven
dicarent: lege lata inſtitutum eſt: ut prouocatio ab eis ad populum eſſet: neue poſſent in ca/
Conſularis put ciuis Romani animaduertere in iuſſu populi: ſolo hoc eis relicto: ut coercere poſſent:
& in vincula publica duci iuberent. A conſule Conſularis: quod ſi cum homine iungatur ſi
gnificat eum qui cōſul fuit. Si cū re: qđ cōſulis eſt: ut Cōſulare officiū. Cōſularis dignitas. et
Proconſul Procōſul: nō q pro alio cōſule præeſt ꝓuinciæ: ſed q cū ꝑtāte cōſulari extra ordinem ad ali
quā ꝓuinciā adminiſtrādā mittit᷑: q tn̄ nō duodecim: ſed tm̄ ſex faſces hꝫ: queadmodū ꝑtor

& Præſes:ſic & Proprætor:nō qui pro alio præturam:ſed qui extraordinariam præturam Proprætor
gerit. Ita & qui dicitur Proquæſtor: etſi qui alii ſunt huiuſmodi. Item a conſulo Conſultus Conſultus
quod modo participiū eſt:& ſignificat eū:a quo conſiliū petitū eſt:ut conſulti de ſalute me/
dici reſponderunt incurabilem eē eum morbum. Modo nomē:& accipitur pro iuris prudē
Quintilia. te. Quintilianus. Scripti:& volūtatis frequentiſſima inter cōſultos quæſtio eſt: hic & iuris Iuriſconſultus
conſultus:& Iureconſultus appellat᷑:qđ ab eo de iis:quæ ad ius pertinent conſiliū petatur. Iureconſultus
Idem Inconſultus vero imprudēs dicitur:incōſideratus:& nullius cōſilii. Quintilianus. O incō Inconſultus
ſultam mulieribus ſemp amentiam. Interdū tamen Incōſultus accipit᷑ pro eo: a quo conſi/
Varro lium non ē petitum. Varro. Etenim inſcio:atq; inconſulto domino ſerui ſæpe ex agro diſce
dunt. Interdū pro eo:qui qum cōſilium quæreret:non accepit:quaſi pro indigno habitus.
Virgilius Virgilius. Inconſulti abeunt:ſedemq; odere Sybillæ. Ab eodē etiam fit Conſulto aduerbiū Conſulte
hoc eſt cum conſilio:& non temere. & Conſultatio. Concilium vero:qđ conuentū populi Concilium
ſeu etiam populorum diuerſorum in vnum locum conſulendi gratia ſignificat:non a conſi
lio:ſiue a conſenſu:ut nōnulli ſcripſerūt deriuatur:ſed a cōcalando:hoc eſt a cōuocando:ꝙ
omnes in vnū locum conuocētur. A quo locus ipſe Conciliabulum appellatur. Sed quia in Conciliabulum
conciliis ob multitudinem cōuenientiū mercatus fieri ſolebant:& neceſſaria comparari: fa
Terētius ctum eſt:ut Conciliare:cōparare:atq; emere ſit. & Conciliatio:ꝓ cōuentione accipiat᷑. Te/ Concilio
rentius. Prodi male conciliate.i.magno precio empte. Hinc etiā Concilio pro eo vſurpa/ Conciliatio
Virgilius mus:quod ē amorem ac beniuolentiam comparo. Virgilius. Tu ſceptra:iouemq; Concili
as. Ab hoc fit Recōcilio:quod eſt in gratiā reduco. & Reconcilior: in gratiā redeo: quāuis Reconcilio
Cicero Redire in grām etiā cū inimicis dicimur. Cicero. In gratiā iā cū voluptate redeamus. A recō Reconcilior
cilio fit Reconciliatio:qđ eſt in gratiā reditio. DE. Ex. De enī aliquādo ſignificat περί:ut Recōciliatio
qum dicimus de ptibus orōnis περὶ μερῶν τοῦ λόγου: Aliquādo ἀπό: hoc eſt ab ex: De
ut hoc loco: De vulnere:hoc ē ex vulnere. Nōnunq̄ deorſum:ſicut Sus ſurſum. Vnde vete/ Sus
res pro conténo dicere ſolebant: Suſq; deq; fero:hoc eſt ſurſum:an deorſum res ferat᷑ parui
facio. In cōpoſitione vero De aliquando ſignificat κατὰ localem:ut Deduco:detraho:de/ Deduco
rideo. Interdū eſt intētiua:ut Dephēdo:deamo. Deprauo:deprimo:dedo. Nōnunq̄ priua Dephendo
tiua:ut Deſperatus:demens:deſum. Eiuſdē vero ſignificationis ſunt E et Ex in appoſitione Deprauo
qñ de ἀπό ſignificat. Sed ī hoc differūt ꝙ E fere vſurpamus qñ cōſonās ſeqtur: ut E domo E Ex
E rure. Ex vero qñ ſequit᷑ vocalis:ut Ex aqs:Ex ære:qđ in cōpoſitiōe etiā accidit:ut Educo
enarro:exigo:exuro. At De paſſim ponit᷑:ſiue ſequat᷑ cōſonās:ſiue ſequat᷑ vocal:ut de no/ De
bis:de illis. Verū Ex ſequēte etiā cōſonāte poni interdū ſolet: ſi vocis aſperitas nō ꝓhibeat.
Virgilius Virgilius. Ex quo me diuū pat:atq; hominū rex: Vñ notatū eſt E tā in appoſitiōe:q̄ in cō/
poſitiōe añ has lr̄as poni B D G L M N R. et ante V et L qñ ſūt cōſonātes:ut Ebulio:edo
egero:elimo:emineo:eneruo:eruo:eueho:eiicio. Ex vero añ reliqs:ut excudo: effero:ī quo
& ſilibus X in F cōmutat᷑ euphoniæ cā:exhorreo:expello:exequor:exquiro:extendo:exaro
Idem exigo:exonero:exuro. E præterea & Ex frequenter ꝑpalia ſunt. Virgilius. Ex illo celebratus
honos: lætiq; minores Seruauere diē. Sed E in cōpoſitiōe uel priuatiua ē: eneruis: enodis.
Vel intētiua:ut enectus:enarro. Vel pro extra accipit᷑:ut educo:elimo. Ex vero mō ꝓ extra
accipit᷑:ut Excludo:extra cludo. Ex terris extra terrā. Exlex:extra legē. Exſpes: extra ſpem.
Excors: extra cor. Mō priuatiuū:ut Expedio:extirpo. Mō intētiuū:ut Expleo:exoro:effi/
cio. A De fit Dehinc:qđ ſignificat poſtea. Itē Dein:Deinde:Deinceps:de qbus ſupra dixi/ Dehinc
mus. Denuo:qđ ſignificat rurſus:q̄ſi de nouo. Demū:& Deniq;:q̄ eiuſdē fere ſignificatiōis Denuo
Virgilius ſunt. Ponit᷑ enī ꝓ tandē. Virgili9. Tū demū optata gemini ſup arbore ſidūt. Cicero. Qum Demū
Cicero exceſſiſſent e vita:tum deniq; viuere. Sed Deniq; plerūq; ſignificat ad extremū:ut qum plu/ Deniq;
Idem ra ſunt enumerata. & ſubiūgit᷑ deniq; ſignificādo vltimū omniū. Cicero. Qum ſibi nō mul
titudinē militū:nō idoneos impatores:nō pecuniā ſibi præſto eē viderēt:nō deniq; vllā rē:
Idem quæ ptineat ad bellū adminiſtrandū. Demū aliqñ pro ſolū accipit᷑. Idem. Ea demū magna
voluptas eſt Criſpe Saluſti æqualē: ac parem verbis vitam agere. Aliquando pro omnino.
Plynius Plynius. Ea demum ſola auium nō niſi volatu depaſcitur. In hunc ſenſum deniq; quoq; ali
Ouidius quando accipit᷑. Ouidius. Si qua metu dempto caſta eſt: ea deniq; caſta eſt. Veteres ꝓ demū
Pacuuius Demus ſcripſerūt. Pacuuius. Quid demus magis cōmodū eſt q̄ ne tuū perduas: iniuriā pa/
ti. Item a de Deſuper & Deinſup:de qbus ſupra ſcripſimus. & Deſurſum: qđ ſignificat de/ Deſurſum
ſup. Cuius cōtrariū eſt Deorſum. A quo Dorſum dictū:qđ ea ps corporis deuexa ſit deor/ Dorſum
ſum. Dicit᷑ aūt dorſum:hoc ē tergū non mō de hōibus:cæteriſq; animalibus:ſed etiam de in
Virgilius animatis:utputa de littoribus:aquis:mōtibus:cæteriſq; ſilibus. Virgilius. Dorſum immane
Idem mari ſummo. Idem. Nanq; inflicta vadis dorſo dum pēdet iniquo. Ab ex vero Extra de/
ducitur: de quo: atque eius deriuatiuis ſuperius late diſſeruimus. MATRIS. Genetricis. Mater
Plautus Mater tam eam ſignificat: quæ filiam parit: q̄ eam quæ nutrit: quod vno in loco Plautus

aperte declarat. Ita forma ſimili pueri: ut mater ſua non internoſſe poſſet: quæ mammā da/
bat: neq; adeo mater ipſa: quæ pepererat. Hoc nomen a græco deducit̃: quod eſt μήτηρ:
Metropolis vnde μητρόπολις: hoc eſt Metropolis appellata: quaſi mater ciuitas. A quo Metropo
Metropolitani litani dicunt̃: qui ex ea ciuitate oriundi ſunt. & Metropoliten quidam appellant eius ciui/
Metropolites tatis pontificem. A matre Matrona. & Materfamilias deducūtur. Matrona proprie dicit̃
Matrona quæ in matrimonium cum viro conuenit: ut in eo maneat: etiam ſi liberi nō ſunt adhuc ſu/
ſcepti: quippe appellationem habet a matris nomine non iam adepto: ſed cū ſpe: & omine
mox adipiſcendo. Vnde ipſum quoq; matrimoniū vocatū eſt: quoniā ea ſpe vir: & vxor cō
Materfamilias iungūtur: ut illa mater fiat. Materfamilias aūt vocitat̃ ea ſola: quæ in mariti manū: ac pote
ſtatem venit: ſiue in eius manū: ac poteſtatem: in cuius manu: & poteſtate eſt mariti: quia iā
non in matrimoniū tm̄: ſed in familiā quoq; mariti: & in ſui hæredis locū venerit. Eſt aūt fa
milias caſus genitiui facta inclinatiōe more græcorū: ideo matfamilias: & materfamiliæ di/
cit̃. Aliqui tamē Matronas dicūt eſſe honeſtas mulieres: quibus ſtolas habere ius eſſet. Ma/
trem vero familiæ non ante dici: ꝗ̃ vir eius pater familiæ appellet̃. Nec poſſe hoc nōie plu/
Paterfamilias res in vna familia appellari: ſed vnam tm̄ matremfamilias dici: Itē vnum patrēfamilias: eū
Filiifamilias ſcilicet eamue: qui in familia primi ſunt: quiq; in ea dominiū habent: ſiquidē filii eorum Fi/
lii familias vocitātur: ꝙ ſi is: eaue: qui familiæ præſunt filios non habeant: nihilominus pa/
terfamilias: & materfamilias dicunt̃: non enī ſolam perſonam eius: ſed & ius demōſtramus
Hinc Pupillū quoq; patremfamilias appellamus: & qum paterfamilias moritur: quotquot
ei ſubiecti erant: ſingulas familias incipiunt hr̄e: ſinguliq; patris familiarum nōīa ſubeunt.
Idemq; euenit in eo: qui emācipatus ē: nam & hic ſui iuris effectus propriā familiam habet
Alii matremfamilias dicunt eſſe: eam quæ honeſte: & cū dignitate viuit. Vlpianus. Matrem Vlpianus
familias a cæteris fœminis mores diſcernūt: atq; ſeperant. Proinde nihil intereſt nupta ſit:
an vidua: ingenua ſit: an libertina. Nam neq; nuptiæ: neq; natales faciūt matrēfamilias: ſed
boni mores. Idem: Matremfamilias qum audis: accipe notæ autoritatis fœminā. Itē a Ma/ Idem
tre Maternum deducitur: Vnde Maternum amorem: Maternam pietatem. Maternum lac
Matertera dicimus. Item Matertera: matris ſoror: quaſi mater altera. & Matrimi: ac Patrimi: ſiue Pa
Matrimus trimes: & Matrimes: quorū matres: ac patres adhuc viuūt. Itē Pater Patrimus: qui qum ipſe
Patrimus pater ſit adhuc patrem viuentē habet. & Mater matrima quæ & ipſa mater eſt: & matrē ha
Patrimes bet adhuc viuentem. & Matreſco: matris ſimilis fio. & Mater matuta aurora a mane matu
Mater matrima ta dicta: ut quibuſdam placet. A quā Matutinus: quāuis aliq a mane hoc deduci potius ve/
Matreſco lint. & Matrix: de quo ſupra diximus. & Matralia matris matutæ feſta. & Matronalia di/
Matralia es matronis feſtus Kalendis Martiis celebrari ſolitus: quo mariti pro cōſeruatione coniu/
Matronalia dieſ gii ſupplicare diis ſolebant. & Matricida. & Matricidiū. & Materia cum deriuatiuis eius:
de quibus late ſuperius diſſeruimus. O LVCINA FEROX. Ferocem appellat propter
attrocitatem partus qum hæc dea partubus præſit: ideo Lucina dicta ut ſuperius oſtēdimus
Saucius SAVCIA. Vulnerata. A ſecando enim ſaucius quaſi ſecius dicitur: & vulneratū ſignificat.
Saucio Virgilius: Qualis mugitus fugit: qum ſaucius aram Taurus. Ab hoc fit Saucio verbum: qđ Virgilius
Mors eſt vulnero. & paſſiuum eius Saucior. MORI. Mortem expectare. Mors eſt ſeparatio ani
mi a corpore. Virgilius. Multa boum circa mactando corpora morti. Mors etiam dea eſt:
quæ mortis eſt potens. Statius. In ſcopulis mors ſæua ſedet. Idem. Stygiis emiſſa tenebris Statiꝰ Idē
Mors fruitur cælo: bellatoremq; volando Campum operit: nigroq; viros inuitat hiatu Nil
vulgare legens: ſed quæ digniſſima vita Funera: præcipuos animis: anniſq; cruento Angue
notat Hanc Cicero noctis & Herebi filiam fuiſſe ſcribit. Ariſtoteles omniū: quæ terribilia
homini videntur: maximum eſſe. Hæc enim ſtatim poſtꝗ̃ eſſe incepimus: ducit nos ad non
eſſe: & qum quottidie morimur: tunc vulgato ſermone mori dicimur: qum mori deſini/
Mors violenta mus. Mortem aut violentam: aut naturalem eſſe ſcripſerunt. Violenta: quæ ferro uel igni:
Mors naturalis uel caſu aliquo infertur. Naturalē: qua anima a corpore iam effœto ſeparatur. Vnde mor/
tem ab emerita iam vita: hoc eſt iam acta: & abſoluta dictam volunt: & mortuos quaſi eme
ritos appellatos: quod a mortali hac malitia abſoluti quaſi veterani quietiorem iam ſtatum
ſint adepti. Mortem obire pro mori vſurpatur: quaſi ad mortem ire. Nam veteres Ob pro
Ob pro Ad Ad frequenter capiebant. Vnde ob Romam legiones ductas: & ob Troiam miſſum exer/
Morior citum: legimus: & Vadimonium obiſſe: quaſi ad vadimonium iſſe. & obuiam ideſt aduiā:
Cōmorior Nam ob alioquin uel pro circum ponitur: ut qum dicimus vrbem obſideri. Vel pro pro/
Demorior pter: ut ob ſuperatos hoſtes: ob fidem datam. A mors fit Morior: qđ ē e vita diſcedo: quod
Emorior nō modo tertiæ: ſed etiā quartæ coniugationis reperit̃. Plautus. Moriri ſeſe miſere mauolet
Mortuus ꝗ̃ nō pfectū reddat. A quo Cōmorior: hoc ē ſimul morior. & Demorior: atq; Emorior: ꝗ
Emortuus ſimplicis ſui ſignificationē retinent. & Mortuus: q iam mortē obiit. q & Emortuus: & De
Demortuus mortuus dr̄. Eos q mortui naſcunt̃: Paulus ſcribit neq; natos: neq; ꝓcreatos videri poſſe: qa

nunq̃ liberi appellari potuerũt. Mare mortuũ dicitur:quia nihil viuũ gignit.Lacus eſt Sy/ | Mare mortuũ
riæ in prouintia: quæ Pentapolis vocata fuit:nihil præter bitumẽ gignens. Nihil in eo gra | Pentapolis
ue ſubmergitur:ideo Aſphaltus vocatur:ꝙ omnia in eo tuta ſint.Græce enim ἀσφαλτὸς
tutamen dicitur. & Mortalis:qui morti ſubiectus eſt.A quo Mortalẽ pro homine frequen | Mortalis
tiſſime vſurpamus.Huius cõtrarium eſt Immortalis:qui nõ eſt morti obnoxius. Vnde dii | Immortalis
immortales dicunt᷑.Ab iis Mortalitas:& Immortalitas deriuantur. & Emortualis dies:in | Emortualis dies
Plautus quo quis mortuus eſt:Sicut Natalis:in quo natus.Plautus.Certũ eſt mihi hunc emortualẽ | Natalis
facere ex natali die.& Moribundus:moriens.& Mortarium:inſtrumẽtũ in quo terũtur ea | Moribundus
que ſoluẽda ſunt ꝙ in puluerem redacta veluti mortua cõdiant᷑.& Mortiferũ:quod mortẽ | Mortarium
affert:utputa Mortiferum telum:Mortiferum vulnus:Mortiferũ venenũ.& Morticinum | Mortiferum
ex angue corruptũ:Quippe Morticina caro in vlcere dicit᷑:quæ corrupta eſt:& ſine ſangui | Morticinum
ne:quaſi iam mortua. Item Morticinam carnẽ aliquãdo dicimus animaliũ: quæ nõ ſunt vi | Morticina caro
Plynius mactata:ſed per ſe mortua.Plynius. Sola hæc auis in eo genere morticinã carnem non at/ | Morticini claui
tingit.Morticini etiã claui pedum dicũtur:ꝙ veluti morticina caro ſit. & Morbus: ꝙ cor/ | Morbus
pora ad mortẽ ducat.Quid morbus:quid Morboſus ſit:quo a vitio:et vitioſo differat:ſu/
perius declarauimus. A morbo etiam fit Morbidus:quod ẽ morbo infectus. & Remorbeſ | Morbidus
co:quod ẽ in morbum recido.Hic etiam notandũ eſt:ꝙ Quoad uiuet:& Quoad moriet᷑: | Remorbeſco
& Quoad ſenatus habebitur:& Quoad ſenatus dimittetur:& Quoad ſcribendo perſeue
rabo.Quoad amplius non ſcribam:& quæ ſimilia ſunt:licet duæ res:& inter ſe cõtrariæ vi
deant᷑ vnum tamẽ ſignificant. Mortem etiã nonnulli a mordendo dictam exiſtimarũt: ꝙ
omnia mordeat:hoc ẽ rodat:atq̃ cõſumat.Mordere proprie eſt dentibus lædere.Per meta | Mordeo
phoram tamẽ accipitur pro detrahere:vnde & Mordacẽ equũ dicimus: qui dente hominẽ
lædit.& Mordacem hominẽ:detractorem.Item Morſus modo pro ipſa dentiũ læſione ac
cipitur.Modo pro detractiõe:& maledicẽtia.Hinc Mordacitas in vtroq̃ ſignificato vſur
patur.& Mordaciter aduerbium.& Comparatiua:Superlatiuaq̃ eoꝝ:Mordacior:Mor/
daciſſimus:Mordacius:Mordaciſſime.& Morſus:q græce Scomma dicit᷑:quoniam figu/
ratus eſt:Sæpe enim fraude:uel vrbanitate tegitur:ut aliud ſonet:aliud intelligat. & Mordi | Mordico
co verbum: quod ſignificat dolorem affero per inde ac ſi morſus læderem. A quo Mordica | Mordicatio
Varro tio:eiuſmodi dolor.& Morſicatim pro mordendo. Varro.Sicut pulli incedũt: & in labe᷑ | Morſicatim
Lucillius morſicatim ludũt.& Mordicus:eiuſdẽ ſignificatiõis. Lucillius. Mordicus petere aurũ e flã | Mordicus
Plautus ma expediat.Plautus.Iam dudũ oportuit naſum ademptũ mordicus. IteMordicus ꝑ ſtri/
Cicero ctim:& q̃ſi morſu:& dente.Cicero.Perſpicuitatẽ: quã mordicus tenere tenemus:abeſſe di
Plautus camus.& Mordicibus ꝑ morſibus.Plautus.A fini me mordicibus ſcindãt:boues incurſent
cornibus.Itẽ a mordeo cõpoſita fiũt Admordeo. Obmordeo eiuſdẽ cũ ſuo ſimplici ſignifi
cationis.Præmordeo:hoc ẽ ante mordeo.Immordeo morſum iſigo.Submordeo.Demor | Præmordeo
deo:morſu decerpo.Cõmordeo:ſimul mordeo.Remordeo:crucio:ſolicito. Virgili.Quã | Immordeo
Virgilius do hæc te cura remordet.Mordeo in præterito momordi facit. Veteres tñ per e memordi | Demordeo
pronuntiabant:ſicut pro pupugi:cucurri: ſpopõdi:popoſci:pepugi:cecurri:ſpepondi:pe/ | Commordeo
Plautus poſci ſcripſere.Plautus.Vt admemordit hominẽ.Item a mordeo Morſio. A quo Morſiũ | Remordeo
Idem cula diminutiuũ:hoc eſt paruus morſus:qui fit oſculandi gratia. Idem. Nunc noſtri amo/ | Morſiuncula
res:mores:conſuetudines:iocus:ludus:ſermo ſuauis: ſuauiatio: compreſſiones arte amãtũ
comparatæ:teneris labellis molles morſiũculæ.PLVRIBVS.Voluiſſet inquit mori plu/
ribus telis q̃ mortua ſit:ut filii ex vtero facilius exirent.Plus cõparatiuum eſt ſignificatione | Plus
tñ:ab eo ꝙ eſt multum.Nam ſm vocem habet originem a græco πλέιων: ſiue πλέον
vtrũq̃ enĩ ſignificat plus.Vnde a Pleon. Pleonaſmus deriuatur:ꝙ latine Cumulatio dici/ | Pleonaſmus
Virgilius poteſt:eſt enim figura:quæ fit quotiens ſuperflua addunt᷑. Virgilius. Vocemq̃ his auribus
auſi.Et ſimiliter ſuperlatiuum eius:quod eſt Plurimum:& a græcis dicitur πλέιστον. Ve | Plurimum
teres Pluria:& Cõpluria dixerunt pro eo:qđ eſt plura:& Cõplura:Vnde ab hoc fit Com/ | Pluria Cõpluria
Plautus pluries aduerbiũ:quod ſignificat ſæpe.Plautus.Quid᷑ metuis? DO.Metuo Hercle vero | Complures
Cato Senſi ego compluries. Cato.Compluries eorum milites mercennarii inter ſeſe multi alteri
alteros occidere.Compluries multi ſimul ad hoſtes tranſfugere: Compluries in Imperato/
rem impetum fecere.Plura:& Complura ſic differunt.ꝙ Plura poſſunt eẽ duo.Complu/ | Plura Cõplura
ra duo eſſe non poſſunt:Illud comparatiuum. Hoc vero minime:ideoq̃ non regit caſum.
Virgilius Complurimus non reperitur: ſed tantum Plurimus. Virgilius. Plurimum pro longo po/ | Plurimus
ſuit.Cui plurima ceruix.Veteres Pliſſima pro Plurima vſurparunt.A plus Pluralis:& Plu | Pliſſima
ratiuus:numerus dictus.& Pluraliter:ac Pluratiue aduerbia.& Plurifariam:de quo ſupra | Pluratiuus
diximus.& Pluſculum diminutiuum:hoc eſt parum plus.& Amplus:hoc eſt magnus:ſpa/ | Pluſculum
tioſus:q̃ſi oĩ ex pte plus.An enĩ veteres ꝑ circũ:ut ſupra diximus:vſurpabãt.A quo fit Am/ | Amplus
plior.Ampliſſimus.Ample.Amplius.Ampliſſime.Amplitudo:ꝑ magnitudine:et excellẽtia | Amplitudo

Amplio — Amplio verbum:quod ſignificat augeo.Item Amplifico:A quo Amplificatio.& Amplius
Amplius — aduerbium idem quod plus:et Ampluſtria nauiū ornamēta:quod amplius forent q̃ eſſent
Ampluſtria — neceſſaria.Quidam ampluſtria q̃ſi Apluſtria a græco noīata exiſtimāt:hoc eſt ab α priuati
ua particula.& πλϊοσ:qđ eſt nauigatio: ꝙ hæc ad nauigationē nequaq̃ eēnt neceſſaria.
Pleriq; — Item a plus Pleriq; deducit':quod autores aliquādo vſurpant pro eo:qđ eſt plures: & ma/
xima ex parte.Saluſtius.In diuiſione orbis terræ pleriq; in pte tertia Aphricā poſuere.Pau
Plerunq; — ci tantūmodo Aſiam:& Europaȝ.Quintilianus. Videas pleroſq; ira percitos.i.nōnullos — Quintilia.
Plerunq; potius in priore ſignificato accipitur:ſignificatq; fere ſemp.Pleriq; omnes vna ps
Pleraq; — orationis:Et ſimiliter,Pleraq; omnia:Significatq; idem:quod Pleriq;: ſiue Pleraq;: hoc eſt
Plenitas — maxima ex parte.Terentius.Quod pleriq; oēs faciunt adoleſcentuli.Item a plus Plenitas: — Terentius
quaſi pluuitas dicta. Plenitatē enim veteres ignobilitatem dixere. Cato. Propter tenuitatē — Cato
& plenitatem.Hemina.Quicunq; propter plenitatem agro publico eiecti ſunt:& ploxinū — Hemina
Plus — capſa:ꝙ plura ibi reponātur. Plus in noīatiuo:& accuſatiuo ſingulari neutri generis eſt: In
obliquis vero caſibus: & numero plurali:triū generū. Plus etiam aduerbialit' capit':& plus
ſatis dicimus pro eo:qđ eſt maxime:& plus q̃ ſatis.Reperitur etiam cum per compoſitum
Perplus.VT ITER TRISTE PATERET.Vt via:quæ nūc difficilis fuit:aptior fieret.
Triſtis — TRISTE.Difficile:hoc ē non naturale:ſed violentū.Triſtis proprie mæſtus dicit'.Virgi/ — Virgilius
Tero — lius.Triſtis at ille tamē cantabitis Arcades inquit:Deduciturq; a Tero:quod ē contero:cō/
ſumo.Martialis.Seu lentum ceroma teris:tepidumq; Trigona.Virgilius.Aut qua ſpe liby/ — Martialis
Triſticia — cis teris ocia terris.Triſtis ergo:quaſi tritus dicit'.Ab hoc Triſticia:hoc eſt mæſtitia deriua/ — Virgilius
tur.Hirtius. Cæſar claſſem ſub veſperū conſcēdit omnibus in exercitu inſciis: & requirenti — Hirtius
bus imperatoris conſilium magno metu:& triſtimonia ſolicitabantur.Sed quia triſticia in
fronte hominis:crudelitatis: grauitatis:iræ:minarum:ſtudii:difficultatis indicium eſt:fit ut
triſtis aliquādo pro ſæuo accipiatur.Virgilius.Illi mea triſtia facta:Degeneremq; Neopto/ — Virgilius
lemū narrare memento.Aliquando pro graui.Cicero. Qui numero optimatum: & princi — Cicero
pum reliquit grauitatis ſuæ illum triſtē:& plænum dignitatis ſonum.Nonnunq̃ pro irato.
Lucillius. Timeo certe ne mihi ſit triſtior: Interdum pro minaci.Virgilius. Iſq; adytis hæc — Lucillius
triſtia dicta reportat.Quandoq; pro docto.Lucillius.Addo eodem triſtis:ac ſæueros phi/ — Virgilius
loſophos.Item pro amaro.Virgilius.Triſtiſq; lupini Suſtuleris fragiles calamos.Et ꝓ dif/ — Lucillius
ficili.Cicero.Facilius in morbos incidūt adoleſcētes:grauius ægrotant:triſtius curantur.Et — Virgilius
pro horrido.Martialis.Amator ille triſtium lacernarū.Tero aūt ἀπὸ τοῦ τρίβω dedu — Cicero
Trica — citur:quod eſt contero:frico:Vnde Trica dicit':quod proprie ſignificat capillum gallinaꝝ — Martialis
pedibus inuolutum:ꝙ earum pedes terat:hoc vero quoniam greſſum illarum impediat fa/
ctum eſt:ut omnia impedimēta tricæ dicātur.Plautus.Quod argentum tu:quas tricas nar/ — Plautus
Trico Intrico — ras. Hinc Tricones vocitati ſunt moroſi: & ad reddendum duri. Ab hoc etiam fit Intrico:
Extrico — quod ſignificat implico.& Extrico:explico.A quibus Intricatio.& Extricatio.A quo Inex
Inextricabilis — tricabilis:inſolubilis.Virgilius.Hic labor ille domus:& inextricabilis error.Itē a tero Ter/ — Virgilius
Termes Tergo — metes:vermes lignum terētes.Item Tergo:quod ſignificat mūdo:quia tergēdo res conterū
Tergeo — tur:Quod veteres etiā Tergeo dixere.Plautus.Ornantur:lauantur:tergētur:poliunt'.Idē. — Plau. Idē
Terta galea — Nunq̃ ceſſauimus lauari:aut fricari:aut tergeri:aut ornari:ab hoc fit compoſitum Detergo
Terſus Termētū — & Terta galea:hoc eſt deterſa. Varro.Terta nitet galea.& Terſus dictus ſerenus. Item a te/
Terebꝝ Terebra — ro Termentū apud Plautū pro detrimētū.Itē Terebrū:notū inſtrumētū ad ꝑforādū:qđ & — Plautus
Terebro Teredo — Terebra dicit'.A quo diminutiuū Terebellū.& verbū Terebro:hoc ē ꝑforo.Cuius paſſiuū
eſt Terebror.Itē Teredo:vermis:de quo ſuperius diximus:niſi forte a græco deducat'.Item
Tritus quartæ declinationis:q & Attritus dicit'.Plynius.Calli q fiūt ex attritu calciamēto/ — Plynius
rū.Itē Intertrigo:morbus partiū attritarū.Plynius.Radix intertriginū: & alarū vitiis non — Idem
dubie medet'.Attritū:& Cōtritū.& Attero.& Cōtero.& Detero.Ab attero Ater dicit':de
quo:eiuſq; deriuatiuis ſuperius diximus.A detero Deter.Cuius cōpatiuū eſt Deterior.Et ſu
Deterum — platiuū Deterrimus.Itē aduerbia Detere.Deterius.Deterrime.Eſt aūt Deterū cui aliqd de/
Deterior Peior — eſt:& q̃ſi detritū ē:ne bonū ſit.Sic eni Deterior a bono dicit':ſicut Peior a malo.Virgilius. — Virgilius
Deterior q viſus eū:ne ꝓdigꝰ obſit: De deneci.Fit eni cōparatio ad regē apiū:q nō ē malus
cum mella ſeruet.Dicimus itaq; Deteriorē ex bonis:q minus ē bonus:Sicut Peiorē ex mal':
Parcæ deteriæ — qui magis remotus ē a bonitate. Et parcæ deteriæ dicunt': hoc ē atræ:macilētæ. Prætere a
Trito Trituro — tero fit Trito frequētatiuū:qđ ē minutim cōtero.et Trituro:qđ de meſſibus dicitur.A quo
Triticū Terra — Trituratio.& Triticū:qđ tritum ſit ſpicis.A quo Triticeū.& Terra:ꝙ terat' pedibus: ut ſu
Teres — perius oñdimus.& Teres lignū:aut aliud aliqd rotūdū:oblōgūq;: qđ quaſi terēdo rotūdū
Termes — ſit.Virgilius.Incūbēs tereti Damon ſic cæpit oliuæ.& Termes:ramus ex arbore decerptus: — Virgilius
qui qm̃ in diuiſione agroꝝ:anteq̃ metæ ponerentur:figi ſolebat:termino nomē dedit. Ter
Terminus — minus eni ꝓprie dicit' ſignū:qđ agrū ab agro diuidit:Vnde Numam Pompilium tradunt

ſtatuiſſe:ſi quis terminũ exaraſſet:& ipm:et Boues ſacros eẽ. Hinc Terminus ſæpenumero
Cicero pro fini accipitur. Cicero. Qum nullum tot calamitatibus:atq; erumnis terminum inueni/
remus. A quo fit Termino verbum:quod é finio. Cuius paſſiuũ eſt Terminor. Ab eo Deter Termino
mino:quod eſt delibero:& quaſi cogitationi terminũ impono. Aliquando etiam Diffinio Determino
Cicero & Extermino:quod é expello:eiicio:& veluti extra terminos mitto. Cicero. Atq; hoc om/ Extermino
ne genus peſtiferum:atq; iniurium ex hominũ cómunitate exterminádum eſt. & Diſtermi/ Diſtermino
no:quod eſt diuido:diſſipo. Ab iis Determinatio. & Determinate aduerbium. Item Exter Exterminatio
minatio. & Diſterminatio dicũtur ea quæ qum plura ſint:vnũ atq; eundem terminũ habét. Diſterminatio
Veteres nó Terminũ:ſed Termonem dicebant. Terminalis lapis dicitur:terminus ipſe lapi Terminalis
deus. Item Terminũ deum colebant veteres:in cuius tutela fines agrorum eẽ exiſtimabát:& Termo
quo in loco colebatur hic deus: ibi ſuper eum foramen patebat intecto:quod nefas eſſe ar/ Terminalis lapis
Varro bitrarent̃ terminũ intra tectum conſiſtere. Terminalia Varro ideo appellata eſſe exiſtimat Terminalis
ꝙ is dies anni extremus erat cõſtitutus. Ego potius a termino deo ſumpſiſſe nomen exiſti/
mo. Item a tero Terra:de qua:eiuſq; deriuatiuis ſuperius locuti ſumus. & Terebra:ſiue Tere Terebra ſiue
brum:fabrile inſtrumétum ad perforandam materiá:a Dedalo primũ inuentum. Cuius di Terebrum
minutiuũ eſt Terebellum. A quo fit Terebro verbũ:quod eſt perforo. Vnde Exterebro:qđ Terebellum
Varro ſignificat extorqueo:ſcrutor:perquiro. Varro. Atq; omnes adeo perquirit: atq; exterebrat Terebro
artes. & Trua:vas:de quo alibi diximus:quod nimio vſu terat̃. Cuius diminutiuũ eſt Trul Exterebro
la. A quo Trulleus adiectiuũ. Quidam tamen Truam a tranſuolando dictá putant:ꝙ tráſ/ Trua Trulla
uolet ex ea aqua. Vnde & Truo auis dicta eſt:ob colli magnitudiné: ꝙ per id aqua tranſuo Truo auis
let: Auis eſt Cygno ſimilis: niſi faucibus haberet alterius vteri genus:huc omnia inexplebi/
le animal congerit:tantaq; eius capacitas eſt: ut ipſi viderimus ingétis ſtaturæ hominé ocre
atum pedé vſq; ad genu in fauces imittenté:eximentéq; ſine læſione:poſtq̃ omnia ingurgi/
tauit:perfectá iam rapinam ſenſim in os reddens in alteram inferioré aluũ ruminantis mo/
do defert. Cecilius. Irrides magnitudinem naſi: proh dii immortales vnde proceſſit truo.
Cecilius Hic alio noíe Onocrotalus dicitur:ꝙ collum aqua mergens ſpiranſq; veluti ruditum Aſini Onocrotalus
ædat. ονοσ græce Aſinus dicitur:κρóταλισμòσ plauſus:crepitus. & Trudo:q̃ſi tero ma
nibus. A quo Extrudo. Proprie enim Trudere: atq; Extrudere é manibus violétia quadam Trudo
Cicero expellere. Cicero. Fac eum q̃primũ extrudas. Virgilius tamé Trudere poſuit pro eo:ꝙ é vr
Virgilius gente vi naturæ expellere. Truditur ſicco radix oleagina ligno. Hinc Truſatiles molæ ma
nuariæ dicũtur:ꝙ pellant̃ manibus:his ex neceſſitate quondá locaſſe ſe Plautus memorat̃. Truſatilis
& Trutina:foramen:in quo eſt examen:hoc é lingua bilancis:ꝙ in ea examen digito truda
tur. Ab hac fit Trutino verbũ:hoc eſt examino:penſiculo. Vñ Trutinata ſentétia dicit̃ pé/ Trutina
ſiculata:diſcuſſa. & Trutina aliquádo pro iudicio accipit̃. Cicero. Ea probando:quæ non Trutino
Cicero artificis ſtatera:ſed populari quadá trutina examinant̃. Quidam etiá a tero Trunco dedu/ Trutinata ſnía
ctum putant:qđ eſt amputo:recido. A quo Truncator. Truncatrix. Truncatio. Item Trun Trunco
cus:pars arboris:quæ ramis truncatis ſuperſtat. Truncus etiam adiectiuũ pro truncatus in/ Truncus
uenit̃. Ouidius. Trunca manu. Hinc fit compoſitum Obtrunco:qđ proprie ſignificat capi
Ouidius te cædo. Ponit̃ tamen aliquando pro occido:quocũq; modo id fiat. Virgilius. Polidorum Obtrunco
Virgilius obtrũcat:& auro vi potit̃. Itẽ Detrũco:decido. Sunt etiá qui a tero Retrices deduci putent
quo noíe Cato aquá ſignificauit: q̃ horti irrigantur. Itẽ a tero Tribula genus vehiculi: quo Detrunco
terunt̃ fruméta. Virgilius. Tribulaq;:traheæq;:& iniquo pódere raſtri. & Trapetum mola Tribula
Virgilius olearia. Idẽ. Venit hyems:terit̃ Sicyonia bacca trapetis. Quidá tñ Trapetũ græcũ eẽ exiſti Trapetum
mant ſicut Trapezam:ſic eni græci méſam vocát. Vñ Trapæzitæ:méſarii dicunt̃. PATE/
RET. Aptũ eẽt. Patere eni eſt aptũ eẽ. Plautus. Ingredere tu:fores iá diu patét. Vñ Patens: Trapæzitæ
Plautus & Patulũ deducunt̃:quæ int̃ ſe hoc mó differũt:ꝙ Patés dicit̃ id:qđ ad tṗs patet: qum fre Pateo Patens
quéter claudatur: ut os:oculus: & alia hmõi. Plynius. Vt multi ſæpe patétibus ocul' viſi ſũt
Plynius dormire. Patulũ vero:qđ ſemp patet:ut aures:arbor:& ſilia. Virgilius. Tityre tu patulæ re/ Patulum
Virgilius cubás ſub tegmine fagi. Hinc Plautus: Patulum boué appellat: cuius cornua diuerſa ſũt:ac
Plautus late patét. Itẽ Patibulũ:qñ ſeram ſignificat:q̃ hoſtia occludũtur:qđ hac remota valuæ pate
ant. Titinnius. Si qſq̃ hodie ṗter hác poſticũ nr̃m pepulerit patibulo:hoc ei caput defringá Patibulum
Ná qñ Patibulũ pro cruce accipit̃ a potior deriuat̃:ut qdá putant. Saluſtius. In qs notiſſi
Saluſtius mus qſq;:aut malo depédés verberabat̃:aut mutilato corpore patibulo eminés affigebatur
Item Patera poculi genus latũ:ac patés:quo nũc quoq; paſſim vtuntur. Itẽ Patina vaſis ge
nus:quo dapes elixæ:& iurulentæ in menſam ferunt̃. Terétius. Iam dudum animus eſt i pa Patera Patina
Terentius tinis. Huius diminutiuũ eſt Patella ſcutellæ ſimilis:niſi eẽt maior. A patina Patinarium di
Plautus ctũ. Plautus. Is habet ſuccũ:is ſuauitaté cũ quo vis pacto cõdias:uel patinariũ:uel aſſum ver Patella
ſes quo pacto lubet. Itẽ Palma:de qua paulo inferius dicemus. Item a pateo Pateſco:qđ eſt Patinarium
aperior:patens fio. Interdũ etiá ꝑ pateo accipit̃. Plynius. Quinq; hoſtiis pateſcit in mare. Pateſco

Plynius

Saluſtius.Hinc late pateſcẽtibus campis:exercitum tuto emittit.Item Patefacio:& Pateſio Saluſtius
Propatulum de quibus ſupra diximus.& Propatulum:quaſi porro patulũ dictum eſt:ſignificatq; late pa
Patulico tens:atq; apertũ. & Patulico verbum:aperior: patulus fio. Plynius. Petilius flos autũnalis Plynius
circa vepres naſcitur:colorẽ habet roſæ ſilueſtris:folia parua quina:paruo calice: ac verſico
lori luteum ſemen includente.Luteus & Bellio color patulicãtibus qnquagenis quinis bar/
Bolellium bulis coronatᷣ.Similitudine noĩs adducimur:ut Bolellium dicamus genus Gũmi eſſe odo/
ratum:ꝙ arbor in Batriana regione producit:Arbor ipſa nigra eſt magnitudine oleæ:folio
roboris:fructu caprifici.Alii Brocon appellant.Alii Malachran.Alii Maldacon.Gũmi au
tem nigrum:& in offas conuolutum Hadrobalum:in ſacris vino perfunditᷣ:ut odoratius.
Expato Naſcitur & in media:hoc quidam Peracticum vocant.Item Expato verbũ:quod eſt do me
in locum patentẽ.Pacuuius.Expatant ſe omnes:publiceq; oſtendunt.Quidã tamen a ſpa/ Pacuuius
tio hoc verbũ deriuari volunt.& Expatare eſſe in ſpatium ſe conferre.Sed & ſpatium a pa/
tendo deducitur.Nihil enĩ aliud eſt ſpatium q̃ locus: ſiue tempus patens: hoc eſt interuallũ
uel loci:uel tpis: vnde Spatiari errare eſt:& Spatiatorẽ Cato pro erratore poſuit.A ſpatior
Spatiatim fit Expatior.A quo Expatiator.& Spatiatim aduerbium:hoc eſt errabũde.Quidã Sparge
Spargo re quoq; a ſpatio fieri putant: quaſi per ſpacium agere. Proprie enĩ Spargere:paſſim aliqd
iactare.Virgilius.Spargite humũ foliis:hoc eſt ſpargite folia per humũ. Per trãſlationẽ ta/ Virgilius
men aliquãdo ſpargere ponitur pro infundere.Idem.Spargẽs humida mella: ſoporiferũq; Idem
Aſpergere papauer.Aliquãdo pro madefacere: Vnde Aſpergere dicimus.Solebant enĩ veteres: ut nos
quoq; facimus aqua corpus purgationis cauſa madefacere diis inferis ſacrificaturi: Nam in
ſacrificiis ſuperorum:vino:aut flumine:aut fonte corpora abluebant.Idem:Donec me flu/ Idem
mine viuo abluero.Ab aſpergo fit Aſpergimen.& Aſpergo aſperginis.Idem.Spumãt aſp/ Idem
gine cautes. Interdũ etiam ſpargere ſumitᷣ pro implere. Idem. Et iam vere nouo ſpargebat Idem
Experſum lumine terras.Ab hoc fit aliud compoſitum Expergo: Vnde Experſum :madefactum dici/
mus.Idem.Sanieq; experſa natarent limina.& Inſpargo.A quo Inſpargimen. & Reſper/
go.Diſpergo.Conſpergo: A quibus Reſpergimen.Diſpergimen.Conſpergimen. Itẽ Spa/
Sparus rus:ruſticum telũ in modum pedis recuruũ:quod paſſim pugnãdo ſpargeretur.Nam græci
ϖαρόν dicentes id nomen a nobis ſumpſere. Saluſtius. Sed ex omni copia circiter quarta Saluſtius
pars erat militaribus armis inſtructa: cæteri ut quoſque caſus armauerat: ſparis aut lanceis:
alii præacutos ſudes portabant. Nos tamen Spargere a græco potius deduci exiſtimamus:
hoc eſt αποΤὸυ σπεὶρω:quod ẽ ſpermino. Vnde σπερμα ſemen dicitur. Nam ſparge
re quaſi diſſeminare eſt.Quidam etiã iuniores Aſpergillũ vſurpant:nouũ quidem: ſed non
inelegans vocabulum:ſignificat autem inſtrumẽtum:quo nos ſacris aquis ſolemus aſpgere.

Q VIS NEGAT ESSE SATVM.Nõ eſt mirum inquit Bacchum natum eſſe ex fune/
re matris:quãdoquidẽ nos feram eo modo natam eſſe conſpeximus.Iuppiter qum Semelen
amaret Cadmi filiam:rem cũ ea habuit:ex quo concubitu qum facta eſſet pregnans Iuno ea
re grauiter permota: vlciſci pellicem ſtatuit. induta itaq; ſpetiẽ Beroes Epidauriæ: quæ Se/
meles nutrix fuerat:& anili: ac tremulo greſſu Semelen adiens:fingit:dubitare ſeſe: ne is ex
quo prægnans erat facta:ſit Iuppiter: ſi quidem multi alias ſub noĩe deorum virgines dece/
perant:propterea hortari eam:ut etiam ſi certo ſciret Iouem hunc eſſe: peteret tamen ab eo:
ut ſumptis inſignibus ſuis talis tantuſq; ſecum concũberet:qualis quantuſq; coire cum Iuno
ne cõſueuerat.Notat illa vetulæ:quam nutricẽ ſuam putabat:verba & cõſilium eius primo
quoq; tempore exequi cogitat.Qum igitur ad eam nõ longe poſt Iuppiter eſſet reuerſus:in
ter primas blãdientis illecebras:munus ab eo Semele poſcit nullo addito nomine:eligere eã
Iuppiter quicqd velit iubet.iuratq; per Stygiam paludem:quicquid propoſcerit: preſto mox
futurum.Hæc itaq; Iouem rogat:ut talem ſe ſibi exhibeat:qualis ſolet cum Iunone concum/
bere:ingemuit Iuppiter:& os loquẽtis conatus eſt cõprimere:ſed iam ea verba ex ore exie/
rant.Nec illi non poſtulaſſe:nec ei non iuraſſe fas erat. Quãobrem ſumpto fulmine Cad/
meiam domũ ingreſſus:infauſto munere:illuſam a Iunone amantem interemit.Infantẽ ve
ro:cui poſtea nomen fuit Baccho ex vtero matris exectum:femori ſuo impoſuit: & tandiu
fouit:quo ad maternos annos impleret.tum martertere primo: poſtea Nymphis nutriẽdũ
Nego tradidit.NEGAT ESSE.Dicit non eẽ.Nego enim ex non & ago: quod ſignificat dico:
Bacchus compoſitum eſt:ut ſuperius oſtendimus.BACCHVM.Iouis filium:& Semeles quem vi/
ni inuentorẽ fuiſſe commemorant: nutritum primo ab Ino matertera: deinde a Nymphis
Item a Syleno:qui qum a ruſticis aliquãdo captus fuiſſet:a Mida Baccho reſtitutus eſt.Cur
rum ei attribuũt:quem Tygres:& Lynces ducũt: comitaturq; Bacchantiũ multitudo hede/
ra coronatoꝝ.Statius.Promouet effrenæ:dextra læuaq; ſequũtur Lynces. Et vda mero lã Statius
bunt retinacula tigres:Poſt exultãtes ſpolia armentalia portãt:Seminceceſq; lupos: ſciſſaſq;
Mimallones vrſas. Nec comitatus iners:illic ſunt ira:furorq;. Et metus & virtus: & nunq̃

Actius ſobrius ardor.Dictus eſt a veteribus Vitiſator a ſerēda vitæ. Actius. O Dyoniſe pater optie Vitiſator
Vitiſator Semele genitus Euchia. Hedera ei ſacra eſt:propter quod & poetæ ea coronant'. Hedera
Quod Parnaſus mons in huius dei tutela eſt:& tabernæ vinariæ hoc maxime inſigni vtun
tur.Baculū ab eo inuentū:& a nomine eius ita appellatū prodidere: quo vino graues ſuſten Baculum
tarentur.Eius diminutiuū eſt Bacillū: A quo Imbecillis:ſiue Imbecillus debilis: quaſi bacu/ Imbecillis
lo indigēs: Vnde Imbecillitas debilitas.& Imbecilliter aduerbiū debiliter.Cicero. Vt enim Imbecillus
bacillū aliud eſt inflexū:& inarcuatū:aliud ita natū.Nec Baculus ſolū maſculino genere di Imbecillitas
citur:ſed etiam Baculū neutro.Ouidius.Baculūq; tenens agreſte ſiniſtra. Ariſtoteles Apolli Imbecilliter
nem:et bacchum vnū:eundēq; deum eſſe affirmat.Propterea in Thracia adytum fuiſſe Li/
bero conſecratum:ex quo oracula redderentur:& Lacedæmonios qum ſacra Apollini cele
brant:Hedera coronari:& Boetios Parnaſum montem Apollini ſacrum eſſe memorantes
ſimul tamen in eodē & oraculū Delphicū:& Speluncas Bacchicas vni deo conſecratas co/
lere:& ob id Apollini ſimul ac libero patri in eodem monte rem diuinam celebrari. Et ſane
conſtat in monte Parnaſſo Bachanalia alternis annis agi ſolita: vbi & Satyrorū frequens
cœtus cernebat':& plerūq; voces audiebant': ſimulq; cymbalorū crepitus ad aures hominū
pueniebāt:Et ne qs exiſtimet diuerſis diis hūc mōtē dicatū eē:Eurypides Apollinē ac Liberū Eurypides
vnū eundēq; deū eē demōſtrat. δέσποτα φιλόδαφνε βάκχε παιὰν ἀπόλλων
ἄλυρε.Idē facit Aeſchylus ὦ κισσεὺς ἀπόλλων ὦ βάκχε ὦ μάντις. Hinc Ro Aeſchylus
mani arcanam hanc ſacrorū obſeruationē cuſtodiebant:ut ſol:qum in ſuperno:hoc eſt diur
no hemiſpærio eſſet Apollo vocaretur:qum in nocturno Dyoniſius diceretur:hoc eſt Liber Apollo
pater.Præterea ſimulachrū eius partim puerili ætate: partim iuuenili fingebant.Item barba Dyoniſius
ta ſpecie:ſeniliq;:quæ ætatū diuerſitas ad Solem proculdubio refertur:ut paruulus videatur
hyemali ſolſtitio:qum dies breuiſſimi ſunt adoleſcēs: Vernali æquinoctio qum iam dies ſunt
longiores pleniſſima barbæ effigie:Solſtitio æſtiuo qn̄ ſunt longiſſimi ſenex:poſtq; Sol re/
trocedere:ac paulatim vires amittere incipit.Thraces præterea Liberū ſumma religione ve/
nerantes ædem ei dicatam habebant ſpecie rotunda:cuius mediū tectū patebat.Rotunditas
ædis Solis certe ſpeciem demonſtrabat.Sūmo autē tecto lumen admittebatur:ut appareret
Orpheus Solem cuncta vertice ſuo:radiorū immiſſione luſtrare. Orpheus quoq; Liberū patrē Plane Planeta
ta appellat ἀπὸ τοῦ φωτὸς καὶ φανεροῦ: hoc eſt a lumine:atq; illuminatione: quia
Sol cunctis viſitur:cuncta conſpiciens. Item Dionyſiū ἀπὸ τοῦ δινεῖσθαι καὶ πε
ριφέρεσθαι: id eſt quod circūferat' in ambitū. Alii Dionyſiū ἀπὸ τοῦ διανύσαι di
ctum exiſtimant:quod eſt perficere:quia quottidiano impetu ab oriente ad occaſum diē no
ctemq; faciēdo cæli conficit curſum.Phyſici uero dionyſiū vocitatū affirmant: quaſi Διὸς
νοῦν: hoc eſt Iouis mentē:quia Solem mundi mentē eſſe dixerūt: Mundus autē vocat' cælū Mundus
Aratus. quod appellant' Iouem: Vn̄ Aratus de cælo verba facturꝰ incipit:ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα. Iuppiter
Orpheus Solem poſtremo manifeſte Liberū eſſe oſtēdit Orpheus.ἥλιος ὃν Διόνυσον ἐπίκλη Liber
σιν καλέουσι.Liber aūt latina lingua nominat':quia Sol vagus igneas habenas immit/
tit:ac terræ propius iungit.Nec me latet eſſe:qui affirmēt Liberū ideo dici:quia vinum libe
riorē hominē facit:& curis ſolutū.Et eodem modo Dionyſium ἀπὸ τοῦ διαλύω ap/ Dionyſius
pellatum:quod eſt ſoluo: Vel ἀπὸ τοῦ νύττειν τὸν Δία: hoc eſt a pungendo Iouem:
quoniā eius femori ſutus eū pupugerit.Idē dictus eſt Lyæus ἀπὸ τοῦ λύειν:quod eſt ſol Lyæus
uere: Bacchus:Baſſareus:Bactes:Babactes ἀπὸ τοῦ βάζω: qđ eſt clamo:vocifero: ob Bacchus
bacchantiū tumultuariū clamorē: & q̄a madidi vino huiuſmodi voces emittere cōſueuerūt Baſſareus
q̄uis Baſſareū aliq noīatū velint a genere veſtis baccharū: Vnde & Bacchæ ipſæ Baſſarides Bactes
dictæ a Baſſara veſte:q̄ vſq; ad pedes demiſſa ē:dicta a Baſſara loco Lydiæ:i quo fit:tali enī Babactes
numina vti volūt. Virgilius.Pedes veſtis defluxit ad imos: & vera inceſſu patuit dea. Silr Baſſarides
Iachus ἀπὸ τοῦ ἰάχω:vocifero.Iobachus ἀπὸ τῆς ἰάς: hoc eſt a voce: & βάζω. Baſſara
Bromius ἀπὸ τοῦ βρόμου: quod eſt ſtrepitus ſonus. Alyſius.ἀπὸ τοῦ λύω ſoluo. Iachus Iobachꝰ
Eraphiotes ἀπὸ τοῦ ἔριν φαίνειν: hoc eſt ab inducenda contentione: quoniam vinū Bromiꝰ Alyſiꝰ
iram:atq; certamen inducit: Vel ἀπὸ τοῦ ἐράφθαι: hoc eſt a ſuendo:quoniā femori Io/ Eraphiotes
uis inſutus fuit.Dithyrambus ἀπὸ τοῦ δὶς εἰς θύραν ἀναβαίνειν: hoc eſt a bis in Dithyrambus
ducendo ad ianuam:quoniam vinum ad ianuam corporis: hoc eſt ad os frequenter ſecreta
perducit: uel quia duobus hoſtiis in lucem perductus eſt Semeles.ſ.ac Iouis. Nyſſeus ἀπὸ Nyſſeus
τοῦ νύσσω pungo: Vel a Nyſa vrbe Aegypti:fœlici Arabiæ propinqua:in qua Bacchus
fertur vinū principio inueniſſe:ideoq; in ea religioſiſſime colitur: Vel a Nyſa pago Helyco Nyſa
ni: vbi ſimili modo colit' Bacchus.Niſea aūt Megarēſiū emporiū fuit duodeuiginti ſtadiis Nyſea
diſtans ab vrbe: quod & Minoa vocatur.Item Nyſea clariſſima vrbs in India a Libero pa Minoa
Diodorus tre cōdita ſub radicibus mōtis: quem incolæ Meron appellant: Aegyptii uero ut Diodorus
refert:Oſirim illius conditorem fuiſſe affirmāt in memoriam illius: quæ in Aegypto Nyſa

Nyſus Niſa vocabatur.Nyſus viri proprium nomen eſt. Virgilius.Nyſus & Euryalus: ſicut Niſa pro/ Virgilius
Niſæus priũ mulieris.Idem.Mopſo Niſa datur.Fuit etiam vrbs Hel'ados eodẽ noĩe. Niſæus locus Idem
Niſæ eſt in Media:ĩ quo pulcherrimi equi naſcunt᷑.Niſæ nomẽ eſt Nymphæ.Idẽ.Niſæe Spioq; Idem
Niſyrus Co Thaliaq; Cymodoceq;.Niſyrus parua inſula eſt:nõ lõge a Co altera inſula:in qua optima
Thyoneus vina naſcuntur.Thyoneus ἀπὸ τοῦ θύειν: quod apud veteres græcos ſignificat graſſari:
Mænalius impetũ facere:qđ proprie eſt temulentorũ.Mænalius ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι: qđ eſt fu/
Euan rere:inſanire:ſiue a Mænalo Arcadiæ monte:in quo ei ſacra annua celebrabant᷑.Euan a vo
Bryſeus ce Bacchantiũ: ſiue quia Phryges ἀὰν Bacchũ nominãt.Bryſeus ἀπὸ τοῦ βρύειν: qđ
Euchion eſt inũdare:madefacere:uel a Bryſea vrbe Laconiæ:in q̃ pcipue colebat᷑ Euchion ἀπὸ τῆς
Euhius εὐχῆς: hoc eſt a voto:ꝙ ei vota & pces exhiberent᷑.Et Euhyus: hoc eſt bonus filius.εὖ.enĩ
græci bene: υἱὸν filiũ dicunt:ꝙ qum dii bellũ cũ gigãtibus gererent:primus Bacchus in leo
nem conuerſus occidit gigantẽ:Propter quod eũ Iuppiter blande affatus eſt Euhiæ dicens:
Oreus Ignigena hoc eſt bone fili.Oreus a montibus in quibus ei fieri ſacrificia ſolebant.Ignigena: ꝙ humeũ
Nyctylius calorẽ inducat:hominẽq; inflãmet.Nyctylius:quod membra noctu reſoluat.νὺξ enĩ nox ẽ.
Lycæus λύω ſoluo:uel ꝙ eius ſacra nocturno tpe celebrarent᷑.Lycæus a Lycæo Arcadiæ mõte: in
Lycæa ſacra quo nõ mõ Lycæi Iouis delubrũ erat:ſed etiam Liberi patris:et Bicornis Fauni: A quo Ly
Lupercalia cæa ſacra: quæ a noſtris Lupercalia dicunt᷑.Nam λύκος lupũ ſignificat.Ouidius. Quid Ouidius
vetat Arcadico dictos a monte Lupercos:Faunus in Arcadia templa Lycæus habet. Luper
calia:ut Plutarchus refert:ad expiandos manes inſtituta erant.Fiebant enĩ nefaſtis diebus: Plutarchus
Piacularis mẽſis menſis Februarii:quem Piacularẽ interpretant᷑.Ouidius. Februa Romani dixere Piacula Ouidius.
Bimater pres.Hoc ſacrũ ab Arcadibus in Latiũ tranſlatũ fuit.Liuius.Ferũt Euãdrũ ſolẽne allatũ ab Liuius
Arcadia inſtituiſſe:ut nudi iuuenes currerẽt.Bimat:qđ duas mr̃es habuerit Semelen Iouẽq;
Lenæus Lenæus ἀπὸ τοῦ ληνοῦ:quod lacũ ſignificat:hoc eſt vas in quo vuæ exprimunt᷑: A quo
Lenobates ληνοβάτης:hoc eſt Lenobates vuarũ calcator dicit᷑.Neq; enĩ nobis placet quod ſcripſit
Eleus Donatus Lenæum a lenienda mente appellatũ.Eleus pater: quaſi pius pater:ꝙ libertatẽ ho
minibus præſtet.Græci ἔλεον miſericordẽ vocant.Ouidius.Thura dabant:Bacchũq; vo Ouidius
cant:Bromiũq;:Lyæumq;:Ignigenãq;:ſatũq; iterũ:ſolũq; Bimatrẽ: Additus iis Nyſeus:in
tonſuſq; Thyoneus:Et cum Lenæo genialis conſitor vuæ.Nyctiliuſq; Eleuſq; parens:& Ia
chus:& Euan:Et quæ præterea per graias plurima gentes Nomina Liber habes. A Bacchus
Bacchor Bacchicus deducit᷑:& Bacchanalia:de quibus diximus.& Bacchari: quod proprie ſignifi/
cat Bacchanalia celebrare. Per Metaphorã tñ capit᷑ pro furere. Nam veteres a Bacchanti/
bus quicquid vehementius agitaret᷑ bacchari dicebant. Virgilius. Totãq; incenſa per vrbem Virgilius
Bacchatũ bacchatur:qum etiam loca ipſa:in quibus eſſet bacchatũ Bacchata vocabant. Idem.Et virgi Idem
Bacchius nibus bacchata lacænis Thrigeta.Et Bacchius pes:quo in carminibus ſacrorũ bacchi præci
Bacchiadæ pue vtebant᷑:conſtans ex prima breui:& duabus ſequentibus longis.& Bacchiadæ populi:
qui ex Corintho exules effecti in Siciliã deuenerunt. Ouidius. Bacchiadæ bimari gens orta Ouidius
Bacchæ Corintho.& Bacchæ mulieres:quæ Baccho ſacrificia faciebant. Mimalonides etiam dictæ
Mimalonides & Mimalones a mõte minoris Aſiæ:qui Mimas vocat᷑: vbi ſacra fieri Baccho conſueuerũt
Mimalones Idem.Ecce Mimalonides ſparſis in terga capillis.Sappho.Nunc feror ut Bacchi furiis Mi Idem.
Mimas Bacca malones actæ.Bacca uero nõ deducitur a Baccho: ſed primogeniũ eſt: ſignificat minutio/
Baccar res arborũ fructus:ut ſunt Lauri:Oliuæ: A quorũ ſimilitudine gẽmæ quoq;:et lapilli Baccæ
vocant᷑: A quo Baccatũ dicimus gẽmis ornatũ. Virgilius.Colloq; monile baccatũ. Baccar Virgilius
Nardus uero herba eſt radicis odoratæ:quã nõnulli Nardũ ruſticũ falſo appellant. Odor eſt ei Cin
namomi:ex qua vnguenta ſolita fieri teſtatur Ariſtophanes. Putabatur contra faſcinatio/ Ariſtopha.
nes vtilis. Virgilius.Baccare frontem cingite:ne vati noceat mala lingua futuro. SATVM. Virgilius
Sero Aſſero Natum.Serere proprie admouere eſt: Vnde Aſſerere manũ veteres dicebant comprehende
re:qum eam prehendebant in libertatẽ.Hinc Aſſerere etiã pro tueri ac liberare accipit᷑.Ply Plynius
Aſſertor nius.Cõmendabat memoriam ſuam:orabatq;:ut ſe ab iniuria obliuionis aſſereret.Et Aſſer
tor defenſor:liberator.Martialis.Aſſertor venias:ſatiſq; præſtes: Quemadmodũ econtra/ Martialis.
Deſertor rio Deſertor:qui patriam indefenſam relinquit:& quaſi proditor eſt. Aſſerere etiam pro af
Aſſertio Cõſero firmare capitur:quaſi dicto hærere: A quo Aſſertio affirmatio. Eadem ratione & Conſere
re manũ cũ hoſtibus dicimus:quaſi manũ manu admouere. Conſerere etiam nunc pro mi/
ſcere capitur. Virgilius. Multaq; per cæcam congreſſi prælia nocte conſerimus.Nunc pro in Virgilius
Sera ſerere.Idem.Iuuat Hiſmara baccho conſerere.Hinc etiam Seræ vocant᷑:quibus hoſtia clau Idem
dunt᷑:ꝙ foribus admotæ opponunt᷑ defixe poſtibus.& Aſſeres:ꝙ admoueãt᷑:Hæreantq;
Sero Reſero parietibus.& a Sera aliud Sero:quod eſt claudo: A quo Reſero:aperio.Claudianus.Reſe/ Claudian.
Diſſero rataq; clauſtra intrat.et Diſſero enarro:declaro: A quo Diſſerto freq̃ntatiuũ.Gellius.Qum Gellius
de antiquitate quorundã verborum diſſertaremus.Et Diſſertabundus.Idem.Eumq; in co/ Idem
Diſſertatio rona aſtantium diſſertabundũ inuenimus.& Diſſertatio enarratio.& Ediſſero. Pacuuius. Pacuuius

Ediſſere fabulam hanc: A quo Diſertus: qui bene diſſerit: eleganterq; enarrat. Cicero Diſer
tum ab Eloquente ſic ſeparat. Eum ſtatuebam Diſertum: qui poſſet ſatis atq; dilucide apud
mediocres homines ex cõmuni quadã opinione dicere. Eloquentẽ uero: qui mirabilius atq;
magnificentius augere poſſet: atq; ornare: quæ vellet: omneſq; omniũ rerũ: quæ ad dicendũ
pertinerent: fontis animo atq; memoria contineret. Et Diſerte aduerbiũ facunde: quod &
Diſertim veteres dixere. & Deſero: quod eſt derelinquo: quaſi non amplius hæreo. Teren/
tius. Si deſeris nos tu: perimus. Hinc Deſertũ locũ appellamus inhabitatũ: quaſi ab homini
bus derelictũ: quod græci Eremũ nominãt: A quo Eremitæ vocantur: qui ſe in ſolitudinem
contulerunt: & eremos: hoc eſt deſerta incolunt. Item Eromodociũ deſertio cauſæ abſentia:
ſiue negligentia partiũ facta. Contrahitur autẽ Eromodociũ triennii: aut alterius iuſti tem/
poris lapſu. Pomponius: Itẽ in eromodociis pupillo ſubuenit. Conſtat autẽ oĩs ætatis ho/
minibus inſtauratione eromodocii præſtari: ſi ſe doceant ex iuſta cauſa abfuiſſe: Quæ quo
niam inculta ſunt Deſertum aliquando pro aſpero atq; inculto accipimus. Virgilius. Rupe
ſub aduerſa deſerti ad Strymonis vndã. Ab hoc fit Deſerto frequentatiuũ. Actius. Qum me
ſolum vterq; parens deſertaſſent. Quidam Deſero: & Prodo: & deficio ita diſtinguũt: ut di
cant Deſerere patronũ: Prodere patrem: Deficere ſociũ. Sed hæc apud autores confundun/
tur. Et Obſero: quod mõ pro ſero accipitur: mõ pro ſacro: Veteres frequentiſſime Obſatũ
pro ſacratũ vſurpauere. Et Exero: quod eſt extraho: quaſi dimoueo. Statius. Fulgenteq; exe
rit enſem. Item quia terræ admouentur Serere etiam pro inſerere vſurpamus: Vnde ſeri ar/
bores: vites: fruges dicimus. Tranſfferturq; etiam ad animalia: & Serere pro generare accipi
tur: Satũq; pro genito. A ſero fit Semen: quaſi ſerimen: quod etiam de virgultis: & maleolis
& ſurculis dicitur. Virgilius. Seminibus poſitis ſupereſt deducere terram Sæpius. & Satio
actus ipſe ſerendi: & Semẽtis ipſa ſatio. Liuius. Vt Campani ſementẽ facere poſſent: A quo
Sementinæ feriæ ideo inſtitutæ: ut ſementẽ maiorem facere poſſent. & Semino notæ ſigni/
ficationis: A quo Diſſemino: quod eſt ſpargo: diuulgo. & Seminariũ: hoc eſt plantariũ. Co
lumella. Seminaria vitiũ facienda. Et Seminatio ſatio. Semen etiam frumenti genus eſt: quod
Zeam appellant: ſimile farri. Ex ea Alica fit præclara res: Propter quam Homerus terrã Ze
doron vocat: hoc ẽ Zeam donantẽ. καί θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐσωί ζείδωρον ἄρου
ραν. Neq; eni exponendũ eſt Zedoron aruran: ut nonnulli faciunt: terram vitam donan/
tem: quod ζῆν viuere eſt: quia. ſ. terra vitæ alimenta ſubminiſtret: ſed donantem. ζεῖαν: hoc
eſt Zeam: rem. ſ. dignam: ex qua terra ſibi huiuſmodi cognomen aſſumpſerit. Ex Zea pul/
chrius q̃ ex tritico fit granũ. Optima quondam in Campania erat: Veronenſiq;: & Piſano
agro. Nunc vſus eius in Italia defecit. Dioſcurides Zeæ duplex eſſe genus ſcribit: Alterã ſim
plicem dici: Alteram Bicoccam a gemino coiugato grano ita appellatam. Et Surus: hoc eſt
palus: Cuius diminutiuũ eſt Surculus: Nam Surculus proprie eſt: qui inſeritur: germen qui
in ſurculis naſcitur. A ſurus fit Crebriſurus: quod ſignificat vallum crebris ſuris: hoc eſt pa/
lis minutũ. Et Seges: quod proprie ſignificat fruges eorum ſeminũ: ex quibus conficitur pa/
nis: nondũ demeſſam. Ponitur tamen aliquando pro humo: ad accipienda ſemina ſubacta
utpote Continens pro Contento. Virgilius. Illa ſeges demũ votis reſpondet auari Agrico/
læ: bis quæ ſolem: bis frigora ſentit. A ſero quando pro ſemino: ſiue planto accipitur: fit In/
ſero: quod mõ pro planto accipitur. Idem. Inſere nunc Mœlibee piros: pone ordine vites.
Aliquando pro Inſitione facio. Eſt enim Inſitio: qum ſciſſo trunco ſurculus fecundæ arbo
ris in ſterili inſeritur: uel qum oculi vnius arboris adhibentur: hoc ſecundum genus quidam
Inoculationẽ vocant. Inſerere etiam generaliter pro interponere atq; immittere vſurpatur.
Quemadmodũ Interſerere frequenter accipitur pro imiſcere: & in medio ponere. Itẽ Sero
aliquando pro contexo & ordino ponitur: quoniam ea quæ ordinantur: adnectuntur inui
cem: atq; cohærẽt. Hinc Serta coronæ dicuntur: non a ſatis: ut Plynius exiſtimauit: ſed a ſer
tis: hoc eſt digeſtis inuicem floribus: frondibuſq;: ex quibus ab initio fieri coronæ ſolebant.
Hinc etiã Series dicta: quæ ab Ordine ſic differt: quod Ordo eſt digeſtio: qua quicq; in ſuo
loco collocamus: veluti in acie: vbi pedites: vbi alæ equitum: vbi ſigna ex vtilitate diſtribuũ/
tur. Et in argumentatione vbi ponenda ſunt firmiſſima argumẽta: vbi mediocria: Vnde in
ciuitatibus ordo conſularis: Prætorius: equeſter: & alii: adeo ut ordo pro ipſis quoq; homi
nibus illius conditionis accipiatur. Cicero. Qui apud omnes ordines eſſet gratioſus: id eſt
apud omniũ ordinum homines. Series autem eſt quædam continuata progreſſio: ut in ſerie
orationis: id eſt in continuato contextu: Quintilianus. Quod non niſi in contextu oratio
nis: ſerieq; contingit. Et Serium: quod ſignificat cum aſſertione: & non per iocum. Actius.
Vos nugas affertis: nos ſeria loquimur: A quo fit Serio aduerbium. Plautus. Nunc quidem
præter nos nemo eſt: dic mihi verum ſerio Propter quod quidam Serio: quaſi ſine riſu di/
ctum exiſtimarunt. & Serilla nauigia: & Soriculatæ veſtes: de quibus ſupra diximus: quæ li/

Left margin: [Cic]ero · [Ter]entius · [Pom]ponius · Vi[r]gilius · [A]ctius · St[at]ius · Vi[r]gilius · Li[u]ius · C[o]lumella · H[o]merus · D[io]ſcuri/d[es] · [V]irgilius · [Id]em · Cicero · Quintilia. · Actius · Plautus

Right margin: Diſertus · Eloquens · Diſerte Diſertĩ · Deſero · Deſertus locus · Eremũ Eremita · Eromodocium · Deſero Prodo · Deficio · Obſero Obſatũ · Exero · Sero · Satus Semen · Satio · Sementis · Sementinæ feriæ · Diſſemino · Seminariũ · Seminatio · Semẽ Zea · Zedoros · Surus · Surculus · Crebriſurus · Seges · Inſitio · Inoculatio · Interſero Sero · Serta · Series Ordo · Serium · Serio · Serilla

no:ac ſparto condenſantur:a conſerendo:& contexendo dicta: & ſermo a compoſitis:&
Sermo ſiſ contextis verbis. Sermo eni loqla eſt: A quo Sermocinor loquor:& Sermocinatio collo
Sermocinatio cutio. Seria fœminino genere valis genus eſt oblongum. Perſius. O ſi ſub raſtro crepet argẽ Perſiu
Seria ti mihi ſeria dextro Hercule. Terentius. Relevi omnia dolia:omnes ſerias. Huius diminu/ Teren
Seruo tiuum eſt Seriola. Item a ſero fit Seruo:quod aliquando idem eſt: quod aſſero: libero. Vir/ Virgil
gilius. Seruatum ex vndis ſtrophadum me littora primũ Accipiunt. Modo cuſtodio:tueor
Idem. Dii patrii ſeruate domũ:ſeruate nepotem. Quandoq; diligenter:ac ſuperſtitioſe ob/ Idem
ſeruo. Plautus. Tuus ſeruus ſeruet Veneri ne eas det:an viro. Plerunq; inhabito: poſſideo. Virgili
Virgilius. Centum quæ ſiluas:centum quæ flumina ſeruant. Aliquando teneo. Idem. Cur/ Idem
uam ſeruans ſub imagine falcem. A ſeruo Seruator deducitur: Cuius fœmininũ eſt Serua/
Seruus trix:& ſeruus:q in bello ſerui non necabantur:ſed viui ſeruabantur. Eſt autem Seruus: qui
domino alieno contra naturam iuris inſtitutione ſubiicitur. Eius diminutiuũ eſt Seruulus:
Seruitus Ab hoc fit Seruilis adiectiuũ: A quo aduerbium Seruiliter:& Seruitus: quæ eſt conſtitutio
Seruitium iuris gentium:qua quis domino alieno contra naturam ſubiicitur. Et Seruitiũ:quod in ſin/
gulari eſt ipſa ſeruitus. Terentius. Ego Pamphile hoc tibi pro ſeruitio debeo conari mani/ Terenti
bus: & pedibus:noctesq;: & dies capitis periculum adire:dum proſim tibi. In plurali uero
quandoq; ipſi ſerui. Saluſtius. Interea ſeruitia repudiabat: quorum in initio magnæ copiæ Saluſtiu
Seruio ad eum concurrebant. Et Seruio verbum:quod eſt in ſeruitute ſum: A quo compoſita fiunt
Deſeruio Deſeruio:atq; Inſeruio:quod eſt obſequor: & quaſi officium ſeruientis alicui preſto. Con/
Inſeruio ſerui dicuntur: qui in ſeruitute pariter ſunt. Seruorum dies feſtus Romæ erat idibus Augu/
Conſeruus ſti: quia eo die Tullius rex Ancillæ filius natus eſt. A ſeruus etiam Seruius: & Seruilius co/
Seruius Seruilius gnomina. & Seruilius locus Romæ: a conditore ita vocatus. Item a Seruo verbo fit Aſ/
Obſeruo ſeruo: quod eſt cuſtodio: A quo Aſſeruatio: & Obſeruo: quod modo ſimiliter eſt cuſto/
dio aliquid oculis:animoq; in modum ſpeculatoris. Plautus. Obſerua interim ne aliquid te Plautus
Obſeruatio mere agat. Hinc fit Obſeruatio:quaſi adnotatio quædam & animaduerſio: Modo veneror
Obſeruantia & cum cultu quodam:atq; admiratione ſuſpitio: Vnde fit Obſeruãtia:hoc eſt exhibitio ve/
nerationis. & Præſeruo:ac Reſeruo notæ ſignificationis: A quibus Preſeruatio: & Reſer/
uatio:& Conſeruo: A quo Conſeruator:& Conſeruatrix:& Conſeruatio. Sunt etiam qui
Serenum Serenum a ſerendo:hoc eſt ſeminando deductum putent:quod ſignificat tranquillum:ſine
nubibus:ſine imbre:q id maxime tempus ſationi aptum ſit. Ponitur etiam aliquando pro
Sereſcit ſicco. Virgilius. Vnde ſerenas ventus agat nubes. Hinc Sereſcit pro ſiccatur frequenter vete/ Virgilius
res vſurpauere:quaſi Sereneſcit:quoniam ſerenitas ſicca eſt. Lucilius. Deniq; fluctiuago ſu/ Lucilius
Serenitas ſpenſæ in littore veſtes Vueſcunt: tandem candenti ſole ſereſcunt. A ſerenus Serenitas dedu
Sereno citur:hoc eſt tranquillitas:claritas. & Sereno verbum:clarifico:tranquillo. Virgilius. Vultu Virgilius
quo cælum:tempeſtateſq; ſerenat. Ad animũ quoq; mentemq; trãſfert. Apuleius. Optanda Apuleius
in primis quies eſt: & mentis ſerenitas. FVNERE. Morte:ut ſupra diximus. NVMEN.
Numen Deum: hoc eſt Bacchum. Proprie Numen voluntas dei eſt. Virgilius. Non hæc ſine numi/ Virgilius
ne diuũ eueniunt:hoc eſt ſine voluntate. Idem. Iam cælum: terramq; meo ſine numine ven/ Idem
Nuo ti Miſcere:& tantas audetis tollere moles: Tractum a Nuo:quod veteres pro volo vſurpa/
Nutus bant. Proprie autem Nuere eſt ſigno capitis voluntatem ſuam oſtendere: A quo Nutus:ſi/
gnũ ipſum capitis dicitur:& voluntas quæ ex huiuſmodi ſigno declaratur. Liuius. Sub vm/ Liuius
bra Scipionis ciuitatem dominã orbis terrarum latere. Nutus eius pro decretis patrum:pro
populi iuſſis eſſe. Per Metaphoram tamen Numen aliquando pro poteſtate dei ponitur:
Vnde diuerſa numina: hoc eſt diuerſæ poteſtates in vno deo eſſe poſſunt. Virgilius. Muſa Virgilius
mihi cauſas memora:quo numine læſo: Quidue dolens regina deum. Quippe Iuno multa
habet numina. Eſt Curetis: quæ vtitur curru:& haſta. Idem. Hic illius arma:hic currus fuit. Idem
Eſt Lucina:quæ partubus præeſt. Terentius. Iuno lucina fer opem. Eſt Regina. Virgilius. Ter. Virg.
Aſt ego quæ diuum incedo Regina: Iouiſq; Et ſoror:& coniunx vna cum gente tot annos.
Numen Eſt quæ nuptiis præeſt. Idem. Eſt & pronuba Iuno. Item alia eius numina. Aliquando Nu Idem
men ponitur pro ipſo deo. Idem. Spero equidem mediis: ſi quid pia numina poſſunt: Sup Idem
Numa Põpilius plicia hauſurum ſcopulis. Martialis. Sic genitum numẽ credite. Hinc quidam Numã Pom Martialis.
pilium a numinũ:hoc eſt deorum cultu nomen ſumpſiſſe exiſtimant. Conſtat enim eum re/
ligioſiſſimũ fuiſſe: Et qum Romulo in regno ſucceſſiſſet:pacatis rebus:& metu bellorum ſe
poſito: ne luxuriarentur ocio animi deorum metũ iniiciendũ putauit: rem ad multitudinẽ
imperitam:& illis ſæculis rudem:efficaciſſimam. Interdum etiam Numen pro habitu:atq;
ornatu accipitur a poetis. Virgilius. Vadimus immixti Danais haud numine noſtro. A Nuo Virgilius
Nuto fit etiam Nuto: quod modo idem ſignificat: quod ſuum ſimplex:hoc eſt ſignum capite fa/
cio: Modo moueor:& quaſi minor ruinam:tractum a motu capitis:quem inclinando affir
mãtes:concutiẽdo negantes facere ſolemus: Vnde nutare ædificia dicimus:qum male ſolida

ta ruinam minitantur. Tranſfertur etiam ad animũ: & idem ſignificat quod Titubo: hoc eſt
quam in partem me vertam dubito. Nuntius: quod tam eum ſignificat qui nuntiat: ꝙ rem — Nuntius
ipſam quã nuntiat. & Nuntio verbum ſignifico. & in fœminino Nuntia: quæ aliquid nun — Nũtio Nuntia
tiat. & Internuntius: qui inter duos medius eſt ad aliquid tractandum: & modo huic: mo/ — Internuntia
do illi per vices nuntiat: Cuius fœmininũ eſt Internuntia: & Annũtio compoſitum notæ
ſignificationis. & Denuntio: futurum aliquid nuntio: & fere in malam partem accipitur. et — Denuntio
Pronuntio: quod modo ſignificat profero: Vnde Pronuntiatio pro ipſa prolatione acci/ — Pronuntio
pitur: modo decerno: iubeo: A quo Pronuntiatum ſtatutum Iuriſconſulti dicunt. Proprie — Renũtio
enim Pronũtiare: & Statuere de iis dicitur: qui habent ius cognoſcendi. & Renũtio: quod
aliquando pro nuntio accipitur. Plynius iunior. Poſtꝗ mihi renuntiatum fuit. Aliquan/
do pro renuo: A quo Renũtiatio ceſſio dicitur. & Obnuntio malam rem nuntio. Obnun/ — Renũtiatio
tiare enim proprie dicuntur augures: qui aliquid ſacrum: ac mali ominis viderunt. Teren/ — Obnũtio
tius. Primus ſentio mala noſtra: primus reſciſco omnia: primus porro obnũtio. Item a nuo
compoſita fiunt Annuo: quod & Anno dicitur: et eſt aſſentior: & quaſi nutu affirmo. Ab/ — Annuo Anno
nuo: quod eſt recuſo: et quaſi nutu aliquid nego: A quo Abnuto: hoc eſt ſæpe abnuo. Innuo — Abnuo Abnuto
ſigno aliquo capitis voluntatem meam oſtendo: ſiue affirmem aliquid: ſeu negem. Cicero. — Innuo Renuo
Quia ſi iſte hoſpites rogaſſet: imo muniſſet modo: facile hoc perfici poſſet. Renuo reſpuo:
& quaſi diſplicere mihi ſigno aliquo oſtendo. Sunt qui Nicto verbum a Nuo deductũ pu/ — Nicto
tent: quod a Nuto ita diſtinguitur: ut Nutare capitis ſit inclinando: aut in gyrum mouen/
do: Nictare uero oculorum patefaciendo eos: aut claudendo: uel vtrunq;: uel alterum. Plau
tus. Nec vlli homini nutet: annuat: nictet: hoc eſt nec capite ſignum faciat: nec facienti aſſen
tiatur: nec oculis quicquam indicet. A nicto Nictatio deducitur. SIC. Hoc modo: id eſt
matre interfecta.

DE EADEM EPIG. .XIII.

CTA GRAVI TELO. Idem huius Epigrãmatis argumentum eſt: quod ſupe
rioris. Sus prægnans ferro vulnerata pariter: & filiis vitam dedit: & ipſa perdi/
dit. ICTA. Percuſſa. Ico enim percutio eſt: & Paſſiuũ eius Icor percutior. Ply/ — Ico Icor
nius. Arborum manu ſatorum: receptarumq; in domos in fulmine laurus ſola
non icitur. Ab hoc fit Ictus: hoc eſt percuſſio: vulnus. Martial. Dorica ꝙ certo venabula di/ — Ictus
rigit ictu. GRAVI. Ponderoſo: de quo ſupra diximus. CONFOSSA. Perforata: aperta.
Fodio eni cauo ſignificat: dictum quaſi foras do. Hinc Foueæ dicuntur Scrobes: quod tam — Fodio Fouea
in maſculino ꝙ in fœminino genere inuenitur. Virgilius. Forſitan & ſcrobibus quæ ſint fa
ſtigia quæris. Lucanus. Exigua poſuit ſcrobe. Ouidius. Et egeſta ſcrobibus tellure duabus.
Fouii principio dicti: qui poſtea Fauii appellati ſunt: ꝙ princeps eius gentis ex ea natus ſit: — Fouius Fauii
cum qua Hercules in fouea cõcubuit: ꝗuis alii putent ita vocitatũ: ꝙ primus oſtenderit quẽ
admodum vrſi & lupi foueis caperentur. Item Foſſor qui fodit. & Foſſa quæ fit ad recipiẽ — Foſſor Foſſa
dam aquam. Vnde Vlpianus ſcribit foſſam eſſe receptaculum aquæ manu factum: ut ad ca/
ſtra: ſiue vrbes: oppidaue: aut alia huiuſcemodi muniẽda. Liuius. Caſtraq; vallo: et foſſa mu
niuit. Et Fodico idem quod fodio. Cicero. Nõ eſt in poteſtate fodicantibus eis rebus: quas — Fodico
malas opinamur: diſſimulatio: & obliuio. & Perfodio vehementer fodio: A quo Perfoſ/ — Perfodio
ſor: & Perfoſſus. Tranſfodio notæ ſignificationis. Ouidius. Gemino trãſfodis vulnere pe/
ctus: A quo Trãſfodior: & Trãſfoſſus: & Defodio: atq; Effodio: A quibus defoſſor: & Ef
foſſor: & Defoſſus: atq; Effoſſus: & Confodio: A quo Confoſſor: & Confoſſus. Item Cõ
foſſio: ſicut Defoſſio: et Effoſſio. CERTA DEXTERA. Certus ictus dexteræ: ſi quidem
habita ratione teli: neq; plus: neq; minus percuſſit: ꝙ in animo erat. Tale enim temperamen
tum adhibuit: ut nec atrocitate vulneris filio interfecerit: nec paruitate: uel ſuem viuam: uel
plagam minorem fecerit: ꝙ emittendo partui erat neceſſaria: uel certa dextera firma non va
cillante. Ouidius. Da mihi quod petitur certo contingere telo. LIBRATO. Ponderato.
FERRO. Telo quod cuſpidem habeat ferream. Ferrũ metallum eſt vulgo notum: de quo — Ferrum
ſuperius locuti ſumus. Dubium eſt maior ne ex eo vtilitas: an maius damnum ſit hominibus
Hoc enim terram colimus: ſerimus fruges: arbuſta: pomaria: vites: hoc eadem omnia puta/
mus. & deciſo ſquallore omnibus annis cogimus iuueneſcere: Hoc domos extruimus: para/
mus materiã: cædimus ſaxa: & alia pene infinita ad vitæ humanæ vſum neceſſaria facimus.
Præterea hoc ad voluptatem etiam vtimur: utputa ad venatus: aucupia: piſcationes. Siqui/
dem in venatu tela: in aucupio ſagittas: glandes: in piſcatu fuſcinam adhibemus. Sed eodem
ad bella: cædes: rapinas: latrocinia vtimur: & modo tormentis excutimus: modo lacertis ia
cimus. frequenter pennatis ſagittis emittimus: ut celerius mors ad homines perueniat. In fœ
dere quod expulſis regibus Romani cum Porſena fecerunt: prohibitum eſt: ne ferro niſi in

agricultura vteretur. Veteres quidam ne cum ſtilo etiam ſcriberetur: vetitum prodidere. In
tertio Conſulatu Magni Pompeii extat edictum in tumultu necis Clodianæ: quo prohibe/
tur vllum teli genus eſſe in vrbe. Ferrum in Hiſpania Bilbilim nobilitauit patriam Martia/
lis. In Italia Comum: non quia in iis locis ferrariæ ſint: ſed quia aquæ optimæ ad ferri tem/
peramentum. Ex omnibus generibus palma quondam ſerico ferro erat. Mirum eſt quan/
tam cum Magnete lapide: de quo ſupra diximus: hoc metallum concordiam habeat. Vi/
rus enim a Magnete accipit: quod nulli alteri metallo accidit: retinetq; lōgo tempore: aliud
apprehendens ferrū. De Magnete lapide Dinocrates Architectus Alexandri: Arſinoes tem
plum concamerare incoauerat: ut in eo ſimulachrum eius e ferro in aere pendere videretur.
Interceſſit mors: & eius: & Ptolemæi regis: qui id ſorori ſuæ iuſſerat fieri. Ferrum accenſum
igni: niſi ictibus duretur: facile corrumpitur. Rubens nō eſt habile tundendo: neq; anteq; al
beſcere incipiat. Aceto & alumine illitum fit ſimile æri. A rubigine vendicatur Ceruſa: &
Excandeſco Gypſo: & Pice liquida. A candente ferro: hoc eſt ignito fit Excandeſco: quod eſt ira inflam
Excandeſcentia mor: A quo Excandeſcentia ira ſine modo exiſtens: & veluti quædam inflammatio animi.
Cando Candere proprie eſt album eſſe. Virgilius. Candentis vaccæ media inter cornua fudit. Po/ Virgilius
nitur etiam pro ignitum eſſe. Nam tunc vere Ignita dicitur quæcunq; materia: qum non ru
Accendo bet: ſed iam candet. Cicero. Candente carbone adurebat capillum. Hinc fit Accendo: quod Cicero
Succedo Incēdiū ſignificat inflammo: & Succendo eiuſdem ſignificationis. & Incendo: A quo Incendium
Incendiaria inflammatio: Vnde Incendiaria auis inauſpicata: propter quam luſtratam ſæpenumero vr
Spinturnix bem legimus: & Spinturnix a quibuſdam vocatur. Quidam interpretantur ita nominari
Candidum quæcūq; apparuerit carbonem ex aris: ſiue altaribus ferens: Candidus quod ab albo differt.
Nam Candidum dicimus quod quadam nitenti luce perfuſum eſt: Album autem: quod pal Virgilius
lori eſt vicinū. Virgil. Color deterrimus albis: & Giluo. A Candeo fit Candeſco: & Cande
Candico la a candore luminis: A qua Candelabrum: & Cicindella: de qua ſupra diximus. & Candi/
Candido co verbū: dealbo. Plynius. Cuius radice vtuntur ad candicandos capillos. Et Candido eiuſ Plynius
dem ſignificatōis. Pomponius. Veſtem liſciuio candidans. & Candifico. Nonius. Poliens Pōponiu
ſeſe: & ſuccis herbarum candificans cutem. Ab hoc Candificatio deriuatur: & Candefio: A Nonius
Candor quo Candefactus: & Candor: hoc eſt albedo. & a candido Candidatus. Candidati enī di/
Candidatus cebantur qui in comitiis magiſtratus petebant: hi enim albo veſtiri ſolebant. Hinc Cæſaris
Cādidati cæſaris Cādidati appellati ſunt: qui epiſtolas principis in ſenatu legebāt. Vlpianus. Sane uero oēs Vlpianus
quæſtores prouintias ſortiebantur: verum excepti erant Candidati principis: Ii enim ſolis li
bris principalibus in Senatu legendis vacabant: hodieq; obtinuit indifferenter quæſtores
creari tam patricios q̄ plebeios: ingreſſus eſt enim: & quaſi primordium gerendorum hono
rum: ſententiæq; in Senatu dicendæ. Ex iis: ſicut diximus: quidā fuerūt qui Candidati prin/
cipis dicebantur: quiq; epiſtolas eius in Senatu legebant. Quintilianus. Galba pilam negli/ Quintilia
Canus genter petēti: ſic inquit. Petis tanq; Cæſaris Candidatus: id eſt ſecurus. A candeo etiam Ca
nus deducitur notæ ſignificationis: quod tamen interdum pro antiquo accipitur: quia vetu
ſtate caneſcimus. Virgilius. Cana fides: & Veſta Remo cum fratre Quirinus Iura dabunt. Virgilius
Caneſco Ab hoc Caneſco: canus fio: & Canities color ipſe. Plynius. Et ipſa iam caniciæ venerabilis. Plynius
Canities Hæc & Canitudo a veteribus dicta eſt. Varro. Sed neq; vetulus Canterius: q̄ nouellus me/ Varro
Canitudo lior: nec canitudini comes virtus. Mirum eſt Ariſtotilem ſcripſiſſe Canitiem hominis pro/
priam eſſe: qum conſtet equū quoq; caneſcere. Sed homo ſemper a priore parte capitis in/
Cana cipit: poſtea ab aduerſa. Canam græci dicunt ciſtam ruſticam ex viminibus factam: quam
Caniſtrum nos Caniſtrum vocamus: Cuius diminutiuū eſt Caniſtellum: Vnde Caniferæ mulieres ap/
Canifera mulier pellatæ: quæ caniſtrū capitibus gerunt. Veteres Canentas capitis ornamenta dixere: & Ca/
Canēta Canica nicas furfures: Vnde Canicaceū furfureum dicimus. Pacuuius. Qui apud te quaſi ſeruus eſt Pacuuius
Canicaceus canicaceū panē. NVMEN. Poteſtatem. Q VA. Diana Lucina ſcilicet. SOLVTA. Ab/
ſoluta: liberata a partu. Q VA. Diana: ſcilicet: quæ præeſt venationi. PEREMPTA. In/
Emo terfecta. Perimo ex per & emo componitur. Emere comparare eſt. Plautus. Vt nos in no/ Plautus
ſtris voltis mercimoniis. Emundis: & Vendundis me lætum lucris: Afficere Veteres enim
Perimo pro eo quod eſt accipio frequentiſſime vſurparunt. Ab hoc igitur Perimo deductum: quaſi
in totum emo. Nam quod interficimus a nobis emptum: & noſtri omnino iuris factum eē
Adimo Intimo videtur. Ab eodem fit Adimo: quod eſt aufero. & Interimo idem quod perimo. & Eximo
Eximo aufero: excipio. Pomponius Iuriſconſultus eximendi verbum generale eſſe affirmat: Etenī
Eripio Eripere inquit eſt de manibus auferre per raptum. Eximere uero quoquomodo auferre: Vt
puta ſi quis nō raperet aliquem: ſed moram faceret: quo minus in iudicium veniret: ut actio
nis dies exiret: uel res tempore amitteretur: videtur exemiſſe: quamuis corpus non exemerit.
Eximium Hinc Eximium dicitur excellens: egregium: tractum ab eo quod in ſacrificiis optimum pe/

cus de grege eximebatur: uel quod primũ erat natum. Et Eximii porci dicebantur maiores: Eximii porci
qui ad ſacrificandum electi erant: Sicut Egregiæ oues dicebantur e grege electæ: A quo Egre Egregium
gium dicimus excellens. Ab hoc fit Eximie aduerbium: hoc eſt egregie: excellenter: & ab exi/ Eximie Abemo
Plautus mo Exemptio: et Abemo idem quod Adimo: Plautus. Abemito veſtem. & Redimo: quod Redimo
Cicero modo ſimplicis ſui ſignificationem habet. Cicero. Qui merces redimunt: ut ſtatim vendant
Modo accipitur pro eo quod eſt libero: Vnde qui ab hoſtibus capti ſunt: uel qui alicui pœ/
næ obnoxii ſoluto pretio redimuntur Item qui iniuſte vexantur: ſi per ſolutionem pecuniæ
liberati fuerint: redemiſſe vexationem dicuntur. Ab hoc Redemptor: & Redemptrix: &
Redemptio deriuantur. & Redempto frequentatiuum: Cuius aliud frequentatiuũ eſt Re/
Plautus demptito. Plau. Redemptitauere ad vnũ captos. Redimo uero ſignificat caput orno: coro
Virgilius no: Vnde Redimitũ coronatum dicimus. Virgilius. Copa Siriſca caput graia redimita mi/ Redimitus
Iuuenalis tella. Hinc Redimicula ornamenta capitis mulierum: & vittarum tenias vocamus. Iuuena/ Redimiculus
lis. Accipient te paulatim: qui longa domi redimicula ſummũt Frontibus. Et Coemo idem Coemo
quod emo: uel ſimul emo: A quo Coemptor: & Coemptrix: & Coemptio. & Demo detra Demo
Paulus iu/ ho: A quo Demptor: Demptrix: & Demptio. Item Damnũ: Siquidem Paulus Iuriſconſul/
riſcõſultus. tus Damnum: & Damnationem ab ademptione: & quaſi diminutione patrimonii dicta
eſſe affirmat. & Damno verbum: quod modo ſignificat damno afficio: Vnde & Condem Dãno Cõdẽno
no dictum eſt: Et econtrario: qui nullo damno afficitur Indemnis appellatur: Modo pro Indemnis
exhæredo accipitur: Vnde e duobus filiis alterum hæredem inſtitutum: alterum damnatum
legimus. Interdum pro compello: obligo: & neceſſitate aſtringo. Terentius. Tuus eſt dam/
Terentius. natus gnatus: non tu: Quod apud Iuriſconſultos per Syncopen Damnas dicitur. Marcus. Damnas
Quiſquis mihi hæres erit: dare damnas eſto: fideiq́; eius cõmitto: vti det quãtas ſummas di/
Marcus ctauero. Sic enim Damnas pro Damnatus dicitur: ſicut Raucis pro Raucitas: Satias pro
Satietas. Nonnunq̃ pro morte do. Virgilius. Nondum illi flauum proſerpina vertice cri/
Virgilius nem Abſtulerat: Stygioq́; caput damnauerat orco. Item pro culpo: reprehendo. Martialis
Martialis. Si ſchola damnatur: fora litibus omnia feruẽt. Sæpe etiam pro libero: in qua ſignifica/
tione & Condemno accipitur. Titinnius. Fortaſſe notum fuiſſe quo die liber foret: nunc
Titinnius voto condemnatus eſt: immolauit hoſtiam. Virgilius. Quem damnet labor: aut quo ver/
Virgilius gat pondere lætum. Virgilius. Damnabis tu quoq; votis. Turpilius. Et amplius illam appa
Vir. Tur. rere condecet: quandoquidem condemnata eſt. Siſenna. Quod voto damnati fœtum om/
Siſenna nem dicuntur eius anni ſtatim conſecraſſe. Cicero. Rerum naturam q̃ errorem damna
Cicero re maluimus noſtrum. Damnum datum dicitur: quotiens in agris noſtris aliquid demptum
eſt. Idem. Damni dati formulam exceſſit. A Damnum etiam Epidamnus deduci videbatur Epidamnus
Idem vrbs Macedoniæ: Propter quod Romani id nomen velut inauſpicatum mutantes Dyra/ Dyrachium
chium vocitauere. Ab emo etiam fit Emptor: Emptrix: Emptio: & Emptitius adiectiuum. Emptitius
Quippe Emptitiæ res dicuntur: quæ emptæ ſunt. et Emptitius miles mercenarius. Quidam Emptitius miles
ſcripſerunt Emporium quoq; ab emo dictum: quaſi Emptorium. Eſt enim Emporium lo/ Emporium
cus: in quo mercatus: ſeu nundinæ fiunt. Et in quem vendendi & emendi cauſa conueniunt
mercatores. Sed falſum eſt: Quippe græca vox eſt Emporium. Græci enim ἔμπορον mer
catorem dicunt: ἐμπορίαν mercatum: ἐμπόριον oppidum: ſiue alium quemuis locũ:
in quo fiat mercatus.

DE EADEM EPIG. XIIII.

VS FERA. Idem fere argumentum quod ſuperiorum duorum Epigrammatũ
Sed in hoc admiratur partum: quod ſtatim mortua matre: quaſi agnito periculo
cucurrerit. IAM GRAVIOR propinq̃ partui. FACTA PARENS VVL
NERE. Quia per vulnus peperit. EMISIT FOETVM. Ordo eſt. Emiſit fœ
tum: hoc eſt pignora ventris maturi. FOETVM. Partum. Fœtus enĩ dicitur quicquid ani/ Fœtus
mal parit: ſiue oua ſint: ſiue animalia. Nam & mulier ipſa Fœta dicitur: ſiue quæ grauida Fœta
eſt: Vnde Fœtum pro pleno ponitur. Virgilius. Loca fœta furentibus auſtris: ſiue quæ iam
Virgilius peperit: & onere leuata eſt. Idem. Fecerat & viridi fœtam mauortis in antro: Nam enixam
Idem hanc fuiſſe lac quod pueri præbebat: oſtendit. Hinc Fœtura deducit̃: quod ſignificat actum Fœtura
ipſum pariendi: & ipſam: ut ita dicam fœtationem: Etenĩ Fœtare quoq; veteres vſurparunt Fœto
pro eo quod eſt fœtum emittere. Plynius. Optima fœtura eſt poſt vernum æquinoctiũ. Fœ Fœtifico
Plynius tifico quoq; ab eodem deriuat̃: quod ſignificat fœtum facio: A quo Fœtificatio: hoc eſt fœ/ Fœtificatio
tura: et Fœtificæ: quæ fœtum faciunt. & Confœta ſus a veteribus dicebatur: quæ cum omni Confœta ſus
fœtu adhibebatur ad ſacrificium. & Effœtæ non ſolum quæ fœtum emiſerunt: ſed etiam q̃ Effœtæ
Idem nõ amplius pariunt: ſiue quæ fœtum facere deſierunt. Idem. Eſt autem tanta gallinis fœcun
ditas: ut aliquæ & ſexagena pariant oua: aliquæ cottidiæ: aliquæ bis die: aliquæ intantum: ut
effœtæ moriantur. Hinc Effœtũ dicimus exhauſtũ: debilem: a ſimilitudine mulierum: quas

partus debiles reddit. & Fœtifera quæ fœtũ fert. Hæc fere omnia ad inanimata quoq; tranſferuntur. Nam & Fœtum terræ dicimus: & Effœtam tellurem: & Fœtificare arbores: & Fœturam pratorum: & alia huiuſmodi. A Fœtu quoniam fœtando matres polluuntur: fit Fœdo verbum: quod ſignificat polluo: inquino. Et Fœdum nomen: quod modo ſignificat deforme. Terentius. Nunc tibi videtur fœdus: quia illam non habet: Modo per Metaphoram execrandum. Virgilius. Auerſuſq; refugit fœda miniſteria. Aliquando crudele. Saluſtius. Fœdi oculi. Hinc Fœdare aliquando pro lacerare: & cruentare accipitur. Hinc etiam Fœde aduerbium: quod modo pro turpiter: modo pro crudeliter. & Fœdus Fœderis ſm quoſdam a porca Fœde: hoc eſt crudeliter interfecta: A quo Fœdero verbum. & Fœdifragus ruptor fœderis. & Confœduſti apud veteres fœdere coniũcti. Item a fœto Fœteo: hoc eſt male oleo: A quo Fœtidus male olens. & Fœtor malus odor. Fœdum etiam veteres hedum: hoc eſt capre filium dixere: Vnde Hedus quaſi fœdus eſt vocatus: Sic Folus pro Holus: Foſtem pro Hoſte. Foſtiam pro Hoſtiam dicebant. Item femina appellata ut ſupra diximus. Item Fœnus: hoc eſt vſura. Nihil enim aliud eſt Fœnus q̃ Fœtus: hoc eſt partus pecuniæ: Quapropter græci quoq; a pariendo Fœnus τόκον vocant: & τοκίζειν dicunt Fœnerare. Nam ꝙ aliqui ſcripſerunt Fœnus ἀπό τοῦ φαίνεσθαι: quod eſt apparere deductum: quod id genus hominum ſpeciem oſtentent humanitatis: & commodi eſſe videantur in opibus nummos deſiderantibus: pene ridiculum eſt. A Fœnore Fœnuſculum diminutiuum. Plautus. Ad daniſtam deuenires: adderes Fœnuſculum. Et lex Fœnebris de credita pecunia: ſi quidem crediti nummi alios pariunt. Et Fœnero verbum: quod eſt: pecuniam: ſiue aliam rem ad fœnus mutuo: & cum Accuſatiuo iungitur. Martialis. Hæc ſapit hæc omnis fœnerat vna deos: Huius Paſſiuum eſt Fœneror: Vnde res Fœnerata dicitur ad fœnus tradita. A fœnero Fœnerator: qui græca voce: ſed apud nos vſitatiſſima Daniſta dicitur. & Fœneratrix: quæ ad fœnus dat: & Fœneratitius. Pecuniam quippe Fœnoratitiam vocamus: quæ ex vſuris eſt collecta. Item a fœnere Fœnum: quod herbæ eædem manentes quottannis nouas pariant. Sed de hoc: & de deriuatis ab eo ſuperius late diſſeruimus. Sunt qui Fœniculum quoq; a fœnore deductum velint: quaſi paruum fœnus: ꝙ ſemen eius terræ mandatum magno fœnore reddat fructum: Herba eſt: quam græci Marathron vocant: vulgo nota: Hanc maxime nobilitauere ſerpentes: quæ guſtatu eius ſenectam exuunt: & oculorum aciem ſucco reficiunt. Ex quo intellectum eſt hominũ quoq; caliginem eo præcipue releuari. Eſt in hoc genere ſilueſtre: quod alii Hippomarathron: alii Myrſeneum vocant: foliis maioribus: guſtu acriore. Succus auribus inſtillatur: vermiculoſq; in iis necat. Fœniculum condimentis fere omnibus inſeritur: & Oxyporis: hoc eſt condimentis: q̃ ex aceto fiunt aptiſſime: A quo Oxyporopoli dicuntur huiuſmodi condimentorum venditores. Quin cruſtis quoq; panis feniculũ ſubditur. Geniture abundantiam quoquomodo ſumptum facit: vinum commendat: halitum oris gratiorem reddit. Petridius: & Nicander: qui Ophiaca: hoc eſt: quæ ad ſerpentes attinent ſcripſerunt: & Mycon: qui Rizitonumena: hoc eſt de radicibus ad medicinam pertinentibus tradidit: nihil Hippomarathro aduerſus ſerpentes efficacius eſſe putauere. Valla Fœnero ſcripſit duntaxat Datiuo adiungi: & Fœneror accipi pro eo quod eſt pecuniam mutuor. Sed vtrunq; falſum. Nam & Accuſatiuo adiungitur Fœnero: & Fœneror de re dicitur: quæ mutuo datur: non de homine: qui ad fœnus accipit. Item a fœnore Fœneratio: hoc eſt mutuatio ad vſuram: quæ & Fœneratus dicitur: quartæ declinationis. Fœtus autem a foueo deriuatur: quoniam & dum in vtero eſt: & poſtq̃; eductus eſt fœtus: a matre fouet̃: hoc eſt calefit. Fouere enĩ proprie calidũ tenere: ſiue calefacere Vnde Focus dictus eſt: in quo ignis ſeruatur: etiam ſi ara ſit: Cuius diminutiuũ eſt Foculus. Gellius. Tum illa foculũ coram rege cũ igni appoſuit: & tris libros ex noue cuſſit: & coquit Et ab hoc aliud diminutiuũ Focillus: A quo Focillo calfacio: Vnde fit aliud compoſitũ Refocillo: A quibus Focillatio: & Refocillatio. Repit̃ etiã Focillor deponẽs. Varro. Propter ſecundas res ſublato metu non in cõmuni ſpectant: ſed ſuũ quiq; cõmodũ focillant̃. Eſt aũt Focillare: ſiue Focillari recreare: nutrire: & Focillatio recreatio. Veteres Foculare quoq; aliquãdo pro focillare vſurparunt: & Focula pro nutrimentis. Foueo tñ aliqñ pro nutrio accipitur. Virgilius. Progeniẽ: nidoſq; fouet. Hinc Faui: de quibus ſupra diximus: appellati: ꝙ in iis apes fœtus ſuos foueant. Et Fauonius: quod cuncta foueat. Eſt enĩ hic ventus: ut ſupra diximus genitalis ſpiritus mundi: Eo maritant̃ viuiſcentia e terra: & equæ etiam in Hiſpania concipiunt. Aliquãdo pro madefacio. Idem. Fouit ea vulnus Lympha longæuus Iapix. Hinc Fomenta dicuntur applicationes rerum calidarum: ſiue humidarum ad partes corporis læſas: & medendi gratia: q̃. & Fotus appellant̃. Plynius. Decoctura eorum cœliacos iuuat potione: & fotu. Interdum etiam pro conſtituo. Virgilius. Sub terra fouere larem Hinc Fauiſſe dictæ ſunt foueæ: in quibus circa templa aqua incluſa cõſtituebat̃. Sunt etiam

Fœtifera
Fœdo Fœdũ
Fœde Fœdus
Fœdero Fœdi
frag9 Cõfeduſti
Fœteo Fœtidus
Fœtor Hedus
Folus Foſtes
Foſtia Fœnus
Fœnuſculum
Fœnebris lex
Fœnero
Fœnerator
Daniſta
Fœneratrix
Fœneratitius
Fœniculum
Marathron.
Hippomarathrõ Myrſeneũ
Oxyporũ
Oxyporopolus
Fœneratio
Fœnerat9 Fœt9
Foueo
Focus Foculus
Focillus Focillo
Refocillo
Focillor
Focillatio
Foculor
Foueo
Fauonius
Fomenta
Fotus
Fauiſſæ foueæ

Terentius.
Virg. Sal.
Plautus
Martialis.
Petridius
Nicander
Mycon
Valla
Gellius
Varro.
Virgilius
Idem
Virgilius

qui putent fauiſſas fuiſſe in Capitolio cellis: Ciſterniſq; ſimiles: vbi reponi erant ſolita ſigna
vetera: quæ ex eo templo collapſa eſſent: & alia quædam religioſa donis conſecratis. Qui/
dam tamen Fauiſas quaſi flauiſas dictas exiſtimant: de quo inferius dicemus. Quandoque
etiam pro faueo: & in delitiis habeo. Idem. Ille Neæram Dum fouet: ac ne me ſibi præferat
illa veretur. Ab hoc duo compoſita fiunt: Refoueo eiuſdem pene cum ſuo ſimplici ſignifica Refoueo
tionis. & Confoueo: ſimul foueo. Confœta ſus dicebatur: quæ cum omni fœtu adhibebat᷑ Confoueo
ad ſacrificium. Item Fomes a fouendo: hoc eſt nutriendo ignem. Eſt enim Fomes aſſula ex Confœta ſus
arbore excuſſa dum cæditur. Item quæcunq; materia ſicca: in qua facile ignis inflammatur: Fomes
Virgilius quod aperte declarat Virgilius. Ac primum ſilicis Scintillam excudit Achates. Suſcepitque
ignem foliis: atq; arida circũ Nutrimenta dedit: rapuitq; in fomite flãmam. Per metapho/
ram autem fomitem appellamus: quicquid accendit nos: atque excitat ad aliquid agendum
Gellius Gellius. Fomitem eſſe quẽdam dicens & incitabulum ingenii: virtutiſq;: ſi mens & corpus
Vlpianus hominis vino flagraret: & Fullo a fouendis aqua calida veſtibus. Sunt enĩ Fullones: ut Vl/ Fullo
pianus affirmat: qui curanda: poliendaq; veſtimenta accipiunt: quorum ars Fullonia ap/ Ars Fullonia
pellatur. & Fauilla: quod ignem tectum foueat. Eſt enim Fauilla deſerta igne ſcintilla: dicta Fauilla Scintilla
a ſcindendo: quaſi ſcindilla: quod ſcindatur ab re ignita. A qua fit Scintillo verbum: quod Scintillo
ſignificat refulgio: ſplẽdeo: mico. A ſcindo vero fit Reſcindo. Sciſſio. Sciſſura. Item Scan/
dula: quaſi ſandula. Sunt enim Scandulæ: paruæ tabellæ: hoc eſt in paruas laminas ſciſſæ e Scandulæ
robore: aut alio ligno: maxime e glandiferas. & quæ reſinam ferunt omnibus: quibus tecta
Cornelius teguntur. Scandula tectam fuiſſe Romam vſq; ad bellũ Pyrrhi: quadringẽtis ſeptuaginta
Varro annis Cornelius Nepos autor eſt. Item Sciſſus quartæ declinationis: hoc eſt ſciſſura. Varro Sciſſus
Sciſſu materiæ fatigatus quieſcebat lectulo. Item Sciſſile: quod ſcindi poteſt: & eſt primo/
genium verbum: niſi forte a cædendo deductum videat᷑: aut a græco σχίζω. A quo σχίσ
μα: hoc eſt Schiſma ſciſſura dicitur. Hinc diuiſionẽ eccleſiæ Sciſma appellamus. PIGNO Sciſma
RA. Filios. Pignus proprie hypotheca eſt. Sic enim græci vocant: quod creditori datur: ut Pignus
ſit ſecurus. Aliquando tamen accipitur pro eo: quod deponitur ab iis: qui ſimul decertant
Virgilius apud ſequeſtrum. Virgilius. Ego hanc vitulam: ne forte recuſes Bis venit ad mulctram: bi/
nos alit vbere fœtus: Depono: Tu dic mecum quo pignore certes. Sed in hunc ſenſum ra/
ro reperitur. Illo figurato crebrius vtimur: quum aut munus noſtrum: aut aliquid aliud ſimi/
Idem le pignus eſſe amoris: & beniuolentiæ dicimus. Idem. Noſtri monumẽtum: & pignus amo
Idem ris. Idem. Ipſe pater dextram Anchiſes haud multa moratus Dat iuueni: atque animum
præſenti pignore firmat: quaſi dicat ſecurum facit: ut qui dat pignus: Quoniam uero filii vi
dentur tanquam pignora inter virum & vxorem eſſe: tum vinculi: ne alioquin forte di/
uortium fiat: tum caritatis: factum eſt: ut frequenter pignora pro ipſis filiis capiamus.
Ouidius Ouidius. Dulcia ſollicitæ geſtabant pignora matres. Huius rei argumentum eſt: quod legi/
Suetonius mus ſæpe pignora filiorum. Suetonius de Tyberio. Communis filii pignora. Idem. Tam
Idem marium q̃ fœminarum pignora. Quidam Pignus ab Hypoteca ita diſtingunt: Vt pi/
gnus ſit quod traditur creditori præſertim ſi mobile ſit. Hypotheca vero quod ſine tradi/ Hypotheca
tione nuda conuẽtione tenet᷑: ſed hoc falſum eſſe manifeſtũ eſt: quum Hypotheca nihil aliud
apud græcos: q̃ apud nos pignus ſignificet. A pignore fit Pignoro. & Oppignoro: quod Oppignoro
eſt in pignus do. & Repignoro: quod eſt ſoluto debito pignus recipio. Ab iis Pignerator. Repignoro
Oppignerator. Repignerator. Pigneratio. Oppigneratio. Repigneratio deducuntur. Mi
Valla rũ eſt ſcripſiſſe Vallã: q᷑ pignero ẽ do aliquid arraboni. Pignerare enim aliud ẽ: q̃ dare Ar
roboni: ſiue Arræ: qppe pignoramus ꝙ nobis reſtituta creditori pecunia reddi volumus:
Damus aũt Arram: ſiue Arraboni: ſiue Arræ uel partẽ pecuniæ: uel aliud aliquid pro re em/
pta: q᷑ non reſtituit᷑: ſed vel amittit᷑ niſi ſoluat᷑ reſiduũ: vel ſi ſoluat᷑: in partem precii quã/
do ſolutio fit: computatur. Plautus. Cui ſubegi fœnore argentũ ab Daniſta ut ſumeret: q᷑
iſti daremus Arraboni. Daniſtæ Fœneratores dicũtur. Græci enim δανείζειν fœnerari: Daniſtæ
δανειστὴν fœneratorẽ δανεῖον fœnus δανειστικὸν fœneraticiũ nũcupant. MATV
RI. Iã apti ad pãnẽdũ: de quo vocabulo ſuperius locuti ſumus. IACVIT. Mortuus eſt. Ia/ Iaceo
Virgilius cere manifeſtã ſignificationẽ habet. Idẽ. Silenũ pueri ſomno videre iacẽtem. Virgilius. Stra
Idem ta iacent paſſim ſua quæq; ſub arbore poma. Cicero. Patris ii: quos videtis iacebũt in limi/
Cicero ne. Per metaphoram tamen iacere aliquando accipit᷑ pro eo: q᷑ eſt: eſſe extare. Virgilius.
Virgilius Sed iacet aggeribus niueis informis: & alto terra gelu. Saluſtius. In medio campus ia/
Saluſtius cet aquis vndique ſcatens. Aliquando pro ſquallere: & mœſtum eſſe: quod infirmorum:
Lucillius ac male habentium iacere proprium ſit. Lucillius. Et ſua præcipue retro relicta iacere.
Idem Idem. Humana ante oculos fœde quum vita iaceret in terris. Quandoque etiam pro mor/
tuum: ſiue interfectum eſſe: quod iaceant: nec amplius moueantur cadauera. Lucanus. Ille
Lucillius iacet paci quem prætulit orbis. Item pro ſepultum eſſe. Martialis. Non aliter cineres man/

do iacere meos. Ab hoc compoſita fiunt Adiaceo: q̃d eſt adbæreo. Obiaceo ex aduerſo ſitus
ſum. Subiaceo: ſubditus ſum. A quo Subiecti dicuntur ſubditi. Virgilius. Parcere ſubiectis:
et debellare ſuperbos. Ennius: pro ſubiectis frequenter Subices vſurpauit. CVCVRRIT.
Cum curſu fugit: ut euitaret periculum. Currere proprie in terra dicimus. Vnde fit Curſus.
Virgilius. Hinc qui forte velint rapido contendere curſu. Sed figurate: & in mari naues ve
lociter euntes. & in aere naues velociter volantes currere dicuntur. Idem. Sed tibi qui cur/
ſum venti: quæ fata dedere. Apuleius. Et inopinati auium curſus terrorem adiecere. A curro
etiam deducitur Curſio: idem quod curſus. & Currus: hoc eſt carrus: quod eo veteres ad cur
ſum in ludis vterentur. Quippe Currus appel atione bigæ etiam: & Quadrigæ continẽtur
Vñ Triumphales currus vocitati. Huiuſmodi curſus Stadiodromos dicitur: etenim ςαδι
ον græci locum: in quo ludi tales exercentur: appellant: quem nos Curriculum dicimus.
δρομον curſum. Plynius. Pythagoram vicit Leontius: qum fecit Stadiodromon Mo/
noſtylon: qui olympiæ oſtenditur. Monoſtylon vnius columnæ ſignificat: hoc eſt vna co/
lunna deſcriptum. μονον græci ſolum dicunt. ςυλον Colunnam. A curru fit Curriculus:
ſiue Curriculum: vtroque enim genere dicitur: quod proprie ſignificat paruũ currum. Cur/
tius. Aliorum turbati equi non inuoragines modo: lacunaſque: ſed etiam in amnem præci/
pitauere curricula. Hinc a curruũ Curſu Curriculũ etiam pro curſu ponimus. Plautus. Li/
cet nobis abire curriculo. Idem. Nam ad portum te conſpexi: curriculo occœpi ſequi: vix
adipiſcendi poteſtas modo fuit. Item pro loco: in quo curritur. Apuleius. Quos ſæpe in cur
riculo victores fuiſſe conſtabat. Hinc Curriculo pro temporis aduerbio ponitur: & ſignifi
cat ſtatim: celeriter. Virgilius. Curriculo expulerat ſomnum qum fœmina primum. Item a
curru Curulis vna littera detracta. Hinc Sellam curulem vocamus: qua ſedente magiſtratus
in curru vehebãtur: quod inſigne a Thuſcis ſumptum ſupra memorauimus. et Aediles curu/
les: de quibus ſuperius diximus. & Curules equos: quadrigarios: qui a Reda Redarii vo/
cantur. Reda: vehiculũ eſt. Cicero. Si tuam heri redam non habuiſſem varices haberem.
Currus: & Carros dicimus: Et in neutro genere Carra. Cæſar. Inter carros: impedimen/
taque prælium commiſerunt. Hircius. Pompeius ea die peruiarum anguſtias Carra com/
plura: multoſque laniſtas retraxit. A carro Carruca dicitur: curriculi genus. A quo Carru/
carius. Pomponius. Pleraſque mulas carucarias tales eſſe: ut tranſiugi non poſſint. Carpẽ/
tum quoque genus carri eſt: non tamen a carro deductum: ut quidam volunt: ſed a Carmẽ/
te Euandri matre: quaſi carmentum. Ouidius: Nam prius Auſonias matres Carpenta ve/
hebant. Hæc quoq; ab Euandri dicta parente reor. Ab hoc fit Carpentarius. Vnde Carpẽ
tarium equum dicimus: qui carpentum ducit. Carpentarium fabrum: qui carpenta facit. Itẽ
a curro fit Curſim aduerbium: quod ſignificat currendo. & Incurſim: quod ſignificat cele/
riter. Cecilius. Nullus ſum: niſi meam rem iam omnẽ propero incurſim perdere. & Curſor
qui currit. Aliquando etiam Tabellarius a celeritate currendi. Martialis. Curſorem ſexta ti
bi Rufe remiſimus hora. Et Curſito frequentatiuum. A quo Curſitabundus: qui currit: &
quo nonnulli vtuntur. Curſorius equus: pro deſultorio. Item ab eo compoſita fiunt Accur/
ro: & Incurro: notæ ſignificationis. Occurro: quod modo ſignificat obuius fio. Virgilius.
Hic illi occurrit Tydeus. Modo in mentem venio. Cicero. Nihil mihi tunc occurrebat: q̃d
ad te ſcriberem. Aliquando offeror. Idem. Occurrebat ibi oratio: id eſt offerebat ſeſe oratio
Ab hoc deriuatur Occurſus quartæ declinationis. & Occurſo. A quo etiam Occurſatio
Percurro: currẽdo peragro: ut omnem prouinciam percurrit: hoc eſt currendo veſtigauit.
Hinc Figurate percurrit librum dicimus: hoc eſt celeriter legit: percurrit exercitum: percur/
rit caſtra: id eſt cum quadam celeritate luſtrauit. Ab hoc fit Percurſio: hoc eſt excurſus. Cice/
ro. Propter animi multarum rerũ percurſiones breui tempore. Tranſcurro: currendo trãſ/
gredior. A quo Tranſcurſus. Decurro: deorſum curro. A quo Decurſus. Excurro: extra cur/
ro. Vnde Excurſus: & Excurſiones militum dicimus: qui ex caſtris exeuntes in hoſtilem
agrum graſſantur. Percurro: procul curro. Præcurro: currẽdo præuenio. A quo Præcurſus
& Præcurſor. Incurro: aduerſus aliquem curro. Vnde Incurſus: atque Incurſiones hoſtium
dicimus. Item Incido. Plynius iunior. Neque enim putaui: fore ut in tantum odium tam le
ui cauſa incurreremus. Ab hoc fit Incurſo. & Incurſor deponens. A quo Incurſatio. & In/
curſim aduerbium: hoc eſt celeriter. Cecilius. Nullus ſum niſi meam rem iam omnem pro/
pero incurſim perdere. Succurro: quod modo ſignificat ſubuenio: opem fero. Plautus.
Succurrite mihi fultis: nec tam turpiter ſinite labefactarier. Modo in mentẽ venio. Cicero.
Neq; eni mihi ſuccurrebãt verba: q̃ ãn diſceſſum a Dolobella audieramus. Diſcurro: vagor
& modo huc: modo illuc curro: nec cõſiſto alicubi. Martial. Diſcurris tota vagus vrbe: nec
vlla cathedra ẽ Qua nõ mane feras irrequietus aue. Vnde Diſcurſum orõnis dicimus: qum
eã celerit legendo percurrimus. Recurro: rurſus curro. Aliqñ etiã cõfugio. A quo Recurſus

Adiaceo
Obiaceo
Subiaceo
Subiectus
Subices
Curro Curſus
Curſio Currus
Carrus
Stadiodromos
Curriculum
Monoſtylon
Curriculus ſiue
Curriculum
Curriculo
Sella curulis
Curul' equꝰ ideſt
Equus redarius
Reda Currus: et
Carrus et Carrũ
Carruca
Carpentum
Carmenta
Carpẽtariꝰ equꝰ
Carpẽtarius fab
Curſim Incurſi;
Curſor
Curſitabundus
Curſorius equus
Occurro
Percurro
Percurſio
Tranſcurro
Decurro
Excurro
Excurſio
Præcurro
Incurro
Incurſus
Incurſio
Incurſim
Succurro
Diſcurro
Diſcurſus

Virgilius
Ennius
Virgilius
Idem
Apuleius
Plynius
Curtius
Plautus
Idem
Apuleius
Virgilius
Cicero
Cæſar
Hircius
Põponius
Ouidius
Cecilius
Martialis
Virgilius
Cicero
Idem
Cicero
Plynius
Cecilius
Cicero
Martialis

Valerius Concurro:ſimul curro:confluo. Valerius. Cōcurrite inquit ciues:nam mœnia vrbis ruunt Concurro
Cicero Ab hoc Concurſus. Concurſio. Concurſo. & Concurſatio. Cicero. Concurſatio illa ato-
morum. Sunt etiam qui Carinam a curro deductam velint:quaſi Currinam: quod per eam
liceat currere. Eſt enim infima pars nauis:& ipſa nauis cōcauitas. A qua Carinatim aduer- Carinatim
bium: quod ſignificat ad ſimilitudinem Carinæ. Item Carinæ Romæ dicebantur ædificia Carina
Virgilius facta in modum Carinarum:quæ erant intra templum Telluris. Virgiliu . Paſſimque armē
ta videbant Romanoque foro: & lautis mugire Carinis. A carina etiam Carinatum dici- Carinatum
mus concauum:& ad Carinæ ſimilitudinem factum. Item Carino verbum:quod ſignifi- Carino
cat probra obiicio: quod carinantes hoc eſt probra obiicientes ſint infimæ ſortis hominū
ſicut pars nauis infima eſt carina. Poetæ aliquādo Carinam pro ipſa naui vſurpant. CA-
Virgilius DENTE. Moriente. Cadere proprie ruere eſt. Virgilius. Illa cadens raucum per læuia mur Cado
Cicero mur Saxa ciet. Interdum tamen ponitur pro eo quod eſt accidere:euenire. Cicero. Et ut ii-
dem dicunt:omnes numeros habet: nec præter ſapientem cadere in quenquā poteſt. Inter-
Virgilius dum pro mori:occidere. Virgilius. Cadit & Rhipheus:iuſtiſſimus vnus Qui fuit in theu-
Seneca cris. Ab hoc fit Caſus:quod modo fortunam ſignificat. Seneca. Multa enim caſu potius:ꝙ Caſus
Curtius ratione eueniunt. Modo ruinam. Curtius. Inopinato rede caſu oppreſſus. Aliquando cala
Virgilius mitatem:infortunium. Virgilius. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros: Et breuiter
Troiæ ſupremum audire laborem. Interdum vocabulorum formas:utputa generandi: ac-
cuſandi caſus:quia in aliam:atque aliam cadunt effigiem. Caſum etiam veteres Antiquum
vocabant:quaſi iam cadentem. Item a cado Caſa:quemadmodum ſupra diximus: quam-
uis aliqui a cautione potius nominatam velint. A qua fit diminutiuum Caſula: & Caſa-
ria dicta eſt mulier: quæ caſam cuſtodit. Item a cado Caſo frequentatiuum. Et ab eo aliud
frequentatiuum Caſito:de quibus ſuperius diximus. & Caſabundus:crebro cadens. & Ca Caſabundus
Varro ducor: præcipitor. Varro. Et frigido nimbo aqua iacta caducimur. Ruentis pertimuere Caducor
aquatiles querquedulæ natantes. Vbi obiter notandū eſt Querquedulas aq aticulas eſſe Querquedula
paruas:in aqua fere viuentes:quæ vulgo etiam ita vocantur: a voce ita dictas. et Caducum Caducum
Virgilius quod momentaneum eſt:non perpetuum. Item Caducum mortuum. Virgilius. Belloque
caduci Dardanidæ. Hinc Caduca:auſpicia dicebantur: qum aliquid in templo excidebat: Caduca auſpicia
veluti virgæ manu. & Caduca hæreditas:qum hæredes ceciderunt: vnde qui huiuſmodi hæ Caduca hæredi-
reditatem accipiunt:vocantur Caducarii. & Cadauer:corpus mortuum. & Cadiuum: qđ tas Caducariꝰ
per ſe cecidit. Vnde Cadiua:poma appellamus:quæ non ſunt manu collecta:ſed ſua ſpon- Cadauer
Plynius te in terram cecidere. Item Folia Cadiua:quæ per ſe ex arboribus cadunt. Plynius. Colligi Cadiuū
Idem mala poſt æquinoctium autumnale:Cadiua ſeperari ſtramentis: ſtoriis:paleiſue ſterni. Idē Cadiua poma
Cætera mala foliis ficulneis præterꝗ cadiuis ſingula conuolui. & Caduceum: ut quidam Cadiua folia
putant:quod cadere faciat:contentiones: atque certamina. A quo Caduceator: de quibus Caduceum
ſuperius diximus. & Caducus: vulgo morbus Comitialis:quod cadere hominem faciat. & Caducus
Stillicidium ac Stiricidium:de quibus ſupra diximus:quod ſtillatim cadant. & Cicada q̄ſi Cicada
cito cadens. Viuit enim rore:& cito deficit. Caſnar quoque a cadendo deductum nonnul- Caſnar
li volunt:ſed hoc oſcorum lingua ſenem ſignificat. Cadurcum vero tentorium eſt: quo mer Cadurcum
ces teguntur. Præterea compoſita a cado fiunt Accido: quod proprie ſignificat euenio. A Accido
quo fit Accidens: oppoſitū ſubſtantiæ: Quod Dialectici diffiniunt: Quod adeſt: & abeſt Accidens
præter ſubiecti corruptionem. Iuriſconſulti Accido vſurpant pro:eo quod eſt morior:quē-
admodum ſimplex quoque eius accipi ſupra memorauimus. Vnde ſi quis in teſtamento
ita ſcripſerit. Si quid filio meo acciderit: Dama ſeruus meus liber eſto. Idem eſt ac ſi dicere-
tur: ſi filius meus mortuus fuerit. Occido penultima correpta modo obuenio. Vnde Oc- Occido Occaſio
caſio dicta eſt oportunitas temporis caſu proueniens. Modo interimor. A quo Occaſus: Occaſus
interitus. Aliquando cado: Vnde Occidere ſol dicitur:quia cadere videtur: dum mergitur.
& Occaſus: merſio ſolis in Oceano. Vel per metaphoram Occidere ſol hoc eſt mori dici-
tur:dum mergi videtur:quemadmodum e contrario oriri:dum videtur ſurgere. Ab hoc eti Occiduum
am Occiduum deriuatur:quod occidit. & Occidens ſubſtantiuum plaga:in quo ſol occidit Occidens
Vnde & Occidentalis plaga appellatur. Decido notæ ſignificationis. A quo Deciduū eiuſ Occidens plaga
Laberius dem ſignificationis:cuius eſt occiduum. Laberius. Decidua folia pandit. Excido modo ca Excido
do. Virgilius. Exciderat puppi. Hinc Exciduum. & Excido: de quibus ſuperius diximus.
Idem quāuis aliqui a cædendo potius hæc deducta exiſtiment. Modo in obliuionem venio. Idē.
Plynius Nec dum etiam cauſæ irarum: ſæuique dolores Exciderant animo. Plynius. Subiit autem
mihi:quod anno ante exciderat. Procido: cado: procumbo. Incido:cado. Recido: rurſus Procido Incido
cado. A quo Recēs:nouū:hoc ē quod nuper accidit. Vnde Recētior. Recētiſſimus. & ad- Recido Recēs
Cicero uerbia Recēter. Recētius. Recētiſſime. Cicero. Horū recētiorum nunꝗ dictum ab vllo: qđ
Plautus ſciam. Item aduerbiū Recēs. Plautus. Qui recēs ex agro venerat. & Recēto verbum: reno- Recēto

Recẽtor uo.Cuius paſſiuum eſt Recentor. Actius. Iam iam albicaſcit:ac recẽtatur commune lumen Actius
Concido hominibus.Concido:cado:morior.O QVANTVM EST SVBITIS CASIBVS
INGENIVM. Sententia eſt Theucydidis. Subita ingenium excitant.QVANTVM Theucydis
INGENIVM. Quantum naturalis ſapientia:ut ſupra diximus.SVBITIS.repentinis:
impræmeditatis

DE CARPOPHORO. EPIG. .XV.

SVMMA TVAE. Blanditur Domitiano in laudando Carpophoro: qui ve/
nator excellentiſſimus fuit: & ob id cariſſimus principi. Ordo eſt. Aper fuſus:
qui fuit ſumma gloria tuæ famæ o Meleager quantula portio eſt famæ Carpo/
phori:quaſi dicat paruula quædam particula eſt gloriæ eius:qum ille aprum tã/
tum interfecerit:hic vero & Vrſum:& Leonem: & Pardum. MELEAGER. Meleager:
Meleager uel nam in recto & Meleager:& Meleagrus dicitur. Ouidius.Donec Meleagrus: & vna lecta Ouidius
Meleagrus manus iuuenum.Meleager filius fuit Oenei regis Aetoliæ ex Althea coniuge. Quem qum
Althea peperiſſet: animaduertit tres parcas iuxta ignem ſedentes: lanamq; colo trahentes:
quæ qum forte ſtipitem igni admouiſſent:auditæ ſunt verba hæc proferre.O nũc nate: erit:
æqua tibi cum ſtipite vita.Quapropter illis mox diſcedentibus Althea ſtipitem ex igne ſub
traxit: & ne vreretur:diligenter ſeruauit. Meleager vero creuit robore: ac viribus corporis
preſtans. Inter hæc Oeneus qum omnibus diis ſacrificia pro ſuſceptis frugibus feciſſet: ſo/
lam Dianam inhonoratam reliquit:ſiue ille oblitus huius deæ fuerat: ſiue ita putauerat agẽ
dum.Ob hoc irata dea terribilem ſetis:ac dentibus immiſit Aprum:qui prouintiam Oenei
omnem vaſtaret. hic & alia damna inferebat innumera: & arbores radicitus euellens cum
ipſis pomis in terra proſternebat. Cædebat præterea pecudes: atque armenta: nec canes:
neque paſtores eſſe adiumento poterant:qum ipſi quoque homines feræ immanitatem for
midabant:vix ſe intra tecta tutos putantes.Sed tandem Meleager in feræ perniciem:& ca/
nes:& præſtantiſſimos quoſque viros e finitimis vrbibus conuocauit.Inter quos & Atalã/
tis filia Iaſii filii Abantis argiuorum regis.A quo Iaſides dicta:venit:virgo & forma:& cor
poris viribus præſtans:quæ prima aprum ſagitta vulnerauit: huius amore captus eſt Melea
ger:qui tandem feram confecit:& illius caput:ac ſetoſum tergum Atalantidi: quaſi præmii
partem conſorti laudis dedit.Cuius rei inuidia permoti alii:præſertimq; duo auunculi eius
qum vi rapere a virgine apri exuuias conati eſſent: a Meleagro interfecti ſunt. Calydones
ob mortem apri lætitia elati ſacra diis fecere dona pro more patrio templis inferentes: in/
ter quos Althea quoque qum ob necem feræ: & filii gloriam lætabunda incederet: poſtquã
de cæde fratrum allatus ei eſt nuntius: in furorem acta: ſtipitem tam diu ſeruatum flammis
iniecit: quo ardente pariter & Meleager inteſtinis flammis exuri viſus eſt.Sunt qui eum tra
Parthenopeus dant Parthenopeum filium ex Atalanta ſuſcepiſſe: qui qum Adraſto aduerſus Thebas pro
fectus in bello deſideratus eſt: hunc alii non Meleagri: & Atalantides: ſed Menalippes: &
Martis filium fuiſſe exiſtimant.Mirum eſt Ouidium hanc Cenei filiam ſcripſiſſe:qum Ce/ Ouidius
Ceneia nei filiam Atalantam conſtat vocatam fuiſſe curſu inſignem: quæ ab hoc Ceneia dicta eſt.
Ouidius.Talia dicentem molli Ceneia vultu aſpicit. APER FVSVS. Aper a te proſtra/
tus.Tres apri inter portenta a poetis numerantur.Erymanthius:ſiue Arcadicus:quem Her
cules peremit.Olympius:in cuius venatione occubuit filius Croeſi vulneratus ab Adraſto:
& hic Calydonius:quem interfecit Meleager.QVANTA PORTIO.Quam parua pars
Carpophorus CARPOPHORI. Hoc nomen a fructu ferendo declinatum eſt. Græci enim καρπὸν
fructum: φορεῖν ferre dicunt. Duo Carpophori temporibus Domitiani leguntur fuiſſe
Alter mango:qui ſenior erat. Alter qui erat Iunior clarus fortitudine.hic Domitiano cariſ/
ſimus fuit:quod viribus eius in feris conficiẽdis oblectaretur.ILLE.Carpophorus.CON
DIDIT. Abſcondit.Magnitudinem ictus oſtendit:in quo totum venabuli ferrum abſcon
dit.PRAECIPITI.In ſe ruenti.QVI.Vrſus.FVIT PRIMVS. Principatum & ro/
bore:& magnitudine obtinuit.IN ARCE POLI ARCTOI.In ſeptentrionali plaga.
Septentrio enim maximos vrſos: ac ferociſſimos mittit: vti alias pleraſque feras. ARCE.
Arx Summitate. Arx proprie munitior pars vrbis eſt: quæ quoniam in altiori parte fieri conſue
uit:inualuit vſus: ut arcem pro monte & pro quacunque altitudine ponamus. Ideo autem
Polus arcticus Septentrionalis plaga alta dicitur:quia ſuperſtare nobis videtur: quippe & Polus arcticus
Polus antarcticꝰ ſupra nos eſt: quemadmodum Antarcticus:quatenus ad ſitum terræ ſpectat: infra nos eſſe
videtur:ideoq; impediẽte terra cerni nõ põt. Virgilius. Hic vertex nobis ſemp ſublimis: at Virgilius
illũ ſub pedibus Styx atra tenet:maneſq; pfundi. Arx ab arceo dicta ẽ:qđ prohibeat hoſtes
Arcere accedere. Arcere enĩ prohibere ẽ:ne ii qui veniunt:accedant. Virgilius.Hoſteſq; a mœnibus Idem
arcent.Transfertur q; aliquando ad incorporea. Cicero.Quæuis enim ẽ: quæ magis arceat Cicero

homines ab improbitate: q̄ſi ſenſerint in delictis nullum eſſe diſcrimen. Ab hoc Arca — Arca
quoque deducitur: quod ab ea clauſa arceantur fures. Eius diminutiuum eſt Arcula: & — Arcula
huius aliud diminutiuum Arcella. Ab hoc Arcanum: hoc eſt ſecretum: atque abſconditum: — Arcanum
Virgilius — quod quæ in arca ſunt: cælata ſint: atque abſcondita. Virgilius. Longius euoluens fatorum
Pōpeius — arcana monebo. Pompeius tamen arcani ſermonis ſignificationem tractam dicit uel ab
arce: quæ tutiſſima pars vrbis erat: uel a genere ſacrificii: quod ab auguribus in arce fiebat:
adeo remotum a noticia vulgari: ut ne litteris quidem mandaretur: ſed per memoriam: ſuc-
ceſſionemque hominum celebraretur: uel ab arca: in qua quæ clauſa ſunt: tuto cuſtodiuntur — Arculus deus
Item ab arca Arculus deus: qui tutelam gerebat arcarum. & Arcera: plauſtrum vndique te- — Arcera
ctum: & munitum: quaſi arca quædam magna veſtimentis ſtrata: qua ægri: aut ſenes porta-
ri cubantes ſolebant. Præterea ab arceo Erciſcor: quo verbo iuriſconſulti vtuntur: quum in- — Erciſcor
ter conſortes hæreditas diuiditur. Vnde Erciſcundæ familiæ iudicium dicitur: quaſi arcen- — Erciſcūdæ fāiliæ
dæ ab hæreditate: quod fit in bonorum diuiſione. Erctum: citumque inter conſortes in an- — Erctum
tiquis legum libris legimus: erctum ab arcendo: citum a citando: quaſi citatum. Item ab ar-
ceo Ercius: dicebatur Iuppiter: qui intra conſeptum domus cuiuſq; colebatur: quem etiam — Ercius
Deum penetralem appellabant. quidam tamen Hercium per aſpirationem ſcribunt: & ab — Deus penetralis
hærendo dictum malunt Arceſſo: eiuſdem ſignificationis. & Arcus: quod miſſis ſagittis nō — Hercius
ſinat hoſtem accedere: a cuius ſimilitudine Arculata vocabantur circuli: qui ex farina in ſa- — Arceſſo Arcus
crificiis fiebant. Item Arculi circuli: quos capitibus imponebant ad ſuſtinenda commodius — Arculata
vaſa: quæ ad ſacra publica capitibus portabantur. Item ab arceo Arcula dicebatur auis: quæ — Arculi Arcula
in ſacrificiis aliquid fieri vetabat. Præter hæc compoſita ab eo fiunt Coerceo: quod eſt co- — Coerceo
Plautus — go. A quo Carcer: & Carceres: de quibus ſuperius diximus. & Aberceo: prohibeo. Plautus — Aberceo
Atque eam abercet domo. & porceo: prohibeo: quaſi porro arceo: tractum a magiſtrati- — Porceo
bus: quorum poteſtas erat: uel cogere aliquid: uel prohibere. Item Exerceo: quaſi extra ar- — Exerceo
Terentius — ceo: premo: fatigo. Nam exercere: proprie fatigare eſt. Terentius. I ſane ego te exercebo ho-
Cicero — die: ut dignus es Silicernium. Ponit etiam pro agitare: commouere. Cicero. Exercenda eti
Virgilius — am eſt facilitas: & altitudo animi. Et pro inſequi. Virgilius. Tum vos o Tyrii ſtirpem & ge
Idem — nus omne futurum Exercete odiis. Et pro laborare: colere. Idem. Exercetque frequens tellu-
rem: atque imperat aruis: Ab exerceo fit frequentatiuum Exercito. A quo Exercitium. & Ex
Vlpianus — citatio: & Exercitus: hoc eſt multitudo militum: quod exercendo fit melior. Vlpianus. — Exercitus
Exercitum dicimus non vnam cohortem: neque vnam alam: ſed numeros multos militum
Nam Exercitui dicimus præeſſe eum: qui legiones cum ſuis auxiliis ab imperatore commiſ
ſas adminiſtrat. Quum vero exercitus ſecundæ coniugationis eſt: ſignificat fatigatum: & ex-
ercitatum. Veteres exercitionem exerciti dixere: pro exercitationem exercitati: & exercitio
rem: ac exercitiſſimum pro exercitatiore: & exercitatiſſimo. Exercire vero ſarcire eſt. & ab — Exercire
ex & ſarcio componitur. Sarcio idem eſt quod integrum facio. Vnde Sarctores dicti: qui — Sarcio Sarctor
veſtes ſarciunt: hoc eſt ſuunt. & Sarcta tecta opera publica: quæ locantur. et Sarcte: integre. — Sarcta Sarcte
Nam Sartor ſine c a ſarrendo deducitur. Sarrire enim veteres pugnare dicebant. Vnde Sar — Sartor Sario
culum inſtrumentum ruſticum: quo terra purgatur. & Sarmenta: virgulæ vitium ſuperua- — Sarculū
Plautus — cuæ abſciſſæ. & Sata: vinea putata: & pura facta. Plautus. Sator ſartorq; ſcelerumq;: & meſſor — Sarmētum
optime. Occatorem dicere debebas paruis. Nam ſemper occant prius q̄ ſarriunt ruſtici. — Sarta
Pacuuius — Sarcio etiam aliquando pro eo accipitur: quod eſt damnum ſoluo. Pacuuius. Tu damni
noſtri cauſa fuiſti. Tu nobis ſarcito ut debes. Ab hoc fit Sarcina: quæ proprie eſt vtenſili- — Sarcina
um: & eorum: quæ ad cultum pertinent veluti faſcis: quem quis in itinere faciendo portare
poſſit. Hinc milites: quum caſtra mouere volunt: ſarcinulas colligere dicuntur & qui in aliam — Sarcinula
domum migrant: ſarcinas ſuas componere. Per metaphoram tamen Sarcinam pro inuti-
li onere ponimus. Aurelius. Et hanc corporis ſarcinam aliquando deponerem. Hinc Sar- — Sarcinator
cinator: Cuius fœmininum eſt Sarcinatrix. Significatque proprie eum: qui plurimum ve-
Lucillius — ſtium ſumit. Aliquando etiam pro ſutore accipitur. Lucillius. Sarcinatorem eſſe ſummum.
Suere centonem optime. Item a ſarcio compoſitum Reſartio: quod eſt inſtauro: interpolo — Reſarcio
& quaſi nouam formam induco. hoc enim proprie Interpolare eſt: immittere ſcilicet: & — Interpolo
nouam formam fingere: dictumque Interpolo: quaſi interpolio: & ab arte fullonia tractū:
Cicero — qui polliendo vetera quæque in nouam ſpetiem mutant. Cicero. Aliquid demendo: mu-
Plautus — tando: interpolando. Plautus. Illic me homo interpolabit: meumque os finget denuo. In-
Cicero — terpolando inquit. Cicero. Hoc eſt renouando. & Plautus. Interpolabit: hoc eſt renoua-
Plautus — bit. Plynius. At Hercule Alexandriæ: vbi thura interpolantur inquit: hoc eſt purgantur:
Plynius — cernuntur: quaſi renouantur. Vlpianus. Vbique curant ædiles ne emptores a vendito-
Vlpianus — ribus circumueniantur. Præſumptum eſt enim ea mancipia: quæ: rudia ſunt: & ſimpli-

tiora eſſe: & ad miniſteria eſſe aptiora: & dociliora. Trita autem mancipia: & vetera/
na difficile eſt reformare: & ad ſuos mores formare. Quia igitur Venalitiarii ſciunt facile
decurri ad nouitiorum emptionem: iccirco interpolant veteratores: ut pro nouitiis ven/
dant: interpolant inquit: hoc eſt ornant: fingunt: renouant: ut nouitii eſſe videntur. Ab
Interpola — hoc Interpola dicuntur noua inuenta: & ut ita dicam: renouationes artium: & aliarum re/
rum. Plynius. Mutatur ars quottidie: quotiens interpolis: & ingeniorum græciæ flatu im/
Interpolator — pellimur. & Interpolatorem vocamus: qui antiquas veſtes reſarcit: ac renouat: ut eas facilius
vendat. Cuius fœmininum eſt Interpolatrix. Pomponius. Interpolatricem acceſſire opor/ — Pōponius
tet: quæ huic veſtē adducat. SPECTANDVM. Dignum ſpectatione. MOLE IGNO/
TA. Magnitudine non prius viſa: ideo incognita. DECVISSE HERCVLEAS MA/
NVS. Conueniſſe manibus Herculei: quæ Nemæum Leonem: ut ſuperius diximus: inter/
fecerunt. PORREXIT. Proſtrauit: interfecit. VOLVCREM. Celerem velocem. Velo
Pardus — ciſſimum quippe animal Pardus eſt: adeoque currendo extenditur: ut ventre pene terram
Longus — contingat: ſed niſi mox adipiſcatur prædam: deſiſtit a curſu. LONGO. Mortali: pernicio
ſo. Longum enim proprie dicimus porrectum: altum. Virgilius. Stant longis innixi haſtis: — Virgilius
& ſcuta tenentes. Sed per metaphoram modo pro diuturno ponimus. Idem. Et longum — Idem
Andromachæ teſtatur amorem. Modo pro magno. Vnde Longiores dies maiores dici/
Prælongus — mus. Modo pro pernicioſo. Idem. Infœlix Dido: longumque bibebat amorem. Ab hoc fit — Idem
Longurio — Prælongus: hoc eſt valde longus. & Longurio idem: quod longus. Varro. Hic qui ante me — Varro
Longiſco — eſt: neſcio quis longurio. & Longiſco: longus fio. Ennius. Neque corpora firma longiſcūt — Ennius
Elōgo Prolōgo — quicquam. Idem. Qum ſola eſt eadem faciunt longiſcere longe. & Elongo: ac Prolongo: — Idem
quæ ſignificant protraho: differo. Plynius. Quo maxime tempore elongantur dies. Plau/ — Plynius
Lōge Delōge — tus. Quæ mihi anus prolongat promiſſa. & Longe. Delonge: a longe aduerbia: quæ ſignifi — Plautus
cant procul. Quandoque per Longitudinem: ut qum dicimus: Lōge: lateq; diſcurrit. Item
Longum — aliud aduerbium longum: quod ſignificat longo tempore. Martialis. Vtque tuis longum — Martialis
Longitrorſum — dominuſq;: puerq; fruant̃ muneribus: hoc eſt p̄ longitudinē: & latitudinē: & Lōgitrorſum
Longæuus — ſicut Dextrorſum: & Siniſtrorſum. & Longæuus: antiquus quaſi longi æui. A quo Longæ
Longitudo — uitas. & Longitudo: prolixitas. & Longanimis: perſeuerantis animi. A quo Longanimi/
Longanimis — tas: perſeuerantia. & Longinquum: remotum: diſtans. Vnde Longinquitas: diſtantia uel
Lōganimitas — loci: uel temporis. CVM FERRET PREMIA. Quando poſt confectas feras dabatur
Longinquum — ei præmium. Eſt enim Præmium: quod in ludis proponitur dandum ei: qui fortiter fecerit:
Lōginquitas — uel qui in aliquo certamine victor euaſerit. Differtque a precio: Quod Præmium duntaxat
Præmium — pro recte factis datur. Precium vero non modo pro recte factis: ſed etiam pro male geſtis.
Precium — Saluſtius. Vicit tamen in ſenatu pars illa: quæ vero precium: aut gratiam anteferebat. Te/ — Saluſtius
rentius. Ego precium ob ſtultitiam fero. Liuius. Si malos imitabor: tum precium pro noxa — Terentius
dabis. Proprie tamen precium eſt: quod pro re empta datur. Terentius. Precium ſperan il — Liuius
lico produxit: ac vendidit. Hinc precioſum dicimus: quod carum eſt: & magni precii. Cu/ — Terētius
Apprecio — ius comparatiuum ē Precioſior. & ſuperlatiuum Precioſiſſimus. & Apprecio: æſtimo: pre
cium impono. Dictum autem precium exiſtimant a præeundo quaſi præicium: quoniam
primo ſoluitur pecunia: deinde res empta apprehenditur: & eodem modo præmium: qua
ſi præuium: quia primo proponitur: quod dandum eſt victori: deinde certatur. Veteres ali/
quando Præmium pro pecunia vſurparunt. Neuius. Sine præmio ſum: Marſupium reli/ — Neuius
Præmioſus — qui domum. Hinc Præmioſus: pro pecunioſo accipitur. Actius. Diuitem: ac præmioſum — Actius
Præmiatores — auum. & Præmiatores: prædones. Neuius. In ſcena nos nocturnos cœpit præmiatores tol — Neuius
lere. LAVDIS. Virtutis. Virgilius. Sunt hic ſua præmia laudi. ADHVC. Etiam. Quinti/
lianus. Eſt adhuc alia in reſpondendo figura: quaſi dicat præter has: quarum mentionem fe
Adhuc — ci: Eſt etiam illa figura. Aliquando tamen Adhuc pro hucuſque ponitur. Cicero. Adhuc: — Cicero
quæ dicta ſunt: arbitror mihi conſtare cum cæteris artis ſcriptoribus. Eſt enim vox ipſa cō/
Ad — poſita ex Ad præpoſitione: quæ tam in compoſitione: ꝙ̃ in appoſitione aliquando ſigni/
ficat vſque. Apuleius. Ad montem eum comitatus ſum: hoc eſt vſque in montem: pro quo — Apuleius
Aduſq; — etiam Aduſque aliquando reperimus. Idem. Iam aduſque amnem proueniamus. Hinc & — Idem
Quoad — Quoad dicimus: pro quouſque. Saluſtius. Dum modo putetis vos tutos eſſe: quoad reli/ — Saluſtius
Quoaduſq; — qua multitudo aduenerit. & Quoaduſque. Actius. Nihil enim te impedio quoaduſque — Actius
rem peragas. & Quoadeius. Cicero. Oratoris officium eſt de iis rebus poſſe dicere: quæ — Cicero
ad vſum ciuilem moribus: & legibus conſtitutæ ſunt: cum aſſenſione auditorum: quoad/
eius fieri poterit. Idem. Elaboro enim: quoadeius facere poſſum: ut conſilia hoſtiū intelli — Idem
Adeo — gā verum hoc nō tam vſq; ꝙ̃ inquātū ſignificat. ſicut Adeo qđ ab ad: & eo compoſitum eſt
pro intantum accipitur. Martialis. Quæ adeo antiquis autoribus deſuit: ut nominibus

Quintilia. non tantum veris abuſi ſint:ſed & magnis.Quintilianus. Nunquã adeo pro nobis ſolici/
ta lex eſt: ut quod præſtet: extorqueat. Idem. Significat vſque adeo. & Vſqueeo. Cicero. Vſqueadeo
Neſi quando ei dicendum erit de iuſtitia: & fide: mutuetur a Platone: qui qum hæc ex/ Vſqueeo
primenda verbis arbitraretur: nouam quandam finxit in libris ciuitatem: vſque eo illa:
quæ dicenda de iuſtitia putabat: a iuris conſue udine: & a ciuitatum moribus abhorrebant
Terẽtius Vſqꝫeo:hoc eſt adeo in tantũ.Interdũ tamen adeo pro valde accipit̃.Terentius.Adoleſcen
Curtius tem adeo nobilem.Aliquando etiam Ad pro iuxta accipitur.Curtius. Erat ad ripam flumi Ad
nis ingens arbor:hoc eſt iuxta ripam fluminis.& Aſſideo.Aſſiſto:hoc eſt iuxta ſedeo:iuxta Aſſideo Aſſiſto
Virgilius ſto.Item ꝓ eo:quod græci dicunt ἐπὶ.Virgilius.Atqꝫ iterum ad Troiam magnus mittetur
Achilles.Significatqꝫ & perſonã:& locum:& tẽpus.Et pro circiter:ut ad tria milia: hoc eſt
circiter tria milia.Quandoqꝫ etiã cauſam ſignificat:ut ad quid veniſti:hoc ẽ cur: ſiue qua cã
Terentius veniſti?Quandoqꝫ ſimilitudinem.Terentius.Sed nihil ad noſtram hãc.Et Ad vnguem qđ Ad vnguem
ſignificat perfecte:trãſlatum a marmorariis:qui iuncturas vnguibus probant. Nonnũqꝫ in
Virgilius tentiua particula eſt:ut Adedo:in totum edo:conſumo.Virgilius.Nam ſæpe fauos ignotus Adedo
Idem adedit Stellio.Interdũ ſignificat prope.Idem.Ad quem tum Iuno ſupplex his vocibus vſa
Põponius eſt.Interdum aduerſatiua eſt.Pomponius ad hoſtem furibũdus prodit. Hinc Aduerſus.&
Aduerſum.& Aduerſor.& Aduerſarius:de quibus ſuperius diſſeruimus.Aliquando ſigni/
Virgilius ficat poſt:ut ad hæc.i.poſt hæc.Ad vnũ qum dicimus:ſignificamus nemine excepto. Virgi/
lius.Iuppiter omnipotẽs ſi nondũ exoſus ad vnum. Ad tẽpus vero duobus modis ſumitur. Ad tempus
Quintilia. Vno:qum ſignificat ad cõditionem:ſiue neceſſitatem:ſiue oportunitatem temporis.Quin
tilianus.Fingere nimirũ ad tempus videbor:& rem nimiũ manifeſtam impudenter cõpro/
Varro bare. Altero:qum ſignificat ad ſpatium temporis.Varro. Qui qum ad tempus latitaſſet: tã
dem ſub ſponda iacens inuentus eſt. POTERAT. Potens erat:integras vires habebat:ꝑ/
inde ac ſi in conficiendis feris non laboraſſet.

DE TAVRO CAESAREM VEHENTE. EPIG. .XVI.

APTVS ABIT.Blanditur Domitiano:ꝙ in ludis tauro inſidens in altum ve/
ctus fuerit:quaſi in cælum aſcenſurus.RAPTVS.Machinis quibuſdam ſubla/
tus in altum:ut cælum conſcendere videret̃.Rapere proprie eſt cũ impetu quo/ Rapere
Virgilius dam:& violentia auferre. Virgilius.Raptas ſine more ſabinas: hoc eſt ablatas:
Ponitur tamen aliquando figurate pro vitiare:& proprie de virginibus: atqꝫ impuberibus
Idem pueris dicitur:etiam ſi loco nõ dimoueantur.Idem.Et rapti gamimedis honores.Rapi vir
go ſimulabat̃ apud veteres:quãdo viro tradebat̃ ex gremio matris:aut ſi ea non eſſet ex ꝓ/
xima neceſſitudine: ꝙ ea res ſub Romulo principe in Sabinarum raptione fœliciter ſucceſ
ſiſſet:queãdmodũ virgines quoqꝫ veſtales capi dicebant̃:quia pontificis maximi manu præ
henſæ ab eo parente:in cuius poteſtate eſſent: veluti bello captæ abducebãtur.A rapio Ra/
ptus quartæ declinationis deriuat̃:qđ a raptiõe.& rapina ita diſtinguitur: ut Raptio pro/ Raptus
Terẽtius prie ad perſonam referatur.Rapina ad rem.Raptus ad ſtuprum.Terẽtius.Diſperii Theſi/
Cicero phonem audiui filium vna in raptione fuiſſe.Cicero. Quas res luxuries inflagitiis: crudeli
Idem tas in ſuppliciis:auaritia in rapinis:ſuperbia in contumeliis efficere potuiſſet.Idem.Matro
narum cedes:virginum raptus.Ab eodem fit Raptor:qui rapit. Cuius fœmininũ Raptrix Raptor
Suetonius & Rapax:auidus.& rapinis ſemper intentus.Suetonius.Inopia rapax:metu ſæuus. A quo Rapax
Rapacior.Rapaciſſimus.Rapacitas.& aduerbia Rapaciter.Rapacius.Rapaciſſime. Itẽ
Rapidus:hoc eſt celer feſtinus ab eorum:qui rapiunt:celeritate.& Rapide:ac Raptim ad/ Rapidus
Põponius uerbia:feſtine. & Rapo raponis:quod eſt rapax . Pomponius. Ne nos conturbent auari: Rapide Raptĩ
Varro atque rapones.& Rapinator:pro Raptor. Varro.Inuidiam veniant in hoc ipſo rapina/ Rapo raponis
Lucillius tores.Lucillius.Homo impudicus:& impune eſt rapinator. & Rapto frequentatiuum. A
quo aliud frequentatiuum Raptito.& Rapum : ſiue Rapa: vtroque enim genere dicitur:
Martialis quod paſſim rapiatur:tum quia cibus homini grauiſſimus eſt.Martialis. Hæc tibi bruma/
li gaudentia frigore rapa Quæ damus in cælo Romulus eſſe ſolet: tum quod ex eo cætera
quoque animalia:& alitum genera paſcimus. Quadrupedes etiam fronde earum gaudent
& homines ex iis decoctis cibum ſumunt: Rapacia dicuntur: quemadmodum in braſica
& cæteris herbis caules. Veſcuntur etiam Cima Sic enim herbarum ſummitatem vocamus. Cima
Plynius Plynius. Et homini non minor rapaciorum gratia: quaſi cimarum. Reperitur etiam neu/
Columella tro genere:& declinationis tertiæ.Columella.Frigoribus caules & veri Cimata mittit.Eſt
etiam flacidorum raporum non minor gratia: ꝙ virentium: ſeruantur & paſſa vſque ad
alium prouentum: famemque ſentiri prohibent. Tranſpadani tertium hunc fructum ha/
bent: poſt vinum: & fruges. Medici iis maſculini generis faciunt: quæ rotunda ſunt:
Latiora: & concaua fœminini generis ſunt. Rapum aqua decoctum frigus e pedibus pel/
lit: Etiam in cibo ſumptum Venerem multum ſtimulat. Pluribus modis commendatur in

cibo: præſertimq̃ ſinapis acrimonia duratum: Purpureo etiam: & aliis coloribus pingitur
quod raro accidit in cibis. Palma rapis eſt in nurſino agro naſcentibus: & frigore dulciora Martialis
fieri exiſtimantur. Iccirco Martialis inquit: Gaudentia frigore rapa. Idem. Nurſinas pote- Idem
ris parcius eſſe pilas. M. Curius dentatus: qui primo de Sãnitibus triũphauit: iterum de Sa-
binis. Tertio de Lucanis ouans vrbem introiuit: Pyrrhum Epyrotarũ regem ex Italia pe-
pulit: Quaternadena agri iugera viritim populo diuiſit: ſibiq̃ deinde conſtituit: dicens ne-
minem eẽ debere: cui non tm̃ ſufficeret: qum legati Samnitũ ad eum veniſſent aurum offerẽ
tes: rapuum torrebat in foco. Malo itaq̃ inquit hæc in fictilibus meis eẽ: & aurum habenti-
bus imperare. Qumq̃ aliquando inuerſæ pecuniæ argueret: cadum ligneũ: quo vti ad ſacri
ficia conſueuerat: in mediũ protulit: innuitq̃ ſe nihil amplius de præda hoſtili in domũ ſuã
Napi conuertiſſe. Rapis pene ſimiles Napi ſunt: niſi ꝙ longiores: gracilioreſq̃. Optimi quondã
amiterni erant. Martialis. Hos amiternus ager fœlicibus educat hortis. Naporum duo ge- Martialis
Bumos Bumas nera ſunt. Alterum anguloſis folioꝝ caulibus Bumon vocãt: Alterũ Buniada Raphano: et
rapo ſimilis. Eſt præterea tertiũ genus ſiluestre: cuius folia Erucæ ſimilia ſunt. Eſtur in aceta
Rapunculus riis: vulgo a rapo Rapunculũ vocant: radicis exiguæ. Dici recte: latineq̃ Napunculus põt.
Napiunculus Sunt etiam qui a rapio Rabiem: quæ & Rabia dicitur: appellatam putẽt: morbus eſt canũ:
Rabies Rabia qum veluti furore quodam acti huc: atq̃ illuc rapiũtur: nec vllum quietis locũ inueniunt. A
Rabio quo dicũtur Rabioſi: Hinc Rabio verbum deducit: qđ eſt nimia ira: & quaſi rabie agitor
Varro. Quid eſt qđ latras? quid rabis? quid vis tibi? Cecilius. Rabia rabere ſe ait. Ab hoc Varro
Rabidus fit Rabidus: plenus iracũdia: & veluti rabie agitatus. & aduerbium Rabide. et Rabula: qđ Cecilius
Rabula proprie ſignificat aduocatum: ſiue patronum nimis maledicum: acremq̃ in cauſis agendis
& quaſi rabioſum: a quo Appius caninam eloquẽtiam vocauit. Quintilianus. Super om- Appius
nia perit illa: quæ plurimũ oratori & autoritatis: & fidei affert modeſtia: ſi a viro bono in Quintilia.
rabulam: latratoremq̃ conuertitur. Alii rabiem quaſi rauiem dictam volunt: a raucitate vo
Rauum cis: quam rabioſi habẽt: ſimilem canis latratui. Veteres enim Rauũ obtuſum dixerunt. Vn
Raua vox de Raua vox: obtuſa: & parũ liquida. A quo Rabula: quaſi Raula. & Rauus color obtu
Rabula ſus: hoc eſt mixtu niger cum fuluo. A quo fit diminutiuũ Rauiſtellus. Plautus. Quis inquit Plautus
Rauus color hæc mulier: & ille Rauiſtellus: q venit. A rauus deriuat Raucus: q vocem nimio clamore:
Raucus ſiue alia cauſa obtuſam habet. Vnde Raucas: cicadas dicimus. Martialis. Quod fumantia Martialis
Raucio qui tomacla raucus circunfert tepidis cocus popinis. Ab hoc fit Raucio verbũ: hoc eſt rau-
Rauceſco cus ſum. A quo Rauceſco: raucus fio. & Raucitas: obtuſitas vocis. & Rauce aduerbiũ: hoc
Raucitas Rauce eſt voce obtuſa. Rauiliæ dicũtur qui rauos oculos habent: queadmodum: qui Ceſios Ceſu-
Rauiliæ Ceſuliæ liæ. Rauim veteres pro raucitate poſuere. Plautus. Expurgabo Hercle oĩa ad raucam rauim Plautus
Rauis Arripio Præterea a rapio compoſita fiũt Arripio: eiuſdem cũ ſuo primitiuo ſignificationis. A quo
Arrepticium Arrepticium veteres dixerũt laruatum: quaſi a laruis arreptũ. Abripio per vim aufero. Eri-
Abripio Eripio pio: rapio. Præripio: qđ proprie eſt in meos vſus rapio: nec præpoſitio illa aliquam tẽpo-
Præripio ris anteceſſionẽ ſignificat. Cicero. Demoſthenes tibi præripuit ne eſſes primus orator: tu illi Cicero
Proripio ne ſolus. Proripio: procul rapio. Apuleius. Quæ cũ dixiſſet: oppido ſe e conſpectu nr̃o pro Apuleius
Corripio ripuit. Corripio: interdũ capio. Ouidius. Et corripit enſem. Interdum raptim perago. Vir Ouidius
Subripio gilius. Corripiũt ſpaciũ mediũ. Interdũ abbreuio: Vnde Correptas ſyllabas: ac Productas Virgilius
dicimus. A quo Correptio. Subripio furor: clam aufero. Quãdoq̃ etiam in altum tollo: A
Subreptio quo Subreptio: quod modo furtũ ſignificat. Modo impetratiõẽ: quæ fit a principe: ſiue ma
giſtratu per falſam rei narrationẽ. Vnde & Subripere aliquãdo vſurpamus pro eo: qđ eſt ꝑ
mendacẽ narrationem aliqd extorqre: & quaſi furari. Hinc poſtulatio ſubreptitia: & Sub
Subrepticiæ lr̃æ reptitiæ litteræ dicũtur: quæ ad falſam alicuius ſuggeſtionem conceſſæ ſunt. Differtq̃ Subri
Obripio pio ab Obripio: Quia Obripere eſt: non falſa narrando: ſed quæ expromere neceſſe erat ta
cendo: aliquid impetrare. Hinc Obreptio. & Obreptitiæ poſtulationes. ac Obreptitiæ lr̃æ
dicũtur. Vlpianus. Patronũ aũt appellamus etiam ſi capite minutus ſit: uel ſi capite libertus Vlpianus
minutus: dũ arroget per obreptionem. Qum enim hoc ipſo: qđ arrogatur: cælat conditio
Subrepſit nem: non id actũ videtur: ut fiat ingenuis: per orreptionem inqt: quia petendo arrogatio-
Suremit nem: tacuerat ſe libertũ eſſe: qđ expromere in arrogatione neceſſe erat. Veteres Subrepſit ꝓ
Diripio ſuſtulerit ſcripſere: Sicut Suremit pro ſumpſit. Ennius. Inq̃ manũ ſuremit haſtam. Diripio Ennius
depredor: depopulor. A quo Direptio. Cicero. Vexatio Macedoniæ: an oppidorũ turpis Cicero
Aether amiſſio: an ſociorũ direptio: an agrorũ depopulatio. AETHERA. Cælũ. Proprie æther
elementũ ignis eſt dictum ἀπὸ τοῦ αἴθω: quod eſt vro: cremo. Cleantes phyſicus æthera Cleantes
ſummũ deum eſſe exiſtimauit: cuius opinionem ſecutus eſt Virgilius. Tum pater omnipo- Virgilius
tens fecundis imbribus æther Coniugis in gremiũ læte deſcendit. Ariſtoteles æthera cælũ Ariſtoteles
dixit: quẽ imitatus eſt Ouidius. Sic habites terram: ut te deſideret æther. Nonnunq̃ tamẽ Ouidius
pro aere accipitur. Apuleius. Aqua: tellus: æther: ignis. Ab æthere fit Aethereus. Virgilius. Virgilius

Aetherea quos lapſa plaga Iouis ales ab alto: & Aethra: quod ætheris fulgorem ſignificat. Aethra
Virgilius Virgilius. Nec lucidus æthra Syderea polus. Sunt qui dicāt Aethrā ab Aethere nō differre.
Siquidē Homerus & Aera: & Athera cōmunis generis facit: ſicq; Aethra ſyderea exponūt:
pro æthere: hoc eſt cælo ſydereo. Aethra etiā Aegæi Athenarū regis coniunx fuit Theſei ma-
Ouidius ter: Et altera Aethra comes Helenæ. Ouidius. Cætera per ſocias Clymenen: Aethrāq; loqua
mur: quæ mihi ſunt comites: conſiliūq; duæ. MEDIA HARENA. Per mediam harenam
hoc eſt mediū theatrū: quaſi dicat omnibus ſpectantibus. NON FVIT HOC ARTIS:
SED PIETATIS OPVS. Nō artificio ſcenico: ac fabuloſo factū eſt: ſed diuino quodā
cultu: atq; miraculo: ut Domitianus inter deos referendus oſtenderet. Pietas eni proprie di Pietas
citur diuinus cultus: quem græci ἀσέβειαν: hoc eſt Euſebiam vocant: dicta ut doctiſſimi Euſebia
veteres tradiderunt: q; quæ in ea ſunt: penitus: & in penetrabilibus recondant. Hinc fit Pio Pio
Plautus verbū: quod proprie eſt colo. Plautus. Vbi piem pietatē: ſi iſto more morata tibi poſtulem Piaculum
Virgilius placere: Vnde Piaculū ſacrificiū: cultus. Virgilius. Ea prima piacula ſunto. Aliqn tn ponit
pro eo quod eſt contamino: polluo: quod & Impio dicit: quemadmodū Sacrū aliqn poni Impio
Idem mus pro execrabili. Hinc Piacula crimina: & flagitia dicunt. Idem. Diſtulit in ſeram com-
miſſa piacula mortē. A pio fit Expio: qd eſt purgo: purifico: & Piatrix ſacerdos: quæ expiā Expio Piatrix
re erat ſolita. & Piamentū: quo in expiando vtebatur: dictum a poetis Piamen. & Piacula- Piamētū Piamē
ris porta Romæ appellata ob quædam piacula: quæ ibi fieri ſolebant. Piacularia uero au- Piacularis porta
ſpicia dicebantur: quæ ſacrificantibus triſtia portendebant: qum aut hoſtia ab ara profugiſ Piacularia auſpi
ſet: aut percuſſa mugitū ædidiſſet: aut in aliam partem corporis q̄ oporteret: cecidiſſet. Itē cia Pio
Neuius. Pio qnq; capitur pro eo quod eſt pie amo. Neuius. Nemo eſt: qui magis ſuos piet liberos.
Hinc Piens: Pientior: Pientiſſimus: Pienter: Pientius: Pientiſſime. Hinc Pietas officiū: & Pietas
cultus eſt: quem patriæ: parentibus: ſanguine coniunctis: beniuolis: ac etiam ſubditis exhibe
Virgilius mus. Item Pietas dea: quam colebant Romani: Hinc Pium aliqn religioſum dicimus. Vir- Pius
Cicero gilius. Dii meliora piis: Aliqn miſericordem: benignū. Cicero. Non ſecus in me pius q̄ pa-
Virgilius ter in filios. Aliqn etiam caſtū. Virgilius. Quiq; pii vates. Quintilianus. Et pios amores: ac
Quintilia. pudicos. Huius contrariū eſt Impius: hoc eſt crudelis: A quo pietati contraria Impietas. & Impius
Pie aduerbiū: quod mō religioſe ſignificat: mō clementer: Cui contrarium Impie: A quibus Pie
Piiſſimus: & Piiſſime: Impiiſſimus: & Impiiſſime deducuntur: & Pienter pro Pie. TAV-
RVS. Cuius effigiem Iuppiter ſumpſerat: quemadmodū ſuperius in Europæ fabula decla-
rauimus. VEXERAT. Portauerat. Vehere proprie de equis: cæteriſq; quadrupedibus: itē Veho
de plauſtris: & nauibus dicitur. Veteres Vehiare dixerūt: quod ex Oſcorū lingua ſumptum Vehio
eſt: apud quos Vehia plauſtrū dicitur: Vnde Vehiaturam quoq; pro vectura vſurparunt. A Vehia Vehiatu
vehio Veho deductū: A quo Vecto freqūentatiuū: & aliud freqntatiuū Vectito. & Vector ra Vector
quod mō ſignificat eū qui vehit: mō eū qui vehitur. & Vectatio: quod ſemp paſſiue accipit
contra aliorū verbaliū naturā. & Vehiculū: in quo aliquid vehatur: quod cū quattuor rotis Vehiculum
Phryges tradunt inueniſſe. Hinc Vehicularius: qui vehiculū ducit. & Vehicularis: vnde Ve Vehicularius
hicularem rotam: & Vehiculares equos dicimus. & Vectabulū: quod ſimiliter pro vehicu- Vehicularis
lo antiq vſurpauere. & Vectigal: quod pro deuectis mercibus: fructibuſue: aut quacūq; alia Vectabulum.
Cicero re in publicū ſoluitur: q̄uis aliqn etiā ex priuato vectigal capitur. Cicero. Ex meo tenui ve-
Idem ctigali capio ego ducēta: Ponit & pro ipſo fructu. Idē. Nō intelligunt hoīes q̄ntū vectigal
parſimonia eſt. Et Vectis: qd manibus pcutiēdo vehat. Eſt eni palus e ferro ſiue ligno grā- Vectis
Plynius dior: ruſticis & fabris cemētariis ad multa neceſſarius. Plynius. Cato vectes aquifolios: lau
Cato reos: vlmeos fieri iubet. Cato. In torculari ſerias tres: fibulas quadraginta: vectes quadragin
ta: confibulas ligneas: quis arbores comprimat: ſi dehiſcent: & cuneos ſex. Græci Vectē μό Vecticularia vita
χλον vocant. Hinc Vecticularia vita dicitur eorū: qui vectibus parietes perfodiunt alie- Vectura
Cato nos furandi grā. Cato. Vecticulariam vitam viuere eſt repente largiter habere: repente nihil Vexo
Et Vectura: quæ mō actum ipſum: et ut ita dicam: vectionē ſignificat: mō mercedē: quæ pro Aduecho
vectura ſoluitur: utputa pro naui: ſiue vehiculo: ſeu equo meritorio. & Vexo: quod eſt agito Circumuecho
rapto: moleſto: & huc atq; illuc diſtraho: atq; Vexator: & Vexatrix: & Vexatio: & Vexa- Circumuectio
bundus deducunt. Compoſita præterea a veho fiunt Aduecho: quod eſt apporto: a quo Ad Deuecho Euecho
uectio. Circumuecho circumporto: A quo Circumuectio: peruecho: porto: Deuecho deorſum Præuecho
Virgilius veho. Euecho extollo. Præuecho ante veho: Prouecho produco: & Prouehor producor. Vir Prouecho
gilius. Quid vltra prouehor: et fando ſurgentes demoror auſtros. Hinc ætatem Prouectam Inuecho
& ætate Prouectos dicimus. Inuecho: veho: Cuius Paſſiuū ē Inuehor: quod mō vehor ſigni Inuectiua oratio
Idem ficat. Idem. Centauro inuehitur magna: Mō aggredior maledictis: & veluti quodam impe Subuecho
Cicero tu ſermonis in aliquem feror. Cicero. Itaq; in eam panſa vehemēter inuectus. Hinc Inuecti- Reuecho
uæ orationes dicunt: quæ ſunt aduerſus aliquē ſcriptæ: q; in illius mores: uel ingeniū: aut vi- Conuecho
tam inuehamur. Subuecho extollo: Reuecho reduco: Conuecho comporto: A quo Conuexū Conuexum

dicimus:quod conc auo oppoſitum eſt:quemadmodũ ſpecula:quæ neq; plana:neq; conca/
Conuexitas ua ſunt Conuexa dicunt̃.Hinc Conuexitas ipſa:ut ita dicã:porrectio aduerſus nos. & Con
Conuexe uexe aduerbiũ tractũ a concauitate nauiũ:q extrinſecus huiuſmodi habẽt formã q alio noĩe
Carinata Carinata dicit̃.PER AEQVORA FRATERNA.Per mare Phœnicũ: qđ erat ſub
Syria dictione Cadmi Agenoris filii fratris Europæ.Syria Aſiæ prouintia eſt late littora tenens:
terraſq; etiam latius introrſus aliis atq; aliis nuncupata nominibus. Nam & qua contingit
Palæſtina Iudea Arabas Palæſtina dicit̃:& Iudea:& Cœle:dein Phœnice:tũ inter duo flumina Euphraten
Cœle Phœnice & Tigrin Meſopotamia:& qua recedit intus Damaſcene:& qua magis etiam nunc Meri/
Meſopotamia diana Babylonia:et qua tranſit Taurum Rhophœne:& citra etiam Commagene:& vltra
Damaſcene Armeniam Adiabene:qum Aſſyria ante diceret̃:et vbi ſe Ciliciæ cõmittit:Antiochia:olim
Babylonia ac diu potẽs:Sed qum eam regno Semiramis tenuit:longe potentiſſima.Id qđ periacet ma
Rhophœne re totũ Phœniciũ appellat̃: Ipſa gens Phœnicũ in gloria magna litterarũ inuentionis:et ſy
Commagene derũ:naualiũq;:ac bellicarũ artiũ fuit:Vel quia mari potens erat ab Aegypto ſumpta:veluti
Adiabene a ſe inuenta in Græciam tranſtulit.Lucanus.Phœnices primi:famæ ſi credit̃:auſi. Manſu/ Lucanus
Aſſyria ram rudibus vocem ſignare figuris Nondũ flumineas memphis contexere biblos Nouerat
Antiochia & ſaxis tantũ:volucreſq;:feræq;:Sculptaq; ſeruabant magicas animalia linguas. A Phœni
Phœniciũ mare cia Phœnices vocati:& fœminino genere Phœniſſa:& detracta aſpiratõe Pœnus: A quo
Punicus. Pœnulus diminutiuũ: Vnde Plautina fabula nomen ſumpſit:& Punicus:quaſi Pœnicus. Virgilius
Punicũ. Virgilius Punica Regna vides: Vnde Punicũ genus libi vocitatũ eſt:a pœnis tranſlatũ:qđ
Probũ. & Probũ appellabant:quia erat cæteris ſuauius.Phœnix græce fructus palmæ arboris dici
Phœnix. tur: A cuius colore Phœnice appellata ob purpurarũ opes:& Tyrii coloris:q a Tyro Phœ
Tyrus nices vrbe nomen ſumpſit:quemadmodũ ſuperius docuimus.Tyrus quondam præalto ma
ri ſeptingentis paſſibus diuiſa fuit.Poſtea vero Alexandri oppugnantis operibus continẽs
Conchilio:ac purpura nobilitata:Circuitu decem & nouem miliũ paſſuũ incluſa palæ Ty/
Sarra Phœnix ro.Oppidũ ipſum viginti duo ſtadia comprehendens quondam Sarra appellatũ.Phœnix
præterea purpureo pennarũ colore auis appellat̃ toto orbe celeberrima:in Arabia naſcẽs:
Aquilæ magnitudine:auri fulgore circa colla:reliquo corpore purpurea:roſeis pennis:cæru
leam caudam diſtinguentibus:in facie geminas criſtas habens:in capite plumeũ apicem.Ne
mo vnq̃ veſcentẽ vidit.Soli ſacrata traditur:& viuere annis ſex centis ſexaginta:Seneſcens
caſia: thuriſq; ſurculis cõſtruere ſibi nidũ: replere odoribus:& ſup mori:Ex oſſibus deinde
ac medullis exiguus naſci vermiculus: & deinde pullũ fieri: & principio iuſta priori facere:
totumq; nidũ deferre prope Panchaiam in ſolis vrbem:et ibi in ara deponere. Extat de hac
aue elegantiſſimũ carmen Claudiani poetæ:& Lactantii firmiani. Dicitur autẽ & maſculi/
no:& fœminino genere Phœnix:quia mas ne an fœmina ſit:ignoratur.Lactantius.Fœmi Lactantius
na ſit:uel mas:ſeu forte neutrum Fœlix quæ Veneris fœdera nulla colit.Phœnix etiam Age
noris filius fuit Cadmi frater:qui phœnicibus imperauit.Item Phœnix fluuius nõ magnus
ex Thermopylarũ montibus in Aſopũ fluens:ut teſtatur Herodotus.Sunt tamen qui Phœ Herodotꝰ
nicem auem a Palmæ potius arbore:quæ græce Phœnix dicitur:appellatã putent ob ratio/
Phœnicopterus nem quam inferius dicemus. Item Phœnicopterus altera auis eſt: rubentes habens pennas:
vnde ei inditũ nomen.Nam græci πτερὸν pennam vocant:Huius linguam præcipui ſa
poris eſſe Apicius docuit.Excellit magnitudine Perdices:roſtrũ quoq;:et pedes phœniceos Apicius
habet.Martialis.Dat mihi penna rubens nomen:ſed lingua guloſis Noſtra ſapit:qđ ſi gar/ Martialis.
rula lingua foret? ALCIDEM.Domitianũ.Alcides proprie Hercules dicit̃ ab Alceo auo
Alcides Amphitrionis patre.Sed Domitianus ædificato Herculi templo via appia octauo ab vrbe
lapide ſtatuam ſuam ſub Herculis nomine in eo locauit.Itaq; ſimulachrũ eius ſub Herculis:
ſiue Alcidæ nomine adorabatur.Propter quod vocatus & ipſe Alcide. eſt:& a blandienti/
Alcides maior bus poetis Maior Alcides dictus.Martialis.Herculis in magni vultus deſcendere Cæſar Di Martialis.
gnatus:latiæ dat noua templa viæ.Qua triuiæ nemoroſa petit dum regna viator:Octauum
domina marmor ab vrbe legit.Idem.Fecundam vetuit reparari mortibus hydram:Heſpe/ Idem
rias thuſco lauit in amne boues.Hæc minor Alcides:maior quæ geſſerit: audi.Sextus ab al/
Iuuenes bana quẽ colit arce lapis.IVVENTVS.O iuuenes:quaſi dicat O viri Romani.Nam Iu/
uenes a Iuriſconſultis dicunt̃:ut Marcellus teſtatur: qui adoleſcentium exceſſerunt ætatem: Marcellus.
Iuuentus quoad incipiat inter ſeniores numerari.Iuuentus mõ ætatem ipſam iuuenilẽ ſignificat: Mõ
frequentiam iuuenum. Aliquando etiam pro ipſa dea accipitur: quæ præeſt huic ætati.Hæc
Iuuentas etiam Iuuentas a nõnullis vocatur:quemadmodũ Libertas:& Iuuentas: q̃uis hoc frequen
ter etiam pro ætate ponatur.Iuentuti ſacra pro iuuenibus inſtituta ſunt:& a iuuene dicta eſt
Iuuentus:& Iuuentas:& Iuuenta:& Iunior Comparatiuũ:& Iuuenilis poſſeſſiuũ.Iuueni/
Iuuenilia lia fingebantur Dianæ ſimulachra:quia ea æta fortis eſt ad tolerandam viam Viarũ autem
Iuniꝰ Iuueneſco dea exiſtimabatur Diana:ut ſupra dictũ eſt.& Iunius menſis a iunioribus.& Iuueneſco in/

uenis fio:& Iuuenilitas pro iuuentute. Varro. Quam dereliquit cupida iuuenilitas. Et Iuni ces: teneræ ætate boues: quæ iam ceſſarunt vitulæ eſſe: necdū tamen ad ſummā magnitudinē peruenerūt: dictæ quaſi iuuenices. Perſius. Tot tibi qum in flāmas iunicū omenta liqueſcāt. Iuuenis aūt a iuuando vocitatus eſt: ꝙ ea ætas maxime apta ſit ad laborem tolerandū. Iuua re interdū auxiliari eſt: & opem ferre: Vnde Iuuencus: & Iuuenca appellati: & Iumentū: cu/ius appellatione animalia continentur: quæ uel ſalmas gerunt: uel currus trahunt: bobus dū taxat exceptis. Eſt etiam vehiculi genus: quod quoniam adiunctis pecoribus trahebatur: nō nulli a iungēdo dictum exiſtimant. & Iuppiter: quaſi iuuans pater. & Iuno quod iuuet mor tales. & Iuuamentū auxiliū: quod & Iuuamen dicitur. & Adiuuo: opem fero: A quo Adiu/tor: Adiutrix: Adiuuamētū: quod & Adiuuamē dicitur. & Adiuto frequentatiuū: quod & Adiutor veteres dixere. Pacuuius. Adiutamini quæſo me: & defendite. & Coadiuuo: a quo Coadiutor: Coadiutrix: Coadiumentū. Interdum Iuuare eſt delectare. Virgilius. Non oēs arbuſta iuuant: humileſq; myricæ. Ab hoc fit Iucundus: quod non ſignificat lætum: ut quidā barbare accipiunt: ſed lætitiæ plenum: & quod delectationem affert: differtq; a grato: quod in iucundo aliquando ſola delectatio eſt: in grato etiam commodū: Vt infantia filiorum ac pueritia parentibus iucundior eſt: Adoleſcentia uero ac iuuentus gratior. Cicero. Eſt mihi iucunda in malis: et grata in dolore veſtra erga me voluntas: Iucunda inquit: quaſi plena vo luptatis: in proſperis: & grata quaſi plena fructibus in aduerſis. Idem. Quamq; quod præ/ſens tanq; in manū datur: iucundius eſt: tamen hæc in poſterum gratiora: muri: naualia: por tus: aquarum ductus: omnia quæ ad vſum rei publicæ pertinent. A iucundo fit Iucunde ad/uerbium: hoc eſt cum lætitia. & Iucunditas delectatio. Item Iucundior: Iucundiſſimus: Iucū dius: Iucundiſſime. & Iubar: & Iuba: & Iubilo: de quibus ſuperius diximus. CONFER. Compara. STEMMA. Facinus: rem geſtam. Stemma proprie coronamentū ſignificat: di ctum a græco: quaſi ςέφανωμα. ςέφανος enim corona eſt: ςεφανῶ corono: ςεφανοπλόκος coronarius: ςεφανοφόρος coronatus: ςέφω redimo: ςέφομαι redimor: ςεφάνωμα Stéma. Quoniam uero mos erat antiquiſſimus: ut clari viri ob res bene geſtas coronis donarentur: & eædem ſtatuarum capitibus imponerentur: inualuit conſuetudo: ut Stēma aliquando pro facinore: & ut ita dicam Strategemate accipiatur: ut hoc loco. Aliqn̄ pro ipſis maiorum imaginibus: quæ poni in atriis ſolebant. Martialis. Atria Piſonum ſta/bant cum ſtemmate toto. Iuuenalis. Stēmata quid faciunt. Plynius pro corona poſuit. Stē/mata uero lineis diſcurrebant ad imagines pictas. Suetonius. Quid in vetere gentiliū ſtem/mate. C. Caſſii percuſſoris Cæſaris imagines retinuiſſet. Iuriſconſulti aliquando Stemmata vocant: ut ita dicā: Stipites: quibus familiam partiuntur: ut hic pater illius eſt: hic illius filius: cui ille ſuccedit. CAESARIS. Qui taurum fecit in æthera tollentē Alcidem. IOVIS. Qui ſe in taurum formauit æquore vehentē Europam. VT TVLERINT. Quamuis tulerint: Vt interdum adiunctiua coniunctio eſt. Plautus. Is mihi ſuaſit: ut ad te irem. Interdum tem poris aduerbiū eſt: et ſignificat ſtatim: poſtq;: primū. Aliquando qualitatis: & ſignificat quo modo. Virgilius. Vt vidi: ut perii: ut me malus abſtulit error. Ideſt ſtatim poſtq; vidi: ſiue q; primū vidi: quo modo perii. Nonnunq; pro quippe: ſiue utpote accipitur ſequente relatiuo Quintilianus. Nec ignoro igitur quos tranſeo: nec vtiq; dāno: ut qui dixerim eſſe in omni/bus vtilitatis aliquid. Interdum ſimilitudinis eſt. Plautus. Vt imbrices fluūt oculi. Eſt etiam quando ſignificat ſm quod. Quintilianus. At uero orator: ut eſt ſemper ad dicendum para tus. Cicero. Qui ſermo: quæ præcepta: quanta notitia antiquitatis: ſcientia iuris: augurum: multæ etiam ut in homine Romano litteræ: id eſt ſm quod eſt ſemper ad dicendum paratus & ſm id: quod ſolent ſcire Romani. Item pro Vtinam elegantiſſime accipitur. Terentius. Vt te dii: deæq; omnes perdant. Et pro quamuis: ut hoc loco: & apud Plautum: ut Iſtuc pe/riculum ingens ſit: me tamen non terrefacit: hoc eſt Quamuis ſit ingens periculum: quod ne mo ante hac notauit. Ab Vt deducitur Vti: & Sicut: Sicuti: Velut: Veluti: de quibus ſupra diximus. Et Vtinam: quod optantis aduerbium eſt: Diciturque etiam O vtinam. & Vtiq;: quod ſignificat prorſus omnino. & Prout pro ſicut. & Vtcunq; pro quocunq;. & Vtpote: quod ſignificat quandoquidem: & Vtputa quemadmodum. ONVS: Pondus: A quo fit Onero: quod eſt pondus impono: Transfertur q; etiam ad animū: ut Onerat me curis: One rat lachrimis: hoc eſt implet: premit. Hinc Oneratum & Onuſtum pro pleno frequentiſſi/me accipitur. & Onuſte aduerbium plene. Oneroſus quoq; frequenter inuenitur: quod eſt plus q; oneratus. & Onerariæ naues dictæ: quæ onere tardæ ſunt. & Exonero verbū: quod eſt alleuo: onus detraho: A quo Exonerator: Exoneratrix: & Exoneratio. ISTE. Taurus Cæſaris ALTIVS. Sublimius. Altus aliquando ab alo deducitur: quod eſt nutrio. Varro. Altus alieno ſumptu. Plynius. Ouillo lacte altus: hoc eſt nutritus. Aliquādo ab ala: quaſi ala

Varro
Perſius
Pacuuius
Virgilius
Cicero
Idem
Martialis.
Iuuenalis
Plynius
Suetonius.
Plautus
Virgilius
Quintilia.
Plautus
Quintilia.
Cicero
Terentius.
Plautus
Varro
Plynius

Iuuenilitas
Iunices
Iuuenis Iuuo
Iumentum
Iuppiter Iuno
Iuuamentū
Iuuamen
Adiuuo
Iucunde
Stemma
Vt
Vtinam Vtiq;
Prout Vtcūq;
Vtputa Onus
Onero
Oneratum
Onuſtū Onuſte
Oneroſus
Oneraria nauis
Exonero Altus

tus: & ſignificat proprie ſublimem aereum. Hinc proceras arbores Altas dicimus: & Altas
Altus pyramides: Alta ædificia: Altos montes. Ponitur tamen frequenter pro Profundo: quem/
admodũ econtrario Profundũ pro ſublimi ponimus. Hinc Altum aliqñ pro cælo: pro ma/
ri vſurpamus. Virgilius. Hæc ait: & Maia genitum demiſit ab alto. Idem. Multum ille et ter Virgilius
ris iactatus: & alto vi ſuperum. Altum etiam vocamus profundiorem maris partem: & a
terris remotiorẽ. Saluſtius. Et piſcatoria ſcapha in altum nauigat. Per Metaphoram quoꝗ Saluſtius
Altum aliquando pro excelſo: ac glorioſo accipimus. Virgilius. Te ſine nil altum mens in/ Virgilius
choat. Et pro veteri: atq; antiquo. Virgilius. Altius omne expediam prima repetens ab ori/ Virgilius
gine factum. Et pro preſſo: occulto: obſcuro. Virgilius. Quid me alta ſilentia cogis Rum/ Virgilius
Alte pere. Virgilius. Sin altior iſtis ſub pedibus venia vlla latet. Ab hoc fit Alte aduerbiũ: quod Virgilius
modo excelſe: modo profunde ſignificat: A quo Altius: & Altiſſime: Sicut ab Altus Altior:
Altitudo & Altiſſimus. Item Altitudo: quod modo ſublimitatem: modo profunditatem ſignificat.
Altare et Altare: quod antiqui diis ſuperis in ædificiis a terra exaltatis ſacrificia faciebant: ſicut diis
terreſtribus in terra: diis infernalibus in effoſſa terra: Quamuis ſint: qui Altaria potius ap/
pellata volunt ab eo ꝙ igne adolentur: uel ꝙ in iis oleſcit: hoc eſt excreſcit ignis: Vnde Ex/
Exoletus oleti appellati ſunt: qui oleſcẽdi: hoc eſt creſcendi modum exceſſerunt. Plautus: Reliqui do Plautus
mi exoletam virginem. Qum uero id nomen ſubſtantiuũ eſt: ſignificat ſcortum maſculum
Altellus iam adultum. Et Altellus Romulus dictus: quaſi in terra altus a lupa: ſiue quod telis aleretur
ſiue ꝙ rebus geſtis excelſus: ac glorioſus eſſet: ſeu ꝙ a Tatio Sabinorum rege in colloquium
poſtulatꝰ alternis vicibus audierit: ac locutus fuerit. Nam ſicut a Macro Macellus: a Vafro
Altanus Vafellus: ita ab alterno Altellus ſecundũ aliquorum opinionẽ deducitur: & Altanus ventus
Exalto quod in alto flat: & Alto verbum: quod non eſt in vſu: ſed eius compoſitum Exalto: quod
Altiſonus eſt extollo: A quo Exaltatio: & Altiſonus: quod ex alto ſonet. & Altitonans: quod e cælo
Altitonans tonet. & Altiuolans: quod in altum volat.
Altiuolans

DE ELEPHANTO CAESAREM ADORANTE EPIG. XVII.

VOD PIVS ET SVPLEX. Rurſus blanditur Domitiano: quod ab Ele/
phanto adorari viſus ſit: tribuens hoc diuinitati principis. Ordo eſt: Quod
hic Elephas: qui modo erat tam metuendus Tauro: nunc pius eſt: & ſupplex ad
Elephantus oret te o Cæſar: facit hoc non iuſſus: & nullo magiſtro docente: ſed quia deum
Elephas te eſſe intelligit. ELEPHAS. Elephantus: ſiue Elephas Vtroque enim modo dicitur: ma/
ximum terreſtrium animalium eſt: proximumque ſenſibus humanis obedientia in magi/
ſtros: officiorum memoria. Adoret regem: genua ſummittit: coronas porrigit: & quod in
Anulus homine quoque rarum eſt: probitatem præ ſe ferre videtur: prudentiam: æquitatem: religio
nem: Solis quoque: & Lunæ venerationem. Si quidem in Mauritaniæ ſaltibus ad quen/
dam Amnem: cui nomen eſt Anulus: niteſcente Luna noua Elephantorum greges deſcen/
dunt: ibique ſe purificantes ſolenniter aqua circumſperguntur: atque ita ſalutato ſydere in
ſiluas reuertunt. Romæ iuncti primũ ad currũ fuere Pompei magni Africo triumpho: Nã
prius Liber pater eos ſubiugata India iunxerat. Germanici Cæſaris Gladiatorio munere
quoſdam inconditos motus ædere viſi ſunt ſaltantium modo. Vulgare in iis fuit arma in al
tum iacere: gladiatorios congreſſus exercere: per funes inceſſere: pleniſque hominum tricli/
niis ita libratis veſtigiis per lectos ire: ne quis potantium attingeretur. Tradunt etiam non
Cornua ignobiles autores quendam ex iis ductus græcarum litterarum didiciſſe: & eius linguæ ver/
bis ita ſolitum perſcribere. Ipſe ego hæc ſcripſi: & ſpolia celtica dicaui: Prædam in ſe expeti
ſciunt ſolos dentes: quæ aliqui Cornua appellarunt. Quamobrem eiectos aliquo caſu ter/
ra defodiunt: hoc ſolum ebur eſt: In cætero corpore villitas oſſea. Quamq̃ oſſa quoque ali/
quando in laminas dentium penuria ſecuerunt. Circumuenti a venantibus primos dentes
conſtituunt: quibus ſunt munimini. Poſtq̃ feſſi ſunt: Impactos arbori frangunt: hac præda
ſe redimentes: quemadmodum facere de teſticulis Caſtorem tradunt: adeo quibuſdam ani/
malibus exploratum eſt: quare ab hominibus petantur. Tradunt præterea Elephantos ho/
mine obuio in ſolitudine: & ſimpliciter oberrante: clementem: placidumque demonſtrare
viam: veſtigio uero hominis priuſq̃ ipſo homine animaduerſo inſidiarum metu contremi
ſcere: olfacere: ſubſiſtere: circumſpectare: iraſci: nec calcare: ſed erutum proximo tradere: il/
lum ſequenti: pari modo vſq; ad extremum: tunc agmen circumagi: & directa acie reuerti.
Gregatim ſemper incedunt: ducit agmen: qui ſenior eſt: cogit ætate proximus. Flumina
tranſituri minimos præmittunt: ne maiorũ pondere atterente alueum altitudo gurgitis au/
geatur. Interponuntur eis nomina: eaque intelligunt. Cato vnum qui in punica acie fortiſ/

ſime fuerat præliatus Sutrum tradidit vocatum altero dente mutilato. Antiochus duos ha/ Sutrus
buit in bellicis vſibus celebres: Aiacem: & Patroclum. Quinq; aliquando vadum fluminis Aiax Patroclus
experiretur: renuit Aiax tranſire: qui ſemper dux agminis fuerat. Tum pronũtiari iuſſit An
tiochus eius fore principatum: qui prior tranſiſſet. Tranſiuit itaq; Patroclus: donatus ob id
faleris argenteis: quibu id animal maxime gaudet: & reliquo omni primatu. Aiax mortem
ignominiæ præferens inedia vitam finiuit. Mirus namq; in iis pudor eſt: victiq; victorum
vocem fugiunt. Pudore nunq̃ niſi in abdito coeunt. Mas quinquennis: fœmina decennis.
Ineunt biennio quinis diebus: nec amplius. Sexto die perfunduntur amne: nec aliter ad
agmen reuertuntur. Adulteria non nouere: nec vlla propter fœminas prælia committunt.
Amoris tamen vim eſſe in iis conſtat. Traditur vnus amaſſe in Aegypto mulierem corollas
vendentem. Alius adoleſcentem quendã ſyracuſanũ nomine Menandrum in exercitu Pto/
lemæi: quem quotiens non videret: dolorem inædia teſtabatur. Item alius vnguentariam q̃n
dam forma præſtantem. Amoris inditia in omnibus fuere: gaudium a conſpectu: blanditiæ
inconditæ: Stipes populi ſeruate: & in ſinum amantis effuſæ. Elephantos Italia primum vi
dit Pyrrhi regis bello: & Boues lucas: ut ſupra diximus: appellauit in lucanis viſos anno vr
bis quadringenteſimo ſeptuageſimo ſecundo: Roma in triumpho ſeptem poſt annis: ea/
dem plurimos Anno quingenteſimo ſecundo. Victoria L. Metelli in Sicilia de pœ/
nis captos Centeſimo quadrageſimo ſecundo ratibus traiecti fuere: quas doliorum con/
ſertis ordinibus impoſuerant: quos cyrco interfectos iaculis tradunt inopia conſilii: quo/
niam neq; ali placuiſſet: neq; regibus donari. Clara fuit vnius e Romanis dimicatio aduer/
ſus Elephantum. Nam qum Annibal captiuos Romanorũ dimicare inter ſe coegiſſet: vnũ
qui ſupererat: obiecit Elephanto pactus dimitti: ſi beluam interemiſſet Solus ergo in hare/
na congreſſus magno pœnorum dolore interfecit. Annibal quod famam eius dimicatio/
nis contemptum Elephantis allaturam intelligebat: miſſis poſt victorem equitibus necari
eum iuſſit. Proboſcis eorum: quæ Manus appellatur: facillime ceditur. Romæ primum pu/ Proboſc Man9
gnaſſe Elephantos in Cyrco compertum eſt Claudii pulchri ædilitate anno vrbis quingen
teſimo quinquageſimo quinto. Item poſt annos viginti Lucullorum ædilitate curruli aduer
ſus tauros: & Pompei altero conſulatu in dedicatione templi Veneris victricis viginti nu/
mero: ſiue ut alii volunt: decem & ſeptem getulis ex aduerſo iaculantibus mirabili vnius di
micatione: qui pedibus confoſſis: genibus repſit in cateruas: arrepta ſcuta in altum iaciens:
quæ ſpectantibus voluptati erant circumacta in orbem: quaſi arte: non furore beluæ iace/
rentur. Altero vno ictu occiſo: propter quod vniuerſi eruptionem tentauere: non ſine vexa
tione populi: qui clauſtris ferreis circundatus erat. Qua de cauſa Cæſar dictator ſimile po/
ſtea ſpectaculum æditurus Euripis harenam circundedit: quos Nero princeps ſuſtulit: ut lo
ca equitibus adderet. Pugnauere & Cæſaris dictatoris tertio conſulatu viginti contra pedi
tes quingentos: iterumq; totidem turriti cum ſexagenis propugnatoribus eodem: quo prio
res: numero peditum: & totidem equitum ex aduerſo dimicante. Tanta huius animalis cle/
mentia narratur aduerſus minus valida: ut in grege pecudum occurrentia manu dimoueat:
ne quid obterat imprudẽs: nec niſi laceſſiti noceant: Infirmos: aut feſſos: vulneratoſue in me
dium agmen recipiunt. Capti celerrime manſueſiunt hordei ſucco. Domiti militant: & tur/
res armatorũ in dorſis ferunt: magnaq; ex parte Orientis bella conficiunt: proſternũt acies:
armatos proterunt: iidem minimo ſuis ſtridore terrentur. Decem annis geſtare in vtero vul
gus exiſtimat: Vnde ortum eſt prouerbium. Celerius Elephanti pariunt: Qum tarditatem
Ariſtoteles ſignificare volumus. Ariſtoteles biennio parere tradidit: nec amplius q̃ ſingulos: pluresq; vi
uere ducentis annis: Quoſdam etiam trecentis: Iuuentam eorum ſexageſimo incipere. Olei
potu tela: quæ eorum corporibus inhæſerunt: decidere traduntur. Mandunt ore: ſpirant: &
bibunt: odoranturq; haud improprie appellata manu. Murem mirum in modum odere: &
ſi pabulum in præſepio poſitum attingi ab eo viderunt: faſtidiunt. Dentibus ingens pretiũ:
ex quibus deorum ſimulachra fieri ſolita. Callum manus in ciborum deliciis habebant. In
extremis Africæ: qua confinis Aethiopiæ eſt: poſtes domorum ex dentibus faciunt. Dimica
tio iis cum ſerpentibus maxima eſt: ut ſupra diximus: qum de Cinnabari tractaremus. Seta/
rum nullum tegumentum Elephanti habent: nec in cauda quidam abigendum muſcarum fa
ſtidiũ: qđ etiam tanta vaſtitas ſentit. Sed habent cancellatam cutim: & inuitantem id genus
animalium odore. Ergo qum extenti muſcarum examina receperunt: artatis in rugas repen
te cancellis comprehenſas enecant. Inflationem: ac profluuium alui: nec alios morbos ſen/
tiunt. Ab hac Elephantorum inflatione: ſiue a cancellata cuti Elephantiaſis morbus dictus Elephantiaſis
eſt: qui & Elephantia nuncupatur a noſtris: rarus in Italia: frequentiſſimus in quibuſdam re Elephantia
gionibus: qui inter longinquos numeratur: totum corpus afficiens: ita ut oſſa quoq; vitien
tur. Sũma pars corporis crebras maculas: crebroſq; tumores habet. Rubor harũ paulatim

in atrum colorem conuertitur.Summa cutis inæqualiter craſſa:tenuis: dura:mollisq; quaſi
ſquamis quibuſdam exaſperatur:corpus emacreſcit:Os:ſuræ:pedes intumeſcunt: Vbi vetus
morbus eſt:digiti in manibus:pedibuſq; ſub tumore conduntur:febricula oritur:quæ facile
Elephantinus — tot malis obrutum hominem conſumit.Item ab Elephanto Elephantinus: ut Elephantina
Elephantium — pellis:Elephantini dentes.& Elephantiũ:quod fit ex ebore combuſto:de quo ſuperius dixi
Elephas ſiue Ele — mus.Elephas etiam:ſiue Elephantus maris belua eſt ingens in Gaditano freto candidã pro
phantus — boſcidem habens.PIVS.Religioſus.SVPPLEX Subnixis genibus:quod facere elephan
Metuo Timeo — tum ſuperius diximus.METVENDVS.Timendus.Sunt qui Metuo:& Timeo ita ſepa/ — Terentius.
rent:ut metuamus eos qui nos amant:Timeamus etiam inimicos.Terẽtius.Et metuebat ab
ſentem patrem. Plautus.Quid nos tanq̃ hoſtes times? Varro Metuo dictum putat a quo/ — Plau. Var.
dam motu animi:quum id quod malum caſurum putat:mens refugit: Quunq; vehemẽtius in
Formido Met9 — mouendo:ut a ſe abeat:foras fertur: Formido ut diximus appellatur.A metuo Metus dedu
citur:qui eſt:ut Vlpianus diffinit:de inſtanti uel futuro periculo mentis trepidatio.Ab eo fit
diminutiuũ Meticulus: A quo Meticuloſus: & Meticuloſe aduerbium.A timeo uero fit Ti
mor:Timidus: A quo Timiditas:& aduerbium Timide.Et notandum q dicimus Timeo
tibi tanq̃ amico:hoc eſt ne tibi aliquid mali accidat.& Timeo te tanq̃ inimicum: ne quid
Timidus — mihi mali facias.Quidam Timidum a Timente ſic diſtinguũt:ut Timidus ſit:qui ſemper ti
Timẽs Tumult9 — met:Timens qui ad tempus formidat.Item a timeo Tumultus: ut quidam putant: deduci/
tur:quaſi timor multus.Nihil enim aliud eſt tumultus q̃ perturbatio tanta: ut maior timor
Tumultuo — oriatur:Vnde bella Italica Tumultus italici dicti fuere.Hinc fit Tumultuo verbũ: quod eſt
Tumultuoſus — in perturbatiõe ſum.& Tumultuoſus:qui turbas excitare ſolitus eſt.& Tumultuarius:quod
Tumultuarius — proprie ſignificat extemporaliter ſine præmeditatione: Vnde & Oratio tumultuaria dici/
Tumultuoſe — tur.& Tumultuoſe:ac Tumultuarie aduerbia:id eſt pturbate:& extemporaliter.SENTIT
Tumultuarie — Intelligit:cognoſcit.Sentire proprie eſt ſenſu percipere:quod ad corpus duntaxat pertinet:
Sentio Senſus — Vnde quinq; corporis ſenſus appellati ſunt. Viſus:auditus:odoratus:guſtus:& tactus. Ali/
quando Sentire ponitur pro intelligere. Cicero. Nam & ipſe animus ſentit neſcio quid in — Cicero
ſe eſſe diuinum. Nõnunq̃ pro iudicare.Plynius iunior.Cupio enim abs te intelligere:quid — Plynius
Sententia — ſentias.Hinc Sententia deriuatur:quæ mõ pro iudicio:ſiue potius iudicato accipitur: Vnde
Sententiam ferre: ſiue Sententiam dicere iudices affirmamus:qum ea mente quid pronun/
tiant:ut ſm id diſcedere litigantes a tota controuerſia velint.Modo ſignificat id: quod ani/
mus ſentit:hoc eſt credulitatem: Vnde ex animi noſtri ſententia loqui:uel euenire aliquid di
cimus.Modo capitur pro eo quod verba ſignificant.Idem.Tam obſcure loquitur:ut nulla — Idem
ex verbis eius ſentẽtia colligi poſſit.Nonnunq̃ etiam Sententias vocamus lumina ipſa ora
tionis:præſertim quæ in clauſulis ſunt breuiter collecta:Et a græcis γνῶμαι vocantur:ut
quoq; ab eo nomine deducto:q ſimiles ſint conſiliis: atq; decretis: & hæ interdum ad rem
tantum referuntur: Vt Nihil eſt tam populare q̃ bonitas.Interdum ad perſonam: Vt Qui
vult omnia ſcire:neceſſe habet multa cognoſcere. Aliquãdo non ſunt ſimplices:ſed rationẽ
quoq; ſubiectam habent:ut in omni certamine:qui opulentior eſt: etiam ſi accipit iniuriam
tamen quia plus poteſt:facere videtur.Quandoq; duplices ſunt: Vt Obſequium amicos: ve
ritas odium parit.Plerunq; fit ex diuerſis: Vt Mors miſera non eſt:aditus ad mortem eſt mi
ſer.Item tam deeſt auaro quod habet q̃ quod non habet. Nonnunq̃ per interrogationem
ſiunt: Vt Vſq; adeo ne mori miſerum eſt? Hinc orationẽ: quæ huiuſmodi lumina crebra ha
Sententioſa orõ. — beat: Sententioſam dicimus.Senſus quoq; licet proprie corporis ſint:ut ſupra diximus: Ta/
Senſus' Senſa — mẽ conſuetudo iam tenuit:ut mente concepta Senſus vocaremus:quæ a veteribus Senſa di/
cebantur.Cicero.Quod exprimere dicendo ſenſa poſſumus. Plynius. Nihil enim tam ri/ — Cice.| Ply.
Senſibile — diculum q̃ verborum ſonitus inanis ſine ſenſu:ac ſciẽtia.A ſenſu fit Senſibile: tam quod ſen
Senſificum — tit: q̃ quod ſentitur: A quo Senſibilitas.& Senſificum:quod ſenſus cauſam præſtat.Macro — Macrobi9
Senſile — bius.Spiramentum ſenſificum ad ſua quæq; loca naturali lege ducẽtes. Et Senſile pro Sen/
Sentina — ſibile.& Sentina:pars nauis inferior:q eius fœtor ſentiatur: A qua Sentinor:& Sentinum:
Sentis — de quibus ſuperius diximus.& Sentis ſpina: q a tangentibus q̃ primum ſentiatur: A quo
Senticoſum — Senticoſum ſpinoſum dicimus: Interdumq; pro aſpero ponitur. Lucilius. Quam ſentico/ — Lucilius
Senſim — ſa verba pertorquet turba.Et Senſim aduerbium:paulatim:quaſi cum meditatione:& ſen/
ſu.Quinq; ſenſus corporei idcirco ita vocati ſunt:quia per eos tanq̃ per quaſdam feneſtras
animus ſentit.Huius enim ſedes: & habitatio in cerebro eſt. De cauernis autem cerebri: q̃s
Vẽtriculi cerebri — Ventriculos cerebri antiqui vocauerunt:ſeptem paria neruorum: quas græci συζυγίας:
hoc eſt Coniunctiones vocant:oriuntur:& ſpiramentum ſenſificum ad ſua quæq; loca de/
ducunt: ut ſenſum e vicinis:ac longe poſitis membris animalis hauriant.Primum par ner/
uorum talium oculos petit:& agnitionem ſpecierum:ac colorum diſcretionem illis præſtat
quæ referant.Secundum in aures ſe diffundit: Vnde oritur notitia ſonorum. Tertium nari

bus inſertum ad odorem percipiendum.Quartum palatum tenet ad guſtum:atq; ſaporem.
Quintum per totum corpus diffunditur:ut mollia:aſpera:frigida:calida diſcernantur.Se/
xtum ſtomachum petit:ut quæ deſunt appetat:& quæ ſunt ſuperflua reſpuat:ſeq; ipſe mode
retur.Septimũ par neruorũ vitali medullæ ſenſum infundit:quæ id eſt in animali : quod in
naui carina:& adeo cæteris vſu:ac dignitate præſtat:ut Longum cerebrũ a philoſophis vo/ Longũ cerebrũ
citetur.Ex hac ergo quaſi ex cerebro diuerſi naſcunt̃ meatus:qui cordi:& iecori:& pulmo/
ni vires miniſtrant:neruis pedum:manuũq; virtutem ingerunt:& ut ſucceſſio procuret̃:pu
dendis quoq;:& vteris muliebribus opem ſubminiſtrant.A ſenſus fit diminutiuũ Senſicu/ Senſiculus
Quintilia. lus.Quintilianus.Inde minuti:corruptiq; ſenſiculi : & extra rem petiti.A ſentio compoſi/
ta fiunt Aſſentior:quod eſt conſenſum præſto:A quo fit Aſſentor : hoc eſt adulor : & quaſi Aſſẽtior Aſſẽtor
Terentius. in omnibus conſenſum præſto:ut ille apud Terentium ait: Ait aio:negat nego.Differuntq; Adulor Blãdior
hæc tria Aſſentior: Adulor: Blandior:quod aſſentari proprie eſt: voce:uel laudando:uel aſ/
ſentiendo captare.Adulari quoquomodo uel voce:uel geſtu fauorẽ quærere. Blandiri pro/
Quintilia. prie tactu.Verumtamen ad alios quoq; ſenſus tranſfertur:& nonnunq; ad animum. Quin
tilianus. Tu non cogitas : quemadmodum ſuſpenſa manu ſonantem blande cardinem fle/
Idem ctas:blande inquit hoc eſt ſuauiter.Idem.Blandiar iudices pauliſper calamitatibus meis:&
ſic agam tanq; inuenerim vtrunq; ſanum.Confunduntur tamen hæc:& fere pro eodem ple
rumq; ponuntur.Ab adulor Adulator:& Adulatrix:& Adulatio deducuntur:A blandior
Blandus:& Blanditiæ:& Blandiculus:& Blandicellus diminutiua:Vnde Blandicella ver/ Blãdicella verba
ba apud Neuium & alios legimus.& Blande:& Blandicule aduerbia: & compoſitum Sub
Plautus blandior.Plautus.Non matronarũ:ſed meretricum officium eſt viris alienis ſubbandirier:
Idem & Blandidicus:qui blande loquitur.Plautus.Nunc mihi blandidicus es : heri in tergo meo
tris facile corios contriuiſti bubulos.Blanduſia Sabinienſis agri regio:in qua fuit ager Ho/ Blanduſia
ratii poetæ.Ab aſſentior Aſſenſus:ab aſſentor Aſſentator:& Aſſentatrix:& Aſſentatio.In
genere blandientium adulatorum atq; aſſentatorum Paraſiti ſunt:Ita enim vocãtur qui ad
voluntatẽ eius:in cuius cõtubernio ſunt loquunt̃ : & faciunt:nihil repugnantes cibi:& ven Paraſiti
tris gratia:A quo nomen habent. Nam παρὰ apud græcos ad ſignificat : σιτίον cibus :
σιτεία ſagina.A paraſitus fit diminutiuũ Paraſitaſter : quod non ſignificat paruum para Paraſitaſter
ſitum:ſed paraſitorum imitatorem.In Aſter enim deſinentia nomina non diminutiua ſunt Para
ſed imitationem quandam ſignificant eius : a quo deſcendunt : ut ſuperius diximus . Pa/ Parabole
ra etiam græca præpoſitio pro Apud:Abſq;:Penes:Diſ:Re:Præ: Ab tam in appoſitione Paradigma
q̃in compoſitione accipitur.Hinc Parabole ſimilitudo.Paradigma exemplum : quod tri/ Paragoge
Virgilius bus modis fieri ſolet.A pari.Virgilius.Ac veluti magno in populo:qum ſæpe coorta eſt ſe/ Paragraphe
Idem ditio.A maiori ad minus.Idem.Qualiter expreſſum ventis per nubila fulmẽ.A minore ad Paratheſis
Idem maius:Idem.Si potuit manes accerſere coniugis Orpheus Threicia fretus cythara.Parago/ Paralyſis
ge deductio:ut qum dicimus dicier pro dici : Lucrarier pro lucrari.Paranymphus:auſpex : Paralyticus
de quo diximus.Paragraphe preſcriptio:Parathesis appoſitio.Paralyſis diſſolutio : & lan Parallelus
gor neruorum: A quo:qui eum morbum patitur Paralyticus.Parallelus : quaſi alternus : A Parallela
quo lineas æque diſtantes Parallelas vocamus.Ideoq; ſegmenta mundi:quæ nos circulos di Paradiaſtole
cimus:græci Parallelos nominãt.Paradiaſtole dilatatio:Eſt enim figura:per quam rem ali/ Paranomaſia
quam per interpretationem dilatamus:ut qum aſtutum ſapientem:prodigum liberalem vo Paraſceue
camus.Paranomaſia agnominatio:ut qum dicimus abire non obire tẽ conuenit.Paraſceue Parentheſis
apparatus.Parentheſis interpoſitio.Paroemia prouerbiũ.Parapetaſma velum:de quo ſu/ Paroemia
perius diximus.Parodos tranſitus.Paroxyſmus ſtimulatio:concitatio:παροξύνειν eni Parodos
incitare:vrgere:ſtimulare eſt.Paradromis ambulatio:ſiue Xyſtus:de quo ſuperius diximus. Paroxyſmus
Martialis. Parazonium gladii genus ad zonam accingi ſolitum.Martialis. Militiæ decus hoc:gratiq; Parazonium
erat omen honoris : Arma tribunitium cingere digna latus. Parochus auſpex : ſiue Para/ Parochus
nymphus : quod ante vehicula eat: quæ græce ὀχήματα dicuntur: vehiculis enim ſpon/ Paranymphus
ſæ duci ad virum ſolebant.Parotis apoſtema:quod ſm aures oritur:quæ græce ὦτα dicun Parotis
Lucillius. tur.Parectatæ qui de pueritia veniunt ad pubertatem.Lucillius.Inde parectatæ chlamydes Parectatæ
Varro ac barbula prima.Varro.Parectatæ adſunt:mulierq;:& venus caput.Paraſangæ apud Per Aſſentio Perſen
ſas viarum menſuræ ſunt.Præterea Aſſentio:Perſentio idem quod Sentio. Præſentio:ante tio Præſentio
ſentio:ante video : A quo Præſenſio præcognitio : & quaſi prouidentia.& Diſſentaneum Preſenſio
Nigidius diſcors:atq; diſſentiens.Nigidius.Eum locum facit diſſentaneum.Conſentio conuenio: A Præſenſio
quo Conſenſio:Conſenſus:& Conſentaneum: hoc eſt conueniens:Conſentanee conueniẽ Diſſentaneum
Idem ter.Et Conſentia ſacra : quæ ex conſenſu multorum ſint ſtatuta. Item a diſſentio Diſſenta/ Conſentio
neum.Idem.Eum locum facit diſſentaneum.NVMEN TVVM.Diuinitatem tuam:hoc Conſentaneum
eſt te deum eſſe.Conſtat ſane Domitianũ ita appellari voluiſſe.Nam qum procuratorũ ſuo Conſentanee
rũ noĩe formalẽ dictaret epiſtolã:ſic cœpit.Dñs:& deus noſter hoc fieri iubet. Vñ inſtitutũ Conſentia

in poſterum: ut ne ſcripto quidem: ac ſermone cuiuſq; aliter appellaretur.

DE TIGRIDE DILANIANTE LEONEM EPIGRAMMA. .XVIII.

AMBERE SECVRI. Blanditur Domitiano de Tigride: q Leonem dilaniauerat: rem ante actis tpibus inuiſam. Rurſus hoc tribuens principis numini. TIGRIS. Appoſitiue magna gloria ab hyrcano iugo: hoc eſt quæ in hyrcania gloriæ principatum obtinuiſſet: ob magnitudiné: ferocitatéq;. Tigres hyrcani: atq; Indi ferunt: Sed in Hyrcania ferociores ſunt. Virgilius. Hyrcanæq; admorunt vbera tigris. Ex omni beſtiarū genere ſolæ feræ Pantheræ: & Tigres macularū varietate ſpectantur. Tigris eſt velocitatis tremendæ: & tunc maxime cognitæ: qum capitur. Totus eius fœtus: qui ſemper numeroſus eſt: abſente matre capitur: ab inſidiante homine q; maxime pernici equo inſidente: & in recentes de induſtria paratos ſe ſubinde inferente. At vbi vacuū cubile in reditu reperit fœta: Mas enim ſobolis curam non habet. fertur præceps: odore veſtigia perſequens. Raptor appropinquāte fera: vnum ex catulis abiicit: apprehēdit illa morſu: & quaſi pondere: aucta celeritate ad cubile reportat: iterūq; conſequitur: donec raptor nauim ingreſſus irritam faciat illius in littore feritatem. Hinc Tigris nomen huic feræ impoſitū: ſiquidé Medi Tigrim ſagittam appellant. Vnde flumen quoq; mira celeritate decurrens Tigris appellatus eſt in regione Armeniæ minoris: fonte cōſpicuo ortus in planitie: vbi tardior fluit: hoc eſt vſq; ad Medorū fines Diglitto appellatur: tum incipit vocari Tigris: quod veluti ſagitta volare videatur. Influit in lacum Arethiſſam: omnia illata pondera ſubſtinenté: & nitrum nebulis exhalantem. Vnum ei piſcium genus eſt: & hoc tranſcurrentis fluuii alueo nō miſcétur: Sicut nec e Tigri piſces in lacum tranſnatant. Fertur autem & curſu: & colore diſſimilis: tranſuectuſq; occurrente tauro monte in ſpecu mergitur: ſubterq; lapſus ab altero latere eius erumpit: quem locum Zoroandam nominant. Eundem eſſe paleæ: aliaq; demerſa oſtendunt. Alterum deinde tranſit lacū: qui Theſbitis appellatur: rurſuſq; in cuniculos mergitur: & poſt vigintiquinq; milia paſſuū circa Nymphæum reddit: tam vicinū Arſaniæ: ut confluant: non tamen miſceantur: leuior enī Arſanias innatat: quattuor fere miliū ſpatio: mox diuiſus in Euphraté mergitur. Tigris auté ex Armenia acceptis fluminibus claris Arabas: Oreos: Adiabenoſq; diſterminās Meſopotamiam facit: & citra Babyloniam in duos alueos diuiſus altero meridiem: ac Seleuciam petit: altero ad Septentrionem flexus campos Cauchas ſecat: & vbi remeauere aq Paſitigris appellat. Poſtea recipit ex media Hydaſpen & in lacus Chaldaicos ſe fundit. Mox vaſto alueo pfuſus decē oſtiis mari Perſico infertur. Proxima Tigri regio Parapotamia appellat. Armeniæ duæ ſunt: Maior: et Minor. Maior incipit a Pariedris mōtibus: & Eufrate amne aufert Cappadociæ: quē ipſa ſiſtet Tigrin fundit: quo a Meſopotamia diſterminat. initium eius regionis faciés inter duos amnes ituræ. Quod intereſt: ibi tenēt Arabes Orei. Sic fines vſq; in Diabenen pfert: ab ea trāſuerſis iugis incluſa: latitudiné in læua pādit ad Cyrū amné: trāſuerſa in Araxem. Lōgitudiné uero vſq; ad minorem Armeniam: quæ Abſaro amne in pontum defluente: & Pariedris montibus q fundūt Abſarū claudit. Araxes orit in Eniochis montibus: eo mō quo Euphrates ſex miliū paſſuū interuallo. Hic quoad cāpos Armeniæ ſecat: labit placidus: & ſilens: neq; in vtrā partē currat: manifeſtus. Qum in aſpiora deuenit: hinc atq; illinc rupibus pſſus: & q̄nto anguſtior: tāto magis pnix: frāgit ſe ſubinde ad oppoſita cautiū: atq; ob id ingēti cū murmure ſonāſq; deuoluit adeo citus: ut q ex pcipiti in ſubiecta caſurus eſt: nō declinet ſtati vndā: ſed vltra q; canalē habet: euehat: plus iugeri ſpatio ſublimis: & aquis pēdentibus ſemetipſe ſine alueo ferés. Deinde vbi incuruus: arcuatoq; amne deſcēdit: fit trāquillus: Iterūq; p cāpos tacitus: & vix fluens in id littus elabit. A IVGO. A mōte ps p toto. Quid Iugū mōtis ſit ſupi9 diximus. HIRCANO Hyrcania Scythiæ puīntia ē: in regiōe q Apauortene dr a Caſpiis orientē verſus: a q gētes Hyrcani dicti: Ab eorū littoribꝰ Hyrcanū mare vocari incipit a flumine Sideri. Abundat hæc puītia Pātheris: Pardis: & Tigribꝰ. Luca. Quas nemore Hyrcano matrū dū luſtra ſequūt: Altus cæſorꝫ pauit cruor armētorꝫ. CONSVETA LAMBERE DEXTRAM. Māſuefcā. Tal' in ſpectacul' ppoſita fuerat pri9 a diuo Auguſto: poſtea Domitiano. CONSVETA. Solita. Suere pprie ſarcinare ē: vn Sutores dnr: q calceos ſuūt Sutrinæ ſutorꝫ tabnæ. & Sutoriū nomē poſſeſſiuū: vn artē Sutoriā: & iſtā Sutoria dicim9 Et Sutna ipa ſutura: ſiue opus ſutoriū. Var. Quod ſutnas facere inſci9 Nihili hō agis. Et Subula: q pforant calcei: ut ſetæ imittant: a q fit Deſubulo verbū: qd eſt pfodio. Varro. Alterā Carneadē deſubulaſſe bona corporis ſecutum. et Subulo aīal e ceruorꝫ genere: de quo alibi diximus. Et Sutelæ doloſæ aſtutiæ a ſilitudine ſuentiū dictæ. & Sueſco: q̄ſi ſuor: atq; alligor ad aliquid agendū: & conſuetudiné capio: hoc et Sueſacio dicitur: a quo Sueſio: & Suetus: et Sueſactus: et Suetudo: et Sueſactio. Itē a ſuo compoſita fiunt Aſſuo: quod eſt ſuendo annecto: A quo Aſſueſco: & Aſſueſacio: Vnde Aſſuetus: & Aſſueſactus. Item Aſſuetudo:

Marginal notes: Tigris — Virgilius — Diglitto — Arethiſſa — Zoroanda — Theſbitis — Arſania — Meſopotamia — Cauchæ — Paſitigris — Hydaſpes — Parapotamia — Armeniæ — Abſarus Araxes — Hyrcania — Apauortene — Hyrcani — Hyrcanū mare — Lucanus — Sideris — Suo Sutor — Sutrinæ Sutoriū — Suterna Subula — Varro — Deſubulo — Varro — Sutelæ — Sueſco — Sueſacio — Aſſueſco Aſſuo

& Aſſuefactio:Interſuo:interpono:intermitto.Perſuo:in totū ſuo. Exuo:quod proprie ē — Interſuo Perſuo
Virgilius. exoluo:& quaſi diſſuo.Virgilius.Extulit exutas vinclis ad ſidera palmas. Aliquādo tamen — Exuo
Idem. ponit̄ pro denudo.Idem.Magna oſſa:lacertoſq; exuit.Modo pro alleuo.Idem. Et ſi quis
Idem. adhuc precibus locus:exue mentem.Itē pro libero.Lucillius.Vnde domū vix redeat:vixq;
Lucillius. hoc periculo exuat ſe.Hinc deriuant̄ Exuuiæ:quæ ſūt nō ſolū hominū:ſed alioꝝ quoq; aīa — Exuuiæ
Virgilius. liū ſpolia.Virgilius de ſerpēte.Cūpoſitis nouus exuuiis:nitiduſq; iuuenta voluit̄.Huius cō — Induuiæ
trariū eſt Induuiæ ab induēdo dictæ. Vñ & Indumēta:hoc ē veſtimēta. Induo vero ab in/ — Indumēta
tus deducit̄:q̄ſi intuo:ſicut Induſiū:de quo ſupra diximus:q̄ſi intuſiū. Ab induo Indutor. — Induo Præſuo
& Indutrix deriuat̄.Præſuo ante ſuo.Inſuo:idē qđ ſuo:ſiue interſuo. Ab hoc Inſuetū dici — Inſuo Inſuetū
mus eū:q nō fuit inſutus:hoc ē frequēs ad aliq̄d agēdū:& ideo nō habuit cōſuetudinē:ſed ē
Cicero. inſolitus. Subſuo:ſubter ſuo.Diſſuo: diſſoluo. Cicero. Magis cēſent ſapiētes decere ſenſim — Subſuo Diſſuo
diſſuere q̄ repēte præcidere. A quo Diſſueſco:hoc ē diſſoluo me amore: & cōſuetudine pri — Diſſueſco
ſtina:qđ & Diſſuefatio dicit̄.Vnde Diſſuetus.& Diſſuefactus.& Diſſuetudo.& Diſſuefa
Titinnius. ctio.Veteres Diſſueui illū actiue dixerūt ꝓ diſſuefeci:hoc ē cōſuetudinē diſſolui.Titinnius. — Diſſueui
Paraſitos ammoui lænonē ædibus expuli:diſſueui ne quo ad cœnā iret extra cōſiliū meū.In
eadē ſignificatione Deſuo quoq; vſurpamus.& ab eo Deſueſco..Deſuefacio.Deſuetus.De
ſuefactus.Deſuetudo.Deſuefactio.Reſuo:rurſus ſuo.Conſuo: ſimul ſuo. Hinc Conſueſco — Reſuo Cōſuo
quaſi applicor:atq; aſcribor ad aliq̄d agēdū ita:ut cōſuetudinē faciā. Ab eo Conſuefactio. — Conſueſco
& Cōſuetudo deducūtur.Plautus etiā cōſuetionē ꝓ cōſuetudine frequent̄ vſurpat.Cōſueſ/
Idem. cere etiam aliq̄ñ ponit̄ pro eo:quod ē coire:& rem hr̄e.Idem.Sed tu vnq̄ cū quicq̄ viro cō
ſueuiſti. Le.Niſi equidē cū Alcheſimarcho neminē.Neq; pudicitiam meā mihi alius quiſq̄
imminuit.Suo vero a ſue deducitur:quia huius aīalis pilis in ſuēdo ſutores vtuntur:ut infe/ — Suo
rius dicemus.LAMBERE.Lingere. Hinc quidam Labrum deductum volunt: quod fal/ — Lambo
ſum eſt.Nā labrū a lauādo dicitur:qđ aquæ ſuperficie perluat̄. Eſt enī proprie labrū margo — Labrum
& extrema ora fluminis:lacus:fontis:& aliorū huiuſmodi: quæ leui aquæ motu pluuntur.
Hinc Labra & oris:& aliarū rerū extremitates vocamus:quæ in homine etiā Labia dicun — Labiū et Labia
Terentius. tur:& fœminino genere Labiæ.Terētius.Cōtinuo accurrit ad me q̄ lōge quidē incuruus:
tremulus:labiis demiſſis gemēs. Ab hoc fit Sublabro verbū:qđ ſignificat intra labra imitto — Sublabro
Neuius. Neuius.Iam ego illis ſubiens ſublabrabo eſui illud ſinciput.& diminutiuū Labellū:qđ mo — Labellum
Plautus. do de paruo hominis labio dicitur. Plautus.Confere labella labellis. A quo fit Collabello: — Collabello
Laberius. quod ē labra adiūgo.Laberius.Perge iam collabella oſculū: hoc eſt iunctis labris oſculare.
Plynius. Modo genus vaſis eſt:qđ & Labrū a lauando dicit̄.Plynius.Cinereq; in labellis aq̄ addita — Labrū vas
cōfricāt manu:& cōſidere patiūtur.Hinc Labra vinaria dicunt̄.Labra lupinaria.et Labra — Labrū vinariū
olearia:in q̄bus lupini cōdunt̄:& in quæ vina e lacu:oleū e cortina tranſferunt̄.Labra etiā — Labrū lupinariū
plagarū:ac vulnerū:& fiſtularū dicunt̄:hoc ē extremitates.Hinc Labruſca appellata:quod — Labrū olearium
in labris:hoc eſt extremitatibus agroꝝ:ſepibuſq; naſcat̄:hæc ē vitis ſilueſtris: i qua fit opti/ — Labra plagaꝝ
mū vinū:quod vocat̄ Oenāthinū:hoc eſt vinū e floribus:quippe ὁ ἰνόσ vinum eſt: ἀύθοσ — Labruſca
flos:duæ florum eius libræ ſumuntur:& in muſti cado macerantur: poſt triginta dies mutā
tur.et Labrum venerium herba in fluminibus naſcens:cui vermiculus ineſt:qui circa dentes — Labrū venerium
in dolore ligatur:aut cauis eorum cera includitur. Miro certe decore labrorum ſitum natu/ — herba
ra diſpoſuit:& quæ quaſi antea cohærebant:decēter interſcidit: quorū ſuperius ſub ipſa me
dietate narium lacunar:quadā leui quaſi valle ſignauit:inferius honeſtatis gratia foras mol
liter explicauit.A labris:Bronchi:Labeones appellati ſunt: quippe Bronchi dicuntur: qui — Bronchi
producto ſunt ore:& dentibus eminentibus.A labris ergo potius:hoc eſt oris extremitati/
bus eſt lambo deductum.Nihil enim aliud eſt lambere:q̄ linguæ: & labiorum extremitati/
bus leuiter aliquid tangere. A lambo fit Delambo: & Prolambo eiuſdem ſignificationis.
SECVRI.Nihil tale timentis. Securus enim dicit̄: qui ſine cura eſt: quaſi ſeorſum a cura. — Securus
Virgilius. Hinc aliquando pro contemptore accipitur. Virgilius. Securus amorum Germanæ. Idē.
Idem. Securi pelagi:atq; mei.Ab hoc fit Secure aduerbiū.& Securitas nomē:hoc ē quies:tranquil — Securitas
litas.Cura aliquando ſtudiū:& diligentiam ſignificat:ut ſalus tua eſt mihi curæ: hoc eſt ad — Cura
ea:quæ ad ſalutem tuam pertinēt omnē:ſtudiū:diligentiamq; adhibeo. Aliquando accipi/
tur pro opere:q̄ adhibita cura:& ſtudio fit.Martialis.Teq; piget curæ præmia ferre tuæ.i.
Terentius. præmia operis abs te facti. Item pro ſolicitudine:& anxietate. Terētius. Quanta me cura:
& ſollicitudine affecit: & ita inuicem hæc duo diſtinguuntur:quod Cura proprie eſt in ſpe — Solicitudo
bonorum.Solicitudo vero in metu malorum.Dicta autem eſt cura:quod cor vrat.Quidā — Cura
Curam:& Curationem: & Curaturā ita ſeparant: ut Cura mentis ſit. Curatio medicinæ. — Curatio
Curatura diligentiæ.Terentius.Reddunt curatura vinceas. Verū hæc ſæpenumero cōfun/ — Curatura
dunt̄. A cura fit Curioſus:qui nimis affectate cūcta perquirit: etiam quæ ad eum non atti/ — Curioſus
nent.A quo fit Curioſitas:affectatio:diligentia:& Curioſe aduerbium. & horum contra/ — Curioſitas

ria Incurioſus. Incurioſitas. Incurioſe. Item Accuratus:ut Accurata oratio:hoc eſt cum cu
ra : & diligentia facta. & Accurate aduerbium : ideſt exacte : diligenter. Item Curo curas:
quod modo ſignificat do operam. Cicero. Cura ut valeas. Modo incumbo: curam habeo.
Plautus. Tu quæ agenda ſunt:cura:ideſt incumbe ad ea: quæ agenda ſunt. Nonnunq̃ me/
deor. Cicero. Difficilius enim alii aliis morbis curantur. Interdũ reficio: Vnde Curare cor/
pus:quum de hominibus loqmur:eſt cibo:lauacroq;: & aliis ſimilibus operam dare. Virgi/
lius. Corpora curamus feſſos ſopor irrigat artus. Quum vero de apibus:aut aliis huiuſmo/
di animalibus:cibo tantũ. Hinc Curatores dicuntur:qui pupillis loco tutorũ dantur:quod
Pupillariũ bonorum curam gerant. Item illi:qui rei frumentariæ: & agris diuidũdis præpo
ſiti ſunt. Huius vocabulum fœmininũ eſt Curatrix. & a curatore Curatoriũ dicimus: ſicut
a tutore Tutorium. & Curatoria actio. Curatorium munu . A curo etiam Curia deriuatur
Quippe Romulus populum Romanũ in triginta partes diuiſit: quas quoniã tunc rei pu/
blicæ curam p earum partium ſententiam expediebat: Curias appellauit:his poſtea additæ
aliæ quinq; fuere:ita ut in ſua quiſq; curia ſacra publica faceret: feriaſq; obſeruaret: iiſq; cu/
riis ſingulis nomina earum virginũ impoſita ſunt:quas Romani a Sabinis rapuerant. De/
hinc Curia hoſtilia: quam primũ ædificauit Hoſtilius rex: quod ibi Senatus curaret res hu/
manas:ſicut in curiis veteribus curabãt Sacerdotes res diuinas. Vnde Curiões dicti: qui ad
ſacra accerſebant:& ſupplicationes indicebant. & Curiatus ipſe ſacer magiſtratus. & Curi
onum æs:quod dabatur Curioni ad ſacerdotium Curiatus. & Curionia ſacra: quæ a curio/
nibus inſtituta in curiis fiebant. & Curiata comitia conuẽtus:qui litiũ cauſa in curiis fiebãt
Curionem magnum Plautus pro Macro poſuit:quaſi cõfectum:atq; extenuatum curis. Et
Excurio verbum:quod eſt extra curiam eiicio. Varro. Apolloniũ ideo excuriauit: quia ni/
hil habebat. A curia etiam Curiales vocati eiuſdẽ curiæ tribules. & Curiales flamines: ſacer
dotes curiarum. Curiales vero menſæ vocitabantur:in qbus ĩmolabatur Iunoni:quæ Curitis
appellata ẽ:non a cura: ſed ab haſta:quã manibus ferebat. hæc enĩ Sabinorum lingua dicitur
Curis. Quemadmodũ Romulus Quirinus eſt dictus:q haſtã ferre ſolitus erat: a quo Ro/
mani Quirites nuncupati. Nunc quoq; pari ratione Romana curia dicitur Pontificis ma
ximi:patrumq;: & minorum pontificum conuentus:q in ea totius orbis terrarũ: & Chriſtia/
næ rei publicæ negocia curẽtur:nec minus profana q̃ ſacra:a qua qui eam ſequũtur:Curia/
les appellantur. A curo præterea fit compoſitum Procuro:quod interdũ idem: quod curo ſi/
gnificat. Apuleius. Hunc enim equulũ ſuum Curioſe nimis procurantẽ inueni. Interdũ alie
na negocia gero. Vnde procuratores dicti:quemadmodũ Vlpianus diffinit:quia aliena ne
gocia mandato domini adminiſtrant:põtq; uel omniũ rerum:uel partis: uel tantũ vnius eẽ
Procurator:conſtituiq; uel coram: uel per nuntiũ: uel per epiſtolam: vnde litteræ ipſæ : ſiue
tabellæ Procuratoriæ appellantur. & geſtio ipſa negociorũ procuratio. Item a curo Cuſtos:
qui rem aliquam curat:& tuetur: Vnde Cudodem hoſtii dicimus:qui curat ne quis iniuſſus
ingrediatur:cuſtodem horti:qui hortum tuetur:nec aliquem patitur ingredi: aut damnũ fa
cere:Cuſtodem furum:qui fures obſeruat:& prohibet. Cuſtodem ſacrorum:q ſacra miniſtrat
atq; obſeruat. Virgilius. At domus Herculei cuſtos pinaria ſacri. Ab hoc fit Cuſtodio verbũ
qđ eſt obſeruo. & Cuſtodia:obſeruatio:quã veteres Cuſtodelam dixere. & Cuſtoditio ope
ra ad aliquid cuſtodiẽdũ ſumpta. & Incuſtoditũ:qđ ſine cuſtodia ẽ. Martialis. Incuſtoditis
& aptis Leſbia ſemp liminibus peccas. Itẽ a cura Obſcurũ:q eã:quæ lumine carẽt:curã no/
bis obiiciãt:de quo infe ius latius diſſeremus. Itẽ aliud cõpoſitum Curifugia:nomẽ a nobis
villæ noſtræ nuper inditum: quã in Sentinati agro habemus: inter duo fluẽta Sentinũ : &
Neuolã: vbi ſaluberrima ẽ celi temperies:Situs amœniſſimus:cælũ hyeme non nimium fri/
gidum:æſtate gelidũ flantibus ſemp ſuauiſſimis auris:agri forma pulcherrima:& quaſi Am
phitheatrũ quoddam immẽſum naturæ manibus factũ: Lata: & diffuſa planicies mõtibus
cingitur. Montes pceriore ſui parte ſiluas hñt. & nemora antiqua. Inter quæ ſunt pingues: &
terreni colles apti frugibus:& in oĩ fructiferarũ arborum genere conſiti. Sicubi ſaxũ ẽ:præſtat
cubilia feris. Nullũ aucupio:nullũ venationi cõmodũ deeſt. Sub iis p latera vineæ porrigũ/
tur longe:lateq; contextæ:circũ quas oleæ ſunt noſtro iuſſu plantatæ miram præ ſe virindita
tem ferentes:a fine vero:imoq; margine arbuſta omnis generis: & Silua ſolis conſita caſta/
neis : quas in altum ſurgere ſingulari voluptate ſpectamus : tum prata floribus : & teneris
herbis virentia: ut quæ perennibus riuis nutriuntur . Campi præterea lati : ſpatioſiq;: quos
niſi ingẽtes boues:& fortiſſima aratra nõ domãt:adeo tenaces ſunt glebæ:ſolũq; proſecatũ
aſſurgit:ut nouo pſcindi ſulco ſit neceſſariũ. In iis ſũt vlmi miro ordine diſpoſitæ: qbus ad
iũctæ vites ſuſtinentur. Sũt ad terrẽdas fruges piſtrina: q̃ veteres a molẽdo Moletrinas voca/
bãt. Sũt Figlinæ operũ varietate mirabiles:in qbus imbrices:tabulæ:tegulæ:lateres:ſolia: va
ſa omnium generũ fiũt:& ne piſcatus quoq; cõmoditas deeſſet:lacus ẽ ampliſſimus:noſtra

Accuratus
Accurate
Curo curas
Curo corpus
Curator
Curia hoſtilia
Curiones
Curiatus
Curionum æs
Curionia ſacra
Curiata comitia
Excurio
Curiales
Curiales flamĩes
Curiales mẽſæ
Quirinus
Quirites
Curia Romana
Procuro
Procurator
Procuratoriæ lr̃e
Procuratoriæ ta
bellæ Procuratio
Cuſtos
Cuſtodio
Cuſtodia
Cuſtodela
Cuſtoditio
Incuſtoditũ
Obſcurum
Curifugia
Sentinum
Neuola
Moletrina
Figlinæ

Cicero
Plautus
Cicero
Virgilius
Plautus
Varro
Apuleius
Virgilius

opera nuper factus:non magno quidē ſumptu propter colōnoꝝ:qui nobis adiumento fue
runt:egregiam erga nos fidem:ac beniuolentiam:ſed tanto ſtudio:cura:diligentia:ut vix cre
das tm̄ opus priuatis viribus tam breui tempore fieri potuiſſe. Gignit hæc aqua ſponte ſua
varios:ac laudatiſſimos piſces. Veruntamē & Peruſini noſtri:qui nuper nos cum omni no
ſtra progenie ciuitate donarunt:e Traſimeno ſuo nō paruam piſciū quantitatem miſere: &
Sentinates noſtri certatim vndecunq; alios aduehunt:ut cælerius impleāt æquor: nec vllum
piſcis genus deſit:quod aquis dulcibus nutriri poſſit. Operepreciū eſt videre iam naues p ea
loca diſcurrentes:in qbus nuper ſata erant:& prata:& arbores: & piſces nūc ali: vbi paulo
ante greges:atq; armēta paſcebant̄. Ingēs præterea voluptas ē e feneſtris villæ:quæ in æditio
ri colliculo ſita eſt.hæc loca proſpicere: neq; enim terrā:aquaſq;: ſed pulcherrimam quandā
ſpetiem ab eximio pictore deſcriptam cernere videmur: vſq; adeo multarū:ac variarum re/
rum pulchritudine oculi quacunq; inciderint:reficiūtur. Ratio autē īpoſiti huic villæ:quod
diximus:nominis hæc fuit:Quod qum quidam ciues noſtri uel leuitate animi:uel ꝙ potius
remur inuidia:quia domū noſtram bonorū omniū cōmune perfugium eſſe animaduerte/
bant:exhibere nobis in re pubblica negociū cœpiſſent:cædendum eis eſſe putauimus ne qđ
dici vulgo ſolet:pugno aduerſus calcitrantes aſellos contenderemus. Tráſtulimus itaq; nos
in hanc:quam diximus:villam:eamq; Curifugiam nominari in poſterū iuſſimus: quod ſe/ Curifugia
curi in ea ſtudiis noſtris:quæ vita nobis iucūdiora ſunt:et confluentiū ad nos amicoꝝ dul/
ciſſima cōſuetudine perfruamur:ægeſtatem:miſeriam:mēdicitatem:& ut dicam: liuorem le
uiſſimoꝝ hominū irridentes. FERA. Quaſi reuerſa in priſtinam feritatem. TEMPORI
BVS. Tempus quidam eſſe diffiniunt certam dimēſionem:quæ ex cæli conuerſione colligi Tempus
tur. Alii numerum motus eſſe dixere:ſed neutrum probo. Cur enim Solis:& Lunæ:ac ſide/
rum motus ſint tempora:& non potius omniū corporū? An vero ſi ceſſarent cæli lumina/
ria:& rota figuli moueret̄:non eſſet tempus:quo eos gyros metiremur: diceremuſq; aut æq
libus morulis agi:aut ſi alias tardius:alias velocius moueret̄:alios magis diuturnos eſſe:ali/
os minus? Quid vero? Nonne et nos:qum hæc diceremus:in tempore loqueremur. Sed ne
corporis quidem motum diffiniri tempus poſſe exiſtimo. Si quidem corpus aliquando mo
uetur:aliquādo ſtat:nec ſolum motū eius:ſed etiam ſtatum tempore metimur: & dicimus tā
tum ſtetiſſe:quantū temporis abiit. Et cū voto cuiuſdam ſtetiſſe ſol dicitur: ut victorioſiſſi/
mum prælium peragaretur:nonne ſol ſtabat. tempus vero ibat? Nequaq; igit̄ corporis mo
Democrit9 tus dici poteſt. Nam numerū motus dicere tempus pene inſania mihi videtur. Democritus:
Epicurus atq; Epicurus mundū ex indiuiſibilibus fruſtis:quos Atomos vocāt:fabricatū eē dixere. Du Atomus
ra ſane:& minime ꝓbabilis ſnīa. Quantū aūt magis fuiſſet improbanda:ſi mundū conſta/
re ex Atomorū numero dixiſſent? non aliter ac ſi dicerent domum conſtare ex numero la/
pidum:aut lineam conſtare punctorū:qum paries ex numeroſis lapidibus: & linea: ut qdā
volunt:ex numeroſis punctis non ex eorum numero conſtet. At tēpus non modo numerus
non eſt: ſed ne numeroſum quidem:aut numerabile: Harenam:pecuniam:gentē numeroſā
dicimus:quia multa numero:uel numerabilem:innumerabilemue:quia pōt aut non pōt nu
merari. Agrū vero:mare:cælū nō numero cōprehēdimus:ſed metimur qꝫuis mēſura ipſa nu
mero colligat̄. Dicimus enī ꝙ aut indiffinite lōgius ē hoc tēpus qꝫ illud: aut definite duplū
eſt:hoc ad illud. Sed ſi metimur:qđ nā tp̄s metimur? Tria ſane tempora affirmāt: Præteritū Tria ſane tēpora
Præſens. Futurum. Sed qūo tria ſunt:qum præteritū iam non ſit:futurū nondū venerit:in/
ſtans non perſtet? Nō igitur metiri præteritum poſſumus:quia iam non eſt:nō futurū:quia
nondum eſt:nō præſens:quia nullum eius ſpatiū eſt. Quo modo igit̄ tempus ipſi diffinie/
Cicero mus? Dicemus ne cū Cicerone Tēpus diffinire difficile eſt? An vero diſtenſionē quādā eſſe
affirmabimus? Certe hoc affirmabimus: Sed cuius rei diſtenſio ſit: ignorare nos dicemus.
Scimus ſane nos iſta in tempore dicere:diuq; nos iam de tēpore locutos eſſe:atq; ipſum diu
non niſi mora temporis diu eſſe. Sed quomodo hoc ſcimus:qn̄ quid ſit tempus neſcimus?
An forte neſcimus quo modo id dicamus qđ ſcimus. An vero animi diſtenſionē eē tempus
dicemus? An potius Academicorū more dicemus nos neſcire quid neſciamus? Ab huius tē
poris ſimilitudine:quod ſpatio metimur: ſyllabarū quoq; in numeroſa oratiōe Tēpus ap/ Tempus
pellamus:qđ breuiores:productiores ue ſint:et breuiore lōgioreue tempore proferant̄. Itē
Tempora dicimus quattuor anni tempeſtates. Ver. Aeſtatem. Autumnū: Hyemem. Itē quæ Tempora
caluariæ ex vtroq; latere ſubiacent: ꝙ mouentur: & mobilitate ipſa quibuſdam interuallis
quaſi tempora imitantur. Sunt qui ſcribant continuum:ac iuge tempus per accuſatiuum ca
Terētius ſum ſignificari. Terentius. Triginta dies in naui ſumus. Per ablatiuum vero cum aliquo in
Plautus teruallo. Plautus. Agrum hunc decennio colui. Sed hoc falſum eſſe doctiſſimorum viro/
Cicero rum autoritate probatur. Cicero. Sane: & Virgilius ſæpius accuſatiuo:ablatiuo rarius vtū/
tur:& tamen indifferenter. Aliquando tempore in ablatiuo pro eo: quod eſt intra tempus

vſurpamus.Cicero.Paucis diebus eram miſſurus domeſticos tabellarios.Idem. Biduo:aut
ad ſummũ triduo periturũ:hoc eſt intra paucos dies:& intra biduũ:uel triduũ. Et quãdoq;
in hoc genere ſermonis omittamus poſt:ut intra decem dies q̃ venit: confecit omne nego/
cium.Paucis diebus q̃ Rhodum appulſus eſt: duxit vxorẽ:ideſt poſtq̃ venit:& poſtq̃ ap/
pulit:quæ exempla apud hiſtoricos frequẽtiſſima ſunt. Pro tempore aduerbialiter vſurpa/
mus.i.pro ratione temporis.Cum tempore.i.cum mora:& ſpatio tẽporis.In tẽpore opor
tune.Ex tempore ſubito:quaſi extra tẽporis commoditatem. A tempus deriuatur Tempe/
ſtas:quod modo ſimpliciter pro tẽpore ponitur.Saluſtius.Ea tempeſtate in exercitu noſtro
fuere complures noui:atq; ignobiles. Interdũ ſignificat ſerenum tempus: atq; tranquillum.
Virgilius.Vnde hæc tam clara repente Tempeſtas.Nonnunq̃ procellã.Plynius.Hunc diẽ
feſtum tempeſtatibus leniendis ferunt inſtitutum. Idem. Tempeſtates vocamus: in quibus
grandines:procellæ:cæteraq; ſimilia intelligũtur. Virgilius. Et fœdã glomerant tempeſta/
tem imbribus atris.Hinc Tempeſtuoſum pro procelloſo accipimus.Gellius. Mare ſæuum
ac tempaſtuoſum erat.Tempeſtas alba dicitur:qum nubes candicans obtegit cælum. Plyni
us.Nube grauida candicante:quod vocant tempeſtatem albam: grando imminebat. Item
a tempus Tempeſtiuus:hoc ẽ oportunus.A quo Tempeſtiuitas:oportunitas.& Tempeſti/
ue:oportune.Eius cõtrarium Intempeſtiuus.A quo Intempeſtiuitas. & Intempeſtiue: hoc
eſt importunus:importunitas:importune.Veteres etiam Tempeſtum:pro tempeſtiuũ. In/
tempeſtum:pro intẽpeſtiuo vſurpauere.Vnde Nox intẽpeſta: de qua ſupra diximus: ꝙ mi
nime tempeſtiua ſit rebus agendis.Item a tẽpus Temporariũ dicimus:quod non ẽ perpetuũ
ſed ad tempus durat.Plynius.Opus maximũ omnium:quæ vnq̃ fuere humana manu facta
nõ temporaria mora:verũetiam æternitatis deſtinatiõe.Hinc Tẽporariũ theatrum:de quo
ſupra diximus.Quidam in hũc ſenſum Tẽporale etiam vſurpant.Temporarium etiam:&
Tẽporale:& Tẽporaneũ dicimus:quicquid ad tẽpus attinet.Vnde Extemporariũ ſiue Ex/
temporale:ſiue Extẽporaneũ pro ſubitario accipimus:ut Extẽporariam:ſiue Extẽporalem
orationem:hoc eſt impræmeditatam:ac ſubitariã. A tẽporaneo etiam Contẽporaneũ dici/
mus eiuſdẽ temporis:quem nonnulli græca voce Syncroniũ appellãt. Sũt etiam qui ab his
aduerbia vſurpent Temporarie.& Temporaliter.& Temporanee:hoc ẽ ad tempus. Et ab
iis compoſita Extẽporarie.Extẽporaliter.Extẽporanee:quæ ſignificant impremeditate.&
Extemporalitas dictio ſine ꝑmeditatione.Suetonius de Tito. Latinæ:græcæq; linguæ uel ĩ
orando:uel in fingendis pœmatibus promptus & facilis ad extemporalitatem vſq;.Item a
tempus fit Temperior:hoc eſt celerior:& quaſi tempeſtiuior. & Temporius aduerbiũ: hoc
eſt celerius:et quaſi ante tempus.Columella.Et ante crepuſculum propter cibi ſpeciẽ tempo
rius ad officinam redeant. Item Tẽpero verbum: quod ꝓprie eſt temporis rationẽ habeo:
moderor:tempori accõmodo:verum ad alia quæcunq; transfertur.Vnde Tẽperare vinũ di
cimus adhibita aqua:Tẽperare iram:ſedato animo:Tẽperare ferrum: flammis: & ictibus.
A tempero fit Temperamentũ:hoc eſt modificatio quædam. Plynius. Tali adhibito tẽpe/
ramento:ut nec laxet nimis:nec actum eſſe patiatur.& Temperatura.Idem.Ferrũ a rubigi/
ne vindicatur Ceruſa:& Gypſo:& liq̃da pice. Hæc ẽ tp̃atura a græcis Antipathia dicta:&
Tẽperies:q̃d mõ ſignificat tp̃is aptitudinẽ:ac cõmoditatẽ ad aliq̃d agendũ.Idem.Sic iudi/
cat̃ anni tẽperies alibi tardius:alibi maturius:modo tp̃amentũ.Plynius iunior.In quo ſalu
berrima ẽ aeris tẽperies.Pro hac aliq̃n Tẽperaturã ponimus. Varro. Quæro vtrũ hoc ad/
duxerit cæli tẽperatura:an terræ bonitas.& Tẽperãtia:ꝙ homo ꝑ eã affectiones animi tẽpe
ret:ac moderet̃.Diffinit̃ enĩ hoc modo:Tp̃antia ẽ rõnis in libidinẽ:atq; in alios nõ rectos
impetus animi firma:& moderata dñatio: quã græci σωφρο σύνη vocant. Eius ꝑtes ſunt
Continẽtia:ꝑ quã cupiditas cõſilii gubernatione regit̃.Clemẽtia ꝑ quã animi temere ĩ odiũ
alicuius cõcitati comitate retinent̃.& Modeſtia:ꝑ quã pudor honeſtus purã: ac ſtabilẽ cõ/
parat autoritatẽ.Contraria Tẽperãtiæ ẽ Intemperãtia.Ab illa Tẽperãs dicit̃:quẽ græci So
phrona vocãt.& Tẽperant̃ aduerbiũ:q̃bus cõtraria ſunt Intẽperãs.& Intẽperant̃.Et cõpa
ratiua:ac ſuꝑlatiua eorũ Tẽperantior.Tẽperatiſſimus.Intẽperãtior.Intẽperatiſſimus. Tẽ/
perantius.Temperatiſſime.Intemperãtius.Intẽperatiſſime. Præterea a tẽpero Tẽperatus:
hoc ẽ moderatus.& Tẽperate aduerbiũ:moderate.& Temperator.Tẽperatrix.Tẽperatio
q̃d eſt moderator:moderatrix:moderatio.& Obtempero:quod ꝓprie ſignificat cõſulo:ꝓ
uideo.Terẽtius.Ex q̃ re minus aut famæ foret:aut rei obtẽperãs. Figurate tñ: & frequẽtius
accipit̃ pro morem gero.Cicero.Sic mihi ſemꝑ obtẽperauit tanq̃ filius patri.IN ALTIS
SILVIS.In iugis montium Hyrcaniæ.NIHIL.Non aliquid.Hilum veteres dixere par/
uum illud nigrum: quod in ſummitate fabæ adhæret.Vnde pro breui: & Exiguo vſurpa/
runt. Ennius. Neque diſpendium facit hilum. Lucillius. Quod tua Lades culpa non
proficis hilum. Cicero. Tum illud quod Siſyphus verſat ſaxum ſudans nitendo: nec

Pro tempore
Cum tempore
In tempore
Ex tempore
Tempeſtas alba
Tempeſtuoſum
Tempeſtas
Tempeſtiuus
Tempeſtiuitas
Tempeſtiue
Intempeſtiuus
Intempeſtiuitas
Intempeſtiue
Tempeſtum
Intempeſtum
Nox intempeſta
Temporariũ
Tẽporale
Temporaneum
Extẽporariũ
Extẽporale
Extemporaneũ
Contẽporaneũ
Tẽporarie
Temporaliter
Temporanee
Extemporarie
Extemporaliter
Extãporanee
Extemporalitas
Temperior
Temporius
Tempero
Tẽperamentum
Antipathia
Temperies
Tempatura
Temperantia
Quid ſit tp̃antia
Cõtinẽtia
Clementia
Modeſtia
Intemperantia
Temperatus
Temperate
Temperator
Temperatrix
Temperatio
Obtempero
Hilum

Cicero
Idem
Saluſtius
Virgilius
Plynius
Idem
Virgilius
Gellius
Plynius
Plynius
Suetonius
Columella
Plynius
Idem
Idem
Ply.iunior
Varro
Terentius
Cicero
Ennius
Lucillius
Cicero

profecit hilum. Ab hoc fit Nihilum: pro non aliquid: quaſi nehilum quidem. Et per Apo- | Nihilũ Nihil
Lucretiꝰ ſi | copen Nihil: rurſuſq; per Syncopen Nil. Lucretius. E nihilo Nihil in Nihilum nil poſſe re | Nil
ue Perſius | uerti. POSTQVAM. Poſtq̄: et Poſteaq̄: connexiuæ particulæ ſunt. Virgilius. Poſtq̄ al | Poſtq̄ Poſteaq̄
Virgilius | tos tetigit fluctus. Sic enim dictis ſequentia copulantur. Sunt aũt compoſita a Poſt præpo-
ſitione: & q̄. Poſt compoſita: & ſeparata inuenitur: & ſignificat μετὰ græcam præpoſi- | Poſt
tionem: quando ordinem demonſtrat ſiue loci: ſiue temporis: ſiue alicuius alterius rei. Vir-
Virgilius | gilius. Poſt montem oppoſitum. Similiter dicimus poſt multum temporis: poſt pietatẽ vti
Terentius | litas ponenda eſt. Accipitur etiam loco aduerbii pro poſtea. Terentius. Poſt faciet tamen.
Virgilius | Virgilius. Poſt mihi non ſimili pœna commiſſa luetis. Ab hoc fit Poſtea: Poſterior. A quo
Poſterius. Poſtremus: vltimus. A quo Poſtremo aduerbium: quod & Adpoſtremũ dicitur | Poſtremus
& quo Veteres vſi fuerunt. Poſtremiſſimus. & Poſtremitas pro extremitate. Poſterus: q | Poſtremitas
poſt nos futurus eſt. A quo Poſteritas. Item qui mox aliquem ſequit᷑: ut poſtera lux: hoc eſt | Poſterus
ſequens. Præpoſterus: qui primo loco eſt: qum deberet eſſe poſtremo. A quo Præpoſtere ad- | Poſteritas
uerbium: hoc eſt ordine conuerſo: & in quadrupedibus Poſteri pedes: qui poſt primos ſunt | Præpoſterus
& Poſteriora: quæ a vultu auerſa ſunt. & Poſtes: quia poſt hoſtium ſtant. & Poſticum. Po | Præpoſteræ
ſticus. Poſtica. Poſthumus. Poſtilena. Poſthabeo. Poſtridie. Poſtriduanus: de quibus ſupe | Poſteri pedes
rius diximus. & Poſtliminium: quod quis adeptus eſſe dicitur: qum extra limina: hoc ẽ ter- | Poſteriora
Paulus | minos prouintiæ in captiuitate detentus: rurſus ad propria limina reuertit᷑. Paulus iuris cõ | Poſtliminium
ſultus: Poſtliminium ſcribit eſſe ius amiſſæ rei recipiendæ ab extraneo: & in ſtatum priſtinũ
reſtituendæ inter nos: ac liberos populos: regeſq; moribus: ac legibus conſtitutum. Nam qđ
bello amiſimus: aut etiam circa bellum: hoc ſi rurſus accipiamus: dicimus Poſtliminio reci
pere: ideſt naturali æquitate introductũ eſt: ut qui per iniuriam ab extraneis detinebatur: is
vbi in fines ſuos rediſſet: priſtinum ius ſuum reciperet. Sunt etiam qui a poſt Poſtulo dictũ | Poſtulo
volunt: quaſi poſt volo: de quo paulo mox dicemus.

DE TAVRO AB ELEPHANTO INTERFECTO. EPIG. .XVIIII.

VI MODO PER TOTAM. Inſultat Tauro: qui elephantum petere auſus:
ab eo interfectus eſt. MODO. Paulo ante. STIMVLATVS. Agitatus: perci- | Stimulus
tus. Stimulus proprie inſtrumẽtũ eſt: quo pungũtur boues. Vnde per metapho-
ram Stimulum vocamus omne id: a quo vexamur. Hinc Stimulum carnis: ſti-
mulum vitiorum dicimus. Ab hoc fit Stimulo verbum: quod eſt agito: vexo. Hinc Stimula | Stimulo
tor. Stimulatrix. Stimulatio. & Stimulam: deam veteres dixerunt: quæ ad agendum ſtimu- | Stimula
laret. Stimulus aũt ἀπὸ τοῦ στίζω deducitur: quod eſt pungo. A quo fit Stigo latinum. A
quo Inſtigo: quod ſimiliter ſignificat ſtimulo: irrito. Vnde Inſtigator. Inſtigatrix. Inſtiga- | Inſtigo
tio. & Stigma: notæ infamiæ: inuſta corpori. Poniturq; pro ipſa infamia: ut ſupra diximus | Stigma
FLAMMIS. Nimia ira: per quam accenditur animus: atq; inflammatur. Flamma a græ-
co deducitur φλεγῶ: quod eſt ardeo. Vnde græce quoq; φλὸξ dicitur. Hinc Flammeũ:
de quo ſupra diximus: quæ & Flãmaris toga dicitur. Vnde Flammearii: flammeorum infe- | Flãmearis toga
ctores: a colore violæ luteæ: quæ Flãmea appellatur. & Flãmigena: flamma genitus. & Flã- | Flammearii
miger: flãmas gerens. & Flammiuomus: q flammas vomit. & Flãmifer: qui fert flammas. | Flammigena
& Flãmeſco: accendor. & Inflammo: accẽdo. Cuius paſſiuũ eſt Inflãmor. A quo Inflãma | Flãmiger
tor. Inflammatrix. Inflammatio. & Flagro: ardeo. A quo Conflagro. Hinc Flagrans a fra | Flãmiuomus
grãte diſtinguitur: qm̃ flagrãs incendiũ ſignificat: Fragrans vero odorem. ꝙ ſpetie fracta fit | Flammeſco
maior ab eo fragrantia: hoc eſt odoratus. A flagro vero Flagratio: hoc eſt incendium. A | Inflammo
quo Conflagratio: vniuerſale incendium. Sicut enim aqua diluuium facit: ita ignis confla- | Flagro Flagrãs
grationem. & Flagrum. Cuius diminutiuum eſt Flagellũ: hoc eſt ſumma arboꝝ pars & vir | Flagratio
ga: ꝙ caro eo percuſſa conflagret: quamuis aliqui a flando potius dictum velint: ꝙ ventoꝝ | Conflagratio
crebros ſuſtinet flatus. Hinc Flagriones appellati ſũt ſerui: ſicut a verbere Verberones: et Fla | Flagellum
gratores genus hominũ: qđ mercede flagris cædi ſe pmittebãt. & Flagello: qđ mõ ſignificat | Flagriones
cædo: mõ increpo. Vñ Flagitiũ: dicimus errorẽ: utpote rẽ uel flagris: uel increpatiõe dignã. | Flagratores
Cicero | Cicero. Tantã ne obliuionẽ inqt inſcripto ꝓſertim: ut ne legẽs qdẽ ſẽſerit quãtũ flagitii ad- | Flagello
miſiſſet. Aliqñ pro ſcelere ponit᷑. Vnde flagitioſum dicimus: Mõ increpatiõe dignũ. Mõ | Flagitioſus
ſceleratũ. Ab eo fit aduerbiũ Flagitioſe: hoc ẽ ſcelerate: ſiue p errorẽ. Sunt q a flãma Flagito | Flagitioſe
quoq; deductũ velint: quaſi flãmas agito: Eſt enim Flagitare vehementer: & veluti cũ quadã | Flagito
Cicero | inflãmatione animi petere. A quo fit cõpoſitũ Efflagitare. Cicero. Quanq̄ hoc cã poſtulat | Efflagito
Quintilia. | non tamẽ flagitat. Quintilianus. Efflagitaſti quottidiano conuitio: ut libros quos ad Mar
cellũ meũ de inſtitutione oratoria ſcripſerã: iam emittere: inciperem. Item a phlox: qđ græ-
ce flammam ſignificat Flox appellatur viola lutea: quæ et Luteola a noſtris dicitur: & flam | Phlox
Plynius | mea. Plynius. Florum prima ver nuntiantium viola alba. Tepidioribus vero locis etiã hye | Flox
me emicat: poſtea quæ appellat᷑ Purpurea: ꝓxime Flãmea: quæ & Flox vocat᷑. Itẽ a phlox | Lutea Flãmea

Flos
Floreſco uel
Florefacio
Effloreſco uel
Defloreſco
Floreū Floridū
Floreo
Florifer uel
Floriger
Florulēt9 Flora
Floria
Larentia

Phlegonitis

Phlegyas
Phlegyæ
Phlebes
Phlebotomia
Phlegma
Phlegmone Flo
Flatus Flatores
Flabellum
Muſcarium
Muſcariū pauo/
ninum
Muſcarium bu/
bulum

Panicula
Scapus

Flatum æs
Flata pecunia
Flauiſæ

Flemma
Afflo Afflor
Perflo Efflo
Inflo Sufflo

Sufflatum
Conflo ꝓ ſufflo

Conflages

Flos:qa emicat:ſcintillatq; ut flāma.Eius diminutiuū ē Floſcul9.Ab hoc fit Floreo.A quo Floreſco:qđ & Florefacio dicitur:hoc eſt florem facio.Vnde Effloreſco: ſiue Defloreſco: florem facere deſino:ſiue florem amitto.& Floreum:quod totum ex floribus eſt.& Floridū:quod floribus abundat.& Florido verbum:pro floreo.A quo prata floridantia dicuntur.& Florifer:ac Floriger:qui fert flores.& Florifertum:ꝙ eo die ſpicæ ad ſacrarium ferūtur.& Florulentus:floribus plenus.& Flora:dea.& Floralia:eius deæ ſacra. Herculis æditum Romæ tradunt ocioſum quondā: ac feriatū luſiſſe teſſeris ſecū vtraq; manu alternāte in vna conſtituiſſe Herculē:in altera ſeipſum:ſub ea conditione:ut ſi ipſe viciſſet:diſpendio templi ſibi cœnam pararet:amicamq; conduceret.Si autē victoria Herculis foret.hoc idem de pecunia ſua voluptati Herculis exhiberet: Deinde qum a ſeipſo.tanq̄ ab Hercule victus eſſet:debitam cœnam:& nobiliſſimā meretricem Larentiam deo Herculi dediſſe:hāc qum in templo dormiſſet:vidiſſe ſibi in ſomnis Herculem cōmiſtum:ab eoq; audiſſe:ut inde diſcedens cui primum iuueni obuiam fieret:ab eo acciperet mercedem: & eam ſibi crederet ab Hercule eſſe perſolutam. Abeunti igitur iuuenem ditiſſimū Taraciū primo occurriſſe: eāq; dilectam ſecum diutius habuiſſe:tandēq; morientem teſtamēto hæredē inſtituiſſe.Larentiā igiť ampliſſimā adeptam pecuniam ne diuinæ mercedi ingrata videreť:quod acceptiſſimū putauit eē numini:populum Romanū & ipſam ſcripſiſſe hæredem:ſtatuiſſeq; ut ex eius hæreditatis annuo fœnore ſuus natalis dies celebrareť æditione ludoꝝ.Senatum vero quia id flagitioſum videbatur:deam hanc eſſe finxiſſe:quæ floribus præeſſet:eamq; oportere placari:ut fruges cū arboribus:& vitibus bene:proſpereq; floreſcerēt.Itaq; florā nūcupaſſe:et ludos ei dicatos appellauiſſe floralia. Item a Phlox hoc eſt a flāma Phlegonitis deriuať Lapillus:de quo ſupra diximus:in quo flāma quædam intus ardere videť.& Plegræus:de quo diximus.& Phlegyas martis filius rex Lapitharū in Theſſalia pater Ixionis: et Coronidis: a quo Phlegyæ Theſſaliæ populi ſūt cognoīati.& Phlebes venæ:ꝙ ſanguīe ferueāt. A quo Phlebotomia:inciſio venæ:quæ fit ad ſanguinē minuendū ſedandi feruoris gratia.& Phlegma:pituita.& Phlegmone:tumor:ſiue ſtupor.& Flo verbū:qđ eſt ſpiro:quia ſpūs omnes calore humorē diffundente proueniunt.Hinc Flatus:ſpiritus vocať.Interdūq; accipiť pro vento:qui & ipſe ſpiritus eſt.& Flatores:ita enim antiq tibicines vocabant:ꝙ flando tibias ſonarent.& Flabellū:quo ventilatio fit per æſtatem ad refrigerandum corpus.Terentius. Heus tu inquit Dore:cape hoc flabellū:& ventulū huic ita facito.hoc & Muſcarium diciť a muſcis abigendis. Martialis de Muſcario pauonino: Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muſcas.Alitis eximiæ cauda ſuperba facit. Idem de Muſcario bubulo. Sordida ſi paruo fuerit tibi puluere veſtis:Colligat hanc tereti verbere cauda leuis.Ab huius ſimilitudine muſcarium etiā appellatur:coma illa quarundā herbaꝝ:in qua ſemina dependent: qualis eſt ferulæ:feniculi:aneti:Oleris atri:& ſimilium.Plynius.Semine in muſcariis dependēte ut ferulæ.Idem.In papauere:& ſimilibus ſcapus:in harundinibus:in glandibus:auellanis Panicula appellatur.Idem. Alterū genus papaueris nigrum: cuius ſcapo inciſo lacteus ſuccus exprimitur. Idem.Orthominium linū fit e paluſtri velut harundine duntaxat panicula eius:hæc a pani:de quo ſupra diximus ſimilitudine:nomē ſortita eſt.Flo etiā aliquādo ꝓ eo quod eſt ſigno vſurpať:ꝙ æs:ſiue aurum:ſiue argentū flando:hoc ē flatu calefaciendo ſignetur.Hinc Flatum:æs.& Flata:pecunia diciť.& Flauiſas priſci latini dixere:quos græci θησαύρους: hoc eſt theſauros nominant: quod in eos non rude æs:argentumq;: ſed flata:ſignataq; pecunia condereť: Vnde per detractionem ſecundæ litteræ Fauiſſæ dictæ ſunt cellæ quædam:& ſpecus:quibus editui capitolini vtebantur ad cuſtodiendas res veteres religioſas:quod tamen nonnulli a fouendo potius deductum exiſtimant:ut ſuperius oſtendimus Item a flo Flemma dicuntur:qum ex labore viæ ſanguis effluit circa talum.Præterea ab eodem compoſita fiunt Afflo: quod eſt in aliquem ſpiro. Cuius paſſiuum eſt Afflor. Perflo: valde ſpiro. Efflo:extra ſpiro: emitto.Vnde efflare animam dicimus. Suetonius. Priuſq̄ efflaret animam:pro mortuo deſeri iuſſit.Inflo:turgefacio:tractum a folle:qui flatu turgeſcit. Sufflo: notæ ſignificationis. Plynius. Qui fecit dignum præceptore puerum ſufflantem languidos ignes.Reflo:retro ſpiro:ſiue rurſus ſpiro.Ab his Afflator.Perflator.Efflator.Inflator.Sufflator.Reflator.Afflatus quartæ declinationis.Perflatus.Inflatio. Sufflatio.Reflatio deducuntur.Sufflatum etiam veteres dixerunt:tumidum: & rectum: quaſi vento quodam elatius factum.Pacuuius.Viden ut ſufflatus incedit.Itē Conflo:quod modo ſufflo accipitur.Plynius.Philiſcus officium pinxit pictoris ignē conflante puero.Modo pro ſigno:quia hoc non niſi conflato igni fieri poteſt. Vnde Conflatam pecuniam dicimus: hoc eſt ſignatam: & figurate Conflatum æs alienum:hoc eſt contractum debitum. A cōflo Cōflator:& Conflatio deriuatur.Interdum etiam Conflo accipitur pro eo:quod eſt ſimul flo:hoc eſt ſimul ſpiro.A quo Conflages:dicunť loca:in quæ vndiq; ſpirant venti.

Terentius
Martialis
Idem
Plynius
Idem
Idem
Suetonius
Plynius
Pacuuius
Plynius

Plautus Præterea Diſflo:quod eſt flatu diſturbo. Plautus. Cuius tu legiones diſflauiſti ſpiritu. Ab Diſflo
hoc Diſflator. Diſflatrix. Diſflatio. TANDEM. Ad extremum. Tandem enim quando
Virgilius ſine interrogatione ponitur: ſignificat ad poſtremum:nouiſſime. Virgilius. Iam tandem Tandem
Cicero Italiæ fugiētes prēdimus oras. Per interrogationem habet quiddā vrgens:acceleranſq;. Ci/
Virgilius cero. Quouſq; tandē abutere Catilina patiētia nr̄a. Virgilius. Sed vos q tandē:qbus aut ve
niſtis ab oris. Nonnunq̄ ꝑ aliqn̄ ponit᷑. Terētius. Ita ne tandē ſe ſororē duxit. Aliqn̄ acci/
Cicero pit᷑ pro vix. Cicero. Tandē aliqn̄ Quirites. POTITVS ARDORE CORNVTO.
Aſſecutus:qđ deſiderauerat cornu ferire. PVTAT. Cogitat:ut ſupius diximus. SIC. Quē
Cicero admodū pilæ tollunt᷑. TOLLI. Eleuari:in altū iactari. Cicero. Vel in cælū nos ſi fieri potu
erit:humeris nr̄is tollemus. OCCVBVIT. Periit:oppetiit. Cubare proprie iacere ē. Vnde Cubo
Cubātes auſpicari dicebātur:q in lecto quærebāt auguriū. & Cubile:lectū dicimus. & Cubi Cubile
culū:locū in quo cubilia ſternimus. A quo Cubicularis veſtis:q̄ intra cubiculū vtimur. et Cu Cubiculum
Cicero biculari:qui nobis in cubiculo miniſtrant. Cicero. Hunc veſtri ianitores:hunc Cubicularii Cubicularis
Suetonius diligūt. Suetonius. Sautiū:& repugnantem adorti Clodianus cornicularius:& Maximus Cubicularius
Parthenii libertus:& Saturius decurio cubiculariorꝝ:& qdam e gladiatorio ludo vulneri/
bus ſeptem cōtrucidarūt. Quidā tn̄ Cubiculū a cūba deductū volūt. Cūbā Sabini vocabāt Cumba Cubilia
lecticā. Cubilia etiā vocamus loca:in qbus feræ cubare ſolēt. & Cubitus:in quo ē decēs fle/ Cubitus
xura brachiorꝝ:ꝙ ſupra eū cubare ſoleamus. Capiturq; etiam pro mēſura:duorꝝ palmorꝝ:
Virgilius tanta eſt eni cubiti longitudo:quæ & Vlna dicit᷑. Virgilius. Tris pateat cæli ſpatiū: nō am/ Vlna
plius vlnas. Hinc Cubitalis menſura dicit᷑. & Bicubitus. Tricubitus. Bicubitalis. Tricubita Cubital' mēſura
Aurelius lis. Quidā tn̄ Cubitū dicūt genere neutro. Aurelius. Qui inde vident᷑ nō cōputare niſi tre/ Cubitum
Idem centa cubita lōgitudinis. Idē. Ac ꝑ hoc ter ducta illa cubita fieri noningēta. Veteres & Cū/ Cumbo
bo dixerūt in tertia coniugatione:qđ nūc in vſu non ē præterq̄ in cōpoſitiōe. Ab iis cōpo/
Virgilius ſita ſiūt Accūbo:quod ſignificat adiaceo:Nā iacere vetere in lectis edēdo ſolebāt. Virgilius. Accumbo
Tu das epulis accūbere diuū. A quo Accubitus quartæ declinationis. & Accubitor: atq; Ac
Plautus cubatrix verbalia. Occūbo:morior. Plautus. Hæc eni poſtq̄ pater occubuit:nata ē. Decum Occumbo
Apuleius bo:& Decubo iaceo: Apuleius. Decubantē excitauimu feram. Excubo:vigilo: q̄ſi minime Decubo
iaceo. Vnde Excubiæ dictæ vigiliæ: quāuis aliq vigilias ab excubiis ita diſtinguāt: Vt Vigi/ Excubo
liæ tātūmodo nocturnæ ſint. Excubiæ vero etiā diurnæ. & Excubitor ales Gallus vocat᷑:qa Vigiliæ
peruigil horas cantu indicat. & Exquiliæ:mons Romæ maximus:ſiue potius duo montes: Excubiæ
ſimul iuncti:vbi macellū erat:& nunc equi marmorei cōſpiciunt᷑ cū viris ſeminudis lora te/ Excubitor
nētibus Phidiæ:& Praxitel' opa:quos Tyridatē Armeniorꝝ regē Neronis principatu Ro/ Exquiliæ
mā portaſſe manifeſtū ē: quem Nero:ut laute exciperet: Theatrū Pōpeii vnius diei opa to/
tū inaurauit. In hoc etiā reliquiæ ſunt thermarꝝ Diocletiani. Dictæ aūt ſūt exqliæ:ꝙ ibi excu Exquiliæ vicus
biæ regis eēnt. Vn̄ & Exqliæ: vicus Romæ dictus ē vicus aphricus:ꝙ ibi obſides ex Aphri Aphricus vicus
ca bello punico dicunt᷑ cuſtodiri. Ab exqliis Exqlina:porta. & Exqlinus:vicus. & Exquili Exquilina porta
nus lacus. & Procūbo:qđ ſignificat ꝓſternor. Procubo vero vigilo: q̄ſi porro:hoc ē longe Exqlinus vicus
ſum a cubādo. Vn̄ Procubitores dicti q noctu cuſtodiæ cā aū caſtra excubāt qum caſtra ho Exqlinus lacus
ſtiū in ꝓpinquo ſūt. Incūbo:toto pectore alicui rei inſiſto:ut incūbo remis: incūbo ſtudiis. Procumbo
Virgilius Virgilius. Validiſq; incūbite remis. Sed notādū:ꝙ icūbo i ſtudia: et ad ſtudia dicimus. Nō Procubo
Cicero aūt Incūbo i remos et ad remos. Cicero. Pergite adoleſcētes:atq; in hæc ſtudia:in qbus eſtis Procubitor
incūbite. Idē. Quare incūbamus o nr̄ Tite ad illa pclara ſtudia:et eo vn̄ diſcedere nō opor/ Incumbo
Idem tuit:aliqn̄ reuertamur. Neq; hoc in bonū tātūmodo accipit᷑. ſed etiā in malū. Idē. Catoni in
cūbēti ad eius pnitiē. Ita eni qum accuratius qd agimus:incūbere dicimur:hoc ē toto pecto
re pcūbere:quēadmodū e cōtrario ſupini dicunt᷑:q negligent agūt. Incubare vero ꝓprie di
cunt᷑ ii:q dormiūt ad accipiēda reſpōſa. Virgilius. Pellibus incubuit ſtratis. Vn̄ ille incubat
Ioui dicimus:hoc ē dormit in Capitolio:ut reſponſa poſſit accipere. Incubare etiam aliqn̄
pro coire accipit᷑: Vnde Incubi dicti ſunt ſiluani & fauni:quos improbos quandoq; fuiſſe
mulieribus compertū eſt:& earū appetiſſe:ac peregiſſe cōcubitū. Itē quidā dæmones: quos Dæmon Cluſi9
Galli Cluſios nuncupāt:hos nōnulli exiſtimāt ſpiritus eē elemēto aereo corporatos. Nā ut
hoc elemētum etiam qum agitat᷑ flabello:ſenſu corporis:tactuq; ſentitur: ita hos dæmones
hanc etiā pati libidinem poſſe: ut quādo poſſint ſentientibus fœminis miſceant᷑. Dæmo/
nes quidā ſcripſerunt animas hominū eē:& ex hōibus fieri Lares. Si meriti boni ſint Lemu Lares Lemures
res ſeu Laruas:ſi mali: Manes aūt dici: ſcilicet incertū eſt bonorū ne:an malorum ſint meri Larue Manes
torꝝ:illos Eudæmones:hoc eſt bonas animas: Hoc vero Cacodæmonas: ideſt malas ani/ Eudæmones
mas appellari. Alii animalia: in quibus rationalis anima eſt:tripartito diuidunt: ut alia dii Cacodæmones
ſint:alia homines:alia dæmones. Deos aiunt excelſiſſimum locum tenere:homines infimū:
dæmones medium:deorum ſedem in cælo eſſe: hominum in terra:in aere dæmonum. Dæ/
mones medios quemadmodū diis qbus inferius habitāt poſtponendos: ita hōibus quibus

ſuperius præferendos eſſe: habere cũ diis cõem immortalitatem corporũ. Animorũ aũt cũ hominibus perturbatiões. Apuleius. Irritari eos iniuriis ſcribit: obſequiis: doniſq; placari: gaudere honoribus: diuerſis ſacrorũ ritibus oblectari: & in omnis: ſi qd neglecti fuerit: cõmoueri: ad eos pertinere diuinationes augurũ: aruſpicũ: vatũ: ac ſomniorũ: magorũ præterea miracula. Breuiter aũt eos diffiniens ait dæmones eſſe genere animalia: animo paſſiua: mente rationalia: corpore aerea: tempore æterna: hoꝝ quinq;: tria priora illis eſſe: q̃ nobis: quartũ propriũ: qntũ cũ diis habere cõe. Homerus. Deos omnis dæmones vocat: & aliqñ ipm Ioué. Noſtræ vero religionis homines Dæmones appellant ſpũs in cælo ab omniũ rerũ opifice creatos: q de cæli ſublimitate deiecti partim in terræ infimo: partim in hoc aere veluti congruo ſibi carcere dãnati ſũt: nocédi ſemper cupidi: a iuſtitia alieni: ſuperbia tumidi: inuidétia liuidi: fallacia callidi: humana quandoq; corpora ingrediétes: vel viuentia adhuc vel iam mortua: et ſub humana ſpetie modo ineũtes mulieres: q Incubi dicũtur: modo ſe viris ſubiiciétes: q vocant̃ Succubi. A dæmones Dæmoniaci dicũtur: quos ſupra a larua Laruatos nũcupari diximus. Quidam etiã Dæmoniũ pro dæmone ſcripſerũt. Succũbo: modo ſubiicior ſignificat. Modo ſubiũgor. Succubo vero idem eſt: qđ incor. Diſcũbo: comedo: conuiuor: epulor: qđ veteres epulando iacebant. Recũbo: iaceo: quod & Recubo dicitur. A quo Recubitus. Virgilius. Tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi. Concũbo: coeo. A quo Cócubitus: coitus. Cócubitor: qui coit. & Concubina: mulier quæ domi quaſi vxoris loco tenet̃. Pallax a græcis dicta. Cócubo vero: conquieſco. A quo nox Concubia: de qua ſupra diximus.

Apuleius — Homerus — Incubi — Succubi — Dæmoniacus — Succũbo — Succubo — Diſcũbo — Recũbo — Recubo — Virgilius — Concumbo — Concubitus — Cócubitor — Concubina — Concubo

DE DOMITIANI COMITATE. .EPIG. .XX.

CVM PETERET. Blanditur Domitiano: ꝙ qum promiſiſſet ſe vnũ par gladiatorũ: populo daturũ: qđ vellet: & alii Mirinũ gladiatorem: alii triumphum peterent: ipſe ductis in eos: qui diſſidebant: manibus: vtrũq; magna comitate promiſerit. Conſtat ſane Domitianum quæſtoriis muneribus: quæ olim omiſſa reuocauerat: ita ſemper interfuiſſe: ut populo poteſtatem faceret bina paria ex ſuo ludo poſtulandi: eaq; nouiſſime aulico apparatu induceret. PETERET. Poſtularet. Petere enim proprie: poſtulare eſt. Virgilius. Mittitur & magni venulus Diomedis ad vrbem: qui petat auxiliũ: Capiturq; in bonam & malam partem: ꝙ per ipſam ré declarat̃ bonũ ſignificanté aut malũ. In boná: ut pater ſaluté filii petit: Seruus beniuolétiam domini. In malam: vt hic petit caput alterius: aut famam: aut pudorem: Hæc enim in hoīs perniciẽ petũtur. Qum vero peto habet ablatiuũ inſtrumétũ ſignificantem: nõ in malam ſemp parté accipit̃ (vt Valla exiſtimauit) ſed pro inſtruméti diuerſitate diuerſa ſignificat: ſiue in rem: ſeu in perſonam referat̃. Etenim Petere manu eſt ducere. Virgilius. Tartareũ ille manu cuſtodé in vincla petiuit. Petere: pedibus é ire. Apuleius. Dũ pedibus iter faciés: propinquũ rus peteré. Petere vi aut impetu: aggredi. Virgilius. Qué petit: & ſummis adnixus viribus vrget. Petere gladio: aut veneno: aut lapide: aut cornu: aut alio ſimili: é inuadere: ferire: & ſaluti inſidiari. Idem. Iam cornu petat: & pedibus q ſpargat harenã. Idé. Malo me Galatea petit laſciua puella: & fugit ad ſalices. Petere curſu adipiſci: obtinere. Idé. Quæ proxima littora curſu Contédũt petere. Petere oſculis. Petere precibus. Petere muneribus. Petere blanditiis: é blandiri: cõciliare. Quintilianus. Nouercam blanditiis petit: quæ vult facile ſuadet. Apuleius. Qum me lachrymis: precibuſq; petiſſet. Petere oculis é contéplari. Petere auribus: audire. Petere naribus: olfacere. Petere tactu: palpare. Præterea petere aliquando inqrere é. Virgilius. Euádrũ petimus. Aliqñ cupere: appetere. Idem. Pulchramq; petũt per vulnera morté. Interdũ eligere. Idem. Principio ſedes apibus: ſtatioq; petenda. Nonnũq̃ manere: expectare. Idem. Troianos hæc monſtra petũt. Quidam Petere: Poſcere: & Poſtulare ita diſtingũt: Vt Petere precario ſit. Poſcere imperio. Poſtulare iure. Nobis magis videt̃ Poſcere eẽ ré debitam: atq; honeſtam petere. Vnde Repoſcere eſt rem creditam ſibi reſtitui petere. Poſtulare vero quodãmodo reqrere ut res: locus: ratio: tempus poſtulat. Aliqñ tamen ponit̃ pro eo: quod eſt tanq̃ rem iuſtam petere. Q. Curtius. Poſtulabat aũt magis q̃ petebat. Ab hoc fit Poſtulator. & Poſtulatrix. & Poſtulatio: qđ modo actũ ipm poſtulãdi ſignificat. Modo epiſtolam: quá vulgo Supplicationem vocant. Et aliud verbũ Expoſtulo: qđ ſignificat cũ querela inqro: & q̃ſi amicitiæ officiũ in alio deſidero. Terẽtius. Quam ipſi fecerũt: vltro iniuriá expoſtulant: Sed frequétiſſime habet poſt ſe ablatiuũ cũ præpoſitione Cum: Vt Quid habes qđ mecũ expoſtules: hoc é conqueraris. A quo fit Expoſtulatio: ideſt q̃rela. A peto vero fit Petitor: q aliqd petit. Poniturq; frequẽter ꝑ mendico: & ſtipem oſtiatim petente: Qui & Poſtulator: & Rogator dicit̃: locus vero: in quem conuenire poſtulatores hmói ſolent: vt erant pontes Romæ: & Cliuus Aricinus: ꝓpter confluentes ad téplũ Dianæ Proſeucha dicebant̃. Nam græce προσευχή depræcationem: ſiue obſecrationem ſignificat. Iuuena/

Peto — Virgilius — Valla — Virgilius — Apuleius — Virgilius — Idem — Idem — Idé — Quintilia. — Apuleius — Virgilius — Idem — Idem — Idem — Petere — Poſcere — Poſtulare — Repoſcere — Q. curtius — Poſtulatio — Expoſtulo — Terentius — Expoſtulatio — Petitor — Poſtulator — Rogator — Iuuenalis

lis. Aede vbi conſiſtas:in qua te quæro Proſeucha. Item a peto Petitio : & Petiſſo verbum: Petiſſo
quo veteres pro peto vſi fuere.& Petulans improbus: A quo fit Petulantia: improbitas. Petulans
Cicero & Petulanter aduerbium: improbe. Cicero. Illud aſſequor: ut ſi qui mihi forte maledi/ Petulantia
cant petulans:aut ſane inſanus eſſe videar. Aliquando tamen Petulans capitur pro ſuper/ Petulanter
Idē Virg. bus.Idē.Petulanter diues.Aliqñ.pro laſciuus.Virgilius. Petulanſq; iuuēca.Ouidius.Quin
etiā ut poſſem verbis petulantius vti:Nō ſemel hebrietas eſt ſimulata mihi. Quandoq; etiā
Cicero pro impudēs: inuerecundus.Cicero.Nam ꝙ inuſitata rabie petulanter in vxorem:filiamq;
Idem meam inuaſiſti.Idem.Deſine bonos petulantiſſima inſectari lingua. Idem. Bibulū petulan
tiſſimis verbis lædis.Eiuſdem fere ſignificationis eſt Proteruus A quo Proteruia:& Proter Proīu9 Proſuio
uio verbum:quod eſt improbe facio.& Proterue aduerbium:petulanter.Et quo veteres in Proterue
Idem terdum vſi fuerunt Proteruitas: A quo Proteruiter.Idem.Si vidua libere proterua:petulan Proteruitas
Virgilius ter diues:effuſe libidinoſa meretricio more viueret.& Petulcus laſciuus. Virgilius. Hediq; Petulcus
petulci.Vnde meretrices quoq; Petulcas veteres dixere. Et Petimia vlcera in humeris iumē Petulca Petimia
torum:ꝙ ima:hoc eſt profunda petant.Et Petigo:quæ & Impetigo dicitur:ꝙ vicina petat: Petigo Impeti
ſeſe late ſumma cute diffundens.Eſt autē morbi genus grauiſſimū:quod græci Lichenas vo go Lichena
cant:& a mento fere incipit oriri:Ideo iocnlari quadā laſciuia veteres principio Mentagrā Mentagra
appellauere:occupat plerūq; totos vultus:occulis duntaxat exceptis:& in colla pectuſq; : ac
manus fœdo vitis furfure deſcendit.Tyberii primū Cæſaris principatu hic morbus in Ita/
liam irrepſit : contagione eius per quendam Perſinum equitem Romanū quæſtoriū ſcribā
ex Aſia importata.Nec fœminæ:uel ſerui:aut ex infima plebe homines id malū ſenſere : ſed
proceres oſculandi maxime conſuetudine: Aduenerunt q; ex Aegypto huiuſmodi morborꝫ
parente:medici hanc ſolam curam profitentes:ingenti ſuo lucro. Conſtat ſane Maniliū cor
nutū legatum Aquitaniæ ſeſtertia ducenta ad eius morbi curam expendiſſe. Petaurū quoq; Petaurum
nonnulli a peto deductum exiſtimant:ſed falſum eſt.Nam græci πέταυρον dicunt:quaſi
πέταλον ϖαρὰ ἀλεινὰ πετεινά : quaſi in iis volucria inſideant. Eſt enī Petaurū
ſupra quod homines agilitate corporum inſignes ludunt:ut haſtæ : circa quas ſe inuoluant:
Funes:ſupra quos etiam reciproci ambulant:Circuli:per quos piſcium ſe more tranſmittūt
Tabulæ e quibus in aera pendent:vno brachio ſe ſuſtinentes. Volare itaq; in iis homines vi
dentur : ob nimiam leuitatem.Hinc Petauriſtæ appellati:qui ita ludunt : & leuioribus ſalti Petauriſta
Varro bus mouenť.Varro.Galli:& Germani petauriſtæ.Tales fieri aſtrologi cenſent eos:qui ſub
Martialis. Delphini ſigno oriuntur.Martialis.Quid ſi per graciles vias petauri Inuitum iubeas ſubire
Cladianus Ladan?De iis locutus eſt Claudianus.Vel qui more auiū ſeſe iaculanť in auras Corporaq;
ædificant cæleri creſcentia nexu.Itē a peto Cornipeta:q cornu petit.& Coenipeta qui petit Cornipeta
frequēter alienas coenas.Appeto & Expeto:q̄ ita inter ſe differūt:ꝙ appetimus:hoc eſt deſi Coenipeta
deramus quæcūq; libido fert:Expetimus dūtaxat honeſta.Vñ de rebus expetēdis ſcripſerūt Appeto Expeto
philoſophi:hoc eſt de rebus q̄ merito optari:& ꝑquiri debent.Expetere etiā aliqñ pro velle
Pacuuius vſurpať.Pacuuius.Dii me:& ſi perdunt:tñ eē adiutā expetūt:qum priuſq̄ intereo:ſpatium
vlciſcēdi danūt.Ab expeto Expetitio fit:q̄ in ratione poſita docet:atq; explanat:quid faciē Expetitio
dum fugiendūq; ſit. Ab appeto Appetitio:q̄ a græcis dicitˊ ὀρμή:huc atq; illuc rapiens atq; Appetitio
impellens:ex quo fit:ut Expetitio præſit:Appetitio obtempet.Itē Appetitus:& Appetētia.
Plynius Plynius.Vſus eius cum aceto cibi appetentiam facit.Græce ὄρεξις dicitur:quod vocabu/ Orexis
Iuuenalis lum latini vſurparunt pro vehementi illa edendi auiditate : quæ a vomitu fieri ſolet.Iuuena
Idem lis.Rabidam facturus Orexin.Idem.Hinc ſurgit orexis:hinc ſtomacho bilis. Hanc veteres
Martialis. ut excitarent:bibere largius ſolebāt:deinde euomere.Martialis.Poſt hæc omnia forte ſi mo
nebit Bacchus quam ſolet eſuritionem.Idem.eſt enī Eſuritio:& Orexis.Oppeto occūmbo: Eſuritio
Virgilius quaſi mortem peto.Virgilius.Quis ante ora patrum Troiæ ſub mœnibus altis contigit op Oppeto
petere.Dicimuſq; & ſimpliciter Oppeto:& cū additione Mortē oppeto:Sicut Expiro : &
Plautus Animā expiro:Obeo:& Mortē obeo.Aliqñ tñ Oppeto eſt incido : incurro. Plautus.Atq;
illa viua viuat:& peſtem oppetat.Opto:quod ſignificat deſidero: tractum ab ore petendo: Opto
Vnde Optatiuū modū:hoc eſt deſideratiuū dicunt grāmatici. Quoniam uero ea quæ opta Optatiu9 mod9
mus:eligere ſolemus:& adhibitis etiā precibus poſtulare:factum eſt ut Opto frequenter pro
Virgilius precor & poſtulo vſurpetur.Virgilius.Et reor:& ſi quid veri mens augurat:opto.Item pro
Terentius. eligo.Terentius.Quod ſi effeceris:quod vis præmiū a me optato.Hinc Optio deriuať:qď Optio
ſignificat electionē.& Optati dicuntur : qui electi et aſciti ſunt in honeſtum aliquem gradū: Optatus
A quo Optiones in turmis Decurionū:et in cohortibus Centurionū appellatæ.Hinc etiam
fit Coopto:de quo ſuperius diximus.& Adopto:a quo Adoptio:quæ duobus modis fit:ut Adoptio
Caius Caius inqt: Aut principis autoritate:aut magiſtratus imperio.Principis autoritate adopta
mus eos:qui ſui iuris ſunt:hoc eſt:nō ſunt amplius in parentū poteſtate:Quæ ſpēs adoptio
nis dicitur Arrogantia : quia & is qui adoptat rogatur:an velit eum quem adoptaturus eſt: Arrogantia

iuſtum ſibi filium eſſe:& is qui adoptatur interrogatur: an id fieri patiatur.Imperio magi/
ſtratus adoptamus eos: qui in poteſtate parentū ſunt:ſiue primū gradū liberorū obtineant:
qualis eſt filius:filiaq;:Siue inferiorē:qualis eſt nepos:neptis:pronepos:proneptis.Ab ado/
Adoptatius pto fit Adoptatius:hoc eſt ex adoptato filio natus.Item ab opto fit Exopto:quod eſt vehe/
Exopto menter deſidero.& Subopto aliquantū deſidero.Perpeto cōtinuo:hoc eſt valde:& ſine in
Subopto termiſſione peto.Perago perficio:Vnde Perpetē:& Perpetuū dicimus integrū:ſolidum:et
Perpeto Perago nunq̄ interruptū.Terentius.Vtinam hoc perpetuū fiat gaudium: Phrygiam vxorē ut meā Terentius.
Perpes ꝑpetuus vna mecum videam liberā.Hinc fit Perpetuo verbum:hoc eſt perenno:continuo. Nonius. Nonius
Perpetuo Miſerū me:cui datum eſt:ut hunc ſolus perpetuem laborē.& Perpetuitas feruet.& Perpe/
tuo aduerbiū:continue:ſemper.Plynius.Tradunt id ſi ſale obduretur:perpetuo obdurare. Plynius
Impeto Impeto inuado.Apuleius.Iurgiis me oppido impetēs.Ab hoc Impetis:quod & Impes di Apuleius
Competo citur.Virgilius.Impete nunc vaſto.Competo quod interdum eſt ſimul peto: Vnde Compe Virgilius
Competitor titores dicunt̄:qui in magiſtratibus:in officiis: in honoribus petendis concurrunt.Interdū
valeo:& quaſi compos ſum.Saluſtius.Sic uero quaſi formidine attonitus neq; animo:neq;
auribus:aut lingua competere.Aliqñ conuenio:& par ſum.Seneca.Nihil ei magis compe/ Seneca
Compita tebat.Item Compita:quæ ſunt quadriuia:ab eo ꝙ multæ viæ ſimul petantur: Vnde Compi
Compitalia talia dicta ſunt feſta:quæ in compitis peragebātur.Quidā tñ Compita ab eundo potius de
Suppeto duci putant:ꝙ multæ viæ in vnum coeunt.Suppeto ſufficio:ſuppedito.Plynius iunior.Cui Plynius
Suppetiæ abunde ſuppetunt facultates.Ab hoc Suppetiæ deriuantur:hoc eſt ſubſidiū:præſidiū.Plau/ Plautus
tus.Auxilia mihi:& ſuppetiæ ſunt domi.Idem.Sed memento ſi quid ſæuiunt ſenes: ſuppe/
tias mihi cum ſorore ferre.Apud hiſtoricos raro caſus aliquis præter Accuſatiuū inuenitur:
ſignificatq; in ſubſidium.Cæſar.Nūtiabatur auxilia magna equitatus oppidanis ſuppetias Cæſar
venire.Idem.Suiſq; rebus timens elephantis triginta relictis ſuis finitimis ſuppetias ꝓfectus Idem
eſt.Repeto rurſus peto:reuertor.Cicero.Qum ex foro domū repeterē.Aliqñ quæ dicta ſūt Cicero
Repeto recenſeo.Idem.Poſtremo q̄ a nobis dicta erunt:breuiter repetemus.Hinc Repetitio: q̄ mō Idem
Repetitio Anacephaleoſin ſignificat:hoc eſt breuē:ut ita dicā:recapitulationē eorū:q̄ dicta ſunt:Mō fi
Anacephaleoſis. gurā:q̄ a græcis ἐπαναφορὰ:A noſtris aliqñ Relatū dicit̄:qum eadē pars orationis ſæpius
ꝑ ſingulos ambitus:aut ꝑ ſingula membra repetit̄ hoc modo.Verres calūniatorē appone/
bat:Verres de cauſa cognoſcebat:Verres ꝓnūtiabat.Vel ſic:Ille venire hoſtes nuntiauit:ille
nos in motū belli compulit:Ille in tumultu:ut ciuitas eſſet:effecit.Virgili9.Te dulcis cōiunx Virgilius
te ſolo in littore ſecum.Te veniente die:te decedēte canebat.Per Ambitum uero in hūc mo
dum.Tā diu.T.Gracchus populo gratus fuit:q̄diu leges ad voluntatem eius:non ad vtilita
Rei pub.compoſitas afferebat.Tādiu.C.Gracchus:q̄diu legibus agrariis: & frumentariis
& cæteris ꝓfuſiōibus ærarii multitudinē imperitāꝓmerebat̄.Tādiu Saturnin9 plurimū po
tuit:q̄diu eaſdem illas frumētarias largitiones:& agri diuiſiones pollicebat̄. Itē a Repeto
Repetundarū dicimus:& de pecuniis Repetundis:nec alios habet caſus: Vt Verres accuſa/
tus eſt repetundarū:& de repetundis pecuniis:Nam qum dico Repetūdarū:ſubintelligo pe
cuniarum:quo noīe:quæ diuitiis conſtant:continent̄.Hæc accuſatio proprie cadit in eos:q
qum magiſtratū gererēt:prouintialibus:aut vi:aut dolo eripuerunt pecunias:aut vaſa ꝑtio/
ſa:veſtes:nauigia:aliaq; huiuſmodi.Ad res uero repetēdas mitti dicimus:qum principi: uel
populo erepta ſunt:uel pecorum:uel hominū:uel locorū:ac terrarū:agrorūq; corpora.MY
Myrinus RINVM.Myrinus:& Triumphus propria noīa ſunt gladiatorū . Myrini etiam alibi hic
Triumphus poeta mentionē facit.Nuꝑ qum Myrino peteret̄ miſſio læſo. VTRAQVE MANV.
Ductis manibus in vtrāq; partē diffidentiū:quod facere ſolemus dum aliquid liberaliter do
namus: Vel vtraq; manu.i.toto animo:quoniam quæ maxime cupimus:ambabus vlnis am Martialis.
plecti ſolemus.Martial̄.Hæc vtraq; manu:complexuq; aſſere toto.Apuleius. Et libertatem Apuleius
Finis ambabus manibus amplectens.FINIRE.Abſoluere: terminare.Finis eſt extremitas vniuſ
cuiuſq; rei:hoc eſt id:in quo vnaquæq; res terminatur:Quod a græcis τέλος dicitur: Vñ
finem lineæ dicimus eſſe punctum:et Sphæram nec principiū habere:nec finem.Hinc etiam
artifices Finem vocant id:ad quod omnia referuntur:& cuius gr̄a cætera fiunt:ut Finis me/
dici eſt curare:Finis oratoris bene dicere:Finis bene viuendi:ut quidam philoſophi volunt:
Cōfines Cōfinia virtus:ut alii:voluptas.Ab hoc Confines agri dicuntur:qui eodē loco finiunt: & Confinia
Affines termini eorum.Simili modo Affines agri:vicini dicuntur.Item Affines ſunt viri:& vxoris
cognati:dicti ab eo ꝙ duæ cognationes:quæ diuerſæ inter ſe ſunt:per nuptias copulantur:et
Affinitas Socer altera ad alterius cognationis finem accedit.Ab eo Affinitas deriuatur.Nomina uero eoꝝ
Socrus Gener ſunt hæc.Socer:Socrus:Gener:Nurus:Vitricus:Nouerca: Priuignus: Priuigna. Gradus
Magnus ſocer uero Affinitatis nulli ſunt.Et quidem vxoris meæ pater mihi Socer eſt: Mater eſt Socrus:
Magna ſocrus Ego illis ſum Gener:Vxoris meæ Auus mihi Magnus ſocer eſt: Auia Magna ſocrus:Ego il
Progener, lis ſum Progener.Et retro pater meus vxori meæ Socer eſt: Mater mea Socrus: Vxor autem

illis eſt Nurus:& Auus meus vxori meæ Magnus ſocer: Auia Magna ſocrus: Vxor autem il
lis Pronurus. Priuignus meus eſt vxoris meæ filius ex alio viro natus: Ego ſum illi Victric9
Et econtrario vxor mea liberis meis: quos ex alia vxore habeo Nouerca dicitur. Liberi autẽ
mei illi ſunt Priuigni. Viri frater Leuir eſt: Viri ſoror Glos: Duorũ fratrũ vxores Ianitrices
dicunť. Et Finio verbũ: mõ perficio. Apuleius. Sine opus finiam: quod incœpi. Mõ termi/
nũ pono: metor: Vnde Finitores dicebantur: quos nunc agrorũ Menſores vocamus. Plau.
Eius nũc regionis limites: confinia determinabo: rei ego ſum factus finitor. Finio etiã aliqñ
pro Diffinio accipitur: quemadmodũ & Finitio pro Diffinitione. Eſt autem Finitio: ſiue
Diffinitio rei propoſitæ propria: & dilucida: & breuiter comprehenſa verbis enunciatio: q̃
cõſtat maxime genere: ſpecie: differentiis: propriis: Vt Homo eſt aĩal rationis capax: mor
ti obnoxiũ. Differtq; a Deſcriptiõe: ꝙ hæc eſt rei prępoſitæ ꝑ quaſdã proprietates declara
tio: Vt Homo corpus eſt bipes: caput erectum habens: ſpectanſq; in cælũ. Et Definio: quod
eſt circũſcribo: A quo Indefinitũ dicimus: qđ nullis rationibus circũſcriptũ eſt: Vnde gram
matici Indefinite poſitũ eſſe nomen affirmant: qñ nec relatiue: nec interrogatiue poſitũ eſt.
Indiffinitũ uero dicimus: quod nõ eſt diffinitũ. Infinitũ aũt: quod nõ habet finẽ: Vnde In/
finitio: & Infinitas deducunť. Cicero. Quarũ incurſionẽ nõ ſolũ videamus: ſed etiam cogi
temus infinitionẽ ipſam: quã Apirian vocant. Idem. At hoc Anaximandro populari: & ſo/
dali ſuo nõ perſuaſit. In iis eni Infinitatẽ rerũ atq; naturæ: & in hoc mundo ipſo cælũ: terrã:
maria cognoſcimus. Grãmatici quoq; Infinitiuũ modũ vocant: qui nec perſonis aliquibus:
nec numeris finiť. A finio etiam Præfinio: quod eſt præſcribo: & quaſi finẽ quẽ nõ tranſgre
diaris oſtendo: A quo Præfinitũ dicimus præſcriptũ: conſtitutũ. Infinite: & Infinitũ aduer
bia ſunt: ſignificãtq; ſine fine. LITEM IOCOSAM. Contentionẽ: quæ de ludo erat. Lu/
dus: & Iocus differũt: ſicut Ludo: et Iocor: ꝙ Iocus in verbis eſt: Ludus potius in facto. Sed
frequenter alterum pro altero ponitur. Iuuenalis. Quotiens voluit fortuna iocari. De facto
eni: nõ de verbis intellexit. Ouidius. Hos ignara iocos tribuit fortuna puell. Materia ludũt
vberiore viri. Mille fac eſſe iocos: turpe eſt neſcire puellã Ludere: ludendo ſæpe parať amor
Hic Iocos pro ludis poſuit: qđ & Ioca aliqñ neutro genere dici aĩaduertimus. Cicero. Itaq;
Ioca tua plena facetiarũ. E diuerſo Ludũ pro Ioco poſuit. Horatius. Sed tñ ammoto quæra
mus ſeria ludo. Itẽ Plynius: Ludere me putas: ſerio peto. Nam Iocos: & Seria proprie con
traria eſſe Quintilianus oſtendit. Iocũ uero inquit accipimus: quod eſt contrariũ Serio. Lu
dere etiam aliqñ dicimus pro eo quod eſt verſibus ſcribere. Virgilius. Ludere quæ vellem ca/
lamo permiſit agreſti. Sed hoc fere non niſi in opuſculis dicitur: qualia ſunt Epigrãmata: &
huiuſmodi opuſcula luſus: ſiue ludi dicunť. Sunt qui exiſtimẽt poetas carmina ſua pro q̃dã
verecundia Ludos appellaſſe. Item Ludere quandoq; pro moueri accipitur. Idem. Ludere
pendentes pueros. Terentius. Congrum iſtum maximũ in aqua ſinito ludere paulisper. Nõ
nunq̃ pro deridere decipere. Neuius. Tu me ludere auſus es Sycophanta? Virgilius. Multa
malus ſimulans vana ſpe luſit amantẽ. Et pro canere: pulſare. Gellius. Is optime fidibus lu/
dere a magiſtro eius didicerat. Luſus etiam: & Luſio pro ludo ponitur. Suetonius. Ac ne ex
luſu quidem aleæ compendiũ ſpernẽs. Quintilianus. Nec me offenderit luſus in pueris. Eſt
hoc ſignum alacritatis. Idem. Sunt nonnulli acuendis puerorum ingeniis non inutiles luſus
Cicero. Ex multis luſionibus nobis ſenibus talos relinquant: & teſſeras. Ludus etiã proprie
dicitur locus in quo gladiatores athletæq; diſcendi grã exercentur: Nam & ipſa exercitatio
nihil aliud q̃ ludus eſt. Hinc per Metaphoram & ſchola grãmaticæ: aliarũq; diſciplinarum
Ludus appellatur. Seneca. Dionyſius Tyrrannus de regno eiectus: ludi magiſter factus eſt.
Liui9. Camillus magiſtrũ ludi diſcipulos hoſtibus prodentem eiſdem pueris in vrbem vſq;
cedendum prebuit. Hinc Litterariũ ludum dicimus: in quo Grãmatice: & Rhetorice doce/
tur. Ludum muſicũ: in quo Muſice: ut eſt apud Terentiũ de Fidicina. Quæ quottidie diſce/
bat in ludo. Ludum armorum: in quo gladiatores diſcunt: Veteres omnia ſpectacula publi
ca etiam in honorem deorum facta: ludos vocabant. Hinc Ludi Compitalitii dicti, Ludi li
berales: hoc eſt Libero patri dicati: quos Atheniẽſes primo circa compita inſtituerũt: in qui
bus nomine præmii hircus dabatur. Ludi quando ſpectacula ſignificant: numero fere plu/
ratiuo proferuntur. A ludo deducitur Ludicrus: hoc eſt luſorius: iocularis: leuis. Virgilius.
Neq; eni leuia: aut ludicra petuntur præmia. Vnde Ars ludicra diciť ars hiſtrionica: & Sce/
nica: & quicquid ludicri apppellatione continetur. Nam Ludicrum: quod eſt Subſtantiuũ
non mõ ludos Hiſtrionicos: & Scenicos: ſed quodcunq; luſoriũ opus: ac iocnlare ſignificat.
Item a ludo Luſor qui ludit. et Luſorium quicquid ad ludum ſpectat. Hinc Luſoria pila di
ciť: & Luſoria tabula: qua teſſeris: uel calculis ludimus. Martial de luſoria tabula. Hic mihi
biſſeno numeratur teſſera puncto Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Ab hoc fit Lu/
ſorie aduerbiũ: hoc eſt ioculariter. Item Ludificor: & Ludificatio: de quibus ſupra diximus

Left margin: Apuleius — Plautus — Cicero — Idem — Iuuenalis — Ouidius. — Cicero — Horatius — Plynius — Quintilia. — Virgilius — Idem — Terentius. — Neuius — Virgilius — Gellius. — Suetonius — Quintilia. — Cicero — Seneca. — Liuius — Terentius. — Virgilius — Martialis.

Right margin: Nurus — Pronurus — Priuignus — Victricus Leuir — Glos Ianitrices — Finis Finitor — Menſor agrorũ — Finitio — Diffinitio — Deſcriptio — Definio — Indefinitum — Indefinite — Indiffinitum — Infinitio Infi/nitas Apiria — Infinitiu9 mod9 — Præfinio — Præfinitum — Infinite Infinitũ — Ludus Iocus — Ioca — Seria — Ludo — Luſus Luſio — Ludus — Litterarius ludus — Ludus muſicus — Ludus armorum — Ludi cõpitalicii — Ludi liberales — Ludicrus — Ars ludicra — Ludicrum — Luſor Luſoriũ — Luſorie

Ludibrium Et fœmininū Ludificatrix: & Ludibriū res vana & deridenda. Virgilius. Foliis tm̄ ne car/ Virgilius
mina manda: Ne turbata volent rapidis ludibria ventis. Vnde haberi aliquid ludibrio dici
Ludio mus: hoc eſt deriſui: contemptui. & Ludio Hiſtrio. Liuius. Acciti ex etruria Romam ludio Liuius
Hiſter nes: qui ad tibicinis modū ſaltabant. Idem. Et quia Hiſter Tuſco verbo Ludio vocabat᷑: hu Idem
Ludia iuſmodi artifices Hiſtriones vocati. Legimus etiam fœminas Ludias appellatas. Martian9
Ludibundus Ludiam quandam Gaditanam ſaltantē vidimus ſemicinctam. Et Ludibundus: ludens. Itē Martianus
Alludo compoſita Alludo: qđ eſt quū aliud dicimus: & ad aliud ſententia latenter refertur. Virgi. Virgilius
Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis. Dum enī ludos Aeneæ narrat: alluſit ad Auguſti vi/
Deludo Eludo ctoriam: qua contra Antoniū in iis locis potitus eſt. Deludo: atq; Eludo: quæ ſignificant de
rideo: decipio. Plautus. Quid me deluditis: & nocte excluditis foras. Cicero. Sed vos ab il/ Plautus
Præludo lo irridemini: & ipſi illum viciſſim eluditis. Præludo ante ludo: A quo Præludiū: qđ ꝓprie Cicero
Præludium ſignificat præcentionē: hoc eſt id quod ante inchoationē cantus legittimi præmitti a Cytha
Proemiū Illudo rœdis emerendi fauoris grã ſolet. Hinc Præludiū a quibuſdam Proemiū appellatū. Illudo:
quod mō ſignificat ꝑ ludum noceo. Virgilius. Neu variæ illudant peſtes: Mō derideo. Dici Virgilius
muſq; Illudo tibi: et Illudo te. Idem. Certantq; illudere capto. Idem. Verbis virtutē illude ſu Idem
Colludo perbis. Colludo ſimul aliquē deludo. Vn̄ Iuriſconſulti colludere cauſidicos dicunt: quū di
uerſam partē adiuuant: prodita cauſa ſua. Sic enī clientē ſuū ſimul cū aduerſario ludunt: hoc
eſt fallunt: decipiunt. Marcus. Præuaricatorem eſſe eum oſtendimus: qui colludit cū reo: & Marcus
tranſlatiue munere accuſandi defungit᷑: eo ꝙ proprias quidem ꝓbationes diſſimulet: falſas
Colluſio uero excuſationes admittat. Ab hoc Colluſio deducit᷑: quod præuaricationē ſignificat: de q̄
inferius diſſeremus. A iocus uero fit Iocor verbū: quod ut diximus: mō ludo ſignificat: Mō
Ioci nō ſerio loquor: ſed nugas ago. Aliqñ facete: & cū quadam venuſtate loquor. Vnde Ioci ſi/
Ioca Dicta ue Ioca: vtroq; enī modo dicimus: ſunt: quæ veteres Dicta: ſiue Dicteria nominarūt. His in
Dicteria primis vſum fuiſſe Plautū Comicū poetā. & .M. Tulliū ſummū oratorē cōſtat. Vnde poſt
mortē Plauti: quū multæ eius Comœdiæ incerte vagarent᷑. Plautinæ tn̄ eſſe de iocorū co/
pia iudicatæ ſunt. De Ciceronis uero iocis Libertus eius Tiro libros compoſuit: quos quidā
Ioculare ipſius Ciceronis fuiſſe exiſtimarunt. A iocus Ioculare deducitur: quod mō luſoriū ſignificat
Iocoſum Mō inane: nō ſerium: Mō amœnū: & venuſtū. Item Iocoſum: quod mō accipit᷑ pro eo qđ
ad ludū pertinet: Vnde Iocoſas contentiones dicimus: quæ in ludis: uł de ludis oriunt᷑: Mō
inane: ut Iocoſa verba: hoc eſt vana: non ſeria: ſed per iocū dicta: Mō facetū: ut Iocoſus hō:
Dulce hoc eſt facetus: lepidus: iocis abundans. O DVLCE INGENIVM PRINCIPIS IN
VICTI. O Dulcem: hoc eſt clementē naturā fortiſſimi principis. Ingēs Imperatoris laus cū
fortitudine coniunctam habere clementiam: quū potius fortitudinis ſoleat comes eē ſeueri
tas. Rarū hoc deorū munus eſt: Sed in te FEDERICE ita illuſtre: ut dubiū ſit: ac difficile
dictu: magis ne hoſtes fortitudinē tuam pugnantes timeant: an clementiam: ac naturæ ſuaui
tatē diligant victi. Dulce propriū dicimus: quod guſtu ſuaue eſt: ac iucundū: ut ſupra oſten/
Amarū Suaue dimus: Cuius contrariū eſt Amarū: hoc eſt inſuaue: aſperū: iniucūdū. Suaue minus eſt ꝙ dul
Auſterus ce: cui opponit᷑ Auſterū: ſumptū a græcis: apud quos αὐστηρὸς Auſterus dicit᷑: & αὐστη
ρία Auſteritas: & αὐστηρῶς Auſtere. Qui diligentius hæc perquirunt: tredecim ſaporum
genera faciūt. Dulce: Suaue: Pingue: Amarū: Auſterū: Acre: Acutū: Acerbū: Acidū: Salſum:
In vno plures ſentiunt᷑ ſapores: utputa Auſterus: acutus: dulcis: ſuauis: omnes alieni: In lacte
ſapor eſt alienus quidem: ſed & ſuus quidam: & peculiaris: qui iure dici dulcis non poteſt: et
pinguis: & ſuauis: obtinēte lenitate: quæ ipſa ſuccedit inuicē ſaporis. Aquis nullus eſt ſapor
et ne ſuccus quidem: & tamen hoc ipſo fit aliquis: ac ſuū genus facit. Quod ſi in iis ſapor aut
ſuccus ſentiatur: vitium eſt: quemadmodum ſi ſentiatur odor. Mirum tria naturæ præcipua
elementa ſine ſapore eſſe: ſine odore: ſine ſucco aquam: aerem: ignem. Tranſfertur tamen ali
quando hoc vocabulum etiam ad animū: ingeniūq;: & ſimpliciter ad omnia: quæ vſu grata
ac iucūda ſunt: ut dulcis nox: dulcis cōſuetudo: dulcis ſermo: dulce ingeniū: dulcis memoria:
ac recordatio ꝓteritorū: dulcis amicula: dulcis puer: dulce melos: dulcis cogitatio.

AD DOMITIANVM DE ORPHEO. EPIGRAMMA. .XXI.

VICQVID IN ORPHEO. Blanditur Domitiano: ꝙ ita omnia: quæ de
Orpheo fabuloſe ſcribuntur: repræſentari in ludis ſuis fecerit: ut videri vera: non
ficta potuerint. HARENA. Amphitheatrum. EXHIBVIT. Produxit: repræ
ſentauit. RHODOPE. Thracia: Partē pro toto poſuit: Itē continēs pro contē
to: hoc eſt Thraciam pro Thracibus THEATHRO. Spectaculo. ORPHEO. Thracio:
Scopulus quemadmodū ſupra diximus. SCOPVLI. Saxa. Proprie enī Scopulus eſt ſaxum eminēs:
Scopus a ſpeculando ita vocatus. σκοπεῖν enī ſpeculari eſt: Vnde Scopū dicimus locū: in quē ſa/
gittādo tela dirigimus. Suetonius de Domitiano. Nōnunq̄ in pueri procul ſtantis: preben Suetonius
tiſq; pro ſcopo diſpanſam: dextræ manus palmā: ſagittas tanta arte direxit: ut omnes per in

ternaſſa innocuæ euaderent. Et græci Scopelon locum eminentẽ: hoc eſt ſpeculam nominãt. Scopelos
A ſcopulo Scopuloſum dicimus locũ ſcopulis plenũ. A σκοπεῖν uero: qđ ſpeculari ſigni Scopuloſum
ficat Epiſcopus deducit̃: quaſi ſpeculator. Non autẽ pontificẽ ſignificat: ut nũc vulgo exiſti Epiſcopus
Martianus mat̃: Sed ut Martianus ſcribit: Ii proprie dicunt̃ Epiſcopi: qui præſunt pani: & cæteris ve
nalibus rebus: quæ populis ciuitatũ ob quotidianũ victũ neceſſaria ſunt. REPSERVNT
Ambulauerunt. Repere proprie dicit̃ de animalibus q̃ pedibus carent: & ventre gradiunt̃: Repo
ut ſunt vermes: & ſerpentes: quæ a rependo dicunt̃ Reptilia. Per Metaphorã tñ ea quoq; q̃ Reptilia
exiguos pedes habent: repere dicunt̃: ut lacertæ: ſtelliones: & ſilia. Ab hoc fit Repto frequen Repto
tatiuũ: quod eſt lente: & quaſi teſtudinis paſſu incedo: ut ii facere ſolent: qui in hortis: & ſilĩ
Horatius bus locis ſpatiant̃. Horatius. An tacitũ ſiluas interreptare ſalubres. Et Irrepo compoſitum.
Meſſala Meſſala. Irrepſitq; ſerpens in altiorẽ partẽ. Itẽ Repente aduerbiũ p̃ Antiphraſim: qđ ſigni Repente
ficat ſubito: A quo Repentinus ſubitarius. Deducit̃ aũt Repo p̃ immutationẽ vnius litteræ Repentinus
Plynius a græco: quod eſt ἕρπω: A quo Herpes aĩal apud græcos vocat̃: quo ſanant̃ quæcunq; ſer Herpes
punt. & Herpetæ dicunt̃ vlcera quæ ſerpunt. Plynius. Aizoum herpetas quoq;: & nomas: Herpetæ
ac putreſcentia ſanat. Et Serpo verbũ eiuſdẽ cum repo ſignificationis: et Serpyllũ: qđ græci Serpo Serpyllũ
ἑρπυλλον vocant: Herba eſt vulgo nota ad palmi altitudinẽ increſcens: dum ſatiua eſt:
nec ſerpens. Silueſtris uero mirifice ſerpit: & odoratior eſt: minutioribus foliis: aduerſus ſer
Virgilius pente efficax: quos etiam odore: ſi vratur: expellit. Adhibetur et condimentis. Virgilius.
Allia: ſerpylluq; herbas contundit olentes. A ſerpo Serpens deducitur notæ ſignificationis Serpẽs
quod tã maſculini q̃ fœminini generis reperit̃: Sed frequentius fœminini. A veteribus Ser- Serpula
Ennius. pula dicebatur. Vñ Serpula ſerpſerit apud Enniũ legimus: pro Serpens irrepſerit. Et a ſer- Serpula ſerpſerit
Plynius po Proſerpo: hoc eſt porro: id eſt longe ſerpo. Plynius. Herba hæc niſi ſata ſit: mire proſer- Proſerpo
Idem pit. Hinc Proſerpina: de qua ſuperius diximus. A ſerpens Serpentinus deriuatur. Idem. Ser Serpentinus
pentino adipe perunctus reſoluitur. Et Serpentarius: de quo ſupra diximus. Vulgatũ eſt p̃e Serpentarius
riſq; terras ſerpentiũ: quæ in iis occultent̃: colores habere. Innumera eorum genera ſunt. In
India tanta magnitudine adoleſcere dicunt̃: ut ſolidos hauriant ceruos: tauroſq;. In ponto
uero iuxta. Rhindacũ amnẽ ſuperuolantes q̃uis alte: perniciterq; alites hauſtu raptas abſor
beant. Nota eſt bello punico expugnata baliſtis: tormentiſq; veluti oppidũ quoddam a Re
gulo imperatore Serpens centum viginti pedum longitudinis: Cuius pellis: maxillæq; vſq;
ab bellum Numantinũ Romæ in templo durauere. Serpentum aliæ ſquammas habẽt: aliæ
picturas: omnibus fere exitiale venenũ. Ceraſtæ præferunt quadrigemina cornicula: quorũ Ceraſta
oſtentatione veluti eſca illico ſolicitatas aues perimunt: Nã reliquũ corpus de induſtria ha-
renis tegunt: nec vllum indicium ſui præbent: niſi ex ea parte: qua imitatis dolo paſtibus ne-
cem perpetim aucupantur. ἀπὸ τῶν κεράτων: hoc eſt a cornibus Ceraſtæ appellatæ.
Lucanus Lucanus. Spinaq; vagi torquente Cæraſtæ. Amphesibenæ: quæ & Amphiſbenæ dicuntur: Amphesibena
conſurgunt in caput geminũ: quorũ alterum loco ſuo eſt: alterum loco quo cauda: quæ cau- Amphiſbena
Idem ſa eſt: ut capite vtrinq; venenũ fundente ſerpat tractibus circulatis. Idem. Et grauis in gemi-
nũ ſurgens caput Amphiſibena. Iaculi arbores ſubeunt: e quarum ramis vi maxima vibrant Iaculus
Penetrant animal quodcunq; obuium fortuna fecerit: ne pedibus tantũ pauendæ ſerpentes
Idem eſſent: ſed miſſili quoq; volarent tormento. Idem. Iaculiq; volucres. Aſpides intumeſcũt col Aſpis
lis: nullo fere ictus remedio præter q̃ confeſtim ſi partes tactæ amputent̃. Mirum huic tam
peſtifero animali amoris affectus eſt. Coniugæ fermæ vagantur: nec niſi cum compare vita
eſt. Itaq; alterutra interempta: incredibilis alteri vltionis cura eſt. Perſequitur interfectorem
vnũq; in eũ quantolibet populi agmine notitia quadam infeſtat. Superat omnes difficulta-
tes: permeat ſpatia: nec niſi amnibus: aut celeri fuga arcet̃: hebetes natura oculos habet: eoſq;
nõ in frõte: ne ex aduerſo cerneret: ſed in temporibus. Itaq; auditu ſæpius q̃ viſu excitatur.
Venenum aſpidum ſi ſanguis attingit: ſtatim perimit. De cætero potum quantalibet copia
non nocet. non enĩ eſt tabifica vis: Itaq; occiſa morſu earũ animalia cibis innoxia ſunt. Scri
Varro bit Varro Aſpidũ ictus efficaciſſime curari hauſta a percuſſis ipſorum vrina. Conſtat Aſpi
Lucanus de percuſſos torpore: & ſomno necari. Lucanus. Hic quæ prima caput mouit de puluere ta
bes. Aſpide ſomniferam tumida ceruice leuauit. Plenior huic ſanguis: & craſſi gutta vene-
ni Decidit: in nulla plus eſt ſerpente coactum. Aſpidis ſputum quoq; quod Phtyas dicitur: Phtyas
conſtat perniciosum eſſe. Dicitur autem Ptyas ἀπὸ τοῦ πτύω: quod eſt ſpuo: Vnde et Ptyas
πτίσμα ſputum appellatur: quod & Pityſma dicitur: Nam & πιτύξειν pro ſpuere Pityſma
Iuuenalis accipitur. Iuuenalis. Ille fruatur vocibus obſcenis: omniq; libidinis arte. Qui lacedæmoniũ
pityſmate lubricat orbem: hoc eſt qui lubricat annulũ ſputo. Per hunc enim ditiorem intel-
Martialis ligit. Martialis. Per cuius digitos currit leuis anulus. Eſt enim ditiorum mos: dum ocioſi ſe-
dent: anulos voluere: eoſq; ſæpe extrahere: & reponere: digitoſq; ut id facilius faciant: ſputo
irrorare. Hunc locum Iuuenalis ita primi interpretati ſumus: Quã ridicula hic ab aliis dicta

fuerit:opeꝑtiū ē plegere.Orbē āt Lacedæmōiū vocari anulū ꝯſtat: qa a Lacedæmoniis ꝓmū
anuloꝝ vſus manauit.Ply.hoc i tarqniis maxie miror:quoꝝ e græcia fuit origo:vñ hic anu — Plynius
Ptyſis Phthiſis — lorū vſus manauit:q̄q̄ ēt nūc Lacedæmone ferreo anulo vtūť.Itē Ptyſis dr̄ ſputū: Phthiſis
uero exulceratio pulmonis appellať:cū tabe:& extenuatōe totꝰ corpis:ac ſāguis excreatiōe
Baſiliſcus — ἀπὸ τοῦ φθίνειν:qđ ē tabeſcere:ꝯſumi: Vñ Phthiſici noianť.Cyrenaica ꝓuītia Baſiliſcū
generat.xii.nō āplius digitorū magnitudie:cādida i capite macula:ut quodā diademate inſi
gni:ſibilo oēs fugat ſerpētes:nec flexu multiplici:ut reliq̄ corpus ipellit:ſ; celſus:& erectus in
medio icedit.Necat frutices:nō mō ꝯtactu:ſ; ēt afflatu:exurit herbas:rūpit ſaxa.Cōptū ē oc
ciſo quōdā ex equo haſta: vi veneni p eā ſubeūte nō eqtē mō:ſed equū quoq; abſūptū fuiſſe.
Muſtelarū virus huic exitio eē ꝓhibeť.Inficiūt eos cauernis facile cognitis ſola tabe. Magi
baſiliſci ſāguinē mirꝭ laudibꝫ celebrāt coeūtē picis mō. Tribuūt ei ſucceſſus petitionū a prīci
Saturni ſanguis — pibꝫ:ac ptātibꝫ:et ꝓcū a diis.Quidā Saturni ſāguinē appellāt. Sūt ēt q baſiliſcū tradāt:uľ ſo
Catoblepas — lo aſpectu hoiē; interimere:qđ et Catoblepas facere dr̄:modica fera:cæteriſq; mēbris iners:ca
put tm̄ ꝓgraue ægre ferens:idq; deiectū ſp in trā oībꝫ q oculos eius videre:ꝯfeſtim expirātibꝫ
Naſciť in Aethiopia heſperia apud fōtē q Nigris dr̄:Nili ut pleriq; exiſtimauerūt caput: et
lupoꝝ quoq; viſus noxiꝰ eē hoi in Italia exiſtimať:ut ſupra diximꝰ: Vocēq; hoi quē priores
cōtēplenť ad pñs adimere.De Baſiliſco ſic ſcribit Luca. Sybilaq; effūdēs cūctas trēna peſtes — Lucanus
Añ venena nocēs: Late ſibi ſubmouet omne Vulgus:& in vacua regnat Baſiliſcus harena.
Boa — Boa ſerpēs ē in Italia naſcēs:de q̄ ſupra diximus.Aliť primo Bubuli lactis ſucco:in tantāq;
aliqñ magnitudinē excreſcit:ut Diuo Claudio prīcipe occiſa i vaticano fuerit:q̄ ſolidū ifātē
geſtabat in aluo.Dracones carere veneno exiſtimāt: Verūtñ i Africa ſunt peſtiferi:alaſq; hñt
et pulcritudine ac ſplēdore tergoris cætas ſerpētes excellūt.Luca. Vos quoq; q cūctis inoxia — Lucanus
numina tris.Serpitis aurato nitidi fulgore dracones.Peſtiferos ardēs facit africa:ducitꝭ altū
Aera cū pēnis:armētaq; tota ſecuti Rūpitis ingētes āplexi verbere tauros.Nec tutus ſpatio ē
elephas:datis oia læto Nec vobis opꝰ ē ad noxia fata veneno.Caput draconis limini ianua
rū ſubditū:ꝓpitiatis orōne diis fortunatā domū facere magi affirmāt.Oculꝭ eius inueteratis
et cū melle tritis inūctos nō paueſcere ad nocturnas imagines.Dētes eius illigatos pellibꝫ ca
prearū ceruinis neruis mites ꝓſtare dños:& exorabiles ptātes.Cauda draconis:et capite villꝭ
leonis e frōte:& medulla eiuſdē:ac eq victoris:ſpuma: canis vnguibꝫ adalligatis ceruino co
rio:neruiſq; cerui:et dorcadis alťnatis iuictos hoies fieri:q̄ arguēdi potiꝰ gr̄a q̄ docēdi referē
da exiſtimamꝰ.Quidā dracones ſcribūt pua hr̄e ora:et ad modū nō dehiſcēti:ſ; arctas fiſtu
las:p q̄s trahūt ſpūs:et līguas exerūt:i dētibꝫ vim nullā:ſ; i caudis:hinc verbere potiꝰ q̄ rictu
nocere.Viſi ſūt apud Aethiopas.xx.& āpliꝰ cubitorū:magnitudie freq̄ntiſſimi:repiunť q; i
Dracæna — eorū maritimis q̄terni & q̄ni cratiū more cōtexti.Dracæna draconis fœmina ē. A dracone
Dracūculꝰ dimīnutiuū deduciť:et Dracōtiū herba:de q̄ ſupra diximꝰ.Dracones dictos exi
ſtimāt ἀπὸ τοῦ δέρκεσθαι:qđ ē videre.Clariſſimā eni hr̄e dñr oculoꝝ aciē:q̄ ex cā icu
bātes eos theſauris cuſtodiæ cā finxerūt ātiq Iōq; æſculapio attribuerūt:ut nōnulli exiſtimāt
Draco — ꝙ vigilātiſſimi eē exiſtimāť:q̄ res mediciæ maxie ē neccāria.A draconis ſilitudie Draco ēt ap
pellať palmes emeritus plibꝫ ānis iduratus.Ply.Nup reptū Draconē ſerere iuxta arborē:ita — Plynius
palmitē appellamꝰ emeritū:pluribuſq; iduratū ānis.nūc ꝓciſū q̄maxia āplitudie tribꝫ ptibꝫ lō
Raſilis — gitudis deraſo cortice:q̄tenus obruať: Vñ et Raſilē vocāt.Deꝓmere ſulco:reliq̄ pte ad arbo
Echidna — rē erecta.De Vipa ſupius locuti ſumus:q̄ et græca voce ἔχιδνα:hoc ē Echidna dr̄.Oui.Sā — Ouidius.
guine Cētauri Lerneæ ſāguis Echidnæ:Mixtus ad auxiliū tpa nulla dabit. In hoc genere dū
coeūt:mas caput iſerit i os fœminæ:qđ illa voluptatis dulcedie abrodit. Eadē ſola itra ſe pa
rit oua vnius coloris:& mollia ut piſces. Tertia die itra vteꝝ catulos excludit:deinde ſingulꝭ
diebꝫ ſinglos pit.xx.fere nūero.Itaq; cæti tarditatis ipatiētes prūpūt laťa occiſa parēte.Ceťæ
ſerpētes cōtecta ova i tra icubāt:et fœtū ſeq̄nte excludūt āno.Vipa theriacæ adhibeť:hoc ē
multiplici illi cōpoſitōi:q̄ aduerſus venena iuēta ē.Magno errore hāc vulgus medicoꝝ Ty
riacā vocāt:et a Tyro ſerpēte appellatā dicūt.Nullus ē ſerpēs q Tyrus appelleť:nec Tyriaca
Theriace — a Tyro: Sed Theriace:ſiue Theriaca ἀπὸ τοῦ θηρίων:hoc ē a feris.ſiue beluis vocitata ē
Theriaca — ꝙ hæc cōpoſitio aduerſus oēs beluas venenatas iſtituta ſit.admiſcēť ei vipinæ carnes: qppe
Theriaci paſtilli — ex vipa paſtilli fiūt q et ipſi Theriaci appellāť:tnis digitis vtriq; āputatis:exēptiſq; intraneis
et liuore ſpinæ adherēte.Reliquo corpe i patina ex aq̄:et aneto diſcocto:ſpiniſq; exēptis:et
addita ſimilagine:atq; ita i vmbra ſiccatꝰ paſtillꝭ.Quidā tradiderūt eos q aliqñ vipe iecur co
Mithridaticū an — ctū hauſerit nunq̄ poſtea feriri a ſerpēte.Theriacæ ſiľe ē Mithridaticū antidotū ex rebꝫ.liiii.
tidotum — cōpoſitū:qđ vulgo nūc autoris noie Mithridatē vocāt.Anguē q̄; mīme venenatū eē putāt
Mithridates — niſi p mēſē dū luna iſtigať.Serpētis genus ē vulgo notū.Virg.Frigidus o pueri fugite hic la
tet āguis i herba.Hūc ex medulla hois ſpinæ gigni mlťi ꝓdiderūt.Pulcherrimū anguiū genus
Hydrus ē:i aq̄ viuēs:de quo:et Hydra abūde ſupius diſſeruimus.Ab angue Anguinus dedu

Plynius cit̃.Ply.Anguino adipe illinit̃:Et Anguinus cucumis dict9 ẽ oblõgus:et ad ãguis ſilitudinẽ Anguinus cucu/
cõtortus:q et Erraticus dr̃.Hæmorrhois quoq; ſerpẽtis gen9 ẽ peſtiferꝝ a fluxu ſãguĩs ita ap mis (cus
pellata:qppe græci αἷμα ſãguinẽ ῥεῖν fluorẽ dicũt:huius morſu ſanguis oĩs e corpe fluit: Cucumis errati/
Lucanus nec ſiſti põt.Luca.At nõ ſtare ſuũ miſeris paſſura cruorẽ Squámiferos ĩgẽs hæmorrois expli Hæmorrhois
Idem cat orbes.Idẽ.Impſſit dẽtes hæmorrhois aſpa:Tullo:Vtq; ſolet piẽ totis effũdere ſignis Co
ricii pſſura croci:ſic oĩa mẽbra emiſere ſil' rutilo p ſãguĩe vir9.Sãguis erãt lachrimæ qcũq; fo
ramina nouit hũor:ab iis largus manat cruor:ora redũdãt Et patulæ nares:ſudor rubet:oĩa
Plynius plenis.Mẽbra fluũt venis:totũ ẽ p vulnere corpus.Ply.Portulaca:quã Peplion vocãt:non Portulaca
multũ ſatiua efficacior ſagittarũ venena:et hæmorroidũ:& Præſterꝝ plagis ĩpoſita extrahit Peplios
Idem Hæc et Hæmorrhoia dr̃.Idẽ.Muſtũ ſerpẽtib9 aduerſat̃:maxĩe hæmorrhoiæ.et Salamãdræ Hæmorrhoia
Hæmorroidas ẽt vocamus genus morbi:qũ ora venaꝝ iuxta anũ tãq; ex qbuſdã capitul'tur
gẽt:et ſãguinẽ fũdũt:qđ et ĩ ore vuluæ fœmiaꝝ ĩcidere ↄſueuit.qnq; hæc purgatio ẽ nõ mor
bus:Iõq; curati eo qdã qũ ſãguĩs exitũ nõ hñt ĩclinata ĩ pcordia ac viſcera mã ſubit:ac gra
uiſſimis morb correpti ſũt.Iõq; quotiẽs is ſuppſſus ẽ:ne qd piculi afferat̃:mlta exercitatiõe
digerẽda mã ẽ:et ſãguis inẽdũ e brachio mittẽdus. Preſter quoq; ſerpẽtis genus ẽ:miro ardo Preſter
Lucanus re eũ quẽ leſerit inflãmãs:et ſupra modũ tumefaciẽs.Luca.Narſidiũ Marſi cultorẽ torridus
agri Percuſſit pſter:illi rubor igneus ora Succẽdit:tẽditq; cutẽ peunte figura Miſcet cũcta tu
mor:maior iã corpe toto:Humanũq; egreſſa modũ ſup oĩa mẽbra.Inflat̃ ſanies late tollẽte
veneno.Seps ſerpẽs ẽ:cuius uel leni ictu tota caro putreſcit.Iõ ἀπὸ τοῦ σήπω nomẽ hẽt Seps
Plynius qđ ẽ putreo.Ply.Profuiſſe tñ Oxymel fatet̃ cõtra ſerpẽtes:quos Sepas vocãt.Luca.Oſſaq;
Lucanus diſſoluẽs cũ corpe tabificus ſeps.Idẽ.Parua mõ ſerpẽs:ſed q nonulla cruẽtæ Tñ mortis h3:
nã plagæ pxia circũfugit rapta cutis:pallẽtiaq; ora retexit.Iãq; ſinu lapſo:nudũ ẽ ſine cõrpe
vulnus.Mẽbra natãt ſaniæ:ſuræ fluxere:ſine vllo tegmine poples erat:femoꝝ quoq; muſcu
lus oĩs Liqt̃:et nigra diſtillãt ĩguina tabe.Scytale ſerpẽs ẽ gracil':nec nimiũ lõga:ſed tãta ma Scytale
culaꝝ varietate ſpectabil':ut intuẽtes remoret̃:tãto aũt feruore:ut pter cæteraꝝ ſerpẽtiũ cõſue
Idem tudinẽ media hyeme tuniculam exuat. Idẽ. Et Scytale ſparſis etiã nũc ſola pruinis Exuuias
Plynius poſitura ſuas.Ply.Eadẽ vis cõtra venenatoꝝ oĩu; morſus:priuati Scytalen: et angues.Scy/
talẽ etiã Lacedæmonii vocabãt huiõi furtiuũ genus epłæ.Surculi duo erãt Teretes:oblõguli
pari craſſitudĩe:eiuſdẽ lõgitudinis:deraſi:atq; tornati cõſil'r.Vnus ĩpatori in bellũ pficiſcẽti
dabat̃.Alteꝝ domi mgratus ſuabãt.Quãdo vſus venerat lr̃aꝝ ſecretioꝝ circũ ſurculũ lorũ
modicæ tenuitatis:lõgũ qntũ rei ſatis erat:cõplicabãt.volumĩe rotũdo:et ſimplici:ita ut ore
adiũctæ vndiq; coherẽtes lori:qđ plicabat̃ coirẽt.Lr̃as deinde in eo loro p trãſuerſas iũctu
raꝝ oras verſib9 a ſũmo ad imũ pficiſcẽtib9 cõſcribebãt.Id lorũ lr̃is ita pſcriptis reuolutũ e
ſurculo:ĩpatori cõmẽti illius cõſcio mittebãt.Reſolutio aũt lori lr̃as trũcas ac mutilas redde
bat:mẽbraq; eaꝝ:et apices in ptes diuerſiſſimas ſpargebat.Sed vbi ille:ad quẽ erat miſſũ:ac
ceperat:ſurculo cõpari quẽ hẽbat a capite ad finẽ:pinde ut debere fieri. ſciebat:circũplicabat
atq; ita lr̃æ p ãbitũ eundẽ ſurculi Coaleſcẽtes rurſus coibãt:ĩtegrãq;.et ĩcorruptã epłã:et legi
facilẽ pſtabãt.σκυτάλην ãt:hoc ẽ Scytalen a loro vocabãt:qđ græce σκῦτος dr̃.Sic etiã
ſerpẽtẽ Scytalen a corio:qđ facile exuit:Vñ σκύτεινον græci Scorteũ vocãt:et σκυτάσ
ſutor.σκυτεῖον Sutrina appellat̃.Hinc ẽt Scutilũ vocam9 tenue et macrũ:et ĩ quo tm̃ exil' Scutilus
pellicula cernit̃:Vñ Scutica dcã:q p flagello vtimur.et Scutũ:qđ corio tegi cõſueuit:a cuius Scutica Scutum
Horatius ſilitudĩe Scutũ vaſis genus.Hora.Vilia vẽdentẽ tunicato ſcruta popello:hoc et Scuta fœmi/ Scuta
nino genere dr̃:A quo Scutula dĩminutiuũ:qđ mõ huiõi vaſculũ ſignificat:Mõ lignũ teres: Scutula
quo linũ:et alia huiõi tũdimus:Hinc Scutulata veſtis:de q ſuperius locuti ſumus:Et aliud di
minutiuũ Scutella.Itẽ a ſcuto deducit̃ Scutatus:ſicut ab haſta Haſtatus.& Scutifer ferẽs ſcu
tũ.Scutũ græce Aſpis vocat̃:a quo ἀπτιλοποιὸσ Parma appellat̃:hoc ẽ paruũ ſcutũ:& Aſpis Parma
breue.Virg.Enſe leuis nudo:parmaq; inglorius alba.Huius diminutiuũ eſt Parmula. Colu Coluber
ber quoq; ſerpẽs eſt in aq viuẽs:huius adipẽ:& fel hñtes:q crocodilos venant̃:mire aduiari
pdunt̃:nihil aduerſus eos belua audẽte.E colubroꝝ genere ẽ:q a græcis Enydris vocat̃:ſer Enydris
pens maſculus:et albus:huius qttuor dẽtib9 ſupiorib9 in dolore ſupioꝝ gingiuas ſcarificãt:
inferioꝝ inferiorib9.Dipſas plagã fere nullã morſu ĩducit:nec tumorẽ:ſed hũorẽ oẽm cõſu Dipſas
Plynius mẽs ſitim ineſtimabilẽ facit.Iõ nomẽ h3 ἀπὸ τοῦ διψῶ:qđ ſignificat ſitio.Ply.Vnedi/
Lucanus nes ſerpẽtiũ venenis reſiſtũt:maxĩe ſepis:dipſadis:& vipe.Luca.Signiferꝝ iuuenẽ Tyrrheni
ſanguis Aulũ Torta caput retro Dipſas calcata momordit:Vix dolor aut ſenſus dentis fuit.
Ipſaq; læti frõs caret ĩuidia:nec qcq; plaga minat̃.Ecce ſubit virus tacitũ:carpitq; medullas
Ignis edax:calidaq; incẽdit viſcera tabe:Ebibit humorẽ circa vitalia fuſũ.Peſtis:et in ſicco li
guã torrere palato Cœpit:diffeſſos iret q ſudor in artus Nõ fuit:atq; oculos lachrimaꝝ ve
na refugit.Nõ decus imperii:nõ mæſti vita Catonis Ardentẽ tenuere virũ:qn ſpargere ſigna
Auderet:totiſq; furens exqreret aruis Quas poſcebat aqs ſitiẽs in corde venenũ.Ille uel in

tanaim:rhodanūq;:padūq; Arderet:nilūq; bibēs:p rura vagātē. Nec ſētit fatiq; genus:mor
Cicinia téq; veneni:Sed putat eē fiti.Cicinia pua:& gracil' ſerpēs in Italia fere veneno carēs. Cherſy
Cherſydros dros ṫreſtris ſerpēs Hydro aq̄tico ſilis.et Chelydrus nō multū aſpectu diſtās fumū:q̄ ſerpit:
Chelydrus emittēs.Luca.Natus et ābigue coleret q Syrtidos arua Cherſydros:tractiq; via fumāte Che — Lucanus
Cenchris lydri.Cēchris ſerpēs macul' plena:thebano marmori ſilis:qđ viride ē:& cæťis marmoribus
ophites marmor hilari9:et a ſerpētiū macul' Ophites vocať:q̄ppe ὄφισ græce ſerpēs dr̄.Nō iueniūť ex eo co
Tyberianū mar/mur (mor lūnæ niſi ad modū puæ.Duo eius gnā:Molle cādidū:et nigricās du⁊.Drn̄t ab hoc Tyberia
nū.& Auguſteū ho⁊ ipato⁊ pricipatu in ægypto repta:q; hæc macl'as diuerſo mō colligūt.
Auguſteum mar Auguſteū vndatim criſpū i vertices.Tyberianū ſparſim cōuoluta canicie. Cēchris ēt auis ex
Cenchris accipitrū genere.De Cēchride ſerpēte.Idē.Et ſp recto lapſur9 limite Cēchri.Pluribɔ ille no — Idem
tis variatā tīgiť aluū:Quā puis tinctus macul' thebanus ophites.De Cēchride aue Ply.Fimū — Plynius
Ammodites Cēchridis albugines extenuat.Ammodites ſpēs ē harene ſilis colore:a q̄ nomē h3.Luc. Cō — Lucanus
Natrix color exuſtis atq; idiſcret9 harenis āmodites.Natrix ēt ſerpēs aq̄s q̄3 ipas veneno iſiciēs.Idē — Idem
Et natrix violator aq.Natrix ēt herba ē:cuius radix euulſa virus hirci redolet: hac i piceno
a femīs abigūt:quos vocāt fatuos.Pbi ſpēs limphātiū hoc mō aio⁊ eē crediderūt: q tali me
dicamēto iuueť.Pharias ſpēs ē:ſulcū dū ſerpit:cauda in ṫra faciēs:& ſupra eā fere ambulās.
Luca.Et cōtēt9 iter cauda ſulcare pharias Serpētes oēs pariūt oua:coeūtq; cōplexu adeo cir — Lucanus
uolute ſibi:ut vnā exiſtimare bicipitē poſſis.MIRANDA.Admiratōe digna:qa.ſ.moue/
ri:& currere videbať:Vł admiratōe digna ꝓpter ſiľitudinē:qa ut mox ſubdit:ſilis erat hor/
Immixtum tis heſpidū:de quibɔ ſupius locuti ſumus.IMMIXTVM.Cōmixtū:l3 aliqn̄ repiať Immi/
Miſceo xtū ꝑ nō mixto.Miſcere ꝓprie cōfūdere ē:Vn̄ Mixtariū vas dr̄:quo vinū aq̄ miſcemus. Lu — Lucillius
Mixtarium cillius Vrceus aut gemina lōgus mixtari9 anſa:Hinc Mixtor:& Mixtio:& Mixtura:& Mi
xte aduerbiū notæ ſignificatōis.Itē cōpoſita Admiſceo:Intermiſceo:Permiſceo: Immiſceo
Submiſceo:Cōmiſceo eiuſdē fere oīa ſignificatōis: A qbɔ Admixtor: Admixtio: Admixtu/
ra: Admixte:Inmixtor:Inťmixtio:Inťmixtura:Inťmixte.Permixto:Permixtio:Permixtu
ra:Permixte:Immixtor:Immixtio:Immixtura:Immixte:Submixtor:Submixtio: Submi/
xtura:Submixte:Cōmixtor:Cōmixtio:Cōmixtura:Cōmixte.Itē Mixtim:Immixtim:Cō
Miſcella mixtim aduerbia.Itē Miſcella colūbæ genus:de quo ſupra diximus.Itē Miſcellæ vites:q̄ i oī
Promiſcuū agro cōueniūt:q; cū cæťis vbiq; vtiliť miſceať.et Promiſcuū mixtū:cōfuſū:icertū:Vn̄ apud
grāmaticos Promiſcuū genus icertū dr̄:A quo Promiſcue aduerbiū:mixte:cōfuſe:icerte. Ve
Promiſcam teres etiā Promiſcā ꝑ ꝓmiſcue ſcripſere.Et Mixtū vinū:nō purū:ſed aq̄ ṫperatū:Mero cō
Mixtum vinum trariū.Aliqn̄ t Miſcere ꝑ ꝑturbare accipiť. Virgi.Miſcet agēs tel'.Drq; Miſceo ἀπὸ τοῦ
μίγνυμι:qđ apud græcos miſcere ē:vn̄ et μῖξισ mixtura appellať.PECORI.Aīalibɔ
Pecus Pecoris mitibɔ.Prope enī Pecus pecoris:ſiue Pecus pecudis: vtroq; enī mō dicim9:ſignificat oē aīal
Pecus Pecudis qđ ſub hoīs īpio e pabulo ṫræ paſciť:ut boues:aſini:eq:cameli:oues:capræ:et reliq̄ huiōi.Itē
Elephāti.Ply.Qui cū Elephāto cōgreſſus gemino ictu pecudē exanimauit. Repiť tn̄ inťdū — Plynius
Pecus pecoris ꝑ mľtitudīe pecudū:ſiue peco⁊. Virgi.Dic mihi Dameta cuiū pecus:an Mœ — Virgilius
liboei.Idē.Infœlix o ſp ouis pec9.Idē.Caprigenūq; pecus nullo cuſtode ꝑ herbas.Inťdū Pe — Idem
cus pecoris ꝑ oue poniť.Ply.Suis fœtus ſacrificio die q̄nto pur9 ē:pecoris die ſexto:boū tri — Plynius
geſimo.Quintil'.Cur in vſū veſtiū ſæpe pecori lanæ detrahūť.Ouidi9.Hoc pecus oē manu — Quintilia.
multæ ſtabulāť i antris:Multas ſilua tegit:multæ quoq; vallibus errāt.Nec ſi forte roges:poſ — Ouidius.
ſim tibi dicere quot ſūt.Paupis ē nūerare pecus:de laudibɔ ha⁊:Nil mihi credideris:pn̄s po
tes ipa videre:Vt vix circueant diſtentiū cruribɔ vber.Sūt fœtura minor tepidis in ouilibus
agni.Inťdū ēt Pec9 pecoris trāſferť ad oē aīal:qđ hūana līgua:et effigie caret. Virg.Ignauū — Virgilius
fucos pecus a pſepibɔ arcēt.Pecus quoq; pecudis ꝑ oue poſitū legimus.Ply.Ipſius aīal' tanta — Plynius
narrať clemētia aduerſus minus valida:ut i grege pecudū occurrētia manu dimoueat:ne qd
obterat imprudēs.Itē ꝑ quocūq; aīali hūana effigie:et ſermōe carēte.Virg.ꝑ apibɔ.Et pecu — Virgilius
dū cuſtodia ſolers.Luci.ꝑ piſcibɔ.Præťea genus hūanū:mľtaq; natātes ſquāmigere pecudes — Lucillius.
Pecu Veťes Pecu:et Pecus pecoris:& Pecus pecudis neutro oīa genere ꝓtulerūt:Vn̄ Pecua:et Pe
cora:et Pecuda freq̄ntiſſime legimus.Neuius.Hoīes:pecua:beluaſq;.Acti9. In celſis mōtibɔ — Neuius
pecua:atq; inť colles paſcūt.Idē.Vagāť panore pecuda:& in tumul' paſtores ſedēt. Siſen.Iu — Actius
Pecuium mēta:et pecuda locis:crepidare cōpluribɔ.Cice.Qum adhibēt in pecora paſtores. Cato Pe — Siſenna
Pecuarium cuiū ꝓtulit gtō plurali ab eo qđ ē pecu: A quo Pecuariū deduciť:qđ ad pecus attinet:ſicut a — Cicero
pecore Pecoranū:et Pecoreū:et Pecorinū : ſicut a pecude Pecudinū.Pecuariū etiā dicimus — Cato
aliqn̄ armētariū:et Pecuaria loca:in quibɔ armēta cōſiſtūt.Itē ipſa armēta.Preťea a pecore:
Pecunia ſiue pecu Pecunia deduciť:Cuius diminutiuū ē Pecuniola:q; olim diuitiæ oēs in agris:atq;
Locuples pecoribus eſſe exiſtimabanť: Vn̄ Locupletes:et Pecunioſi appellati ſunt diuites:q̄ſi loco⁊
Pecunioſus et peco⁊ pleni:Quippe pecuniæ appellatōe nō mō nūmi:hoc ē nūerata pecunia:ſ3 oēs res
tam ſoli q̄ mobiles:& tā corpa q̄ iura cōtinenť:ut Hermogenianus Iuriſcōſultus affirmat — Hermoge/nianus

Frequẽtius tñ Pecunia ꝑ ea:q̃ numerata ẽ ab autoribꝰ vſurpat̃.Itẽ a pecore:ſiue pecu Pecu
liũ:qđ ꝓprie ſignificat rẽ:q̃ nõ ĩ pecunia numerata cõſiſtit:ſed uel ĩ ſolo uel ĩ corpibꝰ: uel ĩ ſu
Virgilius pellectile nr̃o labore: & ĩduſtria paratũ:et a nob̃ ipſis lucrefactũ. Virgil. Nec ſpes libertatis
Cicero erat:nec cura peculi.Cicero.An eoꝝ ſeruitus dubia ẽ:q cupiditate peculii nullã cõditionẽ re
Celſus cauſant duriſſimæ ſeruitutis.& Celſus iuris cõſultus ſcribit pecuniã ſine peculio fragilẽ eſſe
Põponius hoc ẽ ſine lucro.Hic Peculiũ caſtrẽſe dr̃: ut Põponius affirmat:ꝙ a parẽtibꝰ: & agnatis in Peculiũ caſtrẽſe
militia degẽti donatũ ẽ:ulꝰ ꝙ filius ĩ militia acqſiuit:ꝙ niſi militaret:acqſiturus ñ fuiſſet.Nã
ꝙ fuiſſet ſine militia acqſiturꝰ:id peculiũ eius caſtrẽſe nõ dr̃.Aliqñ ẽt Peculiũ ꝑ puo prĩmo
nio accipi aſſerit Vlpianus.Ab hoc Peculiaris deriuat̃:qđ ꝓprie ſignificat rẽ ad peculiũ pti Peculiaris
nẽtẽ:ſed vſu iã receptũ ẽ:ut ꝑ ꝓprio:ſiue ſpetiali:ſeu pcipuo ponat̃: vñ fit Peculiarit̃ aduer Peculiariter
biũ:hoc ẽ ſpãlit̃:pcipue.Itẽ Peculor a quo Depeculor:qđ ꝓprie ẽ ea:q̃ ad rẽ publicã ſiue pri Depeculor
cipẽ:ſeu ſacra ptinẽt:furor.A quo Peculator:ſiue Depopulator:q tale furtũ facit:quoꝗ fœ Depeculator
Paulus minina ſũt Peculatrix:& Depeculatrix.Itẽ Peculatus:quẽ Paulus:et Labeo diffiniũt eẽ pe Peculatus
Labeo cuniæ publicæ:aut ſacræ furtũ:nõ ab eo factum: cuius periculo fuit:& iõ æditũ ĩ iis:q̃ ſibi
tradita ſũt:peculatũ nõ admittere.Iidẽ ẽt ſcribũt nõ mõ pecuniã publicã:ſed ẽt priuatã cri-
mẽ peculatus facere:ut ſi qs:qđ fiſco debet̃:ſimulãs ſe fiſci creditorẽ acceperit: q̃uis priuatã
abſtulerit pecuniã. Is aũt q pecuniã traiiciẽdã accepit:ulꝰ qlibet alius:ad cuius periculũ pecu-
nia ptinet:nõ dr̃ Peculatũ admittere.PEPENDIT.Immobilꝰ ſtetit ceſſãs a volatu deſide-
rio vidẽdi poetã.SVPRA VATEM.Supra eũ q vatẽ:hoc ẽ orpheũ agebat: Vates antiq Vates
vocabãt quos græci dicũt Prophetas:hoc eſt antiſtites phanoꝝ: et diuinoꝝ oraculoꝝ iterp Prophetæ
tes:ulꝰ q̃ſi fates:u ſup̃ diximꝰ:ꝙ futura farẽt̃:ſiue fata pdicerẽt:ulꝰ a vĩbꝰ viẽdis: ħ ẽ cõnectẽ
dis.ſolebãt.n.afflati diuĩo numine vĩbꝰ cõtextꝗ futura pdicere:Vñ deducta ſũt Vaticinor.
Leo Vaticiniũ.Vaticanꝰ:de qbꝰ diximꝰ.Vaticanũ agrũ primꝰ Leo.iiii.romanoꝝ põtifex mœ Vaticanus
Nicolaus nibꝰ cixit Nicolaꝰ.v.iſtaurauit.& Vatidicũ:qđ græco vocabulo ꝓpheticũ dr̃. Ab hmõi va Vatidicum
tibꝰ poetæ quoꝗ Vates appellati ſũt:tã maſculino q̃ fœminino genere:ꝙ et ipſi muſaꝝ fu
rore pleni carmĩa cõponere exiſtimant̃.Nã q abſꝗ camenaꝝ furore ad poeſin accedũt:&
Plato ipſi ut plato inqt:ianes ſũt:et vana ẽ eoꝝ poeſis.Iidẽ poetæ appellant̃:ħ ẽ ποιηταί ἀπὸ
τοῦ ποιῶ:qđ ẽ facio:effingo:formo q̃ſi fictores: vñ opꝰ eoꝝ poema.& Poeſis dr̃ hoc ẽ fi Poema
gmẽtũ:ſiue fictio. Quidã hæc ita diſtigũt:ut poema ſit iuẽtio pua: q̃ paucis verb̃ exprimat̃. Poeſis
Lucillius Poeſis võ textꝰ ipſe ſcriptoꝝ:et opus totũ.Lucillius.Nõ hoc qđ valeat:qdue inſit hoc q̃ il
Idem lud cognoſcis:pmũ hoc qđ diximus eẽ poema ps ẽ pua.Idẽ. Itẽ q vis ñ magna ps poema ẽ
Poeſis opus totũ:totaꝗ illa ſũma ẽ vna.Itẽ a poeta Poeticũ dicimus:qđ ad poetã attinet. Poeticum
& Poeticã artẽ ipſã:ſic Grãmaticen.et Rhetoricen. & poetice aduerbiũ: ſic Grãmatice: & Poetica
Rhetorice.et Poetor vbũ:qđ ẽ ĩ poetice exerceor:ſiue poetã ago.et Poetificus: quo vſus ẽ.
Ennius Ennius.q Caballinũ fõtẽ poeticũ noĩauit. LACERATVS AB VRSO. Queadmodũ
verꝰ orpheꝰ a mulieribꝰ.INGRATO.Quia nõ pepcit ei:cuiꝰ cãtu fuerat oblectatus.IA-
Virgilius CVIT.Extictus ẽ:queadmodũ ſupius diximus.FICTA.Simulata.Figere.n.ꝓprie forma
Cicero re:et facere ẽ. Virgi.Nec ſi miſeꝝ fortũa Sinonẽ finxit:vanũ ẽt:mẽdaceꝗ iproba finget.Ci
Varro ce.Viꝝ bonũ fingimꝰ de eiꝰ deliberatõe.Salu.Quæ nã vẽti ꝑna:atꝗ obediẽtia finxit.Var
ro. Sic.n.parato luto tegulas fingebãt.Hĩc Figuli dicti:ſiue Fictores:q ex creta: atꝗ argilla Figulus Fictor
opa faciũt.et Figulina:ſeu p ſincopẽ Figlina:officina:i q̃ hmõi opa fiũt:et opa ipſa figulina Figulina uel
Numa et Fictilia dicũt̃:q̃ tãto ĩ vſu apud veteres fuere:ut Numa rex ſeptimũ collegiũ figuloꝝ Ro Figlina
mæ iſtituerit.Nõ.n.ĩbrices tm̃:tegulæ:laterculiꝗ fiebãt:ſ; ẽt tabulæ:lucernæ:cãdelabra. Vaſa
oĩs gñis:doliaꝗ ad tenẽda vina:aq̃ſꝗ:qnetiã defũctos ſeſe mlti fictilibꝰ ſoliis cõdi maluere:
M.Varro q̃ marmoreis ſepulchris.M.varro pythagorico mõ ĩ myrti:et oleæ:ac nigræ ppli foliis. Sa
mia vaſa ĩ eſculẽtꝗ laudari maxĩe ſolebãt:hoc ẽ ĩ Samo ĩſula facta.Samos duaꝝ inſulaꝝ no Samia vaſa
Virgilius mẽ ẽ ĩ mari ægeo: Vna adiacet thraciæ:q̃ poſtea Samothracia dcã ẽ.Virgi.Threiciãꝗ ſamũ Samos inſula
q̃ nũc Samothracia fert̃.Altera epheſo oppoſita eſt:et vicina Andro:In illa Iuno fert̃ nata Samathracia
fuiſſe.et pythagoras pħs:et vna ex Sibyllꝭ:q̃ exide Samia dcã ẽ. In ea genꝰ cretæ erat ad vaſa Samia ſybilla
fictilia aptiſſimũ.vñ vaſis fictilibꝰ ĩ ea prima nobilitas:In eadẽ nemoroſus collꝭ fuit: ut Ho
Homerus merꝰ teſtat̃:vñ oẽm idã:et oẽm troianã vrbẽ ſbiicere ocullꝭ licebat:Quã nobilitatẽ Arretiũ ĩ
Martialis Italia tenuit.Martialꝭ. Arretina nimis ne ſpernas vaſa monemꝰ: Lautꝰ erat thuſcis porſena Arretina vaſa
Idẽ fictilibꝰ Surrẽti calices tm̃ ĩ pcio fuere.Idẽ. Accipe ñ vili calices de puluere natos. S; ſurrẽti
Idem næ læue toreuma rotæ. Sili mõ ĩ hiſpania ſagũti.Idẽ.Quæ nõ ſolicitꝰ teneat:ſeruetꝗ mini- Saguntina vaſa
Idem ſter:Sũme ſagũtino pocula fcã luto. Nec minꝰ iis nobilitate ſũt ĩ Cãpania Cumæ. Idẽ.Hãc Cumana vaſa
tibi cumana rubicũdã puluere teſtã:Mũicipẽ miſit caſta ſybilla ſuã.Samia teſta mr̃is deũ ſac Samia teſta
dotes:q galli vocãt̃:virilitatẽ ãputabãt:nec alit̃ ħ citra pniciẽ fieri poſſe:ſi.M.celio credimꝰ Samius
M.Celius q linguã quoꝗ ſic amputãdã graui ꝓbro obiecit Vitellio.Hic Samiũ aliqñ veteres ꝑ acuto Samio
Marcellus vſurparũt.& Samiare verbũ ꝑ acuere:et q̃ſi Samiæ teſte acumẽ iducere:ut Marcellus teſtat̃

Fractis quoq; teſtis vti excogitatū ē:ut pauimēta firmi⁹ durēt:addita calce:q̄ vocāt Signina
Figura Ad hͻ ēt figura fit:hoc ē forma:aſpectus:q̄litas:vñ tres figuræ apud grāmaticos eē dicūt:ſim
Schemata lexeos plex:cōpoſita:et decōpoſita.Itē figuræ vocāt:q̄s græci ϭΧημάτα dicūt:hoc ē ſchemata:q̄
Schemata dianoeas ſi cultus:et ornamēta oronis.Hic Schemata lexeos:et Schemata dianoeas:hoc ē figuræ ver
Effingo boꝝ:et figuræ ſniaꝝ. A quo fit Figuro verbū.& Figuratim.Vñ oro figurata.et Figurate ad
uerbiū:hoc ē ꝑ figurā.Itē Effingo:qđ ē ad alterius formā fingo:et q̄lē volo fingēdo repñto
Quītilianus.Nā mihi vr̄.M.Tullius:qum ſe totū ad imitationē græcoꝝ cōtuliſſet: effinxiſ Quintilia.
Effigies ſe vim Demoſthenis:copiā Platonis:iocūditatē Iſocratis.Vñ ductū ē nomē Effigies:hoc ē
ſignū ad viuā altius ſilitudinē:uel ad veritatis imaginē factū tā ī picturis:q̄; ī ſculpturis. Ali
Effigio qñ ēt ꝑ aſpectu ponit.Ab hoc fit Effigio verbū:hoc ē ad effigiē formo. A quo Effigiatus:
Effigiatus hoc ē ad aliquā ſilitudinē formatus. Aliqñ tñ Figo ꝑ ſimulo capit:qm̄ ea:q̄ ſimulamus:ita
formamus:atq; cōponimus:ut vera eē videant.Afranius.Tu cogitatu finge:fabricare vti li Afranius
bet.Virgilius.Nō hic te carmine ficto:Atq; ꝑ ambages.Terētius.Et fingūt quādā int ſe nūc Virgilius
fallaciā.Cicero.Talibus exēplis nō ficte ſolū fabulæ:ſed ēt hiſtoriæ referctę.Plaut⁹.Nā nec Terentius
Figmentum factū vſq;:nec fictū:neq; ſcriptū ī poematis.Hic Fictio:et Figmētū deducūt: hoc ē res ſimu Cicero
Ficte Fixula lata:et ficta.& Ficte aduerbiū:hoc ē ſimulate.& Fixula:qđ ꝑ fabula veteres vſurparūt.Eſt Plautus
etiā qñ Fingo ꝑ cōpono accipit.Virgilius.Perſeqt vitē attōdens:fingitq; putādo. Et pro Virgilius
paro.Lucillius.Fuga fingit:timido vadit pede ꝑcitus.Et pro iungo.Neuius. Labra fingo Lucillius
Confingo labell:fictricēq; ipam deoſculor.A fingo ēt fit Cōfingo:qđ ſilit ꝑ ſimulo accipit.A quo Cō Neuius
Diffingo fictor.Cōfictrix.Cōfictio.& aduerbiū Cōficte.Itē Diffingo:qđ ē cōq̄ſſatū reformo.Sene
ca.Diſſipatū inſtaurat:atq; diffingit. DE RINOCEROTE. .EPIG. .XXII. Seneca

OLICITANT PAVIDI.Rurſus blāditur Domitiano de Rhinocerote:q qu;
torpeſcere aduerſus vrſū videret:tādē nō ſecus eū extulit:q̄; iactare tauri pilas corni
Paueo bus īpoſitas cōſueuerūt.PAVIDI.Timidi.Pauere.n.timere.A quo Paueſcere.Pa
Pauor Pauidus uor:timor:Pauid⁹:ſꝑ timēs:Nā Pauēs dr̄ q ad tp̄s:uel ex cā timet.Pauide:timide.Pauidos
Pauens Pauide etiā interdū dicimus gloriæ cupiditate ſolicitos.Virgilius.Corda pauor pulſans.SOLICI
Colligo TANT.Moleſtāt:inq̄etāt.DIV.Lōgo tp̄e.COLLIGIT SE.Parat:munit:excitat.Col Virgilius
ligere ꝓprie ē in vnū redigere.Virgilius.Colligere arma iubet:validiſq; icūbere remis.Aliqñ
aūt ponit ꝑ auferre.Lucillius.Ruis huc:& colligis oīa furti.Plautus.Quin pridē tōſor vn Virgilius
guis:quos dēꝑſerat:collegit.oīa abſtulit ꝑſegmina.Aliqñ idē ſignificat:qđ legere.Virgilius Lucillius
Collige virgo roſas.Qu; vero de aīali dicim⁹:colligo me:aut colligis te: aut ille colligit ſe: Plautus
colligere tūc ꝑ reficere accipit:q̄ſi dilapſū ſpiritū ī vnū redigere.Cicero.Sed māifeſto furto Virgilius
ꝑturbat⁹:vbi ſe collegit:ꝙ ſi aliquē aliū caſū addamus:ut collegit ſe ī irā:collegit ſe ī lenitatē Cicero
collegit ſe ī arma idē ē qđ pauit:īmuniuit:excitauit.Virgi.Subſtitit æneas:et ſe collegit ī ar Virgilius
ma.Poplite ſubſidēs.Et idē ſēſus ē:ſi dicam⁹:ille collegit ſe ī irā:& ira illi⁹ collegit ſe:ille col
legit ſe ī māſuetudinē:et māſuetudo illi⁹ collegit ſe.A colligo fit Collector.Collectrix.et Col
Collectanea lectio.& Collecte aduerbiū:qđ & Collecti aliq dixere ꝑ ſuccincte.Itē Collecta: ſiue Colle
ctanea:hͻ ē ſcripta:q̄ ex pluribus excerpta locis ī vnū lecta ſūt.Cōpoīt aūt Colligo a cō ꝑpo
Lego ſitiōe:& lego legis: qđ ꝓprie ſignificat colligo.Virgi.Qui legit flores:et humi naſcētia fra Virgilius
ga.Idē.Atq; oīs nauita pōto Humida lina legit:hic tractū ē:ut legere ēt ſit ocul ſcripta ꝑcur Idem
rere:qm̄ līæ ocul legi:hͻ ē colligi videant.Idē.At ſil heroū laudes:& facta parētis.Iā legere. Idem
ꝓpt qđ ea quoq;:q̄ picta ſūt:legere dicimur. Plynius.Dū maioꝝ ſuoꝝ imagines ī atrio le Plynius
geret.Itē q̄a id:ad qđ accedim⁹:melius ocul cernimus:factū ē: ut legere ēt ꝑ adhærere vſur
pamus.Virgi.Ades:& primi lege littoris orā.Itē qm̄ nautæ dū aſꝑa loca ꝑtereūt:legere hͻ eſt
colligere vela cōſueuerūt:idē verbū plerūq; ꝑ ꝑterire accipit.Idē. Littoraq; epiri legimus. Virgilius
Eſt ēt qñ ꝑ eligere pōit:ꝙ ea:q̄ eligimus: colligere quodāmō videmur.Idē. Ipſe ego cana Idem
legā tenera lanugine mala.Cicero.Cætera ita demū legere debemus:ſi naturæ nō repugnāt. Cicero
Itē legere ſurripe ē:ꝙ ea q̄ furamur:colligimus.Virgi.Vel q̄ ſub legi tacit⁹ tibi carmina nuꝑ Virgilius
Sacrilegus Hic Sacrilegi dicunt:q res ſacras:uel e ſacro ſurripiūt.& Sacrilegiū furtū reꝝ ſacraꝝ: uel e
Sacrilegium ſacro loco factū.Legere ēt Plautus figurate ꝑ ꝑcutere poſuit:ꝙ iis:quos ꝑcutimus: adhære
mus.Quo te legā hͻ ſcipiōe. A legēdo:hͻ ē colligēdo Leguli dicūt:q oleā: aut vuas legūt.&
Legul⁹ Legumē Legumē:qđ legit:hͻ ē euellit e tra:nō āt ſubſecat.Nā qū duo ſint frugū genera:frumēta:ut
triticū: ordeū:far.et Legumia ut faba:cicer:lēs:illa qdē metunt.hæc vero vellūt.Itē Lectus
Lectica cui⁹ diminutiuū ē Lectul⁹.et Lectica:q̄ vehimur:q̄a ſtramēta:& herbā:vñ hæc facerēt: lege
bāt:qđ nūc quoq; ī caſtris fieri videm⁹.Quidā tñ Lectū a græco poti⁹ vocitatū volūt:qđ il
Lectiſternium li dicūt λέκτρον.Alii a collect pānis ad cubitādū:ul ꝙ fatigatos ad ſe alliciat.A lecto lecti
Lecticarii ſterniū deducit:qū ī tēplo ſtrat lectul:ac puluinarib ſedebāt.et a lectica lecticarii: q lecticā
Ligna Lignor hūeris ferebāt.Itē a lego Ligna:ꝙ ea caduca legūt ī agris:qb ī foco vtūt.A quo fit Lignor
vbū:vñ milites lignatū ire dicūt:qū eunt ad ferēda ligna:ſic aq̄tū:qū eunt ad ferēdā aquā.a

quo Lignatio et Lignati⁹ adiectiuũ. Vñ fabrũ lignariũ appellam⁹: q fac lignaria õpa: q & Faber lignarius
Matiari⁹ appellat̃: et Lignoſũ: qđ iſtar ligni durũ ẽ. et Ligneũ: qđ ex ligno ẽ. Itẽ a lego Ligu Lignoſũ Ligneũ
ſtrũ: q̃ſi leguſtrũ: de quo ſupi⁹ diximᵘ. Itẽ a lego Ligo ligõis: iſtr̃m ruſticũ: qđ ꝑ latitudinẽ ſb Liguſtrum
Varro tra facili⁹ legat̃. Itẽ Spicilegiũ: collectio ſpicarũ: & tꝑs ipm meſſis: Varro. Nemo reprehẽſus: Ligo ligonis
q a ſegete ad ſpicilegiũ reliqt ſtipulã: et ligna. Itẽ a lego: qũ ꝑ eligo capit̃: fit ipſũ eligo: a quo
Elector. Electrix. Electio. & Deligo eiuſdẽ ſignificatiõis. Vñ delectũ militũ dicimus. Qui/
dã Eligo: & Deligo ita diſtinguũt: ut eligere ſit magis idoneũ ad rem gerendam ſecernere:
Deligere vero ad noſtrum emolumentum: uel illius: qui eligitur dignitatem: ut Imperator Delego
delegit milites ad rẽ bellicã idoneos: nõ elegit: & Delectũ agit agricola int̃ Tauros quo ꝓcre Elegans
andæ ſoboli: aut træ colẽdæ meliores putat: ſic eñi deligere: ita delectũ agere et delectũ hr̃e di
cimus. Eligimus aũt nob impatorẽ: eligimus ducẽ: ʒ aliqñ in hoc ẽt Deligo vſurpat̃: et qm̃ Elegantia
Liuius res int̃ pares ẽ: coopto. Liuius. Dictatorẽ dici placet: dr̃. M. Furi⁹ Camillus: q magiſtrũ eqtũ
M. Furius L. Aemyliũ cooptat. Cicero. A quo i collegiũ augurũ fuerã cooptat⁹. Sũt q ab eligo Elegãtẽ
Cicero quoq dictũ exiſtimẽt: ſb ẽ cultũ: ornatũ: politũ. A quo Elegant̃ aduerbiũ. & Elegantia: hoc ẽ
cultus ornatus: q vox apud veteres nõ ad ingenii opera: ſed duntaxat ad nimis amœnũ: læ
tũq cultũ: ac victũ applicabat̃: nec qſq vſq ad Catonis tpa elegãs ſine vitio dictus ẽ. Poſtea
vero elegãs reprehẽdi deſiit: verũtñ nulla laude dignabat̃: niſi cuius elegãtia eſſet moderatiſſi Elegus
Cicero ma. Cicero. Craſſus inqt erat parciſſimus elegãtiũ. Scæuola parcorũ elegãtiſſimus. Nũc ele/
Scæuola gãtẽ dũtaxat laudãdo dicimus: utputa elegãtẽ orõnẽ: elegãs: & terſũ carmẽ. Elegi non ab eli
gẽdo dci ſũt: ut qdã ignari ſcripſere: ſed a græca voce Eleos: qđ miſerationẽ ſignificat: Eteni Eleemoſyne
Horatius eo genere carminis res fere miſerabiles ſcribi cõſueuerũt. Horatius. Verſibus ĩpariẽ iũctis q̃ri
Ouidius mõia primũ: Poſt ẽt voti icluſa ẽ ſnia cõpos. Hic ẽt Elegia dicta. Ouidius. Venit odoratos Eligo Diligo
elegia nexa capillos. Ab eodẽ & Eleemoſyne dicta ẽ: q ꝓprie miſericordiã ſiue miſeratiõeʒ Diligens
ſignificat: vñ vulgo nũc munus inopi datũ Eleemoſyne vocat̃. & Seligo: ſecerno. A quo Se
lectus. & Selectio. et Diligo: amo: qđ eũ: quẽ amamus: eligere videamur: q̃ſi nr̃a beniuolẽtia Diligentia
dignũ. A quo Diligẽs ſtudioſus: quo eorũ: q amamus: ſum⁹ ſtudioſi. Hic Diligẽtior. Diligẽ
tiſſimus. Diligent̃. Diligẽtius. Diligẽtiſſime. & Diligẽtia: ſtudiũ: cura: Quorũ ꝯria ſũt Indili Indiligentia
gẽs. Indiligẽtior. Indiligẽtiſſimus. Indiligent̃. Indiligẽtius. & Indiligẽtia: ĩcuria. & Religo Religo Religio
idẽ qđ eligo. A quo Religio: q deũ: quẽ diligamus: eligimus. nihil. n. aliud ẽ Religio: q̃ dei Religioſum
cultus. A quo Religioſus. Religioſior. Religioſiſſimus Religioſe. Religioſius. Religioſiſſi
me. Quidã tñ Religioſũ a relinquẽdo dictũ exiſtimãt: & id eẽ diffiniũt: q ꝓpt̃ ſanctitatẽ a
Virgilius nob remotũ: atq ſepoſitũ ẽ: q ſignificatũ optĩe ſeruauit Virgilius dũ inqt. Eſt igẽs gelidũ lu
cus ꝓpe Ceretis amnẽ Religiõe patrũ late ſacer: vndiq colles Incluſere caui: et nigra nemus
abiete cingit. Elegant̃ qppe oñdit religioſũ locũ eẽ a ppl'i cõione ſeperatũ difficultate adeũ/
Põpeius di. Põpeius feſtus: Religioſos eẽ inqt: q faciẽda: & vitãda diſcernũt. Vñ idẽ Virgilius ĩquit:
Virgilius Riuos deducere nulla Religio vetuit: vbi deducere ꝑ detergere poſuit. Nã feſtis diebus riuos
veteres ſordidatos detergere licebat: nouos fodere nõ licebat. Religioſũ locũ: ut iuriſcõſulti
affirmãt: vnuſqſq ſua volũtate facere ꝑt: dũ mortuũ ifert i locũ ſuũ. Cenotaphiũ quoq hoc Cenotaphium
ẽ ſepulchrũ: i quo nõdũ ſepultus ſit mortuus: Quibuſdã placuit Religioſum dici: q diui ſr̃es Religioſum
Cicero negauerũt. Religioſi ãt dies: iſames: atq iſauſti dicunt̃. Cicero: Itaq alit̃ religioſos ẽt nũc di Religioſi dies
Virgilius es: alit̃ in vulgus. Religio ẽt ꝑ metu: & ſolicitudine ponit̃. Virgilius. Iã tũc religio pauidos Religio
Terẽtius terrebat agreſtes Dira loci. Terẽtius. Dignus cũ tua religiõe iſtac odio: nodũ i ſcirpo q̃ris. & Legatus
Legatus: q legit̃ publice: ut mittat̃. & Legatio: miſſio legatorũ: eligebant̃ qppe pblice lega Legatio
ti: quorũ opera: cõſilioq pegre magiſtratus vterent̃ q nũtii eẽnt Senatus: ac rei pub. Vñ Le Legaticiũ viati/
Martianus gaticiũ viaticũ dr̃: ut Martianus iuris cõſultus affirmat: q ĩnr̃dũ accipere legati ſolẽt: q ad ſa cum Lego gas
crariũ pricipis mittunt̃. & Lego legas: qđ ẽ mãdo: decerno: delibero: ut teſtator liberto ſuo
Florẽtinus argẽti põdo decẽ legauit: ſb ẽ decreuit ex hæreditate ſua decẽ põdo argẽti liberto ſuo cõferri Legatum
Hinc deducit̃ Legatũ: qđ ẽ ut Florẽtinus inqt: Deliberatio qdã hæreditatis: quã teſtator ex
Modeſtin⁹ eo: quod vniuerſũ hæredis foret: alteri collatũ voluit. Itaq Modeſtinus: Legatũ inqt eſt qdã
donatio teſtõ relicta. Quidã exiſtimauerunt: & fideicõmiſſũ: & donationẽ cã morti legati
appellatiõe contineri. Ab eo Legatarii dicunt̃: qbus aliqd teſtõ legatũ ẽ. Ab hoc lego cõpo Legatarius
Plynius ſita fiũt Allego: qđ ẽ adduco. Plynius. Tũ multa legauit: q ad rẽ ꝓpoſitã ptinere minime vi/ Allego
Plautus debant̃. Aliqñ ẽt mitto. Plautus. Quin eaipſa me allegauit: q iſtã acceſſerẽ. Delego: deman Delego
Cicero do: cõmitto. Cicero. Poſt delegatã mihi hãc ꝓuintiã: hoc ẽ: poſt hoc onus mihi ipoſitũ. Sue
Suetonius tonius de Nerone: Nulli delegauit officiũ: ut non adiiceret. Scis quid mihi opus ſit: & hoc
agamus: ne quis quicquam habeat: & delegatæ a principe cauſæ dicuntur: quæ ſunt alicui
commiſſæ. Vnde Subdelegare dicimus: delegatas nobis a principe cauſas alteri cognoſcen/ Sublego
cendas iniungere. Eſt etiam Delegare vice ſua alium reum dare creditori: cui creditor iuſ/
Plautus ſerit. Veteres etiam Delegare pro diſcedere: & diſpartire poſuerunt. Plautus. Cui fautores

Delegatum — delegatores viderit. & Delegata dixerunt: diis conſecratã: quæ nunc dedicata dicimus. Itẽ
Relego — Relego relegas: quod eſt exulem facio. & Relegati dicuntur in exilium miſſi: & Relega
Relegatus — tio: exilium. Suetonius de Domitiano. Dum ſororum ſuarum corruptores relegaſſet. & — Suetonius
Relegatio — Ablego: alio mitto. Terentius. Aliquo eſt mihi ablegãdus: dum parit Philomena. Item Col — Terẽtius
Ablego — legæ a legẽdo: hoc eſt eligẽdo dicũtur: q vna electi ſint. Collegæ ſunt in legatione: aut magi
Collega — ſtratu ſocii. Collegarum appellatione eos omnes contineri Vlpianus affirmat: qui ſint eiuſ — Vlpianus
Collegium — dem poteſtatis. A collega Collegium deducitur: qđ proprie ſignificat ſocietatem ipſam col
Lector — legarum. Præterea a lego: qum ſignificat oculis ſcripta percurro: deriuat Lector: pro eo qui
legit. Gellius. Si quis lucubrationum noſtrarũ lector erit. & Lectio. Plynius. Multa lectio — Gellius
Lex — ne fatigatus: & ſm quoſdam littera: qſi legittera: q legenti iter præbeat: & Lex: q publice le — Plynius
Legitimum — gat: ut vniuerſi eam obſeruẽt. & Legitimũ: qđ æquum: iuſtum: cõueniens: & ſm legem eſt.
A quo Legitime aduerbium. Et cõtrarium eius Illegitimũ. A quo Illegitime. Vnde Legiti
Legitimus filius — mi filii dicũtur: qui iuſto matrimonio orti ſunt. & e cõtrario Illegitimi. & Legiſlator: q lẽ
Legiſlator — gem tulit. & Legifer: eiuſdem ſignificationis. Virgilius. Legiferæ cereri. & Leguleius: qui le — Virgilius
Legifer — gum ſtudia ſectatur: ſeu verſatur in legibus. Cicero. Ita & tibi Iuriſconſultus ipſe per ſe nihil — Cicero
Leguleius — niſi leguleius quidam cautus: & acutus præco actionũ: cantor formularũ: anceps ſyllabarũ
Illex Exlex — & Illex: qui ſine lege viuit: ſicut Exlex. Plautus. Impure: inhoneſte: iniure: illex. & Legirupa — Plautus
Legirupa — qui legem frãgit. Idem. Impudice: ſceleſte: verbero: buſtirape: furcifer: ſocio fraude: parrici — Idem
da: ſacrilege: periure: legirupa: pernicies adoleſcentum. Fur fugitiue: fraus populi: fraudulẽ
te impure: leno: cœnum: verberaſti patrem: ac matrẽ. Idem. Hominẽ ego hic quæro malũ: — Idem
legirupam: impiũ: periurũ: atq improbũ. Item ab hoc lego Lectito frequẽtatiuum. A quo
Perlego Relego — Lectitatio. & Perlego: quod ẽ diligẽter: & vſq ad finem lego: & Relego: relegis rurſum le
go. Ouidius. Qum relego: ſcripſiſſe pudet: nam plurima cerno. Me quoq qui ſcripſi iudi — Ouidius
Negligo — ce digna lini. A lego etiam qum pro video accipit: fit compoſitũ Negligo: quaſi ne lego q
Neglectus — dem: & nõ dignor videre. Eſt enim proprie negligere: cõtemnere: paruifacere. Hinc Negle
Negligens — ctio. & Neglectus: hoc eſt contẽptus. & Negligens: cõtemnens. & Negligẽtia in curia. &
Negligentia — Negligẽter ſine cura: indiligẽter. Ab iis præterea comparatiua: et ſuperlatiua fiunt Negligẽ
Negligenter — tior. Negligẽtiſſimus. Negligẽtius. & Negligẽtiſſime. Item Intelligo: quod eſt video: & mẽ
Intelligo — te percipio: qđ veteres Interlego dicebant. Sicut Perlego: & Pellego. Plautus. Tabellas te — Plautus
Interlego — net has: pellege. Ab intelligo fit Intelligibile: qđ mẽte percipi poteſt. & Intelligẽtia: ipſa mẽ
Intelligibile — tis pceptio. Itẽ Intellectus: pars animi rationalis: qua cuncta percipimus. A quo Intellectua
Intelligẽtia — le. & Intellectiuum deducitur. Lego vero a græco deducitur. Nam græci λέγειν dicere di
Intellectus — cunt. Vnde fit Logos: quod apud eos modo ſermonem: Modo verbum: Modo rationem:
Logos — Modo orationem ſignificat. Apud nos vero aliquando pro dicto ridiculo: ac contemnen
do accipitur. Cicero. Ego te certe ſcio omnes logos: qui ludi dicti ſunt: animaduertiſſe. A lo — Cicero
Epilogus — gus fit Epilogus: qui a nobis Peroratio dicitur. & Catalogus oratio: ſiue ſermo: alicuius
Catalogus — rei ordinem: ac diſpoſitionem continens. & Logice ſcientia diſſerendi. Vnde & ἀπὸ τοῦ
Logice — διαλέγεσθαι: quod diſſerere eſt. Dialectice vocitatur. & Silogiſmus oratio: in qua qui
Dialectice — buſdam poſitis: & conceſſis: neceſſe eſt per ea aliud euenire. qui ſi imperfectus ſit: hoc eſt ſi
Sylogiſmus oro — ex duobus aſſumptis alterum deſit. Enthymema dicitur: ut omnis homo eſt animal: ergo
Enthymema — omnis homo eſt ſubſtantia: propter quod feſtinus: & imperfectus ſylogiſmus vocatur: quia
ad eum perficiendum alterum aſſumptorum deſuit: quod erat: omne animal eſt ſubſtantia.
Dialogus — Iuuenalis. Aut curtum ſermone rotato Torqueat Enthymema. & Dyalogus: quæ collocu — Iuuenalis
tio: ſeu diſputatio interpretari poteſt. Eſt enim Dialogus liber: in quo aliqui ſimul de aliqua
Elogium — re diſſerentes introducuntur. & Elogium: quod eſt teſtificatio de aliquo: ſiue honoris: ſeu vi
Analogia — tuperationis cauſa quemadmodum ſuperius oſtendimus. & Analogia: quæ a quibuſdam
Proportio dicitur: cuius vis eſt: ut incerta certis probet: utputa ſi quæratur funis maſculini
an fœminini generis ſit: ex diminutiuo eius agnoſcitur: quia funiculus maſculini generis eſt:
Inanilogus — & Inanilogus: qui inania loquitur. Plautus. Profecto inanilogus es. MARTIS. Belli. DE — Plautus
Spes — SPERABANTVR. Nulla amplius de eis ſpes erat. Spes q græce ἐλπὶσ dicit. eſt opi
nio futurorum: & ut Plato ſcribit: commune nomen eſt tam ad bona: q ad mala. Singuli — Plato
quippe homines duos intra ſe comites habent vtrunq amentem. & alterum alteri contra
Volũtas Dolor — rium: huic Voluptas nomẽ eſt: illi Dolor. Singulos præunt futurorum opiniones: quarum
commune nomen ſpes eſt. Proprium vero eius: quæ dolorem præcedit: Timor: illius vero
Fiducia Spes — quæ voluptatẽ: Fiducia. Ab hac fit Spero verbum: quod ſimiliter tam ad dolorem: q ad vo
luptatem refertur. Virgilius. Hunc ego ſi potui tantum ſperare dolorem. & Perferre ſoror — Virgilius
potero. Sperare inquit: hoc eſt futurum opinari: ſiue timere: Hinc Beneſpero: et Maleſpero
dicimus. Abuſiue tamẽ aliquãdo Spero p exiſtimo: ſiue credo accipit: ſiue de præſenti tpe
loquimur: ſiue de pterito. Depñti Quintilianus. Facil ut aiaduertere vos ſpero defẽſiõis meæ — Quintilia.

curſus eſt. De præterito. Et innocentiã quidem puellæ ſatis: ut ſpero: defendimus. Hinc Spe — Speratũ Procus
ratum veteres Procum: hoc é eum qui vxorem petit: dixerũt. Et Speratã virginẽ: quæ petit'. — Sperata virgo
Afranius — Afranius. Curre: & nũtia venire: & mecum ſperatam adducere: ut videat puellã: curent: cõ/
Idem — formentur iube. Idem. Speratã non odi tuam. Poſtq̃ vero ſponſio facta erat: nõ ſperata: ſed — Dicta Pacta
uel Dicta: uel Pacta: uel Sponſa vocabatur. Itẽ a ſpero Deſpero deducit': quod é extra om/ — Spõſa Deſpero
nẽ ſpem ſum. A quo deſperati dicunt' in morbis: de quorum ſalute nulla amplius ſpes: q & — Deſperatus
Deplorati vocãtur. Item Deſperati: q nullam amplius ſalutis ſpem habẽt. Vnde vetus illud
Saluſtius — prouerbiũ. Non eſſe cũ deſperatis decertandũ. Hinc & Deſperatio dicta. Saluſtius: Ne for
Actius — te deſperatione adducti vitæ mortem præferrent. Item a ſpes Expes: qui ſine ſpe eſt. Actius: — Expes
Varro — Orbus: & liberorũ expes. Veteres pro ſpem Sperem dixere. Varro. Sublimis ſperibus om — Spes ſperis
Idem — nes deridet. Idem. Quibus ſuam delectet ipſe amicam: & ſeſe ſperibus iactet ſuis. Ab hoc fa
ctum eſt Proſpere aduerbiũ: quaſi pro ſpe. Hinc Proſper: fœlix: hoc eſt qui ſpem noſtram — Proſpere Proſp
implet. Vnde Proſperos deos dicimus. Proſpera ſydera: tempora: loca: fines: actiones: ſuc/ — Proſperus dies
Suetonius — ceſſus. Sæpe etiam pro eo: qui recipit: hoc eſt qui ſpe ſua potitus eſt: accipitur. Hinc Sueto/ — Proſpera ſidera
nius Cæſarem ſcribit fuiſſe proſpera valitudine: ideſt bona: & quaſi fœlici. Ab hoc Proſpe — Proſperitas
ritas deriuatur: hoc eſt fœlicitas: & ad votum ſucceſſus. Quidam etiam Proſperiter p pro/ — Proſperiter
ſpere vſurparunt. Sũt qui a ſpero Sperno quoq; deductum exiſtiment: quod ſignificat faſti/ — Sperno
Virgilius — dio: deſpicio: quaſi nullam de eo ſpem habeo. Virgilius. Comitem ne ſororem ſpreuiſti. Te
Terentius — rentius. Quot modis contemptus: ſpretus: facta: trãſacta omnia. Ab hoc fit Aſpernor aſper — Aſpernor
Varro — naris eiuſdem ſignificationis. A quo Aſpernatio. Item Deſperno: va deſperno. Varro. Ho — Deſperno
mo ridiculus: & ab omni pube deſpretus. Nos ſperno a ſperãdo potius deductum exiſtima
mus: nã ea: quæ faſtidimus: reiicimus: ac ſeparamus a nobis: vñ & Spernere veteres aliqñ p — Sperno
Ennius — ſegregare vſurparũt. Ennius. Ius atq; æquũ ſe a malis ſpernit procul. Ante. Prius. Ante enim — Ante
modo præpoſitio eſt: quæ & cõpoſita: & ſeparata inuenit': ut Antepono: ante domũ: & ſi/
gnificat πρὸ græcam localem: uel tẽporalẽ: ut antecedo προηγοῦμαι: & ante annum
πρὸ ἐνιαυτοῦ. Inuenitur & ſine: & tunc aduerbialiter accipit': ſignificatq; antea: quod — Antehac
Virgilius — apud græcos πρότερον dicitur: ut hoc loco: & apud Virgilium. Ante pererratis ambo/ — Poſthac
rum finibus exul. Aut ararin parthus bibet: aut germania tigrin. Ab hoc fit Antea eiuſdem — Anterior
ſignificationis. & Antehac: quod ſignificat non modo ante hoc: ſed etiam ante illud tem/ — Poſterior
Saluſtius — pus: Sicut Poſthac non tantum poſt hoc: ſed etiam poſt illud tempus. Saluſtius. Sic erat ac/ — Anteexpectatũ
cenſa libidine: ut ſæpius peteret viros: q̃ peteretur. Sed eã ſpe antehac fidem perdiderat. & — Anteq̃
Antiquus. A quo Antiquitas. Antiquo. Antiquor. Antiquarius. Antiquitus. Antique. Anti — Añurbanũ pdiũ
quatio: de quibus ſupra diximus. & Anterior: qui ante é: ſicut Poſterior: qui poſt eſt. & An — Antariũ
teſto: notæ ſignificationis. A quo Antiſtes: de quo ſupra diximus. & aduerbiũ Anteexpecta — Antefixa
Virgilius — tum: quod ſignificat dicto citius: & Anteq̃ eius expectaret' aduentus. Virgilius. Ante expe/ — Antigerio
ctatu; poſitis ſtat in agmine caſtris. & Ante vrbanũ prædiũ: vrbi ppinquũ. & Antariũ bel — Anticipo
lũ: qd' ante vrbẽ gerit'. & Antefixa: q̃ ex opere figulino tectis affigũtur ſub ſtillicidio. & An — Antecello
tigerio: quo veteres pro valde: & p ſtatim vtebant': q̃ſi anteq̃ res geret'. & Anticũ: atq; An/ — Antecenium
tica: de quibus ſuperius diſſeruimus: ſicut Poſticũ: & Poſtica. & Anticipo: qd' eſt præuenio — Domicenium
Varro — præoccupo: q̃ſi ante capio. A quo Anticipator. Anticipatrix. Anticipatio. Varro. Antici/ — Antilena
pate: atq; addite calcar: ſtultos contemnite docti. & Antecello pcello. & Anteceniũ cibus: q — Poſtilena
añ cœnã ſumit': hoc é in merenda. ſicut Domiceniũ cœna: q̃ domi fit. & Antilena: q̃ pectus — Anteluco
equi: aut iumẽti ſiue alterius animalis cingit': ſicut Poſtilena: q̃ ſub cauda ponit'. & Antelu/ — Antelucor
co: ſiue Antelucor: vtroq; eni modo dicitur: ante lucem vigilo. A quo Antelucanus deduci/ — Antelucani flatꝰ
tur. Vnde Antelucani flatus: de q̃bus ſupra diximus. & Antelucanũ tẽpus. & Antelucana i/ — Antelucanũ tps
Cicero — duſtria. Cicero. Socrates ægre ferre ſolebat: ſi opificũ añlucana vinceret' induſtria. & Ante/ — Añlucana indu/
ambulo verbũ: qd' eſt ambulãdo præcedo. A quo Anteambulones: qui reges: aut principes — ſtria Anteãbulo
Suetonius — comitãdo antecedũt. Suetonius de Veſpaſiano. Dũ eum identidẽ per cõtumeliã anteambu — Anteambulones
lonem fratris appellat. & Antepono: antefero: pfero. Anteloquor: prius loquor. A quo An — Antefero
Macrobiꝰ — teloquiũ prius in loquẽdo locus: ſiue prior locutio. Macrobius. Sed & Euſtachius: & poſt — Anteloquor
hũc Nicomachus meminerint craſtina diſſertatiõe ſeruari ſibi anteloquii fũctionẽ. & An/ — Anteloquium
teſtari: qd' ſignificat ante iudicẽ ſtatuere. & Anteſignani milites: q in exercitu ſigna añcedũt — Anteſtor
& Antecedo: præcedo. & Antemia: lignũ in trãſuerſo mali poſitũ: ex quo velũ depẽdet: qd' — Anteſignani
ante ſe habeat amnẽ: quẽadmodũ Interamna dicta é vrbs vmbriæ: q inť amnes cõſtituta ſit — Añcedo Añmia
Virgilius — Virgilius. Cornua velatarum obuertimus antennarum. Nam Antemon velum eſt: qd' po/ — Interamna
teſt facilius obliquari: quo nautæ in ſummo tempeſtatis diſcrimine vtuntur. & Antegenitus — Antemor
primogenitus. & Antipagmenta valuarũ ornamẽta: q ante valuas appingũtur: hoc é affi/ — Antegenitus
guntur: ſiue ut alii volũt: q appinguntur antis. & Antæ: quæ ſunt latera hoſtiorũ. & Antes — Antipagmẽtum
eminentes lapides: uel columnæ vltimæ: quibus fabricæ ſubſtinentur: quod ante ſtẽt. Item — Antæ Antes

Extremi vinearũ ordines. Virgilius. Iam canit effœtus extremos vinitor antes. Significant Virgilius
Antiæ etiam materias: quibus vineta claudũtur: & Antiæ muliebres capilli in frontem demiſſi: ꝙ
Antium ante faciem ſiti ſint. & Antium: vrbs Latii: & Romanorũ Colonia: ꝙ ante alias vrbes: hoc
Ante eſt in ipſo littore ſita ſit. A quo Antiates appellati. Ante vero a græco deducit̃ αντίον qđ
ſignificat contrariũ: quia que ante nos ſunt: veluti contraria nobis eẽ videnť. Ante diẽ duo
decimũ Kal. & poſt diem duodecimũ Kal. æque vtroꝗ ſermone vndecimum diem ſignifi/
Nam Nanꝗ cari Paulus iuris cõſultus affirmat. NANQVE. Etenim. Nam & ab eo cõpoſitũ nanꝗ Paulus
ſignificant proprie quia: etenim: quoniam. Interdũ aũt ad diſtinctionem duntaxat ſenten/
tiarũ ponunť. Saluſtius. Nam qđ in vxorem: ac filiam meã tam petulante: inuectus es: qđ Saluſtius
perinde eſt ac ſi dixiſſet: qđ aũt in vxorem. Interdum etiã Nam interrogantis aduerbiũ eſt
ſi cũ qui: quæ: uel quod iungať: ut Quiſnam: Quænam: Quodnam: Item cũ vter: ut Vter/
nam: Et cum quia: ut Quianam. i. cur: Solebatꝗ apud veteres præponi. Virgilius. Nam qs Virgilius
te iuuenũ confidentiſſime noſtras Iuſſit adire domos? Terentius. Nãꝗ eſt hæc anus a fratre Terentius
Ennam egreſſa modo. Veteres Ennam quoꝗ ſcripſerunt pro etiam ne. GRAVEM. Vel pondero
ſum propter magnitudinem: uel pernitioſum ꝓpter ferocitatem. GEMINO. Non dupli/
Geminum ci: vnũ enim duntaxat cornu habet Rhinoceros: ſed valido vehementi tractum ab eo: ꝙ ea
quæ geminata ſunt: validiora ſunt. Virgilius. Gemino dentalia dorſo. Syllius. Inꝗ gemens Virgilius
geminũ contra venabula fertur. Proprie tamen geminos dicimus duos. Virgilius. Sunt ge/ Syllius
Gemini minæ ſomni portæ: quarum altera fertur Cornea. Hinc Gemini appellanť: qui ex vno vte/ Virgilius
Tergemini ro vno die editi ſunt: etiam ſi plures ſunt ꝙ duo. Nam ſi tres ſunt: Tergemini dicuntur. Si
Quatergemini quatuor: Quatergemini. Idem. Geminos huic vbera circum. Ludere pẽdẽtes pueros. Hi Idem
Gemelli etiam Gemelli vocãtur. Idem. Modo nãꝗ gemellos Spem gregis ah ſilice in nuda cõnixa Idem
reliquit. Et quoniam qui ita nati ſunt: frequenter ſimiles eſſe cõſuerunt. Geminũ aliqñ pro ſi
mili vſurpamus. Pacuuius. Par fortitudo: gemina cõfidentia. Geminos etiam dicimus cæ'e Pacuuius
ſte ſignum: de quo ſupra diximus: qđ caſtor: & pollux id cõſtituunt: qui vno partu ſunt ædi
Gemino ti. A geminus Gemino verbũ deducitur: quod eſt duplico: itero. Vnde Geminatio: iteratio.
Geminatio & Gemine: ac Geminũ aduerbia. & Congemino ẽ uſdẽ cum ſuo ſimplici ſignificationis.

DE CARPOPHORO. EPIG. XXIII.

DORICA QVAM CERTO. Rurſus blanditur Domitiano in laudando
Carpophoro: cuius dexteram ob cõfectas maiores feras: timens leo: ſeſe in alio/
Tener rum tela coniecit. FORTIS. Valida ut ſuperius diximus. TENERI. Adoleſcẽ
tis: & fere adhuc pueri. Virgilius. Et ros in tenera pecori gratiſſimus herba. Põ/ Virgilius
nitur tamẽ pro molli. Transferturꝗ etiam ad animũ. Iuuenalis. Qum tener vxorem ducat Iuuenalis
Tenera ætas Spado. Hinc teneri dicũtur: qui in ætate puerili ſunt. & Tenera ætas: puerilis. Item Teneri
Teneritas per metaphora; mites: & qui facile commiſerẽtur. A quo teneritas. & Teneritudo: quæ mo
Teneritudo do molliciem. Modo miſericordiã ſignificant. et Tenere: ſiue Teneriter: molliter: miſericor
Tenere Tenerit̃ diter. & Tenereſco: modo mollior fio: Modo miteſco: miſericordia ducor. Lucillius. Scili/ Lucillius
Tenereſco cet in tenero tenereſcere corpore mentes. DORICA. Cretẽſia. Doris regio eſt græciæ iuxta
Doris Maliacum ſinum: Cuius a tergo mons ẽ Oetha: A qua Dorii: ſiue Doriẽſes: ſiue Dories ap/
Dorica Dorii pellati. Ab his Dorica lingua nominata ẽ. Doris etiam vrbs eſt eius regionis. Dorios Plato Plato
appellatos exiſtimat: a Dorico quodã: A quo exules reſtituti ſunt: qum prius Achiui noĩarẽ
tur. Seruius vero honoratus grãmaticus a Doro Neptuni filio noĩatos affirmat. Sũt etiam Seruius
q a Dori Nympha Oceani: et Tethyos filia nomẽ putẽt ſumpſiſſe: quã Nereo fratri vxorẽ
dedit: et ex qua magnus Nympharũ numerus procreatus eſt. quæ quoniã maris dea ẽ. Aliqñ
pro mari a poetis vſurpatur. Virgilius. Doris amara ſuam nõ intermiſceat vndam. Ab hac Virgilius
Doruſcus Doruſcus appellata ẽ vrbs in Thraciæ littore ſita: & fere Samothraciæ oppoſita: iuxta quã
Hebrus campus ẽ eiuſdem nominis: per quẽ Hebrus amnis labiť. In hoc campo Darius perſarum
rex arcem ſtruxit: & poſt eũ Xerxes exercitũ recẽſuit: deciescentumuigintimilium hominũ
Dorion capax: tot enim Xerxes ibi dinumerauit exercitum. A doride etiã Dorion Achaiæ oppidu;
nuncupatum. Quoniamuero Dorienſes præ ertim qui Parnaſſum incolebant: Altemene
duce in cretam belli Troiani temporibus profecti ſunt: ibiꝗ orientalem orã incolentes de/
Dorica cem vrbes condiderunt. Cretẽſes quoꝗ Doriẽſiũ nomẽ ſumpſere. Hinc Dorica venabula
Calamus cretẽſiſ cretẽſia dicimus. Quippe in creta præcipuus vſus calamis ẽ: neꝗ ſagittas ſolum ex iis confi
Arundo ciũt: ſed etiam venabula: haſtaſꝗ additis cuſpidibus. Arundo: aquaticus frutex ẽ omnibus
notus: & belli paciſꝗ experimẽtis maxime neceſſarius in delitiis etiam gratus. hoc ſeptẽtri
onales populi domos ſuas operiunt: hoc parietes etiam noſtri ædificant: ac gypſo tegunt:
hoc cameras ſuſpendunt. Chartis ſeruiunt calami: ſic enim tenuiores arundines vocantur:
præ ſertim ægyptii ob cognitionẽ quãdã papyri. Martial. Dat chartis habiles calamos Mẽ
Anæticus phitica tellus Texanť reliq̃ tecta palude tibi. In Aſia etiã circa Anæticũ lacũ ꝓſtãtes naſcunť

Italicis fungoſior eſt natura:cauo intus corpore:ſuperne tenui ligno:fiſſiles vbiq; ſunt:acu/
ta ſemper acie:geniculis diſtincti:attenuati leuiter in cacumina:craſſiore coma: qua uel pro
pluma cauponæ vtūtur:uel vbi limoſiore callo induruit:ad feruminandas nauiū commiſſu
ras: Contuſa enim tenacior glutino eſt:& ad explendas rimas fidelior pice. Calamis orien
tales populi bella conficiunt:iis ſpicula addunt irreuocabili hamo noxia. Addūt etiam pin/
nas:ut mortem accelerent. His armis ſolem ipſum obumbrant:propter quod ſerenos maxi
me deſiderant dies: ventoſq; & imbres odere: qui inter illos pacem eſſe cogunt. Nullus ta/
men ſagittis aptior calamus: q̄ in Rheno Bononienſi amne:cui plurima medulla:& volu/ Rhenus
cre pondus ineſt: Libri tamē non eam gratiam habet:quā Belgicus:Creticuſq;: hi quemad/
modum indi haſtarum etiam vicem præbent additis:ut diximus:cuſpidibus. Arundini indi Arūdo indica
cæ arborea amplitudo eſt:quippe nauigiorum vicem præſtant ſingula internodia. Radicis
natura viuax eſt geniculata & ipſa:ex ea indi vaſa pulcherrima:& omniū tenuiſſima:ac le/
uiſſima faciūt. Ex arūdinum geniculis exeunt aliquando rami:qui ſunt calami tenues. Plu/
ra calamorum genera:alius totus concauus eſt: quem Syringiam vocant: quod vtiliſſimus Syringia
ſit fiſtulis quoniam nihil ei cartilaginis:atq; carnis. Græci ſane συρίγγα fiſtulam vocant
Alius eſt continuo foramine peruius:ut Orchomenius:quem Auliticon vocant tibiis vtilio Auliticon
rem:quas græci αὐλοὺσ appellant. Eſt alius craſſiore ligno:& tenui foramine: quem totū
fungoſa replet medulla. Fruticoſiſſimus:qui vocatur Donax:non niſi in aquaticis natus ſu Donax.
um genus ſagittario:qui ut diximus:longiſſima internodia habet:& dum calefactus eſt:fa/
cile flectit̄. Eſt & obliqua Arundo nō in excelſitatem naſcens: ſed iuxta terram fruticis mo
do ſe ſpargens:ſuauiſſima in teneritate animalibus:a quibuſdam Elegia vocat̄. Eſt & ī ita/ Elegia
lia naſcens Calamodinus:latine Adarca appellata: naſcitur circa arūdines tenues: vbi ſpu/ Calamodinus
ma aquæ dulcis:ac marinæ ſe miſcent: Sub ipſa coma vtiliſſima dētibus: quoniam vis eadē Adarca
eſt:quæ Sinapi. Characiam vocāt arundinē craſſiorem:firmiorēq;:qđ aptior ſit ſepibus fa/ Characia
ciēdis:quippe χαρακεῖν apud græcos ſepire eſt. Plociam vero nūcupant ſubtiliorem:qđ Plocia
nexibus apta ſit. πλοκὴ enī nexus dicit̄. Eſt et Aucupatoria arūdo:& Piſcatoria:& Zen/ Piſcatoria
gita a paritate appellata:qđ ex ea tibiæ fierēt:& Bombicia ſic dicta a mollicie. E ſol̄ quōdā Zigita Bōbicia
arūdinibus fieri tibiæ ſolebāt: Poſtea ſacrificæ Thuſcorū e buxo:ludicræ e loto:oſſibuſq; aſi
ninis:mox ex argēto fieri cœperūt. Aucupatoria Arūdo e panormo laudatiſſima ferebat̄.
Cato Piſcatoria ex Africa. Arūdinis italiæ vſus maxīe ad vineas eſt. Cato eā ſeri iubet in humidis
agris ſolo prius bipalio ſubacto:ocul̄ triū pedū interuallo diſpoſitis. Simul aūt ſeri: & cor/ Corruda
rudā:ſic enī vocāt fruticē:ex quo aſparagi fiūt:amicitia cū arūdinibus cōcordantē. Aſpara/ Aſparagus
gus a fruticis aſperitate dictus ē:eſt enī nihil aliud q̄ ſpina. Græci tn̄ eodē vocāt noīe a nobis
ut opinor ſumpto:ut ī pleriſq; aliis. Satiui Aſparagi maiores ſūt:ac craſſiores:ſed minus ſa/
Martialis pidi:& ſpina eorū mollior. Martial̄. Moll̄ in æquorea q̄ creuit ſpina rauenna Nō erit ī cul/
tis gratior aſparagis. Circūdare iis veteres piſciculos in cōuiuiis ſolebāt queadmodū Cybia
Iuuenalis ouis:ut alibi dicemus. Iuuenalis. Quæ fert̄ dn̄o ſquilla:& q̄bus vndiq; ſepta aſparagis. Ab
arundo Arūdineus.& Arūdinetū. A calamo Calamaris deducit̄: Vn̄ Calamarē thecā dici/ Calamaris theca
mus:in q̄ calami reponunt̄. Calamus etiā ꝑ ſtipula accipit̄:& ꝑ q̄cūq; re tereti:ac fiſtuloſa:
ad ſilitudinē arūdinis: vn̄ arborū quoq;: ac vitium calamos dicimus: hoc ē teretes ꝑticulas:
Plynius & virgas quaſdā ad ſerēdū aptas. Plynius. Quod ſi lōgius afferant̄ pomorū calami rapi in
fixos optime cuſtodire ſuccum arbitrant̄. Idē. Tertiū genus ē terebrare vitē in obliquū: ca/
lamoſq; addere lōgos pedes binos: atq; ita ligatū inſitū operire terra calamis ſubiectis. Hic
Calamitas deducitur:quæ ꝓprie a ruſticis Grando appellat̄: q calamū: hoc ē culmē:ſegetē
Terētius ue cōminuat. Terētius. Sed ecca ipſa egredit̄ nr̄i fundi calamitas. Ponit̄ tamen pro miſeria
Cicero atq; erumna. Vnde Calamitoſum dicimus malis:ac calamitatibus prægrauatū. Cicero. Et Calamitoſum
honoris ampliſſimi puto eē:& accuſare improbos:& miſeros.calamitoſoſq; defēdere. Ab
hoc fit Calamitoſe aduerbiū:hoc ē miſere. Itē a calamo Calamiſtrū:hoc ē acus: ſiue fiſtula q̄ Calamitoſe
Cicero dā:quæ calefacta intorquet capillos:a quo Cicero. Calamiſtratā comā appellat.& Calami Calamiſtrū
ta ranarū genus:de quo ſupra diximus. Calamus:odoratus:quē vulgo Aromaticū vocant: Calamus
in Arabia naſcēs ad nos vehit̄. Quoniā uero aſperitatis mentionē fecimus:illud monendū
iudicauimus aſperū a græco deduci:quippe græci ἀσπρόσ aſperū: ἀσπρότην aſperitatem
dicunt: vnde quidam aſpidē noīatum volunt a morſus aſperitate: Aſpis a græcis clipeus vo
catur ab aſperitate ſignorū. Qua ratione noſtri quoq; veteres ſcutum clipeū vocitauere nō
a cluendo hoc eſt a pugnando:ut grammatici putant:nō a cælando:hoc ē a tegendo corpo
Seruius re:ut Seruius exiſtimauit. ſed ἀπὸ τῶν γλυπτῶν: hoc eſt a ſculpturis imaginum. Ply/
Plynius nius. Scutis enim qualibus apud Troiā pugnatum ē:cōtinebant̄ imagines: vn̄ & nomē cli/
peorū. A clypeis Clypeati:ſicut a ſcutis Scutati dicūtur. Proprie autē Aſperū vocamus: qđ
Virgilius uel viſu:uel guſtu: uel tactu: aut alio ſenſu inſuaue eſt. Vnde Virgilius. Bina dabo argento

perfecta:atq; aſpera ſignis pocula. Per metaphoram tamen ad ea omnia tráſfert᷑ quæ dura:
atq; inſuauia ſunt. Terentius. Aſperū pater hoc eſt:aliud ſodes para: Vnde & pro nocēte ac
cipit᷑. Virgilius. Aſper:acerba tuens. Et pro iniquo. Idem. Tum aſpera Iuno. Ab eo fit dimi
nutiuum Aſperulus. & Aſpere aduerbiū. & Exaſpero verbū: hoc eſt aſperiorem facio. &
Subaſper:parū aſper. Et per ſincopen:ut qdam putant: Aper: de quo diximus. Sūt etiā qui
Aſper non a græco deductū velint:ſed a ſpe:queadmodū Proſper de quo iam diſſeruimus.
TVLIT. Suſtulit:interfecit. GEMINOS. Duos. FACILI CERVICE. Facile ſucciſa.
Ceruix:poſterior colli pars eſt:ex qua origo eſt omnibus neruis:& qm̄ nerui ipſi corpus ere
ctum:ac rigidū faciunt:ac in ceruice ſunt collocati:dicimus hominē duræ ceruicis:quaſi in/
domabilem more ferociū boum. Item q ceruice erecta:& rigida eſt: contumaciam quandá
& mentis rigorem videtur præ ſe ferre:quaſi caput nemini inclinare velit:tali nomine voca
tur quaſi duri capitis:duræq; mentis. Veteres ceruices multitudinis numero dixere:nemoq;
ante hortenſium:ut ſupra oſtendimus:vſus eſt ſingulari. Recentiores quidam Ceruicoſum
pro duro: & inexorabili vſurpant. Ceruix nulli eſt:niſi quibus gula: & arteria eſt. Arteria
eſt: quæ ad pulmonem ducit: tegiturq; epigloſſi: quam & minorem linguam vocant: ne ſi
potus:cibuſue in epulando voce illac meante:in alienū deerrauerit tramitē:torqueat: et hæc
exterior eſt. Gula vero interior:qua cibus:atq; potus deuoratur. Tendit hæc ad ſtomachum
inde ad ventrem. A gula fit Guloſus:notæ ſignificationis:qui græce λαίμαργος: hoc eſt
læmargus dicitur. & Læmargia:ingluuies. & Degulo verbū: quod eſt gulæ trado. Plautus.
Poſtq; degulato patrimonio pauper eſt factus. & Guttur interior ps colli:quod homini tm̄
& ſuibus intumeſcit:aquarum plerunq; vitio. Ab hoc Gurgulio:ꝙ totus ſit guttur. & Gulo
ſitas. & Guloſe aduerbiū:hoc eſt auiditas cibi:& auide. & Ingluuies: hoc eſt ventris rapaci
tas. Virgilius. Piſcibus atrā improbus ingluuiem: raniſq; loquacibus implet. Ingluuies etiā
ut Varro ſcribit:tori ſunt:qui circa gulam ſiunt: propter pinguedinem: atq; interiectas ha/
bēt rugas. Itē Glutio: A quo Deglutio:quæ ſignificant deuoro. Glutire tamen etiam ꝑ glo/
cidare accipitur:quod proprium eſt Gallinarum:qn̄ oua excluſerunt:vnde talis vox Gloci
datio vocatur. Item a gula Singultus:qđ fere in gula fiet. Differt enim ſingultus a Ructu:qa
Ructus fit:qum ventriculi humor recaleſcens inflatur:atq; cōcoquitur. Singultus vero quo/
tiens ſpiritus vacans ab humore in loco ſpiritui deputato retinet᷑. hic enim dū emittit᷑: nec
poteſt erūpere:diſtentionē inducit:quæ appellatur Singultus. Ex quo fit:ut vbi refrigumus:
inducatur ſingultus. Frigus enim humorem ſpiritui obductū cogit. Spiritus circūuentus exi
lit:cuius cōmotio nihil aliud eſt: ꝙ ſingultus. Ab hoc fit Singulto verbum:qđ eſt ſingultus
emitto. Singultire & Galina dicit᷑:qum vocem illam ſingulnenti ſimilem poſt fœtū emit/
tit. Nam Glocire dicūtur gallinæ:quæ volunt incubare. Columella. Quando oua ſupponē
da ſunt glocientibus gallinis. Gluma:hordei foliculus eſt dictum:qđ gluat᷑:hoc eſt nudat᷑ il
lud granū:vnde & porcus gluuius dicit᷑:qum ei detrahit᷑ pellis. Varro. Granū dictū eſt:qđ
intimū ſolidum: Gluma folliculus eius. Ariſta: quæ & Acus tenuis longe eminet. Glunire:
diſtinguere:& ſeperare eſt. Idem. Quæ nō mō diſtringit buccā:ſed etiam ramis gluuit. Glu
cidatum:ſuaue:& iucūdum dicimus a græco γλυκύ:qđ dulce ſignificat. Item a gula Strā
gulo deducit᷑:qđ ſignificat ſuffoco. A quo Strāgulatio:quæ de herbis quoq;: & arboribus
dicūtur. Item Gurgulio:vermis de quo diximus:qđ nihil aliud fere ſit:ꝙ guttur. A quo Gur
guſtium:& Gurſtiolum:de qbus ſimiliter diximus. Item Gurges locus in flumine profūdus
in quo aqua vertitur:qđ gulæ inſtar ad ſe trahat:ac deuoret. A quo fit Ingurgito: qđ modo
pro deuoro accipit᷑:& fere de potu:ac de cibo dicit᷑. Plautus. Et plenam vini amphorā In/
gurgitat. Modo pro impleo. Cicero i Antoniū. Qum ſe cibis ingurgitauiſſet. A collo vero
fit Subcollo:qđ eſt collo impono:ſiue in collo geſto. & Decollo:excollo: depono. Sueto/
nius de Claudio. Ab iis lecticæ impoſitus: & quia ſui deſugerant viciſſim ſubcollantibus in
caſtra delatus ē. Afranius. Nunc Iouem in tuo collo habes:Decolles caue. Item a collo Col
lare deducit᷑:quemadmodū ſuperius oſtendimus. Quæ gulam tm̄ habent:carent ceruice:&
collū duntaxat habent. Sed quibus eſt ceruix: multis:vertebratiſq; oſſibus ad circūſpectum
articulū nodis iūgitur: Leoni tm̄:& lupo: & hyenæ ſingulis: rectiſq; oſſibus rigens: cætero
ſpinæ adnexa. Hyena animal eſt in Africa præcipue naſcēs vtrūq; ei naturā eſſe nōnulli exi
ſtimant:& alternis annis marem:alternis fœminā fieri:hoc Ariſtoteles negat. Collū & iu/
ba continuitate ſpinæ porrigit᷑: flectiq; niſi circumactu totius corporis non poteſt: huma/
nū ſermonem inter paſtorū ſtabula aſſimilare dicitur:nomenq; alicuius diſcere: quem foras
euocatum dilaceret. Vomitionem etiam hominis imitari ad ſolicitandos canes:quos inua/
dat. Solum præterea id animal ſepulchra eruere ut corpora inquirat:Oculis mille eſſe varie
tates:colorumq; mutationes:huius generis coitu Leæna æthiopica parit crocutam: ſimili/
ter hominū:pecorumq; voces imitantem. Acies ei perpetua in vtraq; parte oris: nullis gin/

Exaſpero
Subaſper
Ceruix
Ceruicoſus
Arteria
Gula
Guloſus
Læmargia
Degulo Guttur
Gurgulio
Guloſitas
Guloſe
Ingluuies
Deglutio
Ructus
Singultus
Singulto
Glocire
Gluma
Granū
Ariſta ſiue Acus
Glunire
Strangulo
Strangulatio
Gurges
Ingurgito
Subcollo
Decollo
Hyena

Virgilius
Idem
Plautus
Virgilius
Varro
Columella
Varro
Idem
Plautus
Cicero
Suetonius
Africanus
Ariſtoteles

giuis: dente continuo: qui nē contrario occurſu hebetet̃: caþſarũ mō includit̃. Hominũ ſer
mones. Manticoram quoq; in Aethiopia imitari nōnulli prodiderunt. BVBALVS. Vrus — Bubalus Vrus
Secutus eſt poeta vulgi opinionē: qui ut ſupra diximus ob imperitiam Vrum Bubalum vo
cat: qum nullam bubali ſimilitudinē habeat: ſed tauro potius ſimilis ſit: ſpecie: colore: ac cer/
uicis figura: magnitudine eſt paulo infra elephantum: Magna ei vis eſt: & magna velocitas:
neq; homini: neq; feræ: quam conſpexerit parcit. Reperit̃ in Africa: atq; etiam in Hercynia — Hercynia ſilua
ſilua germaniæ: Cuius latitudo eſt nouem dierum itinere. Oritur ab Heluetiorũ: et Nemetũ
& Taurinorũ finibus: rectaq; fluminis Danubii regione pertinet ad fines Dacorũ: & Anar
tium: hinc ſe flectit ſiniſtrorſus diuerſis a flumine regionibus: multarũq; gentium fines pro/
pter magnitudinem attingit Nec quiſq̃ adhuc eſt qui initiũm eius ſiluæ vidiſſe ſe dicat: qum
multi ſexaginta & amplius dierum iter proceſſerint. Hercinii uero populi ſunt vetus pelat/ — Hercynii
gorũ colonia: In ea ſilua Vri ſtudioſe foueis capti interficiunt̃: hoc ſe labore durant adole/
ſcētes: atq; hoc venatus genere exercentur: & qui plurimos ex iis interficiunt: relatis in publi
cum cornibus: quæ ſint teſtimonio: magnam laudem adipiſcuntur. Manſueſcere ne paruuli
quidem poſſunt: amplitudo cornuũ: & figura: & ſpēs multum a noſtrorũ boum cornibus
differunt. Hæc ſtudioſe exquiſita ab labris argēto circũcludunt: atq; in ampliſſimis epulis ꝓ
poculis vtuntur. Vros primus Romæ Caius princeps in harena oſtēdit. BISON. Animal — Biſon
eſt e boum ſilueſtriũ genere: cerui figura: media fronte inter aures vnum cornu habens excel
ſius: magiſq; directum iis quæ nota ſunt cornibus: ab eius ſummo ſicut palmæ rami late diſ/
funduntur: eadem eſt fœminæ mariſq; natura: vtriq; ſunt iubæ: eadem vtriq; forma: magni
tudoq; cornuũ. Hi quoq; in Hercynia ſilua germaniæ reperiuntur quemadmodũ Alce mu
lis comparanda: niſi q; adeo propenſum habet ſuperius labrũ: ut niſi recedens in poſterio/
ra veſtigia paſci nequeat: itaq; retrogredit̃ in paſcendo: ne in priora tendens inuoluat̃: alias
velocitatis mirandæ: Crura ſine nodis: articuliſq; habet: neq; quietis cauſa ꝓcumbit: neq; ſi
quo afflicta caſu conciderit: erigere ſeſe: aut ſubleuare poteſt: arbores pro cubiculis habet: ad
eas ſeſe applicat: atq; ita paululũ modo acclinata quietem capit. Venatores qum e veſtigiis
quo ſe receperit: inſpexere: oēs eo loco: aut a radicibus ſubruũt: aut incidunt arbores: tantũ
ut ſumma ſpēs earum ſtantiũ relinquat̃. Huc qum ſe conſuetudine acclinauerit: infirmas ar/
bores pondere affligit: atq; vna ipſa concidit. Cui ſimilem ferã Machlin noie Scandinauia — Machlis
inſula gignit e regiōe Germaniæ poſita. I NVNC ET LENTAS CORRIPE TVR
BA MORAS. Solebant ſpectātes aliqñ voce uel plauſu feras excitare: ut fuga ſalutē q̃rerēt
quod in hoc Leone perniciosũm fuit. Nam fugiendo cucurrit in tela. Eſt aũt modus loquē/
di: qum uel corripere: uel deridere: uel monere aliquem volumus. Vt I. nunc: & rebus nimiũ
confide ſecundis. I nunc: & in fortuna ſpem pone. I nunc & dormientem excita. I Impera/ — I
Terentius. tiuũ eſt huius verbi Eo: qđ ſignificat vado: ꝓficiſco. Terentius. Eo in villam. Eo etiam abla — Eo
tiuus caſus huius ꝓnois Is Ea Id: Et aliqñ capit̃ pro tanto: ut eo maior: eo minor: eo magis
Cicero eo minus. Interdum aduerbialiter accipitur: ſignificatq; ad eum locum. Cicero. Eo redactæ
res erant: ut nulla amplius ſpes ſupereſſet. Interpoſita uero aſpiratiōe Eho mō interiectio eſt — Eho
Terentius. admirantis. Terentius. Eho an tute intellexiſti. Mō vocantis: Eho dum ad me. Aliqñ inten/
Idem tionem audientis expoſcit. Idem. Eho dic mihi ſi oēs hunc coniectũ in nuptias inimici vel/
lent. Quidam ab eo Meo verbum deductum exiſtimãt: quaſi magis eo. Meare eni eſt vltro — Meo
citroq; ire. Item exire: manare: hoc eſt fluere: A quo Meatus dicuntur: quos græci Poros vo — Meatus Pori
Plynius cant ἀπὸ τοῦ πορεύομαι: quod eſt eo: per quos ſpũs vltro citroq; tranſit. Plynius. Suc/
cus maluæ decoctæ poros: hoc eſt meatus ſuaues facit. A meo fit Remeo: quod eſt reuertor: — Remeo
refluo. et Cōmeo: quod eſt aĩo redeundi abeo: Hinc Cōmeatus dicit̃ facultas diſcedendi ad — Cōmeo
tps a militia alioue miniſterio data: ſiue ab impatore militi: ſiue præpoſito inferiori: reuer/ — Cōmeatus
Liuius ſionis die præſcripto. Liuius. Magna pars ſine cōmeatibus dilabebat̃. Significat etiã Com — Cicero
Cicero meatus cibaria ad ciuitates: aut etiam priuatorũ alimoniam neceſſaria. Cicero. Iam cōmea/
tu & priuato & publico prohibebamur. Sunt & alia multa ab eo deducta vocabula: de qui
bus inferius dicemus. TVRBA. O multitudo ſpectantiũ. MORAS. Expectationes. Mo/ — Moror
rari eni: a quo Mora deducit̃: cuius diminutiuũ eſt Morula: aliqñ expectare ſignificat: quē/
Virgilius admodum compoſitum eius Demoror. Virgilius. Et tua ꝓgenies mortalia demoror arma.
Quintilia. Aliqñ detinere: & in mora tenere. Quintilianus. Quid me pater detines? quid moraris ab
euntem: In qua ſignificatione Remoror etiam ab eo compoſitum frequentiſſime vſurpat̃. — Remoror
Apuleius Apuleius. Sic me abire oppido volentem ſuaui remorat̃ illecebra: A quo Remores aues in — Remores
auſpicio appellatæ: quæ acturum aliquid remorari compellunt. & Remeligo: quæ remorat̃ — Remeligo
Plautus Plautus. Quid illac nũc tam diuinitus remorant̃ remeliginos. et Remora retardatio. Lucil
Lucilius lius. Quæ nã vox ex te reſonãs meo gradu remorã faciet? Remoram etiam veteres dixerũt — Remora
piſcē admodũ paruũ aſſuetũ petris a remorãdis nauib9: quēadmodũ ſupius diximus. Aliqñ

Mora Immoror Cōmoror Maneo

etiam Morari tardare eſt: Vnde & Mora pro tarditate accipitur. Plautus. Cui mora ſemꝑ obfuit: diligentia profuit. A moror alia quoq; compoſita fiunt Immoror eiuſdem cum ſuo ſimplici ſignificationis. & Cōmoror ſimul moror in eadem fere ſignificatione. Maneo verbum vſurpatur: aliqñ enī ſignificat expecto. Terentius. Mane oīa prius experiri conſilio q̄ armis ſapientē decet. Idem. Quē hic manes. Interdū īmineo: debeor: futurus ſum. Virgilius Te quoq; magna manēt regnis penetralia noſtris: hoc eſt īminēt: debent̄: futura ſunt. Idem. Te Turne nefas: te triſte manebit ſuppliciū: hoc eſt futurū erit. Cicero. Cuius te fatū: ſicut Curionē manet: hoc eſt futurū eſt tibi: ſicut Curioni. Proprie tñ manere eſt loco inſiſtere Virgilius. Manet imperterritus iſte hoſtē magnanimū opperiēs: Et aliqñ capit̄ pro fixum eſſe. Idem. Manet alta mēte repoſtum iudiciū paridis. A maneo qñ pro īmineo accipit̄ Minor verbū deducitur: q̄ quæ imminēt quodāmodo minari vident̄. Itē compoſita fiunt Permaneo: & Remaneo notæ ſignificationis. Emineo: quod eſt ſuperſto: quaſi extra alios: hoc eſt præ aliis maneo: A quo Eminentia: & aduerbiū Eminenter: hoc eſt alte. Quidam etiā Emaneo vſurparunt pro eo quod eſt extra maneo. Vnde Emanſor teſte Modeſtino dicitur: qui diu vagatus ad caſtra regreditur: Sicut Deſertor: qui per longum tempus vagatus reducitur. Præmineo præſum: anteſto: quaſi ante alios emineo: A quo Præeminentia. Promineo porrigor: A quo Prominentia: & Prominenter. Immineo inſto. Ouidius. Imminet exitio vir coniugis: illa mariti. Item a maneo fit Eminus aduerbiū: quod ſignificat de longe: quaſi ab extramanente. & Cōminus: qđ ſignificat de prope: quaſi a cōmanente: hoc eſt ſimul manente. Item Manto frequentatiuū: quo veteres vſi ſunt pro ſæpe maneo. Item Manſio: qđ ſignificat iter vnius diei. Plynius. Gebannitarū caput Thomna eſt: Abeſt a Gaza noſtri littoris Iudeæ oppido. MM.DXXXVII. milia paſſuū: qđ diuidit̄ in manſiones Camelorū ſexaginta duas. Hinc percipi poteſt iter Cameli vnius diei eē circiter quadraginta: aut paulo amplius milia paſſuum.

Plautus / Terentius. / Idē Virg. / Idem / Cicero / Virgilius / Idem

Emineo / Eminenter / Emaneo / Emanſor / Præmineo / Promineo / Immineo / Emin9 Cōmin9 / Māto Manſio

Modeſti. / Ouidius. / Plynius

DE NAVMACHIA DOMITIANI EPIGRAMMA .XXIIII.

I QVIS ADES. Blanditur Domitiano de nauali pugna: quam ædidit: Monens ſpectatores ne putent locū: in quo tanto ardore nauale præliū geri videbāt: verū mare eſſe: Nam & pauloante ibi terra erat: & mox finito nauali bello: nulla amplius maris ſpecies erat futura. Conſtat ſane Domitianū: ut Suetonius ſcribit: nauales pugnas ædidiſſe pene iuſtarū claſſium effoſſo: & circūſtructo iuxta tiberim lacu et aliqñ inter maximos imbres ꝓſpectaſſe: qđ inferius notauit. Martialis: dum inquit. Aſpice q̄ denſum tacitarū vellus aq̄rū Defluat in vultus Cæſaris: inq; ſinus. AB ORIS LONGIS. A regionibus longe remotis. Ora qñ ſine aſpiratione ſcribitur: cuiuſq; rei extremitatē ſignificat. Virgilius. Et mecū ingentis oras euoluere belli. Hinc veſtimentorū extrema Oræ dicuntur: & regionū: ac terrarū fines. Itē ipſæ regiones. Idem. Arma: virūq; cano Troiæ: qui primus ab oris Italiam fato ꝓfugus: Lauinaq; venit Littora. Ora etiam funis eſt: quo nauis ad terram ligatur. Liuius. In ipſis quoq; trepidatū nauibus: dum ne hoſtes cum ſuis irrumperent: trahunt ſcalas: oraſq;: & ancoras ne in molientibus mora eſſet: præcidunt. Quintil. Permittamus vela ventis: & oram ſoluentibus bene precemur. Hora uero qum p aſpirationem ſcribitur: tempus ſignificat: hoc eſt quamcūq; æternitatis partem: ſiue annuū: ſiue diurnū: ſiue nocturnū ſpatiū ſignificet. Hinc quattuor anni tpa: hoc eſt Hyems: Ver: Aeſtas: Autūnus Horæ dicunt̄. Itē partes ipſæ: in quas diſtinctus eſt dies: ſilr Horæ vocant̄: Hæ principio duodecim inſtitutæ ſunt: cuius ordinationis hæc fuiſſe origo memorat̄. Quodam tpe Hermes Trimegiſtus: qum eſſet in Aegypto ſacrum quoddam animal Serapi dicatū: qđ in toto die duodecies vrinam feciſſet pari ſemꝑ interpoſito tempore: per .xii. horas diem diuidi debere coniecit. Exinde hic horarū numerus longo tpe cuſtoditus eſt. Poſtea in .xxiiii. horas diuiſus eſt dies. Item Horam veteres iuuentutis deam vocabant. Ennius. Te quirine pater veneror: Horāq; Quirini. Ab hora Horologiū deducit̄: quaſi horarū ratio. Quicquid enī quoquomodo horas indicat: Horologiū dicitur. Primus Horologiū ſolarium: in quo vmbilici ſolis: quē Gnomonē vocant: vmbra horas oſtendit: inuenit Anaximenes Mileſius Lacedæmone: ipſumq; ἀπὸ τῆς σκιᾶς: hoc eſt ab vmbra Scioter con appellauit. Romæ multo ſerius cōtigit. Duodecim tabulis ortus tm̄: & occaſus ſolis noīabat̄. Poſt aliquot annos adiectus fuit & meridies. Accenſus conſulis eum pronuntiabat: qum e cura inter roſtra: & Græcoſtaſin ſolem perſpexiſſet. A colūna ænea ad carcerē inclinato ſydere ſupremā horā ꝓnūtiabat: Sed hoc ſerenis tm̄ diebus vſq; ad primū Punicū bellum. Licet enī quidam ſcripſerit primū. L. Papyriū curſorē ad ædem Quirini: qum eā a prē ſuo votā dedicaret: Solariū horologiū ſtatuiſſe ante .xii. annos: q̄ cū Pyrrho rege bellatū eſt: tñ neq; facti horologii rationē: uel artificis ſignificant: nec vnde tranſlatū ſit: uel apud quē id ſcriptū inuenerint. At. M. Varro primū horologiū ſolariū in publico ſm roſtra in colūna ſtatutū fuiſſe tradit

Suetonius. / Martialis. / Virgilius / Idem / Liuius / Quintilia.

Ora / Hora / Horologium / Gnomon

Anaximenes / M. Varro.

bello punico primo a.M.Valerio.Meſſala cõtinẽte catina in Sicilia capta deportatũ anno vrbis q̃dringẽteſimo ſeptuageſimo ſeptimo.Nec congruebãt ad horas eius lineæ. Verũtñ ei annis nonaginta nouẽ paruerunt:donec.Q.Martius Philippus:qui cum.L.Paulo cen ſor fuit:diligẽtius ordinatũ iuxta poſuit:quod munus inter cenſoria opera gratiſſime eſt ac ceptũ.Sed tũc quoq; nubilo tpe incertæ horæ fuerũt:vſq; ad proximũ luſtrũ:quo tpe Scipio Naſica primus aqua horas diuiſit æque noctiũ:atq; dierũ: idq; horologiũ ſub tecto dicauit anno vrbis quingẽteſimo nonageſimo quinto.Mirũ ſane populũ Romanũ tã diu indiſcre tam lucẽ habuiſſe.Inuentũ deinde horologiũ:quod nunc frequens cernit̃:e tenuiſſimis ha renis ægyptiis.Itẽ e metallis:rotis dentatis atq; ponderibus partim vmbilicis horas indican tibus:partim teſtantibus tintinnabulis.Quin etiam aliud horologii genus ſine aliquo pon dere:vi tantũ torto calybe:neruiſq; circũdato:qui ſeſe paulatim euoluens:vice ponderũ ro tas vertit.Item ab hora deriuat̃ Horoſcopus:qđ mõ Subſtantiuũ eſt:ſignificatq; cæli parti culam:in qua ponit̃ ab aſtrologis horæ:in qua aliquid geſtum eſt:notatio.Aurelius.Ac per hoc ſi tam celeriter alter poſt alterũ naſcitur:ut eadem pars horoſcopi maneat:paria cuncta q̃ro:quæ in nullis poſſunt geminis inueniri.Si autẽ ſequentis tarditas horoſcopũ mutat:pa rentes diuerſos quæro:quos gemini habere nõ poſſunt.Mõ adiectiuũ:ſignificatq; omne id in quo horæ notant̃.Plynius.Vaſa horoſcopa nõ vbiq; eidem ſunt vſui:trecẽtis ſtadiis:aut lõgiſſime etiam quingentis mutantibus ſemet vmbris.Horam a græco dictam volunt: nam & illi ὥραν vocant.Nomen autẽ traxiſſe ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν: quod terminare eſt.Nam & extremitas cuiuſcũq; rei terminus eſt:& horæ terminant tpa:Hinc & Horizon horizon tis dr̃ circulus: quo viſio terminat̃.CVI LVX PRIMA SACRI MVNERIS IPSA FVIT.Qui ante hunc diẽ in vrbe non fuiſti.Ordo eſt:cui ipſa lux muneris ſacri fuit prima LVX.Dies.Proprie Lux claritatẽ:ſiue ſplendorẽ ſignificat.Quoniam autem dies clara eſt quemadmodũ econtrario vox obſcura:ponit̃ aliqñ Lux pro die:Vnde luce et tenebris pro die:& nocte accipimus:q̃uis prima luce:& primis tenebris:non primã diẽ:ac noctẽ:ſed pri mam partem diei: ac noctis ſignificat.Dicimus etiam Luci aduerb.aliter:ſicut veſperi. Lux ἀπὸ τῆς λύκης dicta eſt.λύκην eñ veteres græci appellant primã lucẽ: quæ præcedit ſol̃ exortus.Homerus.ἄρχεο δ᾽ ἀπόλλωνι λυκηγενέτῃ κλυτοτόξῳ:hoc ẽ Apol lini:qui generat exortu ſuo lucẽ.λύκη autẽ a ſole nomen accepit:qui λύκος dicit̃:Vnde annũ vetuſtiſſimi græcorũ λυκόβαντα appellabant:quaſi ἀπὸ τοῦ λύκου βαινό μενον: hoc eſt a ſole dimenſum.Solem autem λύκον vocari etiã Lycopolitana Thebai dos ciuitas teſtimonio fuit:quæ pari religione Apollinem:& Lupum coluit:qui græce λύ κος dicitur:in vtroq; ſolem venerans:ꝙ hoc aĩal rapit:& conſumit oĩa in modũ ſolis:pluri mũq; oculorũ acie cernens tenebras noctis euincit.A lyco:hoc eſt lupo Lycium Apollinem dictum Cleanthes affirmat:ꝙ ſicut lupi pecora rapiunt:ita ipſe quoq; humorẽ haurit radiis Antipater uero Lyciũ nũcupatũ ſcribit ἀπὸ τοῦ λευκαίνεσθαι πάντα φωτίζοντος ἡλίου: hoc eſt ꝙ oĩa albeſcant ſole diluceſcente.Quidam tñ λύκον:hoc eſt lupũ a Lyce:hoc eſt a prima luce:de qua diximus:quæ & Lycophos nuncupatur:appellatũ exiſti mãt:quoniam hoc genus feræ maxime id tempus aptum rapiẽdo pecori obſeruat:quo poſt nocturnam famẽ ad paſtum ſtabulis expellit̃:Eadem ratione Lyncem quoq;:qui ex luporũ ceruariorũ genere eſt:appellatũ exiſtimant:quem putant montiũ quoq; conuexa viſui pene trare:Hinc Lyncei oculi dicti:qui acuta acie ſunt.& Lyncuriũ gẽma: de qua ſuperius locuti ſumus:e lyncis vrina coacta.Ouidius.E quibus ut memorant:quicquid veſica remiſit: verti tur in lapides:& congelat aere tacta.Lynx rex Scythiæ fuit:qui miſſum a Cerere Triptole mũ:ut hominibus frumenta monſtraret:ſuſceptũ hoſpitio:quo in ſe gloriam tranſferret:oc cidere cogitauit:ob quod irata Ceres eum in lyncem conuertit:ferã varii coloris. Virgilius. Maculoſæ tegmine lyncis.A lux Luceo deducitur:hoc eſt ſplendeo:lucem facio: A quo Lu cerna notũ inſtrumentũ:quæ græce Lychnus vocatur.Idem.Dependent lychni laquearibus aureis:Hinc Ellychniũ vocamus:qđ lucernis adhibet̃ ad lumen præſtandũ: quemadmodũ ſupra diximus.Plynius.Et e medulla eius elegantiũ lucernarũ Elychnia fiunt. Eſt aũt Lucer na:aut ſimplex:hoc eſt vnam tm̃ partẽ exporrectã hñs:& vno elychnio contenta:quæ cubi cularia dicit̃.Martial̃.Dulcis conſcia lectuli lucerna: Quicquid vis facias licet tacebo. Aut Dimyxos ad duo ellychnia ferenda:aut Trimyxos:ad tria:aut Polymyxos ad plura. De lu cerna Polymyxos Martialis.Illuſtrẽ q̃m tota meis cõuiuia flãmis:Totq; gerã myxos:vna lucerna vocor.Extat græcũ epigrãma:in quo εἰκοσίμυξος: hoc eſt viginti myxorũ mẽtio fit. εἰμὲ κανώπη κριτίου εἰκόσι μύξων λύχνιον ἔθηκε θεῷ πλούσιον:hoc eſt Me Canope Critiæ filia deo dicauit lucernam viginti myxos gerentẽ diuitẽ.Myxa apud græcos proprie humor dicit̃ e naribus fluens: Vnde & μύξων Mucoſus appellat̃:hoc eſt nares humore ſordidas habens.μυξῆτης uero naris appellatur.Ex hoc Myxa etiam: &

Marginal notes (left): Aurelius; Plynius; Homerus.; Cleanthes.; Antipater.; Ouidius.; Virgilius; Idem; Plynius; Martialis.; Martialis.

Marginal notes (right): Horoſcopus; Horoſcopa vaſa; Horizon; Lux; Lycius Apollo; Lycophos; Lynx; Lynceus; Lyncurium; Luceo Lucerna; Lychnus; Ellychnium; Myxa

Myxos · Emungo · obeliſcolychnos · Lychni penſiles · Lucidus · Lucido · Lucide · Lucentia · Lucẽs Lucibile · Lucar Lucaris · Lucaria feſta · Oblucuuio · Interlucor · Lucetius · Lucina · Lucius Lucilli9 · Lucull9 Luceri9 · Luceres Luceria · Lucumo · Lucerẽſes Luſc9 · Cocles · Cyclopes · Peti · Lucinus · Cõtuoli oculi · Lucani · Eous · Lucan9 · Luculentus · Luculente · Luculentitas · Lucifuga · Lucigena · Lucifico · Elucifico · Lucubro · Lucubratio · Lucioſus · Nyctilopes · Lucio · Lumen · Luminoſus · Illumino · Illuminatio · Relumino · Illuceſco · Pelluceo · Polluceo · Diluceo · Dilucidus · Dilucide · Diluciditas · Diluculum · Diluceſcit · Diluculaſcit · Reluceo · Colluceo · Colluco

Myxos pars lucernæ prominens vocatur:ex qua profertur ellychniũ: quaſi ex naribus mu/
cus.Hinc græci quidem quotiens volunt ellychniũ produci: ut luceat clarius: ϖρομύξαι
τὸν λύχνον dicunt.Noſtri uero Emungere lucernã.Plautus.Lychniũ emunge parump Plautus
ut videat anus vbi pedes ponat.Eſt & militaris lucerna:cui9 Theopõpus mẽtionẽ comicus
facit:dicit̃ꝗ Obeliſcolychnos:ꝙ veluti in pyramide:ſiue obeliſco ſita ſit. Sunt etiã Lychni
ſiue Lucernæ penſiles in delubris arborum mõ mala ferentiũ lucentes:qualis fuit in templo
Apollinis Palatini:quẽ Alexander Thebarũ expugnatiõe captũ in Cyma æolica Aſiæ vrbe
ei deo dicauerat.A lucerna fit diminutiuũ Lucernula.Itẽ a luceo Lucidus:hoc eſt clarus:per
ſpicuus:A quo Lucido verbũ illuſtro.& Lucide aduerbium clare:perſpicue.Item compara
tiua eorũ:ac ſuperlatiua Lucidior:Lucidiſſimus:Lucidius Lucidiſſime.Item a luceo Lucẽ/
tia ſydera dicunt̃.& Lucens quicqd aliunde lucẽ habet.& Lucibile:quod per ſe lucet.et Lu
cus:de quo ſupra diximus: Vnde Lucar erogatio:quæ in lucis fiebat.& Lucaris pecunia: q̃
in luco erat data.& Lucaria feſta:quæ Romani faciebant in luco:qui permagnus erat inter
viam ſalariam: & tyberim pro eo quod victi a Gallis fugientes e ꝑlio ibi ſeſe occultauerant.
& Oblucuuio verbũ: quo veteres vtebant̃ pro eo quod eſt mente erro:quaſi in luco deorũ
alicui occurro.Plautus.Quid hoc noui eſt:oblucuuiaſſe me puto.Et Interlucor:quod eſt ra Plautus
mos ſeu plantas inutiliter pullulantes cũ interuallo reſeco: A quo Interlucatio.Plynius. In/ Plynius
terlucatio arboribus prodeſt:ſed omniũ annorũ trucidatio inutiliſſima. Et Lucetius Iuppi
ter:ꝙ eũ lucis eẽ cãm credebãt.Et Lucina q̃ partui ꝑeſt:qđ i lucẽ ferat.Itẽ a luce Lucius ꝑno
mẽ eius: q primus ita vocatus ẽ: qa oriẽte luce nat9 ẽ.& Lucillius:& Lucullus filr.Itẽ Lu/
cerius Ardeæ rex:qui auxilio fuit Romulo aduerſus Tatiũ Bellanti:Vnde Luceres appella/
ti pars tertii populi Romani.& Luceria vrbs Apuliæ.& Lucumo etiam propriũ nomen.
Lucumones etiã propter inſaniã quidẽ hoĩes dicti:ꝙ ea loca:ad quæ veniſſent feſta facerẽt:
Et Lucomedi a duce ſuo Lucumone appellati:qui poſtea Lucerẽſes dicti ſunt.Item Luſcus
q̃ſi luce carẽs.Luſcũ enĩ altero oculo orbũ vocamus:quẽ veteres Coclitẽ dicebãt: Vñ Cyclo
pes qui Siciliam habitaſſe dicunt̃: vnũ tm̃ oculũ in fronte hñtes Coclytes dicti:et Horatius
Patricius Romanus:ꝙ oculũ vnũ in prælio amiſit Coclitis cognomen adeptus eſt. Nã Pe
ti dicunt̃:qui alterũ oculũ minorẽ habent:Lucinũ uero appellamus:cui parui vtrinq; ocelli
et breuis viſus .Strabonẽ:qui oculos habet diſtortos: A quibus Strabonũ:& Petorũ:& Lu
cilliorũ cognomina fluxere.Item Elucus dicitur:quaſi extra lucẽ: Significat aũt languidũ:ſe
miſomnũ:uel ut alii volunt: Alucinatorẽ: & nugarũ amatorẽ:ſiue Halonẽ: hoc eſt externo
vino languentẽ Contuoli oculi ſunt in anguſtũ coacti connitentibus palpebris:a contuẽdo
hoc eſt ſimul aſpiciendo appellati.Lucifer ſtella:de q̃ ſupra locuti ſumus: A qua Lucani po
puli inter Campaniã:Brutiũq;:ꝙ eorũ regio ſita ſit ad partẽ Luciferæ ſtellæ:uel ꝙ loca æthe/
rea ſint:hoc eſt multæ lucis: Vel a Lucillio duce: Hæc ſtella & Eous dicitur. Virgilius. Aut Virgilius
cum ſole nouo terras irrorat Eous.Item Lucanus ad lucẽ ſpectans: A quo Antelucanus:&
& Anteluco:& Antelucor:de quibus ſupra diximus.Et Luculentus luce plenus: A quo Lu
culente aduerbium: hoc eſt clare:ſplendide:Et Luculentior:Luculentiſſimus:Luculentius:
Luculentiſſime Comparatiua Superlatiuaq;.& Luculentitas ſplendor.Cecilius. Vide lucu Cecilius
lentitatem eius:& magnificentiam.Et Lucifuga:qui fugit lucẽ.& Lucigena:luce genitus.&
Lucifico:a quo Elucifico:lucido:clarifico.Laberius. Sic cito fulgẽtis ſplendore pecuniæ vo Laberius
lo elucificare exitũ ætatis meæ.Et Noctiluca:de quo ſupra diximus: qđ nocte luceat.& Lu
cubro vigilo.& lucubratio vigilia.Itẽ opus quod lucubrando fit:quia hæc ad lucernã fieri
ſolent:Cuius diminutiuũ eſt lucubratiuncula.& Lucioſus:qui interdiu nihil: veſperi ſatis vi
det:meliuſq; ſine lucerna q̃ cũ lucerna. Varro. Veſpere uero videre:quos appellant lucioſos Varro
Idem.Edepol is cæcus non lucioſus eſt.Ii a græcis Nyctilopes appellant̃.& morbus huiuſ/ Idem
modi latine Lucio dicitur.Plynius.Sanguine hyrci ſanari lucioſos putant: Nyctilopas vo Plynius
cant græci.& Lumen:quaſi lucimen: A quo Luminoſum:hoc eſt clarũ. Cicero. Quum ſint Cicero
maxime luminoſe:& quaſi iactuoſe partes duæ.Et Luminoſe aduerbium.& Illumino: qđ
ſignificat clarifico:illuſtro: A quo Illuminatio illuſtratio.& Relumino lumen reddo. Item
a luceo fit Illuceo: A quo Illuceſco:id eſt lucem emitto.& Pelluceo per medium tranſluceo.
Plautus.Pellucet quaſi laterna punica: A quo Pellucidus:& Pellucide:& Polluceo:q̃ſi por Plautus
ro:hoc eſt valde:ſiue longe luceo.Pollucere enĩ dedicare eſt:quod is qui talia facit:longe lu/
ceat ob lumina ſacrificiorũ.Idem. Vt decimã partem Herculi polluceam.Neuius.Qui deci Neuius
mas partes:quantũ alieni fuit:polluxit tibi.& Diluceo clareo: A quo Dilucidus clarus:Dilu
cide clare.Diluciditas claritas.& Diluculũ aurora: quaſi parua diei lux: A quo Diluculo ad
uerbiũ: hoc eſt ſummo mane.& Diluceſcit vſurpamus pro eo quod eſt dies fit. Plautus etiã Plautus
& alii quidã Diluculaſcit ſcripſerunt pro eo quod eſt diluceſcere incipit.Itẽ Reluceo ſplen/
dorẽ reddo.Colluceo ſimul luceo.Item Colluco:quod veteres vſurpabant:quam propha/

næ ſiluæ rami deciderent officientes lumini. Subluceo paruam lucem emitto: A quo Sublucidus: & Sublucide. Præluceo ante luceo. Circumluceo notæ ſignificationis. & Allucinor: quod proprie ſignificat erro: quaſi ad lucē peruenire nitor nec poſſum. Veteres tamen Allucinari vſurparunt pro diſſolui: & obſtupeſcere: A quo fit Allucinatio: quaſi obſtupefactio quædam: & inconſtantia: atq; incertitudo mentis. Varro. Et aſſidue oſcitantē vidit: atq; illius quidē delicatiſſimas mentis & corporis allucinationes. Fuerūt tñ qui Allucinari ἀπὸ τοῦ διαλύειν: qđ diſſoluere eſt: dictū putauerunt. Sed nimis aſpera: ac curioſa deriuatio videtur: in re p̄ſertim clara: atq; aperta. Quidam Allucinor cū aſpiratione ſcribunt: quē admodū Lachrymas: ſepulchrū: ahenū: vehemens: inchoare: honera: honuſtū: nulla alia ratione: niſi ut firmitas & vigor vocis quaſi quibuſdam neruis additis intendat. Lumina etiā pro oculis frequentiſſime vſurpant poetæ. Lucem facere dicunt Saturno ſacrificantes. i. capita detegere. Lucunter genus eſt panis piſtorii: Lucretilis mons in Sabinis. SACRI MVNERIS. Sacri ludi: quaſi a deo exhibiti: Quicquid enī deorū habet: uel quicqd diis deſtinatū eſt: Sacrū vocat. ENYO NAVALIS. Pugna naualis. Enyo enī a græcis Bellona dicitur: quæ belli dea eſt: Vndē ἐνυάλιος: hoc eſt Enyalius pro bellicoſo vſurpatur. Enyalius etiam Bellonæ filius eſt: hoc eſt ἐνυοῦς υἱός: huic deæ ſacerdotes eius non alieno: ſed ſuo cruore ſacra faciebant. Sectis namq; humeris: & vtraq; manu diſtrictos gladios exerentes currebāt veluti inſani: de quo Quintilianus. Illud inquit ſi deus cogit: iratus eſt. NAVALIS. Quæ nauibus fit: Dicimus enī bellū terreſtre: quod in terra fit: Nauale quod in mari: ſiue fluminibus: lacuue: A naui aūt Naualis deducit. Nauis aūt a græco ναῦς: Vnde Naualia in quibus ſtant: ſeu fiunt naues. Virgilius. Diripiētq; rates alii naualibus: ite. Ferte citi flāmas: date tela: impellite remos. Et Nauus celer: ſtrēnuus: a nauiū velocitate dictus: Cuius cōtrariū eſt Ignauus: A quo Ignauia tarditas: deſidia. & Ignaue: ſiue Ignauiter aduerbiū deſidioſe: quemadmodū Nauiter ſtrēnue: diligenter. & Nauo verbū: quod eſt aliquid ſtrennue facio. & Naumachia nauale bellū: ſeu naualis pugna. ναῦς enī nauis eſt: μάχη prælium: Vnde & Monomachia ſingulare certamen dicitur: qđ μόνον ſolum græci dicunt. & Batracomyomachia ranarū & murū pugna: Quippe βάτραχον Ranam: μῦς murem appellant. & Gigātomachia pugna gigantū cū dijs: Gigantes enī vaſtiſſimi corporis homines fuerūt: terræ filii ſinē patre: ſerpentinis pedibus: qui qum deos cælo pellere vellent: a Ioue fulminati ſunt. Hinc ampliſſimis corporibus hoīes Gigātes vocant: quos raro iam: aut nunq̄ videri certū eſt decreſcentibus fere continue mortaliū corporibus: conſumēte vbertatē ſeminū exuſtione. In Cræta olim terræmotu rupto monte inuentū eſt corpus ſtans quadraginta ſex cubitorū: quod alii Orionis: alii Etionis fuiſſe prodidere. Oreſtis corp9 oraculo iuſſum refodi ſeptē cubitorū fuiſſe inuentū eſt. Homerus certe non ceſſat conqueri minora temporibus ſuis corpora hominum eſſe: q̄ q̄ priſcis fuiſſent. ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ Τυδείδης μέγα ἔργον ὃ οὐ δύο ἄνδρε φέροιεν οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν: hoc eſt: Hic autē lapidem cepit manu Tidides magnū opus: quē non duo ferrent viri: Quales hac tempeſtate ſunt mortales. A gigas Gigāteus deducitur. & Nauarchus nauis princeps & Nauiclerus qui nauē regit: diciturq; latine Nauicularius. & Nauiger: qui nauim ducit. & Nauigo naui iter facio: A quo Nauigiū ipſa nauis. & Nauigatio ipſa profectio. & Nauicula parua nauis. & Nauſtibulum alueum ad nauis ſimilitudinē factum. & Nauia lignū cauatum ut nauis: quo in vindemiis vti ſolent. Næuia uero ſilua erat iuxta vrbem ab eo dicta: q̄ Næuii cuiuſdam fuerat. & Nauta ſiue Nauita: qui ſe in naui agenda exercet: & quicunq; in naui eſt nauis ducendæ grā: A quo Argonautæ dicti ſunt Iaſon: et cæteri: qui primi in Argo nauigauerunt. Argo nauis ipſa longa dicta eſt: quā Argonautæ ædificari fecerunt: ita nominata: uel a celeritate per Antifraſin: quoniam græci ἀργὸν pigrum dicunt: uel q̄ Argus eam ædificauerit: hanc primū in mari fuiſſe nōnulli affirmant: & ob eam rem in cælū fuiſſe tranſlatam: & inter ſydera collocatā. Pindarus in Magneſiæ oppido: cui Demetrias nomē eſt: ædificatam affirmat. Callimachus in iiſdem finibus ad Apollinis Actii templū: qđ Argonautæ proficiſcentes ſtatuiſſe exiſtimantur: Huius nō tota effigies inter aſtra videtur. Diuiſa enim eſt a puppi vſq; ad malum: ut ſignificet minime deſperandū eſſe hominibus: etiam qum naues fuerint fractæ. Puppis eius hyemalem circulum: & canis caudam contingens inferiore parte Antarcticum circulum tangit: occidens Sagittario & Capricorno exorto: ut in mari collocata exoriens cum Virgine: habet in puppi ad primum gubernaculum ſtellas quinq;: ad alterum quattuor: circum carinam quinq;: & ſub fundo quinq;: ad malum tres. Item a nauta Nauticus: ad nautam pertinens: ut Nauticus clamor: Nauticus panis. & Argonauta: de quo paulo poſt dicemus. & Naufragus: q naui fracta bona amiſit: A qua Naufragiū: nauis fractio. & Naufragor naufragiū facio. & Nauſea vomendi appetitus: qui excitari nauigantibus facile ſolet A quo Nauſeo verbum: hoc eſt vomitu infeſtor. & Nauſeo/

Varro
Quintilia.
Virgilius
Homerus.
Pindarus
Callima/chus

Subluceo
Præluceo
Allucinor
Allucinatio
Lumina
Lucem facio
Lucunt Lucretil
Sacrum
Enyo Enyalius
Bellona
Naualis
Naualia
Nauus
Ignauus
Ignauia Ignauit
Nauiter Nauo
Naumachia
Monomachia
Batracomyoma chia
Gigantomachia
Gigantes
Nauarchus
Nauiclerus
Nauicularius
Nauiger Naui go Nauigium
Nauigatio
Nauicula
Nauſtibulum
Nauia Næuia
Nauta Nauita
Argonautæ
Argo Argus
Nauticus
Naufragus
Naufragium
Nauſea Nauſeo
Nauſeoſum

ſum:quod nauſeam facit.Plynius.Scamonium ſtomachi diſſolutionem facit:aluum ſoluit — Plynius
Eſt auté ſuccus herbæ ab radice ramoſæ pinguibus foliis:triangulis:albis:radice craſſa:ma/
Nautea — dida:nauſeoſa.& Nautea:quæ modo pro aqua ſentinæ nauis accipit̃:Modo pro aqua co/
riorũ:Item pro herba grana nigra habente:qua coriarii vtuntur.Plautus.Nam omniũ vn/ — Plautus
guentorũ odor præ tuo nautea eſt.Idem. Nauteam bibere malim:ſi neceſſe ſit:q̃ illam oſcu — Idem
Anagyros — larier.Sunt etiam qui hanc herbam putent eam eſſe:quæ Anagyros dicitur:Aliqui Acopon
Acopon — vocant:fruticoſa:flore oleris:grauis odore:Cuius ſemen commanducatũ vomitiones facit
De ea eſt prouerbium.ἀνάγυρον κινεῖσ:hoc eſt Anagyrum moues:quotiens aliquid lo
Nauſcit — quimur:agimuſue:quod ſuſcitare nobis ignominiam poſſit.Item a nauis Nauſcit verbum
deducitur:quod de grano fabæ dicitur:qum naſcendi gratia ſe aperit:q̃ ſit non diſſimile na
Nauci — uis figuræ.Quidam etiam Nauci ab eodẽ deriuatũ putãt:qđ ſignificat putamen nucis:ſiue
oleæ nucleum:ſeu membranulam:q̃ in nucis iuglandis eſt medio.Ponit̃ etiã pro eo: qđ eſt
nihili.Plautus.Qui homo timidus non erit:in rebus dubiis nauci erit.Quidã tñ Nauci q̃ſi
Nacæ — nuci a nucedictũ opinant̃.Hinc Nacæ appellant̃ fullones:q̃ nauci non ſint:ſiue q̃ a vete/
Nauſithous — ribus græcis omnia fere opera ex lana Nacæ dicebant̃.Item a naui Nauſithoum quidã ap
pellatũ volunt Neptuni in filiũ ex Periboa Eurymedontis filia Alcinoi patrẽ: & Nauſicã
Alcinoi Phearũ regis filiam.Martialis.Si mihi Nauſica patrios cõcederet hortos Alcinoo — Martialis.
poſſem dicere malo meos.Item a naui Nato:Natrix:cæteraq̃ eorũ deriuatiua:& Nautilis
Fretum — piſcis:de quibus ſuperius locuti ſumus.FRETIS.Mari.Proprie Fretum:ut ſupra diximus
locus eſt anguſtus in mari ab vndarũ feruore appellatũ:quale eſt Fretũ ſiculũ:& Gaditanũ:
Græci πορθμὸν appellant.Ponit̃ tñ frequenter pro mari.LAXENT.Remittant:Lan/
Pontus — guidius faciant:ut ſupra diximus.PONTVS.Mare.Proprie Pontus id mare dicit̃:quod
a Mæotide palude:vſq̃ in Tenedũ protenditur:ſed vbi primũ ſe arctat a Tenedo incipiens
Helleſpontus — poſt Hellidis caſum Helleſpontus vocatur:A quo Helleſpontiacus adiectiuũ:vbi expandit
Thraci9Boſphorus — Propontis:Vbi iterũ premit Thracius Boſphorus:Vbi iterũ effundit pontus Euxinus:qui
paludi cõmittit̃ Cimericus Boſphorus.Palus ipſa Mæotis:in ponto iuxta Phaſidis oſtium
Pontus Euxinus — Tomus inſula eſt Medeæ crudelitate memorãda:quæ ibi fratrem ſuum Abſyrtiũ interfecit:
Cimericus — Nec minus Naſonis poetæ exilio.Ponitur tñ frequentiſſime Pontus pro mari. A Pontus
Mæotis Tomus — deducitur Metapontũ Italiæ oppidũ in ſinu Tarentino a Locrenſibus conditũ:A quo Me
Metapontum — tapontini.Item a ponto quod a Mæotide incipit Ponticus.Pontina palus a Pontia vrbe:
Pontina palus — ut quidam putant appellata:Vnde & Pontina in vrbe tribus.Hæc palus in volſcis eſt diſtãs
ab vrbe circiter.xl.milia paſſuũ.Luca.Et q̃ Põtinas via diuidit vda paludes.Iuuenal̃.Arma — Lucanus
to quotiens tutæ cuſtode tenent̃.Et Pontina palus:& Gallinaria pinus. — Iuuenalis

DE LEANDRO EPIGRAMMA .XXV.

VOD NOCTVRNA.Blanditur Domitiano:q̃ Leandri fabulam ita repre
Abydos. — ſentari fecerit:ut Leander non ſit ſubmerſus:tribuens id principis pietati. Aby/
Seſtos Leander — dos:et Seſtos duo oppida ſunt in introitu Helleſpõti.In Abydo genitus ẽ Lean
Abydæ9 Ero — der Abydæus propterea a poetis vocatus.In Seſto uero Ero puella nata eſt.Ii ar
dẽtiſſimo ſe amore dilexerunt:quod ne in notitiam veniret:Leander nando ſe ad puellam
conferre q̃ nauigio malebat.Sæuientibus uero aliqñ ventis: & mari procelloſo:qum ferre
amoris deſideriũ non poſſent:ambo ſe in mari cõmiſerunt:ſibi inuicẽ obuiam euntes:tan/
demq̃ fluctibus ſunt ſubmerſi.Quidam Leandrũ tm̃ ſubmerſum memorant:puellam uero
dum venturum anxie expectaret:tandem re cognita doloris magnitudine in littore conta/
Deſino Sino — buiſſe.DESINE:Deſiſte:ceſſa.Sinere permittere eſt:Deſinere finire:ceſſare:A quo Deſinẽ
Deſinentia — tia finis:terminus.Quidam Senatũ quoq̃ a ſinendo dictum putant:quia Senatores agen/
Senatus — di facultatem dabant:hoc eſt agere ſinebant.PEPERCERIT.Seruauerit:a ſubmergẽdo
abſtinuerit.Parcere enĩ p̃prie abſtinere ẽ:ut ſupra diximus.CAESARIS VNDA FVIT
Ideo nocere non potuit domini clementiam imitata.Quattuor verſus:quos ſequentes mul
ti codices habent non ſunt Martialis:nec ad ludos Cæſaris:aut gloriam pertinent

DE CARPOPHORO EPIGRAMMA .XXVI.

AECVLA CARPOPHORVM Rurſus laudatur Carpophorus q̃ plures
pene feras ſolus perimeret:q̃ cæteri omnes:qui monſtra orbis terrarum domuiſ
ſe traduntur.NVLLVM OPVS.Nullum negocium:nullus labor. ORBE.
In orbe.MONSTRIS.Domandis.ſ.ut Hercules:Theſeus:& alii pleriq̃ fece/
Sæculũ — runt.PRISCA SAECVLA.Priſca tempora:Priſca ætas.Sæculum enim:ſiue per Synco
Sæclum — pen Sæclum poetæ pro tempore accipiunt.Proprie tamen ſpatium eſt centum annorum: a
Sæculares ludi — ſene dictum:hoc enim longiſſimũ ſpatium ſeneſcendorum hominũ putant. Inde Sæculares
ludi dicti ſunt:quoniam poſt centum annos a Romanis fiebant.Inſtituti autem fuerũt pro
Senex — cultu Soliſq̃ et Lunæ:ut ternis diebus & noctibus celebrarentur.Senex autem dictus eſt quaſi

Seminex: hoc eſt ſemimortuus:ꝙ acta maiore ætatis ſuæ parte iam morti propinquior ſit:
Siſenna Nex enim mortem ſignificat. Siſenna. Quoniam neque mea nex:neque interceſſio poſſe Nex
videtur illorum dementem reprimere audaciam. Ab hoc Neco deducitur: quod eſt interfi/ Neco
cio:& eius cópoſitú Eneco: A quo Enecati interfecti dicuntur. Senes: Veteres:& Antiquos
quidam ita diſtinguũt:ut Senes ſint:qui vſq; ad ſenilem ætatem vixeruit: quantum ad pri/ Senes
uatam eorum vitam attinet. Veteres uero quantum ad publicũ tempus ſpectat:qui alia æta/ Veteres
te vixerunt:etiam ſi ipſi non peruenerint ad ſenectutẽ. Antiqui uero vtriq;:ſed magis Vete/ Antiqui
res q̃ Senes. A ſene Senectus:&:Senecta:& Senium deducuntur eiuſdem fere ſignificatiõis Senium
Veteres tamẽ Senium pro tedio:& moleſtia poſuerunt:ꝙ ſenes omnibus odio ſint. Actius.
Actius Mors amici ſubigit: quod mihi eſt ſenium multo acerrimũ. Pomponius. Calue: Apportas
Põponius nuntiũ nobis diſparem:diuiſum:huic ſeni ſeniũ: & metum. Turpilius. Quia odio:ac ſenio
Turpilius mihi nuptiæ ſunt. Pacuuius. Metus: egeſtas:mæror:ſenium:exiliũ:ſenectus. Item a ſene Se/ Senatores
Pacuuius natus:quod & locũ ſignificat:in quo Senatores conueniunt:& ipſos Senatores. Vlpianus
Vlpianus Senatores dicit eſſe:qui a patriciis:& conſularibus vſq; ad omnes illuſtres viros deſcendunt
qa ii ſoli in ſenatu ſententiã dicere poſſunt:appellatiq; ſunt ab ætate prouecta:ꝙ tales prin/
cipio in ſenatum electi fuere:quemadmodum græce ab ætatis vocabulo Geruſia dicitur Cu Geruſia
ria:ſiue Senatus. Nam γέρων ſenẽ ſignificat:uel ut aliqui volunt:a ſinendo:ꝙ ipſi agen/
di facultatem darent:ut paulo ante diximus. A Senator Senatorius deducitur:ut Senatoria Senatorius
maieſtas: Senatoria autoritas. Et Senaculũ locus vbi Senatus: uel Senatores conſiſtebant.
Item a ſene fit Comparatiuum Senior. & Seneo:ac Conſeneo verba: A quibus Seneſco:&
Conſeneſco deducuntur. Item Senecio herba:quæ alio nomine Erigeron vocatur:ſpecie:et Senecio Erigerõ
mollicia trixaginis:cauliculis ſubrubicundis:quæ in tegulis:& in muris naſcitur: Senecionis
nomen ei impoſuerunt:quia vere caneſcit. Caput ei numeroſa diuiditur lanugine:qualis eſt
Callimac. ſpinæ:inter diuiſuras exeunte: Quare eã Callimachus Acanthida appellauit. Quippe græci Acanthis
ἀκάνθας ſpinas nominant. Alii Pappum nuncupauere propter lanuginem a ſimilitudi/ Pappus
ne floris Cardui:qui Pappus vocatur. Tradunt magi:ſi quis hanc herbam ferro circumſcri
ptam effodiat:tangatq; ea dentem: & ter deſpuat:herbamq; reponat in eundem locum:ita
ut viuat:dentem eum poſtea nõ doliturum. MARATHON: Campus Atticæ regionis:in Marathon
quo Theſeus Taurum interfecit:quemadmodum ſuperius dixit. NEMEE: Silua de qua ſu/
perius locuti ſumus. ARCAS. Singularis numerus pro pluratiuo. APRVM MAENA
LIVM: De quo ſuperius diſſeruimus. MANVS. Carpophori.ſ. VNA MORS: Quia
vno ictu omnia capita peremiſſet: quod facere non potuit Hercules: ut ſupra oſtendimus.
HVIC. Ab hoc dandi caſus pro caſu auferendi:ut mos eſt poetarum. CHIMAERA TO
TA. Cum tribus capitibus:& tota corporis varietate. Chimæra mons eſt Lyciæ prouintiæ Chimæra
A qua Lyciũ mare denominatũ eſt:in Aſia minori ſitæ:iuxta Pamphyliam:& a parte Ori Lycium mare
entali Cariam terminantis ſic appellatæ:a Lyco Pandionis filio Nam prius Termile dice/ Lycus Termile
batur. Hic mons continuis diebus ac noctibus flagrat: ignem eius accendi aqua:extinguiue
ro terra:aut ferro plures prodiderunt. In cacumine leones habet: In medio paſcua: In imo
ſerpentum multitudinem. Hinc datus fabulæ locus:ut flammas vomat: pectus habet leo/
nis: caprinum ventrem:crura ſerpentis. Et quoniam Bellorophon Glauci filius eum mon/ Bellorophon
tem habitabilem fecit Chimæram traditur occidiſſe. Finxerũt præterea filiam fuiſſe Typho Typhon
Homerus. nis:q vnus e Gigãtibus fuit Terræ:& Titani filiꝰ. Homerus de Chimera ſic ſcribit πρόσθε
Heſiodus λέων. ὄπιθεν δὲ δράκων. μέσση δὲ χίμαιρα. Heſiodus uero tria capita eã habuiſ
Ouidius. ſe dicit: Leonis: Sunni:& Draconis:& ex omnibus ignem afflaſſe. Ouidius autem ita de ea
ſcribit. Quoq; Chimæra iugo:mediis in partibus hyrcum: Pectus:& ora leæ:caudam ſerpẽ
Virgilius tis habebat. Virgilius. Horrendum ſtridens flammis armata Chimæra. De Typhone Chi/
Seneca mæræ patre ſic ſcribit Seneca. Non tam ferum Typhona neglecto Ioue Irata tellus ædidit
Lucanus quondam parens. A poetis aliquando Typhos: nonnunq̃ Thyphœus nominatur. Luca/ Typhos
nus. Conditus Inarimes æterna mole Typhœus. Interdum diuiſa diphthongo:& .e. corre/ Typhœus
Ouidius. pta pronuntiatur. Ouidius. Aeternas auſum ſperare Typhoea ſedes. Quando uero deriua/
tiuũ: ſemꝑ hoc modo ꝓnuntiať. Virgilius. Nate patris ſũmi qui tela Typhoea temnis: hoc
eſt tela:q̃ Typhonẽ fulminarũt. Hic enĩ ut frẽs vlciſcereť a Ioue fulminatos:ipm Iouẽ auſus
eſt ad certamen ꝓuocare: Quamobrẽ indignatus Iuppiter eũ fulmine ꝑcuſſit:& Inarimẽ in
Virgilius ſulã ſupra impoſuit:ut Virgilius & Lucanus teſtanť: Ouidius uero Siciliã ei ſupimpoſitam
Lucanus ſcripſit. Vaſta gigãteis iniecta eſt inſula membris Trinacris:& magnis ſubiectũ molibus vr
Ouidius. get Aetereaſ auſum ſperare Typhoea ſedes. Typhonas etiam vocãt fumigantes globos:& fi
guras q̃ſdã nubiũ metuẽdas:de quibus ſupra diximus. Tiphys aũt faber lignarius fuit excel/ Tiphys
Seneca. lens: q primus adminicula gubernãdi naues inſtituit:fuitq; Argonautarũ gubernator:ut Se
neca teſtať. Auſus Typhys pãdere vaſto Carbaſa ponto: Legeſq; nouas ſcribere vẽtis. Idem

Typhys ĩ primis domitor ꝓfũdi liq̃t indocto regimẽ magro.at Diodor9 ſicul9 refert quoſ/
dá affirmaſſe ei9 nauis gubernatorẽ argõ fuiſſe cognomiatũ Chimerin9 ñ a chimera dedu/
cit᷑ Sed græca vox e.Χειμέρινος.n.hibern9 dr̃ át ẽ hyemalis circulus cæli q̃ capcornũ cõ
tigit:ĩ quo qum ſol ẽ:breuiſſimi ſũt dies Chimerii vero ppl'i ſũt Aſiæ ꝓximi amazóib9 di/
cũt᷑ ẽt Cimeriiq̃cunq; occupatas frigoribus incolũt terras:quales fuerunt inter Baias.& Cu
mas:ĩ ea regione:ĩ qua Cõuallis ſatis eminẽti iugo circũdata ẽ:quæ neq; matutino:neq; ve
ſptĩo tpe ſole cõtingit᷑ Cyminũ:qđ.& Cuminũ dicit᷑:herba ẽ vulgó nota:magni vſus ĩ ſto
machi remediis: veꝝ tamẽ omnẽ pallorẽ bibẽtibus gignit:Sic quoſdá legim9 colorẽ Porcii
Latróis inſignis oratoris: vt ſtudioſi viderẽt᷑ fuiſſe imitatos:Sic Iuliũ iudicẽ:q̃ aſſertor a
Neróe libertatis fuit:lenocinatũ: vt teſtamẽtũ ei9 Nero captaret.Quippe Nero dũ eũ exi/
ſtimat parum victurum:miſit eũ in gallias Proprætorẽ: vñ poſtea a Nerone defecit.Cymi
nus vero lacus ẽ Etruriæ Cymino mõti ſuppoſitus: ad ſex milia paſſuũ ab vrbe Viterbio SE
MEL.vno ictu.IGNIPEDES POSSET SINE COLCHIDE VINCERE TA/
VROS. Oñdimus ſuperius quo mõ Iupiter Arietis imaginẽ:quo vectus fuerat Phryxus
Arietis imago in cælo — ad regẽ colchoꝝ:inter ſydera cõſtituit.Idẽ aureo velleri.qđ Phryxus ĩ tẽplo ſuſpẽderat cu/
ſtodes adhibuit tauros ignẽ ore ac naribus emittẽtes.& ſm quoſdá ignitos etiá pedes habẽ
Tauri ignipedes — tes:Hos Diodorus interpretat᷑ tauricos fuiſſe:hoc eſt homines e Taurica regióe ad velleris
cuſtodiá deputatos.Iaſon Eſonis filius fuit:fr̃is Peliæ Theſaliæ regis: q̃ qum patruo ob inſi Diodorus
Iaſon — gnẽ virtutẽ in affectati regni ſuſpitionẽ veniſſet de eo tollẽdo cogitare Pelias cœpit.Quá
Pelias — obrẽ ꝓficiſci eũ ad Colchos iuſſit:pellemq; Arietis memorabilẽ gẽtibus reportare:ſperans
hoc mõ futuꝝ: vt vel piculo lõge nauigatióis: vel bello tã ꝓfundæ barbariæ ĩterciperet᷑.Ia/
ſon igit᷑ fabricata ĩ ſinu Pagaſeo lõga naui:quæ Argo vocitata ẽ:oẽs fere totius græciæ iu/ Diodorus
Argonautæ — uenes aío ac viribus præſtãtes cõuocauit.iter quos Hercules fuit Orpheus:Caſtor: Poluxq;
Zetus: & Calais:aliiq; cõplures:quos poetæ ob inſignẽ virtutẽ ſemideos appellãt:Statius.
Iam tũ prima cũ pube vireẽtẽ. Semideos inter pinus Theſala reges.Duceret.hi a nauis no/
mine argonautæ ſũt dicti.Inſtructa igit᷑ naui e ſinu Pagaſeo ſecũda aura ꝓfecti.primo in ĩ
Oeta — ſulá Lemnon delati ſũt deinde ad Colchos puenere.Colchoꝝ rex ea tẽpeſtate erat Oeta fi
lius ſolis ex Perſa Oceani filia:Quippe Sol vt diodorus ſiculus refert:duos ex perſa vxorẽ
Perſes — filios genuit:Oetá & Perſen.Oeta Colchoꝝ rex fuit.Perſes Tauricæ regióis: ſeui ambo:
Ipſea — atq; crudeles.Ex Perſe nata ẽ filia ipſea:ſupás audacia parẽtẽ:& cruciatu hominũ læta hæc
venenis cõficiẽdis plurimũ ſtudii impẽdit: & aq̃buſdá inueniſſe prima dicit᷑ aconitũ cuiuſ
vim mortiferá in pr̃e primo experta eſt.eoq; ſublato regnũ aſſumpſit:moxq; dianæ templũ
erexit in quo hoſpites eo nauigiis appulſos ſacrificabat.De hĩc nupſit Oete patruo ex quo
Circe — tris liberos pepit.Circẽ.Medeá.& Aegia eũ.q̃ poſtea Abſyrci9 vocat9 ẽ Circe ueneficiis
Medea — dedita multaꝝ herbaꝝ:ac radicũ varias vires mirabileſq; inuenit q̃uis a matre in iis prius
Agialeus — eẽt ĩſtructa Itaq; ſarmataꝝ regi cõnubio iuncta virũ mox veneficio peremit & ipſa regno
Abſyrtius — potita ſæue nimiũ:ac crudeliter adminiſtrabat impium.Quáobrem regno ab incolis pul/
Circeum — ſa in Italiá:venit & in ꝓmõtorio latii:qđ ex eius noĩe Circeũ vocat᷑ conſedit.Abũdat hoc
multis & variis herbis:q̃bus ad veneficia vtebat᷑:diſtatq; ab Antio circiter quadragíta mi/
Circei — lia paſſuũ:inſula oli mari paludibuſq; circundata:nũc continens.In eo oppidũ Circeii:&
ipſius Cyrces Sacellum:& Mineruæ ara fuit.Et quædam Vlyxis patera monſtrari longo
tẽpore cõſueuit.Medea vero licet ipſa quoq; a matre:ac ſorore veneficiorũ artẽ didiciſſet:
diuerſo tamẽ ingenio erat.Quippe patrem cum ſponte ſua:tũ vxoris ſuaſu ſeuiorem:& ho
ſpites mactare ſolitum.flectere precibus & ad benignitatem inducere conabatur.Aliquan/
do etiam eo inuito hoſpites e vinculis eripiebat.Quamobrem indignatus pater eam car/
ceri deſtinauerat.Sed medea ad Solis aui templũ:quod in littore ſitum erat: confugiens:eo
ſe receptaculo veluti aſylo tuebatur.Inter hæc cum Argonautæ noctu ad lictus perueniſſẽt:
Medea Iaſonis amore incenſa ſe ſe illi connubio iunxit:modumq; quo ignipedes. Tauros
ſubigere & aureo uellerĩ potiri ſine diſcrimĩe poſſet edocuit.Iaſõ itaq; auxilio eius optatá
prædá adeptus:mox illa Abſyrto fr̃e comitãte fugá arripuit:quos qum Oeta rex pſequeret᷑
Medea:ut fuge plus ſpacii præberet.regẽq; pſequẽtẽ remoraret᷑: Abſyrtiũ fr̃em occidit mẽ
bratiq; diuiſũ pticulas p agros diſiecit:q̃bus colligẽdis:atq; humádis occupat9 pr̃:ſeſe apſe
Tomus — quẽdo retraxit:hinc locus ille dictus ẽ Tomos a cõſectione mẽbroꝝ.Τέμνειν.n.apđ græ
cos ſcindere ẽ Medea igit᷑ cũ raptor̃ ꝓfecta ẽ poſt lõgá nauigationẽ tandẽm in Theſaliam: ve
nit: vbi pcibus Iaſonis Eſonem pr̃em ætate ꝓuectũ ad iuuẽtũ:reduxit.duoſq; filios genuit q̃
dã tradũt Iaſonẽ Creõ i corithioꝝ regi vell9 aureũ detuliſſe.& medea rpudiata.Creuſá Cre
ontis filiá duxiſſe vxorẽ poſtea uero Theſſalia pulſũ ĩ pr̃iam rduxiſſe:mlta ptera p oẽm Aſi
am mẽoratu digna pegiſſe.quáobrẽ p deo hitũ tẽplaq; ei multis in locis cõdita: quæ poſtea
Alexãder macedo nomini illius infenſus euertit Oeta ſiue Oetes vtroque enim modo dici

Idem tur:triſyllaba dictio eſt: Ouidius de Medea. Non erat Oetes ad quem deſpectaret rediret.
Non Ipſa parens. Interdũ tñ p dipthongon profert: & eſt dictio duarũ ſyllabarũ. Idem Oetas
Non hæc Eſonides: ſed filia phaſias Oetæ Aurea phrixææ terga reuellit ouis. Oeteus vero Oetii
frater fuit Ephialtis & filius Aloii: pugnauitq; increta: vt Saluſtius refert: vnde Oetii cã Oethini
pi dicti ſunt Oethinii populi ſunt iuxta pontũ. TAVROS IGNIPEDES. Qui vellus Colchis
aureũ cuſtodiebãt. SINE COLCHIDE. Sine cõſilio: atq; ope Medeæ: Colchis Medea Colchi
dicit: quippe Colchi populi ſunt Aſiæ: a qbus Colchica regio dicit iuxta põtũ: in qua iuga
cauca ſi ad Rhipheos mõtes torquent altero latere in Euxinũ: & meotiς deuexa: altero in Phaſis
Caſpiũ: & Hyrcaniũ mare. In ea eſt Phaſis ingẽs flumẽ: & omniũ põti amniũ clariſſimus: Glaucus
orit in Moſchis: & Glaucũ: atq; Hippũ in ſe recipit e vicinis mõtibus cadẽtes. Moſchorũ Hippus
regio tripartita eſt: nã partẽ habẽt Colchi: partẽ hiberes: partẽ Harmenii. Nauigat Phaſis Moſchi
q̃libet magnis nauigiis circiter quadraginta millia paſſuũ: minoribus lõgiſſimo ſpatio: põ Hiberes
tibus centũ viginti peruiũ. Oppida in ripis cõpſura habuit celeberrima Tyrida: Aceũ: Cy/ Harmenii
gnũ: & in faucibus Phaſin Colchorũ Emporiũ. Regio fructibus: & oĩbus: quæ ad fabricã Tyris
das naues ptinent opportuna. Secus flumen eſt Leuchotoæ fanũ: quod Phryxus cõdidit: Aceus
atq; illius oraculum: vbi aries non mactat: a Phaſi Phaſiana auis dicta: de qua ſupra dixi/ Cygnus
mus. Colchis etiã aliquãdo pro ipſa regione Colchica ponit: in qua vrbs fuit Dioſcuria/ Phaſis
des: nũc deſerta: quondã adeo clara: vt nõ nulli prodiderint in eam trecentos nationes: quæ Phaſiana
diſſimilibus linguis vterent: deſcendiſſe: & poſtea a Romanis centũ triginta interpretibus Colchis
negocia ibi geſta fuiſſe. Conditã eam ab Amphito: & Telchio Caſtoris: ac Pollucis aurigis Dioſcuriades
exiſtimãt: a qbus heniochorũ gẽtẽ cõſtat ortũ habuiſſe: hi hiberiã colũt a tergo mõtiũ ſitam Amphitus
Beſſario centũ quadragita milibus diſtantẽ a Trapezũte: eſt aũt Trapezus oppidũ cẽtũ milibus paſ Telchus
ſuũ a pharnace diſtãs vaſto mõte clauſum Beſſar õis pñiã: quẽ nobis nup magna oĩuς diſci Eniochi
plinariũ & vtriuſq; linguæ iactura ĩmatura mors idigniſſime rapuit. HESIONEM. Lao Trapezus
medõtis filiã: quã hercules: vt ſupra oſtẽdimus: a monſtri marini diſcrimine liberauit. AN/ Preſeus
DROMEDEN. De pſeo ſupius locuti ſumus. Hic Iouis: & Danaæs filiꝰ fuit: inuſitato gñe Danae
cõcubitus natꝰ. Danae Acriſii filia fuit regis argiuorũ: Abantis filii: q qũ Danaen vnicã filiã Abas
haberet: ex rñſo habuit ſe manu eius: q ex filia naſcerent: piturũ: Qua pp Danaen inturri Acriſcius
quadã claudi: & ne vir qſq̃ ad eã accedere poſſς: diligẽter cuſtodiri iuſſit. Sed iuppit amore
eius captus: quo ſibi acceſſus ad eã pateret: ĩ imbrẽ aureũ verſus eſt: & e tecto ĩ illius gremiũ
lapſus: ex quo Danae pgnãs eſt fcã. Quod grauit ferẽs Acriſius vinctã in arca poni: & ĩ ma
ri pĩici iuſſit q̃ fluctibꝰ obrueret. Sς arca ĩ littus Appulũ forte appulſa ẽ: & a piſcatore quo
dã inuenta. In qua qũ Danaem: & paruulũ: quem enixa fuerat: infantẽ inueniſſet: vtrũq; pi
lunno regi obtulit. Hic qum genus eius: & patriam didiciſſet: eam ſibi cõnubio iunxit: &
filium eius nomine Perſeum Polydecti Magnetis filio Scriphi inſulæ regi educandũ dedit: Polydectes
q qum adoleuiſſet: ſumptis a Mercurio: a quo ob pulchritudinem diligebat: talaribus: &
petaſo: galeamq; in qua ex aduerſo videri nõ poterat: indutus accepta præterea: ut nõnulli
putant a Vulcano falce ex adamante facta: iuſſu Polidectis aduerſus Gorgonẽ pfectus: eã
occidit: & caput eius ſecũ detulit: quo Atlãti regi: quod ſibi hoſpitiũ negauerat: oſtẽſo eũ in
ſaxũ mutauit. Qumq; deinde in patriã remearet: vidit forte e loco excelſo Andromedẽ cir/ Andromede
ca regna Cephei ſcopulo ob crimẽ matris: & ammonis ſniam alligatã: & Marino mõſtro
expoſitã parẽteſq; in littore caſum eius deflẽtes cõſpexit: cauſa itaq; cognita: cõiugiũ puellæ
cũ parẽtibus pactus: puellã liberauit. Ceto q ad eã deuorãdã venerat: iterempto. Propertius.
Exoluit duris cautibus Andromedã. Beluæ huius: quæ ad deuorandã Andromedã venerat
M.Scau. oſſa ex oppido Iudeæ Ioppe apportata oſtẽdiſſe Romæ inter reliqua miracula fecit in ædi
Turanius litate ſua. M. Scaurus lõgitudine pedũ quadraginta: altitudine coſtarũ indicos Elephantos
excedẽte: ſpinæ craſſitudine ſexqpedali. Huic ſimilẽ viſam in Gaditano littore Turanius
ſcripſit cuius iter duas pinnas vltimæ caudæ cubita ſexdecim fuere: dentes Cẽtũtriginta ma
ximi Dodrãtũ mẽſura: minimi ſemipedũ: Verũ qum Nuptiæ celebrarent: Phineo Cephei Cepheus
fratre: cui añ ſniam puella deſponſata fuerat: eã repetẽte: & vi auferre uolẽte prælũ cũ eo cõ Phineus
miſit: multiſq; ex hoſtibꝰ itereptis: reliquos oſtẽſo Gorgõis capite cõuertit in lapides. Mox
quoq; in pſas pfectꝰ: ſubditã ſibi eã nationẽ libero pre ſupato e noĩe ſuo nũcupauit. Et Per Perſepolis
ſepo im regiã vrbẽ cõdidit. Hinc argos reuerſus acriſiũ auũ: oſtẽſo meduſæ capite inſaxũ
mutauit Andromede Cephei filia fuit ex caſſiopea vxore: quẽ ĩ æthiopia: & Ioppe vrbe añ Ioppe.
diluuiũ: vt ferũt cõdita regnaſſe: eo ſigno accolæ lõgiſſimo tpe affirmarũt: ꝙ tumulũ eius:
friſq; Phinei Veteres cũ plurima religiõe retinerẽt: qũ etiã rei tot carminibus: ac fabulis cele Acriſius
bratæ: fuataq; a pſeo Andromedæ claꝝ veſtigiũ marinæ beluæ oſſa imania oſtẽtarẽt. Ab Acriſioneus
Virgilius Acriſio Acriſiõeus deducit. Virg. de Ardea loqns. Acriſiõeis Danae fundaſſe colonis. Ce Cepheus
pheũ pterea: a quo Cepheus deducitur: & Caſſiopeam vxorem: & Andromedem filiam: Caſſiopea

perſeumq; in cælum tranſlatos fuiſſe prodiderunt. Quippe Cepheus a tergo minoris arcti
conſtitutus includit̃ arctico circulo: ut præter humeros: & caput eius nihil occidere videat̃
nec lõge abeſt a flexu Draconis. Figurat̃ vtriſq; manibus ꝓiectis: tãtũq; diſtat interuallo a
pedibus arcti minoris: quãtũ int̃ pedes cephei ſpaciũ cõſpicit̃. Corpus eius Scorpione exor
to occidit: cũ ſagittario exorit̃: habet ĩ capite ſtellas duas: in dextera manu vnã: ĩ cubito ob
ſcurã vnã: In ſiniſtra manu: & in humero ſingulas: in dextro humero vnã: In zona tres ex
trãſuerſo: In latere dextro obſcurã vnã: In ſiniſtro genu duas: In vtriſq; pedibus ſingulas. ſu
Caſſiopea pra pedes vero quattuor: q oẽs vndeuiginti ſtellaꝝ numerũ faciũt. Caſſiopeam Euripides: Euripides
Sophocleſq;: & alii cõplures ſcripſerũt gloriã olim fuiſſe: ꝙ Nereidas corpis pulchritudine
ſuparet: ꝓpt̃ qđ in Siliquaſtro ſedẽs cõſpicit̃: & vertẽte ſe mundo reſupinato capite ferri vr̃
Pedes ipſius poſiti ſunt ĩ ipſa circũductione circuli: q Arcticus appellat̃. Effigies corporis
ad æſtiuũ circulũ ꝑuenit: quẽ capite: & dextra manu tãgit: hanc ꝓpe Medeã diuidit is circu
lus: q lacteus appellat̃: proxime Cephei ſignũ locatã. Occidit cũ Scorpione: exorit̃ cũ Sa-
gittario: in eius capite ſtella oñdit̃ vna. In vtroq; humero ſingulæ: In mamilla dextera cla-
ra vna: In lumbis magna vna: In ſiniſtro femore duæ: In genu vna: In pede ipſius dextero
vna: in quadrato: quo ſtella deformat̃ vna: In vtriſq; angul̃ ſingulæ clarius cæteris lucẽtes.
Andromeda Andromeda Mineruæ bñficio int̃ aſtra collocata dr̃ ob perſei virtutẽ: q eam ceto ꝓpoſitã a
periculo liberauit: nec ab ea minorem beniuolẽtiã pro bñficio accepit. Quippe nec pat̃ Ce
pheus: nec Caſſiopea mat̃ impetrare ab ea potuerũt: quꝫ patria: & parẽtibus relictis Perſea
ſeq̃ret̃. Scripſit de hac Euripides fabulã: q̃ ab eius noĩe Andromeda inſcribit̃. Cernit̃ ꝓpe Euripides
Caſſiopeam ſupra caput Perſei breui inĩuallo diſſidẽte collocata: manibus ĩ diuerſũ extẽſis
cuius caput eq Pegaſi ventri cõiũgit̃. Eadẽ qppe ſtella: & vmbilicus Pegaſi & Andromede
caput nuncupat̃. Mediũ pectus: & ſiniſtrã manũ circulus æſtiuus diuidit. Exorit̃ cũ piſcib⁹
& ariete: habet ĩ capite ſtellã clare lucẽtẽ vnã: In vtroq; humero vnã: In cubito dextero vnã
In ipſa manu vnã: In ſiniſtro cubito vnã: In manu alterã: In zona tres: In vtroq; genu vnã:
In pedibus binas. Perſeus dextra extẽdit̃ ad ſoceri Cephei ſedẽ: ſiniſtrũ crus eius: & humeꝝ
læuũ circulus æſtiuus a reliquo corpe diuidit. Ipſe manu dextra arcticũ circulũ tãgit: dextro
pede caput aurigæ premere q̃ſi currẽs videt̃. Occidit Sagittario: & Capricorno exorto ĩcli
natus ad caput: cũ Ariete: & Tauro rectus orit̃: habet in vtroq; humero ſtellã vnã: In manu
dextera clare lucẽtẽ vnã: q falcẽ tenere dr̃: quo telo Gorgonẽ interfecit: In ſiniſtra alterã: q ca-
put Gorgonis tenere exiſtimat̃: Præterea in vẽtre ſtellã vnã: In lũbis alterã: In dextro femo
re ad genu vnã: In tibia vnã: In genu alterã: In tibia duas: In ſiniſtra manu: qđ Gorgonis ca
Gorgonis caput put vocat̃: ſtellas quatuor. Aratus Perſeũ hũc int̃ ſydera cõſtitutũ κεκονιομένον appel- Aratus
lauit: qđ pleriq; puluerulẽtũ interꝑtati ſũt: q̃ appellatio Orioni potius cõueniret: q venator
fuit: ſempq; in terra venatus ẽ: & nũc venari int̃ ſydera videt̃. Perſeus autẽ: q volatu potius
aſſiduo vſus ẽ: nõ põt cũ rõne puluerulẽtus vocari. Qum igit̃ Aratus κεκονιομένον vo Aratus
cauit. Aetoloꝝ lingua vſus ẽ: qui qum volũt aliquẽ currentẽ ſignificare: ita eũ nõiare cõſue
uerũt qđ a pleriſq; parũ intellectũ ẽ. Aratus. Tantus vbiq; micat: tãtũ occupat ab Ioue cæli Aratus
dextera ſublatæ ſiliꝰ ꝓpe Caſſiopeam: ſublimis fulget: pedibus ꝓperare videt̃. & velle alige
ris purũ æthera tangere palmis. HERCVLEA E LAVDIS NVMERATVR GLO
RIA PLVS EST BIS DENAS PARITER PERDOMVISSE FERAS. Sen-
ſus eſt: facta Herculis numerari ſolent: utpote diuerſis locis: & tẽporibus patrata. Sed longe
mirabilius eſt Carpophoꝝ parit̃ hoc eſt vno loco: & vno tẽpore viginti feras perdomuiſſe
Domo PERDOMVISSE. Viciſſe: ſupaſſe. Domare enĩ proprie ẽ vi: atq; armis imperio ſuo ſub
iicere. Vnde Domare equos dicimus: ĩpio nr̃o obediẽtes facere. A domo fit frequẽtatiuũ
Domitus Domito. & Domitus: victus: ſubditus imperio. Cuius cõtrarium eſt Indomitus. & Domi
Domitor tor: qui domat. Cuius fœmininũ ẽ Domitrix. & Domatio: actus ipſe. & Domabilis: q do-
Domatio mari põt. Cuius cõtrariũ eſt Indomabil̃. & Perdomo cõpoſitũ. Deducit̃ aũt Domo a græ
Domabilis co δαμάζω eiuſdẽ ſignificationis. Vnde δάμασις domatio dicit̃. & δαμαστὴς do
mitor. & Adamas gẽma: de q̃ ſupra diximus: ꝙ domari: hoc eſt ſecari non poſſit. & alia gẽ
Polydamas ma Androdamas a viro domando: de qua ſimiliter ſuperius diſſeruimus. & Polydamas
Dominus proprium nomen a valde domando. Perſius. Non mihi Polydamas: nec troiades labeo- Perſius
Domitius nem prætulerint. Sunt qui Dominum quoq; a domando vocatum exiſtiment: ſimiliterque
Domitium proprium nomen. BIS DENAS. Viginti. Decem a græco deducitur δέκα
A decem vero Vndecim. Duodecim. Tredecim. Quatuordecim. Quindecim. Sexdeci. De
cem et ſeptẽ: qđ & Septẽdecim a pleriſq; dr̃. Decẽetocto. Decẽetnouẽ: pro quo Ennius: & q Ennius
Decennis dam alii Nouẽdecim dixere. Itẽ denus: a quo Vndenus: & reliqua vſq; ad vicenus: de qbus
Decendium ſupra diximus. Item Decennis decem annorum. A quo Decenniũ. Decuplus notæ ſignifica
Decennale tionis. Decẽdiũ ſpatium decem dierum. Decennale: qđ eſt decem annorum: ut Decennale

bellum. Decennale certamē. Decies: A quo Vndecies. Duodecies: & reliq̄ vſq; ad vigeties. Itē Decimus: A quo Vndecimus. Duodecimus: & reliq̄ vſq; ad vigeſimus. & Decima ſubſtā tiuū: quod ſignificat portionē vnā ex decē. Veteres enim ex vnaquaq; re decimā offerre diis ſolebāt. Plaut⁹. Vt decimā ſolueret Herculi. Ab hoc quidā Decimo verbū deducūt: qđ ē de cimā ptē detraho. A quo Decimator. Decimatrix. Decimatio. Itē Exdecimo: qđ ſignificat eligo. & Exdecimatum: electū. Itē a decē Decenarius. & Decimanus: qđ pro magno accipi tur. Vñ Decumana oua. & Decumani fluctus dicunť. Nā & ouū decimū maius naſcit̃: & fluctus decimus ferri maximus dr̃. Itē Decimana porta caſtroꝝ: q̄ in his maxima ē. & De cumanus limes appellat̃: q fit ab ortu ſol' ad occaſū. nā alr̃ ex trāſuerſo occurrēs: Cardo ap pellat̃. et Decurio: qđ nō eū ſignificat: q decē eqtibus præeſt: ut nōnulli ſenſere. Iꝫ ita a decē Decurio dicat̃: ſicut a cētū Cēturio: Quippe Decuriæ: ut Pedianus inqt: nobilioꝝ ſūt. Cē turiæ īferioꝝ: de iis ſupius diſſeruimus. vñ Decuriæ: & Cēturiæ appellatæ. Quidā int̄ quos frōto: Decurionē volūt eū eē: q p̄ſit turmæ: q̄ cōſtat ex duobus: & triginta eqtibus: neq; bel li ſolū: ſed domi quoq; Decurio dr̃: nomē quodā p̄poſitiuæ dignitatis ſignificās: & h̄ apud Romanos tm̄. Nā in municipiis idē eſt Decurio: qđ Romæ ſenator: eteni q in ſenatu: et in cōciliis rei publicæ municipal' intereē poterāt: Decuriones appellabant̃. Cicero. Qua de cā & tñ cōuētus ille capuæ: huic. P. Sextio apud me maximas grās egit: & hoc tpe fidē hoīs: be neficiūq; teſtimonio declarāt periculū dep̄cant̃ ſuo decreto. Recita q̄ſo paulū. P. Sexti qđ decreuerūt Capuæ Decuriones. Quod aūt differūt Decurio romanus: & Decurio munici pal: ex ep̄la Plynii iunioris facile declarat̃. Eſſe aūt tibi cētū milliū nūmū cēſū ſatis indicatur: q; apud nos decurio es. Igit̃ ut te nō Decurione ſolū: verūetiā eqte romano pfruamur: offe ro tibi ad īplēdas eqtis romani facultates trecēta milia nummū. Non dr̃ itaq; Decurio is: q decē eqtibus præeſt: quē græci Decarchon vocāt cū Decurio ſit maior eqte: eques cēturiōe. Cēturio decarcho: ut ex ſtipēdioꝝ magnitudinē multis ī locis colligi pōt. ſed ſequēda Pō poniiiuriſcōſulti opinio ē: q decuriones inqt dictos ex eo: q; initio cū Coloniæ deduceret̃ decia ps eoꝝ: q deducebant̃: publici cōſilii grā cōſcribi ſolita erat. Veteres ſæpenumero De cures pro decurionibus vſurparūt. A decurione Decurionatus deducit̃: ſicut a cēturiōe Cē turionatus p ipſo decurionis: cēturioniſue officio. Itē Decurio verbū: qđ ē decurionis offi ciū exerceo. A quo Decuriatus. Hinc Decuriata comitia dicunt̃: ſicut a centurione Cēturio verbū. A quo Cēturiatus. & Cēturiata comitia. Hinc Succēturiatus dr̃. Terētius. Ego ī ſub ſidiis hic ero Succēturiatus: ſi qđ deficias: Succēturiare p̄prie ē explēdæ cēturiæ grā numeꝝ ſupplere. A quo Succēturia deducit̃. Cecilius. Nūc meæ militiæ aſtutia opus ē: ſuccētuaria. Itē a decē Denarius deducit̃: qđ mō adiectiuū ē: & idē ſignificat: qđ decenarius: vnde De nariæ cerimoniæ dicebant̃: ſicut Tricenariæ: qbus ſacra adituris decē cōtinuis rebus: uel tri ginta certis qbuſdā rebus carēdū erat. Ab hoc Vndenarius. Duodenarius: & alia hmōi de ducunt̃. Mō eſt ſubſtātiuū: & nūmi genus ſignificat decē libraꝝ: q p hmōi figurā oñdi a ve teribus ſolebat X. Aliqñ tñ denarius minimus argenteus fuit viginti q̄tuor ſiliquarū. Itē a decem Dextans. & Deunx: de quibus ſupius diximus. Itē quo nōnulli vtūtur: Decanus. Itē Decas decadis: quod ſignificat aliquid decenariū numerū continens. Hinc. T. Liuius libros ſuos decadas nūcupauit: q; decem volumina ſingulæ continerent. Itē Decadas decennalia ſpacia nuncupamus. Itē a decem Decius nomen p̄prium: quemadmodū a quinq; Quītus a ſex Sextus. Item a deca græco Decachordiū: inſtrumentū muſicum decem chordaꝝ: ſicut Monochordium: vnius chordæ: nō q; vnam chordā: ſed q; omnes chordas vnius vocis ha beat: niſi panniculi nexu diſtinguatur. Item Decalogus ſacrū volumen: q; decem præcepta legis contineat. & Decaphorus lectica: quæ a decem fertur hominibus: ſicut Hexaphorus. & Heptaphorus quæ a ſex: & ſeptem ſeruis ferri ſolet.

DE NAVMACHIA. EPIG. .XXVI.

VS ITNEREIDVM. Rurſus Naumachiam Cæſaris laudat: in qua omnia ita geſta ſunt: ut vere nauale bellū videri potuerit. Thetinq; maris deam aut didi ciſſe huiuſmodi ludos a Domitiano: aut eum docuiſſe. CHORVS NEREI DVM. Conuentus puellaꝝ Nymphas maris repræſentantiū: quippe et Nym phas ipſas natātes Naumachia cæſaris rep̄ntauit. Chorus p̄prie cōuētū: & veluti coronā ſi gnificat eoꝝ: q ad ludos cōueniūt. Vñ a corona Choꝝ deductū qdā: int̄ quos ē feſtus Pō peius: exiſtimāt: q̄uis Chor⁹ aſpiret̃. Corona vero ſine aſpiratiōe ſcribat̃: qđ nō eēt mirū: qū veteres etiā Choronā cū aſpiratiōe ſcripſerint: queadmodū Chēturiones: & Præchones ut refert Quītilian⁹. Veꝝ nos qdē Platoni poti⁹ aſſētimur: q Choꝝ græcū eſſe teſtat̃. & a chara h̄ ē gaudio deductū: qppe Chor⁹ p̄prie de cōuētu ſaltātiū: atq; canētiū dr̃. Virgi. Ois quā chorus: et ſocii comitent̃ ouātes. Hic Chorea p ipa ſaltatiōe vſurpat̃. et Choraules dr̃ q ī choro tibia canit. a choro noſtra qdē ſentētia corona ēt originē traxit: q; coronas geſta

Left margin: Plautus · Pedianus · Cicero · Terētius · Cecilius · T. Liuius · Feſtus Pō. · Quintilia. · Virgilius

Right margin: Decima · Decimo · Exdecimo · Exdecimatum · Decimanus · Decimana oua · Decimani fluct⁹ · Decimana · Deciman⁹ limes · Cardo Decurio · Decuriæ · Cēturiæ · Decarchus · Decures · Decurionatus · Centurionatus · Decurio · Decuriata comitia · Denarius · Denariæ cerimoniæ Tricenariæ · Decas · Decadas · Decachordium · Monocordiū · Decalogus · Decaphorus · Hexaphorus · Heptaphorus · Chorus · Corona · Chenturiones · Præchones · Chorea · Choraules

Corona re i choris:ac ſaltationibus mos erat:ꝓpterea cū aſpiratiōe a veteribus ſcribebat̃.Eſt aūt co
Strophia rona quā græci ϛεφανον vocāt:a nr̄is olim Strophia ἀπο του ϛρέφειν: qđ vertere ē:di
cebant̃:poſtea ꝑ diminutionē Strophiola appellata.Deide a ſerēdo Serta.Pricipio eni ex
arboꝝ ramis fieri coronas i ludis:& ſacris certaminibus mos fuit:poſtea varia floꝝ mixtu
Corōæ ægyptiæ ra cōponi cœperūt:has primus Sycion ex īgenio Páſiæ pictoris: & Glyceræ coronariæ ad/
Coronæ hybnæ modū illi dilectæ adiuenit.Paulo poſt ſubiere:q vocant̃ ægyptiæ:ſiue hibernæ:tū quū terra
flores negat:e bratteis ligneis:ſiue corneis:ſiue eburneis factæ variis coloribus iſectis.Acceſ
Corolla ſerūt deide & e lamina ænea tenui iaurata:aut inargētata:q ob gracilitatē corollæ ſūt appel
Corollarium latæ.vn̄ Corollariū dictū:qđ ſignificat id qđ addit̃ ꝑter illud qđ ē debitū:qđ in ludis:quum
placuiſſēt actores:præt̃ ꝓmiſſas coronas:aliæ quoq; dari ſolebāt.Suetoni⁹ de Auguſto.Co Suetonius
rollaria:et ꝓmia i alienis quoq; muneribus ac ludis:et crebra:& grādia de ſuo offerebat.Ply Plynius
nius.Ergo ſpōſiōib⁹ factis:et Antonio quotidianā fere cœnā appoſitā irridēte: Cleopatra
Corollariū id eē dixit:cōſūpturāq; ſe ea cœna taxationē cōfirmauit.Craſſus diues prim⁹ ar
Leniſcus gēto:auroq; folia imitatus ludis ſuis coronas exhibuit.Additi deinde ſūt Leniſci:ſic.n.vocā
tur faſciolæ ex coronis depēdētes dictæ q̄ſi laniſci:qđ antiqſſimū fuit genus coronaꝝ lanea
rū:hos addici coronis honos erat ꝓpt̃ etbruſcas:qbus iūgi niſi aurei nō debebāt: ii diu puri
fuere:poſtea celare eos primus.P.Claudi⁹ pulcher īſtituit.Vti coronis niſi q i ſacris certami L.Claudi⁹
nib⁹ viciſſēt:pricipio nefas habebat̃.Trāſlatæ deide ad iperatores:ac milites q ſeſe fortit̃ in
bello geſſiſſent fuere.Statuis quoq; iponi cœptæ:& i funerib⁹:mortuoꝝ capitib⁹ iūgi:ac in
atriis domoꝝ:q ꝑ lineas imagies diſcurrerēt.ſuſpēdi.Ingēſq; in iis ſeruata ſeueritas fuit.L. L.fuluius
Fuluius argētarius bello punico ſecūdo cū corona roſacea iterdiu e ꝑgula ſua i foꝝ ꝓſpexiſ
ſe dictus ē ex autoritate ſenatus i carcerē adductus nō an̄ finē belli emiſſus ē.P.Mutian⁹:qū P.Mutia.
dēptā Mirſyæ coronā e florib⁹ capiti ſuo ipoſuiſſet: duci eū i vincula triū viri iuſſere.Florū
populus roman⁹ honorē Scipioni tm̄ adhibuit:ei q ꝓpt̃ ſilitudinē ſerui cuiuſdā viliſſimi ne
gociatoris Serapio cognoīabat̃:ob id i tribunatu plebi admodū gratus:dignuſq; africano
rū familia:nec ei fuit i bonis:q̄tū ipēſæ funeris ſufficeret.Aſſes ergo cōtulit ppl's:& fun⁹ elo
cauit:q̄q; ferebat̃:flores e ꝓſpectu oi ſparſit:Scipionis cognomē primus adeptus ē Corne/
lius:ꝙ p̄rem luminib⁹ carētē ꝑ baculo regeret.Nā Scipio baculū ſignificat: A Scipio Virgi Virgilius
lius Patronymicū Scipiadas deduxit:q̄ſi Scipionidas.Deoꝝ quoq; capitib⁹ addi coronas
honos habebat̃:& lariū pb̄licoꝝ:priuatorūq;.Itē Sepulchroꝝ:& maniū:eoq; deide luxu
Sympoſius ria ꝓceſſit:ut i cōuiuiis:Simpoſiiſq;:ſic eni græci cōpotatiōes vocāt:coronis vterent̃ hilari/
tatis gr̄a: & vnguēta foliis adderēt.Tranſlatæ quoq; ad mulierculas fuere:& laudatiſſimæ e
Nardi folio habebant̃.Itē e veſte ſerica verſicolores vnguētis madidæ.Cleopatra apparatu
belli Actiaci Antonio gratificationē eius timēte:nec niſi ꝑguſtatos cibos ſumēte:cū eo luſit:
extremis coronæ foliis veneno iſectis. Nā qum ipſā in potu capiti ipoſuiſſet: ꝑcedēte mox
hylaritate iuitauit Antoniū:ut coronas biberēt: cōcerpta ergo i ſcyphū folia icipiēti bibere
Antonio:qs eni eiuſmodi iſidias timeret:oppoſita manu.En ego inqt cariſſime Antoni ſū
illa:quā tu noua ꝑguſtātiū diligētia caues:nec tn̄ mihi: ſi poſſē ſine te viuere: nocēdi occaſio
deeēt. Mox eductū e cuſtodia vinctū bibere iuſſit:q ſūpto potu illico expirauit.De coronis
qdē apud græcos Mneſte⁹:et Callimachus medici volūina ſcripſere:ꝙ qdā ꝓdeſſēt:qdā no Mneſtheus
cerēt.Idē fecit Theophraſtus.e nr̄is quoq; qdā iſcripſerūt libros Anthologicon:hoc ē de flo Calimach⁹
rū rōne.ἄνθοσ eni flos ē:λόγοσ ratio.Militares coronæ multifariæ apud veteres fuere:ſꝫ Theophra
nobiliſſime hæ fere cōmemorantur.Triūphal̃.Obſidional̃.Ciuica.Mural̃.Caſtrēſis.Naua ſtus
Oleagina lis.Itē q Oual̃ appellat̃:poſtremo q vocat̃ Oleagina:q vti ſolēt:q triūphū ꝓcurāt:qum i ꝑ/
Laureæ lio nō intuenerint.Triūphales coronæ ſūt aureæ:q imperatoribus ob honorē triūphi mitte
Obſidionalis bant̃ id vulgo dr̄ Auꝝ coronariū:eæ antiqtus e lauro erant:& Laureæ vocabant̃:poſt fieri
ex auro cœptæ.Obſidional̃ ē:quā ii q liberati erāt obſidione:dabāt ei duci: q liberauerat: ꝑ
ſertimq; liberatis caſtris milites iperatori.Ea graminea erat.Nulla fuit hac corona nobilior
Gēmatæ:& Aureæ:vallares:murales: Roſtratæ:Ciuicæ:triūphales poſt hāc magno interual/
lo fuere.Cæteras oēs ſinguli et duces ipſi:ipatoreſq; militibus:aut aliqn̄ collegis dedere. De
creuit etiā i triūphis ſenatus cura belli ſolut⁹:et ppl's ocioſus gramineā nūq̄ niſi i ſūma deſpe
ratiōe:cōtingitq; nulli niſi ab vniuerſo exercitu:ppl'oue ſeruato ſeruatori decreta.Cæteras
ipatores dedere: hāc ſolā miles:ppl's ue ipatori.Dabat̃ hæc e viridi gramine decerpto inde
Herbā dare vbi obſeſſos aliqs liberaſſet. Nā ſūmū apud antiquos ſignū victoriæ erat:herbā porrigere
victos q̄ſi t̃ra et altrice ipa humo:ac ēt hūatiōe cædere.vn̄ herbā dare accepim⁹: ꝑ eo:ꝙ ē vi
ctū ſe fateri.Eadē donat⁹ ē.L.Dētat⁹ ſel' tm̄:qū ciuicas.xiiii.meruiſſꝫ:depugnaſſetq;.cxx.ꝓ/
liis ſꝑ victor:tāto rari⁹ ē ſeruatorē vnū a ſeruatis donari.Quidā ipatores et ſæpi⁹ donati ſūt
veluti.P.Decius:vna.ſ.tribunus militum ab exercitu:altera ab iis:qui in præſidio obſeſſi fu
erant:quāta eſſet honoris eius autoritas confeſſus religione.Si quidē Donatus bouem albū

Marti imolauit: & centum ſuluos: qui ei virtutis cauſa dati fuerāt ſimul ab obſeſſis. Hic De
cius poſtea conſul & ipꝑio: & collegæ ſe ꝓ victoria donauit. Data ē & a ſenatu: populoq;
Romano: qua claritate nihil in rebus humanis ſublimius exiſtimatū eſt: Fabio illi: qui rem
oēm romanā reſtituit non repugnādo. Hæc data qum magiſtrū equitū: & exercitū eius ſer/
uaſſet: tunc enim ſatis fuit noīe nouo coronari: ſiqdē appellatus ē paī ab iis: quos ſeruauerat
ſed quo tpe Annibal ex Italia pulſus ē: quæ corona ſola ipſius iperii manibus impoſita fuit:
ſolaq; a tota Italia data. Cēturioni vero vni donata. Cn. petreio Cimbrico bello: qꝺ is pri/
mū pilū capeſſens ſub catulo excluſam ab hoc legionē hortatus tribunū ſuū dubitantē ꝑ ca/
Sylla ſtra hoſtiū erūpere iterfecit: legionēq; eduxit. Scripſit & Sylla dictator ab exercitu ſe quoq;
donatū apud Nolam legatū bello marſico: idq; in villa ſua Thuſculana: quæ fuit poſtea Ci
Varro ceronis pinxit. Aemilianū quoq; Scipionē Varro ſcripſit Donatū obſidionali in Africa fu
iſſe Manlio Conſ: cohortibus ſeruatis: totidemq; ad ſeruādas eas eductis. poſtremo Octa/
uiū Auguſtum cū. M. Cicerone filio conſulem idibus ſeptēbribus inuenimus donatū. Mirū
eſt nullas herbas certas in hoc honore fuiſſe: ſed quæcunq; fuerant in periculi ſede q̄uis igno
biles: ignotaſq; honorē hūc nobiliſſimū fuiſſe: ex quo cōſtat herbā oēm Graminis noīe a ve Gramen
teribus nūcupata. & Gramineā pro herbaceo poſitā. Ciuica corona appellat̃: quā ciuis ci/ Graminea
ui: a quo ſeruatus eēt in prælio: vitæ: ac ſalutis pceptæ teſtē dare ſolebat. hāc fieri e frōde quer Ciuica
na mos erat: qm̄ cibus victuſq; e quercu capi quōdā ſolebat. Fiebat etiā ex Ilice: ꝙ hæc quoq;
Cecilius arbor glandifera: & ſuperiori ſilis eſt. Cecilius. Aduehūtur cū ilignea corona: & chlamyde:
Maſſurius di voſtrā fidem. Maſſurius Sabinus Ciuicam coronā ei tm̄ dari ſolitā ſcripſit: q & ciuē ſer/
uaſſet: et eodem tpe hoſtē occidiſſet: neq; i ea pugna ſeſe loco mouiſſet. Aliter ciuicæ coro/
Tyberius næ ius alicui negauit cōceſſum. Tyberiū tn̄ Cæſarē cōmemorat: qum conſultus fuiſſet: an ci
uica corona ei deberetur: qui ciuem in prelio ſeruaſſet: & hoſtis ibidē duos interfeciſſet: ſed
locū in quo pugnabat: non retinuiſſet eoq; loco hoſtes potiti eēnt: ita reſcripſiſſe: eū quoq;
ciuica dignū videri: qꝺ appareret e tā iniquo loco ciuē ab eo ſeruatum: ut etiā a fortiter pu/
gnantibus retineri nō potuiſſet. hac ciuica corona. L. Cellius vir cenſorius in ſenatu Cicero
nem cōſulem donari a re publica cenſuit: ꝙ eius opera: ac virtute atrociſſima illa Catilinæ
coniuratio detecta: vindicataq; fuiſſet. Muralis corona erat qua donabat̃ ab imperatore: q Muralis corona
prim⁹ murū ſubiiſſet: & in hoſtiū oppidū per vim conſcendiſſet: idcirco quaſi muri pinna
culis decorata fuit. Caſtrenſis corona dari ab impatore ſolita erat ei: qui primus hoſtiū ca/ Caſtrēſis corona
ſtra pugnādo introiſſet: hæc inſigne valli habebat. Naualis dicebat̃: q̄ donari ſolebat mari Naualis corona
timo prælio: q primus in hoſtiū nauim vi armatus tranſiliiſſet: eaq; quaſi nauiū roſtris inſi/
gnita erat. Oualis corona myrtea erat: hac coronabant̃ imperatores: q vrbē ouātes introi/ Oualis corona
bāt. Ouatio minor triūphus dicebat̃. Nam quotiēs bella nō rite indicta: neq; cū iuſto hoſte Ouatio
geſta eſſent: aut hoſtiū nomen humile: & nō idoneū foret: utputa ſeruorū: piratarūq; aut de
ditione facta: in puluerem: incruentāq; victoriam iperator reportaſſet: ouandi nō triūphā
di cauſa erat: eiq; facilitati aptam eē veneris frondē crediderunt: quod nō Martius: ſed q̄ſi
venerius quidā triūphus foret: hanc Myrteam coronā. M. craſſus: qum bello fugitiuorum Myrtea corona
confecto ouans rediret: inſolēter aſpernatus eſt. Senatuſq; conſultū per gratiā conceſſit: ut
lauro non Myrto coronaret̃. Ouationis nomē ab oue tractū Seruius honoratus grāmati/
cus affirmat: qꝺ ouātes vno equo vterent̃: & a plebeis: ſiue eqtibus romanis ducerent̃ ad ca
pitoliū: & de ouibus ſacrificarēt: qu; triūphātes albis eqs q̄ttuor vterent̃: & ſenatu pcūte i
Capitoliū deducerent̃: & tauros ad ſacrificia adhiberēt. Nos hoc vo cabulū ab ipſa potius
clamātiū voce deriuatū exiſtimamus: qꝺ ouātes hoc ē. o. o. ut fieri ſolet: clamātes vrbē igre/
Virgilius derent̃. vn̄ in oī hylaritate: q ita vociferant̃: ouātes appellare cōſueuimus. Virgili. Oīs quā
chorus: & ſocii comitent̃ ouātes. Interponit̃ aūt v euphoniæ grā: queadmodū i Ouis: qꝺ pe Ouis
cudē ſignificat: & a veteribus maſculino genere pferebat̃: & i ouū: qum analogiæ rō exigat
ut Ois: et Oum dicat̃. ſiqdē a græco deducūt̃ illud ab eo: qꝺ ē ὄις. vn̄ Ouicula diminutiuū Ois uel Oum
& Ouillus pecudinus. & Ouilia: de qbus ſupra diximus. & Opilio: q̄ſi ouilio: ouiū paſtor Opilio
& Auilla q̄ſi ouilla agn⁹ recētis ptus: Agn⁹: ouis fili⁹ dr̄: ſicut Hedus: capræ. & a græco dedu Auilla Agnus
cit̃ ἀγνός: qꝺ ſignificat purū: caſtū: eo ꝙ ſit hoſtia pura: et imolatiōi apta. Ab eo fit Agni Agninus
nus: vn̄ Agninā carnē dicim⁹. & Ambegni: ſic eni a veteribus Bos: et Veruex appellabant̃: Ambegni
qū ad eoꝝ vtraq; latera: agni i ſacrificiū ducebant̃. Agn⁹ etiā arbuſcula ē ex ſalicū gn̄e: quæ
lecto ſuppoſita caſtitatē facere: ꝟ ē venerē cohibere dr̄: queadmodū ſupius diſſeruim⁹: ꝟ ab
eo qꝺ eſt ὠόν: vn̄ Oataricha dcā: mugilū oua ſale cōdita. ταριχόν. n. græci ſa ſū appellāt Oataricha
Maſſuri⁹ ſabinus ouātes n̄ equo vehi: nec ab eqtib⁹: ſiue plebeiis: ut Serui⁹ refert: deduci ſoli
tos affirmat: ſ; pedib⁹ igredi: ſequēti eos vniuerſo ſenatu. M. caligula: qū i germāia ſibi belli
mā deeēt: paucos de cuſtodia traiici: occuliq; trās rhenū iuſſit: ac ſibi poſt prādiū q̄tumultu
oſiſſime adeē hoſtē nūtiari: q̄ facto ꝓripuit ſe cū amicis: et pte eqtū ꝑtori anoꝝ ipximā ſiluā

truncatiſq; arboribus:& in modum tropheorũ adornatis reuerſus:eorum quidem:q ſecuti
nõ eſſent:timiditatem & ignauiam corripuit.Comites aũt:& participes victoriæ nouo ge
nere:ac nomine coronarũ donauit:quas diſtinctas ſolis:ac lunæ:ſiderũq; ſpetie explorato/
Corono — rias appellauit.A corona fit Corono verbũ:quod ſignificat coronã capiti impono. Cuius
Coronamentũ — paſſiuum eſt Coronor.A quo Coronator.Coronatrix.Coronatio.et Coronamẽtum: qđ
modo pro coronatum multitudine ponit̃.Plynius. Atria quippe coronamentis referta. Plynius
Coronamentũ — Modo pro floribus:frondibuſq;:& aliis:ex quibus coronæ fiũt.Idem. In hortis ſeri et Co Idem
Coronarius — ronamenta iuſſit Cato in enarrabili florum maxime ſubtilitate.& Coronarium: quod ad Cato
coronas attinet:vnde Aurum coronarium.& æs coronariũ: de qbus ſuperius diximus. Itẽ
Stephanoploc⁹ — Coronarius:qui coronas conficit:& a græcis Stephanoplocos appellatus.ςέφανος enim
corona eſt: πλεκω texo. Idem.Factum id eſt ex ingenio Glyceræ coronariæ dilectæ illi. Idem
Idem.Quales etiam nunc extant artificis illius tabellæ:atq; imprimis appellata Stephano/ Idem
plocos:qui pinxit ipſam.Corona etiam aliquando pro conuentu hominũ circũſtante acci
pit̃.Item Corona circulus ẽ:quod circa lunam:aut aliud nobile aſtrum cælo inhæret. Quẽ
admodum enim qum in piſcinam lapis miſſus ẽ: videmus in multos orbes aquam deſcen/
dere:& fieri primũ anguſtiſſimum orbem deinde laxiorem:ac deinde alios maiores:donec
vaneſcat impetus:& in planitiem motæ aquæ ſoluatur.Ita ſimile quidã fieri in aere cõſide/
ramus:qum ſpiſſior factus eſt:& ſentire plagam poteſt:lux ſolis:aut lunæ:aut cuiuſlibet ſide
ris incurrens recedere illũ in circulos cogit.Nam humor:& aer:& omne: quod ex ictu for/
mã accipit:i talẽ habitũ impellit̃:qualis ẽ eius:qđ impellit̃. Omne aũt lumẽ rotũdũ ẽ: ergo
Area — & aer percuſſus lumine hũc modũ exhibet.Ob hoc tales ſplendores quidã Areas vocãt: qa
fere terendis frugibus deſtinata loca rotunda ſunt. Nec longe a terra fit talis effigies: quam
viſus noſter ſolita imbecillitate deceptus circa ipſũ ſidus poſitã putat:quippe in uicinia ſtel/
larum:& ſolis nihil tale fieri põt: quia tenuis illic ẽ æther. In balneis quoq; circa limina ta/
le aliquid aſpici ſolet ob aeris denſi obſcuritatẽ.Frequentiſſime aũt auſtro flante:qum cælũ
maxime graue:& ſpiſſum ẽ.Diluũtur aũt huiuſmodi coronæ paulatim:& deſinũt: nõnũq;
ab aliq̃ parte rumpuntur:& tunc vẽtum inde nautæ expectant:vnde contextus coronæ vi/
Corone vrbs — ſus eſt perire. Corone vero vrbs eſt Achaiæ Venetiarum: hoc tempore imperio ſubdita. A
Coroneus ſinus — quo Coroneus vocitatus eſt.NEREIDVM.Nympharum maris:quæ Nerei filiæ eſſe tra
Nereides — dunt̃: ex Dori ſorore pariter:atq; vxore. Nereus maris deus eſt Oceani: & Tethyos filius:
Nereus — nec eſt Nereidum falſa opinio. Reperiunt̃ enim in mari piſces humana effigie: ſquammis
dũtaxat hiſpido corpore:q̃rũ gannitũ etiã triſtẽ in gallico oceano:dũ moriunt̃: audiũt ac/
colæ.& diuo Auguſto legatus galliæ ſcripſit cõpluris ĩ littore exanimes Nereidas apparere
Tyberio prĩcipe ĩ Santonũ littore reciprocãs Oceanus multas beluas deſtituiſſe legit̃ miræ
varietatis:et magnitudinis:int̃ q̃s & multæ Nereides viſe fuere.Nereidũ noĩa fere hæc me/
Glauce Glaucus — morãt̃.γλαύκη: hoc ẽ Glauce a colore maris ita appellata.γλαύκον enĩ græci ceruleũ
dicũt.& nr̃i Glaucũ aliqñ vſurpãt.Fuit etiã Glauce Saturni filia vno ptu cũ Plutone edita:
Glaucus — ſed ſola Saturno oblata:q̃ infãs periit.& Glaucus Minois filius:quẽ qdã putãt ĩ pte quõdã
Italiæ regnaſſe.Itẽ alius Glaucus Siſyphi filius:quẽ æolo genitũ Homerus refert Iſthmõ la
trociniis ĩfeſtaſſe: Alius Hippolochi filius.A quo Iouũ reges deducti ſũt.Glaucus Potnia/
des vocitatus ẽ a Potnia Arcadiæ vrbe:ex q̃ eũ cõſtat ortũ fuiſſe. Itẽ Potniades q̃drige di/
Thalia — ctæ ſũt:qbus Glauc⁹ vehebat̃.θάλεία:hoc ẽ Thalia:qꝛ vireẽs:ſeu læta ſit:θάλλω enĩ vireo
Cymodoce — lætor.ιπέίω a rumpẽdis fluctibus.ιπῶμαι rumpo.κύμοδόκη Cymodoce ab vnda rẽ
Neſea Spio — cipiẽda.κῦμα enĩ vnda:ſiue fluctus dr̃.δέχομαι recipio.νησάιη:hoc ẽ Neſeæ a natã/
Thoe Halia — do.νέω enĩ nato ſignificat.cuius futurũ ẽ.νήσω:Spio a ſpelũcis maris ĩ qb⁹ habitare Nym
Cymothoe — phæ dicũt̃.σπεοσ enĩ ſpelũca ẽ.θοη. Thoe a velocitate currẽdi. θέειν enĩ currere ẽ.αλίη
Actaea — Halia:qꝛ marina Nympha ſit.ἅλσ mare ẽ.κυμοθόη Cymothoe a velocitate vndarũ.κῦ
Limnoria — μα fluctus.θον velox.ακταία Actaea a littore maris.ακτή littus.λιμνώρία Limno/
Melite Iaera — ria a cura lacus.λιμνη lacus.ὤρα cura.μελίτη Melite a dulcore: & ſuauitate.μελι
Amphithoe — mel.ιάίρα ab impetu.ιεμαι ĩpetũ facio.αμφίθόη Amphithoe:q̃ſi circũq; currẽs αμ/
Agane Doto — φί circũ.θέω curro.αγανη Agane a magnitudine ſplẽdoris.ἀγαν nimis. ανω ſplẽdeo.
Proto Phetuſa — Δωτω Doto a dãdo.Δω do.πρωτω Proto a producẽdo.πρoϊέναι pducere ẽ. φερoί
Dynamene — σα Pheruſa a ferẽdo.φέρω fero.Δυναμενη Dinamenæ:qꝛ pollẽs:poteſq; ſit.Δυναμαι
Dexamene — poſſũ.Δεξαμενη Dexamene a recipiẽdo.δεχομαι recipio.ἀμφινομη Amphino
Amphinome — me a circũ paſcẽdo:qđ fieri ĩ aq̃ videm⁹.αμφὶ circũ:νομος paſcuũ. καλλιανείρα Cal
Callianira — lianira a viris honeſtãdis.καλὸν honeſtũ. ανηρ vir.Δωρισ a donãdo. Δωρούμαι do
Doris Galathea — no.πανοπη Panope a perſpicuitate. παν oẽ.οπτω cerno.γαλάτεία Galatea a lactis
Nemertes — colore. γαλα lac.νημέρτησ Nemertes: quaſi incorruptibilis. νη non. αμαρτανω
Apſeudes — pecco.αψευδησ Apſeudes:hoc eſt minime fallens.ἀ priuatiua particula ẽ.ψευδεσ falſũ.

καλλιάνασσα Callianaſſa a bene tegẽdo.καλον bonum honeſtum ἀνάσσω rego.κλυ ——— Callianaſſa
μένη Clymene a celebritate.κλύω celebro. ἰάνειρα Ianira a dulcorandis viris. ἰαίνω ——— Clymene
dulcifico.ἀνὴρ Vir.ἰάνασσα a ſuauiter regendo:hoc eſt ἀπὸ τοῦ ἰαίνω dulcoro. καὶ ——— Ianira
ἀνάσσω rego.μαῖρα Mæra a fluctu:ſiue fluore.μείρομαι fluo.ὠρείθεια Orithea:q̃ſi ——— Ianaſſa
hortans ad curſum ὀρῶ hortor.θέω curro.ἀμμαθύεια.Amathyea:q̃ſi per harenã cur/ ——— Mæra
rens.ἄμμα harena.θέω curro.Electra quoq;:hoc eſt ἠλέκτρα inter Nereides numera ——— Orithea
tur:ſed oceani quidam:& Tethyos filiam putant fuiſſe:Nomẽ aũt ſumpſit a ſuauitate nito ——— Amathiea
re electri:quod ſuccinum dicitur:& vxor Atlantis fuit:ex quo filium peperit Hyan:& q̃nq; ——— Electra
irgilius filias:quarũ vna ſimiliter Electra vocitata eſt:hæc ex Ioue Dardanũ peperit. Virgilius.Dar ——— Hyan
em danus Iliacæ primus pater vrbis:& autor:Electra:ut graii perhibent Atlantide cretus. Idẽ.
Electram maximus Atlas edidit:Aethereos humero qui ſuſtinet orbes: fuit & altera electra
Oreſtis ſoror:quæ illũ e manibus Clytemneſtræ:& Aegiſthi liberauit.Electryon vero Am/ ——— Electryon
phitrionis frater fuit Electræ nymphæ ſororem ἐρατήν:hoc eſt Eraten alteram Nymphã
fuiſſe exiſtimant:ab amore:qui græce ἐρῶσ dicitur:ita vocitatam.Fluminũ vero:ac fontiũ
Nymphæ:quæ ἀπὸ τοῦ νάω:hoc eſt fluo a græcis ναΐδεσ:a noſtris Naiades appellantˀ: ——— Naiades
his fere nominibus notari ſolent. Δρυμὼ Drymo:quod per ſiluas fluat. Δρυμὸσ enim ——— Drymo
ſilua eſt.ξανθὰ Xantha a colore.ξανθὸν græci ſub rubeum dicũt:harum duarum Nym ——— Xantha
irgilius pharum meminit virgilius.Drymoq; xanthaq;.Xanthus vero fluuius eſt apud Troiam:& ——— Xanthus
omerus nomen proprium viri Troiani.Item nomen equi Hectoris:ut Homerus teſtatur. Xanthii ——— Xanthii populi
populi ſunt Aſiæ: qui qum eorum vrbs ab Harpago Cyri præfecto obſideretur: vxores: ac
ſeruos ſuos:atque omnem ſuppellectilem in arce poſuerunt:deinde adhibito igni cremaue/
erodotus re.Ipſi vero contra Harpagum pariter irruentes in bello vniuerſi cecidere:ut ſcribit. Hero/
dotus.Xanthippe mulieris proprium eſt.Sic enim Socratis vxorem vocitatam conſtat.λε ——— Xanthippe
γεία Legea a cantus ſuauitate.λιγὺσ ſuauis eſt.φυλλοδόκη Phillodoce a foliis capi ——— Legea
endis.φύλλον folium.δέχομαι capio:κυδίππη Cydippe ab excellentia equorum ——— Phyllodoce
eius regionis κῦδοσ gloria eſt:ἵπποσ equus.ἐφύρα Ephyra a nomine oppidi: quod ——— Cydippe
poſtea Corinthus eſt dictum:quemadmodum & θήβη:hoc eſt Thebe:alia Nympha a the ——— Ephyra
barũ nomine nũcupata eſt.δηιόπεια Deiopeia:a vocis hoc eſt cantus cõtẽtione. δηίσ ——— Corinthus
pugna.ὄψ vox:ἀρέθουσα Arethuſa ἀπὸ τοῦ ἀρέσκω:qđ ẽ placeo.Fuit vna ex Nym ——— Thebe
irgilius phis Dianæ comitibus. Virgilius.Et tandem poſitis velox Arethuſa ſagittis. Infinita præ/ ——— Deiopeia
terea ſunt Nympharum fontiũ nomina:qum ſingula flumina:fonteſq; ſuas habeant Nym ——— Arethuſa
phas:de quibus particulariter:quotiens ſe occaſio offerret:dicemus.Nemorum ſiluæ ſilua/ ——— Dryades
rum Nymphæ Dryades dicuntur ab arboribus.Quippe apud veteres græcos δρῦσ omniſ
arbor dicebatur: q̃uis poſtea pro quercu duntaxat vſurpata ſit:eædem & Napeæ vocãtur. ——— Napeæ
Virgilius.Faciles venerare napeas.Item quæ cum ſiluis naſcuntur:moriunturq; Hamadry ——— Hamadryades
ades.Montium vero Nymphæ ἀπὸ τοῦ ὄροσ:quod mõtẽ ſignificat:Oreades:& a græ/ ——— Oreades
cis ὀρεστιάδεσ vocantur.Earum quoq; innumera pene nomina ſunt: ſed confuſa: hæc cũ
aliarum muſarum nominibus reperiuntur.πειθὼ:hoc eſt Pitho. ἀπὸ τοῦ πείθω: hoc eſt
icero a ſuadendo dicitur. Vnde & Pytho apud græcos perſuaſio vocatur. Cicero. Pytho quam
nnius vocant græci:cuius effector eſt orator:hanc Suadam appellauit.Ennius.Eius autem Cete/ ——— Pytho
gum medullam fuiſſe vult:ut quam deam in periclis labris ſcripſit Eupolis ſitam eſſe: huius ——— Pytheas
uintilia. hic medullam noſtrum oratorem fuiſſe dixerit.Quintilianus.Iſocrates Rhetoricen perſua ——— Pythermus
dendi opificem dixit:ideſt Pythus demiurgon neq; enim mihi permiſerim eadem vti decli/
natione:q̃ Ennius.M.Cetegũ Suadæ medullã vocat.A pytho Pytheas deriuatˀ: & Pytrhe
mus propria noĩa.& Pythodorus:q̃ marmorarius ſculptor eximius fuit:q̃ Romæ Palati/ ——— Pythodorus
nas Cæſaꝝ domos vna cũ Cratero ꝓbatiſſimis ſignis repleuit.& Pythagoras.Hic fuit phi ——— Pythagoras
loſophus Samius inſignis pulchritudinis & pſallẽdi muſicæq; peritiſſimus:demarati nego
ciatoris filius:uel ut alii volũt:Mneſarchi gemmaꝝ ſculptoris.Quidã etiã pr̃em eius Mar/
machũ vocatũ volũt:hic q̃uis a Policrate Samio tyrãno apprime diligeretˀ: illo tñ tyrãni/
dẽ exercere icipiẽte clam ex ea iſula fugit:et i ægyptũ diſcẽdi deſiderio prexit: oẽmq; ægypti
orũ linguã edidicit:deidei Perſiã:et Babyloniã trãſiit: vbi ſiderũ motus:curſuſq; ſtellaꝝ:&
oẽm cæli rõnẽ ab aſtrologie edoctus: regreſſus ẽ inde in Cretã:& Spartã:atq; ab eoꝝ ſapiẽ
tibus egregios minois mores:oẽſq; Lycurgi leges ꝑdidicit:inde ad olympiacũ certamẽ ac/
cedẽs iterrogatus a Leonte Sicionioꝝ tyrãno quo noĩe vocaretˀ: qum ſolũ deũ ſap ẽtẽ eſſe
ꝑdicaret: philoſophũ ſe eſſe rũdit:hoc eſt ſapiẽtiæ amatorẽ:eteni vſq; ad id tp̃s:oẽs q̃ circa
rerũ occultarũ ſpeculationẽ verſantˀ:ſapiẽtes vocati fuerant:hinc philoſophi nomẽ habuit
Poſt hæc cũ i pr̃iam rediẽs a Polycrate tyrãno occupata iueniſſet:cla; ide diſcedẽs Crotonẽ
Italiæ vrbẽ petiit:ibiq; leges italis dedit:et vna cũ diſcipul'ſuis:q̃ ferme treceti erãt:rẽ pu.ad
miniſtrauit:q̃ merito Ariſtocratia:ĩ ẽ optiatũ pricipatꝰ poterat noiari.ἀδμήτη Admete ——— Ariſtocratia

qd ob laſciuiã indomita ſit α priuatiua p̄ticula ẽ. δαμάζω domo ſignificat. δωρὶσ doris a dãdo. δωροῦμαι dono ẽ. οὐρανία Vrania: hoc ẽ cæleſtis ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ qd cælũ ſignificat. ἱππώ Hippo a velocitate equorũ. ἵππος enĩ equus eſt. κλυμένη Clymene a famæ celebritate. κλέοσ gloria: hæc phethontis mater fuiſſe memoratur. ῥοδία Rhodia a fluendo quod græci ῥόον fluxum dicunt. καλλιρόη Calliroe a pulchre fluendo. κάλλοσ pulchritudo. ῥόοσ fluxus. ζευξώ zeuxo a iungendo: qꝫ aqua res ſiccæ coniũgantur. ζεύγνυμι coniungo. κλυτίη Clytia a gloria: quæ ut ſupra dictum eſt. κλέοσ vocatur. νέαιρα. Neaera: quod ſemper recens ſit. νέαροσ recens: hæc duas filias peperit. Phaetuſam: & Lampetiam: quæ tranſeunte per Siciliam Vlyſſe ſolis armenta cuſtodiebant. εἰδυῖα Edira. ἀπὸ τοῦ οἶδα: quod eſt ſcio. πασιθόη Paſithoe a velocitate. πᾶσ omnis. θέω curro quaſi vniuerſa diſcurrens. πληξαύρη Plexaura: quod plene fruatur. πλήθω impleo ἀπορῶ fruor. γαλαξαύρη Galaxæra a candore lactis. γάλα a græcis lac vocatur. διώνη Dione ab humiditate. λιαίνειν humectare eſt: Hæc ex Ioue venerem peperiſſe memorat̃. quapropter poetæ aliq̃n Dionen pro venere vſurpant. A dione fit Dioneus. Virgilius. Ecce dionaei proceſſit cæſaris aſtrum. Idẽ. Sacra dionaeæ matri. i. veneri. μηλόβοσισ Melobosis ab ouibus paſcendis. μῆλον ouis. βόσισ paſcuum. πολυδώρα Polydora a donando multa κερκηίσ Cerceis a texendo κερκὴ Radium ſignificat. πλουτώ Pluto a diuitiis. περσηίσ Perſeis a perſeo: de quo ſuperius diximus. A quo Perſia: orientalis regio vnde Perſæ appellati. & Perſicus: quod modo ex perſia ſignificat. Hinc Perſicus ſinus dictus: nam rubrũ mare: quod græci Erythræum: ſiue Erythram thalaſſam noiant: uel ab erythra rege: uel a ſolis repercuſſu talem reddi colorem arbitrantes: uel ab harena terraq; uel qd talis aquæ ipſius natura ſit: in duos diuiditur ſinus. Is qui ab oriente eſt Perſicus appellatur ex aduerſo Arabicus. Oceanũ qui influit Azanum vocant. Modo perſicus accipitur pro diuite: & opulẽto a perſarũ. ſ. diuitiis: luxuq;. Horatius. Perſicos odi puer apparatus. Iuuenal. Meliora: ac plura reponit perſicus. Perſicũ vero portum mare euboicum: qꝫ in eo quondã ſteterit claſſis perſarum. Plautus Perſicum pro peracuto poſuit. Itẽ a perſia Perſica poma vocitata: qd ex perſia primo adducta fuerint: innocua penitus: & expetita ægrotis: ac ſtomacho vtilia. palma eorũ eſt duracinis: nec eſt aliud fugacius pomum: longiſſima nanq; mora decerpto biduum eſt. ἀκάστη Acaſte a ſanando. ἄκοσ Remediũ. πετραίη petrea a petris: hoc eſt ſpeluncis lapideis. μενεσθώ Meneſtho a robore: quod græce μένοσ dicitur. εὐρώπη Europa a longe: lateq; videndo. εὐρὺ latum. ὄψ oculus. μῆτισ Metis a conſulendo. μῆτισ conſilium. εὐρυνόμη Eurynome a late paſcendo. εὐρὺ latum. νομὸσ paſcuum. τελεστώ Teleſto a perficiendo. τέλοσ finis. τελειῶ pficio. κρηνηίσ Creſeis a fõte. κρήνη fõs. ἀσία Aſia ab hũoris putredie. ἄσισ putredo. καλυψώ Calypſo a tegmine arborũ. καλύπτω tego. εὐδώρη Eudora a bene munerando. εὖ bene. δῶρον Donum. τύχη Tyche: a fortuna: quæ τύχη dicitur. ἀμφιρώ Amphiro: ab vndecunq; fluendo. ἀμφὶ Circũ. ῥέω fluo. ὠκυρόη Ocyroe a velociter fluendo. ὠκὺ Velox. στύξ Styx a triſtitia: & ſolicitudine στυγνὸσ triſtis. Meneſtho etiã Nymphæ nomẽ fuit a memorando dicta: Vñ & Mneſthus propriũ nomen viri. & Meneſtheus Diomedis auriga: q̃uis fuit & alius Meneſtheus Athenarũ dux Theſei & Phædræ filius. Mneſtheus vero nomen proprium fuit viri troiani. Item Prymno Nympha fuit Oceani filia. Prymneſius vero palus: ad quem funis nauticus religatur: quem alii tonſillam nominãt Græci πρύμναν puppim dicunt. Nymphæ autẽ ab aquis dictæ ſunt. Quippe veteres græci Nympham dicebãt: quã nos vnius litteræ mutatione Lympham: hoc eſt aquam vocamus: Vnde Lymphatius vinũ dicitur: quod plus ſatis habet aquæ: ſicut Meracius: quod minimũ aquæ habet. Item Lymphati: & Lymphatici vocant̃ laruati: atq; inſanientes: qd apud veteres vulgo proditũ erat quicunq; ſpetiem quandam vidiſſent: hoc eſt Nymphæ effigiem: furendi finem non facere: quos græci νυμφολήπτουσ: hoc eſt Nympholeptos appellarit. Plynius de helleboro. Medetur ita morbis comitialibus: vertigini. Melancholicis: inſanientibus: lymphaticis: elephantiæ albæ. Nymphas etiam aliquando pro muſis accipimus: qd aqua currendo muſicos ſonos efficiat. Hinc ſæpenumero a poetis inuocantur. Virgilius. Nymphæ noſter amor Libetrides. Item Nympha aliquando pro ſponſa accipitur. & Nymphus: ſeu Nymphius pro ſponſus. A quo Paranymphus dictus: qui præeſt nuptiis celebrandis: adhibeturq; pro parte viri: quem ſuperius diximus latine: auſpicem vocari. Niphates vero Scythiæ fluuius ẽ Item mons armeniæ. DOCILIS. Ingenioſus: & qui facile percipit: quæ docentur. PINXIT. Deſcripſit: figurauit: ita ut vera claſſis videretur. Pingere eſt formam alicuius rei ductis lineis repræſentare. Hinc Pictor dictus: quod in cognomen clariſſime Fabiæ gentis trãſiit: princepſq; eius cognominis Fabius ipſe fuit: qui manu ſua ædem ſalutis pinxit anno vrbis conditæ. CCCCL. quæ pictura durauit vſq; ad Claudii principis tempora: qbus ædes

Left margin: Doris Vrania · Hippo · Clymene · Rhodia · Calliroe · Zeuxo · Clytia · Neaera · Phetuſa · Iapetia Edita · Phaſithoe · Plexaura · Dione · Melobosis · Polydora · Cerceis · Pluto · Perſeis Perſia · Perſicus · Perſica poma · Acaſte Petrea · Meneſtho · Europa · Metis · Eurynome · Teleſto Creſeis · Aſia Calypſo · Eudora · Tyche · Amphyro · Ocyroe Velox · Styx Meneſtho · Meneſtius · Meneſtheus · Mneſtheus · Prymno · Prymneſius · Nympha · Lympha · Lymphatius · Lymphatus · Lymphaticus · Nympholepti · Nympha · Nymphus · Nymphius · Niphates · Docilis Pingo · Pictor

Right margin: Virgilius · Idem · Horatius · Iuuenalis · Plautus · Plynius · Virgilius

ipſa exuſta fuit:hinc etiã Pictura ipſa pingẽdi ars:in qua etiã clariſſimi viri exercere ſe olim coſtituerũt. Celebrata in foro boario fuit ædes herculis Pacuuii poetæ pictura:q ex ſorore Ennii poetæ genitus fuit:de quo extat ellegans illud epigramma. Adoleſcens tametſi pro/peras:hoc te ſaxũ rogat. Vt ſe aſpicias:deinde quod ſcriptũ eſt legas:hic ſunt poetæ Pacuuii Marci ſita oſſa:hoc volebam neſcius ne eſſes. Vale. Turpilius eques Romanus Domitiani tẽporibus multa inſignia opera Veronæ læua manu pinxit:quod de nullo ante memorat̃. Aterius etiam labeo vir prætorius:etiã proconſulatu prouinciæ Narbonenſis functus: par uis tabellis gloriatus eſt:etiã in longa ſenectute depictis. Q. Pedius nepos. Q. pedii cõ/ſularis: triũphaliſq; a Cæſare dictatore cohæredis Auguſto dati:qum natura mutus eſſet:a Meſſala oratore:e cuius familia pueri auia erat:diſcendæ picturæ traditus eſt:idq; cõſilium diuus Auguſtus cõprobauit. Puer magni ꝓfectus in ea arte obiit. In græcia pueri ingenui an te oĩa Antigraphico:hoc eſt picturã in ludo docebant̃:recipiebaturq; ars ea in primũ gradũ liberaliũ. Semperq; honos ei fuit: vt ingenui tantũ eam exercerẽt. mox vt honeſti ꝑpetuo in terdicto:ne ſerui eam docerẽtur. Nunc viliſſimæ quæq; perſonæ hanc artem exercẽt: habuit Scena ludis Claudii pulchri magnam admirationẽ picturæ tegulis ita in ea depictis:ut ad eas corui imagine decepti aduolarẽt. Zeuſis clariſſimus pictor:qum in certamẽ picture cum Parrhaſio deſcẽdiſſet: vuas tanto ſucceſſu pictas in ſcenam detulit:ut aues ad eã aduolarint Parrhaſius vero pictũ attulit linteũ:ita veritate repſentata: vt Zeuſis alitũ iudicio tumẽs fla gitarit: Tandẽ remoto linteo picturã oſtendi:& intellecto errore palmam in genuo pudo re cõceſſerit. qm̃ ipſe aues feſelliſſet. Parrhaſius aũt ſe artificẽ. Fert̃ etiam poſtea Zeuſis pin/xiſſe puerum vuas ferentem ad quas cum aduolaſſent aues iratus eſt mira ingenuitate operi ſuo:& dixit Vuas melius pinxi q̃ puerũ. Nã ſi hunc cõſumaſſem:aues timere debuerãt. Le pidus intrium uiratu ſuo quodã loco deductus a magiſtratibus in nemoroſum hoſpitium poſtero die cõqueſtus eſt ſomnũ ſibi volucrũ cõcẽtu ademptum fuiſſe. Quapropter illi dra conẽ in longiſſima membrana depictũ circũdedere loco:eoq; terrore aues ſilentiũ tenuerũt Alexander macedo:cui iure magnus cognomentum fuit:honorem Apelli pictori maximũ exhibuit. Nam qum dilectã ſibi præcipue vnam ex pallacis ſuis nudam pingi ob admiratio nem formæ iuſſiſſet:cumq; dum parẽt:amore captũ intellexiſſet:dono illi eã dedit: magnus animo:maior imperio ſui:nec minor hoc facto:q̃ cæteris victoriis eius: qñquidem ſeipſum vicit:nec torum tantũ ſuũ: ſed etiam affectũ donauit artifici:nec amicæ quidẽ reſpectu mo/tus:ut quæ paulo ante regis fuerat:mox eſſet futura pictoris. Itẽ a pictura Picturo uerbũ de ducit̃:quod eſt uaria pictura exorno unde Picturatæ veſtes dicuntur. Item a pingo Impin/go compoſitũ:quod eſt attribuo:& quaſi inuro. Nam ueteres inurere pro pingere:& inuſtũ pro pictum frequentiſſime uſurpabant:ob encauſtam picturã:de qua inferius dicemus. Itẽ Depingo idem:quod pingo:& Compingo ſimul pingo. FACILES. Quãcunq; impꝛeſſio/nẽ facile ſuſcipientes. VARIO. Multiformi:diuerſo: Varus ꝓprie dicit̃:q pedes obtor tos hab;. Lucillius. Cõpernẽ ac uarã fuiſſe Amphytrionis accepi Alchmenã atq; alias. Vn/de Varum frequẽter pro obtorto accipimus. Perſius Et nõ fallit pede regula uaro: Hic Va tiæ:& Vatinii cognomina ſumpſerũt:quod pedibus eſſent uitioſis. Hic etiã Vatrax: & Va tricoſus:q crura uitioſa habet. Item Varices uenæ in cruribus:& fere gradiores dicunt̃:quæ frequenter tumidæ ſunt atq; obtorte. A quibus Varicoſus appellat̃: qui tumidiores habet huiuſmodi uenas. & Varicari trãſgredi eſt:quaſi varices tranſcendere:& curando præteri/re. qm̃ huiuſmodi curatio pericoloſa eſt:tractũ a medicis:qui cũ varices curare nõ audẽt: eas tranſgrediunt̃:atq; prætereunt: Accidit hoc uitiũ viro tantũ:mulieri raro:qum ſanguis me/lãcholichus copioſe partẽ aliquã uenæ tumefacit:fitq; tanq̃ ſanguinis abſceſſus. Hippocra tes κόρσοισ Ariſtoteles ἰξὺασ vocat Tradũt. C. Mariũ:q ſepties cõſul fuit:ſtãtẽ ſibi va rices extrahi paſſum:ſunt etiã aliqñ varicesin uẽtribus. Hæ qũ vel parũ curuæ:atq; in orbem implicatæ ſunt:vel ſi curuæ:tñ ſimpliciores:melius adurunt̃. Qum uero curuæ:atq; obtor/tæ maiorẽ in modũ ſunt:pluresq; inter ſe inuoluunt̃:utilius eximere eſt. Adurendi ratio hæc eſt. Cutis ſupincidit̃: tum patefacta uena tenui:& retuſo ferramẽto candente:modice ꝓmi tur uitaturq; ne plage ipſius oræ adurant̃:quas reducere hamulis facile eſt. Id interpoſitis fe re quaternis digitis ꝑ totam uaricem fit:& tum ſupimponit̃ medicamẽtũ:quo aduſta ſanã tur. Extrahendi uero ratio eſt talis: Inciſa uena hamulo oræ excipiunt̃ ſcalpelloq; undiq; a corpore uena diducit̃:caueturq; iter hæc:ne ipſa lædat̃:eiq; retuſus hamulus ſubiicit̃: iterpo ſitoq; eodẽ fere ſpatio:quod ſupra diximus:in eadem uena idem fit:ut quæ quo tẽdat facile hamulo extenſo cognoſcat̃. Vbi idẽ iam quacũq; uarices:ſunt:factum fuerit:attrahitur ha/mus:& euellit̃:ibiq; rurſus abſcindit̃:ac ſic undiq; uaricibus crura liberant̃: tum plagarũ oræ cõmittuntur:& ſupponuntur emplaſtra. A Varus etiam Varius deducit̃:quod eſt di/uerſus multiformis:quod Vari inæquales:ac diuerſi ſunt. Ab hoc fit Vario verbũ:& aduer

Marginal notes: Pictura; Auguſtus; Antigraphice; Zeuſis; Picturo; Picturatæ veſtes; Impingo; Inuro; Inuſtum; Depingo; Lucillius; Varum; Perſius; Vatiæ; Vatii; Vatrax; Vatricoſus; Varix; Varicoſus; Hippocra.; Ariſtoteles; Varius; Vario

bium Varie:& Varietas diuerſitas:& Variantia pro uarietate.Lucillius. Talibus in cauſis
nec dum Variantia rerũ.Idem. Principiis unde hæc orit᷑ Variantia rerum:& Variabile
mutabile:& Variatio diuerſitas.Item Præuaricor verbũ.Labeo a uaria cõcertatiõe: quaſi
præuarior dictũ exiſtimat:qm̃ qui Præuaricatur inquit:modo huius:modo illius partis eſt
Si quidẽ Præuaricatorem Vlpianus diffinit eũ:qui aduerſarii cauſam adiuuat prodita cau
ſa ſua:& ex parte actoris in partem cedit rei. & Marcus iuriſconſultus Præuaricatorẽ eſſe
inquit:qui colludit cũ reo:& trãſlatiue munere accuſandi defungit᷑:eo quod proprias qui-
dẽ probationes diſſimulet:falſas uero excuſationes admittat:& enim accuſatorũ temeritas
tribus modis detegit᷑.Aut enim calũniant᷑.aut preuaricant᷑:aut tergiuerſant᷑. Calumniari
ẽ falſa crimina intendere.Præuartcare vero crimina abſcondere.Tergiuerſari in vniuerſum
ab accuſatione deſiſtere.Nos præuaricatorem a varicãdo potius:hoc eſt tranſgrediendo di
ctum exiſtimamus:quaſi ꝑvaricatorem. Eſt enim Præuaricator quicũq; ab officii ſui præſcri
pto deflectit:atq; aberrat ſiue ꝑfidia:ac malicia:ſiue ĩprudẽtia:ac negligẽtia id faciat:a quo
Præuaricatio ipſa officii tranſgreſſio dr̃.Plynius.Iunior.Alioqn ꝓuaricatio eſt tranſire dicẽ
da.Præuaricatio etiam curſim:& breuiter attingere:quæ ſunt inculcanda infigẽda: repeten
da.Sed iuris cõſulti præuaricatoris vocabulũ proprie ad eum tranſtulerunt:qui colludit cũ
aduerſario:& ꝓuaricationem huiuſmodi colluſionem eſſe dixerũt.Cicero.Vt ſi in reo pe-
cunia abſoluto rurſuſq; reuocato præuaricationem accuſator eſſe diffiniat:oẽm iudicii cor
ruptelam ab eo:defenſor autem:nõ oẽm:ſed tantũmodo accuſatoris corruptelã ab eo. Va-
ricare etiã aliquãdo pro extendere vſurpamus.Quintilia.Varicare ſupra modũ:& inſtan-
do deforme eſt:& accedente motu prope obſcenum:a quo fit Diuaricari:quod ſimiliter ca-
pitur ꝓ extendi.Cicero.Sepatrum hoĩem ſummũ:domi nobilẽ:ſũmo magiſtratu ꝑditũ di-
uaricari:ac deligari iubet.& Obuaricari quod eſt occurrere obſtare: vnde Obuaricator di-
ctus:ꝗ alicui occurrit:quo minus rectũ iter faciat.Varus aũt a græco deducit᷑.βαριω:quod
grauẽ ſignificat.Vari enim in eũdo graues ſunt.Varus etiã Fluuius eſt:ꝗ Narbonẽſem ꝓuin
ciã ab Italia diſterminat:a tortuoſis fluctibus ita appellatus Itẽ Varus tuberculi genus lẽti-
cula maior:de quo alibi diximus. ORDINE. Diſpoſitiõe:ſitu.Ordo enim ꝓprie dr̃ ap-
ta:& cõueniẽs diſpoſitio reꝫ diuerſaꝫ.Vñ Ordinariũ dicimus omne id:in quo ordo ſer-
uat᷑:ſicut ecõtrario Extraordinariũ:quod præter ordinẽ fit.Hinc Ordino verbũ:quod eſt
apte:& cõuenienter diſpono:cuius paſſiuũ eſt Ordinor:a quo Ordinator:Ordinatrix: Or
dinatio:& Ordinate aduerbiũ:quod ſignificat apte:diſtincte:cõuenienter. Veteres Ordi-
dinariũ homine dixerũt ĩprobum:ac litigatorem:qd᷑ aſſidue in litibus morat᷑:ob eãq; cau-
ſam in ordine ſtet prætorẽ adeuntiũ:ſiue a cõtrario: quod minime ordine viuat. Exordine
vero aduerbialiter ſumit᷑:& ſignificat ſine intermiſſione Virgilius.Septẽ illũ totos ꝓhibent
exordine menſes ſſeuiſſe. FVSCINA. Tridens.Neptunii:hoc eſt telum triſulcũ piſcato-
riũ:de quo ſupra diximus. MINAX. Supba.Minari ꝓprie ẽ minas ĩcutere.Interdũ tñ po
nit᷑ pro eo:quod eſt eminere:extare efferri vñ aminãdo: hoc eſt eminẽdo deductum minor
nõnulli exiſtimãt:& hanc eſſe propriam huius uerbi ſignificationem Virgilius. Geminiq;
minantur.In cælum Scopuli.Hinc Minæ murorum eminẽtiæ dicunt᷑: quas pinnas voca-
mus.Item minæ:quæ vulgo Minatiæ dicunt᷑.Plautus.Quid nũc opus eſt minis:atq; mina
ciis? A minor fit Minitor frequentatiuũ:a quo minitabũdus.Itẽ Minax:quod modo eum:
ꝗ minatur:ſignificat modo elatũ:ſuperbũ: Ab hoc fit Minaciter aduerbiũ:hoc eſt cũ minis:
quod veteres etiã:minitabiliter dixerunt.Pacuuius.Minitabiliter increpare dictis ſenis in-
cipit.Itẽ Minacitas pro Cõminatione:ꝑterea horũ Cõparatiua ac Superlatiua.Minatior:
Minaciſſimus:Minacius.Minaciſſime:& Cõminor cõpoſitum:a quo cõminatio:& Mi-
nerua quaſi vim minet᷑:vt apud Ciceronẽ interꝑtatus eſt Balbus.Hæc belli dea: & omniũ
bonarũ artiũ iuentrix fuiſſe ꝓhibet᷑:Iouis filia ſine matre.Quippe Iouẽ:qũ videret Iunonẽ
ſterilem eſſe percuſſo capite emiſiſſe Palladem armatam.Lucanus. Hanc & Pallas amat:
patrio quæ vertice nata eſt.Ouidius.An quia de capitis fertur ſine matre paterni Vertice cũ
Clypeo proſiluiſſe ſuo.Pallas ἀπὸ τοῦ πάλλειν:hoc eſt a vibrando vocitata eſt. Alii
tradunt extritonide palude ſuſceptam a Ioue fuiſſe:propter quod Tritonia dicitur.Apud
Mileſios Aſſiſia uocabat᷑.Virginitatẽ ſeruaſſe credita.Virg. Pars ſtupet inuptæ donũ exi-
tiale mineruæ:& Arcium conditrix.Idem.Pallas quas condidit arces Ipſa colat.A Palla-
de Palladius deducit᷑:vnde forum Romæ Palladium vocabat᷑ ob propinquitatem templi
Palladis.Martialis.Limina poſt pacis: Palladiũq; forum.Itẽ palladium in vrbe troiana
fuit antiquiſſimũ palladis ſignum e ligno compactum:mouens oculos:atq; haſtam: quam
manu gerebat.Hoc Diomedes:& Vlyxes rapuerunt cæſis arcis cuſtodibus.Sed poſtea fini
to bello Diomedes oraculo iuſſus eſt troianis reddere:quod qum implere cuperet. Venien-
ti in Italiam Aeneæ offerre conatus eſt:verum qum ſacrificantem velato capite conperiſſet

Varie
Varietas
Variantia
Variabile
Variatio
Præuaricor
Præuaricator
Calumniari
Præuaricare
Tergiuerſari
Preuaricator
Preuaricatio
Colludo
Varico
Diuaricari
Obuarico
Obuaricator
Varus
Varus
Varus tuber.
Ordo
Ordinarius
Extraordiarius
Ordino
Ordinor
Ordinarius hõ
Exordine
Minor
Minæ
Minatiæ
Minitor
Minax
Minaciter
Minitabiliter
Minacitas
Comminor
Minerua
Palladius
Palladium

Lucillius
Idem
Labeo
Vlpianus
Marcus
Plynius
Cicero
Quintilia.
Cicero
Virgilius
Virgilius
Plautus
Pacuuius
Lucanus
Ouidius
Virgilius
Idem
Martialis

ne ſacrificii ordinem ꝑturbaret:alteri extroianis hoc obtulit. Accepit itaq; Nautes quidam
vnde Mineruæ ſacra non gens iulia habuit:ſed nautarũ. Alii Palladium ferunt abſcõditum
fuiſſe intra parietem:& tẽpore belli Mitridatici comptum:quod ab vna tãtũ ſacerdote cu/
Lucanus ſtodiebat̃.Lucanus.Troianã ſoli fas eſt vidiſſe Mineruam.Sunt q dicant vnũ ſimulachrũ
cælo lapſum apud athenas fuiſſe: Alii duo:hoc de quo diximus: & illud Athenienſe. NE/
XV CVRVO.Periphraſis eſt:hoc eſt deſcriptõ Ancoræ.Nectere ligare eſt:a quo Nexus:
& Nexio.Item cõpoſita Adnecto Circũnecto: Internecto: Innecto: Subnecto:Cõnecto:
a qbus Adnexio:Circũnexio:Innexio:Subnexio:Cõnexio.Item Obnecto:obligo:a quo
Obnexio: obligatio: & Obnexus:obligatus. CVRVO. Torto:iflexo. Curuũ.n.inflexũ
ac cõtortũ vocamus:a quo curuitas flexus:& Curuo verbũ flecto:a quo Curuor paſſiuum:
& cõpoſitũ Incuruo. Vñ Incuruor:& Incuruũ:& Incuruatio:atq; Incuruitas deducũt̃.Et
Incurue aduerbium:hoc ẽ cõtorte:quod & Incuruiter dr̃ quẽadmodũ Curue:& Curuiter.
Item aliud cõpoſitum Recuruo:a quo Recuruor paſſiuũ:Recuruum:Recuruitas Recurue
CREDIMVS REMVM. Senſus eſt Tã apte omnia repreſentata ſunt:vt veros remos:
veramq; claſſem eſſe:vt in mari vere geſtas res fuiſſe exiſtimauerimus. RATEM. Nauim
Ratis:vt ſupra diximus:cõnexæ inuicẽ trabes ſunt:quæ ꝑ aquam trahunt̃. Poetæ tamen ꝓ
nauibus vſurpant. Virgilius Diſiecitq; rates. LACONVM. Geminorũ:quod ſydus nau
tis propitium eſt:vt ſupra diximus.Lacones Gemini dicuntur:quia in laconia orti ſunt &
Spartæ vt ſupra diximus ſepulti.Laconia Achaiæ regio eſt.Vnde Laconicus ager: & Laco
nicus ſinus appellatus:a tenaro incipiens Achaiæ ꝓmontorio. Oppida iſignia habet Tena
rum: Amyclas: Pheren: Leutram.Theramnen:& Spartam:quæ alio noĩe Lacedæmon vo/
cat̃ a Lacedæmone Iouis:& Taygetæ filio:q eã ædificauit:a Sparta Spartanus deducit̃: a
Lacedæmone Lacedæmonius:a Laconia Lacon:& Lacænus:Lacæna:Lacænum. GRA/
TVM NAVTIS. Quia eo oriente occidit Helenæ ſydus tẽpeſtuoſum:& minax. Hora/
tius.Sic fratris Helenæ lucida ſydera: Ventorũq; regat pater:hinc eſt quod Caſtoris:& Pol
lucis nomina a nauigantibus inuocant̃. FVLGERE. Lucere Alluſit ad ſplendorẽ ſyderis
quod lucidũ horatius appellat.Sunt q Fulgeo a φλὸξ deductũ exiſtimẽt:quod apud græ/
cos flãmam ſignificat. A Fulgeo vero fit Fulgidus:clarus:& Fulgor ſplendor:& Fulguritas
Lucillius eiuſdẽ ſignificationis.Lucillius.Luporũ aciem clarũ:& fulguritatem arborũ:& Fulgur:qd̃
& Fulgetrũ:& Fulguratio dicit̃:lux illa:& quaſi vibratio luminis:quæ ante cernit̃ q̃ toni/
truũ audiat̃:qum ſimul fieri certum ſit.Nec mirum eſt:qm̃ lux ſonitu longe ẽ velocior.Di/
Virgilius cit̃ etiam Coruſcatio a Coruſco:quod proprie ſplẽdeo ſignificat. Virgilius.Pẽniſq; coru/
Idem ſcant:hoc eſt ſplẽdent:modo criſpo:vnde Coruſcum pro Criſpanti ponimus. Idem. Tum
ſiluis ſcena coruſcis.Item a Fulgeo Fulmẽ:quod ignis eſt excitatus e nubibus. Duæ enĩ par/
Ariſtoteles tes mundi:vt Ariſtoteles tradit:in vno iacẽt:terra & aqua. Vtraq; ex ſe reddit aliquid. Ter/
renus vapor ſiccus eſt:& fumo ſimilis:hic ventos: fulmina tonitrua facit: Aquarum Alitus
humidus eſt:hic nubes:pluuias:niues creat.Sed ſiccus ille terrarũ vapor:qum coaceruatus ẽ
coitu nubiũ vehemẽter a latere elidit̃:& latius nubes ꝓximas ferit:hæc plaga cũ ſono incu/
tit̃:qualis in noſtris ignibus reddit̃:qum flamma vitio lignorũ vrentium crepat: & illic ſpi
ritus habẽs aliqd humidi ſecũ cõglobatus rũpit̃ in flãma.Eodem mõ ſpiritus ille:q ex colli
ſis nubibus exprimit̃:aliis impactis:neq; rũpi:neq; exilire ſilẽtio põt. Diſſimilis aũt crepit⁹
fit ob diſſimilitudinẽ nubiũ:quare aliæ maiorẽ ſonũ habẽt:aliæ minorẽ. Cæterũ illa vis ex
ꝓſſi ſpiritus:ignis eſt:q qũ leui impetu accẽſus:& late explicitus eſt:fulguratio:ſiue fulgur ſi/
ue Fulgetrum:aut Coruſcatio dicit̃:qum vero coactus eſt huiuſmodi ignis:& impetu iact⁹
Fulmẽ appellat̃:ſi qdẽ nubiũ inter ſe comprehenſarum anguſtiæ mediũ ſpiritum eiiciũt: &
hoc ipſo inflammant:ac tormenti modo emittũt:vt Baliſtas: Scorpioneſq; tela cum ſono
emittere videmus.Sonus huiuſmodi Tonitrus:ſiue Tonitruũ dicit̃ a tono:quod eſt ſono:
nihil enim aliud eſt tonitruũ q̃ teter aeris ſonus:qui & tonus dicit̃.Tonare aliquãdo ſona
Varro re eſt:aliquãdo tonitruũ reddere. Veteres Toneſcit pro tonat dixerunt. Varro.Tunc repẽte
cælitum alium tonitribus templũ toneſcit.Idem etiam Tonimus pro ſonamus vſurparunt.
Ennius Ennius.Et toto ſimul tonimus theatro. A tono fit Attonitus:ſtupefactus.quaſi tonitruo ꝑ/
cuſſus ſiue afflatus.Proprie enim attonitũ dicimus eum:cui caſus vicini fulminis:& ſonitus
tonitruum iniecit ſtuporem.Inde late transfert̃. Tonus autem græca vox eſt:quippe græci
ΤÓΝΟΝ dicunt ſonum:vnde accẽtum quoq; tonon appellant:quos veteres noſtri imitati te
norem:quaſi tonorem accẽtum vocauere. Ponitur etiã tenor pro ductu:& ordine: & quaſi
cõcẽtu vniuſcuiuſq; rei. A tono fit compoſitum Intono: quod modo pro ſono accipit̃: &
cum quodam ſono vocis loquor. Conſtat itaq; fulmen:& fulgurationem æque ignem eſſe:
Sed fulguratio nihil aliud eſt:q̃ flamma futura fulmen ſi plus virium habuiſſet:ſiue fulmen
non perlatum vſq; in terras.Fulmẽ vero eſt fulguratio in terras perducta:& ipſum vt ita di

Necto
Nexus
Nexio
Adnecto
Circumnecto
Internecto
Innecto
Subnecto
Connecto
Obnecto
Obnexio
Obnexus
Curuũ
Curuitas
Curuor
Incuruo
Incuruor
Incuruũ
Incuruatio
Incuruitas
Incurue Curue
Curuiter
Recuruor
Recuruũ
Recuruitas
Recurue
Rates
Lacones
Laconia
Laconicus ager
Laconicus ſinus
Tenarum
Amycle Phere
Leutra
Theramne
Sparta
Lacedæmon
Lacedæmonius
Lacon
Lacenus
Helenæ ſydus
Fulgeo
Fulgidus
Fulgor
Fulguritas
Fulgur
Fulgetrũ
Fulguratio
Coruſcatio
Coruſcum
Fulmen
Tonitrus
Tonitruũ. Ton⁹
Tono. Toneſcit
Tonimus
Attonitus. Ton⁹
Intono
Fulguratio
Fulmen

cam telum. Virgilius. Ipſe pater media nimborum in nocte coruſca fulmina molit̃ dextra: Virgilius
Fulguro Hinc quidam dixerũt fulgurationem eſſe pene fulmen: Fulmen eſſe plus q̃ Fulguratione. A
Fulmino fulgure Fulguro verbũ deducit̃: hoc eſt fulgur emitto: a fulmine fulmino fulmẽ iacio. Sene
ca. Minore enim igne ad fulgurãdũ q̃ ad fulminãdũ opus eſt. Neuius. Suaue ſuo ſonitu cla Seneca
Fulgurator re fulgurauit iuppiter. hoc eſt fulgure afflauit. Hinc fulguratores vocati fulgurũ inſpectores Neuius
Fulminatus loc⁹ ſicut Extiſpices: & Aruſpices. Item Fulminatũ locũ fulmine ictũ: q ſtatim fieri putabat̃ re/
ligioſus: quod eũ deus ſibi dicaſſe videret̃. Quod ſi quis nocte aliquãdo ſerena: & ſine nu/
bibus: ſtellatoq; cælo fulgurationes fieri miret̃: ſciat illic nubes eſſe: vnde ſplẽdor effert̃: q̃s
videri a nobis terrarũ tumor nõ ſinit. In prodigiis tamẽ habet̃ M. Herreniũ decurionem M. Herre/
ſereno die fulmine ictum fuiſſe: Fulminũ ipſorũ plura genera tradunt̃. Quædam terebrãt nius
quædam diſcutiunt: quædam vrũt: fulmen quod terebrat: ſubtile eſt: & flammeũ: cui ꝑ an/
guſtiſſimũ fuga eſt: ob ſincerã: & puram flãmæ tenuitatẽ: quod diſcutit: cõglobatũ eſt: & ad
miſtam habet vim ſpiritus coacti: ac procelloſi. Itaq; illud fulmẽ ꝑ id foramẽ: quod ingreſ/
ſum eſt: redit: & euadit: Huius late ſparſa eſt uis rumpit ictu: non ꝑforat. Tertium illud ge/
Fulmẽ clarũ nus: quod vrit: multũ terreni habet & igneũ magis eſt q̃ flãmeũ: ita relinquit magnas igniũ
notas: quæ percuſſis inhereãt: Eſt & Fulminis genus humidũ: quod nõ vrit: ſed infuſcat. Itẽ
quod clarum vocat̃: mirificæ maxime nature: hoc enim dolia exhauriunt̃ intactis operimẽ
tis nulloq; alio veſtigio relicto. Aurũ: & æs. & argentũ liquat̃ ſacculis ipſis nullo modo am
buſtis: aut læſis: ac ne ceræ quidẽ ſigno cõfuſo. Martia. Princeps Romanorum: qum graui/ Martia
da eſſet: fulmine icta: exanimato partu nullũ aliud incõmodum ſenſit. Thuſcorũ monumẽ
ta nouem deos emittere fulmina exiſtimauere: eaq; eſſe vndecim generũ. Iouem enim tria ia
Vulſinii culari. Romani duo tantũ ex iis ſeruauere. Diurna attribuẽtes Ioui: nocturna Sumano. Le
Vulſinieſes gimus Vulſinios oppidum Thuſcorũ opulentiſſimũ: a quo Vulſinieſes appellati: Fulmine
olim totum cõcrematũ fuiſſe. Item Annaliũ memoria ꝓditũ eſt ſacris quibuſdã: & ꝑcatio/
nibus vel cogi fulmina: vel impetrari. Sed hæc ad coercendos imperitoꝝ animos ſapiẽtiſſi
mi viri: vt pleraq; alia: de diis finxerũt: indicãtes ineuitabilẽ metum: vt aliquid ſupra nos ti/
meremus. Vtile fuit in tãta audatia ſcelerũ: aliquid eſſe: aduerſus quod nemo ſibi ſatis potẽs
Fulmẽ poſtulato videret̃. Ad cõterendos itaq; eos: quibus innocẽtia niſi metu nõ placet: iudices ſupra caput
rium poſuerunt: & quidẽ armatos. Cecinna Fulmina eſſe poſtulatoria ſcripſit: q̃bus ſacrificia in
Fulmen monito termiſſa: aut non rite facta repetunt̃. Monitoria quibus docet̃: quid cauẽdum ſit. Peſtifera:
rium quæ mortẽ: exiliũq; portendũt: Fallatia: quæ ꝑ ſpetiem alicuius boni nocent: vtputa dant cõ
Fulmẽ peſtiferꝝ ſulatum pernicioſum futurũ gerentibus. Vẽtanea: quæ ſpetiẽ periculi ſine periculo afferunt.
Fulmẽ fallax Peremptalia: quibus tollunt̃ priorum Fulminũ minæ. Atteſtata: quæ prioribus cõſentiunt.
Fulmẽ ventaneũ Atterranea: quæ in incluſo fiunt. Obrutanea: quibus prius percuſſa: neq; ꝓcurata feriũtur.
Fulmẽ perẽtale Regalia quorũ vi tangit̃: vel Comitium: vel principalia vrbis liberæ loca: quorum ſignifi/
Fulmen atteſtatũ catio regno: vel ciuitati minat̃. Inferna: cum e terra exiliunt ignes. Hoſpitalia: quæ ſacrificiis
Fulmẽ atteraneũ Iouem accerſunt: Auxiliaria: quæ inuocata: ſed inuocantiũ bono veniunt: Alii quædã Ful/
Fulmen obruta/ mina dicũt eſſe: quæ terrent. Virgilius. Et fulmine terres: quædam quæ afflant. Idem. Fulmi Virgilius
neum nis afflauit ventis: quædam quæ puniũt. Idem. Sed pater oĩpotẽs adigat me Fulmine ad vm Idem
Fulmẽ regale bras. quædam: quæ præſagiũt: quorum infinita ſunt exempla. Sũt etiam: qui Fulmina ita di Idem
Fulmẽ infernũ ſtingũt: vt aut perpetua ſint aut finita: aut prorogatiua: Perpetua: quorum ſignificatio in to
Fulmẽ hoſpitale tam pertinet vitam: finita: quæ vtiq; ad diem reſpõdẽt. Prorogatiua: quorum minæ differri
Fulmẽ auxiliare poſſunt: auerti tolliq; nõ poſſunt. Præterea a Fulgure Fulgureũ: a Fulmine Fulmineũ dedu/
Fulmẽ ꝑpetuũ cit̃. Antiqui quemadmodum fulgere penultima producta pro eo: quod eſt ſplendere: acci/
Fulmẽ finitum piebãt: vt nos quoq; facimus: ita fulgere eadem ſyllaba correpta vſurpabãt ad ſignificandã
Fulmẽ proroga/ hance nubibus ſubitam lucis eruptionem. Lucillius. Multa videmus enim cæleſtibus inſita Lucillius
tiuum flammis Fulgere. Homo ſi vigilãs Fulmine percutiat̃: clauſis oculis: ſi dormiẽs: patẽtibus re
Fulgureũ peritur: hominem ita exanimatũ cremari apud veteres nefas habebat̃: cõdi terra debere reli
Fulmineũ gio tradebat. Vulnera Fulminatorum frigidiora eſſe reliquo corpore cõſtat: Ex iis: quæ ter
Fulgeo ra gignũtur: lauri fruticem nõ icit fulmẽ: nec vnq̃ altius qumq; pedibus deſcẽdit in terram
Fulgo Ideo vim eius timẽtes altiores ſpecus tutiſſimos putãt: aut tabernacula e pellibus beluarum:
quas vitulos marinos appellãt: quoniam hoc ſolum animal e marinis nõ percutiat: ſicut nec
e volucribus Aquilã: que ob hoc armiger huius teli fingitur. In Italia inter Terracinam: &
ædem Feroniæ deſiere bellicis temporibus fieri turres: quia nõnulle earum fulminibus diru/
tæ fuerunt. Illud etiam compertum eſt vinum Fulmine ictum gelari: & qum ad priorem ha/
bitum redit: potum aut exanimare: aut demẽtes facere: quod ei uis peſtifera inſit: ex qua ali/
quem remanere ſpiritum in eo humore: quẽ coegit: ſimile veri eſt: neq; enim gelari potuiſſet
niſi aliquod eſſet ei adiectum vinculum: vnde olei quoq;: & oĩs vnguenti teter poſt fulmen
odor eſt. Ex quo apparet in eſſe quãdam ſubtiliſſimo igni: & cõtra naturam acto peſtilẽtem

potentiam:qua nõ icta tãtum cadunt:ſed afflata.Præterea vbi decidit fulmẽ:ibi odorẽ eſſe Sulphuris certum eſt:qui qm̃ natura grauis eſt ſæpius hauſtus alienat.Item a fulgeo cõpoſita fiunt Tranſfulgeo:hoc eſt per medium fulgeo.Effulgeo ſplẽdorẽ emitto. Præfulgeo ſplẽdorem præ me fero: Refulgeo ſplẽdorem reddo.Item a fulgeo Fulginia: vt quidam putãt:a qua Fulginiates dicti propter cõtinuum ſolis fulgorem: vrbs eſt Vmbriæ patentibus ſita cãpis inter Spoletum:Meuaniam: Iſpellum: atq; Nuceriã: a quibus Spoletini: Meuanates: Iſpellani:ac Nucerini vocitati ſunt.Item Fulgẽtius proprium nomen viri in omni diſcipli narum genere eruditi: qui rerum ſacrarũ volumẽ eleganti carmine ſcripſit. LATA. Ampla:ſpatioſa.Latum enim proprie dicit̃:quod in largum extẽſum ẽ:quaſi prolatum. Ab eo Latitudo deducit̃ vna ex tribus dimenſionibus corporis:de qua ſupra diximus:& Late ad uerbiũ:eorumq; comparatiua:ac ſuperlatiua.Latior:Latiſſimus:Latius:Latiſſime:Latam

Vlpianus culpam appellat Vlpianus craſſam negligẽtiam:hoc eſt qum aliqs non intelligit: quod oẽs intelligunt.Longe Lateq; aduerbialiter vſurpamus pro eo:quod eſt quaq; verſus.Item Late loca pro eo:quod eſt oĩa loca.Item a Lato Laxum:de quo:ciuſq; deriuatiuis ſuperius diximus:& Lætus:Lætor:Lætitia:Lætabundus:Læte:Lætabũde:Lætitudo:Læto:Lætifico: de qbus ſupra diximus.Item a lato Latus lateris:Latera enim proprie dicũtur extremitates quæ in latum ſunt.Græci πλευρον vocãt vnde Trigonõ Iſopleuron:ſiue Triãgulus Iſo pleurus dicit̃:qui latera æqualia habet:& Pleureſis eſt lateris morbus cũ dolore graui:a quo qui eum morbũ patiunt̃:Pleuretici vocant̃.Hinc ergo Dextrum:ac ſiniſtrum latum dicimus:A quo Latrones vocati olim:quos imperator circa ſe habere cõſueuit. Nũc Satellites dicti:quaſi laterones:quia circa latera legunt̃.At nunc viarum obſeſſores ita vocant̃: quod a latere adoriant̃.Vnde Latrocinor verbum:quod modo ſignificat vias diripiendi gratia obſideo.& Latrociniũ ipſa direptio.& Latrocinator:q ita diripit.Veteres tamen Latroci

Plautus nari dicebãt pro eo:quod eſt ſtipendio militare:& Latrociniũ ipſam militiã. Plautus. La

Idem trocinatus annos decem mercedem accipio. Idẽ.Qui apud regem in latrocinio fuiſti ſti

Ennius pendium acceptitaſti.Ennius fortunaſq; quas ceperunt latrones:inter ſe memorare. Hinc quidã nõ a latere Latrones appellatos exiſtimãt:ſed ἀπὸ τοῦ λατρεύειν: quod ſeruire eſt quia.ſ.mercede ſeruirẽt. Poetæ aliquãdo Latronẽ pro venatore vſurpãt:quod ferarũ gratia

Virgilius vias obſideãt. Virgilius. Fixumq; latronis Impauidus frangit telũ:qum ſupius dixiſſet.Saucius ille graui venãtum vulnere pectus: A latrone diminutiuũ fit Latrũculus: A quo Latrũculatores vocant̃ iudices:qui de latrociniis:& aliis maleficiis cognoſcũt.Latrũculi etiam ſiue Latrones dicũtur Calculi:quibus ludimus ſexdecim ſcrupis gemina acie vtrimq; directis in quibus duo reges ſunt inuicem cõtendentes:duæ Reginæ:quattuor eqtes:ſexdecim pedi

Martialis tes:quattuor ſatellites:totidem centuriones.Martialis. Inſidioſorum ſi ludis bella latronũ Gemmeus iſte tibi miles:& hoſtis erit.Item a lato Lateres appellati qui ædificiorũ gratia e terra fingunt̃.Tria qppe eorum genera apud veteres erãt.Lidorõ lõgum ſexquipedale:latũ pede. Alterum Tetradorõ:tertium Pẽtadoron.Græci enim veteres: Dorõ palmũ vocabãt & ideo Dora munera:quia manu darẽtur.Ergo a quattuor:& quinq; palmis Tetradoron: & Pẽtadoron nuncupauere:quod ea longitudine ſimul:ac latitudine eſſent: Minore in priuatis opibus maiore in publicis vtebant̃:In græcia:& Aſia: & pleriſq; Hiſpanie ciuitatib9 lateres fiebãt:qui ſiccati nõ mergebãtur in aqua:ideo Pithadnæ vocati:quaſi doliola ἀπὸ τοῦ πιθου: quod doliũ ſignificat e terra erãt pumicoſa:quæ qum poteſt ſubigi: vtiliſſima eſt.Optimi omniũ latericii parietes ſunt:ſi ad perpẽdiculum fiant.Sũt enim æterni:ſed non e ſabuloſo:neq; harenoſo:multoq; minus calculoſo ſolo ducẽdi ſunt:verũ e cretoſo albicãte:aut ex rubrica.Fingunt̃ optime veris tempore.Nam Solſtitio rimoſi fiunt: & ædificiis inutiles.Qum & intritum ipſum eorũ:priuſq; fingant̃:macerari oportet. A latere Laterculus diminutiuũ deducit̃:& Latericius.Latericia opera in vrbe Roma priuatim nõ fiebat:cuius rei ratio erat:quia leges plebeiæ nõ patiebant̃ maiores craſſitudines:q̃ ſexqui pedales cõ ſtitui loco cõmuni. Cæteri aũt parietes: vt ſpatia anguſtiora fierẽt:eadem craſſitudine collocarent̃.Latericii vero Sexqpedali craſſitudine nõ poſſunt plus vna ſuſtinere cõtignationẽ In tãta ãt maieſtate vrbis.& ciuiũ iſinita frequẽtia inumerabiles habitatões op9 fuit explica re.Ergo qm̃ recipere nõ poſſet area plana tãtam multitudinem ad habitãdũ in vrbe ad auxilium altitudinis ædificiorum res ipſa coegit deuenire:itaq; pilis lapideis:ſtructuris teſtaceis: parietibus cemẽtitiis altitudines extructæ ſunt cõtignationibus crebris:quæ alto ſpatio mul tiplicatæ egregias populo præſtiterũt ſine impedimẽto habitationes.Itẽ a latus fit Lato ver bum quod eſt extendo.a quo Laxo frequentatiuũ:de quo:& eius deriuatiuis ſuperius locu ti ſumus.Itẽ compoſita Dilato:& Latifoliũ:quod lata folia habet: vnde Latifolia herba:de

Plynius qua ſupra diximus:& Latifundiũ cãpus ſpatioſus.Plynius.Meſſis ipſius ratio varia Galliarũ latifundiis valle pgrãdes dẽtibus in margine iſeſtis:duabus rotis p ſegetẽ ipellunt̃ iumẽto

Tranſfulgeo
Effulgeo
Præfulgeo
Refulgeo
Fulginiates
Spoletini
Meuania
Nuceria
Spoletini
Meuanates
Iſpellani
Nucerini
Fulgẽtius
Latum
Latitudo
Lata culpa
Lõge lateq;
Late loca
Latus
Trigonõ
Iſopleurõ
Triãgulus
Iſopleurus
Pleureſis
Pleureticus
Latro
Latrocinor
Latrocinium
Latrocinator
Latrocinari
Latrũculus
Latrũculator
Lateres
Lidorõ
Tetradorõ
Pẽtadorõ
Dorõ.Pithadnæ
Laterculus
Laterici9
Lato
Latifoliũ
Latifundium

Plato incõtrariũ vincto:ita directe in vallũ ſpicæ decidunt. Latũ aũt a græco deducit̃ vna littera
detracta: nam græce πλατύσ Latus dicit̃ vnde Platos latitudo appellat̃. Hinc Plato il
le philoſophus ob humerorũ latitudinẽ nomẽ ſumpſit:cũ antea ex aui paterni nomine Ari
ſtocles uocaret̃. Fuit enim egregio corporis habitu:& in palæſtra ſe exercuit apud Ariſto/
nem Paleſtriten: a quo primũ cognominatus eſt Plato. Patrem habuit Ariſtonem & ma/
trem Parectoniã: Natus eſt Athenis eo die:quo apud Delon Apollo. Studuit picturæ:poe/
mata ædidit:& tragoedias. Audiuit Socratem:& poſt eius mortẽ Cratylũ:& Hermogenẽ
deide ſe Megarã ad Euclidẽ cõtulit. Hic Cyrenẽ ꝓfectus Theodorũ:Philolaũ Eurytũ Py/
thagoreos audiuit. Deinde petiit Aegyptum comite Eurypide:& mlta a prophetis ac ſacer
dotibus didicit:reuerſuſꝗ Athenas in Academia habitauit. Ter militauit:ter nauigauit in
Siciliã: ſemel venũdatus eſt:adeo aũt in omni genere diſciplinaꝝ:præſertimꝗ philoſophia
excelluit:vt & diuinus Plato:& Philoſophorũ Homerus vocatus ſit. Item a Platos Platea
Platea hoc eſt latior in oppido via:in qua cõuenire populus ſolet. Græce πλατεῖα dicit̃ & Pla
Plateæ teæ vrbs Boetie. Item Inſula maris Aegæi:vnde Platæenſes dicti:& Platanus arbor:a latæ
Platanus ſpargẽtibus ſe ramis. Hæc vmbræ dũtaxat gratia ex alieno orbe petita eſt:& p mare primũ
Ioniũ in Diomedis iſulã eiuſdẽ tumuli grã iuecta: ide in Siciliã trãſgreſſa: atꝗ inter primas
donata Italiæ:poſtea ad morinos vſꝗ peruecta. Dionyſius prior Siciliæ tyrannus regiam
in urbẽ Platanos tranſtulit. Tantumꝗ poſtea honoris icreuere:vt mero iſuſo eũtrirent̃:cõ/
pertũ id maxime prodeſſe radicibus:& iam arbores quoꝗ docuerãt vina potare. Celebra/
tæ ſunt primũ in ambulatione Academiæ Athenis cubitorũ trigintaſex. Poſtea clara fuit
in lycia ſocia gelidi fontis itineri appoſita domicilii modo cõcaua:ſpecu vnius:& octogin
ta pedũ:& ne qd deeſſet ſpeluncæ imagini:ſaxea intus crepidinis corona muſcoſos pumi/
ces cõplexa. de qua licinius Mutianus ter conſul quondam prouinciæ eius legatus poſteris
etiam prodendũ exiſtimauit:epulatum ſe intra ea cũ duodecim comitibus:fronde ipſa lar/
giſſime toros præbẽte ab omni afflatu ſecurũ:optãtemꝗ hymbriũ p folia crepitus. Fuit &
alia Platanus in Veliterno rure Caii principis in cuius tabulatis quindecim conuiuas habu
it:quam coenam ille appellauit nidum. Fuit & Cortynæ in Inſula Creta iuxta fontem Pla
tanus vtriuſꝗ linguæ monumẽtis inſignis nunꝗ folia dimittens:ſub qua Iouem cũ Europa
cõcubuiſſe fama erat. Fuit & alia Platanus in regiõe:quæ Aulocrene vocat̃:p quã ab Apa/
mea in phrygiã itũr. Ita oſtẽſa diu Platanus fuit: ex qua pepẽdiſſe Marſyas ab Apolline vi/
ctus ferebat̃:eamꝗ ob magnitudinem electã fuiſſe ex platanis Chamæplatani fiunt coactæ
breuitatis arbuſculæ:& ſerẽdi genere:& recidẽdi. A platano Platanetũ:& Platanon dedu/
cunt̃:locus Platanis cõſitus:ſicut Daphon:& Laureũ locus cõſitus lauris. Item Platano/
des Achaiæ promontoriũ:& Platyphyllon Lacturiæ genus:de quo diximus:& Platicero/
tes beluæ lata cornua habẽtes:& Platyophthalmus Stibia a dilatãdis oculis:quemadmodũ
Tumeo inferius latius dicemus. TVMERE. Inflari a ſecundis auris Tumere inflari eſt:vnde Tu/
Tumor mor inflatio:& p metaphorã ſuperbia:Tumidus inflatus: Tumefacio inflo Tumeſco idẽ
Tumidus quod Tumeo:Itẽ Tumulus modo terra Tumens ideſt collis:modo ſepulchrũ:quia ibi coa/
Tumefacio ceruari terra cõſueuit:A quo Tumulo ſepelio:cuius paſſiuum eſt Tumulor. Itẽ Tubus cuius
Tumeſco diminutiuũ eſt Tubulus canale per qđ aqua deducit̃:ſiue per quod flãma torret̃ paries. aut
Tumulus aliud huiuſcemodi opus fit:A quo deducit̃ Tuba:vnde Tubicẽ:& Tubuluſtriũ:de quibus
Tumulo ſupra diximus. Hinc etiam tubos viſcerum dicimus:& tubulum vocamus aucnam:quæ &
Tumulor Cicuta appellat̃ græce σιφών: hoc eſt Syphon nominat̃ hinc Iuuenalis. Tubũ:p quẽ vri/ Iuuenalis
Tubus na deſcẽdit:Siphonem vocat effigieꝗ deæ longis Siphonibus implẽt. Itẽ a tumeo. Tubur/
Tubulus cinor:qđ ẽ raptim comedo:hoc.n.facit:vt tumeat vẽter Titinnius. Tuburcinari ſine me vul Titinnius
Tuba tis reliquias. Plautus. Tuburcinari de ſuo:ſi quid eſt domi. Itẽ Tuber:quod ꝓprie eſt tumor Paulus
Tubicẽ quidã rotundus:in quocũꝗ corpore vnde in facie:& quacũꝗ pte humani corporis tubera
Tubuluſtrum dñr:ſiue p diminutionẽ Tubercula:claui:papulæ::ficus verucæ.& alia ſimilia. In terra Cy/
Cicuta claminus:de quo ſupra diximus:terre tuber vocat̃. In arborib⁹ durities illa extãs ad nodi ſi
Siphon militudinẽ. Ply. Repit̃ & in alno tuber tãto deterius:quãto ab acere alnus ipa diſtat. Idem Plynius
Tuburcinor Pulcherrimũ vero ẽ in acere bruſcũ:multoꝗ excellẽtius etiã molluſcũ. Tuber vtrũꝗ arboris Idem
Tuber eius:ſꝫ bruſcũ intortius criſpũ. Molluſcũ ſimplicius ſparſum:& ſi magnitudinẽ mẽſarũ ca/
Tubercula peret:haud dubie ꝑferet̃ cytro:e bruſco fiũt & mẽſæ nigreſcẽtes. Eſt etiã tuber ad mẽſas pti/
Cyclaminus nẽs ſemp in deliciis habitũ:Naſcit̃ hoc ſine ulla radice vndiꝗ terra circũdatũ:nulliſꝗ fibris
Tuber nixũ: aut ſaltem capillamentis::nec vtiꝗ extuberante loco:in quo gignit̃:aut rimã agente:
Tuber harenoſũ Neꝗ ipm terræ cohæret Cortice etiã icludit̃:vt plane nec terrã eẽ poſſimus dicere:neꝗ alid
Tuber ſincerum ꝗ terræ callũ. Siccis:& ſabuloſis locis:fructicoſiſꝗ naſcit̃ Excedit ſepæ magnitudinẽ mali
cotõei etiã librali pondere. duo tuberum genera ſunt:Harenoſa dẽtibus inimica:& altera
ſincera diſtingunt̃:& colore ruſo:nigroꝗ:& intus cãdido:laudatiſſima creſcũt in Africa in

uentũ nup in Italia eſt ea ſue in hũc vſum educata pquirere Auidiſſimũ hoc aĩal eius cibi eſt cõſtringit̃ os eius lorea habena ſic in loca: vbi tubera ſunt: pdũcta odore agnoſcit: ac roſtro extrahit. Difficile ẽ iudicare vitiũ ne id terræ ſit: & viuat ne an nõ Cõſtat Lartio oli licinio ꝑtorio viro iura ĩ hiſpania reddẽti accidiſſe: vt mordẽti tuber dephẽſus itus denari9 primos dẽtes inflexerit: ex quo manifeſte apparet terræ naturã in ſe globari Tũc naſcunt̃ qum fue/rint imbres autũnales: & tonitrua crebra: maximeq; extonitribus terra ita mota: & in ſe cõ/globata. Vltra annũ nõ durãt Vere tenerrima ſunt. Iuuenalis. Fumat aper: poſt hunc radẽ/tur tubera: ſi ver Tũc erit: & faciẽt optata tonitrua menſas Maiores tibi habe frumẽtũ Ali/dius inqt. O lybye diſiunge boues: dũ tubera mittas. Quibuſdã in locis acceptant̃ riguis: ac ſerunt̃: ſicut mitylenis. Siſe Tuberi eſt: qd̃ in Cyranaica regione vocãt Myſi. pcipuũ ſuauita te: odore: ac ſapore: ſed carnoſius. Itẽ quod in thracia dũt Ceranniũ: maxĩa vtrũq; apud ve teres auctoritate: ſed proximũ his erat auctoritate clariſſimũ laſerpiciũ: quod græci Silphiõ vocant: in Cyrenaica prouincia reptũ: cuius ſuccũ vocãt Laſer: ad põdus argẽti denarii quõ dã pẽſum. Poſtea inueniri deſiit: qm̃ publicani paſcua cõducẽtes maius lucrũ ſentiebãt pa/bulo pecorũ depopulãdo. vnus aũt caulis ſub Neronæ principe reptus eſt: & ei miſſus. Cum Cæſar dictator initio: belli ciuilis: inter aurũ: argentũq; ex ærario centũ vndecim põdo La/ſerpitii protuliſſet: Radice multa craſſaq; eſt: caule ferulaceo: haud ſimili craſſitudine. Folia Maſpetũ vocabãt: apio maxime ſimilia: Semen Foliaceũ: foliũ ipm̃ deciduũ. Eo pecora ve/ſcebant̃ primo purgari ſolita: mox mirũ ĩmodũ pingueſcentia: carne mirifice iucunda poſt folia ãmiſſa caule ipo & homines veſcebant̃ decocto: aſſo: elixoq;: eoꝝ quoq; corpora pri mis quadraginta diebus purgãte a vitiis. Ex iis oĩbus ſuccus duobus modis capiebat̃ e radi/ce: atq; caule. Ille Rhizias: hic Caulias vocabat̃: ſuccũ ipſum in vaſa coniectũ admiſto furfu re ſubinde cõcutiendo ad maturitatẽ pducebãt: ni ita feciſſent facile putreſcẽtem: argumentũ erat maturitatis color: ſiccitaſq; ſudore finito Alterũ Laſerpitii genus eſt quod: Magydaris eſt. ſiue Magudaris vocat̃ tenerius: & minus vehemẽs: ſine ſucco: quod circa Syriã naſcit̃: a tuber fit verbũ Extubero: quod eſt excreſco: inflor: & quaſi tuberis figuram efficio. Item a Tumeo Intumeo: & Contumeo cõpoſita. A contumeo. Contumax fit: hoc eſt p tumorem ideſt ſuperbiã inobediẽs: A quo Contumacia inobedientia: & Contumaciter inobedienter Proprie tamen Cõtumax vocat̃: vt Hermogenianus affirmat: qui tribus edictis ꝓpoſitis: vel vnõ pro tribus: quod vulgo Peremptoriũ appellat̃ litteris euocatus ꝑſentiam ſui facere cõtempſit. Item ab eodem Cõtumelia: hoc eſt conuitium: A quo Contumelioſus: & Cõtu melioſe aduerbium: & eorum comparatiua: & ſuplatiua: & Cõtumelior cõuitior. Quidã tumbam quoq; a tumẽdo dictã exiſtimãt: ſed falſo. Nam græca vox eſt. τύμβαν enim græci vocant eſt autẽ locus ſub terra cõcauus: vñ pro ſepulchro quoq; cõcauo aliquãdo vſur pat̃. SINV. Curuatura veli. CONSPICVO. Claro: aperto. Quia ſecundo flatu vela plene tumebãt. LIQVIDIS. Mollibus. Fluẽtibus. Proprie eni liqdũ dicimus: molle flu/xum. Plautus. Liquidius: q̃ vetus eſt fauonius. Virgilius. Aut qũ liquẽtia mella Stipãt. In/terdũ tñ ponit̃ pro puro. Idem. Liquidũq; p aera lapſæ. Idem Dulcia mella ꝑmes: nec tãtũ dulcia quãtũ. Et liquida: hoc eſt defecata: & ſine ſordibus. Interdũ ꝓ ſecũdo: proſpero. Plau tus. Ab ſiniſtra auſpicio liqdo: atq; ex ſnia cõfidentia eſt inimicos meos me poſſe perdere. A liquidus fit Liquidior: Liquidiſſimus: & aduerbia liqdo: Liquidius: Liqdiſſime: & Liqui/do verbũ: quod eſt aperio: dilucido: & Illiquidũ: obſcurũ. Liquidus vero aliquo deducitur: quod eſt reſoluor: defluo: A quo Colliquo. Varro. Quod aurũ: qũ colliquiſſet: in forma fu it infuſum. Ab eo fit paſſiuũ Liquor eiuſdem ſignificationis. Virgilius. Vere nouo gelidus canis qũ mõtibus humor Liquit̃ & Liquor liquoris pro ipſo humore Liqdo: quod primã ſyllabã corripit: qũ liquor verbũ ꝓducat: & Liqueſco: ac liquefio eiuſdẽ ſignificationis: & Liquo liquas: ac Liquefacio liquefacis: quod eſt humorẽ: ſiue liquorẽ reſoluo: A quo liqua/tũ: ſiue Liquamẽ dicit̃ pinguitudo aĩalis ad ignẽ liquefacta: & in vſum coqnariũ ſeruata ad cõdiendos cibos. Itẽ a Liquo fit Liquet verbũ: qd̃ ſignificat cõſtãs: manifeſtũ: & certum ẽ: qm̃ quæ reſoluunt̃: certa cõſtãtia: & manifeſta fiũt. Terẽti9. Illũ liquet mihi deierare his mẽ ſibus ſex nõ vidiſſe ꝓximis liquo vero a linquo deducit̃: quod mõ relinquo ſignificat. Vir/gilius. Linquimus ortygiæ portus: modo defluere. Idẽ. Nũc ſũmis linquunt̃ rupibus amnes. Sed de hoc inferius dicemus. AVT DOCVIT LVSVS NOS TETHIS AVT DI DICIT. Quam pulchre ludi dignitatem expꝛſſit dicẽs Deam maris aut docuiſſe eos. Lu/dos: aut. Ipſam a Domitiano didiciſſe.

NAVMACHIA EPIG. XXVIII.

AVGVSTI LAVDES. Iteꝝ Domitiani Naumachiã admirat̃: ꝑferẽs eã Nau Nachiæ Auguſti: qd̃ in hac ludi etiã ſpectati fuerint: q fieri in harena cõſueuerũt COMMITTERE. Cõiũgere: de quo ſupra diximus. QVOTA PARS.

Left margin: Lartius — Iuuenalis — Hermogẽi. — Plautus — Virg. — Idem — Idem — Plautus — Varro — Virgilius — Terentius — Virgilius — Idem

Right margin: Myſi — Ceranniũ — Silphion — Laſerpiciũ — Laſer — Maſpetus — Rhizias — Caulias — Magydaris — Magudaris — Extubero — Intumeo — Contumeo — Contumax — Cõtumacia — Cõtumaciter — Cõtumax — Peremptorium edictum — Cõtumelia — Cõtumelioſus — Cõtumelioſe — Cõtumelior — Liquidum — Liquido — Liquido verbũ — Illiquidum — Liquidus — Colliquo — Liquor ris — Liqueſco — Liquefacio — Liquatum — Liquamen — Liquet — Linquo — Tethis

Galatea Quaſi dicat q̃ parua? GALATEA. Nympha pelagi: vna ex Nereidibꝰ: de q̃ ſupra diximꝰ.
Ouidius. At mihi cui pr̄ eſt Nereus: quã cærula Doris Enixa ẽ. IGNOTAS. Terreſtres.ſ. Ouidius
& mari antea nõ viſas: nũc vero aqs natãtes: quod ſpectaculũ Neronẽ quoq; populo exhi/
Triton buiſſe legimus. Suetonius. Exhibuit & Naumachiã marina aqua innatãtibus beluis. TRI Nero
TON. Oceani: & Tethyos filius fuit: ſiue vt alii volũt: Neptunni: & Salaciæ. Eſtq; oceani Suetonius
& Neptunni tubicen: & Cõcha vtit̃: quã ſupra diximus bucinam appellari. Ouidius. Nec Ouidius
maris ira manet: poſitoq; tricuſpide telo Cæruleũ tritona vocat: cõchaq; ſonãti Inſpirare iu
bet: fluctuſq;: & flumina ſigno Iam reuocare. Dictus aũt Triton eſt: quod primũ in tritoni/
de palude viſus fuerit Triton vaſta Africæ palus eſt: ad amnẽ tritonẽ: nomẽq; ab eo accepit
citra minorem ſyrtim eſſe dicta: a multis vero inter duas ſyrtes. In hac palude ſcribit. Hero/ Herodotus
Phla dotus inſulam eſſe quæ Phla ab incolis appellat̃: vbi manifeſta argumẽta aduentus Iaſonis
eſſe cõmemorat. In ea etiã tẽporibus Ogygis regis Pallas virginali ætate apparuiſſe fert̃ vñ
Tritonia ab eius noĩe Tritonia: & Tritonis vocitata eſt: & ab ea palus ipſa a Callimacho. Pallãtias Callima/
Tritonis appellata: propter quod pleriq; ſcripſerũt palladem Neptunni: & Tritonis paludis filiam chus
Pallantia fuiſſe: ſed patrem dedignatã dediſſe ſeſe Ioui: & ab eo in filiã receptã fuiſſe: qumq; ſcuta: &
Galeas ægiptiis adinueniſſet: mox ea ad græcos trãſtuliſſe. INPVLVERE AEQVO
REO. In Amphitheatro. maris: alluſit ad harenã: in q̃ huiuſmodi feræ ludis exhiberi ſolẽt.
Neptunnus EQVOS. Qui ſcilicet currus ducebãt. DOMINI. Neptunni: q maris dñs dictus ẽ. Sa
Amphitrites turni: & opis: vt ſupra diximus: filius. Hic vxorẽ habuit Amphitritẽ: & ex ea aliiſq; pluribꝰ
mulieribus numeroſiſſimã prolem. Vſus aũt eſt curru: quẽ æquorei eq ducebãt. Virgilius. Iũ Virgilius
git equos curru genitor: ſpumantiaq; addit frena feris: manibuſq; oẽs effundit habenas Cæ
rula p ſummo leuiter volat æquora curru: ſubſidũt vnde tumidũ ſub ſaxa tonãti Sternitur
æquor eqs: fugiunt vaſto æquore Nymbi. Dictus aũt eſt Neptunnus vel a nando: vt Cicero Cicero
ni placet primis litteris paululũ mutatis velut. Varro exiſtimat: a nubẽdo quod mare terras Varro
Ennoſigæus nubat hoc ẽ cooperiat. Vnde & Ennoſigæus vocitatus ẽ ἀπὸ τοῦ ἐννέειν τὴν γαίαν:
hoc eſt a cõcutienda terra. Iuuẽalis dexerxe. Ipſum cõpedibus qui vinxerat Ennoſigæũ. Gel
Neptunnus lius. Ventorũ ne an accidat terræmotus: ſpecus: hiatuſq; terræ ſubeũtiũ: an aquarum ſubter in Iuuenalis
Neptunnalia terrarũ cauis vndantiũ fluctibus: pulſibus ne: ita vt videnť exiſtimaſſe antiquiſſimi græcorũ:
Pedeſter q Neptunũ Aennoſigæon appellauerũt: an cuius vis aliæ rei cã: nõdum cõpertũ eſt A Ne/
ptuno fit nomẽ poſſeſſiuum Neptunius: & Neptunnalia Neptuni feſta. SEVIS. Ma/
Pedeſtris exerci/ gnis. ABNVIT. Recuſauit. IRE PEDESTER. Pedibus iter facere. curru enĩ vehi vo/
tus luit. Pedeſter a pede deducit̃: ſignificatq; eum: q pedibus iter facit. Apuleius. Qui modo in Apu.
Pedeſtria augu/ exercitũ ꝓfectus ẽ pedeſter. Diciturq; etiã hic: & hæc pedeſtris: & hoc pedeſtre: vt Pedeſtris
ria exercitus: Pedeſtres copiæ. Pedeſtria auguria vocabant̃: quæ a lupo: vulpe: ſerpẽte: equo: cæ
Pes teriſq; animalibus quadrupedibus dabant̃. Deducit̃ aũt pedeſter: ſiue Pedeſtris a pede. Pes
Coxẽdix totũ dicit̃: quod eſt a femore ad calcẽ: diuiditurq; in Coxendicẽ: ſiue Coxã: Femur: Genu Fe
Coxa mẽ: de quibus ſupra diximus. Poplitem: qui & aduerſo Genu ẽ flectiturq; reuerẽtiæ gratia
Femen Crus: quod eſt a genu vſq; ad imum pedem: A quo Cruſculum diminutiuũ. Suram: quæ eſt
Genu poſterior pars cruris illa carnoſa: quæ homini tãtũ eſt: & in ægypto cuidam defuiſſe memo
Crus ratur. Virgilius. Suras vincire cothurno: & pedem imum: qui Calx dicit̃: diuiditurq; in Cõ Virgilius
Cruſculum uexum pedis: quæ pars ſuperior eſt: & Calcaneum: quæ eſt pars poſterior. Item Volã: quæ
Sura eſt pars medii pedis concaua. Plantam: quæ pars tota inferior eſt digitoſq;: & vngues: A vo
Conuexũ pedis la pedis indita ſunt cognomina Plancis: plotis: Scauris panſis: Planci ꝓprie dicuntur: qui
Calx pedes imos graciles habent: planoſq; æqualiter quaſi tabellas: quæ plancæ vocantur. Sunt
Calcaneũ enim plancæ: tabulæ planæ a planicie ita dictæ Planũ enim vocamus: cuius figura æqualis
Vola eſt: quod græci ἐπίπεδον dicunt: quoniam vero plana nullum impedimentum habẽt:
Planci qum vndecunq; videri poſſint: planum aliquando pro aperto: & manifeſto ponimus: A
quo plane aduerbium manifeſte: & Explano verbum declaro: manifeſto: & cõplano adæ
quo. Item a planus planior: planiſſimus: planicies: & a Plane planius: planiſſime: & plan/
Plantæ ta: quod planas: hoc eſt æquales oporteat eſſe plantas. Sunt enim plantæ: quæ transferendi
gratia vel de arboribus raptæ: vel ex ſeminibus ortæ ſunt: & de herbis quoq; dicuntur. Plan
Plantaria taria etiam Veteres vocabant filiarum dotem quia plãtatæ In ſatus ratione arbores: & poſt
aliquot annos venditæ maximi queſtus erant. Vnde Plantaria appellamus plantarum vt
ita dicam ſeminaria ad transferendum facta. Virgilius. Et viſa ſua plantaria terra: id eſt plã
tæ ex plantariis ſumptæ. A planta fit planto verbum notæ ſignificationis: & ab eo compo/
ſitum Supplãto: ſed a planta pedis deductũ exiſtimamus: vt ſit ſupplantare ſuppoſito pede
aliquẽ in terrã deiicere. Cicero. Contẽdere debet q̃ maxime poſſit: vt vincat: ſupplãtare eũ: Cicero
q cũ certet: at manu pellere nullo mõ debet. Aliquãdo tñ p metaphorã ſupplãtare ponit̃ p
decipere: nam & ſupponere pedẽ quodãmodo decipere eſt: & q ita deiicit: nõ tam viribus

q̄ agilitate quadā corporis id agit. Itē a planta plantiger: hoc eſt plantas gerēs: unde planti gerē arbores dicūtur: quæ ex ſeſe pullulando plantas emittūt. Plynius. Siliqua plantigera ē nimis partibus: & ideo ſuperficie flaueſcēs ſuccum inferēte ſobole: Et Plātago de qua Themiſon medicus uolumen edidit. Duo eius genera. minor anguſtioribus foliis nigrioribus linguæ pelcorum ſimillimis: caule anguloſo: in terram inclinato: in pratis naſcens: Altera maior: foliis laterum modo incluſa: quæ quia ſeptena ſunt: quidam eam Heptapleuron uocauere: huius & caulis cubitalis eſt: naſcitur in humidis multo efficatior: uis mira in ſiccando denſādoq; corpore cauterii: hoc eſt aduſtionis uicem obtinens. Nulla res æque ſiſtit fluxiōes: quas græci Rheumatiſmos uocant. Ploti: qui ſimiliter planis ſunt pedibus exiguam: & fere nullam in medio concauitatem habentes. Vnde poeta umber Sarſinas ab huiuſmodi planicie initio: Plotus deinde Plautus eſt dictus. hinc Soleas dimidiatas: q̄bus utebantur in uenando: quo planius pedem colocarent: ſemiplotia dixere. Scauri: q talos pedū tumentes: ac porrectos habent. Panſæ: quibus lati: ac panſi ſunt pedes: ſicut planci: quibus plani. Vari præterea appellant̄: quēadmodum paulo ante diximus: q̄bus obtorta: introrſū crura ſunt: a quo Obuarare dicimus peruertere: deprauare. Ennius. Nā conſiliis obuarant omnia: quibus tantum concedit hic ordo. Vatiæ: quibus in exteriorem partem crura flectūtur: a quibus Vatiorum: & Vatiniorum cognomina fluxerunt. Pedē ſtruere veteres pro eo quod eſt fugere vſurparunt: & retro pedē ferre: & pedem reuocar̄: pro eo: quod eſt retro cedere: diciturque hoc vltimum non modo de animalibus: ſed etiam de in animatis. Virgilius de flumine. Contatur & omnis Rauca ſonans: reuocatq; pedē Tyberinus ab alto Apedeꝫ etiam Aeripedes dicitur: qui aereos pedes: hoc eſt veloces habet. Virgilius. Fixerat æripedem ceruam. Et pedes peditis miles: qui pedibus miliciā exercet: ſicut eques: qui equo militat: a quibus peditatum: & equitatū dicimus pro peditum: ſiue equitum copiis: & pedū paſtoralis baculus: hoc ē uirga i curua: qua pecudum pedes detinentur. Idē. At tu ſume pedum & Peſſulus quaſi paruus pes: inſtrumentum: quo hoſtium claudit̄. Terentius. Peſſulum hoſtio obdo: Et peſſum aduerbium: quod ſignificat modo retrorſum: modo deorſum: quaſi ad pedes: vnde fit peſſundo quaſi cōculco: reprimo: arceo: & peſſum eo: hoc eſt cedo: ſiue retrocedo: & Peſſeſtas a ueteribus peſtilentia dicebat̄: Et pediſſequus famul⁹: q dominū ſeq̄tur: cuius fœmininū Pediſſequa: ancilla: quæ ſequitur dominā: & Apes uolucre animal cerā agens: & fauos: quod ſine pedibus naſcat̄. diciturq; etiā Apis: Ouidius. Nō apis inde tulit collectos ſedula flores: a quo fit diminutiuū apicula: & apex ſm̄ quoſdā: quod abſit. hoc eſt longe ſit a pedibus. Apex. n. proprie dicebat̄ in ſummo flaminis pileo virga lanata. hoc ē in cuius extremitate modica lana erat: qđ primum conſtat apud Albam Aſcaniū ſtatuiſſe Virgilius p̄ ſūmitate pilei uſurpauit. Ecce leuis ſummo de vertice viſus iuli Fundere lumen apex: & abuſiue pro omni ſummitate accipit̄. Vnde & pennas in capitibus quarūdā auiū erectas ad ſimilitudinē criſtæ apices vocamus. Eius diminutiuū eſt Apiculus. Apiā: Scythæ terram vocāt. Ape veteres dicebant cohibe: cōpeſce. Et Lepus quaſi leuipes a pedum leuitate. Animal eſt notū: quod græci ϛαλωων καὶ λαϭύποδα uocant. Mirum ē in hoc Plynium tantæ doctrinæ: atq; auctoritatis uirum erraſſe. Hic enim Daſypodem a lepore diuerſum facit. qum vnū ideq; animal ſit. Daſypus vocat̄: quod hirſutos habeat pedes λάσιον enī hirſutū: piloſumq; ſignificat. ποῦς. pedē ſic apud nos a pedum leuitate nomē habet. q̄m ambulans non ſentitur. Nullum certe aial piloſis in terra pedibus eſt Lepore excepto. Scribit Ariſtoteles Daſypodem timidum animal omnium præde naſci: ſolum ſuperfœtare Aliud Educantē. Aliud in vtero pilis ueſtitū habētē aliud i plume aliud inchoatū aliud nō perfectum: hæc omnia de lepore a noſtris dici manifeſtū eſt. Duo præterea de Daſypode apud græcos prouerbia extant: quæ de lepore a noſtris dici palam eſt. Vnum de iis: quæ factu difficilia ſūt. πρότερον χελώνη παραδράμοι λαγωὸν hoc ē prius teſtudo curſu præueniet leporē. Alterū de iis: qui ab alio quærūnt: Quæ in ſe habent λαγὼς κρεῶν ἐπιθυμεῖ: hoc eſt Lepus carnem quærit: quo eleganter interpretatus eſt. Terentius. Lepus tu te es: & pulpamentnm quæris. ideſt queris ab alio: quod in te habes. hoc eſt blādītiis ſcorto: qum ipſe ſis ſcortum: Quod ſi Donatus: & cæteri illius poetæ interpretes intellexiſſent: non fuiſſent tot ambagibus uſi in re ſimplici. atque aperta Mirum eſt: quod nonnulli tradunt leporem nō diſtingui ſexu: & vtranqueuim ſingulis ineſſe ac ſine maris coitu gignere: quod hyenam facere tradunt: De qua alibi diximus: alternis annis ſexum mutantē. Ouidi⁹. Si tñ eſt aliqd miræ nouitatis in iſtis Alternate vices: & quæ modo fœmina tergo paſſa marē: nunc eē marem miremur hyenā. A Lep⁹ lepuſculus deducit̄ & Leporinus: Vñ Leporinā carnē. & Leporinū pilū dicim⁹: & leporariū: & Lepor: a quo Lepid⁹ Lepidior: Lepidiſſimus. Lepide lepiditas. Illepid⁹ Illepide: đ q̄b⁹ ſupi⁹ differuim⁹. & leporaria uua q: et lageos dr̄. & vulpes a pedū uelocitate q̄ſi uolans pedib⁹ a q̄ vul

Left margin: Ennius · Virgilius · Idem · Idem · Terentius · Ouidius · Virgilius · Plynius · Terentius

Right margin: Plantiger · Ploti · Plotus · Plautus · Semiplotia · Scauri · Panſæ · Planci · Vari · Obuaro · Vatiæ · Vatinii · Pedē ſtruere · Atripes · Pedes miles · Eques · Peditatus · Equitatus · Pedum · Peſſulus · Peſſum · Peſſundo · Peſſeſtas · Pediſſequus · Pediſſequa · Apes · Apis · Apex · Apiculus · Apia · Lepus · Daſypus · Prouerbium · Prouerbium · Hyena · Lepuſculus · Leporinus · Leporarium · Lepor. Lepidus · Lepide · Lepiditas · Illepidus

Illepide
Leporaria
Lagoos
Vulpes
Vulpecula
Vulpinus
Agrippa
Agrippina
Verta
Proſa. Pedio
Impedio
Impedimentum
Impeditio
Præpedio
Præpedimentũ
Compedio
Compedes
Expedio
Expedior
Expediti milites
Expeditio
Sonipes. Cornipes Pedetentim
Pelluuiũ. Peluis
Pediculus. Pediculatũ. Pecus
Pecua. Pecuda
Pecuariũ Pecorariũ. Pecoreũ
Pecorinũ. Pecunia. Pecuniola
Peculiũ. Peculatus. Peculiaris
Peculiarit. Peculor. Peculator
Peculatrix. Pecudes. Pedarius
Ire in ſniam pedib⁹. Pedaria.
Prouerbiũ. Pedarii. Pedaneus
iudex. Pedica
Vnipes. Bibes
Tripes. Quadrupes. Octopes. Centipes
Bipedaneus
Tripedaneus
Semipes. Semipedalis
pedalis. Cẽtipeda. Millepeda
Scolopendra
Gallipes. Curuipes
Flexipes
Flexipeda hedera
Acupedius

pecula: vulpinari: Vulpinus: de quibus ſimiliter diximus: & Agrippa quaſi ægre pedib⁹ natus: hi.n. proprie dicunt Agrippæ: quorum in naſcendo non caput: ſed pedes primi extiterunt: qui partus difficillimus: ægerrimuſq; habetur: A quo Agrippina deducitur proprium nomen mulieris. Aliqui tamen ab ægro partu dictos Agrippas uolunt: cuius periculi deprecandi grã aræ ſtatutæ ſunt romæ duabus carmentibus: quarũ prima uerta nominata ẽ: Proſa altera a recti: peruerſiq; partus poteſtate: & nomine. & Pedio: quod ueteres vſurparunt pro eo: quod eſt pede pulſo: & quaſi plauſum reddo: a quo impedio: ſi quidem impeditum proprie dicimus: qui ita pedes habet alligatos: ut ingredi nõ poſſit: itaq; impedire proprie ẽ pedes alligare: atq; inuoluere. Virg.. Haud aliter teucrũ nati ueſtigia curſu Impediũt Tranſfertur tamen ad negocia. Terentius. Viden me tuis conſiliis impeditũ eſſe. Aliquando etiã pro fœdare ponit. Plautus. Imo ego hunc Thebani ciues: qui domi vxorem meam impudicitia impediunt. Ab impedio impedimenta dicta: quæ modo difficultatẽ ſignificant. Cicero. Qum primũ impedimenta nature diligẽtia: induſtriaq; ſuperauit modo iumẽta: quæ ſarcinas: atq; inſtrumẽta bellica geſtant. Plynius. Expeditum militẽ duxerat: impedimenta in caſtris reliquerat: & impeditio: qđ pro impedimẽto accipit. Cæſar. Propter quod ad explicandũ caſus impeditioni fore uideret. Et Præpedio: ante impedio: a quo præpedimentum. Plautus. Nõ fallaciæ præpedimentũ obiiciat. Et Cõpedio: a quo Compedes dictæ inſtrumentũ: qđ pedibus vinciendis adhibet. Varro. Domũ intro: & pedes corrigiis Cõpedio: & Expedio: qđ proprie ẽ libero: & q̃ſi pedũ ligamẽta diſſoluo: cuius paſſiuũ eſt Expedior. Virgi. flammã ĩter: Et hoſtes Expedior: Ponit tñ aliquãdo Expedio pro explico. Seneca. Iam quid utile ſit: expedi. Interdũ pro profero. Virg. Cæreremq; caniſtris. expediunt Nonnũq; expedit pro vtile ẽ. Terentius. Expedit bonas eẽ uobis. Ab expedio Expediti milites dicuntur: leuioris armaturæ: & ſine impedimẽtis: & Expeditio appellatur: qum exeunt milites belli gerendi grã: hoc ẽ militaris apparatus: quod explicẽt ſe: atq; expediãt a cæteris negotiis. Q. Curtius. Omnem expeditionẽ. ac militarẽ apparatum adduxit. Apuleius: Cũ omni expeditione iter ingreſſus. Cicero. In expeditionẽ cũ Cæſare profectus: quaſi in bellum: Et Sonipes: & Cornipes equus: quod pedibus ſonet: & corneos pedes habeat: & pedetentim: & Pedepreſſim aduerbia: quæ ſignificãt tarde: lente: paulatim. Cicero. Sin minus ſẽſim erit: Pedetentimq; faciendum: & Pelluuiũ uas. in quo pedes lauant: & Peluis eodẽ mõ q̃uis aliqui Peluĩ a pelluendo dictam affirment. Plautus. Amore cecidi tanq̃ blitus in peluim: & pediculus paruus pes. Plyni⁹. Mollia ſũt loligo: Sepia. Polipus: pediculi octoni omnibus. Hinc pediculus etiã vocat: quo fungi: pira: mala: & reliqua huiuſmodi ſuſtinent. qđque veluti illorũ manubriũ ẽ. Idẽ. Tutiores fiunt fungi cũ carne cocti: aut cum pediculo piri Idem. Fungi candidi velut apice flaminis inſignibus pediculis. Hinc pediculata poma dicuntur: quæ pediculos habẽt: quibus ſuſpẽdi poſſint: & pecus. vt Varro exiſtimat: quod pedibus ſine ratione bruta ferant: a quo Pecua: Pecuda: Pecuariũ. Pecorariũ. Pecoreũm: Pecorinũ: Pecudinũ. Pecunia: Pecuniola: peculiũ: Peculatus: Peculiaris: Peculiarit: Peculor: Peculator: Peculatrix: đ qbus ſupius diſſeruimus. Pecudes græci προβατα uocãt: vñ ꝓbaticã piſcinã qdã uocãt: ĩ qua lauari oues cõſueuerũt: & pedarius: q in Senatu ſententiã ñ dicit: ſed ab alio dictã cõprobat: mouẽs ſe đ loco: et in ꝑtẽ ei⁹: q dixit ambulãs pp qđ: q ita faciũt: ire in ſententiã pedib⁹ dicunt: & ſentẽtia eoꝝ pedaria appellat. Hinc factũ ẽ illđ prouerbiũ Caput ſine lingua. pedaria ſnia ẽ. Quidã tñ pedarios exiſtimãt dictos fuiſſe Senatores: q qđ magiſtratũ curulẽ nõdũ cœperãt: pedib⁹ in curiã ꝓficiſcebant. Nã q Curulẽ magiſtratũ geſſiſſent: curru vehi ſolebãt: ĩ quo ſella erat: ĩ qua cõſiderẽt. quæ ꝓpterea curulis nomiabat: & Pedane⁹ iudex: q a pſide cõſtituit: vt negocia miora diſcernat: qđ is magiſtratus nõ vehat curru: ſed pedib⁹ ꝓficiſcat ĩ forũ: vñ extat ſanctio illa Iuliani impatoris Quædã ſũt negocia: in qb⁹ ſupfluũ ẽ moderatorẽ expectare ꝓuinciæ. Ideoq; pedaneos iudices: hoc ẽ q negocia humiliora diſceptẽt: cõſtituẽdi dam⁹ pſidibus poteſtatẽ: & pedica laqueus quo pedes illaqueãt. Virg. Tũ gruib⁹ pedicas: & retia ponere ceruis: & vnipes: q vnũ pedẽ hẽt: ſicut Bipes. q duos: tripes: q tres: quadrupes q q̃tuor: octopes: q octo: Cẽtipes: q centũ hẽt pedes: a qbus fiũt adiectiua. Bipedane⁹: Tripedane⁹: & ſimilia. Plynius. Non omittẽdum: quod annotauere annales: tripedaneas ſtatuas: a populo romano. iis qui iniuria cæſi eſſent: in foro ſtatutis: hæc videlicet menſura honorata tunc erat & ſemipes medii pedis vnde Semipedalis: quemadmodum a pede pedalis menſura: & Centipeda: ſiue Milepeda: ſiue Multipeda Vermiculus: qui & Scolopendra dicitur: de quo ſuperius locuti ſumus: & Gallipes pedes galli Gallinacei habens. Trãqllus. ad extremũ nota ꝑ itu: & reditu ſuo ſuſcipi paſſus ẽ ut vulgo iã p iocũ Gallipes uocaret: quẽ curſitare: ac necubiti qdẽ mẽſurã ꝓgredi ꝓuerbio græco notatũ ẽ: et Curuipes: q curuos pedes hẽt et Flexipes: q flexos vñ poetæ flexipedã hederã dicũt: quã Virg. errãtẽ uocat: & loripes: q pedẽ ĩ modũ lori tortũ hẽt: et Acupe

Virgilius
Terentius
Plautus
Cicero
Plynius
Cæſar
Plautus
Varro
Virgilius
Seneca
Virgilius
Terentius
Qu. Cur
Apuleius
Cicero
Cicero
Plautus
Plynius
Idem
Idem
Varro
Iulianus
Virgilius
Plautus
Virgilius

di9:cui ṗcipuũ erat in currẽdo acumẽ pedũ:& Solidipes:q pedes ſolidos hẽt. Plynius vnũ aial digitos habatiũ herba paſcitur Lepus:ſed et fruge. Solidipedes:& Biſulci ſues oĩ cibatu:et radicib⁹. Solidipedũ volutatio ꝓpria:& Petiolus paruus pes. Afranius. Atq; adeo no lo nudo petiolo ambules:& Petilus.tenuis:exilis. Lucilius. Inſignis uariis crucibus:& petilis vñ petilia dicta eſt Ciuitas brutiorũ cõdita a Philoctetæ Meliboeo:hoc eſt ex Melibœa urbe Theſſaliæ. Petilanſura ſignificat ungulam equi albã. Itẽ Alipes:q alatos pedes habet. & Primipes militũ genus:qui a principio gladiis pugnabãt:poſtea commutata re militari facti ſunt Pilunni:& Ceſpes:quod pedẽ cædat:de quo:atq; eius deriuatiuis ſuperius diſſeruimus:& Lectipes herba:quã græci Clinopodion.alii Clynopyction:alii Zoppyrocherõ. alii Encimoides appellãt Serpylo ſimilẽ:ſurculoſam palmi altitudine:orbiculato foliorum ambitu ſpeciem lectipedũ præbẽs:& Planipes poematis genus:quod mimus dicit̃:de quibus ſuperius dixim⁹:& Palmipes planos:& ad Palmæ ſimilitudinem pedes habens: unde Anſeres & omnes fere aquaticæ aues:palmipedes dicunt̃:Et Perna:qđ proprie pedem ſignificat:quo uocabulo hiſpani nunc uulgo utuntur:a quo Pernæ ſuillæ:de quibus ſuperius diximus dictæ ſunt: & Supernati dicuntur: quibus femina ſunt ſucciſa in modum ſuillaꝶ pernarum:& Supernia ipſa femina ita ſucciſa. Ennius is pernas ſuccidit iniqua Supṅia pœni:& Pernio:morbus pedum ex nimio frigore ꝓueniens præſertim in pedis extrema parte græci Χιμέθλα vocãt. Plynius de rapo domeſtico. Perniones feruens impoſitum ſanat: & Compernes:qui longis ſunt pedibus:genibuſq; plus iuſto coniunctis: & Petaſo.& Petaſunculus:de quibus ſupra diximus.& Pernix:qđ ſignificat celerẽ. Virgilius. Talis & ipſe iubam ceruice effudit eqna Coniugis aduentu Pernix Saturnus:A quo Pernicior: Perniciſſimus. Perniciter: Pernicius: Perniciſſime:& pernicitas:que proprie pernarum:hoc eſt pedum velocitas eſt. Idem pernicibus ignea plantis:cum celeritas proprie ſit pennarum. Idem Celerique fuga ſub ſydera lapſæ: Verumtñ hec aliquando confunduntur Idem pedibus celerem:& pernicibus alis. Celerem ab alis dictum exiſtimant: Quemadmodum alacrẽ:hoc ẽ ab alaꝶ acritate. Ab eo fit Celerior:celerrimus: Celeriter: Celerius: Celerrime. Itẽ Celeratim Siſenna. Quo magis Celeratim poterat in inſidiis ſuos diſpõit:& cõpoſitũ Accelero:quod eſt propero.feſtino:a quo acceleratio: Feſtinatio:& Celeritas.& Celeritudo: & Celox breue nauigium:ac celer:de quo ſuperius diximus:& Celebris: qđ proprie velox & Celer ſignificat. Actius: Celebri gradum acceleraſſe docet. Quoniã uero accelærare gradũ frequentare ẽ.factũ eſt:ut celebre ꝓ frequẽti accipiat̃. Cicero. Celebris ne ſit locus:an deſertus. Hinc fit celebritas:hoc eſt frequẽtia. Quintilianus Ante omnia futurus orator cui in magna celebritate:& in media re.p.uiuendũ eſt:aſſueſcat a puero nõ reformidare homines & celebro uerbũ:qđ proprie ſignificat frequẽto. Varro Cui nõ tã cura erat:ut tẽpla deorũ q̃;ut popinas celebraret: Per metaphorã tñ q̃ñ quæ frequẽtamus.ẽt colimus cælebrare pro colere:& venerari vſurpat̃: & celebritas pro cultu:atq; honor̃. Hinc celebrare laudib⁹ atq; præconiis:& uirtutẽ celebritatẽ dicim9. Itẽ celebriorẽ:& celeberrimũ ꝓ honoratiorẽ:et honoratiſſimũ:& celebriter cũ cultu:atq; honore.a quo celebrius:& celeberrime. A celebro fit celebreſco:hoc eſt celebris fio. Actius & qualiſcũq; fama celebreſcat tua:& cõcelebro idem qđ celebro:vł ſimul celebro. Celeres antiqui eqtes uocitarũt:nõ ab equoꝶ celeritate:ut aliqui ſcripſerũt. Sed a celere interfectore Remi:q initio a Romulo iis præpoſitus fuit:q primo e ſingulis curiis electi fuere ideoq; trecẽti extiterũt. Aliqñ tñ Pernix ꝓ pſeuerãte accipit̃ Idẽ.& inter dura iacit pernix inſtrato ſaxa cubili. Itẽ a pede Piger:hoc ẽ tardus:lentus q̃ſi pede æger:de quo Pigritia tarditas:ignauia:& qbus ueteres vſi ſunt: Pigredo:& Pigritudo & Pigro verbum:quod eſt retardo. Actius. Melius pigraſſe:q̃; properaſſe nefas.& Pigreſco pigreſio:& Impiger diligens. Cicero. Quis enim eſt tam in ſcribẽdo impiger. q̃; ego & Pigre:atq; Impigre aduerbia hoc eſt tarde:& diligenter.& Impigritas. Cicero Viri fortiſſimi fortitudo. Impigritas patientia:& Piget:quod ueteres pro tardat vſurpant Capitur etiam pro eo:quod eſt pœnitet:quoniã in iis peragẽdis:quorũ penitẽtia ducimur.tardi ſumus. Item pro pudet:quoniã pudore quoq; ab agẽdo retardamur. Quidã pudet & piget ita diſtingunt:ut pudet de præterito:piget de futuro dicat̃.proprie tñ piget ſignificat ꝓ moleſtum ẽ Varro. Iamq; piget te in eo tẽpus terere. Plautus nõ dediſſe te pudet.me qa nõ accepi.piget.& Pedo.veteres.n.pedare pro ire dixerũt:unde & Repedare quaſi pede iterare Lucillius. Rediſſe ac repedaſſe:vt Romam uitet.hinc Pedatim ire dicebant:quaſi repẽdo Plynius. Leo tantum:& Camelus pedatim gradiuntur:hoc eſt ut ſiniſter pes non tranſeat dextrum:ſed ſubſequatur:& tertio pedato quoque vſurpabant. Cato.igitur tertio pedato bellum nobis facere.hoc eſt tertio reuerſi. Pedare etiam ſubſtentaculũ uiti:aut alteri arbuſculæ:ex quo uineæ huiuſmodi pedatæ dicunt̃. Plynius. Aut pedatæ uineæ ſimplici iugo:& pedamẽtũ dr̃ ipſum ſubſtẽtaculũ. Idẽ Caſtanea pedamẽtis oib⁹ præfertur. A quibuſdã etiã

Plynius · Afranius · Lucilius · Plynius · Virgilius · Idem · Idem · Idem · Virgilius · Actius · Cicero

Solidipes · Petiolus · Petilus · Petilia · Petilanſura · Alipes · Pilunnus · Ceſpes · Lectipes · Clinopyction · Zopyrocheron · Encimoides · Planipes · Palmipes · Anſer · Perna · Supernati · Supernia · Pernio · Compernes · Petaſo · Petaſunculus · Pernix · Pernicitas · Celeritas · Pernix · Piger · Pigritia · Pigredo · Pigritudo · Pigro · Pigreſco · Impiger · Pigre · Impigre · Impigritas · Piger · Pedo · Repedo · Pedamẽtum

Pedamen uocatur.Columella.Qum conſtituendis uineis:quæ uidebantur utiliter præcipi
poſſe diſſeruerim9: pedaminum:iugerumq;:& viminum proſpiciendoꝝ tradéda ratio é
Item pedam humanũ veſtigiũ vocitauer̃.A pede etiá ſuppedito deducit̃:quod é abũdanter
præbeo: ita ut etiá ſub pedibus ponere uidear̃.A quo ſuppeditatio deducit̃ .Quoniá uero
ſtandi fundamentũ pes eſt:factum eſt:ut i ædificiis area pes magnus appeller̃:& qui nego/
ciũ inſtituit:pedé poſuiſſe:quaſi fundamentũ feciſſe dicatur.Pes etiá menſuræ genus eſt:de
quo ſupra diximus.Item funis quo in naui tendit̃ velum: & vulgo Podia dicit̃. Virgilius
Vna omnes fecere pedem.Plautus etiá remos Nauium pedes appellauit.Ité pes eſt coniũ
ctio duarũ : aut trium aut pluriũ ſyllabaꝝ metrica rõne cõpoſita. vt Spõdeus .Trocheus:
Dactylus:& huiuſmodi.Virgilius.Ferte ſimul fauniq; pedé:hoc eſt metricá compoſitioné
Vnde pedeſtris oratõ dicitur numeroſa.& ſm metricá rationé cõpoſita:q̃uis nõ ſit carmé
Pes ét fœdũ capitis aíal vocat̃:& p diminutioné Pediculus dict9 a pueris:q hac ſorde ꝓci
pue ſcatét.παίσ .n. græce puer é: vñ ab agédis :hoc é a ducédis pueris pædagogi appella
ti Ab hoc deriuat̃.Pedicoſus Plaut9 Pedicoſ9:ſquallidus vbi me uidit:caput ſcauit:pedes le
git.& pediculoſus:& Pedicularis morbus:qué græci Phthiriaſin vocát:& pedidus:quod
eſt ſordidus:atq; obſoletus:& Pedor:quod ſquallorém animali:atq; omné imunditiá ſi/
gnificat.Lucanus.Longuſq; in carcere pedor.Cicero.Pedores muliebres.Idé.barba pedo
re horrida:A quo Pedicoſũ dr̃:qđ mali odoris é.Varro de re ruſtica.Solida terra pauita:
maxime ſi é argilla:ne ſitu pedicoſa eius gratia oblitiſcát.Hinc etiá Pedo verbũ: qđ é crepi
tũ vẽtris: emitto qđ vt facere i cõuiuio liceret:edicto.Claudius priceps ſtatuit:qđ pielitatũ
quendá præpudore ex continétia repperat.Pediculi terræ ab eorum:quos dixim9:ſimilitu
dine vocant̃ Scarabei terreſtres ricino ſimiles:q a corniculis:quæ gerũt:etiá tauri nominã/
tur.Sunt & maris pediculi a ſimilitudíe pediculoꝝ capitis dicti:quib9 ad uaria medicamé
ta utuntur.Præterea Pædico uerbũ:qđ ꝓprie ſignificat puerũ cõprimo:ſed inter clunes: &
fœmina.Ná intra podicem nõ pedicare:ſed præcidere dicit̃ :q̃uis aliqñ confundant̃. Ab
hoc pædicões dicũt̃:q puerorũ amores ſectant̃:& dici latinæ Puerarii poſſũt.Ité Pædago
gus:is:cui ducendoꝝ pueroꝝ cuſtodia dat̃.Suetonius tamé Pædagogiũ pro puerorũ cõcu
bitu vſurpauit.Super ingenuoꝝ pedagogia:& nuptaꝝ concubinatus veſtali virgini vim in
tulit:& pedotriba:ſiué Pedo tribes litterarii ludi præceptor :& Paederos lapilli genus:de
quo ſuperius ſcripſimus: & Paedia inſtitutio in bona sartes : & Paedaretus propriũ viri
nomé αποτυσ πωλέιασκάι άρετίσ: hoc é a diſciplina:& virtute deductũ.Pes vero
a græco deducit̃:quod eſt πεíσ.unde Tripus tripodis deriuatur menſa triũ pedum & mo
nopodiũ menſa unius pedis:quale.CN.Manlius aſia deuicta triũpho ſuo æratum primus
inuexit.Monopolium vero dicitur vel qum vnus ſolus aliquod genus mercaturæ vniuerſũ
emit:ut ſolus vendat:Pretiumq; ſuo modo ſtatuit:vel plures ſimul idé facere:quo carius vé
dant dictũ αποτού μόνοσ:qđ eſt ſolus:& πωλουμαί .vendo De tripode Apollinis
mlta tradũtur:Sed illud inter plures cõſtat.Tripodé hũc uas aureũ fuiſſe.q & ab Anſa Ara
ut ſupra dixim9 appellat̃.Triumpedũ A Vulcano fabre factũ:ac ꝑ munere datum Pelopi
dũ uxoré duceret Eum demum ad Menelaũ perueniſſe:raptũq; cũ Helena ab Alexandro in
Coum mare A Lacæna fuiſſe iactatũ:qđ rixarũ cauſá eé diceret.Interiecto deinde tpe qum
Ionici qdam adoleſcétes iactũ retis a piſcatoribus Mileſiis emiſſent: hũc Tripodé eductum
fuiſſe:ac ꝓpterea ortũ inter eos certamé : qđ piſcatores piſciũ nõ auri capturá:pactos ſe eſſe
diceret.Iuuenes uero quicqd captũ foret:ſuũ eſſe cõtéderét .Nec ante ſedatá lité:quá mileſii
Delphos miſere.vbi reſpõſo ab Apolline accepto illius eé tripodé debere:qui ſapientia oés
excelleret:mox Thaleti datũ tripodé fuiſſe hũc Chiloni táq; ſapiétiori miſiſſe.Chiloné alte
ri.Illum alteri rurſus:donec ad Soloné ventũ é.Hunc:qđ deũ omnes ſapiétia excellere exi/
ſtimaret:tripodé Delphos miſiſſe.hæc vrbs erat in monte Parnaſſo:vbi téplum Apollinis
Delphici in rupe vndiq; patenti:tam vrbem q̃ templum defendebant non muri:ſed præci
pitia.Dubium utrum maieſtas dei:an ſitus loci magis miraculo eſſet media ſaxi rupes i for
mam theatri recedebat:ubi ſonitus & uoces multiplices audiebantur .In huius urbis amfra
ctu:media fere altitudine exigua planicies erat:atque in ea profundum terræ foramé in ora
cula patens.Vbi tripus erat.hoc eſt cortina aurea puluerib9 plena.ex qua perflans ſpiritus
mulieribus:quas A Phœbo Phœbadas nominabant:oracula præbebat:quæ mox ille uer/
ſibus canebát.Ariſtophães.όσ θεωτρωλεíκιωόλοσ έκ Χρισυλειτοι:hoc é q uati
cinat̃ ex tripode aureo.Idé.τíλιθóφοιβόσ έλακενέκτον ςέμμάτων:p ſtémata .n.
hoc eſt coronas:Cortinam intelligit:quod uas id rotundum eſt:tres pedes habens ad coro/
næ ſimilitudiné:i hoc uaſis genere lanæ infici colorib9 ſolét:& oleũ dũ oliuæ ꝑmũt̃:fũdi:&
aqua calefieri:dicta Cortina i vel a Corio quaſi Corina:qđ quæ nunc ex ære apud uetuſtiſſi
mos e Corio bubulo fiebát:vel qđ hoc uaſe in cortibus villaticis. Sic enim uillarũ ſpacia in

Left margin: Pedamen · Suppedito · Suppeditatio · Pes magnus · Pedem ponere · Pes · Podia · Pedeſtris oratio · Pes · Pediculus · Pedagogus · Pedicoſus · Pediculoſus · Pedicularis morbus · Phthiriaſis · Pedor · Pedo · Pediculus terre · Pediculus maris · Pedico · Pedagogus · Pedagogium · Pedotriba · Pedotribes · Pedoterus · Pedia · Pedaretus · Tripus Apollis · Monopodium · Monopolium · Phœbades

Right margin: Plautus · Virgilius · Plautus · Pes · Lucanus · Cicero · Idem · Claudius · Ariſtophanes

tra maceriā vocātur: ad calefaciendas aquas vterentur: & vicia decoquēda: & reliquos vil/
læ vſus. Plynius. Hæc omnia pariter decoquebāt decies deferueſcente cortina: atq; diffunde
bāt: inueterabantq;. idē ita deſpumatis ſubinde carnib⁹: quas hæſiſſe venis neceſſe ē. decimo
Plynius ferme die liquatis cortina uelus elutriatum mergit̃ in expimentū. Idē. At tyrius P elagio pri
mū ſatiat̃ immatura: viridiq; cortina: hoc ē noua: & nō dū infecta. Idē. Fit etiā atramentū
Idem apud infectores ex flore nigro: qui adhæreſcit æreis cortinis. Idē. Oleū in Chōcha: aut plū
Idem beas cortinas fūndendū ære enim viciari cōſtat. Cato. Cortinā plūbeā in lacū ponito: quo
Idem oleum defluat. Solebāt autē huiuſmodi Tripodes: ſine Cortinæ in tēplo Apollinis delphi/
Cato ci dicari. Plynius. Ex aere factitauere & cortinas tripodū noīe Delphicas qm̄ donis maxi/
Plynius me Apollinis Delphici dicabant̃. Eā nūc Seruius: & q eū ſequunt̃: cortināq; locū: ſiue Ca
Seruius uernā eē dicant: in qua oraculū dabat̃: diciq; vel qd̃ Apollinis tripos corio Phitonis tectus
erat: vel qd̃ certa illic reſpōſa tradebant̃: quaſi Certina: vel ſm̄ græcā etymologiā: qd̃ puel/
lā extenderet: ſi quidē κόρην. græci puellā vocanr. τείνειν. tēdere dicūt: vel quod cor illic
vatis teneret̃. Nos ꝓbatiſſimos ſeq Auctores: & quo ad ei⁹ fieri pōt veritatē legētibus oſtē
dere conemur. Nam qd̃ apud Varronē cortinā ſcriptū eſt a corde dictā. Manifeſtus libra/
rii error eſt: & pro corde corte ſcribēdū. Cortia vero ſiue Gortyna: vtroq;.n. mō ſcriptū cō
perim⁹ inſignis vrbs Cretæ inſulæ fuit: quam præterlabit̃ Læneus amnis: p quē Europam
tauri dorſo vſq; ad eā vrbem vectā fuiſſe ꝓdiderūt: Iuxta hāc naſcunt̃ calami: qbus ꝓ ſagit
tis vtuntur: vñ dicunt̃ Gortynii. Virgilius. Spicula torqaebat Lycio Gortynia cornu. In
hui⁹ vrbis agro armēta ſolis qōndā fuiſſe cōmemorāt. Ab eodē ēt Polypus dictus: q̄ſi mlti
pes piſcis: de quo ſupius latiſſime diximus: a quo Polypus morbus: & is q morbū patit̃
Polypoſus: vñ Polypoſior: & Polypoſiſſim⁹ deducūt̃: & Polypodiū herba: ſiue qꝓ radix
ei⁹: veluti cirros ad ſimilitudinē Polypi piſcis hāc: ſiue qd̃ faria ei⁹ indita naribus Polypū Polypus
cōſumit hāc herbā: noſtri Filiculā nominat: ſimilis.n.ē filici: radix Piloſa: coloris intus her Polypoſus
bacei: craſſitudine digiti minimi acetabulis cauernoſa: queadmodū cirri Polyporū: ſubdul Polypoſior
cis in petris naſcēs: ſiue arborib⁹ vetuſtis detrahit bilem: & pituitā: ſtomachū offendit: flo/ Polipoſiſſimus
ret: & tñ ſemen nō fert. Itē Chitrapus Chitrapodis inſtrumētū ferreū. ſup quo Chitra: hoc Polypodium
ē olla apd̃ ignē collocat̃: vt cibi i ea coquant̃. Itē Sciopus Sciopodis: Sūt.n. Sciopodes ho Filicula
mines: vl̃ potius mōſtra in deſertis indiæ: q in maiori aeſtu humi iacentes reſupini vmbra ſe
pedū ꝓtegūt: vñ nom̄ habēt: qppe græci σκιάν vmbrā nomināt. Itē Podia funis in naui:
de quo dixim⁹ quē noſtri pedē nominat: & Podiū loc⁹ extra domū priuatā publicā ve por
rectus inſtar pulpiti: ex quo ſpectare ſolemus: quæ extra gerunt̃: qd̃ in eo pedib⁹ hæreamus Podia
Iuuenalis oībus ad podiū ſpectātibus: & Podaris talaris: Apuleius: Podarē tunicā ſumens: Pes
& Oedipus pp pedū tumorem. οἰδαλέα.n. græce tumor dr̃ πόδα pes. hic Thebaꝶ rex fuit. Podium
Iuuenalis Laii filius: & Iocaſtæ: quē qum ꝓgnās mater vtero gereret: de futura ꝓle cōſuluiſſe Apollinē Podaris talaris
Apuleius pater dr̃. Qumq; rñſum ab eo accepiſſet: mori eū manu naſcituri infantis oportere: natum
cuſtodi armētoꝶ ſuoꝶ necādū tradidit: q dū ætati cōpatitur: & ſimul regi obtēperare cōtē Odipus
dit: perforatis infātis pedibus: & trāſmiſſo uimine ſuſpēdit ad arborē: q̄ſi mox inedia mo
rituꝶ. Seneca me deo teſte dānauit parēs: Calidoq; teneros trāſiit ferro pedes: Et ī alta ne/
mora pabulū miſit feris. Sed qum forte eā trāſiēs Phorbas Polybi Chorinthioꝶ regis pa
Seneca ſtor infātis uagitū audiſſet: eo extēplo ꝓfectus: puerū pedib⁹ iā tumētē cōciſis uinculis ſub/
ſtulit: & Chorinthio cuidā donauit: q eū lætus accæpit: & ad Meropen Polybi regis vxorē
ꝓductum: qd̃ liberis careret: dono illi dedit: Hæc cū viro pariter q̄ſi filiū cælitus miſſū edu/
cauit: & a pedū tumore vocauit Oedipodē: nr̄i etiā Oedipum dicūt. hic qum aliqñ Thebas
perrexiſſet: cōperta ibi Sphinge eius ænigma diſſoluit: ac mōſtrū interemit: vñ obſcuraꝶ re
rū iuterpres ē dictus. Terētius. Dauus. ſum nō Oedipus. Plautus. Nā iſti qdē heraclide ora
tioni Oedipi opus ē cōiectura: q Sphingis ænigma diſſoluit. Sphinx mōſtroſum æthiopiæ
animal ē e ſimiaꝶ gener̃. fuſco pilo: mammis in pectore geminis: ad hominis ſpēm accedēs
Terentius ſolo pilo: & ſolitudie ferā aſſimilāte poetæ faciē hēre virginis fingūt. pēnas auiū pedes leo/ Sphinx
Plautus nis. Diodor⁹. Oedipus orta inter phocēſes ſeditiōe ira accēſus Laiū pentē inſcius occidit ænigma
Sphinx belua biformis thebas eo tpe veniſſe traditur: ꝓpoſuiſſeq; ænigma: qd̃ q nō ſolue/
ret: piret. Inde plerīq; ob rē ambiguā: ac p obſcurā interēpti: Soluēti Iocaſtæ cōnubium. &
Thebaꝶ regnū ꝓpoſitū ꝓmiū erat: præter Oedipū ſoluere potuit nemo: id erat huiuſmodi
Diodorus Quod nā animal bipes: idē tripes: ac q̄drupes foret cæteris ambigētibus Oedipus hominē
eſſe aſſeruit: quod infans quatuor pedibus obrepat. & annis confirmatus duobus incedat.
Senior tribus: quoniam Scipione quaſi tertio pede utatur: Sphinx ſuo iudicio uicta ex ædi
tiore loco ſeſe præcipitem dedit Oedipus Iocaſtam neſcius matrem eſſe ſi quidem ab omni
bus Polybi Chorinthioꝶ regis filius putabat̃: duxit vxorem: Et Thebaꝶ imperiū adeptuſ
ē Auſonius Illa etiam thalamos p tertia ænigmata quærens. Qui bipes: & q̄drupes foret &

tripe somnia ſolus terruit aoniam volucris: Leo: Virgo triformis. Sphinx uolucris pennis
pedibus: fera: frõte puella. Verres Sphingem ex ære Corinthio habuit: reo in prouincia ab
latam: propter quam Cicero illo iudicio in altercatione neganti ei ſe ænigmata intelligere
imo uero intelligere deberesinqt: qm̃ Sphingẽ domi habes. Ab Oedipus Oedipodionius
deducitur. Lucanus. Oedipodionias infœlix fabula thebas: Et Melampus propriũ nomẽ
quaſi caprinos pedes habẽs. Hic uates fuit inſignis: ut Homerus refert: qui Iphianaſſã Prœ Cicero
Oedipodionius ti filiam duxit uxorem. Proetus Abantis argiuorum regis filius fuit: eique in regno ſucceſſit Lucanus
Melampus Vxorem habuit Antiam: ex qua filias quatuor genuit Maerã: Euryalen: Lyſippen: & Iphi
anaſſam: quæ cum Iunoni ſe in pulchritudine prætuliſſent: indignata dea furorem eis inie/
Proetus cit: ut ſeſe Vaccas eſſe exiſtimarẽt. Virg. Prœtides iplerunt falſis mugitib⁹ auras. Hoc Phere
Antia cydes tradit. Ouidius uero ob ſpretam Venerem eas primo in Vaccas: mox in lapides com
Maera mutatas affirmat. Addit Pherecydes Proetum: ſi quis filias curaret: præmium ei propoſu/
Euryale iſſe: regni partem: & filiæ: quam eligeret: ſtabile connubiũ. Itaq; Melampodem fama diui/ Virgilius.
Lyſyppe nationis clariſſimum dato Elloboro eas ſanaſſe: quod ab eo Cognominatum ẽ Melampo
dium: Sibique in uxorem elegiſſe Iphianaſſam: ex qua Antiphatẽ: & Mantium procreauit
Antiphates uero genuit Oicleum. Vitruuius architectus illas a Melampode Clitorium
Archadiæ oppidum ductas tradit: vt ab ebrioſitate liberarentur: eius furoris cauſam uinum
eſſe exiſtimante. Etenim Clitorii ſpeluncam eſſe: ex qua profluẽs nitidiſſimus riuus facit po
tantes ex eo vinum odiſſe: ob quam cauſam in eius ſpeluncæ fornice extare græcas litteras
ſignificantes: eam aquam non eſſe potabilem: ſed uiribus inimicam: Quod Ouidius quoq;
uidetur ſenſiſſe. Clitorio quicq; ſitim de fonte leuauit: Vina fugit: Gaudetq; meris Abſtemi
us undis. Item a πoσ ϖoλoσ. Podagra: quoſt eſt uitiũ articulorum in pedibus: quemad/
αγρια modum Chiragra in manibus: Vnde Podager: & Chirager: & Chiragricus dicunt cõpo/
ſita nomina a pede manuq;: & atrocitate doloris: quæ a græcis ἀγρια. dicit᷑. maximum. n.
Podagra dolorem affert huius modi morbus. Ouidius. Soluere nodoſam neſcit medicina podagrã
Chiragra raro autem uel caſtratos: uel pueros: ante feminæ coitum: vel mulieres: niſi ſuppreſſis men Ouidius.
Podager ſtruis tentat. Quidã cũ aſinino lacte epoto ſeſe eluiſſent in perpetuum hoc malum euaſerũt
Chirage Alii qum toto ãno a vino mulſo: uenere ſibi temperaſſent: adepti ſunt totius vitæ ſecurita/
Chiragricus tem. M. Agrippa ſupremis ætatis ſuæ annis hoc morbo grauiter conflictatus: qum perpeti
amplius tantum dolorem non poſſet: medici cuiuſdam portentoſo cõſilio: ignorante id di
uo Auguſto: in acetum calidum crura dimerſit. ſicq; in totum liberatus eſt. Et Sextus Pom/
peius Hiſpaniæ Citerioris princeps: qum horreis ſuis ventilandis pſideret. correptus Poda M. Agrip
græ dolore ſeſe in triticum ſuper genua dimiſit: leuatuſq; mirum inmodum dolore pedib⁹ pa
ita ſiccatis: hoc poſtea remedio vſus eſt cõſtat apud græcos Chira manũ uocari. a quo Chi/ Sextus
romãtia dicitur diuinatio: quæ ex linearum: quæ in manibus ſunt: in ſpectione fieri ſolet: ſi
cut Necromantia: quæ fit in ſpectione Cadauerum: Hydromantia ex in ſpectione aquarũ
Geomantia ex inſpectione terræ: ſeu figurarum in terra deſcriptarum: A qbus Chiromantes
Necromãntes: Hydromantes: & Geomãtes appellati. Item Chirothecæ: manuũ tegmina
& Chironomus: qui manibus geſticulatur: & ludit Iuuenalis Chironomon Lædam molli
ſaltãte Batyllo. & Chironomas eiuſdẽ ſignificatiõis. Idem ſaltãtem ſpectans: & Chirono/
mãta volãti Cultello: & Chironomia Lex geſtus: quæ a Platone in pte Ciuiliũ virtutũ po/
ſita ẽ: & Chirographũ ſceda: ſine tabula manu ꝓpria ſcripta: ponit᷑q; nõ ſolũ ꝑ ipſa tabula
ſed ẽt ꝑ actiõe. Nã q Chirographũ legat: nõ tm̃ de tabulis cogitat: ſed etiã de actiõibus. qua
rũ ꝓbatio tabulis cõtinet᷑: & q Chirohraphũ vẽdidit palã ẽ: qd̾ intelligit᷑ nomẽ vẽdidiſſe
queadmodũ: & nom̃ legauerit haud dubiũ ẽ id: qd̾ in actiõibus erat legaſſet: & Chirodita
veſtis: & Chirurgus: ac Chirurgia: d̾ qbus ſupius diſſeruim⁹. Itẽ ab eodẽ Calopodiũ calcia
mẽti genus ex ligno: qd̾ vulgo ſoccũ: & p diminutionẽ Socculũ vocãt. Plautus. Sed hac aue
Calopodium hac ſocci video veſtigiũ. Plinius. cũ & pedib⁹ margaritas: nec crepidarum tm̃: obſtragulis. ſed
Socculus totis ſocculis addũt: & Antipodes: qui terrã nobis oppoſitã habitãt: qd̾ pedes nr̃is pedib⁹
Soccus aduerſos hẽant. αντι. n. græcũ cõtra ſignificat Apus Apodis auis: que ab aliis Cypſelus ap
Antipodes pellat᷑ ita dicta: qd̾ pedũ vſu careat. ex hirũdinũ genere ẽ: maior alis: volat plurimũ: nidifi
Anti cat in ſcopulis: atq; æditiorib⁹ domib⁹: hæc eſt quæ toto mari cernit᷑. Quies ei niſi in nido
Apus auis nulla: aut pendet: aut iacet. Itẽ Struthopus qppe in meridianis indiæ femine ſunt adeo par
Cypſelus uæ: ut Struthopodes appellent᷑: quaſi paſſerculi pedes ſiqdẽ græci. ςρoυθὸν paſſerẽ vocãt
Struthopus Itẽ Pezitæ fũgi: q ſine radice: aut pediculo naſcunt᷑: vt ſupius dixim⁹: q̃ſi pedeſtres. πεζὸσ
Pezitæ n. Pedeſter dr̃: vñ πεζίται dicti: qd̾ nõ tollũt ſe altius a terra. Itẽ Podaliri⁹ ꝓpum nom̃ a
Pedeſter pedum magnitudine. Eſculapii filius fuit: & frater Machaonis: medicinæ artis præclarus. Ouidius
Podalirius Martialis. Enterocelarum fertur. Podaliriushermes. Ouidius Quantus apud Danaos Po Martiali
Autumedon dalirius arte medendi. Automedon curru: tantus amator ego. Antomedon Achillis auri/

ga fuit. Poetarum: Et preſertim Homeri carmine inſignis. Item podex poſterior pars cor
Iuuenalis poris pudenda: quod ex ea pedes fluere uideantur Iuuenalis: Et podice læui Cæduntur tu Podex
midæ medico ridente mariſcæ. Circuit hūc conglobata in nates caro ſedendi officio aptiſſi
ma: quæ a nitendo Nates dicunť. Quippe ibi caro firmior ē: ꝙ̄ in cæteris membris: ne pre Nates
mente corporis mole cedere oſſibus cogať DIVES. Omni ludoꝝ genere abundás CIR
CO. Circus locus erat muris ſeptus: In quo equi pugileſq̨ exercebanť ita dicti a Circēſibus Circus
ludis: q in eo fiebāt. Circenſes āt appellati ſunt: qſi circumenſes: ꝑpterea quod rudis uetuſtas Circenſes
qum nō dū loca huiſcemodi ludis apta ædificaſſet: inter enſes: & flumina eos celebrabāt: ut
ab utraq̨ parte eſſet ignauis pn̄s piculum: Diſponebať aūt circus in forma ſpacii ob longi
& in ſummitate circi carceres erāt: unde equi curribus uincti ad curſū mouebanť: & qum ad
ſummū deueniſſēt: reuoluebanť: donec ad priorē metā deuenirēt. In circuitu uero ſpectacu
la ædificabanť: e quibus ꝓſpectare patres. atq̨ equites poſſent: ſpectacu. a ipſa fori appella
banť. Liuius. Tum primum Circo: qui nūc maximus dr̄: deſignatus eſt locus: diuiſa loca pa Liuius
Idem tribus equitibuſq̨ urbis: ut ſpectacula ſibi quiſq̨ faceret. Idem: ſpectauere furcis duodenos
ab terra ſpectacula alta ſubſtinētibus pedes. Ludicrū fuit equi: pugileſq̨ ex etruria maxime
acciti. Solennes deinde annui manſere ludi Romani: magniq̨ uarie appellati. Naturalem Romani ludi
Virgilius circum elegantiſſime deſcripſit. Virgi. Hoc pius æneas miſſo certamine tendit. Gramineum Magni ludi
in campum: quem collibus undiq̨ curuis. Cingebant ſiluæ: mediaq̨ in ualle theatri. Circus
erat: quo ſe multis cum millibus heros. Conſeſſu mediū tulit: extructoq̨ reſedit: Hic qui for
te uelint rapido cōtendere curſu. Inuitat preciis animos & præmia ponit. Tris Romæ
Circos fuiſſe legimus. Maximum. Flaminium. & Neronis. in hoc ultimo ingentem fuiſſe
obeliſcum conſtat: quem nunc Romæ in uaticano: Diuus Cæſar Circēſibus ludis ſpatium Circus maxim⁹
circi ab utraq̨ parte produxit: & in gyrum Euripo addito quadrigas: bigaſq̨: & equos de Circus flamini⁹
ſultorios agitari fecit a nobiliſſimis iuuenibus. Proprie autē circus appellatur omnis in gy Circus Neronis
rum ambitus: eiuſq̨ diminutiuum eſt circulus: diffiniturq̨ Circulus eſt figura plana una tā Circus
tum linea cōtenta: In cuius medio punctus eſt a quo omnes lineæ ad circumferentiā ductæ Circulus
inter ſe ſūt æquales. & ita globo differt. qď circus ē rotūda planicies. Globus vero: ut ſupra Globus
diximus: corpus ſolidū undiq̨ rotundū: quē græci Sphærā appellāt. A Circus fit Circinus i Sphera
ſtrumētū quo Circuli uertēdo deſignanť: & Circulator: quē Paulus iuris cōſultus dicit eum Circinus
eſſe: qui ſerpentes circūfert ac ꝑponit: quod ſi cui ob eoꝝ metū damnū fuerit: ꝑ mō admiſſi Circulator
punitur: cuius femininū eſt Circulatrix: quod ſignificat eam: quæ Lucri gr̄a p vrbem uaga Circulatrix
tur: & ſaltando: uel alio ludicri genere. aucupať gratiam ſpectatoꝝ & Circulatim aduerbi Circulatim
Suetonius hoc eſt per circulū. Suetonius i ſūmo publico luctu externaꝝ gentiū multitudo circulati ſuo
quæq̨ more lamētata eſt: & Circites circuli ex ære facti. Circuli ēt paſtilli dicti: q miſta fari Circites
na: & caſeo: & aqua in circuitū æqualiť fundebanť. Hos qdam: qď magis incōdite facerēt Circuli
liſſulas: & Semiliſſulas Sabino uocabulo nominabāt. nōnulli ēt Globulos a globo farinæ Semiliſſulæ
dilatato deinde elixo: ac caſeo ſup infuſo. Poniť tñ aliqñ globus ꝑ multitudie hominū: ſiue Globuli
alioꝝ aīalium: aut alteriuſ cuiuſcūq̨ rei ſimul collecta: & qſi cōglobata. Saluſtius. Diuerſa:
uti ſolet rebus ꝑditis cōſilia capeſſūt: alii fiducia gnaritatis locoꝝ occultam fugā ſparſi: alii
globis eruptionē tētauerť. Globus ſi ex filo. aut alia ſimili re factus ſit: Glomer uocať. A quo
Glomero: qď ē implico: & in globi: hoc eſt Sphæræ figurā filū induco. Ab eo uero Agglo Circanea auis
mero implico: coniungo. Virgilius Et lateri agglomerāt noſtro. & Glomus in ſacris cruſtu Circum
lum cybi figura ex oleo coctum appellatur. & in Sphæricam effigiem compono. Glos aūt Circus
uiri ſoror appellať: quæ uox a græcis ſumpta eſt Gloſſa uero lingua ē a quo Gloſſe: & Gloſ
ſaria dicunť interpretatiōes: quod uice līguæ hoc ē uice doctoris fungunť: & Gloſſema qď
Quintilianus interptať: quaſi uocis munus ſuſcitāſ. nā Epigloſſis qd ſit alibi declarauim⁹
Et Circanea auis: quæ uolando circuitū facit. Circū uero: a quo circus deriuať ꝑpoſitio eſt Circiter
quæ tā in appoſitiōe: ꝙ̄ in cōpoſitione περὶ græcam ꝑpoſitionem ſignificat: ut circumfero.
περιφόρω Circūmōtē περὶ τὸ ὄρος. Interdū etiā aduerbiū eſt loca'e. Virg. Anna uides
Prisci. toto ꝑperari littore circum. Ex hoc naſciť Circiter: quod pro iuxta accipiť. & ſm Priſcia Circa
nū ad tempus ſolū pertinet: vt circiter kalē. Ianuarias: Nos uero longe frequētius ad nume Quocirca
rum pertinere cōperim⁹ Curtius. Multi eo bello capti circiter duo milia deſyderati. In qua
Virgilius ſignificatōe: & circa ab eodē deductū accipiť: vt circa forū. Circa templū: Circa uiginti an Circūcirca
Curtius nos: Ab hac fit cōiūctio quo circa. pro qr̄: qua pp. Virgilius quo circa cape aū dolis & cin Circumeo
Vlpianus geꝛ flāma. Reginā meditor. eſt ēt quādo circum præpoſitionē ei ſubiungimus: & circūcirca Circuitus
dicim⁹ qď ſignificat. ἀμφὶ περὶ. A circū fit Circū eo: ꝙ & Circuio dr̄ a quo circuit⁹ notæ ſi Circuitores
gnificatōis: ut circuitores: ut Vlpian⁹ inqt: uulgo appellati: qb⁹ ueſtiarii: uľ lintearii ueſtē dāt Circumtego
circūferēdā: & diſtrahēdā. & circūtego. a quo circūtectū amict⁹ gen⁹ qď purpurā circū ha Circumtectum
bebat. & Circūago. circūtexo Circūſto: ď qb⁹ ſupra dixim⁹: & circūfero qď mō circūpor

Circumtexó — to:ut ſupra oñdimus :mũ purgo luſtro Plaut⁹.Pro laruato te circũferã.i.purgabo.Virgi. — Virglius
Circumſiſto — idé iter ſocios peracircũtulit vudacircũpnã luſtratio a Circũlatióe dicta eſt:vel tedæ vl' vi
Circumfero — ctimæ.& Circũdo circũduco:notæſignificatonis:& Circũſcribo pſcribo dãno:& Circũu
Circumdo — nio decipio: & Circũluo .circumfluo.A quo circũluuiũ ius pdiorꝝ:& Circũſpitio:a quo
Circumduco — Circũſpect⁹qbus ſuperi⁹differuim9:& Circũforaneus:q circũforũ vagat᷑:vt aduocationẽ
Circumpono — qrat:& Circumcido præputia detraho:a quo Circũciſi Iudei dicunt᷑:& actus ipſe Circum
Circumſcribo — ciſio:& Circumnubo:Circumtego eiuſdẽ ſignificatiõis:& alia pene infinita cõpoſita:quæ
Circumuenio — connumerare non minus faſtidioſum:ꝗ longũ eſſet.& Ci nea:vt quidam putant: vas uina
Circumluo — rium patens:ac rotundum.Plautus.Cadus erat vini:vnde impleui Cirneam:Et Cirrus ca/
Circumfluo — pitis crinis:quod frequenter tortus:& fere in circulum verſus ſit.Cato .Itaq; Ambraciæ pri
Circumfluuium — mum puerilem dentem:Item cirros ad Apollinem poner᷑ ſolent. Ambracia vrbs eſt Epiri
Circumſpitio — iuxta Ateronem nauigabilem fluuium ſita regia olim pyrri & Cincinni ſm quoſdã crineſ
Circumſpectus — intorti:quaſi Circinni:vnde Cincinnato cognom factũ:& Circius vetus:de quo ſupra di/
Circũforaneus — ximusquod omnia turbet.ac circumuertat AMPHITHEATRO.In quo uenatiões:&
Circumcido — alii ludi exhibebantur:referturq; ad id qd᷑ paulo añ dixit Vidit in undis:& Tethis igno/
Circumciſus — tas ; & galatea feras FVCINVS.Naumachia diui Claudii:quã in Fucino fecit .Fucius la — Fucinus
Circumnubo — cus eſt Marſorum.hi populi Italiæ ſunt a Marſo Circes filio ortũ habentes:vñ Marſica vi
Cirnea — na appellata:Nam maſſica ſunt e maſſicis mõtibus falerno contermina. Martialis.De ſi/ — Marcialis
Marſi — nu ueſſanis venert maſſica prælis:Cõditaquo qri Cõſule:nullus erat:Sũt tñ & in Scythia — Herodotus
Marſica vina — populi eodẽ nomine:vt Herodotus teſtat᷑ in fucino Claudius priuceps emiſſariũ fecit opuſ — Claudius
ante ab Auguſto Marſis negatum:licet maximis precibus petitũ fuiſſet:idq; lucri potius grã
aggreſſus eſt: ꝗ gloriæ:qum quidã propriis ſumptibus emiſſuros ſe promitteret:ſi ſibi ſicca
ti agri concederet᷑ p tria aũt paſſuum milia partim effoſſo monte partim exciſo canalem ab
ſoluit ægre:& poſt undecim annos ꝗuis continuis triginta hominũ milibus ſine intermiſ/
ſione operantibus.Ante autẽ ꝗ lacum emitteret: Naumachiã commiſit:Sed qum pro cla
mantibus Naumachiariis:Aue imperator morituri te ſalutant.Reſpondiſſet:auete:& uoſ
Neq; poſt hanc uocem quaſi uenia data quiſq; dimic re uelet:dui cunctatus an homĩes igni
ferroq; abſumeret:tandẽ ex ſede ſua proſiluit:ac p ambitum lacus nõ ſine fœda uacillatióe
diſcurrens partim minando :partim adhortãdo:ad pugnam cõpulit.Hoc ſpectaculo Claſ
ſis ſicula:& rhodia concurrerũt duodenarum t iremiũ ſingulæ:eiciente bucinã Tritone ar/
gẽteo:qui e medio lacu per machinam emerſit.STAGNA PIGRI NERONIS .Pigra
ſtagna:quia Nero marina a qua Naumachiã exhibuit in nantibus beluis:quæ aqua fluxum
nullum habebat:ut a qua Tyberis & Fucini:vel pigri Neronis inqt ꝓpter ociũ:ac laſciuiã
eius.Quippe epulas a medio die ad mediam noctẽ protrahebat:refotus ſæpius ca'idis piſci
nis :ac tempore æſtiuo Niuatis cœnitabatq; interdum & in publico Naumachia præclu/
Taceo — ſa.TACEANTVR Silentio prætereantur.Tacere.n.proprie ſilere eſt.Cicero:Tacet ipẽ — Cicero
cæteros ad loquendũ hortatur.Interdum tamen ponitur pro eo:quod eſt quieſcere:& ſecu
rum eſſe.Terentius.Quin taces? Nam qum intulerit poſtea dicam certum eſt nõ ſilentium — Terentius
Tacite — ſed ſecuritatem imperaſſe.Ab hoc fit tacitus:qui nihil loquit᷑:a quo aduerbiũ Tacite:& Ta
Taciturnus — citurnus:qui facile tacet: A quo Taciturnitas obſeruantie genus in ſilendo:ac ſecreta ſeruan
Taciturnitas — do cõſtituta.Terentius.Sed iis quas ſemper in te intellexi ſitas fide:& taciturnitate:Tacere — Terentius
etiam aliquando dicimus:quæ ſine uoce ſunt. Virgilius.Totũq; pererrat luminibus tacitis
Obticeo — Idem Qum tacet omnis ager a taceo ſunt compoſita Obticeo: Reticeo: Subticeo:& Con
Reticeo — ticeo:omnia eiuſdem ſignificationis.Quidam tñ hæc ita diſtingunt:ut Taceamus conſilia:
Subticeo — Virgilius.Nec tacui demens obticeamus quod nos pudet fari.Terentius Virgo ipſa ſciſſa — Virgilius
Conticeo — ueſte lachrymãs obticet.Reticeamus dolores.Idem.Ne uerere:ne retice.Subticeamus ñ de — Terentius
mus reſponſum ad ea quæ dicta ſunt.Plautus.Quæ qum audiſſet: ſubticuit .Conticeamus — Idem
Conticeſco — cum plures ſumus:hoc eſt ſimul taceamus: A Cõticeo fit conticeſco eiuſdem ſignificationis — Plautus
Conticinium — & Conticinium prima pars noctis:qua omnia quieſcendi gratia conticeſcunt HAC NO
RINT VNAM SAECVLA NAVMACHIAM.Hæc vna Naumachia digna ſit:ꝗ
ad poſte itatis notitiam perueniat PERO ME SECVTVM.Præmittit epiſtolam libro
iam tamẽ a ſe ſcripto:& perfecto quod facere aliquãdo ueteres poetæ conſueuere:ut Papi — Papinus
ni9 in ſiluis.Tres ãt ſunt huiuſmodi epiſtolæ partes In prima legentiũ ſibi beniuolentiã cõ
ciliat tale ſe in ſcribendo ſecutum temperamentum affirmans:ut neminem læſerit.In Secũ/
da excuſat laſciuiam carminis auctoritate dumtaxat poetarum q ſimil a ſcripſere.In tertia
hortatur ſeueriores:vt a legendis libellis ſuis abſtineant.IN LIBELLIS.In ibris epigrã/
Liber — matum:quos ſcripſi per modeſtiam.n.libellos: hoc ẽ paruos libros appellat.Liber libri ꝓ
Delibro — prie pars corticis eſt:quæ ligno adhæret:vnde delibrare dicimus pro eo quod eſt corticẽ de
Delibratio — trahẽ .& Delibratio eſt ipſa:ut ita dicam:decorticatio.Virgilius Huic natam libro:& ſil — Virgilius

ilem neſtri ſubere clauſam Implicat idem .vdoq; docent inoleſcere libro. Hinc Delubrum ſecun
dum quoſdam: vt ſuperius oſtendimus. Item liber dictus: in quo ſcribitur: quia anteuſum
chartæ e corticibus arborum uolumina compaginabantur. Vnde & Codex ab arbo/ Codex
rum truncoappellatus eſt: a quo codicillus diminutiuũ: ſicut a libro Libellus: poniturque Codicillus
arro libellus pro epiſtola: ſiue tabella: unde Libelliones a ueteribus. Tabelliones dicebantur Libelliones
Varro. Tum ad me fuerunt: quod libellionem eſſe ſciebant. Librarii uero ſunt qui libros Librarii
tranſcribunt: ſicut Bibliopole: qui libros uendunt. βίβλίον enim græce liber dicitur: a quo Bibliopolæ
& Bibliotheca appellata: quod ut ait Vlpianus modo locũ ſignificat: in quo libri tenen/ Bibliotheca
tur: vt qum dicimus iin Bibliotheca eſt: modo armarium: vbi libri ſeruantur: Vnde ebur/
neam Bibliothecam emiſſe dicimur. mõ copiam ipſam librorum: vt Ptolomæum regẽ dici/ Bibliographus
mus Bibliothecam omniũ pulcherrimã congregaſſe: & Bibliographus librarius. Liber etiã
pro ipſo opere integro accipitur: quamlibet ſit magnus etiam ſi contineat Aeneida &
Bucolica: & Georgica: ſimul modo pro certa parte operis: vt Virgilii Aeneis in duod
cim libros diſtincta eſt. Liber vero liberi addiectiuũm eſt: & modo eum ſignificat: qui
nulli ſubiectus eſt. cuius Correlatiuum eſt ſeruus: modo qui ſine trepidatõe: aut reſpectu lo
quitur: aut facit: Interdum etiam: qui curis ac negociis omnibus ſolutus ẽ: hæc duo poſtre.
ma ſignificata præclare vno diſticho expreſſit Martialis. Liber homo eſt nimiũ dicis mihi
Cheryle: hoc eſt nimiũ libere loqueris: Inte qui dicit Cheryle: liber homo ẽ: hoc ẽ uacuus ne
gociis: & quid agat nõ habens. Hinc liber ẽt uocatus eſt Bacchus: qui vini inuentor fuit q3
vino vſi libere omnia loquunt̃. Ponitur etiã aliquãdo pro vino ſicut Ceres pro frumento Liberalia
Venus pro libidine: Vnde extat illud ꝓuerbiũ. Sine cerere & Libero friget Venus. ab hoc Dyoniſia
Liberalia liberi feſta: quæ a græcis Dyoniſia vocant̃. Itẽ liberi filii dicunt̃ numero fere plu/ Liberi
rali: q̃uis & ſingulari aliquãdo reperiat̃. Diciturq; ĩ plurali ẽt de vno filio: filia ue. Caliſtra
tus liberorũ appellatione nepotes quoq; ac Pronepotes: ceteroſq;: qui ex iis deſcendunt: cõ
tineri exiſtimat. Paulus vero iuriſcõſultus: eos qui cõtra formam humani generis conuerſo Libetas
lorentin⁹ more ꝓcreant̃. liberorũ appellatione nõ putat cõtineri: vt ſi mulier monſtroſum qd: aut ꝓ
Quintilia. digioſum enixa fuerit. A Liber libertas deducit̃: quæ ſeruituti oppoſita eſt. Itẽ Libertas de Licentia
eo dr̃ qui libere & ſine reſpectu loqtur: facitq;: quæ libet. Hæc a Florentino Iuriſcõſulto dif
Terentius finitur facultas eius qd̃ cuiq; facere libet. niſi iur̃ ꝓhibetur: capiturq; ſemper in bonam ꝑtem
Virgilius qum licentia in malam partẽ capiatur. Quintilianus. Quæ in aliis libertas eſt: in aliis licen/
Saluſtius tia uocatur: Teren. Deteriores omnes ſumus licentia. Virg. Libertas quæ ſera tñ reſpexit in
ertem. Licentiã tamen aliquãdo pro libertate poſitam. Saluſtius. Romam legatos ire iubet
Aldianus Agendarũ rerũ: ac quocunq; mõ componendi belli licentiam ipſis permittit. libertas etiam Libertus
Dea eſt libertatis: cuius templum ĩ Auẽtino conſtitutũ fuiſſe hiſtoriæ tradũt. Itẽ a liber liber Libertinus
tus deriuat̃ q qum eſſet ſeruus. factus eſt liber. Vlpianus eũ eẽ libertũ diffinit: quẽ quis e ſer/
uitute ad Ciuitatẽ Romanã perduxit. A Libero fit Libertinus: qd̃ eſt adiectiuũ nomen. eſt
que relatiuũ ingenui: ſicut libertus relatiuũ patroni. Libertini diffininntur: q iuſta ſeruitu/ Libertinitas
te manu miſſi ſunt: quẽadmodũ ingenui: qui libera mr̃e nati: nec poſtea ſerui facti ſũt. Vnde Libero
ita interrogare debemus. Eſt ne ingenuus: an Libertinus: non aũt libertus: & qum reſpon
ſum fuerit Libertinus: interrogamus cuius libertus eſt: non autem libertinus: A Libertino
Libertinitas deducitur: ſicut ab ingenuo Ingenuitas. Itẽ A liber fit Libero uerbũ: qd̃ mo/ iberata
Cicero do particulare ẽ: & ſignificat manu mitto: hoc eſt libertate dono: modo vniuerſale: & ſigni Delibero
ficat abſoluo. Cicero. Nihil enim antiquius fuit. q̃ ut te a ſceleratorum hominũ calumniis
liberarem. Liberare etiam aliquãdo uſurpamus pro eo: quod eſt addicere: vñ in licitationi/ Deliberatio
Paulus bus rem: quæ venalis propoſita eſt: plus offerenti addicere: ſeu liberare dicimur: & nõ mo/ Liberalis
do q uendit: ſed etiã qui emit. rem ipſam ſic uenditã liberare dr̃. Hinc liberationis uocabu/ Liberalitas
lum. Paulus iuriſconſultus affirmat eandem uim habere: quã ſolutiõis. Liberata a ueterib⁹ Liberaliter
ꝓ effata: hoc ẽ locuta vſurpari ſolebat. A libero fit Delibero: hoc ẽ decerno. ſtatuo. capto:
eni cõſilio mẽs a cogitatione liberatur. Neq;. n. ꝓbabile mihi vr̃: qd̃ feſtus ſcribit deliberar̃
a libella: qua qd ꝑpendit̃: dictũ. A Delibero fit deliberatio. Itẽ A liber Liberalis: qd̃ modo
pro benigno: munificoq; accipit̃. Vnde Liberalitas munificẽtia: dr̃ & liberaliter large. ma Liberales diſci/
gnifice. Itẽ pro miſericorditer: cuius cõtrariũ ẽ Illiberaliter: qd̃ veteres de eo dicebãt: q exceſ plinæ.
ſiſſet omne genus maleficii. Terentius. Quã is aſpnatur tã illiberaliter. Idem factũ a uobis
immiſericord ter: atq; ſi æquum eſt dicere magis aperte illiberaliter. Et Cõparatiua: ac Su/
platiua eorũ Liberalior. Liberaliſſimus. Liberalius. Liberaliſſime. Vñ liberales diſciplinæ
appellatæ ſũt: qd̃ ſunt libero homine dignæ. mõ liberalis capit̃ pro pulchro: & ingenue for
mæ homine. Itẽ A liber fit liberior: & liberrimus: & aduerbia libere. liberius: liberrime: & Liberum arbi/
liberum arbitrium habere dicimur: qum in poteſtate noſtra eſt id facere: quod uolumus. li/ trium
berum etiam nobis eſſe dicimus: pro eo: quod eſt in noſtra poteſtate eſſe. Sunt etiam: qui a

Liberum eſſe — liber Libram quoq; de qua:& eius deriuatiuis ſuperius locuti ſumus deductā exiſtimēt:qđ
Libra — ipſa quaſi libera ſit:qum cætera pondera ſibi ſubdita:& in ea incluſa ſint..liber autē a libet
Libet — deriuatum eſſe exiſtimant:quod homines liberi agant:quic quid placet.libere.enim placere
Libido — eſt quod uerbum a labendo tractum eſſe. Varro arbitratur Quodquæ placent:in men/
Ira — tem prolabāt: Ab hoc fit libido:Quod ſignificat quicquid libet. Vnde non modo turpi
Auaritia — um:Sed etiam honeſtarum rerum uoluntas:libido appellatur. Saluſtius .Magiſque inde
Peruicatia — coris armis :& militaribus equis:q̄ in ſcortis:atq; conuiuiis libidinem habent. Terentius.
Iactantia — Neque tuæ libidini aduerſabor: hoc eſt uoluntati . Hinc Iram diffinimus eſſe libidinem
puniendi eius:qui iniuria læſiſſe uideat̄:Itē Auaritiā libidinē habendi pecuniā.Peruicatiā
libidinē quomodocūq; vincendi.Iactantiā libidinē gloriandi .Tyrannidem libidinē do/
minandi:Peculiariter tn̄ libidinis nomen tranſlatum ē ad immoderatū coeūdi appetitum
Libentia — Nam qum ſimpliciter libido profertur:neq; cuius rei ſit libido additur:illa ꝑfecto animo
Libens — occurrit:qua obſcenæ corporis partes excitant̄:hac.n.nulla maior eſt uoluptas:nihilq;:qđ
Libenter — magis libeat:hæc.n.ſibi nō ſolum totum corpus:uec ſolum extrinſecus:uerūetiam Intrinſe
cus:totumq; commouet hominē animi ſimul affectu cū carnis appetitu cōiuncto atq; per/
miſto:ita ut momēto ipſo tpis:quo ad huius uoluptatis extremū perueniť:pene omnis aci
Libitina — es:& quaſi uigilia cogitationis obruat̄. Ab hac libidinoſus deducit̄:hoc eſt in libidinem ꝓ
Libentina — penſus:& Libidinoſe aduerbiū:molliter:laſciue.itē a libet libentia:hoc eſt uoluptas:gratia — Macrobi⁹
Macrobius.Cui libentiæ:gratiæq; omnes conuiuiorum incognitæ ſunt:& libens: hoc ē uo
lēs:facilis:& libēter:hoc ē grato aio:a quo Libentius:& Libentiſſime:& Libitina: quæ &
Libentina dicit̄ Venus:ſiue Proſerpina:Vnde etiā pro morte ponitur:& q̄libet de quo ſu
perius diximus:& quēlibet pro q̄uis:quamtūlibet pro quantum uis: Vbilibet pro vbi uis
Vterlibet pro vteruis:Quolibet pro quocunq;.Vtlibet pro vtcūq;. Licentia vero deriuat̄ — Cicero
a licet:qđ modo ſignificat fas ē.Cicero.Neq;.n.licebat locū numini conſecratū turpi flagi — Martialis
tio contaminare:modo facile eſt:uel potius poſſibile eſt.Martialis.Piſcinam peto.nō licet — Virgilius.
Licentia — natare.Nōnūq; cōcedētis aduerbiū eſt:ſicut eſto. Virgilius.Licet ingēs ianitor antro aeter
Licet — num latrans exangues terreat umbras.Interdum eſt coniunctio aduerſatiua: Vt Etſi:q̄uis
Licentioſus — q̄q;:de quibus ſuperius diximus:a Licet licentia deducit̄:de qua paulo ante diſſeruimus:&
Licenter — Licentioſus qui nimia vtitur licentia:& Licenter per licentiam:& Licite iuſte:& Ilicet:ac
Ilicito — Silicet:& Videlicet.de quibus ſuperius diximus.Licentiora etiam dicuntur mancipia neq
Licet — ora qua ſi multā per licentiā faciētia.Itē licētior epiſtola:i qua nimis liber̄ ſcribim⁹.Plyni⁹ — Plynius
Scilicet — Licentiore epiſtola narrare conſtitui:Item Liceor deponens:& frequētatiuū eius Licitor:
Videlicet — qđ Inia quadā uti.in augendo pretio uideamur.Eſt.n.liceri:ſine licitari pretiū auger̄ in au/
Licētiora māci/pia — ctione facienda.Vnde fit vnum compoſitum Polliceor:quod eſt vltro aliqđ ꝓmitto:a quo
Pollicitatio promiſſio.Hoc tamē intereſt inter liceri:& licitari:quod licere eſt aut ſine re/
Licētior epl̄a — ſpectu aliorū emere uolentiū:aut tantū ſemel preciū deferre licitari:uero cum multis:Et ſepi — Cicero
Liceor — us pretiū augere:vt emere volentes ab emēdo deſiſtant .Cicero. Non licitatorem venditor
Licitor — nec contra:qui liceat̄ emptor opponet.Tali modo vendere addicere eſt:de quo ſuperius lo
Polliceor — cuti ſumus. A Licitor licitatio deriuatur.hoc ē ꝓcii in auctione oblatio . Aliquādo tn̄ ſine — Curtius
Pollicitatio — auctione licitatio fit.Curtius de Dario:qui pollicebatur pretium pro capite Alexandri:ſi
Addico — qs eū occidiſſet.Et qum habetis inqt arma:licitamini hoſtium capita.Itē licitari ueteres ꝓ — Ennius
Licitatio — cōgredi:& pugnare vſurparūt Ennius.Pars ſaxa iactant:& inter ſe licitātur Cecilius. qum — Cecilius
Machæra licitari aduerſum eū cœpiſti ſciens.Tactū eſt hoc a licitantiū hoc ē pretiū empti
one augentiū confectione.Impellit nos uocabuli cognatio vt poſtq̄ de Libet diximus: de
Libo etiā dicamus.Libare igitur proprie eſt leuiter deguſtare.& quaſi primis labris attin/
gere:dictum(ut quidam putant(a labiis quaſi labiare.Virgilius.Purpureoſq; metunt flores
& flumina libant. Per metaphorā tamen aliquādo pro leuiť tangere vſurpat̄.Idē Oſcula
libauit natæ De hinc talia fat̄ ꝓſacrificar̄.Idē. Aliqn̄ Et pateras libate Ioui.Tibull⁹.Et qđ
cūq; mihi pomū nou⁹:educat ann⁹.Libatū Agricolæ ponit̄ an̄ deū.Hic liba dictæ ſūt pla
cētæ : ex farre:& melle deorum ſacrificiis apta.Vir.Et adorea liba ꝑ herbā.Subiciūt epulis
Hinc etiam Libellum diminutiuū:& Libatio:& Libamētum:quæ modo deguſtationem
modo ſacrificium ſignificant:& Delibo cōpoſitum:quod modo ſignificat deguſto:modo
capitur pro eo:quod eſt aquam ſulco deriuo .Interdum etiam Sacrifico: Vnde delibatum
ſacrificatum dicimus.Delibutum uero vnctum ſignificat:quaſi oleo imbutum.Sed tranſfer
tur Aliquando ad animum.Terentius.Si te delibutum gaudio reddo:hoc eſt perfuſū.ſunt
qui putent a Libo:Lito quoq; eſſe deductum:quod eſt ſacrificiis deos placo.Virgilius.Sa
criſq; litatis:hoc eſt diis placatis.Nos a græco potius deriuatum putamus. Quippe græci
λιτὴν in deprecationem dicunt.Ad hoc quidam Lituum nominatum putant. baculum in/
curuum:quo ſedentes augures auibus templa deſignabant:& ab eius ſimilitudine incuruæ

buccinæ genus: quia qui canunt Liticines dicuntur: lituum uocitatum. Nos bacculum potiꝰ a tuba nomen accepiſſe exiſtimamus: quemadmodum ſuperius diſſeruimus. VT QVIS DE SE BENE SENSERIT. NON POSSIT QVERI DE ILLIS. Vt quiſq̃s vitæ conſcientia ſecurus fuerit non poſſit exiſtimare petam de ſe locutū fuiſſe. REVERENTIA SALVA. honore non læſo. Vereri timere eſt cum pudore quodam erga eum: quem metuimus: Vnde quidā hæc ita ſeparant: vt vereri dicant eſſe liberi hominis: timere ſui: qđ ille pudoris: hic pœnæ metu teneatur. A Vereor fit Reuereor. quod eſt honoro: a quo reuerentia honor: quē tam in uerbis: q̃ in factis alicui exhibemus. Vnde rem aliquam turpē nominaturi: dicere ſolemus ſalua reuerētia ſaluo honore: reuerentia ſit auribus noſtris. honor ſit audientiū auribus. Itē Reuerendus hoc eſt dignus reuerentia: & Reuerenter aduerbium cū reuerentia. Itē a Vereor Verēdus: dignꝰ: quē vereamur: & verenda pudenda: & Verecūdus modeſtus: qui facile pudore ducitur. & uerecundia pudor modeſtia: quorum contraria ſunt. Inuerecundus: & inuerecundia: hoc eſt impudens: & impudentia. Itē aduerbia Verecunde: & inuerecunde. Preterea Verecundor uerbum: qđ eſt Verecūdia teneor. Cicero. alterum cunctantē: & quaſi uerecundantem incitabat. Aliquādo tamen Verecundus pro audaci: & confidente accipit̃: ſiue per Antiphraſim: ſiue quod uerecūdia abſtinentiā ſcelerum facit: talis uero abſtinentia fiduciam. Plautus. Sic eſt uera predico: niſi hoc etiam falſo dici ī ſimulaturus es. Nimis uerecunda es. Salua. Integra. Illæſa: a ſano uero: Vt Varro exiſtimat deducitur ſaluus. Sanus proprie dicitur integer: incorruptus: a quo Sanitas Incolumitas: & Sano redintegro: Et Inſanus demens. hoc eſt qui mentem non habet integrā. a quo inſania ſtultitia: quæ & inſanitas dicit̃. Cicero. in ſapientia autē quaſi inſanitas: eademq; dementia. Et inſanio uerbum deſipio. Interdum tñ inſanire pro eo vſurpatur: quod eſt carmen cōſcribere. Virgilius inſanire libet. Nam inſani dicuntur Enthei: hoc eſt deo pleni. Idem. Inſanā uatem. Nonnunq̃ etiā inſanus pro magno accipit̃. Idem. Inſani feriant ſine littora fluctus. Itē a ſanus. Veſanus: hoc eſt uecors: crudelis: furioſus: a quo Veſania uecordia: crudelitas: furor. Itē ſanies ſanguis corruptus. qđ quidam a tabo ſic diſtingunt: vt illud de mortuo: hoc đ viuo dicat̃. Virgilius. Et ſanie: taboq; fluētis Cōplexu miſero lōnga ſic morte necabat. Itē Sane aduerbium: quod aliqñ affirmatiue pro eo: qđ eſt certe ſumitur: vt ita ſane. Sane vero proprie tñ ſignificat valde: qm̃ qui ſanus eſt: ualidus eſt: Suetonius. Bellum ſane difficile geſſit: mō permiſſiue accipitur: quādo aliquid aduerſario tribuimus. Vt ſit ſane: ut uis. pro eſto ut uis. Et Sanates: qui ſupra: infraq; Romam habitauerunt: qđ nomen ideo eſt inditum: qa qum defeciſſent a Romanis: breui poſt tempore in amicitiā q̃ſi ſanata mēte redieruut. A ſaluus vero fit Saluo uerbū: hoc eſt ſaluū facio: a quo ſaluator: qui græce Soter dicitur: cuius femininū eſt ſaluatrix: & Salue: quod verbū ſalutantis eſt: hoc eſt ſaluus ſis. Reperiturq; tantū Salue: Salueto: & Saluete: & Saluifico: hoc ē ſaluum facio: & Saluia herba vulgo nota: qđ diuerſos ſanet morbos: & Salus incolumitas: q̃uis interdum pro remedio ponitur. Virgilius. Vna ſalus victis nullam ſperare ſalutem. Ab hoc fit Salutifer: ſalutaris: Saluber: ſiue qđ vſitatius eſt Salubris: quod p̃bet ſanitatem: vnde aerem: cibum: potum: locū multaq; huiuſmodi Salutifera Salutaria: & Salubria dicimus: hominem uero: ac cætera aīalia ſana. Sed vtrunq; patitur exceptionem. Nā & ſanū aerē ſanū cibū: ſanū potum: ſanum locū dicimus quaſi ſalubrem: hoc eſt præbentem ſanitatē. Contraq; ſalubris: pro ſano accipit̃. Saluſtius Genus hominū Salubri corpore. Liuius. Grauiore tempore anni circumacto deſūcta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere. A Salubris fit ſalubritas: quod ſanitatem ſignificat: & Salubrior: ac Saluberrimus: & Aduerbia Salubriter. Salubrius. Item a Salutifer Salutifere aduerbium: & a ſalutaris: ſalutariter. Item a ſalus Saluto: quod proprie ſignificat ſalutē dico: aliquando tamen accipitur pro veneror: Virgilius. Tum vero rutuli clamore ſalutant: Hinc & mortuos: & res ēt inanimatas uenerātes. Salue dicere ſolemus: non ſalutem imprecantes: quæ nulla eſſe in iis poteſt: ſed uenerationem indicentes. Idem. Salue ſancte parens iterum ſaluete recepti. Nec quicquā cineres. Salus etiam dea ſalutis apud veteres erat. Vnde ſalutaris porta Romæ appellata eſt ab huius deæ æde: Quæ ei proxima fuit. Item a ſalus Saltem: de quo ſuperius diximus. A ſaluto uero ſalutatio deducitur: & Salutatorium cubiculum: in quo homines ſalutandi gratia conueniūt. Et in ſalutatus: qui non eſt ſalutatus: & Reſaluto: quod eſt eum: qui me ſalutauit: ſaluto: a quo Reſalutator: Reſalutatrix: Reſalutatio: ſicut a Saluto Salutator: Salutatrix: Salutatio: & Obſaluto: quod eſt ſalutādi gratia offero. Salutaris herba a quibuſdam uocatur Strumum: quam & Strygnō græci: & noſtri coagulum: ſiue conſeruam, nominant: quia confractis oſſibus præſentiſſimum remediū eſt: Quemadmodum ſuperius declarauimus. et ſalutaris digitus: quem ſupra oſtendimus ēt indicem vocari. INFIMARVM QVOQVE PERSONARVM. Quia infimas quoq; perſonas non nominat. Perſona proprie dicitur facies conficta a perſonādo. Nam

Cicero
Virgilius
Idem
Idem
Virgilius
Saluſtius.
Liuius
Virgilius
Idem

Vereor
Reuereor
Reuerentia
Reuerendus
Verendus
Verenda
Verecundus
Verecundia
Inuerecundus
Inuerecundia
Impudentia
Verecundor
Saluus
Sanus
Sanitas
Sano
Inſanus
Inſania
Inſanitas
Veſanus
Veſania
Sanies
Sane
Saluo
Saluator
Soter
Saluatrix
Salue
Saluifico
Saluia
Salus
Salutifer
Saluber
Salubris
Salubritas
Salutifer
Salutifere
Salutariter
Saluto
Salue
Salus
Salutaris porta
Saltem
Salutatio
Salutatorium
Inſalutatus
Reſaluto

caꝑ:& os cooperimento perſonæ tectum vndiq₃: vnaq₃ tantum vocis emittēde uia apertū
quon á non uaga:neq₃ diffuſa eſt in vnum tantūmō exitum coactam uocem:& magis cla/
ros ſonit9 facit:ob eam cauſam pſona dicta:o littera pp uocabuli formam producta a quo
Perſonati dicuntur:qui huiuſmodi perſonis tecti ſunt.Hinc per tranſlationem pſona vſur
patur ꝑ qualitate:qua alius ab alio differimus:tum in animo:tum in corpore:tum in extra
poſitis:quæ a rhetoribus numerantur in attributis perſonæ.animi:vt quo ſtudioſe exerceat:
litterarum ne:an militaris diſcipilinæ:& iracundus ne ſit:an mitis luxurioſus:an temperās
corporis:vt adoleſcens ne ſit:an ætate adultus:pulcher:an deformis.Robuſtus an debilis:ex
trapoſitorum:ut opulentus an pauper.Clarus an obſcurus.prolem habens:an orbus.hinc
figuræ illæ:quibus per roſtra:ſiue alias corporis partes aqua e fontibus defluit pſonę appel/
lantur:& in ſcenis hiſtriones perſonas accipiunt:hoc eſt facies:aut ſerui:aut ancillæ:aut mi
litis:aut Paraſiti:aut alterius huiuſmodi:& in vno homine multæ poſſunt eſſe perſonæ:vt
perſona hoc eſt facies iracundi :mitis:læti ſoliciti.Item perſona præceptoris:mariti patris
hinc grammatici in partibus orationis perſonas conſtituunt primam:ſecundam tertiā: Vñ
perſonale:& imperſonale uerbum dicimus:& perſonaliter:& imperſonaliter aduerbia: &
Iuriſconſulti perſonalem actionem vocant:q̄ in perſonam fit:realem q̄ in bona.Interdum
tamen perſonas pro ipſis hominibus ponimus:vt hoc loco.Itaq₃ theologi perſonā diffini
unt naturæ rationalis in diuiduam ſubſtantiam.a Perſona Perſonata deducitur herba quā
alio nomine arctium uocant:de qua ſuperius differuimus.Sono autem a quo perſona deri
uatur.tam prime q̄₃ tertiæ coniugationis inuenit᷑.Ennius.Et ſonit frangunt᷑ haſtæ.terra ſu
dat ſanguine.Actius.At vbi curuo littore latratu unda ſubundis labunda ſonit.Eſt autem
ſonare ſonum reddere.Sonū autem uocamus qcquid ſenſibile auribus percipimus.a Sono
Sonitus quartæ declinatiōis.Veteres tamen & in ſecunda vſi ſunt. Pacuuius.Quid nā aūt
hoc ſoniti eſt:quod fores ſtridunt.Idem autem & ſonum quartæ declinationis uſurpauere
Siſenna.Poſtq̄₃ ſonu ſignorum prælium magno cū clamore virorum cōmiſſum eſt.Item a
ſono ſonorus:hoc eſt grauiter ſonans:eſtq₃ tempeſtatis epitheton.Virgilius.Luctantes vē/
tos:tempeſtateſq₃ ſonoras.Item compoſita Grauiſonus:Altiſonus.Armiſonus.Multiſo/
nus.Item Abſonus ſine ſono.Cicero.Sed ſunt quidam aut lingua ita hæſitantes:aut ita vo
ce abſoni.& Obſonus malum habens ſonū.Varro humili:& obſona:& tremola uoce: Et
Obſono verbum male ſono.Opſonium vero græca vox eſt oψώνιον:ſignificatque quic/
quid in cibo addicitur præter panem:& vinum:a quo Obſono:ſiue Obſonor:vtroq₃ enim
modo dicitur:quod ſignificat conuiuor:a quo Obſonator:Opſonatrix.Opſonatio.Item
frequentatiuum Obſonito.Neuius.Multi mecum eo die obſonitauere.Præterea circumſo
no: Interſono notæ ſignificationis.Perſono valde ſono.Inſono intus ſono Subſono:
purum ſono.Diſono diſcordo:a quo Diſſonus:& Diſſonantia.Reſono ſonitum reddo
item voce aliquid exprimo.Virgilius.Formoſam reſonare doces Amaryllida ſiluas.Con/
ſono concordo:a quo conſonus:& conſonantia.Item ſimilis ſono.Vñ apd᷑ grāmaticos lit
teræ Conſonantes appellatæ:qd᷑ ſimile ceteris vocalibus ſonēt.ADEO.in tantum:vt ſupe
rius diximus.TANTVM.Solūmō:Tam aduerbium eſt cōparandi:a quo fit tantus.tanta
tantum:quod nomen eſt quantitatem ſignificans:& modo demonſtratiuū.Plautus.& tā/
tūm quantum potui pſtiti tibi:modo relatiuū.Virgilius.Tantæ molis erat romanam con/
dere gentem.Et tantum aduerbium:quod modo vſq₃ adeo ſignificat:mō ſolū:qd᷑ et tan/
tummodo dicit᷑.A.tantus fit diminutiuū Tantulus:a quo aliud diminutiuū Tantillus:hoc
ē perexiguus.& Tantūdē:q̄ſi tm̄ idem:a quo tandē:de quo ſupra diximus:& tātiſp:quod
ſignificat tādiu:poſtulatq₃ dū ꝑ donec:ſiue q̄₃ diu.Nam & donec duobus modis accipitur
mō ꝑ quouſq₃:vt dabo operā virtuti:donec moriar:hoc ē vſq₃ ad mortē: mō pro q̄₃diu:vt
dabo opam virtuti:donec viuā.i.q̄₃diu viuā:eiuſdē naturæ ē dū.Terentius.Ego tātiſper di
ci volo meū:dū id qd᷑ uolo facis:& Tātope qd᷑ ſignificat tm̄:tā vehemēter.Tantū abeſt ele
ganter accipit᷑ pro non ſolum:non eſt vt tantū abeſt ab officio:vt Nihil officio magis poſ
ſit eē contrarium:vel tantum abeſt:vt officium ſit:vt nihil officio magis poſſit eſſe contra
rium hoc eſt non ſolum officium non eſt:verum ēt nihil magis officio pōt eſſe cōtrariū:itē
a tm̄ cōpoſita ſunt Tātifacio.Tantipendo:Tanti æſtimo:de quibus ſuperius diximus:q̄uis
hæc ſepata poti9:q̄₃ cōpoſita videri poſſint:MIHI FAMA VILIVS CONSTET.Vi
liora videant᷑ a me ſcripta dūmō neminem lædā.NOVISSIMVM.Vltimum poſtre/
mum PROBETVR.Laudetur.ob id.ſ.quod modeſtiam ſeruaui.neminē nominaui:ne/
minem læſi.Probare.laudare eſt.Nam Probi boni dicuntur.dicti quaſi prohibi: quod ſe a
delinquēdo prohibeant.Hinc Probitas bonitas:Probe bñ.Probare Aliqñ demōſtrare ē:
& argumentando planum facere:quod ea laude digna videantur:quæ probari rationibus
poſſunt:Hinc ꝓbatio demonſtratio dr̄:& Probabile: qd᷑ licet non ſit verū:rationibus tm̄

Ennius
Actius
Pacuuius
Siſenna
Virgilius
Cicero
Neuius
Virgilius
Plautus
Virgilius
Trrentius

Reſalutatio
Salutator
Obſaluto
Iudex
Perſona
Perſonatus
Perſonale
Imperſonale
Perſonalis actio
Realis actio
Perſonata
Arctium
Sono
Sonus
Sonitus
Sonorū
Grauiſonus
Altiſonus
Armiſonus
Multiſonus
Abſonus
Obſonus
Obſono
Opſonium
Opſonator
Opſonatrix
Opſonatio
Opſonito
Circumſono
Interſono
Perſono
Inſono
Subſono
Diſſono
Diſſonus
Diſſonantia
Reſono
Conſono
Conſonus
Conſonantes
Tantū.Tātus
Tātū.Tantulus
Tātillus.Tātū/
dem.Tandem
Tātiſp.Donec
Dum Tantum
Tātū abeſt
Tātifacio:Tan/
tipēdo.Tāti æſti
mo.Probo.Pro
bus.Probatus
Probe.Probatō
Probabile

quibuſdam videtur perſuaderi. A Probus fit íprobus:hoc eſt malignus:a quo improbitas
malignitas:Improbe maligne.Cicero Debes odiſſe improbitatem eius:qui impudentiſſi/
mum nomen delegerit.Aliqñ tamẽ inprobum pro ſæuo accipimus.Virgilius.Lauit impro
ba teter ora cruor.Idem.Tũ piſcibus atris.Improbus ígluuiem: raniſq; loquacibus explet.
Aliqñ pro turpi.Lucilius omnes formoſi fortes:vbi ergo improbus eſt.Plautus.Improbio
rem nõ vidi faciem mulieris.Quãdoq;:pro neq̃:laſciuo petulanti:proteruo aſtuto.Pacu/
uius.nemo hocpuero improbior.quæcũq; vult ſuadet.Martialis.Nihil naſuti9 íprobiuſq;
ẽ Interdum pro magno.Virgilius.Labor omnia vicit Improbus.Nonnunq̃ pro inſanabi
lis:damnoſus.Idem.Nihil improbus anſer.Strymoniæq; grues.Itẽ approbus valde pro/
bus.Aprobo vero cõpoſita fiunt Approbo:& Comprobo eiuſdem fere ſignificationis:&
cõtraria horum Reprobo:atq; Improbo:quod eſt damno:reprẽhẽdo.Quidã etiam Repro
bũ vſurpant:pro eo:qđ ẽ improbũ.Probrũ uero ſcẽlus:ac flagitium ſignificat:& p meta/
phorã pro ignominia accipiť:quæ ex ſcẽlere ſeq ſolet:vt datum eſt ei probro:hoc eſt igno/
miniæ aſcriptum.Hinc probroſum dicimus ignominioſum.& Opprobarẽ ignominiæ ob/
iicere:a quo opprobriũ pro ipſa ignominia.Itẽ exprobrarẽ ignominioſum aliquid obiicerẽ
a quo exprobratio ipſa probri obiectio.Terentius.Nam iſtec cõmmemoratio: q̃ſi expro
bratio eſt immemoris beneficii:Probaticam piſcinam in ſacris litteris legimus:in qua oues
abluuntur ñ a probãdo:ſed ἀπὸ τῶν προβάτων:hoc eſt ab ouibus. MALIGNVS
INTERPRES.Qui ea:quæ a me ſimpliciter ſcripta ſunt:in malam partem accipiat:&
a me aliquem læſum exiſtimet.Interpres proprie diciť:qui in aliqua re agenda medius ẽ:&
veluti conciliator:& auctor:quod quaſi præs:hoc eſt fideiuſſor ſit inter diuerſos. Virgilius
Tuq; harum interpres curarũ:& conſcia iuno.Cicero.Qui quod interpretes corrũpẽdi iu
dicii ſolent eſſe:qm̃ vero huiuſmodi homines animos eorum:quibus dati ſunt interpretes:
ſciſcitãtur:& inuicem illis exponũt:factum eſt:vt iterpres pro eo accipiať:q obſcura quæq;
exponit.Virgilius.Troiugena interpres diuũ.Hinc interpretari exponere:& interpretatio
expõſitio.Quidã etiã interp̃tamenta vſurparũt.Gellius.Ex qbus diuerſa latinæ linguæ in/
terp̃tam̃ta collegim⁹.SIMPLICITATE IOCORVM.puritate epigrãmatũ. Simplex
ꝓprie dicitur purus:aptus:& omni duplicitate carens.Vñ ſimplices homines dicunť puri:
aperti.nihil tectũ:nihil ſimulatum habẽtes.Ab hoc ſimplicitas puritas.Martialis.Vitã quæ
faciũt beatiorẽ iucundiſſime hæc ſunt.Res non parta labore ſed relicta.Non ingratus ager
focus perennis:prudẽs ſimplicitas:Pares amici.Item ſimpliciter:pure:apte:præterea com
patiua:ac ſuplatiua eorũ Simplicior.Simpliciſſimus:Simplicius:Simpliciſſime.Veteres ẽt
Simplicitus p ſimpľr vſurpauerũt.Plautus.Sed eũ ſimplicit9 dicã:ſi opa eſt auribus. Quẽ/
admodũ ãt ſimplicẽ:duplicẽ:triplicẽ:ita ſimplũ:duplũ:triplũ dicimus. QVI IN ALIE
NO LIBRO INGENIOSVS EST.Qui ſcripta ingenioſe qdẽ:ſed aliter interpretať
q̃ fuerit ſẽſus auctoris IN LIBRO ALIENO.In libro alteri9.Alius ab altero a qbuſdã
ita diſtinguitur:qđ ali⁹ đ pluribus dr:vt alii virtutẽ p̃ponũt.alii voluptatẽ. Alii indolẽtiã
Alter vero ꝓprie refert ad vnũ de duobus:vt Annibal in trãſitu alpiũ ammiſit alterũ oculũ
ſiue ad vnã duaꝝ ptiũ.Virg.Aurea mala decẽ miſi:cras altera mitã.Aliqñ accipiť pro ſecũ
do ex duobus plurib⁹ue:vt hic ẽ alter annus belli punici.i.ſecũdus a belli origine.Nõnũq̃
p duo:vt vnus:aut alter.i.vnus:aut duo.Poniť tñ frequent alter p alio. Plynius. Tabulas
plures pinxit:e qbus vnã í foro:alterã in comitiis:duas í Põpeii porticibus videmus. Alius
aliqñ p diuerſus accipiť.Vt alia ẽ facies eius.a mea.Ab alter fit Alteruter p eo:qđ ẽ quis.e
duob9:& altero verbũ:qđ ẽ vario:& q̃ſi alterũ facio:& Alternis aduerbiũ p viciſſim:qđ
& alternatí a qbuſdã dr:hoc ẽ per uices:et Alterno p uices ſuccedo:a quo ſubalterno: & ſub
alternatio p vices ſucceſſio:& Altercor iurgor q̃ſi aduerſã ptem tueor:a quo Altercatio iur
gatio.Veteres Alterpicem pro duplici poſuerũt:& Altertã p alterutra:& alteras p eo: qđ
ẽ alias aduerbiũ:& Adulter vir:q cũ alterius vxore ſe miſcet: ſicut adultera mulier:quæ mi/
ſcet ſe cum alterius mulieris viro:vľ cũ viro nõ ſuo:a quo Adulteriũ ipſũ crimẽ:& Adulte/
ro verbũ:qđ aliqñ ſignificat adulterium cõmitto.Aliqñ alterum facio:corrũpo: cuius paſ
ſium eſt Adulteror.Hinc fit Adulterinũ.vñ adulterinis clauib⁹ apertũ hoſtiũ dicimus:qum
non ſuis:ſed alterius hoſtii clauibus vſi ſumus:& Adulterinis ſignis clauſam epiſtolã:qum
nõ ſcribentis:ſed alterius anulo ſignata eſt.Itẽ Adulterinæ claues:& Adulterina ſigna dici
mus:quæ vulgo falſa dicũtur:qum aduerarum clauiũ:ſiue anuloꝝ ſimilitudinẽ:decipiendi
gr̃a alias claues:ſiue anulos occulte fabricauimus.Veteres Adulterionẽ pro adultero ſcripſe
re.Ab Alius vero Alienus deduciť:& Alieno verbum:a quo Abalieno.vñ alienatus.& ab
alienatus:quæ qdã ita ſeparant:vt alienatus dicať:q alienus ẽ factus.Abalienatus vero:quẽ
qs a ſe remouerit etiã ſi nõ ſit fact⁹ alteri9.Ab his Alienator.Abalienator.Alienatrix abali/
enatrix Alienatio:Abalienatio deducũť ab alienus etiam fit comparatiuũ Alienor:et ſupla

Cicero
Virgilius.
Idem
Lucillius
Plautus
Virgilius
Marrialis
Virgilius
Cicero
Virgilius
Gelius
Martialis
Plautus
Virgilius
Plynius

Improbus
Improbitas
Improbe
Approbus
Approbo
Comprobo
Reprobo
Improbo
Probrum
Probroſum
Opprobrare
Opprobriũ
Exprobri
Exprobratio
Probatica piſci
na
Interpres
Simplex
Simplus
Alius
Alter
Alteruter
Alternis
Alternatim
Alterno
Subalterno
Subalternatio
Altercor
Altercatio
Alterpex
Alterta.
Adulter
Adulteriũ
Adultero
Adulteror
Adulterinum
Alienus
Alieno

tiuū Alieniſſimus.Item ab alius Aliter aduerbium:qđ modo ſignificat alie modo: ex ad/
nerſo:& contrario modo. Veteres aluita pro aliter ſcripſiſſe manifeſtum eſt ex græco tranſ
ferentes.Hinc eſt illud in legibus. Numę Pompili. Si qs aluita faxit. ipſus ioui ſacer eſto
Et aliquis:q̄ſi alius quis:& aliuſmodi:q̄ſi alteriuſmodi.quod veteres Alimodi dixere:ſicut
ali rei vſurpat.Plautus ꝓ eo:quod eſt aliæ rei:& Alienigena externus:q̄ alibi genitus.vel
inter alienos genitus:& alibi aduerbium:hoc eſt alio loco:& alias:hoc eſt alio tempore:&
Aliunde ex alio loco.& Aliorſum verſus alium locum.& Aliubi pro alibi. Allia flumen ē.
xi.lapide ab vrbe diſtans in via tyburtina e montibus cruſtuminiis in tyberim defluens iu
xta quem Galli populi Romani exercitum ꝓfligarunt:& perendie vrbem cœperūt exce/
pto Capitolio: Vnde Allienſis dies obſceniſſimi apud romanos omnis:ob exercitū fuſum.
apud aliam amnē.LASCIVAM VERBORVM VERITATEM. Deſcriptio eſt epi
grāmatis.Vitæ veritas laſciuis uerbis expreſſa.LASCIVAM. Mollem.petulantē.Virgil.
Malo me galatea petit laſciua puella.Et fugit ad ſalices:& ſe cupit ante videri.hinc fit laſci/
uia:hoc eſt mollicies:petulantia :nequitia:& Laſciuio verbū:hoc ē p moliciē: & neq̄tiā ali
quid ago:& Laſciue aduerbium:hoc eſt molliter:nequiter.SI MEVM ESSET EXEM
PLVM.Si primus Epigrāmata ſcribens huius meditatōis exemplū cæteris præſtitiſſem:
Exemplum eſt res:quæ nobis imitanda ꝓponit̃:vt puta in Catone:qui ne turpiter ſeruiret
mortē ſibi cōſciuit:differtq; ab Exemplari:quod Exemplar ē ipſe Cato:a quo ſumnit̃ ex
emplū:illud contentū:hoc cōtinens eſt.Itaq; exēplum icorporale ē.Exemplar vero plerūq;
corporale.Saluſtius litteras quas ſibi noīe Catilinæ redditas dicebat.Earū exemplum infra
ſcriptū ē:hoc eſt earum forma infra ſcripta ē.Paulus iuriſconſultus.Si legatū petatur.nō iu
bet prætor verba teſtamenti ædere:ideo fortaſſe:q̄a hæredes ſolēt habere exemplū teſtamē/
ti.i.formā.Cicero.Ex his lrīs:quarū ad me exemplū miſiſti.Plancus ad Ciceronem.Exem/
plar huius Chirographi Titio miſi.Aſinius Pollio:ex lrīs Cognoſces:nā earū exemplar mi
ſi.Hi de pagina ſcripta:qđ corporale ē:intelligūt:alii de ſentētia: quæ ex pagina percipitur
Interdū tn̄ exemplū pro exemplari ponit̃.Ouidius.de libro Metamorphoſeos. Pluribus
exemplis ſcripta fuiſſe reor:exemplis dixit pro exemplaribus:cum eius operis vnū ſit exem
plum: Reperitur etiā Exemplariū idem ſignificās:qđ exemplar. Plynius.Iuba id ommiſit
in hoc tractatu:niſi exemplariū vitioſum ē.Exemplū etiam dicitur:quod in oratione adhi
betur rei:aut probandæ:aut ordinandæ gratia.diffiniturq; alicuius facti:aut dicti propoſi
tio: cum certi autoris nomine:vł particulare propoſitum ꝑticulare quidā contēdens oſten
dere:vt oportet a.M.Tullio Conſule necari Catilinā:qum a Scipione Gracchus fuerit in/
teremptus.Exemplū etiā aliquando pro graui pœna ponitur.vt ſuperius diximus.Plautꝰ.
Malo exemplo multabo te CATVLLVS:MARSVS.PEDO GETVLICVS. No/
mina ſunt Poetarum:qui Epigrāmata nō ſine laſciuia ſcripſerunt.de Catullo ſcribit Oui/
dius.Mantua Virgilio gaudet:Verona Catullo.Idem de Marſo.& Pedone.Qumq; fo/
ret Marſus:magniq; Rabirius oris.Iliacuſq; Macer:Sidereuſq; pedo.Getulici mētionem.
Plynius facit.Nec in poſtremis nominādus Getulicus.ſi carminis laſciuia abfuiſſet.PER/
LEGITVR.Vehementer legit̃:hi.n.& freq̄ntius:& Libentius legunt̃:qui huiuſmodi la
ſciuiā habent.TAM AMBITIOSE TRISTIS.Tanta ambitione ſeueritatē præ ſe ferēs
TRISTIS.LATINE.Latina lingua:quæ in Epigrammatibus maxime ꝓbatur. Latium
ea pars Italiæ eſt.vbi ſunt tyberina oſtia:Et Roma terrarum caput.dictū Latiū: qđ illic la
tuerit Saturnꝰ Iouem filiū fugiēs. Antiquum latium a tyberi Cyrceos vſq; protendebat̃:qn
quaginta milia paſſuū longitudine tam tenues primordio imperii radices fuere.Coloni ſe
pe mutati ſunt:tenuere alii aliis tꝑibus ab origines pelaſgi: Archades:Siculi.Arunci:Rutuli
& vltra Circeos Volſci.Oſci.Auſones.Vnde latii nom̄ proceſſit vſq; ad Lyrin amnē: qui
Minturnas coloniā diuidit.Glanicus appellatus:cuius ī ripa tēplū fuit Maricæ Nymphæ
Minturnenſis.Horatius.Nā rura quæ lyris quieta mordet.Hanc ex Fauno Latinū peperiſ
ſe affirmant.Virgilius.Maius opus moueo.rex arua latinus:& Vrbes iā ſenior longa pla/
cidas in pace regebat.Hūc fauno:& Nympha genitum Laurēte Marica accipimus.Min/
turnæ oppidū fuit Campaniæ iuxta paludes:ī quibus Syllæ rabiā fugiēs marius delituit. Iu
uenalis.Exiliū:& carcer:Minturnarūq; paludes:& mendicatus victa Cartagine panis: de
Antiquo Latio locutus ē Virgilius:qum inquit Vetereſq; latini.A Latio Latinus deducit̃
Vnde latina lingua:& Latine aduerbiū:a quo latine loq:& Latinitas: locutio ipſa latina
& Latinus proprium nomen ſoceri æneæ.& Latina porta:de qua ſupra diximus.Item La
tialis:& Latiigena in latio genitus.Latere uero eſt in occulto eſſe: a quo fit frequētatiuum
latitare:a quo Latitatio :quæ vt Vlpianus inquit:eſt turpis occultatio ſui. Cato. Tamen la
titauerunt poſuit pro eo:quod eſt frequenter tulerūt.A Lateo Latibulo: & Latibulor eiuſ
dem ſignificationis. Varro .Vide ne ſeruus domi Latibulet. Actius Progredere:& nequis

Aliuta
Aliter
Aliquis
Aliuſmodi
Alienigena
Alias
Aliunde
Aliorſum
Aliubi
Alia
Alienſis dies
Laſciuia
Laſciuio
Exemplum
Exemplar
Exemplarium
Latium
Latiū antiquum
Minturnæ
Glanicus
Latinus
Latinitas
Latinus
Latina porta
Latialis
Latiigena
Lateo
Latito
Latitatio

Plautus
Virgilius
Saluſtius
Paulus
Aſinius
Ouidius
Plynius
Plautus
Ouidius
Idem
Plynius
Horatius
Virgilius
Iuuenalis
Virgilius
Vlpianus
Cato
Varro

latibuletur.proſpice. Abiis vero latebra:& latibulum deducuntur. Latebræ proprie homi
num ſunt. Latibula ferarum:hoc eſt vbi homines:ac feræ ſe occultant. Ponitur tamē aliqñ
Cicero Latebra pro excuſatiōe. Cicero. Videant ne quæratur latebra periurio:hoc ē excuſatio:qua
lateat.i.non videat periurium. Latibula nunq̄ de hominibus dicunt. Latebræ pleruque de Latibula
Liuius feris. Liuius. Inter uepres:& Latebras ferarum noctem vnā delituit. Hinc latebroſa loca di Latebræ
cunt:in quibus ſunt frequētes Latebræ:ſiue frequētia latibula:& Illatebro occulto. Abſcō Illatebro
do. Cæcili⁹. Arma plerīq; abiiciunt:atq; inermes in latebris ſe illatebrant. Item a lateo La Latex
tex:quod proprie aqua ſignificat ab eo:qđ intra terræ venas lateat. Interdū tñ ꝓ vino po/
Virgilius nitur. Nam & ipſum intra vuam latet. Virgilius. Læneos latices. itē a lateo Lateſco deliteo
a quo Deliteſco eiuſdē cū ſuo ſimplici ſignificationis. & latenter aduerbiū:hoc eſt clā: occul Lateſco
te:& laterna:quod lumē in ea lateat:& Latro latras:a quo Latratus:& Latrina loc⁹:ī quo
Ennius venter exoneratᷣ. de quibus ſuperius diximus. latrare Ennius poſuit pro eo :qđ ē importu/ Latratus
ne poſcere. & Lateranus propriū nomē patricii romani:cuius auctoritas maxima in vrbe Latrina
Roma fuit:quod latere frequēs in ocio ſoleret. Hic conſul deſignatus adeo ꝓpere iuſſu Ne
ronis interfectus ē: vt ne amplectendi qdem liberos conceſſum ei tempus fuerit. Aedes eius
ampliſſimæ in vrbe fuere datæ poſtea a Conſtantino impatore pōtifici maximo:& a La/
terano Lateranenſe palatiū:& lateranēſis baſilica appellata. NVLLA PAGINA. Nul/ Lateranēſe palatium
la Charta. Pagina ꝓprie utraq; pars folii dicitᷣ. Liber ex foliis cōſtat. Folium duas paginas
habet:quæ ceratæ olim eſſe conſueuerūt. Ponitur tñ & Pagina aliqñ pro folio. Foliū a pal Pagina
marum foliis:in quib⁹ olim ſcribi ſolebat:dictum folii extremitas margo dr̄. Ponitur tamē Liber
& pro cuiuſcunq; alterius rei extremitate:a quo margineū dicimus :qđ ī margine eſt. Folia
vero dicta:quod græce φυλλα appellātᷣ vna lr̄a detracta:a quo folioſū foliis plenum. & Folium
Foliatum vnguentū :qđ fit nō ex ſpica ſed ex foliis nardi:& Latifoliū quicqd lata folia ha Margo
bet:vñ Quercus genu ex argumēto latifolia dicitur & Aquifolia genus Ilicis a mollicie fo Folium
lioꝝ . Archades Smilacē uocāt:& quinquefoliū herba:quæ græce Pētaphylū dr̄. exigua mo Latifolium
ra ꝓducēs:quæ fragra vocantᷣ. Itē alia herba huic ſimilī:qua acetariis vtimur. & Millefoliū Aquifolia
ſiue græce Miriophylū herba:quā Achilles Chironis diſcipulus iueniſſe traditᷣ. Ideo Achil Pentaphyllus
leos appellata. Hac ſanaſſe Thelephū proditᷣ. Alii primū inueniſſe eruginē memorāt vtiliſ/
ſimam emplaſtris. ideo pingi ſolebat e cuſpide eā gladii deiiciens ī vulnus Telephi. Sūt qui
& vtroq; vſū medicamēto ſcribāt. Quidā hāc Panacen heracleon: Alii Sideritō nominant
minutioribus q̄ feniculi foliis veſtitam ab imo:& Trifoliū herba vulgo nota:cōtra ſpētiū Trifolium
ictus:& Scorpionū remediū efficax ex vino. aut poſca ſeminis grani uiginti potis: vl̄ foliis
& tota herba decocta. Serpētes nūq̄ in trifolio cōſpici compertū ē. Eiuſdē ſemen ex eo ge
nere:cui minima ſunt folia:ad cuſtodiendā cutis mulieꝝ grām:ſi illinatᷣ utilē ꝓdiderūt. Itē
ex eo genere:qđ Minianthos appellatᷣ:ſi uiginti qnq; grana ſeminis ſumantᷣ contra omnia
uenena pro antidoto ſufficere. Phyllon uero apud græcos. a Phyllide uocatū putant. Hæc Phyllis
Lycurgi Thracum regis filia fuit:cui adoleſcētula ſucceſſit in regno:& Demophoōta The/ Demophoon
ſei Thracū regis filiū:quem ex bello troiano rediēs ad eā tempeſtate deductus eſſet. uehemē
ter amauit:quumq; connubio iungi ſibi eū poſtulaſſet. idq; ille eſſet pollicitus: dūmodo lice
ret ſibi Athenas antea proficiſci:& res ſuas cōponere quoniā de interitu Mneſtei fr̄is nun/
tium accepiſſet. Tandē Phyllide cōſentiente Demophoon Athenas eſt ꝓfectus. Verum cū
tardior eſſet ad reditum. Illa amoris impatiens:ſiue q̄ ſperni ſe a Demophoonte exiſtima/
ret:laqueo ſe ſuſpendit:& in arborem Amygdalum foliis carentem conuerſa eſt. Mox uero
reuerſus Demophoon:qum re cognita amplexus arborem:ac deoſculatus foret fol a. quaſi ī
tellecto ſpōſi amore emittentē cōſpexit. Itaq; a Phyllide phylla appellata ſūt. A phyllō Me Melanphyllon
liſſophyllon deducitur herba:de qua diximus:& Melāphyllon alia herba vrbana:& topi/
aria:quæ Acanthus uocatur crepidines marginum ueſtiens. Alterū eius genus aculeatum:et
criſpum eſt alterū lene:qđ Paederoton nominānt:& Platiphyllon:quod latiora folia habe Platiphyllon
at:græce enim πλατὺς latus dicitur:genus ē herbæ:quā græci Tithimallum: nr̄i a lacte la
ctariam uocāt nōnulli lactucam caprinā. huius lacte ſi inſcribatᷣ corpus:inſperſo:qum ina/
ruerit : cinere:litteræ apparent:& ita adulteras quidē alloqui noluerᷣ potius q̄ codicillis. Ge
nera eius multa Characias dicitur .qui maſculus exiſtimatur:ramis digitali craſſitudine ru
bris:rūgoſiſq; quinq;:aut ſex cubitali longitudine a radicis foliis pene oleæ:niſi quod ſūt lō
giora:in cacuminibus coma iugi:ex ſemine cū melle decocto catopocia faciunt. vñ vulgo
hanc herbam Catapuciam uocāt. Succum bibunt in poſca:ut purget per aluū. Itē in paſſo
aut aqua mulſa:ut purget per uomitionē. Alterū genus Myrſiniten uocāt: alii Caryoten:fo
liis myrti acutis: & pungentibus : ſed molioribus. fruct⁹ nux uocatᷣ. Inde cognomēherbæ
græci dedere:qppe καρύον nucē uocāt tertiū patius uocitatᷣ:ſiue Tytimalis folio rotūdo.

caule palmũ alto: ramis ſtantibus ab radice quattuor aut quinq; rubetibus ſemipedali altitudie
ſucci plenis. Quintũ Cypariſſiam nominant: quia folia habet cupſſi foliis ſimilia: caule ge
mino aut triplici. Cætero helioſcopio ſimile: quod circa oppida naſcitur ſemine albo: co/
lumbis gratiſſimo. Nomen accepit: quoniá capita cũ ſole circumagit ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν
τὸν ἥλιον: hoc eſt a cõſiderádo ſole. Sextum genus eſt hoc: quod Platyphyllon uocari di
ximus. alii Corymbitin: alii Amigdaliten a ſimilitudine nominant: nec ullius latiora ſunt
folia: p iſces necat: aluum ſoluit radice: vel foliis: vel ſucco. Septimum Dendroides cogno
minant: hoc eſt arboreum. Quippe græci δένδρον arborem uocant. Alii Codion aco
ri ſimilitudine: nam κώδιον pellis dicitur in petris naſcens commodiſſimum ex omni/
bus: hoc quoque a foliorum tenuitate Leptophyllon appellatur. Etenim λεπτὸν tenue ſi
Pagina gnificat. Item a Phyllon Enneaphyllon herba quæ longa folia nouena habet cauſticæ na/
Pango turæ. Imponitur lana circumdata: ne vrat latus. continuo enim puſtulas excitat lumborum
Compagino doloribus & Coxendicum vtiliſſimum A pandendo autem Paginæ dictæ ſunt. Pangere ſi
Impingo gere eſt: vnde verſus Pangi vel figi in cæris dicuntur. Hinc per metaphorã Pangere etiam ꝓ
Impactum narrare: & declarare accipimus a pagina fit verbum Compagino: hoc eſt coniungo: conne
Compingo cto: quod paginæ ſimul coniunguntur. A pingo uero fit Impingo: quod ẽ infigo: a quo Im
Incompactum pactum infixum dicimus. & Compingo: Coniungo: Compono: a quo Incompactum diſ Virgilius.
Compactum iunctum: male compoſitum & Compactum coniunctum. Virgilius eſt mihi diſparibus ſe
Compago ptem compacta cicutis fiſtula. Item Compago compaginis: quæ & compages compagis di Ouidius
Compages itur: hoc eſt coniũctio compoſitio: confixio. Ouidius. Atq; ita diſparibus calamis cõpa/ Pacuuius
Compactio ginæ caræ Inter ſe iunctis nomẽ tenuiſſe puellæ. Pacuuius. Saluete geminæ mei cõpages ſá/
Pages guinis. Itẽ Compactio. idẽ quod cõpago: quæ & pages dicit̃. Item Propages: & Propago
Propages quæ modo ſignificat uitem vetulam ſupſſam: ut ex una plures fiát: ita dicta: quod porro pã
Propago gatur: hoc eſt longe figatur. Hinc fit Propago uerbum: quod proprie ſignificat uitẽ uetulã
ſupprimo per metaphorã tñ accipit̃ pro extendo: dilato: uñ & ꝓpagator: & propagatrix
& Propagatio: & ꝓpago ꝓpaginis vſurpatur. ꝓ genere Sed quum gen9 ſignificat: breuis ẽ: Virgilius.
Propagatio Virgilius. Sit romana potens itala uirtute propago: quum vero uitem: eadem ſyllaba produ Idem
Pro citur. Idem flexos propaginis arcus: Item Pala inſtrumentum ruſticum vulgo notũ: & Pa
Palam lam aduerbium: quod ſignificat clare: aperte: a quo Propalam eiuſdem ſignificationis: Et
Propalam Propalo uerbum manifeſto: aperio: & Palus aqua in altitudinem: & palam latius diffuſa
Propalo a quo Paluſtre: quod ex palude eſt: & Palla muliebre ueſtimentum: quod palam: & foris ẽ Varro
Palus & plauſtrum: i. currus: ut Varro ſentit: quod ex omni parte palam fit: quod i eo uehitur: &
Paluſtræ Repagula: quæ patefaciendi gratia: ita finguntur: ut contrario oppugnẽtur: hæc & Repa/ Plynius
Palla ges dicuntur. Plynius. Firmiſſima in rectum abies: eadem ualuarum repagulis: & ad quæli/
Plauſtrum bet inteſtina opera aptiſſima: & Paſtinum ferramẽtum bifurcum: quo ſemina panguntur:
Repagula Vnde & Repaſtinari dictæ ſunt a ueteribus uineæ ueteres: Quæ refodiebantur. hec enim
Repages propria appellatio Reſtibilis uineti erat. Nunc antiquitatis imprudens conſuetudo: quic/
Paſtinum quid emoti ſoli uineis præparatur: repaſtinatum uocat: unde quidam repaſtinari agrum
Repaſtinari dicuntur: cuius habitus fodiẽdo mutatur. A quo Repaſtinatio deducitur: qđ aliquando ꝓ
Repaſtinatio renouatione uſurpatur. Item pect9: quod coſtis compactum eſt: & Pecto uerbum eiuſdem
Pecten fere cum ſuo ſimplici ſignificationis. A quo Pecten: quod fila in telis figat: a cuius ſimilitu/
Plectrum dine & Pecten dictus: qui explicat capillum. Item pecten Cratis genus dentate ſtilis ferre/
is. A quo Pectinari terra dicitur. & Plectrum: quo fides percutiuntur. Pecto etiam aliquã/
do compono accipitur: & pro explico. A quo fit pexo: unde pexæ ueſtes dicuntur: quæ pe/ Martialis
Pexo ctine ſunt contextæ: & pexati appellantur: qui pexas ueſtes induti ſunt. Martialis. Pexatus
pulchre rides mea Zoile ſemper. A pecten uero Pectinatum dicitur tectum illud: quod ad ſi
militudinem pectinis in duas ptes deuexum eſt: ut teſtudinatum in quattuor. Pectoriũ vero
gallicum uocabulum eſt: & genus quodam uehiculi ſignificat: quo uti galli ſolebant PO/
Contentus TERIT ESSE CONTENTVS. Poterit ſibi ſatiſfactum putare. Contentus proprie di
citur: cui in aliqua re etiam parua abunde ſatiſfactum eſt. Vnde contentam naturã paruis: ac Virgilius
minimis rebus dicimus. i. cui paruæ: & minimæ res ſatiſfaciũt. Virgilius. Patriis ſed nõ et fi Cicero
lius aruis Contentus. Cicero. Breuitatis cauſa familia contenti erimus una. Terẽtius. Quia Terentius
neq; tu uno cõtenta eras: neq; ſolus dedit: & a cõtinendo deducit̃ cõtentus: qſi cõtineat: qđ
aio ſatiſfacit: eſtq; in hac ſignificatione nõ pticipiũ: ſed nomẽ. Aliqñ ẽt dũ nomen eſt: pro cõ Virgilius
iuncto: ac colligato accipitur. Virgilius. Contenta ceruice trahunt ſtridentia plauſtra. Quã Apuleius
do uero eſt participium ſignificat id: qđ continetur. Apuleius. Cuius pecunia oĩs parua ar/
cula contenta erat. Interdum Contentus non a contineo: ſed a contendo deducit̃: & tunc
ſignificat uel extẽſum. Virgilius. Hunc rapidum iam dudũ arcu contenta parato Tela tenens Virgilius

Lucillius Lucillius.Hic & muſipula cōtenta:ac ſcorpius cauda ſublata:vel feſtinū qr cōtēdere:vt ſupi Cōtēte
us diximus:feſtinare ē a quo fit aduerbiū cōtēte:cuius cōparatiuū ē cōtētius:& ſuplatiuum
Contentiſſime.Cicero. Socratem ferunt:qum vſq; in Pyreum Contentus ambularet:quæ/
ſitumq; eſſet ex eo:cur id faceret.Hic obiter memorandum eſt Pyreum:& Phaleram duos Pyreus
celeberrimos portus fuiſſe duorum milium paſſuum muro Athenis iunctos.Ab Iſthmo ve Phalera
Terentius ro quinquaginta duorum milium paſſuum interuallo diſtantes. Continere propria eſt ītra Contineo
ſe tenere:vt Aegypti partem Aſia continet:partem Africa.Aliquando capitur pro eo:quod Continēs
eſt inuitum:& quaſi repugnantem tenere. Terentius. Ruri fere ſe continebat. Vnde Con/ Cōtinentia
tinens:& Continentia deducuntur:quæ ita a Temperante:& Temperantia ſeparātur:qđ Temperans
Cicero Continens prauas quidem cupiditates habere poteſt:a quibus tamen ſe vinci non ſinit.Tē/ Temperantia
perans vero habere huiuſmodi cupiditates non poteſt:quia in eo habitus quidam eſt refre/ Incontinens
nans illas:qui eſt incontinente.Cicero.Vt quæ copiis:& opibus fere vix poſſumus:ea man Incōtinētia
ſuetudine:& Continentia noſtra ſociorum fidelitate tueamur.A continens fit eius contra/ Intemperans
rium Incontinens:& a continentia Incōtinentia:quemadmodum a Temperans Intēpe/ Intemperātia
rans:& a Temperantia Intemperantia.Item comparatiua:ac Superlatiua eorum Continē
Plautus tior:Continentiſſimus.Incontinentior.Incontinentiſſimus:præterea aduerbia Continē/
ter:Continentius Continentiſſime:Incontinenter:Incontinentius:Incontinentiſſime. Ve Cōtinēter
Cicero teres Contente quoq; aliquando pro parce:& continenter vſurparunt. Plautus. Quanq̄
Idem illum pater arcte:continēterq; habet.Continens etiam aliquādo pro Cōtinuo:ac coniun/
Vlpianus cto accipitur.Cicero.Itaq; qum exercitum per Cappadociæ partem eam:quæ cum Cicilia Cōtente
Plynius continens eſt iter faceret.Idem Incontinentibus quidem terris veſtrum nomen dilatari po/ Cōtinenter
teſt.Hinc Vlpianus continentes prouincias vocat:quæ Italiæ Coniunctæ ſunt:vtputa Gal
liam:& Germaniam:& Continenter aduerbium pro Coniūcte:continueq; accipitur.Ply/
nius.Trium dierum ſitim continenter tulit.Item qum feminino genere profertur:continēs
Cicero capitur pro terra:quæ non eſt Inſula:quam vulgo terram firmam appellāt:vt ex Sicilia ad
continentem parum intercapediuis eſt.Neutro vero genere continens pro firmamento ra/
tionis a Rhetoribus vſurpatur:quod græci σύμεχον vocant.Cicero.Firmiſſimam argu
mentationem nominat.Vt ſi velit Horeſtes dicere eiuſmodi animum matris ſuæ in patrem
ſuum:in ſe ipſum:ac ſorores:in regnum:infamiam generis:ac familiæ:vt ab ea poenas liberi
Apuleius ſui potiſſimum petere debuerint.Continens quoq; participium eſt præſentis temporis:& Continuo
ſignificat quicquid aliquid continet.Item a contineo fit Continuo verbum:quod eſt perſe/ Continuum
uero.Perago.Apuleius.Scaphas aſcendere mari iter continuare:ab hoc continuum deduci Continue
Virgilius tur:ſignificatq; id:quod ſine interuallo eſt:& Continue aduerbium perſeuerāter:aſſidue:& Continuo
Plynius Continuo alterum aduerbium:quod ſimiliter pro iugiter:& in æternum aliquando accipi
pitur.Virgilius.Continuo has leges:æternaq; fœdera certis Impoſuit natura locis.Proprie
Cicero tamen ſtatim ſignificat:hoc eſt ſine aliqua temporis intermiſſione. Plynius. Quod cōmā/
ducatum continuo gingiuam ſanat.Quod ſi negatio addatur tam hinc:q̄ protinus idem
Quintilia. fere ſignificat quod ideo.Cicero.At ſi illæ ſeditiones ſaluti huic ciuitati fuiſſent:non conti/
nuo ſi quis motus a populo factus fuiſſet id.C.Norbano in nefario crimine:& fraude ca/
Idem pitali eſſet ponendum.Quintilianus.Non autem vt quicquid præcipue neceſſarium id ad Continuatio
faciendum oratorem maximi protinus erit momenti.Eandem etiam vim habet interro/ Continuitas
gatio:quam negatio.Idem.Continuo ne ſi ille ſtulte cogitauit:nobis quoq; ſtulte dicendū Contineo
Virgilius eſt.Item a continuo fit Continuatio:hoc eſt perſeuerantia:quæ & Continuitas a non nul/ Teneo
Idem lis dicitur.Contineo autem ex con:& teneo compoſitum eſt. Tenere proprie eſt apprehē/
Idem dere:detinere.Virgilius.Nec te teneo:nec dicta refello.I.ſequere italiam ventis.Idem.Ve/
Idem rum vbi correptum manibus:vinclisque tenebis:Sed p̄ tranſlatiōem aliquando ponitur
Idē pro habitare:poſſidere.Idem.Quæ gurgitis huius Ima tenens.Aliquando pro compe/
Idem ſcere:aſtringere.Idem.Texendæ ſepes etiam:& pecus omne tenendum.Idem.Tenuitq; in
Idem hians tria cerberus ora.Interdum pro tergere.Idem:Amnis abundans Exit:& obducto
Terentius late tenet omnia limo.Nonnunq̄ pro dirigere.Idem.Sed vos qui tandem:quibus aut ve/
Virgilius niſtis ab oris:Quo ve teneris iter:Quandoq; pro intelligere.Terentius.Id paues:ne ducas
Idem tu illam:tu autem:vt ducas Rem tenes.Item pro remorari.Virgilius.Hunc phoeniſſa tenet
Virgilius Dido:& pro implere:perficere.Idem.Ni teneant curſus.Idē.Fugā tenuiſſe p̄ hoſtem:hoc ē Tēto
Cicero nauigationem fœliciter peregiſſe.A teneo Tento deriuat̄.Nā tentare expiri eſt:& exq̄rere: Tentatio
Virgilius & verbo:vel q̄ſi manu tenere.Cicero.Tentare volui:an ita dici poſſent:vt Probarēt.Virg. Tētamentum
Plynius Vix primi prælia tentant.Quidam tamē:non a teneo:ſed a tendo deriuatum hoc verbum Prætento
exiſtimāt:quod qui tentant quaſi manū:aut aliam corporis partem tendūt. Ab hoc fit tenta
tio:& Tentamentū:& Prætento:hoc eſt ante Tento.Plynius.Cochleæ geminis corniculis
Petronius prætentāt iter:quia carēt oculis:& Attēto idē:quod Tento.Petronius.Dulcibus ac blandis

verbis animum eius attentans:& Pertento:qđ modo eſt valde Tento.Virgilius.Latonæ ta
citam pertentant gaudia mentem:modo leuiter Tento.Idem.Blanda viciſſimi Gaudia per
tentant mentem.Item a teneo Tenor:hoc eſt ductus: continuatio ordo:concentus.Virgili/
us. Alium ne hūiſſe tenorem crediderim Tenor etiam accentus vocat̃:quod teneat hoc eſt
dirigat ſermonem:Sunt tamen qui tenorem a tono deductum velint:vt ſuperius diximus:
quippe græci τονον accentum dicūt.Item Tenue ſm quoſdam:quod quæ tenuia ſunt:faci
le tenentur:& Tenitæ quæ credebantur fortium deæ eſſe:qđ tenendi haberēt poteſtatem:&
Tenax:qđ modo ſignificat id:quod retinet:vt glutinum tenax:modo parcum:auarū Apu/
leius.Homo dites ſed nimium tenax:modo conſtantem:durum:perſeuerantem Horatius.
Iuſtum:& tenacem propoſiti virum.Virgilius.Tam ficti : prauiq̧ tenax:q̄ nuntia veri.Ab
hoc fit Tenacior Tenaciſſimus:Tenaciter:Tenacius:Tenaciſſime:Tenacia ſiue Tenacitas:
qđ modo pro perſeuerantia:& duricia:modo pro Parſimonia accipitur:& Pertinax du/
rus:obſtinatus:perſeuerans: A quo Pertinacia:duritia:obſtinatio animi perſeuerantia. Itē
Pertinacior:Pertinaciſſimus:& aduerbia Pertinaciter:Pertinacius:Pertinaciſſime:Et Te/
nebræ priuatio lucis:quod teneant:hoc eſt impediant oculos:& viſum prohibeant:vnde te
nebroſus:obſcurus:& Obtenebro obſcurefacio:& Tenebricoſus tenebras faciens:& Tene
bricor tenebras facio.Et Tenus præpoſitio:quæ propinquitatē ſignificat:& quod dicimus
vſq̧ ad:nam Quod propinquum eſt.Quaſi tenere videtur id: cui eſt propinquum. Quidā
tamen tenus a Tendendo potius dictum volunt.Quod hæc præpoſitio extenſionē Quā/
dam ſignificare videatur.Item a Teneo compoſita fiunt Attinet: & Pertinet:quæ fere im/
perſonalia ſunt:q̄uis aliquando perſonaliter proferantur.Sunt autem eiuſdem pene ſigni/
ficationis:& ſignificatio eorum latiſſime patet:vt Pomponius.Iuriſconſultus affirmat.Nā
& ea attinere:ſiue ptinere ad nos dicimus: quæ dominii noſtri ſunt: & ea quæ aliquo iure
poſſidemus:q̄uis non ſint noſtri dñii.Itē ea:quæ in nulla noſtra cauſa ſunt:ſed eſſe poſſunt
Hinc aliquando pertinere ad me accipimus pro eo:quod eſt officium meum eſſe:ſiue onus
mihi incumbere.Item Optineo:quod eſt conſequor:adipiſcor. Abſtineo tempero: & fere
idem:quod contineo:vnde Abſtinentia fit:quam quidam a Continentia nō ſeparant. Alii
volunt continentiam eſſe:qum nos a voluptatibus continemus. Abſtinentiam vero pro iu
ſtitia accipi:qum ſcilicet abſtinemus ab alienis: nulli vim afferentes: nihil cuiq̧ eripientes:
Hinc Abſtinentes:& continentes dicuntur:& aduerbia Abſtinenter:& Continenter:& cō
paratiua:ſuperlatiuaq̧ eorum Detineo remoror:occupo: A quo Detentor: Detentrix:Detē
tio:& Detento frequentatiuum.Subſtineo: A quo Subſtento eiuſdem ſignificationis: vnde
Subſtentaculum:quod aliquid ſubſtinet.Et alio modo Fulcimen dicitur.Nam & fulcire ſu
ſtinere eſt.Virgilius.Cælum qui vertice fulcit: Hinc fulcra dicuntur ſummæ Lectorum par/
tes:quibus tori ſuſtinentur.Idem.Lucent genialibus altis.Aurea fulcra toris.Gellius.Ne qđ
apud eius lecti fulcrum capſam eſſe conſtaret:eam ferre oporteret.A fulcio fit compoſitum
Suffulcio:quorum paſſiua ſunt fulcior:& Suffulcior: Varro.Vt maioribus perticis Sufful
ctæ vites auras non portimeſcant.Diſtineo arceo:repello:extra teneo Virgilius.Dum diſti
net hoſtem Aggere murorum.Retineo:Remoror teneo:vnde Retinacula habenæ dicun/
tur:quod iis equi:& alia animalia retineantur.Teneſmus non a tenendo deriuatur:vt qui/
dam per ignorantiam exiſtimant:ſed græca vox eſt τενασμὸσ: & morbum ſignificat in
quo æque:atq̧ intorminibus frequens deſidendi cupiditas eſt:æque dolor:vbi aliquid ex/
cernitur:deſcendunt aūt pituitæ:muciſq̧ ſimilia:interdum etiam leniter ſubcruenta: ſed his
interponuntur nonnunq̄ ex cibo quoq̧ recente coacta.Dicitur aūt Teneſmus: ἀπὸ τοῦ
τείνειν:qđ extēdere eſt:ſiue quia extendit̃:hoc eſt intumeſcit inteſtinū:ſeu qr extēdūt ſeſe
premendo:qui conantur excreſcere.Veteres tenui aliquando pro tenui vſurparunt. EPI/
STOLA. Quæ operi præponitur.Epiſtola græcum vocabulum eſt: diciturq̧ ἀπὸ/
τοῦ ἐπιςέλλειν quod mittere eſt:quia ad abſentes mittitur. Ideo enim inuentæ ſunt
epiſtolæ:vt abſentes certiores facere poſſimus:ſi quid ſit:quod eos ſcire oporteat:hinc etiā
ἀπὸ τοῦ ἀποςέλλειν:quod ſimiliter ſignificat mittere: dicuntur Apoſtoli. T.Liuius.
Apoſtolos ſuos fregit in Senatu:hoc eſt eplas.Vnde nunc libelli:q a iudicibus:a quibus ꝓ/
uocatum eſt:ad appellatum mittuntur:dicūtur Apoſtoli:qum nihil alud ſint:q̄ epiſtolæ ea:
quæ in cauſa acta ſunt:indicantes:latine epiſtolas:litteras appellamus dumtaxat multitudi
nis numero.Nam in ſingulari littera ſignificat elementum:vt.A.vel.b.item manum ſcribē/
tis.Cicero.Nam Alexidis manum amabam:quod tam probe accedebat ad ſimilitudinem
tuæ litteræ.Reperitur tamē aliquando littera in ſingulari pro epiſtola apud poetas dūta xat
Ouidius Quam legis:a rapta Briſeide littera venit.Litteras etiā vocamus diſciplinas:q̄ litte
rarū monumētis continent̃.Vñ dare operā litteris dicim⁹:hoc ē incūbere artibus q ſcrip/

Pertento
Tenor
Tenue
Tenite
Tenax
Tenacia
Tenacitas
Pertinax
Pertinacia
Tenebræ
Obtenebro
Tenebricoſus
Tenebricor
Tenus
Pertinet
Attinet
Optineo
Abſtineo
Abſtinentia
Continentia
Abſtinens
Continens
Abſtinenter
Continenter
Detineo
Subſtineo
Subſtentaculum
Fulmicen
Fulcior
Fulcrum
Suffulcio
Fulcior
Suffulcior
Diſtineo
Retineo
Retinaculum
Teneſmus
Epiſtola
Apoſtoli
Litteræ
Littera

Virgilius
Idem
Virgilius
Apuleius
Horatius
Virgilius
Pompo.
Virgilius
Gellius
Varro
Virgilius
T.Liui.
Cicero
Ouidius

tæ ſunt:& Litteratus vocat᷑:qui in litterarū ſtudiis eruditus eſt:cuius cōtrariū eſt Illiteratus hoc eſt rudis:indoctus. Veteres etiam Litteroſum dixere. Caſſius. Homo mere Litteroſus. A Littera fit etiam diminutiuum Litterula:& Oblittero verbum:quod eſt obſcure facio:& ex hominum memoria tollo:quaſi e litterarum monumentis deleo:quod veriſimilius eſt ꝙ quod ſcribit Seruius a littore deduci:quia ibi notata fluctibus æquari ſolēt. Ab hoc fit Oblitteratio Ab Epiſtola vero Epiſtolium deriuatur:hoc eſt parua epiſtola:& Epiſtolaris:vnde Epiſtolares chartas:& Epiſtolarem papyrum dicimus. Martialis de charta Epiſtolari. Seu leuiter noto:ſeu caro miſſa ſodali Omnes iſta ſuos charta vocare ſolet. VEL. Aut Vel enim interdum diſiunctiua coniunctio eſt:vt hoc loco. Interdum ponitur pro etiam. Virgilius. Carmina vel cælo poſſunt deducere lunam. Ab eo compoſita fiunt Velut: & Veluti:de quibus ſuperius diximus. TITVLO. Indice libri. Titulus proprie iudex cuiuſcunq; operis:qui græce ἔλεγχος dicitur. Vnde in ſtatuis:ſiue picturis titulum dicim9 litteras:quæ vel artificis:vel eius:cuius ſtatura ſiue imago eſt:nomen demonſtrat:vel tempus quo factum eſt:declarat. Suetonius. Plurima & ampliſſima opera incendio conſumpta reſtituit:ſed omnia ſub titulo tantum ſuo:ac ſine vlla priſtini autoris memoria. Item Titulus libri dicitur:qui vel qualitatem operis vel nomen autoris: vel numerum librorum oſtendit. Martialis. Primus:vbi eſt in quis:qum ſit liber iſte ſecundus Quid faciam:ſi plus ille pudoris habet Tu tamen hunc fieri ſi mauis Regule primum:Vnum de titulo tollere iota potes. Dictus autem titulus eſt a tuendo quaſi tutulus:quod tueatur factum autoris:& ſi quis alterius opus eſſe contendat:veri opificis indicet nomen. Per tranſlationem tamen ponitur aliquando titulus pro monumento. Apuleius. Auorum:& pro auorum titulus Clarus. Tituli etiam aliquando vocati ſunt milites quaſi tutuli:quod patriam tuerentur:vnde & Titi prænomen ortum:& Tutulus vocabatur ornamentum capitis flaminicarum:& victa purpurea innexa crinibus & in altitudinem erecta:quod per eam Flaminica a cæteris mulieribus diſcernebatur. Tueri proprie videre eſt Virgilius. Excipiunt plauſu pauidos:gaudentq; tuētes Dardanidæ. Ab hoc compoſita fiunt Intueor:Obtueor:& Cōtueor eiuſdem fere ſignificatiōis. Ab Obtueor Obtutus deriuatur:hoc eſt aſpectus. Virgilius. Obtutuq; hæret defixus in vno. Quoniam vero rem nobis caram aſſidue vidēdo protegere ſolemus: factū eſt vt tueri etiam pro defendere vſurpemus. Cicero. Vt ſcirent maiore cura tueri:quæ parta ſunt. Ab hoc deriuat᷑ tutus:quod modo actiuæ ſignificationis eſt:vt tuta vrbs:quæ nos defendit:modo paſſiue:vt tuti ſumus ab hoſtibus:hoc eſt muniti:& ſine aliquo periculo. Itē Tutor verbum eiuſdem ſignificationis:& tutor nomen:quod ſignificat eum:qui vim ac poteſtatē habet in capite libero ad tutandum eum:qui propter ætatem infirmam non poteſt ſe defendere:quæ poteſtas iure Ciuili ei data atq; permiſſa eſt: A quo Tutela ipſa ius:atq; poteſtas appellata eſt:& Tutorium:quicquid ad tutorem pertinet. Item a tueor Aedituus:qui ædes ſacras tuetur:de quo ſuperius diximus:& Tutanus deus:qui homines tueri putabatur. Varro Tutanum deum Romæ omnes: qui laborant:inuocant: & Tutilina dea ſimiliter. Idem tuam fidem Tutilina inuoco: quæ adeſſe mortalibus ſoles:& Tuto aduerbium:hoc eſt ſine periculo:a nomine fit Tutior. Tutiſſimus:ab aduerbio Tutius:Tutiſſime. SOLENT. Conſueuerunt:a Soleo cōpoſitum fit Aſſolet:quod fere vſurpatur pro eo:quod eſt fieri ſolet. Apuleius. Ingreſſi oppidum ſtabulum:vt aſſolet: perquirimus. Item Inſolens:quod mō ſignificat eum:q nō ſolet. Terentius. Quid tu Athenas inſolens? modo arrogantem:quod præter legem agat ſolitam:hoc eſt humanam & naturalem. Cicero. Nec erat verendum nec vera prædicans de ſe nimis videret᷑ aut inſolens:aut audax. A quo fit inſolentia: & Inſolenter aduerbium:& comparatiua:ac ſuperlatiua eorum Inſolentior:Inſolentiſſimus:Inſolentius. Inſolentiſſime. Item a ſoleo fit Solitus:cuius cōtrarium eſt Inſolitus:& Solitum:cōſuetum:vnde Plus ſolito:& minus ſolito dicimus. FLORALES. Intellige ludos: etenim adiectiuū eſt Florales. Nā noīa:quæ feſtos dies ſignificāt:neutralia ſunt:carētq; numero ſingulari:vt Cōpitalia:Bacchanalia: Vinalia:Agonalia:& floralia de qb9 iā diximus. ILLIS EPIGRAMATA SCRIBVNTVR QVI SOLENT SPECTARE FLORALES. Quaſi dicat:qui poſſunt floralibus intereſſe:non dedignabuntur epigrammata noſtra legere Floralibus enim nudæ mulieres:& laſciuis verbis:& obſcenis corporis moribus ſine aliqua verecundia vtebant᷑. Quāobrem Scipio Naſica Senatū caueam Theatri ad huiuſmodi ludos celebrandos facere molientem grauiſſima oratione compeſcuit: perſuaſitq; ne grecam luxuriam humilibus patriæ moribus paterentur: obrepere. Tantumque autoritas eius valuit: vt Senatores per id tempus etiam Subſellia: quibus ad breue hore ſpatiū cōgeſtis in ludorū ſpectaculo iā vti ciuitas coeperat:deiceps ꝓhiberet apponi:ꝗ̄uis paruo tp̄e ea continentia durauerit. SCRIBVNTVR. Componuntur:litteris mādantur. Scribere aliquādo exarare eſt:hoc eſt manu propria litteras fingere:quod etiā Librarii faciunt:ali/

Caſſius | Martialis | Virgilius | Suetonius | Martialis | Virgilius | Virgilius | Cicero | Varro | Idem | Apuleius | Terentius | Cicero

Litteratus | Illiteratus | Litteroſus | Litterula | Oblittero | Obblitteratio | Epiſtolium | Epiſtolaris | Vel | Velut | Veluti | Titulus | Titus | Tutulus | Intueor | Obtueor | Contueor | Obtutus | Tueor | Tutus | Tutela | Tutoriū | Tutanus de. | Tutilina | Tuto | Aſſolet | Inſolens | Solitum | Floralia | Sci. Naſica | Scribere

quando eſt cōponere litteris mandare: quod etiam vno dictante: & altero exarante fieri poteſt: Hinc Scriptores non Librarii: ſed ipſi: vt ita dicam: autores operum dicuntur. A Scribo fit Scripto frequētatiuū: A quo aliud frequētatiuū ſcriptito: & ſcriptū opus cōpoſitū: & Scriptura ipſa: vt ita dicā: exaratio: & Scriba q vel geſta: vel epiſtolas: vel tabellas: ſcribit: pręſertim iuſſu alterius: vnde Scribas pontificis maximi dicere poſſumus: qui litteras eius ſcribunt: Item Scribas librarios: qui libros a nobis æditos ſcribunt: Item Scribas tabularios: quos vocamus Tabelliones: & Scripturarius: qui tabellio etiā vocatur: quod ſcripturis omnia vel vrbium vel prouinciarum geſta publice computantur. Lucillius. Publicanus vero: vt aſiæ fiam Scripturarius: & Scriptio: hoc eſt ſcriptum: ſiue ſcriptura. Varro. Auarus fenerator ſpe lucri rem Scriptione duplicarat. Cicero. Impulſi ſumus ad Philoſophiæ ſcriptiones. & Scribello: quo veteres vſi fuerunt pro Scribo: A quo compoſitum fit Conſcribello. Varro. Aſtrologi non ſunt: qui conſcribella verrunt pingentes cælum. Præterea a ſcribo compoſita fiunt Aſcribo: quod aliquando ſignificat addo: adiungo: vnde Aſcripti dicebantur: qui in colonias nomina dediſſent: vt cæteris colonis adderentur. Itē Aſcripti milites dicebantur qui ſupplendis legionibus aſcribebantur: quos & Ferentarios: & Rorarios vocant. Aliquādo tribuo imputo. Cicero. Neq; enim mihi negligētiæ velim aſcribas. Circumſcribo deleo: quod cum delere ſcriptum aliquod volumus linea quadam circumſcribere ſolemus. Perſcribo in totum ſcribo. Tranſcribo: & exſcribo notæ ſignificationis. Deſcribo: quod eſt exprimo: & proprietatibus quibuſdam quaſi quadam pictura ante oculos pono. Interdum etiam Depingo: nam & ſcribere nonnunq̄ pro pingere vſurpamus. Plynius de Nichomacho pictore. Scripſit & Apollinem: & Dianam: deumq; Martem in leone ſedentē. Quare & picturas legere dicimus. Virgilius. Quin protinus omnes perlegerent oculis: quod ad imitationem græcorum factum eſt: apud quos γράφειν ſcribere: & pingere eſt: γραφάσ Pictor. Graphia pictura: & ſcriptura. Graphis penicillus. Plyni⁹. Graphidis veſtigia extāt in tabulis: ac membranis: ex quibus proficere dicuntur artifices. Graphium ſtilus: quo in pugillaribus ſcribit᷑: A quo Graphiarium: de quo alibi diximus. Item pugionis genus. Suetonius. Cæſar Caſſi brachium abrepto graphio traiecit. Zographos pictor animaliū. Zographia animaliū pictura. Anthropographos hominū pictor. Plynius. Dionyſius nihil aliud: q̄ homines pinxit: ob quod Anthropographos cognominatus eſt. Rhyparographos ſordidarum rerum pictor. Sic enim cognominatus eſt Pyreicus pictor excellens quidem: ſed qui Tonſtrinas: ac Sutrinas: aſellos: obſonia: aliaq; huiuſmodi humilia ſecutus eſt: q̄uis hæc pluris veniere q̄ maximæ multorum picturæ: ῥύπαρον græci ſordidum dicūt. A grapho etiam Gramma dicitur: quod litteram ſignificat: a quo grāmatice ars litteraria: hoc eſt quæ in emendate loquendo: ſcribendoq; conſiſtit: vt litteræ ſuas cuſtodiant voces: & velut depoſitum reddant legentibus: & Grammaticus notæ ſignificationis: & Grammatocyphon: qui capite ſummiſſo: & ingenibus papyrum tenens ſcribit. Item a Grapho Syngraphū ſcriptura: quæ fit in alicuius rei fidem: & ab aliquibus ſimul conſcribitur. Suetonius. Dubitauit a q buſdam iuſiurādum: ac etiam Syngrapha rogare: & Autographum ſcriptura ſimilis manu propria facta: & Autographus adiectiuum: vnde libros Ciceronis ſcriptos dicimus. Gramma etiam lineam ſignificat: A quo linearis pictura Monogrāmos dicta eſt. Item Monogrāmi apud nos dicuntur: homines macie pertenues: ac decolores tractū a pictura: quæ priuſq̄ coloribus corporetur: lineis adumbram fingebatur. Lucillius. Monogrammi quinq; adducti pietatem inuocant. Item a deſcribo Deſcriptio deriuatur: quæ ita a diffinitione diſtinguitur: quod diffinitio ex genere: & differentiis conſtat. Deſcriptio certis proprietatibus cōtēta eſt. Præſcribo: quod modo ſignificat ante ſcribo: modo Præſtituo: legem impono. Varro. Quoniam præſcriptum erat: ne quis angiportum tranſgrederetur. Interdum adiudico: ſiue præiudico: A quo Præſcriptio: de qua ſuperius diximus. Proſcribo: quod ſignificat damno: vnde Proſcripti damnati dicunt᷑. Plynius de Sylla. Age nō exitus vitæ eius omnium præſcriptorum ab illo calamitate crudelior fuit. Tractum autem eſt ab eo: quod ii proprie proſcribi dicuntur: vt Vlpianus teſtatur: quorum nomina claris litteris: vt de plano recte legi poſſint: ante tabernam: vel ante eum locum: in quo negociatio exercetur: non in loco remoto: ſed ineuidenti ſcribuntur. Ab hoc etiam. Proſcriptio: hoc eſt damnatio deducitur. Inſcribo modo titulum appono. Virgilius. Dic quibus in terris inſcripti nomina regum Naſcuntur flores: modo dilacero: noto: vnde inſcripti dicuntur ſerui Stigmata habētes. Plautus. Corpus tuum vulneribus inſcribam. Virgilius. Et verſa puluis inſcribitur haſta. Ab hoc Inſcriptio: modo titulus: modo nota. Subſcribo ſubnoto: A quo Subſcriptio. Reſcribo ad eum: qui ad me ſcripſit: vel in eum: qui in me ſcripſit ſcribo: vel re; ſcriptā rurſus ſcribo. Cōſcribo multa ſimul Scribo ab his Reſcriptio & Conſcriptio deducuntur: & a conſcribo Conſcripti patres appellati: de quibus diximus. NON INTRET CA

Left margin: Scriptores | Scriba | Scripturarius | Scriptio | Scribello | Aſcripti | Rhyparographus | Pyreicus | Gramma | Grāmatocyphō | Syngraphum | Autographum | Monogrāmos | Deſcriptio | præſcribo (handwritten) | Proſcriptio | Inſcribo

Right margin: Varro | Cicero | Cicero | Plynius | Virgilius | Plynius | Suetonius | Plynius | Suetonius | Varro | Plynius | Vlpianus | Virgilius | Plautus | Virgilius

TO THEATRVM MEVM AVT SI INTRAVERIT SPECTET. hoc eſt non ſumant ſeueriores libros meos: aut ſi ſumpſerint: legant. Alluſit autem ad Catonis hiſtoriam: qui quum aliquando theatrum: in quo floralia celebrantur: ſpectandi gratia ingreſſus fuiſſet: erubeſceretq̨ populus petere: vt eo præſente mimæ nudarentur: re ex Fauonio ſibi amiciſſimo vna ſedente cognita: ſurrexit: atq̨ ex theatro diſceſſit: ne præſentia ſua ſpectaculi conſuetudinem interrumperet. Abeuntem itaq̨ ingenti plauſu populus perſecutus priſcum morem iocorum in ſcenam reuocauit: confeſſus plus ſe maieſtatis illi: Quam ſibi vniuerſo tribuere?

Cato.

IN CATONEM EPIG. XXVIIII.

NOSSES IOCOSAE hoc eſt Tetraſtichon: quo Epiſtolam claudit: in quo arguit leuitatem Catonis: qui ſi nolebat ſpectare floralia: non debebat theatrū intrare. Carmen eſt trimetrum Iambicum hippodiactum: quod in vltimo pede ſemper ſpondeum: aut Throcheum habet. Nouiſſimi duo tragici ſunt: quia pedem vnū triſyllabum habent. SEVERE. Grauis. Seuerus enim aliquando grauem: & cenſorium ſignificat quaſi ſemper verus: & nulla gratia: nullis illecebris mutabilis. Virgilius. Romulidis: Tatioq̨ ſeni: curibuſq̨ ſeueris. Aliquando aſperum: trucem. Idem. Qui tetricæ horrentis rupes: montemq̨ ſeuerum: Nonnunq̨ ſæuum: implacidum: vitabilem: Idem. Inuidia infœlix furias: amnemq̨ ſeuerum. Nonnunq̨ triſtem: ſollicitum. Varro. Tertia pœnarum infamia ſtans nexa in vulgi pectore fluctuanti intonſa coma: ſordido veſtitu: ore ſeuero. Hic Seueritas deducitur: hoc eſt grauitas: conſtantia: aſperitas: triſtitia: quæ a Veteribus Seueritudo dicta eſt. Plautus. Quod illud eſt: quod illi caperat frons ſeueritudine. hoc eſt triſtitia animi ſolicitudine: & Seuere aduerbium: A quo Seuerus: Seueriſſime: ſicut a Seuerus: Seuerior: Seueriſſimus: & Aſſeuero verbum: quod eſt cum vi quadam: ac motu animi quaſi cum ſeueritate aliquid affirmo: A quo Diſſeueratio deriuatur. Quintilianus. Altera ex aſſeueratione probatio eſt. Ego hoc feci tu mihi hoc dixiſti: & o facinus indignum: & Perſeuero: quod eſt cum quadam conſtantia: & quaſi pertinatia duro. Cicero. Et mea voluntate ad extremum vſq̨ vitæ diem perſeuerandum eſt. Ab hoc Perſeuerantia deducitur: hoc eſt conſtantia: Pertinatia. Et Perſeueranter aduerbium. IOCOSE. Cuius ſacrificia obſcenis iocis plena ſunt. AN. Nunquid. An enim interrogandi aduerbium eſt. Cicero. An vero Romulus ille: aut paſtores: aut conuenas congregraſſe: aut Sabinorum connubia coniunxiſſe: aut finitimorum vim repreſſiſſe eloquentia videtur. Sed aliquādo tranſit in vim coniunctionis: quum ſermo dubitatiuus eſt: & tūc fere Subiunctiuo adiungitur: vt neſcio an viuat pater. Dubio an vera loquatur ſeruus. Nam quando ſermo opinionis: aut ſcientiæ eſt per indicatiuum potius loquimur: non cum An: ſed cum quod: & aut: vt opinor: quod pater aut mortuus eſt: aut grauiter ægrotat: vel per infinitum: vt opinor patrem aut mortuum eſſe: aut grauiter ægrotare: quod autem de An: id de Ne quoq̨ præcipitur: quæ plerunq̨ vna ſolaq̨ eſt: & ſemper in parte prima locatur: vt bonus Ne eſt: An malus. Aliquando alteram habet: ſed id ſæpius apud poetas. Virgilius. Qui teneant homines ne: Fere ne Quærere conſtituit. Quandoq̨ etiam hoc modo. Eundum mihi nec ne ſit ignoro: & per interrogationem. Cicero. Verum vultis prætori flacco necne: hoc eſt an non. Quidam ſuperuacuo addunt alterum: an hoc modo. Neſcio an bene faciam: nec ne. An vero quandoq̨ præpoſitio ſignificat circum: vt anterminum ideſt circum terminum: & in cōpoſitione Amputata circumputataq̨: Annus quia in ſe reuoluitur. Nam Amphitapæ veſtes ex vtraq̨ parte villos habentes non ab an: ſed ab Ampho deducitur: quod ſignificat ambo: & Ampedices dicebantur ab antiquis: quod circum penderent: quæ nunc Appendices dicuntur: & Anſegetes: quarum ager viam tangebat: & Anquirere circum quærere.

Seuerus — Virgilius — Idem — Idem — Varro — Seueritas — Seueritudo — Plautus — Quintilia. — Cicero — Aſſeuero — Aſſeueratio — Perſeuero — Cato — Perſeuerantia — An — Ne — Cicero — Amputatum — Amphitapæ — Ampedices — Appendices — Anſegetes — Annus

TITVLVS LIBRI EPIGR. XXX.

HIC EST QVEM LEGIS. Hoc epigramma pro indice libri: hoc eſt pro titulo ponitur. Indicat enim autoris nomen: & qualitatem operis: captatq̨ beniuolentiam a lectoribus agens eis gratias: quod ſe viuo legant epigrammata: quod raro cæteris poetis ſolet contingere. Carmē eſt Phalecium a Phaleco inuētore vocitatū: cōſtās ſpondeo: Dactylo: & tribus Throcheis. QVEM REQVIRIS. Quē cupis habere. ARGVTIS. Salſis: Acumē habētibus. Arguere ꝓprie oſtēdere eſt. Virg. Degeneres animos timor arguit. Ab hoc fit Argumētū: quod modo ſignificat rē factā: quæ tñ ſecundū naturam ſit: vt ſupra diximus: hoc eſt veriſimilis: qualia ſunt argumēta comoediarum: vnde ꝑ Metaphoram argumētum aliquādo pro materia ponimus. Cicero. Quoniā nullū ſcribēdi argumētum mihi relictum eſt: modo rationē: quæ rei dubiæ facit fidē: vt ē Syllogiſmus: idu-

Phaleciū carmē — Virgilius — Arguo — Argumētum — Cicero

Argumentor
Argumentatio
Argutus
Argutia
Argute
Argutor
Coarguo
Redarguo
Studiū
Studioſus
Studioſe
Studeo
Rarum
Raro
Raritas
Retæ
Rarefacio
Rareſco
Rarefio
Perraro
Rarenter
Ralla
Cinis
Sepultus
Humatus
Sepelio
Sepulchrum
Sepultura
Cinis
Cinereus
Cinericius
Subcinericius panis
Cinefacio
Cinefactum
Ciniflones
Cinelones
Cinerarii
Cinaſones

ctio:exemplum: vnde Argumentari dicimus rationibus niti ad aliquid probandum & Argumētatio eſt ipſa argumentorum explicatio. Itē ab Arguo deducit̃ Argutus: hoc eſt ſalſus: acutus: & cum lepore quodam: quæ cupit: dicēs: faciens ve quaſi acute arguens: vnde Acute: & malitioſe dicta: vel facta: Argutiæ vocant̃. Plautus. Exi e culina ſis foras Maſtigia: qui in tus mihi exhibes argutias. Interdum tamen pro canoro: ac reſonanti accipitur. Virgilius. forte ſub arguta conſederat ilice Daphnis: Interdum pro breui: exili: & quaſi acuto. Idem Argutūq; caput: breuis aluus: obæſaq; terga. Ab hoc fit aduerbiū Argute: qđ mō acute mō ſonore ſignificat: & Argutor verbū: quod aliquādo ſignificat loquacius loquor: & quaſi ſonum ore reddo. Neuius. Quādo ad ludos venit: alii cum tacent: totum diem argutat̃ quaſi Cicada Quandoq; accipitur pro Subſilio: quia: & pedibus ſonus quidam fieri videtur. Titinius. Terra hæc eſt noua: quaſi vbi tu ſolitus argutari pedibus. Aliquando etiam Arguo ꝑ reprehendo accipit̃: a quo fit Coarguo: & Redarguo eiuſdē ſignificationis. EPIGRAMMATON. Epigrāmatū: græcus genitiuus pluratiui numeri. STVDIOSE. Diligēter: aſſidue: Studium proprie diffinitur vehemens animi applicatio ad aliquid agendum: vnde pro exercitatione aliquando ponitur: vt qum dicimus ſtudia litterarum: hinc fit Studioſus quod modo aſſiduum: ac perſeuerantem ſignificat: vt vir ſtudioſus: ac diligens: modo pro cupido: & alicui rei dedito: atq; addicto accipit̃: vt Studioſus laudis: ſtudioſus gloriæ: ideſt cupidus laudis: & gloriæ: & Studioſus Cæſaris. Item Studioſe aduerbium: hoc eſt cupide: diligenter: & Studeo verbum: hoc eſt do operam incumbo. RARI. Pauci. Rarum enim proprie dicimus: quod non eſt denſum: A quo fit raro aduerbium. Cicero. Sic ad hoc genus caſtigandi raro: inuitiq; veniamus. Interdum etiam rarum ponitur pro præſtanti: quoniam omnia præclara rara ſunt. Virgilius. Hic rarum tamē vidimus olus. A Rarus fit Raritas: A quo Retæ: vt ſupra diximus: & Rarefacio verbum. Et Rareſco Rarus fio: quod & Rarefio dicitur. Et Rarior: Rariſſimus. Item aduerbia Rarius: Rariſſime: & aliud aduerbium compoſitum Perraro. Item Rarenter. Pomponius. Longe ab urbe Villicari: quo herus rarenter venit nonuilli cari: ſed dominari eſt mea ſententia: & Ralla, veſtis: de qua diximus. POST CINERES. Poſt mortem: quo tempore non obeſt inuidia: quæ a legendis viuorum operibus homines ſæpe numero retrahit. Ouidius. Paſcitur in uiuis liuor poſt fata queſcit. Cineres ideo pro morte ponimus: quia veteribus mortuorum corpora cremare: & in cinerem redigere mos fuit. Antiquiſſimi tamen Romani terræ ſua cadauera cōdebant: Sed poſtq̃ longinquis bellis obrutos erui cognouere: tunc inſtitutum: vt corpora cremarentur. Nemo ante Syllam dictatorem in Cornelia domo traditur eſſe crematus. Id autem ipſe iuſſit fieri: talionem metuens: qm̃ Caii Marii cadauer eruerat. Adhibere aūt rogo mos fuit varios odores: & inſumere Sylle tantā a matronis vim odorum oblatum fuiſſe cōmemorant: vt præter eos: qui in lecticis decem & ducentis fuiſſe tradūt̃: quædam iuſtæ magnitudinis imago Sylle formata ſit: & thure: cinnamoq; admirandi pretii lictor compactus Sepulti dicebant̃ quocunq; modo conditi eſſent: Humati non niſi Humo cōtecti. Sepultū quidam dictum volunt quaſi ſine pulſu: ſed falſum eſt: etenim a ſepeliendo dicit̃ ſepultus. Sepelio vero a ſepiēdo deducitur: quia Cadauer terra: vel lapide: vel alio genere materie circumſepitur. Inde Sepulchꝝ deriuat̃ locus: vt Vlpianus inquit: in quo corpus: oſſaq; hominis cōdita ſunt: & Sepultura quæ mō ſepulchꝝ mō ipm̄ ſepeliēdi actū ſignificat. Ply. Poſt ſepulturam aliæ manium ambages ſunt. Sepultum aliquando per trāſlationem pro eo accipimus: qui mortuo ſimilis quaſi ſine ſenſu iacet. Virgilius. Inuadunt vrbem ſomno: vinoq; ſepultam. Cinis puluis eſt: in quem materia vſta redigitur: A quo Cinereus deducitur: quod Cineris eſt: vt Cinereus color: & Cinereæ aues: quæ habent colorem Cineris. Item Cineritius: vnde Subcinericius panis vocatur: qui ſub Cineribus coctus ē. Veteres. Cinefacio vſurparunt pro eo: quod eſt in cinerem redigo: & Cinefactum dixerunt in cinerem diſſolutum. Ciniflones quoq; a cinere dicti ſunt: & Cinelones: & Cinerarii in eadē ſignificatiōe propa raſitis ab officio calamiſtrorum in cinere calfaciendorum: quibus matronæ capillos criſpabant. Horatius. Cuſtodes: lecticæ Ciniflones: paraſiti. Cinaſonas vero acus vocant: quibus mulieres ſcalpunt?

Plautus
Virgilius
Idem
Neuius
Titinnius
Cicero
Virgilius
Pompo.
Ouidius
Vlpianus
Plynius
Virgilius
Horatius

AD EMPTOREM LIBRI EPIG. XXXI.

VITE CVM CVPIS ESSE MEOS. Docet ſtudioſos librorū ſuorū vbi & a quo eos emere poſſunt. Q. VOS MEMBRANA ARTAT BREVIBVS TABELLIS. Qui exiguo volumine ſunt compacti. Tabulis enī libri tegūt̃. Quondā aūt & ceratis tabulis: hoc ē pugillaribus ſcribebāt. Vñ Tabulæ numero plurali: ſiue ꝑ diminutionem Tabellæ dicebant̃ teſtamenta: ſiue aliæ publicæ ſcripturæ: ex quacūq; materia eſſent: quod initio ceratis tabulis ſcribi cōſueuerāt: hinc Tabelliones appellati: qui & Libelliones aliquādo dicti ſunt: & Tabularia: in q̄bus Tabulæ: hoc ē actus publici cō

Tabulæ
Tabellæ
Tabellio
Libellio
Tabularia

Virgilius
Plynius
Idem
Virgilius

tinentur. Virgilius. Nec ferrea iura. Inſanũq; forum: aut populi tabularia vidit A tabula ẽt fit verbũ Tabulo: a quo Cõtabulo: vnde Tabulata loca dicimus Coaxata. Plyni. Verniſq; axibus contabulare. Tabulata etiã in arboribus ſunt rami effuſiores in plana tẽdentes non in altiora creſcentes. Plynius. Et vlmus detruncata a media inter ramorũ ſcãna digerit̃ nul la fere viginti pedũ altiore arbore: Tabulata earum ab octauo pede altitudinis dilatant̃ in collibus: ſicciſq; agris. Virgilius. Sũmaq; ſequi tabulata p̱ vlmos. Itẽ a tabula Taberna: qd̃ ex tabulis fieri tabernæ principio ſoleret: vt ſupra diximus: & Tablinũ locus a trio p̱ximus quod fere ex tabulis cõſtaret. A taberna Tabernacula vocitatæ ſunt tecta caſtrenſia: quod ve luti tabernæ quædam eſſent: licet pellibus cõtegerent̃: & Aitibernalis dictus tabernæ conti/ nuus habitator: & Cõturberniũ quaſi cõtaberniũ: cohabitatio ſub eodem Tecto: & Cõtu/ bernales: qui ſub eodem tecto habitant. Tabula luſoria dicit̃: qua teſſeris: vel ſcrupis ludi/ mus: interdum etiã vtroq;. Martialis. Hic mihi biſſeno numerat̃ teſſera pũcto. Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Scrupus proprie calculus: hoc eſt breuis lapillus: qui Calce preſ ſus offendit. Vtrumq; ponit̃ pro eo: cum quo in tabula ludimus: p̱rælii ſimilitudinẽ effin/ gentes. Quintilianus. An vero Sceuola in luſu duodecim ſcruporũ: qum prior calculũ pro/ mouiſſet: eſſetq; victus: dum rus petit: repetitio totius certaminis ordine: quo dato erraſſet recordatus redeiit ad eum: q cum luſerat: iſq; ita factũ eſſe: cõfeſſus eſt. A ſcrupus fit diminu tiuum Scrupulus: quod proprie paruũ calculũ ſignificat: metaphorice tamẽ pro difficulta/ te accipit̃. Seneca. Sed mihi aduerſarius ſcrupulum iniecerat: A quo Scrupuloſam rem dici mus: quæ in ſe difficultatem habet: item ſcrupuloſum aſperũ: quod & Scrupeũ dicit̃. Virgi/ lius. Spelunca alta fuit: vaſtoq; imanis hiatu Scrupea. Ennius. Scrupea inueſtita ſaxo. Quo niam vero calculis facere rationem ſolemus. calculum aliquãdo pro ratione accipimus. Ci/ cero. Itaq; tibi cõcedo: vt ſi te alicuius dati pœnitet: ad calculum reducas. Vnde fit Calculo verbũ: A quo Calculator: Calculatrix: Calculatio. SCRINIA. Diximus ſupius Scriniũ a ſecernẽdo dictũ: arcam eſſe: in qua pretioſæ res: ac ſecretæ recondunt̃: vt ſunt libri: tabellæ: vnguẽta: & ſimilia. Alexander magnus inter ſpolia Darii perſarum regis vnguentorũ ſcri/ nio capto: quod erat auro: gemmiſq;: ac margaritis pretioſum: qum varios eius vſus amici demõſtrarẽt: pudebat enim principem bellatorem: & militia ſordidum: vnguentis vacare: imo Hercule inquit librorum homeri cuſtodiæ detur Vt pretioſiſſimum humani ingeniis opus ditiſſimo opere conſeruetur. A ſcrinio fit Scriniolum diminutiuum: Et Scrinarius: q publicarum tabularum curam gerit: quæ in ſcrinio reponi ſolent. CAPIT. Continet: de quo ſuperius diximus. VAGVS. Diſcurrens. Vagi proprie dicuntur: qui ſine negocio modo huc: modo illuc inutiliter diſcurrunt: dicti quod vacui: hoc eſt ſine negociis agantur. Hinc Vagari dicimus inutiliter peragrare: & Vagabundi vocantur: qui modo huc: modo illuc diſcurrentes tempus inutiliter abſumunt. ERRES. Huc atq; illuc eas. Errare p̱prie vagari eſt. Virgilius. Inter quas phoeniſſa recenſa vulnere Dido Errabat ſilua in magna: ſed quoniam pecudes errando: hoc eſt vagando paſcuntur. Errare aliquando pro paſci vſur/ patur. Virgilius. Mille meæ ſiculis errãt in montibus agnæ. Item quia vagando ſæpe a re/ cta via deflectitur: errare aliquando pro peccare: & delinquere accipimus: A quo fit Error: quod modo delictum ſignificat. & Erratum etiam dicitur: modo vagationem: quæ & Er/ ratio proprie apppellatur. Si quidem doctiores errorem ab Erratione ita diſtingũt: vt Er/ ror amini ſit: erratio pedum. Terentius. Sane hac multo propius ibis: & minor eſt Erratio: hoc eſt minus eſt ſpatii: per quod erretur. Hinc Errabundi dicuntur: hoc eſt vagabundi: Et Errones: vt Vlpianus inquit: appellantur ſerui: qui non quidem fugiunt: ſed frequenter ſine cauſa vagantur: & temporibus in res nugatorias comſumptis ſerius ad dominum re/ deunt. Virgilius. Erronem pro dolo poſuit ab eo: quod præcedit id quod ſequitur. Aut aliquis latet Error: equo ne credite teucri. Ab erro etiam Erraticus deducitur: Vnde Cico/ rium herbam: quia paſſim naſcitur: & ex intubi genere eſt: Intubum erraticum vocant & cõ poſitum Pererro: quod ſignificat vagor: ſiue peragro. CERTVS ERIS. Abuſiue cer/ tus eris poſuit pro eo: quod eſt Certior eris: de quibus ſuperius diximus. SECVNDVM. Secundus ſcriba fuit Othonis: Hic mortuo principe: cum ad Domitiani tempora perueniſ ſet: Familiaris fuit Valerii Martialis: & Carmina eius priuſq; ærderentur legenda quaſi Cẽ/ ſor accipiebat. Martialis. Quod ſi legeris iſta cum Diſerto (Sed nunquid ſumus improbi) Secundo Deinde in varia exemplaria tranſcripta vendebat. Hic enim mos apud veteres fu it: vt bibliopolæ eruditi eſſent: & Libros nouos ab autoribus exigerẽt: quos veluti cenſores legebãt deinde tráſcriptos venũdabat. LIBERTVM. Litteræ apud veteres in libertis ma xime floruerũt: vt in hoc Secũdo Lucenſis cuiuſdã Liberto: & prius in Tirone Tulio liber to Ciceronis. Item in Laurea altero eiuſdem liberto: qui viuentis poſt Ciceronis mortem in illius villa: quam Academiã vocauerat: & tũc ab Antiſtio vetere poſſidebat̃: aq̃s calidis

Tabulo
Contabulo
Tabulata
Taberna
Tablinũ
Tabernacula
Aitibernalis
Contuberniũ
Cõtubernalis
Tabula luſoria
Scrupus
Scrupulus
Scrupeus
Calculo
Calculator
Calculatrix
Calculatio
Scriniũ
Scriniolum
Scrinarius
Vagus
Vagor
Vagabundus
Erro
Error
Erratum
Erratio
Errabundus
Errones
Erraticus
Intubũ Erraticũ
Pererro
Secundus

Martialis
Quintilia.
Seneca
Ennius
Cicero
Virgilius
Idem
Terentius
Vlpianus
Virgilius
Martialis
Tiro
Tullius
Laurea

quæ oculis ſaluberrimæ erant præclarum illud carmé fecit: dignum quod vbiq; legeretur.

Quod tua Romanæ vindex clariſſime linguæ
Silua loco melius ſurgere iuſſa viret
Atq; Achademiæ celebratam nomine villam
Nunc reparat cultu ſub potiore vetus
Hic etiã apparét Lymphæ nõ añ repertæ:
Languidaq; infuſo Lumina rore leuát
Ni mirum locus ipſe ſui Ciceronis honori
Hoc dedit: hac fõtes qum pateſecit ope.
Vt quoniam totum legit᷑ ſine fine p orbem
Sint plures oculis quæ medeant᷑ aquæ.

POSTLIMINA PACIS. Poſt téplum Pacis: qđ Veſpaſianus pater & Titus filius ædi
ficauerũt foro proximũ: & in eo vaſa tépli hieroſolymitani: & vniuerſa denaria conſtitue/
runt. Item veneris imaginé: antiquorum digna fama q̃uis artifex eius ignoraret᷑. LIMI/
Limé NA. Aditus. Limé enim dicit᷑ omnis ingreſſus. Virgilius. Limen erat: cecæq; fores & per/ Virgilius
uius vſus. Nec ſolum inferiorem partem ſignificat: quæ ſub pedibus eſt: & calcari in ingreſſu
domus: a noua nupta ſine ſcelere non poterat: qm̃ ſacra exiſtimabat᷑: ſed etiam ſuperiorem.
Neuius exime limé ſuperum: quod mihi miſero ſæpe confregit caput: inferum quoq;: vbi Neui.
ego omnis defregi digitos. Plautus. Senſim ſup attolle pedem limé noua nupta. Interdum
etiam limé ponit᷑ pro interiore parte domus. Virgilius. Penetrant aulas: & limina regũ. A Plautus
Liminaris Limine fit Liminaris: vnde Liminaré lapidé dicimus: qui eſt in domus ingreſſu: & Limé ti/ Virgilius
Limétinus nus deus: qui liminibus præeſſe putabat᷑: & Elimino: hoc eſt excludo: expello: & quaſi extra
Elimino limen eiicio. Cicero. Expellite hunc vrbe: vel potius ex omni Italia liminate. Pomponius. Cicero
Iſtic maneto eliminabo extra ædes cõiugem. Actius. Egredere: exi: effer te: elimina vrbe Et Pompo.
Poſtliminiũ Poſtliminiũ: de quo ſupra diximꝰ: & Sublimis ĩ altitudiné eleuatus a limine ſupiore: A quo Actius.
Sublimis ſublimo verbum exalto: & Sublimitas exaltatio: & Sublimiter aduerbiũ alte. Deriuat᷑ auté
Sublimo limé a Limus: quod tranſuerſum ſignificat: nam limina in hoſtio tranſuerſa locant᷑: etenim
Sublimitas qum diſſimulant ſe homines uidere: quod vidét: & non recta facie: ſed tranſuerſa intuentur
Sublimiter Limi dicunt᷑ aſpicere. Terétius. Ego Limus aſpecto ſic p flabellum clanculum. A Limus Li Terétius
mes quoq; deducit᷑: quod modo tráſuerſam viam ſignificat: modo terminũ Vñ Limitatus
Limus ager dr̃ in céturias diuiſus: & Limitare terminare eſt. Limites in agris duo maximi ſunt: Car
Limes do: & Decumanus. Limes Decumanus eſt: qui ab oriéte in occidenté ſpectat. Cardo autẽ
Limitatus ager a Meridie ad Septétrioné. Reliqui limites anguſtiores ſunt: diſtantq; inter ſeſe paribus in/
Limito teruallis. Quando vero limus ſubſtantiuum eſt: coenũ illud mollius ſignificat: quod ab aq̃s
Cardo limes deferri ſolet: vnde Limoſam paludem dicimus: hoc eſt coenoſam. Hinc deriuat᷑ Limax: de
Decumanus li/ qua ſupra diximus. At lima feminino genere inſtrumentũ eſt fabrile vulgo notũ: a quo Li/
mes mo verbum: quod proprie ſignificat polio: & ſupflua detraho: a quo Elimo: & Delimo cõ
Limus poſita: & Limatio: & Limatura: quæ ſcobem: hoc eſt puluiſculum illum limando detractũ
Limoſa palus ſignificat. Veteres limo aliquando pro delimo vſurparũt. Apuleius. Anus muneribus deli/
Limax mata cõſenſit. Nõnunq̃; pro cõiungo. Plautus. Nam pater tuus nunq̃ cum illa limabit ca/ Plautus
Lima put. Cecilius. Hoc a te poſtulo: ne cum meo gnato poſt hac limaſſis caput. Turpilius. Veri/ Cecilius
Limo tus ſum ne amoris cauſa cũ illa limaſſes caput. Eſt etiã quando pro erado: & aufero capitur Turp.
Elimo a quo Limaces dicunt᷑: qui exquirunt: vt aliquid auferant. Plautus. Limaces viri: quod atte Plautus
Delimo rant: & cõſumant. Scobina maior eſt q̃ lima quoſdam déticulos habés: qbus erodit: A quo
Limatio Scobes puluiſculus dicit᷑: qui ex lignis fit: aut alia huiuſmodi materia. Plynius. Proxima Sy Plynius
Limatura ria ſupra phoenicé Styracé gignit: circa Caſſium Seleucie monté. Arbor eſt eodem nomi/
Limaces ne Cotoneo malo ſilis. Lachrymæ ex auſtero iucũdioris: Intus ſilitudinis: harũdinis ſucco p
Scobina gnans: in hac circa Canis ortum aduolant pennati vermiculi erodétes ob id in ſcobe ſorde
Scobes ſcit. Ité Scobino verbũ: qđ eſt ſaucio: ab rado: a quo deſcobino: & paſſiua eorũ Scobinor:
Scobino ac Deſcobinor. Varro. Si nauté delectationis cauſa venamini quanto ſatius eſt ſaluis cruri/ Varro
Deſcobino bus in circo expectare: q̃ hic deſcobinatis in ſilua currere. Scobem etiã p metaphorã pro qua
Scobinor cunq; immũdiciæ accipiunt: vnde Scopa dicta eſt quaſi Scoba inſtrumentum: quo domum
Deſcobinor verrimus: hoc eſt quo ſcobé educimus. Martialis. In pretio ſcopas teſtat᷑ palma fuiſſe. Hinc Martialis
Scopa Scopa regia dicit᷑ frutex palme ſimilis: & Scopa amerina ſimilis geniſtæ: niſi qđ folia mi/
Scopa regia nutiora habet: & virgas létiores. Scopas etiã dicimus virgas: ſeu putamina ĩutilia cuiuſcũq;
Scopa amerina herbæ: vel fruticis foliis ſcilicet: floribuſq;: & fructibus detractis: quod his aduerrédũ vta/
Scopa manua/ mur: vnde Manuales ſcopas Chamæmeli dicimus: quos medici recétiores dicunt Manipu/
lis los camemille. FORVM PALLADIVM. Forum latium: in quo Domitiani coloſſus
Forum latiũ erat: ad cuius ſiniſtram erat templum palladis: ſicut ad Dextram templum pacis. Papinius. Papinius
Fora tria Quæ ſuper impoſito moles gemmata coloſſo Stat latium complexa forũ. Idem paulopoſt Idem
Forũ romanũ Dextra leuat pugnas: leuam tritonia virgo Non grauat. Tria enim fora iudiciaria tépore
Forũ Cæſaris Martialis Romæ fuiſſe manifeſtum eſt: Forum latium: ſiue Romanum: omnium antiquiſ/
Forum Auguſti ſimum: forum Cæſaris dictatoris: in quo loricatam ſibi fieri ſtatuam paſſus eſt: & Forũ Au
guſti: quod cum æde Martis vltoris extruxit: & in eo Caſtorem: & Pollucem cũ Victoria:

& Alexādro magno. Item belli imaginē reſtrictis a tergo manibus Alexādro incurru triū
Martialis phante: inſignia Apellis opera dicauit. Martialis. Cauſas inquit agam Cicerone diſertius
Nerua ipſo: Atq; erit intriplici par mihi nemo foro Aedificauit deinde aliud forum Nerua impe/
Traianus rator. Ite; aliud diuus Traianus ſtructura mirabili: in quo columna adhuc integra cernitur
cētum quadraginta cubitorum altitudine: in qua res geſtæ eius principis admirabili opere in
ſculptæ cernuntur.

AD LIBRVM SVVM EPI. XXXII.

RGILETANAS ..Monet libellum ſuum Iam properantem exire ne feſti/
net: præſtare enim vt domi maneat: & lituras domini patiat': q̃ in aliorum cen/
ſuram veniat: In quo nos inſtruit ne æditio operum noſtrorum præcipitet' De/
Horatius cimumq; (vt inquit Horatius) prematur in annū. SCRINIA NOSTRA. Arcæ in qui/
Martialis bus libri: vt diximus recōdi ſolent. Martial'. De ſcrinio. Cōſtrictos niſi das mihi libellos. Ad
mittā tineas: truceſq; blattas. ARGILETANAS. Quæ in Argileto erāt: de quo ſupra di/
Horatius ximus: in quibus tenebātur libri venales. Horatius. Nulla tabella meos habeat: vel pila libel
los. NESCIS. Ignoras. Hoc tamē intereſt iter Neſcire: & ignorare: quod ſi huic verbo ne Neſcio
ſcit præponatur vox vniuerſalis affirmatiua: fit propoſitio particularis negatiua: etenim qū Ignoro
dicimus oīs hō neſcit legere. idem eſt ac ſi diceremus aliquis homo neſcit legere Si vero præ/
ponatur vox vniuerſalis negatiua: fit oratio vniuerſalis affirmatiua. Nā qum dicimus. Nul
lus homo neſcit deum eſſe: idem eſt ac ſi diceremus: Omnis homo ſcit deū eſſe. Quod ſi poſt
verbum neſcit ponatur vox particularis affirmatiua: fit propoſitio vniuerſalis negatiua. Vt
ſi dicamus. Neſcit aliquis diem mortis ſuæ. Idem Eſt enim ac ſi diceremus. Nullus ſcit diem
mortis ſuæ. Econtrario vero ſi huic verbo ignorat vox vniuerſalis affirmatiua: fit vniuerſa
lis negatiua. Idem eſt enim: Omnis homo ignorat diem mortis ſuæ: & nullus homo ſcit diē
mortis ſuæ. Si vero præponatur vox vniuerſalis negatiua: fit propoſitio vniuerſalis affirma
tiua. Idem nāq; eſt. Nullus homo ignorat ſe mortalem eſſe: & omnis homo ſcit ſe mortalē
eſſe: Si aūt poſt Ignorat ponatur vox particularis affirmatiua: fit ꝓpoſitio particularis ne/
gatiua: etenim ſi dicamus. Ignorat aliquis diem mortis ſuæ: Idē eſt ac ſi diceremus. Aliqs nō
ſcit diem mortis ſuæ. Neſcio aūt ex ne & ſcio componitur Scire aūt proprie eſt: rem ratiōe:
& p cauſam cognoſcere: a quo Sciētia dicitur rerum: quæ ſūt immutabili ratiōe comprehē/ Sciētia
Cicero ſio. Cicero. Ars enim eorum eſt: quæ ſciunt'. Oratoris aūt omnis actio opinionibus nō ſciē/
tia cōtinetur. Ponitur tamen frequēter Scio ꝑ cognoſco: intelligo: a quo fit Sciſco inchoa/ Scio
tiuum: & participiū Sciēs: & Sciēter aduerbium. Differt autē nō parū Sciēs feci: ab eo: qd' Sciēs
eſt Sciēter feci. Nam Sciēs feci: Idem eſt: quod qum facerem: ſciui me facere illud: at Sciēter Sciēter
feci idem eſt quod qum doctrina: & Scientia feci: hoc in laudem ſemper accipit' illud prius Sciēs feci
modo in laudem: modo in vituperatiōem: quemadmodum ſi dicamus prudēs feci: & pru/ Sciēter feci
dēter feci. Item Inſciēs Imprudēs: Ignorās feci: Inſciēter: Imprudēter: Ignoranter feci. Hæc
enim poſteriora ſemper in vituperatiōem accipiūtur: ſicut Sciēter feci ſemper in laudem il/
la vero propria modo in laudem modo in vituperationem. Item a ſcio Scitus: quod modo Scitus
actiuæ ſignificatiōis eſt: & idē eſt: quod ſciēs: argutus: Vnde Scitæ Platonis iterogationes
Terentius dicūtur: modo paſſiuæ. Terētius. Scitus puer natus eſt Pamphilo: quaſi Scite: & docte fac9
hoc eſt elegans: placens. Sicut econtrario Inſcitum dicimus inceptum: & minime Placētem
Idem Idem Inſcitum afferre iniuriam me tibi immerēti. Hinc Scite perite: & eleganter dicimus: Inſcitus
& Inſcite: imperite incompte: Item a Scio Sciolus: qui putat ſe multa ſcire: & Scius qui ſcit: Scite
a quo Inſcius: qui neſcit: & Neſcius quoq; dicitur: & Inſcitia ignorātia: & Sciſcitor: quod ē Inſcite
Idem ſciendi cauſa interrogo. Terentius. Procul hinc libet quid ſit ſciſcitari. Hoc & Scitor dicit'. Sciolus
Virgilius Virgilius. Scitatum oracula phoebi Mittimus: & Scilicet quaſi ſciret licet: de quo ſuperius Scius
diximus: & Reſcio: a quo Reſciſco: de quibus ſuperius diximus: & Cōſciſco: quod fere ad Inſcius
mortem pertinet. Plerunq; enim ſic legimus. Mortem ſibi ipſi cōſciuit: mortem tibi ipſi cō/ Neſcius
ſciſces. Mortem mihi ipſi cōſciſcam. Cogam te ad mortem tibi ipſi cōſciſcendam: hoc eſt ſe Inſcitia
ipſum interfecit: te ipſum interficiēs: me ipſum interficiam: cogam ad te ipſum interficiēdū. Sciſcitor
Quod ex eo tractum eſt: quod qui interficere ſeſe deliberāt: ſibi ipſi cōſcii ſunt: nec rem cum
aliis communicāt: ne ſint ſibi impedimēto: & Conſcius: modo is: qui cum aliis aliquam rē Cōſciſco
cognitam habet: modo idem: quod ſcius: a quo fit Conſcientia: quæ ſimiliter de pluribus: Cōſcius
Salluſtius modo de vno dicitur de pluribus. Saluſtius. Tum ſcelerum ſuorum: in primiſq; conſpiratio Cōſcientia
Seneca nis conſcientia ſoliciti: quo ſe verterent: non videbant. De vno Seneca. Sed hii certe fœlicio Præſcio
res: qui ante actæ vitæ conſcientia poſſunt eſſe contenti: & Præſcio ante ſcio: Præuideo: A Præſcius
quo Præſcius: hoc eſt præcognitor rerum futurarum: vnde præſcientia: hoc eſt præcognitio Præſcientia
& Prouidentia: quamuis aliqui prouidentiam a præſentia ita diſtinguant: vt prouidētiam Prouidentia
in deo eſſe dicant: cognitionem futuræ beatitudinis hominum: quam & Prædeſtinationē Prædeſtinatio

vocant: Præſcientiam vero econtrario cognitionem futuræ damnationis: & Scibile: quod
ſciri poteſt: hoc eſt intelligi: & cognoſci. HEV. Interiectio dolentis eſt: & interdum ge/
minatur Heuheu: Aliquando etiam Heheu dicitur: & quandoq; eſt aduerbium reſponden
tis: ſicut Heus vocantis. Virgilius. Ac prior Heus inquit iuuenes monſtrate mearum Vidi/
ſtis ſi quam hic errantem forte ſororum. Nonnunꝗ tamen Heus quoq; interiectio dolẽtis
eſt. Idem. Heus etiã menſas cõſumimus inqt Iulus Heuoe interiectio eſt metuentis. Ouidius.
Heuoe Bacche ſonat. DOMINAE. Epitheton eſt Vrbis Romæ: quod regina ſit orbis
terrarum. FASTIDIA. Quam facile faſtidit & ſtomachatur opera autorum. MAR/
TIA TVRBA. Multitudo romanorum: qui a marte originem ducunt. Aeneas Aſca/
nium genuit: qui ſub albano monte Albam ædificauit: quæ ab ſitu porrectæ in dorſo Vrbis
longa Alba appellata eſt. Lauinium Nouercæ reliquit. Poſthunc Siluius eius filius regnauit
caſu quodam in ſiluis genitus. Siluius Aeneam Siluium creat. Is Latinum Siluium: A quo
Coloniæ aliquot deductæ priſci Latini appellati. Manſit poſtea Siluii cognomen omni/
bus: qui Albæ regnarunt. Latino ortus eſt Alba. Alba Atys. Atye Capis Cape Capetus:
Capeto Tyberinus: qui in traiectu Albulæ Amnis ſubmerſus celebre fluuio nomẽ dedit. Ty
berino Agrippa filius ſucceſſit. Agrippæ Romulus Siluius: qui fulmine ictus regnum ꝑ ma
nus Auentino filio tradidit. Auentinus in eo colle ſepultus: qui nunc eſt pars Romanæ vr/
bis cognomen colli fecit. Regni ſucceſſorem procam reliquit: Proca Numitorẽ: atq; Amu
lium genuit. Regnum Numitori legauit: quod natu maior eſſet: Sed Amulius pulſo fratre
regnauit. Hic ſtirpem omnem fratris virilem necat. Fratris quoq; filiæ Rheæ Siluiæ per ſpe
tiem honoris: qum veſtalem eam legiſſet: perpetua virginitate ſpem partus adimit. Sed vi
compreſſa Veſtalis: qum geminum partum ædidiſſet: ſeu ita rata: ſeu quod deus autor cul/
pæ honeſtior videretur. Martem in certæ prolis patrem nuncupat ipſa in cuſtodiam a rege
datur: pueri in profluentem aquam mitti iubentur. Erat tũ forte Tyberis leuibus ſtagnis ſuꝑ
ripas effuſus: nec adiri vſq; ad iuſti amnis curſum poterat: & infantes ꝗuis languida aqua
mergi poſſe videbantur. Itaq; ii quibus datum eiuſmodi negocium fuerat: tanꝗ defuncti re
gis iperio in proxima illuuiæ: vbi Ficus Ruminalis fuit. Romularem antea dictam perhi/
bent: pueros exponunt. Mox alueum fluitantem tenuis in ſicco aqua relinquit. Eo qum lu/
pa ſitiens e proximis montibus deſcendiſſet: ad puerilem vagitum accurrens ſubmiſſas in/
fantibus adeo mitis præbuit mammas: vt a magiſtro regii pecoris lingua lambens pueros
inuenta fuerit. Fauſtulo huic nomen erat. Ab eo ad ſtabula delati pueri Laurẽtiæ vxori edu
candi traduntur. Sunt qui Laurentiam vulgato corpore lupam vocatam inter paſtores pu
tent: atq; ita locum fabulæ datum: Ita geniti: atq; educati: qum adoleuiſſent primo venan/
do peragrare ſaltus: deinde animis: atq; corporibus robore ſumpto iam non feras tantũ ꝑ/
ſequi: ſed in latrones præda honuſtos impetum facere: rapta paſtoribus diuidere cœperunt
Qua propter die quadã iis inſidiati latrones: qum alter: qui vocabatur Romulus: vi ſe de/
fendiſſet: alterum Remum appellatum ceperunt: captumq; Amulio regi tradiderunt: hoc
maxime crimini dantes: quod in Numitoris agrum impetum facerent: indeq; hoſtilem in
modum collecta iuuenum manu prædas agerent. Sic Numitori ad ſupplicium deditur Re
mus. Fuerat ab initio ſpes Fauſtulo regiam penes ſe ſtirpem educari. Nam & expoſitos iuſ/
ſu regis infantes ſciebat; & tempus: quo ipſos ſuſtuliſſet: ad id ipſum congruere. Sed rem
niſi per occaſionem: aut neceſſitatem aperire noluerat: Hac itaque neceſſitate coactus rem
Romulo indicat. Forte & Numitori: qum in cuſtodia Remum haberet: audiſſetque ge/
minos eſſe fratres: comparando ætatem eorum: & ipſam minime ſeruilem indolem orta
ſuſpitio fuerat nepotes hos ſuos eſſe: & ſciſcitando eo peruenerat: vt ferme Remum agno/
ſceret. Ita vndique Amulio regi dolus nectitur. Romulus aliis alio itinere miſſis paſtori/
bus: certo tempore ad regiam impetum facit: & a domo Numitoris alia comparata ma/
nu adiuuat Remus: ita regem obtruncant. Numitorem auum regem ſalutant: Sic Numi/
tori Albana re permiſſa Romulum: Remumque cupido inceſſit vrbis in iis locis: in qui/
bus expoſiti: atque educati forent: condendæ. Erat cum iis multitudo Albanorum: Latino
rumq; ad id multitudo paſtorum accreuerat. Sed quoniã Gemini eſſent: nec ætas diſcrimen
facere poſſet: orta inter eos contentio eſt: vter nomen dare nouæ vrbi deberet. Conueniunt
igitur: vt dii in quorum tutela ea loca eſſent: auguriis eum eligeret: qui vrbi nomen daret: cõ
ditamque imperio regeret. Palatinum Romulus: Remus Auentinum ad inaugurandum
templa capiunt. Priori Remo augurium fertur ſex vulturũ nuntiatur id Romulo: cui qum
mox duplex numerus ſeſe oſtendiſſet: vterque rex a ſua multitudine conſalutatur: tempore
illi præcepto: at Hi numero auium regnum ſibi portendi aſſeuerant. Res in certamen ver/
titur. Ictus in turba Remus cecidit. Vulgatior fama eſt. Ludibrio fratris Remum nouos
muros tranſiliiſſe: & ob id Ab irato Romulo occiſu; additis verbis: vt in poſterũ qſqs alius

Scibile
Heu
Heuheu
Heheu
Heus
Heuoe
Aeneas
Aſcanius
Albanus mons
Alba
Longa alba
Lauinium
Siluius
Aeneas ſiluius
Latinus ſiluius
Alba
Atys
Capis
Capetus
Tyberinus
Agrippa
Romulus ſiluius
Auentinus
Procas
Numitor
Amulius
Rhea ſiluia
Ficus Rumina/
lis
Romularis
Fauſtulus
Laurentia
Romulus
Remus

Virgilius
Idem
Ouidius

moenia tranſiſſet: eodem modo puniretur. Sic potius imperio Romulus vrbem condidit: conditamq́ꝫ e ſuo nomine Romam appellauit. A roma Romani: & Romanenſes appellati: & Romana porta: de quibus diximus. A romulo Romulide: & Romulia tribus: a remo Remulinus ager dictus: quod ab eo poſſeſſus fuit & Remoria locus in ſummo Auentino: vbi Remus de vrbe condita fuerat auſpicatus. NIMIVM SAPIT. Acrioris cenſuræ eſt: plus intelligit: q̃ oportet. Sapere ꝓprie ad ſenſum corporis pertinet: ſignificatq́ꝫ ſaporẽ habere: capiturque fere in bonam partem: hinc ſapor deducitur: & Sapidus: hoc eſt gratũ ſaporem habens: a quo aduerbium Sapide: quorum contraria ſunt Inſipidus & Inſipide: hoc eſt ſine ſapore: a quibus comparatiua: & ſuperlatiua fiunt Sapidior: Sapidiſſimus: Sapidius: Sapidiſſime: Inſipidior: Inſipidiſſimus: Inſipidius: Inſipidiſſime. Item Sapa: de qua ſupra diximus: a ſuauitate Saporis. Tranſfertur tamen ad animum quoque Sapio: & idem eſt: quod recte ſentio. Ab hoc fit Sapientia: quæ diffinitur rerum diuinarum: atq́ꝫ humanarum ſcientia. Græce Sophia dicitur: & qui eam profitentur: Sophi: hoc eſt ſapientes appellantur: quod nomen ſeptem illis clariſſimis viris inditum fuit Thaleti Mileſio: Soloni Salaminio: Chiloni Lacedæmonio: Pittaco mityleneo: Bianti Prieneo: Cleobulo lyndio: Periandro Corinthio. Sed poſtea Pythagoras primus non Sophum ſe: ſed Philoſophum appellauit: hoc eſt non ſapientem: ſed ſapientiæ amatorem: & ſcientiam ipſam non Sophiam amplius: ſed Philoſophiam nuncupandam exiſtimauit: quod nullus hominum: ſed ſolus deus ſapiens eſſet: quem omnes poſtea ſecuti non Sophos ſe amplius: ſed Philoſophos dici voluerunt: quorum alii ab oppidis nomen ſumpſere: vt helienſes. Megarenſes Cyrenaici: Alii a locis: vt Academici: Stoici: non nulli ab euentibus: vt Peri patetici: quidam a probris: vt Cynici: plerique ab effectibus: vt Eudæmones. Aliqui ab elatione & faſtu: vt qui ſe Philatethes: hoc eſt veritatis ſtudioſos nuncuparunt. Sunt item qui a præceptoribus: vt Socratici: & Epicurei. Præterea alii: quod de natura rerum ſcripſerunt: quæ græce φύσισ dicitur: Phyſici ſunt appellati: alii quia circa mores verſati Ethici: Græci enim ἤθη mores vocant: alii ἀπὸ τοῦ διαλέγειν hoc eſt a diſſerendo Dialectici: ii qui ſcilicet verborum: ac rationum acuminibus confligantur. Quippe Philoſophia omnis intris partes diuiſa eſt Phyſicen: Ethicen: & Dialecticen: Phyſices proprium eſt de mundo: & iis: quæ in eo ſunt: diſſerere: Ethices de moribus: vitaq́ꝫ hominum tractare. Dialectices ambarum partium afferre rationes. Nam ea: quæ de iis: quæ ſupra naturam ſunt: tractat: caret nomine. Ariſtoteles μετὰ τὰ φυσικά Meta Phyſica: hoc eſt ſuper naturalia vocat. A phyſice Phyſicus deducitur. Et Phyſiognomus: qui in ex inſpectione formæ naturam cuiuſq́ꝫ prædicit: cuius ars Phyſiognomia dicitur. Nam qui ex facie tantum hominis iudicat: Metopoſcopus vocatur ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν τὸ μέτωπον hoc eſt ab inſpicienda: ac conſyderanda fronte.

Plynius Plynius. Alexander imaginum ſimilitudines adeo indiſcrete pinxit: vt incredibile dictu Appion grammaticus ſcriptum reliquerit quendam ex facie hominum addiuinantem: quos metopoſcopos vocant: ex iis dixiſſe aut futuræ mortis annos: aut Præteritæ.

Pythago. Phytagoras adoleſcentes qui ſeſe ad diſcendum offerebant: ἐφυσιογνώμει ideſt mores: naturaſq́ꝫ eorum coniectatione quadam de oris: & vultus ingenio: deq́ꝫ totius corporis filo: atq́ꝫ habitu ſciſcitabatur. Tum qui idoneus videbatur: recipi in diſciplinam iubebat: & tempus certum tacere. Is autem qui tacebat: quæ dicebantur: ab aliis audiebat: neq́ꝫ percontari: ſi parum intellexerat: neque commentari: quæ audierat: fas erat: nec minus quiſquã tacebat q̃ biennium: hi prorſus intra tempus tacendi: audiendiq́ꝫ ἀκουστικοί ideſt auditores dicebantur: At vbi res didicerant: omnium rerum difficillimas tacere audireque: atque eſſe iam cœperant ſilentio eruditi: cui erat nomen ἐχεμυθία hoc eſt taciturnitas: tum verba facere: & quærere: quæque audiſſent ſcribere: & quæ ipſi opinarentur: expromere licebat: hi dicebantur μαθηματικοί hoc eſt Mathematici: ab iis ſcilicet artibus: quas diſcere: atq́ꝫ meditari inceperant: quoniam Geometriam: muſicam: cæteraſque diſciplinas altiores μαθήματα hoc eſt diſciplinas veteres græci appellabant. Vulgus autem Caldeos q̃ magos Mathematicos vocat Exinde autem his ſcientiis ornati ad perdiſcenda mũdi opera: & principia naturæ procedebant: ac tunc deniq́ꝫ nominabantur φυσικοί hoc eſt Phyſici ideſt naturales. Omnes autem: qui a Pythagora in cohortem illam diſciplinarum recepti erant: quicquid familiæ: pecuniæque habebant: in medium dabant & coibatur ſocietas inſeparabilis: tanq̃ illud fuerit antiquum conſortium: quod re: atq́ꝫ verbo Romano cœnobiũ: hoc eſt contubernium appellatur. Ab Ethice Ethicus: & Ethia: hoc eſt moralia: A Dialectice Dialecticus. A ſapiens vero Sapientior: Sapientiſſimus: Sapienter: Sapientius: Sapientiſſime. Item Contrarium eius Inſipiens: hoc eſt ſtultus: A quo Inſipientior: Inſipientiſſimus: Inſipienter: Inſipientius: Inſipientiſſime: & Inſipientia ſtultitia. Item a ſapio Saperdæ: hoc

Varro eſt ſapientes elegantes. Varro. Omnes videmur nobis eſſe belli: feſtiui: ſaperdæ: qum ſumus

Romanus
Romanenſis
Romana porta
Romulia tribus
Remulinus
Remoria
Sapio
Sapor
Sapidus
Inſipidus
Sapa Sapio
Sapientia
Sophia
Sophi
Thales
Solon
Chilon
Pittacus
Bias
Cleobolus
Periander
Helyenſes
Megarenſes
Cyrenaici
Academici
Stoici
Peripatetici
Cynici
Eudaemones
Philaletes
Socratici
Epicurei. Phiſici
Dialectiti
Phiſice. Ethice
Dialectice
Metaphyſica
Phyſicus
Phyſiognomus
Phiſiognomia
Metopoſcopus
Acuſtici
Echemithia
Mathematici
Mathemata
Phyſici
Coenobiũ
Ethicus Ethia
Dialecticus
Inſipiens
Saperdæ

Canopi.Nam quod Feſtus Pompeius ſcribit Saperdam genus eſſe peſſimi piſcis: vbi lege/ — Feſtus
Deſipio — rit: ipſe dicat. Item compoſitum Deſipio: quod eſt inſanio: ſiue quod aliquid a communi
Deſipiſco — ſenſu ſapientiaq; minus habeo: ſiue quod a meo ſenſu deſtituor: quod vitium fere aut ætate
Reſipiſco — prouenit: aut morbo: aut amore: aut timore: aut ebrietate: aut nimia ira: aut aliquo ſim li af
Nimis — fectu: ab hoc fit Deſipiſco: cuius contrarium eſt alterum eius compoſitum Reſipiſco: quod
eſt ad priorem mentis ſtatum: vel ad meliorem mentem redeo. Terentius. Multo me om/ — Terentius
nium fortunatiſſimum puto eſſe gnate: qum te intelligo reſipiſcere. NIMIVM. Nimis:
Puer — & Nimium aduerbia ſunt augendi: ſignificantque: quod græce dicitur ἄγαν hoc eſt plus
ſatis. Reperitur & Nimius: a um. vt Nimia lectio viſum reddit Hebetiorem: nimio labore
exhauriuntur vires. Quidam etiam recentiores nimietatem pro ſuperfluitate vſurpant.
RONCHI. Deriſiones vt ſupra diximus. PVERI. Non ſolum inquit Iuuenes: & ſe/
nes: ſed etiam pueri ad irridendum prōpti ſunt: Puer: vt Plautus. Iuriſconſultus affirmat: — Plautus
tres ſignificationes habet. Vnam qum omnes ſeruos pueros appellamus: aliā qum puerū cō
trario nomine puellæ dicimus: hoc eſt qum mares ſignificamus: Tertiam qum ætatem pue/
rilem demonſtramus. Ponitur etiam interdum puer pro filio more græco. Virgilius. Aſca
Puerpera — niuſque puer. Vnde Puerpera: quæ recens peperit ſiue marem: ſiue feminam: a qua Puerpe/
Puerperium — rium: de quibus ſuperius diximus. A puer fit diminutiuum Puellus: hoc eſt paruus puer: ſiue
Puellus — paruus filius. Lucillius. Qumq; hic tam formoſus tibi: ac te dignus puellus. Ennius. Diuis — Lucillius
Puella — vos ſolui veſtros ſacrare puellos. Sicut fœmininum Puella: A puera: quod apud veteres in — Ennius
vſu erat. Varro. Properate viuere pueræ: & dum ſinit ætatula: ludere eſſe: amare: & Vene/ — Varro
Puellaris — ris tenere leges. Idem. Sic in priuatis domibus pueri liberi: & pueræ miniſtrabant: & Puel/ — Idem
laris. Pro puerili. Quintilianus. De filia defuncta. Tum ætate tam puellari præſertim meæ — Quintilia.
Puellaſco — comparata. Et Puellaſco: Quod ſignificat effeminor. Pacuuius. Puellaſcunt laſciuia adole — Pacuuius
ſcentes: aliquando Refloreo: & quaſi ad pueritiam redeo. Varro. Quod non ſolum in/ — Varro
Pullus — nubæ fiunt communes: verum etiam veteres puellaſcunt. Item per ſyncopen Pullus: quod
proprie ſignificat paruum puerum: & paruum filium: vnde paruos fœtus quorumcunque
animalium: quinetiam arborum: atq; plantarum pullos dicimus: vt pullus hirundinis: pul/
Pullulus — lus equi: pullus aſini. Pulluli Plantariorum: per diminutionem enim Pullulus: A pullus de
Pullulo — ducitur: a quo fit verbum Pullulo: quaſi fœtifico: A quo Pullulatio. Plynius. Natura & — Plynius
Pullulatio — Plantaria demonſtrauit multarum radicibus pullulante ſobole denſa: & pariente matre:
quos enecet: eius quippe vmbra turba indigeſta premitur: & in lauris punicis: platanis: ce/
raſis: prunis: paucorum in hoc genere rami parcunt ſoboli: vt vlmorum palmarumq;. Nul/
lis vero tales pulluli proueniunt: niſi quarum radices amore ſolis: atq; imbris in ſumma tel
lure ſpatiantur. Idem. Sed pullulatio plerūq; nutricibus obeſt. Valla vir noſtra ætate doctiſ — Idem
ſimus: Pulli inquit ſunt pecudum. Catuli ferarum: ſiue immanium: ſiue mitiū: fœtus auium — Valla
& piſcium: Sed nos vi veritatis impulſi diſſentire in hoc ab eo: vt in pleriſq; aliis cogimur.
Nam fœtus non auium tantum: & Piſcium: Sed generaliter omnium animalium etiam ra
Fenum — tionalium eſt: qum & rerum quoque inanimatarum: vt Fœnum terræ fœtum dicimus: A
Fœnus — quo nomen habet: & fœnus Fœtum pecuniæ: A quo ſimili modo ita vocatur. Plynius. De — Plynius
homine Legimus mulierem ægyptiam binos Fœtus quater enixam. Idem. De feris. Totus — Idem
tygridis Fœtus: qui ſemper numeroſus eſt ab inſidiatore rapitur equo. Idē. De terra. Quod — Idem
ſi immunerabiles terræ fœtus conſyderemus: nulla eſt naturæ tanta benignitas. Pullus vero
Pullaſter — non tantum de pecudibus dicitur: ſed etiam de auibus: maximeque gallinis: vnde Pullaſter
Pullaſtra — fit & Pullaſtra: quæ dumtaxat gallinacei generis ſunt. Plynius. Antequam Gallina pullos — Plynius
excludat. Idem. Inter columbarum pullos ſæpe oua inueniuntur: & alii prouolant: alii erū/ — Idem
punt. Ipſi deinde pulli quinquemeſtres fœtificant. Item de apibus. Idem. Apes qum incu/ — Idem
bant: maxime murmurant: caloris vt putant: faciendi gratia: neceſſarii excludendis pullis. — Idem
Item de equis. Idem. Quapropter ſubreptos ſtatim pullos in tenebris equarum vberibus ad — Idem
mouent: & de aſinis Idem. Pullos aſinarum epulari Mecenas inſtituit: multum eo tempo/
re prælatos onagris: & de plantis: vt paulo ante oſtendimus. Catulos autem de canibus: fe/
ris: muribus piſcibus: lacertis: ſerpentibus dici late ſuperius diſſeruimus: Manifeſtum eſt igi
tur pullū generale nomē eſſe teneræ: atq; imbecillæ ætatis. Vnde apud Veteres dicebatur: qs
Pullus Iouis — pullus eius eſſe: A quo obſcene amabatur. Hinc. Q. Fabius cui propter candorem eburno — Q. Fab.
Pullinus — cognomē fuit: Pullus Iouis vocitatus eſt: quod eius natis fulmine tacta fuiſſet: A pullus Pul
Pullus — linus deducitur: vnde Pullini dentes vocantur: quos primum equi iaciunt. Item Pullus ad/
Pullatus — iectiuum: quod ſignificat natiui coloris: A quo Pullatus: & Pulligo deriuantur: de quibus
Pulligo — abunde ſuperius diximus: Itē Puls: quia potiſſimū dabat pullis in auſpiciis: quod ex ea ne/
Puls — ceſſe eſſet aliquid decidere: quod tripudium faceret Hac longo tempore vſi ſunt Romani
Pulmentum — pro pane: vnde Pulmentaria appellata: de quibus inferius dicemus: & ſacra priſca: atq; na/

talium pulte fritilla longo tempore confecta ſunt A puer etiam Puerilis deducitur: & Pue/ — Puerilis
riliter aduerbium: & Pueritia: quod modo ætatem puerilem ſignificat: modo pro puritate — Pueriliter
Varro — accipitur. Varro. Ea erat matronæ ſimplicitas: & Pueritia: & Honeſtas. Item Puerilitas: — Pueritia
Seneca — quod non ætatem: ſed actum aliquem puerilem ſignificat. Seneca. Qui pueritiam eius: ſiue — Puerilitas
potius puerilitatem ludibrio habuit Et Pueraſco puer fio: A quo Repueraſco: quaſi in pue — Pueraſco
rilem ætatem reuertor: quod de ſenibus fere dicitur: quum deſipere vitio ætatis incipiũt. Quo — Repueraſco
niam vero de pullis: catulis: & fœtibus diximus: illud obiter addendum videtur: Ceruorum — Hinnulus
Capreolorum: Damarum: Leporum: aliorumq; Huiuſmodi animalium filios hinnulos vo — Hinnio
cari: a voce: quam reddunt: equinæ ſimili. Nam Hinire proprie equorum eſt: vnde hinnitus — Hinnitus
Claudius — equina vox: & Hinnibunde pro Hinniter. Claudius. In annalibus. Equæ Hinnibunde — Hinnibunde
inter ſe pergentes terram calcibus pulſant. Himus vero: & Hima: & Himulus: & Himula — Hinniter
vocant: qui ex equo: & aſina naſcũtur: quos quidam Burdones appellant. Nam qui ex aſi/ — Himus
no: & equa oriũtur: Muli: & Mulæ dicũtur: a quibus Muliones appellati: qui mulos Cli/ — Hima
tellarios: ſiue quadrigarios ducũt. Muli non generant nec fere vllum animal: quod ex duo — Himulus
bus generibus natum tertii generis factum ſit. Legitur tamen in annalibus mulas aliquan/ — Himula
Theophra — do peperiſſe: ſed ad prodigii loco habitum eſt. Theophraſtus vulgo parere in Cappadocia — Burdo
ſtus — affirmat: ſed eſſe ibi hoc animal ſui generis. Mulum octoginta annis vixiſſe Athenis me/ — Mulus
morant. Hunc: quum Athenienſes templum in arce facerent ob ſenectam derelictum: cadẽ — Mula
tia iumenta comitatu: nixuq; exhortari ſolitum: proptereaq; decretum ab Athenienſibus — Mulio
ne frumentarii negociatores ab incernibulis eum arcerent. Aſini in Achaia optimi ſunt
Varro — Arcades. In Italia Reatini Scribit. Varro. Aſinum quadringentis nummis a. Q. Axio
ſenatore emptum fuiſſe: quod & gerendo oneri: & arando optimus eſſet: ſed mularum — Aſini Arcades
Mecenas — maxime pro generationi aptiſſimus. Pullos aſininos eſſe inconuiuiis Mecenas docuit — Aſini Reatini
multum prælatos eo tempore onagris: Sed illo moriente: autoritas quoque Interiit ſapo/ — Aſellus
ris. Ab Aſino Aſellus diminutiuum fit: & Aſininus adiectiuum: & Aſinius viri cognomẽ — Aſininus
Aſinus vero a græco deducitur: quod eſt Onos: vnde Onager dictus quaſi Onos agrios: — Aſinius
hoc eſt Aſinus agreſtis Onagri in phrygia: & Lycaonia præcipui ſunt: ſed pullis eorum
Martialis — tanquam ſapore præſtantibus Africa gloriatur: hos Laliſiones appellant. Martialis. Dum — Onager
tener eſt Onager: ſolaq; Laliſio matre paſcitur: hoc infans: ſed breue nomen habet. Gene — Laliſio
rantur ex equa: & Onagris manſuefactis mulæ veloces in curſum: duritia eximia pedum:
verum rugoſo corpore: in domito animo: ſed generoſo Onagro: & aſina genitus omnes
antecellit. Vincit Aſinus aurium magnitudine reliqua animalia: vnde deriſuri aliquẽ pro
Perſius — tendere manum ſolemus: illos imitantes. Perſius. O Iane a tergo quem nulla Ciconia pin
ſit Nec manus auriculas imitata eſt mobilis albas. Præterea a Puer Puſio deducitur: quod
proprie paruum puerum ſignificat: Nam veteres Puſum: & Puſam pro Puerum: & Puel — Puſio
Iuuenalis — lam vſurpabant. Capitur tamen Puſio fere ſemper pro maſculo ſcorto. Iuuenalis. Non — Puſo
ne putas melius ſi tecum puſio dormit: Puſio qui noctu non litigat. Ab hoc fit Puſillus: — Puſa
hoc eſt paruulus. A quo aliud diminutiuum Puſillulus: & compoſitum Puſillanimis: quẽ — Puſillus
græci Micropſychon dicunt: A quo Puſillanimitas: & Puſillanimiter. Item a puer Pu/ — Puſillulus
Varro — pus: & a puera Pupa: eiuſdem cum ſuis ſimplicibus ſignificationis. Varro. Mammam la/ — Puſillanimis
Pompo. — ctis ſugentem paſcere pupum: Hinc Pupillus deriuatur: quem Pomponius diffinit eſſe eũ: — Micropſychos
qui impubes eſt: & deſiit in patris poteſtate eſſe vel morte: vel emancipatione: A quo Pu/
pillaris: vt Pupillaris ætas: pupillare negocium. Item pupilla pars oculi illa parua in me/
dia cornea ſita: in qua ita abſoluta vis ſpeculi redditur: vt tam exiguum ſpatiũ totam ima — Pupus
ginem hominis reddat: quæ cauſa eſt: vt plæreq; aues e manibus hominum oculos potiſſi/ — Pupa
mum appetant: quod effigiem ſuam in iis cernentes velut ad cognata deſyderia tendant. — Pupillus
hæc nobis adeo cara eſt: vt locum prouerbio dederit: quum dicimus aliquid Pupilla Oculi — Pupillaris
nobis carius eſſe. Pupæ etiam ab hoc appellatæ ſunt Puerorum: & Puellarum laneæ effi/ — Pupilla
Varro — gies paruæ: quas dicare olim virgines Veneri ſolebant. Varro. Itaq; breui tempore magna — Prouerbium
Perſius — pars in deſyderium puparum: & Sigillorum Veniebat. Perſius. Dicite pontifices in ſancto — Pupæ
quid facit aurum. Nempe hoc: quod Veneri donatæ a virgine pupæ NASVM RHI/
NO CEROTIS. Longum ſcilicet ad ſimilitudinem r Hinocerotii Cornu: quod id
animal: vt ſupra diximus: in naribus habet. Vetus eſt prouerbium. Naſus Rhinocerotis:
de his qui facile quemuis irrident: quod homines: quo longiore naſo ſunt: eo maiores ron — Prouerbium
chos edant: propter quod & Naſuti dicuntur: a quo Naſutior: Naſutiſſimus. Item ad/ — Naſutus
Martialis — uerbia Naſute: Naſutius: & Naſutiſſime deducuntur. Martialis. Nil Naſutius hoc: ma/ — Naſutior
Plautus — ligniuſq; eſt. A naſus etiam fit Denaſo: quod ſignificat naſum aufero. Plautus. Os denaſa/ — Denaſo
bit tibi mordicus AVDIERIS DVM GRANDE SOPHOS. Poſtq̃ ſumme — Sophos
laudatus fueris. Mos eſt græcorum: dum ſcripta alicuius vel legerint: vel audierint: aſſentã/

Sophiſta do dicere σόφος Sophos:hoc eſt:ſapiens:doctus:Vnde Sophiſtæ dicuntur:de quibus ali
Gymnoſophiſta bi dicemus:A quo Gymnoſophiſtæ appellati ſunt indorum ſapiẽtes ꝙ nudi incederent: nã
Gymnici ludi γυμνὸν græci nudum dicunt.Hinc Gymnici ludi dicti ſunt: quia in iis ſeſe nudi: atq; vn
Gymnaſium cti exercebant:& Gymnaſium locus:in quo exercebantur: quamuis poſtea Gymnaſium &
Gymnaſiarches pro ludo litterario:& pro omni loco:in quo fiat aliquod genus exercitationis: ſumi cœpe/
Progymnaſinata rit.Et Gymnaſiarches Gymnaſii:ſiue exercitationis princeps:& apud Rhetoras Progym/
naſinata:hoc eſt præexercitamenta dicuntur: exercitationes quædam indicendo diſcipulo
rum anteꝗ̃ ad declamationes:aut veras actiones deſcendant. Neutro autem genere dixit
poeta grande Sophos ideſt grandem illam & adulatoriam vocem tot hominum claman/
tium Sophos.Sic alibi.Quod tam grande Sophos clamet tibi turba togata.Non tu pom/
poni:coena diſerta tua eſt. Sic autem neutro genere Grande Sophos inquit: quemadmo/
dum Perſius. Pegaſeum melos. GRANDE. Magnum.Veteres grandem non ad cor/ Perſius
Grande pus:ſed dumtaxat ad ætatem rettulerunt iam pene adultam. Terentius. An ſedere oportuit
Grandis natu domi virginem tam grandem.Quod ſi natu addatur: prouectiorem ætatem ſignificat: &
Granditas iam pene ſenilem. Plynius. Iunior. Mulier natu grandior: & tot liberorum partus Hinc Plynius
Grandio Granditatem dixerunt maiorem ætatem Siſenna.Neq; granditatem:neq; merita:neq; or/ Siſenna
dinis honeſtatem:aut dignitatem tibi eſſe excuſationi. Nunc tamen grandem pro magno
ponimus. Ab hoc fit Grandio verbum:quod eſt grandem facio.Plautus. Teſtudineum iſtũ Plautus
Grandiloquus tibi ego grandibo gradum:& Grandiloquus eloquens: & cumquadam verborum magni
Grãdiloquentia ficentia loquens: A quo grandiloquentia.Cicero. Nam & Grandiloqui: vt ita dicam fue/ Cicero
Grãdæuus runt:qum ampla ſententia:tum grauitate:& maieſtate verborum.Idem.Quid tam iſti Grã Idem
Grãdeſco diloqui contra hæc duo:quæ maxime angunt: & Grandæuus prouectioris ætatis: hoc eſt
Grando grandis æui:& Grandeſco creſco. Plynius.Inſita grandeſcunt facilius: & Grando: gutta Plynius
Grandino aquæ congelata:quod ſolito grandior fit:a quo fit verbum Grandino:& Grandinoſus ad/
Grãdinoſus iectiuum: vnde Grandinoſa loca dicimus:in quibus frequentes ſunt grãdines.Grãdo:Nix
Nix & Pruina ita differunt:quod grando congelato firmius imbre gignitur: nix humore mol/
Pruina lius coacto. Pruina autem exrore gelido. Per hyemem niues cadunt. Grandines aliis tẽpo/
Ros ribus & interdiu magis quã noctu:& multo celerius ꝗ̃ niues reſoluuntur: non aduerſante
Niueus frigore. Rores neque gelu ſunt:neq; ardoribus:neq; ventis:nec niſi ſerena nocte. Eſt autem
Niualis Ros humor:qui ſereno tempore e cælo fluit. A Niue Niueum dicimus candidum: & Ni/
Niuoſus ualem: vt Niualis aqua:& Niuoſum:in quo ſunt frequentes Niues:& Ningo verbum ſi/
Ningo cut Pluo:& Grandino:quod tamen non a Niue:ſed a ningue deductum volunt: quod Ve
Ningues teres pro niue vſurpabant.Lucretius.Albas effundere ningues. Niuem quaſi nouam dictã Lucretius
Pruinoſus nonnulli opinantur.Græci enim νέον nouum dicunt. A pruina Pruinoſa loca dicimus
Roſidus in quibus frequentes ſunt pruinæ.Dicta eſt autem pruina quaſi perurina: quod fruges: &
virgulta perurat. A rore Roſidus deducitur:hoc eſt rore perfuſus Vnde Roſida mala dici/
mus:quæ matutino rore humecta ſunt. Virgilius. Sepibus in noſtris paruam te Roſida ma Virgilius
Roro la:Dux ego veſter eram: vidi cum matre legentem:& Roro verbum:quod eſt humorem in/
Irroro ſtar roris paulatim demitto: A quo Irroro:aſpergo:& Rorarii milites:qui anteꝗ̃ acies cõ
Rorarii grediantur raris iaculis prælium paulatim incipiũt:tractum ab eo:quod ante maximas plu
uias cælum rorare incipit: Vel quod coirent in prelium in modum rorantis tempeſtatis: hi
Ferentarii ſunt:quos ſuperius diximus Ferentarios appellari:hinc Rorarium vinum appellatũ:quod
Rorariũ vinum dari Rorariis ſolebat.Et Roſea in agro Reatino Campus: quod in eo arua rore humida
ſemper feruntur. Roſcius vero nomen fuit hiſtrionis omnium nobiliſſimi: Pro quo extat
Ciceronis illa præclara oratio: A quo omnes in aliqua re perfecti Roſcii appellantur. IA/
CTAS Oſcula ab iis: qui te legerunt: vel audierunt ſuſcepta. IBIS ABEXCVSSO
Roſcius MISSVS IN ASTRA SAGO. Excuſſo ſago:in altum iactaberis:qđ deriſionis gra/
Roſii tia fieri ſolebat: vt abunde ſuperius diximus. PER AVRAS AETEREAS.
Per flatus aereos. PATIARE. Suſtineas. Patior a græco deducitur παθεῖν.n.apud
græcos pati eſt:& eſt cõmune verbum.Nam & Patior hoc eſt ſuſtineo te:& Patior hoc eſt
Patior ſuſtineor abſte dicimus. Terentius. Deniq; vbi non quit Pati ſignificat autem patior modo Terentius
Paſſio ſuſtineo:premor:modo tolero & equo animo fero:quod & παθεῖν apud græcos facit:
Perturbatio vnde eſt trita illa vulgo ſententia εἰ μὲν ἦν μαθεῖν ἃ δεῖ παθεῖν καὶ μὴ παθεῖν
Affectus καλὸν ἦν τὸ μαθεῖν εἰ δὲ δεῖ παθεῖν τί δεῖ μαθεῖν παθεῖν γὰρ χρή.
Affectio Hoc eſt quod ſi eſſet diſcere Pati & non pati optimum quidem eſſet Id diſcere Si vero pa/
Gaudere ti oportet:Quid neceſſe eſt diſcere pati enim oportet. A Patior fit Paſſio:quæ & perturba
Cupere tio:& affectus:& affectio vocatur. Quattuor enim ſunt præcipuæ paſſiones:duæ a bonis:
Dolere Gaudere ſcilicet & Cupere:ſiue ſperare:He enim duæ ſunt opiniones bonæ: vna præſen/
Timere tis:altera futuri. Lætitia de præſenti ẽ Spes de futuro bono. Duæ a malis. Dolere:& Time

re:vña ſimiliter præſentis:altera futuri.Dolor enim eſt de præſenti:timor de futuro malo.
Item a Patior Paſſiuum verbum apud grammaticos:quod paſſionem ſignificat ſicut acti/ Paſſiuum
uum:quod actionem:A quo fit aduerbium Paſſiue. Item Patientia tolerantia cum equani Paſſiue
mitate:& Patienter æquo animo.Item compoſita Perpetior:hoc eſt vehementer patior:& Patientia
Compatior miſereor:a quo compaſſio:quæ & cordolium a dolore cordis appellatur.Paſ/ Patienter
Virgilius ſus a tribus verbis deducitur.Patior:Pando:& Pateo.A patior ſignificat perpeſſum. Vir/ Perpetior
gilius.O paſſi grauiora:dabit deus his quoq; finem:Vnde vuam paſſam dicimus:quæ in ſic Compatior
Plynius cando paſſa eſt ſolem.Plynius.Quin & a patiētia nomen acinis datur paſſis.Hinc & vino Compaſſio
nomen datum:quod Paſſum vocatur:Fit ex vua:quam ſupra diximus a græcis Sticā: a no/ Cordolium
bis Apianam vocari vuis in vitæ diutius ſole aduſtis:aut feruente oleo:donec paulo ampli/ Paſſus
us dimidium pondus ſuperſit.Tuſaſq; leniter vuas exprimunt:Quod ſi quantum muſti ex/ Vua paſſa
preſſere:tantum aquæ puteanæ adiiciant vinaceis:fit ſecundarium paſſum. Sunt etiam qui Stica
paſſerem hinc dictum exiſtiment:cuius diminutium eſt Paſſerculus:quod ob nimiam ſala/ Apiana
citatem comitialem morbum patiatur:ſitq; ob id breuiſſimæ vitæ:mares vix vnq̄ biennium Paſſer
excedunt:feminis longiuſculum ſpatium.Paſſer ſolitarius ex eo genere:ſed aliquanto gran/ Paſſerculus
dior eſt:ac ſubnigrior ſolus per domorum culmina incedens:cantu ſuauis:& ob id ſæpe de Paſſer ſolitarius
dita opera educatus.Eſt & paſſer marinus alia auis: quam vulgo Stritomellum vocant. A Paſſer marinus
Plautus pateo ſignificat Patentem:extenſum.Plautus.In portum vento ſecundo velo paſſo perue/ Stritomellus
nit.Hinc Paſſus appellamus greſſus mutuos:quia ſic pedes pateſcunt. A pando ſignificat Paſſus
Terentius deductum:porrectum:diſperſum.Terentius.Capillus paſſus:nudus pes:ipſaq; horrida: qđ Expaſſus
& expaſſum aliquando dicimus:non autem expanſum:& mutatione vnius litteræ Diſpeſ/ Diſpeſſus
Plautus ſum.Plautus.Credo ego iſto exemplo tibi eſſe eundum extra portam diſpeſſis manibus. Paſſim
Terentius Depeſſum vero ſiue a patior:ſiue a pando fiat.Laceratum dicimus. Terentius.Ego ne ſi vi Paticus
uo adeo exornatum dabo:adeo depeſſum:vt vſq; dum viuat meminerit ſemper mei.Quod Paticiſſimus
ſi Depexum legamus:ſignificabit cultum:& pexas veſtes indutū dictūq; erit a cōtrario ſen/
ſu Hinc paſſim aduerbium deriuatur:quod proprie ſignificat ſparſim:non vt pleriq; falſo
exiſtimant vbiq;.Nam in prato vbiq; ſunt herbæ non paſſim.Contra: Grex paſſim paſcit̄
potius q̄ vbiq;.Aliquando tamen paſſim pro vbiq; accipitur.Firmianus.Creditur ei paſſi;
tanq̄ cognitæ veritati:quinetia; quod mirabilius eſt pro vndiq;.Idem.Quumq; is numerus
condendæ vrbi parum idoneus videretur conſtituit aſilum. Eo Paſſim confugerunt ex fini
Virgilius timis locis.Item pro quomodolibet.Virgilius.Paſſimq; in littore ſicco corpora curamus.
Paſſim inquit pro eo quod eſt:pro vt quiſq; vult:ſiue ſine vllo conditionis diſcrimine. Pati
cus vero non a patior deflectitur: ſed a græco πατεῖν aſpiratione detracta eſt autem Pa/
ticus:qui iniri ſe turpi libidine patitur.Vnde pueri patici:& puellæ paticæ:& per ſuperlati/
uum paticiſſimæ dicuntur.Item grandiores natu:ſeniſq;:qui ſe magna voluptate iuuenibus
Iuuenalis proſtituunt Iuuenalis.Ille tenet ſpeculum patici geſtamen Othonis:quemadmodum Drau
cus appellatur:qui non propria voluptate:ſed alterius:alterum init:ita a faciēdo dictus:quē
admodum Paticus a patiendo.Quippe Δράω apud græcos facio ſignificat.Qui autem
a Draucis ſubigi delectantur:ſeq; eis ſponte proſtituunt. Cinædi vocantur ἀπὸ τοῦ κι- Draucus.
νεῖν τὰ αἰδοῖα: hoc eſt a virilibus manutractandis appellati.Solent enim ad excitandā Cinædi
in ſe adoleſcentium:ac iuuenum libidinem pudenda eorū manibus agitare.Quærentes eti/
am ſummo ſtudio qui magnitudine virilis membri cæteris antecellant:& tā obſceno:ac de/
Martialis teſtando ſpectaculo:tanq̄ ſpetie aliqua pulcherrima: ſæpe numero oculos paſcentes.Mar/
tialis.De Cinædo. Vna lauamur aſpicit nihil ſurſu;:ſed ſuſpectat oculis deuorātibus Drau
Hoſtius cos.Talis fuit Hoſtius:vt Seneca refert quadra libidinis:non modo mulierū:ſed etiā viro/
Seneca rū appetens:nec tam agendi auidus q̄ patiendi.Hic omnibus balneis agere delectum eorū
ſolebat:qui membri magnitudine cæteros anteibant.Fecit quoq; ſpecula concaua redden/
tia maiorem iuſto imaginem.Si quidē digitus in iis brachii craſſitudinē reddebat.Hoc au/
tem ita diſponebat:vt dum Draucum pateretur auerſus omnes admiſſarii ſui motus:vide/
ret:& Falſa membri magnitudine:quaſi vera oblectaretur.In alterum huic obſcenitati ſimi
Martialis lem inuehitur Martialis.Vnus ſæpe tibi eſt tota denarius arca. Qum ſit & hic culo tritior
ipſe tuo:Non tamen hunc pictor:non aufert hunc tibi copo.Sed ſi quis nimio pene ſuper/
bus erit Infœlix venter ſpectat conuiuia culi:& ſemper miſer hic eſurit:ille vorat. Huius tā
Ariſtoteles deteſtandæ libidinis rationem Ariſtoteles.Philoſophus a conſuetudine trahit cuius tanta
vis eſt:vt ſæpe in naturam cōuertat̄.Quibus enim vſu venit:vt nō ante pubē:ſed in ea patiē
di vitiū ſuſtulerint:iis recordatio eius rei:dum deſyderant orit̄:& vna cum recordatiōe vo
luptas:ꝓpter quā geſtiunt:dū patiuntur non minus:q̄ qū agunt:& ſæpe patiēdo ipſi quoq;
genituram emittunt:qua propter mouent̄ veluti nati ad patiendum.Quod ſi cum mollicie
accedat naturalis ſalacitas:hæc omnia expeditius neceſſe eſt euenire.Eſt & aliud ſordidiſſi/

Felo mæ voluptatis genus: quo Cinædi oblectantur Draucorum virilia felãtes hoc est sugẽtes Felare
Felito enim sugere est: cuius frequẽtatiuũ est felitare: A quo Felatores dicti. Martialis. Si Felas & aquã Martialis
Felator bibis: nil Lesbia peccas. Qua tibi parte opus est Lesbia: sumis aquam. Idem. Corue saluta/ Idem
Irrumo tor: quare Felator haberis: In caput intrauit mentula nulla tuum: Huius contrarium est Ir/
rumare: de quo supra diximus: quasi penem in rumen immittere. Felant Cinædi Drauci
irrũmant Item alii: qui hoc genere turpissimi coitus delectatur: quod fere Senibus: & iam
effetis solet accidere. A felare: & Irrumare Fellari: & Irrumari passiua fiunt: & Fellatio
& Irrumatio: Mulieribus etiam hoc vitium accidit: A quo Felatrices dicuntur. Paticus
aliquando etiam ad inanimata transfertur: vnde. Martialis. Paticissimos libellos appellat
lasciuos: & in quibus de rebus obscenissimis tractatur. Item a πάσχω græco: quod signifi/ Martialis
cat patior: Pasca deducitur: quod significat solennẽ diem: quo agnus primo: deinde Iesus:
Pasca hoc est saluator humani generis: qui & Christus: hoc est vnctus vocatur: passus est: Eũ diem
Phase Iudei Phasen: boc est transitum nominant: quia tunc ex ægypto in patriam remigrauere.
Arundo TRISTIS ARVNDO. Seuerus: & asper calamus. Quamuis Arũdo proprie sit: quæ
Calamus crassior: ac longior est: seriturque ad vsum præcipue vinearum: calamus gracilis: tenuisque: &
Canno tibiis fere: ac scripture aptus. Canna maior Calamo: sed minor arundine: & semper fere sua
sponte proueniens. Columella. Ea est autem senectus: quum vel exaruit situ: & inertia pluriũ Columella
Canalis anorum: vel ita densatum est: vt gracilis:: & Canne similis Arundo prodeat a Canna Ca/
nalis deducitur vna littera detracta: quod significat lignum ad cannæ similitudinem cauatũ
Canalibolæ quo aqua deducitur: & est generis feminini. Virgilius. Currentem ilignis potare Canalibꝰ Virgilius
vndam. Ab hoc Canalibolæ dicti sunt forenses homines pauperes: quod circa canales fo/
ri consisterent.

AD CAESAREM EPIG. XXXIII.

ONTIGERIS NOSTROS. Hortatur Cæsarem: vt si forte libros suos in
manus sumpserit: deponat grauitatem: quod de industria facit: ne videatur con
scius morum illius: reprehẽdẽdi gratia lasciua scripsisse. Est enim ꝑiculosum ap/
te Tyrannum arguere. Itaque insinuatione quadam vtendum: vt sine suspitione reprehensio
Tango nis: scripta nostra perlegant. CONTIGERIS. Tetigeris. Tangere enim: & continge/
Contingo re idem significant. Lucretius. Tangere enim: & tangi nisi corpus nulla potest res. Sed quo Lucretius
niam tangendo quodãmodo moueri videntur ea: quæ tanguntur: tangere aliquando pro
commouere: ac ferire accipimus. Virgilius. Nec solos tangit atridas Iste dolor. Idem. De cæ Virgilius
lo tactas memini prædicere quercus: hoc est fulmine ictas. Varro. Nunquam tuarum me cura Idem
fortunarum: cogitatioque tanget. Lucretius. Nec bene pro meritis capitur: nec tangitur ira. Varro
Item quoniam ea: quæ tangimus: videmus fere: atque sentimus. Tãgere pro cernere: & itelligere vsur/ Lucretius
pamus. Lucillius. Neque prius quam venas hominis tetigit: ac præcordia. Cicero. Postquam autem Lucillius
consilia eius omnia tetigi. Est etiã quando tangere sumitur pro circumuenire. Turpilius. At Cicero
etiã ineptus meus est mihi pater iratus: quia eum talẽto argẽti tetigi veteri exẽplo amantis. Turpilius
Pomponius. At ego rusticatim tangã: vrbanatim nescio. Itẽ pro peruenire: quoniam loca ea con Pompo.
Tactus tingimus: ad quæ peruenimus. Cicero. Verres simul ac tetigit prouinciã A tango fit Tactus Cicero
Intactus quartæ declinationis vnus ex quinque sensibus: & Tactus adiectiuum: cuius contrarium est
Taxo Intactus: quod est intemeratus: inuiolatus: nõ tactus: & Taxo frequentatiuũ: quod significat
Taxatio æstimo: appretio: A quo Taxatio æstimatio: hoc enim tangendo: hoc est ponderando fie/
Taxator ri solet: & Taxatores a scenicis dicuntur: qui alterutrũ maledictis tangũt. Taxis veteres pro teti
Taxis geris scripsere. Varro. Sed caue ne meũ taxis liberũ. Taxim etiã pro sensim vsurparũt. Põpo/ Varro
Taxim nius: Adoptate clãdestino tacitus taxim prospectaui: Itẽ a tango composita fiũt Attingo: quod Pompo.
Attingo est leuiter tango. Terẽtius. Si attigisses: ferres infortuniũ. Veteres etiã Attingo dixerunt si q Terentius
Attigo dem & Tago simpliciter protulere. Turpilius. Nõ me attigas: atque aufer manũ. Eia quam fero/ Turpilius
Tago cula est. Actius. Age age amolire: caue vestẽ attigas. Plautus. Ne attigas puerum ista causa: Actius
quãdo fecit strenue. Obtingo euenio: Pertingo valde tãgo: Prætingo ante tango. Contingo Plautus
modo tãgo: vt superius diximus. Virgilius. Funẽ cõtingere gaudẽt: modo euenio. Cicero. Virgilius
Quod non mõ singulis hoĩbus: sed potẽtissimis populis sæpe contingit. SVPERCILI Cicero
VM. Grauitatem imperatoriam: quæ præcipue supercilio dignoscitur. Supercilia data
Supercilium sunt homini pilis breuibus adornata quæ quasi geminis aggeribus munimentũ oculis præ
starent: ne quid superne incideret: & simul speciem præberẽt. Hæc & pariter: & alterne mo
uentur: parteque animi in se sitam habẽt. His enim negamus: & annuimus: Grauitas: Fastus su
perbia: ira alibi quidem concipiuntur: sed hic sedem habẽt. Nascuntur incorde: huc subeũt: hic pẽ/
dẽt. DOMINVM TERRARVM. Imperiũ gerens in orbem terrarũ. CONSVE
VERE IOCOS VESTRI QVOQVE FERRE TRIVMPHI. Vos impato/
res in triũphis etiã vestris: quibus nullus maior ẽ honor: soletis multa æquo aĩo audire: quæ in vos

laſciue: obſcœneq; dicūt eadē igit frōte: & iocos nros legere poteſtis fuit ſane apd veteres cōſuetudo: vt milites currum triūphātis imꝑatoris ꝓſequētes incōdito carmine multa iocu lariter canerent: Quemadmodū triūphante Cæſare. Ecce Cæſar nunc triūphat: qui ſubegit galliam. Nicomedes non triumphat: qui ſubegit Cæſarem. & auguſto. Impia dum phœbi Cæſar mendacia ludit. Dum noua diuorum cœnat adulteria. Omnia ſe a terris tunc numi na declinarunt. Fugit & auratos iuppiter ipſe toros. Item Claudio græce και συ γέρων ει παι μωρὸσ. hoc eſt. Et tu ſenex es: atq; inſanus. FERRE. Aequo animo pati. MATE RIAM DICTIS NEC PVDET ESSE DVCEM. Senſus eſt: q̄uis multa obſce ne dicantur in triumphis: non pudet tamen imperatorem etiam a ſe ipſo dictorum materiā ſumi DVCEM. Imperatorem MATERIAM. Subiectum: quod a græcis hypotheſis dicitur PRECOR. Oro. Precari enim: qum accuſatiuum tantum habet. orare eſt adiū cto autem adiectiuo: idem eſt quod imprecari: hoc eſt optare alicui bonā: malam ue fortu nam precando deos. Quintilianus. Sed ſi tantopere efflagitantur: q̄ tū affirmas: permitta mus uela ventis: & oram ſoluentibus bene precemur. Imprecari tamen: quod ab eo compō nitur. frequentius in malam partem accipitur. Quintilianus Non imprecamur debilitatem naufragia morbos: pauper ſit: & amet q̄cunq; meretricem: & amare non deſinat. Ab eodē fit ēt aliud cōpoſitū Depcari qd mō ſignificat uehemēter pcari. Cicero. Quā mltoꝝ hic vi tā ſit a Sylla depcatꝰ. Idē. Si qd deliqro: mllæ ſūt imagines: q ꝓ nobis deprecētur. Modo deteſtari pro pulſare: & quaſi precando depellere. Idem. Inuidiam deprecabatur. ideſt pro pulſabat. idem. Nunc uero quid faciat hortenſius auaritiæ ne crimina frugalitatis laudibus deprecetur. Ouidius. Sæpe precor mortem. mortem quoq; deprecor idem. Ne mea ſarma ticum contegat oſſa ſolum. Ab his Precabundus: & Imprecabundus deducuntur. Item a p cor Preces: & Precarium: quod vt Vlpianus inquit: ē id quod precibus petentis vtendum conceditur tandiu q̄diu is: qui conceſſit: patitur & diſtat a donatiōne: eo: quod qui do nat: ſic dat: ne recipiat: qui precario concedit ſic dat: quaſi tunc recepturus: qum ſibi libuerit precarium ſoluere: et eſt ſimile commodato. Nam & qui commodat rem ſuam: ſic commo dat: vt non faciat rem accipientis: ſed vt ei vti re commodata permittat. Paulus Iuriſconſul tus. Precario habere uidetur: qui poſſeſſionem uel corporis: vel iuris adeptus eſt ex hac ſolū modo cauſa: quod adhibuit preces: & impetrauit ILLA FRONTE. illa animi hylarita te. Frons enim ut ſupra diximus: hylaritatis: clementiæ ſeueritatis index eſt. THYME LEM. Mulierē ſaltātē & hiſtrionicā exercētē. Thymele prima ſaltationē in ſcena docuit præterea græci θυμέλην. ſcenam uocant: & θυμελικὸν: ſcenicum hiſtrionem. hinc & vxori Latini Thymeles nomen inditum eſt: Latinus Mimus fuit Domitiani tempore: prin cipi gratus: quod vel recitandis in cœna diei fabulis: uel iocorum ſuauitate: interdum etiam pulſatione Thymeles. riſum excitare ille ſolebat. Hic inter alias fabulas diſceptum a canibꝰ Aſcletarionem mathematicum imperatori nuntiauit: qui ſibi hoc venturum prædixerat. ꝓ ptereaq; iuſſu Domitiani fuerat interfectus: & acuratiſſime ſepeliri iuſſus: ut uanitas eius ar tis redargueretur: Sed repentina tempeſtate diſiecto funere ſemi uſtum canes diſcerpſere. DERISOREM. Deriſor dicitur: qui cum alterius irriſione: & contemptu ſiue ipſe ridet ſiue aliis riſum mouet. Ridere enim eſt: quod græci dicunt γελᾶν: A quo Gellius propriū nomen. Vnde fit riſus quod greci dicunt γέλωσ: & ridiculus: quando adiectiuum eſt con temptu: & deriſione dignus. Ridiculum uero ſubſtātiuum ſignificat dictum: Quod riſum potius q̄ deriſionē excitat. A rideo cōpoſita fiūt arrideo: qd eſt applaudo: & lætitiam ani mi ridendo oſtendo. Ouidius. Arriſit paries adueniente dea: A quo Arriſio. Obrideo idē quod rideo: a quo Obriſio. Perrideo vehementer rideo a quo Perriſio. Derideo illudo. cō tenno: & de aliquo rideo: ſiue riſum moueo: a quo Deriſor: & Deriſio: & Deriſus quartæ declinationis: & deridiculus. hoc eſt deriſione dignus. Prorideo procul rideo. Prærideo an te rideo: a quo Prærisor. Irrideo idem: quod derido. a quo Irriſor: & Irriſio: & Irriſus quartæ declinationis. Subrideo parum rideo. A quo Subriſio: & ſubriſus: Corrideo ſimul rideo. Ridiculi campus Romæ dictus ē: in quo coruus ſepultus fuit. de quo alibi diximus. Ridiculoſus idem ſignificat: quod ridiculus. Ridicule: aut Ridiculoſe dictum: ſiue factum quid dicimus: quod irriſione dignum eſt. CENSVRA. Cenſoris officium. ad quem cu ra morum ſpectat. Cenſores initio duo creati ſunt. C. Papyrius. & A. Sempronius. Qum propter diuturna bella cenſus factus non eſſet: & Conſules id præſtare non poſſent uariis bellis impliciti. Cura itaq; data Cenſoribus: vt cenſum agerent: inſtitutūque: ut quinto quo que anno Crearentur. & a cenſu agendo ſunt Cenſores appellati. Quinquennale id ſpatiū luſtrum: vt ſupra diximus. appellatum. Poſtea hic magiſtratus annuus factus ē. a Mamertio Aemilio dictatore. Iunio Virginio. Marco Appio Conſulibus. Curaque deinde morum ac diſciplinæ Romanæ huic magiſtratui tradita: Iutantumque auctoritas eorum Creuit

Quintilia. Idem Cicero Idem Idem Idem Ouidius Vlpianus Paulus Ouidius C. Papy A. Sempr. Mamertius Iuni Vir. M. Appius

Hypotheſis Precor Imprecor Deprecor Precabundus Preces Precarium Donatio Commodatum Frons Thymele Thymelicus Latinus Aſcletario Deriſor Rideo Gellius Ridiculus. a. um Prærisor Irriſor Irriſio Irriſus Subrideo Subriſus Ridicule Ridiculoſe Cenſura Cenſor Luſtrum

vt ſub poteſtate cenſoria eſſet ius priuatorum:publicorumque locorum. Vectigalia popu/
li Romani in Senatum legere. Senatus principē deſcribere:cenſū agere luſtrū cōdere equm
adimere:& quos putaſſent parum dignos ſenatu amouer.a Cēſore Cenſura deducit̄ ſicut
a prætore prætura:quoniam autem Cenſores in corrigendis moribus ſeueriores erant:Cen
Cenſorius | ſura interdum pro ſeueritate:Interdum pro correctiōne:decreto:lege accipitur. Item a Cen
Cēſoriū officiū | ſore Cenſorius. Vnde Cenſorium officium:cenſoriam auctoritatem dicimus:item Cen/
ſorium virum:qui Cenſuram geſſit:hoc ēſt qui Cenſor fuit:ſicut prætorium:qui fuit præ/
tor. Cenſores autem a cenſendo vocitati ſunt:quod rem ſuam quiſq̄ tāti æſtimare ſolitus ſit
quantum illi cenſuiſſent:Cenſere enim exiſtimare eſt. Neuius. Cenſent eo venturum obuiā | Neuiūs
pœni caſſius. Cenſuit ſe ſe regem porſenam occidere. Interdum etiam pro deliberare:& cō | Caſſius
ſtituere accipitur. Vnde Senatum aliquid cenſuiſſe dicimus: nonnunq̄ pro ſuccenſere Var | Varro
ro. Ne uobis cenſeam:ſi ad me referetis. Ab hoc Cenſus deducitur:Hoc eſt æſtimatio rerum
ac bonōrum facta:ſecundum quam tributa pendebantur: Vnde cenſum agere:eſt recenſere
Cenſus | hominum facultates:& cenſio:hoc eſt caſtigatio. Hinc etiam aliquando ꝑ eo accipitur: qđ
Cenſio | eſt in extimatione:ac pretio habere:& cenſeri pro eo:quod eſt in extimatione eſſe. Marti | Martialis
Cēſeor | alis:Cenſetur Appona liuio ſuo tellus. Item Cenſionem facere dicebantur:qum multā equi
Cēſionē facerē | ti irrogabant:& Cenſio haſtaria vocabatur:qum militi multæ nomine ob delictum milita
Cēſio haſtaria | re indicebatur:vt haſtas daret:& cenſuus. Cenſui enim agri appellabantur:qui emi:& ueni
Cenſuus | re iure ciuili poterant.& accenſus præco:qui iuſſu Cenſorum ad cenſum uocabat:de quo ſu
Accenſus | pra diximus. Quamuis aliqui abacciendo hoc eſt uocando appellatum malint. Cenſus etiā
Capitecenſus | adiectiuum eſt:& ſignificat eum de cuius bonis cenſus ēſt factus. Vnde Capitecenſi dicti:&
Succenſeo | quibus ſuperius diſſeruimus. A cenſeo etiam compoſita ſiunt Succenſeo: quod proprie eſt
Recenſeo | in re graui:& iuſta iraſcor:& quaſi cenſuram exerceo. Terentius. Nam iam adoleſcenti ni/ | Terentius
hil eſt:quod ſuccenſeat.& recenſeo:quod eſt recognoſco:reuideo. Liuius. Inter hæc recenſet | Liuius
exercitum.militem inſtruit. INNOCVOS. Qui neminem lædunt: quales ſunt noſtri.qui
de uitiis agunt:ſed parcunt perſonis:

AD MARCVM EPIG.XXXIIII.

O TIBI NAVMACHIAM. Facetū diſtichō fictum ex perſona Cæſaris reſ/
pondentes Martiali:qui ſibi Naumachiam ædenti librum ſuum parum tempe/
ſtiue miſerat. Eo inquit forte conſilio hoc feciſti:vt ſimul cum libro tuo in aquā | Martialis
mergereris huiuſmodi ioco utitur ſæpe Martialis:qum vult oſtendere carmina ſua indigna
eſſe:quæ legantur. Sic libro tertio. Curſorem Sexta tibi Rufe remiſimus hora. Carmina
quem madidum noſtra tuliſſe reor Imbribus immodicis cælum nam forte ruebat Non ali
ter mitti debuit iſte liber:

DE LEPORE LVDENTE CVM LEONE EPIG.XXXV.

ETHEREAS AQVILA. Blanditur Cæſari quod non minori miraculo le/ | Virgilius
pus in ore leonis eius intus fuerit:q̄ puer in unguibus aquilæ Iouis ILLESVM
Hæreo | ſine nocumento. HAESIT. Inſedit Hærere enim proprie eſt arcte alicui rei inſidere. Virgi
Hæſio | lius. Hærent parietibus ſcalæ. Quoniam vero qui in aliqua re dubitant:non mouentur. Et
Hæſitabundus | ideo hærere:ac ſuſpenſi eſſe uidetur:ponitur aliquādo hæreo pro dubito: anceps ſum:ſimi
Hæres | literq̄ frequentatiuum eius hæſito. Ab hæreo fit Hæſio:ab Hæſito Hæſitatio.& Hæſitabū/
Bihæres | dus. Item ab hæreo hæres hæredis. Quia qui hæres eſt: hæret:hoc eſt proximus eſt ei: cuius ē
hæres. Licet quidam hæredem dictum putent:quod dominus fiat bonorum quæ ad eum ꝑ
ueniunt. Apud ueteres enim hæres dominus dicebatur. Hinc fit Bihæres:qui bis factus eſt
hæres:& hæreditas:Quæ nihil aliud eſt:q̄ ſucceſſio in vniuerſum ius:quod defunctus habē
bat:Et ideo hoc nomine etiam damnoſa hæreditas continetur:diuiditurq̄ in duodecim vn
cias:quæ vt ſupra diximus. Aſſis appellatione continetur:hæreditatis nomine neque legata
neq̄ fideicommiſſa cōphenduntur. Adire hæreditatem:& immiſcere ſe hæreditati qnidā
ita diſtingunt:ut adeant hæreditatem:qui alieni ſunt:hoc eſt qui non ſunt filii:nec filiorum
filii. Qui uero defuncti ſunt:ſiue filiorum filii immiſcere ſe hæreditati dicāntur: Sed hæc cō
Haeres Marteā | funduntur. Ab hæredum etiam nomine. Hærēm Marteam uocabant deam:quam acceptā
Coæres | hæreditate colebant:& eſſe una e martis comitibus putabatur. Item ab hærede fit Choeres
quī ſimul hæres inſtitutus ē:et Exhæres:q extra hereditatē ē:hoc ē q hæreditate priuat9 ē. vñ
fit uerbū. exhæredo. a quo Exhæredatio:& paſſiuū exhæredor:& hæreditari9 hoc ē ad hæ
reditatē ptinēs:a quo bona hæreditāria dicūtur. Morbos etiā hæreditarios uocamus:q pa
rentum uitio nobis obtingūt:ſicut hæreditaria uitia:hæreditariam laudem:hæreditaria pco

nia& aliahis ſimilia dicimus:& heredipeta:qui blandiciis muneribus: et aliis huiuſmodi Heredipeta
artibus ſubornant morituros:ut ab eis hæredes inſtituantur:& hæredium prædium quod Herba
nobis ex hereditate prouenit. A quo Hærediolum prædiolum. Prætera ab hæreo. Herba Hærediolum
Virgilius. quod terræ hereat:eſt enim proprie herba viride pecudum pabulum. Virgilius. Frumenti q̃ Herba
Idem reret herbam. Aliquando etiam pro palma:& uictoria ponitur. Idem. Atq; immemor her
bæ Victor equus. Vnde herbam dare eſt ſe victum fateri. Nanq; ſummum apud antiquos ſi
gnum victoriæ erat. herbam porrigere uictos:perinde enim uidebatur:ac ſi terra:& altrice
ipſa humo:atq; humatione cæderet:qui mos in pleriſq; germaniæ regionibus etiam nũc ſer/
uatur. Ab herba Herboſus locus dicitur herbis abundans:herbidus ex herba:herbaceus ex
materia herbe:Herbeſco herbas genero:Herbarius:qui peritus herbarum eas colligit:uẽdit Herbeſco
que:aut ex iis medicamenta componit Herbifer herbas ferens:Herbiger herbas gerens. Itẽ Herbarius
Herbilis anſer dicitur herba paſtus:qui grandior eſt q̃ fruméto altus. Quidam etiam heri
aduerbium:quod & here dicitur:ab hæreo deductũ putant:quod dies heſternus hæreat ho
dierno. Alii a græco potius trahunt:apud quos εχθες dicitur heri:Ita autem ab heri fit he Heri
ſternus. ſicut a cras craſtinus. Item ab hæreo Hærenius proprium nomen viri:& heruca ver Here
mis ſecundum quoſdam:de quo ſupra diximus. q̃uis alii ſine aſpiratione ſcribunt:& a ro/ Heſternus
dendo potius deriuatum putant. Item ab hæreo Compoſita fiunt Adhæreo. Inhæreo:Et Hærenius
Cohæreo eiuſdem fere ſignificationis. a quibus adhærentia. Inhærentia:& Cohærentia de/ Heruca
ducuntur. TIMIDIS. Ne puerum læderent timentibus. AQVILA. Iouis auis:cui maxi/ Adhæreo
mus honor ẽ:& maxima uis. Quippe non ſolum cũ minoribus quadrupedibus ſed etiam
cum ceruis pugnat. Multum puluerem uolutatu collectum inſidens cornibus excutit in ocu
los:pennis ora uerberat:donec præcipitet in rupes. Cum dracone etiam init prælium. Oua
hic Aquilæ conſectatur auiditate malefica:Illa ob hoc ubicunq; uiſum oppugnat. Ille multi
plici nexu alas ligat. Ita ut ſimul aliquando concidere uideantur. Ex omni autem auium ge
nere ideo hanc ſolam delegiſſe ſibi armigerum. Iupiter exiſtimatur:quod ſola contra orien
tis ſolis radios immotam tenere aciem poſſit:vel quod hanc ſolam auem nunquam fulmi/
ne tactam fuiſſe produnt. Romanis eam legionibus. C. Marius in ſecundo conſulatu ſuo
proprie dicauit:qum antea quattuor aliis ſignis:hoc eſt lupis minotauriſ equis:apris uterẽt
Sed tu FEDERICE imperator ut in cæteris romanæ virtutis æmulus. ita in hoc quoq; ui/
ctricem Aquilam ordinibus tuis præfers. non minus iam frequentibus tuis uictoriis inſignẽ
q̃ miniſterio iouis:& Ganimedis raptu. Sex aquilarum genera eſſe traduntur. Melenætus Melenætus
minima magnitudine:uiribus præcipua colore nigricans:quæ ſola fœtus ſuos alit:frequenſ
que uerſatur in montibus. Pygargus in oppidis:ac campis volitans albicante cauda Vnde Pygargus
nomen habet. Quippe græci πύγην natem dicunt:ἀργὸν album:Vnde & Capreæ ge/
Iuuenalis nus eodem nomine uocatur. Iuuenalis. Sumi ne cum magno lepus:atq; aper:atq; Pygarg⁹ Morphnus
Homerus Morphnus:quam & Percnum Homerus uocat:quidam etiam Plancum. & Anatariam ſe Percnus
cunda magnitudine:& vi cui vita fere circa lacus eſt:nigerrima omnium:& prominentiore Plancus
cauda. Ingenium eſt ei raptas teſtudines e ſublimi iactando frangere. Aeſchilus qum præſen Anataria
ſiſſet ſe eo die ruina periturum:ex vrbe Siciliæ:in qua morabatur:egreſſus loco aperto con/ Aeſchilus poeta
ſedit:tum aquila deſuper volitans teſtudinem:quam pedibus gerebat:ſuper caput eius ſplẽ
dore illius decepta erat enim crinibus uacuum:tanq; ſuper petrã:quo fractæ teſtudinis car/
ne veſceretur:eliſit:eoq; ictu peremptus ẽ nobiliſſimus poeta:qui tragœdias in lucem pro/
Quintilia. tulit:ſublimis:grauis:ac interdum etiam ſupra modum grandiloquus:ut refert Quintilia/
nus. Quarti generis eſt Percepterus:& ea quoq; per lacus uerſatur:vulturi ſimilis:alis mi/ Percepterus
nimis:reliquas magnitudine antecellens. ſed imbellis:& degener:ita vt a Coruis ſæpe nu/
mero verberetur. Sola aquilarum ex anima ferit corpora:ieiune ſemper auiditatis:& que/
rulæ murmurationis. Hæc facit vt quintum genus Gneſion uocetur:quod apud græcos ſin/ Gneſios
cerum ſignificat:velut verum ſolumq; incorruptæ originis:media magnitudine:colore ſub
rutilo:raro uiſum. Vltima eſt Halietus clariſſima oculorum acie:ex alto ſe librans:viſoq; in Halietus
mari piſce:præceps in eum ruens:& diſcuſſis pectore aquis rapiens:Hæc in plumes adhuc
pullos ſuos ſubinde percutiens:aduerſos ſolis radios cogit intueri:& ſi cõniuentem flen/
tem ue animaduerterit:e nido uelut adulterinum:ac degenerem præcipitat. Eum uero:qui
acie firma contraſteterit:educat. Halieti ſuum genus non habent:Sed e diuerſo aquilarum
coitu naſcuntur. Quod vero ex iis natum eſt:in oſſifragiis muneratur:ex quibus minores
Vultures progenerant:Et ex iis magni:q oio nõ generãt. Quidã addũt genus Aqlæ:quã
Barbatã uocãt. Thuſci oſſifragã:reperit̃ in Aqlarũ nidiſ lapis Aetites quẽ aliq Gagitẽ uo
cãt:ad mlta remedia utilis:nihil igne deperdens:Eſt ãt lapis iſte p̃gnãs intus:quẽ ſi quatias
Zoroaſtres ali⁹ q̃ſi in utero ſonat:fuluus ẽ:& tereti figura:hũc Zoroaſtres magus oĩbus lapidibus præ/
tulit:maximamque illi tribuit poteſtatem. Pariunt Aquilæ oua terna:excludunt pullos bi/

nos.& aliquando tres:alterum expellunt tedio nutriendi. Quippe eo tempore cibum illis
negauit naturæ prouidentia:ne ferarum omnium fœtus raperentur: vngues quoq; earum
diebus illis inuertuntur.& albeſcunt inedia pēnæ:ut iure partus ſuos hodio habeāt.Sed eie
ctos ab iis cognatum genus oſſifragi excipiunt:atque educant. Illa quam tertiam diximus
circa ſtagna aquaticas aues appetit:mergentes ſe ſubinde:donec lapſæ rapiantur.Spectan/
do dimicatio eſt.Auis ad perfugia littorum tendit:maxime ubi denſa arundo ſit.Aquila ve
ro umbram ſuam nāti ſub aqua a littore oſtendit:propter quod auis rurſus ī diuerſa: & vbi
ſe minime ſpectari putat:emergit:hæc præcipue cauſa eſt:ut aues gregatim natent:quia plu/
res ſimul non infeſtantur:reſperſu pennarum aquilas obcecantes:apud Seſton urbem cele/
bris aquilæ gloria fuit.Educata a uirgine tanta gratitudine beneficium memoria tenuit:vt
q̄diu uixit puella:aues primo deinde etiam uenatus illi attulerit:Mortua uero puella in ro/
gum accenſum iniecerit ſeſe:& una conflagrauerit.PORTANTE Ferente.Portare duo/
bus modis dicimus uno:qum iumentis:aut curribus aliquid nobiſcū ducimus.alterū:qum
noſtro corpore imitatione iumentorum portamus.Terētius.Mi homo quid iſtuc obſecro — Terentius
eſt? quo portas puerum.Hinc uerrem legimus amicam e prouintia portaſſe:& Pompeiūm
tertio deportaſſe triumphum beneficio Ciceronis:& multos imperatores uictorem exerci/
tum reportaſſe:quaſi reduxiſſe.A porto.Porta: Portus:Porticulus.Portitor: Portunnus:
Porta — Portorium:Porticus deducuntur:de quibus ſuperius diximus. Item compoſitā Apporto
Portitor — notæ ſignificationis:Deporto de loco porto.A quo Deportati dicunt:quibus aqua & igni
Deportati — interdictum eſt:uel quibus princeps prouintiam adnotauit:uel dequibus deportandis ſcrip
Exporto — ſit.Exporto extra porto:ſiue ex loco porto:ſiue aufero:ſiue e contrario importo:Infero.Ci — Cicero
cero.Ego uero ſi uelim noſtræ ciuitatis exemplis uti:& aliarum plura proferre poſſum de/
Supporto — trimenta publicis rebus q̄ adiumenta per homines eloquentiſſimos importata.Idem.mo/ — Idem
Reporto — do enim huc iſta ſunt importata.Supporto Suffero. Reporto refero:reduco Comporto
Comporto — ſimul itēm a porto fit Compoſitum domiporta:hoc ēſt coclea ita appellata ad ſimilitudi/
nē græcorum:qui eā φερέοικον appellant.hoc ē domū portantem.Cicero.Vt ſi quis medi — Idem
cus ægroto imperet.ut ſumat terrigenam:tardigradam:domi portam:ſanguine caſſam:po
Ganimedes — tius q̄ hominū more cocleam PVERVM Ganimedem.Nota eſt fabula Ganimedis Troi
regis filius fuit.formoſiſſimus puer quem qum Iuppiter deperiret:iuſſit in cælum ab Aquila
portari:& ſibi pocula miniſtrare:quod eleganter deſcripſit.Virgilius.Intextuſq; puer fron — Virgius.
doſa regius Ida.Veloces iaculo ceruos.curſuq; fatigat.Acer.anhelanti ſimilis:quem præpes
ab ida Sublimem pedibus rapuit iouis armiger uncis.Longæui palmas nequicq̄ ad ſydera
tendunt Cuſtodes:ſæuitq; canū latratus ad auras Ob hoc factū aquilæ effigiem in cælū trāſ
Aqla cæleſtis — latam ferunt:que ſuper aquariū uidetur uolitare.Aquariū.n.Ganimedem eſſe ſuperius oſtē/
dimus.ideoq; oſtenditur q̄ſi aquam vrna effundens.Aquila ala dextra circulū equinoctialē
parum prodit.Siniſtra autem non longe a capite Ophiuchi uidetur figurata:Roſtrum eius
a reliquo corpore diuidit circulus a cancro ad Capricornum perueniens Exorto leone oc/
cidit:Exoritur autem cum capricorno habens in capite ſtellam unam:in vtraq; pēnna vnā
ī cauda unā HAEC.Vt Lepus tutus ſit ī ore leonis ILLA.Vt puer illeſus ſit ī unguibus aqlæ

AD MAXIMVM EPIG.XXXVI.

TELLAE DELICIVM MEI.boc Epigramma ſcribit ad Maximum:ī quo
Stellā poetā laudat:eūq; anteponit Catullo.Stella poeta fuit patauinus:qui uiolā
Stellā — tillam amauit Virginem Neapolitanam:quam tandem duxit vxorem: Hæc in
Violantilla — deliciis habuit Columbam auem dicatam Veneri:quam Stella fleuit defunctam pulcherri/
Catullus — mo carmine:opuſq; ipſum Columbam inſcripſit:de quo uenus apud Papinium ſic loqui/ — Papinius
tur.Hic noſtræ defleuit fata columbæ.Catullus Veronenſis poeta fuit Iambi acerbitate p̄/ — Martial
clarus:hic eodem modo paſſerem puellæ ſuæ delicias defleuit mortuum.Martialis.Id opus
paſſerem uocat.Vtraq; auis ſalaciſſima eſt.ideoq; amantibus conueniens. Tanto inquit
Verona — Stellam maiorem eſſe Catullo:quāto paſſerem magnitudine uidemus columbam excedere
Breno — COLVMBA.Opus Stelle ita inſcriptum VERONA.Vrbs eſt uenetiæ à Gallis olim cō
Brenona — dita.duce:vt quidam opinantur.Brenone:a quo Brenona primo:Deinde mutatis conſue
tudine litteris Verona appellata.Galli enim qum nouas ſedes quærere ob inteſtinas diſcor
dias:& aſſiduas domi diſſenſiones cogerentur.in Italiam uenere:expulſiſq; inde cultoribus
Mediolanum.Comum:Brixiam:Bergomum.Tridentum.Vincentiam condiderunt. Ve
Ateſis — ronam magna ex parte alluit fluuius omnium amœniſſimus Ateſis.Qui ex Tridentinis al
pibus ortus non longe a foſſa Clodia pado miſcetur.Clara hæc urbs ſolo:ac frugū:& fru/
ctuum omnium ubertate:Clarior uiris:duobus Plinius:& uno Catullo quorum nomina
nulla oblitteratura eſt uetuſtas.PASSEREM Opus Catulli:in quo paſſerculi mors deflet

AD DECIANVM EPIG. XXXVII.

QVOD MAGNI TRASEAE. Laudat Decianū quod ſtoicorum dogma citra mortem ſequatur: non autē ut Cato. Et Thraſeas fecerunt: qui ſponte mortem queſiuere. per quod præcipere uidetur non debere quenq; fugiendi incōmodi gratia mortem ſibi cōſciſcer̄ id eni imbecillioris poti⁹ animi eſſe q̄ firmioris. MAGNI THRASEAE. Thraſeas Patauinus fuit Claudii Neronis temporibus: qui qum librū de rebus Catonis a Numacio ſcriptum legiſſet: gloriæ cupidine incenſus: poſtq̄ a Cæſare dānatus eſt: prolatis brachiis iuſſit ſibi uenas incidi & dum moreretur magna cōſtantia ſuoꝝ fletum cōpeſcuit: Libauitq; ſanguinē Ioui liberatori: hic q̄diu uixit: Bruti & Caſſii interfectorum Cæſaris dies natales ſummo honore tradit̄ celebraſſe CONSVMATI Omni ex parte perfecti: de quo ſuperius diximus. CATONIS. Cato. Antipatro Tyrio præceptore ſtoicam diſciplinam ſecutus. Vticæ: ne in Cæſaris poteſtatem ueniret: mortem ſibi conſciuit. Ab eo fit Catonianus adiectiuum. TALIS VT ESSE VELIS. Vt uelis uitā illorum ſequi: non mortem ENSES. Gladios. Enſis Gladius. mucro. Spatha eiuſdem ſignificationis ſunt. Ab enſis fit Enſiculus diminutiuū a gladius Gladiolus: qđ modo ſignificat paruū gladium modo herbam: de qua ſupra diximus a gladii ſimilitudine ita appellata: & Gladiator: de quo ſupra diximus. a quo Gladiatorius ludus & Digladior uerbū: quod eſt diſſentio: contendo: & ueluti gladiis dilanior. Cicero. Quid antipater digladiatur cū Carneade tot uoluminibus. Idem. Digladiari aūt ſemper: & pugnare cū facinoroſis: & audacibus qs non eum miſerrimūm: ac etiam ſtultiſſimū dixerit A clade autē appellatum Gladiū. Varro affirmat: q̄ſi cladium. quod fit ad hoſtium cladem. Mucro licet proprie gladium ſignificet ponitur tamen pro cuiuſq; teli acumine. Virgilius. Oſſa ſed inter ferreus ad coſtas alto ſtat uulner̄ mucro. hoc ē teli cuſpis. Hinc Mucrono uerbum acuo: a quo Mucronat⁹ deducitur hoc eſt acutus: & ad mucronis ſpetiem factus. Spatha græcum eſt. σπάθη enim. apud græcos modo Coſtam: modo enſem ſignificat. Parazonium enſis eſt: quo præcingimur a Zona: ad quam alligatur nomen habens: hoc eſt ἀπὸ τοῦ παρὰ καὶ τῆς ζώνης dictus: q̄ſi ad Zonam pendens. Martialis de Parazonio. Miliciæ decus hoc: gratiq; erit omen honoris Arma tribunitium cingere digna latus. Pudet referre quoſdam nuper per inſcitiam prō Parazonion Paracon ſcripſiſſe autore deprauato: & quod magis ridiculum eſt. Paracon expoſuiſſe pro genere officii: ac etiam telo: quod ei officio conuenit. O dementiam ſingularem. Parochos non Parachos eſt: qui nuptiis præeſt: ita appellatus: quod uehicula præeat ὀχήματα enim græce: latinē uehicula nuncupantur: Varro. Hic enim omnia erat. Idem ſacerdos. Idem parochos: Deniq; idem Senatus. Idem Parochos inquit: hoc eſt idē Auſpex ſiue Paranymphus hunc enim mos erat præire uehiculum: in quo ſponſus: ac Sponſa ferebant̄: quo die nuptiæ celebrabāt̄. Ariſtophāes ὁ δ᾽ ἀμφιθαλὴς ἔρως χρυσόπτερος ἡνίας ηὔθυνε πάλιν τόξοισι ζηνὸς πάροχος γάμων: hoc eſt cupido floribus aureis præditus alis habenas dirigebat auerſas. Parochus nuptiarū iouis. Eſt etiam Parochus ὁ παραβαίνων εἰς τὸ ἅρμα: ideſt qui in uehiculo aſſidens miniſtrat uectori: STRICTOS Nudatos. ſtringere proprie artare eſt. Plynius. Aphenſamq; manu ſtringit. Hinc ſtrigæ appellantur ordines rerum inter ſe coniunctæ collocatarum: quod una ſint conſtrictæ. item lōgitudo maior latitudine. a quo ſtrigatus ager uocatur: qui per ſtrigas creſcit a ſeptentrione in meridiem. Item ſtrigones dicuntur denſarum uirium homines: quoſt in ſe conſtricti: atq; artati ſint. Et ſtrigoſa iumenta: quæ ex hauſta. ac macilēta ſunt: quaſi ſtringoſa: quod corpora eorum reſtricta ſint. Muſſarius. P. Scipio Naſica. & . M. Pompilius Cenſores: qum equitum cenſum agerēt: nimis Strigoſum equum: & male habitum: ſed equitem eius uberrimū uidentes ab exercitu amouerunt: & ſtrictim aduerbium: hoc eſt ſtringendo: unde ſtrictim referri dicimus ea: quæ qum ſparſa: ac diffuſa eſſent: breuiter: & quaſi ſummatim colligunt̄ quemadmodum & perſtringere capimus pro colligere: et ſummatim referre: q̄uis interdū perſtringere pro obcæcare accipiatur: quaſi coniunctis palpebris oculi perſcribantur. Cicero. Exiſtimat ſe gemmæ nitore. & auri ſplendore aſpectus omnium perſtringere. Ab hoc Perſtrictores uocantur. Qui unam rem prō alia facientes aſpectum hominum fallūt. hi etiā Præſtrigiatores uocantur a p̄ſtringendo: q̄ſi p̄ſtrigiatores: nam & Præſtringere obtenebrare: atq; obcæcare ē: ſicut pſtringere. Plautus perſtringam oculorum aciem in acie hoſtibus Interdū t̄n ponit̄ ꝑ eo. qđ ē breuiter: & ſuccincte pcurrer̄. Idē. Ignoſcite rei magnitudo me breuit̄ pſtringere atrocitatē criminis nō ſinit: & pro radere. ut paulopoſt dicemus. Itē Strictur̄ ꝓprie appellant̄ ſcintille: q̄ de ferro cādenti micāt: eūtq;: qum miſſa maltis tūdit̄: ſiue qđ ſtrictius emittūnt̄: ſiue qđ oculos ſuo fulgor̄ pſtringunt. Virg. Stridūtq; caminis Strictur̄ calibū: & fornacibus ignis anhelat. Item aliud aduerbiū Stricte: hoc eſt arte: a quo Strictius ſtrictiſſime: ſicut a ſtrictus Strictior: Strictiſſimus. Item Strigillo uerbum idem quod

Numacius · Cicero · Varro · Virgilius · Martialis · Varro · Ariſtophanes · Sige · Maſſurius · Cicero · Plautus · Idem · Virgilius

Thraſeas · Cato · Catonianus · Enſis · Gladius · Mucro · Spatha · Enſiculus · Gladiolus · Gladiator · Mucronatus · Spatha · Parazonium · Parochos · Auſpex · Paranymphus · Stringere · Strigones · Strigoſus · Præſtingere

Stringo.a quo Obſtringillo:qđ ſignificat obſto.Varro.Quid curio qum id feciſſet: dice/ bat amicis: vt illi nũtiaretur ſe obſtrigillaturũ :ne aut triumphus decerneret̃ :aut iterũ fieret cõſul.Itẽ cõpoſita a Stringo:Obſtringo:Perſtringo:de quo diximus Subſtringo. Cõſtringo eiuſdẽ fere cũ ſuo ſimplici ſignificationis.Itẽ Reſtringo:qđ mõ ſignificat ſoluo.Apuleius.Iumentum reſtringit:abireq; ſtabulo liberum ſinit:qđ ſtabularius inuentũ mox domũ reducit:modo rurſus ſtringo.Idẽ.Et duplici nodo:ne ſolui facilẽ queat : reſtringit. Interdũ tũ p metaphorã ſtringere pro percutere accipimus.Virgilius.Atq; animũ patriæ ſtrinxit pietatis imago:& pro rare facere excidere.Idẽ.Vbi denſas Agricolæ ſtringunt frõdes :Et pro decerpere.Idẽ.Sed tñ & quernas glandes dum ſtringere tẽmpus.& pro vulnerare.Idẽ.Hũc primũ leuis haſta Themillæ Strinxerat:& p attenuare:qđ ſtringẽdo fieri ſolet.Idẽ.Et ſtringite remos.Item pro radere.Idẽ.Ego ſum pleno quẽ flumine cernis ſtringentẽ ripas.qua pp & in cõpoſitiõe pẽrſtringere in eadẽm ſignificatiõne accipimus.Cicero.Cuius quidem portã capuæ pene pſtrinxiſti:& diſtringere dicimus:radẽdo ſordes detergere.Vñ diſtringẽntes uocamus:q ſordes corporis radũt:quos græci Apoxyomenos nominãt.ἀποξύειν enim ſtringere:hoc ẽ radere. Plynius de Liſipo.Plurima ex oĩbus ſigna fecit fecũdiſſime artis:inter quæ deſtringentẽ ſe:quẽ.M.Agrippa añ Thermas ſuas ditauit mire gratũ Tyberio prĩ/ cipi:q nõ quit tẽperare ſibi in eo.q̃q̃ imperioſus ſui inter initia principatus :trãſtulitq; ĩ cubiculũ:alio ibi ſigno ſubſtituto.Qum qđẽ tãta populi romani contumacia fuit:ut magnis theatri clamoribus reponi Apoxyomenõ cõflagitauerit.princepſq;:q̃q̃ adamatũ repoſuẽrit.Hinc ſtrigmẽta appellant̃ ſordes:quæ ex corpibus radũt̃.Vñ ſtrigmẽta olei dicimus Ceromata:hoc ẽ ſordes olei:q exvnctorũ athletarũ corpibus raduntur.Idẽ.Vſũ olei ad luxuriam uertere græci uitiorũ omniũ genitores in gymnaſiis publicãdo.Notũ ẽ magiſtratus ho/ noris ei⁹ octogenis ſeſtertiis ſtrigmẽta olei uẽdidiſſe.hic ẽt Strigil uocat̃ inſtrumẽtũ ad di/ ſtringendũ:hoc ẽ ad radendas ſordes aptũ:quo ueteres ĩ balneis pcipue utebant̃ ex auro:argẽto:ferro.Interdũ ẽt lapidibus qbuſdã.Perſius.I.puer:& Strigiles Criſpini ad balnea dẽ/ fer.Iuue.Et ſonat unctis Strigilibus.Marti.de ſtrigẽle ferrea.Pergamus has miſit curuo di/ ſtringere ferro Nõ tã ſæpe teret lintea fullo tibi.Plynius.de ſpongia.Cinis ei⁹ plurimũ pfi/ cit cõtra ſcabricies genarũ:& qcqd opus ſit diſtringere. Præſtat & Strigilũ uicẽ:linteorũq; affectis corporibus Ab harũ ſimilitudĩe:in hiſpania ſtrigiles ẽt uocabãt auri paruulas maſ/ ſas:qđ ſup oẽ ſolũ ĩ maſſa auro inuẽto capit̃:qum cætera ĩ metallis repta igni pficiant̃:hoc ſtati aurũ eſt:cõſumatamq; materiã ptinus habet:qum ita inuenit̃.Itẽ Strigil aluminis gen⁹ ẽ pumicoſũ:& foraminũ fiſtulis ſpõgiæ ſimile.rotũdũq; natura.Sũt q putẽt ſtringere:qum p eo capit̃ qđ ẽ breuit̃ colligere:ſiue pcurrere ab eo ſumi:qđ radere ſignificat:ſiq dẽ radere pprie ẽ leuiſſime tangere:& cadẽ rõe ſtringere enſẽ accipi p nudare.Nã qum uagina eũ eximus.q̃ſi radere:hoc ẽ polire:ac detergere uidemur.Virg.Strictũ rotat acer Iutagus enſem Aſtringere Striare deducitur:qđ eſt polire:leuigare.Ply.Cõchis leuibus:ſtriatis :uertice mitratim intorto.Striges non aſtringẽdis infantiũ corporibus:ut qdã falſo exiſtimãt:ſed a ſtridore nomẽ habẽt.Fabuloſũq; ẽ: qđ eas tradũt ubera infantium labris immulgere . Aues ſũt nocturnæ.Lucanus.Quod tepidus bubo:quod Strix nocturna queruntur.Cõſtãt tñ ẽt ĩ maledictis iam eſſe:& ẽt apđ uẽtuſtiſſimos fuiſſe:accipiq; p maleficis mulieribus:q noctu gra/ diẽtes infantiũ corpora ſãguinẽ fugẽdo exhauriũt.nec deſũt q opinẽt̃ ab hac Strigoſum:qđ quo ſupra dixim⁹:deriuari:q̃ſi a ſtrige exhauſtũ.NVDO.Inermi.Nudũ pprie dicimus qcqd ſine tegmĩe ẽ.Virg.Nudatoſq; humeros oleo pfuſa niteſcit.Interdũ tñ nudũ p inſepul/ to accipit̃:qđ nõ tegatur ſepulchro.Idẽ.Nudus & ignota palinure iacebis harena. Quidã nudũ:& nudatũ ita diſtinguũt:vt nudũ ſit:qđ nũq̃ tectũ fuit:Nudatũ ãt:qđ tectũ eẽ confueuit:ſed nũc tectũ nõ eſt:vñ nuda facies:& nuda man⁹ dr̃:vẽter aũt nudatus.a nudus fit Nudo uerbũ:hoc ẽ aperio:detego:a quo compoſitum Denudo:& Nuditas nom̃:& Nude ad uerbiũ:hoc ẽ apte ſimpliciter.PECTORE.Pectus ps corporis ẽ infra gulã incipiẽs. ſimẽſque ſupra aluũ:qđ intus homini octonis coſtis munitũ ẽ:ſuibus denis:cornigeris tredeci:ſerpentibus triginta:homini dũtaxat latũ ẽ:reliqs corcinatũ:pſertim uolucribus:& in iis ma/ xime aquaticis.Latitudo eius ſublimis:& expoſita oculis mirabilẽ pſefert habitus ſui dignitatem:a quo q porrectiori pectore ſũt pectoroſi dicũt̃ .a græcis θώραξ dr̃.vñ & mũimẽ/ tũ militare:quo pectus ptegit̃ Thorax appellat̃ a quo Thoracati dicunt̃:q thoracã induti ſũt.ſicut a Lorica loricati.Itẽ a pectus Pectorale deriuat̃.hĩc pectoralis faſcia.qđ qua Mart. Faſcia creſcẽtes dominæ cõpeſce papillas:Vt ſit qđ capiat nr̃a:tegatq; manus : Faſcia linte/ olũ ẽ ad ligãdũ aptũ.dicta a græco φασκία:cui⁹ diminutiuũ ẽ faſciola:Itẽ a pectus fit Expectoro uerbũ:qđ ſignificat extra pect⁹ eiicio.Cicero.Tũ pauor ſapiẽtiã mihi oẽm exani/ mato expectorat.REDEMIT.Emit:vt ſupra dixim⁹ FACILI SANGVINE facile effuſo:hoc ẽ facilitate mortis.HVNC VOLO LAVDARI Q VI SINE MORTE

Left margin: Reſtringo · Apoxyomenos · Strigmentum · Strigil · Strio · Striges · Strigoſus · Nudum · Nudatus · Denudo · Nuditas · Nude · Pectoroſus · Thorax · Thoricatus · Pectorale · Faſciola

Right margin: Varro · Apuleius · Virgilius. · Idem · Idem · Idem · Idem.Idẽ · Cicero · Plynius · M.Agrip. · Tyberius · Idem · Perſius · Iuuenalis · Martialis · Plautus · Virgiliu. · Plynius · Martialis

Ariſtoteles pōt Ariſtotilis ſnia eſt:qđ mortē oppetere ob fugiendā pauptatē:aut amorē:aut aliud quic quāmoleſtū & graue non fortis animi ē:ſed potius timidi:atq; imbecilli.Eſt enī molicies q̄ dam laborioſa fugere:& quia non id decorum ſit:ſed mali euitandi gratia mortem appete re.Hinc fuere plerique qui Catonem:& Thraſeam reprhenderunt uiri docti:& eorum fa/ miliares :imbecillioris potius:quam fortioris animi eſſe dicentes mortem ſibi conſciuiſſe: quod non honeſtas eo facto apparuerit turpia præcauens:ſed animi infirmitas aduerſa n̄ ſubſtinens:Quod Cato ipſe in filio iuſſus eſt oſtendere:quem non eſt ſecū hortatus ad mor tem:ſed de Cæſaris benignitate omnia ſperari poſſe præcepit.Eum igitur laudandū poti9 eſſe poeta exiſtimat:qui tolerantia rerum aduerſarum uiuendo:q̄ qui fuga moriendo glo/ riam ſibi aucupantur

AD COTTAM EPIG.XXXVIII.

ELLVS HOMOES.Iocatur cum Cotta deridens eum:quod qum uellet ma gnus uideri:bellum ſe per molliciem diminutiuo nominē appellabat:qum bel/ lus:& magnus inuicem repugnent:& eſt tacita reprehenſio eorum: Qui qum uelint boni uideri:molles tamen ſunt:atq; laſciui.

DE VENVSTO EPIG.XXXVIIII.

ETIT VENVSTVS.Per iocum Venuſti auaritiam carpit:vxorem fediſſi/ mam petentis dotis gratia:quia ſcilicet languebat:& mox ſperabatur moritura .Metrū ē Iambicū trimertū:Cuius duo genera ſunt.alterū apđ Vetuſtiſſimos co micos: tragicoſq; in vſu fuit.Horatius.Hunc ſocci ſumpſere pedem:grandeſq; cothurni:al Horatius terum apud iuniores tantum.Verum Iambicum comicum: & Tragicum dicitur:hoc pu/ rum Trimetrum appellatur:ſuſcipitq; tres pedes:inuicem mutatos.Iambū.Pyrrichium & Spondeum raro apud uetuſtiſſimos in vſu fuit.NVPTIAS.Matrimoniū.Nuptiæ dicūť Tragicū Iābicū Vt modeſtin9 iuriſcōſultus affirmat.Cōiunctio maris:& fœminæ cōſortiū oīs vitæ diuini: Nuptiæ Modeſti nus & humani iuris cōiūctio.uñ Nuptialis deriuať hic nuptialis thalam9 dř.Cubiculū:ī quo pmū uir:& vxor cōiungūť:a quo thalamo epitalamiūuocať ſacer hymnus:qui in nuptiis Nuptialis thalamus canebať & Nuptialiter aduerbiū:qđ ſignificat more nuptiarum:vñ ueſtitā aliquā nupti aliter dicimus:hoc ē decētius ſolito:& vt fieri nuptiis ſolet.Nuptiæ ā a nubēdo dictæ ſunt Epithalamiū Nubo:& Compoſitum ei9 Obnubo:proprie ſignificat operio:uelo. Virgilius. Arſuraſq; Nuptialiter Virgilius comas obnubit amictu.Quoniam uero ſponſæ apđ ueteres:dum uiro tradebantur:nuběř Nubo hoc eſt uelare capita ſolebant:vſurpari cœptum hoc uerbum p eo:quod eſt uiro tradere:ſi/ Obnubo ue uiro tradi.Nam & actiue dicimus.nupſit filiam Cæſari.& paſſiue:cui9 filia nupſerit Cæ ſari:Vnde nō modo mulier:quæ uiro tradebatur.nupta:ſed etiam uir cui tradebatur nu/ ptus dici ſolebat.Plautus.Libet etiam Carinum quid agat ſcire nonū nuptū.Nupta ēt uer ba dicebantur:quæ non licebat Virgini proferre.Idem. Virgo ſum nondum didici uerba Idem nupta dicere.A nupta Innupta deducitur:que nō dum uirum cœpit.Virgilius. Innuptæq; Virgilius puellæ.Item a nubo Innubo:a quo Innubus:& Innuba:qui vxorem ducit:& quæ viro tra Innupta ditur.Nam innubere proprie ad domum uiri tranſire eſt.Vnde & pro tranſire ſimpliciter Innubus ueteres vſurparunt.Lucillius.Suam enim inuadere.atq; innubere cenſet:& Pronubo:hoc Innuba Lucillius. eſt nuptiis præſum:A quo Pronubus:ac Pronuba:de quibus ſupra diximus:& Connubo Pronubus matrimonio iungor:q̄ſi ſimul nubo.Apuleius.Neſcientibuſq; parentibus puellari ætate cō Pronuba Apuleius nupſeramus.Hinc.Connubium ius legitimi matrimonii.Virgilius. Connubio iungā ſta/ Connubium Virgilius bili:propriamq; dicabo:& Nubilis ad nubendum apta.Nubo autem quādo operio ſigni/ ficat:a nube deducitur quæ cælū operit.Nubes autem deriuatur a græco.νέφος quod apđ illos a priuatione lucis nomen accepit. Quemadmodum κνέφας.quod nimbum ſigni ficat:a quo noſtri Gneſoſū obſcurū dixere:q̄ſi nebuloſū.Varro.Gneſoſus locus:& ſine vl Varro la luce.Eſt.n:nubes uapor humidus i ſublime egreſſus ſiue aer in liquorē coactus:cui9 dēſi/ Gneſoſum tas haud dubie ſolē obumbrat.A nube Nubilū deduciť:qđ mō adiectiuū ē:& ſignificat fu ſcū.nubib9 tectū:mō ſubſtātiuū:ſignificatq; ipſā nubē:vñ fit Obnubilo verbū:qđ ſignifi/ Nubilum cat offuſco:Obtenebro:& q̄ſi nubib9 ípleo:& Nubecula pua nubes:& Nubiloſus nubilis Obnubilo plenus:& Nubiger gerēs nubes.A nube Nebula ita differt:qđ nebulā uapor fit e terra atq; Nubecula aquis ſurgēs:q ſiue ſtatim euaneſcit:ſiue in altū ſublata cōuertiť in nubem.Nubes quocūq; Nubiger tpe fieri poſſunt.Nebulæ nec æſtate calida:nec nimio frigore exiſtunt:a nebula Nebuloſus deduciť:Nubibus plen9:& Nebulo:nugator vanus:nulli9 ptii homo:qđ nō facile perſpi cer pt qualis ſit:q̄ſi nebulis obtenebrat9:vl qđ mēdaciis:ac uerſutiis ſuis nebulaſ quaſdā ob Lucilius iiciat:vl qđ ad fugā fugitiuis:& furta.nebulæ ſūt accōmodatæ.Lucil.Nugator qdē.ac ne/ Varro bulo ſit maxim9 mlto.hi & Tenebrōes a ueterib9 dicebāť a tenebris.Varro. M.Cur. Con ſul i Capitolio:qum delectū hřet:nec citat9 a tribuiis qslreſpōdiſſet:uēdidit tenebronē.ne bulā a græco deducitur νεφέλη.a quō p diminutionem νεφέλιον parua nebula dicitur

ADEO NE PVLCRA EST. Vt ſcilicet cupi:peti:precari:donari mereatur. TVSSIT.
hoc placet in ea & ob hoc petitur.quod tuſſit:hoc eſt phtiſin patitur:& ſperatur mox mori
Tuſſis — tura.Phthiſici enim tuſſim patiuntur:ut ſupra diximus.Tuſſio quid ſignificet manifeſtũ ẽ:
Tuſſicula — quidam hoc uocabulum factitiũ eſſe putant:ab eo fit Tuſſis: aquo Tuſſicula diminutiuũ
Tuſſilago — & Tuſſilago herba:quæ Tuſſim ſedat:ob id etiam Bechion appellata ἀπὸ τοῦ βηχὸς
Bechion — ὠφελεῖν: hoc eſt a tuſſi ſananda.duo eius genera.Silueſtris:cui vbi naſcitur:ſubeſſe aquas
credunt.Folia habet quinq;:aut ſeptem maiuſcula q̃ hederæ ſub albida a terra:ſuperne pal
lida:ſine caule ſine flore:ſine ſemine:radice perq̃ tenui.Quidã eandem Chamæleucen pu/
tant:huius aridæ cum radice fumus per arundinem hauſtus : aut deuoratus ueterem tuſſim
ſanare dicitur.Altera a quibuſdam Saluia appellatur.ſimilis uerbaſco:Cõteritur ea:& co/
lata caleſit:atq; ita cõtra tuſſim:& lateris dolores bibitur:Cõtra Scorpiones etiam & dra/
cones marinos efficax.item contra ſerpentes.ſi ea ex oleo læſi peruguntur.

AD SEXTILIANVM EPI.XL.

VM DATA SINT EQVITI.Sextiliani hebrietatem per iocum carpit:cu
ius etiam mẽtionem facit inferius.Sextiliane bibis q̃tum ſubſellia quinq; .Sẽſus
eſt.Qum ſit lege cautũ:ne ſupra decem nummos impendere vino equites i cõui
uiis poſſint:tu ſolus uiginti nummoꝝ uinũ potas.præſcriptũ equitibus fuit:ne ſupra decẽ
nummorũ uinum apponere liceret.Item ne quis uinum græcum Amineumq; plus octonis
eris ſingula quadratalia Venderet.Parciſſimi olim in bibendo uino ueteres fuere.Vnde.L. — L.Papy.
Papyrius imperator aduerſus Samnites dimicaturus uotum fecit:ſi uiciſſet Ioui pocillum
vini ſe libaturum:Et Cato.Qum in hiſpaniam nauigaret:ex qua cum Triũpho rediit glo — Cato
riatus eſt nõ aliud ſe vinũ bibiſſe:q̃ remiges.Idem ſcripſit propinquos non aliam ob cauſã
feminis oſculum dare ſolitos:q; vt ſcirent:an oleret uinũ:quo uti Romæ mulieribus nõ lice
bat.Egnatii vxorem cõſtat:quod uinũ edolio bibiſſet.fuſtibus a marito interfectam fuiſſe
eumq; cædis a Romulo abſolutum.Item matronam aliam:quod loculos:in qbus erant cla
ues.cellæ uinariæ aperuiſſet:iedia a ſuis mori coactam.In conuiuio nunquã plus ſemel vinũ
græcum dari ſolebat.Chiũ raro Romæ niſi medicinæ gratia bibebatur. Poſtea in tantã lu/
xuriam uenere mores:vt Lucullus:qui rediit ex aſia amplius cẽtum Congiorum uini græci
Binus.na.num. — cõuiuio apoſuerit.Cæſar dictator triumphi ſui cœna vini Falerni amphoras centum. Chii
Combinatio — Cados centum in cõuiuia diſtribuerit.Propterea lege adhibita moderatio eſt:cautũq; ne vi
Combino — num:q; equeſtri epulo apponeretur:decem nummorũ pretiũ excederet.BIS DECIES. Vi
Epizeuſis — geties.Bis.n.id ſignificat:quod græci dicun δὶς a quo fit Binus.na.num :quod ſignificat
Bipẽnis — duo.Siſenna.Ad binũ Miliũ numero ſauciis utrinq; factis.Hinc Cõbinatio duorũ cõiun/ — Siſenna
Bilinguis — ctio dicit̃.& Combinare eſt multos ita diuidere:ut bini ſint.i.duo ſimul cõiunũcti.hinc Cõ
Bidental — binatio etiam figura appellatur:quã græci Epizeuxin uocant:qum in oratõe:eadẽm dictio
Bigenera — ſine medio duplicatur. Virgilius.Meme adſum qui feci:Et Bipennis:de qua ſuperius:ſecu
Binomius — ris ex utraq; parte aciem habens:& Bilinguis duas habens linguas:ut ſerpens.Itẽ qui loquẽ
Biceps — do non cõſtat:ſed modo vnũ:modo aliud loquitur. Itẽm fallax quoniã ad mentẽ quoque
Bicliniũ — plerunque refertur. Et Bidẽntes:quæ & Ambidẽntes dictæ a ueteribus inueniũntur.& Bi/
Triclinium — dental:de quibus ſuperius diximus.Et Bignæ geminæ:qđ due uno partu natæ ſunt:& Bi/
Bihæres — genera animalia e diuerſo genere nata.ut Leopardalis ex leone:& Panthera:Mulus ex aſi/
Bifera arbor — no:& equa.Binominis:qđ & Binomiusdicit̃.cui geminũ eſt nomẽ:vt Numa Pompilius
Bipara — Tullus Hoſtillius. Biceps duorum capitũ .Biclinium locus : vbi duo lecti ſunt.ſicut Tricli/
Bifidus — niũ vbi tres.Bihæres:qui duas hæreditates conſecutus eſt.Biduũ duo dies.Biennium duo
Bipennis — anni.Bifera arbor:quæ bis fert fructus.Bipara:quæ bis pepit.Biuiũ locus:qđ duas uias ha
Biuita — bẽt:ſicut Triuium:qđ tres.Bifariam bipartito .Bipartior in duas partes diuido.A quo Bi/
Bifores — partitum:& Bipartitio:& Bibartito aduerbium.Bifidus in duas partes fiſſus.Bipẽnis ſe/
Bige — curis:quæ ex utraq; parte occulta eſt:& Biuita:uidua:qđ duas uitas habuerat:alteram con/
Bilibris — iugalem.cœlibem alteram.Varro.Ad biuitatem uenio .Qum uellem oſtendere.qđ uellem — Varro
Bimatus — M.Attilius incõſtautiæ filius me rep̃hẽdit.Bifores duplices ianuas habẽtes.Bigæ q̃ſi biiugæ
Bilanx — Bilibris duarum librarũ.Bimatus ſpacium duorum annorũ.Bimulus: qui in bimatu eſt.Bi
Bipes — lanx quod duas:ut ſuperius oſtendimus:habeat lãces.Bimaritus ſecũdo maritus. Bipes du
Bipedalis — orum pedum:aquo Bipedalis.Bigamus:qui duas duxit vxores:a quo Bigamia ipſa cõdi/
Biremis nauis — tio.Biſſellium duos tantum capiens ſella.Biiugerum duorum iugerum.Biremis nauis.q̃
duplici remorum ordine agitur.Biſextum de quo ſuperius diſſeruimus:quod bis ſexto kal.
dicamus.Bitemporeus duorum temporum.Bifurcatus geminas furcas habẽs.Bifur pluſq̃
fur :ſiue bis:qui in furto deprehenſus eſt.Biſulcus ungulas non ſolidas:ſed ſciſſas habẽs.Itẽ
quicquid in duas acies ſciſſum eſt:Biſulcũ appellamus.Beſis:qđ bis triens ſit.Beſis enĩ octo
unciæ ſunt:triens quatuor:Biſeta porca cuius a ceruice ſetæ bifariam diuiduntur: qum iam

eſſe incipit maior ſex menſium.Bifrons:qui duas frontes habet.Vnde Ianum dicimus Bi/
Neuius frontem.Bilis gemina lis.Neuius.Bilitem mihi nuper excitauit.Biblo uerbnm non a bis de
Ennius ducitur:ſed factitium eſt a ſimilitudine ſonitus:qui fit in uaſe.Ennius Biblit amphora.Quē Duplus
admodum autem bis a dis græca uoce deducitur.Ita duo a dyo.A duo autem fit Duplus.A Duplo
quo Duplo verbum:& Duplex a quo Duplico:& Dupliciter.Duplices interdum pro du/ Duplex
Virgilius. os accipimus.Virg.& duplices tendens ad ſydera palmas.Interdum prolatos.Idem dupli/ Dupliciter
Idem ci aptantur dentalia dorſo.Veteres Duplionem dicebant:quos nos duplum Inde Duplarii Duplices
uocati:quibus ob virtutem duplicia cibaria:vt darentur inſtitutum.Duplico verbum inter/ Duplio
dum propriam habet ſignificationem hoc ē duplicem facio.Interdum ponitur pro augeo Duplarius
Saluſtius Saluſtius.Et Maurus victus duplicauerat bellum.Virgilius.Et ſol creſcentes decedens dupli
Virgilius catūbras.Ab hoc fit Reduplico: hoc ē rurſꝰ duplico& Conduplico ſiml'duplico.Itē a duo Duodenus
fit duodecim.A quo Duodecimꝰ:& Duodenꝰ:Vn̄ Duodenariꝰ.Duodeuigīti:ac reliqua ſi Duodeuiginti
milia & Ducentū.Ducēti:Ducētēi: & Duodecies:Duodeuigecies: Ducenties: Duodeuice/ Dncentum
ſimus:Duo detrigeſimus.Ducenteſſimus:& Duellum ſecundum quoſdam:de quo ſuperius Duodecies
diximus:& Duplaris numerus:in quo minor bis numerat᷑:& Duplices ſubſtantiuum pu/ Duodeuigecies.
gillarium:ſiue Tabellarum genus in quibus litteræ ſcribi ſolebant:quæ & Diplomata græca Duellum
Suetonius voce dicuntur:Nam diplon græci duplum dicunt. Suetonius. In diplomatibus: libelliſque Diplomata
& epiſtolis ſignandis initio Sphinge vſus eſt mox imagine magni Alexandri:nouiſſime ſua Diplon
huiuſmodi tabellæ aliquando triplices erant:in quibus ſcribi res amatoriæ ſolebant Mar/
Martialis tialis.Tunc triplices noſtros non vilia dona putabis:Qum ſe uenturam ſcribet amica tibi.
Aliquando quincuplices.Idem .Cede iuuēcorum domini calet area fœlix.Quincuplici ce
ra qum datur altus honor Item duidens hoſtia bidens:& Duicenſus:cum altero.utputa cū Duicenſus
filio cenſus.A dis uero fit Dipondium:de quo ſuperius diximus:& Diphthongus duorum Dipondium
vocalium in una ſyllaba comprehenſio.vnum efficiens ſonum:& Diplois genus veſtis du/ Diplois
plex vulgo notū & Diptota nomina duos tantum caſus habentia:& Diobolaris duorum Diptota
obolorum meretrix:de qua alibi diximus.NVMISMATA. Nummos græcum uocabu/ Diobolaris
Horatius lum eſt νόμισμα:vt ſuperius diximus a latinis tamē paſſim uſurpatum.Horatius.Regale Numiſma
nomiſma philippos.Ab hoc nummus deducitur:vna lr̄a addita:vt poſitura ſyllaba produ
catur.Nomiſma autē a lege deriuatur:quæ græce dicit᷑ nomos:qđ lege depoſita permutādi
conſuetudine ſignatus ſit nummus:eiq; pretium impoſitum.Nummus generaliter omnem Nūmus aureus
pecuniam ſignificat.unde nummum aureum dicimus:Nummum argenteum:nummum de Num.quinarius
narium:nummum quinarium:nummum victoriatum:& ſimilia:Item as nūmum liberalem As
Petronius dipondium:nūmum bilibrē.Petronius.Quiſqs habet nūmos ſecura nauiget cura:hoc ē qſ Dipondium
quis habet pecuniam.Quotiens tamē nūmum ſimpliciter ponimus pro denario accipimꝰ Siliqua
qui erat uiginti quattuor ſiliquarum.Siliquæ tres Scrupulū faciebant.Denarius autem uoci
tatus eſt:quod hic nūmus pro decem libris æris conſtitutus ſit:ſicut quinarius pro quinque
Q.F.M. Seſtertium pro dipōdio:ac ſemiſſe:Sed Annibale Romanos urgēte:Qum.Q..Fab.Ma/
ximus dictator eſſet:aſſes vnciales facti ſunt:placuitq; denariū ſedecim aſſibus permutari. Nummulus
Quinariū octonis.Seſtertium quaternis:in militari tamen ſtipēdio ſemp denarius ꝑ decē
aſſibus datus.Itē a nūmus fit Nūmulus diminutiuū.A quo Nūmularius.DATA. Permiſ/
ſa:conceſſa.CALDA.Aqua calida.Romani ueteres pro ratione temporū mō calidis: mo Calda
Iuuenalis do frigidis aqs in mēſa vtebātur.Iuuenalis. Gelidæ calidæq; miniſter:Hic niuales etiā aquas Aque niuales
adhibere mēſis ſolebāt:quas decoquebant:ut eſſent ſalubriores poſtea colo niuario:ac ſac/
co attenuabāt:deinde refrigerabant:Neronis principis inuentum fuit decoquere aquā dein
de uitro in niues refrigerādi gr̄a demittere:ut uoluptatē.frigoris haberet ſine niuis maligni
tate.Idē calefacere aquā hyeme ſolebat: Vt tepidius biberet.Prior illa decocta.ſiue cocta
Suetonius uocabatur.Suetonius.Nero aquam e ſubiecta lacuna potaturus manu hauſit:& hæc ē inqt Decocta
Martialis Nerōis decocta.Martialis.Niueæ cuſtodia coctæ:huiuſmodi luxuriam execratur Plynius Cocta
Plautus. dum inquit.Hi niues:illi glaciem potant:penaſq; montiū in uoluptatem gulæ uertūt:ſeruā/
tur algor æſtibus:cogitāturq; ut aliis menſibus nix algeāt.Decoquunt alias:quas mox & il/
las hyemant.Veteres non calidum:& Calidam:Sed Caldum:& Caldam dicebant.Augu/
ſtus in epiſtolis ad Cæſarē ſcriptis emendatus eſt:quod is calidū dicere:q̄ caldū maluiſſet:q̄
qa id n̄ eēt latinū ſed qaeēt odioſū:& vt ipſe græco uerbo ſignificauit.περιέργον: hoc eſt Miniſter
curioſum:& nimis affectatū .MINISTROS.Seruientes:eoſq; qui in mēſa neceſſaria ſu Miniſterium
peditant.a manibꝰ enim miniſtri:q̄ſi maniſtri appellati ſunt:Hinc miniſterium fit:quod ꝓ
prie ſignificat obſequium:& operam miniſtri.Per metaphoram tamen pro quacunq; actū Miniſteria
Virgilius one accipitur. Virgilius de rege latino.Mœſtuſq; refugit fœda miniſteri a.in plurali uero
Miniſteria etiā pro miniſtris vſurpamus.Ab eodem fit miniſtro verbum notæ ſignificatōis
Cicero a quo Miniſtrator:& Miniſtratrix pro miniſtris.Cicero.Sed ut omnes comites:atq; mini

M

ſtratrices, eſſe diceres. Item Miniſtrator ſubminiſtro: quod eſt ſuppedito: unde ſubminiſtra
tor. Subminiſtratrix. Subminiſtratio. Adminiſtro idē. quod miniſtro. A quo Adminiſtra
Merus — tor: Adminiſtratrix: Adminiſtratio. MERVM: Vinum ſolum ſine aqua. Vnde meratius
Meratius — bibere dicuntur: qui minus aquæ vino comiſcent: ſic e contrario lymphatius: & dilutius: q
Limphatius — plus aquæ adhibeant. Deducit̄ autem merū ab adiectiuo. Merus. ra. rum. quod mō ſolum ſi
Dilutiuſ — gnificat. Terent. Nihil habet niſi ſpē merā. hinc merulā qdam dictam exiſtimant: quod ſo — Terentius
Merus. ra. rum — litaria incedat. Auis eſt Turdi magnitudine: colore nigra: docilis: & ſibilando humanā ex/
Merula — primēs uocem. Circa Cillenē Arcadiæ: nec uſq; alibi candida naſcit̄. Modo purū: Qum p
ſincero accipitur. Plautus. Neſcio quid eſt non merum: quod gemit. Varro eodem conieciſ — Varro
ſe neſcio quæ mera miracula. Cicero. Ecce tibi exortus ē Iſocrates magiſter iſtorum omniū — Plautus
cuius e ludo tanq; ex equo troiano meri principes exierunt. — Cicero

DE REGVLO EPIG. XLI

TVR AD HERCVLEI Blanditur. Regulo: quod porticus in qua aliquādiu
fuerat: qum ipſo preſente integra ſtetiſſet: eodem abeunte ſtatim corruerat: quaſi
Regulus — diis per hoc oſtendere volētibus: q̄ carum eū haberent. Regulus nobilis cauſidi
cus fuit. Plynii: ac Martialis temporibus: quem, ille ſæpe in epiſtolis carpit: hic
frequentiſſime laudat: habuit via tyburtina ad quartum lapidem villam nemore: et porticu
antiquiſſima: in qua qum aliquādo: curru vectus vmbræ gratia parūper conſediſſet: mox de
ſcedens ante oculos ſuos collapſā aſpexit. ITVR AD HERCVLEI. Ordo eſt. Quar
tus lapis a uicina vrbe ſignat rura: & ſacrū nemus: & iugera dilecta muſis. ea uia: qua itur ad
gelidas arces herculei Tyburis: & cana albula fumat ſulphureis aqs' QVARTVS LA
PIS. Lapidibus enī apud veteres miliaria ſignabant̄: qd̄ nunc quoq; quibuſdam in locis
aſpicimus. unde lapis aliqn̄ pro miliari accipit̄: vt qum dicimus ad tertium lapidē: ad quar
Saxum — tum lapidē. Lapis proprie eſt: quē græci λίθον vocant. Saxum qd̄ ab illis petra dicitur. La
pis mitior: minorq; ac tenerior eſt. Saxum maius: aſperius: duriuſq;: vnde gemmæ lapides n̄
ſaxa dicunt̄. Plynius. Nuſq; hic vtilior: q; in Italia gignitur. lapiſq; non ſaxum eſt. Idē. Eſt — Plynius
& viridis lapis vehementer igni reſiſtens: ſed nuſq; copioſus: & vbi inuenitur lapis non ſa — Idem
Petroſus — xum eſt. A petra Petroſus deducitur: hoc eſt petris abundans. Et petra Arabiæ oppidū: qd̄
Petra — Nabatæi incolunt, in conualle paulo minus duobus milibus paſſuū amplitudinis circumda
Petroſa — tum montibus in acceſſis: amne interfluente: vnde pars ea Arabiæ Petroſa vt ſupra dixim⁹
Petreleon — appellata eſt & Petreleon oleum: quod ex petris naturæ ſponte fluit. Item Petroneſi a vete
Petroneſi — ribus Ruſtici. a petrarum aſperitate: & duritia dicti ſunt. Petrea etiam a ueteribus uocabat̄
mulier: quæ pompā præcedens in coloniis: aut municipiis imitabat̄ anum ebriā: quod pe/
des in petras frequenter impingeret: ceſpitaretq;: Et petronia nom̄ amnis in tyberim defluē
Petroſelinon — tis: quod per petras fluant: & Petroſelinon quaſi petrarium apium: herba ē vulgo nota: quā
Paludappium — ſuperius diximus olus atrum apellari: & inter Apii genera numerat̄: græci σέλινον. Api
Hippoſelinon — um uocant: Cuius plura genera ſunt. Helioſelinum: quod nonnulli Paludapium uocant cir
Equapium — ca aquæ ductus: & in paluſtribus naſcens: Hipoſelinon: ſiue Equapium pluribus foliis he
Oreoſelinon — lioſelino ſimile. Oreoſelinum: hoc eſt montanum apium: quod & mōtapium cicutæ fere fo
Montapium — liis: radice tenui. ſemine aneti: ſed tenuiore. Item quod diximus Petroſelinum vrinæ diffi/
Saxeus — cultatibus: & calculo vtile. A ſaxo Saxeus: quod e ſaxo eſt: & Saxoſus: qd̄ ſcatet ſaxis A La
Saxoſus — pide. Lapideus. Lapidoſus lapidibus abundans. Lapillus paruus lapis. Lapideſco in lapi/
Lapideus — dem conuerto. Lapidicida: qui lapides cædit. Lapidicine locus: vbi lapides fodiuntur. La/
Lapillus — tomiæ a græcis dictæ. Vnde & Carcerē Latomias uocamus: ſiue q damnati ad lapides fo/
diendos mittebantur: ſiue quod Sinueſſani Campaniæ populi Latomias habebant inſtar
carceris excauatas: ex quibus exciſi lapides fuerant ad vrbem extruendam: iiſq; pro carcere
vtebantur. Delapido lapidibus ſterno: Vnde Delapidata loca: quæ lapidibus ſtrata ſunt. q/
dam etiam lapido vſurpant pro eo: quod eſt lapidibus cædo: & lapidatos dicunt eos: qui la
pidibus cæſi fuere. Item Dilapido vaſto: conſeruo. Varro. Profundit paternas opes: atq; di — Varro
Lapit — lapidat. Lapit quoq; veteres vſurparunt pro eo: quod eſt indurat: & q̄ſi in lapidē conuertit
Pacuuius. Lapit cor cura: erumna corpus conficit. QVA. Via. ſ. Lapidē Silicē tenebant — Pacuuius
Iuraturi p iouem: hæc verba dicētes. Si ſciens fallo: q me deſpicit ſalua vrbe: arceq;: is me eii
Eo. — ciat vti ego hūc lapidē. ITVR. Pergit̄. Eo quidem a græco deductū exiſtimant. εῶ: quod
Via — ſino: omitto: qa eūdo locū omittimus: in quo eramus. Ab eo via deriuat̄ de qua ſupra di/
Iter — ximus: quaſi ia: quod p eam eatur: & iter a ſupino itum: & itiner cū eorum deriuatiuis: de q
bus ſimiliter ſuperius diſſeruimus. Item Itus: & Itio. Cicero. Quid noſter Itus: & Reditus — Cicero
Idem: Nam plura de obuiam itione ſimile locuti fueramus. Et Semita: quod Semis: hoc ē — Idem
dimidia via ſit. i. breuis: & arta: a quo Semitat⁹ ager dicit̄: per ſemitas diuiſus: & ita frequē
tatiuum. A quo iter Itiner. Obiter Itero: Iterum. Itinero. Itinerarium Itidem: Item de qui/

Varo bus ſuperius diximus. Itē Beto: quod eſt vado: q̄ſi bn̄ ito. Varro mulierem: qđ parer ea nō Beto
poterat: foras betere iuſſit. Itē cōpoſita Adeo: quod ſignificat accedo: a quo fit aditus pro in Adeo
Virgilius greſſu. Virgilius. Sola viri molles aditus: & tempora noras: cuius diminutiuū eſt Aditicu/ Aditus
lus: hoc eſt paruus Aditus & aditio acceſſio: & Adides tela quædā adeo antiqua: vt nuſquā Aditiculus
cōmemorent̄ in bello. Legitur tamen clauas fuiſſe cubito ſemiſ factas eminētibus hinc: atq̄ Adides
hinc Acuminibus: quæ ita iaciunt̄ in hoſtes loro: ſiue lino religatæ: vt pacto vulnere ad nos
Idem reuertantur. Virgilius. Teretes ſunt Adides illis Tela: ſed hæc lento mos eſt aptare flagello.
Adytus uero ſi cum. y. littera græca ſcribat̄: locus eſt ſecretior templi: ad quem nō niſi ſacer/ Adytus
Idem doti dabat̄ acceſſus. Græci ἄδυτον vocāt. Idē iſq̄ adytis hæc triſtia dicta reportat. Adeo Adeo
Quintilia. uero: qum ab ad: & eo ꝓnomine cōponatur: ſignificat eo vſq̄: & ſemꝑ ſubditur cōiunctio
vt Quintilianus. Nunq̄ adeo pro nobis ſolicita lex eſt: vt qđ p̄ſtet: extorqueat. Interdum
Terentius aduerbium eſt: & ſignificat valde. Terentius. Adoleſcentē adeo nobilem. Circumeo a quo Circuitus
Circuitus: & Circuitio notæ ſignificationis. Intereo morior: a quo Interitus mors: q̄ſi inter Interitus
ueniens: & miſtarū rerū connexionem reſoluēs. Obeo: quod & Obino veteres dixer̄: & mō Obeo
Suplitius ſignificat adeo: vnde obire diem dicimus pro eo: quod eſt mori quaſi ire ad diem fati. Sulpi Obino
tius. Nuntiatum eſt mi hi. M. Marcellum diem ſuum obiiſſe: modo exequor: ut obeo legati
onem: hoc eſt exequor munus: & officium legationis: obeo prouintiam: exequor officium
prouinciale: obeo mortem: exequor: & perago mortem: obeo vitam: perago: hoc ēſt ꝑficio
Cicero uitam. Ab hoc fit Obitus: quod modo mortem ſignificat. Cicero. Qum de obitu fratris lit/ Obitus
Virgilius teras accepiſſem modo occaſum. Virg. Nec fruſtra ſignorum obitus ſpeculamur: & ortus.
Turpilius Aliquando etiam aduentum. Turpilius. Et quis eſt: qu interrumpit ſermonē meū obitu ſuo
Pereo: quod q̄dam ab Intereo: ita ſeparant: vt perire leuius ſit: & nō omnium rerum finem Pereo
Plautus denotet. Plautus. Qui per virtutē perit: non interit. Dictum autem eſt pereo: quaſi in totum Intereo
eo: quod qui perit: prorſus abit. Ab eo fit Periculum: quod modo ſignificat ſalutis diſcrimē Periculum
Virgilius Virgilius. Obſcenamq̄ famem: quæ prima picula vito. Vn̄ Periculor verbū deducit̄. Cato. Periculor
Cato Periculatus ſum: hoc ē ꝑiculum ſubii. Itē ꝑiculoſum: hoc ē cū diſcrimine ſalutis. Cicero. Gra
Cicero uioribus autē morbis periculoſas curationes: & ācipites adhibere coguntur. Ab hoc Pericu
Martialis loſe aduerbium: hoc ē cū periculo: & a pereo Diſpereo cōpoſitū. Martialis. Diſperam ſi nō Diſpereo
Terentius hic Decianus erit. modo expimētum. Terē. fac ꝑiculū in l̄ris. Hic fit Periclitor verbū: quod Periclitor
mō ꝑ eo accipit̄: qđ ē ꝑiculū ſubeo: mō ꝑ expior: A quo fit Periclitatio. Trāſeo notæ ſigni Periclitatio
ficationis. A quo Trāſitus: & Trāſitio. Itē apđ grāmaticos tranſitiuū: qđ trāſitionē ſignifi/ Tranſitus
Plautus cat. Anteeo ꝑcedo. Plautus. Oēs ego lōge anteeo ſtultitia. Abeo diſcedo. Veteres tn̄ aliquā/ Anteeo
do abiiſſe ꝑ obiiſſe ſcripſerūt. Ab hoc Abies dicta arbor vulgo nota: ꝑcera: qđ in cælū abeat Abeo
Nulla arbor tātope nauigiis expetit̄. Situs eius i ſummis mōtiū ē: q̄ſi maria fugerit. Materi Abies
es ꝑcipua trabibus: & plurimis vitæ opibus. Ideo Abietaria negotia veteres vocarūt: q̄ nunc Materiaria
Materiaria dicim⁹: & Abietarios negotiatores materiarios ab Abietibus: & aliis lignorum Abiegnus
generib⁹ coemēdis. Abiegnū dicimus: qđ ex abiete eſt: vt Abiegnas trabes: abiegna nauigia
Terentius Exeo egredior. Teren. Exi foras ſceleſte. At ēt reſiſtis fugitiue. Aliq̄n tn̄ ponitur ꝑ eo: qđ ē
Cicero liberor. Cicero. Vt tādē e tot miſeriis: atq̄ erumnis exiremus. Interdū ꝑ uito. Vir. Corpe te
Virgilius la mō: atq̄ oculis vigilātib⁹ exit. Nōnūq̄ ꝑ erūpo. Idē. Nō ſic aggerib⁹ ruptis qum ſpume⁹ Exitus
Idem amnis Exit. Ab hoc deriuat̄ exitus: hoc ē egreſſio: & exitiū: qđ ueteres ꝑ exitu tā in bonā q̄
in malā ꝑtē accipiebāt. nūc dūtaxat ꝑ peſſimo exitu: ac ꝑnicioſo accipit̄: vn̄ exitioſū ꝑnicio
ſū dicim⁹: qđ & exitiale: & exitiabile dicit̄. Prodeo Progredior: in lucē venio vl̄ q̄ſi porro
Apuleius eo. Apuleius. Tū vero ex occulto ꝑdeunt aliq. Veteres prodinūt ꝑ ꝑdeunt ſcripſere. Enni
Ennius us. Ptodinūt famuli qum cādida lumina lucēt. Hinc Prodius interius: longius. Præeo ante Prodius
eo: ꝑcedo: a q̄ Prædit⁹ dr̄ is: qui aliqua re alios præit: ut ꝑditus honore: ꝑditus virtute: ꝑditus Præeo
Pompeius uitiis. Item Prætor: quaſi Preitor: magiſtratus populi romani creatus: vt Pompeius refert Prætor
Qum Cōſules ab vrbe belloꝝ grā auocarent̄: neq̄ eēt: q in ciuitate ius reddere poſſet Hic Ineo
Vrbanus ꝑtor appellatus ē: q̄ in vrbe ius redderet: poſt aliquot ānos nō ſufficiēte eo ꝑtore:
qđ mlta turba ꝑegrinorū in vrbē veniret: creatus eſt & alius ꝑtor q ꝑegrinus appellat⁹: eo
q̄ inter ꝑegrinos ius dicebat. Capta deiñ Sardinia & Sicilia. Itē Hiſpania. deiñ Narbonē
ſi ꝓuintia: tot ꝑtores creati ſūt: quot ꝓuintiæ in ditionē venerūt: ꝑtim q vrbanis: ꝑtim q ꝓ/
uintialib⁹ pr̄eſſent: A ꝑtor Prætura: ipſe magiſtratus: & Prætoriū poſſeſſiuū deducit̄: & ꝑ
toriū. & ꝑtoritia corona. Prætoria cohors ē dicta: qđ a prætore nō diſcedebat: Prætores. n.
initio erāt: q nūc cōſules: & Scipio: q primus africanus ē dictus: fortiſſimū quēq̄ militē de/
legit: q ab eo in bello nō diſcederet. & cætero militiæ munere uacarēt: ac ſexcuplex ſtipendi
um acciperēt. Prætoria porta appellabat̄: qua exercitus in ꝑliū conducebat̄: & Tranſenna
qđ nō trāſitum: vt qdā putant ſignificat: ſed porrectā extra domū q̄ſi ꝑgulā: per quā tranſi/ tranſenna
Macrobius tur: ſuꝑ impoſito tegulo. Macrobius. Præterea tū ſedēti metello in tranſenna dimiſſum vi/

ctoriæ ſimulachrũ.Cicero.Nunc petẽ a Craſſo:vt illã copiam ornamẽtorum ſuoꝝ: quam
cõſtructã uno in loco:q̃ſi per tranſennam ꝑtereuntes ſtrictim aſpeximus.Item cõpoſitũ ab
eo Pertranſeo:& Prætoriũ tabernaculum Conſulis.In eo modo incipio: vt init certamen:
hoc eſt inchoat:modo ingredior.Plautus.Videbo id:priuſq̃ ineã domũ.Modo concũbo
Plynius.Sed aſini:qui equas ineant:optimi legẽdi ſunt.Idem.Arceriq; vtrũq; genus ab al/
tero narrãt:niſi in infãtia eius generis:qđ ineant:lacte hauſto hic Initorẽ aliqñ ꝑ cõcubito
re:& Initũ pro coitu vſurpamus.Subeo mõ ingredior.Virg.hæc inqt limina victor. Alci/
des ſubiit: vñ ſubire onus:& ſubire prouintiam dicimus:mõ ocurro:ĩ memoriã uenio.Idẽ.
Subit & deſerta Creuſa.Nõnũq̃ extollor.Plynius.Sed hi rationẽ afferũt: quod leuiſſima
ſit imbriũ ciſternarũ aqua: vt quæ ſubire potuerit:& pẽdere in aere.Idem.Nec leuitatis ĩ plu
uia aqua argumentũ eſt ſubiſſe eã in cælũ:qum etia lapides ſubiſſe appareat.Hic Subitus de/
ducit̃:qđ repẽtinũ ſignificat.Actius.Benefacis ſed nũc qd ſubiti mihi febris hæc attulit ma
li?.A quo fit Subito aduerbiũ:hoc eſt repẽte.Martialis.Nã ſubito collapſa ruit:& Subita/
rius repẽtinus:quod etiã pro extemporali accipit̃.Gellius.Quid ſibi uellet ſubitaria dictio
Itẽ Subitaneus:a quo ſubitaneã mortem dicimus.Sṗbio q̃ſi ſuper eo.A quo Superbus:Su
ṗbia.Superbe:Sṗbiloquus.Sṗbiloquentia:de quibus ſuperius diſſeruimus.Redeo reuer
tor.Teren.Redeo inde iratus:atq; ægre ferẽs.aliqñ tamẽ accipit̃ pro eo:ꝙ eſt referor:reno
cor.Virg.Redit agricolis labor actus in orbẽ.Veteres redimũt ꝑ redeũt.Scripſere a redeo
Reditus:hoc ẽ reuerſio deriuat̃:& Rediculi fanũ extra portam Capenam idcirco dictum
eſt:quia accedens ad vrbẽ Annibal ex eo loco redierit viſis quibuſdã perterit9.Coeo modo
cõiungor.Gellius.Coibat̃ ſocietas inſeperabilis.vñ qdam Coetũ pro cõuentu deductum
uolũt:quaſi coitũ:hoc eſt cõiunctionẽ:conuentum:mõ concũbo.Ouidius.Hic coeamus ait
coeamus rettulit echo.Hinc fit coitus pro cõcubitu.Itẽ frequentatiuũ comito: quod veteres
aliqñ pro cõcubo vſurparũt:cuius paſſiuũ eſt Comitor:q̃uis reperit̃ etiã deponens.& Co
mes:& Comitiũ.A quo Comitialis:& comitialiter:de quibus ſuperius diſſeruimus.Sedeo
q̃ſi ſeorſum eo:de quo:& eius deriuatiuis ſimiliter a nobis diſputatũ eſt.Ambio quod pro
prie ſignificat circũo:concludo.Virgilius.Quæ rapidus flãmis ambit currentibus amnis.
Per metaphorã tñ aliqñ ſignificat ambire ꝑ eo:qđ eſt blandiri:& circumuenire.Virg.Quo
nũc reginã ambire furentẽ Audeat affatu:Quoniã vero romani dũ honores:& magiſtrat9
quærerẽt circuire ſingulos ſolebãt:ꝑnſare dextraſ:rogareq;:vt ſe ſuffragiis adiuuarẽt:factũ ẽ
vt ambire capiat̃ ꝑ eo:ꝙ eſt honores & magiſtratus quærere.Ab hoc Ambitio:& Ambit9
deducunt̃.Ambitio proprie eſt honorũm & laudis immoderata cupiditas.Ambitus vero
dr̃:qum ad publicos honores:& magiſtratus turpibus:atq; inhoneſtis artibus:vtputa blan
diciis:ꝑcibus largitione contẽdimus:qualis ẽ:quæ nũc vulgo a Simone mago Simonia uo/
catur.Quæcũq; ãt ambitus facit ambitio facere cõpellit.Vnde ambitioſi dicunt̃:q ĩmode/
rate appetũt honores.Interdũ pro captatõe miſericordiæ ponit̃.Quintilianus.Si Iuuenis
innocẽtiſſimus iudices vti vellet ãbitu triſtiſſimæ calamitatis:hoc ẽ miſericordiã captare ex
cõmemoratõe malorũ.vñ Ambitioſus ẽt dr̃:q huiuſmodi vtit̃ ambitu:Idẽ.Nõ ſum ambi/
tioſus ĩ malis:nec lachrimarũ augere cãs volo.Ambitus ẽt apđ Rhetores dr̃:qđ græci Peri
odon vocãt:qum ſnĩa certa quadã diſcriptione definit̃.Sed hic cõſtat ex mẽbris:quæ Cola
græci vocãt:Et Cæſis:quæ Cõmata appellãt:de qbus ſuperius diximus.Itẽ Ambitus locus
ẽ int̃ ædificia uicinorũ patẽs in latitudinẽ pedes duo:& ſemiſſẽ: ad circũeundi facultatem
relictus.Itẽ ab ambio Amnis:hoc ẽ fluuius: vt Varro teſtat̃:qa oĩa flumina circũeunt:ꝑꝑ
qđ cornuta pingũt̃ ARCES.Loca excelſa ꝑꝑ altitudinẽ mõtis:ĩ quo ſitũ ẽ Tybur.GELI
DAS.Frigidas.Quia locus iſte natura frigidiſſim9 ẽ.Gelu ꝓprie glãciẽ ſignificat:dictũ: vt
nõnulli exiſtimãt ἀπὸ τοῦ λύειν τὴν γῆν.hoc ẽ a ſoluẽdo terrã:Nã glacie proſciſſa ter
ra reſoluit̃:Aliqñ tñ pro frigore capit̃:vñ gelidũ frigidũ dicimus.A gelu fit Gelo verbũ:a
quo Congelo:hoc ẽ cõſtringo.vñ fit Congelatio aſtrictio:& Gelaſco ĩ gelu aſtringor.Et
glaties:q̃ſi gelaties.A quo Glacior uerbũ:hoc ẽ in glaciẽ aſtringor:Et Glacialis.qđ glaciari
hoc ẽ in glaciẽ aſtringi ſolet.Iuuenalis.Vltra Sauromatas fugere hinc libet:& glacialẽ Oce
anũ.TYBVRIS.Tybur vrbs ẽ ad ſextũ decimũ lapidẽ diſtãs ab vrbe Roma.Hanc Cato
Solinus:& alii qdã a Catyllo arcade Claſſis Euãdri ꝑfecto ſcripſerũt cõditã fuiſſe.Plynius
vero Tyburis originem multo antiqorem eſſe ſcribit:q̃ vrbis Romæ:& extare adhuc tpe
ſuo memorat ilices tres ẽt Tyburto eius vrbis cõditore vetuſtiores. Apđ quas in augurat9
tradit̃ fuiſſe Tyburtus:dũ vrbẽ eẽt cõditurus.Sed hãc auctorũ diſſenſionẽ concordat Sex
tius nobilis ãpđ græcos hiſtoricus.Catyllus inqt Amphiarai filius fuit.hic poſt ꝓdigialem
patris apud thebas añ iliacũ bellũ interitũ iuſſu dei cũ omni ſuoꝝ coetu:& ſacris miſſis tris
liberos in Italia ꝓcreauit Tyburtũ.Coracẽ:& Catylũ:q expulſis ex oppido haud lõge ab
urbe roma poſito ueteribus ſicanis a nomĩe Tyburti maximi filii oppidũ nocauerunt.huic

Initõr Initus Subeo Subitus Subito Subitarius Subitaneũs Superbus Superbia Redeo Redinunt Reditus Redicul Coeo Coetus Coitus Comito Comitor Sedeo Ambio Ambitio Ambitus Ambitioſi Periodos Amnis Gelidus Gelo Gelaſco Glacior Glacialis

Cicero Plautus Plynius Idem Virgilius. Idem Plynius Idem Actius Martialis Gellius Terentius Virglius Gellius. Ouidius Virgilius Idem Quintilia. Idem Varro Iuuenalis Cato Solinus Catylus Plynius Tyburtu Sextius Corax Catyllus

Virgilius conſentire videt. Virgilius: quum inquit. Fratres Tyburti dictam cognomine gentē. Suntq affirmāt ſingulos fratres ſingula oppida cōdidiſſe. Cuius rei teſtis ē mons: q adhuc Catylus dicit: & Corax oppidū nobille in Volſcis. A Tybur gentile nom Tyburs deducit: & adiectiuū Tyburtinus HERCVLEVS Tybur Herculeū uocitatū eſt: quod in eo Hercules religioſe colebat: frequenſq ad eius templū ppl's ſingulis ānis die eius feſto conueniebat: RVDIS Vetuſta: ſine artificio impoſita. ALBVLA: Albulæ aquæ dictæ ſunt in agro Tiburtino, uariis morbis vtiles: præſertimq vulneribus: hæ prægelidæ ſunt. Strabo. Tybur herculeū eſt: in quo Anio e ſublimi in profundā vallem præceps defertur: & p nemora fluit vrbi vicina. In planicie aquas albulas habet frigidas multis e fontibus ſurgētes ad varios morbos ſalutares: nō modo potui: ſed etiā ſeſſionibus admiſſas. Albulæ dictæ ſunt a colore albo: qua lē fere oēs ſulphureæ hñt. CANA Alba. FVMAT. Tollitur q̄ſi fumus. Surgūt.n. ex huiuſmodi aquis nebulæ quædā inſtar fumi. Fumus a Furuo deducit: vt ſupra diximus: A fumus uero Fumoſus. & Fumiger: & Fumo verbū: a quo Infumo: hoc eſt ad fumū ſicco: ſicut inſolo ſicco ad ſolē: & Infumibulū: ſpiraculū: p quod exit fumus: & Fumigo: quo aliq vtuntur pro ſuffio: a quo Fumigatio hoc ē ſuffitus: & Fumifico eiuſdē ſignificatiōis. Plautus. Eiq ut arabico fumificē odore AQVIS SVLPHVREIS ppter aquas Sulphureas: hoc ē Sulphuris colorē: ac naturā habētes: qd p venas ſulphuris tranſeant. Sulphur i inſulis Aeoliis præcipue naſcit inter Siciliā: Italiāq: ſed nobiliſſimū in melo inſula. in Italia quoq inuenit in Neapolitano. Campanoq agro collibus: q Leucogabi uocant: qd e cuniculis effoſſum pficitur igni. Genera eius quattuor. Viuū: qd græci Apyron uocāt: naſcit ſolidum: hoc ē globoſū. Cætera liquore cōſtant: & conficiunt oleo incocta: hoc effodit: tranſlucetq & viret. Alterū genus appellāt glebā: fullonū tm̄ officinis familiare. Tertiū gen⁹ Aegula uocatur ſuffiendis: tñ lanis vtile: quoniam candorem: ac molliciem præſtat Quarto ad elychina maxime conficienda vtunt: Sed tanta ei uis eſt: vt morbos comitiales deprehendat nidore igni impoſitū Luſit & eo Anaxilaus in calice nouo pruna ſubditā circūferens: exardeſcētis repercuſſu pallorem dirum uelut defunctorū effundente conuiuiis: Aufert & Lichenas e facie cum Terebinti reſina: & Lepras. Harpacticon uocat a celeritate auellendi: auelli.n. ſubinde debet. dicit & Gregale: quod hoc genus cæteris uilius eſt. Papinius. Quiq commi nutis permutat vitreis Gregale ſulphur. habet & in religionibus locū ad expiādas ſuffitu domos: Nulla res facilius accendit: ex quo apparet ignium uim magnā ei ineſſe. Fulmia: & fulgura quoq ſulfuris odorē habent: ac lux ipſa eorum ſulphurea eſt. A ſulphure Sulphureus deducitur: & Sulphuratū. Sulphurata.n. dicuntur ligna exilia ſulphure ab vtraq parte intincta ad accendēdas lucernas. Martialis. Qui pallentia Sulphurata fractis pmutat uitreis. Iuriſconſulti ſcribunt materiæ appellatione Carbones non contineri: nec titiōes: alia uel ligna cocta: quæ fumū non faciant: nec ſulphurata licet de ligno ſicco ſint: nec quæ ad faces parata ſunt: NOVVM. Magnū ſiue inopinatū. Nouū.n. proprie dicit recens: & quod nuper fuit. Ouidi. In noua fert aīus mutatas dicere formas corpa. & A græco deducit: quod ē νέον. Interdū pro magno: ac mirādo accipit. Virgilius. Pollio & ipſe facit noua carmina. Nonnūq pro inopinato. Idem. Quis furor iſte nouus. Nouos etiā dicimus: quoꝝ nulli maiores clari fuere: ſed ipſi per ſe ipſos clari eſſe incipiūt. & magiſtratus in ciuitate cōſeq. Cicero. Noui homines plurimi eoſdē honores conſecuti ſunt. Ab hoc fit nouitas notæ ſignificationis: & Nouitiū valde nouū: & Noualis: ſiue nouale: de qbus ſuperius diximus: & Nouiſſimus Poſtremus. A quo nouiſſime aduerbiū Poſtremo: & Nup q̄ſi nouiter: a quo Nuperus recens. Plautus. Quo tu vna noctæ poſtulauiſti: & die recens captum hominem nuperum: & nouicium. & Noue aduerbiū. i. præter conſuetudinem. & Nouo uerbum: hoc eſt nouum facio. A quo Innouo: & renouo compoſita: & nouacula culter raſorius: qd nouare: hoc ē nouum facere videatur: & Nouerca: quod noua ſuperinducat a patre: ut ſuperius diximus Et Vitricus quaſi nouitricus: quod nouus ſuperinducat a matre.n. Vitricus matris meæ vir Quemadmodu inferius dicemus. & Nugæ res inutiles: & ridiculæ quaſi nouigæ: hoc eſt nouæ: & inauditæ. Nugas.n. proprie dicimus uerba inutilia: leuia: ridicula: vnde & pro rebus etiam inutilibus uſurpamus. Hinc fit nugor uerbū: quod ſignificat falſa: leuia & inutilia loquor: & Nugator: cuius femininum eſt Nugatrix: & Nugax: qui nugis plenus ē: & Nugatio iocatio: & Nugacitas pro nugatione: & Nugatior: ac nugaciſſimus: & nugalia hoc ē nugationes. Gellius. & Alii alia quædam nugalia proferebant: & Nugigerulus: qui falſa atque inutilia noua: vel res inutiles. atq inanes apportat: & Nugiuendus: qui rem aliquā mulieribus uendit. nam omnia qbus matronæ vtuntur: ueteres nugas appellauere. Plaut⁹. Nugiuendis res ſoluta eſt omnib⁹ ab hoc fit diminutiuū. Nugiuendulus. A Neon uero Neapolis dicitur: hoc eſt noua ciuitas: & Neophitus nouellus quaſi νεόσ φύτον: hoc eſt nouū germen: & Neomenia nouilunium. & Neoptolemus propriū nomen: quod ſignificat no

Left margin: Strabo; Plautus; Anaxilaus; Papinius; Martialis; Ouidius; Virgilius; Idem; Cicero; Plautus

Right margin: Catylus; Corax; Tyburs; Tyburtinus; Herculeū Tybur; Albulæ; Fumoſus; Fumiger; Fumo; Infumo; Inſolo; Infumibulum; Fumigo; Sulphur; Leucogabi; Apyron; Gleba ſulphur; Aegula ſulphur; Harpacticon; Gregale; Nouum; Nouitas; Nouitium; Nouiſſime; Nuperus; Noue; Nouo; Innouo; Nouerca; Vitricus; Nuge; Nugor; Nugator; Nugigerulus; Neapolis; Neophitus; Neomenia; Neoptolemus

uus, miles. Fuit autem Achillis filius ex Deidamia filia regis. Lycomedis in Scyro: cum
Pyrrus Neop qua virginali habitu concubuit. Virgilius. Degeneremq; Neoptolemū narrare memento Virgilius
Pyrrhus Hic poſtea a colore rufo dictus eſt Pyrrus. Nā græci πιρρὸν. Rufum dicunt. fuit rex Epi
ri ab Oreſte interfectus. Alter quoq; Pyrrhus fuit Aeacidæ filius rex Epiri: qui paternū ge/
nus ab hoc traxit: maternū ab hercule. Hic cum romanis bellū geſſit: & in Peloponneſo:
Pyrrhichius dum argos oppidū oppugnaret lapide ictus interiit. a quo Pirrhichius appellatus: pes duab⁹
Pirus breuibus ſyllabis conſtās: quo frequēs ī ludis ſuis vtebat̄. Pirus uero Imbraſii filius. & Thra
cum rex fuit: Qui quūm ex Eno patria troianis ſuppetias tuliſſet a Thoante rege Etolorum
in bello occiſus eſt. Pyrrho autē Helidenſis philoſoph⁹. & Pliſtarchi filius fuit. quē Apollo
dorus pictorē fuiſſe affirmat: poſtea audiſſe Anaxarchum: ideoq; aliqñ ira pcitū fuiſſe vt ſū Anaxarch⁹
pto veru cū carnibus cocum in forum vſq; pſecutus ſit: quādoq; etiā in helide diſcipulorum
Pyrrhonii diſputationib⁹ fatigatum abiecto palio Alpheū tranaſſe. Ab hoc Pyrrhonii dicti ſunt phi
loſophi: q a græcis σκεπτόνοι: hoc eſt conmētantes: & veluti Quæſtores quidā: ac con/
ſyderatores appellant̄. Nihil.n. decernūt: ſed in quærendo ſemp: conſyderādoq; uerſantur
ac ne videre quoq; plane qcq̄: neq; audire ſeſe putant: ſed ita pati: afficiq; q̄ſi uideant: vł au
Academici diant: hoc dūtaxat ab Academicis differētes: qd̄ Academici qdem ipſum illud nihil poſſe
cōphendi: quaſi cōprehendunt: & nihil poſſe decerni q̄ſi decernūt. Pyrrhonii vero ne id
quidē vllo pacto uideri uerū dicūt: qd̄ nihil eſſe uerū uidet̄. Academici ab Academia dicti
ſunt loco nemoroſo mille paſſibus ab Athenis diſtante: & ab Academo heroe cognomina
to: in qua villa fuit natiuitate Platonis nobilis: hoc loco cōuenire: & de naturis rerū diſpu/ Plato
Peninſula tare philoſophi ſolebāt. PENE: q̄ſi hinc Peninſula dicta: quæ q̄ſi inſula eſt: Et vndiq; fere
Iſthmos aquis clauſa. breui tm̄ anguſtia: quæ dicit̄ Iſthmos: cōtinenti adnectit̄. Nam inſula dicitur
terra: quæ vndiq; aquis claudit̄: proprie aūt mari. Vnde qdam a ſalo appellatas inſulas vo
Inſularis lunt: qd̄ in ſalo hoc eſt mari ſitæ ſint. Ab inſula fit inſularis. Plynius. Qui primus inſularem Plynius
Cheroneſus morbum in vrbem inuexit. Peninſulā græci Cheroneſumſiue Chreſoneſum vocāt: quaſi te
Chreſoneſus reſtrem inſulā: qppe eorum lingua Χερσαῖος terrenus. Χέρσος terra νῆσος inſula dici
Ruo tur RVIT. Concidit & ſolo ſtrata eſt. Proprie.n. ruere cōcidere ē. Virgilius. Ruit alto Virgilius
a culmine troia. p metaphorā tamen aliquādo p effundi accipitur. Idem. Vnde ruūt totidē Idem
voces reſponſa ſibyllæ. Aliquādo pro deiici. Cicero. Sed hoc non eſt emptorē pati ruere & Cicero
p ueditorem in maximam fraudē incurrere. Interdum p diruere: euertere: cōplanare. Vir Virgilius
gilius. Cumuloſq; ruit malæ pingu s barenæ. Quādoque pro feſtinanter ire: ſiue in præceps
ferri: & ſine cautela in aliquē inpetum facere. Idem. Quo ruit: Extremū hoc miſeræ det mu Idem
nus amanti. Idem. Quo moritura ruis: maioraq; viribus audes? Nonnunq; pro impellere Idem
Terentius. Cæteros ruerem: agerem: raperem: tunderem: proſternerem. Plærūq; pro eruere Terentius
Ruina eleuare. Virgilius. Confuſa ruebant Oſſa focis. A ruo Ruina deducit̄: quæ proprie caſum Virgilius
ſignificat: ponitur tamen etiā pro excidio: ab hoc ruinoſum dicimus ruinis plenum. Item a
Rutum ruo Rutum inſtrumentū ruſticum: quod eo harena eruit̄: & Rutabulū: qd̄ eo ignis prorua
Rutabulum tur: vt panes coquantur: & ruto: quod ſine.c. ſcribi debet: ab eruendo ſpiritu. Flaccus. Ride
Rutor tis alios rutare: ac reſpirare pulcherrima ſuper via. Reperitur & deponens Rutor. Cicero Flaccus
Rutus Id facile qum rutaretur aīaduertimus. Hinc rutus: & rutatio deducuntur: quidā tamē ructo Cicero
Rugo cum.c. ſcribendum affirmant: & a Rugo uerbo deriuant eiuſdem ſignificationis: a quo &
Rutuba Erugo fieri dicunt tertiæ coniugationis. Sunt q Rutubam quoq; a ruendo deductam pu/
tant: quod uocabulum ueteres p turbatione uſurpabant. Varro. Id poſtea viderimus. Nūc Varro
ſumus in Rutuba: & runam teli genus. Ennius. Runata recedit: hoc eſt runis pliatā. habet āt
Rulla hoc telū latiorem cuſpidē: a quo diminutiuū eius Rulla ſignificat inſtrumētū ferreū. ſtimu
lo ruſticorū additū: ad vomerē detergendum. Plynius. Purget vomerē ſubinde ſtimulus cuſ Pyutus
Runcina pidatus rulla. Itē runcina fabrile inſtrumētum. Itē Runco verbū: quod ē eruo: euello: a quo
Runcatio: euulſio inutiliū herbarū: & vepriū: & Runcina dea: q rūcationi præerat. Itē Abe
Aberuncaſſo runco: a quo Aberuncaſſo: quod eſt euerto. Cicero. Sumptum a Lucillio. Dii malint melio Cicero
ra: atq; amentiā aberuncaſſint meā. Item Diruntio: qd̄ ē mūdo. detergo. Veteres etiā p run
cina Runcam uſurparunt. Itē a ruo cōpoſita fiūt Obruo: qd̄ ſignificat operio. q̄ſi eruta ter
ra id fiat. Ouidius. Obrue verſata cerealia ſemina terra. Dicimus tñ etiā obrutū undis. Virg. Ouidius
Incute vim uentis: ſubmerſaſq; obrue puppes. Obrutum vino. Cicero. Vt fratrem imitetur Virgilius
ſe obruit vino. & ad animum quoq; transfert̄. Quintilianus. Tot voluptatib⁹ obruere poſ Cicero
Eruo ſunt vnum dolorē. Eruo extraho. a quo Eructo. vnde fit Eructatio: quod ab imo ſtomacho Quintilia.
eruit̄ ſpiritus. Quidā etiā Erumnam ab hoc deriuatā exiſtimāt: hoc eſt miſeriā mœrorē: ca/
Erunoſus lamitatē: qd̄ animam eruat. Ab eo fit Erūnoſus: hoc eſt mœſtus: calamitoſus. Proruo cum
Proruo impetu feror. Plautus. Proruam in eum unguibus. Irruo eiuſdem fere ſignificatōis. Saluſti/ Saluſtius
Irruo us. Qum forte in eum irruerent: facile repulſi ſunt. Subruo: Effodio. Seneca: Subruunt ter Seneca

Horatius ram:theſauros quæritant.Dirruo:deiicio.Horatius.Diruit:ædificat: mutat quadrata rotũ/
dis.Dirutum ære militẽ dicebant veteres:cui ſtipẽdium ignominiæ cauſa nõ erat datũ: qđ Corruo
æs in fiſcum: non in militis ſacculum diruebatur.Coruo idẽ:quod ruo:ſiue ſimul ruo.Qui
dam Corrudam:hoc ẽ ſilueſtrem aſparagũ ab hoc deductum volũt:quod adoleſcẽns corru
at:hoc ẽ decidat.Vnde & attici Horminiũ appellãt ἀπὸ τοῦ ὀρμῶ:quod eſt ruo.Idem.a
Patria Libicũ uocat̃.hoc trito.cum oleo perunctos pungi ab apibus negãt.Sunt ẽt q rutam
a ruendo:hoc eſt eruendo dictam exiſtimãt:qđ vna ex omnibus herbis pp multiplices eius
vſus maxime eruat̃.Quippe nulla herba cõtra ſerpentiũ ictus efficatior ẽ.vnde Muſtelæ cũ
his dimicaturæ eſu rutæ añ ſe muniunt.Valet & contra Scorpionum ictus & Araneorum
Apiũ:Crabronũ:veſparũ aculeos:& Cãtharidas:ac Salamãdras:Canis ue rabioſi morſus
ſi acetabuli mẽſura ſuccus eius e vino bibat̃:Et Folia trita vel cõmanducatã imponãt̃ cum
melle:& ſale.Succo uero perunctos negãt ab iis maleficiis feriri.Sẽrpẽteſq; aiunt:ſi uratur ru
ta:nidoren ei⁹ fugere.Sculptores:& pictores hoc cibo vtunt̃ oculorum gratia.Multi ſuc/
co eius cum melle attico inuncti:vl'cũ lacte mulieris puerũ enixe Caligines diſcuſſerunt.Pſo
ras:& lepras cũ alumĩe illita emendat.Radix rutæ ſaguinẽ oculis ſuffuſſum.& in toto cor/
pore cicatrices:aut maculas illita aufert.Dat̃ & Venerẽ crebro p ſomnia imaginãtibus.Suc
cus tñ Rutæ copioſior datus ueneni noxiã obtinet.Sed qđ mirũ ẽ:cicutæ ſucco extinguitur
adeo venenorũ quoq; venena ſunt.Præterea ad tuſſim ſuſpiria:pulmonũ: iecinorũ: renum
vitia.crapulæ grauedines:innumeroſq; alios morbos ruta cõfert:herba:ſucco:radice:ſemi/
ne GESTATVS .Vectus portatus:hoc eſt qum Regulus currum aſcendens inde diſceſſiſ
Virgilius. ſet.Gererẽ proprie portare eſt.Virgilius.Bella manu:lætumq; gero. Aliqñ tamẽ p habere Gero
Idem accipit̃.Idem.Et nos aliquod nomenq;:decuſq; geſſimus.Aliquãdo pro facere.Idem. Nec
Idem tecum talia geſſi magnanimum æneam:& fata extremã ſecutus.Hinc geſta:& rẽs.Geſtæ di/
cuntur:de quibus ſuperius diximus:& Frequentatiuũ Geſto:& Geſtus nomen quartæ de/ Geſtus
clinationis:quo indicatur quid geratur:poteſt tamen & Participium eſſe: a quo fit uerbum Geſtio
Terentius Geſtio.quod proprie ſignificat:lætitiam animi:cum quodam corporis motu exprimo. Te
Virgilius rentius.Qui me rogitãdo obtundat:quid geſtiam:aut quid lætus ſim. Virgilius.Et ſtudio
Lucilius in caſſum uideas geſtire lauandi.Aliquando tamen pro cupio accipitur.Lucillius.Quantũ
haurire animus muſarum e fontibus geſtit. Item a Geſto Geſticulor eiuſdem ſignificatio/ Geſticulor
nis. A quo Geſticulator:Geſticulatrix:Geſticulatio:& Geſtamen:quicquid geſtatur:vt ve/ Geſtamen
ſtes.arma ſceptrum:& ſimilia:& Geſtator:ãc geſtatrix:& geſtatorium ferculum:& Geſta/ Geſtator
tio vectio:portatio.Item a gero Grummus a cõgeriæ terræ:eſt.n.grũmus terræ collectio mi
Varro nor tumulo.Interdum tñ pro aggere ponit̃.Varro & preciſo iugo ingentẽ grũmum amni
addiderunt.Itẽ Gerulus:q fert aliquod onus:& pro baiulo accipit̃.Baiulũ.n.dicimus eum Baiulus
Plautus q mercedis gr̃a onera ferre cõſueuit.nã Baiulare portare ẽ.Plautus.Ego baiulabo.Tu ut de
cet.dominum ante ito inanis.a gerulus fit cõpoſitum Nugigerulus:hoc eſt nugator: ſiue nu Nugigerulus
garũ apportator:de quo paulo añ diximus:qui & a gerendis nugis Gerro appellatur.Quã Gerro
Cicero uis aliqs hoc a garrio potius deductum uelint.Garrire.n.inepte ſtrepere ẽ.Cicero. Nam & Garrio
ſeculis multis ante gymnaſia inuenta ſunt:q̃ in iis philoſophi garrire cœperũt:hoc & Gar/
Varro riditare veteres dixere. Varro.Quid nã garriditatis dicẽtes.o fortuna:o fors fortuna. hinc Garrulus
Virgilius qui uocem inaniter iactat.Garrulus dr̃.Itẽ Garrulæ aues canoræ:& hylares. Virg. Garrula
Varro quã tignis nidum ſuſpendit hyrundo.Quãdoq; etiã Garrulus p cordato accipit̃ .Varro:
In hac ciuitate tũ regnabat Dyoniſius homo garrulus:& acer.A gero etiã:ſeu vt aliq uolũt Gerræ nuge
garrio.Gerræ nuge dicunt̃.Nos a græco deductũ exiſtimam⁹:q γέῤῥα uocãt crates uimi
neas:cum.n.Athenienſes Syracuſas obſiderẽt & crebro gerras poſcerent:irridentes Siculi
gerras clamitare cœperũt.Vnde factũ eſt.ut gerræ pro nugis accipiantur.& inde Gerrones Gerrones
appellati leues:inepti ridiculi homines.Nonnulli etiã tradunt Gerras in Naxo ueneris in/
ſula Faſcinatores vocari.Gerrus vero flumẽ eſt Scythiæ ſeptimus ab Iſtro memoria dign⁹ Gerrus
Itẽ a gero Gerundium:ſiue gerundiuum apđ grãmaticos quod & Participale nomẽ appel Gerundium
lat̃.quod ſub una uoce actiuũ:& paſſiuũ ſenſum gerat.Item Belliger:a quo Belligero ver/ Belliger
bum:Armiger:Corniger:flãmiger:& Moriger:de quo ſupra diximus:qui & morigerus di Armiger
Plautus citur.Plautus.Vt tibi morigerus hodie:vt voluptati fui.Et alia his ſimilia.Præterea a gero Corniger
compoſita fiunt Aggero:quod ſignificat aggrego .Vnde Agger deducit̃:qui eſt cuiuſlibet Aggero
rei coaceruatio.Item eminentia mediæ viæ exaggeratis lapidibus ſtrata.Virgilius.Qualis Agger
ſæpe viæ deprehenſus in aggere ſerpens:& aliud compoſitum Exaggero.quod eſt coaceruo
Egero extra gero:vnde aliquãdo pro euomo capit̃:aliquando pro eo:quod eſt per inferna
corpus euacuo:a quo Egeſtio deducitur:& Egeria Nympha:cui ſacrificare prægnantes ſo Egeſtio
lebant:quod eam putabant facile fœtam aluo egerere.Ingero:Importo.immiſceo. Suggero Ingero

 Suggero

Suggeſtus modo ſupporto:ſubminiſtro:modo inſinuo:a quo Sugeſtio,inſinuatio:& Suggeſtus pul/
pitum:hoc eſt locus excelſior.vnde oratio haberi ad populum ſolet:dictus Suggeſtus:quod
ibi ligna ſuggerantur:in quibus ſtari poſit pulpitum uero quaſi publicum:quod qui eo con
ſcendit:publice ſpectetur.Digero ordino:diſpono.Virgilius.Sic digerit omnia Calcas:ab Virgilius
Congero hoc digeſtio ordinatio:& digeſte aduerbium ordinate.Congero: quod proprie ſignificat
congrego:coaduno.Tibullus.Diuitias alius fuluo ſibi congerat auro.Per metaphoram ta Tibullus
men ponitur pro nidifico:quod ibi coadunentur:quæ ad faciendum nidum ſunt neceſſaria
Regero Virgilius.Nanq; notaui.Ipſe locum:aereæ:quo congeſſere palumbes.Hinc Congeries co/ Virgilius
adunatio appellata.Regero retro gero.Interdum euomo.Apuleius.Nam & regeſta crapu Apuleius
la ueſtem inquinauerat.BIIVGIS EQVIS Binis.Biiugi equi dicuntur:qum bini ad
vnum iugum nex ſunt:hi bigam ducunt:ſicut quadriiugi:qui quattuor:hi ducunt quadrigá
Quemadmodum ſuperius diſſeruimus FORTVNA Dea QVE PARTAM MA-
GNAE NON ERAT INVIDIAE Quæ non poterat ſuſtinere tantum odium:q̄
tum in animis hominum morte Reguli conceptum fuiſſet. NVNC Poſtquam abſen-
te Regulo collapſa eſt porticus. DAMNA Detrimentum e ruina factum IVVANT
Placent:delectant. TANTI Pretii:ſi hoc eſt tantæ æſtimationis.Nam quemadmodum
dicimus:tanti facio:tanti æſtimo:ita tanti ſum:hoc eſt tanti æſtimor:tantum valeo. PRO
BARE. Experiri:ſenſus eſt ſi porticus ſtetiſſet:non potuiſſet fieri periculum:an diis Re/
gulus carus eſſet.Nunc vero ruina porticus illo ſaluo amorem in eum deorū ꝓbauit.

DE ARIA ET PAETO EPIG:XLII.

ASTA SVO GLADIVM .Pulcherrimum Tetraſtichon de Aria pataninta
Pæti vxore..Quæ damnato viro propterea quod in Claudium coniurauera:
ad illum profecta:prius ſeſe ne poſt eum uiueret:gladio perfodit:tum vulnerē ex
tractum uiro:vt idem faceret porrexit.De hac ſic ſcribit.Plynius ſecundus ī epi/ Plynius
Caſtum ſtolis.Præclarum illud quidem Arriæ ferrum ſtringere:perfodere pectus:extrahere pugioné
Caſtro porrigere marito.Addere uocem immortalem:ac pene diuinam Pæte non dolet:CASTA
Honeſta.fidem ſeruans viro:nullam turpitudinis notam habens.Caſtum proprie dicimus
pudicum:& immaculatum:quaſi caſtratum.Nam caſtrare proprie eſt pudenda amputare
Qui autem ſine pudendis eſt:neceſſario caſtus eſt.Virgilius. Caſta pudiciciam ſeruat do/ Virgilius
mus.Per metaphoram tamen caſtum pro honeſto.& continenti accipimus: vnde & in an
tiquiſſimis epigrammatibus aliquando legimus vxori caſtiſſimæ:& Caſtum cantum dici/
mus:in quo nihil eſt laſciui.Varro.Demittis acris pectore luctus.:Cantuque caſto corda re Varro
laxas Item Caſtam manum:quæ ſe a furtis:& rapinis continet.Idem Nec manus uiſco tena Idem
ci tinxerat uiri caſtus.Item pro pio:& religioſo.Virgilius.Quique ſacerdotes caſti:dum vi Virgilius
ta maneret.Idem nulli fas caſto ſceleratum inſiſtere limen.Hinc caſtitas:hoc eſt pudicitia de Idem
ducitur:quam veteres etiam caſtitudinem dixere.Actius.Ibi fas.ibi cunctam antiquam caſti Actius
tudinem:& caſte aduerbium:hoc eſt pudice:honeſte:& Comparatiua:ac Superlatiua eorū
Inceſtus Caſtior:Caſtiſſimus:Caſtius Caſtiſſime:& inceſtum: ſiue maſculino genere Inceſtus vtro
que enim modo dicitur:quaſi non caſtus:eſt autem crimen:quod committitur cum ea:cum
qua illicitum Alioquin matrimonium fuiſſet:vtputa cum matre:ſorore:ſacris virginibus:
Stuprum aut aliis huiuſmodi.& Inceſto uerbum:quod ſignificat fœdo polluo.Virg Totáq; inceſtat Virglius
Adulterium funere claſſem:ab inceſto inceſtuoſus dicitur:qui inceſtum commiſit Stuprum aliquando
pro inceſtu ponitur.Proprie tamen Stuprum eſt coitus lege uetitus:qui duplex eſt:vnus cū
nupta:quod & adulterium dicitur.aut cum puero:aut cum ſanguine coniunctis .ſiue ſacris
virginibus:alter cum vim aſſerimus cuilibet perſonæ etiā ſi ancilla ſit:unde ſtuprare in vtrū
que ſenſum accipitur.Quintilianus.Vxor marito dicit appellatam ſe de ſtupro a priuigno Quintilia.
Caſtra Item furtiua ſtupra raptoſque concubitus obiiciat vel falſo maritus:Stuprum quoque pro
turpitudine veteres vſurparunt.Ennius.Fœde:ſtupreq; caſtigor quottidie. Stupre inquit Ennius
Caſtigo hoc eſt turpiter.Secundum quoſdam Caſtra:quod in iis caſte:& ſine mulieribus uiueretur
Quamuis alii a Caſtrando dicta malint.quod in iis libido caſtraret᷑:nos a caſa potius ori
ginem habere dixerimus:& Caſtigo quod proprie eſt increpo:reprehēdo:& quaſi caſtum
hoc eſt honeſtum ago.Cicero.Omnis autem animaduerſio:& caſtigatio contumelia uaca Cicero
re debet:neq; ad eius qui puniat aliquem:aut uerbis caſtiget.ſed ad rei publicæ vtilitaté re/ Idem
ferri.Idem.Et quoniam de impudentia diximus caſtigemus:& ſegnitaté:atq; inertiá. Vir/ Virgilius
gilius.His grauis Entellum dictis caſtigat aceſtes.Idem Caſtigatque moras ope omnis ſemi Idem
ta feruet.Aliqn̄tn̄ caſtigo ꝓ punio accipit᷑.Idē caſtigatq; auditq; dolos.ſubigitq; fateri.hic Idem

Caſtigatum dicimus correctum:emendatum:probum:honeſtum:a quo Caſtigatior:Caſti Caſtigatus
gatiſſimus:Caſtigate:Caſtigatius:Caſtigatiſſime:& Caſtigatio:cuius diminutiuum eſt.Ca
ſtigatiuncula.Caſta mola a veteribus vocabatur ſacrificii genus:quod Veſtales Virgines fa/
ciebant & Caſtula palliolum præcinctum:quo nudæ virgines infra papillas præcinguntur:
id & Perizonium:& Præcinctorium appellatur.Caſteria vero primogenium eſt:& ſigni/ Perizonium
Plautus ficat locum vbi:qum nauigatio cõquieſcit:remi:& gubernacula reponunt.Plautus.Quin Præcictorium
ſi pol repoſui remum ſola ego in Caſteria vbi quieſco:omnis familiæ cauſa conſiſtit tibi Ca Caſteria
ſtanea non a caſto deducitur:ſed græca vox eſt:quippe græci κάςανον vocant e nucum Caſtanea
Virgilius genere eſt. Virgilius.Caſtaneæq́ nuces:& preſſi copia Lactis.Armatum huic echinato cali
ce vallum eſt:terni quibuſdam partus ex vno calice:cortexq́ lentus.proxima vero corpori
membrana niſi detrahatur:ſaporem infeſtat. Terrentur in cibis gratius:Sardibus hæ prin/
cipio prouenere.Ideo apud græcos Sardani Balani appellantur.Plura earum genera. Ta/ Sardani balani
rentinæ planæ figura:facillime mundantur: Facilius Balanitis:quæ rotundior eſt:pura ma Tarentinæ Ca/
xime Salariana:Laudatior Corelliana:& ex ea per inſitionem facta meterena Vulgatio/ ſtanee
res:quæ Coctiuæ vocãt.Patria Laudatiſſimis:tarẽtũ & in cãpania Neapolis: Cæteræ ſuũ Salariane Caſta
pabulo gignuntur.A Caſtro vero Caſtratio deriuatur:quæ proprie eſt virilium amputatio nee
Pacuuius ponitur tamen pro quacunq́ truncatione:ſiue priuatione.Pacuuius.Vt eſſet aliquis:qui lin Corelliane Ca/
guam eius caſtraret.Quidam Spadones:Caſtratos:& Eunuchos ita diſtingunt:vt caſtrati ſtanee
ſint:quibus teſtes naturaliter deſunt.Spadones:quibus violenter detracta eſt virilitas.Eunu Coctiue Caſtãee
chi:qui ſe ſponte caſtrauerunt:vnde ſunt illi verſus.Caſtratos natura facit:violenta Spado/ Caſtratrio
Vlpianus nes Mangonum improbitas Eunuchos ſola voluntas.Vlpianus. Tamen Iuriſconſultus. Spado
Spadonum nomen generale eſſe affirmat:& eo omne genus euiratorum comprehendi.Ab Caſtratus
Varro Eunuchus fit Eunucho verbum:quod ſignificat caſtro:cuius paſſiuũ eſt Eunuchor.Varro. Eunuchus
Si quis patriam maiorem parentem extinguit:in eo eſt culpa:quod facit pro ſua parte is:q Eunucho
Afranius ſe eunuchat.Afranius.Itaq́ eunuchatus in medium prodit.Eſt autem græca vox ανόυ/
χόσ vnde ανόυχιςησ Caſtrator dicit:& ανόυχίζω Caſtro. TRAXERAT.
Virgilius Leuauerat:extraxerat:Trahere enim aliquando ſignificat per vim ducere. Virgilius. Huic Traho
Cicero ceruixq́ comæq́ trahuntur Per terram.Aliquãdo leuare.Cicero.Et ex puteis iugibus aquã
Plautus calidam trahit.Plautus.Ego illi puteo ſi occiſo animam omnem intertraxero.Ab hoc tra/ Trahea
Virgilius hea deriuatur vehiculi genus ſine rotis:quo coloni vtuntur. Virgilius. Tribulaq́:traheæq́:
Plautus Et iniquo pondere raſtri.Et Trahax auidus:rapax:omnia ad ſe trahens.Plautus.Eho lũ/ Trahax
tum Lenonium:eho ſterquillinium publicum:impure:inhoneſte:iniure:illex:labes populi:
pecuniæ accipiter. Auide:atq́ inuide:procax:rapax:trahax:trecentis verſibus tuas impuri/
tates loqui nemo poteſt.Et Tractim:quod ſignificat trahendo ſine intermiſſione: iugiter. Tractim
Virgilius Virgilius.Tum ſonus auditur grauior:tractimq́ ſuſurrat:& Tractus:quod modo pro re/ Tractus
Idem gione:& plaga accipitur.Idem.Indicio eſt tractu ſurgens oleaſter eodem: modo ſignificat
apud Dialecticos quicquid conſtituimus verum eſt:& falſum reperitur Quod & Antiſtre Antiſtrephon
phon:& Reciprocum argumentum vocatur:de quo ſuperius diximus:& Tragula genus Reciprocũ argu
Plynius teli:quod ſcuto infixa trahatur.Item Rete:quod vulgo nunc Tractam vocant.Plynius. mentum
Vſus ſuberis ancoralibus maxime nauium:piſcantiumq́ tragulis:& Cadorum obturamẽ/ Tragula
tis:præterea hiberno feminarum calciatu.Et Trabs:quod in altum trahatur. Trabes enim Rete
vocamus duo tigna ædificii gr̃a ſimul cõpacta:nã qum ſimplicia ſunt:non trabes:ſed tigna Trabs
vocantur:quamuis tigni appellatione materia omnis:quæ ædificio neceſſaria eſt:continea/
tur.Item quæ vineis adhibetur: vt perticæ:& pedamenta:a Trabe Trabica nauis dicta:
quod ſit trabibus confixa: quales ſunt: quibus Germani in Rheno:ac Danubio vtuntur. Trabica
Pacuuius Pacuuius.Labitur trabica in alueos:& Tracto frequentatiuum: A quo Atrecto: & Con/
trecto:que proprie ſignificant frequenter tango. Ponitur tamen tracto aliquando pro
mereor:vt bene tracto te:pro eo:quod eſt bene mereor de te:Vnde fit detracto: quod ſigni/ Detrecto
ficat maletracto.Item recuſo.Iuſtinus:Nec ipſe detrectauit Certamen.Item pro differo.Nã
ea:de quibus differimus:frequenter tangere videmur.Hinc Tractatus deducitur.Item a tra
ho Compoſita fiunt attraho:Circumtraho: Intraho: pertraho notæ ſignificationis.Item
Terentius detraho:quod proprie ſignificat tollo:extraho. Terentius.Aſſido occurrunt ſerui: Soccos
Cicero detrahunt.Cicero. Poſtremo ſi cui ciuitati ſociæ tantum detraxit: quãtum Commodum
fuit Ponitur tamen frequenter pro derogo:Vnde detractores dicuntur:qui Famæ alicu/
ius derogare nituntur. Cicero. Et ſi quæ ritis:vt ipſe de me detraham: Illos ego accuſato/
Terentius res peto.Extraho extra traho:protraho differo:ſubtraho ſubripio diſtraho modo ſeparo.
Cicero Terentius.Quod ſi eo meæ fortunæ redeunt:abſte vt diſtrahar.Cicero.Quod primum

hæc natura coherentia opinione diſtraxiſſent. Hinc diſtractio ſeparatio. Varro. Diſtra/ Varro
ctione ciuitatis elangueſcit proprium bonum ciuitatis atq; egrotare incipit: & conſeneſce/
re modo diuido diſſipo. Virgilius. Turbatis diſtractus equis Varro. Metium ſufetium pro
pter per fidiam interimit pene imperioſius qui humanius. Nam equis veluti curiculum ex
vtraq; parte deligatum diſtraxit. Interdū tēdo eteni q̄ vēdimus: a nobis ſeparamus. Lucilii. Lucillius
Diuidat diſſipet: diſtrahat. Retraho retro traho: ſiue rurſus traho: ſiue reuoco: a quo Retra
Retracto cto eiuſdē ſignificatiōis: vñ Aurelius librū retractationū appellauit in quo multa retractat: Aurelius
hoc eſt reprobat: reuocat: ex iis q̄ antea ſcripſerat. Itē Obtrecto: hoc eſt detraho: maledico:
q̄ſi aduerſus aliquē tracto: a quo Obtrectatores detractores dicunt: atq; maledici: & Obtre
Obtrectator ctatio maledicētia. Abſtraho aufero: tollo. Cōtraho mō colligo. Virgilius. Cōtrahimuſq; Virgilius
Obtrectatio viros: modo cōuenio paciſcor: a quo Cōtractus cōuētiones appellant: quæ p̄ ſtipulationē
fiūt. A Cōtraho q̄ñ colligo ſignificat Cōtractio dicit: vñ neruorū cōtractionē appellamus:
cū nerui rigore quodā colligunt: nec pñt extendi: Cuius morbi peſſimū genus eſt: qum vel
caput Scapulis: vel mentum pectori: vel rectā & imobilem ceruicē intēd t primū græci Opi
Opiſthotonon ſthotonon: ſequentē Emproſthotonon: Vltimū Tetanon appellant. Cōtractioni cōtraria
Emproſthotonō eſt Reſolutio neruorū: quæ modo tota corpora: modo partes infeſtat. Illā Apoplexiā. Hāc
Paraligim nominamus: A qua Paralitici: ſicut Apoplexia Apoplectici. DE VIS CERI/
BVS. De vulnere in viſcera porrecto. Viſcera enim vt ſupra diximus: interiora oīa dicunt
Paralitici vt Iecur: Cor: Pulmo: Præcordia: Ilia: & reliqua: quæ pelle tegunt: Ex iis exta ſūt: quæ diis
Viſcera ſacrificant: & ex q̄bus Aruſpices futura prænoſcunt: vt ſupra diximus. Cor quod aīalibus
Exta cæteris in medio pectore eſt: homini infra leuā papillā ita palpitat vt ad mota manu duo eē
Cor videbant hoc primū naſcentibus formari in utero tradunt: deinde Cerebrū: ſicut tardiſſime
oculus: ſed oculos primū mori: Cor nouiſſime. In hoc mens habitat: Solū hoc viſcerum vi/
tiis nō macerat: nec ſupplicia vitæ trahit: ſed læſum mortē illico aufert: Audacia aīalia exiſti
mant q̄bus paruū cor eſt: pauida quibus ꝑgrāde. Cuius rei hanc eſſe rationē Ariſtotele tra/
dit: quod grādiora corda minus Caloris: q̄ꝫ p̄ ſua magnitudine neceſſariū ſit: obtinēt Vt.n. Ariſtotele
in paruo: & magno domicilio tantūdem ignis nō æque calefacit: ſed minus caloris ſentit
in magno: ſic in ampliori corde calor naturalis minus agit: q̄ꝫ in mediocri: quo fit vt ſanguis
frigidior ſit: ex quo ꝓuenit metus. Maximū cor eſſe tradunt portiōe muribus: lepori: aſino
ceruo: & oībus timidis: aut ꝓpter metū maleficis. In Paphlagonia bina p̄dicibus corda ſūt.
Aegyptii: q̄bus mos eſt cadauera medicata ſeruare: tradunt cor in homine p̄ ſingulos annos
ad binas dragmas pōderis accedere. Ab eo detrahi tantūdē: & iō vltra centeſimū annū: de/
fectu cordis nō viuere hominē. Hirto corde gigni quoſdā hoīes ꝓdūt: & hos fortiſſimos
eſſe induſtria: vt Ariſtomenē Meſſeniū: q trecētos occidit lacedæmonios: ipſe conuulnera/ Ariſtome.
tus & captus ſemel: p̄ cauernam latomiarum anguſtias euaſit vulpiū aditus ſequutus Iterum
captus ſopitis cuſtodibus ad ignē aduolutus lora cum corpore exuſſit. Tertio capto lacedæ
monii diſſecuere pectus cauſa videndi: & hirſutum in eo cor repperērūt. Cæſari. Dictatori
quo die primū veſte purpurea ꝓceſſit atq; in ſella aurea inſedit: bis ſacrificanti in extis defuit Cæſar
Cor: vñ queſtio magna de diuinatione argumētātibus orta eſt: Potuerit: ne ſine illo viſcere
hoſtia viuere: an ad tp̄s ammiſerit. Negat cremari cor poſſe in iis: q Cardiaco morbo obie
rint. Itē in iis: q veneno fuerint interempti. Hinc Vitellius reū Piſionem elegāti oratione hu Vitellius
ius ſceleris coarguit hoc vſus argumēto: palāq; teſtatus nō potuiſſe ob venenū cor Germani
Cardiacus mor/ ci Cæſaris cremari: Ecōtrario innocētiā ſuam tutatus eſt Piſo: q̄d princeps Cardiaco mor/
bus bo obiiſſet. Cardiaci nomen ἀπὸ τῆς καρδίας: hoc eſt a corde deducit: Vñ & ipſum
Cordis vocabulū deriuat: atq; inſaniæ proprie cōtrarius eſt hic morbus: q̄uis ſæpe ad eum
phrenetici tranſeunt. Si quidem mēs in illis labat: in hoc ſtat. Id aūt nihil aliud eſt q̄ꝫ nimia
imbellicitas corpis: quod ſtomacho languēte in modico ſudore digerit: liceatq; ꝓtinus ſcire
id eſſe vbi venarū exigui: imbelliciq; pulſus ſunt: Sudor aūt ſupra cōſuetudinē & modo: &
Cordatus tp̄e ex toto thorace ceruicibus: ac etiā capite prorumpit. A corde Cordatus deducitur: quod
veteres: pro ingenioſo vſurpabant: & bonam mentem habente. Nam & cor pro ipſa men/
Cordire te accipitur. Vnde Cordire dixerunt pro eo: quod eſt animo ſedere: quamuis cordi eſſe &
in animo eſſe differunt. Nam in animo eſt: idem ſignificat quod in animo habeo: vel ani/
mus eſt mihi: ſeu volo ſiue conſtituo. Cicero. Nam mihi erat in animo mittere ad Dolo/
bellam Cordi vero eſt: accipitur pro eo: quod eſt delectat: & placet. Terētius. Si tibi hæ nu/ Cicero
Corculum ptiæ ſunt cordi. Idē. Quia vterq; vtriq; eſt cordi: ideſt ſi nuptiæ iucundæ ſunt tibi: & vterq; Terentius
Cordolium vtrumq; amat. Item a Corde Corculum: hoc eſt paruū Cor. Plautus. Meum corculū: meus Idem
Corculus molliculus caſeus: & Cordoliū hoc eſt cōmiſeratio: & q̄ſi dolor cordis. Idē āt mihi cordo Plautus
Coragium liū eſt. Quid id vñ ē cordoliū tibi: & Corculus maſculino genere acut᷑: & Coragiū iſtrumē Idem

tum ſcenicum ab agendo corde:hoc eſt per voluptatem ducendo:& Cura quaſi cor vra: de
quo:& eius deriuatiuis ſupius locuti ſumus:& Corgo aduerbiũ:quo Veteres ꝑ pfecto vte/ Cura
bant:qſi ex corde ago.i.loquor:& Recordor qſi in cor:hoc eſt in mentẽ reuoco:a quo Re Corgo
cordatio:& Socors ignauus:qſi ſine corde:a quo Socordia ignauia:& Socordes ab anti/ Recordo
qs dicti agni:q poſt kl'.Auguſti cõciperent.Coitus.n.pecudibus eſt a tertio idus maias ad
Aqlæ occaſum:hoc ẽ ad decimũ kl'.Auguſti.Nã poſt id tps cõcepti iualidi ſunt:& Cõcors Socordia
q vnius mẽtis ſiue vnius animi ẽ:a quo Cõcordia:& qđ apud veteres in vſu fuit:Cõcordi/ Socordes
Pacuuius ditas.Pacuuius.Cõcorditatẽ hoſpitio adiũctã ppetuã cõſeruetis:& Cõcordo verbũ:hoc ẽ Concors
cõuenio:& aduerbiũ Cõcordit:& e cõtrario Diſcors:q corde hoc ẽ aĩo diſſidet:a quo Diſ Concordia
Idem cordia ꝑ q̃ Veteres ẽt diſcorditatẽ dixere.Pacuuius.quãtaſq; hæc diſcorditas clades iportet Concorditas
familiæ:& Diſcordo verbũ:hoc eſt diſſideo:& aduerbiũ Diſcordit:q̃uis hæc aliq nõ a cor
de:ſed a chorda deducta exiſtimẽt:& Vecors turbati ac malicordis:a quo Vecordia ſæuitia Diſcorditas
Cicero Interdũ ẽt vecors ꝑ ſtultus:& Vecordia ꝑ ſtultitia vſurpat:& excors exanimis.Cic.At vñ
magna diſſenſio eſt aliis cor ipſuʒ aius vr:vñ excordes:vecordes:cõcordeſq; dñr.A qbuſdã Vecordia
etiã Duricors:& Grauicors ꝑ eo:q eſt duri:& grauis cordis:& Præcordia mẽbranæ:q̃ exta Excors
ſeparãt abiferiore viſcerũ pte iõ ſic vocata:qr cordi ptendunt:græci Phrenas appellãt: hæc Grauicors
natura prouidens ob id pcipue fecit:ne pp vicinitatẽ alui cibis aius ſupprimeret.Propterea Præcordia
ad hanc mẽbranã ſubtilitatẽ referũt mẽtis.Vñ Phrena græci ἀπὸ τοῦ φέρειν ὄνησιν.i.a Phrene
ferenda vtilitate ñũcupauerũt:hinc φρόνιμος prudẽs dicit:& φρόνησις prudẽtia.Itẽ
Ecõtrario Freneſis iſania:& Freneticus:q ex morbo inſanus ẽ.Iõ nulla eſt pcordiis caro:ſʒ
neruoſa qdã ſubtilitas:in qua eſt pcipua ſedes hilaritatis::qđ titillatiõe alarũ maxime intel Freneſis
ligit.Ob id in ſpectaculis gladiatorũ traiecta aliqñ pcordia mortẽ cũ riſu viſa ſunt afferre. Freneticus
Præcordiis ſubeſt vẽtriculus receptaculũ cibi:de quo ſupra diximus:iter lyenẽ:& iecũr poſi
tus.Stomachꝰ inteſtiorũ principiũ ẽ.Lactes ſũt:p qs labit cibus:Ilia vero veluti qdã tubi fle
xuoſiſſimos orbes faciẽtes:inter quæ pcipuũ ile græci colõ vocant:in quo maxĩa cã doloris: Ventriculus
Cætera inteſtina dñr:vt ſupius oſtendimus:id vero pingue:quo inteſtina tegunt:Omentũ Stomachus
vocat:Aluus in quã dilabunt cibi:poſtq; iuentre cõfecti ſunt:hæc medio vmbilico adne/ Lactes
xa eſt.Omento adnectit Lyen:magnũ aliqñ ipedimentũ maxime curſoribus:ꝑpter quod Ilia
nõnũq; p vulnus eximit.Sũt q putant ſimul adimi riſum.Rhenes ſunt:q Lũbis adhærent Inteſtina
eos dictos exiſtimant ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo:quod riui ab iis obſceni humoris oriant.Vñ & Omentum
lũbos qdã a lubidine:hoc eſt libidine dictos exiſtimant:nã veteres lubet:& libet:Lubidinẽ: Aluus
& Libidinẽ dixere:A lumbus Lũbago dicta vitiũ:& debilitas lumboꝝ:& Elumbis:ſiue Lyen
Elũbus(vtroq; eni mõ dr)auulſo lumbo:vel q præ lũbi debilitate ſeſe erigere non põt:& p/ Rhenes
Nouius lumbo verbũ:quod ſignificat lumbos pſringo Nouius.Cœpit vnũquẽq; prælumbare fuſti Lumbi
bus.Rhenes etiã Rhienes dñr.Et a veteribus Nefrundines quoq; vocabant:qr a græcis ap Lubido
pellant νεφροί. A Rhenibus(vt qdã putãt)Rhenones dictæ ſunt veſtes expellibus:quod
Calidos teneãt Rhenes.Sub corde eſt Pulmo ſpiritus capax:q in duas fibras vngulæ bubu
læ modo diuiſus eſt.Iecur a dextra pte eſt ſub precordiis:& in quattuor fibras ſecat:dr:& Lumbago
Iecinus cuius iferiori parti Fel inhæret.In hoc iræ:& inſaniæ cãm eſſe volunt:ſicut pauoris Elumbis
in corde:in ſplene lætitiæ:in iecore amoris.Infra aluũ a priore parte eſt veſica tenui:ac ſubti Elumbus
li mẽbrana cõpoſita:cui infeminis eſt iunctus vtriculus:quẽ ſupius diximus vterũ:& locos: Prelumbo
& matricẽ:& vuluã vocari.A veſica Veſicaria herba appellata:cuius ſupius mentionẽ feci/ Rhienes
mus. NON DOLET.Nõ affert mihi dolorẽ:dicimus.n.dolet mihi caput:& doleo ca/ Nefrundines
put:dolẽt tibi ilia:& doles ilia.Doleo caſum tuũ:& dolet mihi caſus tuus.Item doleo Capi Rhenones
te:doleo ilibus:doleo calamitatibus:q tibi acciderũt.fitq; a dolore:hoc ẽ animi: vel corpis Pulmo
Cicero cruciatu:a quo & Dolentia:quo vſi ſunt Veteres ꝑ dolore:cuius cõtrariũ ẽ Indolentia. Ci Iecur
cero.Vt q rem expetẽdã vel voluptate:vel indolẽtia metiunt.Et Dolorificũ:qđ facit dolo/ Iecinus
rem.Et Doloro:hoc eſt dolore afficio:& Cõdoleo ſimul doleo:& Cordoliũ:de quo Pau/ Fel
lo ante diximus.Dolor aũt a dolando deducit:hoc a dolo dolas:qđ ſignificat minuo:qp/ Veſica
pe lætitia augent corpa:dolore minuunt: eſt aũt ꝑprie dolare:ſiue Edolare cõpoſitũ ab eo Veſicaria herba
fabrorũ verbũ:qum materiæ cõplanat aſperitas.Vñ Dolabra inſtrm:quo dolat.Tranſfer Doleo
Varro tur tñ & ad alia.Varro.Ego libellum meũ nõ e dolẽ:vt ait Ennius.Hoc eſt nõ poliã:& ca/ Dolentia
Varro ſtigẽ.Veteres Dolitum aliqñ ꝑ dolatum ſcripſere:hoc ẽ cæſum:vl abraſum.Varro.Nunqd Dolorificum
Idẽ cælatus in manu dextra Scyphus:hoc eſt cælo dolitus artẽ oſtentat Mẽtoris? Ab hoc doliũ Doloro
deducit vas grande:quo vinũ recondit.Varro.Huc accedunt cellæ:claues:clauſtra:carna/ Dolabra
ria:dolia.Ab hoc fit diminutiuũ Doliũ.Vñ Doliola dicebãt locus iurbe Roma ad Cloacã Dolitum
maximã:in quo nõ licebat diſpuere:cuius rei cãm fuiſſe nõnulli dñt:qđ ibi Cadauerũ oſſa Doliolum
ineſſent:alii quod religioſa quædã Nume Pompilii ibi poſt mortẽ eius fuiſſent infoſſa.Itẽ Doliola locus
a Dolando:hoc eſt minuendo deriuatur Dolus:quod nunc in malam tñ partem accipit: Dolus

hoc ē p fraude:ſiue machinatiōe:q̄ fit ad fallendū aliquē. Veteres tn̄ etiā in bonā ptem acci-
piebāt:p ſolertia:ac calliditate:q̄ pſertim aduerſus hoſtes:ſiue latrones adhibeat̄ nūc do
Dolus malus — lū malū dicimus:qm̄ & Bonus dolus a veteribus dicebat̄. Labeo. Dolū malū dicimus eē om
nem calliditatē:fallatiā:machinationē adcircūueniendū:fallendū:decipiendū ve alterū ad-
hibitā. Vlpia. Nō fuit aūt cōtentus ptor dolū dicere:ſed adiecit malū:qm̄ veteres etiā dolum — Vlpianus
bonū dicebāt:& p ſolertia hoc nomē accipiebāt:maxime ſi aduerſus hoſtē:latronem ve ma
chinaret̄. Cicero. In qbus ipſis qū ex eo q̄rebat qd eſſet dolus malus:rn̄derē:qū aliud ſimula — Cicero
Dolones — tū eſt:aliud actū. Hinc Dolōes virgæ:ſiue cōti:in qbus tanq̄ in vaginis latēt Pugiōes dicti a
fallendo:qd̄ decipiāt ferro:qū præ ſe ferāt ſpetiē ligni. Virgilius. Sæuoſq̄ gerūt in bella do- — Virgilius
Doloſus — lones. A dolus fit Doloſus:hoc eſt iſidioſus:a quo Doloſe aduerbiū:Itē cōparatiua:ac Sup-
Doloſe — latiua eorū Doloſior Doloſiſſimus:Doloſius:Doloſiſſime. Sūt tn̄ q dolorem:& Dolū: &
Dolo verbum a græco potius deriuari exiſtiment:hoc eſt ἀπὸ τοῦ δόλω:quod ſignificat
maculo:lædo:vnde:& δήλον græci pro fraude vſurpant.

AD CAESAREM EPIGRA. XLIII.

ELICIAS CAESAR. Blādit̄ Cæſari numini eius aſcribēs:qd̄ lepus p ora leo
nū īpune diſcurrat:q̄ſi leōes magnitudinē prīcipis:atq̄ clæmētiā velint imitari:
cuius glīa erat parcere ſubiectis: & debellare ſupbos. BLANDO DENTE.
Ergo — Blāde hoc eſt ſuauit̄ ſtringēte placido:inocuo. VAGVS. Liber nullū diſcrimē
formidās. VNDE POTEST. A quo h3:vt poſſit. ERGO. Igit̄. Illatiua.n. Cōiūctio eſt
Ergō — ſiue vt alii volūt Cōpletiua: Aliqn̄ tn̄ aduerbiū eſt:& circūflectit vltimā Syllabā: poniturq̄
p eo:qd̄ eſt cauſa. Virg. Illius Ergo venimus:Et magnos herebi tranſnauimus amnes. Igit̄ — Virgilius
quoq̄ veteres aliqn̄ pinde: ſiue poſtea ponebāt. Plautus. Sin alit̄ fient aīati:neq̄ dēt:q̄ pctat — Plautus
Quare — ſeſe igit̄ ſūma vi vtriſq̄ ſuū oppidū expugnatuꝝ. Illud etiā notatū eſt ergo:& igit̄: qn̄ Illati
Quamobrem — ue ſeu Complectiue coniunctiones ſunt:minoribus clauſulis adhiberi. Quare: Quāobrem
Quapropter — & Quapropter maioribus:qum in eodem ſignificato accipiuntur. Aliter enim ſummunt̄:
qum ita dicimus:Neſcio quare ſic loquaris. Intelligo Quāobrem ita facias.

AD IVLIVM SODALEM SVVM EPIG. XLIIII.

MIHI POST. Nullos hortat̄ Iuliū ſodalē ſuū:vt reiectis laboribus qeti:& vo
luptati vitæ idulgeat:q̄ verā vitam eſſe Mart. Affirmat qppe finē in honeſta vo
Memoria — luptate:hoc eſt vite fœlicitate conſtituit:quā nemo aſſeq niſi p virtutē pōt. ME-
MORANDE. Memoria tenēde. Memoria:vt qdā putāt: ἀπὸ τῆς μνήμης deducit̄
qppe græci μνήμην memoriā dicūt. Alii memoriā volūt a memini verbo appellatā:ſicut
Memini — recordationē a Recordor. Nihilq̄ aliud eſſe memoriā:q̄ rei iuentæ recordationē. Memini
vero a mente deflexū:ſicut recordor a corde. At vero mentē dictā exiſtimāt q̄ſi eminentē nā
qū varie de mēte philoſophoꝝ ſnīæ fuerint:& qdā:vt Ariſtoxenus. Dixerint nullā eſſe:ſed — Ariſtoxen9
q̄ſi Harmoniā in fidibus ex cōſtructiōe corpis:& cōpagibus viſceꝝ vim ſentiendi exiſtere.
Muſici eni itentionē: cōcentūq̄ neruorū in ītegros modos ſine vlla offenſiōe cōſōnātium:
Harmonia — Harmoniā vocāt. Alii mentē eſſe qdem affirmauerint: verū nūllū certū locū hre: ſed p totū
corpus ſparſam diſcurrer̄: vt a Xenocrate Platōis diſcipulo diſputatū eſt: vn̄ ſenſus in q̄libet — Xenocrate
pte corpis pſto eſſe aīaduertimus. Nōnulli ſedē mentis in corde eſſe exiſtimauerint. Magna
tn̄ & potior philoſophoꝝ pars ſedē eius in cerebro eſſe cōſtituit:qd̄ oportuerit id:qd̄ toti9
corpis regimē hret:in eminētiori parte tanq̄ in arce corpis habitare:nec qcq̄ eſſe ſublimius
q̄ id:qd̄ vniuerſum rōe moderet̄:ſicut ipſe mundi rector:atq̄ opifex in ſūmo cælo habitat
Vn̄ ſenſus fere oīs ideſt Vidēdi: Audiendi:& odorādi miniſtra mēbra in capite ſunt locata
quoꝝ oium viæ nō ad pectus:ſ3 ad cerebrū ducūt:q̄uis mēs qū in aliq̄ ſit cogitatōe:cōmea
re vr̄ ad pectus:& q̄ſi ad ſecretū aliqd̄ penetrale ſecedere:vt conſiliū veluti e theſauro recō-
dito eliciat:ac pferat:iōq̄ qū itenti ad cogitādū ſumus:& qū mens occupata in altū ſe abdi
derit:neq̄ audire:q̄ circūſonāt:neq̄ videre:q̄ obſtāt:ſolemus qū mens alioqn tātæ cæleritatꝭ
ſit:vt vno tpis pūcto cælū omne colluſtret:maria puolet:terras:& vrbes pagret:oīa deniq̄:
q̄uis lōge lateq̄ ſubmota ſint: in cōſpectu ſibi ipſa cōſtituat. Merito igit̄ mentē q̄ſi eminen
tē dictā exiſtimare poſſumus potius q̄ ἀπὸ τοῦ μεμνῆσθαι: qd̄ ſignificat memini deri
uatam Eſt enim mens altior animi pars:qua etiam diuina percipimus. Ouidius. Mente de- — Ouidius
os adiit:& quod natura negabat Viſibus humanis:oculis ea pectoris hauſit. Interdum ta-
men per metaphoram mentem pro diſpoſitione:& conſilio capimus. Virgilius. Noſtram — Virgilius
Meno — nunc accipe mentem. A mente igitur factum eſt Meno verbum: quo vſi ſunt Veteres: pro
eMn — Recordor:& in mentem reuoco:a quo prima ſyllaba geminata fit præteritum Memini:
ſicut a Pūgo pupugi. Significat aūt Memini mō recordor:& genitiuū:vel actūm reqrit mo
do mentionē facio:& tunc nō actūm:ſed genitiuū tm̄ reqrit: vel ablatiuū cum præpoſitione — Quintilia
de. Quintilia. Neq̄ oīno huius rei meminit Poeta ipſe. Idem. De qbus multi meminerunt — Idem

Ité a meno fit ſupinū Mentum:a quo deducit̄ Mentio:& Mentū nomē:qđ nulli aīalium generi ꝑter hoīem eſt:ſicut nec malæ:quia in mentiōe facienda hoc eſt in loquendo:pcipue mēto vtimur: A quo mētagra morbi genus:de qua ſupra diximus:hoīs faciē:præcipue occupans.Item a meno Moneo:quaſi in mentē duco:monere enim inſtruere eſt:vñ Monitores dñr:q inſcena monēt hiſtriones:& libri cōmētarii.Ité monumēta:.quæ memorie cauſa fiūt quéadmodū ſupius diximus:& monile ornamētū gutturis:qđ virtutis admoneat:nam primo ob aliquod egregiú factū dari ſolebat:& Monitō inſtructio:quæ & monitus in quarta Moneo
declinatione dr:& Moneta:quod nos ſigni impſſione:vel autoris:vel pretii moneat.A quo Monitor
Monetarius:q cudit monetā.Et Monedula nota auis ex graculorū genere: quaſi monetula Monetarius
quod monetas ſubripiat:huic enim ſoli aui furacitas Argenti:atq; auri pcipua eſt.Graccus Monedula
vero ſiue Gracculus dicit̄:vel a voce:vel vt Varro Ait:quod gregatim volitēt:vel a gerēdis Graccus
Varro baccis:vt diximus:hinc Gracchi cognomē principio ortū a facundia:quā emuli loquacitatē vocabant:& a Graccho Sempronio Gracchuris vrbs hiberiæ: quæ antea Ilurcis nomi- Gracculus
nabat̄:Et Monitorius:q mōet:vñ libellos monitorios dicimus.Præterea cōpoſita: Admo Commoneo
neo:inſtruo.Premoneo:añ moneo.Submoneo clā moneo.Cōmoneo:a quo Cōmonefacio:&,Cōmonefio notæ ſignificationis.Ité a Moneo Mōſtro:qđ ſignificat oñdo declaro Cōmonefacio
a quo Monſtrū:& Monſtroſum:& aduerbiū Mōſtroſe:de qbus ſupius diximus:& Compoſitū Demōſtro:a quo fit Demonſtratio:quā Dialectici diffiniūt:qum certis ac neceſſariis rationibus aliqd ꝓbat̄:Iuriſcōſulti aūt demonſtrationē a Cōditione ſic ſeparant vt demōſtratio ſit:quæ factā rē oñdit.Cōditio:quæ futurā.Ité Reminiſcor:qđ ē Recordor:& Cōminiſcor:recolo:in mētem reduco.Vñ Cōmētarii dicti ſunt libri:in qbus tñ capita reꝶ poſita ſunt:ita vt videamur in iis ad exequēdā hiſtoriā aliis ſubieciſſe materiā.Seneca.Sine cōmētario nūq̄ ſe dixiſſe affirmat:nec cōmētario cōtentū fuiſſe:in quo nudæ res ponerent̄. Monſtrum Monſtroſum Demonſtro Demonſtratio
Seneca Dicimus āt tā in maſculino genere Cōmētarius:q̄ in neutro Cōmētariū Cōmētarii etiam Cōmentarius
ſiue Cōmētaria vocant̄ expoſitiones:ſiue interꝑtationes autorū:qđ in iis multa cōminiſcamur.Gellius.Eſt adeo ꝓbi grāmatici cōmentarius ſatis curioſe factus.Idē.Nōnulli grāmatici:q cōmentaria in virgiliū cōpoſuerūt.Quidā huiuſmodi opa:& Cōmenta vocauerunt Commenta Commentus
Gellius Idem vt Nigidius.Priſcianus:& alii nōnulli.Cōmentū etiā ꝓfictione accipimus quéadmodum cōminiſci aliqñ pro fingere.Ité cōmentū aliquādo in maſculino genere ꝑ cōmunitū Plautus.Faciam Amphitriōe adueniēte ab ædibus vt abeat quo vis pacto fac cōmentus ſies Seruius Honoratus grāmaticus Cōmētariū in maſculino genere pro homine accipit: q autores interꝑtat̄:Sic eni ſcribit in ſeptimo Aeneidos.Scribit qdā Cōmentarius cōnexa eſſe legendū.Idē.in primo Georgicorū.Supfluo mouēt qſtionē Cōmentarii.Ité a Cōminiſcor fit frequētatiuū Cōmētor:qđ mō fingo ſignificat:mō Cōmētariū ſcribo cuius diminutiuū eſt Cōmētariolū.A mēte vero Mētior deriuat̄:qđ ē cōtra id:qđ in mēte ē:loquor:differtq; ab eo:qđ ē mēdaciū dico.Nā q mētit̄:nō ipe fallit̄ ſed alterū fallere conat̄ q vero mēdaciū dicit:ipſe fallit̄ qū credat ſe verū dicere.Vñ Nigidius.Vir bonus inqt pſtare d; ne mētiat̄: prudēs ne mēdaciū dicat.Illud a mēte deducit̄:hoc a mēda:qđ errorē ſignificat:vñ Mēdoſum librū dicimus plenū erroribus:& Emēdo corrigo:a quo emēdatus:Emēdator:Emendatrix:Emēdate:Eorūq; Cōpatiua:ac Suplatiua Et mēdax ꝓprie nō q mētit̄:ſed q ꝑ errorē frequēter dicit mēdaciū:a quo Mēdacior Mēdaciſſimus:Mēdaciter:Mēdacius: Mēdaciſſime.Ité a mēte Amēs:& Demēs:hoc eſt ſtultus:& q̄ſi ſine mēte.Quidā hæc ita ſeparant vt demēs minus ſit q̄ amēs:demēs q nō cogitat qd agat:aut loquat̄:amēs q prorſus inſanit Ab his Amētior:Amētiſſimus:Demētior:Demētiſſimus: Amēter:Demēter:Amētius: Demētius: Amētiſſime:Demētiſſime: Amētia:& Demētia deducūt̄. Ité Clemens a claritate mētis:a quo Clemētior: Clemētiſſimus:Clementia:Clemēter:Clemētius:Clemētiſſime: aliaq; eorū deriuatiua:de qb⁹ iferius dicemus:ité mētecaptus ꝓ amēs accipit̄:quéadmodū Oclicaptus ꝓ cæco.Ité a mēte Mētula:ħ ē genitale mēbrū:qđ matreſq; ſiue nutrices ifantiū virilia blādiēdo tāgētes mētulā:ħ ē puā mentē appellare cōſueuerūt:quéadmodū ora diſſuauiātes Animulā: ħ ē puā aīa; :& Corculū:hoc ē puū cor vocitare ſolitæ ſūt:ité ab eadē mta:qm ei⁹ odore mēs:hoc eſt aīus excitat̄:ſicut ſapore ciborū auiditas herba eſt vulgo nota.Quidam á græcis potius deductum hoc nomen exiſtimant: qui eam herbam quondam Mintham vocabant:poſtea odoris ſuauitate mutato nomine Hedyoſmum dixere ΗΔΥ enim ſuaue: ΟΣΜΗ odorem apud græcos ſignificat.Ité Temetum vinum grauius:de quo ſuperius diximus:qđ tentet: hoc eſt labefactet mētē: vt ſentit Donatus.Ité Vehemēs:hoc eſt graue:magnū vrgēs.Amētis vi:atq; ipetu.vñ Vehemētia:& Vehement aduerbiū:ħ ē grauit:acrit.Ité Mēdicus:ħ eſt iops:paup:qđ mentē eius fefellerit fortūa q̄uis alii a medēdo poti⁹ mendicū dictū velint:quia precentur omnes:vt vite ſuæ medeant̄ cibo.Ab hoc Mendicitas inopia: & Mendicor vitæ alimenta poſtulo:& Mendiciter hoc eſt per inopiam:& Mendicator:ac

Nigidius Priſcianus Plautus Seruius Nigidius Donatus

Mentior Mendatium Mendoſus Emendo Emendatus Mendatior Amens Demens Clementior Mentula Ammula Corculum Menta Minthia Hedyoſmus Temetum vinū Vehemens Vehementia

Mēdicatrix:hoc eſt poſtulator:& Poſtulatrix:& Mēdicatio:hoc ē poſtulatio:quæ & Mē
dicabulū dicit̄.Plautus.Memorare nolo hominū mēdicabula.A memini Memoria deri/ Plautus
Memoria Memor uatur:& Memor cuius cōtrariū eſt Immemor:& Memoro:quod ſignificat in memoriā re/
Commemoro duco:a quo cōpoſitū Cōmemoro:a quo Cōmemoratio.Teren.Nā iſtec cōmemoratio q̄ſi Terentius
Cōmemoratio exprobatio eſt immemoris beneficii.Et Memorabile dignum memoria.Et Memoratus quar
Memoriter tæ declinationis pro memoratione.Et Memoriter aduerbiū.In quo notādū eſt:quod Me
moria teneo dicimus:nō memoriter:& Memoriter pronuntio non memoria.Et Cōple/
ctor memoria:& Memoriter.Quintilianus.Si lōgior cōplectenda memoria fuerit oratio Quintilia.
proderit eam per partes ediſcere.Cicero.Cōplectabat̄ Memoriter:diuidebat acute.Quin. Cicero
tilianus.Memoria repeto conuictos a me:qui rep̄hendebant.Terentius.Agnoſcit ſigna: Quintilia.
ac memoriter.Plynius Tamē ſcribit:qui tam memoriter tenes:niſi forte ſit error librarii. Terentius
Veteres Memoriam aliquando pro vetuſtate poſuere.Pacuuius.Perq; noſtram egregiam Plynius
humanitatem:quam memoria firmauit. LONGA FIDES. Longi temporis. CA/ Pacuuius
NA IVRA. Antiqua iura amiciciæ:Vetus coniunctio:& familiaritas. SI QVID
Valeo VALENT. Si qd poſſunt:ſi qd vigoris habēt.Valere proprie ſignificat poſſe.Plynius. Plynius
Validus Quis tantæ improbitati ſufficere valeat:Hinc Validus dicit̄ firmus:potens:robuſtus:cu/
ius contrariū eſt Inualidus:a quibus Validior:Validiſſimus:Inualidior:Inualidiſſimus de
ducunt̄:& Validitas robur:ſicut Inualiditas:infirmitas Et Valētia fortitudo.Varro.Om Varro
Valide nes formidant hominis eius Valentiam.Titinnius.Sapiētia gubernator nauem flectit nō Titinnius
valentia & Valide firmiter:a quo fit Validius Validiſſime.Et per ſyncopen Valde:quod
Valde ſignificat multum Martialis.Hoc valde vitium periculoſum eſt.Hinc Valentes dicimus vel Martialis
Valentes ſanos:Vel Robuſtos:non vt vulgus in doctum putant:eruditos:hinc etiā Bene Valere ſa/
Bene Valere num eſſe:quaſi bene poſſe:& Male valere ægrum:atq; infirmū eſſe:quaſi male poſſe:quo/
Male Valere niam qui potētes & validi ſunt:ſani etiam ſunt q vero impotentes:atq; inualidi:ægrotare
Vale dicunt̄:propter quod & Valere ſimpliciter capimus pro eo:qđ eſt ſaluū eſſe Martialis.Ne Martialis
Salue valeā:ſi nō totis Deciane diebus:& tecū totis noctibus eſſe velim.Hinc Vale vox ſalutātis
Aue eſt:qū ab aliquo recedimus.Quo verbo & q recedit vtit̄ dicēs:Vale:& q remanet rn̄dens.
Tu quoq; Vale:ſicut Salue:& Aue ſalutationes ſunt veniētis:qbus vocibus ſilr̄ vtunt̄:& q
ſalutāt:& qui ſalutati reſalutant.Reperit̄ tn̄ aliqn̄ Salue etiā in diſceſſu:hoc eſt in calce Epi
ſtolarū.Cicero.Vale mi Tyro:Vale:& Salue.Quoniā vero abeūtes p̄ hæc verba Salutare Cicero
ſolemus Vale:& Salue:inualuit cōſuetudo:vt hæc duo verba ſæpenumero ꝑ eo:qđ eſt abi
& diſcede vſurpemus etiā ſi cū ſtomacho:& indignatiōe loquamur Terē.Valeant q inter Terentius
nos diſſidiū quærūt:hoc eſt faceſſant:atq; abeāt:& diſcedāt a nobis.Cicero.Multā ſalutem Cicero
dixi foro:& curiæ hoc ē reliq forū:& curiā.Et ab iis diſceſſi.Idē.Si deus talis ē:vt nulla gr̄a Idem
nulla hominū caritate teneat̄ Valeat.De quo loco diſputās Lactātius inquit.Quid potuit Lactantius
contēptius in deū dici:Valeat inquit ideſt abeat:& recedat.Neq; enī Valere ſimpliciter ac/
ceptū ꝑperire:aut male habere vſurpat̄:vt nōnulli putāt:Nam qđ Valla Valere a Cicero/ Valla
ne p̄ languere poſitū fuiſſe affirmat:qū inqt.Sicut medico diligēti priuſq; conet̄ ægro ad/ Cicero
hibere medicinā:nō ſolū morbi eius:cui mederi volet:ſed etiā conſuetudo Valētis & natu/
ra corporis cognoſcenda ē:ſine dubio falſum ē.Valētis enī hoc loco nō languentis ſignifi/
cat:vt Valla Exiſtimauit:Sed bn̄ habētis:& ſani.Eſt enī ſenſus Ciceronis debere medicum
priuſq; ægro medicinā adhibeat:nō mō morbū eius ſcrutari:ſed ēt naturā corporis:& Cō
Valitudo ſuetudinē:quā ſeruare ſanus ſolebat.Ab hoc Valeo Valitudo deducit̄:q̄ ꝑ lāgore accipit̄.
Valitudinarii Cicero.Valitudinē tuā cura diligēter:hoc eſt langorē:& infirmitatē:a qua Valitudinarii di Idem
cunt̄:q male ſani ſunt:& frequēter ægrotāt.Aliquādo Valitudo ſanitatē ſignificat.Idē.Sȝ
Conualeo nūc valitudini tribuamus aliqđ.Itē a Valeo fit Cōualeo:a quo Cōualeſco:qđ eſt ſalutē re/ Idē
Conualeſco cupero.Itē Inualeo qđ ſignificat Robur:ac firmitatē acqro:vn̄ inualuiſſe cōſuetudinē:In
Inualeo ualuiſſe mores dicimus.Sed hoc ab eo Valeo potius deductū videt̄:qđ ſignificat poſſum
Quoniā vero ea q validiora:hoc ē potētiora ſunt:in p̄tio hn̄tūr:valeo etiā ꝑ eo accipit̄:qđ
Valor eſt in p̄tio ſum:vn̄ eſt illud apud Iuriſcōſultos Res tāti valet:quāti vēdi pōt.Ab hoc fit Va
Præualeo lor:qđ ſignificat p̄tiū.Plynius.Victoriati valore redimi pōt.Itē Præualeo:qđ eſt ancello: Plynius
Aequiualeo & q̄ſi in maiori p̄tio ſum:aliqn̄ etiā potentior ſum.Plynius.Vtræq; in p̄tio ſunt:Sed tn̄ p̄/ Idem
Aequiualentia ualēt margaritæ.Salu.Verū hoſtes tādē robore:ac viribus p̄ualuerūt.Itē æqualeo:qđ ſigni Saluſtius
Vallus ficat in eodē p̄tio ſum:vl̄ æque potēs ſum:de quo ſupius diximus:a quo Aequalētia:paritas
Sūt etiā q a Valeo:qn̄ ſignificat poſſum:Vallū deductū exiſtimēt eſt enī Vallus firmior pa/
lus:quo vites alligant̄:& Caſtra muniunt̄:de quo:& eius deriuatiuis ſupius locuti ſumus.
CONSVLBIS TRIGESIMVS.Annus Sexageſimus.Romani.n.annos a cōſulibus
numerabāt:q erāt annui mgrātus.VIX PAVCOS DIES.Quia paucis diebus qeti:&
Vitulantes voluptati induſiſti:quā verā vitā eſſe exiſtimabāt:alioqn nō putabāt vitā eſſe:Vn̄ Vitulātes

q̃ſi vitã agẽtes appellabãt gaudẽtes:& elætitia plenos:vt ſupius diximus.ET SOLVM
HOC DVCAS QVOD FVIT ESSE TVVM. Præclara:& vera ſnĩa eſt.Nõ eſſe
differenda:quæ mutari:atq; ammitti pñt.Incertũ eſt enim qd ſit futurũ.Vnde extat Varro-
nis illa memoráda ſententia.Neſcis qd veſper vehat.Item ꝓuerbium illud:cuius ſuperius
mentionẽ fecimus:Inter Os & offam:Hinc alibi Martialis.Ad poſthumũ ſcribens excla-
mat.Cras te victurũ:cras dicis Poſthume ſemp Dic mihi cras iſtud Poſthume qñ venit:cras
Martialis viues?Hodie iam viuere Poſthume ſerũ eſt: Ille ſapit qſquis Poſthume vixit heri. CA-
TENATI. Perpetui:& quaſi catenæ modo inuicẽ cõiuncti:quia vt Seneca.Inquit: Finis
alterius mali initium eſt futuri.Catena notũ inſtrumẽtũ eſt:dicta quod ſeſe capiẽdo teneat. Catenatus
Seneca Ab eo fit Catenula diminutiuũ:Et Cateno verbum:hoc eſt ad Catenam alligo: A quo com Catena
poſitũ Cõcateno.EXPECTANT.Manent:nõ abeũt:durãt.NON REMANENT. Catenula
Non expectant:non durant:quẽadmodum faciunt Curæ:& labores.Ea eſt enim morta- Catena
liũ natura:vt læta parũ durẽt:raro deſint aduerſa.Hic eſt illud Heſiodi.ϖλειν μεν μεν Contateno
γαρ γαια κακων πλειν δε θαλα σα: Hoc eſt Plena malis tellus:pariter ſunt æquo
Heſiodus ra plena.Item illud Virgilii.Optima quæq; dies miſeris mortalibus æui prima fugit.ASSE
RE.Aprehẽde:vt ſuperius diximus. SAEPE FLVVNT IMO SIC QVOQVE
Virgilius LAPSA SINV. Senſus eſt. Gaudia etiam ſi intra intimum ſinum complexus fueris:
labentur:Præterea Senecæ ſententia eſt.Expectas quod pendet ex craſtino: perdes hodier-
num:quod in manu fortunæ poſitum eſt:diſponis:quod in tua:dimittis.Omnia quæ ventu
ra ſunt in incerto iacent. IMO. Intimo.Intimũ proprie infimum dicit̃:Quoniã vero in
multis:vt in pectore quæ infima ſunt:etiã intima ſunt:Immũ plerimq; pro intimo accipit̃. Immus
Ab eo fit Immo Coniunctio:quæ apud Veteres ſignificabat prorſus:q̃ꝫ exintimo. Nũc ve-
ro ſignificat quin potius.Varro.Nõ humanitas:imo ſæuitia eſt lædere innocentẽ:Ab eo fit Immo
Varro compoſitũ:Quinimo eiuſdẽ ſignificatiõis. VITA CRASTINA. Vita ꝓxime aduenien-
tis diei.Cras aduerbiũ eſt ſignificãs die ꝓxime futuro:ſicut Heri:ſiue Here die ꝓxime elapſo Quinimo
ab hoc Heſternus fit:Ab illo Craſtinus:& verbũ Procraſtino: qd̃ eſt de die in diẽ differo. Cras

AD AVITVM EPIGRAMMA.XLV. Heri

VNT BONA.Hoc diſticho q̃lia ſint Epigrãmata ſua Poeta declarat. Quæ- Here
dã bona eſſe dicit:in qbus virtutẽ laudat:& ad vitæ frugẽ hortat̃.Quale fuit ſu Heſternns
perius ad Iuliũ de tranqlitate animi:quæ eſſe vt diximus:ſine virtute nõ poteſt. Craſtinus
Quædã mediocria:vt ea quæ ad edificia:venatões: Naumachias:& ludos perti Procraſtino
nẽt:in qbus honeſta quædã animi oblectatio eſt.Quædã mala:in qbus vitia hominũ iocan
do carpit.Hanc enim diximus a principio eſſe autoris intentionẽ:hortari ad virtutẽ:& ſe-
culi ſui vitia notare.Itaq; magna ex parte in hoc verſat̃:propter ea plura eſſe mala epigram
ma dicit. NON FIT LIBER. Non creſcit opus In iuſtam libri magnitudinem.

AD TITVM EPIGRAMMA.XLVI.

OGIT METITVS. Deridet Titũ hortantẽ ſe:vt relicto poemate: cauſidicus
fiat.ACTITARE CAVSAS.Eſſe cauſidicũ.Cauſa ꝓprie dicit̃ id ex quo:vel
ꝑ quod:vel a quo:vel ꝓpter quod aliqd fit. Vnde quattuor genera cauſarũ eſſe Cauſa
Ariſtoteles Scripſit:Materialẽ ex qua aliqd fit:Formalẽ: ꝑ quam aliqd tale fit: Materialis
Ariſtoteles Efficientẽ:a qua aliqd fit.Et Finalẽ:cuius gratia aliqd fit.Hic rerũ omniũ opificẽ deũ Cau- Formalis
ſam cauſarũ eſſe affirmat.Differtq; cauſa a ratione:quod cã eſt impulſus ipſe ad aliqd agen Efficiens
dũ.Ratio vero ordo gerendorũ ex cauſa venientiũ.Quidã cãm a Chaos detracta aſpiratio Finalis
ne dictã eſſe exiſtimãt:quod cõfuſa illa materia prima omniũ rerũ cã fuerit:alii a græco καυ Cauſa cauſarum
σις: qd̃ ardorẽ:ſiue incendiũ ſignificat:qd̃ cã ſit: quæ nos accẽdit:atq; inflãmat ad aliqd Ratio
agẽdũ.Nõnulli a cauẽdo:qd̃ ea ſit:quæ cauet:vt aliqd agat̃:aut nõ agat̃.Quidã a caſu:qd̃
initia & origines rerũ:q̃ cauſæ ſunt:caſu eueniãt.Trãſlatiue tñ cauſa dicit̃ oĩs actio:quã in ſe
natu:ſiue in foro:& apud iudices:populũ ve habemus.Vñ tria eſſe cauſarũ genera dicimus.
Demonſtratiuũ:Deliberatiuũ:qd̃ & Cõtionale a qbuſdã vocitat̃:& Iudiciale Ex iis tñ ꝓ-
priis cã dicit̃:quæ iudicialis eſt.Vñ cãm ꝑ lite & cõtrouerſia ponimus:q̃uis nõnulli ita di-
ſtingũt:vt cõtrouerſiã:ſeu litẽ dici velint:poſtq̃ꝫ cõteſtatũ eſt:cãm aũt & añ:& poſt conteſta
tionẽ.Vñ Cauſidici appellant̃ patroni:qd̃ in cauſis:iudiciiſq; verſant̃.A cã etiã cauſalis de
ducit̃:Et Cauſatiuus:hinc Cauſales:ſiue Cauſatiuæ cõiũctiões dñr:q̃ añcedẽtẽ cãm ſignifi- Cauſidicus
Suetonius cãt.Itẽ Cauſor verbũ:quod mõ ſignificat cãm affero.Suetonius. Syllanũ itẽ Soccerũ ad ne- Cauſalis
cẽ:ſecandaſq; nouacula fauces cõpulit:cauſatus qd̃ ſe ingreſſũ turbatius mare nõ eſſet ſecu- Cauſatiuus
Virgilius tus:mõ pene idẽ:qd̃ excuſationẽ adduco. Virg.Cauſando noſtros in lõgũ ducis amores.i. Cauſor
excuſando te:& ĩpedimẽti cauſas allegãdo:itẽ cauſula diminutiuũ hoc ẽ pua cã:itẽ cõpoſita Cauſula
Accuſo:qd̃ ꝓprie ſignificat:ĩ cãm traho:hoc ẽ apd̃ iudices:l'aliũ quẽlibꝫ aliquẽ peccaſſe oñ Accuſo
do:plerũq; tñ ꝓ rephẽdo accipit̃:hic accuſator deducit̃:& Accuſatrix:& Accuſatio:cuius Accuſator

diminutiuum eſt Accuſatiuncula: & Accuſatorius libellus: & Accuſatiuus caſus apud grammaticos: quia per hunc videmur vel accuſare vel laudare: vnde & Laudatiuus a veteribus eſt dictus. Excuſo quaſi ex cauſa detraho: & Abſoluo: ſignificatq; proprie obiectum crimen diluo. Vnde cum ſatis purgatum videtur: dicimus Accipio excuſationem. Aliquando tamen capitur pro eo: quod eſt affero in excuſationem id: quod mihi peccádi cauſam præbuit: qđ potius per accuſo dici debere videretur. Quintilianus. Tu tamen ſi interpellatus tempeſtatibus ſerius veniſſes: excuſares mare: & ambiguos flatus: & tibi bonam cauſam habere videreris: qum diceres Non ante potui: excuſares mare inquit: hoc eſt mare in excuſationem tuā adduceres: ſiue mare in tuam excuſationem accuſares. Ab excuſo fit Excuſator: Excuſatrix: Excuſatio: Excuſatiſſimus: Excuſatio: cuius diminutiuum eſt Excuſatiuncula: Excuſatius cū maiori excuſatione: Excuſatorius: quod ad excuſandum attinet: vnde Excuſatoriam epiſtolam: ſiue orationem: & Excuſatorium carmē dicimus: Excuſabile: quod excuſatione dignū eſt. Incuſo: quod eſt mores alterius reprendo: & plerunq; cum querela: quod ab illo iniuria ſim affectus: quaſi in cauſam traho. Cæſar. Hæc qum animaduertiſſet Cæſar conuocato cōcilio: omniumq; ordinum ad id concilium adhibitis centurionibus vehementer eos incuſauit. Ab hoc Incuſatio deriuat᷑. Recuſo quod eſt Renuo: refuto: tractum ab iis: qui ad cauſaȝ actitandam aſciti onus reiiciunt. Ab hoc fit Recuſator: Recuſatrix: Recuſatio. Item Recuſabile: quod Recuſatione dignum eſt. RES MAGNA EST TITE QVAM FACIT COLONVS. Faceta deriſio. Hortatur Titus Martialem: vt eſſet Cauſidicus: & rationem adducebat: quod magna res eſſet actitare cauſas: Reſpondit. Martialis. Si magnitudo rei ſpectanda ſit: nō minorem rem eſſe: agrum colere: Inepte quidā Interrogatiue hoc legendum putant. Autoris ſententia eſt: longe: Præclarius eſſe: epigrammata ſcribere: q̄ lucri gratia in foro: iudiciiſq; verſari.

Accuſatorius libellus — Laudatiu⁹ caſus — Excuſo — Excuſationē accipio — Excuſatorius — Excuſatoria ep̄ſa — Excuſatorium carmen — Excuſabile — Incuſo — Recuſo — Quintili — Cæſar — Martia

AD TVCCAM EPIGRAMMA. XLVII.

VID TE TVCCA IVVAT. Tuccæ auaritiam carpit vetulo Falerno: Vaticana muſta miſcentis: vt conuiuæ parcius biberent: & ipſe minus impenderet. MISCERE. Confundere: immittere. CADIS. Cadi vaſa ſunt: q̄bus vina condunt᷑. Virgilius. Vina bonus quæ deinde Cadis onerarat Aceſtes. Plynius. Quidni & Cæſar dictator triumphi ſui coena vini falerni amphoras centum: chii Cados centum incōuiuia diſtribuit. Capit aūt Cadus vrnas duas. Vrna Quadrantal cōtinet. Quadrātal vero octo: & quadraginta ſextarios. Cadus græca vox eſt κάδος: a quo καδίσκος: hoc eſt Cadiſcus diminutiuum appellat᷑ id vaſculum: quo ſuffragia colligant᷑. VATICANIS. In quibus Vaticana vina reponebātur: vel quibus in Vaticano agro: de quo ſuperius diximus: vtebātur: in quo peſſima vina: ac viliſſima naſcebantur: vt noſtra quoq; ætate naſcuntur. Incertum cæline culpa: an ſoli. FALERNO. Falernus ager a ponte Cāpano incipit leua petentibus vrbanam coloniā Syllanam antea Capuæ cōtributā. Illic eniȝ viti feri colles incipiunt: & temulentia ſucco nobilis per omnis terras inclytō: atq; vt veteres dixere ſummum Liberi patris cum Cerere Certamen. Summis collibus Gaurānū gignitur vinū: mediis Fauſtianum: imis Falernum. Falerno inter generoſa vina Italiæ ſecunda nobilitas erat. Nam principatus dabatur Pucino: quod græci Pictanum appellauerunt: gignitur in ſinu Adriatici maris non procul a Timauo fonte: ſaxeo colle: maritimo afflatu paucas amphoras coquente. De falerno ſcribit. Martialis. Attica nectareum turbatis mella falernum: Miſceri decet hoc a Ganymede merum Tybullus maſculo genere protulit. Nūc mihi fumoſos veteris proferte Falernos Conſulis: & Chio ſoluite vincla Cado falernū quondam Amineum vocabatur: & Aminea vua: & Amineæ vites. Virgilius. Sunt & Amineæ vites firmiſſima vina: a Regione autem ita vocabantur: etenim Aminei fuerunt: vbi nūc falernum eſt: vt Macrobius Teſtatur: quod facit: vt mirer Seruium tantum grammaticū ſcripſiſſe Amineum dictum: quaſi ſine Minio: hoc eſt ſine rubore: quoniam natura album eſt. VETVLO. Recte diminutiuo vſus eſt: vt mediam ætatem oſtenderet. Falernum eni nec in nouitate: nec in nimia vetuſtate laudabatur. Media eius ætas in pretio erat: quæ a quintodecimo anno incipiebat. Tunc corpori ſaluberrimum potabatur. Erat vtile tuſſi: ſiſtebat aluum: corpus alebat: quemadmodum Albanum vtile erat neruis: Surentinum Capiti: & Sthomacho: Cecubum: & Setinum concoctioni ciborū: pro fluuio ventris Signinū. Martialis. Potabis liquidum ſignina morantia ventrem. Ne nimium ſiſtant: ſit tibi parca ſitis. Maxima fuit in diſcernendis vinorum generibus veterum Romanorum diligētia. hinc Maſſica nominantur æque ex mōte Gauro Puteolos: Baiaſq; proſpectantia: Nam Marſica a marſis dicuntur Italiæ populis: qui a Marſo Cereris filio ortum habuerūt: q̄uis & alii ſint in Scythia Marſi: vt teſtatur. Herodotus. Maſſicus vero mons ipſe dicitur qua parte Puteolos: ac Baias ſpectat. Virgilius. Et Bacchi maſſicus humor: & Falerno contermina

Recuſabile — Cadus — Vrna — Cadus — Cadiſcus — Vaticanum — Falernū vinum — Gauranum — Fauſtianum — Pucinum — Pictanum — Falernus — Falernum Amineum — Aminea vua — Amineæ vites — Falernum — Albanum — Surentinum — Cecubum — Setinum — Signinum — Maſſica — Marſi — Virgili — Plyniu — Mart — Tybu — Virg — Mac — Mar — Her — Vir

Statana:tum Calena: & Fundana: & Veliternina: & Priuernatia. Præterea Mamertina
quæ circa Meſſanam in Sicilia gignuntur: & Tauromintiana in eadem inſula nata. Et
Ceſenatiana: Et in Veronenſi Retica: & ab intimo ſinu maris Hadriana: & inter Pyreneũ
alpeſq; Maſſilitana. Maſſilia enim: cuius ſuperius mentionem fecimus: vrbs eſt in Narbo-
nenſi prouintia: quæ à Phocenſibus condita fuit: vnde Maſſilienſis: & Maſſilitanus dedu-
citur: & Maſſilioticum oſtium. Maſſylla vero a qua fit Maſyllus: & Maſſyllus: oppidũ
eſt Lybiæ Mauris vicinum: nec longe abeſt ab hortis heſperidum. Hæc gens neq; ephippiis
Lucanus — vtitur: nec frenis: ſed ſola virga contenti ſunt: qua agitent equos: & moderentur. Lucanus.
Et gens quæ nudo reſidens Maſyllia dorſo Ora leui flectit frenorum neſcia virga. Ad hæc
Tarentina: & Lucana: & ad quartum a Neapoli lapidem Trebellica: iuxta Capuam Cau-
lina: & Trebulana: & Trifolina ab agrorum nominibus ita nuncupata. In hiſpania. Lale-
tana copia nobilitata: elegantia Taraconenſia & Lauronẽſia: & Balearica. Iam vero Trãſ
marina in pretio fuerunt. Thaſia: Chia: Leſbia: Clazomenia: Sicionia: Cipria: & alia pene
infinita: ſed inter alia Rhodium maxime laudatur: & Coum: & quod græci appellauerunt
Bion ἀϖοτοῦ βίου: hoc eſt a vita: quod vitæ hominum maximas vtilitates afferat: fit
vuis paulo ante maturitatem decoctis: & ſole ſiccatis: verſatis ter die per triduum quarto diẽ
expreſſis: deinde Cadis ſole inueteratis: & Marina aqua largiore cõmiſta: quod a ſerui fur-
to originem habuit ſic menſuram explentis. Quis autem miretur hanc in vinis hominum
ſedulitatem: quum Aſclepiades tradiderit vtilitatem vini vix deorum potentia poſſe æqua-
ri. Vino vires corporis aluntur: vino animus vegetatur: vino augetur ſanguis: colorq; homi-
Ouidius — num. Ouidius: Vina iuuant animos: faciuntq; caloribus aptos: Vinum inter orbem mediũ
& mitiorem hanc plagam: circumiectaſq; nationes differentiam facit. Quantum barbaris
feritas roboris præbet: tantum nobis pretioſus hic ſuccus. Modico vino ſtatim redeunt vi-
res: nerui iuuantur: ſtomachus redintegratur. Appetentia ciborum excitatur: triſtitia expelli
tur: magnitudo animi excitatur: vrina exit: algor recedit: ſomnus conciliatur: vomitio ſiſtitur
Plato — vinum omnibus venenis: quæ frigiditate nocent: medetur: præſertim fungis. Plato vinum
exiſtimauit fomitem quendam eſſe: & incitabulum virtutis atq; ingenii: ſi mens: & corpus
hominis eo flagraret. Medicorum inuentum fuit vinum a ieiunis vtiliſſime bibi: ꝓpter qđ
Homerus — helena apud Homerum ante Cibum miniſtrauit. Meratis potionibus vti viginti diebus an
Heſiodus — te canis ortum: totidemq; poſtea Heſiodus poeta ſuadet. Hinc ſi quis petat: cur homines Vi
noſos dicamus: quum cætera animalia: quæ aquam bibunt: non dicamus aquoſa: hæc ratio
reddi poteſt: quod ſoli homines etiam non ſitientes bibunt. QVID TANTVM FE
CERE BONI. Vt ſcilicet cũ bonis ea miſceres. QVID MALI FECERVNT.
Vt ſcilicet ea malis adiungeres. DE NOBIS FACILE EST. Quantũ ad nos attinet
facile hoc eſt tollerabile eſt ita facere. Modus eſt loquendi. De nobis: hoc eſt quantũ ad nos
Cicero — attinet. Cicero. Nam de me quidem facile id toleratu fuit: ſed lædi vnius cauſa omnes: ferre
quis poſſit? IVGVLARE. Necare tranſlatio eſt ſumpta ab homine. Perire enim vide-
tur Falernum miſtura peſſimi vini. VINA TOXICA. Vina venenata. Toxicum enim
aliquando ſubſtantiuum eſt: aliquando adiectiuum dictum quaſi taxicũ: vt ſupra oñdimus.
MERVERE. Digni fuerunt: Merere enim: & Mereri ſignificat dignum eſſe: quum poſt ſe
accuſandi caſum habet: vt meruit qui laude coronam: Sed quum ablatiuũ habet cum præpo-
ſitione de: ſignificat conferre in aliquem beneficiũ aut offenſionem: beneficiũ quidem: quum
Virgilius — bene mereri dicimus. Virgilius. Si bene qđ de te merui. Offenſioẽm: quum dicimus male me-
Cicero — reri. Cicero. Nam quo animo in hominẽ petulantem: & male de nobis meritum eſſe debui
mus? Nõnunq; tamen vtrunq; reticemus: ſed per ambiguũ ſenſum: vt qđ de te ſum meritus
& aliquando per negationem exprimimus: vt homines nihil de me meriti: hoc eſt: qui nec
Plancus — bene mihi nec male fecerũt: hinc Merita pro beneficiis accipimus. Plancus. Quid enim tibi
pro maximis tuis: ac pene immortalibus in me meritis præſtare amplius poſſim? Meritum
Virgilius — etiam quando adiectiuum eſt: pro congruo: ac conuenienti accipimus. Virgilius. Meritos
aris indicit honores: & econtrario Immeritũ dicimus inconuenientem: ac indignum. Item
a Mereor fit Merito aduerbium: hoc eſt digne: a quo contrarium eius Immerito: hoc eſt in-
digne. Item compoſita Promereor: & Commereor: quæ idem ſignificat: quod mereor. Sed
Apuleius — promereor fere in bonam partem accipitur: Commereor in malam. Apuleius. Ingentem
Terentius — ob id laudem apud populares ſuos promeritus. Terentius. Aut quid Commerui pater: hoc
Plautus — eſt quid mali merui? Plautus. Tamen promeritum in malam partem vſurpauit. Quid ma-
Virgilius — li ſum tanti ex te promeritus? Promereri etiam pro præſtare frequenter accipimus. Virgi-
Terentius — lius. Nunq; regina negabo Promeritam: hoc eſt præſtitiſſe. Terentius: Ego Carine ne vtiq;
liberi eſſe hominis puto: quum is nihil ꝓmereatur: poſtulare id gratiæ apponi ſibi. Item De-
mereor: quod non ſignificat male mereor: vt vulgus indoctum exiſtimat: ſed bene de aliquo

Statanũ vinum
Calenum
Fundanum
Veliterninum
Priuernatium
Mamertinum
Taurominitanũ
Ceſenatianum
Rethicum
Hadryanum
Maſſilitanum
Maſſilia vrbs
Maſſilienſes
Maſſilitanus
Maſſilioticum
Maſſylla
Maſſyllus
Maſſyllum op.
Tarentinũ
Lucanum
Trebellicum
Caulinum
Trebulanum
Trifolinum
Laletanum
Taraconenſe
Lauronenſe
Balearicum
Thaſium
Chium
Leſbium
Clazomeniũ
Sicionium
Ciprium
Rhodium
Coum
Bion
Vinoſus
Toxicum
Mereo
Mercor
Meritum
Immeritum
Promereor
Commereor
Demereor

mereor:& iungitur accuſatiuo.Quintilianus.Simul vt pleniori obſequio demererer amã/
tiſſimos mei.Item Emereor:quod pene idem ſignificat: quod mereor:cuius præteritum eſt
Emeritus.Vnde Emeriti ſtipendia nominantur:qui militia perfuncti ſunt.Item in ſignifica
tione paſſiua ſtipendia emerita dicuntur.Quinti.Emeritis huic bello ſtipendiis. Virgilius.
Etiam per tranſlationem emeritos boues appellat.Et Emeriti ſenes vocantur:qui ſolent ha/
bere eos:qui pro ſe laborent:ii dicuntur pro alio opus agere.

AD HELIAM EPIG.XLVIII.

I MEMINI. Heliam carpit ita iam prouectam ætate:& morbo confectam:
vt dentibus careat:& tamen adhuc tẽtigine prurientem qualis erat:de qua ſcribit
Virgilius.Dentem de tribus hic ſcreauit vnũ. QVATTVOR DENTES.
E xtriginta:qui fere eſſe mulieribus conſueuerunt:.nam viri naturaliter triginta
duos habere conſueuerunt.Si quis plures habent:longiora iis vitæ ſpatia promittuntur.Cã
dor in iis maxime commendatur.Hominem:cui deſint:deformẽ reddunt.Ideo quidã adul
terinis vtuntur ex ebore fabre factis.Feminis:quibus in iuuenta non fuere nati:decidere in
ſenecta:& mox renaſci certum eſt. Zancli Samothraceno ciui poſt centum: & quattuor an
nos dentes renatos fuiſſe prodiderunt.Quattuor primogenia dictio eſt binarium numerũ
in ſe bis habens incluſum.Ab eo fit Quater aduerbium.Virgilius.O terq; quaterq; beati:&
Quartus:& Quaternus:a quo Quaternio quattuor Cartarum: ſiue alterius cuiuſcunque
rei compoſitio.Et Quaternarius:& Quadruplus:a quo Quadruplico:& Quadrupliciter
aduerbium:& Quatriduum:ſpatium quattuor dierum:a quo Quatriduanum adiectiuum
& Quadriennium ſpatium quattuor annorum:& quadrimus:de quo ſuperius diximus:a
quo diminutiuum Quadrimulus:& Quadratum figura quattuor rectas atq; æquales line/
as:& quattuor rectos angulos habens:a quo Quadratũra ipſa vt ita dicam:quadratio:vn/
de Archimeden de Quadratura circuli ſcripſiſſe dicimus:& Quadrum:quod quadratũ eſt
& Quadro verbum:quod proprie ſignificat in quadratum redigo:per metaphoram tamẽ
ponitur pro conſentio:& omni ex parte congruo:tractum a lapidibus quadris:qui inter ſe
optime conueniunt.Virgilius arboribus poſitis ſecto via limite quadret.Apuleius.Vt om/
nia ad eius calamitatem quadrarent.Et Quadra menſarium inſtrumentum:ſupra quod da
pes ſcindantur:ſeu apponuntur ſciſſæ:quod quadrata forma fieri ſoleat:fitq; aliquando eti
am ex pane.Virgilius.Patulis nec parcere quadris.Iuuenalis.Vt bona ſumma putes aliena
viuere quadra.Hoc ipſum inſtrumentum & rotundum fieri ſolet.Et tunc Orbis appellat:
e cruſtis ſimiliter aliquando fieri ſolitus.Virgilius.Et violare manu:maliſq; audacibus orbẽ
fatalis cruſti:& Quadrãtal:quo nomie veteres amphorã vocabãt:qđ id vas pedis quadrati
octo:& quadraginta ſextarios capiat.Plau.Anus hæc ſitit: & quaterdem⁹ quãtillũ ſitit mo
dica eſt:capit q̄drantal:& Quatuordecim & quaterdecimus:& Quartuſdecimus:& Qua
terdecies:& Quadraginta:a quo Quadrageſimus:& Quadragenarius:& Quadragenus
& aduerbium Quadragies:& Quadraginta:a quo Quadringenties:& Quadringenteſi/
mus:& Quadrans genus nummi:quarta pars aſſis:hoc eſt vnciæ tres.Et Quadrangulum
quattuor habens angulos:Et Quadriremis:de qua ſuperius diſſeruimus.Et Quadriſylla/
bum:quod ex quattuor ſyllabis conſtat. Et Quadrifidum: quod in quattuor partes findi
poteſt:vnde Quadrifidas ſudes dicimus:quæ ita robuſtæ ſunt:vt poſſunt in quattuor par/
tes diuidi.Et Quadripartior in quattuor partes diuido:vnde Quatripartitum in quattuor
ſecatum partes.Et Quadripartito aduerbium in quattuor partes. Et Quadrifariam: pro
Quadripartito.Varro.Et ea:quæ ad mortalis pertineãt:quadrifariã diſpartiuerim:In ho/
mines:in loca:in tempora:in res.Et Quadruplator:qui eo genere quæſtus vtebatur:vt pro/
ſequeretur eas cauſas:quarum ex legibus quadrupli erat actio:ſiue qui quadruplum ex accu/
ſatione lucri faciebat.Et Quadruplo:ac Quadruplor verba idem ſignificantia:& Quadri
ga notæ ſignificationis:a quo Quadrigarius a quattuor equis:quibus:iungebatur appella/
ta:& Quadriiugus:qui cum tribus aliis iunctus eſt.Et Quadriuium:vbi quattuor viæ con
ueniunt:& Quadrupes quattuor habens pedes:a quo Quadrupedo verbum:quod ſigni/
ficat quattuor pedibus gradior:a quo Quadrupedãtia animalia quadrupedia dicunt.Vir
gilius.De equis.Perfractaq; quadrupedantum Pectora pectoribus rumpunt. Et Quarta/
na febris:quæ biduum integrum habet:quarto die reuertitur:incipitq; fere ab horrore: dein
de calor erumpit.Hinc Quartanarii dicuntur:qui Quartanam febrem patiũtur:& Quar
tarius mulio mercenarius:quod quartam partem capiat quæſtus:& Quadrilaterum: quod
quattuor latera habet:& Quarto:ac Quartum aduerbia.In quo notandum:quod quarto
Conſul:& quartum Conſul non idem ſunt.Nam quarto locum deſignat: & tres ante fa/
ctos:quartum vero ſignificat tempus:& ter ante factũ:ſed quod in.M.Catonis origine ſcri
ptum eſſe dicunt Carthaginenſes ſextum de ſedere deceſſerunt:id verbum ſignificat: quin/

Emereor
Emeritus
Emeriti
Emeriti ſenes
Dentes
Quattuor
Quater
Quartus
Quaternus
Quaternio
Quaternarius
Quadruplus
Quadruplico
Quadrupliciter
Quatriduũ
Quatriduanus a.um.
Quadriennium
Quadrimus
Quadrimulus
Quadratum
Quadratura
Quadrum
Quadro
Quadra
Orbis
Quadrantal
Quaterdecies
Quadraginta
Quadragenus
Quadrans
Quadrangulum
Quadriremis
Quadriſyllabũ
Quadrifidum
Quadripartior
Quadruplator
Quadruplo
Quadruplor
Quadriga
Quadrigarius
Quadriiugus
Quadriuium
Quadrupes
Quadrupedo
Quadrupedãtia
Quarta. febris
Quartanarii
Quartarius
Quadrilaterũ
Quarto
Quartum

Quintilia
Virgilius
Virgilius
Zancles
Virgilius
Archimedes
Virgilius
Apuleius
Virgilius
Iuuenalis
Virgilius
Plautus
Varro
Virgilius
Cato

quies ante cōtractum fœdus eos feciſſe:& tunc ſextum.Et Quadriformis quattuor forma Quadriformis
Actius rum:a quo fit aduerbium Quadriformiter.Item Quatrurbem Actius.Appellauit athenas
quod eius coloni ex quattuor vrbibus in vnum illud oppidum ſe cōtulere? EXPVLIT. Quatrurbem
Cicero Abegit:extraxit.Pello interdū ſignificat ꝑcutio:ferio.Cic.Vt pellunt̃ animi vehemētius ſæ Pello
pe etiam cura:& timore:vnde fit frequentatiuū pulſo:quod eſt graui:ac vehementi ictu cæ/ Puluis
Plautus do.Interdum pello ſignificat abigo:extrudo.Plautus.Pelle animo timorē:mox aderit gna Puluiſculus
tus.Ab hoc fit puluis notæ ſignificationis:quod pellat̃ vi venti. Ab hoc fit Puluiſculus: qđ Puluiſculum
aliqui etiam in neutro genere puluiſculum dicunt:& ꝗuis generaliter dicatur de omni pul/ Cinis
uere:ꝓprie tamen ſignificat puluerem illum:quo vtuntur puellæ:qui & cinis dicitur.Ad cu/ Cinis immūdus
Virgilius ius differentiam alius Cinis immundus appellatur.Virgilius. Et Cinerem immundū latos Puluereus
iactare peragros Item a puluis Pulureus ex puluere. Et Puluerulentus pulueris plenus.Et Puluerulentus
Neuius Pulueresco in puluerem redigor.Et Diſpuluereo diſſoluo.Neuius.Saxa:ſiluas:lapides:mō/ Pulueresco
tes:diſiicis: diſpulueras.Et Pulex fœdum animal:quod ex puluere generetur:a quo Pulici/ Diſpuluereo
nus:ſicut a muſca Muſcinus:a formica Formicinus.Item a puluis: ſiue a pelendo Puls:vt q Pulex
dam putant:quæ fit ex farre in puluerem redacto:cibus eſt ex farina factus:quo longo tem/
pore vſi veteres fuerunt pro pane:vnde nunc pulmentum dicitur:ſiue ipſa puls:ſiue quicqđ
vis aliud ad modum pultis ſummatur.Et Pulmentarium:quod inter cibos ſumitur in ſimi/
Plynius litudinem pultis factum:hoc eſt quod pulmenti vicem implet.Plynius.Conditur ſal colo/ Puls
ribus additis:& pulmentarii vicem implet:quod:& pulmentaris Cibus a quibuſdā appella Pulmentum
tur nos tamen pulicū a pullis potius appellatam exiſtimamus:quemadmodū ſuperius dixi Pulmentarium
mus.Item a Pello Pollen:qui eſt groſſiuſculus puluis:vnde Pollē in tritico dicit̃:quod flos Pulmētaris cib9
appellat̃ in ſiligine.Hic pollinaria cribra appellata:quæ de lino nō ex ſetis equorum fiūt ad Pollen
Pollinem purgandum.Nam quæ ad excutiendam farinam fiunt:Excuſſoria dicunt̃.Qui/
dam a Polline Polentam dictam exiſtimant:perfuſum aqua hordeum ſiccāt nocte vna: po Excūſſoriū
ſtero die frigunt:deinde molis frangunt:Alii vehementius toſtum rurſus exigua aſpergunt: Polenta
ſiccantq; priuſq̄ moliant:Alii virentibus ſpicis decuſſum hordeum recens purgant: madi/ Pullaria
dumq; in pila tundūt:& purgatum molunt:Ita præparato vicenis hordei libris ternas ſemi Appello as
nis lini: & coriādri ſelibras:ſaliſq; acetabulo:torrētes añ omnia: miſcet̃ in mola.Qui diu Appellatio
tius volunt ſeruare:cum Polline:ac furfuribus ſuis condūt nouis fictilibus.Item a pello Pul Appello.is
Plautus lariam Plautus.Manū dextram appellat.Fit præterea a Pello compoſitum Appello:quod Interpello
Cicero modo primæ coniugationis eſt:& ſignificat nomino.Cicero.Publiū Scipionem Marce fi Perpello
li:qui primus Africanus appellatus ſit.Interdum aduoco:prouoco:a quo appellatio: hoc ē Depello
prouocatio deducit̃:& appellatus dicit̃ is:ad quem facta eſt ꝓuocatio. Veteres Appellata Expello
uiſſe pro appellaſſe frequēter vſurparūt:modo Appello tertiæ cōiugationis eſt:& ſignificat Expulſo
Terentius applico:admoueo. Terētius. Poeta qum primum animum ad ſcribendum appulit.Varro. Agito.Expulſim
Varro Appellare proprie dici exiſtimat:qum ex pelago: aut flumine quis ad littus acceſſerit. Vir/
Virgilius gilius.Hinc me digreſſum veſtris deus appulit oris.Item Interpello:quod modo ſignificat Pulto
Plautus loquentē alloquor:& quaſi ſermonē eius arumpo.Plautus.Ne me interpella:modo dico. Propello
Lucillius Lucillius.Verum tu quid agis:interpella me:vt ſciam:Perpello cogo.Plautus. Is me anci/ Propulſo
Plautus pitem pertulit.Depello:abigo:prohibeo.Virgilius.Depulſis arbutus ædis. Expello eiicio.
Virgilius Plautus.Ancillam domo expulit. Ab hoc fit frequentatiuum Expulſo: quod eſt frequenti Impello
Plautus pulſu agito.Martialis.Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris.Sum tua:ſi neſcis:ruſtice red/ Impulſo
Martialis de pilā.Vnde aduerbiū expulſim ludere:hoc eſt frequenter pulſando.Et Verbale Expulſor
Cicero cuius feminū eſt expultrix.Cicero.Expultrixq; vitiorū.Quippe Veteres pulto ꝓ pulſo ſcri
Plautus pſere.Plautus.Pultando confregi fores.Propello procul expello:a quo fit frequentatiuum
Virgilius Propulſo:& Verbalia noīa Propulſator:& Propulſatrix.Impello vrgeo.Virgilius. Ferte Repello
citi flāmas:date tela:impellite remos.Ab eo fit frequentatiuū Impulſo: & Impulſus impe/ Repulſa
tus:appetitus:quem græci. ὁρμην dicūt.Et Impulſio eiuſdē ſignificationis.Et Impulſor:
Terentius quod fere in re mala vſurpat̃:quēadmodū adiutor in bona:Nam Terētius. Ironice locut9
eſt in Adelphis:qum inqt Poſtremo hodie in pſaltria iſta cemūda hic adiutor fuit:nā ſupra
īpulſorem dixerat.Repello reiicio:a quo Repulſa reiectio ad honore:ſiue magiſtratu:quæ Compello.as
fere ſuffragiis fieri ſolet.Et Repulſor:qui reiicit:& Repulſus:qui reiectus eſt:cuius Cōpara Compello.is
Cato tiuo Repulſior vſus eſt Cato.Cōpello primæ cōiugationis:alloquor. Virgilius.Vltro flēs Compellatio
Virgilius ipſe videbar Cōpellare virū.Tertiæ vero coniugatiōis mō cōgrego.Idē.Cōpulerantq; gre Pellis
Idem ges Corydon:& Thyrſis in vnū:a quo Cōpellatio deducit̃:modo cogo vim facio.Quin/ Tertius
Quintilia. tilianus.Seuire enim in eū ſceleris atrocitate cōpulſus eſt.Sūt etiā:q pellem a pellēdo dictā Tres
putent:qđ corporis iniurias tegēdo depellat: quēadmodū ſuperius diximus. TERTIA Tris
TVSSIS. Tertio vētura.Tertius ordinale nomē eſt:& a tres deducit̃. Tres vero & Tris Tria
a græco.Nam græci τρεῖς:& τρία dicūt:vñ τριας trinitas appellat̃.A tertius fit.Ami

ta patris mei ſoror:quaſi a me tertia:vt ſupius diximus:& Tertiana febris.Duo aũt ſunt Ter
tianarum genera.Alterum eodem modo:quo quartana:de quo paulo ante diximus: & in/
cipiens:& deſinens illo tantum interpoſito diſcrimine qđ vnũ diem pſtat integrum:tertio
redit.Alterũ longe pernitioſius:quod tertio qdem die reuertit̃:ex quadraginta aũt: & oc/
to horis fere triginta ſex per acceſſionẽ occupat interdum etiã vel minus vel plus:neq; ex to
to in remiſſione deſiſtit:ſed tantũ leuius eſt.Id genus medici Hemitritæon appellãt:qſi ter/
tia nam vnã:& dimidiam ημιου enim ſemis dicit̃ τριταιοσ tertiana:Et Epitritus nu
merus:q continet totũ aliquem nũmerũ:& eius partem tertiã:vt quattuor ad tres.Item a ter
tius Tertio pedato:de quo ſupra diximus:& tercius dicimus:& Tertio:ac Tertiũ aduerbia
& Seſtertiũ:cuius diminutiuum eſt Seſteriolũ:de quibus inferius dicemus.A tres vero: ſiue
tris græca voce fit Tredecim:& Triginta:& Trigeſimus:& Trecenti:& Trecenteſimus: &
Ter aduerbiũ:& Tricies:& Trigeſies:& Trecẽties:& Trecẽtenus:& Trecentũ:& Trecẽties
& Terdenus:& Ternus:quod:& Trinus a qbuſdam dicit̃:a quo Trinitas ideſt triũ perſo/
narũ vnitas & Tricenus:& Ternarius:de qbus iã diximus: & Triremis:de q ſupius dixim⁹.
& Triduũ ſpatium triũ dierũ:a quo Triduanus adiectiuũ:& Triennis triũ amorum: a quo
Triennalis:& Trienniũ tres anni:& Tripartior:in tris partes diuido:a quo Tripartitum:
& Tripartito aduerbiũ:& Trifidũ:quod in tris partes findi põt:& Triſulcũ:& Tergemi/
nũ:de qbus ſuperius diximus:& Triplex:a quo Triplico:& Triplicitas:& aduerbiũ Tripli
citer:ſignificatq; interdum tabellæ genus:quo ſcribi epiſtolæ ſolebant. Martialis. Tunc tri
plices noſtros non uilia dona putabis Qum ſe venturam ſcribet amica tibi.Et Triplus eiuſ
dem ſignificationis.Sũt etiã q a Triplex hinc deductum exiſtiment ob eius magnitndinem:
herba eſt vulgo nota accuſata a Pythagora:qđ hydropycos:& morbos regios: palloreq;
faceret: ꝓpterea nõ niſi mutata ſæpius aqua exiſtimãt coquẽdam qdam ab Atro potius de
riuatam putant:vt ſuperius diximus.Et Trifariam tripartito:a quo Trifarius trifaria trifa/
riũ:& Tridens Neptũni ſceptrum.Nã ſceptrũ virga eſt:qua reges vtuntur:tractũ a græco
σκηπτρον Proprie aũt Sceptrum Iouis erat.Ab eo ad reges:& principes & magiſtratus
trãſlatũ.Hinc ad fœdera faciẽda ſemper adhiberi ſceptrũ conſueuit:qñ Veteres in hoc Io/
uis ſimulachrũ adhibere ſolebant cũ ſceptro:quod qum difficile eſſet aliqñ præſertim quã/
do fœdera cũ remotiſſimis fiebant:inuentũ eſt:vt ſceptrũ quaſi imaginẽ Iouis tenentes fœ/
dus pcuterent:& Triclinium:de quo ſupius diximus:a quo Architriclinus dicit̃: q triclinio
præeſt:ſicut Archimagirus:q præeſt Conquinæ αρχω enim græci dicũt impero:præſum
μαγειρειον conquinã: μαγειρον Cocum.Et Triumuir vnus ex tribus viris:q creati
ſunt principio ad deducendas colonias:& agrũ diuidendum:a quo Triumuiralis:vñ Triũ
uirale officium:& Triũuiralẽ dignitatem dicimus: & Triũuiratus ipſe magiſtratus: ſicut a
Cõſule Conſulatus:& Triangulus figura tres angulos habẽs:quam græci τριγωνον vo/
cant:a quo Triangularis adiectiuũ.Componit̃ aũt ab annulus:qui græce γωνια dicit̃: a
quo nomen habet eſt aũt coniunctio durarũ linearũ.Ab eo etiã fit Quadrangulus.Quin/
quãgulus:Sexangulus:Septangulus:Octangulus.Item Anguloſus hoc eſt plenus angulis.
Itẽ Anguſtus hoc eſt arctus:qđ anguli ſemp coarctent̃:& Anguſto verbũ coarcto:& Angu
ſte aduerbiũ arte:& Anguſtiæ ſtricturæ uiarũ:aut cuiuſcunq; alterius rei:vnde p trãſlationẽ
etiã pro difficultatibus capimus. Cicero.Nemineq; qui ei:in tot rerũ anguſtiis ſubueniret
habebat.Quidã & ab Angulo ſingulum dictũ putant:quod ea:quæ vnica ſunt:conſtituere
angulũ non poſſint:Dicunt̃ aũt Singuli vnuſqſq; p ſe:hoc ſeperatim ab aliis:& fere Plura
tiuũ tantũ numerum vſurpamus:qũuis veteres qñq; etiã ſingulari ſint vſi. Plautus.Et ad ſin
gulum video veſtigiũ.Hinc Singulare deducit̃ vnicum: excellẽs eximiũ:& Singulariter ad
uerbiũ:hoc eſt vnice:excellenter:Eximie.Itẽ Singulares & Singulariter apud grammaticos
quod a pluratiuo:& Pluraliter diſtingunt̃:& Singulatim ſiue ſingillatim:hoc ẽ ſeparatim
& vnũquodq; per ſe. Cecilius.Primũ malo publico ſingulatim gratias egere. Lucillius.
Singillatim vnuſquiſq; noſtrũ mouet̃.Et Tribrachus pes ex tribus ſyllabis breuibus cõſtãs:
& Triens numini genus:tertia pers aſſis:Et Triental vaſis genus tertiã partẽ ſextarii capiẽs.
Perſius.Calidumq; triental excutit e manibus:& Trifaucis tres fauces hñs vnde cerebrum
trifaucẽ vocãt:& Trifer trifera triferũ:ter fructus ferẽs:& Trifiniũ:vbi trium agrorũ termi
nus eſt.Et Trigamus:q tres duxit vxores.Et Trigon pilæ genus:de quo ſupradiximus.Et
Trilices veſtes:quæ ex tribus liciis conſtant:interdum tamen trilicem pro triplici vſurpam⁹
Et.Tricolon Trimembre: & Trimetrũ carmen:quod ex tribus pedibus cõſtat:& Trimus
triũ annorũ:a quo Trimulus diminutiuũ: & Trimatus:& Trima dies:de quo ſuperius dixi
mus:& Trinepos atnepotis filius:& Trittauus attaui pater:quod ſint poſt tres ab auo:atq;
nepote:& Tripus:Tripes: Tripedaneũ: Trinundinũ:de qbus ſupius locuti ſumus:& Tri/
ſyllabũ:qđ ex tribus ſyllabis cõſtat:& Triſmegiſtus Mercurius:quaſi ter maximus dictus:

Tertiana
Hemitritæus
Epitrit⁹ numer⁹
Tertio
Tertiuſdecimus
Tertio Tertiũ
Seſtertium
Seſtertiolum
Trinitas
Ternarius
Triremis
Triduũ
Triduanus
Trienniũ
Tripartior
Trifidũ
Triplex
Triplus
Atriplex herba
Trifarius.a.um.
Tridẽs
Sceptrũ
Tricliniũ
Architrichlius
Archimagirus
Triumuir
Triũuiralis
Triangulus
Anguſtus
Singulum
Singuli
Singulare
Singulatiꝫ
Sigillatim
Tribrachus
Triens
Triental
Trifaucis
Trifer
Trifiniũ
Trigamus
Trigon
Trilices veſtes
Tricolon
Trimetrũ
Trimus
Trinepos
Tritauus
Tripus
Tripes
Tripedaneum
Trinundinum
Triſyllabũ
Triſmegiſtus

Martialis
Pythagora
Cicero
Plautus
Cecilius
Lucillius
Perſius

& Triplaris numerus: quũ ex duobus minor ter in maiori numerat͛: vt ſunt tria ad vnum. — Triplaris nume/
Et Triptota nomina: quæ tribus duntaxat caſibus declinant͛: & Tripolis vrbs Coele Syriæ — rus
in ora ſubiecta libano: quod ex tribus ciuitatibus cõſtet: quippe Tyrii: & Sidonii: & Arara — Triptota noia
dii eam tenuerunt. Hinc Tripolitana regio appellata: & Triquetra figura trangularis: & tri — Tripolis
nacria: & Trinacris: & Trepondo: & Tripondus: & Triuncis: ſiue Triuncius: & Tricorni — Tripolitana re/
us: & Trimixus: & Trimita: & Triuia: Triuium: Triuialis ſcientia. Et Triuialiter vulgariter — gio
de quibus diximus. Trium lrarũ homo: hoc eſt: Fur: & Trifur: & Trifurcifer: Tricerberus: — Triq̃tra figura
hoc eſt pluſq̃ fur: pluſq̃ furcifer: magnus Cerberus: ponit͛ enim finitus numerus pro infini/ — Trinacria
Virgilius — to quemadmodũ apud. Virgiliũ. O terq; quaterq; beati: hoc ẽ valde beati: de q̃bus ſuperius — Trinacris
late diſſeruimus. Et Triarii milites: qđ tertio ordĩe in acie cõſtituerent͛: hi enĩ poſt oẽs acies — Trepondo
cũ ſcutis galeis: ocreis: gladis: plũbatis locabant͛: vt ſi forte prima acies vinceret͛ ab iis veluti — Tripondus
de integro repato certamine victoria ſperaret͛: Subſidebãt itaq; nixi genibus a quo ſubſidiũ — Triuncis
Plautus — dictũ Plautus. Agite nũc: ſubſidite: q̃ſi ſolent triarii: & Trioboli q̃ſi parui p̃tii a tribus obo — Triũcius
Idem — lis: ſicut enim Nihili hominẽ dicimus. Idem. Nõ ego homo trioboli ſum: niſi ego illi maſti
giæ ex turbo oculos: atq; dentes: Ab hoc fit Triobolaris: hoc eſt vilis: & pretii trium obolo
Idẽ — rum. Et triparcus ideſt valde parcus. Idem. Triparcos homines: vetulos: Arido: auido bene
admordere. Et Trifolium herba vulgo nota: quam græci Triphyllon vocant a tribus foliis:
hanc herbam cõtra oĩa venena valere plurimũ exiſtimant: ſerpenteſq; nunq̃ in ea aſpici Se/
men eius cuius minima ſunt folia: vtile eſſe ad cuſtodiendã cutis mulierum gratiam: ſi in fa
Seneca — cie illinat͛. Et Triceps trium capitũ. Seneca. Tricipitem ſecũ beluam manibus trahens. Et — Triũ lrarum hõ
Tricongius cognomẽ nouellii Mediolanenſis: qui geſtis: honoribus a prætura ad Conſu/ — Tur Trifur
latum vſq; peruenerat: Hic enim tribus cõgiis vini vno impetu epotis: ſpectãte miraculi gra
tia Tyberio principe: preclarũ hoc Cognomẽ ſibi vendicauit. In quo illud mirabile viſum — Tricerberus
quod nec labaret ſermone: nec vomitione: aut altera corporis parte leuaret͛. Cõgius enĩ mẽ — Triarii milites
ſuræ genus eſt ſex ſextarios cõtinens: vnde fit Cõgiariũ: quod modo ſimiliter pro mẽſura ac — Subſidium
Paulus — cipitur. Paulus. Iuriſconſultus. Item Vrnæ æreæ: & Cõgiaria ſextaria: Modo ſignificat mu — Trioboli
Quintilia. — nus: quod a principe in populum dat͛. Quintilianus. Vt Fabius maximus incuſans Augu/ — Triobolaris
ſtæ cõgiariorum: quæ amicis dabant͛: exiguitatem: heminã eſſe dixit: nã Cõgiariũ cõmune — Triparcus
eſt liberalitatis: atq; menſuræ. Et Tribus: quoniã ager Romanus primo diuiſus in tris par/ — Trifolium
tes fuit: & tres partes populi factæ: Vna Tatientiũ a Tito rege Sabinorum amico populi — Triphylon
Romani: Alia Ramnium: ſiue Rãnenſiũ a Romulo. Tertia Lucerũ a Lucumone: ſed po — Triceps
ſtea aliæ quoq; partes vrbis factæ: quæ ſimiliter tribus appellatæ ſunt: Et hoc vocabulũ tam — Tricongius
pro loco q̃ pro iure: atq; hominibus vſurpari cœptum: Hinc Tribules dicti: q ex tribu ſũt: — Nouellius
& Cõtribules: qui ex eadem tribu: & Tributim aduerbiũ: hoc eſt p tribus: & Tribuni æra — Congius
rii quibus Tributa ſoluebant͛: q̃uis poſtea Tribuni etiã vocati ſint: q magiſtratũ gerebant: — Congiariũ
vt regum tempore tribuni Celerũ: q Centuriis præerant: poſtea facti ſunt Tribuni milita/ — Tribus
res in Caſtris: q parẽ fere cũ Conſulibus haberent poteſtatẽ: & in diſſenſione plebis a patri
bus facti ſunt Tribuni plebis: q̃bus maxima eſt tradita poteſtas: q̃ppe & prouocabatur ad
eos: & omnia Senatuſconſulta niſi p eos approbata: & ſubſcriptione. T. litteræ a tergo ſi/ — Tribules
gnata: irrita habebant͛. a Tribuno Tribunatus deducit͛: ſicut a conſule Conſulatus. Et Tri — Contribules
bunitius adiectiuũ: vnde Tribunitiam poteſtatẽ: & Tribunitiũ fauorẽ dicimus. Itẽ a Tri/ — Tributim
bubus Tribunal locus excelſus: in quo qui ius tribubus redderet: conſidebat: & Tributum — Tribuni ærarii
quod ea pecunia: quæ populo imperata erat: tributim ſoluebat͛: magis enim hoc placet: q̃ — Tribuni Celerũ
Liuius — quod Tribus a tributo dicat͛: vt Liuius Sentit Sumi poſtea cœpit hoc vocabulum largius — Tribũi militares
pro omni munere: quod a ſubditis ſoluitur: a quo: qui ita ſoluunt: tributarii vocantur: & ab — Tribuni plebis
hoc Tribuo deriuatum quaſi tributum pendo. Ponitur tamen pro eo: quod eſt do: conce/ — Tribunatus
Cicero — do: Cicero. Sed hoc beniuolentiæ eius tribuendum eſt. Ab hoc fit compoſitum Attribuo: a — Tribunicius
quo apud Rhetores attributa dicuntur perſonis: & rebus: & Retribuo pro eo: quod eſt re — Tribunicia ptãs
munero: & Contribuo ſimul tribuo: a quo contributum: Contributor: Contributio: & Di — Tribũiciꝰ fauor
ſtribuo: quod eſt res ſeperatim diſpono: & ſuum cuiq; tribuo: a quo Diſtributio apud Rhe — Tribunal
tores dicitur figura: quæ a græcis meriſmos vocatur magnæ plerunq; gratiæ: & vtilitatis: qũ — Tributũ
Lycurgus — ſingulas res ſeperatim proferimus: ſuum cuiq; proprium tribuentes. Lycurgus. Cuius om/ — Tributarii
nes corporis partes ad nequitiam ſũt appoſitiſſimæ oculi ad petulantem laſciuiam: manus — Tribuo
ad rapinam: venter ad auiditatem: virilis naturæ membra: quæ non poſſumus honeſte ap/ — Attribuo
pellare: ad omne genus coruptelæ: pedes ad fugam: prorſus vt aut ex hoc vitia: aut ipſe ex vi — Attributa
Ariſtoteles — tiis ortus videatur. Ariſtoteles. Alexandro enim Macedoni: neq; in deliberando cõſilium:
neq; in prœliando virtus: neq; in præſtando beneficio benignitas deerat: ſed duntaxat in ſu
plicio crudelitas: Nam qum aliqua res dubia accidiſſet: apparebat Sapientiſſimus: qum aut
confligendum eſſet cum hoſtibus fortiſſimus: qum vero præmium dignis tribuendum: libe — Meryſmos

Trieteris ralifſimus:& qum animaduertendum:clementiſſimus.Præterea a tris Trieteris deducitur:
hoc eſt trium annorũ ſpatium Τρὶσ enim græci tres: ἔτη annos vocant.Martialis. Aſpi Martialis
cis vt paruus nec adhuc trieteride plena Regulus auditum Laudet & ipſe patrem. Hic Tric
Trieterica terica appellata ſunt ſacra liberi patris:quæ ex india cũ victoria redeunti inſtituta ſunt ter
tio quoq; anno celebrari ſolita:annuis eius orgiis ſũptuoſiora. Et Epitritꝰ pes:ex quattuor
Epitritus ſyllabis conſtans:quod ſupra tres ſyllabas longas breuem vnam habeat:eius quattuor gene
ra ſunt.Primus Epitritus eſt:qui primam ſyllabam breuem habet cæteras longas Secundus
Tertio Conſul qui ſecundam.Tertius qui tertiam:quartus qui quartam.Tertio Conſul:& Tertium Cõſul
Tertium Cõſul eo modo differunt:quo quarto Conſul:& Quartũ Cõſul differre ſupra oſtendimus. Tres
numero collegium facere exiſtimauit:Horatius priſcus:quod magis ſequẽdũ affirmat Mar
cellus:q̃ quod pleriq; ſcripſerunt maiorem ad id numerum neceſſarium eſſe.

AD CECILIANVM EPIG.XLVIIII.

IC MIHI QVIS FVROR EST. Ceciliani gulam execratur:qui vo
catis ad coenam amicis ſolus ipſe boletos vorabat. QVIS FVROR. Quæ
Furor inſania:vel quæ tanta ira in conuiuas? Furor enim aliquando pro inſania poni
Furioſus tur:vnde Furioſum inſanũ dicimus. Aliquando pro nimia ira inflammatus: a
Furibunde quo fit furibunde aduerbium.Lucanus.Quis furor o Ciues? quæ tanta licẽtia ferri? Quid Lucanus
Inſania inter furorem:Inſaniãq; proprie interſit præclare oſtẽdit Cicero.Qum inquit.Itaq; nõ eſt Cicero
ſcriptum ſi inſanus:ſed ſi furioſus eſſe incipit.Inſaniam enim cenſueuerũt inconſtantiam ſa
nitate vacantem quæ tamẽ poſſet tueri officiorũ:& vitæ cõmunem cultũ:atq; vſitatũ Furo
rem aũt rati ſunt mentis ad omnia cæcitatem:qđ qum maius eſſe videať:q̃ inſania:tñ eiuſ
modi eſt:vt furor inſapientem cadere poſſit:nõ poſſit inſania.Fit enim furor aliquãdo vi
tio valitudinis: vt in iis:qui melancholici appellanť:quos tñ Ariſtoteles cẽſuit hr̃e aliquid
in animis præſagiens:atq; diuinũ: Aliquando mente vi quadam diuina concitata:qualis eſt
furor poetarum, Negat quippe Democritus quẽquam poetam magnum eſſe poſſe ſine fu
rore:quod idem Plato in Phædro facit.Maxima inquit bona nobis ꝑ furorẽ eueniunt di Democritus
uino munere conceſſum.Nam & quæ in delphis futura prædicit Vates:& quæ in dodona Plato
ſacerdotes furore quodam effundunt. Tum illa:quæ a muſis fit ocupatio mentis furor eſt.
Vnde tam præclara poetarum carmina oriunť.Qui vero ſine furore muſarũ ad poeſis fo
res accedunt:ſperantes arte:atq; doctrina poetas ſe bonos euaſuros inanes & ipſi:& eorum
Furor opera ſunt comparatione eorũ:qui Furore agitanť: Huiuſmodi furorẽ diffinire poſſumus
animi a corpore abſtractionẽ diuino quodã inſtinctu prouenientẽ. Cicero.Ineſt igiť in ani Cicero
mis præſagatio extrinſecus iniecta:atq; incluſa diuinitus:ea ſi exarſit acrius:furor appellať
Furo qum a corpore animus abſtractus diuino inſtructu cõcitať.A furor Furo verbũ deducitur:
Furiatus quod aliquãdo ſignificat ira exagitor.Apuleius.Furit enſem corripit:ferť in eũ ꝑceps nil ta Apuleius
Furioſus le timẽtẽ aggrediť.Aliqñ inſanio.Plautus.Is plane furit:qđ agat nõ videt.Ab hoc fit Furia Plautus
Furiæ tus:quod qdã a furioſo ita ſeparant:vt Furioſus ſit:a quo furor nũq̃ recedit:furiatus autem
Alecto qui furit.Virgilius.Nõ tulit hãc ſpetiẽ furiata mẽte Corebus.Item a furor Furiæ dicunť: q Virgilius
Thiſiphone dee ſunt furoris:& Acherontis:noctiſq; filiæ fuiſſe ꝓdunť.Quidã duas eſſe dicũt Alecto:
Megæra & Thiſiphonen: Alii Megærã ſororẽ addunt. Virgilius.Dicunť geminæ peſtes cognomi Virgilius
ne diræ.Quas & tartareã nox in tẽpeſta Megærã Vno eodemq; tulit partu. Alecto hoc eſt
ἀλήκτω dicta eſt ἀπὸ τοῦ α priuatiua particula:& λήγω deſino:quod nunq̃ deſinat
noxia eſſe mortalibus.Idẽ. Luctificã Alecto dirarũ a ſede ſororũ:Infernaſq; ciet tenebras: Idem
& triſtia bella:Iræq; inſidieq;:& crimina noxia cordi:Odit & ipſe pater Pluton:odere ſo
rores Tartareũ monſtrũ:tot ſeſe vertit in ora Tã ſæuæ facies:tot pululat atra Colubris.Idẽ.
Tu potes vnanimes armare in prælia fratres: Atque odiis verſare domos:tu verbera tectis: Idem
Funeraſq; inferres faces:tibi nomina mille. Mille nocendi artes.Thiſiphone:hoc eſt τίσι
φόνη ἀπὸ τοῦ τίω Punio:& φόνοσ cædes.Ouidius.Nec mora Tiſiphõe madefactã
ſanguine ſumit importuna facẽ:fluidoq; cruore rubentẽ Induiť pallã:totoq; iniungiť an Ouidius
gue:Egrediturq; domo:luctus comitať euntẽ.Et pauor:& terror:trepidoq; inſania vultu:
Megæra hoc eſt μέγαιρα ἀπὸ τοῦ μεγαίρω Inuideo:quod quieti mortaliũ inuideat
Claudianus:iproba mox ſurgit triſti de ſede Megæra Quã penes inſani fremitus: animiq; Claudius
ꝓfanus Error:& vndãtes ſpumis furialibus iræ.Nõ niſi quæſitũ cognata cæde cruorẽ:Illici
tũq; bibit:patrius quẽ fuderit enſis:Quẽ dederint fratres.Has apud inferos canes vocari vo
Canes lũt.Lucanus.Iam vos ego noĩe vero Eliciã ſtygiaſq; Canes in luce ſuperna Deſtituã. Apud
Furiæ nos furias. Virgilius. Vnũ de crinibus anguẽ coniicit:inq; ſinũ præcordia ad intima ſubdit: Lucanus
Diræ Quo furibunda domũ mõſtro permiſceat oẽm.Apud ſuperos diras:& Aues.Idẽ. At pro Virgilius
Aues cul vt Diræ ſtridorẽ agnouit:Et alas Infœlix crines ſoluit Iuturna ſolutos.Dicunť etiã Vo Idem
Volucres lucres.Idem.Iã iam linquo acies:ne me terrete timentẽ Obſcenæ volucres:alarũ verbera no Idem

ſco.Item.Eumenides p antiphraſim:quod imites:atq; iplacabiles ſint: εὐμενὴς enim mi Eunuchus
Ouidius tem:ac ppitium ſignificat.Ouidius.Eumenides tenuere faces de funere raptas.Sunt etiam
qui eas ſecus littora Arpias vocari velint:de qbus ſuperius diximus.Item Erinnies q̄uis in/ Arpiæ
terdum Erinis etiam pro animi impatiētia ponit̃.Ab Eris aūt Erinnis deducit̃.Eris contē Erinnies
tio eſt:a qua Eriboea Iuno:dē qua ſuperius diximus:& Erichthonius quaſi cōtentio terræ Erinis
nam græce Χθων terra dicit̃:& Χθονιος terrenus.Hic & ſemine Vulcani genitus eſt:nā Eris
qū Vulcanus Ioui arma fabricaſſet:cōceſſit ei Iuppit̃:vt qcqd vellet:ab eo poſceret Ille Mi Eriboea
neruæ nuptias Popoſcit:quam qum nullis blandiciis poſſet allicere:nimio ardore libidinis Erichthonius
genituram in terrā emiſit ſupra quam Minerua præ pudore terrā pedibus cōiecit. Inde na/
tus eſt Erichthonius cū anguineis pedibus:quorū deformitatem qnū ætate iam adultus per/
Virgilius ſpexiſſet:currū:& equorū iugum inuenit.Virgilius.Primus Erichthonius currus:& quat/
tuor auſus iungere equos:rapidiſq; rotis inſiſtere victor.Ab eodē etiam inuētū primo argē
Plynius tū Plynius.Teſtat̃ dicit̃ etiā Erichtheus ob eandē rationem.A furia Furialis deriuat̃.Fu/ Furialis
ror vero a ferendo:quod furore huc:atq; illuc hō temere ferat̃. TVRBA. Multitudine Furor
cōuiuarū.VOCATA. Inuitata:de qua ſupra diximus. VORAS. Cū auiditate abſu/ Vorare
mis. Vorare enim proprie dicimus cibū nō cōfectum dentibus deglutire.Hinc p metapho
ram capitur p auide ſumere.Et Voraces guloſi dicunt̃:& Voracitas guloſitas:luxuria:Et
Plynius Voraciter aduerbium p ingluuiem:& Carniuorū:quod carne veſcit̃.Plynius.Serratorum
dentiū carniuora ſunt omnia.Hinc etiā Vorago barathrū appellat̃:quod in ea cadētia: nō Carniuorus
emergant:ſed deuorari videant̃.Vnde Vorago aquæ dicit̃:quæ alio nomine a vertendo ſe Vorago
Vortex appellat̃:quod omnia in eam cadētia voret.Item a Voro fit cōpoſitū Deuoro:qd̃ Vortex
Martialis proprie ſignificat abſorbeo:aſſumo:irripio.Tranſfert̃ tamen etiā ad alios ſenſus.Martial̃. Deuoro
Plautus Oculis deuorantibus draucos.Plautus. Auſcultate:atq; operā date:& mea dicta deuorate:
Illud enim oculorū:hoc auriū auiditatem ſignificat. BOLETOS. Fungos:de qbus ſu/
perius late diſſeruimus. PRECABOR. Imprecabor. VENTRE. Qui oīa recōdit.
GVLA. Quæ oīa deuorat. BOLETVM QVALEM CLAVDIVS EDIT
EDAS. Hoc.ſ.precabor:vt edas Boletū:qualem edit Claudius ideſt veneno medicatum. Boletus
Tradunt enim Claudio principi epulāti in arce cū ſacerdotibus p Alotum ſpadonē prægu/
ſtatorē datum venenum fuiſſe.Alii domeſtico cōuiuio per ipſam Agrippinam vxorē:bole/
Plynius tum medicatū auidiſſimo talium ciborū fuiſſe oblatum. Plynius.Optimus quidē cibus eſt
boletus:ſed immenſo exemplo in crimē adductus:veneno Claudio principi p hanc occaſio
nem a cōiuge dato Agrippina Quo facto illa terris Venenū alterum ſibi ante omnes:Nero
Iuuenalis nem ſuū dedit.Iuuenalis.Vilibus ancipites fungi ponent̃ amicis boletus domino:ſed qua/
lem Claudius edit Ante illum vxoris:poſtquem nil amplius edit.

DE PORSENA ET MVTIO SCEVOLA EPIG.L.

VM PETERET REGEM. Laudat pietatē Porſenæ:quod Sceuolā ma/
nū ſuam vrētē abigne amouerit:licet occidēdi eius gr̃a illuc veniſſet. Nota eſt hi
ſtoria.Qum Porſena Rex etruſcorū vrbē Romā obſideret:Mutius magni ani Porſena
mi uir Senatum adiit:& veniā traſfugiēdi petiit necem regis ei promittens.Ac/ Mutius Sceuola
cepta itaq; poteſtate in caſtra Porſenæ venit.Ibiq; Satellitē purpura indutū pro rege occi/
dit:propter quod apphenſus:& ad regē perductus dextrā aris impoſuit hoc ſupplicii ab ea
exigens:quod in cæde peccaſſet:Sed regis miſericordia inde abſtractus ad vrbē iuſſus eſt re
dire.Propter quod bn̄ficiū indicauit regi tercētos aduerſus eū ſimiliter cōiuraſſe.Quapro/
pter territus Porſena bellū acceptis obſidibus depoſuit.Mutia prata trās tyberim data quæ
ob id Mutia prata appellata ſunt.Et ipſe Sceuola dictus eſt:quod exuſta dextera:vti ſiniſtra
cogeret̃:quā græci σκαιαν vocāt.Hic Scæuæ dicunt̃:qui Siniſtra manu pro dextra vtun/
Vlpianus tur:quos Vlpianus inquit nō eſſe morboſos:aut vitioſos:pterq; ſi imbecilitate dextræ:vali/ Scæua
dius ſiniſtra vtunt̃:& nō cōſuetudine:ſed hos nō ſceuas:ſed mancos dici.Veteres etiā Scæ/ Mancus
uā rē malā dicebant:qd̃ quæ ſiniſtra ſunt:mala ſunt.Itē Scæuū omē bonū:qd̃ ea:quæ apud Sceua
nos læua ſunt:in cælo ſunt dextra. Scea vero porta troiana dicebat̃ a cadauere laomedon Sceuum omen
tis:hoc eſt a Scenomate:id eni Tabernaculū:ſiue ſacculū ſignificat:quod in eius ſuper limine Scea porta
erat. DEXTERA. Scæuolæ.ſ.Ordo eſt.Dextra decepta in occidendo Satellite:qū peteret Scenomates
regē iniecit ſe ſacris focis:vt periret:hoc eſt pœnā facti lueret. SATELLITE. In Satellite Vro
occidēdo:quē quia purpura indutus erat:putauit regē eſſe:qū Scriba eius eſſet. SACRIS
FOCIS. Aræ in qua ſacrificia fiebāt. VRERE. Flāma Cōſumere.Vro tn̄:& Vror tā fri Vſtulo
Lucanus goris q̄ caloris eſſe pōt.Nā & frigus torret:vritq;.Lucanus.Vrebant mōtana niues.Virgi
Virgilius lius.Rapidi ne potētia ſolis Acrior:aut boreæ penetrabile frigus adurat.Ab vro fit Vſtulo
Pacuuius verbū.Pacuuius. Cādenti ferro crines vſtulare:& Vrtica herba: & Vrtica piſcis:de qbus Vredo
ſupius locuti ſumus:& Vredo morbus herbarū:fruticū:arborūq;:q in vitibus etiā Carbū/ Carbunculus

culus dr̄:& in cæteris rubigo:ſata:plátas arboreſq; adurens:& ex frigore ſemꝑ ꝓueniens:nō
nunq̃ etiá ſerenis noctibus:vt nullus ſentiat:niſi poſtq̃ facta ſunt. Vredo etiam incendium
ſignificat:hoc eſt pruritū. Plynius. De Vrtica piſce: Hæc tractu vrediné excitat. Et Vſtrina
locus:in quo Metalla candeſcūt:vt laborent̃. Plynius. In vſtrina ter ſiccant̃:ita vt torreant̃
carbone puro:ac totiens vino reſtinguant̃ albo:& Vrgeo q̃ſi vrendo Ago:hoc eſt in flam
mo:impello:eſt eni vrgere proprie cogere:ꝓmere:ipellere. Virgilius. Ima ſoluūt̃ latera: atq;
oculos ſtupor vrget inertes. Idē. Verſaq; in obnixos vrgent̃ cornua vaſto Cū gemitu. Abu/
ſiue tñ aliqñ pro iſiſtere ponimus. Lucillius. Cede hoſtiū gnato vrgere inſtant:perimus Ali/
quádo ꝑ tegere Virgilius. Qui ſaxo ſemp:atq; ingētis pondere teſtæ vrgerēt. Interdū pro
accelerare. Idē. Veſte tegēs:tibi quá noctes feſtina:dieſq; Vrgebá:& tela curas ſolabar aniles
& ſecundū quoſdá. Vrina:ideſt excrementū potus:qđ in exeundo vrat:ſed ſimilius veri eſt
a græco potius deduci οὐρῶ quod ſignificat mingo:a quo οὖρον vriná dicūt græci. Præ/
terea ab vro cōpoſita fiunt Aduro:Exuro:Deuro:Cōburo:a qbus Aduſtio:Exuſtio: Deu/
ſtio:Cōbuſtio eiuſdē fere oia ſignificationis. Itē Peruro:valde vro:a quo Pruina deducit̃:
qđ fruges:& virgulta pūrat:& Pruna: q̄ a carbone ita differt:ꝙ illa q̃diu ardet:pruna dr̄.
Carbo aūt noiat̃:qū extincta fuerit. Terētius. Tá excoctá atq; atrá reddá:q̃ carbo ē:& Pru
rio q̃ſi puror eſt eni prurire ꝓprie libidine ſcalpēdi ardere:a quo Pruritus:vt Ariſtoteles in/
qt:dr̄ excurſus humoris ſpirabilis incluſi cōtra naturá. Quæ voluptas qm̄ in libidine ſimilis
eſt:quippe nihil aliud eſt genitura q̃ excurſus huiuſmodi humoris ad rē naturalē: fit vt hæc
etiá voluptas:Prurigo dicat̃:& hō ipſe prurire qū ſemē incipit moueri e corpe:vt ſe ꝓmat
hoc eſt qū hō ardere incipit deſyderio coeūdi:qđ ab intēſione virilis mēbri Tētigo dr̄. Item
Inuro:qđ ꝓprie ſignificat adhibito igni fingo:qđ genus picturæ Encauſtice dr̄:& q ita pin
git Encauſtes:& opus ita pictū Encauſtū. Martialis. Encauſtus Phæthon tabula tibi pictus
in hac eſt:Quid tibi vis dipyrū q Phætōta facit:Plynius. Figulinū opus encauſto pinxit.
Vitruuius. Quod facere ab encauſte didicerat. Apuleius. Encauſticē oppido exercens ſe:&
duos filios ſuſtentabat:hoc aūt in cera:tabulis:ebore ve fieri ſolebat:ceſtro primo: qđ & ab
vrēdo Vriculū dicit̃ cauata materia. Procedēte vero tpe cera punica cū oleo liquefacta can
denti ſetis inducta ſupra tabulas. Iterūq; admotis gallæ Carbonibus aduſta ad ſudorē vſq;
Poſtea candelis ſubigebat̃:deinde linteis puris ita vt q̃ſi marmora niteſcerent:quæ pictura
in nauibus nec ſole:nec ſale: ventiſq; corrumpitur. Dici autem Encauſtum latine inuſtum
poteſt καυςὸν enim græci vſtum dicunt: καυσὶν ardorem: καυςην vſtorem:vnde
ὑγκαυςὸν inuſtum υγκάςιν inuſtionem ὑγκάυςην inuſtorem ὑγκαςίκην
Inuſtariam:hoc eſt inurendi ſcientiam vocant. Sic enim nos dicere inuſtariam poſſumus:
quemadmodum ſtatuariam:artem faciendi ſtatuas: & Figlinam artem fingendi imagines
ex argilla:quam græca voce:ſed apud latinos vſitata plaſticen appellamus αϖὸτοῦ ϖλά
αςεὶν quod fingere eſt:Vnde & Plaſtes dicit̃ qui eam artē exercet:hoc eſt fictor: & opus
ipſum Plaſma:a quo recentiores quidam Plaſmare verbum deducunt. Id latine Figlinū ap
pellatur. Plynius. Aliqui in crudis fictilibus vrunt:donec figlinam dequoquatur. A plaſtice
Proplaſtice dicit̃ ars faciendi typos:hoc eſt formas:qbus formádis fugulinis operibus vtū/
tur τὑϖοσ enim græce forma dicit̃. Vnde Protypa dicta ſunt opera:quæ ante typos fa
cta ſunt:Ectypa vero:quæ ex ipſis ſunt formata:& Archetypus prima & principalis forma
Iuuenalis. Et Iubet Archetypos pluteum ſeruare Cloantas. Plynius. Dibutades primus ꝑ/
ſonas tegularum extremis imbricibus ipoſuit: quæ inter initia protypa vocauit: poſtea idē
Ectypa fecit:Propter hoc plaſtes appellatus. Proplaſtice etiá pro ipſa forma aliqñ ponit̃:
quam ad formanda alia opera adhibent. Idem. Arceſilai proplaſticen pluris venire ſolitam
conſtat ab artificibus ipſis:q̃ aliorum opera. Effigiem e proplaſtice formare primus inue/
nit Lyſiſtratus Sicyonius frater Lyſippi Creuitq; res intantum:vt nulla ſigna ſtatuæ ve ſine
typis argillæ fierent. Idem. Hominis imaginem gypſo e facie ipſa primus omnium expreſ/
ſit:ceraq; in eam formam gypſi infuſa emendare inſtituit. Platicen vero conſtat primum in
uētá a Dubitade Sicyonio figulino corinthi:filiæ opa:quæ capta amore iuuenis illo abeūte
peregre vmbrá e facie eius ad lucerná in parietē lineis circūſcripſit:qbus pr̄ eius impſſa argil
la formá fecit:& cū cæteris fictilibus induratū igni ꝓpoſuit. Itē Picturá artē pingendi:quæ
Graphice vocatur ἀπὸ τοῦ γράφειν: quod pingere eſt. Itē Toreuticen artem cælandi:
vnde Toreumata opa cælata:& Toreutes artifex cælādi dr̄ ἀπὸ τοῦ τορεῖν:qđ cælare
ē. Itē Anaglypticen artē ſculpēdi:vñ & Anaglyptes ſculptor dr̄:& Anaglypta vaſa ſculpta
αϖὸ τοῦ ἀναγλύφειν:qđ exculpere ē. Plynius. Nūc Anaglypta:in aſpitatēq; inciſa cir
cūlita auro:& picta quærimus. Martialis. Nec deſunt tibi vera Graniana: Nec q̄ Callaico
linuntur auro. Nec menſis Anaglypta de paternis. Poſtea tamen inualuit vſus: vt inurere
pro pingere vſurpet̃. Vnde Niſias clariſſimus pictor ſupra tabulá:quá diligentiſſime pin/

Rubigo
Vſtriná locus
Vrgeo
Vrina
Aduro
Exuro
Deuro
Comburo
Aduſtio
Exuſtio
Deuſtio
Combuſtio
Peruro
Pruina
Prima
Carbo
Prurio
Pruritus
Prurigo
Tentigo
Inuro
Encauſtice
Encauſtes
Encauſtum
Ceſtrum
Vriculum
Inuſtaria
Figlina
Plaſtice
Plaſtes
Plaſma
Plaſmo
Proplaſtice
Typus
Protypa
Ectypa
Archetypus
Pictura
Graphice
Torentice
Toreumata
Toreutes
Anaglyptice
Anaglyptes
Anaglypta

Plynius
Idem
Virgilius
Idem
Lucillius
Virgilius
Idem
Terentius
Ariſtoteles
Martialis
Plynius
Vitruuius
Apuleius
Plynius
Iuuenalis
Plynius
Idem
Lyſiſtratus
Idem
Dibutades
Plynius
Martialis
Niſias pi.

Lyſippus xerat:ſcripſit inuſſiſſe ſeſe:hoc ē pinxiſſe.Queadmodū Lyſippus Aeginæ pičturæ ſue iſcri
pſit Eneten:hoc ē ὑνέτιν.i.inſitā ἀπὸ τοῦ ὑνήκαι:qđ inſerere ē a ſimilitudine.ſ. En/
Varro cauſticæ:in qua Ceræ tabellis inſeruntur.Itē ꝑ metaphorā inurere pro pingere capimus.Va/
ro.Inuſta ei macula ē:quā delere haud facile erit.Ab vro etiā Buris deducit curua ps aratri
Virgilius poſterior:qđ vt curuari poſſit:añ puritur Virg.Continuo in ſiluis magna ui inflexa doma Buris
Varro tur in Burī:Veteres ēt Buram vſurparūt.Varro.Et ſæpe fračta bura reliquūt bouē ī agro
Et buſtū:qđ proprie loc⁹ dicit:in quo mortuus cōbuſtus:ac ſepultus fuit:qſi bene uſtū:Nā Bura
qñ alibi ſepultus mortuus erat:locus in quo erat cōbuſtus.Vſtrina dicebat.Nūc vulgo Bu Buſtum
ſtū appellamus ſepulchrū:q̄uis cadauera nō vrantur.A quo Buſtuarii dičti ſunt gladiatores Vſtrina
Nam qum mos eēt in ſepulchris virorum fortium captiuos necari:id poſtea crudele viſū Buſtuarii
foret.placuit ut eo morte ſublato:ītroducerēt gladiatores:q añ ſepulchra dimicarēt.a quo
Buſtuarii ſunt appellati. MAIOR DECEPTAE Ordo ē Fama dextræ deceptæ eſt tibi
minor gloria:q̄ ſcilicet ſi non fuiſſet decepta. MINVS .q̄.ſ.fecit.Minus.aliqñ compā
tiuum ē a paruū neutri generis:ſicut minor Maſculini:& femenini:aliqñ ā parum .Dicim⁹ Minus
eni parū pecuniæ habeo:non autē paruū.Itaq̄ qum ita loqmur:minus pecuniæ hēo: certū Minor
eſt id minus nō a paruū:ſed a parū deduci.Capit ēt minus frequēter ꝑ nō:pſertim cum ſin Sin
aut cū quo:qñ vt ſignificat:vt Sin min9.i.ſi nō:& quo min⁹.i.nō:ſicut quo ſecius ē t ꝑ vt,ñ
Aminus qñ nomē:fit ſuplatiuū Minim⁹:qñ uero aduerbiū Minime.Itē Minuo uerbū:qđ Minimus
Plautus aliqñ ſignificat minorē reddo.Plynius.Radix cōmāducata dētiū dolorē minuit.aliquādo
tollo.Vnde minui apud veteres populo luctus dicebat ædis dedicatōe:qum a cēſoribus lu
ſtrū cōdebat:qum votū publice ſuſceptū ſoluebat.Priuatis aūt: qum liberi naſcebant:aut
vir:aut frat ab hoſte captus domū redibat:qum puella deſpōſabat:qum propiore quis cō
gnatōe:q̄ is q lugebat:natus erat.A minuo fit cōpoſitū Cōminuo:& Minutū:qđ mō pti/ Comminuo
Cicero cipiū ē:& ſignificat Cōminutū:hoc ē minus fačtū:mō nomē:& aliqñ ꝑ breui accipit.Ci/ Mnutum
cero.Reticulū ad nares admouebat:tenuiſſimo lino:minutus maculis:plenū roſæ.Aliqñ ꝑ
Idem obſcuro:& ſcrupuloſo.Idē.Ecce antē mali:minuti anguſti & oīa ſemp deſpantes:aut mali
uoli:inuidi:difficiles:lucifugi:malefici:mōſtroſi.Itē Minutal genus edulii:qđ ex cōciſis mī Minutal
nutatim oleribꝰ fit:& Minutati aduerbiū:hoc ē iminutiſſimas partes:& Minutia:hoc eſt Minutia porta
cōtemptibilis paruitas cuiuſcunq̄ rei:& minutius cognomē uiri:a quo Minutia porta Ro
mæ:qđ Minutii ſacello proxima eēt.Mintius uero fluuins eſt in agro mātuauo notiſſimus. Mintius

DE LEPORE ET LEONE EPIG.LI.

VID NVNC SAEVA FVGIS.Idem fere argumentum:quod ſupra de le
pore:& leone:Sed hoc in maiorem Domitiani laudem:quod magnitudinem
animi eius fortitudini leonis anteponit. FRANGERE. Illudere:affligere:
rumpere.hic Fraxo frequentatiuum:quod ſignificat vigilias circumeo:quod eo Fraxo
labore homo frangatur.Fračtio illiſio:& Fragmentum pars rei fračtæ:quæ & fragmen di Fragmentum
Virgilius citur:& Fragor ſonitus:qui ex arbore:aut re alia confračta redditur.Virgilius.Et horrid⁹ Fragor
Idem altis montibus audiri fragor:Vnde fračtus quando nomen eſt accipitur pro eo quod eſt cū
fragore adueniens.Idem.Sed res miſerabere fračtas.Item ſuffrago:quæ id in poſterioribus Suffrago
pedibus animalium eſt:quod in prioribus genua:dičtæ ſuffragines:quod ſuffrigantur:hoc Genua
eſt in altum frangantur.nam Sub aliquando ſupra ſignificat:vt Sublatum.i.ſupra:& in al Sub
tum latū.Cōſtat ſane genua animalium:quæ animal generāt:ante ſe flečtere:Suffraginū ve
Plyn ro artus in aduerſum:quemadmodū igitur poplites dičti ſunt:qđ poſt plicent.Ita Suffra
Idemius gines:qđ ſupra frangant.Plynius.Vičtimarum ꝓbatio in vitulo:vt cauda articulū ſuffra/
Idem gunis contingat.Idem.Aues & quadrupedes alas in priora curuant:ſuffragines in poſterio
ra.Idem.Animal eſt nullo ſuffraginum flexu:ideo nō cubat:& ſi quo caſu cōciderit:erigē Suffragor
ſeſe ñ poteſt.A ſuffragine Suffragor verbū deducitur:qđ eſt adiuuo:auxilio ſū:& refragor
repugno aduerſor .Suffragines enim ſunt:quæ in primis animal ſuſtinēt:quibus ſe colli/
git:ſe ſuſtinet:ſe tuetur.Quemadmodum igitur iumenta ab homine iuuando nomen ſum
pſerunt:ita Suffragor a iumentorum ſuffraginibus eſt deriuatum.A ſuffragor uero fit ſuf/
fragium:quod modo auxilium ſignificat:modo illas vt ſic dicā uoces:quæ dicebantur ī co
mitiis:& in tabellis deſcribebātur:quibus vnus quiſq̄ uoluntatem ſuam:de aliquo in magi
ſtratū eligendo declarabat:a quo ea quoq̄:quæ clā in Ciſtella ad declarandā uolūtatē exhi
beri ſolēt:vt lapilli:lupini:pilæ:ſiue qcq̄ aliud ſimile ſuffragia vocitantur A refragor uero
Cato Refragatio deducit:qđ repugnantiam ſignificat:& q̄ſi vim ſuffraginū renitētē in aduerſū
Item a frango Fracidum:hoc eſt pluſq̄ maturum:& iam putreſcens.Cato fačtores volunt Fracidum
vt oliua in tabulato diu ſit:vt fracida ſit:quo facilius efficiant.Flaccida vero languida dicū
tur:& flaccio:langueo.Vnde flacci appellati:qđ aures grandiores:flaccidaſq̄ haberent.A

Flaccum flacceo Flacceſco:ab hoc vero Conflacceſco deducit̃.Item flaccum dicimus tritū:& flacco
hére:quaſi ad terendum hr̃e.Plautus.Perii.Flacco habebit iam illic homo lumbos meos:hic
Fragile fit Deflacco verbum:qd̃ ſignificat attero Fragile caducū debile:& qd̃ facile frangi poteſt:a Plautus
quo Fragilitas debilitas:inconſtantia:& Fragiliter aduerbium inconſtanter:& Fragro qd̃
Fragrantia ſignificat odorem reddo:quia ſpetie fracta odor reddit̃ maior.Hinc Fragrantia deducit̃:
Fragra vt ſupra diximꝰ.& Fragra mora:quæ in terra naſcunt̃ odoris optimi.Virg.Qui legitis flo
res:& humi naſcentia fragra.Frigidus o pueri fugite hic latet anguis in herba. Sunt autem Virgilius
Pentaphylon fructus herbæ:quæ a numero foliorum a græcis Pentaphylon:a noſtris Quinquefoliū vo
Quinquefoliū cat̃.qdam etiam Pentapeton ſiue.Chamæzelon:nominãt:Qum effodit̃ rubrā habet radi
cem:quæ marcens nigreſcit:& anguloſa fit:herba ipſa incipit:& deſinit cum uite.Adhiberi
a veteribus ſolebat domibus purgandis.Aduerſus ſerpentes ꝙ eius radix bibitur:que Spar
gamon uocat̃ ex vino albo.Item a frango Fragoſus:hoc ē prerruptus. Vnde Fragoſa loca
Fragoſus dicimus aſpa atq; prærupta.Hinc Fraxinus arbor:qd̃ in fragoſis locis libenter naſcat̃ pro
Fragoſa loca cera hæc eſt:& teres. Multumq;.ab Homero.nobilitata:qui ex ea Achilli haſtam dedit.
Fraxinus arbor ἠκ δ᾽ἄρα σύριγγος πατρώϊον ἐπαβ τέγχος βρίθυ μέγα σῖβαρόν. Τὸ μὲν Homerus
οὐ δύνατ ἄλλος ἀχαιῶν παλλαν. ἀλλα μιν οἶος ἐπίςατο πῆλαι ἀχιλ
λεὺς πηλιάδα μελίην τὴν πατρὶ φίλο τάμε χάσων: Hoc eſt Euagina igit̃ pa/
ternam extraxit lanceam firmam:magnam grauem:quam certe non poterat alius achiuorū
uibrare.Sed ipſā ſolus norat vibrare Achilles.Peliadē:Fraxineā:hanc patri amico incide/
rat Chiron.Græci duo genera Fraxini fecere:longam eandem.Alteram breuem:duriorem
fuſioreq; laureis foliis: Bumeliā uocāt in Macedonia ampliſſimā lētiſſimāq;.Cōtra ſerpē
tes ſucco expſſo ad potū:Et impoſta ulceribus mirifice iuuat. Tantaq; eſt uis:vt ne matuti/
nas quidem occidentes ue umbras:ꝙuis ſint longiſſimæ:ſerpens arboris eius attingat:adeo
ipſam procul fugat.Scribit Plynius.Experum ſe eſſē ſi fronde ea:& igni claudatur ſerpens
in ignem potius ꝙ in fraxinum fugere.Propter quod miram naturæ benignitatem licet ad Plynius
mirari:quod priuſꝗ prodeant ſerpentes:floreat fraxinus nec antea ꝙ ſe terra condiderūt:
Fracceo folia dimittat.Item a Fraccidus Fracceo fit:& ab hoc fit Fracceſco:quod eſt quaſi Frangor
Fracceſcō & putreſio vetuſtate. Varro.Hæc de qua oleum congeri ſolet aceruatur dies ſingulos inta/
Flaces bulata:vt ibi mediocriter fraceſcat:Hinc Fraces:& mutatione vnius litteræ Flaces antiqui
Frageo dixerunt fecē ex oleis expſſam.Item a frāgo Frageo:a quo Frageſco: quo ueteres pro fran/
Frenum gor vſi fuere.Pacuuius.Frageſcit animus miſeriis:Itē frenū:quod ora animaliū frāgat:quē/ Pacuuius
Fruſtum admodum ſuperius diximus.Itē Fruſtum Fragmentū: a quo Fruſtillum paruum fruſtum : Pom po.
& Fruſtatim:& fruſtillatim:hoc eſt p fruſta:& minutatim.Pomponius.Verū illi valeāt:q Idem
luctant̃ cum leonibus:& tu obiectes fruſtatim paſſerculis prandiū.Idē Non fruſtillatim:
atq; minuti dari.Hinc fit fruſtra aduerbiū:hoc ē inaniter:inutiliter:Et Fruſtor uerbū:inani
ter traho deludo:a q̇ Fruſtratio deluſio:Sed hæc a ferēdo potius qdā deducūt:vt ſupius oñ
Friuolum dimus.Itē Friuolū cōcuſſum quaſi ſemifractū.Proprie.n.friuola verba appellant̃:q minꝰ
Infringo ſunt fidei ſubnixa.Præterea a frāgo cōpoſita fiunt Infringo:Confringo:Defringo:Effrin
Infractio go:a qbus Infractio.Confractio.defractio deducunt̃ eiuſdē pene ſignificationis.Infracti/
onē tñ aliqñ ꝑ torpore vſurpamus:Cicero.In quē cadit ægritudo cadere in eū timorē:in/ Cicero
fractionēq; animi.Itē offringo.proprie.n.offringi terra dr̃:qum iteꝝ tranſuerſo .Sūt etiā
Frigeo q Frigo verbū qd̃ ē torreo.Itē frigeo:qd̃ ē horreo.a frango deducta exiſtimēt: qd̃ tā calor
ꝙ horror nimius corpa frangāt.Sed nos a græco potius hæc deriuari exiſtimamus. Frigo
Puls ἀπὸ τοῦ φριγῶ.vñ φρύκτον.Frictū:& φρυγίων.Frictoriū dr̃:& Puls frictilla cibus
Frictilla expultc factus:q frigit̃:vñ nō inepte vulgo Offulas ex farina factas:Frictaſq; & frictillas
appellant.Frigeo uero ἀπὸ τοῦ φρύττω:quod ē horreo.vñ φρίκη horror:ſeu frigus dr̃
Frigidus A frigeo fit Frigidus:cuius diminutiuū ē Frigiſtulus:a quo Frigiditas:et Frigide aduerbiū
a quo Frigidule.præterea cōpatiua:ſuplatiuaq; eorum Frigidior:Frigidiſſimꝰ.Frigidiꝰfri
gidiſſime.Itē frigus:qd̃ modo contrarium ē caloris.Virg.Friguſq;:caloreq; intermō ſigni Virgilius
ficat metū ab eo qd̃ præcedit id:qd̃ ſeqt̃. Idem.Extemplo æneæ ſoluunt̃ frigore membra Idem
interdū ipſam aeris naturā.Idem.At ſceleratū exqrere frigus Difficile ē.Sic frigere aliqñ po Idem
nimus ꝑ eo:quod ē ſegnē eſſe:Plautus.Ftrigēt omnes.Nemo ſe mouet.& Frigidū.pro ſe/ Plautus
gnem.Virgilius.Largus opum:& lingua melior:ſed frigida bello dextra. Interdum etiam Virgilius
ꝑ nocentē:& pnitioſū:eo qd̃ frigida naturæ mortaliū pnicioſa ſūt. Idē.Frigidꝰ o pueri fu Idem
gite:hic latet āguis ī herba.Itē ꝑ mortuū.Idē.Voluit̃ ille uomēs calidū d̃ pector̃ flum̄.frigi Idem
dus.Itē a frigo Frigilla deducit̃ auis vulgo nota:qd̃ frigore cātet:& vigeat a qua fit Friguto
verbū:qd̃ ē cū ſono:erigor:atq; exilio.Plau.Nūqd frigūtis:qd iſtuc tā cupide cupis .itē fri Plautus
gefacio:& frigeſio notæ ſignificatiōis:Et frigero ꝑ Frigefacio.A quo Refrigero:ꝙ ꝑprie
ſignificat rē calidā frigidiorē facio:ponit̃ tñ ꝑ ſubleuo:recreo vñ refrigeriū ſubleuatio:&

ꝗſi recreatio mētis.Itē refrigeratio tractū ab eſtuātibus:q flabellis & frigida aura recreāt. Et frigeſco verbum.a quo Refrigeſco:& infrigido:qđ ē Frigidum reddo.a quo Frigida/tio & Frigorificum:ſicut a calore Calorificum:et frigidarium:ſicut Caldarium:et Trepidarium:de qbus ſuperius diximus.Apud veteres frueī aliqñ legitur pro frigere. Frango autē facticium eſſe putāt.a ſono:quem res fracta reddere conſueuit:ſicut Frendo:qđ ipſū quoq; Frango ſignificat:vnde Fabam freſam dicimus mola leuiter fractam.Frendere tamē aliqñ accipimus pro eo:quod eſt cum gemitu:ſiue iracundia vocem emittere.Virgilius.Luminis effoſſi fluidum lauit inde cruorem.Dentibus infrendens:differtq; a fremere:qđ eſt & ipm facticium:& ſignificat immaniter ſonare.Idem fluctibus & fremitu aſſurgens:a fremo Fremitus deducit͛:hoc ē immanis ſonitus:Et infremo compoſitum:ſicut a frendo Infrendo:hoc eſt frendo:& nefrendo non frendo:Vnde Nefrendes dicuntur Arietes:qui a dentibus frendere non poſſunt.Quidam etiam putant Nefrendes infantes dici nondum frendentes.Præterea a frango compoſita fiunt Effringo:Infringo:Confringo eiuſdem fere ſignificationis.Item præfringo:quod ſignificat ante frango.Prefractum tamen pro duro auctores vſurpant.Cicero nimis mihi præfractum videbatur ærarium:vectigaliaq; defender͛:oīa publicanis negare:tractum ab eo quod quæ dura ſunt:ante frangi ſolent:q̄ʒ apponantur. SERVANTVR MAGNIS CERVICIBVS. Tenentur pro magnis ceruicibus:ſiue cuſtodiuntur pro magnis ceruicibus:nec terunt͛ in paruis.Seruare.n.proprie ſignificat cuſtodire.ac tueri.Virg.Dii patrii ſeruate domū:ſeruate nepotē.Ponit͛ etiā vt ſupra diximus:pro tenere.Idē curuam ſeruans ſub imagine falcem.TANTA SITIS.Tanta auiditas.Sitis ꝓprie eſt bibēdi appetitus.A quo fit Sitio verbum:ponit͛ tñ pro nimia auiditate cuiuſcūq; rei.Plancus.Cupio te amplecti:neq; aliter ſitim iā diu conceptā ſedare poſſū.Iuſtinus.Satiare inqt ſanguine:quē ſitiſti:cuiuſq; inſatiabilis ſemꝑ fuiſti.Ab hoc fit ſitibūdus hoc eſt ſitiens:& ſiticuloſus:q ſemꝑ ſitit:Et Situla uas ad hauriendam aquā:quod aquā ſitiat.Plautus.Si hāc Situlam accepero:omnem illi puteo animam intertraxero:& ſitibunde aduerbium:hoc eſt cum ſiti.TENVI.Paruo exiguo:tenue proprie exile ſignificat:& Atēdo dicitur:quod quæ extenduntur:exilia fiunt. Cicero.Reticulum ſibi ad nares admouebat tenuiſſimo filo.Ponit͛ tamē aliquādo pro paruo:atq; exiguo:quoniā q̄ tenuia ſunt:etiā parua ſunt.Virg.Ni refugis:tenuiſq; piget cognoſcere curas:Nonnunq̄ʒ pro vehemēti:qđ quæ tenuia ſunt:vehementius penetrant.Idem.Tenuiſq; lageos.tentatura pedes olim:uinctura q; linguam.Eſt enim Lageos vuæ genus:quæ latinæ Leporaria dicitur:Quippe græci λαγῶον Leporem uocant.Quandoq; pro infecundo:quoniam terra:et alia eius generis:qum tenuia ſunt:etiam infecunda eſſe ſolent.Idem.Tenuis vbi argilla.Ab hoc Tener deducitur:de quo cum eius deriuatiuis ſuperius locuti ſumus:& Tenuitas exilitas:& tenuiter exiliter:& Attenuo:atq; Extenuo compoſita:quæ ſignificant comminuo:detraho.exilius facio:a quibus Attenuatio deducuntur:Et Prætenue:valde tenue. VASTOS HIATVS Magnorum animalium ora.Hiatus enim oris apertio dicitur ab hio verbo:quod ſignificat propria:ſiue externa aliqua vi diſcindor:vt tellus æſtu:lingua nimia ariditate:aut nimio calore hiare dicunt͛:Hinc fit Hiſco uerbū:quod proprie ſignificat ſubmiſſe loquor ſiue os ad loquendum aperio.Plautus.Ne hiſcere quidem audet. Virgilius.Vix pauca furenti Subiicio:& raris turbatus vocibus hiſco.Ponitur etiam aliquādo pro ſtupeo:miror:dubito:Quemadmodum hio.Neuius.Hiſcit dubius eſt:quid agat.Virgilius.Hunc plauſus hiantem Percuneos geminatus enim plebiſq; patrūq;.Idem.Incertus clamor fruſtratur hiātis.Reperit͛ tñ Hiſco aliquādo pro aperior:ſicut cōpoſitum eius Dehiſco pro eo:qđ ē deorſum apior.Ouid.Hiſcere nēpe tibi terra negāda foret.Virg.Sed mihi vel tellus optem prius imo dehiſcat.Hinc dicti ſunt Palici quaſi paliſci.hi gemini frēs fuerūt Iouis filii & Thaliæ Nymphæ:ſiue vt alii volūt Aetnæ.Tradūt.n.hanc Nymphā a Ioue ī Sicilia iuxta Simethū fluuiū nō longe a Catina vrbe cōpreſſam metu Iunonis optaſſe:vt ſibi terra dehiſceret & ita factū eē:Sed qum tꝑs maturitatis infantiū:quos aluo illa geſtauerat:aduenīſſet:rurſus terrā hiaſſe:duoſq; infantes de aluo Nymphæ ꝓgreſſos emerſiſſe:appellatoſq; fuiſſe Palicos:vel qđ ϖαλιν:hoc ē rurſus hiāte terra emerſiſſent:vł ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκέσθαι:qm̄ prius in terrā merſi:denuo inde reuerſi ſūt.Nec longe inde breues lacus:Sed miræ ꝓfunditatis:quos icolę crateras uocāt:& noīe Dellos appellāt.frēſq; eos palicoꝝ exiſtimāt & habēt ī cultu maxio ꝓp iuſiurādū.Nā qum rei negatæ fides querit͛:& iuſiurandū a ſuſpecto petit͛ vterq; ab omni cōtagiōe mūdi ad crateras accedūt:accepto prius fideiuſſore ab eo:q iuratur9 ē:de ſoluēdo eo:qđ petit͛:ſi ita euētus adduxerit deiñ loci nūie inuocato iurabat.q̄ ſi fidelit͛ fiebat diſcedebat illæſus:ſi uero male iuratū eēt:mox ī lacu āmitebat uitā falſus iurator magna ꝓterea ī veneratōe erat Palicorū tēplū:q̄ qum Siciliā ſterilis ānus arefeciſſet diuino palicoꝝ rñſo admoniti ſiculi certū ſacrificiū fecerūt:poſt ꝓbſtatim reuerſa ē vbertas.

Virgilius
Idem
Cicero
Virgilius
Idem
Plancus
Iuſtinus
Plautus
Cicero
Virgilius
Idem
Idem
Plautus
Neuius
Virgilius
Virgilius
Idem
Ouidius
Virgilius

Refrigero
Refrigerium
Refrigeratio
Frigeſco
Frigorificum
Frendo
Fremitus
Infrendo
Effringo
Prefractum
Sitio
Sitibundus
Siticuloſus
Tenue
Lageos
Leporaria
Tenuitas
Hiatus
Hio
Hiſco
Palici
Crateræ
Delloi

Quapropter Siculi omne genus frugum congeſſerunt in Ara Paliſcorũ:quæ ob id pinguis
uocitata. Virgilius·Stabat in egregiis arcentis filius armis Pictus acu clamidem:& ferrugie Virgilius
clarus hibera. Inſignis facie genitor quem miſerat arcens Eductũ Martis luco Simethia cir/
Hiatio cũ flumia.pinguis vbi & placabilis ara Paliſci. Ab hio et Hiatio deducitur:& aſpiratiõe dẽ
tracta Ianus: quod primus omnium fuerit:cui ſupplicarint veluti parenti:a quo putabãt re
rum omnium factum eẽ principiũ. Quippe primam illam confuſam abinitio vnitatem hiã
Chaos tem:patentemq; inprofundum. Chaos:hoc eſt hiatum uocauere ἀπὸ τοῦ χαίνειν:qđ
eſt hiare:q̃uis aliq & χάσκειν:& hiare a Chaos potius deducta eſſe arbitrentur. Ab hio
Inbio fit Compoſitum Inhio.quod ſignificat.hr̃e deſydero:quoniam in iis:quæ cupim9:hiare fre
Hecta quenter ſoleamus. Virgilius.Et varios inhiant pulchra teſtudine poſtes.Item ab hio Hecta Virgilius.
Oſcitatio dicit̃ quaſi hieta res minimi pretii quaſi hiatus.& Oſcitatio hominis:Item Puſtula:quæ in
coquendo pane ſolet aſſurgere:quod ſit quaſi panis hiatus:a quo res minimi pretii hecta vo
Hiulcus catur.Pomponius.Hic homo hectę me facit:& multibibulam uocat. Hectæ me facit inqt Pompo:o
hoc eſt parui me facit.Item hiulcus:hoc eſt fiſſus:fatiſcens. Virgilius.Hoc vbi iulca ſitu fin/ Virgilius
Fatiſco dit canis æſtifer arua.Itẽ ab hiſco fit Fatiſco:quod proprie ſignificat fatim hiſco:hoc ẽ abũ
danter aperior:Idem rimiſq; fatiſcunt.Ponitur tamen aliquãdo pro deficio.Pacuuius. Sed Idem
mihi prius quicquid inuita dulce eſt:fatiſcat:q̃ hanc deſeram. VASTOS. Magnos: quẽ Pacuuius
admodum ſuperius diximus. NON TIMEAT DACVS CAESARIS ARMA
PVER. Aſcribit gloriæ cæſaris.quod illius exemplo leo non ſæuiat in leporem. quemad
modũ ipſe i hoſtẽ imbellem:atq; infirmũ nõ ſæuit. PVER Infirme: atq; imbecille ætatis.
Getæ DACVS.Geta.Hoſtis ſcilicet romani iperii.Getæ populi ſũt Thratiæ natura:& moribus
Duria feroces e mõtibus alias:ac ſaltubus expulſi a ſarmatis ad Pathiſſũ amnẽ:q amoros:ſiue Du
Daci ria dicitur dirimens eos a Sueuis.regnoq; Varniano.a Romanis Daci vocantur. De his lo
quitur Ouidius:qum inquit. Nulla quidem toto gens eſt truculentior orbe. Quidam tamẽ Ouidius
Getas a Dacis ita diſtingunt:ut Getæ ſint:qui ad pontum in orientem vergunt. Daci:qui i
Daui oppoſitum verſus Germaniam:& ad iſtri fontes:quos olim dauos uocatos nõnulli putãt
ex quo apud Athenienſes Dauorum:& Getarum ſeruilia nomina in vſu maxime fuerunt
In hos igitur:duas expeditiones ſuſcepit. Domitianus. Primam dedit Opio Sabino conſu
lari. Secundam Cornelio fuſco præfecto cohortium prætorianarum:cui belli ſummam cõ
miſerat:De his & Cathis:qui & ipſi interioris. Germaniæ populi ſunt:poſt uaria prælia du
Geſa plicẽ triumphum egit.De ſarmatis tantum lauream Ioui Capitolino rettulit:Geſa uero ha
ſte ſunt uiriles. Virgilius.Duo quiſq; alpina coruſcat:Geſa manu. Virgilius

AD COTTAM EPIG. LII.

NVITAS NVLLVM. Deteſtatur fœdiſſimã libidinem Cottæ Cinedi:q
in balneas Draucos perquirebat quos inuitaret LAVARIS. Ablueris:i balneo
Lauo ſilicet Lauare interdũ abluere eſt. Plautus. Cõſedim9:manus lauimus. Interdum Plautus
Lotum p̃ balneare:& madefacere accipit̃. Virg. Lauit ater vlnera ſãguis. Ab hoc Lotũ Virgilius
Lautum deducit̃ qđ ſignificat ablutum:mundatũ & lautum:cuius diminutiuũ eſt lautulum. A quo
Laute:& Lautule aduerbia:hoc modo lotum ſignificat. Terentius. Te ne ad ſymbolũ ve/ Terentius
nire unctum:atq; lautum e balneis:mõ pro mundo accipit̃. Apuleius. Vir probus:purus:la Apuleius
utus ſimplex:modo pro elegãti. Terentius. Facete Lepide: Laute: vt nihil ſupra. Cicero. Co Terentius
mites iſtius. Atq; amici homines lauti:atq; vrbani. Nonnunq̃ pro copioſo.magnifico abũ Cicero
danti. Martialis. Iſta quidem lauta eſt dapibuſq; inſtructa ſuperbis.quod tractum eſt a la/ Marcialis
uatione:quoniam apud veteres non erant elegantiæ:quæ nunc ſunt:& raro aliqis lauaba/
Lautitia tur. Hinc Lauticia epularum magnificentia appellata eſt. Item a lauo Lauator. Lauatrix
Lauator Lauatio notæ ſignificationis. Item Lauatrina locus:in quem lotura:& ſordes iaciuntur
Lautulæ & Lautulæ locus extra vrbem ad Ianum geminum:Quo loco:quia aquæ calidæ erant:la/
uandi vſum exercebant:Et Labrum. Labium: Labellum. A quo Collabello:& Labruſca
Labrum De quibus ſuperius diſſeruimus:Et Lauacrum Piſcina: Vbi homines lauantur. Item Cõ
Labium poſita Alluo:Quod modo pro lauo accipitur:modo pro madefacio. Curtius. Montem Curtius
lenitei alluit præteriens amnis. Ab hoc fit Alluuies:& alluuio. Seneca. Vix vnquam tantã Seneca.
alluuiem experta egyptus. Circumluo Circumfluo:ſiue circũmadefacio. Põponius. Qum Pompo.
vndiq; ſtagnum circumluit. Et militi inacceſſum facit: Interluo: Interfluo. Plynius. Mediũ Plynius
campum leui murmure Riuus interluit. Virgilius. Aruaq; & vrbes littor̃ deductas anguſto Virgilius
Pelluuium iterluit æſtu. Pelluo perfecte lauo:qđ & Perluo deducit̃.a quo Peluis.đ quo ſupra dixim9
Malluuium & Peluuiũ vas:quo lauantur pedes:& Maluuium:quo lauant̃ manus. Abluo lauo:a quo
Ablutio:Deluo modo lauo.mõ madefaciẽdo aliqd deleo. Varro. Oborteq; inter legẽdũ la Varro
chrimæ litteras deluebant. Hinc delubrũ ſm̃ quoſdam: vt ſæpius dixim9. Eluo Lauo:ſeu la
uãdo exhaurio.a quo heluo .nis.dicit̃ uorax.& imoderate ſua bona igurgitãs q̃ſi oĩa luens

Cicero.Heluo librorum p metaphoram dixit:quaſi guloſus:hoc ē nimium auidus libroꝝ. Scribitur aūt cū aſpiratione:ſiue vt ab eluo ſuo uerbo primogenio differat:ſiue vt ingluuies illa magis exprobret':fit.n.addita aſpiratõe vox cõcitatior.Itē ab eodē Eluuies:ſiue elluuio elluuionis:qđ vſurpatur p morbo peſtifero:& omnia corrūpēte. Cicero.Qui collectis cæteris cauſis Elluuionis:peſtilentiæ:ueſtitatis.præluo:lauo:ſiue ante lauo.a quo Prælum De quo ſuperius diſſeruimus.Proluo:Lauo:Balneo.Virg.Proluit inſano cõtorquens uertice ſiluas.Ab eo fit Proluuies:hoc ē immūditia:& Profluuiū:cuiuſcūq; ſordide rei.Idem.Fœdiſſima uētris proluuies:& proluuiū:hoc ē profuſio:& prodigalitas.Terētius:Quæ res tā repente mores mutauit tuos:qđ proluuiū:quæ iſta ſubita eſt largitas? Illuo intus lauo ſiue lauo.a quo Illuuies eiuſdē cū proluuie ſignificationis:Idem.Pānis obſita:neglecta: immunda illuuie.Diluo:mõ lauo:purgo.Per metaphoram diluere etiam crimina dicimus: hoc eſt purgare:refellere:modo aquā miſceo tempero.Hinc Dilutius vinū dicimus lymphatius: ſicut e cõtrario.Meratius:quod minus dilutū:ſiue lymphatū eſt.Virgilius.Cui tu lacte fauos: & miti dilue baccho:hoc eſt miſce:tēpera.Auſonius. Et tu ſic Meroe: nõ ꝙ ſis atra colore: Vt quæ niliaca naſcit' in Meroe:Infuſum:ſed qđ iam vinū diluis vndis.Potare immiſtum ſucta:merumq; merū.Hinc Luter appellat' uas:quo vinū diluit':hoc eſt aqua miſcet': Nam & Luto:& loto pro diluo Veteres vſurparūt.vnde Lotiū Vrina a diluēdis corporibus appellata.et Lutra notum animal:in aquis fere viuēs.Caſtori ſimile:niſi cauda differret: Vtrique pilus pluma mollior:qđ ſe frequēter in aqs lutet hoc ē diluat.Et Lura os culei:ſiue vtris a quo Lurcones guloſi:& bonorū ſuorū cõſumptores dicunt'.Plautus.Perēnis herbe:lurco:edax:furax:fugax.Lucillius.Edite lurcones:comedones uiuite ventris:& lurcare cibum cum auiditate cõſumēre.Pōponius.Lardū lurcabat libēs.Luridum vero ſupra modū pallidū dr:qđ qdā qſi loridū dictū exiſtimant a loro:qſi loro pcuſſum:& liuidū factū.Itē dilutus color dicit'.qum veluti aqua adhibita minus intenſus ē.Gellius.Luteus color rufus ē dilutior.Plynius.Boletorū quorundam facile noſcunt' venena:diluto rubore.rancido aſpectu.Liuido intus colore:rimoſo:& pallido p ambitū labro:Dilutū etiā neutro genere uocamus id liqdum:in quo aliqd certo tempore infuſum fuit:vt ſi in vas vini appoſitum abſinthiū fuerit deinde poſt interiectū tēpus extractum:id vinū:abſinthii dilutū dicet'. Plynius Bibit' & madefacti abſinthii dilutū:ita.n.appellat' hoc genus.Præterea a diluo deducitur Diluuiū:qđ terras diluat.Eſt.n.diluuiū:qn immodicis imbribus vl' vexatur terra: vel prorſus obruit':q etiā Inundatio vocat':ſicut qum totus mūdus flāmis exuritur.Conflagratio nuncupatur:qđ philoſophi qdam.cæleſti prouidentia fieri putauerūt:qn.ſ.deo uiſum ē meliora ordiri:vetera finire.Nam qum ex integro generat' animal dat' terris homo inſcius ſcelerū:& melioribus natus auſpiciis:q̄q̄ non diu innocentia duret:nec niſi dū noui ſunt:cito enim ſubrepunt vitia:& ſcelera ſine præceptore diſcunt'.Alii curſu hæc ſyderum fieri arbitrantur:adeo huic opinioni inhærentes: vt cõflagrationi:atq; diluuio certum etiam tempus aſſignent:quemadmodum ſupius de vnda differentes oſtendimus. Præter hæc Reluo qđ modo ſignificat rurſus lauo:modo ſoluo:repignero.Plautus. Oppignerat:reluit: vēdit Itē Colluo lauo:ſed hoc fere ad os:& ea:quæ in ore ſunt: pertinet. Plynius: Prodeſt etiam gingiuis:ſi eo ſepius os colluat'.Idem.Medetur dentibus & fabrile glutinū ī aquā decoctū llitumq;:& mox paulo detractum ita: vt confeſtim colluantur vino:in quo decocti ſint cortices mali punici dulcis.Idem.Efficax habetur & caprino lacte colui dentes.Idem.Nitrū exulcerationi gingiuarum prodeſt ex vino:ſi cum pipere os colluat'.A colluo fit Colluuies ſiue Colluuio:Quod ſignificat labem:atq; immunditiam quæ ex concurſu alicuius rei cõtrahitur.Cicero.Anteq̄ ex hac turba:& colluuione diſcedam.Hinc Colluuiaris porcus dictus:qui cibo permiſto:& Colluuie domi nutritur.Et Cloaca:de qua ſuperius diximus.qſi Coluaca.A qua Cato Cloacale flumen dixit pro Cloacarum omnium Colluuie. Et Colina ſecundum quoſdam:Quæ poſtea Culina:& a coquendo Coquina eſt dicta:& Collutilo uerbum::quod ueteres pro dedecoro uſurparunt. Plautus.Hæc famigeratio te honeſtet Et me collutilet:Et ſi ſine dote duxeris. Item A lauo Lues: Vt nonnulli putant:declinatur quod omnia diluat:Et vſque ad nihilum redigat. Hoc enim differt Lues a peſte: Quo genus a ſpecie.Eſt eni lues qum in vrbe:aut in agro febris:aliud ue morbi genus: ſiue homines ſiue pecora:ſiue vtrunque corripit. Interdum etiam arbores:& ſata. Peſtis vero: quæ aut cito occidit:Aut cito abit ab eo:quem inuaſit: Vnde tales morbi Peſtiferi: ſiue peſtilentes vocantur. Peſtiferum etiam ſiue peſtilens dicitur .Quicquid ſaluti aduerſum eſt. Vnde Peſtiferū :ſiue Peſtilentem annum dicimus & ſimilia.Nōnunq̄ tamē pro lue ponit' peſtis Sæpe etiā ad animi vitiū transfert': Vñ & peſtiferas leges peſtiferos hominū mores dicim⁹ A peſtis Peſtilētia deriuatur:q luem potius q̄ peſtem ſignificat:qum morbus cõtagio quædā: q̄ plurimos inficit:& ſtatim enecat:ne inuenire adhuc ei morbo remedium potuer':imo

Cicero · Idem · Virgilius · Idem · Terentius · Idem · Virgilius · Auſonius · Plautus · Lucillius · Pomponi. · Gellius. · Plynius · Plynius · Plantus · Plynius · Idem · Idem · Idem · Cicero · Cato · Plautus

Heluo · Elluuies · Elluuio · Prælum · Proluo · Proluuies · Illuo · Illuuies · Dilutius · Meratius · Luter · Lotium · Lutra · Lura · Lurcones · Luridum · Dilutius · Dilutum · Vinū abſinthii · Diluuium · Inundatio · Conflagratio · Reluo · Coluuies · Cloaca · Coluaca · Colina · Culina · Coquina · Colutilo · Lues · Peſtis

Polluo veneno potius quodá naturæ ꝙ̄ morbo. Ité a luo Polluo: quaſi porró lauo: Vñ Pollubrũ
Pollubrum vas dicit̃ trulleum: quo manus lauam9. Fabius pictor. Aquá manibus dato pollubrum ſini/ Fa. pictor
Trulla ſtra manu teneto: dextra vaſum cum aqua Trua: cuius diminutiuũ eſt Trulla: uas eſt rotun/
dũ ſemicauum in quo aqũa ex vrceolo manuali: ſiue alio uaſe ſuperne demittitur. Vnde &
uas ſtercorárium: in quod feces ſuperne defluũt: Trulla vocat̃. Iuuen. Si trulla inuerſo crepi Iũuenalis
tum dedit aurea fundo. a trulla deducitur Trulleum: quod ad Trullæ ſimilitudiné factũ eſt
pollubrum. Vas vero ex quo aqua í pollubrũ demittit̃: hoc é manualis vrceolus a manádo
Gutturnium ita dictus: Guturniũ uocat̃: qđ ex eo aqua in manus guttatim cadat. Gutta. n. ſtilla aquæ eſt
Gutta áqua gutto verbũ: qđ eſt guttas emitto: & guttatus equus maculis qbuſdá q̄ſi guttis ſparſus
Gutto & Guctus genus poculi in ſacrificiis ueterum. Ité Guttũ: vbi colorifera vnguéta ſeruantur.
Guttatus Polluo ét interdum ꝓ inquino uſurpatur: ſiue ꝑ Antiphraſin: ſiue quod ea: q inquinant̃: ma/
Polluo defiei neceſſe eſt. Ab hoc Pollutio deducit̃ vñ pollutioné nocturná Theologi genitură ſo/
Pollinctor mno ſparſam appellant. Ité Pollinctor q̄ſi pollutor: q mortuos curat. Plautus. & q curat Plautus
Pollinctoré accerſere. Martialis. Iá ſcrobe: iam lecto: iá pollinctor parato. Hæredé ſcripſit Martialis
me Numa cõualuit. Proprie tñ Pollinctor dicit̃ quicũq; mercenarius oparius: ꝓſertimque
Pollinceo in piſtrino. Vñ pollincere: eſt farinam in piſtrino lucrifactam diuidere. & Pollinctio ipſa
diuiſio dicit̃. Ité Pollincere é funus curare: & Pollinctus ipſa curatio funeris. Plautus: Car/ Plautus
taginenſes frés duo fuere eoꝝ alter viuit: alter é mortuus. Propterea apđ uos dico cõfiden/
Luo tius: qa mihi Pollinctor dixit: q eum pollinxerat. Ité a lauo luó uerbũ: qđ eſt ſoluo tá qum
ſignificat religo: ꝙ̄ qum ſignificat debitũ reddo: quoniá lauádo hoc eſt madefaciendo dura
Lienteria ſoluunt̃: ꝙ̄uis aliqui a græco potius: qđ eſt λύω: hoc verbum declinari uelint. A quo Lien
Luto teria: hoc eſt diſſolutio inteſtinorum dicit̃. ab hoc fit frequentatiuũ Luto. Vnde lutaui pro
Lutaui lui frequenter apud vetuſtiſſimos legimus hanc pœná luere dicimus: hoc é ſoluere: qm̃ apđ
ueteres omnis pœna pecuniaria erat. Virgi. Poſt mihi nó ſimili pœna cómiſſa luctis: hinc Virgilius
lutũ dictum: quod terra ſit humore ſoluta: a quo fit verbũ luteſco. Ennius. Sanguine luit̃ tel Ennius
Lutum lus: caua terra luteſcit: & Luto: a quo Deluto: quod eſt luto circumdo: ſiue luto tego. Vnde
Luteſco fit Lutamentum: & delutamentum. Cato. Terram ꝙ̄ maxime cretoſam amurca infundito Cato
Lutó paleas indito: Sinito quadriduum fraceſcat. Vbi pene fracuerit: rutro concidito: vbi cócide
Deluto ris: delutato: Ita neq; aſpergo nocebit: neq; mures cauas faciét: neq; herba naſcet̃: neq; Lu/
Delutamentum tamenta ſcindent ſe. Ité Lutoſum: & Lutulentũ: hoc eſt plenũ luto: & Lutarius mullus: de
Lutulentum quo ſupra diximus: qđ in luto paſcat̃: & Collutilo uerbum: qđ ſignificat fœdo: dedecoro
Lutarius Pacuuius. Hæc famigeratio te honeſtet: & me collutilet: & ſi ſine dote duxeris: & Luſtra a/
Collutilo prorum cubilia in ſiluis: qđ ſint lutoſæ lacunæ: a qua ſimilitudine ii: q in locis abditis: ac ſor
Luſtra didis deſidiæ: & vétri indulgent in luſtris uitá agere: ſiue luſtrare dicunt̃: Et Luſtrati vocan
Luſtro tur Luxurioſi. Plautus. Nihil é vbi luſtret̃: vbi bibat̃. Luſtrari quoq; deponés veteres vſur Plautus
Luſtrati parũt ꝓ ſcortari. Plautus. Luſtrant̃: Luxant̃: comedunt: pp qđ & Luſtra aliq Lupanaria Idem
Illuſtre dixere. E cótrario vero Illuſtre dicimus clarum: & nobile: & Illuſtro ſplédoré addo illumi/
Illuſtro no. vñ illuſtres viri: & illuſtres meretrices dicunt̃: a quo fit Illuſtrior: & Illuſtriſſimus: vnde
Colluſtrum Illuſtratio. Quidá Coluſtrũ etiá hinc deductũ exiſtimát: hoc é primá illá poſt partũ ſpógio
ſá denſitaté lactis: quá ſupra diximus exitioſam eé infantibus. Sed nos a græco poti9 dedu/
ctũ exiſtimam9: hoc é ἀπὸ τοῦ κολλῶμαι: quod é hæreo: qđ huiuſmodi lac hæret: &
Luſtrum inſtat glutini denſat̃. Luſtrũ quoq; quinquénale tp̃s ſignificat: & a luendo: hoc é ſoluendo
deducit̃: qđ q̃nto quoq; anno vectigalia & tributa ſoluebant̃: ſiue ꝙ ſingulis q̃nquenniis
ciuitates luſtraret̃. Luſtrare. n. expiare é: a luendo: hoc é ſoluédo: & liberádo. Virg. Et qum Virgiliu
ſolénia uota Reddem9 Nymphis: & qum luſtrabim9 agros. Aliqñ tñ ꝓ circũſpicio ponit̃
Idé. omnia colluſtrás hác primũ ad littora claſſem: Cóſpexi uenietem. Idé. Luſtrat auétini Idem
móté. Idé. At mecũ raucis tua dũ veſtigia luſtro. Nónũꝗ etiá ꝓ illuſtro. Idé. Poſtera phœ/ Idem
Luſtratio bea luſtrat lápade terras. a luſtro Luſtratio deriuat̃: hoc é expiatio: qua qd ſoluit̃: & libera Idem
tur: & Luſtrici dies infátiũ appellát̃: puellaꝝ octauus: pueroꝝ nonus: qa iis infátes luſtrát̃
Luſtratores & nomía eis imponunt̃: Et q eos luſtrát: uocant̃ur luſtratores: & ſi feminæ ſint Luſtratri
Luſtratrices ces: q uero luſtrant̃. Luſtrati nominant̃: & actus ipſe Luſtratio: quæ aſperſione aquæ fieri
Luſtrati ſolebat. Ouidius. Inde vbi libatos irrorauere liquores. Veſtibus: & capiti flectũt veſtigia ſá Ouidius
Armiluſtrum ctæ Ad delubra deæ Armiluſtrũ: vt Varro exiſtimat: ab ambitu luſtri uocitatũ é loc9 i quo Varro
ludi fiebát: q & Circus maxim9. Póp. feſtus ſcribit feſtũ fuiſſe: quo romái ſacra facere ar/ Pom. Fe.
Luma mati: & tubis canétes ſolebant. Ité a luo Luma gen9 ſpine: q in pratis naſcit̃: dicta ꝙ Agri
colæ eá e terra luũt: hoc é ſoluũt a quo lumeta loca lumis pléa: et lumariæ falces: qb9 lumeta
purgát̃: hoc é lumæ ſecát̃. Ité a luo Luteus color: đ quo: & eius deriuatiuis ſupius locuti ſu
m9: qđ ſit q̄ſi dilut9: hoc é ſolut9: & decolorat9 rufus: Ité a luo Lágor qđ lágore corpa ſol
Langor uant̃. Eſt. n. Langor modo torpor: & inertia. Cicero. Nihil auté magis cauendũ é: ꝙ̄ ne lá Cicero

gori ſe:deſidiæq; dedat.Modo defectio:& diſſolutio corporis.Vnde Lāgueo & Langue/
Virgilius. ſco pro deſio:& diſſoluo.Virgilius.Purpureus veluti quum flos ſuccisus aratro:Langueſcit
moriens.Hinc languidus deducitur:& aduerbium languide.Nam langia fons eſt in Ne/ Languidus
mea ſilua:de qua ſuperius diximus.Item a luo Lucto:quod & Luctor dicitur:hoc eſt conor Lucto
nitor:quia in huiuſmodi conatu membra ſoluuntur:cuius compoſitum eſt Obluctor:quod Luctor
eſt acrius aduerſum aliquem nitor .Hinc fit lucta:ſiue luctatio vnus ex quinque ludis anti Lucta
quorum : Quo alius alium proſternere in terram nititur. Luctari tamen aliquando ca/ Luctatio
pitur pro eo:quod eſt lucta ludere .Item Luxo:quod ſimiliter ſoluo ſignificat:A quo Lu/
xa:Luxata ve membra dicuntur ſoluta:& ſuis locis mota. Item luxati:quorum membra
Plynius ſuis locis mota ſunt. Plynius.Alteæ radix decocta luxatis prodeſt.Hinc Luxurioſi dicti
qui in re familiari profuſi:atq; ſoluti ſunt.Et Luxuria:ſiue Luxuries:ſiue Luxus immode/
rata appetitio cuiuſcūq; rei grate:rōni nō obtemperans.Capitur etiam pro immoderata p
Cicero fuſione.Cicero.Inteligimus q̃ ſit turpe defluere luxuria:delicate:ac molit uiuere:& pro ni/
mia cuiuſq; rei abundantia.Vnde luxuriare quoq; modo pro fundere:modo nimium abū
Virgilius dare ſignificat. Virgilius.Luxuriem ſegetū tenera depaſcit in herba.Cicero.Gēmare vites
Cicero ſitire agros:lætas ſegetes:Luxurioſa frumenta.Reperitur etiam luxurior luxuriaris:& Lu/ Luxurior.aris
xor.aris.in eadem ſignificatione.Sunt qui putant lucem quoq;:de quo & eius deriuatiuis Luxor.aris
ſuperius locuti ſumus:a luo ſiue luxo deduci:quod lux tenebras diluat:atq; reſoluat.Itē a luo Luxus
Luctus:& Lugeo uerbum:quod luctus vitam hominis ſoluat.Eſt autem proprie luctus do Luctus
lor cum fletu:quem ex alicuius nobis cariſſimi morte concipimus:Et lugere eſt in luctu eſſe Lugeo
Vnde ſecundo bello punico poſt cladem illam canenſem conſtituerūt patres:ne feminæ ul/
tra triginti dies in luctu eſſent:hoc eſt ne in lugubri habitu perſeuerarent.Nā & a lugeo Lu/ Lugubre
gubre deducitur:& aduerbium Lugubriter:& Luſcinia:de qua ſupra diximus:quod lugens Luſcinia
canat:& a lucto Luctifer:qui fert luctum.Et Luctuoſus:qui in luctu eſt:& Luctuoſe cū lu/ Luctuoſus
ctu. SCIO ME NVDVM DISPLICVISSE TIBI .Quia ſilicet non ſum æquo mē
broſior:qualem tu quæris.

AD DECIANVM EPIG.LIII.

SPICIS INCOMPTIS.In Cinædum inuehitur:qui cum vitæ turpiſſime
eſſet:ſe ſtoicum ſimulabat.IN COMPTIS .In cōpoſitis:in ornatis:ſine ali/
quo ordine fluētibus quales incidere Philoſophi ſolēt.Coma Cæſaries eſt:& a
græco deducitur:Nam quemadmodum nos Cæſariē a cædendo.itā græci comā
āppellāt ἀπὸ τοῦ κόπτειν:quod cædere eſt.A coma fit Comatus:q longiorem comā ha Comatus
bet:& a capillo Capillatus deducitur.Item Como verbum:quod tam apud græcos q̃ apud la Capillatus
Charilaus tinos ſignificat cōpono:orno:q̄m in capillo plurimū homini ornatus eſt.Vnde Charilaus Como
interrogatus cur comam nutriret.Quoniā inqt ex omn: ornatu.hic pulchrior:& minimi
ſumptus ē.hinc nomia data ſunt Capillatis alpiū incolis:& Galliæ comatæ.Coma p meta
phorā etiam de arboribus fruticibus:harundinibus:atq; etiā herbis dr.Comæ cōtrariū Ca
luicies eſt:& qui capillo carent:calui dicuntur:& Caluere eſt caluū eſſe:Caluo etiam pro eo Caluo
quod eſt decipio:fruſtor.Itē paſſiuum eius Caluor pro eo:quod eſt fruſtor.Siquidem acti/ Caluor
ue:& paſſiue fruſtor. Veteres vſurparunt.tractum a caluis militibus : Qui omnibus ſo/ Calumnia
Pacuuius lent eſſe deriſui.Pacuuius.Sentio pater te vocis calui ſimilitudine.Plautus.Nam vbi do/
Plautus mi ſola ſum ſoror manus caluitur.Saluſtius.Contra ille calui ratus.ab hoc Calumnia dedu/
Saluſtius citur:q̃ proprie eſt alicuius i litibus per fraudē:& fruſtrationē uexatio.a quo calumnior ver Calumnior
Caius bum:& calumniator & Calumniatrix:Caius iuriſcōſultus.Si calumnietur:& moretur:& fru
ſtretur.Inde Calumniatores appellati ſūt:q p fraudem:& fruſtrationē alios vexarent litibus
Inde & Cauilatio dicta eſt.Cicero.Exiſtūt ſæpe iniuriæ calumnia quadā:& nimis callida Cauilatio
atq; malitioſa interpretatione iuris:ex quo illud ſummū ius ſūma iniuria.p metaphorā tn̄
Calumniari aliqn̄ accipitur p eo:q eſt falſa crimina intēdere:qd declaratur p illā legē duode Calumnior
Martianus cim tabularum calūniator idē patiatur:qd reus ſi conuictus eēt:vt Martianus iuriſcōſultus te
ſtatur.Defluuiū capilli in muliere rarū ē.in Spadonibus nūq; viſū:nec in aliquo an̄ ueneris Defluuium
vſum:nec infra uerticē:& circa tempora:atq; aures:dr ēt neutrum genere caluitium.& vni
tantum animalium homini eſt:non innatum .Nam quædam animalium naturaliter cal/ Caluitium
uent:vt Structio Cameli:de quibus ſupra diximus:& Corui aquatici:Qui propter hoc a
græcis φαλακρὸ κόρακες vocantur. φαλακρὸν enim caluum dicunt.κόρακα
coruū.a como fit Cōptus:hoc ē ornatus:cuius cōtrariū ē Incōptus:& Cōpte aduerbiū:cu Comptus
ius diminutiuū eſt Cōptule.Item Incōpte:Incōptule:& cōpatiua:ſuplatiuaq; eorū:Com
ptior.Comptiſſimus:Comptius:Comptiſſime.Incōptior Incōptiſſimus:Incōptius:Incō
ptiſſime.Cōptum etiā genus libaminis erat:qd farina cōſperſa faciebāt.Itē a como Comis Comptior
hoc ē benignus:facilis:māſuetus:a quo Comiter aduerbium:hoc ē ſuauiter:māſuete:humaniter. Comis

Cometes Item a Coma Cometes: Quam Noſtri ſtellam Crinitam uocant:horrentem crine ſangui-
Crinita ſtella neo:& Comarum modo inuertice hiſpidam.Plura autem genera huiuſmodi repente naſcē-
Pogoniæ tium ſtellarum.Pogonias uocant a barba.quæ græce πώγων dicitur:quibus inferiore ex-
Acontiæ parte in ſpetiem barbæ iuba longe extenditur.A contias ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου:hoc eſt a ia-
Xiphie culo:quæ iaculi modo uibrantur.Ociſſimo ſignificatu.De hac quinto Conſulatu ſuo .Ty- Tybe. Cæ.
Chryſei berius Cæſar.præclaro carmine ſcripſit:poſtea vſq; ad hūc diem non uiſa.Xiphias iis bre-
uiores:& in mucrones faſtigatas quæ ſunt omnium palidiſſimæ:& quodā gladii nitore:ac
ſine ullis radiis ἀπὸ τοῦ ξιφοίσ:quod enſem ſignificat.Chryſeos qui auro nomine ſimi-
lis:quod græci χρίσον vocant:colore autem electro radios per quā raros ī margine emit-
Pithetæ tunt Pithetas:q dolii figura:quod græci πιθόν vocant:cernuntur in concauo fumidæ lu-
Ceratiæ cis.Ceratias ἀπὸ τοῦ κέρατοσ:hoc eſt a cornu:quæ cornu ſpetiem habent.Talis viſa fu-
Lampades it:qum græcia apud ſalamina depugnauit.Lampades:quæ ardentes faces imitantur. Hip-
Hippei peos ἀπὸ τοῦ ἵππου:hoc eſt ab equo:q iubas equinas habent celerrimi motus:atq; in or-
bem circa ſe euntis:Eſt & candidus Cometes argenteo crine ita refulgens:vt vix cōtueri li-
ceat.Viſus eſt etiam hirtus uillorum ſpetie: etiuba aliqua circumdatus.Semel adhuc iubæ ef-
figies mutata in haſtā eſt.Olympiade centiſſima octauā vrbis āno.cccxcviii.Terificum' ma-
gna ex parte hoc ſydus eſt.perniciemq; magnis viris portendens.breuiſſimum:quo cerni-
tur:ſpatium ſeptem dierum annotatum eſt.Longiſſimum octoginta.Tot certe diebus ipſi
durare animaduertimus.Cometem ſanguineo colore atrum anno ſalutis.Mcccclxxi. Xiſti
pontificis maximi anno primo:ſingulis noctibus ſupra Beſſarionis noſtri lares errantem
maxima omnium admiratione:quo tempore deſignatus in Gallias legatus fuit.Vnde pau-
cis interiectis menſibus rediens Rauennæ morbo inopinato medici:quem ſecum habebat:
opera correptus extinctus eſt:& vna littere:atq; omnium bonarum artium ſtudia perierūt
Auricomus Quemadmodum in illius vita latius a nobis preſcriptum eſt.Item a coma Auricomus dici-
Capilli tur:hoc eſt auream comam habens.CAPILLIS. Crinibus.proprie enim Capilli capitis
Capillati ſunt:dicti quaſi capitis pili:Vnde Capillati dicunt̃ qui crines longiores habent.Cicero.Ca- Cicero
pillatior ſolito & Capillaris arbor appellabat̃:in qua tonſum capillum adoleſcentes ſuſpē-
debant:quando deponebant comā deo eam ſacrantes:Eadem & capillata appellabat̃. erat
& in vrbe Roma arbor antiquiſſima:quam ſupra trecentos:& ſeptuaginta annos duraſſe
compertum eſt: Quæ Capillata appellabatur:quod virginum ueſtalium capillos ad eam
deferre mos erat.Transfertur tamen capilli nomen etiam ad alios corporis pilos.Virgilius Virgilius
Pilus Quot ſunt mentula quos habet capilli.Pilus generale nomen eſt:diciturq; etiam de Capil- Plynius
lo.Plynius.In capite cunctorum animalium hōi plurimus Pilus.Ab hoc Piloſi dicunt̃: Pi-
Piloſi lis p oē corpus ſcatentes.Pili longiores:ac proni colla:atq; armos quorundam brutorum
Iube veſtientes:quales ſunt Leonis:& equi iubæ nominantur:vt ſuperius oſtendimus.Pili autem
Setæ craſſiores:rigidiq; atq; erecti quales ſuum:dicuntur ſetæ:vnde ſetoſum animal:& Setigerū
Suo uocatur:& a ſue dictæ ſunt:Setæ:quaſi ſuetæ:a quo & ſuo verbum deducitur:de quo atque
eius deriuatiuis ſupius locuti ſumus.Setuoſum uero veteres obſcurum dixere:a quo Setuoſe
Setia obſcure.Liuius.Setuoſe abſte dat̃ quod conſecuta ſapiens ægre contulit.Setia vrbs eſt Cā- Liuius
paniæ a qua Setinum vinum.Martialis.Pendula pontinos quæ ſpectat Setia campos: exi- Martialis
Caput gna vetulos miſit ab vrbe cados:Caput vero a quo Capillus deducitur:idcirco ita appella-
Capillus tum.Varro exiſtimat:quod inde initium capiāt ſenſus:& nerui.In ſummo.n.a natura col- Varro
locatum eſt:vt in quo futurum erat regimen totius animantis.Alii a græco deductum uo-
lunt:hoc eſt ἀπὸ τῆς κεφαλῆς :quod caput ſignificat:vel ἀπὸ τῆς καρᾶσ. eiuſdem
ſignificationis:vnde nucem in glandem κάρυον nominant:a capitis grauedine: quod ar-
borum ipſarum:foliorumq; vires in cerebrum penetrent. Caput habent animalia omnia:
Apex quibus eſt ſanguis:in quo apex nulli eſt:niſi ſolis auibus.Nam quod Dracones criſtatos eē
Phœnix quidam affirmant falſum opinor:Aues quoq; nō omnes:ſed paucæ id inſigne habēt.phœ-
Pauo nix plumarum ſerie e medio exeuntem apicem habet:Pauo veluti crinitas arbuſculas.Stym-
Alauda phalidæ cirrum.Phaſianæ cornicula.Alauda ueluti galerum: Vnde Galerita dicta ē primo
Galerita Poſtea Gallico uocabulo Alauda appellata.A græcis Corydalus dicitur.κόρις enī Gal-
Corydalus lea eſt.Gallina plicabilem Criſtam per medium caput.Gallinaceus erectam:quod nec caro
Fulica nec Cartilago:nec callum ē:ſed quiddam peculiare.Fulica quoq; cirros habet. nigra Auis:
Antiæ aquatica vulgo nota.Picus Martius:& grues Antias.Antiæ enim proprie dicuntur mulie-
Capitulum bres capilli in frontem demiſſi.A capite fit capitulum diminutiuū:quod aliquando ſignifi-
cat paruum caput.Plautus.Meum capitulum.meus ocellus:modo initium ſentētiæ.quod Pautus
principia ſententiarum per metaphoram etiam capita uocantur:A capitulo fit Capitulati
quod veluti capitulum quoddam i ſummo habet:& Capitulo capitulū appono.cuius paſ-
ſiuum eſt capitulor.Plynius.Folia bouis linguæ ſimilia minora:ſubcandida:& in cacumi- Plynius

ne capitulatã: Capitulare etiam eſt per capita diſtinguere: & Capitulata dicuntur ſcripta:
Quæ per capita diſtincta ſunt: Vnde fit Recapitulare: quod eſt ea: quæ dicta ſunt: breuiẽ
& per capita recenſere: a quo Recapitulatio: quæ a græcis dicitur Anacephaleoſis: item a ca Recapitulatio
pitulo fit aliud diminutiuum Capitellum: qđ modo epiſtylium ſignificat: hoc eſt caput Co Anacephaleoſis
lumnarum: ſic enim Epiſtyliũ ſuperior pars: quemadmodum Baſis inferior dicitᷣ. quæ inter Capitellum
ꝑtari ſubſtentaculũ poteſt epiſtylium vero: quod ſupra columnã eſt: nam ἐπὶ ſupra ſignifi/ Epiſtylium
cat ϛῦλος columnam. qdam tamen Epiſtylium dixerũt trabem eſſe: qui ſupra colũnas Baſis
imponitᷣ. Aliquando Capitellũ ſignificat paruum caput: hoc eſt groſſiorem ſummitatem
Idem cuiuſcunq; rei. Idem. Herba impia vocatur roris marini aſpectu: thyrſi modo veſtita: atque
capitata. Inde ramuli aſſurgunt: ſua capitella gerentes. Ob id impiam appellauere: Quoniã
liberi ſuper parentem excellant. Item a capite Capitoſus: hoc eſt magnum caput habens: in Capitoſus
terdum etiam duri capitis: qui & ceruicoſus dicitur: & Capital: quod modo liteolum ſigni Ceruicoſus
ficat: quo ſacerdotulæ in ſacrificiis capita tegebãt: modo capitis periculum: ſiue facinus qđ Capital
Plautus capitis pœna luitᷣ. Plautus. Nunq; hercle effugiet: tã & ſi Capital fecerit. & Capitiũ tegmẽ
capitis. Quamuis Varro a capiendo hoc dictum exiſtimat: quod id genus indumentiuſq;
ad pectus capiat: Et capiſtrum capitis vinculum: quod mulis: iumentis: bobus: & cuicunque
Martialis animali adhibetᷣ: ne fugiãt. Marti. Paret purpureis aper capiſtris. Itẽ quod circa os inuolui
Plynius tur: ne cibus decerpant: a quo fit verbum Capiſtror. Plynius. Si inter arbores: viteſq; aretur Capiſtror
fiſcellis capiſtrari boues oportet: ne germinum tenera decerpãt: Et Procapis ꝓgenies: quæ Procapis
ab imo capite procedit: Et Capidulum genus veſtimenti: quo etiam caput tegebatur. Et Capidulum
Capitale: Quod capitis ſupplicium mereretur: vel ciuitatis ammiſſionẽ. Hinc Capitale odi Capitale
um: capitale ſupplicium: capitalem morbum appellamus: qđ caput & vitã hominis petant
Capitalis vero homo: & capitale peccatum dicitur: nõ q; petat alterius caput: ſed cuius ca/
put: vel per quod cõmittentis caput peti debeat ad pœnam. Hinc capitalem fraudem admit
Vlpianus tere eſt: Vt Vlpianus ĩquit tale aliquid cõmittere propter qđ capite puniendus ſit: q com/
mittit. & Capitalis locus appellabatur: vbi ſi quid violatum erat: capite violatoris expiaba
tur: Et Capitatum: Quod caput habet. Vnde Capitatum porrum dicimus: Quod in Capitatũ porrũ
caput latius Creſcit: Sicut Sectiuum porrum. Cuius folia vt pro fundius creſcat: Sæpi/ Capitolium
us ſecantur: & Capitolium: quod hic qum fundamenta ædis Iouis. Qui ob hoc Capitoli Capitolinꝰ mõs
nus dictus eſt: foderentur: humanum caput inuentum eſt. Ante enim hic mons Tarpeius Tarpeius mons
dicebatᷣ. a Virgine veſtali Tarpeia: quæ ibi a Sabinis necata: ſepultaq; eſt: e cuius nomĩe mo Tarpeia
numentum relictum: quod Ciceronis quoque temporibus rũpes Tarpeia: & Tarpeium ſa/ Rupes tarpeia
xum uocitabatur. Eundem montem antea Saturninum produnt appellatum fuiſſe: Et ab Saturninus mõs
eo late Saturniam terram: & princeps primus: quaſi primũ caput. Item Dominus: quod q Principatus
dominatᷣ primus eſt: A quo Principatus: & principium: & Biceps duorum capitũ: & Tri/ Biceps
ceps trium capitum: & Sinciput: atq; Occiput: de qbus ſuperius diſſeruimus: & Capito co/ Sinciput
gnomen eius: qui magno capite fuit: a quo poſtea tota familia eodẽ nomine vſa eſt: & Cen Occiput
tum capita herba: quam græci Hecatoncephalum nominãt: ex aculeatarũ genere: & alio no Centũcapita
mine Eryngealba: ſiue Eryngiũ dicitᷣ: caule: & radice in cibos a græcis recepta: ſiue coquere Hecatoncephalõ
Phaon libeat: ſiue crudã ſumere. Radix eius alterutrius ſexus ſimilitudinẽ aliquãdo refert: rara inuẽ Eryngealba
Sappho tu: uiroſq;: ſi eis mas cotingerit: amabiles facere dicitur. Ob hoc & Phaonem: & Leſbiũ a Eryngium
Cicero Sappho mirifice dilectos fuiſſe: & Deinceps deincipis proximus: quique capitũ: capitᷣ etiã Deinceps
aduerbialiter: ſignificatq; p ordinem: ſiue gradatim. Cicero. Sed tñ tres fratres ſummo loco
Lucillius natos prõptos. nõ indiſertos. quos video deinceps tribunos plebis p trienniũ fore: nolo ha/
Varro bere cõtrarios & Anceps quaſi dubii capitis eſt. n. anceps proprie duplex. Lucilius. Nemo
Lucillius hos ancipites ferro efferri cardines. Varro. Quo ſe coniiceret Pompeius. vt ancipiti vrge/
Virgilius retur bello. Ponitᷣ tamẽ aliquando anceps pro eo: qđ eſt ex vtraq; parte acutum. Lucillius
Vecte atq; ancipiti ferro effringam cardines. Aliquãdo ꝓ ambiguo. Virgilius. Anceps pu/ Cepe
gna diu: & Cepe: quod capitis ſimilitudinem habeat: vel quod in caput creſcat. Nam q ca/ Aſcalonia
rent capitis forma: non ꝓprie cepæ dicuntᷣ. ſed alterum genus Aſcaloniam vocamus. Ab Aſcalum. op.
Columella Aſcalo iudææ oppido: vbi præſtantiſſime naſcuntᷣ. Alterum cui acutus ſapor. & lachrimo/ Genon
ſus Genon: ſiue nr̃a lingua Pallacanã. Cepis oĩbus odor lachrimoſus ẽ. Columella. atq; ole Pallancana
ris pulli radix lachrimoſaq; cæpa Corpus earum pinguitudinis cartilagine tutũ eſt. quæ mi/ Setania
nima eſt: Setania uocatᷣ. Scyrtam hyeme cũ coma ſua relinquũt: vere folia detrahũt: & alia
ſubnaſcuntᷣ. iiſdem diuiſuris. Vnde & nomẽ ſibi aſciuere. A ſcindo. n. dicta eſt Scirta. Ce/ Capitis dimi/
pas inter deos habẽt ægyptii. eaſq; inter iurandũ inuocãt. Itẽ a capite Capitis diminutionẽ nutio
iuriſcõſulti appellãt ſtatus pmutationẽ. hæc triplex ẽ: maxima: media minima. Maxima ca
pitis diminutio eſt: qum libertatem: Ciuitatẽ & familiam ſimul ammitũt: media cũ ammit
tunt Ciuitatẽ: & libertatẽ retinent. Minima cũ libertas: & ciuitas retinetᷣ: tantumq; muta/

tur familia.Hinc capite diminuti appellabant̃:q ex alia in aliá familiam adoptati eſſent
qui qum liberi forent:alteri mancipio dati fuiſſent:qui in hoſtium poteſtatem ueniſſent:et
Capitecenſi quibus aqua:igniq; interdictum eſſet.Item Capitecenſi a cenſione capitũ appellati ſunt:ꝗ
ſolis capitibus cenſerent̃:non bonis:ſiue pecunia q̃bus carebát:quéadmodũ ſuperius oſté
Capita deorum dimus.Capita deorũ antiq faſciculos uocitabant de verbenis factos.Caput facere ꝗ̃ ſuppu
rationibus medici dicunt:qum apoſtemata acuminata frangunt̃.Plynius.Paſſim & í qua Plynius
cunq; parte:ac maximo incõmodo naſcunt̃.q furunculi uocant̃:maximum aliquando ma
lum cõfectis.corporibus remedio ſunt:quæ diximus folia trita cum polenta:ſi nõ caput fe
cerint.TRISTE.Graue.Seuerum.SVPERCILIVM :In quo animi indicia ſũt:vt ſu/
perius diximus.QVI LOQVITVR CVRIOS.Cuius Sermo ſemp̃ é de viris ma/
gnis:& grauibus.CVRIOS.Pluratiuo numero ꝑpria nomina exp̃ſſa maioré in oratiõe
vim habét q̃ppe nõ ii tátum ſignificant̃ :quorũ illa nõia ſunt:ſed etiam alii:q ſimiles illis fu
ere.M.Curius magnæ vir integritatis:conſtátiæ ac ſeueritatis fuit.Hinc primo ꝗ̃ Sammiti M.Curius
bus triũphauit.mox de Sabinis:tertio De lucanis.Pyrrhũ Epirotarũ regé ex Italia pepulit
quaterna dena agri iugera viriti populo diuiſit:ſibiq; tantũ conſtituit:dicés neminé eé de/
bere:cui non tm̃ ſufficeret.Qum legati Sammitũ aurũ ei afferent:& ip̃e rapas in foco tore
ret.Malo inq̃t infictilibus meis hæc eſſe:q̃ aurũ habétibus imperare.Qum vero interuerſæ
pecuniæ accuſaret̃:Cadũ ligneũ:quo vti ad ſacrificia ſolebat:ꝓtulit.iurauitq; ſe nihil ampli
us dep̃da hoſtili in vſum ſuum cõuertiſſe.ASSERTORES.Védicatores libertatis.Qué
admodũ ſup̃ius diximus.CAMILLOS.Furius Camillus ſimili mõ integritaté: cõſtantia Fu.Camil.
ác grauitate excelluit.Qum Faliſcos obſideret:& litterarii ludi magiſter optimatũ filios ad
eos adduxiſſet:uinctũ eiſdé pueris tradidit verberandũ.Faliſci ſe illi repéte ob tá ſingularé
iuſtitiam dediderũt.Veios hyeme obdomuit:de iiſq; triumphauit.Actus in exiliũ:qꝺ̃ præ/
dá:iniq; diuiſiſſet:& Ardeæ morá trahens:vrbem a Gallis captam.Capitoliũ iam obſidé/
tibus liberauit:dictatorq; abſens dictus collectis reliquiis:gallos ex improuiſo adortus ceci/
dit.populũ Romanũ Veios migrare volété retinuit NVPSIT HERI.Muliebria paſſus
eſt:præciſus:ſiue pedicatus fuit:rem turpem honeſtis verbis expreſſit.

AD FAVSTINVM EPIG.LIIII.

EDE TVOS TANDEM ꝛ.Hortat̃ Fauſtinũ:vt libros a ſe ſcriptos ædat:&
famæ ſuæ viuens conſulat:nihil.n.ad nos attiner gloriá:quæ poſt Cineres venit
Cuius ſentétiæ etiá Ariſtotiles fuit:ad Nicomachũ de moribꝰ ſcribés.Exiſtima
rũt.n.animá in vniuerſum q̃dé ímortalé eſſe: ſed priuati ſingulis quaſq; animas
cũ corporibus interire:nullũq; iis poſt morté ſenſum eſſe:Falſa eé:quæ de animæ ímortali/
tate:de manibus:de diis dicunt̃:& ablandiétibus ſibi:ac nunq̃ deſinere audis mortalibus
Populus ficta .POPVLO.Multitudini:qum populũ ſingulari numero dicimus:vnius ciuitatis mľ
titudinem ſignificamꝰ:Qum vero pluratiuo numero vtimur:diuerſas ciuitates intelligimꝰ
PECTORE.Ingenio:cuius ſedes in pectore:hoc é in præcordiis é: ad quæ refert̃ accepta
ſubtilitas métis:vt ſuperius diximus. QVOD NEC CECROPIAE DAMNENT
PANDIONIS ARCES.Senſus eſt:qꝺ̃ opus nec græci damnent:nec latini ſine laude p̃
Cecropius tereant. ARCES.Alluſit ad altitudiné ædificiorũ. CECROPIAS .Atheniéſes a Ce/
Pandion crope conditor̃:vt ſuperius diximus.PANDIONIS Regis Athenarum:de quo iá diſſer
uimus DAMNENT:Reprehendát NOSTRI SENES. Latíni.ideo aũt ſenes dixit
quia in iis maior é grauitas:& doctrina DVBITAS.Ambigis.quéadmodum.n.ab ambo
Ambiguum Ambiguũ dictũ nõnulli exiſtimát:qꝺ̃ in ambas agi partes poſſit:ita Dubium:qꝺ̃ duas vias
Dubium habeat.inde dubius dictus:q̃ſi duas vias habés:& vtrá eligat neſciés.Ab hoc Dubio uerbũ
Dubito cuius frequétatiuũ eſt Dubito:& aduerbia dubie:& Dubitanter:quorũ cõtraria ſũt.Indu/
Dubie bie:& Indubitanter.Item dubitatim.Cecillius.Imperator cõclamat de medio:vt e ſiniſtro Lucillius
cornu velites remoueant̃:& Gallis nõ dubitatí imittant̃.Siſéna:qꝺ̃ hoſté nõ dubitatí cum Eiſenna
pluteis:ac ſcalis iter facere cernebat.& Indubius certus:& Proculdubio aduerbiũ.certe.Et
Dubitatio Dubitatio ícertitudo:cuius diminutiuũ eſt Dubitatiúcula:& Subdubiꝰ parũ dubius.Aqu
Dubitatiuncula Subdubito:Subdubitant:Subdubitatio.ADMITTERE:Intromitere FAMAM.Deá:
Subdubius q̃ terræ filia fuiſſe prodit̃.náqum bellum ob regni cupiditaté:inter gigátes.Titani: ac terræ
filios:& Ioué eſſet exortũ.Iáq; paſſim terræ filii a Ioue:ac cæteris diis trucidarent̃ :percita
Fama nimio dolore terra:qum ſibi aduerſus hoſtes tá potentes arma deeſſent. Vlciſci tñ quacũq;
uia poſſet illatá ſibi iniuriá cogitás coacta vtero famá enixa é:q̃ ſuperũ ſcelera p̃ orbé terra
rũ diſſeminaret.Hác præclare.atq; elegant deſcripſit.Virg.Coci:atq; Enceladi gigantũ ſo/ Virgilius
roré appellás.Fama malũ:quo nõ aliud velocius ullum mobilitate viget:vireſq; acq̃rit eũ/
do.Parua metu primo:mox ſeſe attollit in auras.Ingredit̃q; ſolo:& caput int̃ nubila ſol/
uit:Illam terra patens ira irritata deorũ.extremá:vt perhibent:Coeo:Enceladoq; ſororem

progenuit:pedibus celerẽ:& pernicibus alis.Monſtrũ horrendũ:Ingẽs:cui quot ſunt corpe
plumæ.Tot vigiles oculi ſubter mirabile dictu:Tot linguæ:totidem ora ſonãt: tot ſubrigit
aures.Nocte uolat cæli medio:terræq̧ p umbrã Stridens:nec dulci declinat lumina ſomno.
Luce ſedet cuſtos aut ſummi culmine tecti.Turribus aut altis:& magnas territat urbes. Sed
Ouidius nõ infacunde.Ouidius quoq̧ eandem deſcribit longiore cõtextu.Orbe locus medio eſt inĩ
terraſq̧:fretumq̧.Cæleſteſq̧ plagas triplicis cõfinia mundi.Vñ qđ eſt vſq̧ q̃uis regionib9
abſit.Inſpicitur:penetratq̧ cauas vox omnis ad auras.Fama tenet:ſumaq̧ locũ ſibi legit in
arce.Nocte dieq̧ patet tota eſt ex ære ſonãti.Tota fremit:voceſq̧ refert:iteratq̧: qđ audit.
Nulla quies intus:nullaq̧ ſilentia parte.Nõ tñ eſt clamor:ſed paruæ murmura uocis: Qua
lia de pelagi ſi qs procul audiat vndis Eſſe ſolẽt:Qualẽ ue ſonũ qum iuppiter atras incre/
puit nubes:extrema tonitrua reddũt.Atria turba tenet:veniunt leue vulgus:euntq̧.miſtaq̧
cũ ueris:pariter cõmẽta uagant̃:Millia rumorũ:confuſaq̧ uerba volutãt.Ex qbus hi vacu
as replẽt ſermonibus auras.Hi narrata ferũt aliis:menſuraq̧ ficti Creſcit:& auditis aliqd
nouus adiicit auctor.Illic credulitas.illic temerarius auctor.Vanaq̧ lætitia eſt: cõſternatiq̧
timores.Seditioq̧ recens:dubioq̧ auctore ſuſurri.Ipſa qd in cælo rerũ:pelagoq̧ gerat̃:Et
tellure videt:totũq̧ inqrit in orbẽ.PIGETTE.Tardas:differs.Ita.n.veteres vſurpabãt:vl̃
piget:hoc eſt pudet.CVRAE.Studii:vel curæ.i.operis ab eo qđ præcedit:id qđ ſeqtur.Sic Cura
alibi Secreta quæro carmĩa:& rudes curas.i.opera impfecta.CINERI GLORIA SE/
RA VENIT.Poſtq̃ in cinerem redactũ eſt corpus:nihil pdeſt gloria nihil ſentienti. Hic
Ariſtoteles mortẽ omniũ malorũ terribilliſſimũ ſcribit:nihilq̧ præterea eẽ homini bonum:
vel malum ideoq̧ gloriam.Quæ e præclaro aliquo mortis genere ſequitur:nihil ad defun/
ctos:ſed duntaxat ad ſuperſtites pertinere.

IN SEXTILIANVM EPIG.LV.

EXTILIANE BIBIS.Ruſus ĩ Sextiliani ebrietatem ĩnuehitur Q VIN
QVE SVBSELLIA Homines ſedentes in qnq̧ ſubſelliis. Subſellia.n.ſũt Subſellia
vt ſuperius diximus:humiliores ſedes:ĩ qbus equites coſidebãt. Nã Senatores Biſſellium
Sellis vtebantur.Sicut.n.Subſipere dicimus:qđ nõ plane ſapit:ſic quod nõ pla Quinq̧
ne eſt Sella Subſelliũ:& vbi duos tantumõ capit.Biſſellum. Quinq̧ primogenia voxẽ:a Quindecim
qua deriuata ſunt Quindecim.Quinquaginta:Quingenti.Quinquies:Quindecies. Quĩ Quinquaginta
quagies:Quingenties.Quintus. Quintuſdecimus. Quinquageſimus. Quingenteſimus. Quingenti
Quinus:Quindenus.Quinquagenus:Quingentenus.Quinarius:Quindenarius: Quin Quinquies
quagenari9:Quingentari9.Quincuplex:Quindecuplex:Quĩcuplus:Quindecuplus:Quĩ
quangul9:Quĩquẽnis:Quinquẽniũ:Quinquẽnale adiectiuũ.Quĩcunx unciæ qnq̧.Item
Martialis mẽſuræ genus paulũ ſupra dimidiã heminã cõtinens.Marti.Heſterna tibi nocte dixeram9
Quincũces puto poſt decẽ pactos.Quinqueuir:ſicut Triũuir:a quo Quĩqueuirat9:& Quĩ Quĩqueuirãtus
queuiralis:Quĩtilis mẽſis iulius:de quo ſupius dixim9:Quĩquatrus dies feſt9:qđ poſt diem
Iũuenalis qntũ iduũ celebraret̃:et feſta ĩpa Quĩquatria dicunt̃ Mineruæ ſacra Martio mẽſe.Iuuena.
Eloqum:ac famã Demoſthenis:aut Ciceronis Incipit optare:& totis qnquatribus optat.
Quiſqs ad huc vno partã colit aſſe Mineruã. Hinc Minuſculæ qnquatr9 appellabãt̃ idib9 Minuſculæ
Iuniis:quod is dies feſtus erat tibicinum:q Mineruã ce lebãt.Quĩtus ac qntius cognomina Quintus
& Quĩtia porta trãſtyberim:a Quĩtio Cincinnato:cui9 fuerãt appellata:& Quĩtana por Quintia porta
ta in caſtris poſt ptoriũ:vbi venaliũ rerũ forũ ſolebat eẽ:& Quintipor ſeruile nomẽ freqũs Quintipor
ãpđ Veteres:vt ſupius oñdimus:Quinquertiũ:qđ græci Pentathlũ appellãt:ludi genus:q Pentathlus
iis qnq̧ artib9 cõſtabat iactu diſci:de quo inferi9 dicem9:græci.διόκον appellãt:curſu:quẽ
δρόμον nominãt.Saltu:quẽ dicũt ἅλμα luctatõe:& pugno:q̃ πάλη:& πυγμή. ab
illis appellant̃.Vñ nos quoq̧ Palen dicim9:a quo Paleſtra luctatio:q ludus ab Athenienſi
Virgilius bus inſtitutus fuiſſe dr̃.Virg.Pars in gramineis exercẽt mẽbra paleſtris.Hinc Paleſtritæ di Paleſtritæ
cunt̃:q ſeſe pale:ſiue paleſtra exercẽt.hi et paleſtrici a ueterib9 dicti ſũt.Afrani9.Depellis mi
hi manũ p paleſtricos.Pẽtathlũ itaq̧ uocatũ ẽ a πέντε:qđ ſignificat qnq̧: Vñ Pẽtarchus
q qnq̧ viris preeſt.Pentacõtarch9 q qnquagĩta.Pẽtecoſte quinqgenaria: Pẽtateuch9 qnq̧
librorũ volumẽ dicunt̃:& ἆθλον:qđ ẽ certamẽ:Noſtri a qnq̧ artibus Quinquertiũ di/ Quinquefolium
Plynius xere:& q his qnq̧ artibus ſe exercebãt a græcis Pẽtathli uocitati ſũt. Plynius.de Myrone: Pentaphilon
Hic fecit Delphicos pẽtathlos. A noſtris vero Quĩquertiões ſũt dicti.Quĩquepartior. a q̃ Quĩque remis
Quinqueptitus:Quinq̧ foliũ:qđ græci Pẽtaphylõ.Quĩqueremis.Quĩdeciremis:de qbus Quindeciremis
Cicero ſupius diximus.Quintã declinationẽ Grãmatici uocãt cuius genitiuus ĩ es:& in e et ĩ ei:& ĩ Quinta decli:
Virglius ii platũs apđ veteres inuenit̃.Cicero.Eqtes nõ daturos illius dies penas. Virg. Libra dies: natio
Idem ſomniq̧ pares vbi fecerit horas:Dies in gtũo dixerũt p diei.Idẽ.Munera.lætitiãq̧ dii. Ci/ Dies
Ciceró cero.Quorũ nihil pnicii cã a diuino cõſilio:ſed in ipſa:& magnitudĩe rerũ factũ putamus Dii
Saluſtius Dii & pnicii dixerũt pro diei:& pniciei.Saluſtius vero die in genitiuo ptulit.Vix decima Pernicii.

parte die:& Cæſar ī libro:quē de Analogia ſcripſit:diē ī genitiuó pronũtiãdú affirmauit.
Die — Quinq; ſignorú genera apud antiquos:augures obſeruabát:Ex cælo ex auibus: ex Tripo/
Quinq; ſigno/rú genera — dibus Corrinis:ex Quadrupedibus:ex Diris TOTIENS Bibédo ſub intelligendú é. HE
BRIVS.Mente ob nimiú potum alienatus.Is.n.proprie hebrius dr̃:q nimio vini potu ñ
eſt métis compos.Vinum.n.menté hominis mutat:ac furoré gignit.Ex hebrietate uero mi
lia ſcelerum gignunt̃.Propter qđ nó immerito hoc vitium frequétiſſime carpit. Martialis — Martialis
Cui tanta dulcedine ætate eius dediti hoíes erát:vt magna pars nó aliud uitæ p̃miú quærere
uideretur.Quærebát ſane alia ſitis irritamenta:vt largius biberent:& bibédi cá etiá uenena
conficiebát.Quidá præſumebát cicutá:ut bibere mors ipſa cópelleret: alii pumicis farinam
hauriebát:nónulli balneis coqui:& ex iis exanimes ferri patiebant̃.Plures ſtati euomebant
rurſuſq; hauriebant.Iterú idé:ac tertio facientes:q̃ſi ad perdenda vina geniti forent:& táq̃
effundi illa nó poſſent niſi p corpus humanú .Ad hoc ptinebát peregriæ exercitationes:&
Volutatio in coeno:& pectoroſa ceruicis repandæ oſtentatio.Ité Pilæ:trigones:barpaſta:
Per hæc.n.omnia nihil aliud:q̃ ſitis quærebat̃.Quin etiá p̃mio inuitabat̃ hebrietas: mul/
tis tm̃ bibentibus:q̃tum amica quæſiuiſſet·Tunc auidi matroná oculi licebant̃.Tunc gra/
ui prodebant̃ marito:túc animi ſecreta proferebant̃.Alii teſtaméta ſua nuncupabant:alii
mortifera loquebant̃:iáq; vulgo veritas attributa vino erat.Hinc pallor:& genæ pendulæ:
& vlcera oculorú:& tremulæ manus plena uaſa effundétes:& furiales ſomni:ac inq̃es no/
cturna: & ſũmum hebrietatis premium libido portétoſa:ac iucúdú nefas:fœtidi p̃terea ſe
quéti die ex ore alitus:& rerú omniú obliuio:morſq; memoriæ.Tyberius princeps ī iuuéta
ad merú p̃nior fuit:vñ p iocú dictus é Biberius:& ob eá cám.L.Piſoné vrbis Rome cura/
toré ab eo dilectú putát:q biduo duabuſq; noctibus apđ ipm potationé continuaſſet.M.
Anto.etiá uolumé de hebrietate ſua ædidit hebrius iá ſanguine ciuiú romanoꝝ:& táto ma/
gis eú ſitiens:habet.n.& hoc uitiú hebrietas:qđ bibédi cóſuetudo auget auiditaté.Vnde eſt
illud p̃uerbiú.Quáto plus biberit táto plus ſitire parthos.Hebriú ab hauriédo potu dictú
exiſtimát:ponit̃q; aliqñ p pleno:& abúdáti:vñ & veſtes oſtro:ſeu purpura hebrias dicim9
& hebriá cœná:hoc é abundant:& opipare paratá.Plautus.Facite mihi cœna vt hebria ſit — Plautus
NVMISMATA VICINA.Númos vicinoꝝ:hoc é eoꝝ:q prope te ſedét AERA.Nú/
mos.Veteres.n.ſignatá pecuniá ex ære habuerút.Vñ æra pro pecuniis vſurparút.Cato.Fú — Cato
Aeruſco — dum æribus ſuis emptú poſſidebát.Hinc Aeruſcare veteres dixerút pecunias vndiq; colliger̃
& Aerariú locus ī quo publica pecunia cuſtodiebat̃ qđ Romæ in æde Saturni erat:vt ſup/
Aerarii tribuni — ius diximus:& Aerarii tribuni:de qbus diſſeruimus:& Aes alienú: qđ nos aliis debemus:
Aes alienum — ſicut Aes nr̃m:ſiue æs ſuú:qđ alii nobis:vl ei:de quo loqmur:debét:& ære diruti milites vo
Obæratus — cabant̃:qbus pp ignominiá ſtipédiú:hoc é merces debita ſubtrahebat̃.Ité Obærati milites
ære dato iá obligati.Ob id Varro.Aes ab aſſe dictú exiſtimát.Nullus.n.apud veteres auri: — Varro
Aeris grauis pœ na dicta — aut argéti ſignati vſus erat.Libralis tm̃:& Dipódius appendebat̃ aſſis:qñ æris grauis pœ/
na dicta.Seruius.Rex primus Aes ſignauit.Nota æris fuit ex altera parte Ianus gemin9:ex — Seruius
Aeroſus — altera roſtrú nauis.Ab ære Aeroſus deducit̃.Vñ Cyprú inſulá veteres Aeroſá appellauerút
qđ in ea prima fuerit æris inuétio.Ité Aeroſú lapidé:ex quo æs fit:qué alio noíe Cadmiam
Aeroſus lapis — núcupát.Fitq; ex alio lapide:qué Chalciten uocát:in eadé Cypro inſula.Sed vilitaté ei in/
Cadmia — duxit reptum in aliis terris p̃ſtantius.quod ab auro:& ære Aurichalcú vocat̃: vix iá longo
Calcithes — tpe inuentu facile effœta (ut putant) tellure:arte naturalé illius bonitaté imitant̃: ex eo fit
Aurichalcum — æs coronariú:de quo ſupius diximus.Ité ab ære Aerificiú:qđ ex ære fit. Varro.Politæ eni — Varro
Aerificium — q̃ſi ærificio uidebant̃.Ité ab ære Aero æras.i.ære cómiſceo:ſiue ære adultero.A quo fit Sub
Aero æras — æro cópoſitú.Perſius.Nequa Subærato mendoſú tinniat auro.Ité Aereus & Aeneus eiuſ/ — Perſius
Subæro — dé ſignificatóis.i.ex ære.Ité ænus:qđ mó adiectiuú é:& idé ſignificat:qđ æreus.Virg.Et lu — Virgilius
Aereus — ce coruſcus æna.Modo ſubſtantiuú eſt:& ſignificat uas:ī quo calefieri aqua cóſueuit:qđ uul
go caldariú vocant.Idé.Aut foliis vndá tepidi deſpumat æni.Quidá inter .A.&.E. aſpira — Idem
tioné interponút:aiútq; viſum fuiſſe libꝝ æneidos antiqſſimú:qué ipſius Virgilii fuiſſe có
ſtabat:ī q̃ illud:et luce coruſcus æná:qđ ſine aſpiratóe ſcriptú fuerat:& aſpiratio addita.ité
Aenulum — Aenulú puum vas ex ære factum diminutiuú ab æno.Ité Aeſtimo:qđ ſignificat apptio: q̃ſi
Aeſtimo — ære taxo.A quo æſtimator:Aeſtimatrix:Aſtimatio:pro qua ueteres ét Aeſtimiá dixerunt.
Aeſtimator — & Aeſtimata pœna:qa ære céſebat̃:vtputa ouis decuſſis:Bos cétuſſis:hoc é decé:& centú
Aeſtimia — aſſibus:& Aeſtimabile:qđ æſtimari facile pót:ſicut e cótrario ineſtimabile:qđ pp magnitu
Aeſtimabile — dinem æſtimari nó poteſt . Quoniam uero Aeſtimatio ſiné ſpetiali conſyderatione fieri — Ouidius
Exiſtimo — non poteſt.Aeſtimari aliquando etiam pro cóſyderare accipit̃.Ouidius.Hæc qcúq; leget
ſi qs leget:æſtimet añ.Aeſtimare vero putare:& iudicare é.Prius.n.ré æſtimamus: hoc eſt
cóſideramus:deinde exiſtimamus:hoc é iudicamus:& ab æſtimo fit Exiſtimo piphthógo i
i.longá cóuerſa:q̃ſi ex æſtimatione ſtatuo atq; decerno.Ab hoc exiſtimatio: quod fere ſép

paſſiue capitur: vt homo magnæ exiſtimationis .i. de quo oēs bene opinant̄: & quē magnū
P. Nigidi. exiſtimāt. Autumo quoq;. P. Nigidius ex ab: & exiſtimo compoſitum putat: ſignificat aūt — Autumo
Plautus modo opinor: mō cenſeo: modo affirmo. Plautus. Niſi hoc ita factū eſt pinde vt factū eſſe
autumo: nō cauſā dico eum qn ſimules probri. Aes etiam aliquādo pro cornu: tubaq; accipi — Aes
Virgilius mus: qa hæc ex ære fiunt. Virgilius. Aere ciere viros: martemq; accendere cantu. Hinc Aena — Aenatores
tores a ueteribus cornicines ſiue Tibicines appellabant̄. Itē Aenobarbus: hoc eſt rutilam & — Tibicines
q̄ſi Aeneā barbā habēs: fuit hoc cognomē domitiorū: ex qua familia Nero fuit. Autorē aūt — Aenobarbus
L. Domi. originis: pariterq; cognominis habuerūt. L. Domitiū: cui rure quondā reuertēti: iuuenes ge
mini auguſtiore forma apparuerunt: iuſſerūtq; nuntiaret Senatui: ac populo romano victo
riā: de qua adhuc incertū erat: atq; in fidē maieſtatis adeo pmulſiſſe malas: vt e nigro rutilū
æriq; aſſimilē capillū redderent: qd̄ inſigne māſit: & impoſteris eius: ac magna ps rutila bar
CN. Do. ba fuerūt. Vnde. CN. Domitiū Neronis atauū: q in tribunatu ſuo pōtificibus offenſior fu
erat: qd̄ aliū q̄ ſe i patris ſui locū cooptaſſent: ius ſacerdotū ſurrogandoꝝ a collegiis ad po
pulū trāſtulerat: ac in cōſulatu Allobrogibus. Aluerniſq; ſuperatis Elephanto vectus fuerat:
Li: Craſſ. turba militū q̄ſi iter ſolēnia ſacrificii proſequēte. Licin. Craſſus orator dixit nō eſſe miran/
dum: qd̄ Aenæam barbā haberet: cui os ferreū: cor plumbeū eſſet. Itē Erugo: de qua ſuperi/
us diſſeruimus: a quo Eruginoſū ſicut a rubigine Rubiginoſū. Sūt q Erunnā quoq; ab aere — Eruginoſum
Virgilius hoc ē a pecunia deductū velint: qd̄ æris gratia labores: curaſq; ſubeamus. Virg. Quid non — Rubiginoſum
mortalia pectora cogis. Auri ſacra fames? Quippe Erūna laborē honeroſū: cūrāq; ac ſolici — Erunna
tudinē ſignificat. Sed noſtra ſnīa eſt Aerumnas: & p diminutionē Erumnulas ꝑprie uoca/
ri furcinulas: qbus viatores ſarcinas ſuas religatas tabella interpoſita ferre cōſueuerūt: Quæ
C. Maria qm̄ a. C. Mario inſtitutæ ſūnt. muli Mariani uocant̄. Dictas aūt Erūnas eſſe ἀπὸ τοῦ αἴ — Muli Mariani
ρω. quod ē lcuo: tollo. Hinc uero tractum eē: vt labores oneroſi ærūnæ vocent̄. ab ærumna — Erumnoſus
Erumnoſus deducit̄: Laboribus: ac miſeriis afflictus. Aes a veteribus Rādus dictū ē: a quo — Aes
Randuſcula porta Romæ appellata: qd̄ ærata eſſet. Vlteriora. Acuneis vlterioribus: hoc ē — Randus
magis ultra ad ſpectandū cōſtitutis ACVNEIS. A ſpectatoribus: q in cuneis ſtabāt. Cune⁹
Proprie vocat̄ inſtrumentū: qd̄ ad ſcribendū omnē materiā adhibet̄. A quo Cuneatū dicit̄
quod ad cunei ſimilitudinē formatū eſt. Hinc Cuneus etiā multitudo peditū dicta: quæ cun — Cuneus
cta cum acie primo anguſtior: deinde latior proced t. a quo Cuneatī aduerbiū deducit̄: hoc
ē p cuneos. Ab huius etiā ſimilitudine cunei vocitati ſunt loca in theatro: in quibus vulgo
Iuuenalis ſpectarores ſtabāt int̄ ſedentiū ſubſellia. Iuue. Cuneis habeāt ſpectaculā totis. Quod ſecurus
ames NON HAEC PELIGNIS. Magis inqt tolerabile foret: ſi qualecunq; vinū pota
res: ſed tu pretioſiora eligis eō magis deteſtandus. PELIGNIS PRAELIS. Hoc ē in Pe — Pelignum
ligno agro. Pelignū oppidū Sabinoꝝ ē Marſis vicinū: in cuius agro peſſima oriunt̄ vina.
Martialis Ab eo fit Pelignus. a. um. adiectiuū. Martias. Marſica peligni mittūt turbata coloni. Non — Pelignus. a. um
Volſcinius tu: libertus: ſed bibat illa tuus. Peligni ex illilirio profecti ſunt ductu Volſinii regis: cui co/
Lucillius gnomē lucullo fuit: & ptē Italiæ occuparūt: quā diximus. Ei duo nepotes fuerūt Pacinus: a — Pacinus
quo Pacinates: & Pellicus: a quo Peligni VVA: Fructus vitis vua dr̄. Ponit̄ etiā aliqn̄ pro — Vua
Virgilius uite. Virg. Et turpes auibus pdam fert uua racemos. Itē Vua dr̄ in apibus: qn̄ examē cōgrega
Iuuenalis tū ad ſimilitudinē botri depēdet. Iuue. Examēq; apiū lōga cōſederit vua. Itē vua appellat̄
i homine: quæ inter tōſillas vltimo palato dependet: ſub qua ē minor lingua: quæ dicit̄ Epi
gloſſis: ita vocitata: q alū adſimilitudinē vuæ itumeſcat cū vehemēti inflāmatōe: ac dolore.
INIVGIS THVSCIS Incollibus Vaticanis: in qbus mala naſci vina ſuperius diximus.
TESTA. Amphora proprie teſtas figulina vaſa appellamus: q̄ſi toſtas: qd̄ e molli creta fa — Teſte
brefactæ: torreant̄: deinde coquant̄. Excogitatæ āt a ueteribus figulinæ amphore fuerūt ad — Figulīne āphoræ
vina tenenda. Martialis. Hanc tibi cumano rubicūdā puluere teſtā. Municipē miſit caſta Si
bylla ſuam græci teſtā Ceramiō uocāt. Vnde Athenis locus: in quo Chalcoſthenis figuli of/ — Ceramion
ficina fuit. Ceramicos eſt appellatus. Itē Oſtracō. A quo Oſtracites lapis dictus ē teſtæ ſimi — Ceramicos
litudinē hūs cuius vſus pro pumice ē ad leuigandā cutē. Potus ſanguinē ſiſtere dicit̄: & cū — Oſtracos
melle illitus vlcera ac dolores mammarum ſanare. Oſtreacius piſcis eſt: quem aliq Onichen — Oniches
vocant: hunc ſuffitum vuluæ pœnis mire aiunt reſiſtere. A teſta Teſtaceū deducit̄: qd̄ ex te/ — Teſtaceus
ſtis cōſtat. Vnde mons in vrbe Teſtaceus nūc uocāt̄: q ex figulinorū fragmentis cōſtat: col/
lectorū ibi: vt ego qdem arbitror: quando purgatus ē Tyberis FOELIX. Quia tam pretio — Fœlix
Virgilius ſum liquorem continet. Fœlix. n. proprie dicitur. q proſperitatem recipit. Virgi. Viuite fœ
Idem lices: qbus eſt fortuna peracta Iā ſua. Interdum tñ ponit̄ pro eo q dat. Idem. Sis fœlix: no/
ſtrumq; leues: quæcunq; laborem. Fœlix inqt hoc eſt proſpera: & benigna. Nonnūq̄ p vti/
Martialis li: cōmodo. Martialis. Illa manus quondam ſtudiorū fida meorū Et fœlix domino: notaq;
Virgilius Cæſaribus. Quādoq; pro pingui: fecundo cuius cōtrariū eſt infœlix. Virgilius: Infœlix lo/
lium: ac ſteriles dominant̄ auenæ. Vnde Fœlices arbores dicūtur: quæ & ferunt̄: & fructū — Fœlices arbores

Fœlicio ferunt Infœlices vero nec ferunt̄:nec fructum ferunt. Ab iis fœlicior:fœliciſſim9:fœlicitas
Infœlicior Fœliciter:fœlicius fœliciſſime deducunt̄:& eorū cōtraria Infœlicior:infœliciſſimus:infœ
Fœlicito licitas:Infœliciter:Infœlicius:Infœliciſſime. Item Fœlicito verbū:qđ eſt fœlicē & beatum
facio:a quo Infœlicito:q̄ ē infœlicē:& miſerū facio. Cecilius. Vt te dii omnes infœlicitent Cecilius
Infœlico cū male monita memoria. Plautus. Dii illum infœlicitēt oēs. Veteres Infœlico quoq; vſur Plautus
pauere. Idem. Dii illum infœlicint omnes:q poſthunc diē vllam veneri imolauerit hoſtiā. Idem
Filix Filix uero herba eſt vulgo nota:nec florem ferēs:nec ſemen:folia hn̄s vtriſq; lateribus pinna
Pterin ta pp quod græci Pterin uocāt:nā πτερον penā nominant. Naſcit̄ vbiq;:ſed maxime fri
Blachnon gido ſolo:huius radices pellunt interancorum aīalia. Duo Filicis genera ſūt: Alterum Bla
Thelypterin chnon vocāt. cuius ex vna radices q̄; plures exeunt filices:bina etiam cubita excedentes: hāc
Nympheoterin marē exiſtimant. Alterū genus Thelypteri græci nomināt:hoc eſt feminā filicem. Alii Nym
pheoterin:eſt autē ſingularis:neq; fruticoſa vtriuſq; radice ſues pingueſcūt. Neutra danda
feminis:qm̄ grauidis abortū:cæteris ſterilitatē facit: Farina earū vlceribus tetris inſpgit̄ Iu
mentorum quoq; ceruicibus. Folia Cimicem necāt:ſerpentē nō recipiūt:ideo ſubſterni vti
Felicones le eſt in locis ſuſpectis. Vſtæ etiā fugant nidorē. A filix Felicones dicti mali:& null9 vſus ho
Felicata patera mines. Itē Felicata patera:quæ ad filicis herbæ ſimilitudinē celata eſt OPIMI. Opimiani
Eo anno:quo Grachi popularibus ſeditionibus interierunt. L. Opimio Cōſule fulſit ea cæ
li tēperies:quam coctură uocant:a pfecta fructuū decoctione:calore ſolis nimio hoc facien
te. Magna igitur vini copia. Et vina ipſa præſtātia fuere in oī vitiū genere:durarūt ducentis
& vltra annis in ſpetiē fere mellis redacta:nec niſi dilutius bibi id vinū ob vetuſtatē poterat
tantæ autē æſtimātionis fuit: vt Amphora cētenis nūmis veniret. A Cōſule igit̄ Opimio vi Opi. Con.
Opimium num hoc Opimiū:ſiue Opimianū vocitatū ē. Martialis: Fœlix autunnus Opimi. SICCA Martialis
Siccum TVR. Ita exhaurit̄ vt prorſus ſine humore remaneat. Siccū proprie dr̄ aridum:& ſine hu Virgilius
more. Virg. Summa petit ſcopuli:ſiccaq; in rupe reſedit. Per metaphorā tn̄ ſiccū pro exerci
to accipimus:q̄ſi nimio labore exhauſtū. Plautus. Sic Siccū frugi: cōtinentē: amantē vxo Plautus
Subſicco ris maxime ab hoc fit Sicco uerbū:hoc ē arefacio:a quo Subſicco:Exicco:deſicco eiuſdē ſi
gnificationis. Itē Præſicco aū ſicco:& Siccitas:ac Siccitudo. Siccū autē a ſuccus deductum
Succus ē p antiphraſin q̄ſi ſine ſucco. Succus aūt a ſugo deriuat̄:a quo ſuctus ipſa: vt ita dicā: ſorbi
Suctus tio humoris. A ſucco Succulentus:hoc ē ſucci plenus. A Sugo vero Sugillo:qđ eſt pcuſſu li
uorem & q̄ſi ſuccum excito: Quēadmodum ſupius oſtendimus: Et Exugo :hoc eſt ſuccum
omnem extraho. CELLA. Vinaria. ſ. MASSICA. Maſſicæ regionis falernæ cōterminæ.
EGERIT Producit NIGROS CADOS. Nigro vino plenos:tale ē.n. falernū: & maſ
ſicum. Niger proprie fuſcus dicitur. p metaphorā tamē aliqū pro noxio ponitur. Virgilius Virgilius
Et nigris exeſa chelydris Creta. Aliquādo pro mortuo. Iuuenalis. Inſtituitq; rudes melior Iuuenalis
locuſta propinquas per famā:& populū nigros efferre maritos. à niger fit Nigell9 diminu
Nigellus tiuum:& Nigredo:& Nigreo:hoc eſt niger fio:a quo nigreſco. Pacuuius. Soliſq; exortu ca Pacuuius
Nigredo peſſit cādorē:occaſu nigret. Acti9. Splēdet ſæpe:aſt idē nimbis īterdū nigret: Et nigrico ni Actius
Nigreo ger ſum:et Nigrefacio:ac Nigrefio notæ ſignificationis:& Nigrior:ac Nigerrimus. & Ni
Nigreſco gror p Nigredie. Ply. Et pēnarū nigror hāc a cæteris diſtiguit:& Subniger:ex pte niger & Plynius
Denigro:qđ eſt offūſco. A COPONE TIBI FEX LALETANA PETATVR. Sen
ſus eſt. poſtq̄ tn̄ deuoras vini nō petant̄. a te rara:& pretioſa vina:ſed vilia atq; vulgaria.
Fex FEX vinū ignobile. Fecis.n. vocabulū vſurpamus quotiēs alicui9 rei ignobilitatē volum9
Laletana exprimere. Vnde & tporum fecem dicim9 LALETANA. Ex Laletania hiſpaniæ regiōe
Laletania.n: maritima regio eſt hyſpaniæ verſus Galliā ad Emporiū vrbē ptingens nō lō
ge a Taracone. hæc bonitate agri excellit:& in primis vino abūdat:ſed ignobili. Plynius.
Hiſpaniarum laletana copia nobilitant̄. Elegantia vero Taraconenſia:atq; Lauronenſia.

AD PROCILLVM EPIG. LVI.

ESTERNA TIBI. Ex pſona ſua carpit. Martialis. Et facilitatē promiſſorū Martialis
in hebriis:& artes eorū:q vino & cōuiuiis hæreditatē captāt :& teſtamentorū
Cœna falſas ſignationes PERACTOS. Perfecte:& in totū exhauſtos. COENA
Prandium RES. Diſcumberes Cœnam veteres id dicebāt:qđ nunc prandium dicimus:&
Veſperna quam nūc Cœnam dicimus:illi veſpernā vocauere. Eſt aūt græcū uocabulū :qppe græci κοινην cōmunem dicūt. Nā plures Cœnare cōmuniter ſolebāt A cœnā fit Cœno verbū:cui9
frequētatiuum eſt Cœnito. & Cœnula diminutiuū:& Cœnatio:ac Cœnaculū:de qb9 ſu
perius diximus:& in cœnis:ſine Cœna. Plautus. Cupiūt extrudere incœnem ex edibus: vt
ipſæ ſolæ ventres diſtendant ſuos:& incœnatus:q nō cœnauit. Idem. Incenatū ſenem fo Plautus
ras extrudunt mulieres. & Domicœniū cœna:quæ domi fit. Marti. Si triſti domicœnio la Idem
boras:& Cœnipeta:q cœnas aliorum captat:nec cœnat domi libenter: & Cœnaticus ad Martialis
cœnam attinens. Varro. Erat inter adoleſcētes ſermo cœnaticus Plaut9. Eſt illic mihi vna Varro

ſpes cœnatica: Si illa decolabit redibo: huc ad cœnā aſperam: & cœnatoria veſtis: de qbus
ſuperius locuti ſumus. NON SOBRIA. Nō ſobrii hominis: hoc ē hebrii EXEMPLO
NIMIVM PERICVLOSO. Quia nimis periculoſum eſſet: exigere ab hebrio ꝓmiſ-
ſa: qum hebrii facile oīa ꝓmittāt MISOMNEMONASYMPOTEN PROCILLE
Græca vocabula ſunt. μισῶ μνήμονα συμπότην προκίλλε: hoc eſt odi memorē
cōpotorem Procille.

IN ACERRAM EPIG. LVII.

ESTERNO FOETERE MERO. Lepidiſſimum diſtichon contra acerrā
Qui totam noctem bibendo trahebat inſomnē IN LVCEM. Vſq; ad lucem.

AD FIDENTINVM EPIG. LVIII.

AMARE FERT Facete Fidentinum reprehēdit: quod eius carmina quaſi
propria recitet HAEC EMENE MEA SINT. Eodem ioco vtitur inferius
qum inqt. Nam quod emas: poſſis dicere iure tuum.

DE DIAVLO CHIRVRGO EPIG. LVIIII.

HIGVRGVS FVERAT. Ex perſona Diauli: q ex medico factus erat cada- Diaulus
uerū funerator: deridet medicos: ignaros: & rudes: quorū ſupcilio nil profecto i
pudētius eſt. Qum primū .n. exiguū aliquod: vanumq; expimētum didicerunt:
vitæ nr̄æ: ac necis impatores ſeſe cōſtituūt: & medicinæ famā aucupātes: animas
nr̄as negociātur. Sic medicinæ ars in neqſſimum: atq; indocile gen9 hominū: Sæpeq; i leuiſ
ſimas mulierculas trāſfert. CHIRVRGVS Medicus vulnerarius: a manuū .n. opatiōe ita Chirurgus
uocat. ſi qdē græci χεῖρα manū vocāt: ἔργον: opus. Ars ipſa Chirurgia dicit. Primū Chirurgia
L. Emilius romæ Chirurgū tradūt fuiſſe Archagathū Liſaniæ Peloponēſis filiū. L. Emilio.. M. Liuio Archagatus
M. Liuius cōſulibus anno vrbis qngenteſimo trigeſimo qnto: eiq; ius Quiritum datum: & tabernam
ab eo in vrbe emptā ob id publice Vulnerarium fuiſſe appellatū mire gratū omnibus initio Vulnerarius
mox vero a ſæuitia ſecādi: vrendiq; Carnificem nominatū: arteq; eius in tediū uerſam VE- Carnifex
SPILLO Cadauerū funerator: Quemadmodū ſuperius diximus. COEPIT QVO Veſpillo
POTERAT CLINICVS ESSE MODO. Solebāt: vt nunc quoq; fit: Chirurgi ægro-
tantibus aſſiſtere: Quo medendi artē a medicis diſcerent: & ita fierent medici. Eſt ergo ſen-
ſus. Diaulus: qui ſolebat eſſe Chirurgus. factus eſt Veſpillo: & cœpit eſſe medicus: hoc ē cura
re corpa eo mō: quo poterat. Medici viuorū corpa curāt. Veſpillones defunctorū. Id circo
inferius quoq; inqt. Nuper erat medicus: nūc eſt Veſpillo Diaulus. Quod Veſpillo facit fe
cerat: & medicus: hoc eſt curabat prius corpa uiuorū nūc curat defunctorū. CLINICVS
Medicus. Tria .n. medicinæ genera veteres fecer̄. Empiricen: quæ nullis rōnibus: ſed ſolis ex
pimentis conſtat. ἐμπειρίαν .n. græci expientiā uocant. Iatralepticen: quæ vnguētis: & ꝑ
frictionibus curat: quaſi medicinam vnguentariā. ἰατρική .n. medicia dicit. ἀλείπτης
vnctor. ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν. quod vngere eſt. vn̄ huiuſmodi artifex Iatraleptes dicitur
Cornelius Celſus. Sanus homo: q & bene valet: & ſue ſpōtis eſt: nullis obligare ſe legibus de
bet: ac neq; medico: neq; Iatralepta egere: & Clinicen: quæ victu & venenis corpibus mede
tur: q̄uis ſunt q Clinicen rurſus in duas partes diuidāt: vnam διαιτητικήν. hoc eſt Diæti
tecen: quæ uictu medet. Alterum φαρμακευτικήν: hoc eſt Pharmaceuticen: quæ medica
mētis curat. Vnde medici huiuſmodi Clinici appellant a lectis ægrotantiū: quos frequētāt
quaſi lecticularii. κλίνη .n. lectus eſt. Ad quod vocabulū videt etiā poeta alludere: qum in
quit. Cœpit quo poterat. Clinicus eē mō: q̄ſi dicat vbi ſtudebat Clinicus: hoc ē lecticularius
eē viuorū: factus eſt lecticularius defūctorū. qa. ſ. mortuos effert. Clinici etiam dicunt: q ita
morbo affecti ſūt: vt ſurgere electo nō poſſint: nullaq; amplius de eorum ſalute ſpes eſt quos
latine Deploratos uocamus.

DE ENCOLPO EPIG. LX.

HOS TIBI PHOEBE VOVET. Stultitiam votorū & laſciuiā ſui tempis
notat. Aulus pudens Centurio puerū habuit Encolpū quē amabat. hic uotū fece
rat ſe crines ſuos Phœbo ſacraturū: qum primū dominus ſuus ad primipilatum
proueheretur. Optat ꝑ iocū poeta: vt puer ꝙ primū comā deponat: hoc eſt vt pu
dens mox ꝓmoueat.. Sed tarde fiat vir: vt pudēs diutius ætate illius tenera pfruat AMOR
DOMINI. Plus eſt ꝙ ſi dixiſſet amatus a domino. VOVET. Dicat cōſecraturū ſe pro-
mittit. Vouere proprie eſt aliqd deo ſancte promittere. Vnde promiſſio huiuſmodi votū Voueo
dicit: qd aliquādo ſine aliqua cōditione fit aliquādo addita conditione. Quoniā vero ea
vehemēter deſyderam9: quæ uoto a deo poſcim9: fit ut aliqn̄ votū pro deſyderio capiat. vn̄
Voti compotē dicimus eum: q deſyderiū ſuū aſſecutus eſt: & pro uoto nobis ſuccedere. i. ꝑ
deſyderio: & volūtate noſtra. A votū Votiuū deducit. Hinc votiua verba dicimus: quib9
in faciendis vtimur votis: & votiuas preces: quibus aliqd cū uoto poſcim9. Itē a uoueo De

Deuotot uoueo:quod ẽ deſtino:imprecor. A quo Deuotor Deuotrix:q aliquid inprecant̃:& Deuo
tum deſtinatũ:quod mõ ad proſperũ:modo ad aduerſũ refert̃. Virgilius. Deuotum hoſtilis Virgilius
Decium p̃ſſere cateruæ. Idem. Præcipue infœlix peſti deuota futuræ. Varro. Tu deuoto ti/ Idem
bi animo vtere. Cõuoti vero dicebant̃ iiſdem uotis obligati. Item voto frequentatiuum:& Varro
ab eo aliud frequentatiuum Votito. Veteres etiam Votitum vſurparunt: pro eo:qđ eſt re/
ligione aliqua:& quaſi uoto prohibitum:atq; inrerdictum. Plautus. Nolo illum habere ca Plautus
uſam:& votitam dicere. Quidam tamẽ Votitum a Vetando:q̃ſi vetitum dictum arbitrant̃
CRINES. Adoleſcentes apud ueteres Romanos comã nutrire mos erat:q̃diu inberbes eſ
ſent. Alioquin deformes habebãtur. Adulti uero:qum primo tondebãt barbam:etiam crini
Capillata arbor um lõgitudinem deponebant:eoſq; in arbore quam ex argumento Capillatã:ſiue Capilla/
rem nominabant:ſuſpenſos dicabant deo:quaſi depoſitis adoleſcentiæ:illecebris:iam virili
tatem ingredi uiderentur. Simili modo:& primã barbam cõſecrabant. quemadmodũ Ne/
ronem barbam ſuã aurea pyxide pretioſiſſimis margaritis adornatam Capitolino Ioui di
caſſe. Suetonius refert. Quandoq; etiam adoleſcentes: vt muneris aliqd a diis conſequeren/ Suetonius
tur:etiam ante tempus comam deo vouebant: veluti rem magnã:atq; difficilem. Quippe de
poſita coma ornatum omnẽ adoleſcentiæ uidebantur ammittere:quod nunc Encolpus fa/
cit nimio deſyderio primipilatus in perſona domini:a quo amabatur. De quo ẽt iferius ſcri
bit poeta. Quid non cogit amor? ſecuit nolente capillos Encolpus domino non prohiben
te tamen. Sed tu ne propera:breuibus nec crede capillis. Tardaq; pro tanto munere barba
ueni TOTOS A VERTICE. Nimium adoleſcentis deſyderium oſtendit: qui nõ bre
uiores facere crinẽs vouit: vt mos erat:ſed prorſus abſcindere:quaſi nõ curaret domino ſuo
amplius placere:dummodo ille optatum honorem aſſequeretur. TVLERIT. Cõſecutus
Centurio fuerit. PRIMIPILI. Vt ſis primus centurio primæ cohortis: Quemadmodum ſupe
rius:dum de pillo loqueremur:oſtendimus. Quippe vetus:ac laudatiſſimus romanoꝝ moſ
fuit: vt Centuriones virtutis ergo à decima cohorte promouerentur ad nonam:a nona ad
Primũ pilum octauam. & ſic deinceps vſq; ad primam: Cuius primam Centnriam primum pilum uoca
bant:quod circa ſigna grauis armatura conſtituebãtur:in qua inter cætera armorum gene/
ra haſtile erat pedum quinq; ſemis:quod pilum uocabatur. DVM NVLLA TENE
RI SORDENT LANVGINE VVLTVS Anteq̃ ſit tempus tondẽdæ barbæ:
aut comæ deponendæ: SORDET. Squalet:horret. Sordes. n. ſquallor eſt:& omnis im
Sordeo munditia. Ab eo ſit Sordeo:a quo Sordeſco:& obſordeo compoſitum:quod modo ꝑ ſor Cecilius
Sordeſco deo accipitur:modo pro obſoleo. Cecilius. Obſorduit iam hic in me ærumna miſeriæ:qđ
inde tractum eſt:quia quæ frequenti in vſu ſunt:ſordeſcere conſueuerunt:& Sordidus:ſqua
lidus:immundus:& Sordidæ aduerbium immunde:& Comperatiua ac ſuperlatiua eorum
Sordidior:Sordidiſſimus:Sordidius:Sordidiſſime:& Sorditudo ꝑ ſorde. Plautus. Vt Plautus
Surdus mihi abſterſere omnem ſorditudinem:& Surdus. Qui aures habet obtuſas ab aurium ſor/
dibus:quæ in duritiem verſæ marmora aurium dicuntur. nec ſinunt audire. Ab eo Surdeo:
hoc eſt Surdus fio: A quo Surdeſco:& Obſurdeo a quo obſurdeſco. Item Surditas:ſurde
Surdaſter aduerbium:& Surdaſter diminutiuum:hoc eſt ex parte ſurdus:& Abſurdum: Quod pro/
prie ſignificat ineptum:ac rationi repugnans:quaſi non audiens rationem:a quo Abſur/
dior abſurdiſſimus: Abſurde: Abſurdius: Abſurdiſſime. LANVGINE. Pilatione. La
nugo enim tenera pilatio dicitur:ad lane ſimilitudinem:qualis & in adoleſcentiũ genis:&
in pomis quibuſdam cernitur: Lana quid ſit manifeſtum eſt: hãc a laniãdo dictam putant:
Laniare enim ſcindere eſt. Scinditur. n. nunc lana:quæ velli quondam ſolebat: Vñ a vellẽ/
do vellus dicebatur. A Laniando Lanii dicti:qui carnes vendunt:quod lanient pecora. Vñ
Lanium Lanium Laniena:Lanionia mẽſa:Laniſta:de quibus ſuperius diximus:& Dilanio:quod
Laniena eſt diſcindo. A lana vero ſit Lanicium pro ipſa lana. Virgilius. Si tibi Lanicium curæ:& la Virgilius
Laniſta neum:quod ex lana eſt:& Lanificium:lanæ opificium:et Lanificus:qui lanæ artem exercet
& lanugo a lane ſimilitudine:a quo Lanuginoſus:plenus lanugine:& Laneolus: Qui la/
na oculi uitium tegit:& Lanerum ueſtimentum e lana ſuccidã factum: & Leniſci faſciole:
de quibus locuti ſumus:e coronis dependẽtes:& Delanico uerbum:quod eſt diſcedo a pe/
cudum diſceſſu IVBE. Capilli metaphorice. n. hoc verbo vſus eſt: FVSAE. Sparſæ:
LACTEA. Candida. LONGVM Longo tempoꝛ vt ſuperius diximus. TONSVM
Sine capillis. Tondere proprie abſcindere:& decurere eſt. Hinc Tõſus homo dicit̃:cui co/
Tonſi montes ma abſciſſa eſt:& e contrario intonſus capillatus. Hinc etiam Tonſi montes:& Tonſæ val
les dicunt̃ qum ſiluis carent. & e cõtrario intonſi ſiluoſi. Virgilius. Tõſis in vallibꝰ. Varro Virgilius
Intonſi mõtes:& feris pleni. Aliquando ẽt tonſus pro minutus ponit̃. Virg. Tõſiſq; ferũt Varro
Tonſa oliua mantilia villis:& Tonſa oliua dicitur:quæ minutis frondibus conpta eſt:quaſi a tõſore cõ/ Virgilius
Tonſus. poſita. Tonſus etiam quandoq; quartæ declinationis eſt:& tõſuram ſignificat. Actius. Sed Actius

quæ nam hæc eſt mulier funeſta veſte: tonſu lugubri. Item a tondeo Tonſor deducitur notæ ſignificationis: cuius femininum eſt Tonſtrix: a quo diminutiuum eſt Tonſtricula: & Tonſtrina officina tonſoris: Et Tonſa remus vel a tondendis: hoc eſt decutiendis fluctibus: vel quod ferro tondeatur. Virgilius. Et in lento luctantur marmore tonſæ: & Tonſilla palus dolatus: Et in acumen: & cuſpidem p̃ferratus: qui nauis cauſa in littore figitur de quo ſuperius diximus: toles: tamẽ & etiam tonſille in homine ſunt: quæ in ſuæ glandulæ dicunt: hoc eſt tumor quidam in gutture maxime proueniens inſtar glandis: & interdum mouens ſe: interdum prorſus immobilis: Sed hæc a tollo potius deduci nonnulli arbitrantur: vt ſuperius diſſeruimus. Item a tondeo Tonſorius: vnde culter Tonſorius: & Ferramenta Tonſoria dicuntur. Et Compoſita Circumtondeo: pertondeo: detondeo: prætondeo: Subtondeo: retõdeo notæ ſignificationis. SERO VIRVM. Vt ſero barbatus ſit.

Virgilius

Tonſor · Tonſtrix · Tonſtricula · Tonſtrina · Tonſa remus · Tonſilla · Toles · Tonſille · Glandulæ · Tõſorius Culter · Tõſoria fe

IN SABIDIVM EPIG. LXI.

ON AMOTE SABIDI. Graui aculeo pungit Sabidium. Hic Gulæ deditus plus vorabat q̃ poſſet concoquere: Quo circa ita ferebat eius anima: vt nemo poſſet cum eo loqui. Eſt igitur ſenſus poetæ: non amare ſe Sabidium nec poſſe ſe ob graue olentiam oris tam diu cũ eo manere: vt cauſam cur nõ amet: poſſit exprimere. Voracitatem eius: & fetorem animæ altero epigrammatæ non minus ſalſe indicat. Martialis. Circumlata diu menſis ſcriblita: ſecundis Vrebat nimio ſæua calore manus Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo Sufflauit buccis: terq; quaterq; ſuis. Illa quidẽ tepuit: digitoſq; admittere viſa eſt. Sed nemo potuit tangere: merda fuit. HOC TANTVM. Vix tantum poſſum tecum manere: vt hæc tria verba exprimam. Non amote.

Martialis

DE GELLIA EPIG. LXII.

MMISSVM NON FLET. Gelliam carpit: quæ vt pietatem in defunctũ patrem ſimularet: præſentibus teſtibus illius mortem deflebat: alioquin nullo defuncti deſyderio mouebatur. NON FLET. Non emittit Lachrymas Flere enim eſt Lachrymas fundere: ideoq; ſolius hominis &: a græco deducitur: quod eſt κλαίω. A Fleo fit Fletus: quod aliquando ſubſtantiuum eſt quartæ declinationis. Ennius. Nemo me lachrymis decoret: nec funera fletu. Interdũ adiectiuũ quãſ. participiũ eſt: Virgilius. Hic multum fleti ad ſuperos: belloq; caduci: Multũ fletos pro nobilibus: atq; cõſpicuis poſuit: quorum mortẽ magna lamentatio ſequitur. Item Flebilis dignus: qui fleatur: & Flebiliter aduerbium cum fletu. Item a fleo fit compoſitum Defleo eiuſdem cum ſuo ſimplici ſignificationis. LACHRYME. Humor ex oculis flentium manãs Lachryma dicitur: deriuaturq; a græco δάκρυον: vnde frequentiſſime apud Liuium Dacronas pro Lachrymas legimus. Vſus tamen obtinuit: vt Lachryma cum aſpiratione ſcribatur. A Lachryma fit diminutiuum Lachrymula: & Lachrymor verbum: a quo Illachrymor: & Collachrymor: & Lachrymabilis Flebilis: & Lachrymabundus flens: & Lachrymabiliter Flebiliter. Item Illachrymabile: quod ſignificat fletu indignum. IVSSAE. Non ſponte fluẽtes: hoc eſt nõ prouenietes ex animi dolore: ſed vi extortæ. Eſt enim pleriſq; ac p̃ſertim mulieribus humor ille tam fecundus: ſemperq; impromptu: vt vbertim quotiens libuerit: defluat. NON LVGET. Non dolet. Lugere proprie eſt dolorem animi cum voce proferre: qđ quia in obitu defunctorum: qui nobis cari ſunt: facere ſolemus: introductũ eſt: vt luctus capiatur pro habitu illo: & vultu: & veſte: quibus eo tempore vti conſueuimus. Vnde poſt cladem illam Cannenſem conſtituerunt patres: ne femine vltra triginta dies in luctu eſſent. A Lugeo fit Lugubre: vnde Lugubrem habitum: Lugubrem orationem: lugubres veſtes dicimus: a quo Lugubriter aduerbium: & Luſcinia: de qua ſuperius diximus: quod lugẽs canat: & A luctu Luctifer: qui alicui luctum affert: & Luctuoſum plenum luctu: a quo Luctuoſe aduerbium cum luctu: Et Prolugeo compoſitum: quod ſignificat ſolito diutius lugeo. Lucta vero genus ludi eſt: qum duo ſeſe mutuo apprehendentes ad terram nituntur affligere: quod luctari: & Colluctari dicitur: a quibus Luctatio: & Colluctatio deducũt: quo ludi genere in paleſtra vtebantur athletæ: & qui ſe ita exercebant: Luctatores vocabantur: a luẽdo: hoc eſt ſoluendo: quod vterq; ſeſe ab altero ſoluere niteretur: Luctare quoque: & Luctari pro contendere vſurpamus.

Ennius · Virgilius · Liuius

Fleo · Fletus · Multũ fleti · Flebilis · Flebiliter · Defleo · Lachryma · Lachrymula · Collachrymor · Flebiliter · Illachrymabile · Lugeo · Lugubre · Luſcinia · Luctifer · Luctuoſum · Prolugeo · Lucta · Luctor · Colluctor · Luctatio · Colluctatio · Luctatores · Lucto · Pecco

N LESBIAM EPIG. LXIII.

N CVSTODITIS. In leſbiam inuehitur: cui nõ ſatis erat adulterari: niſi id etiam in propatulo faceret: gauderetq; in adulterio dephendi: ac cõſpici: in quo tpoꝝ ſuoꝝ laſciuiã notat: qbus nullus pudori: aut verecũdiæ locus erat relictus:

PECCAS. Cū adultero coīs. Peccare enī ꝑprie eſt adulterū cōmittere: dictū quaſi pellica/
Peccatus re: Hoc eſt cum pellice coire: & Peccatus ipſum adulterum: quaſi pellicatus. A veteribus eni
non peccatum neutro genere: & ſecunda declinatione: ſed peccatus maſculino genere: & q̄r
ta declinatione proferebat᷑: quod vſq; ad Ciceronis ætatem durauit. Cicero. Nemo ita vi/
uebat: vt nulla eius vitæ pars ſummæ turpitudinis eſſet expers: nemo ita in manifeſto pecca/
Peccatum tu tenebatur: vt qum impudens fuiſſet in facto: tum impudentior videretur: ſi negaret. Po/
ſtea inualuit vſus: vt peccatum tantum neutro genere proferatur: & tam peccatum q̄ pec/
co generaliter de omnibus delictis: atq; erroribus dicantur. A pecco fit Peccator: & femini/
num eius Peccatrix. LIMINIBVS. Hoſtiis. Limen enim omnem ingreſſum ſignificat:
Limen vt ſuperius diximus. INCVSTODITIS. In quibus nemo obſeruat: ne quis repētein/
grediatur: aut videat quæ Intus gerūtur. FVRTA. Adulteria. VELOQVE SERA
QVE. In lupanaribus mos eſt poſtq̄ fornicator introiit: hoſtium cludere: & poſt hoc ve
lum extēdere: ne quid per rimulas etiam videri extrinſecus poſſit. RIMA. Fiſſura. Pro/
Rime prie Rimæ dicuntur exiguæ diſtātie tabularum in iunctūris: a quo tractum eſt: vt omnes fiſ/
Agere Rimas ſuræ rimæ dicantur: vnde Rimas agere eſt findi. Ab hoc Rimula parua fiſſura: & Rimoſus
Rimula plenus rimis: & Rimari quod eſt diligēter quærere & ſcrutari: & quaſi Rimulas quaſq; per
Rimoſus quirere: quod nōnulli a ſuibus tractum putant: qui glandes per rimas terræ perquirūt. Virgi Virgilius
Rimor lius. Dulcibus in ſtagnis rimant᷑ prata Cayſtri: hoc eſt paſcūtur in pratis: & cibum per om/
nes rimas terræ perquirūt. Idem. Et partes rimātur apertas: hoc eſt inueſtigant. Aliquando Idem
tamen Rimari pro explicari accipitur. Idem. Rimaturq; epulis: habitatq; ſubalto pectore. Idem
Item pro eo: quod eſt ſcindere: & quaſi in rimas agere. Idem. Ergo ægre raſtris terram rimā Virgilius
Rimator tur. A rimor Rimator: & Rimatrix verbalia nomina deducuntur. FORNICE. Arcu:
Fornix teſtudine. Fornix proprie arcum ſignificat: & quodcunq; opus cōcameratum: a furuo hoc
eſt obſcuro: quod eiuſmodi opera obſcura ſint. Virgilius. Cyclopum obducta caminis
Moenia conſpicio: atq; aduerſo fornice portas. Cicero. Videt ad ipſum fornicem fania/
num. Quoniam vero Meretrices in huiuſmodi locis: hoc ē ſub fornicibus habitare cōſue/
uerunt. Fornicariæ ſunt appellatæ: & Fornicari eſt cum meretrice coire: quod & Meretrica
Fornicator ri dicitur: & Fornicator: qui fornicatur: & Fornicatio ipſa congreſſio. A Furuo etiam hoc
Fornicatio eſt obſcuro Furnus deducitur: locus: in quo panis decoquitur: differtq; a Clibano: quod Cli
Furnus banus mobilis eſt: & quaſi paruus furnus: teſtuq; aliquādo tegit᷑: & fere e metallo fit: interdū
Clibanus tamen & lapide conſtat: non tam pani q̄ aliis dapibus coquendis ſeruiens: furnus vero ex
cemento: & calce conſtat: magnuſq;: & immobilis eſt: ad vſum fere panis coquendi. Plyniꝰ. Plynius
Summenium Cortices quoq; decuſſi lini Clibanis: & Furnis præbent vſum. SVMMENI. Summe/
Summeniana niū dicebat᷑ locus Lupanaris: quod fere ſub moenibus eſſet: quaſi Summeniū. Hinc Sum/
menianæ vxores: meretrices dicūtur. Martialis. Conuiuia quiſquis Zoili poteſt eſſe: Sūme/ Martialis
Diſco nianas coenet inter vxores. DISCE. Apprehende: aſſequere. Diſcere enim proprie eſt rē
Doctor ignotam aſſequi: quod vel meditando fit: vel ab alio docendo: vnde qui docet: doctor: qui
Diſcipulus diſcit: diſcipulus dicitur: a quo Diſciplinæ ipſæ artes appellantur. Et Diſciplinoſi: qui tam
Diſciplina ars bonas q̄ malas artes facile diſcunt. Cato. Ipſe gladiator diſciplinoſus. A Diſco compoſita Cato
Diſciplinoſus fiunt Ediſco: quod eſt memoria complector. Adiſco perfecte diſco: Condiſco ſimul diſco
Ediſco Dediſco: quod didici: obliuiſcor. ACHIONE SALTEM VEL AB LAIDE. Auul.
gatiſſimis meretricibus. CHIONE. Nobile ſcortum fuit nomen habens a Candore ni/
Condiſco uis: quæ græci Χιων dicitur: qum tamen fuſca eſſet. Martialis. Alba es: & fuſca es: es & Martialis
Dediſco non es Chione. Iuuenalis. Et dubitas alta Chionem deducere ſella. LAIDE. Hæc quoq;
Chione nobiliſſima meretrix fuit: Corinthia: quæ ob elegantiam: ac venuſtatem formæ grādem pe/
Lais cuniam demerebat: conuentuſq; ad eam ditiorum hominum ex omni græcia celebres erant
nec admittebantur: niſi qui daret: quod illa popoſciſſet. Poſcebat autem nimis grandem pe
cuniam. Vnde natum eſt frequens illud apud græcos prouerbium: οὐ παντὸσ ἀνδρὸσ
ἐσ κόρινθον ἐσθόπλοῦσ: quod apud nos ita interpretatur Horatius. Nō cuiuis homini
contingit adire Corinthum: quaſi fruſtra adiret Corinthum: qui non poſſet dare: qđ poſce
retur. Ad hanc fertur Demoſthenes aliquando ſe clanculum contuliſſe: & vt ſui copiam face
ret: petiiſſe: a quo qū Lais petiiſſet μυρίασ δραχμάσ quod faciebat nummi noſtratis
denarium: decem milia mulieris petulātia ac pecuniæ magnitudine obſtupefactus retroceſ/
ſiſſe: & inter diſcedendum dixiſſe οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμε
λεῖν: hoc eſt. Equidem poenitere decem Drachmarum milibus nō emo. Drachmam tres
oboli: hoc eſt ſiliquæ decem: & octo cōſtituebant. Singuli enim oboli ſex ſiliquas habebāt:
vnde duodecim oboli tres denarios: hoc eſt quattuor drachmas cōſtituebant: qū eſſent q̄t/
tuor: & ſeptuaginta ſiliquæ. Erat enim denarius minimus argēteus vnius libræ: hoc ē vigin
tiquattuor ſiliquarū. Sex vero oboli hoc ē denarius vnus & dimidius Drachmā faciebant.

Ab Obolo Diobolares meretrices dictæ ſunt: quæ duobus obolis cõducebant. MONV/
MENTA. Cellæ meretricum: quod ad ſepulchrorum ſimilitudinem factæ ſunt. LV/
PAS. Meretrices quemadmodum ſuperius diximus. NVNQVID. An forte. Nũ idẽ
pene ſignificat: quod an: vt ſubintelligitur negatio. Vt num ego te ſpoliaui? quaſi dicat nõ
ſpoliaui: ſicut quotiens per negationẽ interrogamus: ſubintelligitur affirmatio: vt non ego
Plynius te ſpoliaui: quaſi dicat ego te ſpoliaui. Affirmatiua reſponſio eſt proprie: etiam. Plynius. Iu
nior. Studes inq̃? Reſpondit etiam: Vbi? Mediolani. Vulgo autem reſpondemus ita: qđ
Terentius etiam non caret auctoritate. Terẽtius. Mihi ne reſpondit? ita. A num fit nunqd conpoſitũ.
Item aliud compoſitũ Nunquidnam: Non vero proprie negandi aduerbium eſt: quemad
modũ eſt haud: Haud q̃q̃: nequaq̃ nec ne minus: & ſimilia. Duæ negationes plerũq; affir/
mant: vt ſi dicam Nemo non legit: idem eſt: quod omnis homo legit: & nonnullus ideſt ali
quis. Tres vero negationes aliquando non plus faciunt: q̃ duæ: vt Nunq̃ mihi: nec profui/
ſti: nec obfuiſti: quod idem plane eſt: ac ſi dicamus. Mihi quidem nec profuiſti: nec obfuiſti.
Item Neſcis nec domi: nec foris viuere: Idem ẽ quod nec domi: nec foris ſcis viuere. Timeo
vereor: metuo: & ſimilia idem cum negatione: quod ſine negatiõe ſignificat. Vt Vereor ne
veniant & vereor: vt veniat. Et Timeo ne moriatur: & Timeo vt moriatur: & more Cice/
Terentius ronis: ac probatiſſimorum veterum Metuo: vt ne moriatur. Terentius. Apprime in vita eẽ
vtile: vt ne quid nimis. Illud præterea animaduertendum: vbi debeat geminari negatio: vbi
non debeat: quod hoc exemplo demonſtratur. Non modo ſtellæ: ſed ne luna quidem ad ſo
lem ſeruat ſplendorem ſuum: recte dicitur. Item hoc modo Nonnullę ſtellæ: ſed ne luna qui
dem. At quotiens dictionibus adeſt quædam contrarietas non poteſt altera negatio tolli: vt
hoc modo. Nõ modo ſtellæ non apparent: ſed etiam luna ad ſolem obſcuratur. Sine nega
tione geminata non recte loquaris. Item nõ modo non abſoluo hunc: ſed ne leui quidẽ poe
na cum eo tranſgrediendum puto. Errant ediuerſo quidam: qui ad illud non modo: appli/
cant: ſed etiam: qum deberent applicare ſed ſaltẽ: aut: ſed certe: aut: ſed vel: vt eſt illud. Quis
enim mentis emotæ non modo futura prædicere: ſed etiam cohærentia loqui poſſit? Dicẽ/
dum erat: ſed vel cohærentia: aut Sed certe cohærentia: aut Sed ſaltem cohærentia loqui poſ
ſit. Illud vero de negatione ad ſolam elegantiam pertinet: quod ſubiectis exemplis adducã.
Quintilia. Quintilianus: Non eſt difficile: vt maritum vxor occidat: ſi non eſt difficilius: vt filius pa/
Idem trem. Idem. Atq; eo cauſam dimittimus: vt ſit abſoluendus adoleſcens: niſi etiam laudãdus:
quare non petit: vt miſerum putetis niſi etiam innocẽs fuerit: non petit: vt afflictum alleue/
Saluſtius tis: niſi & probauerit ſeſe infœliciorem: quod patrem ammiſit: q̃ quod oculos. Saluſtius.
Parcite dignitati Lentuli: ſi ipſe pudicitiæ: ſi famæ ſuæ: ſi diis: aut hominibus vnq̃ pepercit
Lucillius Veteres pro non Noenon dixere. Lucillius. Sed tamen hoc dicas ſi Noenon quidem mole Noenon
Varro ſtum eſt. Varro. Si hodie noenon venis: cras quidem ſi veneris: dies eſt natalis fortis fortu/
næ. Cognatio vocabuli nos admonet: vt hæc ſubiungamus. Noes fluuius eſt Thraciæ in Noes
Liuius Iſtrum fluens. Noegeum amiculi genus candidi. Item Noegeum pro cãdido ponimus. Li/ Noegeum
uius. Lachrymas de ore noegeo terſit. Noeale ſunt papillæ: quæ ex faucibus caprarum depẽ Noeale
dent. Noricũ vrbs eſt Macedoniæ finitima illyrio vnde fit adiectiuũ Noricus.a.um. Nor/ Noricum
mam vocant fabri: ad quam opus dirigunt: quæ & Regula a quibuſdam dicit᷑: eius dimi/ Noricus.a.um.
nutiuum eſt Normula. Notior vrbs eſt Etoliæ. CENSVRA. Lex: decretum: de quo ſu Norma
perius diximus: vel Cenſura reprehenſio: correctio. Regula

AD CORNELIVM EPIG.LXIIII.

Normula

ERSVS SCRIBERE. Excuſat laſciuiã carminis: ſimulq; tempora ſua no/ Cenſura
tat: in quibus libri nihil laſciui habentes nõ poterant placere. Qua cauſa indu/
ctum fuiſſe hunc poetam exiſtimandum eſt: vt laſciua operi ſuo frequenter inſe
reret: quo ſcilicet libentius legeretur: & lectores pudore ducti: a vitiis ſe retrahe/
rent. SCHOLA. Ludo litterario. Schola enim græca vox eſt: & ſignificat locũ: in quo Shola
bonæ artes diſcuntur: dicta ἀπὸ τοῦ σχολάζειν: quod vacare eſt: quod omiſſis cæte/
ris rebus vacare pueri bonis artibus debent. A ſchola Scholaſticus dicitur: quod ad ſcho/ Scholaſticus
lam attinet. Vnde Scholaſticam diſciplinam dicimus: Scholaſticos etiam vocamus diſci/ Scholaſtica diſci
pulos: qui diſcendi gratia ſcholas frequentant. Eundem locum etiam Gymnaſiũ vocamus: plina
q̃uis proprie Gymnaſium ſchola ſit Paleſtritarum: hoc eſt locus: in quo Atletæ nudi exerce Gymnaſium
bantur græci enim γυμνὸν nudum dicunt: a Gymnaſio Gymnaſiarches dicit᷑: qui Gym Gymnaſiarches
naſio præeſt. MARITI. Viri Maritus enim: & Vxor relatiua ſunt. Deducitur autem ma Maritus
ritus ab eo: quod eſt mas maris: cuius diminutiuum eſt Maſculus: a quo apud grammaticos Maſculus
Maſculinum genus: & Maſculeſco: hoc eſt Maſculus fio. A maritus vero Marito verbum Marito
deriuatur: quod eſt viro trado. Iuuenalis tamen feminino genere. Marita. Quippe Ma/ Marita
ritam vlmum dicimus: cui vitis iungitur: & quaſi matrimonio copulatur. Maſculum aliqũ Maſculus

pro forti:ac magnanimo vſurpamus. Varro. Si non Plus teſticulorum offenderis:q̃ in ca Varro
ſtrato pecore in apulia:vincor non eſſe maſculum ad rem. Item a mas Marius deducit᷑ pro
prium viri nomen:cuius femininum eſt Maria: quod penultima correpta cum accentu in
Marius antepenultima. Claudianus. Præparat & pulchros Mariæ:ſed luce minores Eligit ornatus. Claudian⁹
Maria Quemadmodum e contrario Iacobus proprium nomen cum accentu in penultima pro/
nuntiandum eſt:qum quadriſyllaba dicto ſit:& primas duas ſyllabas breuis: tertiam pro/
ductam habeat. Idem. Ne laceres verſus dux Iacobe meos. Sic Idolum pronuntiandum eſt Idem
nō Idolum: Idolatria non Idolatria: Heremus heremi:nō heremus heremi. SINE MEN
Idolum TVLA. Sine verborum laſciuia:quæ propria eſt ſcribentium epigrammata:hoc autē in/
Idolaria ſtitutum fuit:quo libentius legerent᷑. QVID SI ME IVBEAS THALIASSIO/
Heremus NEM VERBIS DICERE NON THALASSIONIS. Senſus eſt:Quemad/
modum abſurdum videretur:ſi me iuberes Nuptiales hymnos aliis verbis: q̃ Nuptialibus
exprimere:ita eſſet abſurdum:epigrammata aliis verbis:q̃ ſuis cantare. THALASSIO/
NEM. Carmen nuptiale ita dictum a voce:q̃ in nuptiis efferebant:quæ erat Thalaſſius:
quemadmodum Hymen quoq; dicit᷑:a voce qua græci vtebant᷑:quæ erat Hymenæus. Idem
Thalaſſio carmen & Feſcēninum appellat᷑:quod primum ex vrbe Feſcenina Romam allatum fuit ſi
Thalaſſius ue quia Faſcinum putabat᷑ arcere. Ita enim ad arcendum Faſcinum inſtitutum quidam exi/
Hymen ſtimant:vt Feſcenini verſus canerentur in nuptiis:quemadmodum vt nuces ſpargerent᷑:nō
Hymeneus quia cadendo tripudium facerent:vt vulgus putat:ſed quod bonum omen viderentur affer/
Feſceninū carmē re:qum munere quodam naturæ gemino protectæ ſint operimento:puluinati primum cali/
cis:deinde lignei putaminis. Erat autem Talaſſio:ſiue Feſcēninum carmen:ſiue hymen:qua
le ſcripſit Catullus Veronenſis. Io hymen Hymenee Io: Ite concinite in nodum. Nediu ta/
ceat procax: Feſcēnina locutio Ne nuces pueris neget: Deſertum domini audiens Concubi
nus amorem. Da nuces pueris iners: Io hymen Hymenee io: Io hymen hymenee io. De ratō
ne autem huius nominis diuerſi diuerſa ſenſerunt. T. Liuius ſcribit Romæ in raptu Sabina/ T.Liuius
rum virginem vnam longe ante alias ſpecie:& pulchritudine inſignem a globo Talaſſii cu/
dam raptam fuiſſe:multiſq; ſciſcitantibus:cui nam eā ducerent:identidem ne quis eam viola
ret: Talaſſio ferri clamitatum:propter quod nuptialem hanc vocem factam. Plutarchus ve Platarchus
ro eandem puellam refert:qum a cœtu viliſſimorum hominum duceret᷑:motos pulchritu/
dine illius quoſdam ingenuos adoleſcentes rapere uoluiſſe:ſed qum illi Talaſſio duci affir/
maſſent:qui tum & generis claritate:& virtutis præſtantia inſignis habebatur: abſtinuiſſe:
Talaſſius illius ad quem ducebat᷑:fortunam laudantes:quoſdam etiam vſq; ad illius ædes proſecutos
puellam fuiſſe. Talaſſio nomen alta voce proclamantes:hinc ortam conſuetudinē in memo
riā tantæ fœlicitatis:vt Romani ſemper in nuptiis Talaſſium. quemadmodū græci hymena
vocarent. Alii hoc nomen p̄ ſigno rapiendarū virginū datum a Romulo exiſtimant:propē
quod puellas deinde ducentes Talaſſium clamabant ex quo eam conſuetudinem putant ad
poſteros emanaſſe. Sunt qui in nuptiis hanc vocem primo vſurpatam cenſeant nō alia ratō
ne niſi:vt nuptæ ad opera:& labores:in primiſq; ad lanificia prouocarent᷑. Quippe. Var/ Varro
ro. Talaſſionem in nuptiis ſcribit ſignu; lanificii eſſe. Ita enim vocabant Calathū:vas vtiq;
lanificiis aptū vnde & græci Ταλάσιουργίαν Lanificiū vocant propter quod nō defue
Talaſſio runt:qui hanc conſuetudinem ex eo potius bello fluxiſſe voluerūt:quod poſtea cum Roma
nis Sabini geſſere. Nam qum ſedato tandem belli furore pacē inter ſe feciſſent:hoc inter ſe
fœdus pcuſſiſſe memorantur:vt raptæ mulieres nullā aliā operā q̃ lanificii tenerent᷑ viris i/
pēdere:ex quo conſuetudo emanauit:vt in nuptiis quoq; ruſticorum Talaſſius vocaret᷑. Ve
rū vtcunq; ſe res habeat:certum eſt hanc conſuetudinē a raptu Sabinarū ortū habuiſſe: quē
admodū illæ quoq; habuerunt:vt nouæ nuptæ maritalis domus limen nō attingerēt:ſed ſub
latæ a preſentibus repente intromitterent᷑ ad teſtificandā vim:quæ Sabinis fuerat illata: itē
vt ſtilo acuto ad diſcriminandos crines vterentur:quo tale inſtrumentum acerbiſſime illius:
pugnæ monumētum poſteris foret. Hymenis vero nomē apud græcos ex eo defluxit:quod
hymenæus deus nuptiarum eſſe exiſtimatur dictus ἀπὸ τῆσ ὑμένοσ hoc eſt a mem/
brana:quæ qum ſit clauſtrum virginitatis:in nuptiis rumpitur. Alii dicunt hymeneum quē/
Hymeneus deus dam Iuuenē fuiſſe:qui die nuptiarū ruina op̄pſſus interiit:vnde poſtea inſtitutum: vt expia
tionis gratia noīaret᷑ in nuptiis. Illud nobis magis placet hoc nomē ab hymeneo quodā de
ductū:q apud Athenas īter ſæuiſſima bella virgines liberauit:q̃ ob cām nubentes eū inuoca
re cœperūt:tandēq; quaſi deum nuptiis p̄ſidentem coluere. Sunt tamen qui hymeneum Ve
neris:& Bacchi filium fuiſſe affirment: cuius officium ſit pſallere in nuptiis:cātare ad thala
mos:& limina ſertis coronare. QVIS FLORALIA VESTIT. Quis in floralibus
Florales ludi nudas meretrices velare nitit᷑? Celebrant᷑ apud Veteres ludi florales cū omni laſciuia:& p̄/
ter verborū licentiam nudabant᷑ flagitante populo meretrices:quæ mimarū functæ officio

in cōſpectu multitudinis ad ſatietatē vſq; ipudicis motibus detinebant. STOLATVM.
Matronalem:quemadmodū ſuperius diximus. IVVARE. Delectare:voluptatem affer
re. PRVRIANT. Laſciuiant:& quaſi libidine ardere videant:quemadmodū paulo ſu
perius declarauimus. CASTRARE. Detrahere laſciuiā verborū. Ideo autem vſus eſt hoc
vocabulo:quia ſuperius dixerat:ne poſſint ſine mentula placere. GALLO TVRPIVS
EST NIHIL PRIAPO. Priapus ſola fere virilis membri magnitudine cōmendatur — Turpe
Virgilius — quapropter nihil turpius eſſet eo caſtrato. TVRPIVS. Deformius. Turpe enim ꝓprie in
Idem — decorum:ac deforme ſignificat. Virgilius. Et Turpis egeſtas. Idem. Scabiemq; ferat:turpeq;
Idem — podagrā. Aliquando tamen turpe pro grandi accipit. Idem. Optima toruæ Forma bouis: — Fœdum
Cicero — cui turpe caput: Fœdum & turpe quidam ita diſtingunt:vt fœdus plus ſit ꝙ turpis. Cicero. — Turpor
Luxuria vero cum omni ætati turpis:tum ſenectuti fœdiſſima eſt:a turpis fit Turpior: Tur — Turpius
Cicero — piſſimus: Turpiter: Turpius: Turpiſſime Turpitudo deformitas:fœditas: obſcenitas: Tur/ — Turpo
po verbum:cuius paſſiuum eſt Turpor. Cicero. Iouis aram ſanguine turpari. Et ab hoc cō/ — Turpor
poſitum Deturpo:ac paſſiuum Deturpor. PRIAPO. Priapus Lampſacenus fuit Lam
pſacum oppidum nobile helleſponti:ante pityuſa dictum ſitū iuxta mare:& portū optimū
habens:inter:quod & Abydum alterū helleſponti oppidū practius amnis fluit. Lampſace — Priapus
ni:qum Priapus ob virilis membri magnitudinē ſolatium mulieribus afferret:ciuitate eum — Lampſacum
expulere: Procedente tamen tempore etiā externis mulieribus gratus:tandē inter numina re
Heſyodus — latus:& hortorū deus creditus eſt:finxeruntq; eum liberi patris:& Nymphæ cuiuſdā filium — Priapum vrbs
eſſe. Heſiodus eo antiquior hunc deū nō nouit. Myleſii ſub eius nomine Priapū vrbem cō/
diderunt:& portum etiam eodem nomine vocauere. A Lampſacenis deinde & Priapenis
inſtitutum:vt aſellus Pryapo imolaret ob eam:quā ſuperius expoſuimus:cauſam: ꝙuis alii
hanc potius rationem reddant:ꝙ qum dii omnes ad matris magnæ feſtum cōueniſſent:ēpu
Silenus — liſq; ſatiati noctem ludendo ducerent quieuiſſe humi Veſtam affirmant:eamq; Priapū: vbi
ſoporatam animaduertit:inire voluiſſe:ſed in tempeſtiuo clamore Aſelli:quo Silenus Vehe
batur:excitatam: Libidinem inſidiatoris detexiſſe: Propter quod Lampſacenos in vltionē
facinoris Aſellum priapo imolaſſe:& vt idem impoſterum fieret:inſtituiſſe. Eūdem apud
Romanos veſtalibus ſacris in honorem pudicitiæ conſeruatæ: panibus coronari ſolitum
Virgilius — tradunt. Huius dei ſimulachrum porrecto virili membro ac nullis veſtibus tecto fingebant.
Virgilius. Sed ruber hortorum cuſtos membroſior æquo: Qui tectum nullis veſtibus inguē
habet. A priapo idem poeta opus ſuum:quod de rebus laſciuis ædidit:ſi tamen is autor fuit — Priapea
Priapea inſcripſit. GALLO. Caſtrato: Tractū a ſacerdotibus Cybeles:qui Caſtrati erāt: — Galli
& Galli vocabantur:a Gallo flumine phrygiæ:cuius aquam qui guſtaſſent:reddebantur in — Gallus flu.
ſani. Cauſam autem cur ſacerdotes huius deæ virilia amputarent:hanc tradunt. Cybele deo — Cybele
Ouidius — rum mater Atyn phrygium puerum caſto ſibi amore deuinxerat:iuſſeratq; vt caſtitatem ſer — Atys
uaret:& templa ſua tueretur:quod ille fide data facturum ſe promiſit. Ouidius. Ille fidem iuſ
ſis dedit. Et ſi mentiat inquit: Vltima qua fallam ſit Venus illa mihi. Sed qum tādem & iuſ/ — Sagaritis
ſorum & fidei deæ oblitus eſſet:ſeſe cum Sagarytide Nympha miſcuiſſet:indignata Cybe/
Ouidius — le furorem ei iniecit:quo maiorem in modum agitatus per iuga montis phrygiæ deæ ſacri:
quem Dindima vocāt:aliquādiu diſcurrēs:tandē lapideo cultro virilia ſibi amputauit. Oui
dius. Ille etiā ſaxo corpus laniauit acuto: Lōgaq; nō mūdo puluere tracta coma eſt: Voxq;
fuit:merui:meritas do ſanguine poenas. Ah pereāt partes:quæ nocuere mihi. Tradunt ſan/
guine eius Porphyriten lapidē:qum prius candidus eſſet:purpureis maculis conſperſum cō
lorē mutaſſe. Papinius. Sola nitet flauis nomadū deciſa metallis purpura:ſola cauo Phry/
giæ quā Sinnados antro Ipſe cruentauit maculis lucētibus Atys Alii hūc ſcribūt:qum ꝑ ma
re Phygium nauigaret:ad Gallum amnem peruiſſe:guſtatuq; eius aquæ in inſaniā verſum:
ſilice ſibi virilia amputaſſe. Sunt & qui tradant matrē deum Hūc ob pulchritudinē ada/
Iuuenalis — maſſe:& cum pellice dephenſum exectis virilibus reddidiſſe. Hinc igitur inſtitutum eſt:vt
Ouidius — eius deæ ſacerdotes caſtrarentur. Iuuenalis. Semiuir obſceno facies reuerenda minori. Mol
lia qui rapta ſecuit genitalia teſta. Ouidius. Molleſq; miniſtri Cædunt iactatis vilia mēbra — Atys
comis. Fuit & alius Atys Crœſi Lydorū regis filius natu maior:qui nulla arte cuſtodiri po
tuit:quin ferro:quemadmodū ei prædictum fuerat:necaret. Item alius huius frater: ꝗ qum
longo tempore elinguis fuiſſet:tādem timore paternæ cædis vocalis redditus in hæc verba — Gallo verbum
Varro — repēte prorupit O homo ne Crœſum interfice. A Gallis fit Gallo verbū:quod ſignificat in — Baccho
ſanio:quemadmodum a bacchus Baccho:a quo Debaccor. Varro. Et deam Gallātes vario — Debacchor
retinebant ſtudio. Et glaber ſecundum quoſdā:quaſi Gallaber:qui ſine pilis eſt:quod Galli — Glaber
imberbes:ac minime piloſi ſint. Nos a greco potius hoc vocabulum deductū exiſtimamus: — Glabellus
nam græci γλαφυρὸν delicatum dicūt. A glaber fit Glabellus diminutiuū:& Glabrio: — Glabrio
quod ſignificat delicatū:& ſine pilis. Gallulo vero veteres vſurparūt ꝓ eo:quod eſt pubeo. Et — Gallulo

Galulaſco pro pubeſco:qđ pubeſcentes vocē grādiorē ad galli gallinacei ſiītudinē faciant
Neuius.Cuius vox gallulaſcit:cuius ramos roboraſcit.Gallus gallinaceus notus vulgo eſt:
nocturnus vigil quē excitādis in opa mortalibus:rūpendoq; ſonno genuiſſe ꝓuidētia videt᷑
Norūt ſydera:& ternas iterdiu horas cātu diſtigūt:cū ſole eūt cubitū:q̄rtaq; caſtrēſi vigilia
ad curas:ac laborē reuocāt:vñ Gallicinū ea pars noctis appellata.Diē deinde venientē ſi/
mili cantu denunciāt cātu plauſum alarū addunt.Imperāt ſuo generi:quæ Gallinæ appellā/
tur:a qbus ipſe Gallinaceus dr̄:& regnum in quacūq; domo ſint:exercent. Dimicatione hoc
conſequunt᷑ ꝓpter id ingenita cruribus ſuis tela intelligentes:Qui palmā cōſecuti ſunt:ſtatī
veluti triūphantes canunt:ſeq; principes teſtant᷑:victi obmuteſcentes ſe occultāt:ægræq; ſer/
uitiū patiunt᷑:Gradiunt᷑ ardua ceruice:criſtis celſa:celum:quod nulla alia volucris facit:cre
bro aſpicientes:caudam quoq; falcatam erigētes in ſublime.Itaq; terrori etiā ſunt Leonibus
Præpoſteri eorū:ac veſpertini cantus oſtētū facere dicunt᷑.Namq; totis noctibus canendo
boetiis nobilē illā aduerſus Lacedæmōios ꝑſagiuere victoriā:hoc iō interꝑtati ſunt augures
quod auis illa victa ſilere ſolet:canere ſi viciſſet.Deſinunt canere caſtrati:quod duobus mo/
dis apud veteres fiebat lumbis aduſtis candēte ferro:aut imis calcaribus:quæ cū ignea vi cō
ſumpta ſunt:facta vlcera:vt conſaneſcant:figulari creta illinunt᷑.Nunc etiā teſtes auelluntur
quod fit libidinis abolendæ cauſa:vt magis pingueſcāt.Capi vocant᷑:quim merito galli a ſi/
militudine ſacerdotū matris deum dici poſſe viderent᷑.Itaq; Gallos a cōtrario ſenſu appel/
latos quidam exiſtimant.Martialis.Ne nimis ex hauſto macreſceret inguine gallus Dimi/
ſit teſtes:nūc mihi gallus erit.Idem.Succumbit ſterili fruſtra gallina marito hanc matris Cy
beles eſſe decebat auē.Pergami omnibus annis ſpectaculū gallorū ædi ſolebat:ceu gladiato
rum.Inuenit᷑ in annalibus.M.Lepido.&.Q.Catulo cōſulibus in ariminēſi agro locutū
Gallinaceū fuiſſe.In gallinis vero illud mirandū:quod ædito ouo excutiunt ſeſe:& circum/
acte purificant aut feſtuca aliqua ſeſe:& oua luſtrant:a Gallus Gallina:Gallinacinū:Galli/
pes:de quibus ſuperius diximus:deducunt᷑.Gallinarū inteſtina:& quæ cum iis coquebant᷑
Gigeria antiqui vocabant Lucillius Gigeria ſunt ſine aleo:his veſcamur alacriter:Gallinæ
pipare dicunt᷑:dum naturalem vocem emittunt:ſicut glutire:ſiue glocidare:dum oua emiſe
runt.Varro.Mugit bos:ouis balat:equi hinnunt:gallina pipat.Pipatio oſcorū lingua vox
plorantis appellat᷑.Pipulū veteres pro cōuitio poſuere.Plautus.Ita me bñ amet Lauerna:
te iam niſi reddi mihi vaſa iubes:pipulo hic differā ante ædes.Piper barbara vox eſt:nomē
arboris iunipo ſimilis.Gignit᷑ in fronte caucaſi ſolibus oppoſita:Semē eius a Iunipo diſtat
paruis ſiliqs:quales ſunt Paſilorū:quos & phaſilos:& Paſeolos:& Phaſeolos dicimus:vul
go notū legumē:hoc eſt exiles:& teretes.Hæ priuſq̄ dehiſcant decerptæ:& ſole toſtæ faciūt
quod vocat᷑ piper longū paulatim vero dehiſcētes ꝑ maturitatē oñdunt cādidum piper:qđ
deinde toſtum ſolibus colore:rugiſq; mutat᷑:Carbunculatur aliquādo intēperie cæli fiūtq;
ſemina caſſa:& inania:Brecmaſſin id vocant:quod indorum lingua ſignificat abortū.Nō
eſt piperis radix:vt quidam putauere:quam aliqui Gingiuerim:alii Gingiberim vocāt:q̄q̄
ſimili ſit ſapore.Id enim in arabia:atq; Troglodytica in villis naſcit᷑ paruæ herbæ radice cā
dida:cōditur ſacaro:quem viridem Gingiberim vocant:ſtomacho mirifice vtilem.Eſt etiā
in india piperis granis fere ſimile:quod vocat᷑ Garyophilon grandius fragiliuſq;:Tradunt
in Indico luco gigni:aduehit᷑ odoris gratia:variis etiā condimentis miſcetur.Fert etiā ge/
nus ſpinæ piperis ſimilitudinem:præcipua amaritudine.Eradice eius in aqua cum ſemine
excepta fit medicamentum:quod vocatur Lycium.Ea ſpina & in Pelio monte naſcit᷑:quæ
adulterat medicamentum:Eam ſpinā græci Pixacanthum Chironium vocāt.A pipere Pi/
peratū vinū dicit᷑:quod Pipere:& melle cōdit᷑.Item Piperites herba:quæ & ſiliquaſtrū vo
catur:caule rubro:& longo denſis geniculis:foliis lauri:ſemine albo tenui:guſtu piperis:vti
lis gingiuis:dētibus:oris ſuauitate:ructibus.Succus eius cōtra morbos comitiales bibit᷑ Gal
li etiam populi ſunt Galliarum:Eſt aūt Gallia altera Ciſalpina altera tranſalpina.Ciſalpi/
na:quæ ab vſu toge Togita gallia dicit᷑:in tranſpadanam:& Ciſpadanā diuidit᷑.Trāſalpi/
na:quæ vno noīe comata vocata in tria populorū genera ſecat᷑:amnibus maxime diſtincta
a Scalde ad Sequanā Belgica:a q̄ Belgi:ab eo ad Garrunā Celtica:a q̄ Celte:& q finitimi iis
hiſpani ſunt:Celtiberi.Eadē etiā Lugdunēſis a Lugduno inſigni oppido.Inde ad pyrenei
mōtis excurſum Aqtania:quæ añ Aremotica dicebat᷑:a qua Aqtani:& Aqtanica regio.A
gallus Gallicus deducit᷑:vñ arma Gallica:& Gallicū ſinū & Gallicos mores dicimus.Item
Gallicanus:vñ Gallicanæ veſtes:& Galatia regio aſiæ minoris cōtermina phrygiæ:q̄ olim
galli ex Europa veniētes habitarunt:A q̄ Galate appellati:hæc & Gallogræcia dr̄:a q̄ Gallo
græci:nā qū a rege Bithiniæ galli ſil:ac græci i auxiliū vocati veniſſent:partē regni tenuerūt:
& a græcis:galliſq; Gallogræci ſunt dicti.Itē Callaici:ſiue Galleci hiſpaniæ ppl̄i gallis finiti
mi dicti q̄ſi Gallaici.Mart.Nec q̄ Callaico linunt᷑ auro.Gallos a cādore appellatos nōnul

Gallulaſco
Gallus gallina/ceus
Gallicinium
Gallinæ
Gallinaceus
Capi
Galli
Gallina
Gallinacinum
Gallipes
Gigeria
Gallinæ pipare
Piper
Paſillus
Phaſillus
Phaſeolus
Piper longum
Brecmaſis
Gingiberis viri/dis
Gariophilon
Lycium
Pixacanthum
Piperatum vinū
Piperites
Galli
Ciſalpina Gallia
Trāſalpina Gal.
Togata Gal.
Belgica
Belgi
Celtica
Celte
Celtiberi
Lugdunenſes
Aquitania
Aremotica
Aquitani
Gallicus
Gallicanus
Gallicanæ veſtes
Gallatia regio
Gallate
Gallogræcia
Gallogræci
Gallaici
Galleci

Neuiu
Martialis
Idem
M.Lepido
Q.Catu.
Varro
Plautus
Martialis

li exiſtimãt qſi lactos. Gala eni græci lac nominãt. Galla feminino genere qd ſit ſupius dixi
mus. Gallam bibere: ac rugas conducere ventri, qum ait Lucillius. Præmonet parſimonia eẽ Galla
Lucillius vtendũ: neq; gulæ indulgendũ: ventremq; coartandũ. Galeola vas ẽ ſinuoſum: ſed hoc a Ga Galleola
lee ſimilitudine potius dicit: Galea munimentum capitis eſt: e corio quodã fieri ſolita nũc Galea
e ferro fit: a qua Galeati milites dicunt: qui Galeis armati ſunt. Item Galerus: quod & neu Galeati milites
tro genere Galerum dicit: operimentũ capitis. Statius. Et temperat aſtra Galero. Idẽ. Nec Galerum
Statius arcadii bene protegit vmbra Galeri. Ab hoc Galerita auis: de q ſupius diximus. Galeſus flu Galeſus flu.
uius eſt in agro Tarentino. Martialis. Alibi: qui ſuperas Oues galeſi. Galilea pars ẽ Iudææ: Galilea
Martialis quæ Syriæ arabiæ: atq; ægypto coniungitur.

AD LVCANVM ET TVLLVM EPIG. LXV.

I LVCANE TIBI. Incredibilẽ beniuolentiam: ac pietatem Lucani: & Tul
li fratrum exponit: quorũ vterq; pro altero mori voluiſſet: vt alter viueret. DA
RENTVR. FATA. Subaudi talia. LACONES LAEDAEI. Ca
ſtor: & pollux Lacedæmonii: Lædæ: vt ſuperius diximus: filii: qbus in fatis erat:
vt vno moriente alter viueret. NOBILIS. Digna excellens. RIXA. Contentio: de
qua ſuperius diximus.

IN BASSAM EPIG. LXVI.

ENTRIS ONVS. Baſſæ luxuriã execratur: quod aureis vaſis cibi: & potus
excrementa colligeret. EXCIPIS Colligis. MISERO AVRO. Miſerabi Baſſa
li vaſe aureo. Miſerũ enim: ſiue miſerabile videt: qd tã nobile metallũ tam fœdæ
rei ſeruiat. Scribit Meſſalla Antoniũ Triũuirũ aureis vaſis vſum fuiſſe in oĩbus
Meſſalla obſcenis opibus: etiã in Cleopatræ pudendis mẽſibus colligẽdis: In quo certe cõtumeliã na
Antonius ture: vilitatem auro fecit: Mirũ e quãta caritate in quãtam luxuriã Aurũ venerit: Sũmæ olim
Cleopatra licẽtiæ fuiſſe putabat poculo aureo puluio ſubdito Philippũ regẽ dormire ſolitũ. At Nero Aurum
Pompeii theatrũ operuit auro in vnũ diem: quo Tiridati regi Armeniæ oſtẽdit. Statuã ex au
ro ſolidã ſibi poſuit Gorgias Leontinus in Delphico tẽplo ſeptuageſima circiter Olympia
Gorgias le. de: ex quo facere cõiecturã licet: quãtus eſſet eo tpe quæſtus eorũ: q artem oratoriã docebant
Aurũ omniũ metallorũ ptioſiſſimum putat: nõ colore: q in argento clarior eſt: & Lõgius
fulget nõ pondere: aut facilitate materiæ: qũ in vtroq; cedat plũbo: ſed qa ſolũ ex oĩbus me
tallis igne nõ deperit: imo quo ſepius ardet: fit pfectius: Vñ Obrizũ vocant aurũ: qd ſæpe
numero igne cãdefactũ: & exuſtũ eſt: ideoq; puriſſimũ. Eſt & altera cauſa ptii: quod vſu nõ Obrizum aurũ
deterit: qũ ex argẽto: ære plũbo ducat lineæ manuſq; decidẽte eorũ materia ſordeſcat. Du
cit pterea in tenuiſſimas bratteas quaternũ vtrinq; digitorũ Cõtra ſalis: & aceti omniũ re
rũ domitores ſuccos reſiſtit: net ac texit lanæ mõ: Poſtremo nõ rubigo vlla: nõ erugo: non
aliud ex ipſo inceſſit: qd minuat bonitatẽ. Inuenit in fluminibus: quæ ob hoc Aurifera di
cunt: Tago hyſpaniæ. Pado Italiæ: Hebro Thraciæ: Pactolo aſiæ: Gange indiæ multis p Aurifera flumia
terea montibus: ac locis aliis. Tradit apud Scythas a formicis: ac Gryphibus erui: de quibus Tagus
ſuperius diſſeruimus. A Gryphe Gryphi dicunt: qui naſũ Recuruũ habẽt: a roſtri eius auis Padus
ſimilitudine. Aurũ q qrunt añ oĩa Segullũ tollũt: ita vocat indiciũ: qd puteis fodit Canali Hebrus
ciũ appellat: qd venarũ canales p ſaxa vagant: huc: atq; illuc: & p latera puteorũ. Catini ad Pactolus
purgandũ aurũ fiunt ex Taſconio: hæc eſt terra alba ſimilis argyllæ: neq; eni alia afflatum: Ganges
igneq;: & ardẽtẽ materiã tolerat: Quod vero Cunicul p magna ſpatia actis extrahit: ad lu Gryphus
cernarũ lumina maiore piculo quærit: Arrugias eiuſmodi cuniculos vocãt. Aurũ arugia q Segullum
ſitũ nõ coquit: ſed ſtatim ſuũ eſt. Aquas eiugis montiũ ad lauandũ aurũ ductas a corriuatio Canaliciũ auruq;
ne corrugos vocãt. Vlex vocat frutex roris marini ſimilis: aſper aurũ retinens: hic ſiccatus Taſconium
vrit: & cinis eius lauat: ſubtracto ceſpite herboſo: vt ſidat aurũ. Vicena milia põdo ad hũc Arrugia
modũ annis ſingulis Aſturiã: atq; Galatiã & Luſitaniã quodã præſtaſſe prodiderunt. Om Vlex
ni auro ineſt argẽtũ vario põdere alibi dena: alibi nona: alibi octaua parte. Vbicũq; quinta
argenti portio eſt: Electrum vocat. Fit & cura Electrum argento addito. Electri natura eſt
ad lucernarũ lumina clarius argento ſplendere: Venena etiã: quod eſt natiuũ: dephendit ge Electrum
mina ratione. Nam & diſcurrunt in calicibus arquus cæleſtibus ſimiles: & igneũ ſtridorem
ædunt. Propter hoc magna auctoritas electro apud Veteres fuit Homero Teſte: q Mene
Homerus lai regiã auro electro: argento: ebore: fulgere tradit. Mineruæ tẽplum habuit lindos inſula
Rhodiorũ: in quo helena ſacrauit calicẽ ex Electro mamme ſuæ menſura. Aurũ græce Xpi
σòσ dicitur: a quo Chryſocola appellatur humor per venam auri defluẽs craſſeſcente limo Chryſocola
rigoribus hibernis vſq; induriciam pumicis. Inuenitur etiam in ærariis: & argẽtariis: & plũ Vua
bariis metallis. Fit & cura multum infra naturalem: Natiuam Vuã vocant. Omnes quaſi Lutea
lanæ tinguntur: illa herba: quam luteam appellant. Niſi capiat colorem: adduntur Scita Scitanum
nũ: & Turbyſtum: ita vocant medicamẽta ſorbere cogentia: Sic pingitur: vt pingat: Qum Turbyſtum

Oobytis
Aceſis
Saterna
Chryſocomæ
Chryſolitus
Chryſopaſſus
Chryſoberillus
Chryſoteros
Chryſolampis
Chryſes
Chryſes
Chryſoptemis
Chryſoſtomus
Chryſogonus
Bibo
Bibolus
Bibax
Bibacitas
Bibaculus
Bibacior
Ebibo
Imbibo
Vitrum
Vitreũ
Vitroſum
Phoenicæ
Candebea
Belus amnis

Homerus
Aurelius

tincta eſt. Orobitin pictores vocant: Quæ non eſt tincta: Aceſis a medicis vocat̃: Aurifices quoq; ſibi Chryſocollam vendicant a glutinando auro: & inde ei nomen impoſitũ putant: Temperatur e Cypria ærugine: & pueri impubis vrina addito intro: teritur in æreis mortariis. Santernam vocant noſtri. Ita aurum feruminatur. Item a Chryſos Chryſocomæ deducitur: quod nos auricomã dicere poſſumus & Chryſolithus: Chryſopaſſus: Chryſoberillus Chryſoteros: Chryſolãpis: de qbus ſupius diximus: & Chryſes propriũ nomen Sacerdotis apud Homerũ: A quo filia eius Chryſeis vocitata eſt: & Chryſoptemis filia Agamenõis: & Clytemneſtræ: & Chryſoſtomus: & Chryſogonus: quorum illud os aureũ: hoc aureus fœtus itei pretari poteſt. BIBIS. Potas: hauris: quod nõ modo de animalibus dicit̃ quæ hauſtũ habent: ſed etiã de inanimatis: quæ carent hauſtu. Virg. Bibit haſta cruorem: Vnde Bibula papyrus dicit̃: quæ haurit atramentũ: nã a bibo Bibulus deducit̃: quod & viri cognomẽtum fuit: & Bibax: ſicut ab Edo Edax: qui multum bibit: ab eo Bibacitas: Bibaculus: Bibacior: Bibaciſſimus: & Compoſita Ebibo: quod eſt totũ haurio: & Imbibo haurio: quod etiam ad mentẽ refertur. Aurelius. Vt poeta optimus maximus teneris imbibitus annis nõ facile memoria laberet̃. VITRO. Poculo vitreo. Vitrũ nota materia eſt: a quo Vitreũ: qđ ex vitro eſt: & interdũ pro fragili: interdũ pro lucido ponit̃. Item Vitroſum: quod vitro habundat: vel vitrũ habet. Vt Vitroſa regio: vitroſa harena. Vitrũ principio hoc modo repertũ fuiſſe prodiderunt. Pars eſt Syriæ: quæ Phoenicæ vocatur: finitima Iudææ intra montis Carmeli radices: Paludem habẽs: quæ vocat̃ Cãdebea: Ex ea naſcit̃ Belus amnis quiq; milliũ paſſuũ ſpatio in mare ꝓfluens iuxta Ptolemaidẽ. Quingentorũ paſſuũ eſt littoris ſpatiũ vbi harenæ mari volutatæ ac reiectæ cogunt̃. Appulſa quondã ad eum locum naue mercatorũ nitri: qum ſparſi ꝑ littus homines epulas pararẽt: nec eſſet ad attollẽdas cortinas occaſio lapidũ: glebas nitri e naue ſubdiderũt: qbus accenſis pmiſta harena littoris: trãſlucẽtes nobiliſſimi liquoris riui fluxere: & hæc origo vitri fuit. Mox magnetẽ quoq; addere hominũ ingenia cœperunt: quoniã liquorẽ in ſe vitri: vt ferrum trahit: tum aliæ quoq; artes inuentæ. Multa & varia ex vitro opa fiunt: fundit̃: tingiturq;: & aliud flãdo figurat̃: aliud torno teritur: aliud metalli modo celat̃. Sidon quondã huiuſmodi operibus nobilis fuit: nũc Italia excellit: præſertimq; Venetiæ. Sub Tiberio principe inuentũ vitri temperamẽtũ fuiſſe nõnulli ꝓdiderunt: quod flexibile fiebat: ſed totã eam officinã fuiſſe extinctã: ne argenti: atq; auri metalla vileſcerẽt. Id verũ ne fuerit: incertũ habeo. Vitro nunc nobiliores pro poculis vtunt̃: ad Cryſtalli ſimilitudinẽ purefacto: itẽ variis tĩcto coloribus: qle apud veteres quoq; in vſu quondã fuiſſe ꝓhibet̃ illud certe cõſtat Neronis tpibus tantã in eo laborãdo artẽ fuiſſe: vt duo perexigui calices ſexmilibus ſeſtertiũ venierint. Vitrum græci ὕαλον vocãt: hoc eſt Hyalum: qua voce etiã Latini vtuntur. Virgi. Mileſia vellera Nymphæ Carpebãt hyali ſaturo fucata colore vitri: q naturaliter hoc eſt colore viridis ẽ. Ab hyalus fit Hyalinus: hoc eſt vitreus: & Hyalurgus vitrearius. CARIVS. Maiori pretio. Carũ enim dicit̃ ꝓprie qđ vili cõtrarium eſt: vnde Caritas ꝓ penuria accipit̃. Quidã tñ ſic caritatẽ a penuria ſeparant vt Caritas ꝓpria ſit annonæ: penuria aũt cæterarũ rerũ: vt Vini: olei: mellis: & Huiuſmodi Verũ tñ Caritas pro eo accipit̃: deriuat̃ aũt a Careo: qđ ſignificat nõ habeo: deficio: a quo Caro: quod anima careat: vt ſupius diximus: & Caſſum inane vacuũ: quaſi omni re carens. Lucanus. Caſſa fraude parat. Plautus. Virginẽ habeo grãdem: dote caſſam: atq; illocabilẽ Vñ fit Incaſſum: quod ſignificat fruſtra: & Caſſes. i. retia: qđ vacuas habẽt maculas vñ & a raritate retia dicunt̃. Ab hoc vero ꝑ diminutionẽ fit Caſſiculũ: quod ſignificat Reticulũ: & Caſſis Galea: qđ vacua ſit ad caput recipiendũ. Veteres Caſſidã dixere: & Caſſius nomẽ ꝓpriũ: a quo via ab ipſo ſtrata Caſſia appellata: Itẽ a Careo Caries: hoc eſt vetuſtas: vel putredo: quod iã vigore careat: a quo Carioſus vetuſtus: putreſcẽs. Neuius. Nemo illa viuit carie Carioſior Carus etiã aliqñ pro grato accipit̃: & tũc deducit̃ a græco χάρισ: quod ſignificat gratiã: vñ Caritas: quæ ita ab Amore differt: quod amor genus ẽ. Caritas ſpẽs. Illud ad omnia pertinet: hoc tantũ ad homines: & qdem pro dignitate: ac qualitate perſonarũ maior enim caritas debet̃ parentibus: proxima liberis: & deinceps reliquis.

Hyalus
Hyalinus
Hyalurgus
Carum
Caritas
Careo
Caro
Caſſum
Incaſſum
Caſſes
Caſſiculum
Caſſis
Caſſida
Caſſius
Caſſia via
Caries
Carioſus
Caritas
Amor

Virgilius
Lucanus
Plautus
Neuius

AD FIDENTINVM EPIG. LXVII.

Martialis

VEM RECITAS. Facete rurſus fidentinum irridet: qui Epigrãmata Martialis. Quaſi a ſe edita recitabat Libellus inquit quem recitas: meus eſt: ſed qum ob ignorantiam male: hoc eſt inepte & barbare recitas: tuus eſſe incipit.

AD DECIANVM EPIG. LXVIII.

Auus

I QVIS ERIT. Laudat Decianum: & ex perſona eius cæteros doctrina: ac virtute præſtantes.. PRISCA FIDES. Credulitas priſcarũ rerũ. AVOS. Maiores noſtros: etenim tam patres q̃ auos aliquando pro maioribus ponimꝰ vt ſuperius diximus. Proprie tamen Auus eſt patris: vel matris pater: cuius rela/

tiuũ eſt Nepos:hoc ẽ ex filio:vel filia natus.Deduciturq́ a græco vocabulo:quod apud eos Nepos
πάππος quibuſdam litteris immutatis: a quo pappous auitus deducit̃: & Papae dicti Pappous
ſunt ſacerdotes:qm̃ admodum preſbyteri quoq́ hoc eſt ſeniores appellant̃.Hinc Papæ in/ Papae
teriectio admirantis:& Papaeus apud Scythas Iuppiter appellatur:vel vt alii volũt ab alia Pape
græca voce αὔωσ quod magnum ſignificat:quaſi auus ſit magnus pater.Sũt etiam q̃ pu/ Papeus Iuppiter
tant Auum dictum eſſe:quia ad duos attineat:quaſi ad duũ:vel quia ad patrẽ ſit additus.Ab Auia
Auus fit femininũ Auia:patris vel matris mater:& Auunculus frater matris:quod æquæ ter Auunculus
tius a nobis ſicut auus ſit:vel quod Aui locum teneat:& proximiate tueat̃ ſororis filios quẽ Patruus
admodum frater patris:a patre Patruus appellatur:quod ſit quaſi alter pr̃ vñ & ipſi fratrũ Nepotes ex frẽ
ac ſororum filii Nepotes ex fratre:& Nepotes ex ſorore appellantur:& Auitus:qd ad Auũ Nepotes ex ſoro
attinet:vnde paternos:atq́ auitos mores dicimus pro eo:quod ẽ patris:& aui:& Proauus: re
hoc eſt aui paterni:vel materni pater:Item Auiæ paternæ vel maternæ pater:cuius relatiuũ ẽ Auitus
Pronepos:a quo femininũ Proneptis:ſicut a Nepos Neptis:& a proauo femininũ Proa/ Proauus
uia:& Ab auus Proaui paterni:vel materni pater.Itẽ Proauiæ paternæ vel maternæ pater: Auiæ
a quo Abauia:Relatiuũq́ eius Abnepos:a quo Abneptis:& Attauus abaui vel Abauiæ pa/ Pronepos
ter:dictus quaſi tertius pater:a quo Tritauia:& Relatiuum Trinepos:a quo Trineptis. Ne Proneptis
potem autem:vt ſuperius diximus:dictum putant:quod natus poſt ſit patri q̃ filius: Poni/ Neptis
Virgilius muſq́ aliquando nepotes pro poſteris.Virgilius.Forte recenſebat numerũ:caroſq́ nepotes Proauia
hoc eſt poſteros:ac deſcendentes.Item pro luxurioſæ vitæ hominibus:quod nõ aliter iis rei Abauus
ſuæ familiaris cura ſit:q̃ iis quibus pater:& auus viuunt. Vnde Nepotare luxuriare eſt: & Abauia
Nepotatus vitæ luxuries:& Neptus Impurus:Nepa vero:vel more græco Nepos aphrorũ Abnepos
Plautus lingua ſcorpium ſignificat.Plautus.Dabo me ad parietem:imitabor nepam.Cicero. Serpe Abneptis
Cicero re anguiculos:natare anaticulas:volare merulas:cornibus vti videas boues: nepas aculeis: Attauus
ſuam deniq́ cuiq́ naturam eſſe aduiuendum ducem. QVALES PRISCA FIDES. Attauia
Senſus eſt quales amicos priſca fides:& fama nouit fuiſſe maiores noſtros:vtputa Oreſtem Atnepos
& Pyladẽ:q̃ tãta inter ſe beniuolẽtia cõiũcti fuere: vt Oreſtẽ etiã ĩ furorẽ verſum Pylades nõ Atneptis
Ouidius deſeruerit.Ouidius.Aſtitit inſano iuuenis Phocenſis Oreſti.Idem.Nõ ita vixerunt Stro/ Tritauus
Idem phio:atq́ Agamẽnone nati.Sed de his inferius latius differemus. MADIDVS. Infectus Tritauia
& vtrunq́ tam in bonam q̃ in malam partem accipitur.Infectum enim luto dicimus:infe/ Trinepos
ctum purpura:infectum vitiis:infectũ bonis artibus.Item Madidũ luto:madidũ purpura: Trineptis
Saluſtius madidum vitiis:madidũ bonis artibus.Ab hoc fit Mador:hoc eſt infuſio:humiditas.Salu/ Nepoto
ſtius.Quaſi par in oppido feſtinatio: & ingens terror erat:ne ex latere noua monumenta Nepotatus
madore infirmarent̃.Nam omnia ædificia oppidi ſtagnabant redundantibus cloacis ad/ Neptus
uerſo æſtu maris:& fit Madeo verbũ:quod ſignificat infectus ſum:plenus ſum:a quo Ma/ Nepa
deſco hoc eſt inficior:humeſco:& Madefacio inficio:& Madefio inficior:& Maduſſa he/
brius:quod ſatis vino madidus ſit. ARTIBVS CECROPIAE ET LATIAE MI/ Madidus
NERVAE. Artibus græce & latinæ linguæ.Mineruã enim:quæ diſciplinarũ dea eſt: ali/ Infectus
quãdo pro lingua:aliquãdo pro diſciplina ponimus:vnde extat illud prouerbiũ craſſa mi/ Minerua
nerua:hoc ẽ rudi lingua:Nã craſſum mõ pinguæ ſignificat:mõ groſſum:a quo Craſſitudo
Varro groſities:& Craſſeſco modo pingueſco:mõ groſſior fio:interdũ etiã hebes:ac ſtultum. Var
ro. Senibus craſſis homuli nõ vidimus quid fiat. VERA SIMPLICITATE. Non
ficta:hoc eſt ſine malitia:ſine dolo:quam alibi prudẽtẽ ſimplicitatem appellat.Simplices.n. Imitor
homines dicunt̃:boni:ingenui:aperti:nõ verſuti:fallaces:malicioſi:callidi:veteratores: va/
fri:quaſi ſine flexu:& aliqua plicatione. RECTI. Perfecti officii:de quo ſuperius diximus
IMITATOR. Imitari eſt mores:aut aliam rem ab aliquo geſtã effingere: qd̃ a græco de/
ducit̃ μιμοῦμαι.Vñ Mimi:hoc eſt imitatores dicunt̃ hiſtriones:qd̃ hominũ geſtus in
ſcena effingerẽt:quod ſi feminæ ſint:Mimæ dicunt̃. Ab imitor fit Imitator:Imitatrix:Imi
tatio. HONESTI. In quo Cauet̃:ne quid indecore:effeminate:libidinoſe: turpiter fiat.
ET NIHIL ARCANO Q VIROGET OREDEOS. Qui nihil optet:aut p̃/
cetur a diis niſi honeſtum:& ſanctum:hoc eſt qui omni ex parte abſolutus ſit.Rogãt̃ enim
Seneca palam dii:quũ honeſta petunt̃.Arcanæ vero fiũt p̃ces:quũ poſcimus aliqd turpe. Seneca. Tũ
ſcio te ab oĩbus cupiditatibus abſolutũ:quũ eo perueneris: vt nihil deũ roges:niſi qd̃ poſſis ro
gare palã:Nũc eni quãta dementia eſt? Turpiſſima vota diis inſuſurrãt:Si qs admouerit ãt
cõticeſcunt:& qd̃ ſcire hoĩes nolẽt:deo narrant:Itaq́ ſic viue cũ hoĩbus:tanq̃ deus videat:
ſic loquere cũ deo:tanq̃ hoĩes audiant.SVBNIXVS. Suffultus firmatus.Niti enim aliqũ Nitor
Plautus conari eſt.Virg.Poſt valido nitẽs ſub pondere faginus axis Increpat.Hinc adnitor:& Eni Adnitor
tor deducunt̃ eiuſdem cũ ſuo ſimplici ſignificationis.Aliqñ tñ adnitor eſt nitendo adhereo Enitor
& enitor:cũ conamine quodã abſoluor.Vñ Enixe dicunt̃ mulieres:quæ partus labore leua Enixæ
tæ ſunt:itẽ quæ nitẽdo pepererũt.Dicere etiã poſſumus enixas nõ in p̃tu ſolũ:ſed etiã quo/

cunq; labore exercitas. Virg. Stirpis Achilleæ faſtus: iuuenēq; ſuperbū Seruitio Enixæ tuli — Virgilius
Enixæ — mus. A quo fit aduerbiū Enixe: qđ & Enixum dicit. Cicero. Ego illos malos: & audaces — Cicero
Enixum — ſemp enixū cōtra fortunas: atq; honores huius ordinis oīa feciſſe ſentio. Aliqñ niti ē firma
ri. Varro. Ille enī naturæ dotibus nitit. Virg. Ille vides pura iuuēis q nitit haſta. Idē. Preſſit — Varro
humi nitens. Ab hoc fit Subnixus: de quo agimus: hoc eſt firmatus. Cecilius. Et latini ſubni — Virgilius
xi aīo ex victoria inerti cōſiliū ineūt. Nōnunq; niti p volare vſurpat. Idē. Hic primū pari — Cecilius
bus nitēs Cyllenius alis cōſtitit. Itē a Nitor qñ conor ſignificat: fit Obnitor: qđ eſt cōtra co — Idem
Obnitor — nor: a quo Obnixe: quod ægræ: & cū labore ſignificat: & Innitor: qđ ſignificat incūbo. Var — Varro
Obnixe — ro. Tandēq; haſtæ innixus occubuit: & Cōnitor: qđ eſt ſimul nitor. Plautus. Cōnixiq; eam — Plautus
Innitor — eripuerūt a pdonibus. Nixus quartæ declinatiōis p partu accipit. Virg. Haud fœtus nixi — Virgilius
Cōnitor — bus ædunt. Nixidi appellabāt: quos putabāt pſidere parietiū nixibus: Nixurire vero vſur
Nixus — pabant veteres p eo: quod ē niti velle. Nigidius. Nixurit: q niti vult: & in conatu ſæpius ali
qua re ppellit. ROBORE MAGNAE MENTIS. Præſtātia: & viribus magni inge
nii. DISPEREAM. Moriar: Eſt aūt modus affirmādi cū aſſeueratōe: Aut. n. iurādo hoc
Mehercule — facimus: vt Mehercule ita eſt: Medius fidius ita eſt: aut execrādo: vt moriar: niſi ita eſt: Pereā
Medius fidius — niſi ita ē. Eſt aūt alius modus: qū dicimus: Mentior niſi ita ē. Item qū aliqd nobis carū inte
Moriar niſi — ſtimoniū adducimus: vt teſtor amorem noſtrum: teſtor tuum lepidiſſimū caput. Verū hoc
Peream niſi — quidem iuſiurandum videri aliquibus poſſet.
Mentior niſi

IN INVIDVM EPIG. LXVIIII.

Teſtor — VI DVCIS VVLTVS. In inuidū ſcribit: q legēs epigrāmata. Martial. Cō — Martialis
trahebat frontē: qđ eſt triſtitiæ ſignū: ip recat aūt ei id: quod omniū miſerimū ē:
Liuidus — vt oībus inuideat: nemo ei. LIVIDE. Inuide. Liuidus pprie ſignificat eū: qui
ex pcuſſu carnē nigrā habet fluxione cruoris ad eū locū: qui pcuſſus eſt. Plynius. — Plynius
Tapſiæ ſuccus ſugillatis: ac liuidis pdeſt. Hinc liuidus p nigro accipit. Virg. Quid ve petūt — Virgilius
animæ: vel quo diſcrimine ripas Hæ linquūt: ille remis vada liuida verrūt. Quoniā vero qui
inuidiæ morbo laborāt: excedētes ſe dolore. Hūc colorē cōtrahūt: Liuidus frequenter p inui
Liuo — do accipit. Martialis. Omnibus inuideas Liuide nemo tibi. Sic Liuor mō maculā in corpo — Martialis
re ex pcuſſu factā ſignificat. Plynius. Nā vtriuſq; ſuccus inciſo p meſſes caule liuori medet. — Plynius
Interdū nigrorē. Varro. Sic Paulatim liuor in cādorē vertit: & oīs macies e corpore abſce — Varro
Liueo — dit. Interdū inuidiā. Lucanus. Liuor edax tibi cūcta negat. Ab hoc fit Liueo verbū: a quo — Lucanus
Liueſco — Liueſco: qđ mō ſignificat ater ſum. Varro. Cuius facies nocturnis graſſationibus liuet: mō — Varro
inuideo. Pōponius. Malignus homo: & fortunis aliorū ſemp liuēs. DVCIS. Cōtrahis: ſi — Pompo.
ue auertis: de quo ſuperius diximus.

IN CECILIVM EPIG. LXX.

RBANVS TIBI CECILI VIDERIS. Ceciliū carpit: & ex pſona ei⁹ cæ
teros: q qum ſint ineptiſſimi ſcurræ vrbanitatis gloriā aucupari nitunt. VRBA
NVS. Lepidus: facetus. VERNA. Scurra. Vernæ: vt ſupius diximus: ſerui ſūt
domi nati: quorū ppria eſt ſcurilitas: hoc ē impudēs qdā: & ſtolida dicacitas: hīc
Verna — Verna: & Vernaculus accipit p eo: q improba: & ſeruili dicacitate vtit. Martia. Vernacu — Martialis
lorū dicta: ſordidū dentē. Tibullus. Conſueſcet amātis Improbus in dñæ ludere verna ſinu. — Tibullus
Vernilitus — Propterea Vernilit⁹ a veteribus p adulatore vſurpat: qđ hæc viuēdi ars Vernarū ppria ſit
Cecilius. Credo nimis tandē hic ſit vernilitus. Ob hāc cām Mālius ille: q qđ pecuniā ab oī — Cecilius
Pantolabus — bus ineptis ſermonibus aucuparet: dictus eſt Pātolabus: qſi παιτα λαβων: hoc eſt oīa ſu — Manlius
mēs. Verna appellatus eſt: pp ter ſcurrilitatē pluribus notus. Scurrā a ſequēdo dictū putant:
Scurra — qđ diuitū domos: ſequat: Eſt aūt Scurra: q riſum ab audiētibus captat nō ſalua dignitate p
Scurrile — ſonæ: a quo Scurrile dicit: qđ eſt ridiculū cū turpitudine. Cicero. Vitādū ē oratori vtrunq;: — Cicero
ne aut ſcurrilis locus ſit: aut nimius. Et Scurrilitas turpis & pcax dicacitas: & Scurrilit ad
uerbiū: hoc ē pcacit. Ci. Quoniā frequētiſſime vſus eſt iocis: & nocētiſſimos ſæpe hoc dicē — Cicero
di genere tutatus ē. Scurra ab inimicis ſuis ē dictus: qđ in orōne ſua vatinius poſuit vſus ē: ſ;
nō tales fuerūt ioci Ciceronis: de qbus dici poſſet: qđ nō ſaluo grauitat: pudoriſq; reſpcū ca
derēt in Scurrā: verū graues fuerūt: atq; modeſti: qle dictū illud īgenerū ſuū: q qū exigui cor
poris hō eſſet: longūq; gladiū accītū hrēt: qs inqt generū meū ad gladiū alligauit? Item qum
apud Damaſippū coenaret: & ille mediocri vino appoſito diceret: bibite: falernū hoc anno
rū qdraginta ē: Bñ inqt ætatē fert: qſi diceret nō vī antiquū: & qū in ea pūintia: q;. Q. Ci — Cicero
cero. Frat eius rexerat: imaginē eius Clipeatā vidiſſet ingētibus lineamētis vſq; ad pectus ex
more pictā: erat aūt Quintus ipſe ſtaturæ pue. Frater meus inqt dimidius maior eſt q; totus
Idē quoq; cū vatinius cōſulatū paucis diebus geſſiſſet: Magnū inqt oſtētū āno Vatinii fcm
qđ illo Cōſule: nec bruma: nec ver: nec æſtas: nec autūnus fuit. Querēti deinde Vatinio: qđ
Cicero Grauatus eēt ad ſe infirmū venire: Rñdit: volui in conſulatu tuo venire: ſed nox me — Cicero

cōphēdit:caniniū:qđ cōſul deſignatus honorē inierat:ſtatīq; depoſuerat:iterrogauit qb⁹
Cōſulibus cōſul fuiſſet:deīde nō deſtitit dicere. Vigilātiſſimū habuimus cōſulē Caniniū:q
in toto Cōſulatu ſuo ſomnū nō vidit. Qum aliqñ ad Pōpeiū veniſſet:dicentibus ſero eū ve
niſſe. Rńdit. Equidē nō ſero veni:nā nihil hic paratū video:& qum donaſſet Pōpeius trāſ
fugā Ciuitate Romana:O bellū hoīem inqt:Ciuitatē dat gallis alienā:q nobis noſtrā reſti/
tuere nō pōt. Interrogāti ꝑ riſum Pōpeio:vbi gener eius Dolobella eēt:Rńdit cum ſocero
tuo. Poſt victoriā Cæſaris iterrogatus cur in electiōe ptis erraſſet:pcīnctura me inqt dece
pit:iocatus in Cæſarē:q ita toga pcingebat᷑:vt trahēdo laciniā velut mollis incederet:ꝓpē
qđ Sylla dixiſſe Pōpeio fert᷑. Caue tibi illū puerum male pcīnctū:& qū Laberius iuxta eū
in theathro ſedentē trāſiret ſedile qrens:recepiſſem te inqt niſi anguſte ſederē:ſil᷑ & illum re/
ſpuēs:& in nouū Senatū iocatus cuius numerū Cæſar ſupra fas auxerat:ſed nō īpune rńdit
ei laberius. Mirū ſi anguſte ſedes:q ſoles duabus ſellis ſedere:Leuitatē Ciceronis exprobrās
Qum Antro qdā Laodicenus eū ſalutatū veniſſet:cāmq; aduentus ab eo qſiſſet: rńdiſſetq;
Laodicenus legatū ſe ꝓ libertate prīæ ad Cæſarē veniſſe:hoc mō publicā ſeruitutē expreſſit
ἐὰν ἐπιτύχης καὶ περὶ ἡμῶν πρεσβευσον. Hoc ē ſi obtinueris:& ꝓ nobis in/
tercede. HOC QVOD TRANSTYBERINVS AMBVLATOR. Eſ.ſ. Viliſſi/
ma hoīum genera cōmemorat:ſolita ſcurriliter iocari: qbus Cecilianū cōparet. AMBV/
LATOR. Viliſſimus Cerdo. Cerdones enī dicunt᷑:qcūq; artes illiberales exercēt:qſtus grā   Cerdo
q græce κέρδος dr̄:vñ Cercopa græci qſi κερδωπα vocat lucrari vndiq; cupiētē: quē   Cercops
nr̄i Lucrionē appellāt. Ambulatores vero ꝓprie appellant᷑:q vrbē paſſim pagrāt vēditādo   Lucrio
viliſſimas merces:& dictis qbuſdā ſcurrilibus aucupādo ēptores hoc vocabulū ab ambulo
deducit᷑:qđ ſignificat huc:atq; illuc eo:ab ambio:qđ eſt circumeo:a quo Ambulatio:& am
bulacrū:qđ mō ipſam ambulationē ſignificat:mō locū:in quo Ambulat᷑:& Inābulo ac De   Ambulatio
ambulo:qđ ſignificat ſpatior:vñ Deābulatorium locū:& Deābulatoriā porticū dicimus:ꝑ   Ambulacrum
quā ambulamus:& Abambulo aſcēdo:a quo Abābulator aſcēſor:& Añambulo: añ alios   Inambulo
Suetonius   eo:a quo Añambulōes dnr̄:q honoris grā:aliquē comitando pcedūt. Sueto. De Veſpaſiāo   Deambulo
Ea demum excutit magis cōuicio q̄ pcibus vel autoritate:dum eū identidē ꝑ cōtumeliā Añ/   Deambulatoriū
ambulonē fratris appellat:& Obābulo aduerſus alios ābulo:& qſi ambulanti me oppono   Deambulatoria
a quo Obambulator: Obābulatrix:Obambulatio:Ambrones vero gētes qdā gallicæ fuerūt   Abambulo
q̄ ſubita inundatiōe maris qum ſedes ſuas ammiſiſſent:rapinis:& depdationibus ſe:ſuoſq;
alere cœperunt:ex quo tractum ē:vt turpis vitæ hoīes Ambrones dicerent᷑:hos & Cimbros   Anteambulo
C.Marius   Teutoneſq;.C.Marius deleuit. Ambracia vrbs ē epiri iuxta Ateronē nauigabilē fluuiū ſita: Anteambulones
Pirrhi olim regia. TRANSTYBERINVS. Romæ Trāſtyberim habitātes. Illic enī vi/   Obambulo
liores pſonæ habitarunt. Tyberis amnis ē Italiæ e media fere lōgitudine Apennini Aretino   Ambrones po
rum finibus defluēs:tenuis principio nec fere niſi piſcinis emiſſus nauigabilis. Fert᷑ ꝑ cētum   Ambracia vrbs
qnqginta milia paſſuum nō ꝓcul Tiferno:Peruſia:& Otriculo Etruriā ab ambris:ac Sabi   Tyberis
nis:mox veiētē agrū a cruſtumino:deīde Fidenate:latinumq; a Vaticano dirimēs:duobus:
& qdraginta fluuiis auget᷑ pcipuis aūt Nare:& Aniene:nec minus tū aqs: fontibuſq; in vr
bē pductis:& iō quālicet magnaꝝ nauiū ex italo mari capax:reꝝ in toto orbe naſcētiū ve/
ctor placidiſſimus. Primo ab aquaꝝ colore Albula dictus ē:Deīde Tybris appellatus:vel a   Albula
Virgilius   rege Thuſco huius noīs iuxta eū in bello occiſo:qđ ſenſiſſe vr̄. Virgilius. Qum inqt. Aſpq;   Tybris
imani corpore Tybris. A quo poſt Itali fluuiū cognomine Tybrim Diximus:āmiſit verum
vetus albula nomē:vel qđ τῆς ὕβρεως:hoc ē iniuriæ fluuius eſſet: ꝓpter regē thuſcorū
latrocinari circa eius fluminis ripas:ac vaſtare oīa ſolitū. Alii dicūt Syracuſanos olim in Si
cilia:qū Atheniēſes veniſſent:ingētē hoſtium multitudinē cepiſſe:eāq; vt Cæſis mōtibus mu
nimēta ciuitati adderēt:coegiſſe Tunc auctis moenibus etiā foſſam factā eſſe:q aqs repleta
vrbē lōge munitiorē reddidit:hāc ergo foſſam ꝑ hoſtium poenā atq; iniuriā factā Tybrim
qſi τὴν ὕβριν: hoc ē iniuriā:ſiue ignominiā vocitatā eſſe. Poſtea vero qum Siculi in Ita
liā pfecti eēnt:eā partē:vbi nūc Roma eſt:tenuiſſe vſq; ad Rutulos:& Ardeā:flumēq; Albu
lā ad ſilitudinē foſſe Syracuſanæ:Tybrim appellaſſe. Rurſus āt a Tyberino albanorū rege   Tyberis
Ouidius   in eo ſubmerſo ꝑ Thybri dictus ē Tyberis. Ouidius. Albula quē Tyberim merſis Tyberinus
in undis Reddidit:hybernis forte tumebat aqs. A tyberi fit adiectiuū Tyberinus: vñ a Trā/   Tyberinus
Virgilius   ſtyberim Trāſtyberinus. Hinc Tyberinū eius fluminis deū dicimus. Virgi. Vñ pater Tybe/   Tranſtyberinus
rinus:& vñ aniena fluēta. Itē Tyberinum piſcē eiuſdē fluminis nobilē duntaxat inter duos   Tyberinus piſcis
pōtes de quo ſupius latiſſime diſſeruimus. Iuuenalis. Vos anguilla manet longe cognata co
lubræ. Aut glacie aſperſus maculis Tyberinus:Et ipſe vernula riparū:pinguis torrēte cloaca
QVI PALENTIA SVLPHVRATA FRACTIS PERMVTAT VITRE
IS. Erat enī vt nunc qnoq; mos eſt: vt viliſſimæ pſonæ ꝑ vrbē vociferando diſcurrētes ſul/
phurata vitri fragmētis pmutarēt. PERMVTAT. Aliud ꝓ alio accipit:hinc Permuta   Permutatio

Permutatio tio dicta:qua veteres vtebant̃ anteq̃ cederẽt metalla.A muto aũt Permutõ deducit̃.Muta Varro
Muto re ꝓprie trãſferre ẽ.Varro.Fac vt te aliquo cũ omni familia mutes.Aliqñ tñ ꝓ ꝑmutare acci Lucillius
pit̃ Lucillius.Publicanus vero vt Aſiæ ſiã ſcripturarius ꝓ Lucillio.Id ego nolo:& vno hoc
nõ muto oĩa.Itẽ pro variare:vñ mutare aĩum:mutare ſnĩam dicimus.Aliqñ etiã ꝓ delinq̃/
Mutatio re vſurpat̃.Idẽ.Mihi qdem publice mutare eos:q in parẽtes aliqd cõmittunt.A muto Mu Idem
tatio deriuat̃:& Mutabile:quod facile mutat̃.Virgil.Variũ:& mutabile ſemꝑ femina.A Virgilius
Immutabile quo Immutabile:quod nullo mõ mouet̃:ac flectit̃.Itẽ Cõmuto vel muto:vel ſimul muto:a
Commuto quo Cõmutatio:ac Cõmutabile.Cõmutare verba ẽ litigare:& iurgari.Terẽtius.Nunq̃ ho Terentius
die tecũ cõmutaturũ patrẽ vnũ eſſe verbũ.Idẽ.Sic tria nõ cõmutabis verba hodie iter nos: Idem
hoc eſt nõ dabitis:atq̃ accipietis ideſt nõ iurgabitis:Etenim cõmutare verba ẽ ꝓ bonis ma/
la ingerere:& iracũdia in maledicta cõpelli.Muto aũt frequentatiuũ eſt huius verbi moueo
o lr̃a in v mutata Nam veteres moto dicebãt:a quo Motacilla auis vulgo nota:quod ſemꝑ
Moto moueat caudã:vñ vulgo nõ iepte Coda tremula dicit̃:veteres enĩ codã Caudã dicebãt Mo/
Motacilla ueo manifeſtã habet ſignificationẽ.Interdũ tñ pro excludo accipit̃.Cicero.Atq quodã qua
ſi ueneno ꝑficiat:vt veros heredes moueat:in eorũ locũ ſuccedat.Ab hoc deriuat̃ mobilis:q Cicero
Moueo facile mouet̃:a quo Mobilitas.Virg.Quo nõ aliud velocius vllũ mobilitate uiget:Et Mo/
Mobilis biliter:& eorum cõtraria Immobilitas:Immobiliter:& Motio:& Momentũ:quod ꝓprie
ſignificat exiguã quandã mutationẽ:& pene indiuiſibilẽ:quod græci Atomũ vocant:imu/
tuis(vt inqt Lucretius)Illis corpuſculis:quæ infuſis ꝑ feneſtrã radiis ſolis videmus.Varro. Lucretius
Momẽto tp̃is vterq̃ diſceſſit:hoc apud veteres etiã momen dicebat̃ Lucretius.Momine ſi Varro
a paruo pñt ĩpulſa moueri:hinc quodcunq̃ minimũ põt momentũ appellari.Plynius.Pro Lucretius
Motio ſunt & cõbuſte:vt cinis earũ bibat̃ in vino addito reſinæ momẽto.Idẽ.Comitialibus mor/ Plynius
Momentum bis Oeſypum cũ myrrhæ momento ꝓdeſt.Ab hoc fit Momentaneũ:hoc eſt caducum:& qđ Idem
Atomus facile mutat̃:ac deficit.Itẽ Mox aduerbium:quod ſignificat ſtatim:ſine intermiſſione:Pau
Momen lopoſt.Itẽ motus q̃rtæ declinationis pro motione:a quo Terræ motus:cuius cãm ventos eẽ
Momentaneum cõpertũ ẽ:Neq̃ enim vnq̃ intremiſcunt terræ:niſi ſopito mari:cæloq̃ tranquillo:nec vnq̃
Mox niſi poſt ventos conditos in venas:& cauernas terræ:& occulto flatu erũpere nitẽtes.Mul
Motus ta eorum genera ſunt:Alibi Mœnia proſternunt̃:alibi profundo hiatu hauriunt̃:alibi ege
Terræ motus runt̃ moles:alibi amnes emituntur:alibi ꝑeunt:q fluere ſolebant.Interdum ſcaturiunt frigi
di:interdum calidi fontes.Hiatus vero alias remanet oſtendens:quæ ſorbuit:alias occultat
ore compꝛ̃ſſo:rurſuſq̃ ita inducto ſolo:vt nulla veſtigia extent vrbibus plerũq̃ deuoratis:cp
ætate noſtra pluribus locis in campania cõtingit.Nec ſimplici mõ quatit̃ vnq̃ terra:ſed tre
mit:vibratq̃.Maritima autem maxime quatiunt̃:ſed nec montoſa tali motu carent.Explo
ratũ eſt Alpes apenninas epius træmuiſſe.Sunt qui naturali rõne futurũ terræ motum ꝓui/
deant.Anaximandrũ mileſium ferunt Lacedæmoniis prædixiſſe:vt vrbẽ:ac tecta cuſtodi/
rent:qm̃ terræ motus ĩmineret:tunc totã eorum vrbem corruiſſe.Idem quoq̃ de Pherecyde
tradunt Pythagoræ ꝓ̃ceptore:& qđ mirabilius eſt hauſtu aquæ e puero ꝓ̃ſenſiſſe terræ mo
tũ futurũ:ac vere ꝓ̃dixiſſe.Præterea a moueo cõpoſita fiunt Admoueo:qđ eſt applico:Am
moueo:& Remoueo:Dimoueo idẽ:quod remoueo:Cõmoueo excito:ſimul moueo. VI/
TREIS.Vaſis.ſ.PALLENTIA.Pallida epithetõ Sulphuris eſt:ſiue quod materia ipſa
pallida eſt:ſiue quod ſuffitus eius pallentes homines facit:vt ſupius diximus.Erat aũt apud
Veteres mos:vt etiã apud nos eſt:vt viliſſime pſonæ vrbem ꝑagrarent ſulphurata ad accen
dendas lucernas parata cũ vitri fragmentis ꝑmutantes.Iuuenalis.Rupto poſcentem ſulphu Iuuenalis
ra vitro.Papinius.Quiq̃ cõminutis permutat vitreis Gregale ſulphur.Pallere liuere ẽ:hĩc Papinius
Pallor Pallor.Palliditas:Pallidus. MADIDVM CICER. Humefactum:erat enĩ mos:vt nũc
quoq̃ eſt:Cicer madefactũ circũferre:& ocioſæ plebi vẽditare:quo Culinæ paratius hñt:
nec enĩ decoq põt:niſi mollefactum pridiæ ſeri debet.Plura eius genera.Eſt enĩ Arietino ca
Cicer. piti ſimile ꝓpter:qđ Arietinum appellat̃ album:nigrumq̃:& Columbinũ:quod & Vene/
Arietinu; Cicer reum vocãt candidum:rotundum:leue Arietino minus:quod religio veterum adhibere pui
Venereum Cicer giliis ſolebat.Dulciſſimum autẽ id:quod eruo ſimillimum.A Cicere Cicercula deriuat̃:q̃ſi
Cicercula minutum Cicer inæqualis angulos hñs veluti piſum.Itẽ Cicero.Nõ qđ primus:q ea fami/
Cicero lia ſic cognominatus eſt:in extrema naſi parte eminẽs qdã q̃ſi cicer habuerit:ſed qđ hoc ge/
Pilũnus nus leguminis optime ſit ſolitus ſerere.Fuerunt enĩ veteres agriculturæ ſtudioſiſſimi.Iõ do/
Piſo na ampliſſima imperatoꝝ:ac fortium ciuium erant:q̃tum qs vno die plurimũ arare potuiſ/
Fabius ſet.Populi vero dona quartarium:ſiue hemina farris.Hinc prima cognomina ĩde ſumpta
Lentulus Pilumni dicti:q pilum Piſtrinis inuenerunt.Piſones a piſendo.Fabii:Lẽtuli:Cicerones:vt
Subulcus qſqs aliquod huiuſmodi genus optime ſereret.Itẽ Bubulcus dictus:quod bobus optime vte
Ciceronianus ret̃.A Cicero.Ciceronianus deducit̃. OCIOSAE CORONAE. Ignauæ multitudi/
ni:quæ ꝓparandi ad coquinã leguminis curã non habet. QVOD CVSTOS DOMI/

NVS Q̲VE VIPERARVM. Aliud Viliſſimũ genus hoīum:qui ſerpẽtes circũferũt:
& Latine:vt ſupius diximus:Circulatores dicunť. VILES. Abiecti ignobiles. PVERI. Circulatores
Serui hi enim ſalſaméta p vrbé vendendo circũferunt. SALARIORVM. eorum q ven
dunt ſalſamenta.Salarii a ſale appellati ſunt.Sal vero græca vox eſt: vñ ἅλαι Salinæ dicũ Salaria
tur.Sal omnis aut fit:aut gigniť coacto humore:vel ſiccato. Trahiť aqua maris in foſſas ad Sal
hũc vſum factas:& ſiccať ſole. Aliud genus ex aqua maris ſponte gigniť ſpuma in extremis
littoribus:ſiue ſcopulis relicta& denſata rore:ideoq; id genus ſpuma vocať:hic & Candi/ Spuma
dior cæteris generibus eſt:& minus acer:faciũt ſalẽ:& lacus vaſti:vt in Cypro:& Apud Mẽ
phim extractis e lacubus aquis:deinde ſiccatis ſole:ſed & ſũma fluminũ denſanť in ſalẽ:am
ne reliquo velut ſub gelu fluente:vt apud Caſpias portas:quæ Salis flumina appellanť: Fe/ Salis flumina
runt Præterea & calidi fontes:& frigidi ſalem:ſicut Pegaſei:& Volaterrani.Sũt & Mon/
tes natiui ſalis:vt in:Indis orcomenus: in quo lapidicinarũ modo cediť:cõtinue renaſcens
maiuſq; ex eo eſt regũ vectigal:q̃ ex auro:& margaritis:Effodiť quoq; e terra pluribus lo/
cis palam humore denſato Cæditur ibi ſpeculariũ lapidum mõ:pondus magnũ glebis:quas
Micas vulgus appellat.Carrhis Arabiæ oppido muros:domoſq; maſſis ſalis faciũt aqua fer Micae
ruminatis.Cyrenaici tractus hamoniacho ſale nobilitanť:ita appellato: quia ſub harenis Sal hãmoniacus
inueniať.Similis eſt colore alumini:qđ ſchiſton vocãt lõgis glebis:neq; plucidis:ĩgratus ſa/
pore:ſed medicinæ vtilis.Probať q̃ maxime:pſpicuus rectis ſciſſuris.Adulterať Siculo:qui
in lacu Cocanico naſciť:ideoq; & ipſe appellať Cocanicus.Sũt & fictícii ſalis plura gene/ Cocanicus
ra.Vulgariſq; plurimus fit in ſalinis mari fuſo:additis rigııis dulcis aquæ:& in ægypto ipõ
mari influẽte in ſolũ:qñ Nili aqs ſuccoſum eſt.Fit & e putaneis aqs in ſalinas ingeſtis: Pri
ma dẽſatio Babiloniæ in Bitumẽ liqdũ cogiť oleo ſimile:quo & lucernis vtunť.Detracto il
lo ſubeſt ſal.In Chaonia excoquũt aquã ad ignẽ:refrigerandoq; ſalem faciũt .Galliæ: Ger/
maniæq; ardentibus lignis aquã ſalſam infundũt.Quercus ad hoc optima eſt:nã p ſe cinere
ſincero vim ſalis reddit.Alibi Corilus laudať:ita infuſo liquore ſalſo carbo etiã in ſalem ver
titur.Quicũq; cõficitur igne ſal niger eſt.Scribit Theophraſtus quoſdã harundinis:& iun/
ci cinerẽ decoquere aqua ſolitos:donec exiguũ ſupſit humoris:idq; ſalẽ eſſe Quin etiã Mu/ Muria
ria:ita eni aquã ſalſamentorũ vocamus recoquiť:iterũq; cõſumpto humore ad naturã ſuam
redit.Suauiſſimus omniũ Tarentinus:atq; candidiſſimus.Ad obſoniũ:& cibum vtilior ſal
eſt:qſqs facile liqueſcit:item humidior:quia minorẽ amaritudinẽ habẽt. Seruãdis carnibus
aptior:acer:& ſiccus.Fiunt e ſale etiã cõdimẽta odoribus additis.Sic pulmẽtarii vicem im/
plet:excitãs auiditatẽ:inuitanſq; in oĩbus cibis.Quin & pecudes:armẽtaq;:& iumenta ſale
maxime ſolicitanť ad paſtum ob hoc largiores lacte:multoq; gratioſiore caſeo inde facto.
Quãobrem humanior vita ſine ſale neqt degere:adeoq; neceſſaria res eſt vt hoc nomẽ tran
ſierit ad voluptatem.Quicqd enĩ in omni genere gratũ eſt:Salẽ vocamus.Vñ animi quoq;
Lucanus ſolatia appellanť Sales Plurali numero:Lucanus.At ſoliti luſere ſales:aliqñ etiã ſingulari. Sales
Terentius Terẽtius.Qui habet ſalem:quod in te ẽ: oĩs quoq; vitæ lepos:& ſũma Hylaritas: laborũq;
reqes nõ alio magis vocabulo cõſtat.Quãobrẽ honoribus etiã militaribus interponiť.Si/
quidẽ ſtipendia eorũ Salaria dicimus:quoniã ita neceſſaria ſint:vt homini ſal:quod magis Salarium
Vlpianus mihi placet:q̃ quod ſcribit Vlpianus.Salariũ vectigal eſſe ex eo dictũ:quod p ſolo pendať.
Si qs enim inqt nemine prohibẽte in publico ædificauerit:& id edificiũ obſtet publico vſui
vtiq; is q operibus publicis procurat:debebit id deponere:aut ſi nõ obſtet:ſalariũ ei impo/
nere.Ancus Martius rex ſalis modio ſex milia in cõgiariis dedit populis:& ſalinas primus
Varro inſtituit.Varro.Vſos ſale veteres pulmentarii vice affirmat:e ſitaſſe enĩ ſalẽ cũ pane:& ca/
ſeo:quod nũc thuſci faciunt:cũ aquatico pane:& malo medico.Maxime aũt ſalis autoritas
e ſacris veterũ intelligiť:apud quos nulla ſacra ſine Mola ſalſa cõficiebanť.Sic eni vocabãt Mola ſalſa
far toſtũ ſale conſperſum:quod eo molito hoſtiæ aſpergerenť.Virg.Sparge molã Flos ſalis Flos ſalis
in totum res diuerſa eſt ita enim appellať quædã eius fauilla:quæ læuiſſima eſt:humilioriſq;
naturæ:& crocei coloris:aut rufi:veluti rubigo ſalis.Eius natura aſpera:& ex calfactoria eſt
ſudorẽ cit:aluũ ſoluit in vino.Præter hæc etiã appellať in ſalinis Salſugo ab aliis Salſilago Salſugo
tota liqda:marina aqua ſalſior:vi diſtãs Salſuginẽ etiã:ſiue Salſilaginẽ dicimus humorẽ cũ Salſilago
Plynius ſapore ſalis.Plynius.Natura Ciceris eſt gigni cũ ſalſilagine.Salis natura ẽ p ſe ignea:& tñ
ignibus inimica:fugiens eos:oĩa Erodens:corpora vero aſtringens:ſiccans:alligans defun/
cta:ac putreſcentia ita vendicãs vt durent p ſæcula.Heterocraneas cũ adipe vitulino mirifice Heterocranea
ſanat:ita vocant morbum capitis:cũ caput inæqualiter dolet:tumetq;:& inter pilos rotun/
da:& humida vlcuſcula ſurgunt:& pus mali odoris.Aiunt dentes nõ erodi:neq; putreſcere:
ſi quis quotidie mane ieiunus ſalẽ cõtineat ſub lingua:donec liqſcat.Tã variis præterea mor
borum generibus vtilis ſal:vt factum ſit Prouerbium.Nihil eſſe corporibus vtilius ſale: & Salſum
ſole.A ſale Salſum dicimus:quod ſalis ſaporem habet:ſiue ſale denſatum eſt:& Salio:quod Salio

eſt ſale condio:a quo Salitum:quod ſale cōditū eſt:& Salſamentum:quod eſt ſale compo/
Salitum ſitū ad vſum ciborum:a quo Salſamētarii dicunt᷑:quos ſuperius aſſeruimus ſalarios vocari
Salſamentum Item Salſamentarius adiectiuum eſt:ſignificatq; id:quod ad ſalſamēta attinet.Plyni.Quin Plynius
Salſamentarius & teſtis cadi Salſamentarii tuſis cum axungia vetere mirū immodū ꝓdeſt:& ſalariam viam
Salaria via quoniā illa ſal in Sabinos portari cōſueuerat:& Salſicorticem arborē:quam ſuperius dixi
Salſicortex arb. mus a græcis Haliphleon vocari:& Salſedinem ipſum ſalis ſaporem:& Salū mare a ſapo/
Haliphleos re ſalis.Virg.Perq; vndas ſuperante ſalo.Et ſalinas vrbem Siciliæ iuxta Lilybæum abundā Virgilius
Salſedo tem palmis:quod iuxta eam ſalinæ fuerint:hoc eſt foſſæ:in q̄bus fit ſal:quæ & ipſe a ſale no
Salum men habent:& Salinum vaſculū:in quo ſal tenetur tum ad mēſæ vſum:tum ad ſacrificia pa
Salinæ ratum.Perſius.Purum:& ſine labe ſalinum:& Salentinū Italiæ ꝓmontoriū.Saluſtius.Om Perſius
Salinum nis Italia coacta in anguſtias ſcinditur in duo promontoria Pachinum & Salentinum:& Saluſtius
Salentinum Salinum ſputum:quod fere ſalis ſaporē habeat.Et Salnacidus ſalis ſaporem habens.Plyn. Plynius
Saliua Nam nitroſas aquas:atq; Salinacidas ac feculentas addita polenta vtiles eſſe aiunt.Quidā
Salnacidus ēt a ſale ſiue ſalo Salamina deductū exiſtimāt.Et aūt Salamin:ſiue ſalanima inſula in mari
Salamin euboico:cōtra Athenas ſita:in qua vrbs eſt eiuſdem nominis vbi Telamō aiacis:& Teucri
pater regnauit.Sed cum reuerteret᷑ Teucer a bello Troiano:nec inimicos Aiacis vltus fuiſ
ſet:ex pulſus a patre in Cyprum nauigauit:ibiq; vrbem aliā cōdidit nomine Salaminā.Sal
moneus Aeoli filius fuit:regnauitq; apud helidem:qui qum diuinos ſibi honores petulan/
tius quæreret:Iouemq; in iaciendis fulminibus imitaretur:ab eo fulminatus:in infernū de/
Halicarnaſus truſus eſt.A voce vero græca:quæ ſalum ſignificat hoc eſt ἀπὸ τοῦ ἅλος Halicarnaſus
dicta vrbs Cariæ maritima in minori aſia argiuorū colonia:in qua Mauſoli quondā nobi/
Halizones liſſimum opus extabat:a quo halicarnaſeus deducit᷑:& Halizones populi Paphlagonum
Halcyōes ἀπὸ τοῦ ὑποζωγαι ἁλί:hoc eſt quod mari vndiq; circūdant᷑:& Halcyones inſigne
Alcedines genus auium viuētium mari:ac in ipſo mari nidificantiū.Latini Alcedines vocāt quaſi alge
Halcyōides dines:quod frigidiſſimis temporibus nidificāt.Plautus.Iam hercle tu periſti:niſi illā mihi Plautus
Alcedonia tam tranquillā facis:q̄ mare eſt olim:qum alcedo pullos educit ſuos.Sicut aūt ab halcyone
Halcyonides:ita ab Alcedone Alcedonia dicunt᷑.Idem.Tranquillū ē Alcedonia ſunt circū Idem
forū.Dies partus earum etiam nautæ nouere Ipſa auis paulo amplior paſſere ē:colore Cya
neo:pūrpureis tantū:& candidis admiſtis pennis:collo gracili:ac procero:hanc auē videre
rariſſimū eſt:nec niſi Vergiliarum occaſu & circa Solſtitia:Brumam ue naue viſa ſtatim ī la
tebras abit.Fœtificat bruma:qui dies ab ea Halcyonides vocant᷑.Tunc mare placidum:ac
nauigabile præſertim Siculū.Faciūt aūt ſeptem ante brumā diebus nidos & totidem ſequē/
tibus pariūt Ouidius.Perq; dies placidos hiberno tempore ſeptē Incubat Halcyone pēdē/ Ouidius
tibus æquore nidis.Tum via tuta maris:vētos cuſtodit:& arcet Aeolus egreſſū:pſtatq; ne/
potibus æquor.Nidi earum admiratiōem habēt pilæ figura:ore paululū eminēti:atq; an/
guſto:grādium ſpongiarum ſimilitudine:ferro intercidi nō queūt:frāgūturq; ictu valido:
vt ſpuma arida maris:nec vnde cōfingātur:comptum eſt.Putāt e ſpinis piſcium aculeatis.
Halcyonium Piſcibus enim viuūt:ſubeūtq; aliquādo in amnes:pariūt oua quina.Ab hac Halcyoniū ap/
Halcionū cōcre pellatur ex nidis:vt aliqui exiſtimāt:Halcyonū cōcretū:vt alii e ſordibus ſpumarū craſſeſcē
tum tibus:alii e limo:vel quadam maris lanugine.Quattuor eius genera Cinereū ſpiſſum odo/
ris aſperi.Alterū molle:lenius:odore fere algæ.Tertium cādidius vermiculorū ſimilitudinē
habēs.Galenus σκωλήκι ἐλένεςι τὸ σχῆμα παραπλήσιον:hoc eſt ſpetie vermi Galenus
culo ſimile eſt.Quartū pumicoſius:ſpongiæq; putri ſimile pene purpureum.Hoc ad oculo
rū cicatrices:& alia plura medicamēta vtunt᷑.Sal & maſculini generis inuenitur:& neutri.
Saluſtius.Neq; ſalem:neq; alia iritamenta gulæ habebant.Varro.Tum ſal e penu protulit. Saluſtius
RAVCVS.Propter aſſiduum clamorem.Nam vociferando circuit vrbē:vt inuitet em/ Varro
Rauus ptores.Rauum veteres dixerunt obtuſum:a quo Raucus:qui nimio clamore:ſiue alia cau/
Raucus ſa vocem habet obtuſam:quemadmodum ſuperius diximus.COCVS.Qui cibos coquit
Cocus & vendit.Sunt enim coci priuati:qui alicui ſeruiētes coquinariam exercent.Martialis.Nō Martialis
Popina ſatis eſt ars ſola coco ſeruire palato.Nāq; cocus domini debet habere gulam.Sunt etiā coci
publici:qui vt dapes vendant:publice popinā tenent:hoc eſt tabernam:in qua dapes coctæ:
& vina venduntur:a qua Popiniones dicti:& ipſi coci:ac Popinariā exercentes:& Luxu/
Coculus rioſi:ac in popinis uiuētes.Cocus cuius diminutiuum eſt Coculus a coquo deducit᷑ notæ ſi
Coquina gnificationis:& interdum pro maturo vſurpat᷑:quādo ſignificat maturum facio:vñ cocta
poma matura dicimus:vt ſuperius oſtendimus:quemadmodum cruda immatura.A coquo
Coquina locus:in quo dapes coquuntur:quæ:& culina:& dum publica eſt:popina dicitur
huius diminutiuum eſt Coquinula:ab eo fit Coquinarium:vnde vaſa Coquinaria dicimꝰ
Et Coquinarius homo eſt:qui Coquinariam artem exercet:& Coquinaria cum ſubſtātiuū
eſt ars ipſa:& Coquinor verbum:quod ſignificat coquinam facio.Plautus.Neq; ego vnq̄ Plautus

niſi hodie ad bacchas veni in bacchanal coquinatum:& Coctito frequentatiuum: pro quo Coquinor
Martialis Plautus.Frequenter etiam coquito vſurpat:& Cocta aqua:de qua ſuperius diximus.Mar/ Coctito
tialis.Vimine clauſa leui niueæ cuſtodia coctæ.Et Coctiuum:quod facile vel coquit̃:vel ma Coquito
turatur:vt coctiua poma:coctiuum legumen:& Coctile:quod coquẽdo fit:vñ Coctilia va/ Cocta
ſa figulina appellamus.Et Cocula vaſa aenea coctionibus apta: ſiue vt quidam putant: li/ Coctiuum
gna minuta:quibus obſonia facile coquuntur:& Coccentum genus edulii ex melle: & papa Coctile
uere factum:quod ad ignem coquatur præterea a coquo compoſita fiunt Percoquo in totũ Cocula
coquo:ſiue perfecte coquo.Decoquo:quodmodo ſignificat coquo:a quo Decocta: de qua Coccentum
ſuperius diximus:modo patrimoniũ:ac ſubſtantiam omnem conſumo:tractum ab iis: qui Percoquo
gulæ omnia dedunt:vnde Decoctores dicuntur:qui patrimonio abſumpto ad inopiam ſũt Decoquo
Craſſus redacti:& Decoctio ipſa patrimonii abſumptio. Hinc Craſſus ille:qui primo diues cogno Decocta
minatus eſt:dictus eſt decoctor:quoniam ſubſtantia omni abſumpta decoxiſſet creditori/ Decoctores
Plynius bus ſuis.Plynius.Non erat apud antiquos numerus vltra centum milia. Itaq̧ hic & hodie Decocto
multiplicatur:vt decies centena milia:aut ſæpius dicantur.Fœnus hoc fecit:nummuſq̧ per/
cuſſus.Poſtea diuites cognominati dummodo notum ſit eum: qui primus accepit hoc no/
Valerius mẽ:decoxiſſe creditoribus ſuis. Valerius.Maximus.Quid Craſſo? nonne pecuniæ magni
tudo locupletis nomẽ dedit.Sed ei poſtea inopiam turpem decoctoris ſuperlatione inuſſit
ſi quidem bona eius a creditoribus:quia ſolidum preſtare nõ poterat: venierunt. Ita quoq̧
amara ſugillatione non caruit.Qum egens ambularet:diues ab omnibus ſalutabatur.Inco Incoquo
quo:quod proprie ſignificat coquẽdo applico. Nam qum metallum aliquod deplumba/
mus:vel deargentamus:vel deauramus:incoquere dicimus:vnde vaſa aenea plumbo:vel ſtã
no ad ignem illita incoctilia dicuntur. Plynius.Improbiores ad tertiarium additis æquis Incoctilia
Idem partibus plumbi albi Argentarium vocant:& eo:quæ volũt:incoquunt.Idem.Album plũ/ Argẽtarium
bum incoquitur æreis operibus galliarum inuento:ita vt vix diſcerni queat ab argento: eaq̧
Idem incoctilia vocãt.Idem.Deinde & argẽtum incoquere ſimili modo cœpere equorum maxi/
me ornamentis:iumentorumq̧ iugis.Recoquo rurſus coquo:vñ vulgo nũc Recoctã nõ ine Recoquo
pte ſecundarium caſeum appellant: Sero:ex quo lac hauſtum eſt: iterum ferueſacto: & reli/
quiis in caſeum coactis.Concoquo Cibos digero:a quo Cõcoctio ipſa digeſtio: ſi quidem Cõcoquo
Iuuenalis & indigeſtum cibum crudum dicimus. Iuuenalis.Et crudum Pauoaem in balnea portas. Cõcoctio
Cornelius Cornelius Celſus.Bis duo potius q̃ ſemel cibum capere & ſemper q̃ plurimum: dummo/
do hoc cõcoquat.Præcoquo ante coquo:vel ante maturo:a quo Præcox dicit̃ fructus q an̄ Præcox
ſolitum tẽpus aliorum huiuſmodi fructuum matureſcit:vt præcox ficus:p̄coces vuæ:& præ
Plynius cocia perſica.Plynius.Perſica æſtate præcocia intra triginta annos reperta:& primo dena
riis ſingula venundata:& per tranſlationem Præcox ingenium:quod ante maturitatem cõ
Quintilia. ſuetam:& nimis cito videtur adoleuiſſe.Quintilianus.Illud ingeniorũ velut præcox genus
nõ temere vnq̃ peruenit ad frugem:hoc Præcoquũ dicitur.A præcox Præciæ vuæ q̃ſi Præ/ Præcoquum
cociæ dictæ ſunt:quæ cito matureſcũt.Coquo vero a cogendo deducitur:quoniam coctum Præciæ
cogendo coercetur:vt ad vtilitatem veſcẽdi perducatur.Cocum:& Piſtorẽ apud antiquos
eundem fuiſſe manifeſtum eſt. TOMACLA. Farciminis genus eſt.Tomaculum: quod Tomaculum
figurate:& Tomaclum dicitur:fit ex epate ſuillo minutatim cõciſo:& iam ſemicocto: oua Tomaclum
cruda infunduntur admiſto caſeo optimo cõciſo:additur liquamẽ piper:aniſum: gingiber:
vua paſſa croci momentum:teguntur omẽto porcino:coquũtur ſartagine:cum adipe: & ſa
Iuuenalis pa:coctis ſemper teritur Sacarum.Iuuenalis.Candiduli diuina tomacula porci.Dictum eſt
autem tomaculum ἀπὸ τοῦ τέμνειν quod eſt cõcidere.A quo etiam tomus dicit̃ lo
cus in ponto: in quo Abſyrtus frater a Medea membratim diſcerptus eſt.Item Tomus pro Tomus
prie fragmentum libri eſt:quod tamẽ & pro ipſo libro accipitur:præſertim rudi:& quaſi i/
perfecto.Et Tomicus reſtis e canapi:ſiue ſparto leuiter torta:ſiue puluillus apponi ſolitus e Tomicus
conciſo cãnarum canapi:ne reſtis ledatur:Et Prototomus cima braſſice a prima ſectiõe ita Prototomus
appellatus:quæ vere fit:eſtq̧ quidem ipſorum cauliũ delicatior:tenuiorq̧ cauliculus Apicii
Columella Luxuria:& per eum Druſo Cæſari faſtiditus non ſine caſtigatione Tyberii patris.Columel
Martialis la.Sed iam prototomos tempus decidere caules Martialis.Et faba fabrorum prototomiq̧
rudes.Et Tomentum:quod ſignificat lanã illã breuem:atq̧ conciſam:quæ ex veſtibus a ful/ Tomentum
lone poliendo detrahitur.A græcis Gnaphalon appellat̃ quoniã Gnaphos frutex ẽ ſpino/ Gnaphalon
ſus:quo veſtes raduntur:traxitq̧ nomen ἀπὸ τοῦ κνῶ :quod eſt rado:abſtergo. Hinc Gnaphos
κναφὸς fullo appellatur.Hinc etiã apud græcos Gnaphalium:apud nos tomentum her Gnaphalium
ba appellat̃:quã quidã Chamezelõ nominãt:cuius:folia ita albã:ac mollia ſũt:vt plane vi/ Camezelon
deant̃ tomentum:& pro tomẽto vſurpent̃:quemadmodum etiã equarundã arborũ ramis
Nearchus lanis:& Sindones fieri:& culcitras pro tomento impleri Nearchus ſcribit Culcitræ enĩ ali/
Martialis quãdo plumis implebãtur:vt nunc quoq̧ fit. Martialis.Laſſus Amyclea poteris reqeſcere

pluma Interior cygni quam tibi lana dedit. Aliquādo tomento. Idem. Leuconicis agedum Idem
tumeat tibi culcitra lanis. Leuconicis lanis inquit: hoc eſt leuconico tomento. Optimū quip
pe tomenti genus erat Leuconicum a loco ita appellatum iuxta leōtidem: qui λαυκονιον
dicitur: vnde & Leuconium: & Leuconicum tomentum appellatur. Martialis. Oppreſſæ Martialis
nimiū vicina ē faſcia plumæ: Accipe Leuconicis vellera miſſa ſagis. Idē. Culcitra Leuconio
q̄ viduata ſuo. Interdum etiam Goſſimpio ſeu Xylino lino. Nonnunq̄ ſummitatibus pa/
luſtrium arundinum mollibus: & lanæ ſimilibus: quod circenſe tomentum vocatur. Idem. Idem
Tomentum conciſa palus circenſe vocat᷑. hæc pro leuconio ſtramina pauper emit. Plynius. Plynius
Leni faſtigio aquatica arūdo tenuat᷑ in cacumina craſſiore peniculo coma: neq; hac ſuper/
uacua. Aut enim pro pluma ſtrata cauponarum replet: aut vbi limoſiore callo induruit: ſi/
cut in belgis contuſa & interiecta nauium cōmiſſuris: feruminat textus glutino tenacior: ri/
miſq; explendis tenacior pice. Tales arundines erant in loco paluſtri circa circeios: id circo
Circenſe tomentum vocabatur. Quin etiam fœno interdum culcitræ a pauperioribus re/
plebant᷑. Martialis. De culcitra fœni: Fundata tumeat facilis tibi culcitra pluma Non ve/ Martialis
Matta nit ad duros pallida cura toros. Sed hæc genera Mattæ potius q̄ culcitræ generali nomine
vocari poſſint: omne ſtragulum: in quo aliquid quieſcendi cauſa inculcatum ſit: Mattæ ve/
ro duntaxat in quibus ſtuppa: vel fœnum: vel lanæ rudiores: aut aliud aliqd ſimile ſit inſer/
tum: fiuntq; interdum e canabi: aut ſcirpo. Ouidius. At dominus diſcedite ait: plauſtroque Ouidius
Epitome morantes Suſtulit: in plauſtro Scirpea matta fuit. Item. Ab eodem Epitome deducit᷑: quod
Atomus ſignificat opus reciſum: atq; abbreuiatum: a noſtris compendiū appellatur. Itē Atomus: de
quo ſuperius diximus: minutiſſimum quid: & indiuiſibile. FVMANTIA. Ad huc cali
da talia enim venundari ſolent: nam refrigerata perdunt ſaporem. TEPIDIS. Calidis
Tepidum Tepidum propric dicitur: quod temperatum eſt: hoc eſt medium inter calidum: & frigidū:
vnde interdum pro calido accipitur. Lucretius. Tepidiſq; caminis: interdum pro frigido: p̄/
ſertim quando per metaphoram transfert᷑ ad alia: Plautus. Hinc homo factus eſt tepidior Plautus
hoc eſt frigidior ſegnior. Hinc etiā aliquādo ꝑ inutili: ſiue nocuo ponit᷑. Virgilius. Vn̄ ca/ Virgilius
uæ tepido ſudant humore lacunæ: Hinc Tepidior: Tepidiſſimus: Tepide: Tepidius: Tepi/
Tepeo diſſime: Tepidariū vas: in quo aqua tēperat᷑: ſiue cella: in quā ex balneis exeuntes ingrediū/
Tepeſco tur. Tepor ipſa: vt ita dicā: tepiditas: & Tepeo verbū: a quo Tepeſco: & Cōpoſitum: Subte
Subtepeo peo: a quo Subtepidū & Subtepide aduerbiū. Itē a tepidū diminutiuū Tepidulū: & aduer/
Suptepidum biū Tepidule. POETA VRBICVS. Poetæ vrbici dicunt᷑ viri ignobiles: q vrbes pera/
Poeta vrbicus grant canentes ad lyrā in triuiis verſus fabuloſos: atq; vulgares: atq; ita captātes vulgi aures
Bonus quæſtus gratia. NON OPTIMVS. Peſſimus: Nā & in hoc hoīum genere gradus ſunt
qdā eni ſūt igenioſiores: qdā rudiores OPTIMVS Bonus nullū ex ſe facit cōparatiuū: aut
Optime ſuplatiuū. Sed ꝑ cōparatiuo eius melior vſurpat᷑: ꝑ ſuplatiuo optimus. Illud a melle dedu/
ctū exiſtimant: vt ſit melior q̄ſi ſuauior: hoc vero ab opto: vt dicamus optimū: q̄ſi optatiſſi/
mū: vel ab Opimo: ſiue ab opibus: ſiue ab Ope: q̄ſi optimū ſit: qđ pinguiſſimū: vel qđ opu
lentiſſimū: vel qđ maxime opiferū. Vn̄ Optimates dicunt᷑: q primū in ciuitate locū tenent:
vel quod opulētiores ſunt: & in maiori cenſu: vel qđ in primis opē ferre poſſunt op̄ſſis: &
Optimitas: ꝑ vtilitate: ſiue cōmodo vſurpat᷑. Plautus. Maximas optimitates gaudio effer Plautus
tiſſimas ſuis heris ille: vna mecū pariet. Idē. Iuppit ſupme ſerua me: meaſq; auge opes. Ma/ Idem
ximas optimitates: opiperaſq; offers mihi: Laudē: lucrū: ludū: iocū feſtiuitatē ferias: pōpā:
penū potatiōes: ſaturitatē: gaudiū. IMPROBVS MAGISTER. Laſciuiæ artifex: e ga
dibus eni: vt ſupius diximus: p̄cipueq; ex oppido Didima: Ioculatores: ſaltatores: dicaces.
Itē puellæ ſaltatriculæ: tibicinæ: laſciuæ in vrbē cōfluebāt: & hæ artes p̄cipuæ in ea iſula do
cebant᷑. Mart. Nec de gadibus iprobis puellæ Vibrabāt ſine fine pruriētes. DICAX. Cinæ Martialis
di ēt dicatōres ſunt & linguæ laſciuioris ob cōtinuā ipudētiā: & vitæ turpitudinē. Q VA
RE DESINE IAM TIBI VIDERI. Ordo ē. Quare o Cecili deſine iā videri tibi id eē
Deſino q tibi ſoli videris: tal̄. ſ. eē q poſſis ſalibꝰ tuis vincere Galbā: & ipm Tettiū Caballū. DESI
NE. Ceſſa Sinere. n. omittere: ſiue pmittere ē. Varro. Sine is ad pubertat āños pueniat. Ac Varro
Sino tius. Sine me viuere: ſine te poſſū. Deſinere vero interdū ceſſare. Virg. Deſine meq; tuis icen Actius
dere: teq; q̄relis: interdū termiare: vn̄ Deſinētia apđ grāmaticos ꝑ tminatiōe accipit᷑. Sino Virgilius
aūt a ſine p̄poſitōe deductū eē exiſtimāt qū nihil aliđ ſit ſinere aliqd: q̄ ſine illo facere. Sine
vero a ſi cōiūctiōe & negādi aduerbio eē cōpoſitū: qđ ſignificat abſq;: qđ ab Abs: etq; cōpo
ſitū ē. Virg. Te ſin̄ nil altū mēs ichoat. GALBAM ET IPSVM TETTIVM CABAL
LVM. Galba: & Tettius nō tā vrbanitatis dignitate: q̄ ſcurrilitate iocoꝝ clari fuere: qbus
Galba tn̄ cōparare ſe poſſe Cæci. Stulte: atq; ipudenter exiſtimabat. Galba Auguſti tpibus fuit: & Cecilius
Sarmentus Scurrilitate cū Sarmēto certauit. Mar. Ille ſuo fœlix Cæſare galba fuit. Iuue. Quod nec ſar Martialis
Sarmentum mētus iniq̄s Cæſaris ad mēſas nec uil̄ Galba tuliſſet. Nā ſarmētū neutro gn̄e ē virga iutilis a/ Iuuenali

vite abſciſſa:hęc ē purgamētū vitis:vñ & Sarpa vinea putata dr̄.nã ſarpe ātiq̄ p̄ purgare vſur Tettius Caball⁹
pabãt.Tetti⁹ vero Caball⁹ ſub Veſpeſiāo:& filiis claruit:& pp ſcurrilitatē a calcitratu Ca/ Aſinus albus
balli cognomē adept9 ē:queãdmodū.Iunius Baſſus homo ĩ pmis dicax p eadē fere tpa Aſi
nus albus vocitat⁹ ē.NASVM Acrimoniã ad deridēdū STOLIDA.Inepta:iſulſa:illepi Stolidus
da.Stolidi p̄prie dñr q p̄xie accedūt:ad naturã:ſenſūq̄ pecudū.Interdū tñ:vt.A.Gelli⁹ ſcri
bit:ſtolidū:p̄ ex cordi:tetro moleſto:illep do ponim9.Ab hoc Stolidior:Stolidiſſim⁹:& ad
uerbia Stolide:Stolidius:Stolidiſſime:& Stoliditas deducunt̃:& Stolōes iutilis:& q̄ſi ſto Stolones
Plynius lida fruticatio ex arborū radicibus.Plynius Fuer̄ ab arboribus cognomina antiqs:vt Frō
dicio militi illi:qui præclara facinora vulturnum tranſnatans frōnde capiti ĩpoſita aduer/
ſus Annibalem ædidit.Stolonum Liciniæ gēti.Ita enim appellatur in ipſis arboribus fruti
catio inutilis:Vnde & Pampinatio inuenta primo ſtoloni nomē dedit.Eſt.n.obiter pam Pampinatio
pinatio reſecatio pampinorum:hoc eſt virgultorum procedētium ex arboribus:vitibuſq̄
cū foliis.vñ Pãpineum dicimus:qđ totū ex pampinis cōſtat:& Pampinoſum:qđ pampi/ Pampineum
nis eſt referctū:& Pampino reſeco:a quo Expampino cōpoſitum:& Stultus qđ proprie Pampinoſum
ſignificat imprudēs:improuidus.Nã & multi nō inſipientes aliquãdo ſtulte aliquid:vel lo Stultus
quunt̃:vel agunt.Ab hoc fit ſtultior:Stultiſſimus:& aduerbia ſtulte.Stultius:Stultiſſime.
Item Stultitia:& Stultiloquus q ſtulte loqtur:Stultorum feriæ appellabant̃ qrinalia:qđ Stultiloquus
eo die ſacrificabãt:ii q ſolemni die aut nō poterãt rem diuinã facere:aut ignorauerãt:qdã
ſtultum a fatuo ita ſeparãt:vt Fatuus plus ſit:q̄ Stultus:hoc ē inſipiēs:& q vel fari neſcit:
vel alios fãtes nō intelligit.Afranius.Ego ſtultū me exiſtimo:fatuū eē nō opinor:A fatuo: Fauus
Fatue aduerbium:& fatuitas deducunt̃:& fatua dea:& fatui:& infatuo:de qbus ſupius di
ximus.Quidã ab inſipiditate fatuos dictos exiſtimãt:qđ fatui cibi vocent̃:q carent ſapore
Sed plane cōtrariū ē:Fatui cibi dicunt̃ inſipidi a fatuis:hoc ē inſipidis:vel potius inſipien
tibus hominibus PROCACITATE.Linguæ petulãtia:NON EST TETTIVS IL/
LE SED CABALLVS.Nō ē Tettius cognomēto Caballus:ſed ē vere Caballus:hoc ē Caballus
nō ē hō:ſed belua.Caballus equus ē:a quo Caballin⁹ Perſius.Nec fōte labra p̄lui caballīo.

DE PORCIA EPIG.LXXI.

ONIVGIS AVDISSET FATVM.Exemplo porciæ docet volēti mori ne
gari mortē nō poſſe.In q̄ eo℞ philoſopho℞ opinionē ſeqt̃:q exiſtimarūt ĩ re
rum acerbitate:qeti animi morte eē cōſulendum.Portia Catonis Vricēſis filia Portia
fuit:& Bruti vxor:q Cæſaris iterfector fuit.Hunc qum audiſſet poſt prælīū cū
Auguſto:& Cæſarianis ĩ philippicis cãpis cōmiſſum:gladio ſibi mortē cōſciuiſſe:mori &
ipſa ſtatuit:Sed qum arma a domeſticis ſubtraherent̃:hauſtis carbonibus:& obſtructo ore
cōfeſtim extincta eſt.FATVM:Mortē DOLOR.Ipſa porcia dolore ob mariti necem
affecta.SVBTRACTA:Quæ domeſticii& familiares:nē ſe iterficeret.ſubtrahebãt.AIT
Dixit quidã hæc ita diſtinguūt:vt proprie ait de his dicamus:q vana loquunt̃:dixit vero d̄
Terentius iis:q validiora.Terētius.Qum amicū tuum ais fuiſſe iſtū:explana mihi.Aliqñ Aio p̄ affir
Idem mo accipit̃.Idem Ait.aio:negat:nego:CREDIDERAM SATIS HOC VOS DO/ Catovticēſis
CVISSE PATREM Catonē vticenſē.hic.n.qum poſt victoriã Cæſaris mori deſtinaſ/
ſet:ſimulatq̄ animaduertit gladiū:quē parauerat:filii ſui iuſſu ablatū fuiſſe uocato ſeruo eū
ſibi iuſſit reportari:Qua re intellecta:qum filius ad eū cū qbusdã familiaribus veniſſet:tor
ua eum frōte Cato aſpiciens.Tu ne inquit inſanum me putas:qui nō rationibus:ſed ui me
compellere niteris.Cur vero parentem nō aligas:atq̄ in v inculis tenes?Sed nihil agis mi/
hi crede:Neq̄ enim mihi ad mortem:qum ita ſtatuero:opus eſt enſe.Nam ſi breui tempo/
ris ſpatio ſpiritum præcluſero:ſi parieti caput illiſero mori poſſum. ARDENTES FA
VILLAS.Igneos carbones:partem pro toto poſuit.hoc genus mortis:vt Plutarchus ſcri
bit:& Nicolaus philoſophus:& Valerius tradiderunt INVNC Elegãs loquēdi modus
de quo ſuperius diximus:qum leue aliqđ:ſeu ſtultum factū volumus declarare.

IN MANCINVM EPIG.LXXII.

IS TIBI TRICENI.Mancini auaritiam carpit:qui ſexaginta familiaribus:
ad cœnam vocatis:vnum duntaxat aprum appoſuerat:& eū perexiguū:nec ex
eo qcq̄ diſtribuerat.Merito ergo inprecatur:vt deinceps nullus ei aper:ſed ipſe
apro dilaniandus apponatur.PRAETER APRVM.Excepto apro.Preter
p̄poſitio ē accuſatiuo caſui ſeruiens:& a præ deducitur ſicut a pro propter.Significat autē
idem fere:quod abſq̄:& vltra:& Ante & Supra:& Citra:ab eo fit cōpoſitū Prætereã:qđ
ē aduerbiū ordinis:& Præter propter:de quo ſupra dixim⁹ & p̄ter ſpē dicimus exinſpato
& p̄ter opinionē exinopinato NON QVAE DE TARDIS VITIBVS.De vitibus
ex qbus vuæ tardæ colligunt̃ & duracinas vuas itelligit:nō qa vino inſignis ſit:ſed qa ſine
vllis vaſis iuite fuat̃:tãta ē cōtra frigora:æſtus rēpeſtateſq̄ firmitas.Mar.Nō habilis Cya

thís:& inutilis vua lyæo.Sed non potanti me tibi nectar ero. Auguſtus in epiſtolis.Dum le Auguſtus
Duracine vuæ ctica ex regia dum redeo panis unciam cũ paucis acinis vuæ duracinæ comedi .Duracinæ a
duricie:hoc eſt firmitate corticis dictæ ſunt.Durum enim proprie ſolidũ:ac firmũ dicimus
Virgilius.Sed duris genuit te cautibus horrens Caucaſus:eſtq; eius cõtrarium molle.Sed p Virgilius
metaphoram durũ aliqñ pro aſpero:ac noceti ponimus Lucillius.Er ſæuo ac duro imbello Lucillius
optimus hoſtis.Virg. Aut durum tineæ genus.Idem.Res dura:& regni nouitas me talia co Virgilius
gũt moliri.Aliqñ pro patiẽte:ac perſeuerãte.Idem.Scipiadas duros bello.Interdũ ꝑ immi Idem
Prædurus ti:crudeli.Idẽ.Quid iuuenis magnũ cui verſat in oſſibus ignẽ Durus amor.ab hoc fit Præ/ Idem
Durities durus:hoc ẽ valde durus:& Durities:hoc eſt firmitas:ſoliditas.item aſperitas. crudelitaſq; Idem
Dure quæ & duritia dicit᷑.& dure:ac duriter aduerbia quæ ita a qbuſdam ſeperant᷑:vt duriẽ ſit ſi
ne ſẽſu laboris:dure vero crudeliter:& dure in alterũ duriter ĩ nos aliqd faciamus.Terenti⁹ Terentius
Duro Vitã parce:ac duriter agebat:& Duro verbũ:qđ aliquãdo ſignificat firmo.ſolido.Plynius. Plynius
Qui aſſiduo labore:& partĩ æſtu:partim frigoꝛ durãt corpã.Aliquãdo patiẽter fero.Virg.
Durate & vos met rebus ſeruate ſecũdis:Nonnunq; perſeuero.Terentius.Nõ hercle hic q
Indurabile vult durare quiſq; ſic ſit pc tẽs.Et Durabile:quod durare põt:cuius cõtrarium ẽ indurabile.
Dureo Itẽ a duro Dureo:hoc eſt duru fio:a quo dureſco.Itẽ cõpoſita Induro:qđ eſt durum facio
cuius paſſiuum eſt Induror:& ab eo Idureo.a quo indureſco.Obduro eiuſdẽ ſignificatio/
nis:a quo paſſiuũ Obduror:Subduro parũ duro.a quo Subduror TARDIS. Etiam pro
perſeuerãtibus:& diuturnis poſſimus accipere.Nam proprie pigrũ:& lẽtum dicim9.Virg. Virgilius
Sæpe oleis tardi coſtas agitator aſelli.Vilibus aut onerat pomis.Per metaphorã tñ aliquã/
do pro perſeuerãti:ac diuturno ponimus.Idem.Media fert triſtis ſuccos:tardũq; ſaporem. Idem
Aliqñ ꝑ dẽſo:& craſſo.Idẽ.Vdo ſub robore viuit Stuppa uomẽs tardũ fumũ. Nonnũq; Idem
pro rudi:& ſtulto.Idem.Tardi uenere ſubu'ci.Terentius.Tardus ẽ.i.ſtultus.Ab hoc fit di/ Idem
minutiuũ Tardiuſculus:& tardior:Tardiſſimus:Tarde aduerbiũ:qđ Tardo dr̃:a quo tar/ Terentius
dius:Tardiſſime:& Tardiuſcule aduerbiũ.Itẽ Tarditas:lentitia:pigritia: q̃ & Tarditudo:
Tardicies & Tardicies dr̃. Actius.Atq; eccos ſegni ſõno & tarditudine.Idem.Multa mittuntur tardi Actius
ciæ & ſocordiæ.Plautus.Deuiciſti cocleã tarditudine.Itẽ Tardigradus:dẽ quo ſuperius di/ Idem
Tardo xim⁹:& Tardiloquus.tardiloquẽtia notæ ſignificatiõis.Itẽ Tardo verbũ:qđ mõ ſignificat Plautus
moror:tard9 ſum:mõ remoror:q; poti9 p cõpoſitionẽ retardo dicim9 a quibus Tardatio
Melimela & retardatio MELIMELA.Mala dulcia.de quibus ſuperius diximus:hæc a celeritate ma
Muſtea tureſcendi Muſtea dicuntur:& a ſapore melis Melimela.Græci enim μέλι mel uocant.
Mala nana μῆλα mala:vulgo vero mala nana appellant.quod arbores ea ferentes pomiliæ ſũt:græ/
ci μέλι.per ſimplex.l.ſcribunt:nos duplicamus ad differentiam:vt opinor eius animalis.
Matiana de quo ſupius diximus:qđ Melis dr̃:& p ſimplex.l.ſcribit᷑.Malorum plura genera ſũt. Ma
Geſtiana tiana:Geſtiana.Manliana:a Matio.Geſtioq; & Mãlio appellata.qđ ii huiuſmodi pomis
Manliana inſerendis inſignes fuiſſẽt.Similiẽ ab appio e Claudia gẽte Appiana ſũt cognomiata:odor
Appiana iis maximus ẽ fere cotoneoꝝ:magnitudo nõ multo iferior:ſed claudianis rube9 color. Sep
Claudiana tiana a Sceptio libertino eorũ primo inſitore:inſignia rotũditate. Quiriana a Quirio:&
Septiana.Quiri q̃ Cato tradit indoliis optime cõdi:Scãtiana.Præterea pua gratiſſimi ſaporis Petiſia.Itẽ q̃
ana. Scãtiana a pr̃ia nom̃ hñt:Camerina:& Grecula:& a Sẽtino patria mea Sẽtinatia:q̃ vulgo ab Apen/
Petiſia.Came/ nino ad vrbẽ Saxoferratia dicũt᷑ Veteres ea a colore Serica vocabãt.Cætera a cauſis traxer̃
rina. Grecula nomẽ.Roſea a colore:odoreq; roſaꝝ:excelleñ apđ Sẽtinates meos:& ĩ alterũ ãnum durã/
Saxoferratia tia.Gemella q; nũq; fere ſingula ĩ fœtu naſcant᷑ ab appioꝝ ſimilitudĩe. Melappia maiora
Serica. Roſea appiis vulgo Appionia vocata:a figura orbis ĩ rotunditatẽ circumacti Orbiculata:q̃ græci
Gemella.Mella a patria Epirotica nominant:A ſitu:qđ fere in omnibus pomariis inſerant᷑ odore ſapore
pia. que inſignia Paradiſea.Nam græci παράδεισον Pomarium uocãt:Ab effigie mamma/
Orbiculata rũ Orthomaſtica ὀρθὸν enim græci rectum:μαστὸν mammã appellant:A cõditiõe caſtrã
Epirotica ti ſeminis Spadonia:quæ vulgo a caporum ſimilitudine Capũcula uocitãt:a foliis Melge/
Paradiſea mella:foliũ.n.unũ alñ & gẽminũ erũpit:e latere medio:qđ celerrime ĩ rugas marceſcãt Pã/
Orthomaſtica nicea:quod ſtolidæ timeãt.Pulmonea vulgo Cẽtum ſolida dicta.Quæ prima adueniunt.
Spadonia & veluti decerpi properãt q̃ſi ſtatim liqueſcẽtia.a farina Farinacea uocant᷑.Omnia fere par
Melgemella tibus.quæ a ſo'e fuerunt:Aliquãtulũ rubent.Ea qbus ſãguineus eſt color originem a mori in
Pannicea ſitu hũiſſe exiſtimant FAVIS.Melle recenti.Faui enim vt ſuperius diximus proprie cel/
Pulmonea læ ſunt.quas apes conſtruũt:vt melle impleãt a fouendo dicti:qđ in iis fœtus ſuos foue/
Farinacea ant. Plynius.Primum itaq; fauos conſtruunt:cerã fingunt:hoc eſt domos:cellaſque faci/
Faui unt.Virgilius.Pars intra ſepta domorum Narcyſſi lachrymã & lentum de cortice glutẽ. Virgilius
Prima fauis ponũt fũdamẽta.deinde tenaces ſuſpendũt ceras:aliæ puriſſima mella Stypãt:
Plynius.Iunior.Buccellã panis dedit & fauum mellis:hoc eſt fruſtum opis appiarii melle Plynius
plenũ.A fauis fit diminutiuum Faulus.Plau .Meus dulciculus fauul9.PIRA .hoꝝ quoq; Plautus

multa genera ſunt.Superba:quæ a Moſci odore Moſchatula dicunt:& a celeritate aduen/ Superba
tus q̄ſi principatus tenere velint.Supba:parua eni hæc ſunt:ſed ociſſima:gratiſſimiq̃ et odo
ris:& ſaporis.Moſchum ignorarunt ueteres:nihilq̃ aliud eſt q̃ ſanies animalis quod Ara/
bes eodem nomine appellant ignotum id quoq̃ veteribus fuit paruum ē:muris fere effigiæ
binos duntaxat dentes in ſuperiori mandibula:& totidem in inferiori habēs:eoſq̃ ad in/
teriora recuruos.Orit in eius corpore a poſtema ſanguinolentum iuxta umbilicū:idq̃ pu
treſcens cum pelle excidunt:ueſicæ inſtar ſanguine plenæ:qđ exiccatum gratiſſimi odoris ē
& inter primas hominum delicias habet:cibis:unguentis:medicinis:paſſim adhibitā. Mu
ſcus vero eſt lanugo viridior:quæ in fontium marginibus frequens eſſe ſolet. Vñ muſcoſi
Virgilius fontes dicuntur.Virgilius.Muſcoſi fontes:& ſomno mollior herba.Sunt ſecūdo loco Cru Cruſtumina
ſtumina omnibus gratiſſima á Cruſtumino agro thuſciæ:vt qdā volunt:cognominata:Frā
guntur facillime:vnde vulgo a glacie nomen ſumpſere.Proxima his bonitate falerna:rubi Falerna
ginoſi corticis:ſed a potu ita appellata:quoniam mirā vis ſucci abundat:quidam hæc ob eā
dem cauſam lactea vocāt:alii a colore Syriaca.Vulgo nunc Coroela dicuntur. Præter hæc Lactea
Curmundula gratiſſimi & ipſa ſaporis:corticis tenerrimi:propter qđ a pleriſq̃ nequaq̃ de Syriaca
tracto Corio edunt.Vnde nomē habent.Itē Decumana vulgo nota:quibus ſimilia:ſed dif Corocila
ferentia bonitate pſeudo decumana appellant.Dolobelliana lōgiſſimi pediculi ab inſito/ Cormundula
re Dolobella:Pomponiana:quæ cognomine Mammoſa appellant:a mamarū ſimilitudie. Decumana
Liceriana:Seueriana:Tyrranniana:Fauoniana.rubra:& paulo ſuperbis maiora lateriana Dolobelliana
Aniciana:Poſt hæc Autumnalia Acidulo ſapore iucunda:quæ a Tyberio principe Tyberi Generiana
ana ſūt dicta.Patriæ nomina hñt Amerina.Picētina:Numātina:Alexandrina.Numidia Tyrrāniana
na.Græca:Tarētina Signina:q̄ alii a color Teſtacea appellāt:ſicuti Onichma purpurea.ab Fauōniaua
odore Myrrhappia.Laurea.Nardina a tpe Hordearia:a collo Ampulacea:& Coriolana Rubra
a forma Cucurbitana:a ſucco accidula:Incertā nominū cauſā habēt Barbarica:Venerea:q̄ Lateriana
colorata dicunt.Regia quæ nimio pediculo veluti ſeſſilia ſūt.Patricia.Voconia:& q̄ Vir. Amiciana
a Catone ſumpſit:Volena:& Semētina:& Muſtea.eſt & aliud pirorū genus ſuauiſſimū in Aūtumnalia
hyemē durās ſuccoſum:grāde coloratum:qđ pōtificium dr.Itē aliud:quo nullum inter oīa Tyberiana
ſapore accerbius ē:ſi crudum edat:nullum iucūdius ſi coctum Amabilia hæc vocāt:viridia Amerina
ſunt:& viſu quoq̃ horrida:durāt in alterum ānum.Fiunt ex iis coppuli:& Pulmētaria:nul Picentina
læ dapes æque in ptio ſūt.Excellunt hæc maxime apud Sētinates.pſertimq̃ i paruo oppido Numātina
nr̄o aqs vndiq̃ circūfluentibus:qđ ex argumēto Inſulam Cētumperaneā uocāt:a quo & fa Alexādrina
milia nr̄a Perottorū traxit cognomē:quippe pira vulgo a Sentinaribus. & fere p omnem Numiadiana
Italiam Pera dicunt.Dant hæc pira in eſcā ægris cocta dūtaxat vel in vino vel in ſapa:& Græca
pulmētarii vicē implēt.Pero aliquādo proprium nom̄ eſt viri:fuit hoc nomie Nelei filius: Tarētina
& frat Neſtoris.aliqñ genus ē calciamēti ruſtici ex crudo corio.Nā Peram veteres pellē di Signina
Iuuenalis cebant pēdentē a collo ad lūbos.Iuue.Quē nō pudet alto p glaciē perone tegi.hinc perona Teſtacea
Perſius tus deducitur.Perſius.Nauē ſi poſcat ſibi peronatus arator:hoc eſt peronibus calciatus.A Omchina
pera ēt hoc eſt pelle pera dr̄ ſaculli genus.Hinc Perā viatoriā uocamus:qua panem & aliqd Myrrhappia
obſonii geſtar viatores ſolēt:quēadmodum poculū viatoriū:quo vinū.Ab hoc fit diminu/ Laurea
tiuum Perula RELIGATA LONGA GENISTA.Pira pediculo ligata ſuſpendunt Nardina
vt in hyemē durēnt:quædam etiā:vt diximus toto āno ſeruant:cōdunt quoq̃ ſæpe i cadis: Hordearia
vt vuæ GENISTIS.Geniſta arbor ē vulgo nota:cui⁹ florem tingēdis veſtibus veteres ad/ Ampullacea
hibebāt.Idem apibus in cibo ingratiſſimus.Semē eius in foliculis paſiolorū mō naſcēs elle Coriolana.
bori uice per vomitum purgat drachma vna:& dimidia in aquæ mulſæ quattuor Cyathis Cucurbitana
a ieiunis pota.Græci hanc Sparton appellauere.De hac enim intellexit Homerus: qum in/ Accidula
quit ϗαι ΔΗ λοῦφα σέσηπε νέον καὶ ὑϖάρτα λελῶνται Hoc ē:& Iā laſa pu Barbarica
trefacta & nauiū ſparta ſoluta ſt.Neq̃ enim de Sparto intelligi poteſt:Qum nō dū africa/ Venerea
num:aut hiſpanum ſpartum Homeri tēporibus in vſu eſſet:nec ante penorū arma:quæ pri Regia. Patricia
mum hoc hiſpaniæ intulerunt herba hæc eſt ſponte naſcens:& quæ ſeri nō poteſt:iuncus p Voconia. Vo/
prie aridi ſoli vbi nec ſeri aliud:nec naſci poteſt.In africa exiguū:& inutile gignitur In hiſ/ lema. Semētina
pania abūdantius.Hinc ſtrata ruſticis eorum:Hic ignes:faceſq̃.hinc calceaminā:& paſtorū Muſtea.Pōti/
veſtes:hinc etiā Sportæ:quæ & Sportulæ dicūtur uaſa quaſi fiſcellæ:in quibus cibi in quoti ficia.Amabilia
dianū vſū dati ferri cōſueuerūt.Propter quod & pro ipſis cibis ponunt.Iuuenalis. Nō ne Inſula Centum/
uides quanto celebretur ſportula fumo.Item pro pecuniis:quæ Cibariorum loco quādoq̃ peranea.Perroti
dari ſolebant. Martialis.Dat baiana mihi quadrantes ſportula centum'A ſparto autem Pero. Peronat⁹
nom̄ habēt:quod ex eo factitabantur.Qum ergo Homerus Spartum dixit geniſtā intelle/ Pera.Perula.
xit:ex qua certū eſt funes:& ligna piſcatoria fieri.Quidam tñ voluerūt Homerū hoc loco Geniſtā
non ϖάρτα Sed Sparta ſcripſiſſe.Quod ſignificat ſata:& lina intelligi uoluiſſe:q̄ ſe/ Sporta
runt.E lino quippe nauium armenta apud ueteres facta fuiſſe manifeſtū ē.MALA PV/ Sportula

NICA. Granata: quę hoc cognomē ſibi circa Carthaginē vendicarūt: vbi & multa: & inſignia naſcuntur. Granata dicunt a granis: hoc ē acinis: quibus ſunt referta. Grana & Acini in eundem ſenſum accipiuntur: Sed hoc proprie differunt: quod granū fere frugum dr̄: vt tritici: ordei: farris. & ſimiliū a quo Granarium uocatur: locus in quo frugum grana reponuntur: & Granoſum: qcquid grana intus habet. Acini vero ſunt cæterorū fructuū: vtputa vuæ: baccarū: leguminū: & aliorum huiuſmodi. Tamen hæc ſæpe numero confunduntur: & granum accipitur generaliter pro omni eo: qđ græci uocant Coccum. Vnde Coccū ilicis granū nocam⁹: A quo Coccinū & coccineū: de qbus ſupius diximꝰ. & Granū cnidiū: qđ aliq linū uocant in aſia: & græcia naſcens paruo frutice: ſpetie rotundū: colore rubrum: minuſq; ꝙ piper: ſed caliditate multo validius. Qua pp qum deuorandum datur cum pane: aut adipe ſumitur. Alioquin gulā adurit: inter punica mala genus eſt: quod Apyr num uocat: cui lignoſus nucleus abeſt: vnde nomē habet ab a priuatiua particula: & pyrin: qđ græce paruū nucleum ſignificat: qlis eſt Oliuæ. Marti. In nomētanis tuberes: & apyrina ramis. Itē alia dulcia ſūt alia: acria: alia miſta: alia acida: alia vinoſa. flos eorū Balauſtiū uocat: & medicinis: & tingendis veſtibus idoneus. Vnde color huiuſmodi balauſtinus uocat. Corticibus quoq; eoꝝ quæ acerba ſunt: ad perficienda coria vtunt. Vt autem conſeruari hæc mala melius poſſint indurantur feruente aqua marina: mox triduo ſole ſiccantur: poſtea ſuſpendunt: ne nocturno rore madeſcāt. Qum libet vti: aqua dulci perluunt IMITATA BREVIS ROSAS Quæ ſimilitudinē habent breuium roſarum: & .n. flos mali punici: Exiguæ roſæ ſimile eſt. Germinat enim vterq; flos: primo incluſus granoſo cortice: quo mox intumeſcente: & in virides alabaſtros faſtigato: paulatim rubeſcens dehiſcit: ac ſeſe pandit in calices medio ſui cōplectens vel luteos: vel purpureos apices. BREVIS . Paruas: breue proprium eſt: qđ lōgo opponitur: diciturq; a græco βραχὺς a quo Bracha indumenti genus pudenda maxime tegens. Vnde Brachati galli dicunt: & βραχίον Brachium: & Brachycatalecton: quod breuis deſinentia interpretari poteſt: & Brachyologia breuiloquium: ſiue breuiloquētia: a breuis fit breuior: breuiſſimus: breuiter breuius breuiſſime: breui aduerbium pro breuiter. Martialis. Quibus remiſſum corpus aſtringens breui: Breuitas: breuiloquus: Breuiariū compendium: hoc eſt liber: in quo vel res geſtæ: vel aliud qppiam breuiter comprehenſum eſt: & Breuio verbum: a quo compoſitum Abbreuio. FISCINA Inſtrumentum ruſticū de quo ſuperius diximus Aptum ferendis e rure fructibus: cuius diminutiuum eſt Fiſcella: In hac portari recentes caſei conſueuerunt: a quo Fiſcelli appellati ſūt caſei mollis appetitores: Sicuti Catillonēs catillorum liguritores. Vnde & lupum piſcem a nimia voracitate Catillonem veteres nuncupauere. METAS LACTENTES Caſeos recentes a metarum enim figura caſei metæ lactis appellantur. Lactentes autem dicit: quaſi adhuc lac ſugentes: & non dum in totum coactos OLIVA. Fructus oleæ. Proprie eni Olea arbor ipſa eſt: Oliua fructus: oleū ſuccus: q ex oliua exprimit: legimus tñ & oliua de arbore. Virg. Incum bēs tereti Damō ſic cœpit oliuæ: hæc autē omnia a græcis ſumpta ſunt: q ἐλαίαν Olcam ἔλαιον. Oliuam: ἐλαίον Oleum dicunt. Olearum genera tria Virg. poſuit. Orchitē: Radium. Poſiā. Alii Liciniam: Sergiā: Neuiā: Cominiam: Contiam: Albicerā. Item Alia genera addūt Sergiā Sabini regiam vocant: cuius fructus nō ante Fauonii flatum nigreſcit. hoc eſt ad. vi. idus februarias. Alii hāc Maiorinā vocant. Alii Bambiam. Quāto maturior eſt oliua tanto pinguior ſuccus: ſed minus gratus: Optima autē ætas ad decerpendū ē inī copiā: bonitateq; qum bacca incipit nigreſcer. has noſtri drupas uocant: græci drypetas. Oliuæ cōſtant nucleo oleo: carne: amurca: hæc ſanies eſt eius amara: quæ ex aqs ꝑuenit: ideo ſiccitatibus nimia eſt: riguis copioſa. Suus oliuæ ſuccus oleū ē. optimum fit ī Venafrano agro Cāpaniæ. vbi Venafrū eſt oppidū: cuius odor eſt unguētis ac cōmodatiſſimus. Mart. hoc tibi cāpani ſudauit bacca Venafri vnguentū quotiēs ſumis & iſtud olet. Oleæ honorē romana maieſtas maximā ꝑbuit turmas eqtū idib⁹ Iuliis ex ea coronando. Itē minoribus triūphis ouātes. Athenæ quoq; victores olea coronabāt: & græci olympiæ Oleaſtro. olea ſilueſtris. hæc ē ab olea nomē hñs. Oleo natura ē tepefacere corpus & cōtra algores munire. iō inſtitutū a græcis: vt ī gymnaſiis Athletarū corpa ungerēt: ꝙ tāta luxuria factitatū ē v t aliqñ magiſtratus honoris ei⁹ octogenis ſextertiis ſtrigmēta olei vendiderit. Fit & ficticiū oleū e diuerſis arboribus: herbiſq; & aliis reb⁹: vtputa ex oleaſtro: ꝙ oleaſtrinū dr̄: ex Chamelea frutice ſaxoſo: nō altiore palmo: folia oleaſtri: baccaſq; hñte e Cyci altero frutice: quē alii Scotō: Alii Rhibī. alii Siſamō ſilueſtre appellāt folio nitiū: caule ferulaceo ſemie ad ſimilitudinē Ricini: vñ & Ricinū hūc fructicē uocāt. Coqtur id ſemē ī aqua: inatāſq; oleū tollit. ꝙ Cocynū appellat. ex amygdalis Amygdalinū: qđ & Metopū dr̄: ex lauro Laurinum ex myrto Myrtinū: & Oxymyrſine: ſiue Chamemyrſine Oxymyrſinū qđ & Camæmirſinū ex citro Citrinū: ē cupſſo Cupſſinū: e nucibus iuglādis: qđ Caryniō nūcupāt: e lini ſemie li

Granata
Acini
Coccus ilicis
Granū cnidium
Balauſtium
Martialis
Breue
Bracha
Brachycatalecton
Idem
Fiſcina
Virgilius
Orchites
Radius
Poſia
Licinia
Sergia
Neuia
Cominia
Contia
Albiceria
Regia
Laioma
Bambia
Drypetiæ
Chameleum
Martialis
Ricinus
Amygdalinum
Oxymyrſinum
Chamemyrſinū
Citrinum
Cupreſſinum

neũ malis cedri Cedreleõ:e grão cnidio Cnidiũ:e léntiſco léntiſcinũ e cypro arbore Cyprinũ. Cedreleon
Indi etiã e caſtaneis:& Siſama ét Oriza fecere Caſtaninũ:& Orizinũ:& Siſaminũ dicũt Cnidium
Ichthyophagie e piſcib⁹ Piſcininũ.alñ & e foliis platani factũ eſt luminũ cã pp olei inopiã Lentiſcinum
ex Oenanthe:de qua diximus:Oenanthinũ:e ſanſuco Sanſucinũ.Ité fit ex cardamomo:me Cyprinum
liloto.Nardo gallica:Panace:Helenio.Cinami radice:omniũ ſuccis in oleo maceratis: ex/ Caſtaninum
preſſiſq;:Sic Rhodinũ:ſiue Roſaceum e roſis.Iuncinũ e iunco:quod eſt roſaceo ſimillimũ. Orizinum
Item Hyoſcyamo:lupinis:& narciſſo plurimũ etiã in ægypto e Raphani ſemine:aut gra/ Siſaminum
mine:qđ cortinõ vocant.Ité e Siſama:& vrtica miſtis:qđ agroſtinũ appellãt.E lilio Lilinũ Piſcininum
Suis præterea herbis:inter cappadociam:& Seleuciã:qđ Seleuticũ dicit̃ neruis admodum Oenanthinum
utile.in Italia e gũmi:qđ Gũminum:e Pice qđ Picinum appellãt ſponte naſcit̃ i Syriæ ma/ Sanſucinum
ritimis:qđ Elæomeli diximus vocari.fluit iié e petris qbuſdam:qđ & Petrelæon dicit̃.Eſt Rhodinum
præterea oleum Oenãthinum cuius in medicina idé effectus:q roſacei.fit ex floreſcéte vua Roſaceum
labruſcæ quæ oenante dicit̃.Omphacinum oleum é:qđ ex oliua imatura fit:hc e omnium Iuncinum
optimũ:atq; vtiliſſmum é:& .n.Omphacium ꝓprie dicimus:qđ fit ex vua acerba:hoc mo Cortinon
do decerpitur vua:qñ eſt Ciceris magnitudine:ante canis ortum :eiuſq; melligo: & totum Agroſtinum
corpus ſole coquit̃:nocturni rores cauent̃.Addit̃ aliqd ſalis.in fictili cõdita melligo colli/ Lilinum
git̃ optimeq; Cyprio ære ſeruat̃.Fit & alio mõ in mortariis vua imatura terit̃: ſiccataq; in Seleuticum
ſole digerit̃ in paſtillos.Omphaci vocabulũ a græcis ſumptũ é:apđ quos imatura vua dici Gumminum
tur ὀμφαξ.Olei fex:quæ amurca dr̃:ad multa vtilis eſt.Dolia olearia:cadiq; ea imbuunt̃: Picinum
ne bibãt oleum: Eadem ſubigunt̃ areæ terendis meſſibus:vt formicæ:rimæq; abſint:& ſi Eleomeli
milit̃ lutum parietum:& tectoria & pauim̃ta horreorũ fruméti:Veſtiarium etiã contra te/ Petreleon
redines:& noxia animalia amurca aſpget̃ Semina frugum perfundunt̃:lora:etiã & coria Omphacinum
omnia:ac calceamina:axeſq;:& æraméta contra eruginé.Poſtremo ligna macerata amur/ Omphacium
ca ſine aliquo fumi tedio ardent.Ab oliua Oliuetũ deducit̃ locus:i quo oleæ cõſitæ ſunt:& Omphax
Varro oliuitas fructus olei.Varro.de oliuitate oleas ex ui optime cõſcribit Cato & oliuũ oleum: Amurca
Cato & oliuo verbũ:qđ eſt oliuarum uindemiã ago:ſiue oliuas colligo Plynius.Quippe oliuãti/ Oliuetum
Plynius bus lex antiquiſſima fuit:oleam ne ſtringito:ne ve verberato:& Oliuita olei vindemia. Ab Oleum
olea uero Oleaginus:ſicut a fago Faginus.Vnde Oleaginæ coronæ appellatæ:& oleum:a
quo olearius:olearia:olearium:vñ oleariã cellã:& olearia iſtrum̃ta dicimus.Ité olearios: q Olearius
oleum vel faciunt vel vẽdunt.Præterea ab oleũ Oleo uerbum:qđ & olo veteres dixerunt: Oleo
ſignificatq; odoré reddo:vel bonum vel malum:qum cõpoſitũ ab eo Redoleo in bonã ſem
per ptem accipiatur.Tractum aũt ab eo eſt.qđ oleum inueteraſcés aſperiorem habere odo
rem incipiat vetuſtas.n.tedium affert.Hinc Olentica mali odoris loca dicunt̃.& Olidum: Olentica
Martialis quod odorem hét.Marti.Olidæq; veſtes murice:& Oletũ ſtercus humanum.Veranius. Sa
Veranius cerdotula in ſacrificio fecit oletum:ab hoc fit cõpoſitum Olfacio:qđ & Odfacio veteres di
xere:Ité Adoleo:qđ mõ ſignificat accreſco:qa creſcentes pueri:qum primum puberes fiunt Hirquitali
olere hircũ icipiunt:pp qđ Hirqtali: vt ſuperius diximus ſũt appellati.hinc adoleſco:a quo
Adoleſcens:cuius diminutiuũ eſt Adoleſcentulus:& adoleſcétia:& adult⁹ deducũt̃:& ado Adoleſcentulus
Varro leſcétior verbum:qđ ſignificat Luxurior.Varro.Id eqdé vt faciat céſeo:qñ tu quoq; ado/
Laberius leſcétiaris.Ité Adoleſcéturio:qđ adoleſcentium more facio:ſiue i adoleſcentiã redeo. La/
berius.Incipit Adoleſcéturire & neſcio qd nugaꝝ facer̃:mõ adoleo accipit̃ ꝑ ſacrifico:q̃ſi
Virgilius odoré diis ꝓbeo.Virg.Verbenaſq; adole pigues:& maſcula thura.qñ uero ſacrificiũ vrẽdo
Varro fieri cõſueuit:Adoleo ét ꝑ vro alñ accipit̃.Varro.Cum inteſtina adoleuiſſét pté diis obtu
Virgilius lerunt ptim ipi cõſumpſere.Virg.Adoleſcunt ignib⁹ aræ.Ité obeandé rõné ꝑ colo vſurpa
Idem tur.Idé.Cura penum ſtruere & flãmis adolere penates.Præterea ab oleum:fit & aliud com
poſitum Aboleo:qđ é deleo:ac prorſus oblittero:vt ne odor qdem eius relinquat̃: & Exo
leo:a quo Exoleſco:quod é adoleſcere:hoc é creſcer̃ deſino a quo exoleti dicti Scorta ma/ Aboleo
ſcula iã adulta:& fere dimiſſa qđ creſcere deſierũt.Alñ ét exoleo ꝑ creſco accipit̃.vñ & ex
Plautus oletum adiectiuũ ꝑ adulto accipimus.Plau.Reliq domi exoletã virginé:& obſoleo ex ob
Cicero & oleo.ſ.lr̃a iterpoſita:qđ ſilr̃ ſignificat reiicior: dimito. Cice.Obſoleuit iã iſta rõé multo
Actius magis q̃ verbis refutata:& Suboleo:qđ ſignificat parum leo.Actius. Elegans é: myrrham
Virgilius ſubolet.Ité Aboleo fit Inoleo:qđ ſignificat creſco:inualeo:a quo ioleſco: Virgilius.Vdo/
que docent inoleſcere libro:& Indoles quæ in pueris:atq; indoleſcétibus é ſignificatio qdã:
Cicero & q̃ſi odor futuræ virtutis.Cicero.Vt.n.adoleſcentib⁹ bona indole ꝓditis ſapientes ſenes Indoles
Idrm delectantur.In viris auté eſt ſignum:& q̃ſi odor ꝓſentis virtutis.Idé hoies in qbus eſt vir/
Lucanus tutis indoles commouentur. Lucanus.Indole ſi dignũ latia:ſi ſanguine priſco Robur in
eſt animis.Indole inquit quaſi generoſitate quadam virtutis.atq; animi.Aliquando etiam
Liuius in malam pté indoles vſurpat̃.Liuius.de Annibale.Sic cum hac idole virtutum atq; uitio
Idem rũ triénio ſub haſdrubale impatore meruit.Tráfert̃ quoq; ad muta atq; iannimata.Idem.

Sicũt in frugibus:pecudibuſq; non tantum ſemina ad obſeruãdam indolẽ ualent q̃tũ terræ proprietas:cæliq; ſub quo aluntur.Sunt tamen q oleo uerbũ nõ ab oleũ:vt ſupius diximus deductũ putat:ſed ἀπὸ τοῦ ὄζειν:qđ olere ẽ:a quo & odoro verbũ deriuatũ exiſtimãt notæ ſignificationis:& odor ſiue odos:A quo odoratus:odorificus:de qbus ſuperius diximꝰ
Odoratus Itẽ odorabilis:hoc eſt odorẽ reddens:& odoramentum:qđ odorandi gratia tenemus: ſicut unguentũ:qđ cã vngendi DE CADIS PICENIS.De vaſibus.in qbus picẽnæ oliuæ conduntur:Ex omnibus n.Italicis oliuis picenæ:& Sidicinæ:apđ veteres maxime cõmẽdabant̃:ſicut nũc pp magnitudinẽ:& carnoſitatẽ bononiẽſes.Picenæ ptim ſale cõdiebant̃:ptim oleo ſuo ſine aliqua arte:ſua cõmẽdatione puræ inuitabãt.Quædã frãgebant̃ & herba
Colymbades rũ viridũ cõdiebant̃ ſapore.ob id Colymbades vocatæ ἀπὸ τοῦ κολυμβᾶν:qđ innatare ẽ:nã pp lenitatẽ vrinabant.Fiebãt:& præcoces feruenti aqua pfuſæ:q̃uis ĩmaturæ eẽnt
Cato.Non alio modo condi laudat oliuas:quam uel in muria virides:vel fractas in lẽtiſco Cato
NVDVS APER.Subintelliẽ appoſitus ẽ.NVDVS.Solus.ſine aliarũ dapiũ appatu.Solidos.n.apros apponere in cõuiuiis veteres ſolebãt.Primus romanorũ ſolidũ aprũ in epulis poſuit.P.Seruilius Rullus.Pater eius Rulli:q Cicerone Cõſule legẽ Agrariã pmulgauit
Poſtea bini & terni ſimul apri vno cõuiuio cõſumpti.Iuue.Quãta ẽ gula:q̃ ſibi totos po/ Iuuenalis
Pomilio nit apros. POMILIONE.Nano.Nani.n.ſũt homines puæ nimis ſtaturæ: paululũq; ſu/
Nanus pra tetrã extãtes:qđ vocabulũ græcũ eſſe cõſtat.Latini eos Pomilios:ſiue pomiliões appellãt:& in feminino pomilias.Fronto phũs nani appellatõem barbarã eẽ exiſtimauit. Nanũ græci vas aquariũ vocãt humile:& cõcauũ:qđ vulgo Situlũ barbatũ appellãt.Hic Pomiliones ẽt nanos vocitauere.Domitianꝰ in ſpectaculis ſuis Pomilionũ edidit pugnã. Papĩniꝰ Domitia.
Hic audax ſubit ordo pomilionũ.Romani hoc genus hominũ in deliciis habuere ſub diuo Papinius
Canopos Auguſto minimus homo fuit Canopus nomine in deliciis Iuliæ neptis eius:cuius longitudo duos pedes & palmã nõ excedebat:& eiuſdẽ fere lõgitudinis mulier Andromeda.q̃ Iuliæ Auguſtæ liberta fuit.Maniũ Maximũ:& .M.Tulliũ eqtes romanos binũ cubitorũ fuiſſe.M.Varro cõmemorat:q mortui lõgiſſimis tpibus in loculis ſunt ſeruati.Nos Pomilio/ Varro
Hector nẽ habemus Hectorẽ noĩe annos nũc duo de quadraginta natũ:ſed aſpectu talẽ:vt ab oĩbus puer:& nõ dũ duodecimũ ætatis annũm excedẽs iudicari poſſit:puberẽ alioqn & propẽſioris in mulieris libidinis:ingenioſum Præterea.& citra ſcurrilitatem dicaculũ.Sexqpeda/
Eutrapelus les gigni quoſdã in trimatu implẽtes vitæ curſum cõpertum ẽ.Eutrapelos græci uocãt a corporis dexteritate:nam proprie Eutrapeli apud eos dicuntur:q facilitate quadã morũ præditi ſunt:hoc eſt lepidi:elegãtes:in latino nomẽ nõ habẽt INDE.Deinde poſt aprũ ſcilicet TANTVM.Solũmõ.HARENA.Amphitheatrum CVI CHARIDEMVS Scilicet poſitus fuit.Cõſtat.n.Charidemũ damnatũ a Domitiano aproꝝ dẽtibus dilaniatũ fuiſſe.

AD STELLAM EPIG.LXXVIII.

ASCIVOS LEPORVM CVRSVS.Iocat̃ cũ Stella facete eũ monẽs:vt ſi nimiũ videt̃:qđ bis de lepore ſcripſerit:ipſe quoq; paria faciat:& bis ei leporẽ ĩ cõuiuio ponat MAIOR ET MINOR CHARTA.Vel maiora vł minora
Scheda epigrãmata:q̃ de eadẽ re ſcribunt̃:vel maior & minor ſcheda.eſt.n.Scheda foli
Phyllura liũ chartæ ſiue papyri nõ dũ cõpactũ:& ligatũ:qđ & phyllurã græco vocabulo nũcupamꝰ
Sceda Plynius.Sed rõ dephendit vitiũ vnius Schedæ reuulſione.Quidã detracta aſpiratõe Scedã Plynius
ſcribũt.Quinti.Nã q oẽs etiã indignas lectõe ſcedas excutit.ani libus quoq; fabulis accom Quintilia.
Schedia modare opam põt.Schedia.n.nauigii genus ẽ incõditũ:& trabibus tm̃ inter ſe cõnexis factũ:qualẽ ſupra diximꝰ ratẽ eẽ.Vñ Schedia incõdita:& extẽporaria carmia dicũt̃ q̃ noſtri ſiluas appellãt:& græci σχεδιάζειν vſurpant p eo:qđ ẽ extpe dicere:& Schedion uocant qđ ex tpe cõpoſitũ eſt.q̃ſi dũtaxat in Schedis ſcriptũ.Martialis.Ohe iã ſatis ẽ:ohe libelle. Martialis
Tu procedere adhuc:& ire quæris.Nec ſumma potes ĩ ſcheda teneri.Maior ergo & minor Scheda eſt pro ut plura:aut pauciora epigrãmata cõtinet.

DE LIBELLO SVO EPIG.LXXIIII.

EDITA NE BREVIBVS.Eodem fere argumẽto ludit:pp qđ nõnulli hoc diſtichon ſuperiori epigrãmati adnectũt.Ne forte inqt ſuſceptꝰ a me labor ſcribẽdi epigrãmata pp libelli puitatẽ pereat.Idem potius ſæpius repetat̃ CVRA AEDITA .Studiũ impenſum.BREVIBVS LIBELLIS.Propter breuitatem librorum.DICATVR POTIVS TONTAPA MIBOMENOS.Hemiſtichiõ hoc eſt medius verſus eſt Homeri τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος.quod ſignificat huic autẽ reſpondens:& a Marone noſtro interpretatur.Hinc contra hoc hemeſtichon Homerus frequentiſſime repetit.Eſt ergo ſenſus:Repetatur potius a me id ſæpius:vt ab Homero fit hoc hemiſtichiũ:q̃ liber ob nimiã breuitatẽ pereat.

AD HEDYLVM EPIG.LXXV.

VM DICIS PROPERO. Ex ꝑſona ſua notat eos: q̄ nimio coitu exhauſti:
& īpotētes facti: exercere tñ libidinē nō ceſſāt. PROPERO FAC SI FACIS
Martialis Verba ſunt hedyli: dū cū eo coit. Martialis: Et eſt ſenſus: qūm dicis mihi coe
unti tecū hæc verba. Ego ꝓpero: hoc eſt mihi ꝓpere abendum ē. Fac ſi facis: hoc
ē exple opus: ſi potes explere. Eſt. n. cōis hic loquēdi modus FAC SI FACIS. Expedi:
ꝑfice coitū: ſi potes facere. n. vt ſuperius diximus coire eſt VENVS. Libido: cocundi ap/
petitus: quemadmodum ſuperius dixim⁹. DEBILITATA. Exhauſta: īfirmior facta ob ni
mium coitū. LANGVET. Deficit: diſſoluit᷑: hoc. n. accidit hoībus nimio coitu debilita/
tis: vt etiam verbis a cocundi libidine auocentur. PROTINVS. Statim: q̄ſi porro tenus.
Virg. Protinus ad regem curſum detorquet hiarbam. Aliquando tamen ponit᷑ pro conſe/ Protinus
Virgilius quēter deinceps. Idem. Protinus aerei mellis cæleſtia dona Exequar. Interdum pro iugiter
Idem continue. Idem. Traiecto miſſa lacerto Protinus haſta fugit: ſeruatq; cruentacruorē. Non/
Idem nunq̄ pro longe porro. Idem. Cornuq; recuruo. Tartaream intēdit uocem: qua protinus
omne Intremuit nemus. Quandoq; pro valde. Idem. En ipſe capellas: protinus æger ago.
Item pro oīo ſicut penitus. Idem. Qum protinus Vtraq; tellus Vna foret. Quando autem
huic aduerbio additur negatio: ſignificat non ideo quemadmodum fit in continuo & ſtatī
Quintilianus. Non autem: vt quicquid precipuum neceſſario eſt: ſic ad efficiendum ora/
Quintilia. torem maximi protinus erit momenti. Eandemq; vim & interrogatio habet. Idem conti/
Idem nuo. ſi ille ſtulte cogitauit: nobis quoq; ſtulte dicendum eſt? ideſt non ideo Protinam etiam
pro protinus inuenitur. Terentius. Protinam conuiciam me in pedes. IVBE EXPE/
Terentius CTARE. Iube me lente facere: ne cogitatione feſtinationis animus a libidie auocetur. SI
PROPERAS. Abſcedere. NE PROPEREM. Facere.

DE DIAVLO EPIG. LXXVI.

VPER ERAT MEDICVS. Idem plane argumentum eſt: quod quinquage
ſimi noni epigrammatis de Chirurgo.

DE LEPORE ET LEONE EPIG. LXXVII.

ICTICVS HIS TAVROS. Idem argumentū quod ſuperiorū duorū epigrā
matū: hoc ē. xxxv. & xliii. de lepore ludēte in ore leonis. MAGISTRI Domi/
tores leonū. RICTIBVS. roſtris: buccis: quēadmodū ſupi⁹ dixim⁹. FVGAX
PREDA. Eleganter leporē deſcripſit. Nā & fugaciſſimū aīal eſt: & oīum prædæ
naſcēs. NEC NIHIL REFERT. Et aliqd refert a leone hoc ſcilicet: ꝙ redit audacior &
ex audatia fit celerior. Mirū dictu nō mō nō obeſſe leonē lepori: ſed prodeſſe SOLA HA/
RENA. In qua nullæ ſint feræ ſeuiētes CONDITVR. Abſcondit᷑: ſeruat᷑ CAVAE. Re
ceptaculo: cauū dr̄ ꝓprie: cōcauū: vacuū: & a Chaos deducit᷑. qđ q̄ſi vorago qdā erat inanis
& vacua. Virg. Tū dea nube caua tēnuē ſine viribus vmbrā: Idē. Hæc vbi dicta cauū cōuer
Virgilius ſa cuſpide mōtē. Impulit ī latus. A cauū Cauea deducit᷑: q ꝓprie ſignificat locū ſubterra va/
Idem cuū: atq; obſcurū: qm̄ aūt in huiuſmodi locis eē cōſueuerūt ferarū cubilia: caueas pro ipis fe Cauea
rarū receptacu is frequenē vſurpamus: & ab harū ſimilitudīe ꝓ ſeptis ex ligno: ſiue ex ebo/
Martialis re: aut aliquo metallo factis: ī qbus auiculas tenem⁹: quas vulgo ēt caueas uocāt. Mar. de ca/
uea eburnea. Si tibi talis erit: qualē dilecta Catullo Leſbia plorabat: hic hītare pōt. Itē caue
am uocam⁹ foſſā ſub terra factā tectā tñ ſupius. Itē Areā ī medio theatri: ī qua eqtū ſubſellia
cōſtituta eē cōſueuerūt: ꝙ velis tecta caueæ ſimilitudinē haberet. Virg. Hic totū caueæ cōſeſ
Virgilius ſum. Itē a cauū Caula ſtabulū: in quo pecudes recōdunt᷑: qđ antiqtus ante vſū tectorū oues
antris teneri ſolebāt. et Caudicariæ naues: qđ ex lignis groſſioribus cauatis fieret. Cauda ꝙ Caula
intus caua ſit: eſt. n. cauda pendēs poſterior ps: quæ oībus animalib⁹ ē ꝑter hominē: & Simi Caudicariæ
as. Veteres ēt aliqñ Codā dixere: a qua Caudati: & codati dicti: q caudas hñt: & Caudecæ Cauda
ciſtellæ appellatæ ſūt ex iunco a ſimilitudīe eqnæ caudæ factæ. Itē Cauiares hoſtiæ: qđ cauæ Coda
Erāt. n. ptes hoſtiæ caudatenus: quæ ī ſacrificio ꝓ collegio pōtificū quotannis ponebant᷑. itē
Cauerna: quā græci Cryptā dicūt: hoc ē cōcauitas quædā terræ uacua: atq; obſcura: Vñ Ca/
uernoſū locū dicim⁹ paſſim vacuū: & veluti cauernis plenū. Itē a cauū Cōcauū: hoc eſt ua/ Crypta
cuū ſinuoſū: a quo cōcauitas: & Cauo verbū: qđ eſt fodio euacuo: a quo reuacuo: & excauo Cauerna
deducūt᷑: a qbus recauatio: & excauatio TANTA FIDE. Tā certa ſpe ſalutis IMPRO
BE. PROCAX: proterue: q ludere cū leone audes vel īprobe: hoc ē calide aſtute:

AD LICIALVM EPIG. LXXVIII.

IR CELTIBERIS. Licianum celtiberum tedio vrbis in hiſpaniam redeun/
tem: repetita locorū illorū amœnitate: laudat: & ociū: ac tranquillitatem uitæ
more ſuo commendat. Carmen eſt dicolon diſtrophō: primus verſus eſt Iam
bicus Hiponactius Trimeter Acatalecticus: conſtans ex Iambis: Recipienſque
etiam Spondeos paribus ſedibus: Secundus eſt iambicus Archilochius dimeter acatalectic⁹

conſtans quattuor iambis admiſto interim paribus ſedib⁹. Spōdeo NON TACENDE Neuius
laudib⁹ ꝓſequēde. Tacere ꝓprie nihil loq. Neuius. Hic loqtur: ille tacet. q̄m uero q̄m ali
Tacenda qd laude dignum videmus: tēperare nobis nō poſſum⁹: qn illud laudemus: et e cōtrario ma
Non tacenda leſacta non laudamus: inualuit conſuetudo: vt tacenda pro non laudanda accipiamus: & a
contrario non tacenda pro laudanda. Item quoniā qui ſecuri ſunt: nullam quærendi cauſā Terentius
habent: tacere aliq̄n vſurpamus pro eo: quod eſt ſecurum eſſe. Terentius. Quin taces? Nā
qum ille inferat: dicam: manifeſtum eſt nō ſilentium: ſed ſecuritatem imperatam fuiſſe. Dici Virgilius
mus etiam tacere de iis: quæ vocem non habent. Virg. Totumq; pererrat luminibus tacitis. Idem
Tacitus Idem. Qum tacet omnis ager. Tacere enim pro quieſcere capit̄. Vnde Tacitum mare voca
Taciturnitas mus: quom placidum eſt: & nullis fluctibus agitat̄: & a taceo Taciturnus deducitur: q natu
ra facile tacet: & Tacitus: qui ſcit tenere ſecreta. A taciturno tamē fit Taciturnitas: quæ ē ob/ Terentius
Taciturnulus ſeruantiæ Genus in ſilendo conſtituta: & in celandis ſecretis. Terentius. Sed iis quas ſemper Apuleius
Tacite in te intellexi ſitas fide & taciturnitate: & Taciturnulus diminutiuū. Apuleius. Blanda mu
Reticeo lier & taciturnula. Itē a taceo Tacite aduerbium: hoc eſt cum ſilentio: ſiue quiete. Preterea Terentius
compoſita Reticeo: qđ proprie de iis dicitur: quæ dolorem: ſiue ſolicitudinē afferunt. Terē Idem
tius. Ne verere: ne retice. Obticeo de his quæ pudet nos loqui. Idem. Virgo ipſa ſciſſa veſte
lachrimans obticet: Conticeo ſimul taceo: A quo Conticeſco: & Conticinium pars noctis:
Iberus in qua omnes tacent: vt ſuperius diximus: Subticeo: taceo: A quo Subticeſco. CELTIBE/
Iberia RIS. Iberus fluuius eſt hiſpaniæ: A quo Hiberi dicti ſunt hiſpani: qui vtranq; Ibero ꝓpin/
Iberi quam regionēm vſq; ad maritima incolunt: Et Iberia proprie ea pars hiſpaniæ: quæ itra Ibe
Celtæ rum continetur. q̄uis generali vocabulo Iberia pro hiſpania capiatur. Hanc regionem cel/
Celtiberi tæ gallorum populi relicta quondam prouincia habitauere: Vnde compoſito ex vtraq; gē
te nomine celtiberi appellati ſunt: & regio eorum Celtiberia. Hi quondam omnis immani/
Anas tate ſuperare ſunt crediti: & regio eorum magna ex parte inculta erat: & aſpera: & amnium
Tagus alluuionibus uaſta: quod per eam Anas defertur: & Tagus: & complura alia flumina: Quæ
occaſum uerſus in oceanū erumpunt originem ex Iberis agris habentia: quorum ꝓpter nu/
mantiā fluit. Poſtea ad manſuetiorem cultum redacti ſunt. Eorum nobilliſſima ciuitas Nu
Numantinu mantia fuit. A qua Numantini: qui circa viginti annos bellum cum populo romano geſſe/
Celtibericus re. Tandemq; a Scipione capti: ac deleti ſunt. Vnde Scipio ipſe Numantinus eſt dictus. A
Noſter Celtibero Celtibericus deducitur. Vnde Celtibericum bellum. & Celtibericā cladē dicim⁹:
NOSTRAE. Ex qua originem habemus: A nos Noſter deducitur: a noſter vero Noſtras
Veſter qđ ſignificat e nr̄a gēte vel patria: nos ab eo ꝓnomie: qđ ē ego: ſicut vos ab eo ꝓnoīe q̄ ē tu
a q̄ vr̄ & vr̄as i qbus illud aīaduerſiōe dignū ē(ex quo licet facere cōiecturā uocabula latinæ
linguæ magis naturalia & rōe inuenta q̄; fortuita: ſiue arbitraria eſſe(quod qum uos dici
mus motu quodā oris conueniente cum ipſius verbi demoſtratiōe vtimur: Quippe labiā ſen
ſim: ac ſpiritum verſus eum mouemus: cum quo loquimur. Et e contrario: qum dicim⁹ nos
neq; profuſo intētoq; ſpiritu: neq; ex tenſis labiis pronuntiamus: ſed ſpiritum: & labra: q̄ſi
intra nos met ipos coercemus. Hoc idem fit in tu & ego: & tibi: & mihi: & tuus: & meus:
cæteriſq; ab iis deſcendentibus. Nam ſicut qum annuimus: atq; abnuimus motus ille vel ca/
pitis vel oculorum: a natura rei: quam ſignat: non abhorret: ita in his vocibus quaſi geſtus q
Nis dam oris & ſpiritus videtur eſſe naturalis: Veteres Nis pro nobis ſcripſere. Sicut Tin ꝑ eū.
Tin HISPANIAE. Hiſpania Europe terminos claudit. Hanc veteres ab Ibero amne primo
Iberiam: deinde ab hiſpali inſigni eius vrbe Hiſpaniam cognominauerūt: quæ inter Africā
& Galliam poſita Oceani freto: & Pyreneis montibus clauditur: ſicut minor ambabus: ita
vtraq; fertilior. Nam neq; vt Africa uiolento ſole torretur. neq; vt Gallia aſſiduis ventis fa/
tigatur: ſed media inter vtranq; temperato calore ꝑfruit̄. Vnde fœlicibus et tempeſtiuis im
bribus: & omni frugum genere fœcundiſſima ē: adeo vt nō incolis tantū ſuis: ſed aliis quoq;
prouinciis. & Ipſi Italiæ cunctarum rerum abundantia ſufficiat. ALTAM. Nobilem: glo
Bilbilis rioſam BILBILIM Segobriga: & Bilbilis duo inſigni a celtiberiæ oppida ſunt: circa q̄
Segobriga Sertorius: & Metellus prælium commiſere. Bilbilis patria. Martialis. a. Bilbili propiquo Martialis
fluuio appellata NOBILEM EQVIS ET ARMIS: Recte de celtiberis loquēs equos
& arma comemorat: qum iis equi & arma ſanguine proprio cariora ſint. EQVIS. Sunt
in Celtibera equorum pernices greges: qui qum natura ſubalbi ſunt: ſi in exteriorem hiſpa/
niam traducantur: colorem mutant: parthicorum ſimiles: Nam & agilitate: & curſus cele/
ritatē reliquos ſuperant ARMIS. Celtiberi arma habent rei bellicæ aptiſſima: vtpote aq̄/
rum temperamento obdurata. Nec apud eos probatur telum aliquod: quod non aut bilbi
Chalibes bili fluuio: aut chalibe tinctum ſit. Quapropter & Chalibes finitimi huius fluuii appel/
Calibs lati ſunt: ferroq; cæteris præſtare dicuntur. Sunt & alii in ponto Chalibes: Chalibs Aliq̄n Lucanus
pro ipſo ferro ita temperato accipitur. Item pro opere ex huiuſmodi ferro facto. Lucanus Virgilius

Chalybē:frenoſq; momordit. Virgilius. Vulnificuſq; Calybs. SENEMQVE CA/
NVM NIVIBVS EFFRACTIS SACRVM ordo ē & videbis ſacr̄ ſenē canū effra
ctis niuibus. Sacer nom̄ ꝓpriū ē mōtis i finibus Galatiæ: aurū ferēs. SENEM: Antiq̄ no/ Sacer
bilitatis CANVM. Candicātē. NIVIBVS. Propter niues:qb9 tegit̄. EFFRACTIS.
Alluſit ad hiſtoriam. Nā ſacrum montem ferro nudari nefas habet̄. Sed ſi quādo terra ful/
guri:quod eo in loco aſſidua res eſt:aut imbribus:aut niuem pondere: ſcindit̄. detectū au
rum velut dei munus ꝑmittit̄ colligi. VADA VERONEM MONTIBVS. Senſus eſt
& videbis Veronem appoſitiue vada montibus:hoc eſt:per quem eſt facilis trāſitus ad mō Vero
tes. Vero.n. fluuius eſt Celtiberiæ:a quo populi circa eū habitantes Verones appellati. Cur Verones
ſus eius: vt cæterorum fere in ea regione amnium:nō torrens:rapiduſq; eſt: vt noceat: ſed le
nis:placiduſq;: vt tranſiri uado facile poſſit. BOTORDI. Vicus ē non longe a Segobriga
quondam oppidū fuit:ſed a Tyberio graccho dirutum : vt refert Polybius .DELICATI
Deliciis pleni: qa arboribus: vmbris :fontibus:nemoribus:ſiluis abundat:QVOD FOE
LIX Fructiferis arboribus:ad nemus.n. referri debet Felix:non ad Pomona. POMO/ Pomona
NA Pomorū dea:Quēadmodū Bubona dea boum:& Mellona dea mellis. A pomo po Bubona
Plynius mona appellata. vnde etiam Pomiferum deducit̄. Plynius. Tum loca ſubigenda ſunt:in q Mellona
bus pomiferæ arbores in ſerendæ:& pomarium locus:in quo vel inſita ſunt poma: vel repo Pomiferum
Varro nuntur: vel eſt arborum pomiferarū copia. Pomum vero a potu deducit̄:quaſi potomū:ut
Varro teſtat̄ :quod poma potu egeat LENE. leniter placide:quia fluius ipſe lenis:ac placi
dus eſt. TEPIDA VADA. Sub calidas aquas. Vada ideo dixit: qa propter lenitatem trā/
ſiri uado facile poteſt:quemadmodū ſuperius diximus:nec vllum eſt in natando periculū
CONGEDI. Congedus amnis eſt iuxta Bilbilim:qui ꝑ agri planiciem fluens exiguum la/ Congedus
cum effecit: tepentibus aquis:q erumpit in bilbilim:hoc ſe lauare hiſpani poſt ſecūdum pu/
nicum bellum a romanis didicere MOLLES. Lenes :placidas NYMPHARVM: In
quibus ſe lauare Nymphæ conſueuerunt: vel in quibus habitant Nymphæ propter ſuauita/
tem & delicias aquarum. REMISSVM. Reſolutum. Quippe calidis aquis reſoluuntur
corpora frigidis reſtringuntur. BREVI. Statim breui tempore. Eſt enim aduerbium tēpo/ Breui
ris SALONE .Salo fluuius eſt. qui & bilbilis dicitur:quo temperatur ferrum:atq; acrius Salo
redditur GELAT. Gelu hoc eſt nimia frigiditate aſtringit:atq; obdurat VOBERCA. Voberca
Villa eſt iuxta bilbilim amnem: curſu fluminis: vmbra arborū:& frigiditate ſcaturientium
fontium amœniſſima. PROPE. Ex propinquo: vt ſuperius diximus PRANDENTI
Dum prandes. Tanta.n. eſt illic copia ferarū: vt etiā in villas confluant. Prandiū dicitur ci/
bus:qui ante meridiem ſūmitur. Veteres Cœnam appellabant:quam vero nunc cœnam di Prandium
cimus:illi vocabant Veſpernam. Ab edendo autem prādium dictum eſt : q̄ſi peredium . Ab Cœna
hoc fit Prandeo:a quo frequētatiuum Pranſito:Pranſos veteres vocabant non ſolum :qui Veſperna
ediſſent:ſed etiam quibus nihil deeſſet. Varro. Pranſum te:ac paratum eſſe oportere. Imprā
ſus uero dicitur:q nō dum pranſus eſt:ſicut Incœnatus:q nondum cœnauit. Prandiola:ſi/
ue prandicula antiq Ientacula uocabant:de quibus ſuperius diximus. FRANGES. Arce/
bis:ſuperabis. AESTVS. Nimios calores. SERENOS: Temporis ſereni. Nam quo ma
ior eſt ſerenitas temporis:eo minores auræ:& ſol liberior:ideoq; maior æſtus. TAGO AV Tagus
REO. Tagus flumen eſt in luſitanis ramenta auri ferens:iuxta quem uento equas fœtus cō/
cipere multi auctores prodiderunt. OBSCVRVS. Tectus:latens. Obſcurum.n. quod ſu/ Obſcurus
Viirgilius perius a cura deriuari diximus proprie ſignificat:quod ſine lumine eſt. Virgilius. Si nigrum
obſcuro cōprehēderit aera cornu. Per metaphoram tamen interdum pro ignobili ponit̄
Cicero Cicero. Qui magna ſibi proponit obſcuris maioribus. Interdum pro tecto latēti: & abſcō
dito. Virgilius. Vidimus obſcuris primam ſub mœnibus vrbem. Vnde obſcuram orationē
dicimus difficilem:& cuius ſententia latet. Ab hoc Ft obſcuritas:quod interdū opacitatem
interdum ignobilitatē:interdum etiam difficultatem ſignificat:Et obſcure aduerbium:latē
ter:difficulter:ignobiliter:& Comparatiua Superlatiuaq; corum .Obſcurior:Obſcuriſſi/
mus:Obſcurius obſcuriſſime:& Obſcuro uerbum:quod mō ſignificat opaco: modo tego:
modo vel ignobilius: vel difficilius facio. ARBORVM: Arbor generale nomē ē:& ap/ Arbor
pellatione eius vites quoq; & hederas:& arundines:& ſalictū contineri iuriſconſulti exiſti
mant. Sed ſi quis ſalignas uirgas inſtituendi ſalicti cauſa defixerit:eæq; anteq̄; radices egerit
ſuccidantur:aut euellātur recte Pōponius ſcribit ꝗ̄ ſuccſis arboribus agi nō poſſe:qum nul
la arbor proprie dicatur:quæ radicem non cōceperit. Stirps tamen Oleæ arbor eſt:ſiue radi Stirps
ces egerit ſiue non dum. Sed qum planta adeo tenera eſt: vt herba potius uideatur:arboris
loco haberi nō debet. Maximo vero in pretio apd̄ veteres arbores fuere vmbrarum gratia
CN. Do quod ex eo maxime apparet:quod qum. CN. Domitius pro domo. L. Craſſi :qui vna ſe/
L. Craſſus cum cenſuram gerebat:centum nummorum milia identitatem promiſiſſet:& Craſſus con/

ceſſurum ſe reſpondiſſet:exceptis ſex arboribus. Domitius ne vno quidem denario emptã
ſe velle reſpondit:ſi arbores adimerentur.Eæ fuere loti patula ramorum opac tate laſciuæ:
quæ poſtea cẽtum octuaginta annis vſq; ad Neronis principis incẽdia durauere:virides ad
huc:iuuenéſq;:ni princeps ille arborũ quoq; mortem acceleraſſet.Dicimus autẽ in recto Ar
Arbos — bor:& Arbos.ſicut Odor & Odos.Hinc veteres arboſes pro arbores ſcripſere: Ab hoc fit
diminutiuum Arbuſcula.Itẽ Arbuſtum locus:iu quo arbores ſunt:ſicut ſalictũ:in quo ſunt
Arbuſto — ſalices:hoc& Arboretum aliqui uocant:vt Gellius teſtatur.Ab eo fit Arbuſto verbum :qđ — Gellius.
eſt agrum arboribus conſero ad maritandas vites.Plynius.Tranſpadana Italia pter ſupra — Plynius
dicta cornu:populo:tilia:acere:orno:carpino:quercu:arbuſtat agros.& Arboreus notæ ſi/
Arbutus — gnificationis:& Arbutus genus arboris:quæ & Vnedo dicitur:de qua ſuperius locuti ſum9
Vnedo — Virgilius.Et quæ nos rara viridis tegit arbutus vmbra:& Arboreſco verbum:qđ ſignificat — Virgilius
Arboreſco — in arborem creſco.Plynius.Alterius generis minor eſt herba:altera arboreſcit. DERCE. — Plynius
Derce.& Nome fontes ſunt frigidiſſimi æſtate inter bilbilim:& Segobrigã:in ripa fere Sa
lõis amnis.RIGENS.Frigidus ſupra modũ.Virgilius.Tellurem borea rigidam ſpirante — Virgilius
moueri:de quo ſuperius abunde diſſeruimus.NIVES.Aquam ex niuibus liquefactis. qđ
inuentum fuiſſe Neronis principis diximus:vt frigidius biberet.CANVS.Albus pp niues
Bruma — ET.ideſt.BRVMA IMPOTENS .Bruma proprie dicitur dies ſolſtitii hyemalis:qui
eſt poſt idus decembris:dicta quaſi βραχὺ ἦμαρ .hoc eſt breuis dies:ponitur tamen in
terdum pro menſe Decemb.vt hoc loco:interdum pro hyeme.Frigida ſub terra tumidum
quem bruma tegebat.A bruma Brumalis deducitur:vt Brumale tempus :brumales dies IM
POTENS.Quia homines impotẽtes:& deſidioſos:facit:ab ignẽ diſcedeř neſciẽtes MV
Mugio — GIET Sonabit .Mugire proprie factitium eſt boum:a quo mugitus:a cuius ſimilitudine
uenti quoq; plerunq; mugire dicunť .hinc fit muginor verbum:qđ ſignificat murmuro.Lu — Lucillius
cillius.Muginamur:molimur:ſubducimur:Et Mugius cognomẽ romani ciuis a frequenti
murmurationẽ:A quo Mugiola porta:quod ipſi aliquando præfuit.Itẽ a mugio fit Remu
giocompoſitum eiuſdem ſignificationis cum primitiuo.Virgilius.Horrendas canit amba/ — Virgilius
Boreas — ges:antroq; remugit.RAVCO.Sonoro:vnde ἀπὸ τοῦ βοᾶν:hoc a vociferãdo Boreas
dicitur.Vociferando autem vox rauceſcit.APRICA.Temperata ſine frigore:de quo ſu/
Taraco — pra dixim9 TARACONIS.Taraco inſignis vrbs hiſpaniæ eſt:a qua prouincia ipſa Tara
Taraconenſis — cõſis vocať :altero capitẽ gallias:altero Beticã attingens:mari littora obiicit nr͞o:qua meri
diem:qua uero Septentrionẽ ſpectat oceano:vrbs amœniſſima eſt:tẽperato cælo:& vt Sra — Strabo
bo inquit:ad recipiendos principes percelebris.TVAM.Ex qua tibi origo eſt LALETA/
Hyberus — NIAM.Regio eſt hiſpaniæ.Hyberus labiť a cantabris.iuxta eſt Taraco.Hinc Laletania
Laletania — a qua Laletana vina:magis copia q̃ bonitate nobilitata MACTABIS.Occides:đ quo ſu
Dama — pius dixim9 DAMAS.Notũ aĩal eſt e caprarum ſilueſtrium genere : ideoq; ſemiferum:vt
hirundines in uolucribus:apes in campo:in mari delphini.Reperitur & maſculino genere — Virgilius
Virg.Cum canibus timidi venient ad pocula damæ.VERNAS.Conterraneos tuos:& q̃
ſi domi tuæ natos.RVMPES.Defatigabis.Pleriq; ſane ex venatu voluptatem capientes
nõ ſinunt leporem necari :ſed currendo ſæpius vertunt:atq; ita leporem fatigãt:& ſolo cur
ſu delectantur quod abſte FEDERICE princeps fieri .pſertim in leporariis tuis: quæ tan
tõ ſumptu.decore:atq; elegãtia feciſti:ſæpe numero nõ ſine magna ãnimi voluptate cõſpi
cimus.Rumpere proprie frangere eſt.Virgilius.Rumpimus inuitæ tua vincula. Aliquan/ — Idem
do tamen capitur pro fatigare.Terentius.Vt me ambulando rũperet.Aliquando p diſiice — Terentius
re.Virgilius.Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.Nonnunq̃ impetũ facere. Te/ — Virgilius
rentius.Ceſſo intro rumpere.Rumpere ſilentium:& rumpere vocem:eſt loqui .ſiue diu taci
Rupes — ta proferre. A rumpo Rupes deducitur :quod veluti abrupta ſit:& Ripa: a quarum agi
Ripa — tatione rumpať :de quibus:& eorum deriuatiuis ſuperius locuti ſumus.& Rumentum ab
ruptio:& Rumex genus teli:quod Sparo gallico ſimile eſt.Eſt etiam Rumex oleris genus.
vulgo notum.Itẽ rupti dicuntũr:q ob nimiam fatigationẽ:aut cõcẽptum rigorẽ dolẽt: &
vix mouere poſſunt corpis mẽbra.Preterea a rumpo cõpoſita fiũt Interũpo: qđ eſt aliqd
dicentem:facientem ve impedio:Perrumpo valde rumpo.Abrumpo diſiicio auello .Vnđ
loca abrupta diuulſa:atq; ob id Inuia appellamus.Prærumpo eiuſdem ſignificationis. vñ
& prerupta loca dicimus.Erumpo cum impetu exeo:a quo Eruptiones dicunť:quãdo vel
exercitus e caſtris:vel præſidia ex vrbibus in hoſtes impetum faciunt.Item egredior .Plyni — Plxnius
us.Erumpunt ceruis cornua primo aridæ cuti ſimilia: Prorumpo cum impetu feror.Irrum
po impetum facio:a quo ir ruptio.Dirumpo:frãgo:ſcindo:& ãd animum etiam refertur.
Cicero.Dirrumpor dolore.Corrumpo:contamino:a quo Corruptela hoc eſt contamina — Cicero
tio deducitur:& Incorruptum inuiolatum.CALLIDVM.Callentem flectere ſe:& ſalu/
ti ſuæ terga vertendo conſulere.FORTI Celeri:robuſto.RELINQVES CERVOS

VILLICO. Mactandos.ſ.quoniam caro eorum mollis:& inſipida eſt: ideoq; ruſticorũ
potius cibus. Ceruus animalium placidiſſimus eſt. Vrgẽte aliquãdo ui canum:ad hominem Cerui
cõfugit:& in pariendo minus cauet ſemitas humanis veſtigiis tritas:q̃ quæ ſecrete: ac feris
opportunæ ſunt. Aeditos partus exercent tam feminæ q̃ mares curſu:& fugã meditari do
cent:ad prærupta ducunt:ſaltumq; demoſtrant:in fuga ſæpe quieſcunt:ſtanteſq; reſpiciunt.
Qum prope ventum eſt:rurſus fugæ præſidia repetunt:hoc faciunt inteſtini dolore tam in-
firmi: vt leui ictu intus rumpatur. Fugiunt mox latratu canum audito:aura ſemp ſecũda: vt
ſecum veſtigia quoq; abeant. Mulcẽt fiſtula paſtorali:& cãtu. Qum erexerẽ aures:acerrimi
auditus ſunt:cum remiſere protinus ſurdi. Cæterum ſtolidum animal eſt:& omnium fere re
rum miraculo ſtupens:adeo vt equo:aut bucula propius accedente hominem iuxta venien-
tem non videãt: aut ſi videant:arcum ipſum ſagittaſq; mirentur Cornua mares habẽt ſoli-
que animalium omnibus ãnis ſtatuto veris tempore ãmittunt. Latẽt amiſſis q̃ſi inermes: &
noctu tantum in paſcua exeunt. Dextrum cornu negant inuẽniri:defodi ab iis putant:ne in
vſum hominũ veniat:qđ ei inſit aliquod medicamentum. Vtriuſlibet accenſi odorẽ ſerpen
tes fugant̃. Indicia certæ ætatis in illis ſunt ſingulis ãnis adiicientibus ramos vſq; ad ſexẽnes
Ab eo tempore ſimilia renaſcuntur:nec poteſt amplius ætas diſcerni: Dentibus ſenecta de-
claratur aut.n.paucos:aut nullos habent. Nõ decidunt caſtratis cornua nec ſi careant: rena
ſcuntur.capti aliquãdo ſunt hedera in cornibus viridante ex attritu arborum innata:quoni
am innaſcentia ad ſolẽ durant:deinde in arboribus experiuntur. Maria tranant gregatim:
nantes porrecto ordine:& capita imponentes præcedentiũ clunibus:per vices q̃ſq; ad ter-
ga redeuntes. Conceptus ceruarũ eſt poſt arcturi ſydus:octonis menſibus ferunt partus: &
interdum geminos. Poſt cõceptum ſtatim diſiunguntur. At mares:rabie libidinis ſæuiunt
fodiũt ſcobes:ideo tũc roſtra eorũ nigreſcunt:donec imbre abluant̃. Candidi aliquãdo re-
periunt̃:qualem fuiſſe tradũt.Q. Sertorii Ceruã:quam fatidicam eſſe hiſpaniæ gentibus
perſuaſerat. Pugnãt cum ſerpente:& cauernas eorũ inueſtigant:nariumq; ſpũm ex trahũt re
nitentes. Ideo contra morſus p̃cipuum remediũ ex coagulo hinuli in vtero occiſi. vita Cer-
uis longa. Capti ſunt aliqui poſt centum annos cũ torquibus aureis:quos Alexãder magn9
addiderat cute iam fere ob pinguitudinem adopertis febriũ morbos non ſentiũt: quin etiã
huic timori medent̃. Notum eſt quaſdam principes feminas omnibus diebus natiuis carnẽ
eam deguſtare ſolitas fuiſſe:& ita longo æuo caruiſſe febribus. A ceruus Ceruinus deducit̃. Ceruinus
Martialis Martialis. Ceruinus gelidum torquet ſic halitus anguem. & Ceruarius: vñ lupũ. Ceruariũ Ceruarius
a ſimilitudine dicimus:& Ceruaria ouis dicebat̃:quæ p ceruo imolari ſolebat. Ceruus græ
ce Elaphos dicitur:a quo Tragelaphon q̃ſi hircinũ ceruum uocant eadẽ ſpetie aĩal barba tã Elaphus
tum:& armorum uillo diſtans:nec alibi naſcens quã iuxta phaſim amnem: & Elaphobo- Tragelaphus
ſcon a paſtu ceruorum nam βόσκω paſco ſignificat:herbam ferulaceam geniculatã:digi- Elaphaboſcos
ti craſſitudine ſemie corimbis dependentibus:foliis olus atri commẽdatam in cibis contra
ſerpentum omniumq; aculeatorũ ictus. Quippe fama eſt hoc pabulo ceruos reſiſtere ſerpẽ
tibus:quod eo minus eſt mirandũ:quo & dictamũ herbam extrahendis ſagittis. Iidem ho-
minibus mõſtrauere:percuſſi eo telo:paſtu q; eius herbæ eiecto. Quin etiã percuſſi a phalã
gio cancros edendo ſibi medentur VICINA SILVA. Ligna ſiluæ vicinæ. Cõtinens pro
cõtento accipitur: vt mos ẽ poetarum DESCENDET. Facile portabit̃: q̃ſi ſponte veniet
Scãdere eſt in altũ ire vñ ſcalæ dictæ p quas i altũ cõſcendimus:& Scanna:quæ lectis veluti Scannum
grad9 apponũt̃ vt p ea i lectũ facili9 aſcẽdat̃. & Scabellũ diminutiuũ a ſcãno. Var. ſcribit Scabellum
ſcabellũ dici p qđ ſimplici ſcãſiõe ſcãdebãt in lectũ ñ altũ. Scãnũ vero:quo duplici gradu in
lectũ altiorem conſcendebãt. Scannum etiam dicit̃ terra illa altior:quæ inter duos ſulcos i
Plynius colendo relinquitur. Plynius. Scanna inter duos ſulcos cruda relinquant̃. qm autẽ in iis ſe
dere conſueuimus:factum eſt vt ſcannum:& ſcabellum frequenter p ſubſeliis vſurpentur:et
Scãſile:per quod aſcendi poteſt Præterea a ſcando compoſita Aſcendo:a quo Aſcenſus. trã Scando
ſcendo:aſcendẽdo tranſgredior. Deſcendo:qđ proprie ſignificat e loco ſuperiore in inferi-
Plautus orem venio. Plautus. Deſcende iam ex equo. Vñ fit Deſcenſus. Virgilius. Facilis deſcenſus
Virgilius auerni. Dicimus tamẽ aliquãdo deſcendo in forum:deſcendo in campũ:deſcendo in præli
um:non qđ de loco ſuperiore in inferiorem deſcendamus ſed de loco tuto in locũ diſcrimi
minis ab eo vt opinor tractũ:q̃ q i loco celſiore ſe tenet:pugnã detrectarẽ exiſtimat̃ quem
qum relinquit:& in locum æquũ venit atq; deſcendit:animum pugnandi ſe haberẽ declarat:
Hic q̃cũq; pugnaturus venit dignitatis defendẽdæ gratia deſcendere dicitur ẽt ſi ex inferio
re loco in ſuperiorem ſe cõferat. Cõſcendo ſimul ſcando:a quo Conſcenſus. Item a ſcando
Scandulaca genus herbæ frugibus inimicæ:quod eis conſcendẽdo:q̃ſi hedera noceat. Item
ſm quoſdam:Scateo:a quo Scaturio:Scaturies:Scatebræ:de quibus ſuperius diximus. Scã Scandulaca
dere etiam verſus dicimus:hoc eſt menſurare:quod eos per pedes diſtinguendo veluti aſcẽ

dere videamſir:hinc talis mẽſuratio ſcãſio vocitatur CINCTVM.Circũdatũ.INFAN/
Sordidus TE.Infantibus pueris:ſingularis pro plurali.SORDIDO.Immundo:quales ſunt ruſtico
rum pueri.VOCATVS.Inuitat9.VENERABITVR.Vt ſecum venerationem afferat
Clamatus CLAMATVS.Voce accitus q̃n cœne tempus erit.Clamor proprie eſt calamorum ſonus
Clamor quaſi calamor:& enim vẽto agitate arundines nõ paruam uocem emittũt.ponitur & pro
Clamo omni uoce.Ab hoc fit Clamo uerbũ:quod ẽ vocifero:& interdum pro voco accipit̃:ſicut
frequẽtatiuũ eius:Clamito.Plau.Plaudũt:parti clamitãt me:vt reuertar.Ab hoc Clamoſus Plautus
clamore obſtrepens vociferator.Quinti.Nõ turbidus:nõ clamoſus ſit altercator & clami/ Quintilia.
to frequẽtatiuũ:& cõpoſita Declamo:qđ eſt fictã cauſam ago:aut docẽdi aut exercẽdi inge
nii gr̃a:a quo Declamatio:de quibus ſuperius diximus:exclamo vocifero:& q̃ſi e medio pe
ctore uocẽ in altũ emitto:quod aut indignationis:aut doloris cã fieri ſolet:a quo Exclama/
Epiphonema tio eiuſmodi vox dicitur.Itẽ figura:q̃ a græcis Epiphomena appellat̃:quæ diffinit̃ rei nar
ratæ vel prolatæ ſũma acclãmatio.Cicero.Facere.n.probus adoleſcẽs piculoſe:q̃ȝ ppeti tur
piter maluit.ἐπὶ.n.apud græcos ex:φωνῆμα.Clamorẽ ſignificat:Præclamo an̄clamo:
Præclamitatores a quo Præclamito:vñ Præclamitatores dicebant̃:q flaminẽ dialem:hoc eſt ſacerdotem Io
Proclamo uis an̄cedentẽ clamãtes:vt homines ab operib9 abſtinerẽt:quia ei opus faciẽtẽ uidere irreligi
Inclamo oſũ erat.Proclamo ꝓcul clamo:denũtio.iclamo clamãdo rephẽdo:ſucclamo ſubmurmuro
.Reclamo:vl̃ rurſus clamo vl̃ exaduerſo clamo.Cõclamo ſimul̃ clamo:a q̃ Cõclamatio:&
cõclamatũ ẽ:de quo ſuperius diſſeruim9.PROPE.Deprope:hoc ex ꝓpinquo.LVNA/
TA PELLIS.Calcei lunati:hoc aſt nobiliores:q calceis lunatis vtunt̃.Eſt.n.ſenſus Non
ſint tecũ in cõuiuio nobiliores:& magni uiri:quibus te morẽ gerere oporteat.Nobiliores:
Calceis:in quibus lunæ effigies eſſet:vſos fuiſſe manifeſtũ eſt.Iuuenalis.Nobilis & genero/ Iuuenalis
Lunati calcei ſus Appoſitam nigræ lunã ſubtexit alutæ.Cuius rei diuerſas ratiões affert Plutarchus vete/ Plutarchus
rum morũ ſcrutator diligẽtiſſimus.Aut.n.ob id inſtitutum hoc eſſe ſcribit:qđ animæ poſt
mortẽ lunam ſub pedibus ſpectẽt:vel vt argumentũ ſit eius habitationis:quã in luna eẽ nõ/
Proſelenes nulli prodiderũt:uel quod Archades:q cum Euandro in Italiã venerũt Proſelenes appella
ti eo calcei genere vterent̃:vel vt homines elati ac tumidi eo ſigno admonerent̃ inſtabilita
tis:atq; incõſtantiæ humanaꝝ rerum:qđ luna primo ex oculto ꝓdit:& facta indies ſpetio/
ſior os ſuũ lumine:ac ſplẽdore cõſpicuũ facit:tum formoſiſſima:& maxima reddita:rurſus
defluit:ad nihilũq; reuertit̃:Vel qđ ex exemplo admonerent̃ ſubditi magiſtratibus parẽdũ
eſſe:& q̃eadmodũ luna vt Parmenides ſcribit:ſolis radios continue reſpicit:ſic inferiores
ſecundũ locũ tenere debere:& principes colere:quorũ opibus atq; honoribus pfruant̃:ſed
qđ pace Plutarchi dictũ ſit:Illa nobis verior ratio videt̃:qđ Numa rex romanorum:qum Numa rex
Chlamidẽ ab Iſaurorũ legatis ſumpſiſſet.Veſteq; regiã cũ Senatoria cõiunxiſſet:nõ foris
ſed intus purpura poſita:vt ex vtraq; vna cõficeret̃ tũ Calceis quoq; Senatorũ.c.lr̃am:quæ
centũ ſignificat inſcribi ius ſit:vt p eã ſeſe enumero cẽtum patrũ admonerent̃.hanc poſtea
Toga a figuræ ſimilitudine:lunæ effigiẽ eẽ dixere:& ob id lunatos calces appellauerũt. TOGA
Longior veſtis:q̃ in urbe vt ſupius diximꝰ:vtunt̃ q principes ciuitatis ſalutãt:comitantur.
Marti.Si matutinos facile ẽ tibi rumpere ſõnos:Attrita veniet ſportula mſta toga OLI/ Martialis
DAE MVRICE.Nuntius magiſtratuũ:de quo ſupius diximus:homines in iudiciũ uo/
Horridus cãs.Iuue.Primus clamãte liburno Currite:iã ſedit:rapta ꝓperabat abolla .HORRIDVS Iuuenalis
Vel pãnoſus:ſqualidus:hiſpidus:erat.n.villiſſimũ hominũ genus:vel horridus odioſus:&
Horror q oibus eſt horrori:vel horridus metuẽdus:ꝓpterea q̃ homines iuſſu magiſtratuũ in forum
vocat.Horror interdũ tremorẽ ſignificat.Plau.Quis.hic horror ẽ?qd pauitas.Interdũ tor Plautus
uitatẽ aſpect9.Apuleius.Quẽ qum aſpexiſſet:horrore hoĩs deterritus ſtatĩ retroceſſit. Aliũ Apuleius
abominationẽ:Varro.ra:o diũ:horror eos ab incœpto retrahit.Nõnũq; ad uenerationẽ Varro
ꝑtinet.Virg.Arbo rib9 ſuis horror ineſt.hĩc horreo:& qđ ab eo deducit̃:horreſco aliqñ ꝓ Virgilius
cõtremiſco vſurpat̃.Idẽ.Cãpiq; natãtes lenibus horreſcũt flabris.Aliqñ ꝓ eo:qđ eſt hiſpi/ Idem
dus:aſp:terribilis ſñ.Idẽ.tũ late ferre9 haſtis horret ager.Itẽ horrid9:cui9 diminutiuũ ẽ hor Idem
ridulus:qđ mõ tremẽtẽ ſignificat.Perſius.ſcis comitẽ horridulũ trita donare lacerna:mõ Perſius
hiſpidũ:aſpumq;.Virg.Et glacie riget horrida barba.Idẽ.Inferit̃ vero et fœtu nucis arbut9
horrida.Mõ timẽdus.Idẽ.Horridus i iaculis.Horribilis vero mõ ꝓ formidabili accipitur
Cice.Et qđ dictu quoq; horribile videt̃ viuẽtis ſãguine hauſto:mõ ꝓ tetro deformi.Varro Varro
Feda:atq; horribili:ſeu vitabili cãpit̃.Virg.Horrẽdas canit ambages antroq; remugit:mõ Virgilius
Horrificus ꝓ nouo:& mirabili.Idẽ.Horrẽdũ:& dictu video mirabile mõſtrũ:mõ ꝓ ridiculo.Idem. Idem
Horriſonus Oraq; corticib9 ſũmũt horrẽda cauatis.Ab horror horrificus quoq; deriuat̃:hoc ẽ horro Idem
Horride rẽ faciẽs.& Horri ſonus cũ horrore ſonãs:ſiue horridũ ſonũ hñs:& horride durit̃:hiſpi/
Herix de:aſpe:cuius diminutiuũ ẽ horridule:& horriditas ꝓ horrore.Neuius.Oia mihi horridi Neuius
tati erãt maxime.& Herix:vt qdã putãt:qui & hericius:& herinace9 dicitur quod horreat
ſpinis.Aĩal eſt hyeme ſe condẽs:ꝑparãſq; huic tẽpeſtati cibos:&.n.volutatus ſupra iacẽtia

poma affixa ſpinis vnū nō amplius tenēs ore: in cauas arbores portat. Idē mutationē Aq/lonis i Auſtrū pſagit in cubile ſe cōdens: Vbi vero ſenſit venāte: cōtracto ore pedibuſq; ac p te omni inferiore: qua rarā: & inocuā lanuginē hēt: cōuoluit̄ in formā pilæ ne qd cōphendi poſſit ꝑter aculeos. Indeſpatiōe vero vrinā ex ſe tabificā reddit tergori ſuo: ſpiſq; noxiā: pu tāt pp hoc ſe capi: qđ certe veteres faciebāt: hac cute expolientes veſtes: nā cibū ex eo nō ſume bāt: vt nos facimus: Quāobrē exinanita prius vrina venari ars erat: & tū præcipua dos ter/ goris: alias corrupta: fragilis: putribus ſpinis: atq; deciduis: ēt ſi uiuat ſubtractus fuga: ob id nō niſi in nouiſſima ſpe maleficio illo pfundit̄: qppe & ipſi odere inſitū veneficiū ita pcen/ tes ſibi: terminūq; ſupmū opientes vt ferme pus occupet captiuitas. Calidæ poſtea aquæ aſp ſu reſoluit̄ pila: apphenſuſq; pede altero e poſterioribus ſuſpendi a veteribus ſolebat: ac ita fame necari: aliter occidi nō poterat: vt tergori pceretur: Ex herinaceorū genere & Hiſtrix eſt ſpīa vndiq; cōtecta: ſed lōgiores hñs aculeos: & qum intēdit cutē: miſſiles. Ora vrgētiū fugit canū: & paulo lōgius iaculat̄ hibernis ſe mēſibus cōdit. Itē ab horreo Hordeū ſecūdū quoſdā: qm̄ licet Calam⁹ altior frumēto: q̄ hordeo ſit. Ariſta tñ ē mordatior hordeo: ab eo fit Hordeacius: vñ farinā hordeaceā: & panē hordeaceū dicimus: & hordeariū: vñ æs horde ariū veteres vocabāt. qđ pro hordeo eqti dabat̄: et horreū: qđ in eo hordeū ſeruaret̄ ſicut a grano Granariū: a farre farreū a ueteribus dictū eſt: ii. n. & hordeo & farre ueſci ſolebāt po nebāt āt frequēter. F. loco aſpiratōis Fordeū p hordeo dicētes: ſicut fedū p hedo. hic hordū & fordū p bono vſurpabāt. hordā ēt pgnātē uocabāt. vñ dies q̄ grauidæ hoſtiæ imolabāt̄ hordeacia nuncupabāt hornū aūt ueteres ipius āni dicebāt. Lucil. An horno te abſtuleris au ro. Itē ab horreo cōpoſita Perhorreo. hoc ē valde horreo: a quo phorreſco. Abhorreo: qđ ſi gnificat alienus ſum: & ſēp reqrit: ablatiuū cū ppōne ab: vt Abhorreo ab hac re. Exhorreo: expaueſco: a quo fit exhorreſco: & ſp reqrit accuſatiuū. vt exhorreo: ſiue exhorreſco hāc rem Inhorreo horridus: aſp: hiſpidus fio: a q̄ Inhorreſco eiuſdē ſignificatōis. Mart. Quæ trita duro ñ ihorruit mento. Aliqñ p itremiſco accipit̄. Virg. Spiceaq; i cāpis cū meſſis inhorruit QVERVLVS CLIENS. Epithetō Cliētis ē qrulus: & .n. Cliētū mos ē de patronū ne/ gligētia ſp queri IMPERIA VIDVARVM. Impioſe uiduę. mos ē loquēdi apđ poetas dū taxat. Virg. Ferimur p opaca locoꝶ. i. p loca opaca recte āt mulieris naturā expſſit: qñ ñ ē viro ſubiecta. PALLIDVS. Epithetō rei. Semp. n. pallet nimio timore. ne i cā ſuccūbat: iō importunus ē: & cōtinue vexat patronū. ALTVM. pfūdū: queādmodū ſupius dixim⁹ SOMNVM.. qetē. Græca vox ē. p. lra in. m. mutata: græci. n. ὕπνον dicūt. ſignificat aūt mō qetē. Virg. Mors hoīum facilis: dulciq; ſimillima ſōno: mō ipm qetis deū. Marti. Et qa nulla venit. tu mihi ſōne veni. A ſomno Sōnulentus deducit̄: hoc ē plenus ſōno: & Inſōnis puigil: vñ iſōnes noctes dicim⁹: hoc ē puigiles: & ſōnifeꝶ: qđ affert ſōnum: & Sopor ipſe ſōnus: a q̄ ſoporifeꝶ idē: qđ ſōnifeꝶ: & ſopio ſōnū iduco: cuius paſſiuū ē Sopior: a q̄ So/ pitū dicimus: q iā icœpit dormire. Virg. Tñ ſopitū ſōno dixit: q̄ſi irrigatū: & Soporo idē: qđ ſopio: cui⁹ paſſiuū ē Soporor: a q̄ ſoporatus: cui veluti irrigatus ē ſōnus: & ſemiſc pora tus: ac ſemiſopit⁹: q int ſōnū: vigiliāq; mediꝰ ē: quē ēt ſemiſōnē: & ſemiſōnum dicim⁹. M. Cellius. dc. M. An. Nec dormir̄ excitatus: nec vigilar̄ hebrius poterat ſed ſemiſōno ſopor̄ in ter man⁹ cēturionū: cōcubinarūq; iactabat̄. Itē a ſōnus Sōnio uerbū: & ab eo cōpoſitum Inſōnio: q ē p qetē aliqd q̄ſi vigilās uideo. Itē ſōniū: & Inſōniū ipa viſio: q̄ dormiēdo fit Sōniū tñ alñ p ſōno poſitū inuenit̄: a ſōnio Sōniator: & ſōniatrix deriuant̄. veteres etiā Sōnoriū vſurpart p eo: q inſōnis vr̄. Varro. Hic ſōnorinas imagines affat̄: & inſōniā fe/ minino genere p vigiliis: qđ nom Plynius ābiguitate lectōis excluſit: & de vſu remouit. ſō nū deſcribūt animi in mediū ſeſe receſſū. Ariſtoteles uero ita diffinit. ὕπνος ἐστιν ἀντι/ περίστασις ἀνατυμιάσεως πρὸς τὰ κάτω ὑπὸ τῆς κινήσεως τοῦ σύμφυ/ τοῦ πνεύματος χυαςηςκαταληφθεντος τοῦ πρώτου αἰσθητηρίου σω/ τηρίας ἕνεκεν τοῦ ζώου. Sōnus inqt ē refluxio exhalatiōis ad inferiores ptes hoc ē ad Cor: aſcēdētes a motu naturalis ſpiritꝰ uidelicet ad caput cōpſſo pmo ſēſitiuo hoc ē cor de pp aiantis ſalutē: in qua diffinitōe quattuor cauſaꝶ gña exprimūt̄. Refluxio. n. exhala tōis cām materialē indicat: motu naturalis ſpiritus efficientē. Cōpſſio cordis formalē. Sa lus aiantiū: finalē. Idē ſōniū ſic diffinit. ἐνύπνιόν ἐστιν ἐν ὕπνῳ τῆς ἀρχῆς κατε/ χομένης φαντασμα hoc ē Sōniū ē in ſōno uiſū occupato pricipio. qppe p pricipiū ſenſū cōem itelligit. Nā illo occupato. Socratis imaginē i ſōno uidētes: ipm nos Socratem uidere exiſtimāmus. Miꝶ ē ſōniare ſtati infāte. Nā & pauore expgiſcit̄: & ſuctū imitatur hic oriūt̄ int philoſophos q̄ſtiōes ſint ne aliqua ai pſcita qeſcētis: & rōe fiāt. Itē ſōniis ne cre dēdum ſit: ab eo pſertim: q ſōniauerit nō eē ſōniis credendū DORMIES. Quieſces. A dormio fit Dormitio: hoc ē qes: & Dormito frequētatiuū. Hora. Quādoq; bonus dormi tat Homerus: a quō dormitabūdus q̄ſi dormiēs: & dormitatio: item cōpoſita Adormio: a

Lucillius

Martialis

Virgilius

Martialis

Hiſtrix

Hordeum

Hordeacius

Hordearium

Granarium

Farreum

Hordum

Horda

Somnus

Dormio

q̄ Addormiſco:qđ ē cõtrariũ vbi expgiſcor.S ue.de Claudio:Et quotiēs poſt cibũ addor Suetonius
miſceret:qđ ei fere accidebat.oleaꝶ ac palmulaꝶ oſſibus iceſſabat᷑.obdormio:ꝙ mõ pro
dormio accipit᷑:mõ ꝓ eo:qđ ē Soporor:Prædormio añ dormio.Redormio euigilo: a q̄
Redormitio excitatio euigilatio.Ply.In redormitõe varia fuiſſe ſõnia apparet.MERCE Plynius
TVR.Emat:huiuſmodi.ſ.laboribus p̃ocinãdi:& frequentãdi foꝶ.SOPHOS.Gloriam
exſtimationē:nõm ſapiẽtiæ:de quo diximꝰ INSANVM.Ingēs.MISERERE TVFO
ELICIVM.Te vero inqt potius cõmiſeratio teneat eoꝶ:q ſe fœlices int̄ tot curas :et ne/
gocia putãt:qm tũ vere i hac qete aĩ fœlix ſis illi uero ſint ifœlices.NON SVPERBVS
Omni ãbitione uacuus:nõ laudē:ñ gloriã q̄rens cũ aĩ ſollicitudine. VERO GAVDEO
Quod in qete:ac trãqlitate uitæ poſitum eſt vt ſupius diximus.DVM SVRA LAVDA/
TVR TVVS.Donec inqt tuus Sura laudē i foro:ac ſenatu uerſãdo captat:tu ocio ĩdulge
Palfurius Palfurius Sura õrator & Cauſidicus fuit:ſæpe ēt declamauit Mar:Et Liciãi amicꝰ:ſed ob
ſuſpitionē:qđ qm Vitelianis ſẽſiſſet:Senatu a Domitiano fuit amotus.qm uero i capito
lino certamie de oratoribꝰ coronatus fuiſſet:oēſq; ingēti cõſenſu ꝓ eo præcarēt᷑:& vt reſti
tuerēt᷑:orarēt.Domitia.nullo rñſo dignatus eſt: ſed tãtũmõ tacer̃ iuſſit uoce p̃conis NON
IMPVDENTER.Senſus eſt.qm uita hoīs ſatis famæ adepta eſt:ñ ipudent̃ facit:ſi ſe ad
ociũ trãſfert:& animi qetem.PETIT Dari ſibi.ſ.Nã id uitæ dat᷑:qđ qetē:& tranqlitatem
parit.QVOD RELIQVVM EST.Quod poſt famam adeptam ſupeſt uitæ.

AD AEMILIANVM EPIG.LXXVIIII.

I TIBI MISTYLVS.Facete Aemilianũ deridet:q cocũ ſuũ:ſũpto ex homē/
rico verſu vocabulo Miſtylõ appellauerat:i quo notat eos :q nobilia: & antiq̄
noĩa cui uis ĩponere pulchꝛ putãt.ē verſus Homeri i ꝑo iliados huiuſmodi Mi/
ſtylõ taratalla cae Amphobeloeſin epiron:hoc eſt μίςυλόν τ᾽ ἄρα τἆλλα καὶ ἀμφὶ
ὀβελοῖσιν ἔπειρον.qđ ſignificat.Secabãt i fruſtra & alia.& verubus pforabãt quē locũ
interp̃tatus eſt. Virgilius. Pars in fruſta ſecant: verubuſq; trementia figunt.facete ergo in Virgilius
qt Martialis.Si tu uocas cocum tuum Miſtylon:cur non & ego uocem Taratalla. Martialis

IN LEPOREM ADVERSVS LEONEM.EPIG.LXXX.

ON FACIT AD SAEVOS.Rurſus de lepore & leone iocãs notat ẽos q ſe i
Niſi exiſtimatõe eē putãt apđ eos:a qbus habent᷑ cõtemptui .NISI.Prærq̃.Niſi.n.
ex ñ & ſi cõpoſita ē:& idē ſignificat ꝙ ſi nõ:vl̃ p̃terq̃:ē.n.cõiunctio exceptiua.
aliqñ tñ ꝓ cõtinuatiua ponit᷑.Cice.Niſi forte putamꝰ dementē.P.Scip.Africãnũ fuiſſe:q
cũ p ſeditionē a.C.Carbone interrogaret᷑ qd de Tyberii Gracchi morte ſentiret:rñdit iure
ſibi cæſũ uideri:i quo notãdũ:ꝙ quotiēs:niſi pricipiũ ſniæ eſt:ĩdicatiuũ deſyderat:alias etiã
Ni ſubiũctiuũ dr̃q; p apocopē Ni.& hæc oĩa.ni Niſi:q̃ & p̃terq̃ ſp repetũt eoſdē caſus:q p̃ceſ
ſerũt.Vt qd q̃ris niſi pecuniã & qd aliud q̃ris q̃ voluptatē:qd eſt aĩal niſi corpꝰ cũ aĩa cõcre
Præterq̃ tũ?quid aliud animal q̃ corpus cum anima concretum.At præter ſemp exigit accuſatiuum Plautus
vt nulli placet præterq̃ mihi:& nulli places præt̃ me Ni etiã ꝓ ne veteres vſurpabãt.Plaut. Virgilius
Ni male iculta ſis.Virg.Ni teneãt curſus PRIMA CERVIX.Primaꝶ feraꝶ vtputa tau
ri et aliaꝶ huiuſmodi.NON FACIT.Nõ cõuenit tibi vt ſupius diximꝰ AMBICIOSE
q p ambitionē oñdis te eũ timere:a quo contemneris.NON CERNVNT.Vel deſpici/
unt:& contemnunt:vel ob paruitatem vix uidere poſſunt:INGENTIS FATI.Pulchræ
mortis.SVB HOC HOSTE.Tam feroci:atq; magnanimo.

AD QVINTIANVM EPIG.LXXXI.

OMMENDO TIBI QVINTIANE NOSTROS .Libꝶ ſuũ Quiti
ano cõmendat:ne patiat᷑ eũ a Fidẽtino tãq̃ ꝓpriũ recitari:QVOS RECIT
TATVRVS POETA q.ſ.male recitat:& tũc deſinũt eē nr̃i. SERVITIO
Seruitute i quã redacti & victi ſũt a Fidẽtino ASSERTOR.Liberator.SATIS PRAE
STES.Satis des:fideiubeas:eoſq; meos fuiſſe affirmes:& a me manumiſſos:oĩa hæc verba
ſeruitiũ aſſertor:ſatis p̃ſtes:dñs mãumiſſus plagrariꝰ:iuriſcõſultoꝶ ſũt quoꝶ diſciplinã op
tie calluiſſe vr̃.Mart.PLAGIARIO:Fur libroꝶ meoꝶ de quo ſupus late diſſeruĩmus.

AD FIDENTINVM EPIG.LXXXII.

N PEST IN NOSTRIS.Rurſus in Fidentinũ ſcribit furē ſuoꝶ libroꝶ car
mie heroico.Senſus ē.Tu putas libellos nr̃os videri tuos poſſe:qđ tui aliqñ uer/
ſus interpoſiti ſint.At ẽrras.Nã hoc te magis furti arguit:qa diſſimilia et cõtra
ria ſimul poſita magis appent.CERTA .A FIGVR Claro & ãperto ſigno ruditatis.ſ. &
ignorãtiæ dñi.TRADVCIT.Trãſfert ſepata noſtris.SIC INTERPOSITVS.Ordo
Cucullus eſt.interpoſitus Lingonicus Bardocucullus ſic contaminat᷑ vrbica Tyrianthina vncto vi/
ciõ:vt tua.ſ.carmĩa cãtaminant nr̃a.BARDOCVCVLLVS.Veſtis genus:vt ſupius di/
ximus.Amiculũ habet:quo caput tegit᷑:qđ a forma dr̃.Cucullus.Nã ꝓprie Cucullus eſt pa
pyraceum tegmentum:quo Pigmaritarii vtunt᷑.Iuuenalis.contãtuſq; illic ueneto:duroq;

cucullo.Quod ſi hoc genus veſtis cucullo careat.nõ Bardocuculus:ſed Bardiacus dr̃.Mar.
Laſſi bardiacus qđ euocati.Habet autẽ nom̃ a Bardis Galliæ gẽte:qđ hæc eo genere ueſtis Bardiacus
ꝓcipue vteret̃.Maximo apđ Gallos in honore Bardi fuerũt:qđ laudibus magnorũ uiroꝝ
ac poeticæ ſtudẽt:vñ qcunq; virorũ fortium laudes canerẽt dicti ſũt Bardi.Lucanus.Pluri/
ma ſecuri fudiſtis carmía bardi.Aliqñ tamẽ Bardos ſtultos uocamus a tarditate ingenii.Nã
apud græcos βραδύ.tardus dicit̃.Cecilius.Nimis audacẽ nimiſq; bardũ.Plaut.Nimis
Cecilius tandẽ me qdem ꝑ barda:& pro ruſtica reor habitã.Erat autẽ Bardocucull9 veſtis oĩ tpe cõ
Plautus moda cũ qua etiam cubare ſoliti erãt imbriũ tẽpore in caſtris milites:& ĩ agris ruſtici:Gal/ Bardocuculus
licæ groſſioris uilli erãt oleo madidæ:colore natiuo:interdũ ẽt ſi uacinio tinctæ eẽnt: ruſo:
Sed illis ruſtici:his milites quoq;:& nõ ignobiles pueri vtebant̃.Mart.Gallia ſãtonico ue/
ſtit te Bardocucullo.Idẽ.Roma magis fuſcis veſtit̃:gallia ruffis.Et placet hic pueris:militi
buſq; color LINGONICVS.Gallicus.Lyngones.n.populi Galliæ ſũt ſupra Eluetios:
& Sequanos ĩ occaſum vergẽtes.TYRIANTINA.Violaceas purpureas veſtis:de qbus Lingones
ſupius locuti ſumus ita dictas ab Ianthino:hoc ẽ violaceo colore:& tyrio hoc ẽ purpureo: Tyrianthina
qđ purpura in vrbe Tyro parabat̃:quam ſuperius memorauim9:vetuſtate originis:magni
tudíe:& claritate oĩbus Syriæ:& Phœniciæ vrbibus quondã prælatã:dictã prius Sarrã:& Tyrus
ab Agenore Priſci Beli filio cõditã:inſulã ſeptuagita milibus paſſuũ a terra diuiſam.poſtea Sarra
Alexãdri opugnãtis ſtudio cõtinẽti adiũctã.Ouid.Fluctib9 ambitæ fuerãt Antiſa pharoſq;
Et phœniſſa tyros:quaꝝ nũc inſula nulla ẽ VRBICA.Vrbana:qbus non ruri:ſed in vrbe
utunt̃.VITIO.VNCTO vitio olei quo vnctus ẽ ARETINAE TESTAE.Vaſa figu/
lina:q olim Aretii oppido Thuſciæ nobili fieri ſolebãt vt ſupius dixim9 CRYSTALLI/
NA Vaſa e Cryſtallo:de qbus ſupius locuti ſum9.CORVVS.Nota auis ẽ:oĩum nigerri/
ma.Ideo niger Epithetõ ẽ corui.Dicit̃ aũt a græco κόραξ:qđ coruũ ſignificat vñ & lati/
ni aliqñ Coracẽ coruũ uocauere.Cicero.Quare coracẽ iſtũ veſtꝝ patiamur nos qđ pullos
Cicero excludat ſuos.Corax etiã nom̃ ꝓpriũ fuit Oratoris ſiculi:q Thiſiã docuit.itẽ fr̃is Tyburti:a Coruus
quo oppidũ Volſcoꝝ cognominatũ ẽ.Coritus vero oppidũ ẽ Thuſciæ in puo colle eiuſdẽ Corax
noĩs ſitum.a Corito rege ita uocatũ.Coriti autẽ miſſilia in modũ ſagittaꝝ.Virg.Coritiq;
Virgilius leues humeris:& letifer arcus.a coruo Coruin9 deducit̃ ut coruinum roſtꝝ coruin9 adeps
Exprimit ſmonẽ humanum miro mõ.qum ex Actiaca uictoria reuerteret̃ Auguſtus occu/
rit ei inĩ gratulãtes qdã Coruũ tenẽs:quẽ inſtituerat proferre hæc verba.Aue Cæſar uictor ĩ
pator.Miratus Cæſar tã officioſã auẽ viginti milib9 nũmum eã emit.Multaſq; ꝑterea ſimĩ
lis cõparauit.Quo exemplo motus paup ſutor iſtituere ipſe quoq; agreſſus ẽ Coruũ ad pa
rẽ ſalutationẽ:ſed ĩpendio exhauſtus ad auem nõ rñdentẽ dicere ſolebat.opa & ĩpenſa piit
Cœpit tñ aliqñ coruus optatã ſalutationẽ exprimere:hac forte audita dũ trãſiret Auguſtus.
reſpõdiſſetq; ſatis taliũ ſalutatoꝝ habeo domi.Supſuit coruo memoria:vt & illa qb9 dñm
q̃rentẽ ſolebat audire:verba ſubiũgeret:opera:& impẽſa periit:ad qđ ſubridens Cæſar:emi
auẽ iuſſit q̃ti nullã aliã emerat.Sub Tyberio prĩcipe ex fœtu ſupra Caſtoꝝ ẽdẽ genitus pul
lus inoppoſitã Sutrinã deuolauit:q mature ſermonib9 aſſuefactus oĩbus matutinis euolãs ĩ
roſtra in foꝝ verſus:Tyberiũ:deinde Germanicũ:& Druſum Cæſaris noĩatim:mox trãſeũ
tem populũ romanũ ſalutabat:deinde ad tabernã remeabat:quẽ morẽ qum plurib9 annis
ſeruaſſet:tñ manceps ꝓxime ſutrinæ:ſiue Aemulatrone ĩcitatus:ſiue iracũdia ſubita:vt vo/
luit videri:quod ex cremẽtis forte calceos eius fœdauerat:eũ interemit:ex quo tanta plebis
cõſternatio ſecuta ẽ:vt primo ex ea regiõe hominẽ expulerit:mox ẽt exanimauerit:funuſq;
aliti maximis exequiis celebrauerit:cõſtracto lecto ſup duoꝝ Aethiopũ humeris:præcedẽ/
te Tibicinæ:& coronis oĩum geneꝝ ad rogũ vſq;:q cõſtractus dextra uiæ.Appiæ fuit:in
campo:q ex eo Ridiculi appellat9 fuit:Craterus uero cui Menocerotĩ cognomẽtũ extitit:ĩ
Trœcena regiõe Aſiæ Coruoꝝ opã uenari ſolit9 ꝓdit̃:quos deuehebat ĩ ſiluas inſidẽtes hu
meris.illi uero ceruiculos ueſtigabãt:agebãtq;:eo pducta cõſuetudĩe:vt exeuntem ſic cõmita
rent̃ & ferri viſi ſũt:& p ſitim cõgerer̃ lapides ĩſitulã monumẽti:ĩ qua pluuia aqua durabat:
ſed q̃ ñ poſſet tãgi:& tali cõgerie exprimere:qđ potui ſufficeret gerit internicinũ odiũ cum
Chloreo aue: vterq;.n.nocte oua ĩuicẽ exqrũt:itẽ cũ miluo cui uolãti ꝑripit æſcas.Sũt q ꝑ
dãt hãc auẽ ore pere ideoq; grauidas ſi ederĩt Coruinũ ouũ:p os ptum reddere.qn ẽt diffi/
culẽ pere ſi tecto ĩferant̃.Mar.Corue ſalutator:qr̃ fellator haberis:ĩ caput itrauit mẽtula nul
la tuũ.Ariſtoteles hoc negat:ñ hercle magis q̃ ĩ ægipto Ibim:ſed ex oſculationem ĩ iis eẽ tra
dit talẽ qualẽ ſæpe cernim9 ĩ colũbis.Ipſi apđ Alphonſũ Siciliæ regẽ:dum Neapoli ſub Ca
liſto Põtifice eſſemus:vidimus coruũ ei a rege Britaniæ miſſũ miro cãdorẽ cõſpicuum.itẽ
alium allatũ ei a regẽ Scytharũ aucupio mirabilẽ:ſi qdem alios Coruos & Phaſianas cũ Cornix
eo capere ſolebat.a coruo etiam Cornicem appellatam qdem exiſtimant notam auem: &
ipſam alñ albam viſam a nobis imitatrix & ipſa aliquando eſt humanaꝝ uocum:a quo

Cornifcaꝝ diuaꝝ locus tranſtyberim erat cornicibus dicatum: Quod in Iunonis tutela
eſſe putabant̃. Itẽ a corui uoce fit facticium uerbum: Croco a quo crocito. Inde vero Cro/
Croco — catio: & Crocitatio deducunt̃. Itẽ crocio a quo crocitus quartæ declinationis. Plau. ſimul
Crocatio — radebat pedibus terram: & uoce crocitabat ſua A Corace uero græca uoce Phalacrocorax
dictus balearium inſularum peculiaris auis: cuius ſupius mẽtionẽ fecim⁹. & pyrocrocorax lu
teo roſtro niger: pcipuo ſapore nom̃ habet a colore roſtri igneo: q̃ſi ignitus Coruus πυρ
Coruus albus — eni ignis eſt RIDETVR: Deridet̃ OLORIS. Cygnos latine. n. olores dicunt̃ græce κύ
κνοι. A cygno cygneus. ab olore Olorinus deducũt̃: quæ aliqñ ſignificãt: ꝙ cygni: ſiue olo
Cornix — ris eſt: vt Cygnea: ſiue Olorina uox: mõ ponit̃ pro cãdidus. Eſt etiã Olor cãdidiſſima auis:
Phalacrocorax — anſere maior: uocẽ habẽs argutã: mutuã carne ueſcit̃: moritura flebilẽ cãtũ emittit: fixa pri⁹
Pyrocrocorax — in Cerebro pẽna: qđ miror Ariſtotelẽ: ac Plyniũ uel ignoraſſe: uel ſi ſciuerũt: nõ tradidiſſe.
Olor — Ouidius. Dulcia defecta modulat̃ carmina lingua Cantator Cygnus funeris ipſe ſui 1Co/ — Ouidius
Cygnus — mmeãt Cygni anſerum more ſed in volatu eorum Liburniorũ more roſtrato impetu ferũt̃
facilius hoc mõ ſcindentes aerem: q̃ ſi recta frõtẽ impellerẽt: colla cõponunt pcedẽtibus ſeſ
ſos duces ad terga recipiũt. Olor licet latina uox ſit qdam tamen a græco deriuatam putant
quaſi ὁλος ὡραῖος: hoc eſt totus candidus. ολοσ: hoc eſt Olos totus dicit̃. Hinc Holo
Olos — graphum uocatur teſtamentũ: quod totum teſtatoris manu ſcriptũ eſt: Et Holoſchenos: de
Holographum — quo ſuperius dixim⁹ & Holocauſtũ hoſtia: quæ detractis extis integra aræ imponebatur: q̃ſi
Holoſchenos — ὁλόνκαῦσον: hoc eſt totum cõbuſtum. Virgilius: Et ſolida imponit tauroꝝ viſcera flam — Virgilius
Holocauſtum — mis LAEDEOS. Lædei dicuntur cygni: qa Iuppiter: vt ſupius diximus: i forma Cygni cũ
Læda — Læda cõcubuit. Ob eandẽ rõnẽ: & Amyclæi dicunt̃: hoc ẽ Lacones. Papinius: Amyclæos — Papinius
Lædeus — ad frena citauit olores. Amyclæ laconiæ ciuitas fuit: Vñ Caſtor & Pollux Amyclei dicunt̃
Vir. Talis amyclei domit⁹ pollucis habenis: Cyllarus: & quoꝝ Graii meminere poetæ. aliæ — Virgilius
quoq; Amyclæ fuerũt in Italia inter Caietã: & Tarracinã cõditæ a Laconibns: q Caſtoris: — Idem
& Pollucis comites fuere. Virgilius. Tacitis regnauit amyclis. Tacitas uocauit: vel qđ hæc
urbs Pythagoreæ ſectæ fuit: & ab æſu carniũ: atq; omniũ animaliũ cæde abſtinuit: pp quod
ſerpẽtes in uicinis paludibus natas occidere nephas putantes ab ipſis interempti ſunt. Ply. — Plynius
Iuxta Tarracinã fuere Amyclæ a ſerpentibus delætæ: vel qđ iis aduerſus finitimos bellũ ge/
rẽtibus: qum frequẽter aduẽtare hoſtes falſo nuntiaret̃: & ob id ciuitas uano terrore quaſſa
ret̃: cautũ fuit ne qs deinde hoſtiũ aduẽtũ nuntiaret. Itaq; poſtea qum hoſtes nullo nuntiã/
Tacitæ amyclæ — te aduenisſent. Ex improuiſo capta ciuitas fuit: & ob id Tacitæ dictæ. Lucillius. Mihi neceſ — Lucillius
ſe eſt loqui. Nam non neſcio amyclas tacẽdo periiſſe. Amyclas in ſingulari ꝓprium nomẽ
Cayſter — fuit, Nautæ in Epiro pauperrimi ERRAT. Vel paſcit̃: vł uagatur CAYSTRI. Cayſter
fluuius eſt Aſiæ: q multos ſecũ amnes deferens præter Aſiã paludẽ labit̃: & abluit Epheſum
Multi circa hunc amnẽ cygni uerſantur. Virgilius. Atq; Aſia circũ dulcibus in ſtagnis rimã — Virgilius
tur prata Cayſtri IMPROBA. Vel pp inuidiam: quia Luſciniæ cantum impedit: vel pro
Pica — pter Calliditatem. Eſt. n. Pica natura ſagax ut monedula: quemadmodum ſuperius dixim⁹
Offendo — & ipſa quoq; humanã uocẽ imitatur. Perſius. Picaſq; docuit nr̃a uerba conari. OFFEN/ — Perſius
DIT: Impedit: lædit: Offẽdere & defendere proprie cõtraria ſũt. nã offendere ẽ incurrere
in aliquid atq; incidere. Terentius. Offendi aduenĩẽs quẽdam mei loci hinc: atq; ordinis ho
minẽ haud impuꝝ hoc ẽ incidi. Defẽdere uero ẽ impellere. Virg. Solſticiũ pecori defendi — Virgilius
te. Ennius. Serua ciues: defẽde hoſtes. Quoniã uero q incidunt: in aliqd: lædere ſæpe ſolent — Ennius
id in qđ incidũt & e cõtrario q depellũt: tuẽtur: factum eſt: vt offẽdere frequẽtiſſime ꝑ læ/
dere vſurpet̃: & defẽdere pro tueri: & q̃ſi uim depellere. Cicero. Qum iſte cũ pallio purpu — Cicero
reo: pariq; tunica uerſaret̃ in cõuiuiis cũ mulieribus: nõ offẽdebant̃ hoĩes in eo. neq; mole
ſte ferebant. Quintilia. Qui nullũ uitæ diſcrimen refugit: quo me ab hoſtium crudelitate — Quintilia.
defẽderẽt. fOendere etiam aliquando pro inuenire accipitur. Cicero ſed imitor Architã
illum tarentinum: qui qum ad uillam ueniſſet: & omnia a liter offendiſſet. Varro. Romam — Cicero
regreſſus: ibi nihil offendi: quod ante annos quinquaginta reliquerim. ab offendo fit Offẽ — Varro
Offendiculum — diculum: quod ſignificat impedimentum: obſtaculum. Et offenſio: atq; offẽſa: quæ ita dif/
ferunt: quod offenſio ſemper paſſiue accipitur. offẽſa uero actiue. Cicero. In corpoř ægro
odioſa eſt omnis offenſio: ideſt omnis moleſtia: omnis paſſio. Idem: Qum tot eius offen/
ſas pati nõ poſſẽ iñ diſceſſi. Offendices etiã ueteres uocabãt ligaturæ nodos qbus apex retie
Offendimentũ — bat̃: idq; qum pueniſſet ad mẽtũ dicebat̃ Offẽdimentũ a defendo Defenſor: & defenſio deri
uant̃ CECROPIA SQ VERELAS. Cãtus Luſciniæ: đ quo ſupradictũ ẽ FERVET
Ardet frequẽtat̃. ATTIDE. Philomela: ſiue luſcinia: queẽadmodũ ſupra dixim⁹ MVLTI
SONA. multã & uariã uocẽ hñte. INDICE NON OPVS EST. ñ ẽ neceſſari⁹ accuſa/
tor: q affirmet libros eẽ meos neq; iudex q ſñia id diffiniat. nã ſcripta a te ꝑ te iudicant.

AD FVSCVM EPIG. LXXXIII.

I QVID FVSCE VACAS AD HVC AMARI. Hortat' fuſcū vt ſe i ami-
citiā recipiat: monetq́ nō eē aſpnādos nouos amicos: neq́ iſpiciēdū an noui ſīt
ſed an ſint tales: q durare: & veteres fieri poſſint: FVSCE. Corneli⁹ fuſcus ꝑfe-
ctus cohortiū ꝑtor ianararū ſub Domitiano fuit magnæ apud principē autori-
tat. Mart. Ille ſacri lateris cuſtos: Martiſq́ togati. SI QVID VACAS. Si quē locum va-
Martialis cuū habes ad aliū: q te amet: recipiendū elegās ē loquēdi modus. Dicimus.n. vacas laudare:
vacas amare: itē paſſiue vacas laudari: vacas amari. ROGAMVS. Petimus. Rogare.n. in-
terdū petere ē. Plau. Spectādus ne cui illā det: neq́ roget. Interdū q̄rere: ſciſcitari. Terē. Acce Rogo
Plautus do ad pediſeq̄s: q̄ ſit rogo. Nōnūq̄ orare: depcari. Virg. Littuſq́ rogamus Innocuū. q̄nq́ ēt
Terentius ſtatuere. Ci. Ego ad eā belli Ciuilis cām attuli: ego leges pnicioſas rogaui. Hinc legis Roga-
Virgilius tio ducit': qm̄ rogare pplm̄ mgr̄atus ſolebāt: an id placeret: qđ ſtatuerāt: Hinc etiā Derogare Rogatio
Cicero legi: & Abrogare legē dicimus. Eſt aūt derogare legi aliqd ex ea detrahere: abrogare legē: ir- Derogo
ritare eā: atq́ iſringere. Modeſtinus. Derogat' legi: qū ps detrahit': abrogat': lex: qū prorſus Abiogo
tollit': ab his Derogatio: atq́ Abrogatio deducunt'. Arogo fit ēt Rogito frequētatiuū: qđ Derogatio
iterdū ſignificat ꝑcor. Ply. Patrē adit: rogitat: vt ſui miſereat'. Intdū ſciſcitor. Plau. Quæ ſit Abrogatio
Plynius rogitas? Et Rogamē: qđ Poetæ ꝓ pce frequēter vſurpāt: & Rogatarii: hoc eſt Tabelliōes: q Rogito
Plautus rogāt qđ q́ſq́ ſtipulet': hoc ē ꝓmittat: & Rogus: vt qdā putāt: qđ in eo dii manes rogent': ē Rogamen
eni Rogus ſtrues lignoꝝ ad cremāda Cadauera: in q̄ ſimul: atq́ ipoſita corpa ſunt: & ignis Rogatarius
adhibitus Pyra dr̄ ἀπὸ τοῦ πυρὸς: hoc ē ab igne. Buſtū poſtq̄ Cadauer crematū eſt: q̄ſi Rogus
bn̄ vſtū Funus dū vrit' Cadauer ipm: ſeu pōpa ipſa exeqaꝝ. Exeqæ Celebratio funeris: dum Pyra
corpus effert'. Sepulchrū: in quo oſſa cōdunt'. Reliqæ oſſa ipſa: & Cineres. Tumulus cōge Buſtum
ſtio terræ ſupra ſepulchrū. Monumētū qcqd ad defūcti memoriā ædificat' Itē a Rogo fit cō Funus
poſitū Arrogo: qđ mō ſignificat nimiū mihi: tribuo: vñ Arrogās dr̄: q ſibi temere: atq́ inſo Exequiæ
lēter tribuit: q in eo nō ſunt: & Arrogātia: q cōtraria ē modeſtiæ & ita diffinit'. Arrogātia ē Sepulchrum
p quā temeritas: atq́ ipudētia vanā ſibi cōparat autoritatē Modeſtia aūt: p quā pudor hone Reliquiæ
ſtus purā: ac ſtabilē autoritatē acqrit. Itē Arrogantē aduerbiū: mō Arrogo ſignificat i filium Tumulus
ac familiā mihi aſciſco: a quo fit Arrogatio: q ita ab Adoptiōe differt: qđ adoptam⁹ eos: q Monumentum
filii familias ſunt: Arrogamus q ſunt ſui iuris. Iō āt arrogatio dr̄: q is q aſciſcit aliquē i filiū: Arrogo
interrogat': an velit illū iuſtum ſibi filiū eē: & is q aſciſcit' rogat': an id fieri patiat': vel quod Arrogans
arrogatio p ppli rogationē fit: cuius verba: hæc ſunt: Velitis: Iubeatis vt. L. Valerius. L. Ti- Arrogantia
L. Valerius tio tā iure: legeq́ filius ſiet: q̄ ſi ex eo p̄re: matreq́ familias eius natus eſſet: vtiq́ ei vitæ neciſq́ Modeſtia quid
in eū ꝑtās ſiet: vti pariēdo filio ē: hoc ita vt dixi: ita vos qrites rogo: Adoptio p Prætorē fit: Arroganter
Arrogatio p pplm̄. Interrogo: peto: a quo Interrogatiuū: Interrogatoriū: & Interrogatio Arrogatio
deducūt'. Erogo diſtribuo: & q̄ſi rogatoribus effūdo. Rogatores.n. poſtulatores dn̄r. ob Adoptio
rogo prioris legis infirmāde gr̄a legē aliā fero. Prærogo añ ipēdo: a quo Prærogata bn̄ficia Interrogo
dn̄r: quæ añ ſunt ipēſa. Vnde Prærogatiua excellētia: & Antlatio vocat'. Paulus. Iuriſcōſul Iaterrogatiuum
Paulus Iu. tus. Veteranorum priuilegiū iter cætera etiam in delictis habuit ꝓgatiuā: vt ſeparēt' a cete Interrogatoriū
ris in poenis: hoc eſt cæteris præferant'. Nec ad beſtias itaq́ Veteranus dat': nec fuſtibus cæ- Interrogatio
dit'. Irrogo: infligo: ipono. Ply. Nō mō culpam omnem: ſed etiā multam ei irrogauit. Sur Erogo
Plynius rogo ſufficio. Subſtituo. Quintilia. Qum defuncto patruo in eius locū ſurrogatus fuiſſet: Rogator
Quintilia. Ab hoc Surrogatio: hoc eſt ſubſtitutio deducit'. HOC FVERVNT. Noui. ſ. amici. Obrogo

AD FRONTONEM EPIG. LXXXIIII. Prærogo

OTA TVI BREVITER. Laudat hoc Epigrāmate vitā ruſticanam ocio ꝑdi Prærogatio
tā: & qe: e: eāq́ añ ponit vitæ vrbanæ anxiæ ſemp: atq́ ſolicitæ. FRONTO. Iu Antellatio
Iulius lius frōto Iulii Grati frat' Tribunus militaris fuit ſub Othōe: vixitq́ vſq́ ad Do- Irrogo
mitiani tpa doctus in primis: & poetis fauēs. Iuue. Frōtonis Platani: cōuulſaq́ Surrogo
Iuuenalis marmora clamāt Semp: & aſſiduo ruptæ lectore Colūnæ. CLARVM DECVS MIL- Surrogatio
LITIAE ET TOGAE. Clarus & belli: & pacis artib⁹: Toga ꝓ pace vſurpat': qm̄ hoc ha Toga
bitu vtunt' itra vrbē: queadmodū arma ꝓ bello: qm̄ in expeditionem depoſita toga armati Arma
icedūt. Ci. Cædāt arma togæ: cōcedat laurea linguæ. ARATOR. Cultor. Arare ꝓprie ē ter Aro
Cicero rā iā ꝓſciſſam rurſus vomere euertere. Ply. In arando magnope ſuādū ē. Catonis oraculum
Plynius Quid eſt primum? agrū bene colere. Quid ſecūdū? bn̄ arare. Quid tertiū? Stercorare. Idē
Idem Si iter arbores viteſq́ aret' fiſcellis capiſtrari boues oportet: ne germinū tenera ꝑcerpāt. Ab
hoc Arator deducit': qđ tā de boue: q̄ de hoīe bouē ducēte dr̄. Idē. Arator niſi icuruus ꝑua- Arator
ricat'. Et Aratio. Idē. Aratione p trāſuerſum iterata occatio ſequit': & Aratrum inſtrm̄: quo Aratio
arat': qđ q̄n duas rotulas additas habet: quali in Gallia vtunt'. Planaratrum appellatur: in Aratrum
Cicero quo cuſpis Vomeris: pale effigiē habet: & Manica eius Stiua dr̄. Cicero. Ab ſtiua eius mecū Planaratrum
hoīes loquebāt'. Et Artro verbum: quod ſignificat ſegetes iā natas rurſus arādo ꝓſcindo qđ Stiua
impinguādi agri cā fit: vel incipiēte culmo: vl' qum bina ternaq́ emiſerit folia: dcm̄ aūt artra Artro

re.eſt q̃ſi Aratrare:qđ inuentū a Salaſſis ꝓdit̃ Tauriſcæ gẽtis populis:q̄ qū ſubiectos Alpi/
bus depopularent̃ a gros panicū:miliūq; iā excreſcẽs tẽtauere:poſtq̃ natura reſpuebāt:iara
rūt:ex quo meſſes duplicatæ fuere.Idẽ.Et intreuerico agro cõtigiſſe memorat̃.Nā qū hye/
me ꝑgelida captæ ſegetes fuiſſent:reſecuerūt reſarcientes campos meſe Martio:& vberrimas Idem
meſſes habuerūt.Ab Aro ꝓterea cõpoſita fiūt.Inaro eiuſdem cū ſuo ſimplici ſignificatiõis.
Inaro Ply.Sūt q iam natas inarāt ſegetes.Itẽ Dearo:Peraro:Subaro eiuſdẽ fere ſignificatiõis:itẽ
Dearo Exaro:qđ accipit̃ ꝓ eo:qđ eſt ſcribo:qđ a q̄dā arandi ſilitudine tractum videt̃:vñ fit Exa/ Plynius
Peraro ratio ꝓ cõſcriptione.SORDIDA.Villica nõ vrbana.OCIA.Quietẽ.Ociū ꝓprie dicit̃
Subaro vacatio a laborẽ:ſed qa ii:q ſtudiis lr̃aꝝ opam ipendunt:neceſſe eſt:vt cæteris negociis va/
Exaro cui ſint:ſcim̃ eſt vt Ociū ꝓ litterario ſtudio accipiat̃.Cicero.Quid Dulcius ocio lr̃ato?ideſt
Ocium ſtudio:& vt ita dicā negocioſo ocio:vñ dicere ſolitū Scipionẽ legimus:nunq̃ ſe minus ocio Cicero
ſum eſſe q̃ qum eẽt ocioſus:ab Ociū fit Ocioſus:Ocioſior:Ocioſiſſimus:& Ocioſe aduer/
Ocioſus biū.i.cū ocio:a quo Ocioſius:Ocioſiſſime:& Ocior verbū:qđ ſignificat i ocioſum.Ocyor
vero cõparatiū ꝓ Celerior accipit̃:fitq; apoſitiuo græco ὠκιο̃:qđ ſignificat celer:& ſupla
tiuū h₃ Ocyſſimus Itẽ aduerbia Ocyus:& Ocyſſime.Hinc Ocynū appellat̃ herba ad boum
Ocyor pabulū ſata:q̃ ciebāt aluum bobus.Id erat hmõi:Fabe modios decẽ viciæ duos:tātundẽ:Et
Ocyus Eruiliæ in iugero autūno miſcebāt:ac ſerebāt:admiſta etiā auena græca:cui nõ cadit ſemen.
Ocynum Hoc Ocynū:vt Varro.Scribit:dicebat̃ aceleritate naſcẽdi boum cā fieri ſolitū.Nā Ocimū
herba lõge ab hac diuerſa ẽ:vulgo Baſilicū vocāt odoris optimi.Cryſippus eā grauit̃ incre/ Varro
Ocimum puit:tanq̃ inutilem ſtomacho:& inſaniā facientẽ:alii tradunt ſi tritū opiat̃ lapide:Scorpio
nem gignere:Cõmanducatūq; & in ſole poſitū vermes ꝓducere.Sunt etiā q dñt manipulo
ocimi cū Cancris decẽ marinis:vl̃ fluuiatilibus trito cõuenire ad eū ſcorpiones e ꝓximo oẽs
Sed cõtrariū eſſe ſecuta ætas cõperit:Nā & Scorpionū venenis medet̃ cū vino addito exi/
guo aceto roſaceo ſtomacho cõfert.Inflationes:& rutū diſſoluit ex aceto ſumptum:aluum
ſiſtit impoſitū:vrinā cit.Verucas miſto atramẽto ſutorio tollit:multis ꝓterea medicamentis
adhibet̃:hoc vno noxiū:qđ venerẽ ſtimulat.Ióq; eqs etiā:aſiniſq; admiſſure tpe ingerit̃:ab
eodẽ etiā Oceanus deducit̃:qa Oceanus mira Celeritate in maria iteriora diffūdit̃ ꝑ fauces
Oceanus in qbus ſunt Colūnæ Herculis:q̃ de cā limẽ iterni maris multi eū locū appellauere:ẽ āt ꝓprie
Herculis Colum oceanus mare qđ vniuerſam circuit terrā:& a littoribus plerunq; accipit nomẽ.Nā ad dex/
næ trā:vbi primū terrā itrat:Atlāticus dr̃:ad ſiniſtrā Gaditanus:illinc arabic⁹:Perſicus:Indicus
Hic Britannicus Germanicus:Scythic⁹.Poſtq̃ vero terras itrauit:primo ab Iberia hoc eſt
hiſpania Ibericū mare dr̃:tū a balearibus inſulis Balearicum poſthac Narbonẽſium ꝓuin/
tiā cõtingẽs.Gallicū:deidẽ a liguria Liguſticū mox vſq; in Siciliā a thuſis Thuſcū:ſiue Thyr
renū a Thirrenis:ſiue a dn̄a ſupi Infeꝝ:Supeꝝ.n.Adriaticū vocamus:qđ ad id ab vrbe ve/
niẽs Apenninum cõſcendamus.Inde ab Ionibus Ionium:a Silicia Siculum:a Creta Creti/
cum:ab Aſia Aſiaticū:a Pāphilia Pāphilium.A Carpatho iſula q̃ iter Aegyptū & Rhodum
eſt Carpathiū:a Cypro Cypriū:a Rhodo Rhodiū.Multa ꝓterea noia h₃:vt Aegæum.Co/
rinthiū:Argolicum:Tyriū:& ſimilia de qbus ptim diximus:ptim ſuis locis dicemus.Poetæ
tñ Oceanū ꝓ quocūq; mari vſurpāt.Virg.Et ruit Oceano nox.Itẽ ab eodẽ Ocythoe Nym
pha:de q̃ ſupius diximus:& Ocyrhon fluuius in finibus Arcadiæ:q̃ſi velociter fluens.Ocrẽ Virgilius
Ocris mons vero montẽ cõfragoſum dixerunt antiqui:a quo Ocrea notum Calciamẽti genus:qđ inæ/
Ocrea qualit̃ tuberata ſit.Ab hoc Ocreati dñr:q ocreis calciati incedūt.Præterea ab Ocio p cõpoſi
Ocreati tionẽ fit Negociū:qđ Ocio ꝯriū ẽ:de quo:atq; ei⁹ deriuatiuis ſupius locuti ſum⁹.QVIS
QVAM PICTA COLIT?Interrogatiue ꝓnunciādum ẽ:vt ſit ſenſus Erit ne qſq̃ q co
lere poſſit faſtus:& labores vrbanos:qum frui liceat:ocio:ac deliciis ruris.COLIT.Habi
tat:frequẽtat.PICTA FRIGORA SPARTANI SAXI.Pictos ac frigidos Spartãos
lapides.i.potẽtioꝝ domos laconico marmore cultas frigidū epithetõ marmoris ẽ:pictū āt
iõ:dr̃ qa lacedæmoniū marmor q̃dā veluti Sq̄maꝝ varietate pictū vr̃.SAXI SPARTA/
NI.Lacedæmonii marmõris:qđ ꝓtioſiſſimū hẽt̃:& viriditate cūctis hilari⁹:q̄le ſupius di/
Sparta xim⁹ Ophitẽ:& Tyberianū:atq; augūſteū eẽ Spartani lacedæmonii dñr.Nā qū ii cū Meſſe
Ineptus niis obſtupratas virgines ſuas i ſolẽni Meſſenioꝝ offõ bellū ituliſſent:grauiſſima ſe execra/
tiõe obſtrinxerūt nõ priuſq̃ Meſſenā expugnaſſent:reuerſuros.Itaq; qū ꝓter opinionẽ an
nis iā decẽ tenerent̃:& q̄rel̃ vxoꝝ poſt lõgā viduitatẽ reuocarent̃:iuuenes legerūt ex eo gn̄e
militū:q poſt iuſiurādū iſupplemẽtū venerāt:qbus Spartā remiſſis ꝓmiſcuos oium femina
rū cõcubitus pmiſere:vt celerius:certiuſq; cõciperẽt.Ex iis nati ex nota mr̃ni pudoris Sparta
ni:q̃ſi ſati appellati ſunt & inde vrbs quoq; Sparta vocitata ẽ.INEPTVS.Imprudẽs:qd
aptum:& cõmodū ſit non diſcernens.Inepti ꝓprietatem præclare declarat.Cicero.Qum
inqt ego me hercule Cæſar ex oibus latinis verbis:huius verbi vim vel maximā ſemp putaui.
Quẽ.n.nos ineptū vocamus:is mihi videt̃ ab hoc nomen habere ductū:quod non ſit aptus

idq; in ſmonis nr̄i conſuetudine perlate patet. Nam qui aut tp̄s qd̄ poſtulet: non videt aut
plura loquit᷑: aut ſe oſtētat: eorū: qbus cū eſt vel dignitatis: vel cōmodi rōnē nō habet aut de
niq; in aliquo genere: aut incōtinēs: aut multus eſt: is ineptus dr̄ hoc vitio cumulata ē erudi/
tiſſima illa græcoꝝ natio: Itaq; qd̄ vitiū huiuſmodi græci nō vidēt: ne nomē qdē ei vitio im
ponūt. Vt enī qras oīa quomō græci Ineptū appellēt: nō repies. Oīum āt Ineptiaꝝ: q̄ ſunt in
numerabiles: haud ſcio an vlla ſit maior: q̄ vt illi ſolēt: quocūq; in loco: quoſcūq; inter hoīs
viſum ē: de rebus aut difficillimis: aut nō neceſſariis argutiſſime diſputare. Ab Ineptus fit di Ineptus
minutiū Ineptulus: & Ineptitudo: & Ineptia: q̄ tā verborum q̄ factoꝝ eſt: & Inepte aduer Ineptitudo
biū: & Ineptio verbū: qd̄ eſt ſtulte aliqd vel dico: vel facio: Eſt āt cōpoſita hæc vox ab in ne/ Ineptia
gatiua particula: & aptus: qd̄ mō ꝓ elegāti: & dextero ponit᷑. Cicero. Vt. n. pulchritudo cor Inepte
poris apta cōpoſitione mēbroꝝ mouet oculos: & delectat mō ꝓ colligato: & cōnexo. Var Ineptio
Cicero ro. Vbi lucus opacus teneris fruticibus aptus. Ci. Quis enī hoīem hūc dixerit: q qum tā cer/
Varro tos cæli motus: tā ſtatos aſtroꝝ ordines: tāq; interſe oīa cōnexa & apta viderit: neget iis vi/
Cicero lā in cē rōnē. Idē. Fulgentē gladiū e lacunari ſeta eq aptū demitti iuſſit. Aliqn̄ ꝓ adepto. Var
ro. Ea oībus oſtētat: q̄ bello aptus eſt. Ab Aptus fit Aptitudo: hoc eſt cōueniētia: pulchritu/ Aptitudo
Idem do: elegātia: & Apte aduerbiū: hoc ē cōmode: cōueniēter: & Apto verbū: a quo Adapto: q̄ Apte
Varro mō accōmō ſignificat: mō paro. Virg. Interrea claſſem velis aptare iubebat Anchiſes. Idē. Apto
Proiecto dū pede læuo Aptat ſe pugnæ. PORTAT MATVTINVM AVE. Mane ſa/ Adapto
Virgilius lutat. Erat enī Romanoꝝ mos mane ſalutare potētiores. Iuue. Solicitus ne Tota ſalutatrix
Idem iā turba pegerit orbē. Matutinū opus dicimus: qd̄ mane fit: & cum prima aurora. Matutā Matutinum
Iuuenalis enī imitatiōe græcoꝝ aurorā dicimus. EXVTI NEMORIS. Nitidi: puri: nullis ſentibus Matuta
īpediti. PLENAS PLAGAS. Retia feris plena. DVCERE. Educere. SALIENTEM
Palpitātē. TREMVLA SETA. Hamo: q pēdet e ſeta calamo Piſcatorio alligata. PRO
MERE. Producere Promere. n. ꝓprie dicimus ea: q̄ repoſita fuerāt Proferre a Premēdo: Promo
vt qdā putāt: deductū: a quo Prōptus appellat᷑: is q iā paratus: & expeditus eſt ad agēdū: & Promptus
in quo nulla mora eſt: q̄ſi iā e penu: ſiue repoſitorio ſit ꝓductus. Itē prōptus ingenio: q inge
nioſus ē: hoc eſt q ingeniū ad oīa paratū habet. Et Prōptuariū locus: in quo res ad vſum ne/ Promptuarium
ceſſariæ ita repoſitæ ſunt: vt ſtatim ꝓmi: ac ꝓferri poſſint: itē qd̄ facile ꝓduci pōt. Et In prō
ptu eſſe: q̄ iā parata: & inſtructa ſunt. A promptus fit Prōptior: & Prōptiſſimus: & aduer/ Depromo
bia Prōpte: Prōptius: Prōptiſſime. A ꝓmo vero Depromo: & Expromo eiuſdē ſignifica Expromo
tionis. FLAVA MELLA. Proprius mellis color eſt Flauus: hoc ē Fuluo clarior: q̄lis ē co Flauus
lor auri: cum fuluus exuiridi & rubro: Flauus exuiridi rubro: atq; albo fit. Ab hoc fit Flaueo Flaueo
verbū: hoc ē fulgeo: & auri colorē reddo qdā a flāma deductū volunt: qd̄ fit color haud diſ Flauii
ſimilis flāmæ: alii a flādo: qd̄ flata metalla eū colorē habent. A flauo Flauioꝝ cognomē de
Martialis ductū ob criniū candorē. RVBRO CADO. Rubra teſta. Mart. Si ſpumet rubra Cōchis
tibi pallida teſta. Dubutadis Inuētū fuit ex rubra creta vaſa fingere: vel rubricā plaſtice adde Dibutades
re. PINGVIS. Vel craſſa ob getam vitā: & oīs ſolicitudinis expers vel diues: hoc eſt rebus
ad vitā neceſſariis abundās. Ideo vſus ē poeta hoc verbo onerat: vt rerū oium copiā ſignifi/
cat. INAEQVALES. Impolitas: nō dolatas manu artificis: q̄les fiūt mēſæ ruſticoꝝ. CI
NIS NON EMPTVS. Cinis factus ex lignis nō emptis: & recte cineris vocabulo vſus ē
oua enī potius calido cinere: q̄ carbonibus coquunt᷑. SVA OVA. Domi nata: nō aliunde
q̄ſita. NON AMET HANC VITAM. Imp̄cat᷑ inimicis ſuis ne vel amēt: vel aſſequant᷑
hāc vitam: de q̄ loquit᷑: ſed ſemꝑ in vrbibus viuant: qd̄. ſ. hæc qetis & voluptatis plena ſit: il/
la vero: curaꝝ: & miſeriæ. ALBVS. Pallidus: hoc eſt anxius: ſolicitus. Albū ꝓprie cādidum Albus
dicimus: qd̄ Sabini cū. p. lr̄a ſcribebāt alpū: ſi qdē a græco deducit᷑ αλφη: q̄ vox cādorē ſi/ Alpus
gnificat: vn̄ qdā Alpes a niuiū candore appellatas exiſtimāt. Nos a gallis potius iditū hoc Alpes
nomē exiſtimamꝰ: q mōtes altos Alpes vocitāt. Sūt. n. Alpes mōtes altiſſimi: q Italiā a Gal Apœninus
lia: & Germania dirimūt: q̄s puias primus Annibal fecit: qum ātea tutā redderēt Italiā Vn Alpinus
de oīs ille mons ꝑpetuo iugo tendēs ad ſiculū fretū a pœnis: vt qdā putāt: dictus eſt Apœni Ciſalpinus
nus. Ab Alpibus vero Alpinus dicimus: vn̄ Ciſalpina: & Trāſalpina Gallia: & Albigauniū Tranſalpinus
& Albiū intemeliū liguriæ oppida. Nā qum ligures partim igauni: partim Intemelii dicerē Albingaunium
tur: eorum coloniæ ad mare deductæ. Altera Albiū quaſi alpiū intemeliū: altera vero Albi/ Album itemeliū
gaunū vocitatæ ſunt Quoniā vero ob timorē ſanguis ab exterioribus ꝑtibus ad cor refugit Exalbeſco
pp qd̄ exalbeſcere facies vr̄ fcm̄ eſt: vt album ſæpe ꝓ pallido capiamus. Et Exalbeſcere pro Albedo
palleſcere: quod græci quoq; απο του λάνου: quod album ſignificat dicunt λακαινε Album
Martialis in Martialis. λακκαινειν Cupidæ dicet auaritiæ. Ab Albus Albedo deducitur: quod ſi/ Album prætoris
Quintilia. gnificat candorem. Et Album neutro genere. Quintilianus. Alii ſe ad album tranſtulerunt. Album iudicum
Varro Hoc & Album prætoris ſic Album iudicum dicebatur: quod qui vel fœdaſſet: vel vitiaſſet Albor
Plautus vel quocūq; ſcripturæ gn̄e turbauiſſet: capitali nō expectata ordinis ſn̄ia pūiebat᷑: & Albor Albitudo
&: Albitudo pro albedine Varro. Qui vidēt alborē eius admirant᷑. Plaut. Ad ipſam capi/

tis albitudinē:& Albico cādico.Hora.Nec prata canis albicāt pruinis:& paſſiuū eius Albi
cor.Varro.Deorſū itaq; rapit̃ & offenſas aliquo a ſcopulo lapidoſo albicat̃:& Albula Ty Horatius
Alba beris ab albo aq̃ colore:& Alba oppidū latii ab omine Albæ ſcrophæ cū trigita porcellis al Varro
Albani bis ibi reptæ:cõuis & alia Alba ē ad lacū fucinū:ſed ab illa albani:ab hac albēſes dn̄r:a qbus
Alboſia ſcuta Alboſia ſcuta:qbus vtebant̃:q̃ & Decumana vocabāt:qđ eſſent āpliſſima:queadmodū:&
Alburnus mons Decumani fluctus dn̄r:& Albiona ager trāſtyberim a luco albionata:in quo loco bos alba
Albunea ſacrificabat̃:& Alburnus Lucaniæ mōs a cādore verticis:& Albunea dea q̃ & leucotheam
Leuchotea vocari ſupius diximus.Itē fons & ſilua Tyburtina.Virg.Lucoſq; ſub alta cōſulit Albunea Virgilius
nemorū q̃ maxia ſacro fōte ſonat:ſæuāq; exhalat opaca Mephitim.Mephitis obiē dr̄ terræ
Mephitis putor:q de aqs naſcit̃ ſulphureis:& ē in nemoribus grauior ex dēſitate ſiluarū:Alii Mephi
tim dn̄t deū eē Leuchotoæ cōnexū:quemadmodū ē veneri Adonis:& Dianæ virbius. Alii
Mephitim Iunonē intelligūt:quā aerē eſſe cōſtat.Ois aūt putor ex aeris corruptiōe naſcit̃:
bonus odor ex aere incorrupto:vt ſit Mephitis dea odoris grauiſſimi:ſiue rerū male olētiū:
& Alburnū adeps:vt ita dicā:arboris.Ply.Humor & Cortici arbo rū ē:q ſanguis earū intel Plynius
Alburnū adeps ligi debet.Eſt.n.in toto corpe arboꝝ:vt reliquoꝝ aīaliū cutis:ſanguis:caro nerui:vene oſſa
medullæ:p cute cortex:humor ſanguis ꝓximi pleriſq; adipes:hi vocant̃ a colore Alburnū:
Alburnus mollis:ac peſſima ps ligni ēt in colore facile putreſcēs:teredini obnoxia:q̄re ſemp amputat̃
Ab Alburnū fit verbū Exalburno:hoc ē Alburnū detraho.Idē.Ereliqs arborib⁹ ſicciſſima: Idem
Exalburno lotos:deinde robur exalburnatū cui nigricās color:& Albogalerus pileū capitis:quo flami
Albogalerus nes diales vtebant̃:fiebat enī ex hoſtia alba Ioui cæſa cui affigebat̃ apex virgula oleagina.
Albegmina & Albegmina ptes extoꝝ:q̃ diis imolabant̃:ab eorū cādore:& albariū tectoriū:de quo ſu-
Albariū tectoriū pius dixim⁹:& Albo verbū:a quo dealbo:hoc ē cādidū facio:& Albeo albus:ſiue pallidus
Albo fio:a quo Albeſco.Albi calculi dicebant̃:qbus Cretenſes dies lætos:quos in vita agerent:nu
Albeſco merare ſolebāt:nā cādidos lapillos ad h̄ offm̄ eligebāt:queadmodū ecōtrario infœlices atq;
Albi calculi in fauſtos dies nigris lapillis ſignabāt:& excādidorū numero vitæ tp̄s metiebant̃ malos enī
dies in annoꝝ numeros non redigebāt. INVRBANIS OFFICIIS. In quottidianis ſa
lutationibus:in pſtāda opa togata:& Patriciis in ſenatū deducēdis:aliiſq; vrbis laboribus.

AD COPONEM EPIG.LXXXV.

CONTINVIS VEXATA MADET.Iocādo copones notat:clam vino aquā mittentes.Pluuioſus inqt Autūnus eſt.Etiā ſi cupias merum:hoc eſt purū vinum vendere nō potes.NYMBIS.De quo ſuperius diximus.MADET.Infundit̃: humeſcit.VLCVPIAS.Quamuis cupias.MERVM.Vinum purum.

AD FLACCVM EPIG.LXXXVI.

QVALEM FLACCE VELIM.Flaccum admonet:quales optandæ ſint puel-
læ:hoc eſt nec faciles nimis:nec nimis difficiles. QVOD CRVCIAT. Per tinaciter negando.QVOD SATIAT.Vltro ſemp:ac facile cōcedendo.

DE PHOEBO EPIG.LXXXVII.

MILIA PRO PVERO CENTVM.Facete in phœbū iuehit̃:q puerꝝ a mangone cētū milibus nūmū emerat:cui⁹ tā fœdæ ꝓdigalitat̄ cām eē dic̄:qđ ipſe grā dē pecuniā penis magnitudine a cinædis lucrifecerat.POPOSCIT.Petiit:quē admodū ſupius diximus:aliqñ tñ poſcere ꝓ accipe ponit̃. Virgil.Poſcit equos: Virgilius
gaudetq; tuēs añ ora frēmētis:aliqñ p ꝓuocare.Idē.Haud acrē dubites in ꝑlia poſcere Tur Idem
nū.Ci.Poſcūt maiorib⁹ pocul̃. Nōnūq; p eo:qđ ē incōtrariū niti.Virg. Eqdē ſic poſcere Cicero
vētos Iādudū:& fruſtra cerno te tēdere ꝯ PHOEBVS.Al̃s Draucus:nūc Pædico IN ME Virgilius
AM INVIDIAM.In odiū mei.MENTVLA.Propt̃ magnitudinē a mult̄ Cinædis ex
petita.BIS DECIES SESTERTIOLVM.Viginta ſeſtertia.Diminutiuo vſus eſt me-
Seſtertius tri gratia.Seſtertius:ſiue ſeſtertiū nūmus ē duarū ſemis librarū:& p geminū.ii.&.s.lrām a q̃
Seſtertium incipit ſemis notat̃ hoc mō .Vñ Seſtertius dr̄ q̄ſi ſemis tertius erat.n.Dipōdius & ſe-
Seſtertiolum mis:quo tp̄e denarius decuſſis eſtimabat̃:hoc ē poſt duos ſequēs tertio loco eſt ſemis.
etc.

AD FLACCVM EPIG.LXXXVIII.

QVAT BAIANA MIHI.Facete notat eos:q pauptatæ op̄ſſi:nihilomin⁹ delicias vitæ ſequūt̃:& ſimul Sportulaꝝ tenuitatē vr̄ aphendere.Senſu ē. Qum Domi tianū ſecutus venerim Baias:qd mihi opus ē iter tātas delicias lauari:qum nihil habeā p̄ter quottidianā ſportulām cētum q̄drantum?præſtat Romæ eſſe:& vul
Baiæ garibus vti balneis:q̃ male coenantem bñ lauari.BAIANA.Quæ baiis dat̃.Baiæ Campā
niæ oppidū eſt iuxta lucrinum ſinū:inter puteolos:& Miſenum mōtē:in cuius agro aquæ
calidæ ſunt:& ad voluptatē:& ad varios morbos cōmodiſſimæ:adeoq; & fertilitate:ac co
pia rerum:& edificiis:& littorum amoenitate p̄ſtātes:vt nō īmerito ſcripſerit.Horati⁹.Nul Horatius
lus in vrbe locus Baiis p̄lucet amoenis.Ob eā cauſam magna Romanorū multitudo con-

fluere ad eas ſolebat. Dictæ aūt Baiæ ſunt a Baio Vlyſſis ſocio:ſunt q exiſtimēt a Baiis Ba — Baio
iulos appellatos:q onera mercedis grã ꝓpriis humeris portāt:qđ ꝓpter cōfluētū Baias ad — Baiulus
uenarum multitudinē:magna ibi eēt huiuſmodi hoīum copia:a Baiulis Baiulo verbū dedu — Baiulo
Plautus — cit̃:qđ ē porto.Plautus.Ego Baiulabo:Tu:vt decet:Dn̄m anteito iñ anis.Ab hoc Baiula/
tor:& Baiulatrix deriuant̃.SPORTVLA.Quottidianus cibus:de quo ſuperius diximus
Principio qdē ordinarie coenæ dari a principibus ſolebāt:Sed Nero:vt modū ſumptibus
adhiberet:ad ſportulas redegit Quē morē deiceps poſteriores principes ſuauerūt:& aliquā
diu Domitianus.Hic tñ eū ad extremū ſuſtulit:reuocata rectarū coenarū cōſuetudine ꝓpter — Rectæ coenæ
Martialis — qđ exultans alibi.Mar.inqt.Cētū miſelli iā valete quadrātes Añambulonis congiariū laſſi.
Quos diuidebat balneator elixus.Regis ſupbi Sportulæ receſſerunt.FAMES.Paupertas
inopia ægre ſufficiens ad tollēdā famē. INTER DELICIAS. Baiarū.ſ. TENEBRO
SA.Atra:obſcura:talia eni ſunt vulgaria balnea.LVPI ET GRILLI.Hi meritoria bal/
nea in vrbe habebant:in quibus ignobiles atq; inopes lauabantur.

DE LEPORE ET LEONE EPIG.LXXXVIIII.

NTRES AMPLA LICET.Repetit denuo luſus leporis cū leone:notās eos
q exiſtimationē q̃runt cōtēdēdo cū iis:q ſunt pſtātiores.TORVI Aſpectu terri
bilis.de quo ſupius diximus.TERGVM.Dorſum.PROCVMBET.Ita fa/
ciet impetum:vt recumbere prorſus toto corpore videat̃. ALTA. Profunda.
IVVENCORVM.Quæ figere iuuencis ſolet:quod facere non poteſt in tam paruo cor/
puſculo.DELECTA.Nobili ſtrenua:electa.

AD LICIANVM EPIG.XC.

ERONA DOCTI SYLLABAS AMAT VATIS Cū laude diuerſos poe — Verona
tas cōmemorat:vt duos Senecas:& Lucanū celebret:& Caniū:& Decianū:& — Atheſis
Lycianū:& ſeipſum:q oēs fuerūt hiſpani.VERONA.Nota vrbs:de q̄ ſupius — Veroneus
locuti ſumus.Plynii:& Catulli patria:quā Atheſis amnis amoeniſſimus dirimit — Veronenſis
vino oleo:oī frugū genere:lanis pterea:& oībus q̄ ad vſū vitæ humanæ ptinēt:nulli Italica/ — Syllaba
rū vrbiū ſecūda.Ab hac Veroneus:& Veronēſis deducūt̃.SYLLABAS.Verſus quoꝝ — Syllabicus
ratio ſyllabis cōſtat.Eſt aūt Syllaba cōphēſio lraꝝ:dicta ἀπὸ τοῦ συλλαβεῖν: qđ cō — Catullus
phēdere ē:a quo Syllabicus adiectiuū:vñ Syllabicā adiectionē dicimus:qū Syllaba nihil ſi/ — Sirmion
gnificās addit̃ dictioni:vt hocce:huiuſcæ:DOCTI VATIS Catulli.Hic.n.poeta Veronē — Mantua
ſis fuit:natus in peninſula lacus Benaci:quē vocāt Sirmion:in quo iābi acerbitās iprimis cla
ruit:vt in Bibaculo:atq; horacio.MANTVA.Hæc quoq; Celeberrima vrbs ē Galliæ Ci/
ſalpinæ:ab Ocno Mātus filio cōdita:vñ nomē habet.Clara inprimis.P.Virgilio Marone
q vt apud græcos homerus:ſic apud nos oīum:quos añacta ſæcula tulerūt:poetaꝝ princeps — Andes
fuit:natus Craſſo:& Pōpeio Cōſulibus:mr̃e Magia polla:Pr̃e Virgilio.Ruſtico in vico:q — Mantuanus
Andes vocabat̃:nō ꝑcul ab vrbe Mantua:de qua ipſe cecinit.Mātua diues auis:ſed nō ge/ — Aponus
nus oībus vnū.A Mātua Mātuanus deriuat̃. APONA.Patauina. Aponus fluuius eſt pa/
Lucanus — rū ab vrbe Patauio diſtās.Lucanus.Euganeo:ſi vera fides memorātibus:augur Colle ſedēs
Suetonius — Aponus terris vbi fumifer exit:atq; antenorei diſpergit̃ vnda Timaui.Suetonius.De Ty/
berio.Moratus ē Gerionis oraculo:vt de cōſultationibus in Aponi fontē talos aureos iace
T.Liuius — ret:euenit vt ſummū numerū iacti ab eodē oñderēt:hodieq; ſub aqua viſūt̃ hi tali.Patauii
Stella — natus ē.T.Liui⁹ hiſtoric⁹:& Stella:ac Valeri⁹ flaccus poetæ.De Valerio Flacco alibi quo
Valerius — q; locutus ē Martialis.Flacce Antenorei ſpes:& alūne laris.Alius q̄q; poeta Patauinus fuit
flaccus — noīe Voluſius:q Ennium ſecutus rerū geſtaꝝ Populi Romani annales carmine ſcripſit:hu
Voluſius — ius meminit Catullus.At Voluſi annales Paduā morient̃ ad ipſam:& laxas ſcombris ſæpe
Martialis — dabūt tunicas.Stellā paucis añ annis oēs exiſtimabāt Neapolitanū fuiſſe:& hic non Poete
ſed oppidi nomē eſſe arbitrabant̃:quē errorē nos primi ſuſtulimus in cōmētariis i Papinii
ſiluas a nobis æditis in qbus:& Papiniū ipſum Neapolitanū fuiſſe declarauimus:qum an/ — Apollodori ſex
tea ab oībus Tolloſanus exiſtimaret̃.CENSETVR.In ptio:& exiſtimatiōe ē. APOL/
LODORO.Sex memorāt̃ Appollodori fuiſſe primus Atheniēſis comicus.Secūdus Ge/
leūs:cuius comœdiæ fuerūt Philadelphi:& Siſiphus.Tertius Tarſenſis tragicus. Quartus
itē Atheniēſis grāmaticus:diſcipulus Ariſtarchi Quint⁹ Pergamenus rhetor pceptor Cali/
Martialis — dii:q docuit Auguſtū.Sext⁹ Alexādrin⁹ Comic⁹ Emulus Menādri:de quo locutus ē Mar. — Sulmo
Ouidius — PELIGNI.Sulmo oppidū ē in pellignis:de qbus ſupius diximus Sulmoni aūt ort⁹ ē Oui
dius.Naſo:poſt Virgiliū a noſtris laudatus.Sulmo a Solymo Aeneæ comite cōditore eius
Ouidius — vrbis nomē accepit.Oui.Huius erat Solymus Phrygia comes vnus ab Ida. a quo Sulmōis
mœnia nomē hñt.Idē.Sulmo mihi patria eſt:gelidis vberim⁹ vndis:Millia q nouies diſtat — Sulmonenſis
ab vrbe decē.a Sulmone Sulmonēſes dicti.SONANT.Reſonāt:Celebrant.CORDV/ — Corduba
BA.Ampliſſimū hiſpaniæ oppidū circit̃.xxx.ſtadia diſtās ab Obulcōe:quo tradūt Cæſarē — Cordubenſis
ab vrbe Roma ſeptimo:ac vigeſimo die puenifſe ab ea Cordubēſis deducit̃.FACVNDA

Seneca Quæ facũdos hũit viros. LOQVITVR. Laudat. DVOS SENECAS. M. Anneus Seneca Cordubẽſis Romã venit declamator egregius: q̃uis opa eius ad poſteros nõ puene rint. Hic ſtatim eques factus honores meruit hũitq; liberos: quos ĩ hiſpania ſuſcepat ex elbia vxore. L. Anneũ Senecã. Iuniũ Anneũ Gallionẽ: & Anneũ Melã. Seneca philopſophus ſi/ mul: & declamator: & poeta ĩſignis euaſit: ſub Nerõe mortu⁹ ẽ ſolut͡q venis LVCANVM Anneus mela Anneus Mela Senecæ frat̃ anteq̃ in vrbẽ veniſſet: donat⁹ eq̃ſtri ordine ex. C. Acilia filia Aci lii Lucani oratoris filiũ ſuſcepit. M. Anneũ Lucanũ. Hic Neroni Principi gratũsfuit q̃ſtor M. Anneus q; an̄ ætatẽ factus gladiatorũ munus ædidit: Scripſit Saturnalia ſiluarũ libros decẽ: Medeã Lucanus Orpheũ: incẽdiũ vrbis: incẽdiũ Troianũ cũ Priami calamitate: Pharſaliã nõ finiuit varius: Emerita auguſta vt. Quintilianus. Inquit copioſus ſublimis: concitatus: oratoribus magis q̃ poetis imitan/ Quintilia. Cæſar auguſta dus. IOCOSAE. A iocis de q̃bus ſuperius diximus. EMERITA. Auguſta Emerita op/ Canius pidũ eſt hiſpaniæ in Turdulis: ſicut: in Celtiberis Cæſar auguſta Canius a Gadibus. Decia/ Decianus nus ex Emerita: Litianus: & Martialis. e Bilbili eodẽ tpe in poetica floruerunt. Litianus

DE LEVINA EPIG. XCI.

ASTA NEC ANTIQVIS. Exẽplo leuinæ docet mulieribus frequẽtiã ho/ minũ: & laſciuiã locorũ vitãdã cẽ: Hæc. n. q̃ũ caſtiſſima eſſet: Baias pfecta: dum balneas frequẽtat incidit in amorẽ adoleſcentis: quẽ ſeq potius voluit q̃ ad virũ redire. Hac rõne mot⁹ Plato in libris de re. p. ſcripſit maris vicini amoenitatẽ vi tãdã cẽ pp multorũ hoium cõuẽtũ: & in honeſtos: ac vitioſos pegrinorũ mores: ſic. n. inqt προσοίκοσ γὰρ θαλαίσα χώρα τὸ μεν παρέκασην ηδέραν ηλυ μάλα/ γε μὴν οκτῶσ ἀλμύρον καὶ πικρὸν γείτονημα: Hocẽ mare ciuitati vicinũ af fert qdẽ iuita delectationẽ: ſed certe ſalſum admodũ: & amarũ cõſortiũ ẽ? ANTIQVIS SABINIS. Herſiliæ: q Romuli vſor fuit: & aliis Sabinis: q raptæ a Romanis fuere. He. n. tãta fide viros dilexerũt: vt in bello parẽtũ cũ viris earũ cã ſuſcepto diremerĩt pliũ: eoſq; mu/ tuo cõciliauerint: manereq; apud viros q̃ cũ illis reuerti voluerũt. Iuue. Sit formoſa: decens: Iuuenali diues fecunda: vetuſtos Porticib⁹ diſponat auos intactior oĩ Crinibus effuſis bellũ dirimẽ/ Sabini te Sabina. Sabini antiq̃ſſimi Italiæ ppli ſunt: & idigenæ: atq; ab origines. Abiis Picẽtes Sã Sabina nitesq; in Colonias defluxere Sabinã Tyberis alluit: queãdmodũ vmbriã latiũq;. Quippe ĩ ter Vmbros: ac Latinos ſũt Sabini extẽdũtũrq; vſq; ad Nomẽtũ oppidum: & a religiõe: ac cultu deorũ: hocẽ ἀπὸ τοῦ σέβειν dicti ſunt Sabini: q̃ſi Sebini: hi quondã Ciuitates ſi/ Sabellus ne moeibus ĩcolebãt: vt vetuſtũ lacedæmoniorũ morẽ referrẽt A Sabinus Sabellus deducit̃ Sabina Iuue. Menſamq; Sabellã Illyrii Sabinã appellabãt telũ venabuli ſimile. Ennius. Illyri reſtãt Iuuenalis ficis: Sabiniſq; fodẽtes. QVANVIS. Quãtũuis. TETRICO. Triſti moeſto: crudo: Ennius Teter aſpo: ſeuero: Tetrũ ppie atrũ dicimus. Virg. Lauit improba teter Ora cruor: Hinc p meta Virgilius phorã tetrũ aliq̃n pro foedo: atq; euitabili ponimus. Cicero. Poſtremo hæ iã in liberis ciui/ Cicero Tetro tatibus regnandi exiſtũt cupiditates: q̃bus nihil nec tetrius: nec foedius excogitari pt. Vñ Te tro verbũ: qd̃ foedo: & polluo ſignificat. Pacuuius. Beluarũ: aut Ferarũ adnẽtus loca tetret. Pacuuius Aliq̃n pro amaro. Lucretius. Ac veluti pueris Abſinthia tetra medẽtes Qum dare conant̃. Lucretius Nõnunq̃ pro aſpero: ſæuo: crudeli. Cicero. Promiſſum potius nõ faciendũ: q; tetrũ facinus Cicero Tetre admittẽdũ fuit. Hinc Tetre aduerbiũ: qd̃ aſpere: impie crudeliter ſignificat: Et horũ Cõpa/ ratiua: ac Suplatiua Tetrior: Teterrimus: Tetrius: Teterrime. Itẽ Tetricus mons in Sabinis aſper: atq; arduus: a quo Triſtes hoies: & ſeueri Tetrici dñr: Virg. Qui Tetricæ horrẽtis ru/ Virgilius pes: montẽq; ſeuerũ. PERMITTIT. Exhibet: cõcedit. MODO LVCRINO MODO AVERNO. Lucrinus: & Auernus duo lacus ſunt: in ſinu Baiano cõtra Puteolos adeo p/ Tetricus pinq: vt in maximis aliq̃n tẽpeſtatibus cõiungi ſoleãt. Hos Cæſar purgauit adeo ſiluarũ dẽ/ Lucrinus ſitate antea obductos: vt exalans inde p anguſtias ſulphureæ aquæ odor grauiſſimus ſupuo/ Auernus lantes aues necaret: a quo Auernus eſt dictus. Portũq; Iuliũ fecit immiſſo in Auernũ & Lu/ crinũ mari. Vñ a quibuſdã Iulia vnda: & Iuliũ opus appellat̃. Lucrinũ ſunt q a Lucro no/ Locrinus minatũ putẽt: ob multitudinẽ piſciũ: q ibi capiebant̃. Nam Lucrinus mons eſt in brutiis ad Locrus extremũ Italiæ oppoſitus Peloro: in quo Locrus oppidũ ab Aiace Oileo: & Naritiis: q il/ Naritii lum ſecuti ſunt: conditum fuit. Virgilius. Hic & Naritii poſuerũt moenia locri. INFLAM Virgilius MAS. In amorẽ: quia amor vrit: vñ & Cæcus ignis dicit̃. Virgi. Vulnus alit venis: & cæco carpitur igni. Et ardere vſurpamus pro eo: quod eſt vehementer amare. Idẽ. Formoſum Pa Idem Relinquo ſtor Corydon ardebat Alexin. RELICTO. dimiſſo. Linquere enim modo dimittere eſt. Virgilius. Linquimus Ortygiæ portus: pelagoq; volamus. Modo defluere. Idem. Huc ſum Virgilius mis linquuntur rupibus amnes. Idem. Nanq; ſolo ruptis radicibus arbos Vellitur: Huic atro Idem linquuntur ſanguine guttæ. Hinc fit compoſitum Relinquo: quod dimitto ſignificat: a quo Idem Reliquiæ Reliquiæ qcquid relictũ eſt. Idẽ. Troas reliquias danaũ: atq; imitis Achilli Poete enimetri Idem Reliquum gra. II. duplicant. Et Reliquum quod ſimiliter pro reſiduo capimus q̃ſi id: quod relictum eſt

Reliquoꝝ:& Cæteroꝝ appellatiōe omnes cōtineri Iuriſcōſulti tradūt Cæter a græco dedu — Reliqui
cit̃ και ετεροσ:quod ſignificat & alius:a quo fit cōiunctio:ſiue aduerbiū Cæterū: quod — Cæteri
ſignificat: Sed ſiue id qđ ſolemus dicere:quod reliquū eſt. Cætera etiā aliqñ aduerbialiter ca — Cæter
Virgilius pit̃:& ſignificat deinceps. Virgil. Cætera parce puer bello. Cætra vero breue ſcutū eſt. Var/ — Cæterum
Varro ro. Quis rotundā facere Cetrā nequeat. Virg. Leuas cetrā tegit: Ab ετεροσ etiā:qđ eſt alı: — Cætera
Virgilius fit Heteroclitū:qđ interp̃tari pōt alienæ:& inſolitæ declinationis:& Heterogenū:qſi alte/ — Cætra
rius generis:& hetruria:vt qdam putant: qſi ετεροσ ορoσ hoc eſt alter terminus:qm He/ — Heteroclitum
truriæ fines ꝑtenſi ſunt vſq; ad primā ripā Tyberis: vnā enim dūtaxat ripam tenebat Roma — Heterogeneus.
Iuuenalis Iuuenalis. Et quæ Imperii fines Tyberinū virgo natauit. Ab Hetruria Hetruſci appellati:& — Hetruria
hetruſce aduerbiū. Itē a Relinquo fit aliud cōpoſitū Derelinquo:qđ ſignificat prorſus:& ī — Hetruſci
totū relinquo. Relinquere enī dicimus ad tp̃s:ſiue reuerſuri. Derelinquere vero omnino de/ — Hetruſce
ſerere. Itē a linquo fit aliud cōpoſitū Delinquo:qđ ꝓprie ſignificat p̃termitto Quoniā ve/ — Derelinquo
ro p̃termittere ea:q p̃teriri nō debent:peccare eſt: Delinquere etiā ꝓ peccare vſurpat̃. Hic De — Delinquo
licta peccata dicunt̃:quæ aut ꝓpoſito:aut īpetu:aut caſu fiūt. Propoſito delinquūt latrones — Delictum
q factionē habent: Impetu:qum ꝑ ebrietatē ad manus vel ad ferrū venit̃. Caſu cū in vena/
tu telū in ferā miſſum hoīem iterfecit. A delinquo etiā fit Deliquiū:hoc eſt defectus: Vñ Deli — Deliquium
quiū ſolis dicimus:qum ſol incurſu ſuo deficit. Item deliquū:qđ Plautus. Frequenter ꝓ mi/
nus vſurpat. PENELOPE VENIT ABIT HELENE. Pudica venit:īpudica diſceſſit:
Penelopes: Heleneſque notæ hiſtoriæ ſunt. Illa Icari filia fuit:vt Homerus tradit: & vxor — Penelope
Vlyſſis:quæ ex eo Telemachū genuit qumq; Vlyſſes primo ad troiā:deinde ꝑ varia loca or/ — Thelemachus
bis terrarū profectus longo tp̃e ſolam reliquiſſet:q̃q̃ a mille procis ſolicitata:fidem tñ ma/
rito:pudicitiamq; mirifice ſeruauit: Hæc vero Iouis & Ledæ filia:qum Menelao laconum
regi cōnubio iuncta eſſet:relicto viro ſponte ſecuta ē Paridem:qui tum forte a Menelao ſu/ — Helene
ſceptus hoſpitio fuerat:quæ res origo:atq; incitabulum fuit belli Troiani.

AD CELEREM EPIG. XCII.

T RECITEM. Ex pſona Celeris notat malos poetas:q recitādo Carmina ſua
auditorū obtundūt aures. Sic inferius. De ligurino. Hæc tibi nō alia eſt ad coe/
nā cauſa vocādi: Verſiculos recites vt ligurine tuos. Quod ſi nō ſcombris ſcele/
rata Poemata donas Coenabis ſolus iam ligurine domi. NON AVDIRE
SED RECITARE CVPIS. Non cupis recitari mea:vt ea audias:ſed vt habeas cau/
ſam recitandi tua.

AD FABVLLAM EPIG. XCIII.

ELLA ES NOVIMVS. Facete Fabullā deridet:quæ nimiū iactādo ſe bel/
lā:& puellā:& diuitē eē:faſtidiū oībus afferebat. QVIS ENIM POTEST
NEGARE. Pulchritudo enim:& ætas oculis cernit̃. Diuitias munera declarāt
vnde inferius inquit. Sotæ filia Clinici fabulla:& donas & amas Echis aſotos.
SED QVM TE NIMIVM FABVLLA LAVDAS. Licet forma:& ætate &
fortunis īſignis ſis:maiorē tñ moleſtiam exiactātiā tua q̃ ex illis voluptatem percipimus.

AD CECILIANVM EPIG. XCIIII.

VM DIXI FICVS. Facete ex pſona Ceciliāi duo vitia pariter carpit vnū morū
alterū linguæ. In moribus Cynedos notat:q ex nimio attritu morbū cōtrahunt
quē græci Sycoſin:nos ficū:ſiue Mariſcā appellamus. In lingua vero lrarū igna/ — Sycoſis
ros carpit:q ficū ꝓ fructu ſecūdæ dūtaxat declinationis eē exiſtimāt:ꝓ morbo q̃r — Ficus
tæ. Senſus ē. Eādē eē huius vocabuli declinationē:ſiue fructū:ſeu morbū ſignificet genere āt — Mariſca
differre:qñ feminini generis ſit:qñ fructū ſignificat:qñ vero morbū:maſculini. Quod ficus
Cicero quartæ declinatiōis ſit:qñ fructū ſignificat:manifeſtū eſt de arbore. Cicero. Vxorē ſuā ſuſpē
Martialis diſſe ſe de ficu. De fructu Plaut. Ficus nobis attulit duricorias p̃coces. Mar. Res mira ē:fic⁹
Iuuenalis nō hʒ vnus ager. Quod ēt in vtraq; ſignificatiōe ſecūde ſit declinatōis:patet de arbore. Iuu.
Cicero Ad q̄ diſcutiēda valēt ſteril̃ mala robora fici:de fructu. Ci. Ex tātulo grāo fici. Ab huius fru/
ctus ſilītudine genus morbi ficus appellat̃:quē Græci Sycoſin vocāt. Duæ eius ſpecies. Alte/
rum vlcus durum:& rotundum eſt alterum humidum:& inæquale. Ex duro exiguum qui/
dā:& glutinoſum exit:ex humido plus:& mali odoris. Id quod calloſum:& rotundū ē ma — Sycoſis
xime in barba fit id vero quod humidū:in capite:& in locis obſcenis. Sunt enim ani quoq; — Rhagadae
multa:ac plena tedio mala:vt rimæ ſedis:quas græci Rhagadas:& Rhagadia vocāt. Cōdy — Rhagadia
lomata:hoc ē tubercula:quæ ex quadā inflatiōe naſci ſolēt:& Verucæ quoq; ſedis appellā/ — Condiloma
tur. Sāguinis fluxus:ex capitul̃ venarū:quē morbū græci hæmorroidas vocāt: queadmodū — Verucæ ſedis
ſupius diximus. Procidentia ani:qum os ipſum ꝓuolutū ē:& ſæpe humore mucoſo circūdā — Hæmorroides
tū. Itē fungus a fungi ſimilitudine ita dictus:ficū etiā vñ Mariſcā vocāt. Iuuenalis. Et podice — Procidentia ani
Iuuenalis læui Cæduntur tumidæ medico ridente Mariſcæ. Quod tractū eſt a ſimilitudine grādioris — Fungus

Mariſca & inſipidioris fici:quæ Mariſca appellatur.Martialis.Infanti melimela dato:fatuaſq; ma/ Martialis
riſcas:Nam mihi quæ nouit pungere:Chia ſapit Græci ſimiliter Sycoſin a ficu appellāt quæ
Sycūs apud eos Sycos dicit̃.Vnde ficus:vt qdā putant:eſt dicta:quam Veteres latini etiā Sycon
Sycomorus appellabant.Neuius.Hodie Sycos mihi recens fuit.Hinc Sycomorus ficus fatua appellata
Sycophanta quæ & mariſca:vt diximus nuncupatur:& Sycophanta ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τὰ σύκο/
ῦσ :hoc eſt a ficis edendis:mendax:cauillator ſiue doloſus:quod hinc originē habuit.E duo
bus ſeruis græci cuiuſdam viri alter ficus:quæ domi paratæ erant aſſumpſit.Alter quis eas ab
ſtuliſſet: ignorabat: Quærenti eas domino ſons innocentem accuſabat.Herus:vt veritatē
exploraret haurire vtrunq; ſub tepidam aquam iuſſit deinde enomere. Tunc primū Syco/
phantū ortum vocabulum:eo ita appellato:q ficos deuorauerat:culpāq; in innocentē cauil
lando:ac mentiēdo:reiiciebat.Alii tradunt atticos quondā iuuenes in hortos irrumpere ſo/
litos:ficoſq; colligere:quam ob cauſam lege conſtitutum fuiſſe:vt quicūq; id feciſſet: capite
Sycophantia plecteretur.Hanc igitur poenam:qui perſequeretur: ob paruula detrimenta Sycophantes:
hoc eſt ficorum edones eſſe appellatos.A Sycophanta Sycophantia deducitur:hoc eſt men
dacium: & Cauillatio:& doloſitas:& fallatia.Plautus.Per fallatiam:quam amabam ab/
duxit a lenone mulierem:neq; puduit eum id ætatis Sycophātias ſtruere & bñficiis me eme/
Holophanta regnatum ſuum ſibi.Idem.Cum noſtris Sycophātiis:dolis:aſtutiiſq;.Ab hoc poſtea & Ho
Sycophantiſſo lophanta appellatus eſt omnia mentiens.Actius.Improbus:Holophanta:ſceleſtus.Quip/
Sycophantioſus pe græci ὅλον totum dicunt.De Sycophanta etiam fit verbum Sycophātiſſo hoc eſt Sy/
Ficulnus cophātias ſtruo.& Sycophātioſus:qui Sycophantiis frequenter vtitur:a quo Sycophātio/
Ficolea ſe aduerbiū. Plautus.Ego Nec Sycophātioſe quicq; ago:nec malefice.A ficus vero:qum ar Plautus
borem ſignificat ficulnus deducitur materiatus ex ea arbore:ſicut a populo Populnus. Nā
quod aliqui ficulneam ſcribunt:ignorantia accidit linguæ latinæ.Item Ficolea:Palus ficul/
Caprotina nus.Item Caprificus:a quo Caprificor:Caprificatio:Caprifici:Caprotina Iuno:de quibus
Ficedula ſuperius diſſeruimus.Qum vero ſignificat fructum.Ficedula auis:de qua ſuperius diximus
Ficitas quia fico fiat pinguis.Et ficitas fructus fici: & ficitores qui ficos colligunt. Neuius. Ficito/
Ficitor res omnes capiunt ficitatem. At qum ſignificat morbum ficoſus: hoc eſt vlceribus quæ fici Neuius
Ficoſus vocantur: plenus. A quo ficoſitas ipſa huiuſmodi vlcerum copia. Ficorum multa genera
Liuiæ ſunt:quæ fiunt purpureæ Lidiæ vocantur.Mamillariæ:quæ Mamillarum habent ſimilitu/
Pompeianæ dinem: Calliſtruciæ ficorum omniū frigidiſſimæ:Candicantes terinæ ac cognomine deli/
Herculaneæ cate appellantur.Liuiæ: & Pompeianæ ad ſiccandum optimæ:Herculaneæ:& Albiceratæ
Araciæ & Araciæ albæ pediculo minimo latiſſimæ:Porphyrites longiſſimo pediculo eſt.Comitat̃
Chelydoniæ eam e minimis & viliſſimis popularis dicta.Nouiſſima ſub hyeme maturatur Chelidonia
Serotinæ Sunt Præterea eædem Serotinæ:& Præcoces biferæ alba & nigra cum meſſe: vindemiaq;
Præcoces matureſcentes.Athenis Prodromos quaſi præcurſores vocant.Serotinæ ſunt:& a coriidu/
Prodromi riciæ Duricoriæ appellatæ.Tarenti tantum prædulces naſcuntur:,quas vocant Onas: quod
Serotinæ ob bonitatem iure emi debeant: ωνη enim græce mercatio dicitur.Mariſcæ fici grandiores
Duricoriæ ſunt:atq; inſipidæ.Sunt præterea Alfulæ ficus arundineæ: Aſinaſtræ chiæ:Calpurni anæ:Cu
Onæ curbitanæ:leptoludie:numidicæ:pulle Tellane atræ & aliis nominibus plures.Groſſi dicū
Mariſcæ tur fici anteq; matureſcāt.Martius.In milibus tot ficorū nō videbitis groſſū:ab eo fit Groſ Martius
Alfulæ ſulus diminutiuū Poſthumius Albinus. Ea cā ſe ſtultū:brutūq; faciebat: groſſulos ex melle Piſthu. AL.
Arundineæ edebat. Africanas ficus attulit quodā die i ſenatū Cato.Ex ea ꝓuincia ꝓcoces:& oſtēdēs pa Cato
Aſinaſtræ tribus.Interrogo vos inquit quando hoc pomum demptū ex arbore exiſtimatis?Qum in/
Chie ter omnes recens eſſe conſtaret.At qui tertiū inquit ante diem ſcitote eſſe decerptum Cartha
Groſſi ginē.Tam prope a muris hoſtem habemus acerrimum.Statimq; ſumptum eſt tertium pu/
Groſſulus nicum bellum:quo Carthago daleta eſt.In Aegypto ficus ē Aegyptia cognominata arbor
Africanæ moro ſimilis folio:magnitudine aſpectu:Pomum fert non ramis ſed caudicē ipo:idq; ficus
Aegyptia ficus eſt prædulcis ſine granis interioribus:fœcundiſſimo prouentu.Scalpendo tātum ferreis vn
guibus:aliter non matureſcit: ſed qum factum ē quarto die demetitur:cuius loco naſcitur ſe
ptenus.Subnaſcitur etiam ſi non ſcalpatur fœtus quater æſtate:prioremq; expellit imaturū
Lignum adm ulta cōmodiſſimum eſt.Cæſum ſtatim ſtagnis mergitur:& hoc modo ſiccat̃:
Primo ſidet:poſtea fluitare incipit:certoq; id fugit alienus humor:qui alium omnem rigat
cum innatare cœperit:ſiccitatis eſt argumentum.Huic ſimilis Cypria ficus in creta.Nam &
illa in Caudice ipſo fert pomum:& in ramis:qum ad craſſitudinem adoleuere:fructus qua
Cypria ficus ternos fundit:totiens:& germinat.Sed groſſus eius non matureſcit niſi inciſura emiſſo la/
Caryca cte.Suauitas & iterior fici:Magnitudo ſimilis ſorbo.Eſt & aliud fici genus: qđ a loco Ca/
Caunea rycam vocant.Item aliud quod ſimiliter a loco dicunt Cauneam:vtrūq; in Albenſerus intu
lit.L.Vitellius:qui poſtea Cenſor fuit:qum legatus in ea prouincia eſſet nouiſſimis Tybe/
rii Cæſaris temporibus.Cauneæ fuerunt:quæ.M.Craſſo aduerſus Parthos nauigare volē

ti:dum nauim conſcenderet:omen fecerunt.Nam qum quidam huiuſmodi ficus venales ha
bens Cauneas vociferaret: viſus eſt dicere Craſſo.Caue ne as. Caricæ optime ſiccant': vnde
quidam ſiccas ficus Caricas nominant.Lædunt ſiccæ ficus ſtomachũ.Gutturi tamen: & fau
cibus magnifice proſunt:& anhelatoribus:ac ſuſpirioſis.Item Iecinorum rhenum:lyenum
vitiis Corpus & vires adiuuant.Ob id ante Athletæ hoc cibo paſcebant':Pythagoras exer
citator primum eos ad carnes tranſtulit.Recoligentibus ſe a lõga valitudine vtiliſſimas Ca Carex
rex vero herba ẽ acuta:& duriſſima Sparto ſimilis. Virgilius.Et Carice patus acuta. Hinc Carecta
Virgilius Carecta dicunt' loca Carice plena.Idem.Tu poſt Carecta latebas.
Idem

AD CHOERILVM EPIG.XCV.

RRAS MEORVM FVR.Furem librorum ſuorũ iocando deridet Choe
rylum nomine Carmen trimetrum iambicum.FVR AVARE.Quia per aua
ritiam libellos meos furaris: vt vendas.TANTO. Pretio ſcilicet. TOMVS.
Fragmentum:ſeu volumen: vt ſuperius diximus. SOPHOS. Nomen ſapien-
tis.Opinio doctrinæ.SECRETA CARMINA. Nõ nota omnibus: vt mea ſuat:quæ
iam in vulgus exiuere:& in omnium manibus: oculiſq; verſantur. RVDES CVRAS.
Rudia opera:nondum perfecta:nondũ limata.VNVS PATER CHARTAE VIR
GINIS. Autor ſcilicet:qui ſcripſit.Virginem Chartã appellat quæ nondum peperit: hoc Charta virgo
eſt nondum tranſcripta eſt.Parere enim Chartæ dicuntur:qum ex iis exempla ſummuntur.
SIGNATAS. Anulo impreſſas:quippe ita ſignare ſolemus:quæ nondum volumus legi. Carthophilaciũ
SCRINIO. Carthophilacio:ſic enim græci Scrinium vocant: in quo libri: & ſcripture
reponũtur. TRITA. Contrita:aſſiduo tactu conſumpta. INHORRVIT. Horrida
eſt:hiſpida facta eſt. DVRO MENTO. Aſpero mento:hoc eſt quæ nõdum emiſit bar
Martialis bam duriorem:horrere mento dicimus:horridam barbam emittere:quod in libris ſignificat
Idem nimio vſu ſordes:ac pilos contrahere. Martialis. Vt roſa delectat:metitur quæ pollice pri-
mo.Sic noua:nec mento ſordida charta iuuat:non ſordida mento ideſt non barbata.Idem
Ne toga barbatos faciat:vel penula libros. FRONTE NONDVM PVMICATA Frons
Facie nondum polita:metaphorice enim frons ad inanimata tranſfertur.Significat autem Pumex
rudem adhuc:atq; imperfectum librum:& enim pumice poliũtur libri:poſtq̃ perfecti & li-
gati ſunt.Pumices dicuntur omnes lapides eroſi:ſed hi proprie:qui in vſu ſunt corporum le
uigandorum:præcipui in æoliis inſulis.Probatio eorum eſt in candore:ac minimo ponde-
re:& ut maxime Spongioſi:atq; aridi ſint:ac terifaciles:nec infricãdo harenoſi.Theophra-
ſtus ſcribit potores in certamine bibendi præſumere farinam eorum tantamq; eſſe refrigerã
di in iis naturam: vt feruere muſta deſinant pumice addito:fiunt ex iis dentifricia optima.A Pumico
pumice fit Pumico verbum: hoc eſt: Polio leuigo:vnde Pumicatum politum: ac leuigatum Pumicatum
dicimus:& Pumicatio leuigatio eſt:& Pumicoſum:quod Pumicis:vl'naturam vel ſimilitu Pumicatio
dinem habet.Item Pumicoſum locum Pumicibus plenum. CVLTVS. Ornatus. VM Pumicoſum
BILICIS. Vmbo media pars Clypei eſt. Ab hoc Vmbilicus dicitur: quicquid in aliqua Vmbo
re eſt medium.Vnde Reate oppidum vmbilicum eſſe Italiæ dicimus:quia in medio fere Ita Vmbilicus
liæ ſitum eſt.Item ligamentum inteſtinorum:quod mediam fere planiciem ventris obtinet:
vmbicilicum appellamus:ad hoc factum: vt per eum fœtus dum eſt in vtero nutriatur. Ab
Plynius huius ſimilitudine:& paruus Circulus in terra deſcriptus ad dignoſcendos ventos Vmbili
cus dicitur. Plynius.Per huius mediam longitudinem duci ſarculo ſulcum:vel Cinere line
Cicero am: mediamq; circumſcribi circulo paruo:qui vocatur vmbilicus.Item Parui:ac rotundi:
politique lapilli eadem ratione vmbilici dicuntur. Cicero.Tunc enim duo excellentiſſimi
viri repueraſcere maxime videbantur:qum ex vrbe tanq̃ e vinculis ambulaſſent:& ad Ca-
Martialis ietam:Laurentumq; Conchas:& vmbilicos legere conſueuiſſent.Item Vmbilici ornamen
Plynius ta:& veluti Caliculi quidam quibus libri ornantur:& gemmæ ligantur. Martialis. Quid
prodeſt mihi tam macer libellus Nullo Craſſior vt ſit vmbilico.Plynius.Indi mire gaudẽt
longitudine Beryllorum:ſoloſque gemmarũ eſſe prædicant: qui carere auro malint: & ob
id perforatos Elephantorum ſetis religant:& alios conuenit non oportere perforari:quo
rum ſit abſoluta bonitas vmbilicis ſtatim ex auro capita comprehendentibus.Ab Vmbili- Vmbilicatum
cus fit Vmbilicatum:quod Vmbilicos habet:vel aliquid ad Vmbilici ſimilitudinem. Item Vmbilicatim
Vmbilicatim aduerbium quaſi per vmbilicos:ſiue ad ſimilitudinem Vmbilicorum.MEM Membrana
BRANA. Corio:quo libri veſtiuntur:ſculpunturque miro artificio. Membrana enim
Martialis vt ſuperius diximus proprie Corium ſignificat:quo membra teguntur: vnde & Membra-
næ:quæ ad ſcribendum fiunt: Appellatæ. Martialis. Eſſe puta ceras quamuis membrana
vocetur.Delebis quotiens ſcripta nouare voles. TALES. Quales diximus:hoc eſt non-
dum pumicatos:nec vmbilicis cultos atq; membrana. ABEO. A patre virginis Chartæ

hoc eſt ab ipſo autore. SILENTIVM. Vt autor ſileat: nec declaret librum: quem ille recitat: a ſe fuiſſe compoſitum.

AD CHOERYLVM EPIG. XCVI.

Martialis

IBER HOMO ES. Facete iocatur in Choerylum de hac voce liber. Dicebat Choerylus Martialem nimis liberum eſſe: hoc eſt nimis libere loqui. Reſpódet Martialis. Vere liberum: hoc eſt ocioſum: & omnibus curis vacuum eſſe: qui de eo ſcribendo tempus terat: quaſi dicat indignum eſſe Choerylum: de quo ſermo habeatur. NIMIVM LIBER ES. Nimia licentia vteris: quemadmodum ſuperius declarauimus. LIBER HOMO EST. Non habet quid agat.

DE RVFO ET NAEVIA EPIG. XCVII.

Martialis

VICQVID AGIT RVFVS. Rufum deridet: ita Næuiæ meretricis amore furentem: vt nihil aliud vel loqueretur: vel cogitaret: qum tamé: vt mos eſt meretricum: alios amantes haberet. Martialis. De eiſdem. Nunquid pollicita eſt tibi beatam Noctem Næuia? & paulopoſt. Suſpiras: retices: gemis negauit?

Propinare — Philotheſia — Propinin — Martialis — Idem — Terentius

SI TACET. Si de nulla alia loquatur. PROPINAT. Compotat. Propinare proprie eſt prægustato leuiter vino poculum alteri offerre: quæ conſuetudo inde initium habuit: quod principes græcie ſolemni die: quem Philotheſiam vocant miſcere aureis: atq; argenteis poculis vina ſolebant: quæ e manu geſtantium ſummentes ori parumper admouebant: deinde alteri: quem vellent: offerebát: ingens hoc argumentum beniuolentiæ exiſtimantes: hoc vero propinin: ſiue propinare: quod ſignificat præbibere dicebatur: hinc ergö factum eſt: vt Propinin: ſiue propinare ſit cibum: potumq; extraordinarium voluptatis gratia cum amicis ſumere: & quod vulgo dicitur: compotare: quod etiam Coronati facere ſolebát: prægustantes: vt diximus: & ſibi inuicem pocula præbentes: quin etiam in abſentium memoriá idem factitantes. Socrates apud Platonem hoc poculum Critiæ propino. Martialis. Næuia ſex Ciathis: ſeptem iuſtina bibat. Idem. Si triſti domicœnio laboras Torani potes eſurire mecum Non deerunt tibi ſi ſoles propinin Viles Cappadocæ: graueſq; porri. Terentius. Hunc vobis comedendum: & bibendum propino. Demoſthenes eos: qui patriam produnt ϖροϖινέιν τοίσ ἐχθροίσ: hoc eſt propinare hoſtibus dicebat. INNVIT.

Mutus — Mutæ litteræ — Mutio — Muteſco — Muſſo — Muſſito — Muſitabundus — Mutilum — Mutilo — Mutilatio — Mutuli quadranguli — Murmuro — Murmur — Murmurabúdus — Murmurillum — Murmurillo — Ennius — Virgilius — Ennius — Virgilius — Terentius — Plautus — Idem

Signum capite facit: quemadmodum ſuperius diximus. MVTVS. Elinguis: Mutum a mugiédo quidam dictum exiſtimant: & enim qum loqui non poſſit: ſiuæ id lingue defectu: ſiue aurium accidat: prorumpit tamen in vocem: quæ mugitus potius quidam q̃ ſermo videtur. Ab hoc Mutæ litteræ dictæ ſunt: quod poſitæ in vltimis partibus orationis veluti ob muteſcere cogant loquentes: & Mutio verbum: quod eſt ſummiſſe loquor. Ennius. Palam mutire plebeio piaculum eſt: a quo fit Muteſco: a quo Obmuteſco: quaſi mutus fio: & Muſſo frequentatiuum: quod eſt murmuro: & quaſi muti vocem reddo. Virgilius. Fit ſonitus muſſantq; oras: & limina circum. Interdum etiam taceo: & quaſi Obmuteſco. Ennius. Nó poſſunt muſſare boni: qui facta laborc Enixi: aliquando tamen pro dubito vſurpatur. Virgilius. Muſſat rex ipſe Latinus. Item a muſſo fit aliud frequentatiuum Muſſito: quod eſt diſſimulandi gratia tacco. Terentius: Accipienda eſt: & muſitanda iniuria adoleſcétium: Ab hoc ſit Muſitabundus tacens. Quidam tamen mutum dictum exiſtimant quaſi minutú: q̃d eo ſenſu minutus ſit: Vnde etiam Mutilum deductum putant: hoc eſt truncatum: comminutum: & Mutilo verbum trunco: comminuo: a quo Mutilatio: & Mutilator: truncator. Mutilatrix: truncatrix. Mutuli quadranguli dicuntur: qui ex aliqua parte comminuti ſunt hoc modo Murmuro vero facticium verbum eſt: proprieq; de aqua dicit̃: & Murmur leuis aquæ ſtrepitus appellat̃: ponitur tamen & pro quocumq; ſtrepitu: & murmuro plerunq; accipit̃ pro eo: quod eſt ſecrete obloquor: & maledico: a quo Murmurator Murmuratrix: Murmuratio: Murmurabundus: Item Murmurillum pro murmuratione. Plautus. Nolo ego murmurillum neq; ſuſurum fieri. Et Murmurillo verbum pro murmuro. Idem. Quid murmurillas: & cædis faciem? DE MISSO VVLTV. Ne a Choerilo videat̃. NAEVIA NON VNA EST. Quia dixerat vna eſt Næuia: hoc eſt ſola: nunc iocando in eo verbo dicit non eſt vna: hoc eſt non eſt ſimplex: ſed multiplex: quia multis dat: non ſoli tibi.

AD MAXIMVM EPIG. XCVIII.

OEPIT MAXIME. Iocatᷣ ad Maximum ſcribens de Canio poeta familia/
ri ſuo:qui natura ita hilaris erat: vt ſemper rideret. Apud Terentinum:de quo ſu/
perius locuti ſumus in templo ditis Panis ſimulachrū erat:quod ſemper ridere
videbatur. Coeperat Canius habitare in campo Martio: vbi Terentus Erat. Canius
Eſt ergo ſenſus. Terentus. Qui ſolebat oſtendere pana ridentem:cœpit nunc oſtēdere Ca/ Terentus
nium. Hic eſt Canius: de quo ſuperius ſcripſit. Gaudent ioco ſe Canio ſuo Gades:& inferi/ Terentum
us. Dic muſa quid agat Canius meus rufus:poſtq̃ multa cōmemorauit petens:an talia age Pan
ret:rñdit Muſa. Vis ſcire quid agat Canius tuus? ridet. TERENTVS. Terētus:ſiue Terē Syrinx
tum locus erat in cāpo Martio Diti:& Proſerpine ſacer:de quo ſupius diximus. In hoc Pa
nis:& Satyrorū:faunorūq; ſimulachra erant:qđ dii terreſtres in tēplo ditis:qui terræ deus
eſt:collocarentur:quemadmodum dii maris in templo Neptunni:& dii Cæli in tēplo Io/
uis. PANA. Pan Demogorgonis filius traditᷣ fuiſſe:& cum Cupidine aliquando pugnaſ/
Virgilius ſe:a quo ſuperatus incidiſſe in amorem Syringis Virgilinis. Quam qum trāſire Ladonem
Archadiæ amnem non poſſet Nympharum precibus in paluſtrem Calamum mutatā vi/
diſſe: Ex hoc ſtatim compoſuiſſe fiſtulam:quæ ex illius nomine apud græcos Syrinx eſt vo Syrinx
Virgilius cata ſeptē:imparibus calamis ſimul cōiunctis. Virgilus. Pan primus calamos cera coniun Fiſtula
gere plures Inſtituit. Hunc præterea prodiderunt cornua infronte erecta habuiſſe barbam
prolixam:virgam quoq; in manu geſtare ſolitum:& fiſtulam ſeptem cicutis compactam:pe
dibus præterea caprinis:& Aſſiduo riſu inſignem fuiſſe. Quarum rerum huiuſmodi ratio
nes protulerunt:quod Pan:quem alio nomine Inuum vocant:a ſapientibus ſol eſſe exiſti/ Inuus
matur. Quippe hunc deum Arcades colunt τον τησ υλησ κύριον hoc eſt non ſilua/
rum ſolum ſed vniuerſæ materiæ dominum appellantes. Cuius materiæ uis vniuerſorū cor/
porum:ſiue terrena:ſiue diuina ſint:componit eſſentiam. Vnde a græcis Pan: quod omne
ſignificat:appellatur Cornua huius barbæq; prolixa demiſſio naturam lucis oſtendūt:qua
ſol:& ambitum cæli ſuperioris illuminat:& inferiora colluſtrat. In caprarum pedes deſinit
quoniam hoc animal & terrenum eſt:& ſemper alta frequētat paſcendo: ſicut ſol & radios
ſuperne demittit in terras:& qum ſe recolligit in montibus videtur. Huius amor:& delicie
Echo eſſe exiſtimatur:quæ tangi a nemine poteſt:quod ſignificat harmoniam cæli:quæ ſoli Echo
amica eſt quaſi ſphærarum omnium moderatori noſtris ſenſibus comprehendi non poſſe.
Fiſtula ordinem ſpiritus inæqualis oſtendit:quia venti:in quibus nulla æqualitas eſt: pro/
priam ſumunt de ſole ſubſtantiam. Virga poteſtatem ſolis oſtendit:qui cuncta modera/
tur. Riſus aūt ratio ab Archadibus ſumpta eſt:qui ſimulachrum Veneris lugens fingebant:
quod ſuperius hemiſphærium terræ: Venerem:inferius autem Proſerpinam vocant. Quia
ergo ſol annuo greſſu per duodecim ſignorum ordinem tendens: partem quoq; inferioris
hemiſphærii ingreditur:ex duodecim enim ſignis Zodiaci:ſex ſuperiora:ſex inferiora cen
ſentur:quandocunq; eſt in inferioribus:dieſq; ideo breuiores facit:lugere dea exiſtimaba/
tur tanq̃ ſol morte quadam temporali raptus ſit:& a proſerpina retentus. At Panem facie
bant ridentem:quia finita Catabaſi. Sic enim inferiorem ſolis meatū vocāt ſimulationeq; Catabaſis
luctus perfecta celebrant lætitiæ exordium. viii. kľ. Aprilis:quem diem hilaria appellabant Hylaria dies
quo primum tempore ſol diem longiorem reddens:terras illuſtrat:huiuſmodi igitur lætitiā
riſu eius oſtendebant:quem totius terræ deum eſſe arbitrabantur. habebat Pan cornua in ra
diorum ſolis ſimilitudinem:& cornuum lunæ. Ridebat eius facies ad ætheris imitationem
In pectore Nebridem habebat ſtellatam ad ſtellarum imaginem. Pars inferior hiſpida erat
propter arbores:virgas:& feras. Caprinos pedes habebat: vt oſtenderet terræ ſoliditatem.
Item fiſtulam ſeptem calamorum propter cæli harmoniam in qua ſunt ſeptiformes ſoni.
Sic totius deus figurabatur:qum & ϖαν vocaretur:quod apud græcos totum ſignificat.
Vnde Pamphilus proprium nomen quaſi totus amans. Et Pamphilia quaſi tota frondoſa Pamphilus
regio eſt minoris Aſiæ inter Ciliciam:& Syriam:a qua vicinum mare Pamphilium dictum Pamphilia
Pāmiſus quaſi totus odioſus ob damna:quæ agris inferebat. Theſſaliæ fluuius Pannæto/ Pāphiliū mare
lium quaſi totam continens Aetoliam:mons Aetoliæ maximus. Panætius quaſi totus mo/ Pamiſſus fluuius
Cicero ralis proprium nomen philoſophi ſtoicæ ſectæ:quem Cicero. In libro de officiis imitatus Panætolium
eſt Pandectæ omnia continentes. Inſcripſit hoc nomine librum ſuum Tiro Tullius: vt Gel Panetius philo/
lius Refert & diuus Iuſtinianus libros:in quibus vetera iura collegit Pandectas appellauit ſophus
ἀϖὸ τοῦ ϖάντα ἔχειν: quod omnia habeant vel a ἀπὸ του πάντα δεχε/ Pandectæ
αλαι: quod omnia contineant. Et Pandion proprium nomen quaſi totus Διός: hoc Pandion
eſt totus Iouis:fuit Erithæi regis Athenarum filius:cui ſucceſſit in regno. Hic cum auxilio
Terei regis Tracum fudit regem ponti:qui Athenas obſidebat:propter quod meritum Pā/
dion Prognem filiam ei dedit vxorem:& Panchaia quaſi tota dehiſcens:regio eſt Arabiæ Panchaia
tota harenoſa:in qua arbores ſponte natæ thus æmittunt. Virgilius. Totaq; thuriferis pan

Panegyris — chaia pinguis arenis. Et Panegyris mercatus ἀϖοτοῦ πάντα ἀγορὰ εἶν: hoc eſt
Panegeryci ſer. — ab omnibus rebus mercandis: vnde græci πανὴ γυρίζειν modo nundinari: modo ce/
Pangeus — lebrare dicunt. Hinc Panegæryci dicti ſunt ſermones: qui in conuentu populi: & ſacris cele/
britatibus habentur quales ſunt: quibus diui iperatores laudant: & Panagæus quaſi totus
terra ob nimiam ſcilicet fertilitatem Promontorium eſt Thraciæ Beſſis cōterminū: & Ma
Pangæa — cedoniæ iunctū ad cuius radices Meſtus defluit amnis. Hinc Pāgæa regio: & Pangæa arua
Panitrepes — dicuntur. Statius. Procumbunt in arata diu Pangæa iuuenci. Et Panitrepes: quod omnia — Statius
Pantagia — vertat: Scythiæ fluuius. Et Pantagia: quod omnia agat: Siciliæ fluuius: qui qum plenus ince
Panſelinus — dit: totam pene Siciliam implet. Et Pāſelinos plenilunium: quaſi tota luna. Nam σελήνη
Proſelenus — Luna dicitur Vnde & Proſelenus dicitur ante lunam. Cicero. Arcades hoc comemorant: — Cicero
Panteſilea — qui ſe Proſelenos aſſerunt. Et Panteſilea nomen Amazonis quaſi omnia ſubiens: hæc Ori
Pantomimus — theæ ſucceſſit in regno: & Troianis aduerſus græcos in bello Troiano ſuppetias tulit. Et Pā
Panthera — tomimus: qui omnia imitat: & in theatro modo vnius: modo alterius perſonam gerit. Et
Pantheon — Panthera animal quaſi tota fera: & Pantheon templum omnium deorum: a quo nomen p
Pantheus — prium Pantheus: quod & Panthus dicitur. Fuit hoc noīe filius Otrei: fratris hecubæ: Phoe
Panthus — bi ſacerdos. Et Pancratium quaſi omnia potens ludus gymnicus quinquertio cōſtās: a quo
Pancratium — Pancratiaſtæ dicuntur: qui hoc ludo excellunt. Et Panurgus callidus: aſtutus: quaſi rerū om
Pancratiaſtes — nium experientiam habens: a quo Panurgia: calliditas aſtutia. Plautus. Iſtec Panurgia tete
Panurgus — in piſtrinum dabit. Et pandocrator omnipotens: & Panaces herba: de qua ſuperius dixi/
Panaces — mus: cuius ſuccus Opopanax appellatur ἀϖοτου ϖαντα ἀκεῖν: hoc eſt a ſanandis
Panacæa — omnibus. Plynius. Panaces ipſo nomine omnium morborum remedia promittit. A quo — Plynius
Pamphagi — deducitur Panacea. Virgilius. Ambroſios ſuccos: & odoriferam panaceam. Et Pāphagi — Virgilius
Pandora — Aethiopiæ populi quibus eſca eſt quicquid mandi poteſt. Et Pandora: de quibus ſuperius
Pancarpiæ coronæ — diximus: quaſi omnium dona vel quaſi ab omnibus donata: vel omnium rerum genere do
nata: de qua ſuperius diximus: Et Pancarpiæ coronæ extrariis: & penæ omnibus florū ge/
neribus factæ:. CANIVM. Non minus ridentem: q̄ facere Pan ſolebat.

AD LIBRVM SVVM EPIG. XCVIIII.

ADE SALVTATVM. Libellum ad monet: vt ad Proculū ſalutādū ſuo no
mine proficiſcatur. Viam ad ædes illius ducentem oſtendit: monet vt ſi forte ro/
getur a Proculo: cur ipſe non iuerit; reſpondeat id a ſe factum: ne ſtudium ſcri/
Niteo — bendi intermittat. NITIDOS LARES. Cultas domos. Nitere proprie
Nitor — ſplendere eſt hinc Nitor ſplendor: Nitidus cultus: ſplendidus: a quo Nitidior: & Nitidiſſi
Nitidus — mus. Item Nitide ſplendide: vnde fit Nitidius: & Nitidiſſime. Item Nitido abluo. Enni/
Nitide — us. Eam ſecum aduocant: eunt ad fontem: nitidant corpora. Ab hoc Nitiditas pro nitore.
Nitido — Actius. Forme nitiditate præcarus regi. Præterea a niteo Nitedula animal noctu lucens:
Nitiditas — de quo ſuperius diximus: & compoſitum eniteo: quod eſt emico: reſplendeo. CASTO/
Nitedula — RA. Templum Caſtoris: & Pollucis: quod in foro erat: & licet geminis fratribus eſſet di
Caſtor — catum: vnius tamen Caſtoris dicebatur. De Caſtore: & Polluce abunde diximus ſuperius.
Amphibion — Caſtor etiam animal eſt ex eorum genere: quæ græci Amphibia vocant: quod tam terra quā
aquis viuant: caſtrant ſe dentibus periculo a venatoribus vrgente ob id ſe peti ſcientes: Ca/
ſtoreum medici vocant alias animal horrendi morſus: Arbores iuxta flumina dentibus qua
ſi ferro cædunt. Cadentium fructibus veſcuntur: hominis parte comprehenſa: non antequā
fracta concrepuerint oſſa morſu reſoluunt. Cauda piſcium iis eſt ſquammoſa ſine vllis pi/
lis: quam ſi domi educes: quod nos experti ſumus: madefacere aqua ſæpius die oportet: ne
fatiſcat. Cætera ſpecies littræ eſt: de qua diximus: molliſſimas lanas habent: ex quibus germa
ni pileos faciunt: quos inuerſis litteris bifri pro fibri appellant. Latine enim fiber ponticus
Fiber — appellatur ab extremis oris amnium: quas colunt: effoſſis enim in ripa cuniculis: caudam in
tra aquas tenent: reliquo corpore in ſicco habitant: priore parte germani pro carne: poſte/
Fibra — riore pro piſce veſcuntur. Plautus. Sic me ſubis quottidie quaſi fiber ſalicem. Fibras om/ — Plautus
Fimbria — nium rerum extremitates vocamus Vnde & Iecinorū fibras dicimus: & fimbrias veſtimen — Virgilius
torum. Virgilius. Nec fibris requies datur vlla renatis. Plynius. Murium iecuſculis fibræ — Plynius
ad numerum lunæ dierum in menſe congruere dicuntur: totidemq̃ inueniri: quotum lumē
eius ſit. Quin & radices fibræ dicuntur: quod arborum: herbarum ve extremitates ſint.
Virgilius. Et amaris intuba fibris. VICINVM CANAE VESTAE. Propinquum
ædi victoriæ in qua Veſta peſſimuntæ allata poſita fuerat: & iuſta ædificata Veſtalium Vir
ginum domus. Papinius. An noua contemptis ſurgent pallatia flammis. Pulchrius: an ta — Papinius
cita vigilet face troicus ignis Atq̃ exploratas iam laudet Veſta miniſtras. CANAE. An

tiquæ. Saturni enim & opis filia fuit: q̄uis & alia Veſta fuerit Saturni mater quemadmo
dum ſuperius latiſſime diſſeruimus. DOMVM VIRGINEAM. Domum Veſtalium
virginum: quæ ignem perpetuum cuſtodiebát. PALATIA. Regiam Domitiani. Pala/ Palatium
tia ædes ſuperbæ: amplæq; vocantur: a Palatio Præcipuo monte Vrbis Romæ. Palatiũ au/
tem vel a Pallante ibi ſepulto vocitatum eſt: vel quod pecora ibi paſcentia Balare conſueue
runt: ſic enim vox eius animalis exprimitur: a qua deducitur Balatus: vel quod palare ideſt Palo
errare ibi pecudes ſolitæ ſint: palare enim a palis caſtrorum hoc eſt ſudibus modo huc: mo/ Palatum
do illuc tranſlatis: pro vagari & errare vſurpamus. Item pro ſepere: & quaſi palis munire: a Diſpalo
quo Palatum appellatum eſt id ſpatium: quod intra os dentibus: labiiſq; quaſi quibuſdam
Siſenna palis munitum eſt. Vnde & Diſpalare ſeparare dicimus. Siſenna. Diſpalati ab ſignis digreſ
Lactantius ſi omnes: ac diſſipati. Idem. Tanto plures paſſim diſpalantur. Lactantius. Nec tum ſola
Idem lingua poteſt loquendi manus implere niſi acumen palato illiſerit. Vel quod Hyperborea
Siſenna palanto habitauerit: quæ ex Hercule peperit Latinum. A Palatio Palatinus deducitur: vn/ Palatinus
de Palatinum deum: & Palatinum Cliuum dicimus. Et Palatialis flamen: qui ad ſacrificã/ Palatialis
dum ei deo conſtitutus erat: in cuius tutela Palatium eſſe putabatur. Et Palatual ſacrificium Palatual
quod fiebat Romæ in montæ Palatio. SACRO. Quia in eo diu imperatores habitabát.
QVA. Via ſcilicet. PLVRIMA IMAGO. Maxima ſtatua: & eſt deſcriptio coloſ
ſi Domitiani: de quo Papinius. Cælo ne peractum fluxit opus: ſiculis an conformata Ca/
minis Effigies laſſum Steropen: Brontemq; reliqt: an te Palladiæ talem Germanice nobis
Effinxere manus. Imago proprie ſimilitudo: & effigies dicitur: cuius diminutiuum eſt Ima Imago
Virgilius guncula. Virgilius. Atq; ipſius vmbra Creuſæ viſa mihi ante oculos: & nota maior imago Imaguncula
Per metaphoram tamen aliquando pro vagina accipitur. Idem. Curuam ſeruás ſub ima/
gine falcem Rhetores imaginem vocant figuram quandam orationis: qum res nón geſta in
dicatur: ſed vt geſta ſit oſtenditur: vt eſt illud. Ipſe inflammatus ſcelere ac furore inforum ve
Cicero nit: ardebant oculi: toto ex ore crudelitas emicabat. Græce Icon dicitur quam Cicero. Icon
Diffinit eſſe: qum formæ ad formam quadam ſimilitudine fit collatio aut laudis: aut vitu
perationis cauſa. Icones etiam dicuntur Imagines ex membris ipſis a pictoribus: ſiue ſta/ Icones
tuariis expreſſæ. Plynius. Effigies hominum non ſolebant exprimi niſi aliqua illuſtri cau
ſa perpetuitatem merentium: & primo ſacrorum certaminum victoria: maximeq; olympie
vbi omnium: qui viciſſent: ſtatuas dicari mos erat. Eorum vero: qui ter ibi ſuperauiſſent: ex
membris ipſorum ſimilitudine expreſſa quas iconas vocant. A b hoc fit Iconicus quod ſi/ Iconicus
Idem gnificat ita pictum: vt ex eius membris Similitudo expreſſa ſit. Idem. Adeo iam colorum Imaginor
vſus increbruerat: adeoq; ars perfecta erat: vt in eo: prælio Iconicos duces pinxiſſe tradat̃:
Athenienſium Melciadem Callimachum: Cynegirum: Barbarorum: Dariũ: Tyſſaphernẽ Imaginabile
Ab hoc fit Imaginor verbum: quod eſt alicuius rei: quæ facta ſit vel fieri poſſit aut potuerit: Imaginabundus
etiam quæ fieri non poſſit: ſimilitudinem mente cõcipio: a quo Imaginatio huiuſmodi cõ
ceptus appellat̃: & Imaginabile: quod mente cõcipi poteſt etiam ſi fieri non poſſit. Quidá
etiam Imaginarium vſurpant pro eo: quod nec eſt: nec eẽ pót: ſed duntaxat imaginatiõe po
teſt cõprehendi. Ab imaginor etiam Imaginator: & Imaginatrix: & Imaginabundus dedu
cuntur. SVMMI DVCIS. Domitiani. MOLES RADIATA. Magnitudo ope
ris: quo Coloſſus ſubſtinetur: fulgore reſplendens. Papinius gemmata ſcripſit a gemmarum
fulgore. Quæ ſuper impoſito moles gẽmata Coloſſo. MIRI. Admirandi. RHO/
DIVM OPVS. Coloſſum ſolis: qui vt ſuperius diximus: inter ſeptem orbis ſpectacula
numeratur. DETINEAT. Remoretur: ac ſuſpenſum teneat miraculo tanti operis. FLE Flecto
CTE VIAS. Verte iter. Flectere torquere: & curuare eſt: a quo flexus: & Flexio: & Fle/ Flexanimus
xile: ſiue Flexibile: quod torqueri: ſiue curuari poteſt: & Flexura curuatio. Et Flexipes: de Circumflexus ac
Cicero quo ſupra diximus: & Flexanimus: quod animũ flectit. Cicero. Tátam vim habet illa: quæ centus
recte a bono poeta dicta eſt flexanima: atq; omnium regina rerum oratio. Item compoſita
Circumflecto: hoc eſt in girum flecto: a quo Circumflexus accentus. Deflecto: & Inflecto
notæ ſignificationis. Reflecto rurſus flecto: ſiue retro flecto. TECTA. Templũ. LYEI.
Bacchi. MADIDI Vino madetis. THOLVS. Templum: pars pro toto ꝓprie enim Tholus
Tholus eſt teſtudo: & veluti ſcutum breue in medio tecto: quo trabes connectuntur: in quo
dona conſueuerunt ſuſpendi. Virgilius. Si qua tuis pro me pater hyrtachus aris dona tu/
Virgilius lit: ſi qua ipſe meis venatibus hauſi: Suſpendi ve tholo: aut alta ad faſtigia vexi. CYBE/ Cybele
LES. Matris deorum: quam ſupra diximus terram eſſe Demogorgonis filiam: omnium Veſta
genitricem: quæ & Veſta dicitur: de qua Papinius. O hominum diuumq; æterna creatrix
Quæ fluuios ſiluas: animarum ſemina mundi Cuncta: Prometheaſq; manus. Pyrrheaq; ſa
xa gignis: Alii eandem hanc cum Ope faciunt Saturni vxore: de qua ſuperius diximus. Per
Varro illud quod Tympanum habet: ſcribit. Varro. Significari hanc eſſe orbem terræ: quod tur

res in capite:oppida:quod ſedes figantur circa eam:qum omnia moueantur:ipſam nõ mo
ueri:quod Galli illi miniſtrent:eos qui ſemine indigẽt terrã ſeq oportere:in qua omnia repe
riuntur:quod ſe apud eam iactant:eos qui terram colunt:ſedere non oportere:ſemper enim
eſſe quod agant.Cymbalorum ſonitus:ferramentorum iactandorum:ac manuum crepitus
qui fit in colendo agro:ſignificãt:ideo ære:quia terram antiqui ære colebant anteꝗ̃ ferrum
eſſet inuentum.Leonem adiungi ſolutum:atq; manſuetum:vt oſtendatur nullum genus ter
ræ eſſe tam remotum:ac vehementer ferum: quod non ſubigi:coliq; conueniat. CORY-
BANTE. Sacerdote Cybeles:de quo ſuperius diximus. PICTO. Quia Corybantes
Baptæ picti ſacra Cybeles celebrabant:& ideo Baptæ:vt ſuperius meminimus dicebanť.Iuuenalis Iuuenalis
Ille ſupercilium madida fuligine tinctum Obliqua producit acu. CLARI PENATES.
Quos ſuperius dixit nitidos lares.Clarus proprie lucidus dicitur:vt Clara dies.Figurate ta
mẽ pro inſigni:atq; excellenti accipitur:& eo q veluti fulgore quodã fame reſplẽdet.Qui &
Inclytus Inclytus dicitur:quis plus eſt Inclytus q̃ Clarus:Nam In præpoſitio auget κλυτὸσ ve-
ro græce clarus dicitur.Hinc Clarum hominem:& Clara geſta dicimus. Item quoniã quæ
clara ſunt:ab omnibus cernũť.Clarum etiam pro aperto:& manifeſto accipimus:vt Clarus
Clare ſermo:clara oratio.Hinc fit aduerbium Clare:& Comperatiua:Superlatiuaq; eorum Cla-
rior:Clariſſimus:Clarius:Clariſſime:Clariſſimarum perſonarum appellatione:vt iuriſcõ-
ſulti ſcribunt continentur feminæ nuptæ clariſſimis perſonis.Clariſſimarum vero femina-
rum nomine ſenatorum filiæ:niſi:quæ viros clariſſimos ſortite ſunt:non habentur feminis
enim dignitatem clariſſimi mariti tribuunt. Parẽtes vero donec plebeiis fuerint nuptiis co
pulatæ.Tandiu itaq; clariſſima femina erit q̃diu Senatori nupta eſt:aut ſeparatã ab eo alii
Claritas inferioris dignitatis non nupſerit Item a Clarus Claritas modo facilitas:vt Claritas oratio
Præclarus nis:modo excellentia:vt ſplendor:vt Claritas generis:claritas rerum geſtarum.Item Præcla
rus quod in eadem ſignificatione accipitur. Cicero.O præclarum cuſtodẽ ouium: vt aiũt: Cicero
Clarigo lupũ. A quo Præclarior:Præclariſſimus:Præclare:Præclarius:Præclariſſime.Et Clarigo
verbum:quod ad Romanum morem pertinet.Nam qum Romani bellum indicere alicui
volebant:pater patratus proficiſcebatur ad hoſtium fines: Et Præfatus quædam ſolennia
clara voce dicebat ſe bellum indicere ob certas cauſas:vel qđ nec abrepta animalia:nec noxi
os reddidiſſent:vel quod agrum vaſtaſſent:vel quod ſocios leſiſſent: vel aliquid aliud eiuſ-
Clarigatio modi:& hoc Clarigare dicebatur a claritate vocis:& talis actio.Clarigatio vocabatur:quia
facta haſta in illorum fines miſſa indicabat pugnæ principium.Quod tetigiſſe videtur
Clareo Virgilius.Qum inquit.Et iaculum torquens emittit in auras Principium pugnæ.Item Cla Virgilius
reo verbum:quod eſt clarus ſum Turpilius.Cuius aduentu inſula hodie claret Cypros. Ab
Claritudo hoc fit Clareſco. Petronius.Et ille anteꝗ̃ dies clareſceret venit.Item Caritudo pro clarita Petronius
te. Saluſtius.Qum præſertim tam multæ:variæq; ſint artes animi:quibus ſumma claritu- Saluſtius
Clarus do paratur.Item a Clarus fiunt compoſita Clarifico:quod ſignificat illuſtro:a quo Clarifi
Clarifico cator:Clarificatrix:Clarificatio:& Declaro aperio:manifeſto:a quo Declarator:Declara-
Declaro trix:Declaratio:quod verbum ad facta frequentius pertinet:q̃ ad dicta. Cicero. Declara- Cicero
Clemens uit id mõ temeritas.C.Cæſaris.Qui omnia iura diuina:atq; humana peruertit.Aliquando
etiam ad dicta. Idem.Quoniam quid ſentirem expoſui:vellem tua cauſa re potius decla- Idem
rare q̃ oratione. Aliquando accipitur pro ſignifico. Idem. Nullum verbum eſt qđ idem Idem
declaret latine:quod græce ΗΔΟΝΗ: q̃ voluptas.Sunt etiam qui clæmentem a claritate mẽ-
tis deductum exiſtiment:eſt enim proprie Clæmens benignus:pius & non iratam:aut per-
turbatione aliqua affectam:ſed claram & ſerenam mentem habens:a quo Clæmenter Clæ-
mentia Clæmẽtior Clæmentiſſimus & econtrario Inclæmens Inclæmentia Inclæmenter:
cum comparatiuis: ſuperlatiuiſq; eorum.Claros vero inſula eſt vna ex Clycladibus :de qua
diximus:& Clarium oppidum Colophoniorum: in quo Apollo colebatur ob id Clarius
dictus.Clanius vero fluuius eſt Campaniæ prope Neapolim. EXCELSAE. Altæ:ſub-
Claros limis:vt ſupra diximus. ALAEVA FRONTE. Templi ſcilicet.Cybeles:frontem nõ
Clarium modo animalium:ſed etiam in animatarum rerum anteriorem partem dicimus:ſicut Ter-
Clarius gum poſteriorem:vnde a fronte:& a tergo:hoc eſt ab anteriori parte:& apoſteriori. FA-
Clanius STVS. Elationem:magnificentiam. TOTO POSTE. Totis valuis Nam Poſtes
Frons ſunt:quibus ſuſtinentur valuæ. Plynius.In extremis Africæ viſi ſunt Elephantorum den- Plynius
tes poſtium vicem habere. PROPIOR. Magis propitius:vt ſupius diximus. PHOE-
BVS. Apollo qui Iouis & Latonæ filius fuit:eodem partu cum Diana genitus: quæ &
Poſtes ipſa Phœbe vocitata eſt. Hic Phytonem miræ magnitudinis ſerpentem excaleſcente terra
Phœbus poſt diluuium Deucalionis creatum:quod matrem ſecutus fuerat ſagittis confixit: diuina-
Phœbe tionis:& ſapientie deus a poetis exiſtimatus:& medicinæ repertor.Amauit Daphne:quæ in
Daphne Laurum conuerſa eſt arborem hunc deo ſacrani propterea ea coronantur poetæ.Dictus eſt

autem Phœbus vel ἀπὸ τοῦ φοιτᾶν βίᾳ:hoc eſt quod inferatur:vel a ſpecie & nitore
pulchrum enim:& imberbem fingebant:propter qđ prima barba & capillus ſacrari ei ab
iis:qui adoleſcentiæ annos excederent:ſolebat.Græci etenim φοῖβον : hoc eſt phœbum
καθαρὸν καὶ λαμπρὸν dicunt ideſt purum:& ſplendidum:qua ratione & Phœben
ſororem eius appellatam volũt.Idem Apollo vocatur ἀπὸ τοῦ ἀποπάλλειν τὰς Apollo
Plato ἀκτῖνας : Vt Plato exiſtimat:hoc eſt a iactura radiorum. Chriſippus vero Apollinem
Chriſippus dictum exiſtimauit:ab a priuatiua particula:& πολλοί: quod ſignificat multi ὅτι μό/
νος ἐστὶ καὶ οὐχὶ πολλοί : hoc eſt quod ſolus ſit:& non multi:quomodo & latini
Solem:quaſi ſolum vocauerunt:quod tantam claritudinem ſolus obtineat.Speuſippus qđ
ἀπὸ πολλῶν οὐσιῶν πυρὸς : hoc eſt quod vis eius ex multis ignibus conſtet. Cleã
thes ἀπ᾽ ἄλλων καὶ ἄλλων τόπων ἀνατολὰς ποιουμένου : hoc eſt quod ab aliis
locorum declinationibus oriatur. Cornificius ἀπὸ τοῦ ἀναπολεῖν : hoc eſt quia itra
circuitum mundi:quem græci πόλον appellant:impetu latus ad ortus refertur. Alii quaſi
ἀπολλύοντα τὰ ζῷα : quod exiſtanimat:& pimit animantes:qũ iis peſtilentiam p
intemperiem caloris immittit.Hinc eſt quod arcu:& ſagittis huius dei ſimulachra decoran
tur.Sed quoniam idem autor eſt & publicæ ſoſpitatis:qũ ſolis temperies animantibus exi
ſtimatur præſtare:eſtq; perpetua ipſa ſalubritas:& peſtiletiæ caſus rarior accidit.Ideo Apol
linis ſimulachra manu dextra gratias geſtabant:arcum cum ſagittis ſiniſtra:quaſi ad noxiã
pigrior foret:ſalutem vero dextra manu promptiſſime largiretur.Proptereaq; huic deo mẽ
dendi tribuebant poteſtatem:quia temperatus ſolis calor:omnis morbos expelleret. Vnde
quidam ἀπόλλωνα quaſi ἀπελλῶντα cognominatum putauere tanq̃ ἀπελαύ
νοντα τὰς νόσους : hoc eſt morbos expellentem:nec defuerunt:qui latinam potius in
terpretationem ſecuti Apollinem appellatum dixerint:quaſi appellantem:hoc eſt depellen
tem mala.Quippe Appellinem pro Apolline Veteres dixiſſe manifeſtum eſt. Hinc Athe/ Appello
nienſes hunc deum Alexicacon vocabant:quod ſuperius diximus expulſorem malorum ſi/ Alexicacus
gnificare.Ob eam rationem Lyndii λοίμιον : hoc eſt Loemium Apollinem colebant: Loemiꝰ Apollo
quod ei cognomen finita peſtilentia impoſuerunt:& Virgines Veſtales Romæ in ſacris:ita Pæan
Apollinem vocabant.Apollo medice Apollo Pæan παιὰν enim ἀπὸ τοῦ παύειν
τὰς ἀνίας hoc eſt a ſedandis morbis nominauerunt.Eundem quoq; deum Vlion ap/
Homerus pellauere hoc eſt ſalubritatis autorẽ. Homerus οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε Hinc The/
ſea ferũt:qũ in Cretã ad minotaurũ duceret:Apollini Vlio p ſalute:& reditũ ſuo votũ fe Vlius Apollo
ciſſe.Hinc & apud Pachinum Siciliæ promontorium: Apollo Libiſſinus eximia religio Libiſſinus Apol
ne colebatur:quod qũ libies aduerſus Siculos qũ claſſe profecti ad id promontorium lo
appulſi eſſent.Apollo qui ibi colebatur ab incolis inuocatus immiſſa hoſtibus peſte:& pe/
ne cunctis ſubita morte interemptis:cultores ſuos liberauit:Romæ quoq; qũ ludi primo
Apollini ex vaticinio Martii vatis: carmineq; Sibillino celebrarentur:repentino hoſtiũ ad
uentu excitatam ad arma plebem fuiſſe memorant:& hoſti occurriſſe.Sed mox imbrem ſa
gittarum in aduerſos ferri viſam:& hoſtes fugaſſe:& victores Romanos ad ſpectacula dei
ſoſpitalis reduxiſſe.Qui ludi inſtituti feruntur bello punico ex libris Sibillinis Cornelio Sibylla
Ruffo decemuiro:qui propterea Sibylla cognominatus ẽ:& poſtea corrupto nomine pri/ Sylla
mus cœpit Sylla vocitari.Ludi ipſi Apollinares vocati:dataq; in eam rem duodecim milia
æris prætori:& duæ hoſtiæ maiores:ac decem viris iuſſum:vt græco ritu his hoſtiis ſacrum
facerent Apollini boue aurato & capris duabus auratis. Latonæ boue femina aurata: lu/
doſq; ipſos in circo populus coronatus ſpectaret:quæ prima Apollinarium ludorum origo
fuit.Hic obiter docendum eſt Sibyllinos libros dictos fuiſſe:quos Romani ſumma religio
ne:atq; obſeruãtia cuſtodiebant:& ad eos quaſi ad oraculum quindecim viri adire ſolebãt
qũ dii immortales publice erant conſulendi:Horum inuẽtio talis memorat fuiſſe. Anus
Hoſpita:atque incognita Tarquinum Superbum regem adiit:nouem libros ferens:quos
eſſe dicebat diuina oracula:eos dixit velle venundare Petito a rege pretio trecentos Philip/
peos aureos poſtulauit:Riſit rex quaſi anus ætate deſiperet. Tum illa foculo coram rege cũ
igni appoſito tris libros ex nouem deuſſit:rurſuſq; regem an reliquos ſex eodem pretio emẽ
re vellet.Interrogauit.Id rex multo deriſit magis: dixitq; anum iam proculdubio delirare.
Mulier ibidẽ ſtatim tris alios libros exuſſit:atq; id ipſum denuo placide rogauit:vt tris reli/
quos eodẽ illo pretio emeret.Tarquinus ore iã ſerio attentiore animo factus cõſtantiã mu/
lieris haud negligendam putauit & tris reliquos libros: nihilo minori pretio: q̃ quod pro
omnibus fuerat a principio petitum:mercatus eſt.Mulier a rege digreſſa poſtea nunq̃ loci
viſa conſtitit.Propter quod Sibylla exiſtimata eſt:librique ipſi in ſacrarium conditi. Sibyl
lini appellati.Sibyllas autem veteres vocabant mulieres entheas:hoc eſt quarum pectus deũ

recepiſſent. Virgilius.Magnam cui mentem:animumq; Delius inſpirat vates. Dićte autē Virgilius
ſunt Sibyllæ:quod diuina conſilia noſſent.Aeoles enim: οςίοὺσ deos vocant: βὸὺλη
græce conſilium dicitur. Varro.In libris rerum diuinarum:quos ad.C. Cæſarem pontifi/ Varro
cem maximum ſcripſit:decem fuiſſe Sibyllas commemorat Prima de Perſis fuit:cuius mē/
tionem fecit Nicanor:qui res geſtas Alexandri Macedonis ſcripſit Secunda Lybica cuius
meminit Euripides.Terna Delphica:de qua loquutus eſt Chryſippus de diuinatiōe.Quar
ta Cumæa:quam Neuius in libro belli punici:Piſo in annalibus nominauit.Quinta Ery/
thræa:quam Apollodorus Erithræus ſuam Ciuem eſſe affirmauit graiiſque ilion petenti/
bus vaticinatam:& perituram eſſe troiam:& Homerum mendacia eſſe ſcripturum. Sexta
Samia:de qua ſcripſit Erathoſtenes.Septima Cumana noīe Amalthea: q̄ ab aliis Erophile:
ſeu Demophile nominatur.Hanc fuiſſe affirmant:quæ nouem quos diximus libros attulit
Tarquinio regi:& ſex exuſtis:tris tantum vendidit:quorum poſtea numerus auctus eſt capi
tolio refecto ſi quidē ex omnibus ciuitatibus & Italicis:& græcis precipueq; Erithræis coa/
cti:allatiq; ſunt Romam quicunq; libri ſub Sibyllarum nomine eſſent inuenti.Octaua Hel
leſpontia in agro Troiano nata:vico Marneſſo: circa oppidum Gergitheum: quam ſcri/
pſit Heraclides Pōticus Solonis:& Cyri fuiſſe temporibus.Nona Phrigia:quæ vaticinata
eſt Ancyræ.Decima Tyburs:quæ & Tyburtina dicta eſt:nomine Albunea: quæ Tyburi: vt
dea colitur:iuxta ripam Anienis:cuius ingurgite memorant ſimulachrum eius inuentum fu
iſſe tenens librum in manibus: Sunt tamen qui hunc deum Pæana appellatum velint ἀπὸ/
τοῦ παίω: quod eſt percutio:ferio: quoniam Phitonem percuſſit. Iuuenalis.Parce p̄/ Iuuenalis
Pæan cor Pæan:& tu depone Sagittas. Idem.Sed Pæan contrahit arcum. Quoniam vero de/ Idem
ſcerpto Phytone laudibus in numeris celebratus eſt Apollo:& victoria eius paſſim decan/
tata carminibus.Factum eſt:vt Pæan etiam pro laude capiatur:quæ in Apollinis honorem
decantatur.Interdum etiam aliorum deorum. Virgilius. Lætum Pæana canentes. Oui/ Virgilius
Peon dius.Dicite io Pæan & io bis dicite Pæan.Hinc aliqui Peon quoq; ab hōc deriuatum exi/ Ouidius
ſtimant:pedis genus quo eiuſcemodi carmen cōſtabat:tris ſyllabas breues habēs:& vnā pro
Loxias ductam.Dictus eſt idem Apollo Loxias ὅτι ἐκπορεύεται τὸν λοξὸν κύκλον
Delius ἀπὸ δυσμῶν κινούμενος:hoc eſt quod per obliquum circulum ab oriēte pergit ad
occaſum.Et Delius ἀπὸ τοῦ δῆλα καὶ φανερὰ πάντα ποιεῖν τῷ φωτί·
hoc eſt quod illuminando omnia dare demonſtret:vel a Delo inſula de qua ſuperius dixi/
Phaneta mus in qua natus eſſe affirmatur.Et Phaneta: ἐπειδὴ φαίνεται νέος: quia ſol quot
Argenetes tidie renouat ſeſe. Virgilius.Mane nouum.Et Argenetes ἀπὸ τοῦ τὸν αὐτὸν ἀεὶ Virgilius
γενιᾶσθαι καὶ γεννᾶν: ideſt quod ſemper exoriens gignitur:& ipſe gignit vniuerſa
Lycius Et Lycius ob varias cauſas:de quibus ſuperius late diſſeruimus. Et Nomius:hoc eſt paſtor:
Nomius non ex officio paſtolari:& fabula:per quam fingitur Admeti regis armenta pauiſſe: ſed qa
Eleleus ſol paſcit omnia:quæ terra gignuntur. Et Eleleus ἀπὸ τοῦ ἐλιλεᾶσθαι περὶ τὴν
Chryſocomus γῆν: hoc eſt quod æterno circa terram meatu volui videatur: & Chryſocomos a fulgore
Argirotoxus radiorum quos aureas comas ſolis appellant.Et Argyrotoxus:quod enaſcens per ſummū
Smyntheus orbis ambitum velut arcus quidam figuratur:qui græce τόξος dicitur alba: & argenti
Tymbræus ſpetie: quod ἀργύριον græci vocant Et Smyntheus:quod ζέων θεῖ: hoc eſt fer/
Saturea uens curat.Et Tymbreus quaſi τὰ ὄμβρα θεῖσ: hoc eſt himbres excitans q̄uis:aliq
Thymbra a Tymbra potius ita nominatum velint:herba hæc eſt:quæ & Satureia dicitur qua vicinus
Gryneus ilio ager mirum in modū abundabat. Vnde templo ibi Apollini cōſecrato Thymbrei no/
Grynia men ei deo impoſuerunt:quin amnis quoque ea tranſiens thymbra vocitatus eſt. Et Gry/
Myrinus neus a Gryneo nemore:quod eſt Apollini conſecratum: id autem a Grynia vrbe nomen
Myrini campi habet:quæ eſt in Aetolia: & confinibus Ioniæ:& Myrinus a myrina vrbe;a qua & my/
rini campi vocitati ſunt:in qua religioſiſſime colebatur. Et Cirrheus a Cirrha oppido
Criſeus phocidis in littore ſito iuxta Parnaſſum montem: quemadmodum Criſſa: & Anticyrra a
Cirrhaeus Criſſa Criſeus ſinus vocatus eſt: Et Phileſius:quod græci: φιλήσιον amabilem dicunt:
Anticyrra quia lumen eius exoriens amabili veneratione oculorum conſalutamus.Et Pythius ἀπὸ
Pythius τοῦ πύθειν: hoc eſt putreſcere:quod nunquā ſine vi caloris efficitur:quamuis aliqui a
nece potius Draconis inditum deo hoc nomen fabulentur: quæ tamen fabula nō omnino
Expers rationis uideri poteſt.Latonæ Apollinem.Dianāmq; parturienti fertur. Iuno im/
miſſo Phytonis terrore abſtitiſſe:ſed ubi partus tandem effuſus eſt:Draconem memorant.
qui Phyton uocabatur inuaſiſſe deorum cunas:Sed Apollinem in prima infantia ſagittis
beluam confeciſſe.Quod ita intelligendum eſſe naturalis ratio ſuadet.Poſt Chaos ubi pri
mum cœpit confuſa deformitas in rerum formas:atq; elementa niteſcere:terraq; adhuc hu/

midaſubſtantia:molli:atq; inſtabili ſede nutaret: conualeſcente paulatim æthereo calore: atq; inde ſeminibus igneis in eam defluentibus hæc duo ſydera ædita eſſe creduntur: & ſol quidem ingenti ui caloris in ſuperna raptus fuiſſe: Luna uero humidiore: & uelut femineo ſexu naturali quodam preſſa tepore inferiora tenuiſſe: tanq; ille magis ſubſtantia patris cõ/ ſtet: hæc matris. Quippe Latonam phiſici uolunt terram uideri: cui diu interuenit Iuno: ne duo: quæ diximus: numina æderentur: hoc eſt aer: q tunc humidus: grauiſq; obſtabat æther ne fulgor luminum per humoris aerei denſitatem tanq; ex cuiuſdam partus progreſſiõe ful geret. Sed diuinæ prouidentiæ uicit inſtantia quæ partum iuuaſſe exiſtimatur. Ideo in Inſu la Delo ad confirmandam fabulæ fidem ædes prouidentiæ: quam ΝΑΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ap/ Delos
pellant: ſumma religione celebrabatur. Propterea in inſula dicuntur nati: quod ex mari no bis oriri uidentur. Inſula uero ideo Delos uocatur quia ortus: & quaſi partus luminum De/ la: hoc ẽ manifeſta omnia facit. De nece uero Draconis ratio hæc eſt: Nã terræ adhuc humi dæ exhalatio meando in ſupiora uolubili impetu: atq; male in ſeſe poſtq; calefacta eſt: inſtar mortiferi ſerpentis in inferiora reuoluendo omnia ui putredinis corrumpebat: quæ non ni ſi ex calore: & humore generatur: ipſumq; ſolem denſitate caliginis obtegendo nebula quo/ damõ uidebatur lumen eius eximere. Sed diuino feruore radiorum tandem quaſi ſagittis in cedentibus extenuata interempti ab Apolline Draconis fabulam fecit. Eſt & alia ratio dra conis perempti. Nam ſolis meatus licet ab ecliptica linea nunq; recedat: ſurſum tamen: ac de orſum uentorum uices certa deflexione uariando iter ſuum uelut flexum Draconis inuolu it. Sub hac ergo appellatione celeſtis itineris cum confeciſſet curſum ſuum: Draconem con feciſſe dicebatur. Inde fabula e xorta eſt: de ſerpentis nece. Sagittarum autem nomine nõ ni ſi radiorum iactus oſtenditur. Sunt etiam qui hanc rationem huius appellationis afferant: quod qum ſol in ſigno cancri æſtiuum ſolſtitium facit: in quo longiſſimi diei terminus eſt: & inde retrogreſſum agit ad diminutionem dierum: Pythius eo tempore appellatur. ὡς ΠΥ/ Pythias
ΜΑΤΟΝ ΘΕΩΝ: hoc eſt quod vltimum curſum currat. Idem ei nomen conuenit: & qum ca/ pricornum rurſus ingreditur: ultimum breuiſſimi diei curſum intelligitur peregiſſe. Et ideõ in alterutro ſignorum peracto annuo ſpatio draconem Apollo ideſt flexuoſum iter ſuũ ibi confeciſſe memoratur. Ideo autem his duobus ſignis quæ portæ ſolis uocant: cancri: & Ca pricorni nomina cotingerunt. Quod cancer animal retro: atq; obliq; incedit: eademq; ra/ tione ſol in eo ſigno obliquum: ut ſolet incipit agere retrogreſſum. Capræ non hæc in paſtu conſuetudo uidetur: ut ſemprr altum paſcendo petat. At qui ſol quoq; in Capricorno inci/ pit ab imis in alta remeare. Apollinem Didymæum uocant: quod geminam ſpetiem ſui nu Didymeus
minis præfert illuminando: formandoq; lunam: & enim ex uno fonte lucis gemino ſyde/ re ſpatia diei: ac noctis illuſtrat. Græci ãt ΔΙΔΥΜΟΝ geminum uocant. Delphiũ nominãt quod ea: quæ obſcura ſunt: lucis claritate patefacit ἀπὸ τοῦ ΔΗΛΟΥΝ τὰ ἀφανῆ: uel quod vnus ſolus ſit. Siqdem priſci græci Delphũ vnum uocitabant á quo Adelphon fratrẽ dixere Delphius
qđ iam non unus eſſet. Agileũ uero dicunt: quod Agilei lingua attica uici uocantur. Apolli Adelphonq
nis autem ex reſponſo in uicis publicis urbis ſuæ ſtatutis altaribus ſacrificia inſtituerunt: eũ Agiieus
quẽ ob id Agileum nominauere. Lingua aũt ſcythica Apollo Oetoſcyros dicebat. A phœ Oetoſcyros
bus Phœbeus dicitur. Virgilius. Poſtera phœbea luſtrabat lãpade terras. ab apolline Apol Phœbeus
lineus: a ſole Solaris: Solanus: Subſolanus: & alia plurima de quibus ſuperius latiſſime diſſ Apollineus
uimus SORORES DOCTAE Nouem muſæ: De quibus ſuperius diximus: quas in A/ Solaris
pollinis tutela eſſe commemorant. In parnaſſo montr habitantes: qui Phœbo: & Baccho Parnaſſus
ſacer eſt. Vnde poetæ quoq; in vtriuſq; dei tutela eſſe dicuntur: ideoque non ſolum lauro Sed etiam hedera coronantur: quæ Bacco ſacra eſt. Vnde & Niſia dicitur. Virgilius. Pa ſtores hedera creſcentem ornate poetam. Rationes autem cur poetæ in Bacchi quoque tu/ tela ſint: preter eam quod in Parnaſſo ſpeluncæ Bacchicæ ſunt. Has quoq; tradunt: uel qđ ut Ariſtoteles inqt: Apollo & Liber pater unus idemq; deus ſit uel quod poetæ uaticinari dicunt. Ex quo uates appellati: Hoc autem optime fieri cõſtat plurimo mero ſũpto hinc ẽ: qđ & Apollini hederam & Baccho laurũ aliquando tradũt poetæ. Eurypides. ΔΕΣΠΟΤΑ ΦΙΛΟΔΑΦΝΕ ΒΑΚΧΕ ΠΑΙΑΝ ἌΠΟΛΛΟΝ ΕΥΛΥΡΕ. Aeſchylus. ὁ ΚΙΣΣΕΥΣ ἈΠΟΛ/ ΛΩΝ Ὁ ΒΑΚΧΕ Ὁ ΜΑΝΤΙΣ. qbus uerſibus uterq; poeta eundẽ eẽ: & Bacchũ & Apollinẽ indicant. qđ etiam facit Orpheus. ΕΙΣ ΖΕΥΣ ΕΙΣ ΑΙΔΗΣ. ΕΙΣ ἭΛΙΟΣ. ΕΙΣ ΔΙΟΝΥΣΟΣ. Propter qđ Dyoniſiũ nõ ea: quã ſupra diximus ratione dictum phiſici putãt: ſed uel ἀπὸ τοῦ ΔΙΝΕΥΩ: qđ ẽ pficio: qa ſol quotidiano curſu ab oriẽte ad occaſũ cõficit iter uel quia Dxoniſius
ſit ΔΙΟΣ ΝΟΥΣ: Hoc eſt iouis mentem: quia ſolem mundi mẽtem eſſe philoſophi dixerũt: Mundus autem uocatur cælum: quod appellant Iouem. Vnde Aratus de cælo dicturus ait. ΕΚ ΔΙΟΣ ἈΡΧΩΜΕΣΘΑ. eademq; ratione liberum patrem appellatum a latinis: quia ſol

liber & uagus eſt. Neuius. Hac qua ſol uagus igneas habenas immittit. SALVTATOR. In ſalutandis amicis occupatus. Neuius

AD SOMNVM EPIG. C.

AEVIA SEX CYATHIS. Iocus eſt in eos: qui potando ſcortando: dormiendo uitam traducunt inertem & turpem. Mos ueterum fuit ut paulo ante diximus: ſolutiorum aliquando potum exercere coronatos propinãtes amicis ſiue preſentibus: ſiue abſentibus: & quot in nominibus illorum litteræ erant: totiens merũ haurientes. Aegiptii quoq; ad coronas deuinciebãt auiculas: quas patrio ſermone Dagnades uocant uellicando: morſicãdo: cantitando. non paterentur dormire potãtes. NAEVIA BIBATVR SEX CYATHIS. Næuiæ ſex cyathis propinet: qm̃ nomen eius ſex litteris conſtat in quo notari poteſt hoc nomẽ cum diphthongo ſcribi debere. Dr̃ aũt a Næuo: quod corporis inſigne ſeu genitiua macula: a qua præpoſita. c. lr̃a Cnei cognomẽ eſt factũ & Næuoſus ẽ dictus: qui næuis plenus eſt. SEPTEM Quia Iuſtina ſeptẽ litteras habet. QVINQVE QVATVOR TRIBVS. Quia lycas qnq;: Lydæ quatuor: Ida tribus litteris conſtat. Sunt autem nomina meretricum. OMNIS AMICA. Nomina oĩum amicarum. Veteres Amecum: & Amecam p e litterã ſcribebant. SOMNE. Deum inuocat: qui quietem corporibus inducit: ut quãdo amicæ uocatæ nõ ueniũt: ipſe ueniat hũc deum Herebi: & no ctis filium fuiſſe. Cicero ſcribit. Ideo aũt ſomnum inuocat ut dormiendo uideat eas: quas uidere uigilans nõ põt. Ita. n. natura comparatum eſt: ut cogitatões ſermoneſq; nr̃i ſicut Cicero inqt. Pariant aliqd in ſomno talæ: quale de Homero ſcribit. Ennius. de quo uidelicet ſæpiſſime uigilans ſolebat cogitare: & loq. Claudianus. Omnia q̃ ſenſu uoluuntur uota diurno. Tempore nocturno reddit amica qes. Hunc deũ elegãter deſcribit Ouidius. Somne quies rer̃ placidiſſima: ſomne deorũ: Pax animi: quẽ cura fugit: q corpa duris feſſa miniſteriis mulces: reparaſq; labori. Sed nõ minus eleganter Seneca. Tuq; o domitor ſomne malorũ Reqes animi: pars humanæ melior uitæ Volucre matris genus Aſtreæ frater dure languidæ mortis Veris miſcens falſa futuri certus: & idem peſſimus auctor. Pater o rer̃: portuſq; uitæ: Luciſq; reqes: noctiſq; comes. Qui par regi: famuloq; uenis: Placidus feſſum leniſq; foues Pauidum læti genus humanũ Cogis lentam diſcere mortem.

Dagnades

Næuiã
Næuus
Cnæus
Næuoſus

Amecus
Ameca
Somnus

AD FIDENTVM EPIG. CI.

OSTRIS VERSIBVS ESSE TE POETAM. Facete rurſus deridet Fidẽtinũ. q Martialis uerſib9 ſe uideri poetã uolebat. EMPTIS OSSIBVS INDICOQVE CORNV. Emptis oſſibus: hoc ẽ ebore. Que. n. pro ideſt hoc loco accipit̃. Fiunt ex ebore dentes: inſerunturq; ori ubi naturales deſunt ad decorem duntaxat: & nullum alium uſum: q̃uis ſint qui ad prolationẽm quoq; uerborum cõferre aliquid exiſtiment: AEGLE Nomen proprium meretricis. CORNV. Dente: Quia Elephantorum dentes & forma & magnitudine pene cornua uidentur. INDICO Maximos enim Elephantos fert india: oriẽtis regio: Aſiæ terminus: quæ ab Indo amne nomen habet: qui in Cybiratarum iugis oritur: ſexaginta perennes fluuios: torrentes uero ſupra centũ recipiens: ferens crocodillos: ut Nilus. ab india Indus: & indicus adiectiua deducuntur: LYCORIS. Nomen alterius meretricis MORO CADENTE. Quando ob nimiam maturitatem decidit. Tunc enim nigerrima ſunt mora. Nam ut Theophraſtus: & Plynius ſcribunt. Moris ſuccus in carne uinoſus eſt: triniq; eis ſunt colores: principio candidus qum acerba ſunt: mox rubens: quando matureſcere incipiunt: maturis niger. Vnde mora ut quidam putant: q̃ſi maura appellata. μαυρον enim græce nigrũ dicitur: a quo Mauritania Africæ regio appellata: cuius incolæ Mauri dicuntur. Nos morum putamus a mora potius: hoc eſt tarditate deductum. Morus enim poſtrema omnium arborum floret propter quod prudentiſſima arbor dicitur: quia lædi ſe a frigore non ſinit. Matureſcunt Mora inter prima: Tangunt manus ſucco dum matura ſunt: acerba urunt. Naſcuntur mora et in rubis: ſed multũ ab iis differẽtia CERVSATA. Ceruſa infecta de qua ſupius diximꝰ COMATVS. longa coma facta ex alienis crinibus. CALVVS. Nudo capite ſine crinibus. Proprie enim Caluus dicitur: Qui Caluam crinibus nudam habet. Eſt enim Calua ſuperior pars capitis: unde huiuſmodi uitium Caluitium appellat̃. Caluitia uero totũ ſimſ os ſuperiuſ appellatur ex interiore parte concaua: exterius conuexa. vtrinq; leuis. & qua cerebri membranam cõtegit: & qua cute Capilum cingẽte contegit̃: eaq; ſimplex ab occipitio

India
Indus
Indicus

Morum
Maurus
Mauritania
Mauri
Prudentiſſima arbor

& temporibus duplex uſq; ad uerticem a fronte eſt:raro ſolida inuenitur:idq; caput firmiſſimum eſt:& a dolore tutiſſimum. Plynius terram ex caluaria pſilothrum tradunt. Caluicium uni homini accidit:niſi ſit innatum:ut coruis aquaticis: qui Phalacrocoraces:hoc ē Calui Corui appellantur. A caluus fit Calueo uerbum:quod eſt Caluus fio. Plynius. Quædam animalium naturaliter caluent:ſicut Struciocameli:& Corui aquatici. Ab hoc fit Recalueo qđ ē rurſus in caluitiū reuertor:ſiue idē:qđ Calueo:a q̄ Recaluaſter:ſicut a calueo caluaſter. Phalacrocoraces Calueo Caluaſter

AD CAECILIANVM EPIG.CII.

VLLVS IN VRBE FVIT. Ex perſona Cæciliani deridet eos:qui de pudicitia uxorum ſoliciti adhibēt eis cuſtodes:quod perinde ē:ac ſi lupos ouibus adhiberent. Sic Iuuenalis. Audio quid veteres olim moneatis amici: Pōne ferā: cohibe: ſed qs cuſtodiet ipſos Cuſtodes:cauta eſt:& ab illis incipit vxor. Tum ita comparatum eſt:ut in ea magis nitamur:quæ uetita ſunt. GRATIS. Etiam ſine pretio. INGENIOSVS HOMO ES. Per antiphraſin:dictum hoc eſt parum ingenii habuiſti. Nam dum uis pudicitiæ vxoris conſulere:dediſti illi adulteros:& maiorem auiditatem ſimul atq; oportunitatem peccandi conceſſiſti.

IN PAVLAM EPIG.CIII.

OECCHVS ERAT. Acerbum diſtichon in Paulam:quæ cum uiuēte uiro cōſuetudinem cum adultero habere:negabat adulterum eſſe. Secuta uero morte uiri:cum illum in coniugem duxiſſet & adulterii auxit fidem: Et ſuſpitionem præbuit machinatam ſe mortem in priorem uirū. MOECCVS ERAT Qui nunc uir ē. MOECCHVS. Adulter. Græci enim μοῖχον Adulterū dicūt μοιχαλὴν Mæcham:hoc eſt adulteram. μοιχεἱαν:mœchationem:hoc eſt adulterium. A mœchus fit uerbum Mechor:quod ſignificat adulterium commito. NVNQVID NEGARE POTES? Te ſcilicet hunc pro adultero habuiſſe:& uiro mortem machinatam eſſe ut hunc duceres. Mœcchus Mœccha Mœcchator

DE LINO EPIG.CIIII.

IMIDIVM DONARE. Lepidus iocus de Lino:qui ex diuitiis ad paupertatem erat redactus:ideoq; pecuniam mutuabatur. quam poſtea non poterat ſoluere creditori. Qui inquit mauult donare dimidium Lino q̄ totum credere:hic mauult dimidium perdere:q̄ totum. Ad hunc etiam ſcribit inferius dicens eum feciſſe rem difficilem:quod de diuite factus erat pauper:iocans in uerbis:difficilem quippe rem ſiue diffultatem:paupertatem uocamus:quemadmodū e cōtrario facultates diuitias.

Vale. Fla. Quintilia.

AD FLACCVM EPIG.CV.

MIHI CVRARVM PRETIVM. Cum Flacco queritur nullum eſſe præmium muſis:& bonarum artium ſtudiis. Cauſidicos tantum:& legum peritos: nummos lucrari. FLACCE. Hic eſt Valerius Flaccus poeta:cuius ſuperius mentionem fecit Gaudet Appona Liuio ſuo tellus: Stellaq; nec Flacco minus. De hoc ſcribens Quintilianus. Multum inquit in Flacco nuper amiſimus. Scripſit librum Argonauticon:imitatus Apollonium Rhodium:quod opus extat imperfectum. NON VILE Magnum CVRARVM MEARVM. Studiorum meorum. ALVMNVS ANTENOREI LARIS. Paduæ natus:educatuſq; Alumnus proprie dicitur:Qui ab aliquo alitus eſt:non qui alit. Cicero. Italia autem alumnum ſuum ſeruitutis extremo:ſummoque ſupplicio fixum uideret. Varro. Et ecce de improuiſo ad nos accedit cana ueritas atticæ philoſophiæ alumna. Hinc aliquando alumnus pro filio accipitur:quod a matre alitus ſit. Virgilius. Nec non & tytion terræ omnipotētis alumnum. Eſt etiam qn alūnus pro eo: qui alit:uſurpetur. Martianus. Vt Cygnos ad alumna ſtagna reuolantes uidemus. Ab alēdo autē alumnus deſcendit. Alere nutrire eſt:quod ab educare hoc modo diſtingunt: ut alere ſit uictu temporalem uitam ſuſtentare. Educare uero ad ſocietatem perpetuam educere. Itē alere aliquando ad incorporea transfertur:& ſignificat augere. Cicero. Sed nec illa extincta ſunt:aluntur q; potius:& augentur cogitatione & memoria mea. pro eodē poſuit aluntur. & augentur:quaſi ſecūdū exponat primū. ſæpe. n. q̄ ſimilia ſunt:cōiunctē ponūt ab autori

Alumnus

Virgilius

Alo Educo

bus:ut poſſum:& licet munus & officium:mẽs & animus.Ab alẽdo fit Alimentũ:hoceſt
nutrimentum:& Alimonia:hoc eſt victus neceſſarius:& Alebria quod ueteres uſurparunt
pro eo quod eſt bene alentia:& Alma:quæ nos alit:Qua propter & pro ſancta accipitur
Almicies — a quo Almicies:almarum rerum habitus dicit̃:& Aletudo piguedo corporis:& Altile pin
Aletudo — guefactũ alendo vnde Altilem gallinam:& altiles aues dicimus.Itẽ altile p metaphorã opu
Aluus — lentum:Plautus.Prohibet diuitiis maximis:dote altili:atq; opima.Et Aluus qđ in eam ci — Plautus
Alueus — bi qbus alimur:e uentre delabant̃.A cuius ſimilitudine alueus foſſa:p quam labitur flumen
Alueolum — Virgilius.Aſſuetæ ripis uolucres:& fluminis alueo:& Alueolũ tabula aleatoria:& Aluea/
Alica — ria:in qbus apes faciunt fauos:quemadmodũ ſuperius diximus.Itẽ ab Alendo Alica:quod
alat corpus:hæc fit e zea:de qua ſuperius diximus tundit̃ granum eius in pila lignea:u l lapi
dis duritia conteritur excuſſis inde tunicis cõciditur medula:ita fient alicae tria genera mi
Apherema — nimũ:& ſecundariũ:ac grandiſſimum:qđ Apherema appellatur poſtea mire admiſcet̃ cre
Alicarii — ta:que tranſit in corpus:coloremq; & teneritatẽ affert:Ab alica.Alicarii dicti:qui eam con
Alicariæ meretrices — ficiunt:uenduntq;:Itẽ Alicariæ meretrices in Campania appellatæ:qđ ſolitas eſſent circa pi
ſtrina Alicariorũ uerſari:Quando uero cum aſpiratione ſcribit̃:halo primæ coniugatiõis
eſt:& ſignificat ſpiro:a quo halitus ſpiritus:& Adhalo aſpiro:Exhalo expiro:a quo exha/
latio expiratio.Aliquãdo tamen halo capit̃ pro eo:quod ẽ odorem reddo:quemadmodũ
etiã ſpiro.Virgilius.Inuitent Croceis halantes floribus horti.Idem.Sertiſq; recentibꝰ halãt — Virgilius
Atqui Alam:qua aues uolant quidam ex eo dictam exiſtimant:quod ea auis leuetur:ab eiꝰ — Idem
Axilla — ſimilitudine & in hominibus alæ:ſiue per diminutionẽ Axillæ dicunt̃:ubi oriunt̃ brachia
Ales — Item Alæ in exercitu equitũ ordines:qui circa legionem dextra:atq; ſiniſtra tanq; alæ in aui
um corporibus locantur.Ab ala Ales deducitur:quod ſignificat uolucrem. Itẽ Alatus alas
Alacer — habens.Et Aliger eodem mõ:unde cupidinem Alatũ:& Aligerũ poetæ nuncupant:& Ala
cer:de quo diximus:quaſi alis acer.a quo alacriter & alacritas.Ab axilla uero fit uerbum Ef
faxillo qđ ſignificat exero:quod exerto brachio axilla oſtendat̃. ANTENORE ILA/ — Antenor
Effaxillo — RIS. Antenoreæ urbis:hoc eſt patauii ab Antenore conditi:quæ urbs & padua dicitur a
Padua — Padi uicinitate.Patauium autẽ uel ex eadem cauſa quaſi Padauium:uel a græco πέτα/
Patauium — σται:qđ uolare eſt:quia capto ex auium uolatu augurio cõdita fuerit:uel a petendo quod
telo auem petiiſſe dicit̃:eoq; in loco urbem cõdidiſſe.Antenor Troianus fuit patriam pro
didiſſe exiſtimatus:quia & legatos:q propter Helenam uenerãt:ſuſcepit hoſpitio:& Vly/
Antenorea — xem habitu falſo cognitum non indicauit Hic Venetiã uenit urbemq; ibi ea condidit An/
Antenoridæ — tenoream primo dictã:a qua Antenoridæ uocitati:poſtea Patauium deinde Paduã:a qbꝰ
Patauinus — patauini & paduani. Virgilius.Antenor potuit mediis elapſus achiuis Illiricos penetrare
ſinus:atq; intima tutus Regna liburnorũ:& fontẽ ſuperare timaui.Hic tamen ille urbẽ Pa
taui:ſedeſq; locauit teucrorũ:& genti nomen dedit CANTVS PIERIOS. Carmẽ mu
Cithara — ſarũ:de quo late ſuperius diſſeruimus.CITHARA κίθαρα: græca uox ẽ:ſignificatq; mu
Citharedus — ſicum inſtrumentum uulgo notum:quo uſus eſt Orpheus.Ad Citharã enim ſiue lyrã cãta
ri vatum carmina ſolebant:a cithara Citharedus dictus:qui Cithara canit:quod græci κι
θαρίζειν dicunt & femininum Citharistria:ſicut a Cymbalo Cymbaliſtria:& a Sambu/
Sambuca — co ſambuciſtria quuis Sambuca etiam machinæ militaris genus ſit:in quo ſic funes intendũ
Aſaltria — tur:ſicut in organo muſico chordæ:& a pſallẽdo hoc eſt canẽdo Pſaltria.Cytharã primus
inuenit Amphion:ut alii uolunt:Orpheus:quidam Lino tribuunt.Septẽ chordas addidit
Terpander octauam Simonides:nouã Timotheus.Cithara ſine uoce primus cecinit Tha/
myras:cum cantu amphion.SORORVM. Muſarum:de qbus ſuperius diximus AES
Nũmos. ARCA MINERVAE Propter forum palladium:in quo aſſidue ſonant aera
& pecuniæ numerant̃.nam mox ſubdit Phœbũ in helicone eſſe:nihilq; præter aquas fõtis
Caballini:& ſerta laurea:& Lyras:Citharaſq; habere.Mineruam uero:quæ ſapiens eſt:&
ſtultam gloriam ſine utilitate non quærit:priorem eſſe in foro palladio HAEC SAPIT
Dea ſapientiæ eſt:ex uertice patris nata .Ideoque utilia ſunt:quærit. HAEC FOENE/
RAT OMNIS DEOS. Hæc poteſt fœnori dare omnibus diis:quemadmodum ſupe/
rius declarauimus. HEDERE. Nyſiæ:ſiue Bacchicæ:Quibus ſuperius diximus poetas
Arbor palladis — coronari: ARBOR PALLADIS. Olea Palladi ſacra Alluſit ad fabulam.quam nos
ex Auieno in fabellas noſtras adoleſcentes Iambico carmine tranſtulimus.

Olim quas vellent eſſe in tutela ſua
Diui legerũt arbores.quercus Ioui
Et myrtus ueneri placuit:phœbo laurus
Pinus neptuno:populus celſa herculi
Minerua admirans:quare ſteriles ſumerent
Interogauit cauſam:dixit Iupiter
Honorem fructu ne uideantur uendere
At me Hercules inqt quod quiſq; uoluerit
Oliua nobis propter fructus eſt gratior
Tum ſic deorum genitor:atq; hominũ ſator
O nata merito ſapiens dicere omnibus
Niſi vtile eſt qđ facimus:ſtulta eſt gloria

Tradiderunt ueteres Cecropis tempore: quum poſt conditas Athenas: Oliue arbor repente illic apparuiſſet. & alio loco aqua erupiſſet: Cecrope eius rei cauſam ſciſcitante reſpondiſſe Apollinem olea Mineruam: unda Neptunum ſignificari. Itaq; Cecropem oraculo motum multitudinem conſuluiſſe: utrius dei nomine vrbs dedicanda uideretur. Itaq; mares omnes pro Neptuno: feminas pro minerua dediſſe ſuffragia. Quoniam uero una plus inuenta eſſet feminarum. Mineruam uiciſſe: & e nomine ſuo: Quæ græce Athene dicitur: Vrbem Athenas appellaſſe. Tuliſſe id ægre Neptunum: emiſſiſq; æquoreis fluctibus omnem Atheniensium agrum deuaſtaſſe. Qua propter Athenienſes: ut deum placarent: triplici ſupplicio afflixiſſe mulieres: Vt nulla poſt hac intereſſe publicis conſiliis poſſet: nullus earum filius maternum nomen acciperet. nullus eas Atheneas uocaret. hinc Atticæ ſemper: nunquam vl' Athenææ: uel Athenienſes eius ciuitatis mulieres nominatæ inueniuntur. NIGRA. Pallida. VARIAS Ob colorum diuerſitatem. Oliuæ enim incipientes uirides ſunt Quum incipiunt matureſcere albeſcunt: poſtea nigreſcere incipiunt MAGNVM SOPHOS Magnam gloriam: magnum nomen ſapientiæ. SED PER INANE. Nullius utilitatis. Nihil enim hinc habemus: præter aquæ potum: Et Corollas: & Cantus quum a Pallade & oleum habeamus: & nummos. PERMESSIDOS Permeſſis fluuius eſt ex helicone in Copardem lacum labens. Phebo & muſis ſacer. Quemadmodum fons Caballinus. Hic & permeſſus in ſecunda declinatione dicitur. Virgilius. Tum canit errantẽ Permeſſi ad flumina Gallum. ROMANVM FORVM Quod a Pallade Palladiũ uocatur. DIVITIVS Quia in eo non undæ: non ſerta: non Cithare: Sed æra & nũmi ſonant. SONANT Dum a Clientibus ſoluuntur Cauſidicis patronis aduocatis. BASIA SOLA. Erat enim mos quum a poetis aliquid dignum recitatum eſſet: eós baſiare. Sic ſuperius. Audieris dum grande ſophos: dum baſia iactas. PVLPITA. Pulpitum proſcenium dicebatur. Locus erat ante ſcenam æditior: in quo omnis comœdia recitabatur. Ponitur & pro Suggeſto: hoc eſt quocunque loco ædito. Vnde ſermo habeatur ad populum. CATHEDRAS. Subſellia. Horatius. Diſcipulorum inter uideo ſpectare cathedras. Græca enim uox eſt κατέδρα ἀπὸ τοῦ κατὰ καὶ τῆς ἕδρας ἕδρα: Sedes eſt. κατὰ uero prepoſitio: Quæ: di: dis: circum undique: ſub: iuxta: penſecũdum in compoſitione ſignificat. Vnde. Catadyſmus diluuium: ſiue inundatio dicitur Catarrytus irriguus Catarrus diſtillatio: Nam ῥέω fluo ſignificat. Cataphractus Circumquaque munitus. φράττειν enim munire eſt. Vnde Cataphracti equites dicuntur: qui ferro circumquaque muniti ſunt: & equos ſimiliter ita munitos habent. Cataſcopium nauiculæ genus exploratoriæ: quod circumquaq; ſpeculetur. σκόπειν enim ſpeculari eſt. Catorthoma: quod circumquaq; ὀρθὸν Hoc eſt rectum ſit. Quippe Cicero. Catorthoma recte factum interpretatur: & Catorthoſin rectam effectionem. Catholicus uniuerſalis: quaſi circa omnia uerſetur. ὅλον Quippe græci totum dicũt: Et Cathedra ſubſellium: & Categoria prædicamentum & Catamitus: puer meritorius. μισθὸν. Quippe græci mercedẽ μισθὸν Mercenarium dicunt. Vnde Catamitum pro Ganymede Veteres vſurpauere: qui fuit Iouis concubinus. Et Catapulta a depellendo genus iaculi celeris: ſiue ſagittæ. Item machina bellica. Plautus. Atque te ita neruo torquebo: vt Catapultæ ſolent. STERILES Nullum fructum ferentes. Sterile infœcundum dicimus: & fructum non ferens ἀπὸ τοῦ στερεῖσθαι: Quod eſt priuari: ſiue carere. Vnde & græci Sterinon ſterile dicunt: & Stereſin orbitatem. A ſterilis fit Sterilitas infœcunditas: & Steriliter infecunde. Veteres. Sterilam pro Sterilem dixere. Varro. Effœte mulieres & ſterilæ.

(Margin: Athena; Athenæ; Attica; Permeſſis; Copias; Permeſſu; Pulpitum; Cathedra; Catadyſmus; Catarytus; Catarrus; Cataphractus; Cataſcopium; Catorthoma; Catortoſis; Catholicus; Cathedra; Cathegoria; Catamitus; Plautus; Catapulta; Sterie; Sterinon; Stereſis)

DE CARINO EPIG. CVI.

VLCHRE VALET CARINVS. Acerbus iocus in Carinum Cũnilingum Hic uſq; adeo pallebat: ut nulla ratione poſſet colorem recuperare. Senſus eſt. Omnia experiri uoluit Carinus: & Genitalia: & muliebria lingere ne palleret: & tamẽ pallet PVLCHRE. Bene ſic. n. pulchrum pro bono: ſicut bonum ꝑ pulchro uſurpamus. Terentius. Forma bona fortaſſe: Et e contrario malum pro deformi. Virgilius. Haud illo ſegnior ibat Aeneas. i. deſt non deformior: Et enim ad pulchritudinem ea comperatio tendit: cum de Aenea amato loquatur. Eodẽ mõ & pro forti aliqñ pulcher accipitur. Idem. Satus hercule pulchro Pulcher Auentinus. Item fortis ꝑ pulchro. Plautus. Quid nam fortis eſt. i. deſt pulchra. A pulcher fit pulchre aduerbium: quod mõ decore: mõ fortiter ſignificat: & comparatiua: ſuperlatiuaq; eoꝝ. Pulchrior: pulcherrimus. Pulchrius: Pulcherrime: & Pulchritudo: & Perpulcher: ac Perpulchre & Pulchralis ꝑ pulchro. Ennius. Pulcralib⁹ ludis: & pulchritas ꝑ pulchritudie. Cecili9. Dii boni qd illud ẽ pulchritatis?

(Margin: Terentius; Virgilius; Plautus; Ennius; Cecilius; Pulcher; Pulchralis; Pulchritas)

NDIGNAS PREMERET.Laudatur Sextus:quod nõ imbecillitate animi
uictorem hoſtẽ non ſuſtinentis:vt Cato fecerat:ſed tedio fœdiſſimi morbi:et in
ſe curam non recipientis::& in alios periculoſi gladio ſibi mortem conſciuerat
Lichen TABIDA PESTIS.Putridus morbus impetiginem autem: ſiue Lichenas in
Impetigo telligit:de quibus ſuperius diximus.Quatuor eius morbi ſpeties ſunt.Prima minime mala
eſt:quæ ſimilitudine ſcabiẽ repreſentat. Secunda peior eſt:ſimilis papule:figuras uarias ha
bens ſquámulæ ex ſumma cute diſcedunt.Tertia eſt deterior:& magis in ſumma cute ſcin/
ditur:ac uehementius redit:ipſa quoq; ſquammoſa:ſed nigra procedit.Quarta cuius nunc
mentio fit.Curationem omnino non recipit:diſtat colore.Nam ſubalbida eſt:& recenti ci
Premo catrici ſimilis:ſquammaſq; habet pallidas:ſubalbidas:lenticulæ ſimilis. PREMERET
Vexaret:affligeret.Premere proprie initi alicui rei cum pondere.Virgilius.Et ſpirantia co Virgilius
gere preſſis:Mella fauis.Per metaphoram tamen modo pro eſfodere accipitur. Idem Sul Idem
cumq; ſibi premat ipſa Carina modo pro claudere.Idem.Preſſi uẽ oculos:aut lumina laui Idem
Aliquando pro inſequi inſiſtere.Idem hac fugerent graii:premeret troiana iuuentus.Non/ Idem
nunq̃ pro urgere.Idem .Ingentem clamore premes ad retia ceruum.Interdum pro cohibe Idem
re:Idem.Imperio premit:ac uinclis:& carcere frenat:Plerunq; pro tegere occultret.Idem
Spem uultu ſimulat.premit altum corde dolorem.Idem.Quos ſimois premit ille uiros.eſt
Simois enim Simois amnis:qui ex Ida Troiano monte defluens.iuxta Troiam labitur: & mari a
propinquans commiſcetur Xantho:ac in paludem cogitur:deinde exit in mare iuxta Sige
um promontorium.Quandoq; pro remouere:excitare.Idem.Et ruris opaci falce premes
umbram.Item pro occidere.Idem.Armigeramq; domi premit.Et pro calcare.Idem.Velu
ti qui ſentibus anguem preſſit.Et pro demergere infodere.Idem.Quod ſupereſt quæcunq;
premes uirgulta per agros.Sparge fimo pingui.Et pro uaſtare populari.Idem.Et pelago p̃
mit arua ſonanti.& pro prohibere expellere.Varro.Inuitamq; preſſit ab edibus.Et pro vi Varro
tiare.Idem.Qui totiens uillici tui vxorem abſente preſſiſti uiro.Item pro uexare:vt hoc lo Idem
Preſſio co:& apud Virgilium.Numina nulla premunt,mortali urgemur ab hoſte Ab hoc preſſio Virgilius
deducitur:& Preſſura:& preſſus quarte declinationis pro preſſione.Cicero.Valerium So Cicero
ranum lenitate faucis:atq; in ipſo vocis preſſu:& ſono facile uincat.Quando uero preſſus
adiectiuum eſt.aliquádo pro ſubtili ponitur.Idem.Quis autem eſt:aut fuit unq̃ in partien Idem
dis rebus:in definiendis:explicandis preſſior.Aliquando pro honuſto grauato.Virgilius. Virgilius
Prelum Ceu preſſe qum iam portum tetigere carinæ.Item a premo Prelum:Quo uuæ premuntur
Vt ſuperius diximus:& compoſita.Opprimo.quod interdum grauo ſignificat. Cicero. Cicero
Qui homini tot miſeriis.calamitatibuſque oppreſſo ſubueniret Interdum plus eſt q̃ extin Idem
guo Idem.Quamobrem danda opera eſt:ne qua amicorum excidia fiant.Sin tale aliquid
Oppreſſio euenerint:ut extinctæ potius amicitiæ:q̃ oppreſſe uideantur.Quandoq; etiam pro arcto
Oppreſſiuncula conſtringo.Vnde & oppreſſio arctatio:& conſtrictio dicitur:a quo Oppreſſuncula dimi/
Exprimo nutiuum.Plautus.Molles morſiunculæ papillarum horridularũ oppreſſiunculæ Exprimo Plautus
Expreſſio quod modo ſignificat premendo extraho.Plynius.Expreſſo uino infunditur aqua uinãce Plynius
is:modo declaro:manifeſto.Macrobius.Nihil unquã locutus fuit expreſſius.Ab hoc Ex Macrobiꝰ
preſſio:explicatio:Et expreſſe aduerbium manifeſte In primo premendo immito: modo
obſigno:vnde impreſſas litteras obſignatas dicimus:hoc eſt quibus impreſſus eſt anulus:a
quo impreſſio deducitur.Supprimo occulto:Abſcondo.Seneca.E cuius operibus quædam Seneca
ædita:alia ſuppreſſa ſunt:a quo ſuppreſſio:deprimo deiicio Varro ab eo depreſſus a quo e Varro
rigi:extolliq; ſperabam.Reprimo cohibeo. Cicero Reprime impetum.Comprimo mo/ Cicero
do cohibeo.compeſco.Plautus.Ne ſæui obſecro comprime iracundiam:modo uitio.Mar Plautus
tialis.Villica uel duri compreſſa eſt nupta coloni:Incaluit quotiens ſaucia uena mero.Vn Mártialis
de compreſſus pro cohitu accipitur.Plautus nunc ad amicam decimo die.Athenas uiſo:q̃
grauidã hic reliq compreſſu meo:quid ea agat.Compreſſio etiam in eadẽ ſignificatione ac
cipitur:a quo fit diminutiuum Compreſſiuncula Idem.Dulces amantium compreſſiuncu/
Fauces læ, FAVCES Mentum fauces enim uocamus ſuperiorem partem gulæ mento propin/
quam:ſed interiorẽ.Plynius.Summum gulæ fauces uocantur.poſtremũ ſtomachus:hic fa
uces p̃ mẽto poſuit:ubi ſemp fere hic morbus incipiebat:pp qđ a pricipio Mẽtagrã uoca/
uere.Mart.Nec triſte mẽtum:ſordidi ne lichenes.fauces etiã p metaphorã uocamus artos
ingreſſus:uallium:ſiue alterius cuiuſcunq; loci a ſimilitudine faucium animalis.A faucibus
Suffoco uerbum deducitur au diphthongum in o longam conuerſa.Eſt enim ſuffocare p̃/
cludere ſpiritum:& ueluti obſtrictis faucibus interimere. Ouidius.Suffocent animam di/
ra uenena tuam.Ab hoc fit ſuffocator:Suffocatrix:Suffocatio. Item Offuco:quod uete/

res uſurpabant pro eo:quod eſt aquam in fauces do ad ſorbendum.a quo Offucator offu/catrix : Offucatio Offudas uero a fuco fallacias dicebant. INDIGNAS Non meren/tes tale ſupplicium. ATRA. Nigra:quod quartum genus huius morbi eſt: & curam nō recipit. IN IPSOS VVLTVS Occupat enim hic morbus:ut ſuperius diximus pleriſ/que totos uultus oculis duntaxat immunibus: deſcenditq; in colla pectus: & manus cum fœdo cutis furfure:ſine dolore quidem:& uitæ pernicie:ſed tamen fœditate & faſtidio ſi/mul:ac periculo conuerſantium:ut quæcūq; mors præferenda uideatur. SICCIS GENIS Conſtanti animo:ſine lachrymis:ſine fletu. NON TAMEN OBSCVRO PIA PO LVIT ORA VENENO Non tamen ant ueneno mori uoluit. Vt Themiſtocles pu/ſto Tauri ſanguine:aut inedia:ut Sillius tedio morbi: Vt Portius latro declamator impa/tientia quartanæ:quæ genera mortis homines timidi:& ferrum horrentes quærere conſue/erunt :ſed gladio imperterritus occubuit. OBSCVRO. Quod extincti corpus facit ob ſcurum. Sic lætum diem dicimus:qui nos lætos facit:pigrum frigus: quod iertiam nobis ad ducit:foſſam cæcam:quam non uidemus:linguam politam:cuius compta & polita eſt ora tio:quietum tempus:in quo ab omnibus curis:atq; moleſtiis quieſcimus. TORSIT. Vi traxit:extorſit:de quo ſuperius diximus. TRISTIA FATA Solicitam:& amarā mor/tem:Quia morte ipſa grauior eſt mortis expectatio. FAME Inedia. LENTA Quia non ſtatim hominem conficit:ut ferrum SANCTAM: Integram:immaculatam .RO MANA MORTE. Quam ſoliti ſunt oppetere romani ſanguinis uiri : qualis fuit Sci/pionis mors. CN. Pompeii ſoceri:qum in Africam contrario uento relatus:teneri claſſem ſuam ab hoſtibus uidiſſet:qualis Mar. Catonis poſt pugnam pharſalicam: Ne in Cæſaris ui ctoris poteſtatem ueniret. Vterque enim ſtricto gladio occubuit ANIMAM. Sangui/nem:ſecundum quorundam philoſophorum opinionem: NOBILIORE VIA:Vul/nere ſcilicet:quæ nobilior uia fuit:quam ſi ueneno uel fame:aut per inferna emiſiſſet:aut pa ulatim contabuiſſet. FATIS. Morti. HVIVS CAESAR AMICVS ERAT. Si/mul blanditur principi. Simul feſtum laudat præferenda in quit mors huius eſt morti Ca/tonis:quod non odio:aut metu Cæſaris mori uoluit:quem habebat amicum : ſed fœditate morbi:& aliorum potius cauſa:q; ſua.

AD ATTALVM EPIG.CIII.

EMPER AGIS CAVSAS In Attalum iocatur ſemper aliquid agentem:& uimis curioſum. Tota vis ioci eſt:in hoc uerbo Ago:quod multa ſignificat: vt ſu pius latiſſime diſſeruim⁹. AGIS CAVSAS Tractas cāſ:i foro ac i iudiciis uer ſaris. AGIS RES Facis negotia .AGIS MVLAS. Ducis mulas. Clitella rias ſcilicet:hoc eſt uehendis oneribus uacas. AGAS ANIMAM emittas ſpiritum.

AD CANVM EPIG.CVIIII.

PORTVLA CANE TIBI. Facete cani intemperantiam notat qui extremo uitæ ſuæ die Sportulam petiit. Puto te inquit ob id cane defunctum eſſe : Quia una tantum ſportula fuit:hoc eſt quia cibum amplius capere nequiuiſti:perinde ac ſi dixiſſet:inedia periſti. Sic enim :omnes inedia moriuntur .SVPREMA Nouiſſima. QVOD VNA FVIT. Quod cibum amplius capere non potuiſti.

AD SOSIBIANVM EPIG.CX.

SERVO TE SCIS GENITVM .Iocus eſt in Soſibianum:Qui qum ſciret ſe ex ſeruo natum adulterio dominæ : uirum matris ſuæ putatiuum patrem ſuū blandiēdo dominum uocabat:quod nihil aliud erat:q; blande fateri ſe ex ſeruo natum:Notat autem hoc epigrammate uitium temporum ſuorum: quibus do minæ paſſim cum ſeruis miſcebantur SOSIBIANE. Haud diſſimile ueri eſt hunc Soſi/bianum Marullæ ex ſeruo filium fuiſſe:quæ Cinæ vxor erat. De quo ſcribit Martialis libro ſexto. Pater ex Marulla Cina factus es ſeptem non liberorum:nanq; nec tuus quiſq;. Nec ē amici filius:vel uicini:Sed ingrabatis:tegetibuſq; concepti maternaprodunt capitibus ſuis furta. Et paulo poſt. Quartus Cinæda fronte candido uultu ex concubino natus eſt tibi ly gdo Præcide ſi uis filium:nefas non eſt. FATERIS Te. ſ.e ſeruo genitum:qum eū qui pa/ter putabatur blandiendo appellas dominum

DE REGVLO EPIG.CXI.

AC:Q VAE PVLVERE DISSIPATA MVLTO .Rurſus blanditur re
gulo de porticu ſtatim eo inde diſcedente collapſa EXPLICAT.Oſtendit.AB
SOLVTA IN TANTO CASV. Purgata liberata a crimine itanti caſus
quia non cecidit niſi poſtquam Regulus in tuto fuit SECVRO DAMNO
Nullam curam:aut ſolicitudinem inferẽte poſtq̃ Regulus ſaluus fuit.CVRAM. Amorẽ.

IN MANEIAM EPIG.CXII.

SET LABRA TIBI. Acerbus Iocus in Maneiam:cui os grauiter fatebat:
Notat autem ex perſona huiꝰ fellatrices:NON MIROR.Quia non minus
tibi ob turpem fellandi conſuetudinem Olent:os & labra q̃ faciant hominis ex
crementa.ESSE.Comedere deuorare.MERDAS.Stercora Nomen habent
ex græco:latinoq; compoſitum:ſicut Epitogium:& Anticato:fit enim a meros:quod ẽ ps
Merda & edo comedo:quod eſt excrementum cibi:hoc eſt pars eorum:quæ edimus:Ab hoc fit ho
Merdo nor ſit audientium auribus.Merdo uerbum:a quo Permerdo compoſitum:quod eſt fœdo
Stercus conſpurco.Albinus.Vt faciunt pueri:qui omnia permingunt:atq; permerdant.Stercus ue
Stercoro ro ab extergendo deducitur:quod undique abſtergi ſoleat:ab eo fit Stercoro uerbum:quod
Stercutius fimum agris fœcunditatis gratia adhibeat:a quo Stercoror paſſiuum:& Stercorator :Ster
coratrix:Stercoratio.Item Stercutius.Ita enim romani uocauerunt Saturnum: quod pri/
mus ſtercorandi agri rationem inuenerit.

DE Q VIRINALI EPIG.CXIII.

XOREM HABENDAM.Quirinalem equitem Romanum facete carpit:q
qum cuperet filios habere:non ducebat uxorem:ſed cõprimebat ancillas.VXO
REM Coniugem:Vxores quemadmodum ſuperius diximus:ab ungẽdo q̃ſi
Vxor ũxores dictæ ſunt.Fuit enim mos ueterum romanornm:vt nouæ nuptæ mariti
domum intrantes axũgia poſtes ungerent.hanc enim religioſam habebant:& ea ſolenni/
tate putabãt mala omnia ab ea domo arceri ob in numeras:ut arbitror: axungiæ ut litates:
impreſſas ei a radicibus:quibus ſuẽs ueſcuntur.Vſus eius ad emolienda:excalefacienda:diſ/
cutienda.purganda.Sanat podagras:ambuſta:perniones:confricata membra.item laſſitu
dines:& fatigationes lẽuat:prodeſt tuſſi ueteri.phtiſi in Catapociis:hoc eſt pilulis ſũpta: tã
taq; eſt uis eius:vt genibus etiã ad alligata redeat in os ſapor:eaq; expui uideatur.e ſue: quæ
Axungia non peperit:aptiſſime ũtuntur ad cutem mulieris contra ſcabiem prodeſt:partus in abortũ
uergentes nutrit.Cicatrices concolóres facit:unguium ſcabricies emendat:medetur capillo
fluenti:& ulceribus capitis:& pilis oculorum.Sanat panos cum calce:Item furunculos:&
duritias mammarum.Ruptis & conuulſis:& ſpaſmatibus:& luxatis medeẽ.Clauos & ri
mas:colliq; uitia tollit cum eleboro albo.Parotidas admiſta farina e ſalſamentaria teſta.
Pruritus:& papulas in balneo ea quæ ſerpunt illita cum reſina.Antiqui maxime axibus ue
hiculorum perungendis ad faciliorem circumactum rotarum ea utebantur:vnde nomẽ ha/
bet impoſitum.Sic quoq; cum illa rotarum ferugine utilis ſedis:& uirilitatis uitiis.Maſſu/
rius tamẽn non axungiæ ſed lupino adipi palmam dediſſe ueteres ſcripſit:& eo nouas nup
tas perungere poſtes conſueuiſſe.Ab vxore Vxórius deducitur:quod mõ ſignificat ad vxo
rem pertinens:vnde dẽ re vxoria quoſdam ſcripſiſſe legimus modo vxoriꝰdeditus. Virgili
Vxorius us.Pulchramq; uxorius urbem Et truis.Vxorem pependiſſe dicebatur : qui quod vxorem
Filius non habuiſſet:rem populo dabat.FILIOS.Natos appellatione filiorum:vt iuriſconſulti
ſentiunt etiam filiæ continentur:ſed nõ e contrario filium ἀπο τοῦ φιλοῦ dictum uolũt
hoc eſt ab amore:quod ómnium conſtantiſſimus amor ſit parenturn in filios. EQ VI
Famelia TIBVS VERNIS.Sunt enim ex equite geniti:& tamen Vernæ:hoc eſt ſerui quia filii ute
Famulus ri conditionem ſequuntur:itaq; qum ſint ex ancillis nati:ſerui ſunt VERVS PATER
Famul FAMILIAS. Quaſi pater ſeruorum:familia enim proprie de ſeruis dicitur:qđ ab Oſcis
óriginem habuit:apud quos Famul ſeruus nominabatur:Vnde famulus dictus:qui & fa/
mul vocitatus eſt.Ennius.Mortalem ſumma fortuna reddidit ſummo regno famul ut ópti
Famulitas mus eſſet:& famulari ſeruire.Cicero.Eſt enim genus iniuſte ſeruitutis:qum ii ſunt alterius:
Famuletium qui ſui poſſunt eſſe:qum autem hi famulantur:& Famulitas ſeruitus. Actius. Nam poſtq̃
paruulos uos oppreſſit famulitas Pacuuius.Quos uexat famulitas:uis:egeſtas:fames: for/
mido:pauor.& Famuletium ſeruitium.Varro apud ignauum dominum duro famuletio
aſtrictuſ: Itẽ ſeruoꝝ copia .Macrobius.Vnus e famuletio:cui ꝓuincia erat admittere uo/
Eamulanter lentes dominum conuenire.& famulanter aduerbium pro eo:quod eſt ſuppliciter . Actius.
Semel affare:& famulanter pete.Ergo & famelia primo a famel:ꝰdeinde mutatione unius
litteræ familia dicta eſt:pro ipſis ſeruis.Deinde paulatim inualuit uſus:ut etiam liberi fami

liæ nomine comprehenderentur:& qcunq; in eadem domo uiuerent tam liberi q̃ ſerui:tam mares q̃ feminę unius poteſtati natura:ſeu iure ſubiecti una familia diceretur. Vñ paterfamilias ſiue familiæ:& Materfamilias ſiue familiæ appellati ſunt:de quibus ſuperius diſſeruimus. Poſthæc id ipſum nomen ad eos quoq; tranſlatum eſt:qui ex eadem ſunt cognatiõe Vnde fabiorũ lentulorum:ac Ciceronum familias dicimus. Eſt & qñ ad res refertur:ut in lege duodecim tabularum. Agnatus proximus familiam habeto. A familia deriuatur familiaris:quod modo adiectiuum eſt:ſignificatq; ad familiam pertinens. Vnde familiaria negotia dicimus:quæ ad familiam noſtram pertinent:& rem familiarem:rem noſtrã domeſticã Cicero. Et ſi negociis familiaribus impediti uix ſatis ocii ſuppeditare poſſumus: Quando uero eſt ſubſtantiuum amicũ ſignificat nobiſcum uerſantem & diuturna conſuetudine nobis aſtrictũ:quaſi in eadem familia nobis coniunctum:a quo eiuſmodi conſuetudo familiaritas appellatur:& in aduerbio familiariter dicitur pro eo:quod eſt ad ſimilitudinem familiarium:& ut ita dicam domeſtice.

DE PRAECONE AGRVM VENDENTE EPIG. CXIIII.

ENDERET EXCVLTOS COLLES Facetũ Præconis ingeniũ laudat: qui qum Marii agrum uenderet:deinde fingit ſe uelle oſtẽder Marium ad hoc non inopiæ neceſſitate aduci:ueram cauſam uenditionis expreſſit:hoc eſt loci inſalubritatem. Qua propter nullum inuenit emptorem. Notat eos:quos nõ pudet uenditione rerum noxiarum fraudare emptores. INDE Deinde poſthæc facta. FACERET PRETIVM. Aliquid promitteret. HAERET. Remanet nõ diſcedit ab eo.

DE NOVIO MICROPSYCHO EPIG. CXV.

ICINVS MEVS EST. Facetum epigramma de Nouio:quem licet vicinũ & domui ſuæ hærentem haberet:uidere tamen nunq̃ poterat Notat per eum: homines humilis animi:atq; præ parci:quos græci Micropſycos uocant ad oĩa timidos:& hominum etiam conſortia naturali quadam puſillanimitate deuitãtes. BEATVM. Fœlicem conſuetudine talis amici. Beatus ꝓprie eſt:qui rebus omnib⁹ ad uitæ vſum:ornatumq; ſpectantibus abundat:dictus ut quidam putant:quaſi bene auctus: Ideo locupletes homines aliquando beatos uocamus. Iuuenalis. Vetulæ ueſica beatæ. Item aliæ quoq; res beatæ dicuntur:qum plenæ:perfectæq; ſunt. Quintilianus. Ornata erat pronuntiatio cui ſuffragatur uox facilis:magna:beata:flexibilis. Ab hoc fit Beatitas:& beatitudo:de quibus ſuperius diximus. Item Beatæ aduerbiũ fœliciter:copioſe:& Beo uerbũ: qđ eſt conſolor:& beatum:ac fælicem facio:a quo Ebeo:quod ẽ beatitudine priuo:cuius paſſiuum eſt Ebeor:a quo Ebeati dicuntur:qui fœlicitate aliqua ceciderũt: Hebeo uero ſecũdæ coniugationis cũ aſpiratione ſcriptum fit ab Hebes Hebetis:quod proprie ſignificat obtuſum:hoc eſt carentem acumine. Cicero. Alias hebetiora:alias acutiora uideantur cornua vñ per tranſlationem & ingeniũ hebes dicimus:quemadmodũ etiam dicimus obtuſum. ab hebeo fit Hebeſco:quod ſignificat hebetior fio:nam hebeo proprie idem eſt:quod hebes ſum & Hebeto obtundo:a quo hebeteſco:qđ proprie de oculis & uiſu dicitur: qum oculorum acies minuitur:tolliturq; & hebetudo ipſa:ut ita dicam:obtuſitas: vel rei alicuius carẽtis acumine:vel mentis ingenii:uiſus:ſimiliumq; Hebenus uero:ſiue hebenum arbor eſt in India: atq; Aethiopia naſcẽs q̃uis ſcribat. Virgilius ſola india nigrum fert hebenum Romæ hanc magnus Pompeius in Triumpho Mithridatico primus oſtendit Accẽdi eam Fabianus negat: vritur tamẽ odore iucundo. Duo genera eius:rarum id:quod melius arboreum:trunco enodi:materiæ nigri ſplendoris:ac vel ſine arte protinus iucundi:alterum fruticoſum Cytiſi mõ:& tota India diſperſum eſt. Herodotus ſcribit Aethiopas uicenos dentes elephãtorum grandes & e materia he beni centenas phalãgas tertio quoq; anno tributi u ce regibus perſidis pendere ſolitos: Sunt autem Phalanges ligna teretia qualia ſunt:quæ nauigiis dum ſubducuntur ad litus:aut ad mare trahuntur:ſupponi ſolent. Latine Palangæ dicuntur:a quo fit Palangare uerbum:quod eſt onus aliquod huiuſmodi fuſtibus tranſuehere. Varro. Qum pœnus in fretum obuiam ueniſſet noſtris:& quoſdam cœpiſſet crudeliſſime pro palangis Carinis ſubiicere:quo metu debilitaret noſtros. Afranius. Et capream unã ſemilaceram quaterni ſimul palangabant. Phalanges etiam digitorum internodia dicunt̃. Itẽ Araneorum genus:quod & Phalangium nominatur. Item Regula continens lances: hoc eſt libram. Item ipſa libra:hoc eſt:quod latini Pondo dicunt. Item Phalanx agmen eſt militare quo macedones utebantur:quemadmodum legione romani. Continebat autẽ octomilia armatorum:nullumq; genus aciei apud macedones utebantur: quemadmodũ legione Romani ualidius erat dicta vel ἀπὸ τοῦ πέλασαι ἄγχι. hoc eſt a ꝓpius accedendo vel

Micropſycus

Beatus

Beatæ

Beo

Hebeo

Hebes

Hebenus

Phalanges

Palangæ

ἀπὸ τοῦ φαλὸν.quòd clarum ſignificat: Vnde & Phalagra caluicium.& Phaleræ orna
menta equorum dicuntur. Iuuenalis.Frangebat pocula miles:ut phaleris gauderet eques
Phaliſci populus erat Etruriæ:quorum oppidum Phalerii uocabatur.Ouidius.Adde ſenē Ouidius
Iunonicolaſq; phaliſcos.Phalaris uero Agrigentinorũ tyrãnus:cui Perillus Taurum ex ae
re fabricauit:quo impoſiti noxii ſubdito igni torquerentur Tauri mugitum reddẽtes:in eo
primus autor periit:añ vrbem conditam circa quatuor:& ſexaginta annos TERENTI/
ANVS. Hic Martialis familiaris erat:& tunc procõſulatum gerebat in ægypto SYE/
Syene NEM.Aegyptũ.pars pro toto.Syene enim vrbs eſt in finibus Aethiopiæ:vbi puteus eſt:q
æſtiuum indicat ſolſtitium:quoniam is locus circulo tropico ſubiectus eſt:itaq; apparet ſo/
lem illi loco ſupra uerticem eſſe:& puteum totum illuminari nullamq; prorſus umbram fi/
eri a ſole medio Solſtitii die.Lucanus.Vmbras nuſq̃ flectente Syene. CONVIVERE.
Simul uiuere.TAM PROPE.Quia domus noſtræ cõiunctæ ſunt. TAM PROCVL
Quia pinde nunq̃ nos uidemus:ac ſi eſſemus diſiunctiſſimi.MIGRANDVM. Abeun/
Migro dum longius:& hinc diſcedendum.Migrare enim proprie eſt domiciliũ mutare: & alio ſe
ad habitandum conferre propiore habitatione relicta.Quintilianus.ſeu ad infernas ſedes
anima migrauit.Animæ.n.eorum:qui moriuntur:tanq̃ domiciliũ corporis relinquentes:
alio ſe ad habitandum transferũt .Cicero.Anteq̃ ex hac uita migro:conſpicio ex meo re/
Remigro gno:& his tectis.P.Cornelium Scipionẽ.A migro fit Remigro:hoc eſt in priſtinum domi
ciliũ reuertor.Demigro:& Emigro:& Cõmigro.Idem fere:qđ migro.Transmigro in lon
ginquiorem locum domiciliũ:habitationemq; cõmuto: Immigro i locum aliquem habitã
Mihi di gratia eo.Ab iis Migratio:Tranſmigratio:Immigratio deducuntur.MIHI.Datiuus eſt
primæ perſonæ:& aliqñ figurate dicit̃ Mi.Virgilius Et mi genus ab Ioue ſũmo.In quo no Virgilius
tandum:ꝙ mihi & tibi aliquãdo ita ponunt̃ in orõne:ut neq; ad me:neq; ad te:neq; ad ali/
quem referant̃.Cicero.Mihi gloriatur hic ſe omnes honores ſine repulſa obtinuiſſe.Idem Cicero
Ecce tibi Pompeius.Apuleius:Dũ ita loquuntur:Ecce tibi amicus aduenit Alñ uero hæc duo Idem
pronomina ita ponuntur Vt ſub prima & ſecunda perſona ad omnes ſermo referatur: Virgilius
Meme Virgilius. Ne ue tibi ad ſolem uergant uineta cadentem.Cato.Mihipte pro mihipſi po/ Cato
Tete ſuit.In quo ſignificato ſolemus Hæc duo pronomina geminare:vt meme tete. Virgilius. Virgilius
Olli Meme adſum:q feci:in me conuertite ferrum. ILLI :Nouio ueteres Olli pro illi ſcri Idem
Ollic pſere. Virgilius.Olli dura quies oculos:& ferreus vrget Somnus:quẽadmodũ etiã Ollic
ꝑ illic.Ennius:Ollic hoſtes aderat aliqñ etiã olli pro tunc a poetis uſurpat̃.Virg.Olli ſubri
dens hominũ ſator atq; deorũ.INQVILINVS.Cohabitator de quo ſuperius diximꝰ.

AD FESENNIAM EPIG.CXVI.

EGRAVIS HAESTERNO .Feſcẽnie hebrietatẽ ſiml':ac ſtultitiã:dãnat
hæc.n.& potãdo traducebat noctes:& uĩo madida paſtillos odoratos deuora
Coſmus bat:putans:hoc mõ dꝑhendi uini odorem nõ poſſe.FASTIDIOSA.Faſtidi
um afferẽs iis cum qbus loqueris uino madida. PASTILLOS. Trochiſcos:
vt ſupius diximus COSMI Coſmus unguentarius fuit:& odorarius optimus.Vnguen/
Vnguentarii tarii enim dicuntur qui vnguenta conficiunt:uenduntq;.Odorarii:qui odores.Illi a græcis
Odorarii Myropolæ:hi Aromatopole uocitant̃:frequenter autem iidem utranq; exercent artẽ.Ve/
Myropolæ teres utebantur uariis odoribus:ut nunc quoq; pleriq; faciũt cõmendãdi halitus gratia: hoc
Aramatopolæ a parthis primo inuentum tradunt:vt ſic ingluuie:ac nimio potu conceptũ uirus extingue/
rent. Sunt qui eos etiam unguentorium inuentores fuiſſe exiſtiment .Illiacis certe tem
poribus nõ erant unguenta:nec thure ſacrificia faciebant.Cedri tantũ & Citri odoribus ac
earũ arborum ſuffitu vtebantur.Primus caſtris Darii expugnantis inter reliquã ſuppellecti
lem inuenit:& cœpit Alexander ſcriniũ unguentariũ.Poſtea ea voluptas agere radices cœ
pit:& in Italiã quoq; tranſlata etiam ad defunctorꝫ corpa adhibita eſt.GRAVIS. Mole/
ſta FRAGRES. Oleas. LINVNT Complanant:poliunt. AB EXTREMO BA/
RATHRO Afundo ſtomachi:vnde peruenire paſtillorum odor non poteſt.Barathrũ
græci appellant locum profundum.ex quo emergi non poſſit dictum ab eo:quod ſit βα/
θίστρυ ἀθρέιν: Hoc eſt profundus aſpectu RVTVS Rutationes quemadmodum
ſuperius diximus.Lucilius.Rutantur iuuenes & fœdant omnia ſputis. VIRVS. Graui
tas odoris:fœtor:de quo diximus DIAPASMATE. Puluiſculi odorati: quemadmo
dum iã docuimus. DVPLEX Bonus:& malus odor:nam malus bono commiſtus gra
uius olet:ſicut que amara ſunt ſi dulcibus in cibis commiſta ſummantur:uidentur amariora
SIMPLICITER Aperte nullo adhibito fuco: Non diſſimulando odorem temeti.

AD ALCIMVM EPIG.CXVII.

LCIME Q. VEM RAPTVM. Epitaphium Alcimi adoleſcentis:Quem ob ingenii dotes:& miram indolem maiorem in modum amauerat:defuncto/que tumulum cõſecrauerat in uirentibus pratis:inter buxos:& palmites.Epita/
Virgilius phium enim proprie dicit̃ inſcriptio:quæ fit ſupra ſepulchrum.Virgilius & tu/mulum facite:& tumulo ſuper addite carmen.Daphnis ego in ſiluis hinc uſq; ad ſydera notus.Nam quod in laudem defuncti ante cadauer ſepultum cani ſolet:a noſtris Nenia a græcis Epicedium:ſiue Monodia appellatur LAVI CANA HVMVS. Lauici multitud Lauici
nis numero oppidũ eſt uia latina ad dextram ſiluæ Algidæ.Liuius.Thuſculanis negocium datum aduerterent animos :ne quid tumultus lauicis oriretur. Nuntiarunt legati lauica/nos arma cœpiſſe : & cum equorum exercitu depopulatos agrum Thuſculanum caſtra in Algido poſuiſſe. Quintus Sulp.Priſcus dictator captis:direptiſq; illorum caſtris lauicos corona circumdatum:ſcalis captam diripuit:cenſuitq; ſenatus frequentem coloniam laui/cos deducendam.Coloni ab vrbe mille quingenti miſſi bina iugera cœperunt VELAT. Tegit. LEVI.Non graui:qualia ſunt ſepulchrorum ſaxa:quæ ſuo pondere conficiuntur: & ruunt CESPITE. Gleba cum ſua herba euulſa:de quo ſupius diximus.RAPTVM Sublatum ante legittimam ætatem.Hi enim rapi proprie dicuntur:qui immatura morte p̃
Plynius ripiuntur.Plynius Iunior.Nuper imatura morte nobis indigniſſime raptus.CRESCEN Crēſco
TIBVS ANNIS. In ipſo adoleſcentiæ principio:ideo paulo poſt etiam puerum nominat. CRESCENTIBVS. Quibus adoleſcere:hoc eſt creſcere cœperat.Creſcere augeri
Horatius eſt.Horatius.Creſcit amor nummi:quantum ipſa pecunia creſcit.Facit præteritum creui. Quemadmodum Cerno.Vnde Creui modo ſignificat auctus ſum:modo hereditatẽ adii: modo iudicaui:modo diuiſi :quæ omnia a duobus verbis Creſco:& Cerno trahunt̃.a creſco Crementum deducitur:hoc eſt augumentum:& Creta:de qua ſupra diximus:a quo Cre Cteta
teum dicimus:quod ex Creta eſt.Cretoſum creta plenum.Cretatum:creta infectum:& craſ Craſſus
ſus pinguis:groſſus:a quo Craſſitudo:Craſicies:Craſſe aduerbium:& eorum comparatiua ſuperlatiuaq;.& Craſſeſco uerbum:quod ſignificat pingueſco:ſiue groſſior fio : & Creber frequens:q̃ſi creſcens numero:a quo Crebro aduerbium:frequenter:& comparatiua:ac ſuperlatiua eorum:& Crebreſco.ſpiſſor:multiplicor:& Crebriſurus:de quo ſuperius dixim⁹ & Crebritas ſpiſſitudo frequentia:pro qua ueteres etiam crebritudinem vſurparunt. Silenna.Nam Clandeſtina uerborum crebritudine tranſigi:apud notos cogitata dici debent nõ explanari.Item a Creſco fiunt compoſita Accreſco:quod eſt adaugeor Excreſco:creſco de/creſco diminuor.Increſco creſco:a quo incremẽtum augumentum.Virgilius.Increuit vſus eſt pro reuiruit:dum de haſtis loquitur in tumulo Polydori:Succeſco inferius creſco.vel paulatim creſco.Supercreſco notæ ſignificationis.Recreſco iterum creſco Concreſco modo ſimul creſco:modo coniungor.conglutinor a quo Concreta coniuncta:& conglutinata dicimus.Virgilius.Multa diu concreta modis inoleſcere miris.Idem concretã exemit labem idelt affixam:& inherentem.Idem.Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine Cruſtæ: hoc eſt congelaſcunt. PONDERA NVTANTIA:Lapides pondere ſuo nutantes:hoc eſt va/cillantes. PARIO SAXO. Ex marmore pario: qd̃ candidiſſimũ fuiſſe conſtat:& vſq; Paruis lapis
adeo celebre: Vt Dipœnus & Scylus : qui in ſculpendo tantopere claruerunt : & poſt eos Melas Micciades:Anthermus:Bupalus: Anthermus Alter.Hipponax excellentes artifices in ſtatuis ſepulchris:cæteriſq; operibus faciendis candido tantum marmor vſi fuerint:e Paro inſula.vnde nomen habet una ex cicladibus:quæ ob hoc niuea a poetis:hoc eſt candida nuncupatur.Lapidem ipſum Lychniten appellauerunt:quoniam ad lucernarum lumina ĩ Lychnites
cuniculis cædi ſoleret. VANVS LABOR. Irritus:quia huiuſmodi opera uetuſtate fatiſcunt CINERI. Cadaueri. FRAGILES BVXOS. Quæ facile franguntur.Buxus Buxus
græca uox eſt. πύξον :Quippe dicunt græci: Arbor eſt exigua:natura ſolida:& quadam ligni duricia:ac frondium pallore commendabilis:fractu facilis:& ad topiaria opera commodiſſima:uirens ſemper:ac tonſilis.Semen eius cunctis animantibus propter amaritudi/nem inuiſum:mel in corſica amarum reddit:amat frigida : quæ ſint aprica:in igne duricia ei eſt:quæ ferro:nec flãmma nec carbone vtilis.A buxo Buxeum dicimus:quod ex buxo eſt A Pyxo autem græca uoce Pyxidem:quoniam primo ex eo ligno fieri cœpit :uaſculum eſt Pyxis
exiguum:quod vulgo non inepte nec ineleganter a buxo Buxulum nuncupamus. OPA/CAS. Obſcuras ab operiendo enim opacum obſcurum dicimus: A quo Opaco uerbum: hoc eſt obſcuro contego. PALMITIS.Vitium Palmites uitium :& aliarum arborum: Palmes
ut ita dicam Sarmenta appellantur:quæ in modum palmarum humanarum uirgulas quaſi digitos habent.Palma uero planum:& ex parte concauum manus appellatur:quod in di/gitos deſinens decore pateat.Ab huius ſimilitudine Arbor quoq; illa nobis palma uocatur

quam græci φοίνικα:hoc eſt fœnicem uocant:quod comam in cacumine hãt circum extenſam:& ramos in digitorum modum protenſos:unde & genus earum Dactylos:hoc eſt digitos uocamus. Multa enim palmarum genera ſunt. Prima ſterilis eſt:nec fruticis magnitudinem excedit. Paſſim in Sicilia:& Genuæ ac Caietæ naſcens:ex qua incolæ ſcopas faciunt Sunt & Proceriores ſilueſtres foliorum aculeis ex ipſa arbore fruticantibus. Reliquæ tereti bus ramis in orbem ſparſis:folia habentibus cultrato mucrone lateribus bifidatis: ex quib⁹ & fiſcellas:vt funes:& leuia capilum umbracula componunt. Coma omnis: vt diximus in cacumine eſt:non inter folia vt in cæteris:ſed ſuos inter remos palmitibus racemoſum. In nulla magis arbore uterq; ſexus diſcernit᷑. Mas in palmite floret: Femina circa florem germinat tantum ſpinæ modo. Vtriſq; prima naſcitur pomi caro:poſtea lignum intus:hoc eſt ſemen eius. Eſt autem longum:ceſumq; adorſo puluinato:& in alio media fiſſura pleriſque vmbilicatum. Vnde primum ſpargitur radix. Certum eſt ſine maribus nõ gignere feminas ſponte ædito nemore:hoc oſtendente:in quo & circa ſingulos mares plures nutare feminæ uidentur blandiorib⁹ comis. Quin & exciſo mare ſterileſcere feminæ comperiuntur:tant⁹ eſt huic arbori Veneris intellectus. Iuba Arabicas palmas apud ſcenitas omnibus præfert: quas vocant dabulas. Quamdiu nouellæ ſunt:pomum ferunt ſine aliquo intus ligno:propter quod Spadones appellant: Quæ in Creta:& Sicilia naſcuntur folio latiore: ac molli: & ad uitilia utiliſſimo Chamærepes appellantur:quod græca lingua ſignificat ad humũ uergentes. Χαμαὶ enim humi dicunt ῥέπον:uergens. Clariſſimæ omnium palmæ ex fructiferis habitæ ſunt:quas regias appellauere:quoniam regibus tantum perfidis ſeruarentur. Babiloniæ natæ uno in horto:qui ſemper dominãtis fuit: Bagoo appellato:q᷑ apud eos Spadonem ſignificat. Poſthanc nobilitatem optinet Syagri:habentes neſcio quid ſaporis ferini:qualem in apris nouimus:unde nomen iis inditum. σῦς enim ſus ẽ:ἄγριος ſilueſtris. Poſthac Margaridæ a Margaritis nomen habentes:quoniam breues:& candide & rotundæ ſunt acinis q̃ balanis ſimiliores. Quarta autoritas eſt ſcandalidum a Scandularum ſimilitudine appellatarum. In Aethiopia Caryotæ maxime celebrantur optimæ cibo:ſed & ſucco uberrimo ex quibus præcipua uina faciunt:iniqua capiti propter quod ἀπὸ τῆς κάρας:hoc eſt a capitæ Cariotæ uocitantur. in Iudæa uero:& præſertim in Hiericuntæ nobiliſſimæ ſunt:quibus dos præcipua pinguis ſuccus quodam vini ſapore in melle prædulci: Inter quas ſicciores Nicolai uocantur amplitudinis præcipue minus ſpecioſæ: Sed ſapore Caryotarum ſorores:quæ ob hoc Delphides dicuntur. Suum genus Dactyli habent prælõga gracilitate curuati in terram:ex quibus honori deorum dicati Idæi appellati ſunt:a iudæis:numinum multitudinem irridentibus A longitudine autem Digitali Dactyli appellati ſunt:nam Δάκτυλον Græci digitum uocant. Vñ & Dactylus ẽ dict⁹ pes cõſtans ex vna longa:& duabus breuibus ſyllabis a ſimilitudine uidelicet digitorum:qui ex tribus partibus conſtant:una longiore:duabus breuioribus. Alexandri milites palmis uiridibus ſtrangulati leguntur:uel pomi genere:vel copia:eſt enim tanta muſteis ſuauitas ut finis mandendi:non niſi periculo fiat. A Palma arbore Palmetum dicitur locus palmis conſitus:& palmifer:palmas ferens:qui & Palmiger dicitur. Item Palma victoria:quoniam apud ueteres in certaminibus victoriæ ſignum palma erat: Quod ideo inſtitutum cõſtat:quoniam ingenium huius ligni eſt: vt urgentibus:prementibus quæ non cedat. Namq; ut ſcribit Ariſtoteles:ſi ſuper palmæ arboris lignum magna pondera imponantur:& adeo urgeatur: onere toq; ligno:ut magnitudo oneris ſuſtineri non poſſit:non deorſum palma cædit:ut cæte re arbores faciunt:ſed aduerſus pondus ſurgit:& ſurſum nititur:recuruaturq; ut pondus re

Syene iiciat: A palma uero:qum uictoriam ſignificat:palmata:ſiue Palmaris toga dicta eſt: Qua triumphantes:vt ſuperius diximus:& qui palmam meruerant:utebantur. Item a palma manus extrema pars remi palmula dicitur i palmæ modum protẽta. Virgilius. Et læuas ſtringat ſine palmula cautes. Item Palmus menſure genus vulgo notum: A græco uero huius arboris nomine:quod eſt Phœnix Phœniceus deducit᷑:quod eſt purpureus:quoniam eo colore ſunt palmarum fructus anteq̃ ſole coquantur. Et Phœnice prouincia:a qua Phœnice ſydus: Phœnicia: Phœnicium mare: Phœnix auis: Phœnicopterus:de quibus ſuperius diſſeruimus. Sed illud obiter addendum hoc loco uidetur non defuiſſe claros autores: qui Phœnicem auem non a purpureo alarum colore nominatam uelint:ſed a Phœnice hoc ẽ palmæ arbore:quam paulo ante Syagron appellari diximus:cuius generis unicam eſſe prodiderunt:quæ cum phœnice aue moritur:ac renaſcitur ex ſe ipſa pomis referta: ROSIDA Humore oculorum meorum quaſi rore perfuſa. Peruenerit. Finguntur enim parcæ

Neo lanificæ eſſe:& uitam hominum nendo ducere:vt ſuperius diximus. Neo eſt ſilum torqueo a quo Perneo:& necto frequentatiuum:quod eſt ligo:quia torquendo ligamus:& nodus

quo ligato firmatur. Et Nodoſus nodis plenus: Enodus ſine nodo: & Nodo uerbũ: hoc eſt nodum adhibeo: a quo Innodo compoſitum. & contraria eius Denodo: Enodo atque Renodo: quæ ſignificãt nodum ſoluo: & ſubnodo nodum ſubterfacio: & Connodo ſimul nodo: & Nodoſe aduerbium cum nodis: Et internodia ligaturæ: quæ in medio ſunt Plynius. Harundinum internodia. A necto vero fit Nexus: Nexio: & alia ab eo deriuata: atque compoſita: de quibus ſuperius diſſeruimus IACERE. Sepultũ eſſe: quemadmodum ſuperius diximus

Plynius

AD CINNAM EPIG. CXVIII.

ARRIS IN AVREM. Facete in Cinnam inuehitur: qui quadam maledicendi conſuetudine loqui ſemper in auribus ſolebat etiam ſi Cæſarem laudaret Hic Cinnamus uocabatur: Sed detracta ultima ſyllaba Cinna dici uolebat. Vnde lepide cum eo alibi iocatur poeta Cynnam Cynãme te iubes uocari. Non eſt hic rogo Cinna barbariſmus Tu ſi furius ante dictus eſſes: Fur iſta ratione diceteris: Alibi quoque maledicentiam eius hoc diſticho exprimit. Verſiculos in me narratur ſcribere Cinna. Non ſcribit cuius carmina nemo legit GARRIS. In ſuſurras: inepte obſtrepis: de quo ſuperius diximus. Hoc genus hominum proprie ſuſurrones vocamus: hoc eſt maledicos: & linguaces: quia non aperte loquuntur: ſed uoce demiſſa in aures hominũ obſtrepunt potius ꝙ loquantur: quod facticium uerbum eſt: & ſimiliter alio facticio uerbo Suſurrare dicitur: a quo in ſuſurrare: i aures hominum obſtrepere: & talis vox ſuſurrus & in neutro Suſurrum appellatur. & Suſurrator: atq; Inſuſurrator pro eo vſurpatur: qui occulte maledicendo odium in aliquem: aut diſſenſionem mollitur: & Suſurratio: atq; Inſuſurratio ꝓ maledicentia. Idem alio quoq; facticio uerbo quidam Gannire dicunt. Sed hoc proprie uulpium eſt: vſurpatur aliquando ꝓ eo: quod eſt obſtrepere: & veluti uapulantis vocem emittere Terentius. Quid ille gannit? quid vult ab eo fit compoſitum Obgannio. ET ILLVD: Etiam illud. quod liceret loqui populo audiente. PLORAS Fles. Hinc ploratus dicit: quod fletum ſignificat. A ploro compoſita fiunt Deploro Defleo: Exploro: quod ueteres vſurpabant: pro Exclamo & cum fletu quodam uocifero. Varro. Gemit: explorat turbam omnem: concitat. A quo tractum eſt vt explorare capiatur pro eo: quod eſt intentius: ac etiã cum voce inquirere. Virgilius. Exire: locoſq; explorare nouos. Itaq; ſpeculatorẽ ab exploratore ita diſtinguebant: ut ſpeculator eſſet: qui hoſtilia cum ſilentio proſpiceret. Explorator uero: qui acta clamore cognoſceret: Inualuit tamen vſus: vt exploratores dicantur tam ii: qui hoſtium noſtrorum ſecreta inueſtigant: & referant nobis: ꝙ & ii: qui ſecreta noſtra hoſtibus nunciant: quos pro proditoribus haberi leges diffiniunt: & pœna capitis damnant. Explorare etiam interdum pro obſeruare accipitur. Virgilius. Trepidi formidine portas Explorant. Interdum pro comperire Cicero. Quis eſt tam ſtultus ꝙuis adoleſcens: cui ſit exploratum ſe aduesperum eſſe uicturum. Nonnunꝙ pro ſiccare quaſi ploratum: atq; humorẽ omnem extrahere. Virgilius. Et ſuſpenſa focis explorat robora fumus. Quandoq; pro deliberare. Idem. Tuus o regina quid optes Explorare labor: mihi iuſſa capeſſere fas eſt Imploro quod eſt auxilium cum miſericordia: & quaſi cum lachrymis poſco. Virgilius. Namq; aliud quid ſit: quod iam implorare queamus: Comploro ſimul fleo. Ab iis deploratio: Exploratio: Imploratio: & Comploratio deducuntur. Quidam ploro: & Plango ita diſtingũt vt plorare ſit uoce flebili: & offuſa dolorem ſuum aperire plangere uero percuſſione: ac uerberatione pectoris: capitis uultus: aliorum ue membrorum ſe in dolore afficere: vnde plangere aliquando pro percutere accipitur. Lucillius. Plangunt littora fluctus. Ab eo fit Plangor: & planctus hoc eſt fletus impatiens cum corporis percuſſione. Eiulare uero eſt uoce in altum ſublata plorare: a quo Eiulatio: ſiue Eiulatus dicitur ploratus rationis expers: eſtque verbum facticium: quemadmodum leſſus. Ita enim a ueteribus dicebatur lugubris eiulatio Vnde eſt lex illa apud Ciceronem. Mulieris genas ne radunt: o ne ve leſſũ funeris ergo faciant. SEDET placet: ut ſupius diximus. Virgilius. Idq; pio ſedet Aeneæ ꝓbat autor Aceſtes.

Ploro & compoſita

Blango

Eiulare

AD BASSAM EPIG. CXVIIII.

VOD NVNQVAM MARIBVS. In Baſſam inuehitur: quæ portentoſo coitus genere: in ſexum ſuum libidinem exercebat huiuſmodi mulieres ἀπὸ Τοῦ Τρίβειν Quod fricare eſt. Tribades dicuntur: hoc eſt fricatrices. Notat eas Iuuenalis: qum inquit frictum Criſſãtis adorat. & Martialis alibi. Ipſarũ Tribadum tribas philenis. NVLLA FABVLA. Nullus Sermo: nulla confabulatio: OBIBAT Exequebatur. VIRO Mare. LVCRECIA Lucretiæ ſimilis caſtitate hæc Collatini vxor fuit. Mulier vt pulchritudine corporis. ita pudicitia: & animi magnitudine inſignis cenabat Aliquando apud Sextum Tarquinuim in caſtris Tarquinius Egerii filius

Tribápes

Lucretia

& vna Collatinus Lucretiæ vir: inter quos orto forte de eorum vxoribus ſermone: dum ſuam quiſq; laudaret: Collatinus nullam ſuæ præferri oportere affirmabat. Facile hoc iudicari poſſe: ſi inopinato ſeſe illarum oculis exibeant. Communi itaq; conſilio equos conſcendunt: & citato curſu aduolant Romam: quo qum primis tenebris perueniſſent: offendunt regias nurus in conuiuio: luxuq; cum æqualibus tempus terentes. Pergunt inde Collatiam oppidum Romæ propinquum: vbi Lucretia erat: hāc nocte ſera deditam lanæ inter lucubrantes Ancillas in medio ædium ſedentem inueniunt. Muliebris certaminis laus penes Lucretiam fuit. A qua adueniente uiro Tarquiniis benigne ſuſceptis. Victor maritus regios iuuenes inuitat. Ibi Sextus Tarquinius libidine ſtuprandæ per uim Lucretiæ incēditur: ad qđ cum tum forma: tum ſpectata caſtitas magis: atq; magis ſtimulat: Ac tum quidem e nocturno ludo in caſtra rediere. Paucis uero interiectis diebus. Sextus Tarquinius inſcio Collatino uno tantum comitatus Collatiam uenit: ubi benigne ab ignaris conſilii ſuſceptus: qum poſt cœnam ductus in cubiculum hoſpitale fuiſſet: amore ardens: poſtq; ſopiti omnes uidebantur: ſtricto gladio iam dormientem Lucretiā adit: ſiniſtraq; manu mulieris pectore oppreſſo. Tace Lucretia inquit. Sextus Tarquinius ſum: ferrum in manu eſt: morieris: Si vocē emiſeris. Qum pauida e ſomno mulier mortem ſibi imminentem uideret Tarquinius fateri amorē orare miſcere precibus minas: uerſare in omnes partes muliebrē animum cœpit vbi obſtinatam: & ne metu quidem mortis inclinari poſſe animaduertit: addidit ad mortē dedecus: & iugulaturum ſe ſeruum: & mortuum apud eam mortuam poſiturum ait: vt in ſordido adulterio necata uideretur. Quo terrore qum tandem obſtinatam pudicitiam uiciſſet ferox inde quaſi expugnato muliebri decore reuerſus eſt: Lucretia mœſta miſſis nūtiis e Roma uirum: ex Ardea patrem aduocat: ut cum ſingulis amicis eo ſtatim ueniant. Sp. Lucretius: cum. P. Valerio: & Collatinus cum. L. Iunio Bruto ſtatim ueniunt. Aduentu ſuorū cōtinere lachrymas non potuit: qumq; eius rei cauſam quæreret Collatinus: & ſalue ne res eſſent interrogarent. Ecquid inquit ſalui eē mulieri poteſt ammiſſa pudicitia. Veſtigia viri alieni Collatine in lecto tuo ſunt: Sed corpus tantum violatum eſt: animus inſons: mors teſtis erit. Verum date dextras: fidemq; haud impune adultero fore. Tum rem ordine geſtam memorat. Illi dant fidem: conſolantur ægram: noxam a coacta in auctorem delicti auertūt: addunt mentem eſſe: quæ peccat non corpus: & unde conſilium abfuerit. Culpam abeſſe. Tū Lucretia quid illi inquit debeant vos videbitis. Ego me q̄uis peccato abſoluo: ſupplicio nō libero: nec vlla poſthac impudica Lucretiæ exemplo viuet: ſtatimq; cultrum: quem ſub veſte habebat: in corde defixit: prolapſaq; inuulnus moribunda cecidit. COMMITERE. Coniungere PRODIGIOSA. Contra naturam eſt mulierem cum muliere concūbere VENVS Libido: unde maſcula Venus dicitur libido in mares MENTITVR VIRVM Quoniam facit: facere autem viri proprium eſt: ſicut pati mulieris THEBANO AENIGMATE Quæſtione a Sphinge propoſita: quam ſoluit Oedipus de quo ſuperius diximꝰ. ADVLTERIVM: Quia concubitus cū aliena ſiue nō ſua vxore adulteriū eſt Baſſa autem cum aliena vxore concumbebat.

AD LAELIVM EPIG.CXX.

VM TVA NON AEDAS. Apertum diſtichon ad Lælium Martialis carmina carpentem: hortatur eum: vt vel ſua ædat: vel deſinat aliena reprehendere CARPIS. Reprehendis. Carpere proprie eſt auferre. Virgilius. Inſere Daphni piros: carpent tua poma nepotes: per metaphoram tamen ꝓ varietate rei patientis varia habet ſignificata. Nam carpere viam eſt ambulare. Papinius: Sed iam carpe viam

Carpere

Carpere linum eſt euellere. Plynius. Herbaſq; cum ſemine: & radicibus carpunt. Carpere uitales auras haurire. Virgilius. Vitales carpimus auras. Carpere lanam attenuare. Idem Nec nocturna quidem carpentes penſa puellæ Neſciuere hyemem. Carpere agrum: celeriter præterire. Idem & aari carpere prata fuga. Carpere hominem reprehendere quaſi dentibus lacerare. Martialis. Carpere vel noli noſtra: vel æde tua. Carpere cibum paſci. Virgilius Carpamꝰ dū mane nouū: dū gramina canēt. A carpo Caper & Capra deducunt cū eorum deriuatiuis: atq; compoſitis: de quibus ſuperius locuti ſumus. & Carptim aduerbium qđ ſignificat hinc: atq; hinc carpendo: nō ipſam ſeriē ſequendo & cōpoſita Decerpo: qđ eſt aliquid ex aliqua re detraho: vnde decermina dicuntur: que decerpunt purgādi gratia. Excerpo ſecernēdo extraho: vn̄ Excerpta dicimus: q̄ ex libris: quos legimꝰ: veluti floſculos quoſdā extrahimus: priuatimq; cōſcribimus. qdā excerptiões: & exceprti vnculas nomināt

Carpis
Carpathus

Diſcerpo: qđ ē diſtraho diſcindo. Varro. Duabuſq; admotis quadrigis alligatū corpus eqs in diuerſum iter cōcitatis diſcerpſere. Carpis Scythiæ fluuiꝰ eſt Carpathus inſula int Aegy

tum:& Rhodum:quæ nomen dedit mari Carpathio.Carpophorus proprium nomen:cu/
ius ſuperius mentionem fecimus:non a carpendo:ſed απὸ τοῦ φέρειν τον καρ/
πον: hoc eſt a ferendo fructu appellatus:qui dici latine ad verbum fructifer poteſt.

AD MAMVRIANVM EPIG.CXXI.

AEPE MIHI Q VERITVR. Lepidum Epigramma plurimum tamē
fellis habens in Mamurianum:qui ad extremam calamitatem redactus: laſciui/
Martialis re tamen cum puero Martialis Nō erubeſcebat. NON SICCIS. Lachry
mantibus. TANGI DIGITO. Mos laſciuientium eſt puerorum Clunes:
Ouidius anumque:& feminum pubem digitis contrectare. Ouidius. Inueniunt digiti quid agant
in partibus illis:In quibus occulte ſpicula figit amor. NEC SPONDA NVDI GRA
BATI. Nec lecti quidem fragmētum ſine culcitra.Sic inferius:Nulla tegit fractos nec ina
nis culcitra lectos. SPONDA. Latus Spondæ enim tabulæ ſunt:quæ vtrinque ſuſtinent Sponda
lectum. NVDI. Sine Culcitra. GRABATI. Lecti.Grabatum proprie vocamus exi
guum lectum:in quo meridiari ſolemus:dictū q̄ſi Carabatum:quod in eo Capite recumba/ Grabatus
mus καρον enim caput: βατον peruium græci appellant.Ab eo fit diminutiuum Gra
batulus. NEC CVRTVS CHIONES ANTIOPESQ VE CALIX. Et ne
fractus quidem:ac meretricius Calix.Chione:& Antiope meretricularū nomina ſunt:qua/
rum mos eſt immunda:ac fracta pocula menſæ apponere. CALIX. Vas potorium Ca/ Calix
lix eſt rotunda ſpetie:quod vocabulum a græcis mutuati ſumus:apud quos κύλιξ voca/
Cicero tur απο τοῦ κυλίω: quod eſt voluo:roto. Cicero.Quid hic Calix mulſi impingen/
Varro dus eſt:vt plorare ſe deſinat. Varro.Tamen a Calido vocatum Calicem putat:quod Cali/
da eo haurire ſolebant. CVRTVS. Fractus:non integer dictus:vt quidam putant:qua/
Ouidius ſi carens toto. Ouidius.Ara fit huc ignem curta fert ruſtica teſta. Iuuenalis. Qum curta:
Iuuenalis & ſciſſa feneſtris Vaſa cadunt. CEREA. Vncta:vt ſuperius diximus. LVMBIS. Ter Lumbi
go.Lumbi enim ſunt:qui ſpinæ adhærent:in quibus eſt pruritus libidinis. Spina ipſa oſſea
eſt tereti ſtructura per media foramina a cerebro medulla deſcendente:cui eandem:quā Ce
rebro:naturam eſſe exiſtimant:quoniam pretenui eius membrana inciſa ſtatim expiretur.
A lumbis Lumbago deducitur:quæ eſt vitium:& debilitas lumborum.Et Elumbis:ſiue E/ Lumbago
lumbus:qui lumbos debilitatos habet:ita vt ægre ingrediatur:ac ſe erigat. Et Delumbo ver
bum:quod ſignificat lumbos debilito.Quandoq; etiam lumbos extraho:vnde & Delum/
batum ſiue Elumbem aprum decimus:cui lumbi ſunt extracti. GALLICA PALLA. Nidor
Veſtis genus:de quo ſupius diximus. NIDORE. Odore. Nidor ꝓprie dicit̃ odor cu/
iuſcunq; rei aduſtæ:a nitore ignis. Vnde & Nidere:& Renidere:aliquādo odorem aliquā/
Iuuenalis do fulgorem reddere ſignificant. Iuuenalis.Captum te nidore ſuæ putat eſſe Culinæ.Plau
Plautus tus.Tota renidet domus.Quidam Nidum hinc deductum volunt:qđ fœdi:& mali odo/ Nidus
ris ſint auium cubilia.Nidi pennatorum cubilia dicunt:q̄uis interdū nidus: & ꝓ ipſis aui/
Virgilius bus vſurpatur:quaſi continens pro contento. Virgilius.Ipſæq; volantes Ore ferunt dulcē
nidis immitibus eſcam.Hinc fit Nidifico verbum a quo Nidificatio. Item Nidulor idem
Varro quod nidifico. Varro.Quibus temporibus Halcyones in mari nidulantur. Nidus etiam
vaſis genus eſt a Nidorum ſimilitudine ita appellatus. Idem.Nymphaq; e lacuna fontiū
allata nidos implent.Item Nidos dicimus:in quibus merces in tabernis ſeperatim:ac diſtin
Martialis ctæ tenentur. Martialis.De primo dabit:altero ve nido Raſum pumice:purpuraq; culteū.
PRONVS.Incuruatus:de quo ſuperius diximus. FODIAM CVLVM DIGITO Digitus
Vt tu puero meo facis.Digitus:vt nonnulli putant a digerendo deducitur:quod natura mi
ro:ac decentiſſimo ordine digitos digeſſerit:hoc eſt diſpoſuerit:vno a cæteris ita ſeperato:
vt & cum ipſa manu oriatur:& in diuerſum ipſius manus findatur:qui ſe veluti obuium cæ
teris præbens:omnem tenendi faciendiq; rationem vel ſolus:vel præcipuæ poſſidet tanq̄ re
ctor omnium:atq; moderator:Cæteris deinde ſequentibus digitis quibuſdam longioribus:
quibuſdam breuioribus:item aliis craſſioribus:aliis tenuioribus: de quibus ſuperius locuti
Ariſtoteles ſumus.Prælongos digitos ſcribit Ariſtotiles vitæ breuioris argumētū eſſe quēmadmodū
dētes raros:plūbeum colorē pluresq; in manu inciſuras nec ꝑpetuas.Cōtra vero lōgæ eſſe vi
tæ in curuos humeris:& in manu vna dua inciſuras lōgas habētes:& plures q̄ triginta duos
dētes habētes:amplis auribus. Mirū certe friuola hæc tantū autorem perſecutum eſſe. At
Trogus & ipſe autor ſeueriſſimus morum quoq; argumenta addidit.Magnam frontem ſe
gnem animum ſignificare: paruam mobilem:rotundam iracundum: porrecta in rectum
ſupercilia mollem:iuxta naſum flexa auſterum:iuxta tempora inflexa deriſorem:in totum

demiſſa maleuolum:atq; inuidum.Longos oculos maleficum. Carnoſos a naribus angu/
los malitioſum:Parte candidi extenta impudentem. Auricularum deniq; magnitudinem
loquacitatis:& ſtultitiæ notam eſſe.A digitus fit Indigito verbum:& Digitellus:herba: de
quibus ſuperius locuti ſumus. OLIM. Iam longo tempore ꝑterito. Olim enim aliquan/
do tempus preteritum ſignificat. Virgilius.Temidis quod fluctibus olim Tunditur.Aliqñ Virgilius
futurum. Idem.Progenié ſed enim troiano a ſanguine duci Audierat Tirios olim quæ ver
teret arces. OCVLVM QVI SVPERAT. Luſcus enim erat:hoc eſt altero lumine
orbus. ZELOTYPVM. Sollicitum de pueri amore:ne a quoquam tangatur. Zeloty/
Zelotypus pus æmulator formæ interpretari poteſt. Nam ζῆλοσ æmulatio eſt: τύποσ forma
qui igitur ita amat vt ſolicitus ſit:ne quis amore ſuo perfruatur.Zelotypus eſt:& Zelotypia
diffinitur a Chryſippo ægritudo animi ex eo proueniens:quod timeas ne aſſit alteri:quod
cum nemine velis habere commune. MALIGNVM. Inuidum: de quo ſuperius dixi/
mus. SATVR. Quando non deerit tibi:quod edas. Nam ſine Cerere: & Libero fri/
get Venus.

DE AQVINO ET FABRITIO EPIG.CXXII.

ABRITIO IVNCTVS. Epitaphium Aquini:& Fabritii:qui & ſi ambo
primi pilares eſſent tanta tamen inter ſe:quod raro:dignitate paribus accidit:b
niuolentia coniuncti fuere: vt vterq; præmori voluiſſet:ne ſuperſtitem flenté vi/
Elyſium deret. FABRITIO. Prius mortuo. QVI. Fabritius. ELYSIAS DO
MOS. Habitacula Elyſii campi.Elyſium campum veteres putauerunt eſſe in medio infe/
rorum:in quo piorum animæ quieſcerent poſt diſſolutionem earum a corpore: Virgilius. Virgilius
Solemq; ſuum ſua ſydera norunt Philoſophi Elyſum eſſe dixerunt in inſulis fortunatis.
Horatius.Nos manet Oceanus circũuagus arua beata Petamus arua diuites:& inſulas Red
dit vbi Cererem tellus inarata quotannis. Et imputata floret vſq; vinea:has Saluſtius.Scri Saluſtius
pſit carminibus Homeri inclitas eſſe.Fuerunt etiam:qui Elyſcum ſcriberent eſſe circa luna
rem circulum:vbi purior eſt aer. Virgilius.Aeris in campis. Græci ἠλύσιον πεδίον: Virgilius
vocant ἀπὸ τῆσ ἠλύσεωσ: hoc eſt a profectione:quod qui ſancte:& iuſte vixerunt: ad
eos proficiſcantur. ARA DVPLEX. Vtriq; ſua ara poſita erat:& inutraq; nomẽ de/
functi:cum titulo primipilatus inſcriptum. MVNERA. Officium. FEDERE. Cõ
iunctiõe officii:hoc eſt primipilatus.Fœdus enim licet proprie pactionem illam ſignificet:
quæ fit inter hoſtes:dum a bello diſceditur:abuſiue tamen pro quacunq; coniunctione acci/
pitur:vnde fœdus amoris:fœdus beniuolentiæ:fœdus amicitiæ:fœdus officii dicimus. SA
CRO. Epitheton fœderis ſacrum eſt:quia porca infaciendo fœdere ſacrabatur: & ſacra
verba addebantur vt ſuperius diximus. IVNCTVS VTERQVE SACRO. Sen/
ſus eſt.Vterq; primipilaris fuit:& tamen vterq; ſi inuicem amicus: quod fama raro nouit:
quia inter eos:qui dignitate ſunt pares:ſolet eſſe inuidia.

IN AEGLEN EPIG.CXXIII.

ANTASTI MALE. Ridiculum Diſtichon in Aeglen fellatricem cuius ſupe
rius mentionem fecit.Sic dentata ſibi videtur Aegle. Iniuuentute inquit quoni/
am nimio coitu rauca eras:male cantaſti.Nunc vero quando ætate confecta nõ
habes cum quo coeas:ideoq; rauceſcere deſiuiſti: bene quidem cantas: ſed fœtet
tibi anima ex frequenti fellatione.

IN HELIVM EPIG.CXXIIII.

VOD CLAMAS SEMPER .Lepidũ Diſtichon in Helium:qui qum eſſet
Cauſidicus:Clamore:& ſtrepitu complere forum ſolebat:propter quod aduer/
ſarii ſæpe pecunia cum clam ſubornabant:vt taceret Notat præuaricatores: hoc
eſt eos:qui cum aduerſariis colludũt: Quod feciſſe aliquando Demoſthenem
ſuperius diximus:quando pecunia a Mileſiorum legatis corruptus multa lana circa collum
inuoluta in forum proceſſit: & ſe loqui non poſſe affirmauit:quoniam Synanchen hoc
eſt anginam pateretur:propter quod reſponſum ei a quodam per contumeliam fuit:nõ Sy
nanchen:quam patiebatur:ſed Argyranchen:hoc eſt non morbum gutturis: ſed anginam
Strepitus argentariam eſſe. OBSTREPIS. Strepitum facis:eſt autem proprie ſtrepitus ſonus am
bulantiũ pedũ manuũq; aliqd ꝑtractátiũ.Sed abuſiue ponit̃ ꝑ omni ſono:q fit ex corporũ
tractu:& q̃rũcũq; rerũ colliſiõe:& ẽ facticiũ vocabulũ:quẽadmodũ fremitus:ſtridor: & ſi/
milia.Aliqñ tñ ſtrepitus accipit̃ pro faſtu:& põpa diuitiarũ:qđ ſit q̃ſi ſtrepitus comitátiũ.
Quintilia.Hic qum me euocaſſet:trepidũ toto fortunæ ſtrepitu circũſtetiſſet.Ab hoc fit ſtre Quintilia.

po verbū: & ab eo frequētatiuū Strepito. Itē compoſita interſtrepo: Inſtrepo: Conſtrepo: Obſtrepo: Subſtrepo omnia fere eiuſdem ſignificationis. GRATIS. Sine mercede. Inſtrepo Conſtrepo

AD SCAZONEM SVVM EPIG.CXXV.

I NON EST MOLESTVM. Rurſu in Cinædum inuehitur: qui habitu corporis: & auſteritate quadam verborum volebat Socraticus videri. Alloquitur autem carmen ſuum: quod eſt trimetrum Iambicum: Id quotiens penultimā ſyllabam breuem habet: rectum eſt: & integrum Iambicum Vt Vos iſtec intro auferte abite: Soſia. Quando vero penultima eſt producta: Delumbe eſt: & Claudum: & huiuſmodi verſus vocant Scazones: ſiue Choliambos. Scazonas ἀπὸ τοῦ σκάζειν: quod claudicare eſt. Priſcianus. Hunc timetrum veteres Graii cognomine dicunt. Quod pedibus iunctis hunc ſcandere ſæpe ſolebant. Ponitur aut Scazon: Spondæum finis habebit. Scazones ſunt illi apud Perſium. Nec fonte labra prolui Caballino: Nec imbicipiti ſomniaſſe parnaſo Memini: ve repente ſic poeta prodirem. Et iſti. Si non eſt moleſtum: teq; non piget Scazon. Choliambos vero nominant quaſi claudos Iambos: nam græci χωλὸν Claudum dicunt. MATERNO. Maternus vir doctiſſimus fuit. Martialis. Tēpore. Cuius & Plynius. Iunior: & Cornelius tacitus ſæpe faciunt mentionem. TRISTIVM. Viliū horridarum: quales decent homines auſteros: & triſtes. BETICATVS. Pullo colore natiuo indutus: qui & beticus: & impluuiatus dicitur: vt ſupius oſtendimus. LEVCOPEATVS. Albo natiuo veſtitus: de quo ſimilter diſſeruimus. COCCINATOS. Eos: qui Coccineas hn̄t veſtes. AMET HYSTINAS. Violaceas: vt ſupra. MVLIERVM. Muliebres: molles: nō viriles. NATIVA. Natiui coloris: qualis eſt beticus: & leucophus FVSCOS. Atros horridos: quos ſuperius dixit triſtes: fuſcus proprie ſignificat nigrum: a quo fit Offuſco verbum: quod eſt obumbro: obſcuro: denigro: a quo Offuſcator: Offuſcatrix: & Offuſcatio. GALBINOS. Molles: laſciuos: effeminatos: de quo ſuperius diximus. VIRVM MOLLEM. Cinœdum. SVSVM. Surſum vtroq; eni modo dicimus: ſignificant in ſuperiorem partem. SVSPECTAT. Deorſum ſpectat quemadmodū ſuperius diximus. DEVORANTIBVS. Tota acie in mentulas intentis: & iam animo felitantibus: Ideo ſubiunxit. NEC OCIOSIS LABRIS. Quia iam mouebat labra Quaſi in felando eſſet.

Plynius

AD NEVOLVM EPIG.CXXVI.

VM CLAMANT OMNES. Facete deridet Neuolum ineptum Cauſidicum: qui nunq̄ niſi cæteris clamantibus loquebatur: ne quis eum audiret: & tamen videretur aliquid agere. NEMO NON. Conſtat enim negationem quādo alicui ſigno præponitur Sic enim Dialectici vocant vniuerſales: ac particulares voces: reddere ſenſum contradictori. Si vero poſt ponatur: ſenſum contrarii: vnde non omnis idem eſt: quod aliquis non. Sed omnis non idem eſt: quod nullus. Et econtrario nō nullus ſignificat aliquem: Nullus non ſignificat omnem: Eodem modo. Non aliquis nullus eſt: Aliquis non ſimplicem ſuam habet ſignificationē.

Martialis

AD FLACCVM EPIG.CXXVII

ITIGAT ET PODAGRA. Lepidus iocus in diodori auaritiam: qui nihil patrono ſuo porrigebat. Hic podagra vexabatur. Martialis. Per Iocum Chiragram hanc eſſe dicit: quod nihil Patrono porrigat. Quid Podagra: qd Chiragra ſit: & quæ horum vocabulorum ratio: ſuperius diximus.

AD CALEMVM EPIG.CXXVIII.

ON PLENVM MODO. Lepidiſſimum Epigrammā in Caleni auaritiam hic qum pauper: munificus eſſet: ac liberalis: oēs ei diuitias optabant. Factus vero morte ꝓpinquorū diues: auariſſimus euaſit. Quapropter imꝓcatur ei. Martia. vt ex diuite ditiſſimus fiat: quo creſcēte in ſummū auaritia: tandē ob nimiā parſimoniā fame moriatur. NON PLENVM. Nō plene hoc eſt nō perfecte nō integre. Plenū proprie dicimus: quod vacuo cōtrariū eſt: hoc eſt illud: in quo nihil eſt vacui ſi integrū: atq; ꝑfectum eſt: & a græco deducitur. Mam greci πλήρη plenum dicunt: & πληρῶ Im- Plenum

pleo:quod ab in præpoſitione:& ipſa voce componitur requiritq; ablatiuum ſine præpoſitione: vt impleui nauem frumento:interdum etiam ablatiuum cum præpoſitiõe de: vt Impleui nauem de omni genere frumenti:quo modo etiam Refertio vſurpat. Cicero. Quod ſi tantam vim rerum maximarum arte ſua rhetorici amplecterentur: quærebat cur de prohemiis:& Epilogis: & de huiuſmodi nugis:ſic enim appellat referti eſſent eorum libri:Hic nequaq; licuiſſet ſine præpoſitione loqui. Non enim libri illi referti ſunt prohœmiis:& epilogis: ſed præceptis prohœmiorum:& epilogorũ. Item ab eodem Oppleo eiuſdem ſignificationis. Expleo quod modo pro impleo capitur. Varro. Mœroreq;:& lachrymis domum expleuit. Modo pro ſatio. Virgilius. Improbus illuuiem:raniſq; loquacibus explet. Hoc tamen expleri & ſatiari differunt:quod expleri ſine faſtidio eſt:ſatiari vero cum faſtidio. Eſt etiam quando expleo pro minuo vſurpatur. Nam ex præpoſitio aliquando priuatiua eſt. Ennius. Nauibus explebant ſeſe:terriſq; replebant. Virgilius. Diſcedam:Explebo numerum:reddarq; tenebris. Veteres Explenunt pro explent ſcripſere. Suppleo:quod eſt in deficientis locum aliud pono:a quo ſupplementum. Curtius. Miſſo illuc militum ſupplemento:ad ſe vocat. Compleo impleo:perficio. Virgilius. Vtreũq; armato milite complet Item a plenus plene:& Plenum aduerbia:& comparatiua:ſuplatiuaq; eorum: & quod a quibuſdam vſurpatur plenitudo. VICIES. Suple Seſtertium. CENTIES. Seſtertium SEPTIMAS KALENDAS Septem menſes:quorum initia Kalendæ ſunt: de quibus ſuperius diximus. Q VATTVOR MORTES. Quattuor hæreditates:quas tuorum morte conſecutus es. CENTIES. Seſtertium. IN TANTAM ESVRATIONEM. In tantam parcitatem:atq; auaritiam. NIGRAE. Aeneæ:in qua non ſit admiſtum argentum. SELIBRA. Dimidia libra Aſſis minima pars Sextula erat:hoc eſt ſexta pars vnciæ. Semuncia media pars: vt ſelibra media libra:hæc nomina ideo monetis impoſita fuere: vt ſuperius diximus:quia populus Romanus ante Pirrhum regem deuictum non eſt vſus nummo ſignato:ſed tantum penſo acre. PLVMBEA. Non explumbo:nunquã enim ex eo metallo factæ ſunt monetæ:ſed plumbea nigra:liuida ad ſimilitudinem plumbi: de quo ſuperius diximus. MILIES. Seſtertium. HOC SI CONTIGERIT FAME PERIBIS. Si tantum creſcet auaritia a centum Seſtertiis ad mille:quantum creuit a viginti ad centum:neceſſe erit te fame perire.

Cicero · Expleo · Varro · Virgilius · Virgilius · Ennius · Virgilius

DE AFRA VETVLA EPIG. CXXVIIII.

AMMAS ATQ VE TATAS. Afram deridet:quod iam ætate cõfecta: puerilibus verbis quaſi tum primum fari inciperet: vteretur: matrem Mammam patrem Tatam appellans:putanſq; ſe hoc modo puellam ad huc cenſeri poſſe.

MAMMAS ATQ VE TATAS. Matres:& patres. Sic enim pueri: dum primum incipiunt fari:parentes appellant. Cato. Qum cibum:ac potionem buas:ac papas docent:& matrem Mammam:patrem Tatam. MAXIMA MAMMA. Ab auia nam patrum:& matrum appellatione:aui:Proaui:abaui. Item Auiæ:Proauiæ:Abauiæ cõtinentur. itaq; magnus pater auus eſt maior pater proauus;maximus pater abauus. Itẽ magna mater Auia:maior mater Proauia: maxima mater Abauia. Proprie autem Mamma papillam ſignificat:quæ & vber dicitur vnde Mammoſa:ſiue Mammeata mulier dicitur: quæ magna habet vbera. Plautus. Cuius amicam Mammeatam vidimus a mamma etiam fit Mamilla diminutiuum:quæ primam ſyllabam corripit. Iuuenalis. Illa loqui recta facie ſtrictiſq; mamillis:& Mamillare amiculi genus:quo vbera mulieres tegere conſueuerunt. Martialis. De mamillari. Taurino poteras pectus cõſtringere tergo. Nam pellis mammas non capit iſta tuas. Item mamilia nomen proprium mulieris. Mamiliorum familia a Mamilia Telogeni filia:qua Thuſculi procreati ferunt:eſt appellata. Mamilia turris intra Suburræ regionem a Mamilio nomen accepit.

Mamma · Cato · Plautus · Mamillare · Iuuenalis · Martialis · Mamilii

DE DEMETRIO EPIG. CXXX.

LLA MANVS Q VONDAM. Dulce Epitaphium Demetrii:qui ſeruus:ac notarius fuit. Martialis. Et pauloante mortẽ ab eo manumiſſus. MANVS FIDA STVDIORVM MEORVM. Quæ a me lucubrata fideliter conſcribebat:& ſine mẽdis. FOELIX DOMINO. Propter quã dñs erat fœlix: vel fœlix hoc ẽ vtilis:& cõmoda domino. NOTA CAESARIBVS. Qui Epigrãmata mea manu illius ſcripta ſæpe legerũt. VIRIDES ANNOS. Adoleſcentiæ annos

Martialis

tractum a plantis:& ſatis:quæ tum maxime virent: qum nondum deſiuerunt creſcere: hæc
enim ætas:vt Cato inquit:viuiſſima eſt. QVARTA TRIBVS LVSTRIS AD-
DITA MESSIS ERAT. Duodevigeſimum ætatis annnnm agebat: quod tempus
maxime floridum putatur. MESSIS. Annus Poetæ enim meſſem ariſtã: æſtatẽ:conſulẽ — Meſſis
frequentiſſime pro anno vſurpant:quoniam hæc ſemel ſingulis quibuſq; annis contingunt
Sic ſolem pro Die:lunam pro menſe accipiunt:quia ſol ſingulis diebus curſum ad motũ cæ-
li peragit:Luna ſingulis menſibus proprium.Eſt aũt ꝓprie meſſis decerptio fructuũ:& ali-
quãdo ipſa ſeges iã matura nec ſolum de frugibus dr̃:ſed etiam de vua vnde & metere quoq;
Virgilius — tam de ſegetibus:q̃ de vua dicimus. Virgilius.Poſtremo metito:ideſt:vindemiato.A me-
to fit Meſſor:& Meſſio pro ipſa meſſe:& compoſitũ Demeto idem:quod meto.Metor ve
ro quando quartæ coniugationis eſt:ſignificat menſuro:& a græco deducitur:quod eſt μέ
τρῶ:Vnde & metrum apud eos menſura vocatur:& qm̃ menſurant verſus:a noſtris dicũ
tur metra.Metreta vas eſt admenſurandum:quod & Sextarium dicit Metiri etiam aliquã- — Metreta
Virgilius — do pro tranſmeare accipitur. Virgilius.Inuicto bipedum curſu metitur equorum.Facitq; — Metiri
in ſupino menſum:a quo Menſores appellantur agrorum diffinitores:& Demenſum æſti-
matum:vel æquatum:ac menſuratum dicimus.Cicero.Quæ non inſidiis:ſed aperte:& pa-
lam laborat:vt verba verbis quaſi demenſa:& paria reſpondeant. Terẽtius.Quod ille vn
ciatim vix demenſo ſuo ſuum defraudans genium comparſit miſer.Hinc Menſuro verbũ
deriuatur eiuſdem ſignificationis:Et menſura:& ſecundum quoſdã medius q̃uis nos a græ
co potius dici medium putamus:quod græci μέσον dicunt eſt autem proprie medium: — Medium
quod menſuratum æqualiter diſtat ab extremis:q̃uis medium vocamus quicquid inter duo
extrema eſt:etiã ſi non æqualiter diſtet. Virgilius.Iam medium tenuere rates. Itẽ medium
cõmune.Vt in medium venit:in medium quærebant:in medio ſunt:e medio diſceſſerunt.
Item manifeſtum. Idem.Medioq; ex hoſte recepi.Aliquando intercedentem: incongruũ:
importunum.Idem.Ne quis ſcire dolos:medius ve occurre poſſit.Hic media vocabula ap
pellamus:quæ in bonam:& in malam partem accipi poſſunt. Meſſa a græcis dicuntur:vt
tempeſtas:valitudo:facinus:dolus:gratia:induſtria:periculum:venenum: cõtagiũ: & apud
veteres honor:nam etiam malus honor dicebatur:& ſignificabat Iniuriã.A medius fit Di- — Dimidium
midius eiuſdem ſignificationis quaſi per medium diuiſus.Et Dimidio per verbum per me-
dium diuido.Et Medietas:ac Dimidietas hoc eſt media pars. Et Dimidiatum quaſi Diſme — Dimidiatum
diatum:hoc eſt in duas partes diuiſum.Nam dimidiatũ dici recte niſi quod diuiſum eſt:non
poteſt:Itaq; a dimidio differt.Nam dimidium eſt:non quod ipſum dimidiatum:ſed quod
ex dimidiato pars altera eſt:& ita qum partem dimidiam libri legiſſe volumus dicere:aut
partem dimidiam fabulæ audiſſe:dimidiatum librum:aut dimidiatam fabulam dicemus.
Totum enim ipſum:quod dimidiatum:atq; diuiſum eſt:dimidium dicimus:ita & dimidia
tam horam:vel dimidiam partem horæ.Contra autem dimidium auri:dimidium obſonii:
& qui ex mille denariis qui ei debebantur:quingentos recepit: dimidium ſe recepiſſe dicet:
non dimidiatum.Et ſi cui argenteus Scyphus cum alio:communis in partes duas diuiſus ſit
dimidiatum dicemus non dimidium Scyphum.Argenti autem:quod in Scypho ineſt dimi
dium dicemus.Et Mediaſtimus Balneorum ædiumq; miniſter:& curator. Lucillius.Villi — Mediaſtimus
cum Ariſtocratem:mediaſtimum:atq; bubulcum.Cato.Ille imperator:tu illi:ac cæteris Me
diaſtinus:& medioximus medius proximus:a quo Medioxime aduerbium.Et Mediterra — Mediaximus
neus a mari remotus:quaſi in media terra.Et Medeſcuticus magiſtratus:qui obiri in Cam- — Medeſcuticus
pania ſummus habebatur.Et Mediocris:medium tenens:Modeſtus a quo Mediocriter ad
uerbium:Modeſtæ.Et Mediocritas:medium:Modeſtia:moderatio. Cicero.Eadem ratio
eſt habenda veſtibus.Sic impleriſq; rebus mediocritas optima eſt.Lucillius.Paulo hoc me
lius q̃ mediocre:hoc minus multum q̃ quod peſſimum. Terentius. Et tamen hæc omnia
mediocriter.Et Medulla quod in oſſibus media ſit:a quo fit aduerbium: Medullitus:quod — Medulla
ſignificat ex intimo:vel intime. Plautus.Oſtendit ſe iam mihi medullitus infidelem nunq̃
dum viuam fore. Varro.Medullitus aquiloniam itus ſeruat frigedinem. Et Emedullo ver
bum:quod proprie eſt medullam extraho. Plynius.De Limonio.Item graueolentiam ala
rum emendat radicis emedullatæ vncia in vini falerni ennius tribus decocta.Aliquando ta
men per tranſlationem capitur pro declaro. Plautus.Narra iam rem nobis omnem: atq;
emedulla.Et medeor:quia mediis quibuſdam hoc eſt temperatis rebus hoc fieri oportet: a — Medeor
quo Medicor:Medicus:Medicina:Medicamentum: Medicamen:Medela notæ ſignifica
tionis.Itẽ Medicabilis cui adhiberi medicina põt. Ouidius.Hei mihi qđ nullis amor ẽ me
dicabilis herbis:& Remediũ medicamentũ:cura medicina:& Protomedicus:q. princeps ẽ
medicoꝝ:& græca voce:ſed apud nr̃os quoq; vſitata Architatrus dr̃ medicamentũ tñ aliqñ — Medicamentum
pro veneno accipit:ſicut venenũ ꝓ medicamẽto:qm̃ græci vtrũq; Pharmacõ vocant:a quo

pharmacopolæ:qui medicinas conficiunt:ac vendunt.Caius Iuriſconſultus Qui venenum
dicit:adiicere debet bonum vel malum.Nam & mendicamenta venena ſunt:quia eo nomi
ne omne continetur:quod adhibitum naturam eius: Cui adhibitum eſt mutat:cum id qđ
nos venenum appellamus: græci Pharmacum dicunt:& apud illos quoq; tam medicamen
ta:q̃ quæ nocent:hoc nomine continentur:Et meditor ſecundum quoſdã quaſi medio ani/
Meditari mo verſo.Meditari enim proprie eſt cogitare. Plautus.Prius ipſe mecum volo hic medita Plautus
ri. Terentius.Venit meditandus alicunde.Aliquando tamen meditari pro exercere acci/ Terentius
pitur. Virgilius. Nec iam furtiuum Dido meditatur amorem. Idem. Siluestrem tenui Virgilius.
muſam meditaris auena. Vnde Meditatio fit:quæ modo cogitationem:modo exercitatio/ Idem
nem ſignificat.Nos meditor a græco potius deductum exiſtimamus.L.littera in.d.cõuerſa
etenim græci μελετῶ meditor dicunt:& μελετην meditationem exercitationem
declamationem. A meditor etiam Meditabundus deducitur:hoc eſt cogitabundus:& me/
Meditullum ditabunde aduerbium cogitabunde:& Meditullum locus meditationis:& exercitii: & Me
ditatiuum cogitatiuum:a quo Meditatiua verba a grammaticis appellantur: quod ſenſum
quendam meditandi videntur habere.Medica herba non a medendo: ſed a Medis nomen
habet:quod a Medis in græciam tranſlata fuit:quo tempore eam prouinciam inuaſerunt.
Plena hac eſt Venetiæ regio:trium foliorum:& ſemper virens cuius natura eſt: vt vbi ſemel
ſeratur pluribus poſtea annis ſponte proueniat. Virgilius. Qum te quoq; medica putres Virgilius
Accipiunt ſulci.Medi autem a media prouincia appellati ſunt:quæ in Aſia eſt contermina
Aſſiriæ:Perſiæ:& Mari hyrcano a Medo Medeæ filio ita nominata.Item a metior Meta
deducitur:quod proprie terminum ſignificat:quo agrorum menſores vtebantur.Hinc per/
Meta ueniſſe ad metam dicimus:qui iter:aut aliquid aliud opus perfecerunt Accipitur tamen Me
Catillus ta etiam pro inferiore parte molæ:vt ſuperius diximus:ſicut Catillus pro ſuperiore.Et Py/
ramidem quoq; ſignificat:quod agrorũ terminos Pyramidali forma effigiari mos fuerit.
A meta fit verbum Metor primæ coniugationis.Eſt autem ꝓprie metari metas in agris ter/
minandi gratia diſponere:hinc vſus inualuit:vt ſimpliciter pro diſponere:ac parare vſurpe
tur. Virgilius.Si pinguis agros metabere campi.Denſa ſere. Cecilius.Omnes ſimul ad ter Virgilius
Commetaculum ram cum Claſſe accedunt:nauibus:atq; Scaphis egrediuntur locorum diſpoſitores.Et Cõ Cecilius
metaculum virga ſiue baculus:quo agros metiuntur Abuſiue tamen Commetacula dicunt
etiam virgæ:quas homines portare ſoliti ſunt ad ſacrificia per gẽtes:vt a ſe homines ammo/
ueant.Meta vero cum in fine acuitur: græca præpoſitio eſt: quæ aliquando cum: aliquando
Metapontus trans ſignificat:a quo Metapontum quaſi tranſpontum dictum Italiæ oppidũ in ſinu Ta/
Metaplaſmus rentino:Et Metaplaſmus:quod dici ad uerbum tranſformatio poteſt: eſt autem tranſlatio
quedam recti:ſolitiq; ſermonis in alteram ſpetiem: vel metri: vel ornatus: vel neceſſitatis gra
Metatheſis tia.Et Metatheſis hoc eſt tranſpoſitio:& metamorphoſis tranſfiguratio:& metalepſis figũ
gura:quam modo tranſumptiuam:modo tranſpoſitiuam:modo Tranſlatiuam vocamus.
Metaphora Virgilius.Poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas:hoc eſt ſegetes. Et Metaphora:
quæ a Cicerone tranſlatio dicitur: fitq; qum nomen:aut verbum ex proprio loco in eũ trãſ
fertur:in quo aut proprium deeſt:aut tranſlatum proprio melius eſt vt Claſſiq; immittit ha
benas:Et ferrumq; armare veneno:& in hoc vltimo Metaphora hoc eſt tranſlatio duplex
eſt.Nam & venenum armare:& ferrum armare tranſlatio eſt. TRIBVS LVSTRIS.
Cauere Tribus quinquenniis. CAVIMVS. Vitauimus:Cauere enim vitare eſt:& aliquando cũ
negatione:& aliquando ſine negatione ponitur eadem manente ſignificatione. Vt Caue
cuiq; hoc dicas.Et Caue ne cuiq; hoc dicas. Interdum etiam cauere ponitur pro eo: quod
eſt animaduertere & diligenter attendere. Plautus.Caue nemo id intelligat. Hinc cautus Plautus
dicitur prudens:& qui ſibi ſcit cauere Sæpe tamen & pro eo:cui cauetur:accipitur.Et p ſin/
copen dicitur Catus:a quo Catones vocitati.Item Cautio:& Cautela.Veteres tamen Ca/
uitionem dicebant:quam nunc dicimus Cautionem:& Cauſa:de qua cum eius deriuatis ſu
perius diximus.Et Caute aduerbium:hoc eſt prudenter:callide:& Cõparatiua:ac ſuperlati
ua eorũ Cautior:Cautiſſimus:Cautius:Cautiſſime:& Cauillor verbum:de quo ſuperius lo
cuti ſumus:quod id ſine aſtu:ac calliditate fieri nõ poſſit:a quo Cauillator:Cauillatrix:Ca/
uillatio:& Præcaueo compoſitum:quod eſt ante Caueo. FAMVLVS. Seruus de quo
paulo ſuperius diximus. SCELERATA LVES. Grauis:& peſtilens morbus. IM/
PLICITVM. Infeſtum morbo. IVS DOMINI. Imperium:quod in eum habebã
REMISIMVS. Condonauimus. PATRONVM. hoc:vt ſuperius diximus: eſt re/
latiuum liberti.

AD LYCORIVM EPIG.CXXXI.

VI PINXIT VENEREM. Facetum diſtichon de tabella Lycorii:in qua venus picta erat deformi facie. BLANDITVS EST MINERVAE. Quoniam ſcilicet hanc pinxit deformem. Nam Minerua alias ægre tulerat Venerem Iudicio Paridis ſibi inpulchritudine fuiſſe prælatã. Nota eſt fabula; Orta olim inter Iunonem:Mineruam:& Venerem de pomo aureo:quod inter illas diſcordia iactauerat:contentione:quoniam in eo ſcriptum erat:Pulchriori detur. Iudicium a Ioue paridi delegatum fuiſſe: Cui qum pallas ſi pro ſe iudicaret:rerum omnium ſcientiam:Iuno ingentes diuitias:ac regna Venus vero pulcherrimam mulierem promiſit:Paridem tandem ſententiam pro Venere tuliſſe:quod duæ reliquæ deæ graui:& iniquo animo tulerunt Virgilius. Virgilius
Manet alta mente repoſtum Iudicium Paridis Spretæq; iniuria formæ.

AD SCEVOLAM EPIG.CXXXII.

I DEDERINT SVPERI. Scæuolæ auaritiam carpit:qui qum pauperta te vexaretur:iactare vulgo ſolebat ſe ſi quando diues foret:ſplendidiſſime lautiſſimeq; victurum. Poſtea vero diues factus omnium auariſſimus fuit. NONDVM IVSTVS EQ VES. Quia nondum poterat eſſe verus eques. Statutum quippe erat:ne quis pro equite haberet̃:cuius cenſus non aſcenderet ad quadraginta ſeſtertia. DECIES CENTVM MILLIA. Seſtertium ſcilicet. Veteres:vt ſuperius diximus:non numerabant vltra centum millia. Itaq; hic numerus & hodie multiplicatur. Dicimus enim bis centena millia:decies centena millia:ac etiam ſæpius: A centum fit Ducenti: Trecenti:Quadringenti:Quingenti:Sexcenti:Septingenti:Octingenti:Noningenti. Item Centies:Ducenties:Trecenties: Quadringenties:Quingenties:Sexcenties:Septingenties: Octingenties:Noningenties. Item Centeſimus: Ducenteſimus:Trecenteſimus:Quadringenteſimus: Quingenteſimus: Sexcenteſimus:Septingenteſimus:Octingēteſimus: Noningenteſimus. Item Centenus:Ducentenus:Trecentenus:Quadringentenus:Quingentenus: Sexcentenus: Septingentenus:Octingentenus:Noningentenus. Item. Centuplus:Decentuplus:Tricentuplus:Quadringētuplus:Quingētuplus:Sexcētuplus:Septingētuplus: Octingētuplus:Noningētuplus. Præterea Centimanus:qui centum manus habet. Cētipes:qui cētum pedes Centipeda Vermis:qui & Scolopendra:& Multipeda dicitur:& Centurio:de quo ſupius locuti ſumus:qui & Cēturionus dictus eſt:ſicut Decurio Decurionus: & ab eo Succenturio verbum:a quo Succenturiatus:& Succenturia:& Centuria:quæ ſub vno Cen Succēturio
turione erat:quarũ Centenarius iuſtus erat numerus. Item Centuria in agris ducēta iugera: Centuria
quia Romulus cētenis Ciuibus ducēta iugera tribuit. Et Cēturiatus ager in ducenta iugera Cēturiatus ager
definitus & Cēturiata comitia qa populus Romanus p cētenas turmas diuiſus erat:& Cētumuiri magiſtratus:q ad iudicandũ preerãt:a quibus Cētum uiralia iudicia appellata. Nã Cētenariæ cœnæ
qum eſſent Romæ. xxxv. tribus:quæ & curiæ vocitatæ ſunt:terni ex ſingulis tribubus ſunt electi ad iudicandũ:& licet quinq; amplius q̃ cētum fuerũt tñ quo facilius nominaret̃:Cētũuiri ſunt nominati:& Cētenariæ cœnæ:in qbus lege licinia non plus centuſſibus: hoc eſt centũ aſſibus impendebat̃:qui erant nũmi breues ex aere:& Cētones a villorum multitudine:quoniã finitus numerus pro infinito ponit̃. Sunt enim Stragula groſſiora villis paſſim pendētibus:quibus & lecti villiſſimarum perſonarum ſternunt̃:& tabernacula omniſq; caſtrenſis ſuppellex pluuioſo tempore velant̃. Macrobius. Tremellius vero Scropha cognominatus eſt euentu tali. Erat enim cum omni familia:ac liberis in villa. Serui eius qum de vicino Scropha erraret:ſubreptam cõficiunt. Vicinus aduocatis cuſtodibus:omnia circumuenit ne qua efferri poſſit. Iſq; ad dominum appellat reſtitui ſibi pecudem. Tremellius:qui ex villico rem comperiſſet:Scrophæ cadauer ſub cētonibus collocat ſuper quos vxor cubabat quæſtionem vicino pmittit. Qum vētũ eſt ad cubiculum verba iurationis concipit nullam eſſe in ſua villa ſcropham niſi iſtam inquit:quæ in centonibus iacet lectũ monſtrat. Et facetiſſima iuratio Tremellio ſcrophæ cognomentum dedit. Item Cētones agrãmaticis noſtræ ætatis dicunt̃:qui ex operibus Homeri apud græcos:apud noſtros Virgilii carmina hinc inde delecta ſumpſere:& nouum aliquod opus compoſuerunt:& Centumcapita herba:de qua ſupius diximus. LARGE. Profuſe:liberaliter. Largiri enim profuſe donare a quo largitio expenſa:quæ fit ad aucupandum fauorem in petitione magiſtratuum:& Largitas profuſio. Turpilius. O dic mihi an oblita es eius crebras manſiones ad amicam:& ſũpti largitatem:& lārge aduerbium:a quo fit diminutium Largiuſcule. Item Largior Largiſſimus: Largior Centones
Largius Largiſſime. CALCEVS. Indumentum pedis:quod fit ex pellibus animalium A Calce autem calceus deducitur. Calx poſtrema pars pedis eſt:qui & pes imus appellatur Calx
Virgilius Virgilius. Ecce volat:calcemq; terit iam calce Diores. Vnde etiam pro Extremo: & fine ſæpenumero vſurpatur: vt cum dicimus a vertice ad Calcem:hoc eſt a principio ad finem: quod perinde eſt:ac ſi diceretur a capite ad Pedes:ab hoc fit Calcaneum poſterior pars imi

Calciatus pedis globoſa:& Calcio:a quo Calciamentum:& Calciamen:& Calciatus quartæ declina tionis pro calciamento. Plynius.Itaq; longo itinere ſine calciatu atteruntur pedes:& Calcar Martialis
Calcar equorum ac iumentorum ſtimulus:quod ad Calcem alligetur. Et Calcitro verbum:
Calcitro quod eſt pede percutio:a quo Recalcitro:& Calcitratus:& Calcitratio:& Calcitro Calcitronis:qui calcibus infeſtat. Gellius.Equus mordax:& calcitro.Plautus.Clamat procul ſi quem videt ire ad ſe Calcitroné.Et Calco verbum:quod proprie eſt pede comprimo.Ponitur tamen pro comprimo ſimpliciter:a quo Calculus breuis:ac politus lapillus terræ admiſtus ita dictus quod ob paruitaté ſine moleſtia calcetur.Ouidius.Per quas numerabilis alte
Calculus Calculus omnis erat.Vnde & pro ſcrupo ponitur.Martialis.Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit:& pro minima parte ponderis:quæ continet dua grana.Ab hoc fit Calculator:hoc eſt computator:a quo Calculatrix:& computatrix:& Calculatio computatio: qđ calculos manu tenentes numeros componamus.Item a calco Inculco:quod eſt infarcio,: inſpiſſo: a quo inculcator:inculcatrix:inculcatio:& Conculcor:a quo cóculcatio:& cul
Culcitula citra:qđ tomentum:ſiue pluma ſiue aliud quid ſimile in ea calcetur:Culcitula uero faſciculus
Calx quidam ligneus in ſacris dicebatur:& Calx feminini generis qua veluti glutino ungũtur cementa:quod in ædificiis calcetur:a quo Calcata ædificia dicunt Calce polita.Et fornax calcaria:in qua calx decoquitur. SARCTA. Reſarcta redintegrata CVTE Pelle:ex qua
Menſa fiunt calcei EXPLICAT ET COENAS VNICA MENSA DVAS .Quia pars eorum quæ appoſita ſunt:ſeruantur in alteram cœná:menſa a mandendo dicta eſt:ſiue qđ manditur:nam modo diſcum ſignificat. Virgilius.Poſtq̃ exempta fames epulis:menſæq; remotæ:modo ipſa cibaria.Vnde ſecundæ menſæ dicuntur cibi.qui ſecundo loco apponũtur.Idem.Non,ego te diis:& menſis accepta ſecundis Tranſierim Rhodia.Aliquando etiã capitur pro quadra:ſiue orbe de quibus ſuperius diximus.Idem:Heus etiam menſas conſumimus inquit Iulus.Item menſa per tranſlationem etiam pro aliis diſcis accipitur:nam nũmulariorum diſci menſæ uocantur:a quo Nummularii appellantur menſarii.Dicitur etiam abacus vocabulo a græcis ſumpto:apud quos ἄβαξ nuncupatur FEX CRASSA VE
Veii IENTANI RVBELLI Veii vrbs fuit inſignis:maxime bellorum frequentia cum romanis:quam tandem cepit Camilus:& ad quam tranſferre ſe aliquando Romani cogitauerũt.Vnde Neronem domum illam ampliſſimam Romæ ædificante æditi in eius cótumeliam fuerunt illi uerſus Roma domus fiet:Veios migrare Quirites:Si nó & Veios occupat iſta domus.A Veis Veientes:& Veientanus deducuntur.Hinc Veientana uina appellata:quæ peſſima erant:& dilutum ruborem:ac fecis plurimum habebát.Perſius.Veientanũque rubellum exhalet Vapida læſum pice ſeſſilis obba.Horatius.Qui Veientanũ feſtis potare diebus. ASSE.Vili moneta ex aere.ſi quidem decem:& aliquãdo ſexdecim aſſibus denarius permutabatur. VENVS Coitus meretricis. INFICIATOR. Qui debitum negas:de quo ſuperius diximus. IN IVS. In forum:ubi ius dicitur. VIVE. Indulge uitæ hoc eſt enim uiuere apud Martialé.Sic alibi frange toros:pete uina:roſas cape:tingere Nardo:Ipſe iubet mortis te meminiſſe deus.Virgilius Pone mero:& talos:pereat qui craſtina curat:Mors aurem uellens:uiuite ait uenio: DECIES. Centum milia ſcilicet quia nó obſeruas:quod diis promiſiſti.

DE VENATIONE LEONVM ET LEPORVM EPIG.CXXXIII

ICTO QVOD IVGA DELICATA BOLLO Rurſus Leporum ac Leonum luſus admiratur anteponens Hoc ſpectaculum Cæteris venatibus & Clæmentiæ:ac manſuetudini Cæſaris Hoc tribuens:quam feræ quoq; conentur imitari. INDVLGENT: Concedunt:præſtant: exhibent de quo ſuperius diximus CALYDON: Vrbs Aetoliæ:de qua ſupra dictum eſt: Vbi Mele
Eſſedum ager Aprum interfecit. ESSEDA. Vehicula.Eſſedum Vehiculi genus eſt:quo Galli utebantur apud Belgas Galliæ ciuitatem repertum:quemadmodum etiam petoritum:qđ Gallicum vocabulum eſt:vt Varro ſcribit:quamuis ſunt:qui ex Græco uocabulo:ac latino compoſitum uelint:Dictumq; a uoluendis rotis vt Gellius teſtatur NIGRA BELVA Elephantus. MOLLES CHOREAS .Laſciuas ſaltationes.Diximus ſuperius q̃ docile animal ſit Elephantus:& vt ſub Germanici principatu munere gladiatorio:quoſdã incóditos motus ædere uiſus ſit ſaltantium mó. TIMOR VELOX LEPORVM .Timor velociũ leporum. LAXOS RICTVS Patentia ora: PERVIOS. Per quos poſſunt tuto ire:& redire. TIMIDOS. Timentes ne noceant:hoc eſt ipſi timidi SED NORVNT CVI SERVI ANT LEONES ingens laus Domitiani.Leones inquit non arte aſſequuntur hoc:ut tam benigni ſint:& clementes.Sed:faciunt hoc:Quia intelligunt principi placere.

AD OVIDIVM EPIG.CXXXIIII.

N NOMENTANIS. Laudat vina Nomentani agri in quo uilla erat Oui
dii familiaris ſui. Senſus eſt: Nomentanum uinum uetuſtate fit præſtãs: ita ut q͂d
uis vinum appellari poſſit: vt puta Chium: aut falernum: aut aliud huiuſmodi.
Nomentum oppidum fuit Sabinorum: cuius ager quondam nimis ſterilis fuit: Nomentū
poſtea cura colonorum factus eſt fertilitate celeberrimus: vbi præſertim campos habuit Se
neca excellentis, Vir ingenii: cuius in prædiis ſingula iugera culeos vini octonos reddidiſ-
Martialis ſe plerunq; compertum eſt. Hic Palæmon grãmaticus & Q. Ouidius & Martialis. Villas
habuere. TESTA ANVS. Dolium inueteratum. Nam in mitioribus plagis doliis fi-
gulinis vtebantur: in quibus vina condebant: infodiebantq; terræ tota aut ad portionem ſi
tus. Circa Alpes vero ligneis vaſis vtebant̃: circuliſq; cingebant. VOCATVR QVIC
QVID VOLVIT. Aſſumit quodcũq; placet nomen. Ratio autem cur Nomentana vi
Columella na vetuſtate meliora fierent: hæc erat: quod craſſitudo fecis ea optime tuebatur. Columella
Nomentanæ vineæ nobilitate ſequunt̃ Amineas: fecunditate vero etiam præueniunt.
Quippe qum ſe frequenter impleant: & quod ediderunt optime tueantur. Feracior eſt mi-
nor: nec ita rubet: vt maior: a quo colore Rubellæ nuncupant̃: eædemq; fecineæ: quod plus Rubellæ
Martialis q̃ cæteræ fecis afferant. Martialis. Nomentana meũ tibi dat vindemia bacchum Si te qn Fecineæ
tus amat cõmodiora bibas. Quoniam ſcilicet Quintus vetuſtoria habet: vñ alibi ad Quin
tum ſcribens inquit. Quod ſub rege Numa condita vina bibis.

AD RVFVM EPIG. CXXXV.

NTERPONIS AQVAM. Ruffum rurſus deridet: qui qum ſciret Næuiã
amicam nequaq; ad ſe venturã tam ſobrie tamen potabat: quaſi eam expectaret
SVBINDE. Frequẽter. SI COGERIS. Senſus eſt Semp fere potas aquã
& ſi Cogeris a ſodale vinũ ſũmere: raro potas pauxillum Falerni lymphati. Si
Virgilius dubitatiua cõiũctio eſt. Virgilius. Si me fata meis paterentur ducere vitam Auſpiciis: aliqñ Si
Idem pro cõfirmatiua accipit̃. Idem. Veſtro ſi munere tellus Chaoniam pingui glãdem mutauit
ariſta. Aliquãdo vtimur ſi in rebus certis verumtamẽ quaſi dubitatiua: qum ſcilicet preſtiti-
Terentius mus aliqd: quod nolumus exprobrare. Terẽtius. Si te ingermani fratris dilexi loco. A ſi de
ducit̃ Sic aduerbium affirmantis: & O ſi q͂d ſignificat vtinã: & Sin q͂d ex ſi: & ne cõponit̃ Sin
abiecta .e. & ſignificat Si vero: Nũq; enĩ in prima pte collocat̃: ſed in ſecũda: vbi fere duoꝝ
Terentius eſt oppoſitõ. Terentius. Si illum relinquo: eius vitæ timeo: Sin opitulor: huius minas: ha-
bet enim quandam vim negationis perinde ac ſi diceret̃. Si aũt nõ relinquo ſed opitulor.
Saluſtius Aliqñ Sin ſolum reperit̃: ſed quod ſecundi loci vim obtinet. Saluſtius. Impat vt ꝑtio: ſicu
ti multa confecerat: Inſidiatores maxime paret: ac maxime occulte: Sin id parum procedat:
quo uis modo Numidam interficiat. I. deſt ſi poteſt: occulte ſi nõ poteſt: utcũq;: & ſiquidẽ Siquidem
q͂d ex ſi: & quidem componitur: tamen primam ſyllabã breuem habet: qum ſi producta
ſit ſignificat nam Quintilianus. Atq; natura ipſa uidetur ad tolerandos facilius labores mu
ſicam nobis dediſſe ſiquidem remigem cantus hortatur. Aliquando tamen ſiquidem pro ſi
Cicero dubitatiua coniunctione inuenitur: quod internoſcere facile eſt. Cicero deinde profectus ẽ
id temporis: Qum iam Clodius ſiquidem eo die Romam venturus erat: redire potuiſſet.
Ouidius Ouidius. Quæ mihi uentura eſt: ſiquidem ventura ſenectus. Item Etſi: & Tametſi quæ pro
quamuis accipiuntur: Quemadmodum ſuperius diximus: & Sine præpoſitiõ: quæ ſigni-
ficat abſq;: Et ſiquis: Siquid: de quibus diſſeruimus DILVTI Lymphati NEQVITI
AS. Luſus: Laſciuias SOBRIAS: Hominis ſobrii: temperato enim potu Venus iuuat̃
nimio elangueſcit CERTAE. Exploratæ. SVSPIRAS. Spiritum a pectore imo tra Suſpiro
his: hoc eſt enim ſuſpirare: quod eſt ſolicitudinis: ac doloris argumentum. Ab hoc ſuſpiriũ
deducitur: Quod modo ipſam: quam diximus: ab imo pectore ſpirationem ſignificat:
modo ſpirandi difficultatem: de qua ſuperius diximus. Vnde qui eam difficultatem pa-
tiuntur: appellantur Suſpirioſi: Suſpiro autem a Spiro compoſitum eſt: Quod ſignificat Suſpirioſus
Virgilius exhalo. Virgilius. Ambroſiæq; comæ diuinum urtice odorem Spirauere. ab hoc fit Spi Spiro & deriua.
rabile quod uitale ſignificat: & Spiraculum Spiramentum: per quod exit ſpiritus. Et Spi- Spiritus
ritus: halitus: Nam ſpiritus: halitus anima pro eodem uſurpantur. Plynius. Animæ Le-
onis uirus graue. Vrſi peſtilens hominis tantum anima infici uoluit pluribus modis: & ci-
borum: ac dentium uitiis ſed maxime ſenio: ut ne id ipſum quidem: quo uiuitur: in uita iuua
ret. Parthorum populis hoc præcipue accidit: & a iuuentã pp indiſcretos cibos: nanq; & ui
no fœtent ora nimio. Sed ſibi proceres medentur grano Aſſirii mali cuius eſt ſuauitas præ-
cipua Ineſculenta addito. Spiritus etiam pro aura: & uento ponitur quemadmodum ani-
ma. A ſpiritu fit Spiritalis: vñ Spiritales auras dicimus hoc eſt uitales. Item aſpiro compoſi Aſpiro
ta fiunt Aſpiro: quod ſignificat faueo: tractum a nauigantibus: quibus ſpirantes auræ fauẽt
Virgilius Virgilius Aſpirant auræ in noctem. Idem. Aſpirat primo fortuna labori: quod ſi poſt ſe ac

cuſatiuum habeat cum præpoſitione ad ſignificat modo Incumbo:& q̄ſi toto ſpiritu inten
tus ſum.vt Scipio aſpirat ad conſuiatum:modo accedo peruenio:Cicero.Nunq̄ aſpirant Cicero
ad curiam. Expiro:ſpiritum reddo: morior. Lucretius. Expirans animam pulmonibus Lucretius
æger agebat. Ab hoc Expiratio.Inſpiro diuino quodā ſpiritu in mētē in iicio. Vnde Inſpi/
Reſpiratio ratio Reſpiro reciprocum ſpiritum capio:a quo Reſpiratio:Conſpiro:cōiuro:a quo Con
Cōſpiro ſpirator:Cōſpiratrix:& Cōſpiratio de quo ſuperius locuti ſumus. GEMIS. Ploras Ge/
mere ꝓprie pectoris:qum pangustia in ſonū prorumpit Ideo:& Iumēta ſub nimio ponde/
Gemo re gemere dicunt̄.Item etiā inanimata:qum nimis honuſta ſunt. Virgilius.Gemuit ſub pon Virgilius
dere cimba ſutilis.Ponit̄ tamē gemere pro flere.Itē pro Cauere de iis duntaxat auibus:quæ
flebilē quendā habēt cantum: vt eſt turtur:& Columba. Virgilius.Nec gemere ærea ceſſa/ Virgilius
Gemmo bit turtur ab vlmo.A gemo fit Ingemo compoſitum eiuſdē ſignificationis.Et Gemitus plo
ratus:ſeu vox illa:quam diximus:pectoris:& Gemibundus plorās:& Gēma:quod emitte/
re primū planta incipit. Ouidius.Et noua de nitido cortice gēma tumet:quod ſimilis ſit la Ouidius
chryme:a quo Gēmo verbū:quod eſt gemmam emitto Columella.Qum primū gēmare vi Columella
tes incipiūt. A quo Gemmaſo. Plynius.Atq̄ vt gēmaſcere incipiens liget̄ calamus: & ab Plynius
Gemmatus huius gēmæ ſimilitudine gēma etiā lapillus vocat̄: cuius diminutiuū eſt Gēmilla:a quo Gē
matus ſplendens: ſeu gēmis ornatus. Papinius. Hic vbi ſydereo moles gemmata coloſſo.
Gemurſa Item a Gemo Gemurſa tuberculum ſub minimo digito pedis:quod gēmere faciat eūq̄ qui id
gerit. TRIENTES. Triēs modo nūmi genus eſt:mō mēſura q̄ttuor vncias capiēs. ME/
RO. Vino puro:nō diluto. PARCIS TIBI. Parcis vitæ tuæ cōſulere. DORMIEN
DVM EST. Larga potatio non impedit ſomnum:ſed iuuat.

AD LVCIVM EPIG.CXXXVI.

AEPE MIHI DICIS. Reſpōdet lucio ſodali ſuo:q ſæpe eum hortatus fue
rat:vt ſcriberet aliqd memoria dignū:& taciturnitatis ſuæ cauſam affert: quod
nullū ſit virtuti:ac doctrinæ p̄miū:in quo temporum ſuorū infœlicitatē notat.
CARISSIME IVLI. Verba ſunt Lucii Cariſſime Martialis. DA NO/
BIS OCIA. Reſpōſio eſt Martialis. OCIA. Quietē:ac vocationem a curis:atq̄ ne/
Mecenas gociis. MECENAS. Hic ex hetruſcorū regibus ortus:magnæ apud Auguſtum autorita
tis fuit:mire fauit ingeniis p̄ſertimq̄ Horatio:& Virgilio:quorū:alterū: q Bruti ptes ſecut⁹
& ab Octauio captus fuerat:nō mō ſeruauit:ſed Cæſari caris ſimū reddidit: alteri agros in
mantuano a militibus direptos reſtitui fecit:& Octaui gratiā:ac beniuolētiā cōciliauit. Sic
Flaccus vtriq̄ datū eſt ociū ad ſcribēdū. FLACCO. Horatius Flaccus poeta lyricus fuit liberti/ Horatius
no patre natus patria Venuſinus dubiū Apulus ne an Lucanus Vt ipſe fatet̄. Nā Venuſi/
nus arat ſinē ſubutrunq̄ colonus puer:admodū cū parente migrauit:& difficultatē inopiæ
paternæ vicit ingenio. Athenas Iuuenis petiit:& bello Ciuili Bruti partes ſecutus eſt:& Tri
bunatus honorē:adept⁹ ſ; Bruto deuicto ad Cæſarē cōuerſus fauēte Mecēatæ in eius amici
P.Virgilius tiam receptus eſt. VIRGILIO.P.Virgilius Maro poeta Mantuanuo Omniū a græcoꝝ
& latinorū poetarū Homero proximus fuit etiā Domitii afri autoritate:q cum īterrogatus
fuiſſet:quē Homero ꝓximū eſſe exiſtimaret:Secūdus inqt ē. Virgilius.Propior tn̄ primo
Mantua q̄ tertio.Mātua vrbs Galliæ eſt Ciſalpinæ ab Ocno Mātus filio cōdita.Māto Tireſiæ Va
Manto tis Thebani filia fuit:q Peneto patre genitus eſt:& mutatus quondā:vt poetæ tradūt:in fœ
minā poſt ſeptem annos in virilē formam rediit. Manto poſt thebanorum ſeruitutē primo
ſub Creōte:poſtea ſub Theſeo:defuncto iā patre ad diuerſa loca fert̄ fugiſſe: & primo in
Aſiā veniſſe in cuius littore Clarii Apollinis fanum ædificauit:deinde in Italiā: vbi oppidū
Ocnus ſociis ſuis græcis cōdidit.Qumq̄ interea ex Thyberino thuſcorū rege Ocnus ei filius natus
eſſet:q deinde Bianor cognominatus fuit:& ipm oppidū thuſcoꝝ quoq̄:& Venetoꝝ mul
titudo cōfluxiſſet:Circūdedit Ocnus oppidū muris:& in aliā formā redactū in matris noīe
Mantuā appellauit. Virgilius.Ille etiā patris agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mantus:
& Thuſci filius amnis Qui muros matriſq̄ dedit tibi Mātua nomē. CONDERE. Cō/
ponere.CVRAS. Opa. FLAMMIS. Morte.Si qdē mortuorū Cadauera Vrebant̄:vt
ſupius diximus.LASSAT. Fatigat: laſſum reddit.IVVAT. Delectat pp fructū q ſequit̄.

AD GALLVM EPIG.CXXXVII.

ST TIBI SITQVE PRECOR. Lepidū Epigrāma ad Gallū:in quo
eodē fere argumēto vtit̄:quo ſupius vſus fuit ad Proculū mittere.ſ.ſe librū:vt eū
ſalutet:qm̄ ipſe ſalutādi officiū obire nō poſſit.MEA COENACVLA.Mea
Vipſana portic⁹ domus pars pro toto. VIPSANAS LAVRVS.Lauros Vipſanæ porticus
quæ a Vipſano Cōſule ædificata eſt fontei Collega.Erat aūt hæc porticus a Galli domo re/
motiſſima.Laurus nō mō ſecūdæ:ſed etiā quartæ declinationis inuenit̄. Plynius.ex ea lau
ru:quæ miſſa e cælo minima eſt altitudine. FACTVS IN HAC EGO SVMIAM

REGIONE SENEX. Idcirco indecens eſſet me domum mutare: quo tibi fierem propinquior. MIGRANDVM. Mutandū domiciliū. EST TANTI. Tantum apud me valet officium ſalutādi: vt mihi veniendum eſſet: etiā ſi lōgius abeſſem. VNVM TOGATVM. Me ſcilicet. MVLTVM EST HVNC VNVM SI MIHI GALLE NEGO. Multum eſt ſi me mihi aufero: & ſalutādi grātia deſero ſcribēdi ꝓuinciā. DECIMA HORA. Poſt cœnā ſcilicet. Prima enim: & ſecūda horā ſalutabāt Veteres Romani. Tertia in cauſis: ac iudiciis verſabanť. Quarta: & qnta incūbebāt familiaribus negotiis. Sexta & ſeptima partim meridiabanť: partim ocio indulgebant. Octaua exercebantur paleſtris: ac lauabantur. Nona cœnabant.

DE ISSA CATELLA ET PVBLIO PICTORE EPIG. CXXXVIII.

SSA EST PASSERE. Iocať de Iſſa Catella in laudem Publii pictoris: qui eam in deliciis habebat: & in tabella: quo eā īmortalē redderet: ita exp̄ſſerat: vt vera videreť: de hoc etiā alibi Publius exiguæ ſuſſlagrat amore Catellæ. ISSA. Nomē eſt ꝓpriū Catellæ de qua ſcribit. Fideliſſimū omniū animaliū homini canis ē: & pugnaſſe aduerſus latrones ꝓ dn̄o aliqn̄ legiť. Garamātum regē canes ducenti ab exilio reduxere ꝑliantes cōtra reſiſtētes. Colophonii: & Caſtabalēſes cohortes canū habuere: quæ primæ in acie dimicabāt. Canes defendere Cimbros cæſis dominis eorū plauſtris impoſitis. Canis Iaſone lycio īterfecto capere cibū noluit: inediaq̄ cōſūptus ē. Volcatiū Romæ nobilē q̄ Ceſeliū ius ciuile docuit: Aſturcone e ſuburbano redeūtē: qum aduesſpauiſſet: canis e craſſatore defendit. Itē Celium Senatorē ægrū Placētiæ ab armatis opp̄ſſum: nec prius ille vulneratus eſt: q̄ȝ cane interēpto. Itē Romæ qum animaduerteretť ex cā Neronis Germanici filii in. T. Sabinū: & ſeruitia eius vnius ex iis canis nec a carcere abigi potuit: nec a corpore receſſit: abiecto in gradibus gemoniis mœſtos ædens vlulatus magna populi Romani corona circūſtante: ex qua qum qdā ei cibū obieciſſet: ad os defuncti tulit. Deīde cadauere in Tyberim abiecto innatauit ad illud ſūmo nixu ſuſtētare conatus multitudine ad ſpectādā animalis fidē vndiq̄ cōfluēte. Soli dominū nouere: ſoli vocē: ſoli nomīa ſua agnoſcūt. Itinera q̄uis lōga meminere nec vlli p̄ter hominem memoria maior. In venatu ſolertia: & ſagacitas p̄cipua eſt: Scrutať veſtigia atq̄ pſequiť. Veteres ſenecta feſſos ac debiles ſinu ferre aliqn̄ viſi ſunt: vētos: & odorē captātes: ꝓdēteſq̄: roſtro cubilia. Indi e tigribus eos volūt concipi: & ob id in ſiluis coitus tempore feminas alligant primo: & ſecundo fœtu tanquā nimis feroces abiiciūt: tertio demū educāt. Hoc idē e lupis faciūt Galli. Optimū eſſe in fœtu canem dicunt: q̄ nouiſſimus cernere incipit: aut quē primū fert incubile fera. Rabies canū Syrio ardēte homini peſtifera eſt. Item morſis lætalis aquæ metus. Quamobrem obuiā itur p. xxx. cos dies gallinaceo ſimo cibis canū admiſto: aut ſi ꝑuenerit morbus: veratro. Admorſum vero vnicū remediū oraculo quodā repertū Plynius Scripſit: radicē ſcilicet ſilueſtris roſæ: q̄ Cynorhoda appellať Columella ſcribit ſi quadrageſimo die: q̄ȝ ſit natus: caſtreť morſu cauda: ſummuſq̄ eius articulus auferať: ſequēti neruo exēpto: nec caudā creſcere: nec canes rabidos fieri. NEQVIOR. Laſciuior Iocoſior. PASSERE CATVLLI. Quē Cecinit Catullus de quo ſupius diximus. PVRIOR OSCVLO COLVMBAE. Laudať in colūbis ſimplicitas pudicitiā ſeruāt: Cōnubii fidē nō violāt: Suſpicio tn̄ in iis eſt adulterii: tūc plenū gutť murmure: tunc ſæui roſtris ictus: tūc in recōciliatiōe frequēs exoſculatio. Lucillius. Vincit colūbos oſculis. CN. Martius. Sinuq̄ amicā reficere frigidā caldo colūbatim labra cōferens labris. INDICIS LAPILLIS. Margaritis: quas indicus maxime mittit Oceanus: q̄uis: & de aliis gemmis poſſit intelligi. Quod ſi qs obiiciat margaritas nec lapillos nec gēmas dici: Nō videť plyniū legiſſe: q̄ & Succina: & Murina: & Margaritas inter gēmas: ac lapillos cōmemorat: nec Varronē q̄ vniones ſcribit lapillos: eſſe: q̄ in cōnchis repeririunť: nec Horatiū: qum ſcribit: Nec magis huic ītra niueos: virideſq̄ lapillos: vbi nemo dubitat de margaritis: ac Smaragdis intelligi. VENTRIS. Purgādi. ſ. NON FEFELLIT Nō decepit fœdando ſcilicet. LVX SVPREMA. Mors.

Canis

Cynorhoda

Colmubæ

AD VELOCEM EPIG. CXXXXVIIII.

CRIBERE ME QVERERIS. Facete Velocem arguit: reprehendentem ſe qd̄ lōgiora epigrāmata faceret. Tu inquit breuiora facis: quoniā nihil ſcribis.

AD REGVLVM EPIG. CXL.

VM TIBI SIT SOPHIAE. Facete cū regulo ludit: ne videať libros ſuos ad eū mittēs intempeſtiue forenſibus negociis occupatū interpellare. Qum inq̄t par fama ſit: & doctrinæ tuæ: & negociorū nō debet mirari q̄ & iura Clientū tibi porrigi videt: quæ defendas & libros quos legas SOPHIAE PAR FORMA ET CVRA LABORVM. Ordo eſt. Qum in te forma: hoc eſt decor ſapiētiæ: & cura laborū ſit par: hoc eſt qum & doctrina: & forēſium negociorū exercitatiōe pariter ex

cellas.SOPHIAE.Sapientiæ:queadmodũ aũt Sophon:hoc eſt ſapientẽ pro docto:ita Sophian:hoc eſt Sapientiã pro doctrina vſurpamus Vñ & Sophiſtem vocamus mõ eũ:qui in arte rethorica ꝑponit:quæ imitari debeamus:Sic enim oratorẽ:rhetoreq́ȝ: & Sophiſtã diſtingunt:vt Orator ſit:qui cauſas agit:Rhetor qui artẽ oratoriã docet.Sophiſtes:qui imitationes ꝑponit:modo Cauillatorem:vnde ea pars Dialectices nomẽ ſumpſit:quæ Sophiſtice appellat̃:& Sophiſma dicit̃ cõmentum:& oratio ita compoſita:vt vera eſſe videatur. LABORVM. Quos in cauſis defendendis ſuſtines.

Orator Rhetor Sophiſtes

AD PRISCVM EPIG.CXLI.

VM TE NON NOSSEM. Facete Priſci fauſeii ambitionẽ carpit. Hic vt nomen patroni ſibi vendicaret:pecuniã fœnore capiebat:vt cultus incederet:ac diues videret̃:turba togatorũ eum comicante.Quapropter Maternũ inferius admonet:ne illũ hoc modo incedẽtẽ vidẽs:falſa opiniõe ducat̃. Eſt ergo ſenſus Anteq̃ȝ te noſſem putãs te diuitem eſſe:ac liberalem ſalutabam te:& dominum:ac regem vocabam.Iam vero poſtq̃ȝ te noui:non exiſtimabo aut dicam te alium eſſe q̃ȝ priſcum.

AD LECTOREM EPIG.CXLII.

VAECVNQVE LVSI.Admonet lectorem:a quo emere libellos ſuos poſſit:ſi in iis lẽgẽdis tẽpus terere voluerit.APINAS.Nugas:ineptias:de quo ſupius diximus.MALE COLLOCARE. Legẽdo.ſ.quæ vana:& inutilia ſunt. INVIDEBIS OCIO TVO.Terendo tẽps in nugis meis lectitandis. PER QVEM NON LICET PERIRE MEIS NVGIS.Qui epigrãmata mea colligit:vẽditq́ȝ:nec ſinit ea perire:honeſtus loquẽdi modus.Per me nõ licebit hominẽ occidere.Per me nõ licebit homini abire:hoc ẽ ꝑmittã quãtum vires meæ ſufficient hominẽ abire.

AD FAVSTINVM EPIG.CXLIII.

OS TIBI VICINOS. Feniũ Theleſporũ laudat:q̃d in prato ſuo Anthillã filiam defunctam mira pietate ſepeliuerit: & Epitaphiũ poſuerit. DIGNIOR IPSE LEGI. Quia mori ante filiã debuit:Vnde mox ſubdit. At Stygias æquum fuerat patrem iſſe ſub umbras.

AD PROCILLVM EPIG.CXLIIII.

VAEDAM ME CVPIT. Facete Procilli inuidiam carpit formoſiſſima inquit me mulier petit:ex inuidia moreris At ego volo turpiſſimam:iã incipit reſpirare.ARGENTO.Candidum enim eſt argentum vnde:a græcis αργύρι ον:a nobis argentum vocat̃:quod græci αργον. album dicunt.Homerus κυρ
Argema — ασ αργουσ.Hic Argema:morb⁹ oculorũ dictus ẽ:qum vlcus circulũ oculi ĩfeſtat:quẽ græci Irim dicunt:latine Albugo nuncupatur.Argentũm in puteis reperitur:excoqui non poteſt:niſi cum plumbo nigro:aut cum vena plumbi:quæ iuxta argenti venas plerunq́ȝ reperit̃ Gallenam vocant.Inuenitur fere in omnibus prouinciis & vbicunq́ȝ vna inuenta eſt vena:
Metalla — non procul inueni t̃ & alia:quod in õmni fere materia accidit:vnde græci Metalla appellarunt αϖοτου μετα τα αλλα αρειαλαι: hoc eſt quod alia poſt alia inueniatur.A
Metalli — Metallo vero Metalli dicti ſunt in re militari quaſi mercenarii Actius.Calones:famulique: metalli:caulæq́ȝ a quo nomine Ceciliæ familiæ metelli cognomen datum putat̃. Argenti ve
Crudaria — na:quæ in ſummo reperta eſt:Crudaria appellatur.Odor ex argẽti fodinis inimicus eſt om
Stimi — nibus animalibus:ſed maxime canibus:Mirum eſt qum album ſit argentum lineas ex eo ni
Stibia — gras produci.Eſt lapis in eius venis:ex quo fluit argentum viuũ:quod omnium rerum vene
Alabaſtrum — num eſt.Item lapis ſpumæ candidæ:nitentiſq́ȝ non tamen tranſlucentis:quod Stimi appel
Turbaſis — lant:alii Stibiam:alii Alabaſtrum:aliqui Turbaſin nonnulli etiam Platyophtalmon: quaſi
Calliblepharum — dilatans oculos.ϖλάτισ enim latus:οφθαλμοσ:oculus dicit̃:quoniam in Caliblepha
Scoria — ris dilatet oculos:& eorum fluctiones.exulcerationeſq́ȝ inhibent. Caliblepharum medica
Helcyſma — mentum eſt accommodatum vitiis oculorum:præſertim qum palpebræ cohæreſcunt:& vl
Argyritis — cera oculorum male ſunt curata.Nomen habet a pulchritudine genarum. καλλοσ enim
Chryſitis — pulchritudo:βλέφαρα genæ dicunt̃.Scoria in argẽto ẽ:quã græci vocãt helcyſma Spuma
Molibditis — argẽti Argyritis vocat̃:ſicut auri Chryſitis:plũbi Molibditis:oĩs aũt fit excocta ſua mate
Minium — ria ex ſupiori catino deflũẽs in inferiorẽ Diſtat ſpuma a Scoria tãq̃ȝ a fecẽ. Alterũ purgãtis
Hidrargyrum — ſe materiæ:alterũ purgatæ vitiũ ẽ.Inuenit̃ & in Argẽtariis metallis miniũ:& hidrargyꝝ &
Coticula — coticula lapis:de qb⁹ ſupi⁹ dixim⁹.Ab argẽtũ Argẽtarius deducit̃ hĩ ẽ Trapezeta:q & mẽ

ſarius:& numularius vocatur:& argentaria argenti fodinã:& argentarius adiectiuum: Vñ fabrum argentarium dicimus:& argẽteus ex argento:& Philargirus amicus anulus argẽti & Litargirus lapis argenteus:& Argyrondes Aetoliæ fluuius pp argenteum aquæ cando rem.vt quidam exiſtimant:& Argyranche:de qua ſuperius diximus LILIO Lilium flos eſt candidiſſimus:nobilitate proximus Roſæ:& quadam cognatione vnguenti: oleiq; qđ ab eo Liliron appellatur. Nulli florum excelſitas maior:foliis foris ſtriatis:& ab anguſto in latum paulatim ſe laxantibus effigiæ Calathi:reſupinis per ambitum labris:tenuiq; filo: & ſeminibus croceis in medio ſtantibus:Eſt & rubens Lilium:quod græci Crinon uocant eſt & purpureum:quem vocant Narciſum:de quo ſupius diximus. Liliũ a græcis nomẽ traxit.quippe græci λείριον uocãt. PICE. Pix eſt:que ſit ex arborum reſinis ad ignem decoctis. Nam reſina liquor eſt craſſus ex arboribus fluens:& ſæpe ſua ſpõte ſiccatus ad ſolẽ Pix liquida & Teda coquitᷣ ad nauiũ & multos alios vſus. Lignum eius cõciſum furnis im mittitur undiq; igni extra circũdato: vt primus ſudor aquæ mõ fluat in canali: hoc Cedrum uocatᷣ:quod ſit aqua ignis ardẽtis. καείν .n. vrere: ὕδωρ aqua Tãtaq; eius uis ẽ: vt i ægypto corpa hominũ defunctoꝝ eo pfuſa ſeruentur. Sequens liquor Craſſior picẽ fundit hæc rurſus in cortinas aereas coniecta aceto ſpiſſatᷣ. Cætera genera picis ex aliis arboribꝰ fiunt & maxime picea. flos crudus picæ reſinæ cũ multa paſtula tenui: breuiq; auulſus cõciditur. ad Cribrũ minuta deinde feruenti aqua pfunditur: donec coquatᷣ: huius expreſſum pinguæ ꝑcipua Pix eſt: datq; vino odorẽ:& acumẽ quodã ſaporis. E contrario vitia Reſinæ: corticiſq; eam picẽ faciunt: quæ dicitᷣ Crapula: qua vini virus frangitur: cõpeſcitᷣq; illius nimia feritas. Reſina a pice hoc differt: ꝙ Pix nihil aliud eſt: ꝙ̃ cõbuſte reſinæ fluxus. Terebinthina reſina hoc ẽ: quæ fit ex arbore Terebintho: ꝑfertur oĩbus. Proxima ẽ: quæ fit ex lentiſco:& maſtice dicitᷣ. Poſtea cupreſſi accerrima ſapore. Picea arbor mõtes amat. feralis apđ Veteres habita: nitens rogis:& in funeribus dũtaxat ante fores poni ſolita poſtea etiã in do mos recepta facilitate tondendi: hæc plurimã reſinã fundit. Teda ꝓprie dicta ſucco abũdat parcior tamẽ eſt: liquidiorq; ꝙ̃ picea flammis: ac lumini ſacrorũ grata. Laricis morbus eſt: vt Teda fiat. Eſt aũt Larix arbor ſimilis abieti materia ꝑſtantior: incorrupta uis: humori cõ tumax: pluſculũ huic erumpit: liquoris: melleo colore: nunꝙ̃ dureſcentis. Pix ex arbore Picea omnium nigerrima eſt. A pice Piceus deducitur. Pix uero a græco fit. Nam græci piſſam dicũt: a quo piſſelæõ oleum: quod ex pice fit. Et Piſſaſphaltus miſta bitumini: pix naturaliter: quæ in apoloniatarum agro reperitur: Quidã & ipſi miſcẽt ꝑcipuũ ad ſcabiẽ pecorũ remedium & Palimpiſſa pix liqda iterum decocta:& Zopiſſa pix q̃ e nauibꝰ tradi tur: admiſta cera:& marino ſale macerata multõ ad omnia efficatior ꝙ̃ aliæ pices.

Lilium · Pix · Reſina · Cedrum · Crapula · Maſtice

EPITAPHIVM ANTHILLAE EPIG.CXLV.

HOC NEMVS AETERNO Dulce Epitaphiũ Anthillæ cuius paulõ ante mentionem fecit FENNIVS Theleſporus Fennius pater Anthillæ.

AD LVPERCVM EPIG.CXLVI.

CCVRRIS QVOTIENS LVPERCE NOBIS. Lepidiſſimum Epigramma ad Lupercum ita petentem Epigrammata Martialis quaſi remiſſurus Monet eum poeta: vt a propinquo ſibi Bibliopola emat: in quo ſalſe hominis auaritiam carpit PVERVM. Seruum. EPIGRAMMATON. Græcus genitiuus pluratiui numeri LONGVM EST. Iter ſcilicet. AD PIRVM: Regio ĩ qua Martialis habitabat: Adpirum dicebatur. Frequẽnter quippe arbores nomĩa regionibus dabãt Vt ad pinum quod ẽ apud Senecam ad malum punicum: qđ eſt apud Tranqlum ad Gallinas: apud Plynium pp Laurum ibi ſatam ex ramo ſuis baccis honuſto: quem Gallina conſpicui candoris ore geſtauerat: vt ſuperius meminimꝰ. ARGI NEMPE SOLES SVBIRE LETVM. Dictionem diuiſit more poetico. vt Virgilius. ſeptemq; triones:& in orõe ſoluta. Cicero. Experge te facias. NEMPE. Certe:& eſt primogenium uocabulũ. CONTRA. Exaduerſo. Contra præpoſitio eſt: ſeperaturq;:& componitur quando κατα vel ἀντί ſignificat:& tunc proprie eſt præpoſitio: vt contra adulterium dico:& cõtradico Quando uero ſine caſu ponitur: ſignificatque ὑξ ἐναντιάσ aduerbium eſt: Iuuenalis. Stat cõtra: ſtariq; iubet Ab hoc fit ꝯrius hoc eſt oppoſitus: repũgnãs: Et cõntrarior uerbũ aduerſor: Repugno:& aduerbiũ e contrario: Quod ſignificat e diuerſo ꝯ FORVM CAESARIS De quo ſuperius locuti ſumus. SCRIPTIS POSTIBVS Suſ

ibri uenales ſint deſcripti HINC ET INDE .Ex omni parte. OMNES POETAS Qui ſcilicet venales ſunt in taberna libraria .NEC ROGES .Non eſt neceſſe eum rogare: quia ſtatim dabit librū ſoluēti pretium. E PRIMO ALTERO VE NIDO . E primo aut ſecūdo gener̄. Sūt.n. alii pretioſiores libri alii uiliores ad uēdēdū ex poſiti: RASVM PVMICE PVRPVRAQVE CVLTVM. Ligatum: ornatum ex oī pte pfectū. TANTI NON ES Ironice loqt̄. SAPIS Ironice loqt̄ Quis.n. qnqꝫ denariis. qualēcūqꝫ librum nō: emat? Ironia figura ē: quæ ſimulatio dici poteſt. Græci enim ἐιρονάταλαι Cauillari dicunt: qum aliud uerbis ſignificamus. aliud re ſentimus. Quale eſt illud apud Virgilium Egregiam uero laudem: & ſpolia ampla refertis. Tuqꝫ puerqꝫ tuus: magnum: & memorabile nomen. Vna dolo diuum ſi femina victa duorum eſt.

AD CAEDICIANVM EPIG. CXLVII.

VI LEGISSE SATIS. Lepidum ſimul: ac grauitatis plenum diſtichon: quo primum claudit librum. Qui inquit pluſqꝫ centum epigrammatibus a nobis reprehēſus: ſeſe a uitiis ñ retraxit: nullus illi erit male agēdi modus CENTVM finitus nūerus p infinito: Nam ſupra centū Epigrammata primo libro contināetur NIL MALI SATIS EST. Nunqꝫ a vitiis recedet.

AD FEDERICVM PRINCIPEM.

ABES FEDERICE PRINCEPS Interprētationem primi libri: quod eſt vniuerſi operis: & totius fere latinæ linguæ dimidiū. Tot enim: ac tanta & tam uaria hoc uno libro explicata ſunt: vt aliquanto minus ſit id omne: qđ ſupereſt: In quo animaduertere facile erit: quot & quanti eſſent: in quibus ante hac verſabamur: errores: qꝫ mlta forēt: a clariſſimis ēt latinæ līguæ autoribꝰ p ignorantiā rerꝫ: ac uocabulorꝫ falſo expoſita: qꝫ mlta ob nimiā difficultatem pterita: ac prorſus ōmiſſa. Nos.n. famæ omniū parcimꝰ: nec alit̄ ea iudicamus Diligētis lectoris officiū erit: aliorū ſcripta cū nr̄is cōferre. Quod ſi quando a nobis alicubi quicq̄ præteritū videbitur: quod dici eo loco commode potuiſſet: nolim deſperet lector id alio loco ſe nō minus capte: ōmodeqꝫ lecturum. Si vero aliqua bis: tertioqꝫ nonnunqꝫ a nobis repetita uidebuntur: id quoqꝫ quiſquis diligenter animaduertat: non ſine cauſa a nobis factum: intelliget nec inculcatum qcqꝫ: ſed neceſſario aliquando replicatum iudicabit. Verum tu quidē Federice princeps: quis in preſentia Thuſcos domas: & rebellantes Romane eccleſiæ populos iugum ferre compellis: non deſinis tamen nos ſubinde hortari: ut reliqua proſequamur quod certe libenter facimus: vt omnes non mō tuis armis ac uiribus Sacroſanctæ Romane eccleſiæ imperium auctum. Sed Sacram etiam Romanam linguam te imperatore: te duce Illuſtratam: locupletatamqꝫ cognoſcant. V A L E

Nicolai Peroti Eruditiſſimi uiri Cornucopiæ ſeu comētariorum linguæ latinæ. Impreſſum Venetiis per Magiſtrum Paganinum de paganinis brixienſem Anno domini M cccc. lxxxviiii. pridie idus maii.

FINIS

a
Pyrrhi
tuum poſte
Nicolai
nem habent
taphora
b
rentius
mo & alia
re cornum vo
mulieres
us agier
c
tin decidunt
te oculis ob
dius hiſtoricus
lionem
moderatio
d
enim iſtud
Impure
vero clamor
ficiuntur
cum ictu
e
filio qui
tum uocant
factus homo
aliam cauſam
pro funeſto
f
incorporea
dum forte
filio &
Oione
Alias
g
ubertatem
portus par
alatis
eſt vt duos
yppocauſtum
h
ſcarietes
deducitur
ut emiſa
ortis di
In uia
i
ſumo iudices
cimur
iam ueſpere
ſeum quod
Virgilius

k
prius ad
pro ſi
volunt
tunde
trabea
l
calcem
natur &
Cocco tinctum
nuncupant
ſam autem
m
quoniam
ſunt tribuni
a quo &
plicitus
dem ducitur
n
uafro vſur
reficio
Hinc plaga
diſſime
ſi quidem
o
retro do
mus audeo
nitur pro
aliquanto
or utilitas
p
vidiſſe
qualis ſit
circũdedit
ſeptentrionali
ſi meriti bene
q
ex auro
tulari &
Lucilius
eſt pompo
ratitia
r
& nicomacus
quod eſt
cuius ſepul
aus homi
durare
s
Echo dicta
habet &
litones
tanta uero
& meliſus

t
Curſorum
lius ex
nunꝙ̃ in
κόλλο
Mirinum
v
cum phaliſcis
pobulo
proprie
graue olentiam
mare incolit
x
inimicos
Liuius. Nam
adeo ut
nox a ſumo
ſtibus
y
& quaſi
adorare
ſectari
teſtimonio
ſum quod
z
A cane etiam
Cytheriades
ἔγω
Et genus
na quiete
&
reſignatio
deus Ianus
cipe parue
ram grandẽ
ſed id
9
vſq; ad primam
des croceos
& maſſili
hac & Cy
tu adeo
ꝝ
ſtigem
caldeos
nas turpi
fluit
quotiens
A
TVM
eſt incedere
vnde
ſe luxurioſe
nomen

B
tendo
eſt aliquãdo
grandia
ſe in poteſta
mare ingreſſa
C
rat Virgilius
diones qui
morſi
dicationem
mead
D
leue quando
dui mediam
tum quod
Plautus
apparitores
E
ſobrius
Epiſere
ta ruinam
cus de grege
qui putant
F
Aetherea
uenis fio
ſiue fuerat
bus inſertum
& aſuefacio
G
lis æde
illis eſt
teruallo
citur Ply
frequentius
H
giuis dente
belo punico
ne ſiluæ
ſeminex
tur triſyllaba
I
ipſa exuſta
ne ſacrificii
potentiam
uentum nuper
quam agi
K
ueſtei ſub
bucinæ
quibuſdam
latibulet
Lucillius

L
& Alexandro
mœnia
talium pul
re vna
laſciue
M
eſſe incipit
bus ſuperius
conſentire uidetur
ram theſauros
Caſtigatũ
N
ſtatana
quies
& triplaris
ſco Item
xerat
O
ne capitulatã
progenuit
paſſiue
ſpes cœna
quæ nam
P
tiuum
comprehendit
NVSQVE
niſi hodie
vite abſciſſa
Q
Calybem
VILLICO
poma affixa
caculo
SI QVID
R
ti dum
COEPIT
tiq; ſaturni
autem
mida ſub
S
liæ nomine
ALCIME
quo ligã
tum &
T
QVI PIN
NOMEN
REGIONE
ſarius